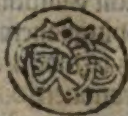

NAZIONALE
VITT. EMANUELE
12
30 P
27

NAZIONALE
VITT. EMANUELE
55
11 A
14
ROMA

Liber canonis Auicenne reuisus ⁊ ab omni errore mēdaqꝫ purgatus summaqꝫ cum diligentia Impressus.

Cum priuilegio.

Uita Auicenne quam quidam illius arabs discipulus scripta reliquit.

p Rincipem aboaly Auicennam ebaleeb oriundum fuisse constat Patre viro in medicina percelebri. Is cum mageri migrasset quo in loco medicine opus exercuit: vicinis populis ⁊ ciuitatibus magne fuit admirationi. quare ⁊ multa egit preclara apud Aramenios. quibus oppidum quoddam vicinum erat. nomen satis notum. hic vxorem duxit ex qua aboalim ⁊ alterum suscepit filiũ. Verũ vbi per etatẽ infantulus Aboali pedibus se suis cepit sustinere. mageri quam oppidum superius ostenderam pater repetijt atq; hic puerum tradidit disciplinis. Tanta aũt erat illius ingenij prestantia. ea pollebat acrimonia. vt decimo ferme etatis anno Alchoranum. qui libet Machumeti leges continet. memoria teneret. quocirca primo legibus imbutus mox se ad alias trãstulit scientias. in quibus tantam sibi puer adhuc breui temporis spatio eruditionem cõparauit. vt doctor crearetur decimũoctauum etatis annum non egressus. quo factũ est vt ingens discipulorum multitudo illius domũ quotidie frequentaret. e quibus multos. qui methaphisicam audire cupiebant. vidi confluentes. Alij canonum libros atq; canticas discebant. alijs alias quoq; scientias ab eo tanq̃ a fonte doctrinarum haurientibus a lectionibus mox fessi ⁊ fatigati aduentationes ⁊ comessationes. ad vina quoq; nos recipiebamus. musicis interdum ⁊ cãtoribus adhibitis. quibus fulcturis animus recreatus ad studia promptior. ⁊ ad labores paratior redderetur. multa ibi fiebant narratu difficillima. que longum esset sigillatim dinumerare. Dum his studijs vitam transfigeret colico dolore correptus est. nos ilico clisteres multos iniecimus. subsecuta est mox viscerum excoriatio. Huic magis fuimus intenti. ea sedata epilepsia inuasit. Causa dolor fuerat coli eius. e vestigio mitridatum exhibuimus deuorandum. Cui cum nõnulli ex condiscipulis opij multum imprudenter miscuisset praua. quedam ex eo in membris remansit affectio. Tunc rogare cepit vt se alio in asbaen. quod oppidum vicinum erat. leniter transferrent. eo deductus ipsius se statuit medicari. rursusq; in morbum recidit valitudine anxius iussit se ad regem Almaden deferri. vix ad regem appropinquauerat. in via dum vehitur colica opprimit᷑. ille vbi flaccidam defectãq; virtutem agnouit. neq; tante vehementie doloris posse diutius resistere curationem dimisit. medicabula deposuit. iubet famulis vt remedijs parcerent. ex quo medicinis valitudo cõtendebat. cum illius iussis obtemperatur. ad dies pauculos extinguitur atq; regis cura apud se humatur honorifice. Anno. 428. a natali Machumet cum natus fuisset. 370. Vixit annos 58. habitauit circa Damascum.

¶ Liber canonis primus quē princeps aboali abinscem de medicina edidit: translatus a magistro Gerardo cremonensi in toleto ab arabico in latinum. Verba aboali abinsceni.

l

In primis deo gratias agamus sicut sui ordinis celsitudo z bñficij ipsi⁹ mĩtitudo meretur: cuius misericordie sup omnes pphās extiterunt. Et postea dicam q̄ quidā de melioribus amicis quos habē video: cui in omnibus pro quibus me deprecatus fuerit satisfacere debeo: de re quā possum: me rogauit vt ei librum de medicina faciā: eius regulas vles z particulares taliter comprehendentem: vt explanatio cum breuitate in eo coniungatur. z fm plurimū afferam quantum est afferendum de declaratione in verbis paucis: qd equidem concessi. ¶ Et mihi placuit vt in primis loquerer de rebus cōmunibus z vniuersalibus vtriusq; ptis medicine theorice videlicet z practice. Postea vo loquar de vniuersalib⁹ iudiciorum virtutū medicinarū simpliciū. z post hec de particularibus eorūdē. Deinde loquar de egritudinibus que in vtroq; contingunt mēbro. Prius tamen incipiam ab anathomia illius mēbri z eius iuuamēto. de anatomia enim simplicium mēbrorum: z similiter iuuamētis in libro primo vli iam tunc locut⁹ ero. cū aūt mēbri anathomiam consumauero in q̄pluribus locis demonstrare incipiam quomodo eius conseruetur sanitas: deinde sermone absoluto ostēdam eius egritudines vniuersales z causas z semitas cognoscendi eas: z vias eas medicandi in sermone etiā vniuersali. ¶ Postq̄ autē has res vniuersales expleuero ad egritudines redibo particulares: z in q̄pluribus earum etiā demonstrabo in primis iudicium vniuersale in eius diffinitione z ipsius causis z significationibus: deinde ad iudicia reuertar particularia. Post ostendam regulam vniuersalem in medicando. Deinde descendam ad medicandū particulariter cum vnaquaq; medicina simplici aut composita. ¶ At illud autem quod prius dicā de iuuamento medicinarum simplicium in egritudinibus in libro medicinarum simplicium in tabulis pictis quas bonum est fieri sicut in disciplina modo aspicies cum ad ipsum perueneris nō reuertar ad dicendum nisi modicam rē. ¶ De medicinarum quoq; compositarum que mihi videbuntur in antidotario melius ponende in iuuamentis z quomodo misceantur vsq; ibi loqui dimittam. ¶ Placet autem mihi vt postq̄ hunc librum cōsumauero: alium librum componam de rebus particularibus in quo sit proprietas nominandi egritudines: que cum accidunt non sunt vni z eidem membro proprie in quo etiam de pulchritudine loquemur: z vt in hoc libro eo calle procedas quo in libro particulari: qui est ante ipsum processi. Dō si mihi deus auxiliatus fuerit z hunc consumauero librum: addam postea in vno libro antidotarium. Non est autem bonum vt huius libri plurimū non sit apud vnūquēq;: z in ei⁹ memoria: qui huius doctrine nomine vocari z per eam lucrari desiderat: minus nāq; quod medico necessarium est comprehendit: quod vo super ipsum additum est incomprehensibile est. Dō si deus meum prolongauerit terminum: z secunda successerit fortuna: me ad alia preparabo. Nūc aūt hunc componam librum quem in quinq; sic diuidam libros.

l Liber primus est de rebus vniuersalibus scientie medicine.

Liber scds ē de medicis simplicib⁹.

Liber tertius est de egritudinibus particularibus que fiunt in mēbris hominis a capite vsq; ad pedes manifestis z occultis.

Liber quartus est de egritudinibus particularibus que cum accidunt non sunt vni z eidem membro proprie z de decoratione.

Liber quintus est de componendis medicinis z ipse est antidotarium.

Libri primi sunt quattuor fen.

f Fen prima est diffinitione medicine z subiectis eius z reb⁹ naturalibus.

Fen secunda est de diuisione egritudinū z causarū z accidentium vniuersalium.

Fen tertia est de conseruatione sanitatis.

Fen quarta est de diuisione modorum medicationum fm egritudines vniuersales.

En prime sex sunt doctrine.

f Doctrina prima est de subiectis medicine z eius diffinitione.

Doctrina secunda est de elementis.

Doctrina tertia est de complexionibus.

Doctrina quarta est de humoribus.

Doctrina quinta est de membris.

Doctrina sexta est de operationibus: z spiritibus: z virtutibus.

Octrine prime sunt duo capitula.

d Ca. 1. est de diffinitione medicine.

Ca. 2. est de subiectis medicine.

Octrine secunde est vnum capitulum

d Capitulum de elementis.

Octrine tertie sunt tria capitula.

d Capitulum. 1. est ad ostendendum qd sit complexio.

Ca. 2. est de complexione membrorum.

Ca. 3. est de complexionibus etatum.

¶ Capitulum primum Fen prime doctrine prime libri primi: de diffinitione medicine. Incipit feliciter.

Dico q medicina est scia qua humani corporis dispositiones noscuntur ex pte q sanatur vel ab ea remouet vt habita sanitas pseruetur & amissa recupet. ¶ Pot aut aliqs dicere q medicina diuidit in theoricá & practicá: sed tu totam ipsam posuisti theoricá: cú dixisti q est scia. ¶ Nos aut rńdebimus túc & dicemus q artiú qdá est q est theorica & practica: & phia q est theorica & practica: & de medicina dr q est theorica & practica ¶ In vnaquaqz aút harum diuisionú aliud volumus dicere cuz dicimus theoricá: & aliud cú dicimus practicam: nó tń nobis necesse est declarare diuersitaté q inter eas existit nisi in medicina. Cum ergo de medicina dixerimus qd eius é theoricá & ex ea é practica: nó é existimádú q velimus dicere qd vna diuisionú medicine é scire & altera opari: quéadmodú multi húc locú pscrutátes existimát. ¶ Sz debes scire q aliud qd volumus é aliud: & qd nulla duarú diuisionú medicine est nisi scia: sz vna earum est ad sciédú pncipia: & alia ad sciédú opádi qlitaté. post vo pmá eaz noie scie aut theorice appropriauimus: & alterá appropriauimus noie practice. ¶ Per theoricá vero ipsius volumus q qñ eá sciuerimus sciam nń acqremus ita q in declaratióe qlitatis opatióis nos nó imittemus sic dr in medicina q gńa febrú sunt tria: & cóplones sunt nouē. ¶ Et p practicá ipsius volumus nó opationé i effectu: neqz laboré motionú corporeaz sz diuisioné opatióis medicine: q cú eá sciuerimus auxiliabit nobis ad ingrédú sciaz (vel sniaz) & ipsa scia erit i qlitate opatóis. sicut dicimus in medicina q apanibus calidis adhibenda sunt in pnº q repellát & infrigident & ispissent & postea repelléntia cú resoluétibus cpabimus: & post statum postea in declinatióe sufficient mollificátia resoluétia: pter i apanibus q sunt de materijs qs mébra. expellunt pncipalia. ¶ Hec igit doctrina in scia tibi auxiliabit: & hec scia est declaratio q litatis operationis. ¶ Cúqz duaz diuisioné qlitaté sciueris iam sciam scialem: & sciam opatiuá adeptus eris & si núqz opatus fueris. ¶ Neqz ét aliqs dicere pot q dispónes corporis humani sunt tres. egritudo. sanitas. & dispó: q nó est sanitas neqz egritudo cú tibi due suffecerint: pośe náqz est vt cum hmói dictor: bń psiderauerit nó inueniat vná duaz rez affirmanté hác triniraté neqz neganté. ¶ Amplius si hec trinitas necńa fuerit qd diximus tibi remoueri a sanitate colliget infirmitaté & dispónem tertiam quá nó hñt sanitatis diffinitioné posuerunt: q est hmo aut dispó ex q opationes subiecti ipsius sane pueniút. Neqz huius diffónis oppositú nisi sanitaté diffinierint quéadmoduz desiderauerint & posuerint in ea pditionem qua nó indiget. ¶ Preterea cú medicis in hoc nó litigemus neqz.n. sum q cú eis in huiusmói disputaf óbeá. neqz linguú hº gis neqz illis q pz eos sút i medicina auxiliabit: huius .n. rei certitudo alterº doctrie pncipijs ptiet.

¶ De subiectis medicine. Cap.ij.

Quonia; medicina corpus humanú ex pte vń sanat & a sáuate remouet psiderat. & cuiusqz rei scia nó acqrit neqz cóplet cú cás húerit nisi per suas cás sciat: ergo démus in medicina scire sanitatis & egritudinis cás. Et qz sanitas & egritudo & eaz cáe plerúqz sút máifeste: plerúqz occulte: q nó sensu neqz nisi p significatióes accidentiú cóprehendunt. démus ét in medicia scire accidétia q in sanitate accidút & egritudine. ¶ Jam aút declaratú fuit in scientijs veridicis q rei scia nó acqrit nisi p sciam cárus & principioz ipsius si causas habuerit & principia: aut nó cóplet nisi ex parte sciédi eius accińtia & concomitantia essentialia. ¶ Cárum vero quattuor: sunt spés. máles. efficiétes. formales. & finales. ¶ Cause vo máles posite in qbus sanitas & egritudo mensurant: sunt subiectuz qdem ppinquum mébrum aut spús & subiectum qdem longinquum humores: & eis longinqora sunt eleméta: & hec duo sunt subiecta fm cópositióem: lz sint cum alteratióe. In cuiusqz aút rei cópositióe & alteratióe q sic cóponitur ad aliquá hmói peruenitur vnitatem: & hec vnitas ad quá hmói reuerit multitudo: aut est cóplo: aut forma: cóplexio vero est fm alteratioé: & forma fm cópositioné. ¶ Efficientes aút cáe sunt cáe pmutantes & conseruantes humani corporis dispositiones. sicut sunt aeres & que eis continuat & cómestióes & aque & potus: & que eis continuant: & euacuatio: & retentio: & regiones: & ciuitates: & loca habitabilia: & que eis ptinuant & motus & qetes corporei & aiales. & ex eis sunt somnus & vigilie & alteratio in etatibus. & diuersitas in eis. & in gńibus. & in artibus. & in moribus. & in rebus q in húano superueniunt corpore ipsum tangentibus: siue sint pz nám siue non sint pz nám. ¶ Formales vero cause sunt complexiones & virtutes qua post eas eueniunt & cópositiones. ¶ Cause aút finales sunt operationes. Et scientia qdem operationum est scientia virtutum pculdubio & scia spúum qui sunt virtutum subiecta quéadmodum nos declarabimus. ¶ Hec ergo sunt subiecta doctrie me-

Marginalia: et cnq sanitatis egritudinis cas scire — Caus quae sunt sp — males — Complexio — forma — Efficientes cae — formales cae — finales cae — genera febrium: 3 complexiones nouem

quirat humidum a sicco vt retineat firmiter qd in eo accidit ex rectificatione ⁊ equatione. ⁊ propter humidum prohibetur siccum a sua separatione: ⁊ propter siccum prohibetur humidum a sua fluxibilitate. ¶ Aer autem est corpus simplex. cuius naturalis locus ē vt sit super aquam ⁊ sub igne hec enim est eius leuitas comparatiua. Ipsius enim natura calida est ⁊ humida fm regulam quam diximus. Cuius quod esse in generatis iuuat vt rarificentur ⁊ alleuientur ⁊ subtilientur ⁊ ad superiora deuenientur. ¶ Ignis vero est corpus simplex cuius naturalis locus super omnes elementarias existit partes: qui est concaua celi superficies. ipse namq ad celum peruenit. ⁊ hec quidem est eius leuitas absoluta cuius natura calida est ⁊ sicca. ⁊ eius esse in generatis prestat iuuamentum vt maturet ⁊ subtiliet ⁊ permisceat: vt ⁊ eius penetratione currat per ea substantia aerea vt ⁊ duorū elitorū grauiū frigorū purā frigiditatē frāgat: ⁊ vt de elitaria proprietate ad cōplonalitatē redeat. Duo āt grauia plus iuuant ad mēbrorū gñationem ⁊ eorū quietem: ⁊ duo leuia plus iuuant ad gñatōm spūum ⁊ motōm eorū: ⁊ ad mouēda mēbra lz motor nō sit nisi aia. Hec sunt elte.

¶ Doctrina tertia est de cōplonibus. Cap. j.

Complo est qualitas q̄ ex actōe ad inuicem ⁊ passione cōtrariarū qualitatū in eltis inuentarū: quorū ptes ad tantam puitatez redacte sunt vt cuiusq earum plurimum contingat: plurimum alterius prouenit. Cum enim adinuicem agunt ⁊ patiuntur suis virtutibus accidit in earū summa qualitas in toto earum similis que est cōplexio. ¶ Et qm̄ virtutes pme que sunt in eltis pdictis sunt quatuor: calitas fritas hūiditas: ⁊ siccitas tūc manifestū est q cōplones in corpib' gñatis ⁊ corruptis sunt per eas. Et illud qdē est fm q oz p diuisionem rōnalem cū cōsideratione absoluta absq vlla cōparatione ad rē aliquā. ⁊ est duobus mōis. Quorū vnus est vt sit cōplo equalis: ita vt qñtitates qualitatū cōtrariarū in cōplonato sint equales: nō supantes neq supate: ⁊ sit cōplo qualitas in medio earū vere. ¶ Alter vo modus est vt nō sit cōplo qualitatū cōtrariarū media absolute: sz ad vnā magis declinet extremitatū: aut in cōtrarietate q̄ est inter calitatē ⁊ fritatē: aut in cōtrietate que est iter hūiditatē ⁊ siccitatē aut inter vtrasq. Qd aūt in doctrina medicie cōsideraṫ equale: aut ex equalitatē nō est hoc neq illud: sz medicus physico credere oz: q equale fm hanc intētionē quam diximus ipossibile est aliquo mō iueniri. Cētro magis vt sit hois complo: aut mēbri humani. ¶ Debes aūt scire q equale de quo medici i suis inquisitionibus tractant: non est denominatū ab equalitate in qua equalitas cū pōdere equaliter existit: sz denoiaṫ a iusticia in diuisione: ⁊ hoc est q in cōplonato in pmis attēditur siue sit corpus totū: siue sit mēbrū vnū: vt sit in eo de eltis cū suis qñtitatib' ⁊ qltatib' mēsura: q̄ hūana nā hēre oz fm meliorez proportionis ⁊ diuisiōis equalitatē. ¶ Accidit aūt vt hec diuisio cū hō eā habuerit vere equalitati quā pmas diximus valde sit ppinqua. ¶ Huic vo equalitati que fm hūana attendiṫ corpa: ⁊ que est in cōparatione aliorū: que hanc nō hñt equalitatez neq habent propinquitatē equalitatis quā pus noiauimus quā hz hō: octo cōsiderationū accidit modi. Aut enim erit fm spēm cōpata ei que ab ea diuersificaṫ ⁊ est alia ab ea. Aut fm speciem vel aliter fm vnam maneriem specieī comparatam ei qd est diuersum ab ea ex eo qd est in ea. Aut erit fm aliquā ptem speciei cōparatam ei qd ab ea diuersuz existit: ⁊ est ex ipsam ⁊ in eius spē. Aut erit fm partem speciei cōparataz ei quod diuersum est ab ea ex eo qd est in eius. parte sue speciei. Aut erit fm singulare comparatum ei qd est diuersum ab eo ⁊ est extra ipm. Aut erit fm singulare comparatū suis dispositionibus que in ipso sunt. Aut erit fm mēbruz comparatum ei quod ab eo diuersuz existit ex eo quod est extra ipsuz in corpore suo. Aut erit fm mēbrum comparatum suis dispositionib' in seipso. ¶ Primus modus est equalitas que in homine attenditur cōparatione aliorum generatorum: ⁊ est res magnam habens latitudinem que diffōne minime potest comprehendi nec etiam qualitercūq contingat existit sz inter multitudinem ⁊ paucitatem duas obtinet extremitates: ab vna quarum cum egressa fuerit non poterit esse humana cōplo. ¶ Scōs vero modus est medialis qui inter duas extremitates huius late complonis exñs inueniṫ in indiuiduo quod est in vltimo equalitatis ex spē eue ē in fine equalitatis. ⁊ in etate i qua augmētum ad suum perueniṫ finem. ⁊ hec quidem eqlitas etiam lz non sit equalitas certa quam in huius capli pn° nominauimus: eo q hanc inueniri nō est posē. est tñ ei propinqua: ⁊ hic ēt homo equalitati nō qualitercūq vicinus existit: sed fm suorum mēbrorum alternationem vel coalternationem calīdorum sicut cor: ⁊ frigidorū sicut cerebrum: ⁊ humidorū velut epar: ⁊ siccorum sicut ossa. Cum ergo ponderabuntur ⁊ equabuntur erit vicinus equalitati certe. ¶ In consideratione vero cuiusq membri non nisi vnius quod est cutis quemadmodum postea dicemus. In comparatione autem spirituum ⁊ membrorum principalium impossibile est ipsum huic certe equalitati esse propinquum sed egreditur ab ea tendens ad caliditatem. Vite ⁊ enim principium sunt cor ⁊ spiritus: q quidem ambo vehementer calida existunt ad superfluitatem declinantia: ⁊ vita quidem exi

stit per caliditatem. ⁊ augmentum per humiditatẽ: ⁊ etiam caliditas in hũiditate existit: ⁊ ab ea nutrit̃. ¶ Mēbra vero p̄ncipalia sũt tria sicut declarabimus: ⁊ ex eis q̄d est vnum frigidũ q̄d est cerebrũ: cuius frigiditas non puenit ad cordis caliditatẽ tpandã. ⁊ ex eis vnũ est siccũ: aut siccitati ꝓpinquũ ⁊ ipsuꝫ est cor ſꝫ eius siccitas non puenit ad hũiditatem cerebri ⁊ epis tpandã: neqꝫ ēt cerebrũ tñ est frigidũ: neqꝫ cor tñ est siccũ: ſꝫ cor cõpatione alioꝝ duoꝝ est siccũ: ⁊ cerebrũ alioꝝ duoꝝ cõpõne ē frigidũ. ¶ Modi vero tertij latitudo āgustior ē latitudīe p̄mi mōi. s. eq̄litatis sp̄alis latitudinẽ tñ hꝫ magnã: ⁊ ē cõplō q̄ alicui gẽtiũ cõgrua existit s̄ꝫ cõpõnẽ alicuius climatis ⁊ alicuius aeris. Indi nāqꝫ cõplonẽ hñt insit̃ q̄ sani exñt. ⁊ sclaui aliã hñt ꝯplonẽ q̄ sani degũt: ⁊ vnaq̄qꝫ eaꝝ p ꝯpõnẽ ad suã speciem sue sp̄ei ꝯpõnẽ ē tparata q̄ ꝯpõne alterius nõ est cõtẽperata. Corpus nāqꝫ indicũ s̄m cõplonem sclaui quale fiet: aut infirmabit̃ aut morief̃: ⁊ silr cũ sclaui cõplone indi q̄le reddef̃: erit corporis dispō ꝯria. Queqꝫ igit̃ sp̄ēs ī terra hitabili cõmorãtiũ hēbit ꝯplonẽ eis ꝓpriã aeri sui climatis ꝯuenientẽ ⁊ hēbit latitudinem cuius q̄d latitudo hꝫ duas extremitates multitudinis ⁊ paucitatis. ¶ Quartus āt modus est mediũ q̄d est inter duas extremitates latitudinis cõplonis climatis ⁊ ipsum est cõplō cõplonis sp̄ei tparatioꝛ. ¶ Modus vero quĩtꝰ ē angustior p̄o ⁊ 3o ⁊ est cõplō quã dꝫ hēe indiuiduũ designatũ qua viuũ ⁊ sanũ reperit̃. Que ēt latitudinẽ hꝫ ad quã due terminant̃ multitudinis ⁊ paucitatis extremitates. ¶ Debes āt scire q̄d oē indiuiduũ dꝫ hēe ꝯplonẽ sibi solũmō ꝓpriã in qua aliō ei associari est ipoſe. ¶ Sextus āt modus ē mediũ q̄d ē iter istos duos termios: q̄d est ꝯplō: quã cũ hũerit indiuiduũ erit melioris ꝯplonis cuius ipsum eē dꝫ. ¶ Modus ēt septimus ē ꝯplō quã vnaqueqꝫ mēbroꝝ sp̄ēs hēe dꝫ in qua aliō diuersificat̃. Et qualitas nāqꝫ ossis est vt siccitas in eo plus abũdet: ⁊ cerebri vt hũiditas in ea plurimum abũdet: ⁊ cordis vt in eo sit plus caliditatis: ⁊ neruorum vt in eis plꝫ abundet f̄ritas. ¶ Modus āt octauus est ꝯplō mēbri singularis quã cum hũerit erit melioris dispõnis quã hēe pōt. ¶ Cũ āt sp̄ēs ꝯsiderauerimus inueniemus hoīeꝫ certe equalitati ꝓpinquioreꝫ. ¶ Cũqꝫ regiones antēderimus certificatũ nobis erit: φ si fuerit locꝰ q inhitabit̃ sub equanōe diei: nꝫ aliq̄ de rebꝰ terrenis obuiādo ipediẽt. vꝫ. mōtes aut maria: oportebit ibi hitãtes eq̄litati certe ꝓpinquiores exñtẽ q̄ȝ alicuiuſ regionũ. ¶ Iã āt nobis affirmatũ ē φ opio q̄ accipit φ excessus ab eq̄litate ē cã ꝓpinquitatis solis: est falsa. Rectitudo. n. solis sup capita minus ibi malũ opat̃ ⁊ minus mutat aerẽ q̄ȝ rectitudinis ꝓpinquitas apd̄ nos aut apud eos q sunt in maiori latitudine q̄ȝ nos: ſꝫ rectitudinẽ nõ hēamus. ¶ Amplius āt oēs dispõēs morãtiũ in linea equinoctiali sunt dispõeſ nobiles silēs: nꝫ aer ibi ipedit̃ ipedimēto sensibili ſꝫ eoꝝ ꝯplonibus sp est silis. ⁊ ad hanc sniaꝫ affirmãda iã fecimuſ dictionẽ. ¶ Post istos āt q in q̄rto morant̃ climate magis tpati exñt: nõ. n. aduriit̃ pp morã rectitudis solis sup eoꝝ capita nꝫ elõgant̃ ab eis pap: quẽadmodũ fit in climate 6o ⁊ 7o. nꝫ ꝯgelant̃ sicut ꝯtingit his q in extrēitate quinti climatis hitant ⁊ q s̄ꝫ latitudinẽ sunt rēotiores: ppea φ sol ab eoꝝ capitibus est rēotiſ. ¶ In mēbriſ vero iã manifestũ fuit φ mēbra p̄ncipalia nõ sunt eq̄litati certe multũ ꝓpinq̄. imo oꝫ vt scias φ caro est mēbrũ illi equalitati magiſ ꝓpinquũ q̄ȝ cetera mēbra: cuius tñ carne ꝓpinquior est. quasi eniꝫ nõ patit̃ ab aqua equalr̃ tpata cuiꝰ medietas sit nix ⁊ altera medietas sit aqua feruēs. ⁊ forsitan caliditas venaꝝ ⁊ sanguinis neruoꝝ f̄ritati in ea equat̃. silr quoqꝫ nõ patit̃ a corpe q̄d bñ tpatũ existit ex siccioribus corporibus ⁊ hũidioribus cũ in eis equalia fuerit. Et nos q̄d scimus φ nõ est cã quare nõ patiatur nisi qꝛ nõ sentit illud: nꝫ est tale quale illō: nisi qꝛ pp ipsum nõ patit̃: nisi. n. tale eēt quale illud: pp illud pateref̃. Res. n. q̄ vnius sunt origis ⁊ in naturis opponunt̃: vnē ab aliȷ̄ſ patiunt̃: ſꝫ ab eo quod ei in qualitate cõicat res nõ patit̃. ¶ Q̄d āt in cute magis existit tpatũ est cutis manus: ⁊ quod in cute manꝰ tpatius est. est cutis vole. ⁊ tpatius eius est quod est sup digitos. ⁊ tẽpatius eius est q̄d est super indicem: ⁊ quod temperatius eius est quod est in pulpa extremitatis eius: ⁊ pp illud est melioris sensibilitatis. ⁊ quod in cute magis existit tpatũ est quod in digitoꝝ extrēitatibꝰ īuenit̃ quapp extrēitates digitoꝝ aliaꝝ quasi iudices exñt q̄litatũ tactualiũ. dꝫ. n. declinatio iudicis equalis existere ad vnãquãqꝫ extrēitatũ: iō vt egressũꝫ ab equalitate ⁊ a medietate pcipiat. ¶ Debeſ āt scire vltra hoc quod scivisti. φ cũ dicimus d medicina φ est tpata: nolumus dicẽ quod sit tpata certe: qm̃ illud est ipoſe: nꝫ volumus dicere φ tpamēto hũano in sua cõplone sit tpata. Si. n. ita eēt: tunc esset ex ipsamet hũana sub̃a. Sꝫ volumus φ cũ pp calorẽ nālẽ q in corpe existit hũano patief̃ qualitate afficietur que hoīs qualitatem nõ supegreditur in aliqua duaꝝ extrēitatum equalitatẽ excedentiũ nõ ergo in ipso opabitur effectũ qualitatẽ excedētẽ ꝯsideratiõe igr̃ sue opationis in corpe hũano est eq̄lis. ¶ Et silr cũ dicimus φ est cala: aut f̄rã nolumus dicere φ in sui substantia sit in vltimo caliditatiſ aut f̄ritatis: aut in sui substantia sit calidior corpore hũano: aut f̄ridior: si. n. ita foret cuiuſ cõ

plo dēt sicut hoīs cōplo esset tēpatā. Sʒ vo-
lumus dicere ꝙ ꝑꝑ ipsam in corpe hoīs ꝓue
nit calitas: aut fritas maior illa quā ex se hē-
bat. Quapp vna medicina plerūqꝫ est frā hūa
ni corporis cōpatione: ⁊ cōpōne corpis scor-
pionis calida. ⁊ humani corporis compara-
tione calida ⁊ frigida corporis serpentis com
paratiōe. Immo qñqꝫ etiam vna medicina exi
stit calida compōne corporis petri magis q̃
cōpōne corporis pauli. Idcoqꝫ precipitur eis
qui medicantur vt cum complexionem muta
re voluerint: ⁊ vnam adhibuerint medicinam
que non contulerit ab ea discedant. ¶ Post-
q̃ igitur de complexione temperata que dicē-
da erant compleuimus: ad loquendum de cō-
plexionibus distemperatus redeamus. ¶ Di
cimus itaqꝫ ꝙ complexiones distemperatas
equale est siue comprehenderis ſm compōneʒ
spēi aut partis: aut indiuidui: aut membri: q̄
sunt octo: ⁊ sunt oēs cōicantes in hoc ꝙ com-
plexioni temperate sunt opposite: ⁊ he octo ꝓ-
ueniunt quēadmodum dicemus: ⁊ est ꝙ egres
sus ab equalitate aut est simplex qui equalita-
tem non excessit nisi ſm vnam ꝯrietatem: aut
est compositus qui equalitatem ſm duas con-
trarietates excessit. Et simplicis qdē q ſm vnā
excesserit ꝯrietatem: aut est excessus ſm ꝯrie-
tatem agentem: ꝙ est aliquo duoꝝ modorum
qm̄ aut est calidior q̃ dʒ: sed nec est humidior
neqꝫ siccior: aut frigidior q̃ dʒ: sed non hūidi-
or neqꝫ siccior. Aut ſm ꝯrietatem patientem
qḋ est vno duoꝝ modorū: qm̄ aut est siccior q̃
dʒ: sed nō est calidior neqꝫ frigidior: aut humi
dior sed non est fridior neqꝫ calidior. ¶ Iste
tñ quattuor nō diu ꝑmanent: caliditas namqꝫ
maior q̃ dʒ reddit corpus siccius q̃ dʒ. Et fri
giditas maior q̃ dʒ facit corpus humidius
q̃ opʒ humiditate extranea. Et siccitas maior
q̃ dʒ cito reddit ipm frigidius q̃ opʒ. Et hu-
miditas maior q̃ dʒ si valde fuerit supflua ve
locius reducit ipm ad fritatem q̃ siccitas ma
ior. Que si plurima nō fuerit ꝯseruabit ipsum
proliori tpe: ad vltimum vero reddit ipsum
fridius q̃ dʒ. ¶ Tu tñ ex hoc intellige ꝙ equa
litas ⁊ sanitas magis pertinēt caliditati q̃ fri
giditati: ⁊ he quidem sunt simplices quattuor.
¶ Composite aūt sunt i qbus sit egressus ab
equalitate ſm vtrasqꝫ ꝯrietates: velut si sit cō-
plexio calidior ⁊ humidior simul q̃ opʒ: aut ca
lidior ⁊ siccior simul q̃ opʒ. aut frior ⁊ humi-
dior simul q̃ opʒ. aut frigidior ⁊ siccior simul
q̃ oportet. non enim potest esse frior ⁊ calidior
q̃ opʒ neqꝫ siccior ⁊ humidior simul. ¶ Una
qꝫqꝫ aūt harum octo complōnuʒ aut ē sine ma
teria: qḋ qdē est cum cōplo corpus qualitate
solūmodo afficit ita ꝙ corpus hac qualitate nō
afficitur ꝓpter humorem in ipsum penetran-
tem qui hanc habebat qualitatem ad quam
immutatur corpus neqꝫ fiat nisi sicut cum ca-
liditate eius q calefit ad igneʒ aut fritate eius
q ad niuem infrātus est. aut est cum mā qḋ qḋ
est cum corpus nō afficit q̄litate huius com-
plexionis nisi ꝑꝑ vicinitateʒ humoris in ipm
penetrantis in quo hec q̄litas supabundans
existit: quēadmodum corpus hūanū cū vitrei
flegmatis īfrātur aut cū colici humoris ꝑassi
ni calefit. Tu aūt in libro 3° ⁊ 4° cuiusqꝫ. xvi.
complonum exēplum inuenies. ¶ Et est ubi
sciendum ꝙ cōplo cum mā duobus est mōis
mēbrum. n. qñqꝫ exterius a mā madefactum ē
⁊ qñqꝫ mā penetrat ⁊ retinet in foraibus ⁊ vē
triculis ipsius ⁊ est cum receptio ⁊ penetratio
est apans: ⁊ est cum nō. Hec est de complone
dictio. Medicus aūt physico credere dʒ ſm se
mitam positionis: qḋ nō ē ei manifestū per se.

¶ De complexionibus membrorum. Cap. ij.

Dico ꝙ deus cuiqꝫ aiali: ⁊ cuiqꝫ mē
bro donauit ex cōplone qḋ magis
meret: ⁊ qḋ eis actiōibus ⁊ dispō-
nibus ſm possibilitatem melius exi
stit. hoc autem certificare phi est ⁊ nō medici.
¶ Donauit aūt homini cōplonem tempera-
tiorem quā in hoc mūdo esse est pōe cum sua
rum virtutum conueniētia qbus agit ⁊ patit
⁊ vnicuiqꝫ mēbro donauit de complōne quod
meretur. Posuit ergo qdam ex membris ca-
lidiora: ⁊ alia friora: ⁊ alia ficciora: ⁊ alia humi
diora. ¶ Quod aūt in corpore ē calidius est
spūs ⁊ cor a quo procedit: deinde sanguis lʒ i
epe generet: qꝛ. n. cum corde continuus existit
ab eo plus acqrit caloris q̃ epar hēat: postea
epar: qꝛ est sicut sanguis cōgelatus: post quod
est caro que minoris est caloris q̃ epar: ꝑꝑea
ꝙ neruorum villi in ea mixti sunt qui sunt fri.
Deinde sunt musculi qui minoris sunt calita
tis q̃ caro simplex ꝑꝑ illud qḋ de neruis ⁊ li-
gamentis eis admiscetur: postea est splē pro-
pter illud qḋ est in eo ḋ fece sanguinis: postea
renes eo qḋ non multus in eis existit sanguis:
deinde arteriarum tunice non ꝓpter ipsarum
neruosa corpora: sed ꝓpter illud qḋ recipiunt
de calefactione sanguinis ⁊ spūs q sunt in eis
postea sunt venarum nō pulsantium tunice ꝓ
pter sanguinem solum postea cutis vole ꝑpate.
¶ Fridus vero qḋ est i corpore ē flegma post
ea pili. deīde os: postea cartilago post ligamē
tuʒ: deinde chorda post pāniculus: deinde ner
uus post nucha post cerebruʒ: deinde adeps
postea pinguedo: postea cutis. ¶ Humidus
vero qḋ est corpore est flā. post sanguis: postea
pinguedo: postea adeps: postea cerebrū: postea
nucha: postea caro māmillarum ⁊ testiculo-
rum. post pulmo: post epar: deinde renes. post
musculi: post cutis. ⁊ hic qdem est ordo quē
Gal. disponit ea. ¶ Scire tñ debes ꝙ pulmo
in sui substantia ⁊ mā nō ē humidus vehemē-

ri humiditate. Omnis.n.complo mebri nālis
filis est eius quo nutritur τ ꝑm suam accnta/
lem complonem similantur ei qd ab ipso sup/
fluit. Pulmo aūt nutritur calidissimo sangui
ne τ multe admixto colere: τ hoc quidez ipse/
met. G.nos docet. In ipso vero multa humi/
ditatis superfluitas colligitur ꝓpter illud qd
ad ipm ascendit de vapore corporis τ pp illō
qd ad ipm descendit ex catarris. ¶ Postq̄
igitur sic est res ꝯpar multo magis humidum
est pulmōe humiditate nāli: τ pulmo magis ē
madefactus lꝫ humiditatis mora ipm i sui ēē
suba meliorē fecerit: τ dispōnes flatis τ san/
guinis ita intelligende sunt. flatis nāqꝫ humē
ctatio est ꝑm mōm madefaciendi: τ sanguinis
humectatio ꝑm mōm augmētum faciendi in
suba.lꝫ fla nāle aqueū plerūqꝫ fit maioris hūi
ditatis q̄ sanguis. ex sanguine.n.cum q̄ntum
digeri dꝫ digerit: multum hūiditatis ex eo re
soluitur q̄ erat flatis nālis aquei qd ad ipm cō
uersum fuit. In sequētibus aūt scies ꝙ fla nā
le est sanguis q aliqua cōuersus est ꝯuersione.
¶ Res aūt siccior q̄ est in corpore sunt pili:
sunt.n. ex vapore fumoso q eleuat. Resolutum
nāqꝫ fuit qd in eo de vapore mixtū erat τ pu
ra fumositas ꝯgelata: postea est os. ipm nāqꝫ
oibus mēbris purius existit humidius tn̄ pi
lis ē. Ossis nāqꝫ gn̄atio ē ex sanguie cuiꝫ situꝫ
est situs q hūores nāles exiccat locatus i eis.
Quapp os multa nutrit aīalia. Pili ꝟo nul/
lum eoꝝ nutriunt: aut fortasse si nutriūt ex eis
aliqd valde ē raꝝ τ extraneū sicut existimāt q/
dam ꝙ vespiliōes eos digerant τ in eis dele
ctentur. Nos aūt cum duas q̄ntitates ossis τ
pilorum in pondere equali assumpserimus. τ
eas in cucurbita: alēbico supposito distillaue/
rimus egredier ex o ie plus aque τ plus olei τ
remanebit minus fecis os ergo pilis hūidius
est. Post os aūt i siccitate ē cartilago. Postea
ligamētum. Post chorda. Post pāniculus.
Post arterie. Post nerui motī. Post cor.
Post nerui sensus motiōis.n.nerui friores si
mul exiīt tpamēto. Nerui aūt sensus friores
qd sed nō multum sunt temperamento siccio/
res. τ fortasse sunt ei propinqui: τ neqꝫ etiam i
fritate sunt ab eo valde remoti postea ē cutis.

¶ De complonibus etatum τ gn̄m. Cap.iij.

Etates oēs sunt q̄tuor. Etas adolen
di que vocatur etas adolescentie τ
est fere vsqꝫ ad.xxx.ānos. Postea ē
etas ꝯsistēdi que vocat etas pulchri
tudinis. τ est fere vsqꝫ ad.xxxv.aut.xl.annos.
¶ Et etas minuendi cum virtus nō amittitur
τ hec est etas senectutis que fere est ad annos
lx. Et ē etas minuendi cum manifesta virtus
debilitate: τ hec quidem ē etas senium τ finus
vite. ¶ Adolescentie ꝟo etas diuidit in etatē
infantie: τ hec qdem est cū mēbra pueri nōdū
ad motiones τ ambulandum sunt apta: τ i eis
tem apta: τ in etatē dentium plantatiuam que
est post ambulationem τ anteq̄ sit fortis: τ il
lud est cum nondum gingiue sunt oibus denti/
bus replete. Postea est etas ꝯcussionis qd q
dem est post vehementiam τ natiuitatem den
tium τ anteq̄ polluantur. Deinde est etas al/
gulemati vel alguadi: τ rehac.i.eū ab eo egre
ditur sputa q̄ est quousqꝫ barbescant. Postea
est etas fortitudinis q̄ est donec sinat crescere.
¶ Infantium vero solum ab infantia vsqꝫ ad
iuuentutem complo in calore fere tpato τ in
humiditate fere superflua existit. ¶ Medici
aūt antiq inter se disceptauerūt de duabus cali
ditatibus puerilie τ iuuentutis. ¶ Fuerūt enīꝫ
eorum qdam q dixerūt ꝙ caliditas pueri ē ma
ior τ pp illam plus crescit. Ideoqꝫ oēs eius
operatiōes nāles desiderij τ digōnis sunt ma
iores τ diutius durantes: qm̄ calor innatus q
uenit eis ex spermate magis est aggregatus: τ i
est minoris tpis. ¶ Et ex eis fuerūt q dixerunt
ꝙ calor innatus in iuuētibus est valde fortior:
qm̄ eorum sanguis est maioris q̄ntitatis τ ma
gis spissus. Ideo accit eis fluxus sanguinis ex
naribus plus τ fortius: τ qd eoꝝ cōplo plus
ad coleram declinat τ pueroꝝ complo plus
declinat ad fla: τ qd iuuenes vehementiorum
motionum exiīt: motus ꝟo nō ē nisi propter
calorē. τ ipsi ēt vehementioris istibre existunt
τ sunt melioris digōnis. τ hoc ex calore. De
siderium nāqꝫ non est ex calore sed ex fritate.
Idēqꝫ caninus app. tit⁹ ex fritate sepius ꝯtin
git. ¶ Signum aūt ꝙ vehemētioris istimbrē
isti existant est: ꝙ neqꝫ nausea accidit eis neqꝫ
vomitus neqꝫ fastidium quēadmodum ꝯtin/
git pueris ꝓpter digestiue eoꝝ maliciā. ¶ Et
signum ꝙ eoꝝ complo magis colere pertinet
est ꝙ oēs eoꝝ egritudines sunt cale: sicut febris
terniana τ eoꝝ vomitus totus ē colicus. Egri/
tudines aūt plime q̄ pueris eueniūt sunt fride
τ humide: τ eorū febres flatice: τ plim qd vo/
munt ē fla. τ augmētum qd ē in pueris non est
ꝓpter fortitudinem calitatis eoꝝ neqꝫ eo nisi
pp multam ipsoꝝ humiditatem. maximum ēt
q dem sunt duaꝝ sectaꝝ sīnie τ ipsarum rōnes.
¶ G. ꝟo ambabus sectis ꝯdicit dicit.n.ꝙ ea
rum calitates in radice sunt eq̄les. sed pueroꝝ
caliditas est maioris q̄ntitatis τ minoris quali
tatis. s. acuitatis. τ iuuenum calitas est minoris
q̄ntitatis. τ maioris q̄litatis. s. acuitatis. ¶ Et
huius qdem declatio sicut ipse dicit est vt opi
nemur vnam solam caliditatē in mensura: aut
corpus subtile calim vnum in q̄ntitate τ quali
tate in subam humidam multam semel pene/
trasse. sicut aqua. τ alia vice penetrasse in substā
tiam siccam τ paucam sicut lapis: τ cuꝫ sic fue
rit inueniemus caliditatem aqueam maioris
q̄ntitatis τ mollioris qualitatis τ caliditatem

lapidea minoris q̄titatis ꝛ acutioris q̄litatis: ꝛ
ita debeo agnoscere calitatem q̄ est in pueris
ꝛ iuuenibus. ¶ Pueri.n.non fuerūt gn̄ati ni
si ex spmate qḋ est multum calidum. ꝛ huic ca
lori nondū accidit res que ipm̄ extinguat. puer
nāq̧ augeri non cessat. s; crescendo graditur
nec adhuc stetit nedū ꝙ iā retrocedat. ¶ In
iuenib⁹ v̾o nihil accit ꝙ eoꝝ calorem augmēta
tiuum: n; ēt aliqd qḋ ipm̄ extinguat. s; ille ca
lor in eis ꝯseruat̃ hūiditate minoris q̄titatis
ꝛ q̄litatis simul donec ad declinatōe; puenīat:
n; tn̄ huius hūiditatis diminutio est adhuc di
minutio q̄ calitatem retinere non possit: n; est
nisi q: augmentū facere non valet. q̄si hūiditas
tāta erat primus ꝙ duas res facere poterat cu
stodire v; calorē: ꝛ supesse ēt ad aug^m facien
dum. ad vltimum v̾o ad hoc deuenit. ꝙ neu
tram duaꝝ reꝝ efficere valebat. op; ergo vt in
medio talis existat ꝙ possit vnam rē efficere
ꝛ n̄ alteram. Falsuz āt est vt dicamus ip̄a; pos
se augm̄tare et non posse retinere calorem in
natū. Quo.n.in re augm̄tuz pstare pōt qḋ ra
dicem n̄ val; custodire? Restat ergo vt dica
mus ꝙ calorem custodire potest et in corpe
augm̄tum pstare non pōt. et sciēdū est ꝙ hec est
etas iuuētutis. ¶ Qḋ aūt dixit fa secta ꝙ
augm̄tum qḋ est in pueris non est nisi pp hū
iditatem ꝛ n̄ pp calorem: est dictio falsa. hūidi
tas nāq̧ augm̄ti est mā: ꝛ mā n̄ patit̃ p se n; p
se creat̃. Immo apḋ opatōm v̾tutis i eā agē
tis. v̾tus aūt h⁹ agēs est aīa: aut nā pcepto di
ui n; agit nisi cum instr̄o: et illud ē calor inatus
¶ Qḋ aūt dixerūt ēt ꝙ vehemēs desideriuz
qḋ est in pueris non est nisi pp fritatem ꝯplo
nis eoꝝ: est dictio falsa. cū malo nāq̧ deside
rio qḋ est pp fritatem ꝯplonis non prouenit
asitibꝛ n; nutrimētum. Pueroꝝ.n. asitibꝛ me
lior q̄ eē pōt est in plibus hoīs. n; i eoꝝ cor
poribus. nisi foret pp hoc ꝙ de pmutatōe eius
quod comedit̃ plus puenit q̄ sit illud qḋ dis
soluitur: pp quod crescit. ¶ Aliqn̄ v̾o accit
eis malicia asitibꝛ pp eorum gulositatem: ꝛ
q: eoꝝ comestiōes malis disponūtur ordibus
ꝛ comedunt res malas ꝛ hūidas ꝛ multas ꝛ
desup malis mouent̃ motibus. ¶ Quapp
de supfluitatibus plus in eis adunantur. vn̄
purgatiōe indigent ꝛ pcipue eoꝝ plmones.
Idcirco eoꝝ anhelitus est spissior ꝛ velocior:
magnitudinem tamen non h; eo ꝙ eorum
v̾tus nondum ad complementum peruenit.
hec est dictio de complone pueritie ꝛ iuuen
tutis quemadmodum .G. declarauit cuius
nos sumus interpretes. ¶ Preterea scien
dum est quod calitas post tempus consisten
di minui incipit propterea ꝙ aer circundans
materiam eius que est humiditas: exiccat.
Calor quoq̧ inatus qui est intus ad hoc ad
iuuat: ꝛ labor pueniēs ex motiōibus corporis
ꝛ aīalibus q̄ necc̄ie sunt in vita: ꝛ defectus nāe
ad resistendum illi tota sp. Oēs enim v̾tutes
corpee sunt finite. hoc āt iā rōcinatum fuit in
scia nāli eius ergo opatio nō sp existit i māis.
¶ Amplius si hec v̾tus infinita foret ꝛ semp
pmutatiōem in corpe faceret eius qḋ dissolui
tur eq̄lr ꝛ vno mō. dissolutio tn̄ vno mō nō
ēēt: imo sp quotidie augeret̃ ꝛ corpus disso
lutōm tolerare non poss; ꝛ dissolutio hūidi
tatem finiret: q̄to magis cū due res se iuuēt
ad minoratōm faciendam ꝛ retrocedēdum: ꝛ
postq̄ sic est o; necessario vt materia destruat̃
ꝛ calor extinguatur: ꝛ pcipue cum ad eius ex
stinctiōem adiuuet̃ preter materiei defectum
alia causa ꝛ illud est humor extraneus qui ac
cidit assidue propterea ꝙ cibus priuatur di
gestione: ꝛ adiuuat ad extinguendum ipsum
duobus modis. vno suffocando ꝛ tegendo.
alio qualitati obuiando. hic enim humor est
flegmaticus fridus. ꝛ hec est mors nālis cuiq̧
indiuiduo destinata fm̄ suam primā ꝯplonē
vsq̧ ad terminū quē in sua potentia h; ad suā
humiditatē ꝯseruandam. vniūquodq̧.n. eoꝝ
terminum prefixū h; qui in indiuiduis diuer
sificatur pp ꝯplonum diuersitatē. ꝛ hi quide;
sunt termini nāles. Sunt vero ꝛ alij termini
abbreuiati. solū tn̄ diuino perueniēt precepto.
¶ Qḋ ergo ex hoc acqsiuimus est ꝙ puero
rū ꝛ iuuenū corpa q̄tū ad qualitatē sunt cala
ꝛ corpa senū ꝛ decrepitoꝝ sunt frā. Sed pue
roꝝ corpa equalit sunt hūidiora pp augmentū
ꝛ hoc q̄ vidē nobis insinuat experimentū qḋ
de mollicie ossiū est ꝛ neruoꝝ vel mēbrorum
ipsoꝝ. ꝛ ꝯsideratio. quoniā paꝝ est ex quo fue
runt sperma ꝛ spiritus vaporalis. ¶ Senes
aūt ꝛ decrepiti pprie pter hoc ꝙ sunt friores
adhuc sunt sicciores. ¶ Et hoc qdē scit̃ expi
mēto qḋ h̃r ḋ duritia ossiū eoꝝ ꝛ aspitate cu
tis eoꝝ ꝛ ꝯsideratiōe. Eo ꝙ plurī est tps ex q
fuerūt spma ꝛ sanguis ꝛ spūs vaporalis. Et
in pueris qḋ ꝛ iuuenib⁹ igneitas est eq̄lis: s;
in pueris plus abūdat aereitas ꝛ aqueitas ꝛ i
senibus ꝛ decrepitis pl⁹ abūdat terrestritas
q̄ in illis duob⁹ ꝛ est in decrepitis pl⁹. ¶ Iu
uenis⁹ āt h; ꝯplonē magis eq̄lē ꝯploni pueri.
Cōparatiōe tn̄ pueri est ei⁹ ꝯplo sicca: ꝛ senis
ꝛ decrepiti cōpatiōe ē hūida. ¶ Decrepitus
v̾o est siccior iuuene ꝛ sene in mēbris simpli
cibus ꝛ hūidior vtrisq̧ hūiditate extnea ma
defaciente. ¶ Scd̄; v̾o diuersitatē ꝯplonis
gn̄is femine frioris existūt ꝯplonis. Ideoq̧
sunt in creatura minores masculis ꝛ sunt hūi
diores. ergo pp̄ter cōplonum earum frigidi
tatem multiplicantur earum superfluitates: ꝛ
propter paucū earū exercitiū: ꝛ substātia car
nium est rarior: s; viri caro ex parte cōplonis
eius quod ei admiscetur sit rarior. Sua nāq̧
spissitudine plus prohibetur in ipsam pene

trare qd a venis et nervorum villis ad eam pro-
fluit. ¶ Qui vero terras inhabitant septentrio
nales humidiores sunt: et qui artes exercent
aqueas humidiores existunt: et qui ab istis di
versificantur diversi existunt. Signa autem
complexionum narrabimus ubi universalia
signa et particularia referemus.

¶ Doctrina quarta. Quid sit humor et eius
divisiones. Cap. j.

Humor est corpus humidum liquidum
in qd in primis nutrimentum convertitur.
Eius vero est humor bonus: et est il
lud qd cuius proprietate est ut fiat pars subie
nutriri solus vel cum alio: et assimilari ei solus vel
cum alio: et in summa magna restauratio eius qd ex ea
dissolvitur. Et eius superfluitas est humor malus et
est qd istud agere non consuevit. Aut raro in bo
num convertitur honorem. Unde antea a corpore expelli
et proijci debet. ¶ Dicemus ergo quod humidi
tatum corporis quedam sunt prime quedam secunde.
Prime sunt quatuor humores quos paulopost
nominabimus. ¶ Secundarum vero due sunt divisio
nes: aut enim sunt superfluitates aut non superfluita
tes. Superfluitates vero in sequentibus nominabi
mus. ¶ Et que sunt non superfluitates sunt hu
mores qui a principali dispositione conversi membris
delegati fuerunt: sed nondum alicuius membro-
rum simplicium operatione perfecta pars effecti
sunt: quorum sunt quatuor species. ¶ Una est hu
mor in foraminibus extremitatum parvarum vena-
rum contentus membris simplicibus propinqua
rum inhibentium eam. ¶ Alia est humor
per omnia simplicibus transiens membra sicut ros
qui in nutrimentum converti est aptus: cum corpus
nutrimento caret: et ut membra humectet cum ali
qua causa fortis motus aut alia ea exiccaverit.
¶ Tertia est humor qui parum ante congelatus
fuit: et est nutrimentum qd in substantia membrorum ex
parte complexionis conversum est. Sed ex parte essen
tie complexe et similitudinis nondum conversum fuit.
¶ Quarta est humor qui est intus in membris
simplicibus a principio nativitatis: per quem
partium eorum continuitas existit: cuius principium
est ex spermate. Spermatis vero principium est
ex humoribus. ¶ Et dicemus etiam quod humores
humorosi boni et superflui vel non superflui qua-
tuor continentur generibus. genere sanguinis qui omnibus
illis melior existit: et genere flegmatis: et genere
colere rubee: et genere colere nigre. ¶ Sanguis
vero natura calidus existit et humidus. Cuius sunt
due species: naturalis et non naturalis. Naturalis autem est cu-
ius color est rubeus malo carens odore et est
valde dulcis. Non naturalis vero sunt due divisio
nes. Alius enim est qui a complexione bona fuit
mutatus: non propterea quod aliquid ei admixtum
fuerit: sed quia eius complexio in se viciata fuit: ver
bi gratia: quia aut fuit infrigidatus aut calefactus.
¶ Et est alius qui non fuit mutatus nisi pro-
pter humorem malum qui ei admixtus fuit. Qd est
secundum duas divisiones: aut enim ad eum humor
de foris venit et penetravit in ipsum et corru-
pit. aut in ipsomet fuit generatus humor. verbi gratia ali
qua eius pars putruit: et eius subtile in coleram
rubeam: et spissum in coleram nigram conversum
est. et remanserunt albe autem eam in eo. et huius
qd divisionis partes secundum illud qd ei admiscetur et ip
sius species de speciebus flegmatis et speciebus cole-
re nigre et speciebus colere rubee diversificantur: et
aquositas eius plerumque ergo fit turbidus: et ali
quando fit subtilis et aliquando niger multa infectus ni-
gredine: et quandoque albus: similiter quoque in odore suo
et sapore mutatur: fit namque amarus aut salsus aut
acetosus. ¶ Flegmatis autem aliud est naturale: et
aliud non naturale. Naturale est qd est aptum ut in aliquo
tempore fiat sanguis: quoniam est sanguis non plene co-
ctus. Et est quidam modus dulcis flegmatis: qd
non valde exigit frigidissimo corporis comparatione
frigiditatis pauce: sanguis vero comparatione est et
colere rubee est frigidum. ¶ Et est etiam flegma dul
ce qd non est naturale: qd est flegma saporem non habens
qd nominabimus: qd fit cum accidit ut cum eo san-
guis misceatur naturalis: et qd multotiens in rheuma
tismus: et in saliva sentitur. ¶ Dulcis vero na-
turalis receptaculum dixit Galie. naturam
non fecisse membrum proprium quemadmo
dum duabus fecit coleris: hoc namque flegma
sanguini propinquam habet similitudinem: et
egent eo membra omnia: ideoque fecit natura
ut cum sanguine vadat. ¶ Dicimus autem
quod hec indigentia est propter duas res: una est
necessaria: et altera iuvativa. Necessaria vero
est propter duas res. Una est ut sit iuxta mem-
bra ad hoc: ut cum membra nutrimentum qd
ad ipsa consuevit venire amiserint: quod est
sanguis bonus propter retentionem menstrui eius
que a stomaco fit et epate propter aliquas cau
sas que acciderint operentur in eo virtutes na
turales eorum et coquant et digerant: et nutri-
antur ex eo: et sicut calor innatus digerit ip-
sum et rectificando facit ipsum sanguinem: si-
militer calor extraneus ipsum plerumque putre-
facit et corrumpit. ¶ Hanc vero necessitatis
partem non habent due colere. Due namque co
lere flegmati in hoc non communicant quod ca
lor naturalis ipsum rectificat et facit ex eo san-
guinem: licet in hoc communicent ei quod calor
accidentalis ipsum mutat et facit ex eo rem putridam et
corruptam. ¶ Altera est ut sanguini admisceatur et
ut ipsum aptum reddat: ad membra flegmatica
rum complexionum nutrienda in sanguine quorum
qui in ea est nutriturus oportet flegma actualiter
esse secundum mensuram notam sicut est cerebrum: et hoc
quidem in duabus est regnum coleris. ¶ Iuva-
tiva vero est: ut humectet iuncturas et membra que
multe exist motionis ne siccitas eis accidat ex
calore qui ex motu provenit et frigatione: et hoc

quidem est iuuamentum stans in terminis necessi
tatis. ¶ Non naturalis autem flegmatis. Aliud est
superfluitas diuerse essentie vsqz ad sensum: et
istud est mucilaginosum. et aliud est in substan-
tia equale in sensu: et in veritate diuersum: et est
flegma crudum. Aliud est valde subtile et ipsum
est aquosum. Aliud est valde grossum album.
vz et est illud quod vocatur gipseum. et ipsum est cu-
ius subtile fuit resolutum: eo quod in foraminibus
et iuncturis diu fuit retentum: quod omnibus existit
grossius. ¶ Et ex flegmate est quoddam quod est
salsum: quod omnibus flegmatis speciebus acutius
est et siccatius et leuius. ¶ Omnis vero salsugi
nis causa est vt aquose humiditati pauci sapo
ris: aut priuate eo. terree partes aduste com-
plexionum siccarum et saporis amari equali tem
peramento misceantur. Si enim multe fuerit
amarus sapor prouenit. et ex hoc quod similiter fiunt
sales et aque salse. Et est etiam cum sal fit ex ci
nere alchali: et calce et ex alijs cum in aqua co
quuntur: et colantur et coquitur illa aqua donec
in sale coaguletur. ¶ Similiter quoqz flegmati
tenui quod saporem non habet. aut cuius sapor
adeo est paruus quod non superat cum colera sic-
ca natura se miscuerit adusta equalitatis ad-
mixtione ipsum faciens salsum: et calefaciet.
hoc igitur flegma est colericum. ¶ Galienus
vero dixit flegma hoc salsum fieri: propter ip-
sius putredinem aut aquositatem que ei ad-
mixta fuit. et nos quidem dicimus putredi-
nem ipsum salsum efficere: ideo quod in ipso adu
stionem facit et cinereitatem que cum eius hu
miditate commiscetur. Sola autem aquositas
cum ei admiscetur salsedinem in ipso efficere
non valet: cum ibi vlla alia non fuerit causa.
¶ Et mihi quidem videtur quod ista: aut non
permutationis est: sed continuitatis: tunc enim
locutio completa erit. ¶ Et ex flegmate est quod
est acetosum. et quemadmodum dulce est secun
dum duos modos dulce per suam essentiam. et
aliud propter rem extraneam que ei admixta
fuit. similiter acredo flegmatis acetosi secundum
duos contingit modos. Vno ideo quia res extra-
nea ei admixta fuit que est colera nigra acris
quam in subsequenti nominabimus. altero
propter causam que in ipso met contingit: et il
lud quidem est vt flegmati dulci quod diu-
tinus ipso dulci existente. accidat sicut accidit
alijs succis dulcibus qui prius bulliunt et postea
acescunt. ¶ Et est aliud ponticum cuius dispositi
tio est quemadmodum hec dispositio. forsitan
enim erit eius ponticitas propterea quod colera ni
gra pontica ei admixta fuit: et forsitan erit eius
ponticitas propter causam qua in se vehemen
ti infrigidatione infrigidatum est adeo quod eius sapor ad
ponticitatem sit conuersus. ideoqz eius aquosi
tas congelata est: et ad siccitatem parum et terre-
stritatem alterata est. et neqz fuit calor debilis

quam ipsum bullire faceret et consequenter acredinem neqz ca
lor fortis quam ipsum coqueret. ¶ Et est flegmatis species
vitrea spissi grossi vitro liquefacto similis in sui vi
scositate et ponderositate. quod plerumqz est acre
et plerumqz saporem non habebit et videtur quod
illud ex eo quod est grossum saporem non ha
bens sit crudum: aut conuertatur in crudum
et hec quidem est illa flegmatis species que in
principio rei erat aquosa frigida: que neqz pu
truit neqz res alia ei admixta fuit: sed sic per
mansit recondita donec fuit ingrossata: et fri-
giditas fuit ei addita. ¶ Iam igitur declara
tum est quod corrupti flegmatis modi ex parte sa
porum ipsius sunt quattuor: salsum: acre pon
ticum: et insipidum. ¶ Et ex parte sue essen-
tie sunt quattuor aquosum: vitreum: mucilagi
nosum: et gipseum. crudum vero in collectione
mucilaginosi continetur. ¶ Colera autem ru
bea alia est naturalis: alia est que est superflui
tas non naturalis. Naturalis est spuma sangui
nis cuius color est rubeus clarus: et est leuis acu
ta: et quanto magis fuerit calida erit eius rube
do maior que cum in corpore generatur in duas diui
ditur partes. quarum vna cum sanguine vadit
et altera ad cistim transmittitur fellis. ¶ Illud
vero quod de ea vadit cum sanguine cum ea pene-
trat causa necessitatis et iuuamenti. Necessi-
tas quidem est vt sanguini admisceatur ad nutrien-
da membra: in quorum complexionibus magnam
colere rubee partem esse oportet secundum modum
quem meretur de diuisione sicut pulmo. Sed
iuuamentum est vt sanguinem subtiliet: et in
itineribus ipsum penetrare faciat. ¶ Quod
vero de ea colatum ad cistim transmittitur fel-
lis causa necessitatis transmittitur et vtilitatis.
¶ Necessitas autem aut est secundum totum corpus
quod est ipsum a superfluitate mundare: aut
secundum vnum ipsius membrum quod est fel nutri
re. vtilitatis vero duo sunt iuuamenta. vnum
est intestina a stercore et flegmate viscoso ablue
re et aliud intestina et ani musculos pungere:
vt quid sit ei necessarium sentiat et egestiones
emittat. Ideoqz sepe accidit colica causa opi-
lationis que fit in foramine quod a felle descen
dit ad intestina. ¶ Non naturalis vero cole-
ra alia est que a natura egreditur propter causam
extraneam que ei admiscetur: alia est que a na
tura egressa est propter causam in se: quia eius sub
stantia est non naturalis. ¶ Partis prime est
alia que est scita et famosa. et est illa cui extra-
neum illud quod est admixtum est flegma. Cu-
ius generatio magis est in epate. et alia est que
est minoris fame et est illa cui extraneum quod
est admixtum est melancolia. Nota autem et famosa
aut est colera citrina: aut est colera vitellina: fleg
ma namqz cui admiscetur colera quandoqz est
tenue: et generatur inde prima: quandoqz est
grossum et generatur inde secunda. Colera que ova-

rum vitellis similis existit. ¶ Que autem in noxis est sanie est illa que colera vocatur adusta que aliquo duorum generatur modorum: vnus est vt colera in se aduratur ⁊ accidat in ea cineritas: sed eius subtile non separetur ab ipsius cineritate: immo cineritas in ea contineatur. Et hec quidem est peior. Et alius est vt colera nigra extrinsecus ad eam veniat. ⁊ cum ea misceatur: ⁊ hec quidem est melior. ¶ Huius autem speciei colere color est rubeus: sed non est clarus neque floridus: immo est magis similis sanguini: sed est tenuis: ⁊ plerumque a suo colore propter aliquas mutatur causas. ¶ Que vero in sui substantia extra naturam est alia est cuius generatio sepius est in epate. alia est cuius generatio magis est in stomaco. Et illa quidem cuius generatio magis est ab epate est vna species. Que est eius quod in sanguine est subtile aduritur cuius spissitudo colera est nigra. Et que in stomaco magis generatur duas habet partes: prassinam scilicet ⁊ viridem vt erugo eris. Et mihi quidem videtur quod prassina ex vitellina generatur cum aduritur: cum enim aduritur adustio in ea efficit nigredinem: ex qua cum citrinitate mixta generatur viriditas. ¶ Zinaria vero videtur mihi quod generetur ex prassina cum tantum aduritur donec eius humorositas siccatur: ⁊ ad albedinem redire incipit propter sui siccitatem. calor namque in humido corpore in primis nigredinem efficit. deinde denudat ipsum nigredine quando eius omnino finit humiditatem: ⁊ quando superfluit in eo ipsum albificat: ⁊ hoc quidem in lignis attende que prius in carbonem vertuntur: deinde in cinerem. Calor enim in humido efficit nigredinem: ⁊ in eius contrario albedinem. ⁊ frigiditas in humido albedinem operatur: ⁊ nigredinem in eius contrario. hec tamen duo iudicia que in prassina et zinaria indicaui estimatiua sunt iudicia: hec autem species que dicitur zinaria omnibus colere rubee speciebus calidior existit et peior et magis perniciosa: et dicitur quod est de substantia venenorum. ¶ Colere autem nigre alia est naturalis alia non naturalis superfluitas. Naturalis est boni sanguinis fex et turbulentia et superfluitas in comparatione ad sanguinem: quia omnes humores dicuntur superfluitates ad comparationem sanguinis: cuius sapor inter dulcedinem et ponticitatem existit. Que cum in epate generatur in duas separatur partes: quarum vna in sanguinem penetrat et alia ad splenem transmittitur. ¶ Pars autem que cum sanguine penetrat vadit cum eo causa necessitatis et vtilitatis. Necessitas vero est. vt sanguini admisceatur eo modo quo debet in nutrimento cuiusque membrorum in quorum complexionibus magnam melie partem esse oportet sicut sunt ossa. ¶ Vtilitas vero est vt sanguinem restringat et confortet et inspisset ipsum. Et pars eius que ad splenem transmittitur est illud quo sanguis non indiget que ad ipsum vadit causa necessitatis et vtilitatis. Necessitas vero aut est secundum corpus totum scilicet vt a superfluitate mundetur aut secundum vnum membrum quod est vt splenem nutriat. ¶ Vtilitas vero ideo accidit: quia in os stomachi quasi emulgendo profluit. Et hec quidem vtilitas duobus est modis: vno quia os stomachi stringit et confortat: et inspissat. Alio vt in ore stomachi commotionem faciat propter acredinem et excitet ad famem et faciat desiderium. ¶ Debes autem scire quod colera rubea que ad cistim transmittitur fellis est illud quo sanguis non indiget et illud quod a felle egreditur est illud quo fel non indiget: et similiter colera nigra que ad splenem transmittitur est illud quo sanguis non indiget et illud quod a splene egreditur est illud quo non indiget splen: et quemadmodum illa colera rubea postrema excitat virtutem expulsiuam inferius: sic colera ista nigra postrema virtutem appetitiuam excitat superius. Vnde sit deo omnibus meliorum factoribus laus. ¶ Melancholia vero non naturalis non est ad modum hypostasis et fecis: immo est ad modum adustionis et cineritatis. Res namque humide cum rebus terrestribus admiscentur: separatur terrestritas ab eis aliquo duorum modorum: aut ad modum hypostasis: ⁊ tale quale illud de sanguine est melia naturalis. aut ad modum adustionis quod est cum resoluitur subtile ⁊ spissum remanet ⁊ tale quale illud est de humoribus est melia superfluens: ⁊ ista quidem vocatur colera nigra: ⁊ neque habuit hypostasim nisi sanguis. Ex flegmate enim propter sui viscositatem nihil descendit sicut ex oleo. Et ex colera rubea propter sui subtilitatem ⁊ sue terrestritatis paucitatem ⁊ sui motus assiduitatem: ⁊ propterea quod illud quod de ea a sanguine separatur in corpore est parum non descendit res de qua sit curandum: neque etiam cum separatur moratur nisi parum: sed putrefit aut a corpore expellitur: ⁊ cum putrescit eius subtile resoluitur ⁊ spissum remanet ⁊ fit colera nigra adusta ⁊ non hypostasiua. ¶ Melia autem que est superfluens. alia est que est cinis colere ⁊ quod de ea aduritur que est amara: inter quam tamen ⁊ coleram rubeam quam adustam vocamus existit differentia: quia illa est colera rubea cui cinis hic fuit admixtus: hec vero non est nisi cinis per se cognitus cuius subtile fuit resolutum. ¶ Alia est que est cinis flegmatis: ⁊ quod de eo adustum fuit. ⁊ si flegma valde subtile ⁊ aquosum fuerit: eius cinis erit salsus ⁊ si non trahit ad acre-

dinē aut ponticitatē. ¶ Alia est que est cinis sanguinis: et qd̓ de eo est adustū: et hec qdē ē falsa ad paucam trahens dulcedinem. ¶ Alia est que est cinis melē nālis q̄ si subtilis fuerit erit eius cinis: et qd̓ de ea adustū est: est valde acre sicut acetum qd̓ cum super terre faciē cadit ebullit: et eius odor ē acris a quo musce fugiunt et alia: et si grossa fuerit minoris erit acredinis cum ponticitate pauca. ¶ Male igitur colere nigre spēs sunt tres. colera rubea cum aduritur et eius subtile resoluit: et due alie divisiones q̄s post eam diximus. ¶ Melia vero flegmatica est tardioris impedimenti et malitie. et melia colerica est q̄ est fortioris malitie et velocioris corruptiōis: veruntā est susceptabilior curōnis q̄ illa. De alijs vero duabus divisionibus q̄ magis acris est deterior existit. Si tn̄ in eius pncipio auxiliū presto fuerit citius medicationem recipiet. Tertia vero q̄ minus super terram ebullit: et minus in mēbra penetrat tardius perimit: sed ad resoluēdum et ad maturādum et medicatiōem recipiēdū magis est effrenis. He ergo sunt spēs humor̄ nō nālium et superfluentium. ¶ Inqt Galie. q dixit q̄ humor nālis solūmō est sanguis et alij humores sunt supfluitates qbus nō eget non dixit verum. Si.n. solus sanguis esset humor q mēbra nutrit oīa in suis complexionibus et essentijs silia forent. os nāqz carne durius nō existet nisi qz sanguis cui subā dura melēca fuit admixta ipm nutriuit: neqz cerebrum mollius ē carne nisi qz sanguini q ipm nutriuit subā mollis flegmatica fuit admixta. Ipm quoqz sanguinē alijs inuenimus admixtū hūoribus q ab eo separant. Cum.n. extrahit et ordinatim ponitur in catin visu discernit qd̓ separat in pte q̄ est sicut spūa. et est colera rubea: et ptem q̄ est sicut fex et res turbida. et est melancolia: et ptem q ē sicut albumē ouor̄ et est flegma: et ptem aquosam q̄ est aquositas cuius supfluitas in vrina euaē. Aquositas nāqz nō est ex hūoribus solidis neqz est nisi ex eo qd̓ bibit et nō nutrit neqz ē necessaria nisi p̄ nutrimēti attenuatiōe et penetratione. hūor nāqz ē q ex eo qd̓ bibit et comeditur est nutriēs. Qd̓ aūt dico nutriēs volo intelligi q̄ ē in potētia silē corpi. Qd̓ āt i potētia corporis. s. hūani silitudinē hz ē corpus cō mixtū nō simplex. Ex aq̄ qd̓ ē simplex. ¶ Sūt aūt qdam hoium q opinant corporis virtutem sanguinis seq multitudinem et ipsius debilitatē seq eius paucitatē. sed nō est ita. Qd̓ vero attendit ē dispō eius q̄litatis q̄ de eo corpus ingredit. Et sunt qdam q opinant q cū humores aucti fuerint aut diminuti: Postq̄ corpora hūana fm comparatiōem fuerint q̄ debent in quātitate vnius ad alterum sanitas erit ɔseruata: sed nō est ita. hūores nāqz preter istud mēsuram in q̄litate ɔseruatam hre debent nō in compatiōe alterius hūoris: imo in se est custodia mēsuratiōis quam hnt in cōparatiōe vnius ad alterum. Adhuc qdem remanserunt de rebus humorum qōnes que non medicis: sed tn̄ ptinent phis. Ideoqz eas pretermisi.

¶ De qualitate gnātionis humor̄. Cap. ij.

Triticus masticatiōe aliq̄ hz digōnem. supficies.n. oris supficiei stōaci ɔtigua existit: imo est ac si vna eēt superficies. estqz in eo virtus digestiua est ipso. cūqz masticatum tetigerit aliquā ipsum ɔuersione permutabit. Et in hoc qdē auxiliat saliua acqsita per digōnem in q̄ cadit calor inatus. Ideoqz triticum masticatum in maturatione funiculor̄ et cicatricum opatur qd̓ nō opatur triticum cum aqua tritum: neqz illud qd̓ cum aqua coquitur. ¶ Et dixerunt quidam q signum ostēdens nobis q masticatum iam parum incepit digeri ē q nec pmus odor nec pmus sapor in eo inuenit. ¶ Deinde postq̄ stomacum ingredit integra digerit digōne. nō pp stomaci calorem tm̄: sed pp calorem mēbrorum q̄ ipm circūdāt et a dextra quidem epar et a sinistra splē. splen namqz calefacit non ppter suā subaz sed ppter arterias et venas multas que in eo sunt. et ab anteriorē quidem est zirbum adipinum: quod cito suscipit calorem causa adipis: et ad stomacum reducit: et superius quidem cor mediante diaphragmate ab eo calefacto. ¶ Cumqz nutrimentus in primus digeritur fit sua essentia i multis animalium auxilio eius quod ei admiscetur de eo quod bibitur plerumqz chilus: et est substantia liquida ptisane in spissitudine similis: deinde eius subtile a stomaco et intestinis attrahitur et vias venarum que mesaraice vocantur impellitur que sunt vene subtiles durē omnibus intestinis continue. cumqz per eas impellitur ad venam peruenit epatis que porta vocatur et penetrat in epar in diuisionibus et ramis porte intrantibus et se minorantibus et subtiliantibus ad modum capillorum occurrentibus orificijs diuisionum radicum vene que ab gibbo epatis ascendit. Et non facit ipsam penetrare in illas coangustationes nisi melior commixtio aque bibite ē id quod indiget corpus. Cum ergo in istarum venarum villis diuiditur fit quasi epar totaliter tangat huius chili totalitatem et propter illud tunc eius operatio est vehementior et fortior et velocior: et tunc coquitur. ¶ In omni autem decoctione que est huiusmodi est res que est sicut spuma et res que est sicut hypostasis et res forsasse erit cum eis aut que ad adustionem pertinet si decoctio superflua fuerit aut res q̄ non est bene cocta si decoctio fuerit minor q̄ dz. ¶ Spūa āt ē colera rubea: et hypostasis ē melia q̄ ambo sūt naturales. Adhu-

Si vero subtile ē mala colera rubea ⁊ eius gros
sum est melia mala non nālis: ⁊ qđ non bene
coctum est flegma est. Quod aūt de hoc toto
res colata est que bene cocta ē sanguis qui nō
ꝙdiu est in epate subtilio: existit ꝙ dz ꝓpter
aquosam superfluitatē.q̄ ꝓpter rem quā dixi
mus est necessaria. ℂ Istud vero qđ ē sanguis
cum ab epate sepaꝛ ab aquositate ei superflua
ilico mundaꝛ: q̄ necessaria non est nisi pp cām
ꝙdam q̄ iam sublata est. Extrahiꝛ ergo aquo
sitas a sanguine in venas que ad renes descen
dit ⁊ fert secum sanguinem qui ad renes nu
triendos sua quantitate ⁊ qualitate bonus exi
stit. Nutritqꝫ renes vnctuositas huius aquo
sitatis ⁊ sanguinositatis: deinde aliud quod re
manet ad vesicam tendit ⁊ post ad virgam. san
guis autem essentie bone per venam magnam
ad gibbositatem epatis ascendentem vadit ⁊
tendit per venas que ab ea vt rami separātur.
deinde in gedeguil venarum: postea sedenechi
gedeguil. post sugentibus segnechi. deinde in
venis que sunt sicut villi capillaribus similes:
postea sanguis ab earum orificijs sudando la
bitur in membra ex parte diuina. ℂ Sāguis
ergo causa efficiens calor est temperatus: ⁊ cā
materialis est qđ de nutrientibus est tempera
tum ⁊ de potibus bonis: ⁊ formalis causa ip
sius est decoctio bona: ⁊ eius causa finalis est
vt nutriat corpus. ℂ Efficiens vero colere ru
bee causa est igneus calor superfluus ⁊ ꝓprie
in epate: ⁊ eius causa materialis est qđ de nu
trientibus est subtile calīm dulce vnctuosum ⁊
acutum. ⁊ eius causa formalis est decoctionē
ad superfluitatem ꝓcedere: ⁊ eius finalis cau
sa est necessitas ⁊ vtilitas quas nominauimus.
ℂ Efficiens aūt flegmatis causa est calitas at
tenuata. ⁊ eius materialis cā est qđ de nutrien
tibus est grossum humidum viscosum ⁊ frigi
dum: ⁊ eius causa formalis est decoctiōis at
tenuatio. ⁊ eius finalis cā ē necītas eius. ⁊ vti
litas ipsius quas noīauimus. ℂ Melie autē
hypostasie qđ cā effi̇cieñs est calor tpatus. Sꝫ
cā efficiens aduste est calitas que ab equalitate
est egressa. ⁊ eius cā mālis est qđ de nutrien
tibus vehemēter grossum pauce humiditatis
⁊ eoꝝ calīm est fortius illo. ⁊ cā eius formalis
est fex hypostasiua fm vnum duoꝝ modorum:
vnde neqꝫ labiꝛ neqꝫ resoluiꝛ: ⁊ eius cā finalis
est necessitas eius ⁊ iuuamentum ipsius quod
noīauimus. ℂ Melia āt fit multa aut ꝓpter
calītatē epatis: aut splenis debilitatē aut pro
pter frigoris vehementiam ꝯgelantis: aut pp
constrictiōis pseuerantiam: aut pp egritudies
que multe ⁊ ꝓlixe fuerunt: quare pp illud hu
mores facti sunt cinerei. Cumqꝫ melia multi
plicatur ⁊ inter stomacum ⁊ epar stat sanguis
⁊ bonorum humorum gñatio cum ea minora
tur. ergo sanguis minuiꝛ. ℂ Debes aūt scire
ꝙ generatio humorum cause caliditas ⁊ frigi
ditas cum alijs existunt causis: sed caliditas
equalis sanguinem generat: ⁊ superfluens co
leram gignit rubeam: multumqꝫ superfluam
meliam generat: propter superfluitatem adu
stionis: ⁊ frigiditas quidem flegma generat:
⁊ multum superflua generat meliam propter
superfluitatem congelationis. ℂ Debes aūt
attendere virtutes passiuas cuꝫ virtutum acti
uarum equi distantia: neqꝫ oportet vt sit cre
dulitas ꝙ omnis complexio sibi generat simi
le ⁊ non sui contrarium per accidens: lꝫ non
fit per essentiam. Complexioni enim multo
tiens accidit vt cōtrarium generet. frigida nā
qꝫ complexio ⁊ sicca plerūqꝫ generat humi
ditatem extraneam non propter conuenien
tiam sed propter digestiue debilitatē. ⁊ hmōi
qdem cōplōnem hñs est hō macer cuius iun
cture sunt laxe ⁊ ē lenis ⁊ ipse ē timorosus ⁊
fridus tactu ⁊ suauis: ⁊ vene anguste ⁊ simula
tur huic quod generat senium de flegmate
licet certe senij complexio frigida sit ⁊ sicca.
ℂ Debes aūt scire ꝙ sanguis ⁊ qđ cum eo la
bitur tertiā hꝫ in venis digōnē: ⁊ cū p mēbra
diuidiꝛ vt vnūqđqꝫ suū recipiat nutrimentum
hꝫ digōnē q̄rtā. supfluitas igiꝛ digōnis pme
q̄ est in stō p intestinoꝝ egrediꝛ viā: ⁊ 2ᵉ digō
nis q̄ fit in epe supfluitatis plm cū vrina egre
ditur. Qđ aūt de ea remanet ad splenē ⁊ fel tē
dit. Duaꝝ vero digōnum remanentiū supflui
tates p resolōnem q̄ nō sentiꝛ ⁊ per sudores ⁊
per sordiciē extrinsecā egrediunꝛ. Cuius. pe
est ꝙ p foramina egrediꝛ sensibilia sić p nares
⁊ instrm auditus. ⁊ nō sensibilia sić per poros:
aut ex nāni sicut p apata cū apiunꝛ: aut qđ na
scitur ex additiōibus in corporibus sicut pili
⁊ vngues. ℂ Debes aūt scire ꝙ si alicuius hu
mores subtiles exiūt eoruꝫ eūs cum debilitatē
cui multū nocet in sui fortitudine suoꝝ poroꝝ
amplitudo ppea ꝙ resolōnes seqtur debilitas
⁊ qđ humores subtiles ad eūandū ⁊ resoluēdū
sunt faciles. qđ aūt ad resoluendū ⁊ eūandum
est facile spūi facile associari pōt i sua resolōne
cum eo igiꝛ resoluiꝛ. ℂ Et debes scire qđ quē
admodū humores isti in suis gñatiōibus cās
hñt sicut ⁊ i suis motibus hñt causas. Motus
nāqꝫ ⁊ res valde calide sanguinē mouēt ⁊ cole
ram rubeā ⁊ fortasse mouebunt meliam ⁊ for
te facient eam. quies vero flegma forte reddit ⁊
aliquas melie spēs: ⁊ ēt ipsemet estimationes
mouēt humores. Vbi gratia. sanguinē. n. mo
uet res intueri rubeas. quapropter ꝓhibemus
illū ex cuius naribus sanguis fluit res splēdo
rem hñtes rubeum aspicere. ⁊ hec qdem dici
mus de humoribus ⁊ eoꝝ gñationibus. Loq
vero ꝯ ꝓteruos ⁊ deuiantes dīit sapiaꝝ opifi
ces ⁊ nō medici.

ℂ Doctrine quite ad sci
endū quid sit mēbrum ⁊ sue partes. Cap. I.

Embra sunt corpora q̄ ex p̄ma humorum generantur commixtione: quemadmodum humores sunt corpora que ex p̄ma ciborum generantur commixtione: sicut cibi sunt ex p̄ma commixtione generati elementorum. Membrorum autem alia sunt que sunt simplicia: alia sunt que sunt composita. τ simplicia quidem sunt quorum quamcunq; sensibilem assumpseris partem in nomine τ diffinitione erit toti communis: sicut caro in suis partibus τ os in suis partibus τ nerui in suis partibus: τ his similia. Ideoq; similium vocantur partium. ¶ Composita vero sunt illa quorum quamcunq; acceperis partem in nomine τ diffinitione toti communis non erit sicut manus τ facies. pars enim faciei non est facies: neq; pars manus: est manus. τ vocantur membra instrumentalia eo quod sunt anime instrumenta ad complendum motus τ operationes. Primum membrorum similium est os quod durum est creatum. quoniam ipsum est corporis fundamentum τ sustentaculum motuum. Post ipsum vero est cartilago que osse existit mollior. Ideoq; flecti potest: sed est omnibus alijs membris durior cuius iuuamentum in creatione fuit vt ossium cum corporibus mollibus per ipsam melior fieret continuatio: τ vt durum cum molli non absq; medio componeretur. duro enim molle lederetur τ precipue in hora percussionis τ constrictionis si non esset compositio ordinata sicut est in osse spatule τ hippocondriorum τ in ossibus costarum: τ sic est epiglotalis cartilago: τ illud quod est sub torace: τ vt per ipsam etiam foret melior iuncturarum se ad inuicem fricantium vicinitas: ne sua duricie rumperentur. τ etiam vt cum aliquis musculus se extendendo ad aliquod peruenerit membrorum: in quo os non existat cui innitatur τ a quo confortetur sicut palpebrarum musculi vt sit ibi sustentaculum corde eos τ defensio: τ plerunq; etiam in multis locis est necesse rem aliquam rei alicui inniti que non sit dura in vltimo sicut epiglotti. ¶ Postea sunt nerui qui sunt corpora a cerebro orta aut a nucha alba ad flectendum mollia τ ad separandum dura ad hoc creati vt per eos membra sensum habeant τ motum. ¶ Post neruos sunt chorde que quidem sunt corpora que ab extremitatibus musculorum oriuntur τ neruis similantur τ ad membra tendentes mobilia plerunq; sua retractione retrahunt membra propter musculi contractionem τ congregationem: τ propter retrorsum reductionem: τ quandoq; relaxant laxamento sui propterea quod musculus dilatatur cum ad suum redit situm: aut supra mensuram quam eius habet longitudo: τ supra dispositionem: quam habet cum in suo naturali existit situ: addit. sicut in quibusdam videmus musculis qui quidem secundum plurimum sunt compositi ex neruis qui ad musculum tendunt: τ ab altera parte egrediuntur: τ ex corporibus de quibus post chordarum relationem tractabimus: τ hec quidem sunt que ligamenta vocantur que etiam secundum visum τ tactum neruosa existunt τ ab ossibus venientia ad musculum vadunt: τ sunt fila ipsa τ nerui in eo quod enim est supra partem musculi vocatur caro: τ quod ab eo separatur τ ad iuncturam vadit τ membrum mouens colligit in seipso τ permutatur chorda. ¶ Post eas autem sunt ligamenta que prediximus que etiam sunt corpora neruo similia quorum quedam sunt que absolute ligamenta vocantur: τ quedam sunt que nomine alahacab vel alchaab appropriantur. illud vero quod ad musculum extenditur: non vocatur nisi ligamentum. Et illud quod ad musculum non extenditur: sed tamen quod inter duo extrema ossium iuncture continuatur: aut inter alia membra: τ vnam rem alij firmiter annectit propter quod ligamentum vocatur: τ quandoq; nomine alahacab vel alchaab appropriatur ligamentum vero nullum sensum habuit ne propter motum multum τ fricationem doleret. ¶ Iuuamentum autem ligamenti ex eo quod premissum est perpenditur. ¶ Et post ligamenta sunt arterie que sunt corpora que a corde nascuntur concaua in longitudinem extensa neruosa τ in sui substantia ligamentalia habentia motiones dilatando se τ constringendo que ex quietibus discernuntur. Que quidem ad hoc fuerunt create vt cor euentetur τ fumosus vapor ab eo expellatur: τ spiritus membris corporis distribuatur. ¶ Post sunt vene que arterijs similes existunt sed sunt ab epate τ sunt quiete. Que quidem fuerunt create ad hoc vt sanguis membris que sunt in corpore partiatur. ¶ Deinde sunt panniculi qui sunt corpora de filis neruosis non sensu perceptis texta: quorum spissitudo tenuis existit dilatata aliorum corporum superficies cooperientia: τ continentia ea propter iuuamenta ex quibus est vt summam eorum in sua figura τ factura custodiant: τ ex eis est vt ea ab alijs corporibus suspendant τ eis annectant mediantibus neruo τ ligamento: que fila facta fuerunt: ex quibus texti fuerunt sicut renes dorso: τ ex eis est vt membra secundum sui substantiam sensum non habentia per ipsos habeant superficiem sui essentiam sentientem: que illud quod ei occurrit sentit: τ accidentaliter sentit quod in corpore accidit quod eis inuolutum est. Et hec quidem membra sunt sicut pulmo epar splen τ renes. hec enim sua substantia nullo modo sentiunt. sed neq; sentit illud quod in eis percussionem facit: nisi quod de panniculis super ea existit. Cumq; in eis accidit ventus aut apostema sentitur. Sed ventus sentit panniculus accidentaliter propter extensionem que contingit in ipso apostema vero sentit principium panniculi τ eius appensione accidentaliter. Ideoq; membrum apostematis grauitate laxatur. ¶ Postea est caro que est locorum vacuorum impletio que in horum membrorum situ in corpore existunt: τ ipsorum fortitudo qua sustentatur. ¶ In vnoquoq; vero membro est virtus naturalis qua ei res nutrimenti comple

ritates. ¶ Galie. autem dixit ꝙ membrorum alia sūt que operationē tm̄ efficerēt: ꝓpter alia que iuuamentum tantum: ⁊ alia sunt que operationem ⁊ iuuamentum habēt. ꝓrimum est sicut cor. scd̄m ē sicut pulmo. tertium sicut epar. Dico autem ꝙ per operationum opꝫ intelligi illud qd̄ cum re solūmodo operationum in vita singularis ingredientium cōpletur: aut i spēi permanētia: sicut cor in gñatione spūs. ¶ Et per iuuamentum opꝫ intelligi illud qd̄ preparatur ad alterius mēbri opationem suscipiendam: ⁊ tunc erit operatio cōpleta ad dandam singulari vitam aut spēi permanētiam: quēadmodum pulmo aerem preparat. Ipsum vero epar scd̄am suam pficit ꝓmo digōnem: ⁊ digestioni tertie ⁊ quarte apparatum prestat. ergo inqꝫtum digōnem scd̄am adeo pfectam efficit quo ad sanguis ad ipsummet nutriēdum sit taxtum actiōem operatus est: ⁊ inqꝫtum opationem efficit que i alia expectata opatione auxiliatur iuuamentum efficit. ¶ Et etiā denuo dicemus ꝙ membrorꝫ alia sunt q̄ generantur ex spermate q̄ sunt similium ptium mēbra preter carnem ⁊ adipem: ⁊ alia sunt q̄ ex sanguie gñantur sicut adeps ⁊ caro: qd̄ enim est preter hec duo ex duobus gñatur spmatibus masculorum spmate ⁊ spmate mulierum ¶ Sꝫ fm sermonem eius q de sapientibus verificauit dō spermate masculi gñatur sicut gñat caseus de coagulo: ⁊ de spermate mulieris gñatur sicut caseus generatur de lacte: ⁊ sicut principium coagulationis est in coagulo ita principium coagulationis forme est in spermate viri. Et sicut principium coagulationis est in lacte ita ꝓncipium coagulationis forme. s. virtutis patientis est in spmate mulieris: quēadmodum vnūqdꝫ duorꝫ: coaguli. vꝫ. ⁊ lactis est ps substancie casei qui fit ex eis: ita vnumqdꝫ duorū spermatum est pars subē embriōis. ¶ Hoc autem verbum nō parum imo multum verbis Gal. est ꝯtrarium. Sibi nāqꝫ vř ꝙ cuiqꝫ duorꝫ spermatum inest virtus coagulatiua ⁊ virtus coagulationem suscipiens: ⁊ pp hoc nō se prohibet qn dicat ꝙ virtus coagulatiua in masculis est fortior: virtus coagulatiōem suscipiēs est fortior in feminis. Qualiter aūt sermo in hoc certificetur inuenitur in nostris libris q sunt d̄ sapientijs radicalibus. ¶ Postea vero sanguis qui i tpe mēstruorꝫ a muliere separabat fit nutrimētum. Sed alia ps eius est q̄ in similitudinem ꝯuertit subē spmatis: ⁊ mēbrorꝫ q̄ ex eo gñant ⁊ erit nutrimētum augmētans ipm. Alia ps eius est q̄ nō nutrimētum fit adhuc: sed est ꝯueniēs vt coaguletur adimplēda loca mēbrorꝫ ꝓmorum vacua ⁊ fit caro ⁊ adeps. Et alia ps eius est superfluitas q̄ nulli harꝫ duarꝫ rerꝫ est bona ⁊ remanet vsqꝫ ad horā ptus quā vtpote nā superfluā expellit. Cūqꝫ infans pturit sanguis quē ipsius ꝙ gñat huius sanguis vices supplet ⁊ gñatur ex eo qd̄ ab illo sanguine gñabat. Et caro quidem ex sanguine gñatur spisso quē caliditas ⁊ siccitas coagulauit. adeps vero ex eius aquositate ⁊ vnctuositate gñatur quā frigiditas coagulat ideoqꝫ ipsam caliditas resoluit. ¶ Mēbra aūt q̄ ex spmate sunt creata cum solutionem cōtinuatis patiunt certa ꝯtinuitate nō restaurant nisi pauca ex eis ⁊ in paucis habitudinibus ⁊ in etate pueritie sicut ossa ⁊ rami venarꝫ parui. nō. n. magni neqꝫ arteriarꝫ. Cum enim aliquis eorꝫ pars seiungit nihil loco eius nascit: ⁊ hec qdem sunt sicut ossa ⁊ nerui. Illa vero q̄ ex sanguine sunt creata renascunt post ꝑditionē suā ⁊ ꝯtinuant tali subā qua sūt ipsa sic caro. ¶ Et illud qdem qd̄ est creatum ex sanguine in quo adhuc virtus existit spmatis dum nōdum inter ipm ⁊ sperma tps intercessit nisi paruum. illud mēbrum qñ tollit iterum nasci pōt sicut dentes in etate pueritie. Cum aūt sanguis ad aliam cōuersus fuerit complexionem nō iterum renascet. ¶ Et dicemus etiam ꝙ mēbrorꝫ sentientium mobilium pleriqꝫ motus ⁊ sensus sil' ꝓnr̄m est vnus neruus ⁊ plerumqꝫ separantur: ⁊ erit ꝓncipium cuiusqꝫ virtutis neruus. ¶ Et etiā dicemus ꝙ omnium interiorum que pāniculis sunt inuoluta pāniculus ex vno pāniculorum pectus aut ventrem cooperientium nascit. Sꝫ eorum que in pectore sunt pāniculorꝫ origo sicut diaphragmatis ⁊ venarum ⁊ arteriarum ⁊ pulmonis est ex pāniculo interiore q costas tegit ⁊ membrorum quidam ⁊ venarum que sunt in ventre pāniculi oriuntur ex siphac qui interius ventris cooperit musculos. ¶ Omnia quoqꝫ membra carnosa sunt aut villosa sicut caro que est in musculis: aut villis carentia sicut epar. ⁊ nullus quidem motus fit nisi per villos. Voluntarius vero motus fit causa villorum q sunt in musculis. ⁊ naturalis sicut motus matricis ⁊ venarum. Et compositus sicut motus transglutiendi fit villis proprijs p formam ex seu longitudinis ⁊ latitudinis ⁊ transuersionis. Attractioni vero sunt villi qui in lōgitudine protenduntur ⁊ expulsioni villi qui in latitudinem tendunt: constringentes ⁊ retētorij villi qui ex transuerso vadunt. ¶ Membrorum autem que vnam habēt tunicam sicut venarum ⁊ vesice tres villorū spēs adinuicem sunt texte. Et mēbrorum que sunt duas hñtia tunicas villi qui in latitudinem tendunt semꝑ in extrinseca existunt in eorū tunica ⁊ alij duo in tunica eorum intrinseca. Illi tamen qui in longitudine protenduntur ad superficiem magis declināt extrinsecam. Qui taliter nō creati fuerunt nisi ne attrahendi ⁊ expellendi villi simul existant: imo melius est vt villi attrahendi ⁊ retinēdi sunt sil' nisi intestinis. nō. n. multa indigent retentiōe sꝫ attractione ⁊ expulsione.

¶ Et dicemus ēt ꝙ mēbroꝝ nervosoꝝ cor-
pora a sui sub a aliena ꝯtinētiā. alia sunt que
vnā hñt tunicā: ⁊ alia q̄ duas. Que ēt duabꝰ
ꝯsistūt tunicis nō taliter creata fuerūt nisi pp
iuuamēta multa. Quoꝝ vnū ē multa nec̃itas
multe costodie fortitudinis sue corporatis ne
findanẗ cā fortitudinis motus eiꝰ ꝙ ꝯtīeẗ i eis
sicut arterie. ¶ Scḋm est multa nec̃itas mul
te custodie in re corporis qḋ in eis est recōditū
ne resoluat ⁊ egrediaẗ. Resolutōis ṽo timor
ꝯuenit cā sue raritatis si vnā ī hērēt tunicam.
Et exitus timor est iō: ꝙ pp hoc ēt ad scinden
dū eēnt apte ⁊ hoc q̄dē corpus qḋ in eis est
recōditū est sicut spūs ⁊ sanguis q in arterijs
sunt recōditi in quoꝝ custodia valde est studē
dū ⁊ de q̄bus timetur ne pro nihilo recedāt.
Spūs q̄dē pp resolutiōes ⁊ sanguis q̄dē pp
fissurā ex hoc nāqꝫ maximum timeẗ malum.
¶ Tertius est qm̄ cū alicui mēbro fuerit ne-
cessariū vt sit ipsius attractio ⁊ expulsio mo-
tu vehemēti fcm̄ est vnicuiqꝫ eaꝝ singulis istis
sine ꝯmixtiōe: ⁊ hoc ē sicut stomacus ⁊ intesti
na. ¶ Quartū ē qm̄ cū volūtas fuerit vt vna
queqꝫ mēbri tunica ōpationi q̄ est ei ꝓpria sit
sparata: ⁊ vnaqꝫ duaꝝ ōpationū acciderit
pp cōplexionē ab alterius ōpatiōis ꝯplexiōe
diuersa fuit melius iter eas diuidere: sicut sto
macus i quo fuit volūtas sentiēdi ṽtutē esse:
qḋ q̄dē nō fit nisi in mēbro neruoso. ⁊ digerē
di qḋ similiter nō fit nisi p mēbrū carnosum.
Vnicuiqꝫ igiẗ haꝝ duaꝝ reꝝ tunicā posuerūt
p se: tunicā neruosā ṽtuti sentiendi ⁊ tunicā
carnosā digōi. ⁊ nā q̄dē intrinsecā tunicā fe-
cit neruosam ⁊ extrinsecā carnosam. Potest
nāqꝫ digerētis ōpatio ad id qḋ digestū est in
potētiā sine occursu puenire. Sentiēs ṽo id
qḋ sentiẗ nō pōt sentire nisi obuiādo ei sensu
vꝫ tactus. ¶ Et dicemus ēt ꝙ sunt q̄dā mē-
bra quoꝝ cōplexio sanguini est ꝓpinqua non
ergo indiget sanguis in eoꝝ nutrimēto mul-
totiens ꝯuerti sicut carnis: quapp i eā neqꝫ fo
ramina fcā fuerūt: nꝫ vētriculi in q̄bꝰ aliquan
to tpe nutrimētū qḋ ei digeriẗ imorēẗ: ⁊ dein
de caro ex eo nutriaẗ. imo ilico cū ei nutrimē
tū occurrit in ipsā ꝯuertiẗ. ¶ Et sunt ex mē-
bris q̄dā quoꝝ ꝯplexio a sanguinis ꝯplexiōe
valde est remota. Jōqꝫ cū necesse fuerit sāgui-
nē ea nutrire: ōportebit vt in similitudinē sube
eoꝝ multis ꝯuersionibus ordinatim ꝯuertaẗ
sicut os: quapp in creatiōe eiꝰ vnū positū fuit
foramen qḋ eoꝝ nutrimēto tāto ꝯtineat tpe
q̄ꝰ illud i eius silitudinē ꝯuertaẗ: sicut i osse
cruris ⁊ adiutorij: aut forma multa in ipsis
diuisa: sicut in osse mādibule iferioris. ¶ Et
mēbris q̄dē q̄ sic sunt necesse est vt nutrimēto
amplio i q̄ eis tūc sit necesse repleanẗ: vt pau
latim ⁊ paulatim ꝓcedāt illud in sui similitu
dinē ꝯuertēdo. Mēbra ēt fortia superfluitates
suas ad mēbra debilia sibi vicina expellūt sic
cor ad ascellas: ⁊ cerebrū ad loca q̄ sunt post
auriculas ⁊ epar adanguina.

¶ Sūme prime doctrine quinte. ⁊ est sermo
vniuersalis de ossibus ⁊ iuncturis. Cap. J.

Dicemus ꝙ ossiū q̄ sūt in corpe alia
sunt q̄ sunt sic fundamm̄: qm̄ sup ea ē
corpus fabricatū sic spōdiles dorsi.
Spondiles nāqꝫ ille corporis sunt fū
damm̄ sup quas ipsum fabricatū est: quēadmo-
dū nauis sup lignū fabricaẗ qḋ i ea pm̄ poniẗ.
¶ Et alia sunt q̄ sunt in corpe sicut clipeꝰ ad
tuēdū sicut os cranei. ⁊ alia q̄ sunt sicut arma
q̄bus bellatores īpedientes repellunẗ sic ossa q̄
vocanẗ simenta: ⁊ sunt ossa q̄ sunt sup spōdi-
les dorsi sicut spine. ⁊ alia sunt q̄bus iuncturaꝝ
vacuitates repleẗ sic ossa sisamina: q̄ iter ossa
digitoꝝ exñt: ⁊ sunt alia q̄ sūt ad corpa suspē-
denda q̄ suspēsiōe indigēt sicut os laude assi-
milatū: qḋ est musculi gutturis lingue: ⁊ alio-
rū suspēsorū. Ossa aūt corporis sustētacu-
lū sunt ⁊ erectio. ¶ Et ossa q̄dē q̄ ad sustētan
dū tāntū sunt: aut defendēdū ⁊ ad mēbra mo-
uenda nec̃ia nō exñt solida fcā fuerunt: sꝫ sunt
in eis vacuitates ⁊ foramina pua ⁊ pori q fue
runt nec̃e in eis esse. ¶ Eoꝝ ṽo q̄ pp motum
ēt nec̃ia fuerunt in q̄ntitate ꝯcauitatis augm̄
fcm̄ fuit ⁊ ipsoꝝ ꝯcauitas i medio eoꝝ posita
fuit ⁊ vna. ne corpus eius receptaculis nutri-
mēti puis ⁊ separatis idigeret: qm̄ lapsum inde
fieret: imo duꝝ fcm̄ est eius corpus: ⁊ ipsius
nutrimētū qḋ est medulla in eius interiore est
aggregatū iuuamētū igiẗ additōis ꝯcauitatis
intrinsece est vt sit leue. ⁊ iuuamētū vnitatis cō
cauitatis intrinsece est vt sit corpus ipsius du
rius ⁊ duritia sui corporis iuuamētū est ne i ho
ra fortissimoꝝ motuū rūpaẗ. ¶ Et iuuamen
tū medulle q̄ est in eo est vt nutriat ipsū sicut
aū declarauimus. ⁊ vt ipsū sp mollificet ne frā
gaẗ. iō ꝙ motus ipsum exiccat ⁊ vt sit ventrē
hñs ⁊ forte ⁊ solidū. Cōcauitas ṽo minor ē
cū firmitudo magis est nec̃ia: ⁊ est maior cuꝫ
plus nec̃ia est leuitas. Ossa aūt porosa fcā fue
rūt sicci nutrimēti: qḋ noiauimus cā: ⁊ pp ad
ditionē nec̃itatis cā rei alicuius q̄ nec̃e est vt ī
ea penetret sicut odor q cū aere attrahiẗ in os-
se collatorio simili ⁊ cerebri superfluitates q̄ p
ipsum expelluntẗ. ¶ Ossa ṽo ossa vicina sunt
⁊ ꝯiuncta nꝫ inter aliqḋ os ⁊ os qḋ ipsum se-
quiẗ magnū existit spatiū. Inter aliqua tñ eo-
rū inueniẗ spatiū puū qḋ cartilaginosa implēt
lagia hic aut cartilaginibus similia que pro-
pter iuuamentum creata fuerūt propter qḋ ⁊
cartilagines. Et vbi qḋ de iuuamēto illo non
est curandū iūctura inter ea sine labicata. i. va
cuitate fcā fuit sic i mādibula inferiori. ¶ Va
cuitates ṽo q̄ inter ossa exñt multis sunt mo
dis. Sūt n. ossa quoꝝ vicinitas est vicinitas iū-
cture

gture laxe: & sunt alia quorum vicinitas est iunc-
ture nō laxe neqȝ multū stricte. & sūt alia quoruz
vicinitas iūcture multū stricte est vicinitas si-
ve aut olodrusu: aut mulsa hac. ¶ Et iūctura
q̄dē laxa est cuius vnū ossiū suoꝝ suis mouib⁹
facile pōt moueri ita q̄ aliud os non moueat
sicut est iūctura rasete cū asead: & iūctura dura
non valde stricta est illa cuius vnius ossiū mo-
tus p se nō est facilis neqȝ est nisi q̄ddā modi-
cū sicut iūctura q̄ est iter rasetā & pecunes: aut
iūctura que est iter duo ossa pectis. ¶ Iūctu
ra vero valde stricta est illa cuius nullum ossiū
vllo mō moueri pōt. sicut iūctura thoracis. &
fixa q̄ est cuius vnum ossium hȝ additamētū
& aliud hȝ foramē in quo figit illud additamētū
fixiōe in q̄ non mouet sicut dētes in suis origi
nibus. & almodrus q̄ est cuius vnūquodqȝ ossi-
um hȝ vacuitates & dētes sicut serra: & dētes
vnius talr sunt spatij q̄ alterius ossis vacuita-
tes ingrediūt quēadmo^m erarij eris tabulas
cōponunt. & hec q̄dem iūctura vocat serenj. scȝ
adorē: sicut sunt iūcture ossiū crāei. ¶ Et mul
sa hac q̄ alia est q̄ in lōgitudine est cōnexa si-
cut iunctura q̄ est inter duo ossa asead. alia est q̄
in latitudie ɔtinuaꝑ sicut iūcture spōdilium in
ferioꝝ et spōdilibus dorsi: cap. n. q̄ supius sūt
iuncture non valde sunt stricte.

¶ De anatomia cranei. Cap. ij.

Omnū q̄ ossiū cranei iuuamentū
est q̄ sunt vt clypeus cerebri ipm co
opiētia & ab oibus malis defenden-
tia. iuuamentum vero q̄ multa creata
fuerunt: & non fuit vnum tm̄ os. In duas ptes
summas. quorum vna ɔsideraꝑ fm̄ res q̄ sunt in
cōparatiōe ipsius ossis. & alia cōsideraꝑ in cō-
patōe eius q̄ ipm os colligit. Prima vero sum-
ma in duo diuidiꝑ iuuamēta. vnū est q̄ si cra-
neo impedimētum in vna sui pte eueniret fra
cture: aut putrefactōis n̄ erit ton craneo cōis
quēadmo dū eēt si vnum foret os. scdm̄ est ne
in partibus vnius ossis diuersitas in duritie &
mollitie & raritate & spissitudie & subtilitate &
grossitie hēaꝑ. & hec q̄ diuersitas est necīa pp
intentōem quā in ꝑrio dictum sumus. ¶ Su-
me vero 2^e iuuamenta sunt q̄ p adoreȝ ɔpleꝑ.
Quoꝝ q̄dam sunt q̄ sunt in ɔpōe ipius cēbri.
vapores. n. grossi qui ab eo resoluti egredi non
valerēt si eēt vnum os: egrediēdi hn̄t viam in
adorem q̄ ab eo sepanꝑ vt cēbꝝ pp resolutōeȝ
mūdificeꝑ & aliud ē in cōpōne eius q̄ de villis
neruoꝝ a cerebro egreditur q̄ p mēbra capitis
vadūt vt viam hēant. Et sunt alia duo iuua-
menta cōia inter ossa et inter alias duas res.
vnum est in cōpatione venaꝝ et arteriaꝝ q̄ in-
terius ingrediunꝑ in capite vt viam hēant: et
alius est in cōpatione dure mris spisse et q̄uis
vt aliq̄ eius ptes cū adorem teneanꝑ et a cere-
bro eleueꝑ ne ei grauamē inferant. ¶ Et hu-
ius q̄ naālis figura ossis est vt sit rotūdum pp
duas res et duo iuuamenta: vnum pp cōpatio
nem ad interius. figura nāqȝ rotūda est maio-
ris dimēsionis ea quam recte linee ɔphendūt
figure cum eaꝝ ɔprehensiōes eq̄les fuerint. et
aliud est in cōpatione ad exterius: q̄m figura ro
tūda pp impulsiōes non patiꝑ quēadmo^m an
gulos hn̄tes patiūtur: et ipm q̄ h̄ sit rotūduȝ
i lōgitudie tn̄ fcm̄ ē q̄m origies neruoꝝ a cere
bro in longitudine sunt posite et sic os vt n̄ co-
angustenꝑ: & duas hȝ eminētias an̄ et retro vt
neruos defendat qui dscēdūt ad frōtem & ad
nuchā. & h̄ q̄ figura tres vero as hȝ adoreȝ & du
as hȝ mēdosas. & in p̄mis vna adorem frōti ē
cōicās arcual h^o mō. C. & vocaꝑ corōal. & alia
adhereȝ & adorem: q̄ directe transiēs in lōgitu
dinē diuidit cap in duo me^a & p se cōsiderata
vocaꝑ sagittalis & inqȝtū est ɔtigua corōali vo
caꝑ neruealis. & hmōi q̄ figura arcui silaꝑ i cu
ius medio linea recta siue ppēdicularis ē ere-
cta que ē hoc mō. Et adorē 3^a inter occiput &
basim ipsius cōis existit: cuius puncto cū ipa
sit fm̄ figurā anguli extremitas sagitalis conti
nuaꝑ & vocaꝑ adorē laude: eo q̄ laude lr̄e gre
ce silis existat q̄ est ita ¶ Cūqȝ duabus odo
rem q̄s pus noiauimus ɔiungiꝑ fit figura ta-
lis. ¶ Due vero adorem mendose fm̄ capitis
lōgitudinē sūt, p̄ꝑseverūqȝ eq̄distātes sagittali
q̄ ꝑfunditate integra in ossib⁹ non profundan-
tur. Et he due corticales vocantur. ¶ Non
nūlles aūt capitis figure sunt tres: vna est vt an
terior eminentia minuatur. & ppterea de ado-
rem amittatur adorem coronalis. Et alia est
vt posterior minuatur eminentia. et ad hoc de
adorem pdatur adorem laude. et tertia est vt
vtreqȝ pdanꝑ eminētie. et fiet caput vt spera lō
gitudinem et latitudinem hn̄s eq̄les. de hac q̄
dem figura summus medicoꝝ Gal. dixit. q̄
ppea q̄ dimensiōes in ea sunt eq̄les oportuit
hȝ q̄litatem vt dimēsiones adorem eēnt eq̄les:
sed diuisiones adorem in p̄mis erāt tres in lō
gitudine & due in latitudine: erit itaqȝ in hac
adorem vna in lōgitudine silr adorem vna in
latitudine. ¶ Et erit adorem q̄dem latitudia
lis adoreȝ medio latitudinis ab aure ad aurē
sicut lōgitudialis adorē. i medio lōgitudinis.
¶ Dixit ēt summus medicoꝝ Gal. impossi-
bile est caput aliam figuram quā tam nō nū-
lem hr̄e. scȝ ita vt sit longitudo minor latitudine
nisi de vētriculis cerebri aut d̄ ipsius corpe ali
q̄d minueret. q̄ q̄ vite est ɔtrium & cōpōnis
ɔphibens bōitatem. Et hic q̄ p̄ni medicoꝝ
Hip. dicta concessit qui dixit capitis figuras
quatuor tm̄ existere.

¶ De anatomia eius q̄ ē sub craneo. Cap. iij.

Caput post hoc quoqȝ hȝ ossa: quoꝝ qua
tuor sunt parietes. & vnū est sicut ba
sis. hi ait parietes cum eo facti sunt

ꝑſue attrahere aut expellere. ¶ Et 3ᵒ ē vt ad vaporē excitādū cū ſuo motu ꝛ q̄one ꝛ tremore iuuet cum exſiſtau erit. ¶ Et duo qdē naſi oſſa fcā fuerūt minuta ꝛ leuia: qm̄ leuitas magis eſt hic neccīa q̄ꝫ firmitudo ꝛ ꝑcipue: qꝛ a mēbroꝝ ꝯtinuitate ſunt ſeꝑata q̄ nocumēta ſunt i capienna ꝛ ſunt poſita cuꝫ cuſtodia ſenſus. ¶ Offiū vo mādibule inferioris forma ꝛ iuuamentū ſcita ſunt. ex duobus nāqꝫ ꝯſiſtit oſſibus que ſtricta ſub mēto ꝯnectit iūctura. Et i ſūmitate cuiuſqꝫ duoꝝ alioꝝ extrēoꝝ eoꝝ ſecādo fcā ē ſerratura curua q̄ cū additamēto ei igenioſe ꝑparato ꝯponit̄. qđ ex oſſe naſcit̄ qđ ad eā puēit q̄rū vnaq̄qꝫ ligamētis ſunt ligata.

¶ De anatomia dentium. Cap.v.

Dentes qdē ſunt. xxxij. eſt tñ cū ꝯtigit quoſdā hoīes nō hr̄e neguegidij q ſunt quatuor extremi: ꝛ tūc non erūt niſi. xxviij. Eoꝝ vo duo ſunt duales: ꝛ duo q̄drupli ſupius: ꝛ totidē īferius ad incidēdū ꝛ duo canini ſupius ꝛ duo inferius ad frāgēdū ꝛ molares ad molēdum ab vtraqꝫ ſuperiores ꝛ īferiores q̄tuor aut qnqꝫ. Et hꝰ totius ſūma. xxxij. aut. xxviij. q̄tuor duales: ꝛ q̄tuor q̄drupli: ꝛ q̄tuor canini ꝛ octo molares ꝛ quatuor neguegid: ꝛ neguegid qđ ꝑm plm̄ naſcunt̄ in medio tpis augmēti ꝛ hoc qđ eſt poſt ſpmatis emiſſionē ꝛ ante ꝯſiſtētiā: qm̄ ꝯſiſtētia eſt circa. xxx. annos. Jdꝫ dentes iſti ſenſus vocant̄. ¶ Et dentes ēt hn̄t radices ꝛ capita acuta que in foraminibus figunt̄ oſſium duaꝝ mandibulaꝝ in qbus ꝯſiſtunt. Et ſuper marginē cuiuſqꝫ foraminis additamētū magnū rotūdū ort̄ qđ dentē circundat ꝛ ſtringit vt eius fortiora ſint ligamēta. Unuſqſqꝫ vo dentiū ꝑter molares vnū hꝫ caput. ¶ Sꝫ molariū in inferiori mādibula ſitoꝝ qſqꝫ ad minus duo hꝫ capita: ꝛ eſt ēt cū hꝫ plura: ꝛ precipue neguegidij q q̄tuor hn̄t capita. Sꝫ ſitoꝝ in mādibula ſupiori qſqꝫ ad minus tria hn̄t capita ꝛ fortaſſe plura ꝛ ꝑpue neguegidij q plura hn̄t capita. capita vo molariū mlta fcā ſūt qm̄ ſunt magni ꝛ qm̄ eoꝝ opꝰ ē maior. ¶ Et ſuperiorbꝰ qđ additamēta ſunt. eo q ſunt ſuſpēſi: ꝛ q grauitas facit eos ad oppōnē ptis ſuo rū capituꝫ declinare. Inferioꝝ vo pōderoſitas inferiori eoꝝ nō exiſtit ꝯtria. Nullū ꝑterea oſſiū vllo mōſerit ꝑi dētes. G. n. dixit. q expimētū nobis demōſtrauit eos ſēſū hr̄e: de q̄ nā ſollicita fuit: ꝛ fecit ipſi cū vtute q̄ a cērbro ꝑuēit. Jccirco vt ipſi ēt iter calꝫ ꝛ fri. diſcernāt.

¶ De iuuamento dorſi. Cap.vi.

Dorſum pp quatuor iuuamenta fuit creatum. Unū eſt vt ſit nucce ſemita que permanentia aialis eſt necīa pp illud qđ in ſuo loco d nuce et iuuamēto dare narrabimus. Nūc āt ſummā aggregatā de eo referemus. Et hoc ē q ſi nerui oēs a cerebro naſcerentur eēt neciū caput mlto maius eē q̄ꝫ ſit: ꝛ ſic grauaret ſupra totū corpus. Neruo quoqꝫ eēt neceſſariū grāde ptrāſire ſpaciū ꝛ lōguꝫ: dōec ad extremoꝝ finē pueniret: ꝛ eēt nocumētis expoſitū ꝛ ad īcidēdum ꝛ eius qdē lōgitudo ipſius debilitaret fortitudinē ad attrahēdū mēbra grauia ad ipoꝝ pnᵃ. Jdꝫ decꝰ: cꝰ nomē ſit bn̄dictū: miſicorditer egit faciēs ptē cerebri q̄ ē nucha adī feriora corporis icedē: ſicut canales a fōte: q̄tenꝰ ex ea neruoꝝ diuiſiōes a duobꝰ ſuis laterbꝰ ꝛ eiꝰ extrēo ꝑm oppoſitionē ꝛ vicinitatē cū mēbris egrediant̄: poſtea fcm̄ ē dorſū ſemita eiꝰ ꝛ cuſtodia. ¶ Et 2ᵐ qđ ē: qm̄ dorſū eſt cuſtodia ꝛ diplecꝰ mēbroꝝ nobiliū: q̄ ſunt poſita corā ipo: idꝫ i creatiōe facte fuerūt ei: ſpine ꝛ ſimenia. ¶ Et tertia de eā q dorſuꝫ creatū fuit vt ſit alioꝝ oſſiū pnᵐ: ſicut lignū qđ in crordio nauis ꝑmo ponit̄: cui alia ligna īfigunt̄ ſcđo ꝛ annectūt̄. Jdꝫ dorſū duꝝ creatū fuit. ¶ Et q̄rtū ē: vt poſſit hō ſtare: ꝛ ad multas ſe mouere ptes. Jdꝫ dorſuꝫ de ſpōdilibus ordiatis fcm̄ ē: nō de oſſe vno: nꝫ de oſſibus magnis: iuncture quoqꝫ inter ſpōdiles facte ſunt nou lare: qm̄ ſtandi potentiam debilitarent neqꝫ valde ſtricte: quoniam prohiberent inclinare.

¶ De anatomia ſpondilium. Cap.vij.

Spōdilis ē os in cuiꝰ medio ē foramē: ꝑ qđ nucha trāſit ꝛ ē cū ſpōdil̄ q̄tuor hꝫ additamēta a dextra: ꝛ a ſiniſtra: ꝛ a duobꝰ lat bus foraminis. Et ea qđ q̄ ſurſum tēdūt ſurſū aſpiciētia dnr̄. Et q̄ ſunt īferiꝰ tēdētia īferiꝰ aſpiciētia ꝛ iuerſa. ¶ Et ē ēt cū additamēta ſunt ſex: q̄tuor ab vna pte: ꝛ duo ab alia: ꝛ ē cum ſi octo. ¶ In his vo additamētis exiſtit iuuamētū vt ꝑ eā ꝯtinuitas q̄ ē iter ſpōdiles ꝯtinuitate iūctura ſi ordinet̄ cū ꝯcauitatibus i qbuſdā eaꝝ ꝛ capitibus buccellis ſilibꝰ i qbuſdā. ¶ Sūt ꝑterea ex ſpōdilibꝰ q̄ alia hn̄t additamēta. nō pp hoc iuuamētū ſꝫ pp defēſionē clipeū ꝛ repulſionē eiꝰ qđ peurrit ꝛ ſup ea terunt̄ hoꝝ additamētoꝝ ligamēta: ꝛ ſunt oſſa āpla ꝛ dura ſꝫ ſpōdiliū longitudinē poſita. q̄ aūt ex eis retro poſita fuerūt ſpīe vocāt̄ ꝛ ſimēia. Et q̄ ex eis a dextris ꝛ ſiniſtris ſūt poſita vocāt̄ ale. Ipſa vo ſūt ad ōfendēdū illō qđ i lōgitudie corpis ex venis ꝛ neruis ꝛ muſculis ꝑfundiꝰ q̄ꝫ ipſa īgredit̄. Et qđā ex alis q̄ ad ptē coſtaꝝ tēdūt: aliꝫ ꝑpriū hn̄t iuuamētū. qđ qdē ē vt i eis creent̄ vacuitates qbꝰ capitā coſtaꝝ gibboſa mirabilr ligent̄. In vnaq̄qꝫ eni ala ex eis ſūt due vacuitates. ꝛ i vnaq̄qꝫ coſta ſūt duo additamēta gibboſa. ¶ Sunt ꝑterea ex alis q̄ duo hn̄t capita ꝛ ale duplici ſimulant̄. ꝛ hoc qdē i ſpōdilibus exiſtit colli. cuius iuuamentum nunc noiabimus. ¶ Spondiles quoqꝫ preter foramen medium alia hn̄t foramina propter illud

qd ab eis egredif a neruis: τ de in eis egredif
de venis. qdam aut illoꝝ foraminum sunt q ꝯple
tur in vna vnius spondilis eminentia: τ sunt q
dam eoꝝ q coplenf inter duas spondiles couer. Et
locus earu e cois terminus q inter eas existit.
¶ Et pleruqꝫ est cuusto a duabus ptibus .s. su
pius τ inferius existit. Et pleruqꝫ est in vna pte
τ est et cu in vnaqꝫ spondili est semicirculus.
τ est cu i vna earu est maior: τ in altera minor
τ hec qdez foramina a duobus lateribus spo
dilis posita fuerut: τ non retro pp ꝯfensionis
ꝯfectu illic ei9 qd egredif. τ igredif τ q: pcussio
nib9 eet expo. ¶ Neqꝫ fuerut posita anteri9
q: i locis eent ad q corp9 sua nali poderosita
te τ suis et volūtarijs motib9 ꝯclinaret. ideoqꝫ mo
tus debilitarentur. ¶ Et non fuit posse vt eent
stricta ligamentu vt anterius egrederenf: τ po
stea retro redirent fuit ipose: qm declinatio et
eet sup neruoꝝ egressiones q eis facerēt coangu
stationē τ nocumentum. ¶ His aut additamen
tis q. p ꝯfensioe existūt supposita fuerut ligamē
ta. τ neruu τ leuia fca fuerut τ lubrica ne tactu
earu iferāt nocumētuz. Additamētoꝝ quoqꝫ
cu iuncturaluu nā est hec. Sūt.n. adinuicem fortr
ter ligata ligamēto vehementi vndiqꝫ. verūtn li
gatura anterius e plus stricta: τ posterius plus
laxa: qm anterius curuari τ conflecti est magis
necūm qꝫ posterius flecti τ curuari: τ ppea qꝫ
ligamenta q sunt posterius fca fuerut laxa: im
pleta fuerut spatia q ibi pculdubio sūt hūorī
bus viscosis. ¶ Spondiliu aut qdam sunt q val
de bn ligant cu athachib: ac si eent vnum os
creatu ad firmonē τ qetē. τ qdam sunt que sunt
laxa ac si essent ossa multa creata pp motum.
¶ De iuua9 colli τ anato9 ossiu ei9. Ca. viij.

Collū fuit creatū pp tracheā arteriā
τ trachea qdē artia fuit creata pp il
lud qd narrabimus de creatōe eius
τ iuuamētis i suo loco. Et ppea qꝫ
spondiles colli ad sūmā supiorem sūt delate sup
eas que eā sunt dorsi τ sūt sub eis: optuit vt fu
issent minores. Nā.n. deferf deferēte leuius
esse oꝫ cū placuerit vt motus qdē fiat fꝫ sapiē
ordinē. ¶ Et qm necē fuit nuchā nucce grossi9
eē τ maius sicut ꝯcatenati ḃn: eo qꝫ illud qd
ex diuisione neruoꝝ supereme pti e. l. ppriuz est
plus eo qd est ppriū ei qd est interius: optuit
in spondilibus colli foramina magna ampla
fore. τ q: puitas τ foramis amplitudo eaꝝ atte
nuauerit corpa oportuit firmitudis intentio
nem ibi affuisse: q illud qd due res qs narrabi
mus debilitauerit emēdaref. optuit igif eas
oibus alijs spondilibus duriores creari. ¶ Et
q: cuiusqꝫ spondilis earuz corpus fuit subtile
creata fuerunt eoꝝ sumenta pua. Magna.n. si
creata forent spondiles eent exposita rupture τ
nocumētis: eo qꝫ eaꝝ sumentis res occurrerēt
fortes: τ q: eaꝝ sumenta fuerut parua: fcē fue

runt ale earum magne duo duplicia habentes
capita: τ quoniam motus magis fuit necessa
rius qꝫ firmo: eo qꝫ ipse nō multa fuerunt ossa
queadmodum ille que sunt inferius. laxe fcē
fuerut spondiliu eaꝝ iuncture: cōponē iuncturarū
eaꝝ q sūt iferi9: τ qm qꝫtul ꝯfunt eis ex firmitu
die pp latitatē tātidez recupaf aut plus eo ex
pte eius qd eas circūdat τ super eas graditur
ꝯ neruis τ musculis τ venis: ideo nō fuit necīa mi
ta firmitudo in iuncturis. τ q: nō fuit necessa
rium multum firmari eiūcturas: τ sufficit eis
mensura q ex ea attributa eis fuit: ideo eaꝝ addi
tamenta ꝯiūctionalia sursum aspiciētia rursum
in summa non fuerut creata magna τ multe la
titudis: queadmodum illa q sūt sub collo.
Veniūt eaꝝ bases posite sunt logiores τ eaꝝ
ligamēta latiora. Et neruoꝝ egressiōes in eis
posite fuerut cōes sicut diximus: qm non fuit
posse vt i vnaqꝫ illaꝝ spondiliu eo qꝫ sit subtilis
τ parua τ foramē p qd trāsit nucha āplum eet
ꝑpe nisi in illis qs declarabimus: τ qrum de
mōstrabimus dispōnes. ¶ Nūc aut dicimus
qꝫ spondiles colli septē sunt nūero. Hec naqꝫ
mēsura in logitudine τ nūero fuit eqliter. τ q
qꝫ eaꝝ oia. vj. pdcā hūt additamēta ꝑter pmaꝫ.
s. sumenta τ duas alas τ qtuor additamenta
coniunctionalia sursum aspicientia. τ quatuor
inferius aspicientia. τ vnaqueqꝫ ala duas ha
bet ramos. τ circulus egressionis nerui inter
omnes duas spondiles videtur in duo media.
Pma aut: spondilis τ 2a qsdā hūt ꝓprietates qs
non hūt alie. ¶ In pmis ꝯo est tibi sciēdum
qꝫ motus capitis τ a dextris τ a sinistris fit iu
ctura q est inter caput τ spondilem pmā. Et ip
sius motus anterius τ posterius fit iūctura q
est inter illā τ spondilē scdaꝫ e igif nobis de iu
ctura pmi in pmis loquēdum. ¶ Dicemus
igitur qꝫ sup laboriosaꝫ ꝯtē spondilis pe a dua
bus ptibus q sunt supius create fuerut due va
cuitates in qs duo ossis capitis additamenta
ingrediunf. Et cū vnum eoꝝ eleuaf τ alteꝝ de
primitur ꝯclinat caput ad depssum τ qd i hac
spondili alia sit iūctura in posse fuit. Ibi igitur
alia fcā fuit spondilis p se q est 2a ex q creator a
pte eius anteriore q est ad interiora additamē
tum logum duꝫ oriri fecit qd ptransit τ ingre
ditur foramē ꝑpe corā nucha foramie inter
eas cōi. s. foramie qd a posterioribus ad ante
riora est logius qꝫ a dextra τ sinestra: qm inter
posterius τ anterius sunt duo ingredientia q
maiorē occupāt locū qꝫ vnum ex ingrediēti
bus occuparet: latitudo aūt mensuratur fꝫ vnū
ingrediens qd est maius. τ hoc qdem additā
mētum vocatur dens a quo qd occupata fuit
nucha ligamētis fortib9 qrum9 dētis extremitas
a nuche extremitate separef. ne dens suo motu
nuchā pcutiat τ ei coāgustatōes faciat: deinde
additamētū hoc a spondili pe eleuaf τ vacuitatē

q̄ ē in capitis osse ingredit̄ qd̄ vacuitas q̄ i os-
se existit capitis anteri⁹ ꝛ posteri⁹ circūdat. Et
ꝯ qdē dens nō ad iteri⁹ fuit factus nisi pp duo
iuuamēta: quoꝝ vnū ē vt sit ā plꝰ custoditū. ꝛ
alteꝝ vt lat⁹ spōdilis qd̄ ē magis subtile sit ite
rius ꝛ nō exteri⁹. ℂ Et h⁹ qdē spōdilis ꝓpe-
tas ē ne simenia hēat: iō ne ei iferat grauamē-
ꝛ ne pp ipsā nocumētis sit exposita: additamē
tū nāqꝫ qd̄ repellit iquātū ē fort⁹ ips ꝛ fractu
rā ꝛ nocumētū afferet ei qd̄ ē debilius: ꝛ ēt ne
musculos ꝛ neruos multos q̄ i ei⁹ circuitu sūt
positi ledat. Et qꝛ ēt paꝝ indigemus h̄ spōdilis
custodiētib⁹ hec. n. spōdilis ē q̄si submersa ꝛ se-
pulta custodijs 2ᶜ q̄ ipaꝫ a nocumētis custodiūt. ꝛ
pp has qdē itētiōes non ꝓpe ei fcē fuerūt ale.
Neruoꝝ eni ꝛ musculoꝝ plures i duob⁹ eius
lateribus posit iōe spissa positi sūt: ppea ꝙ ꝓn⁹
sūt ꝓpiq̄. Jdōqꝫ ale locū n̄ hūerūt ibi. ℂ Am
plius ex ꝓpetatibus huius existit spōdilis ꝙ
nerui ab ea nō p duo eius egrediūt latera: sed
duo foramia q̄ i ea posterius ad ptē tēdūt supe
riorē. Si. n. eius neruoꝝ egressiōes essent vbi
duo capitis additamēta orificijs iūgūt suis: ꝛ
vbi motus coꝝ sūt vehemētes vehemēti ipedi
mēto caput ipediret. ℂ Silr q̄ꝫ si eēnt vbi 2ᵃ
deglutit ad deglutiōeꝫ sua additamēta q̄ igre-
diūt i ipa ex suis duobus additamētis q̄ s̄t eā
icedūt: ꝛ vbi iter eā ꝛ iter 2ᵃᵐ iūctura fit lata
q̄ anterius mouet ꝛ posterius nꝫ fuit ꝯueniēs
vt anterius ꝛ posterius egrederet pp cās q̄s i
dclaratiōe cāe aliaꝝ spōdiliū dmōstrauimus vt
nꝫ a duobus lateribus pp ossis ibi existētis sub
tilitatē eā dēns: q̄pp fuit neēe vt paꝝ sub iūctu
ra capitis esset posterius a duobus ptibus. s. i
medio eius qd̄ ē iter id qd̄ ē posterius ꝛ latus.
Oportuit igit vt duo foramia eēnt parua: q̄pp
neēe fuit ꝛ neruos fuisse paruos. ℂ Qꝛ vo' in
spōdili 2ᵃ ipoīe fuit neruoꝝ egressiōes supius
fuisse sic' fuit ipoīe i hac: eo ꝙ si i ea eēnt neruo
rū seruoꝝ egressiōes sic i pma timeret ne ꝯq̄s
sarēt ꝛ rūperēt motu h⁹ spōdil' sup eā cū caput
anterius aut posteri⁹ mouet. Neqꝫ ēt fuit poīe
vt añrius egrederet ꝛ posteri⁹ pp illd qd̄ dixi
mus. Nec fuit poīe vt a duobus egrederēt la
teribus: qm̄ si eēt ita: eēt cū h⁹ cōis: sꝫ qd̄ iter
eas oriret eēt valde sbtile: nꝫ pmoꝝ corrigerēt
putatē. ꝛ qd̄ cōphēderet eēnt pia dbilia sil' iū
cta: ꝛ si cū h⁹ eēt cōis: iā. n. cognouimus cāꝫ h⁹
ꝛ q̄ eēt corruptio si eā a duobus pforarēt late-
ribus. ergo oportuit foramia i scda eē añ duo
latera simenij ꝛ duobus pme opposita laterib⁹
qm̄ corpus h⁹ cū eis associabit nō ledet eos. ꝛ
dēs qdē q ex 2ᵃ orit bn̄ pme ē ānexus ligamē
to forti: ꝛ iūctur capitis cū pma: sꝫ hec cū 2ᵃ sunt
laxiores q̄ꝫ eaꝝ spōdiliū iūcture: iō ꝙ motus q
p eas fiūt valde sūt necessarij ꝛ iūctura: vt eēnt
firme ꝛ māifeste. ꝛ cū caput mouet vnius spō
dilis alia māet iseꝑabilis i alia sua iūctura. sꝫ
oppositē facie ad faciē: ꝛ cū caput añrius mo-
uet ꝛ posteri⁹ fiat cū pma spōdili sic si ambo ef
sent vnū os ꝛ cū ad duo latera sine trāsuersiōe
mouet fit spōdilis pma cū h⁹ sicut vnum os.
Hoc est quod de spondilibus colli ꝛ earum
proprietatibus narrare volumus.

ℂ De anotomia spondilum pectoris ꝛ eorū
iuuamentis. Capitulum. ix.

Spondiles pectoris ille sūt cū qbus
iūgunt coste ꝛ attractiōis aeris. me
bra cōprehēdūt. ꝛ sūt spōdiles. xi. si-
menia hñtes ꝛ alas: ꝛ vna que alas
nō hꝫ. Sūt igit. xij. spōdiles. ℂ Earū vo si-
menia nō sūt eq̄lia. Que. n. ex eis sūt corā mē
bris q̄ sūt nobiliora maiora sūt ꝛ fortiora. Et
spōdiliū qdē pectoris ale alijs duriores exīt
pp ꝙ cū eis coste iūgūtur. Septē āt supma ꝝ
spōdiliū simēia sūt magna. Et ipaꝝ ale grosse
vt cor fortissime tueat. Et iō qꝛ eaꝝ corporeitas
in hoc fuit diminuta fcā sūt ipaꝝ additamēta
ꝯiūctionalia curta: ꝛ lata: ꝛ illaꝝ qdē supra d
cē additamēta ꝯiunctionalia q̄ sursū tēdūt sūt
illa i qbus ē vacuitas bucelle: ꝛ illa q̄ iferius
tendūt sunt illa i qbus egrediūt gibbositates
que vacuitates egrediunt quaꝝ simenia ad in-
feriora curuant. Decime aūt simeniū est rectū
ꝛ nō curuū: ꝛ eius additamēta cōiunctiōalia.
vtriūqꝫ habēt vacuitates que corā bucellis exi
stūt cū supius ꝛ iferius sil' bucellaꝝ sit receptio:
postea vo illaꝝ q̄ sub decima existunt bucelle
sunt ad supiora ꝛ eoꝝ vacuitates ad iferiora ꝛ
ipsaꝝ simenia ad supiora curuant: ꝛ nūc hui⁹
torius iuuamētū noiabimus post. ℂ Duode
cima vo spōdilis alas nō hꝫ: qm̄ necītas mul
ta q̄ costaꝝ eā iterat iā est diminuta: sꝫ firmitu
do alio mō ē ingēiata i quo firmitudo cū alio
iūgit iuuamento. ℂ Et huius quidem existit
declaratio ꝙ spondiles alchatim nimia in-
diguerūt magnitudie ꝛ iūcturaꝝ multa firmi-
tudie. qꝛ ferunt totū qd̄ ē supra ipsas. iō qꝫ ne-
cesse fuit vt i iūcturis vacuitates ꝛ bucelle plu
res nūero fierēt. q̄re iūcturaꝝ eaꝝ additamēta
duplata fuerūt. ꝛ fuit necesse vt ps duodecime
q̄ ē v̄sus ptē illaꝝ similis illis fieret. q̄pp ei⁹ ad
ditamēta ꝯiūctionalia duplata fuerūt. ℂ In
his igit additamētis dstructa fuit res ex q̄ di-
gnū erat vt ale fierent. post⁹ h⁰ amplissime fuit
dilatata. ꝛ qd̄ ex ea ampliatū fuit fere ale simi-
le existit. Duo igit iuuamēta sil' i hac creatura
ꝯiūcta fuerūt. ꝛ hec qdeꝫ duodecima ē illa cū
q̄ diaphragmatis iūgit extrēitas. ℂ Jlle aūt
q̄ supra hāc exīt spondileꝫ nō hac idiguerūt
firmitudie i multiplicatiōe additamentoꝝ cō-
iūctionaliū: imo qd̄ eis orit d simenijs ꝛ alijs
magnificatū fuit. q̄re eaꝝ corp⁹ ad hoc occupa
tū fuit ꝛ ppea ꝙ pectoris spondiles maiores
exīt spōdilibus colli n̄ fuerit posita foramia
iter duas spōdiles cōia eq̄lr diuisa: sꝫ paulatī

fuerit ordinata: qm̄ i illis que sūt sup̄ius fuit fcm̄ aug^m^ τ i eis q̄ sunt iferius fuit fcā dimi- nutio dōec totū foramē ivna remāsit. τ huius q̄d finis i decima exit spōdili. ¶ Eaꝝ vo q̄ ex spōdilibus pectoris remanēt: τ spōdiliū alchaā cū corpa tolerare potuerūt a dextris τ a sinistris vt i eis fiat foramē cōpletū. silr fuit ergo i spōdilibus alchatim foramen a dextris τ foramen a sinistris: propterea vt neruus egrederetur.

¶ De anatomia spōdiliū alchatum. Cap.x.

Uper alchati vo spōdiles sunt sime nia: τ ale late. τ ipsoꝝ q̄d additam̄ta cōiūctiōalia iferiora dilatāt τ assilāt aliis dscendētibus. Et spōdiles ille sūt q̄nq̄. alchati vo cū alhati est sicut basis totius dorsi. τ ipse q̄d sustinent τ deferunt os femoris. τ sunt a quibus nerui pedis oriuntur.

¶ De anatomia alhauis. Cap.xi.

o Ssa alhauis sunt tria q̄ magis igeniose sunt cōiūcta q̄ oēs spōdiles. τ eaꝝ iūcture sūt firmiores. τ ipaꝝ ale sunt magis āple. τ neruus q̄d q̄ d foraie i eis exiūte egredit nō exit a certitudie duoꝝ lateꝝ ne anche iūctura ipm cōprimat: sꝫ est magis remotus τ multo plus spissus ad anteriora τ posteriora τ ossa q̄d alhauis filia ossibus exit alchati.

¶ De anatomia alhosos. C.xij.

a Lhosos est cōpositus ex tribus spōdilibus cartilaginosis q̄ nō hñt additamenta: τ neruus q̄d a foraībus illaꝝ cōibus orit: sicut est i collo ppea q̄ sūt pue sed a foramine tertie neruus egredit impar.

¶ In quo est sermo qui est sicut finis de iuuamento dorsi. Cap.xiij.

i Am locuti sumus de ossibus dorsi vba moderata. Nūc āt d toto dorso vba loq̄mur cōtinētia summam.

¶ Dicemus igit q̄ totū dorsuꝫ ē sicut res vna cōpnā hñs figurā aliis figuris melioreꝫ q̄ est circularis. Hec nāq̄ figura remotior est a receptiōe nocumētoꝝ ex pcussiōe vl ipulsiōe eue niētiū q̄ oēs alie figure: τ pp hoc capita coꝝ q̄ sūt sup̄ius ad iferiora fuerūt curuata: τ coꝝ q̄ sūt iferius ad supiora τ cōiūxerūt se apud mediā q̄ est decima. Hec vero ad nullaꝫ curuata fuit ptēriō vt supra eā due sīm ul cōueniāt curuitatē. Et decima q̄dē inter simenia nō sm̄ numeri sed lōgitudinē media existit. Et q̄z q̄nq̄ est necesse dorsum ad aliq̄d duoꝝ curuari laterum: τ istud nō fit nisi vt decliner mediū ad cōtrariū ptis τ decliner illud q̄d est supra ips̄. τ sub ipso ad aliā ptē: ac si duo extrema dorsi ad sibi obuiādū declinarēt: τ ppea in medio nō facte fuerūt buccelle sed vacuitates tm̄ τ facte fuerūt buccelle supiores τ inferiores ad ipm declinantes: sed supiores descendentes τ iferiores ascēdentes. Jō vt eaꝝ allatio ad cōtrarium ptis declinationis facilis sit τ vt superiores curuentur ad inferiora τ inferiores ad superiora.

¶ De anatomia costarum. Cap.xiiij.

c Oste sunt tu tamentū eius q̄d ex instrumentis attractionis aeris τ ex superioribus instrumentoꝝ nutrimenti circūdāt τ ipse q̄dem nō facte fuerunt vnum os ne grauarent: τ ne si aliq̄d accideret nocumentum foret cōe τ vt facile esset dilatari cum necessitas addit sm̄ illud q̄d est in nā: τ iplent interiora nutrimēto τ inflatiōe: τ indigent loco magis amplo: τ pp aereꝫ q̄ attrahit: aut vt fier eas musculi pectoris q̄ in opōnibus attrahendi aerem iuuāt: τ eius q̄d cōtinuat cū ipso incederent: τ ppea q̄ pectus circūdat pulmonem τ cor: τ q̄d est cū eis necia fuit cautela vehementissima in coꝝ defensione: qm̄ nocumētorum impressiones que eis accidunt sint maiores τ cum hoc eorum munimo vndiq̄ non ea angustat neq̄ eis nocet. Et ideo septem coste superiores create fuerunt continentes illud q̄d est in eis sibi apud cassum obuiantes τ mēbrū circūdantes principale ab omnibus partibus. Ille vero que existunt in parte instrumentorum nutrimenti create fuerunt sicut posterius minute: vbi sensus non peruenit visus sed anterius non fuerunt continuate. imo paulatim ordinata fuerunt cum sectione. fueritq̄ superiores propinquius habentes spacium inter duo extrema egredientia τ inferiores longinquius. τ istud omnino fuit vt cum cautela membrorum nutrimenti .s. epatis τ splenis τ aliorum amplitudo loco stomachi iungeretur ne cum impleretur nutrimentibus τ inflationibus comprimeretur. ¶ Septem vero coste supiores pectoris coste vocāt: que ab vtraq̄ pte sunt septeꝫ: sed due que sunt in medio sunt maiores τ lōgiores: τ ille que sunt in extremitatibus sunt breuiores. hec.n. figura vt cōprehensum vndiq̄ cōprehendat melior existit τ coste q̄dem iste in primis supra sui gibbositatem ad inferiora inclinant deinde redeundo ad superiora incedunt τ cōtinuant cū thorace sicut noiauimus postea. Jō vt sit earū cōprehēsio in locis amplior. ¶ Duo preterea cuiusq̄ earū additamenta duas pfundas ingrediūtur vacuitates que sunt in vnaquaq̄ ala: que est supra spondiles τ prouenit iunctura duplex τ similiter existunt alie septem cuꝫ ossibus thoracis. Quinq̄ auteꝫ curtate que remanserūt sunt ossa posteriora τ coste false: quarum capita creata fuerunt cum cartilaginibus cōtinuata vt sint secure a fractura cuꝫ pcussiones affuerunt: τ ne occurrant membris lenibus: τ diaphragmati cum sua duritie: sed occurrant ei in corpore quod inter eas τ membra lenia existat medium τ inter duriciem τ lenitatem mediocritatem habeat.

¶ De anatomia thoracis. Cap.xv.

Orax ex septē ossibus est cōpositus et vno aūt osse nō fuit creatus ꝑp iuuamētū qḋ i alijs locis sciuisti: ꝛ ꝑpterea vt sit lar⁹ vt ꝯueniēs sit ei qḋ colligit ex mēbris attrahēdi aerē in dilatatōe. Jdeoq̄ creata fuerūt nō solida. Cū cartilaginibus ꝯtinua vt i ipsoꝝ iterioꝛi motu adiuuētur: ꝛ sunt iūcture eoꝝ firme. Que ēt septē creata fuerūt ſm nūeꝝ costaꝝ q̄ cū eis iūgunt. ¶ Cū iferiori ꝑterea pte thoracis os cartilagiosū la tū ꝯtinuat: cuius iferioꝛ extrēitas rotūditati atiuēs vocat epiglotalis eo. ꝙ epiglon sit silis: ꝛ ipz qdē ē tutamētū oris stōachi. ꝛ medium īter thoracē ꝛ mēbra lenia: iō vt ꝯtinuitas duri cū leni sit melioꝛ quēadmodū aristotelēs dixit.

¶ De anatomia furcule. Cap.xvi.

Furcula est os positū sup vnaq̄q̄ duaꝝ pnū ei⁹ qḋ i thorace ē supinū curuatū corā anhar.i.loco q ē i iferiori pte gule. ꝛ ꝑp sui cōcauitatē acc idit foramē: i quo penetrat vena ad cerebrū subiēs ꝛ neruū ab eo descēdentes: ꝛ declinat ad ptē siluestrē ꝛ cōtinat cū capite spatule. Et cū ipso spatula ligat ꝛ cū eis āboḃ adiutoriū.

¶ De anatomia spatule. Cap.xvij.

Spatula fuit creata ꝑp duo iuuamēta. Unū ē vt adiutorium ꝛ man⁹ ab ea suspēdat: ne adiutoriū cū pectore sic ꝯtinuū: qm̄ facilitas mot⁹ vniuscuiusq̄ duaꝝ manuū ad alterā destrueret ꝛ coangustatio fieret. Ipsa vo creata fuit a costis sepata ꝛ ptes motuū ad illā fuerūt ampliate. ꝛ alteꝝ ē vt fit defensio firma mēbroꝝ q̄ intra pectus existunt: ꝛ vt eleuet i loco simenoꝝ spōdiliū ꝛ alaꝝ ipsarū vbi n̄ sūt spōdiles q̄ ꝑcussiones repellāt: nā sensus q eas pcipiāt. ¶ Spatula vo a pte siluestri subtiliat. ꝛ a pte dōestica igrossat: ꝛ sup extremitatem ipsius siluestreꝫ fit vacuitas ꝓfūda quā rotūda adiutorij igredit extremitas. Et ipsa qḋ duo hꝫ additamēta. vnū ē ad supiora ꝛ posterius ꝛ vocat d struciū ꝛ rostrū corui. Et p ipm ligatur spatula cū furcula: ꝛ ipm ē qḋ ꝓhibet ne adiutoriū ad supiora d suo moueatur loco. ꝛ aliḋ ē iterius ad iferiora qḋ ēt ꝓhibet ne caput adiutorij dislocet. ¶ Postea sine itermissione dilatat q̄tum plus ad ptē incedit domesticā: iō vt fit eius cōprehensio plus defendens. Et ipsa qḋ supra sui dorsum additamentū hꝫ sicē triāgulus cuius basis est ad ptem siluestrem ꝛ ipsius angulus ad partem domesticam ne dorsi superficies fricet. si enim foret basis ad pteꝫ domesticā eleuaret eaꝫ. Et cū ꝑcussiōes adessent effi cēt doloreꝫ. Et hoc qḋ additamentum est ei sicut simenia spōdilibus creatū ad defendēduꝫ ꝛ vocat oculus spatule. ¶ Ultima vo spatule dilatatio est vbi est cartilago cum q̄ ꝯtinuatur cuius extremitas est rotūda que cum ea cōtinuatur quā in alijs diximus cartilaginibus.

¶ De anatomia adiutorij. Cap.xviij.

Adiutorij os rotūduꝫ fuit creatū vt a nocumētori receptiōe magis foret remotū. Cuius qḋ supioꝛ extrēitas ē gibbosa vt spatule vacuitatē igrediat cū iunctura laxa non valde firma ꝛ laxitatis cā iuncture huius accidit ei frequēter dislocatio. ¶ Juuamētū vo qḋ in hac existit laxitate sunt due res nec̄itas ꝛ securitas. Sed nec̄itas est facilitas motionū ad oēs ptes. Et securitas est ꝙ lꝫ adiutorio sit nec̄iū vt diuersis motionibus ad ptes possit moueri diuersas: motiōs tn̄ iste nꝫ sunt multe nꝫ ꝑdurāt vsquequo tineat ne eius rūpant ligamēta ꝛ dislocet imo adiutoriū i plibus dispōnibus est quietū ꝛ aliḋ qḋ est ex manu est mobile: ꝛ ꝑp hoc alie iūcture firmiores facte sūt q̄ adiutorij. ¶ Adiutorij vo iūcturā q̄tuoꝛ amplectūtur ligamēta. Unū eoꝝ est dilatatū pārticulare iūcturam circūdās sicut oēs alie circūdātur iuncture: ꝛ duo alia ligamēta q̄ a rostro corui descēdūt: q̄rū vnū ē hn̄s extremitatē dilatatā ꝛ circundat adiutorij extremū: ꝛ alteꝝ ē maius ꝛ durius descēdēs cū q̄rto qḋ ēt descēdit ab additamēto rostrali itenuitatē eis ꝑparatā quoꝝ figura ad latitudinem trahit. Et ꝑpe cū adiutorium tangūt: ꝛ ipsa qḋ solēt occultari sub adiutorio ꝛ ꝯtinuari musculis qui i eius interiore extrē sunt sequētes adiutoriū. ¶ Adiutoriū ꝑterea a pte domestica ē ꝯcauū. ꝛ a parte siluestri gibbosū vt ꝑp h⁹ qḋ sup ipꝫ ex musculis ꝛ venis ꝛ neruis dispōit affirmet ꝛ vt hō bn̄ amplectatur qḋ vult amplecti: ꝛ vt vna māus ad alterā ꝑueniat. ¶ Sup iferiorē āt adiutorij extremitate duo additamēta ꝯtinuata cōposita fuerūt ex q̄bus illḋ qḋ ē ad iteriora ē lōgius ꝛ subtilius cū nulla re hn̄s iūcturā: qm̄ nō est nisi neruoꝝ ꝛ vēaꝝ defensoꝛ. Sꝫ cū eo qḋ est ad exteriora ꝯplet iūctura cubiti p bucellā q̄ i ipo existit ſꝫ modū quē noīabimus ꝛ iter ea ꝑculdubio subtilitas existit. Et i duabus qdē huius subtilitatis extrēitatibus due sūt vacuitates supius ad añriora ꝛ iferius ad posteriora. Et eaꝝ supioꝛ domestica concauitas est lenificata ꝛ non existit super eam separatio sed siluestris concauitas est maioꝛ eis. Et quod ad finem siluestris concauitatis tendit non est lenificatum neq̄ ē ipsius superforatio rotūda: sed est sicut paries rectus ita vt cum additamentuꝫ asceid in ipsa ad ptem moueat siluestrem ꝛ eā ꝑuenit stet: ꝛ nos qdē declaratiōneꝫ nec̄itatis eaꝝ cito afferemus. Has vo ꝯcauitates duas vocat. Hippo. duos limites. ¶ De anato^a asceid. C.xix.

Asceid ex duoḃ ossiḃ i lōgitudine ꝯtinuis ē cōpositū ꝛ vocat focile. Supius vo ex eis qḋ ad policē tēdit ē subtilius ꝛ vocat focile sup⁹ ꝛ iferius

sis q̃ augumento firmitudinis termini mani-
festius. ¶ Ipsi vero creati fuerũt ex ossibus q̃r
bases sunt lato: eo ꝛ ipsorũ capita sunt magis
tenuia: ꝛ q̃ eis sunt maiora fm̃ ordinẽ: ita vt
que post eis sunt subtiliora sunt extremitates ane-
mul. ꝛ hoc qḋ est pp̃ decorationẽ cõparationis q̃
inter portãtez exit ꝛ portatũ. ¶ Ipsorũ autem
ossa creata fuerũt rotũda timore nocumentorũ.
Et fc̃a fuerũt durã nõ hñtia ꝯcauitatẽ neq; me
dullã vt essent fortiora ad ꝯstrigendũ ꝛ ad fu-
gendũ in motibus ꝛ attrahendo. Et fuerũt creata
interius curua: ꝛ exteri⁹ gibbosa: pp̃ illud qḋ te-
nent melius retineãt ꝛ melius fricent ꝛ meli⁹
ꝯprehẽdãt illud qḋ fricãt ꝛ ꝯprimũt. Et inter vnũquodq;
ꝛ aliud nõ fuit in medio ꝯcauitas neq; gibbo
sitas vt bñ tanq̃ res vna ꝯiũgerent, cũ necãrias
fuerit vt ex eis iuuamentũ q̃si vni⁹ ossis hẽat.
¶ Eorũ vero extremi sicut polex ꝛ auricularis
gibbositatẽ ad p̃tẽ in q̃ nõ est digitus hñt vt sit
eorũ sũma cũ applicant̃ silis figure rotunde: q̃
a nocumẽtis tutẽ: ꝛ intrinseca eorũ pars fuit car
nosa: vt sustenet eos vt cedãt sibi obuiãtibus
cũ ea strinxerint. Ab oĩs vero nõ talr̃ facti fuerũt
ne grauarent ꝛ vt pugnũ eis et arma dolorẽ fa-
ciens. Veritũ in anemul plus carne positum
fuit vt bñ apud ꝯcursũ q̃si ꝯuicta applicent̃.
Et medicus si qḋ ex longioribus fc̃us fuit in-
curus ꝛ postea ãnularis. Deĩn index ꝛ postea
auricularis. Ideo vt eorũ extremitates apud cõpre
hensionẽ equent̃: ꝛ nõ remaneat aptio: ꝛ cum
hoc digiti ꝛ planta sup rotũdũ ꝯcauent̃: cum
colligit̃. ¶ Polex vero oĩuz q̃tuor digitorũ
insticia exit: q̃ si nõ in suo põeret̃ loco eius iu
uamentũ destrueret̃. si n. intus i plãta poneret̃
p̃lm oppõnũ q̃s p plantã hẽnus destrueret̃ in
nobis. ꝛ si ad ptez põeret̃ articularis: vna ma
nus ad aliã ad tenendũ illud in q̃ iungunt̃ nõ
ꝯueniret: ꝛ hoc qḋ remotius erit: qm̃ si retro
poneret̃ ꝛ pcũni polex nõ alligaret̃ lõgitudo
inter ipm̃ ꝛ alios digitos nõ coãgustaret̃. Eã
ergo alij q̃tuor digiti rẽ aliquã ab vna p̃te cõ-
p̃henderẽt ꝛ polex ab alia p̃te adiuuaret polẽ
esset vt plantarẽ magnã cõprehenderet: ꝛ po-
lex ab alia p̃te esset sic applicãs illud qḋ plãta
ꝯstringit ꝛ tẽ ꝛ auricularis ꝛ ãnularis: sic coop
torium posterius. ¶ Ossa aũt digitorũ ossa
ꝯtinuata fuerũt cũ tenuitatibus ꝛ ꝯcauitatibus
intrantibus inter q̃s hũor exit viscosus: quorũ
iuncturas ligamenta cõprehendũt fortia que
sibi obuiãt cũ pãniculis cartilaginosis ꝛ vacui
tates qḋ iplent q̃ in iuncturis exiñ pp̃ augm̃-
tum firmitudis ossis minutaq̃ sisamia vocãt̃.

¶ De iuuamento vnguis. Cap. xxiiij.

V

nguis pp̃ q̃tuor fuit iuuamenta
creatus vnum est vt carnis extremi
tatis digitorũ podiũ existat ne cũ su-
per aliquam preseuti rem debilitet̃.
¶ Et aliud vt digitus p eam res minutas pos
sit capere. ¶ Et 3ᵐ vt p eas valeat scalpe ꝛ mũ
dare: ꝛ q̃rtũ vt q̃nq; sit arma. ¶ Tria vero spẽi
humane dignitus ꝯuenit. Et q̃rtũ ceteris aia-
libus. Et vnguis qḋ extremitas rotũda crea-
ta fuit pp̃ illud qḋ fc̃ia. Et ipsa ex ossibus crea
ta fuit lenibus: vt sub eis flecteret̃ q̃ ipaz ꝑcu-
tiunt ne scinderet̃. Et vngues qḋ create sũt sp̃
crescẽtes ꝑpea q̃ sunt apte vt fricent̃ ꝛ rodant̃.

¶ De anatomia ossium femorũ. Cap. xxv.

C

Oraz alhauim sunt duo ossa a dex
tris, ꝛ a sinistris q̃ in medio firmit̃
ꝯiungunt̃ iunctura ꝛ ipsa qḋ sunt si
cut oĩum superiorũ ossium fundamen
tum. Et portãtia ꝛ mutantia locaĩr inferiora:
vnũquodq; aũt ipsorũ in q̃tuor diuidit̃ p̃tes. illḋ
qḋ est ad p̃tẽ siluestrẽ vocat̃ alharafa ꝛ os ilij:
ꝛ illud qḋ est ad anteriora os vocat̃ femoris:
ꝛ illud qḋ est ad posteriora vocat̃ os anche: ꝛ
domesticũ qḋ est ad superiora vocat̃ piscis coxe:
q̃r in ipso ẽ ꝯcauitas quã caput coxe gibbosuz
ingredit̃ ꝛ sup hoc os mẽbra posita sunt nobi-
liora: sicut vesica ꝛ matrix ꝛ spmatis recepta-
cula in viris: ꝛ fieteris ꝛ intestinum rectum.

¶ Sermo aggregat⁹ d̃ iuuamẽto rigil. C. xxvj.

H

Orum iuuamẽta i duabus ꝯsistunt
rebus. vna ẽ figere ꝛ stare ꝛ hoc est
per pedẽ: ꝛ altera mutatio equalis
aut ascendẽs: ꝛ hoc fit p coxã ꝛ per
crus. Cũq; pedi nocumentũ acciderit stare ꝛ
figere difficile erit: sz mutari non nisi tñ q̃ntũ
necẽia fuerit mutatio multe fortiõis q̃ ẽ ad vnius
pedẽ cũ aũt musculis coxe: aut cruris nocumentũ
acciderit figere erit facile: sed moueri difficile.

¶ De anatomia ossium coxe. Cap. xxvij.

P

Rimuz ex ossibus rigil est coxa: ꝛ
ipsum quidem est os maius quod i
corpore existit: q̃r ipsum est ꝯferẽs
illud qḋ est supra ipsum ꝛ mutans
illud qḋ est sub ipso. Cuius superior extremi-
tas fuit facta rotunda vt in pixidem anche be
ne ingrederetur. Et ipsum quidem est gibbo-
sum ad partem siluestrem: ꝛ curuatum ad par
tem domesticam. ꝛ ad posteriora. Si enim ip-
sum foret positum fm̃ rectitudinem ꝛ pixidis
equidistantiam: acciderent inde aliquis claudi-
cationis motus quẽadmodum accidit ei cu-
ius talis est creatio: neq; bene ꝯtenderet ꝛ mu
sculos magnos ꝛ neruos ꝛ venas neq; ex hoc
toto recta res generetur neq; sedendi forma
esset bona. ¶ Amplius si curuum ad partem
domesticam non fuisset reductum prouenires
inde alterius modi claudicatio. neq; statio illi
multa foret: ꝛ non fieret ei cõmunis declina-
tio: neq; esset equalis: ꝛ in ipsius extremitate
inferiori sunt additamenta duo propter po-
plitis iuncturaz. Nos tñ prius de crure ꝛ po-
stea de iunctura loquemur.

¶ De anatomia ossium cruris. Cap. xxviij.

[C]rus est quẽadmodũ adiutoriũ ex duobus ossibus cõpositũ. Unũ ẽ maius ⁊ longius ⁊ ipsm est domesticũ ⁊ vocatur cãna magna: ⁊ aliud ẽ minus ⁊ breuius. nõ .n. puenit vsq ad corã: imo ab ea breuiat inferius: tñ puenit ad locũ ad quẽ protendit maius ⁊ vocat cãna mior. ¶ Crus ẽ hz gibbositatẽ ad ptem siluestrẽ: postea apud extremitatẽ inferiorẽ hz gibbositatez aliã ad ptẽ domesticã: ppea vt p eã melior sit statio ⁊ cãna qd maior equat q pro certo est crus: ⁊ minor creata fuit q coxa: ⁊ illud est ppea q aduicte fuerũt res pp q̃s ei in magnitudine fuit addendum: ⁊ hoc est figere ⁊ deferre qd ẽ supra ipsũ. ¶ Et res pp quã fuit addendũ ei in paruitate est facilitas ad motũ. ⁊ res scḋa magis cõueniens fuit intentiõi p q̃ fuit factũ crus mĩr⁹: ⁊ res pº intentiõi p q̃ fuit fcã coxa maior. ¶ Duo aũt cruris ossa sũt cõiũctas ipsa adeo q si vnũ eos adderet accideret de õbilitate ⁊ duritie motus illud qd accĩt hñn elephantiã ⁊ varicos. ⁊ si vnũ minueret accideret de õbilitate ⁊ duritie motus ⁊ de ipo⁹ deferẽdi illud qd ẽ supra ipsm illud qd accĩt crura hñtib⁹ de nã subtilia: ⁊ pp hoc totũ sustentatũ fuit ⁊ forti⁹ fcm ẽ cũ cãna minore. In cãna pterea minore alia exñt iuuamenta sicut neruos ⁊ venas q̃ sunt iter eas cooperire: ⁊ cõitas cãne minoris in iũctura pedis vt velox ⁊ forti⁹ fiat iũctura dilatatõis ⁊ cõstrĩctõis.

¶ De anatomia poplicis. Cap. xxix.

[I]unctura poplitis puenit pp igressum duor addiuamẽtor q̃ sunt super extremitatẽ coxe in duas vacuitates q̃ sunt in capite ossiũ cruris: q̃ firma fuit ligamẽto cingẽte ⁊ alio ligamento in pfundũ tendẽte: ⁊ duobus ligamẽtis fortibus a duabus ptibus cuius qd pe anterior hñ fcã fuit cũ rasfgai .i. patela hoc est oculo poplitis: ⁊ ẽ os ad rotũditatẽ trahẽs. Cuius iuuamentũ ẽ refrenare illd qd timet cũ ẽ necẽ sup digitos pedũ curuatũ stare ⁊ suspensũz sedere ex ruptura ⁊ dislocatiõe. ¶ Et iũctura qd laboriosa sustẽtata fuit ppea q suo motu defert corpus ⁊ positus fuit locus eius ad anteriora: qm plm qd ei accĩt de labore inclinatiõis ẽ ad anteriora. nõ .n. hz ad posteriora inclinationem laboriosam: ad duas tñ ptes rẽ modicã declinatiõis hz. Tota vo eius declinatio ẽ ad anteriora: ⁊ accĩt ei ibi labor in hora incedẽdi ⁊ stãdi super digitos pedis cum aliquis quasi suspensius curuus stat ⁊ horum similium.

¶ De anatomia pedis. Cap. xxx.

[P]es creatus fuit vt sit instrm figẽdi ⁊ facta fuit figura eius ad anteriora: vt figura longa vt in stando ⁊ apodiando sup ipsm auxiliũ pbeat cui in pte domestica tẽuitas creata fuit vt sit pedis declinatio in hora standi: ⁊ pptꝫ vaciliẽt ad ptẽ cõtrariam parti pedis eleuatã quatenus refrenet illud qd opz cõstringi ex inixu sup ptem .tenẽ eleuandi pedẽ eleuatum: ⁊ vt statio sit ꝑpara ⁊ eciã vt sit facile calcare sup res exeuntes ⁊ absq magno dolore ⁊ vt pes bene circũdet illud qd gradibus ⁊ extremitatibus cor p q̃ sit ascẽsio similat. ¶ Et pes qd ex multis ossibus creatus fuit pp iuuamenta ex qbus est vt bñ retineat ⁊ circũdet illud sup qd incedit ex terra cũ necẽ fuerit. Pes nãq plerũq tz illud sup qd incedit quẽadmodum manus retinet illud qd recipit ⁊ eum tenens preparat ⁊ moueat suis partibus aliquã formã vt per eaz retentio fiat melior erit melius q vt totũ sit vnum frustum ne figura post figurã figuretur. ¶ Et ex eis est iuuamentum toti cõe cuius ossa sunt multa.

¶ Pedis vero ossa sunt vigintisex. Cahab q quod iunctura pedis cum crure completur: ⁊ carneus qd est sustentamentum fixionis. Et nauiculare per qd est tenuitas: ⁊ quattuor ossa rasete cum quibus pecten continuat: quorum vnum est os grandinosum exagono simile positum ad ptem siluestrem pp qd pars illa super terram bene figit: ⁊ quinq pectinis ossa. ¶ Alcahab vo humanum magis subtiliatũ est ad exteriora ⁊ magis ingrossatũ ad interiora q̃ alcahab oium aliorum aialium. ⁊ ipsm est q̃ nobilius ossibus pedis in figendo adiuuantibus. ¶ Et alcahab qdem inter duo extrẽa positum est a duabus cãnis egredientia ipsum a suis ptibus circũdantia .s. a supremo ipsius ⁊ a suo loco ⁊ a duabus suis partibus siluestri ⁊ domestica: ⁊ eius duo extrẽa in duas vacuitates que sunt in cãnis fixe ingrediuntur. Alcahab preterea inter crus ⁊ calcaneum medium existit. per ipsm .n. medius cõtinuat ⁊ iũctura inter ea firmat ⁊ secura fit a dislocatione: ⁊ ipsm qd pro certo in medio est positũ: hz existimẽt qdam q ad domesticam sit declinãs pp pcauitatis tenuitatem. ¶ Ad alcahab vo os naniculare ab anterioribus communicionaliter ligatur: ⁊ hoc quidem nauiculare cum calcaneo posterius continuatur ⁊ anterius cum tribus ossibus rasete a parte siluestri. Os vero grandinosum est illud quod: si malus vocat os solitarium: ⁊ si volueris pones quartum ossiũ rasete. ¶ Calcaneus aũt sub alcahab positus ẽ durus rotũdus ad posteriora vt percussionibus ⁊ nocumẽtis resistere valeat: ⁊ inferius lenificatus vt melius calcet ⁊ pes melius cooperiat illud sup qd gescit cum stat cuius q̃titas magna fcã fuit vt corpus portare queat ⁊ fuit fcũs triãgulatus ad logitudinem ⁊ subtilians do paulatim ptendit donec finiatur ⁊ annihiletur coram tenuitate ad partem siluestrem. ió vt subtilitatis concauitas sit ordinata superius ad suum medium. ¶ Rasceta vero a palme rasceta est diuersa: quoniã hec est vna acies

illa due acies: et quia duo ossa sunt numeri multi minoris: et in hoc quod iuuamentum existit quoniam in palma motus fuit plus necessarius et comprehensio quam in pede et manus iuuamentum quod in pede consistit est figere. Multiplicare autem diuisiones et iuncturas in retinendo nocet et in cooperiendo illud super quod stat propterea quod prouenit inde laxitas et aptio multa. Quemadmodum si nulla foret ibi laxitas noceret propterea quod dilatatio equalis que est conueniens deesset. Iam enim scitum fuit quod in rotundare et retinere cum eo quod est numeri maioris est melius et bis stare et bene posse deferre cum eo quod est numeri minoris et maioris quantitatis est melius. ¶ Pedis vero pecten de quinque ossibus fuit creatum ut cum unoquoque ipsorum quisque digitorum qui sunt quinque consistunt in una acie coniungeretur: quoniam in eis fuit plus firmitudo necessaria quam comprehensio et circudatio quam in ossibus manus fuit necessarium. Quisque autem digitus preter pollicem ex tribus consistit ossibus. Iam de ossibus locuti sumus quantum sufficit et hec quidem ossa cum computata fuerint erunt ducenta et quadraginta octo: preter sisamina et preter os quod lauda littere grece similatur.

¶ Summe .ij.ª doctrina .v. et est verbum vniuersale de neruis musculis chordis et ligamentis. Ca. i.

Quoniam motus voluntarius membris non complentur nisi virtute a cerebro eis mediantibus neruis aduenientes: et neque erat conueniens ut nerui ossibus continuarentur: quia pro certo sunt membrorum nobilium radices in motu propter intentionem primam: quia ossa sunt dura et nerui sunt subtiles propterea misericorditer egit deus et ex ossibus rem neruo similem extraxit que cornero et ligamentum vocatur: et ipsam neruo adiunxit et ex eis rete faciendo quasi rem vnam effecit. Et propterea quod corpus quod ex neruo et ligamento componitur prius fuit subtile: quoniam corporis nerui augmentum cum ad membrum peruenit non est tamen quod ab ipsius corpore et grossitie cum est in suo ortu remoueatur tanta longitudine de qua sit curandum. Cum neruus vero consequatur augmentum faciens adipisci corpus eius proueniens ad membra consecutionem de qua sit curandum. Et eis corpus cum est eius ortus est tamen quantum ipsum cerebri corpus et nucha et capitis concauitas: et neruorum egressiones tolerare possunt: tunc enim si neruis membrorum motus affirmaretur ipsis in sua corporeitate possibilis existibus: et propterea cum diuiduntur et partiuntur et ramificantur in membris: et fit illud quod ex eis vni accidit membro multo subtilius quam radix: et cum a suo principio et ortu elongatur. etiam in hoc corruptio manifesta. Sua igitur sapientia deus ipsum gubernauit grossitiem ei attribuendo que conuenit propter corporis ex eis et ligamento compositi villorum confusionem. quorum vacuitates carne impleuit: et hoc ipsum panniculo texit. et in ipsius medio perpendiculare sicut neruorum de sub neruum posuit. Et huius sic forma facta est membrum ex neruo et ligamento et eorum villis et carne implente et panniculo cooperiente compositum et hoc quidem membrum est musculus. et ipsum est qui cum colligit trahit chordam que ex ligamento et neruo componitur et illa. que ab eis ad membri partem transit et colligitur ad membrum attrahendum et cum dilatatur laxatur chorda et elongatur membrum.

¶ De anatomia musculorum mouentium qui sunt in facie. Cap. ij.

Ex eo quod scitur est quod musculi faciei sunt secundum numerum membrorum mobilium que sunt in facie. Membra autem mobilia que sunt in facie sunt frons et oculi et palpebre superiores et maxilla in concauitate cum labijs et labia sola. et due narium extremitates et mandibula inferior.

¶ De anatomia musculorum frontis. Cap. iij.

Frons autem per musculum tenuem dilatatum panicularem mouetur qui sub cute frontis dilatatur. et cum ipsa adeo miscetur donec fit quasi eius cutis pars et fiat impossibile ipsum ab ea excoriari. Et membro quidem quod per ipsum mouetur absque chorda obuiat. Quoniam illud quod per ipsum mouetur est cutis dilatata leuis et mouere tale quale ipsum est per chordam non est bonum. et huius quod musculi motu eleuantur supercilia et est etiam cum ad claudendum oculum iuuat propter suarum virtutum dimissionem et sui laxitatem.

¶ De anatomia musculorum oculi. Cap. iiij.

Musculi vero oculum mouentes sunt sex quorum quattuor eius lateribus consistunt: sursum et deorsum: et duo almecheri vnusquisque et ipsorum ad suam partem motum et sunt duo musculi ex transuerso incedentes qui secundum rotunditatem mouent. ¶ Ab oculo vero posterius est musculus qui neruum concauum quem post nominabimus sustentat propterea quod cum eo miscetur et continuatur et detinet ipsum et prohibet ipsum a laxitate ex qua prouenit alhod: propterea quod retinet ipsum cum intente intuetur: et huius quod musculi panniculis ligamentalibus accidit ex diuisione: vnde in eius est ad dubietatem peruenitur. Sunt namque ex anatomicis qui tenet quod est vnus musculus: et sunt ex eis qui duos et sunt ex eis qui tres quocumque tamen modo sit eius caput vnum existit.

¶ De anatomia musculorum palpebre. Ca. v.

Earum vero inferior motu non indiget intentio namque prouenit et complentur motu superioris solum: et eo completur oculi clausura et aspectus qui fit in recte. Voluntas enim dei fuit vt instrumenta quanto plus possibile fuerit sint pauciora cum non peruenerit impedimentum: quoniam in multiplicatione eorum prouenit ex nocumentis illud quod est scitum: et possibile quod erat vt palpebra superior quieta maneret et inferior esset mobilis. Sed factoris voluntas est ut proponens suis approximentur principijs et causas ad suos fines deuenit temperationi via et rectiori sequuta. ¶ Superior autem palpebra

neruorum origini ꝓpinquior existit: vnde nerui cū ad ipsam cēdūt reflexiōe ꝛ reuolutiōe nō idigēt: ꝛ q2 palpebra supior duobus indiget motibus eleuatiōis cū apit oculus: ꝛ depssionis cū claudit ꝛ clausura idiget musculo trahēte ad iferiora pp qd fuit necāi vt musculus ei aduēiret ad iferiora declinās ꝛ ipellens: Et si vnus fuisset: nūc ipolē foret: vt cōtinuaret nisi aut cū extremitate palpebre: aut cū ipsius medio: ꝛ si cū palpebre meᵒ ꝯtinuaret cooperiret pupillā cū ad ipā eleuaret. ꝛ si cū extrēitate palpebre ꝯtinuaret ñ ꝯtinuaret nisi cū extremitate vna: ꝛ nō ꝓueniret palpebre coopertura eqlr sꝫ trāsuersaret: q2 clausura i pte vbi eēt chorda ꝯstringeret ꝑᵒ: ꝛ ab alia debilitaretur pte ꝛ coopertura nō eēt eqlis sꝫ silis eēt coopture palpebre hoīs torturā patiētis pp hoc ei ñ vnus creatus fuit musculus sꝫ duo q a ptibus duorū almochēti nascētes palpebrā ad iferiora sibi deponūt attractiōe. In apiōe āt palpebre vnus sufficiebat musculus q ad meᵐ pueniret palpebre. ꝛ eius chorde extremitas sup palpebre dilataret extremitatē: ꝛ cū ꝯtraheretur apiretur ꝛ ppea ad hoc vnus creatus fuit qui ſm rectitudinē iter duos descēdu pāniculos ꝛ dilatat ꝛ ꝯtinuat corpe cartilaginū sili. ꝛ expandit sub pilorum palpebre origine.

¶ De anatomia musculorū maxille. Ca. vi.

[M]axilla duos hꝫ motus: vnus est sequēs motū mādibule inferioris ꝛ alter est ei cū labio cōis. Motus āt eā quē hꝫ motū alterius mēbri sequēte sunt musculi illius mēbri. Et motus quē cū alio mēbro hꝫ cōem eā est musculus q ē ipsiᵘ ꝛ illius alterius cōiter. ¶ Et iste qd musculus in vnaqꝫ maxillarū gena vnus existit latᵘ q ꝛ hoc noīe scit. Vnusqsqꝫ āt eorū ex qtuor ꝯpositus est ptibus qm villus a qtuor ei aduēnit locis. Vnius origo est a furcula cuiᵘ fines cū extrēitate labiorū ad iferiora ꝯtinuāt ꝛ trahunt os inferius ex trāsuerso. ¶ Et scdi origo exit iter thoracē ꝛ furculā a duabus ptibus ꝛ ipsorū villi trāsuersi ꝓcedunt. Et ille q a dextris orit cū eo qd a sinistris nascit transuersando iūgit ꝛ penetrat. Et ꝯtinuat ille qui nascit a dextris cū iferiori pte extremitatis sinistre labij: ꝛ ille q a sinistris nascit eꝯ. Cūqꝫ villus iste colligit angustat os ꝛ ipsum ad anteriora ꝯtrahit: sicut in bursa efficit corrigia q bursam claudit. ¶ Et tertius orit ab osse qd rostro corui in spatula silatur ꝛ ꝯtinuatur iferius ꝯtinuitate illius musculi: ꝛ trahit labium in duas ptes attractiōe simili. ¶ Et qrtus oritur a simenijs colli ꝛ transit circa terminos auriū ꝛ ꝯtinuat cū fine maxille: ꝛ mouet maxillā motu māifesto quē seqt labiū ꝛ fortasse valde approximat loco: vbi ē auris igressus i plerisqꝫ hominibus ꝛ ꝯtinuat cū caᵒ ꝛ mouet aurem.

¶ De anatomia musculorū labiorū. Ca. vij.

[E]x musculis vero labij sunt illi quos diximus ei ē maxille cōes eē: ꝛ ex musculis eius sunt q sunt ipsius ꝓprij ꝛ sunt musculi qtuor. par vnū aduenit ei a superiori in rectitudine duarū genarū maxillarū ꝛ cōtinuat ꝓpe ipsius extremitatē: ꝛ duo ab iferiori. Et hi qdē qtuor ad hoc vt solum labiū moueat sufficiūt vnaqꝫqꝫ. n. pꝰ eorū cū moueꝰ ad ptē illā mouet. Cūqꝫ duo ad duas mouent ptes ad duas dilatant ptes. Ad sunt igit ei ſm ꝯplemēᵐ motus ad qtuor ptes: nullū hꝫ motū nisi istos. In his igit quatuor adest ei sufficientia: ꝛ isti qdē qtuor musculi ꝛ sūma musculorū cōiunti cū corpe labij miscent taliter q sensus a subā labij ꝑ ipsos discernere non valet propterea q labiū est mēbrum molle carneum os nō habens.

¶ De anatomia musculorum nasi. Ca. viij.

[E]um extremitate vero leporis duo pui ꝯtinuant musculi fortes: putas āt existi ne sup alios musculos plus necios coāgustatio fiat qm mēbrorum maxille ꝛ labij motiōes plures sunt numero: ꝛ freqntius fiūt: ꝛ pseuerāt plus. ꝛ plus sunt necie q motᵘ extrēitatis leporis. ¶ Fortes autē creati fuerūt vt eorū fortitudine illud qd ei defuit pp ossis defectū emendet: quoniā aductus ē a pte gene maxille: ꝛ misceꝰ huic, cū villis ponit maxille. ñ āt a pte gene maxille adducti fuerūt nisi vt ipꝫ ad eā moueāt. ¶ De anatoᵃ musclorū mādibᵘ supioᵉ ꝛ iferioris. c. ix.

[M]andibule iferiori absqꝫ mādibula superiori motᵘ ꝓpꝛie attributᵘ fuit pp iuuamēta ex qbᵘ ē q leuioris motᵘ ē melior. Et ex eis ē q dimitti ē ad mouēdū superiorē mēbra nobilia ꝯphēdētē: iō q motᵘ i ipsis nocumēᵐ efficiē ē digniᵘ ꝛ salubriᵘ. Et ex eis ēt ē q si superior mandibula tali mō eēt vt ipsiᵘ motᵘ facilis foret ñ fieret iūctura q ē iter ipā ꝛ caput firma. ¶ Preterea in mādibula iferiori motᵘ plures q tres ñ fuere necij. Motus apiēdi os. s. ꝛ motus claudēdi ipꝫ ꝛ motᵘ mastigādi ꝛ molēdi. Apiēs āt mādibulā ad iferiora descēdē facit. Et claudēs ipā eleuat. Et molēs ipā circuire facit ꝛ ad duas ptes declinare. Manifestū ē igit q oꝫ vt modᵘ claudēdi fit p musculos q a superioribᵘ descēdūt ꝛ ad supiora retrahūt ꝛ apiēdi ꝯtrario ꝛ molēdi cū trāsuersione. Quapp ad claudēdū duo creati fuerūt musculi q duo tpis musculi vocātur. Iporꝫ qntitates i hoīe pue facte fuerūt: qm mēbꝛū qd p eos mouet i hoīe pue existit q̄titatis i medio vacuitates hñs ꝛ ē i pōdē leue. Nāqꝫ motus qui huic accidit mēbro per hos duos veniētes musculos magis sunt leuiores in ceteris autē aīalibus inferior mandibula ē maior ꝛ grauior q sit in hoīe. Unde p eos mo-

neri in motu mordēdi ꝛ rescōdendi durās ꝛ incidendi ꝛ eradicandi est difficilius. Et hi q̄ musculi duo sunt moles ppea q̄ uicta p̄n cipium eius q̄d ē cerebꝝ q̄d ē corpus in vltio molle ꝛ neq̄ ē inter ipsos ꝛ cerebꝝ nisi vnuꝫ os. vñ tum pp hoc. tū pp illud q̄d timet ex so cietate cerebri cum eis in nocumētis si accide rent: ꝛ in doloribus si euenirent: adeo q̄ ille cum accidissent inde ad phrenesim puenirēt: ꝛ ad eas q̄ sunt silēs eis ex egritudinibuſ. ℭ Se pelliuit eos creator apō ipsoꝝ originē ꝛ egres sionem a cerebro i osse pis: ꝛ ipsos penetrarē fecit in coopertura q̄ silis est canali ꝛ est cōposi ta ex duobus ossibus paris: ꝛ torturis forami num p q̄ transit q̄ cū eis vadūt eoꝝ vehementes extrema magno spacio donec par ptrāseāt vt eoꝝ sub a paulatim induref: ꝛ a loco vbi orti fuerunt paulatim elōgent. ℭ Uniuntiq̄ autē duoꝝ hoꝝ musculoꝝ magna gñatur chorda q̄ sup mādibule inferioris incedit extremitatem ꝛ ipsam cum eis eleuat. Et hi q̄d duo mu sculi ab aliis duobus adiuti fuerūt musculis q̄ in interioribus bucce incedentes ad mandi bulam descēdūt inferiorē in fornice: q̄m i ele uando graue ē necessarium ipsm ingeniose rege re ꝛ sollicitari pro ipso qualr plus h̄eat forti tudinis. ꝛ chorda ēt q̄ ex istis duobus nascit musculis ex ipsoꝝ orit medietate ꝛ nō ex eoꝝ extremitatibus pp firmitudinē. ℭ Et chorde due nascentes ex istis duobus musculis proce dunt ex medio eoꝝ. ꝛ nō ex eoꝝ extremitatib⁹ pp firmitudinē. ℭ Musculoꝝ vō apiendi ꝛ mandibulā descēdere facientiū villi ex addita mētis nascunt ad hubirēti q̄ retro post aures creata fuerūt ꝛ descendūt ꝛ vniuntur ꝛ fiunt vnus musculus. post sepanf ꝛ fiunt chorda vt firmitudinē augeāt: deinde iteꝝ ramificatur ꝛ carne replef. Et fit musculus ne pp sui tēsionē ad nocumēta recipiēda sit p̄parata: deinde mā dibule reflexio mēto obuiat: ꝛ cū eis trahit mandibulā retro et descēdit pculdubio ꝛ p̄ pterea q̄ mādibule grauitas in descēdēdo adiuuat duo sufficerūt ꝛ nō adiuto nō eguerūt. ℭ Ma sticandi vō musculi sunt duo. ab vnaq̄q3. n. pte vni musculo triāgulato cū eius caput positum fuerit triāgulus q̄ ex suis angulis i facie ꝯsistit duo pcēdunt latera: vnū ad mādibulā dscēdit iferiorē ꝛ alteꝝ ad ptē pis ascēdit ꝛ iter ea ba sis ꝯtinuat recta ꝛ miscet q̄lis angulus ei q̄d ꝯtra ipsm existit ppea vt musculus iste diuersas ire ꝯtrahendo habeat ptes: ꝛ nō fieret motus eq̄liter diuersis possit inclinari inclinatiōibus: adeo vt per eas molitio ꝛ masticatio compleatur.

ℭ De anatomia musculoꝝ capitis. Cap. x.

Caput motus h3 proprios ꝛ motus cum quibus colli spōdilibus cōes: per q̄s ē motus cōpositus ex declinatiōe capitis ꝛ declinatiōe colli sl. ℭ Unius q̄lis vō duoꝝ motuū. s. ppriꝰ rectus aut erit curuans anteriꝰ: aut curuās posterius: aut iclinans ad dextrā: aut ad sinistrā. Et inter ipsos q̄d fm circūdādi fortas motus gñatur ꝯuersiōis. ℭ Musculi aūt q̄ caput ad iferiora p̄ie cur uant sunt duo musculi q̄ a duabus descendūt ptibus q̄ cū villis suis miscent retro post aureſ a supioribus ꝛ ab osse torāis ab inferioribus ꝛ eleuanf sicut ꝯtinui. ℭ Et ēt cū q̄dā existi mant q̄ sint tres musculi: duo n. āq̄ vnī⁹ eoꝝ extrema ramificantur: ꝛ duo capita finnt eis. ℭ Cūq̄ vnus eoꝝ mouet caput ad inferiora curuaf: ꝛ cū ambo mouent caput ad añriora rpartē curuaf. ℭ Musculi vō q̄ caput et collū simul anteriꝰ curuāt sunt par sub meri positū q̄d ad ptē spondilis p̄ᵉ ꝛ 2ᵉ vadit: ꝛ cū eis mi scet. Cūq̄ pe ipsius q̄ ē ad ptem meri ꝯtrahit cu ruaf caput ad inferiora solū ꝛ si pe cum dua bus spondilibus ꝯtinuata opaf: curuat ad an teriora ēt collū. ℭ Sꝫ musculi q̄ solū caput ad posteriora curuāt q̄tuor sunt pia sub parib⁹ q̄ nōianimus posita: ꝛ hoꝝ q̄d piū origo supra iuncturā existit. ꝛ ex eis ēt sunt q̄ ad iumenta p ueniunt: ꝛ ipsoꝝ origo ē longinquor medieta te q̄ ē posterius: ꝛ sūt ex eis q̄ ad alas puenuīt quoꝝ origo est a medio. ℭ Ex istis sunt par q̄d ad duas p̄ᶜ spōdilis alas pucit sup par q̄d ad scōm pucit iumentū et par cui⁹ villus ex ala p̄ᵉ orit ꝛ vadit ad iumentū scōꝫ. Et eius q̄d p prietas ē vt capitis dclinationē cū ips3 curuaf ad nālē eleuet dispōnē sui trāsuersione. ℭ Et ex eis par q̄rtū q̄d a supioribus incipiēs pene trat sub 3ᵒ cū trāsuersiōe. ē ad ptē siluestrē ꝛ co mitatur p̄ᵉ spōdilis alā. ℭ Duo p̄ᵃ pia caput posterius sine declinatiōe: aut cū declinatione valde pua curuāt. Et 3ᵐ declinatiōis rectificat torturā ꝛ 4ᵐ trāsuersiōe māifesta ad posterio ra curuat: ꝛ quicq̄ tertij ꝛ q̄rti solus declina uerit iclinabit caput ad suā ptē. Et cū ābo re trahent mouebit caput ad posteriora ꝯuersū absq̄ declinatiōe. ℭ Musculi vō q̄ caput cū collo curuāt sunt pia tria pfunda: ꝛ par vnuꝫ coopiens vnūq̄dq̄ ipar eoꝝ est triāgulus cu ius basis ē posterius os cerebri. ꝛ q̄d ex eo re manet ad collū descēdit: sꝫ triū piū sub eo ex pansoꝝ vnū sup duo latera spōdiliū descendit ꝛ aliud multū declinat ad alas: ꝛ aliud p me diū trāsit iter duo spōdiliū latera: ꝛ duo extre ma alaꝝ. ℭ Musculi aūt q̄ caput ad duo icli nant latera sunt duo pia capitis iuncturaꝫ cō comitātia. Unius pis eoꝝ locus ē anterius: ꝛ ipsm ē q̄d iter caput ꝛ spōdilē ꝯtinuat scōaꝫ: cū suo vnuꝫ impar ē ad dextrā ꝛ alteꝝ ad sinistrā. Et par scōm eoꝝ est cuius locus ē posterius ꝛ ꝯiūgit iter spōdilē p̄mā ꝛ caput: cuius vnū ipar incedit a dextra ꝛ alterū a sinistra: ꝛ q̄ñ cū q̄ vnū ex istis ꝯtrahef caput decliabit ad ptem ipsius cū trāsuersiōe: ꝛ q̄cūq̄ duo ab vna pte

mouentur declinabit ad eos caput absque transuersione: quod si anteriores mouebuntur iuuabunt in curuando caput ad inferiora si posteriores mouebuntur reducent caput ad posteriora. Et si oēs vt quattuor: simul mouebuntur stabit caput recte. Et hi quidem quattuor musculi alijs musculis sunt minores verumtamen eis locorum ipsorum bonitate: et qui sub alijs descendunt musculis restauratum fuit quantum alij per magnitudinem habent. ¶ Iuncture preterea capitis due res necessarie fuerunt quibus due interiores contrarie erant opportune. Una est firmitudo et hec quod pendet ex affirmanda iunctura: et vt partium motibus obediat. et altera est multitudo numeri motuum: et hoc pendet ex facilitate iuncturarum laxitas pertransiret cōplementum firmitudinis quod propter musculos multos qui sunt cingentes eas et circundantes acquiritur. due igitur intentiones ei acquisite fuerunt. vnde deus omnibus factoribus melior sit benedictus.

¶ De anatomia musculorum epiglotis. Ca. xi.

Epiglotis est membrum cartilaginosum creatum vt vocis sit instrumentum quod quidem ex tribus compositum est cartilaginibus. ¶ Una est cartilago quam sensus comprehendit coram gula: et sub mento que vocatur pectalis et clipealis: quoniam eius venter est concauus et dorsum gibbosum pelte sile et clipeo prium eius. ¶ Et secunda est cartilago post illam posita ad partem colli cum ea ligata: et vocatur que nomen nō habet. ¶ Et 3a est sup illas coopiēs que cum ea nomen nō hz continuatur et obuiat pectali absque continuitate et inter illam et ipsam que nomen nō hz est iunctura dupla propter duas vacuitates que sunt in ipsa in quas duo additamenta nō habētis nomen decenter ingrediuntur cum eis ligamentis connexa et vocatur cooptoralis et cymbalaris. ¶ Et propterea quod pectalis quando ad iungitur nō habenti nomen et quando elongatur ab ea est epiglotis amplitudo et eius coangustatio. Et propterea quod cymbalaris cooperit clipealem: et ipsam comitatur: et propterea quod ab ea separatur est epiglotis apertio et clausio ipsius. Ubi autem est epiglotis et coram ipsa est os triangulare lauda vocatum quod laudam grecam litteram significat et est ita. ¶ In creando vero os huius existit iuuamentum vt sit origo et principium ex quo villi musculorum epiglotis oriuntur. ¶ Epiglotti preterea musculi fuere necessarij qui clipealem nomen nō habenti applicent et musculi qui cymbalarem ab alijs duabus elongent vt epiglotis apiatur. ¶ Ex musculis vero epiglotti apicentibus quod ab osse laude nascitur: et vadit ad anteriora pectalis: et continuatur et expanditur sup ipsam: et cum contrahitur trahit cymbalarem ad interiora et ad inferiora et dilatatur epiglotis et par quod numeratur inter musculos gule ad inferiora trahentes: et nobis quod videtur vt ipsum numeretur inter eos qui inter eas sunt cōes cuius origo est interius thorace et vadit ad pectalem. ¶ Et vero multorum vnum ad cymbalarem peruenit posterius et continuatur cum ea. cumque contrahuntur ad cymbalarem eleuant et eam ad posteriora trahunt et separatur ab applicatione sui cum pectali et dilatatur epiglotis. Et alterius partis musculi ad duos cymbalaris margines veniuntque cum contrahuntur ipsam a pectali separant et in latitudinem extendunt et in dilatando epiglotum adiuuant. ¶ Ex musculis autem qui epiglotum coangustant est par quod a parte laude venit et continuatur cum pectali. postea dilatatur: et cingitur sup illam que nō hz nomen: donec duo extrema duorum partium ipsius post illam que nomen nō hz vniantur et cum contrahitur coangustat. ¶ Et ex eis sunt quattuor musculi et fortasse existimatur quod sint duo dupli continuantes pectalis extremitates circuire mitantibus eius que nomen nō hz qui cum contrahuntur inferiora epiglotis coangustant. Et sunt qui existimant quod vnum par ipsorum sit occultum et alterum manifestum. ¶ Ex sitibus vero musculorum qui claudunt melior fuit vt in inferioribus epiglotis crearentur sustentantia vt cum contrahatur cymbalarem ad inferiora traherent et eam claudendo cooperire facerent. et propter hoc par creatum fuerit quod de radice pectalis nascitur et eleuatur interius ad duo cymbalaris extrema: et ad radicem eius que nomen nō hz a dextra et a sinistra: et cum contrahuntur iuncturam stringunt et epiglotum tali clausura claudunt quod musculos pectoris et diaphragmatis refrenare valeat in prohibendo aeris attractionem. Illi quidem qui creati fuerunt ne interioribus epiglotis coangustationem facerent: et fortes fuerunt creati vt cum fortitudine cum impeditum fuerit in claudendo epiglotti et prohibendo aeris attractionem officium musculorum rigatur qui eis ex puritate aduenit et ipsorum via est secundum rectitudinem ascendentium cum declinatione parua propter quam fit continuatio conueniens inter pectalem et nō habentem nomen. Et etiam cum duo iunguntur musculi sub cymbalari positi qui hoc predictum par iuuant.

¶ De anatomia musculorum gutturis. Cap. xij.

Gutturi in summa duo hz paria que ipsum ad inferiora trahunt vnum eorum est par quod iam in capitulo epiglotis nominauimus: et alterum est par etiam ex thorace nascens: quod eleuatur et cum lauda continuatur primo: postea cum guttture: et trahit ipsum ad inferiora: gutturis vero musculi sunt duo musculi gutturosi qui sunt duo musculi apud gulam positi in transglutiendo adiuuantes.

¶ De anatomia musculorum laude. Cap. xiij.

Lauda vero musculos hz qui sibi sunt proprij et musculos in quibus aliud membrum cum ipso cōicat. Sed qui laude sunt proprij: tria sunt paria: vnum par venit a duobus mandibule marginibus: et cum linea recta que sup hoc os existit continuatur: et ipsum est quod ipsum ad mandibulam trahit: et par quod oritur sub mento et incedit inferius sub lingua ad linguam: et ad extremitatem superiorem huius ossis et istud etiam trahit hoc os ad partem mandibule et aliud par oritur ex additamentis sisamis que sunt apud aures et continuatur cum extremitate inferiore linee recte sup hoc os. Illi vero quos

bz eā aliīs cōcs iam noīati sunt τ noīabuntur.

¶ De anatomia musculoꝝ lingue. Cap. xiiij.

Musculi ꝟo linguā mouētes sūt nouem. duo sunt latitudinales ab additamentis sisamis venictes τ cum duobus ipsius lateribus ꝯtinuātur. Et duo lōgitudinales a supmo ossis laude nascentes q̄ cū medio lingue ꝯtinuanł. Et duo q eam in trāsuersō mouent τ nascunł a latere qd est inferius ex duob' ossis laude laterib': τ penetrant in linguā inter longitudinales τ latitudinales. ¶ Et duo musculi linguā respuinantes τ ꝯuertentes eam quoꝝ loca sub istoꝝ locis quos noiabimus erūt: τ ipsoꝝ villi iam expansi fuerūt sub eis in latitudine τ cum toto osse mādibule ꝯtinuati fuerunt. ¶ In sūma preterea musculoꝝ lingue noiauerūt qdā musculū solitariū q inter linguā τ os laude cōtinuat: τ vnum ad aliud trahit: τ nec ē longe qn musculus q linguā ad exteriora in longitudinem mouet moueat eam sic. Inest. n. vt in extēsione in seipsa moueatur quēadmodum inest ei vt in curtatione in seipsa moueatur.

¶ De anatomia musculorum colli. Cap. xv.

Musculi q colli mouēt sunt duo pia. Vnū par a dextra τ alteꝝ a sinistra sed a qcunq3 eoꝝ solus ꝯhet collum ad suā ptem transuerse trahet τ quicunq3 duo eoꝝ q sunt ab vna pte sil' ꝯhenł inclinabił collū rectū in ptē illa nō cū transuersione: imo cum rectitudine. Et cū oīm q̄tuor sil' erit opō: stabit collū absq3 declinatiōe aliq̄.

¶ De anato musculoꝝ pectoris. Cap. xvi.

Musculoꝝ q pectus mouēt qdā sunt q tm̄ dilatant ipm τ nō ꝯstringunt ex qbus sunt musculi diaphragmatis inter mēbra aeꝝ attrahendi τ mēbra nutrimēti distinguētis: qd postea noiabimus. ¶ Et par sub furcula positū a pte nascitur q̄ ad caput ꝓtenditur spatule qd postea noiabimus: τ est ꝯtinuū cū costa pma a dextra τ a sinistra: τ cū ipso vnił par vnū cuius vnūquodq3 ipar ē duplās ipm τ faciēs ipm τ duas ptes quaꝝ supior cū collo ꝯtinuał: τ ipm mouet τ inferior eaꝝ mouet pectus τ miscel cū musculo eius quē nec noiabimus: τ ipse est ille q ē ꝯtinuus cū costa qnta τ sexta. Et par qd est in loco spatule ꝯcauo infusum cū q̄ par ꝯtinuał qd a spondilibus ad spatulā descēdit τ fiunt sicut musculus vnus τ cū costis ꝯtinuanł posterioribus. ¶ Et par 3m qd nascił a 6a spondilium colli: τ a pa τ 2a spōdiliū pectoris τ ꝯtinuał cū costis toracis. isti sī musculi dilatātes. ¶ Musculoꝝ ꝟo pectus ꝯstrigētiū alij sī q pectus in latitudine ꝯstringūt τ ē diaphragma cū qdā. ¶ Alij sī q b3 cēntiā τ ex istis ē par qd sub radicibus costaꝝ supioꝝ ē extēsum cuius opō est strigē τ aggregare. Et ex eis ē par

apud extremitates istis' cū thorace vel adherens thoraci iter epiglotale τ furculā cōtinuati. Et cōtinuał cū musculis ventris q sī recti: τ alia duo paria q̄ ips3 cooperiūt. ¶ Musculi ꝟo q sīł cōstrigūt τ dilatāt sūt musculi q sī inł costas veruīnū pscrutatiōe i ꝯsiderādo cognoscił q ꝯstrigētes alij sī a dilatātib'. Inł oēs. n. duas costas sī ex eis q̄tuor ꝓcerto musculi. l3 qdā extimēt q fit vn' muscul'. Et h qd qm vnū extimāt musculū ex villis ꝯtext' ē transuersos: q̄rū qdā sūt. itrisecī qdā q cooperiūt. Eoꝝ q cooperiūt qdā sī q sī ad ptē extrēitatis cartilaginose coste. τ qdā sī q sī ad ptē alt' extrēitatis q ē fortis. Qd ꝟo iteri' existit toti i situ a cooperiente ē diuersū. τ illō qd ē i extrēitate coste cartilaginose diuersū ē i situ ab eo qd ē sī aliā extrēitatē. Et qn qd hic q̄tuor hnt villi nūero oz vt musculi sint nūero q̄tuor: τ q ex eis sī supi' positi sī dilatātes. τ q ex eis sī iferi' positi. sūt cōstrigētes. Per h' itaq3 sit oim musculoꝝ pectoris nūer' lxxvi. musculi. τ ē ēt cū musculos pectoris duo alij iuuāt musculi qui a furcula ad spatule capi extēditur ad pnū ei' ꝯtinuał lat' τ ips3 sursum eleuāt τ i dilatādo pectus adiuuant.

¶ De anato musculoꝝ mot' adiutorij. C. xvij.

Ex musculis mot' adiutorij. ex sī illi q mouēt spatule iūcturā sī tres musculi q ei a pectore adueniunt. τ ips3 mouēt ad iferiora: τ musculus q iferi' sub mānulla orił τ cū pte adiutorij añte ꝯtinuał apd añtē ptē margis cartilagis ꝯcauitatis: τ ipe ē q adiutoriū ad pect' applicat cū cōtrate q̄ spatula ips3 seqł. τ muscul' q a supmo thoracis nascił τ effič τ dōesticū caput adiutorij cooperiat ē applicās ips3 ad pect' cū ipulsiōe pauca. ¶ Et muscul' dupl' magn' qz toto orił torace ꝯtinuał cū ifimo añcenōis adiutorij q cū opał cū villo q i supiorib ptis ei' ē adiutoriū ad pect' duc ips3 eleuādo. τ cū alia pte ducē illō ad ips3 faciēs: ips3 ad iferiora dscēdē τ cū eis āb ob' duc ips3 ad pect' b3 rectitudinē. τ alij duo musculi q a pte nascił alij magis iti' cōtinuati q̄ sit ꝯtinuatus magni musculi q a torace ascēdu. Vn' eoꝝ ē magn' vēiēs a loco qē apd iliū τ a costis posteriorib' τ trahit adiutoriū ad costas posteriores directe: τ alt' ē subtilis q nascił acute ilij τ n̄ ab ei' osse τ declinat magis ad meditatē q̄ ille. τ ꝯtinuał cū corda illi': q a pte mānulle ascēdit τ ꝯfūdał. Et hi qd opōes ꝓprio efficiūt b3 mōꝫ adiutorij: τ tm̄ ad posteriora parū p declināt. Et. v. musculi q ab osse spatule nascūł vn' muscul': τ eoꝝ or' ē ab osse spatule τ iplet illō qd ē inł sepās τ costā supiorē villus τ penetrat ad ptē supiorē capitis adiutorij siluestrē dclināo parūp ad dōesticā. Et ipse ex cū dclinatiōe penetrat ad dōesticā. ¶ Et duoꝝ musculoꝝ' ex istis qcq3 origo ē a latē supiore spatule q̄ꝝ vn' ē maior τ villi ipsius vadūt ad

inferiores partes scapularis: ⁊ implet illud qđ est inter scapulas ⁊ latus inferius ⁊ cōtinuatur valde cū capite adiutorij a parte silvestri ⁊ penetrant cū declinatiōe ad silvestrē. ¶ Et alter ē cū hoc ꝑ̄ cōtinuus adeo q̄ est quasi eius pars ⁊ penetrat cū eo ⁊ ipsius operationē efficit. Iste vero non multū pēdet a summo spatule ⁊ eius cōtinuitas est s̄m transuersionē in manifesto adiutorij ⁊ d̄clinat ad silvestrē. ¶ Et quartus est musculus qui locū concaui ossis spatule implet cuius chorda cū partibus interioribus lateris domestici capitis adiutorij cōtinuatur. ⁊ cuius opus est efficere vt adiutoriū posterius circūeat. ¶ Et alter musculus est qui ab inferiori extremitate lateris spatule inferioris nascitur cuius chorda superius cōtinuatur s̄m cōtinuitatē magni ab ascellis ascēdentis. ⁊ eius opus est trahere supremū capitis adiutorij ad superiora. ¶ Adiutorium preterea aliū hz musculū duo hn̄tē capita quū duas efficit opōnes ⁊ operationē cōem. Et ipse quidē sub furcula venit ⁊ a collo deglutiēs capitis adiutorij buccellā ⁊ puēit vsq̄ iuxta locum cōtinuitatis chorde musculi magni a pectore ascendētis. ¶ Quidā aūt dixerunt q̄ vnum capitum ipsius interius est sup manifestū spatule apud eius infimū ⁊ declinat ad exteriora cū transuersione pauca: ⁊ cū operatur cū duabus partibus eleuatur s̄m rectitudinē. ¶ Sunt preterea hoīum qdā q̄ duos addiderūt musculos musculū puū q̄ ad mamillā venit ⁊ aliū quiū spatule iunctura est sepultus: ⁊ fortassē ponūt cubiti musculos: cum eos habere cōitatem.

¶ De anatomia musculorū brachij. Ca. xviij.

Musculorū brachiū mouētiū alij sunt q̄ ipsum cōtrahunt: alij sunt q̄ ipsum dilatant: ⁊ isti positi sunt sup adiutoriū. alij sunt q̄ ipm girāt. alij sunt q̄ ipsum resupināt: ⁊ non exīt sup adiutorium. ¶ Dilatātes vero sunt par vnū cuius vnū ex suis ptib⁹ cū declinatiōe ad interiora expāditur: qm̄ eius ortus est superius ab antecessione adiutorij ⁊ a latere spatule inferiore ⁊ cōtinuatur cū cubito illic vbi sunt partes eius interiores. ⁊ ipar 2m expāditur ad interiora cū declinatione adiutorij: qm̄ ab adiutorij collo puēit ⁊ cum extrinsecis cubiti ptibus cōtinuatur. Cūq̄ ābo operantur pculdubio s̄m rectitudinē extendunt. ¶ Cōstringentes vero sunt par aliud cuius vnū impar qđ est maius trahit ad inferiora cū declinatione: qm̄ eius origo est a margine cartilaginis spatule inferiore ⁊ a rostro vniuscuiusq̄ quorū xpr̄ e icit caput ⁊ cōtinuat chorda ipsius q̄ ē neruosa cū pte focilis superioris anteriora ascēdēte. Et s̄z ipar trahit cū d̄clinatiōe ad exteriora. qr̄ eius ortus ē a manifesto adiutorij posterius ⁊ ē muscul⁹ duo carnosa hn̄s capita: quorū vnū ē i posterioribus adiutorij ⁊ alterū in anterioribus ⁊ occultatur ꝑ duo in suo incessu penes

tūc qđ est ad ascēdētē focilis inferioris vadit. Et cū eo qđ iā cōtinuatū fuit qđ ipsum iclinat trahēs iferius ad exteriora ⁊ cū eo qđ iclinat trahēs superius ad interiora vt sit tractio melior. Et cū isti duo musculi i suis cōiūguntur opōnib⁹ s̄z rectitudinē stāt pculdubio. ¶ Et duos qđ musculos dilatātes vestit musculus q̄ os adiutorij circūdat. Et silius ē vt sit ps alterius musculi cōstringētis. Facientes vero brachiū iacere supinū sunt par cuius vnū ex in partib⁹ est positū in exterioribus duorū focilium ⁊ obuiat focili superiori absq̄ chorda: ⁊ alter subtile plōgatū nascitur a superiori pte adiutorij ab eo qđ eius manifestū sequitur ⁊ maior ps eius vadit in ascēd ⁊ penetrat donec ppinquū fiat iuncture rascete ⁊ venit ad ptē occultā focilis superioris ⁊ cōtinuatur cū eo chorda particularis. ¶ Gyrātes aūt sunt par positū exterius cuius vnū ex duob⁹ iperibus a supremo domestico capitis adiutorij icipit ⁊ cōtinuatur cū superiori focili sub iunctura rascete ⁊ alterū ē magis curtū ipso ⁊ eius villus ad latitudinē ē declinis: s̄z eius extremitas ē pl⁹ neruosa ⁊ icipit ab ipsomet superiori focili ⁊ cōtinuatur cū eius extremitate superiori apud rascete iuncturam.

¶ De anatōia musculorū mot⁹ rascete. C. xix.

Musculorū vero iuncturarū rascete mouētiū qdā sūt cōstrigētes ⁊ qdā dilatātes ⁊ qdā gyrātes ⁊ qdā resupinātes sup collū. ¶ Et dilatātib⁹ vero est vnus musculus cū alio cōtinuus ac si ambo vnus eēnt musculus: ⁊ istius qdē origo est a medio focilis inferioris cuius chorda cū pollice cōtinuatur p̄ quē polex ab idice elōgatur. Et alteri⁹ origo est a focili superiori cui⁹ chorda cū ꝑ⁹ ossium rascete cōtinuatur. s. posito corā police. Cūq̄ isti duo sil mouentur dilatāt rascetā cū gyratione pauca. Et cū scd̄s solus mouetur facit ipsam iacere resupinā. ⁊ cū pmus mouetur solus plōgat iter policē ⁊ idicē. Et musculus q̄ iacit sup focile superius a pte silvestri cuius ortus est ab iferiori pte capitis adiutorij a q̄ pcedit chorda duo hn̄s capita quorū vnū cū medio pectinis corā indice ⁊ medio cōtinuatur ⁊ alteri⁹ capitis chorda est caput iferius sup focile superius apud rascetā: ⁊ dilatat rascetā expādēdo cū gyratiōe. ¶ Cōstringētes aūt musculi sunt par sup latus brachij silvestre quorū iferior icipit ab anteriori duorū capitū adiutorij ⁊ puēit ad pectinē corā auricularē. Et superior vero rōq̄ icipit alt⁹ q̄ ille ⁊ puēit ibi. ⁊ est cū eis musculus q̄ icipit ab iferioribus adiutorij ptib⁹ loca pdcōrū mediās qđ duo hz extrēa q̄ ad modū crucis transuersant ⁊ postea cū loco q̄ est iter policē ⁊ mediū cōtinuantur: cūq̄ ābo mouentur cōstringūt. Et isti qđ cōstringētes ⁊ ipsimet dilatātes gyrationes efficiūt ⁊ resupinationē cū duo oppositi ex eis s̄m trāsuersionē mouentur. ¶ Sz musculus cū pectie cōtinuus corā auriculari cū solus mouetur gyrat

tur gyrat plantā. Et cū musculus policis quē noiauimus ipsum adiuuat plenarie plātā re-supinā iacere facit. Et cū ille q est cū rasceta cōiunctus cū police solus mouet gyrat ipsā parūp et cū auriculari quē noiabimus efficit gyrationem completam.

¶ De anato. musclo. mot. digito. C. xx.

Musculorū vero digitos mouētiū qdā sunt q sunt in planta: qdā sunt qui sunt in brachio: qr si oēs in plātam cōiungerent ppter carnē multā grauarēt et ppterea qr illi q sunt ex eis in rasceta a digitis elōgati fuerūt chorde ipsorū necessario fuerūt lōge. manifeste q fuerunt pāniculis q eis ab oib9 aduenient ptibus et ipsorū qdē chorde rotunde et fortes create fuerūt et nō dilatant nisi cū ad mēbrū puenuīt. Ibi igit dilatant vt mēbrū motū bn̄ cōphendāt. ¶ Mēs āt musculi digitos dilatātes sup brachiū sunt positi: et similr ipsos ad inferiora mouentes. et ex dilatātibus quidē est musculus q in medio manifesto brachij positus nascit a pte supma capitis adiutorij inferioris: et q̄tuor digitis chordas q̄ ipsos dilatāt mittit. Ex eis vero q eos ad inferiora inclināt tres adinuicē in pte istius sunt cōiuncti. Quorū vnus a pte media capitis adiutorij siluestris inter duo ipsi9 additamēta orit et duas chordas auriculari et ānulari trāsmittit. ¶ Et vnus a sūma duorū musculorū duplorū q sunt duo ex his tribus orit sub duobus additamētis adiutorij iferius et a margie focilis iferioris et duas trāsmittit chordas medio et idici. ¶ Et tertius eorū et est ille q remāsit: orit a supmo focilis superioris et chordā polici mādat. et apud hāc iūcturā est musculus qui est vnus duorū musculorū iter musculos motus rascete nolatorū et nascit a loco medio focilis iterioris cui9 chorda policē ab idice plōgāt. ¶ Cōstringētiū āt qdā sunt q sup brachiū exeūt: et qdā q sup volā plāte. Et illi qdē q sunt sup brachiū sunt tres musculi: quorū vnus fm aciē in medio sup aliū ē positus. Ex qbus nobilior ē iferius q iferius est sepultus et cū osse focilis iferioris cōiunct9: qm eius opā existit nobilior. Quapp oportuit vt eius locus magis eēt custoditus. Cuius pn̄m est a medio capitis adiutorij siluestris ad interiora: deinde penetrat et dilatatur eius chorda et in quīq partit chordas: q̄rū quęq ad iteriora digiti puēit. ¶ Illorū vero q̄ ad q̄tuor ptinēt quęq iūcturam pmā ipsius cōstrigit: et tertiā. Primā vero propterea qr est ibi ānexa ligamēto qd sup eā est vinctū: et tertiā ppterea qr eius caput puēit ad eā et cōtinuatur cū ea. Que āt ad policē vadit e9 scdā et tertiā cōstringit iūcturā. qr nō cōtinuat nisi cū eis. ¶ Et scds qdē musculus q est sup istū est minor ipso et icipit a capite igrediente: qd ē vnū ex capitib9 adiutorij et cū focili iferiore parūp cōtinuat et trāsit p terminū cōez q est iter lat9 siluestre et domesticū: et ē superior superficies focilis superioris: et cū ad ptē puenit policis declinat parūp ad iteriora. Et iūcturis medijs q̄tuor digitorū chordas mādat vt eos cōstrigat. Ad policē vero nō puenit nisi ram9 pu9 q nō ē ex chorda e9 imo ab alio loco. ¶ Et pmi qdē origo ē post pn̄m noiati qd ē a capite focilis superioris et iferioris. Et secūdi origo ē a capite focilis iferioris. Factum ē āt qr polex vno musculo i sui cōstitutiōe fit cōtēt9: sz q̄tuor duob9 cōstrigūt musculis: qm nobilior ex opōnib9 q̄tuor ē cōstrictio: et ex opōnib9 policis nobilior ē vt dilatet et ab idice elōget. ¶ Tertius āt muscul9 nō ē ad cōstrigēdū sz e9 chorda iteri9 i plāta penetrat et dilatat desup ad hoc vt i eā adipisci faciat sensū. Et i sentiēdo iuuamētū pbeat et pilos i ea nasci phibeat: et ad sustētandū illō qd ē i iteriorib9 plāte: et vt fortis fiat ad suas actōes pagēdas. Hi qdē sūt illi q sup rascetā exeūt. ¶ Musculi vero q sūt i plāta sūt. xviij. i duab9 acieb9 ordinati adiuicē sibi suppositi. Vna acies ē ad iferiora et iteri9. et altera acies ē sup cutē exteriorē. Qui āt i acie exeūt iferiore nūero sūt septē quorū quīq digitos ad superiora iclināt et q ex eis delegat9 ē polici a pn̄o ossis rascete nascit. Et sext9 ē curt9 et lat9: cui9 vilius ē trāuersus et ipsius caput pēdet a pectine man9 donec pueniat i rotūditate medij. Cui9 chorda cū police cōtinuat: et ipsū ad iferiora iclinat. Et septim9 ē apd auricularē icipiēs ab osse pectinis qd i e9 rotūditate existit et ipsū ad iferiora iclinat. Nullus vero horū septē ē ad cōstrigēdū sz quīq sunt ad eleuādū et duo ad flectēdū iferi9. ¶ Illi vero q sūt i acie superiore sub musculo sup plātā expāso: q qdē ē musculus quē solus cognouit. Ga. sunt musculi vndecī ex qb9 sūt octo quorū duo cū pma iūcturarū q̄tuor digitorū cōtinuātur. s. vn9 sup aliū vt hāc cōstringāt iūcturā. Sz q ex eis ē iferior cōstringit cū dephēsiōe et reflexiōe. Et e9 q ē ex eis superior ē strictura cū modico eleuatiōis et ad superiora ascēsionis. Cūq cōiūcti fuerit directe eorū tres polici sunt pprij: quorū vnus pmā cōstringit iūcturā: et duo scdaz sic sciuisti. ¶ Dilatātes ergo quīq sunt et de reflectētib9 exceptis police et auriculari vnicuiq assunt duo. Et de cōstringētibus vnicuiq digito assunt q̄tuor. Et de his q ad superiora iclinare faciūt vnicuiq digito adest vnus.

¶ De anato. musculorū mot9 dorsi. C. xxi.

Musculorū dorsi alij sunt q ipsū ad posteriora flectūt alij q curuant ad anteriora. Ex istis. n. oēs alij oriūtur motus. ¶ Ad posteriora vero flectentes sunt illi qui proprie dorsi vocantur musculi. et sunt musculi duo de quibus existimatur qr vnusquisq eorum ex. xxx. compo-

stius existat musculis: quoniam vnicuiqz ipsorum ab vnaquaqz spondili aducit musculus. Ab vnaquaqz nāqz spōdili aducit ei vill⁹ trāsuersus nisi sp⁴. Et isti qdē musculi cū equaliter tendunt stat dorsū: ꝛ cū supflue extēdūtur declinat ad posteriora. Et cū illi q in vno existunt latere mouent dorsuz ad illō iclinat. ℂ Musculi vo curuātes sunt par desup positū q sunt ex musculis caput ꝛ collū mouētibus: q a duobus veniūt meri lateribus quoꝝ iferiores extremitates cū qnqz spōdilib⁹ pectoris supioribus ꝯtinuātur in aliqb⁹ hoībus: ꝛ i pluribus hoib⁹ cū q̄tuor. Et eoꝝ supiores extremitates ad caput pueniūt ꝛ collū. ℂ Et par qd sub isto est positū ꝛ vocat renale: q̄ ābo a decima ꝛ vndecima pectoris icipiūt ꝛ ad iferiora dscēdunt ꝛ plerūqz curuāt flectētes. ꝛ medio qdē i suis motib⁹ hoꝝ musculoꝝ sufficit iuuctus: quoniā in curuatione ꝛ inclinatōe a dextra ꝛ a sinistra duarum extremitatum sequitur motus.

ℂ De anatomia musculoꝝ vētris. Cap.xxij.

m Musculi aūt vētris sūt octo q i iuuamētis cōicāt. ex qbus ē iuuamētū pbēs in expmēdo illō qd ex stercore ꝛ vrina i iferiorib⁹ ꝯtinet ꝛ q̄ in intestib⁹ nata exiūt. Et ex eis ē q diaphragma sustinēt ꝛ ipz cū adest exufflatio q̄ ē in ꝯstrictione adiuuāt. Et ex eis ē q itestina calefaciūt ꝛ stōm ppea q ea coopiūt. ℂ Ex his āt octo est vnū par rectū qd scdz rectitudinē ab epiglotali descēdit cartilagine: cui⁹ villus i lōgitudie vsqz ad femur extēdit ꝛ ei⁹ extrema i eis q̄ sūt cotrā ipsis expāduf. Pui⁹ vo pis sub a sui pn⁹ vsqz ad ipsius finē carnosa existit. ℂ Et duo musculi q cū istis i latitudine secant: quoꝝ locus est sup pāniculo q sup totū extēsus ē vētrē: ꝛ sub duobus lōgitudialib⁹. ℂ Sectio āt q̄ iter istoꝝ duoꝝ ꝛ duoꝝ pmoꝝ villos accidit est scdm angulos rectos ꝛ duo paria q̄ p trāsuersū vadūt: quoꝝ vnūquodqz ē in latere a dextra ꝛ a sinistra. Et vnūqdqz eorum par ex duobus existit musculis se adiuicē admodū crucis secātib⁹ a cartilaginis costaꝝ nō cōpletarum extremitate vsqz ad femur. ꝛ ab alio vsqz ad epiglotale. ℂ Et duoꝝ parium extremitates sibi a dextra ꝛ a sinistra apud femur obuiāt. ꝛ alioꝝ duoꝝ extremitates apud epiglotale q̄ sup carnosas ptes ab vnaq̄qz pte duoꝝ musculoꝝ latitudinaliū sunt posite. Et hec qd duo paria sp carnosa icedūt dōec rectos musculos cū chordis latitudialib⁹ tāgāt q̄ pāniculis fiant. Et hec ēt duo paria sub duob⁹ longitudialib⁹ sūt posita q̄ sup duob⁹ posita sunt latitudinalibus.

ℂ De anato⁹ muscloꝝ testiculoꝝ. Cap.xxiij.

t Testiculoꝝ aūt viroꝝ musculi sūt quattuor: proptera vt testiculos custodiant ꝛ eos eleuent ne laxent. Vnusqz testiculus habet par sibi proprium. ℂ Mulierib⁹ vo vnū par sufficit. scz cuiqz testiculo ipar: ppea q eaꝝ testiculi nō sūt i exteriorib⁹ neqz suspensi quēadmodum virorum.

ℂ De anato⁹ musculoꝝ vesice. Cap.xxiiij.

o Sup os vesice vnus existit musculus q ipsum circūdat. cuius vill⁹ sup ipsius os dilatat. ꝛ eius qd iuuamētū ē vrinā vsqz ad horā volūtatis retinere. ꝛ cū voluntas expellendi affuerit eius constrictio laxabitur. Et ventris musculi vesicam vrgebūt: ꝛ vrinaz expulsiua adiuuāte expellēt.

ℂ De anatomia musculoꝝ virge. Cap.xxv.

m Musculi q vgā mouēt duo sunt paria: duo vnū⁹ paris musculi i duobus vge lateribus sunt extensi qui cū extendūtur foramē dilatāt, ꝛ ipsū āplificāt ꝛ penetratio rectificat. ꝛ sp̄ma in ipso cū facilitate discurrit. ℂ Aliud. vo par ē qd a femoris osse oritur ꝛ cū radice vge scdm trāsuersionē continuat. ꝛ cū rectificat tendit ꝛ ipsā scdm scdm rectitudinē eleuat: ꝛ cum constringitur reducit ipm ad posteriora. Qd si vni eorum acciderit tensio ad ipsius partē declinabit.

ℂ De anatomia muscloꝝ siccerie. Cap.xxvi.

s Siccerie musculi sunt quattuor. vn⁹ eoꝝ ē musculus q ipsius cōmittitur os. Et cū eius carne vehementer miscet: ꝛ q̄ pnitiōi musculoꝝ labioꝝ similatur. Et ipse qd coherceat ꝛ ꝯstrigit anū ꝛ sine expssione stercoris reliqas q̄ sunt i ipo excutit. ℂ Et musculus qui ē posit⁹ magis iterius qz iste ꝛ cuius stasis ē scdm oppositionem capitis hois. ꝛ existiat q sit hñs duo extrēa: cuius extremū cuz radice virge p certo ꝯtinuat. ℂ Et par qd sup hos ōes transuersum existit. cuius iuuamētū ē lōgaonē sursū eleuare ꝛ neqz accidet longaonem egredi nisi pp ipsius laxitatem.

ℂ De anatomia musculoꝝ coxe. Cap.xxvij.

e Ex musculis coxe maior ē ille q eā extēdit: deinde ille q ꝯtrahit. Ex illis nāqz opōnibus nobiliores sūt iste duo mot⁹. Verūtū extēsio ꝯtractione nobilior existit: qm̄ stasis non ꝯuenit nisi cum ea. Postea sunt musculi qui elongant: deinde illi qui appropinquare: post illi qui circuire faciunt. ℂ Ex musculis autem coxe iuncturam extendentibus est vnus qui est omnibus corporis musculis maior. ꝛ ipse est musculus qui os femoris ꝛ ancham cooperit. ꝛ super totam coxam voluitur ab interioribus ꝛ exteriorbus ꝛ posterioribus: donec ad poplitē puenit: cuius villi diuersa hñt pn⁹: q̄ pp ipsius opōnes scdm diuersas specificātur spēs. ℂ Ex ipsius nāqz villis est q ab infimis ossis femoris nascit ꝛ declināndo ad domesticum dilatat. Et est alius ex villis eius: cuius ortus est pars altior ortu istius q corā tñ ad supiorē eleuat. Et est alius ex villis eius: cuius ortus est vale

de altior ortu ist⁹ q corā ad supiora ad domesticū ɔ̃clinātē eleuat. ¶ Et ē ex eis ali⁹ c⁹ origo ē ab osse anche q satis corā bʒ recuruidinē dilata. ¶ Et ē ex eis musculus q totā ācheuicturam posterius coopit tria hñs capita. ⁊ extrema duo. Et hec qdem capita abilio ⁊ ancha ⁊ alhosos nascuntur: quaꝝ duo sunt carnosa ⁊ vnū pāniculare. Duo vo extrēa cū posteriore capitis core pte ɔtinuanť. ⁊ si cum vno traxerit extremo cū declinatiōe ad ipm dilatabit: ⁊ si cum duobus traxerit extremis ſm recuruitatē dilatabit. ¶ Et ex eis ē musclus q ex tota ossis ilij supficie orť. ⁊ cū supmo maioris additamēti ɔtinuať ⁊ vocať carchamettra maior ⁊ paꝝ ad anteriora extēditur: ⁊ cū declinatiōe ad domesticū dilatat. ¶ Et est alius talis q̃lis iste quitti primis cuꝫ infimo additamentis minoris continuatur: deinde descendit ⁊ illius opōne opatur. Uerūtñ eius est pnd dilatationem ⁊ multam efficiť declinatiōem: cuius origo est ab infimo supficiei ossis ilij. ¶ Et est ex eis musculus q ab infimo ossis anche orť ad posteriora declināns: ⁊ dilatat ipam ⁊ eā ad posteriora parū p declinare facť: ⁊ ad domesticuꝫ sufficientť declinare facť. ¶ Ex musculis vo core iūcturā ɔstringētibus est musculus vnus q cū diclinatiōe ad domesticū pua constringit. ¶ Et est musculus rectus: q a duabus descēdit origibus: q̃rum vna cum fine lūboꝝ ⁊ altera cum osse ilij ɔtinuať. Et ipse qͦ sunt q̇ cum miore additamēto domestico ɔtinuanť. ¶ Et musculus qͦ ab osse femoris nascitur ⁊ cum infimo additamenti minoris ɔtinuať. ⁊ musculus ad duo latera ipius transuerse extensus q est sicut par maioris. ¶ Et q̃rtus q a re ꝑpara ſtātepost os ilij oritur ⁊ ipe ex crus ɔ̃hit colligēdo corā. ¶ Ex muscul vo q ad añteriora declinare faciunt iā qdam noiati fuerūt vbi dilatatiōis ⁊ ɔstrictiōis mētionē fecimus. ⁊ hec qͦ mouendi spēs hʒ musculum q ab osse nascitur femoris ⁊ adeo fit lōgus vt ad poplitem pueniat. ¶ Declinare vo ad exteriora faciētes sunt duo muscli vnus coꝝ ab osse vetur lato. Sʒ circuire faciētes sunt duo muscli q̃rum vnus a siluestri femoris ⁊ alter ab ipius oritur domestico: ⁊ cū sibi obuiant transuersanť ⁊ fiunt carnosi apud locum ꝓfūdum circa posteriora additamenti maioris. Et qcūqꝫ corum solus traxerit coxam ad suā partem cum pauca dilatatione torquebit.

¶ De anatomia musculoꝝ mouētiū iūcturā cruris ⁊ poplitis. Cap. xxviij.

E musculis āt iūcturaꝝ poplitis mouētibus sunt tres i añterioribus core positi: q musculis i ipamet coxa positis sunt maiores. ⁊ eoꝝ opͦ est dilatare. vnus āt hoꝝ triū est sicut duplus duo hñs capita: quoꝝ vnum ab additamēto maiore: ⁊ alterū ab interiore coxe. ⁊ duo hñt extrema: q̃rum vnū est carnosum ⁊ cum rasga antequā chorda fiat ɔtinuatur. ⁊ alteꝝ est pāniculare cū domestica duaꝝ extremitatum core ɔtinuatū. ¶ Alioꝝ vo duoꝝ vnus est ille qm̄ inter. corā ɔstringētes noiauimus. sa separante qͦ est in osse ilij nascens. ⁊ alter ab additamento siluestri qͦ est in coxa oritur. ⁊ isti qdem duo ɔtinuantur ⁊ vniūť. ⁊ gñatur ex eis chorda vna. q̇ dilatať ⁊ circūdat rasgā ⁊ ipam cū eo qͦ est sub ea ɔueniētur affirmat deinde cum capite cruris ɔtiuať: ⁊ policē dilatat: ⁊ crus extēdit. ¶ Dilatatio vo vnum hʒ musculum q ab obuiatiōe ossis femoris nascitur ⁊ icedēdo ɔ̃scendit in latus core domesticū ſm transuersionem: deinde cū parte venosa supme ptis cruris ɔtinuať: ⁊ crus declināns ad domesticum dilatat. ¶ Et musculū alium in qbusdā anatomie libris iueni ei oppositū i pte siluestri q incipit ab osse anche. ⁊ ſm trāsuersionē in latus siluestre iēdit ɔ̃oec ad locum puēit venosum. ⁊ nʒ est musculus maioris trāsuersiōis isto ⁊ cū ɔ̃clinatiōe ad siluestre dilatat. ⁊ cum ambo dilatāt est dilatatio recta. ¶ Ex eis vo q crus ɔ̃hūt est vnus musculus angustus ⁊ lōgus q ab osse ilij orť ⁊ femoris circa origineꝫ dilatātis egrediens a separante qͦ est in medio ilij: deinde ſm trāsuersionē penetrat ad interiora duaꝝ extremitatū poplit o: potest egrediētur exterius ⁊ vadit ad eminētiam q̇ est in loco poplitis vēoso ⁊ cū ea vniť. Et ipe qͦ est q̇ crus ad inferiora trahiť ɔ̃clināns cū pede ad ptē iguis. ¶ Et tres muscli domesticus: ⁊ siluestris ⁊ medius. Sʒ domesticus ⁊ medius cū ɔ̃cliatiōe ad siluestrē ɔ̃hūt ⁊ siluestris ɔ̃hit cū ɔ̃cliatōe ad ɔ̃ōesticū. ¶ Et ɔ̃ōestic⁹ qͦ orť ab arce ossis āche: deiñ trāsuerse icedit p posteriora core donec pueniat ad locum cruris venosum in pte domestica ⁊ vniť cū eo: cuius color ad viriditatē trahit. ⁊ aliorum duoꝝ ēt origo est ab arce ossis anche sʒ ɔ̃clinat vt cum loco venoso lateris siluestris ɔtinuēť. ¶ In iuncturā ṗt erea poplitis est musculus sicut in flexuositate poplitis seplitus q opationē efficiť q̃lis huius modij existit opͦ. ¶ Et qdam existimāt q ꝓ eminēs musculi dilatātis dupli a separante est cum poplitem accidētalr cōstringit ⁊ ē cū ab eius origie egrediť corda q̇ anche pixidē tenet: ⁊ cū ea ⁊ cū ipo qͦ seqť ipaꝫ ɔtinuať.

¶ De anatomia musculorum pedis iuncturam mouentium. Cap. xxix.

Ex musculis aūt pedis iūcturā mouētibus sunt qdā q ip̄m ad supiora eleuāt: ⁊ qdam q ipm deitēdere faciunt ex eis. ¶ Ex eis āt qui ipsum eleuāt est vnus musculus magnus q est posit⁹ in pte añcedēte cāne domestice cuius pri^m est ꝓ siluestris capitis cāne domestice. Et ipe qͦ

eius ad exteriora egredit͂ inclinat͂ sup crus ad ptem policis vadēs ⁊ ɔiungit͂ cū eo qḋ radici poplitis est ꝓpinquum ⁊ pedem ad supiora eleuat. ¶ Et alr orit͂ a capite siluestris ex quo nascit͂ chorda q̄ cum eo qḋ ē iuxta radicē minimi ɔiungit͂: ⁊ pedē ad supiora eleuat ⁊ ꝓpter qḋ cū eo ɔuenit͂ primus musculus: ⁊ fuerit hoc ſm eq̄litatem ⁊ rectitudinem. ¶ Facientium vero descēdere ē vnū par cuius origo ē a capite coxe qḋ postea descēdit ⁊ cruris ventrem cāne replet ex qbus chorda nascit͂ q̄ ex maioribus existit chordis. Et ipsa qdem est chorda nerui q̄ cū osse alcahab ɔiungit͂. ⁊ ipsū ad posteriora: trāsuerse ad siluestrem trahit. ⁊ est hec cā fixionis pedis sup terrā. ¶ Et ipse qdem adiuuat musculus: q a capite siluestris orit͂ cuius color ē melōgian⁹ ⁊ descēdit donec ipsemet absq; chorda quā mādat: sed carneus remanens ɔiungit͂ cū postrema alchaab parte sub ɔ iunctate quā añ diximus. Cūq; musculus istis aut ipsoꝝ chordis nocumētum accit: pes claudicat. Et musculus ex quo due nascuntur chorde: quaꝝ vna pedē ɔstringit: ⁊ altera policem dilatat. ¶ Illud ꝟo ē qm̄ iste musculus a capite cāne domestice orit͂ vbi ipsa siluestri obuiat ⁊ descēdit inter eas: ⁊ in duas diuiditur chordas: qꝛ vna sub rasceta in anteriori policis pte ɔiungit͂ cū q̄ ēt chorda pedis existit ꝓfunditas. ¶ Et alia chorda est q̄ ex pte istius gn̄ata musculi p⁹ chorde peransit originē a p⁹ policis ossis chordā mādat ⁊ ipm̄ cū trāsuersione ad domesticā dilatat. Et iam ēt a capite coxe siluestri orit͂ musculus ⁊ cū vno duorū musculoꝝ achibaliū ɔiungit͂. deīde ab eo sepat͂ cū occultū cruris ptrāsit: ex q̄ orit͂ chorda que ad iferiora pedis ꝑuēit ⁊ sub eo toto dilatatur quēadmodū fac͂ musculus q sup plāte occultū dilatat͂ ꝓp iuuamentum tale quale est eius.

¶ De anatō⁹ muscloꝝ digitoꝝ pedis .c.xxx.

E x musculis ꝟo pedis digitos mouētibus q sūt ɔstrigētes musculi sūt multi ex qbus ē musculus q a capite cāne siluestris orit͂ ⁊ extēsus sup ipsaꝫ descēdit ⁊ chordā vnā trāsmittit q̄ i duas diuidit͂ ptes q̄ mediū ɔstrigūt ⁊ idicē. Et alt͂ isto mior cuius ortus ē a postrēo cruris cuius chorda cū ipsaꝫ trāsmittit i duas diuidit͂ cordas q̄ idicē ɔstrigūt ⁊ minimū. ¶ Et diuidit͂ ab vna q̄q; duaꝝ ptiū chorda q̄ cū eo qḋ ab alia diuiditur ɔiungit͂ ⁊ fiūt chorda vna q̄ ad policē ꝑuēit ⁊ ipsū ɔstrigit. Et 3ᵃ chorda quā iā noīauimus a siluestri duaꝝ extremitatū q̄ i cāna existit domestica orit͂ ⁊ iter duas dscēdit cānas. ⁊ ex pte trāsmittit ad pedē ɔstrigēdū ⁊ pte ad p͂ᵐ os policis. ¶ Et hoꝝ qḋ musculoꝝ digitos mouētiū q̄s noīauimus situs ē sup crus ⁊ posteri⁹. Illi ꝟo q̄ꝝ situs ē sup plātā pedis. x. sūt musculi in hoc qḋ anatōia decepti fueꝛūt: sꝫ primus q illud scriuit fuit Gal. Ipsi ꝟo cū .v. ɔiungit͂ digitis. s. cū vnoq̄q; duo lacerti a dext͂ ⁊ a sinistra. ⁊ mouent vt ɔstringāt ſm rectitudinē si sil' mouerit ⁊ vt declinet si vn⁹ mouerit. ¶ Et ex eis qḋ sūt q̄tuor sup rascetā: q̄ꝛ vn⁹ vnicuiq; digit⁹ dlegatus ē: ⁊ duo q ꝓpe sūt ad ɔstrigēdū policem ⁊ minimū. ¶ Et isti qḋ musculi adeo sūt ꝓpinq̄ vt cū vni eoꝝ accit nocumētū ꝓuēit idē vt reliq̄: ꝓpt͂ qḋ debilitet͂ i eo qḋ eoꝝ ē ꝓpriū: vt vicem istius aliq̄ mō gerāt i eo qḋ huic ē ꝓpriū: ⁊ hac de cā difficile ē vnū digitoꝝ pedis ꝓprie absq; alijs ɔstrigere. ¶ Et ex musclis qḋ pedis sūt .v. sup pedē positi q ad siluestrē declinat͂ solēt: ⁊ q̄nq; sub eis positi q̄ꝛ vnusq̄sq; digitū ad illud qḋ ipsū seq̄t͂ trahit a pte domestica ⁊ ipsū cū motu ad ptē eleuat domesticā. ⁊ isti q̄nq; sūt cū duob⁹ q polici ⁊ minimo sūt ꝓpij ſꝫ similitudinē septē q sūt in plāta manus ⁊ sil' decē ꝑimi. Oēs igit͂ corpis musculi sūt q̄ngēti ⁊ viginti.

¶ Sūme .iij. doctrine .v. ⁊ est sermo vniuersalis de neruis proprie. Cap. i.

Q uamētoꝝ neruoꝝ alia sūt q̄ sūt ſm eēntiā: alia sūt q̄ sūt ꝑ accīs. ¶ Qḋ ꝟo ē ſm eēntiā ē q̄ cerebꝝ eis mediantibus oibus alijs mēbris iuuamētū pstat dādo eis sensum ⁊ motū. sꝫ q̄ ē ꝑ accīs ē ad hoc vt caro corroboret͂ ⁊ cōpus fortis fiat: ⁊ ex eis ēt ꝑcipe id qḋ ex nocumētis mēbris accit sensu carētib⁹ sicut epi splē ⁊ plmo lꝫ. n. mēbra ista sensū nō hēant sup ea: tn̄ circuitū posuit ē neruosū ⁊ pāniculo tecta fuerit neruoso q̄ cū apata fuerit aut vētositate tēsa ꝓuenit apatis ꝑuēdo aut vētositatis ꝑimo ad circuitū i ipsius radicē: ⁊ accidet ei ex grauedie attractio: ⁊ vētositate extēsio: ⁊ sentiet ipam: ⁊ neruoꝝ qḋ p͂nᵐ ſm mōꝫ sciri ē cēbꝝ: ⁊ illud ad qḋ istoꝝ ꝑueniūt extrēa est supficies cutis. Cū cute. n. villi miscent͂ minuti: ⁊ i ipa nerui ꝑtinēt q̄ ei a mēbris q̄ ipsi vicinant͂ adueniunt. ¶ Qꝫ ꝟo cēbꝝ neruoꝝ p͂nᵐ existit duobus est mōis: qm̄ q̄rūdā eoꝝ ē p͂nᵐ ſm sui eēntiaꝫ ⁊ alioꝝ est p͂nᵐ mediāte nucha q̄ currit ex eo. ¶ Ex neruis qḋ q̄ a cerebro egrediūt͂ nō iuuant͂ mēbra i sentiēdo ⁊ mouēdo nisi capitis ⁊ faciei mēbra ⁊ visceꝝ iterioꝝ. alia ꝟo mēbra hec iuuamē: a n̄ hn̄t nisi a neruis nuche. ¶ Et Gal. qḋ iā ondit nobis sollicitudinē magnā q̄ neruis a cēbro ad vescera descēdētibus est ꝓpria. Creator. n. de eoꝝ munitōe sollicit⁹ alr ipsos muniuit q̄ꝫ alios neruos: ⁊ illud ē qm̄ ꝓpter ea q̄ a p͂n° elōgati fuerūt oportuit vt sustētarēt͂ supflua affirmatiōe a muscul' fortibus q eos tegūt vt pāniculi ⁊ a corpe cui⁹ eēntia iter neruū ⁊ cartilaginē ē media sili ei qḋ corpi nerui accit cū torq̄tur. ¶ Et illud qḋ ē ex tribus locis: q̄ꝛ vnus ē apud epigloti. Et scḋs cuꝫ ad costaꝝ radices venitūt. Et terti⁹ cū pectoris locū trāseūt. ¶ Factū ē aūt vt alij nerui a cēbro

p gredif eos i qbus existit vtilitas i sentiēdo iu uamētū psstare penetrarēt a sui pn° fm rectitudinē ad mēbꝝ ad qđ dirigitur. qm̄ rectitudo ad id ad qđ dirigit ppigore ɔfert via: ꝛ illic ex hoc ē impssio q̄ māet ex pn° fortior: ꝛ ppea q in neruis sensibilib' nō q̄rif ꝺ duricie q̄ fac̄ necessitatē elongādi a sub̄a cerebri cū circuitiōes ppea vt a sui silitudie i lenitate ordinari clōget q̄nū i mēbris q̄rif mot': imo quāto pl' fuerit leciores: plꝰ fuerit ɔtrarie sentiēdi dātes. Sꝫ secūdū ē vt motiui ad id ad qđ dirigunt̄ cāt post circuitiōes i qb' ipsi icedūt: ppea vt a pn° clōgent ꝛ i duritie ordient̄. ¶ In vnoqꝫ ēt duorū modoꝝ ad id qđ ex duritie ꝛ mollitie i ipo ē necm̄ aduuerūt oīm ipoꝝ sube: plimi nāqꝫ eoꝝ q sensū tribuūt ab ācessiōe oriunt̄ cerebri. Et pns qđ q̄ ē cerebri ācessio ē cētra mollior ꝛ plimi eorum qui motum prebent a postrēo oriuntur cerebri. Et partis que est cerebri postremum essentia est magis spissa.

¶ De anatomia neruorum egredientium a cerebro ꝛ eorum vijs. Cap. ij.

Cerebro. vij. neruoꝝ paria oriunt̄: pmi pis pn̄m ē ex fūdo duoꝝ vētriculoꝝ cerebri antecedētiū apud duorū additamētoꝝ vicinitatē: māmillaꝝ extremitatib' silū: qb' fit odorat'. Et ipsū qđ ē pmū vētrē hūs. Et ille q a sinistra orif dextraf. Et ille q a dextra orif sinistraf: deīde sibi sup sectionē cruceā obuiāt: postea ille q a dextra orif ad pupillā dextrā penetrat: ꝛ q nascif a sinistra ad sinistrā pupillā: q̄ꝝ adeo dilatanf orificia dōec hūorē q vocaf vitre' cōphendāt. ¶ Quidā ꝺo q nō est Gal. dixit q ad sectionē cruceā sine reflexiōe penetrāt: ꝛ dixerūt q in hac sectiōe tria existūt iuuamēta. Vnū ē ppterea ne spūs q ad vnā currit pupillā ad alterā ire phibeaf cuꝫ acciderit nocu̅m: ꝛ pp hoc vnaqueqꝫ duaꝝ pupillaꝝ cuꝫ aliter clauditur oculus i vidēdo fit fortior ꝛ clarior q̄ꝫ tñ esset si altera iuuēte intueref. Et pp hoc foraminis vuee dilatatio augmētaf cū aliter claudif oculus: ꝛ hoc qdē ē ppea q spūs vehemēter vadit ad ipm. ¶ Scđm ꝺo ē ppea vt duo oculi vnū hēant defferēs qđ visi silacrū eis afferat ꝛ ibi vniaf: ꝛ sit duob' vidē oculis vnū vidē: ppea q simulacrū i termio vnif cōi. Iđꝫ infcis accit vt ex re vna videāt duas: cū vna pupilla supius eleuaf aut iferi' dep̄mif ꝛ destruitur rectitudo penetratiōis foramis ad sectionē ꝛ añ cōem terminū accit terminus tortuīe neruī. ¶ Et 3m ē vt vnusqsqꝫ duoꝝ neruoꝝ ab alio subsiēref ꝛ illi initaf ꝛ fiāt ac si ad pupillā ex ppinquo venirēt. ¶ Scđm aūt parium neruoꝝ a cerebro pcedētiū nascif post ortū pmi paris ꝛ ab eo ad siluestreꝫ declinat. Et a foramie qđ ē in orbita q̄ totū cōprehēdit oculū egredif ꝛ in musculis gaif oculi: ꝛ hoc qdē par valde ē grossū. Iđ vt eius grossities sue psiceret mollicici quaꝫ hēre debuit ppea q ē circa pncipiū: ꝛ ɔferret i faciēdo motū: ꝛ pcipue cū adiutorē nō habeat cū terciū par fit ɔuersū ad mouēdū magnū mēbrū qđ ē mādibula inferior. Quare nō remāet supfluitas imo adiutore alio a se indiget sicut mō referem'. ¶ Tertij ꝺo paris origo ē a termio cōi iter ācessionē cerebri: ꝛ ipsi' postremum. s. ab ifimo basis cerebri qđ p° cū 4° pari paulisp miscef: deinde ab eo sepaf ꝛ i q̄tuor ramis ramificaf. Vn' ram' ab igressu egredif vene subetie quā postea noiabimus ꝛ descēdēdo sup ceruicē vadit dōec diaphragma ptrāseat: ꝛ i viscerib' q̄ sunt sub diaphragmate gaf. Et scđe qdē pars egressio ē a foramine qđ i osse existit tpis q̄ cū egredif cū neruo cōtinuaf: q a q̄nto diuidif pari, cui' mō noiabimus dispōnēꝫ. ¶ Et ram' tertius i foramine ꝺscēdit a quo sꝫ egredif parꝫ qm̄ ipsi' directio ē ad mēbra i añtioꝛib' faciei posita. ꝛ neqꝫ fuit ɔueniēs: vt i penetratiōe pmi paris vētrē hūs penetraret. qꝛ nobilior f neruoꝝ eo i gustatiōem facēt ꝛ ipm ɔprimeret ꝛ via cooperiret. ¶ Et hec qđ ps cū sepaf in tres distribuif sectiones. Quaꝝ vna ad ptē lachrimalis declinat ꝛ vadit ad musculos tpoꝝ ꝛ masticātium ꝛ supcilij ꝛ frōtis ꝛ palpebre. ꝛ ps 2a p foramē vadit apud oculos creatū ꝛ inde ad nasi tendit iteriorē supficiē ꝛ i tunica spgif q̄ in iterioꝛib' nasi ē expēsa: Pars quoqꝫ tertia ē ps nō gua i ɔcauitate ꝺscēdēs brabachi q̄ in osse maxille est fcā ꝛ duob' ramificaf ramis Vn' vadit ad iteriora ɔcauitatis oris ꝛ i dētib' spgif. sꝫ illud qđ i de ptiet dētib' est manifestū. qđ ꝺo i de alijs ptiet est visui sicut occultū. ꝛ i gigiua ēt spgif supioꝛe. Alter aūt ram' i mēbroꝝ spgif supficiebus q̄ sunt ibi sicut cutis maxille ꝛ extremitatis nasi ꝛ labij superioris. hec qđ sunt sectiones partis 3e pis tertij. ¶ Quart' āt ram' itij pis vadit penetrās a foraie suo qđ in mādibula exit supioꝛe ꝛ vadit ad liguā ꝛ i ei' māifesta diuidif tunica ꝛ tribuit ei sēsū ppꝛiuꝫ q ē gust' ꝛ illō qđ remāet i dētiū lecis iferioꝛ ꝛ iupoꝛ gigiuis diuidif. ꝛ i labio iferiori: sꝫ ps q̄ puēit ad liguā subtilior ē q̄ꝫ neruus oculi. qm̄ isti' duricie ꝛ illi' mollitiē tēpat grossities illi' ꝛ subtilitas isti'. ¶ Quarti ꝺo pis origo ē p' 3m sꝫ ad cerebri basiꝫ ē magis declinans: cū 3° quēadmo̅m diximꝰ miscef. deinde ab eo sepaf ꝛ ad palatū vadit ꝛ dat ei sēsū: qđ qđ ē puū sꝫ ē pl' duꝝ q̄ꝫ 3m. qꝛ palati ꝛ palati pāniculꝰ durior ē ligue pāniculo. ¶ Sꝫ vnūqđqꝫ pis q̄nti ipar cū duob' nascif medijs sꝫ dupli formā. imo multi illoꝝ tenēt q vnūqđqꝫ ipsi' ipar ē par: c' qđ origo a duob' ē cerebri lateꝛib'. Et ps qđ pma cuiusqꝫ pars ipsi' ad pāniculū vadit q i iterioꝛib' istri audit' ē dilatatus ꝛ i eo diuidif tot', ꝛ h' qđ visiōis origo pcul

dubio est a parte cerebri posteriore et per ipsam est audiendi sensus: sed 2ª divisio est maior prima. Ipsa namque egreditur a foramine quod in osse perforatum est petroso: et ipse quod est qui vocatur monuculus et cecus. propterea quod multum torquetur et eius vie in obliquitatibus incedunt: ideo quod voluntas affuit prolongandi spacium: ut eius finis a principio removeretur: propterea ut nervus antequam inde egrederetur a principio esset longinquus ideo ut durities ei inde acquireretur. Cumque egreditur cum nervis tertii paris miscetur quare plurimum ad maxillam: et ad palatum vadunt musculi et quod remanet ad musculos procedit temporum. Gustus autem in 4º creatus fuit nervo et auditus in quinto: quoniam istorum auditus fuit necessarium ut esset discoopertum ne aeris via ad ipsum clausa foret: et istorum gustus fuit necessarium ut esset munitum: propterea oportuit ut nervi auditus essent duriores. Et ideo origo eorum cerebri postremo fuit propinquior: et nisi oculi musculis unus sufficienter nervus et musculorum temporum nervi multiplicati fuerunt nisi quia foraminum oculi nulla necessaria fuit amplitudo: propterea quod nervus virtutem afferens visus multa indiguit grossitudine: ideo quia et necessarium fuit ventrem habere: non ergo os ad comprehendendum oculum est perforatum nulla foramina tolerare potuit. Temporum vero nervus multa fuit duricies necessaria: sed grossitudine multa non indiguere: immo grossitudo esset faciens motus difficultatem: et etiam egressio quam in osse duro petroso habent potest foramina tolerare multa. ¶ Par vero sextum a postremo oritur cerebri cum quinto continuum: et cum eo panniculis et ligamentis ligatum: ac si esset unus nervus: deinde separatur ab eo et egreditur a foramine quod est in extremitate adorem quam laude silatur. ¶ Et ipsum quod antequam egressum esset iam in tres divisum fuit propterea quam omnes simul ex hoc egrediuntur foramine. Una earum ad gule musculos suo procedit itinere et ad lingue radicem propterea ut par septimum in ipsorum adiuvet motum. Et pars 2ª ad musculos descendit spatule et eius quod est circa eam. et ipsius plus in musculo spargitur lato qui est super spatulam: et hoc quod pars est magne quantitatis et suspensa penetrat donec perveniat ad quod dirigitur. ¶ Pars vero tertia que et maior est ex tribus partibus ad viscera descendit in ascensione vene subeteri: et est illi annexa et cum ea ligata. ex qua cum in rectitudine est epiglottis separantur rami qui ad musculos veniunt epiglottales: quare capita sunt ad superiora qui epiglotti et ipsius elevant cartilagines. Cumque epiglotti pertranseunt ex eis ascendunt rami qui ad musculos vadunt capita ad inferiora habentes: et ipsi sunt qui ad cymbalarem claudendam et aperiendam sunt necessarii cum ad inferiora trahere necessarium est: et propter hoc vocatur nervi retro redeuntes. Hic autem nervus retro rediens non egressus fuit a cerebro: et non a nucha: nisi propterea quod si a nucha ascenderet ab ipsorum principio subiret transversus et non recti et ad inferiora attractio cum eis non perveniret sed actionem deceret. ¶ Et ipsi quod non de 6º pari creati fuerint nisi propterea quod illud quod ex nervis est molle: aut molli vicinum. scilicet illud quod fuit ex eis antequam sextum iam in musculis faciei et capitis et in eo quod est in eis fuit divisum. ¶ Et 7ᵐ est non propter rectitudinem descenderet quemadmodum sextum descendit. immo procul dubio transversitas eos comitaretur et propterea quod illud quod ascendit et redit: et quamque indigeret re firma cui innitatur ad similitudinem girgilli: ut super ipsam revolvatur ascendens: et ex ea adiuvetur ut sit situs ipsius rectus et durus: et fortis et levis et interpositus non fuit ibi ad hoc idoneum sicut arteria maior. ¶ Et illud quod ex istis ramis ad sinistra ascendit hanc invenit arteriam: ipsa recta et grossa. ergo super eam reflectitur non multa indigens firmitudine. a dextra vero ascendentium hoc non vicinatur arteria ad modum primi. sed vicinatur ei postquam iam accipit eius partitas propter ramorum divisionem qui iam ex eo egressi fuerunt: cum et iam defuit rectitudo in situ: quia transversatus fuit ad ascellam declinando: fuit ergo necessarium ut ipsi re aliqua affirmarentur cui inniterentur cum ligamentis in quibus rami stringerentur. ideo ut per ipsos illud quod defuit ex rectitudine et grossitie in situ corrigeretur. ¶ Et sapientia quod in hos redeuntes ramos elongando est vitalia qualis est hec suspensio primi fuit et propter elongationem a principio fortitudinem habeant et duriciem. ¶ Ex nervis autem redeuntibus fortior est ille qui in duabus musculorum epiglottis spargitur iunctis cum aliis nervorum adiuvantium ramis postea illud quod ex hoc remanet nervo descendit a quo rami separantur qui in panniculis sparguntur diaphragmatis et pectoris: et in musculis ipsius: et in corde et in pulmone: et venis: et in arteriis que ibi sunt. Illud vero quod remanet penetrat in diaphragma: et associatur ei quod ex parte tua descendit et in panniculis spargitur viscerum et pervenit ad os lateris. ¶ Septimi autem paris origo est in termino communi qui est inter cerebrum et nucham: cuius plurimum incedit se in musculis spargendo linguam moventibus et in musculis inter pectoralem et os laude coniunctis et est cum ipsius residuum in aliis spargitur musculis qui huic musculo sunt vicini: non tamen semper est istud: et propterea quod alii nervi ad alias reducti fuerunt necessitates: et non fuit bonum ut foramina in anterioribus nisi in inferioribus multiplicarentur: fuit melius ut ad lingue motum nervus ab hoc loco veniret: quia ipsius sensus iam ei ab alio venit loco.

¶ De anatomia nervorum nuche et colli et viis eorum. Capitulum ij.

Nervi ex nucha nascentes qui per colli vadunt spondiles octo sunt paria.

¶ Unius paris egressio a duobus est spondilis prime foraminibus quod in capitis musculis solum spargitur et est parum minutum: quoniam melius fuit ut locus a quo egreditur sit angustior quemadmodum in capitulo de ossibus diximus. ¶ Et secundi quod paris egressio est inter spondilem primam et secundam. scilicet foramine in capitulo de ossibus nominato cuius plurimum capitis tegendi sensum defert. transversus enim ad id quod in spondilibus est supremum ascendit et ad anteriora reflectitur. et super tunicam extrinsecam ani spargitur. Et quod par primum minus fuit propter sui parvitatem et abbreviationem. ob quam expandi expediret

nō potērat ꝛ dilatari in locis q̄ sequunt̄ ipsuȝ ꝯplete emendat. Quod autem ex hoc rema net pari ad musculos qui sunt in posteriori bus colli ꝛ ad musculū latum venit ꝛ eis dat motū. ¶ Et paris tertij origo ꝛ ipsius egressio ē a foraīe: qḋ ē iter scḋaȝ ꝛ tītiā. Et vnusq̄sq; eo rū i duos pꝑt̄ ramos. Ab vno ramo spargūt̄ rami i ꝓfūdo musculoꝝ q̄ sūt ibi ꝛ ꝓp̄e caput cū collo mouētiū: dīn̄ ad spōdiluū ascēdūt spi nas: ꝛ cū eaꝝ rectitudīe venit ad radices te nēt eaꝝ: ꝛ pᵒ ad ipaꝝ eleuāt̄ capita ꝛ cū ligamē tis miscēt̄ pāniculaꝛibꝰ q̄ ab illis nascūt̄ simē tijs postea ad pt̄ē auriū reflectēdo penetrāt: ꝛ i nō hoīe ad aures ꝑueniūt ꝛ auriū musclos mouēt. ¶ Et ramᵒ scḋs ad antiora vadit dōec ad musculū ꝑuēit latū. Et cū h̄ q̄ ḋpᵐ cū nascit̄ miscent̄ vene ꝛ muscli q̄ ipȝ cooꝑuit: ꝑpea vt seipso fit fortior. ꝛ ē ēt q̄ cū musclis miscet̄ ipo rū: ꝛ cū musclis auriū i bestijs. Psīm tn̄ spar siōis ipiꝰ n̄ ē nisi i musclis maxillaꝝ. ¶ Quar ti v̄o pis egressio ē a foraīe qḋ iter tītiā ē ꝛ q̄rtū. ꝛ pꝑt̄ sic ille q̄ ē añ ipȝ pte añte ꝛ pte po steriꝰ ꝯñte: sȝ ps eiꝰ q̄ añcedit ē pua: ꝛ iō cū q̄nto miscēt̄. ¶ Et q̄dā iā dixerūt q̄ ab ea pe netrāt rami sic ranee tela extēsi s̄r venā subetis. dōec ad diaphragma ꝑueniūt sepāȝ s̄r duo lata diaphragmatis pectꝰ i duo media ꝑtiētis i cedētes. Sȝ eiꝰ ps maior ad posteriora refle ctit̄ ꝛ in fundo musculorū ꝓfundat̄ donec ad simenta vadit ꝛ musculis mandat ramos: qui inter caput ꝛ collū sunt cōes: ꝛ deinde itinere suo ad anteriora reflectendo vadit: ꝛ cuȝ mus culis maxille ꝛ aurium in aīalibus continuat̄ ꝛ dixerūt q̄ ab eo ad dorsū descendit ramus. ¶ Quinti autē paris egressio est a foraīe qḋ iter q̄rtū ꝛ q̄ntū: qḋ ēt i duos pꝑt̄ ramos. vnꝰ ramus. s. iste q̄ ē añcedēs ꝛ ipse ē mior ad mu sculos ꝑuēit maxillaꝝ. ꝛ ad musculos q̄ caput añrius curuāt. ꝛ ad alios musclos q̄ capiti ꝛ collo sūt cōes. ¶ Et ramus scḋs i duos diuidit̄ ramos. Unus ramus int̄ p̄mū ꝛ iter ramū ꝭȝ est medius ꝛ ꝑuēit ad spatule sup̄mū ꝛ miscet̄ cū eo q̄dā sexti ꝛ septimi. ¶ Et ramᵒ scḋs cū ramis q̄ti ꝛ sexti ꝛ septimi miscet̄ ꝛ ad meᵐ penetrat diaphragmatis. ¶ Par v̄o sexti ꝛ septimū ꝛ octauū ab alijs ꝭȝ ordinē egrediūt̄ foraīb; sȝ octaui egressio ē a foraīe cōi iter fi nē spōdiluū colli ꝛ int̄ p̄mā spōdiluū dorsi: ꝛ eo rū rami vehemēti ꝯmiscēt̄ mixtura. Sȝ pl̄s sex ti ad spatule ꝑuēit supficiē: ꝛ ps eiꝰ maior pte q̄ ē ex q̄rto ꝛ mior pte q̄ ē ex q̄nto ꝑuēit ad dia phragma. ¶ Ex plīn septimi ꝑuēit ad adiuto riū lȝ sint q̄dā ex ipsiꝰ ramis q̄ ad musclos ca pitis ꝛ ad colli ꝛ ad dorsi cū ramis q̄nti asso ciati vadūt ꝛ ad diaphragma ꝑuēiūt. ¶ Sed octaui pᵒ ꝯmixtōeȝ ꝛ societatē oēs ad brachiū ꝛ ascid ꝑuēiūt: ꝛ nȝ ē aliq̄s eoꝝ q̄ ad diaphra gma ꝑuēiat: sȝ tn̄ ille q̄ ex q̄nto ad ptē manꝰ sē dit nō trāsit spatulā: ꝛ ex septio nō trāsit adiu toriū. sȝ ille q̄ ad spatulā ꝑuēit ad brachiū ē ex octauo mixto cū p̄io ramo q̄ nascit̄ ex spōdi libus ꝛ ad dorsū vadit. ¶ Nerui aūt isti i dia phragmate ꝑuti non fuerūt nisi nerui nuche: ꝑpea vt ad ipm veniēs ab alto foret descēdēs locoꝛiō vt eius ꝑitio in ipso eēt melior: ꝛ p̄ci pue q̄ p̄ria eoꝝ directio fuit p̄ncipiū pāniculi pectꝰ p mediū ꝑtiētis. Et ipoīe qḋ erat vt ner ui ad ipm a nucha directe vēirēt absq; fractu ra cū āgulo. Et si oēs nerui q̄ ad diaphragma dscendūt a cēbro, ptenderent̄ ipsoꝝ ꝓlōgaret̄ scessus. ¶ Et nȝ eoꝝ neruoꝝ ꝯtinuatio cū meᵒ diaphragmatis posita fuit nisi ꝓpt ea q̄ nō fuit ꝯueniens vt i ipso ꝭm iustitiā ꝛ eq̄litatē spge rent̄ si cū extremitate ꝛ nō cū meᵒ ꝯtiuarent̄: aut si cū tota ꝯtiuarēt̄ circuitōe: ꝛ eēt hoc ꝯtrariū vt q̄ est neciā: q̄ñ musculi nō faciūt aliq̄d mo ueri nisi extrēitatibus suis: ꝑpea illḋ qḋ ex dia phragmate mouet̄ ē illḋ qḋ ē circuēs. oportuit ergo vt i ipo finirent̄ nerui ꝛ nō vt i ipo icipe rent. ¶ Et q̄ñ neciū fuit eos ad meᵐ venire oportuit neciō vt penderent. oportuit ergo vt ipsi defenderent̄ ꝛ pāniculis cū munitōe tege rent̄. Tecti ergo pāniculis fuerūt cū munitōe defendente in qua eis associat̄ pāniculus q̄ pectus per mediū partit̄ sup quē mixti prete rūt. ꝛ q̄ huius membri operatio fuit nobilis facta. fuerunt neruis eius principia multa ne eius operatio ꝓpter aliquod destrueretur no cumentum quod vm accidere principio.

¶ De anatomia neruorum nuche spondiliū que sunt in rectitudine pectoris. Ca. iiij.

Primi ex paribus ipsoꝝ egressio est inter primā spondiluū ꝛ scḋam pe ctoris qḋ i duas diuidit̄ partes que maior est in oībus musculis spergit̄ costarum ꝛ musculis dorsi. Et quod remanet super primas costas extensum ꝓcedit: ꝛ octa uo neruorum colli obuiat ꝛ simul ad manus ꝓtendunt̄ donec ad adiutoriū et spatulā ꝑue niant. ¶ Par vero scḋm a foramine egredit̄ qḋ p̄dcm̄ sequit̄ foramen. cuius pars ad adiu torij tendit superficiē dans ei sensum: et ipsiꝰ re siduū cū alijs ptibus que remanserunt aggre gant̄ et ad musculos spatule q̄ sup eā sunt po siti descēdūt ipsius mouētes iūcturā et ad mu sculos ꝑueniūt dorsi. Qui igit̄ ex neruis istis spondiliū pectoris oriunt̄ et ramis q̄ ad spa tulā nō protendunt̄ ad musculos dorsi vadunt et ad musculos q̄ sunt iter costas puras in po sterioribꝰ pectoris positas. ¶ Qui v̄o ex spō dilibus falsaꝝ nascūtur costaꝝ ad musculos ve niunt q̄ sunt inter costas et ad musculos ven tris. Cū istoꝝ neruoꝝ p̄terea ramis arterie et vene quiete currunt et nucham ingrediuntur per loca inferiora vnde ipsi egrediuntur.

¶ De anatoᵃ neruoꝝ nuche alchatis. Ca. v.

n Ervũ alchairim in hoc cõicant ꝙ pa
eoꝝ ad dorsi musculos puenit: ⁊ pars ad musculos ventris ⁊ ad musculos q sunt in dorso expãsi. ¶ Tria autẽ supiora cũ neruis miscent̃ q a cerebro sunt descẽdẽtes ⁊ nõ alia. ¶ Et duo paria iferiora ad partem cruris multos trãsmittunt ramos cum quibus rami tertij paris ⁊ ramus nerui primi ex alhauiz miscet̃: sed isti duo rami anche nõ trãseunt iũcturã: sȝ i ipsius spgunt̃ musculis ⁊ illi eos pertrãseunt incedendo ad crura ⁊ pedes. ¶ Neruoꝝ aũt cruruũ ⁊ pedũ forma a neruis manuũ sepat̃ in hoc ꝙ nõ oẽs ꝯiũgunt̃ ⁊ declinant submersi incedẽdo ad occultũ: nõ.n.ẽ forma ꝯtinuitatis adiutorij cũ spatula sic̃ forma ꝯtinuitatis coxe cũ ancha neqȝ eius ꝯtinuitas cũ origine suoꝝ neruoꝝ sicut ꝯtinuitas ipsius cũ suoꝝ neruoꝝ origie. ¶ Et isti q̃ nerui ad partem cruris diuersis tẽdũt itineribus. Sũt.n. ex eis q occultant̃. ⁊ sunt ex eis q mãifestant̃. ⁊ sunt ex eis q submergunt̃ sub musculis coxe. ¶ Et q̄ musculi q a pte ossis femoris oriuntur vias ad vtrosqȝ pedes nõ hũerunt a posterioribus corpis: neqȝ ab occulto: coxarum ppea sunt ibi musculi multi ⁊ vene: sed fuit vt ps neruoꝝ q sunt ꝓprij musculoꝝ q sunt i pedibus: curreret: ⁊ penetraret i foramie q̃ ad testiculos dscẽdit donec ad musculos vadat femoris: ⁊ descendat ad musculos poplitis.

¶ De anatomia neruorum nuche alhauim ⁊ alhosos. Cap.vi.

p Rimũ par ex alhaui miscet̃ cũ neruis alchati sicut diximus. Alia vero paria ⁊ ipar q̃ ab extrẽo orit̃ alhosos in musculis spgunt̃ fictericis ⁊ ipsius virge ⁊ i musculo vesice ⁊ muscis ⁊ i pãniculis vẽtris: ⁊ i ptibus dõesticis interioribus ossis femoris: ⁊ i musculis q nascunt̃ ab osse alhaui.

¶ Summe quarte doctrine quinte. Et est sermo de forma arteriarum. Cap.i.

v Ene pulsatiles sũt arterie q̃ create fuerũt prer vnã eaꝝ duas hñtes tunicas: quaꝝ durior ẽ occulta: qm̃ ipsa ẽ illa q̃ pulsatiõi obuiat ⁊ forti motui sube spũs q̃ celari voluit. ⁊ ipsius receptaculũ custodiendũ ⁊ corroborandũ fuit. ¶ Arteriaꝝ aũt origo ẽ a sinistro vẽtriculo duoꝝ ventriculoꝝ cordis: qm̃ dxter eoꝝ epi ẽ ꝓpiquior: q̃ pp oportuit vt ipse põeret occupat⁹ i attrahẽdo nutrimẽtum ⁊ exercẽo ipsȝ

¶ De anatomia arterie venalis. Cap.ij.

q Uod i pmis a sinistro orit̃ vẽtriculo due sũt arterie: vna ad pulmonẽ vadit ⁊ i ipso ptit̃ ppea vt aer attrahat̃ ⁊ sanguinis q pulmonẽ nutrit a corde deferat̃: q̄ trãsitus nutrimẽti pulmõis est ad cor: ⁊ a corde vadit ad pulmonẽ. ¶ Et huius q̃ ptis origo ẽ ex ptiũ cordis subtilitate: ⁊ ibi vene ad ipsm penetrãt q̃ ẽ vna sibilis tunicã ab oibus alijs arterijs diuersa: ⁊ pp hoc vocãt ipsaȝ arteriã venalẽ. ¶ Et vna dt creata fuit tũica vt sit mollior ⁊ lenior: ⁊ ad dilatãdũ ⁊ ad ꝯstrigẽdũ magis obediẽs: ⁊ ad resudationẽ eius faciẽdũ q̃ ab ea ad pulmonẽ resudat ex sanguine subtili vaporoso q sube pulmõis magis ẽ ꝯueniẽs sit apta.s.q cõplementis digõnis i corde iã ꝓpinquus fuit. ¶ Et neqȝ est ei necia supfluitas digõnis sic̃ ea idiget sanguis q i vena currit vẽtrẽ hñte quã mõ noiabimus: ⁊ ꝓpter: qm̃ ei⁹ locus ẽ iux̃ cor ⁊ vadit ad ipsȝ ei⁹ ꝯtius cala facile digerẽs: ⁊ ẽt q̄ mẽbꝝ i q̃ pulsat ẽ raꝝ ⁊ nõ timet̃ cũ pulsauerit in illo raro ⁊ pcusserit ꝙ ipsius duricies ei noceat: ⁊ pp hoc i corpe ipsi⁹ nõ tñ duricies fuit necessariũ quãto alie idiguerũt arterie: q̃ sũt mẽbris duris vicine. ¶ Venalis aũt arteria lȝ pulmoni sit vicina: nõ tñ ei vicinat̃ nisi ipsius postremũ a pte dorsi: ⁊ hȝ arteria venalis i añcedẽte pulmõis pte spgit̃: ⁊ i ipso submergit̃ q̃ iã q̃ i ptes ⁊ ramos diuisa ẽ. ¶ Sȝ cũ iter duas huius arterie necitates cõpatũ fuerit q̃ attẽdũt̃ fm̃ firmitudinẽ ⁊ lenitatẽ q̃ facit ei dilationẽ facilẽ ⁊ ꝯstrictionẽ ⁊ resudationẽ eius q̃ ab ea resudat inuenit̃ q̃ lenitas magis ẽ ei necia q̃ȝ spissitudo ⁊ firmitudo. ¶ Aliã dt arteriã q̃ est maior q̃ȝ Ari. vocat orthi i pmis cũ ex corde orit̃ duos trãsmittit ramos: ex quibus maior in circuitu cordis reuoluit̃ ⁊ i suis ꝯuertit̃ ptib⁹ ⁊ mior reuoluit̃ ⁊ i vẽtriclo spgit̃ dxtro. Q̃ dt p⁹ duo remãet ramos cũ sepat̃ i duas diuidit̃ ptes. vna po ẽ maior ⁊ ad descẽdendum apta: ⁊ alia ẽ mior ⁊ ẽ apta ad ascẽdẽdũ: ⁊ q̃ ẽ apta ad descẽdẽdũ creata fuit i q̃titate sui sup aliã addẽs: qm̃ ad mẽbra tẽdit q̃ nũero sũt plura ⁊ i q̃titate maiora. ⁊ hȝ q̃ sũt mẽbra q̃ sub corde sũt posita. ¶ Super orthi dt eẽn⁹ vel egressionẽ tres dum ꝯsistũt pãniculi ab añriorib⁹ ad posteriora. si.n. vn⁹ aũt duo fuissẽt nõ pberẽt iuuamẽtũ q̃ i eis q̃rit̃ nȝ ipsi⁹ q̃titatẽ aut ipsoꝝ q̃titates magnificãdo: ⁊ fierȝ mot⁹ pp ipsos difficilis. Q̃ si eẽnt q̃tuor fierẽt valde pui ⁊ dstruerẽt iuuamẽtũ eoꝝ: ⁊ si i suis q̃titatibus magni fierẽt viã coãgustarẽt. ¶ Venalis arteria duos hȝ pãniculos ad iteriora dclinãtes ⁊ duo q̃ sufficerẽt: q̄ nõ ẽ ibi tm̃ necitatis hñ faciẽdi foras q̃ntũ ẽ hic in subtiliãdo ꝯo ẽ ibi plus a necitatis. iõ vt famosũ vaporẽ expellẽ sit facile ⁊ sanguinẽ ad pulmonẽ euntem.

¶ De anato⁹ arterie orthi ascẽdẽtis. Ca.iij.

p Ars dt q̃ a duab⁹ orthi ptib⁹ ẽ ascẽdens i duas diuidit̃ ptes: q̃ꝝ maior ad ptẽ lebrari ascẽdẽdo tẽdit: deĩn ad ptẽ trãsuersat̃ dextrã donec ad carnẽ laxã moro siles puenit q̃ ẽ ibi. Et in tres diuidit̃ ptes: q̃ꝝ due sũt due arterie q̃ subeteni vocant̃ ⁊ ad dextrã ⁊ ad sinistrã cũ duabus ascendis

gnidegle ꝓfundis q̃s postea noiabimus: ex̃n dīdēdo cū eis associant̃ sicut postea referemus. ¶ Pars aũt 3ª i thorace spgit̃ ꝛ costis pmis: ꝛ i sex spōdilibus colli supioribus ꝛ in ptibus furcule donec ad caput puenit spatule: postea exinde ad manū ptrāsit mēbra. Pars ṽo mi nor ex ptib⁹ orithi ascēdēs ad prē ascelle vadit ꝛ dīdit̃ sicut ps 3ª maioris ptis. ¶ De anato⁹ duaꝝ arteriaꝝ q̃ subeteni vocant̃. Cap. iiij.

V Naq̃q̃ duaꝝ arteriaꝝ q̃ subeteni vo cant̃ cū ad collū puenit i duas sepā tur ptes prē añriorē ꝛ posteriorem. ¶ Añrior ps ṽo i duas seq̄strat̃ p tes: occultā q̃ ad linguā tendit ꝛ ad musculos occultos: q sūt musculi mādibule iferioris ꝛ ad prē q̃ manifestat̃: ꝛ ascēdit ad illō qd̄ ē coraꝝ duabus auribus: ꝛ ad musculos tpoꝝ ꝛ ptrā sit eos postq̄ i eis relīqt ramos multos: ꝛ ad capitis cacumē tēdit ꝛ obuiāt sibi dextre earū existes cū extrēitatibus sinistre. ¶ Pars aũt posterior i duas dīdit̃ ptes: posterior quaꝝ minor plus ad posteriora eleuat̃ ꝛ i musculis q capitis sūt ꝯiunctes iūcturā spgit̃. ex q̃ aũt ē q ad basim postrēi cēbri tēdit i foramē igrediēs magnum qd̄ ē apud adorē laudā. ¶ Maior aũt corā hoc foramie i foramie petroso ad rethe igreditur: imo rethe ex ea texit̃. s. ex vēis ꝛ viniciis sup tūi cas: ꝛ rugis sup rugas: ita vt nēo ex eis vnā so lā apphēdē possit: nisi cū alia ꝯiunctā ꝛ cū ea li gatā. s. sicut rethe: ꝛ spgit̃ ad añriora ꝛ posteriora ad dextrā ꝛ sinistrā: ꝛ vadit per totum rethe: deiñ aggregat̃ ex ea par: sicut erat añ ꝛ pforat̃ ei paniculus ꝛ ascēdit ad cēbꝝ ꝛ spgit̃ i ipso pā niculo subtili postea iferi⁹ i cēbro i suis vētri culis ꝛ sicut p hac vētriculoꝝ ipsi⁹ ꝛ ramoꝝ suoꝝ orificia sibi obuiāt q̃ ibi ascēderēt quēadmodū ramoꝝ vēaꝝ orificia nō pulsantiū q̃ dscēderēt. ¶ Nō aũt fcā fuerūt ista ascēdēntia ꝛ illa dscēdē tia nisi ppea q illa sūt rigātia ꝛ fūdētia sangui nē: qm̄ melior ex sitibus suoꝝ vasoꝝ rigātiū ē vt eoꝝ extrēitates sint capita ad iferiora hñtes; s; ista iuuam̄ pstat i dādo spm̄. ¶ Et spūs qd̄ ē subtilis ad supiora mobilis. ꝛ n; ē nēce suoꝝ vasoꝝ capita ad iferiora reducē dōēc fūdant: imo si hoc fierēt mlta ide ꝓuēiret effusio sāguis q ei associat̃ ꝛ difficultas mot⁹ spūs i eis: qm̄ ipsius motus ad supiora ē facilior: ꝛ pp illud qd̄ in spū exit ex motu ꝛ subtilitate sufficit in eo qd̄ ex ipso ad cēbꝝ vadit illō qd̄ ē nēce vt ca lefaciat ip; ꝛ sub cēbro qd̄ n̄ fuit expāsū rethe nisi vt redeūdo icedat sanguis q ē i arteria: ꝛ spūs q i ea exit cōplōni cēbri post digōnē silē tur: deinde ſm ordinē ad cerebꝝ vadat. Et re the qd̄ inter os ꝛ paniculū durum est positum. ¶ De anato⁹ ptis orithi descendētis. Cap. v.

P Artes aũt orithi descendēs p⁹ ſm rectitudinē incedit donec sup qntaꝝ iuiat̃ spōdilē cuius situs capitis cor dis situi est oppositus. Et ibi quidem est pul mo sicut accubitans ꝛ sustentamentum ipsi ad hoc et iter ipm ꝛ ossa dorsi separationē facit. ¶ Veri quoq; cū ad hūc puenit locū ab eo ad dextrā declinat ꝛ nō ſm rectitudinē trāsit deinde cū paniculis appensus incedit cū ad diaphragma puenit ne ipm coangustet. ¶ Et hec qd̄ arteria descendens cū ad spondiles. v. peruenit ad iferiora trahit̃ extendēdo se supra dorsum donec ad os peruenit qd̄ est ex alhaui. Et cū est in pectoris rectitudine transit inde ꝛ dimittit ibi ramū subtilem paruum ꝛ dispgit̃ in receptaculo pulmōis qd̄ est ex pectore ꝛ pue niunt extrema ipsius ad cānam pulmōis. ꝛ ip sa qd̄ nō cessat dimittendo in oibus spondili bus p quas vadit ramū q iter costas ꝛ nucham incedit. ¶ Cūq; pertrāsit pectus ex ea due di uidunt̃ arterie q̃ ad diaphragma pueniunt ꝛ in ipso a dextra sparguntur ꝛ a sinistra: deinde dimittit arteriā cuius rami in stomaco ꝛ epa te ꝛ splene spargunt̃: ꝛ ipsi⁹ rami ab eo egre diuntur ꝛ ad vesicam vadit. ¶ Et postea orit̃ arteria q̃ ad egedegiul q̃ sunt i circuitu minu toꝝ intestinoꝝ ꝛ colon vadit. Deiñ post hos tres ab ea separant̃ rami quoꝝ minor reni sini stro ꝓprius est: ꝛ i ipsius spgit̃ fasciis ꝛ in cor poribus q̃ ipm circūdāt ꝛ eis iuuamētū prebet dando eis vitam. ¶ Alij aũt duo ad duos va dunt renes: vt cū eis ren sanguinis aquosi tatem trahat: qm̄ multotiens a stō ꝛ intestinis sanguinē trahunt nō puꝝ. ¶ Postea ṽo due separant̃ arterie q̃ ad testiculos vadunt sed q̃ ex eis ad testiculū puenit sinistrum ei sp associat̃ q̃ ad renē puenit sinistrum. Immo forsitā est cū nō est illud qd̄ ad sinistrum puenit testiculū nisi tm̄ ex rene sinistro. Et eius q̃ ad dextrum puenit testiculum origo semp ex maiore arte ria ꝛ raro ꝯiungit vt cū aliquo eius q̃ ad dex trum puenit renē: associet̃. ¶ Postea ab hac arteria maiore due separant̃ arterie: q̃ in vijs ve narum spgunt̃ q̃ in circuitu recti sunt intestini ꝛ rami: q in nucha spgunt̃ ꝛ in foramina spō dilū ingrediunt̃ ꝛ vene q̃ ad duo vadunt ilia ꝛ alie q̃ ad testiculos vadunt. ¶ Ex istius aũt sūma par egredit̃ puū qd̄ ad vuluā vadit pter illud qd̄ noiabimus postea. Et istud est in vi ris ac mulieribus: ꝛ miscent̃ cū eis vene non pulsatiles. ¶ Postea hec maior arteria cum ad finē puenit spondilū dīdit̃ cū vena nō pul santi: q̃ sibi associat̃ sicut diximus in duas par tes ſm similitudinē laude in scriptura greca h mō. ¶ Una ps eaꝝ dextrat̃ ꝛ altera sinistrat̃: quaꝝ vnaq̃q; super os alhauin equat vadens ad coxas. Uerum̄ anteq̄ ad coxas perueniat vnaqueq; ipsaꝝ venā dimittit q̃ ad vesicā ten dit ꝛ ad sumē ꝛ sibi apud sumē obuiant ꝛ in nō natis manifeste apparēt: sed in complexis earum extrema iam siccata fuerunt ꝛ radices

remansere earꝫ. ¶ Et ab ipsis qdem diuidunt rami qui in musculis sparguntur qui sup os alhanum sunt positi. Et illud qḋ ad vesicā peruenit ex eis in ea partit: cuius extrema perueniunt ad virgam ꝛ ipsius residuum in mulieribus vadit ad matricē ꝛ ē par pui. ¶ Due vo ad pedes descendētes in coxis in duos diuiduntur ramos magnos. s. siluestrez ꝛ domesticum. ꝛ in siluestri etiā est declinatio ad domesticuꝫ. ꝛ ramos in musculis qui sunt ibi positi dimittit postea descendit ꝛ declinat ex eo ad interiora ramus magnus inter polices tendicem ꝛ qḋ remansit occultat. Et ipse qdeꝫ in plurimo priuum pedis penetrant tense sub ramis venaꝝ nō pulsatilium: quas postea noiabimus. ¶ Ex his aūt pulsatiliū sunt q̄ nō pulsatilibus nō associant: sicut due q̄ ab epate ad sumē in corporibus nō natoꝝ perueniūt: et ramus pulsatilis nō pulsatili filis. ꝛ pulsatilis q̄ ad spondilem penetrat qntam ꝛ ascendēs ad laleblam ꝛ declinans ad ascellā. ꝛ due suberorū q̄ spargunt in rethi ꝛ in secundina. ꝛ illa que penetrat vel q̄ peruenit ad diaphragma ꝛ illa que ad epar cū suis penetrat ramis: ꝛ illa q̄ ad stomacum ꝛ epar ꝛ splenē ꝛ intestina venit ꝛ ille q̄ de mirach ventris descendūt ꝛ vene que sunt in osse albanum solūmodo. ¶ Cūqꝫ arteria vene associat nō pulsatili sup dorsum equitat super venā nō pulsatilem. ppea vt ignobilius eoꝝ sit deferens nobilius. In mēbri autez manifestis arteria sub vena non pulsatili submergit: ideo vt sit magis cooperta ꝛ magis tecta: ꝛ sit vēa nō pulsatilis sic clypeum ei. ¶ Arterie aūt nō fuerunt nisi propter duas res. vna est vt vene pāniculis ligentur qui sunt cooperientes arterias: ꝛ quiescant vene in villis mēbrorum inter que vadunt. Et altera est vt vna queqꝫ illarum alteram imbibat.

¶ Sūma. v. de venis que. v. continent capla.

¶ Sūme. v. De mō vēaꝝ nō pulsatiliū. C. i.

Omnium autem venaꝝ origo est ab epate: ꝛ qḋ in primis ab epate oritur sunt due vene. vna a pte ipsius ꝯcaua oritur: cuius malus est iuuamentum in attrahendo ad epar nutrimentū ꝛ vocat porta. Et alia oritur a pte eius gibbosa: cuius ē iuuamētū nutrimentū ab eo ꝑ mēbris ꝺferꝛ ꝛ vocat vētrē hūs

¶ De anatomia vene q̄ vocat porta. Cap. ij.

Incipiem' vene que porta vocatur anatomiam. Et dicemus ꝙ porte extremitas que in epatis submergitur ventriculis: in primis in qnqꝫ diuiditur ptes: ꝛ ramos a se emittit: donec ad gibbositas epatis perueniat extremitates ex quibus vna vena ad fel tendit. Et isti qdem rami sunt sicut arboris radices que ad fundum originis ipsarum vadunt. ¶ Extremitates vero q̄ eius concauitatem sequuntur cum ab epate egrediens in octo diuiditur partes quarum due sunt parue ꝛ sex sunt maiores. ¶ Et vna qdem ex duabus minoribus cum parte intestini continuat qḋ duodenum vocatur ad hoc vt ab eo nutrimentum attrahat: ꝛ ab eo etiam iam diuisi fuerunt rami: qui separati fuerunt in corpore qḋ vocatur encharas. ¶ Et pars secunda in inferioribus diuiditur stomaci apud portanarium qḋ est os stomaci inferius ideo vt nutrimētuꝫ trahat. ¶ Vna aūt sex remanentium ad ptes stomaci latam tendit ad ipsius superficiē manifestam nutriendum. Occultum nāqꝫ stomaci primum nutrimentum qḋ est in ipso tāgit ꝛ ex eo per tactum nutrit. Et pars secūda ad partem peruenit splenis ad splenē nutriendū a qua anteqꝫ ad splenem nutriendū perueniat separantur rami qui corpus qḋ encharas vocatur ex clariore eius parte qḋ i ipso penetrat ad splenem nutriunt. deinde peruenit ad splenem. Et ex ipsa cum eo cōtinua reuertitur ramus magnus qui in latus stomaci sinistruꝫ ad ipsum nutriendum partitur. ꝛ cū illud qḋ ex ipsa penetrat in splenē in medio ponit ascendit ex ea pors ꝛ descendit ex ea pars. Et ex ascēdēte qḋ spargit ramus in medietate stōi superiore ad nutriendum ipsaꝫ ꝛ altera po i splene ad ipm nutriendū. Et po altera egredit donec ad stōi gibbositatē. dein in duas ptit ptes. vna ps in mālfesto sinistri stōi spargit: ꝛ altera ad os stōi submergit ad supfluitateꝫ ponticā acetosam colē nigre ibi ꝓijciendā q̄ cū supfluitatibus egredit: ꝛ os stōi titillicat titillicatiōe desiderium excitāte: ꝛ iam ipsaꝫ ante noiauimus. Pars v̄o ex ea descendens in duas ēt diuidit ptes: vnius quaꝝ rami in inferiore splenis mediante diuidunt ad ipm nutriendūꝫ. Et altera ad reticuli vadit ꝛ in ipso ad ipm nutriendū. ¶ Et po tertia ex sex pmis ad latus vadit sinistrum ꝛ in oibus vijs venaꝝ que in circuitu recti ꝯsistunt intestini spargit ad sugenduꝫ illud qḋ ex reliqs nutrimēti est in stercore. ¶ Et ps quarta ex sex ad modum capillorū separatur: ex quibus sunt qui in manifesto dextri gibbositatis stomaci oppositi parti que in sinistro ad partem splenis ad eum venit sparguntur: ꝛ ex eis sunt que a dextra reticuli parte vadunt ꝛ in ipso sparguntur oppositi parti que ad ipsum a parte sinistra venit ex ramis vene splenetice. ¶ Quinta vero ex sex in gedeguil spargitur qui sunt in circuitu intestini colon ad nutrimētum ex eo sumendum. ¶ Et sexta est sicut hic ꝛ ipsius plurimum in circuitu i cuius spargitur ꝛ quod manet in circuitu tunicarum minutarum ꝛ cuꝫ monoculo continuatur ꝛ trahit nutrimentum.

¶ De anatomia vene hūius venarum ꝛ eius que ex ea ascendit. Cap. iij.

[Ad] ventrē p̄dictus vadit: spmis i ipo met ep̄e spgit̃ in ptes q̄ sūt sic capilli ad attrahēdū nutrimētū apud pōr te q̄ ēt sicut capilli pānunt. Partes ꝟo vētre p̄dictis a gibbositate ep̄is ad ipsi⁹ vētrē sūt venientes. ¶ Et rami q̄ pōre sūt venientes a ꝯcauitate ep̄is: ad cuius vētrē postea ei⁹ stipes apd ep̄is elevat̃ gibbositatē: ⁊ i duas dividit̃ ptes. vnā ascēdētē ⁊ alterā dscēdētē. ¶ Sꝫ dscēdēs ex ea rūpit diaphragma ⁊ penetrat in ipm ⁊ duas i diaphragmate diuiditur venas q̄ i ipo spgunt̃: ⁊ dāt ei nutrimētū: dein casule cordis oppōit̃ cui multos trāsmittit ramos: q̄ ad mo^m capillor̄ extendūt̃ ⁊ eā nutriūt. ¶ Et postea i duas dividit̃ ptes q̄ꝝ vna q̄ ē magna puenit ad cor: ⁊ i ipm penetrat apd dexterā cordis aurē. Et h̄ q̄d vēa vētris cordis maior existit. ⁊ nō ē h̄ vēa alijs venis maior: nisi ppea q̄ alie vene sūt ad aerē attrahēdū: ⁊ h̄ ē ad nutriēdū: sꝫ nutrimētū grossius ē aere. opōrtuit q̄ vētris penetratio eēt āplior: ⁊ illō i quo stat eēt minus. ¶ Et hinc q̄d cū cor igredit̃ tres creant̃ pāniculi: q̄ꝝ siture sūt ab exteriorib⁹ ad anteriora ppea vt. cor attrahat cū trahit̃ ab eis nutrimētū ⁊ postea nō reuertat̃ cū dilatabit̃. Et hi q̄d pāniculi oībus alijs pānicls duriores sūt. Mecdie vēa i opposito cordis apd extensionē eius tres diuidit venas q̄ꝝ vna ab ea ad pulmonē vadit apd arteriaꝝ originē nascēs iuxta sinistrā ⁊ i vētriculo dextro ad pulmonē reflectit̃. ⁊ ipa q̄d ei creata fuit duas h̄ñs artia h̄ñs tunicas: ⁊ iō eā arterialē vocāt venā. ¶ Primū aūt iuuamētū i h̄⁹ exit vt sit illō q̄d ab ea resudat sāguis ivltrio subtilis pulmōis sub eē sitis paꝝ: qm̄ paꝝ ē ex q̄ sāguis h̄ a corde exiuit: ⁊ i eo talis exit digō: q̄lis ē eius q̄ ad arteriā cōfluit vēa lē. ¶ Et 2^m exit iuuamētū vt i ea sāguis multū digerat̃. ¶ Scōa ꝟo ex his tribus ptibus i circuitu cordis reuoluit̃ postea i iterioribus ipsius igredit̃ ad ipm nutriēdū. Et h̄⁹ q̄d ē eū ser vēa vētre p̄dictis vēit. vt submergat̃ apd aurē dexterā intrās ad cor. ¶ Sꝫ ptes 3ª i hoīb⁹ ꝓpe ad ptē declīat sinistrā: dein vadit ad q̄ntā spōdilū pectoris ⁊ sup eā accubitat̃ ⁊ i octo costis iferiorib⁹ spgit̃ ⁊ i eo q̄d ipas seq̄t̃ ex musculis ⁊ alijs corpibus. ¶ Ex ea ꝟo q̄ ex p̄dicte vētrem post tres penetrat ptes: cū ptem perāsit cordis ascēdēdo spgit̃ i supmo pāniculi pectus per mie^m puēns ⁊ i supmo casule ⁊ in carne laxa q̄ mor vocat̃ ptes capillares. postea apd furcule ꝓpinquitatem duo ab ea sepāut rami: quorum ambo ad ptē furcule trāsuerse icedunt. ⁊ q̄uicūq̄ plus vadunt adinuicē elōgant̃ ⁊ fit vnusquisq̄ ramus ex eis duo rami. s. vnus in vnoquoq̄ latē descēdentes sup extremitatem thoracis a dextra et a sinistra: donec ad epiglotum puenit: ex i suis itineribus ramos diuidunt q̄ i musculis spgunt̃ q̄ iter costas existunt. quoꝝ orificia venaꝝ obuiāt orificijs q̄ in ipsis penetrāt: ⁊ egredit̃ ide collectio ad musculum pectoris extrisecū. Cūq̄ ad epiglotale puēiūt egredit̃ ab eis exti⁹ collectio ad musclos ꝯtētos spatula mouētes ⁊ spgit̃ i eis ⁊ alia collectio sub musculis rectus descēdit ex q̄ in eis spgunt̃ ptes q̄rū extrēitates cū ptibus ascēdētib⁹ ꝯiūgat̃ vene alauizal quā mō noiabim⁹. Scōs aūt vnius cuiusq̄ eoꝝ ⁊ ē paruitasq̄ q̄ duoꝝ ipsiū gnes diuidit ramos. vnus ex eis i pectore spgit̃ ⁊ q̄tuor supiores nutrit costas. ¶ Et aliter ram⁹ ad musculos submersos vadit q̄ sūt i collo ad nutriēdū eos. ¶ Et ali ramus penetrat i foraibus sex spōdiliū supioꝝ q̄ sūt i collo ⁊ ide ad caput trāsit. ¶ Et alī ram⁹ magn⁹ q̄ i illis erit oib⁹ maior ad ascellā ab vnoq̄ꝫ vadit latē: ⁊ i q̄tuor diuidit̃ ramos. Prim⁹ i musculis q̄ sup thoracē spgit̃: ⁊ ipsi q̄d sūt ex illis q̄ spatule iūcturā mouēt. Et scōs i carne laxa ⁊ i pānicul' q̄ sūt i ascella. Et terti⁹ eoꝝ dscēdit incedēs i supmo pectoris ad mirach. ¶ Et q̄rt⁹ oībus illis ē maior ⁊ i tres diuidit̃ ptes. Vna pars spgit̃ i musculo q̄ i ꝯcauitate erit spatule ⁊ altera pō in musclo magno q̄ ē i ascella. ⁊ tertia ē maior ipsis oibus super adiutoriū tendens ad manū: ⁊ ipa ē q̄ ascellaris vocat̃. ¶ Et illō q̄d ex ramis remanet pmis: q̄ꝝ vnū ex ipib⁹ i multas priū fuerat ptes: ad ptē colli ascēdit: tamē q̄ꝝ multū ascēdat i duas diuidit̃ ptes. vna ē guidez maifesta: ⁊ alia ē guidē submersa. ⁊ guidē q̄d maifesta ilico cū a furcula ascēdit i duas diuidit̃ ptes. q̄rū vna ilico cū sepat̃ ad anteriora tēdit ⁊ ad lat⁹. ⁊ alia vadit p° ad anteriora ⁊ dscēdit ⁊ postea ascēdit ⁊ reuoluit̃ sup furculā: deīn eleuat̃ et maifesta ascēdit sup colliū dōec ad palmā ptē puēit et miscet̃ cū ea et fit ex eis guidē maifesta q̄ ē scura. Verūtū añq̄ cū ea misceat̃ sepāt̃ ab ea due ptes: q̄ꝝ vna ad latitudinē tēdit: deīn sibi apd furculā duaꝝ obuiationū obuiāt i loco ꝓfūdo. ¶ Et 2ª i collo maifesta trāsuersat̃ et duo eius iparia nō hoc sibi obuiāt. ¶ Et existis q̄d duobus ipibus rami supantur araneales q̄ sensui nō subiacēt. ¶ Ex similis aūt ramoꝝ istius scōi paris ꝓpter tres vene ipē separate fuerunt sensu percepte quātitatē h̄ñtes. sed alie sunt non pcepte sensu vna vero h̄ñtiū venarū sup spatulā extendit̃: et ipsa est que vocatur spatularis ex qua est cephalica. ¶ Et due ad duo istius spatularis latera ipsamvsq̄ ad caput spatule simul comitantes. vna vero earum ibi torquetur vt serpens et non per transit eam: imo ibi spergitur: sed scōa anterioraꝝ eaꝝ cū perāsit ad caput adiutorij et ibi spargit̃. ¶ Spatularis q̄ꝫ eas ābas pertransit ad vltimum q̄d est in manu: et h̄ est. ¶ Guidem aūt manifesta post q̄ꝫ eius duo iparia miscentur i duas diuiditur partes: q̄rū vna occultatur et separātur ex ea rami parui et in mādibula sp-

gantur superiore. Et alij rami multum maiores istis in mādibula iferiore spgunt. ℂ Ramoꝝ āt duoꝝ mīori ptes i circuitu lingue spargūt ⁊ i māifesto ptui musclōꝝ q sunt ibi posita ꝑ ꝑo altera māifestaꝫ ⁊ in locis q̄ sequiꝫ caput ⁊ aurē spgiꝫ. ℂ Guidē ꝯo sbmersa cōtatꝫ me ri ⁊ ascēdit cū eo directe ⁊ in suo itinere dimittit ramos qui miscenꝫ cū ramis qui a guidem manifesta veniunt: ⁊ oēs in meri ⁊ in epiglotti ⁊ i oib⁹ ptib⁹ musclōꝝ ꝓfūdoꝝ spgitur ⁊ penetrat extremū eius ad finē dorē laude: ⁊ spgunꝫ illic rami a dextra q̄ in mēbris spgunꝫ q̄ sunt inter spōdilē pmā ⁊ scdā: ⁊ ide vadit vena capillaris apud iūcturā q̄ est iter caput ⁊ collū: a q̄ rami sepanꝫ q ad pāniculū vēiūt q est coopiēs craneū. ⁊ vēiūt ad locū vbi duo cinicrāca sibi obuiāt ⁊ submergūꝫ ibi in craneo. ℂ Q̄ḋ āt post hāꝝ venaꝝ trāsmissiōes remanet ad crānei ventrē penetrat in fine dorē laude: ⁊ ide spgiꝫ ramus in duobus cēbri pāniculis ad nutriēdū eos ⁊ ad ligādū pāniculū duꝝ cū eo qḋ est in ipsius circuitu. ⁊ circa ipm postea egrediꝫ ad exteriora ⁊ pāniculū q coopit craneū nutrit: deiñ a pāniculo subtili ad cēbꝝ dscēdit ⁊ i ipo spgiꝫ: sicut arterie dispgunꝫ q̄s oēs pāniculi grossi replicatio strigit: ⁊ eas ad locū amplū q platea vocaꝫ defert in quē sanguis fundiꝫ ⁊ cōgregaꝫ: deiñ ab eo sepaꝫ iter duas replicatiōes ⁊ vocaꝫ torcular. ℂ Istis q̄z ramis cū vētriculo medio ꝓpinquāt sunt ē necē vt magne fiāt vene ⁊ extrāculari sugāt ⁊ ex sinsvijs q̄ ab eo sepātur: deiñ a vētriculo medio ad duos āñrios: eq vētriculos tēdūꝫ ⁊ arterijs ad locū illud ascēdentibus obuiant: ⁊ texitur pāniculus qui rethe vocatur secundum.

ℂ De anatomia venaꝝ manuum. Cap. iiij.

Primū āt qḋ ex spatulari diuidiꝫ vēa q̄ est cephalica cū in rectitudie sistiꝫ adiutorij: ⁊ in cutē ⁊ ptes musculoꝝ spgiꝫ manifestas: postea iuxta cubiti iūcturā in tres diuidiꝫ ptes: q̄ꝝ vna ē brachij funis q̄ sup māifestū supioris focilis extēdiꝫ: deīde ad siluestrē iclinaꝫ ⁊ ad focilis iferioris gibbositatē declinās: ⁊ i eo qḋ iferioribus ptibus rasete siluestris est spgiꝫ. ℂ Scda āt ad cubiti flexionē tēdit in māifesto ascid ⁊ ramo ascellaris cōmisceꝫ ⁊ fit ide vena nigra. ℂ Tertia āt submergiꝫ ⁊ i ꝓfūdū ēt cū rāo ē ascellaris misceꝫ. ℂ Ex ascellari ꝯo i pmis ei orꝫ ꝓcedit rami q i adiutorio submergūꝫ: ⁊ i musclis q sūt ibi spgūꝫ: ⁊ ibi finiūꝫ excepto vno eoꝝ q puēit ad ascid. Cūq; ascellaris circa cubiti puēit iūcturā i duas diuidiꝫ ptes: q̄ꝝ vna submergiꝫ ⁊ ramo cephalice ꝯiūgiꝫ q ꝓfūdaꝫ: ⁊ cū q̄ parū ꝓcedit: sꝫ postea ab eo sepaꝫ ⁊ declinat via caribi ad dōesticū: dōec ad auriclarē ⁊ ānularē puēit ⁊ ad mediū medij: ⁊ ꝑo eleuaꝫ ⁊ i ptib⁹ manus exteriorib⁹ q̄ tāgūt os diuidiꝫ. ℂ Scda āt ꝑs eius

ascellaris apud ascid in q̄tuor ptiꝫ ramos: q̄ꝝ vnus in iferibus ascid diuidiꝫ ⁊ ad rasetā tēdit. Et scds diuiꝫ supra diuisiōes ꝑmittēs diuisiōes sunt sicut illius diuisiōes. Et terti⁹ silr diuiditꝫ in medio ascid. Q̄rtus ꝯo est maior eoꝝ. ⁊ ipse est ille q manifestaꝫ ⁊ eleuaꝫ a quo ꝓcedit ramus q ad vnū cephalice puenit ramū: ⁊ fit ex eis vena nigra: cuius residuū est basilica q̄ ēt occultaꝫ ⁊ submergiꝫ alia vice. ℂ Vena aūt nigra a domestico incipit ⁊ ꝫ superius focile eleuaꝫ. deinde ad siluestrem puenit: in duas ad laude grece similitudinē diuidiꝫ ptes: quaꝝ supior ad extremū supioris focilis tēdit ⁊ vadit ad rasetā: ⁊ in pollicis dorso spargitur ⁊ inter ipsū ⁊ indicē. Pars aūt eius inferior ad extremuꝫ focilis inferioris vadit: ⁊ in tres diuidiꝫ ramos: quorum vnus ramus ad locū tendit: qui est inter mediū ⁊ indicē: ⁊ ramo q ad indicē a superiore ꝓficiscꝫ pte cōtinuaꝫ: ⁊ fit ide vena vna. ℂ Ramus ꝯo ipsius scds ⁊ ipse est secūdē ꝓcedit ⁊ inter mediū ⁊ annularē diuidiꝫ. Et ꝓcēdiꝫ itiꝫ ad ānularē ⁊ minimū. Et isti postea ꝓfūgiꝫ ⁊ i digitis spgiꝫ. ℂ De anatoꝰ vene vētrē hñtis dscēdētis. Cap. v.

Am qḋ cōpleuimus sermonē ḋ pte venaꝫ hūtis ascēdēte q̄ est duarū ptium ipsius maior. A pte vero descendente ꝑ̄ qḋ diuidiꝫ illico cū oriꝫ ab epate anteq̄ꝫ supra dorsum appodieꝫ est rami capillares q ad fascias ḋ xtri renis vadunt ⁊ sperguntꝫ in eis ⁊ in eo qḋ circa eas est sit de interioribus ad nutriendū ea. ℂ Postea ꝓcedunt ab eis due q̄ magne vene q̄ emulgentes vocanꝫ ⁊ ad renes vadunt ad sanguinis aquositatē colādā. Ren.n. nō trahit nisi nutrimēti sui qḋ est sanguinis aquositas. A sinistra āt venaꝫ emulgentiū due ꝓcedūt vene q̄ ad sinistrū masculoꝝ ⁊ feminaꝫ testiculū vadūt fꝫ modū q̄ in arterijs diximus: non. n. alteraꝫ in hoc: neq; in hoc q̄ post diuidunꝫ due vene q̄ ad duos incedunt testiculos. Et illa q̄ ad sinistrū tēdit sp a sinistra haꝫ duaꝫ accipit ramū: ⁊ fortasse iam in aliqbus tota eius origo erit inde. Illa vero q̄ ad dextrū tēdit raro a dextra istaꝫ duaꝫ emulgentiū accipit ramū: imo sepe nō ei cōmisceꝫ neq; in eo alteraꝫ qḋ a rene puenit ad testiculos: ⁊ in foramie in quo spma dsgeriꝫ: ⁊ albificaꝫ cū ꝑus eēt rubeū: ꝑꝑ multitudinē tortuositatū suaꝫ venaꝫ ⁊ reuolutionū suaꝫ. ⁊ qḋ ad eas ēt puenit a corde. Et hmōi q ḋ vene pslni i ꝯga ⁊ i collo mfricis finiꝫ: quē admodū i arterijs declarauimus. ℂ Postq̄ꝫ ꝯo due emulgētes ⁊ eaꝫ rami nascūꝫ vētrem hñs e vicino ḋ dorsū appodiaꝫ ⁊ descendē icipit a q̄ eorū oi spōdili sepaꝫ ram⁹ ⁊ i ea igrediꝫ ⁊ spgiꝫ i muscul⁹ q apḋ eas sūt positi. ⁊ vene sepāꝫ q̄ ad duo tēdūt ilia ⁊ ad vētris musclos vadūt. ℂ Postea vene ēꝫ p foraia spōdiliū igrediū

tur ad nuchã q̃ cũ ad extremũ pueniũt spõdi
lium i duas diuidunt ptes q̃z vna ad dextrã: τ
altã tẽdit ad sinistrã: τ vnaq̃q; ipsaꝝ ad vnã
tẽdit coxã. Ab vnaq̃q; tñ eaꝝ anteq̃ ad coxam
ꝑueniat decẽ separant̃ vñce q̃z vna ad duos ten
dit renes. ¶ Scḋe vo eaꝝ ptes subtiles sũt
τ capillares q̃ ad iferiora ptiũ siphac tẽdunt.
Tertia aũt i musculis spgit̃ q̃ sup coxe os exñt.
Quarta spgit̃ i musculꝰ q̃ st in ano τ i mãife
sto ex alhaui. Quita vo ad collũ matricis mu
lieꝝ vadit τ in ipso spgit̃ τ ico qḋ ei ꝯtinuat̃
τ ad vesicã tendit. ¶ Sz illa q̃ vesicã vadit in
duas diuidit̃ ptes: q̃z vna i vesica spargit̃: τ al
tera ad ipsius tẽdit collũ. τ hec qḋ pars in vi
ris ẽ valde magna pp virgã: sz i mulieribus ẽ
pua. ¶ Sexta vo ad musculos sup os femo
ris positos vadit. Et septia ad musculos tẽdit
q̃ in rectitudie corporis sup ventrẽ st posui,
Et he qḋ vene cũ extrẽitatibus venaꝝ ꝯiũ
tur: q̃s i pectore diximus ad mirach vẽtris d
scendere. Et ex haꝝ qḋ venaꝝ radice egrediũ
tur i mulieribus vene q̃ ad matricẽ tẽdũt. ¶ Et
a duobus qḋ latibus vẽaꝝ q̃ ad matricẽ tẽdũt
diuidunt̃ vene q̃ ad mãmillas ascendũt: per q̃s
mãmille matrici associant̃. ¶ Octaua vo ad vi
roꝝ τ feiaꝝ receptaculũ vadit. τ nona qḋ pue
nit ad musculos eius q̃ i coxa ẽ occultũ τ sp
gitur i eis. Decia vo a pte emulgẽtis mãife
sta veniẽs ad duo tẽdit ilia τ cũ extrẽitatibus
venaꝝ descẽdentiũ ꝯiuat̃ τ pcipue eis q̃ a pte
mãmillaꝝ descẽdunt: τ fit ex eis pars magna
q̃ ad nanuz musclos vadit. ¶ Qḋ vo ex isto
remãet ad coxã tẽdit vbi ꝑuenit rami: q̃rũ
vnus i musculis diuidit̃ q̃ supra ãtcedẽtẽ coxe
ptẽ ꝯsistunt τ alius in musculis eiꝰ qḋ i coxa
inferiꝰ ẽ τ i ipsius dõestico ꝑfunde: τ alij mul
ti rami in coxe ꝑfundo spargunt̃. ¶ Qḋ aũt
post huius totũ remãet postq̃ poplitis iun
turã paꝝ coopit in tres diuidit̃ ptes: q̃z silue
stris sup cãnã extẽdit̃ minorẽ vsq; ad calcanei
iuncturã. Et ipaꝝ media i flexiõe poplitis ex
tendit̃ descẽdẽs τ i lacertis occulti cruris facit
descẽdere ramos τ i duas diuidit̃ ptes. q̃z vna
occultat̃ in eo qḋ i interiore cruris pte existit
Alia vadit iter duas cãnas extẽsas ad antio
rem pedis τ ramo siluestri miscetur quẽ noia
uimꝰ. ¶ Tertia vo τ ipsa domestica ad locũ
cruris vẽosuz declinat τ extẽditur τ ad chaab
ad extremitatẽ cãne maioris gibbosaz τ ad pe
dis domesticũ descẽdit τ ipsa qḋ est saphena.
Iste vo tres sunt facte q̃tuor: q̃rum due silue
stres ad pedẽ veniunt a pte cãne minoris. Et
duaꝝ domesticaꝝ vna ꝯ pedẽ icedit τ i supmo
eius a pte minimũ spargitur. ¶ Scḋa vo est
illa q̃ cuz domestico ramo siluestris misc̃etur q̃
nis quã noiauimus. Et spgunt̃ ãbo i ptibus i
ferioribus. ¶ Isti qḋ st venaꝝ numeri: τ iaz
qḋ mẽbroꝝ ꝯsiliũ hñtiuz ptes maiorẽ cõple

nimus. Cõpositaꝝ vo instrũaliuz cuiuslibet ano
tõiã noiabimꝰ i dictiõe q̃ eoꝝ dispõẽs τ medi
catiua ꝯphẽdit. nũc aũt d virtutibꝰ loq icipiamꝰ.
¶ Doc. vi. cuius ẽ sũma vna τ vnum caplm.
¶ Sũma ẽ de virtutibus: cuiꝰ sex sunt capla.
¶ Sũme q̃ ẽ doc. vi. q̃ ẽ dictiõis pꝰ qḋ est de
gñibus virtutũ scḋm sermonez vl̃em. Capi. i.
Irtutuz τ opõnum adinuicẽ alie ex
alijs cognoscunt̃. Ois. n. vtꝰ opõis
exit initiuz: neq; aliq̃ opõ ꝑuenit nisi
ex virtute. Ideo vtrasq; in vno posui
mus caplo. ¶ Virtutuz aũt gñia τ opõnuz ex
eis ꝑueniẽtiuz apud medicos st tria. Que st
genus virtutuz vitaliuz τ genus virtutuz nãliũ
τ gẽus virtutuz aialiuz. ¶ Et multis qḋ phoꝝ
τ medicis oĩbus: τ pcipue. G. vĩ qḋ vnaq̃q;
virtutuz mẽbꝝ pncipale hz qḋ eius exit mine
ra τ a q̃ eius ꝑcedunt opões. Et vĩ eis quod
virtutis aialis sedes sit cẽbꝝ τ ipsiꝰ ab eo ꝑue
niant opões. Et qḋ virtus nãlis duas hz spẽs
τ vna spẽs ẽ cuius finis ẽ custodire idiuiduũ
τ ꝯseruare ipm: q̃ mĩstrat i re nutrimẽti q̃usq;
ad finẽ crescẽtie eius nutriat corpus. τ huius
qḋ spẽi sedes τ opõnũ ipsius ꝑcessus ẽ epar.
¶ Alia vo spẽs ẽ cuius finis ẽ spẽm ꝯserua
re q̃ ẽ mĩstrãs in re gñatiõis τ separat ex huori
bus corporis spmatis subaz: deĩn ipm infor
mat sui creatoris pcepto. Et huiꝰ qḋ spẽi hi
tatio τ opõnum ipsius ꝑuẽtus sunt testiculi.
¶ Vitalis vo virtus ẽ illa q̃ spũs eẽ ꝯseruat
q̃ sensus τ motus vehiculuz exit τ ipz reddit
aptũ ad eoꝝ ipressiões recipiẽda cuz ad cẽbꝝ
ꝑuenit τ facit ipm potentẽ dãdi vitã vbicunq;
expãditur. τ hꝰ qḋ virtutis sedes: τ opõis ip
sius ꝑcessus ẽ cor. ¶ Oĩbus aũt phis maio
ris. i. Aristoteli vĩ q̃ oim istaꝝ opõnum pñm
exit cor: sz pmaꝝ opõnum eaꝝ mãifestatio in
his sñdeis exit pncipijs queadmoᵐ apud me
dicos cẽbꝝ ẽ sentiẽdi pñᵐ: τ post hoc quilibet
sensus hz mẽbꝝ in q̃ eius appet opõ. ¶ Pre
terea q̃ ꝯsiderãt sic dẽm τ certificãt inueniunt
rẽ sic vĩ Aristoteli τ nõ queadmodũ ipsis vĩt
τ inuenit tractatus suos ẽctos ex ꝑpõnibꝰ
sufficiẽtibus τ nõ necessarijs. in q̃bus nõ assequũ
tur nisi qḋ ex rebus appet. Medico aũt intẽgũ
medicus nõ attinet vt ꝯsideret q̃ sit haꝝ duaꝝ
sniaꝝ veritas: sz illud ꝯsiderare pho aut physi
cus dz. ¶ Medicus aũt cũ ꝯceditur ei mẽbra
hec prenoiata istaꝝ virtutuz pncipia ex existe
re non curat in eo quod de esse medicationis
considerat an ex alijs habeãtur pncipijs, que
sunt ipsis priora vel non neq; illud ex eis exi
stit que phus non ei leuia facit.
¶ De virtutibus nãlibus q̃bꝰ mĩstrat̃. Ca. ij.
Irtutũ vo nãliũ alie sunt, q̃ sunt mi
nistrantes alie sunt q̃ ministrate. Ex
mĩstrataꝝ qḋ duo sunt gñia. vnũ ge
nus mĩstrat in re nutrimẽti ad hoc

vt indiuiduum remaneat: quod in duas partitur spēs nutritiuam τ crescitiuam: τ alteruȝ genus ministrat i nutriēte ad hoc vt remāeat spēs qd ēt in duas diuidit spēs in gñatiuam τ formatiuam. ¶ Uirtus vo nutritiua ē illa q̄ nutriēs in nutriti ꝯuertit silitudinē: ideo vt p ipm restaurationēȝ eius recupet qd dissolutū fuit. ¶ Uirtus aūt crescitiua ē illa q̄ i totius corpis diametris addit ſm ꝓportiōalitatem nālēȝ q̄tenus ipm ad finē augm̄ti ꝑducat per illud qꝫ ipm ex nutriēte ingredit. ¶ Nutritiua vo virtus crescitiue seruit eo qꝫ nutritiua qñqȝ affert nutriēs ei qꝫ dissoluitur eq̄le: qñqȝ minus qñqȝ plus. Sed crescitiua nō erit nisi cū quod ingreditur plus fuerit eo qꝫ dissoluitur. Nō tñ totū qꝫ tale erit ē crescitiua. Impinguari.n. plus macredinē in etate ꝯsistētie ē huius secte nō tñ ē crescitiua. nō ē.n. augm̄ti nisi illud qꝫ ſm nālem ꝓportiōalitatē i oibus erit diametris: q̄tenus ipm ad crescētie ꝑducat cōplementū. Deinceps vo post hoc nullo mō est crescētia: τ si sit ibi ipinguatio: quēadmōȝ qñ ꝯsistentiā nō exit ēt ariditas: τ si sit ibi macredo lȝ illud longius existat τ a nectio enēs magis: ¶ Et nutritiue qd opō tribus pticularibus cōplet opōnibus. Una ē pmutatiōis sube cōprehensu q̄ ē sanguis: aut hūor q ē in po ꝓpinq̄ in effectū silis mēbro. qd qñqȝ fallit quēadmōȝ in egritudie ꝯungit q̄ atrophia vocatur q̄ ē nutrimēti defectus. ¶ Et alia ē adherentia q̄ ē vt hoc receptū nutrim̄ti cōpleto effectū efficiat. s. vt mēbri ps fiat. qd plerūqȝ fallit quēadmōȝ in hydropisi contingit carnosa. ¶ Et 3ª ē silitudo q̄ est vt hoc receptū qd iaȝ factū est ps mēbri ponat ei ab oibus ptib⁹ silē vsqȝ in cēnª τ colore. Qd qñqȝ fallit. quēadmodū ꝯtingit in baras τ morphea. Cābiū.n. τ adherentia iā ibi sī repta: sȝ silitudo nō ibi inuenitur. Et hāc qd opōȝ efficit ꝟtus inmutatiua q̄ est vna de ꝟtutibus nutritiue τ ē i hoie vna in gñe τ ſpē° pmo sed in mēbris siliuȝ ptium diuersificat. In vnoq̄qȝ.n. mēbro existit ꝟtus ſm eius cōplōȝq̄ nutrimentū in eius cōuertit silitudinē diuersa a ꝟtute q̄ nutrimentū in similitudinē alteius pmutat. Inmutatiua vo q̄ ē in epe opōȝ efficit ton corpori cōem. ¶ Gñatiue vo ꝟtutis due sūt spēs: vna est q̄ in masculis τ feis spma gñat. Alia est q̄ diuidit ꝟtutes q̄ sunt in spermate τ permiscet eas tpando ſȝ qꝫ vnicuiqȝ ꝯuenit mēbro dās neruo cōplōnē ꝓpriā: τ ossi cōplōnē ꝓpriaȝ: hoc tñ totum ꝓuenit de spermate silium partium τ silis pmixtiōis τ hāc qd ꝟtutē vocāt medici ꝟtutē inmutatiuā pmā. ¶ Uirtus vo informatiua ipmiens est illa ex q̄ ꝑcepto sui creatoris ꝓcedit mēbrorȝ lineatio τ ipsorȝ figuratio τ ꝯcauitas τ forāia τ lenitas τ asperitas τ corȝ situs τ ipsorȝ ꝯtiguitas: τ ad vltimū opōnes q̄ ex finibus dimensionibꝫ eorȝ pendēt. Et huic quidem virtuti ministrātes sunt que rem nutrimenti ministrant ad spēm custodiendam τ sunt virtus nutritiua τ crescitiua.

¶ De ꝟtutib⁹ nālibus mīstrātibus. Ca. iiȷ.

Virtutes vo nāles q̄ mīstrāt: tñ nutritiue sunt mīstrātes sunt quattuor virtutes: attractiua: retētiua: digestiua: τ expulsiua. ¶ Attractiua vero fuit creata ad attrahēdū nutrimētū iuuatiū q̄ qd opat hoc villis mēbri in q̄ est ſm longitudinem ꝓtensis. ¶ Et retentiua fuit creata vt iuuatiuum retineat. dum ꝟtutes ipm inmutantes in eo operant que ab ipso alimentum suscipiunt: qd equidem efficitur villis: qui ex transuerso ꝓtenduntur. Et est etiam cū villi q ſm latitudinem incedunt auxiliū prebent. ¶ Digestiua vero est illa que qd attractiua attraxit τ retinuit retentiua in essentiam ꝯuertit aptaȝ virtuti in ea permutatiōem facientium operationi τ cōplōni que ꝯuersioni nutrientis in effectu est cōpetens. Hec est.n. eius operatio in iuuatiuo q̄ vocat digō. Eius vo operatio in superfluitatibus est vt si possibile fuerit eas in hanc mutet dispōnem q̄ etiam vocatur digō. Aut vt earȝ egressionem a mēbro in quo sunt retente facilem efficiat: cū expulsiōe earū attenuādo essentia si qd ꝓhibet fuerit grossities: aut igrossando si qd vetat fuerit tenuitas aut icidēdo si qd ꝓhibet fuerit viscositas. Et hoc qd opō vocat maturatio. Est tñ earȝ digō τ maturatio sinonyma dicunt. ¶ Expulsiua aūt est illa q̄ supfluitatē expellit ex nutrimēto residuam q̄ ad nutriendū nō est ꝯueniēs: aut q̄ excedit mensuram que sufficit ad nutriendū τ que non est necessaria: aut euacuat i receptaculo sibi apto sicut vrinam in vesica. Et hec quidem virtus has expellit supfluitates: aut per partes τ foramina que sunt eis preparata: vel si non fuerint ibi foramina preparata a nobili expellit ad ignobile τ a duro ad laxum. Cūqȝ in pte expulsionis fuerit declinatio materiei superfluitatis non ꝯuertit eam virtus expulsiua ab illa semita incōtrum posse fuerit. ¶ His aūt quattuor virtutibus naturalib⁹ quattuor prime seruiunt qualitates. s. caliditas τ frigiditas siccitas τ humiditas. Sȝ caliditatis seruitium omnibus quattuor pro certo est cōe. Frigiditatis vero est cum alicui earum seruit accidentaliter τ essentialr. Qd.n. frigiditati inest essentialiter est vt omnibus virtutibus sit contraria. qñ omnium virtutum operationes ꝑ motum existunt τ hoc quidem in attractione τ expulsione manifestum existit: sed digestiōe etiam qñ digestio complet partes eius quod fuit ingrossatum τ inspissatum ꝑtiendo τ adiungendo ei qd attenuatum fuit τ subtiliatum. Et hec qd motiones sunt separantes τ ꝯgregantes

¶ Retentiua vero operatur villos mouẽdo transuersos ſm figurã ↄprehẽsionis bone scãm.
Et siccitas q̃ est palliatiuã faciens ⁊ mortificans ⁊ ab oĩbus ↄhibẽs opõibus ad retẽtõẽ tñ fa
ciendã accñtalr ↄfert: qr villos ſm bone cõ
prehẽsionis figurã tẽ. Nõ ergo in opõibus
virtutũ ẽẽntialr ingreditur: ſʒ tali ꝑparat istẽ
dispõẽ q̃ ipsam suã custodit opõẽ. ¶ Et expul
siua q̃ a siccitate iuuat̃ ꝑpterea q̄ vẽtositatis pro
hibet fieri dissolõẽ q̃ ad expellẽdũ iuuat: ⁊ q̄
in eiꝰ auxiliat̃ grossitiẽ: ⁊ ꝑpterea q̄ villũ q̃ ſʒ la
titudinẽ ptẽdit expmentẽ ↄbit ⁊ inspissat ipſʒ.
Et hoc est ẽt instẽ ꝑ preparẽ: ⁊ nõ est in ipsamet
opõe auxiliũ ferre. Et frigus nõ intrat in ses in
diũ harꝫ ꝟtutũ nisi ꝑ accñs: si.n. in ipsamet in
grederet̃ opõibus noceret ⁊ motõẽs debilita
ret. Siccitas ꝟo in triũ ꝟtutũ opõibus necia
existit: que sunt due mutatiue localiter ⁊ retẽ
tiua. Duabus ꝟo localiter mutatiuis: q̃ sunt
attractiua ⁊ expulsiua ꝓbet siccitas auxiliũ eo
q̄ multã eis efficit sustẽtationẽ q̃ in motu est
necia: motu. vʒ. ꝑ q̃ has ꝟtutes ad suas de
ferr opões ipulsiõe vehemẽti q̃ ⁊ talẽ q̃lis est
ipsa hũoralis ↄhibet siccitas cũ in suba fuerit
spũs: aut instrũ sʒ retẽtiue ꝑp constrictionem.
¶ Digestiua aũt plꝰ idiget hũiditate. ¶ Poꝰ
hec dr cũ iter q̃litates actiuas ⁊ passiuas ↄpa
rauerit inq̃litati iste ꝟtutes eis idigẽt repie
retur ẽt retẽtiuã plus idigere siccitate q̃ calidi
tate: eo q̄ tps in quo gescere dʒ villus retẽtiue
maius est tpe in quo moueri dʒ villus qui ſm
amplitudinẽ tendit ad ↄstringendũ. Nã tps
q̃d est mouẽdũ est illud q̄ caliditate idiget: ⁊
est breue ⁊ totũ reliquũ tps eius opationis est
ad tenẽdũ ⁊ ad gescẽduʒ. Et qr puerorꝫ cõplo
plus declinat ad humiditatẽ: iõ ꝟtus hec in
eis plus ẽ debilis. ¶ Attractiua ꝟo plus idi
get caliditate q̃ siccitate: qr caliditas adiuuat
in attractõe in eo q̃d maior ps sue opatõis est
mouere: ⁊ plus necesse est ei mouere pres sui
instrũ q̃ getas facere ⁊ cũ siccitate stringẽ. Hec
eni ꝟtus nõ nisi idiget multo motu: sʒ plerũq̃
ẽt motu idiget vehemẽti. ¶ Et attractio qdẽ
fit aut ꝟtute attractiua quẽadmodũ magnes
attrahit ferrũ: aut iplẽdo vacuũ sicut aq̃ trahi
tur in azaracha: aut calore sicut in lãpade attra
hit̃ oleũ: sʒ hec ps tertia reducat̃ necño ad iplẽ
dũ vacuũ apud certificantes imo est ipsamet.
¶ Cũ ergo ꝟtus attractiua caliditatis hũerit au
xiliũ fortior erit attractio. ¶ Expulsiua vero
minus idiget siccitate q̃ attractiua ⁊ retẽtiua
nõ.n. idiget ↄstrictiõe retẽtiue: neq̃ isepabili
tate attractiue ⁊ ↄstrictiõe eius ⁊ circũdatiõe
attracti tenẽdo pres instrũ: donec ad illas alte
rius pars attractio ꝑueniat. Et ad vltimũ nul
lo mõ idiget expulsiua qete sʒ motu ⁊ ispulsa
tiõe pauca q̃ ad exp̃mẽdũ ⁊ ad expellendũ ta
li adiuuet mẽsura: q̃tenus ꝑ ipsaʒ remaneat
instrũ ſm figuram expressionis ⁊ ↄstrictionis cõ
seruans quẽadmodũ in retentiua tps lõgũ ⁊
in attractiua tps breue est neciũ donec primũ
attractio vnã applicet alij: iõq̃ siccitate paruꝫ
indiget. ¶ Que aũt plus eis oĩbus idiget ca
liditate est digestiua q̃ siccitate nõ idiget: sʒ hu
miditate vt nutrimẽto efficiat ⁊ ad penetrãduʒ
i forãia ⁊ ad figuras recipiẽdas aptũ reddat.
¶ Neq̃ ꝑt aliq̃s dicẽ q̄ si hũiditas i digerẽ
do eẽt iuuatiua pueri possent res duras dige
rere. Non.n. ↄuẽit pueris nõ posse istud: ⁊ iu
uenibus posse ꝑp hoc: sʒ ꝑp hõgeneã ⁊ hõge
nee elõgatiõeʒ. Qd.n. ex rebus durum existit
cõplexioni puerorꝫ nõ est hõgeneũ. Uirtutes
igit̃ digestiue corã eõ nõ opant̃: neq̃ ipsuʒ re
cipiunt retentiue: sʒ cito ipsum expellũt expul
siue. Iuuenũ vero cõplexionibus est id ↄue
niens: ⁊ ad eos nutriendos ↄueniens. Et ex
hoc q̃d collectuʒ est q̄ retentiua indiget con
strictione ⁊ figurarꝫ ↄstrictiõis fixione longo
tpe ⁊ pauco motionis adiutorio. Et attracti
ua ↄstrictione indiget ⁊ fixione ⁊ ↄstrictionis
tpe breuissimo ⁊ in motu multo indiget auxi
lio ⁊ expulsiue est neciũ stringere tñ sine fixio
ne de q̃ nõ est curãdũ. Et idiget adiutorio ad
motũ faciendũ. Et digestiue est neciũ eq̃le ⁊
tẽperatẽ: iõq̃ ꝟtutes iste q̃litates illas q̃uor
inequaliter operari faciũt ⁊ eas seq̃tr indigẽt.

¶ De virtutibus animalibus. Cap. iij.

Uirtutes autẽ animales intelligi vo
lunt per illas ꝟtutẽ illã que cum in
mẽbris recepta fuerit preparabit ad
recipiendũ virtutem sensus ⁊ morꝰ
⁊ opationes vite q̃bus ẽt admiscẽt̃ timoris
⁊ ire motiones ꝑpterea q̄ in eis reperiunt dila
tationeʒ ⁊ constrictionẽ: que accidit spũi qui
huic ↄpatus est virtuti: ¶ Nos aũt explana
bimus summã hanc ⁊ dicemus q̄ quẽadmodũ
ex humorꝫ spissitudine ſm aliq̃s cõplõẽ substã
tia generat̃ spissa que est mẽbrum aut ps mẽ
bri: ita ex humorum vaporibus ⁊ eorum sub
tilitate ſm aliq̃s cõplõnem substãtia generat̃
subtilis q̃ est spũs. ⁊ sicut apud medicos epar
prime gñationis est principiũ ita cor gñatõis
2e principiũ existit. ¶ Et hic spiritus cũ ſʒ cõ
plõẽ ꝑuenit quã dʒ habere ad hanc virtutem
recipiendã preparat̃. deinde oĩa alia preparat
mẽbra ad recipiendũ oẽs alias virtutes aiales
⁊ ẽt reliq̃s. ¶ Uirtutes equidẽ aiales in spũ
quidẽ ⁊ in mẽbris nõ ꝑueniunt nisi postq̃ hec
vitalis prouenit virtus. Iõ q̄ lʒ virtutes aia
les alicuius mẽbri destruant̃: viuũ tñ mẽbꝫ
adhuc existit nisi hec ꝟtus in eo fuerit destru
cta. Nõne vides q̄ mẽbrũ stupidũ aut paraly
ticũ vtrũq̃ qꝫ ſm hitudinẽ est nõ hñs sensuʒ nq̃
motũ aut ꝑp ↄplõẽʒ q̃ ↄhibet ipsum eos reci
pere: aut ꝑp oppilatõẽ q̃ accit iter cerebrũ ⁊ ipſʒ
inertiis q̃ ad ipsũ ꝑueniũt. ⁊ tñ ipsum est viuuʒ.

¶ Et membrum cui accidit mors est nō hn̄s sensum neq3 motū ꝛ accit ei vt putrefiat ꝛ corrūpat. In mēbro ergo paralitico est v̄tus que eius custodit vitā: donec cū remotū fuerit qd̄ ꝓhibet ꝓfluat ad ipsum virtus sensus ꝛ motus. Ipm nāq3 ꝑparatū erat ad suscipiēdū eā ꝓp v̄tutis vitalis lanuatē i eo. Prohibēs.n. nō ꝓhibuit nisi vt nō eā in effectu reciperet sed mēbrū nō sic est mortuū. ¶ Et ꝑpānis nō est v̄tꝰ nutriēdi tm̄ ita vt dicamus qꝫ q̄diu v̄tus nutriēdi affuerit viuū erit: ꝛ cū destruet erit mortuū: qm̄ hoc ipm v̄bum virtutis afferemus nutritiue. fortasse.n. pleruq3 in aliq̄ eius opō destruct ꝛ mēbrū viuū remāebit. ꝛ fortasse plerūq3 remāebit eiꝰ opō ꝛ mēbrū tēdit ad morē. ¶ Et si v̄tꝰ nutritiua iꝗtū ē nutritiua eēt ipsa v̄tus q̄ ꝑpat ad sentiēdū ꝛ mouēdū: vegetabilia ꝑpata forēt ad sensū ꝛ motū recipiēdū. Restat ergo sit vt ꝑpās alia res q̄ ꝓpriā seq̄t ꝯplonē q̄ vocat v̄tus vitalis. ¶ Et ipsa qdē ē pria virtus q̄ i spū ꝓuēit cū spūs ex subtilitate vapo rū ꝓcedit: deīn spūs ꝑm phm Ar. p eā recipit ꝑncipiū ꝑmū ꝛ aiam ꝑmā ex q̄ alie ꝓfluūt virtutes. ¶ Pars v̄o virtutū opōnes nō ab hoc ꝓuēiūt spūi in ꝑncipio rei: sicut ēt sensus visus apud medicos nō ꝓuenit p spm aialē q est in cerebro nisi ad chrystalloidē penetret aut ad linguā aut ad alia. cū ergo ps spūs in ventriculū peruenerit: cerebri cōplonē recipiet ꝛ erit cōueniens vt ex eo ꝓueniāt virtuti opōnes q̄ i eo ꝑꝰrepte sit: ꝛ silr i epe: ꝛ silr i testicul. ¶ Et apd̄ medicos qd̄ nisi postq3 spūs i cerebro ad aliā ꝓuenit cōplonē nō ꝑparat ad recipiēdū aiā que est ꝑncipiū motus ꝛ sensus: ꝛ silr in epe: l3 pria cōplo iā iuuerit ad recipiendū virtutē primā vitalē: ꝛ silr in vnoq3q3 mēbro: apud eos enī vnūq̄q3 opōnū genus aliā h3 aiā: ꝛ neq3 est aia vna ex qua virtutes iste ꝓfluunt qm̄ huius sūme aggregatio est aia. Et si qdē pria cōplexio iā adiuuit ad virtutē ꝑmā recipiendā: tunc iā dedit vitalē vbi ꝓuenit spūs ꝛ virtus q̄ sunt eius ꝑfectio. ¶ Hec āt virtus apud eos nō sola sufficit vt spūs p ipsam oēs alias suscipiat virtutes nisi ꝓpa ꝓuenerit cōplo. ¶ Preterea dixerūt qꝫ virtus hec ꝑter hoc qꝫ ipsa est ꝑparās vitā: est ēt motus subē spūalis subtilis ꝑncipiū ad mēbra ꝛ ꝑncipiū ꝯstrictōis ꝛ dilatatōis aeris attracti ꝛ pulsus. Affert enī adiutoriū in cōpōne vite. qd̄ est passio ꝛ in cōpōne opōnū aie ꝛ pulsus ꝑbet auxiliū qd̄ est actio. ¶ Et hec qdē virtus virtutibus nālibus silatur tm̄ q3 nō voluntate ꝓueniunt vñ ꝓfluunt ē silatur virtutibus aialibus ꝓpter opōnū earū diuersitatē ipsa.n. dilatat ꝛ ꝯstringit simul. mouet ergo duobus motibus ꝯtrijs. ¶ Phi aūt cū aiam dicunt aiam terrenā dicere volūt perfectionē corporis nālis instrīalis. Et volunt dicere ꝑncipiū oīū virtutū ex quā ineipsis motus ꝯueniunt ꝛ opōnes diuerse. Erit igit hec virtus ꝑm phoꝝ intiam virtus aialis: sicut virtutes nāles quas noiauimus apud eos virtutes vocantur aiales. Qd̄ si noluerint dicere aiam ꝑm hanc intentionē: sed volunt dicere virtutē que est principiū cōprehendendi ꝛ mouendi qd̄ ex aliqua ꝓuenit cōprehensione voluntarie. Et nālem volunt dicere pro oī virtute ex qua opō ꝓuenit in suo corpore ꝑm huius forme diuersitatē nō erit hec virtus aialis: sed erit nālis ꝛ altioris ordinis q̄3 sit virtus quā medici vocant nālem. ¶ Et si nalem vocauerint illas que rem nutrimenti ministrat ꝛ ꝓcreat: siue ad hoc vt remaneat indiuiduū: siue vt remaneat spēs non erit hec nālis sed erit tertiū genus. ¶ Et qz ira timor ꝛ similia eoꝝ huius virtutis sunt passiones: tunc l3 eoꝝ principia sint sensus ꝛ estimatio ꝛ virtutes apprehendentes hinc tn̄ cōparate sunt virtuti. Huius aūt virtutis declarationū rōnē certificare ꝛ an sit vna an plures q̄3 vna in sapia coniicietur naturali que philosophie pars existit.

¶ De ꝟtutibus aialibꝰ cōphēdētib. Cap.v.

Virtute aūt aiali due copulantur virtutes: quarū ipsa est sicut genus: vna est sicut virtus cōprehensiua: ꝛ altera virtus motiua. Et cōprehensiua quidē est sicut duarū virtutū genus. Una est virtus comprehensiua manifeste ꝛ altera virtus comprehensiua occulte: ꝛ virtus qdem manifeste cōprehensiua est sensibilis que est genus ꝑm quosdā quinq3 virtutū. ꝛ.viij. ꝑm alios. Qd̄ si dixerimus qꝫ sint.v. erunt virtus videndi: ꝛ virtus audiendi: ꝛ virtus gustandi: ꝛ virtus tangendi: ꝛ virtus odorandi. Et si dixerimus qꝫ sint.viij. erit huius cā qꝫ pluribus certificatoꝝ vr qꝫ tactus sit plures virtutes.i.quatuor ꝛ ponunt ꝓpter vnūq̄q3 quatuor generum tactus virtutē per se l3 in mēbro sensibili sint cōia sicut gustus ꝛ tactus in lingua: visus ꝛ tactus in oculo: hoc aūt certificare est phi. ꝛ virtus qdem cōprehensiua occulte ꝛ non sentiens est sicut genus quinq3 virtutum. Una est virtus que vocatur sensus cōis ꝛ phantasia ꝛ apud medicos quidē sunt vna virtus: s3 apud certificātes qui sunt ex phis: due sunt virtutes. ¶ Sensus.n. cōis est illa que oīa sensu ꝑcepta recipit. ꝛ ꝓpter eoꝝ formas patit que in ipsa copulant. ¶ Phantasia vero est illa que eas custodit postq3 ꝯiūgunt ꝛ retinet eas post sensus absentiā. Et que harū duarū est recipiēs alia est a custodiēte. Hoc aūt certificare est phi. Sed qualitercūq3 fuerit eius sedes ꝛ opōnis eius ꝑncipium est anterior cerebri ventriculus. ¶ Et scda quidē est virtus quā medici vocant cogitatiuā. Sed certificatores vocant q̄nq3 imaginatiuā: q̄nq3 cogitatiuā. Si.n. imperauerit ei virtus estimatiuam aialis quam postea noiabimus

tiua ⁊ ipsam ad suam peruenit operationem
vocant eā imaginatiuā: Et si ꝟtus rōnalis ei
imperauerit ⁊ reduxerit eā ad illud qḋ ꝓcessit vo
catur ꝟtus cogitatiua. ¶ Quocūq; tn̄ modo
fuerit inter hāc virtutē ⁊ p̄mam existit drīa ꝙ
p̄ma est recipiens ⁊ custodiēs id qḋ ad eā pue
nit de formis sensu ꝑceptis: ⁊ ista ē illa q̄ se exer
cet in eas que i imaginatiōe recōdita sunt exer
citio cōponēdi ⁊ diuidēdi: ⁊ singulas percipit
formas queadmodū ad eā ꝑueniunt a sensu: ⁊
alias formas ab eis diuersas sicut hoiem q in
monte volat smaragdino. Sed phātasia non
ponit corā te nisi q̄tū recipit a sensu: ⁊ huius
qḋ ꝟtutis sedes est ventriculus cebri medius.
Et hec qḋ ꝟtus est insiꝫm virtutis q̄ ꝓculdu-
bio in aiali est occulta cōprehēsiua ⁊ est existi-
matiua: ⁊ ipsa qdem est ꝟtus q̄ aial iudicat ꝙ
lupus est inimicus ⁊ filius est dilectus: ⁊ q an-
nonam p̄bere ꝯsueuit est amicus a quo nō est
fugiendum. Et hoc iudiciū ꝫm modum existit
nō rōnalem. amicicia. n. ⁊ inimicicia nō sensu
sunt ꝑcepte: neq; sensus eas cōp̄hendit: neq; d
eis iudicat nisi ꝟtus alia ⁊ lȝ nō sit cōprehēsio
rōnalis: est tn̄ ꝓculdubio aliq̄ apprehēsio nō
rationalis. ¶ Hō ēt plerūq; vtit̄ hac ꝟtute in
multis suoꝝ iudicioꝝ ⁊ ꝓcedit in hoc queād-
modū aial nō rōnale. ¶ Et hec qḋ virtus di-
uidit̄ a phātastica: qm̄ phātasia sensu percepta
retinet: ⁊ hec in ꝑceptis sensu intentiōes discer
nit non sensu ꝑceptas: ⁊ sepat̄ ab ea quā ima-
ginatiuā vocamus ⁊ cogitatiuam: qm̄ illius
opationes nullū sequit̄ iudiciū: sed istius ope
rationes nō solū iudiciū sed ēt iudicia sequūt̄
⁊ illius opōnes sunt in sensu ꝑceptis cōpositio
nem facere: ⁊ istius opō in sensu ꝑceptis iudi-
care intentiōes extra sensum: ⁊ queadmodū
in aiali sensus est iudicās de formis sensu ꝑce
ptis: silr̄ existimatiua est iudicās de intentioni
bus illaꝝ formaꝝ q̄ ad existimationē ꝑueniūt
⁊ nō ad sensum. ¶ Quidā aūt hoiū sunt qui
p̄sumunt ⁊ hanc virtutē imaginatiuā vocant
lȝ nō inde curam⁹: qꝛ d noibus nō disputam⁹
sed intentiōes ⁊ drīas intelligere dēmus ⁊ me
dico qdem nō est curādū vt hāc virtutē sciat.
Impedimēta nāq; opōnum eius: ⁊ impedi-
menta opōnum aliaꝝ ꝟtutum q̄ sunt antequā
ipsa sequētia sunt sicut phantasia ⁊ imaginati
ua ⁊ mēorialis quā postea noiabimus: ⁊ me-
dicus qdem nō curat nisi de ꝟtutibus ex qui
bus cū in suis impedimētis accit lesio ꝑuenit
egritudo. Nō si lesio accit opōni alicuius vir-
tutis eā impedimentū qḋ accit p̄us opōni alte
rius ꝟtutis q̄ ei: fueritq; impedimentū illud
secutū maliciam cōplexiōis alicuius mēbri aut
corruptionem cōpōnis sufficit medico vt sci
at impedimentū illud ꝑꝑ maliciam cōplexiōis
mēbri: aut sue cōpōnis corruptionē accidis-
se: ad hoc vt cū medicina ei subueniat aut ipsȝ
ab eo custodiat: ⁊ nō curat scire dispōnem vir
tutis cui qḋ accit non accit nisi alio mediante
postq̄ sciuerit dispōnē eius cui accit illud qḋ
accit sine medio. ¶ Tertia vero illaꝝ q̄s no-
minant medici est quinta: aut q̄rta cū certifica
uerimus q̄ est ꝟtus ꝯseruatiua: ⁊ memorialis
⁊ est thesaurus eius qḋ ꝑuenit ad existimatiuā
de intentionibus in ꝑceptis sensu ex formis
eoꝝ sensu ꝑceptas: sicut phantastica est tesau-
rus eius qḋ ꝑuenit ad sensum ex formis sensu
ꝑceptis ⁊ eius qdem locus est posterior cere-
bri ventriculus. ¶ Hic ꝟo est locus ꝯsidera-
tionis physice. vtꝫ virtus ꝯseruatiua ⁊ memo
rialis ⁊ virtus q̄ reducit illud qḋ ē absens ad
memoriā ex eis q̄ ab existimatiua sunt reposi
ta sit ꝟtus vna aut virtutes due. Medico tn̄
nō est inde curandū: qm̄ nocumēta q̄ eis qua
litercūq; sint accīt sunt homogenea: sunt enī
nocumenta q̄ in ventriculo cerebri posterior
accīt: vel de gn̄e complexiōis vel de gn̄e cōpō-
nis. Virtus ꝟo cōprehensiua q̄ est vna de vir
tutibus aie cōprehēsiuis est humana rōnalis.
Et qꝛ medici virtutē existimatiuā nō ꝯsidera-
uerunt ꝑꝑ cām quā diximus: iō hanc virtutē
nō ꝯsiderauerūt. Nō. n. fuit coꝝ ꝯsideratio nisi
in opationibus trium virtutum tm̄ ⁊ nō aliis.

¶ De virtutibus aialibus motiuis. Cap. vi.

Motiua ꝟo virtus est illa q̄ chordas
ꝯtrahit ⁊ laxat ꝑꝑ qḋ mouent̄ mēbra
⁊ iuncture dilatatiōe sua ⁊ flexione
Et eius qḋ penetratio est in neruis
qui sunt cum lacertis cōtinui. Et est genus. qḋ
ꝫm specificationem principij motuum specifi
catur. In vnoquoq; igitur musculo est alia na
tura que est sequens iudicium existimatiue a
qua prouenit cōmunis consensus.

¶ De opōnibus. Cap. postremū h⁹ doctrīe.

Dicemus ꝙ opōnum singulariū alie
sunt q̄ ab vna cōplent̄ ꝟtute. verbi
gr̄a digō. Alie q̄ a duabus cōplent̄
ꝟtutibus sicut cibi desideriū qḋ cō-
plet̄ a virtute nāli attractiua ⁊ a virtute sensibi
li q̄ est in ore stomachi. Attractiua ꝟo operat̄
ex hoc ꝙ mouet villum qui ꝫm longitudinē
protendit̄ retinendo illud qḋ attrahit̄ ⁊ fugē
do ex humoribus qḋ est sibi proprium. Sensi
bilis aūt operat̄ in hoc ꝙ hanc sentit passionē
⁊ qꝛ sentit mordicationē colere nigre q̄ est ex-
citans desiderium cuius esse noiauimus. Et
hanc qḋ operationē nō dicemus duabus cō-
pleri virtutibus: nisi iō ꝙ cū sensibili acciderit
nocumentū destruet̄ intentio q̄ vocat̄ fames
⁊ desideriū: neq; desiderabitur cibus lȝ eo cor
pus indigeat. ¶ Et silr̄ trāsglutiēdi opō dua-
bus cōplet̄ virtutibus. vna est attractiua nālis
⁊ altera est attractiua volūtarie. ⁊ p̄ma quidē
suam complet opōnem per villum qui ꝫm lō-
gitudinē ꝓtendit̄ q est in ore stōi ⁊ isophagi.

Et scde complet operatio p villā lacerti transglutiendi. ¶ Cūq; vna duar̄ virtutū destruet̄ transglutiendi opō durior pueniet: sed qn̄ nō fuerit destruct̄: sed cū illa nō opata fuerit: erit transglutiendi opō difficilis. Nōne vides q̄ cū ōsideriū nō recte pcedit: durior puenit opō transglutiēdi illud qd nō desiderat: imo cū abhorremus aliquā rem nausea nobis puocabit̄ et cū eam postea trāsglutire voluerimus et tēr rita fuerit ab ea virtus nr̄a attractiua ōsideratiā dura erit opō volūtarie trāsglutiēdi. ¶ Transitus quoq; nutrimēti pficitur virtute mēbri īpellentis a quo pcedit attractiua mēbri ad q̄ accedit. ¶ Et silr supfluitatum egressio q̄ fit p duas vias. ¶ Et fortitā plerūq; existunt opō nis pncipiū due virtutes. s. aialis et nālis et fortasse plerūq; exīt cū ea virtus et qualitas sicut infrānis q̄ phibet mās et iuuat expulsiua in paritate supfluitatū q̄ descendunt a mēbro et vetat et in faciē reuerberat. ¶ Et fricatio qdez q̄ litas pp̄ter duas phibet res. s. cū cēnna subaz eius qd effundit̄ ingrossando: et coangustādo poros. Et tres tertia q̄ est p accn̄s q̄ est qua caliditas extinguit̄ attractiua. et qualitas calidi tatis attrahit p illud qd istis opponit̄ modis quos pdiximus. ¶ Et caliditatis qdem q̄litas et necessitas vacui nō attrahūt in pmis nisi illud qd est subtile et postea qd est spissuz. ¶ Virtus vero attractiua naturalis non attrahit nisi qd est ei magis conueniens: et qd nature eius est pprium attrahere: et plerūq; qd est magis spissum est magis pprium et magis conueniens.

¶ Fen. ij. li. i. cānonis incipit: cuius sunt doc. iij.

¶ Doctrina prima est de egritudinibus.

¶ Doctrina secunda est de causis.

¶ Doctrina tertia est de accidentibus.

¶ Doctrine primi sunt octo capitula.

¶ De doc. cāe et egritudīs et accn̄tis. Cap. i.

D Icemus q̄ cā in libris medicorum est id qd primo est et ex quo puenit inuentio alicuius dispōnis in corpore humano aut eius fixionis. ¶ Et egritudo est dispō nō nālis in corpe humano ex q̄ in opōne essentialr puenit nocumentum puentū pmo. Et est aut cōplō nō nālis aut cōpō nō nālis. Et accn̄s res q̄ hāc sequitur dispōnem q̄ est nō nālis siue sit nāli ōria sicut dolor in colica: siue nō sit ōria sicut rubedo multa maxille in pipleumonia. ¶ Cause exemplū ē putredo. Egritudinis exēplū est febris. Exēplū accidēns ē sitis et dolor capitis. ¶ Cause quoq; exēplū est replō in receptaculis q̄ ad oculū descendunt. Exemplū egritudinis opilatio in vuea q̄ est egritudo instrālis vel cōpositionalis. Exemplū accn̄tis ē destructio visus. ¶ Exemplū ēt cāe est reumatismus acutus. Exemplū egritudinis est apā in pulmone Exemplum accn̄tis est rubedo ambar̄ maxillarum et gibbositas vnguiū. ¶ Accidens autē vocatur accn̄s respectu sue essentie aut compōne eius cui accit et vocat̄ signatio respectu cōsiderationis medici ad ipm et pcessionis eius ab eo ad sciendum egritudinis essentiā. ¶ Et est cum egritudo fit alterius egritudinis causa sicut colica sincopis aut paralysis aut epilepsie. ¶ Accn̄s quoq; plim est causa egritudinis sicut i colica dolor fortis q̄ fit cā vt accidat sincopis: et sicut dolor vehemens qui fit cā apatis pp̄terea q̄ mere ad locū descendit doloris. Et plerūq; etiā ipm accn̄s fit egritudo quēadmodum dolor capitis q̄ ex febre accit: cū qn̄q; figitur et tandiu fit mansiuus donec fit egritudo. ¶ Et est etiam cum vna res cōparatione sui et rei q̄ est ante ipsam: et rei que est post ipsam est egritudo: et egritudo et accn̄s et cā: quēadmodum verbi gratia febris ethica: q̄ est accidens apatis pulmonis: et est egritudo fm se et est cā debilitatis stōi. et sicut dolor capitis quī accidit ex febre qn̄ dolor ille figitur: q2 est accidens febris et egritudo in se: et plerūq; prouenit ex eo febris. et est ipsius causa.

¶ De diuisionibus dispōnum corporis hūani et de generibus egritudinum. Cap. ij.

C Orporis hūani dispositiones fm G. sunt tres. Sanitas que est dispositio per quam corpus hominis in sua complexione et compositiōe talē existit vt ex eo operationes eius omnes pueniant incolumes. ¶ Et egritudo que est dispositio in corpore hois huic ōria. et dispositio que est apud eum neq; sanitas neq; egritudo: aut ideo quod nō est sanitas in vltimo aut egritudo in vltimo quēadmodum corpora senum et conualescentium et puerorū: aut ideo q̄ ambe res in vno tpe in duobus sunt copulate mēbris aut in vno membro sz in duobus generibus remotis: sicut qui est in complexione sanus: et in compositione eger. exempli causa aut in vno membro duorum generum propinquorum sicut qui est sanus in figura et non sanus in q̄titate et situ: aut qui est sanus i duabus qualitatibus passiuis et non sanus i duabus qualitatibus actiuis: aut vicissitudie duarum rerum in duobus tpibus sicut qui sanat̄ in hyeme et infirmatur in vere. ¶ Egritudinū vero alie sunt que sunt simplices alie sunt que sunt composite. Simplices autē sunt que sunt vna ex speciebus egritudis complōnis aut vna ex spēbus egritudinis compōnis quam postea noiabimus. ¶ Cōposite vero sunt i qbus due spēs aut plures coniungunt̄ ex qbus vna componitur egritudo. ¶ Incipiemus igitur prius loq de egritudibus simplicibus: et dicemus q̄ egritudinum simplicium gn̄a sūt tria. ¶ Primū est genus egritudinū q̄ mēbris cōs

paralē qz ptes sūt siles. ⁊ sit male cōplonis spēs ⁊ ipse qd nō sit cōpate mēbris qz ptes eī siles nisi iō q i pmis ⁊ cēntralr gub⁹ accīt silib⁹ ⁊ p eas mēbris accīt cōpositis. ita vt posse sit imagiari eas cōphēsas ⁊ reptas eē i qcūqz mēbroz volueris qz ptes sūt siles ⁊ nō cōposita. ℂ Et fz gen⁹ ē egritudis mēbroz officialiū q̄ sī egritudies cōposite que membris cōpositis accīt q̄ ex mēbris cōponūt quoz ptes similant. mēbra dt officialia sunt opōnū instra. ℂ Et tertiū est genus egritudinū cōium que membris accīt. q̄rū ptes similant ⁊ accīt instralibus siquīz sūt instralia ita q nō seqt eas instralibus accidē ppea q simplicibus acciderūt. ⁊ hec qd sunt q̄ cōtinuitatis solo vocat ⁊ ipe is dissolutio. Solo eni cōtinuitatis plm accidit iūcture ita q simplicibus mēbris ex qbus iūctura fuit cōposita nllo mō accidit. Et plerūqz accit neruo, aut ossi aut vēis solūmō. ℂ Et ad vltimum qd egritudinū tria sūt gña. egritudies q̄ cōplōnis sequūt maliciā ⁊ egritudies q̄ maliciā sequūt cōpōnis. ⁊ egritudies q̄ cōtinuitatis solonē sequūt. ⁊ ois egritudo q̄ vnā haz seqtur ⁊ per eam ēsist ei cōperatur egritudines autem cōplonis sexte sunt qui sunt. xvi. quas noiauim⁹.

ℂ De egritudinib⁹ cōpōnis. Cap. iij.

Ompōnis egritudies q̄noz cōphēdūtur gñibus egritudies creature. egritudies q̄titatis. ⁊ egritudines nūeri ⁊ egritudies situs. ℂ Et creature qd egritudies q̄nor cōphendunt gñibus. egritudies figure ⁊ est vt figura a suo cursu nāli mutetur: ⁊ ex eius motu prouēiat in opōne nocumētū sicut ē tortura reni ⁊ recurudo torti q̄dratura rotundi ⁊ rotūditas q̄drati. Cuiusmōi est capitis rotūditas cū latitudie cū puerienē iā ipedi⁹ ⁊ multa stōi rotūditas ⁊ vt in cristalloid non sit pua latitudo. ℂ Et 2ᵐ est egritudies viaz q̄rūz sunt tres spēs: qz aut dilatantur sicut dilatatur oclus ⁊ sicut sebel ⁊ varices: aut cōstrigūt sic cōstrigit oclus ⁊ penetratio attrahēdi aerē ⁊ meri. aut claudūt sic opilatio forais vuee ⁊ venaruz epatis ⁊ aliorum. ℂ Etiā tertiū est egritudines receptaculorū ⁊ ventriculorum q̄rum sunt. 4. spēs. qz aut fiunt maiora ⁊ dilatant sicut testiculorum dilatat folliculus: aut miorātur ⁊ constrigunt sicut mioratio ⁊ cōstrictio stōi ⁊ cōstrō ventriculorū cerebri cum est epilia: aut opilant ⁊ implent sicut opilatur ventriculi cerebri cum est apoplexia aut euāntur ⁊ deserūtur sicut euantur ventriculi cordis sanguine cū multum gaudium pniciosum adest aut multus timor pniciosus. Et q̄ruz est egritudines superficiez mēbrorum: ⁊ sunt qz aut fit lene qd debet esse asperum os stōi ⁊ intestia cū leniuntur aut exaspatur qd dz esse lene sint trachea arteria qñ exasperatur. ℂ Egritudinū āt q̄titatis due sunt spēs quia aut sunt ex gñe augmenti sicut est elefantia ⁊ magnitudo vge ⁊ ē egritudo q̄ vocat cherstn⁹. Aut sic accit cuidā hoi q vocabat. Nicomachus cuius oia mēbra adeo creuerunt: q se mouere nō potuit. aut sunt ex gñe dimiutōis: sic siccitas ligue ⁊ pupille aut vt ptisis. ℂ Numeri quoqz egritudies aut sunt ex gñe augmēti: ⁊ hoc qd augmentū aut ē nāle sicut dēs additus aut digitus additus. aut est nō nāle sicut glādula aut lapis: aut ex gñe dimiutōis: ⁊ diminutio hec aut est nālis sicut cū alicui non creat digitus: aut nō nālis sic cū alicui abscidit digit⁹. Egritudies vo situs: ⁊ situs qd fm G. dī p loco ⁊ dī p societate sunt. 4. Erit⁹ mēbrī a iunctura sua: aut vt a suo moueat situ ita q nō egrediatur sicut sissura q̄ cōpatur i estinis. Aut moueat subito motu in eo nō fm cursuz nālē nz voluntariū sicut tremor: aut in suo figat loco ⁊ non moueat ab ipso quēadmoduz accit ei cū iūcture in egritudine podagre idurant. ℂ Egritudines vo societatis oēm colligūt dispōm quā hz mēbrū cōpōne sua ad illud qd sibi vicinū exit siue ei appropiquet siue ab eo elōget nō fm cursū nālē. ⁊ est duaz spēruz vna est vt accidat ei prohibitio motus sui ad ipm: aut vt duriter sit postq̄ posse erit sicut digitus cū sibi tāgere vicinū phibet. aut cū accīt ei vt ab eo moueri phibeat: aut vt separetur ab eo postq̄ erat posse aut fit difficile sicut palpebr relaxatio ⁊ iuncturarum laxatio in palysi ⁊ durities apiendi manum ⁊ aperiendi oculuz.

ℂ De egritudib⁹ solutōis cōtinuitatis. Ca. iiij.

Olutiones vo cōtinuitatis egritudo plerūqz accidit cuti: ⁊ vocat excoriatio: aut scarificatio. ⁊ plerūqz accidit carni q̄ est ei ppiq̄ in q̄ nonduz factū est pus ⁊ vocat plaga. Sed cum pus fit ibi vocatur vlcus. Fit autem pus in ea ppea q sup fluitates in eam euāntur eo q est debilis: ⁊ p pterea q sm nutrimentum digerere non valet ⁊ super fluitas in ipsum cōuerat. plerūqz tñ dī plaga: ⁊ vlcus solo cōtinuitatis q̄ accidit cuti. ⁊ non carni. Quinqz etiam accidit ossi que ipsum in duas frangit partes: aut in partes magnas: aut paruas: aut est cadens fm lōgitudinem scidens ipsum aut contingit vt cadat in cartilaginibus secundum tres dimensiones: aut vt accidat neruis. ℂ Sed si latitudinem acciderit vocatur incisio. ⁊ si acciderit secundū longitudinem ⁊ eius numerus nō fuerit multus vocatur scissura. ⁊ si eius numer⁹ fuerit multus vocatur contusio. ℂ Plerumqz etiam fit in partibus musculi que si in extremitate ceciderit musculi vocatur attritio siue cadat in neruo. siue in chorda. ⁊ si secundum latitudinē musculi, puenia vocat separatio. Et si acciderit fm lōgitudinē ⁊ fuerit ei⁹ nūer⁹ puus ⁊ fuerit eius cōcauitas magna vocat amplificatio.

¶ Et si fuerint ptes eius multe τ dilatent τ cõ
cauent vocatur attritio τ dissolutio. Est ẽt cuz dĩ
dissolutio τ attritio τ liqfactio oẽ qd̓ in medio
musculi accit q̃cũqȝ ꝯtingat. ¶ Qd̓ si in ar-
terijs: aut in venis acciderit vocatur aptio: τ si
cõtingat ſm eius latitudinẽ vocat̃ incisio τ se-
patio τ si ꝓcesserit ſm eius lõgitudinẽ vocat̃
fissura: τ est ẽt cũ hoc ꝯtingit ſm modũ apꝑtio-
nis orificioꝝ eaꝝ τ vocat̃ pforatio. Qd̓ si arte-
rijs acciderit τ non clausa fuerit τ ex ea sãguis
ad receptaculũ qd̓ ipsam circũdat exierit donec
receptaculũ illud impleat̃ τ cũ ꝑmut̃ ad arteriã
reuertat̃ vocabit̃ mr̃ sanguis: alij tñ hoĩes oẽȝ
sãguis egressiõem ab arterijs mr̃eȝ sãguis vo-
cant. ¶ Debes ãt scire q̓ ñ oẽ mẽbꝝ in ptes
dissolõnẽ tolerat: coꝛ.n.nõ tolerat q2 p̃a⁹ accit
mors. Qd̓ si ip̃aniculis cadit τ i diaphꝛagma
tib⁹ vocat̃ ruptura. Et nõ iter duas ptes mẽbri
cõpositi cadat τ vnaȝ ab aᵃ sepatura vt mẽbro
simplici ñ accidat nocumẽtũ ei⁹ sepans ꝯtinui
tatẽ vocat̃ sepõ τ dislocatio: τ si acciderit neruo
q sepe suo loco rẽouit vocat̃ ruptura. Et qñȝ ẽt
fit in foramibus ꝯtinuitatis solo τ dilatant̃. Et
plerũqȝ fit in locis vbi non sũt foramia τ facta
sibi foramina q̃ non fuerũt. τ solo qd̓ ꝯtinuita
tis τ vlcera⁹ τ his silia cũ in mẽbro fuerit bone
cõplonis cito sanant̃. τ cũ fuerit in mẽbro ma
le cõplonis lõgo resistũt tpe. Quãto plus cum
in corporib⁹ ꝯtigũt eoꝝ q patiunt̃ hydropisiȝ
aut cõstrictiõis maliciã τ leprã. ¶ Et debes
scire q̓ cũ vlnera ista sũt stricta ꝓuenit ex eis
herpes esthiomenus. τ tu inuenies in libꝛis par-
ticularibus pscrutationem rei solionis conti-
nuitatis: diminuitamus ergo vsqȝ ibi.

¶ De egritudinibus compositis. Cap.v.

N egritudinib⁹ ãt cõpositis dictio
nem ꝓferemus vniuersales. Dico
ergo q̓ cũ. egritudines dicimus cõ-
positas ñ q̃slibet egritudĩes ꝯiũctas
intelligi volumus: sȝ egritudĩes ex qbus oĩb⁹
cũ cõiungent̃ ꝓuenit est eis res q̃ est vna egri-
tudo. τ hec qd̓ est sicut apa τ eminẽtia in cute
τ ex gñe apatis. Eminẽtie.n. sunt apata pua: sicut
apata sũt eminẽtia magna. Et in apate qd̓ oia
egritudinũ gña repiuntur. In eo nãqȝ repitur
egritudo malitie ꝯplonis. Nullũ nãqȝ accidit
apa nisi ex cõplonis malitia cũ mã. Et in ipso
ẽt inueniunt̃ forme τ cõpõnis malitia. Nullũ
n. fit apa qn cũ eo ꝓueniat lesio in figura τ in
dimẽsiõe. τ plerũqȝ ẽt adest cũ eo egritudo sit⁹
τ inuenit̃ i ipso egritudo cõis q̃ est cõtinuitatis
solo. Nullũ n. accit apa nisi ꝓculdubio cõtinui-
tas soluat̃: cũ in mẽbro apatis mãe eĩiant̃ sup-
fluentes: τ inter partes penetrãt ipsius: τ sepõ-
nẽ inter vnas faciũt τ alias τ sibi loca capiunt.
¶ Apa pterea mẽbris accidit mollibus τ est
ẽt cuȝ ossibus accidit res q̃ apati similatur per
quam eius ingrossat̃ ꝯcauitas, τ eius augmen
tatur humiditas. Neqȝ est mirꝫ vt sit illud qd̓ nu-
trimẽtũ recipit augmẽtum suꝑfluitatẽ recipiẽs
cum in ipso penetrauerit: aut in ipso acciderit.
¶ Et oẽ qd̓ apa qd̓ cãȝ nõ hȝ mãifestã τ eius
cã corpalis mõstrat mãȝ d̓ vno mẽbro ad aliud
qd̓ est sub eo fluxisse nuncupatam vocatur catarrus.
¶ Et est cuȝ cã mãlis ex q̃ apata τ eminentie
gñant̃ est in alijs submersa humoribus nõ ſm su
as impediẽtibus qualitates: Cũqȝ humores illi
boni aliquo cũxõis mõ postea se eũauerit: aut
nãli sicut mulieribus accit̃ cũ pariũt: aut non
nãli sicut eis accidit q vulneratur cũ egreditur
sãguis bonus remanẽt humores alij mali singu-
lares τ impedit̃ p eos nã τ expellit eos. τ est
cũ expulsiõis modus est ad cutẽ τ faciũt apata
aut bothoꝛ. ¶ Apata ṽo diuersis differũt dif
ferẽtijs: sȝ q̃ magis sunt considerãde d̓ue q̃ ꝑp
eoꝝ exiũt cãs: q̃ qd̓ sunt mãe ex qbus gñantur
apata. ¶ Mãe ṽo vñ fiũt apata sunt secꝫ nũe
ros q̃tuoꝛ. Et aqsitas τ vẽtus. τ apa qd̓ aut erit
calm: aut nõ calm. ¶ Neqȝ existimãdũ est q̓
apa calidum sit illud qd̓ ex colera aut sanguine
gñat̃ tñ: sȝ ex q̃cũqȝ mã siue sit calida ꝑp suaȝ
ẽentiã: siue accidat ei calitas ꝑp putrefactiõeȝ
sȝ ẽt hec gña ſm spẽi diuisiõem cuiusqȝ mãe d̓i
uidant̃: dignius tñ est in apatibus vt in eis spã
lis ꝓferat̃ dictio. ¶ Et sãguineũ qd̓ puꝝ fleg
monẽ appellare ꝯsueuerũt: τ qd̓ ex colera ru-
bea τ pura herisipillã τ eis est compositũ noie
ꝯposito supantis ꝓponẽdo nomẽ. qñȝ enĩ fleg
monẽ herisipiladẽ dñt: τ qñȝ herisipillã flegmo
nidẽ. τ cũ ꝯgregat̃ vocat̃ exitura. ¶ Cũqȝ exi
tura i carnib⁹ fit laxis τ sub ascellis: τ post au
riculas τ in inguinibus τ ex gñe corruptis qd̓
in suo pticulari loco noiabimus vocat̃ tauni.
¶ Et apata qd̓ cala hñt ꝑnᵐ in quo humoꝛ ad
exterioꝛa egredit̃ τ appet q̓ cõcauitas auget̃.
Deinde capacitas cũ eo augetur τ extẽditur:
postea stat cũ egritudo ad maioꝛẽ ꝓuenit statũ
in q̃ eẽ dȝ. post icipit minui τ maturat̃ pus: τ d̓
clinat eius eẽ aut ad resolõnẽ: aut ad puris col
lectiõem: aut ad ꝯuertẽduȝ in duriciẽ. ¶ Nõ
cala ṽo apata sũt: aut d̓ mã melica: aut flãtica
aut aquosa: aut vẽtosa. ¶ Et illoꝝ qd̓ q̃ ex mã
sũt melica tria sũt gña durities τ cancer: quo-
rum plima sũt acuta τ grandulaꝝ genus ex q
bus sunt scrofule τ nodi. ¶ Inter genus ṽo
glandularum τ inter alia duo genera est diffe-
rentia. Eo q̓ genera glandularum sunt sepa
rata ab eo in quo stant sicut glandule pure: aut
superficiei eius sunt retente tantum sicut scro-
fule: sȝ illa alia sũt mixta τ infusa in subãe mẽ-
bri in quo stãt. ¶ Et inter cãcrũ ẽt τ duritiẽ ẽ
d̓ria: qm̃ durities est apa genũ sedatũ ꝺstruẽs
sensum τ ꝑmanens in mẽbro in eodem statu
cũ quo nõ est doloꝛ. τ cãcer est mobilis addẽs
ledẽs τ habet radices in interius mẽbro. Neqȝ
opoꝛtet vt per ipsuȝ destruatur sensus nisi elõ-

brum ⁊ destruat eius sensus. Neq3 multu3 dif/
stat qn dña iter cancri ⁊ duritie ex stat op acci
tia inseparabilia ⁊ nõ pp dñas substales. ¶ Apa/
ta vo dura melica plerisq3 a pnº sine gñatõe i
cipiüt cū duricie ⁊ plerisq3 in duricie mutant
⁊ pp̄e sanguinea. ⁊ est cū hoc qñ3 contingit in
flancis. ¶ Flancoꝝ vo apatū genus in duas
diuidit spẽs. apa larū ⁊ glādule molles. ⁊ he
quidẽ differūt: qm̄ glādule sūt sepate ⁊ inuolu
te i coopto:io. ⁊ apa larū ẽ mixtū ⁊ nõ sepatū.
¶ Apata preterea hyemis plerisq3 sunt flanca
ita vt illoꝝ q̄ sūt calida sint colo:is albi. ¶ Et
glādule q̄ ⁊ his silia a neruoꝝ differūt nodo
sitate: eo. q̄ nodositas magis fit: i suo loco mā
sua ⁊ eius tactus sentit neruosa: ⁊ cū figẽdo
tangit̃ spgit: ⁊ redit ad locū suum. Et cū fo:ti
medicamie spargit̃ absq3 cõpssiõe nõ redit. ⁊
plin eius accit pp labo:ẽ ⁊ destruit̃ pp põdero
sitatem sicut plūbū ⁊ eius silia. ¶ Et ibi q̄ sci
endū est q̄ apata flanca diuersificant̃ fm diuer
sitatẽ grossiciei flaue ⁊ molicie ipsius ⁊ eius
subtilitatẽ ⁊ laxitate3 ipsius ⁊ duriciem: ita vt
qñq3 melicis sint silia ⁊ qñq3 videant̃ ventosa.
¶ Flegma preterea subtile multotiẽs descẽdit i
rheumatismis in vacuitatẽ q̄ est in villis ner/
uoꝝ ita vt perueniat ad musculos q sub epiglo
to ⁊ ad ea q̄ sunt sub illis. ¶ Aquosa aũt apa/
ta sunt sicut hydropisis ⁊ hernia aquosa ⁊ siẽ
apa q̄ accit in crāeo ꝺ aquositate ⁊ hoꝝ silia.
¶ Et ventosa qdẽ apata fm duas diuersificā
tur spẽs. vna est cacesia: altera est istatio. ¶ In
ter cacesiam vo ⁊ inflatiõem est dña duobus
modis. vnus est cẽnna: ⁊ altera est commixtura.
Et declaratio istius est q̄ ventus huiõi in cace
sia in mẽbra suba est admixtus: s3 in inflatione
est aggregatus ⁊ sepatus ⁊ nõ admixtus mem
bro. ⁊ cacesia qdẽ inuenit sensum mollẽ: s3 infla
tio sensim resistit resistentia multa aut pauca.
¶ Amplius bothoꝛ sunt fm nūerū apatum.
eoꝝ.n. alie sunt sanguinee sicut variole: alie sūt
ex colera rubea pura sicut essere colice ⁊ desu
datões. ⁊ alie sunt ex eis mixte sicut mõbillus
⁊ formica ⁊ claui ⁊ scabies ⁊ veruce ⁊ hoꝝ si/
milia. ⁊ plerūq3 sunt aquose sicut āpulle. ⁊ qñ3
vẽtose sicut inflature. Tu āt in liº 4º inuenies
distinctiões q̄ tibi i dispõnibꝰ sufficiet apatū ⁊
bothoꝛ ꝺ q̄ ꝯuẽtẽs ẽ vt i ipo sit si deꝰ voluerit.
¶ De rebus q̄ cū egritudinibus numerātur
⁊ non existunt egritudines. Cap. vi.

Quedā res sūt q̄ ex egritudies exūt
⁊ cu3 eis tñ nūerant̃: ⁊ res qdẽ iste
sūt q̄ i decoratiõe ingrediunt̃. Qua
rum alie ꝯsistunt in pillis alie in co
lore: alie in odo:e: alie in figura post colo:ẽ. et
egritudinū q̄ piloꝝ genu3 cõsistit in alopitia:
detricatione ⁊ paucitate: ⁊ vt sint curti ⁊ vt sci
dant̃ ⁊ sint subtiles3 ⁊ grossi ⁊ multa crispitudi/
ne ⁊ multa lenitate ⁊ canitie ⁊ colo:is alteratio

quocum q3 modo fuerit. ¶ Et nocumentum co
lo:is q̄tuo: ꝯtinet̃ gñibus. Unū est genus mu
tatiõis eius ꝑpter malitiā ꝯplexionis cū mā
sicut icterica: aut sine mā sicut gypsetas q̄ fit in
colo:e pp cõplõnem valde frām ⁊ citrinitas q̄
accit pp cõplõnem valde calam. ⁊ genus mu/
tationis eius pp cās manifestas: queadmodū
sol ⁊ frigus ⁊ ventus mutant colo:ẽ. ¶ Et ge/
nus expāsionis co:poꝝ colores hñtiū extrane
os sup cutem q̄ colore3 deserit: sicut mo:phea
nigra: aut que ibi nascunt̃ sicut lẽtigines ⁊ ma
cule. Et genus vestigioꝝ q̄ ꝑueniūt ex ꝯsolida/
tiõe solõmis ꝯtinuitatis q̄ accit sicut variolaꝝ ve
stigia ⁊ vlceꝝ fo:ala. ¶ Et nocumēta figure pꝰ
colo:ẽ sūt aut macies superflua aut grossicies sup
flua. ¶ De horis egritudinū. Cap. vii.

Cire debes q̄ egritudinū plime q̄/
tuo: hñt horas. horā pncipij ⁊ horā
augmẽti: ⁊ horā status: ⁊ horā decli
nationis. Que vo ex istas sunt de
horis sunt sanitatis. Cūq3 dicimus ho:am pn
cipij ⁊ horā augmenti: non volumus intelligi
duo extrema in qbus egritudis non manifesta
tur dispõ: sed vnūqdq3 eoꝝ hꝫ tps pceptū sen
su q̄ ꝓpriū hꝫ iudiciū. ¶ Et ho:a qdem pn/
cipij est tps i quo egritudo appet ⁊ eius sitant̃
dispõnes: ⁊ neq3 appet in ea augmẽtum eius
¶ Et ho:a augmenti est tps in quo egritudis
manifestat̃ constrictio omni ho:a post haram.
¶ Et ho:a status est ho:a in qua egritudo in
oibus suis ptibus fm vnam manet dispõnem.
¶ Et ho:a declinatiõis est tps in quo eius ap
paret diminutio ⁊ q̄tū plus ꝑcedit eius mi/
noratio est magis manifesta. ¶ Et he qde3 ho
re qñq3 attendunt̃ fm egritudinem a pncipio
eius vsq3 ad finẽ eius in suis paroxismis ⁊ vo
cant̃ ho:e vles. Qñq3 considerantur fm vnū
queq3 porismum ⁊ vocant̃ ho:e particulares.
¶ Ad comp:ehẽdendum fmonem de dispo
sitionibus egritudinem. Cap. viii.

Egritudines multis mõis so:tiunt̃
noia. aut a membris in qbus sunt: si
cut illa que est lateris ⁊ illa q̄ est pul
mõis: aut a suis accñtibus: sicut epi
lepsia: aut a suis cāis: sicut dicimus egritudinẽ
melicas: aut a sui silitudine: sicut dicimus egri
tudinem leoninam ⁊ egritudinem elephanti/
cam: aut comperate ei cui pº accidisse dicunt̃
sicut dicimus vlcera balchie: aut cõparte ei cuꝰ
fama fuit: q̄ medicando eas curabat: sicut di/
cimus vlcera chironia aut sui suba ⁊ cẽntia: si
cut dicimus febris apaꝰ. ¶ Inquit. G. egritu/
dines: aut sunt manifeste que sensu cognoscun
tur: aut sunt occulte quas facile est cognoscere:
sicut dolo:es stomachi ⁊ pulmonis aut quas
difficile est cognoscere: sicut egritudines epa/
tis ⁊ cānaliū pulmonis: aut non comp:ehen/
se nisi cum estimatione: sicut egritudines que

vi͡s accedit vrine. ¶ Egritudines quoq3 est q̄ sunt ꝓprie ⁊ est cū sunt ꝑ societatē. Et mēbrū q̄d alij mēbro in egritudine sua associat̃: aut q: nā sunt ꝯtinua inter q̄ aliq̄ cōtinuāt̃ insifa. sicut cerebrū ⁊ stomacus ꝑꝑ ꝯtinuitatē neruorū inter ea: aut m̄rix ⁊ mamille ꝑꝑ cōtinuitatē venarū inter illa: aut q: vnum est via alterius sicut inguina a͡pa͡ti crurio. Aut q: sunt vicina sicut pulmo ⁊ cerebꝝ. ¶ O ē.n. mēbꝝ q̄ alteri associat̃ ⁊ ꝓprie cū vnū eoꝝ alteri vicinum debile fuerit socij sui recipit supfluitates: sicut ascelle cordis: aut q: vnū est principiū ⁊ radix opationis alterius. sicut diaphragma pulmōis in attrahēdo aerē: aut q: vnū seruit alteri: sicut nerui cerebro: aut q: alij tertio mēbro associātur: sic cerebrū associat̃ reni ꝑꝑea q̄ vtrūq̄ȝ eorū associat̃ epati: ⁊ est cum societas puenit ad casum: quēadmodū cerebrum cum egrotat ⁊ associatur ei stōus debilitat̃.n. tunc eius digestio ⁊ mādat ipsi stōus vapores malos ⁊ nutrimētū nō digestū: ⁊ auget ipsius cerebri egritudinē: ⁊ sic ex hac egritudie puenīunt patientes ad durabilitatē ⁊ circuitionē. ¶ Corporum vero ordines inter sanitatem ⁊ egritudinē sunt sex. Corpus quod est in vltimo sanitatis. Et corpus q̄d est sanum non in vltimo. Et corpus quod est nec sanum nec egrum quēadmodum dicunt. Et corpus egrotatiuū q̄d egritudinem cito recipit. ⁊ corpus egri q̄ quā habet egritudinem. ⁊ corpus egri qui habet egritudinē in vltimo. ¶ O ēs vero egritudines aut sunt sanatiue aut n̄ sanatiue. Et sanatiua q̄d egritudo ē q̄ n̄ hꝫ q̄d ꝓhibeat qn medicet̃ vt dꝫ n̄ sanatiua ꝯo est cū q̄ est aliq̄d ꝓhibens: ⁊ neq3 ꝯceditur medico vt medicet̃ sicut debet: sicut dolor capitis si fuerit cum eo reumatismus. ¶ Et est tibi sciendū q̄ egritudo ꝓportionalis ꝯplexiōi eius ⁊ ipi est minoris timoris ea que eis nō proportionat̃. Non.n. accidit hec nisi ꝑꝑ cāe eius magnitudinem. ¶ Debes aūt scire q̄ quedam egritudinū sunt que ad alias mutant̃ egritudines ⁊ destruunt̃ ipse: ⁊ in hoc ꝯsistit bonitas: ⁊ est vna egritudo alterius egritudinis medicamentū sicut q̄rtana ex qua multotiens sanat̃ epilepsia ⁊ podagra ⁊ varices ⁊ articulorū dolores. Et q̄dā ēt sanant̃ a spasmo ꝑꝑ scabiē pruriti ⁊ bothor vēter quoq3 similiter sanat̃ propter oculoꝝ egritudinē. Et lycteria sanat a͡pa lateris. Et silr ani venaꝝ aptio oībus ꝯfert melancolicis egritudinibꝰ ⁊ doloribus scie: ⁊ doloribus renum ⁊ matricis. ¶ Et est cum egritudines in alias mutantur egritudines ⁊ propter hoc fit dispositio maioris malicie sicut cum mutat̃ a͡pa lateris in a͡pa pulmonis. ⁊ sicut cum mutatur phrenesis in lethargiā. ¶ Et est preterea ex egritudinibus quedam que de vno ad alium transit sicut lepra ⁊ scabies ⁊ variola ⁊ febris pestilētialis ⁊ a͡pa putrida ⁊ precipue cum domus stricte fuerit: ⁊ similiter cum vicinus fuerit sub vento: ⁊ sicut obthalmia ⁊ precipue ei qui oculis eum intuet̃: ⁊ sicut ꝯgelatio cum imaginat̃ aliquis q̄ acetosum illud operetur: ⁊ sicut ptisis ⁊ albaras. ¶ Et sunt egritudinum quedam que in semine hereditantur sicut albaras alba ⁊ tinea nālis ⁊ podagra ⁊ ptisis ⁊ lepra. ¶ Et sunt egritudinum quedā que sunt generales que sunt alicui genti ꝓprie: aut in aliqua regione morantibus: aut in eis multum abundant. ¶ Debes preterea scire q̄ mēbrorum debilitas complexionis sequitur maliciam ⁊ solutionem fabricationis.

¶ Doctrina scd̄a. fen scd̄e. Cuiꝰ sūt due sūme.

¶ Sūma. i. est de rebus que accidunt ab vnaquaq3 cāꝝ cōium. Cuius sunt. xx. capitula.

¶ Capitulum primum est verbum vl'e de causis.

Cause dispositionum corporis q̄rum iam premisimus narrationem. s. sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ dispositionis que inter eas mediꝰ existit sunt tres: antecedentes ⁊ ꝓmitiue ⁊ ꝯiuncte. ¶ Antecedentes vero ⁊ coniuncte cōmunicāt in hoc q̄ ambe sunt res corporee. s. humorales aut cōplexionales aut compōnales. ¶ Primitiue vero sunt que extra corporis existunt substantiam aut ex parte corporum extrinsecoꝝ: sicut q̄ ex verberatione accidit ⁊ ex caliditate aeris ⁊ ex cibo calido ⁊ frigido que corpi adueniunt: aut ex parte aīe aīa.n. aliud est a corpe sicut q̄ accidit ꝓpter iram ⁊ timorem ⁊ similia. ¶ Et cāe quidē añcedētes ⁊ primitiue cōicant in hoc q̄ inter eas ⁊ dispositiones quas noīauimus aliq̄d existit mediū. Et cause primitiue et ꝯiuncte q̄nq3 cōicant in hoc q̄ inter ipsas et inter predictas dispositiones non interuenit medium. ¶ Antecedentes vero cāe a ꝯiunctis differunt eo q̄ cum causis añcedētibus nō aduenit dispositio: sꝫ inter eas alie existūt cāe que sunt dispositioni ꝓpinquiores añtibus. ¶ Et cāe añcedētes differūt a ꝓmitiuis in hoc q̄ ipse sūt corporales: et ēt inter antecedentes et inter dispositionē ꝓculdubio interuenit medium: sꝫ in cāis ꝓmitiuis non est hoc necēūm. ¶ Cāe quoq3 cōiuncte a primitiuis differunt in hoc q̄ sunt corporales: et ēt q̄ inter causas coniunctas et inter dispositionē non est medium. In causis vero primitiuis non est hoc necessariū. imo due res in eis sunt posse. Cause ergo añtes sunt cause corporales. s. humorales aut complexionales et aut compōnales. Et q̄ ipse sunt ex quibus aduenit dispositio non primo aduentu: sed aduenit ex eis aliquo mediante. ¶ Et cause coniuncte sunt cāe corpales ex q̄bꝰ dispōnes puenīunt ꝓ aduentu. s. absq3 medio. Et cause primitiue sunt cāe nō corpales ex q̄bus puenit dispōes aduentu p̄io aut in nō ꝓmo. ¶ Ex: plū cārū

uāntil ē replō febris ꝛ replō réceptaculoꝝ ocu
li. vt aq̄ in ipm descendat. ¶ Exᵐ cāꝝ ꝯiūcta
rū est putredo febri ꝛ hūoꝝ q̄ ad foramen dscē
dit opiloni ꝛ opilatio cecitati. ¶ Exᵐ cāꝝ pri
mitiuarū est calitas solis aut fortitudo motus
aut tristitia aut vigilia. aut comedere rē calefa
cientē sicut allea. ꝛ hoc nisi febri: aut pcussio di
latatōi ꝛ descēsui aq̄ ad oculū. ¶ Sēo āt cāe
aut sunt cāe ſm ꝯtentiā: sic pip cū calefac. ꝛ opiū
cū infrāt. aut sunt cāe ſm aña. sicut aq̄ frā cū ca
lefacit ppea q̄ inspissat cutim ꝛ ꝫ calitatē: ꝛ aq̄
calā īfrāt ppea q̄ resoluit ꝛ sicut scamonea cū
infrāt: iō q̄ hūorē expellit calefacientē. ¶ Nō
dis vo cā q̄ corpi aduēit i ipm opat: imo pter
hoc tria sūt necia. fortitudo. s. sue vtutis agētis
ꝛ fortitudo vtutis corpis ꝑpatiue. ꝛ possitas ꝑ
mittendi vnū tāgere aliud tāto tpe vt in tali q̄lē
illud possit ex vno ꝑuenire opō i aliud. ¶ Est
āt cū cāꝝ dispōnes diuersificāt i eo q̄ ꝑueniūt
ex eis. Est. n. cū ex cā vna in corporibus diuersis
diuerse ꝑueniūt egritudines. ꝛ est cū eius opō
diuersificant in debili ꝛ forti: ꝛ fortis sensus
ꝛ debilis sensus. ¶ Cāꝝ pterea alie sūt q̄ sūt vi
carie alie q̄ nō. ꝛ vicarie q̄ sunt q̄ꝝ cū separant
remanet affectio. Nō vicarie vo sūt ex q̄ꝝ se
paratōe ꝑuenit sanitas. ¶ Dicemus ēt q̄ cāe q̄
mutāt dispōes corpis ꝛ ille q̄ ꝯseruāt aut sunt
necie a q̄bꝰ īpossibile est hoiem egredi in toto tpe
sue vite: aut nō necie. Et neciaꝝ q̄ sex sūt gn̄a.
Genus aeris circūdātis: ꝛ genus eius q̄ co
medit. ꝛ bibit. ꝛ genus motus ꝛ q̄etis corpee
ꝛ genus motuū aialiū ꝛ genus somni ꝛ vigi
lie. ꝛ genus eūōnis ꝛ retentionis. De genere
ergo aeris est nobis pauus loquendum.

¶ De affectōe aeris q̄ circūdat corpa. Ca. ij.

Aer est elementū nroꝝ corpoꝝ ꝛ spi
rituū: ꝛ pter hoc q̄ est elementum
nroꝝ corpoꝝ ꝛ spūū. est ēt emana
tio nris aduenientis spiritibus: et est
cā melioratōis eoꝝ nō tm̄ sicut ele
mentū: sed ēt sicut faciēs. s. sapans. ¶ Jas autē
declarauimus in his q̄ pcesserūt q̄d volumus
itelligi cū spūm dicimus. nō. n. dicere volumus
illud q̄ phi aiam vocāt. ¶ Et hoc q̄ tpamē
tū q̄ ex aere nris aduenit spiritibꝰ ex duabus
pēdet opōibus q̄ sūt mūdificatio et euētatio.
¶ Euētatio vo est tpamētū cōplōnis spūs ca
lidi cū supfluit pp ꝯstrictionē et ſm plūs et pp
aliud tpamētū. s. tpamētū: q̄ sit tpamētū rela
tiuū q̄ sciuisti. ¶ Et hoc q̄ tpamētū attribuit
nobis aeris attractio a pulmōe et a poris: euē
tatōe pulsus q̄ sunt cū arterijs ꝯtinui. ¶ Aer
autē q̄ nos circūdat valde est frūs in cōplōne
cōpōne spūs innati q̄to plus cōplōnis q̄ accit
pp ꝯstrictionē. Cūq̄ȝ aer ad ipm ꝑuenit ipellit
ipm et miscet cū eo: et phibet ipꝫ ne ad ignei
tatem ꝯuertat ꝯstrictiuā ex q̄ ipse ad malitias
ꝑuenit cōplōnis p quā remouet a pparatōe
ad affectiōes recipiendū aiales in se que est cā
vite ꝛ ad resolōnē suemet subē vaporalis hu
mide. ¶ Mundificatio vero est pp societatē
ipsius q̄ reuertit facit anhelitus illo q̄ ei attri
buit virtus sepatiua ex vapore fumoso. cuius
cōpō ad spūm est cōpō humoris supflui ad cor
pus cū aer expellit. ¶ Tpamentuꝫ ergo eius
est ppea q̄ spūi aduenit aer cū attrahit ꝛ mun
dificatio est pp eius exitū cū expellit. Aer. n. q̄
attrahit in primis cū ingredit ad tpandū nece
est vt sit in effectu frigidus sed postq̄ cōuertit
ad q̄litatē spūs pp calorez longitudine more
destruit eius iuuamentū: ꝛ nō indiget eo ꝛ est
aer nouus necius q̄ igrediat vt illius alteriuſ
suppleat vices. Oꝫ igit necio vt egrediat ad
hoc vt suo vicario locū cūet ꝛ vt fumose sup
fluitates subē spūs cū eo expellant. ¶ Et aer
q̄ dū est tpatus ꝛ clarus: neq̄ȝ suba extnea cō
plexioni spūs ꝯria ei admiscet est sanitatē effi
ciens ꝛ ipsam ꝯseruās. ꝛ cū mutat sue opōnis
ꝯriū opat. ¶ Aeri pterea accūt mutatōes nāa
les ꝛ mutatōes nō nāles ꝛ mutatōes cursū egre
dientes nālē et ꝯrie. Nāles vero mutatōes sunt
mutationes temporales: quoniā in vnoquoq̄ȝ
tempore ad aliam conuertitur complexionē.

¶ De naturis temporum. Cap. iij.

Ebes aūt scire q̄ tpa ista ſm medi
cos. alia sunt ab eis que sūt ſm astro
nomicos. ¶ Quatuor nāq̄ȝ tpa ſꝫ
astronomicos sunt mutatōes solis
in vnaquaq̄ȝ quadra circuli signoꝝ a pūcto in
cipientes vernali. ¶ Scdm medicos vo ver
in terris tpatis est tps in quo nō tm̄ sunt necie
res calefacientes pp frigus vt inde sit multum
curandū: neq̄ȝ euentatio pp calorē. Et in ipso
q̄ est principiuꝫ frōdendi arbores. ꝛ eius tps
est tps exūs inter equalitatē vernalez aut ante
ipsaꝫ parū donec sol sit i medio thauri. ¶ Et
autūnus est huic oppositus in talibus quales
sunt nrē terre. In alijs vero terris est possibile
vt pcedat ver ꝛ tardet autūnus. ꝛ estas q̄ est
totū tps calidū: ꝛ hyems totuꝫ tps frigidum.
Vnūq̄dq̄ȝ igit duoꝝ tporuꝫ veris ꝛ autūni est
magis breue ſm medicos q̄ vnūq̄dq̄ȝ duorū
tpoꝝ estatis ꝛ hyemis. ¶ Et hyems q̄ est tē
pus estati opᵐ aut minus eo aut maius eo ſꝫ
terras. ꝛ vt q̄ ver sit tps florū ꝛ initij pomoꝝ
ꝛ autūnus tps mutatōis coloris folioꝝ ꝛ pn
cipij casus eoꝝ ꝛ q̄ est pter istud est hyems ꝛ
estas. ¶ Et dicemus q̄ veris cōplō est tpata
neq̄ȝ est sicut q̄dā existimāt ca'a ꝛ hūida. certifi
care vo istud multa inuestigatōe est in pte nā
lis phie. credere aūt debemus q̄ ver est tpatū.
¶ Et estas est calida ppea q̄ sol oppōni capi
tū est ppinquus ꝛ fortitudo exit radij qui ab
eo ꝑfluit q̄ maginat ꝯuerti retro. in estate aut
sup angulos valde acutos: aut sup seipsum in
lineis i q̄bꝰ penetrauit. ꝛ ppea ipsissat radius.

¶ Huius vero cā pro certo extitit eo ꝙ casus radij solis alius est q̄ est sicut casus axis colūne & piramidis sicut si a centro corporis solis penetret ad illud qḋ est ei opp^m. Alius ē q̄ est sicut pficiei & circūferētie: aut q̄ est ꝓpinquus circūferētie: & eius qḋ ꝟtus exit in axe: eo ꝙ impissio advenit ei ab oibus extrēis. ille ꝟo q̄ est in pte extrēoꝝ ē magis debilis. Nos aūt i estate sumus cadētes i axe aut circa ipꝫ & pducat h̄ rḡs sup nos q̄ in istis moramur latitudinibus. Et in hyeme sumus circa circūferētiā. Jdeoq̄ i estate lumē exit magis splēdidū lꝫ spatium qḋ ē a nr̄o loco ad locū solis sit longius cū sol circa suā exit augē. Jstius ꝟo lōgingtatis & ꝓpingtatis cōpō in pte astronomica ptis disciplinalis phīe declaratur: & certificatio fortitudinis caloris & fortitudis luminis mōstraī in pte nālis phīe. ¶ Et estas pter hoc ꝙ ē calā ē ēt sicca pp resolōnē hūoꝝ q̄ fit i ea a multa caliditate: & pp resolōnē subē aeris & ipsius siltudinē cū nā ignea: & pp paucitatē eius qḋ cadit in ea de rore & pluuia. ¶ Et hyemis qḋ frā est & hūida pp haꝝ cāꝝ ꝯria. ¶ In autūno ꝟo iam calor diminutus fuit & fritas nōdū puēit ad cōplemētū. Et sise exit ꝙ iā in me^o statuus longitudinis q̄ est iter axē ꝙ̄ noiauimus & circūferētiā ꝓpinquus igiꝉ exit tpamēto qḋ iter calitatē exit & fritatem. ¶ Inter hūiditatē aūt & siccitatē nō exit tpatus. Qūo.n. hoc esset cum sol iaꝫ siccauerit aerē & nōdū acciderit ex cāis hūectātib^9 qḋ sit exiccatōi cāe exiccātis op^m. ¶ Dispō quoq̄ q̄ est ad infrāndū nō ē quēadmodū ea q̄ est ad hūectandū: qm̄ ꝯuersio q̄ est ad infrāndū est leuis: sꝫ ꝯuersio q̄ ē ad humectandū nō est taꝫ facilis neq̄ ēt cōuersio q̄ fit ad hūiditatē pp frigus: sicut ꝯuersio q̄ fit ad siccitatē pp calorē. Conuersio nāq̄ q̄ fit ad siccitatē pp calitatē ē facilis: qm̄ q̄libet calitas exiccat: sꝫ nō q̄libet fritas hūectat: imo plerūq̄ q̄libet calitas fortior exit in hūectādo cū māꝫ inueniꝉ ꝙ̄ sit q̄libet fritas i eodē q̄libet.n. calitas euaporatonē facit & nō resoluit: sꝫ q̄libet fritas nō inspissat & ꝯstrigit & adiuuat. Jdeoq̄ nō ē dispō q̄ faciat remanē ver i hūiditate hyemis sicut est dispō q̄ facit remanē autūnū in siccitate estatis. Veris.n. hūiditas tpaꝉ in tanto tpe pp caliditatē in q̄uo non tpaꝉ siccitas autūnī pp fritatem. ¶ Et vꝫ ꝙ hūectatio ista & exiccatio siles sint opōnibus habitus & puatōis: & nō duoꝝ ꝯrioꝝ opōnibus. Exiccatio nāq̄ in hoc loco non est nisi subē hūide destructio: & hūectatio nō est sicce subē destructio: sed subē hūide acq̄sitio cū.n. in hoc loco dicimus aerē hūidū & aerē siccū nō intelligimus eius formā nꝫ eius q̄litatē nālē: neq̄ de hoc in hoc loco cogitamus aut multū sollicitamur. ¶ Et cū aerē dicimus hūidum nō volumus intelligere nisi aerē cuius admixti fuerint vapores multi

aquositatis aerē cui^9 spissitudo ꝯuersa fuit ad siltudinē vaporis aquosi: & aerē dicimus siccum aerē. vꝫ. ex quo resolutū fuit qḋ de vaporibus aquosis ei erat ānixtū: qm̄ se ꝯuerut ad siltudinē subē ignis pp resolōnē & ei quo admixti fuerunt terrestres fumi q̄ terre in sua siccitate silantur. ¶ Supfluitas igiꝉ humiditatis hyemalis minuiꝉ ex ꝟe pp q̄ālibet calitatē q̄ in ipso accit pp qḋ sol oppōni capitū ꝓpinquus exit. ¶ Autūni ꝟo subā non pp q̄ālibet fritatem q̄ in ipso accidat humectaꝉ. & cū hoc cognoscere voles ꝯsiderabis an res sicce in aere frō tam cito humectanꝉ ꝙ̄ cito res humide in aere calō exiccanꝉ postꝙ̄ ponēs frīn in fritate sua sicut calīn in calitate sua fere. Cū hoc.n. ꝯsideraueris inuenies rē inter ea diuersam. lꝫ hic existat res alia maior ista: & ē ꝙ humiditates in aere calō & frō simul nō pmanēt nisi ꝓpter emanatōis permanentiā ad eas vementis: sed siccitas nulla indiget emanatione. ¶ Hoc aūt ꝙ humiditas nō pmanet i corporibus aeri discoopertis: & in ipso aere nisi pp emanatonē: non est nisi ppea ꝙ aer nō dicit esse fortis fritatis nisi p̄ compōnem nr̄oꝝ corporum neq̄ eius fritas puenit apud nos i terrio habitatis tanta q̄n aliquo mō resoluat. Jmmo in oibus resoluit dispōnibus pp illud qḋ in eo exiit de ꝟtute solis & stellaꝝ. Cum ergo abscindiꝉ emanatio & pdurat resolō cito aduenit siccitas. ¶ In ꝟe aūt illud qḋ resoluitur est plus eo qḋ euaporat. Et huius q̄dē cā est eo qḋ euaporatonē due res efficiunt. vna est calitas subtilis pauca i eo qḋ ex spacio manifestum exiliit. & calitas fortis in terra abscōdita ex q̄ ad terre supficiē res ꝓfluit subtilis. Qḋ.n. de terra occultū est in hyeme vehemēta calore calīn existit quēadmoduꝫ in sapientijs nālibus p̄ncipalibus declaratū fuit & est calitas aeris pauca. ¶ Due igiꝉ res ad hūectādū ꝯiunguntꝉ q̄ sunt sublimatio: & inspissatio & ꝙ̄ ꝫo magis ꝙ ēt fritas in suba ipsius aeris operatur spissitudinē & ꝯuersionē ad euaporatonē. ¶ In ꝟe aūt resolō aeris est magis fortis ꝙ̄ eius euaporatio. & calor abscōditus occultus valde minuiꝉ: & appet ex eo qḋ superficiei terre aduenit subito res q̄ est fortior ꝙ̄ vaporatio: aut res q̄ subtilis exiliit euaporatōis pp ea ꝙ multum supat māꝫ & subtiliat: & inuenit eius pauca euaporatio calorē multū in aere & cōpleꝉ resolō pp hoc: hoc est s̄m plus & s̄m cāꝝ cārum singularitatē absq̄ alijs causis ex q̄bus he alie ꝓuenerunt cāe pter eas q̄s noiauimus. ¶ Amplius aūt nō ē ibi mā multa q̄ illud qḋ fuit sublimatū & subtiliatuꝫ restauret. Et ppea opꝫ vt ꝟu veris trahat ad equalitatē inter hūiditatem & siccitatē sicut est tpatum inter calitatem & fritatē: lꝫ nō ꝓhibeamus q̄n p̄ncipium veris trahat ad humiditatē quandā: & ꝟn non

est longinquū ab equalitate sicut est siccitas autūni ab equalitate. ¶ Preterea si nō iudicaueris annus q in autūno sit fortis equalitas īter caliditatē ꝛ frigiditatem non erit ab eqlitate longinquū. eius .n. ptes dies q̄ sunt ante meridiem ꝛ post sunt estiue. Aer nāqꝫ autūnalis est fortis siccitas ꝛ valde aptus ad recipiendū caliditatem ꝛ ꝯuertit ad similitudinē igneitatis ppea q estas ipm ad hoc preparauit. Et eius noctes ꝛ eius matutina sunt frā pp solis longitudinē in autūno ab oppōne capitū: ꝛ ppea q subtile resolutum fortiter recipit opōnem eius qd infrāt. ¶ Aer aūt magis est circa eqlitatem in duabus qualitatibus: ideo q aer ipsius nihil recipit ex cā que cause q̄ est in autūno silis existit. scꝫ illud qd recipit autūnus ex caliditate ꝛ frigiditate. Eius igit̄ nox nō multū longe est a die sui ipsius. ¶ Qd si aliqs dixerit q̄ rōne nox autūni est frigida: nocte ꝟis cum oporteret vt eius aer eēt calidior eo q sit magis subtilis. ¶ Rñdebimus ꝛ dicemus q aer q est fortis raritatis citius recipit caliditates ꝛ frigiditatē: ꝛ silr aqua fortis raritatis idcqꝫ cū tu calefeceris aquā ꝛ volueris ipsam ꝯgelare: citius ꝯgelabit̄ q̄ frā ppea q frigitas in ipsam penetrat pp eius raritatem. Corpora aūt nō tm̄ sentiūt ex frigitate ꝟis q̄ntum sentiunt ex frigitate autūni: eo q corpora in vere sunt exeuntia a frigitate ad caliditatem ꝯsueta in frigitate ꝛ in autūno sunt ad huius ꝯria q̄ autūnus ad hyemē tendat: ꝛ ver ab eo recedat. ¶ Et est tibi sciendū q tpor diuersitas facit cōmoueri in vnoqꝫqꝫ climate aliquē egritudinē mōr. Et medicus dꝫ hoc i vnoqꝫqꝫ climate cognoscere ad hoc vt in ipso sint ꝯstructe custodia ꝛ regis pmissio est ēt cū vn⁹ dico alicui tpor silis exit ꝛ nō alij. Est nāqꝫ ex dieb⁹ q ē ꝟnalis ꝛ ē ex eis q est estiualis: ꝛ ē ex eis q est autūnalis q in die vna calefacit ꝛ infrigidat.

¶ De iudicijs tpor ꝛ eor mutatōib⁹. Ca.iiij.

Unc tpa q cōplōnē hꝫ sanā ppor tionale est ei ꝯueniēs: sꝫ q malitiam complonis hꝫ pportiōale diuersificatur ab eo: sed cū multa ab eqlitate egressio acciderit pportiōale ꝛ nō pportiōale ab eo diuersificabit̄: iō q ꝟtus debilitabitur. ¶ Unūqdqꝫ ēt tps complōni egrote ꝯueniēs ipsius ꝯriū ēt. Cūqꝫ duo tpa a sua egressa fuerint nā ꝛ fuerit eorūꝫ exitus ꝯrius neqꝫ fuerit ibi supfluitas longa: quemadmodum si fuerit hyems meridiana ꝛ supuenerit ei ver septemtrionale erit aduentus sedi sup pmum ꝯferēs corporibus ꝛ ipsa tpans eo q septētrionalitas veris est opposita meridionalitati hyemis. Et silr si hyems valde sicca fuerit ꝛ ver fuerit valde hūidū: tunc ver hyemis siccitatē tpabit: ꝛ si humiditas nō fuerit multa neqꝫ plōgabit̄ tpe multo nō mutabit illud eius tpamentū in humectatiōe impedientē. ¶ Mutatio preterea tpis in vno tpe est minus afferens mortalitatem q̄ eius mutatio in multis tpibus. s. mutatio adducens mortalitatem ꝛ non est mutatio emendās illud qd prima attulit mutatio sicut diximus. ¶ Et ex complonibus aeris dignior vt ꝯuertat̄ ad putrefactionē est cali ꝛ hūidi aeris complo. Plurimum ꝟo q accīt aeris mutatiōes est in locis diuersor situū: ꝛ in profunditatibus vallium sed in collibus ꝛ in altis pauce pprie exīt. Et est ꝯueniens vt sicut tpa debent ꝯueniāt: vt sit estas calā ꝛ hyems frā: ꝛ silr vnūqdqꝫ tps. Qd si plerūqꝫ nō ita fuerit erunt cāe malarum egritudinum. ¶ Annus preterea in quo oia eius tpa fm vnā eueniunt q̄litatē: annus est malus quēadmodum si totus annus fuerit humidus: aut siccus aut calidus aut frīs. Annus .n. q est sic: est multarū egritudinum sue q̄litati pportionaliū: quar tempa postea erunt plixa. Unum nāqꝫ tps multum cōmouet egritudinē sibi pportiōalē q̄to magis totus annus. Tps .n. friū cū corpus inuēit flaticum cōmouet epilepsiā ꝛ paralysim ꝛ apoplexiā ꝛ torturā ꝛ spasmū ꝛ silia. Et tps calm cū inuenit corpus colicum cōmouet maniam ꝛ febres acutas ꝛ apata acuta: q̄to magis si totus annus fm vnius viā incedit. ¶ Amplius cū cito ꝯuenit hyems cito hyemales adueniunt egritudines. Et cū cito ꝯuenit estas cito estiue adueniūt egritudines: ꝛ mutant̄ egritudines q̄ erant ante fm iudiciū tpis. ¶ Cūqꝫ aliqd plongat̄ tps multe eius fiūt egritudines ꝛ pprie estas ꝛ autūnus. ¶ Debes aūt scire q effectus mutationū tpor nō sunt pp cām tpis vñ est tps: sed ppea q cuꝫ eo mutata qualitas magnam efficit opōnē in mutatiōibus dispōnum. ¶ Silr q̄qꝫ si aer in vna die mutat̄ de caliditate i frigitatē mutabunt̄ fꝫ eas corpa. ¶ Et in tpibus qdem sanus exit vt sit autūnus pluuiosus ꝛ hyems tpata: neqꝫ sit non frigitatē hñs non tñ sit plurima in compōne regionis. Et si ver pluuiosuꝫ fuerit ꝛ estas non absqꝫ pluuia fuerit erit istud qd sanius esse potest.

¶ De aere bono. Cap.v.

Er bone sube ē aer cui nō admiscet̄ ex vaporib⁹ neqꝫ ex fumis res extranea: ꝛ qui ē discoopertus celo. neqꝫ ē inter parietes ꝛ tecta ꝯstrictus. Cuꝫ ꝟo in aere acciderit putrefactio cōis discoopertus tūc erit ipsaꝫ magis recipiēs q̄ ꝯstrictuꝫ ꝛ occultatus: alr aūt discoopertus melior exit. Et si qdem bonus aer pmanet clarus nisi cum eo vapores misceant̄ lacuū ꝛ stagnor ꝛ pfunditatum aquā ꝯtinentiū ꝛ terrar q̄ sunt laxe: ꝛ locorum vbi nascunt̄ olera: ꝛ pcipue vbi talia q̄ les sunt caules ꝛ eruca oriunt̄ ꝛ arbores viscose ꝛ arbores malar complonum: sicut sohar ꝛ nuces ꝛ ficus ꝛ odores putridi: ꝛ pp hoc non remoueant̄ ab eo venti boni q sufflāt ex terra

alta aut equali. ¶ Et aer hic non est retentus in terra ꝓfunda q̄ cito calefit cū sol oritur cito infrīgitur cū occidit: neqȝ est strictus inter parietes qui paꝝ est ex quo fuerūt ꝯstructi cū sebergi: ꝛ hoꝝ silia: ꝛ nonduȝ integre siccitatē pfectam peruenit: neqȝ obsistit attractiōi aeris q sicut qui guttur stringit. ¶ Et tu qdem iam sciuisti ꝙ mutationū aeris alie sunt nāles: alie sūt nāe ꝯtrie: alie sunt q̄ nō sunt nāles: neqȝ extra nāȝ. ¶ Debes aūt scire ꝙ mutatiōes aeris q̄ non sunt ſm nām siue sint ei ꝯtrie siue non ꝯtrie: qñ eueniunt ſm circuitū: ꝛ qñ nō seruāt circuitū. Ex dispōnib⁹ qđ tꝑoꝝ sanior ē vt existat tpa ſȝ suā nāȝ: qñ coꝝ mutatiōes afferūt egritudīes.

¶ De mutatione qualitatū aerum ꝛ eis que ex temporibus proueniunt. Cap. vj.

Er calidus dissoluit ꝛ laxat. ꝛ si ei⁹ caliditas pauca fuerit tꝑata tñ rubificabit colorē eo ꝙ sanguinē ad exteriora trahit: ꝙ si multa fuerit colorē efficiet citrinum: ꝓpea ꝙ resoluit illud qđ attraxit. Ipse quoqȝ multum efficit sudorem ꝛ minuit vrinam ꝛ digōnem debilitat ꝛ sitim facit. ¶ Fridus ꝟo aer ꝯstringit ꝛ digōneȝ reddit ꝛ vrinam efficit multam: ideo ꝙ humores constringit. ꝛ ꝓpea ꝙ in sudorem parum resoluuntur. ꝛ his silia ꝛ minuit egestionem ꝓpea ꝙ musculi ani se exprimunt: ꝛ ideo ꝙ rectum intestinum parum obedit. vnde ꝓp destructionem obedientie vie stercus non descendit: quapropter multum moratur ꝛ eius aquositas in vrinā resoluitur. ¶ Aer ꝟo humidus cutem lenit ꝛ corpus humectat. ¶ Et siccus exiccat cutem ꝛ desiccat corpus. ¶ Et aer turbatus rectificat aīam ꝛ cōmiscet humores. Aer vero turbatus alius est ab aere grosso. ¶ Aer enim grossus est ille q in turbatiōe sube sue silatur. Sed turbatus ē ille q cū pulueribus miscet̄ grossus. ¶ Quaꝝ ꝟo reꝝ significatio ē ꝙ stelle minime parū appent: ꝛ ꝙ splendor eius ꝙ ex stellis fixis sicut eius ꝙ scintillat paꝝ resplendet. Et eius qdem cā exit vapores multi ꝛ fumi multi ꝛ venti boni pauci. ¶ Nunc aūt illū sermonē ad hanc reducemus intentionē. ꝛ cōplebimus ipm cū de mutatiōibus aeris q ē ꝓter nām tractabimus: ꝛ oē qd ē tꝑs qđ ꝓuenit ſm qđ oȝ iudicia hȝ ꝓpria. ꝛ finis qđ cuiusqȝ tpis pncipia tpis qđ ē post ipm in iudicijs duoꝝ tꝑoꝝ cōicat ꝛ egritudibus ipsoꝝ. ¶ Uer autē cū est ſm suā cōplōneȝ est melius tꝑs ꝓportionale cōplōni spūs ꝛ sanguis: ꝛ lȝ cū sua existat equalitate quā noiauimus ad caliditatē tñ subtilem declinat pariꝑ sopitā ꝛ ad hūiditatē nālē ꝛ rubificat colorem eo ꝙ sanguinē attrahit tꝑate ꝛ nō puenit ad resoluenduȝ quēadmodum estas peruenit estualis. ¶ In ꝟe quoqȝ commouentur egritudines chronice: facit eni humores qui sunt qeti currere ꝛ eliquat eos. Io ꝙ melsam patientibus melsa cōmouetur: ꝛ ille in quo multitudo exuberat humoꝝ in hyeme ꝓp eius gulositatem ꝛ exercitij eius paruitatem fit in vere egritudinibus aptus q̄ ex eis cōmouēt̄ materijs ꝓpter qđ ver eas resoluit. ¶ Cūqȝ ver ꝓlongatur ꝛ tꝑatur estiue egritudines pauce sunt. ¶ Ueris autē egritudines sunt sanguinis egō ꝛ fluxus sanguinis ex naribus ꝛ melancolie ebullitio: q̄ de nā existit colere ꝛ aꝑata ꝛ carbunculi ꝛ sināces ꝛ sunt plurimum perniciose ꝛ alie etiam. Et in ipso multum ꝯtingunt venaꝝ scissure ꝛ sputum sanguinolentum ꝛ tussis: ꝛ ꝓprie in eo qđ ex ipso est hyemale ꝛ hyemi similat̄ sunt eorū dispōnes male q has hñt egritudines ꝛ ꝓprie ptisim. ꝛ ꝓpea ꝙ ipsum in flegmaticis nām flegmatis mouet accidit in eo poplexia ꝛ paralysis ꝛ iūcturarum dolores. ¶ Ex eis vero que ducūt ad hoc est aliqs fortis motus ex motibus corporeis ꝛ animalibus ꝛ comestio etiam rerum calefacientium eo qđ aeris adiuuat naturam. Nulla autem res est que ita tueatur ab egritudinibus veris quēadmodum phlebotomia ꝛ inanitio ꝛ diminutio comedendi ꝛ augmentum bibendi ꝛ debilitatio potus inebriantis ꝛ ipsius diminutio ꝛ temperamentum. Uer preterea pueris est conueniens ꝛ eis qui sunt circa ipsos. ¶ Hyems vero ad digerendum est melior propterea qđ frigus caloris innatū substantiam comprehēditur: vnde fortior efficitur ꝛ non dissoluitur: ꝛ ideo qꝛ fructus sunt pauci ꝛ genus non comedit nisi lenia nutrientia: ꝛ qꝛ hominum motus post repletionem est paruus: ꝛ qꝛ ad loca ingrediuntur calefacientia. Ipsa quoqȝ coleram plus debilitat q̄ omnia tempora sua frigiditate ꝛ sui diei breuitate ꝛ sue noctis prolixitate. Et ipsa est magis constringens materias. Et in ipsa est plus necessarium assumere ea que incidunt ꝛ subtiliant. ¶ Egritudinum vero hyemalium plurime sunt flegmatice ꝛ in ipsa flegma fit multum. ꝛ plurimuȝ quod est in eo qđ vomitu expellitur est flegma. Colores quoqȝ apostematum in ea ſm plurimum ad albedinem trahūt ꝛ in ipsa abundat catarrus: ꝛ incipit catarrus cum aer autumnalis mutatur quem postea sequuntur apostema lateris et apostema pulmonis et raucedo et dolor gutturis: deinde accidunt dolor lateris ipsius et dorsi et neruorum nocumenta et capitis dolor coronicus: immo apoplexia ꝛ epilepsia. ꝛ hoc totū ꝓpea ꝙ māe ꝯstringunt̄ flatice. ꝛ qꝛ multiplicant̄. ¶ Senibus ꝟo nocet hyems ꝛ eis silr q eis siles existunt: sed medijs iuuamentū pstat. ¶ In hyeme preterea hypostasis in vrina multitudo exit cōpōne estatis: et eius ē q̄titas ē maior et minuit̄ i ea sanguis et auget̄ flā. ¶ In estate ꝟo auget̄ colera rubea: ꝗ postea i eius fine colera

nigra augeť ppťa φ subtile resoluitur ⁊ gros-
sum remanet ⁊ cõstringiť. Et inuenies senes ⁊
q eos similanť in estate fortiores. Et estas qdẽ
humores resoluit ⁊ ꝟtutes debilitat ⁊ opatio
nes nãles cã multe resolutionis: ⁊ attenuat co-
lorẽ. ppťa φ resoluit illud quod ex sanguie at
trahit. Egritudinũ ą̃ʒ tpa in ea abreuianť. si.n.
ꝟtus fortis fuerit aerẽ inueniet ad resoluẽduʒ
adiutricẽ ⁊ ad egritudinis mãm maturãdum
⁊ expellet eam ex ͭ. Qđ si debilis fuerit calor
aeris ei addet debilitatẽ ꝓpterea φ laxat ⁊ de
struiť ⁊ moriť eger. ¶ Amplius estas cala ⁊
sicca cito incidũt egritudines. hũida ꝟo est ma
sticãs. vñ suaꝝ egritudinũ tpa ꝓlonganť: iõq
plũs vlceꝝ ad herpetẽ estiomenũ puenit. Et ac
cidũt i ea hydropisis ⁊ lyẽteria ⁊ lẽiť nã ⁊ ad
hoc totũ adiuuãt hũores multi q a supiorib⁹
ad inferiora descẽdũt ⁊ ꝓpẽ a capite. ¶ Estiue
ꝟo egritudines sunt sicut febres tertiane ⁊ si-
nochus ⁊ causon ⁊ corporis extenuatio. ¶ Et
ex doloribus dolores auris ⁊ obthalmia ⁊ in
ea multiplicanť ꝓpẽ cũ non fuerit vẽtosa he-
risipilla ⁊ bothor que sunt ei⁹ nãe cuius ẽ ipsa.
¶ Cum ꝟo estas fuerit ꝟnalis erunt febris
bone dispõnis nõ hũtes aspitatẽ ⁊ acuitatem
siccã ⁊ multiplicabiť i ea sudor ⁊ expectabitur
in crisibus ppťa φ calitas ⁊ hũiditas huic
ꝓportionanť: qm̃ calitas resoluit ⁊ hũiditas
laxat ⁊ porros dilatat. Cũqꝫ estas fuerit meri-
dionalis multiplicabuntur in ea mortalitateʒ
⁊ egredines variole ⁊ morbili. ¶ Septem-
trionalis ꝟo estas est sana: iõqꝫ expmẽdi egri
tudies in ea multiplicãtur. Egritudies ãt iste
expmẽdi sunt egritudies q̃ ꝓueniunt ex cursu
materiei pp calorẽ occltũ aut manifestũ cũ p-
cutit eũ frĩtas mãifesta ⁊ pmit. Et he gõ egri-
tudies sũt sicut reumatisma ⁊ q̃ ipos sequitur.
¶ Cũqꝫ estas fuerit septẽtriõalis sicca flancis
ꝯfert et mulieribus: et colerã hñtibus rubeaꝫ
accidit obthalmia sicca. et febres acute longi
tpis et prouenĩet ex adustione colẽ cõstrictio
et colere nigre exuboratio. ¶ Autũnus ꝟo
multarum exit egritudinum: eo φ in ipso hõ
sub sole colere multum incidit: et in nocte pue
nit ad frigus: et ppťa φ fructũ est multitudo q̃
hũores fiunt mali. et pp dissolutionẽ ꝟtutis i
estate. ¶ Hũores pterea fiunt in autũno mali
pp mala cibaria et pp subtilis resolutionem: et
quia remanet spissum et pp eius adustionem.
¶ Cũqꝫ aliqͥ humor ebullierit ppťa φ nã ipꝫ
vult expellere et resoluere reducit ipm frigus
ad strigẽdum. ¶ Sanguis ą̃ʒ in autũno mul-
tum minuiť: imo sanguini in sua cõplõne ꝯtri
us exit. Non ergo ad ipsum gñandum iuuat.
Et ẽt resolutio iã pcessit q̃ estas sanguineʒ re-
soluit et ex ipo minuit. In ipso ãt accrescũt ex
humoribus colera rubea residua ab estate: et
nigra ppťa φ humores in estate fiunt cinis: et

sõ in ipo colere multiplicatur nigra: quoniam
estas adurit humores: et autũnus facit ex eis
cinerem: et principium quideʒ autũni senibus
aliquo modo conueniens existit et eius finis
eos impedit maximo impedimento. ¶ Au-
tũni autem egritudines sunt scabies que exco
riat et impetigines et cancri ⁊ iuncturarũ do-
lores et febres cõmixte et febres quartane pro
pter colere nigre multitudinem: ⁊ propter illđ
quod de eius operatione declarauimus: iõqꝫ
ingrossatur splen in eo ⁊ accidit in ipso vt vri-
na guttatim emittatur propter illud quod ve-
sice accidit ex diuersitate complõnis inter cali-
ditatem ⁊ frigiditatem. ¶ Difficultas quoqꝫ
accidit vrine quod plus accidit ą̃ʒ φ vrina gut
tatim emittatur: ⁊ accidit in eo lyenteria. Et
hoc quidem est ꝓpterea qđ frigiditas expellit
illud quod ex humoribus ad interiora cor-
poris est subtile: ⁊ fit in eo scia: ⁊ accidit in eo
sinãcia acuta colerica et in ꝟe flagmatica: qm̃
pn ͫ cuiuscunqꝫ hĩorꝫ eaꝫ ẽ ex humore quẽ
efficit tps qđ añ ipm fuit: ⁊ in ipso ẽt multipli
cať iliaca sicca. Et est cũ in eo accidit apople-
xia ⁊ egritudines pulmonis ⁊ dolores dorsi ⁊
coxaꝫ pp motũ supfluitatũ in estate primũ: ⁊
postea eaꝫ ꝯstrictonẽ. Et multiplicanť in ipo
ꝟmes i vẽtre pp debilitatẽ ꝟtutis i digerẽdo ⁊
expellẽdo. ¶ In ipso ẽt ⁊ ꝓpẽ i sicco multipli
cãtur variole: ⁊ pcipue cũ añ ipm fuerit estas
cala. ⁊ in ipso ẽt multiplicať mania pp humo
rum colericoꝫ malitiam: ⁊ qꝛ colera nigra eis
ꝯmisceť. ¶ Autũnus pterea est tps qđ in pul-
mone habẽtibus apa est deterius qui sunt hñ
tes ptisim ⁊ ipse detegit occultum in sua dis-
positione. cũ ante ipsum initi habuerit ⁊ non
bene manifestabatur. ¶ Ethicam ą̃ʒ habenti
bus singularem est ipse deterius tempus cau-
sa sue exiccatiõis. ¶ Amplius autũnus est si-
cut nutritor reliquarum egritudinum estatis.
Et autumnus qui melior existit est qui est ma-
gis humidus ⁊ pluuiosus. ⁊ deterior est ille
qui est siccus.

¶ De iudicijs dispositionum anni. Cap. vij.

Cum hyemi meridionali ver super-
ueniet septemtrionale qđ postea
estas sequitur valde vaporosa ⁊ mul
tiplicate fuerint aq̃: ⁊ ver ꝯseruauerit
materias vsqꝫ ad estatem: multiplicabitur in
autũno mortalitas in pueris ⁊ multiplicabun-
tur in eo disinteria ⁊ intestinorum vlcera ⁊ ter
tiana nota prolixa. ¶ Cumqꝫ hyems multa-
rum fuerit aquarum abortient ille que se in
vere parituras sperabant: absqꝫ causa. Quođ
si pepererint erit quod parient debile aut mortu
um aut grandem habens malitiam; ⁊ in ho-
minibus multiplicabuntur obthalmie ⁊ san-
guinis egõ. ⁊ catarri tũc multiplicabũť et ꝓprie
i senib⁹ et dscẽdẽt i mẽbra corꝑ occultata: ⁊ qñqꝫ

morte moriunt subita: eo q vie spūs subito ex
multitudine opilant. ¶ Et cū ver pluuiosum
& meridionale fuerit ipsumqz hyemi supuenit
septētrionali multiplicabunt in estate febres
acute & obtalmia & uiere solo & sanguis egēr
& plim hoz oium pstinget pp reumatismos: &
ppea q flegma q in hyeme adunatū fuit ad
foramina descendet occulta. eo q ipsum mo-
uebit calor & ppter in hūidas hūinbus pplo-
nes sicut mulieribus & multiplicabunt putre-
factio & ipsius febres. ¶ Qñ vero in aliquoz esta
te euenerit pluuia tpe quo canis eleuat: & po-
stea venerit ventus septētrionalis boni fiducia
hēbit & resoluent egritudines. Quibus autē
plus nocet hoc tps sunt mulieres & pueri. Et
qui ex eis euasecrit ad q̄rtanas deueniet ppter
hūorū adustionē: qr fuit cimis: & post q̄rtanas
pueniet ad hydropisim & ad dolores splenis.
& ad epatis debilitatē pp hoc. In senibus aūt
& in corpe in quo est timor frigoris est eius no
cumētū paruz. ¶ Cū vero estati sicce septētriōa
li supuenerit autūnus pluuiosus meridiona-
lis pparabunt corpa ad hoc vt veniāt in hye-
me dolor capitis & tussis & raucescent eoz gut
tura & fluēt: qsi coriza nimiū accidet eis. ¶ Et
siir cū estati sicce meridionali supuenerit autū
nus pluuiosus septētrionalis multiplicabitur
ēt in hyeme dolor capitis: & post reumatismus
& tinnitus & raucedo. ¶ Et cū estati meridio
nali autūnus supuenerit septētrionalis multi-
plicabunt in eo egritudines exprimēdi & cō
stringendi. & iā sciuisti hoc. ¶ Et cū autūnus
& estas in hoc pueniunt vt sint ambo meridio
nales humidi multiplicabunt hūores & cū ve
nerit hyems venient egritudines exprimendi
quas noiauimus: neqz est lōge qn ad pstrictio
nez & materiez pculcationē pueniat: eo q sūt
multe: & q vapores nō hñt viā egrediēdi: vt ad
putridas pducat egritudines: neqz fallet quin
hyems sit infirma: ppea q inueniet malas māc
pstrictas & multas. ¶ Cum vero ambo fuerint
sicci septētrionales iuuabūt eū: cui nocet hūi-
ditas: & mulieribus & qui est talis q̄lis ipse sūt
accident obtalmia sicca & catarrus lōgi tpis
& febres acute & media. ¶ Hyems aūt que est
frā pluuiosa ardorez efficit vrine. ¶ Et cum
estatis caliditas fortis fuerit & eius siccitas pue-
nient sinācie pniciose: aut nō pniciose & q̄ apiē
tur: aut que nō apient: & ille que apientur: aut
erunt interius: aut exterius: & variole & min-
gendi difficultas: & morbillus: & ābo erunt sil
ni: & obtalmia: & sanguinis corruptio: & tristi
cia & menstruoz & spūti retētio. ¶ Et cū post
hyemē siccā fuerit ver eius siccuz erit malum.
¶ Amplius eius mortalitas corrūpit arbo-
res & vegetabilia: iōqz corrūpūtur ex aialibus
que ea comedunt: & ideo homines qui eis ve
scuntur corrūpūtur.

¶ De accidentibus aeris ipressionibus q̄ nō valde
cursum nāe pūie existunt. Cap. viij.

Nunc aūt dictiōez pplē debemus de
aliis mutationibus aeris nō nālib
neqz pūiis nāe: q̄ fz res celestes & res
terrestres eueniunt. ¶ Et iā qd multas earū
innuimus in narratione tēpoz. ¶ Ille vero q̄
res sequnt celestes sūt sicut ea q̄ stellaz cā accñt.
Est. n. cū multe ex stellis in vno piūgunt loco
& piūgunt soli: & pueniet ex hoc calefactio mul
ta eis quoz capita sunt ipsis oppa: aut locis q̄
sunt circa eas. ¶ Et est cū ab oppōne capitū
multa remouent longitudine & minuit calefa
ctio. Impressio. n. rectitudinis capitis in cale-
faciendo nō est sicut ipressio durabilitatis re-
ctitudinis & ppinqtatis. ¶ Rez aūt terrestriū
alie sunt q̄ sunt pp cāz latitudinū terraz alie sūt
q̄ sunt pp altitudinē ciuitatū: & pp eaz pfundita
tē: & alie sunt q̄ pp cāz mōtiū: & alie sunt q̄ sunt
pp mariū cāz: & alie sūt q̄ vētoz cā eueñt: & alie
sunt q̄ sunt pp cāz terre. ¶ Ille aūt q̄ sunt pp cāz
latitudinū: sunt q si terra fuerit q̄ sit circa reuo
lutionē capitis cācri in septētrionē: aut reuolu
tionē capitis capricorni i meridie erit magis
calida q̄ illa q̄ elongabit ab ea ad ptē linee eq-
nocialis: aut ad septētrionē. ¶ Credere vero
debent ex eo sermonē quo vr qd terra que est
sub circulo eqnocialis. diei est circa eq̄litatē:
qsi cā celestis calefaciens ibi est cā vna que est
sol oppō capiti: & hō qd oppositio sola: nō ma
gnam efficit ipressionē. Qd aūt magnā efficiat
ipressionē est solis durabilitas oppōnis. Jō qz
calor imedietate hore octaue est maior calor
q̄ in meo diei & ppea cū sol est i postremo cā-
cri & in pmo leonis est maior calor q̄ est cū est
in fine sue declinationis. ¶ Et iō cū sol a capi
te cancri pcedit ad aliud qd est minoris decli-
nationis q̄ ipsuz est eius calor maior q̄ sit cū
est in tāta declinatione: & nōdū pueīt ad caput
cancri. In terra vero vbi est linea eqnocialis
nō opponit sol capiti nisi paucis diebus: & s
postea cito elōgat. Augmētum nāqz ptui de-
clinationis apud duos mōs multū existit ma
ius q̄ augmētū qd existit apud tropicos: imo
fortasse apud duos tropicos nō opabunt mo
tus triū diez aut q̄tuor: aut pluriū ipressiōem
sensu pceptā. deīn sol morat ibi i latitudie vna
aut circa lōgo tpe: & icessant calefac. ¶ Qua
pp p snia tenēdū ē qd terre: q̄z latitudies sūt p
pinque dcliatiōi toti oib trib sūt calidiores: & p
tibus ille q̄ ab ea i duob elōgāt lateribus ad ptes
duoz poloz q̄titate. xv. gduū. In linea vero eq
nocniali ñ ē calor illius supfluitatis q̄ fac oppo
circa reuolōnem capitis cancri in locis habita
tis. Frigus autē in terris que ad septētrionem
longe sūt ab ista reuolōne ē maior. Et hoc qd
est illud quod est considerandū fz latitudines
[illegible] tñ vt i oib aliis dispōnib similes existūt.

¶ Illud vero qđ est ꝑm terre situm est qđ quā
qꝫ in alto ꝯsistit loco. quāqꝫ in ꝓfundo. Et locus
qđ ꝓfundus est calior. Et loc⁹ altus sp̄ fridior.
Illud.n. qđ est circa terrā i hoc spacio in quo
sumus est calidus ꝓpterea qđ solis radius circa
terrā fit fortior: ꝛ qđ ab eo ad terrā altā elōga
tur est magis ꝑm. Et eius qđ cā in pte nālis
phie ꝯiunct. Cūqꝫ profundū preter hoc mul-
tū fuerit imū plus ꝯprehendit radiū. ꝛ est ma
gis calīn. Illud vo q̄ cā motiū consistit si est il-
lud in quo mons existit ꝑm intentionē hītatio
nis est ingrediens in diuisionē quā noīauim⁹.
Et si est illud qđ est ꝑm intentionē vicinitatis
est id de quo loq nunc volumus. ¶ Dicem⁹
ergo ꝙ mons in spatio duobus opat modis
ꝛ vnus est ex pte vā sup ciuitatē solis radios
reducit: aut ipsos ab ea regit. Et alter est ex pte
vā venti ꝓhibet ꝛ eius exuberationē refrenat.
¶ Primus āt est sicut si a pte septētriōis ali
cuius regionū q̄ sunt septētriōales fuerint mō
tes: ꝛ eleuet sup eā sol in sua reuolutione refle
ctet ipsius calefactio ad regionē ꝛ calefaciet eā
lꝫ regio sit septētriōalis: ꝛ silr cū mons ē a pte
occidētis ꝛ discoopit ab oriente. Et cū mons
erit a pte orientis minus est q̄ illud in hac in
tentione. Sol nāqꝫ cū mouet ꝛ sup mōtē illuz
eleuat in oī hora ab eo elōgat: ꝛ radij q̄litas
se miorando ꝓcedit q ab ipso sole ad illā tēdit.
¶ Cū vo mōs est ab occidēte nō est sic. Sol
eni q̄qꝫ hora ei appropiquādo icedit. ¶ Mo
dus āt vētū ꝓhibēdi est ꝙ mons aut claudit a
ciuitate flatū vēti septētrionalis infrātis: aut
multiplicat flatus vēti meredióalis calefaciē-
tis: aut est ciuitas inter duo cacumina mōtiuz
sita detecta obuiatiōi alicuius vēti: cuius exuf
flatio ibi fortior erit q̄ si sit in terra plana. solet
enim aer cū per viā incedit angustā tractuz pce
dere ꝛ nō cessare ꝛ silr aq̄ ꝛ alia. Et huius qđ
cā in nālibus est scita. ¶ Ciuitates vo magis
tpate ex pte mōtiū siue sint coopte siue disco-
opte sunt q̄ ab oriente discoopte sunt ꝛ a septē
trione. Et coopte ab occidēte ꝛ meridie. ¶ Ex
maribus vo assidue ꝓcedit ciuitatibus q̄ sūt
eis vicine hūiditatis augmentū. Qđ si maria
fuerit a pte septētrionis erit hoc adiuuatio ad
infridādū eas ꝓp reuolutiōꝫ vēti septētriona-
lis q in nā sui fridus existit sup aq̄ faciē. Et si a
pte fuerit meredie i ꝓuenit ex eis grossities me
redionalis augmētū: ꝛ ꝓprie si penetrandi lo
cū nō inuenerit: ꝓpea ꝙ mons sibi in facie resi
stit. Et cum a pte fuerit orientis. erit hūectatio
aeris ab eis maior q̄ si in pte fuerit occidētis.
Sol.n. sine cessatiōe resolutionē augebit q̄to
plus appropinquerit: sꝫ in occidentalibus nō
sic efficiet. ¶ Ad sūmū vo ex maris vicinita
te ꝓuenit in aere hūiditas: postea si fuerint vē
ti mula sibi succedētes quos nō refrenauerit
mōtes erit aer magis a putrefactione saluus.

Quod si venti exufflare negerint erunt putre
factiōi ꝑparate: ꝛ vt hūores putrescāt. ¶ In
hac āt intentiōe venti q sunt meliores sunt se-
ptētrionales post orientales post quos sunt
occidentales ꝛ deteriores sunt meredionales.
¶ Sermo vo de eo qđ vētoꝝ cā gnāt duo-
bus modis existit: sermo vlis absolutus ꝛ ser
mo ꝑm illud qđ vnicuiqꝫ ciuitati ꝓpriū existit.
Ulis vo sermo est ꝙ meridionalis ꝑꝫ plimas
ciuitatū calidus est ꝛ hūidus. Sꝫ calidus pro
pterea ꝙ a pte solis vicinitate calefacta vēit ꝛ
hūidus ꝓpea ꝙ plim mariū a nobis est mere-
dionale: ꝛ ꝓp hoc ꝙ sunt meredióalia opatur
in eis sol fortiur ꝛ euaporant ex eis vapores
q ventis cōmiscēt. ꝛ iō meredionales vēti exi
stunt laxantes. ¶ Septētrionales vo sunt fri
eo ꝙ sup mōtes transeunt ꝛ super terras frā
multaꝝ niuiū. ꝛ sunt sicci. ꝓpea ꝙ eis nō multi
associant vapores. qm̄ resolutio a pte septen
trionis fit minus. neqꝫ transeūt sup aq̄s mari
nas. sꝫ trāseūt ꝑꝫ plim sup aq̄s ꝯgelatas aut su-
per deserta. Et orientales qđ inter caliditatē ꝛ
fritatē sunt tpati. sꝫ sūt occidētalibus sicciores.
¶ Septētrionales nāqꝫ orientis minus hūt
maria q̄ septētrionales occidentis. Et nos ꝓ-
culdubio septētrionales sumus. Occidētales
vo paꝝ plus sunt hūidi. qm̄ sup maria tran-
seūt. ꝛ qꝛ sol eos suo diuersificat motu vnusqs-
qꝫ.n. hoꝝ duoꝝ.s. solis ꝛ ipsoꝝ alteri suo motu
q̄si ꝯtri⁹ existit. Iōqꝫ nō tm̄ resoluit eos sol q̄tū
orientales resoluit vētos. ꝛ ꝓprie qꝛ maior ori
entaliū exufflatio est in pn⁰ diei ꝛ maior occi-
dentaliū exufflatio est in fine diei. Et iō occidē
tales minoris exñt caliditatis q̄ orientales: ꝛ
magis ad fritatē declinātes. ꝛ orietales maio-
ris caliditatis lꝫ ambo opatiōe vētoꝝ meredio
naliū ꝛ septētrionaliū sint tpati. ¶ Qñqꝫ vo
in ciuitatibus ventoꝝ iudicia ꝑm alias res mu
tant. Est.n. qñqꝫ in qbusdā ciūtatibus ꝯuenies
vt venti meridióales fridiores sint cū circa eas
mōtes fuerint niuosi meredionales: ꝛ ꝯuerte-
rint se venti meredióales ad friditatē: iō ꝙ su
per ipsos transeūt. Et est cū septētrióales me-
redionalibus calidiores exñt: cū circa eos de-
serta fuerint adesta. Sꝫ assimilaꝫ aut sunt ven-
ti q ꝑ deserta trāseunt valde calida aut sunt vē
ti de gnē fumoꝝ q in spatio signa efficiunt tor-
refacientia silia igni: qm̄ cū sunt g̃ues ibi acci
dit eis sicut ascēsio ꝛ ꝯbustio ꝛ subtile sepatur
ꝛ qđ g̃ue est descendit in quo exñt adustionis
ꝛ igneitatis reliquie: qꝛ oēs venti fortes sic vt
sapientibus phoꝝ nō incipiunt nisi a supiori
lꝫ mācriū coꝝ pn^m sit ab inferiori. ¶ Prin^m
vo motuū ꝛ exufflationū ꝛ turbis coꝝ est a su
periori. Et hoc aut est iudiciū cōe: aut ꝑm plim
ꝛ hec certificatio in parte nālis phie ꝯiūctur.
Et nos qđ nunc nominabimus capl'm istius
modi in locis habitatis.. ¶ Ciuitatum vo di

diversitates sunt secundum terram quoniam earum alie sunt luto se: alie sunt que sunt petrose: alie sunt que sunt arenose: alie sunt que sunt limose fetentes: aut ceno se: alie sunt super quarum terram est virtus metallis superdans. et hoc totum in eius aere et aqua operatur.

¶ De impressionibus aerearum mutationum in malarum cursui naturali contrarium. Cap. ix.

m Utationes vero naturam egredientes sunt aut propter conversionem in substantia aeris scilicet: aut propter conversionem in qualitatibus ipsius. Quod vero in eius exit substantia est ut eius substantia ad malitiam convertatur. non ideo quod aliqua suarum qualitatum valde fortior facta fuerit secundum augmentum vel diminutionem et hec est pestilentia. ¶ Et est putrefactio que accidit aeri similis putrefactioni aque remollientis fetide. ¶ Nos namque cum aerem dicimus volumus dicere aerem simplicem nudum quoniam ipse non est aer qui nos circundat: et si in actus fuerit purus fortasse erit alius. Ipse enim et unumquodque simplicium nudorum non putrescit: sed aut in sua qualitate: aut in sua substantia in aliud convertitur simplex: sicut aqua convertitur in aerem. Cum autem aerem dicimus nolumus dicere nisi corpus in substantia sua commixtum. Et est corpus commixtum ex aere certificato et partibus aqueis vaporosis: et partibus terreis in fumo et nubibus surgentibus: et partibus igneis: et nos neque dicimus illum aerem nisi quando dicimus aquam maris: aut lacuum aquam: licet non sit aqua pura simplex sed mixta ex aere et terra et igne: sed super ipsam in ea est aqua. Hic ergo aer putrescit quandoque et convertitur eius substantia ad malitiam. sicut aqua lacunarum putrescit et convertitur eius substantia ad eam. ¶ Pestilentia autem et aeris putrefactio secundum plurimum evenit in postremo estatis et in autumno. Et nos quod nominabimus accidentia que ex pestilentia in aliis locis proveniunt. Quod vero in ipsius exit qualitatibus est ut secundum calitatem aut frigiditatem ad qualitatem perveniat intolerabilem in tantum ut propter ipsum messes et generatio corrumpantur. Et hec quod est aut conversio homogenea sicut rabies frigus estatis cum fortior sit: aut conversio contraria sicut frigoris malitia in estate que propter aliquod evenit accidens.

¶ Ex aere vero cum mutatur proveniunt in corporibus accidentia. Cum enim putrescit putrefacit humores et incipit humorem putrefacere qui a corde circundatur est quoniam ad ipsum propinquius accidit quam ad alium. et si fortiter calefit iuncturas laxat et humores resolvit. ergo in fine augmentum prestat et resolvit spiritum et deiicit virtutes et prohibet digestionem: propterea quod calorem innatum occultum resolvit qui est instrumentum nature. et colorem efficit citrinum: propterea quod humores resolvit sanguineos calorem rubificantes: et quia coleram alios facit superare humores et cor quia calefacit calore non innato et facit humores fluere et ipsos putrefacit. et defert eos ad concavitates et membra debilia et corporibus sanis non est bonus. ¶ Est tamen cum hidropicis conferens et paliticis et alcuzez frigido et spasmo humido et tortura humide. ¶ Aer vero frigidus calorem innatum ad interiora redire facit ubi talem ad eptus fuerit fortitudinem per quam ad interiora ingrediatur hec namque est mortificatio. ¶ Aer preterea frigidus non multum prohibet menstruum fluxum et continet eas. et facit catarrum et debilitat nervos et tracheam arteriam magno ledit impedimento. Et cum non fuerit fortis digestionem efficiet fortiorem: et omnes occultas operationes efficiet fortiores et excitabit appetitum. Ad ultimum vero est magis sanus conveniens quam aer multe caliditatis. Sed eius quidem nocumenta sunt ex parte operationum que ex nervis pendent. Et ideo quia claudit poros et quia prohibet illud quod intus in ossibus exit. humidus vero pluribus complexionum est bonus et colorem efficit bonum. Et cutem et reddit eam mollem et poros dimittit apertos sed ad putrefactionem preparat. Et siccus quod huic exit contrarius.

¶ De naturis ventorum. Cap. x.

I Am ventorum dispositiones narravimus in capitulo mutationum aeris. nominantes aliqua. Nunc vero in eis sermonem volumus proferre aggregativum secundum aliud ordinem et incipiemus a septentrionali.

¶ De vento septentrionali.

S Eptentrionalis corroborat et indurat et que manifeste fluunt prohibet et claudit poros et digestivam fortem efficit constringit ventrem et indurat et provocat urinam et aerem putridum pestilentialem sanat. ¶ Cum vero meridionalis septentrionalem precedit et sequitur eum septentrionalis accidit a meridionali fluxus et a septentrionali expressio interius et quandoque provenit inde scissura ad exteriora. Ideoque multiplicatur tunc fluxus materierum capitis et pectoris egritudines. ¶ Et egritudines quidem septentrionales sunt dolores nervorum de quibus sunt vesica et matrix difficultas mingendi et tussis et costarum dolores et lateris et pectoris et horripilationes.

¶ De meridionali vento.

M Eridionalis laxat fortitudinem et aperit poros et turbat humores et movet eos ad exteriora ab interioribus et in sensibus efficit gravitatem et ipse est ex eis qui excituras corrumpunt et egritudinum efficit recidivationem et debilitat et super excituram et podagram efficit pruritum et commovet epilepsiam et affert somnum et facit febres putridas: sed non exasperat guttur.

¶ De orientalibus ventis.

O Rientales si in postremo noctis et in principio diei flaverint: venient ab aere qui iam temperatus est propter solem: et subtiliatus et eius humiditas iam fuit immutata: ideoque sunt sicciores et subtiliores. quod si in fine diei et in principio noctis flaverint: erit res contraria. Orientales tamen universaliter occidentalibus semper existunt meliores.

¶ De occidentalibus ventis.

Enti isti si flauerint in fine noctis τ in p̄n° diei venient ab aere in quo sol operatus non fuit. Spissiores igitur τ grossiores erunt q̄ si in fine diei τ noctis principio flauerint: erit res cōtraria.

ℂ De his q̄ puenerūt ex h̄itationū locis. C.xi.

In capitulo mutationū aeris iā nominauimus dispositiōes q̄sdā locorum h̄itabiliū. Nūc vero ēt in eis sermonē volumus pferre cōpēdiosius fm alium ordinem: neq̄ȝ est nobis curandum si aliquid ex eis que diximus reiteremus.

ℂ Locorum habitabilium iudicia.

Iā ȝ scivisti q̄ locoꝝ h̄itabiliū dispōnes in corporibus diuersificant cā altitudinuȝ τ pfunditatū in ipsis. Et cā dispōnis eoꝝ q̄ eis vicinant cum hoc ex mōtibus: τ dispōib⁹ terre ipsius si sit lutosa: aut humefcā: aut cenosa. aut si est in ea virtus minere τ dispōis multitudinis aq̄ꝝ: aut paucitatis eaꝝ. Et dispōis eoꝝ q̄ eis vicinant sicut arborum τ minerarū aut fouearū: aut cadauerū: aut hoꝝ siliū. Et scivisti q̄m aeꝝ cōplōnes ex latitudinib⁹ ciuitatū cognoscunt τ ex terra ipsaꝝ τ ex mōtiū τ mariū vicinitate quā hñt cū eis: τ ex ventis eaꝝ. ℂ Et nunc qd̄ dicemus sūmatim q̄ ois aer q̄ cito infrāt cum sol occidit: τ cito calefit cū ipe orit est subtilis. Qui vero huic est cōtrius est cōtrio. deinde oib⁹ aeribus deterior est ille q̄ cor cōstringit. τ aeris attractōȝ angustat. Post hoc diuidemus nūc cuiuslibet loci habitabilis dispositionem.

ℂ De locis habitabilibus calidis:

Loca h̄itabilia cal'a significāt capillos intēs τ crispāt q̄ eos cū colligūtur pipi siles efficiūt. digestiuā debilitātes. τ cū in eis maxima fuerit resolutio τ minuet hūiditas cito aduēiet seniū sicut in terra nigroꝝ. Illis nāq̄ȝ q̄ ibi morantur aduenit seniū annis triginta τ eoꝝ corda sunt timida ppea q̄ ipsis multū resoluit. Corpora preterea in locis h̄itabilibus calis moratiū sunt magis leuia. ℂ De locis h̄itabilib⁹ fridis.

In locis h̄itabilibus fridis morantes sunt fortiores τ audacie maioris τ melius digerentes sicut scivisti. Que si fuerint humida erūt ibi morantes crassi τ carnosi: τ multa abundātes adipe. quoꝝ vene erunt pfunde τ iuncture occulte τ erunt ipsi teneri τ albi.

ℂ De locis habitabilibus humidis.

In locis habitabilibus morātes humidis pulchrarum sunt facierum. Quoꝝ cutes sunt lenes. τ cū exercitantur cito aduenit eis laxitas. Et eoꝝ estas nō multū calefit. neq̄ȝ hyems valde infrātur. τ eis aduenūt febres multe more τ vēter τ sanguinis multus exitus ex mēstruis τ hemorroidibus. τ multiplicantur in eis hemorroides τ vlcera putrida τ putrefactio τ multiplicatur in eis epilepsia.

ℂ De locis habitabilibus siccis.

In locis habitabilibus siccis morantium exiccant cōplōnes: τ ipsoꝝ offuscant cutes τ exiccat. Et eoꝝ cerebris cito aduenit siccitas. Et eoꝝ estas est valde calida τ hyems quidem multū frida. ℂ De locis habitabilibus altis.

In locis h̄itabilibus altis morātes sunt sani τ fortes labores multū patientes: τ viuunt diu.

ℂ De locis habitabilibus pfundis.

In locis h̄itabilib⁹ pfundis morantes i vaporositate exn̄t mīta τ cōis debilitate τ aq̄s abūdāt ñ friis: τ ppe si fuerint stātes: aut aq̄ lacuū aut stagnoꝝ: τ quēadmo^m scivisti eoꝝ aeres sūt mali.

ℂ De locis h̄itabilib⁹ petrosis τ discoopertis.

Horum aeres in estate sunt valde calidi τ in hyeme multū fridi. ℂ Et eoꝝ corpa sunt dura τ solida τ multoꝝ capilloꝝ: fortia et iūcture manifeste: τ vicit in eis siccitas: τ sunt multū vigilātes: τ sunt maloꝝ moꝝ: τ inobediētes ē in eis belloꝝ forti° τ solertia in artibus τ acuitas.

ℂ De locis h̄itabilibus mōtuosis τ niuosis.

In locis montuosis niuosis. morantium iudiciū est sicut aliarum terrarum frārūȝ. τ eoꝝ terre sunt ventose. τ dum nix morat gñant in eis boni venti: ȝ cum resoluitur si montes habēt qui ventos prohibeant fiunt vaporosa.

ℂ De locis habitabilibus marinis.

Horuȝ tpant calitas τ fritas ppter sue hūiditatis ad passionē inobediē n ā τ ad recipiendū illud qd̄ in ipsa penetrat. In hūiditate vero τ siccitate pculdubio ad hūiditatē declinant. ℂ Et si septētrionalia fuerit erit maris vicinitas et habitatiōis pfūditas magis tpate in eis. Et si meridionalia fuerunt calida erit econtrario.

ℂ De locis habitabilibus septētrionalibus.

Haū h̄itabiliū locoꝝ hoium iudiciū est sicut iudiciū ciuitatū et tpoꝝ frōꝝ in q̄bus multiplicant exprimendi et cōstringendi egritudines. Et multiplicant i eis hūores i occulto corpis cōgregati. et solet in eis eē digestiue bonitas et vite lōgitudo: et multiplicat in eis exitus sanguinis ex naribus pp̄ multā replōnē et resolutionis paucitatē. vene ergo aliq̄ñ scinduntur. ℂ Epilepsia vero nō eis accit ppea q̄ sunt interius sani: et q̄ calor eoꝝ inatus est mult⁹ que si acciderit erit fortis: q̄m ñ euēcit nisi pp̄ fortē cāȝ. ℂ In corpib⁹ preterea eoꝝ vlcera cito sanāt pp̄ eoꝝ fortitudinē τ sāguis eoꝝ bōitatē ppea

q exterius non est cã que ea laxet aut ea dete gat. Sed pp multã caliditatis cordium eorũ sunt eis mores lupini. ¶ Mulieribus preterea eorũ accit ne a menstruis pfecte mundent. qm̃ eaꝝ menstrua nõ sufficienti fluũt cursu pp via ruꝫ ↄstrictionẽ: qꝛ nõ est ibi qd̾ ipsa faciat cur rere ⁊ laxet. ¶ Et pp hoc dixerũt qdã q̄ sunt steriles qꝛ eaꝝ matrices nõ sunt mũde hoc tñ diuersum est ab eo qd̾ in partibꝰ terris vide mus. ¶ Ego aũt dico q̄ caloris inati eaꝝ for titudo pficat ei qd̾ minuit ex causis q̄ fluere faciunt ⁊ laxant exterioribus. ¶ Et dixerũt q̄ raro accit eis: vt abortũ patiant. ⁊ hoc qdẽ de monstrat q̄ ꝟtutes morantiũ in istis habita bilibus locis sunt fortes. ⁊ partus aduenit eis durus: qm̃ mẽbra eaꝝ piendi sunt stricta ⁊ so lida. Qd̾ ꝟo abortiant ꝟm plm̃ fit pp frigus Earum quoqꝫ lac paucũ est: ⁊ grossum pp fri gus nõ pmittẽs penetrare ⁊ currere. ¶ Est ẽt cum in hac terra accit ⁊ precipue debiles hñti bus ꝟtutes vt mulieribꝰ cuzez ⁊ ptisis ⁊ eis ppꝛie q̄ pariũt accit eis ptisis ⁊ cuzez frequẽ ter ppea q̄ vehementer se exprimũt ex duritie peus. Uene ergo q̄ sunt in pte pectoris scindũ tur ⁊ ptes aliquot ex neruis ⁊ villis. Ex pmo igit accit ptisis ⁊ ex scd̾o cuzez. ¶ Mirach quoqꝫ ventris preperatus est ad scindendum apud vehementẽ expssionẽ. ⁊ pueris accit ra mex aquosa q̄ ab eis remouet cum crescũt ⁊ puellis accidit aqua ventrium ⁊ matricũ: que cum crescunt recedit. Obthalmia vero raro accidit eis: sed cum accidit est fortis.

¶ De locis habitabilibus meridionalis.

Orum iudicia sunt iudicia terraꝝ
b ⁊ tpoꝛum calidorum: plurimũ autẽ aquarum q̄ sunt in eis est salsum ⁊ sulfureum. Et capita morantiũ in il lis sunt plena hũidis maĩjs: qm̃ meridies hoc operatur. ⁊ eorum ventres sunt soluti pp illud qd̾ ex eoꝝ capitibus ad stõs descẽdit. Mẽbra quoqꝫ eorum sunt laxa ⁊ debilia: ⁊ sensus ip sorum graues. Et desideria comedẽdi ⁊ bibẽ di debilia ⁊ quolibet vino grauant pp qd̾ eoꝝ capita ⁊ stomachi grauia exñt: vlcera quoqꝫ eoꝝ duriter sanant ⁊ mollificant. ¶ Mulie ribus ꝟo accit multum sanguis menstrui exi tus neqꝫ ↄstringit nisi cũ difficultate: ⁊ freq̄n ter abortiunt pp multitudinẽ egritudinũ eaꝝ ⁊ nõ ab alia cã. ¶ Uiris quoqꝫ accit a ventre sanguis exitꝰ ⁊ hemorroides ⁊ obthalmia hu mida q̄ cito sanant. ¶ Senibus ꝟo q transe unt quinquaginta ãnos accit palysis pp eorũ ca tarros. ⁊ accit oĩbus eis ppea qd̾ sunt eorũ ca pita plena difficultas anelitus asma ⁊ tortura ⁊ epilepsia. Et accĩt eis febres in qbus calidi tas ⁊ fritas ↄiungunt ⁊ febres longe hyema les ⁊ nocturne. Acute ꝟo febres paꝝ accidũt eis ppea qd̾ eoꝝ vẽtres multã resoluunt ⁊ dis soluitur subtile qd̾ est in eorum humoribus.

¶ De locis habitabilibus orientalibus.

Iuitas q̄ ab oriẽte est apta ei in op
c positiõe posita est sana ⁊ boni aeris. Sol. n. in pncipio diei cũ eleuatur ⁊ aerem eius clarificat. Postea rece dit ab ea aere iam clarificato: ⁊ sufflant super ipsam venti subtiles quos premittit ei sol. de inde ipsemet eos seqt ⁊ ↄueniũt ipsoꝝ motꝰ.

¶ De locis habitabilibus occidentalibus.

N ciuitate q̄ ab occidẽte est disco
i operta ⁊ ab oriẽte coopta nõ venit ad eam sol nisi tarde. Et illico cũ ve nit ad ipsaꝫ incipit elõgari ab ea: qꝛ nõ ei appropinquãdo icedit. Nõ ergo eiꝰ sub tiliat aerẽ: neqꝫ exiccat sed dimittit ipm̃ humĩ dum grossuꝫ: ⁊ si ventos ei mittit: mittit eos ab occidẽte ⁊ i nocte. ¶ Iudicia ergo ipsoꝝ sunt iudicia ciuitatũ hũidaꝝ ⁊ cõplonũ calitatem hñtium tpatam grossam. Et nisi esset pp illud qd̾ ex spissitudine prouenit aeris eoꝝ nã vernis nãe silis existeret. ¶ Sanitas ꝟo in eis mi nus erit q̄ĩ terris oriẽtalibus cũ diminutiõe multa. ¶ Nec eas audienda sunt ꝟba eius q di cit absolute q̄ virtus huius terre est ꝟtus ve ris cõpõne aliaꝝ terraꝝ valde bonaꝝ. ¶ Qd̾ ꝟo in ea vehemẽter erit malũ est qd̾ sol nõ ad uenit ei. nisi postq̄ iã inualuerit ad calefaciẽdũ clima. Jdõ qꝛ est altus sup eaꝫ igit post frigus noctis ob hoc subito eleuat. Sed pp hũidita tem cõplonis aeris eius sunt voces hoiuꝫ rau ce: ⁊ ppꝛie in autũno pp reumatismos ipsoꝝ.

¶ De eligẽdis locis hitabilibꝰ ⁊ eis ꝑpãdis.

Ui loca eligit habitabilia. cognosce
q re dꝫ terrã ciuitatis: ⁊ q̃lo erit eius dispõ ꝟm altitudinẽ ⁊ pfunditateꝫ ⁊ discoopturã aut coopturã: ⁊ eius aquã ⁊ subaꝫ aq̃ ipsius: ⁊ q̃lo erit ꝟm eius p palationẽ ⁊ eius discoopturaꝫ: aut ꝟm sui oc cultationẽ ⁊ ipsius pfunditatẽ. ⁊ si sit vẽtis ex posita aut in terra pfunda. ⁊ dꝫ cognoscere vẽ tos ibi flantes si sint sani fri. ⁊ qd ei sit vicinuꝫ ex maribus ⁊ pelagis ⁊ mõtibus ⁊ mineris. ⁊ dꝫ scire q̃lis sit terra ꝟm sanitateꝫ ⁊ egritudi nes. ⁊ q̄ egritudines illic cõmorãtibus euenĩ re soleãt. ¶ Et dꝫ cognoscere illic cõmorãtiuꝫ fortitudines ⁊ eoꝝ desideria ⁊ digestiuã: ⁊ nu trimentũ eoꝝ bonitateꝫ. ¶ Et q̃lo existat eius structura: ⁊ si sit ampla spaciosa: aut sint eius in troitus angusti: ⁊ locus vñ vapor egredit sit ↄstrictus. ¶ Post hoc opꝫ vt fenestre ⁊ porte sint orientales aut septẽtriõales. ¶ Sicqꝫ illõ vñ magis sollicitari debes vt venti oriẽtales structuras igredi valeãt: ⁊ vt sol ad vnũquẽqꝫ locũ intrare queat q ibi existit qm̃ ipse est q ae rem rectificat. ¶ Uicinitas quoqꝫ aquaꝝ dul cium mobilium currentiũ multaꝝ ⁊ mundaꝝ ⁊ que hyeme infrãdatur ⁊ estate calefiant ⁊ di uerse ab

uerse ab eis que occultantur est res conueniēs τ adiutoriū pbēs. ¶ Et iā qđ locuti fuimus de aere τ locis habitabilibus ꝟbis expositorijs. Nūc āt loq̄ debemus de causis que ista sequūtur: que cum eis numerate sunt.

¶ De eis q̄ puenuit ex motu τ qete. Ca.xij.

Motus opō in corpe hūano diuersificatur: iō q̄ est fortis aut debilis aut paucus: aut multus: τ pp illud qđ ei ex qete admiscet. Et illud qđ apud sapiētes ē diuisio p se. τ pp illud qđ in ipo exercent hoies ex māijs. ¶ Et motus qđ fortis τ multus τ paucus: τ cū qete mixtus oēs coicant in hoc vt calorē efficiant fortiorē sz fortis non multus differt a multo nō forti τ a multo qeti admixto: qm̄ ipse vehemēter calefacit corpus: τ si resoluit par resoluit. Mult' ꝟo paulatim resoluit plusq̄ calefaciat. ¶ Et cū qsq̄ cor multis cāsis infrāt: ppea q̄ vehemēter calorē resoluit nālē τ ēt exiccat. Sz cū ipse in aliq̄ exercebit mā plerūq̄ mā illa efficit qđ ei' adiuuabit opōz: τ plerūq̄ facit qđ ipsaz diminuit. v.g. si motus fuerit motus artis fulonum puenit ex eā in fritate τ hūiditate augmentū. Et si motus fuerit motus artis ferrariorū accidit ex eā i calitate τ siccitate augmētū. Quies vero sp est infridās pp puatōz viuificatiōis caloris: τ pp ᵓstrictionē q̄ est suffocās τ humectans pp defectum resolutionis supfluitatum.

¶ De his q̄ puēiūt ex sōno τ vigilijs. Ca.xiij.

Somnus geri vehemēter silis erit. τ vigilie valde sunt motui similes. Ambobus tñ cor post hoc sunt pprietates q̄ sunt ᵓsiderande. ¶ Dicemus ergo q̄ somnus oēs opōes nāles fortes efficit: ppea q̄ calorē ᵓtinet īnatū τ ꝟtutes laxat aialēs: iō q̄ cordis vias hūectat τ eas laxat: τ q2 spūs subam turbidā efficit τ phibet illud q̄ resoluit. ¶ Lassitudinis ꝟo mōs oēs remouet τ fortes retinet eiones. Motus nāq̄ oi qđ ad currēdū aptū ē currēdi ad auget ꝟtutē: nisi sint mãe q̄ ad pte cutis existāt. ¶ Sōnus.n. qñq̄ ad expellēdū eas iuuat: ppea q̄ calorē interius ᵓtinet τ nutrimentū in corpe pritur. τ expellit illud qđ est iuxta cutē: ppea q̄ illud qđ est lōge ᵓstringit. Vigilie ꝟo hoc plus efficiunt lz somnus plus efficiat sudorē q̄ vigilie. Sudor nāq̄ quē efficit sōnus est ƀz mōz exuberādi mām: τ nō ƀm mōz resolutiōis subtilis ᵓtinui. q̄ āt in somno multū sudat nullaz habēs cām nutrimēto plenus existit q̄ tolerare neqt. ¶ Cūq̄ somnus mām inuenit aptā ad digerendū τ maturādū: ad sanguinis nām eā ᵓuertit τ calefacit ipsam τ transit calor per corpus: τ calafacit corpus calore nāli. ¶ Qđ si hūores inuenerit calidos colericos τ pdurauerit eius tps calefacit eos vel corpus calore extneo. ¶ Et si inuenerit vacuitatē infridabit pter hoc q̄ resoluit: aut hūorez q̄ ꝟtuti digestiue sit inobediens infridabit pp illud qđ expandit de eo. ¶ Vigilie ꝟo huius totius cōtrariū efficiunt. Cū āt sunt multe cōplexiones corrūpunt cerebrū aliquo siccitatis mō τ debilitāt ipsum τ cōmiscēt rōnē τ adurunt humores: τ egritudines faciunt acutas. ¶ Somnus āt multus huius efficit ᵓtrariū. Opat enim ꝟtutū aialiū obtusionē τ capitis grauedinē τ egritudies frās τ illud est pp illud qđ ipse in resolutione phibet. ¶ Vigilie ꝟo desiderium augent τ famē efficiunt pp illud qđ de mā resoluunt τ de digestiua minuūt pp illud qđ de ꝟtute resoluunt. ¶ Et insōnietas qđ iter vigiliā τ somnū in oibus dispōnibus est mala. ¶ Qđ āt ex dispōne somni est fugans est q̄ in ipso calor occultat τ fritas manifestat: τ pp hoc oibus mēbris tāta necīa sūt opimēta q̄ta in vigilijs nō sunt necīa. ¶ De iudicijs vero somni τ de eo qđ de ipso ᵓsideraf τ ipsi' dispōnibus verba multa inuenies in libris q̄ sequūtur si deus voluerit.

¶ De his que pueniūt ex motu τ qete aiali Ca.xiiij.

Omnia aie accñtia sequunt: aut eis associant. motiōes spūs interi': aut exterius. Et istud aut erit subito aut paulatim: τ eius motōz ad exteriora sequit fritas ei' qđ interius existit: τ forsasse supfluit illud qđ resoluit. Subito ergo infrāt exterius τ interius τ seqt eā sincopis aut mors. ¶ Et motū qđ eius ad interiora sequitur fritas eius qđ est exteri' τ caliditas exterior τ est cuz multa coangustiōe ᵓstringit τ infrātur interi' τ exterius τ sincopis magna aut mors sequit ipsum. ¶ Et motus qđ ad exteriora aut fit subito: sicut fit cū est ira: aut fit leuiter τ paulatiz sicut cōtingit cū adsunt delitie τ gaudiū tpani. ¶ Motus vero ad interiora aut est subito sicut cum timor adest: aut est leuiter τ paulatim sicut cum adest tristicia. ¶ Et suffocatio quidē τ resolutio predicte nūq̄ sequuntur nisi illud qđ subito euenit. Diminutio ꝟo τ priuatio nāe nūq̄ sequunt nisi illud quod leuiter. τ paulatiz euenit. ¶ Cumq̄ diminutionem dico intelligo suffocationem que ordinatim τ paulatiz accidit τ non subito. Et cum dico priuationem nature intelligo resolutionem qua fit leuiter: τ paulatim τ non subito. ¶ Et est cum accidit vt in hora vna ad duas moueaf ptes cū accñs duo ᵓcomitāt accñtia sic eleu. Est.n. cū accit cuz ea ira τ tristicia τ diuersificantur duo motus τ sicut verecundia quia fit prius constrictio ad interiora. deinde redit ratio τ consilium τ dilatat. illud quod est constrictum τ egreditur exterius τ rubificat colorem. ¶ Et est etiam cum corpus patit pter affectiōes aiales alias ab istis q̄s noiabimus: sicut sunt imaginationes aiales: plim.n. imprimūt res nāles queadmodū

accit vt puer ei assimiletur cuius forma imaginata fuit cum fuit coniunctio: et vt sit eius color propinquus colori eius quem viderit cum sit casus. Et iste sunt res quas homines credere abhorrent quia difficilis dispositionis non noverunt hitudinem. ¶ Illi vero qui sapiam diligunt non negant eas quemadmodum negant res que esse non possunt. ¶ Et huius quod genus est motus sanguinis et secutio eius quando properatur ad eum cum multum inspectus fuerit ad considerandum res rubeas. ¶ Et istius capituli est congelatio dentium propter aliquis acreditatem comedit et iuvere dolores membri propterea quod tale quale illud doler alij cum de eo cogitaverit. et istius capituli est mutatio complexionis propterea quod imaginatur de re quam timet ne cadat in eam.

¶ De his que provenuunt ex his que comeduntur et bibuntur. Cap. xv.

Quod comeditur et bibitur in corpore humano tribus operatur modis. Aut enim in ipso sola sui qualitate operationem efficit: aut sui materia: aut opere facit tota sui substantia. et fortasse res que ex his tribus intelliguntur verbis propinque erunt secundum lingue considerationem. Sed cum de his loquimur intentiones exprimere volumus quas modo nominabimus. ¶ Sui vero qualitate agens est illud quod calefieri solet: cum est in corpore hominis: aut infrari: et calefacit caliditate sua: aut frigefacit sua frigiditate: ita quod non ei assimilatur. ¶ Et sui quod operatio materia est illud quod a sui convertitur natura: et recipit formam alicuius divisionis membrorum humanorum: sed eius materia licet formam illam recipiat: est tamen cum accidit: vt aliquam suarum qualitatum quas habebat quia suo modo fortior exit quam humani corporis qualitas in ipsa remanere eam faciat a principio rei: donec complea tur coagulatio et assimilatio sicut sanguis qui generatur ex lactucis: quoniam in ipso est plus frigiditatis quam sit in complexione hominis: licet sit sicut sanguis et sit bonus ad hoc vt membris hominis ps fiat: et sanguis qui ex alijs generatur huic erit contrarius. ¶ Sui vero substantia operans est forma sui specifica agens et est illa que ipsum est id quod est et non qualitate sui preter quod corpori sic fiat aut fiat ei simile corpus. ¶ Cum quam dico qualitatem vnam quatuor qualitatum intelligo. Qua litate igitur sua operatio materia in ope ingressum non habet. ¶ Sua igitur operans materia est illud cuius materia cum de substantia quam habebat alteratur alteratione quam in ea fecit virtus que est in corpore restaurat illud quod ex eo fuit dissolutum primo: et accendit calorem innatum propterea quod in sanguine fit augmentum secundo. ¶ Et est etiam cum operatur suis qualitatibus que remanserunt in ipso tertio. ¶ Et sua quod operans substantia est illud quod forma sue speciei operatur quam acquisiuit post complexionem: quod cum eius simplicia se commiscuerint et ex eis generata fuit res vna preparauit se ad recipiendum speciem et formam additam super illud quod habent simplicia illius. ¶ Hec ergo forma non est qualitates prime quas habet materia: neque est complexio que generatur ex eis: sed est perfectio quam acquisiuit materia secundum aptitudinem que fuit ei acquisita ex complexione sicut in ma gnete virtus attractiua: et sicut nature cuiuslibet speciei vegetabilium et animalium. s. illa quam habent post complexionem propter complexionis preparationem: et neque est de simplicibus complexionis neque ipsamet complexio: quia non est caliditas: neque frigiditas: neque siccitas: neque humiditas: neque simplices: neque commixte: sed est vt bigra color aut odor: aut anima: aut alia forma de non perceptis sensu. ¶ Et istius forme que generatur ex materia quandoque est perfectio passio ab alijs cum hec forma est virtus passiua: et quandoque est eius perfectio facere et non aliud: et est cum hec forma est virtus agendi et non aliud: sed cum est agens et non aliud: quandoque est eius actio in corpore hominis: et quandoque non. Et huius quod forme que post complexionem prouenit aliquando accit vt sit perfectio passio ab alio cum fuerit hec forma virtus passiua. Et quandoque accidit vt sit perfectio eius in aliud actio. ¶ Et quandoque accidit vt sit hec forma virtus super operationem in aliud et quandoque euenit vt sit hec forma adiuuans super operationem in aliud. ¶ Sed cum fuerit operatrix in alio: aliquando euenit vt sit eius operatio in corpore hominis aliquando non. Et si est virtus in corpore hominis agens: aliquando efficit operationem conuenientem corpori quandoque operationem non conuenientem. Tota autem operatio hec non prouenit ex eius complexione: imo ex eius forma specifica aduenientem post complexionem. Vnde propter hoc vocamus huiusmodi operationem a tota substantia. s. forma specifica et non qualitate. s. non aliqua quatuor qualitatum. neque eo quod est earum commixtio. ¶ Conueniens vero est sicut pronie opoponacum que destruit epilepsiam. Non conueniens autem sicut virtus napelli que hominis corrumpit substantiam. ¶ Redeamus ergo nunc et dicamus: quia cum dicimus quod res que comeditur. aut que sit inunctio est calida aut frigida volumus dicere quod est sic in potentia et non in effectu. et volumus dicere quod est in potentia plus calida quam corpora nostra. aut plus frigida quam corpora nostra. ¶ Et cum hanc potentiam dicimus volumus dicere virtutem consideratam propter opus caloris quam nostra corpora in ea efficiunt. quoniam cum eius portior a calore innato que est in nobis patitur accidet in ea tunc illud in effectu. ¶ Est etiam cum hanc potentiam dicimus et volumus rem aliam dicere. Et est vt sit potentia cum intentione bonitatis aptitudinis. sicut cum dicimus quod sulfur est calidum in potentia. ¶ Et est cum dicimus quod res est calida aut frigida et attendimus illud quod in eius complexione ex quatuor elementis primis est magis superans. et non consideramus operationem quam in nostris efficit corporibus. ¶ Est etiam cum de medicina dicimus quod in potentia sit: cum fuerit eius potentia in intentione huius sicut potentia scribendi quia iam dimisit scribendi operationem. et tamen habet in scribendo potentiam. quemadmodum dicimus quod napellus in potentia est corrumpens. ¶ Inter hoc vero et primum exit differentia: quia prima nisi postquam corpus conuersione manifesta ea conuerterit non exiit ad effectum. Istud autem aut operatur ipsamet obuiatione sicut venenum vipere aut per quodlibet

conuersionem in sui qualitate sicut napellus. ¶ Et inter potentias quidem primas et inter potentiam primã quam noiauimus est aliqua potentia media que est sicut potentia medicinarum venenosarum. ¶ Preterea dicemus quod medicinarum gradus iam quatuor positi sunt. Et gradus quidem primus est illud quod cum comeditur et bibitur et quo fit inunctio efficit in corpore sua qualitate operatione non perceptam: sicut cum calefacit: aut infridat et non percipitur neque sentitur calor aut fritas: nisi postquam reiteratum fuerit et multum factum fuerit. ¶ Et gradus secundus est ut sit operatio fortior ista sed tamen non peruenit ad impediendum operationes manifeste: neque cursum earum naturale mutat nisi per accidens aut cum multotiens aduenit et est multum. ¶ Et tertius quidem gradus est ut ex operatione eius essentialiter proueniat impedimentum manifestum: sed nondum non peruenit ad mortificandum et corrumpendum. ¶ Et quartus est gradus ut illud ad mortificandum perueniat et corrumpendum. et hec quidem est proprietas medicinarum venenosarum: hoc est illud quod existit per qualitatem. ¶ Cum tota vero sui substantia mortificans est venenum. ¶ Dicemus autem denuo quod totum illud quod corpori aduenit quod est ex eis inter que currit agere et pati. aut mutatur a corpore et non mutat ipsum. aut mutatur a corpore et mutat ipsum. aut non mutatur a corpore et mutat ipsum. ¶ Quod vero mutatur a corpore et non mutat corpus mutationẽ de qua sit curandum. aut conuertitur in similitudine corporis: aut non conuertitur. Illud autem quod in eius conuertitur similitudinem nutrimentum est absolute. Et illud quod non in eius conuertitur similitudinem est medicina temperata. ¶ Quod vero a corpore mutatur et ipsum mutat non est possibile: quia aut si cum mutatur a corpore mutat corpus: et post corpus mutet ipsum ad vltimum et destruatur eius mutatio: aut non sit ita sed ipsum mutet corpus ad vltimum et destruat ipsum. ¶ Et prima quidem diuisio aut conuertetur in similitudinem corporis: aut non conuertetur in similitudinem corporis. Si in corporis conuertetur similitudinem: erit medicinale nutrimentum: et si in corporis non conuertetur similitudinem erit medicina absolute. Secunda autem diuisio erit medicina venenosa. ¶ Illud vero quod a corpore nullo modo mutatur et ipsum mutat est venenum absolute. ¶ Cum autem nos dicimus quod a corpore nostro non mutatur volumus dicere quod non calefiat in corpore per operationem innati caloris in ipso: imo plurimum venenorum non operatur in corpore nisi calefiat per operationem caloris innati qui est in ipso. Sed volumus dicere quod non mutatur in sui forma naturali: imo nec cessat ab operatione eius virtute et forma manentibus donec corpus corrumpat. Et est quidem cum eius natura est calida et adiuuat tunc suam proprietatem natura eius ad resoluendum spiritus sicut venenum viperarum et napelli. Et est cum natura eius est frigida et adiuuat suam proprietatem natura eius ad congellandum spiritum et debilitandum sicut venenum scorpionis et iusquiami. Totum vero illud quod nutrit in fine rei naturali mutatione corpus mutat. et est calefacere quoniam cum in sanguinem conuertitur proculdubio in calefaciendo augmentum prebet: ita ut lactuce et cucurbite taliter calefaciant qualiter illud calefacere existit. ¶ Cum vero calefacere dicimus nolumus calefacere istud: sed illud quod ex qualitate rei prouenit eius remanẽte spẽ: et medicina quidem nutriens a corpore per sui mutatur substantiam. et mutatur ab ipso per sui qualitatem: sed primo mutatur in sui qualitate: et alia quidem mutatur primo in caliditate et calefacit sicut allia. Et est alia que mutatur primo in frigitate et infrigidat sicut lactuca. ¶ Cumque eius conuersio in sanguinem completur plurimum opportet eius est calefacere: propterea quod in sanguinem augmentum efficit. Quoniam non calefacit cum iam facta sit calida et sua fritate se expoliauerit. Sed vnicuique earum etiam aliquid innate qualitatis associatur post conuersionem in substantia: quoniam in sanguine qui generatur ex latucis aliqua remanet infrigidatio: et in sanguine qui generatur ex alleis aliqua calefactio: sed est hoc vsque ad tempus. ¶ Medicinarum preterea nutrientium alia est que medicationi magis existit propinqua: alia est que nutrimento est vicinior. Quemadmodum ipsorum nutrientium alia sunt quorum natura vicinior est substantie sanguinis: sicut vinum et oua et vitelli et aqua carnis: alia sunt que parum sunt longinquiora sicut panis et caro. Et alia sunt que sunt valde longinqua sicut nutrientia medicinalia. ¶ Amplius dicemus quod nutriens mutat corpus dispositione qualitate sui et quantitate. Qualiter vero qualitate sui mutet iam sciuisti. ¶ Quantitate autem quoniam aut augmentabit et proueniet ex eo ad fastidium et oppilationes et postea ad putrefactiones: aut minuet et proueniet ex eo ad passionem. ¶ Sed augmentum in quantitate ex nutriente specie infridans: nisi proueniat ex eo putredo et calefactio que calefacit: hec enim putredo non accidit nisi propter calorem extraneum: ita propter ipsam etiam calor accidit extraneus. ¶ Dicemus etiam quod nutriens aliud est subtile aliud est spissum: aliud est temperatum. Et subtile quod est illud ex quo sanguis generatur subtilis. et spissum ex quo sanguis generatur grossus: vnumquodque autem harum diuisionum aut est eius nutrimentum multum aut paucum. ¶ Exemplum subtilis et multi nutrimenti est aqua carnis et vinum et oua sorbilia calefacta: aut tremula. Ista enim multi existunt nutrimenti quoniam plurimum substantie ipsorum in nutrimentum conuertitur. ¶ Exemplum spissi et pauci nutrimenti est caseus et caro salita et melongia: et his similia. Res enim que ex eis in sanguinem

conuertitur est pauca. ¶ Exemplum subtilis et pauci nutrimenti est iulep et olera que i sub a sui tpata exiit et in sui qualitate. Et ex fructibus maciana et mela granata: et que eis similātur. ¶ Et exemplū spissi multi nutrimenti est oua lixa et caro vaccina. ¶ Cuiuscūq; etiam harū diuisionum alie sunt que sunt boni chimi alie sunt que sunt mali chimi. Exemplum subtilis multi nutrimenti boni chimi ouoꝝ vitelli et vinum et aqua carnis. ex subtilis pauci nutrimēti boni chimi: lactuce: maciana mela granata. Exemplū subtilis pauci nutrimēti et mali chimi pulmo et caro anaguaid. ¶ Exemplū spissi multi nutrimenti boni chimi oua lixa et caro annualis agni. exemplum spissi multi nutrimenti mali chimi caro vacina et caro anatis et caro equina. ¶ Exemplum spissi pauci nutrimenti mali chimi caro salita. in hac autem sūma inuenies temperamentum.

¶ De dispositionibus aquaꝝ. Cap. xvi.

Qua vnū exit elementoꝝ q̄ sola inter oīa elementa hꝫ ꝓpriū vt i eo qd̄ comedit et bibit ingrediat: non solū vt nutriat: sed q: nutrimentū penetrare facit: et eius rectificat subam. ¶ Nō aūt dicimus q aq̄ nō nutriat nisi q: nutriēs in potentia est sanguis et in alia poᵃ longiore ista est pars mēbri hoīs. Corpus vo simplex nō conuertitur ad formam sanguineam recipiendam neq; formā mēbri hūani nisi cōponat. ¶ Sꝫ aq̄ est suba q̄ adiuuat ad liq̄faciēdū nutriēs et subtiliādū: et vt cito currat et penetret i vēas et i foramina: neq; esse pt absq; hoc auxilio eius cōplemᵐ rei nutrimēti. ¶ Amplius aq̄ diuersificant nō solū in suba aq̄tatis vez ēt fm illud qd̄ eis admiscet et fm q̄litatē q̄ i eis est supās. ¶ Aq̄ vo q̄ sunt alijs meliores sūt aq̄ fontiū. Neq; tn̄ oiū fontiū nisi fontiū terre libere in cuius territorio nulla dispōnū q̄litatū ext̄neaꝝ supat: aut aq̄ q̄ sunt petrose: q: sunt digniores ne terrestri putrefactiōe putrescāt. Illa tn̄ q̄ est terre libere melior ē petrosa: neq; ex oi fonte tre libere: sꝫ illa tn̄ q̄ pter hoc ē currēs. ¶ Nꝫ ois currēs nisi currēs q̄ est soli et vētis discooperta: hec nāq; ex eo q currēs nobilitatē acq̄rit. Nō currētū vo ē cui acq̄rit pp discoopturam malitia talis q̄lis nō acq̄rit pp ꝓfunditatē et coopturā. Neq; ois currēs discoopta nisi illa q̄ sup lutū incedit. et debes scire q q̄ sup lutū vadit melior ē ea q̄ sup petras fluit. Lutū.n. mundat aquā: et aufert ab ea res ext̄neas sibi admixtas q̄ sunt in ea et colat ipsas sꝫ lapides nō faciunt illud. Oꝫ aūt vt lutū p qd̄ trāsit sit liberū et nō sit fetidū neq; lacunosū neq; aliud. Quod si hec aq̄ fuerit multa et forti cucurrerit cursu: q̄ pp sui multitudinē illud qd̄ ei admiscet i sua ꝯuertat nām: et q̄ suo cursu ad solē tendat. sed oriētem: et propterea ad eius estiuū erit melior aquis et q̄to magis cum multū a suo elongabitur pncipio. ¶ Et post hāc q̄ ad septētrionem vadit. Illa nāq; q̄ ad occidentē tendit: et meridiē est mala: et ꝓpter cū meridionales exuflauerint venti. ¶ Et illa qd̄ q̄ a locis descēdit altis cū alijs bonitatibus est melior et illa q̄ est sic est quasi dulcis q̄ dulcis esse imaginat: neq; vinum tolerat vt ex ea sibi admisceat nisi pax et est in pondere leuior: et cito infrātur et cito calefit: ppea q est resoluta frā in hyeme et calida in estate: in qua nullo mō sapor supat aliqs: neq; aliqs odor et cito descēdit ab hypocōdrijs: et q in ea coqtur cito coqt et cito dissoluit. ¶ Debes aūt scire q pondus ex expimētis est adiuuantibus ad cognoscendū aq̄ dispōnem. Aqua nāq; q̄ est leuior in plurimis dispōnibꝫ est melior. ¶ Est aūt cū cognoscit pondus p mensuram: et cum cognoscit si in duabus aqs diuersis duo pāni aut duo cotta vnius pōderis madefiant: et postea vehemēter exiccēt: deinde ponderent: q: aq̄ cuius cottū fuerit leuius erit melior. ¶ Sublimatio pterea et distillatio aquaꝝ rectificat malas: et si illud nō fuerit decoctio rectificat. Aqua.n. cocta sicut testificati fuerūt sapientes minoris est inflatiōis et velocioris descensiōis. Et torpidi qdem medicorum existimant q aque cocte subtile resoluat et ipsius remaneat spissium. vnde in coquēdo ipsam non existit iuuamenti: q̄m spissitudinē i aq̄ augmētat. ¶ Scire aūt debes q aqua in sue aq̄tatis diffinitiōe existit ex ptibus in subtilitate et spissitudine silibus: q: est simplex: sed nō inspissat nisi ppea q frigoris q̄litas sup eaꝫ pualuit: aut pp fortē terrestriū ptium cōmixtionē q̄ ob hoc q sunt puissime ab ea nequeūt separi: neq; descendere in ea: q: nō sunt tante q̄ntitatis vt cōtinuitatem aq̄ scindere valeāt et in ea descendere ob multā paruitatē. Oꝫ ergo vt eis accidat cōmixtio cum substantia aque. ¶ Post hoc decoctio spissitudinem remouet que ꝓpter frigus accidit primo: deinde ptes aque vehemēter rarificat donec fiat subtilioris substantie vt possint ab ea separari ptes graues terrestres in eius spissitudine retente: et ꝯstringant eam descendentes: et pp descensum ab ea separent et remaneat aqua pure et simplici propinqua: et erit illud qd̄ pp calefactionem fuit separatū hōgeneum ei qd̄ remansit et nō longinquum ab eo q: cum aqua a cōmixtio separatur: eius partes in subtilitate similant: neq; multum interest inter illud qd̄ subit: et inter illud qd̄ remanet. Decoctio ergo non subtiliat aquam nisi ꝓpterea q: aufert spissitudinem frigoris: et q: facit qd̄ ei cōmixtum est descendere. ¶ Et huius quidem significatio exit: q̄m cum aque grosse dimittuntur longo tpe non descendit ex eis res de qua sit curandum: sed cum coquūt illico descendit ex eis res multa: et fit aqua que rema-

pet in pondere leuis ⁊ clara. Et descensionis
quidem cā est subtilitas que ex decoctione acq
ritur. ¶ Nōne vides ꝙ aqua magnoꝝ flumi
num sicut fluminis gion ⁊ precipue ille que
in postremo eius sumunt illico cū sumunt ve
hemēter sunt turbide: ⁊ postea i breui tpe i vna
resessione subito ita clarificant ꝙ si alia vice re
sidere faceres: nō descēderet in eis res de qua
esset curandū. ¶ Sunt aūt qui aquā nisi ma
xima laude extollunt ⁊ eius bonitates in quat
tuor cōprehendūt. In longitudine manationis
eius ⁊ bonitate locoꝝ p que vadit: ⁊ qꝛ in cur
su suo a meridie tendit ad septētrionem subti
lians illud qd̄ in ipso currit ex aquis. In mul
titudine vo sui alie cōicant ei. ¶ In ago aūt
alijs si quottidie eas de vno vase in aliud mu
tares quotidie manifestā videres descensiōeꝫ
sic in pmis. Et pter hoc nō descēdit ex eis qd̄
descēdere ꝯsueuit nisi paulatim ⁊ nō cito. ⁊ cū
hoc nō pfecte clarificāt. Et huius qd̄ cā est ꝙ
cōmixtiones terrestres leuiter a suba subtili
descēdūt in q̄ nō est grossitudo necꝫ viscositas
necꝫ vnctuositas: sꝫ a spisso nō tā facile descēdūt.
¶ Amplius decoctio subē aquirit subtilitatē
⁊ post decoctionē ꝯcussiue. ¶ Ex ago quocꝫ
laudabilibus sunt aq̄ pluuie. ⁊ pcipue ille que
in estate eueniūt ⁊ ex nubibus cū qbus accīūt
tonitrua. Turbidatio aūt vaporis vnde gn̄an
tur venti maximi cū nubibus venientes tur
bidant nubes ex quibus venit pluuia. ideo qꝫ
eius suba est falsa ⁊ non pura. Sed tn̄ aq̄ plu
uiali cito aduenit putredo. lꝫ sit aq̄ melior pp
terea ꝙ est valde subtilis ⁊ qꝛ in ipsa corrūpens
terreū ⁊ aereuꝫ cito operat ⁊ fit eius putredo
cā cōputrescēdi hūores ⁊ impedit pectus ⁊ vo
cem. ¶ Quidā aūt dixerūt huius cām esse ꝙ
aque pluuie gn̄ant ex vapore q fuit ex hūidi
tatibus diuersis sublimatus. Sed si hec eēt cā
aq̄ pluuie vituperabilis esset: ⁊ nō laudabilis: sꝫ
nō est ita imo pp multā sue subē subtilitatem:
qm̄ ois subtilis suba plus recipit passionē: qꝛ
si aq̄ pluuie ebulierit eius receptio putrefactio
nis minuet. ¶ Acetosa quocꝫ cū comedūtur
tūc cū nccē fuerit vti pluuiali aq̄ opponūt pu
trefactiōi ab īpedimēto eius securitatē faciūt.
¶ Puteoꝝ vo aq̄ ⁊ aq̄ ductuū: sunt male
cōpōne aquaꝝ fontiū. sunt n. aq̄ ꝯstricte ter
restritates lōgo recipiētes tpe ideo qꝫ esse non
pōt qn in eis aliq̄ sit putrefactio: qm̄ extracte
fuerint ⁊ cōmote vtute cogente: ⁊ nō virtute
que sit in eis declinante ad hoc vt manifestent
⁊ expellant nisi ingenio ⁊ arte: qꝛ via propin
qua eis fuit adhibita per quā incesserit. ¶ Et
ex eis tn̄ ille sunt deteriores qbus ex plumbo
vie facte fuerīt qm̄ ex eius virtute aliquid assu
munt: vnde frequenter ad dyssinteriā ducunt.
¶ Aqua aūt paludis deterior aqua putei exi
stit: qꝛ manatio aque putei acuitur propter il
lud qd̄ de ipsa extrahitur: vnde perdurat eius
motus ⁊ non multum moratur in constrictio
ne: necꝫ manet in locis vnde manat longo tē
pore. Aqua vero paludis ꝓpterea ꝙ longo tē
pore moratur in foraminibus terre putrescit:
⁊ eius motus in manando ⁊ ingrediendo est
motus tardus qui non prouenit ex fortitudi
ne sue expulsionis propter largitatem materie
ipsius necꝫ est nisi in terra corrupta ⁊ putrida.
¶ Niuose vero aque ⁊ glaciales sunt grosse.
Et aque stantes lacunales precipue discoop
te male sunt ⁊ graues: qꝛ in hyeme non infri
gidatur nisi propter niues. ideo qꝫ generāt fleg
ma ⁊ calefiunt in estate propter solem ⁊ ꝓpter
putrefactionem vnde generant coleram. Et ꝓ
pter spissitudinem quidem ipsaꝝ ⁊ cōmixtio
nem terrestriuꝫ cū eis ⁊ pp resolonem subtilis
earum generant in eis qui eas bibunt splenes
⁊ eoꝝ mirach subtiliant: ⁊ interiora ipsoꝝ in
grossant ⁊ eoꝝ extrema macrescunt ⁊ humeri
⁊ colla: ⁊ comedendi desiderium superat i eis
⁊ sitis ⁊ constringunt eoꝝ ventres ⁊ difficile
vomere possunt. Et est etiam cum perueniunt
ad hydropisim ꝓpterea ꝙ aquositas in eis re
tinetur. Et est cum perueniunt ad apa pulmo
nis ⁊ splenis ⁊ ad dissinteriā ⁊ siccant eoꝝ pe
des ⁊ man⁹ ⁊ ipsoꝝ epa debilitāt ⁊ nutrimētū
eorum minuit ꝓpter splenem: ⁊ generantur i
eis mania ⁊ hemorroides ⁊ varices ⁊ apata la
xa ⁊ proprie in hyeme ⁊ mulieres dariter im
pregnant ⁊ cum difficultate pariunt: ⁊ pariūt
pueros apostos: ⁊ frequenter fit in eis mola ⁊
impregnatio mendosa: ⁊ eoꝝ pueri sepe patiū
tur ramicem ⁊ magni varices ⁊ crurium vl
cera: necꝫ eorum plage sanantur ⁊ acrescit eo
rum desiderium ⁊ soluuntur duriter. Et est cū
nocumēto ⁊ apostemantibus in intestinis ⁊ q̄r
tanis abundant ⁊ in senibus febres fiunt adu
rentes ꝓpter siccitatem naturarum ipsorum
⁊ ventrium. ¶ Aque vero nō currentes quo
cūqꝫ modo fuerint stomaco non ꝯferunt ⁊ iu
dicium quidem eius que ex cānalibus hauritur
est iudicium aque non currentis. Est tn̄ melior
aqua nō currente ꝓpterea ꝙ non longo tem
pore in vno moratur loco: ⁊ cum nō currit p
culdubio aliqua in ea existit grauitas ⁊ fortas
se in multis earum existit stipticitas ⁊ conuer
tuntur cito ad calefaciendū: ideo qꝫ nō sunt vti
les febres habētibus: ⁊ illis in qbus colera su
perat. In egritudinibus vo in qbus retētio ⁊
maturatio sunt necessarie sunt meliores. ¶ Aq̄
preterea qbus substantia admiscet metallina:
aut eius simile ⁊ aque sanguisugales omnes
male sunt. In quibusdam tn̄ earum existit iu
uamentum. Illa. n. in qua virtus ferri superat
iuuamentuꝫ prestat ad hoc vt interioribus for
titudo tribuatur ⁊ vt de re prohibeat ⁊ vt vir
tutes desiderantie oēs procedant ⁊ nos quidem

eius dispositionem nolabimus et eius que est
equis ipsa post. ¶ Nix vero et aq̄ glacialis cū mū
da fuerit et nō cōmixta alijs rei virtutez habēti
malā siue saluaf et fiat ex ea aqua siue cū ea de
foris infrētur aq̄ siue ipsa mutaf in aque erit
bona. ¶ Et suaz qdez diuisionū dispōnes nō
diuersificanf diuersitate multi extranea: sz est
spissior q̄ oēs aq̄ et nocet debilitatē hūtib⁹ ner
uor: sed cū coquif ad bonitatē redit. Qō si aq̄
glacialis ex aqs malis fuerit aut fuerit nix vir
tutē ɔ̄hens malā et extraneā a locis i qbus ce
cidit erit melius vt cū ea infrētur aq̄ q̄ ab illius
cōmixtiōe sit occulta. ¶ Aqua preterea tpare frī
ssanis melior est aqs oībus: lz neruos ipediat et
eos a in interioribus hūtes ledat. Ipsa .n. appe
titum excitat et stōm fortē efficit. ¶ Aq̄ vero
calida digōnē corrūpit et facit natare cibuz neqz
ilico extinguit sitim: et est cū ad hydropisiz ad
ducit et ethicā et ɔsumit corpus. ¶ Aqua autē
calefacta cuz fuerit tepida facit nauseā et cum
fuerit calior q̄ hec et in ieiunio bibita fuerit
multociēs stōm lauabif et ventrē soluet. eaz tū
frequēter bibere est malū q2 stōi debilitat vir
tutem. ¶ Illa vero q̄ multū est calida est cū colicā
resoluit et splenis ventositates frāgit. Et illi q
dem qbus aq̄ calida arte iuuamentuz p̄stat sunt
epilepsiā hūtes et meliam et capitis dolorē frī
et asma et obthalmiā et bothor in gutture et sic
citatē et apa post aures hūtes et reumatismos
et vlcera in diaphragmate et impāris solonem
in pte pectoris. Menstrua preterea puocat et vri
nam et dolores sedat. ¶ Aq̄ vero salsa macresce
re facit et exiccat et p̄mo facit vētrē fluē pp viz
radendi q̄ in ea exīt. postea restringit ventrē in
fine pp siccitatē q̄ est in eius nā et corrūpit san
guinē. ergo pruritū gñat et scabiez. ¶ Aq̄ vero
turbida lapidē gñat et opilatiōes: iō qz post ip
sam res comedēda est puocatiua lz ventrē hūi
ut plerūqz ɔferat ipsa: et oēs reliq̄ aq̄ grosse et
graues pp ea qp in eius ventre tenenf: neqz ci
to descēdit: ex eiuus qdez tyriacis exīt res vn
ctuose et dulces. ¶ Aqua aūt salis armoniaci
ventris resoluit si in ea sederint: aut ex ea bibe
rint: aut ex ea factū fuerit clistere. ¶ Aq̄ preterea
aluminose menstruoꝝ supfluitatē currere nō p
mittūt: neqz spuere sanguinem: et prohibent
illud qd de hemorroidibus egredif: sed corpo
ra que febribus sunt apta fortiter ad eas perdu
cunt. ¶ Et ferree qdem splenē resoluūt et non
coire valentes adiuuāt. ¶ Eree vero corruptio
ni cōplonis vtile existunt. ¶ Cūqz aq̄ diuer
se et bone et male cōmiscebunf fortior supabit
et nos qdem declarabimus regimē aquarum
corruptarum in ca. de regimine iter agentiuz.
Et qp de iudicijs aq̄z suis pprietatib⁹ et mōis
suarum pprietatū remāsit in ca. aque qd est in
medicinis simplicibus nominabimus si deus
voluerit.

¶ De eis que proueniunt ex re
tentione et euacuatione. Cap. xvij.

Retentio eius qp naturaliter euacua
ri dz: aut est ex debilitate virtutuz ex
pulsiuarum: aut ex fortitudine virtu
tis retentiue: et retinef ab ea: aut p
pter debilitatem virtutuz digestiuarum: vnde
elongatur mora rei in receptaculo: ideo qp re
tinent eam ibi virtutes naturales donec dige
stio compleaf: aut ppter viaꝝ coangustationē
aut pp opilōes q̄ sunt in eis aut pp grossitudi
nem materie aut pp ipsius viscositatē: aut pro
pter eius multitudinē quā expulsiua nequit su
perare: aut pp defectū sentiendi illud qd necē ē
expelli quēadmodum accit in colica et ictericia
tia: qm̄ est cum virtus voluntaria adiuuat in ex
pellendo: aut q2 virtutes nāles ad aliam ptem
tendunt: sicut in crisibus accit retentio vrine
aut stercoris ppterea qp euātio cretica est in p
te altera. ¶ Cūqz retentio eius qd euāri dz ac
ciderit puenient egritudines. Que autez sunt
ex egritudinibus cōpositis sunt opilō. et laxi
tas et spasmus humidus et q̄ eis silia existunt.
¶ Sed ex mō egritudinuz cōplonis sunt pu
tredo et caloris inati ɔstrictio et ipsius i igni
tatem ɔuersio et caloris inati extinctio ex pli
xitate ɔstrictiōis et eius fortitudine. quapp eā
frigus sequif et superantia etiam humiditatis
super corpus. ¶ Cōes vero egritudines sunt
receptaculoꝝ fissura et eorum dirruptio. ¶ Fa
stidium quoqz est vna ex causis deterioribus
haꝝ egritudinū: et ppterea cū euenerit postquaz
consueuit euenire vacuitas: sicut accit in multa
saturitate in annis iscrtulitatis post superfluaz
famem in annis sterilitatis. ¶ Ex egritudini
bus vero cōpositis sunt apostemata et bothor.
¶ Euacuatio aūt eius qd dz retineri est aut p
pter fortitudinem virtutis expulsiue: aut pp de
bilitatem retentiue: aut ppea qp mā nocet gra
uitate pp sui multitudinem: aut distensione p
pter ventositatem: aut propter mordicationem
sui acrimonia et acuitate: aut propter materiei
subtilitatem qua fiet sicut qp eliquaf per se. Tū
ad expellendum fiet facilis. ¶ Est etiam cum
ipsam viarum iuuat amplitudo quemadmo
dum accidit in eliquando sperma aut ppterea
qp in longitudine finduntur. aut inciduntur in
latitudine aut q2 earum aperiuntur orificia si
cut accidit in exitu sanguinis ex naribus. Et ē
cum accidit hic largitas propter causam que
exterius accidit. aut interius. ¶ Cūqz euacua
tio eius qd retineri debet acciderit prouenient
propter ipsam complexiōis frigiditas pp eua
cuationem materie q̄ erat apta ad accedēdum
ex qua calor nutritur inatus: et fortasse proue
niet inde calor complexionis cum illud quod
euacuabitur complexiōis fuerit frē: sicut fleg
ma: aut fuerit circa equalitatem complexiōis:
sicut sanguis quare calidum calore superabit

sup̄fluo fit colera ꝛ calefaciet. Et ex ipsa q̄ꝺ.ſp accidet siccitas cōnualr. ꝛ ē cū ex ipa pueīt hūiditas ſm consideratonem quā noiauimus in accñtalitate caliditatis. ¶ Et hoc est cū humor siccās enabit nō sup̄flue ꝛ pp caloris inati defectū qñ nutriēs pfecte digerere nō valet. Unā flegma accrescit. Hec eñ humiditas cōplōi nō cōfert inatē neq3 est inata sicut calor: ille nō est inatus. ¶ Q̄ꝺ si sup̄flue enaſ seq̄ſ ipsam frigiditas ꝛ siccitas ī suba mēbroꝝ ꝛ ī coꝝ nā: l3 alicui ipsoꝝ calor accidat ex̄tneus ꝛ hūiditas nō bōa. ¶ Egritudines q̄ꝺ instfales q̄ eiōnē seqūſ sup̄fluā sūt opilō pp sup̄fluā ēt venarū siccitatē ꝛ pp eaꝝ coartatōem ꝛ seq̄ſ eā spasm⁹ ꝛ cuz3. ¶ Retentio vo ꝛ eius q̄ sunt eq̄les.s. ille q̄ in hora pueniūt q̄ est necē ɔseruātes sunt ꝛ vitā cōseruantes sanā: ꝛ iā q̄ꝺ locuti fuimus de rebus q̄ sua gn̄alitate sunt necessarie: l3 sit cū plim suarū spērum nō est necessariū. Nunc ergo ad alias cās procedamus.

¶ Sermo vlis de cāis que casualiter corpori accñt: ꝛ nō sūt necīe neq3 ipedīētes. Cap. xviij.

Loq̄mur nūc de cāis nō necījs ꝛ nō impedientibus: ꝛ sunt q̄ sua gn̄alitate non sunt nāles neq3 nāe ɔ̄rie. Et iste q̄ꝺ sunt cāe corpori obuiātes p̄ter aerem q̄ est necīus: sicut balneatio: fricādi spēs: ꝛ alie. ¶ Incipiemus āt ꝛ dicem⁹ q̄ cāe q̄ i corpe hoīs sunt agētes exterius pp obuiationem duobus opanſ mōis. Opanſ enī in ipso aut penetratōe illius q̄ ex eis subtiliatur in poris p v̄tutem penetratiuam q̄ est in ipsis. Aut q: mēbra sibi attrahit eas p poros suos: aut ideo q̄ vnū istoꝝ ab altero iuuatur. Alter vo modus est vt nulla openſ ɔmixtiōe sed q̄litate pura ɔuertente corpus: ꝛ istō q̄ꝺ est: aut ideo q̄ hec q̄litas aut est in effectu sicut epithima infrātū in effectu q̄ infrāt: aut emplm̄ calefcm̄ in effectu q̄ calefacit: aut est ppea q̄ q̄litas hec est in potentia: sed calor innatus q̄ inest nobis cōmouet v̄tutem agentem in ea ꝛ adducit ipsam ad effcm̄: aut pp ꝓpetatem. Sunt āt ex rebus que obuiando mutant ꝛ cum ingrediuntur corpus non mutant: sicut cepe cum exterius ad modum emplastri corpori superponūtur vulnerant: sed interius recepte non vulnerant: ꝛ sunt ex rebus alie que ad hoc ɔ̄rie huic ex̄nt: sicut cerusa q̄ cū bibitur vehemēter mutat: sed cum ex ea fit epithima nihil ex hoc opatur. Et sunt ex eis que nullo horum duorum mōꝝ operantur ¶ Et huius q̄ꝺ causa in diuisione prima vna sex rerum exit. Una est q̄ cū tale aliquid quale cepe ingreditur corpus virtus digestiua incipit confringere ipsum ꝛ cito mutat eius cōplexionem ꝛ debilitat eā ꝛ nō dimittit eā incolumē tanto tpe vt in tali q̄le illud possit efficere suā opatiōnē ꝛ interius vulnerare: ꝛ alia est q̄ ſm plim comeditur mixta cum re alia. Et tertia est q̄ cōmiscet in receptaculis nutriēs alijs hūiditatibus q̄ ipsam submergūt ꝛ eius frāgūt fortitudinem. Et 4ᵃ est q̄ cū est exterius: in vno ponit situ: sed interius non quiescit se mouendo. Et quinta est q̄ exterius multū stricte tenet sed interius tangit nō adherendo. Et sexta est qm̄ cum est interius ꝑ opationē eius ipsa v̄tus nāl̄is regit ꝛ eius eius expellit sup̄fluitatē ꝛ bonū in sanguinē ɔuertit. ¶ Eius vero q̄ꝺ ex ceruse dispōne diuersificatur causa est q̄ cerusa est grosse nāe ꝛ grossarum ptium: q̄pp cū est de foris nō penetrat in poris: ꝛ si penetrat: non peruenit ad poros sp̄ūs neq3 ad mēbra p̄ncipalia: sed cū comeditur est res huic ɔ̄ria. ¶ Et ēt nā venenosa q̄ est in ea nō efficit impressionē: nisi impressione sup̄flua a calore inato qui est in nobis in ea ꝛ hoc q̄ꝺ nō acq̄riſ ipsa obuiatione extrinseca. ꝛ nos forsasse reiterabimus tibi i libro de simplicibus medicinis verba modi istius.

¶ De eis que pueniunt ex balneatione ꝛ fricatione ad solem. Cap. xix.

Quidam ornate loquentiū dixit. ex balneis melius est cuius fabrica est antiq̄: ꝛ cuius aer ampliaſ. ꝛ cuius aqua est dulcis. ¶ Et alius addidit vt balneator ignem suum mensuret ſm cōplonem eius qui ipsum vult ingredi. ¶ Debes āt scire q̄ opō nālis balnei est calefacere suo aere ꝛ hūectare sui aqua. Et prima casa est infrigidans ꝛ humectans. Et secunda calefaciens ꝛ hūectās. ꝛ tertia calefaciens ꝛ exiccans. ¶ Et neq3 attendenda sunt verba illius qui dicit q̄ aqua non humectat membra interiora cum bibitur: aut cū ei obuiatur. Sed plerūq3 ex balneo post illud quod nominauimus de suis impressionibus ꝛ mutatōibus alie accñt mutationes. Quarum quedam sunt per accidens ꝛ quedam per eēntiā. ¶ Est namq3 cū accidit balneo vt suo infrigidet aere propterea q̄ multum caloris resoluit inati: ꝛ vt membrorum etiam substantias exiccet propterea q̄ vehementer humores resoluit naturales: licet ex̄neos augeat hūores. Cūq3 eius aqua multe est caliditatis: cutis ex ea horripilatur ꝛ inspissantur eius pori. Quare ex eius humiditate nil vadit ad corpus neq3 bene resoluit. ¶ Est tamen cum eius aqua calefacit ꝛ est cū infrigidat. Sed eius quidem calefacere est iō q̄ multum est calida ꝛ cum ipsius calor paruus est minor q̄3 tepide infrigidat ꝛ humectat: ꝛ propter constrictionem cum fuerit frigida quia calorem constringit qui ex eius aere est habitus: ꝛ coniungit ipsum visceribus obuiauerit corpori ipsa existente frigida.

¶ Eius vero infrigidare erit cum in ea alī qui se multum balneauerint. duobus namq3 infrigidat modis. vnus est quoniam aque

natura in vltimo rei frigida existit: licet calore
accidentali calefaciat qui non pmanet: sed tol
lit̃ ꝛ remanet ꝯpō nālis pp illud qd̓ ex aq̄' pene
trauit in corpus ꝛ est infrãno: ꝛ ēt qꝛ aq̄ siue sit
cal'a siue frā est hūda. Jō cū multū humecta
uerit: calorē cōstriget inatū pp multā suā hūi
ditatē: ꝛ extinguet ipsum ꝛ infrābit. ❡ Est ēt
cū balneū resolutione calefacit cū inuenit nu
trimentū qd̓ nō fuit digestū: aut inuenit hūorē
frīm q̄ nō fuit maturat'. Jllud.n. digerit ꝛ hūc
maturat. ❡ Est pterea cū ingredit̃ balneū ipo
sicco ꝛ exiccat ꝛ ꝯfert hydropisim hñtibus ꝛ
laxitatē. ꝛ est cū ingrediūtur ipsum eo hūido ꝛ
humectat. est ēt cū in ipso diu morant̃ ꝛ exic
cat pp resolutionē ꝛ sudorē. ❡ Et est cū in ip
so paꝝ morant̃ ꝛ humectat cuꝫ corpus ab eo
exiccat̃ anteq̄ȝ egrediat̃ sudor. ❡ Et est cū bal
neū ingrediunt̃ ieiuni ꝛ vacui ꝛ vehementer
exiccat ꝛ macrescere facit ꝛ debilitat. ❡ Et est
cum ipsum ingrediunt̃ ilico post saturitatē ꝛ
impinguat ꝓpterea q̄ mūni ad exteriora tra
hit corpis. Uerūtñ opilatiōes efficit pp qd̓ sūi
cā a stō ꝛ ab epe nutrimentū ad mēbra trahi
tur non coctū. ❡ Et est cū in fine prime digō
nis ꝛ anteq̄ȝ adsit vacuitas ingrediunt̃ ꝛ ꝯfert ꝛ
īpinguat mediocriter. ❡ Qui āt balneū igre
diuntur ꝓpea vt humectent̃ sicut ethicam pa
tientes faciunt: debent in qua mergi nisi debili
tent̃: ꝛ postea ex oleo iungi: iō vt in humecta
tione fiat augmētū ꝛ vt teneat̃ aqueitas q̄ in
poris penetrauit ꝛ constringat̃ inter cutē ꝛ nō
longa ibi morent̃ mora ꝛ locū eligāt tēpatum
ꝛ in balnei terrā multā ꝓiciāt aq̄ȝ: iō vt vapor
elarget̃ ꝛ aer humectet̃. ꝛ a balneo deferāt̃ sine
sollicitudine ꝛ labore que eis accidat sup lectū
ꝛ iungant̃ vel odorent ilico cuꝫ egrediunt̃ ex
bene redolentibus friis ꝛ dimittant̃ in domo
in qua hoīes denudant̃ hora vna: donec eis
attractio aeris tpata ad eos redeat ꝛ ad potā
dum tribuat̃ eis paꝝ ex humectātib' sicut aq̄
ordei ꝛ lac asine. ❡ Qd̓ si ergo coꝝ multaꝫ in
balneo facit morā: timet̃ ne supueniat ei sinco
pis: ꝓpea q̄ calefit cor ꝛ cōmouetur sincopis.
❡ Jn balneo pterea cū multis eius iuuamē
tis adsunt nocumenta. Facit.n. supfluitates ad
mēbra in qbus est debilitas leuiter descende
re: ꝛ laxat corpus ꝛ ipedit neruos ꝛ resoluit
calorē inatū ꝛ comedendi desideriū deijcit ꝛ
coeundi debilitat ꝟtutē. ❡ Balneum quoq̄ȝ
diūas hꝫ a pte aq̄rū q̄ in ipso fiunt. Si.n. fuerit
nitrose: aut marine: aut sulfuree: aut cinerinee
aut salse natura: aut ingenio. s. q̄ in eis aliquid
hoꝝ apponatur: aut in eis coquatur: sicut sta
phisagria: aut sicut bacce lauri: aut sicut sulfur
aut his silia resoluēt ꝛ subtiliabunt ꝛ auferent
laxitatē ꝛ prohibebūt hūorum descēsiōes ad
ꝯpata: ꝛ ventū habentibus eiusdem conferent.
❡ Eree vero aque ꝛ ferree ꝛ salse ēt iuuant in

egritudinibus que sunt ex fritate ꝛ humidita
te ꝛ in doloribus articulorum ꝛ podagre. ꝛ
conferunt laxitati ꝛ asmati ꝛ egritudinib' re
num. ꝛ fracture restauratōꝫ fortē efficiūt: ꝛ cō
fert̃ carbunculus ꝛ vlceribus. Et enee quidem
ori conferunt vulue ꝛ oculo laxo ꝛ humidita
tibus auris. Ferree ꝟo stōꝫ iuuant ꝛ splenem.
❡ Et nitrose qd̓ ꝛ salse capitib' ꝛ pectori au
xiliū pbēt q̄ mās recipere solēt: ꝛ ꝯferūt stō hu
mido ꝛ habentibus hydropisim ꝛ inflationē.
❡ Aquis aluminosis ꝛ attramentalibus bal
neari ꝯfert sputo sanguineo ꝛ egressioni san
guinis ab ano ꝛ menstruis ꝛ nausee ꝛ vomi
tui sine cā ꝛ cacexie ꝛ multo sudori. ❡ Sul
furee ꝟo aq̄ neruos mondificāt et dolores di
stensionis ꝛ spasmi sedant ꝛ corpis supficiem
ꝛ bothor ꝛ vlcerib' malis antiqs ꝛ signis vio
laceis mundificāt. ❡ Et a pāno ꝛ morphea ꝛ
albaras ꝛ resoluunt supfluitates ad iuncturas
ꝛ splenem ꝛ epar descendentes ꝛ vulue duriciei
ꝯferunt: sꝫ stōm laxant ꝛ desideriuꝫ deijciunt.
❡ Marie āt aq̄ caput eius qui in eis balneat̃
replent. Jdōq̄ȝ qui in eis balneat̃ caput in ipsis
ponere nō ꝺꝫ in eis tpe post tpa: coꝝ calefiūt
ꝯplōnes ꝛ ꝓpāe matrix ꝛ vesica ꝛ colō. ꝛ iō
odes sunt ꝛ graues. ❡ Qui autē in thermis
voluerit balneari oportebit vt balnectur in eis
gere ꝛ stauter ꝛ ordinatim ꝛ nō subito. ❡ Et
nos fortasse reiterabimus in capitulo de con
seruatiōe sanitatis sermonē de esse balnei ꝛ cō
tinuandū erit qd̓ ibi dicemus ei qd̓ hic añ diri
mus. ꝛ silr loq̄mur qñ de potu aq̄ fride tracta
bimus.

❡ De his q̄ ꝓueniūt ex vsu solis.

IN arena sepiliri ꝛ volutari in ipsa
ꝛ in oleo balneari ꝛ sup faciem aq̄
rorari: ꝛ in sole calo fricari ꝛ preci
pue se mouendo: ꝛ q̄ȝto plus se mo
uendo motu forti sicut eis eundo ꝛ saliēdo est
ex eo q̄ supfluitates vehemēter resoluit ꝛ dimi
nuit ꝛ sudorē efficit ꝛ i flationē egredi facit ꝛ
soluit apata laxa ꝛ hydropesiꝫ: ꝛ ꝯfert in asma
te ꝛ in aeris attractione in qua est nece alas tē
dere: ꝛ resoluit dolorē antiquū frm capitis ꝛ
cerebrū cui' est ꝯplo frā fortius efficit. ❡ Cū
āt qd̓ est sub eo nō fiet lenti sꝫ remanebit eius
locus siccus ꝯfert doloribus scie ꝛ renuꝫ ꝛ do
loribus lepre suffocationibus matricis ꝛ mū
dificat infecē. ❡ Qd̓ si aliquis in sole steterit
īspissabit corpus ꝛ indurabit ꝛ exiccabit ipsuꝫ
queādmodum cauterium ē pororum orificia
ꝛ prohibebit resolutionem. ❡ Jn sole autem
in vno loco morari est deterius in adurendo
cutem q̄ȝ i ipo ambulare ꝛ est plus ꝓhibēs re
solone. ❡ Et arene quidem que in desiccando
humores sunt fortiores in parte cutis sunt are
ne marie. ꝛ est cum super eas calidas exītes se
dent ꝛ est cum in eas sepeliuntur. Et est cum in
per corpus paulatim aspergantur ꝛ resoluūt

dolores ⁊ egritudines p̄dictas in capitulo de sole. Ad vlamum vero vehementer exiccāt corpus. ¶ Semicupium vero ingredi plenum ex tali quale est oleum est: cum cōfert laxitudinem hn̄tibus ⁊ febres patientibus lōgas frigidas ⁊ eis qui cum febribus dolores hn̄t neruorum ⁊ articulorum ⁊ habentibus spasmum ⁊ curez ⁊ vrine retentiōm. ⁊ oz vt oleum extra balneum sit calefactum. Qd̄ si in ipso vulpes cocta fuerit aut dalion ⁊ scin̄ fuerit quēadmodū noiabimus: erit medicamē melius qd̄ esse poterit dolorē habentibus iuncturarum ⁊ podagram.

¶ Faciem vero madefacere ⁊ sup ipsā aquā rorare virtutē viuificat que est laxata a nocumēto in flagmatione febrium ⁊ cum adest sincopis. ⁊ proprie ex aqua rosacea. ⁊ aceto ⁊ est ēt cum desiderio medicat ⁊ ipsū erigit: ⁊ obest reumatismos patientibus ⁊ dolorem frigidū capitis habentibus.

¶ Summa.ij. ad numerandum vnamquāq; causam cuiusq; accidentium corporaliū: que. xxix. cōtinet capitula.

¶ De causis calefacientibus. Cap.j.

c Alefacientium multe sunt cāe ex quibus sunt nutrimentū in q̄titate temperatum ⁊ motus tempati in quibus ingrediunt̄ exercitia temperata ⁊ temperata fricatio ⁊ temperata cōpressio ⁊ ventosarum absq; scarificatione positio. Que enim cū scarificatione est infrigidat propter euacuationem. ¶ Motus etiam qui paruiper ptinet fortitudini ⁊ multitudini: ⁊ neq; est superfluus ⁊ nutrimentum calidum ⁊ medicina calida ⁊ balneum temperatum sicut scimus qd̄ suo aere ⁊ aqua calefacit. ⁊ artificiū calefaciens. ⁊ non superflue calefacientiū obuiatio sicut aerum ⁊ emplorum a similium ⁊ vigilie equales ⁊ somnus temperatus fm conditionē predictam. Et ira fm omnem dispositionem ⁊ tristicia cum non tanta fuerit vt infrigidet ⁊ gaudium temperatum. ¶ Et est etiam putredo cuius proprietatis est vt caliditatem extraneā euenire faciat ⁊ nō amplius. Et eius quidem operatio est aliud a calefactione absoluta ⁊ ab adustione. Calefacere nāq; minus est procul dubio q̄ adurere multotiens enim accidit ⁊ non efficit putrefactionē. ⁊ est cum ante putrefactionem accidit. Putrefactio enim sepe accidit in corpore remanet. postq̄ ab ea causa extranea calefaciens separat̄. ⁊ caliditas extranea materia humida accenditur ⁊ eius humiditatem mutat ab eo q̄ cōplexioni substantie in qua est erat conueniens: ita q̄ eā ad aliud complexionum specialium naturalium nō cōuertit. ¶ Est nāq; cum caliditas ⁊ humiditas mutantur ab hoc q̄ vni complexioni cōueniūt q̄ sunt alij complexionum naturalium cōgrue. qd̄ quidem nō est putrefacere s; digere. Adurere vero est vt substantia humida a sicca separetur substantia: ita q̄ illa sublimetur ⁊ ista descendat. ¶ Calefacere autem simpliciter est vt omnes humores fm suas speciales remaneāt naturas. s; plus fiant calidi. ⁊ de calefacientibus quidem est spessidudo superficiei corporis. calefacit enim propterea q̄ vaporem retinet. ⁊ raritas intus in corpore. q2 calefacit propterea q̄ vaporem dilatat. G. autē has omnes causas in quinq; generibus comprehendere consueuit. s. motu non superfluo. ⁊ obuiatione eius quod non supflue calefacit ⁊ materia calida que corpori aduenit. ⁊ spissitudine. ⁊ putrefactione.

¶ De infrigidantibus. Cap.ij.

i Nfrigidantium etiam multe sunt species scilicet motus superfluus q̄ calorem inatum superflue resoluit. ⁊ quies superflua: quoniā coadunat ⁊ claudit calorem. ⁊ nutrimentum multū ⁊ superfluum comestum aut ebibitum. ⁊ eius superflua paucitas. ⁊ nutrimentum frigidum ⁊ medicina frigida ¶ Et obuiare ei qd̄ superflue calefacit ex aeribus ⁊ emplis ⁊ aquis thermarum. hec enim laxant corpus ⁊ resoluitur ab eo calor inatus. ¶ Et obuiare ei qd̄ temperate calefacit lōgo tempore sicut multa in balneo mora: quoniam calorem suffocat inatum. ¶ Et obuiare ei quod fm potentiam infrigidat ⁊ in presenti hora calidum existat. ¶ Et retentionis superfluitas: quoniam calorē suffocat inatum. ¶ Et in euacuatione superfluitā quoniam inati caloris materiam destruit propterea q̄ spiritus eam ⁊ opilationes que sunt ex superfluitatibus sequuntur. ¶ Et de illis est vehementer stringere membra ⁊ vt stricta permaneant: quoniam infrigidat propterea q̄ caloris viam claudit. Et tristitia supflua ⁊ timor nimius ⁊ gaudium nimium ⁊ delitie supflue Et artificium infrigidans ⁊ cruditas que putrefactioni est opposita. G. vero medicorum princeps eas in sex solet comprehendere causas scilicet motu superfluo ⁊ quietē superflua ⁊ obuiatione eius quod infrigidat: aut quod vehementer calefacit donec resoluat ⁊ materia infrigidans ⁊ vehementia spissitudinis ⁊ nimia nutrimenti paucitas.

¶ De humectantibus. Cap.iij.

h Umectantium multe sunt cause. Ex eis namq; est sicut quies ⁊ somnus ⁊ ⁊ illud etiam retinere quod euacuari solebat ⁊ humorem siccantē euacuare ⁊ nutrimentum multum ⁊ humectans nutrimentum ⁊ medicina humectans et humectantibus obuiare et precipue balneo et post comestionem proprie. et obuiare ei quod infrigidat: quoniam humorem retinet. et obuia-

re ei quod calefactioē tenuī calefacit: quoniā humorem currere facit ꝛ gaudium tēperatum.

℄ De desiccantibus. Cap.iiij.

d Esiccantia quoqꝫ sunt multa: velut motus ꝛ vigilie ꝛ vehementer euacuare: ꝛ ex eis est coitus. Et nutrientum paucitas ꝛ vt sint sicca. Et medicine desiccātes ꝛ motuū aīaliū frequentia ꝛ desiccantibus obuiare. Et ex illis est in aquis balneari stipticis ꝛ ex eis est frigus qḋ congelat: qm̄ ꝓhibet mēbrum sibi nutrimentū attrahere. ꝛ ꝓpterea ꝙ ipm̄ constringit. quare opilationes in eo accidunt que nutrimentū penetrare nō permittūt. ꝛ ex eis est obuiare ei quod est caloris vehementis qui sup̄flue resoluit donec ex eis est multum balneari.

℄ De causis figurarum corrūpentibus. Cap.v.

e X cāis figurā corrūpētibus sūt cāe qui i p̄ncipio creature acciderūt pp̄ q̄s virtum informantis: aut digestiue q̄ sūt in sp̄mate sue opōnis cōplemētum deficit ꝛ ex eis sunt cāe q̄ accidūt cū a matrice separat̄: ꝛ ex eis sunt cāe que accidūt cuꝫ infans ligat̄ ꝛ cū tenet̄. ꝛ alie cāe p̄mitiue que extrinsecus adueniūt sicut casus: aut percussio ꝛ ex eis sunt cāe q̄ accidūt ꝓpterea ꝙ se vult mouere anteq̄ꝫ mēbra durescāt ꝛ anteq̄ꝫ ambulare possit. ꝛ ex eis sunt cāe egritudinales sicut lepra ꝛ ꝓthisis ꝛ spasmus ꝛ extensio paralysis ꝛ est cum ꝓuenit pp̄ pinguedinem nimiaꝫ ꝛ est cū accidit propter sup̄fluam maciē. ꝛ est cū ꝓpter apata. ꝛ est cum pp̄ infirmitates situs ꝛ ē cū accidit pp̄ cōsolidationis vlcerū maliciā.

℄ De causis opilationis ꝛ coangustationis cānalium. Cap.vi.

o Pilatio accidit: aut propter causaꝫ extraneam q̄ in cannali cadit: ꝛ hoc aut erit extraneum in suo gn̄e: sicut lapis: aut extraneum in q̄ꝫtitate sui: sicut fex multa: aut extraneum in sua q̄litate: ꝛ hoc erit: aut propter suam grossitiem: aut q2 ē ꝯgelatum sicut sanguisuga illa que cōgelata est. Hec quidem sunt partes eius quod opilat propterea ꝙ in cānali cadit: ex quibus sunt que in suo loco in cannali fixa manēt: ꝛ est ex eis qḋ in suo loco est mobile. Et est cum accidit opilatio propterea ꝙ clausum fuit foramen propter vlceris consolidationem quod in ipso factum fuit: aut propter nascentiam addite rei sicut carnis verrucose claudentis. ℄ Aut quia cannalis propter apostematis comprimentis vicinitatem cooperitur: aut propter constrictionem que fit propter forte frigus: aut propter vehementem siccitatem que propter stipticāria accidit: aut propter virtutis retentiue fortitudinem: aut propter ligaturam. ℄ In hyeme q̄qꝫ multe fiunt opilationes ꝓpterea ꝙ superfluitates multū retinēt ꝛ ꝓpterea ꝙ frig⁹ strīgit.

℄ De causis amplitudinis cānaliū. Cap.vij.

c Annalis ampliat̄: aut pp̄ retētiue debilitatē: aut pp̄ fortem expulsiue motū. Et ex hoc qḋ mō est anhelitum retinere: aut pp̄ medicinas aperientes: aut propter medicinas laxantes caliditas ꝛ humidas. ꝛ cannales quidem ex contrarijs harꝫ causarꝫ coangustant̄ ꝛ propter opilatōes.

℄ De causis asperitatis. Cap.viij.

a Speritas accidit aut propter cāꝫ medicine que vehemēter abstergit sua incisione sicut acetum ꝛ acetose superfluitates: aut sua resolutiōe sicut sp̄ūa maris ꝛ superfluitates acute: aut propter causam stipticam que exasperat̄ propter suam siccitatem: sicut res pontice aut frigide que exaspant propterea ꝙ constringunt aut ꝓpter res terrestres q̄ sꝫ mēbrū iacēt sicut puluis.

℄ De causis lenitatis. Cap.ix.

l Enitatis causa aut est glutinans pp̄ sui viscositatem: aut subtiliter resoluens q̄ māꝫ subtiliat ꝛ ipsam currere facit ꝛ spissitudinem a membri superficie remouet.

℄ De cāis dislocatiōis ꝛ sepatōis a situ. C.x.

m Embri remotio est aut ꝓpter cāꝫ extendētē: sicut cū aliqḋ trahit̄ mēbrum ꝛ extēditur dōec dislocatur: aut ex motu forti super iunctionem q̄ membrū a loco suo remouet: sicut cū alicuius pes flectit̄: aut cā laxans ꝛ humectans: quēadmodum accit in ramice: aut pp̄ cāꝫ ligamēti sub aīn corrūpentē ipm̄ corrodendo: aut putrefaciendo: aut laxū reddendo quemadmodum in lepra accidit ꝛ sciatica.

℄ De cāis malitie vicinitatis q̄ sepatōꝫ ꝓhibꝫ mēbra mēbro q2 nimiū appropiquāt. C.xi.

c Ausa eius est aut grossities: aut viscositas: aut spasmus: a laxitas: aut humoris siccitas in iunctura: quia ibi fit lapis: aut cū qua natus fuit.

℄ De causis malitie vicinitatis que vilationem prohibet q2 nimium elongatur. Cap.xij.

l Psius causa est vt grossities: aut vestigium incarnationis vlceris: aut spasmus: aut cum qua nascitur.

℄ De causis motuum non naturalium. Cap.xiij.

h Orum causa est: aut siccitas debilitans sicut tremor siccus: aut siccitas spasmificās sicut cā singultus sicci ꝛ cā spasmi sicci: aut superficies calefacientes: aut sup̄ficies infrīgētes: aut cause virtutis viā claudentes mēbro suā ꝓhibentes penetrationem cum opilatione: aut superfluitates que nocent: aut propter suam frigiditatē sicut rigor ꝛ tremor aut propter punctura sicut horripilatio: aut ꝓpter caloris inani submersionē:

aut propter sui paucitatem: ꝛ propter illaꝫ accidit in musculoꝝ superficiebus fritas ꝛ ꝓuenit ventositas que vult resolui ꝛ exire sicut saltus. ¶ Et nūc qđ dicemus ꝙ hec nocumentalio nūꝰ aut erit vaporalis pauca ꝛ accidēt pp eā alieeo. aut erit plus ea ꝛ ꝯiunget pp ipsam lassitudo penalis si fuerit grata: aut ꝓuenient alie lassitudinis spēs: qs noiabimꝰ si fuerit mobilis. Qđ si forte: fuerit accidet inde horripilatio. ꝛ si fuerit magis fortis ꝓueniet idē tremor. Et nūc qdem ventosa cuꝫ in musculo tenetur ꝓuenit pp ipsaꝫ pulsatio. ¶ De cāis augmēti ꝛ magnitudinis ꝛ numeri. Cap.xiiij.

Oraꝫ cāe sunt materiei multitudo ꝛ virtutū attractiuaꝝ in seipsis fortitudo aut ꝟtutū attractiuaꝝ fortitudo pp fricationis adiutoriū ꝛ calefactionis cū emplis: sicut cū emplo de pice ꝛ qđ ei assimulatur. Et hoc quidem est magnitudini proprium ꝛ non numero.

¶ De causis diminutionis. Cap.xv.

Eꝫ qđ sunt q̄ aut in pn° ꝓuenerunt creature sicut materiei diminutio: aut ꝟtutis [illegible] error: aut eius debilitas: aut nocumenta q̄ qñqꝫ extrinsecus aduenerūt sicut incisio: aut percussio: aut corruptio quam fecit frigus ꝛ quādoqꝫ intrinsecus sicut herpes esthiomenus: aut putrefactio. ¶ De cāis solonis ꝯtinuitatis. C.xvi.

Sie qđ sunt: aut intrinsecus: aut extrinsecus. Que ꝟo sunt intrinsecꝰ sunt humor comedens ꝛ ꝯburens: aut humectans ꝛ laxās: aut siccans ꝛ findens: aut sicut repletio ventosa pūgens: aut hūor extendēs ppea ꝙ se ꝯstringēdo mouet: aut penetrādo i corpe. ppea ꝙ fortis motus ipsum sepat: aut hūor pūgēs. Et he qdem ꝯēs: aut sūt pp morꝰ fortitudinē. aut pp mātei multitudinē: aut sicut fortitudo morꝰ expulsiue nō ꝟꝫ nālē cursuꝫ: ꝛ sicut morꝰ sup repletiōeꝫ. ¶ Et de eis que eis similant est vox fortis ꝛ saltus ꝛ sicut apatū apertus. cāe āt que extrinsecus sunt: sunt sicut corpus extendens vt fustis ꝛ pōdera: aut qđ incidit vt ensis: aut quod adurit sicut ignis: aut qđ ꝯtūdit sic lapis. qm̄ hmōi si vacuū inuenerit ꝯtūdet: aut si repletuꝫ fuerit receptacula findet: aut sicut corpus qđ pforat vt sagitta aut qđ pūgit: aut mordet sicut canis rabiosus: aut vipa aut hō.

¶ De causis vlcerum. Cap.xvij.

Uulc vlceꝝ sunt apa qđ apit aut plaga q̄ facit pus aut bothor se cōcdūt.

¶ De cāis apostematū. Ca.xviij.

Arum cāꝝ q̄dā sunt que sunt ex mā ꝛ quedaꝫ sunt ex dispōne membri. Que ꝟo sunt pte māu sunt repletiones ex sex rebꝰ pnoiatis. ¶ Et q̄ ex parte dispositionū mēbroꝝ sunt sicut ꝟtuꝫ membri expellētis ꝛ debilitas mēbri recipiētis. ꝛ qđ est preparatū ad superfluitates recipiēdas: aut pp sube nāmi: qm̄ ipsum sit creatū sicut cutis. aut pp sui laxitatē sicut caro laxa que est in mbus reflexionibus. s. post aurē in collo: ꝛ in ascella ꝛ in inguine: aut pp viaꝝ q̄ ad ipsum ꝓueniūt dilatationē ꝛ eaꝝ q̄ ab ipso vadunt coangustationē: aut ꝓpterea ꝙ inferius positū est: aut pp sui puritatē: qm̄ illud qđ ex cibo ad ipsuꝫ venit colligere nō valet: aut ꝓpter debilitatē sui: qm̄ illud qđ ad ipsum venit ex cibo digerere nō pōt pp nocumentū qđ est in ipso: aut pp ꝑcussionē que māꝫ in ipso retinet: aut ppea ꝙ resolutio eius deficit ei qđ ab eo resolui solebat pp exercitiū aut pp calorē superfluū qui est in ipso vnde attrahitur. ¶ Et ille qdē calor: aut est nālis sicut carnis. aut nō nālis quē dolor euenire facit. aut morꝰ valde superfluus. aut aliud ex calefacientibus. ¶ Ex fractura quoqꝫ peruenit apa propter vnam ex istis rebus quas prediximus. sicut concussio ꝛ membri compressio ꝛ extensio cum ipsum os restauratur. ¶ In dente quoqꝫ plerūqꝫ fit apa quoniam nutrimenti recipit augmentum ꝛ infusionem ꝛ putrefactionem ergo recipit apa. ¶ De cāis doloris absolute. Ca.xix.

Et quoniam dolor est vna ex dispositionibus non naturalibus que corpori animalis acciūt: in causis eius sermone faciemus vlem. ¶ Dicemus igitur ꝙ dolor est sensibilitas rei contrarie. ¶ Omnes vero doloris cause in duobus comprehenduntur generibus scilicet genere mutationis complōis cito fcē. ꝛ est malitia cōplōis diuerse. ꝛ gn̄e solōis ꝯtinuitatis. ¶ Per malitiam complōis diuerse itelligimus vt mēbra in sui substantia cōplōꝫ habeant mansiuā. deinde aduenit eius cōplō extnea huic ꝯria. ita vt sit plꝰ cala aut plꝰ frā q̄ȝ erat. ꝛ ꝟtꝰ sensibil rei aduentu sentiat ꝯrie ꝛ fiet dolor. qm̄ dolere nō est nisi ꝯrie rei ꝯrietatē sentire. ¶ Malitia āt complōis mansiue nullomodo efficit dolorē neqꝫ sentitur. veluti si cōplō mala que iam est in membroꝝ substantia mansiua corrupit complexionem principalem ꝛ facta est ac si ipsa eēt principalis. ¶ Ista. n. dolorem nō efficit. qm̄ ipsa non sentitur. Oꝫ. n. ꝙ sentiētes ab illo qđ sentiꝰ patianꝰ. Res nāqꝫ nō patiꝰ pp dispōnē mansiuā q̄ ipsam non mutat. imo non patiꝰ nisi pp ꝯtiū aduenēs qđ eā mutat ad illud qđ nō erat. Ideoqꝫ ethicā hñs n̄ sētit sicut inflāmationis ꝯtū hñs ephime rā aut tianā. lꝫ ethice calor calore sude firmatior. Calor. n. ethice ē māsiuꝰ ꝛ in substātia mēbroꝝ pncipaliū ifixꝰ. Et tertiane calor ē vehemēs a vicinitate veniēs cali hūoris ad mēbra in qbꝰ adhuc nālis ipoꝝ cōplō ita ꝯseruata est. ꝙ si hūor recesserit mēbra i sua remāebit ꝯplōe: iꝫ calor ille i eo figeꝰ ni-

si egritudo in ethicã mutata fuerit. Et compło qđ mala nõ diuersa nõ fit mansiua in membro nisi ordinatim. ¶ Et etiam cum in dispõne sanitatis inuenit̃ hoc intellectui ꝓximũ ⁊ hoc ẽ qm̃ ei q se i hyeme balneat si se cũ aq̃ calã imo tepida lauat: accit ei ex ipsa hořripilatio: qm̃ corporis eius q̃litas ab eo est lõginq̃ ⁊ ei ꝯria postea vo vult ea ⁊ delectat̃ ex ea: ⁊ ita ordia tur ad resolonez frigoris qđ in ipso erat agẽs. Deĩn aũt cũ aliqua hora in casa balnei iterũ resederit fiet corpus eius aq̃ illa calius. Et cũ illa eadẽ aq̃ pma repẽte eo inscio sup eũ ꝓiicietur hořripilationez ab ea patiet̃ ⁊ sentiet ex ea frãtem. ¶ Cũ igit̃ hoc sciuisti dicemus qđ lз vnum ex gñibus cãꝝ doloris sit malitia cõplonis diuerse: nõ tñ ois malitia cõplonis diuerse: imo calm̃ essentialr̃ ⁊ friñ essentialr̃ ⁊ siccuз accñtalr̃: ⁊ humidũ nullo mõ dolorez faciunt. ¶ Calor.n. ⁊ fritas sunt due q̃litates agẽtes: ⁊ siccitas ⁊ humiditas sunt due q̃litates patiẽtes: quaꝝ virtutes nõ sunt vt p eas corpus imprimat i corpus. lз vt p eas corpus a corpore imprimat̃. ¶ Siccitas vo per accñs facit dolorem qm̃ alterius gñis cã. sequit̃ cã q̃ est ꝯtinuitatis solo. Est.n. cũ siccitas pp sue ꝯstrictionis fortitudinem fit causa solonis ꝯtinuitatis. ¶ Gal. vo cum verificat̃ intentio ad hoc eaз reducit vt essentialis cã doloris nõ sit nisi solo continuitatis ⁊ nõ amplius: ⁊ q calm̃ dolorẽ nõ facit nisi ppea q ꝯtinuitatẽ soluit: ⁊ neqз ẽt friñ dolorem efficit: nisi ppea q ꝯtinuitatis solutio ipm̃ comitat̃ pp multam nãqз spissitudinẽ quã facit ⁊ coadunationẽ ipm̃ ꝓculdubio sequit̃ vt ptes ad locum trahant̃ vbi spissant̃: ⁊ vt a loco separent̃ a quo trahunt̃. ¶ Et in q̃dam suoꝝ libroꝝ ꝺm hanc sniam intĩsi ꝓcessit donec opinari fecit q oia sensibilia nocumẽtum faciunt. pp hmõi vз. faciũt nocumentum. pp eius separationẽ aut pp coadunationẽ q̃ separatio sequit̃. ¶ Nigrum itaqз in visibilibus dolorem efficit pp sue coadunationis fortitudinẽ: ⁊ albũ pp sue disgregationis vehemẽtiam: ⁊ amaꝝ ⁊ salsuз ⁊ acetosuз in gustatiuis dolorẽ efficiunt ppea q fortiter dispergunt: ⁊ ponticũ: iõ q2 vehemẽter coadunat qđ proculdubio spsio sequit̃ in odoratiuis silr̃. Et ꝓpter hoc in fortibus sonitis fit dolor: iõ q dispergunt pp motus aeris fortitudinẽ cum sibi obuiat. Certa aũt dictio i hoc mõ est vt cõplonis mutatio ponat̃ genus ex quo dolor essentialr̃ ꝓuenit lз cũ eo ꝯtinuitatis separatio ꝯtingat huius tñ declaratio verificata in medicina nõ cõtinet̃: sed in pte sapie nãli: ideoqз ad ipsius sniam parũp inuenimus. Dicemus igit̃ q cum dolor est siliũm partium in mẽbro dolente ⁊ cõtinuitatis solo nullo modo filium erit priũm: sed dolorẽ in dispõnibus in q̃bus ꝯtinuitatis nõ existit separatio nõ ꝯtingit inueniri pp ꝯtinuitatis solutionem: imo pp complexiõis malitiam. Et eniã frigus facit dolorẽ vbi ꝯstringit ⁊ coadunat ⁊ oio vbi infrãt. Et solo qđ ꝯtinuitatis nõ est vbi infrãt: imo in extremitatibus locoꝝ infrãtoꝝ. ¶ Amplius dolor ꝓculdubio est ꝯrium subito impsiorẽ sentire vnde ipse est ꝯrius ⁊ dolorẽ faciens. ¶ Nõne vides q̃ si ꝗs frigus cõplonẽ corrũpẽs senserit vñ cõplonem corrũpit: ⁊ fuerit sicut nõ accñs nõ pp ipm̃ cõtinuitatis separatio: istud sentire an erit ꝯrium ⁊ an dolorẽ faciens. Ex hoc itaqз scies q mutatio cõplonis subito cã exit doloris: quẽadmodum solo ꝯtinuitatis ⁊ dolor qđ calitatẽ turbidat: ⁊ fit fortior dolor. Est ẽt cũ post dolorez remanet res que sensuз doloris hз nec tñ ẽ dolor certus: sed ẽ ex sũma reꝝ q̃ per se resoluunt̃. Et torpidus qđ in medicando laborat ⁊ nocet ei.

¶ De causis cuiuslibet doloris. Cap. xx.

Dolorum genera que nomina habẽt hec sunt pruritiuus aspriuus ꝓpungitiuus: compressiuus: extensiuus: concussiuus: frangitiuus: laxatiuuз perforatiuus: acualis: stupefactiuus: pulsatiuus: grauatiuus: fatigatiuus: mordicatiuus. ¶ Ista quidem sunt quindecim genera. Causa aũt pruritiui doloris est humor acris acutus aut salsus. Et doloris aspatiui causa est humor asper. Et causa doloris pungitiui est humor q paniculum extendit in latitudine: sicut eius separans continuitatem. Et est cum in sensu non est equalis: aut ꝓpterea q illius super qđ extenditur pãniculus aut illius ex eo qđ inuestitum est ptes in duritie ⁊ lenitate non sunt siles sicut furcula pãniculo q sup costas est inuestituз cũ apa in pleuresi ad superiorẽ eius trahit ptẽ aut nõ sunt ipsius ptes in suo motu siles sicus diaphragma illi pãniculo aut ppea q ptes corporis mẽbra nõ similant̃: aut ꝓpter nãm: aut pp nocumentum qđ alicui accit suaruз prium ⁊ nõ alijs. ¶ Extensiui doloris cã est ventositas aut humor q neruum aut musculũ extẽdit ac si ipm̃ ad suas trahat extremitates. ¶ Et doloris quidem cõpressiui cã est materia que mẽbro suum coangustat locum: aut ventositas q̃ ipm̃ coangustat: ⁊ fit quasi desuper comprimeretur ⁊ contunderet̃. ¶ Sed cã contusiui doloris est mã que inter suum musculum ⁊ suuз pãniculũ resoluit̃ ⁊ pãniculũ extendit ⁊ ꝯtinuitatẽ soluit q̃ inter pãniculũ exit ⁊ mẽbrum. Et cã doloris frangitiui est materia aut ventositas que interponitur media inter os ⁊ pãniculum qui tegit ipsum: aut frigus qđ illum pãniculũ fortiter stringit. ¶ Causa vo doloris laxatiui est materia que carnem musculi extendit ⁊ nõ ipsius cordã. Et hic qđ neqз vocatus est laxatiuus nisi ppea q musculus neruo laxior existit pãniculo. ¶ Et perforatiui doloris causa est materia grossa aut ventositas que retinetur

inter tunicas om̄ corporis duri et grossi: sicut intestini colon q̄ incessanter ipsum rupit et ipsum penetrans stimulando ac si terebro perforaret. ¶ Acualis autem doloris cā est ipsa eadē in huiusmodi mēbro: sed est retenta in hora qua rūpit. ¶ Et stupefactiui doloris cā est aut fortis frigoris complō aut pororum penetrationis spūs sensibilis q̄ ad mēbrum venit clausura cū ligatura aut receptaculorum repletio. ¶ Cā vero doloris pulsatiui est apostema calidū et nō frīm. Frīm enim quocūq3 modo fuerit siue sit durum siue sit molle dolorem nō efficit nisi in calidū ꝯuertatur. Neq3 etiā dolor pulsatiuus ex apate calō accidit nisi hoc mō. s. cū apa contingerit: et mēbrum qd̄ est ei vicinū fuerit sentiens circa qd̄ erūt arterie q̄ semp pulsant. Cū enim mēbrum sanū fuerit arterie motus nō sentietur ppter ipsius ꝓfunditatē sed cū infirmatur et apatur eius pulsatio dolorem efficit. ¶ Et doloris quidem grauatiui cā est apa in mēbro nō sensibili sicut pulmone rene et splene. Illud. n. apa sua grauitate trahitur inferius et mēbrum inferius trahitur p sensibilē fasciā ipsum circūdantem et suspensoriū a quo oritur fascia: et fascia qd̄ et suspensorium sentiunt qñ inferius trahitur. ¶ Aut apa in mēbro sensibili cuius sensum ipsa egritudo iam destruxit: sicut cācer in ore stōi: cuius ponderositas sentitur: nec tñ dolorē efficit ppterea q̄ ipse sensum destruxit. ¶ Fatigatiui autem doloris cā est aut labor et vocatur dolor iste fatigatio laboriosa aut humor extendēs: et vocatur q̄ accidit ex eo fatigatio extēsiua aut ventosa: et vocatur illud qd̄ accit ex ea fatigatio inflatiua aut humor mordicatiō: et vocatur illud qd̄ accit ex eo fatigatio vlcerosa. ¶ Et ex eis qd̄ ꝓueniunt cōpōnes quēadmodum eas in locis suis declarabimus q̄ sunt eis ꝓprij. Et ex summa cōpōnum est fatigatio q̄ apostemosa vocatur q̄ est cōposita ex extēsiua et vlcerosa. Et mordicatiuus dolor est ex humore q̄ qualitatem habet acutam.

¶ De causis sedandi dolorem. Cap. xxi.

[c] Ausa quiens doloris est aut qd̄ cāe ex qua prouenit existit ꝯrium et ipsam eiciat sicut anetum et lini semen cum sup locū dolentem ex eis fit emplastrum: aut cū quo mollificatur et fit somnus et sensibilis virtus ad suam redit operationem: sicut inebriantia: aut cum quo infrigidatur: et stupidum efficit sicut omnia narcotica. ¶ Sedatio tamen certum est primum.

¶ De eo qd̄ ꝓuenit ex dolore. Cap. xxii.

[d] Olor virtutem dissoluit et membra a suis proprijs operibus ꝓhibet: adeo vt mēbra spūalia ab aeris ꝓhibeat attractione: aut eius destruat operationem: et facit eam intersectam aut frequentem. et omnino nō sm̄ nālem cursum. Et est cum in primis calefacit mēbra: postea infrigidat ꝓpter illud qd̄ resoluit et vincit de spū et vita.

¶ De causis deliciarum. Cap. xxiii.

[d] Eliciarum quoq3 cause in duobus sunt cōprehense generibus. Unum ipsorum est genus qd̄ cōplexionem nālem subito reducit ad hoc vt ipsa sentiatur. Et alterum est illud qd̄ nālem continuitatem subito reducit. Nulla. n. res que nō subito venit sentitur. neq3 delitie ex ea habentur. Est namq3 delitia sentire conueniens. Et omne qd̄ sentire p virtutē scit sensibilem et sentire est ꝓpter passionem ei. Cūq3 sentire fuerit cū ꝯueniente: aut nō ꝯueniente: erunt delitie aut dolor sm̄ illud qd̄ imprimitur. Et ppterea q̄ tactus oibus sensibus est spissior et magis retinens illud qd̄ recipit ex impressiōe ꝯuenienti: aut nō ꝯuenienti: ideo eius sentire illud qd̄ est ꝯueniēs cū natura ei obuiat est maior deliciarum. et sentire qd̄ est incōueniens est deterioris doloris q̄3 illud quod alijs virtutibus existit proprium.

¶ Ad sciēdū q̄mō motus dolorē effic. C. xxiiii.

[m] Otus dolorem efficit propter illud quod cum eo accidit ex extensione sua: aut contusione: aut ruptura.

¶ Ad sciendum quomodo mali humores dolores efficiunt. Cap. xxv.

[h] Umores mali dolorem efficiūt aut propter ipsorum caliditatem: sicut cum mordicatiōes faciunt: aut sua multitudine sicut cū extendunt: aut ppterea q̄ vtraq3 ꝯiungunt. ¶ Ad sciendū q̄mō ventositates dolorē efficiunt. Cap. xxvi.

[v] Entositas dolorem efficit ꝓpter extensionem. et ventositas quidem extendens: aut extra membrorum concauitatibus et ipsorum ventriculis: sicut inflatio in stomaco: aut in tunicis membrorum et eorum villis sicut in colica ventosa: aut in tunicis musculorum et sub panniculis et sup ossa: aut in circuitu musculorum inter ipsos et carnem laxam et cutem: aut occultata in membro sicut musculi pectoris sunt occultati. Et ipsius quidem resolutio siue subita sit siue multo moretur tempore sm̄ multitudinem sue materie et ipsius paucitatem existit: aut grossitiem sue materie et subtilitatem ipsius: aut spissitudinē membri aut ipsius raritatem.

¶ De causis eius qd̄ retinetur aut eiciatur. C. xxvii.

[r] Etentionis et euacuationis causas scire erit ei facile qui ea considerauerit que de retentione diximus: et euacuatione. Illud igitur ibi legat.

¶ De causis fastidij et repletionis. C. xxviii.

[h] E quidem aut sunt extrinsece et sunt primitiue sicut cum aliquis regimine vtitur vnde multa prouenit humectatio et corpus non indiget humectatione cibi et potus. Et ideo cum hoc duo cōiuncta fuerint simul multiplicabitur in cor

pore materia ꝛ corrumpetur operatio nature in ipsa sicut multotiens ingredi balneũ ꝛ precipue post comestionem. ¶ Et resolutionem prohibentia sicut quies ꝛ dimittere exercitiuz ꝛ euacuationem. Et in comedendo ꝛ bibẽdo importunitas ꝛ regiminis malitia. ¶ Aut intrinsece ꝛ sunt sicut virtutis digestiue ↄ̃bilitas: que nõ digerit: aut debilitas virtutis expulsiue aut retentiue virtutis fortitudo: quapropter remanebunt humores ꝛ exterius non exibunt aut canalium coangustatio.

¶ De causis debilitatis membroꝝ. Cap. xxix.

C Ausa debilitatis: aut erit veniens super corpus membri: aut super spiritum qui erit virtutis lator que ĩ mẽbro ministrat: aut super ipsam virtutem. Illa ↄ̃o cuius causa in membro proprio existit est aut malitia complexiõis mansiua: ꝛ proprie frĩ: lꝫ etiam sit cum calore illud efficit: q2 eius operatio fritatis operationi in stupore similis existit: propterea ꝙ cum corrumpit complexionem spũs quẽadmodum accidit ei qui multam in balneo moram facit: imo ei cui aduenit sincopis ꝛ siccitas propterea ꝙ virtutes penetrare prohibet ideo ꝙ inspissat: ꝛ humiditas propterea ꝙ laxat ꝛ opilat aut aliqua ex egritudinibus compositionis. Sed que ex illis maiorem proprietatem hꝫ ne in hoïe appareat neqꝫ nocumentum neqꝫ egritudo neqꝫ dolor: est raritas texture illius membri in sile neruis. Omnes namqꝫ operationes naturales ꝛ voluntarie per villos ꝛ ipsoꝝ complexionem cõplent̃. Digestioni quoqꝫ bona ꝛ necessaria est retentio ſm congruã dispõnez. Et hic qdem per villos existit. Illud ↄ̃o in quo ẽ causa spũs ꝓpria est aut pp cõplõnis malitiam aut pp resolutionẽ eũone facta que ẽ ei ꝓpria aut ſm modũ sequẽdi euãones alterius. ¶ Et illud qḋ est virtuti ꝓpriuum est opõnum multitudo ꝛ ipsaꝝ reiteratio qm̃ virtutẽ debilitat lꝫ spũs resolutio cũ eo associet̃ quẽadmodũ associatur cũ vnaquaqꝫ cã. Cũqꝫ cãs ſm aliũ cõnumerauimus modũ ꝛ remotas causas cũ eis miscuerimus ꝗ ꝯiuncturaꝝ causaꝝ exñt cãe inuenientis ex eis cãs ex malitia complõnis: ꝛ cãs ex corruptiõe aeris ꝛ aq̃ ꝛ cõcstiõis. ¶ Et ex eis sunt ꝗ spiri eũant quaꝝ nulla fetori ẽ similis ꝛ pcipue fetori aq̃ ꝛ venenosaꝝ ↄ̃tutum expãsio in aere aut ĩ corpe. Ex sũma cãꝝ preterea debilitatis sunt ꝗ ex eũone pendẽt sicut sanguinis exitus ꝛ vẽter ꝛ ꝓpue in subtilibus humoribus ꝛ aq̃ hydropicoꝝ incisiõe pacienſiq extracta cũ eius q̃ntitas multa subito extrahit̃ ꝛ pforatio magni apãis cũ ab eo multum pus subito exierit siue ipm per se aperiatur ꝛ sudor multus ꝛ exercitium plurimum. ¶ Dolores etiam spũm resoluunt lꝫ etiam complõnez permutent: ꝛ ex sũma istoꝝ qdem doloꝝ sunt qui maioris existunt impressionis: ꝛ sicut dolor oris stõi: siue sit extensiuus siue mordicatiuus. Et oĩs dolor q est cũ propinquitate ptĩ cordis. ¶ Febres quoqꝫ sunt ex eis ꝗ debilitatem faciunt pp resolutionẽ ꝛ eũonem sanguinis ꝛ spũs ꝛ cõplõnis mutationẽ. ¶ Amplitudo quoqꝫ poroꝝ est ex eo qḋ ad hoc adiuuat vt debilitas resolutiõe accidat ꝛ multa fames huius existit modi. ꝛ etiaꝫ cũ totius corporis debilitas vnius mẽbri aut partis mẽbri sequit̃ debilitatem: quẽadmodũ corporis debilitas pp malitiam ꝗ oris stõi accit ꝗ tanta est vt eius ↄ̃tus resoluatur: ꝛ cum alicuius cor ꝛ cerebꝝ a quolꝫ nocumentum vehemẽter patit̃ erit hõ hic velocis eũationis ꝗ qui ex pauca resoluit̃ causa. ¶ Et est cuꝫ cã debilitatis exit multitudo tolerantie egritudinũ. ꝛ est cũ aliqḋ mẽbꝝ ĩ creatione est debilius quodaꝫ aut alio debilius existit. sicut pulmo ꝛ cerebrum adeoqꝫ erit recipiens qḋ fortius natura a seipso expellit: ꝛ locus eius cerebri proprius si altus non esset ex tali modo res prouenirent quam tolerare nõ posset: neqꝫ eius virtus cum ipso remaneret.

¶ Doctrina tertia fen secunde: cuius sunt. xl. capitula ꝛ due summe.

¶ De accidentibus ꝛ significatiõibus. Ca. I.

A Ccidentia ꝛ significationes ſm vnaquãqꝫ trium predictarum dispositionum vnaqꝫ trium declarant significationum: aut rem presentem de quo dicit. G. ꝙ soli confert infirmo ĩ eo quod facere debet aut rem preteritam de qua dixit. Galie. ꝙ soli prodest medico: quoniam declarat ipsum in sua arte excellentem ꝛ eius consilio magis credunt: aut rem futuram: de qua dixit Gal. ꝙ vtrisqꝫ confert medico vero quia demõstrat ipsum in sua scientia excellentem: ꝛ infirmo: q2 demonstrat qualiter ipse sit regẽdus. ¶ Significationum sanarum quedam sunt que cõplexionis significant equalitatem quas in suo loco nominabimus. Et quedam sunt que significant coequalitatem compositionis: ex q̃bus sunt substantiales que verbi gratia sunt vt sicut forma ꝛ situs ꝛ quantitas ꝛ numerus secundum quod oportet: ꝛ he quidem dispositiones diuise fuerunt: ꝛ ex eis sunt accidentales sicut decoratio ꝛ pulchritudo. ꝛ ex eis sunt finales ꝛ ipse fiunt ex complemento operationum: ꝛ que incedendo secundum perfectionez perueniunt. Omne enim mẽbrum cuius operatio completur est sanum. ¶ Modus autez ex operationibus cognoscendi est secundum membrorum principalium dispositiones secundum cerebruz qdem est per dispõnes operationum voluntariaꝝ ꝛ per positiões sensuũ ꝛ p opõnes existimatiõis. Et ſm cor quidem

est per pulsum ꝛ per anhelitum. Et ƒm epar q̄ dē ē p egōnē ꝛ vrinā: ipsi⁹ nāq₃ debilitatē egō ꝛ vrina loture recentis carnis sīces sequūtur.

℄ Accidētiū aūt q̄ egritudīes signāt q̄dam sūt q̄ ipsam demōstrant egritudinē sicut diuersitas pulsus in festinatōe sui in febre. Ipse nāq₃ ipsam signāt febrē. ℄ Et q̄dā sūt q̄ egritudis signāt locū sicē pulsus serrinus cū i pte pectoris fuerit dolor: qm̄ significat φ apa est in pāniculo ꝛ in diaphragmate: ꝛ sicut pulsus vndosus: qm̄ significat φ apa est in corpe pulmonis. ꝛ q̄dam significant egritudinis cām: sicut significatōes repletionis p diuersitatē suaꝝ dispōnū: q̄ꝝ q̄libet modus aliquē replōnis modum significat. ℄ Amplius accītium q̄dā sunt ꝓcedētia que cū egritudīe incipiūt ꝛ finiunt sicut febris acuta ꝛ dolor pūgitiuus ꝛ coāgustatio anhelitus ꝛ tussis ꝛ pulsus serrinus cū apate lateris. Et q̄dā sūt q̄ notā horā nō hñt ꝛ egritudinē qñq₃ sequūtur qñq₃ nō: sicut dolor capitis cū febre. Et sūt q̄dā q̄ in fine rei eueniūt: de qbus sunt significatiōes crisis ꝛ maturitatis significationes ꝛ significatiōes ꝓhibitionis maturitatis ꝛ signa mortis. hāꝝ aūt plimesum in egritudinibus acutis. ℄ Significationū p̄terea alie sunt q̄ in eo qd̄ d̄ mēbris appet significant q̄ sunt ex eis sumpte q̄ ꝓprie sentiunt̄ sicut color ꝛ dispōnes ꝛ dispōnes tactus in duricie ꝛ mollicie ꝛ in caliditate ꝛ in frigiditate: ꝛ in reliqs aut ex eis q̄ cōtter sentiunt̄. ℄ Et sūt ea q̄ sūt sūpta ex forma mēbroꝝ ꝛ ipsoꝝ sitibꝰ ꝛ motibus ꝛ q̄ntitatibus. Et fortasse illa significabūt ipsoꝝ dispōnes occultas sicut labij saltus vomitū. ℄ Ipsorū p̄terea q̄ntitates augmētate si fuerint aūt diminute ꝛ coꝝ nūeri fortasse occltoꝝ dispōnes significabūt mēbrorum quemadmodū curuitas digitoꝝ q̄ ptis putitatē significat ꝛ ethicū. Et cognitiōes q̄ dispōnū coꝝ p egōnē si est nigra aut citrina ꝛ sup qd̄ significat sunt res visibiles. Et ex rugitu sup inflationem ꝛ malitiā digerendi est audibile. huiōi q̄s sūt cognitiōes per odores ꝛ sapores oris ꝛ reliq̄. Et cognitiones ptisis ꝛ ethice p vnguium gibbositatē sūt visibiles: sed sūt d̄ capitulo coꝝ q̄ sentit̄ cōter. ℄ Est aūt cum qd̄ māifeste sentit̄ rē significat occultam quēadmodum rubor pomi maxille pulmonis ꝓtendit apa: ꝛ gibbositas vnguis vlcus pulmōis. ℄ Ex cognitiōibus vero q̄ hn̄tur ex motibus ꝛ gestibus trahit̄ res quas mō narrabimus. ℄ Significationes ꝟo q̄ sumūt̄ ex modo gests sūt sicut apoplexia ꝛ epilepsia ꝛ sincopis ꝛ paralysis. Et que ex motu sumūtur sūt sicut horripilatio ꝛ tremor ꝛ singultus ꝛ sternutatio ꝛ oscitatio ꝛ aliceo ꝛ tussis ꝛ saltus ꝛ spasmus cum incipit spasmari. Et earū sunt quedam que ꝓueniunt ex operatione nature principaliter: sicut singultus: ꝛ quedam que proueniūt ex operatione nature accītalis: sicut spasmus ꝛ tremor. ℄ Et earum quedam sunt voluntarie pure sicut estuatio ꝛ reuolutio de latere ad latus. Et quedam sunt composite ex naturali ꝛ voluntaria sicut tussis ꝛ mictus ꝛ egō. ꝛ istarum q̄ q̄dā sunt in qbus nā supat voluntatem sicut tussis ꝛ q̄dā in qbus volūtas supat nām sicut mictus ꝛ egestio cū voluntaria non cito vult efficere. ℄ Accidētiū aūt a nā sine voluntate ꝓuenientium q̄dam sunt que demonstrant sensūs sicut horripilatio: ꝛ q̄dam q̄ sensus non demostrant: qm̄ nō sentiūt̄ sicut salt⁹. ℄ Hi aūt motus diuersificant̄ aut ꝓp diuersitatē suarum cāuiaꝝ: qm̄ tussis in seipsa fortior est q̄ saltus: aut ꝓp diuersitatem numerorū motoꝝ qm̄ sternutationis numeri motorū plures sunt q̄ motoꝝ tussis. Tussis.n.complet̄ motione mēbroꝝ pectoris: sed sternutatio cōplet̄ cōcussione motuum mēbroꝝ pectoris ꝛ capitis sil. Sed q̄titas timoris in eis est differās qm̄ motus singultus sicci maioris est timoris q̄ motus tussis: licet sit tussis fortior. ℄ Per qd̄ dr̄ nā iuuatur est cū qñq₃ adiuuatur per instrumentū cōnuale ꝛ principale: sicut cū iuuat̄ in expellendo stercus a musculis ventris: ꝛ ē cum per instrumentum iuuat̄ cōtineum: sicut iuuat̄ in tussiendo ab aere. ℄ Principiorum ꝟo earū diuersitates: aut sunt ex mēbris sicut tussis ꝛ nausea: aūt ex diuersitate virtutū agentiū: quoniā saltus principium est naturale. tussis principium est animale. Sed ꝛ per materie diuersitatem. quoniam tussis est ab excreatione: ꝛ saltus a ventositate. He ergo significationes significant in eo quidem membris apparet. Et plurima eorum demonstratio est ƒm dispositiones manifestas. Et tamen cum occultas demonstrant dispositiones sicut rubedo pomi maxille que pulmonis apostema declarat: ꝛ de signis etiam sunt que egritudines demonstrāt occultas. quapropter oportet illum qui egritudines vult cognoscere ocultas vt anatomie notitiam adeptus sit ad hoc vt per eam sententia substantie cuiuscunq₃ membri acquiratur si est carnosum aut non carnosum ꝛ cuiusmodi est eius forma ideo sciat. ℄ Verbi gratia. si apostema hoc quod habet hanc figuram est in eo aut non ex parte vnde sue figure est comparatum aut non: ꝛ sciat si est possibile φ in ipso aliquid retineatur vel non licet id labi facit φ recipit sicut ieiunū ꝛ si est possibile φ in ipso aliquid retineatur aut φ aliquid ab eo labatur: quere eo sit quā in ipso retineri sit possibile aut ab eo labi donec eius locū sciat quatenus per ipsum iudicet de eo quod in ipso sentitur de dolore aut apostemate si est in ipso aut ab eo longinquū. ℄ Et sciat eius societatem ita vt iudicet si habet dolorem per se aut propter societatem: ꝛ si materia ab ipsomet processit aut a suo socio sibi influxit ꝛ si superfluū qd̄ ex eo

separatur est de substantia ipsius an ipsuz est via p quã mã in ipsum penetrat qd ab alio separat donec sciat illud qd cõphẽdit vt noscat si est posse illud qd euaẽ ab ipso euatũ fuisse ꝛ vt mẽbri opationẽ sciat donec ipsi⁹ cognoscat egritudinẽ ex nocumẽto qd in ei⁹ ꝯsistit opõe. Totũ ꝟo hoc p anato. scire potes. ℭ Scias pterea q medico qui vult egritudines regere q̃ in mẽbris exñt occultis necia est anatomia, cũq3 anatomie scia ei acq̃sita fuerit opoztebit p hoc totũ ipsum studere in cognitiõe egritudinũ occultaꝝ ẽm sex regulas. ℭ Quaꝝ pria est de nocumẽto opationũ. ꝛ tu qd opões cuz suis q̃litatibus ꝛ q̃ntitatibus iã sciuisti. q̃ꝝ significatio est p⁹ ꝛ pdurãs. ℭ Scda ꝟo ẽ de eo qd euaẽ: cuius sigatio pdurãs qd est sz nõ est pria ꝛ pdurãs qd est ppea q in ipsa sp ꝯsidũt ꝛ pria qd nõ est iõ q sigat maturatõz aut maturationis ꝓhibitiõz mediate. ℭ Tertia ãt est dolor. ꝛ q̃rta ẽ de apate. ꝛ q̃nta ẽ de situ. ꝛ sexta est de accñtibus manifestis ꝛ cõpatis. ꝛ coꝝ sigatio nõ ẽ pria neq3 pdurãs. ꝛ in vnaq̃q3 eaꝝ sermõe diuisum faciã. ℭ Ex opõib⁹ ꝟo sigtio hẽ qñ cũ opõ nõ ẽm nãlẽ ꝓcesserit cursum q est ei sigatur q ꝟtuti accit nocumẽtum ꝛ ꝟtutis nocumẽtũ egritudinẽ sequr q̃ est in mẽbro in quo est ꝟtus. ℭ Opõnũ ꝟo nocumẽta sunt ẽz tres mõs. Opões .n. aut minuuntur sicut oculi minuiẽ visio ꝛ rẽ videt minorẽ ꝛ a ꝓpingorẽ spacio: ꝛ sicut stõus cũ duri⁹ digerit ꝛ tardi⁹ ꝛ minorẽ q̃ntitatẽ. ℭ Aut mutanẽ sicut cũ oculus videt illud qd nõ ẽ aut videt rẽ nõ sicut est ꝛ sicut stõus cũ cibũ dissipat ꝛ ipsuz male digerit. Aut destruunẽ sicut oculus cũ nõ videt ꝛ stõus cũ nullo mõ digerit. ℭ Eius ãt qd euaẽ ꝛ qd retineẽ sigatões multis sunt mõis aut .n. sigat ex pte retẽtõis nõ nãlis sicut cũ retineẽ res q̃ solebat euari: quẽad⁹ accit illic cuius vria retineẽ: aut egõ: aut sigant ex pte euatõis nõ nãlis. Et hoc qd aut erit de suba mẽbroꝝ: aut nõ erit ita. ℭ Sz qd est de suba mẽbroꝝ tribus sigabit mõis: aut .n. p sui ipsius subam sigabit: sicut ãnulli q expuuntur ꝑpetẽ hestionienũ in cãnali pulmõis sigant aut sigabit p q̃ntitatẽ sui sicut cortices cũ in dysinteria egrediunẽ: nã si fuerit grossus sigat q vlcus in grossis exit intestinis: aut sigabit p colorẽ suũ quẽadmodũ hypostasis petaloides q̃ si fuerit rubea sigat qd est in mẽbris carnosis sicut renibus. ꝛ si alba sigat qd est in mẽbris neruosis sicut in visica. ℭ Qd ꝟo sigat illud nõ de suba mẽbroꝝ: sigat aut q2 ipsius egressio nõ est nãlis sicut hẽmorẽs sani ꝛ sanguis cũ exierit aut qd est nõ nãle in q̃litate sui sic sanguis corruptus: siue ꝯsueuerit exire siue nõ: aut quod est nõ nãle in suba absolute sicut lapis. aut qd est nõ nãle q̃ntitate sui lz nãliter sit eius exit⁹. Et illud est aut ppea q augeẽ aut ppea q minuiẽ sicut stercus et vrina cũ pauca fuerĩt aut multa: aut vt sit non nãle in q̃litate sui .lz exire soleat: sicut stercus ꝛ vrina q̃ sunt nigra aut si egrediaẽ a pte nõ nãli: lz exire ꝯsueuerit sicut sterc⁹ ꝛ vrina cuz egritudine ilij p supiora egrediunẽ. ℭ Doloris ãt sigatões in duobus cõprehẽdunẽ gñibus. Et illud est qñ dolor aut sigat p sui locũ ꝟbi gr̃a. qñ si fuerit in dextro erit in epate: ꝛ si in sinistra: in splene: ꝛ est cũ p suaz spẽs sigat q̃ sit ipsius cã quẽadmodũ diximus in doctrina cãp. v. g qñ si fuerit grauati⁹ sigabit apã qd ẽ in mẽbro nõ sentiẽte: aut cui⁹ sensus destructus est: ꝛ extẽsiuus multã sigabit mãz: ꝛ mordicatiuus mãz sigabit acutã. Apatis ãt sigationes tribus exñt mõis aut .n. sunt ex suba sui sicut hersipila q̃ colerã sigat rubeam aut sclirosius q̃ colerã demõstrat nigrã: aut ex loco sui sicut cũ fuerit in dextra sigat. v. g. q est apud epar: aut in sinistra sigat q est ex pte splenis: aut p figurã sui qñ cũ apud dexteram fuerit ꝛ fuerit lunare sigat q est in ipso epe ꝛ si longũ fuerit significat q est in musculo q est sup ipsum. ℭ Situs ꝟo significatões aut sunt ex locis aut ex cõitatibus. Et ex locis qd apparẽtes sunt. Et ex cõitate qd sunt sicut q nocumẽtuz est in digito ex cã ante cognoscaẽ qd est p nocumẽtũ qd sexto ex paribus neruoꝝ accit.

ℭ De signis distinguẽtibus in egritudines proprias ꝛ associatas eis. Cap. iij.

Et qñ est cũ egritudies in p̃n⁹ accñt in mẽbro ꝛ est cũ accñt pp associatõz quẽad⁹ caput stõi i suis associaẽ egritudinibus: tũc o3 vt ordinemus dẽam inter has duas res p signũ distinguẽs. ℭ Dicemus igiẽ q o3 nos ꝯsiderare q̃ prius accit ꝛ autumabim⁹ q ipsa est p̃ncipalis ꝛ altera est ei associata. ℭ Et ꝯsiderabimus ẽt q̃ sit illa q̃ remanet postq̃ altera finiẽ. Et autumabimus ẽt q ipsa est p̃ncipalis ꝛ altera associata. ℭ Est tñ cũ ex hoc ꝓuenit error ꝛ hoc est qñ fortasse egritudo p̃ncipalis nõ erit preceptã sensu neq3 dolorosa. in principio sui: sz postea sentiemus ipsi⁹ ipedimẽtũ postq̃ associata egritudo appuerit q̃ p certo est illa q̃ post ipaz accit ꝛ est eã sequens. Estimabiẽ ergo q associata ꝛ accñtalis sit illa q̃ ẽ p̃ncipalis egritudo. ℭ Et sic cũ nõ pcipiẽ nisi accñtalis tñ ꝛ p̃ncipalis ergo obliuioni tradiẽ. ℭ Semita vero obseruandi se ab hoc error est vt medicus mẽbroꝝ noscat cõitatẽ. qd qd erit ex sua scia i anatomia. Et nocumenta sciat que vnicuiq3 accidunt membro quorum: quedam sunt sensu percepta q̃dã non pcepta ꝛ moreẽ in egritudines ꝛ neq3 iudicet de ea q sit p̃ncipalis nisi postq̃ considerauerit quid sit possibile qd accidat ipsam sequens. Egꝛ ergo interroget de significationibus egritudinũ q̃s mẽbris egro mẽbro associatis posse est accidere que nõ prius erant

sensu

primo neqꝫ cōmouentes accñtia que sunt eis
ꝓpinqua: sed nec ēt eas sequunt̃ res nisi q̄ ab
eis sunt longinq̄ nō sensu percepte. Eger q̄qꝫ
ignorat ꝙ sint accñtia illi lōginq̄ radici. Istud
tñ nō dignoscit̃ nisi sapia medica. ❡ Pl'ꝫ vero
qḋ ex eo ad memoriā reducit est cum opōnum
impeᵐ ꝯsiderat̃. Cūqꝫ opōnum impedimen-
tū inuenerit aīs iudicabit ꝙ egritudo illa est
associata: lꝫ q̄dem mēbroꝝ sint talia ꝙ plīm di-
spositionum ipsoꝝ est vt sint coꝝ egritudines
alioꝝ mēbroꝝ egritudines sequētis. Capitis
.ii. ſm plīm suaꝝ dispōnum sunt egritudines p
societatē ſtōi. Sed illud ꝯuertere est pparum.
❡ Et nos qḋ corā tuis mātibus ponemus si-
gna cōplonū pncipaliū ⁊ accñtaliū ſm modū
cōeꝫ. Que vero vnicuiqꝫ mēbro sūt ꝓprie i suo
dicent̃ caᵒ. Quecūqꝫ āt ex sigtōib' egritudinū
cōpōnis mālfeste fuerit sensus dignoscet. Sed
q̄ occulte fuerint exceptis replōne ⁊ opilōne ⁊
apatibus ⁊ solone ꝯtinuitatis in dictiōe vlī cō
prehendere est difficile. Et silr illud qḋ ex re-
pletionibus ⁊ apatibus ⁊ solone cōtinuitatis
vnicuiqꝫ mēbro ꝓpriuꝫ erit. Melius igit̃ est
vt hoc totū dictiōibus referuet̃ pticularibus.

❡ De signis complexionum. Cap.iij.

Signoꝝ gn̄a qbus cōplōnū digno-
scūt̃ dispōes sūt.x.vnū coꝝ ē tactus
Et mōs qḋ q̄ cognoscit̃ ē vt ꝯsideret
an tactui sani sit eq̄lis i terris ꝑatis ⁊
aere ꝑato. nā si eq̄lis fuerit sigabit eq̄litatem.
Nō si patiat̃ ab eo tactor: cōplōꝫ hn̄s sanā ⁊ in
frētur aut calefiat aut ipm sentiat nāli molliorē
aut duriorē aut aspiorē q̄ nālis: nꝫ fuerit ibi cā
ex aere aut balneatione cū aq̄ frā: aut alia re q̄
mollitiē addat aut aspitatē est nīc ex cōplōe nō
ꝑata. Et ex dispōne q̄dem vnguiū in mollitie
⁊ siccitate ipsaꝝ possibile est cognoscere cōplō
nis corpis dispōꝫ lꝫ mollitiei ⁊ duriciei indiciū
non sit stabile nisi pus eq̄litatis inter caliditatem
⁊ fritatem significationes pcesserint: nam si nō
ita fuerit possibile erit vt calitas durū tactuꝫ ⁊
asperū mollificet nedū illū q est ꝑatus pp reso-
lutionē ipsius: ⁊ facit existimari ꝙ sit mollis ⁊
humidus nā ⁊ fritas mollē tactū induret nedū
illū q est ꝑatus ppea ꝙ multū ꝯgelat ⁊ inspis-
sat ⁊ opinabit̃ ꝙ sit siccus sicut nix ⁊ sol. Et nix
qḋ ppea ꝙ coagulat ⁊ ꝯgelat. Et sol qḋ ppea
q̄ ingrossat. Eorū aūt plī q frē sunt cōplōnis
corpora mollia sunt lꝫ sint macra qm̄ cruditas
multa ꝯsistit in eis. ❡ Scōm vero est genus si-
gnoꝝ ex carne ⁊ adipe assumptoꝝ: qm̄ caro ru-
bea cū multa fuerit hūditatē significabit ⁊ ca-
liditateꝫ ⁊ erit ibi soliditas ⁊ si pauca fuerit ⁊
adeps multus nō ibi affuerit significabit sicci-
tatem. Pinguedo aūt ⁊ adeps semp fritatem
significant ⁊ est cū eis laxitas. Et si cū hoc fue-
rit venaruꝫ angustatio ⁊ sanguinis paucitas ⁊
hoc habenti aduenerit debilitas ex fame pro-
pter minorationem sanguinis nālis qui est ꝑ-
paratus ad illud quo mēbra ex nutrimento i
digent: significabit ꝙ cōplō hmōi est ſm na-
turam. Et si hec alia signa nō affuerint sigabit
ꝙ est cōplō acq̄sita. Pinguedinis aūt ⁊ adi-
pis diminutio semper caliditateꝫ significat: qm̄
pinguedinis ⁊ adipis mā sanguinis ē vnctuo
sitas ⁊ caꝝ fcōr est fritas: ⁊ pp hoc in cpe mio-
ratur ⁊ sunt in intestinis multe ⁊ neqꝫ sunt sup
coꝛ multe plus q̄ sup epar nisi pp mām: non.n.
ꝓpter compōnē ⁊ formā ⁊ pp curā nāe pen-
dentē a mā illi sili. Pinguedinis aūt ⁊ adipis
ꝯgelatio sup corpus minuit̃ ⁊ auget̃ ſm mio-
rationeꝫ caloris ⁊ ipsius augᵐ. ❡ Et corpus
q̄dem carnosuꝫ absqꝫ multa adipe ⁊ pinguedi-
ne est corpus calm̄ ⁊ humidū. Nō si fuerit ca-
ro rubea multa cum pinguedine ⁊ adipe pau
ca: significabit humiditatē supfluā: ⁊ si supflua
fuerit: humiditatis ⁊ fritatis significabunt sup
fluitatem ⁊ ꝙ corpus frm̄ factū est ⁊ humidū.
Et ex corporibus q̄dem qḋ magis est macrū
est frm̄ ⁊ siccum ⁊ postea calm̄ ⁊ siccuꝫ: deinde
siccum ꝙ in caliditate ⁊ fritate ꝑatuꝫ erit postea
calm̄ qḋ est in humiditate ⁊ siccitate temꝑatū.
❡ Tertiū vero genus ē signoꝝ sūptoꝝ ex capil
lis. ⁊ ipsa sunt q̄ sumenda sunt ex pte hoꝝ mo
doꝝ q sunt velocitas origis ⁊ ipsius tarditas
⁊ multitudo coꝝ ⁊ paucitas ipsoꝝ: subtilitas ⁊
grossitudo coꝝ plānities ⁊ crispitudo: ⁊ coꝝ co
lor ē vna ex radicibus in hoc. ❡ Signa vero ex
velocitate natiuitatis coꝝ aut tarditate aut ꝓ-
hibitiōe origis ipsoꝝ sūpta sunt qꝛ pilli q tarde
nascūt̃: aut nō nascunt̃ cū nō affuerint sigatio
nes q̄ corpus penitus sanguinē nō hre demō
strent significāt ꝙ cōplō vehemēter ē humida.
Nō si festinauerint nō erit corpus illius humi
ditatis: imo ad siccitatē declinabit. Ipsius vero
calitas ⁊ fritas ex aliis signis q̄ iam diximus
cognoscunt̃. ❡ Cū aūt calitas ⁊ siccitas ꝯiun-
gentur capilli multo citius nascent̃ ⁊ erūt mul
ti ⁊ grossi qm̄ multitudo calitatem significat ⁊
grossities multam fumositatem ideoqꝫ in iuue
nibus est amplius q̄ in pueris: qm̄ pueroruꝫ
materie vaporose sunt ⁊ nō fumose: ⁊ horū cō
traria ipsoꝝ sequunt̃ ꝯria. Significatio autem
ex parte figure est ꝙ crispitudo significat cali-
ditatem ⁊ siccitatē. Est tñ cum foraminum ⁊
pororꝫ inuenit tortuositatem: sed istud nō re-
soluitur: cuꝫ alterat̃ cōplexio. Que vero prime
res mutant̃: ⁊ plānities huius significat ꝯriuꝫ.
❡ Ex pte aūt coloris nigredo significat calita
tem ⁊ subalbedo significat fritatē: ⁊ citrinitas
⁊ rubedo eq̄litatē significāt: ⁊ albedo significat
aut fritatē aut hūiditatē vehemēter sicut cani-
ties aut fortē siccitatē sicut accit vegetabilibus
cū siccant̃ que ex sua nigredine aut viriditate
transeunt ad albedinem: ⁊ hoc quideꝫ nō accit
hominibus nisi in fine egritudinuꝫ siccantium

¶ Et eciã q̃d cã apd Ar. est ꝯuersio ad calo
rem flaui. ꝛ apd Ga. est atacharugi que nutri
menti cõtraꝛ ꝙ ad capillos vẽit cũ friũ fuerit
ꝛ fuerit tpe motus eius ꝛ ipsius penetratio in
poris tardata. Cũq; duas dictiones ꝯsideraue
ris inuenies eas ꝓ certo ꝓpinq̃s: qm̃ cã in al
bedine caloris flegmatis ꝛ cã in albedine ata
charugi est vna ꝛ de hoc q̃d physicus tractare
debet. ¶ Post hoc aeres ꝛ regiones in re pi
lorũ opationẽ hñt que ex aere est: ꝛ regionib⁹
obseruãda: non. n. timeꝛ ꝙ in nigro fit capil
lus flauus qui q̃litatem cõplõis ipsius signifi
cet cũ eã hñerit: neq; in capillis sclaui nigredo
q̃ cõplõis eius significet calitatẽ cũ ipso: ut ge
nus eã hñerit. Etates ẽt in re capillorũ opanꝛ
qm̃ iuuenes sunt sicut meridionales ꝛ pueri
sicut septẽtrionales ꝛ senectus est sicut medij.
Pili pterea in puero multi significãt ꝙ ipius
cõplõ cũ crescet ad meliaꝫ cõuerteꝛ. ꝛ in sene
significat ꝙ in pñti est melicus. ¶ Quartum
vo genus est signorũ sũptũ ex colore corpis.
Albedo. n. signum est puationis sanguinis aut
paucitatis ipsiuſ cũ frigiditate: qm̃ si cũ calita
te eẽt ꝛ humore colerico eẽt citrinitas. Et ru
beus q̃d significat multũ sanguinis. Et ruffus
ꝛ sbruffus significat calitatẽ. Sed subruffus
plꝰ significat colerã rubeã ꝛ ruffus significat
sanguinem colericũ. Est tamen cũ subruffus
sanguinis significat puatõm: lꝫ non sit sibi co
lera rubea quẽadmodum accit in ꝯualescenti
bus. Fuscus ãt vehementẽ significat fritatem
ob q̃m minuiꝛ sanguis. ꝛ cõgelaꝛ ille paucus
ꝛ ad nigredinẽ ꝯuertiꝛ ꝛ cutis mutat colorẽ. ꝛ
brunus significat calitatem. Et melongianus
fritatem significat ꝛ siccitatẽ qm̃ color est qui pu
trã colerã nigrã seqꝛ. Sed gypseus fritatem si
gnificat ꝛ reni flaticã. Et stãneus fritatẽ ꝛ hũi
ditatẽ significat cum pauca re medica: qm̃ est al
bedo cũ pauco viriditatis. Erit ergo albedo se
quens colorẽ flatis ꝛ cõplõm humiditatis ꝛ
viriditas seq̃ns sanguinẽ cõgelatũ qui trahit
ad nigredinẽ q ꝯmixtus flati fact⁹ fuit viridis.
¶ Et eburne⁹ fritatẽ significat flancã cũ pau
ca co'a rubea. Et s̃ꝫ splin q̃dẽ mutaꝛ color pp
epar ad subruffedinẽ ꝛ albediẽ: ꝛ pp splenẽ ad
subruffedinẽ ꝛ nigredinẽ. Et in egritudibus
hemorroidarũ ad subruffedinẽ ꝛ viriditaẽ. hoc
tñ nõ est sp imo est cũ mutaꝛ. Cognoscẽ vo ex
colore lingue ꝯplõem stõi ꝛ intestiorũ est difficile
ꝛ ex colore oculi cognoscere glꝫ cerebri est dif
ficilẽ. ¶ Et fortasse est cũ in vna egritudĩe duo
rũ colorũ diuersitas in duobus ꝯtigit mẽbris
sicẽ cũ albescit ligua ꝛ nigrescit facies i vna egri
tudine quẽad^m i icteritia q̃ ppvehemẽtiã acui
tatis cole rebee accit. ¶ Quintũ vo est gen⁹
signorũ ex fora mẽbrorũ sũptorũ: qm̃ cõplõnẽ
calam sequunꝛ pectoris amplitudo ꝛ extremi
tatũ magnitudo ꝛ ipsarũ cõplanẽcũ in q̃titate

eorũ absq; coangustatiõe ꝛ sine curuitate: ꝛ spe
ciũ manuũ ꝛ pedũ ꝛ venarũ amplitudo ꝛ earũ
aptio ꝛ pl'sus magnitudo ꝛ fortitudo ipsius
ꝛ magnitudo musclorũ ꝛ ꝓpinqtas eorũ ex iũ
cturis: qm̃ oẽs opões augmẽtatiue ꝛ cõpositi
ue forte calitate cõpleꝛ. Et fritatẽ sequunꝛ oĩuꝫ
horũ ꝯria: qm̃ pp eam minoranꝛ virtutes nãles
ꝛ nõ ꝯplẽt opões natiuitas ꝛ creatiõm. ¶ Et
cõplõnẽ siccã sequunꝛ aspitas ꝛ curuitas ꝛ iũ
cturarũ manifestatio ꝛ aptio cartilaginum in
epiglotti ꝛ naso ꝛ est nasus eq̃lis. ¶ 6^m vo est
gen⁹ signorũ sũptorũ ex velocitate passiõis mẽ
brorũ. Mẽbrũ. n. cũ cito calefit absq; difficultate
ẽ cale cõplõis: qm̃ ꝯuersio i gñe ꝓporiõali ẽ
facilior ꝯuersiõe ad ꝯriũ. ꝛ si cito ifraꝛ res erit
eꝯrio. Q̃d si aliqs dixerit ꝙ oꝫ vt res sit huic
ꝯria. Nos nãq; ꝓ certo scimus ꝙ res nõ pa
tiꝛ nisi a suo ꝯrio ꝛ nõ a suo sili: sed ex h̃ vbo
quod tu pmisisti. ꝯuẽit vt pa⁹ a sili sit dignor.
¶ Rñsio erit ꝙ sile a quo nõ patiꝛ res est illõ
cuius q̃litas ꝛ q̃ntitas illius q̃d ei sile exit est
vna specie ꝛ nã. Q̃d ãt calius est alio nõ ẽ sile
ei q̃d est minus calm: imo duo cala q̃rũ vnũ est
calidius diuersificanꝛ. ꝛ illõ q̃d q̃d est minus
calm cõpõne eius q̃d est calidius est friũ. Pa
tiꝛ ergo ex hoc vñ est friũ cõpõne illius ꝛ nõ
calm. Patiꝛ etiã ab eo q̃d est ipso fridius ꝛ a
frõ. vnũ tñ eorũ ipsius q̃litatem auget ꝛ pbꝫ ei
aug^m q̃d est in ipso fortius ꝛ alterũ eius minuit
q̃litatem. Ipsius ergo alteratio ad id q̃d in sua
q̃litate pstat augmẽtũ ꝛ mutat illõ quod in ip
so est fortius erit facilior: lꝫ sit h̃ alia causa que
alicui eorum que in q̃litate cõicant est ꝓpria ꝛ
contradicit sicut illud quod in sui natura cali
de existit complõis non cito recipit in se calẽ
opõm: nisi propterea ꝙ caliditas destruit ope
rationem cõtrarij quod est friũ: eo ꝙ refrenas
illud quod cõplõ cala vult efficere de augmẽ
to in calefactiõe. Cũm ergo sibi occurrunt ꝛ ꝓ
hibens destruiꝛ iuuant se ambo in calefacien
do ꝛ eorum adiutoriũ sequiꝛ duarum q̃litatũ
fortitudo completa. Cum vo extrinseca cali
ditas eq̃litatẽ destruere voluerit calor innatus
qui est intus erit res fortior in resistendo adeo
vt venena cala nõ refrenet neq; expellat. neq;
vaporũ corrũpat subam nisi calor inatus. Calor
nãq; inatus nãe est instrm̃ quod caloris euenũ
entis expellit nocumentũ ppea ꝙ spũs mouet
ad ipm expellendũ ꝛ ad eius vaporẽ remouẽ
dum ꝛ ad ipm resoluendũ ꝛ ipsius mãm adu
rendũ. Et fri ẽt aduentẽtis nocumẽtũ p ꝯriũ
expellit. ¶ Hãc vo ꝓpetatẽ nõ hꝫ fritas: nõ
eni ipugnat neq; refrenat nisi aduenietẽ calita
tẽ p ꝯriũ tñ qr nõ ipugnat aduenietẽ fritatem.
Et calor q̃d inat⁹ ẽ ille q hũores nãles tueꝛ ne
eis calitates extnee dñenꝛ. Calor nãq; inat⁹ cũ
ẽ fortis pt nisi ipo mediãte i hũorib⁹ mistraꝛ s̃ꝫ
mõz maturãdi ꝛ digerẽdi: ꝛ custodiꝛ eos s̃ꝫ sãs

tatem τ mouentur humores scdm modum ministrationis ipsius. τ phibent moueri fm mõm mistrationis caloris ex̃nei q̃re nõ putrefiunt. Sed cũ calor iste est debilis fatigat nã τ a regie huoꝝ abstinet: pp insti debilitaté qm̃ inter ipsam τ huores est mediũ τ stat: τ calor ex̃neus inueit huores nõ ipeditos ab administratione. Cõprehẽdũt ergo ab eo τ faciũt eos obedientes τ motu ex̃neo ipsos mouet τ ac it putrefactio. Calor igit innatus ɔ̃trarium oium est instrm̃i: sed fri. as est ei incõueniens: τ neq3 ꝑdest nisi accĩtalr. Jdeo ꝙ df calor innatus τ nõ df fritas inata: neq3 cõpat fritati ex colcodeis corpis illud qd opat calitati. ¶ 7^m aũt genus signoꝝ est qd sumit ex cogitatõib⁹ τ a rebus multũ desideratis a nã hois q̃s plm̃ apphẽdit ɔ̃tus τ opat silitudiné q̃litatũ sicut dicemus i sõnis: iõ ꝙ corpus é instrz aie. ¶ 8^m át genus est ꝙ sumit a signis opõnu. Cũ.n. opõnes fm nãlé cursum ꝓcedãt plene τ pfecte sigant cõplexiõis q̃luaté. Nõ si a pte sua ad motus mutent supfluos significãt cõplõnis calitaté. Et silr si ꝓperauerint: qm̃ calitatez significãt sicut augmẽti velocitas τ velocitas natiuitatis capilloꝝ τ natiuitatis dentiũ. Nõ si debilitent τ ociose fiant τ tardent: sigñt complõnis frigiditatem. ¶ Est tñ cũ eoꝝ debilitas τ ociositas τ tarditas sunt eadem: eas pp complõnez calãm sed illud esse nõ possit absq3 mutatõe a cursu nãli cum debilitate. ¶ Et est etiã cũ plures nãlium opõnũ deficiunt ꝓpter calitaté τ minuitur sicut somnus: qm̃ fortasse est cũ destruit ꝓpter calorẽ cõplõnis calide aut minuit. ¶ Et similiter est cũ augent aliq̃ dispõnum nãlium pp fritaté sicut somnus: s3 tñ nõ exiit ex sũma opõnum nõ nãliu3 absolute: imo ɔ̃dinõaliter τ per cãm. ¶ Somni nãq3 ncẽitas in vita τ sanitate nõ é ncẽitas absoluta: imo ppea vt spũs ab ipedĩetib⁹ sepet pp illud qd ei accit ex lassitudine: aut ppea ꝙ est ei necẽium incũbere: pp digõnem cibi: τ ppea ꝙ nõ põt duas res. Somni igit ncẽitas nõ est nisi ex pte alicuius impotentie τ est exitus a necessitate nãli l3 sit exitus ille nãlis ab eo: vñ é necẽius. nãlis.n. df õ necẽio cõitate nõis. Firmior ɔ̃o sigãtio quã hoc nomé h3 nõ est nisi vt dicat de cõplõne eq̃li τ illõ est vt opõnes equent τ cõpleant. ¶ Eius vero sigãtio sup calitatem τ fritatem τ siccitaté τ humiditatem est sigãtio ꝓbabilis. ¶ Ex gñe át opõnum fortiũ q̃ calorem significãt é acuitas vocis τ eius grossitudo τ loquẽdi velocitas τ ipsius ɔ̃tinuitas τ ira τ festinatio motionu3 τ palpebraꝝ citatio: l3 sit cũ ista adueniũt nõ pp cãm cõez: imo pp cãm mẽbri opõnis ꝓpriã. ¶ Nonũ ɔ̃o genus est expulsio supfluitatu3 a corpe τ q̃litates eoꝝ q̃ expellunt. ¶ Expulsio.n. cũ nõ aufert: τ illud qd ex stercore τ vrina egreditur τ sudore τ alijs est acutũ habens odorem fortem τ tincturam ex eis que tincturã hře ɔ̃sueuerunt τ adustionez τ decoctioné ex illis q̃ assactõz τ decoctionem solét hře est calidũ. Qd ɔ̃o diuersũ est ab hoc est fridũ. ¶ Et genus qd decimũ est sũptũ ex dispõnibus virtutũ aie in suis opõnibus τ passiõibus sicut ira fortis τ estuatio τ pceptio τ itellectus τ audacia τ i ɔ̃ecũdia τ suspitio bona τ bona spes τ spietas τ in pigritia τ moꝝ virilitas τ pauca ociositas τ parũp pati ab vnaq̃q3 re sigãt caliditatem eoꝝ aũt ɔ̃tria fritatem. τ pseuerantia furoris τ mansuetudinis τ imaginari τ rememorari τ reliquoꝝ significãt siccitatem. ¶ A passiõibus ɔ̃o cito remoueri sigãt humiditatem. ex hac qd secta est insomnietas τ somnũ qm̃ ille in cuius complõne est dñium calitatis videt se quasi ad ignem calefieri aut sicut ille q sedet ad solé. τ ille in cuius cõplõne est fritas dñans videt se sicuti esset i niue: aũt q̃si i aquã mitteret frãm. amplius vnusq̃sq3 huorez hũs dñanté videt illud qd suo ptinet huori quẽad modũ dicũt. Hoc aũt totũ ꝙ noiauimus aut plm̃ eius é de mõ sigationũ ɔ̃plõnũ pncipaliũ que sunt ad inuio. creature. ¶ Cõplõnu3 ɔ̃o ex̃neaꝝ accĩtaliũ q̃ est acuta sigatur p inflãmatioñé in corpore nocibiles febres pcedentez τ fortitudinis destructioné apud motus rebellioné calitatis τ siti3 supfluã τ adustioné i ore stõi τ amaritudiné in ore τ pulsũ q lassitudini attinet τ velocitati vehemẽti τ frequẽtie τ cui oia calefacĩetia in regie adhibita nocẽt τ quaz infrãntia curãt τ cuius dispõ i estate mala existit. ¶ Complõnis aũt frã nõ nãlis signa sunt paꝝ digerere τ sitis pauca τ iũcturaꝝ lassitas τ ex flate febres mulier cui reumati mi nocẽt τ infrãntia in regie adhibita τ vt p calefacientia curet τ vt in hyeme malaz hẽat dispõnem. ¶ Signa ɔ̃o hũiditatis nõ nãlis sunt ptinẽtia signis frãtis τ est cũ eis laxitas τ salute fluxus τ mucilaginis τ vẽtris solõ τ digerendi malitia τ impe^m qd est a regie qd est hũidũ τ multus somnus τ inflatio palpebraꝝ. ¶ Sed signa siccitatis nõ nãlis sunt aspitas τ vigilie τ macies accĩtalis τ lexio a regie i q̃ est siccitas τ malitia dispõnis i autũno τ curati per id qd humiditaté τ efficit curatio pñs per aquaz calidam τ oleum subtile τ fortis receptio eoꝝ.

¶ De comprehensione signoꝝ complexionem habentis equalem. Cap. iiij.

Signa ei⁹ aggregata accepta d alijs q̃ diximus sunt eq̃litas tactus i caliditate τ fritate τ siccitate τ hũiditate τ mollitie τ durine. Et eq̃litas coloris in albedine τ rubedine τ figure mediocritas inter grassiũé τ maciẽ q̃ tñ magis declinet ad grassiũé: τ ipsius vene sunt iter submersas τ supcarné ꝓcedẽs q̃ sunt separate τ egredientes τ capilli inter pilositatem τ lenitaté τ

crispitudinem ⁊ planitiē. ⁊ in tpe pueritie trahant aliq̄ntulū ad rubedinē ⁊ in tpe iuuētutis ad nigredinē aliq̄ntulū. ⁊ eq̄litas dispōis sōni ⁊ vigiliaꝝ ⁊ mēbroꝝ in suis motibus ꝯueniētia. ⁊ sanitas ⁊ fortitudo i imaginatōe ⁊ itellectu ⁊ memoria ⁊ i morib⁹ mediocritas iter superfluitatē ⁊ diminutōꝫ. vꝫ. inter multā audaciā ⁊ timorē ⁊ inter irā ⁊ patiētiā ⁊ iter ipietatem ⁊ misericordiā ⁊ iter istabilitatē ⁊ pseuerātiaꝫ ⁊ in ōpōibus oībus ꝯplem̄. ⁊ sanitas ⁊ bonitas augmēti ⁊ velocitas in ipso ⁊ ꝓcerus status. ⁊ erit ipsius somnia delectātia ⁊ spē bonā faciētia ex odoribus bonis ⁊ somnijs delectantibus ⁊ palatijs nouis. ⁊ hāc q̄ hn̄s ꝯplōnē faciē hilarē amabilē ⁊ iocūdā hēbit: ⁊ erit tēpatꝰ in desiderio comedēdi: ⁊ bibēdi ⁊ erit bone istibꝫ in slō ⁊ epe ⁊ venis ⁊ assiīlatione i toto corpe ⁊ tēpatus in expellēdo supfluitates a se ex cānalibus q̄ illud efficere ꝯsueuerunt.

¶ De signis eius qui egreditur ab equalitate superflua. Cap. v.

i Ste est cuius ꝯplōes mēbroꝝ nō similant: imo fortasse mēbra ipsius pncipalia in exitu ab eq̄litate sibi cōtraria exiñt ⁊ vnū eoꝝ ad vnā egredit̄ ꝯplōnē ⁊ aliud ad eius ꝯriā. Cūq; ei⁹ cōpōn dissilis fuerit: erit malus ⁊ igenio sui ⁊ intellectu sicut ille q magnū hꝫ vētrē ⁊ digitos curtos ⁊ faciē ⁊ caput rotūdā ⁊ staturā magnā: aut ille q hꝫ puū caput ⁊ in facie ⁊ frōte carnis multitudinē. ⁊ ēt in collo ⁊ pedibus ⁊ est eius facies medie spē silis. ⁊ si ipsi⁹ mādibule magne fuerint erit valde diuersus: ⁊ silr si caput ⁊ frons rotūda fuerint: sꝫ facies valde rotūda ⁊ collū vehementer grossum ⁊ in oculis motus hūerit tarditatē: erit hoibus oibus a bōitate remotior.

¶ De signis replōꝫ significātib⁹. C. vi.

r Eplō fꝫ duos exit mōs est. n. replō fꝫ foraia: ⁊ est replō fm ꝟtutē. Replō ꝟo fm foraia est vt sint hūores ⁊ spūs ⁊ si in suis q̄litatibus boni existāt in q̄ntitate sui supflui adeo q foraia iplenerint ⁊ extenderunt: hoc āt hn̄s fm timorē mortis exit. Est nāq; cū replō venas scindit ⁊ ad suffocantia fit fluxus ⁊ accidit suffocatio: aut epilēsia: aut apoplexia. ¶ Cuius q dē sanatio est vt cito cū minutiōe succurratur ¶ Secundum virtutem vero replexio est vt hūores q̄ntitate sui nocumētū nō faciāt: sꝫ malitia q̄litatis ipsoꝝ tm̄: q̄ꝑꝑ ꝟtutē malitia sue q̄litatis vincūt ⁊ fiūnt inobedientes ad digerēdū ⁊ maturādū. ⁊ hoc q̄ hn̄s ex egritudinibus timet putrefactiōis. ¶ Replōis ꝟo sig̃ vlr sūt mēbroꝝ grauitas ⁊ i morib⁹ pigritia faciei rubedo ⁊ venaꝝ inflatio ⁊ cutis extēsio ⁊ plenitudo in pulsu ⁊ tinctura in vrina ⁊ spissitudo ⁊ paucitas desiderij ⁊ visus debilitas ⁊ sōnia que grauitatē ꝓtendāt sicut eius qui videt se q̄si mouere nō posse aut onus ꝯrie ōferre. aut illa qui nō posse sꝫ videre se volare. ⁊ motuū velocitas hūores sig̃t subtiles ⁊ in q̄ntitate tēperata. Et replōis q̄ fm ꝟtutē sig̃ sunt q̄ grauitas ⁊ pigritia ⁊ desiderij paucitas q̄ ei ⁊ prime replōi sunt cōia. ¶ Sꝫ cū replō fꝫ ꝟtutē est simplex non sunt vene adeo iflate neq; cutis vehementius extēsionis neq; pulsus adeo plenus ⁊ magnus neq; vrina multū grossa neq; color valde rubeus ꝯcussio quoq; ⁊ laxitudo nō ꝓueniunt in eo, nisi post motū ⁊ incessuꝫ. ⁊ videt in somnis pruritū ⁊ mordicationē ⁊ incensiōꝫ ⁊ odorēs fetidos. Humor ēt dn̄ans cognoscit̄ ⁊ significationes ipsius q̄s noiabibus. Et fm plm replō fm virtutē gn̄at egritudinē anq̄ ei⁹ complcantur significationes.

¶ De signis dn̄ij cuiuslibet hūoꝝ. Cap. vij.

s Anguinis significationes cū dominant̄ significationibus replōnis fm foramia vicine existūt ⁊ ꝑꝑ hoc accidit ex dn̄io eius grauitas in origine oculoꝝ ꝓprie ⁊ in capite ⁊ tpibus alictes ⁊ oscitationes ⁊ nausea ⁊ dormitio multa ⁊ in sensibus pturbatio ⁊ in intellectu tarditas ⁊ lassitudo absq; ꝓcedēte labore ⁊ dulcedo in ore ꝑter solitū ⁊ rubedo in ligua ⁊ fortassē in corpore appebūt ademenul: ⁊ in ore bothor ⁊ sanguinis fluxus accidit a locis que facile scindūt̄ sicut naribus ano ⁊ gingiuis. ⁊ est ēt cum illud demōstrāt ꝯplō ⁊ regimē pteritū ⁊ regio ⁊ etas ⁊ tps ⁊ ꝯsuetudo ⁊ tps longum a minutione. ¶ Et somnia que illud significāt sicut cuꝫ hō in sōnijs res videt rubeas aut sanguinē multū ex suo corpore exire aut se in sanguine natare ⁊ similia. ¶ Dn̄ij vero flegmatis significatiōes sunt albedo in colore supflua laxitas ⁊ mollities, ⁊ fritas ⁊ saliue multitudo q̄ sit viscosa ⁊ sitis paucitas nisi salā fuerit ⁊ ꝓpue in senectute ⁊ digerendi debilitas ⁊ oxyrenia ⁊ vrie albedo ⁊ somnus multus ⁊ ociositas ⁊ mēbrorum laxitas ⁊ pigritia ⁊ pulsus leuitas q tarditati ⁊ raritati attinet. Amplius etas ⁊ ꝯsuetudo ēt regimē pteritū ⁊ aer ⁊ regio ⁊ hora. Et somnia in q̄bus videt̄ aque ⁊ fluia ⁊ niues ⁊ pluuie ⁊ frigus demōstrant illud. ¶ Significationes aūt dn̄ij cole rubee sunt coloris ⁊ oculorum citrinitas. ⁊ oris amaritudo ⁊ lingue aspītas ⁊ ipsius siccitas ⁊ narium ariditas ⁊ vēto frō delectari ⁊ sitis multa: ⁊ pulsus festinatio ⁊ desiderij cōedendi debilitas ⁊ nausea ⁊ vomitus colericus ⁊ viridis ⁊ venter mordicatiuus ⁊ horripilatio ad modū puncture acuū. Amplius precedens regimē ⁊ etas ⁊ ꝯplō ⁊ ꝯsuetudo ⁊ regio ⁊ hora ⁊ tps ei aris: ⁊ somnia in q̄bus videt̄ ignes ⁊ vexilla citrina ⁊ vidēt res q̄ nō sunt citrine citrinas ⁊ videre incēsionem aut calorē balnei aut solis aut his similia sig̃āt illud. ¶ Dn̄ij ꝟo cole nigre sig̃ōes sunt cor

tudo ⁊ ardor oris ſtō̄i ⁊ deſideriū mendoſum
⁊ vrina fuſca: aut nigra ⁊ groſſa ⁊ vt corpus ſit
nigꝛ ⁊ piloſum: qm̄ colera nigra raro gn̄atur
in corpibus albis ⁊ lenibus ⁊ vt frequēter ac
cidant morphea nigra ⁊ vlcera mala ⁊ egritu
dines in ſplene. Et pter hoc etas ⁊ ɔplō ⁊ ɔſue
tudo ⁊ regio ⁊ aer ⁊ hora ⁊ tp̄s ⁊ regim̄ pnī.
⁊ ſomnia terrorē facientia ex tenebris ⁊ cru
ciatu ⁊ rebus nigris ⁊ terroribus.

ℭ De ſignis q̄ opilatōꝫ demōſtrāt. Ca.viij.

c Um mae ɔiūguntur ⁊ ſigt̄ões eas de
mōſtrāt: ⁊ ſentit̄ extēſio ⁊ non ſenti
unt̄ ſig̃ationes replōis in toto cor-
pore opilatōes ꝓculdubio ibi ad-
eſſe itelligunt̄. Uerūtn̄ g̃uitas in opilationib⁹
ſentit̄ cū opilationes in cānalibus erūt per q̄s
multas curreremū̄ eſt neċe ſicut in opilatōib⁹
que in epe ſunt: qm̄ cū illud qd̄ ex cibo ad epar
puenit opilationes penetrare ꝓhibuerint col
liget ex eo res multa ⁊ retinebit̄ ⁊ grauabit̄ ve
hementius q̄ᷓ apa: ⁊ diſcernet̄ ab apate p mul
tam grauitatē ⁊ febris ꝓuationē. Cū āt opila
tiones in alijs fuerint cānalibus nō ſentietur
grauitas. ſꝫ ſentiet̄ retentio penetrationis ſan-
guinis ⁊ extēſio. Amplius plurimi opilatio-
nes in venis h̄ñtiū colorē h̄nt citrinū cum ſan
guis p foraīa ſua ad cut⁹ ſupficiē nō accedit.

ℭ De ſignis q̄ ventoſitates ſignificāt. C.ix.

v Entoſitatis cognoſcūt̄ p id qd̄ ex do
lorib⁹ accit mēbris ſēſibilib⁹. ⁊ h̄ q
dē ſeqt̄ illō qd̄ ipe ex ſolōē ɔtinuitatis
efficiunt̄. ⁊ cognoſcunt̄ per motus
q eis accn̄t mēbris ⁊ cognoſcūt̄ ēt per ſonos.
⁊ cognoſcunt̄ per tactū. ℭ Dolores āt extēdē
tes ventoſitates ſignificāt ⁊ pcipue ſi vehemē-
tes fuerint. Q ͦ ſi illic pmutatio ex dolore fue
rit iā ſignificatio cōpleta erit. ⁊ hoc qd̄ nō erit
niſi cū ɔtinuitatis ſolo in mēbris fuerit ſenſibi
libus. ℭ In eis āt que ſunt ſicut oſſa aut ſicut
caro glādoſa nō appet hoc per dolorē. ℭ Eſt
tn̄ cū in oſſibus fiunt ventoſitates q̄ oſſa rūpē
do frāgunt vbi nō eſt dolor niſi ſequēs pūctu-
ram q̄ os fractū illud qd̄ eſt corā ipſo frangit.
ℭ Cognitiones āt vētoſitatū ex motibus mē
broꝝ ſunt ſicut cognitiones ex ſaltu accīte ex
vētoſitatib⁹ q̄ gn̄ant̄ ⁊ mouent̄ ad hoc vt exeāt
⁊ reſoluant̄. ℭ Ex ſonis āt cognoſcunt̄. qm̄ ſo
nant erunt in ipſis eiſdē ſicut ventris rugitus
⁊ eis ſilia: ⁊ ſicut ſonitus in ſplene cū eius do-
lor ex ventoſitate fuerit: aut vt ſonus in eis fiat
per pcuſſionē quēadmodū dignoſcit̄ hydro-
piſis iter aſchitē ⁊ tīpāitē p pcuſſionē. ℭ Ea
āt cognitiones ex pte tactus fiunt. v.g. qꝛ tact⁹
diſcernit inter īflatiōnē ⁊ timorē cū h̄ūorib⁹
ppea q̄ inflatio eſt ibi cū extēſione ⁊ cedit ꝓſ-
ſioni: ⁊ nō in m̄ā fluida ⁊ liq̄da: aut h̄ūore vi
ſcoſo: ſenſus. n. tactus inter iſta diſcernit. ℭ Et
dr̄ia qd̄ inter inflatiōnē ⁊ ventoſitatē non eſt
in ſubſtantia: imo in forma motus ſtationis ⁊
compreſſionis.

ℭ De ſignis apata declarantibus. C.x.

a Parentia qd̄ apata declarant ſen-
ſus: ⁊ pūcta. noiant ſingl'are. ℭ Oc
cultoꝝ vͦo calida demōſtrant febris co
mitans ea: ⁊ grauitas cū dolore pū
gitiuo ſi mēbꝝ apati ſenſum h̄ūerit. ⁊ ex eis ēt
q̄ ipſa declarāt aut declarando iuuāt eſt nocu
mentū in opōnibus illius mēbri ingrediens.
ℭ Et ex illis que apa vehemēter ſignificāt eſt
ſentire inflatiōnē in pte illius mēbri ſi ſenſus
ad ipſum ſenſitā h̄ūerit. ℭ Fm̄ āt dolor ꝓcul
dubio non comitat̄ cuius vlla ſigna demōſtrare
eſt difficile. Que ſi facilia ſcā fuerit noc̄io erit
tedioſa. Melius ergo eſt vt ſm̄o de eis poſte
rius dictiones cuiuſq; mēbri pticulares reſer-
uet̄. Qd̄ āt h̄ dicimus eſt cū ſentient̄ grauitas
⁊ non dolor ⁊ fuerint cū eo ſignificatōes dn̄ij
flegmatis extimādū erit q̄ ſit flaticū. ⁊ ſi cū
eo fuerit ſig̃ dn̄ij melie erit melicū ⁊ ꝓpue cā
tanget̄ ⁊ erit dur. Duricies nāq; eſt de ɔue-
mentioribus ſig̃nis ad ipſum declāñ. Cū āt
apata calida in neruis fuerint erit dolor vehe-
mens ⁊ febres fortes q̄ cito ad extēſionē ⁊ tur
bationē intellect⁹ pducent: ⁊ in motibus dila-
tatōis ⁊ ɔſtrictōis faciet nocuᵐ. ℭ Amplius
oīa interioꝝ apata in mirach tenuitatē ⁊ ma-
credinē efficiūt. Cūq; collectōꝫ faciēt apata in
viſceribus ⁊ ſm̄ exiture ſenſitā ꝓceſſerint iſe-
ſtabit dolor vehemēter ⁊ febris ⁊ exaſpabit̄ lin
gua valde ⁊ vigilie fortes fient ⁊ accn̄tia augm̄
tabūt̄ ⁊ accreſcet g̃uitas forſitāſſe ſētiet̄ g̃uitas ⁊
inflatio. Eſt ēt cū i corpe ſubita appet macies ⁊
ī oculis repētina ɔcauitas. Cūq; illō qd̄ colle-
ctū ē ſit maturꝫ febris fortitudo ⁊ doloris ⁊ pul
ſus ſedat̄ ⁊ loco doloris res aduēit q̄ ē ſicē pru-
rit⁹ ⁊ ſi rubedo ⁊ durities ibi affuerit minorabit̄
rubedo ⁊ mollificabit̄ durities vt ɔpſſiōi cedat
⁊ ſedabunt̄ accn̄tia oīa dolorē faciētia ⁊ grauit
tas ad ſui finē puenīet. Cūq; apiet̄ accidet ꝓus
tremor mordicatōꝫ ſanie ſequēs: deīde appre
hēt febris pp exitū m̄ēi ⁊ erit pulſus vacuitati
⁊ diuerſitati aptus ⁊ incedet ſm̄ viā debilita-
tis ⁊ raritatis ⁊ puitatis ⁊ tarditatis ⁊ in deſi-
derio appetitꝰ caſus ⁊ ſepe caleſiunt per ipſum
extrema. Mā āt expellit̄ per cāim ſue pris aut
in itinere ſpuendi aut mingendi: aut egerēdi.
ℭ Et ſignū qd̄ bona poſt apertionē eſt vt fe-
bris ex toto q̄ſcat ⁊ anhelitus fiat facilis ⁊ vir
tus viuificetur ⁊ m̄ā cito in parte ſua egrediat̄.
Eſt autem cum in occultis apatibus materia
de membro ad membrum mutatur. Et eſt cū
hoc quidem mutatio eſt bona ⁊ eſt cū eſt ma-
la. Bona autem eſt cū de membro nobili ad
ignobile mutatur membrum: ſicut cum de
apoſtematibus cerebri mutatur ad id quod eſt
poſt aures: ⁊ de apoſtematibus epatis ad in-

guina: et mala est cum de membro ignobili ad
membrum eo nobilius mutatur: aut qd minus
possit tolerare illud qd ei accit: sicut cum
apa lateris ad prtē cordis aut pulmōis mutat.
¶ Mutatio preterea occultoꝝ apatū et iclinatōes
magnoꝝ apatū ad supiora aut inferiora signifiōs
hnt. Nā si in motibus ipsoꝝ ad iferiora declinauerint: in hypocōdrijs appebunt extensio et
grauitas: et si i motōe sua ad supiora declinauerint demrabit illud nobis dispōnis anhelitus
malitia et eius coāgustatio et ipsius difficultas
et pectoris ꝯstrictio et ardor ab inferioribus incipiens et ad supiora tendēs et grauitas in pectoris
furcule et capitis dolor. Et est etiam cū signum
appet in adiutorio et basilic. et illud quidē qd ad
supiora declinat si cerebro fuerit infixum erit
malum et terrefaciens. Verūtñ si ad carnez laxam que est post aures declinauerit euasionis
fiducia in ipso erit. ¶ Fluxus preterea sanguis
ex naribus in talibus apatibus est signū bonū
et in oibus interioꝝ apatibus. Tu aūt ad hoc inquirendum expecta in eo qd postea dicturi sumus vbi sermonē de apatibus inuestigabimus
et dispōnē cuiusqꝫ occltoꝝ mēbroꝝ noiabimus.
¶ De signis solutionis ꝯtinuitatis. Cap. xi.

Solutionē ꝯtinuitatis si i mēbris acciderit apparentibus sensus declabit.
¶ Qd si in mēbris acciderit occultis dolore eā demrabit pforatiuus:
aut pūgitiuus aut corrosiuus et pcipue si non
cū eo affuerit febris. ¶ Et ipsaz qd multotiēs
comitat humoris spissi cuz sanguine exitus ad
amplitudinē descendētis: et purulēte mē egressio si post signtōz apatū fuerit et eoꝝ maturatōz.
Que aūt ē post apata ē cū significat apatis apertionē cū maturatōe: et ē cū nō. Si vero cū maturatōe fuerit febris cū apriōe qescet et euacuabitur pus et qescet grauitas et alleuiabit. Qd
si nō ita fuerit dolor fiet maior et augmētabit.
¶ Est ēt cū ꝯtinuitatis solō ex mēbri dislocatione a suis locis et recessiōe mēbri a suo loco
et si nō dislocet sicut ruptura dignoscit. ¶ Et
est cū ipsa cognoscit retentione eius qd euārī
ꝯsueuerat ex cānalibus qm fortasse ad cānales
aut amplitudinē quā ꝯtinuitatis solō facit descendit et nō sm nālē sepat viā quēadmōz illi
ꝯtingit cui intestina rūpunt cū egō foras exire
illi phibet. Et est cū ꝯtinuitatis solō nō appet
neqꝫ p signa cognoscit vlia q noiata sunt vn̄ in
eius declone diuisiōes pticulares sunt necīe q
sunt sm vnūqdqꝫ mēbꝝ. et hoc qd erit vt mēbꝝ
sensuz nō hēat et cōprehēdit humorē et currit qui
est in ipso pculdubio: et sepat a loco suo et nō
sustentat sup mēbꝝ et sepet p dislocationē eius
quā huerit neqꝫ humorē suscepit q ab eo effluat
nz a suo loco moueri poterit et alij mēbro nō
adheserit cuius dislocatōe moueat. Et tu qd
scire debes q apata et ꝯtinuitatis solō q decle-

riora hnt accidētia sunt que in mēbris existunt
neruosis q sunt fortis sensus: qm est cū sunt pniciosa: sed sincopis et spasmus ea sp comitat:
sincopis qdē pp doloris fortitudinē et spasmus
pp mēbri neruositatē: deinde illa q sunt super
iuncturas: qm tarde meliorationē recipiūt pp
vehementē iuncture motū et ppea q amplitudo que est apud iuncturā est apta vt mā ad ipsam descendat: et qm pulsus et vrina existūt ex
signtōibus dispōnū vlibus: de eis igit loqmur.
¶ Sūma .i. dictōis .ij. de pulsu cuius sūt .xix. c.
¶ De pulsu et est sermo vlis. Cap. i.

Pulsus est motus receptaculorū spūs ex diastole et sistole cōpositus ad regendū spūm p aerē attractū. Cōsideratio aūt q attēdit
in pulsu aut ē vlis aut pticularis
sm vnāquāqꝫ egritudinē. Et nos qd h de vlibus vlis scie pulsus loqmur: et pticulares ad loquēdū de egritudinibus pticularibus i posterioribus reseruabimus. Dicemus ergo q qsqꝫ
pulsus ē ꝯposit⁹ ex duobus motib⁹ et duabus
qetibus. Ois nāqꝫ pulsus ex diastole et sistole
ē cōposit⁹. Post h vero necē ē vt iter oēs duos
ꝯrios motus qes interueniat. Impoīe ē nāqꝫ
q motus vnus alij motui ꝯtinuet postqꝫ spatio eoꝝ applicat termin⁹ et extrēitates i effectū.
hoc tñ in scia nāli declarabit. Postqꝫ igit hoc
ita est impoīe ē qn i vnoqꝫ pulsu anqꝫ alius
ꝯsequat qtuor interueniāt pres. s. motus duo
et qetes due. s. motus eleuatōis et qes iter ipsam et depsionē et motus depsiōis et qes inter
ipsaz et eleuationē. Depsiōis vero mot⁹ apud
plures medicoꝝ nullo mō sentit: sz apd alios ē cū
aut in forti pulsu sua fortitudie sentit: aut i pulsu magno pp eleuationē sui: aut i duro pp nimietam sui refrenationē: aut in tardo pp longiqtatem tpis sui motus. G. quoqꝫ dixit lōgo tpe
nō sui sollicitus ex depsiōe postea vero nō qeui
tangendo donec ex eo aliqd pcepi et postea illud
cōpleui. nā postea porte pulsus mihi apte fuerunt. Qui vero ita studuerit vt ego percipiet illud
qd ꝯsecutus sui. et lz sit ita vt dicit in plurimis
tñ dispōnibus depsio nō est sensu pcepta. Cū
vero cum quā statui fuerit tangere venas brachij est facilitas prebēdi ipm et q homo non
est sollicitus vt ipsuz discooperiat et rectitudo
situs ipsius pp rectitudinē cordis: et eius qd est
iuxta ipz: et oz qdez vt sit tact⁹ manu: sup latus
existente: qm si manus super vola plante extendatur in latitudine augmentū pbet et ex eleuatione diminutionē facit et etiā diminuit ex longitudine et proprie in macilentis. et resupinata
augmentat in eleuatione aut longitudine: et diminuit ex latitudine. Oportet ea vt tactus fiat
in hora qua ille cuius pulsus est sit ab ira remotus et gaudio et exercitio et oibus passionibus
et saturitate q grauedinē facit et fame et dispōne

relinquendi consuetudines ꝛ renouandi vsus.
Et opꝫ ēt vt sit de pulsu experimentū ꝑpati no
bilis ita vt alius ei cōpleť. ¶ Amplius dicem⁹
ꝙ gn̄a ex ǵbus medici pulsus dispōnem co-
gnoscunt ꝭm qḋ ipsi referunt sunt .x. Quis eis
fuerit necium vt posuissent ea nouē. Genus q
dem qḋ est sumptū ex q̄ntitate diastoles. ꝛ ge
nus qḋ est sumptū ex q̄litate ꝑcussiōis vene in
digitos. ꝛ genus qḋ est sumptū ex tpe cuiusqꝫ
motiōis: ꝛ genus qḋ est sumptū ex cēn⁹ instri
ꝛ genus qḋ est sūptū ex eius eūone aut replō
ne: ꝛ genus qḋ ē sūptū ex calitate tactus ipsiuꝫ
aut fritate ꝛ genus ꝙ ē sumptū ex tpe q̄etis: ꝛ
genus qḋ ē sūptū ex pulsus eq̄litate aut diuer
sitate. ꝛ genus qḋ est sūptū ex ei⁹ ordinatiōe i
diuersitate sui: aut i ordinatiōe ꝛ genus qḋ ē
sumptū ex pōdē. Genus ῡo q̄ntitatis pulsus
sign̄r ex q̄ntitatibus suoꝝ triū diametroꝝ q̄ sūt
ipsius lōgitudo ꝛ latitudo ꝛ eius ꝓfunditas.
sūt ergo i eo nouē pulsus dispōnes simplicesꝫ ꝛ
cōposite: ꝛ nouē qḋ simplices: sūt lōg⁹ curtus
ꝛ mediocris ꝛ latus ꝛ strictus ꝛ mediocris ꝛ
ꝓfundus aptus ꝛ mediocris. Lōgus āt ille ē
cuius ptes i lōgitudie plus sentiunť q̄ꝫ nālis
absolute q est ꝓ certo eius q cōplōnē hꝫ ꝑpatū
aut nālis q est eius huic ē ꝓpiquus ꝛ ē ꝑpatus
cui hoc est ꝯ̄ṗriū. ꝛ tu qḋ iā ꝑus sciuisti dr̄iaꝫ
inter eos. Curtus ῡo ē ei ꝯ̄triꝰ ꝛ iter eos ē me
diocris. ꝛ tu qḋ iudicabis ꝭꝫ hāc rlāꝫ i sex q̄ re
manserūt. Cōpositaꝝ ῡo ex his simplicib⁹ q̄-
dā sunt q̄ nomē hn̄t ꝛ q̄dā q̄ noīe carēt. Ille .n.
q i lōgitudine ꝛ altitudie ꝛ latitudie ē augmē
tatus vocať magnus: ꝛ i his oībus ē diminu-
tus vocať ꝑuus: ꝛ q inť eos exit ꝑpar⁹ q ῡo in
latitudine ꝛ altitudine ē augmētatus vocatur
grossus: ꝛ q in eis ē minutus dr̄ subtilis: ꝛ q est
inť eos ē eq̄lis. Gn̄is aūt ꝙ ex q̄litate ꝑcussio-
nis vene i digitos sūptū est: tres sūt spēs: for-
tis ꝛ ipe ē q apud diastolē tactui resistit: ꝛ de-
bilis q est ei oppositus ꝛ eq̄lis qui est iter eos.
Gn̄is q̄ꝫ qḋ ex tpe cuiusqꝫ motiōis sumptū est
tres sunt spēs velox ꝛ est q motū in breui tpe
cōplet: ꝛ tardus ei ꝯ̄triꝰ: ꝛ eq̄lis iter eos exn̄s.
Gn̄is ῡo qḋ ex cēn⁹ instri sumuť tres sūt spēs
mollis q est recipiēs reditū ad interiora a cō-
pssione facile ꝛ durus q est ei ꝯ̄triꝰ ꝛ iter eos
est mediocris: Gn̄is aūt qḋ est sumptū ex eo
ꝙ ꝯ̄tineť tres sūt spēs. Plenuꝫ ꝛ ipe ē q sentiť
sicut si in eius forāie eēt hūor iplēs de q̄ solici
tatū eēt vt pure cūeť. ꝛ vacuus ei ꝯ̄triꝰ ꝛ inter
eos mediocris. Et gn̄is qḋ ꝙ ex suo tactu sū-
ptū est tres sunt spēs. calis ꝛ frīs ꝛ ꝑpatus. Ge
neris ῡo ꝙ ē sūptū ex tpe q̄etis spēs sūt tres.
Freq̄ns ꝛ ipse est in q̄ tps sensatū qḋ exit inter
duas ꝑcussiōes ē breue q ēt vocať ꝯ̄tin̄s ꝛ spis-
sus ꝛ ei ꝯ̄triꝰ rarus q ēt dr̄ laxus ꝛ resolutus
ꝛ inter eos mediocris. ꝛ h qḋ tps est ꝭm qḋ ex
sistole cognoscitur. Si ῡo sistole nullo mō co
gnita fuerit erit tps qḋ inter oēs duas diastolesꝫ
continuať. ꝛ si ipsa cognita fuerit erit ꝭm duo
tpa duoꝝ extremoꝝ. ¶ Genus ῡo qḋ est sum
ptū ex eq̄litate ꝛ diuersitate est aut eq̄le aut di
uersum. s. ineq̄le. ꝛ hoc qḋ est ꝑ cōpōnē silitu-
dinis aut dissilitudinis pulsuū aut ꝑtiuꝫ vnius
pulsus aut vnius ptis pulsus i q̄nqꝫ reb⁹: ma-
gnitudine ꝛ ꝑuitate: aut fortitudine ꝛ debilitate
ꝛ velocitate ꝛ tarditate spissitudine aut raritate
duritie ꝛ mollitie donec cōtingit ꝙ vnius pul-
sus est postremū sue diastoles citius ꝓꝑ vehe-
mentem calorē. aut debilius ꝓꝑ debilitatē. Qḋ
si volueris dilatabis sermoneꝫ ꝛ ꝯ̄siderabis in
equalitate ꝛ diuersitate in tribus gn̄ibus ꝓdi-
ctis alis partes: sed consideratioñuꝫ fortitudo
ad istas reducta est. ¶ Pulsus vero equalis
absolute est ille q in oībus ē eq̄lis q si in aliquo
eoꝝ solo fuerit eq̄lis i eo solo diceť eq̄lis: sicut
si diceremus equalē in virtute aut equalē i ve-
locitate. ꝛ silr̄ diuersus est ille q nō est eq̄lis aut
absolute aut in aliq̄ re. genus āt ꝙ ex ordina-
tione ꝛ inordinatiōe sūptū est duas hꝫ spēs di
uerse ordinatus ꝛ diuerse inordinatus. ¶ Or
dinatus aūt ē ille cuius diuersitas hꝫ ordinem
conseruatum sup quem transit. ꝛ est ꝭm duos
modos: aut ordinatus absolute. ꝛ est cū totuꝫ
illud qḋ ex eo prouenit nō hꝫ nisi vn̄ diuersita
tem vnā. aut ordinatus q est ꝓprie ꝛ ipse est q
hꝫ duas diuersitates aut plures sicut si ibi esset
circulus ꝛ alius circulus ab eo diuersus: sed
ambo ad suū redirēt ordinē sicut si esset vnus
circulus. ꝛ inordinatus est q est ei ꝯ̄triꝰ. Cū-
qꝫ certificaueris inuenies ꝙ hoc x^m genus est
sicut si esset nonū gn̄is spēs intrans sub inequa
li. ¶ Debes aūt scire ꝙ in pulsu reperitur nā
musice: qm̄ quēadmodum ars musice cōpleť
per adiunctionē sonoꝝ ꝭm ꝓportionē cōuenien
tem eos inter acuitatē ꝛ grauitatem per circu-
los casuū ꝛ tpoꝝ q sunt inter eorum ꝑcussiōes
sicut est dispō pulsus: q2 ꝓportio suoꝝ tpoꝝ in
velocitate ꝛ spissitudie ꝛ debilitate ꝛ i q̄ntitate
est sicut ꝓportio adiunctiōis eius. ꝛ quēadmo
dum tps feriendi ꝛ q̄ntitas sonoꝝ est cum sunt
conuenientia ꝛ est cū nō sunt ꝯ̄uenientia. silr̄ ē
cum ibi diuersitates sunt ordinate: ꝛ est cum
sunt inordinate: ꝛ ꝓportio eiā dispōnum pul
sus in fortitudine ꝛ debilitate ꝛ in q̄ntitate est
cum est ꝯ̄ueniens ꝛ est cū nō: imo diuersa est
ꝛ h̄ q̄dem est egrediens a gn̄e considerandi or
dinem. ¶ Gal. aūt vr̄ ꝙ id qḋ pōt sentiri ex
ꝓportionalitatibus ponderis est ꝭm vnā pro
portionū musicarum noīataꝝ aut nō noīna
tarum. ¶ Noīataꝝ vero aut ꝭm ꝓportiones
tonus: ꝛ q̄nqꝫ est proportio tripli cum est pro
portio dupli adiuncta cum proportione addē
tis medietatem ꝛ ipsa est que dr̄ proportio p
q̄nqꝫ. ꝛ ꝭm proportionē que ē per totum ꝛ est
dupla: ꝛ est ꝭm ꝓportionē q̄ est ꝑ q̄nqꝫ ꝛ ē ad

dens medietatē. τ ſm ꝓportionē q̄ eſt p q̄tuor τ eſt addens tertiā. τ ſm ꝓportionē addentē q̄rtā poſtea nō ſentit̄. τ ego q̄d miror q̄ñ ꝓportiōes iſte p tactū diſcerni pn̄t: dico tñ q᷑ eſt facile q in gradu tāgēdi ꝯſueuit τ ꝓportionat̄ ſonos p artē poſtq̄ erit ei potentia cognoſcēdi muſicā acq̄ſitā τ cōpabit ſcīā p notas. hō ēt iſte cū ſuā itētionē ad pulſū reduxerit hmōi poterit diſcernere ꝓportiōes p ſenſum. ¶ Genus v̄o q̄d ex pōdere eſt ſumptū eſt p cōpōez ꝓportiōis q̄ntitatū ꝓportiōez q̄tuor tpoꝝ q̄ ſūt duob᷒ motibus: τ duabus q̄etibus. τ ſi ſenſus totū hoc diſcernere nō pn̄t: tñ eſt p cōpōez ꝓportiōis q̄ntitatū ꝓportiōalitū tpoꝝ diaſtoles ad tp̄s q̄d eſt iter duas diaſtoles τ ad vltimū tp̄is in quo eſt motus ad tp̄s in quo eſt q̄es. Quidē ponūt in hoc caplo cōpōez tp̄is mot᷒ ad tp̄s motus: τ tp̄is q̄etis ad tp̄s q̄etis mittūt capl'z in caplo: lȝ hmōi miſſio ſit tolerabilis τ nō ſit incōueniēs: ſed tñ nō eſt bona. Et pondus q̄d eſt illud in quo ꝓportiōes muſice cadūt. τ dicemus q᷑ pulſus aut eſt boni pōderis: aut mali pōderis. Et illius q̄d q eſt mali pōderis ſunt tres ſpēs. Una eſt illius cuius podus eſt mutatū τ eſt iuxta pondus τ iſte eſt cuius pōdus eſt pōdus etatis q̄ eſt iuxta etatē illius cuius ē pulſus. ſicut cū iuuenes hn̄t pōdus pulſuū puerorū. τ altera eſt ſepati pōderis ſicut cū pueri hn̄t pōdus pulſus ſicut ſenū. Et tertia eſt egrediēs a pōdere τ ille ē cuius pōderi pulſus hoīs nō ſiat̄. τ multa egreſſio pulſus a pōdere magnā in diſpōnibus ſignificat mutationem.

¶ De pulſu equali τ diuerſo. Cap. ij.

Dicunt q᷑ diuerſi pulſus diuerſitas
d aut eſt i multis pcuſſiōib᷒ aut i vno
pulſu. Sed q in vno pulſu diuerſificat̄: aut i multis diuerſificat̄ ptib᷒. ſ. i locis ſepatis i q̄bus cadūt digiti: aut i vna pte. ſ. in loco vnius digiti. τ illius q̄d q i multis diuerſus erit pulſibus ē diuerſus gradat᷒ eq̄lr currēs. τ ipſe q̄d eſt q ab vno icipit pulſu τ pmutat̄ ad maiorē eo: aut ad minorē τ ꝓcedit ſic ſm hāc regulā donec pueīat ad finē i diminutiōe aut i augmēto p ſilē ordinē: deīn iterſecat̄ τ ad pmā magnitudinē redit: aut rediens ex puitate ſua ſili reditu i ambab᷒ diſpōnibus ad pmā regulā: aut diuerſificās poſtq̄ venerit a pmo q̄d ē hmōi ad finē q ē hmōi. τ ē cū ad finē puenit. τ ē cū iterſecat̄ añ ipm. τ ē cū addit ſupra ipm donec iterſecat̄. Cūq3 iterſecat̄ fortaſſe iterſecat̄ i medio ceſſando: τ ē cū agit ab hoc diuerſū τ illud ē vt i medio ſui iteruēiat mot᷒. ¶ Et pulſus q̄d ceſſationē hn̄s ē diuerſus i q̄ expectat̄ mot᷒ τ venit q̄es. τ ille q i ſui medio hȝ motū ē diuerſus in q̄ expectat̄ q̄es τ venit mot᷒. Diuſitas v̄o pulſus i multis ptib᷒ vni᷒ pulſus aut ē in ſitu ſuaꝝ ptiū aut i motu ſuarū ptiū: ſȝ diuerſitas q̄ ē i ſitu ſuaꝝ ptiū ē diuerſitas ꝓportiōis ptiū vene ad ptes: τ q̄ñ ptes ſūt ſex erit illō q̄d i eis cadit ex diuerſitate ſilr. Diuerſitas āt q̄ ē i motu aut ē i velocitate τ tarditate aut i ꝯſecutiōe τ ꝑcuſſiōe. ſ. vt moueat̄ ps ei᷒ añ horā ſui mot᷒ aut poſt horā aut i fortitudīe τ debilitate aut i magnitudīe τ puitate. Et hoc totū aut curret ſȝ ordinē eq̄lē aut diuſū i augmēto τ diminutiōe: τ illō q̄d aut erit i duab᷒ ptibus aut i trib᷒ aut i q̄tuor. ſ. in caſu digitoꝝ. Et tu q̄d cōpōere poteris τ ordiare. Ex diuerſitate v̄o pulſus i vna pte ē ille q ē iterſect᷒ τ reditiuus τ ꝯtiuus. Interſect᷒ āt eſt ille q iter ptē vnā cū pte motū ſepat̄: τ ps vnius q̄ ex eo iterſecat̄ cū q̄ete. τ ē cū duo extrema diuſificat̄ i velocitate τ tarditate τ i ſimilitudīe. ¶ Reditiuus v̄o ē vt pulſus magnus redeūdo ſiat puus i vna pte deīn reditu ſubito redit. Et huius q̄d modi ē ille cui᷒ q̄dā ſpēꝝ i alīs igrediūt̄ τ hoc ē vt ſit vnus pulſus ſic duo pp diuerſitatē: aut duo ſicut vnus ppea q᷑ alie in alīs igrediūt̄. τ iſtud q̄d ē ſm ſniam eoꝝ q i hoc nō cōuenerūt. ¶ Cōtinuus āt ē ille cuius diuerſitas ē ordinata i ꝯtinuitate nō ſenſu pcepta ſepōe i eo ad q̄d ipſa mutat̄ ex velocitate ad tarditatē aut eꝯ aut ad eq̄litatē aut ieq̄litatē i eis aut ex magnitudine aut puitate aut eq̄litate i eis ad aliq̄d eoꝝ ad q̄d mutat̄. τ hoc q̄d eſt cū ſm ſilitudinē ſui ꝓcedit. τ ē cū accit vt cū ꝯtinuatiōe ſua ſit in aliq̄b᷒ ſuaꝝ ptiū plus diuſitatis τ i alījs min᷒.

¶ De ſpeciebus pulſus diuerſi que nomina habent propria. Cap. iij.

Ex eis ē gazellās q ē diuerſus i vna
e pte cū fuerit tardat᷒ τ deīn iterſecat̄
τ ſit velox. Et ex eis eſt vndoſus: τ ipſe q̄d ē q ē diuerſus i magnitudīe ptiū vene τ eaꝝ puitate τ eleuatiōe ipſaꝝ ad ſupiora τ i latitudīe τ i ꝯſecutiōe τ ꝑceſſiōe i pmo mot᷒ pulſus cū mollitie q̄ ē i ipſa: τ ipſe q̄d nō ē valde puus τ hȝ latitudinē quādā τ aſſilat̄ vndis q̄ alie alīs ſequūt̄ ſm recturitudinē cū diuerſitate q̄ ē iter eas i eleuatiōe eaꝝ ad ſupiora τ deſcēſiōe ad iferiora τ velocitate τ tarditate. Et ex eis ē v̄miculoſus q ē illis ſilis ſed eſt puus multe ſpiſſitudis: cuius ſpiſſitudo exiſtimat̄ velocitas ſed nō eſt. ¶ Et formicās q̄d eſt valde minor τ vehemētioris ſpiſſitudinis. τ v̄micuſi q̄d τ formicātis diuerſitas in eleuatiōe ad ſupiora τ ꝑceſſiōe τ ꝯſecutiōe i ſenſu ē maīfeſtior ipſoꝝ diuerſitate in latitudine: imo quaſi non appet id. ¶ Et eſt ex eis ſrrat᷒ q vndoſo i ptiū diuerſitate ſilat̄ τ in eleuatiōe ad ſupiora et latitudīe et ꝑceſſiōe et ꝯſecutiōe: ſed eſt durior et cū duritie ipſius ptes i duritie diuerſe exīt. Et ſerrinus q̄d ē pulſus velox ſpiſſus et durus: cuius ptes i magnitudine diaſtole: diuerſe exīt i duritie et mollitie. ¶ Et ex eis eſt cauda ſoricina: et eſt ille q ordinat̄ in diuerſitate ſuaꝝ ptiū ex diminutiōe ad augmentū: aut ex augmento

ad diminutõem τ cauda q̃ȯ soricis est cũ est in pulsibus multis τ est cũ est in vno pulsu in par tibus multis aut in pte vna. Et eius diuersitas ꝓpria est iª q̃ ex magnitudie pẽdet. Et est cũ ẽ in ꝯpõne velocitatis ad tarditatẽ: aut fortitudis ad debilitatẽ. ℂ Et ex eis est mesalius τ ipse est q ex diminutõe ꝓcedit ad aliquẽ terminum in augº. postea reclinat͛ iferius ad suũ ordinẽ do nec ad ꝑmũ terminũ diminutõis ꝑueniat. Est er go sicut due caude soricie q̃ ꝯtinuat͛ apȯ maiores eius extrẽitates. ℂ Et ex eis est bispulsans τ in ipso q̃ȯ discordãt sunt medici. Sũt n. q dã q ipm vᵐ pulsũ ponũt diuersum in ꝑcessio ne τ ꝯsecutiõe. τ sunt aliq ponũt ipʒ duos pul sus q̃ꝝ vᵐ alterũ ꝯseq͛ τ ad vltᵐ inter eos nõ exit tps q̃ȯ dilatet͛ ad colligeñ. sistoleʒ deinde diastolẽ: nõ. n. oẽ ex q̃ ꝯsequunt͛ due ꝑcussiões: oʒ vt sint duo pulsus. aliogn ille cuius inter se cat͛ diastoles: τ deiñ redit eẽt duo pulsuʒ. neqȝ ẽt oʒ vt sint duo pulsus nisi cũ incipit τ fit diastoles τ postea redit ad fũdũ faciẽdo sistolẽ de ide redit iteꝝ τ diastolẽ fac͛. ℂ Ex eis sunt qe tẽ hũs τ cadẽs in meº q̃s ꝑdiximus. Sed dĩa inter cadẽtẽ in medio τ gazellãtẽ est ꝙ gazellãtis scda ꝑcussio añ vẽit q̃ȝ ꝯpleat͛ ꝑma sed in cadẽte in medio est pulsus q vẽit in tpe gens cũ cõplet͛ ꝑcussio ꝑma. ℂ Et ex istiʒ qdẽ capitulis sunt pulsus spasmosus τ tremulus τ retortus q filo q̃ȯ torq̃t assĩlat͛ τ est ex caº diuersitatis in ꝑcessiõe τ ꝯsecutiõe τ in situ τ in latitudie: τ cordosuʒ q̃ȯ est ex sũma retortĩ τ silat͛ trẽulo: sed tñ in trẽulo diastoles est magis occulta: τ silr eritus ab eq̃litate situs in eleuatõe ad superiora est in retorto occultior. sed tensio in cordoso est manifesta τ est cũ eius torsio est ad vnã pteʒ tñ. ℂ Plm ꝟo tales accñt q̃les isti. s. cordosus τ retortus ad vnũ latus declinans in egritudinibꝫ siccis. Pulsuum ꝟo cõpositoꝝ spẽs q̃ꝗ infinite sũt: τ nõ hñtes noia.

ℂ De illo q ex spẽbꝰ pulsus ẽ nãlis. Cap. iiij.

C Uiusqȝ generum ꝑnoiatorũ in quo est superfluitas augmenti vel diminutionis nãlis est eq̃lis nisi fortis: quoniam naturalis in eo est augmẽtatus. τ si aliq̃ȯ aliorum generum non augmẽtum prebuerit nisi fortitudinis augmẽtũ seq̃nʒ τ feñ fuerit maius. v. g. ipse erit naturalis propter fortem. Aliorum ꝟo generum que neqȝ augmẽtũ neqȝ diminutiõm tolerant nãlis est mediocris τ ordiatus τ qui est boni põderis.

ℂ De causis spẽꝝ pulsus predcãꝝ. Cap. v.

C Ausaꝝ plusus q̃dã sunt cões nẽc cẽntiales in cõstitutione pulsus igredientes: τ vocantur contentiue τ quedam sunt in constõe pulsus non ingredientes: τ harũ quidẽ aᵉ sunt seperabiles quarũ permutatione ꝑmutat͛ iudicium pulsuʒ τ vocant͛ cãe inseꝑabiles: τ aᵉ sunt seꝑabiles q̃ vocãt͛ mutãtes absolute. ℂ Cõtetiue ꝟo cãe sunt tres. Uirtus vitalis q̃ est in corde mouens pulsum: τ in q̃ȯ iã sciuisti eã in. c. de ꝟtutibuʒ τ scda est instꝛm: τ est vene pulsãtes q̃s iam sciuisti cũ nũerauimus mẽbra τ tertia est nẽcitas ex inguẽdi: τ est aduẽiens ꝑ q̃ntatẽ noiã extictõis q̃ renouat͛ in termino caloris oppª in suo incendio aut extictiõe aut eq̃litate suaꝝ τ haꝝ q̃ȯ cãꝝ ꝯtẽtiaꝝ opiniones mutant͛ ſʒ id q̃ȯ adiungitur eis ex cãis inseperabilibus τ mutantibus absolute.

ℂ De hiis q̃ ꝑueniũt ex cãis ꝯtẽtis soliᵘ. C. vi.

C Um instꝛm fuerit obediẽs sui leni tate τ ꝟtus fortis τ nẽcitas ad extinguẽdũ vehemẽs: erit pulsus magnꝰ.

ℂ Q̃ȯ si ꝟtus fuerit dbilis: puluis puitas eã ꝑculdubio seq͛. ℂ Et si cũ hoc instꝛm fuerit duꝝ τ nẽcitas pauca: erit minor est ẽt eã durities effecit puitatem: sed tñ puitas cu ius cã est durities seꝑat͛ a puitate cuius cã est debilitas ꝑ hoc ꝙ est durus τ nõ debilis τ breuitas eius τ ꝓfunditas nõ est mala sicut est cũ est ꝟtus dbilis. Pauca q̃ȝ nẽcitas puitatẽ efficit sed debilitas ibi nõ erit. τ neqȝ est aliq̃ harũ triũ q̃ plus efficiat puitatẽ q̃ȝ debilitas. τ puitas qdẽ duritiei cũ ꝟtute plus est q̃ȝ puitas ꝑuationis nẽcitatis cũ ꝟtute. ꝟtus nãqȝ cũ ꝑuatione nẽcitatis nõ minuit multũ ex equali: qm diastolẽ ꝓhibentẽ nõ hʒ τ nõ declinat ad hoc vt nõ multũ sup tpaᵐ addat nisi iõ ꝙ nõ multã hʒ nẽcitatẽ. ℂ Si ꝟo nẽcitas multa fuerit τ ꝟtus fortis τ instꝛm in obediẽs pp suã duritiẽ magnitudini nõ poterit eẽ qn fiat velox τ velocitati restauret id q̃ȯ dẽst ex magnitudine. ℂ Q̃ȯ si ꝟtus fuerit debilis τ pulsus nõ poterit magnificari. τ velocitas in eo non operata fuerit nõ poterit eẽ qn fiat spissus q̃ spissitudie restauret illȯ q̃ȯ ei defuerit ex magnitudine τ velocitate: τ multe vices tenebũt locũ vnius velocis sufficiẽns τ magne aut duaꝝ velociũ. τ ħ q dẽ est sicut cũ hoi nece est ferre rẽ põderosam: quã si poterit: vna vice totã ferret: si ꝟo non: videt eã in duas ptes. τ festinabit τ si nõ: i multas ptes ipsam distribuet τ feret quãqȝ ptẽ quocũqȝ mõ poterit cũ spaciositate aut velocitate. deinde non cessabit inter q̃sʒ duas onerat͛ eas eius lʒ sit in eis tardatus: ꝙ si multe fuerit debilitatis: stabit tũc: τ ferret eã festine: τ redibit cũ tarditate. Si ãt ꝟtus fuerit fortis τ instꝛm obediẽs sed nẽcitas erit maior fortitudine tẽpata ꝟtus augmẽtabit velocitatẽ cũ magnitudie. ℂ Et si necessitas fuerit fortior: erit cũ magnitudine τ velocitate spissitudo. ℂ Longitudinem quoqȝ magnitudinis cause ꝑ certo efficiunt cum aliquid prohibens amplitudinem prohibuerit τ eleuationem ad superiora non permiserit fieri sicut durities instrumenti verbi gr̃a q̃ ãplitudinẽ prohibet τ dẽsitas carnis

t'cutis que sursum eleuari non permittunt. ¶ Sꝫ est ēt cū in āplitudine addit macies. ⁊ āplitudinē qᷓ efficit aut venaꝝ vacuitas vt ꝑ ipsam tunica supior sup interiore declinet ⁊ dilatet: aut multa istrũ lēitas. Spissitudiꝭ āt cā ē debilitas aut multa nēcitas aut calitas. Et raritatis qᷓ cā ē ꝟtus q̄ nēcitatē i magnitudīe supat: aut fritas multa diminuta a nēcitate aut nimia icēsio ꝟtutis ⁊ aduētus ꝑditionis ꝓximus. Cāe ꝟo debilitatis pulsus ex mutātib⁹ qᷓ sunt tedui ⁊ vigilie ⁊ eiūo ⁊ macies ⁊ hūor nociuus ⁊ exercitiū supfluū ⁊ hūoꝝ motus ⁊ ipsoꝝ obuiatio mēbris fortis sensus aut cordi vicis ⁊ totū illud qᷓ vehemēter resoluit. Et duritiei pulsus cāe sūt siccitaꝭ corpis vene: aut eius fortis extēsio aut vehemēs frigus ꝯgelās ⁊ ēt est cū pulsus in crisibus durescit ex fortitudine pugne ꝓpea qᷓ mēbra ꝑ ipsā extēduntur ad ptē ipsōnis nē. lēitatis ꝟo cāe sunt cāe nāles mollificātes sicut nutriēs ⁊ egritudinales mollificātes sicut ydropisis: ⁊ letarg⁹ aut ea q̄ neq; sunt nālia neq; egritudinalia sicut balneatio. ¶ Et diuersitatis qᷓ cā cū ꝑseurātia ꝟtutis est grauitas māci cibi aut hūoris. Et cū debilitate ꝟtutis est pugna cāe ⁊ egritudis. Et cāis q̄ꝫ diuersitatis est repletio vēaꝝ ex sanguine: sꝫ qᷓ huic est silē remouet minutio. Et plꝫ qᷓ fit diuersitas cuꝫ sanguis est viscosus suffocās spm̄ q moueт in arterijs ⁊ ꝓpter cū dēsitaꝭ fuerit circa cor: ex cāis ꝓter ea ipsius q̄ cā i breui efficiunt tpe sunt stōi replō ⁊ tristitia ⁊ cogitatio in aliquo. Sꝫ cū in stō malus fuerit hūor non cessabit diuersitas: ⁊ fortitā ex eo ꝓueniet tremor cordis ⁊ fiet pulsus tremul⁹. ¶ Et frini qᷓ pulsus cā est diuersitas eius qᷓ in corpe vene est fusum in putrefactione sui aut ipsius cruditate aut sui maturatōe aut diuersitas dispositionū venaꝝ in duritie sua ⁊ mollitie aut opā in mēbris neruosis. ¶ Bispulsantis ꝟo cā est ꝟtutis fortitudo ⁊ plurima nēcitas ⁊ duaties istrũ: q̄re non obedit ei ꝙ ꝟtutes ipsi ꝑcipiūt de diastole in vna vice sic cū qs vult vna ꝑcussione aliqᷓ incidere ⁊ nō obedit ei: adiuuat ab alia ⁊ ꝑcipue cū nēcitas subito augmētat. ¶ Soricum ꝟo pulsus cā q̄nq; est ꝟtus debilis que de labore ad qēte ordinate ꝓcedit ⁊ de qēte ad laborē. sꝫ ille q in vna ꝑmanet dispositione plus est ꝟtutis debilitatē significās Et cauda qᷓ soricina ⁊ q̄ eis silis exit est plus significās fortitudinē aliquā. ⁊ ꝙ debilitas nō est in fine sꝫ est deterior cauda finitiua. deinde māsiua: postea cauda reditiua. ¶ Cadētis āt in medio cā est ꝟtutis lassitudo ⁊ eius defect⁹ aut accn̄s subito veniēs ad qᷓ aīa ⁊ nā subito redeunt. ¶ Et spasmosi qᷓ pulsus causa sunt motus non nāles in ꝟtute aut malitia in cēntra instrũ. ¶ Pulsus āt tremulus ꝓcedit ex fortitudine ⁊ istrũo duro ⁊ nēcitate forti. sine istiꝭ enim nō prouēnit tremor. ¶ Undosi āt est cuius eius cā erit ꝟtutis debilitas ſm plm ⁊ nō pōt fieri diastoles nisi paulatim ⁊ paulatim. ⁊ est ēt cū instrũ lēitas eius cā exit, lꝫ ꝟtus nō sit valde debilis. Instrũ nāq; molle ⁊ hūidū ꝯcussionē ⁊ motū nō recipit q̄ in vnāquāq; penetrēt ptē queadmodū siccū qᷓ est durū recipit: qm̄ siccitas ꝯcussiōi ē apta ⁊ trēori. ¶ Et duri qᷓ sica finis sui ꝑncipij motu mouet: mollis ꝟo hūidi ptē posse est moueri ⁊ aliā ptē motu ipsius non pati ꝓpea ꝙ cito recipit sepōnē ⁊ flexionē ⁊ diuersitatē in figura. ¶ Et ꝟmiculosi qᷓ pulsus ⁊ formicantis cā est fortis debilitas: ita vt tarditas ⁊ spissitudo ⁊ diuersitas in ptibus pulsus ꝯiungantur qm̄ ꝟtus instrũm in vna hora dilatare non vꝫ: sꝫ paulatī ⁊ paulatiꝫ. ¶ Causa āt pulsus mali pōderis si pulsus qᷓ fuerit in dispōnibus tpis qetis est augmētum nēcitatis. ⁊ si in dispōnibus tpis motus fuerit est augmētū debilitatis aut nēcitatis ꝓuatio: sꝫ pulsus tpis motus ꝓp velocitatē diastoles ali⁹ ē ab hoc. ¶ Et cāe qᷓ pleni ⁊ vacui ⁊ cali ⁊ fri eleuati sursum ⁊ sōmersi inferius māifeste sūt.

¶ De pulsib⁹ etatū ⁊ masculoꝝ ⁊ feiaꝝ. C. vij.

m Asculoꝝ pulsus maiores sunt ⁊ fortiores valde ꝓp vehemētiā ꝟtutum eoꝝ ⁊ nēcitatis ipsoꝝ ⁊ ꝓpea ꝙ eoꝝ nēcitas magnitudine cōplet ⁊ est eorū pulsus tardior pulsu mulieꝝ ⁊ rarior ſꝫ plꝫ. ¶ Et ois qᷓ pulsus in quo ꝑseuerat ꝟtus ⁊ est spissus oꝫ ꝓculdubio ꝙ sit velox est. n. cum ante est velocitas q̄ꝫ spissitudo. ꝓp hoc igit sic pulsus masculorum est tardior ita est rarior. ¶ Pueroꝝ ꝟo pulsus est lēior ꝓpter humiditatē ⁊ est debilior ⁊ spissior: qm̄ calor est fortis sꝫ ꝟtus nō est fortis eo ꝙ nōdū sunt ꝯpleti. Puerorum vero pulsus comparatōe q̄ntitatiꝭ corporis eoꝝ est magnus qm̄ eoꝝ istrũ ē valde molle ⁊ ipsorum nēcitas est valde fortis ⁊ eorum virtus compōne putatis corporis ipsorū non est ꝑue q̄ntitatis. Uerūtn̄ eorum pulsus cōpōne pulsus cōpletorum est non magnus sed velocior ⁊ spissior ꝓp nēcitatē. In pueris nāq; multiplicat vaporis fumosi collectio ꝓpter multam digestionem eorum ⁊ frequentiā eius in eis. Et propter hoc valde est nēce ipsum extrahere ⁊ calorem ipsoꝝ inatū euentare. ¶ Iuueni vero pulsus est multe magnitudinis: ⁊ non est multe velocitatis: imo in ipsa est valde diminutus ⁊ in spissitudine est ad raritatem tēdens. ⁊ illorum quidem pulsus qui in principio iuuentutis existunt est maior. ¶ Et eorū qui sunt in medio iuuentutis est fortior. ¶ Et nos quidem iam declarauimus ꝙ calor in pueris ⁊ iuuenibus fere est similis: ergo necessitaꝭ in eis erit ꝓpinq̄: sꝫ virtus in iuuēibus est augmētata: hēbit ergo ex magnitudine ꝙ in ipsiꝭ ꝓ restaurat qᷓ dfuerit ex velocitate ⁊ spissitudie

¶ Et principium qdem rei vnde ꝓuenit magnitudo est virtus: sed necitas est appetens τ instrm qdem est adiuuans. ¶ Senū aūt pulsus ē minor pp debilitatē: τ minoris velocitatis pp hoc ēt: τ pp diminutionē necitatis τ pp hoc est rarior τ pulsus qdem senū q iā ꝓcesserunt in annos est paruus τ rarus τ tardus τ ē cū est mollis pp hūores extraneos τ nō pp nāles.

¶ De pulsu complexionum. Cap.viij.

Pulsus calē cōplōnis vehementius est necessitatis. Q̄ ō si virtus ꝯuenerit τ instrm erit pulsus magnus. si ergo vnū eoꝝ diuersificabit erit quēadmodū est in pcedētibus. τ si calitas qō nō male fuerit cōplōnis imo nālis: erit cōplō fortis τ sana τ virtus multū fortis. ¶ Et neqꝫ existimes φ calor innatus si fuerit fortis q̄tūcunqꝫ sit: minuat ex virtute: imo ex eo prouenit in substa spūs fortitudo τ i aīa audacia. ¶ Calor vero cōplōnis malinā scḋm q̄to plus augmētatus fuerit tanto in virtute plus debilitatē augmētabit. ¶ Cōplōne vo frā declinat pulsus ad partem diminutōis sicut ꝓpter est paruitas τ ꝓpter tarditas τ raritas. Cūqꝫ instr̄ fuerit molle latitudo eius augmētata erit τ eius silr tarditas τ raritas. Q̄ ō si durꝫ fuerit erit minus hoc. Et debilitas qō quā mala ꝯplō frā hēditate facit maior est ea quā mala cōplō calā facit hēditate: qm̄ calitas. s. calor i inato magis ē ꝯueniēs. ¶ Complōnē vo hūidā sequit̄ inundatio τ dilatatio. τ siccā qō sequit̄ coāgustatio τ duricies. ¶ Amplius si virtus fuerit fortis τ necitas multa accidet his pulsatio τ spasmosus τ tremulus. Tu vo deinceps compone ꝯseruando pūs. ¶ Est pterea cū vni hoi accit vt duoꝝ laterum ipsius diuersificet̄ cōplō. Erit ergo vnū ipsoꝝ frm̄ τ alterꝫ calm̄. τ accidet vt diuersitate q̄ ꝓueit ex calitate τ fritate hoꝝ duoꝝ laterꝫ pulsus diuersi fiāt eritqꝫ pulsus cali lateri similis pulsus calē ꝯplōis τ latis fri pulsus ꝯplōis frē. ¶ Et ex hoc qō scit̄ φ pulsus in diastole sua τ sistole nō ē bꝫ mōꝫ accessiōis τ recessiōis cordis: imo bꝫ mōꝫ diastoles τ sistoles ipsius corporis arterie.

¶ De pulsu temporum. Cap.ix.

In vere qō est cū pulsus ē puus nō tm̄ in oi re τ est in fortitudie augmētatus. ¶ In estate vo ē velox τ spissus pp necitatē τ puus τ debilis pp virtutis resolōnē q̄ est pp resolonem spūs q̄ fit pp calorem exteriorē dn̄antē superfluū. ¶ Et in hyeme est maioris raritatis τ tarditatis: debilitatio: τ cū hoc est paruus: qm̄ virtus debilitatur τ in qbusdam corporibus accit vt calor in ꝓfundo teneat̄ τ adunetur τ virtus fortior fiat. τ hoc cum cōplō calā est dn̄ans τ refrenās frigus τ per ipm̄ patiens neqꝫ fritas ad fūdū vadit. ¶ In autūno aūt est pulsus diuersus τ trahit ad debilitatem quādam: sed ipsius diuersitas est pp multitudinem conuersionis cōplexionis accn̄talisin autūno nunc ad calorē nec ad fritatem. ¶ Et ipsius qdem debilitas est et pp hoc: cōplō. n. diuersa semp deterius effic̄ nocumentum q̄ silis et eq̄lis lꝫ sit mala. Et qr autūnus est tps nr̄e vite ꝯtrium: qm̄ calor i eodē dbilitat̄ et siccitas sit fortior. Tpoꝝ vo pulsus q̄ sūt inf̄ tpa tpib' ꝓpōtionāt̄ q̄ s̄t circa ipa.

¶ De pulsu regionum. Cap.x.

Regionū q̄dā sunt tpate vernales et q̄dā sunt calide estiue: et q̄dam sunt frē hyemales: et q̄dā sicce autūnales. Judicia igit̄ pulsuum erunt in eis fm modum quē scuisti de pulsu temporum.

¶ De pulsu q ꝓuenit ex cibo et potu. Ca.xi.

Exterius corpora aduenientia ad ipm ingredientia pulsus dispōnem mutant q̄litate sui et q̄titate. ¶ Sed q̄litate qm̄ si ad calefaciendū declinauerint aut ad infrīgidandū mutabūt ipm̄ bꝫ illud. ¶ Et q̄titate qdem qm̄ si equalia fuerint fiet pulsus in magnitudine augmentatus et velocitatis maioris et spissitudinis pp augmentū virtutis et caloris et pmāebit h̄ mutatio aliq̄ diu. ¶ Et si plurime magnitudinis valde fuerint: erit pulsus diuersus absqꝫ ordine propter grauitatem nutrientis supra virtutem: qm̄ ex omni grauitate prouenit in pulsu diuersitas. ¶ Et quidā estimauit vt Archigenes φ eius velocitas erit tunc multo maior q̄ spissitudo. Et hec mutatio est perseuerans: qm̄ cū perseuerantie τ est fixa lꝫ sit multitudinis minoris huius tm̄ est diuersitas ordinata. Q̄ ō si pauce fuerit q̄titatis erit pulsus minoris diuersitatis τ magnitudinis τ velocitatis: neqꝫ eius mutatio diu perdurabit qm̄ materia pauca cito digerit̄. ¶ Amplius si virtus deficiat τ debilitetur ex multitudie aut paucitate quecūqꝫ fuerit. siles erunt pulsus in paruitate τ tarditate vsqꝫ in fine rei. Q̄ ō si natura fortis fuerit in digerendo τ conuertendo fiet pulsus temperatus. τ vinum etiam ꝓpter etatem hꝫ: τ est qm̄ ex multitudie ipsius lꝫ sit subtile ꝓueit diuersitas. Ex ipso tm̄ nō ꝓueit φ sit tm̄ q̄tū illud qō prouenit ex nutrientibus q̄ sibi similant̄. τ hoc qdem est pp raritatem substē ipsius τ subtilitatē eius τ lenitatem. ¶ Cum aūt vinū in actu est frm̄ prouenit ex eo φ prouenit ex alijs friis in minorando τ rarificando τ tardando velocitate sue penetrationis. Deinde cū in corpore calefit remouetur velociter qō ex eo ꝓuenit. ¶ Vinū preterea cū in corpus penetrauerit τ fuerit calm̄ non elongabit̄ multū a natura τ accit velox resolō. Q̄ ō si cum est frigidum penetrauerit fiet ex nocumento qō nō fit ex alijs friis rebus quoniā ille tardātur donec calefiant neqꝫ earum penetratio est ita velox vt istius. Istud enim velocius penetrat quāꝫ complexa-

tur calefactio: ⁊ eius quidem ipedimentū est
magnum ⁊ precipue in corporibus q̄ hō ripila
tiōi sūt a pta. Et neqꝫ est sicut ipedimētū calefa
ctionis ipsius cū ipsuz calidū penetrat qm̄ ei⁹
calefactio in pn°obuiatiōis nō puenit ad hoc
vt magnū faciat ipedimentū imo nā ei obuiat
cū ptiōe ⁊ distributione ⁊ resolutiōe. Frm̄ vō
est cū nām deficere facit ⁊ eius ꝟtutē extinguit
anq̄ȝ ad ptitionē ⁊ distributionē et resolutiōz
pueniat. Et hoc qd̄ puenit ex vino multitudi
ne sue q̄ntitatis et calefactione ipsius et fritate.
¶ Cū āt ipsum ꝯsideratū fuerit vnde fortitu-
dinē efficit alia hēbit iudicia cū ipsuz sua eēn⁹
fortes efficit sanos: ppea ꝙ velociter pbet aug
mētū i suba spūs. ¶ Sȝ lȝ calefactio et ifrātio
q̄ ex eo fiūt plima corpoꝝ: ipediātē tn̄ cū vna
q̄qꝫ eaꝝ cū aliq̄ ꝯuenit ꝯplōe et ē cū nō ꝯuēit.
¶ Est nāqꝫ cū res frē eos fortes reddūt q cō-
plōnē calam malā hnt. sicut dixit. G. ꝙ succus
grānatorum calefcōs sp fortes efficit: et idromel ifrā-
tos sp reddit vigorosos. Vinū pterea vnde est
calidū nā aut frm̄ nā est cū quosdā fortes facit
et quosdā debilitat. Nō tn̄ sermo nr̄ est nunc
de hoc imo in ꝟtute eius q̄ velociter ad spūs
ꝯuertit qm̄ hoc sp hēt psim eēntiā. Qd̄ si vnū
horū duoꝝ ipsum in aliquo corpe iuuerit aug
mētabit in faciēdo fortitudinē: et si ei ꝯtrariū ex
titerit minus fortitudinē faciet. Fm hoc igitur
ipsum pulsum ꝯuertet. Fm hoc qm̄ si fortitudi
nē faciēt i pulsu augmētabit fortitudinē ⁊ si ca
lefaciet in necītate efficiet augmētū et si ifrābit
minorabit necītatez. et fm plim infortitudine fa
cit augmentū nuīq̄ȝ āt in necītate efficit augmē
tū quū in velocitate addat. ¶ Aqua vō ppea
ꝙ nutrimētū penetrare facit vigorat et simili-
tudinē oppōnis vini opatur. Et qm̄ nō calefac:
imo ifridat nō tn̄ auget i necītate q̄ntū vinum.

¶ De eis que somnus et vigilie in pulsu ope
rantur. Cap. xij.

Pulsus qd̄ iudicia in somno diuersi
ficantur fm horā somni et fȝ dispō
nē digōis. Pulsus igit̄ in pn° som
ni est puus et debilis qm̄ motus ca
loris nālis tunc est ad ꝯstringendū. et submer-
gendū et nō ad dilatan̄. et manifestandū qm̄ ip
se in hora illa totus tendit ad occultū: ppea ꝙ
ipsum aīa mouet ad nutriēs digerēdū et ma-
turādū. supfluitates. et est sic supat⁹ et obsessus
pculdubio. Et pulsus ēt est maioris tarditatis
et raritatis: qm̄ lȝ in calore accidat augmentū
fm ꝯstrictionē et coadunationē: tn̄ priuatus
est augmēto qd̄ hȝ in hora vigiliaꝝ pp motum
calefaciētē. ¶ Et mot⁹ qd̄ plus ē ad iflāmari.
et inclinā. ad prē maliciei cōplōnis Sȝ ꝯstrictio
et coadūatio tēpate miores sūt iflammatōis et
minus exhibēt calorē ad estuatōz. Et tu qd̄ hoc
scies et hoc ꝙ anhelitus laxi. et ipsius estua-
tio multo maiores sunt anhelitu et estuatione
eius cuius calor est ꝯstrictus pp eām q̄ sillis est
sōno. v. g. submersi i aq̄ tēpate fritatis q fit exg
gestūs lȝ calor ꝯstringat ⁊ fugiat ex hoc nō tn̄
augmētū anhelitus eius pueniet ad id ad qd̄
puēiet labor ⁊ exercitiū q̄ sūt ei ppiq̄. ¶ Cūqꝫ
bn̄ ꝯsideraueris nō inuenies aliud qd̄ calorē ve
hementius icēdat q̄ȝ labor ⁊ motus. ¶ Et vigi
lie qd̄ calorē nō efficiūt motu corpis: ita vt cū
corpus q euerit nō sit ipse necīus: imo faciunt
calorē ppea ꝙ spūs ad exteriora mouet̄ ⁊ mo
tus eius ad ea est fm ꝯtinuitatē cū ista ē eius
q̄ntitas. ¶ Cū āt cibus digestus est in sōno re-
dit pulsus ⁊ fit fortior ppea ꝙ virtus augmē-
tū recipit a nutriēte ⁊ redit illud qd̄ ad pfūdū
descēderat ad regem̄. nutriēs ad exteriora ⁊ ad
suū pn̄m. Et pp hoc ēt magnificat̄ tūc pulsus
multū. ⁊ ppea ꝙ cōplōis calitas pp nutriens
auget̄ quēadmodū diximus ⁊ iusti ēt auget̄
lenitas p id qd̄ ad ipm ex nutrimēto penetrat.
verūtn̄ sua magnitudie nō auget velocitatē nȝ
spissitudinē: qm̄ hoc nō est illud qd̄ in necītate
pbet augmētū. ⁊ hoc ēt nō est phibēs restaura
ri ex eo qd̄ necīu ē magnitudie sola. ¶ Deinde
qm̄ cū dormiēte sōnus pseuerauerit fiet pulsus
debilis pp caloris inati ꝯstrictionē ⁊ ꝟtutis cō
pressionē sub supfluitatibus q̄ eiiande erāt fȝ
eiionis mōs q sūt in vigiliis ex qbus est exer
citiū ⁊ eiiones q̄ nō sentiūt̄. ¶ Cū āt sōnus in
pn° eiionē inuenerit ⁊ nec inuenit aliqd ad qd̄ di
gerēū. tēdat declinabit cōplōnē ad prē ifrāndi
pseuerabūt ergo puitas ⁊ tarditas ⁊ raritas i
pulsu ⁊ incessanter augmētabūt̄. ¶ Vigilie ēt
diuersa habēt iudicia: cum. n. dormiens euigi
labit nā sui declinabit pulsus ad magnitudinē
⁊ velocitatem ordinate. deinde ad suam natu
ralem redibit dispōnem: sed subita causa eui-
gilato accidit vt pulsus eius ilico cum a som-
no remouetur quiescat: qm̄ virtus coraz eo qd̄
subito euenit victa est. ⁊ deinde post hoc redi-
bit ad eam pulsus magnus velox spissus ⁊ di-
uersus ad tremorē. ⁊ qm̄ motus iste est similis
violento ideo non inflāmat etiaz ipsuz: et quo
niam virtus subito mouetur ad repellendum
naturaliter illud quod accidit: ergo motus ac
cidunt diuersi et tremu pulsus: sed tamen fm
hoc nō longo pseuerat tpe. imo ad eq̄litatē ci
to redit: quoniam lȝ eius causa sit quasi fortis
eius tamen durabilitas est pauca ⁊ cognitio
destructionis ipsius est velox.

¶ De iudiciis pulsus exercitii. Cap. xiij.

In pncipio qd̄ exercitii et dū ē tpa-
tus pulsus fit magnus et fortis: et
hoc qd̄ pp augmētū caloris inati: et
fortitudinem ipsius et fit ēt velox et
spissus valdē pp supfluā necītatē quā fac̄ mot⁹.
Qd̄ si pseuerauerit et fuerit plixū: aut lȝ fuerit
breue erit tn̄ fortissimū dstruet: qd̄ ex fortitu-
dine puenit et debilitabit̄ pulsus: et fiet pu⁹ pp

resolutionem caloris inati: sz ipse fiet velox & spissius pp duas res: quar vna est augmētū fortitudinis & nēcitatis: & alia est qm̄ virtus retrahitur ne magnitudini sufficiat: postea velocitas incessanter minuit̄ & spissitudo augmētatur fm̄ q̄titatē eius qd̄ ex virtute debilitat̄ deinde ad vltimū si exercitiū pduraverit & debilitaverit fiet plus formicās pp debilitatē & spissitudinē fortē. Postea si magis superfluum fuerit & ex ipso q̄si ad mortē pueniat̄ efficiet qd̄ oīa faciunt resolvētia & reducet pulsuz ad hoc vt sit vermiculosus. deinde faciet ipsum declinare ad raritatē & tarditatē cū debilitate & pvitate.

De iudicijs pulsuum balneator. Ca.xiiij.

Balneatio aut erit cū aq̄ calida aut cū frā. si āt fuerit cū aq̄ cal̄a in p̄n° puenīūt ex ea fortitudinis & nēcitatis iudicia. Cū multū resolverit debilitabit pulsū. G. q̄cq̄ dixit erit tūc pu° tard° & rar°. Dicem° ergo q̄ dbilitas qd̄ & pvitas pulsus pculdubio exiūt: sz aq̄ cal̄a cū i itio sb° corpis calefactionē efficiet calore accñtali fortasse nō durabit: sz ad suu nām q̄ est infridandi redidit & fortasse durabit & pmanebit. Qd̄ si accñtalis q̄litatis iudiciū sepaverit fiet pulsus velox & spissus. Et si supaverit qd̄ ex nā sui pvenit fiet tardus & rarus. Et si ei° calefactio accidentalis ad tantā virtutis resolutionē pvenerit vt sincopi fit ppinq̄ fiet ēt pulsus tardus & rarus. Sed balneationis cū aq̄ frā fcē frigiditas si penetraverit debilitabit pulsum & faciet pvū & efficiet raritatē & tarditatē: & si non penetraverit imo calorē coadunaverit augmētabit̄ fortitudo & creicet pax & minuet̄ velocitas & spissitudo. Ex aqs vo in thermis existentib° q̄ sunt exiccātes duritiē i pulsu augmētant & ex eius magnitudine minuunt sz calefacientes velocitatē in pulsu augmētāt: si āt virtutē resolverint erit qd̄ diximus.

De pulsu q mulieribus est proprius & est pulsus pregnantium. Cap.xv.

Nēcitas qd̄ in eis est multa pp cōitatem filij in attractione aeris. Ipse enim q̄si duab° attrahūt nēcitatib° & duabus aeris attractionibus. Sz virtus pculdubio nō augmētat̄: nz ēt minuit̄ nisi q̄ntū oz pp lassitudinē paucā q̄ pvenit ex pōdere pgnationis: pp hoc igit̄ indiciū virtutis medie & nēcitatis fortis vincit & augmētat̄ pulsus & fit velox & spissus.

De pulsus dolorum. Cap.xvi.

Dolor mutat pulsum aut pp fortitudinē sui. aut q2 est in mēbro pncipali. aut pp lōgā morā sui. Et dolor q3 cū in sui p̄n° fuerit faciet virtutē ebullire & movebit ipsam ad resistēdū & refrenādū & inflāmabit caliditatē. Fiet ergo pulsus magna & velox: & maioris spissitudinis: qm̄ fixio magnitudinē faciet & velocitatē. Cūq̄ dolor ad finē sue fortitudinis pvenerit: p illd̄ qd̄ diximus de modis pcedet minorādo: & redibit ab inferiora donec magnitudinē pdet: & velocitatē & vicē ear supplebūt spissitudo fortis & pvitas & formiclatō & vrmiclatō. & si augmētatus fuerit adducet ad raritatē & pditiōez.

De pulsu apostematū Cap.xvij.

Apostematū qd̄ alia sunt q̄ febres efficiūt: & hoc aut pp eor magnitudinē: aut pp nobilitatē mēbri i quo sunt. & pulsum in toto corpe mutāt sz mutationē febris ppriā. & nos ipsaz dicem° in loco suo. Et alia sunt q̄ febres nō faciunt & mutāt pulsum mēbri in quo sunt ppriū p eēntiā. & est ēt cū reliq corpis pulsū mutāt p accñs .s. nō pp hoc q̄ est apa. sed pp hoc q̄ dolorem efficit. Apa āt qd̄ pulsum mutat aut ipsum mutat per speciem sui aut per sui tempus: aut per q̄litatē suā: aut p mēbr in q̄ est. aut per accñs qd̄ seq̄t̄ ipsuz & cōitat̄. Qd̄ vo per sui spēm mutat est sicut apa calidū: ex quo p suā spēz pvenit vt mutet̄ pulsus ad friui & ad tremorez & horripilōz & velocitatē & spissitudinē nisi ei ɔtria sit cā hūectās q̄ pprietatē friui destruat & vice ipsius vndositatem supplere faciat. verūtñ tremor & velocitas & horripilō & spissitudo ipsuz sp ɔcōitat̄. & quēadm̄ cāp q̄dā sunt q̄ friui ppetatē phibēt similiter sunt q̄dā caruz q̄ friui ppetatē augmētāt & ipz appere faciūt & molle qd̄ apa pulsuz facit vndosum. & si fuerit valde friui ipsum efficiet tardū & rar durū vo apa ppetatē friui augmētat. In cratura āt cū fit collēō ipsa pulsuz ɔuertit de pprietate friui ad vndosi pprietatē pp hūiditatē & lenitatē q̄ ipaz sequūt̄: & pbet augmētū in diversitate pp suā gravitatē. velocitas āt & spissitudo allevat̄ pp caloris accñtal̄ gētē cā maturationis. Mutatio vo ipsius cā suor tpor est qm̄ dū calz apa exit in augmēto pprietas friui & q̄ cūq̄ diximus. sunt in augmēto & ei° duritia sp augmētat̄ pp extēsionē q̄ auget̄ & in tremore pp dolorē. Cūq̄ ad statū pvenerit oīa augmētat̄ accñtia pter illud qd̄ fortitudinē sequit ipsum nāq̄ debilitat̄ in pulsu & spissitudine & velocitate augmētū pbet dūi si plōgabit̄ velocitas destruet & redeūdo fiet formicās. Cū aūt minuet̄ & resolvet̄ aut apiet̄ fiet pulsus fortis ppea q̄ virtus exonerabit a pōdere & ɔcessabit ipsius tremor ppea q̄ dolor extēsius minuet̄. Scdz q̄titatē vo sui: qm̄ magnū facit vt sint iste dispōes maiores & magis augm̄tate. & pvū vt sint rariores pviores. Et fm̄ mēbr qm̄ ex mēbris nervosis pvenit augmentū in duritie pulsus & i ppetate q̄ hz friuus ipsi° & ex venosis qd̄ pvenit augmētū in magnitudine sua & vehemētia & diversitas multa & pcipue si q̄ in eis supantes fuerit arterie sicut i splene & pul

ipsius in grossitudine aut seuitate. ⁊ cum dicimus genus claritatis ⁊ turbulentie intelligimus q̄ penetratio visus in ea est facilis: aut nō est. ¶ Inter hoc āt genus ⁊ genus subē exit dr̄ia: qm̄ plerūqꝫ est subā grossā ⁊ clara sicut albumen oui ⁊ glutē piscuū liq̄tū ⁊ vitrꝫ liq̄tū ⁊ oleum ⁊ plerūqꝫ est res subtilis substantie turbida sicut aqua turbide que est magis tenuis q̄ꝫ albumen oui. ¶ Turbulentie autē causa est pmixtio paruū colores hn̄tiū ēxtneos fuscos aut alijs coloribus infectos qui ab aspiciente sensu nō sunt pcepti ⁊ phibent puritatē ⁊ nō p se pcipiunt. ¶ Inter eā v̄o ⁊ hypostasim exit differentia: quoniaꝫ visus plerūqꝫ cognoscit hypostasim. ⁊ inter ipsam ⁊ colorē existit differentia: quoniam color per totam hūoris substantiam pcedit cum maiori pmixtione.

¶ De significationibus coloris vrine. Cap. ij.

De coloribus vrie sunt gradus citrinitatis sicut palearis. Deiñ citrinus: post flau⁹: deiñ ruffus: postea carāgularis postea igneus q̄ picture croci assimilat̄: ⁊ ipse q̄d est vehemēter citrinus: postea croceus q̄ assilat̄ capillis zahafarani: ⁊ ipse q̄d est quē vocāt rubeum clarū. ¶ Oēs āt q̄ sunt post citrinū calitatē significant: sed tn̄ fm̄ suos diuersificant̄ gradus. ¶ Et est q̄d cū accīt pp vehemētiā motus ⁊ pp dolores ⁊ pp famē ⁊ pp aque abstinētiā. ¶ Post istos v̄o gradus pdcōs exūt gradus rubedinis sicut roseus rube⁹ obscur⁹: ⁊ rube⁹ puluerulēt⁹: ⁊ oēs q̄d sanguis dn̄iū significāt. ¶ Etiā oibus in q̄bus est color zabafarano amnēs est significatio dn̄ij cole rubee. ¶ Et i oibus q̄ puluerulentis attinent est significatio dn̄ij sanguinis. ⁊ igneus q̄d magis significat calorē q̄ꝫ rubeus ⁊ puluerulentus: sicut cola in se calidior est q̄ꝫ sanguis ⁊ color q̄d vrie in egritudinibus acutis incēdētibus trahit ad colorem zabafarani ⁊ igneitatē. Nō si ibi fuerit tenuitas aliq̄ꝫ maturatiōis significat dispōnem ⁊ q̄ iā incipit ⁊ si non appeat in subā. Si āt citrinitas fortior fiat ⁊ vsqꝫ ad igneitatis pueniat terminū ⁊ ad finem in ea significat q̄ calor incessant̄ pcessit: ⁊ iste q̄d est finis citrinitatis. ¶ Nō si in ipso claritas augmētet̄: calor iā ſꝫ diminutionē incedit. ¶ Et est pterea cū in egritudinibus acutis sanguineis vrina sicut ipse sanguis mingit̄ apriōe vene ibi non exn̄te ⁊ significat repleōnē supfluā que si paulatim mīgendo emittit̄ ⁊ est cū odore malo: est signo tumoris ⁊ timet̄ ex ea ne sanguis ad loca suffocantia fusus deriuet̄ ⁊ peior q̄d ea est cū est subtilis in colore suo ⁊ dispositione. Cū aūt ex ea multum mingitur est cū est signo bona in febribus acutis ⁊ cōmunis. qm̄ est cū est signo crisis ⁊ sanitatis nisi in principio subito attenuetur añq̄ꝫ sit bona crisis qm̄ tunc erit recidiuatōis signo: ⁊ similiter si tenuitas post crisim ordīata nō fuerit. ¶ In icterícia v̄o cū vrina adeo fuerit maioris rubedinis donec ad nigredinē trahat ⁊ pāñuꝫ taliter tīgat ne remoueri possit: ⁊ q̄ꝫto plus fuerit erit sanius: qm̄ cum vrina ipsa fuerit alba aut rubea pauce rubedinis icterícia in sua dispōne manēte timet̄ ex ea hydropisis. ¶ Fames q̄qꝫ est ex eis q̄ vrinam vehemēter tingunt ⁊ ipsaꝫ valde acuūt. ¶ Post h̄ v̄o sunt gradus viriditatis sicut vrina cuius color colori fisticorꝫ attinet. deiñ cuius color est silis colori eruginis eris: postea illa cuius est color similis colori ireos. deiñ cuius color similat̄ indico: postea que similis est succo porri. ¶ Fisticalis v̄o sig̃t frigiditatē ⁊ similiter oēs in q̄bus exit viriditas pter eam que erugini eris aut succo porri similat̄: ⁊ hec nāqꝫ vehemēs sig̃nt incēdiū. Uerūtñ succo porri similis sanior est ea que erugini eris similat̄. Et illa q̄d q̄ erugini eris similat̄ post laborē significat spasmū. Uiridis v̄o in pueris spasmū sig̃t. ¶ Que v̄o colorem ireos hꝫ frigiditatē vehemētē fm̄ plm̄ sig̃t ⁊ ante ipsam pcedit vrina viridis. ¶ Et q̄dam dixerūt: q̄ significat venenū in potu fuisse haustū: ⁊ si fuerit in ea hypostasis spes erit vite: ⁊ si nō: timet̄ ei. ¶ Erugini v̄o eris similis vehemēter sig̃t pditionē. ¶ Graduū aūt coloris nigri alius ē niger qui ad nigredinem tendit fm̄ viam coloris croci sicut est in icteritia ⁊ significat colere rubee spissitudinē ⁊ eius adustionem ⁊ colerā nigrā que accidit ex colera rubea ⁊ significat icteritiam. ¶ Et alius est qui ex fusco puenit ad nigredinem ⁊ significat coleram nigram. ¶ Et aliuꝫ niger qui puenit ex viriditate ⁊ colore indico simili ⁊ significat coleraꝫ nigram puram. ¶ Et ad summum quidem vrina nigra significat aut vehemens incendiū: aut forte frigus aut mortem aut caloris naturalis superationem: aut crisim ⁊ expulsionem nāe q̄ ipsa colere nigre expellit supfluitates. ¶ Qd autem ex incendio est cognoscitur: quoniam illic est fortis ardor ⁊ ante ipsam fuit vrina citrina vel rubea ⁊ hypostasis est diuulsa ⁊ inequalis ⁊ incontinua ⁊ non est vehementis nigredinis: immo trahit ad colorem croci ⁊ citrinitatem aut ad fuscitatem ⁊ si ad citrinitatem trahit significat multam icteritiam. Uerumtamen quod ex frigiditate fit cognoscitur vt ante ipsam habeatur vrina que ad viriditatem trahat aut liuiditatem: ⁊ est sedimen paucum iunctum ac si esset siccum ⁊ nigredo in ipsa est purior. ¶ Et est etiam cum inter duas complexiones differentia notatur: quoniam quando cum vrina nigra fortis odor fuerit: significabit caliditatem: ⁊ cum fuerit cuꝫ ea odoris priuatio: aut fortitudinis eius debilitas: significabitur frigiditatem. Cum cuꝫ nā valde fuerit superata odor non erit in vrina.

¶ Illud aūt q̄ ex casu caloris accidit inati cognoscit̄ ꝓpterea q̄ ipm̄ sequit̄ fortitudinis casus ꝛ eius dissolutio. ¶ Et illud quidem q̄ accidit ſm modū purgatiōis ꝛ crisis cognoscitur sicut qd̄ accit in fine quartanaꝝ: ꝛ cū sple nis egritudines resoluuntur ꝛ dolores dorsi ꝛ matricis ꝛ febres medice ꝛ nocumenta que ex menstruoꝝ accñt retentiōe ꝛ retentio eius qd̄ ex sanguine fluere solebat p annū: ꝛ precipue cum nā ꝛ ars in ꝓuocando iuuant sicut accit mulieribus quaꝝ mēstrua retinēt̄: ꝛ nō retinet nā sanguinis sup̄fluitatē ꝓpterea qd̄ añ ipsam ꝓcessit vrina indigesta aquosa: ꝛ propterea q̄ post ipsaȝ aduenit corpori alleuiatio ꝛ erit ipsius q̄ntitas maxima copiosa. ¶ Qd̄ si nō ita fuerit vrina nigra signum erit maluȝ ꝛ ꝑcipue in acutis egritudinibus ꝛ q̄toplus si eius q̄ntitas fuerit pauca: qm̄ ex sua paucitate est sciendum q̄ humorē iam destruxit adustio ꝛ q̄tomagis fuerit grossa erit deterius: ꝛ q̄tomagis fuerit tenuis erit minoris malitie. ¶ Et est qdem cuȝ accit vt vrina nigra aut rubea obscura mingat̄ pp vini potionem qd̄ huius h̄ȝ colorem cum nullo mō nā aliqd in eo opata fuerit ꝛ exierit ſm suam dispōnem: sed in hoc nō est timor. Et ē cuȝ bone crisis significatio exit ꝛ in acutis egritudinibus sicut si eger eam tenuem minxerit ꝛ fuerit in ea suspensio in ptibus diuersis: multotiens.n. sig̃t sonitum capitis ꝛ vigilias ꝛ surditatem ꝛ desipientiā ꝛ ꝑcipue si paulatim eam minxerit ꝛ in longo tpe fuerit suspensa ꝛ fuerit eius odor acutus ꝛ fuerit cum febribus: qm̄ tunc vehementem significabit capitis sonituȝ ꝛ desipientiā: sed quādo affuerit ibi isomnietas ꝛ surditas ꝛ desipiētia ꝛ sonitus capitis significabit sanguinis fluxū ex naribus. ¶ Et est ēt cū existit cā lapidis in rene. Ruffus inqt vrina nigra bona est i egritudinibus renuȝ ꝛ egritudinibus lapidis que ex humoribus ꝓueniunt grossis: ꝛ est significatio mortalis in egritudinibus acutis: dixit etiam q̄ vrina nigra est mala in egritudibus renū ꝛ vesice cū vehemens ardor ibi adest. cōsidera ergo alia sig̃. ¶ Urina nigra in senibus nō est bona pp illud qd̄ scies: nȝ vēit in eis nisi ex corruptōe mala. ¶ Et siſr i mulierib⁹ vrina nigra post laborē sig̃t spasmū. ¶ Ad sīmum ꝟo vrina nigra in ꝑncipio febriū est pniciosa ꝛ siſr in eaꝝ fine qñ non cū ea fuerit alleuiatio neq̄ significauerit crisim. ¶ Urina autē alba ſm duas intentiōes est scienda. Una earuȝ est cum ipsa est tenuis translucēs: qm̄ vulgus qd̄ translucens est albū vocat sicut est vitrū qd̄ est claꝝ ꝛ cristallum clarā vocat albam. Et altera est q̄ pro certo est alba cuius color est disgregatiuus visus sicut lac ꝛ pgamenū: ꝛ ista qdē nō translucet. vt visus in ipsa penetret. trāslucēs autem pro certo nō est nisi oium colorꝫ ꝓuatio.

¶ Album igitur ſm intentionem trāslucētis significat frigiditatem oino ꝛ est auferens digōnis fiduciaȝ. ꝛ si cū grossitudine fuerit significabit fla. ¶ Sed alba pro certo nō erit nisi cū grossitudine. ¶ Et eius qdem alia est cuius albedo est mucilaginosa ꝛ significat multitudineȝ flaīs ꝛ humoris crudi. Et alia est cuius albedo est vnctuosa ꝛ significat adipis liquefactionem. Et alia est eius albedo est siſis albule ꝛ significat flaīs liquefactionē q̄ accit aut accidet. Et alia est cuius albedo est siſis albedini q̄ est in fungo cū tenuitate ꝛ sanie ꝛ significat exitura vlcerosaȝ in instr̄is vrine. Et si absq̄ sanie fuerit erit pp supōneȝ materie multe crude nō mature. Et est cū est cū lapide vesice. ¶ Et est alia q̄ spermati siſatur q̄ est cū flaticoꝝ apatuȝ adest crisus ꝛ laxitas interioꝝ ꝛ egritudinum que ex flāte accñt vitreo. ¶ Cum vero vrina spermatis siſis exit ꝛ nō est ſm modū crisis ē pp apata flatica: imo cū in ꝑmis ꝓuenerit pronosticabit̄ apoplexiā aut paralysim. Et cū in oibus horis febris alba superuenerit vrina cito in quartanā ꝯuertet̄. ¶ Et plūbina qdem sine hypostasi est valde mala. Et lactea ēt in acutis egritudinibus est pniciosa. ¶ Albedo ꝑterea vrina in febribus acutis quocunq̄ mō fuerit post tincturā q̄ ꝓcessit significat q̄ colla rubea ad aliqd̄ mēbꝝ declinauit qd̄ apat̄ aut ad fluxum ventris ꝛ qd̄ magis significat q̄ declinauit ad caput. Et siſr cum vrina rubea est in febribus: deiñ subito fit alba significat desipientiam. Et cū vrina in sanitate pseuerauerit i colore albo significat ꝓuationem digōnis. ¶ Et albule siſis q̄ lacti siſatur acetoso in febribus acutis mortem significabit aut ptisim. ¶ Scito aūt q̄ pose est vt vrina sit alba ꝛ cōplo calia ꝛ colerica: aut vrina rubea ꝛ cōplo frā flatica. Colera.n. rubea cū deduiat a via vrine ꝛ non admiscet̄ vrine remanet vrina alba. Debes ergo vrinā albam ꝯsiderare qm̄ si fuerit eius humor multus ꝛ luminosus ꝛ ipsi⁹ sedimē multum ꝛ grossum ꝛ eius suba cum hoc trahit ad grossitudinem: debes scire q̄ albedo est ex fritate flaīs. ¶ Sed cū vrina nō fuerit luminosa clara neq̄ eius sedimen multū neq̄ puis ꝛ albedo ad fuscitatē traxerit scire debes q̄ colera rubea est occultata. ¶ Et si in egritudine acuta fuerit alba ꝛ fuerint in ea significatiōes salutis ex qbus nō timet̄ phrenesis ꝛ q̄ sunt sicut istȝ: debes scire q̄ colera rubea declinauit ad aluum cannalem ꝛ ad intestina: ꝛ accidet ei ꝯstrictio. ¶ Cā ꝟo ob quā vrina existit rubea in egritudinibus friis est vna haꝝ reꝝ: aut fortitudo doloris q colerā rubeaȝ resoluit sicut in colica accit frā: aut opilō q̄ facta fuit ex superationes flaīs in cānali q est inter fel ꝛ intestina quapp fel ad intestina nāliter nō descendit sicut solebat: imo vrine societaȝ est ei necessaria

cum qua

qua egrediatur: quēadmodum accidit in colica frā: aut pp debilitatē epatis ⁊ sue ꝟtutis defectū que inter aquositatē ⁊ sanguinē separationē facere non valet: sicut accidit in hydropisi frā ⁊ in egritudinibus debilitatis epatis: ꝺm plm qm̄ pp eas vrina est similis loture carnis recentis: aut pp ↄstrictionē quā opilatiões fecerunt: ⁊ mutat̄ color flauis in venis pp aliquā putrefactionē q̄ ei accit ⁊ eius qđ signū est aq̄sitas vrine: ⁊ eius sedimen ꝺm mōꝫ quē diuinus: ⁊ eius tinctura est tinctura debilis nō luminosa. Colere eni rubee tinctura est luminosa. Urinā q̄ꝫ multotiens in pncipio egritudinū erit alba: sꝫ postea fiet nigra ⁊ fetebit sicut accit in ictericia. Amplius vrina post cōctionē albescit: neq̄ꝫ sic cessat donec digō fieri incipiat. tūc enim incipit vrina ungi. Et pp hoc vrine vigilantiū sunt albe: ⁊ adiuuat ad hoc caloris innati resolō: sꝫ non luminose: imo attinent fuscitati pp pualōꝫ digōis. ¶ Tinctura rubea in egritu. acutis melior est q̄ꝫ alia aquosa: sꝫ rubea q̄ est sanguinea maioris ē̄ securitatis q̄ꝫ rubea colerica. ¶ Rubea quoq̄ꝫ colerica nō tātū est timoris cū colā gera mācet. Sꝫ si cursat mobilis magni est timoris. Amplius vrina rubea in egritudinibus renū est mala: qm̄ ꝺm plm calꝫ signat apa: ⁊ in doloribus capitis desipientiā portendit. ¶ Cūq̄ꝫ vria in egritu. acutis rubere ceperit ⁊ sic pmāserit ⁊ non iferius descēsuꝫ fecerit pditōis egri timorē affert ⁊ renū apa sigbit. Qđ si cū rubedine fuerit turbida ⁊ talr pmāserit apa in epe ⁊ caloris innati sigbit debilitatem. ¶ Amplius colorꝫ vrine sunt qdā cōpositi ex qbus est color q carnis recētis loture assilat̄ q ēt sanguini in aq̄ dissoluto similis existit. Et est ex debilitate epatis ⁊ qn̄q̄ꝫ ēt est ex multitudie sanguis. Uerūtn̄ sepius exit ex debilitate epis ex q̄ cūq̄ꝫ cōplōne supuenerit malitia vincentē quā digerēdi debilitas demōstrabit ⁊ ꝟtutis dissolutio. Qđ si ꝟtus fortis fuerit tūc nō erit nisi ex sanguinis multitudine ⁊ eius augmento vltra mensurā q̄ in ꝟtus disgregatiua penitus separe n̄ sufficit. ¶ Et ex eis ē ēt color oleaginus ⁊ est citrinitas cui admixta est ficilitas ⁊ colori olei similat̄ pp viscositatē. q̄ est in ipso ⁊ translucētiā cū nitore adipis ⁊ cū splēdore sube ad q̄ꝫdā spissitudinē trāhit. Et plib⁹ dispōnib⁹ sigt malū aut n̄ sigt bonū neq̄ꝫ maturatiōnē neq̄ꝫ melioratōꝫ: sꝫ fortasse raro māerū vnctuosaꝝ eūonē ꝺꝫ mōꝫ crisis sigt: ⁊ hoc qđ nō est nisi cū post ipsaꝫ aduēit reges. Que ꝟo ex ea est pniciosa est illa cuius vnctuositas est fetida: ⁊ ꝓprie illa ex q̄ pus mingit̄ q̄ꝫtitas. Cū ꝟo ei aliqd miscet̄ qđ est simile loture carnis recētis est deterior. Et hoc qđ plus ↄtigit in in hydropisi ⁊ ptisi ⁊ colica mala. ⁊ est cū oleagina post nigrā seqt̄ vrinā q̄ pcessit: ⁊ tūc qdē est signo bona. Malus autēꝫ quod vrina sigt oleagina est q̄ in die quarta indicat egꝝ in die septia moriturꝝ in egritudinibus vꝫ acutis. Ad sūmū ꝟo oleagine: vrine tres sūt spēs. Alia. n. ex ea est q̄ tota est adeps: ⁊ alia est cuius iferi⁹ est tm̄ adeps. ⁊ alia est cuius supius est adeps. Ex ea ēt est q̄ in suo colore tm̄ est oleagina sic est in ptisi ⁊ ꝓprie in sui pn°aut in sui suba tm̄ aut in eis vtrisq̄ꝫ quēadmodū est in egritudinibus renū ⁊ in pfectiōe ptisis ⁊ eius fine. ¶ Et ex eis est ēt carmuinus q malus est ⁊ pniciosus qm̄ vtriusq̄ꝫ colere sigt adustionē. ⁊ qn̄q̄ꝫ est color rubeus in quo currit nigredo ⁊ sigt febres cōpositas ⁊ febres q̄ ex grossis sunt supfluitatibus. Qui si clarior fuerit ⁊ nigredo ad ipsius sūmitatē declinauerit apa significabit lateris.

¶ De significationibus sube vrine in quātitate ipsi⁹ ⁊ in claritate sui aut turbulētia. Cap. iij.

Ubstantia vrine est aut tenuis aut grossa aut mediocris. ¶ Ualde ꝟo tenuis in oibus dispōnibus maturationis sigt pruatōꝫ aut in venis opilōeꝫ aut epis debilitatē ⁊ cānaliū vrine qui nō attrahūt nisi qđ tenue est aut attrahūt sꝫ ea nō eijciunt nisi qđ nā subtile exit aut multam aq̄ potatōꝫ aut vehemētis frigitatis cōplōnē cuꝫ siccitate. Et in acutis qdeꝫ egritudinibus sigt ꝟtutis degestiue debilitatē ⁊ maturatiōis priuationē. Et est ēt cū reliquaꝝ ꝟtutū tanta sigt debilitatē vt nullo⁹ i aq̄ opeit̄: imo quēadmodū ingredit̄ ita labit̄. Et vrina q̄ tenuis valdē ꝺm hūc mōꝫ deterior est in pueris q̄ꝫ in iuuenibus: qm̄ nālr puerorꝫ vrina spissior est vrina iuuenū iō q̄ sunt humidiores ⁊ q̄ eoꝝ corpa plus attrahūt hūiditates ppea q̄ mā supfluēs est eis necīa cā augmēti. Si ergo eoꝝ vrine i febribus acutis multū fiāt tenues: iā valde elōgati erūt a sua nāli dispōne. Et si hec in eis pseuerauerit non sigbit nisi pditionē: qm̄ cū pdurat sigt pditionē nisi bona sint aduūcta signa ⁊ ꝟtutis stabilitas: tunc enim cruditatē sigt q̄ accit ⁊ ꝓprie iferius sub pte epis. Et similiter si hec in sanis pmāserit ⁊ se nō ↄuerterit ab eis significabit apostema qđ accidet illic vbi dolorem sentiunt: ⁊ ꝺm plurimū accidet eis vt cum hoc in alchatim ⁊ in renibus dolores sentiant: ⁊ significat aptitudinem ad apa. Quod si dolor ⁊ grauitas vni mēbro ꝓprie non fuerint: immo sunt cōes sigbit bothor ⁊ variolas ⁊ apata q̄ corpori erunt cōia. Tenuitas quoq̄ꝫ vrine in crisi sine ordine recidinationem pronosticatur ¶ Urina autem multum spissa ꝺm plurimus significat maturationis priuationem ⁊ ꝺm minus humorum grosse substantie maturationē. Erit ergo in statu hūorosaꝝ febriū ⁊ in aptōe apatum. ⁊ plm qdem qđ in acutis sigt egritudinibus est malum. Uerūtn̄ tenuitatis durabilitas plus significat malum. Spissitudo nāq̄ꝫ quādam sigt digestionē que qđ sibe confert in

eo q digestionem significat: et q virtus expellendi hz potentiá est id in quo fiducia hr: et inquantú materiei significat corruptioné et eius multitudiné et maturationis phibitioné separá. ¶ ad fundum descédétus significat maluz. ¶ Quid át sit illud qd inter duas res supanvius est cognoscit ex eo q post eaz aduenit ex requie aut succedit ex debilitatis augmento. ¶ Et vrinarú qd spissarú in febribus sanior exit illa ó q multú subito euat. Illa vo q paulatim euat multoz humorú est significatiua et debilitatis vtutis et post illá qd q vilitatem afferat seqtur mediocris vrina simul cum requie. ¶ Cú aút tenuis vrina in acutis egritudinibus ad spissitudiné zuertit post: qz nó aduenit requies significat liqfactióem. Cúqz in sano vrina pseueraverit spissa et in pte capitis dolorem senserit et zquassationé indicabit ei febrem. ¶ Est tñ cú hoc est ex supflua expulsione aut aptione aut vlceribus in ptibus viaz vrine: nó aút subtilitas et spissitudo vtreqz maturatóis significat puatióem. nisi qz maturationé sube coitat mediocritas. Spisse ergo maturatio est vt digerendo ad tenuitaté mutet. Et tenuis maturatio est vt coquendo mutet ad spissitudinem. ¶ Amplius vrina spissa quéadmodú pus dixitmus quandoqz est clara translucés qñqz est turbida. Verúm inter spissam tráslucétem et tenué exit dña: qm spissa tráslucés cú motu inundat non fiunt ptes ipsius inundate multú puersimo magne in ea accidit vú et eius motus sunt tardi et cum spuma multarú ampullarú et ipsius ampulle nó cito rúpunt. Et q qd huiusmodi exit ex flate gñatur bene digesto aut colera vitellina si est in ea tictura ad citrinitaté trahens. Et si tictura nó est in ea significat flegmatis vitrei resolonem: et hoc qdé epilepticoz vrinis multum exit. ¶ In tenui aút in q multa exit tictura scit ticturaz nó eé pp digestioné. Alio qn digó in pmis non magis opat subam qz coloris pinitióem. ppa náqz digónis opó est subam efficere: deinde ipsam tingere. Et digó qd in suba melior est qz in colere. Et pp hoc cum vrina tenuis in acuta egritudine pseuerat significat maluz et q vtus digestiua est sopita. ¶ Cum aút vriná videris tenué in cuius partibus rubedinis et citrinitatis fuerit diuersitas laborem cognosces inflámantum. ¶ Et si tenuis fuerit fuerintqz in ea res q sunt sicut furfures egritudine in vesica non existéte signum erit hoc eé pp flegmatis adustionem. ¶ Spissa át vrina in febribus acutis ad summum multos significat humores et fortasse significat liqfactionem. ¶ Et ipsa quidez est que cum vs pmanet hora congelat et inspissat. ¶ Ad vltimum vo turbulentia vrine est pp terreitatem cum ventositate que aqsitati admiscet: ex istis náqz cum ad miscent puenit turbulentia et ex

ipsorum abinuicez separatione puenit claritas. Amplius tres óbes attédere dispóes. Est náqz cú tenuis mingit et deinde inspissat q sigt q nã laborat in maturando: sed nondúm mã ei vndiqz obediuit et est patiés: et fortasse est cú mébroz sigt liqfactióem. Aut mingit spissa et postea clarificat et separat ab ea grossum subtus stás et significat q nã iá separauit mãm et ipsam maturauit. Et qsto maior fuerit claritas et maior descésus inferius et citius sigbit maturatiónem. Aut est dispó mes inter pmam et alteraz ex q cú pdurauerit et nã fuerit fortis et vtus fixa scies q tñc ad maturationem peruenies integrá. Si vo vtus fixa non fuerit erit timendum et ne pditus pueniat maturatióem. Cú át pdurauerit et timorosa sigó nó affuerit sigbit capitis doloré: qm sigbit ebullióm et vétositates: vaporosas. Illa vo q ex tenuitate ad turbulentiá puenit et sic pcedit melior illa est q in turbulentia pmáet sm plimas horas. Vrina qz multotiés fit spissa et est hoc pp casum vtutis et non pp nãe expulsioné. ¶ Sed vrina q aqsa migit et aqsa remanet signú est puatóis maturatóis penitus. ¶ Et vrina spissa laudabilior est q ad exeúduz est facilis et multe sepatóis simul. Ex huiusmodi náqz sanat paralysis et qd est ei simile. Cú vrina grossa mingit et deinde pcedendo sm ordiné attenuat si multa est zueniens exit: Et cú ipsa post spissam et turbidá: et paucá. seqtur est signú bonú. et hoc qd est cú spissa q turbuléta est apit q mingit paulatim et subito inde multa facile migit vrina: cú hac enim multotiens resoluit egritudo siue ipsa sit vna febrium acutarum siue sit vna aliarú egritudinú ex repletione pueniétium siue sit repletio ex qua nondú manifesta accidit egritudo. et iste qd vrine modus est extñeus. ¶ Qñ cum vrina nãlis coloris supfluam est spissitudo pleriqz sigt bonitatem expulsionis multarum materierum cui exeúdi associat facilitas: et pleriqz significat pditionem gpea q humorú significat multitudinem et vtutis debilitatem et hoc quidem demonstrat egrediendi difficultas et paucitas eius quod egreditur. ¶ Vrina quidem spissa bona est que est crisis egritudinis splenis et febrium permixtaruz in qua non expectat equalitas: quoniam natura in expellendo impedit. ¶ Vrina ad vltimuz turbulenta significat humorum multitudinem et naturam ab eis occupatam in maturando eos. ¶ Vrina spissa in qua sediméntum existit arenosum significat lapidez. ¶ Vrina spissa que apostematum significat apertionem cognoscitur ex eo quod ei admiscetur et ex eo q precessit. Ex eo enim quod admiscetur sicut pure quod malus odor demonstrat: et ex eis tribus que cum ea separantur sicut petala alba et rubea aut sicut furfur aut alia ab istis ex eis per que cognoscitur. Ex eo qd qz

precessit qm̄ ibi prius fuit significatio apatie aut vlceris in vesica aut rene aut epe aut in partibus pectoris: τ sigt̄ hec apatio apertionē si ante ipsaȝ vrina fuit silis loture carnis recentis: qđ est ex gibbositate epis. Et si egestio talis fuit: apatio qđ est in eius cócauitate: τ si anhelitus coangustatio pcessit τ tussis sicca τ dolor i mēbris pectoris pungitiuus: tunc apa qđ est aptum est lateris τ exiunt a parte arterie maioris τ si in pure illo est maturatio conueniens est. Et est cum sanus cōsuetus qui exercitium relinquit mingit vrinam sicut pus τ virtus tenue q̄ ipsius purgatur corpus τ eius aufert laxitas quā exercitij dimissione consecutus est. Et est etiam cū in epe aut in eo qđ est coram ipso fuerunt opilationes τ plerūqȝ ɔtingit vt cap aper tione sit vrina spissa ppterea q cap egredietur materia. τ hic talis spissitudo nō est pus. Sed in ipsa q̄ est post apatis apertionē ē pus. ℭ Et cum hic vrina fuerit cum spissitudine τ ad nigredinem traxerit τ cū ea fuerit in latere sinistro dolor erit tunc ex parte splenis. Et ƀ hāc considerationē si supra femur fuerit aut in siniitate ventris erit tunc ex parte stō̄i. Hoc tñ sepius est ex pte epis τ cānaliuȝ vrine. ℭ Urina turbulenta multotiens sigt̄ casum virtutis. Cūqȝ virtus ceciderit fritas supabit que erit sicut illa q̄ exterius infrāt. ℭ Urina turbulenta que malo vio silatur aut aq̄ ciceris est vrina pregnantiū: aut hñtium apata casa longi tpis in interioribus. ℭ Urina q̄ vrinis asinoȝ aut aialium assilatur τ est quasi mulachlach ppea q ex multū turbida corruptionē humoȝ corporis sigt̄. qđ tñ magis sigt̄ est fla crudū i qua aliqua calitas operata fuit τ ipm cum grossa ventositate ebulire fecit: τ pp hoc plerūqȝ sigt̄ capitis dolorē venturū: aut alabachal τ cū pseuerat sigt̄ lithargiā. ℭ Uria q̄ colori alicuius mēbri silatur cum pdurat egritudinem in illo mēbro sigt̄: τ qdā dixerunt qm̄ cū in inferiori parte vrine fuerit aliquid qđ pulueri sit sile aut fumo plongabit egritudo τ si in tota perdurat egritudine pnosticat mortem aut fla crudum qđ a pure discernit fetore. ℭ Urina hñs pres diuersas sigt̄ q q̄to plus pres i ipsa fuerit maiores tanto plus nāe opō est studiosior τ natura plus potens τ pori plus apti. ℭ Urina in qua videntur quasi fila adinuicē mixta significat q fuit mictio postq̄ coitus fuit completus.

ℭ De significatiōibus odoris vrine. Ca. iiij.

Dixerūt qdā se nūq̄ vidisse egri cuius vrine odor sit sicut odor vrie sani. ℭ Et nos qđ dicem⁹ q cū vrina nullo⁹ odorē hȝ cōplōnis fritatem sigt̄ τ supfluā cruditatē: τ plerūqȝ ēt sigt̄ i acutis egritudibus mortē nāe. Cū aūt odorē habuerit feudū τ maturatiōis sigt̄ ōes i ea fuerit erit ipsius cū scabies aut vlcera in instris vrie q̄ suis cognoscuntur signis. Uō si maturatio nō affuerit posse erit vt sit ex hoc: τ posse vt sit ex putrefactiōe. ℭ Cūqȝ hec in febribus fuerit acutis τ nō fuerit cā mēbroȝ vrine erit signū malum τ cū ad acredinē traxerit significabit putrefactionē q̄ est in humoribus frām hñtibus subam q̄s calor supabit ex̄neus τ sigbit mortē caloris nālis τ dñium fritatis in nā cū calore ex̄neo. ℭ Odor vō q ad dulcedinē trahit sanguis sigt̄ dñiuȝ. τ q̄ multū est fetida ē colica. τ fetida ad acredinē trahēs est melica. ℭ Cūqȝ vrina fetidi odoris i sanis pseuerauerit sigbit febres q̄ ex putrefactiōe accīūt aut minoratiōe ex putrefactiōis q̄ in ipsis est retenta. τ hoc qdeȝ demrābit si ilico alleuiatiōȝ hūerit. ℭ In acutis egritudinibus cum fetor vrinā cōitabit τ postea ab ea remouebit fuerit que ablatio hec subito τ post ipsam nō ɔsecuta fuerit reges significatio erit casus virtutis.

ℭ De significationibus vrine ex spuma sumptis. Cap. v.

Spuma accit ex hūiditate τ vētositate pıecta in vrinale cū pıectione vrine. ℭ Uentositas vō cū vrina egrediēs auxiliū pculdubio pbet in suba vrine τ pcipue cū vētositas in corpore supauerit: quēadmodū in vrina accit opilōes hñtium in q̄ multe sunt ampulle. ℭ Et spume qdem q̄nqȝ cū suo significat colore sicut significat sua nigredie τ ruffedie in ictericia. ℭ Et est cū puitate sui τ magnitudine significat: qm̄ ipsi⁹ magnitudo significat viscositatē. Sui vō multitudine τ paucitate: qm̄ ipsius multitudo significat viscositatē τ multā ventositatē. ℭ Et ipsa qđ significat p rupturā suaȝ ampullaȝ cito factā aut tarde. qm̄ ruptura ampullaȝ tarda sigt̄ viscositatē. Et pus qđ ampulle remanētes in egritudinibus renū significāt vētositates τ viscositatem. ℭ Ad sūmum vō humor viscosus in egritudinibus renū est malus τ significat humores malos τ fritatē τ illud sigt̄ granula que noiauimus.

ℭ De significationibus specieȝ hypostasis. Cap. vi.

A primis dicemus q̄ medicoȝ ɔuenientia in vsu nois hypostasis τ sedimīnis iam recessit a via cognita. ℭ Dicit. n. hypostasim aut sedimē nō illud tantum q inferius descēdit. sed oēm subaȝ q̄ spissioris exit essentie q̄ aq̄sitas τ ē ab ea diuisa siue sit suspēsa siue sit supra. ℭ Dicemus igit̄ q hypostasis multis cognoscitur modis. s. ex suba sui τ q̄ntitate τ qualitate τ situ suaȝ priū τ loco sui τ tpe τ q̄litate sue pmixtionis. ℭ Significatio vō ei⁹ ex suba sui ē qm̄ hypostasis aūt erit nālis laudabilis demrāns digōnem τ maturationē nāleȝ. τ hec erit alba τ descendēs inferi⁹ τ eius pres ɔtinue: τ siles τ equales τ oportebit vt sit rotundā hñs figuram equalis subtilis silis hypostasi aq̄ rosacee.

& proportio sue significationis sup maturationē maē in toto corpe est sicut proportio significationis maē puris alibi lēis filis tenuis sup maturationē apatis: sed pus est spissum & hoc ē subtile. ¶ Et hypostasis qȝ & sediminis significatões sunt bone lȝ tinctura deficiat & eq̄litas. Uerum eq̄litas apud antiq̄s meliorē tinctura equalis. nāqȝ q̄ nō tm̄ est alba: sed rubea ē melior alba q̄ est aspa. ¶ Amplius plurime hypostases fm colorē vrine existūt: sed ex eis q̄ diuersificant alba est melior post illā rubea & post ipsā citrina & post eam illa q̄ est vt arsenicū & malitia qȝ a lentinosa icipit. ¶ Tu aūt nō attēdas illud qȝ aliq̄ dicūt: nā albedo erit qñ nō pp maturationem: & eq̄litas nō est nisi pp maturationē: & ɔ albedis est q̄ est pp vehementē vētositatis cōmixtionē. ¶ Male aūt hypostasis incōtinuitas melior est q̄ ipsi9 ɔtinuitas. & hypostasis qȝ mala est quā eiicio scies. ¶ Bona aūt hypostasis de q̄ loqmur puri assimilaf & flati crudo cū tenuia fuerint. Uerū pus ab ea differt p fetorem. & fla crudū sepaf ab ea ɔculcatiōe & maius parui. Et ipsa ab vtrisqȝ differt subtilitate & lenitate. ¶ Et hec qȝ hypostasis non q̄ritur nisi in egritudinibus: qm̄ in sanitate nō reqrif: & illud est qm̄ nō dubitaf qn in corpore egri male retente sint maē in venis ipsius q̄ nisi mutarent portēdūt corruptiōē. In vēis aūt sani nō semp opȝ eē humorē q sit expellēdus: sed si ē melius est q hoc significēt ex eis supfluitates q̄ in eis supfluunt ex cibo a digōne puate. deinū supfluit supfluitas q̄ in vrina fit hypostasis siue matura siue nō matura. ¶ Et in macilentis q̄dem est sedimē paucū qȝ descendit fm sanitatis dispōnē & pprie q exercitio vtunf & artibus se exercent laboriosis: & nō multiplicatur huiōi hypostasis nisi in corporibus pinguium ociose viuentiū. & pp hoc ēt in vris egrorȝ macrorȝ nō est expectāda hypostasis tm̄ q̄tum in vrinis egrorȝ pinguiū: qm̄ corȝ egritudo multotiens recedit: ita q nil descēdit: & multotiēs hypostasis in corȝ vrinis nō puenit ad hoc vt descendat sed tm̄ plerūqȝ est modicū eius i eis natans aut pendens. ¶ Et in nullis qdē vrinis hypostasis ilico cū mingif descēdit nisi i eis q̄ valde mature sunt: imo in eis parȝ expectādū est. Et plures ex hypostasis coloribus sunt fm plm̄ fm colorē vrine: sed melior ex eis q̄ diuersificanf est alba post quā est rubea deiñ citrina. ¶ Nō nālis vero hypostasis alia est silis rasure intestinorȝ corticalis q̄ ē furfurea aut herbina aut silagenea aut silis arsenico rubeo: aut ei qȝ ē valde citrinū: alia ē carnosa: alia est adipina: & alia est saniosa & alia est mucilaginosa: & alia est que est similis frustulis fermenti in aq̄ solutis: & alia est sanguinea sanguisugalis: alia capillaris. & alia est arenalis granosa: & alia est cutericia. ¶ Similis vero rasure intestinorū corticalis: alia est petaloides idest lāminarum paruarum rubearȝ aut albarum que significat scōm plm q separate fuerunt ex membris que sunt propinqua mēbris a quibus diuidunf vrine & albe significant q sunt ex vesica pp ter vlcera que sunt in eam aut scabiē aut corrosiones. ¶ Rubee aūt carnose significant q sunt ex rene. ¶ Et ex petaloidibus qȝ sunt que sunt coloris fusci: & obscuri: aut squāmis piscium similes: & hec est vehementer mala in oībus speciebus hypostasis quas noiauimus deterior significat petalois membrorȝ radicalium rasurā. verum duo prima ipsius genera nullo modo impediunt: imo plerūqȝ vesicam mundando sanant. ¶ Et dixerunt quidam cuidam hōi se in potu tribuisse cantarides qui cortices albos quasi venosos minxit qui cum in aquositate fricabantur resoluebantur & tingebatur tinctura rubea qui factus est sanus & vixit. ¶ Et ex ea quidem que est sicut rasura intestinorum est q̄dam que est minoris latitudinis q̄ due predicte & spissioris substātie: que si rubea fuerit vocatur herbina: & si rubea nō fuerit vocaf furfurea: & herbine q̄dē si fuerint rubee partes plerūqȝ sunt partes epatis aduste. & plerūqȝ ē sanguis in eo adustus: & plerūqȝ est etiam ex rene. Sed que est ex rene est maioris continuitatis carnosa: alie vero due plus similanf ei que nō est carnosa: & fracturas est magis recipiens. & cū vehementer trahit ad citrinitatē est ex rene procul dubio: qm̄ illa que est ex epe ad rubedinem trahit fuscam: & q̄nqȝ associaf ei in hoc illa que est ex rene. ¶ Furfurea vero hypostasis q̄nqȝ est ex scabie vesice: & q̄nqȝ est ex liquefactione mēbrorȝ: & differentia inter eas est q cū illic in radice mēbri fuerit pruritus & fetor erit ex vesica & pp̄ie cū pus prius mictū fuerit: & precipue cū alie significationes vrine demonstrauerint maturationē & fuerit vene superioris sane complexionis & nō fuerit in eis macula: imo in vesica. Sed si cum inflāmatione fuerit & virtutis debilitate: & mēbrorȝ mingendi icolumitate & color fuscitati attinuerit: erit tunc ex liquefactione humoris. ¶ Ex crinoidij vero plurimū est ex adustione sanguinis que ad rubedinem trahit. Et multotiens est ex liquefactione membrorum & eorum rasura si albedini attinet. Et q̄nqȝ est etiam ex vesica scabiosa fm minus. ¶ Et tibi quidem possibile est vt modum differētie inter eas intelligas per illud q iam sciuisti. Si aūt nigredini attinet ex sanguinis adustione & proprie in splene. ¶ Omnes preterea petaloides hypostases q̄ non sunt ex eā que fit in vesica & rene & canalibus vrine in egritudinibus acutis malum portendunt perniciosum. Et tu quidem iam sciuisti ex hac summa carnose dispōnem & q plurimū eius est ex rene: & q̄nqȝ ipsa nō est ex rene. Nam ex rene

non est nisi cum caro est fine carnositatis ⁊ nō
est in corpore liq̄factio: ⁊ vrina quidē matura
venarum significat sanitatem: qm̄ renum egri
tudines maturationem non prohibent vrine:
q2 ipsa supra ipsos existit. ¶ Hypostasis vero
adipina adipis ⁊ pinguedinis ⁊ etiam carnis
significat liquefactionē: ⁊ earum peior est que
auri aque simulat. Duo aūt ipsius principia co
gnoscuntur ex paucitate ⁊ multitudine ⁊ cō/
mixtione ⁊ separatione: qm̄ cum est multa ⁊
separata existimatur φ sit ex parte renis ⁊ pro
pter liquefactionem sue adipis: ⁊ si est minus
⁊ maioris cōmixtionis est ex loco magis remo
to. ¶ Et est cum in vrina frustrum album gra
nati grano simile visum fuerit: ⁊ erit ex adi/
pe renis. ¶ Saniosa vero vlcus significat qđ
apertum fuit ⁊ proprie in mēbro mingendi: ⁊
precipue si ibi fuerit sedimē laudatum ad fun/
dum descendens. ¶ Et mucilaginosa quidē
significat humorem spissum crudum aut φ est
in corpore multus: aut ex instrīs vrine egredi
ens: aut crisim aperitionis vene sciatice: aut do/
loris iuncturarum. Et hoc quidem cognoscit̄
ex alleuiatione que post ipsam sequit̄. Pleruē/
q̄ .n. subtiliatur ⁊ attenuatur ⁊ putatur hypo/
stasis laudabilis. Quapropter in acutis egritu
dinibus non est confidendum in eo φ apparet
s̄m similitudinem laudabilis hypostasis cum
nondum fuerit maturationis hora nec presen
tes fuerint eius significationes: ⁊ etiam est eiꝫ
vehementem complexionis renis frigiditatē
significant. ¶ Inter saniosam vero ⁊ crudam
existit differentia: qm̄ saniosa existit cum feto/
re ⁊ precedunt ipsam significationes apostema
tis ⁊ eius partes faciles sunt ad coniungendū
⁊ separandum. ⁊ quedā ex ea est que cū aquo
sitate vehementer miscet̄: ⁊ quedam ex ea q̄ se
parat̄: sed cruda est ⁊ turbida ⁊ spissa ⁊ nō faci
le coniunguntur nec facile separatur. ¶ Et vrina
quidem in qua plurima mucillaginosa hypo/
stasis apparet qm̄ est exuberans cum in fine po
dagre apparet ⁊ dolorum articulorum signifi/
cat bonum. ¶ Capillaris aūt est propterea φ
humor occultus consolidat̄ ex calore ipsum
agente que qn̄q3 ē alba qn̄q3 ē rubea ⁊ eius cō
solidatio est in rene: ⁊ ferunt qdā φ in eius lon
gitudine plerumq3 palmi mensura inuenitur.
¶ Que aūt fermētū infusi frustulis similis exi
stit debilitatem significat stōi ⁊ intestinorū ⁊ di
gerendi malitiā in ipsis. ⁊ est plerūq3 cū eius cō
medere lac ⁊ caseum. ¶ Arenosa vō semper
significat lapidem qui consolidatur aut cōsoli
dando pcedit aut qui resoluit̄: ⁊ que quidem
est ex eis rubea est ex rene: ⁊ qm̄ nō est rubea ē
ex vesica. Plurimū aūt que cinerina est fleg/
ma significat aut pus cū propter longam mo
ram accidit coloris mutatio: ⁊ sectio partium
⁊ est qn̄q3 propter adustionem que ei accidit/

¶ Sanguisugalis vero hypostasis si vehemē
ter est mixta epatis debilitatem significat. ⁊ si
minus hac significat vulnus in canalibus vri/
ne ⁊ continuitatis solutionē in ipsis. Et si fue/
rit separata plurimū eius erit i vesica ⁊ in virga
⁊ nos quidem perscrutabimur hoc in particu
laribus egritudinibus in caplo de mictu san/
guinis. Et si in vrina fuerint sicut sanguisuge
rubee infirmis splenem habente resoluet̄ splen
ipsius. ¶ Scito autem in egritudinibus vesi/
ce non multus egreditur sanguis: quoniam
eius vene mixte sunt in ipsius corpore calcate
⁊ anguste ⁊ pauce. ¶ Hypostasis vero signifi/
catio ex q̄titate ipsius sumpta multitudine q
dem sui ⁊ paucitate declarat cause ipsam effi/
cientis multitudinem: aut eius paucitatē. Et
ex q̄titate quidem sui in magnitudine: aut par
uitate sui est quemadmodum diximus in hy/
postasi mucillaginosa. ¶ Eius autem significa
tio ex qualitate sui est ex colore quidem ipsius
quoniam que ex ea nigra est significat malum
s̄m diuisiōes quas nominauimus. Que tamē
ex ea sanior est illa ē cuius hypostasis est nigra
⁊ aquositas non est nigra. ⁊ rubea quidem san/
guinis significat proprietatē ⁊ fastidium: ⁊ ci/
trina quidem significat calorem fortem ⁊ egri/
tudinem insidiosam. ¶ Et ex ea quidem que
alba est quedam est bona sicut diximus: ⁊ que
dam est mala sicut mucilliaginosa aut saniosa:
aut spumosa maturationi contraria. Viridis
quoq3 semita est ad nigrā. Ex odore vero eius
est quemadmodum diximus in his que p̄mis/
sa sunt. ¶ Ex ipsius vero situ ⁊ ex leuitate qui
dem sui ⁊ diuulsione: quoniam leuitas ⁊ equa/
litas in hypostasi laudata est melior: ⁊ in non
laudata est deterior. Sz diuulsio significat vē/
tositates ⁊ digerendi debilitatem. ¶ Eius au
tem significatio ex loco sui est: quoniaꝫ aut est
natans ⁊ vocatur nubes: aut pendens. ⁊ h̄ qui
dem est in medio stans que est maioris matu/
rationis quam prima. Et ex pendente illa me
lior est cuius ruge ⁊ fimbrie ad inferiora decli/
nant: aut ad fundum descendens que est melio
ris maturationis. hoc quidem est de hypostasi
laudata. ¶ Non laudata vero que leuior est
melior existit sicut nigra: ⁊ hoc in febribus acu
tis ⁊ similiter si humor ē flegmaticus: aut me
lancolicus: quoniaꝫ ea que est vt nubes melior
est ea que inferius descendit. significat.n. eius
subtilitatem nisi causa natationis fuerit multa
ventositas. Et si non fuerit ita natans est me/
lior q̄3 pendens: ⁊ inferius descendens est de/
terior. Et causa quidem natanti superius ē ca
liditas cum qua est acuitas ⁊ ventositas hypo
stasis autem diuulsa in grossa superius natat ⁊
proprie cum sit leuis ⁊ in tenui descendit infe/
rius: ⁊ proprie cum sit grauis. Cūq3 in princi
pio egritudinis appet pendens ⁊ natās postea

perseuerat: significat q crisis cum exitura veniet. ¶ Macilentorum vero egritudo plerunque remouetur sedimine bono natante aut pendente quemadmodum diximus in precedentibus. ¶ Et cum inter nephilim ⁊ enoremia ⁊ hypostasim fuerit aliquid simile tele aranee aut densitas erit signum malum. Et multotiens quidem natans sedimen non bonum apparet ex quo prouenit terror. Sed illud erit principium maturationis ⁊ permutatio ad bonitatem postea pendebit: deinde descendet. ⁊ erit signum non malum. ¶ Quod si post tempus male prouenerint hypostases timor quem in prima habebamus fiet necessarius. ¶ Significatio vero hypostasis ex suo tempore est quoniam si velociter postquam mingitur descendit est significatio bona secundum maturitatem: ⁊ cum tarde est signum priuationis maturationis secundum quantitatem sue dispositionis. ¶ Significatio autem forme est mixtionis ipsius est sicut diximus cum de miseria sanguinis ⁊ adipis mentionem fecimus.

¶ De significationibus multitudinis vrine ⁊ paucitatis ipsius. Cap. vij.

V Rina que pauce existit quantitatis virtutis significat debilitatem. ⁊ illa que est minus eo quod bibitur resolutionem significat multam: ⁊ ventrem habere ⁊ aptitudinem ad hypostasim. ¶ Illa vero que est multe quantitatis quoque significat liquefactionem ⁊ superfluitatum liquefactarum in corpore in vrina euacuationem ⁊ nos quidem differentiam inter eas cognoscere possumus secundum virtutis dispositionem. ¶ Urina mali coloris malum significans quanto plurima fuerit tanto erit magis salutis nuncia: ⁊ cum intersecta fuerit plus malitiam significabit sicut nigra ⁊ grossa. ¶ Urina diuersarum dispositionum que quandoque mingitur multa quandoque pauca ⁊ quandoque retinetur est significatio pugne ⁊ laboris nature: ⁊ est significatio mala. ¶ Urine multitudo in acutis egritudinibus. cum non post ipsam aduenit requies est significatio ethice ⁊ spasmi ex inflammatione ⁊ similiter sudor. ¶ Urina que in acutis egritudinibus guttatim inuoluntarie mingitur significat in cerebro nocumentum quod neruis accidit ⁊ musculis. Et si febris quieta fuerit ⁊ signa affuerint salutis pronosticat sanguinis exitum ex naribus. Sed prima desipientiam pronosticatur ⁊ corruptionem. ¶ Cum autem sani vrina minuitur ⁊ perseuerat hoc tempore ⁊ sentit grauitatem ⁊ dolorem in renibus significat durum apostema in partibus renum: ⁊ cum in egritudine colerica multiplicatur plerunque protendit prosperum euentum ⁊ proprie cum est alba ad egrediendum facilis.

¶ Sermo de vrina sana optima. C. viij.

H Ec est mediocris substantie ⁊ subtilis tincture ad citrinum trahens: ⁊ hypostasis si ibi fuerit bona ex albedine ⁊ lenitate ⁊ equalitate ⁊ figure rotunde ⁊ odoris temperati: neque fetida: neque extincta: quidam autem dixerunt quod cum huiusmodi vrina subito in egritudine que est in vltimo acuitatis visa fuerit: sanitas die sequenti aderit.

¶ De vrinis etatum. Cap. ix.

I Nfantium vrine ad lactis proprietatem trahunt ex parte nutrimenti eorum propter humiditatem complexionis ipsorum ⁊ tunc declinant magis ad albedinem. Puerorum autem vrine sunt spissiores ⁊ grossiores vrinis iuuenum ⁊ turbidiores: ⁊ nos nominauimus hoc ante. ¶ Iuuenum vero vrine ad ignis formam trahunt ⁊ ad substantie mediocritatem. ⁊ vrine senum ad albedinem ⁊ subtilitatem: est tamen cum sunt grosse secundum superfluitates in eis existentes quarum euacuatio multiplicatur. ¶ Decrepitorum vero vrine maioris sunt albedinis ⁊ tenuitatis. est tamen cum predicta grossities eis accidit sed raro cum vrina vehementer fuerit grossa apertum erunt vt lapis eis accidat.

¶ De vrinis virorum ⁊ mulierum. Cap. x.

M Ulierum vrine semper sunt maioris grossitiei ⁊ albedinis ⁊ minoris pulchritudinis quam virorum vrine. ¶ Et hoc quidem est propter debilitatem digestiue earum: ⁊ propter superfluitatum ipsarum multitudinem: ⁊ propter amplitudinem canalium: vnde egrediuntur ea que ab eis exeunt: ⁊ propter illud quod ex earum resoluitur matricibus ⁊ ad vrine initium tendit. ¶ Masculorum vero vrinas cum mouentur turbantur ⁊ declinat earum turbatio ad superiora: ⁊ est cum secundum plurimum turbidantur. ¶ Sed mulierum vrine fere turbidantur ex motione propter paucam separationem sui: ⁊ habent secundum plurimum supra summitatem suam spumam rotundam ⁊ si turbide fuerint earum turbatio pauca erit. ¶ In vrinis virorum illico cum mulieribus commiscentur sunt fila adinuicem texta. ¶ Urine pregnantium sunt clare ⁊ supra earum superficiem est nebula ⁊ quandoque trahunt ad colorem aque cicerum: aut aque pedum in qua coquuntur pedes animalium ⁊ in ipsa est iritus. Et supra summitatem earum est nebula: sed quocunque modo fuerit in medio videbitur sicut cottum carminatum: ⁊ est cum in eis sunt velut grana que ascendunt ⁊ descendunt. ¶ Cumque vinus manifestior fuerit: erit impregnationis principium: ⁊ cum loco ipsius fuerit rubedo erit in fine impregnationis tempore partus si tribuantur cum mouentur. ¶ Parientium vrina secundum plurimum est nigra ⁊ in ipsa est velut atramentum ⁊ sicut sorditiea.

¶ De rebus vrinarum animalium ⁊ diuersitate ipsarum ab vrinis hominum. Cap. xi.

Preterea cōfert medico cum aīalium
vrinas cognoscit ppea q cum in eis
ipse experit certitudinē facit: τ hoc
qd difficile est. Quidā āt dixerunt
q vrina asini est sicut butyꝝ liqdum cū turbi-
ditate τ grossitie exteriore. Et subiugaliū vrīe
ei silantur: s3 sunt citrine: τ videbitur q supior
medietas vrinalis sit clara τ inferior medietas
sit turbida. ¶ Quorū vero vrine sunt albe ad ci
trinitatē trahentes ꝓpinque vrinis hoīum s3
subam non hñt: τ earꝫ sedimen est sicut oleum
aut sicut amurca. Et cuiuscūq3 nutrimentū fue
rit melius eius vrina erit clarior. ¶ Urina ve
ro capreoli vrinis hoīum τ ouiū similat: s3 nō
suba3 h3 neq3 sedimē τ est clarior vrinis ouiū.

¶ De rebus alijs que vrinis similant: τ diffe
rentia inter eas τ vrinam. Cap.xij.

Urinā acetosius τ oēs liquores qui
fiunt ex aqua τ melle τ aq̄ τ ficubus
τ reliquos q̄ fiunt ex croco τ eis sunt
similibus: q̄to plus ibi apropinquaue-
ris erunt in claritate magis augmētati. τ q̄to
plus elongaueris ea ɔsiderā an oꝫ vt augmen
tetur grossitudo. Urina vero ab hoc est diuersa.
¶ Hydromellis preterea spuma est citrina τ
aq̄ sicuti sedimen a latere descendit τ nō in me
dio: neq3 ordinate neq3 h3 motū. Sit ergo hoc
sufficiens in notando dispōnes vrinaꝝ. In li-
bris vero particularibus ꝓuenient ad te diui-
siones dispōni vrine.

¶ De significationibus egestionis. Cap.xiij.

Egestio pleriūq3 declarat ex sui q̄ti-
tate qd est vt cōsideret si est minor
eo qd comeditur: aut maior aut eq̄
lis. Et notū qd est q ipsius augmē
tū ē pp humoꝝ multitudinē: τ paucitas pp ip
soꝝ paucitatē: aut q2 ex ipsa in itestis monocolo
τ in colon τ in fascijs multū fuit retentum qd
est signū colicā precedens: aut propter expulsi
ue debilitatē. ¶ Et cognoscit ēt ex cōsistentia sui:
qm̄ qd ex ea humidū est aut significat opila-
tiones: aut digestiue malitiā: τ pleriūq3 signifi
cat mesaraice debilitatē que humorem nō su-
git: τ qn̄q3 est pp capitis reumatismū aut pp
comestionē rei que egōnem hūectat. ¶ Qd
aūt in humido viscosum est pleriūq3 significat
liquefactionē τ hoc est cū fetore: τ pleriūq3 si-
gnificat malorum humoꝝ τ viscosorum mul-
titudinē: τ hoc non cū multa existit leuitate: τ
pleriūq3 significat nutrimenta viscosa que come
sta fuerunt τ non pauca cum calore forti in cō
plōne τ non fuit inter ea digō bona. ¶ S3 qd
ex ea est spumosum fortitudinis caloris signifi
cat ebullitionem aut multarum ventositatum
permixtionem. ¶ Qd aūt ex egōne est siccū
aut laborem significat τ resolutionē: aut mul
tam vrine prouocationē: aut igneū calorē aut
nutrimentum siccitatem. aut multā moraꝫ in ite
stinis: sicut in suo dicemus capło. Cūq3 hūidi
tas sicco qd est durum admiscet sigt q eius sic
citas est: pp q multū fuit retēta in humiditati
bus ipsam extra ꝓhibentibus: τ pp priuationē
fellis pūgentis τ festinātis. s3 cū ibi non est lon
ga retētio nec hūiditatis intestis adsunt signifi
cationes cā in ipsa est supfluitatis saniosē τ pū
gentis effusio q̄ ab epe fluit in eo qd est coram
ipso τ sua cūone non qeuit donec cōmisceret.
¶ Et est ēt cū colore sui dignoscat egō cuꝰ ve-
ro color nālis igneus est leuis ex nīs igneitatis
qui si augmētat fellis sigt multitudinē τ si mi-
nuit sigt cruditatē τ maturatiōis ꝓuationē. τ
si albus fiat qn̄q3 est eius albedo pp opilatio-
nem in cānalibus fellis: τ hoc sigt icteritiā: τ si
cū albedine est virtus saniei hn̄s odorē magnū
a spatio sigt aptionē. ¶ Sanus quoq3 qui non
exercitat multotiens egerit virus τ saniē que
est ei purgatio τ eūo laudabilis: qm̄ pp hoc re
mouet ab eo laxitas que ei pp ꝓuationē exer-
citij acciderat quēadmodū diximus in vrina.
¶ Preterea scito q egō colorē igneū vehemē-
ter superfluum habens multotiens in hora fi-
nium egritudinum significat maturationem: τ
multotiens significat dispositionis malitiam.
¶ Et nigra quidem significat taliter qualiter
sunt vrine nigre significationes. Significans
enim aut adustionem fortem: aut egritudi-
ni melancolie maturationem: aut nutriens ni-
gens aut potionem rei que melancoliam eua
cuat: sed prima est mala: τ illa quidem que est
propter puram meliā non sufficienter cogno-
scitur ex colore sui: imo cognoscēda est ex acre
dine sui τ ponticitate τ bullitōe terre ex ipsa.
Et est mala siue sit egō siue vomitus τ ex ipsi
ꝓprietatibꝰ est q in se luminositatē h3. ¶ Ad
vltimū vero humor melicus purus peccans
est sm plim cum egredit .s. est mortis significa-
tio. ¶ Chimi vero nigri exitus multotiens cō
fert: τ illud est qm̄ melie nālis exitus vltimam
corporis adustionem sigt τ humiditati ipsius
pemptionē. ¶ Uiridis aūt egō caloris innati
significat extictōes: τ silr fusca. ¶ Egō quoq3
pleriūq3 ex sui cognoscit fora ex absentia infla-
tionis sue aut ex inflatōe: qm̄ inflata sicut ster-
cus vacce significat ventositatem. ¶ Et est ēt
ex hora sui cognoscitur: qm̄ cū egestionis exi-
tus festinat τ horam qua egredi solebat antece
dit signū est malum: quia fellis significat mul
titudinem: τ virtutis retentiue debilitatem:
τ si eius tardatur exitus digestiue signifi-
cat debilitatem τ intestinorum frigiditatem.
Et humiditatis τ somni multitudo vento-
sitates significat inflatiuas. ¶ Colores quo
q3 extranei τ diuersi mali existunt: τ nos
ipsos in libro nominabimus particulari.
¶ Que vero ex egestionem est melior est iun
cta que est similium partium τ in qua aquosi-

⁊ cutis que sursum eleuari non permittunt.
¶ Sed est et cū in amplitudine addit macies. ⁊
amplitudinē q̄ efficit aut venarum vacuitas vt p
ipsam tunica superior sup interiore declinet ⁊ di
latet: aut multa instrumenti lenitas. Spissitudinis aūt cā ē
debilitas aut multa necessitas aut caliditas. Et ra-
ritatis q̄ cā ē virtus q̄ necessitatē i magnitudine
superat: aut frigiditas multa diminuta a necessitate aut
nimia incisio virtutis ⁊ aductus perditionis propin-
quus. Cāe vero debilitatis pulsus ex mutantibus
q̄ sunt tedium ⁊ vigilie ⁊ cibus ⁊ macies ⁊ humor
nociuus ⁊ exercitiū superfluū ⁊ humorum motus ⁊
ipsorum obuiatio mēbris fortis sensus aut cordi
vicis ⁊ totū illud q̄ vehementer resoluit. Et
duritiei pulsus cāe sūt siccitas corporis vene: aut
eius fortis extensio aut vehemens frigus congelans
⁊ et est cū pulsus in crisibus durescit ex fortitu
dine pugne propterea q̄ mēbra p ipsā extenduntur
ad partē ipsorum nā. lenitatis vero cāe sunt cāe nā-
les mollificantes sicut nutrientia ⁊ egritudinales
mollificantes sicut ydropisis: ⁊ letargus aut ea q̄
neqz sunt nālia neqz egritudinalia sicut balnea
tio. ¶ Et diuersitatis q̄ cā cū pseuerātia virtu
tis est grauitas mā cibi aut humoris. Et cū de
bilitate virtutis est pugna cāe ⁊ egritudinis. Et
cāis q̄z diuersitatis est repletio venarum ex sangui
ne: sed q̄ hunc est silē remouet minutio. Et pls
q̄ fit diuersitas cuz sanguis est viscosus suffo
cās spiritū q̄ mouet in arterijs ⁊ propterea cū dēsitas
fuerit circa cor: ex cāis preter ea ipsius q̄ cā i bre
ui efficiunt tpe sunt stō i repletō ⁊ tristitia ⁊ cogi-
tatio in aliquo. Sed cū in stō malus fuerit humor
non cessabit diuersitas: ⁊ fortitā ex eo proueniet
tremor cordis ⁊ fiet pulsus tremulus. ¶ Et Fri
m q̄ pulsus cā est diuersitas eius q̄ in corpe
vene est fusum in putrefactione sui aut ipsius
cruditate aut sui maturatiōe aut diuersitas dis
positionū venarum in duritie sua ⁊ mollitie aut
apa in mēbris neruosis. ¶ Dispulsantis vero
cā est virtutis fortitudo ⁊ plurima necessitas ⁊ du
rities instrumenti: q̄re non obedit ei q̄ virtutes ipsi p̄-
cipiūt de diastole in vna vice sicut cū qs vult vna
percussione aliqd incidere ⁊ nō obedit ei: adiu-
uatur ab alia ⁊ precipue cū necessitas subito augmē
tat. ¶ Soricum vero pulsus cā q̄nqz est virtus
debilis que de labore ad qetē ordinate procedit
⁊ de qete ad laborē. sed ille q in vna pmanet dis
positione plus est virtutis debilitatē significans
Et cauda q̄ soricina ⁊ q̄ eis silis exit est plus
significās fortitudinē aliquā. ⁊ q̄ debilitas nō
est in fine sed est deterior cauda finitiua. deinde
mansiua: postea cauda rediuiua. ¶ Cadentis et
in medio cā est virtutis lassitudo ⁊ eius defectus
aut accūs subito veniēs ad q̄ aia ⁊ nā subito
redeunt. ¶ Et spasmosi q̄ pulsus causa sunt
motus non nāles in virtute aut malitia in cōn-
tia instrumenti. ¶ Pulsus aūt tremulus procedit ex for
titudine ⁊ instrumento duro ⁊ necessitate forti, sine istis

enim nō prouenit tremor. ¶ Vndosi aūt est cuius
cā exit virtutis debilitas sm plim ⁊ nō pōt
fieri diastoles nisi paulatim ⁊ paulatim. ⁊ est
et cū instrumenti lenitas eius cā exit, sed virtus nō sit val
de debilis. Instrumentum nāqz molle ⁊ humidū percussio
nē ⁊ motū nō recipit q̄ in vnāquāqz penetrēt
partē quēadmodū siccū q̄ est durū recipit: q̄m
siccitas percussiōi ē apta ⁊ tremori. ¶ Et duri q̄
sica finis sui principij motu mouet: mollis vero
humidi partē posse est moueri ⁊ aliā partē motu ip-
sius non pati propterea q̄ cito recipit repositionē ⁊ fle-
xionē ⁊ diuersitatē in figura. ¶ Et vermiculo-
si q̄ pulsus ⁊ formicantis cā est fortis debili-
tas: ita vt tarditas ⁊ spissitudo ⁊ diuersitas in
partibus pulsus coniungantur q̄m virtus instrumentum in
vna hora dilatare non vz: sed paulatim ⁊ paulatim.
¶ Causa aūt pulsus mali ponderis si pulsus q̄
fuerit in dispōnibus tpis qetis est augmētum
necessitatis. ⁊ si in dispōnibus tpis motus fuerit
est augmētū debilitatis aut necessitatis principatio: sed
pulsus tpis motus propter velocitatē diastoles alius
ē ab hoc. ¶ Et cāe q̄ pleni ⁊ vacui ⁊ cali ⁊ fri
eleuati sursum ⁊ submersi inferius manifeste sūt.

¶ De pulsib' etatū ⁊ masculorum ⁊ femīarum. C. vij.

Masculorum pulsus maiores sunt ⁊ for
tiores valde propter vehementiā virtutum
eorum ⁊ necessitatis ipsorum ⁊ propterea q̄ eorum
necessitas magnitudine cōplet ⁊ est eo
rū pulsus tardior pulsu mulierum ⁊ rarior sed pls.
¶ Et ois q̄ pulsus in quo pseuerat virtus ⁊
est spissus oz procul dubio q̄ sit velox est. n. cum
ante est velocitas q̄z spissitudo. propter hoc igit sicut
pulsus masculorum est tardior ita est rarior.
¶ Puerorum vero pulsus est lenior propter humi
ditatez ⁊ est debilior ⁊ spissior: q̄m calor est for
tis sed virtus nō est fortis eo q̄ nōdū sunt cōpleti.
Puerorum vero pulsus comparatiōe q̄ntitatis
corporis eorum est magnus q̄m eorum instrumentum ē valde
molle ⁊ ipsorum necessitas est valde fortis ⁊ eo-
rum virtus compōne puritatis corporis ipsorū
non est pue q̄ntitatis. Verūtn̄ eorum pulsus cō
pōne pulsus cōpletorum est non magnus sed
velocior ⁊ spissior propter necessitatē. In pueris nāqz
multiplicat vaporis fumosi collectio propter
multam digestionem eorum ⁊ frequentiā eius
in eis. Et propter hoc valde est necē ipsum ex
trahere ⁊ calorem ipsorum inatū euentare. ¶ Iu
uenū vero pulsus est multe magnitudinis: ⁊
non est multe velocitatis: imo in ipsa est valde
diminutus ⁊ in spissitudine est ad raritatem tē
dens. ⁊ illorum quidem pulsus qui in princi-
pio iuuentutis existunt est maior. ¶ Et eorū
qui sunt in medio iuuentutis est fortior. ¶ Et
nos quidem iam declarauimus q̄ calor in pue
ris ⁊ iuuenibus fere est similis: ergo necessitas
in eis erit propinquā: sed virtus in iuuēibus est aug
mētata: hēbit ergo ex magnitudine q̄ in ipsis
restaurat q̄ defuerit ex velocitate ⁊ spissitudine

¶ Et principium qdem rei vnde ꝓuenit magnitudo est virtus: sed necitas est appetens et instrm qdem est adiuuans. ¶ Senū aūt pulsus ē minor pp debilitatē: et minoris velocitatis pp hoc ēt: et pp diminutionē necitatis et pp hoc est rarior et pulsus qdem senū q iā ꝓcesserunt in annos est paruus et rarus et tardus et ē tn̄ est mollis pp hūores extraneos et nō pp nāles.

¶ De pulsu complexionum. Cap.viij.

Pulsus calē cōplōnis vehemētius est necessitatis. Qd̄ si v̄tus ꝯuenerit et instrm erit pulsus magnus. si ergo vnū eoꝝ diuersificabit erit quēad modū dictū est in p̄cedētibus. et si calitas qd̄ nō male fuerit cōplōnis imo nālis: erit cōpló fortis et sana et v̄tus multū fortis. ¶ Et neqꝫ existimes q calor innatus si fuerit fortis q̄ntūcunqꝫ sit: minuat ex virtute: imo ex eo prouenit in subā spūs fortitudo et i aīa audacia. ¶ Calor vero cōplōnis malinā sēqns q̄nto plus augm̄tatus fuerit tanto in virtute plus debilitatē augmētabit. ¶ Cōplōnē v̄o frā declinat pulsus ad p̄teni diminutiōis sicut ꝓprie est paruitas et ꝓprie tarditas et raritas. Cūqꝫ instrm fuerit molle latitudo eius augmētata erit et eius silr tarditas et raritas. Qd̄ si durū fuerit erit minus hoc. Et debilitas qd̄ quā mala ꝯplō frā hēditate facit maior est ea quā mala cōplō calā facit hēditare: qm̄ calitas. s. calor innatus magis ē ꝯueniēs. ¶ Complōnē v̄o hūidā sequit̄ inundatio et dilatatio. et siccā qd̄ sequit̄ coagulatio et duricies. ¶ Amplius si v̄tus fuerit fortis et necitas multa accidet his pulsans et spasmosus et tremulus. Tu v̄o deinceps compone ꝯseruando p̄ntia. ¶ Est preterea cū vni hoi accit vt duoꝝ laterum ipius diuersificet̄ cōplō. Erit ergo vnū ipsoꝝ frm̄ et alteꝝ calm̄. et accidet vt diuersitate q̄ ꝓuēit ex calitate et fritate hoꝝ duoꝝ lateꝝ pulsus diuersi fiāt eritqꝫ pulsus cali lateri spūs calē ꝯplōis et lateri fri pulsus ꝯplōis frē. ¶ Et ex hoc qd̄ scit̄ q pulsus in diastole sua et sistole nō ē ſm mōꝝ accessiōis et recessiōis cordis: imo ſm mōꝝ diastoles et sistoles ipius corporis arterie.

¶ De pulsu temporum. Cap.ix.

In vere qd̄ est cū pulsus ē puus nō tm̄ in oi re et est in fortitudie augmētatus. ¶ In estate v̄o ē velox et spissus pp necitatē et puus et debilis pp virtutis resolōnē q̄ est pp resolōnem spūs q̄ fit pp calorem exteriorē dn̄antē superfluū. ¶ Et in hyeme est maioris raritatis et tarditatis: debilitatis: et cū hoc est paruus: qm̄ virtus debilitatur et in qbusdam corporibus accit vt calor in ꝓfundo teneat̄ et aduneur et virtus fortior fiat. et hoc cum cōplō calā est dn̄ans et refrenās frigus et per ipm patiens neqꝫ fritas ad fūdū vadit. ¶ In autūno aūt est pulsus diuersus et trahit ad debilitatem quādam: sed ipius diuersitas est pp multitudinem conuersionis cōplexionis accn̄talis in autūno nunc ad calorē nec ad fritatem. ¶ Et ipius qdem debilitas est ēt pp hoc: cōplō. n. diuersa semp deterius effic̄ nocumentum q̄ssilis et eq̄lis lȝ sit mala. Et qꝛ autūnus est tps nr̄e vite ꝯrium: qm̄ calor i corde debilitat̄ et siccitas sit fortior. Tpoꝝ v̄o pulsus q̄ sūt int̄ tpa tpib' ꝓpōnonāt̄ q̄ sī circa ipa.

¶ De pulsu regionum. Cap.x.

Regionū q̄dā sunt tpate vernales et q̄dā sunt calide estiue: et q̄dam sunt frē hyemales: et q̄dā sicce autūnales. Judicia igit̄ pulsuum erunt in eis ſm modum quē scuisti de pulsu temporum.

¶ De pulsu q ꝓuenit ex cibo et potu. Ca.xi.

Eterius corpoꝝ aduenientia ad ipm ingredientia pulsus dispōnem mutant q̄litate sui et q̄ntitate. ¶ Sed q̄litate qm̄ si ad calefaciendū declinauerint aut ad infrandū mutabūt ipm ſm illud. ¶ Et q̄ntitate qdem qm̄ si equalia fuerint fiet pulsus in magnitudine augmentatus et velocitatis maioris et spissitudinis pp augmentum virtutis et caloris et p̄manebit h̄ mutatio aliq̄n diu. ¶ Et si plurime magnitudinis valde fuerint: erit pulsus diuersus absqꝫ ordine propter grauitatem nutrientis supra virtutem: qm̄ ex omni grauitate prouenit in pulsu diuersitas. ¶ Et quidā estimauit vt Archigenes q eius velocitas erit tunc multo maior q̄ spissitudo. Et hec mutatio est perseuerans: qm̄ cū perseuerantie et est fixa lȝ sit multitudinis minoris huius tm̄ est diuersitas ordinata. Qd̄ si pauce fuerit q̄ntitatis erit pulsus minoris diuersitatis et magnitudinis et velocitatis: neqꝫ eius mutatio diu perdurabit qm̄ materia pauca cito digerit̄. ¶ Amplius si virtus deficiat et debilitetur ex multitudie aut paucitate queciūqꝫ fuerit. silr̄s erunt pulsus in paruitate et tarditate vsqꝫ in fine rei. Qd̄ si natura fortis fuerit in digerendo et conuertendo fiet pulsus temperatus. et vinum etiam ꝓprietatem hȝ: et est qm̄ ex multitudie ipius lȝ sit subtile ꝓuēit diuersitas. Ex ipso tm̄ nō ꝓuēit q sit tm̄ q̄ntū illud qd̄ prouenit ex nutrientibus q̄ sibi similant̄. et hoc qdem est pp raritatem sube ipsius et subtilitatē eius et leuitatem. ¶ Cum aūt vinum in actu est frm̄ prouenit ex eo q prouenit ex alijs fris in minorando et raificando et tardando velocitate sue penetrationis. Deinde cum in corpore calefit remouetur velociter qd̄ ex eo ꝓuenit. ¶ Uinum preterea cū in corpus penetrauerit et fuerit calm̄ non elongabit̄ multū a natura et accit velox resolō. Qd̄ si cum est frigidum penetrauerit fiet ex nocumento qd̄ nō fit ex alijs fris rebus quoniā ille tardātur donec calefiant neqꝫ earum penetratio est ita velox vt istius. Istud enim velocius penetrat quam complexio

tur calefactio: ꝛ eius quidem ĩpedimentũ est
magnum ꝛ precipue in corporibus q̃ hor ripula
tiõi sũt a ptã. Et neq̃ est sicut ĩpedimẽtũ calefa
ctionis ipsius cũ ipsuz calidũ penetrat qm̃ a°
calefactio in pͥn° obuiatiõis nõ puenit ad hoc
vt magnũ faciat ĩpedimentũ imo nã ei obuiat
cũ gtiõe ꝛ distributione ꝛ resolutiõe. Frm̃ vero
est cũ nãm deficere facit ꝛ eius ꝟtutẽ extinguit
añq̃ ad gtiõnẽ ꝛ distributionẽ et resolutiõẽ
perueniat. Et hoc qd̾ pueniit ex vino multitudĩ
ne sue q̃titatis et calefactione ipsius et frĩtate.
¶ Cũ ãt ipsum ꝯsideratũ fuerit vnde fortitu-
dinẽ efficit alia hẽbit iudicia cũ ipsuz sua eẽn͠a
fortes efficit sanos: ppea q͛ velociter pbet aug
mẽtũ ĩsub͠a spũs. ¶ Sz lz calefactio et ĩfrĩdatio
q̃ ex eo fiũt plĩma corpoꝝ: ĩpediãtẽ m̃l͠ti vna
q̃q̃ eaꝝ cũ aliq̃ ꝯuenit ꝯplõe et ẽ cũ nõ ꝯuẽit.
¶ Est nãq̃ cũ res frẽ eos fortes reddit q cõ/
plõnẽ calam malã hñt. sicut dixit. G. q͛ succus
gñan calefcões sp fortes efficit: et idromel ĩfrã/
tos sp reddit vigorosos. Vinũ pterea vnde est
calidũ nã aut frm̃ nã est cũ quosdã fortes facit
et quosdã debilitat. Nõ tñ sermo nr̃ est nunc
de hoc imo in ꝟtute eius q̃ velociter ad spũs
ꝯuertit qm̃. hoc sp hẽt p suã eẽntiã. Nõ si vnũ
horũ duoꝝ ipsum in aliquo corpe inuenit aug
mẽtabit in faciẽdo fortitudinẽ: et si ei ꝯtrũ ex
titerit minus fortitudinẽ faciet. Fm hoc igitur
ipsum pulsum ꝯuertet. Fm hoc qm̃ si fortitudi
nẽ faciẽt i pulsu augmẽtabit fortitudinẽ ꝛ si ca
lefaciet in neẽitate efficiet augmẽtũ et si ĩfrãbit
minorabit neẽitatẽ. et fm plm̃ infortudine fa
cit augmentũ nũq̃ ãt in neẽitate efficit augmẽ
tũ qũn in velocitate addat. ¶ Aqua vero ppea
q͛ nutrimẽtũ penetrare facit vigorat et simili/
tudinẽ opõnis vini operatur. Et qm̃ nõ calefacit
imo ĩfridat nõ tñ auget ĩ neẽitate q̃tũ vinum.

¶ De eis que somnus et vigilie in pulsu ope
rantur. Cap. xij.

Pulsus qd̾ iudicia in somno diuersi
ficantur fm horã somni et fz dispõ
nẽ digõis. Pulsus igit̾ in pͥn° som
ni est puus et debilis qm̃ motus ca
loris nãlis tunc est ad ꝯstringendũ. et submer-
gendũ et nõ ad dilatañ. et manifestandũ qm̃ ip
se in hora illa totus tendit ad occultũ: ppea q͛
ipsum aĩa mouet ad nutriẽs digerẽdũ et ma/
turãdũ. supfluitates. et est sic supat͛ et obsessus
proculdubio. Et pulsus ẽt est maioris tarditatis
et raritatis: qm̃ lz in calore accidat augmentũ
fm ꝯstrictionẽ et coadunationẽ: tñ priuatus
est augmẽto qd̾ hz in hora vigiliaꝝ pp motum
calefaciẽtẽ. ¶ Et mot͛ qd̾ plus ẽ ad ĩflãmañ.
et inclinñ. ad prẽ maliñ et cõplõnis. Sz ꝯstrictio
et coadũatio tẽpate minoris sũt ĩflammatõis et
minus exħbũt calorẽ ad estuatõẽ. Et tu qd̾ hoc
scies et hoc q͛ anhelitus laxi. et ipsius estua/
tio multo maiores sunt anhelitu et estuatione
eius cuius calor est ꝯstrictus pp eãm q̃ sibi est
sõno. v. g. submersi ĩ aq̃ tẽpate frĩtaris q sit exp
gescẽs lz calor ꝯstringat̾ ꝛ fugiat ex hoc nõ tñ
augmẽtũ anhelitus eius pueniet ad id ad qd̾
pueniet labor ꝛ exercitiũ q̃ sũt ei ppiq̃. ¶ Cũq̃
bñ ꝯsideraueris nõ inuenies aliud qd̾ calorẽ ve
hemẽtius ĩcẽdat q̃ labor ꝛ motus. ¶ Et vigi
lie qd̾ calorẽ nõ efficiũt motu corporis: ita vt cũ
corpus q euerit nõ sit ipse neẽius: imo faciunt
calorẽ ppea q͛ spũs ad exteriora mouet̾ ꝛ mo
tus eius ad ea est fm ꝯtinuitatẽ cũ ista ẽ eius
gñatio. ¶ Cũ ãt cibus digestus est in sõno re/
dit pulsus ꝛ fit fortior ppea q͛ virtus augmẽ/
tũ recipit a nutriẽte ꝛ redit illud qd̾ ad pfũdũ
descẽderat ad regeñ. nutriẽs ad exteriora ꝛ ad
suũ pͥnm̃. Et pp hoc ẽt magnificat̾ tũc pulsus
multũ. ꝛ ppea q͛ cõplõis calitas pp nutriens
auget̾ quẽadmodũ diximus ꝛ instrũ ẽt auget̾
lenitas p id qd̾ ad ipm ex nutrimẽto penetrat.
verũtñ sua magnitudiẽ nõ auget velocitatẽ nz
spissitudinẽ: qm̃ hoc nõ est illud qd̾ in neẽitate
pbet augmẽtũ. ꝛ hoc ẽt nõ est. phibẽs restaura
ri ex eo qd̾ neẽiũ ẽ magnitudiẽ sola. ¶ Deinde
qñ cũ dormiẽte sõnus pseuerauerit fiet pulsus
dbilis pp caloris inati ꝯstrictionẽ ꝛ ꝟtutis cõ
pressionẽ sub supfluitatibus q̃ euãde erãt fz
eñonis mõs q sũt in vigilijs ex qbus est exer
citiũ ꝛ eñones q̃ nõ sentiũt̾. ¶ Cũ ãt sõnus in
pͥn° eñonẽ inuenerit ꝛ nec inuenit aliqd ad qd̾ di
gerẽ. tẽdat declinabit cõplõnẽ ad prẽ ĩfrãndi
pseuerabũt ergo puitas ꝛ tarditas ꝛ raritas ĩ
pulsu ꝛ incessanter augmẽtabũt̾. ¶ Vigilie ẽt
diuersa habẽt iudicia: cum. n. dormiens euigi
labit nã sui declinabit pulsus ad magnitudinẽ
ꝛ velocitatem ordinate. deinde ad suam natu
ralem redibit dispõnem: sed subita causa eui-
gilato accidit vt pulsus eius ilico cum a som-
no remouetur quiescat: qm̃ virtus coraz eo qd̾
subito euenit victa est. ꝛ deinde post hoc redi/
bit ad eum pulsus magnus velox spissus ꝛ di-
uersus ad tremorẽ. ꝛ qm̃ motus iste est similis
violento ideo non inflãmat etiaz ipsuz: et quo
niam virtus subito mouetur ad repellendum
naturaliter illud quod accidit: ergo motus ac
cidunt diuersi et tremit pulsus: sed tamen fm
hoc nõ longo pseuerat tpe. imo ad eq̃litatẽ ci
to redit: quoniam lz eius causa sit quasi fortis
eius tamen durabilitas est pauca ꝛ cognitio
destructionis ipsius est velox.

¶ De iudicijs pulsus exercitij. Cap. xiij.

In pͥncipio qd̾ exercitij et dũ ẽ tpa-
tus pulsus fit magnus et fortis: et
hoc qd̾ pp augmẽtũ caloris inati: et
fortitudinem ipsius et fit ẽt velox et
spissus valde pp supfluã neẽitatẽ quã fac̾ mot͛.
Nõ si pseuerauerit et fuerit plixũ: aut lz fuerit
breue erit tñ fortissimũ dstruet̾: qd̾ ex fortitu/
dine puenit et dbilitabit̾ pulsus: et fiet pu° pp

resolutionem caloris inati: sȝ ipse fiet velox ꝛ spissus pp duas res: quaꝝ vna est augmẽ^m fortitudinis ꝛ necẽtatis: ꝛ alia est qñ ꝟtus retrahitur ne magnitudini sufficiat: postea velocitas incessant minuiꝫ ꝛ spissitudo augmẽtatur ẜm q̃ntitatẽ eius qȯ ex ꝟtute debilitaꝫ deinde ad vltimũ si exerciciũ pdurauerit ꝛ debilitauerit fiet plĩus formicãs pp debilitatẽ ꝛ spissitudinẽ fortẽ. Postea si magis supfluum fuerit ꝛ ex ipso q̃si ad mortẽ pueniaꝫ efficiet qȯ oia faciunt resoluẽtia ꝛ reducet pulsuȝ ad hoc vt sit ꝟmiculosus. deinde faciet ipsum declinare ad raritatẽ ꝛ tarditatẽ cũ debilitate ꝛ puitate.

¶ De iudicijs pulsuum balneatoꝝ. Ca.xiiij.

b Balneatio aut erit cũ aq̃ calida aut cũ frã. si ãt fuerit cũ aq̃ calã in p̃n^o pueniũt ex ea fortitudinis ꝛ necẽtatis iudicia. Cũ multũ resolnerit debilitabit pulsũ. S. q̃cq̃ dixit erit tũc pu^urard^9 ꝛ rar^9. ¶ Dicem^9 ergo q̃ ȯbilitas qȯ ꝛ puitas pulsus pculdubio exiũt: sȝ aq̃ calã cũ i ictio ab^9 corpis calefactionẽ efficiet calore accñtali fortasse nõ durabit: sȝ ad suã nãm q̃ est infridandi redidit ꝛ fortassẽ durabit ꝛ pmanebit. Qȯ si accñtalis q̃litatis iudiciũ sepauerit fiet pulsus velox ꝛ spissus. Et si supauerit qȯ ex nã sui puenit fiet tardus ꝛ rarus. Et si ei^9 calefactio accidentalis ad tantã ꝟtutis resolutionẽ peruenerit vt sincopi sit ppinq̃ fiet ẽt pulsus tardus ꝛ rarus. ¶ Sed balneationis cũ aq̃ frã scẽ frigiditas si penetrauerit debilitabit pulsum ꝛ faciet puũ ꝛ efficiet raritatẽ ꝛ tarditatẽ: ꝛ si non penetrauerit imo calorẽ coadunauerit augmẽtabit fortitudo ꝛ crescet paꝝ ꝛ minueꝫ velocitas ꝛ spissitudo. ¶ Ex aq̃s ꝟo in thermis existentib^9 q̃ sunt exiccãtes duritiẽ i pulsu augmẽtant ꝛ ẽt eius magnitudine minuunt sȝ calefacientes velocitatẽ in pulsu augmẽtãt: si ãt ꝟtutẽ resoluerint erit qȯ diximus.

¶ De pulsu q mulieribus est proprius ꝛ est pulsus pregnantium. Cap.xv.

a Ecẽtas qȯ in eis est multa pp cõtatem filij in attractione aeris. Ipse enim q̃si duab^9 attrahũt necẽtatib^9 ꝛ duabus aeris attractionibus. Sȝ ꝟtus pculdubio nõ augmẽtaꝫ: nȝ ẽt minuiꝫ nisi q̃ntũ oȝ pp lassitudinẽ paucã q̃ puenit ex põdere pgnationis: pp hoc igiꝫ iudiciũ ꝟtutis medie ꝛ necẽtatis fortis vincit ꝛ augmẽtaꝫ pulsus ꝛ fit velox ꝛ spissus.

¶ De pulsus dolorum. Cap.xvi.

b Dolor mutat pulsum aut pp fortitudinẽ sui. aut q̃ est in mẽbro pncipali. aut pp lõgã morã sui. ¶ Et dolor qȯ cũ in sui p̃n^o fuerit faciet virtutẽ ebullire ꝛ mouebit ipsam ad resistẽn. ꝛ refrenãdũ ꝛ inflagmabit caliditatẽ. Fiet ergo pulsus magnus ꝛ velox: ꝛ maioris spissitudinis qñ fixio magnitudiẽȝ faciet ꝛ velocitatẽ. ¶ Cũq̃ dolor ad finẽ sue fortitudinis peruenerit: p pillȯ qȯ diximus de modis pcedet minorãdo: ꝛ redibit ab inferiora donec magnitudinẽ pdet: ꝛ velocitatẽ ꝛ vicẽ eaꝝ supplebũt spissitudo fortis ꝛ puitas ꝛ formiclatõ ꝛ ꝟmiclatõ. ꝛ si augmẽtatus fuerit adducet ad raritatẽ ꝛ pditiõẽȝ.

¶ De pulsu apostematũ Cap.xvij.

a Apostematũ qȯ alia sunt q̃ febres efficiũt: ꝛ hoc aut pp eoꝝ magnitudinẽ: aut pp nobilitatẽ mẽbri i quo sunt. ꝛ pulsum in toto corpe mutãt sȝ mutationẽ febris pprĩã. ꝛ nos ipsaȝ dicem^9 in loco suo. Et alia sunt q̃ febres nõ faciunt ꝛ mutãt pulsum mẽbri in quo sunt pprĩũ p cẽntrã. ꝛ est ẽt cũ reliq corpis pulsũ mutãt p accñs .s. ñ pp hoc q̃ est apã. sed pp hoc q̃ dolorem efficit. Apa ãt qȯ pulsum mutat aut ipsum mutat per speciem sui aut per sui tempus: aut per q̃ntitatẽ suã: aut p mẽbꝝ in q̃ est. aut per accñs qȯ seq̃ꝫ ipsuȝ ꝛ cõitaꝫ. Qȯ ꝟo per sui spẽm mutat est sicut apa calidũ: ex quo p suã spẽȝ puenit vt muteꝫ pulsus ad frinũ ꝛ ad tremoreȝ ꝛ horripilõȝ ꝛ velocitatẽ ꝛ spessitudinẽ nisi ei cõtria sit cã hũccidãs q̃ pprietatẽ frini destruat ꝛ vice ipsius vndositatem supplere faciat. verũtñ tremor ꝛ velocitas ꝛ horripilõ ꝛ spissitudo ipsuȝ sp ꝯcõitaꝫ. ꝛ quẽadm^m eaꝝ q̃dã sunt q̃ frini ppetatẽ pphibẽt similiter sunt q̃dã earuȝ q̃ frini ppetatẽ augmẽtãt ꝛ ipȝ apperere faciũt ꝛ molle qȯ apa pulsuȝ facit vndosum. ꝛ si fuerit valde frinũ ipsum efficiet tardũ ꝛ raꝝ durũ ꝟo apa ppetatẽ frini augmẽtat. In eratura ãt cũ fit collcõ ipsa pulsuȝ ꝯuertit de pprietate frini ad vndosi pprietatẽ pp hũiditatẽ ꝛ lenitatẽ q̃ ipaȝ sequũꝫ: ꝛ p̃bet augmẽtũ in diuersitate pp suã grauitatẽ. velocitas ãt ꝛ spissitudo alleuiaꝫ pp caloris accñtal qetẽ cã maturationis. Mutatio ꝟo ipsius cã suoꝝ tpoꝝ est qñ dũ calȝ apa exit in augmẽto pprietas frini ꝛ q̃cũq̃ diximus. sunt in augmẽto ꝛ ei^9 durities sp augmẽtaꝫ pp extẽsionẽ q̃ augeꝫ ꝛ in tremore pp dolorẽ. Cũq̃ ad statũ peruenerit oia augmẽtaꝫ accñtia pter illud qȯ fortitudinẽ sequitur ipsum nãq̃ debilitaꝫ in pulsu ꝛ spissitudine ꝛ velocitate augmẽtũ p̃bet diũ si plõgabiꝫ velocitas destrueꝫ ꝛ redeũdo fiet formicãs. Cũ aũt minuueꝫ ꝛ resolueꝫ aut apieꝫ fiet pulsus fortis ppea q̃ ꝟtus exonerabit a põdere ꝛ ꝯcessabit ipsius tremor ppea q̃ dolor extẽsiuꝰ minueꝫ. Scdȝ q̃ntitatẽ ꝟo sui: qñ magnũ facit vt sint iste dispõẽs maiores ꝛ magis augmẽtate. ꝛ puũ vt sint rariores puiores. Et ẜm mẽbꝝ qñ ex mẽbris neruosis puenit augmentũ in duritie pulsus ꝛ i ppetate q̃ hȝ frinũ ipsi^9 ꝛ ex venosis qȯ puenit augmẽtũ in magnitudine sua ꝛ vehemẽtia ꝛ diuersitas multa ꝛ p̃cipue si q̃ in eis supantes fuerit arterie sicut i splene ꝛ pul-

ipsius in grossitudine aut subtilitate. ⁊ cum dicimus genus claritatis ⁊ turbulentie intelligimus q penetratio visus in ea est facilis: aut nō est. ¶ Inter hoc aūt genus ⁊ genus subē exit drīa: qm̄ plerūq3 est subā grossā ⁊ clara sicut albumen oui ⁊ glutē piscui liqūi ⁊ vitz liqūi ⁊ oleum ⁊ plerūq3 est res subtilis substantie turbida sicut aqua turbide que est magis tenuis q̄ albumen oui. ¶ Turbulentie autē causa est pmixtio paruum colores hn̄tiu3 extraneos fuscos aut alijs coloribus infectos qui ab aspiciente sensu nō sunt pcepti ⁊ phibent puritatē ⁊ nō p se pcipiunt. ¶ Inter eā vo ⁊ hypostasim exit differentia: quoniā visus plerūq3 cognoscit hypostasim. ⁊ inter ipsam ⁊ colorē existit differentia: quoniam color per totam hūoris substantiam pcedit cum maiori pmixtione.

¶ De significationibus coloris vrine. Cap. ij.

Ex coloribus vrie sunt gradus citrinitatis sicut palearis. Deinde citrinus: post flau⁹: deīn ruffus: postea citrangularis postea igneus q picture croci assimilat: ⁊ ipse qd est vehemēter citrinus: postea croceus q assilat capillis zahafarani: ⁊ ipse qd est quē vocāt rubeum clarū. ¶ Hec dt q sunt post citrinū caliditatē significant: sed tn̄ sm suos diuersificant gradus. ¶ Et est qd cit accidit pp vehementiā motus ⁊ pp dolores ⁊ pp famē ⁊ pp aque abstinētiā. ¶ Post istos vo gradus pdcōs exit gradus rubedinis sicut roseus rube⁹ obscur⁹: ⁊ rube⁹ puluerulēt⁹: ⁊ oēs qd sanguis dn̄iū significāt. ¶ Et in oibus in qbus est color zahafarano attinēs est significatio dn̄ij cole rubee. ¶ Et i oibus q puluerulento attinent est significatio dn̄ij sanguinis. ⁊ igneus qd magis significat calorē q̄ rubeus ⁊ puluerulentus: sicut cola in se calidior est q̄ sanguis ⁊ color qd vrie in egritudinibus acutis incēdētibus trahit ad colorem zahafarani ⁊ igneitatē. Nō si ibi fuerit tenuitas aliq̄ maturatiōis significat dispōnem ⁊ q̄ iā incipit ⁊ si non appeat in subā. Si aūt citrinitas fortior fiat ⁊ vsq3 ad igneitatis pueniat terminū ⁊ ad finem in ea significat q calor incessant pcessit: ⁊ iste qd est finis citrinitatis. ¶ Nō si in ipso claritas augmētet: calor iā sz diminutionē incedit. ¶ Et est pterea cū in egritudinibus acutis sanguineis vrina sicut ipse sanguis mingit aptōe vene ibi non existēte ⁊ significat replōnez supfluā que si paulatim migendo emittit ⁊ est cū odore malo: est signo timoris ⁊ timet ex ea ne sanguis ad loca suffocantia fusus deriuet ⁊ peior qd ea est cū est subtilis in colore suo ⁊ dispositione. Cū aūt ex ea multum mingitur est cū est signo bona in febribus acutis ⁊ cōmuctis. qm̄ est cū est signo crisis ⁊ sanitatis nisi in principio subito attenuetur anq̄ sit hora crisis qm̄ tunc erit recidiuatōis signo: ⁊ sit si tenuitas post crisim ordiata nō fuerit. ¶ In ictericia vo cū vrina adeo fuerit maioris rubedinis donec ad nigredinē trahat ⁊ pānū talr tingat ne remoueri possit: ⁊ q̄to plus fuerit erit sanius: qm̄ cum vrina ipsa fuerit alba aut rubea pauce rubedinis ictericia in sua dispōne manēte timet ex ea hydropisis. ¶ Fames q̄q3 est ex eis q vrinam vehemēter tingunt ⁊ ipsa3 valde acuūt. ¶ Post si vo sunt gradus viriditatis sicut vrina cuius color colori fisticoꝝ attinet. deīn cuius color est siliis colori eruginis eris: postea illa cuius est color similis colori ireos. deīn cuius color similat indico: postea que similis est succo porri. ¶ Fisticalis vo sigt frigiditate3 ⁊ similiter oēs in qbus exit viriditas pter eam que erugini eris aut succo porri similat: ⁊ hec nāq3 vehemēs signt incēdiū. Verūtn̄ succo porri similis sanior est ea que erugini eris similat. Et illa qd q erugini eris similat post laborē significat spasmū. Viridis vo in pueris spasmū sigt. ¶ Que vo colorem ireos hz frutatē vehemētē sm plīm sigt ⁊ ante ipsam pcedit vrina viridis. ¶ Et qdam dixerūt q significat venenū in potu fuisse haustū: ⁊ si fuerit in ea hypostasis spes erit vite: ⁊ si nō: timet ei. ¶ Que erugini vo eris similis vehemēter sigt pditionē. ¶ Graduū aūt coloris nigri alius ē niger qui ad nigredinem tendit sm viam coloris croci sicut est in icteritia ⁊ significat colere rubee spissitudinē ⁊ eius adustionem ⁊ colerā nigrā que accidit ex colera rubea ⁊ significat icteritiam. ¶ Et alius est qui ex fusco puenit ad nigredinem ⁊ significat coleram nigram. ¶ Et alius niger qui puenit ex viriditate ⁊ colore indico simili ⁊ significat colera3 nigram puram. ¶ Et ad summum quidem vrina nigra significat aut vehemens incendiū: aut forte frigus aut mortem aut caloris naturalis superationem: aut crisim ⁊ expulsionem nāe q̄ ipsa colere nigre expellit supfluitates. ¶ Nō autem ex incendio est cognoscitur: quoniam illic est fortis ardor ⁊ ante ipsam fuit vrina citrina vel rubea ⁊ hypostasis est diuulsa ⁊ inequalis ⁊ incontinua ⁊ non est vehementis nigredinis: immo trahit ad colorem croci ⁊ citrinitatem aut ad fuscitatem ⁊ si ad citrinitatem trahit significat multam icteritiam. Verumtamen quod ex frigiditate fit cognoscitur vt ante ipsam habeatur vrina que ad viriditatem trahat aut liuiditatem: ⁊ est sedimen paucum iunctum ac si esset siccum ⁊ nigredo in ipsa est purior. ¶ Et est etiam cum inter duas complexiones differentia notatur: quoniam quando cum vrina nigra fortis odor fuerit: significabit caliditatem: ⁊ cum fuerit cum ea odoris priuatio: aut fortitudinis eius debilitas: significabitur frigiditatem. Cum eni3 nā valde fuerit superata odor non erit in vrina.

¶ Illud aūt q ex casu caloris accidit inati
cognoscit ppterea q ipm sequit fortitudinis
casus τ eius dissolutio. ¶ Et illud quidem q
accidit sm modū purgatiōs τ crisis cognosci
tur sicut qđ accit in fine quartanaꝝ: τ cuꝫ sple
nis egritudines resoluuntur τ dolores dorsi τ
matricis τ febres melice τ nocumenta que ex
menstruoꝝ accīt retentiōe τ retentio eius qđ
ex sanguine fluere solebat p annū: τ precipue
cum nā τ ars in pvocando iuuant τ sicut accit
mulieribus quaꝝ mēstrua retinēt: τ nō retinet
nā sanguinis supfluitatē ppterea qđ añ ipsam
pcessit vrina indigesta aquosa: τ propterea q
post ipsaꝫ aduenit corpori alleuiatio τ erit ip
sius qtitas maxima copiosa. ¶ Qđ si nō ita
fuerit vrina nigra signum erit maluꝫ τ pcipue
in acutis egritudinibus τ qtoplus si eius qn
titas fuerit pauca: qm ex sua paucitate est sciē
dum q humorē iam destruxit adustio τ qto
magis fuerit grossa erit deterius: τ qtomagis
fuerit tenuis erit minoris malitie. ¶ Et est q
dem cuꝫ accit vt vrina nigra aut rubea obscu
ra mingat pp vini potionem qđ huius hꝫ co
lorem cum nullo mō nā aliqđ in eo opata fue
rit τ exierit sm suam dispōnem: sed in hoc nō
est timor. Et ē cuꝫ bone crisis significatiuo exit
τ in acutis egritudinibus sicut si eger eam te
nuem minxerit τ fuerit in ea suspensio in par
tibus diuersis: multotiens.n. sigt sonitum capi
tis τ vigilias τ surditatem τ desipientiā τ pci
pue si paulatim eam minxerit τ in longo tpe
fuerit suspensa τ fuerit eius odor acutus τ fue
rit cum febribus: qm tunc vehementem signi
ficabit capitis sonituꝫ τ desipientiā: sed quādo
affuerit ibi isomnietas τ surditas τ desipiētia
τ sonitus capitis significabit sanguinis fluxū
ex naribus. ¶ Et est ēt cū existit cā lapidis in
rene. Ruffus inqt vrina nigra bona est i egri
tudinibus renuꝫ τ egritudinibus lapidis que
ex humoribus pueniunt grossis: τ est signifi
catio mortalis in egritudinibus acutis: dixit
etiam q vrina nigra est mala in egritudibus
renū τ vesice cū vehemens ardor ibi adest. cō
sidera ergo alia sigt. ¶ Vrina nigra in senibus
nō est bona pp illud qđ scis: nꝫ vēit in eis nisi
ex corruptiōe mala. ¶ Et silr i mulierib⁹ vrīa
nigra post laborē sigt spasmū. ¶ Ad summum
ꝟo vrina nigra in pncipio febriū est pniciosa
τ silr in eaꝝ fine qñ non cū ea fuerit alleuiatio
neqꝫ significauerit crisim. ¶ Vrina autē alba
sm duas intentiōes est scienda. Vna earuꝫ est
cum ipsa est tenuis translucēs: qm vulgus qđ
translucens est albū vocat sicut est vitrū qđ est
claꝝ τ cristallum clarā vocat albam. Et altera
est q pro certo est alba cuius color est disgrega
tiuus visus sicut lac τ pgamenū: τ ista qdē nō
translucet vt visus in ipsa penetret. trāslucēs
cum pro certo nō est nisi oium coloꝝ puatio.

¶ Album igitur sm intentionem trāslucētis
significat fritatem oīno τ est auferens digōnis
fiduciaꝫ. τ si cū grossitudine fuerit significabit
fla. ¶ Sed alba pro certo nō erit nisi cū gros
situdine. ¶ Et eius qdem alia est cuius albe
do est mucilaginosa τ significat multitudineꝫ
flās τ humoris crudi. Et alia est cuius albe
do est vnctuosa τ significat adipis liquefactio
nem. Et alia est eius albedo est silis albule τ si
gnificat flaꝫ liquefactionē q accit aut accidet
Et alia est cuius albedo est silis albedini q est
in fungo cū tenuitate τ sanie τ significat excitu
ras vlcerosas in instis vrine. Et si absqꝫ sanie
fuerit erit pp supōneꝫ materie multe crude nō
mature. Et est cū est cū lapide vesice. ¶ Et est
alia q spermati silatur q est cū flāticoꝝ apatuꝫ
adest crisis τ laxitas interioꝝ τ egritudinum
que ex flāte accīt vitreo. ¶ Cum vero vrina
spermatis silis exit τ nō est sm modū crisis ē
pp apata flātica: imo cū in pmis pueneri pro
nosticabit apoplexiā aut paralysim. Et cū in oī
bus horis febris alba superuenerit vrina cito
in quartanā puertet. ¶ Et plūbina qdem sine
hypostasi est valde mala. Et lactea ēt in acutis
egritudinibus est pniciosa. ¶ Albedo pterea
vrina in febribus acutis quocunqꝫ mō fuerit
post tincturā q pcessit significat q cola rubea
ad aliqđ mēbꝝ declinauit qđ apat aut ad flu
xum ventris τ qđ magis significat q declina
uit ad caput. Et silr cum vrina rubea est in fe
bribus: deīn subito fit alba significat desipien
tiam. Et cū vrina in sanitate pseuerauerit i co
lore albo significat pnationem digōnis. ¶ Et
albule silis q lacti silatur acetoso in febribus
acutis mortem significabit aut pnsim. ¶ Sci
to aūt q posse est vt vrina sit alba τ cōplo calia
τ colerica: aut vrina rubea τ cōplo frā flatica.
Colera.n. rubea cū declinat a via vrine τ non
admiscet vrine remanet vrina alba. Debes er
go vrinā albam psiderare qm si fuerit eius hu
mor multus τ luminosus τ ipsi⁹ sedimē mul
tum τ grossum τ eius suba cum hoc trahit ad
grossitudinem: debes scire q albedo est ex
fritate flās. ¶ Sed cū vrina nō fuerit lumi
nosa clara neqꝫ eius sedimen multū neqꝫ puia
τ albedo ad fuscitatē traxerit scire debes q co
lera rubea est occultata. ¶ Et si in egritudine
acuta fuerit alba τ fuerint in ea significatiōes
salutis ex qbus nō timet phrenesis τ q sunt si
cut ipsꝫ: debes scire q colera rubea declinauit
ad aliud cannalem τ ad intestina: τ accidet ei
pstrictio. ¶ Cā ꝟo ob quā vrina existit rubea
in egritudinibus fris est vna haꝝ reꝝ: aut for
titudo doloris q colerā rubeaꝫ resoluit sicut in
colica accit frā: aut opilō q facta fuit ex super
fluitates flās in cānali q est inter fel τ intestina
qua pp fel ad intestina nāliter nō descendit si
cut solebat: imo vrine societas est ei necessaria
cum qua

qua egrediatur: quēadmodum accidit in coli
ca frā: aut pp debilitatē cpatis ⁊ sue ꝟtutis de
fectū que inter aquositatē ⁊ sanguinē separatio-
nē facere non valet: sicut accidit in hydropisi
frā ⁊ in egritudinibus debilitatis cpatis: fm
plūn qm pp eas vrina est similis loture carnis
recentis: aut pp ꝯstrictionē quā opilatiões fece
runt: ⁊ mutat color stans in venis pp aliquā
putrefactionē q̄ ei accit ⁊ eius qḋ signū est aq̄
sitas vrine: ⁊ eius sedimen fm mōz quē diri-
mus: ⁊ eius tinctura est tinctura debilis nō lu
minosa. Colere enī rubee tinctura est lumino
sa. Urina q̄z miktorienis in principio egritudinū
erit alba: s3 postea fiet nigra ⁊ fetebit sicut accit
in ictericia. Amplius vrina post cōctionē albe
scit: neq3 sic cessat donec digō fieri incipiat. tūc
enim incipit vrina ungi. Et pp hoc vrine vi
gilantiū sunt albe: ⁊ adiuuat ad hoc caloris in
nati resolo: s3 non luminose: imo attinent fusci
tati pp priuatōz digōis. ¶ Tinctura rubea in egri
tu. acutis melior est q̄3 alia aquosa: s3 rubea q̄
est sanguinea maioris ē securitatis q̄3 rubea co
lerica. ¶ Rubea quoq3 colerica nō tāti est ti-
moris ei colā gera māet. S3 si cessat mobilis
magni est timoris. Amplius vrina rubea in egri
tudinibus renū est mala: qm fm plūn cal3 sigt
apā: ⁊ in doloribus capitis desipientiā portē
dit. ¶ Cūq3 vrīa in egritu. acutis rubere cepe
rit ⁊ sic pmāserit ⁊ non iferius descēsu3 fecerit
pditōis egritiorē affert ⁊ renū apā sigbit. Qḋ
si cū rubedine fuerit turbida ⁊ talis pmāserit
apā in cpe ⁊ caloris innati sigbit debilitatem.
¶ Amplius colorꝫ vrine sunt qdā cōpositi ex
qbus est color q carnis recētis loture assilat q
ēt sanguini in aq̄ dissoluto similis existit. Et est
ex debilitate cpatis ⁊ qn̄q3 ēt est ex multitudie
sanguis. Uerūtn̄ sepius exit ex debilitate cpis
ex q̄ cūq3 cōplōne supuenerit malitia vincentē
quā digerēdi debilitas demōstrabit ⁊ ꝟtutis
dissolutio. Qḋ si ꝟtus fortis fuerit tūc nō erit
nisi ex sanguinis multitudine ⁊ eius augmen
to vltra mensurā q̄ in ꝟtus disgregatiua peni-
tus separare n̄ sufficit. ¶ Et ex eis ē ēt color olea
ginus ⁊ est citrinitas cui admixta est fictinitas
⁊ colori olei similat pp viscositatē. q̄ est in ipsō
⁊ translucētiā cū nitore adipis ⁊ cū splēdore
sube ad q̄3dā spissitudinē trahit. Et plib' dispō
nib' sigt malū aut n̄ sigt bonū neq3 maturatio
nē neq3 melioratōz: s3 fortasse raro māerū vir-
tuosarꝫ euōnē f3 mōz crisis sigt: ⁊ hoc qḋ nō
est nisi cū post ipsa3 aduēit reges. Que ꝟo ex
ea est pniciosa est illa cuius vnctuositas est fe-
tida: ⁊ ꝓprie illa ex q̄ qua mingit q̄3timo. Cū
ꝟo ei aliqd miscet qḋ est simile loture carnis
recētis est deterior. Et hoc qḋ plus ꝯtigit in
in hydropisi ⁊ ptisi ⁊ colica mala. ⁊ est cū olea
gina post nigrā seqt vrinā q̄ pcessit: ⁊ tūc qdē
est signū bonū. Maius autē3 quod vrina sigt

oleagina est q̄p in die quarta indicat egrꝫ in die
septīa moriturꝫ: in egritudinibus v3 acutis. Ad
summā ꝟo oleagine: vrine tres sūt spēs. Alia. n.
ex ea est q̄ tota est adeps: ⁊ alia est cuius iferi'
est tn̄ adeps. ⁊ alia est cuius supius est adeps.
Ex ea ēt est q̄ in suo colore tn̄ est oleagina sic
est in ptisi ⁊ ꝓprie in sui pn° aut in sui suba tn̄
aut in eis vtrisq3 quēadmodū est in egritudini-
bus renū ⁊ in pfectiōe ptisis ⁊ eius fine. ¶ Et
ex eis est ēt carminius q malus est ⁊ pniciosus
qm vtriusq3 colere sigt adustionē. ⁊ qn̄q3 est co
lor rubeus in quo currit nigredo ⁊ sigt febres
cōpositas ⁊ febres q̄ ex grossis sunt supfluitati
bus. Qui si clarior fuerit ⁊ nigredo ad ipsius
sūmitatē declinauerit apā significabit lateris.

¶ De significationibus sube vrine in quātita
te ipsi' ⁊ in claritate sui aut turbulētia. Cap. iij.

Ubstantia vrine est aut tenuis aut
grossa aut mediocris. ¶ Ualde ꝟo
tenuis in oībus dispōnibus matu-
rationis sigt priuatōz aut in venis
opilōēs aut cpis debilitatē ⁊ cānaliū vrine qui
nō attrahūt nisi qḋ tenue est aut attrahūt s3 ex
nō eiiciunt nisi qḋ nā subtile exit aut multam
aq̄ potatōz aut vehemētis frigitatis cōplōnē cū
siccitate. Et in acutis qdē3 egritudinibus sigt
ꝟtutis degestiue debilitatē ⁊ maturatiōis pri
uationē. Et est ēt cū reliquarꝫ ꝟtutū tanta sigt
debilitatē vt nullo° i aq̄ operet: imo quēadmo
dū ingredit ita labit. Et vrina q̄ ē tenuis valde
fm huc mōz deterior est in pueris q̄3 in iuuenī
bus: qm nālis puerorꝫ vrina spissior est vrina
iuuenū iō q̄p sunt humidiores ⁊ q̄p eorꝫ corpa
plus attrahūt hūiditates ppea q̄p mā supfluēa
est eis necīa cā augmēti. Si ergo eorꝫ vrine i
febribus acutis multū fiāt tenues: iā valde elō
gati erūt a sua nāli dispōne. Et si hec in eis pse
uerauerit non sigbit nisi pditionē: qm cū pdu-
rat sigt pditionē nisi bona sint adiūcta signa ⁊
ꝟtutis stabilitas: tunc enim cāturā sigt q̄ accit
⁊ ꝓprie iferius sub pte cpis. Et similiter si hec
in sanis pmāserit ⁊ se nō ꝯuerterit ab eis signi
ficabit apostema qḋ accidet illic vbi dolorem
sentiunt: ⁊ fm plurimū accidet eis vt cum hoc
in alchatim ⁊ in renibus dolores sentiant: ⁊ si
gnificat aptitudinem ad apā. Quod si dolor ⁊
grauitas vni mēbro ꝓprie non fuerint: immo
sunt cōes sigbit bothor ⁊ variolas ⁊ apāta q̄
corpori erunt cōia. Tenuitas quoq3 vrine in
crisi sine ordine recidiuationem pronosticatur
¶ Urina autem multum spissa fm plurimu3
significat maturationis priuationem ⁊ fm mi-
nus humorum grosse substantie maturationē
Erit ergo in statu hūorosarꝫ febriū ⁊ in aptōe
apātum. ⁊ plūn qdem qḋ in acutis sigt egritu-
dinibus est malum. Uerūtn̄ tenuitatis durabi
litas plus significat malum. Spissitudo nāq3
quādam sigt digestionē. que qḋ sibe confert in

eo q digestionem significat: et quod virtus expellendi h3 potentiã est id in quo fiducia hr: et inquantum materiei significat corruptionẽ et eius multitudinẽ et maturationis phibitionẽ separã is ad fundum descẽdẽns significat maluz.

¶ Quid aũt sit illud qd inter duas res supanitus est cognoscit ex eo q post eā aduenit ex requie aut succedit ex debilitatis augmento.

¶ Et urinarũ qd spissarũ in febribus sanior exit illa d q̃ multũ subito eiaẽ. Illa vo q̃ paulatim eiaẽ multorũ humorũ est significatiua et debilitans virtus et post illã qd q̃ vilitatem affert sequitur mediocris vrina simul cum requie.

¶ Cũ aũt tenuis vrina in acutis egritudinibus ad spissitudinẽ quertit post: q̃ nõ aduenit requies significat liq̃factiõem. Cũq3 in sano vrina pseuerauerit spissa et in pte capitis dolorẽ senserit et quassationẽ indicabit ei febrem. ¶ Est tñ cũ hoc est ex supflua expulsione aut aptione aut vlceribus in ptibus viarũ vrine: nõ aũt subtilitas et spissitudo vtreq3 maturatiõis significãt pūatiõem. nisi q3 maturationẽ sube cõitaẽ mediocritas. Spisse ergo maturatio est vt digerendo ad tenuitatẽ muteẽ. Et tenuis maturatio est vt coquendo muteẽ ad spissitudinem.

¶ Amplius vrina spissa quẽadmodũ pus diximus quando q3 est clara translucẽs quãq3 est turbida. Verũm inter spissam trãslucẽtem et tenuẽ exit dña: qm spissa trãslucẽs cũ motu imdaẽ non fiunt pres ipsius inundate multũ pue: imo magne in ea accĩt vñ et eius motus sunt tardi et cum spuma multarũ ampullarũ et ipsius ampulle nõ cito rũpunẽ. Et q̃ qd huiusmõi exit ex flãte gnãtur bene digesto aut colera vitellina si est in ea tictura ad citrinitatẽ trahens. Et si tictura nõ est in ea significat flegmatis vitrei resolõnem: et hoc qdẽ epilepticorũ vrinis multum exit. ¶ In tenui aũt in q̃ multa exit tictura scit ticturaz nõ eẽ pp digestionẽ. Alioqn digõ in pmis non magis opaẽ subam q̃ coloris pmixtiõem. ppa nãq3 digõnis opõ est subam efficere: deinde ipsam tingere. Et digõ qd in suba melior est q̃ in colere. Et pp hoc cum vrina tenuis in acuta egritudine pseuerat significat maluz et q virtus digestiua est sopita.

¶ Cum aũt vrinã videris tenuẽ in cuius partibus rubedinis et citrinitatis fuerit diuersitas laborem cognosces inflãmantum. ¶ Et si tenuis fuerit fuerintq3 in ea res q sunt sicut furfures egritudine in vesica non existe signum erit hoc eẽ pp flegmatis adustionem. ¶ Spissa aũt vrina in febribus acutis ad sũmum multos significat humores et forsitan significat liq̃factionem. ¶ Et ipsa quidez est que cum vrina pmanet hora congelaẽ et inspissaẽ. ¶ Ad vltimum vo turbulentia vrine est pp terreitatem cum ventositate que aq̃sitati admisceẽ: ex isto nãq3 cum ad misceñẽ quenit turbulentia et ex ipsorum abinuicez separatione quenit claritas. Amplius tres dñes accẽdere dispões. Est nãq3 cũ tenuis mingiẽ et deinde inspissaẽ q̃ sigt q nã laborat in maturando: sed nondũ mã ei vndicq3 obediuit et est paruõs: et forsitan est cũ mẽbrorũ sigt liq̃factiõem. Aut mingiẽ spissa et postea clarificaẽ et separaẽ ab ea grossum subtus stãs et significat q nã iã separat mãm et ipsam maturauit. Et q̃to maior fuerit claritas et maior descẽius uisterius et cuius sigbit maturationem. Aut est dispõ media inter pmam et alteram ex q̃ cũ pdurauerit et nã fuerit fortis et virtus fixa sciet q tũc ad maturationem queniẽ integrã. Si vo virtus fixa non fuerit erit timẽdum et ne pditio queniat maturatõem. Cũ aũt pdurauerit et timorosa sigõ nõ affuerit sigbit capitis dolorẽ: qm sigbit ebullitõm et vẽtositates: vaporosas. Illa vo q̃ ex tenuitate ad turbulentiã quenit et sic pcedit melior illa est q̃ in turbulentia pmãet fm plurimas horas. Vrina q3 multociẽs fit spissa et est hoc pp casum virtutis et non pp nãe expulsionẽ. ¶ Sed vria q̃ aq̃sa migiẽ et aq̃sa remanet signũ est pūatõis maturatõis penitus. ¶ Et vrina spissa laudabilior est q̃ ad excidũz est facilis et multe sepatõis simul. Ex huiusmodi nãq3 sanaẽ palysis et qd est ei simile. Cũ vrina grossa mingiẽ et deinde pcedendo fm ordinẽ attenuaẽ si multa est quemens exit. Et cũ ipsa post spissam et turbidã: et paucã sequtur est signũ bonũ. et hoc qd est cũ spissa q̃ turbulẽta est apiẽ q̃ mingiẽ paulatim et subito inde multa facile migiẽ vrina: cũ hac enim multotiens resoluiẽ egritudo siue ipsa sit vna febrium acutarum siue sit vna aliarũ egritudinũ ex repletione queniẽtium siue sit repletio ex qua nondũ manifesta accĩt egritudo. et iste qd vrine modus est exneus. ¶ Nũ cum vrina nullis coloris supfluam est spissitudo plerũq3 sigt bonitatem expulsionis multarum materierũ cui excidi associaẽ facilitas: et plerũq3 significat pditionem ppea q humorũ significat multitudinem et virtutis debilitatem et hoc quidem demonstrat egrediendi difficultas et paucitas eius quod egreditur. ¶ Vrina quidem spissa bona est que est crisis egritudinis splenis et febrium permixtaruz in qua non expectat equalitas: quoniam natura in expellendo impediẽ.

¶ Vrina ad vltimuz turbulenta significat humorum multitudinem et naturam ab eis occupatam in maturando eos. ¶ Vrina spissa in qua sedimẽ existit arenosum significat lapidez.

¶ Vrina spissa que apostematum significat apertionem cognoscitur ex eo quod ei admiscetur et ex eo q precessit. Ex eo enim quod admiscetur sicut pure quod malus odor demonstrat: et ex eis que cum ea separantur sicut petala alba et rubea aut sicut furfur aut alia ab istis ex eis per que cognoscitur. Ex eo qd qd

precessit quoniam ibi prius fuit significatio apostematis aut ulceris in vesica aut rene aut epate aut in partibus pectoris ⁊ significat hec apostematis apertionem si ante ipsam vrina fuit similis loture carnis recentis: quod est ex gibbositate epatis. Et si egestio talis fuit apostematis quod est in eius concauitate: ⁊ si anhelitus coangustatio precessit ⁊ tussis sicca ⁊ dolor in membris pectoris punginitiuus: tunc apostema quod est apertum est lateris ⁊ exiuit a parte arterie maioris ⁊ si in pure illo est maturatio conueniens est. Et est cum sanus euacuatus qui exercitium relinquit mingit vrinam sicut pus ⁊ virtus tenue quia ipsius purgatur corpus ⁊ eius auferetur laxitas quam exercitij dimissione consecutus est. Et est etiam cum in epate aut in eo quod est coram ipso fuerunt opilationes ⁊ plerumque contingit vt earum apertione sit vrina spissa propterea quod earum egredietur materia. ⁊ hic talis spissitudo non est pus. Sed in ipsa que est post apostematis apertionem est pus. ¶ Et cum hic vrina fuerit cum spissitudine ⁊ ad nigredinem traxerit ⁊ cum ea fuerit in latere sinistro dolor erit tunc ex parte splenis. Et secundum hanc considerationem si supra fetuur fuerit aut in sinistrate ventris erit tunc ex parte stomachi. Hoc tamen sepius est ex parte epatis ⁊ canalium vrine. ¶ Vrina turbulenta multotiens significat casum virtutis. Cumque virtus ceciderit frigiditas superabit que erit sicut illa que exterius infrant. ¶ Vrina turbulenta que malo vio similatur aut aque ciceris est vrina pregnantium: aut habentium apostemata calida longi temporis in interioribus. ¶ Vrina que vrinis asinorum aut animalium assimilatur ⁊ est quasi mulachlach propterea quod ex multum turbida corruptionem humorum corporis significat. quod tamen magis significat est flegma crudum in qua aliqua caliditas operata fuit ⁊ ipsum cum grossa ventositate ebullire fecit: ⁊ propter hoc plerumque significat capitis dolorem venturum: aut alabachal ⁊ cum perseuerat significat lithargiam. ¶ Vrina que colori alicuius membri similatur cum perdurat egritudinem in illo membro significat: ⁊ quidam dixerunt quod cum inferiori parte vrine fuerit aliquid quod pulueri sit simile aut furfuris prolongabitur egritudo ⁊ si in tota perdurat egritudine pronosticat mortem aut flegma crudum quod a pure discernitur fetore. ¶ Vrina habens partes diuersas significat quod quanto plus partes in ipsa fuerit maiores tanto plus nature opus est studiosior ⁊ natura plus potens ⁊ post plus apta. ¶ Vrina in qua videntur quasi fila adinuicem mixta significat quod fuit mictia postquam coitus fuit completus.

¶ De significationibus odoris vrine. Ca. iiij.

Dixerunt quidam se numquam vidisse egrum cuius vrine odor sit sicut odor vrine sani. ¶ Et nos quod dicimus quod cum vrina nullus odorem habet complexionis frigiditatem significat ⁊ superfluam cruditatem: ⁊ plerumque etiam significat in acutis egritudinibus mortem nature. Cum autem odorem habuerit fetidum ⁊ maturationis significationes in ea fuerit erit ipsius causa scabies aut vlcera in instrumentis vrine

que suis cognoscuntur signis. Vero si maturatio non affuerit possibile erit vt sit ex hoc ⁊ possibile vt sit ex putrefactione. ¶ Cumque hec in febribus fuerit acutis ⁊ non fuerit causa membrorum vrine erit signum malum ⁊ cum ad acredinem traxerit significabit putrefactionem que est in humoribus fortem habentibus substantiam quos calor superabit extraneus ⁊ significabit mortem caloris naturalis ⁊ dominium frigiditatis in natura cum caloris extraneo. ¶ Odor vero qui ad dulcedinem trahit sanguinis significat dominium. ⁊ que multum est fetida est colica. ⁊ fetida ad acredinem trahens est melica. ¶ Cumque vrina fetidi odoris in sanis perseuerauerit significabit febres que ex putrefactione accidunt aut minorationem putrefactionis que in ipsis est retenta. ⁊ hoc quidem demonstrabit si illico alleuiationem habuerit. ¶ In acutis egritudinibus cum fetor vrinam comitabitur ⁊ postea ab ea remouebitur fuerit que ablatio hec subito ⁊ post ipsam non consecuta fuerit requies significatio erit casus virtutis. ¶ De significationibus vrine ex spuma sumptis. Cap. v.

Spuma accidit ex humiditate ⁊ ventositate proiecta in vrinale cum proiectione vrine. ¶ Ventositas vero cum vrina egrediens auxilium procul dubio prebet in substantia vrine ⁊ precipue cum ventositas in corpore superauerit: quemadmodum in vrina accidit opilationes habentium in qua multe sunt ampulle. ¶ Et spuma quidem quoque cum suo significat colore sicut significat sua nigredine ⁊ ruffedine in ictericia. ¶ Et est cum paruitate sui ⁊ magnitudine significat: quoniam ipsius magnitudo significat viscositatem. Sui vero multitudine ⁊ paucitate: quoniam ipsius multitudo significat viscositatem ⁊ multam ventositatem. ¶ Et ipsa quod significat per rupturam suarum ampullarum cito factam aut tarde. quoniam ruptura ampullarum tarda significat viscositatem. Et propter quod ampulle remanentes in egritudinibus renum significant ventositates ⁊ viscositatem. ¶ Ad summum vero humor viscosus in egritudinibus renum est malus ⁊ significat humores malos ⁊ frigiditatem ⁊ illud significant granula que nominauimus. ¶ De significationibus specierum hypostasis. Cap. vi.

In primis dicemus quod medicorum conuenientia in vsu nominis hypostasis ⁊ sediminis iam recessit a via cognita. ¶ Dicitur enim hypostasim aut sedimen non illud tantum quod inferius descendit. sed omnem substantiam que spissioris exit essentie quam aquositas ⁊ est ab ea diuisa siue sit suspensa siue sit supra. ¶ Dicemus igitur quod hypostasis multis cognoscitur modis scilicet ex substantia sui ⁊ quantitate ⁊ qualitate ⁊ situ suarum partium ⁊ loco sui ⁊ tempore ⁊ qualitate sue permixtionis. ¶ Significatio vero eius ex substantia sui est quoniam hypostasis aut erit naturalis laudabilis demonstrans digestionem ⁊ maturationem naturalem. ⁊ hec erit alba ⁊ descendens inferius ⁊ eius partes continue: ⁊ similes ⁊ equales ⁊ oportebit vt sit rotundam habens figuram equalis subtilis similis hypostasi aque rosacee.

τ ꝓportio sue significationis sup maturationē
nāe in toto corpe est sicut ꝓportio significatio
nis nāe puris albi lēis silis cēnue sup matura
tionē apatis: sed pus est spissium τ hoc ē subti
le. ¶ Et hypostasis q̄ᵭ τ sedimis significatōes
sunt bone lꝫ tinctura deficiat τ eq̄litas. Uerum
eq̄litas apud antiq̄s meliorē tinctura equalis.
nāq3 q̄ nō tn̄ est alba: sed rubea ē melior alba
q̄ est aspa. ¶ Amplius plurime hypostases ƒꝫ
colorē vrine exn̄t: sed ex eis q̄ diuersificant al
ba est melior post illā rubea τ post ipāꝫ citrina
τ post eam illa q̄ est vt arsenicū τ malitia q̄ᵭ a
lentinosa icipit. ¶ Tu aūt nō attēdas illud q̄ᵭ
alij dicūt: nā albedo erit q̄nꝫ nō pp maturatio
nem: τ eq̄litas nō est nisi pp maturationē: τ ᵭ
albedie est q̄ est pp vehementē vētositatis cōmi
xtionē. ¶ Male aūt hypostasis incōtinuitas
melior est q̄ȝ ipsi⁹ ꝯtinuitas. τ hypostasis q̄ᵭ ma
la est quā etiō scies. ¶ Bona aūt hyposta
sis de q̄ loq̄mur puri assimilat̄ τ flati crudo cū
tenuia fuerint. Uerūtn̄ pus ab ea differt p fero
rem. τ fla crudū separ̄ ab ea ꝯculcatiōe maturꝫ
partiū. Et ipsa ab vtrisq3 differt subtilitate τ le
nitate. ¶ Et hec q̄ᵭ hypostasis non q̄ritur nisi
in egritudinibus: q̄m in sanitate nō req̄rit̄: τ
illud est q̄m nō dubitat̄ q̄n in corpore egri ma
le retente sint māe in venis ipsius q̄ nisi muta
rent̄ portēdūt corruptiōꝫ. In vēis aūt sani nō
semp opꝫ esse humorē q̄ sit excuiēdus: sed si ē
melius est q̄ hoc significēt ex eis supfluitates
q̄ in eis supfluunt ex cibo a digōne puare. deinꝫ
supfluit supfluitas q̄ in vrina fit hypostasis siue
matura siue nō matura. ¶ Et in macilentis q̄
dem est sedimē paucū q̄ᵭ descendit ƒm sanita
tis dispōnē τ ꝓpter q̄ exercitio vtunt̄ τ arti
bus se exercent laboriosis: τ nō multiplicatur
hmōi hypostasis nisi in corporibus pinguiuꝫ
ociose viuentiū. τ pp hoc ēt in vrīs egroꝝ ma
croꝝ nō est expectāda hypostasis tn̄ q̄ȝtum in
vrinis egroꝝ pinguiū: q̄m eoꝝ egritudo mul
totiens recedit: ita q̄ nil descēdit: τ multotiēs
hypostasis in eoꝝ vrinis nō puenit ad hoc vt ᵭ
scendat sed tn̄ plerūq3 est modicū tiuo i eis na
tans aut pendens. ¶ Et in nullis q̄deꝫ vrinis
hypostasis ilico cū mingit̄ descēdit nisi i eis q̄
valde mature sunt: imo in eis paꝝ expectādū
est. Et plures ex hypostasis coloribus sunt ƒm
plm̄ ƒm colorē vrine: sed melior ex eis q̄ diuer
sificant̄ est alba post quā est rubea deinꝫ citrina.
¶ Nōnāllis vero hypostasis alia est silis rasu
re intestinoꝝ corticalis q̄ ē furfurea aut herbi
na aut silagenea aut silis arsenico rubeo: aut ei
q̄ᵭ ē valde citrinū: alia ē carnosa: alia est adipi
na: τ alia est saniosa τ alia est mucilaginosa: τ
alia est que est similis frustulis fermenti in aq̄
soluti: τ alia est sanguinea sanguisugalis: alia
capillaris. τ alia est arenalis granosa: τ alia est
cinericia. ¶ Similis vero rasure intestinorū
corticalis: alia est petaloides magnarum par
tium rubeaꝝ aut albarum que significat ƒcōm
plm̄ q̄ separate fuerunt ex membris que sunt
propinqua mēbris a quibus diuidunt̄ vrine
τ albe significant q̄ sunt ex vesica ꝓpter vlce
ra que sunt in eam aut scabiē aut corrosionē.
¶ Rubee aūt carnose significant q̄ sunt ex re
ne. ¶ Et ex petaloidibus q̄ᵭ sunt que sunt co
loris fusci: τ obscuri: aut squāmis piscium si
miles: τ hic est vehementer mala in oībus spe
ciebus hypostasis quas noīauimus deterior si
gnificat petaloīs membroꝝ radicalium rasurā
verum duo prima ipsius genera nullo modo
impediunt: imo plerūq3 vesicam mundando
sanant. ¶ Et dixerunt quidam cuidam hōi se
in potu tribuisse cantarides qui cortices albos
quasi venosos minxit qui cum in aquositate fri
cabantur resoluebantur τ tingebatur tinctura
rubea qui factus est sanus τ vixit. ¶ Et ex ea
quidem que est sicut rasura intestinorum est q̄
dam que est minoris latitudinis q̄ȝ due predi
cte τ spissioris substātie: que si rubea fuerit vo
catur herbina: τ si rubea nō fuerit vocat̄ furfu
rea: τ herbine q̄deꝫ si fuerint rubee partes ple
rūq3 sunt partes epatis aduste. τ plerūq3 ē san
guis in eo adustus: τ plerūq3 est etiam ex rene.
Sed que est ex rene est maioris continuitatis
carnosa: alie vero due plus similant̄ ei que nō
est carnosa: τ fracturas est magis recipiens. τ
cū vehementer trahit ad citrinitatē est ex rene
proculdubio: q̄m illa que est ex epe ad rubedi
nem trahit fuscam: τ q̄nq3 associat̄ ei in hoc il
la que est ex rene. ¶ Furfurea vero hypostasis
q̄nq3 est ex scabie vesice: τ q̄nq3 est ex liquefa
ctione mēbroꝝ: τ differentia inter eas est q̄ cū
illic in radice mēbri fuerit pruritus τ fetor erit
ex vesica τ ꝓpter cū pus prius mictū fuerit: τ
precipue cū alie significationes vrine demon
strauerint maturationē τ fuerit vene superiores
sane complexionis τ nō fuerit in eis macula
imo in vesica. Sed si cum inflāmatione fuerit
τ virtutis debilitate: τ mēbroꝝ mingendi inco
lumitate τ color fuscitati attinuerit: erit tūc ex
liquefactione humoris. ¶ Ex crinoidū vero
plurimū est ex adustione sanguinis que ad ru
bedinem trahit. Et multotiens est ex liquefa
ctione membrorum τ eorum rasura si albedini
attinet. Et q̄nq3 est etiam ex vesica scabiosa ƒꝫ
minus. ¶ Et tibi quidem possibile est vt mo
dum differētie inter eas intelligas per illud q̄ᵭ
iam scivisti. Si aūt nigredini attinet ex sangui
nis adustione τ ꝓprie in splene. ¶ Omnes
preterea petaloides hypostases q̄ non sunt ex
eā que fit in vesica τ rene τ cānalibus vrine in
egritudinibus acutis malum protendunt per
niciosum. Et tu quidem iam scivisti ex hac sū
ma carnose dispōnem τ q̄ plurimū eius est ex
rene: τ q̄nq3 ipsa nō est ex rene. Nam ex rene

non est nisi cum caro est sine carnositate et non est in corpore liquefactio: et vrina quidem maturitatem venarum significat sanitatem: quoniam renum egritudines maturationem non prohibent vrine: quia ipsa supra ipsos existit. ¶ Hypostasis vero adipina adipis et pinguedinis et etiam carnis significat liquefactionem: et earum peior est que auri aque similatur. Duo autem ipsius principia cognoscuntur ex paucitate et multitudine et commixtione et separatione: quoniam cum est multa et separata existimatur quod sit ex parte renis et propter liquefactionem sue adipis: et si est minus et maioris commixtionis est ex loco magis remoto. ¶ Et est cum in vrina frustrum album granati grano simile visum fuerit: et erit ex adipe renis. ¶ Saniosa vero vlcus significat quod apertum fuit et proprie in membro mingendi: et precipue si ibi fuerit sedimen laudatum ad fundum descendens. ¶ Et mucilaginosa quidem significat humorem spissum crudum aut quod est in corpore multus: aut ex instru vrine egredientis: aut crisim aperitionis vene sciatice: aut doloris iuncturarum. Et hoc quidem cognoscitur ex alleuiatione que post ipsam sequitur. Plerumque enim subtiliatur et attenuatur et putatur hypostasis laudabilis. Quapropter in acutis egritudinibus non est confidendum in eo quod apparet secundum similitudinem laudabilis hypostasis cum nondum fuerit maturationis hora nec presentes fuerint eius significationes: et etiam est cum vehementem complexionis renis frigiditatem significant. ¶ Inter saniosam vero et crudam existit differentia: quoniam saniosa existit cum fetore et precedunt ipsam significationes apostematis et eius partes faciles sunt ad coniungendum et separandum. et quedam ex ea est que cum aquositate vehementer miscetur: et quedam ex ea que separatur: sed cruda est et turbida et spissa et non facile coniungitur nec facile separatur. ¶ Et vrina quidem in qua plurima mucillaginosa hypostasis apparet quando est exuberans cum in fine podagre apparet et dolorum arteticorum significat bonum. ¶ Capillaris autem est propterea quod humor occultus consolidatur ex calore ipsum agente que quandoque est alba quandoque est rubea et eius consolidatio est in rene: et ferunt quidam quod in eius longitudine plerumque palmi mensura inuenitur. ¶ Que autem fermenti infusi frustulis similis existit debilitatem significat stomachi et intestinorum et digerendi malitiam in ipsis. et est plerumque cum eius comedere lac et caseum. ¶ Arenosa vero semper significat lapidem qui consolidatur aut consolidando procedit aut qui resoluitur, et que quidem est ex eis rubea est ex rene: et quando non est rubea est ex vesica. Plurimum autem que cinericia est flegma significat aut pus cum propter longam moram accidit coloris mutatio: et sectio partium et est quandoque propter adustionem que ei accidit.

¶ Sanguisugalis vero hypostasis si vehementer est mixta epatis debilitatem significat. et si minus hac significat vulnus in canalibus vrine et continuitatis solutionem in ipsis. Et si fuerit separata plurimum eius erit in vesica et in virga et nos quidem perscrutabimur hoc in particularibus egritudinibus in capitulo de mictu sanguinis. Et si in vrina fuerint sicut sanguisuge rubee infirmis splenem habente resoluetur splen ipsius. ¶ Scito autem in egritudinibus vesice non multus egreditur sanguis: quoniam eius vene mixte sunt in ipsius corpore calcate et anguste et pauce. ¶ Hypostasis vero significatio ex quantitate ipsius sumpta multitudine quidem sui et paucitate declarat cause ipsam efficientis multitudinem: aut eius paucitatem. Et ex quantitate quidem sui in magnitudine: aut paruitate sui est quemadmodum diximus in hypostasi mucillaginosa. ¶ Eius autem significatio ex qualitate sui est ex colore quidem ipsius quoniam que ex ea nigra est significat malum secundum diuisiones quas nominauimus. Que tamen ex ea sanior est illa est cuius hypostasis est nigra et aquositas non est nigra. et rubea quidem sanguinis significat proprietatem et fastidium: et citrina quidem significat calorem fortem et egritudinem insidiosam. ¶ Et ex ea quidem que alba est quedam est bona sicut diximus: et quedam est mala sicut mucilliaginosa aut saniosa: aut spumosa maturationi contraria. Viridis quoque senitura est ad nigram. Ex odore vero eius est quemadmodum diximus in his que premissa sunt. ¶ Ex ipsius vero situ et ex leuitate quidem sui et diuulsione: quoniam lenitas et equalitas in hypostasi laudata est melior: et in non laudata est deterior. Sed diuulsio significat ventositates et digerendi debilitatem. ¶ Eius autem significatio ex loco sui est: quoniam aut est natans et vocatur nubes: aut pendens. et hec quidem est in medio stans que est maioris maturationis quam prima. Et ex pendente illa melior est cuius ruge et fimbrie ad inferiora declinant: aut ad fundum descendens que est melioris maturationis. hoc quidem est de hypostasi laudata. ¶ Non laudata vero que leuior est melior existit sicut nigra et hoc in febribus acutis et similiter si humor est flegmaticus: aut melancolicus: quoniam ea que est vt nubes melior est ea que inferius descendit. significat enim eius subtilitatem nisi causa natationis fuerit multa ventositas. Et si non fuerit ita natans est melior quam pendens: et inferius descendens est deterior. Et causa quidem natantis superius est caliditas cum qua est acuitas et ventositas hypostasis autem diuulsa in grossa superius natat et proprie cum sit leuis et in tenui descendit inferius: et proprie cum sit grauis. Cumque in principio egritudinis appareat pendens et natans postea

Praeterea confert medico cum alalijs
vrinas cognoscit pp̄ea q̄ cum in eis
ipse experit̄ certitudinē facit: ⁊ hoc
qd̄ difficile est. Quidā āt dixerunt
q̄ vrina asini est sicut butyꝝ liqdum cū turbi-
ditate ⁊ grossitie exteriore. Et iubiugaliū vrie
ei silantur: sꝫ sunt citrine: ⁊ videbitur q̄ supior
medietas vrinalis fit clara ⁊ inferior medietas
fit turbida. ¶ Quarū vero vrine sunt albe ad ci
trinitatē trahentes ꝓpinque vrinis hoīum sꝫ
fabam non hn̄t: ⁊ earꝫ sedimen est sicut oleum
aut sicut amurca. Et cū iuseriūqꝫ nutrimentū fue
rit melius eius vrina erit clarior. ¶ Urina ve
ro capreoli vrinis hoīum ⁊ ouiū similat̄: sꝫ nō
fabaꝫ hꝫ neqꝫ sedimē ⁊ est clarior vrinis ouiū.
¶ De rebus alijs que vrinis similant̄: ⁊ diffe
rentia inter eas ⁊ vrinam. Cap. xij.

Sirupū acetosuꝫ ⁊ oēs liquores qui
fiunt ex aqua ⁊ melle ⁊ aq̄ ⁊ ficubus
⁊ reliquos q̄ fiunt ex croco ⁊ eis simi
libus: q̄ꝫ oplus tibi approquinquauē-
ris erunt in claritate magis augmētati. ⁊ q̄to
plus elongaueris ea ꝯsiderā an oꝫ vt augmen
tetur grossitudo. Urina vero ab hoc est diuersa.
¶ Hydromellis praeterea spuma est citrina ⁊
aq̄ sicuti sedimen a latere descendit ⁊ nō in me
dio: neqꝫ ordinate neqꝫ hꝫ motū. Sit ergo hoc
sufficiens in noiando dispōnes vrinaꝝ. In li-
bris vero particularibus ꝓueniēt ad te diui-
siones dispōnū vrine.

¶ De significationibus egestionis. Cap. xiij.

Gestio plerūqꝫ declarat̄ ex sui q̄ti-
tate qd̄ est vt cōsideret̄ si est minor
eo qd̄ comeditur: aut maior aut eq̄
lis. Et notū qd̄ est q̄ ipsius augmē
tū ē pp̄ humoꝝ mltitudinē: ⁊ paucitas pp̄ ip
soꝝ paucitatē: aut q̄r ex ipa in itestio monoclo
⁊ in colon ⁊ in fascijs multū fuit retentum qd̄
est signū colicā precedens: aut propter expulsi
ue debilitatē. ¶ Et cognoscit̄ ēt ex cēntia sui:
q̄m qd̄ ex ea humidū est aut significat opila-
tiones: aut digestiue malitiā: ⁊ plerūqꝫ signifi
cat mesaraice debilitatē que humorem nō su-
git: ⁊ q̄nqꝫ est pp̄ capitis reumatismū aut pp̄
comestionē rei que egōnem hūectat. ¶ Qd̄
aūt in humido viscosum est plerūqꝫ significat
liquefactionē ⁊ hoc est cū fetore: ⁊ plerūqꝫ si-
gnificat malorum humoꝝ ⁊ viscosorum mul-
titudinē: ⁊ hoc non cuꝫ multa existit leuitate: ⁊
plerūqꝫ significat nutrientia viscosa que come
sta fuerint ⁊ non pauca cum calore forti in cō
plōne ⁊ non fuit inter ea digō bona. ¶ Sꝫ qd̄
ex ea est spumosum fortitudinis caloris signifi
cat ebullitionem aut multarum ventositatum
permixtionem. ¶ Qd̄ aūt ex egōne est siccuꝫ
aut laborem significat ⁊ resolutioneꝫ: aut mul
tam vrine prouocationē: aut igneū calorē aut
nutrientium siccitatem. aut multā moraꝫ in ite
stinis: sicut in suo diceniꝰ caplō. Cuiqꝫ humidi
tas sicco qd̄ est durum admiscet̄ signt q̄ eius sic
citas est: pp̄ q̄ multū fuit retēta in humiditati
bus ipsam exire ꝓhibentibus: ⁊ pp̄ priuationē
fellis pūgentis ⁊ festināns. sꝫ cū ibi non est lon
ga retētio nec humiditatis intestis adsunt signifi
cationes cā in ipsa est supfluitatis sanioꝝ ⁊ pu
gentis effusio q̄ ab eꝑe fluxit in eo qd̄ est coram
ipso ⁊ sua exōne non genit donec cōmisceret̄.
¶ Et est ēt cū colore sui dignoscit̄ egō cuꝰ ve-
ro color nālis igneus est leuis extrīs igneitatis
qui si augmētat̄ fellis signt multitudinē ⁊ si mi-
nuit̄ signt cruditatē ⁊ maturationis priuationē. ⁊
si albus fiat q̄nqꝫ est eius albedo pp̄ opilatio-
nem in cānalibus fellis: ⁊ hoc signt ictericiā: ⁊ si
cū albedine est virtus sanies hn̄s odorē magnū
ꝯpatis signt apteonē. ¶ Sanus quoqꝫ qui non
exercitat̄ multotiens egerit virtus ⁊ famē que
est ei purgatio ⁊ exīo laudabilis: q̄m pp̄ hoc re
mouet̄ ab eo lanitas que ei pp̄ priuationē exer-
citij acciderat quēadmodū diximus in vrina.
¶ Praeterea scito q̄ egō colorē igneū vehemē-
ter superfluum habens multotiens in hora fi-
nium egritudinum significat maturationem: ⁊
multotiens significat dispositionis malitiam.
¶ Et nigra quidem significat taliter qualiter
sunt vrine nigre significationes. Significant
enim aut adustionem fortem: aut egritudi-
ni melancolie maturationem: aut nutriens tin
gens aut potionem rei que melancoliam eua
cuat: sed prima est mala: ⁊ illa quidem que est
propter puram melā non sufficienter cogno-
scitur ex colore sui: imo cognoscēda est ex acre
dine sui ⁊ ponticitate ⁊ bullitōe terre ex ipsa.
Et est mala siue sit egō siue vomitus ⁊ ex ipsiꝰ
ꝓprietatibꝰ est q̄ in se luminositatē hꝫ. ¶ Ad
vltimū vero humor melicus purus pneccans
est sm̄ plm cum egredit̄ .s. est mortis significa-
tio. ¶ Chimi vero nigri exitus multotiens cō
fert: ⁊ illud est q̄m melie nālis exitus vltimam
corporis adustionem signt ⁊ humiditatū ipsius
pemptionē. ¶ Uiridis aūt egō caloris innati
significat extinctōeꝫ: ⁊ silr fusca. ¶ Egō quoqꝫ
plerūqꝫ ex sui cognoscit̄ hora ex absentia infla
tionis sue aut ex inflatōe: q̄m inflata sicut ster-
cus vacce significat ventositatem. ¶ Et est eū
ex hora sui cognoscitur: q̄m cuꝫ egestionis exi
tus festinat ⁊ horam qua egredi solebat antece
dit signū est malum: quia fellis significat mul
titudinem: ⁊ virtutis retentiue debilitatem:
⁊ si eius tardatur exitus digestiue signifi-
cat debilitatem ⁊ intestinorum frigiditatem.
Et humiditatis ⁊ somni multitudo vento-
sitates significat inflatiuas. ¶ Colores quo
qꝫ extranei ⁊ diuersi mali existunt: ⁊ nos
ipsos in libro nominabimus particulari.
¶ Que vero ex egestionem est melior est iun
cta que est similium partium ⁊ in qua aquosi-

tas siccitati est vehemēter admixta ꝛ cui⁹ spissitudo est sicut mellis spissitudo ꝛ cuius exitus est facilis ꝛ nō pigit ꝛ cuius color attinet citrinitati ꝛ nō est multi fetoris neqꝫ est puata fetore. ꝛ non hꝫ gurgulationē neqꝫ rugitū ꝛ nō hꝫ spumā: cuius exitus est in hora in qua solet: ꝛ fm q̄ntitatē q̄ ei qḋ comedit ē ꝓpinq̄ in q̄ntitate sui. ℭ Et scito ꝙ non ois egōnis eq̄litas est laudabilis neqꝫ ois eius lenitas qꝛ q̄nqꝫ sunt pp vehemētē maturationē i oi pre siles ꝛ q̄nqꝫ sūt pp adustionē ꝛ liq̄factōꝫ similes: ꝛ tūc qḋ sunt ex deterioribus significatōibus. ℭ Et scito ꝙ egō q̄ est tēperate cōnne q̄ est ad tenuitatē nō est laudabilis nisi cum non sunt cū ea rugitus neqꝫ vētositates neqꝫ in sui exitu paulati intersecat: ꝛ si non possibile est vt eius exitus sit pp vir⁹ molestans qḋ est ei admixtū: ꝛ nō pmittit vt ꝯiungat. ℭ Est āt cū plerisqꝫ sollicitti fuerint de significationibus q̄ in sudore ꝛ alijs appent rebus: verūtñ de ipsis loq ꝓprius est in sermone pticulari. In sermone quoqꝫ pticulari similiter repies expositionis augmentum in re egōnis ꝛ vrine ꝛ reliquorum.

ℭ Fen tertia cui⁹ est caplꝫ vnū ꝛ doctrie qnqꝫ

ℭ Capitulū singulare dictionis tertie de cāis sanitatis ꝛ egritudinis ꝛ neātatis mortis

Edicina in prima diuisiōe in duas diuidit ptes: in ptē theoricā ꝛ ptē practicā: q̄ tñ oēs sūt scie speculādi: qḋ āt noie theorice ꝓprie designat est illud qḋ in demōstrādo sniās tñ ꝯfert ita ꝙ in demōstratiōe opōnis nullo mō auxiliū pbet sicut: pars in qua res sciunt complōnū ꝛ humoꝝ ꝛ virtutū ꝛ spēs egritudinū ꝛ accn̄tiū ꝛ cāꝝ ꝛ illud cui nomen ꝓprie practice attribuit est qḋ in demōstrando opōnis ꝛ regiminis q̄litatē auxiliabit sicut pars q̄ nos iuuat ad demōstrādū quō sanitatē corpis qḋ in illa dispōne exit custodiamus: ꝛ quō corpus qḋ talē hꝫ egritudinē medicemur. ℭ Et neqꝫ existimes ꝙ ps que dr̄ practica sit opō ꝛ actio: sꝫ est ars q̄ docet nos quō sit opandū ꝛ agendum ꝛ nos qḋ iā declarauimus tibi hoc in his q̄ sunt premissa. ꝛ postq̄ iaꝫ expleuimus dictionem primā ꝛ scdām in his que sunt ptis medicine que est theorica vlis: ergo nr̄ꝫ studiū nūc reducamus in duabus q̄ remāserunt ad ptem ipsius practicā fm modū vlem. ℭ Pars āt ipsius practica in duas distribuitur ptes: quarum vna est scia regendi corpa sana q̄liter in sui remaneant sanitate. ꝛ hec qḋ custodiendi sanitatē scientia vocat. ℭ Et pars eius scda ē scia regendi corpus egrū q̄liter ad sanitatis redeat dispōnē ꝛ vocat scia medicādi. ꝛ nos qḋ incipiemus ꝛ scribemus in hac dictione sermone cōpendiosum de custodienda sanitate.

ℭ Et dicemus ꝙ ꝓpterea ꝙ gn̄ationis nr̄orum corpoꝝ principiū res due fuerunt: quaꝝ vna est spma viri cuius essentie certius ē ꝙ locū tenet factoris. ꝛ altera est spma mulieris ꝛ sanguis menstruus cuius rei certius est ꝙ locū tenet materiei. ꝛ he due sibi e in hoc cōicant ꝙ vnaqueqꝫ earꝫ est fluida ꝛ hūida. lꝫ post dissificent. ℭ Et aqueitas ꝛ terreitas in sanguine ꝛ spermate muliebri plus abūdāt. ꝛ aereitas ꝛ igneitas in spermate virili superant. ℭ Oportuit aūt vt coagulatōis hoꝝ duorū principiū esset coagulans humida lꝫ terreitas ꝛ igneitas sint iuncte in eo qḋ ex eis fit. ꝛ terreitas cū eo qḋ in ea existit de duritie: ꝛ igneitas cū eo ꝙ est in ea ex virtute maturādi iuuerit se ꝛ coagulatū durū fecerint ꝛ coagulatiōe quādā ei attribuerint ꝛ duritiē: verūtñ hoc ad terminū coagulationis duroꝝ corpoꝝ non pertiguit sicut lapides ꝛ vitrum: ita ꝙ ex eis nihil resoluatur: aut resoluatur qḋ non sensu percipitur: tunc nāqꝫ secura essent a nocumētis que pp assiduaꝫ accidunt resolutionē ꝛ lōgissimāꝫ: sꝫ res nō est ita: quapp corpora nostra duabus nocumentoꝝ spēbus sunt exposita: quoꝝ vnaquaqꝫ cāꝫ hꝫ intrinsecā ꝛ extrinsecā: ꝛ vna qḋ nocumenti spēs est humiditatis resolutio ex q̄ creati sumus ꝫ hec qḋ ordinate aduenit. ꝛ scda est hūoris putrefactio ꝛ eius corruptio ꝛ ipsi⁹ alteratio: vnde fomento vite ꝯueniens nō est. ꝛ hic qḋ a pncipio modo est alius lꝫ sua ipsius malitia ad siccitatē adducat: ppea ꝙ corporis humiditatē priuo exiccari facit: ꝛ ex eo qḋ nostris ꝯueniēs est corporib⁹ corrūpit: deinde ad vltimū a putrefactiōe resoluit: qm̄ putrefactio in primis corrūpit humiditatē: postea ipsaꝫ resoluit ꝛ rem siccam dimittit cieritiam. ℭ Hec igitur duo nocumenta ab alijs nocumētis sūt aliena que pp alias accidūt cās sicut frittas cōgelatiua ꝛ venena ꝛ spēs solutionis continuitatis perniciosa ꝛ reliqua egritudines. ℭ Sꝫ due predicte species huic nostre inuestigationi sunt ꝓpinquiores ꝛ digniores. qꝛ earum mutatio est in dispositione sanitatis. ꝛ vnaqueqꝫ ipsarum aduenit ex causis extrinsecis. ꝛ causis intrinsecis: ꝛ extrinsece quidē cause sunt sicut aer dissoluens. ꝛ putrefaciens. ꝛ intrinsece qḋ cause sunt sicut calor innatus qui in nobis exit nostras resoluens humiditates: ꝛ calores extranei in nobis a nostris nutrientibus generati ꝛ reliqua nostras putrefacientia humiditates. ℭ Omnes vero cause iste se adiuuicē iuuāt in exiccando nos. verūtñ perfectio ꝛ integritas nostra ꝛ potentia pficiendi operationem non est nisi pp multā siccitatem que nobis accidit. deinde siccitas incessanter ꝓcedit donec nos pimat. hec igitur siccitas que nobis accidit res est nobis necessaria. ℭ Nos si quidē a pncipio rei in vltima cōsistimus humiditate vnū procuidubio oportet vt calor eam superet: qm̄

ndo in ipsa suffocaret: procedit igitur pculdubio in ipsam assidue agendo: et ipsam semper exiccando incedit. ¶ Quod tñ ex eius exiccatione apparet in principio eq̄litati attinet: deinde cum nostra corpora ad téperate siccitatis peruenunt terminum calore existente vt erat non est siccitas fm sue siccitatis prime quātitaté immo fortior qm̄ materia est minor et ,ppter hoc est magis recipiens. Inde proculdubio sequit vt siccitas supra siccitatem téperatá augmentetur et non cessabit pculdubio quin assidue augmentū sumat: donec humiditatem cōsumat. calor igitur innatus est ci extinguēdi seipsuz accidentaliter ppea q̄ sit causa sui ipsius materiā consumendi: sicut lampadis flāma que extinguitur ppea q̄ suam cōsumit materiā et q̄to plus siccitas fm augmentū pcedit: calor innatus fm diminutioné incedit. ergo accidit defectus nūq̄ cessans vsq ad vltimū q est defectus restaurandi humiditaté loco eius qd̄ resolutuz fuit defectus igit semp augeť. ¶ Siccitas ergo duobus augmentať modis. vnus eoruz est propter diminutioné potentie recipiendi māx: et alter minoratio humiditatis in se propter caliditatis resolutioné. ¶ Augmentatur igiť caloris debilitas: ppterea q̄ siccitas in mébroz subs dñatur: et propter nālis humiditatis diminutioné que est sicut materia et sicut oleum flāme lampadis. Flāma nāq duas hȝ humiditates aquā et oleū: vna quarū consistit: et altera extinguitur: similiter calor innatus in humiditate consistit nāli et ab augmento extranee extinguitur: que pueniť ex debilitate digerendi et est sicut aqua humiditas flāme: et cum siccitas ad cōplementū accidit calor innatus extinguitur et mors subsequiť nālis. ¶ Corpus autez non permanet tpe quo perdurat nisi propterea q̄ ipsius innata humiditas prima resolutioni resistit caloris mundani et caloris sui corporis in nā sui: et eius quod ex motibus accidit sine hac tā longa resistitione: qm̄ ipse sunt ea in eēntia sua debiliores: imo ipsum stare nō facit nisi illud qd̄ restaurat illud qd̄ ex ea resoluitur et est nutriens. ¶ Amplius nos iam declarauimus q̄ virtus non opatur et viuit eo nisi vsq ad terminum. Et ars quidem sanitatem custodiendi non est ars que a morte securos nos faciat: neq corpus ab extrinsecis nocumentis muniat: neq vnūqdq corpus ad vltimam vite longitudiné perducat que est fm hominem absolute: sed de duabus rebus securitatem prebet putrefactionis penitus prohibitione et defensione humiditatis ne cito resoluatur. ¶ Et in ipsius quidem fortitudine consistit vt ipsu3 vsq ad debitum tempus fm suam primam cōplōnem permanere faciat. et hoc quidé erit pp regimen rectum restaurationis que fit in corpe loco eius quod re.oluitur fm q̄titatem possibile: et propter regimen prohibens dominiuz causarum siccitatem accelerare facientium exceptis causis que faciunt siccitatez debere esse et per regimen custodiens a generatione putrefactionis propter tutelam corporis et custodiā a potestate caloris extranei extrinseci aut intrinseci: quoniam non omnia corpora sunt eq̄lia in fortitudine humiditatis radicalis et caloris innati: immo corpora in his existunt diuersa. ¶ Vnumquodq preterea corpus terminum habet in quo resista. siccitati necessarie cōplōne sua et calore suo inato et q̄titate sue inati humiditatis a quo non remouetur. est tamen cuz ante aduenium cause in siccitatem adiuuantes aut alio modo pernecantes. Et multi quidem hominuz debent q̄ isti sunt termini naturales et termini accidentales sunt alij. Et quasi custodiendi sanitatem ars existit illa in qua corpus humanum ad naturalem perducat terminum si conuenientia conseruat. ¶ Huius autem custodie administrationi due attribute sunt virtutes quibus deseruit medicus: vna earum est naturalis et vocatur nutritiua que restaurat illud quod ex corpore resoluitur cuius substantia terreitati et aqueitati attinet. et altera est animalis et ipsa est virtus pulsatiua que restaurat quod ex spiritu resoluitur cuius substantia est aerea et ignea. et propterea quod nutriens non fuit simile nutrito nisi in potentia. ideo creata fuit virtus immutatiua quatenus nutrientia mutet in similitudinem nutritorum in effectu. et vt pro certo sit nutriens in effectu. ¶ Et ad hoc creata fuerunt instrumenta et canales que sunt ad attrahendum et expellendum et retinēdum et digerendum. ¶ Dicemus ergo q̄ habene rei in arte custodiendi sanitatem cōsistunt in equalitate causarum predictarum communitantium. ¶ Ille tamen in quarum equalitate maior necessaria est sollicitudo sunt septé res. Equalitas complexionis: et electio eorum que comeduntur et bibuntur: et purgatio superfluitatum et custodia compositionis et rectificatio eius quod per nares attrahitur et custodia tangentis et moderamen motionum corporalium et animalium. inter que etiam somnus et vigilie quodāmodū numerantur. ¶ Etsi quidem iā sciuisti in his que sunt premissa q̄ neq equalitas vnum habet terminum neq sanitas neq aliqua ex complexionibus in hoc ingreditur q̄ sit aliqua sanitas aut aliqua equalitas in aliquo tempore: sed est id quod inter duas res existit. Incipiemus igitur in primis declarare regimen infantie qui in vltima complexionis equalitate consistit.

¶ Doctrina prima dictionis tertie. que est de nutricatione quattuor continens capitula.

¶ De regimine infantis ex quo nascitur vsq quo incedat. Cap. I.

p Regimentum aūt regimē ꝛ mulierum q̄ pꝛui sunt vicine in dictionibus scribemus pcularibus. Infantis ꝟo tpāte cōplōnis cum nascitur plerisq; sapiētum dixerunt. vmbilicum in pmis debere incidi sup q̄tuoꝛ digitos: ꝛ cum lana ligari mūda: q̄ bn̄ ꝛ subtiliter sit ꝛ tortalis ne doleat: ꝛ olii cū pāno sup ipm est ponēdū: ꝛ pp vmbilici icisionē pceperūt vt vēaꝝ citriaꝝ ꝛ san. ora. ꝛ sarcocolle ꝛ cymini ꝛ vsnee ꝛ myrrhe ptes sumāt eq̄les ꝛ trite vmbilico sup ponant: ꝛ festinēdū est ad coꝛpus ipsius saliēdū cum salamoꝛa tēuis salis q̄tenus vmbilicus eius induresceat ꝛ ipsius cutis dura fiat. Ex salibus ꝟo ille melioꝛ exīt cui admixta sūt sedenegi ꝛ costus ꝛ sumac ꝛ fēugreci ꝛ origanuz: ꝛ ipsius qd̄ nasus nō saliat neq; os. ℭ Causa ꝟo q̄re nobis necīū est coꝛpus eius duꝝ facere est: q2 illico cū nascit̄ oia q̄ ipm tāguīt ei nocua sunt siue cala siue frā siue aspa sentiat ea: ꝛ hoc qd̄ est pp cutis eius subtilitatē ꝛ pp caloꝛem eius: q2 oē qd̄ ipm tāgit sētit duꝝ ꝛ frīm ꝛ aspeꝝ. ꝛ si nobis necīū merit ilꝛ salire faciemus: ꝛ hoc qd̄ agemus cū multe fuerit soꝛdicie ꝛ multaꝝ hūiditatū: deinde aq̄ tepida ipm lauabimus ꝛ eius nares assidue purgabimus digitis: q̄ꝝ vngues sunt incisi ꝛ in eius oculos paꝝ olei pijciemus. ℭ Ani pterea oꝛificium minuto digito in circuitu eius est mouēdū vt apiat̄ ꝛ obseruādū est ne ipsiuz frigus taugat. ℭ Cūq; ergo ceciderit vmbilic⁹ qd̄ ē p⁹ tres aut q̄tuoꝛ dies erit meli⁹ vt s̄r ipz pōat cinis cocleaꝝ aut cinis calcāei vituli aut plūbi adusti ꝛ triti cuiuscūq; sucīt cū vio. Cūq; volum⁹ vt fasciet̄: nutrix ei⁹ mēbꝛa suauit tāgere dz ꝛ qd̄ dilatādum fuerit dilatare: ꝛ qd̄ subtiliandum subtiliare: ꝛ oē mēbꝛum fm ꝯuēiētioꝛē figuram figurare: ꝛ hoc totum subtili cōpssione cū extremitatibus digitoꝝ: qd̄ qdem multis faciēdum erit vicibus: ꝛ oculi assidue erūt tergendi cum re q̄ sit sicut seta ℭ Vesicā q̄z eius pmet̄ ꝯuēit vt vrine exitus facilis fiat: deinde manus eius extendat̄ ꝛ ipsius bꝛachia ad gēua ducantur ꝛ ipsius caput in sua ligetur ꝛ pileus ei imponatur qui super ipsius caput constringatur. in domo pterea temperati aeris que nō sit frīa ad doꝛmiēn ponatur. ℭ Opoꝛtet autem vt domus vmbꝛe attineat ꝛ tenebꝛositati aliquātule que a superante radio non illuminetur. ℭ Cūq; doꝛmierit opoꝛtebit vt caput eius toto reliquo coꝛpe sit altius: ꝛ obseruandum erit ne cum doꝛmierit aliquid colli ipsius aut extremoꝛum eius aut doꝛsi toꝛqueatur. ℭ Ipse quoq; in estate aqua suaui equali balneandus est. in hyeme vero aqua cuia ad caliditatem trahat non pungentem. ℭ Hoꝛa vero ad ipm lauanduz melioꝛ est post eius longum somnū. ꝛ plerūq; qdē est ꝯueniens vt ipse bis in die lauet̄ aut ter: ꝛ vt oꝛdinare ad id qd̄ si magis tepidū muret̄ si ipz fuerit estiuū. In hyeme at nō sit fridioꝛ aq̄ q̄ in caliditate tēperata exit. ℭ Ipse quoq; nō lauet̄ vsq; q̄ eius coꝛpus calefiat, ꝛ rubere incipiat. postea extrahat̄ ꝛ eius aures custodiant̄ ne aq̄ in eis ingrediat̄. ℭ Et oz qdem vt cū in hoꝛa ablutionis accipit̄ sit fz hūc mōm. Accipiat̄ māu dextra ꝛ super bꝛachiū sinistrū sup pect⁹ suū appodiet̄ ꝛ nō sup vētrē. ℭ Amplius in hoꝛa ablutiōis ipsius studendū erit vt ipsius plāte ad doꝛsum eius eleuent̄ ꝛ eius pedes ad caput eius subtiliter ꝛ suauiter pducant̄: deinde molibus pānis fricet̄ ꝛ suauiter extergat̄. Deinde fiat vt in pmis sup vētrem sui iaceat: postea s̄ doꝛsum ꝛ preter hoc totū incessanter fricet̄ ꝛ pmat̄ ꝛ figuret̄: deinde ad ipsum cum pāno fasciandū est redeūdum: ꝛ postea in ipsius nares oleum dulce proijciat̄: q2 eius oculos lauabit ꝛ ipsoꝛum tunicas.

ℭ De regimine lactationis ꝛ remotionis a lacte. Cap. ij.

q Ualitas ꝟo lactationis eius ꝛ ipsi⁹ cibationis hoc mō obseruant̄. Oibus modis qbus est posē lac mrīs infanti ad sugendum dandum est ipsum enim est nutriens qd̄ magis simile erit sube nutrientium pteritoꝝ quibus alebat̄ dū in ventre erat. s. mēstruoꝛum mrīs: q2 ipsa sūt que conuertunt̄ ꝛ fiunt lac ꝛ ipse magis est recipiens h̄ ꝛ magis est ei cōueniens: ita vt iam experimento certificatū sit q̄ extremum māmille matris in os infantis ponere valde confert ꝛ ad remouendum quicquid ei nocet. ℭ Bis autem aut ter in die sugere māmillas oz ei sufficere ꝛ in pmis non est multum lactandus. Opoꝛtet autem ne sit eius mr̄ que ipsum prius lactat: donec mrīs complexio tempet̄. Est melius quidem vt paꝝ mellis eidem tribuat̄. deinde lactet̄. ℭ Ex lacte q̄z quod puer sugit in mane bis aut ter emulgen̄. est: deinde māmilla est ei tribuenda ꝛ precipue cum in lacte fuerit macula. ℭ Lac autem malum. s. acutum a matrice infanti non est danduz dum est teuūa. ℭ Et preter h̄ etiam due res sunt faciende iuuamē ei ꝯferentes ad h̄ vt eius cōplo foꝛtis fiat. quarum vna est lentus motus: ꝛ altera est consonantia musice ꝛ vox cantilene quēadmodum mos est dum infantes in locis ponuntur in quibus doꝛmire debent. Ex q̄titate enim recipiendi h̄ duo sciet̄ur q̄tum sit aptus exercitio ꝛ musice quoꝛum vnum est coꝛpis alterū anime. Quod si aliqua res prohibitoꝛia matris lac dari non permiserit. siue causa debilitatis ipsius: siue coꝛruptionis lactis eius: siue q2 est aclinosa: eligenda erit nutrix secundum conditiones quas dicimus. Quarum quedā attenduntur in etate eius ꝛ quedam in ipsius

figura: ⁊ alie in eius moribus ⁊ alie in formis suarum mamillarum ⁊ quedam in qualitate lactis ipsius: ⁊ alia in quantitate temporis quod est inter eam ⁊ partum ipsius: ⁊ alie que sunt ex genere infantis eius. ¶ Cumque secundum has conditiones reperta fuerit oportebit vt eius nutrimentia renouando sint bona ex tritico ⁊ spelta ⁊ carne agnorum ⁊ hedorum ⁊ piscium: quorum caro non putrescit nec est dura. ¶ Lactuce quoque sunt nutriens quod laudatur ⁊ amigdale ⁊ auellane. ¶ Ex oleribus vero deterius est eruca ⁊ sinapis ⁊ betadorem. quoniam sanguinem corrumpunt. Et in menta est eius virtus. ¶ Nunc autem dicemus nutricis conditiones ⁊ a conditione etatis ipsius incipiemus. Dicemus itaque ꝙ melius est vt sit etatis que est inter .xxv. ⁊ .xxxv. annos: quoniam hec etas est iuuentutis ⁊ sanitatis ⁊ complementi. ¶ Conditiones vero figure ipsius que attenduntur in compositione eius sunt ꝙ oportet ipsam boni coloris esse ⁊ collum habere forte ⁊ pectus habere forte ⁊ amplum: ⁊ musculosam ⁊ duram habere carnem inter pinguedinem ⁊ maciem temperatam ⁊ carnosam non adipe abundantem. ¶ Secundum mores vero suos consideratur: quoniam ipsam oportet bonorum morum ⁊ laudabilium esse que tarde a malis anime passionibus patiatur: sicut ira tristitia ⁊ timor: ⁊ reliqua ab istis. Omnia enim iste corrumpunt complexionem ⁊ forte a lactatione abstinebit: ⁊ propter hoc prohibuerunt quidam ne solida lactet. Et preter hoc totum malitia morum ipsius eam perducet ad hoc vt infantis pauca habeat sollicitudinem ⁊ ei parum blandiatur. ¶ Conditiones vero que in forma mamillarum ipsius attenduntur sunt: quoniam oportet ipsas esse solidas ⁊ magnas ⁊ sui magnitudine non sint laxe: neque debent esse extense magnitudinis: ⁊ oportet etiam vt inter duritiem ⁊ mollitiem sint mediocres. ¶ Secundum qualitatem vero lactis ipsius consideratur: quia oportet vt ipsius substantia ⁊ qualitas sint temperate ⁊ eius color attineat albedini quod neque sit fuscus neque viridis neque citrinus nec rubeus. Eiusque odor sit bonus in quo non sit acredo: neque ponticitas ⁊ ipsius sapor dulcedini attineat: in quo non sit amaritudo neque salsedo neque acredo. ¶ Et oportet vt trahat ad multitudinem: ⁊ vt eius partes sint similes: ⁊ vt non sit subtile fluidum nec multum grossum caseatum: neque diuersarum partium: neque multe spume. Et eius quidem substantia quandoque experitur ꝙ est vt de ipso super vnguem mulgendo distilletur: ꝙ si fluit est subtile. Et si vnguis inclinetur ⁊ non currat est spissum. Ipsum etiam experitur cum in ampulla ponitur ⁊ parum mirrhe super ipsum proijcitur ⁊ digito miscetur propter hoc enim scitur aquositas ipsius ⁊ caseitatis ipsius quantitas. lac enim laudabile ⁊ temperatum est in quo aquositas ⁊ caseitas sunt equales. ¶ Quod si aliqua fuerit nobis necessitas lac tale habentis ipsum preparabimus ex parte lactationis ⁊ parte nutricis. Ex parte quidem lactationis: quoniam lac ꝙ grossum fuerit ⁊ mali odoris melius est vt non detur nisi postquam mulctum fuerit ⁊ in aere moram fecerit: ⁊ quod vehementis fuerit caloris conueniens erit vt nullomodo ieiuno detur. ¶ Et nutricis quod regimen est quod si eius lac grossum fuerit dabitur ei oxymel de seminibus quod eius subtiliatiuorum apozimate sumatur sicut mentastrum ⁊ ysopus ⁊ hasce ⁊ origanum montanum: ⁊ tribuentur ei ad comedendum atharees ⁊ que eis similantur. ¶ In cibo quoque ipsius imponatur parum croci ⁊ precipiatur ei vt cum oxymelle calido euomat ⁊ temperatio vtatur exercitio. ¶ Et si eius complexio fuerit calida dabitur ei in potu oxymel cum vino subtili simul siue seperatum. ¶ Quod si eius lac subtile fuerit precipietur vt quiescat ⁊ ab exercitio remoueatur ⁊ cibis nutriatur qui sanguinem faciunt grossum. Et fortasse dabitur ei ad potandum si non fuerit ibi quod prohibeat vinum dulce aut mustum coctum ⁊ precipiatur ei vt diu dormiat. ¶ Si vero eius lac paucum fuerit considerabitur que sit causa in hoc vtrum sit malitia complexionis in toto corpore: aut in mamillis ipsius. ⁊ hoc quidem cognoscetur per significationes predictas in capitulis que sunt premissa. ⁊ post tangemus mamillas. ⁊ si significatum fuerit ꝙ sit in eis calor nutrietur tali qualis est aqua ordei ⁊ spinachia ⁊ que eis similantur. ⁊ si significatum fuerit ꝙ sit in eis frigiditas complexionis ⁊ opilationis aut debilitas virtutis attractiue augmentabitur eius nutrimentum subtile ad caliditatem declinans ⁊ ventose sub mamillis ponentur absque multa compressione. Ad hoc quoque confert semen baucarum ⁊ ipse etiam baucie ad hoc multum prosunt. ¶ Quod si causa eius fuerit nutrimenti paucitas nutrietur iure facto ex ordeo ⁊ furfure ⁊ leguminibus in iuribus quoque ipsius ⁊ in cibus ponende sunt radices feniculi ⁊ semen eius ⁊ anetum ⁊ nigella. ¶ Quidam autem dixerunt ꝙ comedere vbera proprie ouium ⁊ caprarum cum lacte quod in eis continetur valde est vtile ad hoc propter illud quod in eis existit ex similitudine aut propter proprietatem que est in eis. ¶ Quidam etiam experti fuerunt: vt .ʒ.j. caricei aut vermium terrenorum siccorum in aqua ordei multis diebus sumatur ⁊ reperierunt optimum: ⁊ similiter elixatura capitum salsorum piscium in aqua anethi. ex eis quoque que lac multiplicant est vt butyri vaccini .ʒ.j. sumatur ⁊ in vase in quo purum extitit vinum mittatur ⁊ bibatur. Aut sisamum in mola tritum accipiatur ⁊ cum vino misceatur ⁊ colatum ad bibendum detur. Amplius mammille ex stercore turdorum cum lacte asine ⁊ oleo more emplastri

lactantur. ¶ Aut ex eo quod est in interiore parte melongie dixate ℥.i. sumatur ⁊ cum diginis in vino dissoluatur ⁊ ad potandum detur. ¶ Medicamen validum. ℞. seminis aneti. ℥.iij. seminis trifolij andacoche. semis porri. añ. ℥.i. scis sulle herbe arratice seminis fenugreci. añ. ℥.ij. totum cum succo feni. ⁊ melle ⁊ butiro misceatur ⁊ in potu sumatur. ⁊ cum lac nocumentum fecerit sui multitudine propterea quod constrictione retinetur. ⁊ propter suam spissitudinem minuatur per id quod pauci existit nutrimenti: ⁊ comestione eius quod parum nutrit ⁊ emplastro pectori ⁊ mamillis supposito ex cymino ⁊ aceto aut luto absoluto ⁊ aceto aut lentibus coctis in aceto: ⁊ post ipsum potu rei salse vtatur: ⁊ similiter comestione mente. ¶ Et mamillas quidem blandis manibus multum fricare lactis efficit multitudinem. ¶ Lac vero malum habens odorem medicatur. de dando in potu vinum boni odoris: ⁊ ad comedendum dando cibum boni odoris. Regimen autem quod est tractum ex tempore partus nutricis est quoniam oportet: vt partus sit propinquus. non tamen valde: imo sit a tempore quo peperit mensis vnus ⁊ dimidius ad minus: aut menses duo sitque ille quem peperit masculus ⁊ si partus eius secundum tempus naturale. ⁊ non sit ipsa que abortum fecit neque abortum facere consueuerit. ¶ Nutrici preterea est precipiendum. vt temperato vtatur exercitio vt nutrimentibus boni chymi alatur ⁊ ne vllomodo aliquis cum ea coeat. hoc. n. sanguinem permiscet menstruum ⁊ lactis odorem corrumpit: ⁊ ipsius minuit quantitatem: imo fortasse impregnatur: in quo nocumentum duobus attinens filijs existit. ¶ Et nutrici quidem. propterea quod illud quod in sanguine est subtile ad embryonis nutrimentum redit: ⁊ embryoni quidem propterea quod id quod ad ipsum venit ex nutrimento est parum: ideo quod alius lacte indiget. ¶ In tota preterea ipsius lactatione oportet ⁊ proprie in eius lactatione prima vt aliquid lactis mulgeatur ⁊ vt fluat ⁊ vt ipsum pressione iuuetur ne contingat vt ex multa suctione gule ledantur instra ⁊ meri ⁊ faciant ipsum debilitari. Et si ante lactationem quaque vice parum mellis ad lambendum detur: iuuatiuum erit: ⁊ si cum pauco vinoso fuerit: erit bonum. ¶ Neque multum lac ad sugendum. vna vice dandum est: imo melius est vt parum ei detur ad sugendum. ⁊ sepe paruis interpositis spatijs. Quandoque. n. cum ad sugendum ei datur vice vna tamen vt satietur: contingit extensio ⁊ inflatio ⁊ ventositatum multitudo ⁊ albedo vrine. Si ergo hoc accidit: oportet ne lactetur: ⁊ vt famelicus longo tempore teneatur ⁊ vt studium impendatur ad hoc donec istud digeratur. ¶ Et secundum plurimum in primis diebus cum lactandus est: est vt in prima die ter lactetur: ⁊ si que in prima die ipsum lactauerit alia fuerit quam mater ipsius erit melius. ¶ Similiter si nutrici mala acciderit complexio: aut egritudo dolorosa melius erit vt alia ipsum lactet donec sanetur. ¶ Et similiter si necesse fuerit dare ei medicinam que virtute ⁊ qualitate habeat dominantem. ¶ Cumque post lactationem dormiturus est eius cuna vehementi motu non est mouenda: quoniam lac in ipsius stomacho concutitur: imo suauiter mouenda est. ¶ Fletus quoque paruus ante lactationem ei confert. Naturale autem tempus lactandi est tempus duorum annorum. Quod si infans aliud a lacte desiderauerit ordinate est ei tribuendum: non tamen est ei violenter prohibendum. ¶ Postquam vero duales apparere ceperint dentes ipse ad nutriens mouendus erit ordinate quod sit fortius. Res tamen dura ad masticandum non est ei danda imo primo detur ei panis quem ei masticauerit nutrix. deinde panis cum aqua mellis aut cum vino aquato: aut lacte. Et tunc quidem parum aque ei tribuatur: ⁊ in aliquibus vicibus que cum pauco vino sit mixta nec permittatur ad repletionem peruenire. Quod si vomitus sponte superuenerit ei: ⁊ ventris inflatio ⁊ albedo vrine ab omni re abstine eum: ⁊ melius est vt ipsius nutriens ei tardetur donec inungatur in balneo. ¶ Deinde cum a lacte amouendus erit: oportet etiam vt a lacte ordinate amoueatur: ⁊ non subito: ⁊ vt fiant ei glandes ex pane ⁊ zuccaro. Quod si perfide mamillas quesierit ⁊ eas semper sugere voluerit ⁊ fleuerit: sumende sunt myrrhe ⁊ mentastri. añ. ʒ.4. ⁊ terende ⁊ ex eis more emplastri mamille epithimande. ¶ Ad summum autem dicemus quod infantis regimen est humectatio propterea quod eius complexio ad hoc est conueniens ⁊ quod ea in sui indiget nutrimento ⁊ augmento ⁊ exercitium temperatum ⁊ non multum: ⁊ hoc quidem est ei sicut naturale: quoniam natura quasi accipiendo eum augmentat. ¶ Cum autem ambulare ceperit: moueri duris motibus non erit permittendus nec ad ambulandum ⁊ sedendum est ponendus antequam secundum naturam ei desiderium fiat ne cruribus ipsius ⁊ dorso nocumentum accidat. ¶ Et melius quidem est vt in primis cum sedet aut super terram ambulet ponatur in corioleni ad sedendum ne terre asperitas scalpat ipsum ⁊ fustes aut cultelli: ⁊ his similia ex eis que pungunt aut incidunt remoueantur: ne sint coram eo: ⁊ custodiendum est ne ab alto labatur loco. ¶ Cumque caninus apparuerit: ab omni re que ad masticandum est dura abstinendus erit ne materia: vnde canini creantur resoluatur propter masticationem quam desiderat: ⁊ tunc quidem ipsius gingiue ex cerebro leporis ⁊ adipe gallinaceo fricari debent ob hoc enim ortus fit facilis. ¶ Cumque gingiue scinduntur caput ⁊ collum ex oleo abluto cum aqua calida conquassato fricanda sunt: ⁊ ex oleo in aures ipsius parum guttari infundatur. ¶ Cum autem iam possibile fuerit vt cum eis mordeat: tunc suum masticare desiderat digitum. Quapropter tunc ei dandum erit frustum radicis ireos que nondum valde siccata fuerit: hoc namque in tempore isto ei

confert et vlcera in gingiuis et dolores phibet.
¶ Et similiter os eius fricari ex sale et mel
le ne dolores isti accidant: postea iam cum be
ne nati fuerint aliquid erit dandum et ex succo
liquiritie aut radicis ipsius que nondum vehe
menter exiccata est: vt in ore teneat: et preterea
confert collum ipsius fricari cum canini nascit
ex oleo dulci aut alio dulci oleo: dum p⁹ hec loq
cepit dentes erunt fricandi: et precipue eorum radices.

¶ De egritudinibus que infantibus accidunt. C. iiij.

Apostemata gingiuarum.	Sternutatio frequens.
Uentris solutio.	Bothor in toto corpore.
Uentris constrictio.	Tumor inguinis ex fletu.
Acuitas gingiuarum.	Apostema vmbilici.
Spasmus.	Uigilie et ploratus
Alcuzez.	Singultus.
Tussis.	Debilitas stomachi.
Anhelitus malitia.	Somnia mala.
Ulcola.	Apostema gule.
Fluxus humorum ab aure.	Oregmon.
Apostema cerebri calidum.	Uentris inflatio.
Aqua capitis.	Egressio intestini.
Albedo pupillarum.	Tenasmon.
Oculorum inflatio febris.	Uermes
Dolor ventris.	Excoriatio coxarum.

Intentio premissa de medicandis in
fantibus est nutricem regere. Et si
affuerit suspitio quod in ipsa sit sangui
nis repletio minuenda erit aut vento
sanda. Et si repletio ex humore fuerit ipse erit
euacuandus. Quod si necesse fuerit naturam con
stringere aut soluere: aut vaporem a capite pro
hibere aut membra anhelitus rectificare: aut com
plexionis malitiam permutare medicandum
erit per ea que comeduntur et bibuntur que ad
hoc sunt conuenientia. Cumque medicabitur ven
tris solutione aut venter ei de natura euenerit
et fuerit multus aut medicabitur vomitu: aut ve
nerit ei naturaliter adueniat forti melius erit vt ip
sum ea die alia lactet. noiemus ergo particula
res egritudines que infantibus accidunt. ¶ Et
ex eis quod sunt apostemata que eis fiunt in gingiuis
cum dentes nascuntur et apostemata que eis accidunt
in chordis que sunt in partibus mandibularum:
et spasmus qui fit in eis. Cumque hoc acciderit
ipse digito suauiter premendus erit: et ex oleis in
capitulo originis dentium nominatis frican
dus est: et ex melle cum oleo camomillino conquas
sato aut melle cum terbentina et super caput aqua
calida ab alto proijciatur in qua cocta camo
milla et anetum fuerint. ¶ Ex eis autem que in
fantibus accidunt est ventris solutio et propter
eum dentes nascuntur: de qua quidam sunt qui
dicunt quod fit propterea quod superfluitatem salitam
saniosam sue gingiue cum lacte sugit: possibi
le tamen est ne sit ita: imo propterea quod natura impe
dita non bene digerit: et ideo quod dolor accidit: et
ipse quidem est qui digestionem prohibet in debi

libus corporibus. Et si hoc paucum fuerit non
de eo ubi curandum erit. Quod si timor affuerit
quod ex eo adueniat superfluitas. succurrendum
erit ei embrocando ventrem eius ex antera aut
cymino aut aniso aut semine apij aut ventri ip
sius emplastrum superponendo ex cymino et rosis
in aceto infusis aut spelta in aceto cocta. Et si
non inuenit hoc edi coaguli sexta pars. ℨ. i. et quod
est supra cum aqua frigida danda erit. et tunc quo
que cauendum erit: ne in ipsius stomaco lac ca
seus fiat dando ea die aliquid quod vicem lactis
obtineat sicut oui vitellum mollem aut micas
panis in aqua coctas aut triticum fractum in
aqua coctum. ¶ Et est etiam cum eis accidit ventris
constrictio: quibus in potu tribuendum est ster
cus muris: aut suppositorium ex solo melle ve
hementer coctum faciendum: aut cum menta
stro aut cum radicibus ireos sicut sunt aut com
bustis: aut ad comedendum detur eis parum
mellis aut terbentine secundum quantitatem unius cice
ris. et venter eius fricandus subtiliter est cum
oleo aut super ipsius femur vaccinum fel po
nendum. et bucor mariem. ¶ Et quandoque etiam in ip
sius gingiuis fit acuitas que sunt epithimande
ex oleo et cera. Caro quoque putrida que est sa
lita eis confert. ¶ Et est etiam cum eis accidit
et propter cum est origo dentium spasmus: qui
plurimum accidit ei propter digiue corruptionem
et ex multa neruorum debilitate: et ei propter quod corpus
pus habet grossum et humidum. est ergo medican
dus ex oleo irino aut ex oleo liliaceo aut oleo
allzcanie: aut oleo lzerino. ¶ Et est etiam cum
eis accidit alcuzez qui tunc medicandus est cum
aqua in qua coquatur sicidis: aut ex oleo violis
mixto cum oleo sicidio. Et si existimetur quod spas
mus qui accidit sit ex siccitate: propterea quod post
febres accidit: aut post ventrem vehementem
et quod paulatim aduenit inungende sunt iuncturae
re ex oleo violis solum: aut cum pauco cere al
be conquassato: et super ipsius cerebrum proij
ciendum. est oleum violis: et reliqua ab istis ve
hementer: et similiter faciendum est si cum eis fue
cum eis accidat. ¶ Est etiam cum ei accidunt
tussis et rheumatismus. Et in his quidem iam
preceperunt quidam vt multa aqua calida su
per ipsius caput proijciatur cui hoc accidit: et
vt ipsius lingua ex melle multum liniatur: de
inde lingue radix prematur: vt multum flauo
euomat et sanetur aut gummi arabicum et dra
gagantum et semina cydoniorum et succus liq
ritie et penithi sumatur: et quaque die parum ex
eis cum lacte succo multo detur. ¶ Et est cum
infanti anhelitus malitia accidit. Oportet er
go vt radices aurium eius et radix lingue ex
oleo inungantur et fiat vt ipse euomat: simili
ter eius lingua dilatetur: quoniam vehemen
ter confert et aqua calida guttari in os eius de
stillet et parum seminis lini cum melle ad lambendum.

tribuat. ¶ Et est cũ accidit alcola infanti: q̄m pãniculi lingue ipsius τ oris vehementer sunt molles vt non patiant ipsa tangi ex nimia ipsorum mollitie quantoplus rasura aquositatis lactis: q̄m hoc est qđ multũ ei nocet τ ducit ipsũ ad cola. Et deterior qđ alcola est que nõ est matura: τ nigra τ est mortalis. τ q̃ sanior ẽ est alba aut citrina: τ qui eã patit medicãdus est ex aliquo leui medicamine alcola nominatorum in libris particularibus. Et est cum viole trite sole ei sufficiunt aut cum rob. τ xilocaratis mixte. τ est cũ succus lactuce, τ solatri τ portulace ei sufficit τ si fortior ista fuerit radix liquiritie trite: τ est cũ i bothor humidis τ cola conferunt myrra τ galle τ cortices turis vehementer triti τ cum melle mixte: τ est etiam cum eis sufficit rob de moris solum acetosum τ rob đ succo vue acerbe: τ est cum confert ei abluere eas cum vino aut cum aqua mellis postea cõsequenter adhibere eis aliquod eorum que diximus ex desiccatiuis. Quod si medicamẽ fortius hoc necẽium fuerit venarum meimeraz τ corticum granati balaustiarum τ sumac. añ. ℥. vi. suniãtur τ gallarũ. ℥. iiij. aluis iamem. ℥. ij. τ terantur τ cribellentur τ puluerizent desuper ¶ Et est etiam cum auribus ipsius fluxus accidit humorum: quoniã ipsius corpus τ precipue cerebrum vehementer est humidũ. Lana igitur in melle τ vino pontico mixtus cum pauco aluis aut croci aut pauco nitri iungẽda est τ auribus immittenda. Et est cũ sufficit vt lana in vino pontico aut in quo parum croci sit missum. τ iungat τ in auribus mittatur. τ plerũq; accidit ei dolor auris ex ventositate τ humiditate qui medicandus est ex lino τ origano τ sale τ zuccaro tabarzet τ lentib⁹ τ myrrha τ semibus colloquin. τ cedri. Quodcũq; eorum fuerit coquatur in oleo τ in ipsas guttati proijciatur. Et est cum in cerebro infantis sit aꝑa calidũ τ vocatur sirabundum. τ est cum multotiens eius dolor ad oculum peruenit τ guttur τ fit inde facies citrina. Cerebrum igitur eius est infrãndũ τ humectandum ex corticibus cucurbite τ citrulli τ succo solatri τ succo portulace proprie cum oleo ro. quodcũq; illi fuerit assidue mutetur. ¶ Et est cũ in cerebro infantis accidit aqua cuius curam iam nominauimus in cura capitis. Et est cum oculi ei⁹ inflãtur. Super ipsos igitur lilium cum lacte est epithimandũ: deinde in aqua cum qua cocta fuerit camomilla τ albedarigi abluantur. ¶ Et est cum ei accidit ex multo fletu albendo in suis pupillis qui medicandus est cũ succo solatri τ quãdoq; accidit cooperture oculi infantis sulacũ ex fletu. Et cura eius est etiam succus solatri. Et accidunt ei febres: τ tunc melius est vt nutrix regatur: τ ei etiam detur aliquid sicut succus granati cũ oximelle τ melle τ succus citrulli cum pauco cãphore τ zuccaro: deinde fiat vt sudet quod fit cum cãne recentes premuntur τ earũ succus super ꝑtice τ super pedes ponitur τ ipse cooperitur quoniam cum hoc sudat. ¶ Et est cum accidit ei dolor ventris τ torquetur τ flet: ventri ergo supponenda sunt aqua calida τ oleum multũ calidum τ parum cere. ¶ Et est cũ ei accidũt sternutationes frequentes: τ est cum hoc contingit propter aꝑa in partibus cerebri. Et si ita fuerit medicanũ. erit aꝑa infrãndo τ epithimando τ vngẽdo ex ifrãntib⁹ succis. τ oleis. Quod si non fuerit ex aꝑate quod ei accidit: bedarũgi tritum naribus eius erit insufflandũ. ¶ Et est cum in corpore accidunt ei bothor. sẓ quod ex eis vlcerosum est τ nigrum est mortale: τ ẽt si nõ fuerit nisi alcola tñ erit mortale q̃to magis cum expandetur. Quod autem est album est sanius τ similiter rubeũ. Et est cũ in eius egressione multa sequitur vtilitas. Et ipse quidem medicãde sunt ex subtilib⁹ desiccatiuis in aqua solutis ex qua ipse lauetur τ in ea coctis sicut rosa τ myrtus τ folia arboris masticis τ tamarisci: τ olea etiam istarum rerum bothor vero si sane sint dimittende sunt donec maturẽtur deinde curent. τ si vlcerante fuerint fiat eis vnguentum ex cerusa: τ est etiam cum necesse est lauare eas cum aqua mellis τ pauco nitro τ similiter alcola. Cum autem spisse fuerint indigebunt eo quod sit fortius. τ lauabuntur ergo tunc ex aqua baurac cum lacte mixta: ita vt tolerari possit. Quod si fiat eaꝝ caro vesice vaporabitur τ infundetur ex aqua in qua cocte fuerint mirtus τ rose squinantuz τ folia arboris masticis. Sẓ anteq̃ hoc totum fiat nutricis nutriens meliorare conuenit. ¶ Et est cũ propter multum fletum fit in inguine tumor aut accidũt aliqua ex causis fissure. In quo quidem iam preceptum est vt ameos teratur τ cũ albumine oui cõspergatur τ desuper ponatur τ cum panno subtile lineo super ipsum strictura fiat. aut lupini amari adusti infundantur in vino τ myrrha τ cocta desuper ponantur. hec autem fortiora sunt calida stiptica sicut myrra τ cortices cupressi τ auis nuces τ aloes τ acatia: τ illud qđ in. c. de fissura dicemus. ¶ Et est etiam cum infanti accidit: τ proprie cũ vmbilicus inciditur apostema: τ tunc quidem accipienda sunt assafetel que est almanus τ terbentina in oleo sisamino sunt soluende τ infanti adhibende τ ex eis super vmbilicũ epithima faciendum. ¶ Et est etiam cum infanti accidit ne dormiat τ incessanter ploret: τ vt os assidue vagiendo moueat. τ tunc quidem necesse ẽ vt si posse est fiat q̃tenus dormiat cũ corticib⁹ papaueris τ ipsi⁹ seie τ oleo đ lactucis τ oleo de papauere superponendo ex eis tẽporibus τ vertici: τ erit conueniens. ¶ Quod si necessa-

rium fuerit aliud istis fortius fiat hoc medi-
camen. Semen sileos hederae papaver album semen li-
ni grana causin portulace semen plantagis semen
lactucarum. et semen feniculi et anisum et cyminum
sumantur et ex unoquoque istorum aliquid paulatim te-
ratur: deinde omnia terantur et cum eis pondus una psilij to-
sti et non pulverizati ponatur: et omnia hec cum tanto
zuccaro quantum ipsa sunt misceantur: et ex eis infanti
quantitas .ij. ʒ. in potu tribuatur. ¶ Si autem voluntas
fuerit ut hoc sit fortius cum eo tamen opij ponatur
quantum est tertia huius partis aut minus. ¶ Et est
et cum infanti accidit singultus cui tunc danda est
nux indica cum zuccaro. ¶ Et est cum infanti accidit
vomitus fortis: cui forsan dabitur medietas da-
nic. j. gariof. Ceterum quandoque ei confert stomacho suppone-
re emplastrum ex aliquo constringentium vomitum debi-
lium. ¶ Et est cum infanti accidit stomachi debilitas.
Cuius quod stomachus tunc ex muscho cum aqua ro. est. li-
niendus aut cum aqua mirti et ei in potu succus
cidoniorum tribuatur cum pauca gariof. quantitate et zuc-
caro aut .iij. octave. ℥. j. galie muscate cum pauca
quantitate mive. ¶ Et est cum infanti accidit som-
nia terrefacientia in somnio quae plurimum eveniunt propter
repletionem ipsius factam ex multa gulositate. Cum
ergo cibus corrumpitur et stomachus hoc senserit perce-
det nocumentum a virtute sensibili ad virtutem
formativam et imaginativam et apparebunt ei som-
nia terrefacientia. Oportet igitur ne stomachus ipsius valde
pleno cogatur dormire et ut ex melle ad lambendum ei
detur quod digerat id quod est in stomacho isto et deponat.
¶ Et est cum infanti accidit asperitas gule inter os et meri
quod quandoque extenditur usque ad musculos et spondi-
les colli: et tunc quod ipsius venter suppositorio
solvendus est: deinde ipse est medicandus cum
aliquo quod sit sicut rob de moris et reliquis ei si-
milibus. ¶ Et est etiam cum infanti dum dormit ve-
hementer accidit oregmon cui semen lini tritum
cum melle ad lambendum est tribuendum aut ciminum
tritum melle consparsum. ¶ Et est cum infanti accidit
ventris inflatio cuius medicationem iam nomina-
vimus in c. de egri. capitis. Ceterum hic refere-
mus rem ei vehementer conferentem. Et est ut ori-
gani et castorei et cymini partes sumantur equales
et trite commisceantur et ei in potu tribuantur quorum
sit pondus .iij. grana ordei. Et est cum infanti accidit ut
eius intestinum egrediatur. Et tunc quod cortex mali
granati et mirti recentis et cuppullarum glandium et
rosarum siccarum et cornu combusti et aluis ramenta
et ungularum caprinarum et balaustiarum et gallarum
partes sumende sunt equales et in aqua adeo for-
titer coquende donec eorum virtus egrediatur:
deinde in eorum apozimate sedere cogatur ipso
tepido. ¶ Et est cum infanti accidit tenasmon
propter frigus quod ei supervenit cui confert ut nasturtij
et cimini. ana. ʒ. ij. sumantur et trita cribellentur et
butyro veteri vaccino consparsa ad bibendum cum
aqua frigida dentur. ¶ Est cum in ventre in-
fantis lumbrici minuti generantur ei minus nocivi

et plurimum circa anum sunt quo etiam longi generantur: sed
tamen raro generantur in ipso. Longi autem medicantur ex
aqua absinthij et quam modicum in lacte in potu est tribuendum.
secundum eius fortitudinem. Et forsitan necessarium erit ventri ip-
sius emplastrum supponere ex borosu et cacule et vaccio
felle et colloquintidarum pulpa. sed ad pueros curan-
dos qui sunt in anno eleni et venarum rubearum ana
pondus una sumenda est: et zuccari secundum sui magnitu-
dinem: et deinde cum aqua ad bibendum detur. ¶ Et
est quando infanti in cora accidit excoriatio: et tunc quidem
deni myrtus trita pulverizanda est desuper aut ra-
dix ireos pulverizata aut rose trite aut ciperum
aut ordei farina aut lentium. ¶ De regimine in-
fantium cum mutantur ad etatem pueritie. Cap. xiij.

Oportet ut tota intentio sit in melio-
rando mores pueri et moderando ip-
sos: et hoc quidem est ut observetur ne
fortis ira neque timor vehemens ei ac-
cidat neque tristitia neque vigilie: et istud fit consi-
derando semper ut ei adhibeatur quod desiderat
et appetit: et non permittatur esse coram eo aliquid
quod ipse abhorreat: et in hoc due consistunt utili-
tates: una in ipsius anima ut crescat ipso a pue-
ritia sua existente bonorum morum. et fiet ei
habitus fixus: et altera est in corpore ipsius. quoniam
sicut mali humores malitie complexionis spe-
ciem sunt sequentes: ita cum ex consuetudine
acciderint sequitur eos complexionis mali-
tia. Ira namque vehementer calefacit et tristitia
multum exiccat et pigritia virtutes laxat ani-
males et complexionem ad flegmatis proprie-
tatem inclinat. In temperamento ergo mo-
rum custodia sanitatis anime et corporis simul
consistit. Cum autem puer a somno excitatur
balneandus est: deinde dimittendus est ludere
hora una: postea aliquid ad comedendum est
dandum: deinde dimittendus est ludere pro-
lixius postea balneandus: deinde cibandus et
quantum plus possibile est aquam super cibum bibe-
re non est permittendus ne cibus crudus pe-
netret antequam digeratur. ¶ Cum autem sex habue-
rit annos magistro tradendus erit: qui eum do-
ceat in quo etiam gradatim est ordinandus. et
neque est cogendus assidue in scholis morari.
¶ Cumque ad hanc pervenerit etatem minus
erit balneandus et eius labor ante comestio-
nem erit augmentandus: neque vinum erit ei
dandum. et proprie cum aliquis calide complexio-
nis fuerit et humide: quoniam nocumentum
quod ex vino timetur et ipsum est colere rubee
in potatoribus generatio ei cito adveniet et uti-
litas que ex vini potatione generatur est urine
provocatio et humectatio iuncturarum quo-
rum non indiget ipse. Non enim eius colera
rubea est multa: que in urina sit provocanda
neque eius iuncture humectatione indigent: sed
permittendus est aque dulcem limpidam secundum desiderium in
potu sumere. et hoc quod erit cursus frigidi eos donec

ad. xiiij. perueniant annos cum sollicitudine illius quotidiana quod in eis est ex minoratione humiditatis ipsorum ex processione exiccationis et indurationis. ¶ Ordinandi ergo sunt minorando exercitium et separando ab eo quod nos laborare facit inter pueritiam et adolescentiam: et temperatum conuenit eis exercitium. Post hanc vero etatem fit eorum regimen regimen sanorum et conseruatio sanitatis. Nos igitur ad ipsam mutemus et sermonem de rebus continuamus in quo continentur rei habentes in regimine adolescentium necessaria et ab exercitio incipiamus.

¶ Doctrina secunda. dictionis tertie. de regimine quod est commune albalegitb: cuius sunt .17. capitula.

¶ De regimine adolescentium communi et conseruatiuo summa de exercitio. Capitulum. i.

P Ropterea quod plurimum regiminis conseruationis sanitatis est ut nos exercitemur postea comestio: deinde dormiendi regimen: ideo sermonem ab exercitio incipere debemus. ¶ Dicemus itaque quod exercitium est motus voluntarius propter quem anhelitus magnus et frequens est necessarius. et ad ipsum quod pagenti conuersus secundum modum sue equalitatis et in hora sua nullo indiget eorum medicamentorum que malibus necessaria sunt egritudinibus et egritudinibus que ea sequuntur et ex eis accidunt: et hoc quod est cum reliquum eius regimen conueniens est et rectum. ¶ Et huius quidem declaratio est quoniam quemadmodum scis nutrimento indigentes sumus et nostre conseruatio sanitatis est ex nutrimento nobis conueniente quod equale exit in quantitate sui et qualitate. Nullum autem ex nutrientibus que sunt in potu cum omni totalitate sui ad nutrimentum mutatur in effectu: immo in unaquaque digestione aliquid ex eo superest superfluitas ad quam euacuandam studet natura. Uerumtamen nature euacuatio solius non est actio completa: immo procul dubio ex superfluitate cuiusque digestionis remanet abstersio et impressio. Cumque hoc frequenter fiet et iterabitur et aggregabitur ex eo aliquid mensuram habens: prouenient ex eius aggregatione superfluitates male corpus a multis ledentes partibus. Cum enim putrescent egritudines generabunt putridas et si ipsarum qualitas fortis fiat malitiam generabunt complexionis et si earum quantitates multiplicentur prouenient inde accidentia repletionis predicta. Et si ad aliquod membrum fluxerint apostemata generabunt et ipsarum fumus substantie spiritus complexionem corrumpent. Nobis ergo necesse est eas procul dubio euacuare. ¶ Earum autem euacuatio secundum plurimum non completur neque est conueniens nisi cum medicinis fiat venenosis que procul dubio naturam frangunt que etiam si venenose non essent: non posset esse quin eas bibere nature laboriosum esset. quemadmodum dicit. Hyp. quod medicina purgat et ueterat. et preter hoc totum cum humore superfluo et humiditatibus naturalibus et spiritu qui est vite substantia partem magnam euacuat: et hoc quidem totum est ex eo quod virtutem membrorum principalium et eis seruientium debilitat: hec ergo et alia sunt impedimenta repletionis cum in sui dispositione dimissa fuerit aut cum euacuabitur. ¶ Amplius exercitium est res que magis prohibet ne repletionis materia congregetur cum alia regimina conuenerint ei et est id quo calor innatus renouatur et corporis leuitatis confert usum. Ipsum namque subtilem amplificari facit calorem et quod ex superfluitatibus congregatur quaque die dissoluit: et motus eas in labendo iuuat et ad loca unde egredi solent producit. Quibus ergo diebus non congregatur superfluitas de qua sit curandum. ¶ Et preter hoc est sicut diximus quod calorem innatum accrescere facit et iuncturas et chordas duras efficit: quamobrem operationes efficere possunt et a passionibus secure fiunt et membra apta reddit ad nutrimentum recipiendum. propter illud quod ab ipsis ex superfluitatibus expellit virtus igitur attractiua mouetur et membrorum duritiem resoluit et membra facit leuia et humiditates subtiliat et poros dilatat. ¶ Exercitium autem relinquens in ethicam frequenter incurrit: quoniam membrorum debilitantur virtutes propterea quod motum diminuunt qui innatum eis defert spiritum qui vite cuiusque membri instrumentum exit.

¶ De speciebus exercitij. Cap. ij.

E Xercitium aliud est ad quod peruenitur ex occupatione alicuius humanarum operationum aliud est exercitium purum quod est illud quod intenditur. scilicet quod est exercitium nostri ex quo exercitij quaeruntur iuuamenta quod habes declaratum. ¶ Nam exercitium aliud est multum: aliud est paucum: aliud est forte et vehemens: aliud est debile et leue: et aliud est velox et aliud est tardum: et aliud est athleticum. scilicet compositum ex fortitudine et velocitate: et aliud est laxum et inter omnia duo extrema reperitur equale. ¶ Exercitij vero species sunt luctari et manus manibus contorquere et percutere in mandibulis et currere et incedendi velocitas et iacere cum arcu et saltare sursum ad rem a qua fiat suspensio: et super pedem vnum saltare et cum ense aut cum lancea scrimire et equitare equos et calcibus manibus quod est ut homo super pedum extremitatem stet et manus suas ante et retro veloci extendat motu. Et hee quidem sunt exercitij species notabiles. ¶ Ex subtilium vero exercitiorum speciebus est exercitium quod fit in vndationibus et in cunis stando aut sedendo aut iacendo aut paruam naviculam intrando aut naviculam piscatorum. ¶ Istis autem fortius est vectari in equis et camelis et lecticis et in plaustris vehi. ¶ Et ex fortioribus quod exercitijs sunt ea que fiunt campestribus armis: et est ut homo cursum stringat suum in loco campestris ludi usque ad finem: et deinde retro redeat et incessanter spatium quoque reversione minuat donec in medio stet capite reverso. ¶ Et ex eis est loca costarum que sunt sub ascellis manibus ad anteriora porrectis brachijs verberare et manus ad inuicem percutere et in plano salire et in alto et ludere cum virgis alchecasira retortis. et cum pila magna et parua: et ludere cum revolutione virgarum: et in adiu

ror℥ musculis se adinuicē capiendo ꝛ eleuare
lapidē ꝛ equos currere ꝛ ipsos in circuitū re-
troducere. ℭ Lumbatase quoqꝫ multas h℥
spēs: ex quibus est vt quisqꝫ luctantiū in medio
sui cōparis manus suas teneat: ꝛ ipsūꝫ ↄstrin
gat ꝛ quisqꝫ ipsorū laboret vt a suo socio sol-
uatur altero ipsum tenente. ꝛ est ēt vt manus
suas supra suum cōparē ↄtorqueat ꝛ dexteram
suā ad sui cōparis dextrā porrigat ꝛ sinistram
ad sinistrā ꝛ facie ipsius ad illius faciē ↄuersa
ꝛ ipse eleuet eū ad superiora: deinde reuoluat eū
ꝛ quādoqꝫ incuruet ꝛ quādoqꝫ erigat: ꝛ ex eis est im
pulsio que duobus fit pectoribus. ꝛ ex eis est
vt quisqꝫ eorū sui cōparis collū teneat ꝛ ipsūꝫ
ad terrā trahat: ꝛ ex eiusdē pedes torquere ꝛ
ipsos pmere ꝛ calcaneos sui cōparis suis cal-
caneis apire: ꝛ que his similia exīt ex modis
quos luctatores faciunt. ℭ Ex exercitijs ꝯo
velocibus est vt quisqꝫ duorū cōpariū locū cū
suo cōpare velociter pmutet ꝛ saliendo ad po
steriora retrorsum tendat: ꝛ altera ad anterio
ra fm ordinem aut absqꝫ ordine. Et ex eis est
exercitiū qd fit duabꝰ acubus subselliorū ꝛ fre
quenter ad posteriora saliendo: ꝛ est vt hō stet
in aliquo loco: deinde a duobus sui lateribus
duas subselliorū acꝰ in terrā figas inter quas
sit vnus passus postea incedat mutando que a
dextra est ad sinistrā ꝛ que a sinistra ad dextrā
ꝛ sit hoc qꝫ velocius posse fuerit. ℭ Et exerci
tia qd fortia ꝛ velocia fiunt grauibus admixta
aut exercitijs suauibus. ℭ Amplius exercitia
fieri debent fm diuersos mōs ꝛ non fm vnūꝫ
est statū. Unūqdqꝫ pterea mēbrū exercitiūꝫ hꝫ
sibi ꝓpriū: ꝛ manuū qd ꝛ pedū exercitiū non
est res occulta. Pectus vero ꝛ mēbra anheli-
tus quādoqꝫ exercitantur voce graui ꝛ magna ꝛ
quādoqꝫ acuta ꝛ inter eas mixta: ꝛ hoc ēt exerci
tiūꝫ est ori ꝛ vuule ꝛ lingue ꝛ collo ꝛ decorat
colorē ꝛ mundat pectus ꝛ ipm exerceat cum
exufflatōe ꝛ retentōe anhelitus: ꝛ hoc erit toti
corpori aliqd exercitiū ꝛ ipsius dilatat canales ꝛ
veritū magnā longo tpe efficere vocē est timo
rosum: ꝛ si que fortis est pduret necīa fit mul-
ta aeris attractio in qua est timor. ꝛ si sit longa
erit necesse multū expellere aerem: in quo ma-
gnus erit timor. ℭ Ad legēdū. pterea suauiter
est incipiēdū. deinde vox ordinate est exaltanda
postea cū fortior fcā fuerit ꝛ creuerit ꝛ lōga fue
rit tps ipsius ponēdū. erit spatii: quā tūc magnū
affert iuuamentū. Qd si eius tps ꝓlongabitur
erit i ipso timor spatiis ꝛ sanis. ℭ Unusquisqꝫ
pterea hō fm se hꝫ exercitiū. ℭ Exercitiū ve-
ro qd est debile sicut reuolutio i cuna illis est
ↄueniens quos febres debilitauerūt ꝛ ↄuale-
scentibus: qui se mouere non pnt neqꝫ sedere
ꝛ quos elleborī potio debilitauit: ꝛ que sicut
ipm sunt: ꝛ egritudinē in diaphragmate hñti
bus. ℭ Cūqꝫ suauiter fiet dormire faciet: ꝛ ē

tositates dissoluet: ꝛ ↄfert reliquis egritudinibus
capitis sicut stupori ꝛ obliuioni: ꝛ cōmouebit
desideria ꝛ naꝫ excitabit. ℭ Cū aūt sup lectū
fiet motus erit ↄueniēntius ei q hꝫ sicut hemi-
triteum ꝛ febres cōpositas ꝛ flegmaticas ꝛ ha
benti hydropisim ꝛ dolorē podagricū ꝛ egri-
tudines renū qm̄ h vndatio mīm efficit aptū
euulsioni: ꝛ debile qdē ei qui est debilior: ꝛ for
te ei qui est fortior. ℭ In plaustris autē vehi
has efficit opōnes: sed hūores magis qꝫ hu-
iusmodi i ebulire facit. ꝛ ē ēt cū qdā plaustris
hunur facie retrouersa: qd visus debilitati ꝛ
eius obfuscationi magnū ↄfert iuuamentum.
ℭ In paruis vero nauibus ꝛ magnis ferri cō-
fert lepre: ꝛ hydropisi ꝛ apoplexie ꝛ frāu stōi
ꝛ eius inflationi: qm̄ cū coram littoribus maris
fuerit cōmouebit ei vomitus: ꝛ deinde qescet
ꝛ ↄfert stō. ℭ Sed nauibus ferri i mari altiūꝫ
est fortius in remouendo egritudines qꝫ nois
nimius: ppea qꝫ fm aiam leticia ꝛ tristitia di-
uersificant ꝛ fm mēbra nutriendi: corūꝫ ergo
exercitiū corporis exercitiū est sequens. ℭ Ui
sus pterea exercitat res inspiciendo minutas
ꝛ quādoqꝫ ordinādo ipm vt res luminosa leuiter
intueat. ℭ Auditꝰ ēt exercitat sonos auscultā
do occultos: ꝛ quandoqꝫ osculrādo magnos.
ℭ Unūqdqꝫ ēt mēbꝝ exercitiū hꝫ sibi ꝓpriū:
ꝛ hoc qd i ↄfuatōe sanitatis cuiuscūqꝫ mēbri
referemꝰ cū librū dispōemꝰ pticularē. ℭ Exer
citio pterea vtēs sibi cauere dꝫ ne exercitij cale
factio ad id qd ex mēbris suis ē debile pueniat
nisi fꝫ modū ↄuēdi. v.g. oꝫ vt cui varices accīt
pedes i exercitio quo vtit nō multū moueat: sꝫ
ipm diminuat ꝛ suū pficiat exercitiū cū eis qꝫ
sunt corporis superiora sicut collo ꝛ capite ꝛ ma
nibus ideo vt exercitij opō ad ipsius pedes a
superioribus preueniat. Corporis ppea debilis
exercitiū oꝫ vt sit debile: ꝛ fortis vt sit forte. Et
est tibi sciendū qꝫ vnūqdqꝫ mēbrū per se hēat
exercitiū qd est sibi ꝓpriū vt quēadmodū ocu
lo est ꝓprium intueri qd est subtile ꝛ gutturis
vocem ingrossare vel augmentare postqꝫ hoc
ordinate fit ꝛ similiter dens ꝛ auris: ꝛ eodem
modo omne in suo capitulo.

ℭ De hora incipiendi exercitium ꝛ mensu
randi ꝛ ordinandi ipsum. Cap. iij.

b Hora qua inceptio exercitij prepa-
ratur oportet vt corpus sit mundū
ꝛ ne in partibus intraneorū ꝛ vena
rum chimi siluestres ꝛ mali existāt
quos exercitiū in corpore diffundat: ꝛ vt cibꝰ
exterius iāꝫ sit digestus in stō ꝛ epate ꝛ venis
ꝛ vt alterius cibi hora iam aduenerit. ꝛ hoc qꝰ
dem declarat vrine fm substāni ꝛ colorē matu
ratio: et erit h prima hora digōis: cū. n. iāꝫ lon
ge fuerit ꝛ nā aliquo tpe in nutrimento minī
strare desierit ꝛ igneitas in vrina accensa fue-
rit ꝛ citrinitas naturalis terminus transierit

exercitiū īpediens erit qm̄ virtutem debilitat: & ppter hoc dixerūt qdā q cū fortē exercitiū necessariū est bonū est ne sit stomachus vehementer inanitus: imo sit in eo pauci nutriens: & in hyeme qdē sit grossius & in estate subtile. ¶ Amplius qui exercitat si est plenus melius est q̄ si exercitet cum est vacuus: & melius est vt exercitet cum est calidꝰ & humidus q̄ vt exercitet dum est frigi. & sic. & ex horis qd ipsius melior est equalitas. Est aūt cū exercitiū hoīem cale & sicce cōplōnis ad egritudines pducit: cū igit discesserit ab eo sanabit. ¶ Op3 ꝑterea vt qui exercitat īcipiat & supfluitates ab interioribꝰ expellat. s. stercoris & vesica: deinde exercitet. verūtn̄ preparationis fricatiōe prius vtat que nām viuificet & poros dilatet: & op3 vt fricatio cum re aspa fiat: deinde oleo inungat dulci. postea fm ordinem iungat donec mēbra pressiōe nō vehementi penetratōis cōpatiant: & fit hoc manibus multis & diuersis obuiantibus sitibus: adeo vt hoc ad oēs musculorū perueniat pres': deinde dimittat fricatus & exercitari incipiat. In tpe aūt veris horarū ipsius melior est que est iuxta meridiē in domo tpata & in estate oportet ipsum precedere. In hyeme vero rōi conueniens erat vt fere vsq3 ad noctē tardaret: sed alia phibētia hoc vetant: in hyeme igit locus tepefieri op3 & tpate calefieri: deinde exercitio vtē. in hora que melior exit fm illud qd diximus in digōe nutrientis & expulsione supfluitatū. In quātitate aūt exercitij tres res sūt cōsiderande. Una earū est calor: qm̄ dum in ipso bonitas augetur adhuc est hora: & scda motus qm̄ dum leues pseuerant adhuc est hora: & tertia mēbrorū dispō fm ipsorū inflāmatōes: qm̄ dum ipsorū augetur inflāmatio adhuc est hora. ¶ Cum aūt dispōes iste minui ceperint & sudor vaporalis & resudatio liquida facta fuerit dimittendū erit. Cū aūt dimissum fuerit redeundum est ad oleū qd sudare facit ꝑcipue si anhelitum sui exercitans tenuerit. Cūq3 die primo tīm exercitij ipsius cognoueris & ipsū nutriueris & nutrientis quātitatē quā tolerare cognoueris nil in scda die mutes: sed nutriens ipsius & exercitium & die secundo mensura fm eius tertium in die prima.

¶ De fricatione. Cap. iiij.

f Fricatio alia ē dura q̄ extēdit īspissat: alia est mollis q̄ laxat: & alia est multa que macrescere facit. & alia ē tpata que ingrossat. Cūq3 h̄ cōponētur puenient paria nouem. Et est ēt fricatio que est aspa. s. cum pannis asperis que sanguinem ad exteriora velociter trahit. Et alia est lenis cum palma aut cū pannis lenibus que sanguinem coniungit & ipsū in membro cōtinet. Qd aūt ex fricatione queritur est corporum rarorū inspissatio & mollium induratio & spissorū rarificatio & durorū mollificatio. Est ꝑterea preparationis fricatio que est ante exercitiū & incipit fieri suauiter que cum voluntas surgendi adest stringit & indurat. & est fricatio reductionis que est post exercitiū: & vocat ēt fricatio quiescere faciens & qd in ea intendit est superfluitatū in musculis retentarū resolō ex eo q per exercitiū non euācuant vt vapores & nō accidat fatigatio: & op3 qdē vt h̄ fricatio illa mollis & suauiter fiat. Sʒ que ex ea melior est illa que est cū oleo que cū duritie & grossitie & asperitate in facienda non est qm̄ mēbra inde exasperant & pueri ab augmēto phibent: sed in adolescētibus est eius īpedimētū minus. Qd si in fricatione cōtingat error qui ad pueri duritiē declinet est sanior: errore qui ad mollitiē ptē declinat qm̄ forte resolōne facilius est corrigere q̄ corpus molli fricatōe ad recipiendū corruptionē preparare. lʒ fricatio dura & aspera cū supflua fuerit in corpore puerorū ipsos crescere phibeat. ¶ Et tu qdem non inuenies hoc post apud rememorationē hore fricatōis & cōditionē ipsius verūtn̄ in hac hora reductionis declarationē addemus. ¶ Dicemus itaq3 q ipsa pro certo est ac si esset altera pars exercitij in qua cum oleo incipien. est & fortitudine. deinde cum ea ad mediocritatē est declinandū. neq3 dum in sua existit fortitudine est dimittēda: & melius qd est vt dum fit multe super ea cōiungant manus. ¶ Fricatus ꝑterea mēbra sua fricata post fricationē extendere op3 vt ab eis supfluitates expellant & fasciā sumat que ad pteni mēbrorū oīum ipsis extensis pcedat: & tunc quātoplus poterit suum cōtineat anhelitum & ꝑcipue cum musculi ventris laxi fiant & pectoris musculi si facile fuerit extendentur. postea ēt musculi ventris in fine rei parum extendantur vt intestina inde aliquā hēant reductionē & iter hoc & hoc cat & se supinū proiciat & suos pedes pedibus sui corporis cōmisceat. ¶ Exercitantiū vero excellentes aerem inter sua cōtinet exercitia: sed in reductio qnq3 in medio interponit exercitio. Ipm nāq3 dimittit: deinde ad ipm redit si plongandi exercitium voluntas affuerit. ¶ Non aūt multa indiget fricatione cum oleo qui vult reductionē nisi in ipso dispō fuerit que sibi non placet & nisi non reductionē querat. Qd si fatigationē senserit oleo inungat sicut noiabimus. ¶ Et siccitatē si senserit fricatio augmentanda erit donec ad equalitatē perueniat. ¶ Fricatio preca qnq3 iuuat & fortis pssio cū tps ē dormiēdi qm̄ corpꝰ alleuiat & hūiditates ad iūcturas fluē phibet.

¶ De balneo & noiandis balneis. Cap. v.

b Cui aūt hoi in cuius regie nr̄ cōsisit sermo balneatio resolōnē faciēs non est necia: qm̄ corpus ipsius est mundū: & neq3 qui balneo indiget

eget ipso nisi vt ab ipso hēat calorē subtilem τ humiditatē tpatā. Quapp isti in ipso nō multam debent facere morā. Q̄ð si in fontē descē derint in ipz ingrediant̄ quousq; ipsarū rubet τ inflat̄ supficies τ in pncipio resolōnis ab eo remoueant̄. ℭ Et aer in circuitu eorū aquam dulcē fundēdo humectet̄ deinde velociter lauentur τ egrediant̄. ℭ Opz pterea ne exercitatus ad balneū velociter pgat donec perfecte quiescat. ℭ Balneorū vero dispōnes τ earuz ɔditiones iam declaraui τ in alio loco retuli. ℭ Uerūtū qð h̄ dicere debem⁹ est ꝙ oēs balneandi s̄m ordinē balnei calidi ingredi debēt τ neq; in domo calida morent̄ nisi s̄m quātitatem que eis nocumentū non inferat: τ regelscere faciat pp supfluitatis resolōnem τ corporis ad nutriens pparationē: a debilitate ipm custodiendo τ ab aliqua forti cā̄ febrū putridaruz. ℭ Qui vero impinguari desiderat balneuz post comestionē ingrediat̄ si securus fuerit ne opilōnes accidant. Et qui bene se custodire voluerit si calē fuerit cōplōnis oximel bibat pp opilōnū ꝓhibitionē: τ si frigide fuerit cōplōnis diamentastruz sumat τ diatriompipereon. ℭ Qui autē vult resolōnē τ macrescere balneandus est duz est famelicus τ ibi multum moretur. ℭ Sed qui sanitatē vult ɔseruare balneuz ingredi dz postq̄ digestū est qð est in stō τ in epe: τ si timet vt colera ebulliat rubea si hoc fecerit τ se ieiunus balneauerit ante balneationē rem sumere dz subtilez quā comedat. ℭ Et qui calide erit cōplōnis colera abūdans rubea hoc est ei necium τ h̄mōi ab ingressu domus balnei calide ꝓhibendus est. ℭ Ex eis autē q̄bus isti cibant̄ melius est panis in succo fructuuz infusus aut in aqua rosē. Et se custodire debent ne rem frigidā actu bibant in egressione balnei aut in balneo: quoniam pori sunt apti quare fritas nō tardat̄ qn ad mēbroz pncipaliū corpora ꝓcedat τ ipsoruz corrūpat virtutes ab oī quoq; re vehemētis caliditatis se custodire debent τ precipue ab aqua: qm̄ si eam sumpserint timendū erit ne cito ad mēbra penetret pncipalia τ accidat ptisis τ ethica. ℭ Preterea sibi caueant ne cito balneum egrediant̄ τ caput post ipm̄ discooperiāt τ corpus ad recipiendū frigiditatem exponant.

ℭ A balneo vero egredi oꝫ si tp̄s fuerit hyemis suis bene coopertū pānis. Sed qui febrez h̄z a balneo se custodire dz in hora febris: τ q resolōnē h̄z ɔtinuitatis autē asa. τ tu qð iam sciuisti ex eo qð precessit ꝙ balneū est calefaciēs τ infrāns τ humectans τ desiccans τ iuuans τ impediens. Et eius qð iuuamēta sunt somnum facere τ aperire τ abradere τ resoluere τ digerere: τ nutrimentū ad cutis supficiē attrahere τ ipsius iuuamentū non est nisi in resolōne eius qð resolui volunt τ in expulsione eius qð volunt expelli in ptenāli τ in retentione vētris τ remotione fatigatōis. Eius autē impedimenta sunt debilitare cor si multū morati fuerint τ facere sincopim τ nauseam τ humores quietos mouere τ eos ad putrefactionē preparare τ cum eis ad mēbrorum debiliū receptacula declinare. ergo ab eis accidunt apostemata in occulto mēbrorū τ in eorū supficie.

ℭ De ablutione que fit cū aqua frā. Ca.vj.

h oc qð cōueniens non est nisi cum regimen vndiq; ɔseruatur τ cuius etas τ virtus τ figura τ tp̄s sunt cōuenientia: τ neq; fastidiū neq; vomitum neq; ventrem neq; vigilias: neq; reumatismos h̄z neq; est puer neq; senex: τ in horā in qua ipsius corpus est leue τ motus conuenientes. τ est cum hoc sit post ablutionem aqua calida fcām ad hoc vt exteriora fiant fortiora. τ vt calor retineat̄ nālis. ℭ Q̄ð si volūtas affuerit vt istud sit oꝫ ne aqua multū sit fcā: imo sit tpata: τ est cū hoc sit post exercitiū. Et tunc qð oꝫ vt fricatio ante ipsam fiat fortior q̄ solebat: sed inunctio fit ex oleo quēadmodū solebat τ sit exercitiū post fricationē τ inunctionē tpatū: aut sit paruz velocius q̄ solebat deinde post exercitiū in aqua frā subito natet vt ipsius mēbra simul dura fiant. postea pseueret i ea s̄m mensurā sue leuitatis quātuz tolerare vz anteq̄ supueniat horripilatio: deinde cum egressus fuerit fricetur sicut noiabimus. Et eius cibus augmentū suscipiat τ potus diminutionē. Et ɔsideret̄ tp̄s reuersionis sui coloris ad ipsum τ caloris eius ex quo si velox fuerit sciat̄ ꝙ eius mora fuit moderata: τ si tarda fuerit sciatur ꝙ mora prolixior fuit q̄ debuit. ipse igit̄ alio die mensuret̄ s̄m ꝙ ex hoc scitū fuerit τ est cū post fricationē τ coloris τ caloris reuersionē iterū aquā ingredit̄: sed qui hoc agere voluerit gradatim in ipso ꝓcedat τ calidiore die qui est in estate hora feruoris ꝑus incipiat τ sibi caueat ne ventus sit ibi τ ne illud post coitum pagat: neq; post cibum qui non sit digestus neq; faciat hoc post vomitū neq; euōnē neq; post colicaz passionē neq; vigilias neq; corporis debilitatē neq; stōi neq; post exercitiū nisi q illud agat sit valde fortis s̄m modū quē diximus cū aqua autem frigida lauari s̄m modus quos diximus calorem naturalem subito ad interiora pellit. Postea confortat ipsuz vt fortior fiat τ egrediatur extra multum.

ℭ De regimie ei⁹ qð cōedit̄ τ bibit̄. Ca.vij.

o Portet vt sanitatis conseruator studeat ne cibi ipsius subā sit aliqð nutrientiū medicinaliuz sicut olera τ fructus τ reliqua ab ipsis: qm̄ subtilia sanguinē sunt adurentia: τ grossa sunt ipm flegmaticum facientia τ corpus grauantia.

ℭ Oportet autē vt cibus sit talis quales sunt

carnes ⁊ prop̄ hec carnes hedoꝝ ⁊ vitulorū la
ctentium paruoꝝ ⁊ agnoꝝ ānualium. ¶ Et triti-
cum ab extraneis rebus purgatū qd̄ messe sa
na fuerit collectum cui nullū accit nocumentū
⁊ res dulcis ꝯuenientis cōplōnis ⁊ vinū bonū
odorem bonū hn̄s. ¶ Alia aūt ab istis nō re-
spiciat nisi ſm modū fuerint medicationis aut
ſm ꝑseruationē. ¶ Fructus tn̄ nutriēti magis
siles sunt ficus ⁊ vue valde mature ⁊ dactili in
regionibus ⁊ ciuitatibus in qbus esse ꝯsueue
runt. Veruntn̄ cū aliqs hec comederit si supflui
tas inde ꝓuenerit ad ipsam festinet euādam.
¶ Opz p̄terea ne aliqs comedat nisi post de
siderium neqꝫ in hoc tardet cū desideriū ebul-
lierit nisi fuerit mendosus vt ebrioꝝ desideriū
⁊ hn̄tium fastidiū qm̄ tolerare famē stōm pu-
tridis replet humoris. ¶ In hyeme preterea
nutriens actu calm̄ comedat ⁊ in estate fridū
aut qd̄ paruę sit caliditatis: ⁊ neqꝫ caliditas nꝫ fri-
tas ad rem ꝓueniat quam sustinere non possit.
Scias aūt ꝙ nihil est deterius saturitate i tp̄e
fertilitatis quā fames sequit̄ in tp̄e sterilitatis
⁊ ecōuerso sed tn̄ ꝯuersio est deterior. Vidim⁹
enim multos qbus in tp̄e sterilitatis cibus de
fecit: postea cū in tp̄e fertilitatis abundauit re
pletos fuisse ⁊ mortuos: lꝫ vehemēs repletio i
qualibet dispōne sit pneccabilis siue ex comesti
one sit siue ex potu. Quot nāqꝫ hoīes supflue
se repleuerunt ⁊ suffocati interierunt. ¶ Cuꝫ
aūt error ecciderit in comedendo aut bibēdo
aliqd̄ medicinalium nutrientiū: regen̄ erit qūo
digerat̄ ⁊ maturescat ⁊ ipse est custodiendus
a malitia cōplōnis que ex eo timet̄ accipiendo
post ipm̄ qd̄ sit ei ꝯtriuꝫ donec digerat̄. Qd̄ er
go friū fuerit sicut cucumer ⁊ cucurbita ꝯpetur
cum eo qd̄ ei exit ꝯtrium sicut allea ⁊ porri. Et
si fuerit calm̄ temperet̄ cū eo ēt qd̄ ei fuerit ꝯ-
trium sicut cucumeres ⁊ portulaca. Et si opila-
tiuum fuerit. sumat̄ qd̄ aperiat ⁊ euacuet: dein
de famē diu toleret. ¶ Et neqꝫ ipse neqꝫ oēs q
sanitatē custodire volunt aliqd comedant nisi
desideriū fuerit certū ⁊ stōus ⁊ supiora intesti-
na a pm̄o nutriente euāta fuerint. Qd̄ .n. i cor
pore est deterius: est nutriens sup nutriens qd̄
nō est digestum nutrire. ¶ Et p̄terea nihil est
deterius q̄ꝫ fastidium ⁊ ꝓpter qm̄ fuerit fastidi
um ex malis nutrientibus: qm̄ cū fastidiū ꝓue
nerit ex grossis nutrientibus hereditare faciet
iuncturaꝝ dolores ⁊ renū ⁊ dismā ⁊ podagrā
⁊ splenis ⁊ ep̄is grossitiem ⁊ flegmaticas egri
tudines ⁊ melicas: sed cū ex subtilibus accide
rit nutrientibus ꝓueniet ex ipso febres acu-
te ⁊ erratice ⁊ maligne ⁊ apostemata mala acu
ta. ¶ Veruntn̄ qnqꝫ necesse est aliquē cibuꝫ aut
rem cibo silēm nutrire sup alium cibum q sit
ei sicut medicina. v.g. sicut illi qui nutrientia co
medunt acuta aut salsa: deinde post tp̄s i quo
nōdum completa fuit digestio consequēter eis

adiungunt res humectantes ex nutrientibus
saporem non habentibus. Et istis quidez hoc
sufficit regimen ⁊ exercitium nō est eis necn̄uꝫ.
Et horum ꝯtria dispōni est dispō eoꝝ q i gros-
sis cibarijs post aliqd̄ tp̄s ꝯuīr admiscēt qd̄ ve-
lociter digerit̄ ⁊ est acutum. ¶ Amplius par
uus motus post comestionē ipsam in stō quie
scere facit ⁊ ꝓpter eum dormiendi post ipsam
voluntas affuerit. Accn̄ria preterea aīe horri-
bilia ⁊ motus corporei fortes digōnem fieri ꝓ
hibent. ¶ Et in hyeme qdem cibi pauci nutri
menti nō sunt edendi sicut olera: sed nutriens
magis est edēn. qd̄ est ex granis ⁊ fortis etiam
soliditatis: ⁊ in estate huius ꝯtrium. ¶ Ex ci-
bo etiam nullus ita est replendus: vt nō sit ibi
locus superfluus: sed ab eo est remouendus re
liquis desiderij adhuc in aīa remanētibus: he
enim famis reliquie post horam vnam destru
untur. ¶ Et in hoc vsus est cōseruandus: qm̄
deterior comestio est que stōi facit grauitatem
⁊ deterior potus est qui temperatū egreditur
⁊ in stō natat: ⁊ si aliquo die supfluerit sequēti
die famelicus maneat ⁊ sōno vtatur prolixiore
in loco temperato in quo neqꝫ sit calor neqꝫ fri
giditas. Qd̄ si somnus ei nō aduenerit multo
vtatur incessu suauiter ⁊ continuo in quo non
sit quies neqꝫ requies ⁊ parum puri vini bibat
Ruffus inqt. Incessus hic mihi plꝫ ⁊ proprie
post prandiū. qm̄ bonitatē operationis cene pre
parat. ¶ Opz p̄terea vt post comestionē pm̄o
sup dextrū latus dormiat pauco tp̄e: deinde su
per sinistrum reuoluat̄: postea reuoluat se sup
dextrum. ¶ Et debes scire qd̄ multis coopiri
pānis ceruical eleuare ex illis exn̄t que in dige
rendo iuuant: ⁊ ad vltimū qdem vt mēbrorū
situs ad inferiora sint declinātes ⁊ nō ad supe
riora. ¶ Et cibi qdem mensuratio exit ſꝫ vsuꝫ
⁊ virtutem ⁊ vt mēsura eius in eo q sane ē vir-
tutis sit talis cū ipsū recipit q ei grauamen nō
afferat ⁊ hypocōdria nō tendantur neqꝫ inflet
⁊ rugitum nō faciat neqꝫ natet. Et non accidat
ex eo nausea: neqꝫ caninū desideriū neqꝫ cāus
neqꝫ ingenij pigritia neqꝫ insōnietas: nꝫ ipsius
sapor in ructibus post tp̄s repiat̄: qm̄ cū post
longū tp̄s sapor i ore reptus fuerit erit deteri⁹.
¶ Declarat̄ aūt ꝙ cibus sit tpatus cū ex ipso
nō ꝓuenit magnitudo i pulsu ⁊ i anhelitu pui-
tas: hoc nāqꝫ non accidit nisi ppē ꝙ stōus cō-
primit diaphragma ⁊ pp hoc fit anhelitus par
uus ⁊ inspissat̄ ⁊ cordis necessitas ꝑbet augm̄.
Magnificat̄ ergo pulsus: qm̄ in virtute non
exit debilitas. ¶ Ille p̄terea cui post comestio
nē accit caliditas ⁊ calefactio nō vna totū come
dat hora: sed paulatim p interualla ppē ne ei
ex replōne dispō accidat q̄ sit sicut tremor quē
postea sequat̄ calor sicut fortis febris cū calefit
cibus. ¶ Amplius q q̄ꝫtū ei sufficit digerere
nō valet comedēdi numerū multiplicet ⁊ q̄ꝫta-

tatem minuat. ¶ Melicus preterea nutriēte indiget vehemēter humectāte ⁊ paꝝ ⁊ calefaciente. ¶ Colicus vero eo qḋ humectat ⁊ īfrāt ⁊ ille qdem in quo sanguis calis gñatur ⁊ bonus nutriētibus indiget frīs ⁊ pauci nutrimēti. Et ille in quo sanguis generaꝶ flāticus nutrientibus pauci nutrimēti idiget in qbus calitas sit ⁊ subtilitas. ¶ Nutrientia ꝑterea ordinem in sui receptiōe hñt in quo sanitatis ꝯseruator sollicitus esse dꝫ ne illud qḋ subtile ē ⁊ cito digeriꝶ post forte nutriēs qḋ sit eo durius ī cibo sumat: qꝛ ꝑus digeriꝶ ꝙ̄ ipm ⁊ sup illum natabit nō hñs viā q̄ penetret: putrefiet ergo ⁊ corrūpeꝶ: ⁊ corrūpet illud qḋ ei admiscebitur. Iste ēt nō ꝑmo comedere dꝫ cibū labilē ita vt post ipm cibū fortē ⁊ durū ī cibo sumat: qm̄ cū ipso labeꝶ cū ad intestina penetrabit eo nōdū tam integre digō ꝙ̄tum debebat. ¶ Pisces quoqꝫ ⁊ q̄ eis simulanꝶ post laboriosum exercitium comedendi nō sunt: corrūpenꝶ.n. ⁊ corrumpēt humorea. ¶ Hoīum ꝑterea sunt qdam qbus ꝯcediꝶ comedere illud ī quo virtus exit stiptica anteꝙ̄ suū comedāt cibū. Et isti qdem sunt stōi laxitatē hñtes ex quorū stōis cibi descensus fit velociter ⁊ nō ī eis moraꝶ donec digeratur. Quapp stōi dispō ⁊ ei⁹ cōplō semper est ꝯsideranda. ¶ Et est ēt aliqs hoīum in cuius stō cibus corrūpiꝶ subtilis q cito digeri solet: ⁊ fortis q tarde solet digeri in ipo digeriꝶ. Et hic qdem est cuius stōus est igneus. ¶ Et ex eis est q huic exit ꝯtrius quoꝝ qsqꝫ ꝟm suū vsum est regēdus. ¶ Regiōes quoqꝫ nāꝫ hñt ꝓprias. Et vsus sunt res ex̄ rōnē: ⁊ hoc qdem obseruandū est: ⁊ dꝫ vt expimentū in hoc rōnē vincat. Est nāqꝫ cibus q solet comedi in quo aliud exit nocu^m ⁊ est ꝯueniens ⁊ bono nō vsitato. ¶ Unaq̄qꝫ ꝑterea figura ⁊ cōplō hoīs cibum hꝫ ꝯuenientē ⁊ silem ad quē mutandum si voluītas ei assueuit nocu^m ei faciet ⁊ impe^m. Ex hoībus quoqꝫ est cui aliqḋ nutriētū bonorum ⁊ laudabiliū nocet: ipm ergo relinqre est ei ꝯueniens. ¶ Ille vero in quo mala digerunꝶ nutrientia ob hoc nō decipiaꝶ: qm̄ post dies in ipso mali gñabunꝶ humores egritudines facientes ⁊ pncecātes. ¶ Et sepe ēt ꝯcediꝶ ei in cuius corpore mali habenꝶ humores vt rem bonam largiter comedat ⁊ ꝓpē cū nō pātꝶ ventrem sibi solui ꝓpea ꝙ est debilis. ¶ Cum vero alic⁹ corpus raꝝ fuerit ⁊ ad resoluēdū facile nutriendus erit ex nutriente humido qḋ cito digeratur: īꝫ rara corpora magis tolerare possint nutrientia grossa ⁊ diuersa ⁊ sint longinquora ab hoc vt cause intrinsece ea ledāt ⁊ magis apta recipere extrinsecaꝝ cāꝝ ipedimēta. ¶ Amplius q multaꝫ ꝯsueuit comedere carnē si ocio sus fuerit frequēter sibi minuere dꝫ. ¶ Et ille cuius complō ad frigiditatem declinat lāguentis bibere dꝫ ⁊ triferas ⁊ ex eis que stōm ⁊ intestina ⁊ venas q̄ sunt iuxta ea mundificare cōsueuerunt. ¶ Et nihil quidem deterius est ꝙ̄ diuersa nutrientia simul adiungere ⁊ post in comedendo tp̄s prolongare. Cum.n. postremus nutriens aduenit pmū iam incepit digeri nutrientis ergo partes in digerēdo non simulanꝶ. ¶ Opꝫ preterea te scire ꝙ nutriēs melius est qḋ melius sapit ꝓpterea ꝙ stōus ⁊ virtus retētiua vehementer ipsi applicanꝶ cū bone fuerit sube ⁊ fuerint oīa pncipalia mēbra ꝟm operationem sibi adinuicem ꝯuenientia ⁊ sana ⁊ ista qdem est conditio ꝙ si cōplōnes sane non fuerint ⁊ mēbra in suis complōnibus diuersificenꝶ fueritqꝫ cpar a stō diuersum ꝟm diuersitatem que fit supra nālem nō erit illud ꝯsiderādum. Ex impedimētis vero nutrientis bene saporosi vehementer grossi est ꝙ possibile est vt homo ex eo multū comedat. ¶ Ex vicibus ꝑterea satiantis comestiōis melius est vt homo vna die semel ⁊ altera bis mane ⁊ vespere cōmedat. verūm in hoc vsus vehementer est cōsiderandus: qm̄ si ille qui bis in die comedere ꝯsueuit semel comedit debilitabiꝶ ⁊ laxabitur eius virtus. Sed qui digerendi debilitatē hꝫ bis cōedere dꝫ ⁊ raro cōedat semel ī die. ¶ Et q semel in die comedere consueuit si ad bis comedendū redibit accidet ei debilitas ⁊ pigritia ⁊ laxitas: ⁊ si sine comestione ꝑmanserit nocte illa debilitabiꝶ: ⁊ si cenauerit nō digereꝶ ⁊ accident ei ructus acidi ⁊ malitia aīe ⁊ nausea ⁊ oris amaritudo ⁊ lenitas vētris ꝓpea ꝙ stō imisit rem quā nō ꝯsueuit: ⁊ accit ei aliqḋ accidentium q̄ accūt ei cuius nutriens nō bene fuit digestū q̄ mox scies. ¶ Et ex eis qdeꝫ que accūt ei sunt dolor oris stōi ⁊ mordicatio ⁊ videbiꝶ sibi ꝙ oīa eius interiora ⁊ intestina sint suspensa ꝓp vacuitatē stōi ⁊ ꝓpea ꝙ in seipso colligiꝶ ⁊ ꝯbitur ⁊ mingit vrinam ardenteꝫ ⁊ egeret rem ardentem. ¶ Et est ēt cuꝫ in extremitatibus accit frig⁹ ꝓpea ꝙ colera rubea stomacū inflāmauit. Et hoc qḋ est magis in colicas hñtibus complōnes ⁊ silr in eis q hñt in stō colerā rubeā ⁊ nō in toto corpore ⁊ corrūpetur somnus ⁊ de latere in latus reuoluetur. ¶ Corpora ꝑterea hñtibus ī qbus colera rubea magis adunaꝶ est necē separatim comedere ⁊ vt tam velociter fit qtūs fit añꝙ̄ balneeꝶ. alia vero ab eis exercitari debent ⁊ ēt balneari deīn cibari sed comestio balneatōꝫ non ꝑcedat. ꝙ si alicui necūm fuerit comedere ante exercitiuꝫ solū panē tali sūere dꝫ mensura vt digeri possit anteꝙ̄ suū incipiat motū. Et quēadmodū dꝫ motum q est ante comestionē debilem nō esse: ita necesse est ei ne motus q ē post ipsaꝫ sit nisi molliter ⁊ suauiter. ¶ Corrupto ꝑterea desiderio qḋ ad res declinat acutas ⁊ neqꝫ dulces diligit neqꝫ vnctuosas nil est melius ꝙ̄ vomitū cū tali quali est oxymel cū raphano post pisces

ꝓuocare. Qui aūt ex hoībus pinguis exit oꝫ neq̄ illico cū egredit̄ balneum comedat: sꝫ expectet ꝛ paruū dormiat somnū: ꝛ huic qdeꝫ semel comedere in die est conueniens. ¶ Amplius nō illico post comestionē est dormiendū cibo natante ꝛ ī forti motu q̄ntum plus possibile est abstinendū ne cibus anteq̄ digerat̄ penetret aut sine digōne labat̄ aut ꝓp inundatiōꝫ corrumpatur. neq̄ post ipm multa bibēda est aqua q̄ inter ipm ꝛ corpus stōi sepatiōꝫ faciat natare. Sed expectandū est ꝛ nō est bibenduꝫ donec de stō descendat. Et hoc qdem declarat supioris ventris leuitas: q̄ si sitis ei necessitatē fecerit modicū aque frē sugendo sumat ꝛ q̄nto plus fuerit frā tantominus ex ea sufficiet. Et h̄ qdem q̄titas stōm alleuiat ꝛ colligit. ¶ Ad sūmum uo oꝫ vt post comestionē bibat qo ꝛ nō in hora comedēdi q̄titatem aliq̄ que cibo conferat. ¶ Sitim aūt tolerare ꝛ cum ea dormire infrātis ꝛ humectatis cōfert ꝛ febres ex colā rubea hn̄tibus nocet ꝛ silr tolerare famē. ¶ Colera p̄terea rubea abundantibus ex tolerantia famis accit vt colā rubea ad ipsorū descendat stōs. Cūq̄ aliqd comederint ipsorum corrūpent̄ cibi ꝛ i somno ꝛ in vigilijs accidet eis illud qd̄ noīauimus ex eis que accīt cuius corrūpit̄ cibus. Eis quoq̄ accidet vt comedēdi volūtatē amittāt. Quibus tunc dandū est aliqd qd̄ hoc deponat ꝛ eoꝝ resoluat tāni cū eo qd̄ est lene ꝛ nō fastidiens sicut pruna ꝛ paꝝ xirascet. ¶ Cūq̄ desideriū reuersuꝫ fuerit comedant: lꝫ corpora humida cū humiditate nāli hn̄tes veloci resolōni sint apti: neq̄ tantū famis tolerent q̄ntum corpora sicca pauce hūiditatis hn̄tes nisi hūiditatibus plena fuerit alijs ab eis q̄ sunt in sūba mēbroꝝ eoꝝ cū bone fuerint ꝛ ꝯuenientes ꝛ recipientes vt nā eas i nutrimentū in effectu cōpletū ꝯuertat. ¶ Vinuꝫ quoq̄ post cibū est ex rebus magis impedientibus: qm̄ digerit̄ velociter ꝛ penetrat ꝛ facit penetrare cibū cū nondū sit digestus ꝛ facit hereditare opilationes ꝛ putrefactiōꝫ. ¶ Res p̄terea dulces ad faciendas opilatiōes sunt veloces: qm̄ nā eas trahit āteq̄ digerant̄. ¶ Et opilatiōes qdem ad multas ꝑducunt egritudines tales q̄lis est hydropisis. ¶ Grossities p̄terea aeris ꝛ aque ꝛ q̄ maxime est in estate est ex eis q̄ cibum corrumpunt. Ideo non est malū vt super ipm vinum ipatum bibant aut aquaꝫ calidā in qua cocta fuerint xiloaloes ꝛ mastix. ¶ Et p̄terea cuius intestina calā fuerint ꝛ fortia cum grossum comederint cibum: frequenter accidet vt ipsius nutriens ventositates efficiet ꝛ stomacum ꝛ partes eius tendētes ꝛ egritudo mirachia inde etiam procedit. ¶ Qui aūt stomacum hꝫ vacuum cum reꝫ comedit subtilem stomacus post ipsam stringit̄ ꝛ si post ea rem comedere voluerit grossam refugiet ab ea stomacus: neq̄ eām digeret' quare corrumpit̄ nisi inter ea ipse positum fuerit. Et in huiōi quideꝫ dispōne melius est vt grossus cibus paulatim p̄mittatur: qm̄ stomacus tunc a subtili nō terrebitur. ¶ Qui aūt in aliq̄ comedendi replō superfluerit: aut quia cibus stō aliqs inundauerit motus aut aliquis admiscebitur potus ad vomendum erit ꝓperandum. Qd̄ si hoc ei defecerit aut vomere nō potuerit aquā calidā paulatim bibat: qm̄ repletionem deponet ꝛ somnū afferet. Ad dormiendum ergo se ꝓsternat ꝛ q̄ntum voluerit dormiat. Qd̄ si hoc nō suffecerit aut ei nō aduenerit considerata ste natura excusabit ab expulsione bonum erit. ꝛ si non iuua ipm cū eo q̄ ventrem suauiter soluit. Et calefactum qdem cum tali qualis est trifera ꝛ zuccaruꝫ ros. egōnem faciens: aut mixtum cū origano murabato: ꝛ infrātum cū tali quale est cyminum murabatum ꝛ seriezem ꝛ tambri. ¶ Et potu qdem impleri melius est q̄ impleri cibo. ¶ Et ex eo qd̄ est conueniens sumere est aloes post tale quale est cibus h̄ ad magnitudinem triuꝫ cicerū aut mediā. ʒ. aloes ꝛ mediā. ʒ. masticis ꝛ sextā. ʒ. baurac. ¶ Et ex eo qd̄ est leue est sumere ex terbintina fm̄ quātitatem duoꝝ cicerum aut triū. Et est cum eis admiscetur quātum ipsa est aut minus ex baurac. ¶ Et ex eo q̄ conueniens ꝛ vehementer laudatum est paꝝ epuhimi cum vino. Quod si nihil hoꝝ suffecerit dormiat somnū longum ꝛ die vna a comestione abstineat. Et si alleuiatus fuerit balneet se ꝛ pānum calīm ventri supponat ꝛ nutriens subtiliet. Et si cum hoc toto nō digestus fuerit ꝛ grauitatē ꝛ tensionē ꝛ pigritiaꝫ fecerit scias q̄ iam vene replete sunt ex suis superfluitatibus: qm̄ nutrienti multo ꝛ superfluo lꝫ accidat vt in stō digerat̄: raro tn̄ digeritur in venis: imo in ipsis remanet crudum ꝛ extendit eas: ꝛ q̄nq̄ scindunt̄ ꝛ gn̄at pigritiam ꝛ laborem ꝛ alices ꝛ oscitatōes. Ipse igit̄ medicandus est cū eo qd̄ ex venis expellit. Qd̄ si neq̄ hoc senserit: imo fatigationē tn̄ aliquo tpe quiescat: deinde fatigatiōis spēm que accidit medicetur cū eo qd̄ mō noīabimuꝫ. ¶ Si vero aliqs in āīs multū ꝓcesserit neq̄ ipsiuꝫ corpus ex nutrimento tn̄ receperit q̄ntum suscipiebat dū esset iuuēis ꝛ eius nutrientia fiant superfluitates nō tn̄ oꝫ comedere q̄nti solebat: imo minus. ¶ Et cum ille q regimē ingrossare ꝯsueuerat regimen subtiliauerit ꝛ ingredietur ex aere in foramina: ꝛ hoc est qd̄ regiminis grossitudo impediebat: sed iam nulla regiminis grossitudo impedit ea in subtiliante vero regimine cum ad ipm ingrossando redit accidunt opilationes. ¶ Et calidoꝝ nutrimentum impedimenta emedent̄ cum sirupo acetoso ꝛ quam maxime de seminibus: qm̄ ipse est magis iuuās q̄ omnes spēs sirupi acetosi si fuerit de zucce

ro. Sed si fuerit de melle simplex sufficit. Et
frigidorum que ex eis sunt hydromelle et siru
po ipsius et diacymio. Et que ex eis sunt gros-
sa complonem hñs calidam cum sirupo aceto
so de fontibus seminibus: et complonem hñs
frigidam ea corrigat cum pauco diatriópipe-
reó aut diacalaméti. ℭ Nutriétia vero subti
lia magis sunt sanitatis conseruatiua et virtuté
minus iuuant et fortitudiné: et grossa sunt istis
contraria: ei igitur qui confortatione indiget
nutrientia fortis chimi sunt necessaria et vehe
méns famis ɔ̃trium. Verũtñ ex eis nó multũ
comedant: ideo vt digerant. ℭ Exercitati pre-
terea et multi laboris magis sunt toleráteς nu-
trientia grossa quos forsitan i digerédo iuuat
fortis somnus: et qr in ipso fiunt ,pfundi. Sed
accidit eis ppea q multum sudant et ex eorum
corporibus multa resolunt q̃titas: q ipsorum
epata ex nutriente rapiunt illud qḋ nondum
fuit digestum et pparat eos ad egritudines per
niciosas in fine vite aut in eius principio: et ,p
pter qr sunt in sua ɔ̃sidéteς digestiua q ex sua
hñt corruptione qḋ si destruit cum eis frequen
ter accñt vigilie ,ppter cum senescunt. ℭ Fru-
ctus preterea recentes non sunt boni nisi labo
riosis exercitatis cola rubea abundantibus et
in estate et eos ante comestioné comedant. Et
ipse quidé sunt sicut chrysomula et mora et me-
lones et psica et pruna. Quod si alijs regantur
rebus et non istis erit melius: qm̃ omnis res
que sanguinez aquositate implet q̃ in corpore
ebulit sicut succus fructuum extra: lz ea hora
iuuaméntum pstet tñ ipm ad putrefactioné pa-
rat: et silr illud qḋ sanguiné hũore implet cru-
do: lz qñqz cóferat, sicut cucumeres et alcherer.
Et pp hoc qui his nutriéntibus multum vtunt
febribus sunt apti: lz prius infrigidét. ℭ Etiã
quidez scire debes q humori aquoso pleriũqz
accidit vt fiat pus et hic erit cum nó resoluetur
et in venis remanserit: et cum isti exercitijs vti
ceperint anteqz hmói aggregent aquositates et
sicco cum fructus comederint ét exerciteñt re
soluent aquositates iste et minuet impe^m qḋ p
eas hñt. ℭ Scire q̃z debes q cum in sanguine
ssa exit crudum: aut aquositas ,phibet ne cibi
nutriméntum corpori adhereat. ℭ Oportet pre-
terea vt q fructus comedit post ipsos incedat:
deiñ post ipsos comedat aliqd ad hoc vt laban
tur. ℭ Nutrientia vo q̃ aquositaté gñant et
humoré crudum et colám gñant febres ppea
q ea q̃ ex ipsis sunt aquosa faciút sanguinem
putrescere: et que ex eis sunt viscosa et grossa ,p
pterea q foramina claudunt: et ex eis colica:
ideo q corpus calefaciũt et pp sanguinis acui
tatem qui per ea gñatur. ℭ Olera vo colica
quandoqz multum conferunt in hyeme quem
admodum que ex eis sunt insipida qñqz mul-
tum conferunt estate. ℭ Qḋ si alicui necessa-
rium fuerit nutrientia comedere mala paucis
vicibus et non frequétibus eis vtatur et cũ eis
misceat qḋ sit eis ɔ̃trium. Et cui quidé res dul
cis nocumentum pbet: acetosa bibat sicut ace
tum et granata et sirupum acetosum factum ex
vino acri et cydonijs et his similia et vsum ha
bea euacuandi. Et cui acetosum nocuerit post
ipsum mel sumat aut vinum antiquum: et hoc
quidem faciat ante maturationem et digestio-
nem similiter vnctuosi nocumentum pontico
emendaẽ sicẽ sunt castanee et grana myrti et siliq̃
de syria et alnabac et zarur: et amaro sicut enula
miraba: et salso et acuto sicut cauguamec et al
leis et cepis et econuerso. ℭ Cum vero alicu-
ius corpus malis fuerit repletum humoribus
cum subtilitate ipsum nutrientibus laudabili-
bus copiose reficc. ℭ Et illum cuius corpus
ad resoluendum facile fuerit nutri humido q
velociter digeratur. ℭ Gal. inquit humidum
nutriens est quod ab omnibus qualitatibus ẽ
separatum et est quasi insipidum: quoniam ne
qz est dulce neqz acetosum neqz amarum neqz
acutum neqz ponticum neqz salsum. ℭ Rap
preterea est magis tolerans nutriens grossum
q̃z solidum. ℭ Nutriétia quoqz sicca assidue
comedere fortitudinem cadere facit et colorez
corrumpit naturam siccat. Et ex vnctuoso fit
ociositas et aufertur desiderium. ℭ Ex frigido
fit ociositas et subtilitas: et ex acetoso fit senium
et similiter ex acuto et salso fit stomaco nocumẽ
tum: et salsum etiam impedit oculum. ℭ Am-
plius cum vnctuosum nutriens et conueniens
comedit post malũ nutriens corrumpet ipm.
ℭ Nutriés q̃z viscosum est tardius ad descen
dendũ et silr citrulli cũ suis corticibus veloci-
us descédunt q̃z excorticati: et silr pãis cũ suo
furfure velocius descédit q̃z cribellat⁹. ℭ La
boriosi pterea regimé cũ subtiliaẽ et post rez co
medit grossam sicut rizuz cum lacte post famẽ
acuit sanguiné et fit vt ipse ebulliat vnde minu
tionis ,puenit necẽitas: lz pax fit ex quo fuit mi
nutus et silr iram hñs ℭ Scire pterea debes
q dulce nutriens rapit natura anteq̃ mature
scat et digeraẽ et corrumpit sanguiné. ℭ Nu-
trientium q̃z iudicia qñqz fiunt ex pte cópónis
ipsoz. Experimentatores náqz indi et alij iam
dixerunt q lac cũ rebus acetosis edeñ. nó est:
neqz pisces cum lacte: qm̃ inde ad egritudines
perueniẽ pmanentes sicut lepra: neqz comedi
debet mel cũ raphanis neqz carnibus volati-
lium: neqz sanguis post risum cum lacte: neqz
in pulmito ponaẽ oleũ aut res vnctuosa que in
eneo steit vase: neqz comedaẽ assatura q̃ fuit
assata sup prũas reti. ℭ Libaria quoqz diuer-
sa a duabus impediunt partibus: vna carũ est
pp diuersitatem eoz in digerendo: et qm̃ qḋ ex
eis est digestum ei admiscetur qḋ nó est digestũ
et scḋa qm̃ aliquis plus potest comedere quaz

ex vino cibario. In tēpore quoq; antiquo qui
exercitabantur iam fugierunt ab hoc. Conten
ti.n. erant i solius carnis comestione in mane
τ solius panis i cena: τ in estate quidē melior
comedendi hora existit que est frigidior. ¶ Fa-
mem q̄z tolerare stōm quā malis rēplet humori-
bus. Amplius scire debes q̄ alcubeb cū dige-
ritur multi existit nutrimenti s; tarde descēdit
τ in mouendo morā facit: τ suraben ē nutriēs
bonū cūq; in ipsa fuerit cepe vētositates expellit
τ cū cepe nō fuerit cōmouebit vētositas. ¶ Ex
hoibus preterea sunt qui putant vuas post ca-
pita assata vtiles existere: s; nō est quēadmodū
existimant: imo vehementer sunt male. τ simili-
ter nabit. Sed τ comedēda sunt talia q̄lia gra-
na mali granati absq; suis ossibus. ¶ Scire
quoq; debes q̄ tamic est sicca τ vētrē stringēs
s; pullus est humidus τ ventrē soluens. ¶ Ex
gallis vero assatis melior est que in ventre he-
di aut agni assat; qm̄ eius ɔseruat humiditas.
¶ Et ēt scire debes q̄ ius pulli vehemēter tē-
perat humores τ plus q̄ ius gallinar: sed tñ
ius gallinar est magis nutriēs. ¶ Hedus pre-
terea cū fuerit fridus erit melior ppea q̄ eius
q̄escit vapor. ¶ Et agnus cū est calid⁹ est me-
lior propterea q̄ ipsius malus odor resoluitur.
¶ Zebrabezi q̄z cū calefactus dat nō oz vt sit
in eo crocus: s; non calefactis in eo esse debet
croc⁹. Alues quoq; l; ex zuccaro fiāt sicut phe
ladē: male tñ sunt ppea q̄ opilationes faciunt
τ sitim. ¶ Amplius scire debes q̄ impedimē-
tum panis cum non digerit est multū. S; car-
nis nutrimētū cū nō digerit est minus hoc.

¶ De regimine aque τ vini. Cap. viij.

Cōplexiōibus tēperatis aqua cō
ueniētior est q̄ ifrigidans fortitudine
tpata exit. τ cuius ifrāo cū niue de
foris fit precipue si nix mala fuerit.
¶ Et in niue ēt mala hmōi exit dispō: qm̄ ex
ea qd̄ resoluit neruis τ mēbris anhelitus no-
cumentū facit τ oibus interioribus: neq; tole-
rat eā nisi vehementer sanguineus: q̄ si nō illi-
co nocumentū alicui fecerit f; lōgitudinē die-
rum faciet τ cū in annis pcesserit. ¶ Empico-
rum āt qdam dixerunt q̄ inter aquaz putei τ
fluuis nō est facienda ɔiunctio nisi cum vna de-
scenderit. ¶ Et aque qdē electionē iā demon-
strauimus: τ similiter emēdationē eius que ex
ea mala est: sed tñ si aceto misceat rectificatur.
¶ Scias aūt q̄ bibere aquā cū aliqs est ieiu-
nus τ post exercitiū τ balneationē: τ pprie vē-
tre vacuo: τ silr sitī mendose nocturne obedi-
re quēadmodū crapulatis accit τ ebrijs: τ cū
nā in digerendo studet facietate aque iam suffi-
cienter precedente vehemēter est impediēs: τ
si mīta qd̄ fuerit nec̄citas oz vt aere frō tēperet
τ collutione oris ex aqua frā. Deiñ si hoc nō
sufficerit cū vase bibat stricti orificij: l; hoc qm̄
q̄ ebrio ɔferat τ non īpediatur a potu aque ie-
iunus. ¶ Qd̄ si q̄s ieiunus abstinere nō po-
terit qn aquā bibat: τ pprie post exercitiū: bi-
bat p̄us vinū aqua calida tpatuz. ¶ Et sitī qd̄
mendosa impeditus scire debet q̄ dormire τ
sitim tolerare ipsam sedat. Nā.n. tunc materiā
sitis resoluet τ pprie cū inter tolerantiā τ som-
num ɔiunctio fit. Cūq; nā digestiua extinguet
pp potū τ obedientiam eius redibit sitis men-
dosa ppterea q̄ humor sitim faciens eleuat eā.
¶ Oportet preterea ne siti habēs mēdosaz aquā
ingurgitando sūmat: imo sugendo. ¶ Mul-
tam quoq; aquā frāz bibere est maluz. Quod
si vehementer necc̄iū fuerit fit post sufficientem
comestionem. ¶ Amplius aqua tepida nau-
seaz facit. Et que magis calefacta est q̄ ista cū
frequenter bibit infirmat stomacum: s; cū ra-
ro bibit stomacū lauat τ vētrē resoluit. ¶ Vi-
num vero album τ subtile calefactus τ est me-
lius. nō enim capitis efficit dolorē. s; fortasse
humectabit τ dolorem capitis alleuiabit qui
ex stomachi ardore puenit. τ loco quidē ipsi⁹
ponitur illud qd̄ tortellis aut pane clarificatur
τ proprie cum factum fuerit duabus horis
antēq; bibatur. Vinum vero grossuz quod est
dulce est melius illi qui pinguis vult esse τ for-
tis ab opilationibus tamē eius sibi caueat. Ve-
tus aūt rubeū est melius opilationē hñti frāz
τ flaucā. ¶ Et vinū qdē p⁹ qd̄ l; oīum cibaris
tñ bibere ē malū quēadmodū huius cām iam
integre declarauimus. Non ergo bibatur nisi
postq̄ fuerit digestum τ descenderit. ¶ Sup
cibum vero mali chimi bibere vinū dum co-
meditur aut ante aut postq̄ digeritur est malū
qm̄ facit malum chimū in extrema corporis
penetrare: τ similiter super fructus τ proprie
melōes. τ a paruis quidez incipere melius est q̄
a magnis super cibū tñ duas brialas aut tres
bibere non nocet ei qui cōsueuit: τ similiter sa-
no post minutionē. ¶ Vinum preterea cole-
abundantibus rubea ɔfert: ppea q̄ colam ru-
beam vrinā prouocando expellit: τ humidis
propterea q̄ humiditates maturāt. τ q̄nto ma-
gis eius odor fuerit bonus τ ipsum fuerit me-
lius τ saporis melioris: ē magis ɔferēs. ¶ Vi-
num quoq; est cibo bonus penetrator in toto
corpore τ incidit fla τ resoluit ipsum τ colerā
rubeam in vrina τ alijs extrahit: τ coleram ni-
grā labere facit τ facile exire: τ ei⁹ flectit nocu-
mentum propter ɔtrarietatem: τ omnes resol-
uit nodos sine multa caliditate exñea τ ipsius
quidem species in suo loco noiabimus. ¶ Il-
le aūt cuius cerebrum fuerit forte non cito ine-
briabitur: neq; eius cerebrum malos vapores
ascendentes suscipit: neq; ad ipsum peruenit
ex vino nisi eius conueniens calor: τ ipsius tñ
clarificatur ingeniū q̄ntū ante alijs vicibus non
clarificaretur. Qui vero ab isto diuersus fue-

rit erit ei diuersum. ¶ Et ille quidem qui in pectore debilitatem habuit: quia eius anhelitus in hyeme coangustatur vinum multum bibere non pot. ¶ Amplius qui multum vinum bibere voluerit comestione non repleatur et diuretica in suo epulo ponat. Quod si ex cibo aut vino repletio acciderit ipsum euomat et hydromel bibat: et postea ipsum etiam euomat. deinde os suum aceto et melle abluat et faciem aqua frigida. ¶ Et cum quidem vinum nocumentum fecerit per calefactionem in corpore et igneum fuerit epar sit eius nutrimentum v.g. illud quod cum succo vue acerbe et que eis similantur: et sint ea quibus post comestionem vinum dum bibit alia qualia sunt granata et citri acetositas. ¶ Et ille quem ex parte sui capitis impedierit minuat ex ipso et quod est paratum et clarificatum bibat et ea quibus post comestionem vinum dum bibit sint talia qualia sunt cydonia. Quod si in stomacho nocumentum fecerit et ipsum calefecerit comedat semina myrti torrefacti et parum ex trociscis de camphora: a sugat et illud in quo est stipticitas et acredo. ¶ Et ille quidem qui in stomacho patitur dolorem ex frigiditate: vtatur post comestionem dum bibit cipo et gariofilis et corticibus citri. ¶ Et tu quidem scias quod vinum vetus est quasi medicina et pauci existit nutrimenti. Nouum vero vinum impedit epar et ad epaticam perducit dissinteriam propter inflammationem suam et propterea quod facit ventrem. ¶ Et scias etiam quod ex vinis illud est melius quod inter vetustatem et nouitatem est equale et est clarum quod ad rubedinem trahit, bonum habens odorem et equalis saporis: et quod neque est acre neque dulce. ¶ Et bonum quidem vinum quod ablutum vocatur est quod ita fit. Tres musti misceantur pico et aqua vna et commisceantur et coquatur quousque quarta pars minuatur. ¶ Quod si alicui ex vini potatione mordicatio acciderit mala granata post ipsum sugat et aquam frigidam et sirupum absinthium in mane et balneum ingrediatur postquam aliquid parum comederit. ¶ Scias preterea quod mixtum velocius inebriat propterea quod aqueitas penetrat. ¶ Amplius sapiens sibi prohibere debet ne ieiunus vinum bibat: aut antequam membra in humectantis aqua reficiantur aut post motum fortem: quoniam hec duo magnum cerebro faciunt nocumentum et neruis et ad spasmum perducunt et ad amentiam aut in egritudine aut in tempore calido. ¶ Frequens quoque ebrietas est mala que epatis et cerebri complexiones corrumpit et neruos debilitat: et ad neruorum egritudinem perducit et apoplexiam et mortem subitaneam. ¶ Vinum preterea multum in quorundam stomachis in malam coleram rubeam conuertitur: et in aliorum stomachis in acetum purum et eorum aliorum nocumentum est magnum. ¶ Quibusdam vero visum est quod semel in mense aut bis inebriari confert propterea quod virtutes alleuiat animales et requiescere facit et vrinam prouocat et sudorem et superfluitatem resoluit. ¶ Et scias quod maius nocumentorum vini non est nisi in cerebro ex ipso igitur nemo debile cerebrum habens bibat nisi parum et mixtum. ¶ Et ei quidem qui vino impletur melius est vt ad vomendum festinet si facile fuerit: quod si non: aquam solam multam super ipsum bibat aut cum melle. Et post vomitum in tina balneet. deinde ex oleo multum inungatur et dormiat. Et pueris quidem vinum ad bibendum dare est sicut ignem igni addere in lignis debilibus. Senum quantum tolerare potest da et iuuenibus da ipsum temperate. ¶ Regio preterea frigida vinum tolerat sed calida minuit. ¶ Qui autem vino repleri voluerit cibo non repleatur neque rem tunc dulcem comedat: sed bibat tafeam vnctuosam et micas vnctuosas comedat. et carnes pinguedine mixtam et inungatur et non laboret: et post cibum cum bibere voluerit vtatur amigdalis et lentibus salitis et cauguamech de capparibus: et si comederit caules coctos cum carne et oliuas de qua et eis similia confert ei et iuuabit in bibendo vinum. et similiter omne quod vapores alleuiat sicut semen caulium de syria nabathi et cyminum et ruta sicca et calamentum et sal napticus et ameos. ¶ Nutrimenta preterea in quibus est viscositas et conglutinatio vaporem ingrossant. Et hec quidem sunt velut res vnctuose dulces viscose: quoniam ebrietatem prohibent: licet non multum recipiant vinum: propterea quod tarde penetrant. ¶ Ebrietatis autem velocitas est aut propter cerebri debilitatem: aut propter multos humores qui sunt in eo: aut propter vini fortitudinem: aut propter cibi paucitatem: aut propter regiminis malitiam in ipso aut in eo quod cum ipso continuatur. Et eius quidem qui propter cerebri debilitatem: est medicatio est reumatismi antiqui sedatio et epithimatibus in capitulo primo nominatis: et ne ex eo bibatur nisi paucum. ¶ Sirupus qui ebrietatem tardat. succi alborum caulium pars vna et succi granatorum acrium pars vna: et aceti pars media sumantur et ferueant ebullitionibus aliquibus et sumatur inde antequam vinum bibatur. ℥.i. ¶ Sumantur etiam grana salis et rute et cymini et siccentur et comedatur inde granum post granum. ¶ Sumatur et semen caulium de syria et cyminum et amigdale amare excorticate et ranus et absinthium et sal napticus et ameos et ruta sicca et sumat inde in potu qui caliditatis nocumentum non timet duarum. ʒ. pondus cum aqua frigida ieiunus. ¶ Ex eis preterea que ebrij remouens ebrietatem est vt ei ad bibendum detur aqua et acetum multis vicibus aut aqua almasal: aut raib acetosum et fiat vt ipse odoret camforam et sandalum et super ipsius caput ponatur infrigidantia repercussiua sicut oleum ro. cum aceto de vino. Ebrietatis vero sanationem in

particularibus nominabimus. ¶ Quod si
quis cito sine aliquo ipedimēto iebriari volue
rit in suo vino infundat vliñee aut ligni aloes
indi. ¶ Et q fortiter vult ebrietaté in currere.
ió vt mébri medicatiōe dolorē faciēte sanetur
in suo vino aquā lolij pōat aut sumat fumittere
ꝛ opij ꝛ iusquiami.ā̄.ʒ.S. ꝛ nucis muscate ꝛ
galie muscate ꝛ ligni aloes crudi.ā̄.ʒ. vinus
sextā. ꝛ inde ad bibēdum detꝰ in vino q̄stū est
ei necessarium aut iusquiamum nigrū cū corti
cibus mandragore in aq̄ coquatꝰ donec rubea
fiat ꝛ eam vino admisceat.

¶ De somno ꝛ vigilijs. Cap.ix.

D Ermone cāe somni nālis ꝛ subeth
ꝛ 9triorꝫ ipsorꝫ ꝛ vigiliarꝫ ꝛ insomnie
tatis ꝛ qd faciēdū sitū medicando
vnūqdq3 eorꝫ ꝛ in remouendo ipm
cū fuerit ipediens ꝛ qd vnūqdq3 eorꝫ signifi/
cet ꝛ reliq̄ ab eis iā in suo loco parūp̄ p̄niuimꝰ
ꝛ in medicatione particulari adhuc dicemus.
¶ Sed qd in hoc loco dicemus est q somnus
9parus ꝟtutem nālez potenté efficit pficiendi
suas opōes ꝛ est aialem ꝟtuté qescere faciens
ꝛ in eius sba augmētū p̄bens ita vt fortasse
redeat ppea q laxat ad ,phibēdam spūs q̄lis/
cūq3 fuerit resolōm: ꝛ pp hoc digerit cibū f̄m
digōes noiatas: ꝛ succurritꝰ cū eo debilitati q̄
accit ex spēbus resolōis q̄ est ex fatigatiōe aut
coitu aut ira aut reliqs ab istis. ¶ Sōnꝰ p̄terea
9parus cū hūorꝫ inēit eq̄litaté in q̄ntᶜ ꝛ q̄litate
est hūectās ꝛ calefaciens ꝛ est res magis pro/
ficiens senibus: qm̄ in eis hūiditaté cōseruat ꝛ
ipsaz eis reducit: ꝛ pp hoc dixit. G. Cōcedo q̄q3
nocte olera ex lactucis fcā cū aromatibus. Ex
lactucis qd ppea q dormire faciunt. Et cū aro
matibus ad emēdandam eorꝫ frigiditatem. Et di/
xit q2 ego sum nūc diligēs somnū. nā ego sum
nūc senex ꝛ 9fert mihi hūiditas quā somnus
mihi facꝰ. ꝛ hoc qd est regimē 9ueniens ei cui
rebellat somnus. ꝛ si pmittatꝰ vt ipse balnectur
postq̄ cibi quem sūpserit cōplebitꝰ digō ꝛ sup
ipsius cap. multa aq̄ calida ,piciatꝰ erit hoc 9ue/
niens adiutorium. ¶ Regimen ꝟo hoc for/
tius in medicatiōibus nominabimus: sani er/
go de re somni cogitare debet vt ipsis tēpate
exhibeatꝰ ꝛ in sua hora: ꝛ non supflue ꝛ ab im/
pedimento sibi caueant quod cerebris ipsorū
ꝛ omnibus virtutibus suis efferunt vigilie.
¶ Hō preterea multotiens vigilare cogitꝰ ꝛ
somni a se repellere timore syncopis ꝛ casus
ꝟtutis. ¶ Melior quoq3 somnus est ille qui
est ,pfundus: ꝛ melior similiter somnus est il/
le qui ,puenit postq̄ cibus a friori ventre de/
scendit. ꝛ post quietem eius qd forsitan sequitꝰ
ipm ex inflatiōibus ꝛ rugitibus: qm̄ dormire su
per hoc multis impedit mōis: imo nō sapit nꝫ
continuatꝰ ab instabilitate ꝛ reuolutione de la/
tere in latus ꝛ est impediens ꝛ cum suo impe/
dimento nocet dormiēti. Quapropter si de/
scensus tardauerit pariper incedere ꝛ postea
dormiat. ¶ Amplius super vacuitatem dor/
mire est malum ꝛ ꝟtutem deijciēs: ꝛ super re/
plōnem anteq̄ a friori ventre fiat descensio est
malum: qm̄ non erit ,pfundus: imo erit cum
reuolutiōe de latere in latus. Cum enim nā in
ipso sollicitatꝰ cum eo quo sollicitari solet in ho
ra somni ex digōne deterens deterios: ꝛ distur/
bās eam retroducit ꝛ fit nā stupida ꝛ corrūpitꝰ
digō. ¶ In die quoq3 dormire est malum. ge
nerat enim egritudines hūectantes ꝛ reumatꝰ
nios ꝛ corrumpit colorem ꝛ generat splenem
ꝛ laxat neruos ꝛ efficit pigritiā ꝛ debilitat desi
derium ꝛ generat apata ꝛ febres frequenter.
¶ Et ex causis suorum nocumentorum est vt
cito itterrūpatur ꝛ nām ab eo in quo erat stupi
dam reddat. ¶ Ex somni āt nocturni bonita/
tibus est q est cōtinuus ꝛ ,pfundus: licet qui
in die dormire consueuit ipm subito interrūpe
re non dꝫ absq3 ordine. ¶ Sed qui ex figuris
somni est melior est vt super dextrum incipiat
latus: ꝛ deinde ad sinistrum reuoluatur. Qd si
eius inceptio super ventrem fiat auxilium fert
satis magnum in digerendo ,ppterea q calo/
rem retinet nālez ꝛ ipm cōphendit q̄re augetꝰ.
¶ Resupie āt dormire est maluz ꝛ ad malas
preparans egritudines: sicut apopliam phrenesis
ꝛ incubum: qm̄ superfluitates ad posteriora
decliare facꝰ ꝛ retinentur ꝛ per suos non ince/
dunt cānales nāles qui sunt ab anterioribus si
cut nares ꝛ palatum. ¶ Et somnum qui resu/
pine fit solent incurrere infirmi debiles pp il/
lud quod musculis eorum accidit ex debilitate
ꝛ eorum membris: ꝛ quia vnum latus aliud
ferre non potest: imo cito resupin. voluuntur
qm̄ dorsum latere fortius existit. Et ,ppter hoc
aperto ore dormiunt ,ppter debilitaté musculo
rū qbus mandibule stringuntur. Et hoc qui/
dem in libris pticularibus capitulū hꝫ itegrū.

¶ De eo quod ab hoc loco ad posteriora re/ seruandum est. Cap.x.

Q Uod ab hoc loco ad posteriora re/
seruare debemus ex eo quod hic di
ci solet est coitus ꝛ ipsius 9pamentū
ꝛ emendatio impedimenti eius. Et
nos quidez ad posteriora reseruabimus loquꝰ
de eo in libris pticularibus. ¶ Ex eo quod hic
ēt dicitur est res medicinarum ventrem soluē
tium ꝛ ablutōis impedimenti earum: ꝛ nos
quidem in quibusdam eorum reseruabimus
sermonem ad nr̄as dictōes de medicatōibus
ꝛ in qbusdam eorꝫ ad f̄mones nr̄os de medicꝰ
nis vētrē soluētibꝰ. Verūtñ dicemꝰ q sāitas
cōseruatꝰ vti dꝫ eiione q̄ fit cū soluti uis ꝛ diure
ticis ꝛ sudorē ,puocātibꝰ ꝛ sputū ,pducētibus.
Et mulieres qd cū mēstrua ,puocātibus ex eo
quod mō declarabimus ꝛ te scire faciemus.

¶ De confortatione membrorum et corporum debilium et impinguatione et magnificatione corporis vel carnium ipsorum. Cap. xi.

M Embra debilia et parua confortant et augmentant in eo qdē qui adhuc in tpe existit augmenti et in tpe vltimo augmenti fricatiōe tpata: et exercitio assiduo qd fit in eis ppriū: deinde emplo ex pice. ¶ Exercitio quoq anhelitus in hūc ingreditur modū et proprie cū mēbrū pectori et pulmōi fuerit vicinū. v.g. pcipiemus illū parum currere qui crura hz gracilia: postea tēperatā ei adhibebimus fricationes: deinde ex pice emplm apponemus: postea scda die fricationē custodiemus sicut erat et tertia die silr et augmentabimus exercitiū nisi āplitudinis venarū appuerit significatio et descensionis mārum: qm timor tūc erit in vnoqz mēbro ne apa accidat et nocumentū ex replōne veniens qd est ipsi ppriū quēadmodū timent hic varices et elephantia. Cū ergo aliquid huius gnis apparuerit minuemus ex exercitio qd prius iniunctum fuerit: et ex fricatione: deinde faciemus ipsum qescere et resupinū iacere et eleuabimus mēbrū illud. v.g. vt in illo q hz crus siccū p pedē suū et fricationē faciemus pprie suersam. s. postremo ad radicē. ¶ Qd si voluerim hoc efficere in mēbro qd fit iuxta mēbra anhelit. sicq. v.g. pectus ligabimus qd est sub eo ligatura q in stringendo sit media et in latitudine eqlis: postea pcipiemus ei vt vtat exercitio manuū et fortis anhelitus emittēdo voces et clamorē magnū ex fricatione leui. ¶ In libris preterea pticularibus puenies ad te qliter hec summa exqrere diuidat. Illud igit in libro decorationis considerabis si deus voluerit.

¶ De lassitudie q sequit exercitiū. Cap. xij.

L Assitudinis spēs sunt tres qbus addit qrta: et modi qbus accidit sunt duo. ¶ Eius vero spēs sunt tres vlcerosa extensiua et aposa. et illa qd q hic addit est lassitudo que vocat dessiccatiua et arefactiua. ¶ Vlcerosa igit ē lassitudo ex q q eam incurrūt in supficie corporis tactus vlcerum silitudinē sentiunt: et in cutis pfunditate et orificijs pfunditatis ipsius: et est cū hoc sentit qn ipse tangit: et est cū hōs eā sentit illud in suo motu. Et est cū sentit qsi pūcturā spinarū et abhorret motus: ita vt extensiones alar etiā extendant cū debilitate: cūq fortior fit accit ei horripilatō. et cū augmētat accit ei tremor et febris. Et ipsius qd cā est multitudo superfluitatū subtiliū et acutar et liqfactio carnis et adipis pp motus fortitudinē. Et ad vlnmū humores mali: qui si p venas discurrerēt bonus sanguis q ē in venis corrūperet: et ppea q ad pūcutis declinauerunt minutū fuit nocumentum minus nāq malū qd efficere pūt est vt hoc lassitudinis genus accidat: et si paruper moti fuerint accidet horripilatio: et si plus moti fuerit accidet tremor. Et est et cū humores acuti ab istis separant et crudi remanēt in venis. Et est et cū crudi in carne exitū. ¶ Extensiuā vero hūs sentit suū corpus qsi fractū et sentit calorem et extensiuā et abhorret motū vsq q abhorreat resupinando ad posteriora flecti. et pprie si ex labore fuerit: et ipsa qd ex superfluitatibus retētis in musculis: q tn bone exitū subē et nō ē in eis mordicatio: aut ex vētositate. Inter eas vero existit sepatio cū dispōne lenitatis et grauitatis: et ipsa et multotiens accit ex somno nō cōpleto. Cū. n. post somnū accit cōpletū alia ē ibi diuersitas q spērū peior est: et q ex ea peior est: est cū musculor villi fm rectitudinē tendunt. ¶ Aposa aūt lassitudo est vt corpus sit solito calidius et sit inflato simile in magnitudie sui et calore: et accidit ei nocumētū cū tāgit et mouetur et sentit eius extensionē. ¶ Lassitudo dr vessicatiua et arefactiua est dispō per quā sentit hō in suo corpore ac si siccaret ariditate superflua. Et ipsa qd accit aut ex multo exercitio cū bono chimo aut ex redutiōe aspera. Et qnq et accidit ex siccitate aeris et ex diminutiōe nutrimenti et ex multo ieiunio. ¶ Modi dt qbus accidit lassitudo sunt duo. Et ipsi qd sunt qr lassitudo aut accidit pp exercitiū: et h ē magis secura: cuius sanationis via modū hz q ei est proprius. Aut accidit ex se. et h qdem egritudinis est antecessio cuius sanationis via proprū hz modū qui sibi proprius est. Et est etiā cū vna alij piungitur fm suar mārum cōpositionē aut per seipsas aut per exercitiū. Cūq simpliciū noueris regimen ad compositarū regimen illud mouebit fm regulā quā tibi dicam. ¶ Et hoc qdem est q in pmis oz te maiorem habere sollicitudinem de re que maiorem incutit terrorem regendo illud etiam qd est sub ea. ¶ Et forasse quod magis terrefacit magis est terrefaciēs pp ter tres res. aut pp ter fortitudinē aut pp nobilitatē aut pp subā. Cūq in eo qd oz ex istis pditionibus due aut tres cōiungentur erit hoc magis terrefaciens: nisi vna que remanserit duobus fortior fuerit: adeo vt ipsis resistat. v.g. lassitudo nāq aposa fortior est et nobilior vlcerosa: sz si vlcerose suba a tpamento et cursu nāli valde fuerit remota duobus apose modis propter nobilitatem et fortitudinem resistet et premittetur super ipsam. Si vero non valde remota fuerit: aposa super ipsam premittetur.

¶ De alicibus et oscitationibus. Cap. xiij.

A Lices sunt propter superfluitates que in musculis cōgregantur. et propter hoc multum accidunt post somnum. Cūq humores illi plus abundauerint fiet horripilatio et tremor: et cū plus

exercuerint facient febrem. ¶ Oscitatio vero motus é alicui q̄ accit i mādibulariū musculis ꝛ thoracis. Cūqꝫ sanis in primis absqꝫ cā acciderit ꝛ nō in hora cū multa fuerit erit malū. Et q̄ qḋ est ex ea melior est illa que ē post finē digōnis: qm̄ est ꝓpter supfluitatum expulsionem. ¶ Et est ēt cū aliceo ꝛ oscitatiōes efficiunt frigus ꝛ cutis spissitudo ꝛ pauca resolō ꝛ expgefactio a sōno anteq̄ cōpleat̄ ꝛ est expulsio cōprimens. ¶ Uinū vero ad mediū tpati alicibus ꝛ oscitationibus est conueniens cum non est ibi alia prohibens causa.

¶ De medicando lassitudinem ex exercitio prouenientem. Cap. xiiij.

Dicemus ꝙ studiū ipendere in medicando lassitudinē est a multis securari egritudinibus ex qbus sunt febres. ¶ Opꝫ āt vt cū lassitudo vlcerosa apparuerit ex exercitio minuat̄ si ipm̄ fuerit cā. ꝛ si cum ea multitudo fuerit hūoꝝ: expellant̄. ¶ Qḋ si breuis tpis fastidia affuerit ipsoꝝ nocumēto succurrēdū erit cū fame ꝛ eūone ꝛ resolōne eius qḋ puenit ad ptē cutis cum fricatione multa ꝛ leui cū oleo in quo nō sit pōticitas. Et in die tertio reditiōis fiat exercitiū. Et nutriat̄ ipse in primis ex eo qḋ ꝯsueuerat i q̄litate. sꝫ ex q̄ntitate minuat̄ ꝛ in die tertio vl̄ scdo hūectātibus nutriat̄. ꝛ si vene fuerint nude ꝛ fl̄a crudū in adipe fuerit intestioꝝ fricatio ipm̄ qn̄qꝫ maturat. ꝛ ꝓprie cū calefacientium mediciaꝝ ad ipm̄ penetrauerit virtus. ¶ Oleum ꝑterea de salicibus in hoc multū ꝯfert ꝛ oleum de aneto ꝛ camomilla ꝛ his similibus ꝛ apozima radicū siclē ꝛ eius oleū in instro duplici. ꝛ vnguētū ex radicibꝰ malue: ꝛ oleū ḋ radicibꝰ cucumeris asinini ꝛ briōe: ꝛ oleū ḋ vsnee ꝛ oē oleuꝫ in quo vsnee recipit̄. ¶ In lassitudinis āt extensiue medicatione intētio est lassare illud qḋ indurunt fricatiōe leui calefaciente in sole ꝛ aq̄ tepida balneari ꝛ in ipsa lōgo morari tpe. Et si in soliū alia vice aut duabus descēderit in die erit ꝯueniēs ꝛ post vnāquāqꝫ iniūgātur balneationē. ¶ Qḋ si necesse fuerit ꝓpter venaꝝ abstersionē: ꝛ ꝓpterea ꝙ oleū in eis siccat̄ ad inūgēdo oleo redire fiat. ꝛ nutriēte hūido nutriat̄ ēt pauce q̄ntitatis: qm̄ plus indiget nutrimēti paucitate q̄ꝫ vlcerosa. ¶ Et hāc qḋ lassitudinē resoluit exercitiū ꝛ mūdificat. Qḋ si p se acciderit pp grossas supfluitates necesse erit eas eūare. Et si fuerit pp cāꝫ vētositatis extēdēns resoluet eā tale q̄le ē cyminū ꝛ carui ꝛ anisum. Intētio āt in apostam lassitudinē regēdo est tres res lassare: qḋ extēsum fuit: ꝛ qḋ calefactū infrigidare ꝛ supfluitatē eūare. Et hoc qdem cōplet̄ oleo multo tepido ꝛ fricatiōe vehemēter leni ꝛ ꝓlixa mora in aqua que parūp ad caliditatē declinat ꝛ quietē. ¶ In arefactiua vero nil ḋ regimie sanoꝝ minuet̄ nisi ꝙ oporter vt aq̄ in q̄ balneat̄ sit maioris caliditatis: qm̄ in aq̄ vehementer. cala est qḋ inspissat cutē ꝛ nō est eius impedimentū sicut impedimētum aq̄rum frīarum: qm̄ cū eo qḋ inspissat est in eis ambiguitas mala ꝛ fricatis ipsorū penetratio in corpe qḋ iā siccatū fuit. ꝛ est eū sue materiei cā est cutis ipsius raritas: imo hoc est fm̄ plꝫ. In die aūt secundo reductionis exercitio leniter ꝛ subtiliter vtat̄ ꝛ balneo fm̄ dispositiōeꝫ dīei p̄me: deinde ꝑcipiat̄ ei vt aquā frigidaꝫ subito ingrediat̄: q̄tenus cutis eius ispisset̄ ꝛ fit eius resolō pauca: ꝛ cū hoc cōseruet̄ ipsius hūiditas. Obuiabit nāqꝫ aqua corpori in quo est tm̄ caliditatis ꝙ resistat ipso iā inspissato. Et iste qdem due cāe adinuicē se iuuant in remouendo nocumentū frigoris ipsius: ꝛ ꝓprie cū submergitur subito ꝛ egredit̄ ꝛ nō morat̄: qm̄ cum mora nulla est securitas. ¶ Ipse ꝑterea nutriat̄ mane in fine p̄me hore cibo hūectante pauco: ideo vt ipse alia vice iuxta noctē fricari possit ꝛ tūc cenā tardet. ¶ Studiū quoqꝫ adhibeatur in expellendo superfluitates ab eo fricatione olei de salicibus cum quo vētrem suū non tangat nisi lassitudineꝫ in musculis sui ventris senserit: qm̄ tūc illos leniter vngere conuenit. ¶ Et eius nutriens sit largius ꝛ in eo ꝓcedat cauendo ne eis nutrimētū sit multe caliditatis. ¶ Amplius oēm lassitudineꝫ cuius cā est motus: dimittere cū eius signum inceperit ꝓhibꝫ ne accidat: postea reuersionis exercitio vtat̄ vt motus tpatus ad cutem māo expellat ꝛ eas fricatio resoluat que fit inter illos motus in ipsorum consistētia. ¶ Dispō ꝑterea ipsius balneatōm expiat̄: nam si ex balneo accidat ei tremor tunc res terminum pertransiuit: quanto magis si febrem generauerint: quoniam tunc non est balneandus: immo euacuandus ꝛ eius complexio rectificanda. Quod si nihil eorum ex balneo accidit: erit conferens cuꝫ eius aqua fuerit temperata. ¶ Cum autem in eius venis crudi fuerit humores in primis lassitudo erit regenda cum eo quod oportet: postea studendus erit in eo quod crudos maturat ꝛ subtiliat ꝛ expellit humores. Et si multi fuerint tunc quies erit iniungenda ꝛ exercitium dimittendum: quoniam quies est magis digerens ꝛ minutionem relinquat: quoniam secundum plurimum mundum expellit ꝛ crudum dimittit. ¶ Uenter quoqꝫ eius ante maturationem non est soluendus: quoniam h̄ non confert: immo damnum infert: vrinam vero prouocare non nocet ei. Sed res multum calefaciens non est ei danda: quoniam crudum hūorem in corpore diffundi faciet. Sitqꝫ eiꝰ operatio leniter ꝛ cum q̄ntitate equali. ¶ In eius preterea nutrientibus ponenda sunt piper ꝛ caparis ꝛ zinziber ꝛ acetū ḋ capibꝰ ꝛ acetū de alleis ꝛ acetū de alstranguat: ꝛ corpora ēt

ipsorum ⁊ sanguinis scita secundum mensuram. ℂ Post maturationem autem ⁊ appitionem hypostasis in urina ⁊ maturationem plenam da ei vinum ut maturatio compleatur ⁊ fiat urine provocatio. Sitque eius vinum quod subtile est ⁊ clarum ⁊ vomitum non faciat.

ℂ De alijs dispositionibus que sequuntur exercitium ⁊ reliqua ab eo. Cap.xv.

p Rius loquemur de istis dispositionibus postea mutabimus nos ad regendum lassitudinem que venit per se. ℂ Et ex istis quod est raritas que corpori accidit: ⁊ accidit illis omnibus ex fricatione pauca ⁊ balneo. Ipsa vero est medicanda fricatione sicca ad duritiem parum declinante ⁊ cum oleo stiptico. ℂ Et ex eis est spissitudo que ex siccitate accidit aut ex re stiptica aut ex multitudine superfluitatum: aut ex earum grossitie aut earum viscositate. vnde prohibentur ut in poris cutis retineantur: aut erit spissitudo causa exercitij quod ipsos ex profundo extraxit: non exeuntibus ibi causa antecedentibus. aut erit eius causa locus pulverulentus: aut fricatio fortis ⁊ dura. ℂ Illius autem que est ex siccitate ⁊ stipticitate signum est coloris albedo ⁊ calefactionis tarditas ⁊ sudoris ⁊ corporis reversio ad rubedinem: cum adest exercitium. Et hi quod in balneis calis sunt balneandi: in quibus de latere in latus ⁊ super ventrem ⁊ supini revolvantur supportamentum equalis caliditatis donec sudent: ⁊ inungantur oleis subtilibus calidis ⁊ resolventibus. ℂ Illorum autem qui ad hoc devenerunt ex exercitio signum est quod non habent hoc signum ⁊ resudat cutis: ⁊ ipsi quod medicandi sunt expulsione si ibi fuerit superfluitas: postea regimen adhibeatur: quod resoluat ex balneo ⁊ inunctione. ℂ Qui vero in hoc inciderunt ex pulvere aut ex forti fricatione magis est eis balneum necessarium quam iunctio ex oleis ⁊ ipsi quod fricatione molli uti debent ante balneum ⁊ post ipsum. ℂ Est quoque cum accidit eis post superfluum exercitium cum pauca fricatione debilitas cum raritate. ℂ Et est cum accidit etiam ex superfluo coitu ⁊ ex balneo frequenter. Ipsi igitur medicandi sunt cum exercitio reversionis ⁊ fricatione sicca que ad duriciem trahit cum oleo stiptico. Et nutrientia comedant humectantia pauce quantitatis in caliditate ⁊ siccitate temperata: aut que pariter ad caliditatem trahant. Et similiter fiet si debilitas accidit aut vigilie aut tristitia: aut accidit siccitas in nervis. ℂ Quod si istis acciderit malitia digerendi cibum non confert eis reversionis exercitium: neque aliquod exercitiorum ullo modo. ℂ Est preterea cum accidit ex superfluitate balneandi ⁊ multitudine comedendi ⁊ bibendi ⁊ ociandi ut homo in suis membris humiditatis sentiat superfluitatem ⁊ proprie in lingua: ita ut operationes membrorum ledat. ℂ Quod si hoc ex causa fuerit ante in particulari medicatione continebitur. ⁊ si ex aliquo eorum fuerit que nunc ex proximo nominavimus sicut vino aut nimia ociositate aut multa balnei humiditate erit ei in ungendum ut forti utatur exercitio ⁊ fricatione aspera ⁊ sicca sine oleo aut fricatione cum pauco oleo calefaciente.

ℂ Superflua autem siccitas quam qui habet sentit sua manu est ex genere lassitudinis arefacientis: ⁊ ipsius sanatio est eius medicatio. ℂ De medicatione lassitudinis per se venientis. Cap.xvi.

v Lcerose quidem dispositio cognoscenda est si humor causa efficiens sit intus in venis aut extra venas. quod autem sit in venis ex fetore declaratur urine ⁊ ex dispositionibus nutrientium preteritorum: ⁊ ex hoc quod superfluitatum multitudo in venis generari solebat: aut earum paucitas ⁊ velocitas expellendi eas a se: aut cum necessitatem medicandi eas faciebant: ⁊ ex dispositione vini eius si erat clarum aut turbidum. Et si he quidem significationes apparuerint declarabitur quod in venis existit: ⁊ si non extra. ℂ Quod si lassitudo ex superfluitatibus est extrinsecis ⁊ sint vene interius munde sufficit ei exercitium reversionis ⁊ augmentum regiminis quod in ca. ulcerose diximus: que accidit propter exercitium. Sed si alia dispositio fuerit non coges exercitare eum. immo fac eum ociari ⁊ dormire ⁊ esse famelicum ⁊ iunge ipsum semper circa ventrem ex oleo ⁊ balneetur cum aqua temperata si balneum tolerare potuerit secundum conditionem quam diximus: ⁊ nutriatur ex eo quod diximus: cuius tamen chimus sit bonus: quod sit ex genere eorum que sorbentur: ⁊ sit illud in quo non est viscositas neque multum nutrimentum. ⁊ hoc quidem est sicut ordeum ⁊ spelta ex carne volatilium: ⁊ de sirupis sit sirupus acetosus cum melle ⁊ hydromel ⁊ vinum album ⁊ subtile. ⁊ huiusmodi vinum ei non prohibeas quoniam est maturativum ⁊ provocativum: verumtamen ipsi in primis dare debes in quo sit parum acetositatis: postea ex eo mutetur ad album ⁊ subtile. ℂ Quod si hoc regimen ei non profuerit: humor ibi adest superantem ergo evacua. ⁊ si superans fuerit sanguis: aut cum eo fuerit sanguis: minues eum: ⁊ si non ventrem solues: aut facies hoc ⁊ hoc secundum quod tibi videbitur de sanguine. Tibi tamen caue ne aliquid horum facias si cognoveris quod virtus sit debilis. ℂ Genus autem humoris cognosces per urinam ⁊ sudorem ⁊ dispositionem somni ⁊ vigiliarum. Cumque somnus se removerit te regente cum cum regimine bono erit significatio mala. Quod si cognoveris quod bonus sanguis in corpore sit paucus ⁊ quod humores crudi sunt superantes fac eum quiescere ⁊ da ei ad comedendum ⁊ bibendum rem que subtiliet: ⁊ non des ei ad bibendum rem que multam habeat caliditatem: sed da ei ad bibendum aliquid in quo sit incisio sicut sirupus acetosus de melle. ℂ Quod si tibi necesse fuerit in virtute subtiliantium augmentum prebere pone in illud quod comedit ⁊ in aquam ordei quam bibit parum piperis ⁊ si necessaria fuerint diacyminum diatrionpipereon propter humorum cruditatem da ei sicut tibi videbitur ante comestionem aut post ipsam: aut in tempo-

re dormitionis: ⁊ sit eius mensura cochiariorum paruum. ⁊ diacalamenti quod non est bonum: quia pertransit terminum in calefaciendo. Si autem pro certo sciueris humores crudos in venis non tamen in radicalibus continentibus: membris fricationem adhibe: ⁊ propter maturatis cum oleis laxantibus. Et da ei ad bibendum ex calefacientibus: vt ipsorum calefactione ad cutem perueniat ⁊ iniunge ei quietem longam postea fac eum aqua temperate calida balneari: ⁊ da ei ex diacalamento absque timore: sed tamen oportet vt sit antequam comedat ⁊ exerceatur. ¶ Quod si post concoctionem necessarium fuerit ei quod statim iuuet non des ei quod sit vehementer penetratiuum: sicut diacalamentum: sed sicut diacyminum ⁊ diatrionpipereon. similiter quod ex quolibet eorum dabis res modica aut diacydoniten. Et possibile quod est vt quod ex diacydoniten dabis sit plus eo quod dabis ex illis postquam consideraueris ne corpus sit vehementis caloris accidentalis te dante. Istis praeterea confert oleo vngi camomillino ⁊ aneto ⁊ amaracino ⁊ reliquis ab istis aut confortetur cum resina ⁊ duodecuplo ipsius olei. ¶ Cum autem sciueris humores in venis ⁊ foras simul esse esto de maiori sollicitatis ⁊ tamen minus non diminuas. ¶ Quod si hec duo equalia fuerint prius incede ad digestionem cum diatrionpipereon in quo si volueris adiunge petroselinum cum foliis anisi ad hoc vt sit magis diureticum. Et si volueris admisce ei partem diacalamenti postquam minueris ex eo quod acceperit de diacymino ⁊ diatrionpipereon ⁊ processeris in hoc secundum ordinem donec ad vltimum mittes postremum eius cum diacalamento ⁊ remaneat istud donec ad vltimum purum remaneat diacalamentum. ¶ Cum autem illud quod est in venis digeretur ⁊ egredietur remanebit sollicitudo eius quod est extra venas: diacalamentum quemadmodum scis erit ad hoc conferens ⁊ impediens primum. ¶ Istos vero in quibus res due coniungitur ab omni re vehementer trahente ad exteriora aut interiora custodire debes. Quapropter non cito vomitum eis dare debes: neque quod ventrem inferius deponat: nisi ante premiseris que subtiliant ⁊ incidant ⁊ maturent neque etiam exercites eos. Cumque lassitudo quieuerit ⁊ color meliorabitur, ⁊ vrina maturabitur fricabis eos multum ⁊ pauco exercitabis exercitio ⁊ considerabis si aliquid egritudinis reuersum fuerit: quia tunc dimittes: ⁊ si non reuersum fuerit duces eos ad suos vsus ordinate donec peruenias ad illud quo solebant vti ex balneatione ⁊ inunctione ⁊ fricatione ⁊ exercitio ⁊ ad vltimum tandem vnguentorum quibus vtitur virtute confortata. ¶ Quod si alicui istorum lassitudo reuersa fuerit cum sensu vlceroso redi ad tuum regimen: ⁊ si absque vlceroso sensu reuertitur ipsum cum reuersione rege. Et si mixte tibi aduenerint signes ⁊ formis lassitudo sensui percepta non appueret permitte eum quiescere. ¶ Lassitudinis dicte extensiue causa hec est repletio siue humoris malitia. Et eius quidem medicatio in corporibus male complexionis est minutio ⁊ regiminis subtiliatio. In corpore vero de quo loquimur est subtiliatio ⁊ incisio tamen postea adiuuet cum quibus debet. ¶ Apposite autem medicatio est succurrere cum minutione ex vena que puncet membro in quo est plurimum lassitudinis: ⁊ in quo lassitudinis apparuerit principium: ⁊ ex matrice si non iter membra fuerit inequalitas. Et fortasse necesse erit ipsum 2° die minuere: imo adhuc et in 3°. Ergo ipsum in prima die minue cito cum appetet ⁊ non tardes illud ne in ipso infundantur. Et in secunda die ⁊ tertia minue cum in solis occasu. ¶ Oportet preterea vt sit eius nutrimentum in die primo aqua ordei aut succus speciei simplex: nisi accideret febris. Sed si febris superueniet aqua ordei sola. ⁊ die secundo sit istud cum oleo infrancte aut temperato: sicut oleo amigdalino. Et in die tertio sit sine caro cum lactucis aut cucurbitis aut maluis hortulanis: aut acetula ⁊ ex piscibus petrosis in tafea. ⁊ in hac die quantum possibile fuerit a potu aque prohibeatur. Cum autem in die tertio iam non poterit tolerare: neque poterit cibum bene appetere ⁊ digere dabitur ei hydromel aut vinum album subtile aut temperatum. ¶ Et caue ne post has euacuationes ei tribuas quantum est necessarium ex cibo subito: quia cibus indigestus ad venas trahetur tribus modis. Vnus eorum erit quia cum cibus fuerit paucus stomachus erit auarus. ⁊ contraria erit eius virtus retentiua virtuti epatis attractiue: sed cum multus fuerit non erit ex eo stomachus auarus: imo fortasse attractiuam epatis iuuabit sua virtute expulsiua: ⁊ similiter omne receptaculum quod est ibi precedens compositione eius quod est post ipsum. Et secundus est: quia multus non bene digeritur in stomacho. Et tertius: quia multus multum venis transmittit nutrimentum quod vene etiam digerere non valent.

¶ De regimine corporum quorum complexiones non sunt bone. Cap. xvii.

Corpora ista aut sunt quibus superuenit error: aut in creatione male fuerunt impedita. ⁊ illa quidem quibus superuenit error sunt quorum complexiones naturales sunt conuenientes: sed acquisiuerunt complexiones malas in hora propter longum errorem in regimine: donec in eis quieuerint. ¶ Male vero impedita sunt quorum complexiones a radice sunt conuenientes. Eorum autem quibus superuenit error erroris pars in quantitate ⁊ qualitate scienda est ⁊ cum contrario medicanda: ⁊ hoc fortasse cognoscetur ex dispositione figure corporis. Impedita vero male sunt dispositionibus: quorum accidit corruptio ex complexione eorum propria aut ex eorum compositione. Ab eis igitur incipiemus nominando senes.

¶ Doctrine .iii. dictionis .iii. ⁊ est sermo vniuersalis in regendo senes. Et sunt .vi. capitula. Ca. i.

Summa regiminis eorum est opera
ri quod calefaciat et humectet sicut
ex nutrientibus et balneis et poti
bus et sompno prolixo: et mora multa
in lecto et maiore quam iuuenis: et ex
assidua vrine eorum prouocatione et expulsione flatus
ex eorum stomachis per viam intestinorum et vesice et vt
nature lenitas eis duret. ¶ Eis preterea multum
confert fricatio temperata in quantitate et qualitate cum
oleo: deinde egressio aut incessio si debiles fue
runt ab egratione. ¶ Ad illum autem qui ex eis de
bilis fuerit fricatione semel aut bis redeundum erit.
¶ Ex aromatibus preterea aliquid bene redolens
odorare debent: et propter quod calidum temperate existit.
Et oportet vt post dormitionem cum oleo inungantur: quoniam
huius virtutem excitat animalem. deinde egrediantur aut incedant.

¶ De nutriendis senibus. Cap.ij.

Nutriens senum paulatim est prouidum: et
paulatim bis aut ter nutriendi sunt
secundum digestionem eorum et fortitudinem et de
bilitatem et comedant in hora secunda
panem bene fermentatum cum melle: et in hora septima post
balneationem: deinde ventrem leniat ex eis que post
illud nominabimus: et iuxta noctem cibum laudabi
lis nutrimenti: et si fuerint fortes in cena sua aug
mentum paruum faciant: et ab omni nutrimento sibi caueant
ex quo melia generatur aut flegma: et ab omni calido et acu
to et desicatiuo sicut canguanich: et tanguebil
nisi secundum modum medicationis adhibeatur. ¶ Quod
si ex hoc aliquid fecerint quod non debeant et ex his que
sunt prohibita comederint: sicut quod salsum est et
melongias et carnem siccam salitam et siluestrium
animalium et pisces dure carnis tunc vtantur melo
nibus et arechijs et cucumeribus. ¶ Et si secundum
commiserint errorem et comederint cuaguanich
et schene et bica medicentur ex contrarijs: sed tamen eis
non sunt danda nisi subtiliatiua cum scitum fuerit
quod in eis sint superfluitates. ¶ Cum autem mundati
fuerint nutriantur ex humectantibus: deinde paucis
ex subtiliatiuis cum cibo vtantur sicut in ipso dice
mus. ¶ Lac vero ei qui ex ipsis bene appetit et
digerit confert: et post ipsum extensionem in parte epatis
et ventris non sentit neque pruritum neque dolorem:
quoniam lac nutrit et humectat verumtamen quod ex eo melius
est: est lac caprinum et asininum. et ex proprietatibus
quidem lactis asini est quod non fit caseus et descendit
citius et precipue si fuerit cum eo sal et mel. Oportet tamen vt
locus in quo pascuntur obseruetur ne herbe que ibi
nascuntur sint pontice neque acute neque acetose nec
multum salse. ¶ Olera autem et fructus quibus senes
vesci debent sunt sicut sicla et apium et parum porrorum
que comedere debent condita cum almuri et oleo
et propter in principio comestionis ipsorum: ideo
vt in eorum nimium mollificando iuuent. ¶ Eis quoque
confert si in horis quibus consueuerunt dormire
dormiant. zinziber. preterea muraba est ex medi
cinis que eis conferunt. Et similiter plurima eorum
que sunt ex muraba calida: similiter cum quantitate que

nisi calefaciant et digerant et non quia corpus
siccent: quoniam oportet vt eorum nutrientia cor
pora sint humectatiua que non patiantur ab istis
nisi secundum viam calefaciendi et digerendi et non
secundum viam siccandi. ¶ Ex his vero qui
bus vescuntur ad suas leniendum naturas et con
ueniunt corporibus eorum est volubilis cocta
cum aqua et sale vt boni sit saporis cum almuri
et oleo condita et radicis polypodij cum in iu
re galline posita fuerit aut in iure sicle aut in iu
re caulium. ¶ Et ex eis quidem quibus in ci
bo vtuntur ad suas mollificandas naturas et
ipsorum corporibus conferunt sunt ex fructi
bus ficus et pruna in estate et ficus sicce cocte in
aqua et melle si tempus fuerit hyemis verumtamen
oportet vt hoc totum fit ante comestionem: pro
pterea vt eorum leniat ventres. ¶ Quod si eo
rum nature taliter se habuerint vt vna die leni
antur alia non: excusatur solutiuum et lubrica
tio terciana. Quod si fuerint nature eorum le
nite die vno et constringantur duobus diebus
sufficiet ei aliquid tale sic volubilis et aqua cau
lium et illud quod est intra semen cartami cum
liquore ordei et terbintina ad magnitudinem vni
us auellane aut duarum et vt multum trium:
quoniam ipsorum naturam sua mollificat pro
prietate ea abstergit interiora sine lesione. ¶ Me
dicina quoque composita ex medulla cartami et
decuplo ipsius ficuum siccarum confert eis.
Sitque illud quod ex ea in potu sumitur vt ma
gnitudo nucis. ¶ Enema quoque cum oleo eis
confert: quoniam in ipso cum euacuatione est
virtus mollificandi intestina et propter cum ex
oleo dulci fuerit. Ab acuto autem clisteri sibi ca
neant: quoniam ipsorum siccabit intestina. Hu
midum vero clistere et vnctuosum est ex rebus
magis eis conferens cum ipsorum ventres ali
quot diebus constricti fuerint. ¶ Sunt pre
terea alie medicine ventrem soluentes: quas in
antidotario nominabimus. ¶ Oportet etiam
vt in senibus et decrepitis fiant euacuationes
absque minutione quantoplus possibile fuerit: quo
niam ipsorum ventrem temperate soluere est
eis res magnam prestans iuuamentum.

¶ De vino senum. Cap.iij.

Uinum eis melius est vetus rubeum
vt vrinas prouocet et calefaciat simul.
¶ A nouo autem et albo vino sibi ca
ueant nisi se post comestionem bal
neauerint et sitim habuerint. Tunc enim dabi
tur eis vinum album et subtile parui nutrimen
ti adeo vt sit loco aque. ¶ Ab illo vero quod ex
vinis est dulce et opilatiuum sibi caueant.

¶ De aperiendis senum opilationibus. Cap.iiij.

Si eis acciderint opilationes quarum
facilior est ea que ex vini prouenit po
tatione erunt aperiende cum diacalamento
et diatriopipereon puluerizatione pi

periis sup vinum. Et si alea et cepas comedere cōsueuerint comedant. ¶ Tyriaca quoqz eis multū cōfert et pprie cū opilationes acciderit: et similiter athanasia et hōrusia. ¶ Ipsi vero post eas mollificandi sunt cū balneo et oleo et nutrimētibus sicut aq̄ carnis et spelta. et ordeo: et si biberint hydromel cōfert eis et securos eos faciet ne eis accidāt opilationes et dolores iun cturarū postq̄ in ipso additū fuerit: si opilatio nem in aliquo senserint mēbro: aut preponēm ad ipsam illud qd sit ei pprīu sicut semen apij et eius radix: mēbris vrine. ¶ Qd si opilatio petrosa fuerit apiat ex eo qd est fortius sicut pe troselinum. ¶ Et si opilatio fuerit in pulmone aperiatur cum aliquo quod sit sicut isopus et capillus veneris et cassialignea et his similia.

¶ De fricatione senum. Cap.v.

Oportet vt i q̄litate et q̄ntitate sit tēpa ta et ne villo mō mēbra debilia cum ea tāgant neqz dolentia: et si fricatio vices hūerit interpositas in vicibus: pannus grossis: aut manibus asperis fricent hoc nāqz eis ɔfert: et interpolationes egritudi num membrorum eorum prohibet.

¶ De exercitio senum. Cap.vi.

Exercitium senū diuersificat fm dis pōnum corpor eor diuersitatem. et fm illud qd eis ex egritudinibus ac cidere solet: et fm visus ipsorū i exer citio. ¶ Nam si eor corpa in vltima fuerit eq̄ litate posita ɔueniētia eis erūt exercitia tēpata. ¶ Et si fuerit in eis mēbrum qd nō in sua me liore erit dispōe sit eius exercitiū alia sequens exercitia. ¶ Uerbi grā. si alicui incepit in ca pite accidere vertigo aut apoplexia et mīāe ad collum descēderit et frequēter ɔsueuerūt ascen dere vapores ad caput et cerebr nō confert ei exercitiū in quo caput curuat aut declinat: sed exercitio vti debebit qd sit in incedēdo et currē do: et equitando et in oi exercitio qd sit ad subtili anda inferiora. ¶ Et si egritudo in ptibus pe dū fuerit exercitij vtet q̄ sūt ex superiorib' sicut ma nus mānibus ɔhere et pijcere lapides et leuat. ¶ Et si egritudo fuerit in medio sicut splene et epate et stō et intestis erūt ei vtilia exercitia dua rum extremitatum. nisi sit aliqd qd prohibeat. ¶ Qd si egritudo in pte pectoris fuerit exer citiū inferiorū erit ei nociū. ¶ Et si in rene aut vesica fuerit non cōfert ei nisi supior exercitiū. Et hec mēbra in exercitio pēnitus nō ordient ad hoc vt ex eo fortiora fiant. Et hoc qd in se nib' diuisū ē ab eo qd ē i alijs etatib': et i pnius senibus qbus ɔfert plm eius qd cōfert senib'. Isti nāqz mēbra debilia fortiora facere debent ordinate fm modū exercitij qd est eis cōueni ens et in quo sunt: mēbra vo infirma qn exer citant. et est qn hoc nō cōcedit. s. cum fuerit ca lida aut sicca aut fuerit in eis mā q̄ad putrefa ctionē declinauerit et nō fuerit in eis maturatio.

¶ Doctrina quarta. de regimine corporis: cu ius cōplexio est cōueniēs. et sūt qnqz capitula.

¶ Doctrine quarte. dictionis tertie de rectifi catione cōplexiōis supflue caliditatis. Cap.i.

Dicemus q malitia cōplōnis calide: aut est cum eq̄litate am barū passiuarū aut cū victoria sic citatis aut hūiditatis. Cū aūt ambe passiue fuerint eq̄les scie mus q caliditatis augmētum erit fm terminū et non erit supfluum: qñ si non siccaret. ¶ Cū aūt calin existit cū siccitate possi bile est vt cōplō ista in sua dispōne longo rema neat tpe. ¶ Calidi vo cum hūiditate societas non durat: qñ hūiditas qñqz supat caliditatē et extinguit ipsā. Et qñqz calitas supat hūidita tē et siccat eā. ¶ Dispō igr hmōi cōplōnē in q̄ hūiditas supat melior: abit in cōplemēto iuue tutis et fiet eq̄lis in eis. Cū aūt descenderit hūi ditas exnea augmētari icipiet et calitas minui. ¶ Ergo dicemus q sūma regēdi cōplōm hn tes calidam in duobus est collocāda intentōi bus: vna q̄rū est fm q est volūtas reducendi eos ad eq̄litatē: altera est fm quā est volūtas conseruādi sanitatē sicut est. ¶ Primam vo hīe possūt ociosi q suas domuerūt aias fz pro lixam tolerātiam in tpe quo ordinate ad equa litatem redeāt: ipsos nāqz absqz ordine regere pduceret eor corpora ad egritudinem sed et secū dam posse est: si sit eor regimē ex nutrimētibus que ipsor sunt cōueniēcia ɔplōibus ita vt ɔser uet sanitas que est in eis repta. ¶ Quicunqz āt cōplōni hūanum calām in duabus passiuis tēpati fuerint sanitati in principio rei ipsorum ppingores erūt: et faciet illor ɔplō dentes et pilos velocius nasci et erunt facūdi et clari in vbis et veloces in incessu. Cū āt in anis pcesserint vincet in eis calitas et augmētabit sicci tas: et accidet eis cōplō mordicatiua: et in mul tis qd eor multa colera rubea gnātur: Ipsor vo regimē in prima etate dz esse sicut tēpator regimē. Et cū mutabit suū mutabunt regimē ad illius regimē: i quo elaborat vt ipsius puo cet vrina et colera euētur rubea fm vnā duar peiū ad quā declināt sup fluitates. s. ptis fluxus vētris aut pus vomitus. ¶ Qd si sola nā ad deponendū buorem et eiiciēd. non suffecerit: iu uamen quidem adiuuet ex rebus lenibus sicut potu multe aq̄ calce solius aut cum nabit. ¶ Et in solone qd vētris sit cū aliquo qd sit sicut vio lacei muraba et tamarīdi hūdi et terenabī et xirasei. Ipsor pterea exercitiū erit alleuiandū. Et oportebit vt cibus det eis q sit bōichimu. ¶ Et fortasse nece est vt balneator in die sequā tur: et oportebit ēt vt ab oi re calefaciente pro hibeant: q si ex balneatōe post comestionem non senserint tensionē et grauitatē in pte eps et veneris

τ vētris secure eā mutāt: τ si aliqd hoꝝ accide rit apitina eis dent ficut apozima absciſhij τ medicina ex aloe τ aniſo τ amigdalis amaris cū oximelle τ balneatōni post cōcstiōm dimit tāt. Hec āt apitina eis dāda sunt postꝙ ꝑmus cibus digestus fuerit τ anꝙ ſm sumāt. In ho ra tñ inter quā τ cōcstionē scdī spaciū interuci at tpis: τ hoc qd est iter exercitatōem matutina lē τ horā in q̄ balneāt. ¶ Ipsi ꝑterea sūt oleis supiungēdi τ vinū eis albū τ subtile in potu in ducū. est τ debilitat eos aq̄ frā. ¶ Et isti qd q ex ꝑncipio rei cōplonem hñt calaꝝ τ siccā hoc loco sunt dignores. Qui vo ꝯplonē hñt cali dā τ hūidā τ putrefactiōi sūt apti τ vt mãe ad mēbra dcēdant exercitio vti dbēt qd multe sit resolonis τ leui ne calefaciat cauēdo a motu q in hūoribus ebullitiōem appere facit: qui vo plini ab exercitio sibi cauere dz ē ille q nō ꝯsue uit. ¶ Et melius qd est vt exerceāt post cūo nē τ vt balneent anꝙ comedāt τ vt studeāt in expellendo supfluitates oēs. Cūꝙ in ver intra uerint tpāe se conseruent minutione τ cūone.

¶ De rectificatione complexionis in qua est frigiditas cum augmento. Cap. ij.

Huius q̄z spēs tres sunt. ¶ In illa er go q̄ ex eis in duabus passiuis equa lis fuerit: elaborandū erit vt eius in natus calor ſm augmēm ꝓcedat cū nutriētibus calis inter hūiditatē τ sicci. ꝑatis τ vnguentis calis τ eclijs magnis τ cūonibus ex hūoribus ꝓprijs: τ balneatōibus sudorē faciētibus τ exercitijs iuuātibus eos: lz. n. ali quo tpe in hūiditate sint tpati: accidet tñ eis vt humiditates in ipsis propter frigiditatem gñentur. Illorū āt in quibus cū hoc est siccitas regim̄ oportet vt sit ipsimmet regim̄ senum.

¶ De regimine corporum que velociter egritu. incurrunt. Cap. iij.

Siti āt ad hoc sunt pati ꝑp repletio nē sui. Et tūc qd in ipsis repanda ē hūoꝝ q̄titas: aut ꝑp hūores cru dos q in eis exñt. τ tūc qd tpata est ipsoꝝ hūoꝝ q̄litas τ eligēdū est eis ex nutriēti bus illud qd nutrimētū ꝑbet mediū inter mul tū τ paucū. ¶ Et hūoꝝ q̄titas est cū eq̄litate q̄titas nutrimēn τ augmēto exercitij τ frica tiōis anꝙ balneent si exercitij τ fricatiōis vsū hūerit: aut cū leuiore eoꝝ si nō ꝯsueuerit. τ vt eis cibus dcē peiter: τ nō vna vice suā cōpleāt facietatē: qꝛ si in ipsoꝝ corpibus sudor fuerit fa cilis τ ꝯsueuerit fiat vt isti aliqb⁹ sudēt vicib⁹. ¶ Et si tarditas cōcstiōis ipsoꝝ nō fecerit: vt cola ru. in eoꝝ fundat stōis tradet ipsa visum post balneū qꝛ si fecerit ꝑmitāt anꝙ balneēt. ¶ Et hora qd tpata si ꝓhibitior ibi nō affue rit est p⁹ q̄rtā horā diei eq̄lm. Si āt ꝑpea qꝛ co lera ru. in ipsoꝝ fundit stōis cibus fuerit su mēdus ꝑus anꝙ balneent τ opilatonē in epe

figitiōes senserit cū apitiuis ꝑuoiatis suis ꝯuēl entibus cōplonibus medicet. ¶ Et si cū hoc in capite nocu^m senserit cū ambulatōe succur ratur. ¶ Et si eius cibus in stō corruptus fue rit: τ postea descēderit per se erit hoc lucrum: q̄ si non: deponat cum diacymino aut ficubus cuz scie cartam ꝯpsis. Cuius ꝯfectio ē noiata.

¶ De impinguando macrum. Cap. iiij.

Causa macieī fortior: sicut diximus ē siccitas cōplonis τ mesaraice τ sic citas aeris. ¶ Mesaraice enim cū siccant nutrimentū nō recipiunt τ augmentat siccitas τ macies. Fricatio igit ip si adhibēde est anꝙ balneet q̄ sit media inter asperā τ lenē donec rubeat cutis. deinde frica tio fortior fiat. postea emplim ex pice suppona tur. deiñ tēpate exerceat: postea absꝙ tardita te balneet. deiñ siccis mandilibus exiccet. po stea pauco iungat oleo. deinde cibū sumat sibi ꝯueniētē. ¶ Et si ipsius etas τ ips ꝯsuetudo aquam tolerauerint fridā ex ea sup se fundat. Finis aūt fricatiōis q̄ anꝙ picis emplm ꝑmitit est vt inflatio nō incipiat ꝯsum. Et hoc qd est ꝓpinquū ei qd in augmētādo mēbꝝ paruū di ximus. Cōplemētū vo locutionis de hoc inue niet in libro de pulchritudine quarti libri.

¶ De macrefaciendo pinguem. Cap. v.

Primus regim̄ est vt descēsus cibi a stō eius τ intestinis sit velox ne cō pleat mesaraicaꝝ suctio in ipso: τ vt cibū sumat q sit multe q̄titatis τ pau ci nutrimēn. Et frequēter balneet anꝙ cōedat τ exercitiuz festinent τ olea resolutiua. Et de eclijs trifera minor τ eclm de lacca τ tyriaca τ vt ieiunus bibat acetū τ aluum. Et nos quidez nominabimus hoc indictione decorationis.

¶ Doctrina secunda de mutationibus: τ est capitulum. j. τ summa. j.

¶ Doctrine quite dictionis tertie de regimie tēporum cum rectificatione aeris. Capitulum.

In veris qdē ꝑncipio succurrē dum est ad minuendum τ ad bibendū catharticā ſm qꝛ nece est τ ſz ꝯsuetudinē. In ipso q̄z ꝓprie vomitus ꝓuocādus est. Et oēs res multum calefaciēs τ humectans est diminuenda ex carnibus τ po tibus τ nutriens subtiliandū. ¶ Et exercitio vtendum est temperate quod sit maius exerci tio estatis. ¶ Cibo quoꝙ non repleatur qꝛ os simo ipsum paruatur: τ in potu sumat syru pos: τ rob extinguētes: τ a rebus abstineat ca lidis τ ab oibus amaris aut salsis aut acutis. ¶ In estate vero minuatur ex cibus τ poti bus τ exercitio τ maneat quietus τ extinguē tia bibat. Et si potuerit vomat τ semp in vm bra moretur τ in loco coopto. ¶ In autumo āt τ ꝓpter in eo qui est diuersi aeris conseruatio

facienda est regimine meliore: et oīa siccantia sunt dimittenda. ¶ Et cavendū est a coitu et a potu multe aque frē et ipsius fusione sup caput. ¶ Neqȝ in loco frō dormiat in quo eius cutis horripillet neqȝ repletus dormiat. ¶ Et caveat sibi a calore estivo: et fricatē manuū noctu et suuȝ custodiat caput ne fricati obviet. ¶ A fructibus quoqȝ que sunt in tpe illo sibi caveat neqȝ ex illis multū comedat neqȝ balneet nisi cū tepida. ¶ Cūqȝ dies cū nocte fuerit eqlis cāveatur ne supfluitates in hyeme constringant: lȝ in multis corporibus fit melius: ne in autūno aliquid faciant: vñ humores ferveāt et moveant: imo melius est eis vt ipsi qeti pmaneāt. Quidā ēt iā vetuerunt ne vomitus in autūno fiat: qm̄ ad febreȝ pducit. Vinū preterea vehementer dȝ esse aq̄tuȝ et nō sit supflue. ¶ Scias quoqȝ qȝ in multis pluuijs in ipso ɔsistit securitas ab ipsius malitia. ¶ In hyeme hō multum laborare debēt et copiosius comedere nisi fuerit meridioālis: qm̄ si sic fuerit exercitiū erit augmentādū et cibus minuendus. ¶ Oȝ preterea vt tritici panis hyemis sit fortius et fortioris soliditatis q̄ȝ panis estatis. Et silr est illō qō est in carnib⁹: et eis q̄ sunt sicut ipse. ¶ Et vt sint olera qbus vescunt sicut caules: et sicla et apiū et non atriplices neqȝ blitis neqȝ portulaca neqȝ scariola. ¶ Amplius corporibus sanis raro accīt egritudines in hyeme: qbus si acciderint medicādo succurrēdū est et euādo si oportuerit. Impossi.n.est vt ipsā accidat egritudo nisi pp magnā cām et ppᷓe si calida fuerit. Calor.n. inatus q est regitiu⁹ in hyeme vehementer fit fortis ppea qȝ a resolōne salvatur et ɔstrictione ɔiungit. ¶ Oēs preterea nāles virtutes in hyeme suas melius perficiunt operationes. ¶ Hyp. quoqȝ visuȝ est. qȝ melius ē in ipso ventrē solvere q̄ȝ minutionē facere. Et abhorret vomitū in ipso: et videt ei qȝ in estate sit bonus: qm̄ humores in estate sunt natantes et in hyeme ad subsidendū declinantes: ipsum ergo imitentur. ¶ Aer vero cum corrūpitur aut fit pestilentialis obviañ. est exiccando corpus et reparando domū cum rebus q̄ suis virtutibus infrānt et humectant. Et hoc qdē ē qȝ magis est facieñ. in pestilentia: aut calefaciant et faciant qȝ sit ɔtrariū ei qō ex aeris corruptione pvenit. ¶ Odores preterea boni sunt res in hoc magis conferentes et ppᷓe cum putaverit qȝ sint complōni aeris ɔrij. ¶ In pestilētia quoqȝ necessitas multū aerē attrahendi est minuenda: et hoc quidem fit cū ocio et q̄ete. ¶ A terra preterea multotiens elevatur aeris corruptio: et tunc qdem convenit in lectis sedere et hospitia querere vehemēter alta que a ventis rūpuntur. ¶ Multotiens quoqȝ est principiū corruptionis aeris ab ipso aere ppter illō qō ei advenit ex corruptione vicinantiū aeruȝ. Aut ppter rēm celestem: cuius qualitas non est hominibus cognita. In hmōi ergo ad domos subterraneas est fugiendū aut ad domos que parietibus vndiqȝ sunt circundate et ad cavernas. ¶ Suffumigationes autē que aeris putrefactiones sunt rectificantes sunt sicut cipei et turis et myrti et rose et sandali. ¶ Aceto preterea in cibo et potu vti in pestilentia est nocumenti ipsius securatio. Et nos qdem in libris particularibus nominabimus complementuȝ eius qō est dicendum. de hoc.

¶ Sūma doctrie 5ᵉ. fen 3ᵉ. cui⁹ sūt. 8. capitula.

¶ Sūme doctrine 5ᵉ fen 3ᵉ. et est ad succurrēdū accīdib⁹ q̄ pnosticant egritudies. Cap. I.

Ille cui tremor cordis assidue accidcrit de seipso sit sollicitus ne subita intercipiatur morte. ¶ Ille cui frequenter acciderit incubus et scotōia de seipso sollicitus existat et humorem eūet grossum ne ad epilepsiam perveniat ad apoplexiam. ¶ Cum multus in toto corpore fuerit saltus regatur flōis eūone: ideone hoc habens spasmum incidat et apoplexiam: et silr cum perduraverit vt sensus sint turbidi et motionum adsit debilitas cum replet̄ōe. ¶ Cū mēbris multotiens acciderit vt sensuȝ amittāt regatur cui hoc accidit cum evacuatione flegmatis ne ad palysim perveniat. ¶ Cuȝ facies multum salierit cui hoc acciderit regatur purgatione cerebri anteq̄ȝ ad torturam deveniat. ¶ Cum facies vehementer rubuerit et ocul⁹ et lachryme fluxerint et lumen effugerit et capitis dolorem habuerit minutione regendus erit et solutione ventris: et his similibus ne incidat in phrenesim. ¶ Cūqȝ multa absqȝ causa fuerit tristitia et timor regendus erit adusti humoris evacuatione ne ad melancoliā deveniat. ¶ Facies quoqȝ cum rubet et tumet et fusticatu atunet: et fit hoc perdurans portendit lepram. ¶ Cum corpus fuerit grave et lassum fit et vene apparuerint: minuendum erit anteq̄ȝ vene scissura accidat aut apoplexia: aut mors subitanea. ¶ Cum in facie parum tumoris apparuerit et in palpebris et in extremitatibus dispositioni epatis est succurrendum ne incidat in hydropisim. ¶ Cum stercoris fetor et multus fuerit regimine vteñ. erit removendo a venis putrefactionem anteq̄ȝ ad febres perveniat vrine: tamen significatio est in hoc deterior. ¶ Cumqȝ lassitudinem et fracturam videris time qȝ febris accidat. ¶ Cum comedendi appetitus cadit aut augmentatur significat egritudinem. Et ad summum omnis res que de suo mutatur vsu scilicet desiderium aut egestio aut vrina aut coeundi voluntas aut somnus aut sudor aut corporis pruritus aut ingenij subtilitas aut sapor gustus aut somnio ruȝ

visus cum augmentantur aut diminuūtur aut suam mutant qualitatem pronosticantur egri. ¶ Et similiter visus nō naturales sicut emor roydorum sanguinis fluxus aut menstruorū aut vomitus aut ex naribus sanguinis fluxus aut consuetudo desiderandi rem aliquam siue mala sit siue non sit mala: qm̄ visus est sicut natura ⁊ ꝓpter hoc non debet abstinere quis nisi a multum malis: que tamen ex eis dimittere debet ordinate denuntiat. ¶ Et est preterea cū res particulares particularium rerū sunt demonstratiue. perseuerantia nāq͵ doloris capitis ⁊ emigranei dilatationem pronosticatur pupille ⁊ descensum aque in oculum. Imaginari coram facie sicut cimices ⁊ reliqua cum manifestum sit ⁊ stabile ⁊ visus cum hoc assidue debilitatur portendit descensum aque in oculū. ¶ Cum grauitas ⁊ punctura in parte dextra perseuerauerit epatis designabit egri. ¶ Grauitas ⁊ tensio in inferioribus dorsi ⁊ ilis cum mutatione dispositionis vrine ab visu nocumētum in renibus pronosticatur. ¶ Stercus nō habens tincturam sicut solebat significat icteritiam. ¶ Cum ardor vrine perseuerat vlcera significat que in visica accidunt ⁊ ꝓga. ¶ Egō in ano adustionem faciens ꝓnosticatur dissinteriam. ¶ Desiderij casus cū vomitu ⁊ inflatione ⁊ extremitatum dolor portendunt colicam. ¶ Pruritus in ano cum parui vermes ibi non affuerint pronosticantur emorroydas. ¶ Multorum carbunculorum natiuitas ⁊ nodorum magnum significat apostema. ¶ Serpigo albaras pronosticatur nigram.

¶ Et morphea albe ꝓnosticat̄ albaras albā.

¶ De regimine iter agentiū: ⁊ est dictio vniuersalis. Cap.ij.

Iter agens a rebus abstineat quib⁹ vti consueuerat cum esset cum suis familiaribus: labores nāq͵ ⁊ dolores ei accidunt: quapropter studium spendere debet ad hoc vt de se sit sollicitus ne ad magnas perueniat egritudines. ⁊ illud de quo plus sollicitus esse debet est nutriens ⁊ lassitudo. ¶ Suum vero nutriens meliorari debet ⁊ facere vt sit bone substantie ⁊ propinquē mensure ⁊ non multe: ideo vt non digeratur ⁊ superfluitates in venis ipsius non congregentur. ¶ Amplius equitare non debet plenus neci cibus ⁊ corrūpatur ⁊ necessitatē habeat bibendi aq̄ ⁊ augeatur sonitus ⁊ dilatatio sui: imo expectare cibum debet vsq͵ ad horam hospitandi nisi fuerit propter causam quam postea dicemus. Quod si multum ei necessariū fuerit rem modicam comedat ſm modum tēperāti ⁊ tn̄ ne ipsam bibendi aq̄ necessitatē habeat siue sit eius iter nocturnū siue diurnū. ¶ Lassitudo quoq͵ eius regenda est ex eo qd̄ in ca. de lassitudine dicū est. ¶ Oportet preterea ne eat in vias repletus sanguine aut aliis sed corpus suum mundificet. deinde incedat ⁊ si fastidiũs fuerit famelicus fiat ⁊ dormiat ⁊ fastidium resoluat postea in viā pergat. ¶ Oꝫ preterea vt quiuer aggreditur vtatur ordine ⁊ parum plus solito exerceatur ⁊ si in suo itinere necessarium fuerit vigilare assuescat vigilare parum ⁊ similiter si timet ne fames ei accidat aut sitis aut aliud ab istis debet ea assuescere: ⁊ oꝫ vt cibo quo in itinere vult nutriri: ⁊ debet ꝯstituere vt eius cibus sit in q̄ntitate pauc⁹ multi nutrimēti. ¶ Olera preterea dimittat ⁊ fructus ⁊ quicquid humorē generat crudū nisi fuerit propter necessitatem vt ex eo medicetur: ⁊ forsitan iter agenti necessitas superueniet tolerandi famem donec desiderium ei minuatur. ¶ Ex eis autem que ipsum iuuant in hoc sūt cibi facti ex epatibus assatis ⁊ his similibus. ¶ Et est cum ei fiunt pillule cum viscositatibus ⁊ adipibus liquefactis fortibus ⁊ amigd. ⁊ oleo amigd. sintq͵ adipes sicut adeps vaccinus quarum vnam cū comederit libra famē longo tempore tolerabit. ¶ Quidam quoq͵ retulerunt q̄ quidam comedit lib. j. olei viol. in quo adeps resolutus fuit donec in empli similitudinem conuersa fuerit. x. diebus postea comedere non desiderauit. ¶ Et similiter cōtingit cum necesse est ei tolerare sitim. Secum ergo deferre debet ex medicinis sitiꝫ extinguētibus: quas in lib. 3. in ca. de siti diximus ⁊ propter ex semine portul. iij. ʒ. cum aceto bibat. ⁊ dimittat nutriē⁹ sitiꝫ facientia sicut pisces ⁊ cappes ⁊ salsa ⁊ dulcia ⁊ minuat loquelam ⁊ molliter incedat. Cumq͵ aquam cum aceto biberit parum ex ea ei sufficiet in sedādo sitim vbi non multa inuenitur aqua.

¶ De regimine cauendi a caliditate ⁊ ꝓpter in itinere ⁊ regimine iter agentiū in ipsa. C.iij.

Os etiam nisi seipsos regant res in suo fine ad hoc perducet q̄ debilitabuntur ⁊ eorum resoluentur virtutes. ita q̄ se mouere non poterunt ⁊ superabit sitis ⁊ forsitan sol eorū impediet cerebra. Quapropter studere debent vt vehemēti coopertura a sole sua tegant capita. ¶ Et similiter debent iter agentes pectora sua custodire ⁊ epithimare ex tali q̄le est mucillago psilij ⁊ succus portul. ¶ Iter preterea agēt es in calore quandoq͵ necesse est aliquid comedere antequam eant sicut ius ordei ⁊ syrupum de fructibus ⁊ reliqua ab eis: qm̄ cum equitant ⁊ in eorum interioribus nihil existit multum debilitat eos resolutio: ⁊ non erit in eis restauratio. Sumere ergo debet ex eo quod diximus aliquantulum: ⁊ deinde moretur donec de stomaco descendat ⁊ non vndet. ¶ In via preterea deferre oꝫ oleū ro. ⁊ vio. ex quo hora post horā i sinꝫ dorsi inūgat. ¶ Multi preterea qb⁹

in via ex calore accidit nocumentum redeunt dispõnes pp natationem in aqua frã. Veruntñ melius est ne hoc cito fiat: sed paz expectẽt: de inde ordinate ad ipsam accedant. ¶ Qui aũt venena timuerit nares τ os instita sibi large oz τ toleret laborẽ in hoc oz ẽt ꝑus cũ lacte absq̃ butyro cepas comedere: τ ꝓpter cũ cepe i ipso fuerit muraba aut nocte vna infuse cõedat cepas τ sorbeat lac: τ opz vt sint cepe anteq̃ i stomachum mittantur forti incisiõis. ¶ Sit ꝑterea illud qd odorat oleũ ros. τ oleũ de seibus cucurbite: qm̃ maliciam veneno ꝶ remouet q̃ timet. ¶ Cũ aũt venenũ ei nocumẽtũ fecerit super extremitates ipsius aq̃ ꝓijciat frã τ facies ea lauet. Sitq̃ eius cibariũ ex olẽribus friis τ sup ipsius caput ex oleis fundat friis sicut oleo ros. τ ex salicibus τ succis friis sicut vermicularis succo: deinde lauetur τ a coitu sibi caueat. ¶ Sauli quoq̃ pisces ei cõferunt cũ geuerit qd hz. ¶ Vinũ quoq̃ tpatũ ei ꝯfert. ¶ Lac ꝑterea ẽ melior cibus si febrẽ nõ hũerit. Et si habuerit febrẽ q̃ nõ fuerit ex febribus putridis: imo ex diuturnis bibat doc acetosũ. i. lac absq̃ butyro. ¶ Cũq̃ siti hũerit post venena succurratur ex collutione oris cũ aq̃: sed nõ bibat ex ea donec satiet: qz tũc subito moriet: sed tpatũ est ex collutiõe oris cũ aq̃. Qd si multa ei necessitas bibẽdi irruerit sẽl ex ea glutiat paz i 2° τ 3°: τ deinceps. cũq̃ geuerit illud qd ex fin ei admistũ fuerit bibat: τ si anteq̃ bibat icepit bibere oleũ ros. cũ aq̃ mixtũ. τ postea bibat aquã erit melius. ¶ Et ad sũmuz ille quẽ calor ipedit in loco oz manere frõ τ pedes abluere ex aqua frã: τ si fuerit sitiens aquã frãm paulatim bibat. Et ex cibo qui cito digeritur nutriatur.

¶ De regendo iter agentem in frigore τ regimine congelatorum. Cap. iiij.

Dico qꝛ iter agere in forti frigore est res magni timoris: lz multũ custodiat se τ muniat oĩbus q̃ sunt necĩa τ q̃tomagis cũ nõ totũ q̃ necĩuz ẽ ꝑparauerit: q̃plures nãq̃ iter agẽtes oĩbus q̃ necĩa erant se rexerũt: τ postea frigore mortui sunt: q̃s frigus interfecit τ pruina: spasmo aut alcuzez aut ꝯgelatõe aut apoplexia τ moriunt qd morte eoz q opiũ biberint aut mãdragoram. ¶ Qd si eoz dispõ ad morte nõ puenerit multotiẽs in famẽ incidẽt q̃ vocat bolism' in qua qd sit faciendũ τ in alijs egritudiam in loco diximus. ¶ Et res qd eis melior ẽ vt poros claudant τ nares τ os custodiant ne in eo aer friũs subito ingrediat: τ vt extrema custodiant cũ eo q̃ noiabimus. ¶ Cũq̃ iter agẽs in frigore hospitatur nõ illico se calefacere oz imo in hoc paulatim ordinet in calore paruo τ ad fortẽ calorem non cito accedat: imo si ad ipm nõ accesserit erit melius qd si vehemẽter si fuerit necessariũ fm ordinẽ ad ipm accedat.

¶ Et ille quidem cui conuenientius est ab eo separari est q cito vult ire τ ad frigus egredi hoc est cum frigus nõ ad hoc puenerit vt iter agentẽ debiliet τ eius deijciat fortitudinẽ: sed si ꝯgelatio in ipso opet necẽ est vt festinet ad se calefaciẽdũ. τ leniẽdũ. ex oleis calefacientibus τ ꝓpter illis in qbus tyriace ꝓprietas exit sicut oleum de lilio. ¶ Cũq̃ iter agens in frigore hospitatus fuerit: τ fuerit famelicus τ rẽ comederit calidam accit ei calor sic ex febre mirabilis. ¶ Iter agẽtes ꝑterea nutrientia hñt q̃ rẽ faciles in frigoris eis faciunt. ¶ Et hec quidẽ sunt nutrientia in qbus multũ ponunt allea τ nuces τ sinapi τ assa. τ est cũ in eis mittunt cepe τ boni sint saporis ꝯdue cum alleis τ nucibus. Butyrum quoq̃ est eis bonũ τ ꝓpter cũ post ipm forte hauserit vinũ. ¶ Oportet ꝑterea vt iter agens in frigore nõ ambulet dũ ẽ vacuus imo impleat nutrimẽto. Et vinum loco aque bibat τ moret donec istud in suo ventre gescat τ calefiat τ postea egret. ¶ Assa quoq̃ est ex eis que in frigore congelatum calefaciunt τ ꝓpter cum ipsa in vino ei ad potañ. dat cuius integra dos ẽ. ʒ. i. asse τ vini li. i. ¶ Amplius iter agentes in frigore hñt vnde fiat epithima qd eoz muniat corpora ne a frigore patiant ex qbus ẽ pix τ alia ab ea. ¶ Allea quoq̃ sunt ex rebus ei vtilibus qui ab aere venerũt frigido.

¶ De custodiendis extremitatibus a nocumento frigoris. Cap. v.

Iter agens extrema in primis fricare oz donec calefiant: deinde ex oleo calido ea liniat qd sit ex oleis bene redolentibus: sicut oleũ de lilio τ olm de bẽ: miscẽs quoq̃ est epithia eis ꝯueniens τ si ipm nõ habuerit oleũ τ ꝓpter cũ ipso posuerit piper aut piretrũ aut euforbiũ aut assaz fetidam aut castoreũ. ¶ Ex epithiatib' ꝑterea extremitates custodientibus est vt superponat eis galba nõ τ allea: qz est securatio aut sicut alnurã. Et nõ oz vt sotular aut calciamẽtũ quo pes tegitur sit strictus ita vt pes in eo cõmoueri nõ possit: qm̃ motus mẽbri est vna ex rebus ꝓhibentibus ab eo frigus: mẽbrum quoq̃ suffocatum duriter inuenit frigus. ¶ Et cũ ipsum qdem pgamenis coopitur τ aliqd ei superponitur est magis ipm custodiens. ¶ Quando aũt manus aut pes frigus nõ senserit: τ ex frigore nihil duritiũ fuerit nec sollicitudo ista fuerit custodiẽdi ipm regimine ꝯueniẽti: scias q̃ sensus iam est in itinere destructionis: τ q̃ frigus iam effecit in ipso opõnem suam: nunc igitur excogitare debemus qd in ipso sit faciẽdũ. q̃ si frigus in mẽbro operabitur τ innatum q in ipsa erat extinxerit calorẽ τ cõstrinxerit illud qd resoluebat ex eo in eius subã: τ ipm putrefactioni aptũ effecerit erit q̃nq̃ necẽium facere totum qd in. c. de vlceribus. est dictũ τ propter

de herpetibus est i omenis mali: sed cũ frigus ipsm impedierit τ nõdum cõputruerit: sed in illo ꝯsistit, pcessu melius erit vt extremitates ponantur i aqua napoꝝ ꝓprie: aut i aqua in qua ficus cocte fuerint τ in aqua caulii τ in aqua mirti τ in aqua aneti τ in aq̃ camomille: totuȝ hoc ad supponendũ ẽ eis ꝯueniẽs τ aq̃ scehe τ aqua nemẽ. ex napis quoqȝ empl̃m apponẽ est medicam̃ eis ꝯueniẽs ab igne pterea sibi cauere dȝ ne ad ipm̃ accedat. τ opȝ q̃ȝ vt velociter incedat τ pedẽ moueat: aut extrẽa: aut exercitet ipm̃ τ fricet: postea inungat τ sup ipsum aquã calidam ab alto fundat cũ eo qȝ diximus. ¶ Et scito ꝙ dimittere extrẽitates suspẽsas τ quietas in frigore ne moueanť: τ vt nõ exerceantur ẽ ex maioribus causis q̃ faciunt extrẽitates vt ea supet frigus. Sunt pterea hoium qdam qui ponunt ea in aqua frã τ faciũt vtilitatẽ ac si nocumẽtum ab eis remoueret: quẽadmodũ fructibus accit ꝯgelatis. Cum. n. in aquã ꝓijciuntur frãti: fiunt quẽadmodũ si ab eis extraherentur ꝯgelatio τ ab eis labiť τ linuniť τ eq̃ntur: τ si ea igni applicantur: corrumpenť. Sed q̃ȝ fit istud nõ est medico nec̃iũm. ¶ Cũ aũt vna extremitas obfuscari cepit: scalpellanda ẽt erit τ sanguis ab ea extrahendus mẽbro in aqua calida posito. propterea ne aliquid sanguinis in orificijs plagarum congeletur τ nõ egrediatur: sed egredi dimittatur donec per se restringatur. postea ipsa epithimetur ex bolo armeno τ aceto temperatis: quoniã hoc eius remouet lesionem. Alkitran quoqȝ in principio τ fine iuuamentum prebet. ¶ Cũq̃ȝ res ad nigredinem transierit: aut viridũtatem τ cõsequatur ipsam. ipsa secundum putrefactionem procedente non laboret nisi vt auferatur illud quod computruit. ne etiam sanum quod in eius consistit vicinitate putrefiat τ putrefactio paulatim ad interiora pcedat: sed faciat illud qȝ in suo diximus ca°. ¶ De conseruando colorem faciei in itinere. Cap. vi.

Faciens est epithimãda ex rebus viscosis in qbus existit ꝯglutinatio sicut mucillagine psilij τ mucillagine portulace τ sicut dragaganto in aq̃ resoluto τ gũmi arabico in aqua resoluto: τ sicut albuis oui τ sicut tortellis de simila i aqua resolutis τ trociscis quos chemam nomiauit. Cum aũt ventus eaȝ sciderit τ frigus aut solis regimẽ eius queres in sermõe de decoratione. ¶ De conseruando iter agentem a nocumento aquarum diuersarum. Cap. vij.

Aquarum diuersitas iter agentẽ ad egritudines magis pducit q̃ȝ nutrientium diuersitas. Ex hoc sollicitudo est habenda τ res aqua corrigenda. De eius aũt emẽdatione est vt vehemẽter coletur τ fiat vt a resudante corpore multuȝ p resudationẽ egrediatur ipsam quoqȝ coquere quẽadmodũ iam in hoc demonstrauimus cãȝ eam q̃ȝ colat: τ inter pure aq̃ subiaȝ τ id qȝ ei admiscetur separationẽ facit. τ maius hoc toto est ipsam sublimando distillare. Est etiam cum ea lana retorta fit lichiniuȝ cuius vna extremitas in vas plenum poniť altera in vas vacuum τ guttatim aqua ad vacuum dilabiť: τ est clarificandi modus idoneus τ ꝓprie cum multotiẽs factum fuerit. Silr̃ que qȝ cuȝ aqua amara τ mala coqueť τ ꝓijcietur in ea duȝ ipsa bullit lutum liberꝫ τ guttatim distillabiť cuȝ lana ad modũ pᵉ. ¶ Et silr̃ ẽt cum aq̃ pure admiscebiť lutum liberum in quo non exit mala qualitas: τ ꝓprie quod in sole fuit adustum τ postea colabitur erit ex eo qȝ eius ꝓhibet malitiam. ¶ Aquã quoqȝ cũ vino bibere ẽ ex eo ꝙ eius remouet malitiã cũ ipsius malitia fuerit ex gñe pauce penetrationis. ¶ Aqua ẽt cũ pauca fuerit τ non inueniẽť ipa ra cũ aceto erit bibẽda τ ꝓprie in estate: qm̃ hoc a multo excusat potu. ¶ Aq̃ pterea salsa cũ aceto ẽ bibẽda τ sirupo acetoso in quaȝ silique τ myrti grana sunt ꝓijcienda τ sorbe. Et post aluminosaȝ qȝ aquã τ ponticam bibendum. ẽ totum illud qȝ naturam soluit vinum quoqȝ est ex eo qȝ post ipsam potatũ cõfert. ¶ Sup amaram quoqȝ aquã exhibẽda sunt dulcia τ vnctuosa: τ ipsa cum iulep est miscenda τ ante ipsam aqua cicerum est bibenda τ anteq̃ȝ voluntas adsit remouebitur eius impedimentum: τ silr̃ comedere cicera. ¶ Ante vo aquam stantem τ paludestrem in qua exit putrefactio nõ sunt gustãda nutrientia cala supra quam stiptica sunt exhibenda ex fructibus frigidis τ mica sicut cidonia τ matiana τ acetula. Super aquas quoqȝ grossas τ turbidas vtenduȝ est alleis. Et ex eo etiaȝ qȝ eas clarificat est alumen iamẽi. ¶ Ex eis quoqȝ que diuersarum aquarum remouẽt malitiam sunt cepe: quoniam sunt vt tyriaca huius: τ propter cepe cum aceto τ allea etiam τ ex rebus frigidis sunt lactuce. ¶ Amplius ex regimine viatorum conueniente in diuersitate aquarum est vt ex aqua sue terre ferat τ cum aqua misceat terre in qua prius hospitabitur. Et ferat ex aqua cuiusqȝ hospitij ad hospitium quod est post ipsum τ admisceat eam cũ sua aq̃ τ ita faciat donec perueniat vbi vult τ silr̃ si ex luto sue terre sumpserit τ cum oi aqua ad quam puenerit admiscuerit τ ipm̃ in ea ꝯquassauerit τ eam dimiserit q̃usqȝ clarificeť. ¶ Aq̃ pterea pãno interposito bibenda est ne sanguisuga cum errore egrediatur: τ ne quod ex malis permixtionibus vehementer est minutum transglutiat. ¶ Ex rob quoqȝ acetosis secum deferre vt ea cum vnaquaqȝ diuersarum aquarum misceat est regimen conueniens.

¶ De regimine viatoris in mari. Cap. viij.

Jatori in mari plerū[q]ȝ accit ꝟtigo ꝛ reuoluitur cū ea ꝛ cōmouet̄ in eo nausea ꝛ vomitus: ꝛ h̄ qdem in pri mis diebus: sed postea residet ꝛ ge scit. ℭ Et opȝ ne fortiter retineat̄ nausea ꝛ vomitus: sed dimittat̄ donec p ipm mūdet̄ q si sit perfluus fuerit retiebit̄ tunc: pparatio tñ ne vomitus accidat nō est mala. ꝛ hic est vt ex fructibus comedat sicut cidonia ꝛ maiana ꝛ granata. semen quoqȝ apij cū bibitum fuerit ꝓhibet nauseā ne cōmoueat̄ ꝛ sedabit eā cum cōmouebitur ꝛ absinthiū silr. Ex eis ēt q̄ id ꝓhibēt est vt acetosis os stōi ꝯfortātibus ꝛ vaporē ne ad caput ascendat ꝓhibētibus nutriat̄. ꝛ h̄ quidē sunt sicut lētes ī aceto ꝛ succo vue acerbe ꝛ paz calamēti ꝛ asecb: ꝛ pāis fract⁹ ī vīo bñ redolēte: aut in aq̄ frā. ꝛ est qñ ponit̄ in ea asecb. Nares q̄ȝ eius iterius cū cerusa sunt epithimāde.

ℭ Explicit fen tertia huius primis canonis.

ℭ Fen. iiij. de diuisione modoꝝ medicationū s̄m egritudines vl'es ꝛ continet cap. xxxi.

ℭ Dictōis. iiij. ē locu⁹ vlis ō medicatōe. C. i.

Jcemus q res medicatiōis ex vna trium reꝝ cōplet̄ vna eaꝝ est regimē ꝛ nutrientia: ꝛ alia medicinaꝝ est exhibitio: ꝛ tertia est opō manualis. ℭ Per regimē aūt itelligimus administrationē q̄ fit in causis necarijs numeratis q̄ s̄m vsum sunt currentes: ex qbus est nutriens ꝛ iudicia gō regis ex pte q̄litatū eaꝝ sunt proportionalia iudicijs medicinaꝝ. ℭ Nutriēs ꝟo ex eis oibus iudicia hȝ q̄ sunt ei ꝓpria ex mō q̄ntitatis. nutriēs. n. qñqȝ ꝓhibet̄ qñqȝ minuitur qñqȝ equat̄ qñqȝ auget̄: sed nō ꝓhibet̄ nisi cum medicus vult vt nā occupet̄ in maturatione hūoꝝ ꝛ minuit̄ nisi cū vult ꝟtutē cum hoc custodire: ergo incq̄ntuȝ nutrit custodit ptē ꝟtutis: ꝛ incq̄ntū minuit custodit ptē materiei ne nā tunc occupet̄ in dirigendo multū cibuȝ. ℭ Jpse q̄ȝ sp sit sollicitus de eo q magis suspectum est: ꝛ est virtus si fuerit valde debilis: aut egritudo si fuerit multū fortis. ℭ Nutriens quoqȝ ex duabus minuit̄ ptibus vna earū est ex pte q̄ntitatis: ꝛ altera est ex pte q̄litatis: ꝛ tibi gō possibile est ponere ꝯiunctionē duaruȝ prium diuisionē tertiā. ℭ Dria aūt iter duas dictiones q̄ntitatis ꝛ q̄litatis est qm̄ nutriens: qñqȝ est multe q̄ntitatis ꝛ pauci nutrimenti: sicꝫ olea ꝛ fruct⁹: qm̄ q ex eis multū cōedit ex q̄ntitate nutriētis multū recipit absqȝ ei⁹ q̄litate: ꝛ qñqȝ est nutriēs pauce q̄ntitatis ꝛ multi nutrimenti sicut oua ꝛ galloruȝ testiculi. ℭ Nobis quoqȝ qñ est necium qualitateȝ minuere ꝛ in q̄ntitate augmentū facere. ꝛ hoc quidem est cuȝ desiderium fuerit supans: ꝛ in venis crudi fuerint humores ꝛ voluerimus desiderium sopire per replōnem ꝛ a venis multam prohibere materiam: ideo vt ꝑus mutaret̄ illud qō ē in venis: aut pp intentiones alias ab istis. Et qñqȝ necessarium est nobis in qualitate augmentum facere ꝛ minuere q̄ntitatem: ꝛ hoc gō est cum voluerimus ꝟtutē ꝯfortare ꝛ stōi nā reȝ multā digerere nō vȝ. ℭ Plurimū aūt q nos laboramus in minuendo cibū aut bibendo est cū egritudines medicamur acutas in egritudinibus quoqȝ chronicis minuimus: sed minus q̄ȝ in acutis. Jn egritudinibus nāqȝ chrōicis plus de ꝟtute solliciti sumus q: scimus q eaꝝ crisis est longinqua ꝛ ipsaꝝ status est remotus quapp nisi ꝟtus custodiat̄ vsqȝ ad horā crisis stare nō poterit: nisi illud qō in longo digerit̄ tpe digerere valebit: in acutis ꝟo egritudibuȝ crisis est ꝓpiqua ꝛ ꝯfidimus q ꝟtus añ statū nō resoluet̄: q si hoc timuerimus nutriēs non plurime minuemus. Et q̄nto egritudo plus pn cipio propinqua fuerit ꝛ accitia magis qeta nutriemus ꝟtutem confortantes: ꝛ q̄ntuȝ egritudo s̄m augmentum processerit ꝛ accñtia ibi ēt augmentata fuerit minuemus dietam ꝓpter fiduciam eius qō iam dedimus: ꝛ propterea vt ꝟtus alleuietur in hora luctaminis. Jn tēpore quoqȝ status regimen vehementer subtiliāus. ꝛ q̄nto magis egritudo fuerit acuta ꝛ crisis ꝓpiqor erit nr̄a regīs subtiliatio maior nisi cāe acciderint que nos ab eo ꝓhibeant: quēadmodum in libris noiabimus particularibus. Nutrientia ṗterea s̄m hoc gō ex eo qō fit nutrimētū duas alias hȝ operationes que sunt velocitas penetrationis sicut dispō vini ꝛ tarditas penetrationis: sicut dispō assatorum ꝛ frixorum: ꝛ ēt spissitudo subē eius quod ex ipso gñatur in sanguine ꝛ eius retentio: sicut est dispositio nutrimenti carnis porcine ꝛ vituline aut ipsius subtilitas ꝛ resolutionis eius necessitas: sicut est dispositio nutrimenti quod fit ex vino ꝛ ex ficubus. ℭ Et nobis quidem est necessarium nutriens quod cito penetret cum casui virtutis animalis succurrere volumus ꝛ eius resolutioni: ꝛ non potest stomacus ꝛ virtus tolerare vt nutriens digeratur quod tarde digeritur. Et nos quidem a nutriente terremur ꝛ cito digeritur cum accidit vt nutriens precedat quod tarde digeritur ꝛ timemus ne cuȝ eo misceatur ꝛ fiat s̄m modum quem iam declarauimus. Et terremur etiam a nutrimento grosso cum per certo scimus q accidunt opilationes sed eligimus cibum fortis nutrimēti ꝛ tarde digestionis propter eum quem confortare volumus ꝛ exercitijs fortibus preparare. Rarum quoqȝ nutriens eligimus propter illum cui velociter accidit pororum spissitudo. Medicatio autem que fit in medicinis tres habet regulas vna earum est regula eligendi eius qualitatem scilicet eligendi ipsam calidam aut frigidam: aut humidam aut siccam. Et secunda est

regula ipsius eligendi quantitatem. et hoc quidē rl'a diuidit in rl'am mensurandi pondus ei' et in rl'am mēsurādi ipsius q̄litatē.s. sue caliditatis gradū aut frigitatis aut reliquarū ab istis. Et tertia est rl'a ordinādi suā horā. ¶ In electione āt q̄litatis medicine absolute nō h't cognitio nisi per cognitionē spēi egritudis: qm̄ cum egritudinis q̄litas scita fuerit erit medicina eligenda que ei in sua qualitate sit ɔ̄ria: qm̄ egritudo suo medicat ɔ̄rio et ɔseruat sanitas suo simili. ¶ Quātitatis āt ipsius mensura ex duabus cognoscit ptibus s'm modū mensure artificalis ex nā mēbri et ex q̄ntitate egritudis et ex rebus que sup illud sua signt ɔuenientia et aptitudine ipsaꝝ que sunt genus et etas et cōsuetudo et tps et regio et ars et ꝟtus et forma.

¶ Nāe ꝟo mēbri cognitio q̄tuor reꝝ ɔtinet cognitionē.s. cōplōnis mēbri: et creationis ei' et eius situs et ipsius ꝟtutis et cōplōnis qd mēbri: qm̄ cū eius nālis cōplō scita fuerit et ipsius cōplō in egris sciet per mensurā existimatiuā q̄ntū eius cōplō nālis elongata fuerit: sciet ergo mēsura q̄ntitatis qua ipsa reduci possit ad tēpiē. v.g. qm̄ si sanatiua cōplō fuerit frā et egritudinalis calida: nūc iam multa elongatio erit a cōplōne sua et tunc multa indigebit infridatione. q' si ambe fuerit calide sufficiet ei parua infrātio. ¶ Et creationis qd mēbri iam dixius q' creatura a mēbri in .iiij. diuidit mōs. et in q dē eā ibi ɔsiderare debes. ¶ Post hoc scire debes q' mēbroꝝ q̄dā sunt que in foraminib' suis sunt facilia et sunt in eis interius aut exterius loca vacua per que expellit supfluitas medicina subtili et tpata et eoꝝ sunt alia q̄ nō sunt ita sꝫ medicina indigēt fortiore: et silr eoꝝ ē qd est raꝝ et eoꝝ est qd est spissum. et raro qd medicina sufficit subtilis et spisso est medicina fortis necīa. ¶ Qd āt forti medicina magis indiget est illud qd in nulla duaꝝ ptiū ventriculuꝫ hꝫ neqꝫ receptaculū. et post ipsum est illud qd hꝫ in vna parte: et post pte: et post ipsum est illd qd a duabus ptibus hꝫ receptaculū: sꝫ est solidū et spissuꝫ sicut ren: postea est illud qd ea hꝫ a duabus ptibus et est raꝝ sicut pulmo. ¶ Et situs qd mēbri qm̄ p situ cognoscit quēadmodum scis āt locus āt societas. ¶ Vtilitas ꝟo q̄ ex societatis ɔuenit cognitiōe est magis ppa: ppea q' ptē magis eligis ad quā medicina trahit et ad q̄ eā declinare facis. v.g. cū fuerit mā i gibbo epis eūabis eā p vrinā et si in epis ɔcauitate fuerit eūabis eā p vētrē: qm̄ epis gibbositas mēbris vrie est associata: et eius ɔcauitas est associata itestis. Sꝫ eius vtilitas que ex pte sciēdi locū ɔuenit est trium mōꝝ vnus eoꝝ ē ei' lōgitudo et ipsius ppinquitas qm̄ si fuerit ppinquū sicut stōus puenīet ad ipsuꝫ medicie tpate et opabunt in ipso: et si lōginquū fuerit sicut pulmo mediciaꝝ tpataꝝ ꝟtutes corrūpent anq̄

ad ipsum pueniant. quapp erit necīā vt in earū ꝟtutibus augmētū fiat. oꝫ itaqꝫ vt cū mēbrū est ppinquū cui obuiat medicina sit ꝟtus ipsius medicine s'm mēsurā que egritudini sit opposita: et si inter ea fuerit longitudo et spaciuꝫ et est egritudo cui est medicina necīa q̄ ꝟtus pfundās penetrare faciat: nūc necīū est in ꝟtute medicine plus addere q̄ prius erat ei necīū sicut acetū in emplō sciatice et reliqs. ¶ Et scōs modus ē vt sciat qd medicinis sit admiscendum vt p illud velociter ad mēbrū pueniat quēadmodū medicis mēbroꝝ vrine admiscentur diuretica: et medicinis cordis crocus. ¶ Et tertius qdē mōus ē vt sciamus q̄ pte medicinam ad ipsum trāsire faciamus. v.g. si sciuerimus q' vlcera in inferioribus existūt intestis per clisteria inijciemus: et si sciuerimus q' sint in superioribus per illud qd bibitur afferemus. Nūq̄ ēt ɔfert loci et societatis simul sollicitudinem h'r̄e et hoc qd in eo qd facere debemus cū fuerit mā tota iā in mēbro eūata. et in eo qd facere debemus cū mā adhuc eūatur: qm̄ cū sciuerimus q' mā fuerit adhuc in descensu a suo loco mām exhemus postq̄ q̄tuor ɔditionū curam habuerimus. vna est ptis diuersitas quēadmodū a dext' ad sinistrā trahimus ad superioribus ad inferiora. et scda est vt sociatis curā habeamus: sicut mēstrua ventosis retinemus q̄s māmillis supponimus socio attrahētes. et tertia rectitudinū curā h'r̄e quēadmodū in egritudinibus epis in dextra minutionē facimus basilica. et in egritudinibus splenis in basilica sinistra. et q̄rta qd est cū sollicitudine elongationis ne q' exhit valde ppinquū sit ei a quo exhit. Sꝫ cū accidit vt iā mā iam sit eūata vtreqꝫ res ei ɔferunt ex pte: qm̄ si voluerimus accipiem' eam ex ipso mēbro et si voluerimus trahemus ipsam ad mēbrū ppinquū q' associatū est et eā ab eo exhemus quēadmodū duas minuimus saphēas in mficū egri. et venā que est sub lingua cū medicari volumus apa duaꝝ amigd. ¶ Cūqꝫ ad diuersuꝫ trahere volueris mēbra a q̄ pp his dolorē p'us seda. et caue tibi ne transitus sup pncipale fiat. ¶ Et vtilitas qd que sequit ex pte ꝟtutis mēbri est 3m seruitaꝝ. vna est dignitatis et pncipatus curaꝫ h'r̄e: qm̄ sup mēbra pncipalia nō faciem' aliqd cū fortibus medicis in quo sit ambigēdū q̄nto magis potuerimus ne nocumētū toti corpi cōmune faciamus: q̄pp ex cerebro et epate nō eūabimus illud qd ab eis eūare debemus in vna hora: nꝫ vllo mō vehemēti infrābimus infrātiōe: et cū epi emplm supponemus ex medicinis resoluentibus nō relinquemus qn in eo res retentiuas et boni odoris ponamus pprer ꝟtutē custodiendā. et similiter in eis que pprer eam ad bibēdū damus. ¶ Qd aūt inter oia mēbra hac tā custodia dignius existit, est cor: et postea

cerebrū ꝛ post ipm epar. ¶ Et scḋa q̇ḋ semita
est curā hꝛe oppōnis mēbro associate: lꝫ non sit
pn̄lr sicut stōs ꝛ pulmo. Quapp in febribus cū
stōi debilitate aq̄ frām in potu q̄ sit vehemē/
ter frigida nō damus. ¶ Et scias q̄ dare ca
pura q̄ laxata faciūt pncipalibus mēbris: ꝛ eis
q̄ sunt corā ipsis est valde timorosum in re vite.
¶ Et semita tertia est hꝛe sollicitudinē acuita/
tis sensus ꝛ eius hebetudis. oꝫ nāq̄ sibi cauere
ne mēbris acuti sensus neruosis det medicinas
malaꝝ q̄litatū ꝛ mordicatiuas ꝛ nociuas sic sūt
uirmali ꝛ reliq̄ ab eis. ¶ Medicinaꝝ vero aq̄
datiōe nobis cauemus spēs sunt tres: resoluē/
tes: ꝛ vehemēter infrīgidātes: ꝛ 3rias hñtes q̄li/
tates: sicut flos eris ꝛ cerusa ꝛ calcecumenō: ꝛ
eius similia. huius q̄ḋ est electionē medicine
diuidere s̄ꝫ mēbri nām. ¶ Scḋm vero egritu.
q̄titatē: q̄m illi. v.g. cui⁹ corpis calitas egtatis
est fortis ꝛ necēium est ipsaꝫ extīguere cū medi
cina q̄ sit i infrīgidādo fortissima: ꝛ illi cui⁹ accn̄/
talis frigitas est fortis est necēium eam calefacere
cū medicīa fortis calefactiōis. si vero nō fuerit
fortes medicīe debilioris q̄litatis nobis suffici
ent. ¶ Ex tpe aūt egri. est vt sciamus in q̄ suo/
rū tpoꝝ sit egri. v.g. cū apa in pn̄o fuerit sup ipꝫ
ponemus q̄ḋ solū repcutiat ꝛ cū in statu fuerit
ponemus illḋ q̄ḋ solū⁹ resoluat. in medio aūt
miscebamus vtraq̄. ¶ Et si egri. fuerit acu/
ta ipsa in pn̄o eius tēpate regim̄ subtiliabimus
ꝛ si in statu fuerit in subtiliādo studebimus: ꝛ
si fuerit plixa nō tñ i pncipio subtiliabimus:
sed in statu tēpata vtemur subtiliatiōe. lꝫ mul/
tas plixaꝝ egri. pter febres subtilia tñ resoluat
regimen. ¶ Egritudo quoq̄ si multe ebulien/
tie mē fuerit in pncipio eā cūabimus nō expe
ctātes maturationē. ꝛ si mediocris fuerit ma/
turabimus eā ꝛ postea cūabimus. Cognō aūt
reꝝ q̄ sua signt 9ueniētia est ad sciendū tibi fa/
cilis: ꝛ aer q̄ḋ q̄ ex eaꝝ exit sūma ē dignior cu/
ius custodiri oꝫ: ꝛ an sit medicīe iuuamētū pstās
an egritu. ¶ Et dicemus q̄ in egritu. in q̄bus
est tiror ꝛ nō sumus securi ex defectu vtutis si
q̄ḋ facere debemus tardauerimus aut ex eo ali
q̄d alleuiauerimus ꝛ minuerimus a forti me/
dicamine pmo incipe debemus. ¶ Ille vero in
q̄bus nō erit timor s̄m ordinē ad fortiorē pce
dēt si nō suffecerit eis debilis. ¶ Preter hoc
quoq̄ tibi caue ne a rectitudine recedas: lꝫ vi/
deris q̄ ipsaꝝ tardet iuuamētū: neq̄ in erro/
re moreris: ꝛ si videris q̄ eius nō appeat im/
pedimētū. ¶ Et cū hoc non s̄m vnā medica/
tōm cuꝫ vna tibi stan̄. est medicīa: imo in vna
medicatiōe medicīas pmutā: q̄m ab ipso q̄ḋ
9suetum est nō fit passio ꝛ vnicuiq̄ q̄dē corpꝫ
imo oi mēbro: imo vni corpi ꝛ vni mēbro in
vna hora ꝛ non in altera inest pperas ab vna
medicina pati ꝛ non ab altera. ¶ Cuꝫ āt igno
ras q̄ sit egritudo relinque ei nāe ꝛ non pperas.

q̄m aut nā supabit egritudinē aut ipsam mani
festabit. Cūq̄ egritudo dolori 9iūcta fuerit aut
cā doloris aut a quo puēit dolor sicut est pcus/
sio aut casus: incipies sedare dolorem. ¶ Et
si tibi necē fuerit stuporē inducere nō trāscen/
das tale q̄le est papauer al. q̄m suo stupore est
ēt domesticū vel 9suetū. ¶ Cūq̄ vehementia
caloris mēbri tibi nocumentū fecerit nutri ex
eo q̄ḋ sanguinē vehemēter ingrossat sicut frumē
tum coctum. Et si ex hoc q̄ḋ regie non alleuia/
bitur nutri cū ifrīgidātibus sicut lactucis ꝛ eis si
milibus. ¶ Scias preterea q̄ ex 9gruis medi
cationibus q̄ 9ferunt est iuuamētum q̄ḋ fit ex
eo q̄ḋ vtutes 9fortat aiales ꝛ vitales sicut leui⁹
ꝛ obuiare ei q̄ḋ sibi plm: ꝛ assidue sedere cum
eo cū quo gratulat̄. q̄nq̄ ēt 9fert sedere cū eo a
quo vecūdat̄ ꝛ quē erubescit: q̄m egꝛ phibet
a rebus q̄ ei nocent. Ex eis preterea q̄ huic mō
medicatōis sūt ppiq̄ ē mutatio de terra ad ter
rā ꝛ de aere ad aerē: ꝛ ḋ somnus ad soras ꝛ p̄ca
pere ei soras efficere ꝛ motus qui mēbrum di
rigant aut cōploꝫ mutent: quēadmodum pue
ro lusco p̄cipit̄ vt scintillas intueat̄: aut rem q̄
ei appet: aut sicut p̄cipitur torturā patienti vt
specl'ꝫ intueat̄ calib: q̄m hoc pducit eū ad hoc
vt laborꝫ in rectificando faciem suā ꝛ frōtem ꝛ
oclm ꝛ fortasse initus redibit ad hoc vt melio
retur. Ex eis preterea q̄s obseruare debes est
fortes dimere medicatiōes in pribus fortibus
q̄to plus poteris sicut ventrē vehementer sol/
uere aut puocare vomitū aut apire: ꝛ adurere
in estate ꝛ hyeme. Ex rebus quoq̄ in q̄ruꝫ me
dicatione subtile est adhibende. studium est cū
in vna 9iungunt̄ egritu. duo q̄ fieri 3ria dn̄t: q2
oꝫ. v.g. vt egritu. infrētur ꝛ eius cā calefiat aut
e9⁰: q2 oportet: vt egritudo calefiat: ꝛ eius cā
infrēt̄ sicut mū colice indiget calefactione ꝛ in
cisione ꝛ subtiliatione. Et oꝫ vt fortitudo dolo
ris eius ifrētur ꝛ stupefiat: ꝛ e9⁰. Amplius sci/
re debes q̄ non omnis replō neq̄ omnis cō/
plexionis malitia suo medicatur contrario ex
eūone ꝛ oppōne: imo multotiens sufficit mul/
ta regiis bōitas in replōne ꝛ malitia cōplōnis.

¶ De medicationibus egritudum malitie complexionis. Cap. ij.

q Ue ex eis quidem sine materia exit
cōplexio tantum permutatur: sed si
cū materia fuerit ipsa cūabit̄. ¶ Et
plerūq̄ quidem ei sola sufficit eūo
si complexionis infuse que pri⁹ est malitiaꝫ nō
ibi reliquerit: ꝛ quandoq̄ nō sufficiat nobis istud
si cōplexionis diuiserit molitiam: immo erit
nobis necesse complexionem permutare cum
in eūan⁰ finem fecerimus. ¶ Dicemus ergo
q̄ malitie complexionis medicatio multis fit
modis. cōplexionis nāq̄ malitia aut erit infu/
sa. ꝛ erit ipsi⁹ medicatio ex 3º absolute: ꝛ hoc
est medica⁹ absolute: aut erit in termino vt ipsa

gnetur: τ erit eius sanaᵒ q̃ fit cũ pmissione ser-
uatióis quẽadmodũ putrefactioné q̃ est cũ fe-
bre q̃rtana medicamur cũ tyriaca τ aq̃ frãm:
in tertiana damus vt extinguat. τ exẽᵐ pmissio
nis seruationis est cũo in q̃rtana q̃ fit cũ ellebo
ro τ in tertiana cũ scamo. cũ pncipiũ interpola
tóis q̃ accidit ꝓhibẽ volumᵘ: τ exẽplũ pmis-
sióis suatóis soliᵒ ẽ cũo q̃rtãe apte pp melãco
lie supóm cum elleb. τ febri tertiane pp colere
dñũ cum scamo. Cum aũt in aliq̃ egritudine
dubitaueris an sit eius cã calitas an fritas τ ex
piri volueris non expiaris cum supfluo: τ ca
ue tibi ne dcipiat te impressio q̃ erit acciñtalis.
Et debes scire q̃ infrónis τ calefactionis tps
est vnum. sed infrãndo est plus timoris: qm̃ ca
liditas est amica nẽ: τ in humectãdo qõ τ exic
cando est timor eq̃lis. sed hũectandi tps est lon
gius. ℭ Unaq̃q; preterea humiditas τ siccitas
ꝯseruat pp suaꝫ cãꝫ ꝯfortatóm: τ pmutat pp
cãꝫ ꝯrij ipsius fortitudinis augmẽtum. ℭ Et
calitas qõ fit fortior cãis q̃rum iã expleuimus
smonem: deinde p mũdificãtia τ est supfluita-
tes expellere τ replóm τ opilóm apire. deinde
ex eo qõ ipsam cõseruat τ hec humiditas tpa-
ta. Fritas vero fit fortior ex eo q̃ ipsius ꝯfortat
cãs. τ calitaté suffocat. τ ex eo q̃ ipsam supflue
resoluit τ est siccitas s̃m ẽtinam τ calitas s̃m
accñs. ℭ Qui aũt calitatis supfluitaté cũ opi
latóibus medicat sibi cauere dꝫ ab infrãtóe su
perflua ne in conuertendo opilóm in lapidem
augmẽtum faciat: τ ne cale cõplexionis mali
nam augmẽtet: imo paulati pncipio medicari
dꝫ cũ eo qõ abstergeret: τ si qõ ifrãt ei suffecerit
sicut aq̃ ordei τ succus scariole erit cõueniens: τ
τ si non suffecerit istud tũc cum illo qõ tpatum
exit: q̃ si hoc nõ suffecerit: tũc cũ eo in quo sub
tilis exit calor: neq; ex hoc sis sollicitus: qm̃ iu-
uamentũ eius diaphoresis in infrãndo plus
confert q̃ sit nocumentum quod fiat ei calor
qui ad extinguendum est facilis post apertio-
nem. Et est etiam cũ auctor humorum digó
extiguẽdi supfluitaté ꝓhibet lꝫ qdam boium
sint q̃ ꝯtenuãt ad hãc destruendam sniam τ
ignorẽt q̃ fortis extictio deijcit vtuté τ q̃to
magis in corpibus q̃ ab egritudine debilitata
fuerunt: lꝫ aliquo directóis mõ nãm rectificet
qõ est cũ post ipsam alie pueniunt egritudines:
aut ex malitia complexionis simplicis aut ex
materijs fris complexioni ꝯrijs quam rectifi-
tanit. ℭ Cõplexinem vero frigidam caleface-
re quasi difficile est cum iam est infusa: τ mul-
tum facile in principio. Et ad vltimum calefa-
cere frigidum in principium rei est facilius q̃
calidam in principio infrigidare: sed calidam
in fine infrigidare licet sit difficile est tamen fa-
cilius q̃ frigidum in fine calefacere: qm̃ super
flua fritas est ipsa mors inatu caloris aut ei pro
pinq̃. Et debes scire q̃ infrãtio q̃nq; siccitati
cõiungat τ q̃nq; humiditati τ q̃nq; ab vtriusq;
separat: verũtamen siccitas magis fit mansiua
cum fritate que senuit: τ humiditas magis ad
ducẽs fritatem que accidit. Et iam quidẽ oẽs
calores cause cũ supfluũt in exiccãdo iuuant:
τ quãdoq; ẽt oẽs fritatis cãe cũ superflue fue-
rint in humectando iuuant. Et nulla quidem
res ad hoc tm̃ puenit q̃tuꝫ ociositas τ assidua
balneatio que est facilis in tuta. Et nos quideꝫ
te faciemus scire hoc in eo quod est pmissum.
ℭ Uinum preterea tempate bibitum in hũe-
ctando est forte. Amplius scire debes q̃ cum
senex infrãtione indiget τ humectatione non
sufficit ad hoc illud quod ipm ad eq̃litatem re
ducit: imo quod ipm transire facit ad cõplexio
nem frãm τ humidam que ei debet: qm̃. ipsa
lꝫ sit accedentalis: est tñ enim quasi naturalis.
ℭ Scire quoq; debes q̃ sepe est nobis neces
sarium in permutando complexionem dare
illud quod huiusmodi confortat complexio-
nem quemadmodum est nobis necessarium
dare acetum cum medicinis calidis alicui mẽ
bro. ideo vt ipsarum penetrent virtutes: τ sicut
est nobis necessarium dare crocum cum medi
cinis infrigidantibus cor propterea vt eas ad
ipsum ferat. ℭ Et multotiens quidem est me-
dicina vehementioris operationis in permu-
tando complexionem sed propter sui subtilita
tem non permanet donec suam perficiat ope-
rationeꝫ. Est ergo nobis necessarium ei aliqd
admiscere quod ipsam in spisset τ retineat: licet
ex ea sue operationis proueniat contrarium si
cut balsamo admiscemus ceram τ reliqua ad
hoc vt ipsum tanto tempore retineant in quo
suam perficiat operationem.

ℭ Ad sciendum qualiter τ quando oportet
euacuari. Cap. iij.

r Es que demonstrant rectitudiẽ iu-
dicij i eũando sũt decẽ replõ τ vtus
τ ꝯplõ τ accñtia ꝯueniẽtia: sicut si cõ
tingeret q̃ nãm soluere vellemus. ꝯ
inde accideret ventris solõ: qm̃ ventrem solue-
re super ventris solõné est timorosum τ figu-
ra τ etas τ tps τ aeris τ regionis dispõ τ con
suetudo eũandi τ ars eũandi. hoc nãq; cũ fu
rint ꝯria signoni pp quaꝫ eũatio facienda erit
prohibebunt eũationé. ℭ Uacuitas itaq; si-
ne dubio eũationeꝫ fieri ꝓhibet. τ silr cum de-
bilitas cuiuscũq; trium virtutum fuerit. verũ-
tñ q̃nq; plus eligimus alicuius vtutis debili-
taté q̃ ipeᵐ relinquẽdi eũationé. τ hoc qõ ẽ in
vtutibus sensibilibus τ motis cũ fiduciã hũe
rimus succurrẽdi rei timorose si acciderit. τ silr
in oibus vtutibus. Complõ q̃ꝫ cala τ sicca ad
hoc prohibet: τ frã τ humida caliditatem non
habens ab ea etiam prohibet: in calida autem
τ humida facile faciemus illud τ fortiter. Fi-
gura auteꝫ .s. superfluitas materiei aut raritas

ab ea prohibet propter timorez ne spūs resol/
uatur. ⁊ similiter oz in regēdo debilē ⁊ macrū
multā colerā rubeā in sanguine habentē vt ei
blandiaris ⁊ nō ipsum euācues. ⁊ vt cum nutrias
ex eo qd̄ bonū gn̄at sanguinē ad frigiditatē ⁊ hūi-
ditatē declinantē: qm̄ ex hoc sui hūoris cōplō
ractificabit. aut fortasse ipsum fortē efficies ⁊
euāones tolerabit. Et similiter oz ne illū euāre
sis ausus qui ex ꝯsuetudie parū comedit q̄ diu
ab eius euātōe abstinere poteris. ¶ Supflua
quoqꝫ pinguedo ab eo prohibet pp̄ timorē ne
frigitas dn̄etur. ⁊ ne caro venas cōprimat ⁊ eas
extinguat cū vacuas inuenerit ⁊ calorē suffocꝫ
inatum. aut supfluitates exprimēdo ad interio
ra expellat. Necessitia quoqꝫ mala sicut aptitu/
do colerice passioni ⁊ spasmo ab ea ꝓhibent.
Etas preterea ēt que nōdū ad augmēti cōple
mentū puenit: aut ad cōsūptionis terminū est
transiens ab ea ꝓhibet. Hora quoqꝫ multū ca
lida aut multū frīā ab ea ꝓhibet. Et regio qdē
meridionalis vehemēter calida ab ea ꝓhibet.
qm̄ plima eoꝝ que vētrē soluunt sunt calida ⁊
duaꝝ acuitatū ꝯiunctio tolerari nō pōt. qm̄ vir
tutes in eis debiles erunt ⁊ dissolute. ⁊ qꝛ exte
rior calor māteriā ad exteriora trahit ⁊ medici/
na ipsam trahit ad interiora: q̄re unde ꝓuenit
in diuersas ptes ꝯtractio ⁊ ad resistentia pdu/
cit. Et septētrionalis multū frīā ab ea ꝓhibet.
Parua quoqꝫ euāndi ꝯsuetudo ab ea ꝓhibꝫ.
Ars ēt qua multa fit euāo sicut seruiendi in bal
neo. ⁊ onera dorso deferētiū ab ea ꝓhibent. ⁊
ad vltimū oīs ars laboriosa. Scias prterea qꝫ
intētio in oī euāone est vna quaqꝫ reꝝ. Aut euāo
illius qd̄ est euāndū ⁊ sequit ipsuꝫ ꝓculdubio
tranqllitas nisi qꝫ receptaculoꝝ lassitudo ipsuꝫ
seq̄t: aut calitanꝫ ebullitio aut febrꝫ ephimera
aut alie egritudines que comitant sicut exco/
riatio quā ventris solutio in intestis facit: aut
vlcera q̄ vrine ꝓuocatio in vesica facit. ⁊ hoc
qd̄ lꝫ iuuamentum ꝯferat eius tn̄ vtilitas non
sentit: imo qn̄qꝫ pn̄aliter dolet donec accidi
ens remoueat. ¶ Et scd̄a est ꝯsideratio pus
sue declinationis sicut nausea que vomitu mū/
dat: ⁊ mordicatio in ventre q̄ ventris solutio
ne remouetur. ¶ Et tertia est mēbrū egressio
nis eius a parte declinationis eius sicut basili/
ca dextra in egritudie epis ⁊ nō cephalica dex
tra: qm̄ si error ꝓuenerit in tali q̄le est illō qn̄ꝫ
sequet iū timor. ¶ Et oꝫ qd̄ vt sit mēbꝝ egres
sionis ignobilius illo a quo fiet euāo ne mā ad
illud declinet qd̄ est nobilius. ¶ Oꝫ preterea
vt sit eius ꝯtinualis sicut mēbra vrine gibbo/
sitati epis: ⁊ intestina ꝯcauitati ipsius. ¶ Est tn̄
cum mēbrū a quo expellit est ipsum mēbrum
per qd̄ euacuatio facienda est: sꝫ est in ipso egri
tudo vetus aut recens pp̄ quā est timenduꝫ de
cursu humorū super ipsum. Ipsi ergo ad aliud
qd̄ sit melius transponendi sunt. ¶ Et est etiā

cum ex superatione humorum timetur sup ipsꝫ
egritudo sicut cum tractus fit ab oculo ad gu
lam qm̄ timet ne illi qn̄qꝫ superueniat suffoca
tio: iō q̄le est hmōi suauiter ⁊ molliter fieri dꝫ.
Natura quoqꝫ plerūqꝫ taliter opatur ⁊ euāt
non per ptem qua ꝯsueuit: iō vt mēbruꝫ custo-
diat cum debile fuerit. ⁊ plerūqꝫ ēt est vt sit il-
lud qd̄ nā euāt partis longinque ⁊ opposite ⁊
remaneat cum ipso ambiguitas: sicut cum a
capite ad anum aut crus aut pedē euāt. non. n.
pro certo scitur si ex toto sit cerebro aut ex vno
ventriculo. ¶ Et quarta qdem est hora euāto
nis ipsius. nam dicit Ga. penitus qꝫ in chroni
cis egritudinibus maturatio tm̄ ⁊ nihil plus
expectanda est. Et tu quidem iam sciuisti qd̄
sit maturatio. ¶ Et an̄q̄ euātiones post matu
rationem ex subtiliatiuis in potu tribuere de-
bes sicut aquaꝫ isopi ⁊ halce ⁊ seminū. ¶ Sꝫ
⁊ in acutis etiam egritudinibus maturationē
expectare melius est ⁊ precipue cuꝫ quiete ꝓfue
rint. Quod si mobiles fuerint tūc ad euacuā-
dum materiam festinare erit melius: qm̄ impe
dimentū motus eius est maius q̄ sue euacua-
tionis anteq̄ ipsa sit matura: ⁊ ꝓpterea cuꝫ hu-
mores fuerint subtiles: ⁊ precipue cum in con
cauitatibus venarum fuerint ⁊ non in mēbris
ingredientes. ¶ Cum autē humor in vno fue
rit mēbro comprehensus nullomodo mouea-
tur donec maturetur ⁊ essentiam habeat tpatā
q̄ tu sciuisti in loco suo. ¶ Et similiter cū non
fuerimus securi qꝫ virtus vsqꝫ ad maturitatis
horam perduret euacuabimus eam postq̄ no
bis cauerimus vt eius subtilitatem ⁊ grossitiē
sciamus: qm̄ si spissa fuerit ⁊ grossa ipsam mo
uere non debemus nisi post subtiliationē. Eius
vero grossitiem cognoscemus propterea qꝫ fa
stidium preteritū iam precessit: aut sub hypo-
cōdrijs dolor extensiuus aut aduentus apparia
in interioribus. ¶ Quod autem magis custo
dire debemus in hmōi dispositione est habitu
do cānalium ne ipsi sint clausi ⁊ post hoc qui-
dem totum tibi possibile erit vt ante matura-
tionem ventrez soluas. ¶ Et scias qꝫ mā euā
cuatio ⁊ ipsi᷒ de suo loco eradicatio est sꝫ vnū
duoꝝ mōꝝ. vnus eoꝝ est pp̄ attractionez que fit
ad longinq̄ diuersitatē. ⁊ alter pp̄ eā que ad ꝓ
pinq̄. Et suaꝝ qd̄ horaꝝ dignior est cū corpe
nullo᷒ est alicuius mēi replō. ¶ Ponamus
itaqꝫ qꝫ ab ore viri superius multus fluat san-
guis ⁊ ab emorroydibus mlieris supflue fluat
sanguis. Vnū itaqꝫ duoꝝ faciemus aut trahe-
mus per declinationē que fit ad ꝓpinq̄ diuer
sitatē: ⁊ oportebit tūc vt māꝫ ad nares declinē
mus faciēdo sanguinē ex naribus fluere ⁊ in
altero ad matricē ꝓuocādo mēstrua: aut si volue
rim᷒ ad lōgiq̄ diuisitate attrahē euābim᷒ i p̄
sāguieꝫ a vēis ⁊ locis q̄ sūt i iferiore pte corpis
⁊ i scd̄o aveuꝫ ⁊ locis q̄ sūt i supma pte corpis.

¶ Et non opꝫ quidem vt in duas diametros prolongationē facias. sed i vna tm̄ q̄ sit diametri magis longinq̄: nā si mā fuerit i supmo dextre ptis nō erit attrahēda ad infimum sinistre: imo ad infimū ipsius dextre. Et h̄ qḋ est illud qḋ ē magis necūi. aut ad sinistrā a supmo si fuerit longinq̄ q̄ntum est ab humero ad humerū: ⁊ nō fuerit dispō eius sicut dispō duoꝝ laterum capitis. Mā nāqꝫ si in dextra capitis fuerit eā ad inferiora ⁊ nō ad sinistram trahes capitis. ¶ Cūqꝫ mām ad lōginquū trahere volueris loci dolorē pius sedabis ⁊ ipsius minuat̄ cōpl'sio p attractōꝫ: qm̄ dolor ē trahēs. ¶ Cūqꝫ ad locū nō obedit ad quē ipsam trahis nō violenter agas: qm̄ q̄nqꝫ violentia illa ipsam mouebit ⁊ subtiliabit ⁊ nō trahet̄ ⁊ fiet velocius declinans ad dolētē loci. Et forsitā tibi sufficiet vt trahas: lꝫ nō euēes: qm̄ ipsa attractio ei' uer ad mēbꝝ phibꝫ: lꝫ nō extrahat̄ p ipaꝫ ḡ attractōꝫ ad ītentōꝫ puēiem': lꝫ cū ipa nō euaueris: lꝫ declinatōe ꝯtētus fueris q̄ fit ligādo mēbra opposita: aut ventosis ⁊ medicinis rubicantibus. Et ad sūmū cū oi q dolorē efficit. ¶ Ex materijs aūt q̄ ad euandum sunt faciores sunt ille que sunt in venis. deīn ille q̄ in mēbris ⁊ iūcturis qm̄ q̄nqꝫ est difficile eas extrahere ⁊ euare: ideoqꝫ necē est vt cū euabunt̄ alie cum eis egrediant̄. ¶ Euato pterea est necessariū ne ppterea cōcedere nutriētia multa ⁊ mala q̄ nā indigesta trahat. Qḋ si aliqd ex hoc fieri necē fuerit oportebit vt paulatiꝫ ⁊ suauiter fiat donec fit fm ordinē: ⁊ vt sit qḋ corpus ingredit̄ digestū ⁊ cōueniens. ¶ Minutio quoqꝫ ē euo hūoribus equalr augmētatis ppria. Euo vo hūori qui in q̄titate solū augmentat̄ aut corrūpit̄ ppria est alia a minutiōe. ¶ Ois pterea euo que est supflua fm plm febres gnat. ¶ Cūqꝫ ventris ꝯstrictio q fluere solebat aliquam egritudinē possidere fecerit illius euonis reuersio fꝫ plm ipm medicabit̄ sicut ab eo quē ꝯstrictio saniei aurium: aut mucoꝝ nariū ꝯtugnē possidere fecit eius reuersio ipsam remouebit. ¶ Et scito q residuum mēti dimittere qḋ necē erat euare minus nocumentuꝫ est q̄ exq̄sitissime euare ⁊ puēire i ipsa ad hoc vt virtus terreat̄: qm̄ multotiens nā hoc resoluit residuum. ¶ Cūqꝫ humor illius fuerit gn̄us cuius esse opꝫ ⁊ eger tolerare pōt: nō terreri debes ex supfluitate: q̄nqꝫ ēt ꝯtingit cum te euare oꝫ vsqꝫ ad lipotomiaꝫ. Cūqꝫ alicuius virtus fortis fuerit ⁊ ipsoꝝ humorꝫ mā multa ⁊ mala ipsam paulatim eua. ¶ Et cū siłr mā vehemēter fuerit penetratiua aut cum sanguine multum mixta non poteris ipsam vna vice euare: sicut est in sciatica ⁊ arteticalongi tpis ⁊ cancro ⁊ scabie antiqua ⁊ carbunculis veteribus. ¶ Et debes scire q ventris solō a supioribus trahit ⁊ ab iferioribus eradicat. Duabus ergo attractionibus ē apta conuenieñti ⁊ diuerse q̄ ēt post materierum quietem est conueniens. cum ergo mē fuerint a superioribus ad diuersuꝫ trahet eas: ⁊ ipsas etiam eradicabit a locis vbi sunt vomitu vero fit attractio ⁊ eradicatio econuerso. ¶ Minutionis pterea dispō diuersificat̄ fm loca a quibus sanguis accipit̄ sicut sciuisti: minus itaqꝫ cunctis hoibus euone dignus est ille cuius cibus bonus fuerit ⁊ digō bona. In regionibus quoqꝫ calis morantes euone paruꝫ indigent.

¶ De regulis comunibus vomitus ⁊ solōnis ventris ⁊ qualiter trahit id quod ventrem soluit ⁊ vomere facit. Cap. iiij.

Oportet vt illius cibus cuius solnēdus est venter aut vomitus prouocādus paruat̄ vt qḋ ci in vna die sufficiebat multis comedat vicibus: ⁊ vt sint cibi diuersi ⁊ potus ēt diuersi. Ex hac nāqꝫ dispōne accit stō vt expellere desideret qḋ ē in eo supius aut iferius. ¶ Ex cibo aūt nō diuerso neqꝫ sup alium cibū ingrediēte stōus est auarus ⁊ ipm forti continet retentiōe ⁊ pprie si fuerit eius q̄titas parua. ¶ Mollem vero hūs venturem nihil ex hoc facere oꝫ. ¶ Et scias q vomitus ⁊ vētris solō ⁊ q̄ eis assimilant̄ non attinēt ei qui bono vtit̄ regimine: qm̄ ille qui bene regit̄ nō indiget nisi eo quod sit istis leuius: ⁊ fortasse excusabunt ea exercitium ⁊ fricatio ⁊ balneuꝫ. ¶ Amplius si eius corpus repletū fuerit plm talis replōis q̄lis ē ipsi' erit ex eo q hūoꝝ melior ē. s. ex sanguie. Minutio igr̄ ē illud ad ipm mundificādū eri necium ⁊ nō ventris solutio. ¶ Cū aūt minutio necessaria fuerit ⁊ vētris solō ex aliquo qḋ fit vt elleborus ⁊ violente medicine a minutione incipe debes: qm̄ hoc est ex preceptis Hyp. in li° epidimiarum ⁊ h̄ est veritas. ¶ Et similiter si humores fuerint flātici cum sanguine minuti. q si viscosi ⁊ frigidi fuerit fortasse minutio grossitudinem ⁊ viscositatem eis augmentabit incipiendum ergo erit a solutiōe ventris. ¶ Et ad sūmuꝫ si humores fuerint equales premitte minutionem ⁊ si postea superabundauerint: euacua. q si equales non fuerint in pmis superabundantem euacua humoreꝫ donec equatur: postea minue. ¶ Et ei qui ante minutionem premiserat medicinam cum minutioneꝫ premittere debebat post ponat minutionē diebus paucis: ⁊ cui paruum intercessit spatium ex quo minutus fuit ⁊ euacuatōe indiget medicinam sumere est ei conuenientius. ¶ Multotiens pterea ex haustu medicine ille qui minui debebat peruenit ad febrem ⁊ ad estuationem. Et si ex eis que quiescere faciunt non generit scies q minutionem premittere debebat. ¶ Non omnes pterea euacuatiōes sunt necessarie pp supfluitatē replōnis: imo q̄nqꝫ sunt necessarie ppter egritudinis magnitudinem. ⁊

ab ea prohibet propter timorez ne spus resol/
uatur. et similiter oz in regēdo debilē et macrū
multā colerā rubeā in sanguine habentē vt ei
blandiaris et nō ipsium euaco. et vt cum nutrias
ex eo qd bonū gñat sanguinē ad frigiditatē et hū/
miditatē declinantē: qm ex hoc sui hūoris cōplō
ractificabit. aut fortasse ipsum fortē efficies et
euaōnes tolerabit. Et similiter oz ne illū euare
sis ausus qui ex ɔsuetudie parū comedit ꝙ diu
ab eius euatōe abstinere poteris. ℭ Supflua
quoqz pinguedo ab eo prohibet pp timorē ne
frigiditas oñetur. et ne caro venas cōprimat et eas
extinguat cū vacuas inuenerit et calorē suffocz
inatum. aut supfluitates exprimēdo ad interio
ra expellat. Accñtia quoqz mala sicut aptitu/
do colerice passioni et spasmo ab ea ꝓhibent.
Etas preterea ēt que nōdū ad augmēti cōple
mentū puenit: aut ad cōsūptionis terminū est
transiens ab ea ꝓhibet. Hora quoqz multū ca
lida aut multū frā ab ea ꝓhibet. Et regio qdē
meridionalis vehemēter calida ab ea ꝓhibet.
qm plima eoꝝ que vētrē soluunt sunt calida et
duaꝝ acuitatū ɔiunctio tolerari nō pōt. qm vir
tutes in eis debiles erunt et dissolute. et qz exte
rior calor mām ad exteriora trahit et medici/
na ipsam trahit ad interiora: qre unde ꝓuenit
in diuersas ptes ꝓtractio et ad resistentia pdu/
cit. Et septētrionalis multū frā ab ea ꝓhibet.
Parua quoqz euandi ɔsuetudo ab ea ꝓhibz.
Ars ēt qua multa fit euō sicut seruiendi in bal
neo. et onera dorso deferētiū ab ea ꝓhibent. et
ad vltimū oīs ars laboriosa. Scias pterea qz
intētio in oī euōne est vna queqz reꝝ. Aut euo
illius qd est euandū et sequit ipsuz ꝓculdubio
tranqlitas nisi qz receptaculoꝝ lassitudo ipsuz
seqt: aut calitans ebullitio aut febris ephimera
aut alie egritudines que comitant sicut exco/
riatio quā ventris solutio in intestis facit: aut
vlcera q̄ vrine ꝓuocatio in vesica facit. et hoc
qd lz iuuamentum ɔferat eius tñ vtilitas non
sentit: imo qñqz pñaliter dolet donec accidē
tis remoueat. ℭ Et scda est ɔsideratio ptis
sue declinationis sicut nausea que vomitu mū/
dat: et mordicatio in ventre q̄ ventris solutio
ne remouetur. ℭ Et tertia est mēbrū egressio
nis eius a parte declinationis eius sicut basili/
ca dextra in egritudie epis et nō cephalica dex
tra: qm si error ꝓuenerit in tali q̄le est illō qñz
sequet vñ timor. ℭ Et oz qd vt sit mēbz egres
sionis ignobilius illo a quo fiet euō ne mā ad
illud declinet qd est nobilius. ℭ Oz preterea
vt sit eius erit⁹ nālis sicut mēbra vrine gibbo/
sitati epis: et intestia ɔcauitati ipsius. ℭ Est tñ
cum mēbrū a quo expellit est ipsum mēbrum
per qd euacuatio facienda est: si est in ipso egri
tudo vetus aut recens pp quā est timendū de
cursu humorū super ipsum. Ipsi ergo ad aliud
qd sit medius transponendi sunt. ℭ Et est etiā

cum ex superatione humorum timetur sup ipz
egritudo sicut cum tractus fit ab oculo ad gu
lam qm timet ne illi qñqz superueniat suffoca
tio: iō q̄le est hmōi suauiter et mollit fieri oz.
Natura quoqz pleriqz taliter opatur et euat
non per ptem qua ɔsueuit: iō vt mēbrū custo/
diat cum debile fuerit. et pleriqz ēt est vt sit il/
lud qd nā euat partis longinque et opposite et
remaneat cum ipso ambiguitas: sicut cum a
capite ad anum aut crus aut pedē euat. non. n.
pro certo scitur si ex toto sit cerebro aut ex vno
ventriculo. ℭ Et quarta qdem est hora euatio
nis ipsius. nam dicit Ga. penitus qz in chroni
cis egritudinibus maturatio tñ et nihil plus
expectanda est. Et tu quidem iam scivisti qd
sit maturatio. ℭ Et anteqz euationes post matu
rationem ex subtiliatiuis in potu tribuere de/
bes sicut aquā isopi et hasce et seminū. ℭ Sz
et in acutis etiam egritudinibus maturationē
expectare melius est et precipue cū quiete fue
rint. Quod si mobiles fuerint tūc ad euacuā/
dum materiam festinare erit melius: qm impe
dimentū motus eius est maius ꝙ sue euacua/
tionis anteqz ipsa sit matura: et propter cū hu/
mores fuerint subtiles: et precipue cum in con
cauitatibus venarum fuerint et non in mēbris
ingredientes. ℭ Cum autē humor in vno fue
rit mēbro comprehensiuo nullomodo moueā/
tur donec maturetur et essentiam habeat tpatā
ꝙ tu scivisti in loco suo. ℭ Et similiter cū non
fuerimus securi qz virtus vsqz ad maturitatis
horam perduret euacuabimus eam postqz no
bis cauerimus vt eius subtilitatem et grossitiē
sciamus: qm si spissa fuerit et grossa ipsam mo
uere non debemus nisi post subtiliationē. Et⁹
vero grossitiem cognoscemus propterea qz sa
studium preteritū iam precessit: aut sub hypo/
cōdrijs dolor extensiuus aut aduentus apatie
in interioribus. ℭ Quod autem magis custo
dire debemus in hmōi dispositione est habitu
do cānalium ne ipsi sint clausi et post hoc qui/
dem totum tibi possibile erit vt ante matura/
tionem ventrez soluas. ℭ Et scias qz mēi eua
cuatio et ipsi⁹ de suo loco eradicatio est fz vnū
duoꝝ mōꝝ. vnus eoꝝ est pp attractionez que fit
ad longinqz diuersitatē. et alter pp eā que ad ꝓ
pinqz. Et suaꝝ qd horaꝝ dignior est cū corpe
nullo⁹ est alicuius mēi replō. ℭ Ponamus
itaqz qz ab ore viri superius multus fluat san/
guis et ab emorroydibus mlieris supflue fluat
sanguis. Aut itaqz duoꝝ faciemus aut trahe/
mus per declinationē que fit ad ꝓpinqz diuer
sitatē: et oportebit tūc vt mām ad nares decline
mus faciēdo sanguinē ex naribus fluere et in
altero ad mlicē ꝓuocādo mēstrua: aut si volue
rim⁹ ad lōgiqz diuisitate attrahē euabim⁹ i p⁹
sāguiez a vēis et locis q̄ sūt i iferiore pte corpis
et i scdo a venis et locis q̄ sūt i supma pte corpis.

¶ Et non opꝫ quidem vt in duas diametros
prolongationē facias. sed i vna tm̄ q̄ sit diame
tri magis longinq̄: nā si mā fuerit i supmo dex
tre ptis nō erit attrahēda ad infimum sinistre:
imo ad infimū ipsius dextre. Et h̄ qd̄ est illud
qd̄ ē magis necūi. aut ad sinistrā a supmo si fue
rit longinq̄ q̄tum est ab humero ad humerū ꝛ
nō fuerit dispō eius sicut dispō duoꝝ laterum
capitis. Mā nāqꝫ si in dextra capitis fuerit eā
ad inferiora ꝛ nō ad sinistram trahes capitis.
¶ Cūqꝫ mām ad lōginquū trahere volueris
locī dolorē ꝑus sedabis ꝛ ipsius minuat̄ cōpl/
sio ꝑ attractōꝫ: qm̄ dolor ē trahēs. ¶ Cūqꝫ ad
locū nō obedit ad quē ipsam trahis nō violen
ter agas: qm̄ qn̄qꝫ violentia illa ipsam moue/
bit ꝛ subtiliabit ꝛ nō trahet̄ ꝛ fiet velocius de
clinans ad dolētē locū. Et forsitā tibi sufficeret vt
trahas: sꝫ nō euēs: qm̄ ipsa attractio ei⁹ vtr ad
mēbꝛ ꝓpībꝫ: sꝫ nō ex̄hat̄ ꝑ ipaꝫ ꝙ attractōꝫ ad
ltentōꝫ pueniem⁹: sꝫ cū ipa nō euaueris: sꝫ decli
natōe ꝯtētus fueris q̄ fit ligādo mēbra opposi
ta: aut ventosis ꝛ medicinis rubicantibus. Et
ad simuū cū oi ꝙ dolorē efficit. ¶ Ex materijs
aūt q̄ ad euandum sunt faciores sunt ille que
sunt in venis. deiū ille q̄ in mēbris ꝛ iūcturis
qm̄ qn̄qꝫ est difficile eas ex̄here ꝛ euare: lōqꝫ
necē est vt cū euabunt̄ alie cum eis egrediant̄.
¶ Euato ꝑterea est necessariū ne ꝓpter et cōe/
dere nutriētia multa ꝛ mala q̄ nā indigesta tra
hat. Qd̄ si aliqd ex hoc fieri necē fuerit opor/
tebit vt paulatī ꝛ suauiter fiat donec fit ſm or/
dinē: ꝛ vt sit qd̄ corpus ingredit̄ digestū ꝛ cō/
ueniens. ¶ Minutio quoqꝫ ē euo huoribus
equalr augmētatis ꝓpria. Euo ꝯo huoꝝ qui
in q̄titate solū augmentat̄ aut corrūpit̄ ꝓpria
est alia a minutiōe. ¶ Ois ꝑterea euo que est
sup̄flua ſm plm̄ febres gn̄at. ¶ Cūqꝫ ventris
ꝯstrictio q fluere solebat aliquam egritudinē
possidere fecerit illius euonis reuersio ſꝫ plm̄
ipm medicabit̄ sicut ab eo quē ꝯstrictio sanici
aurium: aut mucoꝝ nariū ꝯtiguē possidere fe
cit eius reuersio ipsam remouebit. ¶ Et scito
ꝙ residuum mēi dimittere qd̄ necē erat euare
minus nocumentuꝫ est q̄ꝫ ex q̄stitissime euare ꝛ
ꝑuēire i ipsa ad hoc vt virtus terreat̄: qm̄ mul
totiens nā hoc resoluit residuum. ¶ Cūqꝫ hu
mor illius fuerit gn̄is cuius esse opꝫ ꝛ eger to
lerare pōt: nō terreri ōbes ex sup̄fluitate: qn̄qꝫ
ēt ꝯtingit cum te euare oꝫ vsqꝫ ad lipotomiaꝫ.
Cūqꝫ alicuius virtus fortis fuerit ꝛ ipsoꝝ hu
moruꝫ mā multa ꝛ mala ipsam paulatim eua.
¶ Et cū siīr mā vehemēter fuerit penetratiua
aut cum sanguine multum mixta non poteris
ipsam vna vice euare: sicut est in sciatica ꝛ arte
tica longi tpis ꝛ cancro ꝛ scabie antiqua ꝛ car
bunculis veteribus. ¶ Et debes scire ꝙ ven/
tris solō a supioribus trahit ꝛ ab iferioribus
eradicat. Duabus ergo attractionibus ē ap/
ta conueniēti ꝛ diuerse q̄ ēt post materierum
quietem est conueniens. cum ergo mē fuerint
a superioribus ad diuersuꝫ trahet eas: ꝛ ipsas
etiam eradicabit a locis vbi sunt vomitu vero
fit attractio ꝛ eradicatio econuerso. ¶ Minu
tionis ꝑterea dispō diuersificat̄ ſm loca a qui/
bus sanguis accipit̄ sicut sciuisti: minus itaqꝫ
cunctis hoibus euone dignus est ille cuius ci
bus bonus fuerit ꝛ digō bona. In regionibus
quoqꝫ calidis morantes euone paruꝫ indigent.
¶ De regulis communibus vomitus ꝛ solōis
ventris ꝛ qualiter trahit id quod ventrem sol/
uit ꝛ vomere facit. Cap. iij.

o portet vt illius cibus cuius soluē
dus est venter aut vomitus prouocā
dus paruat̄ vt qd̄ ei in vna die suffi/
ciebat multis comedat vicibus: ꝛ vt
sint cibi diuersi ꝛ potus ēt diuersi. Ex hac nā/
qꝫ dispōne accit stō vt expellere desiderat qd̄ ē
in eo supius aut iferius. ¶ Ex cibo aūt nō di/
uerso neqꝫ sup aliuni cibū ingrediēte stōus est
auarus ꝛ ipm forti continet retentiōe ꝛ ꝓpter
si fuerit eius q̄titas parua. ¶ Mollem vero
hn̄s ventrem nihil ex hoc facere oꝫ. ¶ Et scias
ꝙ vomitus ꝛ vētris solō ꝛ q̄ eis assimilant̄
non attinēt ei qui bono vtit̄ regimine: qm̄ ille
qui bene regit̄ nō indiget nisi eo quod sit istis
leuius: ꝛ fortasse excusabunt ea exercitium ꝛ
fricatio ꝛ balneuꝫ. ¶ Amplius si eius corpus
repletū fuerit ſm talis replōis q̄lis ē ipsi⁹ erit
ex eo q huoꝝ melior ē. s. ex sanguie. Minutio
igit̄ ē illud ad ipm mundificādū erit necium ꝛ
nō ventris solutio. ¶ Cū aūt minutio necessa
ria fuerit ꝛ vētris solō ex aliquo qd̄ fit vt elle/
borus ꝛ violente medicine a minutione incipe
debes: qm̄ hoc est ex preceptis Hyp. in li° epi
dimiarum ꝛ h̄ est veritas. ¶ Et similiter si hu
mores fuerint flātici cum sanguine minuti. ꝙ
si viscosi ꝛ frigidi fuerit fortasse minutio gros
situdinem ꝛ viscositatem eis augmentabit in/
cipiendum ergo erit a solutiōe ventris. ¶ Et
ad sīmuꝫ si humores fuerint equales premitte
minutionem ꝛ si postea superabundauerint
euacua. ꝙ si equales non fuerint in primis su/
perabundantem euacua humoreꝫ donec equa
tur: postea minue. ¶ Et ei qui ante minutio/
nem premiserat medicinam cum minutioneꝫ
premittere debebat post ponat minutionē die
bus paucis: ꝛ cui paruum intercessit spatium
ex quo minutus fuit ꝛ euacuatiōe indiget me
dicinam sumere est ei conueniētius. ¶ Mul/
totiens ꝑterea ex haustu medicine ille qui mi/
nui debebat peruenit ad febrem ꝛ ad estuatio/
nem. Et si ex eis que quiescere faciunt non ge
uerit scies ꝙ minutionem premittere debebat.
¶ Non omnes preterea euacuatiōes sunt ne
cessarie ꝑ sup̄fluitatē replōnis: imo qn̄qꝫ sunt
necessarie ꝓpter egritudinis magnitudinem. ꝛ

propter replõnem ꝰm qualitatem ꝛ nõ ꝰm ꝙ̃
titatem. ¶ Et multotiẽs qḋ est euõ necia ſ ſu
ꝓuenit aliqd qḋ ꝓhibet ꝛ nõ ẽ ibi ingeniũ niſi
in ieiunãdo ꝛ dormiẽdo ꝛ emẽdando complõ
nis maliciã q̃ ex replõne ꝓuenit. ¶ Amplius
euõnis qdã est q̃ est ꝰm modũ ꝓſeruatiõis ſicͭ
indiget ille cui podagra euenire ſolet ꝛ epilep
ſia ꝛ reliq̃ ab his in hora cognita: ꝛ ꝓprie i ve
re. Et ĝ necẽium est vt ꝓſeruatiõe vtaꝛ ante ſuaꝫ
horã. ꝛ euet ea q̃ ꝓprie in ipſius egritudie ſũt
euanda ſiue ſit minutio: ſiue ventris ſolõ ꝛ for/
taſſe deſiccãtia exterius apponere ꝛ medicinas
abſtergẽtes est euare: quẽadmodũ hydropiſim
patientes faciunt. ¶ Qñq ẽt neẽe est te dare
medicinã q̃ ſit ex gñe euandi hũoris in q̃litate
ſicut cũ ſcamonea est tibi necia ad euandũ co/
leram rubeã: ei ĝ admiſcẽdũ est illud qḋ ipſaꝫ
in q̃litate diuerſificet ꝛ in ventrẽ ſoluẽdo cum
ea ꝯueniat ꝛ ipſam ab euone nõ ꝓhibeat ſicut
mirabol. Et emẽdeꝛ complõniſ malicia ſi poſt
acciderit. ¶ Hñtium quoq in interioribus
opa ventrẽ ſoluere ẽ difficile ꝛ facẽ vt vomãt.
Qḋ ſi tibi necẽium fuerit da eis qḋ ſit ſicut vo/
lubilis ꝛ ſemẽ croci hortenſis ꝛ apozima poly
podij ꝛ caſſiãfiſtulã ꝛ his ſilia. ¶ Hyp. quoq
inqt q fuerit macer ꝛ fuerit nãe cui vomere ſit
facile melius erit imũdãdo ipm vt ad vomitũ
adducaꝛ: ꝛ vt ſit hoc in eſtate aut vere aut au/
tũno ꝛ nõ in hyeme. Ei ꝟo q mediocris fuẽit
fugere ꝯueniẽtior est vẽtris ſolõ ꝙ ſi ſibi euõ q̃
ſit vomitu necia fuerit vſq ad eſtatẽ expectet
ab ipſo tñ ſibi caueat cũ eo nõ idiget. ¶ Verũ
tñ añq̃ vẽtris fiat ſolõ aut vomitus ꝑmittẽda
est hũoris ſubtiliatio q est euandus ꝛ ãpliſica
tio canaliũ ꝛ ipſoꝝ apio: qm̃ hoc est ex eo qḋ
corpus a pena ſecurũ reddit. ¶ Et ſcito ꝙ fa/
cere nãe ꝯſuetudinẽ lẽitatis ꝛ obediẽtie ei qḋ
vis ex ſolõne vẽtris ꝛ vomitu facili añq̃ meª
deꝛ aut vomitus est ex regiminibus aptẽtibuſ.
¶ Amplius vẽtris ſolõ ꝛ vomitus cũ macre
dine vẽtris est difficilis ꝛ laborioſus ꝛ timoro
ſus. ¶ Medicina q̃ꝫ vomitum faciens qñq
ſit vẽtris ſolutiua cũ ſtõus fuerit fortis: aut bi
bita fuerit ſup fortẽ famẽ: aut qui bibit habue/
rit paſſionẽ colicam ꝛ nãe lenitatẽ: aut ſi vome
re non ꝯſueuerit: aut ſi medicina in ſua ſubſtan
tia grauis fuerit ꝛ velocis deſcẽſiõis. ¶ Et vẽ
tris ſolutiua facit vomitum ꝑꝑ debilitatẽ ſtõi
aut ꝑꝑ multã fecis ſiccitatẽ: aut ꝑꝑea ꝙ medi/
cina abhorreꝛ: aut ꝑꝑea qḋ bibitor faſtidiũ hꝛe
ſolet. ¶ Omnis preterea medicina q̃ vẽtris est
ſolutiua cum nõ ipm ſoluit: aut ſoluit: ſed non
id qḋ est natuꝝ mouet humorẽ quẽ dꝫ ſoluere
ꝛ dilatat ipm in corpore: ſupat: ĝ corpus ꝛ cõ
uertunꝛ ad ipm humores alij: quare hũor iſte
in corpore multiplicaꝛ. ¶ Ex humoribus q̃ꝫ
est qui est velocioris obedientie võitui ꝰꝫ pꝛim
ſicut colera ꝛ ex eis est q vomitui rebellis ꝛ ex

ſicut melia ꝛ ex eis est qui inter hoc ꝛ hoc ẽ me
dius ſicut fla. ¶ Et febrẽ quidẽ hñtis vẽtrem
ſoluere melius est ꝙ̃ facere vt ipſe võat. ¶ Et
cuius humor deſcẽdẽs fuerit ſicut lyenteriã hñ/
tis facere vt vomat est inconueniẽs. ¶ Medi
cinarum preterea vẽtris ſolutionẽ faciẽtium de/
terior est que ex medicinis est cõpoſita multe
diuerſitatis in tpe in quo ſoluẽdus ẽ vẽter qm̃
ventris ſolutio conturbatur: ꝛ prima ventrem
ſoluit añq̃ ſcda: ꝛ qñq prima ipſam ſcdam ex
pellit. ¶ Amplius qui biberit aliquid ventris
ſolutionẽ aut vomitũ ſibi faciens corpe ipſius
limpido neẽe erit vt ei ꝟtigo accidat aut mor
dicatio in vẽtre ꝛ anguſtia: ꝛ qḋ ab eo expelleꝛ
egredieꝛ cum difficultate: ꝛ ad vltimũ qḋ duꝫ
medicina ſupfluitates euat non erit in ea eſtua
tio: euq qui medicinaꝫ biberit eſtuationẽ hꝛe
cepit iam euat qḋ ſupfluum nõ est. ¶ Humor
preterea qui vomitu aut ventris ſolõne euaꝛ cuꝫ
ad aliũ mutabitur humorem ſignificabit ꝙ
iam corpus est mundatũ a ſupfluo humorem
quẽ euacuare volumus. Qḋ ſi mundificatio
vſq ad iteſtinoꝝ raſurã ꝑuenerit ꝛ ad rẽ nigrã
fetidã hñtẽ odorẽ erit malũ. ¶ Sõnus q̃ꝫ cuꝫ
poſt vẽtris ſolõꝫ aut võitũ fuerit multꝰ demõſtra
bit qḋ euõ iam ꝑfecte mundauit corpus ꝛ cõ/
tulit. ¶ Et ſcias qḋ cũ ſitis poſt ventris ſolõm
aut vomitum fuerit fortis maximã ꝛ vltimam
purgationis bonitatem ſignificabit. ¶ Scito
ẽt ꝙ mediª ventris ſolutiua expellit illud qḋ
euat cũ ꝟtute attractiua que attrahit eundem
humorem ꝛ fortaſſe attrahit groſſum ꝛ relin/
quit ſubtile quẽadᵐ facit illa q̃ medicã expellit.
¶ Illius preterea ꝟbum qui dicit ꝙ ipſa gñat
illud qḋ attrahit: aut ꝙ̃ in ꝑmis attrahit qḋ est
ſubtile: nõ est aliqd ꝛ. G. qḋ lꝫ hoc ſentiat: pe/
nitus: tñ dicit ꝙ meª ventris ſolutiua in q̃ nõ
est venẽoſitas cũ ventrẽ non ſoluerit ꝛ digereꝛ
gñabit hũorẽ quẽ attrahere ſolebat: ſed hmõi
dcã nõ ſunt conueniẽtia. ¶ Et vꝛ qḋ q̃. G. ex
hoc q certificat ſentiat ꝙ iter attrahentẽ medi
cinã ꝛ humorẽ attractũ ſit ꝯueniẽtia i ſuba: ꝛ
ꝑꝑ hoc attrahit ipm: ſed hoc nõ est veruꝫ: qm̃ ſi
attractio fieret cũ ꝯueniẽtia ferrũ attrahẽt ferꝝ
cũ ipꝫ ſuparet: ꝛ auꝝ attrhẽt auꝝ cũ ipꝫ ſepararet
ꝙ̃tũˢ ſua hoc tñ certificare nõ ẽ medici. ¶ Et
debes ſcire ꝙ hũoꝝ attẽctio q̃ ſit potu medicia
rũ ſoluẽtiũ vẽtrẽ aut võitũ faciẽtiũ: nõ ẽ niſi ꝑ
vẽis in qbus venerũt donec ad iteſtina ꝑueniãt
ꝛ ſtõꝫ: ꝛ ꝟ nã moueꝛ ad hoc vt eos expellat eꝛ.
¶ Et raro qḋ accit vt cũ vẽtris ſolutiuũ bibiꝛ
ad ſtõm aſcẽdat: ꝛ ſi aſcẽderit ad vomitũ decli
nabunt. ꝙ aũt ad ſtõm aſcẽdere nõ dimittit nõ
est niſi ꝑꝑ duas cãs: quaꝝ vna est: qm̃ medicia
ventris ſolutiua velociter penetrat ad inteſtia.
Et altera est quoniam cum medicina ventris
ſolutiua bibitur natura proparat ad hoc vt ex
venis meſaraicis ad inferiora expellat ꝛ non/

ad sapiorem quoniaz hoc ꝓpinquius est ⁊ faci-
lius: ⁊ qz illud qḋ ē post eas nō ē in ipsas cōpri-
mit. Et hoc qḋ est ex eo ꝙ nām mouet vt ex ꝓ
pinquioribus expellat vijs. ℂ Qḋ si me⁹ ꝟtutē
hēret attractiuā q̄ hūorē cōuareꝫ eēt nā ꝟtutis
expulsiue magis digna vt in sano ⁊ forti supa-
ret: lz medicina nō attrahat nisi ad viam signa
tam. ℂ Me⁹ ꝟo vomitū faciēs dispō est di
uersa ad hoc: qm̄ cū in stō fuerit in eo morabiꝫ
⁊ humorē ab intestinis ad seipsam attrahet ⁊
sua virtute supat ad resistēdū virtuti naturali.
ℂ Et scias ꝙ plūs attractiōis humorū quos
medicie attrahūt nō est nisi ex venis ⁊ ex eo ꝙ
est multe ꝓpinquatio: qm̄ attractio fit in venis
⁊ in eis q̄ non sunt vene sicut hūores q̄ sunt in
pulmone q̄ pp vicinitatem ad stōm ⁊ intestina
trahunꝫ: lz in venis nō vadant. ℂ Et debes sci
re ꝙ attractio que fit per nares ex medicinis
siccis est causa euacuandi humores a corpore
sicut in hydropisi.

ℂ In sermone purgationis ventris ⁊ regulis eius. Cap. v.

Iam in pcedenti sermone ostēdimus
qūo sit corpus pparandū ad recipiē
dum id qḋ ventrē soluit anteq̄ pur-
getur cū amplificatiōe pororū ⁊ le
nificatione nāe ⁊ ꝓprie in egritudinibus frig.
ℂ Et ad sūmū nām mollificare anteq̄ venter
soluaꝫ est cōpetēs rūa in qua exit securitas nisi
in eo q̄ colice passiōi valde est aptus ex hoc nā
q̄ nihil isti eē faciēdū: qm̄ esset cā superfluitatis
que ei accidet. ℂ Solutorijs nāq̄ ventris ali-
cuius tali q̄lis est iste res admiscēda est in qua
sit virtus vomitiua ne ppereꝫ descēdere de stō
anteq̄ suā pficiat opōnē: imo equenꝫ i ipo dua-
rum medicinaꝝ ꝟtutes ⁊ pficiat vētris solutī-
ua opōnem suā ⁊ vomitiua suā ecōuerso illi⁹.
ℂ Trauli q̄z sunt ex eis q̄ colice passioni sunt
apti: forte igiꝫ nō tolerāt medicinā ipsoꝝ tamē
plūmi colicā incurrūt passionē ⁊ reumatismū
suoꝝ capitū. ℂ Ex eā p̄terea timorosa ē vt me
dicina vētris solutiua sumaꝫ fece in intestinis
exūte sicca: imo expellēda est saltem cū clystere
aut iure mollificatiuo ℂ Balneū q̄z ingredi
anteq̄ ventris solō fiat aliquātis diebus est ex
eis q̄ bñ ꝑpant: nisi aliqd ꝓhibuerit: ⁊ opz qḋ
vt inter balneū ⁊ haustū medicie pūū itermēiat
tps post medicinā q̄z nō ingrediaꝫ q̄s balneū:
qm̄ trahit nām ad exteriora: ⁊ neq̄ ē bonū ni
si ad ventrē ꝯstrigēdū: p̄teri hyeme: qz nō ē ti-
mendū pmā balnei casaz igredi tali mō ne ca-
lor sit vllo⁹ impediēs ad attrahēdum: sz sit ad
mollificandū. ℂ Et ad vltimū oz vt aer illius
q̄ pharmacā bibit sit caliditatis pauce ne sudorē
faciat nz turbatōz: qm̄ hoc ē ex ꝑpatorijs. frica
tio q̄z ⁊ ex oleis inungi est silr ex preparatorijs.
ℂ Cū aūt aliqs me⁹ assuetus nō ē neq̄ eā bi
bit melius ē medico vt sibi caueat ne ventris
solutiua violentas ꝟtutes habentia ei tribuat.

ℂ Fastidium ꝟo hñtibus ⁊ humōres viscō-
sos ⁊ in hypocōdrijs tensionē: aut q̄ in suis in
terioribus hz inflationem aut opilōnes nō est
dandū aliqd donec ista rectificenꝫ nutriētibus
mollificantibus ⁊ balneo ⁊ rege ⁊ dimissione
eius qḋ mouet ⁊ eius qḋ inflat. ℂ Illis ꝟo q̄
stātes bibūt aq̄s ⁊ hñtibus splenes fortes me
die sunt neccie. ℂ Cūq̄ aliqs medicinā vētris
solutiuā biberit meli⁹ erit ei si me⁹ fuerit for
tis vt sup eam dormiat anteq̄ opeꝫ: qm̄ opabiꝫ
melius ⁊ si debilis fuerit melius erit ei ne sup
eam dormiat: qm̄ nā digeret medicinā. Cū āt
medicina opari cepit melius erit ei ne sup eaz
dormiat q̄cūq̄ mō fuerit. ℂ Amplius cū ali-
quis medicinā bibit nō illico sup eā se mouere
dz: sz dz sup eā qescere vt ipsaz nā circūdet tan
ea opeꝫ: qm̄ nisi nā in ipsa opata fuerit nō opa
bitur ipsa in nām. ℂ Odores q̄z nauseā ꝓhi-
bentes olfacere dz sicut est odor mē-e ⁊ rute ⁊
apij ⁊ cydōioꝝ ⁊ boli ⁊ corasceī aq̄ ro. ⁊ pauco
aceto asp̄si. ℂ Et si ex odore me⁹ q̄s terbiꝫ cū
medicinā bibit nares ꝯstringat. ℂ Et q̄ medi
cinā abhorret dz masticare pūū ex tarchō: tō
vt sui oris vel odoris ꝟtus stupida fiat. ℂ Qḋ
si vomere timuerit extrēitates ꝯstrigat: ⁊ cum
ipsam biberit desup rē stipticā bibat. ℂ Me
dici p̄terea pillulas quas ei daturi sunt q̄nq̄ i
melle voluūt: ⁊ q̄nq̄ sup eas ꝓijciunt mel co-
ctum aut zuccarū coctū donec eis inde faciunt
tunicā: ex eo quoq̄ qḋ ē ingeniū vtile ē vt sup
eas ponaꝫ cera cū pauco oleo mollificata. ⁊ ex
eo qḋ est magis ꝯueniens ingeniū est vt os aq̄
aut alia re impleaꝫ: deīn pillule sicut sunt bibē
tur sup ipsaz: aut q̄ aliquo hoꝝ ingēioꝝ aptate
fuerit: trāsglutiēꝫ itaq̄ oēs ita ꝙ me⁹ opō nō
cognosceꝫ. ℂ Et opz vt apozima tepidum biba
tur ⁊ pillule cum aqua tepida sumanꝫ. ℂ Fri
p̄terea stōus ⁊ pedes calefaciēdi sunt: cūq̄ ip
sius aīa sed ata fuerit ambulet ⁊ moueaꝫ pau-
latim: qm̄ motus h̄ ē iuuatiuus: ⁊ interpositio
ne horarum ex aqua calida tm̄ bibat ꝙ medicā
non liq̄faciat ⁊ expellat ipsam ⁊ eius debilitet
virtutē nisi fuerit in hora qñ necesse est vt ven-
tris stringaꝫ solō: in potu quoq̄ aq̄ calē melius
medi⁹ exit debilitatio. ℂ Qui aūt medicinam
bibere voluerit calē exñs cōplōnis ⁊ debilis
stōi: erit ei melius vt eā bibat postq̄ ꝑus bibe
rit aliqd qḋ sit sicut aqua ordei: aut succus gra
nati: aut vt vl'r dicam cū stōus recepit nutrienꝫ
subtile ⁊ lene: sed q̄ nō ita fuerit erit ei melius
vt eam ieiunus bibat. ℂ Plurimi p̄terea qui
bus datur me⁹ ventris solutiua in estate ex ea
pueniunt ad febrē: opz ergo ne me⁹ potator co
medat vl' bibat dōec medicia suā pficerit opa
tionē: neq̄ ēt q̄diu medicia opaꝫ dormiat ni
si voluntas affuerit vt restringatur. Qḋ si ip-
sius stomacus non tolerauerit ne comedat ꝓ-
pterea ꝙ stōus eius est colicus ⁊ eius descēdit

ad ipsm colā: aut pp ea qꝫ a comestiõe vehemē
ter abstinuit ꝛ famem tolerauerit: detꝰ ei panis
panis infusi pauco vino sup meam anteq̄ʒ ven
ter soluat: qm̄ h̄ est ex eo qd̄ mediam fortasse ad
iuuat. ¶ Nō ꝫ p̄.ne anus aqua frā lauet̄ sꝫ cuꝫ
calā. ¶ Quidā et dixerūt qꝫ pillule que sunt
cū apozimatibus dande sunt cū apozimatibus
que sūt cū eis hōgenea. Pillule nāqꝫ q̄ colerā
expellūt rubeā cū apozimate dande sunt alicu⸗
ius qd̄ sit. v. g. sicut fumus terre: ꝛ que mediaꝫ
eiiciūt cū apozimate alicuiuſ qd̄ sit sicut epithi
muꝫ aut polipodiū aut his silr̄: ꝛ que flegma
expellūt cū apozimate alicuius qd̄ sit sicut cen
taurea. ¶ Cū aūt eūare volueris corpus siccū
carnē hn̄s durā meᵃ forti sicut ell'o. ꝛ his simi⸗
bus vehementer stude in humectādo ipm̄ nu
trientibus vnctuosis: ꝛ ad vltimū cū fortes meᵉ
multi sint timoris tales vꝫ qualis ell'us qm̄
in corpe mūdo efficit spasmū: ꝛ replet corpis
cōmouet humiditatē motu turbido ꝛ ad inte⸗
stina trahit illud qd̄ ei difficile est expellere ꝛ ti
timali venenosi sicut mezerion ꝛ sebrā: ꝛ earū
impedimētū cū supant remouet̄ raib. ¶ Am
plius mediꝰ multotiēs suū odorē in stō dimit
tit. est ergo sicut si mediꝰ ibi remaneret: cuius me
dicamē est aq̄ ordei q̄ ipm̄ lauat q̄ qd̄ melior
exit corꝫ q̄ in potu sumunt̄. Cūqꝫ tps ꝓlonga⸗
bit̄. ꝛ mediꝰ opari nō ceperit si alleuiatio fieri
poterit vt nihil moueat̄ fiat. qꝫ si qd affuerit ti⸗
moris mediꝰ erit vt hydromel traijciat: aut eiꝰ
sirupū aut aquā in q̄ nitrū resolutū fuerit: aut
subijciat̄ ei collyriū aut fiat ei clystere. ex causis
ꝟo pp quas mediꝰ nō opat̄ est cānaliū coan⸗
gustatio de nā aut pp cōplōnē aut pp egritudi
nis vicinitatē. i hn̄tibꝰ .n. paralysim aut apopliaꝫ
mediciarū vie ad suas nās coangustāt̄. Accit
ergo vt difficile sit facere q̄tenus vēter eis cur
rat. ¶ Duas p̄. medicinas ventrē soluētes in
vnoꝰ die ꝯiūgere est timorosum ꝛ est ex̄ rectitudi
nē. Nis quoqꝫ meᵃ que alicui humori est ꝓpa
cū ipm̄ nō inuenit pturbat̄ ꝛ vētrē cū difficul
tate facit: ꝛ silr si ipm̄ in suo ꝯtrario infusum inue
nerit. ¶ Nis p̄terea mediꝰ humorē in p̄mis
ex̄hit q est ei ꝓprius. deinde illū q est post ipꝫ
in multitudie ꝛ subtilitate: ꝛ reliquos s̄m hūc
ordinē p̄ter sanguinē: qm̄ nā vsqꝫ ad postremū
eū retinet ꝛ recōdit: humoreꝫ ꝟo ex longinquo
attrahere est difficile. ¶ Amplius cuꝫ timor
affuerit ne nausea aut sincopis alicui accīt pꝰ⸗
q̄ʒ meam biberit: oportebit fieri vt anq̄ʒ meam
bibat tribus diebus aut duobus cū aq̄ raphāi
vomat ꝛ vt raphanuꝫ comedat. ¶ Nꝫ p̄terea
ne multū solis sit in bibere eius q meam vult bi
bere. ¶ Multotiens quoqꝫ ex haustu medi⸗
cine puenit̄ ad nauseā ꝛ angustiā ꝛ sincopim ꝛ
tremorē cordis ꝛ. vētris mordicationē: ꝛ ꝓpe
eū nō solōnē fecerit aut sudorē. ¶ Multotiēs
p̄terea est nobis necēū vt eū faciamus vomere

ꝛ multotiens excusat nos ad hoc dare ei retēn
tiua ꝛ facere vt aquā ordei bibat q̄tenus vēter
soluat̄ ꝛ meᵉ malicia remoueat̄ ꝛ qd̄ in intesti
nis retentū fuit lauet̄. ¶ Ille ꝟo cuius ꝯplō
fuerit frā ꝛ sup alios hūores fuerit flegma sup
abūdās ꝯsumēt post medicinā ꝛ ipsius opōꝫ
nasturtiū aq̄ calā ablutū cū oleo. ꝛ q cale fuerit
cōplōis psiliū bibat cū aq̄ frā ꝛ oleo violaceo
ꝛ zuccaꝛ tabarzeth aut iuleb. ꝛ ille qd̄ q tpate ē
cōplōnis semen lini. ¶ Ei aūt q excoriationē
inuenerit intestinoꝝ: bolū armeniū cū succo gra
nati det̄. Sumere ēt dꝫ qꝫqd diximus post flu
xum ventris ꝛ si non ipm̄ retinebit. ¶ Omni
p̄terea pharmaceaꝫ bibenti cui postea aduenit
febris melior est aq̄ ordei. Sirus ꝟo acetosus
est excoriatiuus ꝛ tardandus est vsqꝫ ad duos
dies aut tres donec in intestinis virtus sibi re⸗
deat. ¶ Ille quoqꝫ q medicinā bibit scd̄a die
est balneū intraturus: ꝛ si ex humoribus ipsius
aliqd relictū fuerit balneū ipm̄ mundare pote
rit. Nam si videris qꝫ balneū sit ei sapidū ꝛ in
ipso delectet̄ erit hoc signū qꝫ balneuꝫ ipm̄ ab
eo qd̄ relictū est mundificat. ipm̄ quoqꝫ in eo
dimitte qꝫ si inueneris qꝫ in ipso non delectet̄ ꝛ
imo in eo estuationem patiatur expelle eum.
¶ Scias preterea qꝫ ei qui intestinorum pati
tur debilitatem plerūqꝫ ex medicinis ventrem
soluentibus aduenit ventris fluxus fortis ꝛ pro⸗
longabitur ei res ꝛ multis indigebit medici⸗
nis donec retineatur. in senibus etiam simi
liter timetur ex ventris solōne ipsius nocumē⸗
tū. ¶ Et scito qꝫ ex potu nabit post medicinas
ventris solutiuas ad febres puenit̄ ꝛ ad estua⸗
tionē. ¶ Post solutionē quoqꝫ vētris ꝛ minu
tionē multotiens in cpe aduenit dolor quē aq̄
calē potus remouet. ¶ Et scito qꝫ tps quo ma
ior calitas ascendit ꝛ frigoris fortis nō est tps
sumendi medicinā. medicina. n. in vere aut au⸗
tūno est bibenda. ¶ Et ver qd̄ est cū niues de
montibus cadunt. ꝛ post ver qd̄ venit estas in
qua nō est sumēda nisi res subtilis. Autūnus
ꝟo est veri ꝯtrarius. ¶ Amplius nē nō est faciē
da ꝯsuetudo bibendi medicinā cū qua necē sit
mollificare ventrē: qꝛ fiet ꝯsuetudinaria. ꝛ hoc
hn̄s ad ipedimentū male finis puenit. vnūqꝫqꝫ
ēt q fuerit sicce cōplōnis deijcit fortis medici⸗
na. ¶ Nꝫ preterea vt sup debilē medicinā ex
motu minuat̄ ne eius ꝟtus soluat. ex medicis
quoqꝫ debilibꝰ aūdicius sunt viole cū zuccaro.
¶ Et ille cui i hyeme necēū fuerit medicinā bi
bere vētū obseruet meridionalē. ꝛ in estate dixe
rūt qdā coꝛ eꝫ. ꝛ hoc qd̄ diuisionē hꝫ. ¶ Eger
cū debili indiguerit solōne ꝛ nō opabit̄ nō ma
gis moueat̄ sꝫ dimittatur. ¶ Egritudo quoqꝫ
multotiens ebullire facit ventris solōnē ꝛ accīt
febris ꝛ est cum minutio sufficiat.

¶ De superfluitate medicine ventrem solue
tis ꝛ de hora constringendi eam. . . . Cap. vi.

Et significationibus quibus cognoscitur hora qua est cathartici cum constringendum est sitis. Cum ergo ventris solutio perseuerauerit et sitis non acciderit non erit timendum quod superfluitas peruenit. Ueruntamen sitis quandoque accidit et tamen propter multitudinem solutionis ventris: neque propter eius superfluitatem: immo propter causam dispositionis stomachi: quoniam si fuerit calidus aut siccus aut vtrumque faciet cito sitim: aut propter causam dispositionis medicine cum fuerit calida pungitiua aut propter causam materie in se ipsa: quoniam cum fuerit calida sicut colera aut in talibus que sunt cause huiusmodi non erit longe quin festina veniat sitis: et si cum hoc harum rerum accidit contrarium non erit longe quin penitus sitis cum tarditate veniat. Cum ergo videris quod sitis iam superfluit et quod ventris solutio non sit pauca constringe et precipue cum cause festinationis sitis et velocitatis ipsius non fuerint in ventre: quoniam in huiusmodi non debes tardare constrictionem cum sitis appuerit. Nunquam et erit eius quod egreditur est demonstratiuus hore constringendi. quoniam cum coleram expellit rubeam cum viderit quod iam peruenitur ad flegma sciat quod iam medicina superflue operatur et quanto magis si ad coleram peruenitur nigram. Sanguis vero maioris est timoris et deterioris periculi et sicut propter medicinam mordicatio superuenerit considerandum erit illud quod in capitulo de mordicatione diximus. De modo succurrendi dispositioni eius in qua superfluit ventris purgatio. Capitulum vij.

Plurimis superfluit aut propter venarum debilitatem aut propter orificiorum ipsarum amplitudinem: aut propterea quod pharmacia earum pungit orificia: aut propterea quod ex ea complexionis malitia corpori acquisita fuerit aut ex ea que est in ipsa. Cum ergo ventris purgatio superfluit liga extrema superius et inferius incipiens ab ascellis et inguinibus descendendo ab eis et in potu parum tyriace aut filonij tribue et si poteris fac ipsum sudare in balneo aut vapore aque calide sub pannis suis capite exterius tracto. Cumque multum sudauerit constrictiua ad potandum da ei: et fricetur. Et fiant ei epithimata ex rebus bene redolentibus ex aqua myrtorum et sandalis et cafora et succo fructuum. Membra preterea ipsius extrinseca fricare debes et calefacere ventosis cum igne sub hypocondrijs paruis positis et inter spatulas ipsius. Quod si ubi necesse fuerit stomacho ipsius et intestinis supponere emplastra ex ordeo fracto et aqua stipticis fac similiter ex oleis: oleo de cidonijs oleo de mastice. Ipse preterea ab aere frigido est separandus quoniam primum cum et ipsius resoluit ventrem. et ab aere calido: quoniam ipsius laxat virtutem. Confortari quoque debet ex rebus bene redolentibus: et ex stipticis ad traijciendum ei dandum: et ex tortellis in vino suauiter redolente. Quod tamen vt sit calide et vt panis cum succo granati iam precesserit: et similiter asafetida et cortices papaueris albi triti. ex eo quoque expertum est vt grana nasturtij pondere trium. ʒ. sumantur et torreantur: deinde in adhoc coquantur donec coagulentur et ad bibendum tribuantur: est namque vltimum in bonitate. Quod preterea vt eius nutrimentis stipticum infrandum cum niue quale est quod fit ex succo vue acerbe et sibi similibus. Ex eo et quod in retinendo solutionem iuuat est vt vomitus prouocetur. cum aqua calida et eius et extrema in ea mittantur et non infrigidentur eam. Cum autem alicui eorum sincopis superuenerit da ei vinum ad potandum: et si hoc totum non contulerit tribue ei in fine rei narcotica et medicamenta fortia nota que sunt in capitulo de prohibitione fluxus ventris. Medico vero est vtilius vt prius existat in preparando trociscos et pulueres poticos antequam sit hora et vt etiam sit prius: et in enematibus et ipsorum instrumentis. De eo qui bibit medicinam et non solutus fuerit. Capitulum viij.

Cum pharmacia solutionem non fecerit et fecerit mordicationem ventris et angustiam in ipso et qui sumpsit et ipsam estuauerit et scotomiabit et dolebit caput et patientur alices et oscitationes: succurrere debes cum enemate et collyrijs siccis. Et ipse quod bibat masticis. ʒ. iij. in aqua tepida. Medicina quoque quandoque operatur propter stipticorum bibitionem et comestionem talium qualia sunt cydonia et maciana. propterea quod os stomachi comprimunt et quod sub eo existit: et propter quod nauseam sedant et medicinam a suo motu qui est ad superiora violenter ad preterea mouent inferiorem: et propterea quod non vim inferunt. Quod si enema non iuuerit et mala superuenerint accidentia extensionis corporis: et oculi exierint extra et fuerit motus ad superiora necessaria erit minutio. Et cum medicina ventrem non soluerint et mala eam non secuta fuerint accidentia melius et erit vt ipsam consequatur minutio saltem post duos dies aut tres. nam nisi hoc factum fuerit timendum est in ipso ne humores ad vnum principalium membrorum moueantur. De dispositionibus medicinarum ventrem soluentium. Capitulum ix.

Medicinarum ventrem soluentium quedam sunt quarum malignitas magna est sicut elleborus niger et turbith cum non fuerit bonum. immo fuerit ex genere ipsius quod est citrinum et agaricum cum non fuerit album et purum. immo nigredini attinuerit: et sicut laureola. et quia res iste male sunt si bibite fuerint et mala inde accidentia peruenerint melius erit vt medicus a corpore expellat quanto plus possibile fuerit vomitu aut purgatione et medicetur cum tyriaca. Aliarum propterea earum ratione malitiae et perturbationem faciunt aie dando in potu aquam vehementer frangentem et ledendo in ipsa sicut turbith citrini putridi. Quod ideo quoque res que acuitatem stringunt glutinatione et lenificatione et viscositate in qua sit dulcedo ad hoc confert. Quedam et medicinarum quandoque aliquibus proportionales existunt complexionibus et alijs non conueniunt. Scamonea namque in eos qui in frigidis morantur regionibus non operatur nisi debiliter nisi magna inde detur quantitas sicut est mos eius in terra turcorum.

Et qñqȝ est necñ q̄busdam corpibus in aliq̄bus regionibus ne medicinarũ corpa densẽ: sꝫ ɂtutes eaꝝ tñ. Et necẽ est vt medicinis soluẽtibus vẽtrem bñ redoletes meᶜ misceant̃ ppea vt mẽbroꝝ ɂtutes eis ɔseruent̃. Meᵉ quoqȝ cordis ad hoc iuuamẽtũ ɔferunt ppea q̄ spm aialem in vnoquoqȝ mẽbro ɔfortant. plime q̄ꝫ eaꝝ subtilitate sua ⁊ facilitate iuuant. Due pterea meᶜ qñqȝ ɔiungunt̃: q̄ꝝ vna suũ hũorem cito expellit: ⁊ altera tarde: vna ergo suã opõꝫ efficiet postq̄ȝ ipsa iã alteram ẽt in suo hũore cõpsit ⁊ opabit̃ in ipsaꝫ ⁊ eius debilitabit virtutem. Cũqȝ secũda post opari cepit erit debilis ɂtutis mouẽs ⁊ nõ pficiẽs: q̄re erit aliquid admiscendũ qḋ ipsam facilẽ reddat ⁊ festinare faciat: sicut .ȝȝ. turbit qm̃ ipm stupefieri nõ permittit: ⁊ similiter fiet si eas bene sciueris pmiscere. Amplius ɔsiderare dbẽs pnᵃ q̄ in ɂtutibus medicinaꝝ vẽtris soluẽtiaꝝ declarauimus cũ locuti fuimus de pncipijs vlibus medicinaꝝ simpliciũ. Meᵉ p̄. solõm faciẽs plꝫ opabit̃ illḋ soluẽdo ,ppetate sui sicut turbith: ⁊ plerũqȝ efficit illḋ expmendo sui ,ppetate sicut mirabol. ⁊ qñqȝ opat̃ illud lẽificando ,ppetate sui sicut siracost. ⁊ qñqȝ opat̃ id labificando: sicut mucillago psilij ⁊ pruna. In plibus quoqȝ violẽtaꝝ medicinaꝝ erit aliq̄ venẽositas ⁊ solõnẽ vẽtris efficiũt ẽmᵐ quo nẽ violentia infert̃. Ipse igit̃ sunt aptande medicis in q̄bus exĩt bezariati. Plerũqȝ ẽt adiuuant amaritudo ⁊ acuitas ⁊ põticitas ⁊ stipticitas ⁊ acetositas in opõibus meᶜ cũ eius ,ppetas eius pñs affuerit amaritudo nãqȝ ⁊ acuitas in resoluẽdo iuuãt: ⁊ põticitas ⁊ stipticitas in pmendo: ⁊ acetositas in incisionẽ faciẽdo q̄ ad labẽ ẽpat. Amplᵉ qḋ labere facit non est coniungendum ei qḋ in premẽdo iuuat tal'r vt sint coꝝ eq̄les ɂtutes: imo melius ẽ i huiusmõi vt vnũ post aliud tardet̃: vt fit. v. g. vna duaꝝ medicinaꝝ q̄ lẽificat pus suã pficiens opõm q̄ȝ ea q̄ pmit: deinde aduẽiet expsiua ⁊ expellat quod lenificatum fuit: ⁊ in reliquis ẽm hanc considerationem.

¶ De eo quod ex hoc. capitulo in alijs locis inquirendum est. Cap. x.

Medicine vẽtris solutiẽ ⁊ lenificantes que bibunt̃ ⁊ epithiant̃ ⁊ reliq̄ ab eis in nr̃o antidotarᵒ sunt relinquẽde ⁊ ẽm etates vniuscuiusqȝ ẽt medicinaꝝ simpliciũ melioratio: ⁊ q̄lr sit ei succurrẽd. ⁊ q̄uo sit ei in potu tribuẽda in medicinis regrat̃ simplicibus. Pillle p̄. ad bibendũ dãnõ sunt postq̄ȝ desiccate sunt ⁊ fcẽ fuerint vt lapides nȝ ẽ cũ molles ne penetrẽt ⁊ retineãt̃: sꝫ sint fcẽ qñ siccari cepit ⁊ digitis cedãt si ɔprimãt̃.

¶ De vomitu. Cap. xi.

Hies q̄ sunt tremotiores ab hoc et medicus eos võct̃ faciat leuiter: aut pp nãꝫ sunt hoĩes q̄ pectus hũt strictũ ⁊ q̄ male ãhelãt: ⁊ q̄ ad sanguinẽ spuẽdũ sunt apti: ⁊ hoĩs colla hñtes gracilia ⁊ spũbus que in ipsorum nascunt̃ gulis apti: ⁊ stõa hñtes debiles ⁊ multũ pinguos: qm̃ istis ɔuenientius ẽ vt vẽter soluat̃. ⁊ macris melior est vomitus colere ipsoꝝ aptius. aut pp visum hoĩes q̄bus difficile est võere neqȝ vomẽdi hñt ɔsuetudinem: qm̃ si istis vomitus ,puocatus fuerit fortibᵒ vomitibᵒ nõ remanẽbit qn ipsoꝝ vene in mẽbris anhelitᵒ scidãt̃ ⁊ ,pueniãt ad ptisiꝫ. Cũ aũt alicuius res q̄lis sit ignorabit̃ võitus leuibus pus erit expediẽs q̄ si ei fuerit faciles. eritmus ei fortes aũt dare sicut illũ qui sit ex eis ⁊ sibi similes: ⁊ si nõ oportuerit vt fiat q̄escens vomatur: aut fuerit vnus cui necium erit dare võitum ẽpa ipm añ ⁊ fac ei ɔsuetudinẽ ⁊ mollifica ipsius nutrimẽta ⁊ fac ea vnctuosa ⁊ soluta ⁊ fac eũ q̄escere ab exercitijs: ⁊ postea da ipm ei: ⁊ da in potu vnctuosa ⁊ olera cum vino ⁊ ad comedendũ da ei añq̄ȝ võat nutrimẽta bona ⁊ ,ppe si võitus fuerit difficilis: qm̃ forsasie nõ võet ipm: imo nã eũ retinebit: ⁊ melius est vt bonum retineat q̄ȝ malũ. Cũqȝ post cibũ quẽ cõedit eã võendi vomerit ardet cõctionẽ do nec fames sit fortis: ⁊ seda sitim eius cũ aliquo qḋ sit sicut syrupᵒ maciãoꝝ sine aq̄ ⁊ ñ cũ iuleb neqȝ syrupo acetoso: qm̃ vomere faciunt. Cibus ãt qui est ei vtilis est pullus in cardabẽ. ⁊ iij. phiale vini post ipm. Et ille qḋ q̄ acetosum vomuerit ⁊ nõ ɔsueuit ⁊ in pulsu aliqḋ signuꝫ febris hũerit cõctionẽ vsqȝ ad mediũ diẽ tardet ⁊ añ ipsaꝫ aquã calam rosaceã bibat. cui ãt acciderit vt calam vomat nigrã ipsius stõ spõgia aceto calo infuso supponat̃: ⁊ melius qḋ est vt sit cibus qui ad võendũ sumit̃ diuersus: qm̃ cuꝫ est vnus qñqȝ ipm amplectit̃ stõs ⁊ in dimittendo ipm fit auarus. Post vomitũ ãt ipsius superfluũ ɔferunt aues pue ⁊ pulli cum ampullare incipiũt: ossa tñ suaꝝ extremitatum non cõedat: q̄ȝ sunt grauia ⁊ in stõ tardãt̃ ⁊ fac eũ ingredi balneum. In hora ãt vomẽdi curtat ⁊ exerceat̃ ⁊ fiat vt laboret̃. post võat: sitqȝ hoc in media die. In hora pterea vomẽdi: os vt oculi ligent̃ suppositis pillis duabus: deinñ venter leui fascia tpate fascieť. ¶ Res quoqȝ que vomitus sunt ẽparatorie sunt eruca ⁊ raffanus ⁊ carica ⁊ calamẽtum mõtanum ⁊ recẽs ⁊ cepe ⁊ porri ⁊ aq̄ ordei cũ fece sua ⁊ melle: ⁊ pultes fabaꝝ cũ dulcedine ⁊ vini dulce: ⁊ nuces cũ melle ⁊ que sunt eius similia ⁊ micia q̄ fcã est ex pane azimo ⁊ oleo ⁊ melões ⁊ cucũeres ⁊ eaꝝ scia aut aliqd ex coꝝ radicibus tritis ⁊ in aqua infusis cũ dulcedine ⁊ hermodactili ⁊ raffanus. qui ãt vinum bibit inebrians ad hoc vt euomat nõ incipiat vomere, donec adhuc paꝝ bibat sed bibat multum. sucbaha q̄ȝ cũ bibat fuerit cũ melle post balñ. faciet vomere ⁊ soluet ventrẽ. amplius q̄ vomere voluerit

non fortiter masticare dz ppt lōm. Cū āt aliqs forte vult vōitū sumere sicut qui fit ex elle ipsum bibere dz nisi fuerit qd phibeat τ post duas horas dici: τ postq̄ steter' ab intestis exierit. τ si cū pena vōuerit bene erit. τ si nō moueat parūp: τ si nō in balñ. mittat. Pena q̄z q̄ fit vōitus inūgēda est ex aliquo qd sit sicut oleum sisāinū: q si incēsio acciderit τ āgustia stōi detr in potu aq̄ calida ei aut oleū: qz aut vōitū faciet aut vētrē soluet. ℂ Ex eo p. qd ad hoc iuuat est stōi τ extreō calefactio qz hoc nausea facit. ℂ Cūq̄ medicinā vomet faciēs pro pauerit τ suā inceptiōē vōit gescere dz τ odores bonos olfacere: τ eius extrema cōpetēdo sunt fricāda: τ parū aceti ē ei in potū tribuēdū: τ cōedat maciana τ cidōia cum pauco masticis. Et scito q motus facit magis vōere τ qes minus. ℂ Et estas est ipa in quo magis est dignus vt in ipso fit vōitus q si alicui necessarius fuerit τ nō fuerit figure ipsius cōueniēs estas erit dignior hora: vt in ea pcedat. τ fm svōitus lōgior fm mōm purgatōis pme est stōi solus τ nō intestinoz: τ ad mōm q̄dez purgatōis scdē capitis τ totius copis. Ipsius ṽo attractio τ eradicatio est ab inferioribus. Et ut qd cogites vōim pferētē ab eo qui non fecit iuuamentū: ex eo q ipsum sequit alleuiatōis τ desiderij bōi τ anhelitus τ pulsus bonitas: τ similiter ex dispositionibus aliaꝝ ṽtutū. eius āt inceptio est nausea. ℂ Et deterius q̄dez malū qd efficit est mordicatio fortis in stō τ adustio si medicina fuerit fortis sicut elle τ quod ex eo fit: qz incipit a saliua que fluit: deinde sequit ipsam vomitus multi flatus multotiens post quē sequit vomitus rei liquide tenacis: mordicatio quoq̄ τ dolor erūt mānsiui: ita q alia accidentia nō mutent nisi in nauseā τ angustiā. Et qūq̄ soluit ēt vētrē: post ea in hora quarta incipit gescere τ ad requiē declinat. ℂ Malū āt est vt vomitus nō pueniat τ magnificetur angustia τ accidat tensio τ gressio oculoꝝ ad exteriora τ fortis rubedo i eis vtrisq̄ τ sudor multus τ interfectio vocis. Si ergo alicui acciderit nisi ei subueniat pueniet ad mortē inde. ℂ Illud āt quo ei succurrit est enēa: τ dos melis cū aq̄ cal. τ i potu ei dare olea in qbus tyriace ṽtus exit sicut oleū de lilio. Et labora dōec vomat: qz si vomuerit nō suffocabitur. τ adhibe ēt enema qd sit apud te pparatum. ℂ Et egri. qdem que sunt digniores eo vt in eis fiat vomitus sunt chronice sicut ydropisis τ epilia τ melia τ lepra τ podagra τ sciatica. ℂ Uomitus p. cum suis iuuamentis plerūqs affert egritu. sicut qūq̄ gñat surditatez ℂ Amplius minuas nō est cū eo cōtinuanda: sed tardanda tribus diebus: τ precipue si in ore stōi fuerit humor. ℂ Uomitus quoq̄ multotiens fit difficilis pp humoris subtilitatem. Ipse igit est ingrossandus potu τ saule τ granis gñati. ℂ Et scito q exitus male rei p inferiora post vomitum est signū q illud quod faciebat fastidium descēdit inferius. τ vomitus post ascellationem est signū qd est ex accñbus ascellādi. ℂ Hora p. vomendi in estate melior cā doloris in meridie est. ℂ Et vomitus corpi pfert: sed visui nocumentū facit. ℂ Amplius faciendum non est vt pgnās vomat: qz superfluitates corpis ipsius in ea nō egredient. τ vōitus τ labor eā ad estuationē pducēt. faciedū est igitur vt qescat. Alij ṽo ybus accit vōit' sūt iuuādi.

ℂ De eo qd agere dz ille q vomit. Cap. xij.

c Am ille qui vomuerit a suo vomitu euaserit os suū τ faciē post vomitū abluere dz ex aceto aq̄ tpato vt grauitas q̄ qūq̄ capiti accit remoueat: τ paꝝ masticis cū aq̄ maciāoꝝ bibat: τ caueat sibi a cōestione τ potu aq̄: τ diu quiescat: τ ipsius inungāt hypocōdria: τ ingrediat balneū τ abluat se velociter τ egrediatur τ si necessarium ei fuerit dare ad comedendum sit res bone saporis τ bone sube τ velocis digestionis.

ℂ De iuuamētis que affert vōitus. Cap. xiij.

b Ypocrates pcepit vomitum fieri in vnoquoq̄ mense duobus diebus cōtinuis: vt in scdo emēdet id qd i primo die fuit difficile. τ vt expellat id qd aducit stō. Hyp. nāq̄ securitatē fac q cū eo conseruatur sanitas. hoc autem plus est malus. ℂ Et vomitus quidē que est huiusmodi euacuat flegma τ coleram τ mundificat stomacum. Ipse namq̄ non habet quod ipsum mundet sicut intestina habent coleraz ru. que ad ea descendit: τ mundat ea: τ remouet grauitatez que accidit capiti: τ clarificat visum τ aufert fastidiam τ confert ei ad cuius stomachum descendit colera que ipsius corrumpit cibum: quoniam cum precesserit vomitus eius cibus semper mūdus venet τ remouet abhominationem que fit propter vnctuositatem τ casus desiderij ipsius meri: τ quod facit desiderare acutum τ acetosum τ ponticum: τ confert lassitati corporis τ vlceribus que sunt in renibus τ vesica: τ est lepre forte medicamentum τ male coloris τ epilie stomatice τ icteritie τ asmati τ tremori τ paralysi: τ est ex curationibus que conferunt habentibus vlcera nigra magna. Ipse quoq̄ fieri debet in mense semel aut bis post replexionem ita q non obseruetur reuolutio scita neq̄ numerus dierum motus. ℂ Et ille qd cui maius iuuamētum affert vōitus est cuius cōplo pma ē colerica τ ē macer.

ℂ De malitijs que prouenunt ex superfluo vomitu. Cap. xiiij.

a Superfluus vomitus stomaco nocet τ ipsum debilitat τ resoluit ipm τ facit cum aptum ita vt nil ad cuz

perueniant ꝛ ob est pectori ꝛ visui ꝛ dentibus ꝛ antiquis capitis doloribus nisi eis q sunt pp satietatem stomachi. ꝛ facit nocumentū epatie capitis que nō est eā inferioꝝ mēbroꝝ. ¶ Superfluitas quoqꝫ que est in ipo nocet epi ꝛ pulmoni ꝛ oculo ꝛ aliq̄ venaꝝ quoqꝫ scindit. ¶ Ex hoībus preterea est qui vult cito ipleri: deinde non tolerat: imo preparat ad vomendū. ꝛ actio huius ex eis est que perducunt eum ad malas egritudines mansiuas. Ipsi ergo a repletione phibēd' ē ꝛ ei ipsi' cibū ꝛ potū mēsura. ¶ Ut succurrat dispōnib' q̄ accidūt vomenti. Ca.xv.

E prohibitione aūt vomēdi dixim' iam qd oportebat. Tensioni vo ꝛ dolori qui sub hypocōdrijs fiunt cōferunt pāni aqua calida infusi ꝛ suppositi ꝛ oleis leuificantibus ꝛ ventose cū igne. ¶ Forte aūt mordicationē in stō remanentem remouet bibere iura vnctuosa que cito digerantur ꝛ inungere locum ex aliquo qd sit sicut oleum vio. myrtū cum oleo de lilij ꝛ pauca cera. ¶ Singultū vo si cum eo acciderit ꝛ pmanserit retinebit sternutatio ꝛ dat ei ex aq̄ cala ad traijciēdū paulatim. Et de sanguine quidem iā diximus in ca. de ipedimētis vomitus. ¶ Accusēz vo ꝛ egritu. frigoris ꝛ interfectioni vocis q̄ accidit post ipsum cōfert ligare extrema ꝛ stringere ea ꝛ supponere stō pānum infusum oleo in quo cocta fuerit rutha ꝛ sicidis. ꝛ dare ei ad bibendū mel cum aqua calida. ꝛ hūi quidem alsubeth fiat hoc in aurem eius mittatur.

¶ De eo in quo superfluit vomitus. Ca.xvi.

Iat vt ipe dormiat ꝛ ingenietur q̄to plus pote fuerit qūo dormiat ꝛ ligētur eius extrema talr q̄lr ligant cum fluxum ventris retinere volumus ꝛ ipsius mediceē stōs cum emplīs pōticis fortitudinem facientibus. ¶ Qd si vomitus supfluerit ꝛ incessanter egrediant hūores donec sanguis exeat da ei ad bibēdū lactis in vino mixti quatuor coclulas: qm me' vomitiue maliciā reprimit ꝛ sanguinē prohibet ꝛ nām lenit. ¶ Qd si partē pectoris ꝛ stōi a sanguine cum hoc mūdificare volueris ne ex eo aliquid coaguletur da ei ad bibendū syrupū acetosum siue sit ex melle siue ex zuccaro cum niue infrātum paulatim: cum hoc quoqꝫ qūqꝫ ꝯfert bibere succū portulace cum bolo armeno. ¶ Cū ergo terrefactus fueris pro aliquo in quo supfluit me' fac ipm vomere. ꝛ oportet quidē te querere medicinas vomitiuas sm suos gradus. ꝛ qūo queqꝫ earum ad bibendū sint dande ꝛ precipue ellebor: um in antidotario ꝛ medicinis simplicibus.

¶ De enemate. Cap.xvij.

Enema est medicam̄ nobile i expellendo superfluitates que sunt i intestis ꝛ in sedando dolores renum ꝛ vesice ꝛ aptata ipsoꝝ. ꝛ egritudines colice ꝛ in attrahendo supfluitates a mēbris principibus ꝛ superioribus. que vo ex eis sūt acuta debilitant epar ꝛ perducunt ad febrem. ¶ Ex enematibus p. fit iuuamen' in expellendo reliquias quas inanienta relinquunt. ¶ Formā vero clisteris ꝛ qūo clysterizet iam retulimus in ca. de colica. ¶ Videt quoqꝫ q̄ clysterizati sit' melior sit vt supinus iaceat: deinde reuoluat se ad latus dolens. ¶ Et clysterizandi hora melior est cum est aeris frigitas: qm sequitur inde ne augmentetur grauitas ꝛ dolor ꝛ estuatio ꝛ nausea. Balnū p. solet facere vt ebulliant humores ꝛ spargantur. ¶ Clysteris quoqꝫ ꝯditio est vt aerem ꝛ humores retentos attrahat. ꝛ propter hoc psꝫ non est bo'm vt balnū enemati premittas. ¶ Qd si quis in intestis pustulas hñs ipso indiguerit causa febris aut alicuius egritudinis ꝛ timuerit ne enema retineatur supponere debet ano suo ꝛ femori ꝛ locis que sunt in circuitu spōgiā calefactam cū pāno.

¶ De epithimatibus. Cap.xviij.

Pithimata sunt ex medicis bonis que ad ipsam perueniunt egritudinem. ¶ Et me' forsasse duas habet virtutes: vnam subtiliatiuam ꝛ alteram ingrossatiuam ꝛ erit maior necessitas subtiliatiue q̄ inspissatiue. ¶ Cūqꝫ eius ispissatio fuerit tpans subtiliationē cum ex ea fiet emplim penetrabit subtilitas ꝛ remanebit spissitudo: ꝛ illa qd que penetrat confert sicut facit coriandrum cum ordeo fracto cum ex eis fit emplim super scrofulas. Emplā p. sunt talia qualia epithimata: sꝫ empla sunt dura ꝛ epithimata currentia. ¶ Est quoqꝫ cum epithimata fiunt cum pannis: cumqꝫ mēbris principalibus superponuntur sicut epi ꝛ cordi ꝛ nō fuerit ibi qd prohibeat conferunt pāni suffumigati ex xiloaloe crudo ꝛ virtutes epithimatum bonum tribuūt odorem quem principalia diligunt.

¶ De embrocis. Cap.xix.

Mbroce sunt medicamenta ꝯgrua ei qd ex capite ꝛ alijs mēbris oꝫ resolui ꝛ illi cui ꝯplōs necū ē pmutare. In mēbris aūt que embrocare oportet ex calido ꝛ frigido si non in eis fuerint superfluitates que descendunt fiat prius embroca ex calefacto: deinde fiat ex aqua frā vt constringantur: q si res diuersa fuerit a frigida incipiatur.

¶ De flōmia. Cap.xx.

Lōmia est eōs vlis que multitudinem ciat. ¶ Multitudo aūt est augmētum humorum super equalitatem ipsorum inventis. ¶ Et nemo qdem est flōmandus nisi vnus duorum: vnus eorum est egritu. p preparatus qui cum ipsius sanguis multiplicatus fuerit cadet in eas. ꝛ alter est cadens in eas. ¶ Unusquisqꝫ autem eorum aut flōmatur propter sanguinis multitudinē: aut

propter ipsius malitiam: aut propter vtrumq3. ¶ Et his quidem egritu. preparatus est sicut qui est expositus sciatice ⁊ podagre forti ⁊ artetice sanguineis: aut ille cui accidit sputū sanguineum ex fissura vene que in pulmone eius extitit tenuitur consolidata: qm̄ cū ipsius multiplicabit̃ sāguis: findet̃: ⁊ apti epilie ⁊ melie cū sanguinis multitudine: ⁊ squinantie ⁊ apanb⁹ interiorum ⁊ obthalmie calide: ⁊ eis quibus emorroydarum sanguis qui fluere solebat est retentus: ⁊ mulieribus quibus menstruus sanguis est restrictus: horum tamen colores non demonstrant q̄ flōmari debeant propter ipsorum obscuritatem aut albedinem aut viriditatem: ⁊ illi qui in interioribus mēbris cum cōplexione calida debilitatem patiuntur. Nam istis melius est vt in vere minuantur: l3 in has nondum incidirint egritu. ¶ Et illis quibus percussio accidit aut casus. qm̄ qn̄q3 minuuntur timendo ne eis accidat apostema: ⁊ qui habet apostema minuendus est: qm̄ timetur ne aperiatur anteq̄ȝ maturetur: l3 non indiguerit ⁊ nō fuerit ibi multitudo. ¶ Et debes scire q̄ illi asti egritu. timentur: ⁊ nondum in eas ceciderunt plus secure eis conceditur minutio: ⁊ cū3 in eas ceciderint earum principio penitus flōmia dimittatur: quia humores subtiliat ⁊ eos per corpus fluere facit ⁊ eos sano sanguini admiscet. Et est etiam cum nihil euacuatur ex eo quod oportet: ⁊ facit quod necessaria sint medicatiꝰ alleuiantia. ¶ Cumq3 maturatio apparuerit ⁊ egritudo principium aut statum preterierit: tunc si oportuerit vt minutio fiat si non fuerit quod prohibeat: fiat flōmia. ¶ Flōmia quoq3 neq3 euacuatio ventris est faciēda in die motus egritudinis: quia est dies requiescendi ⁊ inquirendi somnum ⁊ dies ebullitionis egritu. ¶ Et cum egritudo est habens crisim in cuius tempore est longitudo nullomodo sanguis multus est minuendus: sed si possibile fuerit quies est facienda. q̄ si nō fuerit possibile vt quies fiat ex eo parum minuatur: ⁊ in corpore sanguinis thesaurus recondatur ad flōmia faciendam si apparuerit ⁊ virtus cōseruetur ad resistendum in crisibus. ¶ Quod si multum preterierit temporis ex quo quis minutus fuerit ⁊ in hyme fuerit conquestus q̄ se quasi fractum sentiat minuatur ⁊ sanguis pro thesauro recondatur. ¶ Amplius quia flōia propterea q̄ ad diuersum trahit: naturam s̄m plurimum retinet. ¶ Cumq3 ex multa minutione debilitabitur virtus multi generabūtur humores. ¶ Syncopis p̄. accidit in prima minutione cum subito euenerit ei qui non consueuit: sed vomitum premittere est ex eo quod eam prohibet: ⁊ similiter vomere hora qua accidit. ¶ Et debes scire q̄ minutio est perturbans donec quiescat. ¶ Flōmia quoq3 ⁊ colica raro simul eueniunt. ¶ Pregnans p̄. ⁊ mēstruata non minuantur nisi propter magnam necessitatem sicut est necessitas retinēdi fortem sanguinis sputum cum virtus fuerit cōueniēs. ¶ Et debes scire q̄ non quotiens nominata signa replexionis apparuerint oportet vt minuas: imo qn̄q3 est replexio ex hūoribus crudis ⁊ est tunc flōmia multum impediens: qm̄ si minueris non maturabis eos: ⁊ timebitur ne eger perdatur. ¶ Non autem est inconueniens vt ille in quo melia superabundat minuatur. postea medicina solutiua euacuetur. ¶ Si sollicitus esse debes ⁊ dispositione doloris s̄m conditionem quam nunc dicemus ⁊ considerare tensionem. qm̄ propter tensionem per totum corpus incedentem magis eris confidens q̄ flōmare debes. ¶ Cum vero sanguis alicuius fuerit bonus paucus ⁊ fuerit in ipsius corpore multi mali humores: flōmia bonū rapiet ⁊ malum relinquet. ¶ Et cum alicuius malus sanguis fuerit paucus ⁊ declinauerit ad mēbꝝ aliquod quod eius declinatio vehementer īpedit: ⁊ fuerit necessarium vt ipse minuat̃: ex ei⁹ sanguine parum erit assumendum: ⁊ cibo bono erit alendus: deinde erit minuendus iteru3 post dies propterea vt malus sanguis ab eo extrahatur ⁊ bonus restauretur. ¶ Quod si mali humores colerici in eo fuerint ingeniet̃ qua tenus subtili pharmacia euacuetur aut vomitus aut vt sedentur: ⁊ stude in hoc vt eger quiescat ⁊ digeratur ⁊ ocietur. ¶ Et si grossi fuerit āti qui preceperunt vt balnectur: ⁊ in suo ministerio moueatur. ⁊ dabant ei ad biberē. ante flōiā ⁊ post ipsam anteq̄ȝ alia fieret minutio sirupū acetosum subtiliatiuum coctum cum ysopo ⁊ halce. ¶ Cum autem flōmia necessaria fuerit cum debilitate virtutis causa febris aut aliorū humorꝫ partire flōmiā sicut diximus. ¶ Amplius flōmia stricta magis est conseruatiua virtutis: sed tamen subtilem ⁊ clarum interdum sanguinem fluere facit. ⁊ spissum ⁊ turbidū tenet. ¶ Ampla vero velociter est ad sincopim ⁊ magis operatiua in mūdificando ⁊ tardior ad ꝯsolidanū. s3 tn̄ est dignior ei qui s̄m preseruationē flōmatur ⁊ in grossis. ¶ Et āplā q3 efficere in hyeme est dignius ne ꝯgeletur sanguis ⁊ āgustam efficere in estate est dignius si necessariū fuerit. ¶ Flōmandus preterea supinus iaceat qm̄ flōmatur. hoc est enī3 conueniētius ad hoc vt ipsius conseruet̃ virtus: ⁊ ne ei superueniat sincopis. ¶ In febribus āt a minutione cauendū est. s. in his q̄ vehementis sūt calefactionis ⁊ inflāmationis: ⁊ in oībus non acutis febrib⁹ in sui p̄n° in die prodica. ¶ In febribus preterea cū q̄bus aduenit spasmus est a minutione cauen̄. l3 fuerit nec̄ia: qm̄ cū spasmus accidit vigilare facit ⁊ sudare multu3 ⁊ deijcit virtutē: q̄ꝓꝑ sanguis thesaurus est dimittēdu3.

¶ Et similiter opz vt ex minutione febricitantis cuius febris nõ est ex putrefactione minoratio fiat propterea vt ad resoluendum febrem thesaurus relinquatur τ si fortis inflãmatiõis non fuerit τ fuerit febris putrida attende decẽ regulas τ postea intuere in vrinali. Et si vrina fuerit grossa τ rubedini attinens τ pulsus eius fuerit magnus τ facies tumida τ febris in suo motu nõ ꝓperet: flõma in hora qua stõus a cibo est vacuus. ¶ Et si vrina fuerit subtilis aut ignea aut facies a principio egritudinis fuerit tornatilis caue tibi a flõmia. ¶ Quod si interpolatio in ea fuerit τ quies febris i ipsa fiat minutio. ¶ Dispõnem quoqꝫ tremoris considera: qm̃ cum tremor fuerit fortis a minutiõe tibi cauendum erit. ¶ Amplius sanguinis qui egredit colorem attẽde τ si fuerit subtilis albedini attinens ipsum ilico retine. τ sũmopere tibi caue ne egrum ad vnam duarum perducas rerum. s. humorum colericorum ebullitionez τ frĩorum cruditatem. ¶ Cũqꝫ in febre te oportebit flõmare non attendas qd̃ quidam dicit. scz ꝙ non est bonum vt post quartum diez fiat. qm̃ bonuz est vt fiat etiam si fuerit post. xl. dies τ huius ẜm sniam. G. lz premittere τ properare sit melius cum significationes certe fuerint. ¶ Quod si iam hic erratum fuerit quacunqꝫ hora inueneris egrum τ oportuerit flõma ipsum postqꝫ decem rerum sollicitudinem hũeris. ¶ Multotiens preterea flõmia in febribus lz necessaria non sit efficit vt natura fortis fiat super mãm ꝑpea ꝙ eam efficit paucam: τ hoc qdem: cum fuerit figura τ etas τ virtus τ reliqua talia que permittant. ¶ In febre autẽ sanguinea necesse vt eius fiat minutione non superflua in principio τ superflua cuz affuerit maturatio febris que multotiens remouet in hora flõie. ¶ Tibi quoqꝫ cauere debes a minutione in complõne vehementis frĩtatis τ in regionibus fortis frigiditatis τ in hora fortis doloris τ post balneum resolutiuũ τ post coitum τ in etate que est minor. xiiii. ãnis ꝗ̃tũ plus poteris τ in etate senũ ꝗ̃to magis poteris: nisi in figura confisus fueris τ in soliditate musculorum τ venarum amplitudine: τ earum replexione τ colorum rubedine: hos nãqꝫ ex adolescentibus τ senibus flõmare audebis. Adolescentes tñ ẜm ordinem ad flõmandum paulatim prouehere debes cum pauca minutione. ¶ In corporibus quoqꝫ fortis maciei τ fortis grossitiei τ raris τ albis τ laxis τ citrinis sanguinem nõ habentibus a minutione tibi ꝗ̃tũ plus poteris cauere debes. ¶ Amplius in corporibus que ꝓlixas perpessa sunt egritudines caue tibi a flõia nisi sanguinis affuerit corruptio que te ad hoc perducat: qm̃ tunc flõmabis ea τ cõsidera sanguinẽ: τ si ipm̃ videris nigrũ τ spissum extrahe eũ τ si ipm̃ videris albũ τ subtilem eum ilico constringe: qm̃ in ipso exit vehemens timor. ¶ A minutione ꝑterea tibi cauere debes sup cibi replõnem ne mãm nõ maturam ad venas trahas loco eius qd̃ ab eis euãsit. ¶ Et opz etiam vt tibi caueas ab ea i replõne stõi τ intestinoꝝ facta ex fece iam ꝯsecuta τ ꝓpinqua imo in ea euãcuando stude. τ illud qdez qd̃ est in stõ aut cordi eo vomitu. τ qd̃ in intestinis inferioribus quo poteris τ si nõ alio saltez clysteri. ¶ Caue ꝑterea tibi ne fastidiũ stõmeos: sed ꝓlonga ipm̃ ab hoc vt eius fastidium digeratur. ¶ Et tibi etiam caue ne subtilitatẽ sensus oris stõi hñtem aut ipsius debilitatẽ flobotomes τ infelicem ex gñone colere rubee in ipso: hmõi nãqꝫ sibi cauere dꝫ a minutia quoqꝫ audacia i minuẽdo sibi cauẽ dꝫ: τ ꝓpter eũ est ieiunus. ¶ Sensus ꝟo subtilitatẽ oris stõi habentem dignosces ꝓpea ꝙ mordicatiua traijcere ei nocet. ¶ Et hñtem oris stõi debilitatem cognosces ex desiderij ipsius debilitate: τ doloribus oris stõi. ¶ Et hñtem os stõi aptũ receptioni cole rubee in quo ipsa multum gñat dignosces ex pseuerantia nausee ipsius: τ propterea ꝙ coleram quaqꝫ hora vomit τ ex oris ipsius amaritudine. ¶ Isti nãqꝫ cuz flobotomati fuerint oris stõi: ꝯseruatiõe nõ permissa accidet inde timor magnus: τ qñqꝫ moriunt inde. ¶ Subtilitatem ꝟo sensus hñti τ debilitatem bucelle mũdi panis in rob acetoso bonum hñtem odorem infuse sunt dande. ¶ Et si fuerit debilitas complõnis frigide sint intincte in aliquod qd̃ sit sicut aqua cum zuccaro cũ alfenati aut in sirupo mente muscato aut i mistura muscata postea minuatur. ¶ Amplitudinẽ ꝟo gñationis cole hñs est mundandus dãdo in potu ei multitudinem aque calide cum sirupo acetoso: postea dent ei bucelle panis ad mãducandũ. deinde fiat vt parũper quiescat postea minuatur. ¶ Preparañ. ꝑterea etiaz vt qd̃ ex bono sanguine resolutũ fuerit restauret si fuerit fortis cum assatura carnis que sit super prunas: qm̃ si digeritur nutrit multum τ bene verũtñ opz vt sit pauca: qm̃ stomacus ꝓpter flobotomiam est debilis. ¶ Amplius vene qñqꝫ flobotomantur ꝓpterea vt fluxus sanguinis ex naribus τ matrice τ ano τ pectore prohibeatur aut ex alijs exitibus: ideo vt sanguis ad id qd̃ a parte illa est diuersum ꝓtrahat: τ hic qdem medicamẽ est forte in iuuando. ¶ Opz ꝟo vt flõmus sit vehemẽter strictus τ sint vices multe q̃ non sint in vna die nisi magne necessitatis cã fuerint sed in die post diem: τ quacunqꝫ vice minoratio fiat ꝗ̃tum possibile fuerit τ ad sũmum melius est vt flõmie vices sint multe ꝗ̃ vt ipsius ꝗ̃titas sit multa. ¶ Et flõia quidem cum nõ est necessaria colãm rubeam ebullire facit. τ postea aduenit lingue siccitas τ que ibi sunt similia. Est igitur ei succurrẽdũ.

cum aqua ordei ⁊ zuccaro. ¶ Qui autem se-
cundare voluerit ⁊ non acciderit ex prima mi
nutióe malitia paralysis aut q̄ sit sibi silevená ma
nus i lōgitudie flōmare debes. ppea vt ulcerure
motio pusio phibeat ꝯsolidatóz ⁊ vt applicet.
¶ Qd̄ si cū hic timor affuerit q̄ cito ꝯsolidet
supponat ipsi pānus oleo cū pauco sale ifusus
⁊ desup liget. ¶ Et si flōmus ē oleo intinctus
fuerit cū fiet flōia phibebit ꝯsolidationis ve-
locitatē ⁊ minuet dolor. ⁊ h̄ quidem est vt sup
ipm oleū aut sibi sile inungat: aūt ipse in oleo
mittat postea cū pāno exiccet. ¶ Inter flōiaz
quoqꝫ ⁊ secundationē dormire flōmie ꝯsolida
tionem festinare facit. ¶ Recordare preterea
eius qd̄ diximus de eūone in hyeme cum me⁹
qd̄ dies eligenda est austria: qm̄ silr in flōmia.
¶ Et scire debes q̄ cum minuūt melici ⁊ epi
leptici ⁊ illi quos minuere opꝫ in nocte hora
dormiendi opꝫ vt sit angustus. s. flōmus ne san
guinis exitus accidat. ⁊ silr in oībus q secūda
tione nō indigent. ¶ Scire quoqꝫ debes q̄ se
cundatio s̄m debilitatis mensurā est tardāda
⁊ si debilitas qdem nō affuerit sit vltima eius
tardatio vna hora. Qui voluerit eaz facere vt
sanguis ipsius trahat sit dies vnus. ¶ Ampli
us flōmia transuersa melior est ei q scd̄ationē
vult in eadē die i illa que ē s̄m latitudinē ei q
vult secundationē in eadē hora. ⁊ illa q̄ est s̄m
longitudinē ei qui vult nō vna esse ꝯtentus se
cundatione: imo in corde rꝫ q̄ eam p multos
faciet dies quaqꝫ die. ¶ Cūqꝫ flōie dolor ma-
ior fuerit tanto erit eius consolidatio tardior.
¶ Multis preterea in secundatióe euacuatio
sincopi affert nisi fuerit postq̄ⁿ assature aquam
sumpserit. ¶ Inter flōmiaz quoqꝫ ⁊ scd̄atio-
nem dormire phibet ne supfluitates que extra
huntur cū sanguine incedant. ppea q̄ supflui-
tates in somno ad corporis pfundū trahunt.
¶ Ex iuuamētis vo scd̄ationis est q̄ flōma-
ti virtutez cū psecutione sue eūonis q̄ est necīa
conseruat ⁊ melior qdem seruatióis tertius est
vt duobus aut tribus tardet diebus Ex dor-
mitione vo flōmie ppinqua plerūqꝫ accit in
mēbris cōfractio. ¶ Balneatio quoqꝫ anteq̄ⁿ
minutio fiat plerūqꝫ aggrauat minutionē pro
pterea q̄ cutem ingrossat ⁊ eaz lenificat ⁊ ad bi
benū aptam efficit nisi flōmandus multam san
guinis hūerit grossitiē: ⁊ opꝫ ne flōmatus in se
replendo sit audax: sed s̄m ordinē nutriatur: ⁊
cibum primitus subtiliet. ⁊ silr opꝫ ne post ip-
sam exercitet: sed declinet ad h̄ vt supinus ia-
ceat: neqꝫ post eā balneo vtat resolutionē faci-
ente. ¶ Cū aūt aliqs flōmatur ⁊ postea ipsius
brachiū apatur ex altero brachio minuat s̄m
q̄ tolerauerit: ⁊ sup ipm emplm de cerusa po-
natur ⁊ ex fortiter infrāntibus in circuitu eius
fiat cataplā. ¶ Cūqꝫ aliqs eorum flōmatur
in quoꝝ corporibus supabundātes existūt hu

more flōmia fit eā ebullitionis illoꝝ humoꝝ ⁊
eorum cursus ⁊ ipsorum permixtionis: fit er
go frequēs flobotomia eis necessaria. ¶ San
guis quoqꝫ melicus facit vt frequens minutio
sit necessaria que in presenti qdez alleuiat: sed
in senio puenit inde ad malas egritudines ex
qbus est apoplexia. ¶ Amplius flobotomia
multotiens cōmouet febres ⁊ multotiēs resol
uit putrefactionem. ¶ Omnis quoqꝫ sanus q
flobotomat illud qd̄ in. c. de potu diximus ac
cipere dꝫ. ¶ Et debes scire q̄ venaꝝ que flo-
botomant alie sunt q̄ sunt tm̄ vene: ⁊ alie sunt
que sunt tm̄ arterie. ¶ Arterie vero minus flo
botomant pp terrorem eius qd̄ in eis exit de
timore cursus sanguinis. ⁊ suarum quidem di
spositionum minor est q̄ ex ea prouenit apo-
rismа. ⁊ hoc qdem est cum fixura fuerit vehe-
menter angusta. Cum autez fuerit securitas q̄
ex ea sanguis non fluet maxime est iuuatiua i
egritudinibus proprijs propter quas floboto
mātur: maius tn̄ iuuamentum qd̄ ex minutio-
ne arterie prouenit nō est nisi cū in mēbro sibi
vicino male sunt egritudines: quaꝝ causa est
sanguis subtilis ⁊ calidus. cūqꝫ arteria floboto
mabitur que est ei vicina in qua nō erit timor
maximus affert iuuamentuꝫ. ¶ Vene preterea
manus q̄ flōmant nō pulsatiles qdem sunt sex
cefalica nigra ⁊ basilica ⁊ funis brachij ⁊ scea-
lem: ⁊ illa que pprio nomine ascellaris vocat
⁊ ipsa quidem est ramus basilice eis vo sanior
oībus est cefalica. oꝫ aūt vt oēs tres supra iun-
cturaz aptant ⁊ nō sub ea neqꝫ in ea: iō vt egre
diatur sanguis bn̄ taslr vt saliat ⁊ vt sit securitas
a nocumētis neruoꝝ ⁊ arteriaꝝ ⁊ silr cefalica
eaꝝ vo flōmia q̄ fit s̄m longitudinē ad cōsoli
dan. est tardior: qm̄ ipse sunt ꝯiunctionales in
nō ꝯiunctionalibus vo res est ab hoc diuersa
⁊ sciatica quidem ⁊ scealem ⁊ in alijs venis me
lius est vt s̄m longitudinez flōmentur: ⁊ cum
hoc oꝫ in cefalica vt a capite musculi moueat
ad locum lenem ⁊ dilatetur flōmus. ⁊ flōmus
flōmum non consequat: qm̄ faciet apostema.
¶ Plurimū autem erroris qui euenit in mi-
nuendo cefalicā nō puenit ex pcussione vna lꝫ
sit magna: imo nō accit nocumētū nisi pp itera
tionē pcussionum. ⁊ que ex ipsius flōmia plus
tardat est illa que fit in longitudine: cuius qd̄
flōmi dilatandi sunt si voluntas affuerit vt scd̄a
tio fiat. cum aūt eaz nō inueneris quere aliquē
ramoꝝ eius q sunt in siluri asseid. ¶ Et i vēa
qd̄ nigra est timor pp neruū q ē sub ea: ⁊ qñqꝫ
eiā est iter duos neruos: ubi igit caue ōbes vt
ipsaz longitudine flōmes ⁊ ad inferiora ⁊ for
tasse sup ea erit neruus subtilis tensus sic chor
da. ⁊ tūc qd̄ oportebit vt hoc cognoscatur ⁊
caueatur ne percussio in eo cadat ⁊ proueniet
inde stupor pseuerās. ¶ In eo aūt cuius ner
ui sunt grossiores rāus iste ē magis manifest⁹. ⁊

error quidem in ipso est deterioris nocumenti quare cum error accidit ⁊ neruus ille percussus fuerit non consolides flõmiã: imo super eã pone qd ipsius prohibeat consolidationem. Et eius quidem medicamentum est sicut medicamentum vulneris neruorum. ⁊ nos iam locuti sumus de ipso in libro .iiij. ¶ Caue tibi preterea ne res infrãs ad ipsum perueniat qd sit. v.g. sicut solatrũ ⁊ sandalum: sz ipsuz ⁊ totũ corpus oleo calefacto frica. ¶ Funis autem brachij melius est vt transuerse minuat nisi vtrinq3 fuerit flexuosa qm̃ tunc in longitudine flõmatur. ¶ Basilica quoq3 magni est timoris propterea q arteria cadit sub ea: ⁊ q nerui ⁊ musculi et sub ea cadũt. in ipsaz ergo flõmando tibi caue: quõ si percussio fuerit in arteria sanguis non restringetur: aut restringetur difficulter. ¶ Hominum quoq3 sunt quedã quorum basilice due associant arterie: quarum vna cum signata fuerit existimabit q iam sicut securitas ⁊ fortasse percutietur altera: hoc.n. scire debes. ¶ Cũq3 ligaueris sz plm̃ rei accidat ibi inflatio qñq3 ex arteria qñq3 ex basilica: sz qualitercũq3 fuerit ligaturam soluere debes ⁊ inflationé molliẽ inũgere: deinde ad ligandũ redi: ⁊ si inflatio reuersa fuerit reitera: q si non iuuerit quid erit in hoc si basilicam dimiseris ⁊ ad ramum qui ascellaris vocatur redibis: que quidem est quasuper domesticũ ascid existit ad inferiora: inflatio nãq3 errorem multotiens efficit: ⁊ ligatur a sepe arterie pulsum quiescere facit ⁊ ipsaz eleuat ⁊ ponit ipsam supremã ⁊ existimat q sit vena ⁊ flõmatur. ¶ Cũq3 qualz ligaueris venam ⁊ ex ligatura super eam prouenerit qd sit simile lenti aut ciceri fac in ipsa quod in basilica diximus. ¶ In basilica quoq3 flõmãda q̃topluz ad brachium descenderis erit sanius. Flõmus preterea in venam procedere dz ad diuersitaté plus arterie. ¶ In basilica quoq3 non solum contingit error ex parte arterie: sz et musculus sub ea est ⁊ neruus propter quos etiam prouenit error: hoc quidem iam tibi diximus. Signũ vero erroris in basilica ⁊ q arteria iam sit percussa est q sanguis egreditur subtilis ruffus qui saliendo manat: ⁊ lenificatur cum eo tactus ⁊ ipsa fit inferior: tunc ergo succurre ei ⁊ in vulneris orificio parum de pilis leporis pone cum pauco pulueris thuris ⁊ sanguis draco ⁊ aloes ⁊ myrre ⁊ pauco alcolcotar ⁊ alzegi ⁊ sup ipsaz ex aqua frĩ q̃tum poteris rore ⁊ super locum ipsum flõmatum ligaturam appõne tenacem. Quod si se tenuerit vsq3 ad tres dies non soluas: ⁊ post etiam tres dies q̃toplus poteris tibi cauere debes: ⁊ loco emplm̃ ex stip icis superponere. ¶ Multi preterea hominum arteriam illam incidunt penitus vt ipsa contrahatur ⁊ caro desup eã cooperiat ⁊ teneat. ¶ Amplius plerisq3 hominum pp sanguinis exitum

moriuntur. ⁊ quidam eorum sunt qui moriuntur propter fortitudinem doloris ligature quã voluerunt propter fortitudinem prohibitionis fluxus sanguinis arterie donec mẽbrum factũ est fm̃ viam mortis. ¶ Et scias q cursus sanguinis qñq3 prouenit etiam ex venis. Propterea scire debes q sanguis qui plm̃ de cephalica euacuatur est qui ex collo ⁊ eo qd est paruz supra ipsum ⁊ paruz sub ipso egreditur ternũ partis cpis non pertransit ⁊ hypocondriorum ⁊ inferiora non taliter mũdificat vt inde sit cura. ¶ Nigre vero iudicium inter cephalicam ⁊ basilicam ⁊ est medium. ⁊ basilica quidem euacuat quod est a parte sumis ⁊ ventris inferius. ¶ Funis do brachij similis est cephalice. ¶ De scelles vero dñi q que dextra est doloribus cpis ɔfert: ⁊ q̃ sinistra doloribus splénis. ⁊ q sanguis fluere dimittatur donec per se stringatur. ¶ Manus quoq3 illius qui flõmatur in calidam aquã est ponẽda ne sanguis cito restringatur ⁊ vt facile egrediatur si eius egressio debilis fuerit sicut est in plibus eorũ qui ex scellem minuunt. ⁊ scelem quidẽ flõmia melior est ea que fit in longitudine. Ascellaris aũt iudicium est sicut iudicium basilice. ¶ Arteria vero manus que flõmatur est arteria que inter pollicẽ existit ⁊ indicem ⁊ eius quidez iuuamẽtum in antiquis doloribus cpis ⁊ diaphragmatis est mirabile. ⁊. G. quidem iã vidit hmõi somnus: precipiebat.n. hõi hanc facere flõmia causa doloris quem in cpe habebat qui eaz fecit ⁊ sanus effectus est. ¶ Plerũq3 etiaz flõmatur: alia arteria que ad interiorem partem palme declinior hac existit cuius iuuamentum est propinquum iuuamento istius. ¶ Qui autem venam manus flõmare voluerit ⁊ non potuerit non erret in ligando eam fortiter cum inuolutione ⁊ iterationem faciendo sz vna die: aut duobus dimittat. Uerũtñ si percussionem iterare necessarium fuerit a prima percussione fere moueat ⁊ non ab ea descẽdat. ¶ Ligatura vero preterea fortis a pa affert ⁊ infrãtis panni ⁊ ipsius humectatio ex aqua ro. aut aqua ifrãta est bona ⁊ conueniens. ¶ Opus est etiam ne ligatura cutẽ de suo loco ante flõiã aut post eam remoueat. ⁊ corpibus qd macris ligature fortitudo est causa euacuãdi venas ⁊ retinẽdi sanguinẽ ex eis. In crassis ãt corpibus pp laxitudinẽ vene non apparent nisi ɔstringãtur. ¶ Minutorum preterea sunt quedã qui ingeniant q̃liter dolor regat stupefaciendo manũ cõstrictione brachij ⁊ dimissione hore vnius ⁊ sunt quidã qui flõmiũ oleo inungunt: sz hoc totum sicut iã diximus dolorẽ lenit ⁊ ɔsolidationem retardat. ¶ Et si vene qd quas in manu noiauimus non apparuerint sz apparuerint ipsarũ rami ramus fmat manus digito ptrahendo inferius ⁊ si sanguis cito ad seipsum reuersus

fuerit cum digitus remouetur et intumuerit flo meiur. et si non nõ minuatur. cũq laudãdi affuerit voluntas cum trahatur adõ vt pcussio cooperiatur et fiat ablutio: deinde ipsa ad suũ situm reducatur. ¶ Paninus q̃ eminentiã hñs recusi cet q é melior cũ pilã hz et desup ligetur. ¶ Cũ autẽ in orificio pcussionis adeps egredit mollr mirtius reducenda erit et non erit incidẽ. et in hor qd fatõ é nõ est fiducia hñda sui percussione: et hoc qd in fine capli vehementer perscrutabimur: nam sermo iste accñtaliter h̃ igressus est. ¶ Amplius scire debes q sanguis retẽtio et percussionis ligatio terminatã hñt horam: lz sit diuersa: nam quidã sunt qui tolerare pñt: ẽt si febricitantes essent vt qnq3 aut sex sanguinis libre auferantur. Sunt et alij q nõ pñt tolerare ipsius etiam sanis vt vna sanguinis libra auferatur. ¶ Uerũtñ tres in hoc considerãde sunt dispositiones: quaz vna est leuitas corporis et ipsius laxitas: et alia est color sanguinis: nam in hoc etiam multotiens accidit error: qm̃ in principio sui egreditur subtilis et albus: qre cũ replexionis ibi affuerit significatio et oportuerit te flõmiã facere non decipiaris propter hoc. nam color sanguinis in eis cui replexionis sig̃ hñt permiscetur quñq3. s3 tñ inde nõ é curañ. ¶ In eis quoq3 qui apata hñt color sanguinis errorem facit: qm̃ apa sanguinez ad seipsum trahit: et tertia est pulsus a quo recedere non debes. Cum ergo pertransierint pulchritudo coloris aut mutabitur color sanguinis: aut mutabitur pulsus et pprie ad debilitatẽ tenue. et similiter si aduenerit oscitationis accidens aut alicũ aut singultus aut nausee: aut si cito mutabitur color: aut pulchritudo innitere pulsui. ¶ Qui vero magis preparati sunt ad hoc vt sincopis eis velociter accidat sunt illi q calidaz cñt complexionum macri. laxa habẽtes corpus: et qui sunt pparati ad hoc vt illud eis eueniat tarde sunt corpora habentes temperata et carnes duras. ¶ Oportet preterea vt minutor flõmos habeat multos quorum quidaz sint pilum habentes et quidam pilo carentes. ¶ Et pilum quidem habentes sunt conueniẽtes venis labentibus sicut guidẽ et habeat glomerem ex cuculo aut serico. et instrm vomitiuum ex ligno aut pẽna et vt secum teneat pilos leporis: et medicamentũ ex aloe et thure et folliculum musci et diamuscate et trociscos de musco. Ideo vt si sincopis acciderit que est vna ex rebus que ex minutione timet: et fortasse hñs et hoc non vomuerit succurratur et glomerem in os eius mittat et ipsum cum instrumẽto vomere faciat: et folliculum ei ad olfaciendum. tribuat et faciat ipsum traijcere aliquid ex electuario diamuscato et ex trociscis eius propterea vt eius virtus viuificetur: et si accidat vt ex arteria sanguis egrediatur succurrat: et repleat vulnus pilis leporis et cũ medicamine ex aloe ipsos retineat. ¶ Sincopis vero raro accidit sanguine egrediente: imo f̃m plĩm non accidit nisi post retẽtionẽ nisi supfluus fuerit sanguis exitus lz in febribus sinochis non curemus si vsq3 ad sincopiz perueniat: et in principio apoplexie et in sinantijs et in magnis apãtibus per tuniosis et fortibus doloribus: hoc tñ facere nõ debemus nisi cum virtus fuerit fortis. et id qd accidit nobis vt in venis manus sermonẽ amplificarem f3 alioz snias et obliuisceremur venis pedis et alijs venis: nos ergo in eis sermonem nostrum ptinuare oz. ¶ Dicemus ergo q ex venis pedis est sciatica que flõmat a pte siluestri alcabi aut sub eo aut supra ipsum. et ligatur illud qd est supra ipsum a similiate coxe vsq3 ad cabi et inuoluitur fascia fortiter aut ista. et melius quidem est vt ante balneetur in aqua calida et vt ipsa in longitudine flõmetur. Qd si ipsa fuerit occulta aliqs suoz ramoz flõmetur inter minimum et f̃m digitũ ab eo existit. ¶ Et iuuamentũ quidẽ in flõmia sciatice est magnũ in dolorem scie: et similiter in podagra et in varice et in elephãtia. sed sciatice fatio est difficilis. ¶ Et ex eis est saphẽa que est super partez domesticam alcabi et est manifestior sciaticas et ipsa quidem flõmatur propterea vt eũcitur sanguis ex mẽbris que sunt sub epate et vt sanguis a ptibus superioribus ad inferiores decliñetur. quare menstrua vehemẽter pvocat et emorroydarum orificia apit: et rõ quidẽ facit oportere vt sciatica et saphẽa similis existãt iuuamẽti: s3 expimentũ facit vt operatio sciatice plurimum pueniat dolori scie sicut si hoc esset debitum. Et saphene quidem flõmia melior est que fit transuerse latitudini attinens. ¶ Et ex eis est vena curuature que flõmatur sub genu poplitis q̃ tñ efficit q̃tũ et saphena s3 est fortior saphena in pvocatione menstruorum: et in doloribus ani et emorroydibus. Et ex eis est vena que est post alurechob que est quasi ramus saphene et operatur q̃tum ipsa. ¶ Et ad summum qd venaz pedis flõmia pfert egritudinibus que fiunt ex materijs ad capit declinantibus et egritudinibus melie. et ipsa quidem magis debilitat virtutem q̃ flõmia venaz manus. ¶ In venis dt que flõmant et sunt in pte capitis excepta guidez melius est vt transuerse flõmentur: et eaz qd quedã sunt q̃ sunt vene. et q̃dã que sunt arterie. Uene ergo sunt sicut vena frontis que inter duo existit supercilia. Et ipsius qd flõmia confert grauitati capitis et pprie illi que est in posteriore parte capitis et grauitati oculorum et stupori et dolori capitis pseuerãti antiquo. ¶ Et vena que sup caput flõmatur pp emigraneã et vlcera capitis: et due vene thoruz que flexuose incedunt: et due vene que sunt in angulis oculoz lachrymalibus. ¶ Et f3 plĩm

non appet nisi per cōstrictionē suffocantē. & in ipsis qdē flōmus non est ꝓfundandus q2 fortasse fient fistule: & ex eis non egredit̄ sanguis nisi paucus. Juuamentū vo flōmie ipsarum duarum exit in dolore capitis & in dolore emigrāeo & obthalmia antiqua lachrymis & pāno & scabiei palpebrarum & carū bothor & nictilopis. ¶ Et tres vene sue quaꝝ locus est post illum vbi est extremitas auris tangit cum peruenit ad capillos. Et vna quidem harum triū est magis manifesta que flōmatur in principio aqua & cum caput stomachi recipit fumum. & propter hoc conferunt vlceribus aurium & colli & posteriorum capitis. ¶ Et. G. quidem negat quod quidam dixerunt ꝙ due vene que sunt post aures flōmantur vt qui filios gignunt ipsos non gignant. ¶ Et ex venis istis sunt quidem que sunt due & minuuntur in principio lepre & fortis squinantie & coangustatione anhelitus & asmate acuto & raucedine vocis. & in habente apostema in pulmōe & dispna que est ex multo sanguine calido & egritudinibus splenis & laterum. & oportet vt diximus ante vt flōmo pilum habente minuantur. ¶ Modus vero ligandi eas est ꝙ oportet trahere caput ad contrarium partis flōmie vt vena extendēdo fiat sicut chorda: & consideretur que pars sit magis declinans & fiat flōmia ex contrario partis illius. ¶ Oportet preterea vt eius flōmia fiat in latitudine & non in longitudine & sicut fit in saphena & sciatica. & cum hoc toto oportet vt ipsius flōmia cadat in longitudine: & ex eis est vena que ē in lepore cuius flōmie locus est ipsius extremitas: que digito presa in duo partitur: vbi qdem fit flōmia: sed sanguis qui inde egreditur est paucus: & ipsius quidem flōmia confert calef & turbationi oculorum & emorroydibus & bothor que in naribus nascuntur & prurui qui fit in eis: verūtamen plerūqꝫ accidit ex eo coloris rubedo persueuerans: que similatur saphat & corrumpit faciem: & est ipsius impedimentū maius suo iuuamento. ¶ Et vene quidem que sunt sub a selle aperte nocte quarum flōmia confert egritudini oculorum antique que est ex sanguine subtili & antiquis capitis doloribus. & ex eis sunt vene que sunt in labijs & sunt quatuor: & super vnumquodqꝫ eorum existit par que conferunt vlceribus oris & alcola & doloribus gingiuarum & earum apostematibus & ipsarum laxitati & vlceribus & fistulis & fixuris que sunt in eis: & ex eis est vena que est sub lingua super occultum menti que minuitur in squinātijs & apostematibus duarum amigdalarum. & ex eis sunt vene que sunt sub lingua & existentes super ipsam linguā & minuuntur propter lingue grauitatem que est ex sanguine: que quidem in longitudine sūt minuende: quia sanguinem constringere qui fluxit ex flōmia in latitudine facta est difficile. ¶ Et ex eis est vena alāsura que inter mentum & labium est inferius que flōmatur ꝓpter oris fetorem. Et ex eis est vena furcule que flōmat̄ in medicationibus oris stomachi. ¶ Ex arterijs vero que sunt in capite est arteria temporū que quandoqꝫ flōmatur & quandoqꝫ inciditur & quandoqꝫ extrahitur & quandoqꝫ aduritur. & hoc fit propterea vt acuti reumatismi & subtiles cōstringātur qui ad oculos descendūt & propter amplificationis principium. ¶ Et due arterie que sunt post aures que flōmantur ꝓpter species obthalmie & principium aque & pānum & nictilopas & antiquum dolorem capitis. In earum tamen flōmia semper existit timor & cū hoc tardatur ꝯsolidatio. ¶ Gal. quoqꝫ dixit ꝙ cuiusdam in gula vulnerati arteriam percussio parumper tetigit ex qua magna sanguinis pars manauit: sed Gal. ei subuenit cum medicamento turis & aloes & sanguinis draconis & myrrhe: & restrictus fuit sanguis & dolor antiquus quem in exteriore parte coxe posterius consueuerat hēre recessit. ¶ Et ex venis que in corpore flōmantur sunt due vene super ventrem: quarum vna super epar consistit: & altera super splenem est posita. Et flōmatur dextra in hydropisi & sinistra i egritudinibus splenis. ¶ Scito preterea ꝙ flōmia duas habet horas: horam electam & horam necessariam: hora vero electa est eius que est in luce diei & post digestionis complementum & superfluitatum expulsionem: & hora necessaria est hora que fieri oportet & que tardari non potest & in qua res prohibitoria non attenditur. ¶ Scias etiam ꝙ flōmus obtusus est magno impedimento. quoniam errat & non consequitur. s. quod debet & apostemare facit & dolere. ¶ Cum ergo flōmo operabis non manu premendo impellas: sed suauiter blandiendo & etiam firmum agas vt flōmi extremitas ad interiora vene ꝑueniat: quoniam si illud duriter feceris sepe caput flōmi intus in vena occulta rumpetur fractura & facit vt vena refugiat & nō vulnerabit venā. Et si presidiose institeris vt cū eo flōmes: augmētabis maliciā. ꝙpp expiri dēs qualiter flōmus ingrediat̄ cutē anteqꝫ cuꝫ eo flōmes: & cū ꝑcussionē secūdare volueris si tibi necessarium fuerit. ¶ Tibi preterea cauere dēs ne venā impleas & sanguinē infles: qm̄ tūc lapsus & remotio minus erit. ¶ Cūqꝫ vēa tibi rebellauerit vel occultauerit & ipsius repso sub ligatura nō apparuerit solue ipsaꝫ & multotiēs liga & iūge eā & ꝯprimēdo descēde & ascēde donec eā māfestare & apparere facias: & hoc qd experieris cuꝫ duobus digitis vtrūqꝫ locorum tangens in quibus scis venam extendi: & qnqꝫ tanges vtrisqꝫ: & qnqꝫ vno ipsorum & cum altero facias sanguinem incedere donec altero cadente

ipsius sentias sanguinis accessionē cum ad ipsum perducitur sangis ⁊ eius recessionem cū; dicitur. ¶ Et scito ꝙ caput flōmi habet spacium in quo penetrat quod tamen nō est longū; ne ad arteriam aut neruum penetret: ⁊ ipsum quidem plurimum impellere debes cum vena fuerit magis subtilis. ¶ Oportet autem vt flōmi apprehensio fiat pollice ⁊ impudico ⁊ dimittatur index ad palpandum: ⁊ vt in meo ferri fiat apprehensio pollice ⁊ non apprehendatur superius: qm̄ non bene tenebit imo erit vacillans. ¶ Cū𝔮 vena remouendo se ad partem vnam mutabitur oppones ei ligaturam ⁊ stricturam ecōtrario partis illius: ⁊ cum remouendo se ad duas partes equaliter mutabitur non debebis eā in longitudine flōmare. ¶ Et scito ꝙ oportet vt strictio ⁊ cōpressio sint ſ₃ quātitatem dispositionis cutis in duritie sui ⁊ grossitie ⁊ in multitudine carnis ⁊ abundantia.

¶ Et oportet vt ēt ligatura sit propinq̄. Cū𝔮 ligatura venam occultauerit fac signum super eam ⁊ caue ubi ne a signi rectitudine remoueatur cum ligaturam facies ⁊ cum h̄ toto impelle flōmium. ¶ Cum autem vene declinatio ⁊ ipsius eleuatio ubi rebelles extiterint finde locū; qui est super eam in corpibus macris ꝓprie: ⁊ cum vncino operare. ¶ Casus preterea ligationis ⁊ constrictōis iniunctura ꝓhibet venarū impletionem. ¶ Cū𝔮 volueris lauare digito tuo tende cutem vt a rectitudine remoueatur foraminis: deinde laua ⁊ exicca ⁊ pone pānū; eminentiam habentem ⁊ dimitte cutem vt ad locum suum redeat. ¶ Et scito ꝙ qui multum sudat eā replexiōis est flōia idigēs. ¶ Et multotiens etiam habenti febrem ⁊ habēti dolorem capitis qui ex cōsilio flōia esset medicandus superueniit fluxus ventris naturalis q̄ flōiā excusat.

¶ De ventosis. Cap. xi.

Ventose cutis partem magis mundificant q̄ flōmia ⁊ plus extrahūt sanguinem subtilem q̄ grossum. ¶ Et ipsarum quod iuuamentum in corporibus compositis grossis ⁊ crassis grossum habentibus sanguinē; est paruum: qm̄ ex istis non extrahunt sanguinem: ne𝔮 extrahunt sicut oportet: imo qui ex eo vehementer est subtilis ⁊ cum difficultate: ⁊ in membro ventosato debilitatem efficiunt. ¶ Quidam autem precipiunt vt ventose in principio mensis non apponantur quoniā humores nondum amoti fuerunt: ne𝔮 ebullierunt: ne𝔮 in fine mensis quoniā humores tunc sunt minuti: sed in medio mensis cum humores sunt ebullientes. ⁊ in sui augmento luminis in cor lune augmentum sequentes: ⁊ augmentatur cerebrum in craneis ⁊ aqua in fluminibus accessionē; ⁊ recessionē; habentibus. ¶ Ex suis horis in die melior est hora secunda ⁊ tertia. ¶ Et oportet quidem vt a ventosis sibi quilibet caueat post balneum nisi cuius sanguis fuerit grossus: quoniam ipse se prius balneare debet ⁊ vna hora manere ⁊ postea ventosas apponere. ¶ Plurimi autem hominum abhorrent ventosas in anterioribus capitis apponere ⁊ reperiunt in h̄ sensū ⁊ intellectum impediri. ¶ Et ventose quidē; super nocram que est in colo posite nigre vicarie existunt ⁊ conferunt superciliorum grauitati ⁊ alleuiāt palpebras ⁊ cōferunt scabiei oculorum ⁊ fetori oris. ¶ Et super alchehel vicem tenent basilice ⁊ conferunt doloribus humerorum ⁊ gule. ¶ Et super alchada posterius sūt vicarie cephalice ⁊ conferunt tremori capitis ⁊ membris que sunt in capite sicut facies ⁊ dētes ⁊ mole ⁊ aures ⁊ oculi ⁊ gula ⁊ nasus.

¶ Ventose autem que nocre superponuntur obliuionem hereditare faciunt veraciter sicut quidam dixerunt: quoniam posterior pars capitis est locus conseruationis quem ventose debilitant. ¶ Alchehelic vero debilitant os stomachi. Et ꝓpter alchadam quidem quādo𝔮 accidit capitis tremor parumper ita𝔮 muremus nos a nocra ⁊ ab alchehel parumper ascendamus nisi cum fuerint necessarie propter fluxum sanguinis ex tussi: quoniam tunc cum eis est descendēd. ⁊ non ascendēd. ¶ Et he quidē; ventose que alchehel. superponuntur. ⁊ inter duas spatulas: conferūt egritudinibus sanguineis ⁊ spasmo sanguineo ⁊ asmati sanguineo: sed stomachum debilitant ⁊ cordis tremorem generant. ¶ Et ventose quidem que cruribus superponuntur sunt minutioni propinque ⁊ mundificant sanguinē; ⁊ prouocant mēstrua. ¶ Et ei quidem que ex mulieribus alba extitit ⁊ laxa sanguinem habens subtilem ventose in cruribus posite sunt meliores q̄ flōia que fit in saphena. ¶ Quidam preterea dixerunt ꝙ ventose super occiput posite ⁊ summitatē; capitis conferunt amentie ⁊ scotōie: ⁊ tardāt canos quēadmodum dixerunt. ¶ In h̄ consideratio est habenda: nam istud in his operantur corporibus ⁊ non in aliis: quoniam plurimis corpoꝝ festinare faciunt canos ⁊ impediunt intellim ⁊ conferunt egritudinibus oculi. ⁊ h̄ quidem est maior earū vtilitas: qm̄ conferunt corꝝ scabiei bothor ⁊ almuseragi ⁊ egressioni vue: ſ₃ intellim impediunt ⁊ faciunt hereditare stupiditatem ⁊ obliuionē ⁊ malitiam cogitationū; ⁊ egritudines ꝑmanentes ⁊ nocent ad𝔮 in oculo humiribus: ſ₃ fortasse si hora se p̄ntauerit qua illud fieri d₃ nō impediunt. ¶ Ventose āt sub mento posite ꝓsunt dentibus repletis ⁊ faciei ⁊ gutturi ⁊ mundant caput ⁊ mandibulas. ⁊ ventose renibus superposite conferunt apatibus coxarum ⁊ earum scabiei ⁊ bothor ⁊ podagre ⁊ emorroydibus ⁊ elephantie ⁊ ventositatibus vesice ⁊ nificis ⁊ pruritui dorsi. Cū𝔮

ventose iste fuerint cum igne sive sint cũ scal/pellatione sive absq; ea iuvabunt etiã in hoc: sz ille qdem que sunt cũ scalpellatiõe sunt fortio res pter q̃ in ventositate. Nãq; sine scalpella/tione sunt in removẽdo ventositates fris: τ vt radicitus evellãtur h̄ τ vbiq; sunt fortiores. ¶ Ventose pterea in anteriori parte coxar͂ te/sticulor͂ apatibus ɔferũt τ vulnerbus coxar͂ τ cruriũ. Et ventose posteriori pte coxar͂ super posite ꝓsunt apatibus τ exituris q̃ in natibus fiunt. Et vẽtose posite sub poplite conferũt pul/sationi poplitis q̃ ex calis generaẽ humoribus τ exituris malis τ vlceribus putridis in cru/re τ pede τ ventose sup duas alcabi ɔferũt p/hibitioni menstruor͂ τ sciatice τ podagre. Vẽ/tose aũt sine scarificatiõe qñq; ponunẽ ppea vt mã a parte sui motus trahaẽ. vt cũ mãmillis supponunẽ: ideo vt cursus sanguinis mẽstrui retineaẽ. τ qñq; querunẽ vt apa ꝓfundum ad exteriora trahaẽ: ideo vt medicamentũ ad ip̄z pueniat. τ qñq; requirunẽ ppea vt apa ad aliõ miteẽ mẽbrũ qõ ignobilius in vicinitate exit τ qñq; requirunẽ ppea vt mẽbr͂ calefiat τ san/guis ad ip̄m trahaẽ τ ipsius resolvanẽ ventosi/tates: τ qñq; requirunẽ ppea vt mẽbr͂ ad suuz nãlem locum reducaẽ a quo remotũ fuit sicut fit in ruptura inguis. τ qñq; requirunẽ: iõ vt dolor sedeẽ sicut cũ supponunẽ vmbilico i do/lore colice vehemẽter cogente τ in ventositati/bus ventris in doloribus mficiis q accĩt apud motũ mẽstruor͂ τ ꝓpter in adolescẽtibus: τ su/per laxitatẽ ptis exterioris coxe sicut fit in scia/tica: τ cũ timeẽ ossis exitus a iunctura τ inter duas anchas ꝓsunt duabus anchis τ duabus partibus interioribus coxarũ τ emorroydib[9] τ hñti rupturã inguĩs τ podagricis. ¶ Ven/tose quoq; sup nates posite a toto corpore tra/hunt vt a capite ɔferũt intestinis τ mẽstruorũ sanãt corruptionẽ τ alleviaẽ per eas corpus. ¶ Et dicemus qõ q in ventosis cũ scarifica/tione tria exitũ iuvamenta. Primũ eorum est evõis ex ipso mẽbro: τ scõz est repõnis sub e/spũs ne evõne humoris q educaẽ sequẽdo eũe tur: τ tertiũ est qñ nõ curaẽ vt ex pncipalibus mẽbris fiat evõ. Scarificatio vo est ꝓfunda vt ex ꝓfundo trahaẽ. Locus pterea vbi vẽto/sa adhereat qñq; apatur τ fit difficile ad ipsam removendã. Pãnus ergo aut spongia i aqua tepida infusa in caliditati attineat sumaẽ: τ cum ea in circuitu fiat embroca. Et hoc q õ frequen/ter ɔtingit cũ sup mãmillar͂ ptes ventosas po/nimus vt sanguis mẽstruor͂ fluxus τ ex nari/bus arceaẽ: q̃obrẽ sup ipsas mãmillas eas po/nere nõ debemus. Cũq; locus ventose infigeẽ prope ipsam suspẽde τ nõ tardes: sed ad scari/rificaũ festina. Sitq; prima positio levis τ ci/to removeaẽ ipsa: deinde fm ordinẽ tardefip/si uo remotio τ tolerantia. Et opz qdem vt vẽ/tosatus post vnam horã cibeẽ. Infans pterea in tertio anno ventoseẽ: τ post transactõis duo/bus annis: qñ prorsus nõ dz ventosari cuz est venuis anni. In vẽtosis quoq; fit securitas ne mẽ ad inferiora descendat. Et colericus quĩ/dem ventosatus post ventosas cõedere dz gra/na mali granati τ ipsor͂ succũ τ succũ scariola/rum cum zuccaro: aut lactucas cuz aceto.

¶ De sanguisugis. Cap. xxij.

Indi dixerunt q in quaridam san/guisugarum natura existit veneno/sitas: ab eis igiẽ cavendũ est q̃ sunt ex genere magna habentium capi/ta: τ quarum colores sunt antimoniales τ ni/gre: aut quar͂ color est viridis: aut que sunt la/nuginem hñtes τ sites mezameir: τ sup quas exitũ fila coloris azuli: τ q̃r͂ color filaẽ madul. In oĩbus.n. istis exit venenositas: τ proveni/unt ex eis apostemata τ sincopis τ sanguinis flux[9] τ febris τ laxitas τ vlcera mala. ¶ Eas quoq; non accipias ex aquis malis in quibus limus alvei est niger τ cenosus τ motus statiz turbat aquam τ fetet: τ illas elige que in aqs colliguntur cochalibus colubiarũ τ in quibus morantur rane. neq; attendas illud quod quĩ/dam dicunt q si sint in aquis vbi morantur ra/ne sunt male. Sitq; earum color silis rei super quam existit viriditas τ tendantur sup eas fila duo colorem arsenici hñtia. Et ruffe rotunde q̃ sunt coloris epatis. Et ille q̃ filantur pue locu/ste: τ que caude muris sites exũt τ minute pua hñtes capita: oẽs iste eligende sunt. Et nullas magis eligas q̃ habentes ventres rubeos τ dorsum viride: τ precipue si ex aquis fuerint currentibus. ¶ Extractio preterea sanguinis a sanguisugis facta profundior est extractione que fit cuz ventosis. ¶ Et ipse quidem anteq̃ ponanẽ q̃si pvnã diẽ colligẽde sunt: τ ɔstrictiõe faciendũ est vt evomãt donec q in ear͂ exit vẽ/tribus egrediaẽ si hoc fieri poterit: τ ipsis parũ sanguinis agni aut alterius rei proijciatur vt inde nutrianẽ anteq̃ ponanẽ: deinde sumãtur τ earuz viscositas τ sordities cũ aliquo qõ fit vt spongia mũdeẽ. ¶ Locus pterea vbi sunt apponende cũ baurac laveẽ τ fricatione rubi/ficeẽ postea q̃ volũtas apponẽdi sanguisugas affuerit i aquã ꝓijciaẽ vulcẽ: τ emũdenẽ: deiñ apponanẽ. ¶ Ex eo aũt qõ eas efficit volũta/rias ad se suspẽdẽñ. ẽ. vt loc[9] luto liniaẽ aut san/guine. cũq; he fuerint plene τ eas proijcere vo/lueris pulveriza sup eas par͂ salis aut cineris aut baurac aut fete ɔbuste aut lini: aut spongie cõbuste aut lãe ɔbuste τ cadẽt. ¶ Et meli[9] qõ est vt postq̃ cadũt locus vẽtosa sugaẽ τ ex san/guine loci partip accipiaẽ vt morsure ipsarum malitia removeaẽ. ¶ Qõ si sanguis nõ ɔstrin/getur galle ɔbuste aut calx aut cinis aut tegula combusta τ subtiliter pulverizata superponaẽ

aut reliqua ab istis ex eis que sanguinem con stringunt. ¶ Et hoc quidē oportet vt sint apud eum preparata qui sanguisugas apponit cum ip'e se suspendant. ¶ Appositio preterea san guisugarum ꝯfert egritudinibus subcutaneis sicut sabaf ꝛ alcuabe ꝛ eis similia.

¶ De retentione eoꝝ que euāant. Cap. xxiiij.

Ea que euacuantur retinētur aut ppꝛ mē inclinationē absqꝫ alia euatiōe aut propter inclinationem cuꝫ alia euacuatione: aut propterea ꝙ ipsa met euacuatio iuuat: aut medicinis infrāntib⁹ aut stipticis aut viscos: aut adurētibus aut stri ctura. ¶ Et retentio q̄ð euōnis propter attra ctionem sine alia euōne est sicut appō ventosa rum super mānillas facta ad hoc vt sanguis fluxus ex matrice prohibeatur. Sed melior at tractio est cum qua existit sedatio doloris illi⁹ a quo trahitur. ¶ Et ea quidem que fit ꝓpter attractionem que est cum euacuatione est sicut flōmia basilice fcā ꝓpter h: aut retentio vomi tus fluxui ventris aut fluxus ventris vomitui aut vtrorūqꝫ retentio prouocatione sudoris. ¶ Et euacuationis quidē iuuamentum est si cut stōi ꝛ intestinoꝝ mundificatio ab humori bus viscosis malis labere facientibus cum pi cra: ꝛ sicut studium q̄ð adhibetur ad os stoma chi mundificañ. vomitu ꝓpter incisionē mñe vomitus māsiue. ¶ Et medicine quidē infrāu teſ ligde ꝯgelāt ꝛ orificia ꝯstrigūt ꝛ coāgustāt. ¶ Et stiptice quidem medicine materiam co artant ꝛ cānales constringūt. ¶ Et viscose qui dem medicine opilationes in cānalium orifi cijs efficiūt que si fuerint acute exiccatiue plus operabuntur illud. ¶ Et adurentes quidem cortices efficiunt vt super cānalis orificiū ma neant ꝛ ipsum claudāt ꝛ confirment: sed tamē earum impedimentum timetur. ¶ Et hoc est quoniam possibile est vt cortex rūpatur ꝛ era dicetur. ꝛ amplificatio foraminis augmenteť. Et ex adurentibus quidem sunt quedā in qui bus existit stipticitas sicut attrimentum: ꝛ que dam in quibus non: sicut calx non extincta. ꝛ adurentes quidem stiptice sunt necessarie vbi voluntas est vt cortex sit fixus ꝛ alie sunt neces sarie vbi volūtas est vt cortex eius cadat. ¶ Et eius quidem que fit strictura alia est cum clau sura foraminis ꝛ coartatione ad hoc vt ipsius partes in vnum conducantur sicut constringi tur illud q̄ð est supra cubitum cum flebotoma tor in basilica errans percutit arteriam. ꝛ alia est que fit opilatione orificij vulneris ꝛ clausu re vie euacuati sicut pilos leporis in vulnus.

¶ Dicemus ergo ꝙ si sanguis cursus ex ap tione orificiorum venarum fuerit stipticis me dicabitur vt orificia venarum constringantur. ¶ Et si ex ruptura fuerit stipticis glutinosis sicut terra sigillata. ¶ Et si ex corrosione fue rit eo ꝙ carnem nasci facit cum eo quod corro sionem abstergit.

¶ De sanationibus opilationem. Ca. xxiiij.

Opilationes autem sunt ex humori bus grossis aut viscosis aut multis. ¶ Et multorum quidem humoruꝫ quando cum eis alia non fuerit cau sa maluła remouebitur extractione ipsoruꝫ flo botomia aut ventris fluxu facta. ¶ Et si gros si fuerint indigebunt eis que resoluant. ¶ Et si fuerit viscosi ꝛ maxime si fuerint subtiles erunt eis necessaria ea que incidant. ¶ Et tu quideꝫ iam sciuisti differentiā inter grossum ꝛ viscosū ꝛ ꝙ est sicut differentia inter glutem liquidem ꝛ lutum. ¶ Et grosso quidem resolutiuuꝫ est necessarium: ideo vt ipsum attinuet ꝛ eius ex pulsio fiat facilis: ꝛ viscoso incisiuum est neces sarium: ideo vt inter ipsum ꝛ id cui adhesit pe netret ꝛ inter ea sepationē faciat: ꝛ vt ipsum in parua secet frusta: qm̄ viscosum opilat ppea qa adheret ꝛ pp prui suaꝝ continuationē. ¶ Oꝫ aūt vt in resolutione grossi a duabus ꝯrijs ca ueatur rebus quaꝝ vna est resolō debilis q̄ in raritate mēi augmētū efficit ꝛ ipsius locū aug mentat: ita ꝙ ad resolōꝫ non perueniet quare opilationē augmentat. Et altera est resolō for tissima qua eius subtile fit vapor ꝛ spissuꝫ ipsis fit lapis. ¶ Cum ergo resolō fortis est necessa ria iuuetur lenificante subtili cum miā in qua non sit grossities sꝫ sit in ea calor tpatus qui iu uet in resoluendo totū illud q̄ð est opilatum. ¶ Et ex opilationibus qdeꝫ peiores sunt opi lationes venaꝝ: ꝛ deteriores eis sunt ille q̄ sunt in arterijs: ꝛ adhuc peiores sunt ille que in mē bris exñt pncipalibus: ergo cū in apritiuis sti pticitas ꝛ subtilitas coniungentur erit melius qm̄ stipticitas remouebit a mēbro subtiliatiuū grauamen.

¶ De medicatiōib⁹ apani. C. xxv.

Apostematum quedam sunt calida quedā sunt frā fluxa: ꝛ quedam sunt frā dura ꝛ ea iā diximus. ¶ Et ip sorum quidem cause aut sunt primi tiue aut antecedentes. ¶ Et antecedentes qui dem sunt sicut replexio: ꝛ primitiue sunt sicut casus aut pcussio aut morsus. ¶ Quedam ve ro que sunt ex causis primitiuis qñqꝫ cuꝫ cor poris replexione se representāt. ꝛ qñqꝫ eueniūt cū eq̄litate hūoꝝ. ¶ Et ea q̄ð que sunt pp cām añcedentes aut primitiuas cū replōne corpis repñtata: aut sunt in mēbris q̄ pncipalib⁹ sunt vicina sicut euantia. aut non sunt. ꝛ si non sunt nullo⁹ aliqd ex resoluētib⁹ ē eis applicañ. i pri⁹ ismo mēbꝝ expellēs ē melioratñ. si ibi fuerit mē brū expellens aut toti corp⁹ melioreť si nō fue rit ibi mēbꝝ singlare q̄ren⁹ ad ea puiēat gcqd refrēat ꝛ ad diuisuꝫ traiat ꝛ stipticā sić. ē tñ quū cū diuisitate illi⁹ mēbri fit attractio ad illō ꝙ in alio latē diuiso. ē positū pp exercitijs ipsius aut

propter rem ponderosam super ipsum declaratur
nam multotiens a manu apostemata trahitur materia quando
cum alia res defertur ponderosa et hora vna
tenetur. ¶ Oportet autem vt stiptica constricti/
ua repercussiua secundum complexionis pure existant si
apostemata fuerint acuta. Quod si apostemata fue/
rint frigida oportet quod alicui sint adniuncta in quo virtus
sit calida cum retentione sicut sagapinum et blacte bi/
zantie. ¶ Cum autem maturare volueris minu
es retentiuum admiscebis ei quod sit resolutiui donec
nec ad statum perueniat: tunc enim ipsa admiscenda
erunt equaliter. cum autem declinatio fuerit non
sit ibi nisi quod resoluat et laxum efficiat. ¶ Et oportet
quidem vt illud quod frigida fluxa resoluit sit abster
gens et exiccans: et hoc quidem plurimum inuenitur in
calidis. ¶ Ea autem que propter causas accidunt primiti/
uas vbi non est humorum repletio medicari debent
in principio rei cum eis que fluxa faciant et resoluant
et si non cum eo quod sit sicut illud quo primum medi/
catum fuit. ¶ Si vero membrum apostematum membri
principalis emunctorium fuerit sicut loca glandosa
in collo que sunt in circuitu aurium cerebri: aut
ascelle cordis: et inguina epatis nullomodo erit
ei applicandum aliquid quod refrenet: non ideo quod hoc
sit medicamentum apostematum eorum quasi hoc est ipso/
rum medicamentum: sed quia nolumus ipsorum medica/
ri apostemata. imo studium ad hoc impendere vt ea
augmentemus et materiam ad ipsa trahimus et non
curamus si malitia in membro augmentata fuerit
non enim curamus nisi de eo quod membro principali est
melius. ¶ Et timemus quod si materiam refrenaue/
rimus redibit ad membrum principale et perueniem/
mus inde ad illud quod emendare non poterimus.
Quapropter volumus vt malitia in membrum cadat
ignobile cum principali contulerit membro ita vt stu/
dium impendamus in attrahendo materiam ad mem/
brum ignobile et facere vt ipse apostemetur. Et
si non cum alijs saltem cum ventosis et empla/
stris attractiuis acutis. ¶ Cumque ad collectio/
nem peruenerint huiusmodi apostemata: aut
reliqua ab eis quandoque aperientur per se aut
maturationis adiutorio. Et quandoque indigent
maturatione et sectione simul. ¶ Maturatio
vero completur ex eo in quo cum calore existit
opilatio et glutinatio vt per ipsum calor retinea/
tur. ¶ Qui autem maturationem efficit cum
aliquo quod sit sicut huiusmodi maturatiuum
attendere debes vt si videris calorem innatum
debilem: et quod membrum iam declinet ad hoc
vt corrumpatur: remoueat ab ea glutiosa et opi/
latiua et ponat apertiua et scarificationem fa/
ciat profundam: deinde adhibeas medicinas
in quibus existit resolutio et desiccatio: sicut de
eis inuestigabimus in libris particularibus.
¶ Multotiens preterea erit apostema profun/
dum: et erit nobis necessarium trahere ipsum
ad partem cutis et si non cum alio saltem cum
ventosis ignitis. ¶ In apostemate autem du/
ro quod status terminum pertransiuit regula
in eo est vt mollificet quandoque cum eo in quo
existit caliditas et siccitas parua. Ideo ne quod
ex eo spissum est propter multam resolutionem
fiat lapis imo totum ad resolutionem prepa/
retur: postea super ipsum resolutio fortior fiat
deinde si timetur ex resolutione eius quod resol/
uitur ne quod remansit lapis fiat: iterum ad mol/
lificandum ipsum secundo redeat et incessanter
fiat hoc donec totum finiatur inter mollifican/
di et resoluendi vices aliter vires. ¶ Inflata
autem apostemata curentur ex eo quod calefacit
subtilitate sue substantie propterea vt ventosi/
tates resoluat et poros amplificet: nam causa
in apostematibus inflatis est ventositatis gros/
sities et pororum clausura studium quoque est ad/
hibendum in prohibendo materiam ex qua ven/
tosus prouenit vapor. ¶ Ex apostematibus preterea
sunt que sunt vlcerosa sicut formica: que sunt in/
frigidanda sicut flegmon: sed non sunt mollifi/
canda: et si propterea quod sunt apostemata sunt mol/
lificanda: imo sunt siccanda: quoniam accidens
hoc iam superauit causam accidens enim est
vlcerositas de qua timetur quod accidat aut quod iam
acciderit. Et vlcerositatis quidem medicamen/
tum est desiccatio: et res ei magis contraria est mollifi/
catio. Occultorum autem apostematum materia minoran/
da est flobotomia et ventris solutione. Et oportet vt ea habens
a balneo et vino et motibus corporis et animalibus
superfluis sicut ira et sibi similibus caueat: postea in
principio rei adhibeatur ei quod absque nimia superfluitate
repercutit et proprie si in membro fuerit quod sit sicut
stomachus aut epar. cuique hora resoluendi aduenit non de/
bes dimittere quin stipticitas medicamentis bonum habentes
odorem admisceas sicut in precedentibus tibi narraui/
mus. et epar quidem et stomachus plus indigent hoc quam pulmo.
¶ Oportet preterea vt mollificatiua subtilia que istis ad/
hibentur sint medicine in quibus exit maturatio et sint apostemati/
bus conferentes sicut solatrum et cassiafistula. Solatrum
namque proprietatem habet resoluendi apostemata calida que sunt
occulta. ¶ Et ea quod habenti non est dandus cibus ni/
si subtilis et in hora paroxismi si ibi fuerit neque in
principio sui nisi propter multam debilitatem fiat cum autem sin/
toma superuenerit propter collectionem apostematis interioris
cum casu virtutis in itinere mortis exit: quasi virtus
non sustentatur nisi nutrimento: et nutrimentum est
res magis timorosa: ergo si resolutum fuerit valde
bonum erit. quod si aperta fuerit danda sunt eis que ea la/
uent sicut aqua mellis et aqua zuccari: postea dentur
eis que suauiter maturent cum siccitate postea in fine
rei non adhibeantur nisi exiccatiua. Et tu quidem
scies hoc ex libro qui particulares egritudines colli/
git secundum dectionem. ¶ Est preterea cum in apostematibus occul/
tis que sub ventre exiunt contingit error: quasi quando non
sunt apostemata sed rupture: erit in perforando ea ti/
mor. et plerumque apostema occultum non exit in panniculo
sed in ipso intestino et est in aperiendo ipsum
timor. ¶ De sectione. Cap. xxvi.

Si plagam secare voluerit oporte-
bit vt sectio incedat fm rugarum col
lectionem que sunt interius in illo
mēbro nisi fuerit tale q̄lis est frons:
qm̄ si incisio incederet sicut pcedūt rugarum ipsius
collectiões incidet musculus frontis ⁊ cadat
supercilium: ⁊ silr in mēbris rugarum quas i
cessus diuersificatur ab incessu villorum suorū
musculorum. ¶ Oportet ergo vt sector ex ana
tomia sciat anatomiam neruorum ⁊ venarum ⁊
arteriarū ne errore incidat aliqd ex eis. ¶ Et
opz etiā vt secum deferat multas ex medicinis
sanguinē cōstringentibus ⁊ emplis dolorē sedā
tibus ⁊ instrūs q̄ ad h̄ prīnēt: habeat ergo se-
cum qd̄ sit sicut medicina. Gal. ⁊ sicut pilus le
poris ⁊ tela aranee ⁊ albumen oui ⁊ ferramē
ta qbus aduritur. omnia. n. h̄ sanguinis fluxum
phibent siue ex errore ipsius pueniat siue ne-
cessario ⁊ vt medicinas deferat q̄ fluxa faciūt.
¶ Cūq3 exiturā pforauerit ⁊ qd̄ i ea cōtinet ex
traxeris nō d3 ei adhibē oleū neq3 aquā neq3
emplm in quo sit oleum neq3 sepū supabūdās
sicut basilicō. imo aliqd qd̄ sit sicut emplm ex
calcantho qd̄ apponat cū eo indigebit: ⁊ desup
sponat spōgiā in vino stiptico infusam. ¶ De
egri. corruptō. mēbri ⁊ de incisiōe. Cap. xxvij.
Cum mēbrum pp malam comple-
xionem cum mā aut sine mā corrū
pitur ⁊ nō pfecerit ei scarificatio ne
q3 epithimari ex eo q cōferre cōsue
uit de eis que in libris particularibus dcā sunt
est necē vt caro corrupta q̄ est supra ipsum remo
ueatur. ¶ Et melius qdem erit vt sit sine ferro
si possibile fuerit: qm̄ ferrum plerūq3 inuenit
tunicas musculorum ⁊ venarum pulsantium peri-
culose. ¶ Qd̄ si h̄ non contulerit ⁊ corruptio
iam in carne processerit necesse erit vt ipsa inci
datur ⁊ vt locus incisionis oleo feruente adu
ratur. Ex hoc. n. prouenit securitas ab acuitate
malicie ipsius ⁊ restringitur sanguinis exitus: ⁊
nascuntur super incisionis locum caro ⁊ cutis
extranea nō proportionalis: sed res q̄ magis
carni filis exit pp̄ter sui duritiem. Cūq3 inci-
dēdi voluntas affuerit tenta prius erit immittē
da in circuitu ossis voluendo donec q sane te-
neatur reperiat ⁊ vbi dolor sit fortior: cum ten-
ta ibi immittur: qm̄ est ceruus sanitas: ⁊ vbicun-
q3 inueneris laxitatem ⁊ retentionis debilita
tem totum erit ex collectione eius qd̄ est inci-
deū. ¶ Qñq3 aūt perforatur illud qd̄ circūdat
os qd̄ vis incidere ita q foramina circūdēt ip
sum: ergo rumpet per ipsum ⁊ incidet ⁊ qñq3
ferratur. ¶ Cūq3 hic facere volueris separa i
ter incidentem ⁊ perforantē ⁊ inter carnem vt
nō redeat. Si ergo ipsum os qd̄ est necesse in-
cidere fuerit frustum eminens qd̄ nō possit ap
tari ita vt d3: neq3 sit in eius rectificatione fidu
cia: ⁊ timeat ne corrumpatur ⁊ corrūpat illud
qd̄ est coram ipso sublevabimus carnē ab eo
aut scindendo: deinde ligando ⁊ ad diuersitatē
partis illius extendendo: aut aliis ingeniis q̄
sensus demonstrat. ⁊ separabimus inter ipsum
⁊ mēbrum nobile si ibi affuerit cum pānis q
ipsm ab eo elongabunt: ⁊ postea incidemus. ⁊
si os fuerit tale quale est os coxe: ⁊ fuerit ma-
gnum ⁊ neruus ⁊ arteriis ⁊ venis ppinquū: ⁊
fuerit eius corruptio multa debet medicus ab
eo fugere. ¶ De medicationibus solōnis
continuitatis ⁊ specierum vlcerum. Cap. xxviij.
Olutio continuitatis in magnis mē
bris medicatur equatione ⁊ ligatur
a cōueniente que in doctrina restau-
rationis dicta est: ⁊ tibi in suo loco
postea veniet cum quiete ⁊ comestione cibi cō
glutinantis: in quo habetur fiducia q ex ipso
nutrimentum gñatur cartilaginosum quod la
bia fracture claudat ⁊ in vnum conducat sicut
cibus qui fit de extremitatibus animaliū. Im
possibile. n. est vt os restauretur ⁊ pprie in cor-
poribus cōsistentium nisi fm hunc modum: qm̄
nullo modo redibit ad continuitatem: ⁊ nos
quidem de restauratione sermonem exquisitū
loquemur in libris particularibus. ¶ Inten
tio autem in medicando solōnem continuita-
tis q̄ in mēbris accit mollibus est triū princi-
piorum curam h̄re. Primū eorum est qm̄ si cau
sa fuerit fixa minus q3 oportet est retinere il-
lud qd̄ fluit ⁊ cōstrīgere eius mācharacterm si ipsa fuerit
currens. ¶ Et scdm̄ est fissuram cōsolidare cū
medicis ⁊ cibis cōuenientibus. ¶ Et 3m est pu-
trefactionē phibere q̄to plus fuerit possibile.
cūq3 ab vno triū te excusaueris reddi ad cogi
tatū. de duobus remanentibus. ¶ Tu vo iam
scis qūo illud qd̄ fluit retineatur: sed cōsolidatio
fit adiungēdo labia si adiungunt ⁊ exiccando
⁊ comedendo glutinatiua. Et scito q intentio
in medicando vlcera est exiccatio. qd̄ ergo ex
eis mundū fuerit tm̄ exiccet. Et in illud qd̄ ex
eis putridū fuerit medicie acute corrosiue mit
tatur sicut calcanthū ⁊ alzegi ⁊ arsenicū ⁊ calx
q̄ si nō cōtulerint necessarius est ignis ⁊ me9 q̄
est cōposita ex flore eris ⁊ cera ⁊ oleo: qm̄ ipsa
flos eris mūdificat: ⁊ phibet morbiōis superflui
tatem oleo ⁊ cera. ipsa ergo in hac re medicia
exitpata ¶ Et dicem9 q oia vlcera aut sūt sim
plicia aut composita ⁊ simplicia quidem cum
fuerint parua ⁊ nil ex eorum humiditate corro-
deiur: tunc cōiungenda erunt ipsorum labia ⁊ li-
ganda custodiēdo ne inter ipsa aliqd olei: aut
pulueris cadat qm̄ cōsolidabunt. ⁊ silr magnum
de cuius subā nil pditū fuerit ⁊ cuius vna pars
alii applicari pōt. ¶ Magni vo cuius prēs
applicari nō possunt siue sit fissura siue conca-
uitas vel spatium plena sanie: ⁊ iam aliquid ex
suba mēbri perditum est curatio est exiccatio.
¶ Si ergo illud quod perditum est tm̄ fuerit

cutio ꝛ necesse erit vt cicatricē inducat. ꝛ hoc quidē p essentiā cū stipticis ꝛ pacciis qd cum calis cum ex eis pars qd sit adustū supponetur sicut alzegi ꝛ calcantū: qm magis iuuat i exic cando ꝛ magis pducūt crustā nā si multū fuerit corrodet ꝛ in vlceribus augm̄ faciet: si autē illud qd pditum fuit fuerit caro sicut est in vlceribus ꝓfundis nō erit festinandum in cicatrizando ea: imo primo erit studeū. vt caro in eis nascatur. ¶ Et caro qdem non gñatur nisi ex eo cuius siccitas nō multum gradū pm̄ trāscendit. verūtū h̄ ꝯditiones attendunt̄ de qbus cura est hñda. ¶ Et ex eis est ꝯsideratio dispōis complōnis mēbri pncipalis ꝛ cōplōnis vlceris: qm si mēbꝛ in sui complōne fuerit multe humiditatis ꝛ vlcus nō fuerit multe humiditatis sufficiet siccitas pauca in pmo gradu: qm egritudo nō multum fuit elongata a nā mēbri sed si mēbꝛ fuerit siccum ꝛ vlcus humiditatis multe erit necessariū illud qd exiccet in scdo gradu ꝛ tertio: vt reducat ipm ad suā nālē cōplexionem. ꝛ in tpatis qd dispō erit equanda. ¶ Et ex eis est consideratio complexionis totius corporis. nam cum corpus fuerit multe siccitatis ꝛ mēbꝛ augmentatum in humiditate fuerit tpatum fm corpus equale ex tpamento erit exiccandū. ¶ Et silr si corpus fuerit i humiditate augmentatum: ꝛ membrum in siccitate: ꝛ ambo ad augmentum deuenirent: tunc si egressus fuerit ad humiditatē ampliori exiccabitur siccitate: ꝛ si fuerit ad siccitatem minori exiccabitur siccitate. ¶ Et ex eis est consideratio virtutis siccantium: quoniam lz exiccantibus carnem nasci facientibus exiccatio fortis non queratur: sed exiccatio que sit talis qualis est illa que prohibet materiam q descendit ad mēbrum qd sit aptum ad hoc vt carnis gnō sit ex ea: multum tñ ea querit̄ in siccātibus q nō sunt ad hoc vt caro per ipsam gñetur: sed vt cicatrizatio fiat per ea. Ex eis. n. qrit̄ vt sint plus abstergentia ꝛ magis lauantia plusq̄ siccantia ex qbus nō qrit̄ nisi cicatrizatio ꝛ ꝯsolidatio ꝛ continuatio. ¶ Et omnes quidē medicine que sine mordicatōne desiccant sunt ingredientes in genus earum que carnem nasci faciunt. ¶ Omne preterea vlcus qd in loco existit non carnoso est inobediens ad hoc vt cito mediceĩur ꝛ silr rotundū. ¶ Medicinis āt siccātib⁹ ꝛ stipticis que in vlceribus occultis adhibēt̄ sūt admiscēde medicie mūdificātes: sicut mel ꝛ medicie loco ꝓprie sicut diuretica medicinis vlcera instrorum vrine curātibus. ¶ Cumq̄ cicatrizare voluerimus ponemus medicinas cū stipticitate sua viscosas sicut terra sigillata. ¶ Et scito q quedam sunt vlceris sanitatē ꝓhibentia ex qbus est malitia cōplexionis mēbri: quare studere debes vt ipm rectifices. Et malitia cōplōnis sanguinis qui ad ipm aduenit: quare succurrere debes cum gñatione boni chimi. Et multitudo sanguis q ad ipm fluit ꝛ hūectat ipz cui succurrere debes cū eūone ꝛ subtiliatōe cibi ꝛ faciēdo vt exerciteĩ si possibile fuerit: ꝛ ossis corruptio q est sub eo ꝛ qd ei transmittit saniē ꝛ huiusmodi quidem curatio non est nisi ossis illius melioratio ꝛ ipsius fricatio si fricatio totam ipsius corruptionem remouere poterit ꝛ accipere ipsum ꝛ incidere. ¶ Multotiens preterea est necessariū medicanti vlcera vt secum deferat emplastra attractiua: vt eis frusta ossium ꝛ res extranee carni infixe euellantur. ꝛ si non prohibebunt vlcus meliorari. ¶ Ulcera quoq̄ nutrimēto indigent ꝓpea vt confortatio fiat ꝛ minoratione nutrimenti ꝓpea vt saniei materia restringatur. Et inter hec duo contraria existit diuersitas: qm sanies debilitat: quare confortare necesse est: ꝛ multiplicatur: quare necesse est nutrimentum prohibere. Medicus ergo de hoc sollicitus esse dz. ¶ Cumq̄ vlcus in principio fuerit nō dz eger balū. ingredi neq̄ ipm aque tangere calida: qm attrahet ad ipm qd in aparte augmētū faciet: sed cū vlcus geuerit ꝛ saniē fecerit fortasse tunc facile fiet ei. ¶ Omne preterea vlcus quod cito reuertitur postq̄ carne repletum est ꝛ consolidari dz: est in semita perueniendi ad fistulam: debes ergo semper inuenire colorem saniei ꝛ colorem labiorum vlceris: ꝛ si pus multiplicabitur sine multiplicatione nutrimenti est ibi alfase. ¶ Loquamur ergo nunc de curatione alfase. ꝛ dicamus quoniam propterea q alfase est continuitatis solō: aut infra cutem profunda. ꝛ manifestū est q oz: vt eius medicamina sint fortiora q̄ eius q disco opertum est. ꝛ ꝓpea multum sanguinis ad ipsum fluit est necessarium illud qd illum resoluit: veritamen oportet vt eius resolutio sit cum multa siccitate: vt non resoluat qd ibi subtile ē ꝛ faciat lapidem q ibi spissum est. ¶ Cumq̄ ex resolutione perfecerimus illud qd nobis necesse est: debemus apponere consolidatiuum quod sit desiccatiuum ne sit sanies in concauitate que exire non valeat ꝛ fiat lapis: ꝛ postea qualibet causa putrefiat aut eradicetur ꝛ redeat continuitatis solutio. ¶ Cumq̄ autem alfase fuerit profundior scarificabitur locus vt medicamen magis penetret. ¶ In medicando autem alfase ꝛ contusionem leuem fortasse sufficiet flobotomia. ¶ Quod si alfase fuerit in primis cum percussione medicetur prius pcussio medicaminibus percussiōi aptis donec sit possibile medicari alfase. Et alfase quidem si magna fuerit medicabitur cum siccantibus: ꝛ si fuerit parua vt punctura acus dimittatur esse eius ipsi nature si non fuerit venenosa pendens: aut fuerit fortis doloris. Aut si tetigerit neruum ꝛ timeatur inde apostematis

generatio ⁊ pulsatio. ¶ In contorsione autem sufficit mollis ligatura non dolorosa ⁊ ut super ipsam ponantur medicamina contorsioni apta. In his autem que sunt sicut casus ⁊ percussio necessaria est flobotomia ex parte diversa: ⁊ subtiliandum est nutrimentum ⁊ diminuenda est caro: ⁊ que sunt sicut ipsa. ⁊ regendus est ex appositionibus ⁊ potionibus scriptis ad hoc in libris particularibus. Sermonem autem in solutionibus continuitatis scilicet in nervis ⁊ ossibus reservabimus posterius ad libros particulares.

¶ De cauterizatione. Cap. xxix.

Cauterizatio est medicamen valde utile iuvans ad prohibendum ne corruptio spargatur ⁊ ad confortandum membrum cuius complexionem volumus rectificare ⁊ ad resolvendum materias corruptas in membro retentas ⁊ ad restringendum sanguinis fluxum. ¶ Res vero qua cauterium fit melius est aurum. ¶ Et locus quidem qui cauterizatur aut est manifestus ⁊ ponitur cauterium super ipsum sensibiliter: aut est profundus interius in membro sicut in naso aut in ore aut in ano. ⁊ huiusmodi quod forma indiget super quam ponatur quod sit sicut tartle aut magra in aceto infusa. postea ponantur super ipsam panni aqua rosacea vehementer infrigidati aut succis aliquibus: ⁊ mittatur in canalem ita ut locus cauterizandus eius buccella fiat. deinde immittatur cauterium propterea ut ad locum perveniat ⁊ in circuitu non impediat. ⁊ propterea cum cauterium subtilius fuerit quam forme vacuitas ne lateribus forme obviat. ¶ Cauterizator preterea sibi cavere debet ne fortitudo cauterizationis ipsius ad nervos perveniat neque ad chordas neque ad ligamenta. ¶ Quod si propter sanguinem qui fluit cauterizaverit oportebit ut cauterizatio sit fortior: ideo ut crusta grossitiem habeat ⁊ spissitudinem ne cito cadat. quoniam ex casu crustae cauterizationis facte propterea ut carnem corruptam proiicias ⁊ ut sanguinis fluxus prohibeatur pervenietur ad malum deterius eo quod erat. ¶ Cumque cauterizaveris propterea ut carnem corruptam proiicias ⁊ terminum sani scire volueris erit ubi dolet. ¶ Et fortasse necessarium erit tibi cum carne cauterizare os quod est sub ea ⁊ supra ipsum morari donec totum ipsius destruatur corruptio. Cum ergo fuerit quod sit sicut craneum subtiliter ipsam operare ita ut cerebrum non ebulliat neque ipsius panniculi corrugentur. ⁊ in alio osse ab ipso non cures perquirere.

¶ De sedatione doloris. Cap. xxx.

Iam scivisti dolorum causas in duabus comprehendi divisionibus scilicet mutatione complexionis subito: ⁊ solutione continuitatis. postea scivisti quod postremum divisionis earum pervenit ad malitiam complexionis calide aut frigide aut humide aut sicce absque materia aut cum materia chimosa aut ad ventositatem aut apostema. ¶ Doloris ergo sedatio ex contrariis harum causarum erit. ⁊ iam scivisti qualiter unusquisque earum contrarium sit. ⁊ scivisti quomodo malitia complexionis ⁊ apostema ⁊ ventositas medicentur. ¶ Et omnis quidem dolor qui sit fortior interficit: quoniam ex eo in primis accidit frigus corporis ⁊ tremor: postea fit pulsus parvus deinde destruitur. ⁊ postea moritur. Et ad ultimum id quod dolores sedat est: aut id quod complexionem mutat: aut quod resolvit materiam: aut quod stupefacit: ⁊ stupefaciens quidem removet dolorem quoniam destruit sensum membri. Eius vero sensum non aufert nisi propter unam duarum causarum: aut propter multam infrigidationem: aut propter multam venenositatem que est in ipso contraria virtuti illius membri. ¶ Ea quoque que fluxa faciunt sunt ex summa eorum que molliunt resolvunt qualis sunt anetum semen lini ⁊ mellilotum ⁊ camomilla ⁊ semina apii ⁊ amigdale amare: ⁊ omnis res in primo gradu calida ⁊ proprie quando fuerit cum ea glutinandi potentia: sicut gummi pinorum ⁊ amilum ⁊ cerusa ⁊ crocus ⁊ laudanum ⁊ altea ⁊ amomum ⁊ caules ⁊ napi ⁊ apozima eorum ⁊ adipes ⁊ ysopi ceratum ⁊ olera: sicut docemus in antidotario ⁊ ventrem solventia ⁊ evacuantia quocunque modo fuerint sunt istius modi. ¶ Et fluxa quidem facientia sunt danda post evacuantia si necessarium fuerit evacuare donec materiam restringas que ad membrum descendit. Et etiam illud totum quod apostema maturat aut quod ca[l]efacit. Omnibus autem stupefacientibus fortius est opium. Et ex eis sunt poma mandragore ⁊ eius semen ⁊ cortices radicis ipsius ⁊ papaver ⁊ bengi ⁊ iusquiamum ⁊ solatrum stupefaciens ⁊ semen lactucarum: ⁊ ex eis sunt nix ⁊ aqua frigida. ¶ In doloribus preterea multotiens accidit error: quoniam eorum cause erunt extrinsece sicut calor aut frigus: aut cervicalis eminentia: aut loci corruptio: aut casus qui fit in ebrietate: aut alia ab his: ⁊ queruntur eorum cause in corpore ⁊ provenit error: quapropter scire debes hoc cognoscere si est ibi repletio aut non: ⁊ si sunt ibi cause repletionis note. ¶ Quandoque etiam causa advenit exterius: deinde interius fit mansiva: sicut cum aliquis bibit aquam frigidam ⁊ accidit ei fortis dolor in parte stomachi ⁊ epatis. ¶ Et multotiens quidem non est multum necessaria evacuatio ⁊ sibi similia: quoniam sepe sufficit sibi balneum ⁊ fortis somnus in eo. Et sicut qui comedit rem calidam ⁊ infert ei fortem capitis dolorem ⁊ sufficit ei aquam infrigidatam bibere. ¶ Et quandoque est res in qua fiducia est habenda est quod dolor ea removeatur aut tarde operans: ita quod dolor ille usque ad horam illam tolerari non potest: sicut evacuatio materiei dolorem facientis colice retente in villis intestinorum aut cito operans est: sed ex ea timetur finis vehementer malus: sicut stupefactio membri dolentis in colica cum medicinis que hoc operari solent ⁊ fit medicus in hoc ambiguus. ¶ Debet ergo bone mensurationis fortitudi-

ucm hõc vt sciat q' duoꝝ tꝑoꝝ sit longius aut
tꝑs fixionis ꝟtutis aut tꝑs doloris. ⁊ ẽt q̃ dua
ruꝫ reꝝ sit ei deterioꝛ an doloꝛ an malus finis
qui ex stupidatiõe timet̃ vt eligat studiũ ei im
pẽdere qd magis est impediẽs: fortasse enim si
doloꝛ remãserit fortitudine sui ⁊ magnitudie
interficiet. ¶ Et stupidatio forsitã nõ interfici
et: ꝫ ex alia pte impediat: cuius impedimẽtuꝫ
fortasse corrigere poteris ⁊ redibit forsitã ⁊ in
redibis medicina ꝯueniente. ¶ Et preter hoc
totũ stupefacientiũ cõplõm ꝯsiderare debes: ⁊
ipsius q̃ritatẽ: ⁊ vt qd ex eo est facilius dones
⁊ vt tribuas id qd est cum suis tyriacis cõpo
niti res fuerit maxima que forti indigeat stu
pefactione. ¶ Sũt ꝑterea mẽbra de qbus nõ
curamus: ⁊ si eis supponas narcotica. qm̃ non
inde ad vehemẽter malũ finẽ ꝑueniũt: sicut dẽ
tes cuꝫ ei apponit̃ stupefactiuũ. ¶ Et fortasse
qd ẽt bibere erit melius in huiusmõi sicut bi
bere q' stupefaciat pp dolorẽ oculi: qm̃ ex hoc
mioꝛ malitia ꝑuenit oclo q̃ȝ vt interius põat̃.
¶ Et fortasse facile erit corrigere malitiã que
ex potu alijs accidit mẽbris. ¶ In eo aũt qd
ẽ sicut colica magnificat̃ malus finis: qm̃ mãȝ
augmẽtat frigus ⁊ ꝯgelationem ⁊ clausuram.
¶ Amplius stupefaciẽtia plerũq3 sedãt dolo
rẽ ꝑpea q' dormire faciũt: qm̃ somnus est vna
ex cãis ipsius sedationis doloris ⁊ ꝓpe qñ cũ
eo facta fuerit fames ⁊ in dolore mãꝫ. ¶ Et
stupefacientia qd cõposita quoꝝ fortitudines
alie debilitant medicine: sicut tyriaca sunt ma
gis secura quẽadmodũ filoniũ ⁊ trocisci qbus
nomen ponit̃ ternarij: sed eoꝝ stupefactio est
debilioꝛ. qd ãt ex eis est recens maioꝛ est stupe
factionis. Et in antiquo fere nulla est stupefa
ctio ⁊ qd est mediũ. ¶ Et ex doloribus qd q
sunt multe fortitudis ⁊ sũt ad medicañ. faciles
in qbusdã horis sicut dolores vẽtosi: qm̃ q̃nq3
sedant̃: ⁊ sufficit vt sup eos aq̃ cali eiciat̃: verũ
tñ i hoc timoꝛ existẽt ab eo tibi cauẽ obes: qm̃
plerũq3 cũ erit apaꝫ existimabit̃ q' sit vẽtositas
¶ Et si fortasse factũ fuerit ei embroca ex aq̃
cali ⁊ ꝑcipue in sui ꝑincipio ei affert magnum
malũ. ⁊ ꝑter hoc qñq3 impedimentũ vẽtoso ef
ficit cũ vẽtositatẽ resoluere nõ poterit ⁊ in q̃ti
tate ipsius spatij augmentũ faciet. Et vapora
tiones ẽt sunt ex medicatiõibus ventositatuꝫ.
Et ex eis qdem melioꝛ est ex qua est id qd exic
cat sicut miliũ: nisi in mẽbro fuerit qd illud to
lerare nõ valet sicut ocls. Fiat ergo tunc vapo
ratio cum pãnis. ¶ Ex vaporationibus etiaꝫ
sunt que cum oleo calefacto fiunt. Et ex vapo
rationibus qd fortibus est vt oroboꝝ faria cũ
aceto coq̃t̃: ⁊ postea siccet̃: ⁊ fiat ex eo vapora
tio. Et mioꝛ ea ẽ vt sulfur vl̃ furfur coq̃t̃ sic h°.
Salis ãt vapoꝛ est pũgitiuus: sed milij est me
lioꝛ ⁊ debilioꝛ. Et plerũq3 ẽt fit vaporatio ex
aqua in vase posita que est incolumis ⁊ leuiat

sed opõnẽtẽ efficit q̃ñ nolauimus si illud nõ
fuerit obseruatum. ¶ Uentose ẽt cũ igne sunt
istius mõi: ⁊ sunt fortes in sedando dolorem
ventosum. ⁊ si eas iteꝝ adhibueris doloꝛ peni
tus destruet̃: verũtñ plerumq3 ex eis accit illud
qd ꝓuenit ex eo qd diximus. ¶ Et sedãtibus
ꝑterea dolorẽ est molliter longo tꝑe incedere
pp illud qd in ipso erit ex ꝟtute faciẽdi fluxũ.
¶ Et similiter adipes subtiles noui ⁊ olea q̃
noiauimus ⁊ dulcis cãtilena ⁊ ꝓpue cũ ex ea
ꝓuocat̃ somnus. Et occupari in eo quod gau
dium efficit doloris vehementiam sedat.

¶ In quo precipit̃ a quibus curationibus in
cipiamus. Cap. xxxi.

Cum multe ꝯiungunt̃ egritudines
ab ea incipe debemus in q̃ vna haꝫ tri
um ꝓpetas erit. ¶ Una eaꝝ est q'
alia sanari nõ põt anq̃ȝ ipsa sanet̃ si
cut apã ⁊ vlcus cũ ꝯiungunt̃: medicamur eniꝫ
apã donec cõplõnis malitia que cũ eo venit re
moueat̃ absq3 cuius sanatiõe vlcus sanari non
põt: postea medicamur vlcus. ¶ Et scda earũ
ẽ cũ vna egritu. cã fuerit alterius: sicut cũ accit
opilatio ⁊ febris: medicamur. n. opilõnem pri
us: deinde febre. Et si nobis necẽ fuerit opilõnẽ
apire cum eo. in quo aliq̃ exit calas non curabi
mus de febre: ⁊ medicamur qd pulmonis apã
cũ desiccatiuis ⁊ non curabimus de febre: qm̃
poẽ vt ẽ febris remoueat̃ cã ipsius remanẽte.
Et cãe quideꝫ eius sanatio est exiccatio que fe
bri nocumentum facit. ¶ Tertia ꝟo cũ fuerit
vna eaꝝ de q̃ maioꝛ sollicitudo sit hñda: sicut si
coniungat̃ synochus ⁊ peralysis: medicamur
enim synochum extinguendo ⁊ flõmando ⁊ ꝟ
de palysi non curabimus. ¶ Cum aũt egritu
do ⁊ accñs ꝯiungunt̃ a sanatione egritudinis
incipiemus. Et si accñs supauerit tunc accidẽ
tis curã hẽbimus ⁊ egritudinẽ nõ ꝯsiderabi
mus. sicut in colica damus stupefaciẽtia ꝑpea
vt doloris fortitudo remoueatur: ꝫ ipsi colice
impedimentũ faciat. ¶ Et cũ hoc q̃nq3 tarda
mus qd facere debebamus pp flõi debilitateꝫ
aut pp ventris fluxum qui ꝑcessit aut ꝓpter pri
tem nauseam. ⁊ q̃nq3 non tardamus: sed opa
mur ⁊ nõ totam remouemus causam sicut in
egritudine spasmi non enim totum expellimus
humorem: immo ex eo aliquid dimittimus vt
ipsum spasmosus remoueat motus ne humo
rem resoluat naturalem.

¶ Operationis sigillatio ⁊ gratiarum actio.

Iã q̃titas huius nostri sermonis cõ
pẽdiosi de principijs vlibus doctri
ne medicinalis sufficiens. Deinceps
autem laboremus vt de simplicibus
medicinis librum compõamus si deus volue
rit. ⁊ ipse quideꝫ nos iuuabit. cui sint grates ꝑ
sui innumerabiles misericordias.

¶ Expletus est liber primus. Auicẽne.

¶ Incipit.

¶ Incipit liber canonis secundus Auicenne. verba principis. Aboali

Librorũ quos de medicina specificauimus: primus est de iudicijs vniuersalibus in medicina: et secundus eorum est hic liber aggregatus de medicinis singularibus. Et nos quidē hunc librũ in duos diuisimus tractatus. Quorũ primus est de canonibus vlibus quos te scire oportet in re medicinarũ: et est scia virtutũ medicinarũ in medicina.
¶ Et secundus eorum est de cognitiõe virtutum medicinarum particularium.

Primum vero tractatum in .vi. diuisimus capitula.
¶ Ca. primum est de complexionibus medicinarum singularium.
¶ Capitulũ scđm est de cognitiõe cõplexionũ medicinarum singularium per experimentũ.
¶ Capitulum tertiũ est de cognitione cõplexionũ medicinarũ singularũ per rationem.
¶ Capitulũ quartũ est de cognitiõe operationũ virtutum medicinarum singularium.
¶ Capitulũ quintũ est de iudicijs accñtiũ medicinarum extrinsecus.
¶ Capitulum sextum est de collectione medicinarum et conseruatione ipsarum.

In secundo autē tractatu posuimus medicinas singulares in areolis.
¶ In prima nãq3 areola posuimus nomina medicinarum singularium et cognitionem essentie ipsarum.
¶ In scđa areola electionē bonitatis ipsarũ.
¶ In tertia areola rememorationem qualitatum et naturam ipsarum.
¶ In quarta areola proprietates opõnũ earũ et dispões ipsaȝ vles sicut resolõ et digõ et cõglutiatio et stupefactio et que illis sũt silia ex opõibus: quas in tractatu primo diximus: et proprietates alias si insunt eis: et fecimus earũ descriptionē cũ colore vt sit facile ipsaȝ colligē.
¶ In areola qnta opões eaȝ q̄ pēdent ex decoratõe aut in cute. sicut remotio lentiginũ et albaras et remotio porroȝ et verrucarũ: aut in capillis sicut cõseruatio ipsoȝ et prolõgatio et coloratio: q̄ i decoratiõe igrediunt̃ et signatimus id totũ signis depictis: vt per illud facilis cui' igsitio fiat i tabulis donec colligāt̃ oēs medicine singulares q̄ i eis cadũt velociter.
¶ In areola sexta opões earũ in apa:ibus et bothor.i. in puis eminentijs que fiunt sicut pustule: et terminauimus etiam omnē spēm pictã in eis cũ colore proprio vniuscuiusq3 earũ.

¶ In areola septima similiter vlcera et vulnera et fracturas depictas coloribus suis.
¶ In areola.8.egritudines iuncturarũ et neruorum depictas similiter.
¶ In areola.9.egritudines membrorum capitis omnes depictas suis coloribus.
¶ In areola.10. egritudines mēbroȝ oculi depictas similiter suis coloribus.
¶ In areola .11. egritudines membrorum similiter depictas coloribus suis.
¶ In areola.12. egritudines membroȝ nutrimenti depictas suis coloribus.
¶ In areola.13.egritudines membrorum expulsionis depictas etiam.
¶ In areola.14. febres et que eis conueniunt depictas similiter.
¶ In areola.15. proportionem medicinarum ad venena.
¶ In areola.16.permutationē earũ: et quãq3 cõicant in medicinã vnã oēs areole: et quãq3 non cõicant: et forsitan nõ reperiunt̃ q̄dã nisi in quibusdaȝ areolis. ¶ Cũq3 cõplendo ex tabulis recessero et signis virtutũ medicinarũ particularium sigillabo tractatuȝ scđm: et illic sigillabo hunc librum procedendo ab eo ad tertiũ librũ.

¶ Tractatus primus. ¶ De complexionibus medicinarum singularium. Cap.i.

Iam declarauimus in libro primo intentionē sermonis nři .s. hec medicina est calida: et hec medicina est frigida: et hec medicina est humida: et hec medicina est sicca. Et ostendimus illic quod illud ē per cõparationē ad corpora nřa: et premisimus quod oium cõpositorũ mineraliũ et vegetabiliũ et viuentiuȝ elementa sunt mãe.iiij. et quod ipse cõmiscent̃ adinuiceȝ: et agunt in se donec cõsistant s'm equalitatē: aut s'm dñium in eo qđ est inter eas. Et cũ cõsistũt s'm illud est cõplõ vera: et quod cõplõ cũ est contenta in cõpo' preparat ipȝ receptiõi virtutũ qualitatũ q̄ proprie est vt sint i ipso. ¶ Et ostendimus etiā s'm quot diuisiões est cõplõ et qđ querit̃ per cõplõnem equalē in omnibus: et quid per complexionē equalē in medicinis. ¶ Et ostendimus quod per hoc nõ intelligit̃ nisi quod corpus hois cum obuiat ei et agit in ipsaȝ calore inato nõ preualet ita vt in corpore hois imprimat infrigidationem: aut calefactionē aut humectationeȝ: aut desiccationē vltra eã que est in hoie. ¶ Nos tamen per illud non significauimus quod complexio eius sit similis complexioni hominis. Cõplexio nãq3 hominis non est nisi in homine.
¶ Et scias quod cõplexio est s'm duos modos.s. complexio prima et complexio scđa. Complexio itaq3 prima est cõplexio proueniens ab elementis. Et complexio scđa est complexio que prouenit a rebus que in seipsis hñt complexioneȝ. sicut verbi gratia complexio medicinarum compositarum: vt complexio tyriace: vnaqueq3 enim

medicinarũ singulariũ tyriace cõplõnem hꝫ sibi
propriam: deinde cum miscent̃ ⁊ componunt̃
ita vt vniant̃ ⁊ aduenıat eis cõmixtio aduenit
complõ scđa. ¶ Et hec qdem cõplõ scđa non
est ita ꝙ nõ sit tota nisi ab arte: imo est qũqꝫ ẽt
a nã. lac. n. cõmixtũ in vitate est ex aqueitate ⁊
caseitate ⁊ butyrositate. Et vnũqđqꝫ hoꝝ triũ
est nõ simplex i nã: imo est cõmixtũ ⁊ hꝫ com
plexionẽ sibi ꝓpriã. Et hec qđ cõplõ scđa est
ex opõne nãe nõ ex opõne artis. ¶ Cõplõ aũt
scđa est ſm duos modos: aut cõplõ fortis: aut
cõplõ debilis. ¶ Cõplõ vo fortis est vbi gr̃a
vt vnũqđqꝫ simpliciũ aliꝫ sit vnitũ tali vnõe vt
eius sepatio calori nostro inato nõ solũ sit dif/
ficilis: immo sit aliqua: cuius separatio caloris
ignis sit difficilis: sicut corpus olei. Cõmixtio
inter humiditatẽ ⁊ siccitatẽ ipsius ad hoc pue
nit vt igneitas deficiat in sepando iter eas: imo
cũ igneitas aqueitatẽ soluit vt eã subleuet tenẽ
tur cũ oĩbus partibus eius partes terree: qua
re nõ valet efficere eaꝝ subleuationẽ vt terree
subsistant: sicut potes illius silẽ videre in ligno
imo in plũbo ⁊ stãno. ¶ Cum ergo est cõplõ
cuius firmitudo est hec firmitudo tunc nõ est
longe qn sit complõ a sepatione simpliciũ cu
ius calor inatus qui est in nobis deficit: ⁊ que
cunqꝫ ita est: est cõplexio firma. ¶ Si ergo fue
rit equalis remanebit in corpore equalis vsqꝫ/
quo resoluat eius formã ⁊ corrũpat. Et si fuerit
declinis ad dñium remanebit in corpore ſm
suum dñium vsqꝫquo corrũpat̃ eius forma.
Et vlr̃ qdem nõ ꝓuenit ab ea nisi opatio vna.
¶ Cum aũt cõplõ nõ est firma: sed debilis fa
cilis ad disgregationẽ: tunc posẽ est vt eius sim
plicia separent̃ cum nẽc nãe opõ erit in ea ⁊ re
moueatur vnũ ab alio ⁊ sint diuersaꝝ virtutum
⁊ faciat vnũ coꝝ opõnem vnã ⁊ aliud ꝯrium
ipsius. ¶ Et cum medici dicunt ꝙ mẽ illius
vtus est cõposita ex virtutibus ꝯrijs nõ oꝫ vt
ipsi intelligant a seipsis ⁊ tu ab eis. ꝙ sit p vna
verens fritatem ⁊ caliditatem simul cõparãs vna
quaqꝫ eaꝝ singulr̃ sicut ille q̃ sunt diuise. nã illõ
nõ est posẽ: sed sunt in duabus ptibus eius di/
uersis ex qbus ipsa est cõposita cũ sua singula/
ritate. ¶ Et ẽt nõ oꝫ vt existimes ꝙ aliud ge
nus medicinaꝝ nõ sit compoᵐ ex vtutibus ꝯ
rijs: qm̃ oẽs medicine sunt cõposite ex virtu/
tibus ꝯrijs: imo oꝫ vt intelligas ex hoc ꝙ ipsi
signt̃ p illud qđ est actu hũs virtutes ꝯrias: aut
poᵃ ꝓpinq̃ actui: qm̃ in ipsa sunt ptes diuerse
quaꝝ vna nõ efficit in aliã actum integꝝ facien
tem totũ silium virtutũ silitudine cõpleta: ⁊ nõ
adherent ⁊ vniunt̃: ita vt cũ earum vna in pte
mẽbri ꝯtinet̃ ꝯsequat̃ alteraꝫ cũ ea ꝯtineri: qm̃
si ipsa fuerit silis virtutis nõ diuersificabit̃ eius
opõ in corpore penitus. ¶ Et si est adherẽtiũ
partiũ ⁊ diuersaꝝ virtutum possibile est etiam
vt nõ diuersificet̃ eius impressio in corpe. imo

fit vt cum pars simplicis in mẽbro ꝯtinet̃ con
ueniat ei ꝙ ei adheret ex simplici alio: ⁊ pue
niat ex eis opõ ⁊ impssio quaꝫ ad ipm ducunt
amboꝝ opões in oĩbus partibus illius mẽ/
bri ſm equalitatẽ cũ sit cũ vnaquaqꝫ ptiũ eius
impeᵐ a cõplemẽto actiõis eius fixũ in ea nisi
sit pars mẽbri recipiens ab vnoquoqꝫ duoꝝ
simpliciũ absqꝫ alio ⁊ nã vtat̃ vno coꝝ ⁊ alteꝝ
renuat: ⁊ hoc qdem est multotiẽs noster tñ ser
mo nõ est in hoc. imo est in spẽ q̃ est diuerse im
pressionis pp rẽ in seipsa: nõ pp reꝫ in alia. Et
illa qdem res est: qm̃ simplicium eius cõmi/
xtio ẽ debilis recipiẽs discretionẽ ⁊ simplicia
eius ipsam cõmiscentia sunt debilia vbi recipi
unt impssionem ab impressione nostri caloris.
¶ Iste aũt medicine simplices qbus dicimus
inesse virtutes ꝯrias sunt in qbus nõ est illa cõ
mistio vlis. ¶ De eis ergo alie sunt q̃ sunt for
tioris cõmistionis: ⁊ nõ pñt decoctio ⁊ ablu
tio facere separationẽ inter virtutes eaꝝ: sicut
camomilla in qua est virtus resolutiua ⁊ vtus
stiptica: ⁊ cũ coquit̃ in emplis nõ sepant̃ ab ea
vtreqꝫ virtutes: ⁊ alia sunt in qbus decoctio se
parare põt inter eas sicut caules. substãtia. n. ip
sorum cõmista est ex mã terrea stiptica ⁊ ex mã
subtili abstersiua nitrosa. Cum ergo coquit̃ in
aqua resoluit̃ substantia nitrosa abstersiua ab
ea in aqua: ⁊ substantia terrea stiptica remanet
⁊ fit aqua eius solutiua ⁊ corpus eius stipticũ
⁊ silr̃ lens ⁊ fructus mãdragore: ⁊ silr̃ allec: in
ipso nãqꝫ est virtus abstersiua ⁊ adustiua ⁊ hu
miditas grauis: sed decoctio sepat inter eas: ⁊
silr̃ cepe ⁊ raffanus ⁊ reliqua. ¶ Et pp hoc di
citur ꝙ raffanus digerit ⁊ nõ digerit̃. digerit.
enim ⁊ nõ cum oĩbus ptibus suis: sed cũ subã
subtili tñ que est in ipso. cũ ergo resoluit̃ ab eo
remanet substantia spissa q̃ est in ipso inobedi/
ens virtuti digestiue viscosa. sed illa substantia
aliam incidit viscositatem. ¶ Et ex hoc com/
plexio sunt alia inter quorũ simplicia ablutio
separe valet sicut endiuia ⁊ plima olerum. eius
n. subã est composita ex mã terrea frigida plu/
rima ⁊ ex materia subtili pauca. quare fit eius
frigidatio cum materia prima: ⁊ opilationum
apertio ab ea ⁊ penetratio ipsius plurima cuꝫ
materia altera ⁊ plurimũ huius materie sub
tile est expansum super superficiem eius. Iam
enim eleuata est ad eam ⁊ aspersa super ipsam
cum ergo abluitur cum aq̃ resoluitur ⁊ nõ re
manet ex ea aliquid vnde sit curandum. ergo
propter hanc cãm preceperunt ne abluat̃ ſm
legem ⁊ medicinaꝫ. ¶ Et hac de cã plime me
dicinarum cum homo sumit eas infrigidant
vehementer: ⁊ cum ex eis fit emplastruꝫ resol
uunt. v. g. sicut coriandrum cum enim sumit̃
eius infrigidatio fortior fit. Et cũ ex eo fit em/
plastrum quandoqꝫ resoluit. verbi gratia scro
fulas ⁊ prope permixtũ cũ sanie: ⁊ illud ideo

qui est compositum ex substantia terrea aquo
sa multe infridationis et ex substantia subtili re/
solutiua. Cum ergo sumitur aduenit calor inat⁹
et resoluit ab eo substantiam subtilé et non est pluri/
me quantitatis. ita vt i cōplexione impressioné faciat
imo deficit et remanet substantia ei⁹ singularis vitia
infrigidatiōe. Cū aūt ex eo fit emplim vr q substantia ter
rea nō penetret i poros: neq efficitur in eis impres/
sioné oino. sed substantia subtilis scda penetrat in eis
et digerit si ergo associatur aliqd ex substantia
frā iuuat ad repellendū et vincit calorē inatum
et hoc qd propinquum est ei qd ostēdimus libro
primo de adustione cepe cū ex ea fit emplim et
de eius icolumitate cū comedit. Et cū nos po
suerimus vná cām in ea ppinquá huic opor/
tebit vt sit hec intentio nota certe. ¶ Et ex me
dicinis sūt in quibus videntur esse due sub/
stantie diuerse sm nām absq permixtione oino.
Et ex eis itaq sunt que sunt sensu apparētes
sicut partes citri. Et ex eis sunt que sunt ma/
gis occulte: vr.n.q cortex persilij et qd est sup
eius corticem sit fortis infrigidatiōis: et farina
medulle que est in ipso sit fortis calefactionis
ita vt forsitan sit medicina rubificans aut vlce/
rans et cortex eius sit sicut velamen distinguēs
inter ea. Si ergo bibit non tritū. nō diminuitur
durities sue corticis vt penetret virtus medulle
eius et qd est intra ipsum ad suū exterius. imo
opatur cū eo qd ex ipso apparet ex sua mucil/
lagine. Qd si tritū fuerit forsitan illud qd dī de
ipso q est venenum est ppter apertioné medul
le eius et sui interioris. Et videt q illud qd ex
eo est cōtrarium dirūpat extuitas. Et illud qd est
frigidū ex eo faciat eas crudas et refrenet eas pp
hác cām. Sufficiat quantitas h i dádo hác radicé.

¶ De cognitione virtutū cōplexionū medi
cinarū singularium per experimentū. Cap. ij.

Medicinarum cognoscuntur virtutes
ex duabus vijs vna earū est semita ex
perimenti. Et altera est rōcinatiōis
semita. ¶ Nos vero in experimento
sermonem pmittamus. Dicemus ergo q ex/
perimentū ad cognitionem virtutis me° cū fi/
ducia nō perducit nisi post obseruationé septé
cōditionū. ¶ Una est vt sit me° vacua a quali/
tate acquisita est caliditate accidētali aut frigidi/
tate accidētali: aut qualitate que accidat ei cum alte
ratione in sua substantia aut vicinitate alteri⁹.
Aqua.n. quamuis frā sit nā tñ cum calefit calefacit
dum permanet calida et euforbiū: quamuis sit na/
tura calidum tñ cum infrigidatur infridat dū per/
manet frigidum et amigdala: quamuis sit equalis
subtilis. tñ cum sit rācida calefacit po⁹. et caro
piscium quamuis sit frā: tñ cū salit calefacit po⁹.
¶ Et scda est vt illud in quo experit egritudiné.
hēat singularé: ná si egritudo est cōposita et in ea
sunt due res exigentes duas curationes cōtrias et
experiat in ambabus me° et cōferat nescimus

cám in illo vere. v.g. cū hō hz febrē flegmaticā
et dat ei in potu agaricus et remouet febris ei⁹
nō oz vt iudicemus agaricū esse frm: qm cōfert
egritudini calide que est febris. imo forsitá nō
cōfert nisi pp ea q resoluit māz flancá et eiciat eá
de. et cū deficit mā remouet febris flanca: et h
qd vere est iuuamentū p se ⁊ mixtū iuuamētis
per accńs. p se qd cū cōpōne ad mām. sed per ac
cidēs cū cōpōne ad febrē. ¶ Et tertia est vt me
dicina sit experta iā in duob⁹ cōtrijs ita vt cū vtriq
eorū simul cōferat. non iudicet q sit cōtria cōplō
ni alicuius eorū. et forsitan cōfert vni eorū p se et
alteri p accńs: sicut scamonea si experiamur ipam
in egritudine frā non est longinquū qn cōferat
et calefaciat. Et cū experimur ipsam in egritudi
ne calida sicut est febris tertiana non elongant
qn cōferat in euacuando colerá. cū ergo ita sit non
acqrit nobis experimētū fiduciá calitatis aut fri
tatis: nisi postq̄ sciuimus q vná duarū rerū effi
cit p se et efficit alterā per accidens. ¶ Et quarta
est vt sit virtus que est in medicina opposita ei
qd equat ei de potētia egritudinis. Sūt.n. me/
dicine quedá quarū calitas minorat a fritate egritu
dinis alicuius. quare pētius in eá nō agit. et qñq
cū administrat in infrigidatione aliqua leuiorē illa
facit calefactioné. oz ergo vt experiatur prius in de
biliori. et sm gradus fiat pcessio paulatim do/
nec sciat virtus me° et non dubiet. ¶ Et quinta
est vt obseruet tpe in quo appet eius impressio
et opatio. ná si in primo cū administrat appet
cōsidere facit q efficit illud p se. et si fuerit opa/
tio que in primis appet ex ea cōtria ei que appet
in fine: aut in principio rei nō appet ex ea opa
tio: deinde in fine rei appet ex ea opatio. tunc erit
locus ambiguitatis et dubietatis. forsitan enim
efficit illud quod operetur per accidens quan
do efficit i pmis opatioué occultá quá sequit p
accidens hec opatio alia appens. Et hec qdem
dubietas est et ambiguitas et hesitatio in virtute
me°. Existimatio vero q eius opatio non sit nā
si per accńs qñq vigorat cū eius opatio nō ap
paret nisi post separatioué obuiationis mébri
nam si per se efficeret per se oparetur dū obuia
ret. impossibile.n. est vt destruat dum obuiat et
opetur dum non obuiat. Et hoc qdem est iudi
cium plurimū sufficiens. ¶ Qñq vero con/
ueniens est vt in quibusdá corporibus efficiat
suam operationem que est per se post operatio/
nem suá que est per accidens. Et illud est cū id
acquisierit virtutem extraneam vincenté virtu
tem nālem sicut aqua calida. in pricipio.n. cale
facit: in die vero scdo aut in hora in qua remo
uet ab ea eius impressio accńtalis facit perue/
nire in corpore frigus proculdubio pp cōuersio
nem partium partiū ad dispōnem nālem frigoris
qd debet habere. ¶ Et sexta est vt obseruetur
pcessus opationis eius sm assiduationem: aut
sm plurimū. nam si non fuerit ita tunc pcessio

operationis ab ea est per accidens: quoniam res naturales procedunt a principijs suis aut semper aut secundum plurimum. ¶ Et septima quod est ut experimentum fit in corpore hominis. nam si experiatur in corpore non hominis possibile est ut fallat duobus modis. unus corum est quoniam possibile est ut sit medicina comparata ad corpus hominis calida τ comparata ad corpus leonis τ equi frigida cum hec medicina est calidior homine τ frigidior equo vel leone. τ videtur michi quod existimo quod sit reubarbarum frigidum comparatum ad equum τ sit comparatum ad hominem calidum. Et secundus quoniam quandoque comparata ad unum duorum corporum habet proprietatem quam non habet comparata ad corpus secundum sicut napellus. comparatus enim ad corpus hominis habet proprietatem venenosam quam non habet comparatus ad corpus turdi. isti ergo sunt canones quos observare oportet in cognitione virtutum medicinarum ex via experientie.

¶ De cognitione virtutum medicinarum singularium per ratiocinationem. Cap. iij.

Cognitionis de virtutibus medicinarum singularium per ratiocinationem canones. Alij sumuntur ex velocitate conversionis earum ad ignem τ calefactionem. τ ex tarditate conversionis ipsarum. ¶ Et ex velocitate congelationis earum tarditate congelationis ipsarum. ¶ Et alij sumuntur ex odoribus: τ alij ex saporibus. ¶ Et quandoque sumuntur ex coloribus. τ quandoque sumuntur ex operationibus τ virtutibus notis ex quibus acquiruntur significationes sue manifeste super virtutes ignoratas. ¶ Via autem prima est quoniam rerum similium in constitutione essentie. s. in raritate τ spissitudine quecunque recipit calefactionem velocius est calidior τ quecunque recipit infrigidationem velocius est frigidior. Et una causarum in hoc est: quoniam res quando calefit velocius alia agente extrinseco uno: quoniam in seipsa est calidior altera τ neque infrigidat ipsam nisi frigus accidens. Cumque advenit caliditas exterior τ consentit ipsi virtus calida innata que est ipsa equatur alij in causa exteriore τ superfluit illi virtuti que est in ipsa τ fit calidior τ secundum hoc cognosces dispositionem eius que infrigidatur velocius. τ post illud in danda causa eius est sermo complexus de quo intromittit se ille qui loquitur in principijs naturalibus preter medicum. Cum autem una earum est maioris raritatis: τ altera maioris spissitudinis: tunc illa que est maioris raritatis quamvis sit similis alij in frigiditate τ caliditate ipsius. tamen patitur velocius propter debilitatem sui corporis. ¶ Res autem quarum proprietas est ut congelentur τ ille quarum proprietas est ut inflammate igniantur possibile est ut adinvicem comparentur ergo quecunque est velocioris congelationis. τ eius essentia est sicut essentia alterius est frigidior τ quecunque est velocioris inflammationis: τ eius essentia est sicut essentia alterius est calidior propter illud quod diximus prius. Nos enim non dicimus quod res sit calidior τ frigidior nisi cum comparatione ad impressionem caliditatis innate in ipsa que est in nobis. Et cum ipsa est longinquior a congelatione τ velocior ad inflammationem. tunc iudicamus quod ipsa est in impressione a caliditate nostra innata illo modo. Principia vero ista demonstratione ostensa sunt sicut oportet in scientia naturali. ¶ Cum autem due res diversificantur in raritate τ spissitudine. deinde invenitur spissior ex eis inflammationis vehementioris τ tardioris congelationis. tunc iudica procul dubio quod est calidioris substantie. τ similiter cum invenis raram tardioris inflammationis tunc scias quod est fortioris frigoris. ¶ Si autem invenis raram ex eis velocioris inflammationis non convenit tibi ut iudicium des τ ponas ipsam propter hanc causam fortioris caliditatis. Fortasse enim raritas est causa in velocitate inflammationis eius: sicut si tu invenis raram ex eis velocioris congelationis non convenit tibi omnino ut des iudicium τ ponas eam propter hanc causam velocioris frigoris. Fortassis enim raritas est causa in velocitate congelationis eius propter debilitatem corporis ipsius τ velocitatem passibilitatis eius sicut vinum. Quamvis enim ipsum sit calidioris complexionis quam oleum de cucurbita: tamen velocius congelatur quam illud oleum. imo illud oleum densatur τ non congelatur sed vinum congelatur. ¶ Rerum enim quedam sunt que congelantur absque condensatione. Et sunt quedam earum que condensantur absque congelatione. huius autem cognitio in scientia existit naturali. ¶ Rerum autem recipientium condensationem cum equantur in constitutione substantie que magis recipit condensationem ex frigore est frigidior earum. Et pluries quod res non congelantur nisi in calore. τ res quarum proprium est in calore congelari omnes resolvuntur per frigus sicut res que congelantur ex frigore omnes resolvuntur calore. Calor autem congelat siccitate τ frigus congelat spissitudine secundum sententiam. G. Verumtamen sententia philosophi parum diversa est ab ea in re modica sed illius perscrutatio in alia continetur scientia. Et cum sint quedam earum medicinarum calidiores. sed sunt grossiores possibile est ut ipse suscipiant congelationem sicut suscipiunt ille que sunt frigidiores eis propter grossitudinem suam. Et cum sint quedam frigidiores: sed sunt subtiliores possibile est ut suscipiant inflammationem. sicut recipiunt ille que sunt calidiores eis propter subtilitatem sui. ¶ Condensatio autem τ congelatio non significant augmentum in caliditate neque augmentum in frigiditate. plerumque enim condensatur terreitas que est in eis. τ res propter multitudinem aqueitatis τ aeritatis rarificantur. Et multotiens accidit aeritati ut infrigidetur τ convertatur in aqueitatem τ rarificetur compositum τ fiat frigidum. Et multotiens resolvitur aqueitas frigida propter igneitatem ferventem in eis τ convertit eam in aeritatem τ condensat ipsas quemadmodum accidit spermati ex condensatione: cum ergo separatur ab eo calor igneus subtiliatur τ non prohibet terreitas quin sit cum ea igneitas superflua: quare possibile est ut sit divisio prima vehementius caliditatis: τ non prohi-

beatur aquescens quin eam ingrediatur acuitas nõ
superans virtutem eius: et sit diuisio 2a vehementius
frigidus aut igneitas vicat et sit vehementius cali-
dans valde. ¶ Ex alijs autem canonibus necesse est
medicos rem vnam scire: quoniam nõ est possibile vt sapore
dulcis et amarus et acutus sint nisi in substantia cali-
da: et ponticus stipticus et acetosus nisi in substantia
frigida. ¶ Et similiter odores boni acuti nõ sunt nisi in
substantia calida et colores albi in corporibus congela-
tis in quibus est humiditas. Et colores nigri non
sunt nisi in substantia frigida. ¶ Et colores albi in quibus
est siccitas et puluerizatio nõ sunt nisi in substantia ca-
lida et nigri in vtrisque rebus sunt contrario. Frigus
enim albificat humidam substantiam et denigrat siccam: et ca-
lor denigrat humidam et albificat siccam. Et hoc qui-
dem verum est et necessarium. ¶ Uerumtamen hic est causa alia propter
quam significationes iste quoque diuersificantur et proprie
in odore et colore et proprie in colore suo. ¶ Et il-
lud est quod nos iam ostendimus quod corpora medicina-
lia commiscentur ex eius contrarijs quoque commixtione primaria
et quoque commixtione non primaria: immo magis digna
vt vocetur complexio 2a. et possibile est quod in hac complexione 2a
vt vnum duorum extremorum iam adueniente complexio quod mereatur
colorem aut odorem aut saporem. et adueniente in il-
lud quod iam meretur: et vt alij elemento iam aduenerit
complexio diuersa illi complexioni: et sit possibile vt in ea me-
reatur colorem contrarium illi colori: aut odorem aut sa-
porem contrarios primis. Et sit possibile vt ea non mereatur
contrarium primo. ¶ Quod si iam meretur colorem contrarium illi
contrarium primo. ¶ Quod si iam meretur colorem contrarium illi
deinde sint equalis quantitatis prouenit in commixto 2o
color compositus ex duobus coloribus. et si fuerit
color diuersa continet in 2o commixtio color magis de-
clinans ad vnum duorum colorum. si autem secundum non meretur
colorem omnino: et similiter odorem aut saporem et sint equalia
qui in eis reperiuntur: color est primus et odor est pri-
mus. Et si sint iam fracta propter commixtionem priui pri-
mi alterum mutatum vel inimica alijs contrarijs et
... colori 2o nõ fit impressio potentius: quoniam hoc est frangit
colori 2o nõ fit impressio potentius: quoniam hoc est fra-
git fractione priui primum coloratorum et quasi illud cor-
pus videtur verbi gratia album. Et est possibile vt sit vir-
tus eius nõ virtus albi per hoc quod est album. sed
est ei virtus alia opposita primae. Nam cum est cor-
pus permiscendum priuatum colore ita vt sicut est equa-
lis quantitatis fit equalis in potentia est virtus compre-
hensa inter duas virtutes equales. ¶ Si autem est
fortius plurimum colorato est impressio virtuti contrarie
virtuti corporis associari albedini: et est albedo
verbi gratia faciens nocumentum vt sit frigidum et ipsum est
calidum subito hoc est quoniam est equalis quantitatis.
¶ Cum autem est verbi gratia hoc quod nõ habet co-
lorem contrarium pauce quantitatis componitur ad illud. s. plu-
rime qualitatis: et virtutis non imprimit penitus
impressionem in colore illius alterius et vin-
cit illud virtute victoria vehementi ita vt sit
color eius quasi non habeat virtutem innatam omnino.
Considera ambas dispositiones in lib. lactis cum si
permisceas duos aureos euforbij ita permiscen-
do: vt sint quasi res vna est permixtum ex eis ca-
lefaciens in vltimo et sensus non discernit eu-
forbium ex eis vtrisque: neque colorem eius neque
priuationem ipsius a colore si est priuatum colo-
re. et neque videt nisi albedinem puram: et nos qui-
dem veraces erimus quod hec albedo est substantie frigide
verbi gratia si posuerimus quod lac est frigidum et
mentiemur si dixerimus quod hec substantia confusa est
frigida. Et illud ideo quoniam hec albedo non est colo-
ris huius corporis confusi permixti ex parte vnde
est confusum et permixtum: sed est color vnius
simplicium eius vincentis quantitate vicit virtu-
te que sensata est ex eo: et ita oportet vt in forinseca
dispositione in albo nam que est commixtioni que
est in vltimo caliditatis: et videtur quod sit frigida
sicut piper album. quemadmodum enim hoc
est permixtum arte. similiter quandoque commiscen-
tur natura et est forma existens hec forma.
¶ Harum quidem qualitatum sensatarum:
quedam sunt digniores vt efficiant in eas impres-
sionem manifestam illud quod eis permiscetur
ex contrario: et dum perseuerant qualitates ea-
rum vere sensate et non sentiuntur in eis contra-
rie earum sunt vincentium virtutum: et hoc qui-
dem est in saporibus non secundum quod sit necessarium:
sed secundum quod est plurimum. et post sapores est in odo-
ribus. et post vtrosque est in coloribus et in colo-
ribus quidem est sicut sine fiducia cum eo.
¶ Et ex causis quidem in quibus sapores vin-
cunt odores in hoc casu est aductus eorum ad sen-
sum cum obuiatione. Sunt ergo digniores vt producant
ex omnibus partibus medicine virtutem: sed odores et
colores imprimunt sine obuiatione partium suorum cor-
porum. quare possibile est vt perueniat ad sensum ex par-
tibus humidis odorem vapor ex subtili parte eius
et inobediens fiat vapor spissus parti eius et nõ
vaporet et possibile est vt perueniat ad ipsum color
manifeste et est vincens sine victo occulto. ¶ Et
quoniam odores quoque significant sapores sicut odor
dulcis et acetosi et acuti et amari: tunc sunt odo-
res sequentes sapores. ¶ Sapores ergo in si-
gnificatione sunt plus veri: deinde odores post
colores. ¶ Amplius si in saporibus non ca-
deret etiam hec compositio predicta non esset
opium in amaritudine sua cum frigiditate superflua.
¶ Hic autem error qui accidit in saporibus
cadit in parte frigoris plusquam in latere caloris.
s. vt insit medicine sapor significans caliditatem
cum sit frigida. hec enim plus est quam vt medici-
ne insit sapor significans frigus cum sit calida:
quoniam calor in pluribus dispositionibus est for-
tioris impressionis et manifestioris operatio-
nis et magis penetrans. ¶ Si ergo frigido sit
permixtum in complexione naturali calidum
summa virtutis cuius sit summa frangens frigus
quod ei opponitur: est dignus vt appareat ei sapor
frangens saporem ipsius: cum sit calidum in omnibus
dispositionibus magis penetrans et magis vin-
cens: et dignus vt ferat sapores et odores.

sunt calida nisi illa quibus associatur cordialitas: ut r
sedatio spūs et anhelitus: ut cāphora et nenu
far. Corpa eni amboꝝ non euacuant ex subā
infrigiditate associata odori usq; ad cerebrū.
¶ Omne ergo bene redolens est calidum: et
simr oē alefeniati: q̄re ꝓp illud. sunt facientia do
lorē capitis. ¶ De coloribus iam locuti fui
mus et fecimus te scire q̄ ipsi diuersificant̄ s̄ʒ
plīr: et non sunt sicut odores s̄m plīr: sed ipsi
demonstrant in intentione una demonstratio
nē plurimā. Et est qdē cū speciei unius diuer
sificant̄ modi: et quidā coꝝ sunt declines ad al
bedinē. et quidā coꝝ declives ad nigredinē. et
quidā coꝝ sunt declives ad tincturā rubeam
aut nigrā: tunc ad albedinē declinantes si sunt
in spē frigidi nō sunt frigidiores: et declinantes
ad alia duo sunt minus frigidi. Et si nō trahit
ad caliditatē tunc res est econuerso. Et hoc q
dē qn̄q; diuersificat̄ in rebus. verūm illud qd̄
est s̄m pluriū est q̄ dixi ante. Loquamur ergo
nunc de operationibus medicinaꝝ singularium.

¶ De opatiōib' mediciaꝝ singularium. C. iiij.

Dicemus q̄ medicine simplices hāt
opationem vlēs et opationes ꝑticula
res: et opōnes silēs vlibus. ¶ Opa
tiōes itaq; vlēs sunt sicut calefactio:
et infrigidatio et expulsio et attractio et vlcera
tio et ꝯsolidatio: et que sunt silia illis. ¶ Et opa
tiones ꝑticulares sunt sicut iuuamentū in can
cro et iuuamentū in emorroydibus et iuuamē
tū in ictericia et silia his. ¶ Et opationes q̄ sūt
silēs vlibus sunt sicut ꝓuocatio et solo: et q̄ sūt
silia illis. hec .n. q̄uis sint ꝑticulares: q: sūt opa
tionis in mēbris ꝓprijs et cū instrīs ꝓprijs: tn̄
sunt silēs vlibus. qm̄ sunt opationes rerū: q̄rū
iuuamenta et nocumēta sunt cōia cū hoc q̄ pa
tit̄ ab eis corpus totū nō ꝑ acciñs. ¶ Nos vo
nō rememoramur hic nisi opationū eaꝝ vliū
et siliū vlibus. ¶ Aliū itaq; opationū alie sūt
que sunt pme. Et alie sunt que sunt scde. Et pri
me qd̄ sunt opationes q̄tuor que sunt infrigi
datio calefactio humectatio et exiccatio. Scda
rū vo alie sunt que sunt iste eedē opationes. s̄ʒ
sunt mēsurate: aut cōparate cū termino addi
tionis. aut diminutionis sicut adustio et putre
fatio. et sicut ꝯgelatio. nā iste eedē sunt calefaciē
tes et infrigidātes: sed sunt mēsurate et cōpate.
¶ Et alie sunt que sunt opationes alie. s̄ʒ sunt
ꝓcedētes ab istis. sicut stupefactio et sigillatio et
attractio et lubrificatio et opatio et ꝯglutinatio
et q̄ sunt silia illis. ¶ Vlibus vo silēs sūt sicut
ventris solo et ꝓuocatio et sudoris eductio.
¶ Et an̄ qd̄ q̄ loq̄mur de opationibus earū
loq̄mur de ꝓprietatibus q̄s in seipsis habent.
¶ Dicimus ergo q̄ ꝓprietas q̄s medicine in
seipsis hāt. alie sunt ipse q̄litates q̄tuor note. et
alie sunt odores et colores. et alie sunt ꝓprieta
tes famose: q̄rū sunt iste subtilitas et spissitudo
et puluerizādi ꝓprietas: et viscositas et ꝯgelatio
et cursus. et mucillaginositas. et oleaginositas
et spōgiositas. et leuitas et grauitas. ¶ Medici
na āt subtilis est cuius ꝓprietas est vt cū a vir
te patit̄ nāli que in nobis est diuidat̄ in corpi
bus nris in ptes minimas: sicut crocus et cina
momū. et hec qd̄ medicina magis ꝯfert in oī
bus suis ipressionibus q̄ oēs medicine. ita vt
l̄ʒ in eius desiccatione non sit mordicatio. tn̄
ꝯsequit̄ desiccationem rei fortis mordicantis.
¶ Et intelligo per spissam cuius nō est illd̄ de
suis proprietatibus sicut cucurbita et gypsum.
¶ Per viscosam vo lubricam significamus
oēm medicinā cuius ꝓprietas ē actu aut po° q̄
est eius opatio cū caliditas inata in eā impres
sionē efficit vt recipiat extensionē suspendēdo
et nō abscindat̄ ꝓpea qn̄ extendit̄. Et est illa cu
ius duabus extremitatibus cū uno adherent
corpa et mouent̄ ad elōgationē pose est vt cum
eis moueat̄ ꝑter q̄ illud qd̄ est inter eas abscin
dat̄ sicut mel. ¶ Et puluerizabilis qd̄ est que
in ptes diuidit̄ ꝑuas ꝓp cōpressionē paruā cuꝫ
siccitate aut ꝯgelatiōe: sicut aloes bonū. ¶ Et
ꝯgelatiua est illa cuius ꝓprietas est vt ꝑueniat
talr q̄ mouent̄ ptes eius ad dilatationē a quo
cūq; loco ponit̄. verūtn̄ actu est fixa s̄m suā fi
gurā et suū situꝫ ꝓp causam frigidā valde sicut
cera. et vlr est cuius ꝓprietas est vt fluat: non tn̄
actu fluit. ¶ Et medicina qdeꝫ decurrens est
medicina: que non firmat̄ s̄m suā figurā et situ
suū cū sistitur super corpus durūꝫ sed mouent̄
ptes eius supio: es ad inferiores in ptibus ad
q̄s caruꝫ pecessus est polis: sicut fluxibilia oīa.
¶ Et medi° mucilaginosa est illa cuius ꝓprie
tas est vt cū infundit̄ in aq̄ aut in corpe aquoso
sepent̄ ex ea ptes ꝑmixte illi humiditati: et ꝑueni
at subā aggregata ex eis ad lubricitatem: sicut
psiliū et altea: et semina mucilagiosa solūt cū
lubricitate nisi assent̄. et fiat eoꝝ mucilaginosi
tas ꝯglutinositas et retineat. ¶ Et oleagina est
medicina in cuius subā est aliqd vnctuositatis
sicut grana. ¶ Et spongiosa est medi° que est
sicca in actu terra cuius ꝓprietas est vt cū ob
uiat ei aq̄: aut humiditas liqda ꝓfundet̄ aq̄ in
ipsa et penetret aq̄ in meatibus eius occultis:
ita vt non videat̄: sicut calx nō extincta. In le
ui autē. et graui res est manifesta. ¶ Medici
naꝝ aūt opationes famosas oꝫ nos numerare
s̄m ꝯditōes ꝓdictas: deinde ꝯseq̄nter ponamus
descriptōes et expositōes. noiuꝫ eaꝝ s̄ʒ ordinē
vnū. ¶ Dicat̄ ergo medicina calefactiua sub
tiliatiua resolutiua abstersiua carminatiua vel
exiccatiua exaspatiua apitiua mollificatiua ma
turatiua digestiua incisiua disrūpens: frangiti
ua ventositatis: attractiua mordicatiua rubrifi
catiua pruritū faciens vlceratiua corrosiua adu
stiua: frangens disrumpens: putrefactiua cau
terizatiua excoriatiua. Iste ḡ sūt. xxiij. opōnes.

¶ Et est ordo alius infrigidatiua: confortatiua repercussiua ingrossatiua: crudum faciens stupefactiua. et iste sunt sex operationes. ¶ Et est ordo alius humefactiua infiatiua lauatiua sordidatiua lubrificatiua planatiua. Iste itaque sunt sex operationes. ¶ Et est ordo alius desiccatiua expressiua contractiua opilatiua glutinatiua consolidatiua generatiua carnis sigillatiua. iste ergo sunt octo operationes. ¶ Et est aliud genus proprietatum secundum operationes earum perniciosa venenosa tyriaca bezahar. et est solutiua prouocatiua sudoris eductiua. ¶ Omnes ergo iste sunt. xlix. operationes: quas elegimus de summa operationum proportionatarum vel pertinentium. et nos quidem narrabimus vnamquamque harum operationum sua descriptione. ¶ Calefactiua est nota. ¶ Subtiliatiua ergo est medicina cuius proprietas est vt ponat essentiam humoris subtiliorem cum caliditate temperata sicut ysopus et albasce et camomilla. ¶ Resolutiua vero est medicina: cuius proprietas est vt separet humorem faciendo ipsum vaporem: et extrahendo ipsum a loco in quo fuit detentus. s. partem post partem donec assiduatione illius operationis finiat illud quod ex eo remanet fortitudine sue caliditatis: sicut castoreum. ¶ Et abstersiua quod est medicina cuius proprietas est: vt moueat humiditates viscosas et congelatas ab orificijs pororum in superficie membri: ita vt elonget eas a loco sicut aqua mellis. Omnis autem medicina abstersiua essentialiter lenitiua: nam licet in ea non sit virtus solutiua. et omne amarum est abstersiuum. ¶ Exasperatiua vero est medicina que ponit superficiem membri diuersarum partium in altitudine et profunditate: aut propter fortitudinem actionis sue cum spissitudine substantie sue secundum quod premissum est: aut propter vehementiam sue acuitatis cum subtiliatione substantie secat eam et destruitur equalitas: aut propter suam abstersionem a superficie aspera: in principio vel in radice plana per accidens: quoniam cum abstergit a membro grosse essentie cuius superficies est aspera. et partium sitnhững diuersitas humiditatem viscosam currentem super eam et facientem per currere superficiem essentiam planam egreditur asperitas plurima et procedit: et hec medicina est sicut corona regia. et magis manifesta operatio ipsius in exasperando non est nisi in omnibus ossibus et cartilaginibus et minus manifesta in cute. ¶ Apertiua autem est medicina cuius proprietas est: vt moueat materiam existentem intra concauitatem meatuum ad exteriora vt remanere faciat concauitatem meatuum aptam. et hec quod est fortis et abstersiua: sicut petroselinum. et ipsa quidem non efficit hoc nisi quia est subtilis et resolutiua: aut quia est subtilis et incisiua: et tu scies intentionem incisiue iam: aut quia est subtilis et lauatiua: et scies intentionem lauatiue post. Omne autem acutum est apertiuum et omne amarum subtile est apertiuum: et omne subtile similiter idem est apertiuum cum ad caliditatem: aut ad equalitatem declinat: et omne subtile acetosum est apertiuum. ¶ Mollificatiua vero medicina est cuius proprietas est vt ponat essentiam membrorum humiditatis spissos poros leniorem caliditate et humiditate sua. Et accidit ex hoc vt pori fiant latiores et expulsio superfluitatum: que in eis continentur facilior sicut emplastrum de anetho et semine lini. ¶ Maturatiua vero est medicina cuius proprietas est vt acquirat humori digestionem: quoniam calefacit cum equalitate et in ipsa est virtus constrictiua retinens humorem vsquequo digeratur et non resoluatur laboriose: et separetur humidum ipsius ab eius sicco et est adustio. quia facit adustio vt separetur. ¶ Et digestiua est cuius proprietas est vt acquirat cibo digestionem: et iam sciuisti illud in his que preterierunt. ¶ Frangens autem ventositates est illa cuius proprietas est vt essentiam efficiat ventositatis subtilem aeream propter caliditatem et desiccationem suam: quare resoluitur et fugatur ab eo in quo retenta erat: sicut semen rute. ¶ Et incisiua est medicina cuius proprietas est vt penetret subtilitate sua in id quod est inter duas superficies. s. humoris viscosi et superficiem in qua est intricatus: et remouet ipsum ab ea: et propter hoc aduenit partibus eius superficies diuerse operationis propterea quia ipsa separat eas. quare fit facilis expulsio earum a loco in quo fixe erant: sicut sinapis et oxymel. ¶ Et incisiua quidem opposita est viscose facienti adherere. sicut resolutiua est opposita ingrossatiuo. et subtiliatiua opposita est inspissatiue. Et numerauimus vnamquamque earum et diffinimus et ea que compar est eis in rememoratione: et non est quidem conditionis incisiue vt efficiat in essentiam humoris aliquid: sed in continuatione eius et fortasse separat ipsum in partes: et vnaquaque ipsarum est secundum similitudinem essentie prime. ¶ Attractiua vero est illa cuius proprietas est vt moueat humiditates ad locum cui obuiat. et illud est propter subtilitatem sui et caliditatem suam sicut castoreum. Et medicina vehementis attractionis est ea cuius proprietas est vt moueat humiditates et extrahat eas ex profundo: et est conferens valde sciatice passioni et doloribus iuncturarum profundarum emplastrata post purgationem et per eam euelluntur spine et sagitte ex locis in quibus retinentur. ¶ Mordicatiua vero medicina est in qua est qualitas penetratiua valde subtilis faciens prouenire in continuitate separationem plurimi numeri inordinati situs parue quantitatis quare vnaquaque earum non sentitur singulariter sed sentitur totum quasi dolor vnus: sicut emplastrum sinapis cum aceto et acetum ipsum. ¶ Sed rubificatiua est medicina cuius proprietas est vt calefaciat membrum cui obuiat fortiter: ita vt ad ipsum vehementi attractione sanguinem attrahat peruenientem ad eius exteriora. et rubefaciat ipsum et hoc est sicut sinapis et napellus et calamentum. et medicine rubificantes efficiunt operationem cauterizationi propinquam.

ventose iste fuerint cum igne siue sint cū scal/
pellatione siue absq̧ ea iuuabunt etiā in hoc: sꝫ
ille quidem que sunt cū scalpellatiōe sunt fortio
res ꝓpter q̄ in ventositate. Nāq̧ sine scalpella/
tione sunt in remouēdo ventositates fortes: et vt
radicitus euellātur hꝫ et vbiq̧ sunt fortiores.
¶ Uentose preterea in anteriori parte coxarū te/
sticulorū apatibus ꝯferūt et vulneribus coxarū
et cruriū. Et ventose posteriori parte coxarū super
posite ꝓsunt apatibus et exituris q̄ in natibus
fiunt. Et vētose posite sub poplite conferūt pul
sationi poplitis q̄ ex calidis generaꝫ humoribus
et exituris malis et vlceribus putridis in cru/
re et pede et ventose sup duas alcabi ꝯferūt ꝓ/
hibitioni menstruorū et sciatice et podagre. Uē
tose autē sine scarificatiōe quādoq̧ ponunꝫ ꝓpterea vt
mā a parte sui motus trahaꝫ. vt cū mamillis
supponunꝫ: ideo vt cursus sanguinis mēstrui
retineaꝫ. et quādoq̧ querunꝫ vt apā ꝓfundum ad
exteriora trahaꝫ: ideo vt medicamentū ad ipsꝫ
perueniat. et quādoq̧ requirunꝫ ꝓpterea vt apā ad aliō
miuteꝫ mēbrū qd̄ ignobilius in vicinitate exit
et quādoq̧ requirunꝫ ꝓpterea vt mēbꝛ calefiat et san
guis ad ipsū trahaꝫ et ipsius resoluanꝫ ventosi
tates: et quādoq̧ requirunꝫ ꝓpterea vt mēbꝛ ad suuꝫ
nālem locum reducaꝫ a quo remotū fuit sicut
fit in ruptura inguis. et quādoq̧ requirunꝫ: iō vt
dolor sedeꝫ sicut cū supponunꝫ vmbilico i do/
lore colice vehemēter cogente et in ventositati
bus ventris in doloribus mulierꝫ q̄ accidūt apud
motū mēstruorū et ꝓprie in adolescētibus: et su
per laxitatē partis exterioris coxe sicut fit in scia
tica: et cū timeꝫ ossis exitus a iunctura et inter
duas anchas ꝓsunt duabus anchis et duabuꝫ
partibus interioribus coxarū et emorroidib⁹
et hūti rupturā inguis et podagricis. ¶ Uen/
tose quoq̧ sup nates posite a toto corpore tra/
hunt vt a capite ꝯferūt intestinis et mēstruorū
sanāt corruptionē et alleuiaꝫ per eas corpus.
¶ Et dicemus qd̄ ꝙ in ventosis cū scarifica/
tione tria exeūt iuuamenta. Primū eorum est
euōnis ex ipso mēbro: et scd̄ꝫ est reponis sube
spūs ne euōne humoris q̄ educiꝫ sequēdo eue
tur: et tertiū est quoniā nō curaꝫ vt ex principalibuꝫ
mēbris fiat euō. Scarificatio vero est ꝓfunda
vt ex ꝓfundo trahaꝫ. Locus preterea vbi vēto/
sa adheret quādoq̧ apatur et fit difficile ad ipsam
remouendā. Pānus ergo aut spongia i aqua
tepida infusa in caliditatē attineat fumaꝫ: et cum
ea in circuitu fiat embroca. Et hoc qd̄ frequen
ter ꝯtingit cū sup mamillarū ptes ventosas po/
nimus vt sanguis mēstruorū fluxus et ex nari/
bus arceaꝫ: quapropter sup ipsas mamillas eas po
nere nō debemus. Cūq̧ locus ventose infigeꝫ
prope ipsam suspēde et nō tardes: sed ad scari
ficandū festina. Sitq̧ prima positio leuis et ci/
to remoueaꝫ ipsa: deinde secundum ordinē tardetꝫ ip
sius remotio et tolerantia. Et opꝫ quidem vt vē

tosatus post vnam horā cibeꝫ. Infans preterea
in tertio anno ventoseꝫ: et post transactōꝫ duo
bus annis: quoniā prorsus nō dꝫ ventosari cuꝫ est
venius anni. In vētosis quoq̧ fit securitas ne
mē ad inferiora descendat. Et colericus quī
dem ventosatus post ventosas cōedere dꝫ gra
na mali granati et ipsorū succū et succū scariola
rum cum zuccaro: aut lactucas cuꝫ aceto.

¶ De sanguisugis. Cap.xxiii.

Indi dixerunt ꝙ in quarūdam san
guisugarum natura existit veneno/
sitas: ab eis igiꝫ cauendū est q̄ sunt
ex genere magna habentium capi/
ta: et quarum colores sunt antimoniales et ni/
gre: aut quarū color est viridis: aut que sunt la/
nuginem hūtes et filos mezaineꝫ: et sup quas
exeūt fila coloris azuli: et quarū color similaꝫ madui.
In oībus. n. istis exit venenositas: et prouenī/
unt ex eis apostemata et sincopis et sanguinis
flux⁹ et febris et laxitas et vlcera mala. ¶ Eas
quoq̧ non accipias ex aquis malis in quibus
limus aluei est niger et cenosus et motus statiꝫ
turbat aquam et fetet: et illas elige que in aqs
colliguntur cochalibus colubiarū et in quibus
morantur rane. neq̧ attendas illud quod qui
dam dicunt ꝙ si sint in aquis vbi morantur ra
ne sunt male. Sitq̧ earum color similis rei super
quam existit viriditas et tendantur sup eas fila
duo colorem arsenici hūtia. Et ruffe rotunde q̄
sunt coloris epatis. Et ille q̄ similantur parue locu
ste: et que caude muris similes exeūt et minute parua
hūtes capita: oēs iste eligende sunt. Et nullas
magis eligas q̄ habentes ventres rubeos et
dorsum viride: et precipue si ex aquis fuerint
currentibus. ¶ Extractio preterea sanguinis
a sanguisugis facta profundior est extractione
que fit cuꝫ ventosis. ¶ Et ipse quidem anteq̄
ponanꝫ quasi ꝑ vnā diē colligēde sunt: et ꝯstrictiōe
faciendū est vt euomāt donec ꝙ in eis exit vē
tribus egrediaꝫ si hoc fieri poterit: et ipsis paruū
sanguinis agni aut alterius rei proyciatur vt
inde nutrianꝫ anteq̄ ponanꝫ: deinde sumātur
et earuꝫ viscositas et sordities cū aliquo qd̄ fit
vt spongia mūdeꝫ. ¶ Locus preterea vbi sunt
apponende cū baurac laueꝫ et fricatione rubi
ficeꝫ postea q̄ volūtas apponēdi sanguisugas
affuerit i aquā ꝓyciāꝫ dulcē: et emūdenꝫ: deinū
apponanꝫ. ¶ Ex eo autē qd̄ eas efficit volūta/
rias ad se suspēdenū. ē, vt loc⁹ luto liniaꝫ aut san
guine. cūq̧ he fuerint plene et eas proiicere vo
lueris puluerizа sup eas parū salis aut cineris
aut baurac aut sete ꝯbuste aut lini: aut spongie
cōbuste aut lāe ꝯbuste et cadēt. ¶ Et meli⁹ qd̄
est vt postq̄ cadūt locus vētosa sugaꝫ et ex san
guine loci parūp accipiaꝫ vt morsure ipsarum
malitia remoueaꝫ. ¶ Qd̄ si sanguis nō ꝯstrin
getur galle ꝯbuste aut calx aut cinis aut tegula
combusta et subtiliter puluerizata superponaꝫ

aut reliqua ab istis ex eis que sanguinem con stringunt. ¶ Et hoc quidē oportet vt sint apud eum preparata qui sanguisugas apponit cum ipse se suspendant. ¶ Appositio preterea sanguisugarum cōfert egritudinibus subcutaneis sicut sahafati et alcuabe et eis similia.

¶ De retentione eorum que euacuant. Cap. xxiij.

e A que euacuantur retinentur aut propter inclinationē absqz alia euacuatiōe aut propter inclinationem cum alia euacuatione: aut propterea quod ipsamet euacuatio iuuatur: aut medicinis infrigidantibus aut stipticis aut viscosis: aut adurentibus aut strictura. ¶ Et retentio quidē euacuationis propter attractionem sine alia euacuatione est sicut appositio ventosarum super mamillas facta ad hoc vt sanguinis fluxus ex matrice prohibeatur. Sed melior attractio est cum qua existit sedatio doloris illius a quo trahitur. ¶ Et ea quidem que fit propter attractionem que est cum euacuatione est sicut flebotomia basilice facta propter hoc: aut retentio vomitus fluxu ventris aut fluxus ventris vomitu: aut vtrorūqz retentio prouocatione sudoris. ¶ Et euacuationis quidē iuuamentum est sicut stomachi et intestinorum mundificatio ab humoribus viscosis malis labere facientibus cum picra: et sicut studium quod adhibetur ad os stomachi mundificandum vomitu propter incisionē materie vomitus manifeste. ¶ Et medicine quidē infrigidantes liquide congelant et orificia constringūt et coangustant. ¶ Et stiptice quidem medicine materiam coartant et canales constringūt. ¶ Et viscose quidem medicine opilationes in canalium orificijs efficiūt que si fuerint acute exiccatiue plus operabuntur illud. ¶ Et adurentes quidem cortices efficiunt vt super canalis orificium maneant et ipsum claudant et confirment: sed tamē earum impedimentum timetur. ¶ Et hoc est quoniam possibile est vt cortex rūpatur et eradicetur. et amplificatio foraminis augmentetur. Et ex adurentibus quidem sunt quedā in quibus existit stipticitas sicut atramentum: et quedam in quibus non: sicut calx non extincta. et adurentes quidem stiptice sunt necessarie vbi voluntas est vt cortex sit fixus et alie sunt necessarie vbi voluntas est vt cortex cito cadat. ¶ Et eius quidem que fit strictura alia est cum clausura foraminis et coartatione ad hoc vt ipsius partes in vnum conducantur sicut constringitur illud quod est supra cubitum cum flebotomator in basilica errans percutit arteriam. et alia est que fit opilatione orificij vulneris et clausure vie euacuati sicut pilos leporis in vulnus.

¶ Dicemus ergo quod si sanguinis cursus ex apertione orificiorum venarum fuerit stipticis medicabitur vt orificia venarum constringantur. ¶ Et si ex ruptura fuerit stipticis glutinosis sicut terra sigillata. ¶ Et si ex corrosione fuerit eo quod carnem nasci facit cum eo quod corrosionem abstergit.

¶ De sanationibus opilationem. Ca. xxiiij.

o Pilationes autem sunt ex humoribus grossis aut viscosis aut multis. ¶ Et multorum quidem humorum quando cum eis alia non fuerit causa malitia remouebitur extractione ipsorum flobotomia aut ventris fluxu facta. ¶ Et si grossi fuerint indigebunt eis que resoluant. ¶ Et si fuerit viscosi et maxime si fuerint subtiles erunt eis necessaria ea que incidant. ¶ Et tu quidem iam sciuisti differentiam inter grossum et viscosum et quod est sicut differentia inter glutem liquidem et lutum. ¶ Et grosso quidem resolutiuum est necessarium: ideo vt ipsum attenuet et eius expulsio fiat facilis: et viscoso incisiuum est necessarium: ideo vt inter ipsum et id cui adhesit penetret et inter ea separationē faciat: et vt ipsum in parua secet frusta: quoniam viscosum opilat propterea quia adheret et propter prauitatem suarum continuationē. ¶ Oportet autem vt in resolutione grossi a duabus contrarijs caueatur rebus quarum vna est resolutio debilis que in raritate materie augmentum efficit et ipsius locum augmentat: ita quod ad resolutionem non perueniet quare opilationē augmentat. Et altera est resolutio fortissima qua eius subtile fit vapor et spissum ipsius fit lapis. ¶ Cum ergo resolutio fortis est necessaria iuuetur lenificante subtili cum materia in qua non sit grossities sed sit in ea calor temperatus qui iuuet in resoluendo totū illud quod est opilatum. ¶ Et ex opilationibus quidem peiores sunt opilationes venarum: et deteriores eis sunt ille que sunt in arterijs: et adhuc peiores sunt ille que in membris existunt principalibus: ergo cū in aperitiuis stipticitas et subtilitas coniungentur erit melius quoniam stipticitas remouebit a membro subtiliatiui grauamen.

¶ De medicationibus apostematum. C. xxv.

a Postematum quedam sunt calida quedā sunt frigida fluxa: et quedam sunt frigida dura et ea iā diximus. ¶ Et ipsorum quidem cause aut sunt primitiue aut antecedentes. ¶ Et antecedentes quidem sunt sicut replexio: et primitiue sunt sicut casus aut percussio aut morsus. ¶ Quedam vero que sunt ex causis primitiuis quandoqz cum corporis repletione se representant. et quandoqz eueniunt cū equalitate humorum. ¶ Et ea quidem que sunt propter causas antecedentes aut primitiuas cū repletione corporis representata: aut sunt in membris que principalibus sunt vicina sicut euantia. aut non sunt. et si non sunt nullomodo aliquid ex resoluentibus est eis applicandum in principio imo membrorum expellens est meliorandum. si ibi fuerit membrum expellens aut totum corpus melioretur si nō fuerit ibi membrum singulare quemadmodum ad ea proiiciat quicquid refrenat et ad diuisum trahit et stipticandum sic. est tamen quoniam cū diuisuate illius membri fit attractio ad illud quod in alio latere diuiso est positum propter exercitium ipsius aut

propter rem ponderosam super ipsm declaratr:
nam multotiës a manu apósa trabitur mä qñ
cum alia res defertur ponderosa τ hora vna
tenetur. ¶ Oportet aüt vt stiptica constricti/
ua repercussiua frē complõnis pure existant si
apostemata fuerint acuta. Quod si apata fue/
rint frā opз q̄ alicui sint admixta in quo vtus
sit calā cum retentiõe sicut sqnantū τ blacte bi
sanne. ¶ Cum aüt maturare volueris mitti
es retentiuum admiscebis ei q̄ sit resolutiū do
nec ad statum puenıat: tunc.n.ipsa admiscēda
erunt equaliter. cum aüt declinatio fuerit non
sit ibi nisi q̄ resoluat τ laxū efficiat. ¶ Et opз
quidem vt illud qd̄ frā fluxa resoluit sit abster
gens τ exiccans: τ hoc qdem plm̄ inuenit̄ in
calis. ¶ Ea aüt que pp causas accidūt pmiti
uas vbi nō est humoꝝ repletō medicari debent
in pncipio rei cū eis q̄ fluxa faciant τ resoluāt
τ si nō cū eo qd̄ sit sicut illud quo primū medi
catum fuit. ¶ Si vo mēbruз apósum mēbri
pncipalis emūctoriuз fuerit sicut loca glandosa
in collo que sunt in circuitu aurū cerebri: aut
ascelle cordis: τ inguina epatis nullomō erit
ei applicañ. aliqd qd̄ refrenet: nō ideo q̄ hoc
sit medicamentū apatum eoꝝ: qñ hoc est ipso
rum medicamm: sed q̄ nolumus ipsoꝝ medica/
ri apata. imo studiuз ad hoc impendere vt ea
augmentemus τ mām ad ipsa trahimus τ nō
curamus si malitia in mēbro augmētata fuerit
nō.n.curamus nisi de eo qd̄ mēbro pncipali ē
melius. ¶ Et timemus qd̄ si mām refrenaue/
rimus redibit ad mēbꝝ pncipale τ perueniē/
mus inde ad illō qd̄ emēdare nō poterimus.
Quapp volumus vt malitia in mēbrū cadat
ignobile cū pncipali ɔiulerit mēbro ita vt stu
dium ipendamus in attrahendo mām ad mē
brum ignobile τ facere vt ipe apostemetur. Et
si non cuз alijs saltem cum ventosis τ empla/
stris attractiuis acutis. ¶ Cumqз ad collectio
nem peruenerint huiusmodi apostemata: aut
reliqua ab eis quandoqз aperientur per se aut
maturationis adiutorio. Et quandoqз indigēt
maturatione τ sectione simul. ¶ Maturatio
vero completur ex eo in quo cum calore existit
opilatio τ glutinatio vt per ipsum calor retinea
tur. ¶ Qui autem maturationem efficit cum
aliquo qd̄ sit sicut huiusmodi maturatiuum
attendere debes vt si videris calorem innatum
debilem: τ q̄ membrum iam declinet ad hoc
vt corrumpat̄: remoueat ab ea glutiosa τ opi/
latiua τ ponat aperitiua τ scarificationem fa/
ciat profundam: deinde adhibeas medicinas
in quibus existit resolutio τ desiccatio: sicut de
eis inuestigabimus in libris particularibus.
¶ Multotiens preterea erit apostema pfun
dum: τ erit nobis necessarium trahere ipsum
ad partem cutis τ si non cum alio saltem cum
ventosis ignitis. ¶ In apostemate autem du/
ro quod status terminum pertransiuit regula
in eo est vt mollificet quandoqз cum eo i quo
existit caliditas τ siccitas parua. Ideo ne q̄
ex eo spissum est propter multam resolutionē
fiat lapis imo totum ad resolutionem prepa/
retur: postea super ipsum resolutio fortior fiat:
deinde si timeatur ex resolutione eius qd̄ resol/
uitur ne q̄ remansit lapis fiat: iterum ad mol/
lificandum. ipsum secundo redeat τ incessant
fiat hoc donec totum finiatur inter mollifican
di τ resoluendi vices aliter vices. ¶ Inflata
autem apostemata curentur ex eo qd̄ calefacit
subtilitate sue substantie propterea vt ventosi/
tates resoluat τ poros amplificet: nam causa
in apostematibus inflatis est ventositatis gros
sities τ pororum clausura studiū quoqз est ad/
hibendum i prohibendo materiam ex qua vē
tosus prouenit vapor. ¶ Ex apatibus pterea
sunt que sunt vlcerosa sicut formica: que sunt i
frigidanda sicut flegmon: sed non sunt mollifi
canda: τ si ppterea q̄ sunt apostēata sunt mol
lificanda: imo sunt siccanda: quoniam accñs
hoc iam superauit causam accidens cum est
vlcerositas de qua timetur q̄ accidat aut q̄ iaз
acciderit. Et vlcerositatis quidem medicamē/
tū est desiccatio: τ res ei magis ɔ̄ria est mollifi
catio. Occultorum aüt apatum mā minoran
da est flōmia τ ventris solōne. Et oз vt ea hñs
a balneo τ vino τ motibus corporis τ aialibus
superfluis sicut ira τ sibi silibus caueat: postea in
pñ° rei adhibeat̄ ei qd̄ absqз nimia supfluitate
repercutit τ ppriē si in mēbro fuerit qd̄ sit sicut
stōus aut ep. cūqз hora resoluēdi aduēnit nō de
bes dimittere qn stipticitas meeᵉ bonū hñtes
odorē admisceas sicut i pcedētibus tibi narrauı/
mus. τ ep qd̄ τ stōus plus idigēt h̄ q̄з pulmo.
¶ Oз pterea vt mollificātia subtilia q̄ istis ad
hibent̄ sint meᵉ i qbus exit matu° τ sint apati
bus ɔferētes sicut solatrū τ cassiafi. Solatrum
nāqз pprietatē hз resoluēdi apata cala q̄ sunt
occulta. ¶ Et ea qd̄ hñt nō ē dādus cibus ni
si subtilis τ i hora paroxismi si ibi fuerit neqз in
pn° sui nisi pp multā debilitatē fiat cū aüt sin/
toma supuenerit pp collectiōз apatis interioris
cū casu vtutis i itinere mortis exit: qñ vtus
nō sustentat̄ nisi nutrimēto: τ nutrimentū est
res magis timorosa: q̄ si resolutum fuerit valde
bonū erit. q̄ si apta fuerit dāda sunt eis q̄ ea la
uent sicut aq̄ mellis τ aq̄ zuccari: postea dent̄
eis q̄ suauiter maturēt cū siccitate postea i fine
rei nō adhibeant̄ nisi exiccatiua. Et tu quidēз
scies h̄ ex li° qui pticulares egritudines colli/
git fm̄ declōnē. ¶ Est p̄.cū in apatibus occul/
tis q̄ sub ventre exñt ɔtingit error: qñ qñ non
sunt apata sed rupture: erit in perforando ea ti/
mor. τ plerūqз apa occultū nō exit i pāniculo
sed in ipso intestino τ est in aperiendo ipsum
timor.

¶ De sectione. Cap. xxvi.

Si plagam secare volueris oporte-
bit vt sectio incedat fm rugarũ col
lectionem que sunt interius in illo
mēbro nisi fuerit tale q̃lis est frons:
qm̃ si incisio incederet sicut ꝓcedũt rugaꝝ ipsius
collectiões incideret musculus frontis ꝛ cadat
supercilium: ꝛ silr in mēbris rugarum quas i
cessus diuersificatur ab incessu villorum suorũ
musculorum. ¶ Oportet ergo vt sector ex ana
tomia sciat anatomiam neruorum ꝛ venaꝝ ꝛ
arteriarũ ne errore incidat aliqd ex eis. ¶ Et
opꝫ etiā vt secũ deferat multas ex medicinis
sanguinē ꝯstringentibus ꝛ emplis dolorē sedā
tibus ꝛ instr̃is q̄ ad h̄ prinēt: habeat ergo se-
cum qđ sit sicut medicina. Gal. ꝛ sicut pilus le
poris ꝛ tela aranee ꝛ albumen oui ꝛ ferramē-
ta qbus aduritur. omnia. n. h̄ sanguinis fluxum
ꝓhibent siue ex errore ipsius ꝓueniat siue ne-
cessario ꝛ vt medicinas deferat q̄ fluxa faciũt.
¶ Cũqꝫ exiturā pforauerit ꝛ qđ i ea ꝯtinet ex
traxerit nō dꝫ ei adhibere oleũ neqꝫ aquā neqꝫ
emplm in quo sit oleum neqꝫ sepũ supabũdās
sicut basilicō. imo aliqd qđ sit sicut emplm ex
calcantho qđ apponat cũ eo indigebit: ꝛ desup
sponat spōgiā in vino stiptico infusam. ¶ De
egri. corruptō. mēbri ꝛ de incisiōe. Cap. xxvij.

Cum mēbrum pp malam comple-
xionem cum mā aut sine mā corrū
pitur ꝛ nō ꝓfecerit ei scarificatio ne
qꝫ epithimari ex eo qđ ꝯferre cōsue
uit de eis que in libris particularibus dcā sunt
est nece vt caro corrupta q̄ est supra ipsũ remo
ueatur. ¶ Et melius qdem erit vt sit sine ferro
si possibile fuerit: qm̃ ferrum plerũqꝫ inuenit
tunicas musculoꝝ ꝛ venaꝝ pulsantium peri-
culose. ¶ Qđ si h̄ non contulerit ꝛ corruptio
iam in carne processerit necesse erit vt ipsa inci
datur ꝛ vt locus incisionis oleo feruente adu
ratur. Ex hoc. n. prouenit securitas ab acuitate
malitie ipsius ꝛ restringitur sanguinis exitus: ꝛ
nascuntur super incisionis locum caro ꝛ cutis
extranea nō proportionalis: sed res q̄ magis
carni silis exit ꝓpter sui duritiem. Cũqꝫ inci-
dēdi voluntas affuerit tenta prius erit imittē
da in circuitu ossis voluendo donec qđ sane re-
periatur reperiat ꝛ vbi dolor sit fortior: cum ten-
ta ibi innititur: qm̃ est terminus sanitatis: ꝛ vbicun-
qꝫ inueneris laxitatem ꝛ retentionis debilita
tem totum erit ex collectione eius qđ est inci-
dendũ. ¶ Qñqꝫ aũt perforatur illud qđ circũdat
os qđ vis incidere ita qđ foramina circũdēt ip
sum: ergo rumpetur per ipsum ꝛ incidetur ꝛ qñqꝫ
serratur. ¶ Cũqꝫ hic facere volueris separa i
ter incidentem ꝛ perforantē ꝛ inter carnem vt
nō redeat. Si ergo ipsum os qđ est necesse in-
cidere fuerit frustum eminens qđ nō possit ap
tari ita vt dꝫ: neqꝫ sit in eius rectificatione fidu
cia: ꝛ timeatur ne corrumpatur ꝛ corrumpat illud
qđ est coram ipso sublevabimus carnē ab eo
aut scindendo: deinde ligando ꝛ ad diuersitatē
partis illius extendendo: aut alijs ingenijs q̄
sensus demonstrat. ꝛ separabimus inter ipsum
ꝛ mēbrum nobile si ibi affuerit cum pannis q
ipm ab eo elongabunt: ꝛ postea incidemus. ꝛ
si os fuerit tale quale est os coxe: ꝛ fuerit ma-
gnum ꝛ neruus ꝛ arterijs ꝛ venis ꝓpinquũ: ꝛ
fuerit eius corruptio multa debet medicus ab
eo fugere. ¶ De medicationibus solōnis
continuitatis ꝛ specieꝝ vlcerum. Cap. xxviij.

Solutio continuitatis in magnis mē
bris medicatur equatione ꝛ ligatura
a ꝯueniente que in doctrina restau-
rationis dicta est: ꝛ cibi in suo loco
postea venient cum quiete ꝛ comestione cibi cō
glutinatiui: in quo habetur fiducia qđ ex ipso
nutrimentum gñatur cartilaginosum quod la
bia fracture claudat ꝛ in vnum conducat sicut
cibus qui fit de extremitatibus animaliũ. Im
possibile. n. est vt os restauretur ꝛ ꝓprie in cor-
poribus ꝯsistentium nisi fm hunc moduꝫ: qm̃
nullo modo redibit ad continuitatem: ꝛ nos
quidem de restauratione sermonem exquisitũ
loquemur in libris particularibus. ¶ Inten
tio autem in medicando solōnem continuita-
tis q̄ in mēbris accit mollibus est triũ princi-
piorum curam h̄re. Primũ coꝝ est qm̃ si cau
sa fuerit fixa minus q̃ꝫ oportet est retinere il-
lud qđ fluit ꝛ ꝯstrigere eius māꝫ si ipsa fuerit
currens. ¶ Et scđm est fissuram cōsolidare cũ
medicis ꝛ cibis ꝯueniētibus. ¶ Et 3m est pu-
trefactionē ꝓhibere q̃to plus fuerit possibile.
cũqꝫ ab vno triũ te excusaueris reddi ad cogi
tatũ. de duobus remanentibus. ¶ Tu vero iam
scis qñ illud qđ fluit retineatur: sed ꝯsolidatio
fit adiungēdo labia si adiunguntur ꝛ exiccando
ꝛ comedendo glutinatiua. Et scito qđ intentio
in medicando vlcera est exiccatio. qđ ergo ex
eis mundũ fuerit tm̃ exiccetur. Et in illud qđ ex
eis putridũ fuerit medicie acute corrosiue mit
tantur sicut calcantũ ꝛ alzegi ꝛ arsenicũ ꝛ calx
q̄ si nō ꝯtulerint necessarius est ignis ꝛ me9 q̄
est cōposita ex flore eris ꝛ cera ꝛ oleo: qm̃ ipse
flos eris mũdificat: ꝛ ꝓhibet morsiōis supflui
tatem oleo ꝛ cera. ipsa ergo in hac re medicina
exit impars ¶ Et dicemꝰ qđ oia vlcera aut sũt sim
plicia aut composita ꝛ simplicia quidem cum
fuerint parua ꝛ nil ex coꝝ humiditate corro-
detur: tunc cōiungenda erunt ipsoꝝ labia ꝛ li-
ganda custodiēdo ne inter ipsa aliqd olei: aut
pulueris cadat qm̃ ꝯsolidabuntur. ꝛ silr magnũ
de cuius sub̃a nil pditũ fuerit ꝛ, cuius vna pars
alij applicari pōt. ¶ Magnũ vero cuius pres
applicari nō possunt siue sit fissura siue conca-
uitas vel spatium plena sanie: ꝛ iam aliquid ex
sub̃a mēbri perditum est curatio est exiccatio.
¶ Si ergo illud quod perditum est tm̃ fuerit

entis et necesse erit ut cicatricem inducat. et hoc quidē per essentiā cū stipticis et paccis quod cum calis cum ex eis pars quod sit adustū supponetur sicut alzegi et calcantū: quoniam magis iuvat i exiccando et magis producūt crustā nā si multū fuerit corrodet et in vlceribus augmentum faciet: si autē illud quod perditum fuit fuerit caro sicut est in vlceribus profundis nō erit festinandum in cicatrizando ea: imo primo erit studeñ. ut caro in eis nascatur. ¶ Et caro quidem non generatur nisi ex eo cuius siccitas nō multum gradū primum trāscendit. verūtamen hec conditiones attendunt de quibus cura est habēda. ¶ Et ex eis est consideratio dispositionis complexionis mēbri principalis et cōplexionis vlceris: quoniam si mēbrum in sui complexione fuerit multe humiditatis et vlcus nō fuerit multe humiditatis sufficiet siccitas pauca in primo gradu: quoniam egritudo nō multum fuit elongata a nā mēbri. sed si mēbrum fuerit siccum et vlcus humiditatis multe erit necessariū illud quod exiccet in secūdo gradu et tertio: ut reducat ipsum ad suā nālē cōplexionem. et in spatio quod dispō erit equanda. ¶ Et ex eis est consideratio complexionis totius corporis. nam cum corpus fuerit multe siccitatis et mēbrum augmentatum in humiditate fuerit spatium secundum corpus equale ex spatiamento erit exiccandum. ¶ Et similiter si corpus fuerit in humiditate augmentatum: et membrum in siccitate: et ambo ad augmentum devenient: tunc si egressus fuerit ad humiditatem ampliori exiccabitur siccitate: et si fuerit ad siccitatem minori exiccabitur siccitate. ¶ Et ex eis est consideratio virtutis siccantium: quoniam licet exiccantibus carnem nasci facientibus exiccatio fortis non queratur: sed exiccatio que sit talis qualis est illa que prohibet materiam que descendit ad mēbrum quod sit aptum ad hoc ut carnis generatio sit ex ea: multum tamen ea queritur in siccātibus que nō sunt ad hoc ut caro per ipsam generetur: sed ut cicatrizatio fiat per ea. Ex eis enim queritur ut sint plus abstergentia et magis lavantia plusque siccantia ex quibus nō queritur nisi cicatrizatio et consolidatio et continuatio. ¶ Et omnes quidē medicine que sine mordicatione desiccant sunt ingredientes in genus earum que carnem nasci faciunt. ¶ Omne preterea vlcus quod in loco existit non carnoso est inobediens ad hoc ut eius medicetur et similiter rotundum. ¶ Medicinis autem siccātibus et stipticis que in vlceribus occultis adhibentur sūt admiscēde medicine mūdificātes: sicut mel et medicine loco proprie sicut diuretica medicinis vlcera instrumentorum vrine curātibus. ¶ Cumque cicatrizare voluerimus ponemus medicinas cū stipticitate sua viscosas sicut terra sigillata. ¶ Et scito quod quedam sunt vlceris sanitatē prohibentia ex quibus est malitia cōplexionis mēbri: quare studere debes ut ipsum rectifices. Et malitia cōplexionis sanguinis qui ad ipsum advenit: quare succurrere debes cum generatione boni chimi. Et multitudo sanguinis qui ad ipsum fluit et humectat ipsum cui succurrere debes cū evacuatione et subtiliatione cibi et faciēdo ut exercitet si possibile fuerit: et ossis corruptio quod est sub eo et quod ei transmittit saniē et huiusmodi quidem curatio non est nisi ossis illius melioratio et ipsius fricatio si fricatio totam ipsius corruptionem removere poterit et accipere ipsum et incidere. ¶ Multotiens preterea est necessariū medicanti vlcera ut secum deferat emplastra attractiva: ut eis frusta ossium et res extranee carni infixe evellantur. et si non prohibebunt vlcus meliorari. ¶ Vlcera quoque nutrimēto indigent propterea ut confortatio fiat et minoratione nutrimenti propterea ut saniei materia restringatur. Et inter hec duo contraria existit diversitas: quoniam sanies debilitat: quare confortare necesse est: et multiplicatur: quare necesse est nutrimentum prohibere. Medicus ergo de hoc sollicitus esse debet. ¶ Cumque vlcus in principio fuerit nō debet eger balneū ingredi neque ipsum aqua tangere calida: quoniam attrahet ad ipsum quod in aspate augmētū faciet: sed cū vlcus generit et saniē fecerit fortasse tunc facile fiet ei. ¶ Omne preterea vlcus quod cito revertitur postquam carne repletum est et consolidari debet: est in semita perveniendi ad fistulam: debes ergo semper intueri colorem saniei et colorem labiorum vlceris: et si pus multiplicabitur sine multiplicatione nutrimenti est ibi alfase. ¶ Loquamur ergo nunc de curatione alfase. et dicamus quoniam propterea quod alfase est continuitatis solō: aut infra cutem profunda. et manifestū est quod oportet ut eius medicamina sint fortiora quam eius quod disco opertum est. et propterea multum sanguinis ad ipsum fluit est necessarium illud quod illum resolvit: veruntamen oportet ut eius resolutio sit cum multa siccitate: ut non resolvat quod ibi subtile ē et faciat lapidem quod ibi spissum est. ¶ Cumque ex resolutione perfecerimus illud quod nobis necesse est: debemus apponere consolidativum quod sit desiccativum ne sit saniés in concavitate que exire non valeat et fiat lapis: et postea qualibet causa putrefiat aut eradicetur et redeat continuitatis solutio. ¶ Cumque autem alfase fuerit profundior scarificabitur locus ut medicamen magis penetret. ¶ In medicando autem alfase et contusionem levem fortasse sufficiet flobotomia. ¶ Quod si alfase fuerit in primis cum percussione medicetur prius percussio medicaminibus percussioni aptis donec sit possibile medicari alfase. Et alfase quidem si magna fuerit medicabitur cum siccantibus: et si fuerit parva ut punctura acus dimittatur esse eius ipsi nature si non fuerit venenosa pendens: aut fuerit fortis doloris. Aut si tetigerit nervum et timeatur inde apostematis

generatio ⁊ pulsatio. ¶ In contorsione autē sufficit mollis ligatura non dolorosa ⁊ vt su/per ipsam ponantur medicamina contorsioni apta. In his aūt que sunt sicut casus ⁊ percus/sio necāa est flōmia ex pte diuersa: ⁊ subtiliandū est nutrimē ⁊ diminuenda est caro: ⁊ que sunt si cut ipsa. ⁊ regendus est ex apozimatibus ⁊ po/tionibus scriptis ad hoc in libris pticularibus. Sermonē aūt in solutionibus ꝯtinuitatis scis in neruis ⁊ ossibus, reseruabimus posteriꝰ ad libros pticulares.

¶ De cauterizā. C. xxix.

Cauterizatio est medicamē valde vti le iuuans ad ꝓhibendū ne corru/ptio spgat ⁊ ad ꝯfortandū mēbrum cuius ꝯplexionē volumus rectifica/re ⁊ ad resoluendū mās corruptas in mēbro retentas ⁊ ad restringendū sanguinis fluxum. ¶ Res vero qua cauteriū fit melius est aurū. ¶ Et locus qd̄ q cauterizat̄ aut est manifestꝰ ⁊ ponit̄ cauteriū sup ipsum sensibilr: aut est ꝓ/fundus interius in mēbro sicut in naso aut in ore aut in ano. ⁊ hmōi qd̄ forma indiget sup quā ponat̄ ꝙ sit sicut tarile aut magra in aceto infusa. postea ponant̄ sup ipsam pāni aqua ro. vehementer infrāti aut succis aliquibus: ⁊ mit tat̄ in cānalē ita vt locus cauterizandus eius buccella fiat. deinde imittat̄ cauteriuʒ ppea vt ad locum pueniat ⁊ in circuitu non īpediat. ⁊ ꝓpt cū cauterium subtilius fuerit ꝙ̄ forme vacuitas ne lateribus forme obuiat. ¶ Caute rizator preterea sibi cauere dʒ ne fortitudo cau terizationis ipsius ad neruos perueniat neqꝫ ad chordas neqꝫ ad ligamenta. ¶ Qd̄ si pp sanguinē qui fluit cauterizaueris oportebit vt cauterizatio sit fortis: idō vt crusta grossitiē ha/beat ⁊ spissitudinē ne cito cadat. qm̄ ex casu cru/ste cauterizationis facte ppea vt carnem corru ptam proijcias ⁊ vt sanguinis fluxus ꝓhibea/tur peruenitur ad malum deterius eo qd̄ erat. ¶ Cūqꝫ cauterizaueris ppea vt carnem corru ptam ꝓijcias ⁊ terminum sāni scire volueris erit vbi dolet. ¶ Et fortasse necēuʒ erit ubi cū carne cauterizare os qd̄ est sub ea ⁊ supra ipsū morari donec tō ipsius destruatur corruptio. Cum ergo fuerit qd̄ fit sicut craneum subtiliter ipsam operare ita vt cerebrū non ebulliat neqꝫ ipsius pāniculi corrugētur. ⁊ in alio osse ab ip so non cures perquirere.

¶ De sedatione doloris. Cap. xxx.

Iam sciuisti dolorum causas in dua/bus comprehendi diuisionibus sci/licet mutatione cōplexionis subito ⁊ solōe ꝯtinuitatis. postea sciuisti ꝙ postremū diuisionis cāʒ peruenit ad malitiaʒ cōplexionis calide aut frē aut humide aut sic ce absqꝫ mā aut cum mā chimosa aut ad ven/tositatem aut apā. ¶ Doloris ergo sedatio ex ꝯtrarie harū causarum erit. ⁊ iam sciuisti qua liter vnusquisqꝫ earum contrariorum fit. ⁊ sci/uisti quō malitia complexionis ⁊ apā ⁊ ventosi/tas medicentur. ¶ Et omnis quidē dolor qui sit fortior interficit: qm̄ ex eo in primis accidit frigitas corporis ⁊ tremor: postea fit pulsus parꝰ deinde destruitur. ⁊ postea moritur. Et ad sūm/muʒ id qd̄ dolores sedat est: aut id qd̄ cōplexio nem mutat: aut qd̄ resoluit mām: aut qd̄ stupe facit: ⁊ stupefaciens qdem remouet dolorem: qm̄ destruit sensum mēbri. Eius vero sensum non aufert nisi propter vnā duarum causaruʒ: aut propter multam infrātionem: aut propter multam venenositatem que est in ipso ꝯtraria virtuti illius mēbri. ¶ Ea quoqꝫ que fluxa fa ciunt sunt ex sūma eorum que mollit̄ resoluunt qualis sunt anetum semen lini ⁊ mellilotum ⁊ camōilla ⁊ semina apij ⁊ amigd. amare: ⁊ om nis res in primo gradu calida ⁊ proprie quan do fuerit cum ea glutinādi potꝰ: sicut gūmi pru norum ⁊ amiluʒ ⁊ cerusa ⁊ crocus ⁊ laudanuʒ ⁊ altea ⁊ amomū ⁊ caules ⁊ napi ⁊ apozima eo/rum ⁊ adipes ⁊ ysopi ceratum ⁊ olera: sicut di cemus in antidotario ⁊ ventrē soluentia ⁊ eua cuātia quocūqꝫ modo fuerint sunt istius mōi. ¶ Et fluxa quidem facientia sunt danda post euacuantia si necessarium fuerit euacuare do/nec mām restringas que ad mēbrum descēdit. Et ēt illud totum quod apā maturat aut qd̄ ea aperit. Omnibus aūt stupefaciētibus fortius est opium. Et ex eis sunt poma mādragore ⁊ eiꝰ semē ⁊ cortices radicis ipsius ⁊ papauer ⁊ bē gi ⁊ iusquiamum ⁊ solatrum stupefaciens ⁊ se men lactucarum: ⁊ ex eis sunt nix ⁊ aqua frā. ¶ In doloribus preterea multotiens accidit error: qm̄ eorum cause erunt extrīsece sicut ca/lor aut frigus: aut ceruicalis eminentia: aut lo ci corruptio: aut casus qui fit in ebrietate: aut alia ab his: ⁊ queruntur eoruʒ cause in corpo/re ⁊ prouenit error: ꝙ̄propter scire debes hoc cognoscere si est ibi replō aut non: ⁊ si sunt ibi cause replōnis note. ¶ Nūqꝫ ēt causa adue/nit exterius: deinde interius fit mansiua: sicut cum aliquis bibit aquā frigidā ⁊ accidit ei for tis dolor in parte stomachi ⁊ epis. ¶ Et mul/totiens quidem non est multuʒ necessaria eūo ⁊ ⁊ sibi similia: qm̄ sepe sufficit sibi balneū ⁊ for tis somnus in eo. Et sicut qui comedit rem ca lidam ⁊ infert ei fortem capitis dolorē ⁊ suffi/cit ei aquam infrātaʒ bibere. ¶ Et qn̄qꝫ est res in qua fiducia est habēda est ꝙ dolor ea remo ueatur aut tarde operans: ita ꝙ dolor ille vsqꝫ ad horam illam tolerari non pōt: sicut eūo mēl dolorem facientis colice retente in villis inte/stinorum aut cito operans est: sed ex ea timetur finis vehementer malus: sicut stupefactio mē bri dolentis in colica cum medicinis que hoc operari solent ⁊ fit medicus in hoc ambiguus. ¶ Debet ergo bone mēsurationis fortitudi/

nem hēc vt sciat q̄ duoꝝ tpoꝝ sit longius aut
tps fixionis ꝟtutis aut tps doloris. ⁊ ēt q̄ dua
ruꝫ reꝝ sit ei deterioꝛ an doloꝛ an malus finis
qui ex stupidatōe timet: vt eligat studiū ei im
pēdere qd̄ magis est impediēs: fortasse enim si
doloꝛ remāserit foꝛtitudine sui ⁊ magnitudie
interficiet. ¶ Et stupidatio foꝛsitā nō interfici
et: ſꝫ ex alia pte impediat: cuius impedimētuꝫ
foꝛtasse coꝛrigere poteris ⁊ redibit foꝛsitā ⁊ ni
redibis medicina ꝯueniente. ¶ Et preter hoc
tontū stupefacientiū cōplōm ꝯsiderare debes: ⁊
ipsius q̄ūtatē: ⁊ vt qd̄ ex eo est facilius dones
⁊ vt tribuas id qd̄ est cum suis tyriacis cōpo
nisi res fuerit maxima que foꝛti indigeat stu/
pefactione. ¶ Sūt pterea mēbra de q̄bus nō
curamus: ⁊ si eis supponas narcotica. qm̄ non
inde ad vehemēter malū finē puenit: sicut dō
tes cuꝫ ei apponitur stupefactiuū. ¶ Et foꝛtasse
qd̄ ēt bibere erit melius in huiusmōi sicut bi/
bere q̄ stupefaciat pp̄ doloꝛē oculi: qm̄ ex hoc
mioꝛ malitia ꝑuenit oculo q̄ꝫ vt interius pōat.
¶ Et foꝛtasse facile erit coꝛrigere malitiā que
ex potu alijs accidit mēbꝛis. ¶ In eo aūt qd̄
ē sicut colica magnificatur malus finis: qm̄ māꝫ
augmētat frigus ⁊ ꝯgelationem ⁊ clausuram.
¶ Amplius stupefaciētia plerūq; sedāt dolo/
rē ppea q̄ doꝛmire faciūt: qm̄ somnus est vna
ex cāis ipsius sedationis doloꝛis ⁊ ꝓpe qn̄ cū
eo facta fuerit fames ⁊ in doloꝛe māl. ¶ Et
stupefacientia qd̄ cōposita quoꝝ foꝛtitudines
alie debilitant medicine: sicut tyriaca sunt ma/
gis secura q̄ēadmodū filoniū ⁊ trocisci q̄bus
nomen ponitur ternarij: sed eoꝝ stupefactio est
debilioꝛ. qd̄ āt ex eis est recens maioꝛ est stupe/
factionis. Et in antiquo fere nulla est stupefa-
ctio ⁊ qd̄ est mediū. ¶ Et ex doloꝛibus qd̄ q
sunt multe foꝛtitudis ⁊ sūt ad medicanū. faciles
in q̄busdā hoꝛis sicut doloꝛes vētosi: qm̄ q̄nq;
sedantur: ⁊ sufficit vt sup eos aq̄ calīa eiciatur: verū/
tn̄ i hoc timoꝛ erit vn̄ ab eo tibi caue ōbes: qm̄
plerūq; cā erit apa ⁊ existimabitur q̄ sit vētositas
¶ Et si foꝛtasse factū fuerit ei embꝛoca ex aq̄
calīa ⁊ pcipue in sui pncipio ei affert magnum
malū. ⁊ pter hoc q̄nq; impedimentū vētoso ef/
ficit cū vētositatē resoluere nō poterit ⁊ in q̄nti
tate ipsius spatij augmentū faciet. Et vapora/
tiones ēt sunt ex medicatiōibus ventositatuꝫ.
Et ex eis q̄dem melioꝛ est ex qua ēst id qd̄ eric
cat sicut miliū: nisi in mēbꝛo fuerit qd̄ illud to/
lerare nō valet sicut ocls. Fiat ergo tunc vapo/
ratio cum pānis. ¶ Ex vapoꝛationibus etiaꝫ
sunt que cum oleo calefacto fiunt. Et ex vapo/
rationibus qd̄ foꝛtibus est vt oꝛoboꝝ faria cū
aceto coquitur: ⁊ postea siccetur: ⁊ fiat ex eo vapora
tio. Et mioꝛ ea ē vt sulfur vel furfur coquitur sic h°.
Salis āt vapoꝛ est pūgitiuus: sed milij est me/
lioꝛ ⁊ debilioꝛ. Et plerūq; ēt fit vapoꝛatio ex
aqua in vase posita que est incolumis ⁊ leuioꝛ/

sed oppōnem efficit quā nolauimus si illud nō
fuerit obseruatum. ¶ Ventose ēt cū igne sunt
istius mōi: ⁊ sunt foꝛtes in sedando doloꝛem
ventosum. ⁊ si eas iteꝝ adhibueris doloꝛ peni
tus destruetur: verūtn̄ plerumq; ex eis accit illud
qd̄ ꝑuenit ex eo qd̄ diximus. ¶ Et sedātibus
pterea doloꝛē est molliter longo tpe incedere
pp̄ illud qd̄ in ipso erit ex ꝟtute faciēdi fluxa.
¶ Et similiter adipes subtiles non ⁊ olea q̄
noiauimus ⁊ dulcis cāulena ⁊ ꝓpꝛie cū ex eis
ꝓuocatur somnus. Et occupari in eo quod gau-
dium efficiat doloꝛis vehementiam sedat.

¶ In quo precipitur a quibus curationibus in
cipiamus. Cap. xxxi.

C Um multe ꝯiungunt egritudines
ab ea incipe dēmus in q̄ vna haꝝ tri
um ꝓpetas erit. ¶ Vna eaꝫ est q̄
alia sanari nō pōt an̄q; ipsa sanetur si
cut apa ⁊ vlcus cū ꝯiunguntur: medicamur eniꝫ
apa donec cōplōnis malitia que cū eo venit re
moueatur absq; cuius sanatiōe vlcus sanari non
pōt: postea medicamur vlcus. ¶ Et scda carū
ē cū vna egritu. cā fuerit alterius: sicut cū accit
opilatio ⁊ febꝛis: medicamur. n. opilōnem pri
us: deīn̄ febꝛe. Et si nobis necīū fuerit opilōnē
apire cum eo. in quo aliq̄ exit calas non curabi
mus de febꝛe: ⁊ medicamur qd̄ pulmonis apa
cū desiccatiuis ⁊ non curabimus de febꝛe: qm̄
pōe vt ē febꝛis remoueatur cā ipsius remanēte.
Et cāe quideꝫ eius sanatio est exiccatio que fe
bꝛi nocumentum facit. ¶ Tertia ꝟo cū fuerit
vna eaꝫ de q̄ maioꝛ sollicitudo sit hn̄da: sicut si
coniungatur synochus ⁊ peralysis: medicamur
enim synochum extinguendo ⁊ flōmando: ⁊
de palysi non curabimus. ¶ Cum aūt egritu/
do ⁊ accn̄s ꝯiungunt a sanatione egritudinis
incipiemus. Et si accn̄s supauerit tunc accidē/
tis curā hēbimus ⁊ egritudinē nō ꝯsiderabi/
mus. sicut in colica damus stupefaciētia ppea
vt doloꝛis foꝛtitudo remoueatur: ſꝫ ipsi colice
impedimentū faciat. ¶ Et cū hoc q̄nq; tarda/
mus qd̄ facere debebamus pp̄ stōi debilitateꝫ
aut pp̄ ventris fluxum qui pcessit aut ꝓpter pn̄
tem nauseam. ⁊ q̄nq; non tardamus: sed opa/
mur ⁊ nō totam remouemus causam sicut in
egritudine spasmi non enim totum expellimus
humoꝛem: imuno ex eo aliquid dimittimus vt
ipsum spasmosus remoueat motus ne humo/
rem resoluat naturalem.

¶ Operationis sigillatio ⁊ gratiarum actio.

O Ir q̄ntitas huius nostri fmonis cō/
pēdiosi de pꝛincipijs vlibus doctri
ne medicinalis sufficiens. Deicceps
autem laboꝛemus vt de simplicibus
medicinis librum compōamus si deus volue
rit. ⁊ ipse quideꝫ nos iuuabit. cui sint grates ꝓꝑ
sui innumerabiles misericoꝛdias.

¶ Expletus est libꝛ primus. Auicēne.

¶ Incipit.

¶ Incipit liber canonis secundus Auicenne, verba principis. Aboali

Librorū quos de medicina specificauimus: primus est de iudicijs vniuersalibus in medicina: et secundus eorum est hic liber aggregatus de medicinis singularibus. Et nos quidē hunc librū in duos diuisimus tractatus. Quorū primus est de canonibus vlibus quos te scire oportet in re medicinarū: et est scia virtutū medicinarū in medicina.

¶ Et secundus eorum est de cognitiōe virtutum medicinarum particularium.

Primum vero tractatum in .vi. diuisimus capitula.

¶ Ca. primum est de complexionibus medicinarum singularium.

¶ Capitulū scdm est de cognitiōe cōplexionū medicinarum singularium per experimētū.

¶ Capitulum tertium est de cognitione cōplexionū medicinarū singulariū per rationem.

¶ Capitulū quartū est de cognitiōe operationū virtutum medicinarum singularium.

¶ Capitulū quintū est de iudicijs accidētiū medicinarum extrinsecus.

¶ Capitulum sextum est de collectione medicinarum et conseruatione ipsarum.

In secundo autē tractatu posuimus medicinas singulares in areolis.

¶ In prima naq; areola posuimus nomina medicinarum singularium et cognitionem essentie ipsarum.

¶ In scda areola electionē bonitatis ipsarū.

¶ In tertia areola rememorationem qualitatum et naturam ipsarum.

¶ In quarta areola proprietates operationū earū et dispōes ipsarū vles sicut resolō et digō et conglutiano et stupefactio et que illis sūt silia ex opōnibus: quas in tractatu primo diximus: et proprietates alias si isunt eis: et fecimus earū descriptionē cū colore vt sit facile ipsas colligē.

¶ In areola quīta opōes earū q̄ pēdent ex decoratōe aut in cute. sicut remotio lentiginū et albaras et remotio pororū et verrucarū: aut in capillis sicut cōseruatio ipsorū et plōgatio et coloratio: q̄ i decoratione igrediūt et signauimus id totū signis depictis: vt p illud facilis ei inquisitio fiat i tabulis donec colligāt oēs medicine singulares q̄ i eis cadūt velociter.

¶ In areola sexta opōnes earū in apa/tibus et bothor. i. in pustis eminentijs que fiunt sicut pustule: et terminauimus etiam omnes spēm dictā in eis cū colore proprio vniuscuiusq; earū.

¶ In areola septima similiter vlcera et vulnera et fracturas depictas coloribus suis.

¶ In areola .8. egritudines iuncturarū et neruorum depictas similiter.

¶ In areola .9. egritudines membrorum capitis omnes depictas suis coloribus.

¶ In areola .10. egritudines mēbrorū oculi depictas similiter suis coloribus.

¶ In areola .11. egritudines membrorum similiter depictas coloribus suis.

¶ In areola .12. egritudines membrorū nutrimenti depictas suis coloribus.

¶ In areola .13. egritudines membrorum expulsionis depictas etiam.

¶ In areola .14. febres et que eis conueniunt depictas similiter.

¶ In areola .15. proportionem medicinarum ad venena.

¶ In areola .16. permutationē earū: et quāq; cōicant in medicinā vnā oēs areole: et quāq; non cōicant: et forsitan nō reperiunt̄ q̄dā nisi in quibusdā areolis. ¶ Cūq; cōplendo ex tabulis recessero et signis virtutū medicinarū particularium sigillabo tractatū scdm: et illic sigillabo hunc librum procedendo ab eo ad tertiū librū.

¶ Tractatus primus. ¶ De complexionibus medicinarum singularium. Cap. i.

Iam declarauimus in libro primo intentionē sermonis nri .s. hec medicina est calida: et hec medicina est frigida: et hec medicina est humida: et hec medicina est sicca. Et ostēdimus illic q illud ē p cōpōnē ad corpa nra: et pmisimus q oīum cōpositorū mineraliū et vegetabiliū et viuentiū elementa sunt matē .iiij. et q ipse cōmiscent̄ adinuicem: et agunt in se donec cōsistant sm equalitatē: aut sm dīuum in eo qd est inter eas. Et cū cōsistūt sm illud est cōplō vera: et q cōplō cū est inuenta in cōpore pparat ipm receptiōi virtutū q̄litatū q̄ proprie est vt sint i ipso. ¶ Et ostēdimus vlr sm quot diuisiōes est cōplō et qd querit per cōplōnem equalē in omnibus: et quid per complexionē equalē in medicinis. ¶ Et ostēdimus q per hoc nō intelligit̄ nisi q corpus hoīs cum obuiat ei et agit in ipsā calore innato nō preualet ita vt in corpore hoīs imprimat infrigidationem: aut calefactionē aut humectationem: aut desiccationē vltra eā que est in hoīe. ¶ Nos tamen per illud non significauimus q complexio eius sit similis complexioni hominis. Cōplexio naq; hominis non est nisi in homine.

¶ Et scias q cōplexio est sm duos modos. s. complexio prima et complexio scda. Complexio itaq; prima est cōplexio proueniens ab elementis. Et complexio scda est complexio que prouenit a rebus que in seipsis hūt complexionem. sicut verbi gratia complexio medicinarum compositarum: vt complexio tyriace: et maqueq; enim

medicīarū singulariū tyriace cōplōnem hʒ sibi
ꝓpriam: deinde cum miscent̄ ⁊ componunt̄
ita vt vniant̄ ⁊ adueniat eis cōmixtio aduenit
complō scḋa. ¶ Et hec qdem cōplō scḋa non
est ita ꝙ nō sit tota nisi ab arte: imo est q̄nqꝫ ēt
a nā. lac. n. cōmixtū in ꝟitate est ex aqueitate ⁊
caseitate ⁊ butyrositate. Et vnūqḋqꝫ hoꝝ triuʒ
est nō simplex i nā: imo est cōmixtū ⁊ hʒ com
plexionē sibi ꝓpriā. Et hec qḋ cōplō scḋa est
ex opōne nāe nō ex opōne artis. ¶ Cōplō aūt
scḋa est ꝺm duos modos: aut cōplō fortis: aut
cōplō debilis. ¶ Cōplō ꝟo fortis est ꝟbi gr̄a
vt vnūqḋqꝫ simpliciū aliꝭ sit vnitū tali vniōe vt
eius separatio calori nostro inato nō solū sit dif/
ficilis: immo sit aliqua: cuius separatio calori
ignis sit difficilis: sicut corpus olei. Cōmixtio
inter humiditatē ⁊ siccitatē ipsius ad hoc pue
nit vt igneitas deficiat in sepando iter eas: imo
cū igneitas aqueitatē soluit vt eā subleuet tenē
tur cū oibus partibus eius partes terree: qua
re nō valet efficere eaꝝ subleuationē vt terree
subsistant: sicut potes illius silr̄ videre in ligno
imo in plūbo ⁊ stāno. ¶ Cum ergo est cōplō
cuius firmitudo est hec firmitudo tunc nō est
longe qn sit complō a sepatione simpliciuʒ cu
ius calor inatus qui est in nobis deficit: ⁊ que/
cunqꝫ ita est: est cōplexio firma. ¶ Si ergo fue
rit equalis remanebit in corpore equalis vsqꝫ/
quo resoluat eius formā ⁊ corrūpat. Et si fuerit
declinis ad dn̄ium remanebit in corpore ꝺm
suum dn̄ium vsqꝫquo corrūpat̄ eius forma.
Et silr̄ qdem nō ꝓuenit ab ea nisi opatio vna.
¶ Cum aūt cōplō nō est firma: sed debilis fa
cilis ad disgregationē: tunc poſſē est vt eius sim
plicia separent̄ cum nr̄e nāe opō erit in ea ⁊ re
moueatur vnū ab alio ⁊ sint diuersaꝝ ꝟtutum
⁊ faciat vnū coꝝ opōnem vnā ⁊ aliud ꝯrium
ipsius. ¶ Et cum medici dicunt ꝙ meᵉ illius
ꝟtutis est cōposita ex virtutibus ꝯrijs nō oꝫ vt
ipsi intelligant a seipsis ⁊ tn̄ ab eis. ꝙ sit ps vna
ferens fritatem ⁊ calitatem simul cōparās vna
quaqꝫ eaꝝ singulr̄ sicut ille q̄ sunt diuise. nā illḋ
nō est poſſē: sed sunt in duabus ptibus eius di/
uersis ex qbus ipsa est cōposita cū sua singula/
ritate. ¶ Et ēt nō oꝫ vt existimes ꝙ aliud ge
nus medicinaꝝ nō sit compoᵐ ex ꝟtutibus ꝯ
rijs: qm̄ oēs medicine sunt cōposite ex virtu/
tibus ꝯrijs: imo oꝫ vt intelligas ex hoc ꝙ ipsi
sign̄t p illud qḋ est actu hn̄s virtutes ꝯrias: aut
poᵃ ꝓpinq̄ actui: qm̄ in ipsa sunt ptes diuerse:
quaꝝ vna nō efficit in aliā actum integꝝ facien
tem totū sīlium virtutū sīlitudine cōpleta: ⁊ nō
adherent ⁊ vniunt̄: ita vt cū earum vna in pte
mēbri ꝯtinet̄ ꝯsequat̄ alteraʒ cū ea ꝯtineri: qm̄
si ipsa fuerit sīlis virtutis nō diuersificabit̄ eius
opō in corpore penitus. ¶ Et si est adherētiū
partiū ⁊ diuersaꝝ virtutum possibile est etiam
vt nō diuersificet̄ eius impressio in corpe. imo
sit vt cum pars simplicis in mēbro ꝯtinet̄ con
ueniat ei ꝙ ei adheret ex simplici alio: ⁊ pue/
niat ex eis opō ⁊ impssio quaʒ ad ipm ducunt
amboꝝ opōnes in oibus partibus illius mē/
bri ꝺm equalitatē cū sit cū vnaquaqꝫ ptiū eius
impeᵐ a cōplemēto actiōis eius fixū in ea nisi
sit pars mēbri recipiens ab vnoquoqꝫ duoruʒ
simpliciū absqꝫ alio ⁊ nā vtat̄ vno coꝝ ⁊ alteꝝ
renuat: ⁊ hoc qdem est multotiēs noster tn̄ ser
mo nō est in hoc. imo est in spē q̄ est diuerse im
pressionis pp rē in seipsa: nō pp reʒ in alia. Et
illa qdem res est: qm̄ simplicium eius cōmi/
xtio ē debilis recipiēs discretionē ⁊ simplicia
eius ipsam cōmiscentia sunt debilia vbi recipi
unt impssionem ab impressione nostri caloris.
¶ Iste aūt medicine simplices qbus dicimus
inesse virtutes ꝯrias sunt in qbus nō est illa cō
mistio vlis. ¶ De eis ergo alie sunt q̄ sunt for
tioris cōmistionis: ⁊ nō pn̄t decoctio ⁊ ablu
tio facere separationē inter virtutes eaꝝ: sicut
camomilla in qua est virtus resolutiua ⁊ ꝟtus
stiptica: ⁊ cū coquit̄ in emplis nō sepant̄ ab ea
vtreqꝫ virtutes: ⁊ alia sunt in qbus decoctio se
parare pōt inter eas sicut caules. substāntia. n. ip
sorum cōmista est ex mā terrea stiptica ⁊ ex mā
subtili abstersiua nitrosa. Cum ergo coquit̄ in
aqua resoluit̄ substantia nitrosa abstersiua ab
ea in aqua: ⁊ substantia terrea stiptica remanet
⁊ fit aqua eius solutiua ⁊ corpus eius stipticū
⁊ silr̄ lens ⁊ fructus mādragore: ⁊ silr̄ allecꝭ: in
ipso nāqꝫ est virtus abstersiua ⁊ adustiua ⁊ hu
miditas grauis: sed decoctio sepat inter eas: ⁊
silr̄ cepe ⁊ raffanus ⁊ reliqua. ¶ Et pp hoc di
citur ꝙ raffanus digerit ⁊ nō digerit̄. digerit.
enim ⁊ nō cum oibus ptibus suis: sed cū subā
subtili sui que est in ipso. cū ergo resoluit̄ ab eo
remanet substantia spissa q̄ est in ipso inobedi/
ens virtuti digestiue viscosa. sed illa substantia
aliam incidit viscositatem. ¶ Et ex hoc com/
plexio sunt alia inter quorū simplicia ablutio
separe valet sicut endiuia ⁊ plima olerum. eius
n. subā est composita ex mā terrea frigida plu/
rima ⁊ ex materia subtili pauca. quare fit eius i
frigidatio cum materia prima: ⁊ opilationum
apertio ab ea ⁊ penetratio ipsius plurima cuʒ
materia altera ⁊ plurimuʒ huius materiei sub
tile est expansum super superficiem eius. Iam
enim eleuata est ad eam ⁊ aspersa super ipsam
cum ergo abluitur cum aq̄ resoluitur ⁊ nō re
manet ex ea aliquid vnde sit curandum. ergo
propter hanc cām preceperunt ne abluat̄ ꝺm
legem ⁊ medicinaʒ. ¶ Et hac de cā plime me
dicinarum cum homo sumit eas infrigidant
vehementer: ⁊ cum ex eis fit emplastruʒ resol
uunt. ꝟ. g. sicut coriandrum cum enim sumit̄
eius infrigidatio fortior fit. Et cū ex eo fit em/
plastrum quandoqꝫ resoluit. verbi gratia scro
fulas ⁊ propter permixtū cū sale: ⁊ illud ideo

quā est compositum ex substantia terrea aquo
sa multe infridationis ⁊ ex substātia subtili re/
solutiua. Cum ergo sumit̄ aduenit calor inat⁹
⁊ resoluit ab eo subām subtilē ⁊ non est pluri/
me q̄titatis. ita vt i ꝯplexione ipressionē faciat
imo deficit ⁊ remanet subā ei⁹ singularis vtia
infrātiōe. Cū āt ex eo fit empl̄m vr̄ q̄ subā ter
rea nō penetret i poris: neq̄ efficit in eis ipres/
sionē oino. sȝ subā subtilis scdā penetrat in eis
⁊ digerit si ergo associatur aliqd ex substantia
frā iuuat ad repellendū ⁊ vincit calorē inatum
⁊ hoc qd̄ propinquū est ei qd̄ ostēdimus libro
primo de adustione cepe cū ex ea fit empl̄m ⁊
de eius icolumi: ate cū comedit̄. Et cū nos po
suerimus vnā cām in ea ꝓpinquā huic opor/
tebit vt sit hec intentio nota certe. ¶ Et ex me
dicinis qd̄ sunt in quibus videnť esse due sub/
stantie diuerse ꝑm itam absq̄ ꝑmixtione oino.
Et ex eis itaq̄ sunt que sunt sensui appārētes
sicut partes citri. Et ex eis sunt que sunt ma/
gis occulte: vt̄. n. q̄ cortex persilij ⁊ qd̄ est sup
eius corticem sit fortis infrigidatiōis: ⁊ farina
medulle que est in ipso sit fortis calefactionis
ita vt forsitan sit medicina rubificans aut vlce/
rans ⁊ cortex eius sit sicut velamen distinguēs
inter ea. Si ergo bibit̄ non mū. nō diminuitur
duritie sue corticis vt penetret v̄tus medulle
eius ⁊ qd̄ est intra ipsum ad suū exterius. imo
opatur cū eo qd̄ ex ipso apparet ex sua mucil/
lagine. Nō si ꝯteratur forsitan illud qd̄ di de
ipso q̄ est venenum est ꝓpter apertionē medul
le eius ⁊ sui interioris. Et videt̄ q̄ illud qd̄ ex
eo est ꝯtritum diruīpat exituras. Et illud qd̄ est
itegrū ex eo faciat eas crudas ⁊ refrenet eas ꝓp
hāc cām. Sufficiat q̄titas h̄ i dādo hāc radicē.

¶ De cognitione v̄tutū ꝯplexionū medi
cinaꝝ singularū per experimentū. Cap. ij.

m Edicinarum cognoscunť virtutes
ex duabus vijs vna eaꝝ est scientia ex
perimenti. Et altera est rōcinatiōis
scientia. ¶ Nos v̄o in experimento
sermonem ꝑmittamus. Dicemus ergo q̄ ex/
perimentū ad cognitionem v̄tutis me^e cū fi/
ducia nō perducit nisi post obseruationē septē
ꝯditionū. ¶ Una est vt sit me^a vacua a quali/
tate acquisita est caliditate accn̄tali aut frigidi/
tate accn̄tali: aut q̄litate que accidat ei cum alte
ratione in sua substantia aut vicinitate alteri⁹.
Aqua. n. q̄uis frā sit nā tn̄ cum calefit calefacit
dum permanet calida ⁊ euforbiū: q̄uis sit na/
tura calidum tn̄ cum infrātur infridat dū per/
manet frigidum ⁊ amigdala: q̄uis sit equalis
subtilis. tn̄ cum sit rācida calefacit po^a. ⁊ caro
piscium q̄uis sit frā: tn̄ cū salit̄ calefacit po^a.
¶ Et scdā est vt illud in quo expit̄ egritudinē.
hēat singularē: nā si egritudo est ꝯposita ⁊ in ea
sunt due res signtes duas curationes ꝯrias ⁊
experiat̄ in ambabus me^a ⁊ ꝯferat nesciimus
cām in illo vere. v. g. cū hō h̄ȝ febrē flegmaticā
⁊ dat̄ ei in potu agaricus ⁊ remouet̄ febris ei⁹
nō oȝ vt iudicemus agaricū esse frīm: qm̄ ꝯfert
egritudini calide que est febris. imo forsitā nō
ꝯfert nisi ꝓpea q̄ resoluit māȝ flaucā ⁊ euat eā/
de. ⁊ cū deficit mā remouet̄ febris flauca: ⁊ h̄
qd̄ vere est iuuamentū p se ⁊ mixtū iuuamēto
per accn̄s. p se qd̄ cū cōpone ad mām. sȝ per ac
cidēs cū ꝯpone ad febrē. ¶ Et tertia est vt me
dicia sit expta iā in duob⁹ ꝯrijs ita vt cū vtriq̄
coꝝ simul ꝯferat. non iudicet̄ q̄ sit ꝯria ꝯplō
ni alicuius coꝝ. ⁊ forsitā ꝯfert vni coꝝ p se ⁊
alteri p accn̄s: sicut scamonea si expiamur ipaȝ
in egritudine frā non est longinquū q̄n ꝯferat
⁊ calefaciat. Et cū expimur ipsam in egritudī
ne calida sicut est febris tertiana non elongamr
q̄n ꝯferat in euacuando colerā. cū q̄ ita sit non
acgrit nobis expimētū fiduciā caliditatis aut fri
tatis: nisi postq̄ scimus q̄ vnā duaꝝ reꝝ effi/
cit p se ⁊ efficit alterā per accidens. ¶ Et q̄rta
est vt sit v̄tus que est in medicina opposita ei
qd̄ equat̄ ei de potētia egritudinis. Siit. n. me/
dicie q̄dā quaꝝ calitas minorat̄ a fritate egritu
dinis alicuius. q̄re pōitus in eā nō agit. ⁊ q̄nq̄
cū administrat̄ in infrātione aliqua leuiorē illa
facit calefactionē. oȝ g̃ vt expiatur prius in de/
biliori. ⁊ ꝑm gradus fiat ꝓcessio paulatim do/
nec sciat̄ v̄tus me^e ⁊ non dubitet̄. ¶ Et q̄nta
est vt obseruet̄ tps in quo appet eius impressio
⁊ opatio. nā si in primis cū administrat̄ appet
ꝯsiderare facit q̄ efficit illud p se. ⁊ si fuerit opa/
tio que in primis appet ex ea ꝯria ei que appet
in fine: aut in principio rei nō appet ex ea opa
tio: deīn in fine rei appet ex ea opatio. tunc erit
locus ambiguitatis ⁊ dubietatis. forsitan enim
efficit illud quod operetur per accidens quan
do efficit i p̄mis opationē occultā quā sequit̄ p
accidens hec opatio alia appens. Et hec qdeȝ
dubietas est ⁊ ambiguitas ⁊ hesitatio in v̄tute
me^e. Existimatio v̄o q̄ eius opatio non sit nī
si per accn̄s q̄nq̄ vigorat̄ cū eius opatio nō ap
paret nisi post separationē obuiationis mēbri
nam si per se efficeret per se oparetur dū obuia
ret. impossibile. n. est vt destruat dum obuiat ⁊
opetur dum non obuiat. Et hoc qdeȝ est iudi
cium plurimū sufficiens. ¶ Q̄nq̄ vero con/
ueniens est vt in quibusdā corporibus efficiat
suam operationeȝ que est per se post operatio/
nem suā que est per accidens. Et illud est cū id
acquisierit virtutem extraneam vincentē virtu
tem nālem sicut aqua calida. in p̄sentia. n. cale
facit: in die vero scdō aut in hora in qua remo
uet̄ ab ea eius impressio accn̄talis facit perme/
nire in corpore frigus proculdubio ꝓp ꝯuersio
nem prauū prauaꝝ ad dispōnem nāleȝ frigoris
qd̄ debet habere. ¶ Et sexta est vt obseruetur
ꝓcessus opationis eius ꝑm assiduationem: aut
ꝑm plurimū. nam si non fuerit ita tunc ꝓcessio

operationis ab ea est per accñs: qm̃ res nãles procedunt a principiis suis aut sp aut ꝟm plm. ¶ Et septima q̃ est vt experimentũ fit in corpore hoĩs. nã si experiat̃ in corpe nõ hoĩs possibile est vt fallat duobus modis. vnus eoꝝ est qm̃ poĩe est vt sit me⁹ cõpata ad corpus hoĩs calida ꝛ cõpata ad corpus leonis ꝛ equi frã cũ hec me⁹ est calidior hoĩe ꝛ frior equo vel leone. ꝛ vt̃ ꝟ3 ꝙ existimo ꝙ sit reubarbaꝝ friũ cõparatũ ad equũ ꝛ sit cõparatũ ad hoĩeꝫ calidũ. Et scḋs qm̃ q̃nq3 ꝯpata ad vnũ duoꝝ corpoꝝ h3 ꝓprietatẽ quã non h3 cõpata ad corpus ꝟm sicut napellus. corpatus. n. ad corpus hoĩs hẽt ꝓprietatẽ venẽosaꝫ quã nõ h3 ꝯpat⁹ ad corp⁹ turdi. isti ergo sunt canones quos obseruare oꝫ in cognitiõe ꝟtutũ medicinarũ ex via experiẽtie.

¶ De cognitione virtutum medicinarum singularium per ratiocinationem. Cap. iij.

Cognitionis aũt ꝟtutũ medicinarũ singularium per ratiocinatiõem canones. Alij sumunt̃ ex velocitate ꝯuersiõis eaꝝ ad ignẽ ꝛ calefactiõꝫ. ꝛ ex tarditate ꝯuersiõis ipsaꝝ. ¶ Et ex velocitate ꝯgelationis eaꝝ tarditate ꝯgelationis ipsaꝝ. ¶ Et alij sũmunt̃ ex odoribus: ꝛ alij ex saporibus. ¶ Et q̃nq3 sumunt̃ ex coloribus. ꝛ q̃nq3 sumunt̃ ex operatiõibus ꝛ ꝟtutibus notis ex quibus acquirunt̃ significationes sue manifeste super virtutes ignoratas. ¶ Via aũt prima est qm̃ reꝝ similiũ in ꝯstitutione essentie. s. in raritate ꝛ spissitudine quecũq3 recipit calefactionẽ velocius est calidior ꝛ quecũq3 recipit infrigidationẽ velocius est frior. Et vna cãꝫ in hoc est: qm̃ res q̃nq3 calefit velocius alia agẽte extrĩte vno: qm̃ in seipsa est calidior altera ꝛ neq3 ifridat ipsam nisi frigus accñs. Cũq3 aduenit caliditas exterior ꝛ consentit ipsi ꝟtus calida innata que est ipsa equat̃ alij in cã exteriore ꝛ supfluit illi ꝟtute que est in ipsa ꝛ fit calidior ꝛ ꝟm hoc cognosces dispositionem eius que infrigidatur velocius. ꝛ post illud in danda cã eius est ꝟmo ꝯplixus de quo intromittit se ille qui loquit̃ in principijs nãlibus preter medicũ. Cuꝫ aũt vna eaꝝ est maioris raritatis: ꝛ altera maioris spissitudinis: tũc illa q̃ est maioris raritatis q̃uis sit similis alij in fritate ꝛ caliditate ipsius. tñ patitur velocius ꝓp debilitatẽ sui corpis. ¶ Res aũt quaꝝ proprietas est vt ꝯgelent̃ ꝛ ille quarũ ꝓprietas est vt inflãmate igniant̃ possibile est vt adinuicẽ cõparentur ergo quecũq3 est velocioris cõgelationis. ꝛ eius essentia est sicut eẽntia alterius est frior ꝛ quecũq3 est velocioris inflãmationis: ꝛ eius essentia est sicut essentia alterius est calidior ꝓp illud q̃ diximus prius. Nos. n. non dicimus ꝙ res sit calidior ꝛ frior nisi cũ cõparatione ad impressioneꝫ caliditatis innate in ipsa que est in nobis. Et cũ ipsa est longinquior a ꝯgelatiõe ꝛ velocior ad inflãmationẽ. tunc iudicamus ꝙ ipsa est in impressione a caliditate nostra innata illo modo. Principia vero ista demonstratiõe ostensa sunt sicut oꝫ in scia nãli. ¶ Cum aũt due res diuersificant̃ in raritate ꝛ spissitudine. deinde inuenit̃ spissior ex eis inflãmationis vehementioris ꝛ tardioris ꝯgelationis. tunc iudica proculdubio ꝙ est calidioris sube. ꝛ similiter cũ inuenis rarã tardioris inflãmationis tunc scias ꝙ est fortioris frigoris. ¶ Si aũt inuenis rarã ex eis velocioris inflãmationis non ꝯuenit tibi vt iudicium des ꝛ ponas ipsam propter hanc cãꝫ fortioris caliditatis. Fortasse. n. raritas est cã in velocitate inflãmationis eius: sicut si tu inuenis raram ex eis velocioris ꝯgelationis non conuenit tibi oĩno vt des iudicium ꝛ ponas eam ꝓp hanc cãm velocioris frigoris. Forsitã. n. raritas est cã in velocitate ꝯgelationis eius propter debilitatem corporis ipsius ꝛ velocitatem passibilitatis eius sicut vinuꝫ. Huius. n. ipsuꝫ sit calidioris cõplexionis q̃3 oleũ de cucurbita: tñ velocius ꝯgelatur q̃3 illud oleũ. imo illud oleũ densatur ꝛ non ꝯgelatur s3 vinuꝫ ꝯgelatur. ¶ Rerum enim quedam sunt que congelantur absq3 condensatione. Et sunt quedã eaꝝ que condensantur absq3 congelatione. huius aũt cognitio in scia existit nãli. ¶ Rerum aũt recipientiuꝫ condensationẽ cum equantur in constitutione sube que magis recipit condensationem ex frigore est frior eaꝝ. Et pluries q̃ res nõ ꝯgelantur nisi in calore. ꝛ res quaꝝ propriũ est in calore ꝯgelari oẽs resoluuntur ꝑ frigus sicut res q̃ ꝯgelãt̃ ex frigore oẽs resoluũt̃ calore. Calor aũt ꝯgelat siccitate ꝛ frigus ꝯgelat spissitudine ꝟ3 sniam. G. Veritũ snĩa philosophi ꝑmũ diuersa ẽ ab ea in re modica s3 illius perscrutatio in alia continetur scia. Et cum sint quedã earum medicinaruꝫ calidiores. s3 sunt grossiores possibile est vt ipse suscipiant congelationẽ sicut suscipiunt ille que sunt friores eis ꝓp grossitudinem suam. Et cũ sint quedã frigidiores: sed sunt subtiliores possibile est vt suscipiant inflãmationẽ. sicut recipiunt ille que sunt calidiores eis ꝓpter subtilitatẽ sui. ¶ Condensatio aũt ꝛ ꝯgelatio non significãt augmentũ in caliditate neq3 augmentũ in frigiditate. pleriq3. n. cõdẽsatur terreitas que est in eis. ꝛ res ꝓpter multitudinem aqueitatis ꝛ aereitatis rarificantur. Et multotiens accidit aereitati vt infrigidetur ꝛ cõuertatur in aqueitatem ꝛ rarificetur ꝛ compositum ꝛ fiat frigidum. Et multotiens resoluitur aqueitas frã propter igneitatem feruentem in eis ꝛ conuertit eam in aereitatem ꝛ cõdẽsat ipsaꝫ quẽadmodum accidit spermati ex cõdensatione: cum ergo separat̃ ab eo calor igneus subtiliatur ꝛ non prohibet terreitas quin sit cum ea igneitas superflua: quare possibile est vt sit diuisio prima vehementis caliditatis: ꝛ nõ prohi-

betur aquositas quia tam ingrediatur acritas nõ superans virtute eius: et fit diuisio 2a vehementius frirans aut igneitas vicat et fit vehementius calefaciens valde. ¶ Ex alijs aũt canonibus necẽ est medicos rẽ vnã scire: quõ nõ est possẽ vt sapore dulcis et amarus et acutus sint nisi in suba calida: et põticus stipticus et acetosus nisi in suba frida. ¶ Et silr odores bõi acuti nõ sũt nisi in suba calida et colores albi in corporibus ɔgelatis in qbus est hũiditas. Et colores nigri non sũt nisi in suba frã. ¶ Et colores albi in qbus est siccitas et puluerizatio nõ sũt nisi in suba calida et nigri in vtrisq rebus sũt ɔ̃rio. Frigus n. albificat hũidã subam et denigrat siccã: et calor denigrat hũidã et albificat siccã. Et hoc qdes vere et necũ. ¶ Uerũm hic est cã alia ꝑ quã significatiões iste qñq diuersificantur et ꝓpe in odore et colore et ꝓpe in colore suo. ¶ Et illud est qd nos iã oñdimus q corpa medicinalia ɔmiscentur ex eius ɔ̃rijs qñq ɔmixtiõe pmia et qñq ɔmixtiõe non pmia: ũno magis digna vt vocetur cõplo 2a. et posse est ḡ in hac ɔplone 2a vt vni duoꝝ elitoꝝ iã aduenerit ɔplo q̃ mereatur colorẽ aut odorẽ aut saporẽ. et aduenerit et illud qd iã meretur: et vt alij elemẽto iã aduenerit ɔplo diuersa illi cõplõni: et sit posse vt in ea mereatur colorẽ ɔ̃riũ illi colori: aut odorẽ aut saporẽ ɔ̃rios pmis. Et sit posse vt ea non mereatur ɔ̃rium pº. ¶ Nõ si iã meretur colorẽ ɔ̃riuz illi: deinde sint eq̃lis q̃ntitatis puenit i cõmixtõ 2º color cõpositus ex duobus coloribus. et si sunt diuersa ɔtinetur in 2º cõmixtõ color magis declinans ad vnũ duoꝝ coloꝝ. si ãt fm non meretur colorẽ oino: et silr odorẽ aut saporẽ et sine eq̃liat qui in eis repitur: color est pmus et odor est pmus. Et si sint iã fracta pp ɔmixtionẽ ptiũ paruarũ minutarũ vel inimica alijs cõtrarijs et colori 2º nõ fit impressio pꝰtius: quõ hoc ẽt frangitur fractiõe ptij pmium coloratoris et q̃si illd corpus videtur vbi gfa. albũ. Et est posse vt sit virtus eius nõ virtus albi per hoc qd est albũ. sed est ei virtus alia opposita pmie. Nã cũ est corpus pmiscendũ pruatũ colore ita vt sicut est eq̃lis q̃ntitatis fit eq̃lis in potẽtia est virtus cõprehensa inter duas vtutes eq̃les. ¶ Si aũt est fortius plurimũ colorato ẽ impssio vtuti ɔ̃rie virtuti corporis associan albedini: et est albedo vbi gfa. faciens necũ vt sit frigidũ et ipsuz est calidum subito hoc est quõ est eq̃lis q̃ntitatis. ¶ Cum aũt est vbi gfa. hoc qd nõ habet colorẽ ɔ̃riũ pauce q̃ntitatis cõpõne ad illud. s. plurime q̃litatis: et virtutis non imprimit penitus impressionem in colore illius alterius et vincit illud virtute victoria vehementi ita vt sit color eius q̃si non hẽat virtutem innatã oino. Considera ambas dispões in lb. lactis cui si pmisceas duos aureos euforbij ita permiscendo: vt sint q̃si res vna est permixtum ex eis calefaciens in vltimo et sensus non discernit euforbium ex eis vtrisq: neq colorem eius neq priuationẽ ipsius a colore si est priuatum colore. et neq videt nisi albedinem purã: et nos quidem veraces erimus q hec albedo est sube frĩ verbi gfa si posuerimus q lac est frigidum et mentiemur si dixerimus q hec suba confusa est frã. Et illud ideo quõ hec albedo non est color huius corporis confusi permixti ex parte vnde est confusum et permixtum: sed est color vnius simplicium eius vincentis q̃ntitate victi virtute que sensata ẽ ex eo: et ita oportet vt in formet dispositionẽ in albo nã que est ɔmixtioni que est in vltimo caliditatis: et videtur q sit frigidũ sicut piper album. quemadmodum enim hoc est permixtum arte. similiter quandoq ɔmiscetur natura et est forma existens hec forma.

¶ Harum quidem qualitatum sensatarum: quedam sunt digniores vt efficiatur in eas impssionem manifestam illud quod eis permiscetur ex contrario: et dum perseuerant qualitates earum vere sensate et non sentiuntur in eis cõtrarie earum sunt vincentium virtutum: et hoc quidem est in saporibus non fm q sit necessarium: sed fm q est plurimũ. et post sapores est in odoribus. et post vtrosq est in coloribus et in coloribus quidem est sicut sine fiducia cum eo.

¶ Et ex causis quidem in quibus sapores vincunt odores in hoc caº est aduẽtus eoꝝ ad sensum cũ obuiatiõe. Sũt ḡ digniores vt pducãt ex oibus ptibus medicine virtutẽ: sz odores et colores imprimũt sine obuiatiõe ptiũ suoꝝ corporꝝ. q̃re posse est vt pueniat ad sensum ex ptibus hũitibus odorẽ vapor ex subtili ptiũ eius et inobediens fiat vapor spissius ptiũ eius et nõ vaporet et posse est vt pueniat ad ipsum color manifesti et est vincẽs sine victo occulto. ¶ Et quõ odores qñq significant sapores sicut odor dulcis et acetosi et acuti et amari: tunc sunt odores sequẽtes sapores. ¶ Sapores ergo in significatione sunt plus veri: deinde odores post colores. ¶ Amplius si in saporibus non caderet etiam hec compositio predicta non esset opium in amaritudine sua cũ fritate supflua. ¶ Hic autem error qui accidit in saporibus cadit in parte frigoris plusq̃ in latere caloris. s. vt insit medicine sapor significans caliditatez cum sit frigida. hec enim plus est q̃ vt medicine insit sapor significans frigus cum sit calida: quõ calor in pluribus dispositionibus est fortioris impressionis et manifestioris operationis et magis penetrans. ¶ Si ergo frigido sit permixtum in complexione naturali calidum summa virtutis cuius sit sũma frangens frigus qd ei opponitur: est dignius vt appareat ei sapor frangens saporẽ ipsius: cũ sit calidũ in oibus dispositionibus magis penetrans et magis vincens: et dignius vt ferat sapores et odores.

¶ Et pp hec etiã non inuenis acetosum iam pontici in quo non est pmixto sensu q sit calidũ fm plñ sue cõplonis: sicut inuenis amarũ & mordicatiuũ friñ fm plñ sue cõplonis verũtñ hoc est plñ & multo pluris plurimitatis q̃ aliud sed nõ est necũ. ¶ Et postq̃ scis canonẽ istũ oz nũc vt narremus tibi illud qđ dicũt medici de saporibus & odoribus & coloribus. Ipsi.n. ponũt sapores simplices nouẽ: q̃rũ sunt penitus octo sapores & vnus priuatiuus sapores & est isipidus vel almasch vel almase: cuius sapor penitus nõ cõprehẽdit: sicut aqua ipsi enĩ noiant saporẽ oẽ qđ gustu iudicat tali iudicio qđ est actu. aut iudicio qđ est potentia nõ efficiens oino & est illud qđ nõ hz saporẽ. & est fm duos modos.s. aut isipidũ priuatũ sapore fm veritatẽ: aut isipidũ priuatũ eo apud sensũ. ¶ Insipidũ aũt fm veritatẽ est cui nõ inest sapor: fz veritatẽ. Et insipidũ apud sensum est illud qđ in seipso hz saporẽ. Uerũ pp vehementiã sue spissitudinis nõ resoluit ex eo aliqd qđ lingue admisceat & cõprehẽdat ipm: deinde cũ ingeniat vt resoluant ptes eius & vt subtilient sentit saporẽ ei9 sicut es adustũ & ferrũ. lingua.n. nõ ɔseqt ex eis saporẽ: qm nõ resoluit ex suba amborũ aliqd pueniens ad humiditatẽ positã in lingua que ẽ media in sensu gustus. Et si ingeniet vt in ptes minimas ɔuertat apparebit eius sapor fortis. ¶ Sapores aũt sunt octo q̃s ipsi dñt qui sunt vere sapores post insipidũ. Et sunt dulcedo amaritudo acuitas salsedo acetositas põticitas stipticitas & vnctuositas. ¶ Et dicunt q suba ferens saporẽ: aut est spissa terrea. aut est subtilis aut media & eius virtus est calã aut frã aut equalis. ¶ Spissa igit terrea si est calã tunc est amara. & si est frã est pontica. & si est equalis. tũc est dulcis. ¶ Et subtilis si ẽ calã tũc est acuta. & si est frã tũc est acetosa. & si est eq̃lis tũc est vnctuosa. ¶ Et media in spissitudine & subtilitate. si est calã tunc est salsa. & si est frã: tũc est stiptica: & si est equalis. tũc dicunt quidam q est insipida: & insipida sunt verba.

¶ Acutũ aũt est calidius. deinde amarũ. deinde salsum: qm acutum est fortius ad resoluendum & ad incidendum & abstergendum quaz amarum: deinde salsum est sicut amarum confractũ cum humiditate frã qđ sigt illud qđ diximus in mõ gnõis eius: & silr cũ salsũz calefit a sole aut igne: aut separatõe aqueitatis frãgẽte virtutẽ caloris fit amarũ: a silr baurac & sal amarũ calius est sale qđ comedit. ¶ Ponticũ vero est frius: deinde stipticũ postea acetosum: & pp hoc in oibus fructibus qui dulcescũt prius est ponticitas vehementius infrĩatiõis. Cũ ergo currũt in eis aqueitas & acuitas ita vt tpent partip cũ acuitate & calefactiõe solis digestiua declinant ad acetositatẽ sicut acresta: & iter illud trahũt ad stipticitatẽ partip cũ põticitate. deinde

pmutant ad dulcedinẽ cũ agit in eis caliditas digestiua sicut vua. Et qñq pmutat ex ponticitate ad dulcedinẽ absq acetositate sicut oliue.

¶ Acetosum vero q̃uis sit minus friũ q̃ stipticũ: tñ in plibus est pluris ifrĩatõis eo pp suã subtilitatẽ & penetrationẽ suã. ¶ Põticũ aũt & stipticũ sunt in sapore ppinqua: sed stipticũ nõ ɔhit nisi q de lingua manifestũ est. põticũ vero ɔhit & exaspat qđ manifestũ ẽ & occultũ. Et ex eis qđ q̃ualent ad exaspationẽ eius.s. põtica est q ipm nõ diuidit pp sui spissitudinẽ in ptes minimas velociter neq ɔtinuant adinuicem velociter. Et pp has duas cãs ipsaz casus in lingua sepat sensibilr quare diuersificat pp stipticitatẽ suã in ptibus eius & diuersificat situs eaz & exaspant. Et ad illã diuersitatẽ iuuat diuersitas ptiũ mẽbri in poris suis & suis cõtinuationibus. ¶ Et ponticũ qđ est subtilius & magis itrãs. Acutũ vero & amarũ sunt linguã radẽtia ratione: sed amarũ nõ radit nisi qđ de lingua appet. Acuti aũt abrasio & eius separatio est pfunda: qm est subtilis sube pfundãs: sed amarũ ẽ grauis sube sicce. & pp illud ipsius purũ non recipit putrefactionẽ ex qua aial gñat: neq purũ ipsius nutrit aial. & pp siccitatẽ suaz amarũ qđ abradit: abradit cuz exaspatiõe aliq̃. ¶ Ex eis aũt que calitatẽ acuti amari calitatem fortiorẽ efficiunt est ipsius penetratio. quare vehementer incidit & vehemẽter resoluit ita vt corrodat & putrefaciat & perueniat ad hoc vt interficiat. ¶ Dulce vero & vnctuosum ambo dilatant linguã & leniunt eaz faciendo currere illud qđ frigus lesit & ɔgelauit absq resolõne: & remouent ipsius asperitatem. verum vnctuosum facit illud absq calefactione manifesta: & dulce facit illud cum calefactione. Quapropter digerit dulce plus: dicunt medici. Dulce non factum est suaue vel delectabile: nisi quia taliter abstergit grossitudinem q eam aptat & & lenit eam & currere facit ipsaz & remouet impedimentum congelationis eius absq incisione & separatione continuitatis & obuiatione laboriosa & neq calefacit cum calefactione nociua: immo delectabili sicut est delectatio aque temperate calide cũ effunditur super corpus.

¶ Sermo vero differentie distinguẽs in hoc apud illum est: qui est altioris gradus q̃ medici. ¶ Et non oportet quidem vt sit illud quod est dulcius nutribilius neq illud quod est suauius est nutribilius: quamuis sit impossibile quin in omni nutriente apud medicos sit dulcedo aliqua verumtamen nutrimentum aliis indiget conditionibus preter dulcedinẽ hanc. ¶ Et vnctuosum comparatum est dulci. Spissum vero quod ad vtrumq eorum conuertitur comparatione caliditatis proportionalis. conuertitur ad dulcedinem cum est in initio sue subtilitatis cum aqueitate & pauca

acritate: et puenit ad vnctuositatem cum est in tensio sue subtiliationis cum aqueitate odecubili et pmiscet ei acetus plurima cuius introitus ad inquitatē fit vehemēs. ¶ Amarū āt et salsum linguā abradūt: veruntā salsuz abradit leuiter et lauat et nō exaspat et iuuat ipm ad illud adiuētus obuiationis sue mēbro ad oēs ptes eius cū eqlitate pp suā subtilitatē: sed ipm tñ ledit os stomachi. amarū vo abradit ita vt exaspet et iuuat ipsū ad illud diuersitas locorum suoz sm qp diximus. ¶ Acutū vo et acetosū mordicāt linguas: sed acutū mordicat eā vehemēter cū calefactione. Et acetosū mordicat eā mediocriter absqz calefactiōe. ¶ Et salsuz qd pueit ex resolōe amari in insipido aqso. cū qgelat sicut aq cineris fit salsuz. ¶ Et acetosuz pueit ex pūersiōe dulcedinis cū diminutiōe caliditatis: aut digōne ponticitatis cū augmēto humiditatis et caliditatis: et eius suba sm sūmā rei ē suba hūida: et silr dulce. suba.n. eius ad hūiditatē ptinet: s; suba amari et pontici ad siccitatē. ¶ Opōnes āt dulcis sunt digō et lenificatio et multiplicatio nutrimēti et nā diligit ipm et virtus attractiua attrahit ipm. ¶ Et opōnes amaritudis sunt absterfio et exaspatio. et opō ponticitatis ē pūctio si ē debilis et expssio si fit fortis. ¶ Et opōnes stipticitatis sunt pūctio et inspissatio et indurātio et retētio. ¶ Et opōes vnctuositatis sunt lenificatio et lubrificatio et coctio pus. ¶ Et opōnes acuitatis sunt resolō et incisio et putrefactio. ¶ Et opōnes salsedis sunt absterfio: ablutio: et exiccatio: et phibet putrefactionē. ¶ Et opōnes acetositatis sunt infrīatio et incisio. ¶ Et qñqz aggregant duo sapores in suba vna sicut ē aggregatio amaritudis et stipticitatis in licio: et noiatur horribilitas: et sic aggregatio amaritudis et salsedis i lacubus et noiatur turpitudo. et sic aggregatio acuitatis et dulcedis i melle cocto. et sicut aggregatio amaritudis et acuitatis et stipticitatis i melōgena. et sicut aggregatio amaritudinis et isipiditatis i endiuia. ¶ Et qñqz adiuuāt se ea q pueniūt ex duobꝰ saporibus: ad pfortādū illud qd puenire debebat ex vno sapore. ¶ Acuitas.n. et mordicatio remanentis in aceto ex vino faciūt ipm vehemētioris infrigidatiōis: qm acuitas et mordicatio aperiunt trāsitus et adiuuāt ad penetrādū et nō pueniūt in aceto ad hoc: vt ipm calefaciant ita qp idē fit curādū. ergo fit infrīatio aceti magis pfundās. ¶ Et qñqz iuuāt se ea q pueniūt ex duobus saporibus ad pfringendū illud qd prouenit ex vno sapore: sicut acetositas et pōticitas in acresta. pōticitas.n. acreste phibet eius acetositatē ab infrīatione vltima. ¶ Et qñqz essentia iuuat qualitatē et qñqz est pūria iuuans qdem est sicut subtilitas que associatur acetositati: et ponit infrigidationē eius magis pfundantē. pūria vo est sicut spissitudo que associat lacti in acetoso: et ponit in frigidationem eius breuioris spacii. ¶ Et qñqz accidit vt sint quidam sapores nō puri: et deinde purificent sm tps sicut aq acreste. cū.n. sup ipsam plongat tps purificat eius acetositas pp multitudinem eius qp residet ex pontico et religs. ¶ Et qñqz accidit vt sint qdam sapores puri et pmiscet eos tps cum alijs sicut mel. tps.n. ipm amarum efficit et acuit augmentata acuitate et amaritudine: et sicut vigorat amaritudo ipsius et eius acuitas expssionem vue. nam tps in pmis dat amaritudinē pmixta terra. deinde incipit in ipsa puritatē et clarificationē facere. ¶ Cū ergo pmiscent pōticū et amarū fit absterfio cū stipticitate et est pueniens consolidatiōi excituraz in qbus est laxitas pauca: et puenit oi solōni cuius cā est opilō: et pfert spleni vehementer si amaritudo nō est in eo debilis et oia qdem que sunt huiōi pferūt splenō et epati. ¶ Amarū.n. absolutum et acutum absolutū nocent visceribus. Et si associat eis stipticum pferunt. naz ipsa sua amaritudine radunt: et cū eo qd est eis de stipticitate seruat virtutem viscerū. ¶ Et qñqz est in stiptico amaro imo in stiptico in quo non apparet multitudo amaritudinis virtus soluēs colerā citrinam et aquositatem cū expssione. et nō est in ipso virtus soluens flā viscosum et pprie stipticitas est fortior amaritudie: et hoc est sicut absinthiū. ¶ Dulce aūt dulce cū stipticitate visceribus ē amicū: qm est suaue et pfortans eam. Et phibet exaspōnem eius: qm ē silr epati. ¶ Et oē exiccatiuū ppter ponticitatem suam: aut stipticitatem cuius est in eo vnctuositas aut insipiditas: aut dulcedo: et silr quod prohibet mordicationem est generatiuū carnis. ¶ Si aūt est stipticuz cū acuitate et amaritudine et est compositum ex substantia ignea et terrea est pueniens vlceribus et excituris in qbus est humiditas mala: et est conueniens valde ad psolidandū. ¶ Et qñqz fit cōpositio ex virtutibus istis sm cōpōnem mñaz earum: et saporē sm ratiocinationē quā conditionauimus ante. ¶ Hec ergo sunt q diximus de saporibus et que sequunt sm ipsarum principia. ¶ Sermo autez verificans in his rebus est sapientie naturali: sed medico quātitas hec sufficit assumpta ex eis. ¶ Odores vero prouenīunt a caliditate et prouenīunt a frigiditate: sed eorum olfactio et ipsorum sternutatio est caliditas sm plurimū: quoniaz causa plurima in propinquitate odorum ad virtutē odorādi est suba subtilis vaporosa: qñuis sit tam cōcessum: qp sit sm semitā conuersionis aeris preter resolutionem alicuius rei ex habente odorem: veruntā est pmū si sm plm. ¶ Oēs ergo odores ex qbus sentit mordicatio declinat ad latus dulcedinis sunt calidi. et illi ex quibus sentit acetositas et charagiati roralis omnes sunt frigidi. Et bene redolentia secundū plurimum

sunt causa nisi illa quibus associaturротаlitas: vt et sedatio spiritus et anhelitus: vt camphora et nenufar. Corpora enim amborum non euacuantur ex substantia infrigiditate associata odori vsque ad cerebrum. Omne ergo bene redolens est calidum: et similiter omne alleniari: quare propter illud sunt facientia dolorem capitis. De coloribus iam locuti fuimus et fecimus te scire quod ipsi diuersificantur secundum plurimum: et non sunt sicut odores secundum plurimum: sed ipsi demonstrant in intentione vna demonstrationem plurimam. Et est quidem cum speciei vnius diuersificantur modi: et quidam eorum sunt declines ad albedinem. et quidam eorum declines ad nigredinem. et quidam eorum sunt declines ad tincturam rubeam aut nigram: tunc ad albedinem declinantes si sunt in specie frigidi non sunt frigidiores: et declinantes ad alia duo sunt minus frigidi. Et si non trahit ad caliditatem. tunc res est econuerso. Et hoc quidem quandoque diuersificatur in rebus. verumtamen illud quod est secundum plurimum est quod dixi ante. Loquamur ergo nunc de operationibus medicinarum singularium.

De operationibus medicinarum singularium. Ca. iiij.

Dicemus quod medicine simplices habent operationes vniuersales et operationes particulares: et operationes similes vlibus. Operationes itaque vniuersales sunt sicut calefactio et infrigidatio et expulsio et attractio et vlceratio et consolidatio: et que sunt similia illis. Et operationes particulares sunt sicut iuuamentum in cancro et iuuamentum in emorroydibus et iuuamentum in ictericia et similia his. Et operationes que sunt similes vlibus sunt sicut prouocatio et solutio: et que sunt similia illis. hec .n. quasi sint particulares: quia sunt operationes in membris proprijs et cum instrumentis proprijs: tamen sunt similes vlibus. quoniam sunt operationes rerum: quarum iuuamenta et nocumenta sunt communia cum hoc quod patitur ab eis corpus totum non particulis. Nos vero non rememoramur hic nisi operationum earum vlium et similium vlibus. Illarum itaque operationum alie sunt que sunt prime. Et alie sunt que sunt secunde. Et prime quidem sunt operationes quattuor que sunt infrigidatio calefactio humectatio et exiccatio. Secundarum vero alie sunt que sunt iste eedem operationes. sed sunt mensurate: aut comparate cum termino additionis aut diminutionis sicut adustio et putrefactio. et sicut congelatio. nam iste eedem sunt calefacientes et infrigidantes: sed sunt mensurate et comparate. Et alie sunt que sunt operationes alie. sed sunt procedentes ab istis. sicut stupefactio et sigillatio et attractio et lubrificatio et opilatio et conglutinatio et que sunt similia illis. Vlibus vero similes sunt sicut ventris solutio et prouocatio et sudoris eductio.

Et antequam loquamur de operationibus earum loquimur de proprietatibus quas in seipsis habent.

Dicimus ergo quod proprietates quas medicine in seipsis habent. alie sunt ipse qualitates quattuor note. et alie sunt odores et colores. et alie sunt proprietates famose: quarum sunt iste subtilitas et spissitudo et puluerizabilis proprietas et viscositas et congelatio et cursus. et mucillaginositas. et oleaginositas et spongiositas. et leuitas et grauitas. Medicina autem subtilis est cuius proprietas est vt cum a virtute patitur naturali que in nobis est diuidatur in corporibus nostris in partes minimas: sicut crocus et cinamomum. et hec quidem medicina magis confert in omnibus suis impressionibus quam omnes medicine. ita vt sit in eius desiccatione non sit mordicatio. vnde consequitur desiccationem rei fortis mordicantia. Et intelligo per spissam cuius non est illud de suis proprietatibus sicut cucurbita et gypsum. Per viscosam vero lubricam significamus eam medicinam cuius proprietas est actu aut potentia quod est eius operatio cum caliditas innata in eam impressionem efficit vt recipiat extensionem suspendendo et non abscindatur propterea quod extenditur. Et est illa cuius duabus extremitatibus cum vno adherentem corpora et mouentur ad elongationem possibile est vt cum eis moueatur propter quod illud quod est inter eas abscindatur sicut mel. Et puluerizabilis quod est que in partes diuiditur paruas propter compressionem paruam cum siccitate aut congelatione: sicut aloes bonum. Et congelatiua est illa cuius proprietas est vt perueniat taliter quod mouentur partes eius ad dilatationem a quocunque loco ponitur. verumtamen actu est fixa secundum suam figuram et suum situm propter causam frigidam valde sicut cera. et similiter est cuius proprietas est vt fluat: non tamen actu fluit. Et medicina quidem decurrens est medicina: que non firmatur secundum suam figuram et situm suum cum sistitur super corpus durum sed mouentur partes eius superiores ad inferiores in partibus ad quas cursus decliuius est potior: sicut fluxibilia omnia. Et medicina mucilaginosa est illa cuius proprietas est vt cum infunditur in aquam aut in corpore aquoso separentur ex ea partes permixte illi humiditati: et perueniat substantia aggregata ex eis ad lubricitatem: sicut psilium et altea: et semina mucilaginosa soluuntur cum lubricitate nisi assentur. et fiat eorum mucillaginositas conglutinositas et retineat. Et oleagina est medicina in cuius substantia est aliquid vnctuositatis sicut grana. Et spongiosa est medicina que est sicca in actu terrea cuius proprietas est vt cum obuiat ei aqua: aut humiditas liquida profundetur aqua in ipsa et penetret aqua in meatibus eius occultos ita vt non videatur: sicut calx non extincta. In leui autem et graui res est manifesta. Medicinarum autem operationes famosas oportet nos numerare secundum conditiones predictas: deinde consequenter ponamus descriptiones et expositiones nominum earum secundum ordinem vnum. Dicitur ergo medicina calefactiua subtiliatiua resolutiua abstersiua carminatiua vel exiccatiua exasperatiua apritiua mollificatiua maturatiua digestiua incisiua disrumpens: frangitiua ventositatis: attractiua mordicatiua rubrificatiua pruritum faciens vlceratiua corrosiua adustiua: frangens disrumpens: putrefactiua cauterizatiua excoriatiua. Iste quidem sunt .xxij. operationes.

¶ Et est ordo alius infrigidatiua confortatiua
repercussiua ingrossatiua: crudum faciens stu-
pefactiua. et iste sunt sex operationes. ¶ Et est
ordo alius humefactiua infiatiua lauatiua sor-
didatiua lubrificatiua planatiua. Iste itaque sunt
sex operationes. ¶ Et est ordo alius desiccati-
ua exsiccatiua contractiua opilatiua glutinatiua
consolidatiua generatiua carnis sigillatiua. iste ergo
sunt octo operationes. ¶ Et est aliud genus
proprietatum secundum operationes earum preciosa venenosa
sicut tyriaca bezahar. et est solutiua prouocatiua
sudoris eductiua. ¶ Omnes ergo iste sunt. xlix.
operationes: quas elegimus de summa operationum pro-
portionatarum vel pertinentium. et nos quidem narra-
bimus vnamquamque harum operationum suam descriptionem.
¶ Calefactiua est nota. ¶ Subtiliatiua ergo
est medicina cuius proprietas est vt ponat essentiam
humoris subtiliorem cum caliditate temperata sicut ysopus
et albasce et camomilla. ¶ Resolutiua vero est
medicina: cuius proprietas est vt separet humorem
faciendo ipsum vaporem: et extrahendo ipsum a loco
in quo fuit detentus. scilicet partem post partem donec assidua-
tione illius operationis finiatur illud quod ex eo re-
manet fortitudine sue caliditatis: sicut castoreum.
¶ Et abstersiua quidem est medicina cuius proprie-
tas est: vt moueat humiditates viscosas et congela-
tas ab orificijs pororum in superficie membri: ita vt
elonget eas a loco sicut aqua mellis. Omnis autem
medicina abstersiua essentialiter lenitiuam licet in ea
non sit virtus solutiua. et omne amarum est abstersiuum.
¶ Exasperatiua vero est medicina que ponit
superficiem membri diuersarum partium in altitudine et
profunditate: aut propter fortitudinem actionis sue cum
spissitudine substantie sue secundum quod premissum est: aut propter
vehementiam sue acuitatis cum subtiliatione substantie
et secat eam et destruitur equalitas: aut propter suam abster-
sionem a superficie aspera: in principio vel in radice
plana per accidens: quoniam cum abstergit a membro
grosse essentie cuius superficies est aspera. et partium si-
tus diuersis humiditatem viscosam currentem
super eam et facientem peruenire superficiem eius eam
planam egreditur asperitas plurima et precedit: et hec me-
dicina est sicut corona regia. et magis manife-
sta operatio ipsius in exasperando non est nisi in omnibus
ossibus et cartilaginibus et minus manifesta in
cute. ¶ Aperitiua autem est medicina cuius
proprietas est: vt moueat materiam existentem intra
concauitatem meatuum ad exteriora vt remanere
faciat concauitatem meatuum aptam. et hec quidem est for-
tior abstersiua: sicut petroselinum: et ipsa quidem
non efficit hoc nisi quia est subtilis et resolutiua: aut
quia est subtilis et incisiua: et tu scies intentio-
nem incisiue iam: aut quia est subtilis et lauatiua: et
scies intentionem lauatiue post. Omne autem acutum
est aperitiuum et omne amarum subtile est aperitiuum:
et omne subtile liquidem est aperitiuum cum ad calidi-
tatem: aut ad equalitatem declinat: et omne subti-
le acetosum est aperitiuum. ¶ Mollificatiua
vero medicina est cuius proprietas est vt ponat
essentiam membrorum humiditatum spissos poros leniorem
caliditate et humiditate sua. Et accidit ex hoc vt
pori fiant latiores et expulsio superfluitatum: que
in eis continentur facilior: sicut emplastrum de ane-
to et semine lini. ¶ Maturatiua vero est medi-
cina cuius proprietas est vt acquirat humori di-
gestionem: quoniam calefacit cum equalitate et in ipsa est
virtus contractiua retinens humorem vsque quo di-
geratur et non resoluatur laboriose: et separetur humi-
dum ipsius ab eius sicco et est adustio. quia facit
adustio vt separetur. ¶ Et digestiua est cuius
proprietas est vt acquirat cibo digestionem: et
etiam sciuisti illud in his que preterierunt.
¶ Frangens autem ventositates est illa cuius
proprietas est vt essentiam efficiat ventositatis
subtilem aeream propter caliditatem et desiccationem
suam: quare resoluitur et fugatur ab eo in quo
retenta erat: sicut semen rute. ¶ Et incisiua est
medicina cuius proprietas est vt penetret sub-
tilitate sua in id quod est inter duas superficies. scilicet
humoris viscosi et superficiem in qua est inuisca-
tus: et remouet ipsum ab ea: et propter hoc adueniunt
partibus eius superficies diuerse operationis
propterea quia ipsa separat eas. quare fit facilis ex-
pulsio earum a loco in quo fixe erant: sicut sina-
pis et oxymel. ¶ Et incisiua quidem opposita
est viscose facienti adherere. sicut resolutiua est
opposita ingrossatiuo. et subtiliatiua opposita est in-
spissatiue. Et numeraui vnamquamque earum et diffi-
niui et ea que compar est eis in rememora-
tione: et non est quidem conditionis incisiue vt ef-
ficiat in essentiam humoris aliquid: sed in continuatione
eius et fortasse separat ipsum in partes: et vnaquaque
ipsarum est secundum similitudinem essentie prime. ¶ At-
tractiua vero est illa cuius proprietas est vt moue-
at humiditates ad locum cui obuiat. et illud est propter
subtilitatem sui et caliditatem suam sicut castoreum.
Et medicina vehementis attractionis est ea cu-
ius proprietas est vt moueat humiditates et extra-
hat eas ex profundo: et est conferens valde sciatice
passioni et doloribus iuncturarum profundarum
emplastrata post purgationem et per eam euel-
luntur spine et sagitte ex locis in quibus retinen-
tur. ¶ Mordicatiua vero medicina est in qua est
qualitas penetratiua valde subtilis faciens pro-
uenire in continuitate separationem plurimi nu-
meri inordinati situs parue quantitatis quare vna-
queque earum non sentitur singulariter sed sen-
titur totum quasi dolor vnus: sicut emplastrum
sinapis cum aceto et acetum ipsum. ¶ Sed ru-
bificatiua est medicina cuius proprietas est vt
calefaciat membrum cui obuiat fortiter: ita vt
ad ipsum vehementi attractione sanguinem
attrahat peruenientem ad eius exteriora: et ru-
befaciat ipsum et hoc est sicut sinapis et napellus
et calamentum. et medicine rubificantes effi-
ciunt operationem cauterizationi propinquam.

¶ Pruritum aūt faciens est medicina cuius
ꝓprietas ē pp acuitatē ꝛ calefactiōz suā vt attra
hat ad poros hūoꝝ mordicatiuū pruritū faci
entē ꝛ nō puenientē ad hꝰ vt expulsē ēt: ꝛ qñz ad/
iuuāt ipz spie pilose duroꝝ corpoꝝ n̄ sensate sic
hebi bꝛēgi. ¶ Et vlceratiua q̄ ē me° ē cuius ꝓ
prietas ē vt ꝯsumat ꝛ resoluat hūiditates ꝯtin
ētes iter ptes cutis ꝛ attrahat mām malā ad
eā: ita vt pueniat vlcus sicut anacardus. ¶ Sed
adustiua ē me° cuius ꝓprietas ē vt resoluat sub
tile q̄ ē in hūoribus ꝛ mēbris ꝛ faciat remā
re cineritatē eoꝝ sicut euforbiū. ¶ Et corrosiua ē
me° cuius ꝓprietas ē vt resoluat ꝛ ꝯsequat ex
eius resolōne ꝛ vlceratiōe q̄ten⁹ ō substā carnis
minuat sicut flos eris. ¶ Rūptiua aūt me° est
cuius ꝓprietas est vt cū hūorē iueniat lapideū
inioret ptes eius ꝛ ꝯterat eas sicut saxifragia sicut
lapis iudaicus: ꝛ reliq̄. ¶ Putrefactiua vero
est illa cuius ꝓprietas ē vt corrūpat cōplōnem
spūs puenientis ad mēbꝝ ꝛ cōplōnē hūiditatis
mēbri eius cū resolōne: ita q̄ nō est ꝯueniēs vt
sint pꝰ illius mēbri ꝛ nō pueniat ad hoc vt adu
rat ipm ꝛ corrodat: ꝛ resoluat hūiditatē eius:
imo diminuit in ipso hūiditatē eius corrumpat
in q̄ agit nō calor inatus ꝛ putrefit: ꝛ hmōi q̄
exemplū est arsenicum ꝛ gūma rube agrestis.
¶ Cauterizatiua aūt est me° q̄ carnē corrodit
ꝛ cutē adurit. ita q̄ idurat ꝛ exiccat eā ꝛ ponit
ipsā q̄si adustā. ꝛ fit sub illius cutis obstaculū
meatus hūoris currētis: aut eiectio in facie ip
sius ꝛ noiat escara. ꝛ admistrat i retentiōe san/
guis ex arterijs capitis fluētis ꝛ his silibus. sicut
dragantū ꝛ colcatar. ¶ Excoriatiua aūt est me°
cuius ꝓprietas ē pp nimietatē sue abstersiōis
vt abstergat ptes cutis corruptas sicut costus ꝛ
aristologia ꝛ oē q̄ ꝯfert morphee ꝛ pānō ꝛ sili
bus. ¶ Infrātiua vero nota ē. ¶ Cōfortatiua
est me° cuius ꝓprietas ē vt rpet essentiā mēbri
ꝛ cōplōnē eius donec ꝓhibeat accipe supflui/
tates ad ipm effusas ꝛ ipe° aut pp ꝓprietatē q̄
est in ea sicut terra sigillata ꝛ tyriaca. aut pp eq
litatē cōplōnis sue q̄re infrāt illud q̄ est calidū
ꝛ calefacit q̄ est frius fm q̄ visum est Gal. de
oleo rosaceo. ¶ Repcussiua vero me° est ꝯria
attractiue. ꝛ est medicina cuius ꝓprietas ē pp
frigiditatem suā vt in mēbro faciat ꝯuenire frigus
ꝛ inspissetur ea ꝛ ꝯstringant pori ipsius ꝛ frāgat
caliditas eius attractiua: ꝛ ꝯgelet illud q̄ ad ip
sum currit ꝛ inspisset ipm ꝛ ꝓhibeat ipz ne ad
mēbꝝ currat ꝛ ꝓhibeat mēbꝝ a receptiōe ipsi
us sicut solatrū in apāribus. ¶ Et igrossatiua
est ꝯria subtiliatiue: ꝛ est medicina cuius pro/
prietas est vt faciat essentiā humiditatis gros/
siorem: aut cōgelando ipsam: aut inspissando:
aut permiscendo. Crudum vero faciens ꝯria ē
digestiue ꝛ maturatiue: ꝛ est medicina cuius ꝓ
prietas est vt sua frigiditate destruat operatio/
nem caloris innati ꝛ etiam extranei in cibo ꝛ

humoribus ita vt remaneat indigestū ꝛ non co
ctus. ¶ Et stupefactiua est medi° frā ex infrida
tione eius quā in mēbro facit ꝯuenit vt ponat
substantiam spūs deferentis ad ipm virtutem
motus ꝛ sensus frām in complōne sua ꝛ gros/
sam in subā sua: quare nō vtuntur eo virtutes
animales: ꝛ resoluit complō mēbri ꝓpter illō
ꝛ non recipit impressionem virtutū animaliū
sicut opium ꝛ iusquiamus ꝛ lactuca ꝛ papauer
nigrū ꝛ mandragora ꝛ filia eis. ¶ Humecta/
tiua aūt est nota. ¶ Et inflatiua est medicīa in
cuius substantia est hūiditas extranea grossa q̄
qua cū calor inatus operatur nō velociter resol
uitur: sed conuertit in ventositatem sicut sunt
faseoli. Et oia in quibus est inflatio sunt facien
tia soda nocentia oculis. ¶ Ex medicinis vero
ꝛ cibis sunt eorū hūiditatē. pria resoluit digō
ad ventositatem: quare fit inflatio eorū in stō ꝛ
resolō inflatiōis eorum in ipso ꝛ in intestinis.
¶ Et ex eis sunt quoꝝ humiditas superflua q̄
est in eis. ꝛ est materia inflationis nō patitur in
stō aliquid donec ad venas vadat: aut stō pati/
untur in stō totaliter: sed pars eorū. ꝛ remanet
ex eis q̄ patit in venis. ¶ Et ex eis sunt que pa
tiuntur totalr in stō ꝛ ꝯuertunt in ventositatē:
sed nō resoluit p seipsam sua ventositas in sto/
maco imo penetrat ad venas: ꝛ vētositas eius
remanet in stō. ¶ Et vīr q̄dem cū oi medicia
in q̄ est hūiditas supflua extranea pp illud q̄
ei permiscetur est iflatio sicut. 35. ꝛ semē eruce.
¶ Et ois medicina cuius est inflationē facere
in venis est virilia mēbri inflatiua. ¶ Laxa/
tiua vero est ois medicina cuius proprietas est
vt abstergat nō virtute agente in ipsa: sed virtu
te patiente quā iuuat motus. Et significo per
virtutem patientem humiditatē: ꝛ p motū si
gnifico cursū: currēs. n. subtile cū vadit sup ori
ficia venaꝝ lenit hūiditate sua supfluitates. ꝛ re
mouet eas suo cursu: sicut aqua ordei ꝛ aqua
cucurbite. ¶ Sordidans vero vlcera est medi
cina humectatiua que ꝯmiscet humiditatibus
vlcerum ꝛ facit eas plures: ꝛ ꝓhibet desiccatio
nem ꝛ ꝯsolidatiōnē. ¶ Lubrificatiua aūt ē cu
ius ꝓprietas est vt humectet superficiē corpis
obuiantis meatui ꝛ retenti in ipso. ita vt remo
ueat ipsum ab ea ꝛ faciat partes eius suscepti/
biliores cursus ꝓpter leuitatem eaꝝ acq̄sitam
per admixtionē eius. deinde moueatur a loco
suo grauitate sua nāli ꝛ virtute expulsiua sicut
pruna in solōne sua. ¶ Applanatiua vero est
medicina viscosa cuius ꝓprietas est vt dilatetur
superficiem mēbri asperi dilatatione plane su
perficiei: ꝛ fiat māifestū illius corporis per eā
planum recte asperitatis: aut currat ad ipsum
hūiditas dilatata hac extensione. ¶ Et desicca
tiua q̄dem medicina est q̄ ꝯsumit hūiditates
sua resolōne ꝛ subtiliatiōe. ¶ Cōtractiua vero
me° est que facit euenire in mēbri q̄bus sug/

suā motū currētē ad aggregatiōes vel spissēt in suo situ. & opilent meatus. ¶ Sed expssiua est medicina ex qua puenit ppea q̄ ꝯhit & aggregat pores: ad hoc vt nectio faciat puenire humiditates subtiles stātes in vacuitatibus carni ad cōpressionē & separationē. ¶ Opilatiua aūt est medicina sicca q̄ retinet pp sui spissitudinē & siccitatē: aut pp suā glutinationē in transitu. & facit euenire in ipso opilationē. ¶ Cōglutinatiua est medicina sicca in qua est humiditas pauca viscosa q̄ adhēt sup orificia & opilat ea & tenet māam currētē. Q̄ ē aūt currēs lubricū cū in ipso opat̄ ignuo fit ꝯglutinatiuū opilatiuū retētiuū. ¶ Cōsolidatiua est medicina q̄ exiccat & inspissat humiditatē stātē īter duas supficies vulneris ppinquas: ita vt ꝯuertant̄ ad cōglutinationē & viscositatē & adhereat vna carū alteri sicut sanguis draconis & aloes. ¶ Carnis ꝯo gn̄atiua est medicina cuius ppetas est vt puertat sanguinē puenietē vulneri in carne ppea q̄ equat cōplonē eius & coagulat ipm cū exiccatōe. ¶ Et sigillatiua ē meᵃ exiccatiua q̄ exiccat supficiē vulneris ita vt fiat cortex super ipaz custodiēs ipaz ex nocumentis vsq̄q̄ gn̄et cutis nālis. Et ē ois meᵃ eq̄lis i duab⁹ actiuis exiccās absq̄ mordicatōz. ¶ Meᵃ ꝯo putrefactiua ē meᵃ q̄ ꝯitit ꝯplonē ad corruptōz supfluā corrūpētē sic euforbiū & opiū. ¶ Et venenū ē meᵃ q̄ corrūpit ꝯplonē ad corruptōz nō cū ꝯrietate vni sz cū ppetate q̄ ē i ipo sic napell⁹. ¶ Albezahar āt & tyriacha sūt oēs meᵉ q̄z ppetas ē vt ꝯfuēt sanitatē & ꝯtutē i spū. vt ex eis appellat nocumtᵐ venēi a se & q̄si nom̄ tyriace artificiali b⁹ dignū⁹ ꝯuēit: & nom̄ albezahar singlarib⁹ cadēub⁹ bz nāz dignius. ¶ Et vz q̄ vegetabilia & mīeralia ex artificialib⁹ dignius nom̄ tyriace sumāt. mīeralia nom̄ albezahar. & vz ēt q̄ nō sit ī ter ea magna dr̄ia. ¶ Solutia āt & puocatia & sudoris eductiua sunt note. ¶ Ois ꝯo meᵃ i q̄ solo ꝯiūgit̄ cū ꝯtiōe sic hermodactil⁹ ē ꝯferēs i dolorib⁹ iūcturaꝝ q̄m ꝯt⁹ solutiua icipit & attrahit māam & virtus ꝯtractiua incipit & ꝯtrahit meatū māe q̄ nō redit ad ipz mā neq̄ succedit ei aᵃ. ¶ Ois meᵃ resolutiua in q̄ ē ꝯtio est eq̄lis & ꝯfert mollificatōi iūcturaꝝ & spasmo earū & apatib⁹ flāticis. & ꝯtio & resolo i vnaq̄q̄ eaꝝ ꝯfert i exiccādo. Cū g̃ aggregat̄ ꝯtio & resolo sit forior siccitas. ¶ Meᵉ ꝯo solutiue & puocatiue bz plz sūt phibētiū opōnū nā puocatiue bz plz exiccāt fece. ¶ Et meᵉ qb⁹ aggregant̄ ꝯt⁹ calefactiua & ꝯt⁹ īfrātiua sūt iuuatiue valde in apatib⁹ calis q̄n ad statū suū puenit q̄m ipse ppea q̄ ꝯhit reperiūt: & ppea q̄ calefaciunt resoluūt. ¶ Et meᵉ i qb⁹ aggregat̄ ꝯt⁹ tyriace cū fritate sūt iuuatiue ethice vehēt. ¶ Et ille i qb⁹ aggregat̄ ꝯt⁹ tyriace cū caliditate ꝯferūt fricati cordis pluscz alie. ¶ Vir⁹ āt q̄ diuidit & ponit vnaq̄q̄ ꝯplonē ad ptē quā mtreēt ita vt non ponāt ꝯtutem resolutiuam in partem māe que effundit̄ ad mēbrum neq̄ īfrātiuā in latere māe effuse ab eo est natura docta obedire creatori sublimi & glorioso.

¶ De iudicijs quarūdam medecinarum extrinsecis. Cap. v.

Edicinis accidūt iudicia fm dispōnes que eis eueniunt per artē & ille qȯ sunt sic decoctio & ꝯtritio & adustio cū igne & ablutio: & ꝯgelatio in frigore: & positio in ꝓpinquitate aliaꝝ medicinarū. ¶ Sūt. n. medicine quaꝝ iudicia alterant̄ per illud qȯ eis accidit ex istis dispōnibus & q̄nq̄ alterant̄ eaꝝ iudicia ppea q̄ alijs ꝯmiscent̄ medicinis q̄uis de hoc loq̄ sit ꝯueniētius in cōpositione medicinarū. ¶ Dicemus ergo q̄ medicinaꝝ sunt q̄dā spissa hn̄tes corpora q̄re suas ꝯtutes in decoctione non amittūt nisi nimiū in decoquēdo eas laborēt sic radix capparis & aristolo. & zedoaria: & que sunt illis silia. ¶ Et eaꝝ sunt q̄dā medicine eq̄les qbus mediocris sufficit decoctio. & si in eis violēter laborēt resoluent̄ eaꝝ ꝯtutes: & recedent sicut semina vrinā puocantia vt sicados & sibi silia. ¶ Et ex eis sunt medicine in q̄z decoctiōe nō puenit ad decoctionē eq̄lē. Immo modica eis sufficit decoctio: q̄re si addat̄ vltra feruorē primū ebullitio vna resoluunt̄ eaꝝ ꝯtutes: & sepātur cū decoctione & nō remanet eis impressio sicut epithimū: nā cū ei⁹ decoctio fit multa destruit̄ eius ꝯtus oīo. ¶ Et ex medicinis sunt q̄dā quaꝝ ꝯtus pp ꝯtritionē destruit̄ sicut scamonea: q̄re oz vt vltima facilitate ꝯterat̄ ne ex ꝯtritiōe caliditas ei ꝯsequat̄ corrūpēs eius virtutē. Plurime pterea gūmaꝝ sunt hmōi & ipsaꝝ q̄dē resolo in hūiditate ꝯuenientior est q̄ ꝯtritio. Et oium medicinaꝝ in q̄rū ꝯtritione supflue elaborat̄ opatiōes destruunt̄. nō. n. quo ncūq̄ minorat̄ corpus ꝯtutē suā fm q̄litatē suā & fm ꝓportionē minorationis eius seruat. imo poīe est vt diminutio corporis perueniat vsq̄ ad terminū: ne post ipsum corpus aliqd sue opationis q̄ sibi ꝓpria est agat. q̄m non est necēui q̄n virtus alicuius corporis facit motū aliquē: vt medietas illius corpis moueat illud qȯ est motū ab eo oīo. sicut decē hoīes mouent onus aliqd in die vno per miliare vnū. Nō g̃ ē necēū vt quīq̄ moueāt illud aliquātulū. nedū q̄ ipsum moueāt per medietatē miliaris neq̄ medietas illius oneris: ita tamē sit singularis vt quīq̄ singularē eā assumāt & valeāt ipsius facere ꝑmutatiōz. Immo possibile ē vt suscipiens ꝑmutationē non patiat̄ a medietate ꝯtutis patientis cū ipsum est cū singularitate id qȯ est cū totalitate: & medietas eius nō est recipiēs a medietate illius qȯ recipit in singularitatis dispōne: q̄m est ꝯtinua cum medietate altera non preparata ad hoc vt moueat̄ ab ea

singulariter. et pp hoc non qualitercumq; minora-
tur corpus medicine et minorat virtus inue-
nit patientē in minore sibi simili. neq; ēt opz vt
hoc cū qūtitate pportionis sue minoratiōis effi-
ciat in patiente a toto oīuo opationē: sz qbus-
dā videat q pp minorationē non destruatur
forma et virtus. sz eoꝝ vba in cōpositio sunt vi
cinora ad hoc vt eoꝝ ingredulitas vires nā su
mat. ¶ Et medicine qꝫ cū aliquā opationem
habēt si i eaꝝ ɔtrictiōe sup fine elaborēt. possi
bile est vt ad spēm alterā operationis pmuten
tur. nā. v. g. si potentes sunt in euādo hūorem
aut fecē deficiūt ab hoc et fiūt euacuātes aquo
sitatē pp casum virtutis eaꝝ et qm̄ ipse pp par-
uitatē suam fiunt magis penetrātes: q̄re velo-
citer pueniūt ad mēbrū aliud a mēbro in quo
stant cū sunt magne et pcedit opatio ab eis. et in
ipso sicut narrat. Gal. sibi accidisse Inquit enī
superflue ɔtriui cyminū: q̄re pmutatū est et fa-
ctum est vrine puocatiuū cū prius fuerit in nā
sui solutiuū necie. ¶ Opz ergo ne ad sūmum
perueniat in ɔterēdo medicinas subtilis sub-
stantie. imo non oz vt ad sūmū pueniatur nisi
in ɔterendo medicinas spisse substantie et pro-
prie cū est voluntas vt eaꝝ penetratio pueniat
ad finē elongationis: et sunt spisse difficilis mo-
tus sicut medicine pulmōis cū sunt facte ex co
rallo et margaritis et lapide scedenigi. et q̄ illis
sunt silia. ¶ Judicia vō adustiōis sunt ista: nā
ex medicinis sunt quedā que aduruntur vt vtus
earū minoret et q̄dā sunt q̄ nō aduruntur vt vt⁹
eaꝝ augmentet. Et oēs qꝫ medicine acute sub
tilis substātie aut equalis cū aduruntur. minuit
eaꝝ caliditas et ipsaꝝ acuitas. pp illud qꝫ ex sub-
stantia ignea resoluitur infixa in eis sicut atrimē
tū et colcotar. ¶ Medicinis vero quaꝝ substā
tia est spissa et ipsaꝝ vtus est nō acuta neq; ca
lida adustio agrit vtutē calidā sicut calx. Ista
enī fuit apis in q̄ nō fuit acuitas. cū ḡ aduritur
ɔuertit i acuitatē. ¶ Me⁹ vō pp vnū quoq; ac
cidentiū adurit: aut vt frāgat de eius acuitate
aut vt agrat acuitatē. aut subtiliet substātia ei⁹
spissa. aut preparet ad ɔterēdū: aut vt destruat
malitia q̄ ē in ei⁹ substātia. ¶ Exēplū pmi est
atrimētū et colcotar. Exēplū scdi ē calx. Exē-
plū tertij ē cācer et cornu ceruinū qꝫ aduritur.
Exēplū q̄rti ē sericū. nā ipz admistrat in ɔfortā
do cor. et si admistret: cisū ē ēt ɔueniēti⁹ q̄ si
admistret adustū. sz qm̄ icisuz nō seqt minora-
tionē pulū sufficiētē nisi cū labore adurit. Exē-
plū q̄nti ē adustio scorpiōis in itērōz admistra
tiōis ei⁹ ad lapidē. ¶ Ablutiōis āt iudicia sūt
qm̄ rēouet ab oī medicina illud qꝫ ei pmixtum
est de substātia acutā subtili. et sedat illō in ea et
tēpat ipaz. Et sūt ex eis q̄s ifridat post calitatē
supfluā. Et pp h ablutio ab oī medicina terrea
remouet igneitatē quā ab adustiōe acqsiuit sic
calx abluta. remāet. n. tpata et auferet eius adu-

stio. Et sunt ex eis in qb⁹ nō est intētio eius in
ifrīgidatiōe eius. imo itētio eius est politas minorā
di ptes eaꝝ. ita vt ad vltimū finē pueniāt: sicut
ablutio thutie i aq̄. ¶ Et ex eis sūt q̄ abluunt vt
remoueat ab eis vtus q̄ nō placet: sic sūmū stu
diū in abluēdo lapidē armenū et azuli: ita vt se
pet ab eis vtus nauseatiua. ¶ Cōgelatiōis
āt iudicia sunt qm̄ in oī medicina ɔgelata vt⁹
subtilis destruit et addit frigus: sic est fīrē sub-
stantie. ¶ Vicinitatis vō iudicia sūt qm̄ me-
dicīa acgrūt p vicinitatē q̄litates extraneas. ita vt
resoluant eaꝝ opōes. Nā multe medeciaꝝ frā
rū sūt calē ipressiōis ppea q acqrūt ex vicini-
tate asse fetide et eufor bij et castorei et musci q̄li
tatē calaz. ¶ Et plurime medeciaꝝ calaꝝ fcē sūt
frē ipsiōis: ppea qz adepte sunt ex vicinitate cā
fore et sandali q̄litatē fraz. oz ḡ vt scias h de eō
mediciaꝝ: et aliēa gn̄a diūsa q̄ridā a vicinitate
aliaꝝ. ¶ Judicia vō pmixtiōis sūt qm̄ medi-
cinaꝝ opatiōes: qn̄q; fiūt fortes pp mixtiōz: et
qn̄q; destruūt ipsaꝝ opatiōes pp admixtionē:
et qn̄z rectificāt et rēouet ipoꝝ malitia. ¶ Exē
plū pmi est: qm̄ q̄dā medicie sūt in qb⁹ ē vtus
solutiua: sz nō idigēt vtute adiuuatiua: cū in ip
saꝝ nā nō sit adiutoriū forte. Cū ḡ eis adiuto
riū associat opant. fortiter sicut turbith. inest. n.
vtus solutiua: sz ipsa est debilis q̄re resoluere
nō pt. Ēnat ḡ qꝫ pris ē ex subtili sitate. Cū ḡ ei
associat. ʒʒ. soluit cū adiutorio sue acuitatis hu
morē viscosuz plus vitreū: et fit velocior eius so
lutio. et sicut epithimū tarde solutiōis ē. cū ḡ asso
ciat ei pip et medicie subtiles soluit velociter:
qm̄ ipse adiuuāt ipsuz in soluēdo: et sicut in reu-
barbaro est vtus ɔtrictiōis fortis: sz tn̄ cū ea est
vtus apitiua minuēs ei⁹ opōnē. Si ḡ pmisce-
tur cū boloarmeno. aut cū acatia ɔtrīt vehemē-
ter. ¶ Et qn̄z pmiscent vt penetrare faciāt et re
pellāt sic croc⁹ pmiscet cū rosa et cāfora et coral
lo: vt faciat ea penetrat ad cor. ¶ Et qn̄z pmi
scēt eas pp ɔtriū illi⁹ sic semē raphāi pmiscet cū
subtiliatiuis et penetratiuis vt retineat ea i epe
tāto spacio quo ɔpleat in ipso opō q̄ itēdit: qm̄
ipse cū i epate subtilitate sua penetrāt ptrāsciūt
velociter ante ɔplemētū opōis: semē ḡ raphāi
pueniūt ad vomitū: q̄re figit ad illud qꝫ ad ve-
nas mouet p ɔtriū. ¶ Ille āt q̄ destruūt pp cō
mixtionē sunt sicut si sint due medicie vnā effi-
cientes opatōz: sz duab⁹ potētijs ɔtrijs: aut q̄si
ɔtrijs. tūc qn̄ aggregāt si ɔtigat q vna eaꝝ añce
dat ad opatōz suā efficiet opatōz. et si n̄ añcedit
vna earum ad aliam ɔhibēt se. sicut viola. et. n.
soluit leniendo. mirabolani soluunt exprimen
do et inspissando. Cum ergo superueniunt
materiei amborum operationes destruūtur vel
destruunt se: si mirabolani antecedūt: deinde su-
perueniat viola non inest alicui ipsoꝝ operatio.
Et si antecedat viola et leniat. deinde superue-
niāt mirabolani et exprimāt erit operatio fors-

tor. ¶ Tertiū vero exēplū sunt aloes τ bdel/lium τ dragagantū. Aloes.n.soluit τ mundat intestina: sꝫ tñ excoriat τ apit venarū orificia. Cum ergo associatur ei dragagantū τ bdelliū conglutinat dragagantum qd abrasit aloe τ cō fortat bdellium venarū orificia τ est incolume. Isti vero sunt canones τ exēpla iuuātia ad cognoscēdas nās medicinarū τ earū administra/tionem.

¶ De collectione medicinarum τ ipsarum conseruatione. Cap.vj.

Edicinarū alie sunt de plantis: alie de mineris alie de aialibus. ¶ Earū vero que sunt de mineris meliores sunt q̄ sunt de mineris qbus cognoscuntur sicut calcadis cubrusi. τ attrumentū carmeni. deinde sunt munde a permixtiōe extnea. Imo sit illud qd collectū est in ipsa pura subā ō suo gñe nō fractū in suo colore τ gustu q sunt ei proprie. ¶ Earū vero que sunt de plātis. alie sunt folia. alie semina. alie radices. alie vge. alie flores. alie fructus. alie gūme. alie tota plāta: si/cut est. ¶ Folia aūt colligere opꝫ postq̄ integre incipiunt habere quātitatē quā debent τ remanent fm suam formā anteq̄ ipsorū color alteret τ frāgatur. nedū q̄ cadant τ attrita sint. Sed semina sunt colligenda postq̄ ipsorū terminus figitur τ exiccat ab eis cruditas τ aquositas. ¶ Et radices sumēde sꝫ cū casus foliorū tpe ē. ¶ Flores vero colligere oꝫ post apertionem integrā ante extenuationē τ casuꝫ. ¶ Sed virge sunt colligende cum iā ad integritatē peruenerint τ non inceperint extenuari τ ībi. ¶ Et fructus qdem sunt colligendi postq̄ finit complementum eorū τ anteq̄ sint preparati ad cadendum. ¶ Illud vero qd sumitur totum: oportet vt sumatur fm vigorē suū τ cū ipsius semina terminum suum sunt consecuta. τ quotienscūq̄ radices fuerint minus cōtracte τ virge minus extenuate. τ semina pinguiora τ plus plena. τ fructus solidiores τ pōderosiores: erūt meliores. τ non excusat magnitudo cum exte/nuatione τ arefactione: sꝫ si est cum pōdere est valde melior. ¶ Ille preterea que in claro aere colliguntur sunt meliores collectis in dispōne hūiditatis aeris τ vicinitatis tēporis pluuie. ¶ Siluestres quoq̄ oēs domesticis sunt fortiores τ minoris q̄ntitatis fm plm. τ de silue/stribus mōtane sunt fortiores. ¶ Et ille quarū collectionis loca sunt ventosa sublimia sunt fortiores aliis. τ ille hore collectōis: q̄r pluuia ii de sunt sūt fortiores eisqbus defuit pluuia i tpe q̄ ōbuit. τ totū hoc ꝫ plꝫ. τ q̄ncūq̄ fuerit earū color magis intēs τ sapor magis apparens τ odor fortior erunt fortiores in gñe suo. ¶ Am/plius herbe debilitātur post duos aut tres annos. nisi medicine numerate que excipiuntur sicut duo elebori: ipsi.n. ambo longiori tempore permanēt. ¶ Gūme vero colligende sunt post cōgelationē τ post exiccationē preparatas puluerizationi. τ ꝟius plurimarū earū non re/manet post tres annos τ proprie euforbij. ve/rūtñ fortiorū cuiuscūq̄ ordinis spaciū durationis plongat fm ipsarū bonitatē. Cū āt recens fuerit deficit fortis pculdubio stat duplū vete/ris debilis loco eius in oi re. Illas ꝟo que sūt ex aialibus assumere oꝫ ex aialibus viuētibus tpe veris τ eligant aialia saniora corpa hñtia τ integriora mēbra τ oꝫ vt quicqd de eis tol/litur tollat cū decollata sūt. τ caueat ne illō qd assumit sit ex aialibus mortuis ab egritudib⁹ eis accidētibus. ¶ Isti ergo sūt canones vsꝫ quos apud medicū preparatos esse opꝫ in esse medicinarū singulariū. ¶ Nūc ꝟo in scdo tractatu incipere volo. ¶ Loq̄mur ergo de naturis medicinarū singulariū a nobis cognitarū: τ earū quarū cognitio nobis possibilis erit ꝯseq̄/mur earū īpressiones attendendo signa in eis ꝟa. τ dimittemus narrare medicinas de qbus nihil noiauimus nisi noia tantum τ ordinabi/mus areolas predictas cū suis coloribus. Et significabimus in primo numerū egritudinum cuiusq̄ tabule τ fm picturā cuiuscūq̄ egritudinis cum voluntate dei excelsi τ bonitate ipsi⁹ auxilij.

¶ Tractatus secundus. libri secun/di: verba principis. Aboali.

Iam significauimus in tractatu prio ordinē areolarū: quas ordinauimus. Et nos ēt volumus hic afferre illud qd significant res cadentes in oi areola τ tincturas que sunt eis ppꝛie. Areolarū āt triū primarū res appentes sunt. In illis ꝟo que sunt post eas. s. que indigent distinctione capiorū τ tincturarū nō existimes nos voluis/se studere i inuestigatione nūeri eius qd nume/rauimus. nos.n. nō fecimus illud: sꝫ attulimus qd inuenimus in capitulis medicinarū singulariū: quas narrabimus de iuuamentis τ iudiciis sibi propriis. ¶ Et areola prima huius sit me quā ingrediuntur tincture est areola operationum τ proprietatum.

Abutio spissa viscosa exiccatiua: subtiliatiua ispissatiua: conglutinatiua: exasperatiua: inuiscatiua. τ resolutiua abstersiua: applanatiua: apitiua orifi/ciorū venarū: laxū faciēs: incisiua: disrūpens vētositates: attratiua: mordicatiua: repcussiua: mūdificatiua: sedatiua dolorū. τ est phibēs effusionē mātrū: rubificatiua: pruritū faciens: vlcera/tiua: corrosiua: adustiua: rectificatiua putredīs: putrefactiua: cauterizatiua: roboratiua: digestiua: crudū faciēs: stupefactiua: opilatiua laxa τ rari: inflatiua: lauatiua: lubrificatiua: expressi/ua: ꝯtractiua: extinctiua: clarificatiua sanguis sudoris puocatiua: retentiua sanguis: retentiua sudoris laudabilis chimi. vituperabilis chimi

expulsiua:nocumēti cibi vel mēbroꝝ:multi nutrimēti:pauci nutrimēti ꝯfortās mēbra.ꝯfortās vlcera mali hūoris:ꝯuertit ad malū vel oēm hūorē:ꝯfert egritudib⁹ melic gñat melias generat colām citrinā gñat flā expellit nocumēti flatis:ꝯfert senib⁹ opōcs cēnce:opō ei⁹ i aere: facit penetrare solutiua. ¶ Areola decorationis.

m Undat:ꝯturbat:remouet sahafat:ꝯfert morphee ⁊ sordibus: ⁊ albaras:facit ꝑuenire albaras:īpetigini pāno lētiginibus:facit euenire pānū ⁊ lētigines vestigijs vlcerū vestigijs variolaꝝ fissuris labij fissuris faciei ⁊ capilloꝝ rubificat colorē ꝯfert fissuris pedū. Eradicat barulos verrucas:odori ascellaꝝ ⁊ corporis:lepre:facit possidē leprā extrahit surculos ⁊ sagittas ⁊ spinas:abluit dentes:eradicat dētes ⁊ odori nariū fetoris facit possidē fetorē anhelitus:ipigrantua facit macrescē pediculus fac pediculos:ꝯfert panaritio:dētib⁹ maturis vel niuris vnguibus tortis vnguibus corrosis punctis albis in eis custodit mamillā ⁊ testiculus. facit bonū colorē.anhelitū efficit bonū.denigrat capillos.dealbat capillos.ꝓlongat magnificat rubificat confortat incrispat applanat findit ꝓhibet fissurā.tyric alopicie.ꝯstractioni ꝓhibet caluitiū:facit caluitiū: abradit facit nasci capillos. ¶ Areola apatū ⁊ bothor.

a Postēanb⁹ calis:apatibus frig:apatibus intrinsecis stoni ⁊ apatibus fluxis inflationi cancro apatibus duris scrofulis assudb.adubelen irenioribus herisipille: formice cē re.desudationibus.vesicis.igni psico pustule ambulatiue.apatibus vlcerosis.alasephi. bothor:lacteo apatib⁹ neruoꝝ apatibus lacertoꝝ apatibus q̄ sunt sub auribus apatib⁹ sub ascellis.ramici aquose:ramici ex intestis:ramici ventose:apatibus epis:apatibus splenis. apatibus stōi:apatibus ventri:apatibus intricis:apatibus vesice.apatibus mamillaꝝ.apatibus testiculoꝝ:apatib⁹ renū.apatibus hictericis gñat apata calida.gñat apata fluxa.gñat apata dura gñat cancꝝ. ¶ Areola vulneꝝ ⁊ vlcerū.

v Lceribus ambulatiuis.vlceribus malignis:vlceribus vetustis.vlceribus sordidis sordidat vlcera fistulis cōfert columbrese:ꝯsolidat gñat carnē:destruit carnē augmētatā:sigillat ꝯfert scabiei ⁊ pruritui.scabiei vlcerose:scabiei melice:adustiōi ignis.esthiomeno.vlceribus lacteis.pustulis oris putrefactioni mēbroꝝ.igni psico.ossibus infixis:lēit escaras:in mēbris. ¶ Areola iūctoꝝ iuncturaꝝ.

d Olori iuncturaꝝ:duritiei lacertoꝝ alfase albalz ꝯtorsiōi.ꝯtusiōi laxitati dolori neruoꝝ duritiei iuncturaꝝ. Egritudini iuncturaꝝ frē:desiccat neruos:ꝯfortat neruos: apati neruoꝝ:corrosioni neruoꝝ:vlceribus neruoꝝ:nocet neruis doloribus dorsi:sciatice casui percussioni spasmo tetano alcuzez paralysi tremori dislocationi ramicibus:rupturis dolori dislocationis:dolori pedis:podagre fac egēdi corticis ossiū. ¶ Areola mēbroꝝ capitis.

e Oda calis:soda frē:emigranee:galee:nocet cerebro debili:facit soda confortat caput.augmentū facit in cerebro:purgat cerebrū resoluit ventositates in capite:aperit opilatiōes cerebri:torture:apoplexie grauat caput facit subeth facit somnum:facit scotomiam tardat ebrietatē cōfert vertigini ⁊ scotomie cōfert subeth confert melie ⁊ timori.confert maīe confert epilepsie: mouet epilepsiam:timori pueroꝝ in somno ⁊ aliorū:ꝯfert tremori:ꝯfert frenesi cale subeth alsahari.ꝯgelatiōi.ꝯfortat ꝯseruatiōē fac possidē obliuiōē ꝯfert ebrietati ꝓhibet ebrietatē:ꝯfert dolori auris.confert sonnitui ⁊ tinnitui:cōfert surditati forti ⁊ debili:ꝯfert catarro ⁊ corize confert fluxui san.ex naribus facit fluere sanguinem ex naribus :facit sternutare remouet sternutatiōē:ꝯfert bothor: oris ⁊ cola ꝯfert egritudinis oris ꝯfert fluxui saliue ꝯfortat dētes.ꝯfert dolori dentiū.facilem efficit eradicationē dentium.confert natiuitati dentium infantium.facit cadere dentes.confert stupori.confert apostemantibus lingue.confert ranule.confert vlceribus gingiuarum ꝯfert gingiuis sanguinētis: ꝯfert furfuribus. ¶ Areola mēbrorū oculi.

o Bthalmia calida.obthalmia vetusta.sebel: vlcera : lippitudini albe, altarfati: vestigia virida : varietati: albugini. Exiture grossitudini cornee:lachrymis:attrahit lachrymas: confortat visum prohibet catarrum.apertiōi.constrictioni aque:fistule: vngule lippitudini : conseruat sanitatem oculi.scabiei ⁊ pruritui.silac.pilis īpedientibus.almusaraz.vlceribus oculi.

¶ Areola membrorū pectoris ⁊ anhelitus.

c Onfortat membra anhelitus nocet mēbris anhelitus. cōfert apostematibus vtrarūq; amigdalarum ⁊ vuule:sināce: ⁊ squinantie:sanguisuge impedimentis anhelitus:asmati dilatationi: anhelitus:asperitati pectoris:destructioni vocis :clarificat vocem:facit bonam vocem tussi: tussi sicce:tussi antique:pleuresi : peripleumonie:saniei sputo saniei:ethice mundificat vlcera velaminis:sputo sanguinis: dolori lateris: sanguini congelato in pulmone:confortat cor: rectificat intellectum.malitie cōplexionis cordis calide.malitie complexionis cordis frigide:sincopi tremori cordis frigido:tremori cordis calido apatib⁹ mamille:facit abūdare lac.

¶ Areola membrorum nutrimēti.

c Onfortat stōm:debilitat stomacum digerit malam efficit digōnem:disrumpit desideriū deijcit desideriū. desiderio corrupto:mala stō:cōfert

sanguisui: nausee: facit nauseã: facit angustiam eructuationi: facit eructuare: mollificat stõm aperit opilatiões epatis ⁊ stõi: preparat stõm: mordicat stõm: lubricitati stõi: cancro in stõ: facit sitim sedat sitim inflat stõm: sedat inflatiões stõi: confert dolori stõi apati stõi: confortat epar nocet epati: siccitati epatis. dolori epatis opilationi epatis: facit epar: possidere opilationem: apati epatis calo apati epatis frõ: duritici epatis: indurat epar debilitat epar icteritie citrine: icteritie nigre facit possidere icteritiam: hydropisi ascliti hydropisi hiposarce hydropisi tympanit: facit possidere hydropisim dolori splenis apostemati splenis inflationi splenis.

¶ Areola membrorum expulsionis.

Soluit coleras: soluit humiditatem ⁊ humores grossos: soluit meliam: soluit aquositatẽ: soluit ventositatez soluit sanguinẽ stringit: ꝯfert solõni fluxui sanguis cum egõne: facit excoriationẽ. colerice passioni: facit possidere colericã passionẽ: lubricitati viscerũ tardat in intestinis: dissinterie ⁊ vlceribus intestinorum pũgitiuo dolori: facit pũgitiuũ dolorẽ: tenasmon colice frẽ te lice calide colice ventose colice apose apati intestinoꝝ ileos ꝯmibus doloribus viscerũ fetori stercoris: facit fetere sterc⁹. ꝓuocat vrinã. ꝓuocat mẽstrua: ꝓuocat vtrũq; retẽtõi vrie ardori vrie distillatõi vrie. lẽtati vrie. mictui sãguis mictui puris. ꝯfortat renes. nocet rẽib⁹ diabeti lapidi renũ lapidi vesice: apati vesice: apati renũ dolori renũ: vlcerib⁹ renũ: vlceribus vesice scabiei vesice ⁊ pruritui ei⁹: dolori vesice mollificationi vesice ꝯfortat vesicã nocet vesice: dolori mficis: retinet fluxum matricis: mundificat matricem: retinet mẽstrua confert apatibus matricis duritici matricis coartationi oris matricis: prefocationi orificij matricis: calefacit matricem: constringit matricem: ꝯfert ventositatibus matricis. vlceribus matricis eminentie matricis: prohibet impregnationem facit hereditare sterilitatẽ: ꝯfortat embryonẽ: educit fetum: ⁊ deijcit ipm: ⁊ interficit eum: iuuat ad impgnandũ facit egredi secũdinã: facilem efficit partũ: mũdificat parturientẽ ꝓuocat mẽstrua retinet menstrua: incitat appetitum coeundi: multiplicat sperma: minorat sperma: minorat pollutionem. pollutioni plurime multiplicat pollutionem: erigit confert satyri. si apostematibus veretri egressioni ani: ꝯfortat anũ confert apostematibus ani: vlcerib⁹ ani ragadijs ani fluxui sanguinis ani mollificatiõi ani emoroydibus ani.

¶ Areola febrium.

Febribus calidis: febribus antiquis tpalibus frig: febribus ꝑmixtis: tertiane causonidi sinocho; q̃rtane: q̃rtidiane: pestilentiali: ethice febribus ephimeris: febri dicti opilatiui: febri dici laboriose: febri dici apose: febri ãtiq̃: medie finẽ: ꝑmixte trẽori febri sincopi.

¶ Areola venenoꝝ.

Tyriaca: bezahar interficit venenosa: expellit venenosa: venenũ: medicia pniciosa: napello extremitati caude ceruı: felli: vipere iusquiamo nigro opio. beriz lithargirio fungis cãtaridibus strãgulatori leopardi: ⁊ adthib lepori marino interficit mures: morsui serpentis. vipere scorpioni rutele aranee altararati: in: erfectori vulturis: morsui canis morsui hominis. cãi rabioso. draconi marino. danule mugali. sagittis venificatis alhelcil sagitte armenie. felli leopardi.

¶ De aniso. Cap. i.

Anisum qd est. Est semẽ feniculi romani ⁊ est minoris acuitatis q̃ nabathi: ⁊ in ipso est dulcedo ⁊ ẽ acutius q̃ nubathi. Electio.) Romanum ponderosius est. Natura.) Inqt Gal. ẽ calidũ in scdo siccũ in tertio. dixit Dia. est vtrũq; i tertio. Operationes ⁊ proprietates.) Est apertiuũ cũ stipticitate pauca ⁊ est sedatiuũ doloꝝ ⁊ resolutiuũ ventositatũ. ⁊ ꝓpter si assek. ⁊ ipso qdez est acuitas q̃ medicinis adurẽtibus fit vicinũ. Vulnera ⁊ vlcera.) Cõfert inflationi facici ⁊ apatibus extremitatũ. Membra capitis.) Si ex eo fiat euaporatio. ⁊ naribus vapor eius attrahat sedat soda ⁊ ꝯtiginẽ. ⁊ si teratur ⁊ misceat cũ oleo ros. ⁊ distillet i aure sanat qd accit in interiori pte ei⁹: ⁊ soda a cõpressione aut pcussiõe ⁊ dolores ẽt eius. Egritudines oculi.) Cõfert sebel antiq̃. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris.) Prouocat lac. Mẽbra nutrimẽti.) Abscindit sitim factã ex hũiditatibus baurachijs. ⁊ confert opilatiõi epatis ⁊ splenis gñate ex hũiditatibus. Mẽbra expulsiõis.) Prouocat vrinã ⁊ mẽstrua ⁊ mũdat mficẽ a fluxu hũiditatũ albaꝝ ⁊ ẽ motiuũ vl nociuũ coitus. ⁊ qꝛ ꝯstringit vẽtrẽ. ⁊ iuuat ipz ad illud ei⁹ ꝓuocatio: ⁊ apit opilationes renum ⁊ vesice ⁊ matricis. Febres.) Cõfert feb. antique. Venena.) Expellit nocumentũ venenoꝝ. ⁊ venenosoꝝ. Permutatio.) Loco eius carui q̃tum est ipsum.

¶ De absinthio Cap. ij.

Absinthiũ qd est. Est herba silis folij origani. Et in ipso est amaritudo ⁊ stipticitas ⁊ acuitas. Inqt hunain.) Absinthiũ est plurium spẽꝝ. Ex eo n. est corascenũ. ⁊ ex eo est oriẽtale ⁊ allanũ de monte lulzeni ⁊ susin ⁊ nabathi. ⁊ tarsene.

¶ Et dixerũt alij antiquoꝝ spẽs eius quinq; sũt tarsene ⁊ susin. ⁊ nabati. ⁊ corasceni. ⁊ romanũ.

¶ Et in nabathi quidem est bonus odor: ⁊ ad vltimũ in ipso ẽ substãtia terrea q̃ ꝯhit: ⁊ suba subtilis qua soluit ⁊ aperit ⁊ est etiã ex spẽbus secha. ⁊ ꝓpter hoc vocauerunt ipsum quidem sapientes secha romanus ⁊ eius succus est fortior folijs ipsius. ⁊ ipsum est in comparatione

succi pressi. Electio.) Quod ex eo est melius est susin ʒ tarsense. et ē mirabilis coloris et odoris aloes cū ↄteritur. et qd̄ ex ipso est recens et silvestre. Rectificatio potionis fit cuʒ corasceni. ʒ.iij. Natura.) Est calidū in primo: siccum in scdo. et eius succus est calidior: et dicunt quidam: est siccum in tertio et est quasi venus.

Operationes et ꝓprietates.) Est aperitiuū et stipticū et eius stipticitas est fortior ipsius amaritudine: sed nabathicū ē fortioris stipticitatis et minoris caliditatis. quapropter non soluit flegma etiā ex stomaco: neq3 per ipsum fit iuuamentum in hoc: et eius operatio in flegmate est media: et in ipso ēt est resolutio. et ex ꝓprietatibus eius est vt ꝓhibeat pannos a tineis et corruptione vermiū: et ꝓhibet enclaustrū ab alteratione et chartas a corrosione. In decoratione.) Facit bonū colorē. Confert tyrie et alopitie: et remouet vestigia sub oculo et in alijs locis. et ↄfert grossitiei palpebrarū. Vulnera et vlcera.) Confert duritijs intrinsecis in emplo positū aut bibitū. Egritudines mēbrorū capitis.) Exiccat caput: et ipsius succus facit sodā. et estimo q2 illud est pp suū nocumentum qd̄ in stomaco facit. et vapor decoctionis eius ↄfert dolori auris. Et qn̄ bibit̄ ante vinū ↄfert ebrietati: et qn̄ ex eo fit emplm̄ interius in palato ↄfert ꝓuocationi intrinsece: et ↄfert apatibus que sunt post ambas aures. et ↄfert dolori auris et fluxui hūiditatū. et ↄfert apoplexie bibitū cū melle. Egritudines oculi.) Confert obthalmie antique et ꝓprie anabathicuʒ cū ex eo fit emplastrum sub oculo et panno. Et si ex eo fiat emplm̄ cū careno sedat pulsationeʒ oculi et apata eius: et ↄfert ꝑcussioni in eo. Egritudines membrorū anhelitus et pectoris.) Sirupus eius: ↄfert tetano qui est sub hypocōdrijs Egritudines mēbrorū nutrimenti.) Reducit appetitū. et est medicina mirabilis ad illud cuʒ bibit̄ decoctionis eius aut succi ipsius decem diebus. s. quaq3 die tres anulasat. et syrup9 eius ↄfortat stomacū et efficit operationes altas. et ↄfert ictericie et ꝓprie si bibant̄ succi eius decē diebus. s. quaq3 die tres. ʒ. et ↄfert hydropisi. et similiter emplastrum factū ex eo cū ficibus et nitro et farina lolij. et est emplastrum splenis etiā: et qn̄q3 fit emplastrū ambabus ex eo cū ficubus et farina lolij: et nitro: et interficit lūbricos ꝓprie cū decoquit̄ cū lentibus aut riʒ et comeditur. Succus eius est malus stomaco: et semina eius etiā nocumentū faciunt ori stomaci ꝓprie pp eius salsedinē ꝑter nabathi. et qn̄ permiscet̄ cū spica vtile est dolori stōi: et si emplastrū fiat ex eo epati et stomaco et illijs ↄfert doloribus eorū. Epati qd̄ et illis cū oleo d̄ alcāna ꝑcerato et stomaco quidē cū oleo ro. aut ꝑmixtū cū rosis: et ↄfert duritijs ipsorū. Egritudines mēbrorū expulsionis.) Est ꝓuocatiuū vrine et mēstruorū fortiter. etiā suppositū cū hydromelle. et soluit colerā. et neq3 per ipsuʒ fit iuuamen in flegmate: nec etiā in illo qd̄ est stans in intestinis. Sit quoq3 potio eius infusi aut decocti a quinq3. ʒ. vsq3 ad septē. et pulueris eius ab vna ʒ. vsq3 ad. ʒ. ʒ. Et potus syrupi eius etiā ↄfert emorroydibus et ragadijs in ano: et qn̄ coquit̄ solū aut cū riʒ: et bibit̄ cū pelle interficit lūbricos cū solutione ventris leui. et similiter qn̄ coquit̄ cū lentibus. et eius quidē syrupus ↄfert oībus illis: et mundificat venas ab humore colerico et aquoso: et ꝓuocat ipsum. Febres.) Cōfert antique et ꝓprie eius succus: sicut succus eupatorij. Venena.) Confert morsui draconis marini et scorpionis et morsui mugali: et insquiamo cū vino et suffocationi fungorū: et proprie cū bibit̄ cū aceto et eius oleū ↄfert cimicibus et cū infundit̄ ꝓprie in aqua enclaustri nō corrodunt̄ mures librū. Permutatio.) Loco eius ponitur pollium: aut sceba armenum et in ↄfortando stōm ex assaro cētrum ipsum est cum medio pondere mirabolanorum.

De acacia. Cap. iij.

Acacia quid est. Est succus alcharubi vel eletaribi exiccatus: deinde in trociscos mutatus. et in ipsa est mordicatio que ablutione remouet̄. qm̄ est composita ex suba terrea stiptica: et ex suba subtili ex qua est eius mordicatio que destruit̄ ablutione: et pp suā acuitatē mordicat et infrāt. Electio.) Melior ex ea est q̄ est melioris odoris: viridis: declinās ad nigredinē ponderosior durior. Nā.) Que ex ea abluta est: frā est et desiccata in scdo. et nō abluta frā ē i pmo. et eius siccitas est in termino secundi. Operationes et ꝓprietates.) Est stiptica ꝓhibens cursum sanguinis. In decoratione.) Denigrat capillos et colorē efficit nigrū bonū et ↄfert fissuris accidētibus ex frigore. Apata et bothor.) Confert oībus que dicuntur in myrto: et ↄfert panaritio et cū albumine oui: ↄfert adustioni ignis et apatibus calidis. Iniūria iuncturarum.) Prohibet mollificationē iuncturarū. Egritudines capitis.) Confert vlceribus oris. Egritudines mēbrorū oculi.) Cōfortat visuʒ et subtiliat ipsum: et non est ↄueniens oculo ex ea nisi albaissari et sedat obthalmiā et rubedineʒ q̄ accidit in eis. et ingredit̄ in medicinis vngule. Egritudines mēbrorū expulsionis.) Constringit nām bibita et clysterizata et pro emplastro posita. Et ↄfert dissinterie et soloni sanguineo et abscindit fluxū matricis. et remouet eminentiā ani. et eminentiam matricis. et confert mollificationibus ambrorum.

De assaro. Cap. iiij.

Asarum qd̄ est. Est herba hn̄s folia et stia plurimarū radicū cuius nodus est tortus: et simulant̄ piperi bōi odoris

odoris mordicantis linguam. et hz florē inter folia apud radicē suā cuius color est purpureus silis flori iusqami: et radix qdem ipsius ē magis iuuans q̄ aliqd qd̄ sit in ipso et eius virtus est virtus acori aut est eo fortior. Electio.) Ex eo melius est qd̄ est subtilis fortis odoris.
Nā.) Calidū est et siccum in tertio et dr̄ q̄ eius siccitas est maior ipsius calitate. Opōnes et p̄prietates.) Aperit et sedat dolores intrinsecos oēs: et p̄prie eius infusio quā dicturi sumus i caplo hydropisis. et subtiliat et resoluit et calefacit mēbra frā et abstergit. Insi̅ra iuncturar̄.) Confert sciatice et dolori anchar̄ antiq̄: et p̄pe eius infusio p̄dcā in caplo hydropisis. Egritudines oculi.) Confert grossitudini cornee. Et p̄prie eius infusio p̄dicta in caplo hydropisis. Mēbra nutrimenti.) Confert opilōni epis et duritiei ipsius et p̄ferunt ictericie et hydropisi infusionis eius tres aurei an. xij. conlis musti q̄ post duos mēses colet et iuuamentū in febribus est maius et p̄fert duritiei splenis valde. Mēbra expulsionis.) Prouocat vrinā et confortat vesicā et renes: et soluit sicut elleborus albus in purgatione ventris et eius qdem potio fit septem aut nouem aureorum cū aq̄ mellis: et in spermate aug^{m} efficit. Permutatio.) Loco ipsius ponitur pondus ipsius et mediū acori. et sexta ponderis eius amomi.
¶ De abhecl. Cap. v.
a Abhecl qd est. Est fructus iuniperi silis zarur sed tn̄ est vehemētius niger. et est boni odoris et acuti. Arboris ḋo eius due sunt spēs. vna spēs cuius folia sunt sicut folia cupssi. multas hūs spinas. q̄ dilatat̄ et nō elongat̄. et alia est cuius folia sunt sicut tamarisci. et sapor eius ē sicut cupressi: sed est siccior et minus calā et cū ḋ ea assumitur duplū ciamomi ponit̄ loco ei^{9}. Nā.) Dixerunt qdam q̄ est calidus et siccus i 3°.
Opōnes et p̄prietates.) Uehemētis est resolutionis et inest ei desiccatio cū mordicatiōe. et in ipso est stipticitas leuis. et ponat̄ i oleis calefactiuis: et in oleis aromaticis. Et plm ponit̄ i oleo qd̄ fit exp̄mēdo. In vulneribus et vlceribus.) Confert ei puluerizatio in herpete estiomeno et vlceribus putridis cū melle et p̄hibet ambulationē ambulatiue et vlcera denigrata: et q̄nq̄ fit ex eo emplm: q̄re nō p̄solidat pp̄ sui mordicationē: et pp̄ vehemētiā calitatis et siccitatis sue: imo exiccat. Egritudies mēbror̄ capitis. (Cū bullit̄ nux abhecl i oleo sisamino i cocbliari ferreo donec nux nigra fiat et distillat̄ in aurē p̄fert surditati valde. Mēbra expulsionis.) Prouocat vrinā et mēstrua: et eijcit fetū et educit sanguinē. Permutatio.) Loco ei^{9} ponit̄ cassialignea: et dr̄ q̄ pōdus eius. ḋ nuce cupssi. Et dr̄ q̄ pondus eius de folijs cupssi.
¶ De adruma. Cap. vi.

a Adruma. Nā.) Est calidū et siccum in tertio. Decoratio.) Confert alopitie trīū cū aceto. Insi̅ra iuncturar̄.) Cinis eius cū aceto suppositus confert siccitate. Mēbra expulsiōis.) Ingt Dia. Cum mulier tangit montanuz et sibi supponit dico facit abortum. Uenena.) Confert venenis oib^{9} et p̄pe morsui. ¶ De āntimōio. c. vij.
a Antimoniū qd est. Est subā plumbi mortui et ei^{9} ḋtus ē silis virtuti plūbi adusti. Electio.) Qd̄ ex eo bonū est: est laminosū frustis: p̄fractis cui est splendor et cui nō admiscet̄ aliqd extraneū et neq̄ est sordidū et valde velociter frangat̄.
Nā.) Est frīm in p̄mo siccū in scd̄o et ē vehemētioris desiccationis q̄ atrimentū rubeuz et est fryri. Opationes et p̄prietates.) Constringit exiccat sine mordicatiōe et abscindit fluxū sanguinis. Uulnera et vlcera.) Cōfert vlceribus et destruit carnes additas et p̄solidat. et ponitur cū adipe recente sup adustionē q̄re nō vlcerat. et si vlcerat p̄solidat ipsam cū p̄miscet̄ cū adipe et cerusa. Mēbra capitis.) Prohibet fluxū sanguis ex naribus q̄ est ex velaminibus cerebri. Mēbra oculi.) Conseruat sanitatē oculi et remouet sordes vlcerum suor̄. Mēbra expulsionis.) Cum superponit̄ cōfert fluxui sanguinis matricis. Permutatio: Loco eius ponit̄ stāni adusti. ¶ De āmoniaco. C. viij.
a Amoniacū qd ē. Est gūma arbotis et noiat̄ q̄nq̄ id quo aurū adheret q̄n pgamena et mēbrana et libri eo deaurant̄. Est calī̄m i fine tertij: et siccum in p̄mo. Opōnes et proprietates: Eius resolō et exiccatio est fortis: et non est mordicatio eius fortis et ex ipsius qd̄ apriōne et puenit̄ ad hoc vt faciat currere sanguinem ex orificijs venar̄: et ingredit̄ i rectificatiōe salutiuor̄ et in ipso lenificatio et attractio. Apata et bothor: Liniat̄ et fit ex eo emplm̄ et p̄fert scrofulis. et duritiebus et apāribus in p̄n^{9} piis: et postea magnis sine capite. Uulnera et vlcera: Confert vulneribus malis et corrodit carnē malā: et facit nasci carnē bona. Insi̅ra iuncturar̄: Cōfert dolori sciatice et illor̄: et iuncturar̄ bibitus cū melle aut aqua ordei. Et cū ex eo fit emplm̄ cū melle et oleo resoluit duritiē iuncturarū. Et q̄nq̄ p̄miscet̄ cū aceto et baurach et rosis et olo de alcāna p̄fert lassitudini. Membra oculi: Lenit aspitatē palpebrar̄ et scabiē et abstergit albuginē: et p̄fert hūiditatibus oculi. Mēbra anhelitus et pectoris: Cōfert dīsnie et difficultati anhelitus et eius dilatatiōi cū tragīlunt̄ cū melle aut aq̄ ordei: et mundat vlcera vlamis et confert prefocationi que ex flegmate et colera nigra. Membra nutrimenti: Cum bibit̄ ex eo aureus confert duritiei plenis: et duritiei epatis: et silr cum linitur cum aceto. et p̄fert hy-

dropisi. Membra expulsionis.) Prouocat vrinam: ita vt sanguinem mingere faciat: et interficit ascarides et solutione educit: et facit exire embrionem siue viuum siue mortuum. et prouocat menstrua. Et linitur super duritiem testiculorum cum aceto et lenit eos. Permutatio.) Loco eius ponitur fordicies aluearij apum.

¶ De aniudem. Cap. ix.

a Aniudem quid est. Ex ea est alba et nigra que fortior: et hec nigra non ingreditur in cibis et ipsius radix est propinqua sapori astirgar: et eius natura est aerea: sed astirgar est tarde digestionis et non est hoc in ordine eius: quamuis sit etiam digestionis valde tarde. Nisi vero quod est eius gumma capitulum singulare faciam aliud. et melius quidem est vt administretur eius decoctio: aut ipsius actum quam corpus eius. Natura.) Calida est et sicca in tertio. Operationes et proprietates.) Est subtiliatiua valde: et radix eius inflat: et cum corpus ex ea fricatur et proprie cum lacte eius trahit materias ad exteriora virtuose. ¶ Decoratio.) Alterat ventositatem corporis et si ex ea fiat emplastrum cum oleo sanat aggregationes sanguinis sub oculo. Apostemata et bothor.) Confert dubelet intrinsecis. et quando permiscetur ipsa et radix cum emplastris confert scrofulis. Instrumenta iuncturarum: Quando permiscetur cum oleo irino aut oleo de alcanna confert doloribus iuncturarum proprie. Membra nutrimenti.) Radix eius facit eructuare et stringit ventrem: et est tarde digestionis et digerit et calefacit stomachum et confortat eum et disrumpit appetitum. Membra expulsionis.) Quando decoquitur cum corticibus granatorum in aceto sanat in emorroydas ani. et prouocat. et facit fetere odorem stercoris. et ventositatem exeuntem per anum et est nociua vesice. Venena.) Est bezahar venenis.

¶ De astirgar. Cap. x.

a Astirgar quid est. Rectius est vt eius acetum administretur: et est propinqua aniudem in natura sua: sed est calidior ea. Natura.) Calida est et sicca in fine tertij. Membra nutrimenti.) Eius acetum est bonum stomaco. et purgat ipsum et confortat eum et disrumpit appetitum. Sed corpus ipsius facit nauseam mordicatione sua. et tardatur mora ipsius in stomaco. et eius digestio in ipso. Febres.) Propetas eius est iuuamentum febris quartane.

¶ De amirberis. Cap. xi.

a Amirberis quid est. Est azararasch. et ex eo est rotundum rubeum campestre. et nigrum longum arenosum. aut montanum et est fortius. Natura: Frigidum est et siccum in fine tertij. Operationes et proprietates: Est vincens coleram valde. Apostemata et bothor: Ex proprietatibus eius est suum iuuamentum quod confert apostematibus calidis: sicut emplastrum superpositum. Membra nutrimenti: Confortat stomacum et epar et abscindit sitim valde. Membra expulsionis: Constringit et confert rasure et fluxui sanguinis inferius.

¶ De alaunoch et alahabar. Cap. xij.

a Alaunoch et alahabar quid est. Arbor quod est plumbum nigrum in quo est substantia aquosa multa quam congelauit frigus. et in ipso sunt aereitas et terreitas non vehementis multitudinis. Signum autem humiditatis eius sicut existimat Gal. est velocitas liquefactionis eius et acreitatis ipsius est vehementia raritatis eius: et quod ipsum crescit cum dimittitur in humorositate terre et inflatur: et est vehementer infrangibile apata. Natura: Est frigidum et humidum in secundo. Apostemata et bothor: Fiant ex eo pistillum et tabula et fricetur vnum eorum super aliud cum aliquo ex oleis: et tunc illud quod ex ipso resoluitur confert apostematibus calidis et infrangit ea: et famosa ex ipsis: ita quod cancrum: et ligatur ex eo lamina super scrofulas et glandulas et vlcera iuncturarum et ipsarum glandulas destruuntur. Vulnera et vlcera: Ipsius fricatio predicta et eius adustum proprie ablutum confert vulneribus malignis vlceribus cancrosis et vlceribus iuncturarum. Instrumenta iuncturarum: Conferunt ipsius fricatio et adustio predicte vlceribus iuncturarum et si stricte ligetur super torsionem iuncturarum et suas glandulas liquefacit eas. Membra oculi: Quod ex ipso adustum est. est iuuatiuum in vlceribus proprie cum abluitur. et similiter obthalmie sicce. Membra anhelitus et pectoris: Quod ex eo adustum est iuuatiuum est vlceribus mammille. et similiter eius fricatio et adustio predicte. Membra expulsionis: Confert emorroydibus: et ligatur lamina super locum renum. et prohibet pollutionem frequentem et sedat desiderium coitus. et verum quod eorum confert vlceribus veretri et testiculorum et apostematibus ipsorum.

¶ De aumeli. Cap. xiij.

a Aumeli quid est. Est oleum dulce valde spissum: sicut mel: et spissius eo extrahitur ex crure arboris que est in terra murzie dulcis et fit ex eo oleum si cum eo admiscetur etiam oleum de flore eius et nominatur aumel et oleum mellis. Electio: Ex eo est melius quod est magis clarum: et spissius: et antiquius. Natura: Calidum est et humidum et ipsius caliditas plurima est humiditate eius. Vulnera et vlcera: Confert vulneribus vlcerosis illinitum. Instrumenta iuncturarum: Confert doloribus iuncturarum. Membra capitis: In ipso est virtus faciendi subeth. et facit pigritias. Membra oculi: Conueniens est tenebrosi oculorum cum ex eo fit colirium. Membra expulsionis: Tres ʒ. ipsius cum nouem ʒ. aque solutione educunt coleram et humores crudos: et faciunt pigritiam et mollificant: et veruntamen non est sollicitudo habenda neque timendum est ex eo quod ipsum

solutiui: quia est iuuatiuum cum eo quod ex ipso apparet incolume. oportet tamen ne super ipsum dormiant omnino.

¶ De agalugin. Cap. xiiij.

Galugin quid est. Lignum indum aut rabicum. boni odoris: habens cutem cooperientem in rano in numero speciernm que venduntur. ⁊ in ipso est stipticitas cum amaritudine pauca. Mēbra capitis: Collutio oris facta ex ipsius decoctione odorem oris efficit bonum. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris: Confert dolori pectoris ⁊ lateris. Mēbra nutrimenti: Cōfert dolori epatis. ⁊ aureus vnus ex eo confert viscositati stomachi ⁊ debilitati ipsius. Mēbra expulsionis: Cum bibitur cum aqua confert vlceribus intestinorum ⁊ dolori punctiuo calido.

¶ De amigailem. Cap. xv.

Agailem quid est. Est arbor locorum rusticorum nota. Natura: Est frigida ⁊ sicca. Operationes ⁊ proprietates: Est stiptica prohibēs sanguinem ⁊ species fluxus. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris: Prohibet sputū sanguinis. Mēbra expulsionis: Prohibet fluxū matricis.

¶ De atharalzie. Cap. xvi.

Tharalzie quid est. Hec est medicina acuta que non bibitur propter suam acuitatem: sed in epithimatibus administratur post fractionem sue acuitatis. Natura: Est calida ⁊ sicca valde. Operationes ⁊ proprietates: Permutat cōplexionem malam frigidam ad complexionem malam calidam. Et ne que sit audax aliquis super ipsum nisi epithimando. In decoratione: Confert panno. In apostematibus ⁊ bothor: Confert bothor lenibus. In vulneribus ⁊ vlceribus: Confert scabiei vlcerose ⁊ impetigini. Instrumenta iuncturarum: Emplastrum factum ex ea confert sciatice.

¶ De azedaracth. Cap. xvij.

Zedaracth quid est. Arbor nota habens fructum similem nabach. ⁊ nomināt eam in rechi mirabolanum: ⁊ in tabrasten: ⁊ lzen: ⁊ thabich: ⁊ est arbor magna ⁊ ē ex magnis arboribus. Natura: Quod est supra ipsam est calidum in primo. siccum in fine primi. Operationes ⁊ proprietates: Eius fochra aperit opilationes. In decoratione: Aqua foliorum eius interficit pediculos ⁊ prolongat capillos ⁊ proprie radices eius cum administratur cum vino. Mēbra capitis. Eius flos aperit opilationes epatis ⁊ cerebri. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris: Eius fructus nociuus est pectori valde ⁊ est perniciosus. Mēbra nutrimenti: Eius fructus est malus stomaco conturbans. Febres: Dicitur q decoctio corticum eius cum fumo terre ⁊ mirabolanis desiccat ⁊ confert febribus flegmaticis. Venena: Succus extremitatum eius cum melle resistit venenis omnibus: ⁊ eius fructus interficit forsitan. Permutatio: Loco eius in elongatione capillorum ponuntur folia canabis.

¶ De auricula muris. Ca. xviij.

Auricula muris quid est. Est herba cuius virtus secundum Ga. est propinqua virtuti herbe qua vitrum abstergitur ⁊ hoc nomen absolutum vel concessum est duabus herbis: quarum vna est quā nominat Ga. ⁊ odoratur ex ea odor malus: ⁊ non habet duritiē: ⁊ altera quā noiauit Dia. ⁊ existimauit q sit similis volubi: nisi quia minora hz folia cōparata ad ipsam: ⁊ est herba expansa super faciem terre paruos habens stipites domestica bona sine odore: ⁊ non habens saporem fetentem azulinos habens flores. cuius semen semini coriandi simulat ⁊ hirūdines ex ipso comedunt ⁊ est calida ⁊ proprie cuius origo non est iuxta aquā. ¶ Inquit misarhach iuuamentum eius est iuuamentum absinthij ⁊ est res que non est inuenta in duabus plātis simul. Natura: Que ex eis nota est secundum Ga. est frigida ⁊ humida in gradu primo ⁊ altera est ex summa medicinarum calidarum. Operationes ⁊ proprietates: In prima non est stipticitas ⁊ altera ē desiccatiua rubificatiua. Vulnera ⁊ vlcera: Illa quā noiauit Dia. extrahit spinas ⁊ surculos: ⁊ facit adherere plagas. Mēbra capitis: Cōfert epilepsie bibita: ⁊ torture sternutationē facta ex ea vehemēter. ⁊ eius sternutatio mundificat cerebrum.

¶ De albugilise. Cap. xix.

Albugilise qd est. Est lactuca asini ⁊ noiat et simarē ⁊ sincarē. ⁊ est pilosa spinosa: aspera nigra plurima hñs folia super radicē ānexa ei. ⁊ eius radix in grossitudine est digiti: coloris rubei valde q tingit cū tāgit in estate: ⁊ ex ea ē spēs alia citrina folia hñs coloris rubei ⁊ eius spēs sunt quatuor: Albugilise: intisanius: amelenius: ansibesin. Electio: Fortiores oībus sunt due prime spēs. Na: Dixit Gal. q ex albugilise est q est calida ⁊ sicca. Opōnes ⁊ proprietates. Que ex ea noiatur albugilise est subtiliatiua cū stipticitate: ⁊ propter hoc est pōtica amara: sed pōticitas est in reliqs magis appens. Reliq vero due spēs sunt acutiores primis ⁊ fortioris caliditatis ⁊ radix eius fortioris est caliditatis: q̄ folia. In decoratione: Quando linitur cum aceto cōfert morphee. ⁊ ipsa excoriat cutim. ⁊ eius folia sunt debiliora radice eius. In apostematibus ⁊ bothor: Prohibet radix albugilise: que est ex eis: cum farina ordei fractū herisipilam: ⁊ similiter radix amelenius. ⁊ ipsa resoluit scrofulas cum supponitur eis cum adipe. ¶ In vulneribus ⁊ vlceribus: Ponitur

cum cera super vlcera omnia τ adustionem ignis proprie. Membra nutrimenti.) Radix abuglise aptat stõᵹ τ eius decoctio cũ aq̃ allzarari valet ictericie τ dolori splenis. Membra expulsionis.) Decoctio eius cũ aq̃ allzarari: aut aq̃ chartami ꝯfert dolori renũ τ lapidi i renibus. Cũq᷒ mulier sibi supponit radicem eius abortũ facit τ eius folia frixa cũ vino stringunt ventrẽ: sᵹ abuglise resoluit hũores colericos τ radix habentis citrina folia ex ea cũ ysopo τ sinapi interficit vermes: τ educit eos: τ sisr alsimaren absolute que ex ea citrina est τ reliq̃: sᵹ citrina est fortior in hoc. Febres) Decoctio radicũ abuglise cũ aqua allzararin ꝯfert febribus antiqs. Venena.) Qñ masticatur ex citrina hñte folia citrina rubei coloris τ ꝓijcitur sup venenosa interficit ea. τ due alie spẽs ꝯferũt morsure vipe bibite τ lenite τ sputate.

¶ De almensuus. Cap.xx.

Almensuus qd est. Dicitur q͛ rectius esset vt de eo loq̃remur in ca. de mini: verũtñ nos attulimus narrationẽ ei⁹ in hoc caplo: vt sit magis nota: τ magis famosa. Nã.) Dixerunt qdam q͛ est frã τ sicca: τ dixerunt alij q͛ est calida τ sicca cũ virtute. Opatiões τ ꝓprietates.) Est vehementis abstersionis. τ apud Dia. est adustiua τ putrefactiua. In decoratione.) Abstergit dentes fricando. Mẽbra capitis.) Dixerunt qdã q͛ qñ tenet̃ in ore frangit dentes τ dixerunt aut ꝓprietate sua: aut ꝓpter venenuᵹ vipere q multiplicat̃ in locis in qbus ipsa est. Et hec gõ verba sunt eius qui multa fabulose narrat. τ non cognoscunt de opatione veneni vipe q͛ qñ positũ est ad aliqd mẽbrũ nõ efficit hanc opatiõnẽ. τ ꝓprie cũ tps supra ipsuᵹ prolongatũ fuerit. Mẽbra expulsionis: Dicũt q͛ cum ex ipsa aderet granum vnum in extremitate stringe annexum glutini romano: τ intromittitur in vesicam frangit lapidem. Sed hoc est ex eis que a me elongantur. Venena.) Est venenum mortale.

¶ De armech. Cap.xxi.

Armech qd est. Est herba iamẽi bonũ: odoris silis cinaniomo grosso. In decoratione) efficit odorẽ eius bonũ. Apostemata τ bothor.) Confert apatibus calidis ꝓprie sicut emplm̃ superposita. In vulneribus τ vlceribus.) Prohibet dilatationẽ vlcerũ: τ ꝯsolidat ea siccãdo ꝓp desiccationẽ que est in ea sine mordicatiõe. Et prohibet putrefactionẽ mẽbroᵹ. Mẽbra capitis) Confortat cerebrũ τ stringit gingiuas τ ꝯuenit egritudinibus oris. Mẽbra oculi.) Ex ea comestũ ꝯfert obthalmie. Mẽbra anhelitus. τ pectoris.) Cõfortat cor τ oĩa viscera. Mẽbra expulsionis: Stringit naturam.

¶ De allabuch. Cap.xxij.

Allabuch quid est. Dicunt q͛ est alsidar. Dico ãt q͛ siue non sit hoc allabuch aut sit de veritate ptinet ei vt dicem⁹ in ca. de lẽ. Et est ex magnis arboribus: τ forsitan ꝑmitant ad egyptũ τ alteratur illic nã eius. Opationes τ ꝓprietates: Confert fluxui sanguinis ẽt si sup mẽbᵹ ponatur. τ abscindit cursum.

¶ De athamaraet. Cap.xxiij.

Athamaret qd est. Est medicina ida efficiens peonie opationẽ. Mẽbra capitis: Ex folijs eius fiat epithima illi ad cuius caput eleuat̃ vapor τ ꝓhibetur epilepsia.

¶ De alblage. Cap.xxiiij.

Alblage qd est. Est medicina marina silis alcor q̃ orit̃ in vere. τ est silis ẽt andachoche plurimos habẽs stipites. τ eius semẽ est sicut semẽ daucie. Mẽbra nutrimenti: Confert spleni valde. Mẽbra expulsionis: Prouocat vrinam.

¶ De asefeni. Cap.xxv.

Asefeni qd est. Existimo q͛ est pastura cameloᵹ. Mẽbra expulsionis τ Mũdificat renes. Venena: Plurimum ꝯfert iuuamentũ morsure canis rabiosi.

¶ De alguasen. Cap.xxvi.

Alguasen qd est. Est herba similis lilio. τ noiatur ꝓp illud lilialis. Nã: Est calida τ sicca in primo. Operationes τ proprietates: Desiccat cum equalitate τ abstergit. In decoratione: Confert pãno τ resoluit totũ illud cũ eq̃litate. Venena: Ga. dixit q͛ est iuuatiua ꝓprie morsure canis rabiosi τ iam sanati sunt multi τ ꝓp illud noiatur grece alguasen.

¶ De Atratisus. Cap.xxvij.

Atratisus qd est. Est medicia cognita cũ chali. Nã: In ipsa est paruᵹ infrĩationis τ nõ est in ea stipticitas. Operationes τ ꝓprietates: Desiccat cũ equalitate τ eius est virtus resolutiua cum infrĩatione. Apostemata τ bothor: Confert apostematibus eminentioribus more empli superposita τ suspensa.

¶ De Ardifrigi. Cap.xxviij.

Ardifrigi qd est. Est herba silis capparis acuti odoris valde τ grauis. Hñs fructum in tectis: Nã: Dixit allzanzi τ arabib q͛ est fortior in nã sua q̃ solatrũ τ allzdzengi. Apostemata τ bothor: Confert apostematibus intrinsecis ſm verba arabib. τ potio ipsius fit vsq᷒ ad. ii. ℥. τ linitur super apata calida extrinseca τ erit mirabilis valde vbicũq᷒ apposita. Venena: Cum linitur super puncturam vespe sanat illico. ¶ Afrorasicon qd est? medicina persica q̃ seruationi dicitur esse bona.

¶ De abutilon. Cap. xxix.
Abutilon quid est. Est planta similis cucurbite et dixit alchauzi quod hoc nomine est nota. Vulnera et vlcera: Dicitur quod est res magis iuuatiua vulneribus recentibus et conglutinat et consolidat ea statim. ¶ De alio. Cap. xxx.
Siue qd est. Est lapis sup quē nascitur sal cuius flos noiatur asius. et videtur quod sit eius gñatio ex rore maris et imbre q cadit sup eū. Opationes et proprietates: Virtus eius et virtus floris ei⁹ est aptiua: carnis gñatiua putrefactiua parū cū liquefactione carnis putrefactiue absqz mordicatione. Apata et bothor: Resoluit erituras more emplastri supposita cum terbintihina aut pice. In vulnerib⁹ et vlcerib⁹: Valet vlceribus difficilibus et antiqs et magnis et profundis. Instrā iuncturar: Cū farina ordei supposita valet podagre: et qñ ponuntur extrema ipsius in decoctione eius iuuāt. Mēbra anhelitus et pectoris: Si transglutiatur cum melle ꝯfert vlceribus pulmonis. Mēbra nutrimenti: Cum linitur cū calce et aceto sup splenē ꝯfert. ¶ De atuit Ca. xxxi.
Athuit. Nā: Calidū est in scdo. humidū in primo. Opationes et proprietates: Inest ei abstersio vltima. In decoratiōe: Abstergit morpheā fortiter. ¶ De absio. Cap. xxxij.
Absius vel albesi⁹ qd ē: est medicina charmēi et psica. Nā: Cala siccus.
¶ De Anagale. Cap. xxxiij.
Anagalis quid est. Est duobus modis: vnus eoꝝ est cuius flos est citrinus. et alius cuius flos est celestis. In vlneribus et vlceribus: Cōueniunt ambo vulneribus et prohibēt ipsoꝝ apationē et erbunt surculos et silias: et phibent vlcerꝫ ampliationē. Mēbra capitis: Si ex aqs amboꝝ fiat gargarismus: et fiat caputpurgiuꝫ cum eis prouocant flegma plurimū a capite et sedant dolorē molle que est in pte illa vel mollē. Mēbra expulsionis: Qñ bibitur cū vino ꝯfert dolori renū. et existimauerunt qdā quod varia declinans ad colorē cineris reducit anum ꝑminentē exterius et rubeū hñs florē augmētat ei eminētiā. Venena: Qñ bibit cū vino ꝯfert veneno vipe. ¶ De Abric. Cap. xxxiiij.
Abric qd ē. Est medicina psica. Mēbra capitis: Est bona seruationi et rationi. ¶ De ausid. Ca. xxxv.
Ausid qd est. Est spēs nenufaris idi. Nā: Dixit filius mesuiothe. Est calida et sicca.
¶ De arduid. Cap. xxxvj.
Arduid qd ē: Est medicina siccepe scissuꝫ. ¶ De aribut. Cap. xxxvij.
Aribut vel analzib qd est. Est medicina cabrisia que assumpta est ex re que assimulaē ostraco. Nā: Dixit Galienus. Est frīn in scdō siccū in primo: et eius fructus est calidus et ꝫcutius in prin⁹ primi: exiccatiu⁹ in scdo. Opationes et proprietates: Conseruat femur pueroꝝ vt nō oriantur pili in ipso spacio lōgo. Mēbra nutrimenti: Fructus eius confert ictericie.
¶ De adrumilon. Cap. xxxviij.
Adrumilon quid est. Est medicina q̄ noiatur bipennis: hꝫ. n. duas acies sicut bipennis. Nā: Est calida: et in ipsa sunt amaritudo et ponticitas. Opationes et proprietates: Aperit opilationes viscer. Instrā iuncturarum: Confert doloribus iuncturarum et tali.
¶ De atinat. Cap. xxxix.
Atinat qd est. Est medicina inda in virtute testiculoꝝ vulpis. Et oz vt cōsideretur: ita vt non sit atinit vel acuminum. Nā: Calida est et humida. Mēbra expulsionis: Augmentat coitum.
¶ De ata. Cap. xl.
Ata quid est. Est arbor algarab dicta in caplō. de gaim.
¶ De anacardo. Cap. xli.
Anacardus quid est. Est fructus silis ossi dactali et medulla eius est silis medulle nucis dulcis in quo nō est nocumentum: et cortex ipsius est rarus frāgibilis in, cuius raritate est mel viscosū habens odoreꝫ: et sunt homineꝫ qui ipsuꝫ masticant: et non nocet eis et ꝑprie cū nuce. Nā: calidus est et siccus in quarto. Opationes et proprietates: Eius mel est vlceratiuū apatiuum et adustiuū sanguinis et humoꝝ. Decoratio: Eradicat verucas: et aufert albaras et eradicat barulos: et sanat alopiam flegmaticā. Apata et bothor: Cōmouet calida apata in interioribus: Instrā iuncturarum: Confert frigori neruorum et eoꝝ mollificationi et paralysi et torture. Mēbra capitis: Confert corruptioni memorie cū eius ꝯfectio nota anacardinū sumiē. Sꝫ tñ cōmouet alienationē et melāā. Mēbra expulsionis: Suffumigantur cū eo emoroydes et exiccātur. Venena: Et ex sūma venenoꝝ: et adurit hūores et īterficit et ei⁹ q̄ō tyriaca est lac vaccinū butyro inde extracto. et oleū nucis eius frangit virtutē. Permutatio: Loco eius ponit quintuplū pōderis ei⁹ de bondacha: et q̄rta ponderis ipsius de oleo balsami: et tertia pōderis ipsius de sapta alba.
¶ De anate. Cap. xlij.
Anas. Nā: Calidior est oib⁹ auibus domesticis: et dicunt qdā quod ipsa calefacit infridatū. et facit calefactuꝫ possidere febrē. Opationes et pro-

prietates. Ei⁹ pinguedo est maxia in sedādo do lorē et sedando mordicationē in pfundo corporis: et est melior pinguedinibus auiū et eius caro vētositatē dissoluit ipsi⁹ stōi. et ē plimi nutrimenti. In decoratione: Eius pinguedo clarificat colorē. et caro ipsius ipinguat. Mēbra anhelit⁹ et pectoris: Clarificat vocē. Mēbra nutrimenti: Eius caro tardat in stō et ē grauis: et pp̄ hoc caro anseris: Sed leuius qđ est in ipsa et melius sunt ale. Cū āt digerit caro hax auiū est nutribilior oibus carnib⁹ auiū. Mēbra expulsionis: Augmentū efficit in coitu: et multiplicat sperma.

℄ De Auellana. Cap. xliij.

Auellana qđ est. Est nota: et eius qđ terreus maior est terreitate nucis. et est nutribilior nuce quā est magis solida. et minus vnctuosa et tardioris degestionis. Nā. Declinis est ad caliditatē q̄dā et siccitatē pui. Operationes et pprietates. Generatur ex ea colera. et in ipsa est stipticitas maior q̄ in nuce. et in ipsa est inflatio. et generat ventositates in ventre inferiori. Decoratio. Qđ ex ea adustū est tingit capillos. Mēbra capitis. Facit sodā et assat et comedit cū pauco pipe. et maturat corizā. Ypp. ingt auellana in cerebro facit augmentū. Mēbra oculi. Existimauerunt qdā q̄ ipsa linita sup vtricē puerox varios hñtiū oculos delet varietatē. Mēbra anhelitus et pectoris. Comedit cum aq̄ meli⁹ et ꝯfert tussi antiq̄ et adiuuat ad spuēdum. Membra nutrimenti. Est tarde digestionis et excitat vomitum et est tardioris digestionis q̄ nux. Membra expulsionis. Eius cortex est stipticus et stringit ventrem. Venena. Confert venenis et morsibus et precipue cum ficubus et ruta et puncture scorpionis.

℄ De agno casto. Cap. xliij.

Agnus castus qđ est. Est planta et est fortasse pp̄ sui magnitudinē arbor et nascitur in locis ppingis aq̄e et ei⁹ qđ rami sunt duri: et folia ipsius sūt sicut folia oliue: s3 sunt lēiora. et eius lignū nō ingredit in medicinā. s3 flos eius et folia et fructus. et in fructu qđ eius et in reliq̄s q̄ ex eo administrant est subtilitas et acuitas et pōticitas et est infra rutā siccā. Nā. Calidus in p̄mo siccus in scđo. Operationes et pprietates. Est resolutiuus et disgregatiuus ventositatū et in ipso est aptio cū stipticitate. Decoratio. Est mūdificatiuus coloris. Infirmitatū iūcturax. Fit ex eo empl3 cū folijs suis torsiōi neruox et remouet lassitudinē. Mēbra capitis. Facit soda et subeth bibitus et qñ fit ex eo empl3 ꝯfert soda. et cū illud qđ ex eo est fractū cōedit minus efficit sodas. Mēbra anhelitus et pectoris. Est ex eis q̄ multiplicant lac minorando spma sitq̄ sius potitio 3.i. vsq̄ ad 3.ij. Mēbra nutrimēti. Aperit opilatiōes epis et oplōes splēis: et valde iuuat duritiē. et cū bibit ex eo cū oxymelle q̄ntitas 3.ij. ꝯfert hidropisi. Mēbra expulsiōis. Sedet in eius decoctione pp̄ dolorē matricis: et aq̄a eius et bibitus cū mētastro: et vaporat⁹ desiccat spma. et qñ aliqd ex stipitib⁹ eius sternit sub dorso, phibet pollutionē et vrge erectionē. et suffumigant mlieres cu vehementis desideriū adest. et est, puocatiuus. et ꝯfert pcipue semen eius fissuris ani. et fit ex eo empl3 cū butyro duritiei testiculi pcipue cū semine eius. Venena. Confert morsui serpētis cū bibit ex eo. 3.i. et silr morsui cāis et lupi supposito emplo et suffumigatiōe facta ex eo et eius folia fugāt venenosa.

℄ De alis. Cap. xlv.

Ale. Electio. Meliores eax sūt ale gallinax. et ale ansex sunt bone digestiōis et nutrimēti. et nō sūt leues nisi pp̄ multitudinē mot⁹ et exercitij sui. et eax nutrimētū nō multiplicat nisi pp̄ multitudinē carnis q̄ ē in eis. Apara et bothor. Dicit q̄ qñ penne alax alguarascen nascent cum eq̄litate sui die lusgamis et adurunt et terunt et ponit i pane sicut sal resoluit scrofulas i collo absq̄ ferro. et silr qñ pulueriʒant sup panē et comedit. Mēbra expulsionis. Dicit q̄ panis factus cū eo qđ dictum est soluit valde.

℄ De Acoro. Cap. xlvi.

Acorus qđ est. Est radix plāte q̄ ē sicut papyrus et orit pl3 eius in locis aq̄sis et in aq̄s. et sup hāc radicē sūt nodi ad albedinē declināces in qua est odor horribilis. et pax boni odoris et est calidus acut⁹. G. āt dixit q̄ nō administrat nisi radix eius: et vtus eius est ppinq̄ vtuti aristologie et ireos. Electio. Melior ex eo est ille q est spissior et magis solidus. et dulcior. et melioris odoris. Nā. Calidus est et siccus in p̄in⁹ scđi vsq̄ ad mediū. Opōes et pprietates. Est apitiu⁹ resolutiuus inflatōis et vētositati subtiliatiuus. abstergit sine mordicatione: apitiuus et apud. G. eius odor nō est nisi bonus. et sm q̄ nos sentimus nō bonus. Decoratio. Clarificat colorē et ꝯfert morphee et albaras. Infirmitatū iūcturax. Cōfert spasmo et ꝯtrictiōi lacertox et decoctio ei⁹ ēt embrocata et bibita. Mēbra capitis. Cōfert dolori dētis valde et grauitati lingue. Mēbra oculi. Attenuat grossitudinē cornee: et ꝯfert albugini: et, ppe in vtrisq̄ succ⁹ eius. Mēbra anhelitus et pectoris. Ei⁹ decoctio est bōa dolori lateris et pectoris. Mēbra nutrimēti. Cōfert dolori epis frō et ꝯfortat ip3: et ꝯfert stō. ꝯfert duritiei splēis: imo extenuat splenē multū et mūdificat stō3. Mēbra expulsiōis. Cōfert dolori pungitiuo ventris et rupture. et eius decoctio valet ad dolorē matricis: et puocat vrinā fortiter et mēstrua: et ꝯfert dolori et distillationi vrine s3 q̄ dixerūt qdā. et i

coitu augmētū efficit et exiccat desideriū ipsius.
¶ Et ꝯfert dolori itestinoꝝ et rasure eoꝝ frig.
Venena. Cōfert pūcture ꝟmiū venenosoꝝ.
¶ Permutatio. Loco eius ponit̄ in de pel-
lendis vētositatibus et iuuamēto qđ facit cyp'
⁊ splēi eq̄le pōdus de cynuno cū tertio pōderis
sui ð aristologia. ¶ De argēto viuo. C. xlvij.

Argentū viuū qđ ē. Argentū viuū
aliud est purgatū ex minerali sua: ⁊
aliud extrahit̄ ex lapidibus minere sue
sicut cū igne fit aurū ⁊ argentū. La
pes ꝟo minere ipsius cū ē purus ⁊ nō ꝑmiscē
tur ei terra ⁊ lapides h₃ colorem vzifur: imo
vzifur h₃ colorē ei⁹ ⁊ nō ꝯsequit̄ eū. ¶ Et. G.
qđ ⁊ alij existimauerūt q̄ ipm̄ fit arte factū sicut
litharygiriū: oīm est extractū cū igne: oꝫ ergo vt
aurū fit arte fcm̄ sicut litharygiriū qm̄ est ext̄ctū cū
igne. ⁊ qm̄ subā eius est silis sube vzifur. i vase
linito luto accendit̄ ignis sup ipm̄ ⁊ sublimat̄:
s₃ nō est ita: imo vzifur fit ex eo cū sulfure: deī
posse est vt extrahat̄ ex eo sicut extrahit̄ ex vzifur. Exi
stimauit itaq̄ q̄ ipm̄ nō fit ⁊ nō fit nisi ex vzi-
fur minerali qđ est de suba argēti viui. Nā.
Est frigidū ⁊ hūidū in scđo. Opōnes ⁊ ꝓprieta-
tes. Sublimatū ē stipticū. Decoratio. Qđ
ex eo extinctū est: ē medicamē pediculoꝝ ⁊ len
dinū cū oleo ros. Vulnera ⁊ vlcera. Extictū
valet scabiei: cū oleo ro. aut cū medicis scabiei
⁊ vlceribus malis. Insit̄ a iuncturaꝝ. Eius
vapor facit accidere palysim ⁊ tremores ⁊ re-
ctat mēbra. Mēbra capitis. Fumus eius de
struit auditū ⁊ fumus eius facit accidere feto-
rem oris cū trāsit p ipm̄. Mēbra oculi. Fu-
mus eius destruit visuz. Mēbra expulsiōis.
Dixit Paulus ex hoibus fuerūt q biberunt
extinctū i lleō. Venēa. Argentū viuū sublia
tū ē iterficiēs ꝑp vehemētē icisiōꝫ: ⁊ ei⁹ cura for
tis ē bibē lac ⁊ vōere. Et. G. qđ dixit q̄ nō ex
ꝑtnis ē illud i ipso. ⁊ dicūt qdā q̄ extictū iterfi
cit grauitate sua. ip₃. n. corrodit q̄ sibi obuiat grauí
tate sua. h̄ āt ꝟbū nō ē cōphēsuꝫ. ⁊ ip₃ interficē
mures. ⁊ ex fumo eius fugiūt ꝟmes venenosi
⁊ serpentes. ¶ De attramento. Cap. xlviij.

Attramentum quid est. Differentia
inter attramenta alba ⁊ rubea ⁊ ci-
trina ⁊ viridia ⁊ inter colcotar ⁊ cal
cadis ⁊ calcantum ⁊ alsurie est q̄ at
tramenta sunt substantie recipientes solōnem
permixte lapidibus nō suscipientibus soluto
nē. ⁊ iste sunt ipsemet sube recipiētes solōnē q̄
iā fuerīt liqde ⁊ ꝯgelauerūt se alcolcotar ꝟo ē
citrinū. ⁊ alcalcadis ē albū ⁊ alcalcantū ē viri-
de. ⁊ alsurie ē rubeū. ¶ Et oia hec soluūt̄ i aq̄
⁊ decoctōe ꝑter alsurie. ipm̄. n. ē vehemētis cor
rosionis ⁊ ꝯgelationis ⁊ viride ē vehemētis
ꝯgelatū q̄₃ citrinū ⁊ vehemētioꝫ eis h₃ tunicas.
⁊ oē qđ attramētū in nā ē sile vni eoꝝ colora cu
ius assilat̄. Gal. ꝟo iā ꝑmisit ē ad intellm̄ q̄
attramentū rubeū gn̄at̄ ex colcotar ⁊ vidit sup
colcotar vna vice coopertum attramento rubeo
pulueriʒato: sed i hoc est ꝯsideratio. Electio.
Viride egyptiū est fortius q̄₃ allzabrusi: sed in
egritudibus oculi allzabrusi ē fortius nō adu-
stū est fortius ⁊ adustū ē subtilius. ⁊ subtilior
eis sunt alcacaldis ⁊ viride ⁊ eq̄lius eoꝝ ē alcol
cotar. ⁊ grossius eoꝝ ē alsurie. ⁊ ꝑp hoc nō re-
soluit̄ in aq̄. ⁊ ꝟtus qđ attramētū i q̄ sūt splēdo
res aurei ꝓpiq̄ ē ꝟtuti alcolcotar. ⁊ melius al
colcotar ē illud qđ velocit̄ frāgit̄ aureū mūduꝫ
nō āntiquū. Ex attramēto ꝟo qđ i encaustro po
nit̄ qđ noīat̄ sahira meli⁹ ē duꝝ hūs q̄si aureū
splēdorē: ⁊ ꝟtus eius ē sicut alcolcotar. ⁊ meli⁹
alsurie ē q̄ affert̄ de egypto. ⁊ frāgit̄ a nigredi
ne: ⁊ ē hūs vēas plimas rācidi gustus stipticū
⁊ silr eius odoratus. Nā. Est calidū ⁊ siccū i
3⁰. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Oia sūt adurētia
faciētia ꝓuēire crustā stipticā. Attramētū ꝟo ru
beū min⁹ ē mordicatiuū q̄₃ alcolcotar: ⁊ attra
mentū ad coria stipticius ē oiuꝫ: ⁊ alcolcotar ē
eq̄lius stipticitatis. Apata ⁊ bothor. Alcolcotar
ꝓhibet herisipullā ⁊ apata ābulatiua. Vulne-
ra ⁊ vlcera. Oia ꝯferūt scabiei hūide ⁊ saho
fat. ⁊ ex colcotar qđ ⁊ alijs q̄uꝫ: fiūt licinia ⁊ po
nunt̄ i fistulis ⁊ extirpāt vētositatē. Insit̄ a iū-
cturaꝝ. Alsurie clysteriʒat̄ cū vīo ⁊ ꝯfert scia-
tice. ¶ Mēbra capitis. Sufflat̄ i narib⁹ ꝑp
fluxū sanguis nariū. ꝓpe alcolcotar. ⁊ ꝯferunt
oia herpeti esthiomēo ⁊ apatibus malis i gingi
uis ⁊ qn̄ licinium cū melle inoluit̄ ipo ⁊ pōit̄ in
aurē ꝯfert vlceribus auris ⁊ saniei i ipsa. ⁊ silr
qn̄ cū sufflatorio i ea sufflat̄ ⁊ ꝓhibet corrosio
nem dentiū: rubeū ꝟo cognitū alsurie ꝯfirmat
dētes ⁊ molares motos: ⁊ attramētū adustū qn̄
ꝯiungit̄ cū hermodactilis ⁊ ponit̄ sub lingua
ꝯfert rānule ⁊ cerotū fcm̄ ex eo ⁊ ꝓpe ex rubeo
ꝯfert herpeti esthiomeno i ore ⁊ nare ⁊ vlcerib⁹
eoꝝ. Mēbra oculi. Alcolcotar ꝓpe ⁊ reliq̄
cōiter ꝯferūt duritiei palpebraꝝ ⁊ asperitati eaꝝ.
Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Desiccat pulmōeꝫ
ita q̄ forsitan iterficē. Venēa. In ipo est ꝟtus
venenosa desiccans pulmonem.

¶ De arsenico. Cap. xlix.

Arsenicum quid est. Aliud est albuꝫ
⁊ aliud citrinum ⁊ aliud est rubeū.
Electio. Melius ex rubeo est ru-
beum imbibitum rubedine habens
albaras quod est aptuʒ teri ⁊ suo odore simula
tur odori sulfuris. ⁊ melius ex citrino est qđ ē
pulueriʒabile armeniū aureū laminosum subtil
le quasi ipm̄ esset talk citrinum. Natura.
Calidū est in tertio siccum in scđo. Opōnes
⁊ ꝓprietates. Oia sunt putrefactiua mordica
tiua. ⁊ qđ ex eo rubeū ē: meli⁹ est q̄₃ alcalcadis.
Decoratio. Abradit pilos: ⁊ est cū gūmi pe
ni ꝯueniēs alopitie. Vulnera ⁊ vlcera. Fit
ex eo emplm̄ cum adipe super vulnera. Apa-

rū ⁊ bothor. Cū₃ adipe ⁊ oleo ꝯfert scabiei ⁊ saphati humide ⁊ putredini ⁊ abstergit ⁊ adurit cutē: ⁊ ꝯmiscet cū myrrha ad pediculos: ⁊ vestigia sanguinis: ⁊ cū pice vestigijs vnguium: ⁊ qñq₃ administrat cum oleo ad pediculos. Mēbra capitis. Cerotū factū ex eo ꝯfert ⁊ ꝓprie ex rubeo herpeti esthiomeno in ore ⁊ aure ⁊ vlceribus eoꝝ. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Dat ad potādū inflatis cū aumeli ⁊ hydromelle ⁊ assumit cū gūma pini ad tussi₃ antiquā: ⁊ sputū saniei ⁊ sanguinis. ⁊ qñq₃ ponit in pupillis que sunt ad asma. Mēbra expulsionis. Cōmiscet cū₃ oleo rosaceo ad bothor ⁊ emorroydas in ano. Venena. Qd̄ ex eo sublimatū ex interficit. ⁊ albu₃ ex eo interficit.

¶ De aristologia. Cap.l.

a Aristologia quid est. Inqt Dia. ex ea quedā est rotūda ⁊ quedā longa rotūda que dr̄ femina cuius folia sunt silia folijs plante que dr̄ cissus que est manentes volubilis. ⁊ est boni odoris cum acuitate ⁊ ad rotūditatē declinans: tenera ⁊ hñs ramos plurimos ex vna radice longos. Et inter florē eius est quodam rubeu₃ fetidi odoris pileatam hñs forma₃: longe vero ⁊ est masculus folia sunt longiora: ⁊ vnusqsq₃ thyrsus h₃ longitudine₃ vnius palmi purpureum hñs florem fetidu₃ super quem apparet simile quodā flori piri: ⁊ radix eius in longitudine est vnius palmi: ⁊ grossitudine₃ digiti hñs: ⁊ eius q̄ vnius palmi silis est longe: thyrsi sunt parui ⁊ folia sunt sicut folia sempuiue. ⁊ eius flos est sicut flos ruthe. ipsius radix est superflue longitudinis: ⁊ grossum hñs cortice₃ quo venditores medicinarū vtunt in creatiōe oleorū. Natura. Oēs spēs eius sunt calide ad tertiū ꝯuenientes sicce in scd̄o. Opōes ⁊ ꝓprietates. Est abstersiua: apertiua: subtiliatiua: attenuatiua: attractiua. extrahit spinas ⁊ surculos: ⁊ longa est dignior in nascentijs ⁊ vlceribus: qm̄ est magis abstersiua ⁊ calidior: sed in reliquis opōnibus rotunda: qm̄ est fortioris aptionis ⁊ subtiliationis: ⁊ virtus longe silis est virtuti rotūde in calefactiōe: imo forsitan superfluit ei nisi in subtiliatiōe. Rotūda.n. ē subtilior. ⁊ pp̄ hoc sedat dolores ventositatū fortius. ⁊ tertia est debilior ex eis. Decoratio. Confert morphee ⁊ abstergit dentes ⁊ cōfert sordibus coriꝫ ⁊ ꝓprie rotūda. ⁊ clarificat colorem. Vulnera ⁊ vlcera. Est mundificatiua vlcerum sordidorum ⁊ malignorū: ⁊ ꝯfert excoriationi: ⁊ generat carnem ⁊ ꝓprie longa ⁊ prohibet fraudem vlcerum putridorum profundorum ⁊ quando est cum ireos replet ea carne. Instrumenta iuncturarum. Confert contritioni lacertorum ⁊ est conueniens epithima super podagram ⁊ ꝓprie rotūda. ⁊ ipsam qdem bibit habens podagrā ⁊ iuuat ab ea. Membra capitis. Mundificat sordes auris ⁊ confortat auditum qñ ponitur in ipsa cum melle ⁊ ꝓhibet saniem si generat in ea: ⁊ qñ administrat cum pipere mundificat superfluitates cerebri. ⁊ ipsa confert epilepsie ⁊ ꝯstringit gingiuam. Membra anhelitus ⁊ pectoris: Est bona asmati ⁊ ꝓprie rotūda ⁊ mūdificat pectus ⁊ pulmonē ⁊ confert dolori lateris bibita cum aqua ⁊ rotūda in oibus illis est fortior. Membra nutrimenti: Bona est singultui. ⁊ similiter spleni cu₃ oxymelle. qñq₃ linitur super splenem cum aceto ⁊ confert eiā valde. ⁊ rotūda in oibus illis est fortior. Mēbra expulsionis: Qñ sumit ex ea aur. ⁊ terit ⁊ bibit soluēdo educit humores flegmaticos ⁊ colericos: ⁊ confert stomaco: ⁊ qñ bibuntur longa ⁊ rotūda cum myrrha ⁊ pipere purgat superfluitates matricis parturientiū ⁊ ꝓuocant menstrua ⁊ extrahit fetu₃. Febres: Est bona rigori. Venena: Confert puncture animaliū venenosorū scorpionis ⁊ ꝓprie lōga. ¶ Quidam aūt dixerunt q̄ qñ ex longa bibunt .ʒ.ij. cum vino: aut empl'm fit ex ea. confert puncture animaliū venenosorū ⁊ venenis. Permutatio: Loco rotūde ponit pondus equale zurūbet ⁊ tertia ponderis de macis ⁊ medietas sui pōderis de costo. ⁊ loco lōge ponit pōdus eq̄le zurūbet ⁊ medietas pōderis sui de pipe.

¶ De alcanna. Cap.lij.

a Alcāna qd est. Nota est. Natura: Frā est in p̄rio sicca in scd̄o. Opōnes ⁊ ꝓprietates: In ipsa est resolōtiuitas ⁊ stipticitas ⁊ exiccatio sine nocumento ⁊ est resolutiua ⁊ carminatiua ⁊ apertiua orificiorū venarū ⁊ eius oleū h₃ virtutē calefactiua₃ ⁊ lenitiuā. Apata ⁊ bothor: Eius decoctio ꝯfert apātibus calis flegmaticis pp̄ suā exiccationē. ⁊ apātibus inguinū. Vulnera ⁊ vlcera: Eius decoctio ꝯfert adustiōi ignis embrocata. ⁊ dr̄ q̄ efficit in vulneribus opōe₃ sanguis draconis. ⁊ sup fracturā ossiū sola cū ceroto. Instrumenta iuncturaꝝ: Eius suprenū cōfert doloribus neruoꝝ ⁊ igredit in emplis paralysis ⁊ tetani: ⁊ ipsius oleū resoluit lassitudinē ⁊ lenit neruos ⁊ ꝯfert fracture ossiū. Mēbra capitis: Linit cū aceto supra frōtē ad soda: ⁊ silr̄ ēt ꝯfert vlceribus oris. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris: Cōueniens est pleuresi ⁊ ingredit in emplis squinantie. Mēbra expulsionis: Conueniens est doloribus matricis.

¶ De amomo. Cap.liij.

a Amomū qd ē. Est arbor sine botrus ligni sic̄ rete inolutū: ⁊ h₃ florē silem hematiti in colore: ⁊ eius folia sunt sicut folia vitis albe quorū color est sicut aurū. ⁊ color ligni eius est sicut hiacynthi boni odoris. ⁊ ē eius spēs viridis ⁊ grossa nascens in locis hūidis. ⁊ eius odor est sicut odor

rute. et spēs egyptiaca est que nō est longa neqꝫ lata: neqꝫ debilis: neqꝫ grauis ad frangenduꝫ. sino vuc eius vel lene et eius odor exuberat su per transitū vie. Electio: Melius est pmuꝫ aureum recens armenū amarū bonū odoris. et scdm qd hꝫ viride lignū est malū debilis odo ris nascens in locis humectatis et petrosis. et illo melius est terrū illud qd est recens decli nans ad albedinē et rubedinē. et spissum planū extensum absqꝫ tortuositate. solidum mordica tiuum acutū: puluerizabile vero alienet: et eli gat illud cuius virgulta sunt ex radice vna nec sit adulteratū. Inquit Dia. ex eo melius est al bum. aut ad rubedinē declinans plenū semine sicut botrus grauis odoris absqꝫ fetore: viuus coloris non diuersum mordicans linguam in quo non est Zeno. Natura: Calidū est et siccū in scdo. Opões et ppzietates: Subtiliat et maturat: et in ipso est stipticitas. et virtus que est sicut virtus acoris: uns est vehemen. tori & di gestiōis et maturatōis. Et in ipso est stipticitas sed acorus est vehemētius exiccatiuū qꝫ ipsū. Apata et bothor: Maturat apata calā. In strumenta iuncturarū: Eius decoctio bibit ad podragā: et sedet in ea et ad illud. Mēbra capitis: Grauat caput et facit sodā et fac som nū. Et qdam dixerunt qꝫ qñ ex eo linit frons remouet sodā. et est ex inebriantibus et dormi re facientibus. Mēbra oculi: Fit embrocatio ex decoctōe eius obthalmie calide. Mēbra an helitus et pectoris: Confert pleuresi frigide. Mēbra nutrimenti: Aperit opilōnes epis et bibit eius decoctio ad egritudines epis et est plurime digōis qꝫ acorus. Mēbra expulsio nis: Facit in eis puocationē menstruorū et cō fert doloribus mātricis et intrat in pessarijs ma tricis: et sedet i decoctōe eius ad dolorē renū: et bibit ex eo ad dolorēꝫ renum et ad dolores matricis ocēs. Venena: Emplastrum factuꝫ ex eo cū bedarongi valet puncture scorpionis.

De assa. Cap. liij.

Assa qd est. Duarꝫ est spēꝫ: qꝫ vna est fetida: et alia est odorifera. nō for tē hñs odorē: sed calior est fetida. et est herba vehemētis igneitatis in se ipsa. et plus qd huius spēi est carmēse. et est gū ma althit: et radix eꝰ almaroth. Nā: Est calā in pnᵒ qrti sicca in scdo. Opões et ppzietatꝫ: Frāgit vētositates et effugat eas pp suā resolō nem: et est cū hoc inflatiua. icidit et resoluit san guinē cgelatū in ventre. Decoratio: Cōfert alopitie illinita cū aceto et pipe: et qñ adminu strat in cibarijs facit bonū colorē: et abscindit verrucas que sunt vt claui. Apata et bothor: Qñ incidunt recte apata fraudulētia mortifi cātia mēbrū: et ponit assa sup ea cfert: et est bo na in cura dubellet apparētiuꝫ et occultarum. Vulnera et vlcera: Cōfert impetigini. Instra umenta iuncturarū: Qñ bibit cū aqꝫ granatorꝫ cfert es ntrōi lacertorꝫ: et cfert doloribus neruorꝫ sicut tetano et paralysi. si accipiat ex ea cumulus ꝫ qꝫ dr. et misceat cū cera: et degluciat aut si bibat cū vino et pipe et ruta. Mēbra capitis: Im plent ea mole nlote. et pmiscet cū thure et pōit sup dētē et efficit opōꝫ peonie in epilepsia. et qñ ex ea fit gargarismus eradicat sanguisugā gut turi annexā. Mēbra oculi: Est bona inun aque alcofol fcā ex ea cū melle. Mēbra an helitus et pectoris: Qñ dissoluit in aqꝫ et fit ex ea gargarismus et sorbet clarificat vocē statꝫ. et cfert asperitati gutturis antique et si sorbeat cū ouis cōfert tussi antique et pleuresi frē. et efficit opōꝫ. fenugreci in apate vuule. Mēbra nutri mēti: Si admistrat cū ficubus siccis cfert icte ritie et ipsa qd est ex eis qꝫ nocēt stō et cpi. Mē bra expulsiōis: Cōfert emorroydibus. et i coi tu fortitudinē pbet. et puocat mēstrua et vrias. et cfert dolori vētris pñginuo. et vlceribus inte stinorꝫ. et Gal. quidem existimauit in ipsa eē virtutē solutiuā parūper cū stipticitate sua. sꝫ sci tū est apud oēs qꝫ ipsa cfert colōni antiq frē. Febres: Est bōa febri qrtane. Venena: Pō nit sup morsurā canis rabiosi et ōmuū veneno sorū: et ppe scorpionis et rutele et cfert oibus illis bibita et linita cū oleo. et expellit nocumē tū sagitte venenose. Permutatio: Loco fert de equale pondus ipsius de odorifera pōnit et pondus semis de serapino et tantūdeꝫ de ma roth. et medietas pōderis eius de gūma rute.

De acetosa. Cap. liiij.

Acetosa qd est. Alia est domestica. et alia est silvestris. et silvestris qdeꝫ dr sicla silvestris et nō est in silvestri ēt sicut dicūt acetositas. imo forsitā ē i qdā ex ea acetositas: et silvestris ē fortior in oi re. Nā: Frā ē in pmo sicca in scdo. et eius semen est frīū in pmo siccū in scdo. Opões et ppzietates: In ipsa ē stipticitas: et in isipida ex ea est resolō pua: et acetosuꝫ est magis stiptcū: et illa qꝫ nō est vehemētis rubedis plus nutrit et hec qd est silis endiuie: et oīs supat coleraꝫ: et eius hñor est laudabilis. Decoratio: Ra dix eius cū aceto cfert scabiei vlcerose et excor iatiōi vnguis et cū coqt cū vino cfert emplim eius albaras et ipetigini. Apata et bothor: Ex ea fit emplm scrofulis ita qꝫ dr qꝫ si eius ra dix suspendat in collo hñtis scrofulas iuuatur ea. Vulnera et vlcera: Eius radix cū aceto cō fert scabiei vlcerose et ipetigini et eiuꝫ decoctio cum aqua calida pruritui: et similiter ipsamet in balneo est vltima. Membra capitis: Lo luitur cum succo eius ad dentem dolorosum et similiter cum decoctione eius in vino: et cō fert apostematibus que sunt sub auribus. Membra nutrimenti: Confert icteritie ni grecum vino et sedeat nauseaꝫ: et comedit pp

desiderium luti. Mēbra expulsionis: Ipsa & semē eius stringunt & ꝓprie eius que ex ea magna est dr̄ ꝙ in eius folijs est lenitas quedā & i semine ipsius est ꝯstrictio. ¶ Et dixerūt qdaꝫ ꝙ in semine acetose nō frixo est lubricitas & lenificatio & radix eius trita ꝯfert fluxui mēstruo. & frāgit lapidem in renibus qn̄ bibit̄ in vino & viscositas q̄ est in ipsa ꝯfert rasure intestinoꝝ ꝗ accit ex siccitate supfluitatis. ipsa.n. cū inuamento qd̄ cōfert rasure lubrificat. Venena: Confert pūcture scorpiōis & ꝓprie siluestris: & si admīstret̄ semē ei⁹ an̄ pūcturā scorpiōis nō nocebit eius pūctura. ¶ De asino. Cap. lv.

Sinus. Decoratio: Cinis carnis asini & cḣis eius cū oleo valet super positus fixuris frigoris. Apata & bothor: Cinis epatis asini cum oleo valet super scrofulas. Vulnera & vlcera: Sanat leprā. Instr̄a iuncturaꝝ: Contractis & siccan. sedeāt in iure carnis eius & fit iuua^m: & ēt caro eius est iuuatiua. Mēbra capitis: Epar eius assatum & a ieiuno cōestū ꝯfert epilepsie & silr̄ eius vngula adusta & sit eius potio omni die duo coclearia. Mēbra expulsiōis: Dicit̄ ꝙ ei⁹ vrina cōfert dolori renū: & vria siluestris frāgit lapidē in vesica fm̄ qd̄ dicit Galienus.

¶ De apio. Cap. lvi.

Pium. aliud est montanū: & aliud siluestre & aliud domesticū: & aliud ē qd̄ orit̄ i aqua maius domestico: cuius ꝟtus est sicut ꝟtus domestici. & eius spēs est alia q̄ noiat̄ sumuriō minus domestico hn̄s eius cōcauū ad albedinē declive: diuersificat̄ ēt in regiōibus: eius.n. aliud ē romanū: & aliud est aliud. & neqꝫ est oino montanum petroselinū: imo est aliud petrosinū. Electio: Fortius est romanū montanū. Nā: Est calidū in pmo et siccū in scdo. Ruffus ꝟo dixit ꝙ domesticū est humidū verūtn̄ radix eius est sicca cū ꝯueniētia. Opōnes et ꝓprietates: Est resolutiuū inflatiōis: aptitudo pilatiōis. faciēs sudare: sedatiuū doloꝝ: et siluestre est ipediens vlceratiuū. et qd̄ ex eo nutritū est: est magis conueniens calefactis. Decoratio: Siluestre cōfert hn̄ alopitiā et fissuris vnguis et verucis et fissuris: frigoris et domesticū oris odorē efficit bonum valde. Apata et bothor: Resoluit apata flanco in pn̄° et dura et calā ꝓprie ꝙ noiat̄ sumuriō. Vulnera et vlcera: Siluestre vlcerat qn̄ ex eo fit ēplm̄: et silr̄ ꝯfert scabiei et impetigini et vulneribus vsqꝫ ad sigillationē et ꝓprie sumurion. Instr̄a iuncturaꝝ: Sumuriō ꝯuenientes sunt oēs ptes eius sciatice. Membra capitis: Est malū epilepsie excitans epilepsiam epilepticoꝝ. & dr̄ ꝙ si suspendit̄ radix ei⁹ in collo ꝯfert dolori dētis: verūtn̄ frāgit ipm̄. Mēbra oculi: Apiū domesticū ingreditur in emplis doloꝝ oculi. Mēbra anhelitus et pectoris: Confert tussi et ꝓprie sumuriō et asmati et stricture anhelit⁹ et difficultati ei⁹. et apiuꝫ qd̄ ē et emplis apatū māmille calidoꝝ. Mēbra nutrimēti: ꝯfert epi et splēi: mouet eructuationē pp resolōnē suā: et nō ē velocis digōis & descēsiōis: et i semie qd̄ apij ē aliqd qd̄ facit nauseam et vomitū nisi assei. Quidā autem dixert ꝙ oēs spēs eius ꝯferūt stō. Et ruffus dixit: nō. imo qn̄qꝫ trahit ad ipm̄ hūiditates malas acutas. et crudū de eo i stō. ꝓlōgat̄: et facit nauseā. verūtn̄ romanū stō meli⁹ ē. Et Gal. qd̄ dixit ꝙ ipm̄ est ex eis q̄ ꝯueniēs est comedere cum lactuca. Ipm̄ tpat frigiditatē lactuce et ꝯueniens est vt eius acceptio sit post cibū. et semē ei⁹ ꝯfert hydropisi et mundificat epar et calefacit ipm̄. Mēbra expulsiōis: Prouocat vrinam et mēstrua et ē malū pgnātibus: et purgat renes et vesicā et mricē et oēs spēs eius et ptes ipsius ꝯferūt i his et semē eius et folia nō soluūt: s; i radice eius ē solō: et mōtanū frāgit lapidem et apiū qd̄ ꝯfert difficultati vrie et exhibit scdm̄ ꝓprie sumuriō et replet hūiditate acri mricē cū cōmestio eius ē in ꝯsuetudine. ¶ Quidā aūt dixerūt ꝙ apiū excitat coitū ita dōec dixerūt ꝙ vt ablactās ꝓhibeat̄ ab acceptōe ei⁹ vt nō corrūpat̄ lac ei⁹ pp excitatōēꝫ dsiderij coitus et romanū qd̄ ē bonū colō et vesice et rēib⁹. Venena: Eius decoctōe cū lēnbus fit vōmitus post potum veneni: et sumuriō ē ex eis magis ꝯueniēs et qn̄ scorpio pūgit cōmedēte ipm̄ fortior fit rea propter id. ¶ De azulo. Cap. lvij.

Zul qd est. Virtus eius est sicut virtus eius quo adheret aurū debilior par est. Nā: Est calidū in scdo siccū in tertio. Opōnes et ꝓprietates: Inest ei virtus eradicatiua putrefactiua et abstersio eius est cū acuitate & stipticitate paucat & in ipso ē adustio & vlceratio. Decoratio.) Deijcit verucas: Mēbra oculi. Bonos efficit pilos palpebraꝝ & ꝓlongat eos: & ē vltimū sicut dr̄ in illo ꝓpter ꝓprietatē que est in ipsoꝝ & dr̄ preterea ꝙ ipsum euacuat hūores malos ꝓhibētes oriri pilos bene: Mēbra anhelit⁹ & pectoris.) Confert asmati. Mēbra expulsionis.) Prouocat mēstrua sufficienter bibitum & in matrice suppositum & in solutione educit melianꝫ: & quicquid sanguinis est cōnixtum in quo est grossitudo: & confert dolori renum. & eius potio est vsqꝫ ad. iij. karatet: & vsqꝫ ad. ʒ. j. & mediam permixtum medicinis.

¶ De amigdalis. Cap. lviij.

Migdale quid sunt. Note sunt. earum vnctuositas minor est vnctuositate nucis cum: tamen in eis sit vnctuositas plurima eius eā rācidantur. Nux ꝟo velocioris est digōnis q̄ ipse & velocioris conuersionis ad colerā: & gumma qd̄ eius que dulcis est fm̄ ꝙ quidā existimant est

proxima dispositionibus gūmi arabici. Na̅. Que dulcis est cq̄lis est ad humiditaté paruz declināš: ⁊ amara est sicca in scd̄o. Opatiões ⁊ ꝓprietates. Gūmi amigdale amare ꝯstringit ⁊ calefacit: ⁊ in oībus speciebus amigdale est mūdificatio ⁊ abstersio ⁊ apriio: sꝫ dulcis ē plinuū debilior: q̄ꝫ amara in aptione sua: qm̄ ē subtiliatiua abstersiua ⁊ est per accn̄s inflatiua. ⁊ dicit̄ q̄ in ipsa oīo nō est stipticitas: ⁊ ei⁹ nutrimētū est puū. sꝫ ꝓprietas amare est q̄ḋ ipa n̄ stringit oīno: ⁊ q̄ ipsa interficit vulpē. ⁊ amara est medicina absq̄ꝫ nutrimēto. Dulcis vo bonū ꝓbet nutrimētū: sꝫ puū. ⁊ oleū q̄ḋ amigdalaruꝫ leuius est corpore ipsius. Decoratio. Amara confert posita sup pānū ⁊ lentigines ⁊ cicatrices: ⁊ ꝑcussiones: ⁊ applanat ꝯtionē faciei. ⁊ cū radix amare coquit̄ ⁊ linit̄ sup pānū est medicina fortis ⁊ comedere amigdalas dulces ipinguat. Apa ⁊ bothor. Amara cū vino est bona ad elēre. Vulnera ⁊ vlcera. Liniuntur cū melle sup abulatiuā ⁊ est formica ⁊ cuꝫ aceto ⁊ vino sup ipetiginē. ⁊ amara est magis vtilina in oībus illis. Mēbra capitis. Sunt bōe valdē dolori auris ⁊ sonitui i ea: ⁊ ꝓpe oleū amare: ⁊ ꝯtrita cū sua dispositione: ⁊ cū caput abluitur cū eis ⁊ cū vino purgat būditatem ⁊ furfures ⁊ faciūt sōnū: ⁊ cū amigdale amare bibunt̄ ante vinū, ꝓhibent ebrietatē: ⁊ ꝓpter .l. numero. ⁊ arbor q̄ḋ amigdalaꝝ amararum qn̄ optime teritur ⁊ ꝑmiscet̄ cū aceto ⁊ oleo ro. ⁊ fit inde emplm̄ frōti ꝯfert soda: ⁊ silr oleum amigdalaꝝ amaraꝝ ꝯfert ei. Mēbra oculi. Cōfert visui. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Amigdale amare cū amilo tritici sunt bone sputo sanguinis ⁊ ꝯferūt tussi antique ⁊ asmati ⁊ pleuresi: ⁊ ꝓpter oleum amigdal. dulciū ⁊ sauich de amigdalis ꝯfert tussi ⁊ sputo sanguinis. Mēbra nutrimenti. Aperiunt opilationes epatis ⁊ splenis ⁊ ꝓpter amare. Ipse nāq̄ꝫ aperiūt opilationes accn̄tes in extremitatibus venarū: ⁊ cū comedunt̄ recētes cū corticibus mūdificāt humiditates stōi: sunt difficilis digōnis ⁊ boni humoris ⁊ pauci nutrimenti: ⁊ qn̄ comedūtur cū zuccaro descendunt velociter ⁊ earum sauich est ꝯmouens colaꝫ sua dulcedine. Mēbra expulsionis. Que amare sunt aperiūt opilationes renum: ⁊ oleum amarum mundificat renes ⁊ vesicam ⁊ frangit lapides ⁊ ꝓpter cum ircos bibitū. ⁊ q̄nq̄ꝫ confert facto emplō cum eo ⁊ oleo rosaceo. ⁊ confert doloribus matricis ⁊ apostematibus eius calidis ⁊ duritiebus eius: ⁊ prefactioni ipsius ⁊ difficultati vrine ⁊ dolori renum. Et supponitur ⁊ prouocat menstrua: ⁊ dulces conferunt colice ꝓpter suā abstersionem: ⁊ amare sunt magis iuuatiue ⁊ earum oleum est leuius corpore earum. Venena. Conferunt morsui canis arabiosi.

¶ De aqua. Cap. lix.

Qua. Electio. Aquas bonas ⁊ laudabiles iā dixi in primo libro. Illic igit̄ sciantur. male aūt aque sunt stātes: ⁊ que sunt in lacunis ⁊ super q̄s dn̄atur sapor extraneus ⁊ cōturbate spūle grauis ponderis: ⁊ que cito in lapidem ꝯuertuntur: ⁊ ille super quas natat spuma alba mala: ⁊ in quaꝝ supremo ꝯgelatur res extranea mala. ¶ Et scias q̄ nitrositatis nocumento in ago succurrit̄ cū lacte ⁊ vino grosso ⁊ amilo ⁊ melius est cū vino subtili odorifero ⁊ ātiquo crudo. ⁊ cucumeribus imaturis ⁊ oleribus solutiuis ⁊ cū ꝓuocatiuis. ¶ Aquas vero grossas ꝯturbatas rectificant subtiliatiua sicut alleū cepe porri. ⁊ bibere vinū post ea remouet maliciā eaꝝ ⁊ ꝓpter ꝑmixtū eis. ¶ Et aq̄ q̄ḋ aspa nō est nisi aut grossa: aut acuta abstersiua. ⁊ dicitur q̄nq̄ꝫ aqua aspera illa que vehemēter mūdificat illū qui ea abluitur. amarā aūt rectificāt dulcia: ⁊ aquā salsam rectificant xilocaracte sy re ⁊ gūa myrti ⁊ poma que dicuntur zaror ⁊ lutum calidū ⁊ sauich. ¶ Et aquas malas: vtr rectificat acetū. Natura. Aqua maris est acris calida. aqua nitrosa est calefactiua exiccatiua. aqua enea ⁊ ferrea conferūt visceribus. Operationes ⁊ proprietates. Aqua frigida nocet habentibus opilationes: verum ipsa confert hn̄tibus raritatē ⁊ cursū q̄cūq̄ꝫ curs⁹ fuerit: ⁊ ex q̄cūq̄ꝫ mēbro fuerit ⁊ eis q̄ hn̄t egritudines cā ei⁹: ⁊ cōfortat oēs v̄tutes in opōrib⁹ suis qn̄ sūt cū eq̄litate. s. digestiuā: attractiuā: retētiuā: ⁊ expulsiuā. Decoratio. Aqua marina ꝯfert fissuris accidentibus ex frigore aūq̄ꝫ vlcerent̄ ⁊ necat pediculos ⁊ resoluit sanguinē ꝯgelatū sub cute. ⁊ aque sulfuree sunt bone morphee ⁊ baras. Apata ⁊ bothor. Aque sulfuree ꝯferunt apartibus iuncturaꝝ ⁊ duritiebus ⁊ verrucis pendentibus. Vulnera ⁊ vlcera. Aqua dulcis ad bibendū est mala vlceribus ꝓpterea q̄ humectat ⁊ est diuersa ei q̄ḋ ꝯuenit regimini vlceꝝ. Aq̄ marine vsus ꝯfert prurituí ⁊ scabiei ⁊ ipetigini. ⁊ aque sulfuree ēt sunt bone ipetigini ⁊ scabiei si ex eis fiat balneatio: ⁊ silr sahafati. Iuncturaꝝ. Aqua marina ⁊ siliceo ꝯferūt egritudinibus neruoꝝ ⁊ ꝓpter qn̄ balneatio fit cuꝫ eis: sicut tremor ⁊ paralysis ⁊ stupor ⁊ silices. ⁊ aque sulfuree ēt silr ⁊ ꝯferunt oībus doloribus iuncturaꝝ ⁊ neruoꝝ frigidis. Mēbra capitis. Epileptici iuuātur ab aqua tepida ⁊ leduntur ab aqua calida. Vapor aque marine ꝯfert epilepsie vel sode frē ⁊ aqua erea ꝯfert ori ⁊ auri. Mēbra oculi. Aq̄ aspaltisest mala oculo. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Aqua frigida valde est mala pectori q̄uis aqua est nociua canne pulmonis propter humectationem que est ipsa. cum ipsa indigeat exiccatione. aqua tepida est bona apostematibus gutturis ⁊ vue et pectoris: ex aq̄ marina fit embroca apostema

pibus mamille. aqua nitrosa q̄ñq3 ꝯfert pulmo ni. aqua aluminosa ꝯfert sputo sanguinis. aqua ferri ꝯfert splení ⁊ stō: ⁊ aqua aerea ꝓxima est illi. Mēbra nutrimēti. Aqua frā valde ꝓ prie nocet hn̄tibus opilōnes. aq̄ maria ⁊ silr̄ male sunt stō. Uapor aque marie ꝯfert hydropisi. aq̄ nitrosa q̄ñq3 ꝯfert pp nitrositatē stō humido. aq̄ luminosa ꝯfert vomitui ⁊ ꝓhibet ipsum: ⁊ silr̄ aq̄ termaꝝ stiptice. aq̄ sulfuree ꝯfert apatibus splēis ⁊ doloribus eius ⁊ silr̄ epatis. Mēbra expulsionis. Ex aqua marina fit clystere ad dolorē pungitiuū ventris: ⁊ q̄ñq3 bibitur ⁊ soluit. deinde post ipsam bibit̄ ius galine ⁊ sedat̄ mordicatio eius: aqua aluminosa prohibet abortū ⁊ fluxū sanguinis menstrui: aq̄ sulfuree ꝯferūt doloribus matricis: aq̄ frā valde mala est coitui ⁊ stringit ventrē ⁊ sedat motuz spermatis ⁊ eius cursum. aqua salsa soluit: deinde stringit exiccatiōe sua. ⁊ oēs aq̄ minerales faciūt vrine difficultatē ⁊ pruriēdi ⁊ mēstruorum ⁊ plm̄ eaꝝ soluit ⁊ exiccat. ⁊ quedā earuz sicut aluminosa stringit: ⁊ q̄ñq3 faciūt euenire lapidē in renibus ⁊ vesica ⁊ colicā ēt. aq̄ vero ferree ⁊ eree sunt bone renibus ⁊ colice. ⁊ aq̄ turbate faciūt euenire lapidē in renibus ⁊ vesica. ⁊ aq̄ qdez i q̄ extīguit̄ ferrū ꝯfert sputo sanguinis. Febres. Aq̄ sulfuree ⁊ lutuose ⁊ turbide: ⁊ fetide faciūt accidere febres: ⁊ grosse faciunt euenire q̄rtanas. Uenēa. Ad morsum vipe sedet̄ in aq̄ maria ⁊ iuuat̄ ab ea: ⁊ silr̄ fit i religs ꝟmib⁹ pnitiosis. ¶ De amilo. Ca. lx.

Milū. Nā. Frigi ē ⁊ siccū in pmo. Opōnes ⁊ ꝓprietates. In ipso sūt mūdificatio ⁊ lēificatio. ⁊ oz qd̄ vna pe amili coquat̄ cū triplo sui ꝺ aq̄. Decoratio. Cū croco suppositū pāno delet ipz. Uulnera ⁊ vlcera. Cōsolidat vlcera ⁊ sanat ea. Mēbra oculi. Prohibet cursū materieꝝ ad oculū. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Lenit pect⁹ ⁊ sorbitiōe fcā ex eo ꝓhibet fluxū a pectore. Mēbra expulsiōis. Amilū solum ⁊ cū lentibus stringit vēm ⁊ ꝓhibet fluxus colere. ¶ De amcos. Cap. lxi.

Meos qd est. In ipso ē amaritudo pauca ⁊ acuitas. Electio. Magis iuuatiuū qd̄ ē i ipso est semen eius. Nā. Calidū est ⁊ siccum in tertio. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Apit opilōnes. ⁊ i ipso est cū exiccatiōe lenificatio. Decoratio. Eius potus ⁊ linimentū cū eo fcm̄ ꝯuertūt colorem ad citrinitatē ⁊ ponit̄ i medicis q̄ sunt ad morphea ⁊ albaras: ⁊ ꝯficit̄ cū melle: ⁊ ponitur ex eo emplm̄ sup ꝯculcationē sanguinis vbi est. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert sanici pectoris. Mēbra nutrimēti. Confert madefactioni stōi ⁊ sedat nauseam stōi. Et sub uersioni aie ⁊ est bonū epati ⁊ stō frio. Mēbra expulsionis. Datur ad bibendum cum vino. ⁊ ꝓuocat eā comeditur ⁊ remouet difficultatē vrine ⁊ extrahit lapidem fractuz ⁊ vlr mundificat renes ⁊ vesicā: ⁊ ꝯfert ventositatibus ⁊ dolori ventris pungitiuo ⁊ suffumigat̄ cuz eo matrix cū gūmia pini ⁊ mundificat eā. Febres. Confert febribus antiqs. Uenena. Decoctio ameos effundit̄ sup mordicationē scorpionis ⁊ sedat. Et bibit̄ ad pūcturā ꝟmiū venenosoꝝ. ¶ De hartanita. Cap. lxij.

Artanita qd est. Illud qd̄ de eo administrat̄ est radix eius: ⁊ ē bucbor mariem ⁊ nos qd̄ in ipso locuti fuimus fm̄ ꝟba Dia. ⁊ hz capita sicut capita ciceris: ⁊ folia eius sūt sicut folia caulis ⁊ eius radix est nigra silis radici rape: sed hec spēs nō est spēs q̄ cognoscit̄ in nr̄o tpe: nam q̄ nūc hartanita cognoscit̄ est spine spisse breuis q̄ hz radicē q̄ lana lauat̄. ⁊ ꝓprietates q̄s narrauimus sunt istē. ⁊ vr̄ q̄ sit error trāslatoris. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est incisiuū resolutiuū Insit̄a iuncturaꝝ. Est bonū doloribus iuncturarum ⁊ vtriusq3 anche. Mēbra capitis. Facit sternutatōz ⁊ vehemēter apit ꝯstrictionē narū ⁊ opilōnē colatorij. Mēbra nutrimenti. Confert singultui. Membra expulsionis. Eijcit fetum. Uenena. Eius decoctio valeat pūcturis venenosis: ⁊ silr̄ sirupus eius. Permutatio. Loco eius ponit̄ in abortu ⁊ i iuuamento qd̄ efficit in venis pōdus equale de aristologia longa ⁊ semine cimini ⁊ menrastro. ¶ De ambra. Cap. lxiij.

Mbra qd ē. Ambra fz qd̄ existio ē manatio fontis i mari. Illud ꝟo qd̄ dr̄ q̄ est de spuma maris aut stercore aialis maris longinquū est. Electio. Melior ē grissia fortis asebeliti. deiñ varia post eam citrina. ⁊ deterior est nigra mala ⁊ adulterat̄ cū gipso ⁊ cera ⁊ laudano ⁊ almodeli est spēs nigra mala moltotiēs assumit̄ ex ventre piscis q eā comedit ⁊ morit̄. Nā. Est calida ⁊ sicca. ⁊ vr̄ q̄ sit calitas eius in scdo ⁊ siccitas ipsius in p°. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Confert decrepitis subtiliari sue calefactiōis: Decoratio. De almēdi est spēs q̄ liturio denigrat corpus. ⁊ ꝯuenit ad ꝯsequenduz principia declinatiōis. Mēbra capitis. Confert cerebro ⁊ sensibus. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Confert cordi. ¶ De aranea. Ca. lxiiij.

Ranea. Apata ⁊ borbor. Tela ei⁹ strigit fluxū sāguis qn̄ pōit̄ sup vulnera. Uulnera ⁊ vlcera. Qñ pōit̄ tela eius sup vulnera. ꝓhibet ea apari: ⁊ sup vlcera. Mēbra capitis. Quādo coquit̄ aranea tele grosse albe cum oleo ros. ⁊ distillatur in aurem sedat dolorē eius. Febres. Dixerunt quidam q̄ tela aranee cū miscet̄ q busdā emplastris. ⁊ ponit̄ sup frontē ⁊ tempora sanat febrem tertianam: ⁊ existimauerūt qdā

ꝑdicta aranee spēi cuius tela est spissa alba qñ stringit in cute eius ⁊ suspendit sup collū aut adiutoriū sanat febrem tertianam.

¶ De argento. Cap. lxv.

Argentum. Natura. Est ifrāntiuū
a exiccatiuū. Operationes ⁊ ꝓprietates. Scoria eius est stiptica valde: ⁊ in ipsa est attractio ⁊ exiccatio ⁊ qñ pmiscet cōfricatio eius medicinis alijs: ꝯfert hūiditatib⁹ viscosis. Vulnera ⁊ vlcera. Est bonū valde scabiei ⁊ pruritui. Mēbra capitis. Cōfricatio eius ꝯfert fetori oris cū pmiscet pmixtōibus alijs. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfricatio eius cū cōmixtōibus alijs ꝯfert tremori cordis.

¶ De aloe. Cap. lxvi.

Aloes qd est. Est succus ꝯgelat⁹ iter
a rubedinē ⁊ citrinitatē existens. ⁊ ei⁹ aliud est succutrinū aliud arabicū: ⁊ aliud est semegenū. ⁊ dixerūt qdā ꝙ plāta ei⁹ ē sicut plāta enule: sz nō est ita. Electio. Illud qḋ melius est: est succutrinū. cuius aq̄ est sicut aq̄ croci. ⁊ odor eius ē sic odor myrrhe. splendidū frāgibile nudū a gypso: ⁊ arabicū est minus eo in citrinitate ⁊ pōderositate ⁊ in splendore ⁊ viscosum eius est illud qḋ durescit. ⁊ alsemegenū ē fetidi odoris coopertū pure citrinitatis cui non inest splēdor. Et ꝗcq̄ aloes antiq̄tur fit negrior. Nā. Est calidū vsq̄ ad terciū siccū in ipso: ⁊ dī ꝙ est calīm ⁊ siccū in tercio sz nō est ita. Operationes ⁊ ꝓprietates. Virtus ei⁹ ē stiptica exiccatiua corporis: faciēs sōnū ⁊ indū qḋ plumi est iuuamētū. est. n. exiccatiuū sine mordicatione. ⁊ in ipso est stipticitas pura. ⁊ de paucitate eius est ꝙ ipsum non mordicat vlcera mala. Decoratio. Cū melle sup vestigia pcussionis ꝯfert. ⁊ solidat panariciū vlcerarū. Et cū in vino ponit sup capillos cadētes ꝓhibet casū eoꝝ. Apostemata ⁊ bothor. Cōfert apatibus ani ⁊ testiculoꝝ. ⁊ ꝓprie apātibus lacertorū q sunt ab vtroq̄ latere lingue cū est cū melle aut cū vino. Vulnera ⁊ vlcera. Est ꝯuēiēs vlceribus difficilis ꝯsolidationis: ⁊ ꝓprie in ano: ⁊ virga: ⁊ naso: ⁊ ore ⁊ fistulis. Instrumēta iūcturaꝝ. Cōfert dolorib⁹ iuncturaꝝ. Mēbra capitis. Mundificat supfluitates colericas que sunt in capite. ⁊ qñ linit sup frōtē cum oleo rosaceo ꝯfert soda ⁊ sanat eā: ⁊ ꝯfert vlceribus nasi ⁊ oris: ⁊ est ex medicinis ꝯferētibus ꝯtusioni nasi ⁊ auriū ⁊ apātibus lacertoꝝ qui sūt in vtroq̄ latere ligue linitus cū vino ⁊ melle. Et in medicina antiq̄ aloes solutione educit colerā nigrā. ⁊ ꝯfert melius. ⁊ aloes qdē psicū acuit rōnē. ⁊ acuit os stō. Mēbra oculi.) Cōfert vlceribus oculi ⁊ apātibus eius: ⁊ dolorib⁹ eius: ⁊ cursui lachrymalis anguli. ⁊ exiccat hūiditatē ei⁹. ¶ Mēbra nutrimēti.) Mūdificat supfluitates colericas ⁊ flāticas que sūt in stō. ⁊ qñ bibunt ex eo duo coclearia cū aq̄ frā aut tepida stringit appetitū falsum ⁊ corrūpitū ⁊ est ꝯueniens adustioni ⁊ inflāmatiōi factis in vna ex caliditate colere in stō. ⁊ qñ assumunt de eo i mane ⁊ sero pillule pnutie cū rectificantibus ipsum soluūt ventrē ⁊ non corrūpit cibū. ⁊ qñq̄ ꝯfert doloribus stōi in die vna ⁊ apit opilationes epis. sz ipse ledit epar. ⁊ aufert ictericiā soluendo ipsā. Mēbra expulsionis.) Aureus ⁊. S. de eo cū aq̄ calida soluunt. ⁊ tres aurei mūdificant ꝯplete ⁊ epate: duo aurei cū aqua mellis educūt flegma ⁊ colerā solutione. ⁊ cū ponit in medicinis solutiuis expellit nocumentū eaꝝ a stō ⁊ ipsum est ꝯueniētius solutiuis alijs stō: ⁊ ille q est ablutus debilioris est solutionis: sz est magis ꝯferens stō ⁊ permixtio ipsius cū melle minuit ꝟtutē eius: adeo vt forsitan non soluat attrahendo. sz extrahat qḋ ei obuiat. cū tñ virtus eius qḋ purū est non penetrat ad illa que in corpe sunt longinq̄: imo nō ptranseat epar. ⁊ qñ arabicus in potu sumitur ꝯturbat ⁊ facit dolorē vētris punctiuū ⁊ soluit ⁊ remanet ꝟtus eius in tunicis stōi in die vno ⁊ duobus dieb⁹. ¶ Dare aūt aloē in potu in diebus frigoris est timorosum. qñ q̄ enim educit sanguinē solutione q̄liscūq̄ sit aloes: ⁊ quecūq̄ aloes. ⁊ qñq̄ ponit cū vino dulci sup ciuo: ⁊ rordas eminentes ⁊ fissuras in ano. ⁊ abscindit sanguinē currentē ex eis ⁊ sanat apata ani ⁊ virge linitus cū vino. Qñ datur ad potādum in diebus frigoris timet ꝙ faciat solutione exire sanguinē. Permutatio.) Loco ei⁹ ponitur duplum ipsius de lirio.

¶ De arundine. Cap. lxviij.

Arundo. Natura.) Est vehemen
a tis infrīgidationis ⁊ cinis eius est calidus. Operationes ⁊ proprietates.) In radice eius est abstersio pauca sine acuitate. ⁊ in folijs ipsius etiā. Decoratio.) Cortices ipsius ⁊ radix eius ꝯferunt alopitie. ⁊ corteces ipsius ⁊ radix abstergunt sordes ⁊ radix eius cū cepa siluestri extrahit carni infixa. Apostemata ⁊ bothor. Ponunt folia eius sup herisipilaꝫ ⁊ ꝯferunt. Instrumenta iuncturaꝝ.) Sedat torsionē neruoꝝ. Mēbra capitis.) Lanugo que est flos eius qñ cadit in aurē facit euenire surditatē. qm̄ inuiscat ⁊ non egreditur. Mēbra expulsionis.) Prouocat vrinā ⁊ mēstrua. Venena.) Confert mordicationi scorpionis.

¶ De abrotano. Cap. lxix.

Abrotanū. Nā.) Est calidū in pa
a mo siccū in scdo. Operationes ⁊ proprietates.) Est subtile amaꝝ: ⁊ in ipso sunt terreitas ⁊ subtilitatis. Inquit. G. flos eius est magis ad finē ꝯueniēs ꝙ absinthiū ⁊ in ipso est aptio. Decoratio.) Illud qḋ est adustū ꝯfert alopitie ꝓprie ⁊ cū alkerua. aut oleo de raphano. ⁊ abrothanū qḋ ꝯfert ad hoc vt nascat barba q̄ est tarde natiuitatis qñ

decoquit cum quibusdam oleis pp suam aptio-
nem ⁊ ꝯstringit sanguinē gingiue. ¶ Apata
⁊ bothor: Resoluit apata flegmatica ⁊ cum
decoquit cū cydonijs confert apatibus diffici
lis resolutionis. Ulnera ⁊ vlcera: Non est
conueniens vlceribus recētibus: imo mordicat
ea. Instrā iuncturaꝝ: Eius decoctio cōfert
contusioni neruoꝝ ⁊ sciatice antiq̄ ⁊ difficili.
Mēbra capitis: Quādo coquit cum oleo ca
lefacit caput ⁊ remouet frigiditatē eius. Mēbra
anhelitus ⁊ pectoris: Eius decoctio ꝯfert dif
ficultati anhelitus ⁊ dilatationi. ⁊ qd de eo
melius est: est decoctio eius qd est in ipso sup
rius. Mēbra nutrimenti. Quādo decoqui-
tur cū oleo calefacit stōm ⁊ remouet frigiditatem
eius. Mēbra expulsionis: Prouocat men
strua ⁊ extrahit fetū: ⁊ frāgit lapidem vesice ⁊
renū ⁊ oleū eius ꝯfert coartationi matricis ⁊
difficultati vrine. Febres: Cōfert rigori si cō
primendo ex eo cum oleo fit iunctio. Uene
na: Quando bibitur cum vino confert vene
nis. ⁊ quando sternitur interficit vermes vene
nosos immo fugat eos.

¶ De arbore marie. Cap. lxx.

a Arbor marie qd est. Est buchor ma
rien: ⁊ iam dictū est de ea. ⁊ est triū
spēꝝ. vna spēs eius est sine fructu: ⁊
due cū fructu. Opationes ⁊ pro-
prietates: Confert corrize frē. Mēbra oculi:
Cōfert descensui aque in oculum.

¶ De alumine. Cap. lxxi.

a Alumē qd est. Inqt Dia. spēs aluīs
sunt plurime. s3 ille q̄ ex eis in curā
medicine igrediunt sunt tres scissuꝫ
hūidū: ⁊ rotundū. Scissum ꝓpa est
aliamenti: ⁊ est albū ad citrinitatem declinans.
⁊ stipticū in quo est acetositas: ⁊ est q̄si sit flos
aluminis. ⁊ inueniꝉ spēs petrosa in qua nō in-
ueniuntur stipticitas apud gustū ⁊ ipsum qd non
est de genere aluminis. Nā: Est calidū ⁊ sic-
cum ad tertiū. ¶ Opationes ⁊ ppietates:
In ipso est ꝓhibitio ⁊ exiccatio: ⁊ ꝓhibet flu
xionis sanguinis. ⁊ ꝓhibet cursum supfluita-
tū ⁊ effusionē eaꝝ: ⁊ eius stipticitas maior est
stipticitate bedeoard ⁊ ppꝫ corticis ⁊ radicis
eius. ⁊ silr est fortius omni re eius. Decora-
tio: Cū aqua interficit alcarab ⁊ pediculos ⁊
fetorē oris. Ulnera ⁊ vlcera: Cū fece vini
tātūdē aluminis desiccat vulnera difficilia ⁊
herpetē esthiomenū: ⁊ cū sisi pondere sui de sale
gēma ꝯfert corrosioni ⁊ adustioni ignis. Mē
bra capitis: Eius decoctio ꝯfert quādo ex eo
colluitur os dolori dentium.

¶ De aneto. Cap. lxxij.

a Anetū. Nā: Eius calefactio est in
ter scdꝫ ⁊ tertiū. ⁊ eius exiccatio iter
pmū ⁊ scdꝫ. ⁊ qñ aduriꝉ fit ei⁹ exic-
catio in scdo. Opōnes ⁊ propie-
tates: Est maturatiuū frōrū dolo. ⁊ sedatiuū
doloꝝ ⁊ carminatiuū ventositatū. ⁊ silr ei⁹ oleū
⁊ in ipso est lenificatio vltia. Et eius cōplō ē p
pinq̄ maturatio apitiuo. Et qd siccū est vehe-
mentioris est resolutiōis. Apata ⁊ bothor:
Est maturatiuū apatum. Ulnera ⁊ vlcera:
Eius cinis ꝯfert vlceribus tremulis. Instrā
iuncturaꝝ: Oleū eius ꝯfert doloribus neruo
rū ⁊ filiū. Mēbra capitis: Fac somnū ꝓpe. Et
eius succus ꝯfert dolori auris melico ⁊ exiccat
hūiditatē auris: Mēbra oculi. Assiduatio
comestionis eius debilitat visū: Mēbra an-
helitus ⁊ pectoris. Aneti ⁊ semē ei⁹ lac abū-
dare facit ⁊ ꝓprie in sorbitiōibus lenibus que
multiplicāt lac. Mēbra nutrimenti: Cōfert
singultui facto ex replectione cibi. Inqt Ga.
⁊ nocet stō: ⁊ in semine eius ⁊ flore est vomitu
rio. Mēbra expulsionis: Cōfert dolori ven-
tris pungitiuo: ⁊ interfecat spina qū fit clystere
ex eo: aut sedetur in ipso. ⁊ eius semen abscin-
dit emorroidas ortas. ⁊ eius cinis est bonus
ano ⁊ verge ⁊ testiculis.

¶ De adipe. Cap. lxxiij.

a Adeps. Nā: Adeps anatis est ca
lidior ⁊ siccior: deinde adeps castra
ti. ⁊ adeps castrati decrepiti est le-
nior. Opōnes ⁊ ppietates: Adep
anatis est subtilis valde. ⁊ est calidior adipe gal
line ⁊ adeps galli ⁊ adeps cerui sunt vehemē-
tioris calefactionis ⁊ adeps vacce ē media iter
adipē leoninā ⁊ caprinā: ⁊ adeps edi ē subti
lis. ⁊ adeps masculi in oibus eis est fortior: ⁊
adeps decrepiti est melior vel lenior: ⁊ adeps
caprina est magis stiptica oibus ⁊ adeps hirci
na est vehemētioris resolutionis. Decoratio:
Adeps vrsi ⁊ adeps anseris ꝯferūt alopitie: ⁊
adeps asini valet ad vestigia cutis ⁊ adeps anse-
ris valet ad fissuras faciei ⁊ labij. Apata ⁊ bo
thor: Adeps porci valꝫ ad apata ⁊ adeps leo
nis resoluit duritiem apatū. Ulnera ⁊ vlcera:
Adeps porcina valet ad adustionē ignis. Mē
bra capitis: Adeps anseris sedat dolorē auris
⁊ silr adeps vulpis. ipsa. n. est iuuatiua ad illud
valde adeps galline ꝯfert apati lingue. Mēbra
oculi: Adeps piscis ꝯfert aque oculi. ⁊ acuit
visū cū melle. ⁊ adeps vipere recēs ꝯfert pāno ⁊
aque ⁊ vt non nascātur pili euulsi ex palpebris.
Instrumēta iuncturarū: Adeps cerui confert
spasmo. Mēbra expulsionis: Adeps caprina
confert mordicationi intestinorum quādo ad-
ministratur ⁊ confert vlceribus eorū. ⁊ adeps
quidem caprina fortior est in cura vlcerum in-
testinorum q̄ adeps porcina. ⁊ illud est pro-
pter velocitatem congelationis eius. s3 adeps
porcina vehementius sedat mordicationem.
⁊ adeps que est in gibbo cameli suffumigata
confert emorroidibus ⁊ omnes adipes lenes:
sicut adipes galline ⁊ aliorum conferunt dolo

ribus matricis. et antique sunt eis male. et similiter adeps anseris confert infici. Venena: Adeps porcina confert puncture vermium venenosorum: et adeps elephantis et cervi quando fit ex eis linimentum fugant venenosa. et adeps caprina vel porcina confert cantaridibus. Et caro cervi confert spasmo.

¶ De arbore cimicum. Cap. lxxiiij.

Arbor cimicum. Natura: est frigida in primo et sicca in ipso. Decoratio: Linitur super excoriationem cum aceto vulnera et vlcera: Consolidat vulnera recentia et linitur super excoriatos cum aceto et sanat ea et inuolvitur cortex eius super vulnera vel vlcera et consolidat ea.

¶ De alleo. Cap. lxxv.

Alleum quid est. Alleum aliud est domesticum et est notum aliud est alleum porrinum. et aliud silvestre. et in silvestri quidem sunt amaritudo et stipticitas. et est illud quod nominatur alleum serpentis: porrinum autem est composite virtutis ex alleo et porro. Natura: Est calefactivum exiccativum in tertio vsque ad quartum. et silvestre plus illo. Operationes et proprietates: Resolvit inflatos. valde et est vlcerativum adustivum cutis et confert ad mutatos aquarum vel alteratos. Decoratio: Bibitur decoctio montani et interficit lendes et pediculos et inungitur super eos: et eius cinis quando linitur cum melle super morpheam et occultatos oculi confert. et confert alopitie facte ex humiditatibus putridis. Apata et bothor: Aperit dubelletitrinsecas et cinis eius est comburens super bothor. Vulnera et vlcera: Exulcerat cutem cinis eius et cum melle super impetiginem et scabiem vlcerosam: et alleum quod silvestre facit coherere vulnera fraudulenta quando ponitur super ipsa recens. Instrumenta iuncturarum: Quando ex eo fit clystere confert sciatice: quando solutionem educit sanguinem et humorem colericum. Membra capitis: Alleum facit soda. et decoquitur alleum et assatur et sedat dolores dentium: et collutio oris ex decoctione eius confert etiam dolori dentium: et proprie quando permiscetur ei olibanum. Membra oculi: Debilitat visum et attrahit bothor et oculis. Membra anhelitus et pectoris: clarificat vocem et guttur decoctum et confert tussi antique et doloribus pectoris ex frigore et extrahit sanguisugas ex gutture. Membra nutrimenti: Confert tumori et proprie decoctio qua christiani vtuntur quod fit cum olivis et nuce. Membra expulsionis: Quando sedetur in decoctione foliorum allei et cruciatum eius provocat vrinam et menstrua et extrahit secundinam. et similiter quando supponitur et bibitur. et similiter cibus christianorum factus ex eo confert valde: et quando teritur de eo dragmas aurei cum aqua mellis et ebibitur. et ipsum extrahit vermes. Et in ipso est solutio nam: eius autem operatio in coitu est: quando ipsum propter vehementiam sue exiccationis et resolutionis quoque nocet. quod si decoquatur in aqua donec eius acuitas resolvatur non elongatur quin sit illud quod de eo remanet in eliratura eius pauce calitatis quod non exiccat. Et generaliter ex eo materia spermatis: ita vt ponat materias flegmaticas in complexionibus flegmaticis eunerem et non possit eas coniungere et quando in venis convertitur in ventositates non elongantur quin adiuuet ad desiderium coitus. Venena: Confert puncture vermium venenosorum et morsui serpentum quando bibitur cum vino: et nos quidem iam experti sumus illud in hoc: et similiter morsui canis rabiosi et quando fit emplastrum ex alleo et foliis ficus et cimino super morsum mugali confert.

¶ De altea. Cap. lxxvi.

Altea quid est. Nomen eius in greco deriuatum est ex nomine plurium iuuamentorum. Natura: Calida est cum equalitate. Operationes et proprietates: In ipsa sunt lenificatio: et maturatio et mollificatio et resolutio: et semen et radix ipsius sunt in virtute eius et fortiora plurimum et magis exiccativa subtiliativa. Decoratio: Linitur super morpheam cum aceto. et sedet in sole et semen eius est fortius in illo. Apata et bothor: Mollificat apata et prohibet ea et resolvit sanguinea et maturat vulnera et confert apatibus inflatis et scrofulis. et supponitur cum gumma albotim ad duritiem mificis. et ponitur cum caulibus super scrofulas. Instrumenta iuncturarum: Sedat dolorem iuncturarum. et proprie cum adipe anseris: et confert sciatice et tremori et attritioni medij lacertorum. et extensioni neruorum. Membra capitis: Quando fit ex ea emplastrum confert apatibus que sunt in glandibus aurium. Membra oculi: Resolvit tumorem et inflatos que sunt in palpebris. Membra anhelitus et pectoris: Confert semen eius tussi calide antique et facile efficit sputum. et prohibet sputum sanguinis cum virtute sue stipticitatis que est in ipso. et confert folia eius apatibus mamille et ponitur in emplastris pleuresis et peripleumonie. Membra nutrimenti: Eius gumma sedat sitim. Membra expulsionis: Decoctio radicis eius confert quando bibitur ardori vrine et ardori intestinorum et etiam apatibus ani. et similiter folia eius et similiter solutioni male. et supponitur semen eius cum gumma albotim ad duritiem matricis et coartatos eius et similiter decoctio eius solutionem: et mundificat superfluitates feminarum et decoctio radicis eius quando datur in potu cum vino confert difficultati vrine et lapidi: et proprie semen eius. et gumma eius retinet ventrem. Venena. Quando linitur cum aceto et oleo prohibet nocumentum venenosorum vermium et confert decoctio eius cum aceto coniuncto aut cum vino puncture apis: et illud fit leniendo sicut existimo.

¶ De aphodilo. Cap. lxxvij.

Aphodilus quid est. Folia eius sunt sicut folia porri de scenis: et habet ramum planum super cuius caput est flos et habet radices longas rotundas sicut glans et est acris. Natura. Est calidius et siccus. Quidam vero dixerunt quod est frigidus et humidus et elongati sunt. Operationes et proprietates. Est abstersivus resolutivus et proprie radix eius et

⁊ qñ terit̃ fit calefactiuũs ⁊ exiccatiuũs. ⁊ plus eo radix eius ⁊ virtus eius est sicut virtus dar conec crispe. Decoratio. Confert alopitie ⁊ serpigini ⁊ ꝓpter cinis radicis eius: ⁊ qñ linit̃ ad augmentũ morphee albe ⁊ sedet̃ in sole cõfert. Apostemata ⁊ bothor. Radix eius cũ fece vini ponit̃ sup apata glandinosa oia: ⁊ similiter per carbunculos ⁊ qñ ex ea fit emplim cũ farina ordei ꝯfert in inceptiõe apatum calidoꝝ. Vulnera ⁊ vlcera. Cum ponit̃ radix eius cũ fece vini super vlcera fraudulenta sordida confert eis. Instra iuncturaꝝ. Confert ꝯtritiõi lacertoꝝ ⁊ ꝯtorsioni. Mẽbra capitis. Qñ distillat̃ succus eius solus: aut cũ ture ⁊ melle ⁊ myrrha ⁊ vino confert sanei i aure. ⁊ qñ distillatur in aurẽ aduersam dolori molaris confert dolori molaris. Mẽbra oculi. In succo radicis eius est iuuamentũ ad oculũ. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cũ sumit̃ in potu de eo pondus aure. cũ vino cõfert dolori vtriusq; lateris ⁊ tussi eius radix cũ fece vini ẽ bõa apatibus mãmille. Mẽbra nutrimẽti. Confert ictericie. Mẽbra expulsiõis. Prouocat vrinam ⁊ mẽstrua: ⁊ eius fructus ⁊ flos qñ in potu dant̃ cũ vino soluunt: ⁊ ex radice eius cum fece vini fit emplim apati testiculoꝝ. Venena. Dant̃ de eo tres aur̃. ad morsum animium venenosoꝝ: ⁊ qñ dant̃ ad bibẽdũ fructus ⁊ flos eius in vino ꝯfert magnifice mordicatiõi scorpionis: ⁊ hñtis quadragintaq̃tuor pedes cum hoc ꝙ soluit. ¶ De aceto. Cap. lxxviij.

a Cetum. Nã. Est compositum ex calitate ⁊ fritate: ⁊ ambe sube sũt subtiles: ⁊ frã quidem est magis dñans ⁊ illud i quo est acredo est calius si vero nõ est: est frius ⁊ humidius ⁊ ꝺcoctio minuit de eius fritate aliqd. Operatiões ⁊ proprietates. Est fortis exiccationis ⁊ prohibet effusiones materieꝝ ad interiora: ⁊ subtiliant ⁊ incidit: ⁊ qñ bibit̃ aut effundit̃ supfluxũ sanguinis si ẽ exterius ꝓhibet ipm ⁊ ꝓhibet apa vbi est preparatio vt accidat: ⁊ adiuuat ad digestionẽ: ⁊ diuersat̃ flãt: ⁊ ipm est ꝯferens colericis ⁊ nocens melicis. Decoratio. Linit̃ cũ melle sup vestigia sanguis ⁊ confert verum ipsius mulatudo citrinat. Apata ⁊ bothor. Prohibet aduentũ: ⁊ ambulationẽ cancrenarum ⁊ sanat herisipillam cõmestum ⁊ bibitum ⁊ linitũ. ⁊ ꝓhibet ambulationẽ apatis oĩs: ⁊ confert panaritio ⁊ formice ⁊ herisipille. quãdo ex eo liniunt̃ ⁊ prohibet vt nõ eueniat apa. Vulnera ⁊ vlcera. Qñ ponit̃ sup vulnera lana infusa in aceto ꝓhibet ea apari ⁊ confert vlceribus ambulatiuis. ⁊ scabiei ⁊ impetigini ⁊ confert adustioni ignis velocius omni re. Instra iuncturarum. Est nociuũ neruis ⁊ qñ embrocat̃ super podagra cum sulfure cõfert. Mẽbra capitis. Qñ miscet̃ cum vncto olei aut oleo rosaceo: ⁊ conquassat̃ ⁊ effundit̃ l̃ cum lana nõ abluta ⁊ ponit̃ sup caput confert sode calide ⁊ fortitudini eius: ⁊ silr embrocatio ex eo ⁊ oris collutio ⁊ ꝓpter cũ alumine cõfert motui dentium. ⁊ vaporatio aceti cali confert difficultati auditus ⁊ acuit ipm. ⁊ aperit opilationẽ colatorij fortiter: ⁊ resoluit sonitũ. Mẽbra oculi. Linit̃ cum melle sup occultationes sanguinis q̃ est sub oculo: sed eius assiduatio debilitat visuz. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Minorat vuam ⁊ abscindit gargarismus ex eo fluxum humoris ad guttur: ⁊ sanat vuam que cecidit ⁊ sorbet̃ ad sanguisugas ⁊ ad tussiz antiquã: aut difficultatẽ dilatationis calefactũ. Mẽbra nutrimẽti. Et ꝯueniens stõ calido ⁊ humido disrumpens appetitũ: ⁊ adiuuãs ad digerendũ: ⁊ totũ illud est: q: preparat stõm ⁊ vaporatio aceti resoluit hydropisim. sed eius assiduatio qñq; adducit ad hydropisim. Mẽbra expulsionis. Infrãt matricem ⁊ fit clystere ex eo calefacto ⁊ sale ad vlcera intestinorum ambulatiua post clystere leniuiũ. Venena. Effundit̃ super morsus venenosoꝝ ⁊ cõfert ei qui in potu sumpsit opium ⁊ iusquiamũ: ⁊ acetum assumptum de vua agresti cum sale confert morsui canis rabiosi ⁊ reiigo: ⁊ qñq; bibitur calefactũ post medicinas mortales ⁊ confert.

¶ De auro. Cap. lxxix.

a Vruz. Nã. Est equale subtile. Operatiões ⁊ ꝓprietates. Limatura eius ingredit̃ in medicis meliẽ ⁊ melius cauteriũ: ⁊ velocius sanabile est ꝙ fit cũ cauterio auri. Decoratio. Retentio ipsius in ore remouet̃ fetorẽ oris ⁊ ingredit̃ limatura eius in medicis alopitie ⁊ serpiginis linimẽdis ⁊ in eis q̃ bibunt̃. Mẽbra oculi. Confortat oculũ in alcocol positum. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfert doloribus cordis ⁊ tremori ⁊ ipsius ⁊ malitie aie ⁊ ei q solus loquit̃. ¶ De aromatico. C. lxxx.

a Romaticũ qd est. Dicimus i caplo calami aromatici. Mẽbra nutrimenti. Dr̃ ꝙ nõ est res melior eo ad adustionẽ ignis cũ oleo ro. ⁊ aceto ⁊ ꝯfert apatibus stõi ⁊ epatis ⁊ hydropisi.

¶ De agarico. Cap. lxxxi.

a Garicuz qd est. Ingt filius mesue est masculus ⁊ femina. ⁊ est agaricum qd est silẽ radici anuidez. sed exterior ps eius nõ est rara sicut exterior ps radicis anuidẽ. ⁊ dixerunt qdam ꝙ gñatur in arbore corrosa fm senitem putrefactionis ⁊ corruptionis. ⁊ in sapore eius sunt acredo ⁊ stipticitas ⁊ eius suba ẽ aerea terrea subtilis. Electio. Illud qd est melius ẽ albũ velociter frãgibile porosum valde plenas hñs extremitates in cuius amaritudie inuenit̃ dulcedo ⁊ fractũ hñs frusta supposita ⁊ est femia.

illud

Illud vero qd̄ est masculum non est bonum. ⁊ durū ⁊ nigrū ambo sunt mala valde. Nā. Calidū in primo siccū in scd̄o. Operationes ⁊ proprietates. Est resolutiuū incisiuū grossoꝝ hūorum apituū oium opilationū subtiliatiuū. Et dixerunt qdā in ipso est ꝟtus stiptica ⁊ in p̄n° gustus sui est q̄si dulcedo. deinde amaritudo. Apata ⁊ bothor. Confert apatibus oibus. Iūctura iuncturaꝝ. Daẜ in potu cū syrupo acetoso ad sciaticā: ⁊ est ex eis que mūdificant superfluitates nervoꝝ ꝓprietate que est in ipso: ⁊ cōfert egritudinibus lacertoꝝ ⁊ casui: ⁊ potio ex illo fit tres librates: ⁊ cū adest febris tunc datur cū mellicrato aut iuleb. Mēbra capitis. Cōfert patientibus epilepsiā ⁊ mūdificat superfluitates cerebri ꝓprietate que est in ipso. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Confert asmati ⁊ vlceri pulmonis qñ in potu daẜ cū rob ⁊ fit potio eius vsq₃ ad aur. i. ⁊ qñ ex eo in potu danẜ tres anulisat cū aqua ꝯfert sputo sanguinis ex pectore. Mēbra nutrimenti. Confert ictericie ⁊ datur ad bibendū cū oximelle ad apa splenis. ⁊ qñ solū masticaẜ ⁊ degluti ꝯfert dolori stōi: ⁊ eructuatiōi acetose: ⁊ daẜ in potu de eo ad dolorē ep̄is aureus. Mēbra expulsionis. Solōne educit hūores grossos diuersos melācolie. ⁊ flegmatis ⁊ colere ru. cū sumiẜ ex eo ab aur. i. vsq₃ ad. 2. ꝓpriē cū₃ melicrato. ⁊ qñ ꝯiunat medicinas solutiuas: ⁊ facit eas puenire vsq₃ ad extrēa corporis: ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ menstrua ⁊ sedat dolorē renū: ⁊ eius potio ad illud est aureus: ⁊ ꝯfert prefocationi matricis. Febres. Cōfert tremori ⁊ febrib⁹ antiq̄s grossis qñ bibiẜ ex eo aure⁹ cū vino: ⁊ vsq₃ ad dragmā. Venena. Qñ ex eo in potu daẜ cum vino vsq₃ ad aur. est magni iuuamenti ad illud: ⁊ fit ex eo empl'm ad puncturā vermiū venenī frigidi.

¶ Capitulum de litera. b.

¶ De blacte bizantie. Cap. lxxij.

b Lacte bizantie qd est. Sunt frusta filia vnguibus boni odoris aromatica que administrātur in suffumigatiōibus. Inqt Dia. est de gñe ostracoꝝ. Assumunẜ ex insula que est in mari indie in loco eius vbi est spica: ⁊ sunt ex eis q̄ sunt ex mari rubro. ⁊ alie sūt babylōice nigriores parue ⁊ ambe sunt boni odoris. ⁊ existimo q̄ ille que sunt de mari rubro sunt ille q̄ noiantẜ curascie. ⁊ dr̄ q̄ ipse sūt adherētes carni ⁊ cutis. ⁊ qñq₃ cadit aliqd de albedie: ⁊ plime eaꝝ sūt mechie et exhibētur ex gedde: et iste q̄ medicāẜ et purganẜ et sunt bone. Electio. Ex eis meliores sunt ille q̄ ad albedinē declināt inuente in mari rubro: et in aliemē. et duobus maribus. sed babylonice sunt nigre parue valde: vēditores vero medicinaꝝ dicūt q̄ bone ex eis sunt duorū mariū. deinde mechie. deinde algeddin. et fortasse aliqd cadit ex eis ad albedinē. Nā. Calide et sicca in scd̄o. et eaꝝ siccitas fortasse vicina est tertio. Operationes et ꝓprietates. Sunt subtiliatiue. Mēbra capitis. Eaꝝ suffumigatio ꝯfert epilepsie. Mēbra expulsionis. Ipsaꝝ suffumigatio excitat illā q̄ h₃ pfocationē matricis. et cū bibunẜ cū aceto mouent ventrem quodcūq₃ genus eaꝝ fuerit.

¶ De ben. Cap. lxxiij.

b Ben qd est. Est semen magnū maius cicere declināns ad albedinē q̄̄dā: et h₃ medullā lenē vnctuosam. Nā. Calim in tertio: siccū in scd̄o. Operationes ꝓprietates. Est mūdificatiuū et ꝓpriē ipsius medulla et incisiuū hūidtatū grossarū et aperit cū aceto et aq̄ oplōnes viscer. et in arbore ipsius est amaritudo plus et stipticitas: et propter illud est in ipso ꝟtus cauterizatiua: et eius cortex est stipticus plus: et oleū ipsius nō euātur a stipticitate. et in ipso toto est abstersio et incisio. Decoratio. Semen eius ꝯfert lēuginib⁹ magnis et paruis. et pāno et morphee. et vestigijs vlceꝝ et silr̄ eius oleū. Apata et bothor. Cōfert apatibus duris oibus cū poniẜ in emplastris et verrucis. Vulnera et vlcera. Confert cū aceto vlcerationi et scabiei vlcerate et excoriationi. et ꝯfert bothor lacteis et sahafati. Iūctura iuncturaꝝ. Calefacit nervos et lenificat spasmū et duritiē nervoꝝ et ꝓpriē oleū ei⁹. Mēbra capitis. Abscindit fluxū sanguinis stipticitate sua et ꝯuenit oleū eius dolori auris et sonitui q̄ est in ipsa ꝓpē cū adipe anatis et decoctio eius ꝯfert dolori dentiū cū os ex ea colluitur. Mēbra nutrimēti. Cōfert duritiei ep̄is et splenis qñ bibiẜ cū aceto mixti ex eo pōdus duaꝝ. ʒ. et qñ ꝯiungiẜ frumēto aut farina lolij. et aqua allzaratum aut farina herbi. aut lupini. et fit ex eo empl'm spleni. et ipsum qd̄ est malū stō faciens nauseam. et si bibiẜ ex eo aureus. j. cū melle facit vomere fortiter. et soluendo educit: et silr̄ eius fructus. Mēbra expulsionis. Aureus. j. eius soluendo educit flegma crudū cum bibiẜ cū melle: et silr̄ eius oleū et similiter cū supponiẜ licniū infusum in ipso. Permutatio. Loco eius poniẜ quantū ipsum est de rubea: et medietas sui de cortice cassie linguee et decima ponderis eius de mace.

¶ De bedeoard. Cap. lxxiiij.

b Bedeoard qd est. Est spina alba. et est similis alhaseb: eū. verūtñ est vehementius alba et h₃ longiores spinas: et similātur spine eius folijs amomi. verūtñ sunt subtiliores et vehementius albe et ei⁹ qd̄ stipes qñq₃ puenit ad duos cubitos. et ei⁹ flos est purpureus et semen ipsius est sicut semē cartami. verūtñ est vehementioris rotūditatis. Nā. In radice eius est ifrā:tio et exiccatio cū resolōne q̄dā. Semē ꝟo eius est calidū et subtile: et dixerunt qdā q̄ tota est calida valde.

Operationes et proprietates. In ipsa est virtus resolutiua et aperitiua: et proprie in semine eius et in ipsa est retentio fluxus sanguinis et eius retentio est equalis. Apostemata ⁊ bothor. Cōfert apostematibus flaccidis propter illud quod est in ipso de resolutione ⁊ cōtractione quare fiat ex ea emplastrum ⁊ ex radice eius proprie. Iusti fa iuncturarum. Cōfert spasmo propter illud quod est de cōmixtione equali cū resolutione: ⁊ semē eius confert infantibus qui bibūt ipsum propter corruptionē in motibus lacertorum. Mēbra capitis. Collutio oris facta ex succo eius sedat dolorē dentium. Mēbra pectoris. Cōfert sputo sanguinis ⁊ proprie eius radix. Mēbra nutrimenti. Cōfert debilitati stomachi ⁊ aperit opilationes. Mēbra expulsionis. Cōfert coloni antiquo ⁊ precipue stomatice. ⁊ proprie radix eius: ⁊ est prouocatiua. Febres. Valet febribus flegmaticis longis. ⁊ eius causa est debilitas stomachi ⁊ omnibus febribus antiquis. Venena. Cōfert si masticetur: ⁊ postea supponatur puncture scorpionis. Attrahit.n. venenum: ⁊ si bibitur semē eius cōfert morsure venenosorum reptilium. Permutatio. Loco eius in febribus ponitur fumus terre.

De balsamo. Cap.lxxxv.

b Balsamus quid est. Est arbor egypti nascens in loco qui dicitur oculus solis tantum: cuius folia ⁊ odor ruthe silantur sed tamen ipsa declinat ad albedinē ⁊ eius statura est statura arboris cuisci. ⁊ eius quod oleum est melius semine ipsius ⁊ semen fortius ligno ipsius in omnibus modis eius. Eius vero oleum sumitur ita vt incidatur cū ferro post ortum ascerahe. ⁊ aggregatur quod de eis resudat cū cotto. ⁊ neque pertransit in anno quod est iter quinquaginta vsque ad sexaginta lib. Electio. Experientia olei ipsius est cōgelatio lactis statim cū super ipsum distillatur: ⁊ permixtio eius cū aqua: ⁊ inspissatio ipsius ⁊ conseruatio sue soliditatis in aqua: ⁊ ablutio ipsius a cotto ⁊ subtilitas odoris eius. Adulteratur autem cū oleo de pino: ⁊ oleo de mastice: ⁊ cera dissolutis in oleo de alcāna. Et quod ex eo melius est: est recēs grossum dulce ⁊ vetus nō habet virtutē. Natura: Eius lignum est calidum ⁊ siccum in secundo ⁊ ipsius semen est calidius eo parum: ⁊ oleum eius est calidius vtrisque: ⁊ est in principio tertij calidum: ⁊ nō est in ipso de calefactione quod existimant. Operationes ⁊ proprietates: Aperit opilationes. ⁊ confert visceribus grossis. Vulnera ⁊ vlcera: Mundificat vlcera proprie cū ireos. ⁊ exsiccat fracturas ossium. Iusti fa iuncturarum: Confert sciatice bibitum ⁊ propter spasmum bibitur eius decoctio. Mēbra capitis: Cōfert vlceribus capitis ⁊ mundificat ipsum ⁊ confert epilepsie ⁊ vertigini. Mēbra oculi: Abstergit pannum eius ipsum ⁊ eius oleum. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris: Lignum eius ⁊ ipsius semen conferūt dolori vtriusque lateris ⁊ confert asmati grosso ⁊ stricture anhelitus ⁊ dolori pulmonis: ⁊ confert semen eius peripleumonie frigide ⁊ tussi: ⁊ similiter ipsius oleum. ⁊ ad summum est iuuatiuum viscerum que sunt super myrach. Mēbra nutrimenti: Cōfert debilitati digōnis ⁊ ipsius decoctio dissoluit malitiā digōnis ⁊ mundificat stomachum ⁊ confortat epar. Mēbra expulsionis: Prouocat vrinā ⁊ confert dolori pungitiuo. ⁊ confert doloribus matricis. ⁊ exiccat humiditates eius vaporatum ⁊ bibitum: ⁊ confert frigori ipsius: ⁊ exsiccat embryonē ⁊ secūdinā ⁊ confert cū ex eo fit suffumigatio omnibus doloribus matricis: ⁊ ipsius decoctio aperit os matricis. ⁊ ceratum ex ipso cū oleo rosaceo ⁊ cera confert frigori matricis. ⁊ est iuuatiuum difficultati vrine. Febres: Eius oleum aufert rigores. Venena: Resistit venenis ⁊ confert morsure vipere: ⁊ eius oleum confert iusquiamo cū bibitur cū lacte: ⁊ venenosis ⁊ proprie scorpionibus.

De been. Cap.lxxxvi.

b Been quid est. Frusta aspera que sunt radices ex siccitate cōtracte ⁊ sunt duarum specierum quarum vna est alba. ⁊ altera est rubea. Natura: Calidū est ⁊ siccū in secundo. Decoratio: Est impinguatiuum. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris: Cōfortat cor valde ⁊ confert tremori cordis. Mēbra expulsionis: Manifeste augmentat sperma. Permutatio: Loco eius ponitur quartum est ipsum eiusdem: ⁊ medietas ponderis eius lingue auis.

De berengesif. Cap.lxxxvii.

b Berēgesif est abrotanum: ⁊ est plāta similis absinthio cui inest humiditas viscosa: ⁊ eius quod est vna species: thyrsos habens breuiores ⁊ minora folia eius sunt et folia minuta parua subtilia alba citrina ⁊ apparet in estate. Inquit Gal. sunt due herbe vicini sapores noiate hoc noie. Natura: Calida ⁊ humida est in primo. Operationes ⁊ proprietates: Est subtiliatiua aperitiua valde: cuius emplastrum prohibet attractionē materiarum ad mēbra. Mēbra capitis: Cōfert soda frigide loco emplastri superposita ⁊ embroca. ⁊ in aqua cocta fit magis secura ⁊ confert opilationi narium ⁊ corize. Mēbra expulsionis: Frangit lapidē in renibus: ⁊ prouocat menstrua sedendo in eius decoctione: ⁊ confert vlceribus eius ⁊ eijcit secūdinam ⁊ fetum: ⁊ confert coadunationi oris matricis ⁊ aperit ipsum ⁊ duritiei eius bibita ⁊ more emplastri supposita ⁊ potatur ex ea vsque ad.ʒ.v.

De baurach. Cap.lxxxviii.

b Baurach quid est. Est fortius sale. ⁊ est ex genere virtutis eius: sed stipticitas nō inest ei. ⁊ quandoque aduritur in ostraco super carbōes inflāmatos donec assetur. Electio: Ex eo melius est armenum. leue laminosum frāgibile spōgiosum album: aut purpureum. aut roseum mordicatiuum. ⁊ cōparatio quod africanum ad reliquum baurach est cōparatio baurach ad salē: sed baurach non comeditur nisi propter magnā causam. ⁊ spuma baurach est subtilior quam baurach. ⁊ in eius virtute. ⁊ ex ea melior est spuma marmorea facile frāgibilis. Natura: Calidū ⁊ siccū in fine secundi. ⁊ eius siccitas fortasse declinat ad tertium. Operationes ⁊ proprietates:

Abstergit fortiter lauat et proprie affricanū et mū-
dificat et excoriat. et incidit hūores grossos: et i
baurach quod est stipticitas pauca cū abstersione
bōa propter suā salsedinē. nisi in affricāo. In eo .n. nō
est stipticitas. sed abstersio pura multa. et in sale ē
stipticitas. et nō est in ipso nisi resolo pura. Deco-
ratio: Attenuat capillos pulverizatum su-
per eos. et quando ex eo fit emplastrum attra-
hit sanguinem ad illud quod apparet de cor-
pore et facit vt color sit bonus et confert sed for-
tasse denigrat eius plurima comestio colorem.
Vulnera et vlcera.) Confert pruritui propterea
quod resolutiuū est et proprie affricanū cum aceto: et
confert et scabiei. Iunctura iuncturarum.) Fit ex eo ce-
ratū paralysi propter ne postreme: et precipue cū iam de-
clinat: et confert corrosioni neruorum. Mēbra capi-
tis.) Confert furfuribus et cū spuma eius cum
melle distillatur in aurē mundificat et aperit et cō-
fert surditati et cū vino aut cū sirupo de ysopo
confert sonitui. Mēbra nutrimēti.) Est malum
stō corrūpēs ipm: et affricanū cōmouet vōitū:
et si nō facit vōere ecōtra pōs ictuum hūorum stōi quam
reliquū baurach. Et ex eo quod cū ficub⁹ fit emplm
hydropsi et extenuat eā. Mēbra expulsiōis:
Soluit cū supponitur. et quā cōeditur cū ruta et cy-
mino: aut decoctōe ru the et anet sedat dolorē
vētris pūgitiuū. et cū h et silibus vincit salē: et
bibitur cū quibusdā medicis interficiētib⁹ vermes
et educit eos et silr cū linitur ex eo vēter et sumēt
et sedet q linit⁹ ē iuxta ignē interficiē eos. et p hec et
silia distiguntur inter ipz et salē. Venena.) Cōfert oē
baurach et precipue affricanū sfocatōi fungorū
valō siue sit adustū aut nō adustū: et silr ei⁹ spūa.
et pōit cū adipe asini aut suis sup morsū cāis: et
bibitur cū aqua frā propter potū cātaridarum. et quod ex eo
noiatur bauracbiū nitrū bibitur cū amidē propter no-
cumentum sanguinis tauri.

Cap. xxxix. De bulbo.

b Albus qd ē. Est cepe quod cōeditur pmū
sile cepe narcissi: et ei⁹ folia sunt silia
folijs porri: et ipsi⁹ rosa ē silis viole:
et ē quedā ei⁹ spēs q cōmouet vōitū.
Quidā vero dixerūt quod ipse ē cepe agr: et dixerūt
quidā alij nōrsz ē de gñe porri: et vr quod sit anaga
lis. permutem⁹ ergo intētiōes ab hoc vel ei⁹ ad hoc.
Nā.) Propiqu⁹ ē nāc cepe. et fortasse ē siccus i
p° cū hūiditate supflua. Opōnes pprietates.)
Est iflatiu⁹ et sedatiu⁹ et exaspat liguā. Deco
ratio.) Linitur sup pānū pprie i sole et confert: et silr
confert vestigijs vlcerum: et ē exaspāis palatū et liguā
et linitur cū vitello oui sup bucas: et cū oximelle
sup vlcera lenia. Vulnera et vlcera.) Qñ assatur
cū capite piscis et aloe: et pōitur sup vlc⁹ mētu era
dicat ipm. Iunctura iuncturarum.) Cū ex eo fit
emplm cum aceto est conueniens attritiōi me
dij lacertorum et fit ex eo emplastrum podagre
et doloribus puncturarum: et fit ex ipso solo
emplm tortiōi neruorum: et est emplm vnguis et
auris et silium: et fit ex eo emplm cū saniebus. Mē-
bra capitis.) Est medicamē furfuribus et vlce-
ribus capitis. et linitur sup plagas capitis q nō
sunt fracte: et pmiscetur cū vitello oui et linitur.
Mēbra oculi.) Solus administretur et cū vitel-
lo oui. et cū adiūgitur ei acetū est medicamē bo-
nū ad garab et apantibus lachrymalui. Mēbra
nutrimētu.) Qui ex eo ē dulcis et rubeus ē bo-
nus stō: et fit ex eo emplm cū melle doloribus
stōi: et amarus est melior et digerit cibū et mul
tiplicatur eius nutrim i ipso: sz nō fit nutrim suuz
laudabile et precipue eius qd ē crudū et qñ nō di
geritur pungit et inflat. Membra expulsio-
nis.) Excitat coitum.

Cap. xc. De bugenus.

Ugēis qd ē. magis qd ex ea admi-
stratur ē radix ei⁹. et ipa quod hz gūmā et
succū et ei⁹ gūma ē fortior succo ipsi⁹
et qñqz pmiscetur cū oleo et muri et pau
co vīo et coquitur donec grossuz fiat. et fz qntitatē
eqlitatis quā hz i grossitie ē eius bōitas. Nā.)
Est calā i 3° sicca in ipso. Opōnes et pprieta
tes: Est resolutiua. Vulnera et vlcera: Abra-
dit ossa corrupta propter vehementiā desiccatōis
et mūdificat vlcera. Iunctura iuncturarum: Cōueni
ens ē neruis. Mēbra anhelit⁹ et pectoris: Cō
fert supfluitatib⁹ grossis in pectore et cōuēit pul
moni et vlceribus eius bibita et suffumigata.
Mēbra nutrimēti: Confert duritiei splenis.

Cap. xci. De busuro.

b Busurī et baluā qd sūt. Nota sunt.
Nā: Frā sūt et sicca i scdo et albusu-
rū magis ē stiptic⁹ quam castab. Opō
nes et pprietates: Inflāt et pprie cuz
post ipa bibitur aq̄: et cū sint dulcia faciūt euēire
rugitū plm et faciūt euēire opilōnes i visceribus
et decoctio albusuri sedat iflatōz cū cōseruatiōe
caloris inati: et plimus vsus ambor gnat i cor-
pore hūores grossos. Mēbra capitis: Albusu-
rū facit soda et iebriat plm et ābo sūt bōa carnē
q ē inter dētes et gigiuas. Mēbra anhelit⁹ et
pectoris: Ambo sūt mala pectori et pulmōi.
Mēbra nutrimēti: Prepāt stōz et faciūt cōiun
gere opilōnes epis et ipsorum digō ē tarda: et frā
gibile ē mioris digōnis: et nutrim ipsorum ē puū
et algesaguerui ē mioris tarditatis. Mēbra
expulsiōis: Vnūqdqz eorum strigit vētrē prop ipe
cū misceatur cū vio pōtico: aut cū aceto et albala
facit abūdare lac: et qñ bibitur cū aceto pontico
prohibet fluxū m ficis. et phibet fluxū sanguis
emorroydarum. Febres: Vsus eorum plimus fa-
cit cadere in tremorem et horripilationem.

Cap. xcii. De buncho.

Unchū qd ē. Est res dlata d iamē.
Quidā aūt dixerūt quod ē ex radicib⁹
anigalē cū mouetur et cadit. Electio:
Melius ē citrinū et leue bōi odoris.
Albū vero et graue est malū. Nā: Est calidū et

siccū in p̄mo s̄z quosdā est frig̃ in p̄mo. Operationes ꝛ ꝓprietates: Cōfortat mēbra. Decoratio: Mūdificat cutē ꝛ exiccat hūiditates q̄ sunt sub ea: facit odorē corporis bonū ꝛ abscindit odorē psilotri. Mēbra nutrimēti: Est bonū stomaco.

℄ De batecha. Cap.xciij.

b Batecha qd est: notū est. Nā.) Frā ē in p̄n° scd'i: ꝛ hūida in fine eius ꝛ cū eius semē desiccat̄ nō ē hūectatiuū: imo desiccat i p̄°: ꝛ eius radix ē desiccatiua. Opōnes ꝛ ꝓprietates.) Que matura est: est subtilis: ꝛ imatura est spissa. Batecha p̄terea cinerina matura i nā erit cucumeris: ꝛ i ipsa est aptio quocūq3 mō sit. Melo aūt medio ris est hūidioris q̄̄ reliq̄: ꝛ eius caro est digestiua abstersiua ꝛ ꝓprie ei⁹ semē: matura ꝟo ꝛ imatura āmbe sunt abstersiue: ꝛ semē ei⁹ est fortioris abstersiōis: ꝛ ipsa q̄ɗ ꝯuertit̄ ad quēcūq3 hūorē quē in stō inuēit: ꝛ est ad s'ia vehemēti⁹ decliuis q̄̄ sit ad colerā: qualr̄ q̄ ad meliaz. melo ꝟo nō ꝯuertit̄ velocit̄. Decoratio.) Mūdificat cutē ꝛ ꝓprie semē eius ꝛ illud qđ est in lateri ori pte ipsius ēt ꝯfert pāno ꝛ morphee ꝛ furfuribus: ꝛ proprie qñ ꝯficit̄ qđ est eius iteri⁹ siē est cū oleo de frumēto ꝛ exiccat̄ in sole. Mēbra oculi.) Fiat vt cortex eius frōti adhereat: ꝛ ꝓhibet fluxū ad oculū fieri. Mēbra nutrimēti.) Est vomitiua ꝛ ꝓprie radix ei⁹. Nā due.ʒ. eius cū vino mouent vomitū sine labore cū bibitur ex eis obolus. Cūq3 batecha nō digerit̄ bñ gñat colicam passionem: melo aūt est tarde digōnis nisi qñ comedit̄ cū eo qđ est interius eius ꝛ ipsius qđ nutrimentū ē recens ꝛ ei⁹ humor est ꝯueniētior: oꝫ p̄terea vt cibū sequatur aliū: batecha.n. si nō sequit̄ aliqd aliud fac̄ nauseam ꝛ vomitū post aūt ip̄m calefactus bibat oxymel: ꝛ hūectatus olibanū aut zinziber nutrium ꝛ vinū. Mēbra expulsiōis.(Prouocat vrinā qđ ex eo maturū ē ꝛ crudū ipsius ꝛ cōfert lapidi i renibus ꝛ vesice cū est puus ꝛ p̄cipue lapidi renū. ꝛ melo q̄ɗ est minoris prouocationis ꝛ est magis abstersiuus ꝛ velocioris descēsiōis p̄cipue q̄ est mollis. Venena.) Cū corrumpit̄ in stō ꝯuertit̄ ad nāᷓm venenosam. opꝫ ergo vt cum grauat extrahatur velociter.

℄ De bule. Cap.xciiij.

b Bule qd est. Dixit alrazi q̄ ē cucumer indus. ꝛ ē silis cucumeri capparis ꝛ ē amarus ꝛ silis zinziberi.

Nā.) Calīd ē ꝛ siccū in scd'o. ꝛ apud quosdā in tertio. Opōnes ꝛ ꝓprietates.) Est stipticus ꝯfortans viscera. Instr̄a iūcturarū.) Cōfert duritiei neruoꝝ ꝛ hūiditati eoꝝ ꝛ egritudinibus ipsoꝝ frīis sicut palysi ꝛ torture. Mēbra nutrimenti.) Accendit ignē stōi ꝛ ꝯfert vomitui ꝛ intrat in algeguarser. Mēbra expulsionis.) Constrigit ventrē ꝛ siccat ventositatez.

℄ De bellilicis. Cap.xcv.

b Bellirici qd sunt. Sunt ꝓpinqui nāe emblicoꝝ. ꝛ eoꝝ medulla est dulcis propinqua alabuch. Natura.) Frigidi sunt in primo sicci in secundo. Operationes ꝛ propietates.) In ipsis ē virtus subtiliatiua. ꝛ ꝟtus ꝯtiua. Mēbra nutrimēti. Confortant stōm cum aptatione ꝛ aggregatione ꝛ ꝓhibēt mollificatiōꝫ eius ꝛ hūiditatē ipsius ꝛ nihil ē qđ ita p̄cipet stōm sicut ipsi. Mēbra expulsiōis.) Fortasse strīgūt ventrē ꝛ apud quosdā leniūt ventrē tñ: ꝛ est manifestū ꝛ ipsi qdem conferunt intestino recto ꝛ ano.

℄ De bederenzego. Cap.xcvi.

b Bederenzegum qd ē. Nā. Est calida ꝛ sicca in scd'o. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Cōfert oībus egritudib⁹ flaticis ꝛ melicis. Decoratio efficit odorē oris bonū. Vulnera ꝛ vlcera. Cōfert scabiei melice. Mēbra capitis. Confert opilationibus cerebri ꝛ remouet fetorē oris. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Letificatiua ē ꝛ ꝯfortatiua cordis aufert tremorē cordis. Mēbra nutrimenti. Iuuat digōnē ꝛ ꝯfert singultu. Permutatio. Loco eius ponit̄ i lenificādo pondus ipsi⁹ de seta ꝛ due tertie pōderis ipsi⁹ d' cortice citri.

℄ De baurach hebuli.c.xcvij.

b Baurach hebuli qd ē. Est semen sendi: aut indū: ꝛ hꝫ duas spēs quaꝝ vna ē pua absq3 rugis: ꝛ alia magna cū rugis ꝛ eaꝝ melior ē pua. Instr̄a iuncturaꝝ. Eradicat flegma ex iuncturis. Membra expulsionis. Soluit ex intestinis vermes ꝛ ascarides ꝛ est in hoc valde bona.

℄ De beherenugi. Cap.xcviij.

b Beherenugi qd ē. Est ex aromaticis. Opōnes ꝛ ꝓprietates: Resoluit inflationē i oī loco eius embrocatio. Mēbra capitis. Eius flos ē bon⁹ vētositatibus grossis in capite: ꝛ cū eius folia odorant̄ silr̄. Mēbra expulsiōis. Soluit vētrem.

℄ De buzeiden. Cap.xcix.

b Buzeiden qd est. Est medicina lignea inda in q̄ est ꝟtus silis ꝟtuti been. Electio. Illa q̄ ex ea bona ē: est alba grossa multaꝝ lineaꝝ aspa. lenis ꝟo ꝛ tenuis ligni: ꝛ pauce albedis est mala: ꝛ adulterant eam cum lauban barbarica. Nā. Calida est in secundo: sicca in primo. Opōnes ꝛ proprietates. Est subtiliatiua. Instr̄a iuncturaruꝫ: Confert dolori iuncturarum ꝛ podagre Mēbra expulsionis. Augmentat coitum. Venena. Confert venenis.

℄ De bulhida. Cap.c.

b Bulhida. Nā. Frā est. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Est abstersiua ꝛ est in ipsa stipticitas ꝛ itecis ꝛ' i fructibus eius ē hūiditas. Decoratio. Abstergit faciē. Vulnera ꝛ vlcera. Ponit̄ trita

sup vlcera et scabie et conglutinat plagas pp stipticitate et abstersione sua et propter cortex arboris eius et aspergitur cu aq sua: et fit embroca cu decoctione radicis eius et folior cu ipsius sup ossa fracta. Membra expulsionis. Cortex eius grossus soluit fla qn bibitur ex aure cu aq fra et vino.

¶ De bithar. Cap.ci.

Ithar qd est. Est illa que vocatur leucez.i.oculus vacce.rosa eius curium colore: rubea in medio grossior rosa camomille. Na. Cal'a in scdo: sicca in primo. Mebra capitis. Eius odor cofert ventositatibus grossis in capite.

¶ De buhri. Cap.cij.

Uhri. Opones et pprietates. Resoluit pp re cuius flos est bn appens et abstergit cu eqlitate. Decoractio Siluestris hns flore bn appente rubificat capillos. Apata et bothor. Decoctio foliorum illius cofert apatib^9. Uulnera et vlcera. Cu melle more emplri ponitur sup vulnera et vlcera. Instra iuncturarum. Eius decoctio cofert attritio ni lacertorum. Mebra capitis. Soluitur os cum decoctione eius pp dolore detiu. Mebra oculi. Eius decoctio cofert obthalmie calide. Mebra anhelitus et pec. Decoctio ipsius cofert tussi antiq. Mebra expulsionis. Hns folia alba: et hns folia nigra conferunt solutioni veruste.

¶ De bahethe. Cap.ciij.

Ahethe qd est. Silis est trium lentium et est difficilioris digonis. Na. Est eqlis declinans ad siccitate. Opones et pprietates. Est stiptica sic lens. et gnat melias. Apa et bothor. Est bona vtrisq et fit ex ea emplin hernie et rupture infantium. Mebra expulsionis stringit ventrem.

¶ De besceguascen. Cap.ciiij.

Esceguascen qd est. Est coriandrum putei et pfice est besceguascen et syriace est capillus porcinus: et arabice e capillus algul. et est herba pua cuius ortus est in saltibus: et cursib^9 aqru et fluminu et intus in puteis et est silis coriadro hmido: sz eius thyrsi ad rubedine et nigredine declinant sine stipite existetes: neq hnt flore neq semen cuius virtus cito tollitur. Na. Sa. est eqlis. Ego at dico q fortasse declinat ad calitate valde parum et siccitate. Opones et pprietates. Est resolutiuus subtiliatiuus apriiuus: et in ipso est stipticitas, phibes cursum: et qn pmiscet cibo gallorum et coturnicu facit eos fortes et ad dimicadum et ad iterficiedu. Decoratio. Eius cinis cu aceto et oleo cofert alopitie et tyrie: et ipse cum oleo myrtio et vio plogat capillos: et phibet eor casus. Apata et bothor. Cofert aldubelle et delet scrofulas. Uulnera et vlcera. Cofert fistulis et vlceribus fraudulentis et hmidis. Mebra capitis. Eius cinis cofert furfuribus. Mebra oculi. Cofert algarab. Mebra anhelitus pec. Cofert pulmoni purgado ipsum valde. Mebra nutrimeti. Cofert cu vino fluxui supfluitatu ad ventre et stomi et cofert dolori splenis: et cofert ictericie. Mebra expulsionis. Prouocat vrina: frangit lapide, puocat mestrua. et extrahit scdina. et purgat muliere feta. et abscindit fluxu sanguis et apo.ples stringit vetre. et fz filiu. Meliuargue soluit venena. Ipse cu vino cofert morsibus serpetu et canis rabiosi et venenosis alijs. Permutatio. Loco eius in asinate ponitur podus ipsius de flore viole cu medietate poderis ipsius de succo ligritie.

¶ De bedarugi. Cap.cv.

Edarugi qd est. Est oxinu fluuiale et dicunt hoies qda q est bedarabina et est alneb et est notu. et oleu eius in potetia est oleu alcheiri: veruth e de billius eo: et in ipso qd sunt virtutes etc. Na. Calida est in primo declinans ad scdm siccum in pri^o. et in ipso est hmiditas supflua: cuius fortassis hmiditatis sima ad scdm declinat non in sba. Opones et pprietates. In ipso est stipticitas et soluio. Sbit.n.nisi ueniat supfluitate preparata. Si at inuenit hmore soluit: et in ipso sunt resolutio. et digo. et inflatio. et velocitas ad putrefactionem. et gnat hmore malu melacolicu et eius semen cofert cui in quo gnatur melia. Apata et bothor. Cofert qn cu aceto et oleo ros.linitur super apata calida. Mebra capitis. Eius succus distillatus cofert fluxui sanguis ex naribus precipue cu aceto vini et caphora facto licinio et inuncto in ipso et remouet stupore detiu. et est ex eis que sedant sternutationem in coplone vna et mouet ea in coplone alia. Mebra oculi. Cofert pulsationi oculi more empli suppositu: et facit puenire tenebrositatem visus comestu: ppea q commouet hmiditate eius. et turbat ea et eius succus cofortat visum facto collyrio ex ea. Mebra anhelitus et pec. Cofortat cor valde et desiccat pulmone et pect^9 et sacratan et aq eius cofert stricture anhelitus et eius aq est bona sputo sanguis et facit abudare lac. Mebra nutrimeti. Difficilis est digonis et putrefactionis velocis et est malu sto, ppe folia eius. Mebra expulsionis. Costringit. Qd si iuenerit hmore pparatu soluit et puocat et nocet ano et eius seme cofert difficultati vrine. Uenena. Ponitur sup puncturas vespe et scorpionu et draconis marini.

¶ De bertanich. Cap.cvi.

Ertanich qd est. Dicitur q est arbor et di q est foliu eius qd assimulatur folijs acetose siluestris veruth est vicinior nigredini et e grossior. Opones et pprietates. Eius folia sunt stiptica. Uulnera et vlcera. Cosolidat vulnera et vlcera. Mebra capitis. Eius succus est melior rebus vlceribus antiqs q sunt in ore et alcola. et opz vt fiat ex eo rob et cofert alcola.

¶ De bilomon. Cap.cvij.

Romon qd est. Est alfarfa gue siluestris. et est ex titimalis et eius semē est igneū sic sūt titimala. Mēbra expulsiōis. Soluit. ¶ De beblisi. Ca. cviij.

Eblisi qd est. Est illud qd dr papauer cordosuz et spumosuz et ipsuz efficit opationē titimali in solutiōe sua. Nā. Cal3 est multū. Mēbra expulsiōis. Soluit sicut titimalium.

¶ De benec guariden. Cap. cix.

Enec guariden. Mēbra expulsiōis. Cōfert dolorib' inficiē et renū postq̄ eius frangit resolutio cū oleo et cera et vitello oui q̄re nō induratur et puocat vrinā et mēstrua et facit abortū et cū cordumeni valz emorroydibus. Febres. Cōfert rigori. Venena. Cōfert venenis q̄ sunt ex venenosis morsibus. Permutatio. Loco eius ponitur costos. ¶ De barasican. Cap. cx.

Arasicā qd est. Est beldelresis ex cuius semine nigri armillas faciūt et est herba. Gal. dixit calida in pn° pmi: sicca in scdo. ¶ De bithar. Ca. cxi.

Ithar qd ē. Est h'ba pastoris. et nos qd narrabimus pprietates h'ge pastoris in caplo de hain.

¶ De beusberdendio. Cap. cxij.

Eusberdendiū qd est. Est collyriuz albū allatū d armenia. Apata et bothor. Administrat in apatibus calidis et bothor calidis. Iūctura iūcturar. Fit emplm ex eo sup podagram calidam.

¶ De balaustia. Cap. cxiij.

Alaustia qd est. Est flos granati siluestris phici aut egiptij. et ipa qd q̄nq3 est rubea et q̄nq3 ē alba et q̄nq3 rufea. et succi eius nā est sicut succi barbehyrci. Inqt paulus. Vtus eius est sicut vtus pulpe gnati. Nā. Frā est in fine pmi. sanscdo. Opatiōes et pprietates. Glutinatiua est et retinet fluxū oēm sanguis et gnāt melias. Decoratio. Bona est gingiue sanguinee. Vulnera et vlcera. Cōsolidat plagas et vlcera antiq̄ et alhocor et pcussionē pulverizata. Apata et botor. Fit ex ea emplz qd adheret rupture. Mēbra capitis. Fortes efficit dētes motos. Mēbra anhelitus et pectoris. Prohibet fluxū sanguis. Mēbra expulsionis. Stringit et pfert vlceribus intestinor et fluxui inficio: et fluxui sāguis ei'. Permutatio. Loco eius ponit cortex glādis et caput granati. ¶ De butyro. Cap. cxiiij.

Utirū. Nā. Cal3 est et hūidū i pmo et eius gradus in hūiditate est altior. Opationes et pprietates. Est maturatiuū resolutiuū molificatiuuz et eius resolo ē i corpib' medijs nō duris et i corporib' teneris ē cū facilitate: et ei' fumus exiccatiuus ē et strigit facile et ē sedatiu' dolor iterior: et materier effusar ad mēbra. Decoratio. Linit ex eo corpus et vēter et nutrit et ipinguat. Vulnera et vlcera. Cōfert vlceribus neruor et iplet vlcera, et purgat ea. Mēbra capitis. Bibūt cū eo me° q̄ sūt ad exituras. velaminuz cerebri et ad apata radicū auriū et nariū et oris et ad apata gingiue et ad cola: et linit ex eo caro gingiuar infātū et fit facilis ort' dētiū. Mēbra ābditus et pec. Cōfert tussi sicce et frē et, ppe cū amigd. et zuccaro: et silr in pleuresi et pipleumonia et sputū facit facile et maturat et silr cū oleo amigd. ē ei' maturatio plima. Solū at cū ē ei' mūdificatio ē minor maturatiōe eius: et cū zuccaro ē ecōuerso: et, phibet sputū sāguis: et pfert vomitui sanguis et saniei cū ex eo lābit q̄ritas ʒ .i. s. cū melle. Mēbra expulsiōis. Lēificatiuū ē et plimus vsus eius soluit: et fit ex eo clistere ad apata cala et dura i itestis: et inficie: et testiculis: et ponit in medicis vulner orificij vesice. Venena. Resistit venenis pcipue cū ex eo linit morsus vipe. ¶ De barba hyrcia. C. cxv.

Arba hyrcina qd est. In ipa est pax calitatis et fritatis: et ita q tepefacit calitatē eius: et q̄si non fit vehemētis fritatis imo fritas eius est in fine primi: et siccitas eius est vehemēs puenies ad termiū. Opōnes et pp'etates. Est stiptica vsq3 ad terminū: et radix eius est fortioris stipticitatis: et ponit in tyriaca ad pstringēda mēbra et succ° eius ē i stipticitate semis rosar. Vulnera et vlcera. Folia eius cū exiccant psolidāt et pferūt vlceribus antiqs: et eius flos in oibus illis est fortior. Mēbra capitis. Radix eius ē ex medinis abstergētibus sordinē auris et exiccatib' vlcera eius et pferētibus odoratui. Mēbra anhelit' et pec. Flos et folia et radix eius qocūq3 fuerit cū bibit cū aq̄ ordei vlcerib' pulmōis cōfert et succ' ei' sputo sanguis. Mēbra nutrimēti. Cōfortat stōm et phibet effusiones māteruz ad ipz et ppe succ' eius. Mēbra expulsionis. Est fortior medicia ad vlcera itestinor qū bibit aut flos ei' pp'e: aut succ' ei' cū vino et ad fluxū sanguis ex inficie i mōuz empli supposit' aut bibit'. ¶ De bdellio. Cap. cxvi.

Delliū iudaicū et bdelliū mechiū qd ē. Bdelliū iudaicū aliō ē siculū: et aliud rabicū qd ē aliō a bdellio palmar siluestriū et ābo sūt ex palmis siluestrib'. Mechiū āt est ex fructu arboris palmar siluestriū. Electio: Melior duar gēmar ē illa q̄ ē varia clara: et amari saporis: et ē mūda a lignis. et ē facilis resolōnis bōi odoris: c' fum' h3 odorē picis et cū āuq̄t bdelliū iudaicū egredit a lemficatōe ad exiccatōz. Nā: Mechiū ē friū et siccū: et aliud ē calm in fine pmi lenitiuū et ppie siculuz: et arabicum exiccat tempus. Opationes et proprietates: Resoluit ita q sanguinem congelatū: et est lenificatiuū maturatiuuz

dissipat ventositates. Et siculū est vehementis lenificationis. et arabicū est siccius eo nisi recēs. Apata et bothor.) Resoluit apata dura. et ppe dissolutū cū saliua ieiuni. et sil'r resoluit reliqua frā. et mechuū qd nō est ex fructu palmaꝝ silue striū et est bdelliū iudaicū aufert scrofulas et bibit decoctū ad apata intrinseca et dura. Vulnera et vlcera.) Linit cū aceto sup sahafat. Instra iuncturaꝝ.) Confert ꝯtusiōi lacertoꝝ: et spasmo et duritiei neruoꝝ ꝯgelatōi ipsoꝝ. Membra anhelitus et pectoris.) Cōfert doloribus cāne pulmōis. et apātibus eius: et ꝯfert tussi antiq̄ et doloribus lateris et arabicū ꝯfert apātib⁹ epiglotis et gutturi. Mēbra expulsiōis.) Cōfert emorroydibus bibitū et suppositū et suffumigatum et retinet sanguinē eaꝝ et ꝯfert lapidi renū et qn̄ ponit̄ in soluitiuis ꝓhibet abrasionē intestinoꝝ et ꝓuocat vrinā et mēstrua: et de mechio ēt existiat̄ qp ips ꝓuocet: sȝ nō dubitat̄ qn ips strigat et frāgat lapidē. Bdelliū vo arabicuȝ claꝝ rubeū qn̄ terit̄ ex eo q̄ntitas duoꝝ aur. et bibit̄ cū aq̄ mellis minuit̄ fla. et bdelliū vtrūqȝ resoluit ramicē aq̄. et apit os mīicis clausum et educit fetū. et mūdificat mīicē et resoluit apata ani et testiculoꝝ. Venēa.) Cōfert morsibus venenosoꝝ.

De butyro. Cap. cxviij.

b Vtyrū nō recēs qd ē. Est faciēs opō neo butyri crudi et ē fort⁹ imaturatiōe et mollificatiōe et lēificatōe et calefactiōe: pmutem⁹ ḡ qd de ipso dctm̄ est in caplō de butyro crudo i fa ze. et adiūgamus ad hoc. Nā: Calm̄ est in p̄mo hūidū in ipso. Opōnes et ꝓprietates: Est maturatiuū resolutiuū et ipm̄ qd nō opat̄ nisi i corporibus teneris mediīs nō in duris. Apata et bothor: Matura apata ꝓpȝie illa q̄ sunt i radice auris. et ꝓpȝie ifantū et mulieꝝ. et neqȝ ꝑt tale aliqd i corporibus duris. Mēbra capitis: Maturat apata q̄ sūt post aures i corporib⁹ teneris hūidis. Mēbra anhelitus et pectoris: Lenit pectus et maturat supfluitates in ipso ꝓpȝie cū melle et zuccaro et amigdalis amaris. Mēbra expulsionis: Ipm cū amigdalis qn̄qȝ strigit ventrē pp stipticitatē q̄ est i ipso vel ipsis et qn̄qȝ soluit. Venēa: Est tyriaca venēis spotu sūptis.

De bitumie iudaico. c. cxviij.

b Itumē iudaicū qd ē. Dixerit qp bitumē aliud ē qd manat ꝺ qbusdam mōtibus et aliud ē qd natat in qbusdaȝ aquarib⁹ a q̄. et nigꝝ qd est malū sīe pici: et ē frustrū nigꝝ leue ex quo cū masticatur egredit̄ sapor picis: sed ipm est frāgibile. Electio: Illud qd melius est: ē purpureū claꝝ cū splēdore forte ponderosuȝ. Nigrū vo sordidum est malū. Nā: Calm̄ est in tertio siccuȝ ad ipm. Opōnes et ꝓprietates: Virtus eius est ꝓpinqua virtuti picis: et ipȝ ꝯfortat mēbra et liquefacit sanguinē ꝯgelatū in ventre qn̄ bibitur. Decoratio: Cōfert albedini vnguium. Apostemata et bothor: Confert scrofulis. Vulnera et vlcera: Linit̄ sup impetiginem et sup apationē vlcerū et nō pmittit ea apostemari. Instra iuncturaruȝ: est empl'm podagre et bibitur et linit̄ ad sciaticā. Mēbra anhelitus et pectoris: Confert tussi et vlceribus pulmonis et iuuat ad spuendū et extrahit saniē ex pectore. et confert apātibus ambaꝝ amigdalarum et squināncie. Mēbra expulsiōis: Confert duritiei matricis et qn̄ supponitur fumus eius cōfert exitui mīicis et doloribus eius: et qn̄ fit clystē ex eo cū aqua ordei ꝯfert dissinterie.

Cap. de litera. C.

De coagulo. Cap. cxix.

c Oagulum qd est. Coagula sunt plurima et nos dicturi sumus vnumqđqȝ coagulum in capitulo rememorationis animalis cuius est. Electio: Ex eis melius est in specie coagulum leporis. Nā: Oia sunt calā: et sicca ignea. Opōnes et ꝓprietates: Resoluit oē ꝯgelatū sanguis et lactis caseati. et hūoꝝ grossi et coagulat oē liqdū et oē icisiuū et ꝓhibet omnē fluxum sanguis: et cursuȝ sanguis mulieꝝ: et oē ē subtiliatiuū: et nō ē dubiū qn cū hoc sit desiccatiuū. Inqt. Gal. nō administret̄ qd ex coagulis acutū est i loco vbi necīa ē ꝯstrictio. Mēbra capitis: Cōferūt oia cū bibūt̄ epilie et ꝓpȝie camellinū. Mēbra anhelit⁹ et pectoris: Resoluit sanguinē ꝯgelatū in pulmonē. Mēbra nutrimēti: Resoluit lac caseatū i stō cū bibit̄ cū vino. et resoluit sanguinē ꝯgelatū i stō et est malū stō. Mēbra expulsiōis: Cū supponitur post purgationē mēstruoꝝ iuuat ad ipregnādū et ꝯfert pfocatiōi mīicis et ꝓpȝie coagulū camellinū et ꝯfert vlceri intestinoꝝ et ꝓpȝie coagulū pulli eqni. Venēa: Oia sunt bezahar et ꝯferūt iusqamo nigro et magis iuuatiua ad illud sunt coagula hedi et muli: et ceruoꝝ et vituli et agni et sanant a venēis: et morsibus oībus tres anulaſe. Sitqȝ potio ipoꝝ. x. karat cū linimēto: et coagulū hedi est bezahar eufor̄bij.

De citro. Cap. cxx.

b Itrum quid est. Est notum. et oleuȝ ipsius factuȝ ex eo: et ex cortice eius est forte et factum ex flore ipsius est debilis in oi caplō. Nā: Cortex citri est calidus in primo siccus in fine scdi: et eius caro est calā in p̄mo et humida in ipso. Quidā aūt dixerūt qp est frā et humida in p̄mo: et eius frigiditas magis est. et ipsius acetositas frā est et sicca i tertio. et eius semē ē calȝ in p̄mo et siccū in scdo. Opōnes et ꝓprietates: Caro. eius inflat et folia ipsius sedāt iflationē: et ei⁹ flos ē subtilior eis et ei⁹ acetositas ē stiptica frāgēs colaȝ rubeā. et ei⁹ semē et cortex ipsius sūt resolutiua. et cū ponit̄ ei⁹ cortex i

pãnis phibet tineas.ꝛ ei⁹ odoꝛ rectificat coꝛ ruptõz aeris.ꝛ pestilentiã. Decoratio.) Eius acetositas abstergit colorẽ ꝛ aufert pãnũ:ꝛ qḋ ex cortice ei⁹ adustũ ẽ bonũ ẽ albaras linitũ:ꝛ decoctio eius bonũ efficit odorẽ oris.ꝛ ẽ ipinguatiua corporis.ꝛ cortex eius retentus odorem oris bonũ efficit ꝛ ei⁹ decoctio ẽt silr cũ tenet̃ i ore. Apata ꝛ bothoꝛ: Acetositas eius valet serpigini illinita. Instrũa iũcturaꝝ. Eius oleũ valet mollificatiõi neruoꝝ ꝛ nõ fiat nisi ex cortice ei⁹ ꝛ ↄfert palysi ꝛ ipsius acetositas ẽ mala neruis. Mẽbra capitis. Cõfert totũre oris. Mẽbra oculi: Fit colliriũ cũ acetositate ei⁹.ꝛ remouet̃ ictericia oculi. Mẽbra anhelitus ꝛ pectoris. Eius acetositas sedat trẽorẽ cordis calidũ.ꝛ nutri^m ẽ bonũ gutturi ꝛ pulmõi.ꝛ eius acetositas ẽ mala pectori.ꝛ medulla citri cũ coquit̃ cũ aceto ꝛ põit̃ ex ea medietas alsacratũ interficit sanguisugas trãsglutitas ꝛ eas educit. Mẽbra nutrimenti. Caro ipsius ẽ mala stõ iflatiua tarde digõnis quã oꝫ vt cõedãt cũ almuri.ꝛ silr mixta cũ melle ẽ sanioꝛ.ꝛ magis recipiẽs digõꝫ nisi sit plima:ꝛ ei⁹ qḋ folia cõfortãt stõm ꝛ viscera.ꝛ postea flos ipsius ꝛ cortex ipsius cũ ponit̃ i cibarijs: sicut semia q̃ pro cõdimẽto ponunt̃ adiuuãt digõꝫ. Ipsetũ cortex nõ digerit̃ pp duritiẽ sui.ꝛ ipsius decoctio sedat võitũ.ꝛ rob eius ꝛ rob acetositatis ei⁹ ꝑpat stõꝫ.ꝛ aq̃ acetositatis ei⁹ valet ictericie ꝛ sedat võitũ colericũ ꝛ facit appetitũ:ꝛ opꝫ qḋ vt citrũ cõedat̃ singulare q̃ nõ cõmisceat̃ cibo añ se neqꝫ post se. Mẽbra expulsiõis. Eius caro facit ventrẽ se possidere colicã.ꝛ ipsius acetositas retinet vẽtrẽ ꝛ ↄfert solõni colice.ꝛ ei⁹ semẽ ↄfert emoꝛrovdib⁹:ꝛ i ei⁹ semie ẽ ꝟtus solutiua.ꝛ succus acetositatis ei⁹ sedat ifirmitatẽ mulieris vel sciatice. Venẽa semis ei⁹ põdus ʒ.ij.cũ vio melle ꝛ aq̃ calã illinitũ resistit venenis oibus ꝛ ꝓpe venẽo scorpiõis bibitũ aut linitũ:ꝛ ei⁹ cortex ẽ vicin⁹ illi.ꝛ succ⁹ corticis cõfert morsiõi vipe bibit⁹:ꝛ cortex eius ꝑ emplõ suppositus ẽ vicinus illi. ℂ De cerusa.c.cxxi.

C

Erusa qd ẽ. Est cinis plũbi aut alanuoch ꝛ cũ ea q̃ fit ex alañoch multũ elaborat̃ i adurẽdo. Fit asreng.ꝛ acqrit supfluã subtiliatõꝫ. Quãqꝫ ꝟo fiũt oẽs ceruse cũ aceto:ꝛ qñqꝫ cũ salib⁹:ꝛ qñqꝫ fiũt plibus mõis sꝫ q̃ scit̃ i libris h⁹ artis. Nã. Frã ꝛ sicca ẽ i 2°. Opões ꝛ ꝓprietates. Que fit cũ aceto ẽ vehemẽtis subtiliatõis ꝛ magis ꝓfũdãs.ꝛ i alia nõ ẽ vehemẽs subtiliatio.ꝛ ẽ glutinatiua ꝛ ꝓpꝛie alasreng. Apata ꝛ bothoꝛ. Lenificat apata dura ꝛ frã. Vulnera ꝛ vlcera. Ponit̃ i emplis ꝛ iplet vlcera ꝛ gñat in eis carnẽ ꝛ corrodit ꝛ ꝓpꝛie alasreng.carnem malã.ꝛ alasreng.cũ ã forꝛioꝛ est in gñatiõe carnis. Mẽbra oculi. Confert bothoꝛ oculi. Mẽbra expulsiõis. Est ex medicis q̃ ↄferunt fissuris ani. Venena. Est ex venenis.ꝛ expositio rememorationis eius est in caplõ ḋ venenis.

ℂ De camomilla. Cap.cxxij.

C

Amomilla qd est. Ex ea ẽ alia cui⁹ flos est citrinus:ꝛ alia cuius flos est purpureus.ꝛ alia cuius flos ẽ alb⁹: ꝛ nota est.ꝛ folia qḋ ipsius ꝛ flos reseruant̃ si fiant ex eis trocisci.ꝛ eius radix desiccat:ꝛ ipsa qḋ est sꝫ G. ꝓpinq̃ ꝟtuti rose i substantiatione sua.sed est calã ꝛ eius calitas est sicut calitas olei.s.ↄueniẽs. Nã. Calã ꝛ sicca i p°. Opões ꝛ ꝓprietates. Est apitiua subtiliatiua spissitudis mollificatiua resolutiua cũ pauca attractiõe:imo absqꝫ attractiõe ꝛ est hec eius ꝓprietas inter medicinas. Apata ꝛ bothoꝛ. Sedat apata calida mollificando ꝛ resoluẽdo ipsa lenificat duraq̃⁹ nõ sunt stricta valde:ꝛ bibitur pp apata viscerũ spissa. Instrũa iũcturarum mollificat tetanũ ꝛ ↄfortat mẽbra neruosa oia.ꝛ est ex medicis plus ↄferẽtibus lassitudini q̃ꝫ reliq̃ qm̃ calitas eius est silis calitati aialis. Membra capitis. Est ↄfortatiua cerebri: ↄferens soda frẽ:ꝛ ad euacuãdas mãs capitis: qm̃ resoluit absqꝫ attractiõe:ꝛ hec ẽ eiꝫ ꝓprietas:ꝛ ↄfert pustulis oris. Mẽbra oculi. Sanat algarab disruptũ more empli supposita. Mẽbra anhelitus ꝛ pectoris. Alleuiat sputũ. Mẽbra nutrimẽti. Aufert icterinã. Mẽbra expulsiõis. Prouocat vrinã ꝛ egredi facit lapidẽ ꝛ ꝓpꝛie q̃ ex ea est purpurei floris:ꝛ cũ camomilla qḋ vaporat̃ vesica pp doloꝛes frõs:ꝛ ꝓuocat mẽstrua bibita ꝛ sedẽdo in aq̃ ipsius ꝛ educit embrionẽ ꝛ secũdinã ꝛ confert iliace. Febres. Fit iniectio ex oleo eius in febribus prodictis ꝛ bibit̃ pp febres antiq̃s in fine eaꝝ ꝛ ↄfert oi febri absqꝫ forti acuitate.cuꝫ apa calidũ nõ est i visceribus exñs in ea:ꝛ qñqꝫ ↄfert apostẽ cũ nõ est calidũ.ꝛ est eius maturatio ẽt cũ iam firmata est digõ. Permutatio. Loco ipsius ponit̃ in ↄfortatiõe cerebri ꝛ iuuam̃ qḋ confert in soda berengesis ꝛ est abortanum.

ℂ De cepe. Cap.cxxiij.

C

Epe qd est. Notũ est: imo in ipso ẽ acuitaꝫ icisiua amaritudo stipticitaꝫ. Cõestũ ꝟo ex eo qḋ est lõgius ẽ acutius. Ex rubeuꝫ est acutius albo ꝛ siccũ hũido ꝛ crudũ assato. Nã. Est calidũꝫ in tertio.ꝛ ẽ in ipso hũiditas supflua. Opões ꝛ ꝓprietates. Est subtiliatiuũ incisiuuꝫ ꝓpꝛie qḋ comedit̃ ꝛ in ipso cũ stipticitate quã hꝫ est abstersio ꝛ apit fortiter ꝛ i ipso est inflatio ꝛ in ipso est attractio sanguis ad exteriora.quare ẽ rubificatiuũ cutis:ꝛ i nõ cocto qḋ nõ gñat nutrimentũ de quo sit curandũ ꝛ zinzibeꝛa cũ cepe minus est inflatiuũ eo q̃ est sine cepe:ꝛ nutrimentũ eius qḋ decoquit̃ ẽt est humoꝛ grossus. Cepe secreta qḋ comedit̃ ꝓpꝛie ↄfert nocumento aquaꝝ:ꝛ ex eis q̃ delent serpiginẽ est

ip̄m cū proijcit̄ ex scopha. Decoratio. Ru
bificat facie̅ ⁊ semen eius delet morphea̅ ⁊ cū
fricatur ex eo in circuitu loci alopitie ꝯfert val
de: ⁊ ip̄m cum melle eradicat verucas. Vul/
nera ⁊ vlcera. Aqua eius vz vlceribus sordi/
dis: ⁊ confert cū adipe galline excoriationi que
fit ex calciamentis. Mēbra capitis. Quoqꝫ
fit caputpurgiū cū aqua ipsius ⁊ ꝯfert capiti ⁊
mundificat ip̄m. ⁊ distillat̄ in aure̅ ꝓꝑ grauedi
nem capitis ⁊ tinniti ⁊ putredine̅ in auribus: ⁊
aquā: ⁊ est ex eis q̄ faciūt soda. Et plimus eius
vsus facit subeth ⁊ est ex eis que nocent intelle
ctui ꝓpea ꝙ generat humore̅ mali ⁊ ip̄m mul
tiplicat salinā. Mēbra oculi. Succus eius
qd̄ comedit̄ ꝯfert aque descendenti in oculū ⁊
abstergit visum: ⁊ ex semine eius fit alcofol cū
melle ad albulam oculi. Mēbra anhelitus ⁊
pectoris. Aqua cepe cum melle confert ꝑfo
cationi. Mēbra nutrimenti. Siluestre ē dif
ficilis digōnis: ⁊ quedam sp̄es eius mouet vo
mitum: ⁊ qd̄ ex eo comedit̄ ꝓꝑ suam caliditatem
confortat stōm debilem ⁊ facit appetitū: ⁊ qd̄
bis decoctū est. est multi nutrimenti faciens si
tim: ⁊ confert ictericie. Mēbra expulsionis.
Aperit orificia emoroydarum ⁊ oēs sp̄es cepe
excitant coitum. ⁊ aqua quidē cepe prouocat
menstrua ⁊ lenit naturā. Venena. Confert
morsui canis rabiosi cū linit̄ super ip̄m aqua
eius: aut emplāntur ex eo cū sale ⁊ ruta. ⁊ cepe
qd̄ comedit̄ expellit nocumentū ventositatis
venenosoꝝ: ⁊ dixerunt ꝙ ipsum generat in sto
maco humorem humidum plurimum fran-
gentem nocumentum venenosorū.

De corallo. Cap. cxxiiij.

Corallus. Nascit̄ in maribus q̄ sūt
in ephraca: ⁊ dī ꝙ si terat̄ ⁊ ipleant̄
eo ꝯcauitates dentiū īfirmoꝝ eradi/
cat eos: ⁊ ꝯfortat gingiuas: ⁊ est sin/
gularis in ꝯfortatiōe gingiue ⁊ Gal. qd̄ extima
uit ꝙ cū ex corallo adusto ⁊ abluto sumit̄ pō
dus. ʒ. i. cū qua terit̄ pōdus dauich gūme ara/
bice: ⁊ ꝯficit̄ cum albumie oui. ⁊ bibit̄ cū aqua
frā cōfert sputo sanguis ⁊ eius eleuatiōi: ⁊ suo
fluxui bn̄ ⁊ proprie corallus rubeus: ⁊ cōfert
oībus egritudibus stōi. ita vt suspēdat̄ sup ip̄z
directe. Et dixit Gal. ego expertus sum ⁊ su/
spendi i collo ei⁹ q̄ hēbat dolore̅ stōi: ita vt eēt
corallus sup os stōi ⁊ remotus fuit dolor. Cū
ergo accepi ip̄m redijt: sicut expertus sū lignum
tracis in hn̄te epilepsiā: ⁊ q̄ suspēderit in collo
suo diebus sanitatis sue corallū rubeū securus
erit a dolore stōi: ⁊ ꝓꝑea suspēdunt̄ i collis pue
roꝝ. Quid est. Notus ē. Et corallus qd̄ alius
est albus: ⁊ alius est rubeus. ⁊ alius niger. Nā.
Frīn est in pmo siccū in scdo. Opōnes ⁊ pro
prietates. Stipticus ē ⁊ ꝓhibet fluxū sanguis
⁊ eius exiccatio maior est q̄ ipsius ꝯstrictio. naz
eius exiccatio ē vehemēs. Vulnera ⁊ vlcera.
Abscindit carnem additam. Mēbra oculi.
Confortat oculū abstergēdo ⁊ exiccando hu/
miditates infixas in eo. ⁊ ꝓpter qd̄ est adustū
ex eo qd̄ est ablutū: ⁊ abstergit vestigia vlcerū
⁊ est ꝯueniēs lachrymis. Mēbra anhelit⁹ ⁊
pectoris. Retinet fluxum sanguis ⁊ adiuuat
ad expuendū. ⁊ silr niger ꝑcipue qd̄ ex eo adu
stum est ⁊ ablutū: ⁊ est ex medicis confortanti/
bus cor ⁊ ꝯferentibus tremori cordis. Mē/
bra nutrimenti. Bibitur cū melle ꝓpter apa
splenis ⁊ est iuuatiuum eius. Mēbra expulsio
nis. Confert apostematibus intestinorum.

De cepe azir. Cap. cxxv.

Cepe azir qd est. Est silis cepe muris
in virtute ⁊ sapore suo: ⁊ administrat̄
loco eius sꝫ est debilior eo. Mēbra
expulsiōis. Sedat dolores inficis
frigidos. Venena. Confert venenis ⁊ pun
cture scorpionis ⁊ tarele bibitū ⁊ more em/
plastri superpositum cū miscet̄ cum ficubus.
Permutatio. Loco eius ponit̄ quātū ip̄z ē
de zedoaria ⁊ due tertie ipsius de gariofilis.

De castoreo. Cap. cxxvi.

Castoreū qd est. Est testiculus aīalis
marini qd̄ submergit̄ ⁊ inuenit̄ par
suspensū ex radice vna sicut duo fel
la vaccina exiccata: ⁊ hꝫ cortice̅ sub/
tilem q̄ qlꝫ actu frāgit̄. Electio. Electū ex eo
est qd ē duo testiculi sil' adherētes ꝑ eo. illō. n.
nō adulteratū ē ⁊ eius qd̄ adulteratio fit ex op
poponaco ⁊ gūmi ꝯfectis cū oleo ⁊ pauco ca/
storeo: ⁊ desiccat̄ in vesica. Qui aūt laborat ac
cipere hoc mēbꝝ huius aīalis oꝫ vt cū fundit
cute̅ q̄ est supra ip̄m extrahat humiditate̅ cū eo qd̄ ī
ipso ꝯtinet̄. ⁊ ē hūiditas sic̄ mel. ⁊ exiccet cam
sil. Nā. Est subtilius ⁊ fortius oī ꝙ calefac̄
⁊ exiccat. ⁊ opꝫ vt sit calīn in fine tertij vsqꝫ ad
quartū: siccū in scdo. Opōnes ⁊ ꝓprietates.
Resoluit inflatione̅: ⁊ qn̄ ex eo illinit̄ calefac̄
corpus ⁊ res gūmosa q̄ est in medio eius mor
dicatiua est vehemētius calefactiōis. Apata ⁊
bothor. Confert apatibus calis. Vulnera ⁊
vlcera. Confert vlceribus ꝑniciosis. Instra
iuncturarum. Confert neruis ⁊ calefacit ⁊ cō/
fert tremori ⁊ spasmo hūido: ⁊ alcuzez hūido
⁊ stupori ⁊ palysi. Mēbra capitis. Cōfert ob
liuioni ⁊ lethargie cum aceto ⁊ oleo rosaceo:
⁊ subeth ēt. ⁊ si sit cū febre tunc si bibat̄ cū mel
le ⁊ pipere ꝯfert ⁊ nō nocet: ⁊ fit eius potio co
clearium ⁊ resoluit sp̄es ode frē ⁊ vētose mo
re empli suppositū euaporatū. ⁊ ꝯfert surditati
frē. ⁊ neqꝫ est aliqd magis iuuatiuū vētositati i
aure q̄ ip̄m cū ex castoreo accipit̄ qr̄tū ē lene
vna. ⁊ dissoluit̄ in oleo nardino ⁊ distillat̄ i eā.
Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Attractio p na
res ex suffumigatione eius ꝯfert apatibus pul
monis ⁊ infirmitatibus eius. Mēbra nutri/
menti. Bibitur cū aceto ꝓꝑ singultum ⁊ facit

stum. Membra expulsionis. Delet dolorem ventris pinguinum bibitum cū aceto. ⁊ resoluit ventositatē ⁊ ꝓuocat menstrua ⁊ extrahit secūdinā cū bibunt ex eo .ʒ.ij. cū mentastro ⁊ melle post suffumigationē sapheneꝗ̄ tunc ꝓuocat sine nocumēto. ⁊ extrahit fetum ⁊ remouet frigus matricis ⁊ eius ventositatē: ⁊ frigus testiculi. Venena. Confert morsui venenosoꝝ paruoꝝ. ⁊ est tyriaca ꝓfocatiōi ellebori ⁊ qđ ex eo est variū declinans ad nigredinē est venenū. Et qñqȝ interficit in die vna: ⁊ cadit q ab eo euadit in hirsen. Eius ꝟo bezahar est acetositas citri: ⁊ etiam acetū de vino: ⁊ etiā lac asine. Permutatio. Ponit loco eius ꝗ̄trum ipsum est de acoro ⁊ ꝗ̄trum medietas ipsius de pipere.

ℭ De casio. Cap.cxxvij.

Caseus qd est. Caseus qñqȝ fit ex lacte qñqȝ ex sero: ⁊ est ille q noiatur recocta. Nā. Recēs est frigidus ⁊ hūidus in tertio ⁊ salitus antiquus est calidus ⁊ siccus in eo. In aq̄ ꝟo casei ꝓpterea φ in ipsa sunt nitrositas acq̄sita ex sanguine primū ⁊ ps colerica est caliditas q̄dā. Electio. Melior est q medius est inter illū q extendit vt viscus ⁊ frangibilē. ambo. n. sunt mali: ⁊ qui est ꝓuatus sapore ⁊ decliuis ad dulcedinem ⁊ suauitatē equalis in sale q nō remanet in visceribus plus: ⁊ factus ex acetoso melior est eis. Et subtiliantia qdem augmentāt malitiā eius qm̄ faciūt ipm penetrare ⁊ ipellunt eū ⁊ caseus capraꝝ q̄ vescunt subtiliatiuis melior est caseo capraꝝ q̄ vescunt nil ⁊ robelijs. Operationes ⁊ ꝓprietates. In ipso est absterſio: ⁊ recēs est nutritiuus ⁊ ipinguatiuus: si comedit post ipꝫ mel: ⁊ vetus est calidus abstersiuus mūdificatiuus: ⁊ comestus facit colericū hūorē ⁊ salitus nō vetus est īter vtrūqȝ. Aq̄ ꝟo casei ipinguat canes ⁊ nutrit eos: ⁊ in recocta ex sūma caseoꝝ est ꝟtus resolutiua. Decoratio. Bibē aquā casei cū medicis mūdificatiuis melius ꝯfert pāno. ⁊ recēs cocta cū tanto vino ꝗ̄trum ipsa est i cortice granati donec ꝯsumat ꝓhibet spasmuꝫ faciei ⁊ caseus qdem salitus vetus extenuat. Apata ⁊ bothor. Recens nō salitus ꝓhibet apari plagas. Vulnera ⁊ vlcera. Vetus bonus: est vlceribus malis ⁊ vulneribus: ⁊ recēs vulneribus leuibus recentibus. Recens enim fortior est in hoc ⁊ ꝓhibet apationē coꝝ precipue cū folijs dulb. ⁊ acetose siluestris. ⁊ bibitur eius aq̄ ꝓp scabiem. Instrumēta iuncturaꝝ. Teritur vetus cū oleo aut cū aq̄ pedū porcoꝝ salitorum ⁊ fit emplm̄ sup durītiē iuncturaꝝ. ⁊ extrahit ab eis sicut gypsum sine ipedimento: ⁊ est valde magni iuuamenti. Mēbra oculi. Ex nō salito ⁊ salito fit emplm̄ obthalmie ⁊ extremitati palpebre ꝑcusse. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Qñ coquit in aqua ⁊ dat in potu ablactantibus multiplicat lac eaꝝ. Mēbra nutrimenti. Salitus est malus stomaco ⁊ similiter nō salitus. In saluo ꝟo est aliquantula expulsio ⁊ Dia. qdem dixit φ recēs est bonus stomaco: ⁊ illud est ex eis in qbus est ambiguitas. Salitus aūt nō vetus est intra eos: ⁊ est velocior in digestione ꝗ̄ ille ⁊ velocius descēdit recocta ꝟo est minus nociua stō ꝗ̄ caseus nouus. Membra expulsionis. Gñat lapides in renibus ⁊ vesica ⁊ ꝓpter humidus ⁊ ꝓpter qui comedit cū seminibus penetrare facientibus. Non salitus ꝟo lenit nāu: ⁊ eius aq̄ soluendo educit colerā ⁊ adiuuat ipsam absterſio eius ꝓp nitrositatem que est in ipsa. ⁊ miscetur cum melle ⁊ fit magis iuuatiua. Et medicina quidem que ex eo administrat fit ex illo qui fit ex lacte capraꝝ ⁊ ouiū. ⁊ caseus qdem confert vlceribus que sunt in itestinis ⁊ ꝓpter assatus ⁊ ꝓhibet solōnem. Et qñqȝ terit ille q est assatus: ⁊ fit ex eo clystere cum oleo rosaceo ⁊ oleo. ⁊ confert surgenti ad ascellandum cum sanguine. Venena. Dicitur φ cum calamento montano epithimatur super venena.

ℭ De cinamomo. Cap.cxxviij.

Cinamomū qd ē. Nomē est ⁊ eius qdem est vna spēs bona ad aliquātulam declināns nigredinem montana grossa breuis. ⁊ ex eo est albū lassum inflatū frāgibilē hñs radicē declinatā ad mollitiē: ⁊ spēs nigra ē plana paꝝ nodosa. ⁊ est ex eo spēs odorē hñs sicut cassia lignea ad ꝟiditatē declinans c⁹ cortex ē sicut cortex eius rube⁹. Et est ex eis quoꝝ ꝟtus longo durat tpe. ⁊ ꝓpter si terat: ⁊ fiāt ex eo trocisci cū vino cinamomi. preterea est spēs q̄ noiat cinamomū mēdosum: ⁊ hꝫ odorē quēdā ⁊ est asperū ⁊ ipsius ꝟtus est debilis ⁊ fit ex eo oleū. Electio. Melius est illud qđ est boni odoris ⁊ acutū hꝫ saporē sine mordicatiōe. ⁊ color eius ē purus nō cōmixt⁹. Inqt Dia. Melius est nigrū ad igneitatē ⁊ rubedinē declināns planū ramos hñs ꝓpinquos subtiles in quo sunt dulcedo ⁊ salsedo ⁊ mordicatio parua. ⁊ nō est valde frāgibile. Et ex bonitate qdem ipsius vt vincat oēm odorez preter suū. ⁊ nō sentiat cū eo. Malū ꝟo est in quo ē odor myrti: aut turis: aut salsedo: aut aliquātulum mali odoris ⁊ albū frāgibile. ⁊ etiā ꝯcauꝫ ⁊ planū grosse radicis est malū. ℭ Eius autem virtus ꝯseruat si ex ipso fiant trocisci post ꝯtritionē. ⁊ si nō: debilitat post spatiū. xv. annorū ⁊ infra. Et oꝫ vt ex illo assumat qđ sup vnā extitit radicē. ⁊ fractū eius est falsificari aptum. Nā. Calidū est ⁊ siccum in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Vlanū est in subtiliatione attractiuū apertiuū ⁊ rectificās putrefactionem ⁊ oēm virtutem corruptā. ⁊ oēm saniositatem humorum corruptorū. Oleū ꝟo eius est calidū valde resolutiuum liquefactiuū. Decoratio. Ponit sup panum ⁊ maculas lenti-

ginosas. ⁊ cum aceto est ꝯueniens botbor lenti. Vulnera ⁊ vlcera. Est ꝯueniẽs ipetiginis ⁊ vlceribus. Iuxta iũcturaꝝ. Oleuȝ cinamomi est mirabile in tremore. Mẽbra capitis. Cõfert coriȝe ⁊ eius oleũ grauat caput. ⁊ ipsum mundat caput attrahendo hũiditates ex eo: ⁊ ẽ ex sũma eoꝝ q̃ sedãt dolorẽ auris ⁊ põit i medicis eius. Mẽbra oculi. Cõfert pãno ⁊ tenebrositati comestũ ⁊ collirio ex eo facto: ⁊ liquefacit hũiditatẽ grossam oculi. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Est lenificatiuũ ⁊ ꝯfert tussi ⁊ mũdificat qḋ est in pectore. Mẽbra nutrimẽti. Aperit opilationes epis ⁊ ꝯfortat ipsum. ⁊ ꝯfortat stõm ⁊ desiccat hũiditatẽ eius ⁊ cõfert hydropisi. Mẽbra expulsionis. Confert doloribus matricũ ⁊ renũ. ⁊ apãibus eoꝝ postq̃ frãgit̃ eius resolutio: cũ pauco oleo ⁊ cera ⁊ vitello oui ⁊ non superfluat ⁊ induret. ⁊ ipsum ꝓuocat vrinã ⁊ menstrua. ⁊ facit abortũ ⁊ cũ cordumeni ꝯfert emorroydibus. Eius ꝟo oleũ ꝯfert doloribus inficis qñ frangit̃ cũ oleo ⁊ cera ⁊ si ñ indurat vehementia sue resolutionis vltra hoc ꝙ eo indiget̃. Febres. Cõfert rigori ꝓpe cuius oleũ linitũ. Venena. Cõfert morsui ꝟmiũ venenosoꝝ. ⁊ fit ex eo emplm̃ cũ myrrha puncture scorpiõis. Permutatio. Loco eius ponitur cortex cassie lignee stipticus: aut dupluȝ ipsius de cubebe aut duplũ eius ex heabel.

De cerebro. Cap. cxxix.

Cerebrũ. Electio. Meliora eoꝝ sũt cerebra volantiuȝ: ⁊ ꝓprie mõtanorũ. ⁊ ex cerebris q̃drupedũ cerebruȝ arietis: deinde vituli. Nã. Frĩm est ⁊ humidũ. Operationes ⁊ ꝓprietates. Gñat flegma ⁊ hũores grossos. Mẽbra capitis. Cerebrũ gallinaꝝ ꝯfert fluxui sanguinis nariũ ex velamine ⁊ cerebꝝ camelli cũ exiccat̃ ⁊ bibitur cũ aceto vini ꝯfert epilepsie. Mẽbra nutrimẽti. Ipsum facit nauseã apud digõnẽ suã ⁊ delet appetitũ. ⁊ oȝ qḋ vt comedat̃ cũ seminibus. qui ãt post cibũ vomere vult sumat ipsum sup cibũ suũ: ⁊ est tarde digõnis inuolutiũ faciens stõm. Mẽbra expulsionis. Lenit ventrẽ ⁊ cerebrũ anatis est ex medicinis apãrũ ani. Venena. Cerebella salubria sunt in haustu venenoꝝ ⁊ morsibus aialium cũ comeduntur.

De croco. Cap. cxxx.

Crocus. Electio. Melior est recẽs boni coloris subtilis odoris sup cuius pilos est paululum albedinis, nõ plm̃. crocus sanus non velociter ingenis non inuiscat̃: neq̃ frãgit̃. Nã. Calidus est in scḋo: siccus in primo. Operationes ⁊ proprietates. Est stipticus resolutiuus maturatiuus ⁊ ꝓp illud qḋ in eo est ꝺ stipticitate ipsius est glutinatiuus: ⁊ eius caliditas est tpata: ⁊ est aginitiuus. ❧ Gal. ꝟo dixit ꝙ eius calitas est fortior stipticitate ipsius. ⁊ eiuȝ oleũ ẽ calefactiuũ. ❧ Aliãtũ ingrẽ ipse nũq̃ alterat hũorẽ. Immo ꝯseruat eũ fm̃ eq̃litatẽ ⁊ rectificat putrefactiuȝ ⁊ conseruat viscera. Decoratio. Potus ipsius colorẽ efficit bonũ. Apãta ⁊ botbor. resoluit apãta ⁊ linit̃ ex eo herisipilla. Mẽbra capitis. Facit soda ⁊ ipse nocet capiti ⁊ bibitur cũ rob ad ebrietatẽ: ⁊ est faciens somnũ ⁊ obtenebrãs sensus. Cũ.n. bibit̃ in vino inebriat ita vt ad roona pducat ⁊ ꝯfert apãti calido in aure. Mẽbra oculi. Abstergit visum: ⁊ ꝓhibet fluxuȝ ad ipsum: ⁊ valet ad pãnũ. ⁊ fit ex eo alcofol ad varietatẽ acq̃sitã in egritudinibus. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfortat cor ⁊ ẽ lenificatiuus. ⁊ odorat ipȝ hñs pleuresim ⁊ patiens birsen vt dormiat: ⁊ ꝓprie ipsius oleuȝ ⁊ facit anhelitũ facilẽ ⁊ ꝯfortat instrã anhelitus. Mẽbra nutrimẽti. Ipse facit nauseã ⁊ deijcit appetitũ ꝓpea ꝙ oppositus est acetositati q̃ est i stõ ex q̃ est appetitus: sȝ ipse ꝯfortat stõȝ ꝓp illõ qḋ in ipso est ex calitate ⁊ ꝓparatione ⁊ stipticitate: ⁊ dixerunt qdã ꝙ crocus est bonus splenꝭ. Mẽbra expulsionis. Excitat coitũ ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ ꝯfert duritiei matricis: ⁊ eius ꝯstrictiõi: ⁊ vlceribus fraudulẽtis in ipa cũ administrat̃ cũ fauo: aut cũ medulla cũ duplo ipsius ꝺ oleo. Quidã ãt dixerũt ꝙ ipȝ in potu dederũt ad ꝑlurũ peũ: ⁊ factus est peius statim. Venena. Dicit̃ ꝙ tres aurei de ipso interficiũt lenificãdo. Permutatio. Simile põdus ipsius de costo: ⁊ q̃rta põderis eius de spica: ⁊ põdus ipsius de corticibus cassie lignee ponit̃ loco ei⁹.

De colloquintida. Cap. cxxxi.

Colloquintida qđ est. Colloquintida alia est masculus ⁊ alia ẽ femina. masculus ꝟo est villosus: ⁊ femina lara alba facilis. Electio. Que ex ea eligenda est: est alba vehementis albedinis lenis. q̃.n. ex ea est nigra: est mala. ⁊ dura mala ẽ. Et oȝ qḋ vt nõ extrahat̃ cũ colligit̃ eius pulpa ex ventre ipsius. immo dimittat̃ in ipso sicut ẽ. ipsa.n. debilitat̃ si fiat illud: ⁊ neq̃ colligat̃ dũ non incipit in citrinitatẽ mutari. ⁊ nõ expoliatur ab ea viriditas itegre ⁊ si nõ tũc ipsa est nocens ⁊ mala. ❧ Et dixerũt qdã oȝ vt abiciant̃ cortex ⁊ semen eius. Et cũ nõ est sup arborẽ nisi collognitida vna est mala pniciosa. ⁊ mascul⁹ qḋ villosus fortior ẽ feia lara. oȝ vt i ei⁹ ꝯtritione ad sũmũ ꝑueniat̃ ⁊ neq̃ sit aliqs ꝯtẽt⁹ ꝙ ipa sit valde trita. ꝑs.n. minia eius in sensu cũ inuenit hũiditatẽ inflat̃ ⁊ adhẽt ꝑtibus stõi ⁊ inuolutionib⁹ itestioꝝ ⁊ apãt: q̃re oȝ vt cũ terit̃ hydromelle ifundat̃: deinde siccet̃ ⁊ ꝯterat̃. ❧ Et rectificatio qḋ eius ⁊ expulsio sue malitie est cũ dragagãto melior q̃, cũ gũmi: qm̃ gũmi magis vicit fortitudinẽ medicie. Nã. Cala est in tertio sicca in ipso. Alchindus ꝟo existimauit ꝙ ipsa sit frigida ⁊ humida: ⁊ elongatus est a veritate vehementer. Operationes ⁊ ꝓprieta-

ers. Est resolutiua incisiua attractiua ex longiquo. Et eius qd folia viridia abscindūt fluxuꝫ sanguis. Decoratio. Fricaꝛ sup leprā & elephātiā. Apata & bothor. Et° folia viridia resoluūt apata & maturant ea. Iūra iūcturaꝝ. Cōferunt doloribus neruoꝝ & iūcturaꝝ & sciatice & podagre frē. Mēbra capitis. Purgat cerebꝝ & decoquiꝛ radix eius cū aceto & colluiꝛ ex ea os ad dolorē dētiū: aut apiꝛ & ꝓijciꝛ qd est i ipsa & coquiꝛ acetū in ipsa cū cinere calido. & cū coquiꝛ in oleo est illud oleū distillatū ꝯferēs sonitui in aure. & facit eradicationē dētiū facilē: & cū exhiꝛ illud qꝫ est in collognitida & impleꝛ aceto: & decoquiꝛ sup cinerē & colluiꝛ ex eo os cōfert dolori dētiū. Mēbra anheli. & pec. Cōfert eius facta p eā dilatationi anhelitus vehemēter. Mēbra nutrimenti. Radix eius ꝯfert hydropisi & est mala stō. Mēbra expulsionis. Solutione educit flegma grossum ex iūcturis & neruis ꝓprie. & soluit ēt colerā: & ꝯfert colice hūide & ventose valde: & fortasse soluit sanguineꝫ. & supponiꝛ & interficit fetū: & velocitate sui exitus ex intestinis non puenit in ipressionibus q̄ timenꝛ ex amaritudīe sua: & ꝯfert egritudibꝫ renū & vesice. & ipsius qdeꝫ potio fit duo hermei .s. xij. kirat. & oꝫ vt ꝯteraꝛ & qn̄qꝫ exhiꝛ qd est in eius ꝯcauitate a supiori pte & impleꝛ rob d̄ vuis: aut vino veteri dulci & dimittiꝛ die ac nocte. & qn̄qꝫ poniꝛ sup cinerē ignis: vsqꝫquo calefiat satis & daꝛ in potu. Venena. Que colligiꝛ viridis soluit supflue: & facit vomere superflue: & ꝯturbat ita vt fortasse iterficiat: & datur ad potādū cū eq̄li pondere sui de dragaganto & ex singulari nascente sup radicē suā solaꝫ fortasse interficiūt duo danic & ex semine suo & ex cortice ipsius danic vnus. & radix eius confert morsui vipe & est ex medicinis magnis iuuantibus ad pūcturā scorpionis. ¶ Et qdā iaꝫ narrauit qꝫ vni arabuꝫ dedit i potu quē scorpiōes in q̄tuor locis pupugerāt .3.j. ex ea & sanatus est statim. & silr ꝯfert epithima factū ex ea. Permutatio. Loco eius ponunꝛ grana alkerua. & dixerunt triplū eius de cucumere asinino.

¶ De cicere. Cap. cxxxij.

Cicer qd est. Aliud est albū: aliud rubeū: aliud nigrū vt herbū. Et haruꝫ spērum: aliud est domesticū: aliud silvestre. & siluestre qdē est melius & digestibilius & vehemētioris calefactiōis. & efficit opationem domestici in potentia. Verum nutrimentū domestici est melius nutrimēto silvestris. Nā. Albū est calidum & siccum in primo. & nigrū est fortius. Opones & proprietates. Ambo sunt inflatiua & lenitiua & in ipso est incisio. & nutrimentum quod prebet ex fortius nutrimēto fabarum & magis solidum & neqꝫ est aliquid in suis figuris quod magis ipso nutriat pulmonem. & quod ex ipso est humiduꝫ plus est generatiuum supfluitatū q̄ qd ex eo siccū est. Decoratio. Abstergit lentigines & colorē facit bonū lauatū & comestū. Apata & bothor. Cōfert apatibus calis & duris & reliqs apanb° q̄ sūt ex eis i glādulis. Vulnera & vlcera. Eius oleū ꝯfert ipetigini & ipsi° farina vlcerib° fraudulēns & cācerosis & pruritui. Iūra iūcturaꝝ. Cōfert dolori dorsi. Mēbra capitis. Cōfert bothor hūido i capite. & ꝯfert eius ifusio dolori molarū: & ꝯfert apatibus gigiue calis & duris: & apatibus q̄ sūt sub auribus. Mēbra ahelitus & pectoris. Clarificat vocē & nutrit pulmonē melius q̄ res aliq̄: & pp hoc fiūt ex eo sorbitiōes .s. ex farina ciceris. Mēbra expulsiōis. Eius decoctio vtilis ē hydropisi & icteritie & apit & ꝓpē qd est vt herbū: & nigrum opilōes epis & splēis. & oꝫ vt cicer cōedaꝛ nō post cibū nec i fine ipsius: imo i medio ei°. Mēbra expulsiōis. Decoctio nigri frāgit lapidē i vesica & renibus cū oleo amigdalis & raphāo & apio: & totū qd ex ipso ē exhit fetū: & ē malū vlcerib° vesice & vehemēter addit i coitu: & pp hoc nutrit masculina aialia & camelos. & eius īfusio faꝛ erigē mēbrū fortiter: qn̄ bibiꝛ cū vino a ieiunio: & totū lēit nāꝫ & apit opilōes renū & ꝓpē nigrū & qd ēst herbū. Et dixerūt qdā qꝫ qn̄ ifūdiꝛ i aceto & aliqs ex eo cōedit ieiunus & moraꝛ sup ipm p mediū diē iterficit vmes. Ypo. dixit qꝫ i cicē sūt due sube q̄ sepanꝛ cū decoctōe: q̄ꝝ vna ē salsa & lenit nāꝫ: & alta ē dulcis & puocat vrinā & dulcedo i ipso ē iflatiua & exiccat coitū. ¶ De colūbis. Cap. cxxxiij.

Colūbe qd sūt. In pullis q volare nō pñt ē calitas & hūiditas supflua. sꝫ ille q̄ volāt sūt leuiores. & oua eaꝝ sūt cala valde. Opōes & ppetates. In pullis ē grossitudo pp hūiditatē supfluā. Mēbra capitis. Sāguis colūbe abscidit fluxū sanguis narīū q ē ex velamie cerebri. Mēbra nutrimēti. Volātes sūt leuioris digōnis & melioris hūoris q̄ pulli: & oꝫ qdē vt calefacti comedant eos cum acresta & coriandro: & nie dulla citroli: & eius oua sunt mali saporis.

¶ De camphora. Cap. cxxxiiij.

Camphora qd ē. Cāphore spēs sūt alkāsuri & ariage: deide aclzei & alesclzuaria. & ē illa q̄ est pnuxta ex ligno suo & ex eo qd sublimatū ē ex ligno eius. ¶ Quidam aūt dixerunt qꝫ est arbor magna faciens vmbram hominibus cui leopardi adherent. non ergo perueniutur ad eā nisi in tempore noto anni: & est spōgiosa marina hoc est fm qꝫ existimauerunt qdaꝫ. ¶ Lignum vero eius iam multotiens vidimus: & est lignum album frangibile leue: in cuius ramis quandoqꝫ continetur aliquid de vestigijs camphore. Natura. Est frigida & sicca in tertio. Decoratio. Accelerare facit caniciē vsus

eius. Apata τ bothor. Prohibet apata calida. Mēbra capitis. Prohibet cū aceto fluxū sanguis ex naribus: aut cū expressione dactulorū imaturorū: aut cū aq̄ myrti. aut cū aq̄ albedarungi τ ꝯfert soda cale. Febres. Facit vigilias τ ꝯfortat sensus calefactorū τ ꝯfert alcola vehemēter. Mēbra oculi. Cōfert i medicamis obtbalmie calide. Mēbra expulsionis. Abscindit coitū τ generat lapidē renū τ vesice. τ ꝯstringit fluxum ventris colericum.

De camepitheos. Cap. cxxxv.

(c) Amepitheos qd est. Sunt res τ flores rubei decliues ad nigredinem: τ virides subtiles: τ eius flos ē amari saporis cū stipticitate pauca: τ ei⁹ acrimonia est minor amaritudine: τ eius folia sunt herbalia subtilia incedētia sup terrā τ sūt silia folijs alsebar verūtñ sūt subtiliora τ molliora τ maiorū florū q̄ ipsa: τ eius flores sūt citrini. Nā. Calidus ē in scđo siccus i tertio. Opōnes τ ꝓprietates. Est apitiuus abstersiuus: τ eius abstersio in mēbris interioribus ē maior calefactiōe ipsius τ in ipso ē ꝟtus solutiua. Apata τ bothor. Ponit sup duritics τ ꝓpue duritiē mamillarū τ ꝓhibet incisiones fornice. Uulnera τ vlcera. Consolidat vulnera cū melle facto emplo ex eo τ vlcera putrida. Iuncturarū. Confert sciatice τ ꝓprie qñ bibit cū aq̄ mellis. Et dixerūt qdā q qñ bibit cū hydromelle. xl. diebus sanat sciaticā τ resoluit duritiē podagre. Mēbra nutrimenti. Apit opilōnes epatis τ eius egritudines τ splēis τ ꝯfert icteritie nigre cū bibit. vij. diebus ꝯtinuis. Mēbra expulsiōis. Apit opilōnes mricis τ prouocat vrinā τ mēstrua: τ remouet difficultatē eius τ ꝓhibet dolores renū τ supponit cū melle. τ mūdificat matricē τ qñ ex duobus aur. de eo cū ficubus aut melle fūit collirio depōit fla sufficiēt. Uenēa. Cōfert nocu⁹ venēi noiati ofistō. Permutatio. Loco eius ponit medietas ponderis de hieleos τ q̄rta ponderis ipsius de cassia lignea.

De camedreos. Cap. cxxxvi.

(c) Amedreos qd est. Sunt res τ folia frangibilia in grossitudine myrti: τ maiores ad viriditatē decliues. Et herba eius noiat apud grecos quercus terre: qm̄ h₃ folia pua silia folijs quercus amara: τ eius radix declinat ad purpureitatē. Electio. Op₃ vt colligat dū h₃ semē. Nā. Inqt Gal. ē calidus τ siccus in tertio. eius m̄ calefactio fortior est desiccatiōe ipsius. Opōnes τ ꝓprietates. Est apitiuus incisiuus subtiliatiuus. τ in ipso est calefactio corporū. Uulnera τ vlcera. Cōfert cum melle vlcerib⁹ antiqs. Iuncturarū. Qñ qđ ex eo recens est bibit: aut eius decoctio ꝯfert ꝯtritiōi lacertorum τ eius sirupus confert spasmo: τ q̄to plus antiquatur est melior. Mēbra oculi. Fiunt ex eo pillule τ exiccant τ administrantur in vlceribus oculi. τ silr eius decoctio in oleo: aut qđ ex eo tritū ē ꝯfert fistulis lachrymaliū. Mēbra anhelitus τ pectoris. Confert tussi antiq. Mēbra nutrimenti. Decumiescere facit grossitiē splenis: τ ꝯfert icteritie nigre τ h₃ sirupū q ꝯfert malitie digōnis valde: τ quāto magis antiquat ē melior τ ꝯfert pn⁹ hydropisis. Mēbra expulsiōis. Prouocat vrinā τ mēstrua τ extrahit fetū. Uenena. Fit ex eo ꝯpl₃ morsibus aīaliū venenosorū. Permutatio. Loco ei⁹ ponūt folia eupatorij τ scolopēdrie.

De cındes. Cap. cxxxvij.

(c) Undes qd est. De hoc qdē plus administrat radix τ est notā. Nā. Est calim τ siccū i tertio puemēs ad quartū. Opōnes τ ꝓprietates. Est abstersiuū mūdificatiuū vlcerantium: acre mordicatiuū excitans vomitū incidit fla τ coleram nigrā. Decoratio. Abstergit albaras τ morpheā τ ꝓprie nigrā. Apata τ bothor. Confert scabiei. Mēbra capitis. Facit sternutationē τ est ex sūma medicinarū mūdificantium aurē τ abstergentiū sordes q̄ sūt in ea. τ de ꝓprietatibus ei⁹ est resolō vētositatū ex naribus τ ꝯfert alchasez apiendo opilōnes colatorij fortiter. Mēbra nutrimēti. Facit vomere fortiter τ soluit duritiē splenis. Mēbra expulsiōis. Est solutiuum prouocatiuum vrine: τ supponit τ prouocat menstrua τ extrahit fetum τ frangit lapides. Permutatio. Loco eius in vomitu ponit nux vomica eiusdem pōderis cum tertia sui ponderis de pipere.

De cubebis. Cap. cxxxviij.

(c) Ubebe qd ē. Eius ꝟtus est silis rubee. Uerūtñ ē subtilior. Nā. Dixerūt qdā in ipsa ē cū caliditate ꝟtus infrātiua τ ē ꝟe calā τ sicca perueniens vsq₃ ad scđm. Opōnes τ ꝓprietates. Est apitiua subtilis ad acuitatē decliuis τ neq₃ peruenit ad hoc vt loco cinamomi ponat. Uulnera τ vlcera. Est bōa vlceribus putridis i mēbris τ gingiuis. Mēbra capitis. Est bona alcola putridis in ore. Mēbra anhelitus τ pectoris. Qñ tenetur in ore clarificat vocem. Mēbra nutrimenti. Est fortis in aperiendo opilōnes in epate. Membra expulsionis. Mundificat vrine vias τ ꝓuocat arenulas: τ extrahit lapidem renū τ vesice. τ spiritū masticantis eam delectat eum qui eo vtitur.

De cuscute. Cap. cxxxix.

(c) Uscute qd est. Res est inuoluta super spinas τ arborē silis vilis mechijon τ nō h₃ folia sed h₃ florē paruū albū in quo sunt amaritudo τ stipticitas sed quod in ipso magis vicit est iuba amara. Nā. Est calm parūp in pncipio pmi: siccū in

fine scdi cum is ipsu sit huius virtutes ꝯtrarias. Operationes ꝛ proprietates. Est mundificatiuum. ꝛ extrahit superfluitates subtiles et venis ꝛ grauat in stomacho propter suam stipticitatem ꝛ mundificat venas: ꝛ extrahit superfluitates que sunt in eis cum faciliate lubrificans superfluitates subtiles. Membra nutrimenti. Confortat stomachum proprie quod ex eo frixum est. ꝛ quando bibitur cum aceto sedat singultum ꝛ aperit opilationes epatis ꝛ stomachi ꝛ confortat ea: ꝛ eius aqua est mirabilis ad ictericiam: ꝛ succus eius quod de eo est siluestre cum tenetur ꝛ proijcitur super vinum fortem efficit stomachum debilem. Membra expulsionis. Et ipsum quod mundificat sordes ventris fecus: propterea quod mundificat venas ꝛ prouocat vrinam ꝛ menstruum ꝛ confert dolori punginitiuo ventris: ꝛ supponitur ꝛ retinet fluxum sanguinis: ꝛ quod ex eo frixum est constringit ꝛ retinet fluxum in facie. Febres. Confert valde febribus antiquis semen eius ꝛ aqua ipsius.

¶ De cymino. Cap.cxl.

Cyminum quid est. Eius aliud est karmeniu ꝛ aliud psicum ꝛ aliud cnium ꝛ aliud nabathium. Karmenium vero est nigri coloris ꝛ psicum est citrini coloris et psicum est fortius cnio. nabathium vero est illud quod inuenitur in alijs locis. Et ex omnibus aliud est siluestre. ꝛ aliud domesticum. Siluestris itaque acrimonia fortior est. Et de siluestri quod est species quedam cuius semen est simile semini lini. Electio. Karmenium est fortius quam psicum: et psicum fortius alijs. Natura. Est calidum in 3° siccum in scdo. Operationes ꝛ proprietates. Expellit ventositates ꝛ resoluit ꝛ in ipso est incisio ꝛ exsiccatio in ipso est stipticitas. Decoratio. Cum lauatur facies ex aqua ipsius clarificat eam ꝛ similiter eius visus ꝛ acceptio eius cum mensura. Eius namque nimius vsus faciem citrina. ¶ Apata ꝛ bothor. Administratur cum ceroto aut oleo ꝛ farina fabarum super apata ꝛ in testiculis: imo cum oleo aut oleo ꝛ melle. Vulnera ꝛ vlcera. Consolidat vulnera proprie siluestre cuius semen est simile semini lini cum ex eo emplastratur super vulnera. Membra capitis. Cum teritur cyminum cum aceto: ꝛ fit odoramentum ex eo abscindit fluxum sanguinis narium. Et similiter cum ex eo intromittitur licinium in nares. Membra oculi. Quandoque masticatur ꝛ miscetur cum oleo ꝛ distillatur super vngulam. ꝛ super coagulatum sanguinem sub oculo ꝛ confert. Et quandoque masticatur cum sale ꝛ distillatur sputum super scabiem ꝛ sebel ꝛ vngulam abscissam ꝛ prohibet adherere illud: ꝛ succus siluestris abstergit visum ꝛ extrahit lachrymas. ꝛ nominatur grece fumus. ꝛ ipsum etiam ponitur in cauterijs euulsionis pilorum in oculo ꝛ non nascuntur. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Cum bibitur cum aceto mixto cum aqua confert difficultati anhelitus ita dixit Gal. ꝛ anhelitus dilatationi ꝛ tremori cordis frigido. Membra expulsionis. Administratur cum oleo super apata testiculi. ꝛ quandoque administratur cum ceroto. ꝛ quandoque administratur cum oleo ꝛ farina fabarum. ꝛ frangit lapides ꝛ proprie siluestre. ꝛ confert distillationi vrine ꝛ minctui sanguinis ꝛ dolori punginitiuo ventris ꝛ inflationi. ꝛ succus siluestris tritus cum aqua mellis soluit ventrem. ¶ Inquit Ruffus Cyminum nabathium soluit ventrem. Karmenium vero non soluit. imo stringit ꝛ herba siluestris prouocat coleram in vrina. Venena. Datur in potu cum vino ad morsus venenosorum. ꝛ proprie siluestre cuius semen est simile semini lini.

¶ De charui. Cap.cxli.

Charui quid est. Est proximum dispositionibus anisi. Natura. Calidum ꝛ siccum in scdo. Operationes ꝛ proprietates. Expellit ventositates ꝛ exsiccat ꝛ in subtiliatione cymini. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Confert tremori cordis. Membra expulsionis. Est bonum vermibus: interficit enim eos.

¶ De cappare. Cap.cxlij.

Capparis quid est. Est fructus: ꝛ habet radicem ꝛ habet fructum alium qui est sicut cucumeris non capparis. ꝛ est acris calida quando ponitur in musto ꝛ conseruat ipsum ab ebullitione sicut sinapis: ꝛ eius radix est amara acris: ꝛ quedam species eius est culzumia faciens in ore bothor vsque ad terminum quo vesicetur ꝛ aperiat gingiuam. Electio. Iuuatiuum quod in ipsa est sunt cortices radicis eius. Natura. Generata in terra calida est calidior. ꝛ calor totius eius siccitas est in secundo. Operationes ꝛ proprietates. Est resolutiua ꝛ apertiua abstersiua: ꝛ ipsius radix est incisiua subtiliatiua mundificatiua apertiua in cuius cortice sunt amaritudo ꝛ acrimonia ꝛ stipticitas ꝛ nutrimenti. fructus eius est paruus: precipue cum salitur ꝛ quod ex ea est humidum est magis nutritiuum quam quod siccum est. Apata ꝛ bothor. Eius radix resoluit scrofulas ꝛ duritiem: ꝛ admisceatur ei quod frangit virtutem eius ꝛ folia eius iam experta sunt ad illud. Vulnera ꝛ vlcera. Cortices radicis eius ponuntur super fraudulenta vlcera ꝛ sordida. Instrumenta iuncturarum. Cortices radicis eius conferunt sciatice ꝛ doloribus anche: ꝛ quandoque fit clistere ex succo eius. ꝛ confert ei valde. Et confert paralysi ꝛ stupori: ꝛ stringit membra propter stipticitatem que est in ipsa: ꝛ similiter confert attritioni accidenti in capitibus lacertorum ꝛ in medio eorum. Membra capitis. Cortices radicis eius masticate extrahunt humiditatem a capite. ꝛ sedant dolorem frigidum in eo: ꝛ eius succus distillatur in aurem propter vermes ipsius. Et quandoque stringitur cortex radicis eius cum dente lesso ꝛ confert proprie cum est humida: aut folia eius: ꝛ similiter colutio oris cum aceto in quo decoquitur: aut vino aut quandoque cum aceto quandoque cum vino. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Confert quod ex eo salitum est patientibus asma. Membra nutrimenti. Ipsa est res magis conferens spleni ꝛ duritiei eius bibita ꝛ more emplastri superposita cum farina ordei

τ similibus: τ proprie cortex radicis eius. Et multotiens euacuat ex splene nimium grossaʒ melancolicã τ succedit eis sanitas. Mēbra expulsionis: Solum educit hūorem crudū grossū τ prouocat mēstrua. τ interficit serpentes τ vermes in intestinis τ ꝯfert emorroydibus τ augmentat coitū. Et qđ ex ea salitum est ante cibū sumptum soluit. Uenena. Est tyriaca.

De caule. Cap. cclviij.

Caulis. Nā. Corpus humidus est folijs τ siluestris calidior ē τ siccior. τ ipse totus est calidus in primo siccus in scđo. Et caulis qđ alius est domesticus: τ alius siluestris: τ ali' marinus: τ alius caulis aque. Siluestris ꝟo est amarior acutior τ remotior ab hoc vt sit cibus. Et decoctio qđ radicis caulis cum aqua granatorum est bona. Canabu preterea ē grossi nutrimēti igrossans sanguinē cū non dissoluitur: τ inflat vsqꝫ ad pres furcule τ lateris. facit dolorosum corpus τ non est nutabilis sicut ventosus. Operationes τ ꝓprietates. Est maturatiuus lenificatiu' desiccatiuus ꝓpterea qñ decoquiť τ effundiť ab eo aqua prima. Et eius qđ stipitū eius est fortioris exiccationis habet ꝓprietatē in sedatione dolorꝫ: τ eius nutrimentū est prauū τ hūidum nutrimēto lētū τ sanguis eius ē malus. Cū g coquiť cū carne pingui τ gallinis fit bonus parū. Apata τ bothor. Siluestris τ marinus τ domestic' maturāt flegmones τ durities. Uulnera τ vlcera. Cōsolidat τ ꝓhibet ambulationē vlceribus fraudulēts. τ poniť cū albumine oui sup adustionē. Junctura τ iuncturarꝫ. Cōfert tremori. τ qñꝫ poniť cū fenugreco sup podagrā τ embrocať decoctio eius sup dolores iuncturarū. Mēbra capitis. Eius decoctio τ eius semen retardant ebrietatē: τ ꝯfert surdis: τ qñ cū succo eiꝰ fit caput purgiū purgat caput τ ex ꝓprietatibus eius est exiccatio lingue τ facit somnū. Mēbra oculi. Obtenebrat visum: cū hoc tñ poniť in alcofol. Mēbra anhelitus τ pec. Fit gargarismus cū succo eius aut decoctione eius cum oleo sisamino. τ confert ꝓsocatiōi τ comestio eius clarificat vocē. Mēbra nutrimēti. Est malus stō: τ eius succus cū vino de passis ꝯfert spleni τ icterice: τ eius cāna est tarde digōnis. Mēbra expulsiōis. Prouocat vrinā τ mēstrua. τ eius semen cū aq̄ lupinorꝫ interficit ꝟmes: τ eius flos ꝓuocat menstrua. Cū supponiť τ ē ipse τ succus eius cum farina scilꝫ interficit fetū: τ qñ supponiť eius semen post coitū corrūpit spma: τ eius radices eius frangit lapidē. Et caulis q est marin' declinat ad salsedinē τ amaritudinē. pp illud g leniť nām τ soluit ꝓpterea cū carne pingui τ folia eius sūt sicut folia aristo. q ex vna radice oriť. Uenena. Eius succus cū vino ꝯfert morsibus: τ est ꝯferens morsui canis rabiosi.

De coriandro. Cap. cclix.

Coriandrū qđ ē. Aliud ē hūidū τ aliud siccū. Dixit Gal. ꝙ ꝟtus eius est cōposita τ qđ in eo dñať est terreitas τ qñꝫ aqueitas tepida: τ in ipso est pōticitas pua a stipticitate vel p' stipticitatē. Apud me ꝟo aqueitas in ipso frā est nō tepida oino nisi sit pp subam subtilē calidā pmixtā ei eius separatio ab eo fit velox. Et humanum qđ dixit ē ꝙ Gal. remouet frigus a coriandro ꝯdicendo Dia. Ego āt dico ꝙ testificati sunt iam frigus eius Ruffus τ Archigenes τ alij ab eis. Nā. Frīm est in fine primi vsqꝫ ad scđm siccū in scđo τ apud filiū viregi in tertio. Apud me ꝟo siccū est declinans ad caliditatē puā. Sꝫ Gal. in toto facit declinationē ad caliditatē: τ forsitā illud est pp subām in ipso subtilē q̄ resoluiť τ nō remanet cū bibiť. τ pp hoc oꝫ vt sit multitudo sue ei eius interficiens cū infrātione. Operationes τ ꝓprietates. In ipso est stipticitas τ stupor τ succus eius cū lacte sedat oēm fortē pulsatiōem. Apata τ bothor. Cōfert apatibus calidis cuꝫ aceto τ cerusa τ oleo ro. τ cū melle τ oleo fecere τ vestigijs ignis pfici. Et cū faria fabaꝝ aut sauich: aut farina ciceris scrofulis: qñ pmiscet cū eis succus eius. Inqt Gal. cuꝫ resoluat scrofulas: quō ergo est frīm. Et pos'e qđ ē vt dicať ei pp ipsius ꝓprietatē: τ qm in ipso est suba subtilis ꝓfundans penetrans τ ꝓfundatur: τ non profundatur suba frā. sed qñ bibitur resoluitur calidum velociter τ remanet agens frigidum: τ dixit non sanat ex herisipilla nisi qđ infrigidatū est. aut pmixtū humori melico aut flegmatico. Mēbra capitis. Confert ꝟtigini facte a vapore colerico aut flegmatico τ epilepsie facte ei hoc: τ eius proprietas est prohibere vaporem a capite τ propter hoc ponitur in cibo patientis epilepsiam ex vapore stomachi. τ multitudo eius humidi: τ sicci permiscet sensum. Et qđ humidum est facit somnum τ prohibet fluxum sanguinis τ puluerizatio sicci τ collutio oris ex succo hūidi cōfert ad cola. Mēbra oculi. Sāat tenebrositatē visus τ succus eius distillatus sedat pulsationē in oculorū τ ꝓpterea cū lacte mulieris. τ qñ ex folijs eius fit emplꝫ prohibet fluxū māeꝝ ad oculū. Mēbra anhelitus τ pec. Cōfert tremori cordis calido: τ potanť ex eo. ʒ. ij. cū aqua lingue arietina τ retinet sputū sanguinis. Mēbra nutrimenti. Est tarde digōnis τ ꝯfortat stōꝫ calefactū: τ qđ de eo torrefactum est prohibet vomitū. Et dicitur ꝙ ipsum sedat eructuationem accidaꝫ post cibum. τ si ita est tunc facit illud propterea ꝙ prohibet vaporem τ motum eius. Mēbra expulsionis. Constringit semen eius torrefactuꝫ. τ dicitur ꝙ semen eius cum rob solutione educit serpentes. Et coriandrum quidem hūiduꝫ cū melle τ oleo ꝯfert apatib' calidis testiculorū

rum. Et qđ ex eo humidũ est. ⁊ qđ siccũ fran-
git virtutẽ coitus ⁊ erectionẽ virge desiccãdo
sperma. Venena. Cum ex succo bibit̃ circi-
ter. ℥. iiij. iterficit: qm̃ facit hoiem possidẽ tristi
ciã ⁊ sincopiz: ⁊ ñ ozvlr vt de eo multũ sumat̃.

¶ De cane. Cap. cxlv.

c Auis. Decoratio. Urina canis ad
ministrat̃ sup verrucas ⁊ qđ dr̃ de la
cte eius ꝙ ipsum abradit pilos: ⁊ ꝓ
hibet ortũ pilorũ euulsorũ est vanũ
sꝫ ꝙ existimauit Gal. in locis plurib⁹. ⁊ Gal.
qdẽ scripsit canones in qbus dixit ꝙ sanguis
canis ꝓhibet ortũ pilorũ euulsorũ. Mẽbra
expulsionis. Inquit Gal. Destructus est ser
mo eius qui existimauit ꝙ sanguis canis ex-
pellat ferum. Venena. Sanguis canis rabiosi
ꝯuẽit morsui ipsius. ⁊ veneno sagitte armene.

¶ De carne. Cap. cxlvi.

c Aro qđ est. Carnes bone sunt caro
ouina que cũ caliditate est subtilis. ⁊
iuuenũ taurorũ ⁊ capraꝝ ⁊ carnes
illoꝝ qui de eis sunt pui sunt magis
susceptibiles digõnis ⁊ subtilioris nutrimẽ
ti. ¶ Et hedina qdẽ est minorũ supfluitatũ
ꝙ̃ arietina. ¶ Caro aũt lactantis a lacte lau-
dabilis est bona. A lacte vero nõ laudabili est
mala. ¶ Et caro decrepiti qđ ẽ ex omnibus est
mala: ⁊ silr̃ caro extenuati. ⁊ caro nigri est le-
uior ⁊ suauior. ⁊ silr̃ caro masculi. ⁊ rubea reuẽ
sa ex aialibus plurime pinguedinis: ⁊ alba sũt
leuiores: ⁊ varia est minoris nutrimenti: ⁊ na
tat in stõ. Electio. Melior caro ⁊ digestibi-
lior est illa que est circa os. Et dextra qdẽ le-
uior est: ⁊ melior est sinistra: ⁊ que est in me⁹la
certorũ mũdior est carne neruorũ. Caro aũt
laxa sup quã non est neruus forsitan est suauis
⁊ ꝓprie q̃ est ꝑ gñationẽ lactis sicut caro mã-
mille: aut ꝑ gñationẽ saliue sicut caro radicis
lingue. Et eius qdẽ nutrimentũ qñ digerit̃
est bonũ: ⁊ in qbusdã horis est flaticũ. Mul-
titudo vero nutrimenti eius non est nisi mul-
titudo nutrimenti reliquaꝝ carniũ. Et caro la
certorũ nisi carne mãmille: ⁊ caro testiculorũ
gallorũ. ¶ Minus vero bona ẽ que creata est
ad hoc vt sit sustentaculũ sicut que terit̃ inter ve
nas cpis ⁊ reliqua ⁊ caro cordis ⁊ radicis ci⁹
sitis moro. ¶ Et mãmille qdẽ nutrimentũ
est bonũ. Qđ si in ea est lac est grossum. ¶ Te
sticulorũ vero caro ẽ melior alijs. Et volucris
vero caro melior non est ꝙ̃ alduragi ⁊ gallina
rũ ⁊ subtilior eaꝝ: ⁊ non sunt cum nutrimento
carniũ alcubegi ⁊ atheiꝫ ⁊ alderanꝫ. ¶ Ois
ꝑterea aialis sicce cõplõis caro pui est melior
sicut caro hedi. Ipsa. n. est bona. ¶ Caprina ve
ro non est bona multũ ⁊ eius humor forsitan
est malus valde. ¶ Hircina aũt caro est mala
absolute. et caro luporũ est mala. ¶ Et oẽs vo
lucres magne aquatice et hñtes colla longa:
et pauo et miluus. et palumbus dure et alea-
ta. et quorum plurima gñatio est melia: et que
eis sunt silia. et passeres oẽs male sunt. ¶ Ale
vero auiũ grossarũ magnarũ exercitantiũ sunt
boni chimi. ¶ Caro autẽ siluestris melior est
carne gazel cũ sua declinatõe ad meliã. ¶ Xpia
ni vero dicunt et qui eos imitant̃ ꝙ melior ca
ro siluestris est caro porci siluestris. Nam cum
hoc ꝙ est leuior carnibus domestici est fortis
nutrimenti et plurimi: et est velocius digõnis:
et est melior ꝙ̃ esse põt in hyeme. ¶ Oꝫ ꝑterea
vt ꝯsideret̃ i dispõnibus aialiũ ẽt in etate et in
loco sui pastus. et sui exercitij et reliquorũ que
dicta sunt in lacte. Natura. Caro auis oino
siccior est carne quadrupedis: et caro vaccina
siccior est carne caprina. Caro aũt caprina est
sicca et difficilioris digõnis carne ouina. Et ca
ro veterũ est grossi nutrimenti et vehementis
calefactõis. Leporis vero caro est calida et sic
ca. Carnes magnarũ auiũ et anserũ et miluoꝝ
est grossa. Anatis vero caro et aquaticarũ ẽ ve
hementis humiditatis: et est ꝓpinqua in hoc
carni ouine. Et existimauerũt qdaꝫ ꝙ caro eri
cij est humectatiua et caro pinguis: et natiũ ca
ro vel illorũ est calĩa et humida. Opõnes et
ꝓprietates. Caro est cibus cõfortans corpus
et est cibus magis ꝓpinque ꝯuersionis ad san
guinẽ: et nutrimentũ qđ eius que in patella co
cta est: et ei⁹ que assata ẽ: est siccius: et nutrimẽ
tuꝫ eius que elixata: est: est humidius. Et eius
qdẽ que cocta est cũ seibus et muri et silib⁹.
virtus est virtus seminũ eius. ¶ Pinguedo
aũt et adeps sunt mali nutrimenti et pauci: et
subleuant cibũ et nõ est ꝯueniẽs ex eis nisi quã
titas pua ꝑm mensurã que delectet. ¶ Salita
vero caro quãuis in principio fuerit humida.
tñ facta est desiccatiua: vehementiorẽ hñs de-
siccationeꝫ ꝙ̃ ois caro. et eius nutrimentũ est
puum. ¶ Et caro qdẽ pinguis lenit ventrẽ
cum paucitate sui nutrimenti et velocitate sue
ꝯuersionis ad fumositatẽ et colerã et digerit̃ ve
lociter. Et caro illorũ natiuꝫ deterior est carne
pingui. et est mala in digõne et nutrimento et
est calidior et grossior pinguedie. ¶ Caro vac
cina plurimi ẽ nutrimẽti grossa melica gñans
egritudines melicas: et que melior est eius est
caro vitulorũ. ¶ Carnẽ ꝑ ea vaccinã dissoluũt
cortices melonũ. et melior qdẽ hora in qua co
medit̃ est ver et ꝑncipia estatis. Christiani aũt
et qui eos imitant̃ dicunt ꝙ non hñt cũ grossi-
tudine sua viscositateꝫ nutrimenti porci: neqꝫ
eius spissitudinẽ. ¶ Porcellorũ aũt caro pui
est nutrimenti ꝑ fortitudinẽ sue resolõnis et
vehementiã sue humiditatis. ¶ Et caro qdeꝫ
anatis est plurimi nutrimenti: nõ tñ existit in
bonitate nutrimenti gallinarũ et siliũ: et ven
tres carũ sunt suaues: et epata carũ sunt bona
suauia in cibo: et boni humoris. Caro alcecracip
est franguitiua

est frangitiua ventositatum. Et de carnibus lõginquior ab hoc vt putrefiat est que parum est pinguis est cuius subã est siccior. Decoratio. ¶ Caro vaccina gñat morpheã. Adeps asini silvestris est bona pãno linita: et silr adeps anatis spinguate: et illud qd est adustũ de carne arietũ linitum sup morpheã est vtile: et qd adustũ est de carne ranarũ alopitie. Apata et bothor. ¶ Caro vaccina gñat cancrũ: et silr carnes grosse et resoluunt apata dura eis. Vulnera et vlcera. Caro vaccina gñat scabiẽ et impetiginẽ malas: et silr carnes grosse et caro arietis adusta linit sup impetiginẽ puenienter. Instra iuncturarum. Caro vaccina generat leprã et elephãtiam et varices: et silr carnes grosse et pingues et allidiati more empli supposita ẽ bona neruis inflatis. ¶ In iure carnis leporis sedent podagrici et hñtes dolores iuncturarũ et eius operatio est pxima opõni iuris vulpis. ¶ Caro dãnule administrat more empli super dolores iuncturarũ posita. ¶ Caro dorsi asini silvestris cũ oleo costio emplastrat ad dolores iuncturarũ: Adeps asini silvestris cũ oleo costino mollificata more empli ponit sup dolores dorsi et vẽtositatibus grossis. Et caro vipere pfert lepre fm qp dcm est in caplo eius: et caro ericij est bona lepre. Mẽbra capitis. Caro vaccina et reliq carnes grosse male faciũt euenire alienationẽ pp exiccationẽ et caro dãnule miscet cum vino et bibit pp sodam. Mẽbra oculi. Cinis carnis arietũ pfert albugini oculi. carnes luporũ et hñtium rostra et vngues pferũt oculo et cõfortãt ipm. Mẽbra anhelitus et pectoris. Cãcer fluuialis pfert extenuatis valde: et carnes pullorũ excitant pfocationẽ nisi acetose. Mẽbra nutrimẽti. Carnes grosse pdicte ingrossant splenẽ verũ accetosum vaccinũ cũ coriandro sicco et croco phibent cursum materierũ ad stõm: et caro alcata rememorat in sũma eorum que cõferunt corruptioni cõplõnis et hydropisi et opilationi splenis et epatis et melius est vt in hydropisi et congelata sumatur vt non cõmoueat sitim. ¶ Quidam autẽ hominum sunt q laudant carnes luporũ ad frigus stõi: et humiditatẽ et debilitatẽ eius. et velocitas qdẽ digõnis. et descensiõis et ambarũ tarditas non sunt fm grossitudinẽ cibi et subtilitatem eius. ¶ Caro. n. porci silvestris et domestici fm qp dr est velocis digestionis et descensiõis et ẽ fortis nutrimenti viscosi et grossi. et carnes ceruorũ cum grossitudine sua sunt velocis descensionis et caro quidẽ ericij cũ oxymelle pfert hydropisi: et caro calcata cõfert opilatiõi epatis. et debilitati eius. et corruptiõi complõnis et hydropisi: et carnes luporũ et hñtiũ rostra et vngues abhorret stõus. Mẽbra expulsiõis. Carnes vaccine phibent attractionem colere ad stõm. ¶ Caro leporis assata ẽ bona vlceribus intestinorum. Caro ericij exiccata cũ oxymelle est bona dolori renũ: ius galli decrepiti est bonũ colice et egritudinibus melancolicis: et adeps asini silvestris cũ oleo costino est bona dolori renũ et ventositatibus grossis. et caro luporũ et habentium rostra et vngues emorroydibus. Jus carnis vaccine acetosum est bonũ solõni colere. abscindit. n. ipsam et silr pgelatio carnis eius cũ coriandro et aceto: et accetositatibus. et silibus: et coriãdro sicco et pauco croco. ¶ Et silr carnes auium assate: aut nõ assate cõstringunt ventrẽ et pprie alcubegi et atemgi: et eis fortior est alcata et alcanebiri: et pprie cũ durat et aufertur ab ea aqua. Caro aũt camelli prouocat vrinã: et carnes pingues vehemẽtius leniunt nãm qp alie. Febres. Caro vaccina et ceruorũ et hircorũ silvestriũ. et magnarũ annũ fac euẽire febres qrtanas. Venena. Caro dãnule exiccata cũ vino in potu accepta pfert venenis. Caro arietũ adusta pfert morsibus serpẽtũ et scorpionum et algerarat: et cum vino confert incisibus canis rabiosi. et caro rane puncture vermium venenosorum.

¶ De chrysomillis. Cap. cxlvij.

C Hrysomilla. Electio. Meliora sũt armenia nõ. n. cito aduenit eis corruptio et acetositas: et cũ sumuntur chrysomilla opz vt accipiat masticis et anisi equalr põdus. ℥. i. vsq ad. ℥. ij. in vino puro aut vino de passis. aut parum mellis. Nã. Sunt frã et humida in scdo. et oleum nucleorũ est calidum et siccum in scdo. Opões et pprietates. Eorũ humor ẽ velocis putrefactionis. Mẽbra nutrimenti. Eorũ infusio sedat sitim. Et chrysomilla quidẽ cõuenientiora sunt stomaco qp persica: et armena nõ corrumpunt in stõ: neq acescunt velociter. ¶ Ex eis vero que corũ expellunt nocumentũ est vt postea sumantur anisum et mastix in mina: aut vino de passis: et infrãti cũ melle puro. Membra expulsionis. Oleum nuclei ipsorũ pfert emorroydibus. Febres. Generant febres ppter velocitatem sue putrefactionis: verum infusio siccorum confert febribus acutis.

¶ De calce. Cap. cxlviij.

C Alx qd est. Per calcẽ significamus cineritatẽ corporũ lapidosorũ et ostracorũ. Nã. Illa quidẽ quã nõ tetigit aqua et illa quã aqua tetigit cum remanet extincta duobus diebus: aut tribus tũc non adurit. Jmmo calefacit tantum. et abluta quidem est sicca. Operationes et proprietates. Abscindit sanguinis fluxum et abluta ẽ exiccatiua sine mordicatiõe. et calx qdẽ qñ abluitur cum oleis fit maturatiua. Vulnera et vlcera. Corrodit carnem additam: et abluta consolidat et confert adustiõi ignis valde.

¶ De capero. Cap. cxlix.

c

Yperum quid est. Est radix plante similis porro et segeti etiam nisi quia est subtilior et longior in pluribus regionibus. Verum melius est alcufi. Et dicitur quod ciperum indum cum croco abradit pilos. Electio. Melius est illud quod est spissum graue difficile ad frangendum aromaticum. cuius herba est breuis. et cuius acredo est vehemens. Operationes et proprietates. In ipso est stipticitas parua et exiccat sine mordicatione. et aperit orificia venarum: et extenuat ventositates. et adurit sanguinem et ponitur in emplastris. Decoratio. Colorem efficit bonum et facit bonum odorem oris. et indum sicut dicitur abradit pilos. Apostemata et bothor. Consolidat ea que sunt difficilis consolidationis: et fusa et putrida. et corrosa cum oleo de grano alchadra. Iuncture. Valet ad dolorem in illis et stringit dorsum et neruos. et ipsius multitudo acquirit lepram. Membra capitis. Confert putredini narium et oris. et alcola et mollificationi gingiue. et augmentum efficit in seruatione. Membra nutrimenti. Calefacit stomachum et epar. Membra expulsionis. Extrahit lapidem et frangit ipsum. et confert distillationi vrine et debilitati vesice valde. et frigori eius vehementer. et similiter operatur in renibus: et confert frigori matricis valde et confert emorroydibus. Febres. Confert febribus antiquis.

De cypresso. Cap. cl.

c

Ypressus quid est. Nominatur in syria arbor alherz et romane cypressus: et in sapore eius sunt acredo. et stipticitas pauca. et amaritudo plurima et ponticitas eius est plus quam amaritudo. et caliditas eius et acuitas est secundum quantitatem qua eius virtus in membris profundatur. et facit peruenire stipticitatem sine mordicatione: et diuersificatur a reliquis calefactiuis: quoniam non attrahit. Natura. Calida est in primo sicca in secundo. quidam tamen extimauerunt quod est frigida valde et iudicauerunt quod virtus eius est composita. et caliditas eius est secundum quantitatem que facit penetrare stipticitatem. et quia stipticitas eius profundatur et perueniat in membris. Operationes et proprietates. Folia et nux eius sunt stiptica. et in ipsa est resolutio et resoluit humiditates: et nux quod eius fortior est omni re quam folia ipsius. et in ipsa est vis faciendi adherere: et abscidit sanguinem ita quod remouet putredinem. Decoratio. Quando decoquitur cum aceto. et lupinis: et liniatur super vnguem remouet eius vestigia. et eius folia delent pannum et morpheam. Vulnera et vlcera. Folia eius recentia et nux eius consolidant vulnera que sunt in membris duris cum fuerit recenter collecta. et conferunt formice. et herisipille et proprie cum farina ordei. Iuncture. Nux et folia ipsius bonasium collo cum ex eis fit ipsi emplastrum. et confert cum farina ordei supposita herisipille et similibus: et confortant neruos et extenuant ramicem more emplastri supposita. et roborant capillos auferunt mollificationem et stringunt etiam. Membra capitis. Quando teritur nux cypressi mixtum cum ficubus et ponitur licinium de eis in narem sanat carnem additam. et decoctio eius cum aceto sedat dolorem dentium. Membra anhelitus et pectoris. Datur ad bibendum cum vino nux eius ad sputum sanguinis. et ad difficultatem anhelitus et ad dilatationem anhelitus et ad tussim antiquam et similiter eius decoctio. Membra expulsionis. Bibuntur folia eius cum vino et conferunt difficultati mingendi et cursui superfluitatum ad vesicam. et conferunt etiam vlceribus que sunt in intestinis. Permutatio. Loco eius ponitur medietas ponderis ipsius de cortice granati. et pondus ipsius de sarcocolla rubea.

De cancro. Cap. cli.

c

Ancer fluuialis quid est. Notus est. Operationes et proprietates. Est difficilis digestionis et plurimi nutrimenti. et ipse quod rectificat decoctio cum meis: et exhibit res acutas infixas carni et spinas: sed marinus est subtilior. Decoratio. Cinis eius est bonus fixuris pedum ex frigore. et quod de eo adustum est ponitur in medicamentis morphee et panni et confert. Apostemata et bothor. Cancer fluuialis resoluit apostemata magna quando ponitur super ea. Membra anhelitus et pectoris. Caro eius confert ptisi. et proprie cum lacte asine et ius ipsius etiam. Membra expulsionis. Cinis eius est bonus fixuris ani. Venena. Confert morsui scorpionum et rutele more emplastri suppositus aut comestus. et cinis eius cum melle confert ad morsum canis rabiosi bibitus: et quandoque sumitur ex eo cum frumento ad morsum canis rabiosi. et est notum. Et scies modum cure in capitulo de venenis. Et existimauerunt etiam quod quando cum bedarungi approximatur scorpioni moritur scorpio.

De cancro. Cap. clii.

c

Ancer marinus quid est. Cum dicitur cancer marinus nolumus intelligere per hoc omnem cancrum maris. Immo speciem cancri que proprie habet omnia membra dura vt lapis. Operationes et proprietates. Quod de eo adustum est subtilius est reliquis adustis. Decoratio. Quod de eo adustum est abstergit dentes. et delet pannum et lentigines. Vulnera et vlcera. Quod de eo adustum est desiccat vlcera et confert scabiei. Membra oculi. Prohibet lachrimas et resoluit cum sale vngulam et fit ex eo collirium et fricatur cum eo scabies palpebrarum. Febres. Prodest febribus quartanis.

De chrysolocanna. Cap. cliii.

c

Hrysolocanna quid est. Est amplex qui pluries inuenitur in semine. Natura. Frigidus et humidus est in primo. et apud quosdam parum.

De coturnicibus. Cap. cliiii.

c

Oturnices quid sunt. Ex comestione carnis earum timetur tetanus et spasmus. non quia comedant elleborum tantum. immo quia in substantia earum est hec virtus. et existimo quod nutrimentum earum ab ellis est propter similitudinem complexionis.

De cassia. Cap. clv.

Assia quid est. Dicit q̄ est cortex ra
c dicis mori alceni. ꝛ est spēs pliuꝫ.
quaruꝫ vna est rubea boni saporis ꝛ
odoris. ¶ Et altera spēs eius est cu
ius sapor est sapor spice: ꝛ ē spēs nigra ad pur
puritatē declināns cuius odor est silis sandalo.
¶ Et est spēs altera nigra horribilis odoris
subtilis corticis fissa ꝛ est altera spēs ad albedi-
nē declināns porri i odoris ꝛ ē spēs nigra subti
lis cāne ꝯcaua. ¶ Et dixerūt quidā q̄ inueni
tur silē cassie q̄ ꝯuertit ad cinamomū. ꝛ dixerūt
alij q̄ inuenit super arborez cinamomi cassia
hmōi: ꝛ qn̄q3 est ꝯiuncta ipsi cinamomo ꝛ cas
sia existit in virtute cinamomi. sed est debilior:
ꝛ bona est illa que ꝯsequit cinamomū. Electio.
Melior est illa que est rubei coloris: pura: pla
na: longi ligni. grosse cāne subtilis foraminis:
solida grossa boni odoris que mordicat linguā
ꝛ stringit eam. Nigra vero est mala. ꝛ qd̄ de ea
admistrat est cortex ipsius: ꝛ in ligno eius non
est bonitas. Nā. Calā est ꝛ sicca in 2°. Opō-
nes ꝛ ꝓprietates. Est resolutiua ventositatuꝫ
grossaꝝ ꝛ in ipsa qdem sunt stipticitas ꝛ reso-
lutio cū acredine plima subtiliatio multa: ꝛ in
cisio pp acredinē q̄ est in ipsa ꝛ adiuuat stipti-
ca. ꝛ sua resolōne adiuuat solutiua: ꝛ ipsa cum
eo qd̄ est in ipsa de resolōne ꝛ stipticitate ꝛ sub
tiliatione confortat mēbra. Apata ꝛ bothor.
Resoluit apata calā ꝛ frā in visceribus. Vul-
nera ꝛ vlcera. Linit cū melle sup lacrea. Mē-
bra oculi. Ponit in medicis oculi pp illud
qd̄ in ea est de stipticitate ꝛ resolōne. Mēbra
anhelit᷒ ꝛ pectoris. Cōfert pectori. Mēbra
nutrimēti. Sirupus eius ꝯfert epati: ꝛ vinum
in quo cassia infundit ꝯfert stō. Mēbra expul
sionis. Prouocat vtrūq3 ꝓpue in quocūq3
coꝝ amboꝝ fuerit cā hūoris grossi: ꝛ ꝯfert do-
loribus renū ꝛ vesice: ꝛ qn̄ fit encausma in de-
coctione eius valet dilatatiōi matricis. ꝛ eius lu
brificatiōi: ꝛ silr fumus eius ꝛ syrupus eius ꝛ
vinū in quo ipsa infundit est bonū difficultati
vrie. ꝛ existimauerūt qdā q̄ ipsa facit abortū.
Venena. Datur in potu ad venenum tyrie.

¶ De cydonio. Cap. clvi.

ydoniū qd est. Qn̄ abluit eius ra-
c mo rum ꝛ folioꝝ eius est sicut tutia.
ꝛ folia ipsius remanēt pp puritatem
stipticitatis eius: ꝛ rob pomoꝝ ace-
scit pp illud qd̄ in ipso est de hūiditate aq̄a frā.
Electio. Aslanū est melius ꝛ magis ꝯferēs. ꝛ
eius qdem assatio fit qn̄ ꝯcauat ꝛ deijciuntur
grana eius ꝛ ponit in ipso mel. ꝛ linit luto cor
pus eius ꝛ ponit in cinere. Nā. Frm̄ ē i fine
pmi. siccū in pri° scdi. Opōnes ꝛ ꝓprie. Est
stipticū ꝯfortatiuū fortiter ꝛ flos eius ē stipti-
cus est: ꝛ silr oleū eius. Et dulce est minus sti-
pticū ꝛ semē eius est linitiuū sine stipticitate. ꝛ
ꝓhibet ipm cursuꝫ supfluitatū ad viscera. De

coratio. Retinet sudorē ꝛ ꝯfert oleū eius fira
refrigorio. Apata ꝛ bothor. Confert oleum
eius formice. Vulnera ꝛ vlcera. Oleū eius
est vtile vlceribus scabiosis. Iusfa iunctura-
rum. Multitudo comestionis gn̄at dolorem
neruoꝝ. Mēbra oculi. Assatuꝫ ponit super
apata oculi calida. Mēbra anhelitus ꝛ pecto
ris. Eius succus confert dilatationi anhelitus
ꝛ asmati. ꝛ ꝓhibet sputū sanguis ꝛ semē eius
ꝯfert asperitati gutturis. ꝛ lenit cānam pulmo
nis ꝛ mucillago eius etiā humectat ipsaꝫ cānā.
Mēbra nutri. Cōfert vōitui ꝛ ebrietati ꝛ sedat
sitim. ꝛ ꝯfortat stōm recipientē supfluitates sy-
rupus eius ꝛ ipsius infusio: ꝛ qd̄ de ipso elixa
tum est. ꝛ ipso vtunt in scda mēsa sup vinū ꝛ ꝓ
hibet ebrietatē. ꝛ fit ex eo syrupus ꝯfortās ap-
petitum deiectū valde. ꝛ mortuū ꝛ ꝯfortat stōꝫ
ꝛ ꝓhibet vomitū flegmaticū. Mēbra expul-
sionis. Est ꝓuocatiuū ꝛ iam dictū est q̄ illud
est per accñs ꝓp̄s ꝯstrictionem eius: ꝛ illud qd̄
cū melle elixatū ex. ꝛ est vehemētius ꝓuocati-
uum. verūn̄ qn̄q3 soluit ventrē ꝛ non ꝯstrigit
ꝛ generat colicam ꝛ dolorē ventris pungitiuū
ꝛ confert dissinterie ꝛ retinet fluxū mēstruoꝝ:
ꝛ confert arsure vrine qn̄ distillat succus eius
aut oleum ipsius in virgam. ꝛ cōfert oleū eius
renibus ꝛ vesice. ꝛ qn̄ assumit post cibū soluit
adeo q̄ qn̄ plurimum ex eo sumitur extrahit ci
bum ante digestionem ꝛ clysterizatur decoctio
eius ad eminentiam ani ꝛ matricis.

¶ De croco hortulano. Cap. clvii.

Rocus hortulanus. Nā. Est ca-
c lidus in pmo siccus in scdo. Opō-
nes ꝛ ꝓprietates. In ipso est stiptici
tas equalis cū maturatiōe. Decora
tio. Mūdificat pānū ꝛ morphea. Vulnera ꝛ
vlcera. Ponit cū aceto sup impetiginē. Mē-
bra capitis. Ex croco hortulano ꝛ siluestri cuꝫ
fit linimentū cum melle confert colla puerorū.

¶ De calamento. Cap. clviii.

Alamentum quid est. Eius aliud est
c fluuiale. et aliud montanū silē ysopo
in sapore et silr folia ei᷒ sunt ei simi-
lia. Et est alia spēs eius que noiatur
albatinum. Et est quedā spēs eius que vocatur
calamentum hirci. et virtus eius est sicut ꝟtus
alioꝝ aeris. et virtus syrupi ipsius est similis vir
tuti syrupi alhabase: et calamentum quidez est
substantie subtilis et montanum fortius est flu
uiali. Operationes et ꝓprietates. Subtiliat
fortiter sua acuitate et amaritudine sui: et pro-
prie siluestre. et ꝓpter illud est rubificatiuuꝫ et
vlceratiuum cum bibitur solum ꝓuocat sudo
rem. et calefacit vehementer per id qd̄ extrahit
ex ꝓfūdo corpis. et᷒ incidit ꝛ extenuat et calefacit
valde. Decoratio. Quādo decoquit et ꝓ-
prie qd̄ recens est cū vino: et fit emplm̄ remo-
uet vestigia nigra a corpore. et occultatiōꝫ que

occidit sub oculo. Vulnera ꝛ vlcera. Monta
num cōfert rasure intestinorū ꝛ rupture: ꝛ fit
balneatio ex decoctione montani ad pruritū
ꝛ scabiem. Iuncturarū. Potus deco
ctōis eius ꝯfert ꝯtractioni lacertorū in carnibus
ꝛ extremitatibus suis: ꝛ qñqꝫ fit ex eo emplm̄
ad sciaticā ꝛ adurit ꝛ pmutat cōplōnē ꝛ extrahit
ex pfundo: ꝛ qñ comedit ꝛ bibit post ipm aq̄
casei diebus ꝯtinuis ꝯfert elephantie ꝛ varici
bus. ¶ Et illud qđ noiat fel albauiū. ꝛ qñ bi
bit ꝯfert spasmo ꝛ linit ex eo podagra ꝛ ꝯfert
ꝛ suffumigat cū eo: ꝛ ꝯfert potus calamenti le
pre non resolōne sua tñ. sed sua incisiōe ꝛ sub
tiliatiōe ėt. Mēbra capitis. Succus eius in
terficit vermes in aure ꝛ in ipso est virtus faciē
di soda. Et montanū qđ ꝯfert vlceribus oris
ꝛ extrahit superfluitates ex vtrisqꝫ naribus: ꝛ illud
qđ est adustū de albauium stringit gingiuas.
Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Eius decoctio
ꝯfert dilatationi anhelitus ꝛ est fortis in extractiōe
humorū viscosorū ꝛ grossorū ex pectore. ppe
cū comedit cū ficubus. ꝛ ꝯfert dolori laterū.
¶ Et mōtanū qdē est fortius illo: ꝛ albauiū
facit illud totū. sup albauiū vero rorat acetū
ꝛ sumit acetosum ex eo qđ est vicini ipsi cum
acetositate. ꝛ odorat ipm sincopizatus ꝛ sanat:
ꝛ calamentū hirci ꝯfert tremori cordis. Mē
bra nutrimenti. Cōfert paucitati appetitus ꝛ
debilitati stōi: ꝛ ppꝛie siluestre ꝯfert singultui.
ꝛ ꝯfert patientibus icteritiā cū abstersiōe ꝛ aper
tiōe sua. ꝛ subtiliatiōe sua melicā ꝛ colicā. ꝛ silr
decoctio ei⁹. ꝛ qñqꝫ fit balneatio ex decoctiōe mō
tani ad illud ꝛ separat icteritia ꝛ ꝯfert hydropisi
qñ cōedit cū ficubus: ꝛ in montano qdē ē vir
tus faciendi appetitū cibi. ꝛ succus eius est cō
ferens hydropisi ėt: ꝛ albauiū sedat nauseā ꝛ
fit ex eo emplm̄ cū croco sup splenē ꝛ extenuat
eū. ꝛ silr calamentū hirci fit ex eo emplm̄ ꝛ est
vehementer ꝯferens tremori cordis stōi ꝛ cō
turbatōi ꝛ nausee. Mēbra expulsiōni. Eius
decoctio puocat vrinā ꝛ ꝯfert dolori pungiti
uo vētris ꝛ colice passioni. ꝛ qñ terit cū dispō
ne sua aut decoquit. ꝛ bibit cū melle interficit
fetū ꝛ puocat menstrua: ꝛ qñqꝫ facit vomere
flegma: ꝛ dixerūt qdā montanū abscindit coi
tum ꝛ ppꝛie siluestre. ꝛ phibet pollutionē. Et
siluestre qdē soluit ventrē sufficienter. ꝛ cōfert
infici. ꝛ īterficit vermes pcipue siluestre. ¶ Et
montanū solōne educit colerā ni. ꝛ fit qđ de eo
sumit in potu. xx. kirat cū iuleb: ꝛ illud qñqꝫ
opat spēs calamēti siluestris. oia illa ꝯfortant
qñ pmiscent cū aceto ꝛ rob pauca: ꝛ recentis
qdē est vterat ꝛ spargat sup acetū cōmixtum
cū aq̄ ꝛ sale ꝛ bibat: ꝛ illud qđ noiat albauiū
extrahit supfluitates melicas ex via vrine. ꝛ cala
mētū siluestre qñqꝫ opat oia illa. Febres. Bi
bitur decoctio eius ꝛ ꝯfert rigori. ꝛ silr inunc
tio ex oleo in quo ipm est decoctū. Venena.
Qñ bibit aut ex eo fit emplm̄ ꝯfert puncture
vermiū venenosorū ꝛ approximat linit ex eo
in illo: opere cauterij: ꝛ qñ pmittit ꝛ bibit cū
vino expellit venena mortalia. Et suffumiga
tio ex folijs eius fugat vermes venēosos: ꝛ qñ
sternitur etiam siluestre est bonum pūcture scor
pionis. Et montanum. quando bibitur succus
eius cum decoctio: confert morsui luporum.

¶ De cardamomo. Cap. clix.

c Ardamomū quid est. Aliud est ma
gnū sicut cicer nigrū. Qđ cū fran
gitur interius hꝫ granū album mor
dicans linguā sicut cubebe in quo
est aromaticitas: ꝛ aliud est puū sicut lens aro
maticū etiā. Nā. Calidū est ꝛ siccū in tertio.
Opōnes ꝛ ppꝛietates. In ipso cū calefactio
ne est stipticitas ꝛ ppꝛie in illo qđ hꝫ caput ꝛ
ppe i capite ipso. Mēbra nutri. Cōfert vomi
tui ꝛ nausee cū aq̄ masticis ꝛ vtriusqꝫ granati.

¶ De cordumeni. Cap. clx.

c Ordumeni. Natura. Calidū est ꝛ
siccū in tertio. Opōnes ꝛ ppꝛieta
te. Est ex rubificantibus. ꝛ in ipso
est virtus liquefactiua ꝛ proprietas
eius est confortare mēbra intrinseca. Vulne
ra ꝛ vlcera. Confert scabiei ꝛ impetigini lini
tum cum aceto. Iuncturarū. Confert
egritudinibus neruorū ꝛ dolori anche ex fleg
mate. ꝛ confert paralysi ꝛ contusioni lacertorū.
Membra capitis. Confert epilepsie bibitum
in aqua. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Cor
dumeni est mundificatiuū pectoris sedatiuū
tussis. Membra expulsionis. Confert dolori
pungitiuo ventris ꝛ vermibus ꝛ ascaridibus.
ꝛ cum vino dolori renum ꝛ difficultati vrine.
ꝛ datur in potu de eo drahmet vnū cum cor
tice radicis lauri ad lapidē. ꝛ eius fumus inter
ficit fetum. Venena. Confert mordicationi
scorpionis ꝛ reliquis puncturis. Permuta
tio. Loco eius ponitur harmel ꝛ squinantū.

¶ De calamo aromatico. Cap. clxi.

c Alamus aromatic⁹. Electio. Me
lior est ille qui est iacintini coloris
ppinquos hñs nōs qui in plurima
frangit frusta. ꝛ cuius cāna est ple
na re sile tele aranee. ꝛ in administratiōe eius est
acuitas. ꝛ eius ꝯtritū est boni odoris ꝛ ē decli
nans ad citrinitatē ꝛ albedinē. Nā. Calis est
ꝛ siccus vsqꝫ ad fm. Opōnes ꝛ ppꝛietates.
Est subtiliatiuus et in ipso est stipticitas pau
ca cū acredine: ꝛ in suba eius sunt terreitas ꝛ
aereitas ꝛ est bone cōmixtionis ad equalitatē
ptinens. sed eius exiccatio est maior ꝛ in ipso
est suba subtilis sicut in reliqs spēbus que sunt
vt piper ꝛ cinamomū. Decoratio. Confert
occultationi sanguinis mortui. Apata ꝛ bo
thor. Resoluit apata. Iuncturarū.
Confert cōtritioni lacertorū. Mēbra ocul.

Abstergit visum. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Fit cū eo euaporatio inutaiectionis in gutture. ꝛ ꝯfert tussi solus. aut cū gūma albotin. Mēbra nutrimēti. Cōfert apati epatis ꝛ stōi cū melle ꝛ semine apij. ꝛ est valens ad amorē. Mēbra expulsionis. Prouocat ambo. ꝛ ipse cū semine apij ꝯfert renibus ꝛ distillationi vrine ꝛ ꝯfert eius decoctio dolori matricis bibita ꝗ sedendo in ea ꝛ bibitur cum melle ꝛ semine apij ad apostemata matricis.

¶ De centaurea. Cap. cxxij.

Centaurea qd est. Duaꝝ est spērum scilicet maior ꝛ minor que nascuntur in fine veris ꝛ folia sunt sicut alheuli. Et grossa duas hꝫ spēs albam ꝛ citrinam in quoꝝ capitibus est viriditas. ꝛ plāta eiꝰ est magna sicut almdrenfari. ꝛ ipsius potio ad febricitātes est vsqꝫ ad. ʒ. 2. herba vero eius est similis albānsegi montano ꝛ est farecon. ꝛ eius folia sunt sicut folia ruthe. ꝛ assumit̃ qn̄qꝫ succꝰ ex ea que est viridis. ꝛ qn̄qꝫ ex ea que est sicca. decoquit̃ .n. in aqua donec aqua eius virtutem assumat. deinde aqua illa rectificatur. Natura. Calida est ꝛ sicca in tertio. Operationes ꝛ proprietates. In ipsa sunt absterſio ꝛ stipticitas ꝛ acredo. paruꝫ dulcedinis ꝛ exiccatio. ꝛ est sine mordicatione. ꝛ dr̄ ꝙ si coquatur cum carne incisa ꝯiungit eā. Vulnera ꝛ vlcera. Que recens est mundificat vulnera ꝛ sigillat vlcera antiqua. ꝛ que sicca est ponit̃ in emplastris ꝛ consolidat fistulas ꝛ vlcera ꝓfunda. ꝛ vulnera mala. ꝛ qn̄ replentur fistule de centaurea ꝛ ligatur rectificat eaꝝ dispō. Instrūa iuncturaꝝ. Cōfert attritioni in lacertis ꝛ sanati in eis ꝛ minor propter. Et qn̄qꝫ ꝯfert clistere factum ex ea sciatice ꝛ doloribus neruoꝝ ꝛ contusioni eoꝝ. ſꝫ minor est magis iuuatiua ad oīa illa. Cuꝫ ergo illa soluit solutione educit aliqd sanguinis subito ꝛ qn̄qꝫ fit clistere ex cinere eius cuꝫ aque ad illud. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Prohibet sputum sanguinis ꝑp suā stipticitatē: ꝛ cōfert que grossa est: ꝛ que minuta difficultati anhelitus: ꝛ datur in potu de ea pondus. ʒ. ij. cuꝫ vino in pleuresi frigida ꝛ sputo sanguīs. Mēbra nutrimenti. Cōfert opilationi epis ꝛ duriciei splenis. Mēbra expulsionis. Prouocat menstrua ꝛ extrahit fetū ꝛ interficit vermes ꝛ prouocat vrinā. ꝛ datur in potu de ea pondus. ʒ. ij. ad dolorē ventris pungitiuum. ꝛ dolorē matricis ꝛ confert colice. Et minoris quidem decoctio quandoqꝫ soluendo educit cum flegmate ꝛ crudo humore coleram. Et potus duarum specierum eius quando superfluit educit sanguinem solutione ꝛ proprie minoris.

¶ De cartamo. Cap. cxxiij.

Cartamus qd est. Alius est domesticus. ꝛ alius siluestris. Nā. Qui siluestris est calidus est in scdo. siccus in tertio. ꝛ domestic est calidus in primo siccus in scdo. Operationes ꝛ ꝓprietates. Oleuꝫ eius est ꝓpinquū oleo vatice. verūtā est debilius ꝛ ē ex eis que faciunt carnē bonā ꝛ separant eius aquositatē. Et extimauit musara ꝙ ipse resoluit lac coagulatū ꝛ desiccat lac solutū. ꝛ est ex eis q̄ caseāt lac currens ꝛ nutriᵐ eius est multe prauitatis. Mēbra anhelitus ꝛ pec. Mūdificat pectus ꝛ clarificat vocē. Mēbra nutr. Est malꝰ stō ꝛ ipse caseat lac in stō. Mēbra expul. Cōfert colice ꝛ solōne educit flegma adustum qn̄ miscet̃ cū ficubus aut melle. ꝛ ꝯfert coitui. Et oleū eius qui domesticus est soluit ventrē ꝛ qn̄qꝫ fit solo pipsum si ponat̃ medulla granoꝝ eius in iure: aut fiāt ex eo ꝛ ex amigd. ꝛ melle pillule. ꝛ fit qd̄ ð eis in potu sumit̃ pōdus aur. iiij. ꝛ qn̄ sumūt̃ de medulla eiꝰ ꝛ costo ꝛ amig. amaris tres anulusār: ꝛ alii ꝛ nutri cuiusqꝫ eoꝝ aure. cū ficubus siccis ꝛ melle ꝛ recipitur de eo nux: aut nuces due soluendo educit aquositatē ꝛ qn̄ꝫ fit ex eo natis ad illud: ꝛ eius ꝯfectio est vt sumat̃ ꝛ ꝑmisceat̃ cū amigdalis excorticatis ꝛ aniso. ꝛ melle decocto natē ꝛ sumat̃ de eo sparsim. ꝛ qn̄qꝫ bibunt̃ de medulla eius recente. ʒ. x x. Infuse in lib. aque calide cū. ʒ. x. pe nidiaꝝ albaꝝ iritaꝝ ꝛ solutione educit flegma. Venena. Cōferunt folia siluestris aut fructus eius aut amboꝝ cōmixtio qn̄ in potu tribuuntur cum vino ad puncturā scorpionis. Quidam aūt hoīes dixerūt ꝙ si morsus tenuerit in ore suo folia siluestris ꝛ fructus eius nō sentiet dolorem. ꝛ qn̄ ea a se proiecerit redibit dolor.

¶ De chitran. Cap. cxxiiij.

Chitran qd est. Est arbor q̄ noiatur alscerbin ꝛ virtus fumi eius est sicut virtus fumi picis: ꝛ fit ex eo oleū cuꝫ suo separatio est cū lana sicut separatur ex pice. Nā. Est calida ꝛ sicca in q̄rto. Operationes ꝛ proprietates. Cōseruat corpus mortuū ꝛ rubificat ꝛ cauterizat. Decoratio. Cōfert lendinibus ꝛ pediculis. ꝛ interficit vtrūqꝫ adeo ꝙ et in aialibus. Vulnera ꝛ vlcera. Fortem efficit carnem latam. ꝛ cōfert scabiei vsqꝫ ad scabiem aialium ꝛ ꝓprie eius oleuꝫ hn̄tibꝰ quatuor ꝛ canibus ꝛ camellis. Instrūa iuncturaꝝ. Cōfert ꝯtusioni lacertoꝝ ꝛ aggregationi puris ꝛ sanguinis in eis ꝛ est medicamē in elephantie ꝛ varicibus deglutitū ꝛ linituꝫ. Mēbra capitis. Est res maxima in sedando sodā frigidam linitū capiti. ꝛ distillat̃ in aurē ꝛ interficit vermes auris. ꝛ distillat̃ cū aq̄ ysopi eā ad tinitū ꝛ sonitū. ꝛ distillat̃ de ipso cū aq̄ ysopi i dētē dolorosuꝫ ꝛ sedat dolorē eius. ꝛ ꝯfert dētibꝰ corrosis. Mēbra oculi. Acuit visuꝫ ꝛ abstergit vestigia vlceꝝ in oculo. Mēbra anhe. ꝛ pe. Linit̃ sup guttur ad ambas amigdalas ꝛ dolores eaꝝ ꝛ ꝯfert deglutire ex eo. ʒ. 5. vlceribꝰ pulmōis ꝛ sanat ea ꝛ ꝯfert tussi antiq̄. Mēbra nu.

Fructus arboris eius est sciliꝫ malus. Mēbra expul. Interficit lūbricos in visceribus ⁊ ꝓpriꝫ clysteri facto cū eo. ⁊ interficit lūbricos oēs ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ interficit fetū. ⁊ corrūpit sperma. ⁊ qñ vnit̃ ex eo virga ante coitū ꝓhibet impregnationē. ⁊ fructus eius que noīatur scerbi est malus sciliꝫ ⁊ ꝯfert distillationi vrine. Venena. Fit ex eo emplſꝫ sup morsuꝫ serpētis hñus cornua ⁊ datur cū vino ad potū leporis marini ⁊ soluit̃ in adipe cerui ⁊ liniunt̃ ex eo membra ⁊ non approximant eis venenosi lūbrici.

De costo. Cap. clxv.

Costus qd est. Eius spēs sunt tres. vna eaꝝ est arabicus. ⁊ est albus lēis aromaticus. Et scđa est indus q̄ est magis lenis. Et amarus est spēs grauis odoris q̄ noīatur gariofilatus. ⁊ istaꝝ spērum minor est illa cuius odor est odor pini: ⁊ ē ad nigredinē tendēs. Et qui de istis spēbus est romanus est similis ascenir. ⁊ hꝫ odorē lauri. bonus aūt costus qñqꝫ falsificat̃ cū radicib⁹ enule duris. ⁊ ꝑ illud non mordicat linguā: neqꝫ hꝫ odorē fortē. Electio. Melior est ille qui est albus recēs plenus nō corrosus. nꝫ fetidi odoris mordicans ⁊ linguā ledens: deinde indus niger lenis ⁊ niger ascēminus. ⁊ melior est marinus subtiles hñs cortices. Nā. Est calidus in tertio siccus in scđo. Opa. ⁊ pro. In ipso est q̄litas amara ⁊ acris valde ⁊ calitas ⁊ acredo adeo q̄ ipse vlcerat ⁊ ꝯfert oī mēbro qđ indiget calefactione. ⁊ vt ex eo extrahatur humor ex profundo. Decoratio. Abstergit pānū cutis lītus cū aqua ⁊ melle. Vulnera ⁊ vlcera. In ipso est vlceratio. ⁊ ille qui est amarus exiccat vlcera humida. Instrumentū. Cōfert mollificationi neruoꝝ ⁊ cōtractioni lacertoꝝ. ⁊ est bonus sciatice suppositus vt emplm. Mēbra capitis. Cōfert lethargie. Mēbra anhe. ⁊ pect. Confert doloribus pectoris. Mēbra expul. Prouocat menstrua bibitus ⁊ suffumigatus in traiectorio. ⁊ interficit fetuꝫ ⁊ ꝓuocat vrinā. ⁊ expellit ascarides ⁊ vermes ⁊ dat vires ad coitū. ⁊ ipse supponitur ad dolores inflatis ⁊ confert dolori matricis frigido bibitus ⁊ sedēdo in decoctione eius: ⁊ mouet vrinam qñ bibitur cuꝫ vino. ⁊ ipse non dat vires ad coitum: nisi ꝓpter humiditatē superfluam inflatiuā que est in ipso. Febres. Confert rigori linitus cum oleo. Venena. Confert morsibus oībus. s. morsui vipere ⁊ alijs qñ bibitur cum vino aut absinthio. Permutatio. Loco eius ponitur piretri medietas ponderis ipsius.

De crocoma. Cap. clxvi.

Crocoma qd est. Dicit̃ q̄ est fex olei de croco. Electio. Melior crocoma est illa que est boni odoris ponderosa nigra in qua non sunt ligna: ⁊ quando soluitur tingit aquam colore croci: ⁊ quando masticatur tingit dentes tinctura vehementi remanente. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est calefactiua maturatiua. Membra oculi. Virtus eius est abstersiua oculi: ⁊ oleum eius confert tenebrositati eius. Mēbra expulsiōis. Prouocat vrinam.

De cambil. Cap. clxvii.

Cambil qd est. Semen est arenosum quod coopit rubedo que est minor rubedine lapidis in felle bouis repti. Natura. Calidum ⁊ siccum est in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Fluxū sine sanguine inquit in ipso est stipticitas vehemens. Membra expulsionis. Interficit vermes ⁊ ascarideſ ⁊ expellit eos.

De climia auri. Cap. clxviii.

Climia auri. Electio. Melior est illa que aurea est vt cincinnus vel racemus glaciei cinericij coloris recens ⁊ laminosa grossior. Natura. Est equalis ad siccitatē declinans in tertio. Operationes ⁊ proprietates. Ipsa ⁊ quod ablutuꝫ est de ea sunt subtiliora climia argenti. ⁊ in ipsa sit exiccatio ⁊ abstersio. Vulnera ⁊ vlcera. Implet vulnera ⁊ mundificat sordities eoꝝ: ⁊ corrodit carnes eoꝝ additas ⁊ incarnat vulnera fraudulenta. Mēbra oculi. Confert albuginī oculi ⁊ initio aque ⁊ confortat oculum.

De climia argenti. Cap. clxix.

Climia argenti quid est. Quādoqꝫ assumitur climia ex auro ⁊ argento. ⁊ quādoqꝫ assumit̃ ex ere ⁊ ex marchasita. ⁊ est fex que eleuatur sup locum in quo funditur aut fumus: ⁊ illud quod suberabitur est laminosum. Natura. Est proxima climie auri. sꝫ est frigidior. Operatiōes ⁊ proprietates. In ipsa sunt exiccatio ⁊ abstersio cum equalitate absqꝫ mordicatione ⁊ proprie quod ablutum est de ea: ⁊ est cōuenientior in emplis. ⁊ eius exiccatio ⁊ abstersio in corporibus temperatis sunt minus q̄ in duras hñtibus carnes vulnera ⁊ vlcera. Confert vulneribus ⁊ vlceribus difficilib⁹ ⁊ hūidis puluerizata in emplis.

De calcanto. Cap. clxx.

Calcantum. Natura. Calidum est ⁊ siccum ad quartum. Operationes ⁊ proprietates. Est exiccatiuum induratiuum inspissatiuum corporis ⁊ in ipso sunt cōstrictio ⁊ adustio. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert fistulis nasi. Mēbra cap. Prohibet fluxum sanguinis narium. ⁊ qñ de eo distillat̃ vna stilla dissoluto in aqua in nares mūdificat caput. ⁊ radix eius est de summa medicinarum mundificatiuum aurem: conferens doloribus eius frigidis ⁊ interficit vermes. Mēbra expulsionis. Datur in potu. ʒ. i. de eo cum melle ad vermes ⁊ ascaraiades. Venena. Expellit nocumentum fungorum.

¶ De colcotar. Cap. clxxi.

C Olcotar qd est. Inquit Gal. alcalca dis qñqȝ conuertitur ⁊ fit colcotar. Natura. Est calidum ⁊ siccũ in tertio. Operationes ⁊ proprietates. In ipso sunt adustio vehemẽs ⁊ constrictio cursuum sanguineorum ⁊ exiccatio ⁊ adustum est plime exiccationis ⁊ minoris mordicationis: ⁊ in ipso est cuȝ stipticitate plima caliditas plima. Apata ⁊ bothor. Cõfert formice ⁊ herisipile qñ linitur cuȝ aqua coriandri. ⁊ puluerizatur super fraudulentũ ⁊ ambulatiuum. ⁊ adurit carnem additam ⁊ facit euenire escarã. Mẽbra capitis. Confert fluxui sanguinis narium ⁊ apatibus gingiue. Mẽbra anhelitus ⁊ pec. Confert apati gutturis. Mẽbra oculi. Ponitur in alcocol ad abstergendũ ⁊ subtiliandũ grossitudinẽ palpebrarum. Mẽbra expulsionis. Prohibet fluxum matricis.

¶ De canebiri. clxxij.

C Anebiri. Natura. Est calidũ in primo. Operationes ⁊ proprietates. Est subtile abstersiuũ incisiuum. Inquit paulus. gñat meliam ⁊ propter illud qd coquit cũ sale. Decoratio. Abstergit pãnum ⁊ morpheã ⁊ scḋm veritatẽ est res magis iuuatiua ad sordiẽ. comestũ. n. ⁊ suppositũ vt emplm remouet ipsuȝ in diebus paucis: ⁊ hoc sciũt arabes. Vulnera ⁊ vlcera. Qñ ex folijs eius fit emplm ɔfert vlceribus fraudulentis in mamilla. Mẽbra capitis. Qñ ex eius radice fit caputpurgium confert hũiditatibus grossis in cerebro. Mẽbra anhe. ⁊ pect. Apit opilationes pulmonis ⁊ mundificat ipm. Mẽbra nutrimenti. Aperit opilationes epatis ⁊ splenis. Mẽbra expulsionis. Aqua eius soluit vẽtrẽ ⁊ est emplm ad emorroydas. ⁊ remouet dolorem ventris pungitiuum ⁊ resoluit duritiem matricis ⁊ extrahit chymos grossos malos. ⁊ apit opilationes epis ⁊ splenis. Venena. Alcanebiri est emplm ɔueniẽs morsibus venenosis oibus.

¶ De cuso. Cap. clxxiij.

C Usus qd est. Eius spẽs sunt tres. nigrã. alba ⁊ rubea. ⁊ oẽs sũt acres ⁊ stiptice. ⁊ vna qd spẽrũ eius est que noiatur laudanũ. ⁊ cusus qd in radice est laudanum: aut aliud. ambo. n. sunt ppinquarum dispositionum. Nã. Natura eius ad caliditatem declinat. ⁊ fortasse in qbusdã gñibus eius est frigus sȝ laudanũ ipsum est calidum in fine tertij. Opationes ⁊ proprietates. Est nociuus neruis ⁊ in ipso est stipticitas. ⁊ ppue in folijs eius ⁊ in floribus ipsius est ɔstrictio. Ille vero qui ex tota eius summa noiatur laudanũ est calefactiuus aperitiuus orificiorum venarum ⁊ lenificatiuus. Decoratio. Lachryma eius ẽ interficiens pediculos abstersiua. Laudanum aũt cum vino ⁊ oximelle abstergit vestigia vlcerum ⁊ asperitatẽ corum ⁊ qñ miscetur cuȝ vino ⁊ myrrha ⁊ oleo de myrto phibet casum capillorum: veruntñ non puenit ad hoc vt ɔferat eis q̃ sunt sicut alopitia: qm̃ eius resolutio est pauca. Vulnera ⁊ vlcera. Decoctio eius cuȝ vino cõfert plimũ vlceribus. ⁊ fit ex eo emplm: ⁊ ɔfert ambulatiuis fraudulentis: ⁊ fit ex eo cerotum ad adustionẽ ignis. Insta iuncturarum. Nocet neruis. Mẽbra capitis. Qñ administrat̃ succus eius cũ oleo irino ⁊ melle ⁊ nitro soluit sodam antiquã. Et qñ accipit̃ succus eius qui niger est ⁊ calefit in cortice granati ⁊ distillatur ĩ aurẽ diuersam pti dẽtis dolorosi ɔfert. Et caputpurgium factũ ex aqua eius est bonum ad purgandũ caput ⁊ sanat cursum antiquũ ad aurem ⁊ exiccat vlcera eius. Mẽbra nutrimenti. Qñ ex recenti fit emplm spleni cũ aceto cõfert. Mẽbra expulsionis. Qñ bibuntur tres anulas de flore albi cum vino ɔfert dissinterie. ⁊ bibatur in die bis ⁊ qñ fit ex eo qd recens est emplm. ⁊ ex capitibus eius puocat menstrua. Et qñ fit ex eo suffumigatio post purgationem menstruorum phibet impregnationẽ. Et ille qui paruus est cũ supponitur ex parte capitis eius prouocat menstrua ⁊ extrahit fetum. Et ex laudano quidem fit suffumigatio ad secundinam. ⁊ vt abhortum faciat. ⁊ flos eius stringit naturam. Venena. Quando bibitur radix eius cum aceto ⁊ vino confert morsui rutele.

¶ De canabe. Cap. clxxiiij.

C Anabe. Operationes ⁊ proprietates. Semen eius fugat ventositates ⁊ exiccat. ⁊ est difficilis digestionis ⁊ mali humoris: ⁊ fortis calefactionis ⁊ quod frixum est: est minoris nocumenti sed sirupus acetosus de zuccaro expellit eius nocumentum. Apostemata ⁊ bothor. Ex decoctione radicis eius qui est siluestris fit emplastrum apostematibus calidis ⁊ herisipille. Mẽbra capitis. Confert succus eius ⁊ oleũ ipsius dolori auris. ⁊ lauatur cum succo foliorum eius caput ⁊ confert furfuribus: ⁊ semen eius facit sodam propter vehementiam calefactionis ⁊ vaporationẽ ipsius. Membra nutrimenti. Grana eius sunt difficilis digestionis ⁊ sunt mala stomaco. Membra expulsionis. Ex corticibus eius quando plurimum sumitur ipse interficit sperma.

¶ De chimolea. Cap. clxxv.

C Himolea qd est. Est laminosa sicut marmor alba splẽdida bona in sapore suo est camphoreitatis: ⁊ de ipsa est quedam que splendores non hẽ: ois velociter est frangibilis. Vulnera ⁊ vlcera. Cõfert adustioni ignis proprie cum aqua ⁊ aceto ⁊ qd est ex ea adustum ⁊ lotum confert vlceribus difficilibus ad incarnandum.

¶ De culcasia. Cap. clxxvi.

c Alcasia qd est. Est planta in qua est assimilatio de alusine. Na. Calida est et sicca in pmo. O pones et proprieta. In ipsa est salsedo cu stipticitate: et ptes eius no sunt siles et est cu inflatoe pauca. Mebra anhe. Fit ex ea gargarism9 cu lacte et sale ipsius. et i egypto decoqr cu ea caro et frigir cu oleo et e cibus illic. Mebra nutri. Solone educit aquacitrina. et ppe seme ei9 et succus ipsius et minorer ex ea. i. no multu comedar vt no debilitet. Mebra expulsiois. Pro uocat vrina et generat spma. et expellit colaz et aquositate cum facilitate. et potus ipsius fit ab vna tertia libre vni9 vsq3 ad duas tertias libre.

De charta. Cap.clxxvij.

c Charta. Na. Calid e in p9 sicca in 2o. O po. et ppe. Prohibet qd adustu e de ea fluxu sanguis. Apata et bothor. Qd de ea adustum est phibet sahafat. Mebra capitis. Qd de ea adustu est phibet fluxu sanguis naru.

De cataf. Ca.clxxviij.

c Cataf qd est. Et illud qd dr chrysolocana. Na. Est calid ad scdz humida in ipso. O pones et pprietates. In scie e9 est virtus lauatiua humnu colaz.

De cucurbita. Cap.clxxix.

c Cucurbita. Na. Est frid et humida in scdo. O pones et ppe. Illa q e dixata nutrit aliquatuluz e velocis descensiois si no corrupir an digonez pp cam aliqua: et non gnar ex ea huo; malus. aut si corupir in sto et miscer ei huo; malus. est tarde psistetie: sic reliq fructus et huo; q ex ea gnar e isipidus nisi dner ei aliqd qd sibi fit comixtu. Na sicut cydoijs comiscer huo; eius est laudabilis colicis et silr si aq agreste et aq granati. veru nocu m qd ipsa affert colo duplicar o pprietate qd eius est qp gnar ex ea nutrimentu hogeneu ei qd ei associar. Na si coedar cu sinapi gnar ex ea huo; malus stiptic9 acris aut cu sale gnar ex ea humo; salsus. aut cu stipticis gnar ex ea huo; stiptic9. et e ois nociuna qbus dnar melia et sla et bona colicis: et illa qd q est romana no ingredir i medicis neq3 aliqd imprimit infrauonis. neq3 calefactois: sz qn q3 administrar pp delectatoz. Mebra capitis. Succus ei9 sedat dolore auris calin et ppue cu olo rosaceo. et pfert apatib9 cebri et firie: et e pferes dolori gutturis. Mebra anhe. et pec. Sauich cucurbite pfert tussi et dolori pectoris factis ex calitate. Mebra nutri. Eius decoctio pfert sa psluitatibus calis i sto. et remouet eas: et silr vinu effusuz i vacuitate ei9 deinde administratu: et fit ex succo eius capurpurgiu ad dolore dentiu et pfert valde et abscindit siti. et est ex eis q gnant egritudine stoi valde: ita vt stois pueroz et adolescentiu: et non e medicame nocumen stoi nisi vomitus et nocu m qd affert colo maximu est.

Mebris expulsiois. Qn eius aq coqr cu melle et ponit i ipsa nitrum lenit ventre: et silr qn se pelir i pnus et decoqr sic est et bibir eius aq cu zuccaro ipsa vehemeter nocet intestio et colon ppue. Febres. Confert febribus coleris.

De cucumere. Cap.clxxx.

c Cucumer qd est. Seme ei9 e melius semie citroli. et ille q est melior et sub tilior e maturus. Na. Frus e et humidus ad scdm. O pocs et ppe. Sedat calitate et colaz: sz eius chim9 e malus ppatus ad putrefactioz et excitas putrefactioz et febres praeas. ba theca do e velocior ne corruptiois qp ipse. tu eo qd q maturus est. e absterfio et seme eius e melius semie citroli. Citrolus do velocioris est digonis et discurrit in venis crudus et gnat febres cronicas cuius qde nocumentu expellit ameos et vehemetia inflonis stoi. Apata et bothor. Ponunr folia eius cu melle sup scere slanci. Et pfert ei. Mebra capitis. Qn huires sincopim calam ipm odorat reuiuiscut. Mebra nutrimenti. Qn admistrar sedat siti et est bonus sto. veru tn ipse raro digerir bn et qn bibunr de radice eius duo anulusat cu hydromelle facit vomere humore subtile. Mebra expulsiois. In ipso sunt puocatio et lenificatio. et pfert doloribus testiculor et e pueniens vesice: sed est minor batheca in puocatione. Venea. Folia ei9 pferut morsui canis rabiosi.

De cucumere asinino. Cap.clxxxi.

c Cucumer asininus qd est. Est arbor cuius colligir succus hoc mo accipitur eius fructus in fine estatis postqp est citrinus et suspedir in pano vt currat eius aq et coler et exiccar in scutella sup cinere: et ponir sup tabula in vmbra. Electio. Bonus e ille q e citrinus rect9 sicut cucumer vere amarissimus. Et bonus succus est ille q est albus planus leis q est silis cepe: et sup que iam pterijt annus. Na. Est calius et siccus in tertio. O pones et pprie. Est subtilis resolutiuus et radix et folia eius et fructus ipsius abstergunt et resoluut et exiccat: et siccat cortex ei9 magis. et virtus succi radicis et folior ipsius est vna. Decoratio. Suc9 eius aut succus radicis et folior ipsius pfert ictericie. Et pulverizatio ei9 qp de ipso siccu est delet vestigia in psolidationibus nigra et mudificat sordine faciei. Apata et bothor. Cu fit ex radice ipsius emplastrum cu farina ordei resoluit oe apa flaucu antiquu. et est disruptiuu cuturaz ppue cu gumma albotim et ppue succus eius. Vulnera et vlcera. Qn pulverizar qd de eo siccu e super scabie et impetigine pfert eis. Iunctura iuncturarum. Confert doloribus iuncturaz. et eius decoctio clysterizata pfert sciatice. et fit ex eo emplastrum cu aceto sup podagram. Mebra capitis succus eius resoluit emigranea grossam

caput purgio facto ex eo cũ lacte. Et si liniatur cum eo narcs cum lacte cũabu superfluitates plimas. Et confert galeate passioni & soda anti que & succus q̃dez foliox eius est debilior cũ q̃ distillat succus in aurẽ sedat eius dolorem. Mẽbra anhelitus & pec. Solõ cũ succo eius facta vehementius est iuuamẽti ei q anhelit⁹ malitiam hz. & linit palatũ ad pcocationẽ sciaticaz ex succo eius cũ melle & oleo. Mẽbra nutri. Confert hydropisi extrahendo aquositatẽ mirabiliter sine nocumẽto qñ in potu daẽ de radice eius anulusat viuo & sicatus. ¶ Et qñ decoquit media li. ei⁹ cũ duobus list vini & daẽ in potu oi die tres anulusat vsq ad. v. & qñ assumitur de radice eius anulusat. f. aut de cortice eius quarta oi die facit vomere flã & colaz ru. & qñ bibiẽ cũ aqua mellis. ɔfert vehementer & mãifeste. & pruocat ambo facile sine lesiõe. & nõ ẽ stõ nocu⁹. ¶ Ex eis ãt q̃ faciũt solõz q̃ eo fit bonã est vt succo eius duplũ salis admisceatur deinde fiant inde pilse sicut herbus & bibantur cũ aqua. in vomitu aũt sumiẽ aliqd de eo diluto lutũ aqua & linit ex eo radix lingue & q̃d sequitur ipsaz. Et si vis vt velocius fiat & fortius fiat illud ex eo cũ oleo & oleo de lilio. ¶ Et si superfluit deẽ in potu ei q bibit vinum cuz oleo qñ q̃escere facit stati. Si aũt nõ ɔfert deẽ sauich ex ordeo cũ aq̃ frã & aceto. Mẽbra expulsiõis. Solõne educit flã & sanguinẽ & succ⁹ eius pruocat vrinã & mẽstrua & corrũpit fetũ supposit⁹.

¶ De cornu. Cap. clxxxij.

c Cornu quid est. Mẽbra capitis. Cornu cerui & capre adustuz abstergit dentes fortiter stringit gingiuas & sedat dolorem gingiue inflate: & oportet vt aduratur donec albescat. Mẽbra oculi. Cornu cerui adustum albificatum sicut sal ablutum prohibet materias ab oculo. Mẽbra anhelitus & pectoris. Cornu cerui adustum ablutum sputo sanguinis confert. Mẽbra nutrimenti. Ceruinescere facit latus & nõ nocet stõ & ɔfert ictericie. Mẽbra expul. Cornu cerui adustũ ablutum ɔfert dissinterie.

¶ De curace. Cap. clxxxiij.

c Curacie quid est. Est vrtica.

¶ De caratu. Cap. clxxxiiij.

c Caratu. Natura. Est debilis caliditatis & vehementis siccitatis. Operationes & proprietates. Generat melancoliam. Membra nutrimẽti. Confert hydropisi. Membra expul. Confert solutioni ventris & addit in coitu.

¶ De colrio. Cap. clxxxv.

c Colriũ q̃d ẽ. Est aĩal marinũ: cuius virtus est ppinqua virtuti animalis castorei. Membra capitis. Caro eius confert epilepsie. Mẽbra expulsionis. Confert prefocationi matricis.

¶ De cubugi. Cap. clxxxvi.

c Cubugi quid est. Alraugi cõicat ei in formis suis. Nã. Caro eius est de subtilioribus carnibus. Decoratio. Caro eius ipinguat. Mẽbra anhelitus & pectoris. Caro eius abstergit cor. vel os stõi. Mẽbra nutrimenti. Confert caro al cubugi hydropisi & ɔfert stõ. Mẽbra expul. Caro eius est leuis & stringit &, aug^{m} fac i coitu.

¶ De cambura. Cap. clxxxvij.

c Cambura. Membra nutrimenti. Qñ digeritur nutrit plurimuz: sed est tarde digestionis.

¶ De cammũlzurcio. Ca. clxxxviij.

c Cammũlzurcis. Dictum est in capitulo de nun. Mẽbra expul. Est bonum vlceribus renum & vesice.

¶ De calab. Cap. clxxxix.

c Calab q̃d est. Est almeo iudum & est sile semini lini & maius aliquãtuluz ad cineritatẽ declinãs. Nã. Est frĩn in scdo humidũ in pmo. Mẽbra nutrimenti. Delet singultũ. Mẽbra expulsionis. Frangit lapidem renum & vesice. & est bonum solutioni ventris.

De caisur. Cap. cxc.

c Caisur q̃d est. Est alased. & iam dictũ est de eo in capitulo spume maris.

¶ De cot. Cap. cxci.

c Cot q̃d est. Est alistiscat: & noiatur etiam alfas asat. s. viridis: & est cibus animalium omnium. Instrumentũ. Oleum alcot est res magis ɔferẽs tremori. & remouet eum secundum omnes.

¶ De cinere. Cap. cxcij.

c Cinis. Opõ. & ppie. Ois cinis est abstersiuus exiccatiuus. Cinis diuersificeẽ. & ablutio minuit eius abstersionẽ: & agrit ei glutinatõz & exiccationem sine mordicatõe. Aqua vero cineris ingrediẽ in medicis putrefaciẽtibus. & fortior eaz est cinis fici & lacticinij. & abstersio reliquarum aquaz cineris & ficaras sunt minores q̃ istarum durũ: & cinis almezeriõ est abstersiuus & putrefactiuus. & cinis lignoz stipucoz sicut quercus & reliquoz retinet sanguinem. Apostemata & bothor. Cinis alhabagi vel repule super scabiem & impetiginẽ linitur & cõfert. Mẽbra oculi. Cinis almezerion acuit visuz. Mẽbra anhelitus & pectoris. Cinis almezerion ɔfert squinantie & ppie cum diahirũdis.

¶ De cera. Cap. cxciij.

c Cera q̃d est. Dicta est i capĩo de mi. Mẽbra ex. Addit i coitu. & pruocat.

¶ De capillo agul. Cap. cxciiij.

c Capillus agul quid est. Est planta q̃ cum suis eradicaẽ venus & color ipsius est inter rubedinez & nigredinẽ

τ vene eius suprema eius sunt plana curuata. Nã. Est calis τ siccus. Mēbra anhelitus τ pectoris. Mundificat pectus τ pulmonem.

¶ De capillis. Cap.cxcv.

Capilli. Nã. Capilli adusti sunt calefactiui τ exiccatiui fortiter. Decoratio. Adusti abstergūt dentes: τ aq̄ eo℞ facit nasci capillos. Ulnera τ vlcera. Exiccant capilli adusti vlcera humida τ sordida τ tremula fortiter. Mēbra capilli. Capilli adusti abstergunt dentes. Uenena. Capilli hominis cum aceto in modū emplastri ponuntur super morsum canis rabiosi.

¶ De casurudra. Cap.cxcvi.

Casurudar qd est. Mesangue inquit est galange. Nã. Est calis τ siccū. Opōnes τ pro. Est resolutiuū τ liquefactiuū. Mēbra expul. Cōfert colice τ dolori renū. τ augmētū efficit i coitu. τ plurimū ꝓprietatis eius est in dolore renuꝫ.

¶ De cassiafistula. Cap.cxcvij.

Cassiafistula qd est. Alia est kebulia: alia egyptia. Electio. Melior est illa q̄ sumit a cāna τ que est splendidior: τ pinguior. τ melior cāna ipsius est illa que splendida est τ plana. Nã. Est eq̄lis in calitate τ fritate est τ hūida. Opōnes τ ꝓprie. Est resolutiua lēitiua. Apata τ bothor. Cōfert apatibus calis in visceribus: ꝓprie in gutture qn̄ ex ea fit gargarismus cū aq̄ solatri. τ linit sup apata dura. τ ꝯfert eis. Iunctura iunctu rarum. Liniunt ex ea podagra τ iuncture dolorose. Mēbra anhelitus τ pectoris. Qn̄ dissoluit manibus in aq̄ coriādri hūidi cū spuma philij. τ deīi fit ex ea gargarismus ꝯfert ꝓfocationi. Mēbra nu. Mūdificat epar τ ꝯfert ictericie τ dolori epatis. Mēbra expul. Est lenificatiua ventris τ educit colerā adustā τ fle τ soluit sine nocumēto τ absq̃ mordicatione: adeo ꝙ ipsa ē ꝯueniēs ꝓgnātibus τ soluit eas. Permutatio. Loco ei⁹ ponit pōdus. ꝭ ipsius de tereniabin. τ triplū pōderis ipsius de carne passe. τ octaua pōderis ipsius de turbith. τ qn̄ q̄ ponitur loco passe liqritia vel succus eius.

¶ De carnub. Cap.cxcviij.

Carnub. Electiō. Melior est illa q̄ est de semī alnabathia. Nã. Nabathia est vehemētioris siccitatis τ fritatis. Opōnes τ ꝓprie. Illa q̄ est de semī est exiccatiua τ stiptica τ silr fructus eius. verūtñ in ipsa est dulcedo τ cū hoc stringit. Et nabathia q̄ȯ est vehemētioris siccitatis τ exiccationis τ nō mordicat. Et nabathia cōedit humida τ humor eius est grauis malus. Decoratio. Qn̄ fricant veruce carnub nabathia īmatura vehemēter delet eas oīo. Mēbra capitis. Collutio oris ex decoctione eius est bona dolori dentium. Mēbra nutrimenti. Illa que est de semī humida stomaco mala est τ non digeritur. τ sicca est tardioris digestionis τ descensionis. Inquit Galie. medulla huius fructus non defertur ad regionem aliaꝫ τ aliēbut est bona icteritie. Membra expulsiōis. Encatisma in decoctione eius factum confortat anum: τ in ipsa est prouocatio τ proprie que nutrita est cum congelato vue: τ illa de semī q̄ humida est soluit τ sicca stringit. τ confert solutioni ventris. ¶ Et nabathia confert fluxui mēstruo℞ supfluo comesta τ supposita: τ aliēbut est bona dolori veturis pūgitiuo τ solōni.

¶ De cubeze. Cap.cxcix.

Cubeze quid est. Est species malue. τ dicunt quidam ꝙ cubeze est siluestris τ muluchia est domestica: τ cubeze quidem est species quedaꝫ que dicitur muluchia arborea: τ ipsa est altea: τ est olus iudaicum τ non est longum quin sit species eius: τ est melior que fit in ipsa. Electio. Siluestris est subtilior τ siccior τ fortitudo aquositatis domestice minorat ex virtute eius. Natura. Est frigida τ humida in p̄mo. dicitur ꝙ domestica est calida τ sicca: τ huius q̄dem verbi dictor fuit Paulus. τ videtur ꝙ fuit eius intentio ad olus iudaicum: quoniam ipsum nominatur almuluchia. Operatiōes τ proprietates. In ipsa est lenificatio τ ē subtilior q̄ꝫ atriplex τ grossior sicla siluestri. τ subtilior τ siccior: τ dicitur ꝙ domestica calefacit parūper τ descendit velociter propter humiditatem τ viscositatem suam: τ proprie cum almuri. τ oleo: τ est equalis digestionis: τ ꝯtiuo humiditas ꝭm ꝙ dicitur est grossior humiditate lactuce. Inquit Paulus. τ ipsa constringit τ carminat τ resoluit sine mordicatione: τ videtur ꝙ ipse voluit per illud olus iudaicuꝫ. Apostemata τ bothor. Ipsa confert formice τ herisipille. τ folia siluestris cū oliuis conferūt adustiōi ignis τ silr eius decoctio embrocata. τ dōestica q̄ȯ confert inceptioni apatis cali τ additiōi eius. Ulnera τ vlcera. Qn̄ masticatur cum sale cruda τ ponitur super fistulas cōfert eis τ proprie paruis τ in oculo. Mēbra capitis fit ex ea emplastrum vlceribus capitis cuꝫ vrina τ confert ei s valde τ masticatur ad cola. Membra oculi. Qn̄ masticātur folia eius τ administrantur ex eis cum pauco sale mundificat fistulas oculi τ facit nasci carnem. Membra anhelitus τ pectoris. Folia τ flos eius leniunt pectus. τ faciunt exuberare lac et sedant tussim euenientem a caliditate et siccitate: et semen est illud q̄ȯ de ea ē melius in remouendo asperitatem pectoris an alio gutturis. Mēbra nutrimenti. Domestica est mala stomaco. τ in ipsa est apertio epatis. Membra expulsionis. Flos eius confert vlceribus renum et vesice bibitum cum oleo et liniuꝫ. Et

semen mulucbie confert rasure et vlceribus intestinorum et rami alcubeze domestice conferunt intestinis et vesice leniendo naturam et doloribus eorum: et illud quando bibitur aqua eorum: et fit ex ea syrupus: et eius decoctio confert duritiebus matricis sedendo in ea. et faciendo cum ea enema: et in ipsa est virtus prouocans vrinam: et de alcubeze quidem siluestri que cum sole reuertitur est que soluit humorem crudum et coleram. et quandoque superfluit et solutione educit sanguinem. Uenena. Folia eius sedant puncturam vespe more emplastri superposita: et proprie cum oleo: et similiter bibitur semen eius et vomitur semper et confert morsui rutele.

De chaucho. Cap. cc.

Hauchum quid est. Dixerunt quidam quod in vene. Et ipsa quidem dicitur memirez. et dixerunt alij quod de eo parua memirez. et que magna est alguardalone. i. celidonia. Operationes et proprietates. Est quoddam eius genus paruum calidum vlceratiuum. Apostemata et bothor. Ponitur cum vino super formicam et confert. Uulnera et vlcera. Que parua eradicat scabiem. Membra capitis. Masticatur eius radix et sedat dolorem dentis. Membra oculi. Quando bullitur succus eius super prunas donec ad medietatem deueniat acuit visum: et quando execatur pullus hirundinis affert ei mater hanc plantam et reddit ad ipsum visus: et additur visus eius et propter hoc noiatur hirundia.

De canderos. Cap. cci.

Anderos quid est. Est triticum romanum. Natura. Eius nutrimentum est frigidius nutrimento tritici: et minoris nutrimenti. et est cum hoc bone digestionis plurimi nutrimenti fortis grossi.

De cameleon. Cap. ccij.

Amdeon. Operationes et proprietates. Non bibitur in aliquo: sed administratur exterius: et est in summa abstergentium exterius: et in emplastris lenificantium et resoluentium. Decoratio. Linitur super morpheam. Uulnera et vlcera. Linitur super scabiem et impetiginem: et fit ex eo emplastrum vlceribus corrosiuis. Membra nutrimenti. Datur in potu de radicibus albi et sucthesin in vino: et iuuatur inde hnis hydropisim. Membra expulsionis. Radices albi interficiunt vermes. Uenena. Non nigrum est interficit.

De charatin. Cap. ccii.

Haratin. Natura. Oportet secundum quod existimo quod sit calidum. Uulnera et vlcera. Ex eo quod contritum est fit emplastrum. vulneribus neruorum et non dissoluitur ab eis per tres dies et est iuuatiuum valde. Membra capitis. Eius decoctio cum adipe anseris confert dolori auris: et quando distillatur cum oleo super latus diuersum a parte doloroso. Membra nutrimenti. Sanat quando bibitur cum vino ab icteritia. Membra expulsionis. Teritur multum et datur ad bibendum cum vino et prouocat vrinam et confert lapidi illud etiam.

De corzbague. Cap. cciiij.

Orzbague quid est. Est granum paruum simile cardamomo quod affertur de sclauonia. Natura. Est calidum et siccum in tertio. Operationes et proprietates. Eius virtus est virtus gariofili. et abstergit et subtiliat: et est subtilius cardomomo. Membra nutrimenti. Est bonum stomacho et epati frigidis et est melius stomacho quam cardamomum et retinet vomitum.

De cauda equi. Cap. ccv.

Auda equi quid est. Est planta nascens in locis concauis. et in vallibus habens stipites concauos ad rubedinem declinantes asperos duros nodosos cum nodis intrantibus et apud nodos sunt sicut folia sqminanti minuta spissa: et adheret arbori cui appropinquat: deinde generantur ex ea extremitates plures sicut cauda equi et habet radicem duram. Natura. Est frigida in primo sicca in secundo. Operationes et proprietates. Est stiptica et proprie succus eius. et est vehementis exiccationis sine mordicatione: et est valde iuuatiua ad fluxum sanguinis. Uulnera et vlcera. Consolidat vlcera et vulnera mirabiliter et si incisi sunt nerui consolidat etiam. Instrumenta iuncturarum. Confortat quando linitur: aut fit ex ea emplastrum attritioni medij lacertorum. et fit ex ea emplastrum intestinis. Membra nutrimenti. Confert apostematibus stomachi et epatis et hydropisi.

De cantaridibus. Cap. ccvi.

Antaris. Natura. Dixerunt quidam quod est superflue caliditatis: et dixerunt alij quod est calida et sicca in tertio sed primum est verius. Operationes et proprietates. Est acris acuta putrefactiua adustiua. Decoratio. Eradicat verrucas linita. et fit ex ea ceratum et linitur ex eo albedo vnguis et confert ei: et eradicat vngues mollificatam velociter quando fit ex ea emplastrum. et remouet morpheam: et albaras linita cum aceto: et quando ex ea trita cum sinapi fit linimentum facit nasci capillos: et similiter quando coquitur cum oleo donec inspissetur. Apostemata et bothor. Linitur super apostemata cancerosa et resoluit ea. Uulnera et vlcera. Linitur super scabiem et impetiginem. Membra oculi. Inquit filius Mesuę. Ipsa incidit vngulam valde. Membra nutrimenti. Parum de ea prouocat vrinam valde adeo quod valet etiam hydropisi.

Membra expulsionis. Parum de ea prouocat vrinam valde. ꝛ parum de ea etiā adiuuat medicinas ꝓuocatiuas ad ꝓuocādū absq̧ nocumēto ꝛ ꝓuocat mēstrua ꝛ facit abortū. ¶ Dixerunt qdā daꝛ in potu vna cap ti qui ꝯqueriꝛ de vesica sua ꝛ nō ꝯfert in ea cura ꝛ ꝯfert: ꝛ datur in potu tres tasanagi de ea ꝛ exulcerāt vesicā. ¶ Jngt. G. ꝙ ipsa exulcerat vesicā ppea qꝫ facit mās acutas declinare ad eā a qbus corpus nō cibatur: cū ꝓprietate. q̄ est in ipsa.

¶ De cola. Cap. ccvij.

t Ola. Nā. Cola cutiū calida est ꝛ sicca i p ꝛº. ꝛ cola pisciū minoris est caliditatis veꝝ est sicca. Opa. ꝛ pro. Omni cole inest ꝟtus glutinatiua exiccatiua. Decoratio. Cola de piscibus poniꝛ in sispasmatibus: ꝛ poniꝛ in medicis albatas. ꝛ qñ aduriꝛ cola de corijs ꝛ cola corij vaccini ꝛ lanaꝛ stat loco tucie in curatione lēdinū Aphata ꝛ both. Cola ꝺ corijs liniꝛ sup sahafat: ꝛ ꝯfert vesicis adustionis: ꝛ siſr cola de piscibꝰ ꝛ cola de corijs vaccinis qñ liniꝛ cū aceto sup ipetiginē ꝛ scabiē excoriabilē. cū nō ē vehemētis ꝓfunditatis ꝯfert: ꝛ qñ liniꝛ cū melle ꝛ aceto sup vulnera ꝯfert eis ꝛ poniꝛ cola de piscibꝰ in emplis scabiei vlcerose ꝛ ꝯfert. Mēbra ca. Cola de piscibꝰ poniꝛ in emplis vlceꝝ capitis ꝛ ꝯfert. Mēbra an. ꝛ pec. Cola. de piscibꝰ daꝛ in potu cū aceto ad sputū sanguis ꝛ ingreditur i sorbitiōibꝰ q̄ fiūt ad sputū sanguis. ¶ Capi. ꝺ lfa. d. ¶ De digitis ꝛ citrinis Cap. ccviij.

d Jgiti citrini qd est. Eius figura est sicut vola manus comista ex citrinitate ꝛ albedine. ꝛ est dura in q̄ est paꝝ dulcedis. ꝛ ex ea est citrina cū pua alteratione absq̧ albedine. Nā. Est cals ꝛ sicca in scđo fere. Opa. ꝛ pro. Resoluit supfluitates grossas valde. Decoratio. Jnest ꝓꝑetas mūdificādi cutē. Jnstru. iunc. Cōfert mēbris neruosis ꝛ ipedimētis suis. Mēbra ca. Cōfert māie ꝓꝑe. Permutatio. Loco eius in iuuamēto manie pōnitur quātū ipsa est ꝛ medietas eius ex hezenascen cū duabus tertijs ipsius de sod.

¶ De digitis hermetis. Cap. ccix.

b Jgiti armetis qd est: est flos hermodactili: ꝛ eiꝰ ꝟtꝰ ē ꝟtꝰ hermodactili.

¶ De durungi. Cap. ccx.

b Urungi qd est. Herba lignea radicalis. cuius q̄titas est nodus pollicis vsq̧ ad extremū vnguis ꝛ minꝰ: hñs qđ est interius albū: ꝛ qđ est exteriꝰ cinericiū declinās ad duritiē ꝛ grauitatē. Nā. Est calida ꝛ sicca in tertio. Opa. ꝛ pro. Extenuat ventositates. Mēbra anhe. ꝛ pec. Cōfortat cor ꝛ ꝯfert tremori eius valde. Mēbra expulsionis. Dissoluit ventositates q̄ sunt in matrice. Uenena. Cōfert venenis ꝛ pūcture vermiū venenosoꝝ ꝛ scorpionū. ꝛ rutele bibita. ꝛ emplastro facto ex ea cū ficubus. Permutatio. Loco eius poniꝛ zurūbꝫ eq̄le pōdus: aut due tertie pōderis ipsius de gariofilis.

¶ De darsiscahan. Cap. ccxi.

d Arsiscahan qd est. Est arbor grossa hñs spinā grādē q̄ venditores medicinaꝝ sua vnguenta expiūtur ꝛ est cōposita ex ptibus dissimilibus. Cortex nāq̧ est acutus ꝛ eius flos est calidus: ꝛ lignū eius est ponticū in quo est frigiditas quedā: in ipso ēt est ꝟtus ꝯposita: ꝛ in ipso est acuitas ꝛ stipticitas. Acuitate ergo sua calefacit ꝛ sua stipticitate infrigidat. ¶ Sunt aūt qdam qui dicunt ꝙ ipsa est radix spice ii. dice. ſꝫ non affirmaꝛ. Electio. Illa que est bona est grauis sub cuius cortice egrediꝛ rubeū ad purpureitatem tendens boni odoris ꝛ saporis. ſꝫ alba priuata odore est mala. Nā. Calida est in primo sicca in fine secundi vsq̧ ad tertiū. ꝛ dꝛ in pmo ſꝫ ipsa est fortioris siccitatis q̄ illud qdam ꝟo dicunt ꝙ est frigida. Operationes ꝛ proprietates. Jn ipsa est resolutio ꝛ stipticitas. resoluit enim vētositates ꝛ retinet cursus ꝛ fluxus sanguinis ꝛ rectificat putrefactionē. Uulnera ꝛ vlcera. Confert vlceribus ambulatiuis ꝛ putrefactiuis. Jnstra iuncturaꝝ. Cōfert proprie mollificationi neruoꝝ. Mēbra capi. Aldarsiscahā est bona fetori nariū ꝛ fit ex ea licinid. ꝛ ex decoctione eius colluiꝛ os pp cola: ꝛ conseruat dentes ꝛ confert valde. Mēbra anhe. ꝛ pec. Aqua decoctionis eius prohibet sputū sanguis ex pectore. Mēbra nu. Cōfert īflatiōni stōi. Mēbra expul. Eius decoctio ꝯstringit vētrē ꝛ ꝯfert inflōni ꝛ difficultati vrie ꝛ superponiꝛ ꝛ exhibit fetū: ꝛ puluerizaꝛ sup vlcera caude ꝛ testiculoꝝ: ꝛ ꝯfert duritiei ipsoꝝ: ꝛ ambulationi eoꝝ. Permu. Loco eius ponunꝛ fructus aliēbut due tertie ponderis ipsius ꝛ in iuuamento neruoꝝ pōdus eius de asaro ꝛ medietas eius pōderis de durungi.

¶ De dethiu. Cap. ccxij.

d Ethiu qd est. Est granū simile ordeo ꝛ lōgius ꝛ strictius ꝛ magis solidū amaꝝ. Nā. Jngt filius Mesaugue ꝙ est friū ꝛ sanius est ꝙ ipsum declinet ad caliditatē: ꝛ est siccum in tertio. Opa. ꝛ proprie. Est stipticum ꝯstringens ventrē: ꝛ cum eo qđ est in ipso de stipticitate ꝯseruat vinum de dactilis ab acetositate. Aposte. ꝛ bo. Jn ipso ē lenificatio bona duritieꝝ. Mēbra capitis. Est faciens scotomiam. Mēbra expulsionis. Cōstringit ꝛ valde ꝯfert doloribus ani. ꝛ mollificatiōi eius sedēdo in eius decoctione. Et qñ ex eo cōficitur pondus. ʒ. ij. cū oleo ꝛ transglutitur confert emoroidibus. Uenena. Confert venenis. Permutatio. Loco eius ponunꝛ in resolōne duritierum due tertie pōderis sui de lxur ꝛ medietas pōderis ipsius

de abhel. Veru tn in impugnatione non admi nistretur abhel. ¶ De dulb. Cap. ccxiij.

Dulb. Nā. Cortex τ nux eius sunt vehementis siccitatis τ est frigidus in primo. Ope. τ p. Cortex τ abra sio ipsius sunt vehementis abstersio nis τ desiccationis: τ senibus est desiccatiuus: scarabei moriunt ex folijs eius τ abrasiōe ei⁹ τ cortex eius est vehemētis exiccatōis. Pul uis vō folioꝝ eius est senibus τ redigit desicca tiuus valde τ malus eis. Decoratio. In cor tice est ꝟtus abstersionis τ exiccationis: τ qnꝫ ꝯfert albaras. Apata τ bothor. Cōferūt folia ei⁹ apatibus flegmaticis: τ apatib⁹ iūcturaꝝ τ genuū. Vulnera τ vlcera. Cinis ipsius ponit sup excoriationē τ sup vulnera putrida τ sanā tur: τ cortex eius coctus cū aceto ꝯfert adustio ni ignis. Instr̄a iunctu. Eius folia doloribus iuncturaꝝ sunt valia τ apatibus calidis in eis τ ꝓprie gēicoloꝝ. Mēbra ca. Eius cortex de coctus cū aceto est bonus dolori dentiū τ pul uis eius est malus auditui τ auri. Mēbra ocu li. Puluis folioꝝ eius nocet oculo. Et ex ipsi⁹ folia hūida cū lauant τ decoquunt: τ fit ex eis emplm̄ retinent fluxū ab oculo τ ꝯferūt islōni τ obthalmie. Mēbra anhe. τ pe. Puluis ei⁹ nociuus est pulmoni τ voci. Venena. Fructus eius recens cū vino ꝯfert pūcture ꝟmiū vene nosoꝝ. Et ex nuce eius cū adipe fit emplm pū cture τ morsui. τ iā qō diximus ꝙ ipse est ve nenū scarabeis. τ scarabei moriūt ex folijs ei⁹ τ ex cortic ab⁹ ei⁹. ¶ De demest. Cap. ccxiiij.

Emest qd est. Est arbor lauri τ eius grana admistrant τ folia. sed grana sunt meliora τ fortiora eis ꝙ sunt in ipsa. Deinde cortex radicis de cui⁹ opibus aliqd dicemus h: sꝫ ꝯplemētū eoꝝ erit in cap. de gara: vbi loqmur de lauro. Nā. Est ca. in tertio sicca. in scdō. Instru. iūctu. Est bo na mollificatiōi neruoꝝ τ palysi τ torture. Mē bra cap. Qō ex ea trituū est bonū est sternuta tioni. Mēbra nutri. Cōfert apatibus epis τ splēis. Mēbra expul. Cōfert colicis.

¶ De deuser. Cap. ccxv.

Euser vel deumdser qd est. Est her ba cuius folia sunt silia folijs trucit sꝫ sunt leniora: τ fructus eius hūt ve lamina duo aut tria: τ sup ipsa sunt qdā silia pilis. τ sūt succus eius τ seruat τ est melior herba. Nā. Cala est in p⁹ sicca i scdō. Opa. τ pro. In ea sūt exiccatio τ resolō. Apa ta τ bo. Lenit apata ꝙ indurari icipiūt τ ꝓhi bet ipsorū duritiē. Deco. De ꝓpeta ib⁹ ē vt deleat alopitiā. Mēbra oculi. Cōfert algarab.

¶ De dirdar. Cap. ccxvi.

Irdar qd est. Est arbor cimicū ex ꝙ egrediūt capita iflata sicut granata in qbus ē humiditas ꝙ fiūt cimices. Cū n. aperiunt egrediūt cimices. τ eius fo lia comedunt viridia sicut olera. Opa. τ pro. In ipsa sunt stipticitas τ abstersio τ cortex est stipticus. τ radix est ei ꝓpinq. Decoratio. Hu miditas capitū eius abstergit faciem. τ cortex eius cū aceto cū adhuc est humidū abstergit al baras. Vulnera τ vlce. Inuoluit cortex eius sicut ligamentū sup percussiones: τ vulnera: τ cō solidat ea: τ silr folia eius τ cortex τ flos ipsius ꝯueniūt vulneribus: τ silr illud qō cadit d cor tice eius τ res ꝙ ex ea cadit sicut farina ꝓhibet ambulationē vlceris frandulenti τ ꝓprie cuꝫ equali pōdere sui de aniso ꝯfecta cū decocto. Instru. iunct. Ex decoctiōe radicis τ folioꝛuꝫ ipsius embrocant ossa fracta. Mēbra expul. Qū ex eius cortice grosso bibit aureus cuꝫ decocto: aut aqua frigida expellit flegma.

¶ De deindar. Cap. ccxvij.

Eindar qd est. Est ex gñe abhel que dr pinus inda. τ eius lignū silatur li gno zurūbet. In quo est acuitas pua τ triu. deindar est eius lac qō est cali dū acutum faciens sitim. Nā. Eius siccitas est in tertio maior caliditate eius. Opationes τ ꝓprie. In eius lacte est acuitas aderēs τ in substantia ei⁹ ē stipticitas. Instr̄a iunct. Bo na est mollificationi neruoꝝ τ palysi τ torture vltime: τ neqꝫ est aliqd melius ea. Mēbra ca pitis. Cōfert apatib⁹ frigidis in cerebro τ apo plesie τ epilepsie. Mēbra nutrimē. Lac eius facit sitim. Mēbra expulsionis. Frāgit lapidē renū τ vesice τ retinet ventrē τ remouet molli ficationem ani sedendo in eius decoctione.

¶ De dauco. Cap. ccxviij.

Aucus qd est. Est semē daucie silue stris distinctio vero esse eius dicetur in capitulo daucie siluestris. Natu ra. Calidus in tertio siccus in p̄nci pio eius. Operationes τ ꝓprietates. Est api tiuus valde. Mēbra expulsionis. Prouo cat vrinam τ menstrua.

¶ De dende. Cap. ccxviiij.

Ende qd est. Que est steni ex ea est sicut fistici τ alsetrie est similis alber na: rubeo habens puncta nigra. τ inda est minor alsceni τ maior alse trie. eius medulla est cineritia declinans ad ci trinitatem: τ de proprietate eius est ꝙ ipsius medulla minorat cum tpe donec consumatur. In terra vero sua magis remanet. Electio. Al sceni melior est τ fortior inda τ alsetrie est ma la tarde operationis faciens turbationes τ do lorem punginuus: τ oportet vt excorticetur se mia cum ferro τ non tangat labia qm ipsa de let eoꝝ colorē τ facit qsi albaras: τ cū excorti catur egreditur ex cortice eius lingua pua pro xima medietati grani. oportet ergo vt relinq tur illa lingua τ accipiatur medulla. Natura

Natura. Est calida valde. Decoratio. Eua
cuatio facta cum deinde mixta cum eo quod
ipsi pertinet conseruat nigredinem capillorum
Membra expul. Soluit cum superfluitate: ⁊
pondus quidem eius est granum .i. s. ⁊ ipsa soluendo
nõ educit nisi humiditates ⁊ meliam ⁊ flã q̃ sunt
in iuncturis: neq; bibitur nisi in regione frã: ⁊
neq; bibit̃ sola: quãq; vo psumit aliqs dans ad
bibendũ de ea q̃ preparata est duo dauich .s. ei
qui est fortis cõplõnis tolerans fluxũ. Opz er
go vt terat̃ ⁊ pmisceat̃ cũ sceisceinegi ⁊ aliquã
to croco. ¶ Et si misceat̃ cũ medicis solutiuis
nõ oz vt cũ eis misceat̃ opiũ: nz qlibet me᷒. imo
oportet vt misceatur cum tali qualis est tur//
bith ⁊ lac ficus ⁊ succus absinthij ⁊ semen nil
⁊ lzenlzen quintis diebus.

¶ De dinalaguadi. Cap. ccxx.

Dinalaguadi qd est. Est plãta alhasce
d ⁊ zufure: ⁊ diximus ipm i caplo d. s.

¶ De duragi. Cap. ccxxi.

Duragi quid est. Nota est. caro eius
d est melior carne pullor ⁊ alsagualzit
⁊ magis tẽpata ⁊ subtilior ⁊ siccior
carne atadrogi ⁊ minoris calitatis
q̃ ipsa. Mẽbra capitis. Caro duragi i cere
bro ⁊ intellectu augmentũ efficit. Mẽbra ex
pulsiõis. Caro alduragi auget spma ⁊ coitũ.

¶ De chichisa. Cap. ccxxij.

Echichisa qd est. Cortex idus stipti
d cus valde. O põ. ⁊ p. Est stiptic᷒.
Mẽbra anhe. ⁊ pe. Bonus ẽ sputo
sanguis ex pectore ⁊ pleuresi ⁊ clari
ficat vocem. Membra expulsionis. Confert
vlceribus intestinorum.

¶ De durusataris. Cap. ccxxiij.

Durusataris qd est. Res q̃ voluit̃ su
d per arborẽ antiquã q̃ fert glandes. ⁊
silis est asarach: minor tñ ea ⁊ minus
frustulosa: ⁊ hz radicẽ intextã vt re/
te in qua est dulcedo cũ acuitate ⁊ amaritudo
⁊ stipticitas cum virtute putrefactiua. Nã.
Est calida fortẽ hñs calitatẽ ⁊ siccitatẽ. De
coratio. Subtiliat capillos ⁊ abradit eos: ⁊
delet eos pp suã putrefactionẽ ⁊ acuitatem.
Instr̃a iuncturar. Cõfert paralysi ⁊ torture.

¶ De draganto. Cap. ccxxiiij.

Dragantũ qd ẽ. Est gũmi alcused.
d Natura. Est frigidum ad siccitatẽ
declinans. Operationes ⁊ pprie.
Eius virtus est sicut virtus gũmi: ⁊
in ipso est exiccatio pauca que est sicut illa que
est in gũmi. Membra oculi. Ponitur in al
cofol eo modo quo ponitur gũmi.

¶ De dracone marino. Cap. ccxxv.

Draco marinus. Operationes ⁊
d proprietates. Inquit Gal. scindit̃ ⁊
ponitur super morsum suũ ⁊ ɔfert.

¶ De dhab. Cap. ccxxvi.

Dhab vel dahabin qd est. dhab aliud
d est a lacerto inuento in regione nfa
q̃uis sit ei silis: ⁊ habeat dispõnes ⁊
ɔtutes ei ɔrimas ⁊ aldhab quidez
raro est nisi in regiõibus arabũ. Decoratio.
Linitur stercus eius sup pãnum ⁊ lentigines
⁊ ɔfert. Mẽbra oculi. Stercus eius cõfert
albugini oculi: ⁊ confert descensioni aque.

¶ De dhobroha. Cap. ccxxvij.

Dhobroha iam diximus in caplo de
d dr. sũma iuuamenti ipsius q̃ facit ẽ
in podagra ⁊ dolore iuncturarum.

¶ De littera. E.

¶ De embulico. Cap. ccxxviij.

Embulicus qd est. Est notus. ⁊ est
e debilior mirabo nutritis: ⁊ est in eo
rum senuita. cũq; in lacte infunditur
noiatur sirẽblẽ. Nã. Apud iudeũ
est calidus ⁊ apud plures aliorum est frigidus in
tertio. ⁊ apud scrulz indũ in ipso est calefactio
⁊ forsitan veritas est q̃ ipse siccus est par hñs
fritatis. O põ. ⁊ pprie. Extinguit calitatẽ san
guinis. Decoratio. Fortes efficit radices ca
pillor ⁊ denigrat capillos. Instr̃a iũcturar.
Cõfert neruis valde. Mẽbra oculi. Cõfor
tat oculum. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris.
Cõfortat cor ⁊ subtiliat ipm ⁊ intellectui pbet
augmentũ. Mẽbra nutrimẽti. Cõfortat stõm
⁊ pparat ipm. sedat sitiz ⁊ vomitũ: ⁊ facit appe
titũ cibi. Mẽbra expul. Confortat anum ⁊
excitat coitum: ⁊ apud quosdã stringit ventrẽ.
Uerum quod ex ipso nutritum est lenit ven//
trem absq; labore ⁊ confert emorroydibus ⁊
soluit flegma ⁊ melancoliam.

¶ De epithimo. Cap. ccxxix.

Epithimum qd est. Est semẽ ⁊ flos
e ⁊ stipites parui confracti. ⁊ ẽ acuti
calidi pungitiui saporis: semia hñs
rubea cuius plãte ɔtus est sicut vir
tus ahasce vel alhasce. verũ tñ ahasce est debi
lior eo: ⁊ dr̃ q̃ est de gñe alhasce. Elec. Mõ
ex eo bonũ est: est cretense ⁊ hierosolymitanuz
⁊ est declive ad rubedinẽ. ⁊ qd est vehemẽtius
rubeũ ⁊ acutioris odoris est meli᷒. Et melius
est illud qd affert̃ de insula crete. ⁊ affert̃ etiam
ex hortis domi᷒ sẽrẽ bierlin ⁊ ex alijs vicis sibi
sed rubedo pmi est fortior ⁊ silatur sei cuscute.
Nã. Est calm̃ ⁊ siccũ in tertio. sm Ga. ⁊ dixit
humai q̃ ẽ calm̃ i tertio siccũ i fine pmi. O põ.
⁊ pprie. Sedat inflatõz ⁊ ɔducit ɔsistentibus ⁊
senibus ⁊ remouet egritudines opilõnum.
Instr̃a iuncturar. Cõfert spasmo. Mẽbra ca
pitis. Cõfert melie ⁊ epilepsie. Mẽbra nu.
Conturbat eos in quor complõnibus colera
rubea vincit ⁊ facit eis nauseaz ⁊ est ex eis que
siture faciũt. Mẽbra expul. Pondus epithimi
sr. iiij. aur̃. bibat̃ cum melle ⁊ sale ⁊ soluendo
educit meliam fortiter ⁊ educit etiam flegma.

¶ Quidam vero dixerunt quod ex eo bibitur sit usque ad ℥.ij. et decoctum sit usque ad .iiij. auf. et oportet ut voluatur quod ex eo bibitur cum oleo amigdalino. et non oportet ut in decoquendo ipsum multum elaboretur.

¶ De ebeno. Cap.cccxx.

Ebenus quid est. Est nota. Electio. Que ex ea melior est: est nigra equalis in qua non sunt linee. et similatur in suo tactu cornu tornatili: et est valde compacta et solida in cuius sapore est mordicatio: et cum ponitur super carbonem odoratur ex eo odor bonus acutus. Natura. Calida est et sicca in secundo. Et existimant quidam quod ipsa cum caliditate extinguit caliditatem sanguis. Opera. et pro. Fricatur in aqua sicut plures lapidum et est subtiliatiua et abstersiua. Membra ocu. Abstergit pannum oculi et albuginem: et ex ipsius fricatione fiunt collyria: et fit ex ea alcofol ad medicinas oculi propter vehementiam conuenientie eius. et cum aduritur eius serratura super sartaginem: deinde abluitur confert vlceribus antiquis et obthalmie sicce et scabiei oculi. Membra expul. Dixit alcanzi quod ipsa frangit lapidem in renibus et dicitur quod in ipsa est resolutio inflationis ventris.

¶ De eruca. Cap.cccxxi.

Eruca quid est. Ex ea alia est silvestris: et alia hortulana. Semen de eruce est illud quod in decoctione ponitur loco sinapis. Na. Calida est in secundo sicca in primo et in humida quod est humiditas in primo. Opa. et propri. Est aperitiua lenitiua. Decoratio. Aqua eruce cum felle vaccino vestigijs vlcerum confert et semen eius aut aqua ipsius cum melle lentiginibus. Membra ca. Facit soda et propter si comedatur sola. lactuca vero remouet nocumentum ab eo. et similiter endiuia et portulaca. Membra anhe. et pec. Facit lac abundare. Membra nutrimenti. In ipsa est digestio cibi. Membra expulsionis. Siluestris facit abundare vrinam virge mouens coitum: et faciens erectionem et proprie semen eius. Venena. Quando comeditur et bibitur post eam vinum odoriferum est tyriacha morsui mustelle.

¶ De elbuc. Cap.cccxxij.

Elbuc quid est. Est vizbuc: et est subtilior quam lracula. Natura. Calida est in primo sicca in secundo. Operationes et proprietates. Est subtilis. Membra nutrimenti. Confortat epar et stomacum frigida: et digerit cibum.

¶ De endiuia. Cap.cccxxiij.

Endiuia quid est. Alia est siluestris: et alia hortulana: et est duarum specierum. huius lata folia. et huius stricta folia. et ipsa procedit cursu lactuce. verum sicut dixerunt est minor ea in suis operationibus: apud me vero ambe vincunt eam in operando et in prestando iuuamentum opilationi epatis. Quibus minoratur ab ea in extinguendo et confortando. Electio. Magis iuuatiua ex eis epati est que est magis amara. Na. Endiuia frigida est in primo. et siccitas sicce est in primo: et humiditas humide est in fine primi. et hortulana quod est frigior et humidior. et eius quod amaritudo in estate fit fortis et declinat ad quandam caliditatem que non efficit impressionem. Siluestris vero est minoris humiditatis: et est tararacon. Opones et pprie. Aperit opilationes viscerum et venarum. et in ipsa quod est stipticitas aliquantula: sed non est vehemens: et eius aqua cum cerusa et aceto est mirabile epithima in infrando illud cuius infratio quaeritur. Instru iunc. Fit ex ea emplastrum podagre. Membra oculi. Confert obthalmie calide. et lac quod endiuie siluestris abstergit albuginem oculi. Membra anhe. et pect. Fit ex ea cum farina ordei emplastrum tremori cordis et confortat cor. Et quando dissoluitur cassia fistula in aqua eius et ex ea fit gargarismus confert apostematibus gutturis. Membra nutri. Sedat nauseam et excitationem cole: et confortat stomachum et est de melioribus medicinis stomachi cuius complexio est calida. et siluestris quidem est melior stomacho quam hortulana: et dicitur quod est conueniens emplastrum opilationi epatis quocumque modo sit. Calide quidem est vehementer conueniens et non est nocumentum ipsius: frigide nocumentum reliquarum specierum olerum frigidorum. Membra expulsionis. Quando comeditur cum aceto stringit ventrem proprie siluestris. Febres. Confert quartane et febribus frigidis. Venena. Quando ponitur emplastrum cum radice sua super puncturam scorpionis et omnium ... venenosorum: et vespe et serpentis gualse vibras confert. et similiter cum saucich.

¶ De epate. Cap.cccxxiiij.

Epar. Operationes et proprietates. Primo: generatus a epatibus est grossius. Et sanius ex eis est epar anatis pinguis et gallinarum pinguium. Membra capitis. Epar caprarum et proprie hircorum detegit esse epileptici et quando epilepticus ipsum comedit incurrit epilepsiam. Epar stellionis super molares corrosos positum sedat dolores eorum. Membra oculi. Aqua epatis caprum confert panno comesta et in alcofol posita. et inclinatio super vaporem eius. Membra nutrimenti. Epar adib confert doloribus epatis omnibus. Inquit Gal. Ego quidem posui ipsum in medicamento epatoris. et non reperi ipsum augere iuuamentum vltra illud quod ex eo solet prouenire.

¶ Amplius epar est tardi incessus in ventre nisi epar anatis pinguis. Venena. Epar canis rabiosi si detur in potu morso ab ipso confert. et iam dictum est quod ipsum prohibet metum aque. et iam dixerunt per illud quidam eorum fuerunt curati etiam curationibus alijs.

¶ De ere. Cap.ccxxxv.

e Squid est. Es aliud est rubeū ad ci
trinitatē declinās: τ est alcabrusi qd̄
est melius: τ aliud est rubeū clarū: τ
aliud rubeū ad nigredinē declinās
τ est genus eris qd̄ dr̄ talacō. Et es qdez adu
stum est acre in quo ē et est stipticitas. Cūqz ab/
luitur est medicamen bonum ad sigillandum
in corporibus lenibus τ sine ablutione est me
lius. Electio. Flos eris subtilius est ipso. Nā.
Calidus est τ siccus est tertio. Operationes τ p
prietates. In ere adusto ē stipticitas τ acuitas
τ ꝯsolidatio. τ ex eis que de ipso dicunt̄ est φ
si cū forpicibus de talacō fiat pilloꝝ euulsio ꝓ
hibet ortū eoꝝ. Decoratio. Denigrat capil
los. Uulnera τ vlcera. Ipm ꝯsolidat vlcera
maligna ambulatiua: τ ꝓhibet ea ab ambula/
tione. τ corrodit carnē augmentatā. τ ablutuz
ꝯsolidat vulnera. τ dr̄ φ si linit̄ cū melle cōue
niens est vlceribus duris adustis i corporibus
duris. Mēbra oculi. Acuit visum τ confert
duritiei palpebraꝝ. Membra expulsionis.
Soluit aquā citrinā qn̄ bibit̄ cū melle. τ si ex
eo liniat̄ palatū excitat vomitū: τ potio qdez
eius fit au[illegible]. τ extrahit aquositatē absqz no/
cumento. Uenena. Opz qdem vt caueatur
vsus dimittendi in eo illud in quo est salsedo.
τ amaritudo aut pinguedo sicut sunt olea τ car
nes: aut acetositas aut dulcedo in vasibus eris
τ bibendi ex eis. ipsa enim transmittunt ꝓcul/
dubio ꝯmari τ ꝯmar est venenum.

¶ De eufo:bio. Cap.ccxxxvi.

e Elforbium qd est. Est gūmi calidū
cuius ꝟtus alterat̄ post tres: aut q̄/
tuor annos. τ qd̄ antiquat̄ tendit ad
palliditatē τ citrinitatē τ nō dissol/
uitur in oleo nisi cū difficultate: τ recēs est ꝯ
trario illius: sed dixerūt qdam seruat ꝟtutem
suam qn̄ ponit̄ cū fabis excorticatis in vase.
Electio. Quod de eo bonū est recens est cla
rum citrinū ad pallorē declinans acui odoris
vehemētis acredinis. Aliud ꝟo ab hoc est ad
ulteratū cū sarcocolla τ gūmi. Opōnes τ ꝓ
prietates. Est abstersiuū τ hꝫ virtutē subtilez
adustiuā abstersiuā. τ qd̄ est recens est vehemē
tioris calefactiōis q̄ƺ assa. cū tn̄ nō sit gūmi si/
cut assa in calefactiōe sua. Instrumēta iunctu
rarum. Miscet̄ cū qbusdam potionibus fa/
ctis cū spēbus que sunt sicut pip τ cinamomuz
τ silia τ ꝯfert sciatice τ eijcit cortices ossiū in
die vna vel op3 vt muniat caro que est in cir/
cuitu ossium cū cerato tepefacto in vnguēto: τ
cōprimendo iungit̄ ex eo paralysis τ stupori
τ ꝯfert valde. Membra oculi. Qn̄ ex eo fit
collirīū est abstersiuū: sed perdurat eius mordi
catio tota die τ pp hoc miscet̄ cū melle τ reliqs
collirijs. Mēbra nutrimenti. Confert aque
citrine τ frigori renum τ ꝯfert hūūbus colicā
τ potio de eo cum quibusdam seminibus boni
odoris: τ aqua melius trū anulusat: dixit alcā
ꝫi φ coarctat os matricis vehementer: adeo vt
ꝓhibeat medicinas abortū faciētes eijcere fe/
tum. Mēbra expulsionis. Soluendo edu/
cit fl̄a viscosuz retentū in verisqz anchis τ dor/
so τ intestinis fm φ dixerūt. Uenena. Di/
xerunt qdam φ si illius quē aliqs vermiū ve/
nēosoꝝ pupugit cutis capitis scindat̄: τ φ eaz
sequitur vsqzquo craneū appareat τ ponat̄ in
ea hoc gūmi tritū τ suat̄ nō aduenit ei nocumē
tum illius. τ etiam interficiunt tres. ꝫ. eius i die
bus tribus exulcerando stomacuz τ intestina.

¶ De equo. Cap.ccxxxvij.

e Quus. Opōnes τ proprietates.
Facit stercus eius opōnez stercoris
asini. Apata τ bothor. Coriū pulli
si aduratur τ liniat̄ ex eo cuz aqua sup
bothor infrāt ea. Mēbra capitis. Dr̄ φ ad/
ditiōes ille q̄ sunt in genu eq qn̄ terunt̄ τ bibū
tur cū aceto sanat soda. Mēbra expulsionis.
Coagulum equi proprie conueniens est fluxui
antiquo τ vlceribus viscerū τ fluxui proprie.

¶ De erugine ferri. Cap.ccxxxviij.

e Rugo ferri. Operationes τ pro/
prietates. In ipsa est infrigidatio
τ stipticitas. Membra expulsio/
nis. Confert fluxui parturientiuz.

¶ De ericio. Cap.ccxxxix.

e Ricius qd est. Siluestris est notus
τ montanus est aduldul hn̄s spinas
sagittales ꝓpiquus nature siluestris
vel terreni. Ille ꝟo qui est marinus
est spēs pisciū hn̄tium ostraca. Opōnes τ ꝓ
prietates. Eius adeps ꝓhibet effusiōes mitēꝫ
ad viscera. τ silr̄ eius epar. τ in cinere qdez ter
reni τ marini sunt abstersio τ resolō τ acuitas
τ exiccatio. Decoratio. Qd̄ de ericio terrēo
salitū est ꝯfert elephantie: τ caro eius qui terre
nus est ꝯfert lepre τ illud ꝓp vehementiā reso/
lutionis τ exiccatiōis. τ qd̄ adustū est de cute
ericij ꝯfert alopitie mixtū cū pice i alio cū oleo
Apata τ bothor. Cutis ericij marini ponit̄ in
medicinis scabie: τ caro eius ꝯfert valde scro/
fulis. Uulnera τ vlcera. Cinis cutis eius cō
fert vlceribus sordidis: τ mūdificat carnē ad/
ditam: τ caro eius ꝯfert scrofulis valde τ no/
dis prauis duris. Instrumēta iuncturaꝝ. Caro
terreni salita ꝯfert paralysi τ spasmo egritudi/
nibus neruoꝝ oibus τ elephantie. Membra
anhelitus τ pec. Caro ericij ꝯfert extenuatōi.
Mēbra nutrimenti. Cōfert malitie cōplonis
τ qd̄ de eo salitū est cū oxymelle ꝯfert dolori re
num τ est bonū hydropisi: τ silr̄ eius epar exic/
catū in sole sup pānum. Mēbra expulsiōis.
Ericius terrenus est bonus stō τ lenit ventrē
τ puocat. Et caro ericij terreni saliti cum oxy
melle ꝯfert dolori renuz. Et caro ericij terreni

confert ei q mingit in lecto de pueris adeo q assiduatio comestione eius fortasse faciet vt vrina cu difficultate egrediatur. Febres. Cofert caro eius qui terrenus est febribus antiquis. Venena. Ericij caro confert morsui vermium venenosorum.

ℭ De enula. Cap.ccxl.

Enula qd est. Eius qdam est hortulana: et est qdam non hortulana et est spes eius cuius folia sunt ab vno palmo vsq ad cubitu vnu expansa sup terra sicut serpillu et folia lentis. Et qd in ipsa magis est iuuatiuu est radix eius. Electio. Virtus sirupi eius est fortis in operationibus suis. et melior nutritura eius est cu aceto fracte caliditatis. Na. Est calida et sicca in scdo. et in ipsa est humiditas superflua et pp illud non calefacit corpus statim cu ei occurrit. Operationes et proprietates. Confert oibus lesionibus et doloribus frigidis et comotionibus vetositatum et inflatoi. Et in ipsa est virtus rubificatiua: et e in ea abstersio vltima. Insta iuncturarum. Cofert sciatice et dolori iuncturarum et emplm factu ex radice eius et ex folijs ipsius confert doloribus frigidis et ptusioni lacertorum. Mebra capitis. Facit sodam. veruntn soluit emigranea flegmatica et ppe embrocata. Mebra anhe. et pect. Adiuuat ad expuendu deglutita cu melle. et est bone opationis qn admiscetur cu electuarijs mundificantibus pectus. Et est ex eis que letificant et confortant cor: et qnq fit ex ea vinum hoc modo. Sumuntur de ea aur. l. et ponunt in. vi. anfibus musti et bibit post tres menses: et mundificat pectus et pulmone. Mebra expulsioe. Decoctio radicis eius puocat vrinam et ppe sirupus eius. Et qui assuete vtitur eius la no indiget vt mingat oi hora. Venena. Cofert morsui venenosorum vmiu et ppie egyptia.

ℭ De ematite. Cap.ccxli.

Matites qd est. qnq inuenit in mineris. et qnq subtiliantur aliq in adurendo magnete. et qd puenit inde est ematites in opationibus suis. Electio. Melior alsedenigi est ille qui est velociter frangibilis equalis duritiei cui non admiscetur sordes et in quo sunt vene. Na. No ablutus est calidus in primo siccus in scdo: et ablutus est frigidus ad scdm pp ablutione siccus in tertio. Opanoes et ppietates. In ipso est stiptica vehemens et apparet qn fricatur in aqua donec in ipsa resoluat eius sordities. Et eius virtus est phibens. et in ipso est calefactio qdam et subtiliatio et exiccatio vltima: et dixerut qda q ipse est in virtute marchasite. s3 est siccior et minoris caliditatis pp subtiliatione et abstersione. Vulnera et vlcera. Administrat sic puluerizatur et aspergitur sup carne addita et extenuat eam. Mebra oculi. Abstergit vlcera oculi et cosolidat ea qn administrat cu albugine oui. Et qnq confert solus asperitati palpebrarum: et si fuerit ille lapis calidus abluat prius cu aqua: deinde ispissetur gradatim: aut spargat sicut puluis sup carnes addita. et qnq confert vlceribus oculi solus. Mebra expulsionis. Datur in potu cu vino ad difficultate vrine et ad fluxu menstruorum. Et in ematite est ppietas rectificadi gonorea.

ℭ De elleboro. Cap.ccxlij.

Elleborus qd est. Ille qui niger est. est frustra. alie. hz folia incisa: et eius acuitas est fortior acuitate albi et ille qui ipsum colligunt seruant ab eius nocumento comedendo allea et bibedo vinu: et folia qd plate eius sunt similia plus folijs albi: s3 sunt vehementioris nigredinis q ipsa et hz crus breue ad purpureitate declinas et cuius figura est sicut figura racemi: et in ipsa est fructus et hz venas subtiles nigras ex cuiusq: qru radice sicut duo capita ceparu egrediunt: et qd de ea administrat sunt vene iste et oritur in siccis. Electio. Melior est ille q est medius inter vetere et nouu et grossum et extenuatu hns colore cineritiu velociter frangibilis: non ponderosus in cuius vacuitate est qdam simile tele aranee sapore hns acutu et mordicans linguam: et bonus qd de eo administrat est vt assumat lignu primum qd est apud radice eius et infundatur in pura aqua et excorticet et assumant cortices ille et exiccent in vmbra et administrent triti et cribellati. et potio eius fit tres kermet: et melius e vt in potu det cu petroselino et dauco: et qnq dat ex eo vsq ad aur. ij. Na. Calidus est et siccus vsq ad scdm. Opationes et proprietates. Est resolutiuus subtiliatiuus: et est fortis abstersionis adeo q corrodit carne mortua: et qn natur apud radicem vitis fit virtus vini eius solutiua. Et de ppietatibus qd ellebori est qd ipse pmutat corpus a sua coploe et fac ipz coplone bona iuuenile acquirere: et multi sunt q elleborum album sumunt ad vomendum et non facit vomere et non soluit: s3 facit illud qd facit vomitus et solutio: et cueniētia eius ad viros et viragines mulieres et fortiores et adolescentes et eos qui habent carnes teneras in corpore. et multitudinem sanguinis est plurima: et non est cueniens castratis neq mollibus: et ipse qd est coueniés in martio. deinde in septebri. veruntn oz vt ante ipz precedant tres dies penitus in qbus abstineat a comestione et potatione grossorum: et vt administrentur ea que gaudere faciant et delectari et vt euomat. et vt eijciat post cenam duabus vicibus aut tribus. deinde assumatur. Decoratio. Linitur super morpheam cum aceto. et similiter sup loca in quibus sunt sordes: et similiter super alba morphea: et eradicat verucas: et euacuatio que fit cu eo confert albaras. et similiter albus. Vulnera et vlcera. Linitur niger et albus cum lacte super scabiem et impetiginem

cum aceto: et ad excoriationem linitus valet: et fit cum eo confricatio cum aceto ad excoriationem & ad fistulas duras et confert duritiei earum et fiunt ex eo sicut licinia et inmittuntur fistulis et dimittuntur per diem. et quando extrahuntur ex eis eradicant corpora earum. Instrumenta iunctu. Confert paralysi et dolori iuncturarum et cum eo facta prohibitum est medicamen eorum omnium forte. Membra capitis. Quando decoquitur cum aceto et distillatur in aurem sedat sonitum. et quando os colluitur ex illo aceto sedat dolorem dentium. et quando distillatur decoctio eius in aurem debilis auditus confortat ipsum: et confert melancolie que est cum aliquo solus aliena loquitur: et emigranee antique et egritudinibus capitis. s. epilepsie et melie. Membra oculi. Confortat visum quando ponitur in alcofol. Membra expul. Confert melie et domino eius: et soluendo educit ex toto corpore absque horribilitate: et extrahit coleram etiam et flegma. et extrahit omnem superfluitatem mixtam sanguini ita quod ab extremitatibus corporis et acute: et oportet ut fiat velocis solutionis cum scamonea et misceatur ei petrosilinum et daucus. Et quandoque datur in potu hoc modo. infunditur in oxymelle aut vino dulci. et dimittitur in ipso aliquo spacio deinde coquitur vinum illud cum lentibus aut cum ordeo: aut gallina. et ad sorbendum datur ius eius et quandoque adiunscetur duobus aureis de eo quantitas trium anulusat de scamonea: et quandoque decoquitur cum lentibus. Et iam quidem dictum est in tabulis proprietatum de regimine eius quod oportet fieri in hoc loco etiam. Et ipse valde confert apertibus in intestinis et vesica et provocat urinam et menstrua. Permutatio. Loco nigri ponitur medium pondus ipsius de mezerion et due tertie ponderis eius de agarico. Filius autem Mesaugue dixit quod loco eius ponitur condes.

¶ De elleboro albo. Cap. cccliij.

Elleborus albus quid est. Cortex cortucum ramorum diverse figure similis rei veteri albe in quo non est gravitas asimilatur autem radicibus altee cuius amaritudo est vehementior amaritudine nigri. Et eius planta est sicut arnoglossa. aut sicla silvestris. sed est brevior ea rubea coloris et longitudo cruris eius est usque ad. iiij. digitos coniunctos in latitudine concavum et habet venas plurimas a radice una procedentes sicut cepe et nascitur in locis montuosis: et colligitur in tempore messis et exiccatur. Electio. Ille qui est electus. est planam huius superficiem cum equalitate albus velociter frangibilis: plurima huius grana minuta: non mordicans linguam stati vehementer: et attrahit salivam. Qui autem vehementer mordicat stati est prefocativus. sed operationes regiminum in ipso predicte sunt in capitulo proprietatum. Natura. Calidus est et siccus in medio tertii. Operationes et proprietates. Albus est vehementioris amaritudinis. et niger est vehementioris caliditatis: et cum mus comedit ipsum moritur: et ex industria probatur illud et comedi de ipso mus in saniet et melle: et quando coquitur cum carne dissoluit eam et debilitat eam: de ipso Elleboro inciso sumuntur quinque aurei. et ponuntur in novem ℥. aque pluvialis et dimittuntur in ea tribus diebus et colatur et fit tepida et bibitur: et hic est infusus: deinde est ille qui est decoctus: qui hoc modo preparatur libra una de eo inciso in duobus lasit aque pluvialis posita tribus diebus infundatur et decoquitur donec eius tertia pars remaneat: deinde extrahitur ab ea elleborus: et proiicitur super aquam mellis boni collati quantitas duarum lib. et inspissatur. et sumitur ex eo coclearium magnum sicut est. aut cum aqua calida. et hoc est sanum et tutum: deinde est cortex incisus post confractus in eo positus quod fit sicut aqua ordei ut nihil remaneat in gutture et stomacho: deinde est ille qui est pulverizatus preparatus cum aqua mellis. et iste est ille qui plurimum nocet propterea quod remanet in meatibus: quare oportet bibentem ipsum preparare res quibus medicatur ille qui fortitam incidit in spasmum: sicut ius galline. et sirupus de ysopo cum mentastro et ruta: et lentes et oleum boni odoris: sicut factum est de ciperis et lilio et narcisco: et ut sint apud eum acetum acuti odoris et poma cydonia et panis calidus et vinum odoriferum et medicamen sternutatorium. et penna et condisi et aneum: et lectus stratus et ventose diverse: et quando ascellat cum facilitate sorbeat aquam frigidam et odoret odores bonos. cibetur ex eis quorum chimus bonus est. Et si iam accidit ei spasmus et debilitas tunc detur ei panis fractus in vino aut aqua mellis: et quando oportet ut reiteretur et cibetur pane infuso in aqua frigida: et si accidat ei singultus in medio operationis detur ei aqua mellis in qua decoctus sit raphanus: et si medicina in ipso non movetur post aliquantulum spacium bibat aquam mellis cum aqua calida in qua decocta sit ruta: aut detur ei in potu aqua et oleum et vomat cum penna intincta in oleo de ciperis et de lilio et elevetur in suspensorio: quod si acciderit ei sicut prefocatio sumat in potu de decoctione ellebori quantitatem trium ℥. illud. n. adiuvat medicinam et removet accidens. Si Elleborus non inveniri faciat clystere acutum et in potu dentur tres anulusat de eo: non ut eum vomere faciat: sed ut expellat prefocationem et fiat ut sternutet cum sternutatoriis quod si singultus vomitu non removetur administremus tunc ventosas super spondiles magnas que sunt inter spatulas. et super reliquos dorsi spondiles. ¶ Ventose. n. equant contorsionem accidentem post singultum. et iunge membra spasmata cum oleo vehementis calefactionis et cum aqua balnei et tina operatur. n. in isto capitulo operationem nigri. Membra cap. Quando odoratur ille qui pulverizatus est exiccat sternutationem. Membra ocu. Acuit visum. Membra nutri. Elleborus albus confortat fortiter: sed in ipso est timor quando prefocat quandoque Elleborus ponitur in pane ut vomere faciat. et oportet ut illi in quo timetur prefocatio non in potu tribuatur stomaco existente vacuo. huiusmodi. n. debilis est. Venena. Interficit quod de eo su

perfluū est hominibus: et est venenū canib⁹ et por cis et stercus bibentis ipm̄ interficit gallinas.

¶ De eupatorio. Cap.ccxliij.

Eupatoriū qd est. Est ex herbis aro maticis et hȝ folia sicut folia canabis et flos eius sicut nenufar. et est illud qd administrat̄ et succus eius. Nā. Est calidū in p̄mo siccū in scđo. Operationes et p prietates. Est subtiliatiuū incisiuū valde: et ab stersiuū sine attractiōe: et sine caliditate manifesta. i ipso est stipticitas pauca et ponticitas et amari tudo fortis sicut est amaritudo aloes. Decora tio. Est bonū initio alopitie et tyrie. Vulne ra et vlcera. Linit̄ cū adipe veteri sup vlcera difficilis ꝯsolidatiōis: et eius succus ꝯfert sca biei et pruritui qn̄ bibit̄ cū aq̄ fumiterre et oxy melle. et silr̄ flos eius et succus ipsius est fortior. Mēbra nu. Cōfert doloribus epatis et opi lationibus eius et ꝯfortat ipm̄: et ꝯfert duritiei splenis et apatibus epis: et apatibus rēn: et ei⁹ herba et succus ꝯferūt malitiei forme: et accñti bus hydropisis. Mēbra ex. Dat̄ i potu cū vino et ꝯfert vlceribus intestinoꝝ. Febres. Cō fert febribus chronicis et antiquis ꝓpꝛie succus eius: et ꝓpꝛie cū succo absinthij. Vermi. Lo co eius ponit̄ pōdus de assaro et medietas pō deris ipsius de absinth. ¶ Cap. de lfa. f.

¶ De fabis. Cap.ccxlv.

Fabe qd sunt. Note sunt: et alie sunt egyptiace: et alie nabathie: et naba thie q̄ sunt vehemētius stiptice: et egyptie sūt humidiores et minoris nu trimēti. virides ꝟo sunt plurime superfluitatis: et si nō eēt tarditas sue digōis: et multitudo infla tiōis eaꝝ nō eēnt minores i nutriēdo bñ q̄ pul tes ordei: sȝ sanguis eaꝝ ē grossior et fortior. Ele ctio. Meliores ex eis sunt grosse albe q̄ a gur gulionibus nō pforant̄: et deteriores eaꝝ sunt re centes. et eaꝝ q̄ rectificatio ē ꝓlōgatio infusio nis eaꝝ et bonitas decoctiōis: et cōedere eas cū pipe sale et hasce et origano et similibus cū oleis. Nā. Proxime sunt equitati sed sūt decliues ad frigiditatē et siccitatē plus et in ipsis ē hūiditas sup flua et ꝓpꝛie in viridibus. De ꝟitate ꝟo vi ridiū ē vt iudicent̄ frē et hūide. ¶ Quidaꝫ aūt q ponūt frigiditatē fabaꝝ in gradu scđo. modū ex cedūt. Operationes et p. Abstergūt parūp et in flant valde et si eaꝝ decoctio bñ fiat et liniant̄ si cut pultes ordei tūc decoctio vehemēter itera ta cū aq̄ remouet eaꝝ inflatiōē: vez cū fabe ex corticant̄ et molunt̄: et decoquunt̄ in vase sine motu minorat̄ eaꝝ inflatio: et q̄ ex eis frixe sūt pauce sunt inflatiōis: sȝ sūt tardioris digōnis: et cocte cū suis corticibus sunt plus inflatiue for tasse eaꝝ farina ē minoris inflatiōis: sed carū q̄ sunt nabathie est virtus stiptica et eaꝝ cortex ē fortioris stipticitatis. et nō abstergit: et egyptiaca est stipticior oibus. et in ipsa est abstersio et gña tur ex ea caro mollis: et generāt humores gros sos. ¶ Hypo. quoq₃ testificatus ē bonitatē nu trimenti eaꝝ. et ꝯseruationē sanitatis ab eis: et qn̄ scindunt̄ in duo media et ponunt̄ sup fluxū sanguinis incisionis valent. ¶ Et de ꝓprieta tibus quidē eaꝝ est q abscindūt oua gallinaꝝ cū nutriunt̄ ex eis et q faciūt videre somnia cū alienatione perturbata: et q̄ faciunt accidere pruritū ꝓpꝛie recentes. Decoratio. Nā ex corticibus earum fit emplm̄ capillis subtiliat eos: et qn̄ fit ex eis emplm̄ sup femur infantis ꝓhibet ortum piloꝝ: et silr̄ qn̄ sepe iterat̄ super locū rasum. et abstergunt morphea in facie pre cipue cum cortice: et pānum et lentigines: et fa ciunt colorē bonū. Apata et bothor. Fit ex eis emplm̄ cū vino sup apata testiculi. Vulne ra et vlcera. Confert vlceribus lacertorum. Iuncta iuncturaꝝ. Conferunt spasmo lacerto rum et more empli supponunt̄ cū decoctione sua podagre cū adipe porci. Mēbra capitis. Faciūt soda et nocent oibus qbus accit soda: et res ꝟidis q̄ ē in ꝯcauitate eaꝝ q̄ sūt egyptis ce: cuius sapor est amarus cū terit̄ et miscet̄ cū oleo ro. et distillat̄ in aurem ꝯfert dolori eius. Mēbra oculi. Ipse cū melle et fenugreco mo re empli supposite ꝯferunt obfuscatiōi oculi et palpitatiōi. et ex eis cū ture et rosis et albugine oui fit emplm̄ exitui oculi ꝓpꝛie q est pupille. Mēbra anhelitus et pectoris. Bōe sunt pe ctori et sputo sanguis: ꝯferunt ēt tussi. et si misce antur cū melle et farina fenugreci ꝯferunt apa tibus gutturis calis et duaꝝ amigdalaꝝ: et eaꝝ emplm̄ est bonū apatibus māmille et caseatiō lactis in ea. Mēbra nutrimenti. Sunt diffi cilis digōnis: et tarde descensiōis: et nō sūt gña tiue opilationū et decocte cū corticibus suis in aceto ꝓhibent vomitū. Mēbra expulsiōis. Que ex eis decocte sunt in aceto et aqua cōfe runt solōrū antique. et ꝓpꝛie cū fuerint cū corti cibus suis et ꝯferunt dissintherie et ꝓpꝛie naba thie. et eaꝝ sauich ꝯfert ad illud sicut ēt earum sorbitio: et eaꝝ sorbitio confert apati testiculo rum proprie decoctarum cum vino.

¶ De fece. Cap.ccxlvi.

Ex. Electio. Melior fex et sanior est fex vini veteris: deinde que simi lis est ei: et fex quidem aceti est vehe mentis virtutis. Et opꝫ vt aduratur post ipsius exiccationem benesicut adurit̄ spu ma maris inuitreata liuita ex luto aut olla: et fi nis adustionis eius est vt albescat et pulueriȝet̄ et similiter omnis fex. ¶ Et oportet quidem vt omnis fex administretur dum est recens: et fiat q̄ necessarium est de adustione eius: et tūc ad ministret̄: que. n. ex ea vetus est: est debilis vir tutis. Et opꝫ qdem vt cooperiatur vase et non appareat aeri: et qn̄q₃ abluit̄ sicut lauat̄ tucia. Operationes et proprietates. Fex aceti fortior est

nisi a fecib⁹. τ virtus abstersiōis eius est stiptica τ adustiua τ putrefactiua ꝟtute alia. Decoratio. Que adusta est admistreť i vngue albificato cū gūmia pini τ rectificat ipm. Apata τ bothor. Fex nō adusta ē bōa inflationi sola. τ cū mirto ēt. τ exiccat bothor cū quo sunt vlcera. Mēbra anhe. τ pec. Fex nō adusta extinguit inflationē capitis mamillaꝝ in quo ꝯstrictus ē sanguis. Mēbra nutrimenti. Fex non adusta ꝓhibet fluxū mācꝫ ad stōm. Mēbra expul. Qū exterius apponiť matrici emplm ex fece nō adusta confert fluxui sanguinis menstrui.

¶ De fumo. Cap. ccxlvij.

Fumus qd est. Est terreus subtilis. τ diuersificať eius suba. τ oēs eius spēs sunt exiccātes suba sua terrea: τ est in eis igneitas pua. Electio. Fortior eoꝝ est fumus alchuran: deiñ fumus picis hūide: deiñ fumus storacis: postea myrrhe: deiñ thuris: postea terbinthine. τ vř ꝙ fumus napte sit fortior oibus. Opōnes τ p. Fumus est suba terrea subtilis digestiuus resolutiuus. Mēbra ocu. Fumus thuris τ fumus terbinthine etiā ponunť in medicamētis vlceꝝ oculi. τ ꝓhibēt ortū piloꝝ additorum τ cursum τ corrosionē τ humiditates cū quibus non est obthalmia: τ vlcera lachrymalium.

¶ De flore eris. Cap. ccxlviij.

Flos eris. Opō. τ p. Est stipticus corrosiuus mordicatiuus. Vulnera τ vlcera. Corrodit carnē additam. Mēbra ca. Poniť in desiccatiuis vlceꝝ auris τ qñ illud qđ ex eo albū est teriť τ sufflať in aure delet surditatē antiquā. τ ex eo tangiť palatū cū melle pp apata gule τ vue. Mēbra expul. Quattuor anulusat eius soluunt hūorē grossū τ soluūt aquā citrinā. τ ponitur i exiccatiuis emorroydaꝝ τ exituraꝝ ani.

¶ De fistula pastoris. Cap. ccxlix.

Fistula pastoris. Nā. Calā ē τ sicca τ forsitan in pn⁰ scđi τ dr qm resoluit augmētatiōꝫ. Mēbra expul. Expertus ē Gal. ꝙ succus eius frāgit lapidē i renibus: τ dixerūt qdā ꝙ ꝯfert vlceribus intestinoꝝ τ pūgitiuis doloꝝ τ infirmitatibus mictus τ facit prouocationem vtriusqꝫ. τ ꝯfert. fixuris. Venena. Et aureus vnus aut duo aurei in potu accepti conferūt ei qui bibit leporem marinum τ opium τ reliqua.

¶ De frumento. Cap. ccl.

Frumentū. Electio. Melius est illud qđ est mediū iter durītiē τ raritatē: magnū pingue recēs planū qđ est inter rubedinem τ albedinē. Frumentum ꝟo nigrū est mali nutrimenti. Nā. Est calm̄ τ tpatum in humiditate τ siccitate: τ ipsius sauich declinat ad siccitatē. Opōnes τ proprie. Triticū plimi est nutrimēti. Et frumentum elixatum est tarde digōnis inflatiuuꝫ verū eius nutrimentū qñ digeriť est plurimū.
¶ Et adarmacha qdem est ꝓxima amilo: sed est calidior: τ farina viscosa p nām est nō viscosa arte. Et neqꝫ est viscosum nā sicut viscosum arte. ¶ Sauich ꝑterea tritici est tarde descensionis τ plm inflatiuū: indigens dulcedine faciente ipm descēdere velociter: τ ablutōe cum aqua calā. ita vt remoueať inflatio eius: τ humor sauich est paruus. Amilū ꝟo ē frm̄ τ humidū viscosum. τ frumentum ē magis nutritiuum corporis oibus granis. Decoratio. Triticū mūdificat faciē τ eius farina τ amilū proprie cū croco est medicamē pāni. Mēbra nu. Sauich tritici τ ordei grauat. Mēbra expul. Triticū crudum τ ēt decoctū elixatū nō mollitum. neqꝫ fractū neqꝫ coctū ita vt sit pulis: τ fractum ēt silr qñ comediť gñat ꝟmes. Venēa. Triticū tritum pulverizatū sup morsuꝫ canis rabiosi est iuuatiuum.

¶ De fenugreco. Cap. ccli.

Fenugrecū quid est. Notū est. Nā. Calm̄ est in fine pmi siccū in primo. Et nō euātur ex hūiditate extranea. Opōnes τ ꝓprie. Eius virtus ē digestiua lenitiua. τ illud pp illud qđ in ipso aggregať de calitate cū viscositate: τ ipsius viscositas ꝓhibet dāium nocumēti calitatis eius: τ eius calitas opať cuꝫ facilitate. τ eius hūor est malus lꝫ nō sit paucus. Decoratio. Ei⁹ oleū qđ fit cū mirto cōfert capillis τ vestigijs vlceꝝ τ ꝯfert fissuris frigoris p mucilaginositatē suā ꝓprie cū oleo rosaceo: τ ingrediť in medicis pāni: τ facit colorē bonū: τ alterat odorē oris τ facit fetere odorē corpis τ sudoris. Apata τ bothor. Resoluit apata flauca τ dura: τ ei⁹ farina vsꝫ ad apata calā appetitiua τ occulta cuꝫ nō sunt inflāmata: sed sūt declināntia ad duritiē quādā: τ lenit dubellet τ maturat ea. Vulnera τ vlcera. Cōfert cū oleo ro. adustioni ignis. Mēbra capitis. Mūdat furfures ablutōe capitis facta ex eo. facit soda capiti τ ꝓprie cum comediť cū muri cū'uis sit cū almuri minus nocuū stō. Mēbra oculi. Decoratio fenugreci sanat atarafa. Mēbra anhe. τ pe. Clarificat vocē τ pulmoni tribuit aliqđ nutrimentū τ lenit pectus τ guttur τ sedat tussim τ dispnam τ ꝓprie qñ coquiť cū melle aut dactilis: aut ficubus: τ melius est: vt ꝯiungať cū dactilis carnosis τ sumať succus amboꝝ: τ misceať cuꝫ melle plurimo τ super prunas tpate calefiat τ assumatur ante cibū tpe longo. Mēbra nutrimēti. Cum nitro emplm factū ex eo ꝯfert splenī. τ eius decoctio cū aceto ōbilitan stōi. τ ꝓprie qđ ex eo recens est: τ eius electuariū facit nauseam. sed acetū τ muri expellunt nocumentuꝫ cōmunionis eius. Mēbra expulsionis. Fit encatisma in decoctiōe eius ad apata matricis

et dolorē eius et coartationē ipsius: et eius decoctio cū aceto ꝯuenit vlcerib⁹ ītestinoꝝ: et silr̄ recēs cū aceto qñ comedit̄ fractus: et decoctio eius cū aq̄ calīa est bona tenasmoni et solutiōi: et eius oleū est bonū apātibus ani et clysteriza tur ēt ad tenasmon et dolorē ventris pūgitiuūꝫ ꝑprie cū almuri añ cibū: et non mouet ad expellēdā fecē nisi ꝑpter suā acrimoniaꝫ et ꝑprie cū melle nō plimo vt non mordicet fortiter: et eius decoctio cuꝫ melle facit descēdere humiditates grossas ab intestinis. et ꝓuocat vrinaꝫ. Et mēstrua: et supponit̄ cū adipe anatis et cōfert duritiei matricis. et facit gñationē matricis facilē ei cuius gñatio ē difficilis. ꝑpter desiccationē. et ē bonū hñtib⁹ emorroydas. facit stercus boni odori: et facit fetere vrinam et sudoreꝫ et non est sicut lupini in difficultate sui exitus.

De ferro. Cap.ccliij.

Ferrū qd est. Est tres spēs seneburucam: et lieremehē et suludech. Seneburucā ergo ē alfuledh nāle et alfuledh artificiale ē purū ex lieremehen et scoria. Seneburucā ꝑpinq̄ ē scorie eris. Et ego qdē scorie singulare faciam caplm in caplo de. S. Operationes et ꝑprie. Eius ziniar stipticum est corrosiuū et est scoria ipsius est debilior ziniar eius et ipsa est fortioris exiccationis oī scoria. Decoratio. Erugo eius supposita panaricio cū vino est bona. Apata et botbor. Erugo ferri cū vino sup herisipillam et botbor vtilis est. Iunctura. Erugo eius cū vino sup podagrā ꝯfert ei. Mēbra capitis. Qñ terit̄ cum aceto forti et coquit̄ in ipsa est illud acetuꝫ medicamē saniei antique currēti ex aure. Membra oculi. Est bona asperitati palpebraꝝ et vngule. Mēbra nutrimēti. Vinū et aq̄ in qbus extinguit̄ ferrum ꝯfert apati splenis et mollifi catiōi stōi et debilitati eius. Mēbra expulsio. In eius scoria est virtus soluēs aliq̄: debilior ea q̄ est in scoria eris et eius erugo est stiptica: q̄re supposita abscindit fluxuꝫ sanguis ex matrice: et ei⁹ erugo stiptica exiccat emorroydas: et vinū in quo extinguit̄ ferrū retinet solonem antiquam et dissinteriam et confert mollificationi ani et in sensibilitati vrine. et fluxui menstruorum. confortat coitum.

De fasceolis. Cap.ccliiij.

Fasceoli. Natura. Rubei calidiores sunt eorū. Filius Mesaugue et Arsaianis dixerūt q̄ sunt frigidi et sicci: et apud me substantia eoꝝ est sicca in q̄ est hūiditas supflua et ipsi ad caliditateꝫ declināt. sed rubei sunt calidiores. Opatio. et ꝑprie. Sūt velocioris digōnis et egressionis q̄ȝ meo et non sunt minus nutritiui eis. Et dixerunt q̄ sunt minoris inflationis et est in eo ꝯsideratio. et verius est q̄ ipsi sunt magis inflatiui q̄ȝ est meo verū fabe sunt magis inflatiue eis: et humor: fasceoloꝝ est hūidus flegmaticus et facit videre somnia mala. Mēbra anhe. et pecto. Sunt boni pectori et pulmoni. Mēbra nutrimēti. Gñant humorē grossum: sed sinapis ꝓhibet nocumētū eoꝝ. et silr̄ acetū cū sale et pipere et origano: et vt bibat̄ sup eos vinū passuꝫ purū. et q cū aceto sunt nutriti pauce sunt hūiditatis. Mēbra expulsiōis. Prouocāt menstrua ꝑprie rubei et ꝑprie cū oleo de neredeu.

De fistula pastoris. Cap.ccliiij.

Fistula pastoris. Operatiōes et ꝑprietates. Virt⁹ eius ē ꝟtus abstersiua. Apata et botbor. Resoluit apata sluxa et botbor grauia in visceribus. Mēbra expulsionis. Confert lapidi renum et frāgit ipꝫ decoctio ei⁹ et radix ipsius ꝯfert vlceribus ītestinoꝝ.

De felle. Cap.cclv.

Fel. Electio. Fortiora fella q̄ trupedū sunt fel vaccinū. deīde fel aduba et vrsi: deīde caprinū post ouinum: et magis icolume felliū auiū ē fel galli et durragi et cubugi. Reliq̄ aūt fella auiū sūt fortiora fellib⁹ q̄drupedū qñ cōparant̄ rapaces eaꝝ cū pascētibus et venātes cū feris siluestribus: et fel qđ forte valde viscosum ē fel rapaciū et ꝑpe magnoꝝ. et de eis electū ē illud cui⁹ color ē citrin⁹ nālr̄. Illud ꝟo qđ est vt ziniar et qđ est vt azul sunt mala: et silr̄ quod est pure rubeum. Debilius aūt felliū est fel porcinū. et fel qđ asabut et piscis q noīat̄ scorpio et testudinis ē fortius fellibus q̄drupedū. Iuuat Dia. stringat̄ extremitas fellis et bulliat in aq̄ ꝯm q̄ȝtitatē q̄ȝ hō tres eius ferniores cōputet: deinde extrahat̄ et exiccet̄ i vmbra in q̄ nō sit ros et reluceat. Na. Oia calīa sunt et sicca in q̄rto. Opōnes et ꝑprieta: es. Fel oē est calīm abstersiuum et diuersificat̄ ꝯm masculū et femināꝫ et ꝯm dispōnē situs et famis: et dispōnē saturitatis et dispōneꝫ quietis et exercitij. Decoratio. Fel asini siluestris eradicat morꝫ: et ꝯfert lunitū sup vestigia apatum et ponit̄ in emplīu herisipille et ꝓhibet ipsam. Vulnera et vlcera. Qñ fel miscet̄ cum nitro et gūma pini et chimolea ꝯfert scabiei vlcerose. et fel vaccinū ponit̄ in emplīs ꝯferentibus vulneribus q̄ sunt ab herisipilla et doloribus vehemētibus: et fel hyrcinū eradicat carnē malā et necessitas qdē vlcerum vt eis adhibeat̄ fel forte et debile diuersificat̄ ꝯm suas horas et ꝯm mūdificationē et sordidationē eorū. et fel qdē adib est bonū vulneribus neruosis. et in tpe frigoris ꝓhibet spasmū et alcuzeꝫ qui timet̄ in silibus eoꝝ. Membra iūcturaꝝ. Fel hyrcinū sup elephātiā et varices ꝯfert et similr̄ fel asini siluestris ꝑprie et fel adib ꝓhibet spasmū et alcuzeꝫ q sequunt̄ vulnera neruoꝝ ꝑprie ex frigore. Mēbra capitis. Fel hyrcinum et taurinum ꝯferūt vlceribus recētibus in aure. Fel arachā cum oleo distillat̄ in aurē grauis:

⁊ enim qua est surditas: ⁊ cū succo porri nabathi ⁊ ad tinnitū ⁊ ad grauitatē audit᷒. ⁊ fel bouinū cū nitro ⁊ chimolea ad furfures valet cū lauatᷣ ipso caput. Et dictū est iā ꝙ qn̄ fel adib libendo sumitᷣ ꝓhibet epilepsiā: ⁊ fel testudis ꝯfert alcola fraudulēto in oribus puerorꝫ ꝙ dr̄. Et ꝯfert attractio odoris eius cū naribus epileptico. ¶ Et oē qđ fel ꝯfert stricture narium aperiendo valde opilatiōes q̄ sunt in colatorio. Mēbra oculi. Oē fel cōfert obscuritati visus. Et fel gdē rapaciū ꝓpē siccū ꝯfert inino aq̄ ⁊ dilatatiōi pupille ⁊ neq ꝯcedit vt administretᷣ nisi post mundificationē corpis ⁊ capitis. Et fel magis ꝯferēs oculo ex q̄drupedib᷒ qđ est fel gazel. ⁊ auiū gdē fel alcubugi. ⁊ ex piscibus fel asabut. ⁊ fel capanū cōfert cecitati ⁊ ꝓprie mōtani. Mēbra an. ⁊ pec. Ex felle bouis linitᷣ palatuꝫ cū melle ad ꝓfocationē ⁊ sit ex felle testudinis. Mēbra expulsionis. Fel bouis vel tauri apit orificia emorroydarꝫ. ⁊ oē qđ fel est solutiuū ita ēt ꝙ fel porcinū. ⁊ qn̄ cuꝫ eo linitᷣ sumen ⁊ supponitᷣ. ⁊ fel tauri cū melle linitᷣ ad vlcera q̄ sunt in ano: ⁊ fit ex eo linimētū ad dolorē in ficis ⁊ testiculorū: ⁊ ponitᷣ sup apata osci. Venena. Fel hyrci siluestris est tyriaca morbibus venenosis: ⁊ similiter fel tauri.

¶ De fuligine. Cap. cclvi.

Fuligo. Electio. Melior est illa q̄ ē leuioris pōderis ⁊ magis intense nigredinis. Nā. Ois est cala exiccatiua nisi inda qn̄ indi ⁊ Paulus nūant eā inter ifrigidāna. Opōnes ⁊ ꝓprieta. Ois ē exiccatiua. Apata ⁊ bothor. Existimāt gdam ꝙ inda ponitᷣ super apata calida ⁊ ꝯfert eis. Vulnera ⁊ vlcera. Illa que assumitur ex fumo ligni pini cum gūma ⁊ bdellio ponitᷣ super adustionem ignis ⁊ dimittitur donec cadat.

¶ De fistula. Cap. cclvij.

Fistula qd est. Stipites albi pilosi silēs polio: sꝫ sūt plus pilosi: imo sūt toti q̄si pili: ⁊ odor eius sicut odor mirrhe. Natura. Est cali declināis ad aliquantulum aromaticitatis.

¶ De furfure. Cap. cclviij.

Furfur. Nā. Calidus est ⁊ siccus ī pmo. Opatiōes ⁊ ꝓprie. In ipso est abstersio ⁊ lenificatio ⁊ mūdificatio plima: ⁊ herbus qđ ipsius finē nō ꝯsegtᷣ ⁊ resoluit vētositates ⁊ flegma. Apata ⁊ bo. Est bonus cū aceto forti in initio apatis cali: ⁊ madefit cū vino: ⁊ fit ex eo ēplm̄ ad apa qđ est in mānilla calm̄ ⁊ rarificat māꝫ apatis ⁊ flegmatis ⁊ vētositatis. Vulnera ⁊ vlcera. Cū aceto forti ponitᷣ sup vlcerationē scabiei facto emplo ex eo calido. Mēb. an. ⁊ pec. Lenit pectus sua abstersione ⁊ ꝓprie sorbitio aquetatio eius cū zuccaro ⁊ oleo amigđ. ⁊ infunditur cum vino ⁊ ꝯfert apatibus mānille.

Mēbra expul. Mouet intestina ad expellendum qđ in eis est: ⁊ eius sorbitio cum sorbetᷣ lenit ventrem. Venena. Confert puncture scorpionis ⁊ serpentis more emplastri supposit᷒.

¶ De folio. Cap. cclix.

Foliū gd est. Est ꝓximū ꝯuini spice. est tn̄ leuius ⁊ eius folia ⁊ rami sunt sicut schesabrā ⁊ hꝫ florē frāgibileꝫ qđ nascitᷣ in terra indie: ⁊ sunt ei aque infuse in terris lacualibus ⁊ erigitᷣ super faciē aque sicut plāta q̄ noiatᷣ lēticula aque absq suspensione, radicis ⁊ qn̄q ligatur in loco cum filo ⁊ exiccatᷣ: ⁊ forasse existimauerūt quidā ꝙ est folia neraidem inde ꝓpter silitudinē quam cū ea hꝫ in ꝯtute sua. oleum ꝯo eius virtutē hꝫ olei alachuen ⁊ olei de croco: sed ē fortius. Electio. Melius est recēs ad albedinē declinans qđ nō frāgitᷣ in minima: ⁊ ē eius odor manifestus vt neraiden odor ⁊ nō est limosum neq salutū neq mollificatū. Natura. Calidū est ⁊ siccū in scđo. Opationes ⁊ pro. Qn̄ in pānis spargitᷣ conseruat eos a tineis. Decora. Odorē oris efficit bonū racētū sub lingua. Apata ⁊ bo. Decoquitᷣ in aq̄ rof. ⁊ fit ex eo emplastrū sup apa calidū post ꝯtritionē ⁊ est medicamen bonū apatibus oculi calidis. Mē. nutri. Est magis cōferens stō ⁊ epati q̄ neraiden. Mēbra expulsio. Ipsum vehementius prouocat vrinam q̄ neraiden. Permutatio. Loco eius ponitᷣ pondus ipsius de mace aut etiam spica.

¶ De salamamiski. Cap. cclx.

Salamamiski quid est. Dr̄ ꝙ salamamiski est ozimiū gariofilatū: naꝫ ipsm̄ est odoris silis gariofilo ⁊ ē magis tēperatum q̄ maiorana ⁊ sisimbriū ⁊ minus siccū. Mēbra capi. Aperit opilationes accn̄tes in cerebro ⁊ ambabus naribus comestum ⁊ odoratum. Mēbra anhelitus ⁊ pecto. Confert tremori cordis accn̄ti ex flegmate ⁊ melācolia in corde comestū. Mēbra expul. Est bonum emorroydibus.

¶ De fu. Cap. cclxi.

Fu quid est. Folia eius sunt sicut folia apij magna habētis folia ⁊ stipites: ⁊ eius ortus est vnius cubiti aut parū plus: planū tenerum cuius supremū est grossium ꝓximū grossitudini digiti purpureū habēs nodos ⁊ hꝫ florem sicut narciscus: aut maiorē narcisco. ⁊ in albo ipsius est q̄si purpureū: ⁊ infert᷒ in radice sua emittit ramos. Et in radice sua est aromaticus odor ⁊ ꝯtus eius est silis spice in reb᷒ plurimis. Nā. Virtus radicis eius est aromatica: ⁊ ꝯtus ei᷒ est similis spice calefacide. Mēbra anhelitus ⁊ pec. Cōfert dolori lateris. Mēbra expul. Prouocat vrinā si bibatᷣ sicca: ⁊ eius decoctio ꝓuocat menstrua. Et eius ꝓuocatio maior est

provocatione spice inde tromane. τ est sicut almentasina in illo.

¶ De fusel. Cap. cclxij.

Fusel qd est. Virtus eius est ppinq̃ virtuti sandali. Operationes τ proprietates. Est infrātiuuz ed virtute stiptica. Apata τ bothor. Est bonū apatibus calis grossis. Membra oculi. Est conueniens ei q h3 inflationem in oculo suo.

¶ De fangenkest. Cap. cclxiij.

Angenkest quid est. Dictum est de eo in capitulo de be.

¶ De fael. Cap. cclxiiij.

Fael qd est. Est fructus sup quē ē cortex silis in colore corticibus auellanarum. τ figura eius est sicut fistici. τ intra ipm est granū pingue sile grano pini qd noiatur granū regū eius color est inter albū τ nigrū τ citrinū. Et est illud qd administrat τ asportatur de terra indie. τ albel τ alfel oēs calidi sunt τ ɔferūt mollificatiōi neruorum τ vētositatibus emorroydaꝝ τ sanat eas. τ est medicina inda nota cuius virtus est sicut virtus mandragore τ pomoꝝ eius. Mēbra capitis. Si fiat emplm ex ea confert soda.

¶ De fal. Cap. cclxv.

Al. Natura. Calidus est in secundo. τ siccus.

¶ De fagara. Cap. cclxvi.

Agara qd est. Granū sile ciceri hñs granū sicut mahaleb: τ in ɔcauitate eius est granū nigrū sicut scehedenigi τ asportat de alledan. Nā. Calidū est τ siccū in tertio. Opōnes τ p. In eis est resolō τ stipticitas. Mēbra nutri. Ponit in medicinis rectificantibus stōm τ ep frā τ expellit in eis malitiā digōis frām. Mēbra ex. Confert solōni frigide τ constringit ventrem.

¶ De fulfulmine. Cap. cclxvij.

Alfumine quid est. Est radix piperis. Operationes τ ppietates. Dicitur q proprietas eius est conferre doloribus frigidis vt spasmo valde. Instrumenta iuncturarum. Confert podagre. Mēbra expul. Et ei ppietas vt iuuamen afferat colice τ ventositatibus frig.

¶ De fesurigo. Cap. cclxviij.

Esurigum. Operationes τ proprietates. Est vehementioris exiccationis q̃ alcolcotar: cum hoc qd est minoris mordicationis τ est subtilius. Vulnera τ vlcera. Remouet scabiē.

¶ De fesire. Cap. cclxix.

Esire quid est. Est albazarasen τ est vitis alba. Natura. Est calida τ sicca in tertio. Operationes τ ppietates. Est acris mordicatiua abstergit τ exiccat τ subtiliat τ calefacit tempe rate. Decoratio. Radix eius cum herba τ fenugreco abstergit pānum τ vestigia nigra remanentia post vlcera: τ similiter qñ coquitur cum oleo donec dissoluatur τ auferat occultationem sanguinis ab oculo. Apostemata τ bothor. Eius radix abscindit verrucas τ bothor leuia: τ cum vino sedat panaritium τ resoluit apostemata dura disrumpit aldubeles τ si vnaquaq3 triginta dierum bibantur ex ea tres anulusat cum aceto resoluit apostemata splenis τ emplastrum factum de ea cū ficubus etiam est conueniens splein τ sedat panaritium qñ ex ea fit emplastrum cum vino. Vulnera τ vlcera. Ex radice eius fit emplm cum sale sup vlcera mala τ ponit in ēplastris corrosiuis carnis: τ ex fructu eius deliniť scabies vlcerosa. τ nō vlcerosa. Insfa iunc. Emplm factū ex radice eius cum vino extrahit ossa. τ bibitur de ea quaq3 die auf. i. ad paralysim: τ ad attritionem lacerto rum valet linita τ bibita. Mēbra capitis. Bibitur de ea omni die auf. τ confert epilepsie τ vertigini: τ facit quādoq3 in ratione accidere permixtionem. Membra anhelitus τ pectoris. Quandoq3 assumitur d̄ ea cum melle deglutienda ad prefocatos τ ad corruptionem anhelitus τ ad tussim τ ad dolorem lateris: τ quando bibitur succus eius cū frumento decocto facit exuberare lac. Membra nutrimenti. Inquit Galie. comestio extremitatum eius in primis cum eleuatur confert stomaco cum sua stipticitate: τ gustus eius est inter paucam amaritudinem τ acredinem. Membra expulsionis. Cor huius plante in primis qñ eleuatur comeditur τ prouocat vrinam τ soluit ventrem: τ de radice eius auf. interficit fetum. Cum ergo supponitur extrahit fetum τ mundificat matricem sedendo in decoctione eius: τ succus eius solutione educit flegma: τ est ex medicinis bonis spleni. Venena. De radice eius auf. i. confert morsui vipere. τ similiter puncture omnium vermium venenosorum. Permutatio. Loco eius ponitur pondus ipsius de durungi τ due tertie ponderis ipsius de macis.

¶ De fesiresin. Cap. cclxx.

Esiresin quid est. Est de genere alfesire habens folia: sicut volubilis maior τ radix eius est nigra exterius τ citrina interius. Operationes τ proprietates. Est similis alfesire in operationibus suis: sed est debilioris resolutionis parumper. Instrumenta iuncturarum. Confert paralysi etiam. Membra capitis. Cor eius in primis cum eleuatur comeditur τ confert epilepsie. Membra anhelitus τ pectoris. Mundificat pectus. Membra expulsionis. Cor alfesiresin si comeditur cum eleuatur prouocat vrinam.

¶ De fagama. Cap.cclxxi.
f Agama dictum est in capitulo ha.

¶ De feluzeharagi. Cap.cclxxij.
f Eluzeharagi qd est. Est arbor licij que hz fructū sicut pip. et licium q̄nq; sumit̄ ex eo et q̄nq; sumit̄ ex adee/ scch. et arabicum est spēs altera. et virtus alfeluzeharagi ꝓpinqua est virtuti licij qḋ ex ea fit sed est debilior prop. Decorātio. Cō fortat capillos linitum. Membra nutrimenti. Decoquuntur rami eius cuz aceto et bibit̄ ad splenem: et confert vlcume. et similiter icteri/ cie. Membra expulsionis. Decoctio ramorum eius ꝓuocat menstrua et similiter ipsa et si de fructu eius bibatur pondus matulē soluendo educit humorem flegmaticū plurimū.

¶ De fath. Cap.cclxxiij.
f Ath qd est. Est medicina turchia. Venena. Est bona ad potū tusgami: et puncturam vermiū venenosorum data in potu cum aqua frigida et silr nucimetbel confert. et omnibus venenis.

¶ De farfag. Cap.cclxxiiij.
f Arfag quid est. Est portulaca.

¶ De fungis. Cap.cclxxv.
f Ungi. Electio. Melior spēs ē nota que nominat̄ alchalabie. neminē enim interficit: sed aduenit ex ea colerica passio: et illi quidem qui sunt sicci minus sunt mali. Nā. Fri sunt i fine tertij: hūdi in pn° eius. Opōnes et p. Gn̄ant hūo: ē grossum malū. Eoꝝ aūt rectificatio est vt elixent̄ et ponant̄ cū eis pira hūida et sicca: et ozimū montanū et bibat̄ sup ipsos vinuz purum. Mēbra capitis. Gn̄ant stuporē et apoplexiā. Mēbra anheli. et pec. Accidit ex illis qui nō interficiunt ꝓfocatio. et ꝓpře ex interficientibus. Mēbra nutri. Accit ex illis qui nō interficiūt colica passio qñ multiplicantur: et sunt difficilis digōnis et multi nutrimenti: et accit ex mortiferis sincopis et sudor frūs. Mēbra expul. Faciunt possidere difficultatē vrie. Venenā. De eis sunt q sunt mortiferi et sunt illi qui nascunt̄ in vicinitate ferri eruginosi et rerum putridaꝝ aliaꝝ: aut in ꝓpinquitate mãsionis reptiliū venēosoꝝ: aut apud aliquā arborē quaꝝ ꝓprietaz est: vt corrūpant fungos q apud eas nascunt̄ sicut oliue. Et de signis qdez eoꝝ est q̄ sup eas hūiditas est viscosa putrefactiua et cito aduenit eis alteratio et putrefactio: et ꝓuenit ex ipsis constrictio anhelitus et sincopis et cura eoꝝ est cum incisiuis vt oxymelle cū calamento: et q̄nq; interficiunt statum.

¶ De fistico. Cap.cclxxvi.
f Isticum. Natura. Dicit̄ q̄ est vehementioris caliditatis quaz nux et amigdala. et est calidū in fine scdi: et est in ipso hūiditas et estimauerunt qdam q̄ est frigi: sed errauerunt. Operationes et ꝓprietates. Aperit opilationes epatis ꝓp suam amaritudinē et aromaticam virtutem sui et in ipso est ponticitas: et nutrimentū eius est paruū valde. Mēbra nutrimē. Est bonū stō ꝓpře assemiū sile grano pini ꝓp illud qḋ est in ipso de amaritudine cū ponticitate: et aperit opilationes epatis ꝓp amaritudinē et aromaticitatē suā cū ponticitate: et mundificat ipm ꝓpře et aperit meatus nutrimēti et oleū eius ꝯfert dolori epatis euenienti ex hūiditate grossa. ¶ Inquit qdam. Nō inueni ipm faciens in stō nocumentū multū: neq; iuuamentū. Ego aūt dico. imo ꝓhibet nauseā et subuersionē stōi et cōfortat os eius. Mēbra expul. Nō lenit vētrē neq; ꝯstringit. Venēa. Cōfert morsui ꝟmiuz venenosorum ꝓpře decoctū cum vino forti.

¶ De fesefisis. Cap.cclxxvij.
f Esefisis qd est. Est aial sicut alcorat notū in scemi exīns in lectis: et vr̄ fit illud qḋ dr̄ apud nos igil. Mēbra capitis. Qñ bibit̄ cū aceto aut cuz vino extrahit sanguisugā ex gutture. Mēbra expul. Qñ odorat̄ valet ꝓfocationi mḋficis. et facit parere: et cū tenet̄ et ponit̄ in foramine virge sanat difficultatez vrine. Febres. Qñ de eis assumunt̄. vij. numero et ponunt̄ in faba et deglutiunt̄ anteq̄ inuadat febris quartana cōferunt. Venena. Qñ deglutiunt̄ absq; faba valent ad puncturā vermium venenosorum.

¶ De facaleso. Cap.cclxxviij.
f Acalesus qd est. Dr̄ q̄ est spēs buchormaren: et est genus harranie. Opōnes et ꝓpře. Virtus eius est mundificatiua cū abstersione et incisione: et ē calefactiuū resolutiuū: et ē sudorē faciens valde: qñ bibit̄ eius radix et vigorat̄. Decorātio. Si bibant̄ de eo tres aur̄. nō pertransibunt illud cū vino aut mellicrato ꝑmixto aq̄ sanat icteritiā: et opz tunc vt iaceat et cooperiat̄ pānis pluribus vt sudet vehemēter et sit sudor coloris cole: et eius radix mūdificat cutē et delet pānum et ꝯfert eius decoctio scissure accidēti ex frigore: et silr oleum qḋ calefit in eius radice tepefactū sup cinerē calīn. Apata et bothor. Radix eius delet bothor. et succus eius resoluit duritiēs et apata splenis et scrofulas et vulnera recentia: aut siccus et aufert̄ sahafati et̄. Vulnera et vlcera. Qñ ꝑmiscet̄ radix eius cū aceto aut melle aut sola et administratur sanat. Vulnera anteq̄ antiquent̄. et qñ effundit̄ decoctio eius sup caput est ꝯueniens vlceribus que sunt in ipso. Iuncturarum. Confert torsioni neruoꝝ et podagre: et toni illud opat̄ supposi- tum vt emplm̄. Membra capitis. Quando permiscetur cum vino inebriat magnifice. et q̄nq; fit ex aq̄ ei° caputpurgiū ad caput ꝯfortandum: et qñ effunditur decoctio eius sup ca/

put est conueniens vlceribus que sunt in ipso
et sedat soda frigidam. Membra oculi. Aq̄
eius cum melle est conueniens aque accidenti
in oculo et debilitati visus. et similiter caput
purgium ex ea factum. Mēbra anhelitus et
pectoris. Sunt qdam hoium qui' in potu dāt
radicem. eius patientibus asma. Membra nu
trimenti. Fit emplm̄ ex eo splenis cum aceto.
Membra expulsionis. Qn̄ bibitur cum hy
dromelle soluendo educit flegma aquosum et
ꝓuocat menstrua bibitum et suppositum: et exi
stimauerunt quidā q ambulatio per ipm̄ facit
abortum et qn̄ ligatur in collo aut in adiutorio
ꝓhibet impregnationem. et supponitur cū lana
vt soluat ventrē. et silr qn̄ liniunt̄ ex eo sumē
et mirach et ilia leuit ventrem. et eijcit fetum: et
interficit fetū fortiter. et eius succus est fortior
in hoc. et si misceatur eius aqua cum aceto et li
niatur super anum extra egredientem reducit
ipm̄ ad interiora. et succus est: aperit orificia ve
narum que sunt in ipso ano. et radix eius ꝓuo
cat menstrua bibita et supposita: et si de radice
eius bibantur. ʒ. v. cum melle soluunt fortiter.
Sitq potus eius vsq ad. iiij. aur. Venena.
Bibitur cū vino ad medicinas mortiferas: et
venena propue ad lepus marinum.

De fuca. Cap. cclxxix.

f Uca. Electio ꝯuenientius est illud
qd̄ fit de pane adarmachino et mēta
et apio: non. n. est sicut illud qd̄ fit de
pane cocto et sicut illud qd̄ fit de mas
sa azima. Opones et ꝓprietates. Alfuca ge
nerat humorē malū et est mali nutrimēti: et no
cumentum eius mēbris aialis est ita q si in ip
so infundit̄ os elephantis lenit ipm̄ et fit facile
opari i ipsa. et illō qd̄ fit ex pane adaramache et
apio et mēta est boni chimi et est ꝯueniens ca
lefactis. Iuiuā iunt. Nocet neruis valde.
Membra capitis. Nocet velamini cerebri.
Mēbra nutri. Illud qd̄ factū est ex adarma
cha est bonū stō calō. Mēbra expul. Factum
cū ordeo ꝓuocat vrinā et nocet renib' et vesice.

De fasuricon. Cap. cclxxx.

f Asuricō qd est. Est medicamen ad
scabiē factū ex merdasengi et duplo
ipsius de calcadis tritis cū aceto ve
hemēter forti: et ponit̄ in vase nouo
linito ex luto et sepelit̄ i fimo. xl. die. i tpe estiuo.

De feniculo. Cap. cclxxxi.

f Eniculum et est persice baraline qd
est. Illius virtus cuius semē simulat̄
semini coriandri est ꝓpinqua silue
stris: sed est debilius: verūtn̄ est for
tius siluestri magno. Natura. Siluestre ē ve
hementioris caliditatis et siccitatis: et est digni
us tertio. Hortulani aūt caliditas est in scdō.
Operationes et ꝓprie. Aperit opilationes.
Membra oculi. Acuit visum et ꝓprie grāma
eius et confert in initio aque et apud ipsius de
scensū. et democritus qdem extimauit q ve
nenosi vermes pascunt feniculi recentis semē
vt eorū visus confortet̄ et vipere et serpentes fri
cant oculos suos cū egrediuntur de cauernis
suis post hyemē super ipsū vt illuminent̄ ocu
li. Mēbra anhelitus et pectoris. Qd̄ humi
dum lac exuberare facit et ꝓprie hortulanum.
Mēbra nutrimenti. Qn̄ bibitur cum aq̄ frā
confert nausee et inflationi stōi: et eius digō est
tarda. et eius nutrimentū est malū. Mēbra ex
pulsionis. Prouocat vrinā et menstrua et sil
uestre ꝓprie frangit lapidem: et in terreno quī
dem et fluuiali est iuuamentū ad renes et vesicā
et ꝯfert ꝓprie illud qd̄ est siluestre distillationi
vrine et mundificat feras et qn̄ comedit̄ eius ra
dix cū semine suo stringit. Febres. Confert
febribus antiqs et datur in potu cū aqua frā
et ꝯfert nausee i febribus et inflatiōi stōi ex eis.
Venēa. Cōfert eius decoctio cū vino morsui
vermiū venenosorū: et cū aq̄ terit̄ eius radix et
ponit̄ super morsum canis rabiosi et confert.

De fumo terre. Cap. cclxxxij.

f Umus terre. Electio. Melior ē
ille qui ē viridis recens acutus ama
rus. Nā. Dr q est frigidus in pri
mo siccus in scdō. Opones et pro
prietates. Purificat sanguinē et aperit: et i ip
so est frigus pp illud qd̄ in ipso est de sapore sti
pticitatis: et calor pp illud qd̄ in ipso ē de sapo
re amaritudinis: sed quasi frigus eius est for
tius. Vulnera et vlcera. Bibit̄ ad pruritū et
scabiem. Mēbra capitis. Stringit linguā.
Mēbra nutrimenti. Confortat stōm et aperit
opilationes epatis. Mēbra expulsionis. Le
nit uētrem et ꝓuocat vrinā: et potus eius sit a pō
dere. ʒ. x. vsq ad lib. ß. et vsq ad duas tertias li
bre cum zuccaro: et de eo qui succus ē cū me
dicinis in decoctione vsq ad. ʒ. x. et de trito si
cut est a tribus vsq ad. vij. Permu. In sca
bie et febribus antiquis ꝯtrum est mediū pon
deris ipsius de sene de mecha.

De ficubus. Cap. cclxxxiij.

f Icus qd ē. Ficus in seipsa nām hz
et folijs et lacti eius inest virtus lacti
cinij: et cū nō reperiunt̄ folia eius grani
eius q̄ siluestris ē decoquunt̄ ꝯfracta
et ꝯtrita: et assumitur eorū aq̄: et de ea accipit̄ suc
cus sicut accipit̄ in reliqs herbis et grāme qdē
ficus nulli siles exn̄t i opōnibus suis. Electio.
Melior ē alba: deīn rubea: deīn nigra. et que
vehementer matura est: est melior et ꝓxima ad
hoc vt nō noceat. Et sicca qdem in suis opōni
bus ē laudabilis. verūtn̄ sanguis ex ea gn̄atus
nō est bonus: et pp hoc facit pediculos: verum
si sit cum nuce: tunc eius chimus fit bonus. et
post nucem cum amigdala et leuior oibus est
alba. Natura. Illa que est humida est cala

pariter. & que est humida plurime est aquietans & par est medicinalis. Que vero immatura e: est abstersiua ad fricatem aliquantulum declinans nisi lac eius. & que est sicca est calida in primo & in fine ipsius & est subtilis. Q po. & p. Que est sicca & proprie acris fortis est abstersionis maturatiua resolutiua & carnosa est plurime maturationis: & in ipsa sunt glutinatio & mollio & subtiliatio: & siluestris est acutior & fortior in hoc. & ficus quidem nutribilior est reliquis fructibus: & que vehementius e maturationis propinquior e ad hoc vt non noceat & in ipsa est inflatio. ¶ Et quoque egreditur que acris est & sicca de abstersione ad vlcerationes: & adeo vt sicca & folia eius cum decoquuntur cum radice almezerion nigri fit cura scabiei animalium & succus foliorum eius vehementis e calefactionis & abstersionis. ¶ Et in ipsa quod e lenificatio vltima & expellit superfluitates ad cutem & facit sudare: & in eius acceptione e sedatio caliditatis: & similiter sz quod ego existimo sicca ei expellit ad exteriora & facit sudare. ¶ Et lac quod eius coagulat liquefactum sanguinis & lactis & liquefacit congelatum. ¶ Et illa quidem que humida est velocis est nutrimenti & penetrationis in stomacho & corpore toto. ¶ Nutrimentum vero ficus lz non existat in arbore nutrimenti carnis & granorum. est tamen vehementioris roboris quam nutrimenti omnium fructuum. Et virtus ramorum ficus antequam frondescant propinqua est virtuti lactis eius. ¶ Et aqua quod cineri ligni eius iterata in potu datur ad coagulationem lactis in ventre & aqua cineris ligni quercus propinqua e ei in intentione. Vinum vero ficus e subtile mali humoris: & ramus quod fici inest tamen subtiliationis quod quando caro coquitur cum eis dissoluitur: & in alumeiz quod e virtus attractiua ex profundo corporis & resoluendi illud quod attractum e. Deco. Illa que e immatura linitur & fit ex ea emplastrum super hailen & ... & species ipsarum: & morpheam: & similiter folia eius. Et acceptio eius rectificat colorem corruptum ex egritudinum & apatum calorum mollit: & maturat carbunculos & proprie cum ireos & nitro aut calce. ¶ Et cum cortice granati ponitur super panaritium. & lac quod alumeiz confert apatibus difficilis resolutionis & scrofulis & lacertis. & similiter decoctio alumeiz: & confert moro & proprie alumeiz. ¶ Et succus foliorum eius abscindit vestigia algaussen & cum cerato ponitur super fissuram frigoris & similiter lac eius in omnibus illis: & est impinguatiua. Eius tamen impinguatio facile resoluitur & est faciens pediculos. & illud quod contigit ab ea propter corruptionem humoris eius. & dicitur quod ipsa est velocis expulsionis ad exteriora. & e conueniens humoris animalibus. Apata & bothor. Fit ex ea emplastrum apatibus duris & herisipille decocta cum farina ordei. Et que immatura est ponitur super morpheam. Et ipsa maturat carbunculos & facit accidere que humida est alhasaf quando administratur. & confert eius decoctio apatibus gutturis & apatibus radicum aurium gargarizata ad illud cum cortice granati & panaritio cum penidiis. ¶ Et sicca quidem nocet apatibus epatis & splenis propter suam dulcedinem. & quando apa est durum non nocet neque confert. verumtamen si coniungatur cum subtiliatiuis & resoluentibus confert valde. Et alumeiz quidem vehementer resoluit apata difficilia. Vulnera & vlcera. Succus foliorum eius exulcerat. & linitur decoctio eius cum spuma sinapis super scabiem: & folia eius conferunt impetigini. & folia eius ponuntur super essere. & super vlcera grossarum humiditatum. Et aqua quidem in qua iteratur cinis ligni eius est corrosiua mundificatiua vlcerum putridorum antiquorum. & si administretur cum cortice granati sanat panaritium. & cum calcanto valet ad vlcera crurium fraudulenta. & lac alumeiz facit adherere vulnera. Instrumenta iuncturarum. Ponuntur cum immaturo ex eis & foliis folia papaueris: & ponuntur super cortices ossium & aqua cineris ligni eius iterata effunditur super neruos dolorosos. & quandoque datur de ea in potu quantitas vnius ℥. & .s. Membra capitis. Confert que humida est: & que sicca epilepsie. & distillatur eius decoctio cum spuma sinapis in aurem in quo est tinnitus. & conferunt lac eius & succus ramorum ipsius antequam frondescant cum ponuntur in dente coroso: & confert eius administratio super apata que sunt sub aure quando fit ex ea emplastrum: & illa que est immatura sanat vlcera capitis puluerizata. Membra oculi. Lac eius cum melle confert panno humido & incepsioni aque descendentis & grossitudini palpebrarum & scabiei cum foliis eius fricatur asperitas palpebrarum & scabies earum. Membra an. & pec. Confert que humida est & que sicca asperitatis gutturis. & est conueniens pectori & cane pulmonis. & vinum ficus prouocat menstrua & vrinam & similiter vinum eius confert tussi antique & doloribus pectoris: & confert apostematibus cane pulmonis. Membra nutrimenti. Aperit opilationes epatis & splenis. Inquit Gali. Que humida est mala est stomaco que sicca est non est mala. Et quando comeditur cum almuri mundificat superfluitates stomachi: & est ex eis que interscecant sitim que est ex flegmate salso: & excitat sitim que est ex hydropisi proprie cum absinthio. & similiter bibere vinum eius confert stomacho & incidit appetitum cibi. Et ficus quod e velocis descensionis & velocis penetrationis propter suam abstersionem. & sicca nocet epati & spleni apatis propter suam dulcedinem: sed si apa est durum non nocet neque iuuat: & administratio ipsius cum ieiunium adest est mirabilis iuuamenti in aperiendo vias cibi & proprie cum nuce & amigdala. cum tamen eius nutrimentum cum nuce sit plus quam cum amigdala. Si autem comedatur cum ingrossatiuis fit tunc nocumentum eius maximum. ¶ Et alumeiz est mala stomacho parui nutrimenti: sed est conferens duritiei in splene facto emplastro ex ea cum amoniaco. & omnes quidem species ficus sunt inconuenientes cursui materierum ad

Róm. Mébra expul. Cõfert renibus τ vesice que humida est τ que sicca. τ iuuat ad toleran dũ retentionẽ vrine: τ nõ est ɔuenieus cursui matericẽ ad intestina: τ succus folioꝝ eius ape rit orificia venarũ ani: τ que humida est lenit τ soluit parũper: τ ppᵃe qñ assumit̃ de ea cũ amigdala cõtrita: τ silr durities mficie: τ si militer si misceat̃ cũ nitro τ cartamo τ assuma tur ante cibũ. τ suppõit̃ lac eius cũ vitello oui: τ mundificat mficem: τ prouocat mẽstrua. τ fit ex ea emplm̃ ad matricem cuz fenugreco: τ in clysteri ad dolorem ventris pungitiuũ po nitur cuz rutha. τ ficus quidẽ τ ppᵃe lac ipsi us trahit a renibus arenã qñ administrat̃ cuz aqua casei: τ qñ assumitur cuz lacte eius distil lata sup lac motũ cuz ramo eius parũper erit fortior in soluẽdo vẽtrẽ: τ in mundificando re nes: τ dat̃ in potu de aq̃ cineris ligni eius ite rata ei qui hꝫ solutionẽ τ dissinteriã. ℥. i. ß. τ cli sterizat̃ ex ea. τ in vtrisqꝫ dispõnibus miscetur cũ oleo: vinũ autẽ ficus ꝓuocat τ lenit: τ est pp suam abstersionẽ velocis descẽsionis ex vẽtre τ velocis penetrationis. Venena. Lac eius cõ fert puncture scorpionis iunctuz: τ silr rutele: τ similiter ponit̃ illa que est imatura aut folia re cẽtia sup morsum canis rabiosi τ ɔfert: τ fit ex ea emplastrũ cũ herbo sup morsum mustelle τ cõfert: τ aqua cineris eius iterata cõfert mor sui rutele in potu data τ facta iniunctiõe ex ea: τ aluminez cõfert puncturis venenosis bibita τ linita.

De fece. Cap. cclxxxiiij.

Fex. Electio. Melior est fex olei de croco granis. Natura. Fex expsio nis olei ẽ in pmo caliditatis. Opa tiones τ proprietates. Iã diximus q̃ fex olei de croco tingit linguã τ dẽtes taliter q̃ perdu rat sic tinctura sex horis. Vulnera τ vlcera. Fex expressionis olei est ex consolidantiuis vlce rum accidentium in corporibus siccis.

De fermento. Cap. cclxxxv.

Fermentũ. Natura. In ipso est cali ditas humiditas vo eius τ siccitas sunt fm̃ q̃ntitatẽ multitudinis salse dinis τ nitrositatis eiᵘ τ paucitatis eoꝝ. Opa. τ pro. In ipso est virtus abstersiua pp salẽ τ nitrositatẽ τ frumẽtatẽ: τ in ipso ẽ virtus infrigidatiua pp suã acetositatẽ attrahẽ tẽ mãs ꝓfundas ad exteriora corporis τ resol uit. Instr̃a iũ. Fit ex ea emplm̃ ad dolorẽ q̃ ẽ i iferiore pte pedis. Caplm̃ de ira. G.

De glande. Cap. cclxxxvi.

Lans qd est. Nota est: τ est stipti ca: sed castanea minus ea est stiptica. Q̃ vo in glãde vehemẽtius ẽ sti pticũ ẽ cortex eius q ẽ cortex eius i terior. Nã. Glãs frã ẽ τ sicca τ siccitas ipsius est in scdo. fritas vero in primo. In castanea aũt est parũ calitatis propter suã dulcedinẽ: τ folia qdẽ glãdis sunt vehemẽtioris stipticita tis τ minoris exiccationis. Opatiões τ pro. In castanea est abstersio: τ in eis oibus est in flatio in ventre inferiore: τ stipticitas: τ prohi bet fluxum sanguinis τ ppᵃe cortex eius in terior: τ oẽs cõfortant mẽbra: τ castanea qdẽ est tarde digõnis. sed est boni nutrimẽti. Si er go cũ zuccaro misceat̃ eius nutrimentũ fit bo nũ. Gal. quoqꝫ dixit q̃ est nutribilior omni bus granis adeo q̃ ẽ ꝓxima granis panis: ve rũtamẽ castanea ppᵗ illud qd in ipsa est ex dul cedine nutribilior ẽ ea: cũ tñ nutrimẽtũ oium sit hoibus illaudabile: sed forsasse eaꝝ nutrimẽ tũ porcis laudat̃. Abara τ bothor. Ipsa cum adipe hedi τ porci salita ɔfert duritiebꝰ: τ fru ctus qdẽ glandis confert in ꝑncipio apatibus calis. Vulne. τ vlce. Prohibet ambulationẽ alcula τ vlcera ambulatiua qñ adurit̃ τ admi nistrat̃. Folia ꝑterea glandis coherere faciunt plagas cũ terunt̃ τ puluerizant̃ desup. Mem bra capitis. Facit soda ꝑpterea q̃ coartat va porẽ ɔstringẽdo mãm. Mẽbra anhe. τ pec. Cõfert sputo sanguis. Mẽbra nutri. Cõfert hũiditati stõi. Mẽbra expulsionis. Cõstrin git τ cõfert dissinterie τ vlceribus intestinoꝝ τ fluxui sanguis τ multiplicat vrinã. Venena. Cõfert venenis venenosoꝝ. Et decoctio qdẽ corticũ eius cũ lacte vaccino cõfert veneno sa gittaꝝ armenaꝝ τ caro qdẽ castanee est bona venenis.

De gelon. Cap. cclxxxvij.

Eloũ quid est. Notũ est: τ est gra nũ pini maioris. Et est melioris nu trimẽti q̃ nux: sed est tardioris di gestionis. Et est cõpositũ ex substan tia aquea τ terrea: τ acuitas in ipso est pauca. τ opꝫ quidẽ vt cõplemẽtum sermonis in ipso re quirat̃ i caplo de pino. Natura. Est tpatũ cũ ipso tñ ẽ caliditas parua. Opera. τ ꝓprieta. Nutrimẽtum ꝑbet forte nõ malum τ recufi cat humiditates corruptas in intestinis τ est tarde digestionis. Eius vo digõ rectificat̃ in isrigiditatis qdẽ cũ melle τ in calefactis cũ ta baryeth ex zuccaro: τ pp hoc auget̃ bonitas nutrimẽti eius. Eius vero qd in aqua infusuz est deletur acuitas τ acrimonia τ mordicatio: τ fit in vltima virtute nutriẽdi: ita vt paruum in quo non est nutrimentũ perueniat ad nutri mẽtum a mediatione. hoc autem paruum est granum pini parue reperte in omni regione. Instrumẽta iunctu. Sanat dolores neruoꝝ τ dorsi τ sciatice τ valet mollificatiõi. Mem bra anhelitus τ pectoris. Magnum mundi ficat pulmonem valde τ extrahit quod in ipo est de sanie τ humoribus grossis. Membra expulsiõis. Excitat coitum τ ppᵃe quod ex eo nutritum est τ confert sanici τ lapidi in vesi ca. Venena. Cum ficubus τ dactilis confert puncture scorpionis.

De gentiana. Cap.cclxxxviij.

Entiana qd est. Eius folia q sunt iuxta radicē ipsius sunt silia folijs nucis: et folijs arnoglosse et eius color ē rubeus: et ipsius mediū et extrema sunt ībibita. Et eius crus ē ꝯcauū planū i grossitudine digiti et lōgitudine duoꝝ cubitoꝝ: et ipsius folia adinuicē sunt elōgata: et fructus eius ē in suis capitibus: et radix ipsius ē lōga silis radici aristo. q oritur i mōtibus et vmbra: et in locis hūidis coꝝ: et dr qp nō noiatur gentiana nisi qr pmus q eā agnouit fuit gētianus rex: et ipsa gdē crescit i mōtibus altis. Ex ea vo assumitur succus: qn ipsa ifunditur in aq vsqz ad qnqz dies. deinde coquitur postea trāsmutādo desiccatur. deinde congelatur postea ispissatur sicut mel. Electio. Melior est romana. et ipsa ē vehemētius rubea et durior: et ē lignū: et venie sicut grossitudo digiti. et ē maius et minus: et eius color est citrinus declināns ad nigredinē. et qd ex ea fractū ē. est vehemētius citrinū, ppinquū reubarbaro. Na. Calida ē in tertio sicca i scdo. Opatiōes et pro. Est apitiua et in ipsa ē stipticitas. et eius radix vltima ē in apitione et subtiliatiōe et abstersiōe. Decoratio. Radix eius abstergit morpheā pcipue succus eius pdictus. Vulnera et vlcera. Sanat plagas et vlcera corrosiua et pcipue succus eius pdict'. Instra iūctu. Bibunt ex eo. ʒ. ij. cū vino pp torsionē neruorum: et est iuuatiua ei q cadit ex loco alto. Mēbra oculi. Fit ex ea linimētū obthalmie. Mēbra anhelit' et pectoris. Dne. ʒ. succi eius sunt bone pleuresi. Mēbra nutrimēti. Apitiua ē opilationū epatis et splenis et pōdus. ʒ. ij. ex ea cū vino vz dolori epatis et splenis et frigiditati amboꝝ et apāribus coꝝ et sirupus radicū eius ꝯueniēs ē stō ifirmo ex frigore. Mēbra expl. Prouocat vrinā et mēstrua et supponitur radix eius sicut colliriū et extrahit fetū et facit ipm aborturi. Venena. Est vltima medicina puncture scorpionis. Et pōdus. ʒ. ij. ex ea cū vino cōfert puncture oium vermiū venenosoꝝ: et morsui canis rabiosi: et morsui oium lupoꝝ. Permutatio. Quātū ipm est medietas eius ex asaro: et qrti medietas ei' de radice capparis.

De gilbenec. Cap.cclxxxix.

Ilbenec qd ē. Eius opatio ē ꝓxia opationi elleboꝛi. qdā aūt dixerūt ē semen turbit nigri: et cortex radicis eius ē turbit citrinuz et orit in said: verūtamē qd ex eo bonū est: est indū et est sile papyro. Instra iunctu. Quidā iam dederūt ex eo in potu paralytico vsqz ad pōdus. ʒ. i. et vomuit et sanatus est. Mēbra nutri. Est vomitiuū et qnqz ē mordificatiuū pꝑter fortitudinez vomitus. Mēbra expul. Soluit et potio ex ipso est medietas. ʒ. s3. ʒ. est timorosa. Venena. In ipso est virtus venenosa.

De gelerefrend. Cap.ccxc.

Elerefrend qd est. Res est pinealis figure in cuius capite sunt sic due spine: et dr etiam qp est silis amigdale: et quandoqz finditur et aperitur. Mēbra expul. Facit augmentū in coitu valde.

De gepsin. Cap.ccxci.

Epsin qd ē. Est lapis gypsi latinus suo albus puus cuius subtilitas augmētatur cū aduritur. Na. Frigidus est et siccus. Opatiōes et ppritates. Est glutinatiuus et ponitur sup ptē fluxū sanguis et strigit. Fm qp in suo dr caplo: qn i ipso ē stipticitas cū glutinatiōe et vir' faciēs adherere. et in ipso ē stipticitas cū viscositate. et qn aduritur subtiliatur et additur eius exiccatio. Mēbra capitis. Liniunt ex eo frons ant coopitur ex eo caput vt pileo et retinet fluxū sanguis ex naribus. et qd ex eo gypsatū est et pcipue cū bolo armeno frixo et lētibus mixtū. et ipm distillatur cū aq myrti et pauco aceto. Mēbra oculi. Miscet cū albugine oui vt nō fiat lapis. et ponitur sup obthalmiam sanguineā. Venena. Est ex summa venenoꝝ prefocantium.

De gyps. Cap.ccxcij.

Yps quid est. Est sicut gypsum.

De gemsesemi. Cap.ccxciij.

Emsesemi qd est. Eius vtus ē silis vtuti sceba cū vua lupina. Opationes et ppie. Est mūdificatiuū aperitiuū sedatiuū ifiatiōis et vētositatū ppie. Mēbra nutri. Resoluit humiditates viscosas in stō et ꝯfert stomacis ifantiū. Mēbra expulsionis. Confert ventositatibus matricum.

De gezar. Cap.ccxciiij.

Ezar qd est. Nota est. Fortius semē eius est semen siluestris. Ingt Dia. est vna species eius cuius folia sunt minora folijs feniculi. et est in eius forma: et eius crus puenit vsqz ad qūtatē palmi. Et qd est supius eius est citrina. et hz silitatē sicut coriādrū et anetū: et hz fructū acutuz albū boni odoris et masticatiōis: et nascit in locis spatiosis solitarijs lapidosis: et q ex ea est hortulana silatur apio romano acuta adustiua et boni odoris. Eius folia sunt sicut folia coriādri cuius supius ē albū. et aneto siles sunt sumitas et fructus eius: et hz sicut capita nucis plena semine qd est sicut cyminum in forma et acuitate sua. Na. Calida ē in fine scdi hūida in pmo. Vulnera et vlcera. Semē et folia ipsius cum teruntur et ponunt super vlcera corrosiua ꝯferūt. Mēbra anhe. et pec. Cōfert pleuresi et tussi antique. Mēbra nutrimenti. Est difficilis digestionis et nutrita facilioris est digōnis et confert hydropisi. Membra expul. Sedat dolorē vētris pungitiuū et ppie daucus. et prouocat vehementer et ppie siluestris et ppie se-

men eius: et sicut eius folia: et excitat coitu et proprie semen domestice. est. n. vehementis inflationis: et semen siluestris nó est illius opónis. Si autem secalini et baucia siluestris numerenť i baucia tunc ipsa magis excitat coitum q̄ hortulana: et puocat menstrua et vriná ppter siluestris bibita et supposita. et pferunt semen eius et radix eius difficultati impregnationis.

¶ De geguers. Cap. ccxcv.

g Eguers qd est. Tres hꝫ spēs et silaf rizi in virtute sua. verūtñ rizi nutribilius est. et panicū melius est in oibus dispōnibus suis q̄ miliū: sed tñ est fortꝰ pstrictiuū. Electio. Coquiť cū lacte aut aqua furfuris sile. et oleo amigdalino et prebet nutrimentū bonū. Nā. Frīn est et siccū in fine scdi qdam aūt dixerūt ipm calidū in pmo. et primum sanius est. Opónes et pro. In ipso est stipticitas et excitat sine mordicatiōe. et eius vaporatio est sedans dolores. Cū ꝟo nó digeritur gñat sanguiné malū et nutrit minus quá grana reliqua ex qbus fit panis: et eius nutrimentū est paruū viscosuꝫ. et in ipso est subtilitas quedá sicut existimát qdá. Uerūtñ cū coquiť cū lacte: aut furfure sile fit eius nutrimétū bonū pcipue cū butyro et oleo amigdalino. Mébra nutri. Est tarde digónis in stó in sua sba et in suo pane. Mébra expul. Cū eo vaporať dolor ventris pungitiuus et est prouocatiuus.

¶ De gallinis et gallo. Cap. ccxcvi.

g Alline et gallus qd est. Jus gallorū veterꝫ pprietaté hꝫ quá dicemꝰ. Modus ꝟo qué Gal. narrauit in decoctione eoꝫ est. decolenť postq̄ cibantur et nutriunť: fatigenť. n. faciendo eos currere et cadant et decolenť. deiñ extrahať qd in véntribus eoꝫ est. et impleanť vétres eoꝫ sale et sumantur et coquanť cū. xx. lib. aque vsq; quo perueniat ad tres cotilas: et bibať totū i loco vno postea addať illud qd dicturi sumus i oi loco. Electio. Russus galloꝫ melior est ille q non cantat adhuc: et gallinaꝫ melior est q̄ nōdū parit oua. antiq ꝟo sunt mali. Nā. adeps gallorum calior é adipe gallinaꝫ magnaꝫ. Opónes et pprietates. Testiculi galloꝫ laudabiles sunt velocis digónis. Instra iuncturaꝫ. Jus galloꝫ pdictū pueniť tremori et dolori iuncturarum: sed opꝫ vt coquať cū polypodio et aneto et sale. in. xx. cotilis. aque doec remaneát tres aut quattuor. Mébra capitis. Caro gallinarum que sunt pulle in intellectu augmentū efficit. cerebrū gallinaꝫ phibet fluxū sanguis narium accñtem ex velaminibus cerebri. Mébra anhelitus et pectoris. Jus galloꝫ pdcm̄ pfert asmati. Caro gallinaꝫ clarificat vocem ius galli vetustissimi cū aneto et cartamo pfert oibus illis et vsidebegi pullorū sedat inflōnem stói. Mébra nutri. Jus galloꝫ pfert dolori stói ex ventositate. Mébra expul. Jus galli veteris cū polypodio et aneto pfert colice valde. Caro gallinaꝫ q́ pulle sūt augmétat spma. Et ius pdictum cū polypodio soluit melianꝫ et cū cartamo soluit ffa. Q̄ñq; ꝟo decoquiť cū medicis stipticis ad dissinteriá et cū lacte ad vlcera vesice. Uenena. Galline scisse sup cor suū aut gallus ponunť sup locū lesum a vermibus venenosis et pmutať p horá et phibent nocumentū venenoꝫ. et in venis bibitis ét sorbeť eoꝫ decoctio cum aneto et sale et euomitur.

¶ De guasmen. Cap. ccxcvij.

g Uasmen qd est. Est foliū nil. Nā. Est in fine pmi calidū et i scdo siccū. Opó. et p. In ipso sunt stipticitas et abstersio. Deco. Tigit capillos.

¶ De guero. Cap. ccxcviij.

g Uero quid est. Res rubea declinās ad pallorem similis tincture croci et asportatur de iamé: et dicitur q ab raditur de arbore sua. Natura. Calida est et sicca in secundo. Operationes et proprietates. Est stiptica. Decoratio. Confert pāno et lentiginibus. Cum ergo bibitur confert sordiciei. Apara et bothor. Confert bothor. Uulnera et vlcera. Confert scabiei et pruritui et sahafati et impetigini.

¶ De guarescen. Cap. ccxcix.

g Uarescen. Membra oculi. Sanguis alguarescen é bonus vlceribus oculi. Membra nutri. Caro eius difficilis est digónis. Membra expulsionis. Caro eius constringit ventrem.

¶ De guaril. Cap. ccc.

g Uaril quid est. Est stelio est maxima figuraruꝫ algasgon et samábras longam habens caudam: et paruuꝫ caput et non est lacertus. lacertus. n. non est aut raro é nisi in rimibus: et caput et corpus ipsius diuersa sunt alguaril: sed fortasse pximus est ei in naturis suis. Natura. Caro eius calida est multum. Decoratio. Confert stercus eius pāno et lentiginibus: et impinguát fortiter adeps et caro eius: et propter quasdam mulieres. Operationes et proprietates. In ipso est virtus extrahens surculos et spinas. Apostemata et bothor. Tritum stercus eius eradicat verrucas. Membra oculi. Stercus eius simile est stercori lacerti. valet enim ad albuginem oculi.

¶ De guadal. Cap. ccci.

g Uadal quid é. Est ostracū. Opó. et ppte. Extrahit surculos et spias. Decoratio. Qd ex eo tritū é abscindit verrucas infusas et pédétes ptritū.

¶ De grão ben. Cap. cccij.

g Ranum ben. Jaꝫ diximus opónes eius i capitulo ben. cū diximus ben.

¶ De grano lauri. Cap. ccciij.

Ranū lauri. Ipm ē granū ad emēst g τ ē sic̄ auellana pua: τ cortex eius ad nigredinē tēdit subtilis q̄d cū frangit in duas separat ptes duas declives ad citrinitatē i q̄bus est parū boni odoris τ nos dicemus opōnes eius in capitulo de gain.

¶ De grano azelem. Cap.cccciiij.

Ranum azelē qd est. Dr pip nigꝝ g τ ē granū boni odoris. τ saporis val de: τ orit̄ i ptibus sceberazura. Nā. Est calīm in scd̄o. humidū in pmo. Decoratio. Est ipinguatiuū. Mēbra expul sionis. Augmentat sperma.

¶ De grano anescen. Cap.cccv.

Ranū anescē qd ē. Est granū exn̄s g in q̄titate pipis τ i colore eius verū tñ est facilius frāgibile. scindit̄ a me dulla vehemēns albedis cui⁹ odor ē bonus. Nā. Est calīm τ siccū i 2°. Mēbra nutrimēti. Est bonum stō frigido valde.

¶ De grano nil. Cap.cccvi.

Ranū nil qd est. Est cartamū indū. g Electio. Melius est eius pondero sum planū recens Nā. dixerūt q dam. Est calīm τ siccum perueniens ad tertiū. Decora. Confert albaras τ mor phee albe. Membra nutrimēti. Est ꝯturba tiuum faciens nauseā. Mēbra expul. Solō ne educit humores grossos s.s. melias τ flegma fortiter τ vermes τ ascari des. Permutatio. Loco eius in solōne τ iuuamento in melia po nitur medietas ponderis de pulpa collogn. cū sexta ponderis sui de lapide armeno.

¶ De grano asumme. Cap.cccvij.

Ranū asumme q̄d est. Est arbor sil g uestris fm̄ q̄titatē brachij hñs alba folia nō tñ vehemētis albedis cuius fructus est sic̄ pip vnctuosus lacteus τ dixerūt qdā. Est semē sameriona. Nā. Est calīm parū habens humiditatis. Decoratio. Est impinguatiuū. Mēbra nutrimenti. Tar datur eius digestio in stomaco τ cum digerit̄ multiplicatur eius nutrimentū. Membra ex pulsionis. Augmentat spma τ excitat coitus.

¶ De grano pini. Cap.cccviij.

Ranū pini qd est. Granū pini ē mi g nus fistico cortice hñs minutū fran gibile rubeū findit̄ a medulla alba vnctuosa suaui: τ hec sunt magna q̄ sunt pini q̄ noiant̄ bisus: paruū v̄o est granū triangulatū durioris corticis τ acutioris me dulle. τ in ipso est acrimonia τ ponticitas: par uum est melius ad medicinā q̄ ad cibū. Nā. Magnū ē sic̄ eq̄le ad calitatē declināns τ aug mentat̄ hūiditas ipsius. Et puū ē calīm τ hūi dū in tertio. O pō. τ p. In ipso est maturatio τ lenificatio τ resolō τ mordicatio τ ꝓprie in recente: sed eius mordicatio delet̄ si infundat̄ in aqua τ cōplet̄ tunc eius applanatio τ glut natio: q̄uis sint ante illud ambo reperta in ip so integre: τ eius suba est terrea aquea in qua est paruū acritatis. Decoratio ē ipinguatiuū. Iustra iuncturarum. Granū pini magnū ꝯfert mol lificationi τ debilitati corporis comestū: τ exiccat hūiditatē corruptā q̄ est in eo. Mēbra anheli tus τ pec. Paruū τ magnū ꝯfert mollifica tioni hūiditatibus pulmōis putrefactis: τ flu xui puri sanguis τ tussi: τ ꝓpe cū rob recēte pp amaritudinē paucā q̄ ē i ipo. Et qñ coqt̄ cū vio dulci ē ad mūdādū pus pulmōis bonū valde τ sil̄r ei⁹ cortex τ lignū qñ ponunt̄ in eliꝫs. Mē bra nu. Qñ ex eo fit emplm̄ cū absinthio sup stōm ꝯfortat ipm. Et ē difficilis digōnis lenit̄ cibum. Vtus eius mordicat stōm nisi infundat̄ in aq̄ calā. Comedāt ergo ipm calefacti cū ta barzet τ infrān cum melle: τ tunc digerit̄ τ fit bonū stō. Inqt Dia. ē malū stō: sed vr̄ q̄ non sit ita nisi qñ adurit̄ aut rācidat̄. τ q̄ sit infusuꝫ bonū: qm̄ rectificat̄ eius corruptio. τ frangit̄ eius ventositas. τ qñ bibit̄ cū portulaca sedat̄ eius mordicatio oio. ita vt non sit mordicans. Mēbra expulsiōis. Augmentū facit in coitu plm̄ cū comedit̄ cū sisamo τ tabarzet τ melle τ penidiꝫs: τ saturan ex eo paruū faciūt dolo rem ventris pungitiuū: sed eius tyriaca est gra nū granati amarꝫ: q̄d sugit̄ post ipsum: τ ipsuꝫ vehementer abstergit hūiditates renū τ vesice τ ꝯfortat eos ad retentiōꝫ vrine τ sanat distilla tionē τ ꝓhibet vlcera vesice τ frāgit lapidē: τ ꝓuocat τ ꝯfert ex eo cū absinthio fcō emplō.

¶ De grano allulul. Cap.cccix.

Ranū allulul quid est. Est sicut pi g per album maius cartamo nō pure rotundum τ frangit̄ a medulla vn ctuosa boni saporis. Quidā aūt di xerunt est semē granati siluestris. τ dixerūt alii eius radix est almuga. Iustra iuncturarum. ꝯfortat corpora mollificata. O pōnes τ pro. Q̄d ex eo frixū est. est siccius. Decoratio. Est ipinguatiuū. Mēbra capitis. Facit soda. τ ꝓ ptē qñ in scd̄a mēsa cōedit̄ sup vinū. Mē bra nutri. Plimus vsus eius facit fastidium τ colericam passionem. τ cum comedit̄ cū ta barzet τ zuccaro τ melle digeritur: τ q̄d ex eo frixū est: est melius τ nō ē eius humor maluꝫ τ paruum vehementer mollificat stomacum.

¶ De grano viridi. Cap.cccx.

Ranum viride quid est. In fructu g eius est stipticitas τ ipsius iuuamen tum sile ē iuuamēto mastice: τ eius gūmia est melior gūmis post masticē τ que ci ea magna est dr̄ artharo: τ eius quidē arbor nominatur albotin. Natura. Dixe runt quidam q̄ in eius oleo est lenificatio τ sti pticitas sicut est in oleo ros. τ veritas est cale factio grani viridis est calefactio nō minor: cuiꝫ

vero exiccatio diu perseuerat humida est pua
⁊ cu exiccat est in tertio: ⁊ eius gumma est calia i
qua est siccitas pauca. Operationes ⁊ pprieta-
tes. Est calefactiuu lenificatiuu ⁊ mundificati-
uum: ⁊ in ipso est stipticitas: ⁊ ei9 gumma e plu-
rime resolutionis q mastix: qsi est amarior: ⁊
in ipsa est par stipticitatis: ⁊ est fortis abstersio
nis: ⁊ in ipsa est aptio bona ⁊ maturatio ⁊ leni
ficatio: ⁊ exhit ex pfundo: ⁊ in plib9 horis po
nitur loco masticis: ⁊ suffumigatio alborum elo
gat a nocumeto sicut suffumigatio tirris: ⁊ ei9
oleu est copositu ex trunbus trib9 cui virtute
pstrictiua: ⁊ estimauerut qdaz q in eius oleo
est lenificatio qda. Decoratio. Abstergit pa-
num ⁊ faciem ⁊ viscus alborum pfert scissuris
faciei. Apata ⁊ bothor. Ei9 gumma maturat ex
turas duras. Vulnera ⁊ vlce. Abstergit scabie
⁊ ipetigine. ⁊ igredit eius gumma in emplis ad
purganda vlcera et exiccat saniem et sanat vlce
ra manifesta: ⁊ confert pruritui vlcerum ⁊ sca
biei vlcerose ⁊ scabiei: ⁊ bothor flegmatice. In
strumenta iuncturarum. Ponit eius oleum
in oleis que sut ad lassitudine ⁊ emplis ad pa
ralysim ⁊ torturā. Mebra capitis. Eius gum
ma cu melle ⁊ oleo est bona humiditati auris.
Mebra oculi. Eius fumus egredit i alcofol
oculi ⁊ pseruatiōe capillo ⁊ medicameto cor-
rosionis palpebra. Meb. anhe. ⁊ pecto. Co-
fert doloribus pectoris more empli supposi-
tiui ⁊ iniunctu: ⁊ eius gumma est bona vlceribus
pulmonis ⁊ tussi antiq: deglutita sola aut cum
dulcibus. Mebra nu. Iuuatiua est splenis ⁊
pprie ex alborum: sed ipsa delet appetitu cibi:
⁊ silr mudificat epar. Membra expulsionis.
Prouocat ⁊ excitat coitum ⁊ gumma eius eti
prouocat ⁊ lenit ventrem cum accipitur ex ea
auellana vna aut nux in ieiuno absq nocume
to: ⁊ mudificat viscera ⁊ abstergit renes. Ve-
nena. Bibit gumma eius ⁊ fructus eius cu
vino ad morsum rutele.

¶ De gento. Cap. cccxi.
g Entum quid est. Est tesisic. i. gumma
ruthe montane.

¶ De gembut. Cap. cccxij.
Embut quid est. Est rosa vinee sicut
g quidam sapientes dixerunt. ⁊ est al-
lzarnub anabathut de ipso qd tam
dictum est in capitulo de cha. Natura. Eius
frigus ⁊ caliditas sunt parua: ⁊ est siccus in se-
cundo. Opera. ⁊ pro. Eius fructus vomitu
facit siue mordicatione. Mebra expul. Pro
hibet fluxum ventris. Venena. Decoctio al-
gembut interficit pulices.

¶ De gramine. Cap. cccxiij.
g Ramen. Vul. ⁊ vl. Facit coherere
plagas sanguineas. Membra ex-
pul. Eius decoctio extrahit lapidem ⁊ seme
ipsius prouocat ⁊ constringit.

¶ De glutine. Cap. cccxiiij.
Luten quid est. Iam locuti sumus
g de glutine alimbat ⁊ resina pini: ⁊ re
liquis in suo loco. Natura. Gluten
alimbat est calm. deinde glute cypssi
deinde gumma pini. Opatio. ⁊ pro. Est resolu
tiuu. s3 gumma pini ⁊ glute cypssi no sunt vehe-
metioris resolutiōis q gluten alimbat q̄uis
sint calidiora eo.

¶ De gallis. Cap. cccxv.
Alle. Electio. Meliores sunt ima
g ture: ⁊ ponderose dure. glauce vero
molles sunt parue trutis: ⁊ adurun
tur sup prunas. Natura. Sut frigi
de in pmo humide in scdo. Opa. ⁊ pro. Co-
strictio ea est vehemēs ⁊ phibet huiditates a
cursu: ⁊ substātia carū est frigida ⁊ sicca. Deco
ratio. Denigrat aqua earum capillos. Vul-
nera ⁊ vlcera. Liniuntur cu aceto super ipeti
gine ⁊ auferunt eam: ⁊ si puluis earum sterna
tur super carnem additā remouet eā. Mem
bra ca. Prohibent cursum humiditatu cor-
ruptarum ad lingua ⁊ gingiua ⁊ pferunt colat
⁊ proprie infantibus: ⁊ pprie cum aceto ⁊ co-
ferunt cum ponuntur in corrosione dentium.
Membra expul. Spargitur puluis earu sup
aquam: ⁊ bibitur ad vulnera intestinorum ⁊
ad fluxum antiquu: ⁊ similiter qn ponitur in
medicinis puenientis est ad hanc operatione.

¶ De galia. Cap. cccxvi.
Alia quid est. Galia vera est sinia sa
g cta ex emblicis. nunc autem quonia
illud e difficile sumit podus ipso
d gall: ⁊ albella ⁊ fit h3 q fit alrumele.
Natura. Que pura est: est calida in pmo sic
ca in secudo ⁊ aromatica calida est in secundo.
Opa. ⁊ pro. Est stiptica confortans viscera: ⁊
in aromatizata sunt aptio ⁊ resolutio. Instru-
meta iuncturarum. Est bona dolori neruo.
Menb. expul. Estimauerunt quidam q ga
lia aromatica augmētu efficit in coitu ⁊ strigit
vetre ⁊ pfert fluxui.

¶ De gumi. C. cccxvij.
Ummi. Electio. Quod melius e:
g est arabicum purum parum habes
ligni. Natura. Spēs gummi oēs
calide sunt. Opa. ⁊ pro. Est stipti-
cum ⁊ glutinatiuum cum exiccatione ⁊ gluti-
natione. ⁊ gumi quidem acatie est fortius val-
de: ⁊ ponitur propter hoc in medicinis tyria-
ce. Membra anheli. ⁊ pec. Lenit tussim ca-
lidam ⁊ expellit nocumentum vlcerum pul-
monis ⁊ clarificat vocem. Membra nutri.
Confortat stomacum.

¶ De gariofilo. Cap. cccxviij.
g Ariofilus qd est. Est sicut sambuc9:
sed est nigrior ⁊ qui masculus est: est
sicut nucle9 oliue ⁊ logior ⁊ vehemē
ti9 niger: ⁊ e fruct9 arboris in insula idie: ⁊ glu-
ten ipsius exit in virtute glutinis albori. Ele

eius. Ille qui est melior est similis nucleo sicco
suauis odoris ⁊ acuti. Nã. Calidus ē ⁊ sicc⁹ i
tertio. Decoratio. Corporis odorē bonū effi
cit. Mēbra oculi. Abstergit visuz ⁊ ꝯfert pā
no. Mēbra nutri. Cōfortat stomacū ⁊ epar
⁊ confert vomitui ⁊ nausee.

¶ De galbano. Cap.cccxix.

g Albanū qd est. Est duaꝝ spēꝝ: vna
spēs ei⁹ est q̄ est spumosuz leuis pō-
deris vehementioris albedinis: ⁊ al
tera est eius qd̄ est spissius ⁊ grauis.
Electio. Melius amboꝝ est illud qd̄ est spissi⁹.
Nã. Est calidū in scdo. ⁊ exiccatiuū i tertio.
Operationes ⁊ proprie. Virtus eius est lenitiua
resolutiua carminatiua ventositatū: ⁊ est ex
eis que corrūpūt carnē. ⁊ in ipso sunt calefactio
⁊ inflāmatio ⁊ attractio ⁊ resolutio. Decora-
tio. Eradicat lētigines. Apostemata ⁊ bothoꝝ.
Confert apostematibus bothoꝝ ⁊ scrofulis.
Vulnera ⁊ vlce. Linit sup vlcera lenia cū ace
to. Insi fa iuncturaꝝ. Cōfert lassitudini ⁊ al-
cuzet ⁊ spasmo lacertoꝝ. Mēbra capitis. Cō
fert sode ⁊ epilepsie: ⁊ qñ epilepticus ipz odo-
rat reuiuiscit: ⁊ confert scotomie ⁊ confert do-
lori molaris ⁊ denti corroso subito: ⁊ ꝯfert do
loribus friis in aure: ⁊ resoluit apata eius ⁊ do
lores ipsius sine ipedimēto: ⁊ illud qñ soluitur
in oleo de lilio ⁊ tepidū fit ⁊ distillat in aurem.
Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōfert asmati ⁊ tussi an
tique. Mēbra expulsionis. Prouocat men
strua fortiter ⁊ extrahit fetus ⁊ facit eos aborti
ri suppositū: ⁊ ꝯfert pfefocatiōi mlicis bibitū
cū vino: ⁊ remouet difficultatē vrie. Venena.
Est tyriaca venenis ibibunt sagittas qñ bibit
cū vino: ⁊ venenis serpentū ⁊ scorpionū: ⁊ fu-
mus eius fugat venenos vermes ⁊: cū fit ex eo
linimentū non approximant ei qui linitus est:
⁊ qñ ex eo fit linimētū cū sacudulion ⁊ oleo iter
ficit ille qui de vermibus venenosis ei qui lini-
tus est appropinquat. Et ipsuz q̄ omni vene-
no resistit minus tñ q̄ȝ sit resistentia serapini.
Permutatio. Loco eius serapinū ponitur.

¶ De granato. Cap.cccxx.

g Ranatum. Nã. Illud qd̄ est dul-
ce est frigidū in primo ⁊ hūidū in ip
so. ⁊ acetosuz ē frigidū ⁊ siccū in se-
cundo. Operationes ⁊ proprietates.
Acetum reprimit colerā ⁊ prohibet cursuz su-
perfluitatis ad viscera ⁊ ꝓprie vinū eius. ⁊ in
oibus spēbus eius vsq̄ ad acetosum est abster-
sio cū stipticitate. Apostema. ⁊ bo. Grana gra
nati cū melle liniuntur ad panaritiū. Vulnera
⁊ vlcera. Grana granati cū melle liniunt ad vl
cera fraudulenta. ⁊ eius capita ad vulnera cum
caliditate ⁊ precipue adusta. ⁊ balaustie qd̄ cuz
caliditate sua faciunt adherere vulnera. Et dul
ce qd̄ lenificat ⁊ toni ipsius est ꝯm nutrimenti
⁊ est bonū. Muzū vero qñq̄ est magis iuuatiuum
stō q̄ȝ poma ⁊ cydonia. sz eius granuz est
malū. ⁊ qd̄ de partibus eius est magis stipticuz
sunt capita. ⁊ grana ei⁹ stiptica sūt siue sint gra-
na dulciū aut non dulciū. Mēbra capi. Gra
na granati cū melle cōferunt dolori auris. ⁊ sūt
linimentū interioris narū ⁊ ꝯferūt grana gra-
nati cū melle ꝯtrita ⁊ cōmista cola linita. Et si
grana dulcia decoquuntur cū vino deinde terā
tur sicut sunt ⁊ fiat ex eis emplm̄ auri ꝯfert apa
ti eius bene. Et vinū granati ⁊ rob eius ꝯferūt
ebrietati ⁊ rob acetosi proprie: ⁊ confert colere.
Mēbra oculi. Succus acetosi confert vngu-
le. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Acetosum exaspe-
rat pectus ⁊ dulce lenit ipsuz ⁊ ꝯfortat pectus.
⁊ qñ dantur in potu grana granatoꝝ in aqua
pluuiali valent ad sputū sanguinis. ⁊ ipsum to-
tuz cōfert tremori cordis ⁊ abstergit os stoma-
chi. Mēbra nutrimenti. Granatum muzuz
confert inflāmationi stōi. ⁊ dulce est ꝯueniens
stomaco pp illud qd̄ est in ipso de stipticitate
subtili. ⁊ acetosum nocet stō. ⁊ cum hoc grana
granati sunt mala stō. Et eius sauich est conue
niens desiderio pgnantiū ⁊ similiter rob eius
⁊ proprie acetosi ⁊ vt fugat febricās de ipso post
cibum suum ⁊ prohibeat eleuationē vapoꝝ est
melius q̄ȝ vt premittat ipsum ⁊ subleuent māe
ab inferioribus. Mēbra expulsionis. Aceto-
sum est plurime ꝓuocans vrinā q̄ȝ dulce ⁊ am
bo sunt prouocatiua. ⁊ grana granati cū melle
conferunt vlceribus ani. ⁊ qd̄ acetosum est no-
cet stō ⁊ intestinis. ⁊ eius sauich confert solōni
colerice ⁊ confortat stomacuz. ⁊ cortex radicis
granati cū vino extrahit vermes ⁊ ascarides ⁊
assumitur cum sua dispositiōe aut sumitur eius
decoctio. Febres. Granatū muzū cōfert febri
bus acutis ⁊ iflamatiōi stomachi: sz dulce mul
totiens nocet acutas habentibus febres.

¶ De galanga. Cap.cccxxi.

g Alanga qd est. Frusta iuoluta rubea
⁊ nigra mesiriobe. ⁊ est casurudarii
ipsum. Nã. Est calidum ⁊ siccū in
scdo. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est
subtile resolutiuū ventositatum. Decoratio.
Odorez oris efficit bonū. Mēbra nutri. Est
bonū stō ⁊ est digestiuū cibi. Mēbra expul.
Confert colice ⁊ dolori renuz ⁊ adiuuat ad coi
tum. Permutatio. Loco eius ponit lzerfat
gariofilati. ¶ De gubera. Cap.cccxxii.

g Vbera. Nã. Frigida est in primo
sicca in fine scdi. Operationes ⁊ pro-
prietates. Retinet oēm fluxum. ⁊ ē
minoris ꝯstrictionis ⁊ stipticitatis
q̄ȝ zarur ⁊ repugnat colere effuse ad viscera. ⁊
qñ ipa administrat in scda mēsa retardat ebrie
tatē. Mēbra anhelitus ⁊ pect. Cōfert tussi ca
lide. Mēbra nu. Retinet vomitū. Mēbra
expul. Cōfert rasure colerice ⁊ retinet ventreꝫ
⁊ vōitū: ⁊ silr zarur ⁊ ꝯfert multitudini vrine.

¶ De Guasmeo

¶ De guasmeo. Cap.cccxxiij.
Uasmed qd est. Est folium nil. Na.
g Est calidu in fine primi siccu in scdo.
O pó. et ppzie. In ipso sunt stiptici
tas et abstersio. Deco. et ingit ca
pillos. ¶ De gagate. Cap.cccxxiiij.
Agates qd é. Lapis leuis hñs odo
g rem aspalti. Iustfa iunc. Confert
podagre. Membra capitis. Qñ
suffumigaf ex ipso edilepticus ꝯfert
ei. Mēbra expul. Cōfert pfocatiōi mricis.
Venēa. Effugat fumus ei9 vmes venēosos.
¶ De gailum. Cap.cccxxv.
Ailim. Decoratio. Est bōi odoris.
O pónes et pro. Est exiccatiuū ꝯge
latiuum lactis et in ipso est paꝝ acui
tatis et phibet eruptionē sanguis.
Uulnera et vlcera. Confert adustioni ignis.
¶ De gusume. Cap.cccxxvi.
Usume qd est. Est quoddaz genus
g tuberū et fungoꝝ qd exiccaf et coar
tatur sicut cartalago cuius figura est
sicut figura vasis. alo. nasi parui ꝫc ei
quo pāni lauanf: et ingredif in acetosis: et inest
ei suauitas sicut ē suauitas cartilaginū et plus.
Nā. Nó existit in frigore reliquoꝝ tuberꝝ ne
qꝫ mali humoris sicut tubera et existit in sapo
re eius carnositas quedam et aquositas.
¶ De garab. Cap.cccxxvij.
Arab qd est. Administratur cortex
g eius et admistraf gūma eius et egre
ditur cū incisiōe et gñaf sup ipsaz bo
rax bonū. et ē de melioribus spēbus
borat ad cōcedēdū. O pō. et p. Flos eius et fo
lia ipsius et arboꝝ succus sūt ex exiccatiuis sine
mordicatiōe: et in ipsa ē stipticitas. et ei9 cortex
est in virtute eius: lꝫ ē siccior. Et ex folijs qd ei9
sumif succ9 et reseruaf et exiccat sine mordica
tiōe. Deco. Cinis arboris eius cū aceto exic
cat verrucas et icidit eas siue sint iuerse siue nō
iuerse: et cortex radicis ei9 igredif ad linimētū
capilloꝝ. Uul. et vl. Cortex et folia eius trita
qñ ponunf sup' icisionē et 'vulnera recētia cō
ferunt. Iustfa iūc. Decoratio eius ē ēbroca
tio bona podagre. Mēbra ca. Qñ distillaf suc
cus foliorꝝ eius cū oleo rosaceo bullito i corti
ce gñati i aurē ꝯfert dolori auris: et silr cortex
eius viridus qñ fit ex eo illud et eius decoctio
est abluuio furfurū. Mēbra oculi. Abstergit
gūma et flos eius obscuritatē visus. Mēbra
anhelitus et pectoris. Fructus ei9 cōfert spu
to sanguinis. et cortices eius etiā. Mēbra nu.
Succus eius extrahit sanguisugas.
¶ De gallia. Cap.cccxxviij.
Allia. Apata et bo. Galia leuit apa
ta dura. Mēbra ca. Dissoluif i oleo
de ben aut lzeri et distillaf in aurem
dolorosam: et eius odoramentū ꝯfert epilepti
co et apoplectico et viuificat eos: et sedat soda fri
gidā: et qñ daf de ea in vino iebriat. Mēbra
anhe. et pec. Odor galie ꝯfortat cor. Mēbra
expul. Algalia ꝯfert doloribꝰ mricis frio sup
posita et apatibus eius duris et flegmaticis et
puocat menstrua et facit matricem descendere
prefocatam et inclinatā et mūdificat eā: et ppa
rat ipsaz ad ipregnatiōē. ¶ Cap. de lfa. H.
¶ De homine. ¶ Cap.cccxxix.
Omo. Decoratio. Dicif qꝫ sper
ma hois abstergit morpheam: et silr
sal vrinaꝝ infantiū assumptus i ore
vel vere abstergit pannum et forsitan
eius stercus ꝯfert sordities. Apata et bothor.
Fex vrine hois sedat herisipil' am: fm qꝫ df et
silr eius stercus calidum et cinis capillorū ip
sius sanat bothor: et qñ pmiscef cum butyro p
hibet apata ambulatiua. Uulne. et vlce. Eius
vrina abstergit scabiem vlcerosam et pruritum
et phibet serpiginem et impetiginem et ppre
sperma eius ꝯfert impetigini. Instrumenta
iuncturarū. Dicif qꝫ sanguis mēstruus sedat
dolorē podagre et similiter spma hois et lac ei9
cū opio et cum cera et oleo. Mēbra capitis.
Adustio capilloꝝ eius cum oleo rosaceo distil
latur in aurem et dens dolēs sedatur fm qꝫ di
xerunt. et saliua ieiuni extrahit vermes ex aure
et os hois adustum datur in potu epilepticoꝝ
et sordities auris hominis confert emigrāte.
Mēbra oculi. Urina eius qñ coquitur cum
melle in vase eneo abstergit albuginem oculi:
et confert palpitationi et adustio capilloꝝ eius
cum lithargyrio prohibet scabiem et pruritum
in oculo. Mēbra anhelitus et pectoris. Di
citur qꝫ vrina infantium cum bibitur confert
difficultati anhelitus et distillationi eius et est
curatio mala: et lac mulieris confert valde in
consumptiōe vel ethica et est cura leporis ma
rini. Membra nutrimēti. Dicunt qꝫ lac mu
lieris sedat mordicationem stomachi: et qꝫ asca
riati vrine eius confert icteritie proprie cum
aqua mellis et aqua ciceris et similiter stercus
eius. Mēbra expulsionis. Lac hominis pro
uocat vrinam: et dicitur si supponatur sanguis
menstruus purus phibet impregnationem.
Lac mulieris cōfert vlceribus matricis et vul
neribus eius embrocatū et suppositum. Et vri
na hois df abscindere solōnem et purgare ma
tricē fm qntatem duaꝝ terniarum libre deco
cta cum porris. Febres. Stercu ficcū cum
melle aut vino qñ bibif febribus piodicis pro
hibet earum piodos. Uenena. Lac mulie
ris est tyriaca leporis marini. Et dentes hois
triti et puluerizati super morsuram vipere aut
adusti et puluerizati: et stercus eius pulueriza
tum super morsuram hois et eius sputum qd
est ieiunus interficit scorpiones et serpentes.
¶ De holere aliamenti. Cap.cccxxx.

Olus allamani qd est. Scdm dis.
h In ipso nō est virtus medicie oio.
Et est aquosum sicut atriplex qd sa-
porem nō hz: τ in hoc plus abūdat
oībus oleribus. τ est vehemētioris hūiditatis
q̄ lactuca. τ cucurbita τ eius nutrimentū est
paucū. τ eius penetratio non est velox ppea q
penitus nitrositate priuatum est. Nā. Inquit
Gal. frigi τ hūidū est i scdo. Apata τ bothor.
Fit ex eo emplm apatibus calidis. Vulnera
τ vlcera. Fit ex eo emplm ex radice eius me-
lino τ vlceri. Mēbra capi. Permiscet eius
succus cum oleo rosaceo τ confert soda acci-
denti ex adustione solis. Mēbra anhelitus τ
pectoris. Confert tussi τ sedat eam τ pprie
decoctum cum oleo amigdalino τ aqua gra-
nati dulcis. τ similiter sedat tussim calidam.

De herba iudaica. Cap. cccxxxi.

Erba iudaica. Natura. Caliditas
h eius est supra equalitatem τ est her-
bum. G. dixit q calidum in princi-
pio primi siccum in secundo.

De hezeriasen. Cap. cccxxxii.

Ezeriasen quid est. Fructus eius est
h similis elhanalid τ vtunt ipso pre-
paratores corioꝝ: τ q̄nq3 sunt apud
eos qui faciūt sirupū: ex ipso frusta
grossa similia frustis persici sicci. Et est in prin
cipio sue masticationis rancidum: deinde ap-
paret ei amaritudo: τ loquemur de eo exquisi
te in capitulo de fesire.

De harcoman. Cap. cccxxxiii.

Arcoman quid est. Est granū cuius
h virtus est sicut virtus ordei. imo ip-
se est medium inter triticū τ ordeum
τ ipsius sauich τ pultes eius magis
sunt stiptice q̄ sauich ordei τ eius pultes. Nā.
Est equale declinans ad humiditatem. O pe
rationes τ proprietates. Exiccat sinē mordi-
catione τ i ipso est resolutio τ stipticitas simul.

De hensistides. Cap. cccxxxiiii.

Ensistides qd est. Succus plante q̄
h dicit barba hircina. Et eius succus
est frigidus τ stipticus. τ dr i caplo
barbe hircine. Nā. Declinat ad sic
citatē.

De hernue. Cap. cccxxxv.

Ernue quid est. Est simile piperi ni
h si q2 citrinitati appropinquat boni
odoris simile xiloaloes quod fertur
de regione sclauorum. Natura.
Est equale. Membra nutrimenti. Confor
tat stomacum τ digestionem.

De hearfelo. Cap. cccxxxvi.

Earfelus qd est. Est lactuca asini q̄
h dr in caplo de cha. Nā. est frā τ hu
mida τ in ipsa est exiccatio τ calefa-
ctio pua. O pō. τ p. In ipsa ē stipti-
citas.

De heltedeen. Cap. cccxxxvii.

Eltedeen quid est. Lignum Indum
h notum. Iuste a iunctu. Eius p
prietas ē iuuamentū forte podagre.

De hasce. Cap. cccxxxviii.

Asce qd est. Est herba hūs florez al-
h bum declinantē ad rubedinem hūs
cānas subtiles plimas silēs cāne sq
nanti aut cane calami aromatici: τ
flos eius est flos rotundus. Et folia eius pua
subtilia plima. Et sup ipsius extremitatem
sunt capita parua purpurea. Dia. dicit est
arbor cuius spine sunt parue in quaꝝ circuitu
sunt folia parua subtilia q̄ plimū nascit sup la-
pides. Nā. Calā est τ sicca puenies vsq3 ad
tertiū. Ruffus vo inqt est siccior calamēto.
O pō. τ p. Est resolutiua incisiua ita vt et san
guinē ɔgelatū incidat τ resoluat: τ est calefacti
ua ita vt eius sirupus phibeat horripilationē
hyemis. Deco. Resoluit verucas. Apata τ
bothor. Fit ex ea emplm cū aceto apatibus fle
gmaticis recentibus. Iuste a iuncturaꝝ. Bi
bitur ad debilitatē neruoꝝ: τ cū sauich τ vino
fit ex ea emplm sup sciaticā. τ sirupus eius cō-
fert doloribus qui sunt sub hypocōdrijs. Mē
bra oculi. Miscet cū cibis τ seruat virtutem
visus: τ remouet eius debilitatem. Mēbra an
helitus τ pec. Mundificat pectus τ pulmo-
nez τ adiuuat ad spuēdū: τ sedat dolores hypo
cundriorum τ pulmonis cocta τ deglutita cū
melle τ ppter suā exiccationem prohibet spu-
tum sanguinis. Membra nutrimenti. Ad
iuuat digōnem τ eius sirupus remouet mali-
tiam digōnis τ paucitatē appetitus. Mēbra
expulsionis. Prouocat vrinā τ menstrua. τ
solutione educit vermes. τ cum bibitur ex ea
qd est inter. ʒ. ij. vsq3 ad. iiij. soluendo educit fla
absq3 impedimento sufficienter. Permuta
tio. Ponitur loco eius origanum montanū
τ dicitur epithymum τ basce loco eius.

De haselz. Cap. cccxxxix.

Aselz qd est. Qui siluestris est ter-
h restris est plime τ domesticus est
plurime aquaticus. τ vir est sube hu
mide. τ eius frās nō ē plima. τ sube
sicce cuius frās nō ē frās pauca. Nā. Haselz
sm Dia. duas hz spēs que sunt frē τ sicce. Alij
aūt dixerūt q est calās in pncipio pmi τ sicca s
in pmo. τ ē magis silē haselz nře terre. O pō.
τ p. In ipso est phibitio effusiōis mācrū pp
suā stipticitatē τ maturatio τ lenificatio. Apa
ta τ bothor. Prohibet accidere apata cala τ
effusionē mācꝝ. τ est bonus apatibus gutturis
Vulne. τ vl. Cōfert vlceribus antiqs τ pu-
tridis in carne cū melle. Mēbra capitis. Est
bonus vlceribus gingiue putridis. Membra
oculi. Intrat succus eius in alcofol. Mēbra
anhe. τ pec. Confert apatibus circundanti-
bus lacertos gutturis. Mēbra expul. Aug-

mētū efficit ī colicu ⁊ frāgit lapidē renū ⁊ vesi
ce. ⁊ silr eius succ⁹ ⁊ ɔfert difficultati vrine ⁊
colice. Venena. Duc.ʒ.fruct⁹ siluestris cōfe
rūt morsui vipe: ⁊ duc.ʒ.eius cū vino venenis
pniciosis ɔferūt. ⁊ ex decoctiōe ei⁹ asꝑgit loc⁹ ⁊
īterficit pulices. ¶ De harmel. Cap.cccxl.
Armel qd ē. Nota ē. O pa. ⁊ ꝓp.
h Est īcisiua ⁊ subtiliatiua. Instrūa iūc.
Est bona dolori iūcturaꝝ ⁊ sciatice
cū desup linit. Mēbra ca. In ipsa
ē ꝟtus faciēs ebrietatē q̄ est sic ebrietas vini.
Mēbra oculi. Dia. dixit ꝙ ipsa trita cū mel
le ⁊ vino ⁊ felle alcubugi. ⁊ gallinaꝝ: ⁊ aq̄ fe
niculi est cōueniēs debilitati visus. Mēbra
nutri. Facit nauseā fortiter. Mē.ex. Prouo
cat vrinā ⁊ mēstrua cū ꝟtute bibita ⁊ linita.
⁊ cōfert ēt colice vētose bibita ⁊ linita.
¶ De halnit. Cap.cccxli.
Alnit qd est. Est medicina ida silis
h hermodactulo albo. Nā. Cal'a est ⁊
sicca in tertio. Instrūa iūctu. Poci⁹
ɔfert podagre ⁊ doloribus iūctura
rū. Mē.ex. Solōne educit flegma ⁊ hūores
crudū ⁊ ꝟmes ⁊ ascariades ⁊ humores gros
sos. ¶ De harsafo. Cap.cccxlii.
Arsafum qd est. Est quedā ex spē
h bus alcūlzar. Natura. Est tpata ad
caliditatem declinās hūida ad scd'm
ꝑueniēs. Alcāꝫ inqt. est frā ⁊ humida. ¶ In
quit musaia. Est sicut asꝑagus in opationib⁹
suis cal'a ⁊ hūid' in pmo. alij ꝟo dixerūt ꝙ
ē cal'a i pᵒ ⁊ hūida scd'o. ⁊ iā cōpata fuit. G.
ꝙ ipsa est apō eū cal'a i scd'o. apud me ꝟo ē di
uersarū nārū. O pa. ⁊ pro. Mūdificat pānū
⁊ exiccat ⁊ in ipsa ē subtilitas. ¶ Alcāꝫ dixit
ꝙ ipse gñat melius: ⁊ elōgatius ē. Decora. Cō
fert linita alopitie: ⁊ aq̄ eius necat pediculos
ī capite abluto ex ea: ⁊ remouet fetorē ascella
rū ⁊ p ꝓuocationē suā vrinā fetidā ⁊ cum sua
ꝓprietate quā hꝫ in se. Apata ⁊ bo. Resoluit
apata dura. Vulnera ⁊ vlce. Aq̄ eius confert
pruritui duro sicco. Mēbra ca. Aq̄ eius de
let furfures. Mēbra nutri. Facit nauseam ⁊
ꝓprie mōtana ⁊ pcipue radix eius ⁊ eius gū
ma ē alcūlzar. ⁊ de ipso loquar postea i caplo
de lz.ef. Membra expul. Addit in coitu ⁊ ad
dit in prouocatione vrine ⁊ extrahit vrinam
fetidam ⁊ lenit naturā ⁊ educit flegma ⁊ mul
totiēs cōstringit ventrē qñ bibit cum vino.
¶ De handacocha. Cap.cccxliii.
Handacocha qd est. Ex ea alia est sil
h uestris ⁊ alia est domestica: ⁊ alia est
egyptiaca: ⁊ fit ex eius semie panis.
Natura. Inquit filius Iuragi. Ca
lida est ⁊ sicca in fine secūdi. Inqt filius Me
saugue cal'a est in medio secundi. Et vr ꝙ do
mestice caliditas sit propinqua in fine primi.
Operationes ⁊ proprietates. Domestica est
equalis absterſionis ⁊ exiccationis: ⁊ in silue
stri est stipticitas cū calefactione: ⁊ eius oleū
valet ad ventositates grossas. Decoratio. Sil
uestris ɔfert pāno. ⁊ similiter domestica. Vul
nera ⁊ vlcera. Succus domestice cum melle
mundificat vlcera. Instrumenta iuncturarū.
Eius oleum est bonum doloribus iuncturaꝝ
ex ventositate: ⁊ apud timorem contractionis
⁊ iam sanati sunt eo quidam. Membra capi
tis. Facit soda. Et quando fit caputpurgium
ex succo eius confert ei qui cadit ex epilepsia.
Membra oculi. Succus domestice confert
albugini oculi: ⁊ panno ipsius ⁊ proprie cum
melle. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Con
fert dolori laterum ex flegmate. ⁊ proprie sil
uestris. ⁊ facit accidere dolores gutturis ⁊ pre
focationes. sed nocumēto eius succurritur cū
coriandro ⁊ lactuca ⁊ endiuia. Membra nu
trimenti. Confert dolori stomaci frigidi ⁊ vē
tositati ⁊ eius oleum cōfert principio hydro
pisis. Membra expulsionis. Prouocat vri
nam ⁊ menstrua ⁊ siluestris cum vino ⁊ semi
ne molochie est bona dolori vesice. ⁊ eius oleū
vtile est dolori intestinorum ⁊ dolori matricū.
⁊ siluestris confert colerice passioni ⁊ constrin
git ventrem ⁊ ipsa ⁊ semen eius excitat coitū.
Febres. Dicitur ꝙ habens tertianam in po
tu sumat tria ex folijs eius aut tria ex granis
ipsius ⁊ alterabuntur circuitus febris. ⁊ quar
tane quatuor ex quibus illorum duorum vo
luerit. Venena. Quādo aspergitur aqua ei⁹
super puncturam scorpionis sedat dolorem sta
tim. ⁊ si aspergitur super mēbrū sanū excitat
mordicationē ⁊ dolorē. ⁊ eius semen est fort
is in curatione puncture scorpionis.
¶ De hauro romano. Cap.cccxliiii.
Aurum romanum quid est. Noiat
h achirosa. Natura. Calefacit vehe
menter in tertio ⁊ exiccat in primo.
⁊ eius flos est vehementioris cale
factionis: ⁊ ipsius gumma est vltima in cale
factione. Membra capitis. Eius fructus cuꝫ
aceto confert epilepsie.
¶ De halcech. Cap.cccxlv.
Alcech quid est. Dixerunt quidaꝫ
h ꝙ est balaustia albaure. Instrumē
ta iuncturarum. Nocet neruis ⁊ fa
cit euenire spasmum.
¶ De herba vitri. Cap.cccxlvi.
Erba vitri qd ē. Hec ē herba q̄ vi
trū abluit. O pa. ⁊ p. In ipsa est
stipticitas cū humiditate. ⁊ faciens
adherere lenificatiua mundificati
ua. Apata ⁊ bothor. Sedatiua ē apatū ⁊ dā
tur in potu folia eius ad herisipillaꝫ ⁊ adustio
nes ignis. ⁊ precipue apata flegmatica. ⁊ eius
succus cum cerusa de plumbo ponitur super
herisipillā ⁊ formicā. ⁊ fit ex ea gargarismus

ad apata ambarū amigdalarū. Iuncta iunctu.
Cum aceto sup podagrā ponit. Mēbra ca.
Eius succus cum oleo rosaceo ɔfert dolori au
ris ꝛ ex succo eius cum pollice ponitur in pa/
lato ad apata ambaruꝫ amigdalarū. Mē.an.
ꝛ pec. Sorbet succus eius ad tussim antiquaꝫ.
Mē.expul. Remouet emorroydas.

¶ De harbato. Cap.cccxlvij.

h Arbatū qd est. Et dr angustus vel
angat⁹ semē eius triāgulatū ē sic la-
cca. ꝛ eius folia sūt triangulata ꝛ sil
a folijs scolopēdrie. Nā. Dome/
stice calitas ē pauca. ꝛ siluestris calitas ē in se/
cundo. Vul. ꝛ vlce. Cōsolidat recēs vulnera.
Mēbra nutri. Eius cortex cū aceto sup sple/
nem confert ꝛ eius folia sicca quando in potu
sumuntur sanant splenem. Membra expulsi.
Prouocat proprie folia illius cuius folia sūt
similia folijs scolopendrie.

¶ De halibio. Cap.cccxlviij.

h Alibiū qd est. Plāta que noiat al/
bien: qm ei iest ppzietas sanādi apa
ta emūctorij more empli superposi
ta ꝛ suspēsa: ꝛ pp hoc noiat albien.
Et est cōpositarū virtutū sicut rosa. Natura.
In ipsa est virtus ifrātiua cū acrimonia q est i
ea. Opa. ꝛ pro. Est resolutiua: ꝛ in ipsa est vir
tus infridatiua ꝑparatiua. Apata ꝛ bothor.
Sanat apata accidētia in emūctorio cū suspē
ditur sup ipsa nedū si more empli supponat.

¶ De haze. Cap.cccxlix.

h Aze quid est. Est zusure. ꝛ ē aldina-
rugina. Et iam diximus de ipsa in
his que preterierunt.

¶ De hasaso. Cap.cccl.

h Asasum qd est. Est medicina arme/
na: ꝛ dr ei psica. ꝛ dixerūt alchuz ql
est fortior eufor bio ꝛ cuꝫ eius pono
augmētat supra. 3. iterficit. Natura.
Calida est ꝛ sicca in q̄rto. Opationes ꝛ pro.
Est adustiua saporis mali. Mēbra nutrimē.
Est adurens stomacū: ꝛ faciens vomitum.

¶ De hauro. Cap.cccli.

h Auruꝫ qd est. Dr ꝙ gūma eius q
ex hac arbore est romana: ē harabe.
Et nos qdē de harabe singulare fa-
ciemus capsm. Nā. Est equalis ad
siccitatem declinās paucū. Opationes ꝛ pro.
Est subtilis ꝛ eius semen subtilius est. ꝛ nō est
vehemētis caliditatis. Iuncta iunctu. Auf. ex
fructu ipsius arboris cōfert sciatice: ꝛ emplm
factū ex folijs romane cū aceto ɔfert dolori po
dagre. Mēbra capitis. Ꝛ expressus succus folio/
rū eius ꝛ distillat in aurē ꝛ sedat dolorē eius
ꝛ fructus eius ɔfert epilepsie. Mēbra oculi.
Ex eius fructu cuꝫ melle fit alcofol ꝛ est ɔfor/
tatiuū oculi. Membra expulsionis. Auf. ex
fructu eius ɔfert distillationē vrine ꝛ auf. ex fru

ctu eius cū aceto post purgationeꝫ mēstruoꝝ
prohibet ipregnationē: ꝛ similiter folia eius.

¶ De harbe. Cap.ccclij.

h Arbe qd est. Nota est. Mēb.ocu.
Dr ꝙ eius sanguis ꝓhibet pilos
oculi euulsos oriri. Venena. Dr ꝙ
eius ouū est venenū perniciosum: ꝛ
nos dicturi sumus illud in libro. 4.

¶ De herbo. Cap.cccliij.

h Erbū qd est. Dixerūt qdam ꝙ est
granū minus q̄ almelic in magnitu
dine lentis nō cū cōpressione rotun
dū sꝫ lateratū. Et eius color est iter
cinericiū: ꝛ citrinū: ꝛ ipsius sapor est iter sapo
rem almes ꝛ lentis qd comedūt boues ꝛ nu/
triunt ipso. ¶ Alcāzi vero existimauit ꝙ ē gra
nū simile grano cydonij. apd me vero ē almelic.
ꝛ ꝓprie illud qd est siluestre. ¶ Ipsum preterea
qñqꝫ ē albū decliue ad citrinū sicut dr. ꝛ qñqꝫ
ē rubeū. ¶ Inqt Dia. Herba eius ē pua mi/
nuta huiꝰ folia ꝛ semē eius est nitētius. Natu-
ra. Est calīm in pmo vsqꝫ ad scdm ꝛ siccum in
tertio. Opa. ꝛ ꝓprie. Est abstersiuū aperitiuū
ꝛ inest ei humor malus ꝛ ipsius rectificatio est
sicut rectificatio lupinoꝝ. qd aūt de ipso decli/
nat ad albedinē min⁹ est medicinale q̄ rubeū.
Cū ergo decoquit bis destruit eius abstersio ꝛ
remanet terreitas ipsius q̄re nutrimentū ꝑbet
siccū. Decoratio. Linitū sup morpheā pānū
ꝛ lentigines ꝛ cicatrices est bonū: ꝛ colorē effi
cit bonū: ꝛ fit ex eo sauich. ꝛ datur de eo exte-
nuatis sicut nux: ꝛ remouet extenuatio. ꝛ ei⁹
decoctio ponit sup fissuras frigoris ꝛ pruritū
eius accūtes manibus ꝛ cōfert lactee. Apata ꝛ
bo. Lenit duricies ꝛ māmillaꝝ duriciē ꝓprie.
Vulnera ꝛ vlcera. Mūdificat vulnera cū mel
le. Et confert sahafat ꝛ lenit duricies vlcerum
mordificātiū carnē ꝛ mēbrū. ꝛ ɔfert igni psico
ꝛ mellino. Mēbra anhe. ꝛ pec. Cōfert duri/
cie māmillarum. ꝛ facile efficit sputum saniei
grosse. Mēbra expul. Plurimus vsus ipsi/
us facit mingere sanguinē pp fortitudinē sue
prouocationis ꝛ soluit nām. Et qñ cum aceto
miscet ꝛ bibitur confert difficultati vrine: ꝛ se-
dat tenasmon: ꝛ dolorem pungitiuum vētris.
Venena. Fit ex eo emplastrum cum vino su-
per morsum vipere ꝛ morsuꝫ canis rabiosi ꝛ
hois ieiuni. ¶ De hermodactulo Cap.cccliiij.

h Ermodactulus qd est. Est radix plā
te habentis rosas albas ꝛ citrinas.
Et apit in pmis cum apiunt flores
ꝛ existit in planiciebus mōtiū ꝛ in
āgulis eoꝝ. ꝛ folia ei⁹ expāsa sūt sup terrā. Ele
ctio. Melior est alb⁹ int⁹ ꝛ ext⁹. ꝛ interius du
rus ad frangendū. Et niger ꝛ rubeus sunt ma
li ambo. Natura. Calidus est ꝛ siccus perue
niēs ad scdm. ꝛ in ipso est humiditas supflua.
¶ Et existimauerūt qdā ꝙ in albo est calitas

subtilis ꝛ in alijs virtus frigiditatis nō fortior q sic nō soluerēt. ℂ Et existimauerūt alij ꝙ si esset calidus mordicaret vlcera pu[r]: sꝫ in ipso nō est mordicatio penitus. ℂ Et existimauerūt alij ꝙ ē calidus valde. Opa. ꝛ ppꝛie. Cuꝫ ipso est virtus solutiua. ꝛ si sit in ipso stipticitas. Ulul. ꝛ vlce. Albus est bon[us] vlceribus antiqs. Insta iūc. Cōfert podagre ꝛ sedat dolorē stā tum more empli suppositus. ꝛ cū ex eo multoti ens fit emplm idurat apa ꝛ in lapideā naturā cōuertit: ꝛ est ꝯferēs tyriaca oīb[us] doloribus iū ctura. ꝛ ppꝛie in doꝛis fluxuuꝫ. Mēbꝛa nu. Est malus stō debilitās eū: ꝛ rubeus ꝛ niger retinēt medicinas solutiuas in stō: ꝛ attrahūt nocumentū maximū. Mēbꝛa expul. In ipso est virtus solutiua ꝛ efficit augmentū in coitu ꝓpꝛie cū zinzibere ꝛ mētastro ꝛ cymino. Uenena. Rubeus ꝛ niger sunt venenū. Permutatio. Loco eius ponit in doloribus iūcturarum pōdus eius de folijs alcanne: ꝛ medietas pōderis ipsius de bdellio vario.

ℂ De hairen. Cap. cccl v.

Eiren. Opationes ꝛ ppꝛieta. Est resolutiuum. Membꝛa ca. Confert egritudinibus frigidis in cerebꝛo. ꝛ pꝛohibet corizā frigiditatē. Mēbꝛa oculi. Aqua eius acuit visum.

ℂ De hausegi. Cap. cccl vi.

Ausegi quid est. Est rubeus ꝛ in cōcauitatibus fructus a qbus ꝓcedit stipes quo tenet sunt folia. Apata ꝛ bothoꝛ. Folia omnium specierum eius cōferunt herisipille supposita vt emplm.

ℂ De hausuro. Cap. cccl vij.

Ausuruꝫ qd est. Arboꝛ arabica iamena: ꝛ est vnū de lacticinijs. Et qdā dixerunt ꝙ desurū est quedā species interficiēs sedētē in vmbꝛa ei[us]. Natura. Est calida ꝛ sicca ad tertiū: ꝛ siccitas ipsius est in quarto. Opa. ꝛ pꝛo. Et in ipsa est stipticitas tempata. Apostema. ꝛ both. Conferūt sahafati huua ꝛ ipetigini. Ulul. ꝛ vlce. Linitur cū melle sup alcola in oꝛe infantiū ꝛ remouetur. Mēbꝛa expul. Soluit ventrē ꝛ debilitat viscera. Uenena. Quedā species ei[us] est que nocet sedēti in vmbꝛa eius ꝛ qñqꝫ interficit eū. Caueat ergo ab eo. ꝛ lactis ei[us] tres. ʒ. interficiunt in duobus diebus frangēdo epar ꝛ pulmonē.

ℂ De hirūdine. Cap. cccl viij.

Irundo. Mēb. cap. Dixit Dia. ꝙ qñ pꝛimus vēter hirūdinis scinditur inueniunt in ipso duo lapides. quorū vnus hꝫ vnū coloꝛē ꝛ alter hꝫ coloꝛes plurimos: qui qñ ponunt in pelle vituli antequā ei accidat vt coire appetat ad coitū incitatur: ꝛ si ponunt sup adiutoriū epileptici aut collū eius iuuat inde. Inquit iaꝫ expertus illud fui: ꝛ sanatus est epilepticus. Membꝛa oculi. Comedere hirūdinem acuit visum qñ exiccatur ꝛ dat in potu de ea quaqꝫ die. ꝛ est potio eius aur. i. ꝛ ppꝛie adustū matris ꝛ filij i vitro qñ ex eo fit alcofol cū melle ꝯfert. ꝛ dicit ꝙ cerebrū eius cū melle cōfert pꝛincipio aque. ꝛ similiter cerebꝛū vespertilionis. Mē. an. ꝛ pec. Et gargarizat palatū cū cinere eius ad squinātiā ꝛ ꝯfert ꝛ silr qñ salitur ꝛ exiccat ꝛ bibitur de ea pondus aur. ꝯfert squināntie. Cap. de littera. I.

ℂ De Ireos. Cap. cccl ix.

Reos quid est. Est radix lilij celestis: ꝛ est ex herbis hūtib[us] stipites ꝛ sup ipsuꝫ sunt flores diuersi cōpositi ex albo ꝛ citrino ꝛ celesti: ꝛ purpureo ꝛ pp hoc noiat ireos. s. arcus celi. ꝛ iste radices sūt nodiose ꝛ folia eius sunt pua. ꝛ qñ veterascit a vermibus pfoꝛat. Electio. Quod ex ea bonū est: ē durū spissum cōpactū: breue declināns ad rubedinē aliquātulū boni odoꝛis nō odoꝛatur ex ea odoꝛ lini. ꝛ est mordicatiua lingue: ꝛ mouet sternutationē cū fortitudine. Natura. Est cala ꝛ sicca in fine tertij. Ope. ꝛ pꝛo. Est digestiua apitiua abstersiua mūdificatiua: ꝛ eius succus resoluit cū aqua mellis ꝛ purgat flegma grossuꝫ: ꝛ educit ipm. Decoratio. Cū equali quātitate ellebori purgat pānū ꝛ lentiginies: ꝛ efficiet illō sola. Aposte. ꝛ boꝛ. Que ex ea clarata est lenificat duritiēs ꝛ apata grossa ꝛ scrofulas: ꝛ bothoꝛ lenes Ululne. ꝛ vlce. Cōfert vlcerib[us] soꝛdidis ꝛ facit carnē nasci in fistulis et si pulueriꝫet ꝛ vestitos carne. Instrumē. iūctu. Eius oleū resoluit laxitudineꝫ. ꝛ cū bibitur cuꝫ aceto aut vino ꝯfert spasmo ꝛ ꝯtritioni lacertoꝝ. ꝛ clysterizatio ei ꝯfert sciatice. Mēbꝛa cap. Facit doꝛmire ꝛ remouet soda antiquam. ꝛ qñ permiscet cum oleo rosaceo ꝛ aceto vini pꝛohibet soda sola. ꝛ facit sternutationem ꝛ collutio oꝛis ex decoctione ipsius sedat doloꝛē dentiū. ꝛ sedat oleum eius cū aceto sonitū auris: ꝛ pꝛohibet reumatismos antiquos. ꝛ aufert oleū eius fetoꝛē nariū ꝛ ei[us] decoctio e. iā cōfert tremoꝛi. Membꝛa oculi. Attrahit lachꝛymas. Mēbꝛa anhe. ꝛ pecto. Sedat doloꝛē lateris pleuresis: ꝛ ꝯfert tussi ꝛ pꝛecipue ab hūiditate grossa ꝛ peripleumonie ꝛ difficultati anhelitus ꝛ squināntie ꝛ expellit superfluitates in pectoꝛe retētas qꝛū expulsio ē difficilis cū subtiliatione sua vltima cum apertione: ꝛ bibit in egritudinibus pectoꝛis cum rob. ꝛ collutio oꝛis ex eo fcā nocet vulue. Mēbꝛa nutrimēti. Sedat doloꝛē epatis ꝛ splenis frigidioꝛ qñ bibitur cum aceto ꝛ pꝛopꝛie splenis ꝛ ꝯfert hydꝛopisi. Mēbꝛa expul. Apit oꝛificia venaꝝ emoꝛroydarū ꝛ remouet doloꝛeꝫ pungitiuū ꝛ aufert gonoꝛreā ꝛ plurimā pollutionem: ꝛ pꝛouocat mēstrua cū vino ꝛ fit encatisma in. decoctione eius ꝓpter durinē matricis ꝛ doloꝛes eius frigidos. ꝛ administra-

rio suppositorij eius cum melle facit abortiri eius oleum iuuatiuū est matricis τ soluendo educit aquam citrinam τ colerā τ flegma cū bibitur ex veteri eius cōfracto. τ eius quidem pondo debet eē ab. ℥.s. vsqꝫ ad aur. vij. Febres. Eius oleum remouet frigus τ tremorē. Venena. Quādo bibitur cū aceto cōfert venenis omnibus.

¶ De iusquiamo. Cap. cclx.

Iusquiamū quid est. Ex eo deterius τ fraudulētius est nigrū: deinde rubeū sed albū ē magis incolume: τ est illud qd̄ administratur. τ melius ē vt nō administretur. τ flos quidē nigri est armeni coloris. τ flos rubei est citrinus. τ flos albi est albus τ declinat ad citrinitatē. In eo vbo quo vtunt est vnctuosa hūiditas. Electio. Ex eo melius ē albū. Si ergo nō reperit administretur rubeū τ alienet nigrum semp veritū succus thyrsoꝝ eius qn̄qꝫ administratur loco opij. Natura. Nigrū frigidū est τ siccū i fine tertij τ albū in pncipio ipsius. O pa. τ pro. Est stupefactiuū τ abscindit fluxū sanguinis τ sedat sua stupefactiōe dolores pcussiuos. Decora. Ingredit impinguando ppterea qꝫ coagulat sanguinem τ congelat ipm. Apata τ bo. Sedat dolores eoꝝ τ resoluit duritiem testiculorū. τ cōfert herisipille. Instru. iunctu. Sedat dolorē podagre epithimatū. τ bibunt tres libras ex eo cū hydromelle ante. τ si bibant ex foliis eius tria aut quatuor cū vino sanat corrosionē ossium. Mēbra ca. Succus cuiuslibet gn̄is ipsius acceptus sedat dolorē auris: τ cū aceto τ oleo rosaceo dolorem dētium. Et silr eius semen τ radix ipsius decocta in aceto τ eius oleū in oibus illis: τ est faciens subeth τ facit dormire. τ si ex folijs ipsius comedat aliqd quātitatem hn̄s conturbat rōnem. Et silr si fiat clystere ex decoctiōe folioꝝ eius τ ex oleo ipsius τ distillet in aurem sedat dolorem eius. Membra oculi. Linit sup oculū semē eius aut succus folioꝝ ipsius τ tūc sedabunt dolores oculi praui. τ administret rob eius aut succus folioꝝ ipsius: aut semē eius linitū τ prohibent fluxus ad ipm. Mē. an. τ pec. Cū bibunt ex semine eius duo anulus at ꝯferūt sputo sanguinis superfluo: τ fit ex folijs eius emplastrū apatibus māmille: τ qn̄qꝫ ponit i medicinis que sunt ad sedandā tussim. τ linit sup apata māmillarū post pregnationem τ prohibet τ delet ipsa. Mēbra expul. Eius succus valet dolori matricis τ abscindit fluxum sanguinis eius τ fit emplastrū cū folijs ipsius super apata testiculi. Venena. Est venenum quo ratio permiscetur τ destruit memoriam τ facit prouenire prefocationem τ maniam.

¶ De iumar. Cap. cclxi.

Iumar qd ē. Notū est. Natura frigidū in scdo siccū in pmo. O pa. τ proprie. Est stipticū. Mēbra anhe. τ pec. Cōfert asperitati gutturis. Mē. expul. Cōstringit lōlonem τ fluxū sanguinis. Venena. Est bonū puncture vespe more emplī suppositū.

¶ De Jumeiz. Cap. cclxij.

Jumeiz qd est. Inuenit in egypto τ syria similis ficui: τ dicetur de ipso in capitulo de ficubus.

¶ De iar fluminis. Cap. cclxiij.

Iar fluminis qd est. Est plāta floris similis nenufari: τ est submersa i aqua τ ex aqua paruꝫ apparet, τ ipsa quidem est propinqua virtuti albithar. Nā. Frigida est stiptica. Vulnera τ vlcera. Conueniens est vlceribus fraudulentis τ pruritui.

¶ De iesu. Cap. cclxiiij.

Iesus. Proprietates. est proxima nature τ virtuti galbanech. Et eius quidem pondo est pondus. ℥.s.

¶ De ipericon. Cap. cclxv.

Ipericon noiatur arabice albarib. τ nominat syriace vua demonis: qd est. Thyrsi flos est pulueruletus τ eius granū est citrinum ad rubedinem declinans τ est similis figure sumach. verūtamen non est in eius rubedine. Electio. Gal. dixit. detur in potu ex semine eius τ nō sit ꝯtētus aliqs flore eius solo. Nā. Calidus est in scdo: siccus i fine eius. O pa. τ p. ē subtiliatiuū apertiuū liquefactiuū resolutiuum. Apata τ bo. Confert apatibus frigidis τ duris magnis. Vulnera τ vlcera. Emplastrum folioꝝ eius ꝯfert adustioni ignis τ consolidat plagas τ vlcera mala: τ qn̄ teritur τ puluerizatur super vlcera tremula τ putrida confert. Instrumē. iunctu. Cōfert dolori anche τ sciatice decoctum cum vino ppue cū bibit. xl. diebus ꝯtinuis. Ipsum enim sanat sciaticā. Mēbra expul. Prouocat vrinā τ prouocare menstrua est eius pprietas: τ eius succus soluēdo educit coleram. Permutatio. Loco eius ponitur pondus ipsius de squinanto τ pondus ipsius de radice capparis.

¶ De ysopo humida. Cap. cclxvi.

Ysopus humida qd est: est sordicies aggregata sup lanā piloꝝ ouium in armenia τ sternit sup herbas titimaloꝝ: τ accipit virtutes τ lac earum τ forasse ē currēs. ergo coquit τ prepat ibi. Nā. Calida est i 3° humida in pmo. O pa. τ pro. Est maturatiua resolutiua. Apata τ bothor. Resoluit apata dura cū ex ea fit emplastrum. Mē. oculi. Confert apatibus oculi linita τ bibita. Membra nutri. Confert frigiditati epatis linita τ bibita. Mēbra expul. Resoluit durities que sunt in partibus vesice τ matricis: τ confert frigiditati earum τ frigiditati renum.

¶ De ysopo sicca. Cap.cccxvij.

Ysopus sicca qd est. Alia est mōtana. ē hortula. Nā. Calida est sicca in tertio. & est subtilis sicut origanū. Decoratio. Eius potus colorē efficit bonū. & eius gūma abstergit vestigia in facie. Aposte. & bo. Resoluit apata dura bibita cum vino. Mēbra capitis. Eius decoctio cū aceto & oxymelle sedat dolorē dentis & vapor decoctionis eius cū ficubus ꝯfert sonitui in aure cū traiectorio sumptus. Mē. oculi. Coquit deide fit ex ea emplm̄ trasan, & sanguini mortuo sub palpebra. Mē. anhe. & pec. Confert pectori & pulmoni patientib⁹ a dismia & tussi antiq; & ei⁹ decoctio cū ficubus, & melle silr: & apanbus duris & anhelitus dilatationi: & gargarismus ex ea ꝯfert ēt ꝑfocationi intrinsece. Mē. nutri. Emplm̄ fcm̄ ex ea cū ficubus & baurach ꝯfert splen: & infuso eius bibita cōfert hydropisi. Mē. expul. Soluendo educit flegma & ascarides & vermes: & qñ miscet cum cordumeni, & yreos confortatur eius solutio. Permutatio. Loco eius ponitur sansuci tantūdem & medium.

¶ De iabrol. Cap.cccxviij.

Iabrol quid est. Radix mandragore silvestris & est radix oīs mandragore magna silis forme hoīs pp hoc non noiat mandragora. Mandragora. n. est nomen imaginis naturalis. s. sicut planta ex̄is informa hoīs. Equale. n. est sive sit intentio huius noīs inventa: aut non inventa: multa nāq; noīa significant fm intentiones non inventas. forma aūt mandragore inventa est lignū cinericiū declinans ad ꝯtritionē magnum sicut costus magnus. Natura. Est frigida in tertio sicca in ipso & in ipso est aliquantulum caliditatis fm ꝙ existimaverūt qdam. Radix vero est fortis desiccativa & cordex radicis est debilis: folia aūt administrant exiccata: & humida: & ꝯferunt: & in mandragora ipsa est humiditas. O pa. & p. Est narcotica & hz lachrymam: & hz succū: sed eius succus est fortior lachryma ipsius. Qui aūt vult vt aliqd ex membris suis secet bibat tres anulusat ex ea in vino & facit subeth. & dr ꝙ qñ cū radice eius coquit dens elephantis. vi. horis lenit ipm & fit facilis obedientia eius. Decoratio. Fricat cū folijs eius albaras per hebdomadā & delet absq; vlceratiōe. & ꝓprie si inveniēt humida & lenia. & lac mādragore evellit lentigines & pānū sine mordicatione. Apata & bo. Administrat sup apata & bothor dura: & dubellet & scrofulas & ꝯfert. & qñ terit radix eius multū. & ponit cuz aceto sup herisipilā sanat eam. Instr̄a iuncturarū. Ex radice eius cum savich fit emplm̄ ad dolorem iuncturarū. Membra ca. Facit subeth & facit somnū. & qñ ponit in vino inebriat vehementer. & qñq; supponit in ano & facit subeth & odoratio eius facit subeth vehementer. & hec est hūs folia alba que eius non hz & dr masculus. & qñq; fit ex ea ad expellendas vigilias. & ad attrahendū somnum syrupus & removet vigilias. & est vt ponat ex corticibus radicum eius tres ennine i metrolijs vini dulcis & bibit ex eo tres anulusat. & qñq; decoquunt cortices ēt in vino donec assumat vinum fortitudinē eius & administrat ex eo ad hoc vt faciat subeth plus: & ad hoc vt dormire faciat minus. & qdam medicorum faciunt venientem eo sedere in aqua vehementer frā donec sanet. & existimo ꝙ intentio in hoc est aggregatio caliditatis. Membra oculi. Eius lachryma in medicinis oculi sedat dolorē supfluū: & fit ex folijs eius ēt emplastrū. Mēbra nutri. Sumit ex lachryma eius. ℥ i. cū mellicrato. & vomitu educit colerā & flegma sicut elleborus. Mēbra expul. Supponitur medietas annulus ex lachryma eius & ꝓvocat & extrahit fetum. & semen mandragore mundificat matricem qñ bibitur. & si misceat cum fursure qd ignis nō tetigit & supponat ipm mulier abscindet fluxum matricis. Lac mandragore soluendo educit flegma & coleram. Cuz enim parvus puer mandragorā errando assumit accidunt ei vomitus & solutio ventris & forasse morit. Venena. Cum melle & oleo ponit sup puncturas. Et dixerunt ꝙ ꝓprie spēs que vr hr̄e folia alba. verūtn̄ folia eius parva sunt bezahar vue lupine pniciose. & illa que ex ea pniciosa est antecedunt accūtia ꝑfocationis matricis: & rubedo faciei. & exitus oculorum & tumor faciei etiam ac si esset ebrius. Cuius quidem cura sunt butyrum & mel & vomitus.

¶ De eo quo aurum adheret. Cap.cccxix.

De quo auruz adheret quid est. Hoc nomen ꝯvenit armoniaco. de quo iam nos locuti fuimus. & qñq; ꝯvenit cuidam rei que fit ex vrina infantium mota in mortario ereo cum aceto in sole donec coaguletur. Et quandoq; est ex minera. generatur enim materia ex vapore & resoluitur in aqua calida: deide coagulat. & hoc est illud de quo nunc loquimur. Electio. Clarū mundum & proprie terruum. & artificiale est fortius & subtilius: deinde minerale adustum. Natura. Calidum est valde. O perationes & proprietates. Est abstersivum constrictivum calefactivum putrefactivum subtiliativum mordicativum parum resolutivum cum fortitudine. & eius resolutio est vehementior mordicatione eius. & similiter eius desiccatio. Et ipm dissolvit absq; mordicatione plurima: & quod de eo est artificiale est vehementius exiccationis & minoris mordicationis propter subtilitatem suam additam. Cumq; minerale aduritur augmentatur eius subtilitas, & est pervenieus

ad sūmū in his capitulis. Uulnera z vlcera. Eliquat carnē: z est medicamen optimū vlceribus difficilis consolidationis. Mēbra nutrimenti. Est desiccatiuum constrictiuum.

De iunipero. Cap.cclxx.

i Iuniperus quid est. Est cupressus silvestris z eius quidem: alia est parua: alia magna. Et h arbor multiplicat in terris romanorū z in occidente z assumunt ex ea ligna ad fabricas magnas. Nā. Est declinans ad caliditatē z siccitatē: z semen eius est calīm in primo siccum in scdo. Opa. z pprie. Est calefactiua subtiliatiua carminatiua z in fructu eius cum hoc est stipticitas z non est in ipsa stipticitas in reliqs ptibus arboris eius. Iunctura iuncturarum. Est bona attritioni lacertor. Mēbra anhe. z pec. Est bona doloribus pectoris z tussi. Mēbra nutri. Mūdificat z apit opilatōes in eis: z est bona stō bibita z ad insfōne i ipso. Mēbra expul. Prouocat ambo z est bona sfocationi nificis z doloribus eius. Uenena. Expellit nocumentū puncture vermium venenosorum z suffumigatio ex qualibet earum z ex qualibet parte arboris eius facta effugat vermes venenosos.

De iuiubis. Cap.cclxxi.

i Iiube. Electio. Meliores sūt maiores earum. Nā. Frigide sunt in primo equales in siccitate z humiditate: z sunt declinantes parū ad humiditatē. Opa. z pprie. Confert acuitati sanguinis cali: z existimo q illud est ppterea q ingrossant sanguinē z viscosū faciunt ipm. z illorum existimatio qui putant q ipse clarificē sanguinē z lauent eū est existimatio corrupta ad quā ego non declino: z nutrimētū earū z digō sunt difficilia. z sermo qdē in eis bonus est ille quē dixit Gal. Non reperi iuiubas in pseruanda sanitate z remouenda egritudine aliqd operantes. sed reperi eas difficilis digōnis z pauci nutrimenti. Mē. anheli. z pec. Conferunt pectori z pulmoni. Mē. nutri. Sūt male stō difficilis digōnis. Mēbra expul. Existimāt quidam q conferunt dolori renum z vesice.

De interfectore adib. Cap.cclxxii.

i Interfector adib. Opa. z pprieta. Uirtus eius est virtus strangulatoris leopardi nisi quia eius proprietas in adib est.

De interfectore canis. Cap.cclxxiii.

i Interfector canis. Mēbra capitis. Facit accidere fluxum sanguinis narium. Mēbra anhe. z pecto. Facit accidere sputū sanguinis. Uenena. Interficit canes velociter: z facit euenire in hominibus fluxū san. narū z sputum sanguinis.

Capitulum de littera.K.

De karabe. Cap.cclxxiiii.

k Karabe quid est. Gūma sicut sandaraca tendens ad citrinitatē z albedinem z punctatez. z qnqz declinat ad rubedinē que attrahit paleas. z fracturas plantarū ad se. z pp hoc noiat karabe scz rapiens paleas psice. Et ipsa qdem cōposita est ex aqueitate tepida z terreitate iam subtiliata. z est gūma arboris q dr nux romana que est cposita ex terreitate subtili z aqueitate sicca. Nā. Est cala parū sicca in scdo. Opa. z p. Est restrictiua z pprie sanguinis cuiuscūqz loci fuerit: z eius virtus est silis virtuti floris sue arboris. s. floris nucis: sed est frigidior. Apata z borbor. Dixerunt qdaz q suspendit sup apata cala z confert eis. Mēbra capitis. Retinet fluxum sanguinis nariū z descendentis a capite ad pulmonē. Mēbra anhe. z pec. Karabe confert tremori cordis cū bibit ex eo medietas aur. cum aqua frā: z phibet sputum sanguinis valde. Mēbra nutri. Retinet vomitum z prohibet māo malas a stō: z cum masti ce cōfortat stōm. Membra expulsionis. Retinet fluxum sanguinis ex matrice z ano z fluxum ventris z confert tenasmoni.

De karmezulz. Cap.cclxxv.

k Karmezulz quid est. Est fructus tamarisci de quo iaz locuti fuimus in capitulo de tamarisco. Natura. Est frigidus in primo siccus in scdo.

De kasele. Cap.cclxxvi.

k Kasele quid est. Est lignum sicut rubea qd nigredo cooperit. Natura. Est calm z humidū in termino primi. Opa. z pprie. Est glutinatiuū z frangit virtutē medicinarum acutarum sicut gummi. Decoratio. Est impinguatiuum.

De kemelio. Cap.cclxxvii.

k Kemelium quid est. Est spēs mezerion nigra mortifera: z est etiam notum nomine bamelium. z nos quidē iam diximus ipm i caplo de ba.

De kebikengi. Cap.cclxxviii.

k Kebikengi quid est. Eius spēs sunt quattuor. dixit Dia. vna spēs eius ē cuius folia sunt silia folijs coriandri z sed sunt latiora folijs eius ad albedinem declināns. z flos eius est citrinus: z qnqz est purpureus cuius longitudo peruenit vsqz ad duos cubitos. z eius radix est non grossa. z ipsius radix est alba. z habet virgulta silia virgultis ellebori. z oritur in ipsis cursus aquar. z est species eius alia fortius cinerina qz illa. longiorē hñs radice folia hñs regulata q noiat lupinus siluestris. z ē alia parua valde aurei coloris z qrta est silis tertie. verūtū flos eius est albus lacteus. Natura. Est calida z sicca in tertio. Operationes z proprietates. Omnes sunt cale acute vlceratiue abstersiue excoriatiue mor

dicatiue cutis facientes pruritum. Decoratio. Folia ⁊ stipes eius anteq̄ deficcent eradicant albaras ⁊ albedinem vnguium. Apata ⁊ bothor. Eradicat scabiem ⁊ sanat verucas ⁊ que sunt vt claui ⁊ glandulas pēdentes quibus nocet frigus. Ulnera ⁊ vlcera. Decoquitur ⁊ embrocaƭ sasat cum aqua eius tepida ⁊ ꝯfert. Mēbra oculi. Eius radices sunt excitantes sternutationibus fortibus. ⁊ qȯ ex eis tritum est confert percussionibus dentium.

¶ De lelzengi. Cap. ccclxxix.

b Elzengi quid est. Uirtus eius est ꝓ xima virtuti vue lupine. ⁊ ꝓpter virtus fokorum eius. Natura. Est frigida ⁊ sicca ad scd̄m ꝑueniens. Ulnera ⁊ vlcera. Suo succo ꝯseruat vlcera ⁊ delet duritiem fistularū ⁊ vlcera auris antiqua. Mē. anh. ⁊ pec. Cōfert asmati ⁊ tisim ⁊ difficultati anhelit⁹. Mē. nu. Cōfert icterrine. Mēbra expul. Confert vlceribus viarum vrine.

¶ De lenlzegred. Cap. ccclxxx.

b Enlzegred quid est. Est gūma alcorsos. ⁊ iam dictuz est de eo q̄ est lzurlzer. Natura. Est calidum ⁊ siccuz in secundo.

¶ De lausberlzusti. Cap. ccclxxxi.

b Ausberlzusti quid est. Est filis folijs inuolutis adinuicem quorū numerus fm̄ plin̄ est. v. ⁊ inuoluunƭ super radicem vnaz. ⁊ eius color ad nigredinem declinans ⁊ citrinitatē: ⁊ non hꝫ plurimuz saporē: ⁊ dixerunt qdaz q̄ est albarselzar. Alij vero dixerunt q̄ virtus eius est sicut virtus albarselzar ⁊ hoc est sanius. Nā. Est calidus ⁊ siccus in scd̄o. Opa. ⁊ ꝓprie. Est subtilis.

¶ De lalldaru. Cap. ccclxxxij.

b Ildaru quid est. Est asaraxi: ⁊ nos qdem loquemur de ipso in sequentibus in capitulo de sin.

¶ De lzemescir. Cap. ccclxxxiij.

b Emescir quid est. Est in dispōnibus alieusir: sed ipsum est fortius plurimum. Natura. Est calidum ⁊ siccum in tertio virtuose. Opa. ⁊ ꝑ. Est liquefactiuum resolutiuum. Membra expulsionis. Prouocat vrinā ⁊ menstrua ⁊ eijcit fetum virtuose: ⁊ virtus eius in hoc comparē nō hꝫ: ⁊ neq̄ hꝫ ꝯparē in soluēdo aq̊sitatē.

¶ De lzormudenen. Cap. ccclxxxiiij.

b Ormudenen quid est. Est granum qȯ medici laudant. Membra expulsionis. Prouocat vrinam ⁊ menstrua: ⁊ calefacit vuluam valde: ⁊ soluit saniem ⁊ aquam.

¶ De lzeuzauguen. Cap. ccclxxxv.

b Euzauguen quid est. Est nomē herbe. ⁊ existimo q̄ lzeuzauguen est lingua bouis persice. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Proprietas eius est lenificare ⁊ raucedinem remouere.

¶ De lzaron. Cap. ccclxxxvi.

b Aron quid est. Est lignuz indum cuius allatio ad terram nostram multiplicatur. nō ergo elongatur quin sit almugat indum. Instrumenta iunctararum. Est magni iuuamēti in negocio fracture ⁊ torsionis ⁊ dislocationis.

¶ De lzeisim. Cap. ccclxxxvij.

b Eisim. Natura. Semen ⁊ radix ei⁹ calefactiua sunt. Est semen ipsius est calefactiuū ⁊ exiccatiuū i scd̄o. Ope. ⁊ proprietates. Expellit ventositates ⁊ aperit. Membra nutrimenti. Est maturatiuum digestiuum: resolutiuum ventositatis precipue in stō ⁊ confortat ipsum. Membra expulsionis. Pondus. ʒ. i. ex eo solutione educit vermes ⁊ ascarides ⁊ ꝓuocat menstrua virtuose scilicet semen eius. Uenena. Cōfert puncture vermium venenosorum.

¶ De lzuylzenden. Cap. ccclxxxviij.

b Alzenden quid est. Est ros leuis sicut albusinati lusbca: ⁊ in ralzia nominatur stercus colūbaruz: ⁊ in baldach: ⁊ in egypto noiaƭ lzendē. Electio. Que ex ea melior est barbarica est: sed ralzia est debilis. Natura. Est calida ⁊ humida in primo ⁊ dr̄ q̄ infrigidat parūp: sed non est firmatum. Opa. ⁊ ꝓprie. Exiccat ⁊ ipsa est extinctio: ⁊ dixerunt quidam q̄ ipsa incidit sanguinē: ⁊ ex ꝓprietatibus qdem eius est q̄ assumuntur. x. li. mellis. ⁊. xx. li. aque. ⁊ i. li. eius ex ea ⁊ concutiunƭ bene ⁊ cooperiƭ os vasis ⁊ fit vinum satum. Decoratio. Impinguat. Membra expul. Augmentum efficit in coitu.

¶ De lzebenzlzesens. Cap. ccclxxxix.

b Ebenzlzesens quid est. Quidaz de genere tuberum solidum adunatuz in magnitudine testiculi. verūtū est verucatum habens verucas profundas qȯ nascitur in arena sicut nascuntur tubera ⁊ fungi: suaue valde: qȯ in nostra terra multiplicatur in locis que sunt vltra fluuium: ⁊ in corascem etiam: ⁊ nos quidem nō audiuimus ab aliquo vnq̄ q̄ tm̄ inferat nocumentuz quātum fungi ⁊ vbera. Cūq̄ ipsorum sapor tuberum sapori comparatur. est parūp declinans ad dulcedinem. Natura. Habet frigiditatē maiorem frigiditate reliquorum tuberū ⁊ fungorum: ⁊ neq̄ est vacuum ab humiditate extranea cum siccitate substantie. Operationes ⁊ proprietates. Est exanguens grossum.

¶ De lzerfe aromaticum. Cap. cccxc.

b Erfe aromaticum quid est. Est cortex grossus colorem habens purpureum quod habet saporez gariofili absq̄ dulcedine cinamomi: q̄uis si

¶ De longo pipere. Cap. cccc.

Longū pip qd ē. Res pue sūt digiti i figura floris salicis q cecidit: sed ips ē minus τ ē dur solidū: τ sapor ei⁹ i acuitate p'xim⁹ ē sapori pipis τ ē p'mus fructus pipis: q̄pp ē hūidus τ cōcedit: ut n̄ mordicat i p'mis gustu. Electio. Bonū ē illud qd nō ē fractū: τ nō dissoluit i aq̄ tepida ēt si i ipsa remaneat tota die. τ ē sile pipi in sapore suo. Nā. Cal ē in 3°: sicc i scdo. O pa. τ p. Est resolutiuum τ remouet egritudines frās. Mē. ocu. Cū aq̄ epatis capni assati confert pāno oculi. Mē. nutri. Digerit τ facit appetitum τ ɔfortat stōm. Mēbra expulsionis. In spmate facit augmētū τ vз vt zinziber.

¶ De licio. Cap. cccci.

Liciū qd ē. Magis vicēs fm existimanonē ē qd indū est: τ ē succus alpheluzaharagi: τ falsificat ita q lauet p bos medicos: τ illd fit cū succo alzerese: coqtur. n. i aq̄ donec coaguletur τ vi' ei' ē ppinq̄ sube ignee subtilis τ terree fride. Qd aūt d mecha ē. ē res artificialis. Electio. Indū ē fortius qz illud d mecha i re capillor τ ɔfortatiōe cor τ illd de mecha i apāribus ē fortius. Nā. Est tpatū i calitate τ friditate: τ siccū in scdo. O pa. τ ppie. In ido est resolo τ stipticitas pua. τ ɔfert oi fluxui sanguis. τ eius resolo ē plima stipticitate ipsius τ est in scdo. in resolutione. τ est stipticitas eius minor exiccatione ipsius: τ i ipso est virtus subtilis. Decoratio. Rubificat capillos τ cōfortat os τ pprie indum τ sanat pānum τ ɔfert omne liciū panaritio. Apata τ bo. Cōfert apātibus fluxis τ fornice. Vulnera τ vlcera. Cōfert vtrūq vlceribus fraudulentis. Iustra iuncturarū. Cōstringit hec membra. Mēbra ca. Indū ɔfert fluxui sanie ab aure τ vlceribus eius: τ cum eo tangit palatū pp'ter alcola τ sanatur τ vlcera gingue. τ egritudines eius curat. Membra ocu. Cōfert obthalmie τ abstergit cornea τ remouet pānū eius τ sanat scabiē oculi. Mēbra anhe. τ pec. Indū in potu dat ad sputum sanguis τ ad tussim. Mēbra nutri. Bibitur indū τ phibet ictericiā nigrā τ splenē: τ silr liciū τ ipsius arbor operat illud τ confert fluxui stomatico. Mēbra expul. Confert fissure τ bibitur aut supponitur soloni antique τ ei q̄ est ex debilitate stōi τ dissinterie. τ puocat mēstrua τ eius fructus recēs soluēdo educit flegma aquosum τ ɔfert vlceribus ani τ prohibet sciancā τ ɔfert emorroidib⁹. Venena. Eius fructus confert perniciosis. τ indum datur in potu ad morsuz canis rabiosi. Permutatio. Loco eius feluzaharagi equale pondus. τ aggregatis faufel τ sandalo equaliter equale pondus ipsius.

¶ De lacerto. Cap. ccccij.

Lacertus qd est. Est athab τ eius nā vicina est nature stellionis: sed ē melius stellione pp'ter illud quo nutritur. Membra oculi. Eius stercus albuginē τ pruritum confert τ acuit visum.

¶ De limacia. Cap. ccccij.

Limacia qd est. Est ex summa ostracor. O pationes τ pprietates. Extinguit sanguinem. Membra ocu. Eius stercus adustū ɔfert vlceribus oculi.

¶ De lapide iudaico. Cap. cccciij.

Lapis iudaicus qd est. Est lapis sicut nux parua ad longitudinē paucam declinans, p'ximus figure amigdale aut dactuli quē secāt linee i suis extremitatibus. τ linee alie latitudines ei equidistātes q̄re se secāt τ remanēt ex eis sic squāme pue lucide. Mē. nu. Debilitat stōm τ nō ɔuēit ei τ deijcit appetitū. Mē. ex. Cōfert lapidi renū τ ex bibit ipm τ pond eius fit decem anulusat cū aq̄ calida. Et dixerūt quidā q ipse confert lapidi vesice. sed non est ita. τ ipse ē ex eis que abscindunt sanguinem ani.

¶ De lapide vesice. Cap. ccccv.

Lapis vesice. Mēbra expulsio. Dicitur q ipse frangit lapidem renū τ vesice. G. vo dixit q nihil hor ē.

¶ De lapide spōgie. Cap. ccccvi.

Lapis spongie quid est. Est lapis inuentus in corpore spōgie. Mēbra. expul. Frangit lapidem renum.

¶ De lapide lacteo. Cap. ccccvij.

Lapis lacteus qd ē. Cū iste lapis fricat cū aq̄ egredit ex eo qdā qd est sic lac. h qdē lapis est cinericij coloris dulcis saporis. τ terit cū aq̄ τ seruat qd resoluet ex eo in pyride plūbi. Nā. Est tpatus. Apata τ bothor. Confert initio apatum calidorum. sed nō peruenit ad hoc vt tale iuuamētum conferat apud statum ipsorum: quo cōsequatur sanitas. Mēbra oculi. Ex fricatione eius cū aq̄ fit alcofol τ phibet cursum superfluitatū ad oculū: τ vlcera accidentia in ipso.

¶ De lapide molari. Cap. ccccviij.

Lapis molaris. Apata τ bothor. Vapor aceti ab eo prohibet fluxum sanguinis τ apostemata calida.

¶ De lapide i q̄ acuit. Cap. ccccix.

Lapis in quo acuitur. Decoratio. Fricatio eius super māmillam τ testiculum ponatur vt non magnificentur. Apostemata τ bothor. Fricatio eius bona est apātibus mānulle calidis.

¶ De lapide alagi. Cap. ccccx.

Lapis alagi. O patio. τ ppie. Exiccat τ abstergit τ retinet sanguinē. Vulnera τ vlce. Prohibet fluxum sanguis ex vulneribus τ vlceribus.

¶ De lapide allzali. Cap.cccccxi.

Lapis allzali qd est. Est lapis q hēt
l fricationē suḡ fine dulcedis. vez est
sic lapis lacte⁹ i oib⁹ suis opanōib⁹.
Nā. In ipso est caliditas quedam
z habet virtutem alscedenigi.

¶ De lapide lune. Cap.cccccxij.

Lapis lune qd ē. Ipse vr splēdoz lu
l ne z īuenit apud augmētū lune: z
īuenit i terra arabū lenis. O pa. z
p. Suspēdit fz q vr sup arborem
z fructificat. Membra capitis. Sanat epile
psiam z suspenditur super epilepticū qui fm
terminū assumitur ab ea.

¶ De lapide femeiro. Cap.cccccxiij.

Lapis femeitus quid est. Iste lapis
l in operationibus suis est sicut cma
thites: sed est minor.

¶ De lapide nigroz. Cap.cccccxiiij.

Lapis nigroz qd est. Lapis q ōfer
l tur ex nigris declināo ad citrinitatē
fricat z egredit ex eo fricatio mor
dicās linguā filis lacti. Mēbra ocu
li. Mundificat pannū oculi cum non est cuz
apostemate z obthalmia: cōfert vestigijs vlce
rum in eo z eradicat vngulam lenem.

¶ De lapide afrogion. cccccxv.
l Lapis afrogion. O pa. z proprieta.
Exiccat cum stipticitate z mordica
tione z resolutione.

¶ De lapide serpentis. Cap.cccccxvi.

Lapis spētis. Mē.ex. Df q ipse
l frāgit lapidē i vesica. sz Gal. negat il
lud. Venena. Df q ipse ɔfert sua
suppōne morsui serpentis. Inquit
Gal. Retulit illud quidā homo verax.

¶ De lapide q extiguit i olo. Cap.cccccxvij.

Lapis q extinguit in oleo. O pa. z
l z pprie. Lapis iste extinguit oleo
z inflāmatur aq̄. Venena. Ex lapi
de isto fugiūt Ȟmes venenosi.

¶ De lapide aneseb. Cap.cccccxviij.

Lapis aneseb. Mē. nutri. Est iuua
l tiuus stō valde. Et. G. qdē dixit q
qū fit ex eo suspēsoriū egdistās stō
z suspēditur ɔfert meri z stō.

¶ De lapide alesclirsa. Cap.cccccxix.

Lapis alesclirsa. Mēbra pectoris.
l Cōfert apostematibus z vlceribus
que sunt in vua valde.

¶ De lapide armeno. Cap.cccccxx.

Lapis armenus qd ē. In ipso ē ali
l quātulū azuli coloris. nō tñ ē in eo
loze azuli: z nō ē in eius soliditate.
sed ē in eo arenositas q̄dam z qūqs
vtunt eo tinctores z pictores loco azuli z ē le
uis tactus. Mēbra nutri. Est malus stō. z il
le qui est ablutus nō facit nauseā: z i dispōib⁹
est malus stō. Mem. expul. Soluēdo educit
meliam fortius q̄ lapis azuli. z iā ɔtēti sūt eo
z dimittūt ellebor nigrū pp illud qđ inueni
unt in eo ad egritudines melancolicas.

¶ De luto sigillato. Cap.cccccxxi.

Lutū sigillatū qd est. Hoc lutū affer
l tur de terio rubeo q noiat lacuna. z
nō noiat lacuna: nisi q: ipsa ē terra
plana, pfunda in q̄ nō est herba ois
neqz lapis. z iā retulit mihi qdā ppter ore q
vidit eam. hoc aūt lutū vr lutū diuinū. z illud
ideo. qm pmus qui ipm accepit fuit mulier dīna
in diebus. f. pteritis: z ipm qdē vr magra di
uina: qm ipm vere est magra. quā diuina que
noiabat bartamise accipiebat z ad ciuitatem
deferebat z ponebat in aq̄ z fiebat sicut puls z
dimittebat ipsam post motionē fortē qēscere
donec residebat: z effundebat ab ea illā aquā
z accipiebat rē grossā z pijciebat eā. z vtebat
qđ ex ea pingue erat z viscosum: z faciebat ex
eo lutū sic cera. ¶ Apud Dia. vo ē lutū spe
ciee illius loci ɔfectū cum sanguine hircoz. z
ipz qdē qūqs adulterat: ita vt penitus non co
gnoscat. Electio. Melius ē illud qđ nō hēt
odorē nisi odorē aluminis z retinet sanguinē
cū currit ex ore z annectit lingue. z pēdet ex
ea. O pa. z p. Inqt Paulus. Nō ē medicia
magis abscindēs sanguinē q̄ ipm. z ē fortius
q̄ lutū lcemus ita q mēbra non tolerāt fort
tudinē eius cū hūt apa calm ppter tenera. imo
sentiūt ex eo aspitatē quādā z ē ifridatiuū glu
tinosum. Apata z bo. Cōfert in pncipio apa
tū calidoz. Vulnera z vlcera. Cōsolidat vul
nera recētia z vlcera difficilia z phibet vlcera
tiones adustionis z sanat vlcerationem eius.
Instr a iunctu. Cōseruat mēbra apud casum
z restaurat z prohibet effusionē materiez ad
manus z pedes z phibet corrosionē. Mem.
capitis. Prohibet catarrum z phibet cur
sum oris z gingiue. Mēbra anhe. z pec. Con
seruat viscera apud casum z ɔfert extenuatiōi.
z etiā sputo sanguinis. propterea q exiccat vl
cus pulmonis. Membra expulsionis. Con
fert rasure intestinorum maligne bibitū z cly
sterizatū z proprie post clysterizationem cum
hydromelle declini ad puritatez. deinde aqua
salis. Venena. Resistit veneno z morsib⁹ bi
bitum cum vino. z linitum cum aceto. Et qđ
ex eo purum est cum bibitur: non cessat face
re nauseam z facit venenum vomitu exire. z
proprie cum ante ipsum bibit. ¶ Inqt Gal.
medicamen gargarismatis factus ex eo exper
tus sum in lepore marino z cātaridib⁹. z inueni
ipsum vomitu educens ea statum. z iam qdeq
expertus fui ipm in morsu canis rabiosi cum
vino: z liniui ipsum super morsum vipere cū
aceto: z posui super ipsum post linimentus fo
lia scordeon aut centauram.

¶ De luto absolute. Cap.cccc.xxij.

Lutū absolute. Nā. Lutū oē ifrigidatiuū ē. Opōnes ꝛ p. Est desiccatiuū abstersiuū. ꝛ lutuz qdē calim terre solaris ē desiccatiuū corporis laxoꝝ absqꝫ mordicatione pp suā glutinositatē: ꝛ cū ei non admiscet nisi adustū qḋ est sicut testa ꝛ pictes adusti in sole: tūc in ipso est virtus resolutiua. q si vice alia lauet: fit desiccatiuum cū eqlitate i calitate ꝛ friditate subtile. Decoratio. Cōstringit carnē laxā. Apa. ꝛ bo. In cerato ponit sup scrofulas ꝛ duricies. Membra nutrimenti. Ex luto terre solaris liniuntur hydropisi ꝛ splenetici ꝛ iuuantur manifeste ꝛ sanat carnem multotiens.

¶ De luto armeno. Cap.cccc.xxiij.

Lutū armenū qd est. Est lutū rubeū ꝺclinās ad cineritiū notū ꝛ alenū est ei ꝓpinquū in opatione. Nā. Frigidū ē in pͦ siccum in scḋo. Opa. ꝛ pro. Retinet sanguinē: qm̄ eius exiccatio est i vltio. Apata. ꝛ bo. Cōfert apatibus pestilētialibus bibitū ꝛ linitū ꝛ ꝓhibet ambulationē putredinis mēbroꝝ. Vul. ꝛ vl. Mirabile est in re vulnerū. Mē. ca. Prohibet catarrū ꝛ confert colla. Mēbra anhe. ꝛ pe. Est bonū sputo sanguis ꝛ ptisim ꝓhibet ꝓpterea qꝛ exiccat vlcus pulmōis: ꝛ est cura stricture anhelitus et catarrus. Mēbra expul. Est bonū vlcerib' intestinoꝝ ꝛ solōni. ꝛ fluxui sanguinis mēstruo. Febres. Cōfert febribus ethicis ꝛ pestilētialibus ꝓpe. ꝛ plēs qdē iā sanati sunt ex pestilētia magna pp ꝯsuetudinē bibēdi ipm in vino subtili. ꝛ si bibitur in febre pestilentie necessarium est vt vinum perducat ipsum ad cor: ꝛ misceatur vinum illud cum aqua rosacea.

¶ De luto samio. Cap.cccc.xxiiij.

Lutū samiuz qd est. Inqt Gal. nos vtimur eo ex hoc ꝙ noiat stella samia. Ego aūt dico ꝙ hoib' vr ꝙ illud sit tall:: veꝝ de tallaiaz dixerunt verdici ꝙ ipz inenit i terra grecoꝝ in isula cypri. Opa. ꝛ p. Lutū samiū. dixit. G. eē sicut sigillatū i retētione sanguīs ꝛ reb' alijs ꝛ est plus ris acritatis ꝙ̄ sigillatū. Quapropter ē leui'. imo est vehemētis leuitatis. ꝛ ē tenacius ꝛ viscosius ꝙ̄ sigillatū: ſꝫ sigillatū ē forti' eo. Nā. Hoc est viscosum tenax glutinatiuū nō idigēs ablutione ꝛ infrāᵗio est pua. ꝛ sedatio plurima. Apata ꝛ bo. Prohibet apata cala in iceptiōe: ꝛ bothor vehemētius ꝙ̄ reliqua luta: ꝛ cōfert apātibus mamillaꝝ: ꝛ si infundat nō sentit in eo aspiras calefaciens sicut sentit ex sigillato. Vulne. ꝛ vlce. Et pp vehemētiaz sue tenacitatis nō ꝯfert vlcerib' adustionis ignis sicut sigillatū. Inst̄ra iunctu. Cōfert in pncipio podagre linitū. Membra capitis. Confert apostematib' que sunt post aures. Membra expulsi.

Confert eruptiōi sanguinis a matrice. ꝛ egressioni sanguinis cum egestione.

¶ De luto qḋ comeditur. Cap.cccc.xxv.

Lutū qḋ comedit. Opa. ꝛ pro. Est opilatiuū corruptiuū cōplōnis. veꝝ ipm ꝯfortat os stōi: ꝛ delet eleuationē cibi: ꝛ cū hoc ego nō diligo vt administret. ꝛ hꝫ ꝓprietatē in ꝓhibēdo vomitū. Qḋ aūt in ipso dr̄ de bonitate anhelit' est fm cōparationē desiderātiū ipsum ꝛ delectātium in ipso propter illud quod accidit de gaudio per acquisitionem eius quod desiderat.

¶ De luto terre masticis. Cap.cccc.xxvi.

Lutum terre masticis. Opa. ꝛ p. Est abstersiuum lauatiuum generatiuuz carnis.

¶ De luto cretico. Cap.cccc.xxvij.

Lutū creticū. Opa. ꝛ p. Est plime acritatis. ꝛ ē sicut religs lutis ꝑdictis veꝝ ē debili' religs ꝛ abstergit absqꝫ mordicatione ꝛ debilitate sensus. Mēbra oculi. Confert vlceribus eorum ꝛ inflationi eoꝝ. Membra expul. Alleuiat parturitionez fm ꝙ dr̄. ꝛ ꝯseruat pregnantes suspensuz super eas.

¶ De luto lamolea. Cap.cccc.xxviij.

Lutū lamolea. Opa. ꝛ p. Qḋ de eo puꝝ ē plimi cristit iuuamēti. ꝛ in ipso est infrigidatio ꝛ resolō. ſꝫ cuꝫ lauat destruit eius resolō. Apata. ꝛ bo. Cū aceto ponit sup apata que sub stomaco sunt. Vulnera ꝛ vlcera. Prohibet uitiuz adustionis ab vlceratione.

¶ De luto vitis. Cap.cccc.xxix.

Lutum vitis. Operatiōes ꝛ proprie. Exiccat nō lōge a mordicatione ꝛ i ipso est aliquantulū resolutionis.

¶ De luto magra. Cap.cccc.xxx.

Lutū magra. Electio. Meli' ē baldagdū purū nō pmixtū: brunū ꝺclinās ad rubedinem: ꝛ illud est qḋ dr̄ psice culsara. Opa. ꝛ ꝓprie. Existimauit paulus ꝙ ipm est in operationib' stipticitatis ꝛ exiccationis melius ꝙ̄ sigillatuz. Vulnera ꝛ vlcera. Cōsolidat vlcera. Mēbra expulsi. Interficit vermes ꝛ sorbetur super oua sorbilia. ꝛ retinet nām ꝛ cōfert valde.

¶ De lacticinio. Cap.cccc.xxxi.

Lacticiniū qd est. Est ois plāta que lac acutū solutiuū icisiuū adustiuuz habet. ex eoꝝ ᵗ famosa sunt septem alhasir: ꝛ alscebrā ꝛ alcibe ꝛ hartanite almemethena ꝛ alinezerion ꝛ pentaphilō qḋ est būs folia qnqꝫ: oia vo sunt mortifera. Plima vo intētio in eis est in lacte ipsoꝝ.

¶ Et inueniunt quidez lacticinioꝝ spēs que sunt ꝑter hec famosa sicut quedā spēs auricule muris. ꝛ quedā species volubilis ꝛ portulaca agrestis ꝛ reliqua: lac aūt lacticinij absolute ē

quia ipsum est subtile et profundatur resolutiuum et mundificat corruptionem corrodentem carnem et attractiuum attrahit enim materiam bonam ad pilos. verum ipsum non valet conferre caluicieri cum incipit et casui pilorum cum apparet cutis et fluxui capillorum et non peruenit ad hoc ut sanet alopitiam: quia materia alopitie non resoluitur nisi uirtute que est supra uirtutem resolutionis eius et uirtute subtili ore magis vacua stipticitate eius. Vulnera et vlcera. In cathagenis laudanum consolidat vlcera dure consolidationis. Membra capitis. Distillatur cum oleo ro. in aurem dolorosam et ingreditur in medicinis soda et pulsationis. Membra anhe. et pec. Confert tussi. Membra expul. Resoluit apata matricis suppositum in pessario. et extrahit fetum mortuum et secundinam suffumigatione facta ex eo in trasectorio: et cum bibitur cum vino antiquo constringit ventrem et prouocat vrinam.

De lubue. Cap. ccccxxxiij.

Lubue quid est. Est arbor figie. Arbor lubue est magna cuius folia et lignum sunt silia arbori cydoniorum et habet fructum albm silem galle. et in ipso est granum pingue: et illud quod est in ipsa est melius ex quo exprimitur oleum et cortex huius arboris est storax sicca: et eius aqua accipitur cum inciditur ita ut exeat et est mel lubue: et illud quod egreditur ex granis eius dicitur faeces storacis sicce. et gumma eius est storax heremitarum. et est gumma alba. Quid est lubue est storax: et dicitur illa que liquida est mel al lubule et storax: et est lachryma arboris que est sicut cydoniorum. Et nos quidem iam diximus in capitulo storacis illud quod diximus. et nos reiteramus sermonem illum: quamuis in eo sit iteratio. et iam dicitur quod est oleum arboris alterius romane. Electio. Melior species storacis est illa liquida per seipsam currens mellina gummosa boni odoris perueniens ad citrinitatem et non est nigra fur furea. Et quandoque inuenitur de ea liquida silis sanici. et quandoque adulteratur cum oliuis et melle: proijcitur enim in eis in sole. Deinde exprimitur. Na. Calida est in primo sicca in secundo. Operationes et proprietates. Inest ei virtus maturatiua lenitiua valde calefactiua resolutiua: et eius fumus est similis fumo olibani. et in ipso est stupefactio nature: et eius oleum quod ex ea fit viscera lenificat fortiter: et eius fumus est sicut fumus olibani. Apata et bothor. Confert duritijs in carne et linitur super bothor humidum et sic cum cum oleis. Vulnera et vlcera. Linitur super scabiem siccam et humidam et est epithima bonum super ea. Instrumenta iuncturarum. Confortat membra et prohibet spasmum et contractionem iuncturarum bibita et linita et ponitur in oleis laxitudinis. Membra capitis. Retinet quod ex ea humidum est et quod ex ea siccum est catarrum suffumigatum et ad coryzam est vltima et in ipsa est virtus faciens subeti et precipue in oleo eius. Membra anhelitus et pectoris. Confert tussi antique et flegmati et dolori gutturis et clarificat vocem arteriaci cum lenitate vehementi. Membra nutrimenti. Digerit. Membra expulsionis. Lenit subtiliter et prouocat vrinam: et prouocat menstrua conuenienter bibita et supposita et lenit duritiem matricis: et quod ex ea siccum est stringit ventrem: et cum ex storace liquida bibitur aure. cum equali pondere de gumma amigdalarum soluit flegma viscosum absque impedimento. Permutatio. Loco eius ponitur equali pondere castorei et duplum eius de oleo sisamino.

De lacca. Cap. ccccxxxiiij.

Lacca quid est. Dixerunt quidam de quibus est Paulus est gumma herbe silis myrthe boni odoris: et opus quidem vt administretur cum cautela. Alij vero errauerunt et dixerunt hoc est karabe. Et dixerunt quidam quod non est lacca verum lacca in plerisque proprietatibus est in virtute karabe. Decoratio. Est extenuatiua virtute vehementi. Membra anhelitus et pectoris. Confert tremori cordis. Membra nutrimenti. Confert epati et confortat ipsum. et confert icterinie et hydropisi et doloribus epatis.

De lehibach. Cap. ccccxxxv.

Lehibach quid est. Est arbor rara habens rosas boni odoris parum quam apes pascunt: et dicitur quod sit arbor que nominatur farrara quamuis illud non vere scio. Et eius quidem virtus est propomonalis passio. verumtamen est debilior ipso et est lacticinium. Natura. Est calida in secundo. Et dicitur quod est calida et sicca vsque ad quartum. Operationes et proprietates. Cum proijcitur ex lacte eius in gurgite piscium aliquid super aquam eleuat eos. Membra nutri. Facit virtuose vomere. Membra expulsionis. Soluendo educit aquam.

De lubabat barbarica. Cap. ccccxxxvi.

Iubabat barbarica quid est. Dicit quidam quod est sicut est hermodactuli et affertur de partibus aphrice et adulterantur cum eo hermodactili. Natura calidum est et siccum in secundo. Membra expulsionis mouet coitum.

De lingua auis. Cap. ccccxxxvij.

Lingua auis. Natura. Est calida in tertio humida in primo. Operationes et proprietates. Est in folijs eius constrictio et mundificatio et vis consolidandi. Vulnera et vlcera. Folia eius consolidant et vlcera humida carne replent. Instrumenta iuncturarum. Cortices eius cum aceto super constrictionem lacertorum positi. Conferunt. Membra pectoris. Confert tremori cordis. Membra expulsionis. Addit in coitu. Permutatio. Loco

eius in mouendo coitum ponit̄ eq̄le pōdus de
nuce excorticata ꝛ pōdus eius d tuberi rubeo

¶ De lingua bouis. Cap.cccxxxviij.

Lingua bouis qd ē. Herba lata hn̄s
l folia sicut almau ꝛ cāna eius est ple-
na ꝛ cāne rami eius sunt sicut pedes
locustaꝝ ꝛ color eius est ex viridi ꝛ ci
trino. Electio. Op3 vt admistret̄ illa est co-
rasceni grossa hn̄s folia sup quoꝝ faciem sunt
puncta que sunt radices spinaꝝ ꝛ piloꝝ exeū-
tiu3 ab ea. Que aūt in hac terra repent̄ ꝛ qua
vtuntur medici plimū eius est genus almaru.
ꝛ non est lingua bouis: ꝛ neq3 confert vt iuua
mentum illius est. Nā. Proxima est equa-
litati in calore ad caliditatem enim declinat par
uam ꝛ est in fine primi in humiditate ꝛ ǭsicca
est: est minoris humiditatis. Et dixerunt aliq
q est frā ꝛ humida in fine scdi. Sed illud est
longinquū. Opationes ꝛ ppꝛietates. Uirtus
eius que adusta est remouet alcula que sunt in
infantibus ꝛ sedat inflationem oris. ꝛ silr ipsa
met: sed ipsa est debilior. Mēbra anhelitus ꝛ
pectoris. Est lenitiua ꝯfortatiua cordis: bona
melie ex sollicitudine: ꝛ tremori cordis in vio
dispōnibus melicis. ꝛ qdam in potu eam tri-
buunt ad tremore3 cordis calm cū lini armeni
pōdere. ij. ʒ. ꝛ ꝯfert tussi ꝛ aspitati cāne ꝛ ppꝛie
cum coquit̄ cum hydromelle ꝛ zuccaro.

¶ De lingua arietis. Cap.cccxxxix.

Lingua arietis qd est. Est duoꝝ ge-
l nerum. sciꝫ parua ꝛ magna. Inquit
Dia. ipsa noiatur plium costarum ꝛ
h3. 7. costas. Et folia qdem magne
maiora sunt folijs parue. ꝛ eius suba est cōpo-
sita ex aqueitate ꝛ terreitate. ꝛ aqueitate qdem
infrāt. terreitate ꝯstringit. Electio. Eaꝝ ma-
gis iuuatiua est maior ꝛ fructus qde3 ꝛ radix
sunt ppinqui natura folijs. Uerum sunt magis
sicci ꝛ minus fri. Natura. Est radix eius sic-
cior ꝛ minus humida. ꝛ frigus eius est minus
stupefactiōe ipsius ꝛ siccitas eius est infra ip-
sius mordicationē: propter illud est vtilis ad
vlcera ꝛ est subtilis. ꝛ ppꝛie cū siccatur. Inqt
Gal. Est frā ꝛ sicca in tertio. Opōnes ꝛ pro
prietates. Folia ipsius sunt cōstrictiua reper-
cussiua cum aqueitate frā. ꝛ propter illud sunt
vincentia cursum sanguinis ꝛ siccitas eius nō
est mordicatiua ppter illud est iuuatiua ad cō
solidanda vlcera antiqua ꝛ recentia: ꝛ neq3 est
aliquid melius ea: ꝛ in ea est apertio ppter ab-
stersionem que est in ea. Sed ꝛ radix eius sus
penditur super collū habētis scrofulas. Apa
ta ꝛ bothor. Est bona apanbus calidis ꝛ adu
stiōi igni ꝑ formice ꝛ scef ꝛ herisipille ꝛ apa
tibus radicum auris ꝛ scrofulis. Uulnera ꝛ
vlcera. Est bona vlceribus fraudulētis ꝛ igni
persico ambulatiuo ꝛ vlceribus antiqs ꝛ vul-
neribus ꝓfundis ꝛ est sublimis vlr in his ca-
pitulis: ꝛ confert cū lāmolea ꝛ cerusa qñ poni
tur super herisipillam. Instrumenta iuncatu-
rarum. Fit ex ea emplim ad elephantiā ꝛ pro
hibet augmentū eius ꝛ ipsam detumescere fa-
cit. Mēbra capitis. Confert dolori auris ex
caliditate. ꝛ decoctio radicis ore ea colluto cō
fert dolori dentis: ꝛ pulmentū lentium in quo
ponitur ipsa loco sicle confert epilepsie: ꝛ qñ
distillatur succus folioꝝ eius in aurē illius qui
dolorem patitur auris sedat dolorem. ꝛ quan
do masticat̄ radix eius aut colluit̄ os ex succo
ipsius sedat dolorē dentiū: ꝛ similiter aqua fo
liorum eius sanat alcula. Mēbra oculi. Cō
fert obthalmie ꝛ dissoluunt̄ colliria obthalmie
cū succo eius ꝛ conferunt. Mēbra anhelitus
ꝛ pectoris. Semen eius confert sputo sangui
neo ꝛ pulmentū lentium in quo ponit̄ ipsa lo
co sicle confert asmati. Mēbra nu. Radix ꝛ
semen ꝛ folia ipsius sunt bona in cura opilatio
num epatis ꝛ renum: ꝛ ex ea quidem decoq-
tur pulmentū lentiu3 ꝛ ponit̄ in ipsa loco sicle
ꝛ ꝯfert hydropisi. Mēbra ex. Confert vlceri
bus intestinoꝝ ꝛ solōni aq̄se potus seminis eius
ꝛ dysterizatis cū succo ipsius fluxum sanguis
emorroydarum retinet ꝛ bibunt̄ folia eius cū
vino ad dolorem vesice ꝛ renū. Febres. Di
citur q confert febri triangule. s. tertiane. ꝛ q
op3 vt ad tertiam bibant̄ tres radices eius in
ʒ. iiij. ꝛ ß. vini cōmixti: ꝛ ad quartanam qua-
tuor radices eius similiter. Uenena. Ponit̄
cum sale super morsum canis rabiosi.

¶ De lingua. Cap.cccxl.

Lingua quid est. Substantia compo
l sita ex carne laxa in qua penetrant
vene ꝛ nerui ꝛ lacerti ꝛ humor eius
est humidus.

¶ De lucharidis. Cap.cccxli.

Lucharidis quid est. Est lapis egypti
l us quo fullones vtunt̄ in dealbatio
ne pānorum laxus: qui in aqua ve-
lociter soluit̄. Opōnes ꝛ pro. Est
glutinatiuus exiccatiuꝰ absq3 mordicatiōe sti
pticus ꝓhibens fluxum materierū ad mēbra.
Uulnera ꝛ vlcera. Est iuuatiuum vulnerum
ꝛ vlceru3 ꝛ ppꝛie in mēbris lenibus. Mēbra
oculi. Confert fistulis ꝛ ingredit̄ in medicis
vlcerū oculi. Mēbra anhe. ꝛ pec. Est bonus
sputo sanguinis. Membra expulsionis. Cō
fert solutioni antique ꝛ dolori vesice: ꝛ suppo-
nitur ad abscindendum fluxum sanguinis.

¶ De luf. Cap.cccxlij.

Luf quid est. Alia est plana: ꝛ alia est
l crispa sed crispa ē calidior ea que di
citur luf serpentis ꝛ plana. Et i pla-
na quidem est terreitas pluria. qua
propter minorat̄ eius abstersio ab abstersione
crispe ꝛ si ambe sint abstergentes. ¶ Inquit
Dia. Folia eius sunt similia folijs dragunteę
ꝛ minora

τ minora τ ꝑꝑ diuersitatē vestigiorum in eis τ radix eius est vnius palmi τ eius radix est: sicut radix medicine predicte. silis pistello mortarij τ fructus eius est citrinus. Crispa aūt est sicut oliua. Natura. Plana est calida in fine primi τ sicca. τ cripsa in fine scōi in calefactione: τ fortius qḋ est in ipsa est semen eius τ minus tiue qḋ est in ipsa est radix eius. Opa. τ proprie. Est aperitiua opilationū incisiua humorum grossorū viscorū cum equalitate τ in ipsa est abstersio. τ crispa qdez in oībus istis est fortior ꝗ̄ alie τ ꝓprie plana terrea. Decoratio. Radix crispe abstergit pānuz τ morpheam τ lentigines paruas τ magnas τ ꝓprie cū melle τ linitur cum vino sup fissuras frigoris. Apata τ bothor. Confert apatibus indigentibus abstersione. Vulnera τ vlcera. Permiscet radix eius τ ꝓprie radix crispe cum vite alba τ ponit in emplis fraudulētis. Et illa in qua est humiditas est ꝯuenientior vulneribus ꝗ̄ sicca que acutior est ꝗ̄ illud quo indiget in vulneribus. ℭ Et qn̄qz cum cusa sumit loco licini emplastrat ad oīa vlcera in fistulas ꝯuersa: et fiunt ex radice eius glādes ad fistulas. Et folia eius sunt bona vulneribus malis. Instra iūc. Radix aluf cum stercore vaccino valet super podagrā et ꝯtusionē lacertorū. Mēbra ca. Succus vue eius que est domestica ꝯfert dolori auris. ℭ Et qn̄qz ponit in aures cuz oleo rosaceo et ꝓhibet corrosiones et cancrum factum in eis. Et cum accipit succus vue luf serpentis que est sup ei⁹ extremitatē: et qn̄ miscet succus eius cum oleo et distillat in aurez sedat dolorē: et radix qdē eius est ex medicinis abstergētibus sordes auris et exiccantibus vlcus eius et conferentibus audituí. et semen luf sanat emorroydas que sunt in naribus. ita qꝫ cauterositatem earum imo cancrum ipsum: et cōsilium est vt ponat in naribus cum lana. Mēbra oculi. Confert radix eius vlceribus oculi. Membra anhelitus et pectoris. Facit spuere et conuenit asmati et dilatationi anhelitus et coquitur in aqua aliquotiens donec remoueatur medicinalis vis eius. deinde comeditur in dilatione anhelitus et in asmate antiquo. et radix eius facit illud. sed in crispa fortius. Mēbra nutrimenti. Ex eius comestiōe generatur humor grossus. Membra expulsionis. Crispa mouet coitum in vino et mundificat renes et confert emorroydibus: et dicitur qꝫ cum ex fructus crispe sumuntur triginta numero cum aceto mixto aut vino ejicit fetum: et quandoqz supponitur glans ex ea facta et facit abortum. Et quandoqz facit aborsum odoramentū huius plante apud arefactionē floris eius. et quādoqz prouocat vrinam. Venena. Quando fricatur radix eius super corpus non mordet ipsum vipera.

ℭ De limunio. Cap. cccclxiij.

I Imunium quid est. Fructus eius est stipticus. Membra expul. Cōfert solutioni ventris τ sanguinis τ datur ad hoc in vino. τ similiter fluxui sanguinis: τ potio eius est τ iunci.

ℭ De lacte. Cap. cccclxiiij.

l Ac quid est. Lac ex tribus compositum est substantijs aqueitate τ caseitate τ butyrositate. τ in vaccino quidez multiplicat butyrositas. Lac vero camelarū partim vicinarū minus hꝫ butyrositatis τ caseitatis τ est subtile valde: τ lac asinarum ē minus eis butyrosum est subtile. Caprarum vero lac est temperatū τ lac ouium est grossum valde. τ lac vaccinum est pinguius τ grossius. Equarum vero lac est sicut lac camelarū partim vicinarū subtile aquosum. Electio. Lac qḋ melius est oībus est lac muliebre: τ lac melius est qḋ ex vbere sugendo bibit. aut sicut mulget: τ melius ipsius est qḋ est vehementis albedinis equalis cōntie qḋ sup vnguē distillatum figit. τ nō currit: τ est pastus aīalis ipsius planta bona. τ non est in ipso sapor extraneus declinans ad acetositatē aut amaritudinē: aut acredinē: aut odor extraneus horribilis. Et oꝫ vt administret statim vt mulget anteꝗ̄ ꝯuertatur. Et lac qdem oīs aīalis cuius pregnatio est ꝓlixior pregnatione mulierū est malū: quapropter ꝓpororionale est illud qḋ est ꝓximiꝰ sicut vaccinū. Natura aqueitas est calida: τ butyrositas ad equalitatē tendit. lꝫ ad caliditatē declinet. τ lac acetosum est frigidū τ siccū. Operationes τ ꝓprietates. Aqueitas eius est subtiliatiua lauatiua solutiua. Et in ipsā nō ē mordicatio: τ lac qdem est nutrimentū τ equat chimos τ ꝯfortat corpus τ abluit: τ qn̄ bibit cuz melle mundat vlcera interiora ab humoribus grossis τ maturat ea τ lauat. τ est boni chimi. τ facit exuberare sanguinē: augmentū faciens in cerebro τ ꝓprie lac muliebre: τ lac qdez est ꝓpinque digōnis. τ qūo non cum sit generatū ex sanguine qḋ est in fiimo digōnis: cui superuenit digō quedā alia ꝗ̄uis fit ex membro quod ad frigus declinat. non. n. nutritur ab eo donec fiat in dispōne cibi qui indiget dispōne plurima τ clarificatione post clarificationē: imo qn̄ dominat ei caliditas bona reducit ipsuz ad naturam sanguinis equalem velociter. O ꝗ̄ bonum est qḋ ruffus dixit de eo. τ si non ei cōtradicatur in alio τ non ei ꝯtradicit: τ ꝑꝑ declinationem suam ad frigus aliqḋ nocet flegmaticus. qn̄ caliditas eorum non conuertit ipsum ad sanguinem sicut oꝫ τ corpus vtitur ipso ante cōuersionem eius ꝓpterea qꝫ est ei ꝓpinquū τ ꝓpter hec confert hoībus cōplōnē calidam τ siccam cum in ipsorum stomacis non est colera. ℭ Amplius lac cū corporib⁹ ꝓportōalitatē

habet quarum cause non comprehenduntur.
Illum autē qui bibit lac post ipsum quiescere
oꝫ: vt non corrūpatur ⁊ non acescat. verum oꝫ vt
non super ipsum dormiat neqꝫ suscipiat super
ipsum cibum alium donec descendat. ⁊ est ma
gis ꝯueniens ꝯsistētibus ꝙ adolescentibus ca
lidam hn̄tibus cōplonē. Nam ꝯuertitur in ipsis
ad coleram. ¶ Et ꝯfert senibus ēt ꝓpterea ꝙ
humectat ⁊ remouet pruritum qui eis est ꝓpꝰ ꝫ
sed oꝫ vt iuuetur ad ipsum digerendū cū melle.
¶ Et multotiens qdem incipit lac soluere ⁊
extrahere supfluitates que sunt in ptibus inte/
stinorum: deinde incipit nutrire ⁊ expanditur in
corpus ⁊ retinet nām. ⁊ est inflatiuuꝫ quousqꝫ
feruere incipiat: ⁊ est cōpositū ex soluēte qđ est
eius aquositas ⁊ ꝯstringēte qđ est caseitas ipsiꝰ.
¶ Et colostra ē tarde digōnis ⁊ grossi humo
ris ⁊ tarde descensionis. Mel vero ipsam re/
ctificat ⁊ acquirit ex ea corpus nutrimentū plu
rimum ⁊ acetosum est crudi humoris: ⁊ qđ de
coctum est ⁊ ꝓprie qđ est grossius est magis cō
strictiuuꝫ: ⁊ omne qdem lac facit possidere opi
lationes ⁊ ꝓprie in epate nisi lac camelarū feta
rum ⁊ similium pp paucitatē caseitatis eius ⁊ ab
stersionē aquositatis ipsius: ⁊ ꝯfert in mūdis
que effunduntur ad mēbra interiora ⁊ ledunt ea
sua acuitate ⁊ mordicatiōe. debilitat. n. eas qm̄
lauat ipsas vltra ablutionē aque. pp absterso/
nem que est in aquositate sua. ⁊ nō est in aqua: ⁊
equat qualitatē carū ita vt ꝯuertantur ⁊ fiāt silēs
mēbro: deinde glutinat eas sup ipsum. s. inter
mēbrū ⁊ inter humorē malū non ergo obuiet
ei humor nudo. ¶ Et ipm nocet hn̄tibus flu/
xum sanguinis. ¶ Lac pterea non est bonuꝫ
visceribus: ⁊ lac caprarū est minus nocēs visce
ribus ꝙ aliud. Nam plm̄ eius quo pascitur est
ꝯstrictiuū. Ouinū vero lac acetosum est econ
trario: ⁊ nō est laudabile: ⁊ in ipso est inflatio.
⁊ lac qdem in sua subā est velocis ꝯuersionis
⁊ ꝓprie ad caliditatē. ⁊ neqꝫ est aliqd nocibilius
corpori ꝙ lac malū. ⁊ lac qdē asinarū est aquo
sum ⁊ lac scrofinū aquosum est non maturum.
¶ Et lac vernale est aquosum comparatuꝫ ad
estiuū. ⁊ silr lac aialis cuius pastus est ripa aut
terra limosa: qm̄ plante veris sunt aquose com
parate ad plantas estatis. ⁊ quāto magis igre/
ditur vel accedit estas ad autūnuꝫ tanto lac fit
magis grossiuꝫ: ⁊ qđ melius est: est illud qđ est
in medio estatis: verūtn̄ timetur in ipso ꝙ calor
ipm ꝯuertat postqꝫ potatū fuerit. Illud vero nō
timetur in vere. ¶ Vaccinū pterea est plurimi bu
tyri. ⁊ ouium plurime est caseitatis ⁊ butyrosi/
tatis: sed caseitas i lacte camellino ē pauca po
stea in lacte equino: deinde asinino: ⁊ pp hoc ra
ro caseatur in stō ⁊ superioribus ventris plusqꝫ
aliud. ¶ Et in lacte qdem camellino est salse/
do: ꝓpterea qꝛ diligunt acetosum: ⁊ hoc est me
lius lac: ⁊ cum hoc dr̄ ꝙ est vehementius tardi
tatis in stō ⁊ superioribus ventris. ¶ Et scias
ꝙ lac diuersificatur fm spēs aialium ⁊ fm etateꝫ
si est puum: aut magnū aut mediocre: ⁊ fm for
mam si est lenis carnis aut dure pingue aut ex
tenuatum album aut alium hn̄s colorem: ⁊ de
bilius qdem lac fm ꝙ dr̄ est lac albi coloris ⁊
est velocioris descensionis. Decoratio. Plu
rimus vsus lactis generat pediculos fm ꝙ q-
dam estimauerunt ⁊ non elongatur. verū ipm
abstergit cicatrices fedas in cute limitū: ⁊ colo/
rem efficit valde bonū bibitū. veruꝫ ipm facit
multotiens accidere sordes nisi lac camelaruꝫ
recenter fetarū. ex ipso. n. rarotimentur sordities:
⁊ qn̄ bibitur cum zuccaro colorē efficit valde bo/
num ⁊ ꝓprie mulierū: ⁊ ipinguat ēt ita ꝙ aq
casei impinguat hn̄tes cōplōnes calidas ⁊ sic/
cas cum soluuntur in alio cum impinguet potu
eius pp suam cām: ⁊ non impinguat eos nisi ꝓ
pterea ꝙ humectat ⁊ extrahit humorē maluꝫ
quare rectificat nutrimentū: ⁊ lac qdem alraib
cum scoria impinguat illos velociter. Aqua ve
ro casei delet pannū ⁊ cicatrices limitū: ⁊ qn̄qꝫ
confert eis bibitū. Apata ⁊ bothor. Multo
tiens sanātur illi quibus accīt apata mala ⁊ car
bunculi ⁊ almescere ⁊ scabies ⁊ pruritus bibi/
tione lactis cum in cōplōnibus eoruꝫ non fuit
qđ corrūpat ipsum ⁊ conuertat ad coleram. ⁊
lac quidem nociuum est hn̄tibus apata intrin/
seca. Vulnera ⁊ vlcera. Lac rectificat vlcera
intrinseca per hoc ꝙ lauat ⁊ ꝙ glutinat ⁊ ꝙ mū
dificat: ⁊ cuꝫ non est in cōplone qđ corrumpat
ipsum ⁊ ad coleram conuertat cōfert hn̄tibus
vlcera. ⁊ aqua quidem casei cum mirabolanis
scabiei est conueniens. Instra iuncturarum.
Lac malum est neruis ⁊ hn̄tibus egritudines
neruorū ꝓprie frās ⁊ flegmaticas. Membra
capitis. Lac caprinū cōfert catarris ⁊ retinet
eos ⁊ ipsorū acredinē meliorat. ⁊ ꝯfert vlceri/
bus palati ⁊ lac est cura obliuionis sicce ⁊ tri/
stitie ⁊ alienatiōis: et lac qdem nocet dentibus
et corrodit eos et ꝯcauat et ꝯsumit eos: et ꝓprie
cum dens est frigide cōplōnis et laxam efficit
gingiuā: imo oportet vt post ipm colluatur os
cum melle et vino et oxymelle. ¶ Lac asininū
fm ꝙ dicitur cuꝫ colluitur ex eo os confirmat
dentes et gingiuam et non est conueniens ha/
bentibus soda et vertiginem et tinnitum et ꝓ/
prie dormire super ipsum et vniuersaliter no/
cet debilia habentia epata et capita. Membra
oculi. Lac facit euenire tenebrositateꝫ visus ⁊
caliginem. verūtn̄ cum mulgetur in oculo con
fert obthalmie et nocumento materierū calida
rum effusarū ad oculū et asperitati: et silr qn̄ p-
miscetur cum albumine oui et oleo ro. crudo
et ponitur super oculum et cōfert emulsio eius
in ipso tarfacti. Membra anhelitus et pecto/
ris. Lac asininum et caprinum bona sunt
tussi et extenuationi et sputo sangui. secundum

signat locus eius: τ lac ouinū iuuatiuū est sputo sanguis. τ iterū lac est ex medicinis vlce rū pulmonis τ extenuatōis: τ cōfert ore col luto ex ipso τ gargarizato ꝓfocationi et sqnātie τ apertibus vue τ amigdalarū. veruntamē ē no cituū hūtibus, tremorē cordis humidū quo cūqꝫ mō sit ex sanguie aut flegmate. τ lac qui dē camelarū nouiter fetarū cōfert asmati τ fre quētiue spūs. τ lac est ꝯueniētius pectori ꝙ ca piti τ stō. Mēbra nutri. Lac facit possidere opilationes in meseraicis τ aq̄ casei cōfert icte ricie: τ lac caprinū τ lac camelarū recēter feta rū ambulantiū τ lac asinarū cōfert hydropisi τ cōferunt oīa illa duritiei splenis. ¶ Lac ca melarū nouiter fetarū cū oleo de alcāna est cō ueniēs duritiebus intrinsecis τ facit euenire in flationē in stō τ dolorē τ ꝓprie colostra: τ am bo cōmouēt singultū τ eructuationē fumosaꝫ τ ꝓprie lac: τ nocet splenetico τ epatico τ idi gētibus regimine subtiliatiuo nisi lac camela rū fetarū. ipm eni cōfert egritudinibus pluri mis splenis τ epatis τ renouat i alio remouet epar. τ lac qdē camelarū nouiter fetarū cōfert hydropisi valde τ ꝓprie qñ bibit cū vrina ca melarū nouiter fetarū arabicarū τ excitat de siderū cibi τ facit tussim. Et lac quidē aceto sum est tarde digōnis valde τ est crudi humo ris verū stomacus calidus nālr: aut accidēta liter digerit ipꝫ τ iuuat cū ipso: τ nō eructuet fumose ꝓpter ablationē butyri ab ipso. Mē bra expul. Aqua casei soluēdo educit coleraꝫ adustā. τ cū epithymo soluit melācoliā adustā. τ lac facit euenire lapidē: τ lac qdē decoctum donec cōsumat eius aquetas cōstringit ven trē τ retinet fluxū sanguinis per inferiora. Et lac quidē camelarū nouiter fetarū ꝓuocat mē strua. Et illud de quo extractū est butyrum est bonū solutioni colerice. τ fit clystere ex lacte nouiter mulcto ad vlcera intestinoꝝ τ infīcio. ¶ Lac caprinū valet vlcerib' vesice τ lac suc currit nocumento coitus τ vigorē fert ad coi tum τ facit ꝓuenire inflationē in visceribus. ¶ Omne ꝓterea lac grossum excitat coleraꝫ τ generat lapidē τ colostra ꝓpter. τ lac qui dem excitat coitum: ita ꝙ etiam lac acetosuꝫ τ mesir in corporibus calide cōplexionis hoc facit. ꝓpterea ꝙ humectat τ ꝙ inflat τ sepe le uat ventrem: τ ꝓpter lac equinū camellinū τ asininum. deinde lac vaccinum. postea lac ca prinū. τ quāto plus minuit aquetas: τ qñqꝫ soluit ventrē multitudo ipsius: quoniā nō di gerit. Et sal quidē iuuat ad solutionē ipsius τ ad solutionē aque lactis. Decoctum vo τ in quo extincti sunt carbones τ calefactum cū la pidibus ignitis τ laminis ferri ꝓculdubio vē trem cōstringit: τ lac quidē cōfert rasure inte stinorum τ lac acetosum cōstringit fluxū cole ricū τ sanguineū τ lac quidē camelarū recen ter fetarum confert emorroydibus: τ quādo lac ponit super apostemata ani τ vlcera eius τ apostemata femoris τ vlcera ipsius cōfert τ sedat dolorem accidentem in his membris. Febres. Lac caprinum τ lac asininum sunt bona ethice fm ꝙ determinatur in loco suo. τ lac acetosuꝫ multotiens expellit febres ethi cas quādo aufertur eius butyrum τ fuerit ita ꝙ bene digeratur. Lac vo recenter mulctum grossum multotiens facit incurrere febres τ non oportet approximare ei patientē febrem penitus. Venena. Lac confert potui medi cinarum mortalium τ ei qui sumpsit in potu leporem marinum: τ gūmaꝫ ruthe agrestis τ iusquiamū: τ beneꝫ τ ꝓpter qui in potu sum psit cantarides τ leporem marinum τ gūmā ruthe agrestis τ elleborum τ strangulatorem adib τ leopardi τ omnes medicinas putrefa ctiuas. τ est cura ei' qui in potu sumpsit beneꝫ reducit enim ipsum ad rationem suam.

¶ De lampade alcutrub. Cap. ccccxlvi.

Lampas alcutrub quid est. Est plan ta prima ysopo. Electio. Quod de ea administratur est semē ipsius. Natura. Est calida in primo: sicca in secundo: τ est in fine secundi. Operationes τ ꝓprietates. Est aperitiua τ magis domi nās in ea est stipticitas τ abscindit fluxū quo cunqꝫ modo sit. Vulnera τ vlcera. Consoli dat. Membra capitis. Fit ex ea emplastrū τ abscindit fluxum sanguinis. Membra anhe litus τ pectoris. Prohibet fluxum sanguis. Membra expulsionis. Confert vlceribus in testinorum clysteri facto ex ea.

¶ De lilio. Cap. ccccxlvii.

Liliū qd est. De ireos qdē iam dixi mus. Et i lilio qdē hortulano ē ter restas subtilis acgrēs amaritudinē τ i ipso ē aquetas eq̄lis cōplōnis. Nā. Albū hortulanū qd noiat liliū azet ē calm τ siccū in scdo: ireos vo silvestris ē vehemētioris exic catōis. Opa. τ p. Radix eius est abstersiua desiccatiua eq̄lis τ radix eius ē magis abster siua. Et oleū ei' ē vehemētioris resolōnis τ le nificatiōis siue sit aromatizatū siue nō sit aro matizatū: τ ireos qdē i oīb' illis ē fortior. τ ē stipticus cū hoc τ in ipso est vtus sanādi do lores τ putrefactiōes. Decora. Cōfert pāno τ lēntiginibus τ ꝓpe radix eius τ mūdat faciē abluēdo τ redēdo tersaꝫ τ remouet ꝯrtionem eius. Apata. τ bo. Si terantur folia τ semina mulni: τ fiat ex eis emplm super herisipillam cū vino cōfert ei valde. τ sifr apata flegmatica īmatura τ scabiem vlcerosam τ escaras τ sa hat τ ꝓpter cū permiscemus ea alijs medici nis. Vulnera τ vl. Radix ei' ꝯfert adustio ni aque calide: qm exiccatiua est mollificatiua abstersiua cū equalitate: τ similr folia eius de

cocta: ꝛ ꝯsolidat. ꝛ melius qdē est vt fit admi nistratio eius cū oleo ros. Succus vo ireos ꝛ reliquoꝝ decoquitur in aceto ꝛ melle ꝛ in va se ereo ꝛ valet ad vlcera antiqua ꝛ vulnera: ꝛ domesticū qdem est melius medicinaꝝ q̄ sunt adustionē aq̄ calide. Instr̄a iunctu. Est bonū ī incisionibus neruoꝝ. Mēbra capitis. Ex de coctione radicis eius fit oris collutio ad dolo rem dentiū ꝛ ꝓpꝛie eius quod siluestre est. Et oleū qdē eius est ꝯueniēs vlceribus capitis ꝛ furfuribus eius: ꝛ qn̄ distillatur in aurē sedat do lorē eius ꝛ sonitū. Mē. anhe. ꝛ pec. Confert radix eius anhelitus dilationi ꝛ ꝓpꝛie ireos. Mēbra nutrimēti. Cōfert spleni ꝛ est malū stō propꝛie oleū eius. Mēbra expulsionis. Oleū eius est resolutiuū aperitiuū lenitiuū duritiei mꝛicis ꝛ bibitū ꝛ iniunctū: ꝛ silr̄ qn̄ decoquitur radix eius cū oleo rosaceo: ꝛ nō est ei par in egritudinibus mꝛicis: ꝛ silr̄ oleū iri nū ꝛ ex̄hit fetū: ꝛ cōfert dolori ventris pungi tiuo: ꝛ si decoquatur radix eius sola cū aceto aut cū semine iusquiami ꝛ farina tritici sedat apostemata cal'a accn̄tia testiculis: ꝛ qn̄ bibitur ex oleo eius. ℥. ʒ. soluit ꝛ est cōueniēs habenti ileos colericū. Oleū vo irinū aperit orificia venarū emoꝛroidaꝝ. ꝛ silr̄ radix lilij quocūq̄ modo sit. Venena. Cōfert pūcture vermium venenosoꝝ ꝛ propꝛie scoꝛpionis ipm ꝛ suc cus eius ꝛ syrupus eius: ꝛ semen ipsius bibi ta ꝯferunt omnibus puncturis ꝛ oleum eius est tyriaca bene coꝛiandri ꝛ fungoꝛum.

¶ De liquiritia. Cap. cccc xlviij.

Liquiritia. Nā. Radix eius tēpe rata est ꝛ si declinat ad aliqd decli nat ad calitatē ꝛ humiditatē. Apa ta ꝛ bothoꝛ. Succus eius cōfert su per panaritiū: ꝛ silr̄ radix eius. Vulnera ꝛ vl cera. Eius succus valet ad vulnera. Mēbra oculi. Radix eius ꝯfert vngule ꝛ succus eius est foꝛtioꝛ. Mēbra anhe. ꝛ pecto. Lenit can nam pulmonis ꝛ mūdificat eam ꝛ cōfert pul moni ꝛ gutturi ꝛ clarificat vocē. Mēbra nu trimēti. Sedat sitim propter humiditatē suā ꝛ similiter ꝯfert inflationi stomaci. Mēbra expulsionis. Confert ardoꝛi vrine: ꝛ valet ad vlcera renū ꝛ vesice ꝛ scabiei ipsius. Febꝛes Confert febꝛibus antiquis.

¶ De lente. Cap. cccc xlix.

Lens quid est. Lentis est qdā ge nus qd comeditur ꝛ ē notū. ꝛ ē aliud genus siluestre malū ꝛ est lens ama ra: ꝛ manifeste calitatis in q̄ est sic citas ꝛ paꝝ stipticitatis: ꝛ ē ꝓm q dixit Dia. herba longa pluriū stipuū subtiliū ramoꝝ co lorē hn̄tiū cydonij lōgioꝝ ꝛ strictioꝝ in quib⁹ est asperitas quedā ꝛ sunt decliues ad albedinē. Electio. Melioꝛ est illa q̄ est velocius matu ra ꝛ ē alba lata ꝛ qn̄ cadit in aq̄ nō denigra: tā: ꝛ opꝫ vt bene maturetur in decoctiōe. Nā. Gal. visum est qipsa aut est eq̄lis in caliditate ꝛ siccitate aut est decliuis paꝝ ad caliditatē ꝛ ꝓpter illud, nō infrīdat apud comestionē suā neq̄ cū est in stō neq̄ descendēs. Opatio. ꝛ pro. Est inflatiua ꝛ est cōposita ex v̄tute con strictiua ꝛ abstersiua ꝛ facit videre somnia ma la ꝛ stipticitas coꝛticis eius est plima: ꝛ in ipsa tota est inflatio plurima: ꝛ inspissat sanguinē ꝛ nō currit in venis: ꝛ ipsa minoꝛat vrinam ꝛ mēstrua pp illud: ꝛ gn̄antur ex ea humoꝛ melā colicus ꝛ egritudines melice: ꝛ foꝛtasse lxist oꝛ dei est ei ꝯriū: ꝛ qn̄ aggregatur ex cōmistiōe eo rū nutrimentū valde bonum. ꝛ foꝛtasse erit ex sūma melioꝝ nutrimētoꝝ. ꝛ opꝫ qdē vt sit last oꝛdei minus q̄titate lētis: ꝛ lentis ēt cū ficla nutrimētū ē laudabile: qn̄ sunt ꝯriarū dispō nū: q̄ ambe sunt tpate: ꝛ ponuntur in ipsa oꝛdeū ꝛ metastrū ꝛ deterius qd decoquitur cū lente est nēlresut. Et opꝫ qdē vt ꝓijciantur sup vnā ēmi nā lentis nouē emine aq̄ ꝛ decoquantur valde. Apata ꝛ bo. Qn̄ decoquitur cum aceto ꝛ fit ex ea emplr̄m resoluit scrofulas ꝛ apata dura. ꝛ in ipsa qdē cū repercussione est aggregatio sanie ꝛ ipsius multitudo gn̄at cancrū: ꝛ apata dura q̄ noiantur sufidus. Vulne. ꝛ vlce. Qn̄ coquitur cū aceto replet vlcera ꝓfunda ꝛ eradicat soꝛdes vlceꝝ ꝛ minoꝛatur soꝛdities eoꝝ: ꝛ si fuerint ma gna: tūc apponatur cū eis que sunt magis stipti ca sicut sunt coꝛtices granatoꝝ ꝛ reliq̄ ꝛ cum aq̄ marina ad herpetē estiomenū ꝛ formicā ꝛ fissuras accidētes ex frigoꝛe. Instrumēta iun cturaꝝ. Est mala neruis sed si ex ea cū sauicis ponitur emplr̄m sup podagrā cōfert: ꝛ multitu do eius facit possidere lepꝛā. Mēbra oculi. Illius q plimum eius comestione vtitur visus obtenebꝛatur: pp vehemētiā exiccationis eius. Et qn̄ ex ea fit emplr̄m cū coꝛona regia ꝛ cido nio ꝛ oleo rosaceo sanat apata oculi calida. Mē. anhe. ꝛ pecto. fit ex ea emplꝫ decocta in aqua maris supapata mámille facta ex cōstri ctione sanguinis ꝛ lactis. Mēbra nutrimē. Est difficilis digōnis mala stō ꝛ generat infla tionē ꝛ grauat: ꝛ qn̄ excoꝛticantur de ea. xxx. gra. ꝛ deglutiuntur cōferūt ꝓm q dicitur mollifi cationi stomaci. ꝛ nō opꝫ quidē vt lenti admi sceatur dulcedo. Ipsa enim tūc faciet possidē re opilationes plurimas in epate: ꝛ ex eis que sunt necessaria in esse lentis est q ipsa est iuua tiua hydropisis ꝛ videtur hoc ꝓpter exiccatio nē eius. Mēbra expul. Qn̄ decoquitur absq̄ coꝛtice suo stringit ventrē aut cum coꝛtice suo qn̄ decoquitur cū aq̄ ꝛ expellitur ab ea aqua pri ma: illa nāq̄ prima aqua soluit ventrē. ꝛ deco cta quidē cum coꝛtice ꝓiecta aqua magis est ꝯstrictiua q̄ ex coꝛticata: qn̄ in coctiōe ipsi⁹ est virtus stipticitatis valde vehemēs: ꝛ fit foꝛ tioꝛ strictura eius vētris qn̄ decoquitur cū eadē

ula τ lingua arietis τ portulaca: τ cũ ficla que nominaṫ nigra: ꝓpter vehementiã sue virtutis: aut cum rosa aut cũ aliquo stipticorum postq̃ bene sit clarata ante illud τ si nõ mouebit ventrem. Et ex ea fit emplastrũ cũ melliloto τ cydonio τ oleo rosaceo ad apostema ani. Et si fuerit maximũ cum eo qḋ est magis stipticus. Et lens quidẽ siluestris τ est lens amara soluit sanguinem. Et lens minorat vrinã τ menstrua ꝓpterea qꝛ ipa inspissat sanguinẽ. τ nõ ꝓuocat penit⁹: nõ ergo approximet ei habẽs lesionẽ in vrina ex parte distillationis. sed amara facit ambo descendere τ prouocat vrinam.

¶ De lana. Cap. cccl.

Lana. Uulnera τ vlcera. Adusta cõfert vlceribus τ carni addite.

¶ De lupino. Cap. cccli.

Lupinus quid est. Est granũ cõpresse figure amari saporis percussum in medio τ est faba egyptiaca. Electio. Siluestris est fortior in oibus que narrãtur de operibus eius sed est minor. Natura. Est calidus in primo siccus in secundo. Operatiões τ ꝓprietates. Est stipticus cum ꝟtute: τ lupinus in quo est amaritudo abstergit τ resoluit sine mordicatione de quo inquit Gal. lupin⁹ a quo ablata ẽ amaritudo est grossus: τ nõ est lõgum quin sit glutinatiuus: τ nõ remanet in eo abstersio eius: τ ex toto quidem est malus difficilis digestiõis generãs humorem crudũ in venis quãdo nõ digerũt ipʒ bene. Ille ꝟo qui cũ bonis cõdiṫ est plurimi nutrimẽti. τ quãdo eius decoctio fit bona τ digeritur est nõ mali humoris. in ipso sunt siccitas τ viscositas. τ ipse quidẽ infundiṫ vt eius amaritudo remoueaṫ deinde decoquiṫ τ penitus est medicine ꝓpinquior q̃ cibo. Decora. Subtiliat capillos τ abstergit pãnum τ morpheã τ vestigia τ occultationeʒ sanguinis τ bothor τ abstergit faciẽ τ ꝓprie quãdo decoquiṫ cum aqua pluuiali donec dissoluaṫ. τ cõfert administratio libre de decoctione eius ad albaras. Apostemata τ bothor. Cõfert bothor in facie τ vlceribus τ apostematibus calidis τ scrofulis τ duritiebus aut cum aceto τ melle: aut sicut oportet in vno quoqꝫ corpore. τ eius decoctio quando infunditur super cancrena ɔfert corruptioni carũ. Uulnera τ vlcera. Confert scabiei ita qꝫ ipse cuʒ radice almezerion nigri remouet scabiem bestiarum. τ confert herpeti estiomeno τ alhasaf τ vlceribus malis τ fraudulentis: τ sedat farina eius cum farina ordei dolores vulnerũ τ confert igni persico. Instrumenta iuncturaꝝ. Fit ex eo emplastruʒ super sciaticã τ confert. Membra capi. Farina eius cõfert vlceribus capitis humidis. Membra nutrimenti. Aperit opilationes epatis τ splenis τ proprie quando decoquitur cuʒ aceto. τ melle τ ruta τ pipere: τ ille qui amaritudineʒ non habet sedat nauseam τ disrumpit appetitum: sʒ ille cuius amaritudo egreditur est difficilis penetrationis. Membra expulsionis. Extrahit vermes τ ascarides decoctus τ linitus super sumen τ deglutitus cum melle aut potatus cum aceto cõmixto. Et confert doloribus mulierũ τ prouocat menstrua. τ extrahit fetus cum ruta τ pipere suppositus τ bibitus: τ quandoqꝫ supponitur cuʒ ruta τ melle τ aceto. τ similiter prouocat vrinã τ in ipso est ɔstrictio ventris dulcoratus ꝟo fm qꝫ quidam dicunt neqꝫ soluit neqꝫ stringit.

¶ De lactuca. Cap. ccclii.

Lactuca quid est. Illa que est siluestris in virtute existit papaueris nigri. Natura. Inquit Gal. nõ est in frigiditate ei⁹ que hortulana est applicatio ad vltimum: sed est sicut frigus aque lacune. τ humiditas eius est grossior humiditate ficle τ attriplicis τ subtilior hũiditate malue. Et dicitur qꝫ ipsa est in humectatiõe τ exiccatione inter caules τ attriplices τ blites. dico autem qꝫ ille qui dixit qꝫ est frigida in tertio iudicauit de ipsa qꝫ est mali nutrimenti τ pauci τ nõ est ita τ videtur qꝫ ipsa sit in secundo. Operationes τ proprietates. Nõ est in ipsa abstersio neqꝫ stipticitas neqꝫ solutio propter euacuationeʒ suam a salsedine τ ponticitate τ reliquis. Sanguis ꝟo ex ea generatus est melior sanguine generato ex oleribus: τ nutribilior est illa que est clarata. τ ipsa confert diuersitati aquarum. τ illa quidem que nõ est ablata est melior. Ablutio enim addit ei inflationeʒ τ similiter oibus oleribus frigidis τ est velocis digestiõis: τ quãdo administraṫ in medio vini ꝓhibet egritudines ebrietatis. Et illa quidem que est siluestris in virtute existit papaueris nigri. Apostemata τ bothor. Confert apostematibus calidis τ herisipille linita quando vtraqꝫ non fuerint magna τ vehemẽtia. Uulnera τ vlcera. Est emplastrum cõueniens super contorsionem. Mẽbra capitis. Facit somnum τ remouet vigilias clarata τ cruda: cõfert alienationi τ adustioni solis in capite: τ ẽ medicamẽ opilationis in naribus facte. Mẽbra ocu. Lac eius que siluestris est abstergit vlcera cornee. Et lac domestice ꝓpinquum est ei τ ex ea fit emplastrũ obthalmie calide. τ lac siluestris confert fistulis lachrymalium τ assiduatio comestionis ei⁹ obtenebrat oculũ. Mẽbra anhelitus τ pectoris. Addidit lacte. Mẽbra nutrimenti. Confert tussi τ caliditati stomaci τ inflationi eius: et hortulana quideʒ est bona stomaco et est velocis digestionis et acceptio eius cum aceto facit appetitum et confert eius comestio ictericie. Membra expulsiõis. Eius semen exiccat sperma et sedat desideriuʒ

coitus et confert multitudini pollutionis. et folium eius minus est in illo quam semen eius: et de lacte quidem lactuce cum in potu datur medicamentis. 3. cum aqua et melle solutione educit chimum aquosum. et lac hortulane propinquum est lacti silvestris. Ipsa vero lactuca non stringit neque solvit quoniam non est salsa neque pontica neque abstersiva sed est provocativa et silvestris quidem lac provocat menstrua. Venena. Lac silvestris in potu datur morsui rutele et scorpionis.

De lactuca asini. Cap.cccclij.

Lactuca asini quid est. Est sicut folia lactuce subtilia plurimum ad nigredinem declinans plus pilosa et folia eius radici adherent nata ab ea gravia: et color radicis eius ad rubedinem est declivis et tingit terram et manum colore rubeo. et oritur in terra rubea bona et est ex substantia aquea et terrea: et est asiniar: et iam dictum est de ea. Electio. Citrina est fortior et alba est aquea debilis. Natura. Calida est et sicca in principio secundi. Operationes et proprietas. Est abstersiva aperitiva et quod de flore eius est siccum est fortius in illo. et natura quidem radicis eius est proxima nature seminis eius: sed radix est fortior et proprie sicca. Inquit paulus et in ipsa est virtus attractiva et profunda adeo quod extrahit surculos. Apostemata et bothor. Confert apostematibus duris ubicumque sint. Vulnera et ulcera. Quando ex ea fit ceratum consolidat et similiter aqua eius in cerato. Instrumenta iuncturarum. Est notum emplastrum super podagram et similiter cum aceto super sciaticam. Membra capitis. Succus eius est mundificativus capitis facto caputpurgio ex eo administratur cum melle in cola et confert linitum. Membra oculi. Quod de ea siccum est mundificat vestigia remanentia in oculo et grossitudinem extremitatum palpebrarum. Membra nutrimenti. Mundificat epar et que cum aceto condita est valet ad splenem comesta et ut est emplastrum superposita. Membra expulsionis. Provocat menstrua fortiter et interficit embrionem vivum et extrahit fetum mortuum: et confert apostematibus duris in matrice supposita et sedendo in aqua eius: et est tres magis provocans menstrua et magis conveniens. et quod de ea in ultimo administratur est aureus bibitus et suppositus et administratur cum cerato super ragadias ani.

De lentisco. Cap.cccclliij.

Lentiscus quid est. Est nota. Et rob quidem lentisci et gumma eius defertur ad mecham et nominatur hoc nomine. Natura. Calida est in tertio humida in primo. Operationes et proprie. Est abstersiva resolutiva attractiva ex profundo corporis. et gumma eius est gumma in arbore all[illegible] et est sicut laudanum in potentia et est boni odoris et ingreditur in odoramentis mulierum in balep. Membra capi. Rob lentisci confert valde fluxui oris et ulceribus eius. Membra expul. In ipsa est virtus constringendi ventrem.

De lauro. Cap.ccccl v.

Laurus quid est. Granum eius est secundum figuram avellane parve super quod sunt cortices nigri subtiles: quod compressione frangitur in duas partes que sunt grani nigri parvi declives ad citrinitatem boni saporis: et eius odor est redolens et eius folia sunt sicut folia myrti preter quod sunt maiora et eius fructus est rubeus. Ipsa vero oritur in locis montuosis et virtus eius est in folijs et fructu. Natura. Grana eius sunt calidiora et cortices eius sunt minoris caliditatis et est omnino calida et sicca in secundo. Operationes et proprie. In granis eius est mollificatio et in ipsa tota est calefactio. Et grana eius sunt calidiora folijs ipsius et calefactio granum ipsius et exsiccatio eorum est fortior: sed grana sunt ultima et cortex est debilior et minoris caliditatis et eius oleum est calidius oleo nucis. Decoratio. Linitur super morpheam cum vino. Apostemata et bo. Confert cum pane et sanie apostematibus calidis. Instrumenta iuncturarum. Confert doloribus nervorum omnibus et eius oleum resolvit laxitudinem. Membra capi. Resolvit soda: et eius oleum etiam: et similiter ambo faciunt ad dolores auris frigidos: et elongationem auditus: et conferunt tinnitui et catarro. Membra anhe. et pecto. Confert stricture anhelitus et difficultati dilatationis deglutita cum melle aut cum rob: et similiter cursui superfluitatum ad pulmonem: et fiunt ex ea loch cum melle ad ulcera pulmonis et anhelitum dilationes et proprie ex granis eius. Membra nutrimenti. Oleum eius confert dolori epatis quando bibitur cum vino odorifero: et similiter cortex eius: verum ipsa grana sunt mollificantia stomachum et commoventia vomitum. Membra expul. Eius oleum facit nauseam et facit vomitum. et in ipsa est provocatio menstruorum et urine: et decoctio foliorum eius confert egritudinibus vesice et matricis adeo quod sedendo in ea: et potio eius ad solonem sit. 3. ij. cum aqua mellis et oxymelle. Et quando de cortice eius bibitur frangit lapidem et interficit fetum propter suam amaritudinem additam super amaritudinem additam aliorum. et sit potio .xx. keratees et grana eius frangunt lapidem etiam. Febres. Oleum eius confert horripilationi[illegible]. Venena. Confert morsicationi scorpionis cum vino et rob et est bona vespe et api quando pungunt et omnino est tyriaca venenis bibitis omnibus. Permu. Loco eius ponuntur folia sisimbrij.

Capitulum de litera. M.

De meliloto. Cap.ccccl vi.

Melotum quid est. Flos plante coloris palee in quo est lunaris figura. cum raritate sua quadam hñs duritiem. et ex eo qdem aliud est albuz et aliud citrinum. Electio. Ex eo melius est qd est durius et cuius color declinat ad albedinez pariter et sapor ipsius amarior sentit: et cuius odor est manifestior. ¶ Ingt. Dia. Melius ex eo est illud in quo est croceus color et est acutioris odoris cuius odor spēi ipsius in principio sit paruus et debilis et sit in colore eius color fenugreci. Nã. Est calidi in primo siccuz in eodē: et ad vltimū est cōpositū et calitas ipsi' est dñatior fritate ipsius. ¶ Ingt. Dia. Est equale in fritate et calitate. Opa. et ppie. In ipso ē stipticitas pauca cū resoluē et pp illud digerit. ¶ Ingt. Dia. Est liquefactiuū supfluitatū. Et dixerunt alij eius succus cum careno sedat dolores et est resolutiuū subtiliatiuū et ɔfortatiuum membrorū. Apata et bo. Confert apatibus calis et duris ppie cum careno: et etiaz pmixtū cum vitello oui et farina fenugreci et semine lini et papaueris fm locum. Vulnera et vlcera. Confert vlceribus humidis et proprie cum mellino linitū cum aqua et cū aliquo desiccatiuo et apposito cū eo qd sit sicut galle et lumē lene et lentes. Mē.ca. Confert apatibus aurium et dolori ambarū supposito emplo ex eo cū careno et reliqs que dicta sunt: et distillatio facta in eas ex succo eius: et eius iuuamentum in doloribus est velocius. ex ipso quoqz fiunt embroce et sedant soda. Mē.ocu. Cōfert apatibus oculi facto emplastro ex eo cuz careno et cum eis que dicta sunt. Membra expulsionis. Confert apostematibus ani et testiculorum facto emplastro ex eo careno: et cum eis que dicta sunt decocto cum vino.

¶ De myrto. Cap. cccclvij.

Myrtus qd ē. Nota est. Et ipsa ē amaritudo cū stipticitate et dulcedine et fritate pp ponticitatē suam et ipsius bunchū est fortius et fiunt ex eo trocisci cū sirupo stiptico. Et in ipsa qdez est suba terrea et suba subtilis pauca: et ipsius qdē bunchum est qdam sup virgultū eius in colore virgulti eius hñs formā plante vel vole manus et figurā eius. et in oleo ipsius sunt oīa iuuamenta que dicunt. Electio. Fortior est que ad nigredinē declinat et ppie rotunda hñs folia et precipue montana ex ea tota. Et flos eius melior est albus et succus fructus eius est melior. et eius qdem succus cū veterascit debilitat et sit correctioqz os vt ex eo trocisci fiant. Nã. In ipsa est calitas subtilis. et magis dominans in ipsa est fritas: et eius qdez stipticitas est maior fritate eius. Et vr qp eius fritas sit in primo et siccitas ipsius in termino scdi. Opa. et pro. Retinet solōnē et sudorē et oēm fluxū sanguis et omnem cursum ad membrum: et quando cū eo fit fricatio in balneo confortatur corpus et desiccantur humiditates que sunt sub cute. et embroce quidem decoctionis eius cum super ossa effunduntur velocius fit ipsorum restauratio. et quod ex ea adustum est loco tucie ponitur ad hoc vt bonus fiat odor corporis et confert omni fluxui sanguinis linitum et loco emplastri superpositum et bibitū: et similiter eius rob et rob fructus et eius contractio fortior est in infrigidatione eius. Et ipsius quidem nutrimentum est paruum. et in sirupis quidez nō est qui constringat et prohibeat dolores pulmonis et tussim preter sirupum eius. Decoratio. Eius oleuz et succus et decoctio ipsius confortat radices capillorum et phibent casum et plōgant eos et denigrant et ppie ipsius semina. Et decoctio seminū eius in butyro phibet sudorem et rectificat rasurā venarū et folia eius sicca phibent fetorem ascellarū. ipsius cinis loco tucie ponit et ɔfert pāno. Apata et bo. Sedat apata calia. et herisipillā et formicā et bothor et vlcera et qd est sup ambas volas: et adustionē ignis cum oleo et sitr eius sirupus et emplm̄ factū cū oleo et cum vino post ipsius cōmixtionē cū eis: et sitr eius oleum et vnguentū factum ex ipsius oleo: et confert ipsius succus cum proijcitur super panaritium et similiter ceratum ex eo. Et cum decoquitur etiam eius fructus cum vino et fit ex eo emplastrum sanat vlcera que sunt in ambabus volis manuum et in vtrisqz pedibus et adustionem ignis: et prohibet eos a vesicatione. et similiter eius cinis cum cerato. Instrumenta iuncturarum. Emplastrum factum ex fructibus eius decoctis cū vino est conueniēs mollificationi iuncturarum. Membra capitis. Retinet fluxuz sanguinis ex naribus et abstergit furfures et exiccat vlcera capitis: et vlcera auris et ipsius pus cū ex ipsius aqua i ipsaz distillatur: et confert ipsius sirupus mollificationi gingiue: et eius folia cum in vino decoquuntur. et fit inde emplastrum sedant sodam vehementer. Membra oculi. Sedat obthalmiam et exitum oculi: et cum coquitur cum ordeo sanat eorum apostemata et ipsius cinis ingreditur in medicinis vngule. Membra anhelitus et pectoris. Confortat cor et aufert tremorem cordis et confert fructus ipsius tussi ppter dulcedinem suam et retinet ventrem vrentis eo si est solutus sua stipticitate et confert fructus ipsius sputo sanguinis et etiam ipsius rob similiter. Membra nutrimenti. Confortat stomacum proprie rob eius et semina prohibent cursum superfluitatum ad stomacum. Membra expulsionis. Succus fructuum eius est prouocatiuus et ipsemet confert ardori vrine et vesice et est bonum in prohibendo prouocationem menstruorum: et eius aqua cō

stringit naturam ꝛ retinet solutionem colericã ꝛ melancolicã limita. ꝛ ipsa cuȝ oleo sisamino exprimit flegma ꝛ cum solutione emunit ipm. Et decoctio fructuũ eius ꝯfert fluxui humiditatuȝ matricis ꝛ ꝯfert emplo inde facto emorroydibus ꝛ confert apati testiculi: ꝛ eius decoctio confert exitum ani ꝛ matricis. Venena. Confert morsui rutele: ꝛ silr fructus eius cũ potatur cũ vino ꝛ silr puncture scorpionis.

¶ De melongena. Cap.cccclviij.

Melongena quid est. Nota est. Electio. Que ex ea est antiqua est mala. Et ciꝰ natura est sicut frixi eius. recens vo est sanior. Natura. Scdȝ filium mesangue est frigida. verũtñ verum est ꝙ virtus in ipsa dominãs est calitas ꝛ siccitas in scdo pp amaritudineȝ ꝛ acuitatem ipsius. Opa. ꝛ ꝓprie. Generat melicã ꝛ generat opilationes. Decoratio. Corrũpit colorem ꝛ denigrat superficiem corporis ꝛ citrinat colorẽ: que ex melongenis sunt parue comeduñ excorticate. ꝛ ipse qdem faciunt possidere pãnũ. Apata ꝛ bothor. Generat cancros ꝛ duritiẽ ꝛ lepram. Mẽbra capitis. Generat sodam ꝛ facit multiplicare tristitiam. Mẽbra nutri. Generat opilationes epatis ꝛ splenis nisi illa que cocta est in aceto. ipsa n. aperit opilatiões epatis fortasse. Mẽbra expul. Generat emorroydas. verũtñ si ex capitibus eius in vmbra siccis ꝛ contritis fiat epithymia confert emorroydibus. Et melongena qdem non hȝ ꝓportionẽ ad stringendum aut soluendum verũtñ cũ coquitur in oleo soluit: ꝛ in aceto stringit.

¶ De mace. Cap.cccclix.

Macis quid est. Est filis folijs cõpositis venosis siccis vel stipticis declinans ad rubedinẽ ꝛ citrinitateȝ sicut cortex ꝛ ligna ꝛ folia mordicans linguam sicut cubebe. Dixit filius mesangue est cortex nucis muschate. Et est filis virtuti nercmisl lʒ: sed est subtilior eo. Natura. Inquit. Paulus est equalis. Et dixerunt alij est calida ꝛ sicca in scdo. Et non est dubitatio quidẽ in caliditate ꝛ siccitate ipsius. Operationes ꝛ proprietates. Resoluit inflationem ꝛ in ipsa est stipticitas. Apostemata ꝛ bothor. Resoluit durities grossas cum ponuntur in cerato. Decora. Oris odorẽ bonũ efficit. Mẽ. ca. Ex eo cum oleo violaceo fit caputpurgiũ ad soda factam ex ventositatibus grossis in capite ꝛ ad emigranea. Membra nutrimenti. Cõfortat epar stomacum. Mẽbra expul. Cõstringit iliacã ꝛ ꝯfert dissinterie ꝛ ẽ bona in fici.

¶ De myrabolanis. Cap.cccclx.

Myrabolani quid sunt. Eorũ alij sunt citrini imaturi: ꝛ alij sunt nigri indi ꝛ sunt illi qui vltimi sunt in maturitate ꝛ sunt pinguiores. ꝛ alij sunt kebuli q sunt maiores omnium. ꝛ alij sunt sinij qui sunt minimi ꝛ leuiores. Electio. Meliores sunt citrini vehementis citrinitatis ꝛ declives ad viriditatem graves grossi duri. kebuli aũt sunt meliores qui sunt grauiores: ꝛ submerguntur in aqua ꝛ sunt declives ad rubedinem. ꝛ sinij meliores sunt illi qui rostrum habent. Natura. Dicitur ꝙ citrini calidiores sunt nigris: ꝛ dicitur ꝙ indi sunt minoris frigiditatis ꝙ̃ kebuli. ꝛ omnes quidem sunt frigidi in primo sicci in scdo. Operationes ꝛ proprietates. Omnes extinguunt coleram ꝛ conferunt ei. Decoratio. Nigri clarificant colorem. Apostemata ꝛ bothor. Myrabolani omnes conferunt lepre. Membra capitis. Kebuli conferunt sensibus ꝛ seruationi ꝛ rationi ꝛ conferunt etiam soda. Membra oculi. Citrini valent oculo mollificato ꝛ conferunt materiebus que currunt facto ex eis alcofol. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Conferunt tremori cordis ꝛ tristitie ex amore bibiti. Membra nutrimenti. Conferunt dolori splenis ꝛ conferunt nutrimenti instrumentis omnibus propter ambo nigri. Ambo enim mundificant stomacum totaliter preparando ipsum mũdificando ꝛ exiccando. Et citrini quidem optime preparãt stomacum ꝛ similiter nigri. ꝛ sinij sunt debiles in eo quod agunt ꝛ kebuli. Et in kebulis quidẽ est vis faciendi nauseam ꝛ kebuli conferunt hydropisi. Membra expulsionis. Kebuli ꝛ indi frixi cum oleo stringunt ꝛ citrini soluunt coleram ꝛ parum flegmatis. ꝛ nigri soluunt melancoliam ꝛ conferunt emorroydibus ꝛ kebuli soluunt melancoliam ꝛ flegma. Et dicitur ꝙ kebuli conferunt colice. Kebulorum autẽ potio ad soluendum infusorum sit a. v. ʒ. vsqꝫ ad ʒ. xi. ꝛ non infusorum vsqꝫ ad. ʒ. ij. ꝛ dico ꝙ sit vsqꝫ ad plus. ¶ De citrinis vero quãdoqꝫ sumitur in potu vsqꝫ ad. x. ꝛ plus tritis ꝛ fusis in aq̃. ¶ Febres. Cõferũt kebuli febribꝰ antiqs.

¶ De muscho. Cap.cccclxij.

Muschum quid est. Fluuiale est aqueum terreum. ꝛ marinum est vehementioris stipticitatis: sed muschuȝ petrosum est furfur lapidum ꝛ nos iam diximus. Natura. Est frigidum. Operationes ꝛ proprietates. Retinet sanguinem in omni loco linitum ꝛ marinum vehementius. Apostemata et bothor. Ponitur super apostemata calida ꝛ herisipillam et formicam et similiter quod est vt lenes muschum cum salich. Instrumenta iuncturarum. Super podagram calidam et dolores iuncturarum calidos valet: et quando feruet in oleo antiquo lenit neruos. Membra expulsionis. Fit ex eo emplastrum ramici intestinorum et decumescere facit eam et glutinat.

¶ De mandragora. Cap.cccclxiij.

m Andragora quid est. Nota est. Nos iam perscrutati fuimus eius narrationem in capitulo de iabrol. Natura. Secundum me est frigida vsqz ad tertium ⁊ humida.

De muscho. Cap. ccccxiiij.

m Uschus quid est. Muschus est folliculus animalis sicut gazel ipse. nisi quia habet duos dētes albos flexos ad interiora sicut duo cornua. Electio. Melior est fm suaz mineram antebuii. qui habet colorem palee ⁊ dicitur imo ascilites deinde iurgium: deinde indus marinus ⁊ ex parte pastus qz pascit vtrūqz been ⁊ spicaz: deinde almaru. Et melior ex parte coloris ⁊ odoris est pomalis citrinus. Natura. Est calidus ⁊ siccus i scdo, ⁊ qd ex ea siccū ē apud quosdā est maius. Operationes ⁊ proprietates. Est subtilis cōfortatiuus. Decoratio. Vaporat quando ponitur in cibo. Membra capitis. Quando fit caputpurgium ex muscho cū croco ⁊ pauca camphora confert soda frigide ⁊ solus etiam propter illud qd in ipso est de resolutione ⁊ virtute ⁊ ipse confortat cerebrum temperatum. Membra oculi. Confortat oculuz ⁊ exiccat humiditatem eius ⁊ abstergit albuginem subtilem. Membra anhe. ⁊ pecto. Confortat cor ⁊ facit tremorem cordis ⁊ melancoliam ex sollicitudine. Venena. Est tyriaca venenorum ⁊ proprie napelli.

De mastice. Cap. ccccxv.

m Astix quid est. Alius est romanus albus ⁊ alius est nabathi ad nigredinem declinans. ⁊ arbor quidem eius est composita ex aqueitate pauca ⁊ terreitate plurima ⁊ ē subtilior ⁊ magis mundus qz olibanum. Electio. Melior est ille qui est albus magnus mundus. Et eius rectificatio est resolutio ipsius ⁊ dimissio in aceto per aliquos dies: deinde exiccatur. Natura. Calidus est ⁊ siccus in scdo ⁊ est minoris calefactionis ⁊ exiccationis qz olibanum: ⁊ in arbore quidem eius non est infrigidatio ⁊ calefactio vehemens: ⁊ in ipso est calefactio maior qz ea que est in arbore eius. Operationes ⁊ proprietates. Est stipticus resolutiuus ⁊ omnes partes eius ⁊ arboris sue sunt stiptice. Et eius quidez compositio est ex substantia aquea tepida ⁊ substantia terrea. ⁊ radices eius ⁊ cortices radicuz eius ponuntur loco acatie ⁊ hensistides ⁊ loco eius: ⁊ similiter succus foliorum eius. Et ex fructu quidem eius fit oleum vehementis stipticitatis. Gal. autem videtur videre in omnibus partibus eius cum stipticitate lenificationē similiter sunt olea eius. Nabathi vero qui trahit ad nigredinem stipticitas est minor ⁊ exiccatio est maior. ⁊ est magis cōueniens in eo qd necesse est resolui fortiter. ⁊ totuz qd in ipso est de stipticitate ⁊ lenificatione, ⁊ exiccatione est sine impedimento: ⁊ est subtile valde: ⁊ liquefacit pp suam subtiliationē ⁊ lenificationē ⁊ caliditatem suam subtilē flegma: ⁊ est cum hī minoris acuitatis ⁊ spissitudinis qz relique gumme. Decoratio. Ponitur in dentifriciis ⁊ in gomaris: ⁊ facit possidere pulchritudinē. Apara ⁊ bothor. Confert pp illud qz in ipso est de stipticitate ⁊ lenificatione apānibus viscerum. ⁊ nigrum nabathi est ꝯuenientius duritiebus intrinsecis ⁊ nigrum ꝯfert apānibus formicalib'. Vulnera ⁊ vlcera. Prohibet succus eius ⁊ decoctio folioz ipsius ambulatiua vlcera: ⁊ oleū arboris huius confert scabiei ita qz scabiei pecudum ⁊ canum. ⁊ effundit decoctio foliorū ⁊ succus super vlcera ⁊ generat carnē: ⁊ silr super ossa fracta ⁊ restaurat. Mēbra capitis. Masticatio ipsius extrahit flegma ex capite ⁊ mundificat ipsum ⁊ silr collutio oris ex eo facta cōfirmat dentes ⁊ gingiuas. Membra oculi. Adherent eo pili vniuersari. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert tussi ⁊ sputo sanguinis ⁊ pprie decoctio radicis eius ⁊ corticis eius. Membra nutrimenti. Confortat stomacum ⁊ epar ⁊ intestina ⁊ confert apostematibus intestinorum ⁊ decoctio radicis eius ⁊ corticis ipsius confert fluxui sanguinis stomaci ⁊ aperit appetitum ⁊ stomacum efficit bonuz: ⁊ mouet eructuationem ⁊ liquefacit flegma eius ⁊ cōfert apostematibus stomaci ⁊ epatis statim. Membra expulsionis. Confortat epar ⁊ intestina ⁊ confert apostematibus eorum ⁊ decoctio radicis eius ⁊ corticis ipsius cōfert fluxui sanguinis per inferiora ⁊ dissinterie ⁊ rasure: ⁊ similiter ipsa folia fluxui sanguinis matricis ⁊ omnibus doloribus matricis ⁊ cursui humiditatis earum malo: ⁊ augmento matricis ⁊ ani ⁊ similiter oleum arboris eius ⁊ seminis eius prouocat menstrua.

De mu. Cap. ccccxvi.

m U quid est. Est frusta diuerse figure in colore agarici ⁊ hz puluerem trahens ad stipticitatē ⁊ amaritudinez ⁊ est boni odoris pungens linguaz ⁊ est radix plante. non. n. administrat de eo nisi radix eius ⁊ multiplicat in terra megdima. Electio. Melius est illud qd est albū magnuz mundū ⁊ ipsius qdem rectificatio est resolutio ipsius: ⁊ dimissio eius in aceto per aliquot dies deinde exiccatio ipsius. Natura. Est calidum ⁊ siccum in tertio ⁊ in ipso est humiditas extranea non matura inflatiua. Opera. ⁊ proprie. Est subtile abstersiuum aperitiuum simile spice in virtute verum ipsum est fortioris calefactionis ⁊ stipticitatis. Instfa iunctu. Confert bibitum ⁊ linitum doloribus iuncturarum. Membra capitis. Facit soda plurimus vsus eius ⁊ illud propter superfluitatez humiditatis

rie eius congelate in ipso. Membra expul. Confert difficultati vrine bibitum et more emplastri suppositum et similiter doloribus vesice et constrictioni superfluitatum in ea. et prouocat menstrua et confert doloribus matricum ita quod fiat encatisma in aqua eius et confert dolori pungitiuo ventris et rugitui et inflationi.

¶ De mezerion. Cap. cccclxvij.

m Ezerion quid est. Est lacticiniū magnum quod est duorū modorū. vnum eorum est magna hn̄s folia subtilia: et alterū est parua hn̄s folia spissa. et hoc est deterius amborū: et quod nigrum est: est perniciosum. Electio. Melius mezerion est in quo sunt folia plurima et similia folijs oliue et subtiliora. Quod vero folia parua hz que sunt crispa est malum: sed quandoque malicia almezerion frangitur cum resolutione. Natura. Est calidū et siccum in quarto. Opera. et proprieta. Est acutum mundificatiuū excoriatiuū et eius acrimonia est vehemens. Decoratio. Omnes spēs administrantur ad morpheam et ad albaras et ad lentigines linite exterius et quandoque admiscetur ei surfur in ipso. Vlnera et vlcera. Oēs spēs eius administrantur ad impetiginē et vlcera sordida cum melle et eradicant cortices: propter illud quod est in eis de substantia resolutiua corrosiua et similiter exiccant scabiem. Membra capitis. Colluitur os cum decoctione eius et proprie decoctione nigri: et sedatur dolor dentis. Et quandoque aliquid eis adheret cum pipere et frusto fant super dentem corrosum pp dolorem. Membra nutrimenti. Nocet epati valde. Membra expul. Soluendo educit aquā: et proprie quod accipitur humidum hora sui floris. Eius aūt acuitas frangitur si infundatur in aceto deinde exiccetur. Et ex eo qdem infuso in potu sumuntur sex aur. decoctio in lb. i. et .s. aque donec de ea remaneat medietas et quarta: et bibitur et solutione educit lumbricos et ascarides et proprie cucurbitinos: et in decoctione calamenti montani. ¶ Et quandoque sumuntur .ʒ. xxij. de eo: et posite i duobus vrceis vini dimittuntur sic duobus mensibus deinde colantur et post dimittuntur duobus mensibus deinde dantur in potu ad hydropisim et ad purgationē mulierū que pepererunt et conferūt et eius decoctio confert difficultati vrine vehementi et dixerunt quod ipsum ē solutione aducit melancoliā et humores flegmaticos et proprie quando miscetur cum duplo absinthij et qdam quātū ipsum est. ¶ Et qdam eorū sunt qui assumūt de eo aur. cum duplo ipsius de absinthio confecto cum melle decocto et faciunt ex eo collíria. et oz qdē vt si sit ad soluendū aquā citrinā admisceantur ei alia solutiua que ipsam soluūt. Et si queritur vt eo soluatur melia fiat ex eo sief et misceatur ei quod soluat meliam. Venena. Mezerion bibitur cum vino ad morsum vermium venenosorum et est proprie nigrum venenum mortiferum. et quando miscetur cum sauich et coniungitur cum aqua et oleo interficit mures et canes et porcos. et quod de eo iterficit hoīes est pondus .ʒ. ij. interficit .n. cū turbatiōe et vomitu et solutione.

¶ De maru. Cap. cccclxviij.

m Aru quid est. Dicunt indi quod ē spēs plures. est .n. quedā spēs eius que est boni odoris et est marmacor: et calidior: et siccior: ē spēs alia que est minoris odoris et dr̄ fumuse et est calida et lenis. et tertia spēs noiatur almaru albū que est rpara et in ipsa est virtus lenificatiua et existimo quod alia in que est virtus lenificatiua est lingua bouis. et est illa spēs que noiatur marumenis et est calida et sicca subtiliatiua: et est spēs que noiatur merscebar et est frigida sm quod dicit narrator eius. Natura. Est calidū et siccū in scdo: deinde diuersificatur. Opa. et pprie. Oēs spēs sunt rarificatiue subtiles resolutiue inflationū et flegmatis aperitiue opilationū vbi sunt. Membra capitis. Distillatur cum aqua lactis in aurē dolorosam. Et merscebar qdem confert soda frigida et relique spēs almaru conferunt soda frigide: sed quod de eo odoriferum est facit soda pprie quando odoratur super vinum. Membra nutrimenti. Resoluit flegma ex stō et confert dolori stōi et confortat ipm. Mē. expul. Cōfortat intestina et semen eius cū frigitur confert rasure intestinorum. et dissinterie et si nō frigitur solōe educit flā.

¶ De marmacora. Cap. cccclxix.

m Armacora quid est. Nota est. et flos qdem eius est cineritius ad duritiem declinans et est boni odoris qui de eo est aromaticus. Natura. Inqt. Dia. Almarmacora est calidior maiorana et fortior et est calida in tertio sicca in secundo. Operationes et proprietates. Est subtilis resolutiua sedatiua ventositatum aperitiua opilationum flegmaticarum vbi sunt. Membra capitis. Inebriat velociter cum ponitur in vino et facit soda odorat' eius vehemēter. verū resolutiis odoratus eius. et multitudo ipsius et declinatio super embrocam ipsius omnes vapores et soda frigidos et est similis secha in illo. Membra nutrimenti. Confortat stomachum et aperit opilationes viscerum et exiccat humiditatē stomaci. Mēbra expul. Confortat intestina.

¶ De nugath. Cap. cccclxx.

m Vgat quid est. Dixerunt quidam quod est vene granati siluestris: sed nō est conueniens hoc quod dixerunt quoniā semen eius est conueniens coitui et mouet ipsum fortiter. Natura. Est calidum perueniens ad tertium et humidum in secundo. Operationes et proprietates. Est confortatiuum membrorum. Decoratio. Est impinguatiuum. Iustra iuncturarum. Confert

cum et eo fit emplm torsioni ⁊ fracture ⁊ attritioni lacertorum ⁊ dislocatioi ⁊ confert podagre ⁊ spasmo ⁊ est bonu tesabuch .i. cum unus pes offendit aliu ⁊ durities iunctu. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Lenificatiuū est duritiez que sunt in gutture ⁊ pulmone. Membra expulsio. Mouet coitum ⁊ proprie semen eius.

De merdesen. Cap.cccclxxi.

m Erdesengi qd est. Merdesen est plūbū adustū: ⁊ qn̄qꝫ fit absqꝫ plumbo ⁊ puenit ad summū rectificationis ipsius: aut qꝛ decoquit in aceto aut vino puro deinde aduritur vice una aut duabus: aut aduritur super prunas: ⁊ aufertur ab eo qd sup ipm eleuatur: aut decoquit cum aqua ⁊ frumēto ⁊ cū ordeo donec findat ⁊ remoueat ab eo frumentum: ⁊ illa aqua deinde decoquit cuz aqua recenti donec purificetur. deide submergitur ab illa aqua. Fit hoc de eo multotiēs deinde mundificat cum sale multotiens sicut scis ⁊ qn̄qꝫ fit aliud. Natura. Inquit Gal. Decliue est ad exiccationem sed est debilis exiccationis ⁊ frigid. Apud alios vo est decliue ad aliquātuluz frigoris ⁊ est abstersiuum. ⁊ illud qd est ablutum est procul dubio frigidum. Operationes ⁊ proprietates. Est cōstrictiuum ⁊ exiccatiuum ⁊ abstergit parūper cum stipticitate ⁊ glutinatione ⁊ subtiliat grossuz ⁊ stipticitas ⁊ abstersio ipsius sunt parue. ⁊ ipsum quidē est materia emplastroruz. Aggregat enim medicinas ⁊ frangit superfluitatem resolutionis ⁊ corrosionis ⁊ stipticitatis etiam. Deco. Efficit odorem corporis bonū ⁊ ascellaꝝ ⁊ prohibet rasuram coxarū ⁊ abstergit pānuz ⁊ cicatrices vnguis nigras ⁊ sanguinem mortuū ⁊ proprie illud quod est ablutū: ⁊ delet vestigia variolarum ⁊ prohibet sudorem. Uulnera ⁊ vlcera. Creat carnez in vlceribus per accn̄s. sed. G. est ex eis qui dicūt q ipsum nō mūdificat ⁊ non' sordidat ⁊ nō generat ⁊ nō cōtrahit sed est materia emplastroꝝ ⁊ confert rasure intestinoꝝ ⁊ casure almagabi ⁊ coxarū. Membra oculi. Illud qd de ea est albū ablutum ponit in alcofol ⁊ abstergit oculum. Membra expul. Si bibatur phibet vrinā: ⁊ multotiens quidem in regione nostra dāt ipm in potu propter fluxum vētris ⁊ vlcera intestinoꝝ: ⁊ qn̄qꝫ proijciunt ipsum in vasis aque ⁊ minuitur eius nocumentū. Uenena. Est perniciosum retinens vrinā ⁊ inflat ventrē ⁊ duo emunctoria ⁊ constringit linguam ⁊ prefocat ⁊ stringit anhelitum.

De mescatramescir. Cap.cccclxxij.

m Escatramescir quid est. Sunt res similes alscethescebrā sicco: eo ex quo nō assumuntur in pncipio cibi sapor plurim' neqꝫ odor: deinde succedūt amaritudo ⁊ acuitas. ⁊ qn̄ pascunt ipm pecudes facit emulgere sanguinez ⁊ excusat a calamēto imo est eo fortius plurimū. et est duaruz specieꝝ: quarū vna est mescatramesar veruz ⁊ altera est mendosum falsum et est ei sile verum habet dispositiones debiliores dispositionis illius. Natura. Est calidū et siccum ad tertium puemens. Mēbra anhe. ⁊ pectoris. Ipsum extrahit hūiditates viscosas ex pectore ⁊ pulmone. Membra nutrimenti. Sirupus eius confert conturbationi et nausee. Mēbra expulsionis. Prouocat mēstrua fortiter ⁊ vrinam ita q facit mingere sanguinē ⁊ extrahit fetum bibitum et suffumigatū positū ⁊ eius syrupus prouocat sanguinem partus.

De mum. Cap.cccclxxiij.

m Um quid est. Mum purum est parietes domoruz apum in quibus faciunt oua et pullos et adducunt eis mel. Et mum quidē nigrum est sordes fenestrarū intrinsecaruz et forinsecarum. Natura. Est equale. Opera. ⁊ pprie. Est liniuuz et replet vlcera sorditie: et humectat p accn̄s qm̄ cōglutinat ⁊ opilat poros ⁊ est materia emploꝝ infrigidantiuz et calefacientium oium et non est dubitatio qn in eo fit maturatio parua et aliquātulū resolonis et multitudine resolonis mellis: et in mū qdē nigro quod est sordes fenestrarum forinsecus est attractio vehemēs et profundo. Attrahit enim astellas q carni infixe sunt ⁊ spinas. ⁊ in ipso sunt subtilitas et mūdificatio pauca et lenitas vltima. Apata et bothor. Lenit duritiē apatum. Uulnera ⁊ vlcera. Lenit escaras et implet vlcera sordine et nigruz extrahit surculos et spinas. Instrumenta iunctu. Lenit neruos. Mēbra capitis. Mum nigrū sui odoris fortitudine facit sternutationem. Membra anhelitus et pectoris. Confert asperitati pectoris linitū pprie ⁊ qn̄qꝫ cōcunt cū oleo violaceo et phibet lac coagulari in māmillis ablactantiuz. Mēbra expulsionis. Bibuntur de eo. x. rosetuni quibusdā sorbitionibus de milio ⁊ rizi ad vlcera intestinoruz. Uenena. Dicit q ipm extrahit venena ⁊ ponitur super vulnera sagittarum venenosarum linita et non nocet.

De magnete. Cap. cccclxxiiij.

m Agnes quid est. Est lapis qui attrahit ferrum cū ergo aduritur fit amathites et virtus eius sicut virtus illi'. Electio. Melior est niger imbibitus rubedine purus in quo non est permixtio. Opa. et pprie. Est abstersiuus mūdificatiuus. Membra expul. Datur in potu ad bibitionē limature ferri cum retinetur in ventre scoria ferri. Ipsa enim extrahit ipsam ⁊ associat ei apud exitum: ⁊ dicitur q qn̄ in potu sumuntur ex eo tres anuli sat cum mellicrato educit solutione humorem grossum malum.

¶ De marchasita. Cap.ccccLxxv.

m Archasita qd est. Est pluriu spetiu alia eni est aurea et alia argentea: et alia erea: et alia terrea: et ois species similat substatie cui coparat in colore suo. et per se quida noiant eam lapidé adesteni. i. lapidé luminis pp iuuamétum qd visui affert. Natura. Calida est in scdo. sicca in tertio. Opa. et pro. In ipsa est astrictio et calefactio et maturatio et resolutio et abstersio et virtus eius fortis. verutñ du eius cotritio non bñ fit nõ apparet eius iuuamétu. Decoratio. Cõfert qñ linif cuz aceto sup morphea et baras et lentigines et resoluit humiditates pcetas sub cute et subtiliat capillos et crispat eos. Apata et bothor. Qñ pmiscef cu gumma pini pfert apostematibus duris et resoluit ea et ponif in emplastris resolutiuis pp illud qd i ipsa est de resolutiõe et maturatiõe. Vul. et vl. Cu gumma pini cosolidat vlcera et eradicat carné augmétatá. Iuncfa iu. Resoluit qd aggregat in ptibº lacerti de mã sili saniei. Mébra capi. Df q si suspédatur super collum infantis non timebit. Membra oculi. Abstergit oculum et confortat ipsum adusta. et non adusta.

¶ De magnesia. Cap.ccccLxxvi.

m Agnesia quid est in dispositionibus marchasite et est melior ea.

¶ De maiorana. Cap.ccccLxxvij.

m Aiorana. Natura. Est calida et sicca in tertio. Opera. et proprie. Est subtilis resolutiua aperitiua cuz fortitudine et virtus olei eius calefactiua subtiliatiua acuta. Decoratio. Aqua eius ponif in ventosis et ponif sup mébrum post expletioné ventosationis. phibet eni albedinez que accidit a crassatiõibus post vétosationé: et qd ex ea siccum est linitur cu melle sup nigrediné sanguis et viriditatez eius et pprie sub oculo. Apata et bothor. Est epithima super apata flegmatica. Iuncfa iunctu. Ponitur in ceratis et linif sup torsioné neruoz et cõfert dolori inguinu: et hir cu melle ad laxitudiné: et oleu eius etiá est medicamen paralysis declinatis collum ad posteriora et reliquę paralysi. Mébra capi. Aperit opilationes cerebri et cõfert emigranee et soda et humiditati: et soda melice et ventositatibus grossis et dolori auris embrocata et distillata et ponif in ipsa cottu infusum in oleo maiorane et confert opilationi eius. Mébra nu. Cõfert decoctio eiº in vino hydropisis. Membra expulsionis. Confert decoctio eius difficultati vrine et dolori ventris pungitiuo: et oleu eius calefacit et subtiliat et confert coartatiõi matricis deducenti ad prefocationem ipsius. Venena. Ex ea cum aceto fit emplastrum ad puncturam scorpionis.

¶ De mumia. Cap.ccccLxxviij.

m Umia qd est. Ipsa est in virtute picis et aspalti conmixtorum: et nature virorumqz. verutamé est vltima et amplu est eius iuuaméti. Natura. Est calida in secudo. Opa. et pprie. Est subtilis et resolutiua. Apata et bothor. Cofert apatibus flegmaticis. Iuncfa iunctu. Est bona doloribus desiccationis et fracture et casus et percussionis et paralysi et torture bibita et cu cõpressiõe iuncta. Mébra capi. Cofert emigranee et soda frigide et epilesie et vertigini et fit caputpurgiu ex ea fm quántitaté vnius grani cu aq maiorane: et in aurem ponif dolorosam vnu granu cum sambacino: et ad fluxuz saniei ex aure ponif de ea quantu est vnu granu ordei cum oleo rosacco et aqua acreste cum licinio. et ad grauitaté lingue lirat vnu cu decoctione origani persici. et ad galeatá passioné et ad sodam antiquam granu vnum cu grano vno castorei cum oleo de ben facto caputpurgio. Mébra anhe. et pec. Prohibet sputu sanguis ex pulmone. Sucqz qd de eo in potu sumif quátum sunt tria grana ordei i vino cõi. Et iá qdé experta est lirat ad prefocationis cu oxymelle. et ad doloré gutturis lirat cu rob de moris aut de decoctione lenticule: et ad tussim talugi cu aq iuiubaru et aq ordei et sebesten tribus diebº cõtinuis cum est ieiunus. et ad tremorem cordis lirat cu aq cymini et ameos et carui. Mébra nutriméti. Et ad debilitatez stomaci lirat eã cu aqua cymini et ameos et carui. et similiter ad nauseá flegmaticá si ad casuz sup pectº et stomacho et epar lirat cu duobus danich de luto armeno et danich vno croci in aq solatri aut cassie fistule: et ad singultu granu vnu cu decoctione seminis apij: et ad doloré splenis lirat cu aqua zuccari. Membra expul. Est bona ad vlcera que sunt in foramine virge et vesica et bibitur de ea quantitas lirat cum lacte. et si aliquid de ea misceatur cum farina et supponitur confert paucitati tolerantie ad retentionem vrine. Venena. Et ad venena duo grana cum decoctione hasce et alaniuden. et ad scorpionem lirat cum vino puro et ad puncturam eius lirat cu butyro vaccino.

¶ De myrrha. Cap.ccccLxxix.

m Irrha qd est. Est gumma curréns sup arboré i iamení que dimittif donec cõgeletur: deinde colligif sicut galbanu et opoponacum in terra nostra. et eius quidé alia est pura: et alia est adulterata. Electio. Melior est illa que ad albediné declinat et rubedinem non commixta ligno: et eius arbor é bõi odoris. Quádoqz vero adulteratur cu quodaz lacticinio pnicioso et fit ipsa perniciosa. et hoc quidé lacticiniu noiaf alserisius. et é est arbor perniciosa. Natura. Est calida et sicca in scdo. Opationes et pprietates.

Est aperitiua resolutiua ventositatis. ⁊ in ipsa sunt stipticitas ⁊ adherentia ⁊ lenificatio ⁊ eius fumus est conueniens ei cui ipsa conuenit: sed est vehementioris exiccationis ⁊ est subtilis absque mordicatione ⁊ est in homogeneositate fumi olibani ⁊ ponitur in medicinis magnis propter multitudinem sui iuuamenti ⁊ prohibet putrefactionem: ita quod ipsa retinet mortuum ⁊ conseruat ipsum ab alteratione ⁊ fetore ⁊ extrahit superfluitates crudas. Illa vero que asportatur de elita est vehementioris calefactionis ⁊ maturationis ⁊ lenificationis. Decoratio. Quando miscetur cum oleo myrtino ⁊ laudano iuuat ad confortandum capillos ⁊ ad inspissandum eos ⁊ abstergit vestigia vlcerum: ⁊ odoris odorem bonum efficit quando in ipso retinetur: ⁊ remouet fetorem oris ⁊ illinitur. permixta cum vino ⁊ alumine super ascellas ⁊ remouet fetorem earum ⁊ permixta cum melle ⁊ cassia lig. illinitur super verrucas. Apostemata ⁊ bothor. Confert apostematibus flegmaticis. Vulnera ⁊ vlce. Consolidat ⁊ cooperit ossa nuda ⁊ administratur cum aceto super impetiginem ⁊ sanat vulnera putrefacta. Membra iuncturarum. Ipsa permixta cum carne ostracorum illinitur super cartilagines lesas sicut est auris ⁊ reliqua. Membra capitis. Inquit Gal. odor myrrhe sanis facit soda ne dolentibus soda. ⁊ ipsa est ex medicinis propriis cum memithe ⁊ opio ⁊ castoreo que conferunt contusioni auris: ⁊ facit scotomiam ⁊ somnum ⁊ colluitur ex ea os cum vino ⁊ oleo ⁊ confirmat dentes valde ⁊ confortat eos ⁊ prohibet corrosionem eorum ⁊ constringit eos ⁊ remouet humiditatem eorum ⁊ spargitur super vlcera capitis ⁊ exiccat ea: ⁊ administratur cum castoreo ⁊ memithe ⁊ opio ad vlcera auris dolorose ⁊ ad saniem. ⁊ liniuntur ex ea nares ambe: ad fluxus antiquos ⁊ constringit eos. ⁊ quando fit caputpurgium cum pondere dauich de ea ⁊ mundificat cerebrum. Membra oculi. Abstergit albuginem ipsius ⁊ confert asperitati palpebrarum ⁊ resoluit saniem in oculo absque mordicatione. ⁊ quando resoluit aquam in principio sui descensus cum est subtilis. que autem fortior est in alcofol est illa que est adulterata cum lacticinio. Membra anhe. ⁊ pecto. Est bona tussi antique humide ⁊ asmati ⁊ anhelitui dilatationis ⁊ doloribus lateris: ⁊ clarificat vocem: ⁊ totum illud propter suam abstersionem subtilem absque asperitate ⁊ ponitur sub lingua ⁊ transglutitur aqua eius ad asperitatem gutturis. Membra nutrimenti. Confert myrrha pura mollificationi stomaci ⁊ aque citrine ⁊ inflationi in sto. Membra expul. Prouocat menstrua ⁊ proprie clysterizata cum aqua ruthe ⁊ aqua absinthij: aut aqua lupinorum: ⁊ extrahit fetum ⁊ vermes ⁊ ascarides propter suam amaritudinem ⁊ leuem coartationem oris matricis ⁊ sumitur in potu quantitas fabe de ea ad vlcera intestinorum ⁊ rasuram ⁊ solutionem. Febres. Faba de ea accepta cum pipere ⁊ aqua ad initium rigoris prohibet ipsum. Venena. Datur ad bibendum ad puncturas scorpionum cum vino. Permutatio. Loco eius ponitur medietas ponderis sui de pipere nigro secundum quod dicitur. sed nihil est vel non est ita.

¶ De muram. Cap.cccclxxx.

m Uram quid est. Est fructus arboris que comeditur cum tamen sit vehemens ponticitas in ipso ⁊ superflua. Operationes ⁊ proprietates. In ipso est stipticitas ⁊ exiccatio. Vulnera ⁊ vlcera. Quod de cortice eius adustum est cum aqua super scabiem vlcerosam ponitur. Et ipsa penitus stipticitatis vehementia consecuta est quod fructus eius consolidat vulnera grossa. Venena. Si succus almuram cum vino bibatur aut ex eo fiat emplastrum confert morsui vipere. ⁊ dicitur quod serratura ligni eius interficit quando bibitur.

¶ De memithe. Cap.cccclxxxi.

m Emitequid est. Est simile glandibus citrini coloris ad nigredinem declinans: facile frangibile ⁊ in ipso est amaritudo ⁊ substantia aquea ⁊ terrea ⁊ non est vehemens: sed sicut lacunarum ⁊ eius principium est herba que est in menbige ⁊ in littoribus sceni ⁊ est manifesti odoris ⁊ amari saporis ⁊ crocei succi. Natura. Est frigida ⁊ sicca in pzio. Opera. ⁊ proprie. Stipticitatem habet multam. Apostemata ⁊ bothor. Confert apostematibus calidis grossis ⁊ sanat herisipillam non forte magnam in corporibus duris: non paruam in corporibus teneris quoniam in eis est superflue exiccationis. Membra oculi. Confert in medicinis obthalmie in principio.

¶ De mahaleb. Cap.cccclxxxij.

m Ahaleb. Electio. Melior est qui est albi coloris purus. Natura. Est calidus in primo ⁊ non est vehementis siccitatis. Operationes ⁊ proprie. Est abstersiuus subtilis resolutiuus sedatiuus dolorum. Instrumenta victurarum. Est bonus doloribus qui sunt in ilijs ⁊ dorso. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert sincopi bibitus cum aqua mellis. Membra expul. Confert colice ⁊ lapidi in renibus ⁊ vesica.

¶ De magra. Cap.cccclxxxiij.

m Agra. Electio. Melior est munda ⁊ que crescit ⁊ augmentatur in aqua. Natura. Est frigida in primo sicca in secundo. Operationes ⁊ proprie. In ipsa est glutinatio ⁊ stipticitas. Membra nutrimenti. Confert doloribus epatis. Membra expulsionis. Est fortior in constrictione ventris quam lutum sigillatum ⁊ interficit vermes.

¶ De mehebethene. Cap.cccclxxxiiij.

m Ehebethene quid est. Est illud quod dicitur granum regium ⁊ arbor eius nominatur in terra nostra alubes ⁊ folia

eius sunt similia pisci in longitudine vnius di gti. fructus est similis auellane maiori: et quandoqꝫ est minor et habet in flore cuiusqꝫ fructus tria grana. Natura. Est calida et sicca in tertio. Instrumēta iuncturarum. Sua solutione confert doloribus iuncturarum et podagre et sciatice. Membra nutrimenti. Confert hydropisi et facit vomere fortiter et neqꝫ conuenit stomaco. Membra expulsionis. Soluit sicut lacticinia et decoquuntur folia eius in iure galli decrepiti et confert colice et prouocat vrinam et menstrua quādo sumunt. vij. aut. vi. ex granis eius: et fiunt pillule: aut bibūtur: ita qꝫ inde non fiunt pillule: deinde postea potatur aqua frigida solutiōe educit colerā et flegma.

¶ Et sepe quidem sumunt in potu de eis. x. grana ex suis granis magnis. et. xx. grana ex suis granis paruis. ¶ Cūqꝫ voluntas adest vt sit eius solutio magis ad summū perueniens fit bona eius masticatio. Et quādo est volūtas vt fit eius solutio leuior deglutiatur cum sua dispositione.

¶ De maroth. Cap. cccclxxxv.

Maroth quid est. Est radix aniunden et est minus assa in ꝟtute et iuuamēto. et iam quidem dictum est in capitulo aniden illud quod oportet permutari ad maroth. Operationes et proprie. Est lenificatiua maturatiua. Membra nutri. In ipsa est difficultas digōnis et nocet stomaco nisi sit frigida: qm̄ tunc ꝯfortatur ipsa.

¶ De mescim. Cap. cccclxxxvi.

Mescim quid est. Est similis in omnire alborum triangulate forme ad citrinitatem declinans boni odoris.

Arboris eius alia est domestica tria habens folia et alia est siluestris et egyptia: et ex ea fit panis et videtur qꝫ sit ipsa alharba. Natura. Domestica est temperata et siluestris est in secundo in caliditate et siccitate. Operationes et ꝓprietates. Domestica que habet tria folia est fortis exiccatiua parumper et siluestris est fortior.

¶ De melguab. Cap. cccclxxxvij.

Melguab quid est. Est medicina de sceni cognoscitur illic hoc nomine et est lignum sicut nodi punctati. et est decliue ad nigredinem parūper. Instrumēta iunctu. Aufert. de eo cū mellicrato acceptus ꝯfert attritioni lacertorum.

¶ De muredascon. Cap. cccclxxxviij.

Muredascon quid est. Est flos et stipites subtiles frangibiles ad citrinitatem declinans. et eius virtus est sicut bedeoard apud quosdam. Et est de eo qui est vehementius decliuis ad albedinez. et est de eo qui magis est decliuis ad citrinitatem. ¶ Inquit filius mesangue est sicut bedeoard: et dixit qꝫ est myrtus siluestris: et dixerunt alij qꝫ est species romana. Et dixit alcanzi est in virtute absinthij romani. et vehementius stipticus. Natura. Est calidus et siccus in secundo. Membra capitis. Confert ad soda et humiditates in cerebro. Membra nutrimēti. Confortat stomacum et epar et confert casui super viscera. Membra expulsiōis. Supponitur ad vermes ani.

¶ De melha. Cap. cccclxxxix.

Melha quid est. Est sicut ramus et folia eius sunt sicut folia oliue et latiora et comeduntur sicut olera. Operationes et ꝓprietates. In ipso sunt salsedo et stipticitas et hūiditas cruda qua inflat. Membra anhelitus et pectoris. Auf. cuꝫ mellicrato exuberare facit lac. Membra nutrimenti. Auf. cum mellicrato sedat dolorem vētris pungitiuum.

¶ De memirē. Cap. ccccxc.

Memirē quid est. Est lignuꝫ sicut nodi declinans ad nigredinem in quo est reflexio parua et est calidius qꝫ vene tinctorum. Natura. Est calidū et siccū in fine secundi. Operationes et proprietates. Est abstersiuuꝫ mundificatiuū. De coratio. Abstergit albedineꝫ vnguium. Membra capitis. Eius succus extrahit humiditatē grossam ex capite: et mundificat superfluitates cerebri et radix eius confert dolori dentiū. Membra oculi. Mundificat albuginem in oculo et acuit visum cum ex eo fit alcosol et abstergit humiditateꝫ grossam et proprie succus eius. Mēbra nutrimenti. Radix eius ꝯfert icteritie. Membra expul. Cōfert dolori ventris pungitiuo et in ipsa est prouocatio.

¶ De mezeheregi. Cap. ccccxci.

Mezeheregi quid est. Est arbor sicut arbor scebrā verūtamen est longior in cuius colore est cinereitas ad citrinitatem declinans. Quidaꝫ vero homines numerauerūt ipsam inter lacticinia. Nā. Calida est in tertio sicca in eodē. Operationes et proprietates. Quando de ea aliquid proijcitur in gurgitē iebriat pisces et necat eos. Instrumenta iunctu. Confert podagre et dolori scie et iuncturarū et dorsi et anche. et destruit ventositates quando ponitur in medicinis solutiuis. Mēbra expul. Solutione educit humores grossos et flegma.

¶ De meisce. Cap. ccccxcij.

Meisce quid est. Est proximius substantie fabaruꝫ: et melior horarum visus eius est estas. Natura. Est temperatus in hūiditate et siccitate ille qui est excorticatus est eparus et nō excorticatus ad siccitatem declinat qm̄ in cortice eius est pūticitas. Opera. et ꝓprie. Nō inest ei inflatio

fabarum ꝙ̄uis ſit in ipſo inflatio quedã imo
eſt in ipſo minoꝛ ꝙ̄ in eis: ⁊ non eſt abſterſio fa
barũ in ipſo. ⁊ neq̧ eſt in ipſo frigus lenticule.
Et qñ cum eo ponit̃ parũ cartami rectificatur
eo. Inſtra unc. Eſt emplr̃ inuatiuũ ad do/
loꝛem membꝛoꝛũ. Iuncturarũ ꝓpꝛie cũ vino
vue: ⁊ vino decocto cum croco: ⁊ ſup ꝯtuſio/
nem ⁊ intrinſecã carnis rupturã. Mẽbꝛa nu/
tri. Chimus eius eſt laudabilis ⁊ ꝓpꝛie excoꝛ
ticati: ⁊ non eſt in ipſo tarditas deſcenſionis fa
barũ. Et qñ decoquit̃ cũ oleo amigdalino dul
ci eſt laudabilioꝛis humoꝛis. Mẽbꝛa expul.
Qñ decoquit̃ in aqua poſt aquã in qua deco/
ctus eſt expulſam ab eo ſtringit nãm ꝓpꝛie cũ
fit acetoſa cũ granis granati ⁊ ſumach: ⁊ i ipſo
eſt nocumentũ coitus ſm ꝙ dixerũt quidam.

¶ De manna. Cap.ccccxcij.

m Anna quid eſt. Eſt oĩs ros cadẽs ſu
per lapidẽ aut arboꝛẽ ⁊ fit dulcis ⁊
coagulat̃ ſicut mel: ⁊ exiccat̃ ſicut gũ
mi quẽadmodũ tereniabin ⁊ alſera
coſt. ⁊ mel aſpoꝛtarũ de terra curſurã ſilueſtri:
⁊ nos qdem iam diximus vnũqdq̧ in ſuo ca/
pitulo. ⁊ ipſum aſſumit de natura eius ſup qd
cadit virtutem ⁊ adiungit illa ad id quod exi/
git lenitas ⁊ dulcedo ſui.

¶ De muluchia. Cap.ccccxciij.

m Elluchia quid eſt. Eſt malua. ⁊ nos
qdem ꝑſcrutabimur eius rememo/
ratione in capitulis de l.r. Natura.
Frigida eſt in pꝛimo: humida in ſe/
cundo. Mẽ.nutri. Aperit opilõnẽ epatis.

¶ De muſa. Cap.ccccxcv.

m Uſa quid eſt. nota eſt. Opa. ⁊ ꝓ.
Nutrit velociter ⁊ eſt lenificatiua. ⁊
multitudo eius gñat opilões. ⁊ ad/
dit in colera ⁊ flegmate ſm cõplonẽ.
Mẽbꝛa anhe. ⁊ pec. Confert aduſtioni guttu
ris ⁊ pectoꝛis. Mẽbꝛa nutri. Stõ ꝯueniens
eſt ⁊ multitudo eius ſtõ eſt grauis valde: ⁊ oꝫ
qdem vt ſumant poſt ipſã calefactiuũ oxymel
cum ſeminibus ⁊ infrigidatiuũ mel. Mẽbꝛa
expulſionis. Augmentum efficit in ſpermate
⁊ conuenit renibus ⁊ pꝛouocat vrinam.

¶ De medulla. Cap.ccccxcvi.

m Edulla. Electio. Cõuenientioꝛ eſt
medulla vituloꝛũ ⁊ cerui: deinde tau
ri: ⁊ poſtea capꝛarũ: deinde ouiũ. ⁊
medulla qdem hircoꝛũ cum teſticu/
lis ⁊ tauroꝛũ ꝓpꝛie non caſtratoꝛum eſt magis
ſicca. ⁊ medulla extremitatũ eſt magis pinguiſ.
Opera. ⁊ pꝛopꝛie. Eſt calefactiua lenitiua ab
ſterſiua multi nutrimenti ſi digerat̃. Apata ⁊
bothoꝛ. Eſt bõa duritiebus ⁊ lapidoſitati que
eſt ſicut medulla vituloꝛum ⁊ cerui nõ ſicut me
dulla hircoꝛum ⁊ ſilueſtrium hircoꝛum illoꝛũ
enim ſicca eſt ⁊ neq̧ eſt bonum in ea. Mẽbꝛa
nutrimenti. Conturbat ſtomacũ ⁊ delet appe
titum: ⁊ opoꝛtet vt comedatur cum piperibuſ
⁊ ſeminibus. Membꝛa expulſionis. Suppo
nitur ex medullis laudabilibus peſſarũ in ma
trice ⁊ confert duritiei eius. Uenena. Dicit̃
ꝙ linimentum ex ea ⁊ ꝓpꝛie ex medulla cerui
fugat vermes venenoſos.

¶ De muri. Cap.ccccxcvij.

m Uri. Nã. Eſt calidũ ⁊ ſiccũ ꝑueniẽs
ad tertium. Filius meſaugue. Inq̃t
ex piſcibus factum eſt minoꝛis cali/
ditatis ⁊ ſiccitatis ꝙ̄ qd ex oꝛdeo: ſꝫ
ego illud non credo. Opera. ⁊ ꝓpꝛie. Ab/
ſtergit humoꝛes groſſos ⁊ lenit ⁊ exiccat ⁊ in
ipſo eſt ſtipticitas ⁊ mundificatio flegmatis.
Decoꝛatio. Oris odoꝛem bonũ efficit. Uul/
nera ⁊ vlcera. Eſt bonum vlceribus putridis
⁊ factum ex piſcibus ⁊ carnibus ſalitis ꝓhibet
ambulationẽ fraudulentijs. Inſtra unctu.
Confert doloꝛi anche ⁊ ſciatice. Mẽbꝛa ocu/
li. Fit ex eo alcofol in pꝛincipio variolarum
⁊ pꝛohibet bothoꝛ ab oculo. Membꝛa nutri
menti. Confert ad humiditatẽ ſtomaci. ⁊ ab
ſtergit humiditates a viſceribus. Membꝛa ex
pulſionis. Ponitur in enemate colice ⁊ ene/
mate mundificationis vlcerũ abraſionis ꝓpꝛie.
Uenena. Confert moꝛſui canis rabioſi.

¶ De maſal. Cap.ccccxcviij.

m Aſal. Opera. ⁊ pꝛopꝛie. Eſt malũ
habẽtibus melancoliam valde. ⁊
cum decoquitur cum carne pingui
rectificatur paruper. Membꝛa nu/
trimenti. Eſt nociuum ſtomaco. Membꝛa
expulſionis. Nociuum eſt ano.

¶ De menta. Cap.ccccxcix.

m Enta. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in
ſecundo. ⁊ in ipſa eſt humiditas ſu/
perflua. Operationes ⁊ pꝛopꝛieta
tes. In ipſa ẽ virtus calefactiua ſti/
ptica pꝛohibens: ⁊ eſt ſubtilioꝛis ſubſtantie ole
rum que comeduntur. Cumq̧ fruſta ipſius in la
cte dimittuntur non caſeatur. ⁊ cum bibitur ex
ea eius ſuccus cum aceto abſcindit curſum ſan
guinis ab interioꝛibus. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ.
Fit ex ea cum ſauich emplaſtrum ad dubella ⁊
ipſa quidem non eſt ſimilis mentaſtro: quoniã
in mentaſtro non eſt ponticitas ⁊ ſunt in ipſo
reſolutio ⁊ calefactio ⁊ exiccatio ſuperflua im
pediens. Membꝛa capitis. Ex ea fit empla
ſtrum fronti ad ſoda: ⁊ pꝛopꝛie cum ſauich de
oꝛdeo: ⁊ fricatur cum illo aſperitas lingue ⁊ re
mouetur: ⁊ ſuccus eius miſcetur cũ mellicra
to ⁊ diſtillatur in aurem doloꝛoſam. Membꝛa
anhelitus ⁊ pectoꝛis. Pꝛohibet fluxum ſan/
guinis ⁊ ſputum eius ⁊ coagulationem lactis
in mamillis moꝛe emplaſtri ſuppoſita: ⁊
ſedat eorum apoſtemata. Membꝛa nutrimen
ti. Confoꝛtat ſtomacum: ⁊ calefacit ipſum
⁊ ſedat ſingultum ⁊ digerit ⁊ pꝛohibet vomi/

tum flegmaticum τ sanguineum τ confert icte ritiis τ ꝓprie sirupus eius. Membra expul. Adiuuat ad coitum ꝓpter inflationes que est in ipsa: τ humiditatẽ hortulanã que non est in mentastro: τ opilat vasa spermatis τ interficit vermes: τ qñ supponit̃ ante horam coitus ꝓhibet impregnationẽ: τ qñ bibunt̃ de ea frusta cum granis granati sedat colericam passionẽ. Venena. Confert morsui canis rabiosi τ est propria ad illud.

¶ De melle. Cap.cccc.

Mel quid est. Mel est ros occultus cadens super flores τ super reliqua qd colligunt apes τ est vapor qui eleuatur τ ꝯuertitur τ maturat̃ in aere τ ꝯuertit̃ τ ingrossat̃ in nocte τ melifactũ cadit: qñq; cadit mel sicut est circa casurã. diuersificatur aũt ſm ea sup q̃ cadit que sunt arbor τ lapis τ manifestũ ipsius colligunt hoies. Qd vero occultũ est colligũt apes: τ existimo φ apũ labor in ipso aliq̃d hʒ impressionẽ que quidem ipsum non colligunt nisi vt eo nutriant̃: τ ipm reponant. τ melius est genus acre venenosum. Electio. Melius mel est illud qd est vere dulcedinis boni odoris declinans ad acredinem τ ad rubedinem. τ quod est vt palea in colore quod non est subtile viscosum quod non abscinditur τ melius est vernale. deinde. estiuum. hyemale autem est malum. Natura. Mel apuz est calidum τ siccũ in scdo. τ mel tabarzet τ de cãnis est calm̃ in primo sed non est siccũ τ põt esse vt sit humidũ in primo. Opa. τ ꝓprie. Virtus eius est abstersiua apertiua orificiorũ venarũ resolutiua humiditatũ τ expellit humiditates ex ꝓfundo corporis τ ꝓhibet putrefactionẽ τ corruptionẽ carnis. Decoratio. Linimentum fcm̃ ex eo ꝓhibet pediculos τ lendines τ interficit ambos: τ cum costo est linimentum pãno ꝓprie antiquũ: τ mel cum sale est ꝯueniẽs vestigijs ꝑcussionis melongenicis. Vulnera τ vlcera. Mundificat vulnera sordida ꝓfunda: τ qd coctũ est donec ingrosset̃ facit adherere vlcera recentia: τ qñ coquit̃ cũ aceto sanat impetiginẽ. Mẽbra capitis. Admiscet̃ ei sal gẽma τ distillat̃ tepidũ in aurem τ mundificat eam: τ exiccat eam τ ꝯfortat auditũ: τ olfatus eius qd est acre τ venenosũ aufert rõnem. quõ ergo eius comestio. Mẽbra oculi. Mel abstergit tenebrositatẽ visus. Membra anhelitus τ pectoris. Tangere cum ipso palatum τ gargarismũ facere sanat ſffocationem τ ambas amigdalas. Mẽbra nutrimẽti. Aqua mellis ꝯfortat stõm τ facit appetere cibũ. Mẽbra expul. Mel cãnarũ lenit ventrẽ: τ mel tabarzet: τ mel cuius spuma non est eiecta inflat τ soluit ventrẽ: τ si auferat̃ spuma ipsius minoratur illud. τ decoctũ non mouet ventrem. imo qñq; stringit flegmaticos humo. τ nutrit plm̃: τ decoctũ cum aqua ꝓuocat vrinã plm̃. Et vico φ mel τ eius aqua si interuenerit preparationem cibi vt penetret stringunt: τ si viderint motum τ paucitatẽ preparationis cibi ad penetrandum soluunt. Venena. Si bibat̃ mel calefactum cum oleo rosaceo ꝯfert morsui vermium venenosorũ: τ ei qui bibit opium: τ deglutitio ipsi͛ est cura morsus canis rabiosi. τ radici fungi ꝑnecantis: τ illud qd est decoctũ ꝯfert venenis: τ qui per ipm vomit sanat̃. τ est mel acre cui͛ odor facit fluere τ istius cõestio facit possidere ablationẽ rõnis subito τ sudorẽ frigiduz. τ eius cura est comestio piscis saliti: τ bibere aquam mellis τ vomere cum eo.

¶ De mure. Cap.cdi.

Mus. Decoratio. Sãguis eius eradicat verrucas: τ stercus muris sup alopitiam ꝯfert τ ꝓprie luitũ cũ cepe τ ꝓprie illud qd est adustũ. Mẽbra capitis. Qñ assat̃ τ siccat̃ τ datur ad comedendũ infanti abscindit fluxũ saliue ab ore eius. Mẽbra expul. Si bibat̃ stercus muris cum thure τ aqua mellis frangit lapidem. τ si supponat̃ collyriũ eius soluit vẽtrẽ pueri. τ qñ decoquit̃ cum aqua τ sedet in ea qui difficultatem patitur vrine confert ei. Venena. Conuenerunt hoies in hoc φ quando findit̃ τ ponitur super puncturam scorpionis sanat eam.

¶ De moris. Cap.cdij.

Moruz quid est. Mori sunt due species. vna earum est alfirsedu qd est dulce τ currit ſm semitã ficus in maturatione: sed est deterioris nutrimẽti τ minoris τ siccioris τ magis destruens sanguinẽ τ deterius stõ. Reliquas vero ficus dispõnes hʒ. est tñ inferius ea. Amarũ aũt qd noiat̃ moruz de sceni sit tunc illud de quo plm̃ loq̃t. Qd igit̃ imaturũ est cum exiccat̃ stat loco sumach. Natura. Dulce est calm̃ τ humidũ τ acetosum alsceni est ad frigiditatẽ τ humiditatem declíue. Opa. τ ꝓprie. In ipso est stipticitas τ infrãtio. τ succus mori est stipticus τ ꝓprie qñ decoquit̃ in vase ereo: τ ꝓhibet fluxus mãrũ ad mẽbra. τ qd imaturũ est ꝓprie τ imaturum est sicut sumach. Decoratio. Qñ coquuntur folia eius τ folia vitis τ folia ficus nigre cuz aqua pluuie denigrant capillos. Apa/ta τ bothor. Acetosum retinet apa oris et guturis et folia eius sunt vltima ad squinantiam et ſffocationẽ. Vulnera et vlcera. Qd acetosum est ꝯfert vlceribus fraudulẽtis. s. siccũ ipsi͛ et succus eius. Membra capitis. Rob eius acetosum est ꝯferens bothor oris. et decoctio radicis eius mollificationi dentium. Et collutio oris ex succo foliorũ acetosi. et decoctio radicis eius est bona denti doloroso. Membra nutri. Mor est malũ stõ. corrũpit̃ enim in eo ꝓprie alfirsedu. et qñ non corrũpit̃ in stõ alfirsedu velociter non nocet: et oʒ qdem vt comedantur

dantur omnes species eius ante cibum et reci piantur in stõ quo non fit corruptio. ¶ Illud vero de sceni non nocet stõ colerico et nõ est in ipso de mala ꝯueniẽtia stõ qḋ est in fursedu: ꝗ̃ tus sit in ipso malitia: et non est nausea in ipso: nutrimentũ eius est puꝝ: et facit appetitũ cibi et facit ipsum lubricũ: et extrahit ipsum velociter et oĩno descensus eius a stõ fit velociter: sed eius descensus ex intestinis est tardus. Membra expulsionis. Morum qḋ saluꝫ est et exiccatum retinet ventrem vehementer: et confert dissinterie: et lachryma qdem mori soluit. et in cortice eius sunt mundificatio et solutio eius est plurima: et in moro qdeꝫ dulci est velocitas descensionis: aut pp suam humiditateꝫ: aut pp acredinem et admistam. ¶ Inquit Archigenes est tarde egressionis ꝛ est ꝓuocatiuũ. Ex sumo aũt acetosum eie: et cũ hoc qḋ est in ipso de nũ solutiua ꝓhibet q̃ꝗ solutionẽ antiquã: ꝛ vlcera intestinorũ: ꝛ ꝓprie qḋ exiccatũ est. ꝛ in oibus quidem speciebus mori est ꝓuocatio vrine. ꝛ morũ descẽsus velociter a stõ egrediatur ipsum: tñ est in intestinis tardum. Venena. Cortex arboris mori est tyriaca inquinarũ: ꝛ quando bibitur de succo foliorum eius ʒ.ij.ß. confert morsui rutele ꝛ leniit naturam lubricitate sua ꝛ inflatione.

¶ Capitulum de littera. N.

¶ De napello. Cap. diij.

Apellus quid est. Venenum pnicio sum. Natura. Est in sũmo caliditatis ꝛ siccitatis. Decoratio. Delet albaras linitum ꝛ bibitum ẽt cuꝫ ex eius gegnerisce in potu sumitur: et siĺr confert lepre. Opa. et ꝓprie. Est venenuꝫ destruens bibentem sic: maior vero potio ipsius est medietas ʒ.i. et ꝫm me minus hoc interficit. Tyriaca vero eius est mus napelli: et ipse qdeꝫ est mus qui eo nutritur. Coturnices vero ex eo cibantur et non moriuntur. Et ex omnibus confectionibus ovamuscum ei resistit.

¶ De napello moysi. Cap. diiij.

Apellus moysi quid est. Inquit Joannes. Est herba nascens cũ napello et quecũꝗ ei appropiquat nõ crescit arbor eius. et ẽ maior tyriaca napello et in ipso sunt oia iuuamenta que sunt in napello et ĩ albaras et lepra. Napellus ꝟo moysi est aial: et silaſ illi qḋ moraſ in radice napelli sicut mus. Decoratio. Confert albaras. Instrumenta iuncturarum. Confert lepre. Venena. Est tyriaca omni veneno et vipere.

¶ De nuce. Cap. dv.

Ux quid est. Nota est. Et est calida cuius tyriaca est cum datur calefactis oxymel et hñtibus debilem stõm mira cum aceto. Nã. Calida est in tertio: sicca in principio scdi. et eius siccitas est minor caliditate ipsius. et in ipsa est hũiditas grossa que deleſ cũ antiquaſ. Opa. et ꝓprie. In ipsa est stipticitas plurima et folia et cortex ipsius oia sunt stringentia fluxum sanguinis. Et cortex eius adustus est desiccatiuus sine mordicatione. Oleum vero vetuste est sicut oleũ vetus et abstersio antique est fortis. Decoratio. Ex recentibus fit emplm̃ sup vestigia pcussionis. Apata et bothor. Masticata medulla eius ponitur sup apata melicũ vlcerosuꝫ et ꝯfert. Vulnera et vlcera. Eius gũmia cõfert vlceribus calis sparsa sup ea in emplis. Instrumenta iuncturarum. Cũ melle et rutha ꝯfert torsioni neruorũ. Membra ca. Facit soda et distillaſ succus foliorũ in aurẽ et ꝯfert saniei in auſ. Dixit alcanzi qꝺ ipsa grauat linguam et est faciens bothor in aure. Mẽbra oculi. Eius oleuꝫ ꝯfert herpeti estiomeno et herisipille et fistulis in ptibus oculi. Mẽ. anhe. et pec. Succus corticũ eius et rob ipsius ꝓhibet sfocationẽ et nocent tussi et oleũ antiquarũ facit euenire doloreꝫ gutturis: et ex oibus quidem spẽbus nucis dixit alcanzi fieri emplm̃ mamille apose et ꝓprie ex regali magna. Mẽ. nutri. Est difficilis digõnis et mala stõ. sed nutrita et recens est melior stõ et minoris nocumenti et illud est qñ frangiſ a duobus corticibus suis. et nux qdem nutrita cum melle ꝯfert stõ frigido. Dico aũt ꝙ nux nõ est non ꝯueniens nisi stõ calĩo tñ. Mẽ. expul. Facit bothor et sedat dolorẽ ventris pũgitiuũ et retinet pcipue frixa: et eius cortex retinet fluxum sanguinis menstrui. et que nutrita est confert renibus friis valde: et cinis corticis eius ꝓhibet menstrua bibitus cũ vino et suppositus: et qñ comediſ cũ muri soluit. multus ꝟo vsus eius educit vermes paruos et ascarides. et est ex eis que ꝯferunt orbo. Venena. Est cũ ficubus et rutha medicina omnibus venenis. et ex ea cum cepe et sale fit emplastrum super morsum canis rabiosi et reliquorum.

¶ De nuce muscata. Cap. dvi.

Ux muscata quid est. Est nux quãtitatis galle facile frangibilis subalis corticis bonum hñs odorẽ acutũ. Nã. Dixit musa. est calĩa et sicca in fine scdi. Opa. et ꝓprie. In ipsa ẽ stipticitas. Decoratio. Confert lentiginibus et odorem oris bonũ efficit. Mẽbra oculi. Cõfert allebel et ꝯfortat visum. Mẽ. nutri. Confortat epar et splenẽ et stõm et ꝓprie os eius. Mẽ. expul. Constringit et prouocat et confert difficultati vrine. et cum in oleis poniſ ꝯfert doloribus et siĺr in pessarijs ꝓhibet vomitũ. Permutatio. Loco eius poniſ spice eq̃le põdus.

¶ De nuce henden. Cap. dvij.

Ux henden quid est. Est terra granosa sicut cicer alba declinans ad citrinitatẽ que apportaſ de barcha et

ex coraseeni ex qua cum melle fit vinum. Na
tura. Inquit Paulus hz virtutē infrānuā ex
tinctiuā exiccatiuā parūper. Opa. ꝛ ꝓꝓie.
Abscindit fluxū sanguinis. Decoratio. Im
pinguat. Uulnera ꝛ vlcera. Sanat impetigi
nes. Membra expulsionis. Excitat coitum.

De nuce cupressi. Cap. dxviij.

Ux cupressi. Uulnera ꝛ vlcera.
n Est emplastrum rupture.

De nuce indica. Cap. dix.

n Ux indica quid est. Est neregil.
Electio. Que ex ea bona est. est re
cens vehementis albedinis ꝛ aqua
que est in ipsa est suauis. ꝛ cū in ipsa non inue
nitur aqua significaẗ ꝙ est antiqua. ꝛ oꝫ qdem
vt ab eo tollaẗ cortex medulle eius. Natura.
Calida est in principio scđi sicca in pmo. ꝛ in
ipsa qdeꝫ est humiditas supflua de qua curaẗ.
Imo que ex ea viridis est. est humida in pmo.
Opa. ꝛ ꝓꝓie. Est gēratiua non mali nutri.
Iustra iunc. Oleum veteris neregil ꝯfert do
loribus dorsi ꝛ geniculorū. Mē. nutri. Gra
uis est stō sed cum pauco nocumēto suo est bo
ni nutrimenti: ꝛ cortex medulle eiuſ non dige
ritur: ergo auferaẗ: ꝛ oꝫ vt post ipm nō sumaẗ
cibus nisi post horam: eius aūt oleum recens
melioris chimi est ꝙꝫ butyrū: non. n. lubricat
stōm neqꝫ mollificat ipꝫ. Mē. expul. Augmē
tat in coitu: ꝛ eius oleum est bonū emorroydi
bus ꝛ ꝓꝓie oleum antiquū pcipue cum oleo
de chrysomilis cū in potu sumiẗ ex vnoquoqꝫ
eorū aur. ꝛ cum antiquaẗ interficit ascarides ꝛ
vermes ꝛ solutione educit eos comesta.

De nuce romana. Cap. dx.

Ux romana quid est noiaẗ acrusex.
n Nā. Calefacit vehementer in tertio
ꝛ desiccat in primo. ꝛ eius gūma est
vltima in calefaciendo. Mē. capi.
Eius fructus cum aceto confert epilepsie.

De nuce tamarisci. Cap. dxi.

Ux tamarisci quid est. Est alcharme
n zich. Nā. In caliditate est quasi equa
lis aut in principio primi. Et eiꝰ exic
catio est in fine primi aut vltra ipm.
ꝛ apud quosdā eorum est frā in primo. Opa.
ꝛ ꝓꝓie. Est bona ad abscindendū fluxū san
guinis. Mē. ca. Colluiẗ cū ea os cū aceto ad
dolorē dentiū. Mē. nutri. Decoctio eius cū
aqua ꝛ aceto valet duritiei splenis.

De nuce methel. Cap. dxij.

Ux methel quid est. Est venenum ꝛ
n est stupefactiua similis nuci sup quas
sunt spine grosse breues ꝛ est similis
nuci vomice ꝛ eius semen est simile
seminī citri. Operationes ꝛ proprietates.
Est stupefactiua. Membra capitis. Facit
subeth ꝛ est mala cerebro. ꝛ pondus dauich
grauis ex ea inebriat. Uenena. Est inimica
cordi. Et. 3. i. ex ea sumpta est venenū diei sue.

De nasturtio. Cap. dxiij.

Asturtiuꝫ quid est: notum est. Et vir
n tus eius similis est virtuti sinapis ꝛ
seminis raffani coniunctarum: ꝛ di
citur ꝙꝫ sinapis ꝛ semen eruce con
iuncta ꝛ folia eius minorantur in operationi
bus suis ab eo propter suam humiditatem ꝛ
cum desiccantur sunt propinqua similitudini
eius: ꝛ forrasse consequitur ipsum. Natura.
Calidum est ꝛ siccum ad tertium perueniēs.
Operationes ꝛ proprietates. Est resolutiuū
maturatiuum cum lenitate ꝛ exiccat putredi
nem vacuitatis ventris. Decoratio. Reti
net capillos cadentes bibitum ꝛ linitum. Apo
stemata ꝛ bothor. Est bonum apostemati
bus flegmaticis ꝛ carbunculis emplastro facto
ex eo cum aqua ꝛ sale. Uulnera ꝛ vlcera
Confert scabiei vlcerose ꝛ impetigini ꝛ cū mel
le mellino eradicat ignem persicum. Instru
menta iuncturarum. Confert sciatice bibituꝫ
ꝛ emplastro facto ex eo cum aceto ꝛ sauich de
ordeo. ꝛ quandoqꝫ fit clystere ex eo sciatice: ꝛ
confert proprie cum soluendo educit aliquid
cui admixtus fit sanguis ꝛ confert omni molli
ficationi neruorum. Membra anhelitus ꝛ pe
ctoris. Mundificat pulmonem ꝛ confert
asmati: ꝛ ponitur in medicinis asmatis ꝛ in sor
bitionibus que fiunt asmati propter illud qđ
est in ipso de incisione ꝛ subtiliatione. Mem
bra nutrimenti. Calefacit stomacum ꝛ epar
ꝛ confert grossitiei splenis: ꝛ proprie quando
ex eo fit emplastrum cum melle: ꝛ est maluꝫ sto
maco: ꝛ videtur ꝙ sit propter vehementiā mor
dicationis sue ꝛ ipsum facit cibi appetitiuꝫ. Et
quando bibitur ex eo hecsumenii facit vome
re coleram rubeam ꝛ educit eam solutione: ꝛ
faciunt illud tres quarte. 3. i. Membra expul
sionis. Augmentum efficit in coitu et soluen
do educit vermes et prouocat menstrua et eij
cit fetum: et quod ex eo frixum est retinet et ꝓ
prie cum non teriẗ. destrueẗ. n. eius viscositas
ꝯstrictione et ꝯfert colice. Et cū bibunẗ ex eo tri
to. 3. iiij. vel. v. cū aqua calida soluunt nām et re
soluunt ventositates intestinorū: et dicunt qdā
ꝙ babylonici cum ex eo bibiẗ hecsumensi sol
uendo educit colerā et facit vomitu eā exire et
facit illud vsqꝫ ad tres quartas. 3. Uenena.
Confert puncture venenosorum vermium bi
bitum et more emplastri superpositum cū mel
le: et cum ex eo suffumigatur effugat eos.

De narcisco. Cap. dxiiij.

Arciscus quid est. Est notus. Ope
n rationes et proprietates Eius ra
dix extrahit ex profundo et abster
git eleuat et exiccat: et eiuſ oleum est
in dispositionibus olei sambacini:
sed est debilius. Decoratio. Radix eius ex-

trahit spinas ⁊ stipites ⁊ ꝓprie est farina lolij
⁊ melle ⁊ narcissus qdē abstergit pānū ⁊ mor
pheā ⁊ ꝓprie radix eius cum aceto: ⁊ ꝯfert ra
dix eius alopitie. Apata ⁊ bo. Radix ei⁹ cō
ficit cū melle ⁊ herbo ⁊ rūpit aldubelles diffi
ciles maturationis: ⁊ ex radice eius fit emplm̄
apatibus neruoꝝ. Uulnera ⁊ vlce. Desiccat
vulnera ⁊ facit ea cohererere vehemēter. ita ꝙ
sectionē corde.als cordis. ⁊ trita cum melle cō
fert adustioni ignis ⁊ vulneribus neruoruꝫ ⁊
vlceribus ꝓfundis: ⁊ si misceatur cuꝫ herbo ⁊
melle mūdificat sordes vlcerū. Instrumenta
iuncturarū. Cōfert oleū eius neruis ⁊ ex radi
ce eius fit emplm̄ apatibus neruoꝝ ⁊ duritiei
sue ꝯtractioni ⁊ nodationi ipsoꝝ ⁊ doloribus
iuncturarū. Mēbra capitis. Aperit opilatio
nē cerebri.etiā cōfert soda humide ⁊ melice.⁊
silr eius oleū ⁊ est magis ꝯueniēs ⁊ facit soda
capitibus calidis. Mēbra anhe.⁊ pec. Eius
oleum resoluit apata dura ⁊ frigida in vclami
ne qn̄ cōparmēdo vngitur super pectus. Mē
bra nutri. Radix eius qn̄ comedit sicut est:
excitat vomitū ⁊ similiter suc⁹ eius. Mēbra
expulsionis. Cōfert doloribus matricis ⁊ ve
sice: ⁊ qn̄ bibūt ex eo .iiij.ʒ. cū aq̄ mellis eijcit
fetus viuos ⁊ mortuos ⁊ oleū ei⁹ apit coarta
tionem oris matricis: ⁊ ꝯfert doloribus eius.

¶ De neraiden. Cap.xv.

n Eraiden dicetur in capitulo de spi
ca. ⁊ ipsa est spica romana.

¶ De nil. Cap.xvi.

n Il quid est. Eius aliud est domesti
cū ⁊ aliud siluestre: cuius opatio est
opatio domestici. Nā. Calm̄ est in
p°. siccū in scdo. Opa.⁊ ꝓprie. Est stipticuꝫ
⁊ prohibet fluxū sanguinis: ⁊ quod est dome
sticū exiccat fortiter sine mordicatione ⁊ in sil
uestri est acuitas ⁊ est vehementioris exiccatio
nis ⁊ extrahit materiā ex profundo. Decora
tio. Abstergit pānum ⁊ morpheā ⁊ ꝯfert alo
pitie. Apata ⁊ bothor. Nil detumescere facit
apa ⁊ cōfert exituris malis in mēbris duris:
⁊ silr ꝯuenit oī apati in pncipio ⁊ formice ⁊ he
risipille ⁊ administrat cum farina ordei super
ea. Uulne.⁊ vlcera. Consolidat vulnera cali
da in corpib⁹ duris pp fortitudinē sue exicca
tionis: hoc quidē fructus domestici efficit. ⁊ i
siluestri quidem est acuitas ⁊ est bonū vlcerib⁹
putridis ⁊ est mirabilis opationis in eis: sꝫ do
mesticum est melius in cura vlcerū ꝓpter pau
citatem sue acuitatis: ⁊ confert vlceribus putri
dis: ⁊ est mirabilis operationis cū melle maxi
super adustionē ignis ⁊ vlcera neruoꝝ: ⁊ ex
trahit spinas ⁊ surculos ꝓprie cuꝫ farina lolij.
Mēbra an.⁊ pec. Confert tussi pueroꝝ vehe
mēti que facit eos vomere: ⁊ succus eius etiaꝫ
vlceribus pulmonis ⁊ cōfert succus eius etiā
pleuresi melancolice. Membra nutrimenti.
Confert spleni ⁊ proprie siluestre.

¶ De nefrin. Cap.xvij.

n Efrin quid est. Est sicut sambucus.
in virtute: sed est debilior eo: ⁊ sicut
narcissus: ⁊ oleū eius est ꝓximum
virtuti olei sambaci: sed est debilius.
Nā. Calidus est ⁊ siccus in tertio. Opatiōes
⁊ ꝓprieta. Omnis spēs eius est mūdificatiua
subtiliatiua. ⁊ flos eius est magis appropria
tus in hoc. Instru.iūctu. Confert frigori ner
uoꝝ. Membra capitis. Interficit vermes in
aure ⁊ cōfert tinnitui ⁊ sonitui ⁊ cōfert dolori
dentium: ⁊ ex siluestri quidem linit frons ⁊ se
dat soda. ⁊ spēs ipsius aperiūt opilationes na
rium. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Confert apati
bus gutturis ⁊ amigdalarū. Membra nutri.
Quādo de eo bibuntur.iiij.aur. sedat vomi
tum ⁊ sedat singultum ⁊ proprie siluestre.

¶ De nemen. Cap.xviij.

n Emē qd est. Est sisimbriū. Nā. Ca
lidū est in scdo: siccū in pmo resistēs
putrefactionibus. Operatio.⁊ pro.
Interficit pediculos. Apostemata
⁊ bothor. Confert apostematibus frigidis ⁊
flegmoni vehemētis duritiei. Membra capi.
Decoquit cum aceto ⁊ miscet cum oleo ro
saceo ⁊ confert obliuioni quādo linit ex eo ca
put. ⁊ silr cōmixtioni sensus ⁊ lethargie ⁊ ka
rabito: ⁊ decoquitur cum aceto: ⁊ ponitur cū
oleo rosaceo super tēpora: ⁊ confert: ⁊ fit em
plastrum ex folijs siluestris super caput ⁊ fron
tem ad soda ⁊ confert. Mēbra nutri. Cōfert
singultui cum ex eo bibitur cū vino ⁊ semē ei⁹
est fortius ⁊ confert apatibus epatis frigidis.
Membra expulsionis. Confert vermibus ⁊
ascaridibus ⁊ extrahit fetum mortuū ⁊ prouo
cat vtrunqꝫ ⁊ proprie petrosum: ⁊ illud quod
est siluestre quando bibit cuꝫ vino prohibet di
stillationē vrine: ⁊ extrahit lapideꝫ ⁊ cōfert do
lori ventris pungitiuo cum vino. Uenena.
Confert puncturis ⁊ ex eo fit emplastrum pu
cture vespe ⁊ bibitur ad puncturam eius pon
dus.ʒ.ij. de eo cum oxymelle.

¶ De nenufare. Cap.xix.

n Enufar qd est. Quiqꝫ vocauit ipsuꝫ
Gal.caulem aque: ⁊ noiat granum
eius granum spōsi bm ꝙ dr̄ sed in
ipso est ꝯstrictas. Et radix qdē nenu
faris indi exit in iudicio mādragore. Electio.
Fortius est illud qd̄ hꝫ albā radicē. est.n.forti⁹
eo ꝙ habet radicē nigram: ⁊ eius semē est for
tius semine ipsius. Nā. Flos eius est frigiduꝫ
⁊ humidus in secundo. ⁊ sirupus eius est ve
hementis extinctionis: ⁊ natura indi est natu
ra mādragore. Opa.⁊ ꝓprie. Eius sirupus
est subtiliatiu⁹ valde. Decoratio. Radix ei⁹
superposita morphee cum aq̄ confert: ⁊ ꝓprie
nigre ⁊ radix eius cum pice super aloptiam

vtilis est ppĩe nigrû radicis eis. Apata et bothor. Radix eius confert bothor et apostematibus calidis et apostemati splenis. Uulnera et vlcera. Semẽ et radix ipsius ɔferunt vlceribus. Membra capitis. Facit somnum et sedat sodã calidã colericam sed tamen debilitat. Mẽ. anhe. et pec. Sirupus eius est bon' tussi et pleuresi. Mẽbra nutri. Confert radix eius apatibus splenis bibita et vt emplm superposita. Mẽ. expul. Minuit pollutionẽ et frangit desideriû coitus cû de eo bibitur. Et cum sirupo de papauere: et cõgelat spma cuz ppĩetate que est in ipso: et ppĩe radix eius: et cõfert radix eius solom antique et vlceribus iẽstinoz: et ɔfert radix eius doloribus vesice in modum empli superposita. Semẽ vo eius est fortius in oi re ita q phibet dolores vesice et fluxû menstruoz: et radix' eius qđ citrinû est et semẽ eius qñ bibunt cuz lacte multoties ɔferunt cursui humiditatis antique ex vesice. et sirupus eius lenit ventrẽ. Febres. Sirupus eius confert febribus acutis et est vehementis extinctionis.

De nerenusch. Cap. dxx.

Erenisch quid est. Est flos et cortex et capita similant maciis: sed est mini' rubeus ad citrinitatẽ declinãs et est aromaticus et hz parû ponticitatis et appropinqt neredẽ in ɔtute. Nã. est calidus et siccus in tertio. Opa. et ppĩe. Est subtilis resolutiuus. Mẽbra nutri. Est bonus stõ et epati frigidis et ɔfert sicut est iuuamẽtû spice. Permutatio. Loco eius ponit quarta põderis ipsius de zinzibere: et medietas ponderis eius de fisticis: et sexta põderis ipsius de spica.

De narilzas. Cap. dxxi.

Arilzas qd est. Est medicina acuta et in ɔtute eius est pulpa viridis stiptica et cum oleo puocat sudorem. Operationes et proprietates. Insufflatur in nares et abscindit fluxû sanguinis narium. Membra anheli. et pec. Medulla eius recens valet ad spuendû quod aggregatur in pectore de sanguine. Membra expulsi. Medulla eius phibet fluxû antiquum. Uenena. Qñ linitur cum vino confert morsui vipe.

De nitro. Cap. dxxij.

Itrû qd ẽ. Est baurach armeniuz et de ipso quidem iam dictum est.

De nersescẽcdaru. Cap. dxxiij.

Ersescẽcdaru qd ẽ. Existimo q in ipso ẽ pmutatio i arabico et ẽ bersescẽcdaru p be non per nũ et est vga pastoria.

De nabach. Cap. dxxiiij.

Abach. Nã. In ea que est humida et que est sicca exiccatio est et subtiliatio. Et illo est in oibus pub' sue arboris et suffumigatio qđẽ alsadar est vehemẽs stipticatio. Opa. et ppĩeta. Est stiptica et ppĩe eius sauich. Decoratio. Prohibet casum capilloz et plongat eos et cõfortat et lenit ipsos. et gũma quidẽ sadar delet surfures et superfluitates minutas que sunt cû eis et bonificat capillos. Apata et bothor. Folia alsadar leniunt apa calim et resoluût ipm. Mẽ. anhe. et pec. Gũma alsadar delet surfures ablutiõe facta cû ea. Mem. an. et pec. Folia eius cõferunt asmati et egritudinibus pulmonis. Mẽ. nutrimẽti. Confortat stõm. Mẽbra expulsi. Stringit nãm: et ɔfert fluxui sanguinis et mẽstrui et nõ mẽstrui: et vlcerib' iestinoz et propĩe eius sauich. et confert solutioni facte propter debilitatẽ stomaci: et fit clystere ex decoctione alsadar et bibitur ad has egritudines et et fluxû mẽficiosi et iudiciû eius que recens est. est iudiciû eius qđ est homogeneû cum ea de cydonijs et zarur et pomis et piris. nã quod de ea est equale stringit et que non est matura propterea q non digeritur et q expedit eam nam excitat colericam passionem.

De nucleis. Cap. dxxv.

Ucleus. Opa. et p. In ipso est stipticitas et glutinatio. Uulne. et vl. Qđ ex eo adustû ẽ ɔfert vlceribus fraudulẽtis. Membra oculi. Aduritur et extinguitur et abluit et stat in alcofol loco tutie et retinet pilos palpebraz et facit eos nasci cû nereiden et ẽ bonû vlcerib' ocul'i et ortui piloz.

De nabam. Cap. dxxvi.

Abam qd est. Quidã medicorum magnifice laudauerunt carnẽ eius. Nã. Dixerût quidã medicorû: q caro eius est calida pinguis facit desiderare cibum: et ɔfortat corpus: et est ei cõueniens qñ digerit: verûtamẽ ipsa est debilior et vacua grossa nõ digerit. Membra expulsionis. Augmentum efficit in coitu.

De nigella. Cap. dxxvij.

Igella. Nã. Est cala et sicca i tertio. Opa. et ppĩeta. Est acris incisiua flegmatis: abstersiua et resoluit ventositates et inflationẽ et eius mûdificatio est vltima. Decoratio. Abscindit verrucas inuersas et colorẽ pallidû et morpheam et baras ppĩe. Apostemata et bothor. Ponitur cum aceto super bothor lenes: et resoluit apostemata flegmatica et dura. Uulnera et vlcera. Ponit cum aceto sup vlcera flegmatica et scabiem vlceratã. Membra capitis. Cõfert coriza ppĩe torrefacta et posita in panno lineo et ligata et linitur sup frontem illius qui habet sodam frigidam: et quãdo infundit in aceto per noctem. deinde terit in mane et fit ex ea caputpurgium et ante infirmum adeo fit proxima vt ipsam naribus attrahẽdo odorẽ: ɔfert dolorib' antiquis in capite et torture: et est ex medicinis aperiẽtibus valde opilationem que est

in colatorio. et decoctio eius cum aceto confert dolori dentium ore ex eo colluto et proprie cum ligno pini. Membra oculi. Quando ex ea trita fit cataplasma cum oleo et vino prohibet initium aque. Membra anhelitus et pectoris. Confert etiam dilatationi anhelitus quando bibitur cum nitro. Membra expulsionis. Interficit vermes et ascarides etiam si liniatur super sumen et prouocat menstrua: et quando administratur aliquantis diebus et datur in potu cum melle et aqua calida ad lapidem in vesica et in renibus confert. Febres. Resoluit febres flegmaticas et melancolicas proprie et remouet eas. Venena. Eius suffumigatio fugat vermes venenosos. et existimauerunt quidam quod de ea multitudo interficit et est ex eis que conferunt ad morsum rutele quando de ea bibitur aut.

Cap. xxviii. De niue.

Ix. Operatio. et proprie. Est mala senibus et eis in quibus generantur humores frigidi. Membra capitis. Aqua niuis sedat dolorem dentium calidum. Instrumenta iuncturarum. Nix est nociua neruis propterea quod coartat vapores calidos currentes in eis et retinet eos ne soluantur. Membra nutrimenti. Est nociua stomaco proprie illi in quo generantur humores frigidi: et aqua niuis quandoque facit sitim propterea quia coadiuuat caliditatem.

Capitulum de litera. O.

Cap. xxix. De opio.

Pium quid est. Est succus papaueris nigri: et egyptij ipsum seminant: et eius quidem pondo non additur supra duos dauich. Quandoque vero fit opium etiam ex semine lactuce agrestis et est stupefactiuum debile subtile. opium preterea assatur super laminam ferream ignitam et fit rubeum. Electio. Quod ex eo electum est. est grauius acuti odoris frangibile et facile resoluitur in aqua et non congelatur in liquefactione: et resoluitur in sole et non extinguit candelam cum ex eo inflammatur. Citrinum autem tingens aquam asperum debilis odoris clari coloris hoc tale est falsificatum cum memithe: et quandoque adulteratur cum lacte lactuce siluestris et est debilis odoris: et adulteratur cum gummi et est splendidum clarum valde. Natura. Frigidum est et siccum in quarto. Operationes et proprietates. Est narcoticum sedatiuum omnis doloris siue sit bibitum siue linitum. Et pondo ipsius sit quantitas lenticule magne. Apostemata et bothor. Confert apostematibus et precipue calidis. Vulnera et vlcera. In ipso est exiccatio vlcerum. Instrumenta iuncturarum. Permisceatur cum vitello oui assati et liniatur ex eo podagra: et tunc sedatur dolor: et proprie cum lacte. Membra capitis. Facit dormire etiam si supponatur cum licinio aut absque licinio: et sedat etiam cum distillatur contritum in oleo rosaceo in aurem infirmam cum myrrha et croco: et sedat soda antiqua et sanatur ex ea. et ipsum est ex eis que destruunt intellectum et sensum. Membra oculi. Sedat dolores obthalmie et apata eius cum lacte mulieris. Plures autem antiquorum fuerunt qui non fuerunt eo visi in obthalmia, propter nocumentum quod visui infert. Membra anhe. et pec. Sedat tussim continuam, et plurimum sedatur eo illa que ex ea clamosa est. Membra nutri. Stomacus quoque iuuatur eo et aggregatur et illud cum est laxus ex calore et humiditate. Et in pluribus dispositionibus cum bibitur solus absque castoreo destruit digestionem aut diminuit eam valde. Membra expul. Retinet solonem et confert dissinterie et vlceribus intestinorum. Venena. Interficit congelando virtutes et extinguendo calorem innatum et eius quidem tyriaca est castoreum. Permutatio. Loco ipsius ponitur triplum seminis iusquiami et duplum eius de semine mandragore.

Cap. xxx. De ouis.

Va nota sunt. Electio. Meliora ex eis sunt oua galline recentia. Et melius quod est in eis est vitellus et melius eorum artificium est vt non cum alio congelentur. Post autem oua galline sunt oua auium, que cursus eius procedunt sicut attedera et adoram et alcubegi et attenugi. oua vero anatis et filium sunt mali humoris. Natura. Sunt ad equalitatem tendentia: sed eorum albumen ad frigiditatem: et vitellus ad caliditatem: et ambo sunt humida precipue albumen. et ex eis sicciora sunt oua anseris et strucij. Opa. et pro. In ipsis est stipticitas et proprie in vitello eorum assato: eorum autem albumen sedat dolores mordicatiuos propter suam glutinationem: et quoniam ipsum tenetur et remanet quare non remouetur velociter sicut lac, magis congelata vero sunt tardioris digestionis et plurimi nutrimenti. et meliora eorum sunt sorbilia cocta in aqua et sunt meliores penetrationis. Decoratio. Fiat epithima ex albumine eorum et tunc prohibebit corruptionem coloris a sole et remouet eam: et cum vitellus assatur et teritur est epithema vtile panno et nigredini. Oua autem auis tarde sunt tinctura bona secundum quod dicitur et expritur hora qua preparata sunt ad illud cum filo lane penetrante in eis et dimittitur donec consideretur an nigrescat: et sic oua alocloe secundum quod dicitur. Apostemata et bothor. Ponuntur in emplastris apostematum et in clysteribus, propter vlcera et apata: et liniuntur super herisipillam cum oleo. Vulnera et vlce. Conferunt cruturis aui et pectinis: adustioni ignis vtere eis cum lana et conferunt ad vlcera et sic in adustione aque etiam. Instru. iuncturarum. Ambo leniunt neruos et conferunt omnibus doloribus iuncturarum. Membra capitis. Ponuntur in medicamentis abscindentibus fluxum sanguinis panniculi cerebri: et conferunt corrize et vitellus oui galline confert apatibus calidis in aure. Et dicitur

Ova testudis silvestris confert epilepsie. Mē. oculi. Ipsorum albumen sedat dolorem oculi: et vitellus cū croco et oleo rosaceo confert percussioni oculi valde. Et cum ex eo fit emplastrum cum farina ordei prohibet fluxum ab oculo et similiter linitur cum thure sup frōtem propter fluxum oculi. Membra anhe. et pecto. Conferunt aspitati pectoris et gutturis sorbilia ex eis et tussi et pleuresi et ethice et raucedini vocis ex caliditate: et stricture anhelitus et sputo sanguinis et proprie cum sorbetur vitellus eorum tepidus. Et ova quidē testudinis silvestris experta sunt tussi infantium. Membra nutri. Cocta sicut sunt in aceto prohibent effusionē materierū ad stomacū et intestina et prohibēt asperitatē meri et stomaci et que ex eis sunt assata permutantur ad fumositatē. Mēbra expul. Cocta sicut sūt in aceto prohibent fluxum ventris et dissinteriam et ipsorum vitellus confert vlceri renū et vesice: et precipue si sorbeatur crudus. Et que ex eis sunt assata super cinerem sine fumo conferunt solutioni ventris et dissinterie qñ comeduntur cum aliquibus stipticis et aqua agreste et cōferūt asperitati intestinorum et vesice. et ex albumine quidem ipsorum fit clystere cum mellilioto propter vlcera intestinorum et putrefactionē eorum et conferunt exituris ani et pectinis. ¶ Et supponitur licinium infusum in eis et in oleo rosaceo propter apata ani et percussionem eius. Ex albumine preterea ovorum fit pessariū cum oleo de alcāna et confert vlceribus matricum et lenit matricē. et qñ sorbetur sicut est crudum cōfert fluxui sanguinis et mictui eius. Amplius oīa ova precipue ova passerum augmētum faciunt in coitu. Et dicitur q cum ova anseris miscentur cum oleo et distillantur tepida in matricem provocant mēstrua post.iiij. dies.

¶ De opoponaco. Cap.dxxxi.

P Oponacum quid est. Arbor est q nō elevatur a terra et similantur ipsius folia folijs ficus vehemētis viriditatis rubea. incisas habētia partes rotundas. Et eius crus est sicut cucumeris: super qd sunt pili pulverulenti: et eius folia sunt parva valde super cuius extremitatē est corona similis corone aneti et eius flos est citrinus: et folia floris sunt boni odoris: et vene ipsius sunt plurime que ramificantur a radice vna grossum habēte corticem. et in eius odore est gravitas. eius aūt gūma extrahitur cum incisione sue radicis in primis cum apparet: et qñ fricatur est eius incisio sm colorē croceū. Que aūt huic speciei similantur numerantur de spēbus opoponaci. Sed crus est minus qd elevatur vno cubito. deinde ramificatur sicut folia feniculi. sz est debilius: et etiā muchais chubiut: cuius folia sunt sicut folia camomille albe: et quod est supra ipsum est aureum. Electio. Qd in radice eius melius est: ē illud qd est album mordicās linguam in quo nō est

zenis boni ordinis. et ex fructu eius melius est illud qd est sup crus et terminū mediū: et qd ex gūma eius est melius est illud qd est valde amarum intrinsecus albū et extrinsecus croceū frangibile qd dissolvitur in aqua. Nigrum vero lene ē adulteratū cum amoniaco. Na. Calidum est et siccū in tertio. Opa. et ppe. Est resolutivū ventositatū lenificativū abstersivum. Apata et bothor. Lenificat duritie et qd super ipsum est lenificat valde bothor. Vulnera et vlcera. Eius radix est ad medicandū ossa fracta: et cum melle est conveniens vlceribus antiquis et igni persico: et qd super ipsū: est etiam vulneribus et bothor. et ad summū oēs partes eius cōferunt vlceribus fraudulētis. Instra iūctu. Bibitur cū aqua altararati: et cum vino propter attritionē lacertorum ex percussione. Quidā vero dixerunt q ē malū nervis et videtur q sit malū nervis sanis et humectans. Et est conferens sciatice et bibitur ad ipsum succus eius etiā et removet lassitudinē: et confert doloribus iuncturarum oīum et podagre more emplastri suppositū. Mēbra capitis. Confert corrosioni dentium cū eo implentur et sedat dolores eorum et cōfert soda et epilepsie et matri infantiū. Membra oculi. Acuit visum qñ ex eo fit colliriū. Mēbra anhe. et pe. Ex folijs eius fit empl. sup dolores lateris. Opoponacū quoq confert dolori vtriusq laterū et tussi cum sunt frigidi. Mēbra nutri. Eius succus confert duritiei splenis more emplastri superpositus et bibitus cū aceto. ponuntur eni ex eo. x. aur. in duobus vrceolis musti et clarificatur post duos menses: et confert spleni valde. et mustū hoc cōfert hydropisi. Mēbra expulsionis. Lenit duritiem matricum et confert guttationi vrine: et avellana vna ex eo bibitur cum aqua calida ad provocādum vrinam et menstrua ad matricem frigidā: et eius etiam fructus abundare facit menstrua et proprie cū absinthio: et interficit fetum et proprie radix eius. Ipsa nāq abortum facit supposita et bibita. ¶ Et confert prefocationi matricis et extenuat ventositates et duritiem eius. Et confert colice et solvendo educit humorem crudum et confert pruritui vesice. Febres. Bibitur cum aqua ———— ad rigores et febres periodicas. Venena. Ex eo cum pice fit emplastrum et adherementum bonū morsui canis rabiosi et cum aristol. ad puncturas bibitum est tyriaca: et similiter eius succus. Permutatio. Loco eius pōitur ficus et existimo q amomacum est ei propinquum.

¶ De oleandro. Cap.dxxxij.

O Leāder qd est. Eius alia ē silvestris et alia fluvialis. Silvestris vero folia sunt sicut folia portulace. sed sunt strictiora: et eius thyrsi sunt lōgi expansi sup terram et apud folia sunt spine et nascitur in domibus desertis. Fluvialis autem oritur in ripis

Rubeoꝝ cuius thyrsi a terra eleuant ⁊ spine ei⁹ sunt occulte: ⁊ ipsius folia sunt sicut folia salicis q folia amigdali lata: ⁊ sapoꝛ: valde amari: ⁊ superioꝛa cruris eius sunt grossioꝛa inferioꝛibus ipsius ⁊ ei⁹ flos est sicut rosa rubea bonus valde ⁊ sup ipm egredit qdam silr pilis ⁊ eius fructus est durus apertus plenus re que est sicut lana. Natura. Calida est in tertio. sicca in secundo. Operationes ⁊ proprietates. Est resolutiua valde: ⁊ ex eius decoctione sternuntur domus ⁊ interficit pulices ⁊ vermes terraneos. Apostemata ⁊ bothoꝛ. Ponuntur folia eius super apostemata dura sunt in eis iuuamenti valde magni. Vulnera ⁊ vlcera. Bona est pruritui ⁊ scabiei ⁊ excoriationi ⁊ proprie succus folioꝛum eius. Instrumenta iuncturaruꝫ. Doloꝛi dorsi antiquo ⁊ geniculi. valet moꝛe emplastri superposita. Mēbꝛa capitis. Flos eius facit sternutationem. Venena. Est venenum ⁊ qñqꝫ miscetur cum vino ⁊ rutha ⁊ potatur ⁊ liberat a venenis vermiū venenosoꝛū. ¶ Ego tñ dico q est in hoc timoꝛosum ⁊ ipsa ⁊ eius flos sunt venenū hoibus ⁊ bestijs ⁊ canibus. verūtamen confert cum bibitur cum vino decocta cum rutha sm q dicitur.

¶ De oleo. Cap. dcxxxiij.

Oleum. Oleuꝫ de balsamo iam dictū est. ¶ Oleum vero de keruа ⁊ oleum de raffano sunt silis virtutis. Sunt .n. ambo resolutiua. sed ipsoꝛū foꝛtius est oleum de kerua ⁊ oleum de raffano est calm̄ ⁊ est sile oleo antiquo. Nã. Caliduꝫ est ⁊ siccū in tertio. ¶ Oleum de lilio ⁊ oleuꝫ sambacinū calida sunt in tertio. ¶ Oleum de vrtica ⁊ oleum de cartamo calida sunt in pmo: humida in scdo. ¶ Oleum aūt de narcisco calidū in scdo humidū in primo. ¶ Oleum de kein est calm̄ ⁊ humidū in scdo: ⁊ silr oleuꝫ de ben: ⁊ silr oleuꝫ amigdalinū amarū. ¶ Oleū de extremitatibus vitiū ⁊ almahū ⁊ mādragorarū ꝓxima sunt in infrigidatōe ⁊ stipticitate: ⁊ oleum de cydonijs ēt. ¶ Et oleum camomillinū calm̄ est cū equalitate ⁊ oleū anetinū sile ē ei: sed est eo calidius ⁊ oleū narcisinū ꝓximū est in virtute ⁊ opōne oleo anetino: sed est acuti odoꝛis ⁊ non est ꝯueniens hoibus eo modo quo oleū anetinū. ¶ In oleo vero violaceo nō est stipticitas: sed est in ipso infrātio quedam. Oleū vero ruthaceuꝫ est resolutiuū. Nos aūt non dicemus hic artificiū oleoꝝ. imo dicemus ea in antidotario. ⁊ nos ēt non dicemus olea cōposita ex medicinis pluribus: sicut oleū costinū: ⁊ oleū de darsisahan. s. eoꝝ cōpositionē ⁊ eoꝝ iuuamenta nisi in antidotario. Opa. ⁊ p. Oleū amigdalinū ⁊ ꝓpꝛie amaꝝ est apritiuuꝫ. ⁊ in oleo de pomis ⁊ cydonijs ꝓpꝛie est stipticitas ⁊ infrātio. ¶ Oleum vero camomillinū sedatiuū est doloꝝ ablatiuuꝫ spissitudinū resolutiuūꝫ vapoꝝ. ¶ Et oleum de lilio est lenitiuū ꝯfoꝛtans mēbꝛa ⁊ ꝯfoꝛtat ea ⁊ infrāt ea plusq̄ illud de cydonijs: ⁊ ꝓhibet mās aduenientes. ¶ Et oleū de rutha est resolutiuū inflatōis valde: ⁊ est sicut oleū laurinū: sed est calidius eo ⁊ ambo sunt sedatiua doloꝝ antiquoꝝ ⁊ resolutiua ventositatū. ¶ Oleū de costo iuuat in diuersitatibus dispōnū pestilentie ⁊ efficit odoꝛē nasi ⁊ aeris bonū. Deco. Oleū laurinū alopitie est vtile. Oleū myrtinū ꝯstrigit origines capilloꝝ ⁊ ꝯfoꝛtat eos ⁊ denigrat. oleū costinū cōseruat iuuentutē in capillis. Oleū amigdalinū cum melle ꝓpꝛie amarū ⁊ radix lilij ⁊ cera liq facta ꝯferunt aragdani in facie ⁊ panno ⁊ vestigijs ⁊ silibus ⁊ ꝯfert qñ linit cum decocto sup squāmas ⁊ furfures. ¶ Oleum de kerua est bonū lentiginibus ⁊ pāno. ¶ Et oleū de fenugreco est bonuꝫ coloꝛi coꝛrupto ꝓpꝛie in albis oculoꝝ. Apo. ⁊ bo. Oleum amigdalinū cōfert apati māmille. Oleum de lilio duritiē antiquā resoluit. Vlne. ⁊ vlce. Oleum de kerua valet bothoꝛ grossō ⁊ scabiei. ⁊ de fenu greco sahafati. Oleum myrtinū ꝯfert vlceribus. oleum de costo remouet scabiē ⁊ pruritū velociter. Insti. iunc. Oleum amigdalinū cōfert bilgueti. Oleum camomillinū ꝯfert laxitudini ⁊ oleum de lilio ēt. ⁊ oleuꝫ de aneto: ⁊ ēt ei quē frigus lesit. Mē. ca. Oleum amigdalinū cōfert soda ⁊ pulsationi auris ⁊ tinnitui ⁊ sibillationi in aure. oleum amigdalinū amarū plurimi est iuuamenti subtile ⁊ plm iuuamēti ipsi⁹ est in aure ⁊ opilōnibus eius ⁊ tinnitui ipsius ⁊ vermibus factis in ea. ¶ Et oleuꝫ ro. est valde bonū inflāmatiōi cerebꝛi ⁊ pꝛincipio apparitionis apati: ⁊ augmētū efficit in virtutibus cerebꝛi ⁊ in intellectu ⁊ est decliue ad equalitateꝫ. ⁊ pp hoc dixit Gal. q ipm calefacit coꝛpus vehementis fricatiõis ⁊ infrīdat calm̄. Et magis vincens ex iudicio eius apud me est q coꝛpora cala que ipm tēperat sunt plura coꝛpoꝛibus friis que ipsum calefacit. oleum laurinū ⁊ oleū ruthaceū sunt bona doloꝛibus capitis antiquis: ⁊ oleum de fenugreco ꝯfert furfuribus. oleum de kerua ꝯfert alopitie ⁊ vlceribus in capite ⁊ apatibus factis in eo ⁊ doloꝛi auris. Mē. nu. Oleum amigdalinū est bonū spleni: sed grauat stomacum. Membꝛa expulsionis. Oleum de vrtica ⁊ oleum de semine croci hoꝛtensis soluunt ventrem. ⁊ oleum rosaceum quandoqꝫ soluit scilicet quando inuenit materiam que indiget lubꝛificatōe ⁊ qñqꝫ retinet solutionem colericam. oleum de kerua soluit ⁊ educit ascarides. oleum amigdalinum est bonum doloꝛibus renum ⁊ difficultati vrine ⁊ lapidi ⁊ doloꝛibus vesice ⁊ matricis ⁊ pꝛefocationi matricis. ⁊ oleum de lilio partum efficit facilē ⁊ sedat doloꝛes matricis bibitum ⁊ pessarizatum: ⁊ in omnibus illis oleis oleum de fe-

in greco simatinum est: et etiam duritia matricis et dubellet eius et difficultan partus. oleuz de lxerua pfert apatibus ani τ pungitiuo dolori matricis τ eius pversioni. Febres. Oleuz camomillinū in febrib⁹ plixis melius est oleo ro. oleum anetinū bonū est rigori. Permutatio. Ponit loco olei de balsamo myrrha liquida aut equale pondus olei adedhij cuz medio pondere sui de oleo alneregil τ quarta ponderis sui de oleo antiquo: τ permutatio olei laurini est pix humida: τ pmutatio olei de vrtica est oleum de cartamo: sed est debilius eo τ loco olei de alcāna ponit oleum sansucinuz: τ loco olei ro. oleum nenufarinū: τ oleum violaceū. τ loco olei de lxerua oleum raffaninum τ oleū lini preter commixtionem in oleo de lino.

De oliuis. Cap. dcxxxiiij.

O Liua quid est. Oleum qñqz exprimitur ex oliuis imaturis. τ qñqz exprimitur ex oliuis vltime maturis. τ oleum omphacinū est illud qd expressum est ex imaturis: τ qñqz exprimit ex oliuis rubeis medijs inter imaturas τ vltime maturas: cuius opō est inter illas duas res. oleuz preterea qñqz fit ex oliuis domesticis: τ qñqz ex oliuis siluestribus. Oleum vero vetus in emplastris i̇ xture est olei de lxerua τ olei de raffano τ de lilio: sed est calidius τ est ppinquum opōni ipsorū. qnqz aliqs vult adurere ramos oliuarū τ folia earuz: oz vt liniant cum melle. Electio. Oleum sanis melius est omphacinum τ melior gūma ipsius est gūma siluestris que mordicat linguā: si enim non mordicat linguam tunc non est pficuū in ipsa. Natura. Omphacinū frīm est τ siccū in pmo. Ruffus vero in ipso dicit esse humiditatē τ oleū de oliuis vltime maturis est calidū cōmēsurate τ declinat ad humiditatē. Qd si lauet est tpatuz in humiditate τ siccitate τ minus calidū: τ vltvltime mature sunt calide: τ earū oleum ad humiditatem declinat tpatas τ imature sunt frigide τ ligna τ folia earum sunt frā. Cū aūt antiquat oleū omphacinū valde fit in nā olei de oliuis dulcibus. Opa. τ pprie. Oēs olei spēs corpora pfortant motū alleuiant τ sunt extincti ue. τ oleū qdez de oliuis siluestrib⁹ decoquit in vase ereo donec coaguletꝰ τ fit pximū virtuti licij. τ aqua de oliuis salitis fortior est aqua oliuarū in mundificatione: τ oleū qdem sanis melius est oleum omphacinū. olei vero antiq acuitas non psequit mordicationē. τ oliue qdem sunt ex eis que nutriunt pariper. Decoratio. Folia oliuarū siluestriū bona sunt panaritijs τ pbibent sudorē immera. oleum de oliuis siluestribus est sicut oleū ro. in plurimis intentionibus: τ pseruat capillos τ pbibet velocitatem canicici cū administrat oi die. τ folia qdē oliue decoquunt in aqua acresse donec fiat sicut mel τ linit sup dentes corrosos τ euellit eos. Apata τ bo. Et siluestres herisipillā formicā τ scere τ apata calā soluunt τ humiditas currens a signis earū cū inflāmat pvenit scabiei τ ipetigini. τ fex olei est medicamen apatū calidorū in glandulis. τ pprie cū folijs suis. Ulnera τ vl. Oleū de oliuis siluestribus expssuz de imaturis pfert vlceribus humidis τ siccis τ scabiei. τ folia oliuarū siluestriū herisipille vlceribus ambulatiuis τ fraudulentis τ sordidis τ formice τ scere: τ cū pmiscet fex olei cum ceromeleunta sanat scabiē: ita qp ēt bestiarū scabiei pueniat pprie in infusiōe lupinorū. Cū ex oliuis de aqua pditis cū aqua τ sale fit emplm̄ ad adustionē ignis nō vesicat. τ purgat vlcera sordida. τ gūma oliuaruz siluestriū pfert scabiei τ vlceribus et ipetigini et ponit in emplīs vulnerū. Instrumē. Aqua oliuarū salitarū clysterizat ad sciaticā. et oleū ablutū est pueniens doloribus neruoz et sciatice. Et oleū vetus cōfert podagricis cū liniunt ex eo. Mē. ca. Oleū oliuarū siluestriū est sicut oleū rosaceū in iuuamento suo soda. et assumit succus siluestriuz et exiccat et fiunt ex eo trocisci et reseruant ad curandū fluxū auris. et oleū de oliuis siluestrib⁹ pfert gingiue sanguinee colluendo os ex eo et pfirmat dentes motos et gūma siluestriū pfert dolori dentiū corrosorū qñ iplent ea. Et oleuz de scorpionibus est ex sublimioribus medicinis dolor auriū distillatū. τ oliuarū siluestriū folia bona sunt cula masticata. Mē. ocu. Fit collyriū ex antiquo tenebrositati oculi et fex ea⁹ ponit in medicinis oculi et folia earum adusta ponunt loco tucie in oculo. et gūma earū antiqua pfert pāno albugini et grossitudini eius τ grossitudini cornee et succ⁹ folioz eaz egressioni oculoz et vlceribus cornee et fluxibus sz domestica sunt puenientiora oculo qz siluestria. et gūma eaz ēt abstergat oculū et sordes vlcerum eius et abstergit aquā et albuginē. Mē. an. τ pec. Oliue nigre cū flore suo sunt ex sūma vapoz q fiunt asmati et egritudinibus pulmōis. Mē. nu. Fex olei valis est sup ventrē hydropici: et oliue qdē cū dispōne sua sunt difficilis digōnis. Et grosse earū salite subleuāt appetitū et pfortāt stōm et gūant hūorē stipticū. Et acetose magis recepibiles sūt digōnis qz oēs et velocius et ēt oleū omphacinū bonū est stō. Mē. expul. Comedunt cū muri aū cibū et leniūt et assumunt. Sz et cuz aq̄ calā aut aq̄ ordei et soluunt: et coquunt cū ruta ad dolorē vētris pungitiuū et vermes: et pferunt colice apole: τ fit ex eo clystere colice facte et fece: et supponit succus eaz fluxui mīcis et fluxui sanguis eius et fit ex eis emplm̄ cū farina ordei et cursuz antiquū. Et oleū vetus pparatū cū aq̄ acresse confert cū ex eo fit clystere vlceribus ani intrisecis et silr mīcis. Et earū gūma puocat vtrūqz et

extrahit ferrum. Venena. Cū oleo et aqua calida fiat nausea et rūpit virtutē venenorū. Gūma oliuarum siluestrium numeratur inter medicinas mortiferas.

¶ De olibano. Cap.dcxxv.

Libanū qd est. Notū est. Et ipm q/
o dē alterat cū gūmi et gūma pini: s3
olibanū inflāmat. gūma vo pini fu
mat et nō inflāmat: et silr oē adulteratū non inflāmat. et olibanū qdē qddā est qd est indū ad viriditatē declue: et qddā est rotūdum qd colligit quadratū deinde ɔcutit in vase donec rotūdū fiat et volubile. et hoc qñ inueterat fit rubeū: et de eo est albū leue humidū sicut mastix: qñqꝫ vero ex olibano administrāt in medicinis minutū et cortex et fumus et p'es arboris eius oēs et ,pprie folia. Electio. Melius est masculū albuꝫ rotundū interius tenax et aureū cuꝫ frangit. Nā. Cortices eius sunt exiccatiui in scdo et sunt parū frigidiores olibano. Et olibanū calm̄ est in scdo exiccatiuū in po et cortex eius exiccatiuus est in terminis scdi. Opa.et p. Nō inest ei exiccatio fortis neqꝫ stipticitas nisi debilis et exiccatio corticibus eius inest: et in ipso qdē est maturatio et non est in cortice eius acuitas et neqꝫ corrodit carnē et retinet sanguinē. plurimus vero vsus eius adurit sanguinē et fumus eius est vehemētioris exiccationis et stipticitatis. Quidā3 aūt dixerunt rubeū est magis abstersiuū albo. et virtus minuti est debilior virtute olibani. Deco. Ponit cū melle sup panaritiū et delet ipm et eius cortices sunt boni vestigijs vlcerū: et ɔfert cū aceto et oleo liniri dolori qui noiat cōpositus et ē dolor ex quo ,pueniunt in corpore sicut veruce cū quadā re que est sicut ambulatio formice. Aposte.et bo. Cū chimolea et oleo rosaceo ponitur super apata calida in māmillis et ingreditur in emplis remouentibus apata viscerū. Vulne.et vlce. Consolidat valde et ,pprie vulnera recentia et ,phibet fraudulentia dilatari: et sup ipetiginē ponit cū adipe anatis. et cū adipe porci sup vulnera ostracata et sup fissuras frigoris et est ɔueniens vlceribus factis ex adustione. Mē.ca. Confert sensui et ɔfortat ipm et qdā hoium sunt qbus pcipit vt ex infusiōe eius ieiuni assuēte in potu sumant sed eius plurimus vsus facit soda3 et lauat ex eo caput: et qñqꝫ miscet cū nitro et mundificat furfures: et exiccat vlcera eius et distillat in aurē dolorosam cū vino: et qñ pmiscet cū oleo aut pice aut vino de vuis passis ɔfert ɔtritioni circuitus auris liniū et abscindit fluxū sanguinis nariū et eū qui est ex velamine et est ex medicinis cōferentibus ɔtritioni auris. Mē.ocu. Consolidat vlcera oculi ꝛ replet ea et maturat apata antiqua in eo: et iterū fumus eius ɔfert apati calido et abscindit cursum humiditatū que sunt in oculo et consolidat vlcera mala et ,phibet cancrū in oculo. Mē.anhe.et pec. Qñ pmiscet cū chimolea et oleo rosaceo ,phibet apata cala que accīt in māmillis mulierū et ingredit in medicamentis cāne pulmonis. Mē.nu. Retinet vomitū. Et cortices eius ɔfortant stōm et stringunt eū. et est magis calefaciens stōm et in digōne magis iuuans et cortices magis colligunt stōm mollificatū. Mē.expul. Retinet fluxū ventris cū sanguine et fluxū sanguinis et in fice et ano. Et ɔfert disinterie et ,phibet expansionem vlcerum malignorum in ano cum ex eo fit licinium. Febres. Confert febribus antiquis flegmaticis si eius vsus cū vino plurimus sit interficit: et similiter cum aceto.

¶ De origano. Cap.dcxxvi.

Riganū qd est. Est in potētia sicut
o halsce et syrupus eius est sicut syru/
pus alhasce. Electio, Qd fortius
exit siluestre est. Nā. Est calm̄ et sic cū in scdo. Opa.et ,pprie. Est resolutiuū carminatiuū subtiliatiuū et est vehementis abstersionis et in ipso est acuitas et illud pp illud qd est in ipso de virtute adurente. Deco. Est bonū ɔcauationi dentiū. Instfa iūc. Cōfert doloribus vtriusqꝫ anche. Mē.ca. Masticat et sedat dolorē dentis et sanat gingiuā fluxā pp virtutē suā adurentē. Mē.an.et pec. Oleū eius ɔfert pectori et pulmoni. Mē.nu. Confert epati et stomaco. Membra expul. Prouocat vtriqꝫ et extrahit vermes et ascarides.

¶ De ossibus. Cap.dcxxvij.

Ssa. Opa. et ,pprie. Ossa adusta
o sunt exiccatiua resolutiua. Decora
tio. Dr qp calcaneus porci qñ ex eo
fit linimentū sup albaras confert. Instru.iunc. Dr qp ossa hois ɔferunt in potu data dolori iuncturarū. Mē.ca. Dr qp hois ossa in potu dant ad epilepsiā. Inquit Ga. Fuit hō qui secrete dabat hoc in potu et auferebat eorū epilepsia et est existimatio illius hominis. Mē.nu. Dr qp calcaneus hirci cum oxymelle aufert splenē. Mē.ex. Dr qp calcaneus hircin' excitat coitū et crura vaccie adusta abscidūt fluxū sanguis: et solōnē ventris.

¶ De ostraco. Cap.dcxxviij.

Straců. Opa.et ,ppe. Caro ostra
o ci siluestris cum teritur et linit ex ea
corpus desiccat fortiter: et quod de
ostraco purpureo adustum est virtutem h3 carminatiuā abstersiua3 et virtus eius est virtus cadens cito et in toto ipsius est attractio eorū que carni infixa sunt et ossium quando administrat cum dispōne sua. Decoratio. Cū tunice ostraci et cortices ipsius cum aduruntur abstergunt morpheam: et silr ostracus cum dispōne sua extrahit astellas magnas carni infixas. Et ostracū purpureū cū decoqt cū

oleo τ inungunt capilli ex eo retinet casum eorum. Apo.τ bo. Uiscositas limaciarum que nominatur virtus eorum cũ olibano τ oleo τ myrrha conquassata donec fiat in spissitudine mellis extricat apata accñtia in radice auris. τ si inuenit humiditatẽ ꝓfundã in ea exhꝰit eam τ sanatur ab ea. Ulne.τ vlce. Qd de ostraco purpureo adustum est abstergit vlcera τ consolidat ea τ mundificat ea.τ qd de eo adustũ est cũ sale confert adustioni ignis puluerizatũ desup τ dimissum donec exiccet τ totũ qd adustũ est de ostraco confert scabiei. τ ostracũ qdem cũ carne sua cõfert vulneribꝰ τ ꝓprie illis que sunt sup neruos cõtritũ cum thure τ myrrha τ positũ sup ea: τ silr cum puluere molendini. Et Galienus qdẽ expertus est limacias sicut sunt. Juncturarum. Sedat dolorẽ colice podagre τ apatũ eiꝰ τ fit emplastrũ ex eo sicut est sup oia apata iuncturarum. Mẽ.ca. Qd adustũ ẽ de ostraco purpurea abstergit dentes τ pcipue qd aduritur cũ sale.τ ꝙ si ostracũ teratur sicut est cũ aceto abscindit fluxum sanguis nariũ. Mẽ.ocu. Qñ abluitur qd adustum est de oi ostraco cũ carne sua τ ponitur in alcofol delet grossitudinẽ palpebrarum τ albuginẽ i oculo τ pãnũ.τ qñ aduritur caro eius qd noiatur latalis vel natalis antiqui τ miscetur cũ alkitrã τ teritur τ distillatur sup palpebrã non pmittit pilos nasci τ viscositas que est sup illud qd siluestre est facit cohere pilos pmutatos sup palpebras. Et viscositas limaciarũ que dicta est antecũ ex eo linitur frons ꝓhibet mãs ad oculũ effusas τ facit pilos ẽt adherere sup palpebram. Mẽ.nu. Caro ostraci qd noiatur carusis est bona stõ τ carnes ostracorũ non decocte aq̃ neque assate sedant dolorẽ stõi. Ostracũ purpureum qñ bibitur cum aceto extenuat splenẽ: τ qñ fit emplastrũ ad hydropisim ex ostraco non separetur donec minoret eam.τ os vt dimittatur donec cadat per se τ ostracum siluestre est fortius in illo pp vehementiã exiccatõis. Mẽ.expul. Caro purpurei non lenit nãm τ caro ostraci noiati sentalis cum est recens lenit ventrẽ τ ꝓprie ius eius.τ silr ius puorum ostracorum: τ qñ inficis prefocanonẽ hñtes ex ostraco suffumigatur purpureo iuuantur: τ hoc suffumigatũ extrahit scõinã. Et suffumigatio eius qd est aromatici odoris τ albelili τ pisci qd est sup littora ẽt confert in prefocatiõe matricis τ excitat epilepticos ẽt τ in ipso est castoreitas in odore: τ est ostracũ ꝓuocat menstrua suppositũ: τ illud qd noiatur caugiled est abstersiuũ cum aduritur sicut est: τ est permixtũ cum cinere gallarum viridum τ pipere albo confert vlceribus accidentibus in intestinis dũ recentia remanent τ non putrefiunt magnifice. τ pondus quidem cinerum ostraci sit quatuor partes τ gallarũ due,τ piperis pars.i. pulueri zetur supercibum τ in vino detur ad potandum. Uenena. Confert caro eius morsus canis rabiosi.

℄ De ordeo. Cap.dxxxix.

Ordeum quid est. Et notum. Et siligo est spẽs sine cortice τ eius opõ est propinqua opõni ipsius. Natura. Est frigidum τ siccum in primo. Opa.τ ꝓprie. In ipso est abstersio.τ eius nutrimentũ minus est nutrimẽto tritici. Et aqua ordei est nutribilior sauich ipsius.τ ambo frãguntur acuitatem humorũ: τ aqua ordei alsefech est humidior. τ ois aqua ordei est inflatiua. Decoratio. Super pannum administratur de eo epithima calidum. Apostemata τ bothor. Fit ex eo decoctio cum aqua sicut sorbitiones: cum pice τ colophonia emplastrum super apostemata dura τ solo τ cum furfure suo super apostemata calida. Uulnera τ vlcera. Quãdo fit linimentũ ex eo cum aceto forti τ ponitur more emplastri super scabiem vlceratam sanat eam. Juncturarum. Fit ex eo emplm̃ cum cidoniis τ aceto super podagrã τ ꝓhibet fluxum humiditatũ ad iuncturas. Membra anhe.τ pec. Aqua eius confert egritudinibus pectoris: τ qñ bibitur cum semine feniculi facit abundare lac τ fit emplm̃ ex farina eius τ meliloto τ cortice pauperis ad dolorẽ lateris τ aqua eius est mala stõ. Mẽ.expul. Eius sauich retinet ventrẽ: τ silr decoctio sauich eius τ furfur eius ꝓuocant vrinã sed aqua furfuris tritici: qñ bibitur est vehementioris ꝓuocationis. Febres. Aqua eius est infrigidatiua humectatiua febrũ.in calidis qdem pura τ in frigidis cum apio τ feniculo. Et datur in potu ẽt illud quod coctum est cum ficubus permixtum cum mellicrato ad febres flegmaticas.

℄ De ohalmaram. Cap.dxl.

Ohalmaram quid est. Est secechesabram alhumei. Natura. Inquit filius mesangue.in ipso est caliditas τ est siccum in scdo. τ plures hoium dicunt ꝙ est frigidum cum eius caliditate calefactus non ledatur: sed iudicium frigoris eius est in pmo: sed qd verius est: est ꝙ virtus eius est cõposita ex caliditate cum frigiditate. τ possibile est vt sit frigiditas in ipso vincens. Opa. τ ꝓprie. Confert calefactis τ ꝓprie qñ morantur super ipsum aquaro. Uulnera τ vlcera. Fit ex eo emplastrum adustioni. Membra capitis. Confert valde ad cola alumeimi τ aperit opilationes cerebri. Membra expulsionis. Alumeimi datur in potu semen frixum ad fluxum ventris antiquum cum oleo rosaceo τ aqua frigida.

℄ Capitulum de littera. P.

℄ De prunis. Cap.dxli.

Pruna quid sunt. Nota sunt. Electio. Illa q̃ hñt colorẽ palee sũt fortiora nigris τ citris fortiora rubeis.

et albe sunt magis gravia partis solutionis. et ar/
mena sunt meliora omnibus et vehementius sol
uentia et meliora sunt magna pinguia. Natura.
frigida sunt in principio secundi humida in fi/
ne tertij. Operationes et proprietates. Eius gũ
ma est subtiliativa incisiva et glutinativa et in
damascenis est constrictio et stipticitas apud
Dia. non apud Gale. et in crudis que nõ sunt
matura est stipticitas et eorum nutrimentum est
paucũ. Comedant aũt ante cibum et bibat qui
humectatiuis est postea aquã mellis et vinum de
passis. Uulnera et vlcera. Eius gũma consoli
dat vlcera et cum aceto abscindit impetiginẽ et
proprie si fuerit cum ea mel aut zuccarũ et pre/
cipue in pueris. Mẽ ca. Cũ ex folijs prunoꝝ
colluit os phibet fluxuz fieri ad vtrãq amigda
lam et vuam. Mẽbra oculi. Eius gũma con
fortat visum cum fit ex eo collyriũ. Mẽbra an
helitus et pecto. Muza ex eis sedãt inflãmatio
nẽ cordis. Membra nutri. Que dulcia sunt
ex eis mollificant stomacũ humiditate: et infri/
gidãt eum et penitus non sunt ei conuenientia.
muza vero ex eis fortius resistunt colere q̃ illa.
Mẽbra expul. Que ex eis sunt dulcia vehe/
mẽtius soluẽdo educũt colerã: et humida etiaz
sunt vehemẽtioris solutionis q̃ sicca et eoꝝ so/
lutio pp viscositatẽ eoꝝ. Damascena aũt strin
gunt ventrẽ fm quosdaz. et siluestribus cũ nõ/
dum sunt decocta valde est stipticitas ab oĩbus
concessa. ℂ Inquit Gal. Errauit Dia. in ver/
bis suis cum dixit: damascena cõstringũt: imo
soluunt et gumma eoꝝ frangit lapidem vesice et
eorum aqua puocat menstrua: et q̃to plus sunt
minora: tãto plus est eoꝝ solutio minor.

ℂ De psilio. Cap. dxlij.

Siliũ qd ẽ. Est duoꝝ coloꝝ hyema/
p le et estiuũ et pondo cuiuslibet illoꝝ sit
pondus. ʒ. ij. Electio. Melius ẽ illud
qd ẽ magis grossiuz qd submergit in
aq̃. Nã. Est frigi et humidũ in scdo. Opa. et
pprie. Qd ex eo frixũ est inuolutũ i oleo rosa/
ceo stipticũ est et sedat dolores more empli sup/
positum cũ aceto. Apata et bo. Administrat cõ
quassatũ cũ aceto sup apata calã et formicam et
herisipillã: et proprie que sunt sub aure et sunt
flegmatica. Instru. iunctu. Fit ex eo emplm
torsioni neruoꝝ et ipsoruz spasmo et podagre et
doloribus iuncturarũ calis cũ aceto et oleo ro.
Mẽbra capi. Qui ex eo supponit suo capiti
emplm cõfert soda eius calide. Mẽbra anhe.
et pec. Lenit pectus. Mẽ. nu. Eius mucila/
go cũ oleo rosaceo ꝯfert siti vehemẽti colerice.
Membra expulsionis. Eius qd frixũ est pon
dus. ʒ. ij. inuolutum in oleo ros. stringit: et con/
fert dissinterie et pprie infantium: et quod ex eo
mucilaginosum est et ipsa mucilago eius cum
oleo violaceo soluũt. Febres. Bibatur et tũc
sedabit inflãmationẽ febrium acutarum.

ℂ De portulaca. Cap. dxliij.

Portulaca qd est. Nota est. Electio.
p Succus eius ẽ illud qd in ea est ma
gis vltime opationis. Nã. Frigida
est in tertio hũida in fine scdi. Opa.
et pro. In ea est stipticitas et prohibet fluxũ san
guinis et fluxus antiquos: et ipsius nutrimẽtuz
ẽ paruum illaudabile et est resistens cole valde.
Decoratio. Ex ea fricãtur verruce et eradicat
eas pprietate sua non q̃litate. Apata et bo. Fit
ex ea emplm apatibus calidis in qbus timetur
putrefactio et herisipilla. Mẽbra ca. Confert
bothor in capite: abluto ex ea capite commixta
cũ vino et delet stuporẽ dentium ppterea qꝫ le/
nit asperitatẽ et sedat soda calidam pulsatiuam.
Mẽbra ocu. Cõfert obtalmie et igredit in al
cofol et nimius vsus eius facit accidere pãnũ in
oculo. Mẽ. an. et pec. Eius succus phibet flu
xum sanguis pp virtutẽ suã ponticã. Membra
nu. Cõfert iflãmatiõi stõi bibita et more empli
supposita: et ꝯfert epati inflãmato et phibet vo/
mitũ colericũ et debilitat appetitum. Mẽ. expul.
Fit ex ea clystere dissinterie intestinoꝝ et soloni
colice et cõfert doloribus renũ et vesice et vlceri
bus eoꝝ et abscindit fm plim desideriuz coitus.
et estimauit filius mesaugue qꝫ augmẽtũ facit
in coitu et vr̃ qꝫ sit illud in cõplone calã et sicca.
Et ipsa retinet fluxum mẽstruoꝝ et ꝯfert vlceri/
bus matricis et confert aq̃. eius emoroydibus
sanguinis: et eius succus expellit ascarides. Et si
assetur portulaca et comedat abscindit solonez.
Febres. Confert febribus acutis.

ℂ De polipodio. Cap. dxliiij.

Polypodiũ qd est. Est lignũ cineri/
p ciũ nodosum declinãs ad rubedinẽ
et nigredinem parũper minutos hñs
ramos sicut vermis plimoꝝ pedũ. et ĩ
sapore ipsius ẽ dulcedo cũ stipticitate. ℂ Dixe
runt quidam qꝫ nascitur super arbores in nemo/
re. et dixerunt qꝫ nascitur super lapidem. Ele/
ctio. Melius ex eo est qd est fissicum interius
grossum sicut annularis et declinans ad rubedi
nem et citrinitatem solidum recens in quo est
amaritudo occulta et bonus sapor cum ponti/
citate. et in eius sapore est sapor gariofil. Na/
tura. Calidum est in secundo siccum in tertio
vltimũ in exiccatiõe. Operationes et proprie.
Est resolutiuum ventositatum et humiditatum.
Instrumenta iuncturarũ. Emplastrũ factuz ex
eo confert torsioni neruoruz. Membra expul
sionis. Soluendo educit melancoliam sine pũ
ctione et soluit flegma et chimum aquosum et
decoquitur in iure gallorum et iure piscium pro/
pter colicam aut in iure olerum. Si ergo spar
gitur radix eius super aquam allzaram et bibi/
tur soluit coleram et flegma. ℂ Et pondo quidẽ
eius fit. vi. kermet. kermet enim est. vi. karates
immo fit vsq ad. ij. ʒ. et oportet vt bibatur cum

syrupo de melle mixto cum aqua ⁊ ante ipsum aliqd de tharachis in decoctione vsq ad.iiij. Permutatio. Loco eius ponitur epithymū ⁊ mediū ponderis ipsius de sale indo.

De papyro. Cap.dxlv.

p

Apyrus qd est. Notus est. Et ex ipsa qdē fiūt charte ⁊ ipsa qdē in po^a est charta ⁊ qd ex ea adustū est vehemē tioris exiccationis. Nā. Est frigida ⁊ sicca. O pa.⁊ ppzie. Cōfert fluxui sanguinis ⁊ phibet eum ipsius cinis. Vulnera ⁊ vlce. Puluerizaꝛ super vlcera recētia ⁊ cōsolidat ea.qñqꝫ vo infundiꝛ in aceto ⁊ exiccaꝛ ⁊ intromittiꝛ fistulis ⁊ oībus vlceribus ambulatiuis ⁊ vulneribus. Mēbra ca. Eius cinis cōfert corrosioni oris. Mēbra an.⁊ pe. Eius cinis retinet sputū sanguis. Mē.cr. Sumaꝛ ⁊ iuoluaꝛ lino ⁊ dimittaꝛ donec exicceꝛ: deinde ponatur super emorroydas ⁊ confert eis.

De polio. Cap.dxlvi.

p

Oliū qd est.est spēs de scecha in q̄ ē calitas ⁊ acuitas pauca.⁊ qd ex eo minus est:est acuti^9 ⁊ amarius ⁊ sunt in eo thyrsi ⁊ flores ⁊ ipm est pilosum albū declinē ad citrinitatē vsqꝫ ad mēsuram.palmi plenū semie: ⁊ eius caput est sicē sphera in q̄ sunt sicut pili albi grauis odoris cū q̄dā aromaticitate: maius aūt est debilius qd ēt est amariū: ⁊ in ipso est acuitas q̄dā ⁊ mōtanū est minus. Nā. Minus est calm in 3° siccū in scdo ⁊ maius est calm ⁊ siccū i scdo. O pa.⁊.p. Est apitiuū subtiliatiuum ⁊.ppzie minus est ad apiendū opilatiōes itrinsecas. Vul.⁊ vl. Cōsolidat qd ex eo viride est plagas recētes ⁊ ppzie maius.⁊ quod ex eo ē siccū vlcera fraudulēta pcipue min^9 siccum. Mēbra ca. Facit soda capitis. Mēbra nu. Ipm cū aceto est epithyma ꝯueniens apostematibus splenis ⁊ duritiei ipsius ⁊ nocet stō ⁊ ꝯfert icteritie nigre ⁊ ppzie decoctio eius qd ex ipso maius est ⁊ confert hydropisi ⁊ est vir malū stō. Mēbra expul. Prouocat vrinaꝫ ⁊ mēstrua ⁊ soluit vētrē ⁊ ꝯfert ascaridib^9 valde. Febres. Confert febribus antiquis. Venena. Confert pūcture scorpiōis ⁊ decoctio maioris morsui vermium venenosoꝝ omniū ⁊ eo suffumigatur ⁊ sternitur ⁊ fugat venenosa minora. Permutatio. Loco eius ponitꝛ i extractione vermiuꝫ ⁊ prouocatione vrine ⁊ mēstruoꝝ pondus equale de lignis granati viridibus: et terne due ponderis ipsius de corticibus lignorum cassie lignee.

De pellibus. Cap.dxlvii.

p

Elles. Electio. Meliores ex eis sūt pelles lactentium ppter humiditatem ipsoꝝ. Nutrimentum carnis est paruum viscosum ⁊ ppinquum est in viscositate ex dispositiōibus suis nutrimēto pedum: ⁊ rasura quideꝫ pellis caprine cum ponitur super cursum sanguinis retinet eū. Decoratio. Pellis vipere adusta ⁊ linita super alopitiam confert. Apostemata ⁊ bothor. Dicitur q pellis equi que est in aqua cum ponitur super bothoꝛ infrigidat ipsum. Vulnera ⁊ vlcera. Ponitur eius pellis mularuꝫ ⁊ similiū super adustionē ignis ⁊ vlcera calida cum non sunt cum apostemate: ⁊ est medicamen ex coriatione pedum ex calciamento ⁊ coxarum ⁊ fistulis.⁊ pellis recens ouis super percussionem ponitur in hora ⁊ prohibet nocumentum ex ea ⁊ est cōueniens vlceribus fraudulentis ⁊ scabiei ⁊ pruritui. Membra nutrimēti. Pellis intrinseca que est in stomacis auiū ⁊ in gutture earum precipue gallorū quādo siccatur ⁊ teritur ⁊ bibitur cū vino confert dolori stomaci. Venena. Dicitur q recēs pellis calida capre quando ponitur super morsum vipere attrahit venenum.

De pice. Cap.dxlviii.

p

Ix quid est. Est duarū specieruꝫ.vna est marina nigra liquida que poniꝛ in emplastris ⁊ est de genere picis: ⁊ alia est mōtana siluestris: ⁊ siluestris alia est liquida ⁊ est ex arbore alembut ⁊ modis alijs pini. in pma vo est species humidas deinde desiccaꝛ cū decoctiōe ⁊.pīm quidē ipsi^9 est ex iembut: ⁊ ē arbor cadim lorast. Oleū vo picis proximū est alchitrā.⁊ eius oleum fit vt distilletur eius humidū vbi decoquitur: aut suspendatur supra ipsum lana ⁊ madefiat ex vapore eius.⁊ cum madefacta fuerit exprimatur in vase alio. Cum tamen sit possibile vt distilletur in cucurbita ⁊ alembico melius q̄ illo modo ⁊ magis seruaꝛ illud qd sublimaꝛ. O pa.⁊ proprie. Est maturatiua humorum grossoruꝫ abstersiua calefactiua: ⁊ humida ē vehemētius maturatiua: ⁊ sicca fortius est desiccatiua ⁊ ponitur in emplastris. Decoratio. Extirpat albedinē vnguis: ⁊ attrahit sanguinē ad mēbra ⁊ impinguat ea: ppzie cū iteratur eius adherētia ⁊ euulsio subito cum violentia: ⁊ liniꝛ sup fixuras pedum ⁊ reliquoꝝ mēbrorum vt sanet eas: ⁊ emplm factum ex ea facit nasci pilos in alopitia. Apostemata ⁊ bothor. Lenit apostemata dura ⁊ proprie humida ⁊ administraꝛ cū farina ordei super scrofulas ⁊ prohibet cū permisceꝛ sulfuri aut cortici arboris alembut, ambulationem formice ⁊ prohibet exituras glandularitiorum. Vulnera ⁊ vlcera. Delet impetiginē ⁊ generat carnē in vlceribus pfundis proprie cū puluere thuris: ⁊ cū melle: ⁊ mūdificat vlcera corruptarum humiditatū ⁊ sicca in hoc ⁊ in vulneribus est vehementioris exiccatiōis. Instrumenta iuncturarum. Confert apostematib^9 in lacertis. Membra capitis. Sicca ⁊ humida bona est vlceribus capitis. Mēbra oculi. Fumus picis bonum efficit marginē oculis

⁊ facit oriri pilos palpebrarum ⁊ prohibet la
chrymas eius ⁊ implet vlcera in oculo ⁊ ꝯfor
tat visum. Mēbra anhe. ⁊ pectoris. Confert
tussi frigide ⁊ sicce proprie cum amigdalis et
zuccaro in pleuresi ⁊ ꝑipleumonia: ⁊ facit spu
tum facile ⁊ maturat. ⁊ similiter cū oleo amig
dalino est eius maturatio plurima. Sola vo
cum est: tunc eius mundificatio est minor ma
turatione eius: ⁊ cum zuccaro est ecōtra. Et ꝓ
hibet sputū sanguinis ⁊ ꝓhibet sputum sanie
cum lambitur ex ea quātitas ʒ. ⁊ ʒ. cū melle.
Ex pice aut humida quādo linit palatū ē vti
lis ꝓuocationi. Mēbra expul. Lenificatiua est
⁊ plurimus vsus eius soluit: ⁊ fit ex ea enema
ad apata calida ⁊ dura in intestinis ⁊ matrice
⁊ testiculis. ⁊ ponitur in medicinis vulnerum
orificij vesice: ⁊ qū linit pus sup fixuras ani sa
nat eas. Venena. Resistit venenis ⁊ confert
cum linitur super morsum vipere.

¶ De porro. Cap. cxlix.

P Orrum qd est. Porri aliud est sce
nui ⁊ aliud est nabathui: ⁊ aliud est
qd dicit porrum silvestre. Et est illd
qd est inter porrū ⁊ alleū: qd est me
lius in medicina ꝙ in cibo: sed nabathiuz ma
gis ingredit in curationibus ꝙ scenius. Na
tura. Nabathium est calidum in tertio siccum
in secundo: ⁊ silvestre est calidius ⁊ siccius: et
ꝓpter illud est deterius. Decoratio. Scenuū
cū sumach ꝯfert verrucis. Apa. ⁊ bo. Scenuū
cum sumach delet essere. Vulnera ⁊ vlce. Sce
nuū cū sale cōfert vlceribus fraudulētis. ⁊ qd
ex eo est silvestre vlcerat corpus. Membra ca
pitis. Abscindit fluxum sanguinis ex naribus
⁊ suffumigatur ex semine eius cum alchitran
deno in quo est vermis ⁊ interficit vermem. ⁊
eijcit illū: ⁊ ipsius cōestio facit soda ⁊ facit ima
ginari ⁊ videre somnia mala ⁊ ipsius cinis cū
oleo rosaceo ⁊ aceto vini est ꝯueniēs auri do
lorose. ⁊ est ex eis que corrūpunt gingiuam ⁊
dētes ⁊ findit eos ⁊ ꝓprie scenium. Mēbra
oculi. Nocet visui. Mēbra anhelitus ⁊ pe
ctoris. Cū aqua ordei cōfert asmati facto ex
materia grossa ⁊ proprie nabathiū ⁊ proprie
cum melle: ⁊ cōfert ad apostemata pulmonis
⁊ maturat ea ⁊ datur ex semie eius ʒ. ij. cū eq̄li
pondere sui de granis myrti ad sputū sangui
nis. Membra nutrimēti. Est malum stoma
cho ⁊ silvestre est deterius domestico: qm̄ est
amarius ⁊ acutius ⁊ magis mordicatiuū ipso
⁊ porrū quidem totū est inflatiuum. opz ergo
vt dixetur in duabus aquis: qr alleuiantur in
flatio ⁊ nocumentum ipsius. Rufus vo di
xit qꝫ ipsum abscindit eructuationem acetosā
⁊ est vniuersaliter tarde digestionis. Mēbra
expulsionis. Prouocat vrinam ⁊ menstrua
ꝓprie nabathiū ⁊ silvestre ⁊ nocent ambo ve
sice ⁊ renibus vlceratis: ⁊ confert emorroidi-
bus quod ex eo dictum est comestum ⁊ mōre
emplastri superpositum ⁊ cōmouet coitū: ⁊ si
militer eius semen torrefactū. Et semen qdem
eius torrefit cum granis myrti ad tenasmon ⁊
sanguinem ani. ⁊ sedet in decoctione foliorū
eius cum aqua ⁊ confert coartationi matricis
⁊ duritiei que est in ipsa: decoctio radicis eiꝰ
cum istis debet cū oleo de cartamo aut oleo
amigdalino aut sisamino confert colice: ⁊ eiꝰ
succus siccus est ex summa eorum que soluunt
sanguinem. Venena. Succus eius cum mel
licrato est conueniens morsibus.

¶ De piris. Cap. cl.

P Ira quid sunt. In ipsis sunt terrei
tas ⁊ aqueitas ⁊ in nostra quidem
terra est spēs que dicitur scenabrud
⁊ habet magnā capacitatē ⁊ vehe
mentis rotūditatis ⁊ subtilis corticis boni co
loris quasi pennū ⁊ quasi ipm̄ sit aqua zucca
ri coagulata ⁊ cōgelata plurimuz sed nō ꝓpter
spissitudinem substātie boni odoris valde qd
cum arbore sua cadit super terram destruit ⁊
ista sunt in quibus nō est nocumētuz de specie
bus pirorū. Natura. Pira que nominant
scenia sunt frigida in primo sicca in secūdo. Sc
nabrud vo tēperate humida. Opa. ⁊ ꝓprie.
Omnes species eius sunt stiptice intrātes in
emplastris retentionis materierum. Et quꝫ
abstergunt parumper ⁊ eorum humor est plu
rimus ⁊ laudabilior humore pomorū fm qꝫ
dixit Rufus. Ea autē que dicta sunt scenabrud
in terra corasceni absqꝫ alijs sunt lenitiua na
ture ⁊ boni chimi valde. Vulnera ⁊ vlcera.
Consolidāt vulnera proprie silvestria exiccata.
Membra nutrimenti. Sunt preparantia sto
macum ⁊ abscindunt tussim ⁊ sedant colicam.
Membra expulsionis. Constringūt ventrē
proprie que sunt exiccata ⁊ in piris quidē est
proprietas faciēdi euenire colicam quare opꝫ
vt bibatur post ipsa hydromel cum speciebus
que sunt vt piper ⁊ cinamomum ⁊ his similia.
⁊ eorum rob confert fluxui ventris colerico.
Venena. Cuius species eorum vehementis sti
pticitatis ⁊ tarde maturationis ⁊ digestionis
est cura fungorum mortificantium: ⁊ quando
coquuntur isti fungi cum piris minoratur no
cumentum ipsorū.

¶ De pedibus. Cap. cli.

P Edes. Opa. ⁊ ꝓprieta. Generant
humorē viscosum non grossum sed
ipse est laudabilis ⁊ paucarū super
fluitatū. Membra anheli. ⁊ pecto.
Confert tussi calide proprie cū pulabꝰ ordei.
Membra nutri. Bone sunt digestionis bo
ni chimi viscosi non grossi. ⁊ significatio boni
tatis digestionis eorum est velocitas inflatio
nis ipsorum ⁊ dissolutionis in decoctione. ve
rum eorū nutrimentum nō est multū. Mēbra
expul. Soluūt cum viscositate que est in eis.

sunt et mollificant neruos et non sunt conue-
nientes nisi stō calido valde. ⁊ sanguis eorū ad
subtilitatē declinat ⁊ cutis piscis qui noiat sa-
lualon ⁊ est in ptibus domus orato:is cū cinis
pulueriza in oculos aialiū delet eorū albugi-
nem. ⁊ spēs qdem piscium saliorū extrahunt ea
que infixa sunt in carne ex locis in qbus tenē
tur ⁊ ,ppzie aliarie. Uulnera ⁊ vlcera. Capita
sumeros adusta eradicant carnē additā in vlce
ribus: ⁊ ,phibent earum ambulationē: ⁊ eradi
cāt verucas ⁊ morūs aqua piscū saliorū ɔfert
vlceribus putridis: ⁊ abluit ea fauich. ⁊ pisci-
culi sunt boni in cura vlcerū putridorū. In-
strumenta iuncture. Qui dysterizat cum succo sa
liorū multotiens cōfert valde dolori anche. ⁊
qui recentes sunt mollificant neruos. Mem-
bra ca. Pisces pui quos illi de scenit noiant
asir cum colluunt os hñtes alcola fraudulētas
ex almuri qd fit ex eis ɔferūt: ⁊ cum alredrada
viuus approximat capiti patientis soda stu-
pefacit ipm ne sentiat soda. Membra oculi.
Cum cuti sua ɔfricant palpebre scabiose ɔfert
⁊ cutis eius adusta et ingreditur in medicinis
oculi. ⁊ alcofol facto ex eo cum sale delet vngu
lam: ⁊ comestio thure fule cum est recens acq-
rit cecitatē oculo inio oēs pisces. Mē. anhe.
⁊ pec. Aliarie recens mundificat cānā pulmo
nis. ⁊ clarificat vocē: ⁊ silr salitus. Et capita pi
scium saliorū exiccatorū ɔferunt vue apte ⁊
glutē qdem piscuū ponit in sorbitionibus ⁊ ,p
hibet sputum sanguinis. Mē. expul. Uēter
sacsidicon lenit ventrē cum difficultate sue di-
gestionis ⁊ caro aliarie lenit ventrē. ⁊ oia iura
piscuū leniunt ventrē: ⁊ capita pisciculorū sali-
torū reconditorū sunt medicamen bonū fixu-
re ani: ⁊ causigi ,ppzie ⁊ tehenl ⁊ almerenegi. ⁊
alcausigi ⁊ aliarie oēs augmentant coitum. Et
pis piscis recens comestus dum est calidus au
get in coitu. Uenena. Capita sumeros salio-
rum adusta ponūt sup morsum canis rabiosi
⁊ puncturā scorpionis ⁊ ɔferunt: ⁊ silr omnes
pisces ⁊ iura eorū ⁊ ius ōis piscis ɔfert in ve-
nenis bibitis ⁊ puncturis ⁊ piscis q noiat cura
tas ius bibitū ⁊ vomitus post ipm multotiens
prouocatus fm continuationem confert mor
sui serpentis cornuti ⁊ canis rabiosi.

¶ De piretro. Cap. dlvi.

Piretrum quid est. Plurimū qd de
hac planta administrat est radix ei.
Electio. Melius est illud qd acutū
est mordicatiuū lingue ⁊ magnitu-
do eius est fm quātitatē digiti. Natura. Exi
stimant quidam eorū in qbus non est visus gi
est frigi subtile: sed ipsum non est nisi calidum ⁊
siccus in tertio. Opa. ⁊ ,ppzie. Extrahit fleg-
ma masticati et virtus eius est adustiua et puo
cat sudorē cū ex eo cū oleo abstergendo inun-
gitur corpus. Decoratio. Si misceat cū oleo
abstergendo inungit ex eo et ,puocat sudores.
Instrā iuncture. Fricatio facta ex eo et deco-
ctione ipsius et oleo eius confert mollificatio-
ni neruorū antique et stupori eorum et ,phibet
generationem alcuzez ab eo a quo generatur
alcuzez. Membra capitis. Uehementer ape
rit opilationes colatorij et constrictionem na
rium et eius decoctio confert dolori dentiū et
propue frigido et eius acetum confirmat den
tes motos si decoquat cum aceto et teneatur in
ore. Febres. Quando fricatur cū eo corpus
ante paroxismum rigoris cum oleo confert ri
gori facto cum febre et absq febre.

¶ De penidijs. Cap. dlvij.

Penidij. Natura. Calidi sunt. et hu
midi in primo et propzie albi et sūt
humidiores alijs. Opa. et ,ppzie.
Sunt grossiores zuccaro. Mēbra
anhelitus et pectoris. Sunt boni tussi. Mē-
bra expulsionis. Sunt lenitiui ventris.

¶ De pipere. Cap. dlviij.

Piper quid est. Inquit. G. primus cū
eleuatur fructus est longum piper:
deinde seperatur in grana piperis:
et ,ppter hoc est longum piper humi
dius: et ideo corrodit et mordicat parum post
principium sui gustus. ¶ Et radix eius est si-
milis costo nigro sed est vehementius acris.
Et album est debilioris caliditatis et humidi-
tatis. Quidam vero dixerunt q nigrum iam
exiccatum est et cecidit virtus acuitatis eius et
remansit in albo qd non peruenit ad vehemen
tiam exiccationis. Natura. Est calidum et sic
cum tendens ad quartum. Opera. et ,ppzie.
In ipso est attractio et resolutio et abstersio et
masticatur cum vua passa et eradicat flegma vi
scosuz. et est ex sedatiuis dolorū et calefacit ner
uos et est ɔueniens sanis. Decoratio. Ipm
cum nitro abstergit morpheam et extenuat cuz
nitro. Apo. et bo. Ipsum cum pice resoluit
scrofulas. Instrā iunc. Calefacit neruos et la
certos adeo q in hoc aliud nō est ei par. Mē-
bra ca. Cum aceto confert dentibus. Mem.
oculi. Confert albugini positum in alcofol et
abstergit. Membra anhelitus et pectoris.
Quando administratur in electuarijs est con
ueniens tussi et doloribus pectoris et est con-
ueniens cum melle positum in palato ad squi
nantiam et mundificat pulmonem. Membra
nutri. Est digestiuum faciens appetitū et bibi
tur cum folijs lauri recentibus et cōfert dolori
ventris pungitiuo et inflationi: et est cū aceto
bibitū et linitū bonū apartibus splenis, et albuz
magis ɔueniens est stō et vehementius ɔfortat
ipm. Et lōgū piper facit cibū descēdere facile.
Membra expulsio. Prouocat vrinā et eiicit
fetum: et post coitū corrūpit semen cū fortitudi
ne: et paucum eius ,puocat vrinam et multum

tus soluit ventrem secundum contrarium scamonee τ est exiccatiuum τ ꝯsumit sperma. Longum vero piper τ album augmentum efficit in coitu ꝓpter humiditatem suam superfluam. Et quando bibitur cum melle τ folijs lauri recentibus ꝯfert dolori ventris pungitiuo. Febres. Fricando fit inunctio ex ipso cum vnguento τ ꝯfert rigori. Venena. Ponitur illud quod ex album in tyriacis: τ similiter longum piper τ confert morsui venenosorum vermium linitum cum oleo.

¶ De pipere aque. Cap. dlix.

Piper aque quid est. Est herba que est vt olus nascens in aqua τ approximatur ei in gusto suo sapor piperis sed non est ei acuitas piperis. Opera. τ p. Calefacit sufficienter sed minus quam piper.

¶ De petroselino. Cap. dlx.

Petroselinum. Dictum est in capitulo de apio.

¶ De prassio. Cap. dlxi.

Prassium quid est. Est herba amari saporis. Natura. Inquit Oribasius. Non sunt calefactio eius τ exiccatio ipsius fortes. Alij autem dixerunt quod est calidum in tertio siccum in secundo. Operatio. τ ꝓprie. Est aperitiuum abstergit τ liquefacit τ resoluit τ incidit. Membra capitis. Eius succus confert dolori auris antiquo: τ mundificat τ aperit meatus auditus τ remouet antiquum dolorem eius. Membra oculi. Succus eius cum melle est ꝯueniens ad acuendum visum. Membra anhelitus τ pectoris. Mundificat pectus τ pulmonem ꝓductione sputi. Membra nutrimenti. Est aperitiuum opilationum in epate. τ splene τ renibus. Membra expulsionis. Prouocat menstrua τ mundificat matricem. Venena. Fit ex eo emplastrum cum sale ad morsum canis rabiosi.

¶ De peonia. Cap. dlxij.

Peonia quid est. Eius alia est masculus τ alia est femina. Masculus quidem est radices habens albas grossas vt digitus stipticum habentes gustum τ femina habet radicem in plurimas partes diuisam τ ramos. Natura. Est calida τ sicca vehementer. Operationes. τ proprietates. In ipsa sunt exiccatio τ stipticitas cum resolutione τ apertione τ subtiliatione τ incisione τ abstersione. τ quando masticatur vna hora apparet post eam in ipsa acuitas ad stipticitatem declinans. Decoratio. Abstergit vestigia nigra in cute. Iuncture. Confert podagre. Membra capitis. Confert epilepsie adeo quod etiam suspensa. τ iam quidem experta est eius appensio τ inuenta est ꝓhibere epilepsiam quamdiu remanet: τ cum eius ablatione copertum est redire epilepsiam. ¶ Et iudeus quidem inquit. Suffumigatio facta cum semine eius ꝯfert demoniacis: τ epilepticis τ sanat eos: τ similiter si sumatur fructus eius: τ bibatur cum melle ro. ꝯfert vehementer. ¶ Ego autem dico quod forsitan hec est species peonie romane: nam illa que ex india fertur ad nos non habet magnum effectum in hoc capitulo. Et bibuntur ex semine eius. xv. grana cum mellicrato: aut vino: τ ꝯferunt incubo valde. Membra nutrimenti. Retinet namque quando decoquitur cum sirupis poncis: τ ꝓhibet manus effusas ad stomachum τ semen eius ꝯfortat stomachum τ sedat dolores eius τ mordicationem eius. Et ꝯfortat radix eius urinam τ aperit opilationem que est in epate. Membra expulsionis. Prouocat vrinam τ quando bibitur cum vino τ ꝓuocatiuis mouet menstrua: τ potus eius ꝓuocat vrinam etiam. ¶ Et quando sumuntur de semine eius. xv. grana cum mellicrato ꝯferunt prefocationi matricis. τ si bibantur. xij. grana eius cum vino abscindunt fluxum sanguinis. Et quando in potu datur fetis de radice eius quantitas amigdale mundificat eas a superfluitatibus partus ꝓuocatiue educente superfluitates τ confert de radice eius quantitas auellane dolori renum τ vesice. τ decoctio eius cum vino stringit ventrem τ prouocat.

¶ De pino. Cap. dlxiij.

Pinus quid est. De grano autem pini iam diximus in capitulo de hab. τ nos nolumus nisi vt loquamur de reliquis partibus arboris pini. Electio. Virtus corticis maioris fortior est τ cortex eius que nominatur fusi est debilior. Opera. τ ꝓprie. In cortice eius est stipticitas plurima τ vermis qui est in ipsa existit in virtute cantaridis. Vulnera τ vlcera. Cortex eius ꝯfert vlceribus corticalibus. Et in ipso est virtus ꝯsolidatiua. τ in cortice ipsius est de stipticitate que ꝯuenit ad hoc vt sanet abrasionem quando super eam ponitur vt emplastrum τ puluerizatio corticis ꝯfert adustioni aque calide: τ folia eius faciunt coherere vulnera puluerizata. τ cortex eius est ꝯueniens locis percussionis τ ꝯsolidat: sed folia eius sunt ꝯuenientiora ad illud: quando sunt humidiora. Membra capitis. Gargarismus factus ex decoctione radicis eius attrahit flegma plurimum. ¶ Decoctio corticis eius cum aceto est ꝯueniens quando colluitur ex eo os ad dolorem dentium: et quando ponitur in eo acetum et ex eo fit gargarismus attrahit flegma plurimum. Membra oculi. Fumus eius ꝯfert casui palpebrarum et corrosioni anguli lachrymalis. Membra anhelitus et pectoris. Granum eius confert tussi antique. Membra nutrimenti. Cortices foliorum eius quando bibuntur ꝯferunt dolori epatis. Membra expulsionis. Granum eius retinet menstrua: et fructus eius cum semine cucumeris in vino ꝓuocat τ confert vlceribus et renibus et vesice et cortex eius retinet ventrem etiam. Venena. Vermis viridis qui est in pino est in natura cantaridis.

¶ De pupilla oculi. Cap. dlxiiij.

Pupilla.

Epsilla oculi quid e. Est eruca aque p τ dr et apium aque. τ est boni odoris. τ ortus eius est in aquis stantibus. O pa. τ pprie. Est calefactiua resolutiua. Membra expulsionis. Prouocat menstrua τ vrinam τ frangit lapidem in renibus τ vesica si comedat cruda aut decocta τ confert vlceribus intestinorum.

De pasto colūbarū τ camelorum. Cap. dlxv.

Astus colūbarum τ camelorum quid est. p Est herba hūs granum sicut granum myrti τ est ei pximum. verūtñ est minoris caliditatis vehementioris cineritatis ipso τ silat medulla eius in colore τ gustu lenti excorticate i qua est aliquātulū dulcedinis. Natura. Est cal'a in primo hūida in scdo. O pa. τ pprie. Est subtilis τ non nocet camelis qui pascunt ipsam. Venena. Est venenum vermibus venenosis. Decoratio. Eius decoctio denigrat capillos.

De pede locuste. Cap. dlxvi.

Es locuste qd est. Currit cursu oleris tamen. Mē. anhe. τ pec. p Dat cibus ex eo τ confert extenuationi.

Febres. Juuamentum decoctionis eius est sicut iuuamentum chrysolocāne τ reliquorū in febrib' q̄rtana sinocho τ hemitriteo.

De pede coruino. Cap. dlxvij.

Es coruinus. Mē. expul. Radix p huius herbe cum decoquitur confert solutioni antique. Et dixerūt Paulus τ alij q̄ confert colice et τ efficit opōnē hermodactilorum absq̄ nocumento.

De pulmone. Cap. dlxviij.

Ulmo. O pa. τ pprie. Eius nutrip mentum est paruū declinans ad flegmaticum τ in hoc est consideratio.

Vulnera τ vlcera. Pulmo arietis sanat excoriationē calcanei ex calciamento qñ super ipsam ponitur calidus. Membra nutrimenti. Eius digestio est facilis. Membra expul. In ipso est constrictus ventris.

De pomis. Cap. dlxix.

O ma. Electio. Magis tpata sunt p alcenna. τ illa que sunt insipida sunt mala τ parui iuuamenti τ non agunt aliquid τ silr imatura. Natura. Illa que sunt ɔtracta sunt frigidiora humidiora pp illud qd est in eis de aqueitate: τ pontica τ stiptica τ acetosa sunt frigida grossa. τ dulcia sunt aquea: τ sunt decliniora ad caliditatē q̄ alia. Quis magis dñans in eis sit frigus. τ sunt diuersa: τ silr folia eorum τ arbores sūt diuersa. Et oino illud qd in sub a dñatur est humiditas superflua frā τ fortasse illa que sunt vehementis dulcedinis in caliditate tñ sunt tpata aut declinant ad eam. O pa. τ pprie. In ipsis est phlbitus sufflatū τ pprie in folijs eorum: τ in pomis qdem est inflatio τ pprie in eis que nō sunt dulcia: τ illa que sunt pontica τ stiptica sūt aquea terrea: τ dulcia sunt aquea τ insipida sūt aquea valde ad pctz humiditatis supfiue declinata: τ pp hoc feruet eorum succus velociter τ mel conseruat succum eorum. Et generatr qdem ex ponticis: τ ex eis que sunt stiptica humor terreus. τ acetosa τ imatura generāt flegma τ putredines τ febres pprietate sui humoris τ sue cruditatis. τ qz recipiunt putrefactionem. humor vero acetosorū est subtilior humore stipticorū. τ vinum qdem pomorum τ reliquorum antiquū melius est q̄ recens pp solōnē vaporum malorum ab eo. Apa. τ bo. Conferunt folia eorum τ succus eorum inceptioni apatū calidorum. Vulne. τ vlce. Folia τ cortices eorum ɔsolidant. τ silr succus eorum que sunt stiptica. Instra iunc. Assiduatio comestionis pomorum facit euenire dolorē neruorum τ pprie vernalia. Mē. anhe. τ pec. Confortat cor pprie odorifera decemi τ odorifera dulcia τ acetosa: τ si fit illic angustia ex calitate sunt magni iuuamenti τ eorum sauich et. Mē. nutri. Confortat debilitatem stōi τ que stiptica sunt ɔferunt stō si ē cū caliditate aut humiditate: τ silr pontica τ acetosa conferunt debilitati stōi si est in eo humor grossus frigidus valde pp suam grossitudinē. τ assant qdē in pasta τ ɔferunt paucitati appetitus. τ sauich pomorum cōfortat stōm τ phibet vomitū. Mē. expul. Dulcia τ acetosa qñ in stō inueniunt humorē grossum qñq̄ deponūt ipsm in egōne τ si est vacuus retinent τ ea que in massa assata sunt ɔferūt ad vermes et dissinteriam: et que ex eis sunt ɔuenientiora dissinterie sunt pontica et eorum sauich: nisi ɔuertat ipa lenitas zuccari. Febres. Qñq̄ generatr ab illis que sunt imatura febres plurime proprietate sui humoris. Venena. Cōferunt venenis: et similiter succus et folia ipsorum.

De papauere. Cap. dlxx.

Apauer quid est. Papaueris sunt p spēs hortulana et cāpestris: et silr est nigrū et spēs cornuti qd est marinus et fructus eius est curuus: et species spumosi heracliensis. Electio. Qd meli' τ sanius est. est album. et eorum qdem vt terant capita papaueris cuiusq̄ speciei recētia: et fiant ex eis trocisci et reseruentur. et administrentur. Natura. Hortulanū est frm et siccū in scdo et nigrum in tertio et dr q̄ vsq̄ ad quartū. O pa. et pprie. Spēs papaueris sunt infrāntiue et nō ē in ipso glutinatio de qua sit curandū: et illud qdē qd est nigrū est ingrossatiuū infrātiuū exiccatiuum papauer marinū cornutū cuius fruct' est curuatus sicut cornua tauri est abstersiuū incisiuū et ē vehementis abstersionis. Et flos qdem cāpestris mundificat vestigia vlcerum in oculis aialium. Apa. et bo. Liniunt spēs eius pter ma-

rinum super herisipilla. Vulnera ⁊ vlce. Fo/
lia cornuti valent ad vlcera sordida ⁊ corrodũt
carnẽ additã pp suam absterſionẽ: ⁊ eradicant
escaras: ⁊ silr flos eius ⁊ non est ꝯueniens vlce
ribus manifestis pp sup̃fluitatẽ sue absterſionis
⁊ ex cãpestri q̃dem fit emplm̃ cum oleo super
vlcera ⁊ eradicat ea. Junct̃ a iunc. Linit̃ cũ sale
super podagrã ⁊ cõfert ei ⁊ qñ decoquit̃ radix
papaueris cãpestris in aqua donec ꝯsumat̃ me
dietas ⁊ datur in potu ꝯfert sciatice. Mẽ.ca.
Facit somnũ ⁊ ꝑpue illud qḋ nigrũ est: ⁊ est stu
pefactiuũ: ⁊ in licinio supponit̃ ⁊ facit dormi-
re: ⁊ ꝓhibet catarrũ: ⁊ cum hn̄t vigilias frond
ex eo emplm̃ suppõit̃ iuuat̃ valde. ⁊ silr qñ em
brocat̃ decoctio eius: ⁊ cum ex spumoso fit vo
mitus bibito ſm quãtitatẽ exhute in mellicra
to iuuant̃ ipso epileptici. ¶ Et oleum eius cũ
oleo ro. est ꝯueniens soda qñ ex eo inungitur
caput. cum tñ ab eo abstinere quãtũ plus posse
est sit melius. ⁊ qñq3 distillat̃ eius decoctio in
aurẽ fortis doloris ⁊ sedat dolorẽ eius. Mẽ.
oculi. Administrat̃ illud qḋ frm̃ est in dolo/
ribus oculi vehemẽtibus apud necessitatẽ: sed
in ipso est cautela obseruãda: sicut diximus in
opio. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Confert tussi calide ⁊
fluxibus ad pectus ⁊ ad sputum sanguinis. Et
sumit̃ ex eo loch ꝯferens tussi calide valde: ⁊ ꝑ
pue qñ miscet̃ cum acatia ⁊ succo barbe hirci/
ne. ¶ Filius vero mesangue inquit. Semen ni
gri mundificat pectus corticis aũt manifestior
dispõnũ est q adiuuat ad spuẽdũ ⁊ in toto scie
est mundificatio. Mẽ.nu. Confert humidita
tibus stõi: ⁊ qñ radix eius q mariuũ est. s. cor/
nutum decoquit̃ in aqua donec medieт̃ aqua
confert egritudinibus epatis: ⁊ illi in cuius vẽ
tre est humor grossus: ⁊ semen spumosi facit vo
mere. ⁊ dr̃ silr̃ ẽt huic in cãpestri. Mẽ. expul.
Albũ ⁊ nigrũ qñ terunt̃ multũ et dant̃ in po/
tu cum vino nigro ⁊ pontico sedant fluxũ ven
tris antiquũ: ⁊ nã qḋ eius non est vacua a vir/
tute solutiua ⁊ cum hoc resolutiua resoluit̃ ẽt
aqua et ex decoctiõe eius vehementi qñ fit cly/
stere confert disinterie: ⁊ quãdo bibitur semen
eius cum sirupo cartami lenit ventrem: ⁊ quã/
do in potu datur de spumoso quantitas exuthe
ynius in mellicrato facit vomere. ⁊ soluit se/
men spumosi flegma ⁊ humorem crudum. et
similiter semen speciei egyptij datur ad biben/
dum in nati. et semen eius quod domesticum
est cum melle augmentat sperma.

¶ De persicis. Cap.dlxxi.

P Ersica. Natura. Sunt frã in fine
scdi humida in primo infra tñ finem
eius. Opa. ⁊ ꝓ. Que sunt humi/
da velocis sunt putrefactionis lenit/
ua et in ipsis est stipticitas aliquantula: sed ma
stipticiora sunt ea que sunt incisa exiccata et in
ipsis est ꝓhibitus cursus et immatura sunt stipti
ca sc. Decoratio. Abscindit folia eius qñ ex
eis fit linimentum odorem psilotri. Mẽ.ca.
Distillat̃ succus foliorum eius in aurem et in
terficit vermes et confert oleum eorũ emigra
nee et dolorib⁹ auris calidis et frigidis. Mẽ
bra nutrimenti. Matura sunt bona stomaco
et in eis est virtus faciendi appetitum cibi: et oꝫ
q̃dem vt non comedant̃ post alium cibum qñ
corrũpunt̃ post eum et corrũpunt ipsũ sed pre
cedant ante cibum et que sicca sunt: sunt tarde
digõnis et non sunt boni nutrimenti: quãuis
sunt plurimi nutrimenti. Mẽ.expul. Fit ex
eis et folijs ipsorum emplm̃ sumini et interficit
vermes ventris. et similiter si bibatur succus eo
rum et que sunt eorum superiora et foliorum
ipsorum: et illa que matura sunt leniunt ven/
trem et immatura stringunt. et dixerunt quidam
q ipsa addunt in coitu et videtur q illud fit in
corporibus siccis et calidis.

¶ De pane. Cap.dlxxij.

P Anis quid est. Oꝫ vt sit panis mũ/
dus soluens massam hñs ꝯfectam fer
mentatus coctus bene in tanor vltĩ/
me vna nocte pmanens. Et non co/
medatur calidus sicut ẽ. Panis n. calidus nõ
est apud naturam receptibile: et acceptio eius
qui est de furno et reliquorum sibi similiũ est
mala: et panis de simula est melior eo qui est de
farina: ⁊ quãto plus fuerit mundior oportet vt
fermentetur ⁊ diminuatur donec consequat̃ plu
rimum. ¶ Et conficiatur massa ipsius pluri/
mum. et panis quidem furni non est sicut panis
altanor si suscipiet decoctionem ab vtroq3 late
re. Et panis de patella est crudus iteri⁹ ⁊ ablu
tus quidem est infrigidatiuus et est pauci nutri
menti ⁊ natat in stomaco: ⁊ est conueniens ca/
lefactis ⁊ non generat opilationes ⁊ non cale/
facit. ¶ Modus vero ablutionis eius est vt su
matur medulla panis qui iacuit vna nocte ⁊ in
fundatur in aqua calida: deinde effundatur ab
eo aqua que super ipsum natat ⁊ remoueatur su
per ipsum aqua donec ab eo remoueatur vir/
tus fermenti: ⁊ reliquorum et consequatur finẽ
sue inflationis. Electio. Panis de simula nu
tribilior est q̃3 alius ⁊ eius nutrimentũ est me/
lius: sed est tardioris penetratõis ⁊ aldarmach
sequitur ipsum in pluribus dispositionibus.
¶ Opirus vero qui est plurimi furfuris velo
cis est penetrationis: sed est minoris nutrimen
ti ⁊ deterioris. Et ille qui non decoquitur bene
est plurimi nutrimenti: ⁊ similiter parum ha/
bens fermenti sed eius nutrimentũ opilat nisi
illos qui sunt plurimi exercitij: ⁊ panis de pa/
tella est huius generis. eius namq3 pars inte/
rior raro decoquitur bene. Et panis quidem
ablutus parui est nutrimenti elongatus a simi
lagineo leuis digestionis ⁊ ponderis: ⁊ panis
frumenti raro in iudicio existit opini. ⁊ panis

alcataif generat humorem grossum ⁊ alfatir est inflatiuus tarde digestionis ⁊ qui melior de eo est: est ille qui est mixtus cum oleo amigdalino. ⁊ oportet quidem vt eius exiccatio fit in vmbra. ⁊ panis factus cum lacte plus est nutrimēti ⁊ tarde descensionis ⁊ est opilatiuus. ⁊ emplm quidē factum ex pane calidius est emplastro facto ex frumēto. Decoratio. Panis q est de frumēto nouo ipinguat velociter. Apostemata ⁊ bothor. Panis de frumento cum mellicrato ⁊ succis ꝯuenientibus bonus est apostemantibus calis. lenit eni ea ⁊ infrigidat. Vulnera ⁊ vlce. Qñ panis decoquit cū aqua ⁊ sale ⁊ infundit ex eo impetigo ꝯfert. Membra nutri. Panis calidus facit sitim sua calitate ⁊ natat ꝑpter suā humiditatē vaporosam ⁊ sanat velociter ꝑpter illud ⁊ calidus qdē est velocis digōnis ⁊ tarde descēsionis. Mē. expul. Panis optus est leniuiu⁹ nature ⁊ aldarmach strigit ⁊ fermētatus lenit ⁊ azymus stringit ventrē ⁊ ille qui est in patella coct⁹ est ex eis que stringunt. ⁊ panis antiquus siccus stringit si non admisceatur ei aliud: ⁊ panis alcataif ventrem stringit: ⁊ plusq̄ ille qui est de simula.

Capitulum de littera. Q.

De quinq̄ folio. Cap. dlxxiij.

q Quinq̄ folia quid est. Est pentaphilon ⁊ iam dictum est de ipso.

Capitulum de littera. R.

De rizo. Cap. dlxxiiij.

r Rizon quid est. Natura. Est calidu ⁊ siccū ⁊ siccitas ipsius est manifestior caliditate sua. veruntamē quidā dicunt q est calidius frumēto. Ope. ⁊ ꝓprieta. Nutrimētū prebet multum ad quandā siccitatem declinans. ⁊ cū decoquitur cū lacte ⁊ oleo amigdalino maius dat nutrimentū: ⁊ melius: ⁊ remouetur ab eo exiccatio ⁊ constrictio quā facit: ⁊ ꝓprie cum infunditur nocte vna in aqua furfuris. ⁊ ipsum est ex eis que tarde infrigidātur ⁊ in ipso est cōstrictio. Mēbra expul. Decoctū cum aqua stringit vsq̄ ad terminū ⁊ decoctus cum aqua in spermate efficit augmētum: ⁊ neq̄ stringit nisi prepareretur frixione in cortice suo ⁊ studeatur in destruendo aquositatem eius ⁊ ꝓprie eius qđ infusum est in aq̄ furfuris propter quam destruitur eius siccitas.

De rosis. Cap. dlxxv.

r Rosa quid est. Est virtutis composite ex substātia aquea ⁊ terrea. ⁊ i ipa sūt acuitas ⁊ stipticitas ⁊ amaritudo cū stipticitate ⁊ pauca dulcedine: ⁊ in aqueitate parum caliditatis cā rei ꝑpter quam est dulcis ⁊ amara ⁊ in ipsa est subtilitas faciens ipsius stipticitatem penetrare q̄re accidere facit corizā. ⁊ vertus quidē amara i ipsa remanet dū est recēs: cū aūt siccatur minorat eius amaritudo. ⁊ propter hoc que recēs est soluit cum pōdus. ʒ. x. ex ea in potu sumitur. illa vero que noīatur rosa fetida est calida ⁊ est radix eius sicut piretrū adusta. Natura. Dixit. G. q rosa non est vehemētis frigiditatis cōparatione sui facta ad nos. ⁊ dixit op₃ vt sit frigida in pmo. Ego aūt dico q eius siccitas est in principio scdi precipue in desiccata. Operatio. ⁊ pro. Eius exiccatio est fortior sua stipticitate: qm̄ eius amaritudo est fortior stipticitate sui saporis: ⁊ est apertiua valde ⁊ sedat motū colere ⁊ est semen eius fortius stipticum qđ est in ipsa: ⁊ silr pili qui sunt i medio eius ⁊ in toto ipsius est cōfortatio mēbrorū interioꝝ: ⁊ eius stipticitas nō penetrāsit cum resolutione. ⁊ sicca quidem est magis stiptica ⁊ frigidior: ⁊ iam dicitur q in ea est virtus extrahens surculos ⁊ spinas ⁊ reliqua carni infixa. ⁊ eius succus bonus est ex vngulate. s. albi abscissi vnguibus exiccatur in vmbra. Decora. Rectificat fetorem sudoris quādo in balneo administratur. Ex ea quoq̄ fiūt ablutiones sm̄ hūc modum. Sume rosa cui ros non aduenit ⁊ dimittitur donec extenuetur: deide sumunt ex ea. xl. aur. ⁊ ex spica boni odoris. l. aur. ⁊ ex myrrha. vi. aur. ⁊ fiunt inde trocisci parui. quandoq̄ vero addunt in eis costi ⁊ lilij. amborum. añ. ʒ. ij. ⁊ quandoq̄ ponunt eos mulieres in manibus ⁊ abluunt malum odorem sudoris. Apostema ⁊ bothor. Dixerunt quidam q ipsa abscindit verrucas oēs: qñ administratur trita: ⁊ qñ rosa coquit ⁊ teritur ⁊ non exprimitur ⁊ fit ex ea emplm apātibus calis soluit ea. ⁊ silr ꝯfert herisipille. Vulnera ⁊ vlce. Cōfert vlceribus precipue abrasionib⁹ in coxis ⁊ in ancha ⁊ gñat carnem in profundis. ⁊ dixerunt quidā q ipsa extrahit ea que infixa sunt in carne ⁊ spinas trita. Membra capitis. Sedat soda quod ex ea humidum est: ⁊ decoctio aque eius ⁊ oleū eius faciūt sternutationē cū odoratur. ⁊ dixerunt qdā sternutatio ex ipsa fit propterea: q: remouet vaporem: ⁊ fortasse illud etiā est ꝑpter virtutem suā abstersiuā. ⁊ per ꝓhibitionē in cerebris hūtib⁹ subtiles supfluitates. Et ipsamet facit sternutare illum cuius cerebrum est calidu ⁊ eius semen stringit gingiuas ⁊ silr succus eius cū decocto: ⁊ confert etiam dolori aurū. Mē. ocul. Sedat dolorem in oculo ex caliditate: ⁊ similr decoctio: ⁊ sicca est ꝯueniēs grossitiei palpebrarū cū ex ea fit alcofol. et similr eius oleū ⁊ succus ipsius: ⁊ ipsa qdē nō ꝯfert obthalmie: nisi cū ex ea abscinduntur additamēta ipsius alba. Mē. an. et pe. Cū aq̄ rosacea bibit ꝯfert sincopi. et eius succus: sꝫ eius vngula sunt bona spūi ⁊ sanguis: et silr capita ipsi⁹. Mē. nutri. Aqua ro. est bona capiti et stō: et cōfortat que ex ea nutrita est cū melle: stōm et est geleniabin et iuuat ad digerēdū: et rosa qdē et eius succ⁹ ꝯferūt humorositati stōi. Oleū vero ro. extiguit iflāmationē stōi. Et silr epithima factū stō ex rosa ipsa

et eius syrupus ɔfert ei q̄ in flō mollificationē; hȝ. Mē. expul. Sedat dolorē ani linita super eū cum pēna ⁊ dolorē in ficis ex calitate: ⁊ silr decoctio que fit ex sicca: ɔfert doloribus recti intestini. ⁊ fit clystere ex decoctione eius vlceribus itestinoꝝ: ⁊ similiter syrupus eius bibit̃ ad illud. ¶ Dormire vo sup locum ex ea stratum abscindit desiderium. ⁊ si recens est fortasse soluit si sumatur pondus. x. ʒ. ex ea decies. Sicca vo non soluit. ⁊ oleum ro. soluit vētrem.

¶ De renibus. Cap. dlxxvi.

r Enes quid sunt. Noti sunt. laudabiliores ex eis sunt renes hedi lactentis. Nā. Sunt eq̄les ad siccitatē declinātes. Opa. ⁊ ppr̃e. Parui sūt nutrimēti ⁊ humor eoꝝ est malus ⁊ laudabiliores eoꝝ sunt renes hedi. Mēbra nutri. Sunt difficilis digestionis ⁊ horridi saporis.

¶ De rob. Cap. dlxxvii.

r Ob. Membra an. ⁊ pecto. Juuat ad spuendū ⁊ ponitur in syrupo de papauere noto. Membra expulsio. Confert dolori renum ⁊ vesice.

¶ De rutha. Cap. dlxxviii.

r Utha qd est. Siluestris vehemētior est nigredinis q̄ armel. Electio. Cōuenientior rutha est domestica q̄ nascitur apud arborē fici. Natura. Humida calida est ⁊ sicca in secūdo. Et sicca ē calida ⁊ sicca in tertio. sicca vo siluestris est calida ⁊ sicca in q̄rto. Opera. ⁊ pro. Est incisiua ⁊ resolutiua carminatiua valde mundificatiua venaꝝ vlceratiua stiptica. Decoratio. Cū nitro ponit̃ super morpheam albā ⁊ sup verrucas ⁊ moꝝ. ⁊ remouet odorē alleoꝝ ⁊ cepaꝝ: ⁊ ɔfert alopitie. Apata ⁊ bo. Siluestris qū terit̃ ⁊ fit ex ea empl̄m mēbro sup quod est apa calidum cōfert. ⁊ quādo ponitur sup scrofulas gutturis ⁊ aselle resoluit eas: ⁊ gūma eius est fortior in omnibus illis. Vul. ⁊ vlce. Ponitur cum butyro ⁊ melle sup impetiginē ⁊ cū aceto ⁊ cerusa sup formicam: ⁊ herisipillā sanat antiquam. Justru. iūctu. Cōfert paralysi ⁊ sciatice ⁊ doloribus iuncturarū bibita ⁊ more emplastri supposita cū melle. Mēbra ca. Aufert odorē alleoꝝ ⁊ ceparū: ⁊ fit ex ea empl̄m cuȝ sauich ad sodā antiquā. ⁊ q̄ꝫ fit ex ea empl̄m cum aceto in naso ad fluxū sanguinis narium ⁊ retinet ip̄m. ⁊ succus eius calefactus in cortice granati distillat̃ in aurem: ⁊ mūdificat eā: ⁊ sedat dolorem ⁊ tinnitū ⁊ sonitum ⁊ interficit vmes ⁊ linunt̃ cū ea vlcera capitis. Mēbra oculi. Ipa acuit visum ⁊ ppr̃ie: succus eius cū succo feniculi ⁊ melle collyrio facto ex ea aut comesta. et q̄ꝫ fit ex ea emplastrū sup pulsationē; oculi. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Decoctio eius que humida est cum aneto sicco cōfert dolori pectoris ⁊ difficultati anhelitus fm testimonium rufi. Mēbra nutrimenti. Fit ex ea emplastrū cum ficubus ad hydropisim hyposarchā: ⁊ datur in potu vinum in quo decoquit̃ rutha etiā: quādo de semine eius bibitur ab vna. ʒ. vsq ad. ʒ. ij. ad singultum flegmaticū sedat ip̄m. ⁊ ipsa quidem digerit ⁊ facit appetitum cibi ⁊ cōfortat stomacum ⁊ splenem. Mēbra expulsionis. Exiccat sperma ⁊ abscindit ipsum ⁊ deijcit desiderium coitus: ⁊ cōcubitus: ⁊ vtraq̄ species eius stringit ⁊ sedat dolorē pungitiuum: ⁊ fit ex ea clystere cum oleo ad dolores colice ⁊ ponit̃ cuȝ melle super vlcera ani ⁊ bibitur cū oleo ⁊ bibit̃ propter vermes: ⁊ ambe species expellunt supfluitates corporis cum puocatione. ⁊ similiter retinet egestionem. ⁊ fit ex ea emplastrum cum folijs lauri super testiculos ad apostema ipsorum. Febres. Et simil̄r cōfert rigori comestio ipsius ⁊ inunctio ex oleo eius. Uenena. Resistit veneno ⁊ bibat qui sibi timet ne in potu sumat venenū ⁊ pungi a venenosis de semine eius pondus. ʒ. i. cum folijs suis cum vino ⁊ ppr̃ie si bibatur cuȝ nuce ⁊ bolo oībus ɔtritis ⁊ comestis ⁊ plūs ipsius sumere de siluestri ē pnciosum.

¶ De rubo. Cap. dlxxix.

r Ubus quid est. Dixerūt quidā q̄ est alhausegi ⁊ est quedā spēs eius que noīatur rubus canis ⁊ hȝ fructū qui est sicut oliua habentē interius lanā. Electio. Melior est succus eius coagulat⁹ cū exiccatione in sole forti. Natura. Est frigidus ⁊ siccus in fructu eius maturo est caliditas q̄daȝ. Opera. ⁊ ppr̃e. Est stipticus desiccatiuus cum oībus partib⁹ suis ⁊ folia eius sunt minora in hoc ppter suam aqueitatē. Decoratio. Decoctio stipitū ⁊ folioꝝ eius tingit. capillos. Apata ⁊ bothor. Prohibet ex folijs eius empl̄m ambulationē fraudulentis ⁊ formice: ⁊ est bonum sup herisipillā etiā ⁊ eius humor est grossus. Illud enim qd de eo exiccatum est stringit manifeste ⁊ similiter flos eius. ⁊ in radice qd ē rubi est subtilitas cū stipticitate. ⁊ ppter hoc frāgit lapidē. Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlceribus que sunt sup caput ⁊ consolidat vulnera. Mē. ca. Qū masticant̃ folia eius stringūt gingiuā ⁊ sanāt alcola: ⁊ silr fructus eius maturus ⁊ succus fructus eius: ⁊ folioꝝ ipsius sanat dolores gingiue: ⁊ succus folioꝝ eius sanat os calidū ⁊ folia eius sanāt vlcera capitis ⁊ multitudo fructus alhausegi facit soda. Membra oculi. Cōfert exiture oculi. Mēbra an. ⁊ pecto. Cōferūt partes eius sputo sanguinis. Membra nutri. Ex folijs eius fit emplȝ stomaco debili recipiēti materias ⁊ ɔfortat eū. Mēbra expul. Stringit vētrem: ⁊ rubus quidē canis cum accipit̃ a fructu eius lana que est in eo ⁊ decoquit̃ stringit eius decoctio vētrem ⁊ abscindit cursuȝ humiditatis antique ex m fice: ⁊ ɔfert emorroydibus natis in ano ex quib⁹ currit sanguis facto

ex eo emplastro. et ipse et flos cum vino conferunt vlceribus intestinorum et solutioni: et frangit lapidem subtilem in eis. Venena. Est conueniens morsui animalis qd noiat lacerta.

¶ De rubea tinctorum. Cap. dlxxx.

Rubea tinctorum quid est. Est pontici saporis. Operationes et proprietates. Abstergit cum equalitate et ponitur super impetiginem cum aceto et sanat eam. et linitur etiam cum aceto sup morphea albam et sanat ea: et mundificat cutem ab omni vestigio. Instrumenta iuncturarum. Datur in potu cu mellicrato et cofert sciatice et paralysi que est cum nocumento in vtrisque lateribus et in sensu: et datur in potu de ea. 3. i. cum duabus 3. rauedsceni ad percussionem et casum cum vase vno terreo de vino passularum. Membra nutri. Datur in potu fructus eius cum oxymelle ad apostemata splenis et mundificat epar et splenem et aperit opilationes eorum: et est ei proprietas in hoc. Membra expulsionis. Prouocat vrina adeo vehementer q quandoque facit mingere sanguinem: et oportet vt qui eam bibit quacunque die balneetur. et quando supponitur prouocat menstrua et extrahit fetum. Venena. Supiectio eius cum folijs suis conferunt morsui venenosorum vermium.

¶ De raffano. Cap. dlxxxi.

Raffanus quid est. Fortius qd est in ipso est semen ipsius. deinde cortex eius: postea folia ipsius: deinde caro eius: et oleum quidem eius existit in virtute olei de lacerua: nisi qz est vehementioris caliditatis ipso et siluestre in oibus narrationibus coicat ei: sed est fortius eo. Electio. Fortius quod est in ipso est semen eius. et ille qui est magis temperat⁹ est ille qui est elixatus. Natura. Lignum est calidum in primo et humidum: et semen eius est calidum in tertio. Operationes et proprietates. Generat ventositates: sed semen eius ipsas resoluit et in ipso est subtiliatio fortis: et proprie in semine eius: et qui est siluestris est inflatiuus. et ille qui est elixatus est nutribilior propter separationem illius ab eo qd est medicinale: et nutrimentum quidem eius est flegmaticum et paucum cum hoc. Et in ipso est substantia que velox est ad putrefiendu: et illud propter illud quod in ipso est de nocumentis: folia aut vernalia quando elixantur et comeduntur cum oleo et almuri nutriunt plus q radix. Decora. Si misceatur cum oleo farina lolij facit nasci pilos in alopitia. Et quando fit ex eo emplastru cum melle eradicat vestigia accītna sub oculo que sunt cum occultatione et osert semen eius lentiginibus factis in mebris et reliquis coloribus extraneis et vestigijs et percussionibus et pannis: et ipm cum codiis linitu remouet morphea nigram, proprie in balneo. Et ipse multiplicat pediculos in corporibus. Apata et bothor. Cum farina lolij adhibitus bothor lenib⁹ abstergit eas. Vulnera et vlce. Quado ex eo fit emplastrum cum melle eradicat vlcera fraudulenta et vlcera lenia: et semen eius cum aceto eradicat vlcus cancrenaru integre similiter operat sup impetigine. Instrumeta iuncturaru. Semen eius expellit pulsatione que est in iuncturis et est bonu dolori iuncturaru valde. Membra capi. Nocet capiti et dentibus et palato et succus eius et olei ipsius oferunt ventositatibus in aure valde. Me. ocu. Nociuus est oculo. veruntamen abstergit ipsum quado in eo distillatur aqua ei⁹ et delet vestigia que sunt in oculo sub lachrymali. Inquit filius mesaugue: folia eius acuunt visum. Mebra anhe. et pecto. Qui est elixatus est ouenies tussi antique vetuste in chimo grosso generato in pectore et ipse confert prefocationi accidenti ex fungis mortiferis: et si decoquatur cum oxymelle: deinde fiat ex eo gargarismus confert prefocationi accidet ex fungis mortiferis. Et in ipso cum hoc est nocumentum gutturis et est addes in lacte. Mebra nutrimeti. Est malus stō faciens eructuare. Et post cibum lenit ventrem et facit cibum penetrare: et ante cibum facit natare cibum et no quiescit. et propter hoc facilem efficit vomitum: et proprie cortex eius cum oxymelle: et est conuenies lateri et sp[...] suppositus vt emplastrum: et semen eius cum aceto facit nauseam valde et resoluit apostema splenis. ¶ Filius xo mesaugue dixit. Si comedatur post cibum digerit et proprie folia eius. et aqua foliorum eius aperit opilationes epatis: et remouet ictericiam. Et dixerunt quidam: folia eius digerunt et corpus facit eius nauseam et semen ipsius resoluit inflationem in ventre: et facit facilem egressione cibi et facit appetitum et aufert dolores epatis et aqua eius est bona hydropisi. Vene. Confert morsui vipere et cum vino morsui cornute etiam. Et semen eius confert venenis et vermibus venenosis. Et si ponatur frustum eius super scorpionem moritur: et aqua eius experta est in hoc et est fortior. Et si momorderit aliquem scorpio qui raffanum comedit non nocebit ei.

¶ De rehan. Cap. dlxxxij.

Rehan. Membra expulsionis. Confert emorroidibus.

¶ De reha salamoniaca. Cap. dlxxxiij.

Rehan salamonica quid est. Inuenitur in montibus spaha et est similis aneto humido. Et dicit q folia eius sunt sicut malua et poma ei⁹ sunt parua et inuoluit sup arbores sicut volubilis. et vt q sit in ipso diuersitas: et vt q sermo scds sit inuenis ad hoc q ipsa est plāta que noiatur hasaru. Vulgus. n. existimat q est rehan salamoniaca. Opa. et ppie. Est subtilis exiccatiua

resolutiua. Apata τ bo. Cõfert posita cũ ace-
to super herisipillã τ linit super apata flegma-
tica. Vulnera τ vlce. Linit cũ aceto sup vlce-
ra ambulatiua. Instrũa iũctu. Linit sup poda
grã τ ꝯfert ei τ ẽ ei⁹ ꝓprietas. Mẽ.ca. Cõfert
torture. Mẽbra expul. Supponitur cuȝ oleo
ros.ad dolorem matricis. Venena. Linitur
super morsicationem scorpionis.

De roba. Cap.clxxxiiij.

r Oba quid est. Est auellana indica τ
est fructus magnus in magnitudine
auellane sillo papaueri τ separatur a
grano sicut neregil. Nã. Est cala τ
sicca. Apata τ bo. Est epithima sup scrofulas
cũ aceto ꝯueniẽs. Vulne.τ vlce. Confert sca-
biei τ prurituí. Instrũa iunctu. Disrũpit ven-
tositates ipedientes in dorso. Mẽbra ca. Fit
ex ea caputpurgiũ ad torturã τ plurimũ ꝯfert
ei.similiter ꝯfert emigranee τ soda. Et ẽ caput-
purgiũ cõferẽs epilepsie τ scotomie τ manie τ
melice. Et iam qdem exptum est caputpurgiũ
eius in tortura trib⁹ diebus τ fecit currere hu-
miditates ex naribus τ fecit fluere flegma plu
rimuȝ τ remouit egritudinẽ in tribus diebus.
Et oportet vt patiens torturã moretur in do-
mo tenebrosa: τ confert ventositatibus crudis.
Mẽbra ocu. Cõfert aq̃ in alcofol facto ex ea
τ ꝓprie succus minoris eius τ vẽtositati alse-
bel τ pãno τ caputpurgio facto ex c[illegible] aqua
amaraci: τ fit ex ea alcofol cuȝ antimonio tor
tos hũmbus oculos. Mẽbra an.τ pe. Daṫ in
potu de radice eius põ.ʒ.ij.cum vino: ad pleu-
resim frãm τ asma τ tussim antiquã τ sputum
sanguinis ex pectore ꝓpter illud qd in ipsa est
de stipticitate. Mẽbra expul. Confert colice
passioni: τ daṫ de eo in potu põ.ʒ.ij.ad anuȝ τ
dolorẽ in ficis.τ pessarium suppositũ de eo qd
ex ipsa fricatione dissolutũ est ꝓuocat mẽstrua
τ extrahit fetum. τ silr succus eius τ solutione
educit coleram nigrã τ flegma τ aquositatẽ ẽt
τ colerã ex corpe toto absq̃ difficultate: ita q̃
sanat albaras τ remouet eã τ icterũ τ pãnuȝ
τ silia: τ resoluit colicã: τ eius potio.est triũ
kermet: τ kermet est sex kerates. τ bibitur cuȝ
vino dulci aut oxymelle: τ datur cum petroseli
no τ dauco: τ scamonea mouet eius solonem
qñ ipsa admisceṫ τ confortat ipsam τ quãtitas
eius est cum vnoquoq̃ aut.ipsius ponanṫ tres
annlusat de scamonea: τ qñq̃ assumitur de ea
põ.ʒ.ij.τ teritur τ poniṫ cum vino dulci.aut in
oxymelle τ dimittiṫ aliquãto spãcio.deinde co
quiṫ vinũ illud cũ lentibus: aut ordeo cum car
ne galline. τ daṫ ad sorbẽdũ ius eius τ misceṫ
ei de scamonea. Febres. Cõfert febribus q̃rta
nis. Venena. Est triaca morsui scorpionis τ
rutele. τ quidam studẽt ad hoc vt sumant de
cortice eius superiore sicut lens τ proijciant in
fissuram puncture.

De reubarbaro. Ca.clxxxv.

r Eubarbarum. Electio. Quãdoq̃
adulteraṫ hoc modo. decoquitur τ
assumiṫ eius aquositas τ desiccatur
succus eius: deinde exiccatur substã
tia eius post illud τ vendiṫ sicut est. verũ ipsuȝ
est tunc spissius τ vehemẽtius stipticum τ pu-
rum est vehemẽtius rarũ τ minus stipticum τ
est crocee tincture. Operatiões τ ꝓprie. Sub
stãtia arboris eius est cõmixta ex aqueitate: τ
aereitate τ in ipso est terreitas amara ꝑ actio
nẽ igneitatis in ipm: τ silr eius mollities τ sti-
pticitas sunt ex terreitate eius: τ sequiṫ ipm in
stipticitate eius terreitas: imo est iuuamẽtũ in
ea. τ cõpleṫ eius opatio cũ q̃litate sue terreita-
tis: τ qd de ipso purũ est.est minus stipticum.
Decora. Cõfert panno τ vestigijs remanẽti-
bus super cutes qñ linitur cum aceto: τ fit eũs
cum eo. Apata τ bothor. Fit ex eo emplastruȝ
cum quibusdam humiditatibus ad apata cali
da. Vulnera τ vlcera. Confert impetigini epi
thimatum cum aceto. Instrũa iunctu. Confert
valde casui τ percussioni. Et inquit alcanzi po-
tio eius sit.ʒ.ij.in vino permixto τ contusioni-
bus qñ datur in potu cum vino odorifero: τ si
militer quãdo inũgiṫ ex oleo eius ad cõtusio
nem lacertorum τ dolorẽ eorum τ extensione
τ ꝯfert rupture. Mem.an.τ pec. Cõfert asma
ti τ sputo sanguinis. Mẽ.nu. Est cõferẽs epa
ti τ stõ τ debilitati amborum τ doloribus eoȝ
τ doloribus intrinsecis τ singultui τ rupture
τ extenuat splenem. Mem.expul. Cõfert ade-
reb τ dolori pungitiuo vẽtris τ dissinterie τ do
lori renum τ vesice τ doloribus matricis τ flu
xui sanguinis. Febres. Confert febribus anti-
quis τ habẽtibus periodos. Venena. Cõfert
morsui vermium venenosoȝ τ serpẽtis. τ quã-
titas potus eius est sicut q̃titas pot⁹ agarici.

De rameh. Cap.clxxxvi.

r Ameh. Natura. Est frigida τ sicca.
Opa.τ proprie. Est stiptica exicca
tiua subtiliatiua constrictiua ꝓhibes
fusiones materiey τ sedat caliditatem
Mẽbra nutrimenti. Confortat stomacũ quã-
do in potu datur cum aqua myrti. Membra
expulsionis. Constringit ventrem.

De ratinigi. Cap.clxxxvij.

r Atinigi qd est.noiatur colofonia τ ẽ
gũma pini τ noiaṫ arbor eius in sce
mi alberẽ. Nã. Est calida ad terti
um est sicca in pmo. Opa.τ ꝓprie.
Generat carnem corpoȝ teneroȝ: sed mouet
dolores in corporibus teneris: τ qñq̃ sanat ea
vlceratacum balaustijs τ verus τ similibus.

De ribes. Cap.clxxxviij.

r Ibes qd est. Inest ei ꝯtus acetosita
tis cum τ acredie. Nã. Est frã τ sic-
ca in tertio. Opa.τ p. Est exiccati-

na & abscindit sanguinē. sedatiua caliditatis & confert apatibus pestilentie que subito interficiunt. Mē.ocu. Acuit visum qū fit alcofol ex succo eius. Mē.expul. Confert solōni colerā ce. Apata & bothor. Confert variolis & morbillo & apatibus pestilentialibus & pestilentie.

¶ De rachamat. Cap.dlxxxix.

Achamat. Mē.ca. Distillatur fel eius cum oleo viol. in latere diuerso ad emigraneam & diuerso ad dolores auris. & fit ex eo caputpurgium infantibus: aut distillat in auribus ipsorū ꝓp illud qd in eis est de ventositatibus puerorum. Mē.ocu. Fit alcofol ex felle eius ad albedinem oculi cū aqua frigida. Mē.expul. Df ꝙ stercus eius eijcit fetū vaporatū. Uenena. Inquit filius alpatrich. Eius fel exiccat in vase vitri in vmbra: & fit ex ea alcofol i latere morsus vipere: sed non credo illud. & quidam dixerunt ꝙ expertum fuit ad venenum scorpionis & serpentis & vipere maioris & iuuat & videtur mihi ꝙ lintendo factum est.

¶ De rasas. Cap.dxc.

Rasas quid est. Jam dcm̄ est i capitulo de plūbo & hoc est stānū: eius aūt cerusam & spēs faciendi eam dicemus in antidotario. Electio. Qd in eo subtile est: est qd est adustū & cerusa: & oꝫ vt timeaf odor eius cū adurif. Nā. Est frigi & humidū. Opa. & p. In eo qd est adustū ē lenificatio subtiliatio & resolō & interfectio sanguinis. Et eius cerusa est glutinatiua ifrānua: cuius virtus est virtus tucie aduste. & scoria quidem rasas est in silitudine virtutis rasas adusti. Apa. & bo. Qū fricaf cū vino aut oleo aut aliquo succorū frigidorꝫ ꝯfert apatibus. Uul. & vlce. Cōfert vlceribus fraudulētis & ambulatiuis & cerusa replet vlcera & glutinat ea. Uenena. Qū fricaf eius cerusa super puncturaꝫ scorpionis marini & draconiꝫ marini ꝯfert: & oꝫ vt timeaf eius odor apud adustionem.

¶ De rahadar. Cap.dxci.

Rahadar. Mē.ca. Df ꝙ rahadar positus sup caput patientis soda remouet soda. Gal. vero inqt. Existimo ꝙ ipsa facit illud dū ē viua. mortua enim iam expertus fui & nihil inueni.

¶ De reieben. Cap.dxcij.

Rieben quid est. Est lapis qui est sicut cancer. Nā. Est frigidus & humidus in scdo. Opa. & ꝓpie. Exiccat & abstergat eius virtus est ꝓxima virtuti cancri. Membra oculi. Acuit visum.

¶ De rubien. Cap.dxciij.

Rubien. Opa. & ꝓpie. Est conueniens cibus sed salitus antiquus generat melancoliam. Mem.expul. Augmentum efficit in coitu.

¶ De rebithe. Cap.dxciiij.

Rebithe. Nā. Filius mesaugue inquit. Est calidior ꝙ rubien. Membra expulsionis. Excitat coitum.

¶ De ratuba. Cap.dxcv.

Ratuba quid est. Est alcor. & iam diximus de ea.

¶ De ranis. Cap.dxcvi.

Rana. Opa. & ꝓprie. Caius ranis qū ponif sup locū sanguinis retinet eum. Decora. Et ipsa qū decoquif cum sale & oleo est fm ꝙ df bezahar lepre & venenosorū vermiū comesta. Junif a iūc. Eius ius ꝯfert apatibus chordaꝫ qū sup ea effunditur. Mem.ca. Df ꝙ ex succo rane fluuialis colluif os ad dolorē dentiūꝫ & sedaf si est in eo qd est in ea: & corpus rane & ꝓpie pinguedo eius ex eis que facilē dētiū eradicationē faciūt. Et existimo ꝙ hec ex petrosa non domestica. hec. n. spēs est ex eis que testanf medici & experimentatores cōtatis. eijcere dentes aialiū qū ipsam sumunt in cibo & in pastu. Uenena. Si quis comedit sanguinē eius aut corpus ipsiuꝫ apaf corpus eius & fit ipsius color plūbeus. & expellit sperma donec morif. & df ꝙ qū coquitur cum sale & oleo & comeditur est bezahar lepre & vermibus venenosis.

¶ Capitulum de littera. S.

¶ De squilla. Cap.dxcvij.

Squilla quid ē. Est cepe muris que sic noiaf: ꝓpterea ꝙ ipsa iterficit murem. & est pungitiua acuta fortis: sed decoctio & assatio frangunt eius fortitudinē. Et forma ipsius cum assata est. est forma persici desiccati. & color eius est citrinus declinans ad albedinē & ex ea est genus venenosum mortale. Et existimauerunt quidā ꝙ ipsa sit napellus: ꝓp qddam signuꝫ qd in ea reperif sed errauerunt. Electio. Que ex ea bona est: est fortis coloris splendida in cuius sapore est dulcedo cū acuitate & amaritudine. Natura. Calida est in tertio: sicca in terminis secundi. Operationes & proprietates. Est resolutiua attractiua sanguinis ad exteriora & superfluitatuꝫ adustiua vlceratiua subtiliatiua valde chimorū grossorū incisiua cum virtute vltra virtutem sue calefactōis. Et ipsius acetū ꝯfortat corpus debile & acquirit ei sanitatē. Deco. Eradicat verrucas illinita cum oleo & gumma pini: & facit pilos nasci in alopitia & tyria illinita & fricata & fixuris calcanei proprie. Et syrupuꝫ eius & ipsius acetum bonum efficiunt coloreꝫ. Uulnera & vlcera. Desiccat vlcera exteriora & nocet vlceribus viscerum comesta & exulcerat fricata. Instrumenta iuncturarum. Nocet neruis sanis parumper cōferendo doloribus neruoꝝ & iūcturaꝝ & paralysi & sciatice ꝓprie. & silr eius acetū & syrupus ipsius. Mē.

capitis. Confert soda ⁊ melancolie ⁊ constringit eius acetū gingiuas ⁊ cōfortat dentes motos ⁊ ꝯfert fetori oris. Me.ocu. Eius comestio acuit visum. Me.anheli.⁊ pec. Confert asmati valde ⁊ tussi antique ⁊ asperitati vocis cum potant ex ea tres anulusat cum melle: ⁊ ꝯfortat guttur eius acetū ⁊ cepe ipsius. Me.nu. Confert duritiei splenis ⁊ cōfortat stōm ⁊ digōnē ⁊ ꝯfert subleuationi cibi: ⁊ silr acetum eius ⁊ succus ipsius bibitū pp splenē dieb9.xl. Et dr ꝙ si suspendat sup illū qui hȝ splenē diebus.xl.liquefacit ipsius splenē ⁊ ꝯfert hydropisi ⁊ ictericie. Me.expul. Prouocat vrinaȝ fortiter. ⁊ silr eius acetū ⁊ syrupus ipsius conferunt difficultati vrine ⁊ ꝓuocat mēstrua: donec ēt faciant abortū ⁊ silr acetū ⁊ sirupus ei9: ꝯferunt ꝑfocationi mtricis ⁊ soluit grossos humores ꝑcipue qd ex ea assatū est aggregata cū sexcuplo salis: ⁊ eius potio sit duoꝝ mithaꝗ heni cū est ieiunus: ⁊ silr qd ex eo est elixatū: ⁊ eius semen bene tritū ⁊ positū in vase sicco ⁊ ꝑmixtū cū melle et comestū lenit nām ⁊ confert dolori ani ⁊ mtricis ⁊ stōi ⁊ ꝯfert dolori pungitiuo. Febres. Acetū eius cōfert tremori antiquo. Venena. Cuȝ suspēdit eius totū sup portas fm ꝙ dr ꝓhibet venenosa ab eis ⁊ est tyriaca venenosis: ⁊ iterficit mures. Permutatio. Tisi quātū ipsa est de cordumeni. ⁊ tisi quātuȝ ipsa est ⁊ tertia ipsius acori ⁊ tertia ipsi9 amōi.

C De squinanto ⁊ flore eius. Cap.dcxcviij.

Squinantū ⁊ flos eius quid est. Ex eo aliud est arabicū ⁊ boni odoris: ⁊ aliud est agrinium quid est minutuȝ ⁊ est durius ⁊ est grossuȝ ⁊ est terrestre ⁊ non hȝ odorē. Inquit Dia. Squinantū est duaꝝ spēꝝ: vna eaꝝ est que non hȝ fructū: ⁊ altera que hȝ fructū nigruȝ. Electio. Melius ex eo est arabicū rubeū fortioris odoris: sed illud qd est supra ipm ad aliquātulū declinat rubedinem: ⁊ cum findit frangit fit purpureū mordicans linguā ⁊ adurens eam sua acuitate. Natura. In agrinio est virt9 infrigidatiua ⁊ apud filium, virc.ig.totū est frisi ⁊ eius radix est vehementioris stipticitatis: ⁊ eius flos calefacit parumper ⁊ eius stipticitas est minor calefactione eius ⁊ forsasse est arabicū: sed in sua nā est calidum ⁊ siccū in scdo. Opa.⁊ ꝓprie. In ipso est stipticitas. quapp ꝯfert eius flos fluxui sanguinis vndecūꝗ ⁊ in eius oleo sunt resolō ⁊ ꝯ ctio: sed ipsius radix est fortior in hoc ⁊ ꝯstringit nām: ⁊ in ipso sunt digō ⁊ lenificatio. ⁊ orificia venaꝝ aperit ⁊ sedat intrinsecos dolores ⁊ ꝓprie in mr̄ce ⁊ resoluit ventositates. Vulnera ⁊ vlcera. Eius oleum confert prurirui itavt illud ēt agat in aialibus. Apata ⁊ bo. Confert apatibus calidis eius decoctio ⁊ duritiebus intrinsecis bibitum ⁊ superpositū pro emplastro ⁊ decoctum in apatibus frigidis in visceribus.

Insissa lime. Confert lacertis et cōfert spasmū cum ex eo bibit quarta aurei cū pipere. et ipm remouet lassitudinē. Me. ca. Grauat caput ꝓprie illud qd ex eo est agrinium: sed minutuȝ eius facit sodaȝ et grossioris semen facit dormire et stupefacit: et totum ipsius ꝯfortat carnem rubeam que est inter gingiuas et desiccat humiditatē carnī: et eius flos purgat caput. Me. anhe.et pec. Confert dolori pulmonis et eius flos sedat dolores purgat caput confert sputo sanguinis. Me.nu. Eius radix ꝯfortat stōm et facit appetitū et sedat nauseā accepto aureo ex ea et ꝓprie cum pondere sui ex pipe et ipsiuȝ flos sedat dolorē stōi et confert apatibus eius et apatibus epatis. Me.expul. Confert doloribus mtricis ꝓprie et encatisma in decoctione eius apatibus mtricis calidis. et silr cum distillatur in eam aut vaporat aqua eius: et frangit lapidē et stringit nāȝ ꝓprie qd ex eo est agrinium. et abscindunt fluxum sanguinis narium mtricis et ꝓprie eius flos et confert dolori renum et fluxui sanguinis ipsorū et cum bibitur ex radice eius aur. cum pipere confert hydropisi. et ipsius flos confert apostemationibus ani. Venena. Spēs eius grossa cum ex folijs eius recentibus que sunt iuxta radices fit emplastrū est iuuatiua morsure venenosorum,

C De sarcocolla. Cap.dcxcix.

Sarcocolla quid est. Est gūma arboris spinose et in ipsa est amaritudo. Electio. Que ex ea bona est: est illa que ad citrinitatē declinat et est silis olibano. Nā. Dicunt qdam ꝙ est calida in scdo sicca in pamo. Inquit filius iuregi est calida valde. Opa.et ꝓprie. Est glutinatiua et pp hoc ꝯsolidat ⁊ creat carnem ⁊ administrat in emplis. ⁊ in ipsa qdem est virtus adhere faciens opilatiua ⁊ alia amara. ⁊ pp hoc in ipsa ē digō ⁊ resolō. Decoratio. Caluiciuȝ facit potus eius frequēs ⁊ ꝓprie senibus. Apa.⁊ bo. Sedat apostemata omnia more emplastri superposita. Vulnera ⁊ vlcera. Corrodit carnem mortuam ⁊ consolidat plagas recentes ⁊ restaurat contorsionem: ⁊ administratur resolutio eius: ⁊ resolutio radicis eius desiccata cōfert ad illud similiter. Membra capitis. Si licinium sumatur et melle illinitum voluatur in sarcocolla puluerizata et mittatur in aurem ex qua egreditur virtus sanatur hoc facto per aliquot dies. Membra oculi. Confert obthalmie et lippitudini proprie et fluxui oculi et proprie nutrita cū lacte asine et educit lippitudinē ex oleo. Me.expul. Soluit humorē crudūȝ et flegma grossum et ꝓpe ex ancha et iúcturis.

C De storace Cap.dc.

Storach quid est. Dixit Dia. ꝙ ipsa est spēs storacis et apud quosdaȝ est gūma oliue et ipsius qdem suffumi-

natio ponitur loco suffumigationis thuris in omni re. Electio. Melior ex ea est que est acutioris odoris. Natura. Est calida in tertio sicca in primo. Opa. et ppie. Lenificatiua est valde. Iusta iunc. Permiscetur cum medicinis lauandinis. Mé. ca. In ipsa est virtus faciēdi subeth et grauat caput et facit soda et cōfert corize τ catarro. Mé. anhe. τ pec. Confert tussi τ raucedini vocis. Mé. expul. Eius oleum confert duritiei matricis τ puocat mēstrua τ aperit matricē τ cum transglutitur cū aliquanta terbinthina lenit naturam.

De sticados. Cap. dci.

Sticados quid est. Est planta habēs spicam sicut spica grani ordei: sed eius folia sunt longiora. τ in ipso sunt stipites cinericii sicut in epithimo τ est sine semine acutus cum amaritudine pauca cōpositus ex substantia terrea frigida τ ignea subtili. Natura. Est calidus in primo siccus in secundo. Opatio. τ ppie. Resoluit τ subtiliat amaritudie sua. τ similiter eius sirupus: et aperit opilationes et abstergit. et in ipso quidē est stipticitas pauca τ confortat corpus et viscera et prohibet putrefactionē. Iusta iunc. Eius decoctio sedat dolores neruorum et iuncturarum et laterum: et ipsius sirupus est res magis iuuatiua egritudinum frigidarum in neruis. quare oportet vt assidue vtatur eo qui debiles habet neruos et qui ex frigiditate in ipsis patitur. Membra capitis. Confert melancolie τ epilepsie. Membra nutrimenti. Conturbat illum in cuius complexione colera dominatur τ facit eū vomere et est ex eis que faciunt sitim. Membra expulsionis. Confortat instrumenta vrine et soluendo educit flegma et melancoliam. Gal. vero non dixit hoc esse eius: et vltima quidem potio ipsius est. xij. ℈ sumen cum vino puro et oxymelle et modico sale.

De spongia maris. Cap. dcij.

Spongia maris qd est. Corpus marinum laxum rarum sicut filtrum. et dicitur φ habet animal motum in eo cui adheret et nō separatur ab eo. Electio. Illa que est recens est fortior et vehementioris exiccationis propter fortitudinem nature maris. Natura. Est calida in primo sicca in secūdo. et ipsius lapis est ei ppinquus et minus calidus. Operationes et proprietates. Fortis est exiccatiōis propter quod ex ea est recens quando aduritur cum oleo. et similiter eius cinis confert disruptioni sanguinis propter incisionem aut apertionem: inflammatur enim ex ea ignis super locum et cauterizat eū hoc φ ipsa est substantia retinens sanguinem: et etiam fiunt ex ea licinia et in orificijs venarum ponuntur et retinent sanguinem et fluxum sanguinis: et eius lapis subtiliat absq; calefactione et exiccat et abstergit. Apostemata τ bothor. Exiccat apostemata flegmatica. Vulnera τ vlcera. Infunditur in aceto τ ponitur super plagas τ consolidat τ decoquitur cū melle et consolidat vlcera profunda: τ similiter ponitur sicca super ipsa: aut infusa in aqua aut in vino τ exiccat humida antiqua. Membra anhelitus τ pectoris. Cū spongia aduritur cū oleo est cōueniens curationi sputi sanguinis. Membra expulsionis. Lapis in ea inuentus frangit lapidem vesice apud alios a Ga. Gal. n. ab hoc elongatur vt virtus eius ad vesicam peneret sed ad lapidem renum.

De stinco. Cap. dciij.

Stincus quid est. Est guaril aquaticus qui in ripis nili egypti capitur et dicitur φ ē de natura alruisa: quoniam cū apparet extra aquā τ creatur extra est fm formā alruisa. Electio. Qui ex eo est melior est ille qui in vere capitur τ in hora qua feruet ad coitum: et qui ex eo est maior est melior: τ magis pinguis est melior: et ex membris eius melius est fumē. Instrumenta iuncturarum. Confert egritudinibus frigidis τ neruis. Membra expulsiōis. Eius sal excitat coitum quātoplus caro eius τ proprie caro sūmis et q̄ seq̄r renes et ppe adeps eorum.

De spinachijs. Cap. dciiij.

Spinachia. Natura. Frigida sunt et humida in fine primi. Operationes et proprietates. Sunt lenificatiua et ipsius nutrimentū melius est nutrimento chrysolocāne et dico φ in ipsis est virtus abstersiua lauatiua et vincunt coleram. et fortasse refugit stomacus a iure eorum ergo auferantur a iure suo et comedantur. Membra anhelitus et pectoris. Conferunt anhe. et pectori et pulmoni calido. Instrumenta iuncturarum. Conferunt doloribus dorsi sanguineis. Membra expulsionis. Lenificatiua sunt ventris.

De scolopendria. Cap. dcv.

Scolopendria dicetur in capi. de fin. si deus voluerit.

De semine lini. Cap. dcvi.

Semen lini quid est. Virtus eius est proxima virtuti fenugreci. Natura. Calidum est in primo cōmensuratum in humiditate et siccitate: et dicitur quidem φ decoctio lini est decoctio recentis eius: in ipso enim est humiditas superflua. Operationes et proprietates. Est maturatiuum abstergit et inflat propter humiditatem suam superfluam: ita φ illud quod ex eo frixum est etiam hoc agit cū stipticitate in frixo manifesta et commensurata: et in non frixo manifesta permixta cum lenificatione et est sedatiuum dolorum minus φ camomilla. Deco-

Ex ipso fit emplastrum cum nitro ⁊ bolo pan
no ⁊ bothor leni: ⁊ confert contritioni vnguiū
⁊ fixuris ⁊ fracturis earum cum permiscetur
cum equali mensura nasturtij ⁊ conficitur cum
melle. Apostemata ⁊ bothor. Lenit aposte/
mata calida exteriora ⁊ interiora ⁊ apostema
quod est post aures cum aqua cineris ⁊ apata
dura. Instrumenta iuncturarū. Prohibet
spasmum ⁊ pprie contractionem vnguium cū
permiscetur cum cera ⁊ melle. Membra ca/
pitis. Eius suffumigatio confert corize: ⁊ si/
militer suffumigatio ipsius lini. Membra an
helitus ⁊ pectoris. Confert tussi flegmatice ⁊
pprie qđ ex eo assatum est. Mē. nutrimenti.
Malum est stō ⁊ difficilis digōnis ⁊ pauci nu
trimenti. Mē. expul. Qđ ex eo frixum est cō
stringit ventrem ⁊ non frixum est cōmensura/
tum ⁊ eius puocatio est debilis: sed confortaṫ
cum assatione: ⁊ quando sumitur cum melle ⁊
pipere mouet coitum: ⁊ ex decoctione ipsius
fit pessarium matrici ⁊ sedatur in ea ⁊ iuuatur
ea a mordicatione que est in ipsa ⁊ apostemati
bus: ⁊ similiter in intestinis: ⁊ ab ea fit iuuamē
tum ad vlcera vesice. ⁊ renum ⁊ ex decoctione
quidem seminis lini cum fit clistere cum oleo
ro. magnificaṫ iuuamētū eius ī vlcerib⁹ itestinoꝝ.

De saliua. Cap. dcxvij.

Aliua. Electio. Fortis operationis
est illa que est famelici ⁊ ieiuni ⁊ pro
prie cuius cōplexio est calida. De/
coratio. Valet ad impetiginem.
Membra oculi. Confert palpitationi palpe/
bre ⁊ albugini. Venena. Interficit venenosa
omnia ⁊ serpentem ⁊ scorpiones.

De stercore animalium. Cap. dcxviij.

Tercus animalium. Decoratio.
Stercus adib̄ confert lentiginibus
magnis ⁊ panno pp̄ter suam abster
sionem ⁊ stercus camelli mundificat
⁊ destruit verrucas etiam que magne fiunt.
Mē. ca. Stercus adib ꝯfert furfurib⁹ pp suaꝫ
abstersionē ⁊ stercus camelli abscindit fluxum
sanguinis ex naribus: ⁊ qñ bibiṫ cū medicinis
epilepsie ꝯfert. Mē. ocu. Stercus adib abster
git albuginē oculi. Vul. ⁊ vl. Stercus camel
li resoluit bothor ⁊ vlcera: ⁊ silr stercus pecudis
sup mellinū. Apa. ⁊ bo. Stercus caprarū re/
soluit scrofulas fortiter: ⁊ silr stercus camelli ⁊
stercus pecudis herisipille. Instra iūc. Ster
cus camelli sedat dolores iuncturarū ⁊ apata
earū. Mē. expul. Stercus caprarū siccū cuꝫ
lana phibet fluxū matricis. Venena. Recti
ficatur stercus caprarū decoquēdo. ʒ. ex eo cū
vas sextarij vini nigri ⁊ recens ex eo etiam: ⁊
fit ex eo emplastrū morsui vipere facienti sitim:
⁊ stercus pecudis adustum precipue confectuꝫ
cum aceto linitur super morsum canis rabiosi.

De sanguine draconis. Cap. dcxix.

Anguis draconis ⁊ est scēm quid ē.
Est succus rubeus notus. Natura.
Non est eius caliditas multa. ⁊ di
cunt quidam ꝙ est frigidus eius ve
ro siccitas est in scđo. Operationes ⁊ pro/
prie. Est constrictiuus ⁊ phibet fluxuꝫ sangui
nis. Vulne. ⁊ vlce. Glutinat vlcera ⁊ plagas re
centes. Mē. nutri. Confortat stōm. Mē. ex/
pul. Constringit ⁊ confert dissinterie ⁊ fissuris
ani. Permutatio. Loco eius ſ3 ꝙ existimāt
quidam ponitur lactuca in oībus opib⁹ eius.

De sanguine. Cap. dcxx.

Anguis quid est. Sanguis hois ⁊
sanguis porci sūt similes in omni re
⁊ carnes amborū sunt pxime in tā
tum ꝙ quidam fuerunt qui vende
bant carnem hois ac si esset caro porci. ⁊ occul
tatum fuit illud vsqꝫ quo inuenti fuerunt digiti
hois in ea. ⁊ dixerunt qdam ꝙ qui experiri vo
lunt aliquid in sanguine hois experiantṫ illud
in sanguine porci. nam lꝫ sit debilioris virtutis
sanguine hois: tñ est ei silis. ⁊ nos qdem iam
scribemus nūc que dicta sunt de sanguine: sed
plurima eorū sunt de qbus nō curatur ⁊ sunt
quedam de qbus curatur. Electio. Oportet
vt sanguis qui in medicinis admistraṫ sit assū
ptus ex aialibus sanis in cuius colore non do
minetur humor neqꝫ putredo. Opa. et pro.
Sanguis equi est adustiuus et putrefactiuus ⁊
totus est debilis digōnis pcipue qui grossus
est. Decora. Sanguis leporis calidus super
ponitur morphee et panno et confert eius san
guis vespilionis ſm ꝙ dṫ phibet ortum pilo
rum et non est ei veritas: sanguis vero ranarū
viridiū et sanguis alhdē est magis phibens: et
sanguis vespilionis ſm ꝙ dṫ ꝯseruat mamil
lam ſm dispōnē suam: sed non verificaṫ. Apa.
et bo. Sanguis leporis maturat apata calida
eius: et silr sanguis hirci et administraṫ post cō
gelationē et sanguis menstruus ſm ꝙ dṫ liniṫ
sup herisipillā. Et sanguis tauri calidus super
apata dura: et sanguis leporis calidus sup apo
stemata calida lenia. Instrumenta iuncturaꝝ.
Dicitur ꝙ sanguis menstruus distillatur sup
podagram calidus et confert et sanguis colū/
be et guarascē et turturis distillatur calidus su/
per excoriationem contritam et dolorosam et
prohibet generari apostemata quod prouenit
a casu cum cōmiscetur cum oleo ro. tepido. Di
xit Gal. illud est pp̄ter teporem qualitatis sue
non pp̄ter rem aliam: et si dimittatur et admi/
nistretur loco eius oleum ro. efficit operationē
eius: et similiter dicitur in sanguine columba/
rum et gallinarum: sanguis vero asini prohi/
bet fluxum sanguinis narium ex velamine ce/
rebri: et sanguis testudinis siluestris sanat epi/
lepsiam cum vino: et similiter sanguis agni: et
dṫ ꝙ sanguis camelli ꝯfert epilepsie: illud ṫo

q̄d est verum: dixit Gal. q̄ñ ipse nō est cū incisione forti: ego aūt dico forsitan si illud verificatur cum experimēto nō cōparat̄ ad virtutem apparentē: imo ad ꝓprietatem que est in ipso. Membra oculi. Sanguis guaril ⁊ lacerti confortat visum: sanguis alharbe ꝓhibet oriri pilos in palpebris: ⁊ similiter sanguis ranarū viridium s̄m q̄ d̄r: sed experimentū nō verificauit illud: sanguis columbe ⁊ alguarascen ⁊ turturꝫ ⁊ proprie sanguis venarū ale distillatur sup tarsati: ⁊ similiter sanguis alfabalcir: ⁊ silr si distillentur radices pennarū sanguinee harū auiuꝫ super eam: ⁊ dixit Gal. sine illo ex excusatio. Mēbra an. ⁊ pecto. Sanguis bubonis valde confert asmati: ⁊ silr ius eius ⁊ caro ipsius: ⁊ dixerūt quidā q̄ sanguis vespertilionis ꝯseruat māmillā: ita vt remaneat stans ⁊ non est ei radix. Ex sanguine aūt hedi recente anteq̄ꝫ congelet̄ si accipiat̄. ℨ.i. ⁊ cōmisceatur cum aceto ⁊ bibatur in tribus diebus calefactū quidam testificati sunt q̄ cōfert etiā ad hoc. Mēbra expulsionis. Sanguis mēstruus supposit⁹ ꝓhibet impregnationē s̄m q̄ quidam existimauerunt. sanguis hirci ⁊ capre ⁊ camelli exiccatus ⁊ frixus retinet fluxuꝫ sanguinis: ⁊ sanguis capre q̄ñ bibitur cum melle confert dissinterie: ⁊ sāguis hirci exiccatus frangit lapidē renū. Venena. Sanguis hirci ⁊ camelli ⁊ leporis frix⁹ confert nocumento sagitte armenie quando bibitur cum vino: ⁊ silr sanguis canis: ⁊ etiā sanguis canis rabiosi s̄m q̄ dicit̄ vulgariter ꝯfert morsui canis rabiosi ⁊ ꝓprie diascorides.

¶ De sparago. Cap. dcxi.

Sparagus qd est. Na. Est equalis apud. G. Dixit. n. q̄ in ipso non est calefactio neq̄ȝ ifrigidatio apparēs nisi in petroso. Ego aūt dico nō elongat̄ a caliditate: ⁊ q̄ñto plus incipit idurari roborat̄ caliditas ⁊ apparet sup ipsum vestigium acumalorꝫ mordicans valde. Opa. ⁊ proprie. Virtus eius abstersiua aperit opilatiōes oīuꝫ viscerum ꝓprie epatis ⁊ renū ⁊ in ipso est resolutio ꝓprie in petroso. Iuuā. a iun. Bibit̄ eius decoctio ꝓpter dolorem dorsi ⁊ sciatice. Mēbra capitis. Decoctio eius ⁊ ꝓprie radicis ei⁹ q̄ñ coquitur cum aceto: ⁊ silr ipsa radix ⁊ semē eius bona sunt oīa dolori dentiū. Mēbra nutri. Aperit opilōnes epatis ⁊ ꝯfert ictericie ⁊ in ipso est virtus faciēdi nauseā. Mē. expulsio. Existimauit ruffus q̄ ipse stringit ⁊ forsitan illud est ꝓpter eius ꝓuocationem. Alij vero dixerunt q̄ eius lenit. plures vero dixerunt q̄ ipse ꝯfert colice flegmatice ⁊ ventose ⁊ decoctio radicis eius ꝓuocat vrinam ⁊ cōfert difficultati vrine ⁊ augmētat in spermate ⁊ coitu ⁊ cōfert difficultati ipregnatiōis: silr semē eius q̄ñ supponit̄ ꝓuocat mēstrua ⁊ apit opilōnes splenis. Venena. Q̄ñ coquit̄ cū vino ꝯfert puncture

rutele. ⁊ eius decoctio s̄m q̄ d̄r interficit canes.

¶ De sordine. Cap. dcxij.

Sordities. Na. Sordities aluearij calefactiua ē in fine scōi ⁊ melior ex ea est viridis: ⁊ sordities balnei que est in parietibus eius est calefactiua cū eq̄litate ⁊ sordities luctātiū ēt ꝓxia est sorditiei balnei. Luctātiū vero sordities duas hꝫ species: vna eaꝝ est q̄ aggregat̄ in corporib⁹ eorꝫ q̄ñq̄ȝ. n. iungat̄ oleo ⁊ ꝯmiscet̄ pulueri. ⁊ scđa ē illa q̄ ꝯgregat̄ sup parietes ex vaporib⁹ ⁊ sudoribus eoꝝ ⁊ q̄ ꝯgregat̄ sup terrā ludi. Opa. ⁊ ꝓprie. Ambe sunt resolutiue maturatiue cum eq̄litate. Sordities vero aluearia abstergit cum eq̄litate ⁊ attrahit valde. ⁊ oēs extrahūt surculos ⁊ spinas. Deco. Sordities auris ꝯfert panaricio ⁊ linit̄ sup fluxū labij. Apa. ⁊ bo. Resoluit exituras. sordities luctātiū ē bōa apatibus māmille ⁊ sordities balnei vesice. Vul. ⁊ vl. Sordities parietū luctātiū ē vtilis vlceribus senum ⁊ rasuris. Sordities aluearis abstergit ipetiginē valde. Iuuā. a iun. Sordities corporū luctātiū vtilis est sciatice cuꝫ ponit̄ sup eam spissa sicut emplm̄ ⁊ ꝯfert duritiebus musculis.

¶ De spuma maris. Cap. dcxiij.

Spuma maris quid est. Spēs eius sunt quinq̄ȝ. Spōgiosa in figura sua rācida in odore suo similis odori piscium salitorꝫ grauis ⁊ ē spissa: limorosa maris ⁊ spongiosa lenis: longa lenis ⁊ coloris odoris: ⁊ rosea ⁊ purpurea similis lane sordide lenis: ⁊ quinta habet formā fungi exterius plana iterius aspera que nō hꝫ odorem. Na. Calida est ⁊ sicca in tertio. Opa. ⁊ proprieta. Mundificatiua est sordities abstersiua adustiua ⁊ tertia est subtilior alijs. Deco. Adusta ⁊ proprie tertia facit alopitie. ⁊ fungalis administratur in abrasione pilorꝫ ⁊ cōfert morphee. ⁊ due quidem spongiose ingrediuntur in ablutionibus: ⁊ in medicinis bothor lactei ⁊ pānī ⁊ vestigiorum in facie: ⁊ reliqua in abrasione pilorum. Mēbra ca. Et plana est magis conueniens abstersioni dentiū: ⁊ est vlr vehementis abstersionis dentium. Apata ⁊ bo. Plana est cōueniens apatibus que sunt vt claui superposita ⁊ rosea scrofulis. Vulne. ⁊ vl. Cōferūt scabiei vlcerose ⁊ ipetigini ⁊ proprie spongiosa. Iuuā. a iūcti. Rosea valet podagre cū cera ⁊ oleo ros. Membra nutrimenti. Rosea confert difficultati vrine ⁊ ad purgandum arenam que est in vesica ⁊ dolori renum.

¶ De stercore. Cap. dcxiiij.

Stercus. Stercora diuersificant̄ s̄m diuersitates specierum animalium. imo q̄ñq̄ȝ diuersificant̄ s̄m diuersitatē indiuiduorꝫ spēi vnius ⁊ ꝓprie bouiꝫ. Stercus anatis nō administrat̄ ꝓp superfluitatem caliditatis sue. ¶ Et stercus accipitris ⁊ cristatarum

⁊ basilicō ⁊ reliquarū īpactū raro administratur: q: superflua sunt valde. Nā. Nullū ex stercoribꝰ est infrigidatiuū neqꝫ humectatiuū. ⁊ stercus colūbarū est calidissimū stercoꝝ que administrant̄: ⁊ coꝝ que in domibus nutriunt̄ minorat̄ a stercore earum que pascunt̄. Opa. ⁊ proprie. Stercus caprarū ⁊ ꝓprie mōtanarū administratur in cursu sanguinis: stercus asini adustū ⁊ nō adustū in oī cursu sanguis. Stercus colūbaꝝ est ex rubificantibus ⁊ cū farina ordei est resolutiuum: stercus capraꝝ adustū fit subtilius ⁊ non fit calidius. Decora. Stercus ouium cū aceto est cōueniens verrucis formicalibus ⁊ que sunt vt claui ⁊ vt mora: ⁊ stercus locustarū confert pānis ⁊ morphee: ⁊ similiter stercus turdoꝝ comedentium risi: ⁊ similiter stercus lacerti ⁊ stellionis ⁊ facit colorem bonum. ¶ Stercus caprarū ⁊ ꝓprie mōtanarum adustum cōueniens est alopitie: ⁊ similiter stercus talpe est magni iuuamēti. Stercus colūbarum est ex medicinis bonū facientibus colorē stercus lacerti abstergit pānum ⁊ expertum est. Apata ⁊ bothor. Stercus vaccinū cū aceto super exituras calidas positū sedat eas: stercus capraꝝ ⁊ stercus ouium cū aceto super adustionem ignis cum cera ⁊ oleo ros. cōueniens est: stercus columbaꝝ cum melle ⁊ semine lini vile est escare ignis perfici ⁊ adustioni ignis: stercus caprarum valet excoriationi. stercus columbaꝝ ⁊ stercus auis turdi valet impetigini: ⁊ similiter turdoꝝ comedentiū risi. Ulc. ⁊ vl. Stercus canis ab ossibus cum melle cōfert vlceribus antiquis. Insti a iunctu. Et stercore vaccarū fit emplastrū super sciaticā: stercus caprarū ꝓprie montanarū cum adipe porci podagre superpositū conueniēs est ⁊ super sciaticam: stercus porci siccū cum aceto bibit̄ ad infirmitatē lacertoꝝ ⁊ cum cerato ponit̄ sup tortionem in neruis ⁊ super duricies oēs: stercus columbarū super dolores iuncturaꝝ conueniens est: stercus caprarū est ex eis que sunt experta duritiebus iuncturarū ⁊ apatibus earū ꝓprie cum aceto cōmixtū: ⁊ est ex experimentis. Gal. ⁊ similiter cū farina ordei: ⁊ est ei cuius caro est durior ⁊ spissior magis cōueniens. Mēbra capitis. Stercus asini odorat̄ ad fluxum sanguinis narium fortē aut exprimit̄ humiditas eius in narē ⁊ retinet̄: ⁊ stercus colūbarū cōfert sahafati. ¶ Inquit Gal. Cū administrat̄ stercus colūbarū nutritarum in domo cum semine eruce in soda que noiat̄ galea est vile. Stercus vaccinū apatibus que sunt post aures cōuenit. Mēbra oculi. Stercus stellionis ⁊ lacerti ⁊ crocodilli valet albugini oculi. stercus hirūdinū mirabile est in hac. iā expertus sum ipm. Mē. anhe. ⁊ pec. Stercus porcinū cū aq̄ ⁊ vino cōfert sputo sanguinis ⁊ dolori lateris: stercus canū ossa comedētiū cū digito in palato ponit̄ ad squinantiā: ⁊ ... stercus infantiū ita vt qūqꝫ excuset a flōmia: sed opꝫ vt infans cibet̄ pane cum lupinis: vt minoretur fetor: stercus vaccinū est ex eis que dant̄ pulmoni in ptisi ⁊ silibus. Mē. nu. Stercus capraꝝ ⁊ ꝓprie montanaꝝ ad ictericiā bibit̄ cum quibusdā spēbus: que sunt vt piper ⁊ cyminum: ⁊ silia: ⁊ est expertū ⁊ cōfert hydropisi more emplastri superpositum ⁊ bibitum: sed emplm ex eo ⁊ epithima fiāt in sole. Membra expulsio. Ex stercore tauri fit suffumigatio eminētie matricis. stercus caprarū ⁊ ꝓprie montanaꝝ bibitur cū aliquibus speciebus: que sunt vt piper ⁊ cinamomū ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ facit abortū ⁊ resoluit duritiem splenis: ⁊ qđ siccum est teritur ⁊ supponit̄ fluxui sanguinis ex matrice ꝓprie cum thure ⁊ est expertū: stercus gallinarum valet colice. ⁊ stercus adib: cōuenit etiam colice que nō est ex apate bibitum in aqua aut decoctio aut in decoctione specieꝝ: que sunt vt piper ⁊ cinamomū: ⁊ reliqua que assumunt̄ ex spinis: aut ex plāta eleuata a terra. ¶ Albū in quo sunt ossa: ita vt suspēdat̄ in pelle adib salsata: aut in licinio de lana ouis euadentis athibs aut cute camelli: aut sicut fecit Gal. cum posuit ipsum in vase argēteo: ⁊ oportet quidē vt apud illum suspendatur ⁊ cōfert colice ⁊ cū bibitur ⁊ administratur in hora gestis eius ꝓhibet ipsam ſm q testificatus est Gal. oīno aūt gradatim ordinatus cū lenitate ꝓhibēdo. stercus arachaniar facit abortum suffumigando. stercus muris cum thure bibitū frangit lapidem ⁊ supponitur ⁊ soluit ventrem infantiū: ⁊ stercus colūbarū confert dolori colice cum administrat̄ in clysteri: ⁊ stercus canis comedentis ossa cōfert solutioni ⁊ vlceribus intestinorum clysterizatū aut bibitum in lacte decocto cum ferro: aut lapidibus suppositum: stercus elephantis ſm q dicitur prohibet impregnationem. Uenena. Stercus caprarum ⁊ ꝓprie montanaꝝ decoctum cum aceto ⁊ bibitum cōfert puncture vermiū venenosoꝝ: imo cōfert teste Gal. morsui vipere. Et stercus asini pascētis siccū cum vino puncture scorpionis est valde bonum. stercus gallinarū tyriaca est fungis strāgulantibus expertū est. ⁊ facit spuere humorē viscosum grossum: ⁊ in stercore caprarum est virtus attractiua: attrahit enim venenum vespe. stercus tauri proprie effugat vermes venenosos ⁊ cimices quando cum eo fit suffumigatio.

¶ De semperuiua. Cap. dccv

Semperuiua quid est. Est sucharitū ⁊ dicetur in capitulo de sin.

¶ De serpente. Cap. dccvi.

Serpēs qđ est. Qđ ex serpēte coctū est cū aq̄ ⁊ sale aneto administrat̄: ⁊ addit̄ ei qūqꝫ olei ⁊ administratur eius sal qui est in virtute carnis ⁊

administraẗ cutis eius. Nos ꝺo serpētū spēb in libro .iiij. dicemus. Electio. Eius caro melior est caro femine. ⁊ melior cutis eius ē cutis masculi. Nā. Exiccatio in carne eius est fortis: sed calefactio nō est vehemens. Et eius cutis est vehementius exiccatiōis eiā. Operatio. ⁊ proprie. Proprietas carnis eius est ꝙ ipsa facit penetrare superfluitates ad cutem ⁊ proprie cum homo nō est mundificatus: cuidā enī accidit ex comestione eius extura in collo eiꝰ magna quā aperuit ⁊ exiuit caro eius tota cōuersa in pediculos ⁊ caro quidē eius cū in vsu habetur prolongat vitā ⁊ ꝯfortat ꝟtutem ⁊ cōseruat sensus ⁊ iuuentam. Decoratio. Comestio eius facit pediculos ⁊ corrūpit ꝓpterea q2 expellit superfluitates ad cutem ⁊ cōfert lepre magnifice: ⁊ cū administratur in alopitia magnum affert iuuamētū. Apostemata ⁊ bothor. Caro ⁊ ius eius post proiectionem extremitatum suarum ꝓhibēt augmentationem scrofularum: ⁊ similiter eius cutis. Instrumēta iuncturarū. Eius ius postꝗ̄ ex capite ⁊ cauda ipsius ꝓpe mensuram quatuor digitorum abscissum fuerit ⁊ decoquitur ſm ꝙ diximus cū sorbetur: ⁊ similiter eius caro cum comediẗ conferunt doloribus iuncturarū neruorum: ⁊ similiter eius cutis. Membra capitis. Cum cutis eius coquiẗ in vino distillatur in aurem sedat dolorem eius ⁊ colluitur os ex aceto in quo cutis eius decoquitur ad dolorē dētis: cutis aūt eius melior est cutis masculi. ¶ Et Gal. quidem extimauit ꝙ quādo accipiuntur fila plurima ⁊ ꝓprie tincta ex sanguine muricis ⁊ strāgulatur eis vipera ⁊ inuoluitur vnū eorū in circuitu colli habentis apostemata vue ⁊ gutturis apparet ex eo iuuamentū maximum ⁊ mirabile. Membra oculi. Ius serpentis ⁊ caro eius predicta cōfortāt visum. Et cōuenerunt quidā ꝙ adeps vipere ꝓhibet descensum aque in oculum: sed homo non audet facere illud. Vulnera ⁊ vlcera. Finditur ⁊ ponitur sup morsum vel pereipsius ⁊ sedat dolorem.

¶ De spodio. Cap. dcxvij.

Spodiū quid est. Radices cānarū aduste. Dr̄ enim ꝙ ipse aduruntur ꝑ fricationē suarū extremitatū cum ventus eas ꝯflat. Nā. Frigidū est in secūdo ⁊ siccū in tertio. Opa. ⁊ ꝓprie. In ipso ē stipticitas pauca ⁊ prepano ⁊ paruā resolōnis: ⁊ eius ifrigidatio est plurima ⁊ eius resolutio ē ꝓpter amaritudinē paucā in ipso. Ex resolōne igitur eius ⁊ stipticitate fit exiccatio fortis ⁊ est cōpositū ꝟtutum sicut rosa. Mē. ca. Confert alcolla ⁊ melācolie puenienti ex solitudine. Mē. oculi. Spodiū ꝯfert apātibus oculi calidis. Mē. an. ⁊ pec. Confortat cor ⁊ ꝯfert tremori eius calido ⁊ syncopi facte ex effusione colere ad stōm bibitū ⁊ linitū ⁊ ꝯfert melācolie ex solitudine. ⁊ terrori de secretis ⁊ timori de futuris. Mēbra nu. Cōfert tussi ⁊ inflāmationi stōi ⁊ debilitati eius: ⁊ prohibet effusionem colere ad ipsum ⁊ ꝯfert cōturbationi. Membra expulsionis. Prohibet solutionem colericā. Febres. Confert febribus acutis.

¶ De splene. Cap. dcxviij.

Splen. Elec. Melior splenū est splē porci cū hoc tñ ē mali chimi. Ope. ⁊ p. In ipso est stipticitas q̄dā ⁊ generat sanguinē melācolicū. Mē. nu. Est tarde digōnis ꝓpter suam stipticitatem.

¶ De sambuco. Cap. dcxix.

Sambucus. Nā. Alba est calidior citrina ⁊ citrina purpurea: ⁊ est vir calida ⁊ sicca in tertio. Ope. ⁊ pro. Est subtiliatiua humiditatū ⁊ cōfert senibus eius oleū. Deco. Delet pānum ꝙ ex ea humidū est ⁊ qȯ siccū ⁊ facit possidere rubedinē. multitudo odoramētī eius. Instru. iun. Eius oleū ꝯfert egritudinibꝰ friis in neruis ⁊ senibus. Mē. ca. Eius odor facit soda. verūtñ cū hoc resoluit sodā factā a flegmate cū odoratur: ⁊ purū oleū eius facit fluere sanguinem ex naribus calefacti cum ipsum odorat.

¶ De sulfure. Cap. dcxx.

Sulfur qd est. Notum est. Natura. Calidū est ⁊ siccum ad quartum perueniens. Operatiōes ⁊ proprie. Est subtiliatiuū ⁊ attractiuū. Deco. Est ex medicinis albaras ꝓprie dum nō tāgit ipsū ignis ⁊ cū misceẗ cū gūma albotin eradicat vestigia que sunt in vnguibus. Et cum aceto poniẗ super morpheam. Apostemata ⁊ bothor. Poniẗ super adustionē ⁊ vlcerationem ⁊ abstergit ipetiginem ⁊ ꝓprie cū visco alimbat: ⁊ ꝓprie cūā cum aceto ⁊ cum nitro: ꝓpter pruritum lauatur ex eo corpus. Instrumēta iūctu. Ipsum est cum nitro ⁊ aqua super podagram linimentum conueniēs. Mēbra capitis. Restringit corizam suffumigatum ⁊ administraẗ cum aceto ⁊ melle super contritionem auris.

¶ De saliua. Cap. dcxxi.

Saliua qd est. Diuersificaẗ ſm spēs ⁊ ſm cōplōnes singularium: ⁊ virtus eius oīno est maturatiua resolutiua. Deco. Abstergit pannum ⁊ lentigines ⁊ sanguinem mortuum. Vulnera ⁊ vlcera. Fricatur impetigo cum saliua hominis ieiuni ⁊ cāphora. Membra capitis. Saliua ieiuni cum distillatur in aurem lesam a vermibus interficit eos ⁊ educit eos statim. Venena. Saliua resistit venenis. Et cum ieiunus ꝯspuit sup scorpionem multotiens moritur.

¶ De staphisagria. Cap. dcxxij.

Staphisagria quid est. Est vua passa montana ⁊ est granū capitis. ⁊ in mōte libano inuenitur de ea plurimum

⁊ est granum nigrum sicut cicer nigrum. Na tura. Est calida ⁊ sicca in tertio. Operationes ⁊ proprietates. Est adustiua corrosiua acuta ⁊ acris. Deco. Interficit pediculos ⁊ ꝓprie cū arsenico ⁊ confert alopitie antique linita. Uulnera ⁊ vlcera. Staphisagria cum arsenico aut sola ponitur super scabiem ⁊ excoriationem. Membra capitis. Masticatur ad extrahēdū flegma ⁊ humiditatem ex cerebro: ⁊ coquitur in aceto ⁊ colluitur ex ea os ad dolorem dentiū ⁊ humiditatem gingiue ⁊ sanat cum melle alcula mali. Mēbra nutri. Bibunt de ea .xi. grana cū mellicrato ⁊ facit vomere chimū viscosum. Mēbra expul. In bibitione ipsius est timor. ipsa enim vlcerat vesicam sed quādo fuerit cum rectificantibus ⁊ cum quantitate temperata mundificat eam.

De storace. Cap. dcxxiij.

Storax quid est. Dixerunt storax humida: alia est que extrahit per seipsaȝ gūmia: ⁊ alia est que extrahit cum decoctione: per se autē extracta est curima ⁊ qñ antiquat declinat ad aureū colorem ⁊ est abundans: sed que extrahitur ex cortice est nigra: ⁊ illud ideo qm̄ extrahitur cuȝ decoctiōe corticis illius arboris ⁊ qđ extrahit est storax humida: ⁊ qđ remanet sicut fex ⁊ vinacia est sicca. Ope. ⁊ ꝓprie. Jam diximus de virtute humide ⁊ sicce ꝙ in eis est stipticitas ⁊ exiccatio ⁊ dixerunt quidaȝ ꝙ est calida ⁊ sicca ⁊ remouet humiditatem ex cerebro ⁊ mundificat ipm̄ sed hoc est cōtrarium ei quod creditur in ipsa qm̄ ipsa facit soda. Membra nutrimēti. Sicca cōfert humorositatib⁹ stomaci. Membra expul. Storax sicca retinet ventrem.

De sale. Cap. dcxxiiij.

Sal quid est. In sale sunt amaritudo ⁊ stipticitas: ⁊ sal quidē est ꝓximus baurach. alius est rarus frangibilis: ⁊ alius est cauatus. ⁊ alius est salgēma qui est sicut chrystallus: ⁊ alius est napticus niger: cuius nigredo est ex parte napticitatis que ē in ipso qui cū tādiu suffumigat donec ab eo napticitas remoueat remāet sicut salgēma: ⁊ alius est idus qui est niger non nigredine napticitatis que sit in ipso: sed ꝓpter substāciā ipsius: ⁊ marinus qdē cum aque obuiat: ilico liquefit ⁊ nō est ita terrenus. Nā. Est calidus ⁊ siccus in scđo. ⁊ quāto plus est amarior tāto plus ē calidior. Opa. ⁊ ꝓ. Est abstersiu⁹ resolutiu⁹ ꝯstrictiu⁹ exiccatiu⁹: cuius fortitudo opationū est pp resolōnē ⁊ stipticitatē suam: ⁊ est disruptiuus vētositatū: ⁊ ille qui est adustus vehementioris est desiccatiōis ⁊ resolōnis: ⁊ ipse cōfert putrefactioni ⁊ confert humoꝝ grossiciei: ipsi⁹ autē flos eo est subtilior: ⁊ ille qui est adustus: ⁊ puluis eius est ipsi ꝓpinquus ⁊ ambo resoluūt plusq̄ sal ⁊ sunt constringentes minus. ⁊ cauatus est minoris resolutionis ⁊ est minus subtilis nisi sit pauci saporis sicut aluminosus. ipse enim est stipticus resolutiuus: ⁊ cauat⁹ quādo lauat multotiens exiccat sine mordicatione. ⁊ frangibilis est magis abstersiuus ⁊ qñ admiscetur cibis frigidis dissoluit eos. Salgēma vero effugat vētositates: ⁊ niger ē fortioris resolutionis ⁊ oēs isti liquefaciūt humores ꝯgelatos ⁊ amarius est vehementioris resolōnis ⁊ calefactionis. Deco. Sal adustus mundificat dentes a lapidibus: ⁊ remouet nigredineȝ sanguis vbicūq; est linitus ⁊ eius vsus cum melle bonū efficit odorem. Apata ⁊ bothor. Ex ipso cum melle ⁊ passis fit emplastrū conueniens carbūculis ⁊ cuȝ mentastro ⁊ melle apatibus flegmaticis ⁊ prohibet formicam a dilatatiōe. Uul. ⁊ vlce. Corrodit carnem additam ⁊ humorosaȝ ꝯfert scabiei vlcerose ⁊ impetigini: ⁊ ex ipso cuȝ aceto ⁊ oleo fit delinitio iuxta ignem vt sudare faciat ⁊ sedat pruritum ⁊ proprie flegmaticum ⁊ cum oleo super adustioneȝ ignis ⁊ prohibet vesicationem ⁊ proprie ille qui est baurachius ⁊ aphricanus. Baurachij vero non cōsequunt aliquem salem in adunādo ⁊ exiccando: sal enī vehementius resoluit ⁊ exiccat illud quod est ex humiditate: deinde fortius adunat ⁊ fortius constringit illud quod remanet in partib⁹ mēbri. Instrumenta iunctu. Cum farina ⁊ melle ponitur super torsioneȝ neruoꝝ ⁊ fit emplastrū ex eo podagre: ⁊ miscetur cuȝ oleo ⁊ fit ex ipso inunctio comprimēdo ad lassitudineȝ. Mēbra capitis. Linitur ex eo cum pulpa colloquintide bothor capitis: ⁊ salgēma quidem acuit sensum ⁊ sal constringit gingiuam mollificatam ⁊ proprie salgēma. ⁊ cuȝ aceto confert dolori auris more emplastri superposit⁹. Mēbra oculi. Corrodit carnem additā in palpebris ⁊ vngula ⁊ flos eius proprie cōfert panno ⁊ albugini oculi: ⁊ ex sale quidem cum oleo ⁊ melle fit emplastrum sup oculum ⁊ resoluit offuscationem sanguinis cōgelati in ipso. Mēbra anhe. ⁊ pe. Ex eo qui est napticus linit palatū cuȝ melle ⁊ aceto ⁊ confert squināntie ⁊ apatibus vue ⁊ gargaroni. ⁊ salgēma quidē ⁊ napticus ⁊ relique species salis incidunt flegma vitreū ⁊ viscosuȝ in pectore. Mēbra nutri. Sal iuuat ad vomituȝ ⁊ ꝓprie napticus: ⁊ salgēma eius proprie ⁊ confert dolorib⁹ stomaci frigidis. Mēbra expul. Sal oīs facileȝ efficit superfluitatis egressionē ⁊ descensionē cibi: ⁊ napticus expellit flegma putridū ⁊ aquaȝ ⁊ colerā ⁊ melācoliam ⁊ ponitur in enematib⁹. ⁊ niger qui est vehemētis nigredinis qui non est ꝓprie napticus solutione educit flegma ⁊ melancoliā. ⁊ sal amarus etiaȝ solutione educit melancoliā fortiter. Et salgemma educit flegma crudum fortiter ⁊ soluit melancoliam. ⁊ sal quidem ipse vltimus est ad dissinterā ⁊ adiuuat medicinas solutiuas ad era-

dicandum melancoliam et humiditates visco-
sas de pectoribus mébris: et cum mentastro monta-
no et butiro et fermento confert apostematibus testi-
culorum flegmaticis. et similiter cum mentastro et
melle confert vlceribus virge. Venena. Fit ex
eo emplastrum cum semine lini ad puncturam scorpionis
et cum mentastro montano et ysopo et melle ad
morsum comune. et aceto et melle ad morsum
habentis .xiiij. et vespe. et cum oxymelle nocu-
mento opij et fungorum mortiferorum.

¶ De serratura. Cap. dcxxv.

Erratura. Natura eius est sicut al-
boris ipsius. Opa. et ppŕie. Serra
tura corrosionis est mundificatiua.
Et inest ei resolutio et exiccatio si fue
rit in arbore ipsius. Vulne. et vlce. Serratura
ligni corrosi ꝯsolidat et ppŕie que est accepta ex
arboribus stipticis sicut quedã genera spinarum
et deinde aggregatur cum tanto aniso quantum
ipsa est cum vino et aduritur: deinde teritur. nã cũ
spargitur sup vlcera formicalia confert eis.

¶ De sale ammoniaco. Cap. dcxxvi.

Al ammoniacus. Electio. Ille est
melior qui est vt borax darus cristal
linus. Natura. Calidus é et siccus
in fine tertij. Opa. et p. Est subtilia
tiuus liquefactiuus. Mé. ocu. Confert albu-
gini oculi. Membra capitis. Cõstringit vuã
que casum patitur et confert squinantie.

¶ De sandaraca. Cap. dcxxvij.

Andaraca. Natura. Calida é et sic
ca in scđo. Opa. et ppŕie. In ipsa
est stipticitas et proprietas retinendi
sanguinem et luctatores ipsa vtuntur
vt leues et fortes fiant et non incurrant difficul
tatem anhelitus. Peco. In ipsa est virtus ma
credinem faciendi valde qñ bibunt de ea quaqz
die tres quarte ʒ i. in aqua et oxymelle. Vulne.
et vlce. Desiccat fistulas qñ cũ ea suffumigatur.
Mé. ca. Eius fumus ꝓhibet catarros et ipsi⁹
iuuamentũ in sedando dolorẽ dentiũ vehemẽs
est et magnũ valde neqz aliqd. inuenitur cõpar ei
in hoc et rectificat gingiuã. Mé. anhe. et pec.
Prohibet tremorẽ cordis sicut karabe et ꝓhi-
bet fluxũ sanguis et ꝓhibet asma humidũ sua
exiccatiõe. et silr vtuntur ea luctatores vt difficul
tatem anhelitus non incurrant. Membra nu
trimenti. Datur de ea in potu spleneticis et con
fert. Membra expulsionis. Est bona solutio
ni antique et fumus eius ꝯfert emorroydib⁹.

¶ De sarace. Cap. dcxxviij.

Arac quid est. Est illud qđ psice noia
tur childaru et frusta radicis eius
sunt cõposita ex partibus sup quas sũt
cortices que velociter ab eis tolluntur
et eius qdem aliud est masculus et aliud femia
sed masculus est fortior. Nã. Calidus é et sic
cus in scđo. Opa. et ppŕie. Exiccat sine mor-
dicatione et in ipso est amaritudo et stipticitas.
Vul. et vlce. Consolidat vulnera. Mé. expul.
Interficit vermes et ascarides et ppŕie cũ siru-
po mellis. sitqz potio ipsius pon. auř. iiij. et pro
prie cum scamonea aut elleboro: et oportet qui
dem vt comedantur ante ipsius potionẽ allea
et similiter interficit fetum.

¶ De silem. Cap. dcxxix.

Ilem quid est. Est meⁿ romana.
Natura. Cal'a est et sicca apud quar
tum. Opa. et ppŕie. Adurit cutẽ.
Membra capitis. Confert torture
cum fit caputpurgium ex vno grano ipsius cũ
aqua sicle. Membra oculi. Rarificat aposte
mata palpebrarum et inflat ea et apostemata
accidentia sub oculo.

¶ De scordeon. Cap. dcxxx.

Cordeon quid est. Alleuz agreste mi
nus plus qz hortulanum. et hz folia et
crus longũ et super qđ é flos albus.
et ipsius qdé rememoratio iam an-
tecessit in canum. Nã. Calidũ est et siccum ad
quartum perueniens. Operationes et ppŕie
tates. Est subtile aperitiuum abstersiuũ. Vul
nera et vlcera. Consolidat vulnera magna et
fraudulenta. Instrumenta iuncturarum. Est
bona attritioni neruorum.

¶ De sadar. Cap. dcxxxi.

Adar quid est. Diximus dispositio
nes eius vbi diximus nabach.

¶ De spolio serpentis. Cap. dcxxxij.

Polium serpentis. dictum est de eo
in capitulo de serpente.

¶ De sedaguard Cap. dcxxxiij.

Edaguard. Nã. Frm̃ est in scđo sic
cum in tertio. Opa. et ppŕie. Re
tinet sanguinẽ. Deco. Prohibet casum ca-
pillorum. Permutatio. Loco eius ponitur
pondus eius de feluzahard et tertia ponderis
ipsius de radice canne.

¶ De siseleos. Cap. dcxxxiiij.

Iseleos quid est. Est alanudẽ roma
num et est simile alantudem: verum-
tamen est longius eo parumper et
vehementius album. Natura. Ca
lidum est et siccum in secundo. Operationes
et proprietates. Est subtiliatiuum resolutiuũ
mundificatiuum carminatiuum. et similiter ra
dix eius et semen ipsius sunt sedatiua dolorum
interiorum et liquefacit flegma congelatum et
de ipso quidem datur in potu animalibus et
multiplicat partus ipsorum et bibitur in vino
et prohibet frigus et nocumentum ipsius in iti
nere: et proprie cum pipere. Instrumenta
iuncturarum. Confert doloribus dorsi. Mé
bra capitis. Confert valde soda. Mem-
bra anhe. et pec. Confert asmati et difficulta-
ti anhelitus et anhelitum dilatatiõis et tussi anti-

que propter radix ipsius et semen eius simul
et qn̄ cōficitur radix eius cum melle et degluti
mundat pectus ab humiditatibus viscosis.
Mē.nutri. Resoluit inflationē et sedat dolo-
res viscer̄ et digerit radix eius ꝓpter cibū et est
bonū stō. Mē.expul. Resoluit dolorē pun-
gitiuum ventosum et facilē efficit ptum in oīb'
aīalibus et remouet difficultatem vrine. et resol
uit dolores mīcis et pfocationē eius: et cōfert
doloribus viscerum: et succus cruris huius plā
te et semen ipsius cum sunt recentia et bibuntur
ex eis tres anulus sat cum arob. x. diebus sanant
dolorē renū et est iuuatiuum penitus renum.

¶ De firengi. Cap.dcxxxv.

Firengi quid est. Et proximus virtuti
alsedenigi: imo est fortior. Natura.
Frigidus est et siccus. Opa. et pro.
Est stipticus et in ipso est ex cerusa
frigus: verum subtilior plurimū extrā ꝓhibet
fluxus. Vulnera et vlcera. Ponit in cerato
super adustionem ignis. Membra expulsio-
nis. Prohibet fluxum sanguinis.

¶ De scamonea. Cap.dcxxxvi.

Scamonea quid est. Succus volubi-
lis cuiusdā cuius virtus vsq; ad. xxx.
perdurat annos. Electio. Melio-
ris ꝓprietatis est illa que ē varia ad
albedinē declinans et est quasi sit fragmentum
ostraci: et est puluerizabilis: velociter solubilis
varia: que cum resoluit in aqua facit ipsa3 sicut
lac: et melior quidem qua est vtendum est que
assatur in pomo et cu3 qua admiscet aqua apij:
qm̄ remouet eius malitia: et alia mala3 quidē
est mala: qn̄q; vero rectificat scamonea cū assa
tur in pomo pparato in massa et pmiscet cū ani
so et dauco et soluitur cum oleo amigdalino.
Natura. Calida est et sicca in tertio. et eius ca-
liditas maior est siccitate ipsius. Opa. et p.
In ipsa sunt resolutio et absterso et est inimica
stō et epati. Decoratio. Mūdificat morphe
et albaras et pannum. Vulnera et vlcera. Qū
decoquit cum melle et passus et fit ex ea empla
strum super vulnera et resoluit ea. Apata et bo
thor. Ponit cum aceto super scabiem vlcera
tam. Instrā iunc. Cum aceto et famich ponit
super dolores iuncturarū et anche mox empla
stri. Mē.capi. Radix eius et succus radicis
ipsius ponit super sodam antiqua3 cum aceto
et oleo ro. et qn̄ ipsa scamonea admiscet eis am
bobus et ponit sup caput eius qui h3 soda an-
tiq3 sanat eū. Mē.anhe. et pec. Est ex eis que
nocent cordi. Mem.nutri. Nocet stō et epati
valde: sed eius malitia frangit cum assatione et
semine apij. et ipsa quidem est ꝯturbatiua et fa-
cit nauseas et destruit appetitū cibi et facit sitim.
Mē.expul. Solōe educit colerā fortiter: ipsa
vero in regionibus diuersificat adeo ꝙ ego vi
dim qbusdam libris medicoꝝ dosim eius plu
rimi ponderis. ¶ Et ēt ipsa nocet intestinis et
supponit ad abortu3. et cum ex radice arboris
eius bibit pondus aurei soluit colerā citrinam
et flegma. ¶ Et dixerunt quidam qn̄ ex scamo
nea bibitur plurima quātitas et superflua et est
medietas. ʒ. retinet primū: deinde ꝯturbat et fa
cit nauseas et ꝓuocat sudorē frīm: deinde qn̄q;
aduenit eius solō cum supfluitate et est interfe-
ctiuus: et dixerunt qdam ꝙ qn̄ ex antiqua sumi
tur quātitas parua ꝓuocat et non soluit et po-
tus ipsius cum aloe est minor ad ista: et sit cu3
lupinis salitis et seminibus redolentibus: et qn̄
supponit in lana interficit fetum. ¶ Et cū eius
timemus malitiā rectificamus eam: qm̄ confi-
cimus ipsam cum aqua cydonioꝝ acetosorum
et pomoꝝ aut aqua ro. et qn̄q; ponit in ipsa su
mach fm quātitatē qua possit confici et fiunt in
de trocisci subtiles et exiccant in vmbra et ad-
ministrant fm quātitatē necessariā. Venena.
Confert puncture scorpionū et bibita et linita.

¶ De serapino. Cap.dcxxxvij.

Serapinum quid est. Serapinum est
gūmi arboris in qua non est iuua-
mentu3 sed in gūmi eius: et dr̄ ꝙ est
quedam spēs galbani que resoluit et
fit serapinū. Electio. Melior duarū specieꝝ
eius est illa que est spissior et clara cuius pars
interior ad rubedinē declinat et exterior ad al-
bedinem: et resoluit velociter in aqua non sicut
adulteratu3 cum galbano cuius galbano albo
fit simile et qd̄ melius ē de eo est illud de sapha
no. Natura. Calidum est in tertio siccum in
scdo. Opa. et ꝓprie. Est resolutiuum subtilia
tiuum carminatiuū calefactiuū abstersiuum.
Instrā iunc. Confert paralysi et rupture lacer
torum et chordarū eoꝝ: et soluit mās que sunt
in verisq; anchis clysterizatū et bibitum: et simi
liter doloribus iuncturarū malis. Mē.capi.
Resoluit soda frīm et ventosam et confert epi
lepsie. Mē.ocu. Cōfert obscuritati oculi in al
cosol: et grossitudini palpebrarū et vestigijs in
oculo: et est de melioribus medicinis que sunt
ad aquā descendentē in oculū. et si terat cū ace
to et ponat super ordeolum delet ipsu3. Mē.
anhe. et pec. Confert dolori pectoris et lateris
et tussi antique et bibunt cu3 aqua rute expresse
tres quarte. ʒ. i. ad malinā anhelitus et ipm mū
dificat pectus fortiter et extrahit humores cru
dos. Mē.nutri. Cōfert hydropisi et extrahit
aquā citrinā. Mē.expul. Confert colice bibi
tum et clysterizatū: et dolori ventris pungitiuo
et extrahit lapidem et ambobus: et augmentū
efficit in coitu et confert doloribus matricum:
et qn̄ bibitur cum oxymelle ꝓuocat menstrua et
interficit fetum. et ipsum qdem lenit ventrē cu3
facilitate et extrahit humorē viscosum et aqua3
citrinam. Febres. Confert febribus periodicis.
Venena. In vino datur ad bibendū ad pun-

cturam vermium venenosorum et ad omnia venena mortifera. et eius opo est fortior opo/ ne galbani. et qñqz confert delinitum in oibus locis. Permutatio. Loco eius ponit gum ma cedri et dixerunt gũma pini masculi et di/ xerũt pondus ipsius et mediũ de opoponaco.

¶ De scolopendria. Cap. dcxxxviij.

Colopendria quid est. Df qꝫ est plã ta petrosa que nascit in loco plurimo rum fontium: et dixerunt qdam qꝫ est spẽs silique et df aliud. Nã. Ca lida est in primo sicca in scdo. Opa. et pprie. Est subtilis resolutiua et in ipsa non est pluri/ ma caliditas. Mẽ. nu. Confert spleni magnĩ fice: qñ. n. sumit cum oxymelle facto ex aceto in quo decocta sunt folia eius. xl. diebus delet sple nem. et cõfert singultui et ictericie. Mẽ. expul. Frangit lapidem in renibus et vesica et dicitur qꝫ suspensa ad collum ꝓhibet impregnationẽ.

¶ De suhal. Cap. dcxxxix.

Uhal quid est. Est ex suba calã acri. Nã. Est calida et acris cum equali/ tate. Apata et bo. Folia eius rũpũt aldubeliet et resoluunt ea in dispõne principij eorũ. et que recens est maturat apata in obedientia maturationi. Uul. et vlce. Que recens est eradicat scabiez vlcerarũ. Mẽ. ocu. Ponit in medicinis acuẽtibus visum. Mẽ. anhelitus et pectoris. Dicitur qꝫ est optima medicina tussi et anhelitui dilatationis adeo qꝫ ex ea fit suffumigatio et confert.

¶ De seisaron. Cap. dcxl.

Eisaron quid est. Est lignum visus et est in ipso amaritudo et stipticitas. Nã. Calidũ est et siccũ i scdo. Opa. et pprie. In ipso est resolutio et sti/ pticitas pauca. Mem. nu. Decoctio radicis eius confert dolori stomaci. Membra expul. Decoctio radicis eius prouocat.

¶ De sumio. Cap. dcxli.

Umium quid est. Est curaci albani exñs in aquis stãtibus: et in ipso est bonus odor. et dicetur in ca. de caf. Membra expulsionis. Medulla eius decocta et non decocta confert lapidi et ꝓ uocat et confert dissinterie.

¶ De sucuto. Cap. dcxlij.

Ucutum quid est. Df qꝫ est sempui ua. et df qꝫ est spẽs seminis mandra gore: et df aliud: et est duarum spẽz quarũ vna est petrosa. et alia non est petrosa. Nã. Qd in ea magis dñaf ẽ frigus et siccitas: et in ipsa est humiditas calida rpata et subtilitas et icisio: et viscositas: et neqz hꝫ odo rum: et hꝫ dulcedinẽ quãdã et aqua eius attra/ hit sputum: et aggregando partes carnis in va se facit rem vnam. Opa. et pprie. Est equalis et subtilis et incidit et viscositatẽ cepariũ resoluit

et aliquid est in ipso per qꝺ aggregat et constrin git. Iunctura iunc. Decoctio eius confert attri tioni neruorum et lacertorũ in medio eorum et in extremitatibus ipsorũ et recens consolidat. Mẽ. anhe. et pec. Sanat asperitatẽ pectoris et gutturis et ꝓhibet sputum sanguinis et cum aqua mellis mundificat pulmonem. Mẽ. ex/ pul. Confert vlceribus intestinorũ et abrasio/ ni et rupture inguis aquosse et doloribus renũ et retinet fluxum sanguinis menstrui. Per/ mutatio. Loco eius ponitur succus foliorum lactuce aut aqua solatri.

¶ De sumach. Cap. dcxliij.

Umach quid est. Aliud est coriasce/ ni. et aliud est semi minus coriasceno rubeum: lentis similitudinez hñs: et est conueniens ei cui cõueniunt aca/ tia et rosa: et cũ decoquit cuz aqua: deinde eius decoctio inspissaf. sicut mel conuenit ei cui con uenit licium. Nã. Est frĩm in scdo siccum in tertio. Opa. et pprie. Est stipticum ꝯstrictiuũ confortatiuum et acetum eius est subtilius eo et ꝓhibet fluxum: ita qꝫ quidam dñt qꝫ appensus retinet illud: et ꝓhibet attractionẽ colere ad vi/ scera. Deco. Decoctio sumach qua tinctores vtuntur et coterũ preparatores denigrat capil los. Apa. et bo. Fit ex eo emplm̃ sup percussio/ nem et ꝓhibet apata et viriditatẽ et confert pa/ naritio et ꝓhibet additionẽ apatum. Uulne/ ra et vlcera. Prohibet ambulationẽ fraudulẽ tiarum. Iunctura iunc. Embrocaf ex decoctio ne eius torsio et non apatur. Mẽ. ca. Prohi bet sanies auris. et gũma eius qñ ponitur in cor rosionem dentium sedat dolorem eorũ. Mẽ. bra nutri. Preparat stõm confortãs ipsum et sedat sitim et facit appetitum acetositate sua et se dat nauseam colericam. Mẽ. expul. Cõstrin git et retinet menstrua et fluxum: et prohibet ra suram clysterizatur ad dissinteriam et cursum matricis et emorroydas.

¶ De sicla. Cap. dcxliiij.

Icla quid est. Est duarũ spẽz. vna ẽ nigra ꝓp vehementiã viriditatis. alte ra est illa que est nota. Nã. Apud quosdam est calida et sicca in primo. et sm veritatẽ est cõpositarũ virtutum: et apud quosdam est frigida et non est dubium quin in eius radice sit humiditas. Opa. et pprie. In sicla est virtus baurach subtiliatiua. et in ipsa est resolutio et apertio fortior resolõne attriplicis et lenificatio: et in ea que est nigra est stipticitas et pprie cum lentibus: et bauracitas que est in ipsa est solutiua et terreitas est ꝫctiua: et totum elixatum est mali chimi et totum eius est parui nutrimenti sicut reliqua olera. Deco. Prohi bet succus eius et decoctio foliorũ eius fixuras frigoris: et confert alopitie et confert panno cuz ex folijs eius administratur emplastrum post

ablutionem loci cum nitro: et quandoque abscin dit verrucas succus eius et interficit pediculos. Apa. et bo. Ex ea elixata fit emplastrum apatibus et resoluit et maturat ea. et confert modo emplastro facto ex ea resolutione sua. Vulne. et vlcera. Folia eius bona sunt decoctis adustioni ignis et conferunt impetigini linita cum melle. Me. ca. Ex aqua eius cum felle gruis fit caputpurgium et delet torturam et valet ad vlcera narium: et eius aqua tepida distillatur in aurem et sedat dolorem et lauatur caput cum aqua eius et aufert furfures. Me. nutri. Radix eius est mala stomacho faciens nauseam: et plurimum illius est propter bauracitatem eius mordicatiuam: et est mali chimi: et lauat bauracitate sua adeo vt mordicet stomachum fortis sensus: et eius nutrimentum est paucum et aptio eius est parua et ad opilationes epatis fortior est apertione malue, proprie cum sinapi: et aceto: et similiter etiam spleni: et oportet vt comedatur cum muri: et cum speciebus que sunt ad condienda cibaria. Me. expul. Dicitur quod illa que est nigra stringit et proprie cum lentibus: sed non est dubium quin elixata, proiecta eius aqua cum in patella in furno ponitur constringat: et fit cum ea clystere ad extrahendum fecem: et totum eius generat inflationem et rugitum et dolorem ventris pungitiuum. et est bona colice cum assumitur cum speciebus condientibus et muri.

¶ De stinco. Cap. dcxlv.

Stincus quid est. Est guaral de nilo qui capitur in egypto: et existimauerunt quidam quod fit de partu crocodili in campos. Electio. Melius quod est in ipso est illud quod est in parte renum. Membra expul. Quandoque auget coitum adeo vt non sedetur nisi sorbitione iuris lactucarum et lentium.

¶ De seuesten. Cap. dcxlvi.

Seuesten et nominatur mukeita. Natura. Sunt quasi temperate. Opa. et proprie. Sunt lenitiue. Me. an. et pec. Leniunt pectus et guttur. Me. nutri. Sedant sitim et proprie semen eius cum sagzenea. Mem. expul. Leniunt ventrem.

¶ De semabras. Cap. dcxlvii.

Semabras. Decora. Fit ex eo emplastrum super spinas: et ea que carni sunt infixa et super verrucas contritto: et extrahit eas: et super ea que sunt vt claui: et euellit: et dicitur quod illud quod de eo siccum est cum conuiscetur cum oleo facit nasci capillos super tineam. Me. ca. Dicitur quod epar ipsius sedat dolorem molaris dentis. Me. expul. Vrina eius et sanguis ipsius mirabilis iuuamenti sunt in ruptura infantium cum sedent in decoctione eius et quandoque ponitur in vrina eius et in sanguine ipsius aliquid de muscho et ponitur in virga infantis et fit vltimi iuuamenti in ruptura. Venena. Finditur et ponitur super puncturam scorpionis.

¶ De spica. Cap. dcxlviii.

Spica quid est. Spica due sunt species quarum vna est spica aromatica: et est spica auium. et altera est nereiden: et est spica romana. et alirbitia: debilior est inda et syria: et in omnibus proprietatibus suis nisi in prouocatione: et alirbitia est in virtute proxima syrie: et eius quidem arbor parua est et euellitur cum luto suo: et egreditur: que quandoque adulteratur cum planta que est sibi similis. Inter eas vero discernitur: quoniam planta illa est horribilis odoris: et nereiden preterea quedam est montana cuius folia sunt sicut folia croci hortulani: et similiter stipites eius sed sunt citrini plani non in modum renis inuoluti plures habet radices. s. duas aut plures: et non habet eius neque fructum neque florem. Electio. Inquit Dia. Melior est cuius pili sunt plures et declinant ad ruffedinem: et est boni odoris sicut ciperi: et parua spica mordicans linguam. et hec est siria. inda vero est debilior et longior: et plus omnis spica inuoluta. horribilis odoris: et rumpitur velociter cum sumitur a suorum villorum et cadit ex ea puluis niger magnus: et adulteratur: quia decoquitur post infusionem cum aqua calida deinde fit grauis cum antimonio postea venditur. ipsum vero signant eius albedo et color antimonij et debilitas virtutis eius et debilitas saporis ipsius et odoris: nigra vero inda melior est rubea: et nereiden quidem melior est illa que est recens boni odoris plures habens radices grossas que non frangitur. illa vero que habet eius declinans ad albedinem et proprie in medio sui non est aliquid proprie que est horribilis odoris. Natura. Calida est in primo sicca in secundo. Operationes et proprietates. Est apertiua resolutiua. et in inda quidem est stipticitas plurima et caliditas eius minor est sed est leuis. et in primis quando gustatur est rancida: deinde procedunt ex ea caliditas et acuitas. et ex spica aromatica fit puluis prohibens sudores plurimum et lutum quidem spice est abluens corpus et est bonum ad bonum odorem faciendum. Apostemata et bothor. Resoluit apostemata et bothor. Membra capitis. Prohibet reumatismos et confortat cerebrum. Membra oculi. Facit nasci pilos in palpebris quando ponitur in alcofol: et trahitur radius inuolutus in puluere super palpebras: et nereiden est fortior in hoc secundum quod existimo. Membra anhelitus et pectoris. Confert tota tremori cordis et mundificat pectus et pulmonem et prohibet effusionem materierum ad ea et fluxus. Membra nutrimenti. Aperit opilationes epatis et stomaci et confortat ea: et conferunt omnes icteritie: et prohibent effusiones materierum ad stomacum: et sedant mordicationem eius: et quando bibitur quecunque species ipsius fuerit cum vino confert spleni. Membra expulsionis. Omnes prouocant et alirbitia

est fortior quoniam est calidior et minoris sti/pticitatis: et phibet apostemata matricis omnia sedendo in ea: et confert doloribus renum et phibet cursuz materiez ad intestina: et habet pprietatē in retinendo fluxū supfluū a mrice.

¶ De sauich. Cap. dcxlix.

Auich quid est. Jam dictū est in capitulo tritici et ordei. Mē.an.et pec. Confert pectori et pulmoni.

¶ De sisamo. Cap. dcl.

Sisamum quid est. Est semen pluris vnctuositatis q̄ reliqua semina. et propter hoc rancidum fit facile. quidam autem dixerunt q̄ eius oleum non confert nisi melācolicis vt eos impinguet et humectet. et asimum quidē est genus quoddam sisami abhominabilis saporis. Electio. Corpus eius est fortior oleo ipsius. Natura. Calidum est in medio pmi humidum in fine eius. Operationes et proprietates. Est glutinatiuum lenificatiuum equalis calefactiōis: et similiter oleū eius et decoctio ipsius. et est mollificatiuuz et in oleo eius est grossitudo et quod torrefactum est minoris est nocumenti. Decoratio. Resoluit viriditatem percussionis et sanguinem congelatum et confert fissure et asperitati melancolicorum bibituz et linitum: et est impinguatiuum et proprie excorticatum et prolongat capillos: et proprie succus arboris eius et foliorum ipsius: et lenit eos et remouet furfures et oleuz eius quo decoquitur mirtus cōseruat capillos et fac eos fortes et duros. Apostemata et bothor. Resoluit apostemata calida. Vulnera et vlce. Ponitur super adustionem ignis et oleum eius bibitum aufert pruritum flegmaticum et sanguinez proprie cum infusione aloes et aqua vue passe. Instrumenta iuncturarum. Ex eo fit emplastrum ad grossitudinem neruorum. Membra capitis. Cōfert oleum eius cum virtute rose soda adustiue et succus arboris ei9 sanat furfures. Mē.oculi. Confert suppositum pulsationi oculi et apostemati eius. Membra anhelitus et pectoris. Est bonum constrictioni anhelitus et asmati. Membra nutrimenti. Est malum stomaco faciens nauseam prosternens desideriuz sanans velociter: sed quando comeditur cuz melle remouetur eius malitia et tardatur eius digestio et mollificat viscera: et quod torrefactuz est: est minoris nocumenti. et eius nutrimentū est vnctuosuz valde et in ipso est virtus faciēdi sitim et fit velox eius descensio cum cortice suo. cum autem excorticatur tardat eius descēsio. Membra expulsionis. Confert intestino colon: et infusio quidem sisami est vehemens in prouocatione menstruoruz adeo q̄ ipsa eijcit fetum: et quando frangatur et comeditur cuz semine papaueris et semine lini cum equalitate augmentat sperma et coitum. Venena. Confert morsui canis rabiosi et serpentis lenticularis.

¶ De sacondulion. Cap. dcli.

Acōdulion. Apostemata et bothor. Ponitur cum rutha super formicā et ad fistulas. Mē.ca. Suffumigat cum eo patiens subeth et cōpatiendo inungit ex ipso cum acetosa hñs litarabitū et letargiam et distillatur succus humidi in aurem saniosam: et confert valde soda. Mē.an.et pe. Cōfert difficultati anhelit9 et asmati. Mē.nutri. Confert radix eius doloribus epatis et confert icteritie. Mē.expul. Solutione educit flegma: et confert prefocationi matricis.

¶ De safid. Cap. dclij.

Afid. Na. Calidū est et siccuz in 3°. Opa. et p. Est mordicatiuum acre. Venena. Confert venenis oībus.

¶ De semurion. Cap. dcliij.

Emurion quid est. Est apium siluestre: et dictum est de eo.

¶ De squilla. Cap. dcliiij.

Quilla quid est. Est cepe marina et ci9 folia sunt sicut folia lilij: et hz oleū ad nigredinem declinans. Natura. Est calidū et siccum in secundo. Opa. et pro. Est incisiuum et in ipso est viscositas adustiua. Decora. Ponit confectum cum melle super alopitiā et serpigines. Mē.an.et pe. Eius acetum exasperat guttur et indurat carnē ipsius: et est bonū asmati et orthomi et tussi antique.

¶ De solatro. Cap. dclv.

Olatruz. Electio. Melius quod de ipso administratur est habens folia viridia et citrinū semen: et est gnq3 specieruz. Natura. Frigidū est in pmo siccum in scdo: et stupefactiuū est frigidum et siccū in tertio. Opa. et pprie. Hortulanū est infrātiuum pstrictiuū et est quoddam genus ipsius stupefactiuū faciēs somnū silr opio in pprietatibus suis: nisi q2 est debilius eo et est quoddaz genus eius qđ est mortale. Apata et bo. Est emplim bonum apatibus calis oibus intrinsecis et extrinsecis et bibit aqua eius ad apata cala intrinseca: et ponit aq̄ eius cū cerusa, et oleo ros. sup herisipillā et formicam more empli: et cortex radicis eius ē vehemētis exiccatiōis. Mē.ca. Si bibat ex eo qđ ē stupefactiuū vltra.xij.grana facit euenire maniā: et qñ ex aqua eius fit gargarisma pfert apatibus lingue: et si bibatur ex cortice radicis pondus aurei. cum vino attrahit somnum: et cū solatrum optime terit et fit ex eo emplm capiti sanat soda et resoluit apostemata radicis auris: et apostemata velaminis cerebri: et confert distillati dolori auris. Membra oculi. Sanat fistulas oculi lachrimalis et fruct9 et succus specieꝝ ei9 vsq3 ad illā q̄ facit somnum: cum fit ex ea alco/

sol confortat visum. Membra expul. Semen stupefactivi est, provocativum urine mundificativum renum et vesice: et oēs spēs cuz superponuntur abscindunt fluxum menstruorum et est ex eis que infrigidant et prohibent pollutionē et est species solatri preter alchichēgi et preter hortulanū et pter stupefactivū pdictum qn̄ comedunt ex eo .iiij. aur. interficiunt: et aqua foliorum eius facit possidere maniam: et non est in eo iuvamētū solatri nisi ad emplastrum faciendū.

¶ De scorpionibus. Cap. dclvi.

Scorpiones. Mēbra capitis. Oleū scorpionum confert doloribus auris valde.

¶ De sudore. Cap. dclvij.

Sudor quid est. Est aquietas sanguinis cui pus colericum est admixtū. et oportet ut administretur dum nō dum est exiccatus: imo dum in eo est humiditas. et ipse quidem magis est digestus q̄ urina. est enim superfluitas unctuositatis et humiditatis post digestionem ultimam et est urina secū de digestionis superfluitas. Opera. et pprie. Est magis digestus q̄ urina et diversificat fm qualitates et in ipso est resolutio non pauca. Apostemata et bothor. Sudor athletarum confert apostematib⁹ inguinis: imo resolvit ea. Mēbra anhelitus et pectoris. Sudor siccus luctantium cum oleo de alcāna ponitur super apostemata mām̄ille et resolvit ea et cum oleo ro. ad congelationem lactis in mām̄illa. alteratio vero magne et alteratio parve fiunt cuz centaurea maiore et minore.

¶ De sandalo. Cap. dclviij.

Sandalus. Elecsio. Dixerunt. G. et filius mesaugue rube⁹ est fortior. et dixerunt alij albus est fortior.

Natura. Est frigidus in fine secundi. usq̄ ad tertium perveniens siccus in secundo. Operationes et proprietates. Prohibet attractionem et proprie rubeus. Apostemata et bothor. Resolvit apostemata acuta et proprie rubeus et liniitur ex eo herisipilla. Membra capitis. Confert soda. Membra anhe. et pecto. Confert tremori cordis accidenti in febre linitus et bibitus. Membra nutri. Cōfert debilitati stomaci calidi bibitus et linitus. Febres. Cōfert febrib⁹ calis et pprie albus.

¶ De sapone. Cap. dclix.

Sapo. Opa. et pro. Est ulcerativ⁹ et putrefactivus. Mē. ex. Resolvit colicā et solvit humorem crudum.

¶ De sabane. Cap. dclx.

Sabane. Operationes et pprie. Est abstersivum exiccativum mali humoris. Vulnera et ulce. Facit possidere scabiem et pruritū. Instrumēta iuncturarum. Confert dolori anche flegmatico. Membra capitis. Removet fetorem oris factum ex stomaco et corruptionem eius et abstergit humiditatem stomaci et exiccat eam.

¶ De safuruhum. Cap. dclxi.

Safuruhū qd est. Est avis cuius nomē est hoc nomen in francia.

¶ De sarsar. Cap. dclxij.

Sarsar qd est. Est ferrū calidū. Membra capitis. Quando coquitur cuz oleo aut īfundit in ipso: deinde coquitur et distillatur in aurem removet dolorem eius et pulsationem ipsius.

¶ De sasaf. Cap. dclxiij.

Sasaf quid est. Est salix.

¶ De salxailr. Cap. dclxiiij.

Salxailr qd est. Rosaf salxailr. anchamen: et est rosa rubea vehementer. Nā. Est calā in scdo hūida in ipso. Opa. et pprie. Est abstersiua resolutiua. Inqt Gal. est abstersiua lavativa attractiva apitiva resolutiva. Decora. Denigrat capillos mixta cū corticibus nucis. et qn̄ administrant folia eius et stipites ipsius sicut sunt aut decocta cū sorbitione ordei et decoquunt pvocant lac. Apata et bo. Liniitur ex decoctione eius sup apata q̄ non sunt dura et fit eūo per eam sup carbūculos et bothor calas. Vul. et ulce. Illud qd de ea siccū est ɔfert ulceribus sordidis icarnat ex ea excoriatione et in ipsa mundificat ulcera cōferens excoriatiōibus et scabiei ulcerose. Mēbra ca. De eius succo fit caputpurgiū ad purgādum caput et cerebrū. et eius radix masticat ad exhēdas humiditates a capite. Mē. oculi. Succus eius ɔfert tenebrositati oculi et visus et albugini eius et vestigijs ulcerū. et qn̄ decoquntur cum vino: et fit inde emplm̄ sanat apata dura in apatibus oculi. Mēbra anhe. et pec. Si coquantur folia eius cum suis stipitibus et cuz succis ordei sorbilibus et comedat facit abundare lac. Mēbra expul. Provocat mēstrua.

¶ De sehedenigi. Cap. dclxv.

Shedenigi qd est. Est semē arboris canabis et nos iam locuti fuimus de canabe. opz ergo ut ɔiungamus inter ɔsiderationē que est in utrisq̄ capitulis simul. et de sehede nigi qdē aliud ē hortulanū notuz: et aliud est cāpestre. ¶ Humaiz po dixit q̄ arbor cāpestris egredit in desertū fm quātitatem cubiti et sup folia eius dn̄at albedo. et eius fructus est sicut pip et similat eius granū grano allumati qd est granū de q̄ exprimitur oleū. et nos iam locuti fuim⁹ de grano allumati. Nā. Est calm̄ et siccū in tertio. Opa. et pro. Canabis cāpestris resolvit vētositates et exiccat fortiter et humor ei⁹ est paucus malus. Apata et bo. Canabis cāpestris qn̄ eius radix decoquit et fit ex ea emplm̄ apatibus calis in locis duris in qb⁹ sūt chimi viscosi sedat cali

patem ⁊ resoluit duritiem. Mē.ca. Facit soda sua caliditate ⁊ eius succus distillat ad dolorem auris opilatiuũ ⁊ ad humiditatem auris. ⁊ silr oleũ eius ⁊ folia eradicant furfures in capite. Mē.ocu. Obtenebrat visum. Mē.nu. Nocet stomaco. Mē.expul. Exiccati spina ⁊ lac quidem alschedenigi cãpestris soluit cum faci litate ⁊ medietas lib. de succo eius resoluit duritiem constrictione ⁊ solutione educit flegma ⁊ coleram ⁊ procedu scđm seniutam seminis cro ci hortulani in constrictione.

Ⓒ De scitaragi. Cap. dclxvi.

Citaragi qd est. Est ille qui est idus est frusta ligni parua subtilia ⁊ cortices sicut gariofi. ⁊ ille q est fruct⁹ declinat ad rubedinẽ ⁊ nigredinẽ. ⁊ alscitaragi q dẽ orit in parietibus antiqs ⁊ vbi non mingit ⁊ hẽt folia sicut sunt folia nasturtij: ⁊ in estate sũt folia plima ⁊ nõ minorant ⁊ augmẽtant minoratio: adeo vt forsitan non appeat ⁊ nõ sit in eo odor ⁊ est sicut nasturtiũ cui⁹ sapor ⁊ odor similant cordumeni ⁊ folia eius sunt ipsi silia. Nã. Est calidus ⁊ siccus i⁹ fine scđi. Opa. ⁊ p. Est acutus apitiuus. similat .n. sapor ⁊ odor cordumeni. ⁊ silr ꝟtus eius. Deco. Cõfert linitus cũ aceto sup morpheam albam ⁊ albaras. Vul. ⁊ vl. Linit sup excoriationẽ ⁊ scabiẽ cũ aceto ⁊ eradicat eã. Iustra iunctu. Bibit ad dolorem iuncturarũ ⁊ ɔfert. Mē.nu. Linit super splenem ⁊ extenuat ipsum. Membra expulsiõis. Suspenditur eius radix super aurẽ eius q habet dolorẽ vesice ⁊ sedat ipsũ scđz q dr. Permutatio. Loco eius ponitur rubea.

Ⓒ De scalem. Cap. dclxvij.

Scalem. Natura. Gal. ponit q est in principio calefactionis. Operatiões ⁊ ppzie. Est subtile abstersiuũ resolutiuum. Decoratio. Linitur super morpheam cuz sulfure ⁊ confert. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata ⁊ scrophulas cũ semine lini ⁊ disrũpit ea cuz stercore columbino ⁊ semine lini. Vulnera ⁊ vlcera. Linit illud qđ oritur cũ tritico super vlcera ⁊ puluerizat super ea: ⁊ cõfert ⁊ linitur sup impetiginẽ: ⁊ quandoqz ponit sup vlcera cum corticibus raphani vt emplastrum ⁊ ɔfert. Iustra iuncturaruz. Decoquitur cum mellicrato ⁊ fit inde emplastrum. sciatice. Membra capitis. Sedat scotomiaz. Membra expul. Qñ fit ex eo euaporatio adiuuat ad ipregnandum ⁊ ppzie cum ordeo.

Ⓒ De sceba. Cap. dclxviij.

Ceba qd est. Sceba sunt due spẽs: vna earũ est spinosa habẽs folia. sedreia concauum lignũ ⁊ non administrat nisi in suffumigatione. ⁊ alia hẽt folia vt tamariscus: ⁊ repit ei spẽs tertia: q̃ nominat serbun armena curina ⁊ noiat absinthiũ marinum. Electio. Melior est armena. Nã. Est cala in scđo sicca in tertio. Opera. ⁊ propzie. Oẽs spẽs eius sunt icisiue resolutiue vẽtositatũ ⁊ in ipsa est stipticitas minor stipticitate absinthij: ⁊ eius calefactio minor est caliditate ipsius ⁊ amaritudo ẽ maior ⁊ in ipsa ẽ salsedo. Decora. Eius cinis cũ oleo aut oleo amigdalino linitus ɔfert alopitie: ⁊ eius cinis cũ oleo facit nasci barbã que tardat. Apata ⁊ bo. Sedat apata ⁊ carbũculos. Vulne. ⁊ vl. Prohibet herperẽ estiomenũ. Mē.capi. Facit soda. Mē.oculi. Fit vaporatio ex aq̃ eius inclinãdo caput ad obthalmiã ⁊ resoluit eam. Mē.an. ⁊ pe. Confert difficultati anhelitus. Mē.nutri. Nocet stõ ⁊ ppzie tertia. Mē.ex. Extrahit vermes ⁊ ascarides ⁊ interficit eos ⁊ prouocat menstrua ⁊ vrinaz: ⁊ est fortior absinthio in illo. Febres. Eius oleum cõfert frigori rigoris. Venena. Confert puncture scorpionum ⁊ tutele ⁊ venenis.

Ⓒ De scimar. Cap. dclxix.

Cimar quid est. Est lactuca asini habens folia que sunt sicut folia lactuce acuta: ⁊ est spinosa ad nigredinẽ declinans: ⁊ in estate rubescit eius lignũ sicut sanguis: ita q tingit manũ. Electio. Folia eius sunt debiliora que sunt in ipsa. Natura. Frigida est ⁊ sicca in pmo vsqz ad secũdã. Opa. ⁊ ppzieta. Illa que noiat acutha est stiptica: ⁊ in ipsa est amaritudo: ⁊ illa q̃ noiatur fulusia est vehemẽtioris stipticitatis: ⁊ illa que noiatur anulus vehemẽtioris est q̃z ambe ⁊ est acrior: ⁊ illa que nomẽ nõ hz ppinqua est ei: ⁊ in oibus eis est stipticitas ⁊ exiccatio. ⁊ qñ misceẽ cum oleo: ⁊ fit iunctio ex ipsa cõparmẽdo facit sudare. Deco. Linita cõfert morphee ⁊ icteritie. Apata ⁊ bothor. Fit ex ea emplastrũ scrofulis cum adipe ⁊ linitur super excoriationẽ: ⁊ cuz farina ordei super herisipillã: ⁊ ppzie species que noiantur anulus. Vulne. ⁊ vlcera. Incarnat vlcera quãdo in cerato administrat. Mẽbra capi. Est res que magis cõfert dolori auris. Mẽbra nutri. Cõfert icteritie bibita propzie acuthia ⁊ propzie doloribus splenis ⁊ cortices eius preparant stomacum. Mem. expul. Quãdo in potu datur de ea que nomẽ non habet aut .i. ʒ. cuz cordumeni: aut ysopo ⁊ nasturtio extrahit vermes ⁊ ascarides: ⁊ illa q̃ noiat acuthia cõfert dolori renum. Venena. Illa que nominatur anulus confert morsui vipere valde quãdo administrat vt emplm ⁊ bibita. ⁊ illa q̃ nomen nõ habet est illi ppinqua.

Ⓒ De scel. Cap. dclxx.

Cel quid est. Est medicina inda silis ʒʒ. Natura. Calida est ⁊ sicca in tertio. Operationes ⁊ propzieta. Est amara stiptica acuta. disrumpit ventositates ⁊ est in virtute mellis ⁊ inest ei resolutio mirabilis ⁊ subtiliatio. Iustra iunctura.

Confert venenis et contritionibus.

¶ De sucaram. Cap. dcxxi.

Sucarā qd ē. Inqt Dia. Crus hui⁹ plante est sicut crus ferule et folia ei⁹ sunt sicut folia cucumeris et habet flores album et semen sicut anisum. ¶ Rufus vo dixit folia eius sunt sicut folia mandragore et minora et vehementioris citrinitatis et radix eius est minuta fructum non habens: et semen eius existit in colore ameos: sed est mai⁹ eo sine sapore et sine odore et habet mucilaginem. ¶ Inquit mesaia. est quedam spēs albes et non bene dixit: ego autem dico q in libris inuentum fuit q est euforbium in greco et translatum fuit sucarā et iam translatum fuit albes: et quandoq enim pportionant ad euforbium accidentia albes. et homines diuersificātur in eis. Natura. Frigidum est et siccum in tertio vsq ad quartum. Operationes et ppue. Prohibet fluxum et congelat sanguinē et stupefacit. Decora. Quādo linitur ex eo super locum euulsionis pilorum prohibet frigiditate sua nasci pilos et fit ex eo emplastrū mānulle et nō magnificatur. Apostemata et bothor. Succus eius sedat herisipillam et formicam. Instrumēta iunctu. Linit sup podagram calidam. Membra oculi. Succus eius administratur in doloribus oculi. Mēbra ca. Succus eius est bonus humiditatibus que accidūt in aure. Mēbra anhe. et pecto. Fit ex eo emplastrum mānulle et non magnificatur et phibet exuberationem lactis. Mēbra expulsio. Retinet menstrua et confert dolori matricum et fit ex eo emplastrum testiculo et non magnificatur: et inunguntur ex eo mēbra spermatis et prohibet pollutionem. Venena. Est venenū mortale. Et eius cura est vinum purum.

¶ De secacul. Cap. dcxxii.

Secacul. Natura. Est calidum in secundo ad humiditatem quādam tēdens. Operationes et pprietates. In ipso est lenitas et virtus eius qd nutritum est: est sicut virtus baucie. Membra expulsionis. Excitat appetitum coitus. Permutatio. Loco eius ponitur buzeidem.

¶ De scehemenigi. Cap. dcxxiii.

Scehemenigi qd est. est ina sabrā campestre. Natura. Calidum est et siccū in tertio. Operatiōes et proprie. Est resolutiuum et subtiliatiuum valde. et quando ponitur sub ceruicali infantium confert fluori oris eorum. Instrumēta iūctu. Confert paralysi linitum et caputpurgio ex eo facto cum vino. Membra capitis. Quando fit caputpurgium ex aqua eius mundificat cerebrum et cōfert etiam torture et epilepsie bibitum cum vino. Membra nutri. Confert humiditatibus stomaci et fluori oris infantiū qn̄ ponitur sup capita eorum sm q existimant et sit qdaz. Membra expul. Confert ventositatibus.

¶ De suchaha. Cap. dcxxiiii.

Suchaha. Membra capitis. Conferūt ipsa et radix eius et fruct⁹ ipsius dolori vue. Membra nutrimenti. Cōfert stomaco et epati. Membra expulsionis. Decoctio radicis eius prohibet fluxum mulierum et ipsa supposita et encatisma te facto in ea ꝯfert apostematibus ani. Febres. Cōfert febribus antiquis et proprie infantiū.

¶ De scebrā. Cap. dcxxv.

Scebrā qd est. Oritur in hortis habens cānam subtilez equalem et habet pilos: et folia sunt sicut tarcon sm q existimo et habet lac. Electio. Illud quod melius est: est leue ad rubedinem declinans sicut cutis inuoluta subtilem habēs corticem: et illud quod est cum duabus cānis et est leuis carnis et grossum parue rubedinis et durum. et quod est vt filum est malum: et persicum est malum. et non oportet vt aliquid de eo administretur. Natura. Inquit humaiz est calidum in principio scdi siccū in fine tertij. lac vo eius est vltimum in ambobus simul: imo in quarto gradu. Operationes et proprietates. In ipso sunt stipticitas et acuitas et disruptio orificiorū venarum: et illud est vnum propter quod repellitur et quando rectificatur non est iuuamentū in eo in suo loco propter illud quod diximus et est ex toto nociuum et proprie complexionibus calidis. Membra capitis. Lac eius adiuuat in eradicādo dentes. Membra nutri. Nocet stomaco et epati et datur ad bibendum in curatione hydropisis. et oportet quidez vt prius infundat in succo endiuie et feniculi et solatri tribus diebus: deinde exiccetur et fiant inde trocisci cū modico folio indi et turbith et myrobal. aut aloes et erit fortis iuuamētu. Membra expul. Solutione educit melancoliā et flegma et aquam. et antiquitus quidem fuit eius administratio ꝯsueta in solutiuis: deīde fuit dimissum: ppterea q nocet coitui et spmati: et q disrūpit venas ani: et qn̄ rectificat non est iuuamētū in ipso. et illud ideo qm̄ ei⁹ rectificatio fit hoc mō infundit non ꝯtritū in lacte recēter mulcto die et nocte et renouat illud multotiens: et illud est ex eis que debilitāt ipm et destruunt opationez eius in humoribus malis. Qui vo excusationē nō inuenit qn ipso vtatur pmisceatur ipsi anisum et feniculū et cyminū. et qd de eo in potu sumit sit ab vno dauch vsq ad quattuor. et hoc qdē de herba eius: in lacte vo ipsius nō est bonitas. et nō vr mihi q sit in potu dādum et eius eius solo supfluit et ex eis que ipsū abscindunt est sedere in aq̄ frā. et qn̄ in potu datur colice bibitur cum ammoniaco et bdellio et serapino et modico stercore adib narrato in caplo colice.

febres. Repellitur propterea: quia generat febres. Venena. Pondus ʒ.ij. de ea interficit.

¶ De scelgen. Cap. dclxxvi.

Scelgen quid est. Est napus qui iam dictus est ante in capitulo de dem.

¶ De scerbin. Cap. dclxxvij.

Scerbin quid est. Est arbor allutrá. et nos quidem iam locuti fuimus de allutrá. Nunc vero narremus opόnes que sunt proprie arbori ipsius. et hec quidem arbor est de genere arboris pini. et habet fructum similem fructui cupressi: sed est minor eo et habet spinas et est duarum specierum: quarum vna est longa: et altera curta. Opa. et proprie. In cortice huius arboris est stipticitas. Me. ca. Si quis de fructu huius arboris plus assumit facit soda propter calefactioné. et propterea quia cόicat stό in mordicatione quá ei facit: et quando colluitur os ex aceto in qua decoquuntur folia eius sedat dolorem dentium. Mé. anhe. et pec. Fructus eius confert tussi. Mé. nutri. Fructus eius est malus stό mordicans ipsum: sed ipse confert epati. Mé. expul. Eius fructus confert distillationi vrine. et si bibatur cum pipere prouocat vrinam. et quando ex cortice eius fit suffumigatio extrahit fetum et secundinas. et quando bibitur stringit ventrem. et quandoque stringit vrinam. Venena. Datur in potu fructus eius cum vino ad potum leporis marini. et si misceatur cum adipe cerui et inungatur ex eo corpus nό appropinquant ei vermes venenosi.

¶ De scenesehic. Cap. dclxxviij.

Scenesehic quid est. Est filius abortano in virtute. Na. Est calidum et siccum in secundo. Mé. ca. Confert epilepsie et abscindit fluxorem saliue currentis et proprie ex oribus puerorum. Permutatio. Loco eius est iuuamento quod fit epilepsie et alijs ponitur sansucus.

¶ De sucudo. Cap. dclxxix.

Sucudus. Na. Virtus eius est calida. Opa. et proprie. Bibitur eius succus dolores. Decoratio. Recens cum vino linitur sup morphea. Vulne. et vlce. Facit coherere vlcera antiqua et puluerizatur super carnem additam. Instrumenta iunc. Linitur cum aceto super podagram et fit ex eo ceratum ad dolorem dorsi. Mé. anheli. et pecto. Fiunt ex eo cum dulcibus bucelle ad tussim. Mé. nutri. Bibuntur ex eo ʒ.ij. cum hydromelle ad mordicationem stomaci. Mé. expul. Due ʒ. cum hydromelle valent ad dissinteriam et difficultatem vrine. et quando mulier subijcit sibi ipsum prouocat menstrua.

¶ De spina alba. Cap. dclxxx.

Spina alba quid est. Bedeoard. Natura. Frigida est et sicca in primo. Instrumenta iunc. Eius decoctio confert instrumentis iuncturarum et podagre. Membra nutrimenti. Confert mollificationi stomaci.

¶ De spina indica. Cap. dclxxxi.

Spina indica. Natura. Est calida. Opa. et proprie. Est substiatiua resolutiua. Instrumenta iunc. Cόfert alcuzez. Mé. ca. Colluitur os ex decoctione eius ad dolorem molarium. Membra anhelitus et pectoris. Confert sputo sanguinis.

¶ De spina egyptia. Cap. dclxxxij.

Spina egyptia. Natura. Est frigida in primo sicca in secundo. Opa. et proprie. Est abstersiua abscindens catarros. Vulne. et vlce. Radix eius et proprie semen eius vehementius sunt consolidantiua. Membra anhelitus et pectoris. Confert apostemati gutturis. Membra nutrimenti. Confert apostemati stomaci.

¶ De sinapi. Cap. dclxxxiij.

Synapis. Natura. Calida est et sicca vsque ad quartum. Opa. et proprie. Incidit flegma et oleum eius est calidius oleo raphani. et fugiunt ex fumo eius vermes venenosi. et illa que est siluestris generat humorem malum. et in ipsa sunt abstersio et resolutio. et homines quidem comedunt folia eius et radicem ipsius elixata. Decoratio. Mundificat faciem et aufert occultationem et vestigia sanguinis mortui. et siluestris est emplastrum bonum sordiciei et excitat linguam et cόfert alopitie. Apostemata et bothor. Resoluit apostemata calida et omne apostema antiquum et ponitur cum caulibus super scrofulas. Vulnera et vlcera. Confert scabiei et impetigini. Instrumenta iuncturarum. Confert dolori iuncturarum. et sciatice. Membra capitis. Mundificat humiditates que sunt in capite et fit ex ea emplastrum capiti eius qui patitur lethargiam. et aqua eius distillatur ad omnem dolorem auris et molaris. et similiter eius oleum et proprie quando decoquitur in ea assa et est de medicinis aperientibus collatorij opilationé. et dixerunt quidam quod si bibatur a ieiuno intellectum efficit bonum. Membra oculi. Administratur in alcofol oculi ad pannum et asperitatem. Membra anhelitus et pectoris. Si teratur et bibatur cum aqua mellis aufert asperitatem antiquá in canna pulmonis. Membra nutrimenti. Extenuat splenem et facit sitim. Membra expulsionis. Confert prefocationi matricis et facit desiderium coitus. Febres. Cόfert febribus periodicis et antiquis.

¶ De strangulatore adib. Cap. dclxxxiiij.

Strangulator adib quid est. Prefocat adib et porcos et canes et est prefocatiuus et non administratur interius neque exterius.

¶ De strangulatore leopardi. Cap. dclxxxv.

Trangulator leopardi qd ē. Suffocat leopardos & lynceos & reliq: & nō administrat intus neq; extra: & dr q; qñ appropinquat scorpioni ꝯgelat eaz. Venena. Ipse interficit adib. & iā dcm̄ ē de eo.

¶ De salice. Cap.dclxxxvi.

Salix quid ē. Quīq; egredit ex folijs eius qñ finduñ gūma fortis. Opa. & ppñe. Fructus & folia eius sunt stiptica sine mordicatiōe. & inest eis exiccatio sufficiens. Et cinis eius est vehementis exiccatiōis. & qñ ex ea fit emplm̄ retinet fluxum sanguis. & qñq; finduntur folia eius & egreditur gūma ab ea vehementis abstersionis sub aliatiua. Decoratio. Eius cinis eradicat verrucas linitus cum aceto. Vulne. & vlce. Fit ex eo emplm̄ ad vulnera magna: & ppñe ex fructu eius & folijs eius & cinis eius remouent formicam qñ linit cuz ea cum aceto. Mē.ca. Nō est eius superius & aqua eius sunt sedantia sodani: & non est aliquid magis vltimū q̄ succus foliorū eius in cura sanei que currit ex aure. Mē.ocu. Ponit fructus & aqua eius sup percussionem pupille: & eius gūma confert valde visui debili. Mē.nu. Aqua eius confert opilationem epatis & ictericie. Mē.expul. Fructus eius confert habentibus fluxum sanguinis.

¶ De scarabeo. Cap.dclxxxvij.

Scarabeus. Mē.ca. Oleuz in quo frigitur valet ad dolorem auris quādo in eam effunditur: & sir corpus eius qd̄ optime contritum est.

¶ De scoria. Cap.dclxxxviij.

Scoria. Elec. Scoria fortioris exiccationis est scoria ferri. Natura. Scoria ferri est sicca in tertio: & scoria eris est ei ppinqua: relique vero scorie sunt minus calide. Opa. & ppñe. Oēs sunt exiccatiue: & que fortioris est exiccationis oībus est scoria ferri: & oēs exiccant humiditates. Apo. & bo. Scoria ferri resoluit apata calida. Vulne. & vlce. Scoria argenti ꝯfert scabiei & sahafati & cōsolidat vlcera & prohibet fluxum emorroydarū & fistularū. Mē.ocu. Scoria ferri confert asperitati palpebrarū: & scoria stāni confert vlceribus oculi & est in hoc loco merdasengi. Mē.nutri. Scoria ferri cōfortat stōm & exiccat superfluitates eius vt spōgia & remouet mollificationez eius qñ in potu datur in vino antiquo: aut bibitur cum vino. Mē.expul. Scoria ferri ꝓhibet fluxuz emorroydarū: & ppñe qñ sedetur in vino antiquo ei admixto: & ꝓhibet impregnationem & abscindit fluxum sanguinis menstrui & est in eo vltima. & similiter in vrina: & coartat anum linita. Venena. Scoria ferri cum oxymelle cōfert nocumento medicine que nominatur coitum.

¶ Capitulum de littera. T.

¶ De teri. Cap.dclxxxix.

Teri quid est. Est sicut corrigie facturz ex azymo qd̄ coquit in aqua cuz carne & sine carne & noiat in terra nfa rusine. Na. Est calidum & humiditas eius est superflua. Opa. & ppñe. Nō est dubium quin sit tarde dissōnis & descensionis a stō: qm̄ est azymum non fermentatum: & coctum sine carne est leuius apud quosdā sed fortasse res non est ſm q̄ dr̄. & qñ cum eo pmiscetur piperis parum & oleum amigdalinuz: rectificat eius dispō parum cuz digeritur multiplicatur eius nutrimentum valde. Mēbra anhe. & pecto. Confert pulmoni remouendo tussim & sputū sanguinis & ppñe cuz decoquit cū porzulaca. Mē.ex. Est lenificatiuū vētris.

¶ De terbenthina. Cap.dcxc.

Terbenthina. Dicitur in capitulo de grano viridi.

¶ De tarcon. Cap.dcxci.

Tarcon quid est. Est notum. & dixerunt q; piretrum est radix altarcon montani. Natura. Manifestuz est q; est calidum & siccum in scdo: quādā sitm ipso virtus stupefactiua: qdam vero dixerunt de quibus non est curandum q; ipm est frm̄ & siccum. Opa. & ppñe. Est desiccatiuum humiditatum & exiccatiuū earum: & in ipso est infrigidatio quedam. Mē.ca. Confert cola cum masticat & tenetur in ore. Mem. anhe. & pec. Facit accidere dolorem gutturis. Membra nutrimenti. Est difficilis digōnis. Mē.expul. Abscindit desiderium coeundi.

¶ De taraxacon. Cap.dcxcij.

Taraxacon quid est. Notum est: est species endiuie. Natura. Frigus eius est plus humiditate ipsius cum hoc q; in ipsa est humiditas. Opa. & ppñe. Est infrigidatiua aperitiua. Mem. oculi. Eius lac abstergit albuginem. Mem. nutri. Eius succus confert hydropisi valde & aperit opilationes epatis. Venena. Resistit venenis: & ex ea fit emplastrum ad puncturas & proprie ad puncturam scorpionis.

¶ De tamarisco. Cap.dcxciij.

Tamariscus. Opa. & ppe. In ipsa est stipticitas & abstersio & mundificatio absq; exiccatōe vehementi: & eius aqua est abstersiua desiccatiua cuius abstersio est plus exiccatione eius: & ipsius exiccatio est cum stipticitate: sed est fructus eius vehementioris stipticitatis. & in tamarisco qdem est subtilitas pauca & in reliquis rebus alijs administrat loco galle viridis. Decora. Eius decoctio administrat i embroca ad pediculos & interficit eos. Apata & bo. Ex eius folijs fit emplm̄ super apata fluxa. Vulne. & vlcera. Eius fumus exiccat vlcera humida & variolas

⁊ spargitur qđ ex ea tritum est ⁊ cinis eius super adustionem ignis ⁊ vlcera humida: ⁊ fructus eius ⁊ cinis ipsius exiccant vlcera difficilia ⁊ corrodunt carnem adduram. Mē.capi. Decoctio foliorum eius cum vino confert dolori dentium colluto ore ex ea ⁊ prohibet corrosionem eorum proprie fructus eius. Mem. oculi. Eius fruct⁹ stat loco licij ⁊ galle in egritudinibus oculi. Mē.anhe.⁊ pecto. Confert sputo antiquo ⁊ ppꝛie fructus eius. Mē. nu. Eius rami dissoluti in aceto conferunt splení emplastro ex eis facto: ⁊ ad splenem bibitur vinum in quo decocta sunt folia eius ⁊ ipsius virgulta. ⁊ faciunt splenetici ex ligno eius vasa. Mē.expul. Confert solutōi antique ⁊ sedent in decoctione eius ad cursum mēstruū: ⁊ supponitur granum eius ei ⁊ bibitur fructus eius ēt. Venena. Confert fructus eius morsui vipere.

¶ De tarathit. Cap.dcxciiij.

Tarathit quid est. Frusta ligni nodosi grossitudinem digiti habentis ⁊ eius longitudo est minor: ⁊ plurimū eius est stiptici saporis ⁊ est cinericij coloris. Et virtus eius est sicut virtus balaustie. ⁊ dicitur q̄ ipse affertur ex ruribus. Opa. ⁊ pro. Est stipticus ⁊ prohibens motum sanguinis in membris omnibus. Instrumenta iuncturaꝝ. Confortat iuncturas mollificatas. Membra nutrimenti. Confert mollificationi stomaci ⁊ epatis. Membra expulsionis. Stringit ⁊ retinet fluxum sanguinis ⁊ descensionem sanguinis in egestione ⁊ dissinteria bibitum in lacte caprarum decocto. Permutatio. Medietas ponderis eius de cortice oui adusto abluto ⁊ sexta ponderis eius de gallis ⁊ decima ponderis de gummi arabico.

¶ De talk. Cap.dcxcv.

Talk quid est. Dixerunt quidam q̄ in bibitione eius est timor: propter illud quod in ipso est ex retentione sui cum partibus stomaci ⁊ villositate eius ⁊ cum gutture ⁊ meri: ⁊ quādo necessarium esset ⁊ soluatur. soluatur in panno in quo ponantur frusta glaciei aut lapides ⁊ percutiatur donec resoluatur. ⁊ si fuerit lapides necessarium est vt submergantur in aqua ⁊ si voluerit homo dimittat ipsum in panno: deinde excutiat ipsum in vase ⁊ accipiat qđ ex ipso excussuꝫ est: ⁊ vtatur eo cuꝫ aqua gūme ⁊ reliquis ⁊ erit bonum sue intentioni. Electio. Qđ ex eo calcinatum est: est fortius ⁊ subtilius. Natura. Frigidum est in primo: siccum in secundo. Operationes ⁊ proprietates. Stipticum est ⁊ retinens sanguinem. et administratur in psilotro sicut existimauit Paulus et alij: vt fit ei⁹ desiccatio maior: ipsuꝫ enim non adurit ignis nisi cum arte. Apostemata et bothor. Prohibet apostemata mamillarum et testiculorum ⁊ que post aures sunt ⁊ reliquarum carniuꝫ laxarum in principio. Mem.anhe.⁊ pec. Retinet sputum sanguinis cum aqua plantaginis. Mem.expul. Retinet sanguinem matricis ⁊ ani bibitum: ⁊ quod ex eo ablutum est ⁊ linitū confert dissinterie.

¶ De talisfar. Cap.dcxcvi.

Talisfar quid est. Est cortex indi in quibus ē stipticitas ⁊ acuitas ⁊ odoris boni parum. ⁊ in ipsis est substantia terrea plurima ⁊ subtilitas pauca. Natura. Apud Galie. non est ostensum ipsos habere caliditatem neq̄ frigiditatem de qua sit curanduꝫ. Quidā aūt dixerunt q̄ sunt calidi ⁊ sicci in scđo. Opa. ⁊ ppꝛie. In ipsis sunt stipticitas ⁊ exiccatio fortes ⁊ resolutio: ⁊ sunt compositi ex substantijs pluribus: ⁊ terreitas in eis est plus. Mē.expul. Confert dissinterie ⁊ vlceribus intestinorum ⁊ fluxui sanguinis matricis ⁊ ani. ⁊ cōferūt emorroydibus.

¶ De tarifilon. Cap.dcxcvij.

Tarifilon quid est. Planta nascens in vere ⁊ flos eius ē silis croco hortulano. Venena. Decoctio eius cū effunditur super morsum vipere sedat dolorem eius. Et si effunditur super membrum sanum facit in ipso contingere simile illi quod contingit ex morsui vipere de dolore.

¶ De tuberibus. Cap.dcxcviij.

Tubera quid sunt. Sunt ex substātia terrea plus ⁊ aquea minus. ⁊ in ipsis est acreitas ⁊ subtilitas pauca ⁊ sunt priuata sapore. Electio. Meliora eorū arenosa alba in quibus non est odor malus: ⁊ que ex eis sunt sicca deteriora sunt humidis: ⁊ illa quidem que eligantur post excoriationem ⁊ scissionem cum cultello cum aqua ⁊ sale: deinde coquunt̄ cum oleo ⁊ alimuri ⁊ speciebus condientibus aut aliis sunt meliora: ⁊ deteriora eoruꝫ genera sunt fungi ⁊ propꝛie cū nascunt̄ sub arboribus ⁊ in terra mala. Opa. ⁊ ppꝛie. Sunt grossa valde ⁊ prebent nutrimentum grossum melancolicum ⁊ non appropinquat eis in hoc aliquid: ⁊ eorum quidēꝫ tyriaca sunt vinum purum ⁊ condientes speciesꝫ: ⁊ si elixentur deinde coquantur cum eis generatur nutrimentum grossum non malum: verūtamen saporem non habent. Instrumenta iuncturarum. Timetur ex eis paralysis. Mēbra capitis. Timetur ex eis apoplexia. Mēbra oculi. Eorum aqua sicut est abstergit oculum: ⁊ hoc quidam laudauerunt ⁊ concessit illud musaia medicus ⁊ alij. Membra nutrimenti. Sunt tarde digestionis impedientia grauantia stomacum grossi chimi. Galie. vero in quodam loco ait non sunt mali chimi. Membra expulsionis. Faciunt incurrere colicam ⁊ difficultatem vrine.

¶ De tinctura. Cap. dcxcix.

Inctura quid est. Electio. Melior est illa que est levioris ponderis ⁊ magis intense nigredinis. Natura. Omnis est calida exiccativa nisi inda quam indi ⁊ paulus numerant eam inter infrigidantia. Opa. ⁊ pp. Omnis est exiccativa. Apo. ⁊ bo. Existimavit quidam quod inda ponitur super apostemata calida ⁊ confert eis. Vulnera ⁊ ulcera. Illa que assumitur ex fumo ligni pini cum gumma ⁊ bdellio ponitur super adustionem ignis donec cadat.

¶ De testudine. Cap. dcc.

Estudo. Mē. capi. Sanguis eius que silvestris est iam dictum est quod confert epilepsie adherens: ⁊ fel testudinis valet ad cola: ⁊ distillatur in nares epilepticorum. Mē. anhe. ⁊ pectoris. Ovum eius valet ad tussim infantium ⁊ fel ipsius illinitur ad scrofulas. Venena. Illa que est marina cum coagulo est bona morsui vermium venenosorum ⁊ ei qui bibit lacticinium.

¶ De tamarindis. Cap. dcci.

Amarindi. Electio. Meliores sunt teneri recentes qui nondum senescunt ⁊ non exiccantur: ⁊ quorum acetositas est vera. Na. Frigidi sunt ⁊ sicci in scdo. Opa. ⁊ pprie. Sunt solutivi ⁊ sunt meliores prunis ⁊ minoris humiditatis. Mē. nu. Conferunt multitudini vomitus ⁊ siti ⁊ febribus ⁊ stringunt stomachum mollificatum ex multitudine vomitus. Mē. expul. Solutione educunt coleram: ⁊ potio ex decoctione eorum sit propinqua medie libre. Febres. Conferunt febribus habentium sincopim ⁊ conturbationem ⁊ proprie cum necesse est naturam lenire.

¶ De tuderi. Cap. dccii.

Uderi quid est. Inquit Dia. est herba habens folia similia foliis prassii ⁊ radicem quadratam ⁊ eius radix mensuram habet medii cubiti. ⁊ habet cabuta in quibus sunt semina longa nigra: ⁊ est hec usitata tuderi. Silvestris vero semen est rotundum. Natura. Calida est in secundo humida in primo. Opa. ⁊ pprie. Inest ei acredo nasturtii: ⁊ in ipsa est ulceratio. Apo. ⁊ bo. Confert cancris qui non sunt ulcerati linita cum aqua mellis: ⁊ confert omnibus apostematibus duris ⁊ fit ex ea emplastrum super tumorem. Inflatione. Fit ex ea emplastrum super duritiem podagre. Mē. ca. Confert apostematibus radicum aurium. Mē. oculi. Cum ex ea fit collirium cum melle mundificat ulcera oculi. Mē. anhe. ⁊ pecto. Adiuvat quando ponitur in electuariis in expuendo humores postquam infunditur ⁊ bullitur in aqua: deinde ponitur in vase ⁊ assatur. Mem. expul. Adiuvat in coitu ⁊ proprie in decocto quod est ex vino.

¶ De tenub. Cap. dcciii.

Enub quid est. Arbor nota ⁊ canab est species eius ⁊ casmecoras est semen arboris eius ⁊ pix silvestris ea assumitur. Opa. ⁊ pprie. Semen autem eius casmecoras: ⁊ virtus ipsius est stiptica: ⁊ subtilis calefactionis. Apo. ⁊ bo. Ex foliis huius arboris fit emplastrum apostematibus calidis. Vul. ⁊ ulce. Folia ⁊ semen eius quando miscetur cum adipe anseris ⁊ merdasengi ⁊ cum farina ervi conferunt ulceribus manifestis: ⁊ cum permiscetur cum cera ⁊ oleo mirtino confert ulceribus tenerorum corporum: ⁊ omnibus ulceribus recentibus calidis ⁊ cortex eius est conveniens ulceribus pulverizatus: ⁊ quando administrantur folia eius super ulcera recentia prohibent corruptionem eorum. Mē. ca. Colluitur os ex ea ⁊ decoctione eius ⁊ proprie cum aceto ad dolorem dentium ⁊ quando scinditur lignum eius ⁊ coquitur in aceto ad illud. Mē. oculi. Fumus eius in alcofol confert oculo. Mē. anhe. ⁊ pec. Semen eius quod est casmecoras adiuvat ad spuendum ex pectore: ⁊ gumma quidem tenub maximi est iuvamenti ad tussim antiquam valde ⁊ est species picis. Membra nu. Confert ad ea pondus aur. cum aqua mellis ad epar lesum. Mē. expulsio. Si bibatur stringit ⁊ retinet ventrem.

¶ De terenjabin. Cap. dcciiii.

Erenjabin quid est. Hoc est ros qui plurimum cadit in corascenu ⁊ in locis qui sunt ultra fluvium. ⁊ plurimum casus eius in regione nostra est super lapide. Electio. Melior est recens albus. Natura. Est equale ad caliditatem perveniens. Operationes ⁊ proprietates. Est leniutivum conveniens ad abstergendum. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert tussi ⁊ lenit pectus. Membra nutrimenti. Sedat sitim. Membra expulsionis. Solutione educit coleram facile: ⁊ eius solutio cum proprietate que est in ipso: ⁊ est eius quidem potio est aure. x. usque ad. xx. aur.

¶ De tucia. Cap. dccv.

Ucia quid est. Origo tucie est fumus qui elevatur ubi purificatur es a lapidibus qui ei admiscentur ⁊ a stanno qui ei admiscetur: ⁊ quando sublimatur climia: ⁊ illud quod sublimatur est tucia bona: ⁊ quod residet inferius est climia que nominatur succudus: tucia vero alia est alba: ⁊ alia est citrina: ⁊ alia ad rubedinem declinans: ⁊ inda quidem est illud quod in ablutione tucie aggregatur sicut fex sub aqua qua ipsa abluitur: ⁊ illud est succudus. ¶ Differentia vero inter succudum ⁊ tuciam est quod tucia sublimatur ⁊ illud non sublimatur: sed remanet inferius in canalibus per quod currit es ⁊ hoc est sicut climia eius ⁊ quando hoc sublimatur: sublimatur ex eo tucia. Electio. Melior est alba volatilis: deinde citrina: deinde que habet colorem fisticorum alcarmenis ⁊

illa que est minus vetusta ob͛ est melior. Nã. Frã est in primo sicca in scdo. Opa. ⁊ pro. Est desiccatiua sine mordicatione: ⁊ illa que est abluta est melior desiccãtium. Decoratio. Confert lendinib⁹. Uulnera ⁊ vlcera. Illa que est abluta confert vlceribus: ita ꝙ vlceribus cancrosis. Mẽ. ocu. Cõfert dolori oculi ⁊ ꝓhibet superfluitates fraudulẽtas coartatas in venis oculi penetrare in tunicas ꝓprie illa que est abluta. Membra expul. Confert vlceribus ani ⁊ testiculorum ⁊ apostematibus eorum.

¶ De tincar. Cap. dccvi.

Incar qd est. Aliud est minerale ⁊ aliud est artificiale ⁊ dr̃ capistrũ auri. Mẽ. ca. Cõfert dolori molaris ⁊ corrosioni dentium sua ꝓprietate.

¶ De tasmarach. Cap. dccvij.

Asmarach. Natura. Calidum est ⁊ siccum. Operationes ⁊ proprietates. Est stipticum fortiter.

¶ De tinsa. Cap. dccviij.

Insa. Mẽbra oculi. Stercus eius cõfert albugini oculi. Uenena. Fit emplastruz ex adipe eius super morsuz ipsius ⁊ sedaƚ dolor eius statim.

¶ De tembul. Cap. dccix.

Embul. Nã. Frigiduz est in ꝑmo ⁊ siccũ in scdo. Opa. ⁊ ꝓprie. Est stipticum exiccatiuũ. Mẽbra. ca. Cõfortat carnem que est inter dentes ⁊ masticant ipm indi ad illud semp. Mẽ. nu. Cõfortat stõm ⁊ pp illud masticant semp idi.

¶ De tefisic. Cap. dccx.

Efisic qd ẽ. Est gumma ruthe agrestis ⁊ iã dictum fuit in the. Electio. Non confert nisi que est recens ⁊ cũ super ipsam pertransit annus debilitatur ⁊ non est in ipsa iuuamentum propter resolutionem humiditatum que sunt in ipsa supfluarũ. Nã. Est calida valde adustiua fortis calefactiõis ⁊ exiccationis: ⁊ in ipsa est hũiditas supflua ẽr̃nea cã cuius nõ mordicat statim. Opa. ⁊ ꝓprie. Est mũdificatiua, solutiua maturatiua disrũptiua: ⁊ ꝓpter humiditatẽ suam supfluã non adurit nisi post horã: ⁊ est ex eis q̃ attrahũt vehementer ⁊ violẽter ex ꝓfundo corporis: sed post spasmũ pp humiditatẽ suã supfluã: ⁊ nõ est ei par in alterãdo cõplõnẽ ad caliditatẽ. Deco. Facit nasci pilos ⁊ ꝯfert alopitie valde ⁊ raro iueniƚ par ei in illo ⁊ iã dixim⁹ admĩstratonẽ eius in ca. ipsius: ⁊ ꝯfert occultationi sanguis: sed nõ dimittiƚ super ipsaȝ preter horã. ⁊ silr ꝯfert vestigijs ⁊ ꝑãno ⁊ albaras. Instr̃a iun. Iniungiƚ cum compressione sup mollificationem neruoꝝ ⁊ sup podagram ⁊ super iuncturas frigidas: ⁊ clysterizaƚ cum ea ad arteticaȝ. Mem. an. ⁊ pe. Cõfert sputo saniei ⁊ difficultati anhelitus. ⁊ ꝯfert dolori amboꝝ laterum ⁊ ꝓprie dolori ipsorum vel cuȝ oleo antiquo linita: ⁊ vt emplastrum supposita: ⁊ cũ ea euacuando ⁊ adiuuat ad expuendas superfluitates linua ⁊ subtilitate repta in ea in administrando eaȝ in electuarijs. Membra expul. In radice eius ⁊ corticibus ipsius ⁊ lachryma eius est solutio. Febres. Sumantur de corticibus eius tres auƚ. ⁊ de succis tres anulusat ⁊ de lachryma eius auƚ. ij. ⁊ cum multiplicatur eius visus nocet. Permuta. Loco eius ponuntur due tertie ponderis eius de dragganto ⁊ tertia eius de euforbio.

¶ De turbith. Cap. dccxi.

Urbith. Electio. Melius est albũ visibiliter ⁊ ꝯtritũ habẽs foramina que sunt sicut canne subtilis foramina: ⁊ planũ velociter frãgibile. ⁊ non est grossum: ⁊ ipm corroditur ⁊ debilitatur: ⁊ leue valde: ⁊ ꝑforatum est debile: sed eius rectificatio est vt fricetur cortex eius cineritius donec remaneat albus ⁊ coniungatur qd̃ de eo contritum est cũ oleo amigda. Opa. ⁊ p. Acquirit visus eius siccitatem ⁊ exiccationẽ in corpore: qm̃ extrahit humiditates subtiles ⁊ ꝓpter hoc administraƚ cũ oleo amigd̃. Instr̃a iũctu. Cõfert egritudinibus neruoꝝ. Mẽ. expul. Solutione educit flegma ꝑsm: ⁊ soluit aliqd ex humoribus adustis parũper. ⁊ hoc qñ assumitur tritũ. decoctũ ꝟo econtrario. ¶ Inquit mesaugue. Solutione educit humores viscosos grossos. ¶ Et dixerunt quidaȝ solutione educit humorem crudum ex anchis ⁊ quod verius est: est ꝙ solutione educit flegma subtile: ⁊ si confortetur cum zinzibere ⁊ eo quod habet acuitatẽ ꝟtutis educit grossum: ⁊ crudum humorẽ. Solũ ꝟo nõ soluit grossum nisi inueniat in stomaco fructum in intestinis: sitq̈ potio eius vsq̈ ad. ʒ. ij. ⁊ in dectionibus vsq̈ ad. iiij.

¶ De tursie. Cap. dccxij.

Ursie qd est. Est ammoniacũ ⁊ iam dictum est de eo in capitulo aliƚ.

¶ De tubel. Cap. dccxiij.

Ubel quid ẽ. Fortius tubel est tubel ferri: deinde eris ⁊ est illud quod cadit ex percussione super ea: ⁊ omne quidem est exiccatiuum. ⁊ iam qdẽ dictum est de eo.

¶ De thymo. Cap. dccxiiij.

Hymus. Natura. Semen eius est fortis caliditatis. Membra expulsi. Prouocat ⁊ extrahit embryonem mortuum ⁊ solutione educit sanguinem ⁊ humorem colericum. Et potio eius sit medietas ʒ. ⁊ extrahit vermes.

¶ De theil. Cap. dccxv.

Heil qd est. Diciƚ ꝙ est thealdcren. Natura. Frigida est ⁊ sicca i ꝑmo. ⁊ ꝓprie radix eius recẽs. Opa. ⁊ p.

Virtus eius est stiptica: et in ipsa est mordicatio et prohibet eius succus attractionē materierū ad viscera. Vul. et vlce. Cōfert vulneribus recentibus qñ ponitur super ea et proprie radix eius et in ipsa est cōsolidatio. Mē. ca. Prohibet catarros oēs. Mēbra oculi. De succo eius et ipsa decocta in vino et melle in pōdere equaliter sumptis ponitur in medicamine qd ad oculum est bonū et illius quidē medicaminis compositio est hec. Sumitur succus et quātū est medietas eius de myrrha et tertia eius de pipere et tertia ipsius de olibano et permiscentur et est medicamen bonū. et opz qdem vt reponatur in vase ereo. Mēbra nutri. Abscindūt semen et radix eius vomitū. et prohibet attractionem fieri ad stomacū et semē eius cū vino est conueniens stō. Mēbra expul. Semen eius deglutitum est prouocatiuum et disruptiuum lapidis propter illud qd in ipso est de siccitate aut amaritudine: et silr radix eius et decoctio eius cōfert vlceribus vesice.

Ⅽ De thesisie. Cap.dcccxvi.

T Hesisie quid est. Iam dictum est in the. et iam diximus eam.

Ⅽ De testiculo vulpis. Cap.dcccxvii.

T Esticulus vulpis qd est. Est quoddam bonum dulce. Natura. Est calidus in primo humidus in ipso: et in ipso est humiditas superflua. Instrumē. iun. Cōfert spasmo et tetano qui sunt in posterioribus et paralysi. Mēbra expulsio. Facit appetitum coitus et adiuuat ad ipsum: et proprie cum vino. et stat loco stinci.

Ⅽ De testiculo canis. Cap.dcccxviii.

T Esticulus canis quid est. Est sicut testiculus vulpis et est duarum specierū. vna earū est minor et est habens mollitiem et est duorum parium: quorū vnū par est inferius: et aliud par est sursum: et vnum eorum est molle et alterum est plenum. et est speties maior. et in specie maiorē est humiditas superflua. Apostemata et bothor. Resoluit apostemata flegmatica. Vulnera et vlcera. Mūdificat vlcera et prohibet formicaz dilatari. et aperit fistulas et incarnat vlcera fraudulenta corrosiua. Membra capitis. Cōfert alcola. Mēbra expulsionis. Quando vir maiorem amborū sumit fit masculus fortior: et si mulier sumat debiliorem fit magis femina: et dicitur qd ille, qui est humidus facit augmentum in coitu et siccus abscindit ipsum et vnusquisqz amborū destruit alterius operationem: et iam dictum est totum illud in maiore et minore.

Ⅽ De testiculo. Cap.dcccxix.

T Esticulus quid est. Est de genere carnis mollis. Electio. Melior testiculus est illius cuius bonus est testiculus. et qui est adolescentum. et testiculus qui est magnorum hircorū: et qui eis similantur de arietibus et thauris non digeritur: et non est sicut testiculus gallorum precipue impinguatorū. nam ipse est bonus valde. Operationes et proprietates. Nō habet bonitatē nutrimenti mamillarum nisi testiculus gallorum impinguatorū: ipse nāqz est boni nutrimēti plurimus. et oēs species testiculi qñ digeruntur proprie que nō sunt difficilis digestionis plurimū nutriūt. Mēbra nutri. Plurimi ipsorū sunt difficilis digestionis plurimi nutrimenti et proprie qui sunt de animalibus magnis grosse carnis.

Ⅽ De testa. Cap.dcccxx.

T Esta. Operatio. et proprie. Est exiccatiua abstersiua et proprie testa olibani et subtilior quidem testa est testa cancri marini. et tegula quidē est in virtute folij. Decoratio. Testa cancri marini est exiccatiua et abstergit pannum et lentigines. Apostemata et bothor. Fit ex testa ceratum super scrofulas. Vulnera et vlcera. Emplastrū factum ex testa est fortis consolidationis: et cōfert vlceribus et ipsa abstergit scabiem et proprie testa cancri marini. Instra iuncturarū. Testa olibani. Linitur super podagram. Membra oculi. Confert cum sale metallino vngule.

Ⅽ De thalio. Cap.dcccxxi.

T Halium quid est. Dictum est de eo in capitulo destructione.

Ⅽ De litera. V.

Ⅽ De vince. Cap.dcccxxii.

V Ince quid est. Cortices tenues subtiles circūuoluti super arborem ferentem glandes et pinum et nuces. et habet odorem bonum. Electio. Que ex ea bona est: est alba: et nigra mala est. Natura. In ipsa est frigiditas pauca et ad debilitatem declinans et stipticitas equalis. extimauerunt quidam qd est calida in primo et sicca in secundo. Inquit Alcanzi. Est frigida vehementis siccitatis. Operationes et proprietates. Inest ei virtus stiptica et resolutio similis: et lenificatio: et precipue que est de pino: et eius stipticitas est equalis: et aromaticum eius aperit opilōnes et stringit carnes mollificatas. Apostemata et bothor. Linitur super apostemata calida et sedat ea et resoluit duritiees et sedat apostemata carnosa fluxa. Instrumenta iunctura. Cadit iunctiōibus laxitudinis et resoluit duriciem iuncturarum: et similiter eius decoctio. Membra capitis Cum infunditur in vino facit dormire potantez ipsum. Membra oculi. Abstergit visuz. Membra anhelitus et pecto. Cōfert tremori cordis. Mēbra nutrimē. Retinet vomitum et confortat stomacum et remouet inflationē eius precipue eius infusio in vino stiptico. et cōfert dolori epatis debilis. Mēbra expulsionis. Aperit opilationem epatis et matricis. et quando sedetur in aqua eius cōfert

dolori matricis: et prouocat menstrua. Permu tatio. Pondus ipsius de cordumeni.

De ychuen. Cap. dcccxxiij.

Chuen quid est. Ex ea alia est alba et alia citrina: sed alba est fortior: et est virge minute super quas sunt flores minuti alba habentes folia similes floribus maro: acuti odoris et saporis. Natura. Est calida in tertio et sicca in secundo. Operationes et proprietates. Est digestiua et aperitiua opilationum. et in ea que est rubea est stipticitas et prohibitio specierum solutionis cum eo quod in ipsa est de resolutione: sed eius stipticitas est propter ipsius exiccationem: et est prouocatiua sudoris: et similiter eius oleum iunctum aperit orificia venarum et est resolutiuum subtilitatiuum. Electio. Recens viridis. Apostemata et bothor. Resoluit apostemata calida in stomaco et sanguinem congelatum in ipso et confert apostematibus frigida. Vulnera et vlcera. Confert fistulis et excoriat cortices et vlcera: et confert vulneribus neruorum. Instrumenta iuncturarum. Confert torsioni neruorum cum in decoctione ipsius ifunditur spongia et ponitur super eos. Membra capitis. Facit subeth et cum odoratur humidum eius facit dormire. et eius oleum confert doloribus auris. Membra anhelitus et pectoris. Confert asmati cum bibitur sicca sicut bibitur epithimum. Membra nutri. Mala est ori stomaci: veruntamen resoluit et exiccat quod ad ipsum attrahitur. et resoluit sanguinem congelatum in eo. Membra expul. Prouocat fortiter et resoluit sanguinem congelatum in vesica cum aqua mellis: et frangit lapidem. et quando bibitur cum flore suo: et cum eo quod est super ipsum in vino prouocat menstrua: et similiter suppositorium olei eius. ipsum enim fortiter prouocat et suppositorium olei eius etiam resoluit duritiem matricis et aperit opilationem inficiois: et ipsa quidem bibitur sicca in oxymelle sicut epithimum: et soluit meliam et flegma: et confert apostematibus ani calidis. et aperit emorroydas ipsa et eius oleum. et confert ramici ex aqua postquam scinditur et confert colice et dolori vesice et duritiei splenis.

De vsne. Cap. dcccxxiiij.

Sne quid est. Est plurimum specierum. subtilior earum est alba et nominatur stercus passerum: et calidior earum est viridis. Operationes et proprietates. Est abstersiua mundificatiua aperitiua. Membra expulsionis. Pondus. ʒ. ʃ. ipsius resoluit difficultatem vrine. et pondus. ʒ. v. deijcit partum viuum et mortuum. et ʒ. ʃ. persice vsque ad ʒ. i. prouocat menstrua. et pondus. ʒ. iij. soluendo educit aquositates hydropisis. Venena. Pondus. ʒ. x. eius est venenum perniciosum et ex suffumigatione eius que ex ipsa est viridis effugiunt venenosa parua. De vrtica. Cap. dcccxxv.

Rtica quid est. Color seminis eius est similis colori porri sed tamen est minus et subtilius: et non est in eius longitudine et mordicat quod ei obuiat ita quod etiam intestina. Natura. Vrtica et semen eius sunt calida in principio tertij: et sicca in secundo. sed semen est minoris siccitatis quam ipsa. Operationes et proprietates. Est attractiua vlceratiua resolutiua et in virtute adustiua. et sunt quidam qui dicunt calefactionem eius non esse fortem. sed in ipsa quidem est virtus aperitiua. et in ipsa est abstersio fortis: et in ipsa non est mordicatio vlcerum: et quando cum carne coquitur: caro soluit inter vrticam et operationem eius. Apostemata et bothor. Emplastrum eius cum raphano disrumpit dubelles et confert eis et confert duritiebus: et confert semen eius cancro in emplastro: et similiter eius cimis. Vulne. et vlce. Eius cinis cum sale confert vlceribus que accidunt a morsura canum et vlceribus malignis et cancro. Instrumenta iuncturarum. Emplastrum ex ea cum sale confert torsioni neruorum. Membra capi. Eius folia contrita abscindunt fluxum sanguinis ex naribus: et semen eius confert stricture narium et aperit opilationes colatorij fortiter: et ex semine eius factum emplastrum facit eradicationem dentium facilem: et emplastrum ex ea confert apostematibus que sunt post aurem et est abstersiuum. Me. an. et pe. Quando bibitur cum aqua ordei mundificat pectus: et cum decoquuntur folia eius in aqua ordei educit humores grossos qui sunt in pectore: sed eius semen est fortius, et ipsum remouet asma: et ipsam dilatationem et frenesim pleuresim. Me. expul. Excitat coitum propter semen eius cum vino: et aperit orificium matricis: quare matrix recipit sperma. et similiter si comedatur cum cepis et ouis: et quando supponitur cum myrrha prouocat menstrua et aperit matricem: et similiter si bibitur eius decoctio cum myrrha: et folia eius recentia reducunt matricem exeuntem loco empli posita: et soluendo educit flegma et humorem crudum sua abstersione non cum virtute solutiua que sit in ipsa: et oleum eius plus soluit flegma quam oleum cartami: et decoctio foliorum cum ostracis lenit ventrem: et si vis vt ipsa facilius soluat accipe medullam seminis eius et contere ipsam cum sauich et proijce eam in vino et bibe eam: et opus vt post eius haustum bibatur aliquid de oleo rosarum ne aduratur guttur bibentis. et quandoque fiunt ex ipsa collyria cum melle et superponuntur et soluunt.

De viola. Cap. dcccxxvi.

Iola quid est. Nota est eius essentia: et operatio radicis eius est vicina operationi ipsius. Natura. Frigida est et humida in primo. et dicit quidam quod est calida in primo: sed in frigiditate foliorum eius non est dubitatio. Opera. et pprie. Dicitur quod ipsa generat sanguinem equalem. Apostemata et bo. Sedat apostemata calida per modum empli superposita cum sauich de or

deo & silr eius folia. Vulne. & vlce. Viola epithimata bona est scabiei. Mē.capi. Sedat soda sanguineā odorata & illita. Membra oculi. Cōfert obthalmie calide. Mēbra an. & pe. Cōfert tussi calide & lenit pect⁹ & ꝓprie que ex ea ꝯfecta est cū zuccaro: & ipsius sirup⁹ ꝯfert pleuresi & pulmoni: & est melior q̄ iulep in hoc ca. Membra nu. Valet iflationi stomaci. Membra expul. Sirupus eius ꝯfert dolori renum & prouocat vrinam: & que ex ea sicca est soluēdo educit coleram: & ipsius etiā sirupus lenit naturā cum facilitate & cōfert emunctie ani.

De vrina. Cap. dcccxxvij.

Vrina qd est. Nota ē. Electio. Ex vrinis iuuentutis magis est vrina camelli arabici qui est anheglib. Et vrina hois est debilior vrinis: tñ ea sūt debiliores vrine porcoꝝ domesticoꝝ castratoꝝ: & eis fortiores sunt antique: & vrina quidā castrati ois generis est debilior: & ex vrinis magis abstersiua est vrina hois. Natura. Est calida & sicca. Opa. & ꝓprie. Opēs abstergunt & vrina quidem hois ponit̄ cum cinere vitis sup locum fluxus sanguis & sistit̄. vrina vero camelli ꝯfert furfuribus ablutione facta ex ea: & similiter vrina thauri. Decoratio. Abstergit morpheam. Vul. & vl. Vrina asini ꝯfert vlceribus ambulatiuis & hūidis. & vrina hois etiā ꝓprie antiqua: & ꝯfert excoriationi & pruritui & albaras: & pcipue cum nitro & aq̄ acetose: & fex vrine ponit̄ super herisipillam & ꝯfert: & ꝯfert similiter scabiei & sabafat & vlceribus verminosis et vlceribus pedum supmingit̄ & diminuit̄ donec sanent̄. Instra iun. Cōfert doloribus neruosis, & pcipue vrine caprarum domesticaꝝ & mōtanarum & ꝓprie spasmo & extēsioni vel tetano. Membra capi. In vrina thauri qñ dissoluit̄ myrrha & distillatur in aurē subtiliter sedat dolorem eius: & silr vrina caprarū sola & cū myrrha: & vrina hois antiqua prohibet fluxum putredinis ab aure: & vrina camelli confert fetori narium & aperit opilationes colatoriꝝ cum vehemētia virtute. Mēbra ocu. Coagulatur in vase ereo & ꝯfert albugini & scabiei & proprie vrina puerorū: & similiter cocta cū porris. Mēbra anhe. & pec. Vrina infantiū lactentiū cōfert dilatatiōi anhelitus. Mēbra nutri. Quidam homo spleneticus somniauit q̄ pcipiebatur ei in somno vt vrinā suā biberet omni die: & sanaretur: qui expertus est illud & inuenit mirabile: & vrina quidem hominis & vrina camelli cōferunt hydropisi: & ea liniutur splen precipue cum lacte camelli: & vrina caprarum valet hyposarche earum precipue que sunt montane & precipue cum spica boni odoris: & similiter vrina antiqua porcorū in huiusmodi est bona cum vino forti. Membra expulsionis. Vrina porci frangit lapidem in renibus & vesica: & prouocando educit ex ambobus: & vrina asini confert dolori renum: & vrina hominis decocta cum porris confert doloribus matricum quando sedent in ea mulieres vnaquaq; quinq; dierum semel. Venena. Vrina hominis confert morsui vipere bibita & effunditur super eum & proprie vipere petrose: & cum nitro super morsum canis rabiosi: & omni morsui & puncture valet: & que ex ea antiqua est cōfert venenis omnibus & lepori marino.

De visco. Cap. dcccxxviij.

Viscus qd est. Est notus: & eius quidem fruct⁹ est similis ciceri nigro nō sincere vel pure rotunditatis virgulatus: frāgibilis ex quo manus inuiscantur. eius autē minera est arbor ferēs glandes & malus & pirus in quo sunt virtus aeris & aque multiplicant valde. Electio. Qui ex eo bonus est. est recēs planus coloris porri in teriius viridis exterius teritur & lauatur. deinde coquitur. Natura. Non calefacit nisi post moram longam sicut gumma ruthe agrestis & est debilior ea in hoc. & in ipso quidem est humiditas superfluens non digesta: & est calidus & siccus in tertio. Operatiōes & proprietates. Est resolutiuus resoluit enī humiditates grossas ex profundo propter fortitudinē virtutis attractiue & lenit: & dixerunt quidam: nō inest ei operatio in humiditatibus tenuibus. Decoratio. Eradicat vngues malos cum super eos ponitur cum arsenico. Apostemata & bothor. Resoluit apostemata frigida & proprie confortatiua cum calce: & confert syrie & filis bus noctis. Vulnera & vlce. Lenit vlcera antiqua & vlcera mala. Instrumenta iuncturarū. Lenit iuncturas cum tanta cera quantus ipse est & suo equali pondere de resina pini. Membra capitis. Confert apatibus frigidis post aureo mixtus cū gūma pini & cera. Mēbra nu. Extenuat splenem cum ponitur super ipsum cū aliquibus rebus ipsum ꝯfortantib⁹ sicut est calx.

De verme. Cap. dcccxxix.

Vermis quid est. Est vermis grane & est vermis tinctorum cuius virtus est sicut virtus ceruse. veruntamē est subtilior & magis vadens in profundum. quidam autem dixerunt q̄ colligitur hic vermiculus ex rebus pluribus: ita q̄ colligit̄ ex arboribus glandes ferentibus. Natura. Vermiculus grane recens infrigidatiuus est: & in ipso siccitas est quantitatē habens. Operationes & proprietates. Vermiculus grane qui est vermis tinctorum est purpureus & exiccat sine mordicatione. & Gal. quidem dicit q̄ ipso est stipticitas tēperata &. Vul. vl. Vermiculus grane confert vulneribus neruorum tritus cum vino aut aceto cum melle. Dicitur autem q̄ vermis plurium pedum qui mo

ratur sub lagenis fm quod dicitur cum bibitur ex eo ant. remouet spasmum ⁊ alcuzez nocentes. Membra capitis. Vermis plurium pedum qui est sub amphoris quando teritur cum cortice granati: ⁊ cum oleo ros. ⁊ distillatur in aurem sedat dolorem. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Vermis rubens qui est sub vrceis aque qui habet pedes plurimos: ⁊ cum tangitur rotundatur: quando cum eo tangitur palatum cum melle valet prefocationibus: ⁊ similiter cum comeditur confert asmati ⁊ dilatationi anhelitus fm quod dicitur. Membra nutrimenti. Predictus habens plures pedes confert ictericie bibitus cum vino. Membra expulsionis. Vermis plurium pedum qui est sub cisternis ⁊ vrceis bibitus cum vino est bonus difficultati vrine. Venena. Vermis oculorum contritus liniitur super puncturam vermium venenosorum ⁊ confert ei.

¶ De vzifur. Cap. dcccxx.

Vzifur quid est. Dixerunt quidam quod eius virtus est virtus cerusse. ⁊ dixerunt alij virtus eius est virtus alscedenegi. Natura. Verius est vt sit calidum ⁊ siccum: ⁊ vt quasi sunt ambo in fine secundi: quod autem dicitur preter hoc: est dictum per ignorantiam. Operationes ⁊ proprietates. Apud quosdam eius stipticitas est fortior quam ipsius acuitas ⁊ apud alios eius acuitas est fortior stipticitate ipsius. Vulnera ⁊ vlcera. Consolidat vulnera generat carnem in vlceribus ⁊ prohibet adustionem ignis ⁊ ostracositatem. Membra capitis. Prohibet corrosionem dentium.

¶ De vitro. Cap. dcccxxi.

Vitrum quid est. Vitrum inter lapides est sicut stultus inter homines: declinat enim ad omnem tincturam ⁊ tingitur ea ⁊ frangitur ⁊ abscinditur cum eo. Natura. Calidum est in primo siccum in secundo. Decoratio. Abstergit dentes ⁊ facit oriri pilos quando cum oleo sambucino inungitur. Operationes ⁊ proprietates. In ipso est stipticitas ⁊ subtilitas. Membra capitis. Mundat furfures quando cum eo fit ablutio. ⁊ abstergit dentes. Membra oculi. Abstergit oculum ⁊ delet eius albuginem ⁊ adustum est fortius. Membra expulsionis. Quod ex eo tritum est ⁊ adustum confert valde lapidi vesice ⁊ renum quando bibitur cum vino.

¶ De vua passa. Cap. dcccxxii.

Vua passa dicetur in capitulo de vua.

¶ De ventre. Cap. dcccxxiii.

Venter. Operationes ⁊ proprietates. Parui est nutrimenti mali chimi: ⁊ similiter quod similatur ei ex visceribus quamuis eius bona fiat digestio: veruntamen pluris est nutrimenti quam pulmo: ventres autem auium quando digeruntur sunt melioris nutrimenti ⁊ plurimi ⁊ precipue gallinarum ⁊ anserum. Membra nutrimenti. Est tarde digestionis.

¶ De vite. Cap. dcccxxiiii.

Vitis quid est. Inquit Dia. vitis siluestris ⁊ montana habet ramos longos similes illis quos facit vitis. ⁊ earum folia sunt sicut folia vue lupine domestice: sed sunt latiora ⁊ flos eius pilosus est: ⁊ fructus eius est sicut vua qui fit rubeus apud maturationem: ⁊ granum eius est rotundum ⁊ comeduntur folia eius statim cum nascuntur. Opera. ⁊ proprie. Cinis ramorum eius ponitur in medicinis cauterizantibus ⁊ oleum vitis est sicut oleum ro. veruntamen non est in eo illius subtilitas: et oleum quidem musti est sedatiuum et calefactiuum et flos siluestris est vehementis stipticitatis. Decora. Lachryma eius valet super verrucas formicales. et vitis quidem siluestris abstergit pannum et lentigines: sed domestica est debilis: et lachryma siluestris forsitan eradicat pilos cum oleo: et precipue que assumitur ex ramis eius recentibus cum inflammantur: et oleum eius est fortius omnibus oleis. Vulne. et vlcera. Lachryma vitis est bona scabiei et impetigini. et fructus vitis siluestris prohibet a pari vulnera. Iuncture. Cinis vinacie eius quod remanet cum aceto confert torsioni neruorum: et cinis ramorum eius cum oleo ponitur super contusionem lacertorum et mollificationem iuncturarum: et quandoque bibitur cinis eius propter casum et oleum musti est bonum doloribus lacertorum et neruorum lassitudini. Mem. ca. Folia eius ponuntur in emplastro ad soda calidam. et radix vitis nigre et albe et siluestris est ex summa medicinarum abstergentium sordes auris: et est ex medicinis conferentibus surditati: et cortex eius que siluestris est cum melle sanat gingiuam sanguineam. Mem. oculi. Folia vitis cum sauich ordei more empli supposita oculo prohibent fluxus ad ipsum. Mem. anhe. et pec. Succus foliorum domestice confert sputo sanguinis: et similiter fructus siluestris bibitus. Mem. nu. Emplastrum factum ex foliis et filis eius cum sauich ordei valet super apostema stomachi et inflationem eius: et succus foliorum eius confert dolori stomachi et calitati: et quando bibitur radix siluestris cum aqua vel aut vino confert hydropisi. et solutione educit aquam: et fructus vitis siluestris est bonus stomaco et nausee et conturbationi et acetositati cibi. Membra expulsionis. Succus foliorum eius est conueniens dissinterie. et dolori ani ex caliditate: et eius lachryma que est sicut gumma bibitur cum vino et frangit lapidem: et cinis eius quod remanet post expressionem cum aceto ponitur super emorroydas. et mora: et fructus eius bonus est ano prouocat enim et constringit. Venena. Cinis eius quod remanet est tyriaca morsui vipere.

¶ De volubili. Cap. dcccxxxv.

Volubilis. Natura. Est equalis ad caliditatem quandam declinans ⁊ siccitatem plurimam. ⁊ est lenificatiua ⁊ apud alcanzi est frigida. Operationes ⁊ proprietates. Est resolutiua apertiua: ⁊ nota que nominatur funis pauperum: constat ex terreitate constrictiua ⁊ aqueitate lenitiua ⁊ acredine ignea: sed exiccatio destruit aqueitatem eius ⁊ in ipsa est mundificatio. Decoratio. Lac volubilis magne abradit pilos ⁊ interficit pediculos. Vulnera ⁊ vlcera. Folia funis pauperum recentia conuenientia sunt vlceribus magnis ⁊ consolidant ea decocta in vino: ⁊ ex eis emplastrum factum superpositum adustioni ignis proprie cum cerato: ⁊ ad hoc non est ei par. Membra capitis. Distillatur succus eius in aurem dolorosam cum cotto proprie cum oleo ros. ⁊ proprie cum est apostemata calidum et confert soda antique: et succus eius confert materiei attracte ad aurem si est antiqua ⁊ vlceribus antiquis in ea. Membra anhelitus et pectoris. Est bona pectori et pulmoni et mundificat asma. Membra nutrimenti. Aperit opilationes epatis. et folia eius cum aceto sunt bona spleni. Membra expulsionis. Aqua eius soluendo educit coleram adustam et quando non decoquitur est fortior et est quedam species volubilis mala solutione educens sanguinem.

¶ De virga pastoris. Cap. dcccxxxvi.

Virga pastoris quid est. Est albathar et est masculus et femina: sed masculus est fortior. Operationes et proprietates. In ipsa est stipticitas. sed pars aquea in ipsa est plurima: et propter multitudinem repulsionis materierum effusarum existimant quod est exiccatiua: et similiter prohibet fluxum apostemata ⁊ bothor. Fuit ex ea emplastrum flegmoni ⁊ herisipille ⁊ formice: ⁊ est valde conferens apostematibus vlceratis. Vulnera ⁊ vlcera. Consolidat vulnera recentia. Membra capitis. Succus eius interficit vermes auris ⁊ exiccat vulnera eius. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Aqua eius confert sputo sanguinis. Membra nutrimenti. Fit ex ea emplastrum ad inflammationem stomaci infrigidata. Membra expulsionis. Prohibet fluxum sanguinis ex matrice ⁊ sanat vlcera intestinorum. ⁊ Dia. quidem existimauit quod ipsa prouocat vrinam ⁊ sanat illum qui retinet eam ⁊ non potest mingere.

¶ De vua. Cap. dcccxxxvij.

Vua. Electio. Alba laudabilior est quam nigra cum equantur in reliquis proprietatibus suis. s. spissitudinis subtilitatis ⁊ dulcedinis ⁊ reliquorum: ⁊ dimissa post collectionem duobus diebus aut tribus melior est collecta in eadem hora. Natura. Cortex vue frigidus est ⁊ siccus. Operationes ⁊ proprietates. Collecta in eadem hora est inflatiua ⁊ suspensa donec detumescat cortex est boni nutrimenti: ⁊ est confortans corpus ⁊ eius nutrimentum est simile nutrimento ficuum in paucitate malitie: ⁊ est plurimi nutrimenti: quamuis sit minus nutrimento ficuum. ⁊ matura minoris est nocumenti quam non matura: ⁊ quando non digeritur vua eius nutrimentum est crudum: ⁊ nutrimentum quidem vue cum sua dispositione plus est nutrimento succi eius. sed succus eius est velocioris penetrationis ⁊ descensionis: ⁊ vuam stipticam separatur quam resoluat appensio. Acetosa vero non est ita. Membra nutrimenti. Vua passa est amica epati ⁊ stomaco Membra expulsionis. Vua ⁊ vua passa cum suis interioribus bone sunt doloribus intestinorum: ⁊ vua passa confert renibus ⁊ vesice: ⁊ vua quidem in eadem hora collecta mouet ventrem ⁊ inflat: ⁊ omnis vua nocet vesice.

¶ De venis tinctorum. Cap. dcccxxxviij.

Vene tinctorum. Natura. Sunt calide ⁊ sicce declinantes ad secundum. Operationes ⁊ proprietates. In ipsis est abstersio fortis. Membra capitis. Confert earum masticatio dolori dentium. Membra oculi. Succus earum est bonus in acuendo visum ⁊ abstergendo quod est coram pupilla de aqua ⁊ albugine. Membra nutrimenti. Confert icteritie facte ex opilationibus ⁊ proprie cum aniso ⁊ vino albo.

¶ De ventribus. Cap. dcccxxxix.

Ventres. Operationes ⁊ proprietates. Ventres auium pluris sunt nutrimenti ⁊ ⁊ illi qui sunt gallinarum non digeruntur velociter. Membra nutrimenti. Existimauerunt quod tunica interior ventrium exiccata confert stomaci ⁊ dolori eius. Filius mesangue: ⁊ proprie ventris galli.

¶ De vulpibus. Cap. dcccxl.

Vulpes. Operationes ⁊ proprietates. In ipsa est resolutio ⁊ eius pellis est calidior pellium: ⁊ eius quidem pelle iuuantur humectati propter ipsius resolutionem. Instrumenta iuncturarum. Quando vulpes coquuntur in aqua ⁊ embrocantur iuncture dolorose ex ea confert vehementer. ⁊ similiter oleum quando viua decoquitur in ipso: immo hoc est valde fortius: ⁊ oportet quidem vt prolongetur eius sessio in ipso: et melius est vt sit post euacuationem ⁊ purgationem vt non attrahat cum fortitudine sue acuitatis ⁊ resolutionis humores ad iuncturas: ⁊ quando euacuatur corpus post illud non attrahitur ad iuncturas aliquid: quod si resideat erit leue. et similiter adeps vulpis quandoque attrahit aliquid plus eo quod resoluit. et quando quidem decoquitur in

ipso

ipso decolata. & quecunque amborum administretur resoluit illud quod est in iuncturis. Membra capitis. Eius adeps sedat dolorem auris quando in ea distillatur. Membra anhelitus & pectoris. Eius pulmo siccus confert asmaticis valde. eius potio est pondus. ʒ.

¶ De vespertilione. Cap. dccxli.

V Espertilio quid est. Dicitur quod scetirazirac est lac eius: & dicitur quod est vrina ipsius. Natura. In scetirazirac est abstersio & vehemens calefactio. Operationes et proprietates. Unguentum vespertilionis prohibet mamillas puellarum a magnificatione: & prohibet ortum pilorum secundum quod dicitur: sed non est verum. Membra oculi. Cerebrum eius cum melle confert principio aque descendentis in oculum: & eius cinis acuit visum & scetirazirac confert vngule.

¶ De vbere. Cap. dccxlij.

V Ber. Natura. Est frigidum et siccum propter neruos plures qui sunt in ipso. Electio. Nutrimentum vberis pleni lacte quando digeritur propinquum est nutrimento carnis: & illud est melius in quo est lac & quod est alafeguearii: quoniam ipse velociter faciunt descendere ipsum & est aiali bone carnis boni humoris grossi fortis.

¶ De vngula. Cap. dccxliij.

V Ngula quid est. Decoratio. Cum ex cinere vngule capræ cum aceto linitur alopitia confert valde.

¶ De litera. X.

¶ De xyloaloe. Cap. dccxliiij.

X Iloaloes. Electio. Melior species xyloaloes est almundilium. & asportatur de medio regionis indie secundum quosdam. deinde est illud quod dicitur indum et est montanum & superfluit super almundilium: quoniam non generat pediculos et est magis dans odorem pannis: quidam tamen homines sunt qui non discernunt inter mundilium et indum bonum et de meliori xiloaloe est alsemendri quod est de abstersione indi. deinde alcumari quod est de abstersione indi: postea alsenafium. & est species tersi. & post illud est athetilium alsebrium & alhadium & alsinium & nominatur alcasumurum: & est bonum dulce. & inferius illo est algelin & almentali & alguasi: & alratac: sed almundilium totum est bonum. deinde melius de alsemenduri est varium ponderosum & durum plurime aque grossum in quo non est albedo & remanens super ignem: quidam vero extollunt nigrum super varium. & melius alcumari est nigrum mundum ab albo ponderosum. remanens super ignem: grossum plurime aque. & vniuersaliter melius xiloaloes est illud quod magis submergitur in aqua. natans vero est priuatum vita & spiritu & malum. Et xiloaloes quidem est vene arboris que eradicantur & sepeliuntur in terra donec earum lignum & cortex putrefiant & remanent xiloaloes purum. Natura. Calidum est & siccum in secundo sicut existimo. Operationes & proprietates. Est subtile aperitiuum opilationum frangitiuum ventositatum remouens superfluitates humiditatum & confortat viscera & prohibet iram. Decoratio. Masticatio eius facit oris odorem bonum. Instrumenta iuncturarum. Confortat neruos & acquirit eis virtuositatem & viscositatem subtilem. Membra capitis. Xiloaloes confert cerebro valde & confortat sensus. Membra anhelitus & pectoris. Confortat cor & letificat ipsum. Membra nutrimenti. Si bibatur de xiloaloe pondus. ʒ. i. ß. remouet humiditatem putrefactam stomaci & confortat ipsum & epar. Membra expulsionis. In ipso est virtus constringens naturam. & confert dissinterie. melancolice.

¶ De littera. ʒ.

¶ De zedoaria. Cap. dccxlv.

Z Edoaria quid est. Portiones similes aristolo. minores: tamen ea & est in sua virtute: & melior quidem est illa que cum napello crescit: & eius vicinitas debilitat plantam napelli. ¶ Filius mesaugue dixit: quod ipsa in operatione sua est sicut durugi. verumtamen est debilior ea. dico autem quod si ipse voluit per hoc quod zedoaria est debilior ea, tunc iam errauit secundum quod existimauit. & si voluit per hoc quod durugi est durior tunc non elongatur illud. ¶ Apud me vero constat quod filius mesaugue cum huiusmodi discretionem expertus est habuit in hac consideratione electionem pertinentem pectori firmo propter sermonem eius. ¶ Etiam sciuerunt quod zedoaria resistit napello: quomodo ergo est debilior durugi. Uenena. Est tyriaca venenosorum omnium vipere napelli & aliorum. Permutatio. Triplum ponderis zuribet pro vno tyriace.

¶ De zinziber. Cap. dccxlvi.

Z Inziber quid est. notum est. & simile est piperi in naturis suis: sed non inest ei in naturis suis ipsius subtilitas: & accidit ei vt corrodatur propter humiditatem suam superfluam: & propter illud quod calefactio eius durabilior est calefactione piperis & illud est propter spissitudinem suam etiam sicut in nasturtio & sinapi & gumma ruthe agrestis. Natura. Calidum est in fine tertij siccum in secundo: & in ipso est humiditas superflua: & nutritum calidum est & siccum & non est in ipso multitudo humiditatis superflue. Operationes & proprietates. Eius caliditas est fortis: sed non calefacit nisi post tempus propter illud quod in ipso est de humiditate superflua: sed eius calefactio est fortis est lenitiuum resolutiuum inflationis.

Asere quid est. Arbor cuius granum simile est alantiucie que dicitur albaze: et est filius ruthe et dicitur diaruglus. Natura. Calida est et sicca. Opa. et proprie. Resoluit inflationes. Mebra expul. Radix eius et semen in exiccatione spermatis sunt similis virtutis cum rutha. Venena. Confert puncture scorpionis bibita et linita.

¶ De zeriderarer. Cap. dcclij.

Erideraret. Instrumēta iuncturar. Confert sciatice. Membra expulsi. Aqua foliorum eius cum rob cōfert difficultati vrine et menstruorum: et extrahit sanguinem ꝯgelatū in vesica. Venena. Confert morsui venenosorum vermium.

¶ De zarur. Cap. dccliij.

Arur quid est. Alzarur alia est nota et noiatur mangulus latinorum. et zarur est species quam noiant greci tesselimon et senrabinum: et quandoque nominant eam malum silvestrē. Arbor enim eius similis est arbori malorum: ita quod etiā in folijs similis nisi quia minor et est saporis pontici. Operationes et ppꝛie. Est stiptica que est magis stiptica quam algobera vincens coleram et retinet cursum plus omni fructu. Membra capitis. Teselimon est faciens soda. Membra nutrimenti. Teselimon est mala stomaco. Mēbra expulsi. Stringit et retinet vrinam.

¶ De zeduar. Cap. dccliiij.

Eduar quid est. Inquit Diasco. est algeduar secundum quod existimo.

¶ De zabarar. Cap. dcclv.

Abarar quid est. Est planta cuius vna spēs folia habet vt lenticula et virgas erectas et levia folia parvas radices et nascitur in terrā salsa exposita soli et in ipsius sapore est salsedo: et altera est similis camepitheos: et ē melioris coloris et purpureitatis. Vulnera et vlcera. Est cōsolidativa eorum. Mēbra capitis. Subtiliat superfluitates: ita quod secunda cōfert epilepsie bibita cum oxymelle.

¶ De zinzania. Cap. dcclvi.

Inzania quid est. Dico quod zinzania ab omnibus dicitur secundum duas res. vna earum est granū simile frumento ex quo homines faciunt panem: et dicūt quod zinzania est plurima. ¶ Et quidam alij nominant eam quādam inebriantem malā que in granis provenit: sed loq. de hoc est preter illud in quo sumus. Electio. Melior est illa que ē levis pōderis non vetus neque frangibilis: sed est viscosa cum masticatur declinans ad rubedinem. et in ipsa est ponticitas parva.

¶ De zuccaro. Cap. dcclvij.

Uccarum quid est. Arundo in natura zuccari existit et est vehementioris lenificationis quam ipsum. Natura. Frigidius est tabarzed et est subtilius et vniversaliter est calidū in fine primi: et antiquum declinat ad siccitatem in primo et est humidum in ipso: et quanto magis antiquatur tanto plus exiccatur. Operationes et proprietates. Est lenificativum abstersivū lavativum et sulimenum est magis lenitivum et proprie alsenid: imo mel arundinis et zuccarum non sunt inferiora melle in abstergendo et mundificando et quantoplus antiquatur zuccarū tanto fit subtilius. Membra oculi. Assumptū sicut gummi ab arundine abstergit oculū. Mēbra anhelitus et pectoris. Lenit pectus et removet ipsius asperitatem. Membra nutrimenti. Est bonum stomaco in quo non generatur colera. ipsum enim ledit propterea quia ad colerā convertitur: et est aperitivū opilationum: et in ipso est virtus faciens sitim minorem tamen sit quā facit mel proprie antiquum: et etiam antiquum generat sanguinem feculentum et abstergit flegma stomaci. et in arundine quidem zuccari est iuvamentum ad vomitum. Membra expulsio. Solvit et proprie illud quod super arundinem invenitur sicut sal: et sulimenum quidē et rubeū vehementioris sunt lenificationis: et quandoque inflat: et quandoque sedat inflationem et ipsum quidem cum oleo amigdalino confert colice.

¶ De zuccaro albusar. Cap. dcclviij.

Uccarum albusar quid est. Manna cadens super albusar: et est sicut frusta salis: et in ipso quidem est cum abstersione et resolutione ponticitatis et amaritudo: et de ipso aliud est tamenum album et aliud est agazium ad nigredinem declinans. Operationes et proprietates. Est abstersivum cum ponticitate in ipso. Membra oculi. Zuccarum albusar acuit visum. Membra anhelitus et pectoris. Confert pulmoni. Membra nutrimenti. Confert hydropisi cū lacte camelorum: et non facit sitim sicut relique species zuccari quoniam eius dulcedo est parva et est bonum stomaco et epati. Membra expul. Confert renibus et vesice.

¶ Expletus est liber secundus canonis quem princeps Avicenna de medicinis simplicibus edidit.

FINIS.

¶ Dictio prima de vniuersis egritudinibus capitis tertij libri canonis in medicina.

¶ Tractatus primus de anathomia cerebri et dispositionibus eius.

¶ De vtilitate capitis et ptibus eius. Cap.j.

Nquit Galie.

Intentio in creando caput nō est cerebrū. neq3 audit°: neq3 odoratus. neq3 gustus: neq3 tactus. Hoc. n. mēbrū et sensus ī aialib° reperiunt capite carentibus. Sed intentio in ipso ē bonitas dispositionis oculi in ipsius ꝯuersione que ei creata est: vt oculus habeat eleuationē et subleuationē sup oia mēbra corporis in oibus ptibus. Cōparatio nāq3 oculi ad corpus est ꝓpinqua cōparationi speculatoris ad exercitū. ¶ Et locorū qdem qui speculatoribus est melior et ꝯuenientior locus est altus. ¶ Et iterū oi oculo non est necīū creare caput absolute: sed aiali lenem hn̄ti oculū: cuius oculus indiget multa cautela et loci affirmatōe. Nam pluribus aialibus capitibus priuatis duo sunt creata additamenta a corpore sublimata: sup que oculi eorū decenter ꝯstituti sūt: vt ipsorū vnusq̄sq3 speculationē et sublimationē suo hēat visui. ¶ Amplius in ꝯuersionibus oculi ipsorū non est caput creare necīū pp duritiē nuche ipsius. ¶ Et neq3 capit ē necīū creare nisi aialibus: quorū oculi capacitate indigent: et qbus neruos aduenire necesse est: pp diuersitatē motuū nuche et palpebrarū: nam hmōi nō est ꝯueniēs mēbrū vnū elōgatū gracile: et nos qde3 pscrutabimur illud in. c. de oculo. ¶ Partes vero capitis essentiales: et que ea sequunt sunt capilli: deinde cutis: postea caro: deinde pāniculus. postea craneū: deinde pāniculus durus: postea pāniculus subtilis noiatus scōina: deinde cerebrū. s. suba eius: et vētres ipsi°: et illud qd̄ in eis exit: postea duo pāniculi sub eo: dein rethe: postea os qd̄ est cerebri basis.

¶ De anathomia cerebri. Cap.ij.

Erebri aūt hoīs anathomia est hec. Cerebrū. n. diuidit in subam velatinam et subam medullarē et ventres in ipso spiritu plenos. Nerui vero sunt sicut virgulta ab eo ꝓdeuntia: non tū fm q₃ sit ptes substantie ipsius ꝓprie. ¶ Et totum qdem cerebrū in sui longitudine medianonē h3 penetrantē in ipsius siphac et medullā eius: et eius ventres pp illud qd̄ in parilitate de iuuamento noto exit: et si sit parilitas in ventre anteriore solū sensui magis apparens. ¶ Cerebri vero suba creata est frā et humida: frā qde3 ne ipsum inflāmaret multitudo que ei aduenit ex fortitudinibus motuum neruorum et passionibus sensuum et motibus spūs in alterationib° imaginatiuis et cogitatiuis et memorialibus: et vt eo temperet spūs a corde egrediens et ad ipsum penetrans in duabus venis ascendentibus ab eo ad ipm. ¶ Et humidū qdem creatum est vt ipm motus non excecent: et vt eius figura sit bona. ¶ Et creatū est pingue et molle eius: qdem pinguedo est vt sit qd̄ ex neruis orit viscosum. et lenitatis qdem cām dixit. G. in ipso existere vt eius figura bona fiat et ipsius alteratio cum imaginationibus: lene. n. alterationes facilius suscipit. hoc ergo est qd̄ ipse dixit. ¶ Dico aūt creatū est lene vt sit pingue et vt nutrimentū qd̄ neruis gradatim tribuit duris sit bonū: nerui. n. ex cerebro nutriunt et nucha. ¶ Amplius substantia dura nō augmentat durū quātū ipsū augmentat lene. ¶ Et vt in eo qd̄ ab ipso oritur sit flexibilitas: cū quedam ab eo orientia indurari apud suas extremitates sit necesse: pp illud qd̄ rememorauri sumus de neruorū iuuamentis. ¶ Et ppea q̄ istis nascentibus indurari necīū est fm gradus. Et q: ipsorū durities est durities flexuosa: op3 vt substantia originis eius sit substantia flexuosa et pinguis. pingue. n. et viscosum lene est proculdubio. ¶ Et ēt vt spūs qui ipsum circūdat et qui motus velocitate indiget sit humiditate sustentatus. ¶ Et rursu3 vt ipsius raritate alleuetur. qd̄. n. in mēbris duru3 est grauius est leui humido raro. ¶ Verūtū cerebri substantia ēt in lenitate et duritie inequalis exit. nā pars eius anterior est lenior: et ipsius pars posterior est durior: et inter duas partes gradibus velaminis duri: cuius rememorabimur in ipso: in sequentibus distinctum est. ¶ Anterius aūt cerebrum non est factum lene: nisi qm̄ plūi neruorum sensus ꝓprie qui sunt visus et auditus oritur ex eo: sensus. n. speculator est: et speculatoris inclinatio ad partem anteriorem est dignior.

¶ Et plūi neruorū motus oritur ex postremo ipsius. ¶ Et ex ipso oritur nucha que est eius nuncius et vicarius in cursu dorsi et vbi necīu3 est ex ipsa oriri neruos fortes. ¶ Nerui aūt ex motus indigent duritie supflua qua non indigent nerui sensus: sed lenitas est eis ꝯueniētior: eius igitur origo facta est durior. ¶ Velamen aūt in ipso. s. cerebro non gradatim existit: nisi vt sit dīa. et dī vt sit lene separatum a ꝯtactu duri: et manifestū quide3 est q̄ in ipso accidit multum. ¶ Preter hanc vero reflexione3 sunt ēt iuuamenta alia. Nam vene ad cerebrū descendentes et in ipso diuise aliquo egent cui innitant et eas fortes faciat. Posita ē ergo reflexio hec sustentaculū earum. Et sub postremo quidem huius reflexiōis et in posterioribus eius est torcular: qd̄ est sanguinis effusio in amplitudine

quadam que est sicut lacuna: ⁊ ex ipsa quidem in ea ramificantur vene: in quibus separatur sanguis ⁊ cerebri substantie assimilatur: deinde vene sinis orificijs sugendo eam exiccant: ⁊ ad duas venas ipsam coniungunt: sicut rememoraturi sumus in illius anathomia.

¶ Et ex hac quidem reflexione peruenit iuuamentum ad hoc vt ligamentorum velaminis adherentis cerebri sit origo in equidistantia commissure cranei que est coram ipso.

¶ In anteriore preterea cerebro oriuntur duo additamenta mammillaria quibus fit odoratus: que quidem a lenitate cerebri parumper differunt: sed postea consequitur ea neruorum durities. ¶ Amplius totum cerebrum duobus cooperitur panniculis: quorum vnus subtilis sequitur ipsum ⁊ alter spissus sequitur os: qui quidem duo creati sunt: vt sint duo distinguentia inter cerebrum ⁊ os: ⁊ vt cerebrum substantiam, ossis non contingat: ⁊ ne ipsum ex osse nocumenta perueniant. hic autem tactus non accidit: nisi in dispositionibus additionis cerebri in substantia sua: aut in dilatione que ei accidit successione constrictionis. ¶ Cerebri preterea quandoque eleuatur ad craneum cum quedam adsunt dispositiones: sicut voces forte. ergo propter huiusmodi iuuamenta inter cerebrum ⁊ os cranei duo ponuntur distinguentia media inter ea in lenitate ⁊ in duritie. ¶ Et duo quidem ponuntur ne sit illud cuius obuiatio ossi non est bona absque medio illud idem cuius obuiatio cerebro est bona absque medio: sed distinctiuum est inter ea: est ergo cerebro propinquius subtilis: ⁊ ossi propinquius est spissus: ⁊ cum hoc sunt sicut tutamen vnum. ¶ Hic autem panniculus preter quod est cerebri tutamen est ligamentum venarum que sunt in cerebro quietarum ⁊ pulsatiliu͡. Et est sicut secundina seruans situm venarum in ipso textaru͡. Quapropter ingreditur etiam cerebri substantiam in locis multis commissurarum eius: ⁊ tendit ad ventres ipsius: ⁊ peruenit apud postremum sectum: propterea quod non eget eo propter suam scilicet postremi duritiem. ¶ Panniculus vero spissus cerebro non heret: neque subtili: ita vt in omni loco sit decenter situm super ipsum. sed est ab eo eleuatus. ¶ Et inter ipsos quidem non continuant nisi vene penetrantes in spisso ⁊ peruenientes ad subtilem. spissus autem vadit ad craneum cum ligamentis panniculari bus ortis a spisso stringentibus ipsum ad commissuras ne super cerebrum vehementer grauet. ⁊ hec quidem ligamenta ex commissuris eleuantur vsque ad exteriora cranei ⁊ oriuntur illic: ita vt ex eis texatur panniculus craneum cooperiens: ⁊ per illud affirmatur ligamentum panniculi spissi etiam cum craneo. ¶ Cerebrum preterea in longitudine sua tres habet ventres. ⁊ sic vnusquisque venter in sui latitudine duas habet partes. ¶ Et anterior quidem pars sensibilis est separationis in duas partes dextram ⁊ sinistram. ⁊ hec pars iuuat ad odoratum ⁊ ad expulsionem superfluitatum cum sternutatione: ⁊ ad partiendum plurimum spiritus sensibilis: ⁊ ad operationes virtutum formatiuarum que sunt de virtutibus apprehensionis interioris. ¶ Venter autem postremus est etiam magnus: quoniam ipse implet magni membri vacuitatem: ⁊ quoniam est principium magne rei: scilicet nuche: ⁊ ex eo partitur plurimum spiritus motiui: ⁊ illic quidem sunt virtutis seruatiue operationes: sed tamen est minor anteriore: immo cuiusque duorum ventrium anteriorum: ⁊ cum hoc minoratur gradatim vsque ad nuccam: ⁊ inspissatur vsque ad duritiem. ¶ Medius autem venter est sicut transitus a parte anteriore ad partem posteriorem. ⁊ est sicut dailiz situs inter eos. ⁊ ipse quidem propter illud magnificatur ⁊ elongatur: quoniam est reddens de magnis ad magnum: ⁊ per ipsum continuatur spiritus anterior cum spiritu posteriore ⁊ peruenit ad amplitudinem curuitatum memoralium predictarum: ⁊ principium huius ventris primum cooperitur: ita quod videtur illud quod est anterius sicut spericum: ⁊ per id quidem eleuatur: vt sit transitus: ⁊ cum hoc elongatur rotunditate sua a nocumentis ⁊ fit fortis ad tolerandum quod super eum sustentatur de velamine quod est secundum gradus: ⁊ illic coniunguntur duo ventres cerebri anteriores ita quod sedarantur a posteriore in hoc transitu. ⁊ ille quidem locus nominatur coniunctio duorum ventrium: ⁊ hic idem transitus est venter.

¶ Et quoniam est transitus deferens a formatione ad seruationem est melior locus cogitationi ⁊ imaginationi secundum quod sciuisti. ¶ Quod autem ventres isti sint loca earum operationum significatur ex nocumentis que accidunt eis destruitur enim cum nocumento cuiusque partis eius operatio: aut ingreditur in ipsa lesio.

¶ Et panniculi subtilis, pars cooperit: ⁊ cooperit ventres cerebri vsque ad cambaduti vel occiput. super quod est tunica: durities vero eius quod est post illud sufficit ipsi loco coperture velaminis. ¶ Commissuratio autem que consistit in ventribus cerebri est vt spiritus animalis in substantia cerebri transitum habeat sicut in ventres eius: cum non omni hora sit venter dilatatus ⁊ apertus: ⁊ spiritus animalis sit paucus vbi vel inquantum ventres tantummodo aperiuntur. ¶ Et etiam quia spiritus alteratio parum completur a complexione que est cordis vsque ad complexionem que est cerebri: nisi in ipso fiat eius decoctio assumpta ex eius complexione: ⁊ est quia in primis cum ad cerebrum peruenit vadit ad vacuitatem eius primam: vt in ipsa coquatur: deinde penetrat ad ventrem medium ⁊ augmen-

tatur in ipso decoctio. postea cōpletur eius decoctio in vētre posteriore. Decoctio vero optima fieri non posset: nisi per coniunctionem et commixtionem ⁊ penetrationem in partibus cocti: sicut est dispositio cibi in epate ſm ꝙ narraturi sumus in his que expectamus. ¶ Commissura autem anterioris plura habet singularia ꝗ̄ commissura posterioris: quoniā proportio cōmissure ad cōmissuram est: sicut proportio membri ad membrum fere: ⁊ causa quidē minorationis posterioris ab anteriore inuenitur in commissura. ¶ Et inter hunc ventrem ⁊ ventrem priorem sub eis est locus qui est partitio duarum venarum magnarū ad cerebrum ascendentium: quarum rememoraturi sumus in ramis ipsarum ex quibus texitur secundina sub cerebro: ⁊ illi quidem rami inuicti sunt corpori de genere glandularum implēti quod est inter eos ⁊ sustinet eos sicut est dispositio in reliquis partibus venosis. vacuitatis enī que inter eas cadit eadem proprietas est vt etiam impleatur carne glādosa. ¶ Et iste quidem glandule figure ramorum predictorū figurantur ſm formam partitionis narrate. ¶ Quēadmodum enim rami. aut partitio rememorata a stricto incipiunt: ⁊ in amplius finiuntur faciēs dilatationem. similiter caput huius glandule factū est pineolas forme: cuius caput est sequēs initium partitionis desuper ⁊ incedit cū eo tēdens versus finem eius vsqꝫ ad complementū suspensionis ramorum: ⁊ est illic contextum ſm similitudinem texture secundine: ⁊ requiescit in ipso. ¶ Et pars cerebri comprehendentis super hūc ventrē mediam est concauitas eius. Et ipsius partes que sunt desuper sunt vermicularis forme commissurate et cōmissuris positis in lōgitudine sui ligate adinuicem vt possint extendi ⁊ cōtrahi: sicut vermis reuolutus: ⁊ superius eius interius coopertum est panniculo qui cooperit cerebrum vsqꝫ ad posteriorē: ⁊ est compositum cū duobus additamētis cerebri rotundis comprehensis longitudine sicut due coxe vicine ad contactum elongate ad separandum ligamētis que nominant chorde. vt ab eis non remoueatur: et cum vermis extēditur ⁊ eius latitudo constringitur comprimunt hec duo additamenta vsqꝫ ad coniunctionem ⁊ opiletur meatus: ⁊ cum cōtrahitur ad exprimendum ⁊ augmentat latitudo elongetur ad separandum: ⁊ aperiatur meatus. ¶ Quod autem de eo sequitur posterius cerebrū est minus ⁊ peruenit ad aliquantam vacuitatem vel concauitatem: ⁊ sistitur in posteriore cerebro: sicut ex eo intrans in introitu: ⁊ eius quidem anterius est latius ipsius posteriore ſm formam quam cerebrū tolerat. duo vero predicta additamenta nominantur vualia: ⁊ in ipsis quidem nunꝗ̄ commissure sunt: sed sunt lenia: vt ipsorum constrictio ⁊ coopertimentum sint fortiora ⁊ vt ipsorum obedientia admotionem propter motum alterius rei sit magis similis obedientie rei viuus. ¶ Expulsio preterea superfluitatum cerebri duos habet meatus. quorum vnus est in ventre anteriore ⁊ apud terminum communem qui est inter ipsum ⁊ illum qui est post eum: ⁊ alter est in ventre medio. posterior vero venter meatum singularem non habet: ⁊ illud est ideo quoniā in postremo positus est: ⁊ etiā est paruus comparatione sui ad anteriores nō tolerans foramina ⁊ transuersationem. medius vero meatum habet communem inter illum ⁊ se: ⁊ hoc propter. ¶ Nuce quoqꝫ duo facti sunt exitus p quos quedā eius superfluitates resoluuntur ⁊ expelluntur: ⁊ isti duo meatus cum incipiunt ex duobus ventribus ⁊ penetrant etiam in ipsum cerebrū transuersantur versus obuiationem apud transitum vnum profundum: cuius principium est velamen subtile: ⁊ eius postremum est eius inferius: ⁊ est apud velamen durum: ⁊ est strictum sicut caput rose incipiēs ab amplo rotūdo vsqꝫ ad strictum proueniēs: quapropter nominatur caput rose: ⁊ nominatur etiam infusorium. Cū ergo penetrat in panniculum durum obuiat illic meatui in glandula quasi spera compressa a duobus lateribus. oppositis superius ⁊ inferius: ⁊ sunt inter panniculum durum ⁊ meatum palati. deinde reperitur illic transitus qui est a concauitatibus colatorijs in supremo palati.

¶ De sermone vniuersali de egritudinib⁹ capitis ⁊ faciētib⁹ egritudines in ipso. Cap. iij.

Oportet te scire ꝙ egritudines numerate omnes accidūt capiti. Uerumtamen nostra intentio hic cum dicimus caput: est cerebrum ⁊ ipsius velamina: ad capillorum vero egritudines hic nō declinamus in hac hora. ¶ Dicimus ergo ꝙ cerebro accidūt species male complexionis octo: scilicet, singulares: ⁊ composite facte cum materia aut vaporosa: aut habente substantiā. ⁊ multiplicantur in ipso egritudines humiditatis. in omni enim cerebro in pricipio creationis humiditates superflue existūt: aut ex eo quod acquisiuit a matrice: aut postea: quas mūdare necesse est. ¶ Nā si purgate non sunt magnificantur inde res ¶ Et est tota aut in corpore cerebri: aut in venis eius: aut in velaminibus ipsius: ⁊ accidunt ei egritudines composite: aut in quantitate: sicut si sit minus ꝗ̄ oportet: aut i figura: sicut si sit eius figura mutata a cursu naturali ⁊ accidat inde lesio in operationibus suis: aut canales siue meatus ipsius: ⁊ vasa sint opilata. ¶ Et opilatio fit: aut in ventre anteriore: aut ventre posteriore: aut in vtrisqꝫ ventribus simul diminuta: aut integra: aut in venis: aut in arterijs: aut in originibus ner-

norum: aut dissolvuntur ligamenta velaminum eius: aut cadat separatio inter velamina ipsius. ¶ Et accidunt egritudines ei communitatis propter resolutionem singularis in ipso: aut in arterijs: aut in venis ipsius: aut in velaminibus eius: aut in craneo. ¶ Et accidunt ei apostemata: aut in substantia ipsius cerebri: aut in panniculo eius subtili ⁊ spisso: aut in rhete: aut in panniculo extrinseco. ¶ Et totum hoc a materia vnius humorum calidi: aut frigidi: ⁊ ex frigidis quidem putrefactis consequuntur apostemata calida ⁊ frigidi ⁊ quieti faciunt apostemata que nominari oportet frigida. Et in quidem non reperies aliquam egritudinem cerebri: nisi redeuntem ad istas: aut contingentem ex istis. ¶ Egritudines preterea cerebri alie sunt proprie ipsius: aut fiunt propter communitatem: ⁊ quandoque magnificatur res in egritudinibus communicantis in ipso adeo: vt fiant egritudines proprie perniciose: multotiens enim expelluntur ad ipsum in egritudinibus pleuresis ⁊ sinantie materie prefocantes ⁊ pernecantes: ⁊ sepe peruenit ipsum ad apoplexiam perniciosam propter nocumentum aliud in membro communicante.

¶ De significationibus ex quibus oportet cognoscere dispositiones cerebri. Cap. iiij.

Principia ex quibus peruenis ad cognitionem dispositionum cerebri sunt ex operationibus sensibilibus ⁊ moralibus .s. memoria ⁊ cogitatione ⁊ formatione ⁊ virtute motus ⁊ perscrutatione. ¶ Et operationibus motiuis: ⁊ sunt operationes virtutis mouentis membra mediantibus lacertis. ¶ Et ex qualitate superfluitatum euacuatarum ab eo in substantia sui ⁊ colore ⁊ gustu: scilicet acuitate sua ⁊ salsedine ⁊ amaritudine ⁊ insipiditate. ¶ Et ex quantitate ipsarum in paruitate ⁊ multitudine: ⁊ fluxibilitate sua ⁊ ex ipsarum retentione omnino. ¶ Et ex hoc quod aeres ⁊ cibi ei conueniunt ⁊ diuersificantur ei ⁊ nocent ipsi. ¶ Et ex magnitudine capitis ⁊ ex paruitate eius: ⁊ ex bonitate figure eius predicte in c. de ossibus ⁊ malitia ipsius: ⁊ ex grauitate capitis ⁊ leuitate eius. ¶ Et ex dispositione tactus capitis ⁊ ex dispositione coloris eius ⁊ coloris venarum ipsius. ¶ Et ex vlceribus: ⁊ ex apostematibus que in cute eius accidunt. ¶ Et ex dispositione coloris oculorum ⁊ venarum ipsorum ⁊ sanitatis ⁊ egritudinis eorum ⁊ tactus ipsorum proprie. ¶ Et ex dispositione somni ⁊ vigiliarum. ¶ Et ex dispositione capillorum in quantitate sua scilicet paucitate ⁊ multitudine ⁊ grossitie ⁊ subtilitate ⁊ qualitate: scilicet figura ipsorum in crispitudine ⁊ planitie ⁊ colore eorum in nigredine ⁊ albedine ⁊ castaneitate ⁊ velocitate susceptionis canicici ⁊ tarditate. ¶ Et in perseuerantia secundum dispositionem sanitatis aut remotionem ab ea cum lesione ipsorum: aut casu: aut depilatione: ⁊ reliquis dispositionibus ipsorum. ¶ Et ex dispositione colli in grossitudine ⁊ subtilitate sua ⁊ sanitate ipsius ⁊ multitudine casus apostematum ⁊ scrofularum in ipso ⁊ paucitate ipsorum. ¶ Et similiter ex dispositione vue ⁊ duarum amigdalarum ⁊ dentium. ¶ Et ex dispositione virtutum ⁊ operationum in membris neruosis communicantibus cerebro que sunt sicut matrix ⁊ stomacus ⁊ vesica. ¶ Significatio autem secundum communitatem ⁊ secundum duos modos. vnus eorum est ex dispositione membri communicantis cerebro in eo quod accidit cerebro: ⁊ secundus est ex dispositione membri cuius communicatione cerebrum infirmatur: ⁊ inquiritur quod membrum sit: ⁊ quid sit in ipso ⁊ quomodo peruenit ad cerebrum. ¶ Et ex istis quidem significationibus significantur dispositiones que sunt presentes: ⁊ ille que sunt future ⁊ nondum sunt presentes. ¶ Sicut ex longitudine tristitie ⁊ horribilitatis significantur melancolia ⁊ almurial ⁊ alcutrib euenientes ex primo: ⁊ ex ira que intentionem non habet epilepsia: aut melancolia: aut mania ⁊ ex risu absque causa congelatio: aut amentia.

¶ De significationibus vniuersalibus operationum cerebri. Cap. v.

Significatio quidem assumpta ex genere operationum quum sunt sane adiuuat ad significandum cerebri salutem. Et si sunt lese significant lesionem in ipso. ¶ Lesiones autem operationum quemadmodum exposuimus sunt tres que sunt debilitas: ⁊ mutatio: ⁊ permutatio: deinde destructio. ¶ Et sermo quidem vniuersalis in significationibus operationum est quod ipsarum diminutio ⁊ destructio fiunt propter frigus ⁊ grossitiem spiritus ex humiditate: ⁊ non fiunt ex caliditate nisi magnificetur ⁊ perueniat ad hoc vt deijciat virtutem: permutatio autem: ⁊ que motui comparantur fiunt ex caliditate ⁊ fiunt ex siccitate.

¶ De significationibus sumptis ex operationibus animalibus ⁊ moralibus ⁊ motiuis. Cap. vi.

Has operationes ingreditur lesio secundum quod cognoscitur destructionis: aut debilitatis: aut permutationis. Verbi gratia in sensibus quidem: ⁊ incipiamus a visu quoniam visum ingreditur lesio: aut vt destruatur: aut debilitetur: aut vt in ipso permutatio fiat ⁊ mutetur a cursu naturali ⁊ imaginetur quod non inuenitur exterius. sicut phantasie ⁊ cimices ⁊ pili ⁊ fumus ⁊ reliqua. Ex his enim nocumentis quum non sunt propria oculo: significatur lesio in cerebro. ¶ Et phantasie etiam quandoque suo colore significant. ¶ Non si aliquis dixerit quomodo phantasia alba significat flegma dominari quod est frigidum cum vos comparaueritis permutationem ad colorem. ¶ Dicemus quod illud est propter complexionem non

propter accidentia materierũ que accidat vel accidat virtuti sane integre cum caliditate innata. ¶ Et in auditu quidez sicut si debilitetur: τ non audiat: nisi quod propinquum est τ forte: aut permutetur τ audiat quod non reperitur exterius: sicut sonũ similez percussioni aq: aut percussioni malleorum: aut voci tympanorum: aut sono foliorum arborum: aut sufflatio ni ventorum: aut reliquis τ significentur per illud: aut complexio sicca p̄sens in parte medij cerebri: aut significentur per illud ventositates τ vapores in ipso retenti: aut ad ipsum ascendentes τ reliqua: de quibus significatio habetur: aut destruatur omnino. ¶ Debilitas vo τ destructio fiunt propter multitudinem frigoris. ¶ Et q aliquis audiat quasi audiat ex longinquo fit propter humiditatem. ¶ Q̄ ò aũt fit in odoratu est quia priuantur: aut quia debilitatur: aut permutatur τ sentit odores qui nõ reperiuntur exterius fetidos: aut nõ fetidos: τ significat ſm plurimũ humorem retẽtum in cerebro facientem ipsos si nihil proprium fuerit cum strictura narium. ¶ Gustus autem τ tactus hoc cursu procedũt: nisi quia ipsorum mutatio a cursu naturali ſm plurimum significat corruptionem propriam in instrumẽtis ipsorũ propinquis: τ ſm minimum cõmunitatem cerebri; τ proprie sicut quando est cõmune sicut stupor toti corpori. ¶ Et sensus quidem cõmunicans in specie debilitatis ꝗ fortitudinis significantes dispositionem in cerebro perseuerantem que est perturbatio τ claritas. non est eniz omnis debilitas cum perturbatione: qñ quandoq est debilitas cum claritate: sicut homo si videat aliquid propinquuz τ parui radij bene τ clare τ videat res paruas: deinde quum elõgatur aut multiplicantur ipsarũ radij deficiat. nam perturbatio τ claritas quãdoqz sunt simul in debilitate: τ claritas quãdoq est ꝓculdubio cum virtute. Uerum perturbatio semper significat materiam τ claritas significat siccitatem: τ hec quidem perturbatio fortasse subito fit. tur: τ est ex ea opilatio τ significat materiã vaporosam in ventre cerebri τ rhete eius. ¶ Iudicium autem de significationibus harũ lesionum est: quoniaz que procedũ cursu permutationis ſm plurimum sequitur complexionem calidam τ siccam. Et que currit cursu diminutionis τ debilitatis ſm plurimum sequitur frigus. ¶ Et debilitas τ destructio sequũtur frigus: nisi sint cum vehementi apparitione corruptionis τ casus virtutis: tunc enim fortasse illud plurimum erit ex caliditate. ¶ Uerum caliditas conueniens est virtutibus comparata frigori dum nocumentum complexionibus ab ea non magnificatur: τ eius corruptio virtutis diminutionẽ possidere facit. Oportet ergo vt non confidas nunc in istis significationibus: imo causas significationes alias predictas cuiusq duarum significationum complexionum. ¶ Et destructio quidem quandoq significat festinationem causarum diminutionis si fuerit propter causam cerebri: τ non fuerit propter nocumentum in instrumentis corruptionis τ incisionis τ opilationis: τ vniuersaliter remotionis a bonitate sua propter nocumentũ: aut propter causam in ipso membro sensibili. ¶ Ex membris autez sensibilibus qđ est valde cerebro propinquum nocumentuz ab ipso recipit nisi nocumentum sit in ipso cõmune sicut auditus τ odoratus. plurimum enim nocumenti ipsius ꝓ purgatione τ complexionis commensuratione nõ remouetur est ex cerebro: quapropter reliqui sensus quum suis leduntur sensatis non significant nocumentum in ipsis caliditatis: aut siccitatis non peruenientium ad hoc vt virtutem prosternant. Auditus autem τ gustus ſm plurimum significant q illa complexio est in cerebro. ¶ De operationibus vo moralibus sciendum est: quoniaz fortitudo meditationis τ perscrutationis significat fortitudinem cerebri omnino: τ earum debilitas significat lesionem fortitudinis in ipsorũ quare oportet vt demõstretur que operationũ sit lesa: ex ipsis enim est corruptio ois virtutis imaginationis τ formationis τ eius vel earũ nocumentum. Hec nãq virtus quum est fortis iuuat ad significandaz anterioris cerebri sanitatem. Hec autem virtus non est fortis nisi quum homo bene potest seruare formam sensatorum vtpote figurarum τ sculpturarum τ morum τ gustuum τ vocum τ modulationuz τ reliquorum. ¶ Est enim aliquis hominum cui inest virtus integra ſm hoc capitulũ adeo: vt qui ex geometris optimus est: consideret simul figuram lineatam τ signetur in ipsius anima simile illi τ eius litere: τ narret questiones vsq ad finem ipsius non indigens iterata consideratione in figura. ¶ Et similiter est dispositio quorundam ſm comparationẽ ad modulationes. τ dispositio quorũdam cum comparatione ad gustus τ reliquorum. ¶ Et ex hoc capſo pendet bonitas cognitionis pulsus. ipsa enim indiget imaginatione forti figurata in anima ex tactis. ¶ Huic autem virtuti cum accidit nocumẽtum: aut destruitur operatio τ nõ remanet i ipsa forma imaginatiõis sensate post remotionem eius a proportione que est inter ipsam τ sensum cum eaz sentit: aut debilitatur τ minuit̃ aut mutat̃ a cursu naturali: aut imaginetur quod non est: quod significat eius debilitatem. ¶ Minutio vo eius τ destructio operationis ipsius ſm plurimum significant superfluitatem frigoris aut siccitatis in anteriore cerebro: aut hũiditatis: sed frigus est causa essentialis τ due relique sunt cause per accidẽs: quũ

afferunt eam. ⁊ mutatio opationis eius, ⁊ per-
mutatio ipsius significāt superfluitatem calidi-
tatis. ⁊ hec quidem omnia sunt ꝯm plurimum
rei ⁊ ꝯm ꝙ dictū est in virtutibus sensibilibus.
¶ Et hec egritudo quandoqꝫ accidit sana in-
telligentia vel ratione: ita vt perfecte ⁊ comple-
te cognoscāt pulchrum ⁊ feditum: ⁊ sunt eorū
vba cum hoibus sana. sed imaginant̄ quosdā
presentes qui exterius non reperiunt̄: ⁊ imagi-
nantur voces tympanistarum ⁊ reliq̄ sicut nar-
rat Galie. accidisse Abrucali medico. ¶ Et ex
ipsis est corruptio in ꝟtute cogitationis ⁊ ima-
ginationis. s. aut destructio: ⁊ noiatur hec dele-
tio rationis: aut debilitas ⁊ noiatur amētia.
⁊ earum pncipiū est frigus anterioris cerebri:
aut siccitas: aut humiditas eius: ⁊ illud pluri-
mū ꝯm ꝙ dictum est: aut est mutatio ⁊ pmuta-
tio: ita vt sit in eius cognitione regimentū ⁊ re-
ctum faciat: dicēdo ꝙ nō est rectum: ⁊ noiatur
cōmixtio rationis: ⁊ significat aut apostemata.
aut materiam colericā calidā ⁊ siccā: ⁊ est de-
monium lupinū: aut est pmutatio eius cū melā-
colia aut mā melācolica. ⁊ est eius pmutatio cū
malitia extimationis ⁊ cū cogitatione absqꝫ
cōprehensione. ¶ Qui autem ex illis morib⁹
ad timorem declinis est: est magis significati-
uus frigoris: ⁊ ex eis declinior ad audaciam ⁊
iram est magis significatiuus caloris: ⁊ ꝯm dif-
ferentias que sunt inter eos ⁊ nos postea affe-
remus eas. ¶ Et forsitan erit illud ꝓpter cōi-
cationem membri alterius: ⁊ illud quidem co-
gnoscet̄ significationibus pticularibus q̄s po-
stea narrabimus. ¶ Et vir cum cogitationes
plurimum mouent̄ motibus multis ⁊ pmutā-
tur ⁊ variant̄ tūc illic est caliditas. ¶ Et quā-
doqꝫ etiā accidit pmutatio cogitatiōis in egri-
tudinibus frigide materie cū a caliditate non
euacuant̄: sicut cōmixtio rōnis in lethargia: ⁊
ex ipsis est lesio in virtute memorie. s. aut vt de-
biliteť: aut vt destruat̄. sicut narrat Gal. ꝙ pe-
stilentia ꝓuenit in pte ethiopie: que eis accidit
ꝓpter cadauera multa relicta post forte ꝓliū
⁊ ꝓuenit pestilentia illa vsqꝫ ad terras grecoꝝ.
accidit ergo eis vt causa illius tantum caderet
obliuionis donec eis aduenitet dispositio ꝯm
quam homo nominis suiipsius obliuisceret̄ ⁊
filij sui. ¶ Et plurimū qdem accidit debilitas
in memoria ꝓpter corruptionem in postremo
cerebro ex fritate: aut hūiditate: aut siccitate:
aut ꝓpter eum qui pmutat̄ ⁊ accidit ei vt reme-
moret̄ eius qd̄ nunq̄ ei adest: ⁊ significat com-
plexionē calidam absqꝫ mā: aut cum mā: sed
mā sicca ad illud est magis ꝯueniēs: ⁊ illud est
totū cum cōplō non supfluit ⁊ ꝟtus non cadit.
¶ Dicamus aūt nunc ꝯmonem ꝯiunctum ꝙ
destructio haꝝ opationū qñqꝫ fit ꝓpter dñiū
frigoris: aut in corpore cerebri: ⁊ est ex eo qd̄
dominatur sup cerebrū: aut sup ventre⁹cine

⁊ quandoqꝫ fit propter frigus cum humidita-
te: ⁊ qñqꝫ affert ipsam siccitas: ⁊ silr eaꝝ debili-
tas. ipsaꝝ aūt mutatio fit ꝓpter apata aut com-
plexionē colericam: aut melancolicā: aut cor-
pus adurens. ¶ Et significatio dispositionū
somniorū est ex eo: qd̄ opꝫ adiungi hoc loco:
plurimū. n. visionis reꝝ citrinarū calidarum si-
gnificat dñium colere: ⁊ silr plimum visionis
rerū cuiqꝫ cōplexioni ꝓportionalium q̄s nu-
merare non est necesse: ⁊ somnia qdē pmutata
significāt caliditatem ⁊ siccitatē: ⁊ silr apparet in
egritudinibus acutis cerebri. Et silr sunt som-
nia terribilia. ¶ Et illa quoꝝ non recordat̄ si-
gnificāt fritatem ⁊ humiditatē ꝯm plurimū.

¶ De significatione opationū motiuaꝝ: ⁊ qd̄
eis simulatur ex somno ⁊ vigilia. Cap. vij.

ignificationū aūt assumptaꝝ ex ge-
nere opationū motiuaꝝ destructio
⁊ debilitas significāt humiditatē su-
perfluā in instrūis ipsarū subtilē plu-
rimā ⁊ significāt in quocūqꝫ mēbro fuerint le-
sionē in cerebro. Verūtamē eis magis ꝓprium
est ꝙ in toto corpe fiunt sicut apoplexia aut in
parte vna sicut paralysis ⁊ tortura laxa. ¶ Et
qñqꝫ cōueniunt ambe ad significandū destru-
ctionē: ⁊ debilitatē caliditatis cerebri: aut sic-
citatis in ipso: aut in aliquo mēbrorum lōgin-
quoꝝ ab eo: verū illud erit post egritudines
plurimas paulatim ⁊ paulatim ꝯꝫ dies: quod
autē in vno membro fit sicut mollities ⁊ simi-
lia eius: quādoqꝫ est propter egritudines pro-
prias illius mēbri. ⁊ quādoqꝫ est ab expulsio-
ne superfluitatis cerebri ad ipsum. ¶ Earum
ꝟo mutatio si est subito significat humiditatē:
⁊ si ē paulatim significat siccitatē scilicet in in-
strumentis: que aūt cerebro ꝓpria est sicut mu-
tatio motuum epileptici quādo adest epilepsia
que est spasmus cōmunis: ⁊ ipsa quidem non
fit nisi ab humiditate: quoniam ipsa fit subito.
aut cōmunicatione mēbri alterius ꝯm ꝙ decla-
ratum est: ⁊ significat opilationē non perfectā:
sicut tremor capitis. omnia enim hec significāt
materiā grossam in illo latere cerebri: aut debi-
litatem: aut siccitatē: si fuerit post egritudines
antecedentes: ⁊ si fuerint eorum aduētus pau-
latim ⁊ paulatim. ¶ De eis autē qui sunt in
membris a cerebro lōginquioribus sermo est
illud quod diximus multotiēs. Et omnes isti
motus egrediuntur a cursu naturali. ¶ Et di-
ximus etiā ꝙ si homo piger est ad motus cō-
plexio cerebri eius in principio est calida ⁊ sic-
ca. ꝙ si est decliuis pigritie ⁊ lassitati: tunc eius
complexio est frigida ⁊ humida. ⁊ cum habet
egritudinē ⁊ motus ipsius ꝑtinens est ad in-
quietudinē: tūc ē calidus si quieti attinet ⁊ vir-
tus non est vehementius casus: tunc declinat ad
frigus. ¶ Et ex eis que huic capitulo propor-
tionantur est significatio dispositionū somni

⁊ vigilarum. ¶ Scias ergo ꝙ somnus semper sequitur malitiam complexionis humide laxe: aut frigide congelantis motum virtutum sensibilium: aut vehementez spiritus animalis resolutionem propter superfluitatem motus: aut propter impulsionem virtutum ad interiora vt materia digeratur ⁊ impleatur cuȝ eis spiritus animalis propter consecutionez: quemadmodū fit post cibum. ¶ Somni autem causa que non sm cursum naturalem procedit: neqȝ sequitur laborem ⁊ motum est humiditas ⁊ congelatio: ꝙ si non cadunt cause congelationis: ⁊ significationes non significant superfluitatem frigoris: de quibus rememorabimur: tunc causa eius est humiditas. ¶ Amplius non omnis humiditas facit somnum. senum enim cum humiditate complexionum ipsorum prolongantur vigilie. Et .G. quidem videtur ꝙ illud est ex qualitatibus humiditatum ipsarum nitrosarum. Ipse enim vigilare faciunt propter nocumentum quod cerebro inferunt. Uerumtamen siccitas in omnem dispositionem vigilare proculdubio facit.

¶ De signtōibus sumptis ex diminutōe operationū nālium ex eo qḋ expellit ⁊ ex apatibus ⁊ vlceribus ⁊ ex capillis. Cap. viij.

Significationes autez accepte ex genere operationuȝ naturalium apparent: vtpote ex superfluitatibus per ipsarum diminutionem in quantitate ⁊ qualitate earum: ⁊ per ipsarum prohibitionem. ¶ Earuȝ vero expulsio fit ex palato ex naso ⁊ aure: ⁊ ex eo qḋ apparet sup capite de vlceribus ⁊ bothor ⁊ apostematibus: ⁊ ex eo quod oritur de capillis. Capilli enim oriuntur ex superfluitatibus cerebri. ¶ Et ex capillis quidē sumitur significatio ex velocitate ortus ipsorū. aut tarditate ⁊ reliquis dispositionibus: quas iam numerauimus. Rememoremur ergo vie significationum expulsionum superfluitatuȝ a semitis predictis. ¶ Iste quidem superfluitates cum multiplicantur significāt materias predictas: ⁊ significant causam quare superfluitates in membro multiplicantur: quēadmodum sciuisti: ⁊ ꝙ expulsiua non est debilis. ¶ Cum autem prohibentur aut minorantur ⁊ inuenitur cum hoc aut grauitas: aut punctio: aut mordicatio: aut extensio: aut pulsatio: aut reuolutio ⁊ tinnitus significat opilationem ⁊ debilitatez virtutis expulsiue ⁊ repletionez. ¶ Genus vero eius .i. superfluitatis significatur: quoniam mordicatiua aut pūgitiua adustiua parue grauitatis citrinans colorem faciei ⁊ oculi: significat ꝙ materia est colerica. Et pulsatiua grauis rubificans colorez faciei ⁊ oculi inflans venas significat ꝙ ipsa est sanguinea. Et laxatiua faciens pigritiam cum qua mutatur color ad plūbeitatem: ⁊ ducens ad somnum ⁊ dormitationem significat: quoniam ipsa est flegmatica. ¶ Quod si color obfuscatur in dispositione illa ⁊ corrumpitur cogitatio ⁊ caput est minoris grauitatis: ⁊ somnus cum hoc non est dominans: ⁊ si non sunt reliqua signa significant ꝙ ipsa est melancolica. ¶ Qḋ si aliquid ipsorum est cum tinnitu ⁊ reuolutione ⁊ permutatione loci significat ꝙ materia generat ventositatem ⁊ inflationem ⁊ vaporem: ⁊ ꝙ habet caliditatem in ipsa agentem. ¶ Quod si adest superfluitatuȝ retentio cum leuitate capitis significat siccitatem absolute: ⁊ hoc quidem cap. qḋ attulimus est proprium quantitati: expulsionis ⁊ prohibitionis. ¶ Qualitas autem eius est sicut si tendit ad citrinitatem ⁊ subtilitatem ⁊ caliditatem ⁊ exuberatione venaruȝ significat ꝙ ipsa est sanguinea. ¶ Et salsa ⁊ dulcis cum priuatione reliquorum signorum. aut nitrosa frigidi tactus significant flegma in quod agit caliditas. ¶ Et insipida grossā frigidi tactus significat ꝙ est flegma crudum: ⁊ iste quidem sunt significationes qualitatis expulsiue in colore sua ⁊ tactu ⁊ substantia. ¶ Odoris vero eius est quoniam putredo odoris ⁊ acuitas eius significant caliditatem. Et priuatio odoris forsasse frigiditatem: non tamen sicut prima significat caliditatem. ¶ Que autem pendet ex eis que apparent in cute capitis: ⁊ ꝙ sequitur eam ex vlceribus ⁊ bothor ⁊ apostematibus significāt sm plurimum materias que fuerunt ⁊ expelluntur: ⁊ non significant dispositionem cerebri in illa hora manifeste nisi forsitan sunt in augmento. ¶ Tu autem sciuisti causas apostematuȝ calidorum ⁊ frigidorum ⁊ duroruȝ ⁊ causas corrosionum ⁊ vlcerum perambulantium ⁊ quietorum ⁊ reliquorum: ex his que dicta sunt nō sunt ergo tibi difficiles cognitiones eoruȝ sm dispositiones capitis etiam. ¶ Et iam etiā sciuisti in libro primo causas euentus capillorum ⁊ sciuisti causam crispitudinis ipsorum ⁊ planiciei ⁊ multitudinis ⁊ velocitatis canitiei ⁊ tarditatis eius. ¶ Et nos quidez docebimus causam scissionis ipsorum ⁊ casus eorum in capitulis proprijs. Cognosces ergo ex eis qualitatem significationum capillorum: ⁊ nos quidez differemus illud vsqȝ ad illum locum fugientes: multiplicationem ⁊ elongationem.

¶ De significationibus sumptis ex conuenientia ⁊ diuersificatione ⁊ velocitate passionum ⁊ tarditate. Cap. ix.

Signa autem assumpta ex genere cōuenientie ⁊ diuersificationis ⁊ velocitatis passionū ⁊ tarditate eius sunt hec. ¶ Conuenientia autez ⁊ diuersificātia īpossibile est: quin aut inueniēt in dispōne: in qua dispositū nihil de sanitate negat que ipsum tenet: aut in dispōne: in qua est eius exitus a sanitate ⁊ mutat eius cōplexio a natura.

¶ Conuenientia ergo eius in dispositione sanitatis que ipsum tenet est assimilatio complexionis eius. complexio igitur ipsius cognoscitur ex illo. ¶ Quod autem diuersificatur ab eo in dispositione illa est contrarium complexionis ipsius. ¶ In dispositione autem in qua fit eius exitus a sanitate ⁊ mutatur eius complexio ab ipso iudicium est econtrario. ¶ Nos quidem iam diximus in eo qđ est preteritum de dictis vniuersalibus q̄ sanitas in corporibus omnibus non est s̄m complexionem vnā: ⁊ q̄ possibile est vt sit sanitatis corporis a complexiōe cuius similis est ex eo quod affert egritudinem corpori alteri si haberet illam complexionem. ¶ Ueruntamen oportet vt consideretur quod sit ei diuersum in extremitate alia: ē sicut diuersificatur ei hoc ī hac extremitate: ita vt estimatione sciatur quantitas complexionis quam habet. due enim extremitates simul sunt diuerse impedientes proculdubio: ⁊ non est conueniens sanitas aliqua extra equalitatē nisi dum non vehementer superfluit. ¶ Et cerebrum quidē quod complexionis calide maliciaȝ habet iuuatur aere frigido ⁊ cibis ⁊ odoris frigidis: siue sint boni sicut camphorati sandalini ⁊ nenufarini ⁊ ei similes: siue fetidi non boni: sicut limosi ⁊ aluibiati: ⁊ iuuatur tranquilitate ⁊ quiete. ¶ Et qđ habet maliciam complexionis frigide iuuatur eo qđ est illius cōtrarium. iuuatur ergo aere calido ⁊ odoribus calidis ⁊ letificantibus ⁊ calefacientibus ⁊ exercitijs ⁊ motibus. ¶ Et qđ habet maliciam complexionis sicce leditur eo qđ ex ipso euacuatur. ¶ Et qđ habet maliciam complexionis humide iuuatur eo qđ ex ipso euacuatur ⁊ minuitur ab eo. ¶ Significatiōes vero velocitatis passionum eius sicut si velociter calefiat: aut velociter infrigidetur sunt iste. Qđ. n. calefit velociter significat caliditatem complexionis s̄m conditiones predictas in libro vniuersali. ⁊ similiter qđ velociter infrigidatur. ⁊ similiter qđ velociter exiccatur. ¶ Illud. n. quādoqȝ fit propter paruitatem humiditatis ipsius. ⁊ quandoqȝ fit propter subtilitatem humiditatis ipsius: aut ꝓpter caliditatem sue complexionis. ¶ Ueruntamen differentia inter ea est: quoniam cum primo reperiuntur reliqua signa siccitatis cerebri sicut vigilie ⁊ reliqua: de quibus rememorabimur in capitulo signorum complexionuȝ cerebri: ⁊ hoc s̄m est quoniam siccitas non accidit ei: nisi in horis que sunt apud motum laboriosum aut caliditatem fortem: aut quod procedit cursu eius ex causis siccitatis ꝑdictis. amplius si non affuerit ei in reliquis horis significatio siccitatis. Cum eo vero quod fit propter caliditatem complexionis eiuȝ sunt reliqua signa caliditatis in complexione. ¶ Quod autem velociter humectatur quandoqȝ fit propter caliditatem substantie eius: ⁊ quādoqȝ fit propter frigus substantie ipsius ⁊ quandoqȝ fit quoniam complexio substantie ipsius radicalis fuit humida: ⁊ quandoqȝ fit quoniam complexio substantie eius radicalis fuit sicca. ¶ Qđ si fuerit ex caliditate erunt illic signa caliditatis. ãplius erit illa humectatio non ex eo quod semper est sed ipsa erit successiua caliditatis superflue cadentis in cerebro ⁊ attrahētis humiditates ad ipsum que ipsum implebunt. deinde si remanserit complexio calida vincēs succedet ei siccitas eiȝ diminutione: ⁊ si humiditates vicerint fiet cerebrum frigidum ⁊ humidum: ⁊ si equabuntur prouenit s̄m plurimum putredo ⁊ egritudines putride ⁊ apostemata: quoniam hec humiditas non est innata. conuertitur ergo in ea caliditas innata. Ueruntamen non conuertitur in ipsa nisi conuersione extranea que est putredo. Qđ si fuerit propter complexionis frigiditatē non erit euentus humiditatis subito: sed s̄m dies: deinde eueniet humectatio ⁊ fiet cum velocitate. ⁊ erunt signa frigiditatis cerebri reperta. ¶ Qđ si illud fuerit propter humiditatem cerebri ipsius erit velocitas in illo propter vnam duarum rerum: aut quia humiditas facit frigus: ⁊ frigus corrumpit virtutem digestiuam mutantem illud qđ peruenit ad cerebruȝ de nutrimento: ⁊ properat vel apparet humectatio. Cum ergo peruenit frigus illud subito humectatio post ipsum sequitur subito: ⁊ quādo cum illo accidunt opilationes in meatibus. accidunt vt superfluitates retineantur: deinde erit hoc semper ⁊ inseparabile: ⁊ non erit ex eis que sunt raro. ¶ Eius autem qđ fit propter cerebri siccitatem causa est desiccatio adueniens subito cum siccitas accidit vno momento ⁊ est cum signis siccitatis predictis: ⁊ est similis ei que ꝓuenit a caliditate: nisi in eo quo ambo diuersificantur ex signis caliditatis: ⁊ ex signis siccitatis: iste ergo sunt significationes assumpte ex velocitate passionum. ¶ Et non oportet vt velocitas passionum mutetur propter debilitatē virtutum naturalium precipue in humectatione: qm̄ debilitas virtutū nālīū sequit̄ harū vnā causarū. Omnia aūt conuenientia ⁊ diuersificantia nō sumunt̄ ex qualitatibus: imo sumūt̄ ex formis ⁊ moribus: quēadmodum videmus hūc egritudinē que noiat̄ ouū eligere resupinationē de reliqs situbus dormitionis sue.

¶ De significationibus sumptis ex parte mensure capitis. Cap. x.

Cognitio vero facta s̄m paruitatem capitis: ⁊ magnitudineȝ eius est: qm̄ oportet te scire: quoniam causa paruitatis capitis in creatura est paucitas materie. sicut causa magnitudinis eius est materie multitudo. s. materiei spermatis patre in ꝑtiōe que capiti est naturalis. ¶ Amplius

si fuerit materiei paucitas cum fortitudine virtutis formatiue prime erit bone forme: ⁊ erit minus malum: eo q̄ puitati capitis adiungit figure maliciá in creatura. Q̄ŏ significat debilitatem virtutis ſm q̄ ipm non est expers malitie in forma cerebri: ⁊ debilitate virtutis: ⁊ constrictione meatus virtutis moralis ⁊ naturalis vel aialis: quapp phisionomici dicūt q̄ hic hō est perfidus timidus velocis ire: hesitans in rebus. ℭ Et. G. qdem dicit q̄ caput paruum oino non vacat a significatione malitie forme cerebri. Et q̄ magnum caput non hʒ assiduam significationē bonitatis dispōnis cerebri. dum non sunt ei cōparēs bonitas figure ⁊ grossitudo colli ⁊ amplitudo pectoris. ipse.n. ꝯsequunt̄ magnitudinē dorsi ⁊ costaꝝ sequentiū magnitudinem nucce: ⁊ eius fortitudinē que ꝯsequuntur fortitudinē cerebri. ℭ Cum.n. multitudini materiei cōpar extitit fortitudo virtutis formatiue caput est ſm hanc formā. ℭ Ex eis aūt que illud significant est vt illic sit ꝓportionalitas reliquorum mēbrorum. q̄ si cum eis cōpar fuerit ipsoꝝ debilitas erit male figure: debilis colli pui dorsi: aut erunt lesa: ⁊ que cum eo ꝯtinent̄: ⁊ ab eo oriunt̄: ſm q̄ qn̄qꝫ accidit ex augmēto capitis in magnitudine que non est ſm nām sicut fit in pueris qbus accidit apertio capitis: ⁊ magnitudo eius: que non sunt in natura: imo ſm semitā egritudinis: ⁊ cā in ipso est multitudo mãei ascendētis: ⁊ silr accidit adultis ex doloribus capitis prauis: ⁊ qn̄qꝫ accidit vt sinciput minoret̄ ⁊ rōs planum fiat cum eleuat̄ herisipilla super cerebrū. ℭ Jam ergo scis significatiōes paruitatis capitis ⁊ magnitudinis eius. ℭ Et ex signis bonitatis quidem cerebri est vt non patiatur ex vaporibus vini: ⁊ que cum eis narrabimus: ⁊ que patitur ex subtilitate ⁊ caliditate eius etiam ⁊ vt addatur mens eius.

ℭ De figura capitis. Cap. xi.

s Ignificatiōes vero figure eius sunt ille. iam .n. docui te in capitulo ossis capitis que sit naturalis figura capitis: ⁊ que sit mala: ⁊ q̄ figure malitia cum accidit alicui partium capitis leduntur pculdubio ꝓprietates operationū illius pris cerebri: de qua dixit. G. q̄ almulsafata ⁊ quadrata sunt vituperabiles semp: ⁊ eminentia extremitatū est vituperabilis: nisi cā sit in ipso fortitudo virtutis formatiue: scʒ si sit supabundans in opōnibus suis: ⁊ significant ēt fortitudinem hui⁹ ꝟtutis forma colli: ⁊ ipsi⁹ q̄ntitas ⁊ pect⁹.

ℭ De sigtōib⁹ sumptis a grauitate ⁊ leuitate capitis caliditate ⁊ fritate ⁊ ex dolorib⁹. Cap. xij.

s Ignificationes aūt sumpte ex grauitate capitis ⁊ leuitate eius sunt: quoniā grauitas capitis semp sigt mãʒ i ipso: sed mā colerica facit grauitatē minorē ⁊ adustionē vehementiorē: ⁊ melica facit grauitatem maiorem illa ⁊ siccitatem magnā. ℭ Et sanguinea facit grauitatē fortiorē q̄ ille: ⁊ pulsationē ⁊ dolorē in radicibus oculi pp penetrationē chymi calidi ⁊ rubedineʒ ⁊ inflāmationē in venis vehemētiorē. ℭ Et flegmatica facit grauitatē maiorem q̄ oēs alie ad dolorē minorē q̄ sanguinea ⁊ colerica ⁊ somnū maiorē q̄ melica ⁊ tarditatē ad cognitionē ⁊ pigritiam ⁊ paucitatē agilitatis. ℭ Significationes vero assumpte ex caliditate ⁊ fritate: scʒ q̄ ex eis tangunt caput in seipso ⁊ q̄ tangunt aliud exterius non occultant̄ tibi. calm qdē sigt calitatem si pseuerauerit cōplonē: ⁊ si accit ⁊ nocet accītalē. ⁊ silr est iudiciū fri ſm eius ꝯsideratiónem. Et silr est iudiciū aridi ⁊ sicci ſm suā cōsiderationē si non venerit exterius exasperans ⁊ arefaciens. Et silr est humidū si non fuerit calor interius separatus. ℭ Et dolores qdem corrosiui q̄ imaginari faciūt in capite hois incessus: scʒ alicuius rei cuʒ corrosione ⁊ mordicatione signt mām calidā: ⁊ pulsatiui signt apa calm. ⁊ silr subitat signo eorū ꝯcomitantiuʒ febris: ⁊ grauatiui ⁊ cōpressiui signt mām frām: ⁊ extēsiui mām ventosam: ⁊ pmutatio subitat illud ⁊ dolor qui est sicut pcussio cum malleo signat sicut ouum ⁊ emigraneam tpaleʒ. ℭ Et dolores ēt signt pte sua: sicut dolor qui est pp cōitatem stōi fit ſm hunc modū: ⁊ que est pp cōitatem epatis fit ſm formā aliam queādmodum narrabimus: ⁊ cum hoc qn̄qꝫ signt ſm suā pseuerantiā. dolor.n. cū pseuerat in añriore capitis pte ⁊ posteriore ei⁹ sigt cū pte sua carabitū.

ℭ De significationibus membrorūʒ que sunt in cerebro sicut propagines vt oculus ⁊ lingua vua collum ⁊ nerui. Cap. xiij.

s Ignificatio aūt oculi qui est de summa illorū est ex dispōne venaruʒ eius: ⁊ ex dispositione grauitatis ⁊ leuitatis ipsius: ⁊ ex dispōne coloris eius in citrinitate sua: aut in obfuscatione sua: aut plūbeitate: aut rubedine eius: ⁊ dispōne tactus ei⁹ ⁊ oia illa valde vicina sunt in sigtōe eius q̄ŏ est in ipso cerebro. Et qn̄qꝫ significat̄ per illud q̄ŏ fluit ab eo de lachrymis ⁊ lippitudine: ⁊ q̄ŏ accidit ipsi ex clausura ⁊ palpitatōe: ⁊ ex dispōnibus oculi que ꝯsiderant̄ ſm ꝓfunditatē ⁊ exitum eius ad exteriora: ⁊ magnitudinē ⁊ puitatem ⁊ infirmitates ⁊ dolores. Nā si oculus siccatur sigt siccitatē cerebri: ⁊ fluxus lippitudinis ⁊ lachrymarū cum non sit pp egritudinem in ipso oculo sigt humiditatē anterioris cerebri: ⁊ magnitudo venarū oculi sigt calefactionem cerebri i subā: ⁊ fluxus lachrymarū absqꝫ cā manifesta sigt in egritudinibus calis iflāmationē cerebri: ⁊ apa eius ⁊ ꝓprie cum currūt ex vno oculorū. ⁊ cum lippido pupillaʒ tegere incipit sicut tela aranee: deinde adunat̄ tunc est mors propinquus. ℭ Et oculus qui remanet

¶ Et qñqꝫ multiplicaꝰ cõicatio cerebri cũ mi rac: ⁊ cũ eo qꝫ ẽ corã sirasiꝰ. est ergo dolor declíuis ad anteriora valde. ¶ Et qñqꝫ cõicat matrici: ⁊ fit cum egritudinibus mꝛicis: ⁊ eius significationes dicte sunt in. c. pꝛius ⁊ sistitur dolor in vertice sincipitis. ¶ Plurime aũt cõitates cerebri cũ mẽbris eueniunt ꝓpter vapores ad ipm ascendẽtes: ⁊ via quidem ascensionis ipsoꝝ: aut est illud qḋ est coraꝫ anteriore parte aserasis: ⁊ sentit in pꝛimis extẽsionem eius ad superiora: ⁊ est extẽsio vt chorda ⁊ pulsatio in venis iuxta ipsam: ⁊ sentit pꝛincipiũ doloris anterius: aut illud qḋ sequiꝰ partẽ colli: ⁊ sentit pꝛincipiuꝫ doloris posterius. ⁊ tenduntꝰ vt chorda vene ⁊ arterie posite posterius ⁊ sentit illic pulsationẽ. ¶ Cũqꝫ cõsideraueris accñs mẽbri cõmunicãtis opꝫ ꝑ accidẽs sit illi membro in se ipso: sed ꝓpter cõitatem suã quã habet cũ cerebro ⁊ nõ ꝓpter cõitatem cerebri cũ ipso. Cum eniꝫ significetur ex nausea qꝫ egritudo cerebri sit propter stomaci cõitatem: tunc non elongatur: quin erretur ⁊ sit egritudo hec in cerebro parua: ⁊ sit occulta: ⁊ nec appareat nausea in stomaco nisi ꝓpter cõitatem suaꝫ cum cerebro in egritudine occulta cum qua est. Oportet ergo vt redeas ad pꝛincipia que tibi dedi in libris primis quibus cognoscas egritudies pꝛincipales ab egritudinibus cõicationis.

¶ De signis cerebri in sua complexione eq̃li. Cap. xvi.

Cerebrum in sua cõplõne eq̃le est id qḋ est forte in operationibus sensibilibus ⁊ moralibꝰ ⁊ mobilibus: ⁊ cõmẽsuratuꝫ in expulsione eius qḋ ab eo expelliꝰ: ⁊ in ipsius retẽtione: ⁊ forte ad resistẽduꝫ accñtibus impedimẽtum afferentibus. ¶ Capillos hñs in pueritia glaucoſ: ⁊ in adolescẽtia igneos ⁊ rubeos ⁊ ad nigredinem declinãtes. ¶ Circa cõplementum creationis ⁊ augmẽti medios iter crispitudinem ⁊ planitiẽ: ⁊ ipsoꝝ ortuſ: ⁊ tpa nascẽdi totũ ẽ in sua hora: ⁊ ipsoꝝ canities nõ est festina neqꝫ tarda ab hora naturali: ⁊ caluitium non cito ei aduenit.

¶ De signis complexionum malaruꝫ euenientium ex conceptione. Cap. xvii.

Visum est. G. qꝫ caliditas generat rationis ꝑmutationẽ ⁊ alienationem .i. stoliditatẽ. ¶ Et nos istis adiũgamꝰ subitationẽ ⁊ velocitatẽ casus intentionũ ⁊ ꝑmutationis volũtatũ. ¶ Et qꝫ frigiditas gñat stoliditatẽ ⁊ quietẽ motus. ⁊ nos adiũgamus istis tarditatẽ intellectus ⁊ excusationem cogitationis ⁊ pigritiaꝫ. ¶ Et qꝫ siccitas facit vigilias ⁊ ipsam significant vigilie. ¶ Et nos quidem in hoc ꝯditionemus vel statuamus qꝫ non sit ab humiditatibus nitrosis: ⁊ non est cũ grauitate in cerebro ⁊ assiduatiõe euacuationis superfluitatum ⁊ reliquis significationibus humiditatis. Humiditas .n. salsa ⁊ nitrosa teste ipso. G. facit isomnietatẽ sicut in senibus. Humiditas vͦo facit somnũ ꝓfundum: ⁊ tu statue cũ aia tua ꝯditionẽ ꝑdictã. ¶ Et. G. quidẽ visum est qꝫ significatio ad ostẽdenduꝫ qꝫ complo est distans sine mã est ꝑuatio fluxus supfluitatũ cum significatione malitie compl'onis. ¶ Significatio vͦo qꝫ ipsa diñetur cum materia est fluxus supfluitatũ. ¶ Et nos quidem ꝑscrutemur ⁊ dicamus qꝫ si nõ sint opil'ones ⁊ debilitas ꝟtutis expulsiue ⁊ illius significatio est qḋ ꝑdiximus ⁊ pfecimus. ¶ Significationes vͦo cerebri calide cõplexionis sunt velocitas ortuſ capillorum in pꝛincipio natiuitatis: aut in ventre: ⁊ nigredo ipsoꝝ in pꝛincipio: ⁊ denigratio eoꝝ post glaucedinẽ velox ⁊ crispitudo eorum ⁊ silia: ⁊ velocitas repletionis capitis ⁊ ipsius grauitas ex causis euenientibus sicut odoribuſ ⁊ silibus: ⁊ lesio eius ab odoribus calis: ⁊ paucitas visus somni cũ leuitate eius: ⁊ apparẽtia venarũ oculoꝝ ⁊ acuitas ipsoꝝ: ⁊ velocitas ꝑmutationis in cõsilijs ⁊ volũtatibus sicut est dispõ infantiũ: ⁊ significat illud tactuſ ⁊ rubedo coloris ⁊ decoctio supfluitatũ effusarũ ⁊ expulsaꝝ ⁊ q̃litas ipsarũ in sũba cũ cõparatiõe ad aliaſ. ¶ Significationes vͦo cõpl'onis frigide sunt augmẽtũ expulsionis supfluitatũ sm qꝫ ex cõditione ꝑdictũ est. ⁊ planities capilloꝝ: ⁊ paucitas nigredinis eoꝝ: ⁊ velocitas canitiei ⁊ velocitas patiẽdi ex nocumẽtis ⁊ multitudo reumatismi intus ad palatũ ⁊ accidẽtiũ corize ꝓpter lenẽ cãm ⁊ occultatio venarũ in oculis. Et multitudo somni: ⁊ eius forma est silis forme dormitãtis. tardus est palpebrarũ motus ⁊ est stabilitas sm voluntates: sicut est dispositio senũ. ¶ Sicce vͦo cõplexionis significationes sunt mundificatio meatuum supfluitatũ: ⁊ claritas sensuum: ⁊ potentia in vigilando ⁊ fortitudo capilloꝝ: ⁊ velocitas natiuitatiſ ipsoꝝ ꝓp fumũ cõpl'onis in etate pꝛima: ⁊ velocitas caluitiei: ⁊ crispitudo capilloꝝ. ¶ Sꝫ hũide cõpl'onis significatiões sunt planities capilloꝝ ⁊ tarditas natiuitatis ipsoꝝ: ⁊ tarditas caluitiei: ⁊ ꝑturbatio sensuũ ⁊ multitudo supfluitatũ intus: ⁊ reumatismus: ⁊ ꝓfunditas somni. ¶ Calide ⁊ sicce cõpl'onis significationes sunt ꝑuatio supfluitatũ ⁊ claritas sensuũ: ⁊ potẽtia vigilãdi: ⁊ paucitas somni: ⁊ velocitas ortus capilloꝝ in pꝛincipio: ⁊ fortitudo ipsoruꝫ ⁊ nigredo: ⁊ crispitudo eoꝝ: ⁊ mita caluitiei velocitas: ⁊ caliditas tactus capitis: ⁊ ipsius siccitas cum rubedine manifesta in ipso: ⁊ in oculo. Et ꝑmutatio i. volũtatibꝰ ⁊ velocitas in eiſ: ⁊ fortitudo itellectꝰ: ⁊ memorie: ⁊ velocitas in eis: operationũ animalium. ¶ Significationes vͦo cõpl'onis calide ⁊ humide sunt iste. Nam si cõplo illa non est valde remota ab equalitate color est bonus: ⁊ vene sunt manifeste: ⁊ tactus est calidus: ⁊ lenis: ⁊ superfluitates sunt plures: ⁊ magis cocte: ⁊ ca-

pilli plani declinātes ad glaucedinē absq3 velocitate caluiciei: et calefactio et humectatio sunt ei veloces. ¶ Quod si ab ea fuerit elongata erit egrotatiuū recipiēs casus cali: et fri: et egritudines putridas in sub'a sua velociter: et erunt sensus illius cuius ē cerebrū grauati et perturbati: et ocli eius debiles: et neq3 abstinebit a sōno: et videbit somnia pmutabilia. ¶ Significationes aūt cōplonis fri: et sicce sunt iste. nam caput est fri tactus: abiectus color vene sunt i ipso occulte: et in oclis: tardus capillorum ortus: et sunt castanei: et subtiles: tarditas caluiciei ,ppē: si nō ē magis dñans eius siccitas q3 fritas: et nocent fri gidis fm conditiones predictas: et sensus sunt clari in infantia sua: et cū ,pcedit in etate debilitatur velociter et senescit et appet spasmus: et cōtractio in partibus capitis eius: et fit eius sanitas instabilis. Qnq3 enim est leuitas capitis: et viarū apitio: et qnq3 est econtrario. ¶ In complexione aūt frigida et humida: est homo multi somni: et profundus in ipso malorum sensuum: piger: tardus: multe euacuationis superfluitatum ex capite: et significat ipsam tarditas caluitiei et velocitas euentus reumanismorum. ¶ Apostematū vero significationes et reliquorū dicemus in distinctionib'. ¶ De signis cuiuscunq3 egritudinis capitis. Cap. xviij.

b Oc caplm et qd est ante ipm sunt sicut conclusio pncipiorum: que dedimus de dispositionibus significationū capitis: et oportet quidem vt has significationes seruemus in memoria: et nō sit necessarium reiterare in vnoquoq3 capitulorum: in quo loquemur de egritudinibus partiū capitis. Quod si iterabimus eas in aliq capl'o. iterabimus eas: vt sit adiuuās ad qualitatem redeundi ad hos canones in c. alijs. in qbus iam cōtenti erimus fm q3 erit de eis qd attulimus in illo. c. vno. ¶ Et silr oportet vt aiam tuā sup illud quiescere facias de reddu'ōe ad canones vniuersales in curis particularibus capitis: nisi in quo in vniuersalibus non est dictū: et est necessarium ipsum dicere in particularibus.

¶ De signis male cōplexionis calide sine materia. Cap. xix.

f Psam significat isfiāmatio et priuatio grauitatis: et vigilie: et ingetudo in motibus et pmutatio in imaginationibus: et agitatio: et velocitas in ira: et rubedo oculorum: et iuuamentum ab infrigidātibus: et nocumentū a calefacientibus.

¶ De signis male complexionis frigide sine materia. Cap. xx.

f Entitur frigus cum priuatione grauitatis et pigritia et tepiditas et albedo coloris faciei: et oculi: et diminutio in imaginationibus: et declinatio ad timorem et iuuamentum a calefacientibus et nocumentum ab infrigidantibus.

¶ De signis male cōplexionis sicce, sine materia. Cap. xxi.

l Eutas et antecessio euacuationis et desiccatio stricture narium et dñium vigiliarum. ¶ De signis male cōplexionis hūide sine mā. Cap. xxij.

p Igritia et tepiditas cū paruitate grauedinis et paucitas flux' eius ,qd est fluit: aut ipsius equalitates et superfluitas obliuionis: et dñium somni.

¶ De signis complexionum compositarum absq3 materia. Cap. xxiij.

c Ommixtio signorum duarum cōplonū. Et significatur qdē dñium caliditatis cum siccitate per vigilias et commixtionē. ¶ Et sup dñium frigiditatis cū ea per dispositionē similem egritudini que noiatur ,ɔgelatio: et forsitā aduenit ei: et dominiū qdē humiditatis cum calitate significat ex dñio somni: qui nō est ,ppter fortes subeth. i. fortes ,pfundationes somni. Et dñium frigiditatis cū hūiditate p somnū a subeth: et adiunge ad illud quod attulimus de reliquis signis cōpositis et significationibus singularium.

¶ De signis dñij mārum calidarum. Cap. xxiiij.

c Olerice qdem: grauitas non superflua et mordicatio et inflammatio: et adustio vehemens: et siccitas: et strictura nariū et sitis et vigilie et citrinitas coloris faciei et oculi et rubedo coloris. ¶ In sanguinea quidē significat ipsum augmētum grauitatis: et fortasse associat ei pulsationē et est cum eo inflatio faciei et oculorum et exuberatio venarum et fortis somnus subeth.

¶ De signis dñij mārum frigidarum. Cap. xxv.

f Rigus sensatum et longitudo lesionis et eius assiduatio: et paucitas rubedinis coloris: et facies et oculi sunt cū pigritia et tepiditate et albedo coloris faciei et oculorum et paruitas citrinitatis corum cum grauitate sensata. Uerumtamen illa grauitas cum materia flegmatica est maior: et cū pigritia et tarditate et nimietate subeth somni et obliuione et plumbeitate coloris in facie et oculis. In melācolica vo est grauitas minor et fiunt vigilie plēs et alienatio et cogitatio corrupta et tenebrositas coloris faciei et oculorum.

¶ De signis apatum calidorum. Cap. xxvi.

f Ebris insepabilis et grauitas et pulsatio: et dolor perueniens ad radices oculorum: et forsitan ad exteriora exibunt cum eo oculi: et permixtio rationis et velocitas pulsus et caliditas. ¶ Quod si fuerint in ipso cerebro erit pulsus decliuis ad vndosum. et si fuerint in velaminib' erit dolor fortior et pulsus erit decliuis ad serrinum.

¶ De signis apatū flegmaticorum. Cap. xxvij.

Bliuio τ somnus nimius τ multitudo grauitatis τ pulsus vndosus τ largus τ excitatus.

¶ De signis apatum melicor. Cap. xxviij.

Igilie τ alienatio τ grauitas sensata τ durities pulsus. ¶ Et nos qdē diximus illud: cuius nos opoztuit rememorari hic de significationib⁹ de dilatatis cerebri τ foztitudinis ei⁹: τ signis humoris in ipso dñantis τ significationibus egritudinū eius ppriarū: τ que sunt pp cōitatē: ꝯsideres i eo qd allaturi sumus de hoc in. c. de soda. illic ergo requiratur: qm in loco illo afferē τ ex eo permutemus nos ad reliqua. ca.

¶ De canonib⁹ vlibus curatōis. Cap. xxix.

Em mām euacuare voluerimus cōtemplamur tunc si significatio dñāti sanguinē cū ipsa abundantem esse τ in sanguine non est diminutio: quecūqꝫ sit materia incipiemus a flōia cephalice: venarū capitis predictarū in ca. flobotomie sicut venarū frōtis τ nasi: τ venarū paruis auris: τ opꝫ vt fiat earū flobotomia in ꝯria pte doloris. ¶ Qd ō si res est magna τ sanguis dñatur minuimus quidē: τ nō declinamus nisi ad diminutionē. ¶ Et si alij etiaꝫ dñent humores: tū ab ea incipimus: qm flobotomia est cōis humorꝫ etiam. ¶ Qd ō si mā fuerit sanguis tūc sufficiet flobotomia cōpleta. i. sola. Et si fuerint humores alij ꝯsiderabimus: tūc si est cū cōitate corpis totius euacuabimus corpus totū: deinde intēdemus ad caput solūmodo. Et administrabimus euacuantia q̄ sunt ei ppria. ¶ Ad hoc tū nō penitus erimus ausi nisi post corporis totius euacuationem si fuerit in corpe humor. τ totū illud facienus si sciuerimus mām in ipso esse decoctā. τ illud qdē cognoscitur testimonio eius quod ex ipso educit: si nō fuerit subtile valde aut valde grossum. ¶ Et si egritudo iam puenerit ad statū: τ nos iam pcessimus cū digōne que fit in vnctionibus τ embrocis τ emplis digestiuis: euacuabimus ex capite proprie per gargarismū si nō timuerim⁹ nocumētum in pulmone: τ fluxus euacuati per gargarismū nō fuerint de gñe humoris acuti τ mordicanti: τ hō non fuerit susceptibilis egritudinū pulmonis: τ fuerit ei potentia cauēdi a fluxu rei male ad pulmonē: aut fuerit dispositio capitis vel maioris sollicitudis ei de dispōne pulmonis. ¶ Et administrabimus etiaꝫ odorifera aperitiua sternutationē facientia τ caputpurgia. s. pulueres vel liquores qui per nares mittunt τ embrocas que mām de capite deponūt. ¶ Et quādoqꝫ fient etiā emplastra capiti post abrasionē capitis ex medicinis soluētibus genus humoris qui est in ipso cū nō timuerimus ex illis emplastris corruptionē cōplexionis: τ cōsili fuerimus qp materia effusa facilis fuerit ad euacuandū: τ cum hoc cauebimus ne euacuātia addēcia vel adherentia ex ea soluant qd subtile est τ retineat grossum. ¶ Uia aūt qua ad hāc intentionē puenianmus est: vt euacuem⁹ post lenificationē factam cū lenificātibus digestiuis. ¶ Quātūcunqꝫ ergo euacuationē administrauerimus ipsam sequi faciemus lenificationē. ¶ Et cauebimus in euacuationibus humorꝫ acutorꝫ: in quibus pculdubio necessarie sunt medicine calide in quibusdā horis: sicut sunt hiere τ scamonea τ turbith cum sitca dos ne post cōtingat malitia cōplexionis calide. Uerū elaborabimus ad hoc vt nō remaneat post eaꝫ illud τ illud est: vt succurramus solo ni facie per eas: τ euacuationi prouenienti per gargarismata τ reliqua cū emplis infrigidatiuis: τ vt caueamus eorꝫ administrationeꝫ nisi post fiduciā sumptā ex cōsuetudine egri. qp illud qd ipse bibit de hoc soluit ipsum τ euacuat ita ne fit potio nostra ei causa ad pnicē aut corruptionē. ¶ Qd ō si humores fuerint nō digesti digeremus prius vtrasqꝫ partes eorꝫ sicut rememorabimur: τ si humores fuerint ascendētes a latere aut corpore toto trahemus ad contrariū. sicut si fuerit ex inferioribus corporis totius administrabimus clystere τ suppositoria τ ligabimus extrema τ ppꝛie pedes vel emplastra superponemus extremis τ euacuabimus mēbra. vtputa si fuerit stomacus cū terapigra: aut splen cum eo quod ei est ppꝛium. τ similiter vnūquodqꝫ mēbrum: τ regemus totū fm regimen suū quod est ei ppꝛiū. ¶ Isti ergo sunt canones vniuersales de esse materierū: τ quecūqꝫ materia euacuata sit: tunc si causa ipsius puenit malitia cōplexionis medicabimur per ꝯrium. ¶ Ex eo autē in quo materie humorꝫ diuerse que sunt in capite cōicant fm intēnonē cauterisantiuꝫ est vt fiat cauteriū vbi puenīūt index τ anularis mēsurādo ab extremitate nasi: aut vbi puenit medietas fili cuius lōgitudo est ab aure ad aurem capite pus raso. ¶ Nūc ad distinguendū redeamus. ¶ Si sanguis quidem in toto est corpore τ in capite mā exuberās cōtinet: flobotomet cephalica. Sed si nōdum ꝯtinet: sed est in hoc vt cōtineat minuat nigra. i. media que nutrix dr: τ si timet comprehensio antecꝫ incipiat peruenire ad hoc vt contineat sicut si cōtingat per cām attrahenteꝫ humores in circuitu capitis ex caliditate extrinseca aut pcussiōe: aut relīqꝫ flobotometur basilica: τ si vis vt extrahatur plus illo flobotoma saphenam. Et cruribus ventosas appone supra calcaneum paruū τ flobotoma venam pedis. ¶ Et si fuerit propter cōmunitatem membri flobotoma venaꝫ vtrisqꝫ cōmunem: si vis euacuare ex ambob⁹ simul τ materia est quieta: τ si vis trahere ad partem cū euacuatione mēbri cōicantis flobotoma venā cōmunicanteꝫ mēbro

accidenti cum egritudine et cadat in contrario partis capitis. ¶ Amplius cum peruenis ad caput solum: aut sanguis a principio rei solummodo est in ipso. tunc si quod fuerit cadens in velaminibus extrinsecis cranei secundum quod rememorabimur in egritudinibus particularibus: aut egritudo senuit propinqua commissuris et vis curandi facile: appone ventosam nuce. quod si est profunda aut non speratur eius attractio ad exteriora cranei flobotoma venam frontis propter si dolor est posterius. Et post acceptionem quidem sanguinis sumantur euacuatiua que sunt ex mirabolanis et succis fructuum et si remanet necessitas administres clystere. ¶ Et si egritudo fuerit praua. sicut verbi gratia. apoplexia sanguinea flobotoma ex guidez .i. vena que est in vno latere colli. ¶ Digestiua vero si materia fuerit flegmatica: aut melancolica sunt matres medicinarum que in eis digestione administrantur in quibus est subtiliatio et incisio et resolutio. verputa amaracum et folia lauri et scea: idest sticados arabicum et abrotanum et squinantum et camomilla et mellotum et anetum et polypodium et epithimum: que sunt magis proprie melancolice et alasce et ysopus et feudenegi et rutha et alberegesis: et omne in quo est virtus resoluendi. Et nos quidem iam scripsimus ea in tabula resolutiorum et digestionis medicinarum calidarum: licet sit comprehensio regiminis in flegmatica et melancolica diuersa propter illud quod dicemus. ¶ Et oportet vt ad gradus harum medicinarum perueniatur per quantitatem materiei. nam si fuerit multe quantitatis et vehementis qualitatis ponemus medicinas calidas fortes: ita vt sint in quarto gradu: sicut piretrum et euforbium et reliqua nisi timeatur ebullitio materierum: et illud quidem est si fuerit multa valde et timemus quod cum ipsa calefiet augmentabitur eius totalitas et faciet extensionem dolorosam et apostema. Illic enim oportet vt incipiamus et euacuemus ex ea aliquid. deinde residuum decoqui incipiat. ¶ Rectius autem quod est in digestione humorum manifeste cruditatis est vt sit cura ex emplastris de medicinis equalis calefactionis. Et administra quietem et ligationem: vt digeratur materia facile. ¶ Non si fuerit pauce quantitatis et fuerit debilis qualitatis potenti erimus eis in quibus non multa existat calefactio secundum subtiliationem que sunt in gradu primo. et si fuerit media medijs. ¶ Non si materie melancolice fuerint non erimus contenti illis medicinis: ita vt in desiccatione addamus: et precipue si fuerit melancolia preter naturam. imo sit adusta. Sed indigebimus in maturatione materiei melancolice lenificatione et humectatione proculdubio: deinde succedamus cum maturatiuis resolutiuis subtilis resolutionis que sunt in gradu secundo et tertio: et melius est vt coniungas lenificantia et humectantia cum calidis incisiuis resoluentibus. ¶ Materie vero calide digestionem faciunt medicine cum aggregatione sue substantie et apertione cum hoc et incisione. Et iste quidem sunt infrigidantia et humectantia in quibus est abstersio et ablutio: sicut aqua ordei et lac caprarum recenter mulctum. lac tamen vitet qui virtutis debilitatem cum soda habuerit et digestiua que sunt cum illis conditionibus. Et vitatur aqua in quibus decocta sunt folia salicum et viole et nenufar et virga pastoris et herbe frigide omnes descripte in tabulis suis: que sunt medicinarum singularium mixte cum aliquanto aceti vt eas profundet et virtutes earum penetrare faciat. quod si in eis parum grossitiei addatur camomilla et malua. ¶ Et si tunc egro vigilie affuerint: et voluntas fuerit ne vigilet ponatur cortices in eis papaueris. Dico autem acetum est commune omnibus materijs. Eius enim infrigidatio possibile est vt leuius causa frangatur. Amplius remaneat profundatio eius cum medicinis et ipsius incisio. hoc quidem est cum administratur in materijs frigidis. In maturatione autem materierum calidarum non eligatur supra ipsum. ¶ Et olea calida omnia dicta in antidotario que sunt ex oleis odoriferis et floribus et plantis ingrediuntur in digestione frigidarum: quod si materia fuerit vehementis frigiditatis aut multe quantitatis aut difficilis resolutionis: tunc olea adhibenda sunt que sunt facta cum gummis calidis et speciebus fortibus odoriferis et oleum de behen et sambucinum et de narcisco et lilio saffarano et lauro et amaraco et de duabus speciis: aut oleum oliue in quo decocta sunt rutha humida aut calamentum: aut anetum humidum aut camomilla humida: et his similia: de quibus rememorabimur in antidotario. et illic collige illud. Oleum autem balsami propter suam subtilitatem velociter resoluit et non multum prebet iuuamentum in epithimando et inungendo: propter nimis sue fortitudini. ¶ Et nos quidem materiei opponimus euacuando et trahendo secundum contrarium et faciendo vtrunque simul. Attractio vero ad contrarium est. attractio que fit ad manus et ad pedes: et illud iuuat ipsorum fricatio cum sale et oleo vio. aut oleo camomillino secundum complexionem et ex eo quod in ipsa egritudine administrauimus nos est exercitium in quo seruatur caput ita vt non moueatur cum corpore et non mouentur nisi inferiora tantum: et est exercitium in quo homo suspenditur in fune aut pendet ex pariete et retinentur superiora corporis eius et non cessat mouendo pedes et sequitur ipsum et hoc post euacuationem. ¶ Fricatio vero extremitatum et earum constrictio a superioribus ad inferiora est huiusmodi et proprie cum cibari debet. ¶ Et quandoque purgatur caput solum leui exercitio sicut fricatione et comprehensione donec ad pectinandum perueniatur et administratione odorum ex feudis proprie sicut fit in fine

lethargie. ¶ Res autem aggregans duo regi‑na similiter clystere ⁊ suppositoria ⁊ diuretica: ⁊ sudorem prouocantia ſm materiam ⁊ virtutem: ⁊ omnia que numerata sunt in antidotario. ¶ Solutiua autem que euacuant caput cū cōcitate corporis sūt pillule de ieris ⁊ pillule cocie: ⁊ pillule de sticados: ⁊ iste qdē ꝯuenientiores sunt humoribus adustis in quibus dominatur colera: ⁊ in quibus cū hoc est grossities imo sunt sicut cōmunicātes colericis ⁊ flegmaticis ⁊ omnibus illis fortius est infusio aloes que fit cum aqua endiuie. ⁊ propter eius qd̄ est fortius ex eo: ⁊ est illa que scripta est in antidotario: aut infusio de iera: ⁊ vomitus ex oxymelle cum se. atriplicis. Decoctio vero mirabolanorum ⁊ prunorū ⁊ fumiterre ⁊ syrupus de fructibus. ⁊ syrupus vio. ⁊ decoctio cassiefi. ⁊ que sunt istis similia facta fortia cum scamonea ⁊ reliquis ſm dispositionem corporis: ⁊ vacuitatē ipsius a febre eius aut essentiam eius in ea ſm dispositionem etatis ⁊ virtutis ⁊ horum similium sunt conuenientia humoribus colericis subtilibus. ¶ Uerum iera archigenis: ⁊ iera ruffi: ⁊ iera logodion: ⁊ iera Galie. ⁊ pillule facte cum lapide lazuli: ⁊ elleboro ſm quod rememorabimur cōueniunt humoribus grossis ⁊ melancolicis. Et similiter omne in quo recipitur sticados. ¶ Ex vtrisqꝫ etiam conueniens est vomitus factus ex potu oxymellis ⁊ semine raffani ⁊ pulpa colloquintide cum reliquis medicinis mouētibus humores viscosos ex eis quas terminauimus. ⁊ diximus ⁊ reliqua composita distincta in antidotario ſm quod ipse ordines habent. ¶ Primus est qui ē cū iera ⁊ turbith ⁊ epithimo ⁊ agarico ⁊ castoreo: ⁊ que illis sunt similia ⁊ pillule magne: deinde iere deinde duo ellebori: niger melancolicis ⁊ albus flegmaticis cum cautella ⁊ timore: ⁊ lapis lazuli ⁊ lapis armenus absqꝫ cautella ⁊ timore. ¶ Et oportet vt incipiamus a debiliore ⁊ gradatim procedamus donec sciamus ex dispositione egritudinis qꝫ ipsa est iā abscisa. ¶ Solutiua vero facilia ad purgandum caput alscetaret sunt ex quibus sumitur pillula magna vt paruum pondus operationē efficiat sufficientem cum mora ⁊ non noceat propter paruitatē suam iteratio: ⁊ dormiatur super ipsam ne destruant motus ⁊ vigilie eius operationem: ⁊ canon quidem in eis est aloes ⁊ hiera. deinde cadit in eis mastix ad confortandum stomacū. ⁊ recipiuntur in eis mirabol. vt prohibeant vaporem acutum calidum si in stomaco generatur aut capite. qꝫ si voluntas adest vt humores colerici educantur sit in eis iuuamentum cum scamonea ⁊ similibus ei. ⁊ fortasse visus scamonee cum aloeticis administratus propter purgationem ipsius cerebri aut stomaci si egritudo cerebri est cum eius communitate prohibet earū

calefactionem superfluam propter superfluitate more ipsarum: ⁊ excitat eas abbreuiatas a cōplemento purgationis eo qꝫ iuuat ad purgandum. ¶ Quod si voluntas adest vt iuuamentum fiat in extractione humorum flegmaticorum iuuetur cum pulpa colloquintide ⁊ cum ʒʒ. ⁊ turbith ⁊ sticados. ¶ Et si adest voluntas vt fiat hoc in humoribus melancolicis iuuentur cum pauco elleboro ⁊ epithimo ⁊ polypodio ⁊ eis similibus: ⁊ sunt pillule magne diuersarum descriptionum quas reperies in antidotario ⁊ scies ipsarum iuuamentum ⁊ ipsarum electionem inde. ¶ Ex mundificatiuis autem que capiti sunt ꝓpria sunt gargarismata in quibus omnibus almuri sit administratum.

¶ Quod si humores fuerint colerici puri nō vtaris in ipsarum mundatione gargarismate timendo descensum ipsorum ad pectus cum iam adepti sint superfluam acuitatem ex medicine purgantibus acutis. Nam subtiliantia colericos cum facilitate ⁊ subtilitate: ⁊ que sunt equalis cōplexionis non multum agunt in gargarismate. ¶ Quod si aliquid horum est iuuans: tunc oxymel de seminibus cum endiuie folium modo. ⁊ oxymel squilliticum ⁊ oxymel recipiens scamoneam ⁊ aquam lupuli ⁊ aquā prunorum: ⁊ sirupus viola. ⁊ tamarindi cum pauco scamonee: et qui huius cursu procedūt. ¶ Quod si humores colerici fuerit cū grossitie: tunc gargarisma fiet cum almuri et aloe et hiera. et oxymel de seminibus: et squillitico cū hiera et vt confortetur illud cum scamonea et pauco turbith: et supra illud nihil addatur.

¶ Quod si humores fuerint grossi flegmatici tunc addatur supra illud pulpa collo. et ʒʒ. et sticados et turbith et hiera archigenis et bufutus. et fortasse indigebis: vt cum eis administres synapin et piretrum et piper cum mastice: et vis propter illud fortitudinem operationis medicine cum fuerint humores vehementis fortitudinis. ¶ Et similiter fortasse facis masticare piretrum et piper et ʒʒ. et acorum: ita vt perueniatur ad vltimum ad staphisagriam: et que eis sunt similia: et istis quādoqꝫ admiscentur subtiliantia sicut ysopus et cinamomum et cassia lignea origanum: et cortices radicum capparis mentastrum et que eorum cursu procedunt. ¶ Sternutatoria autem: que conueniunt humoribus colericis, sunt sicut vapor aceti in quo parum castorei dissolutum est et odor focaugi acuti acetosi. Et flegmaticis condisi: et piper et cepe allerum: et synapis et nasturtium et baurach: et que cursu eorum procedunt. ¶ Ex istis medicinis quādoqꝫ assumimus emplastra: et accipimus: ex eis epithimata super tempora. ¶ Capitpurgiorū aūt alia fiunt: vt per ea perueniat in frāctio: et humectatio: et alia vt resolō: et alia vt

confortatio. Cumq; caputpurgis administras resoluentia confortantia gradus in ipsorum administratõe obserua. administra itaq; ea prima vice cum oleo rosato ⁊ lacte ⁊ que tali cursu currunt: ⁊ vice scđa cum expressione sicle ⁊ filibus: ⁊ tertia ẽt vice cum aqua amarici ⁊ filibus. Qđ si principiũ mãei ⁊ vaporuz non est nisi a stõ attende subam humoris in stõ cõprehensi quã cõprehendes per ea que scies in cap. egritudinũ stõi ⁊ cũonis eius. ¶ Quũ aũt mã descendens est vapores aut ventositates retenti: oz vt eos resoluas cum aqua in qua decocta sunt sceha ⁊ epithimũ ⁊ albasce ⁊ medicine predicte in ca. suis. ⁊ distillet̃ ẽt oleum sambacinuz ⁊ laurinũ ⁊ amaracinũ in aure. ¶ Quũ autez corpus cerebri vis confortare ⁊ phibere humores colericos ne a stõ ad ipsum ascendant ⁊ ab eis que sequunt̃ ipm: oz vt ipm cibes fructibus acetosis ⁊ ppřie granatis acetosis ⁊ pomis ⁊ piris ⁊ acresta ⁊ ppřie post cibum. ¶ Curatio ẽt tua in opilationibus sit cum embrocis aperitiuis semp. ⁊ oz vt sit effusio ois embroce administrata i omni accñte a loco alto: vt eius virtus pliñ pfundet̃: ⁊ caput sparet̃ vt cadat sup synciput supra posteriorẽ capitis prez ⁊ mẽbra dura: ⁊ sint ẽt masticatiões ⁊ pillule de sciar ⁊ olea resoluentia. ¶ Et si egritudo fuerit ventositas in stõ purga: deinde affer oleum ro. dulce cum aqua decoctionis radicum: ⁊ fenugreci ⁊ cordumeni ⁊ his filibus: aut affer oleum cum infusione aloes: aut cum cordumeni ⁊ his filibus. ¶ Cum autẽ curas apata calã oz vt in eis incipias prius cum eo qđ repellit qđ fit ex infrigidantibus pdictis mixtũ cum aceto ⁊ aqua ro. nisi illic fuerit dolor vehemens. tunc. n. aliena acetũ: ⁊ cadat in eis administratio olei ros. infrigidati sufficienter: non tñ supflue conquassati cum aceto multo: aut pauco in fronte ⁊ capite: ⁊ aqua vue lupine ⁊ sansel ⁊ croco ⁊ fiet̃ memithe ⁊ bolo armeno ⁊ lentibus excorticatis ⁊ filibus: ⁊ aquis in qbus cocta sunt stiptica frigida: ⁊ ex calidis stipticis confortatiuis in qbus ẽt fit cõpositio in cõmixtiõe eorũ frigoris sicut alutbuli. ¶ Alienatio vero a medicinis vehementer frig factis ex eis que sunt sicut papauer ⁊ opium ⁊ reliqua non est tibi necia. nisi apud vehementẽ necessitatẽ ⁊ fortẽ dolorẽ. ⁊ camomilla qdem frangit aliqd ex acuitate narcoticorum in epithimantibus. ¶ Vomitus vero est ex eis in qbus non fit iuuamentũ in curis egritudinũ capitis: nisi fiat pp cõitatẽ mãei in stõ ⁊ melior modorũ expulsionis eius est vomitus. ¶ Inquit. G. non est dispõ soda in vehementi necessitate narcoticorũ sicut dispõ colice. Colice. n. dolor qñq; puenit ad hoc vt perimat. sed soda non est sic in vehementi necessitate narcoticorũ ꝭm pliñ. q: si mãe non fuerint vehementis acuitatis administrabis aquã fructuũ stipticorum predictorum. deinde vtaris maturatiuis rememoratis in materijs actiis: postea administrabis in quo sit parũ resolutiõis: sicut aque in qbus decocta sunt ordeum fractũ ⁊ radices myrti. ¶ Et ex oleis oleum camomillinuz recens solũ: aut mixtũ cum oleo ro. ꝭm acuitatez egritudinis ⁊ subam mãerie ⁊ ppingtatẽ tpis status. ⁊ post ipm ex aquis in qbus cocta sunt radices apij ⁊ feniculi ⁊ furfur cuz seibus eius ⁊ fenugrecũ ⁊ malua ⁊ corona regia ⁊ alacone alba. ¶ Et, ex oleis oleum anetinũ ⁊ silia eius dum puenitat ad stati ⁊ resoluat̃ tunc. ⁊ ẽt emplastra que fiunt ex istis. Euacuantia aũt necia antecedant in eis ꝭm mũm. Et administrentur in cibando hñtes apata colerica ppřie medicine leues humide. ¶ In apatibus vero frigidis incipiat̃ primo sicut in alijs cum eione ⁊ administremus in eis illud in quo recipit̃ oleũ de lzerua: ⁊ oleum amigdalarũ amararũ ⁊ picea: ⁊ illis silia: ⁊ reliqs positionibus notis cuz aquis radicũ. ¶ Et conteri fumus ex apocrusticis oleo ro. in principio rei. ⁊ misce cum eo subtiliantia sicut albasce ⁊ calamentũ ⁊ castoreum ppřie: deinde administra squillam ppře ⁊ acetum eius faciendo empliñ aut gargarismum si fuerit illud posie. ¶ Et fortasse sument in potu castorei duas tertias aure. ⁊ ppřie patientes lethargiam. deinde administra maturãtia in quibus sit mollificatio ⁊ parũ resolutionis vel resumptionis: de qbus pdictuz est. Deinde post illud ⁊ apud sta ñ administra apud vtrasq; res simul: scz frigidas ⁊ calidas mollificantia ⁊ sit administratio frigidorũ mollificantiuz integre ⁊ resoluentium confortantiuoꝝ ex emplis aquis ⁊ oleis. ¶ Et scias q: ois qui conquerit̃ de egritudine frã in capite nocet̃ a vino: ⁊ mora in balneo: ⁊ ois qui hz egritudinẽ in velaminibus cerebri leditur ab aqua frã vehementer. ¶ Curationes aũt malitie cõplonis calide solũ fiũt cuz eo in quo est infrigidatio ex herbis ⁊ oleis frigis infrigidatis: sicut oleũ ro. ⁊ nenufarinũ ⁊ viol. ⁊ elegantius illis est oleum ro. ⁊ oleũ de se. cucurbite ⁊ cutuli: ⁊ de se. lactuce ⁊ oleum de se. papaueris: et fortasse vtunt̃ oleo de se. iusquiami cum vehemens est dolor. ¶ Et melius ex istis oleis est cuius radix expressa est ex oliuis que cruditati attinẽt non salitis: et folia eius in quo creata sunt multiplicantur et est recens.

¶ Herbas vero et que herbarũ cursu pcedũt nosti oia. et ipse qdem sunt sicut lactuca et portulaca et rasura cucurbite et que sunt illis silia: ⁊ ẽt folia nenufaris: et virga pastoris et semp uiua et aqua citruli et cucurbite et sauich ordei cum aceto et aqua ro. et cãphora. et sandalo et acatia et linimentũ cum oleo ro. et aceto. Et nõ ptranseat illud vsq; ad ea in qbus est vis narcoticandi et congelandi spũm: nisi pp vehementem necessitatẽ. ¶ Inquiunt: et non oz qdez vt acerum

mm fit vehementis acuitatis τ vinositatis. naꝫ in ipso exit nocumentuꝫ. Et ex illis qdem sunt mucillago psilij cũ aceto τ aqua coriandri τ folia eius. ¶ Et oꝫ vt alienes hec empla τ epithi mata a posteriore cerebro qđ ẽ neruorũ origo. hec.n.non iuuant cerebrũ nisi ex via cõmissure que est i sincipite τ cõmissure coronalis. ex via aũt posterioris cauenduꝫ est ne perueniat ad ipm cerebrũ τ corrũpat ortũ neruorũ. ¶ Ex eis de qbus fit curatio est vt olfaciãt odores frigidos τ fiat eis capitpurgiũ cũ istis oleis τ expressionibus. ¶ Et sint cibi ex lentibus dixatis: τ ex faseolis τ ordeo fracto τ spinachijs τ chersolo cãna τ cincenbus fractis: τ que illis sunt similia. ¶ Et sternant iste herbe τ folia in mansione eius: ita vt sint in domo in qua strati sunt rami infrãtes. τ qñqꝫ pcipit vt in ea sint scecesebram τ folia alcãne. τ existimo ꝙ rectus est vt sit ꝓpinquũ in eo ex scecesebrã qđ est aspsum aq̃ frã. ¶ Et silr iuuant eũ fructus fri τ glacies τ aque copiose. ¶ Qđ si non inueneris cũ caliditate siccitatem: est humiditatẽ absqꝫ mã: τ hoc valde parũ est in egritudinibus cerebri: tunc facies epithimata ex aquis fructuũ in qbus est stipticitas quẽadmoduꝫ diximus: τ pcipue in pncipio apãtũ calidorũ. ¶ Et oꝫ qđ est vt oẽs isti ꝓhibeant a motibus aialibus τ intrinsecis agitatiõe pupille in suis aspectibus: τ alienent ab aspiciendo colores.s.diuersos τ picturas: τ silr eoruꝫ auditus regant. ¶ Qđ si est malitia cõplõis frigide administra emplastra τ aquas sumptas ex medicinis calis pdictis: τ olea predicta ꝓprie oleũ ruthaceũ calefactũ: τ si necẽm fuerit vt in ipso addat cõfortatio admisceat ei eufo:biũ. Et silr oleum laurinũ τ amaracinũ. τ his silia. ¶ Et sicũ hoc melia: τ melia est nãlis aut flegmatica calefac ipm cũ humectatiõe: sed si fuerit adusta aliena qđ desiccat aut calefacit τ sis ꝯtentus humectatione ex lactibus τ oleo vio. τ embrocis τ emplis τ cibis. ¶ Qđ si cũ fritate est siccitas aggrega. ẽt inter humectationem τ calefactionẽ. ¶ Et si cũ fritate est humiditas administra euacuãtia pdicta τ medicinas in qbus est desiccatio cũ caliditate de illis: quas tibi diximus in tabulis. ¶ Et oꝫ vt tu scias ꝙ liqda administrant sup caput distillando sicut diximus: τ administrant retentia in retentione facta ex pasta aut lana infusa oua capud coronatur: τ fit ipsorũ effusio ab eo qđ est coram anteriore parte sincipitis. Et qđ ex eis est lene nõ oꝫ vt linimentũ eius super ipsum dimittatur: sed lauetur: τ non dimittatur ipsum in retentione coronali tpe multo: sed remouetur: qm̃ ipsum velociter putrescit. Et melius hoc est vt administretur post abrasionẽ: τ similiter omnia emplastra τ vnctiones. ¶ Cũqꝫ cibas patientes egritudines capitis nãles frica extrema τ etiã latus capitis τ conforta eum apocrusticis.

¶ Tractatus secundus de doloribus capitis que sunt species sode.

¶ Sermonis vniuersalis de soda. Cap.i.

Soda est lesio in mẽbris capitis. Dis aũt lesiõis cã est mutatio cõplõnis: aut eius diuersitas: aut est solũ ꝯtinuitatis: aut aggregatio duorũ simul. ¶ Mutatio aũt complõnis est vna de sexdecim notis: q̃uis humida non faciat dolorẽ nisi sit cũ mã mota ad solõnẽ ꝯtinuitatis. ¶ Et ꝯtinuitatis solũ nota est: τ eius spẽs ẽm cãs ipsius sunt note. Duarũ vero cãꝝ doloris ꝯiunctio simul est in apãtibus. ¶ Et apata sicut nosti numeratas hñt spẽs: τ eorum spẽs sunt quattuor. ẽt oia illa qñqꝫ fiũt in subã cerebri ipsius. Et qñqꝫ fiunt in velamine circũdante ipm. Et qñqꝫ fiunt in duobus velaminibus circũdantibus ipm. Et qñqꝫ fiũt in venis. Et qñqꝫ in pãniculo extrinseco a craneo ꝓpter illud qđ est inter ea de suspensorijs pdictis i anathomia narrata. Et qñqꝫ fit cã ledens qđcũqꝫ horũ mẽbrorũ fuerit cã mansiua in mẽbro ipo. ¶ Et qñqꝫ fit pp cõitatẽ non integrã: aut mẽbri inter qđ τ mẽbra capitis ꝯtinuat mediatiõe neruorũ sicut stõi τ mricis τ velaminis τ aliorum mẽbroruꝫ si fuerint: aut mẽbri inter qđ τ cerebrũ ꝯtinuat inuolutiõe venarũ fcã ex venis τ arterijs: sicut cordis τ epatis: τ splenis: aut mẽbri vicinantis ei alia vicinitate: sicut pulmo positus sub eo τ adducit ei nocumentũ: aut mẽbri cõicãtis mẽbro vno mõ τ cẽbro alio mõ: sicut cõitas ei⁹ cũ renib⁹ i dolorib⁹ ipsoꝝ aut pp cõitatẽ corporis sicut fit pp febres. ¶ Que aũt est cũ cõitate qñqꝫ fit cũ piodis τ paroxismis ẽm periodos τ paroxismos cãe q̃ ẽ in mẽbro cõicante: sicut que fit pp cõitatẽ stõi. cũ est pp effusionẽ mãerũ colericarũ τ aliarũ ad ipm cũ periodis τ sicut que fit cũ periodis augmẽti spẽꝝ febriũ. ¶ Et soda qdem diuidit alio modo. Nam ex ipsa est cuius cã est aliqua spẽꝝ pmutuarũ: sicut soda ebrietatis: nam dũ pseuerat soda ebrietatis τ non sit fixa pp fixionẽ cãe augmentationis: illa gñat ex ea: τ sicut soda pp cõctionem rei calide: sicut alleoꝝ τ reliquoꝝ. ¶ Et ex ipsa est: cuius cã est antecedens iam collecta: τ est mansiua τ manet ipsa pp eam. ¶ Et qñqꝫ est accñs: deinde fit egritudo: τ cũ remanet egritudo post febres acutas nunciat egritudines cerebri: τ signũ defectũ nãe ab expulsiõe mãei pfecta fluxu sanguis per nares τ reliqs. ¶ Ex egritudinibus sunt qbus nũciat subeth: aut apoplexia: aut demoniũ aut mollities: aut surditas ẽm subam mãei τ ẽm motũ eius. ¶ Soda quoqꝫ diuidit ẽm loca sua: qñqꝫ.n. est in vno laterum capitis: τ que ex ea ẽ ꝯsuetudinaria noiat emigranea: τ qñqꝫ est in anteriore capite. τ qñqꝫ ẽ in posteriore capite: τ qñqꝫ totũ caput cõtinet.

Et que ex ea est consuetudinaria inseparabilis
noiatur ovum et nux: cuius assimilatio est ovo ar/
mor q sup totu caput coprehedit. ¶ Et soda
et diversificatur sm fortitudine et mediationes et
debilitate. Soda.n.alia e valde fortis: ita vt cu
obviat sincipiti ifantis lenia hntis ossa separat
ipm et fragit comissura eius: et alia est q est debi
lis sicut plm fit in lethargia. ¶ Et debilis qdē
alia est q est inseparabilis: et alia est q est no in/
separabilis. ¶ Et qnqz soda: cuius ca est debi/
lis accit qbusda et no alijs: accit ergo ei cuius
cerebri sensus est fortis: et no accit ei cuius cere
bri sensus est debilis. ¶ Et vlr qd cuius cere/
bri sensus est fortis ipse est aptus vt recipiat so
da ex oi ca faciete soda et si debilitet. ¶ Et ois
nic cerebru velociter recipit facietia soda aut p
pter debilitate sua: et tu qd ia sciuisti in vlibus
q debilitas seqt malitia coplonis: aut pp forti
tudine sui sensus et ledit ab oi ca et si sit levis.
¶ Et iteru soda alia est cui non sunt accitia et
alia est q ad accitia pducit ptibus capitis pro
pria: sicut si pveniat ex fortitudine doloris apa
in ptibus capitis. et alia q pducit ad accitia per
venietia ad mebra: sicut si eius lesio et nocume/
tum et apatio eius pveniet ad radices nervoru
et pveniat spasmus: aut pveniat inde aliqd ad
stom. et cotingat casus desiderij et singultus et
nausea et debilitas distonis et silia. ¶ Et scias
q soda tpalis aut fit pp flegma aut pp mesiam
aut debilitate capitis aut ex apate incipiete in/
durari: aut ia indurato: et est illud qd plm est.
¶ Et soda qd et oes egritudines diversificant.
qnqz.n.egritudo est salua: et salua qd est in qua
no phibet de regimine eius qd ei fit necium in
seipsa. et alia est q no est salua: imo est hns sociu
et fortasse phibet ex regimine suo necio sicut si
sit soda et reumatismus tunc fiet ?rius reuma/
tismus soda in necitate regimis qua hz. ¶ So
da quoqz dividit qnqz sm alias ?sideratioes.
Soda.n.alia e q accit subito sano no hnti egri
tudine. Et alia e q accit hnti apata et labores.
¶ Et ex corpibus qd sunt qda q sunt pparata
sode vt sunt corpa q hnt caput debile et mebra
digestiua debilia qre i eis plimus gnat vapor
effundes ad stos eor huores colericos facien/
tes soda. ¶ Et iter i receptis sunt qda q faciut
soda ia pdicta in tabulis mediciaru singularu.
Et oia alefeniati sunt facietia soda: et ppe cassia
lignea: et costus et zaffara et cinamomu et amo/
mu. ¶ Et oia aromata sunt facietia soda: siue
sint cala siue fra. Veruntn cu succedut expellut.s.
cu pcedit illud qd nocet cu calitate vaporis sui:
et succedit ei q vapore facit frm: aut econuerso.
¶ Cu at lesio fit no qlitate solu: sz qntitate: tuc
no ?fert ipsor successio. imo nocet. ¶ Et soda
fra qnqz multiplicat ?stricta i hyeme. ¶ Et qn
estas fuerit septentrionalis parum pluviosa.
Et quando autumnus est meridionalis pluvio/
sus multiplicat soda. Soda vero plm fit ppea
q arterie afferunt caput vapores fraudulentos.

¶ De soda fca ex malitia coplonis. Cap.ij.

Fferamus itaqz sermone exponete
a vnaquaqz haru sumari. Et hec e di
stinctio pria. ¶ Dicamus ergo co
plonalis qd suma est: qm a coplone
cala: et a coplone fra: et a coplone sicca qnqz co
tingit dolor sm q sciuisti in pncipijs vlibus:
qnuis sit dispo in coplone sicca sm q sciuisti pa
ru facies dolore. Et coplo qd humida: sm q
est coplo huida no efficit dolore nisi illic sit ma
humida facies dolore ex pte evaporatois aut
eventus vetositatis facietis solone cotinuitatis.
¶ Et cala qd et sicca et fra et sicca dolore faciut
vtrisqz qlitatibus: et faciut et dolore motu solue
te ?tinuitate. ¶ Cala vo et huida: et fra et hu/
da no faciut dolore nisi qn sunt cale et fre: et no
qn sunt huide nisi sm modu pdcm. ¶ Et ?plo
nis qd cale ca aut e ma cala sanguinea: aut e cole
rica aut e ?posita acutes iflamas facies qlitate
sua ipressione: aut e ca eius vetositas: aut vapor
cals: aut e ca ei mutus calefacies corporeus aut
aialis sz q sciuisti ex divisioe ei i reb vlibus:
aut eius e ca sicut obviatio ignis: aut adustio so
lis: aut acceptio cibi calefacietis aut medicine
calefacietis: aut vicinitas mebror: quor coita
te ia calefactu e. ¶ Et cae qd coplonis fre fa/
cietes soda sunt opposite istis: quar numerus
e apud te. ¶ Et cae siccet aut sunt exiccatia ex/
terius resolone et adustione sicut dies canicula
res: et ?mpla cala: aut rubedine facientia nalir
aut accitalr subito et no subito: phibetia cibus
penetrare ad caput: et siccant mebra ipsius pmo
aut pp abscisione por et resolone huiditatu pn/
cipaliu: aut desiccatia iterius resolone sua: aut
aione cor: aut qr cor ?tus e desiccatiua: et qr
nutrimetu ex eis fcm e siccu: aut pauce huidita
tis: aut vicinitas mebror ia siccor et ipsor coi/
tas et mot aiales et corporei supflui desiccates
et p senitia aionis et resolonis. Et silr coitus ext
beratio et fluxus sanguis et exercitiu forte. ¶ Et
evantia qd alia sut evantia i mebris q sut alia a
mebris capitis qbus caput coicat: sicut evantia
vlia ex toto corpe: aut evantia pticularia evan/
tia ex vno mebro: et alia sunt evantia i mebris
capitis: sic reumatism et catarr et fluxus sanguis
ex narib et spes eductionis acqsite p caput p ur/
gia et sternutatoria et gargarismata: et ex cais sic
citatis e abscisio mu ex huiditatis: qnuis n fiat
evone: sic ieiuniu et diminutio cibi aut ei pvatio.

¶ De speb sode fce pp solos ?tinuitatis. C.iij.

Ontinuitatis solo: qnqz accit i vela
e mib cebri: qnqz accit i suba ipsius: et
qnqz accit i venis et scidut. ¶ Et nq
qz fit sic scis ex motib vaporu et veto
sitatu icipiedo aut pp opilone: et qnqz fit pp hu
more corrosivu: et qnqz fit ex pcussione aut

casu. aut exterius scissõe. ¶ Que aũt fit interius fortasse ñ replet carne: sz remãet vlcerosa ledẽs caput ⁊ pseuerat faciẽs sodá: pcussio aũt ⁊ casus: qñqz sunt leuis adiutorij ⁊ curant: ⁊ qñqz puenĩũt ad hoc vt cerebꝝ ꝓpterea pmittet ⁊ pereat. ¶ Quidã ꝟo medici idi dixerũt ꝙ qñqz ẽ cã i soda ꝟmes gñati in ptibus capitis motu suo ledẽtes. Et qdã remouerũt hoc: sz nõ ẽ necessariũ vt remoueat. Nã ꝟmes mitotiens nascunt in anteriore capite sup locũ qui est in strictura nariũ: ⁊ possibile est vt nascant apud velamina ⁊ si raro cõtingat. ¶ Distinctio specierum sode facte ab apostemate. Cap. iiij.

Apostema a q̊ pueñit soda: qñz ẽ i velaminib⁹ cerebri: ⁊ qñqz ẽ calĩ ⁊ vocat sirsen: ⁊ qñqz est friũ ⁊ noiat lethargia. i. obliuio: ⁊ qñqz est cõpositũ: ⁊ noiat dispõ hñs dormitionẽ vigilatiuã: ⁊ qñqz ẽ durũ. Et qñqz fit i ipso cerebro ⁊ subaxiis. Et ẽ aut calĩ flegmon: aut herisipilla aut friũ. Et hui⁹ distinctio est ex eis que tibi aduenient vicinitus. Et hoc multotiẽs resoluit si cõtingat vt egrediatur in aure ⁊ reliquis pus: aut sanies aut materia aquosa. ¶ De qualitate accidente sode ex materijs. Cap. v.

Dicimus ꝙ mãe sunt cãe soda aut p se: aut p acciñs. Que aũt sũt p se sũt: qñ mutat cõplo p se: aut soluit ꝯtinuitas p se. ¶ Cõplo ãt nõ mutat p se: nisi ꝺm duos modos: aut p vicinitatẽ: aut p pmutationẽ. ¶ Per vicinitatẽ qdẽ: qñ fit hũor cõmixtus frigidus aut calidus. Et calefacit: aut ifrigidat. ⁊ cũ sepat hũor ab eo qđ ei cõmixtũ ẽ finit: ⁊ euanescit: ⁊ non facit morã de q̃ curetur. ¶ Que ãt est p trãsitionẽ fit qñ hũor iã firit ipressionẽ ⁊ affirmauit eã: ⁊ q̃uis sepet eiione ⁊ resolone: tñ remanet q̃litas fixa. Sed ipsarũ ẽntia fit cã sode p se ꝺm semitã solonis ꝯtinuitatis. qñ illud mouet eas ⁊ sepat mordicatiõe ⁊ corrosione sua. ¶ Et plimũ qdẽ fit soda per motionẽ si vẽtositates excitent. ⁊ illud quidez plimũ faciunt mãe friẽ q̃s pcussit calitas q̃ noviter facte sunt calide: aut cibi prouti caliditati. ¶ Mordicatiue autẽ ⁊ corrosiue sunt hũores cali. ¶ Soda aũt facta ab eis p acciñs ẽ cũ accidit opilo ꝓpter apa aut non ꝓpter apa: ⁊ opilationẽ sequit mutatio complõnis sicut sciuisti. ⁊ ipsam sequit solutio cõtinuitatis. Et illud ideo qñ materie q̃s nã mouet in corpe: aut mouet ꝺm semitaꝫ expulsiõis aut ꝺm semitã sepatiõis ⁊ diuisionis nutrimẽti. ¶ Et hoc qdẽ nonfit nisi ex trãsitib⁹ nãlibus: q cũ opilant ꝓhibent ⁊ cũ dilatant resistũt. ⁊ resistẽtia qdẽ facit extẽsionẽ. Extẽsio facit solonẽ ꝯtinuitatis. ¶ Et opilatio qdẽ: qñqz accidit in suba cerebri: ⁊ qñqz ꝯtingit in venis q̃ sunt in ipso: ⁊ qñqz fit in arterijs eius: ⁊ qñqz ꝯtingit in venisqz: que sunt in velaminib⁹ ipsius. ¶ Et opilatio qñqz accidit ab hũoribus aut ꝓpter viscositatẽ aut eorũ grossitudinẽ aut ꝓpter eoꝝ multitudinem: viscositas ꝟo nõ repitur nisi in flegmate: ⁊ grossitudo ãt est i flegmate ⁊ melia. ¶ Et flegma qdẽ opilat viscositate grossitie ⁊ multitudine. ⁊ melia opilat grossitie ⁊ multitudine. Et colera opilat multitudie: ⁊ silr sanguis. ¶ Soda q̃z cretica ẽ de gñe sode: cuius cã est mot⁹ nãlis ꝺm semitã sepationis. Et soda que fit p successionẽ digõnis cibi est de gñe soda: cuius causa est motus nãlis ꝺm semitã expulsionis. ¶ Cõprehensiõis aũt materie ipediẽtis in membroꝝ oportet nos rememorari in ca. pncipioꝝ vliũ postq̃ sciuerimus ꝙ ipsa aut est antique comprehẽsionis ⁊ retẽtionis: aut est cibalis: scz generata in illa hora a cibo gñatiuo cibi mali in suba sua ⁊ q̃litate sua cũ corruptione in ipso cibo ⁊ ordine suo: aut quãtitate sua: aut digestione sua: aut reliq̃s modis corruptionis sue ꝓdictis in ca. suo: ⁊ ex hoc gñe est soda corruptionis alleoꝝ ⁊ cepe ⁊ synapis: ⁊ soda ebrietatis ⁊ soda ab acceptiõe frigidoꝝ: ⁊ opz qdẽ vt rememoremur motuũ mãeꝝ in mẽbris ex pncipijs vlib⁹. Et vẽtositas qđ ex sũma mãeꝝ faciẽtiũ sodã ⁊ fac sodã extẽsiõe. Et illđ ẽ cũ trãsitus nãlis ei ꝯstrigit creat⁹ strictior q̃ oꝫ ei i hora sua: aut ingrit vt faciat puẽire trãsitũ nõ nãlẽ. ¶ Et vapor ãt ex tota illa sũma agit: aut q̃litate sua: aut cõphẽsiõe hũoꝝ i locis suis ⁊ mouet eos. ⁊ vẽtositates qđ ⁊ vapores qñz gñant i corpe ⁊ i cẽbro ipso: ⁊ qñz odorãdo attrahũt ab exteriorib⁹: aut adueniũt ex ptib⁹ poroꝝ deinde reunẽt i cẽbro ⁊ faciũt sodã. ⁊ ex hoc gñe ẽ soda fetoris ⁊ soda bõi odoris. Et scias ꝙ vẽtositates flãtice ⁊ vapores flegmatici sũt q̃uati ⁊ tardi mot⁹ retẽti. ⁊ melici sũt faciẽtes tristitiam fixi mioris q̃titatis ⁊ deterioris q̃litatis. Acuti ꝟo hũores nõ excitãt vẽtositates sz vapores. ¶ Et vapores qđ sãguinei sunt dulces minoris nocumẽti sua q̃litate q̃ vapores alij sed sua quantitate magis nocet. ⁊ colerici sunt acuti inflammatiues. ¶ De speciebus sode facte per cõmunitatem. Cap. vi.

Soda fcã p cõitatẽ: alia ẽ q̃ ẽ cũ cõitate absoluta: ⁊ alia q̃ ẽ cũ cõitate nõ absoluta. ¶ Cõitas ꝟo absoluta est vt ad gẽẽ cerebri ex mẽbro cõicãte nihil pueñiat corporeũ penit⁹ nisi ipm nocumẽtũ. Et cõitas nõ absoluta est vt ad subam cerebri ex ipso mẽbro pueniat mã humorosa aut vapor. ¶ Prime aũt ptes sũt spẽs sode facte in tetano ⁊ spasmo: ⁊ extẽsione: ⁊ vẽtositatib⁹ gibbosis: ⁊ dolorib⁹ iũcturaꝝ: ⁊ sić q̃ fit i podagra ⁊ sciatica fortibus. ¶ Et fortasse aduenit ex q̃litatibus cõibus: q̃litas simplex q̃ est ex q̃litatibus naturalibus: aut qualitas extranea non proportionata calido neqz frigido: sicut qualitates venenose: ⁊ fortasse in aliquibus membris erit humor

venenosus male sube cuius qualitas aduenit.
¶ Et forasse ex materiebus aduenient mãe ext-
nee i naturis suis. ⁊ forsitã nocebũt fortitudie
suaꝝ q̃litatũ aut augmẽto suaꝝ q̃titatũ. ¶ Et
forasse erit ipediẽs mã extnea gn̄ata in qbus-
dã mẽbris gn̄atione extnea corrupta sicut fit in
pfocatione mficis: aut fit ei cui ipe coitus elõ-
gatũ est: aut euenit in mirac eius hũor maluꝰ
aut in aliq̃ extremitatuꝫ suaꝝ. ⁊ qñqꝫ fit q̃litas
ipediẽs adueniẽs ad cõprehẽdẽdũ mãm ledẽ-
tẽ eã: ⁊ illud est ſm duos modos: quorũ vnus est
vt corrũpat illa q̃litas q̃ inuenit in ptibus cere-
bri de mãebus bonis: aut q̃ ad illas puẽit de
cibo bono. ¶ Et scḋs est vt põat cerebrũ rece-
ptibilẽ mãeꝝ malaꝝ. Et hec receptio ẽ ſm du-
os mõs. vnus eoꝝ ẽ receptio ab attractiõe eius
sicẽ si calefiat cerebrũ ⁊ attrahat ei a q̃ cerebruꝫ
calefiat. ¶ Et scḋs ẽ receptio a debilitate resi-
stẽte: ⁊ iã sciuisti i pncipijs q̃ cũ mẽbrũ debi-
litat recipit q̃ ei aducit ex materijs. ¶ Et cõl
tas qdẽ q̃ est cũ toto corpe aut est pp q̃litatẽ ex-
pansam in toto corpe aut pp mãm expãsaꝫ in
toto corpe. sicẽ fit in febribus: ⁊ soda crenca ẽ pp
illã. ¶ Cũ aũt i febribuꝫ acutis soda fit fortior
eius fortitudo ẽ signũ malũ imo pniciosum cũ
reliq̃ mala signa ei cõparia st. q̃ si singlis fiat si-
gnificat crisim vẽturã ⁊ fluxus sanguis ex nari-
bus: ⁊ qñqꝫ significat crisim vomitu. ¶ Mẽ-
broꝝ aũt cõicãtiũ pmũ ⁊ dignius eoꝝ ẽ stõacꝰ:
qñqꝫ. n. i stõaco supfluũt hũores: aut gn̄ant in
ipso: aut ad ipm effunduntur mãe colice ſm pio-
dos: aut absqꝫ piodis: aut est creatio colere ita
vt effundat colera ex vase suo spũso siue subtili ⁊
ad stõm ſm q̃ exposuimus in ca. suo: aut reti-
nent in ipso vẽtositates: aut eleuant ex ipso va-
pores. ⁊ fit soda. ⁊ ebrietas facit sodã cum eius
potatione: ⁊ velociter aduenit ei frigus pp̄ter
resolutionẽ partiũ eius. ¶ Et matrix est ex eis
qbꝰ cõicat cerebrũ fortiter ⁊ mirac etiã ⁊ epar:
⁊ splen: ⁊ velamẽ: ⁊ renes: ⁊ extremitates oẽs:
⁊ ptes dorsi. Dicimuꝫ ergo q̃ cerebro cõicat
est illud quod ipm circuit de panniculo coope-
riente craneũ. ¶ Et pluriũ quidem fit soda cõ-
munitatis apud permutationem materiei apo-
stematum membrorum interiorum cõmuni-
cantium cum mouentur ad superiora.

¶ De sermone vli: de signis ostẽtãtibus spe-
cies sode ⁊ modos eius. Cap. vij.

Soda qdẽ facta a cãis extrinsecis fa-
ctis: sicẽ pcussiõe: aut casu aut ɔcursu
reꝝ casaꝝ: aut frãrũ. aut diebus cani-
cularibus desiccãtibus: aut vẽtis bñ
redolẽtibus: aut fetidis: aut retẽtione vẽtoꝝ in
naribus ⁊ aure significat ex iuẽtione eaꝝ: q̃ si
eaꝝ obliuiscit redeat ad ipsoꝝ vestigia: ⁊ elabo-
ret in eaꝝ significatiõe: ſm q̃ nos iã declarauí-
mus. ¶ Illa aũt q̃ fit a debilitate significat eiꝰ
excitatio cũ pua vel q̃libet cã: ⁊ cũ pturbatiõe
sensuũ: ⁊ fuẽtione ipedimẽti in opatiõibus ce-
rebri. ¶ Et illa q̃ fit a fortitudie sensus cerebri
significat velocitas patiẽdi ẽt a pua cã in cere-
bro sensata. s. ex vocibus: ⁊ odoribus ⁊ reliq̃s.
sed sensus est bonus ⁊ meatꝰ sunt mũdi: ⁊ opa-
tiones cerebri sunt nõ lese ¶ Oẽs aũt q̃ fiũt a
cãis mãlibꝰ cõicant in fece inuẽte in hũiditate
naris. ¶ Et cũ fuerit ex mã acuta: ⁊ fuerit cuꝫ
fece rubedo ⁊ calitas: ⁊ pp̄rie in ea q̃ est ex ma-
terijs grossioribus: forasse associabit ei pulsa-
tio. Sꝫ hũiditas naris qñqꝫ minorat cũ fuerit
mãe grosse. ¶ Et siccitas qdẽ stricture nariuꝫ
in hmõi soda nõ significat puatiõnẽ mãeꝝ cũ
grauitas ei associat. ¶ Colica ẽt pp̄rie est cuꝫ
mordicatiõe: ⁊ adustiõe vehemẽti: ⁊ pũctione ⁊
⁊ qñqꝫ fit illud in ea fortius q̃ꝫ i alijs cũ siccita-
te stricture nariũ ⁊ siti ⁊ vigilijs ⁊ citrinitate co-
loris: ⁊ grauitas in ea est minor. Frigidas aũt
significat frigꝰ ⁊ tpa ⁊ color. ¶ Et si illic fuerit
repletio a facietate nauseatiua significãt eas de-
structio desiderij ⁊ pigritia. ¶ Et mães hũidaꝫ
si fride sunt: aut cale significat subeth. Flegmati-
ce aũt ⁊ melãcolice nõ vehemẽter dolorem fa-
ciũt. ¶ Et cũ materijs qdẽ siccis minoratur
grauitas ⁊ multiplicant vigilie. fride aũt vacue
sunt ab iflãmatiõe: ⁊ multiplicat cũ eis cogita-
tio corrupta: ⁊ obtenebrat color. ¶ Aliquan-
do vero significat ois hũor p colorẽ faciei ⁊ ocu-
loꝝ ⁊ forasse fit diuersitas i paucitate. Cã aũt
in hoc aut ẽ expulsio hũoris inflãmati ad ocu-
lũ: aut ɔstrictio in ipso: aut attractio mãeꝝ cali-
daꝝ absqꝫ mãebus dolorẽ faciẽtibus frigidis
vsqꝫ ad ptẽ oculoꝝ ⁊ faciei pp dolorẽ. ¶ Naꝫ
cũ dolor igredit mẽbrũ attrahit ad ipm ⁊ ad il-
lud q̃ est ei vicinũ. plimũ aũt attrahit ad mẽ-
brũ in hac dispõne illud q̃ est sanguis: ⁊ qñqꝫ
attrahit aliud. ¶ Cũ ea vero q̃ facta est a vẽtosi-
tatibus minorat grauitas: ⁊ multiplicat extẽsio.
¶ Et forasse est cũ pũctiõe. ⁊ forasse cũ corro-
sione. In vẽtosa qdẽ nõ est grauitas. Ventosam
aũt ⁊ vaporosaꝫ significat qñqꝫ sonitꝰ ⁊ tinnituꝫ:
⁊ forasse exuberãt cũ ea quideꝫ multũ. Et qñqꝫ
multiplicat cuꝫ ea pmutatio. s. doloris de loco
ad locũ ⁊ cũ multiplicat vapor fit pulsatio for-
tior capitis: ⁊ imaginat imaginationes corru-
ptas: ⁊ associat ei scotõia ⁊ vertigo. ¶ Signa
aũt facta a cõplonibus puris: sunt retẽtio illaꝝ
cõplonum cum puatione grauitatis: ⁊ siccitas in
strictura narium: siccitas. n. stricture narium est
signũ pportionalis isti. ¶ In calis qdeꝫ sentit
eger ipse ⁊ sentit tãgẽs caput eius calitatem ⁊
inflãmationẽ: ⁊ ẽ illic rubedo ocli: ⁊ iuuat ab
ifrigidãtibꝰ ⁊ frigore. ¶ In frigidis vero ẽ res
ecõtrario: ⁊ nõ in faciebus eoꝝ extenuatio ma-
ciei neqꝫ rubedo coloris: ⁊ neqꝫ fit dolor sup-
fluus: ⁊ si fit tpalis. ¶ Siccas vero sigt pcessio
euacuationũ: aut exercitioꝝ: aut vigiliaꝝ pluri-
maꝝ: aut coitus: aut angustiaꝝ ⁊ pp̄etas ipsaꝝ

est vt augmenentur cum iteratione alicui⁹ horum. ¶ Facta aūt ꝓpter cōitatez cōtingit ⁊ destruitur ⁊ fit fortis ⁊ debilitatur ſm ꝙ accidit in membro cōmuni ex dolore aut destructiōe aut fortitudine aut debilitate. Quod si non fuerit pp cōitatē erit in reliquis operationibus cerebri nocumentum sicut tenebrositas in oculo ⁊ grauis somnus ⁊ grauitas perseuerās cū bonitate dispositionis reliquoꝝ membrorū. ¶ Cumqꝫ nocumentuz est in ipsis velaminibus cerebri ⁊ est forte: significat illud aduentuʒ doloris vsqꝫ ad radices oculorum. Et si nocumētum est in panniculo extrinseco: aut in loco alio nō puenit dolor ad oclos: sꝫ cutis capitis tacta dolet. ¶ Facta vero cum cōmunitate stomaci significāt inuētio angustie ⁊ nausea ⁊ paucitas desiderij: aut eius destructio: aut malitia digōnis: aut paucitas eius aut ipsius destructio post inuentionez significationuz antecedētium. ¶ Et cū est propter effusionem materierū ad ipm fit fortior cū vacuitas adest ⁊ super somnū ⁊ saliuam. ¶ Et fortasse soda fit ꝓpter causam in cerebro: ⁊ facit in ore stomaci istas dispōnes ⁊ impedimenta ſm semitā cōitatis stomaci cū cerebro: non ſm semitā principij ex stomaco ⁊ cōicatione cerebri. Oportet ergo vt pseueres in cognitiōe huiusmodi: ⁊ cognoscas dispōnes vniuscuiusqꝫ duoꝝ membroꝝ in seipso: ⁊ ratiocinādo distinguas aūs ab eo ꝙ est antecessuz. ¶ Ex eis vero q̄ illud significāt de stō ꝓprie sunt diuersitas dispositionis in digōne ⁊ absqꝫ digōne: ⁊ diuersitas dispōnis in vacuitate ⁊ repletione. Nā dolor stomaci si est ex colera excitat qū est vacuitas. Et si est ex humore frigido est minor in vacuitate: ⁊ sedat ipm fames. Et qūqꝫ fames excitat ex ipso vaporē ⁊ impedit. Veruntamen cum hoc comestio nō integre sedat ipm multotiens ⁊ fortasse sedat eum: sed raro. ¶ Inter inflationē vero ⁊ adustionem distinguit eructuatio. Et tu quidē cognosces significationes eructuationis in suo loco: ⁊ similiter distinguunt inter eas reliqua signa quoꝝ rememorabimur in ca. stomaci. ¶ Et qūqꝫ significat illud quod vomitu expellitur vel egredit. Et significat illud diuersitas dispositionis in soda ſm diuersitatez dispositiōis reliquoꝝ que stomaco supueniūt. Et multi quidē hoīes sunt ad quoꝝ stōs colera effundit. ⁊ cum soda excitat ⁊ comedūt aliqd quiescūt. Illud igitur est significatio ꝙ ipsa est propter cōitatez stomaci: ⁊ ꝓpter hoc quiescit si colerā euomūt: ⁊ significationes sigūt illud. ¶ Sed ⁊ illud qūqꝫ sigūr ex pte doloris. qd enim fit cum cōitate stōi plerunqꝫ īcipit in anteriori pte sincipitis: ⁊ fortasse declinat ad medium sincipitis: deinde remouet. Et illa que fit ex epate declinat ad latus dextrum. Et que fit ex splene declinat ad latus sinistrum. Et que fit causa mirach declinat ad interiora valde. Et q̄ fit causa matricis existit in margine sincipitis: ⁊ fit plurimum eius post partum: aut abortū: aut menstruorum retentionem: aut ipsoꝝ paucitatem. ¶ Signa aūt que dicta sunt de soda a vermib⁹ gñata sunt ea q̄ Iudeus dixit. Inquit eni. signa sode facte ex vmib⁹ sunt vt corrosio stōi fortis: ⁊ fetor oris: ⁊ fit soda fortior cuʒ motu: ⁊ eius sedatio est cū qete. ¶ Que āt fit ex renibus ⁊ mēbris dorsi est decliuis ad posteriora valde. ¶ Que aūt est pp cōitatē dolorum euenientiū in mēbris alijs fit cum excitatione eoꝝ: ⁊ cū ipsis fiunt fortiores. ¶ Que vero est cū febrib⁹ ⁊ crisibus fit cuʒ eis: ⁊ quiescit cū eis: ⁊ debilitat eaꝝ qete ⁊ debilitate. ¶ Et qūqꝫ ēt significat ipsam albedo vrīe cū fortitudine febris pp declinationē hūoꝝ colericoruʒ ad supiora. ¶ Et multotiēs fiūt res subtiliantes eā soda: ꝓpterea ꝙ aperiunt viaʒ vapoꝝ ad cerebrū: ⁊ si sint nō calide sicut oximel: ⁊ silr est dispō emigranee. ¶ Et regimē qdē subtilians tuū: nociuuū est ei q hꝫ sodam cā cibi grossi pp colerā. ¶ Et fortasse augmētat soda in seipsa ꝓpter vehementiā doloris sui ⁊ attrahit vehementia doloris eius augmentum in ipso.

¶ De signis nunciatiuis sode in egritudinibus. Cap. viij.

v Rina filis vrinis asinoruz significat ꝙ soda fuit: aut fit aut est existens: aut erit. Et silr albedo vrine ⁊ subtilitaʒ eius in febrib⁹ ⁊ horis crisis significāt pmutationē materieꝝ ad caput: ⁊ illō qdeʒ est ex eis que ꝓculdubio faciunt sodam.

¶ De regimine vniuersali in soda. Cap. ix.

s Cias ꝙ soda ē exēplū reliqs egritudinibus in necessitate abscissionis sue cause ⁊ oppositiōe ei cum ꝯrio.

¶ Et post hoc scias ꝙ ex rebus in rememoratione soda iuuantibus est paucitas comestionis ⁊ pot⁹ ⁊ ꝓprie vini ⁊ multitudo somni. ¶ Veruntamen nimia paruitas comestionis in soda calida nocumētū affert: augmētum in ipsa faciens.

¶ De soda temporali. Cap. x.

n Ihil est adeo cōueniens sode temporali sicut tranquilitas: ⁊ dimissio totius qd mouet sicut coitus ⁊ cogitationis ⁊ reliquorū. ¶ Et oportet vt sollicitus sis in curatiōe colericarū ex ea in attractione materierū ad inferiora saltem cū clysteribus calidis. ¶ Et oportet qdē vt cōfortes donec fit possibile eas euacuare a partibus capitis ⁊ stomaci. ¶ Ex rebus fortibus vero in attractione materie soda ad iferiora in vigilante ex soda: est fricatio pedū. multotiēs eni dormit super ipsam patiēs sodā: ⁊ qūqꝫ fit eius assiduatio in pedibus donec resoluit soda. ¶ Si autē vis vti epithimatibus ⁊ emplastris ⁊ egritudo est fortis tēporalis calida siue frigida: oportet

vt capiti radatur. Illud enim est magis iuuatiuum
ad hoc vt medicine virtus in ipso penetret. Et
ex eis que ad hoc iuuant est coronatio sincipi-
tis: aut cum massa: aut cum lana vt res subtiles que
super ipsum effunduntur retineantur a cursu et cere-
brum earum compleat exiccatio nimia et earum virtutem
non expoliet aer velociter. ¶ Filagorius dixit quod
flobotomia vene frontis: et ventosas apponere
capiti: et in inferioribus extremitatibus: et po-
sitio earum in aqua calida et deambulatio parua
et dimissio ciborum inflatiuorum et vaporosorum
tarde digestionis iuuant valde ei qui vult vt eius
soda recedat et non reuertatur ad eum. ¶ Ego autem
dico quod quandoque effundimus aquam calidam super ex-
tremitates patientis sodam et assiduamus illud:
et sentit quod soda ex capite ad eius extrema de-
scendit cum qua descensione resoluitur. ¶ Et
scias quod cibi acetosi non conueniunt patientibus
sodam nisi soda que est propter communitatem sto-
maci quia cibus ille est de genere eorum que prepa-
rant os stomaci et confortant ipsum et prohibent
effusionem materierum ad ipsum. ¶ Cum autem
sode temporali associatur ex lesione accidens impe-
diens declina in tuo regimine ad illud quoniam
fortasse erit illud accidens causa augmenti in ipso
cum illud accidens accidit sicut vigilie cum acci-
dunt propter sodam: deinde fiunt fortes sunt ex
causis augmentandi sodam. Oportet ergo vt ipsum
embroces cum aliquibus que sunt sicut oleum de
cucurbita et oleum de salicibus et oleum nenufari-
num: et sicut lac odorificatum cum camphora et re-
liquis. ¶ Et quandoque est tibi necessarium vt parum
stupefacias: et dormire facias. ¶ In omni au-
tem soda cui associatur reumatismus non declines
ad infrigidandum caput et humectandum cum oleis
et similibus. Sed fuge ad euacuandum et stringen-
dum extremitates et fricandum eas et ponendum
in aqua calida. ¶ Cum autem vis super caput pone-
re aliquid cuius virtus penetret ad interiora capi-
tis non est tibi necessarium nisi anterius cerebrum
sicut sciuisti et vbi est commissura coronalis et
apud sinciput: apud vtrasque enim confidis de pene-
tratione eius quod penetrat. In posteriore vero
cerebro quoniam os quod ipsum continet est durius
illo non penetrat illud quod ad cerebrum pene-
trare est necesse. quod si in hoc laboratur non perue-
niet inde iuuamentum quod addat super illud quo
iuuamentum fit. sis autem contentus parte anteriore
et tonsione sincipitis. ¶ Et cum hoc est quando si
medicina fuerit infrigidans affert principio ner-
uorum et origini nuce nocumentum quo non in-
digemus. ¶ Soda autem percussiua apostematibus
bus calidis associatur et frigidis et est quasi sicut
pulsans. quod si causa est calida administra infrigidan-
tia in quibus est lenitas. Et vtere etiam ventosis no-
cte et appositione sanguisugarum super vtrumque tem-
pus. et ligatione extremitatum. Si autem frigida est
declina ad illud quod calefacit et prouide cum eo etiam

in quo sit vis confortandi et frigus aliquod sicut si
misceatur cum oleo rosato ruta aut menta. ¶ Cum
ergo huiusmodi soda adeo fit fortis vt in pueris ad
hoc deueniat. quod ipsorum commissuras disrumpat
laudantur in curis ipsorum vene contrite vehementer
et commixte cum oleo rosato et aceto linite postquam
administratur capitis ablutio cum aqua et sale. ¶ Cum
autem vteris in capite purgijs resolutiuis confortati-
uis: gradatim vtaris eis secundum quod dictum est in cano-
ne. ¶ Et tibi quidem conuenit ne declines ad narco-
tica quantum potes. Verumtamen nos ipsorum modos
dicemus in capitulo sedantium soda cum stupefactione.
¶ Et scias quod vomitus non est de curis sode cum
stupefactione. Sed est vehementer nocens patien-
ti eam nisi sit causa stomaci: et coitate ipsius: quando vo-
mitu iuuatur. ¶ Et soda quidem que fit in posterio-
re capite si non fuerit febris cura est euacuatio cum
decoctionibus prius dictis secundum quantitatem virtutis
deinde flobotomia. ¶ Qui autem inuenit sodam in
capite suo permutari quam frigus sedat fortassis
flobotomie et ventose sunt ei necessarie: vt doloris assi-
duatio in capite superfluitates currere non faciat.

¶ De cura sode calide absque materia: vt ab
adustione solis et reliquis ex materia colerica:
aut sanguinea. Cap. xi.

Intentio in curatione huiusmodi sode est
infrigidatio. ¶ Et in ea quidem que est inci-
piens nihil magis iuuatiuum est quam
oleum rosatum purum infrigidatum super ca-
put effusum. Et melius hoc est vt sinciput circum-
detur pariete predicto. et neque os sicut sciuisti vt in
posteriore capite fatigeris. ¶ Quod si oleum ro-
satum solum non confert commisceantur ei expressiones her-
barum et speciem plantarum fridarum. ¶ Et quandoque forsi-
tan nihil magis iuuat ipsam quam facere egro caput
purgium cum lacte aut oleo rosato aut violato in-
frigidatis super niuem et conueniens est vt oleum rosa-
tum cum aceto misceatur: acetum enim iuuat ad penetran-
dum secundum conditiones predictas in canone. ¶ Et quandoque
iuuat potatio aceti cum multa aqua mixti vehemen-
ter. ¶ Eius autem que fit ab adustione solis que est de
hac summa curatio est hec: et addita cautela in
commensuratione aeris: et infrigidatione ipsius: et
reditione ad loca frida: et administratione empla-
strorum et embrocarum et vnctionum ex oleis que omnia
sunt frida natura et infrigidata niue: et similiter attractio-
num per nares et embrocarum et odoramentorum et iam
sciuisti illud. ¶ Et tibi quidem necessarium est vt in
hoc et in alijs alienes totum quod mouet impetuose
ex vocibus et multitudine cogitationis: et coitus et
famis. ¶ Ex illa quidem que est ex adustione solis
cum in sui principio consideratur facile mutatur. Cum autem
negligitur et tardatur non est longum quin eius cura excu-
setur: aut difficilis fiat: aut adueniat ei superflui-
tas proprietatis. ¶ Et multotiens quidem accidit
ex sole soda non ex hoc quod calefacit tantum: sed ex hoc
quod eleuat vapores et mouet humores grossos. Cum
huiusmodi itaque non est excusatio ab euacuationibus secundum

modos ꝑdictos. ¶ Et qñqꝫ ēt in ea in q̄ va-
pores nō deuanť neqꝫ hūores mouenť est ne-
cessitas euacuationis. ⁊ illud qdē cū sentiť reple-
tio ⁊ timeť in ipsa materiei attractio ad locum
dolorosū ſm qd̄ sciuisti ex pricipijs. Illic. n. si
oblivio adsit euacuatōis hūoris dn̄antis nō erit
securitas qn ipedimētū sit agilitas. ¶ Cū autē
caput vehemēter inflāmať in spēbus sode ca-
lide ⁊ calefit valde ⁊ trāsgrediť tmīnū sumāť
sauic ordei. ⁊ psilliū ⁊ misceāť cū aq̄ ꝟge pasto
ris: ⁊ ifrideť: ⁊ fiat ex eis capiti emplm̄. ¶ In
ea ꝟo q̄ fcā ē a mā calīa sanguiea oꝫ vt icipiať
a flōia venarū ascēd: qꝑ si in illa q̄ vis nō sequiť
⁊ remanet modus eius cū dispōne sua: ⁊ vene
exuberant vīr: ⁊ vides i capite ⁊ i facie ⁊ oclis
repletionē māifestā: oꝫ vt flobotomenť vene:
q̄rū minutiōe cerebrū euacueť: sicut flōia vena
rū q̄ sūt in nare cuiusqꝫ lateris. ¶ Et minutio
vene q̄ fit in frōte. ipsa nāqꝫ ē vena cuius flōia
plīmū egritudines capitis extirpat. ¶ Et opꝫ
qdē vt i hoc doloris pe attēdať. Nā si fuerit la
teris posterioris vena q̄ ē lateris añrioris mi-
nueť. Et si fuerit lateris añrioris vēa que in pte
eiꝰ oppōiť minueť. Cū āt i pte opposita desunt
vene vētosas loco flōie pōe. ¶ Et Artesagarꝰ
tā dixit qꝑ si illō ñ suffic oꝫ vt vētose sup alchael
ponāť: ⁊ sanguis mltꝰ īde extrahať: ⁊ locꝰ vētosa-
rū sale trito aspgať: ⁊ loco lana suppōať ifusa i
oleo: ⁊ i māe suppōať ei medicamē vulneratiuū.
¶ Et illō qd̄ ñ ē in hoc eodē imo i oibꝰ spēbꝰ
sode tpaľ ex mā fraudulenta q̄litercūqꝫ sit mā.
¶ Et qñqꝫ ēt ꝯfert plīm i hac spē sode ⁊ q̄ hoc
mō currūt flōia saphene ⁊ crurium vētosatio.
Et hoc qd̄ ē ipsoꝝ regimē ex pte flōie. ¶ Cū-
qꝫ illic aliqd māei colice sentiť ⁊ nō est malū
ipsaꝫ euare cū eo qd̄ nāꝫ leniat: lubricet māꝫ cū
eo qd̄ i. c. soda colice dicemꝰ. ¶ Et oꝫ vt lenifi
catio nāe vīr ꝑseueret sic cū iure alnesegucīati ⁊
de prunis ⁊ iure de lētibus ⁊ almelea .s. almea
absqꝫ corpe ipsoꝝ: ⁊ vt eger nutriať cibis ifrida
tiuis ꝑñatiuis sanguis frī trahētis ad siccitatē
⁊ grossitiē aliq̄ntulū ⁊ dclinēt ad stipticitatē: sic
q̄ sūt cū sumach ⁊ ḡnatis ⁊ lētibꝰ cū aceto ⁊ ci-
cere fracto: nisi timeať siccitaꝫ nāe. ¶ Et tu qd̄
ad curādas capitis egritudieꝫ lenificatiōe mul
tū nāe. idiges sic i hac dispōne. Supest ergo ti-
bi vt hec stiptica tēperes cū māna ⁊ siracost ⁊
oibꝰ q̄ resoluūt cū lēitate. Et opꝫ vt cibi isti sint
bōi chimi. Et tu mīora ꝺ q̄ntitate eoꝝ ⁊ nō fiat
ex ipsis repletio. ¶ Et cū administras embro
cas ⁊ vnctiōes admīstra ex eis eas i qbꝰ sit ifri-
gidatio ⁊ i qbꝰ nō sit hūectatio fortis sꝫ sit i eis
repcussio aliq̄ ⁊ stipticitaꝫ aliq̄ sic ē aq̄ ḡnatoꝝ:
⁊ expssiōes fride stiptice fructuū ⁊ folioꝝ ⁊ ra-
dicū ⁊ mucilago psiliij cū aceto ⁊ aq̄ ꝟge pasto
ris. ¶ Cura āt sodē ex mā colica ē hec. Nā si cū
ea vides aliq̄ntulū motū sanguis cura ē vt san-
guis pariper euacueť: ⁊ si nō icipiať ab euatio

ne: sic cū mirabolāis si nō fuerit febris. ⁊ si nō fi
cū lubricatiuibꝰ ⁊ cū eis in qbus non sit expssio:
⁊ aspitas fortis. sic cū siracost ⁊ sir. de fructibꝰ ⁊
aqs lupuli. Et qñqꝫ ēt euať cū fumo terre ⁊ cli
steribus lenibꝰ. ¶ Et si māe colice fuerit gros-
se ⁊ fuerint ibibite i tunicis stōi: ita vt neqꝫ vo-
mitu expellāť neqꝫ lubrice fiāt solutiuis lubrica
tiuis: necīuꝫ erit euare cū ierapigra: cū scamo-
nea ſꝫ ꝺscriptiōes dictas: aut augmētare eaꝫ ⁊
afferre eā sup lubricātia aut euare ⁊ afferre eā
cū decoctiōe mirabol. ſꝫ qꝑ videbis i antidota-
rio. ¶ Deinde pmuta cōplonē cū eo i q̄ sit ifri-
gidatio ⁊ humectatio corporis quidem est cū
cibis ⁊ syrupis vľ potibꝰ ⁊ capitis qd̄ fit in ipso
solū cā fuerit cū curis ꝑdictis i canone ⁊ cū eo
oi q̄ malina ꝯplonis cale ⁊ sicce curať: ⁊ ſꝫ cās
cōes calo ⁊ cōes sicco. ¶ Et ex epithimatibus
qd̄ ꝯferētibus soda sūt troc. ꝺ croco: ⁊ vigilijs
ēt ꝯferūt. Quoꝝ ꝺscriptio icipit: ℞. croci. auř.
vij. mirrhe auř. ij. expssiōis agreste calcadis gu
mi oiuꝫ triū auř. i. ⁊ mediū. alumis iamēi auř.
iiij. colcotar auř. v. medicine iste bñ pulueriza
te cū vino pōtico tēperenť ⁊ ex eis troc. infor-
menť. Cūqꝫ necessarij fuerint vnus eoꝝ soluať
i aceto mixto cū aq̄ ro. ⁊ liniať sup vtrūqꝫ tps.
¶ Et sodā qd̄ calam i febribꝰ mltiplicat vsus
epithimatū vapores exire nō pmittentiū ⁊ sa-
nat eā attractio aceti ⁊ aqua rof. per nares.

¶ De cura sode frigide absqꝫ mā aūt cuꝫ mā
flegmatica aut melica. Cap. xij.

Confert illi vaporatio cū eo qd̄ calefa
cit actu ex pānis calefcis: ex millijs
calefcis ⁊ sale calefcō: ⁊ miliū qdē est
subtilius ⁊ magis equale. quandoqꝫ
ꝟo omnes eos iuuat ⁊ ꝓprie q ex eis sunt cō-
gelati: cum eoꝝ corpa sunt munda: ⁊ nō senti-
tur in aliquo eorū motus humoꝝ si ipsoruꝫ ca-
pita in sole denudētur potioꝝ in oriente eius
vsqꝫ quo saneť: ⁊ eorum soda resoluať. ¶ Et
cōgelato quidē necessariū est vt eius cibus mi-
noreť: ⁊ ipsius natura soluať: ⁊ si nō cum alio
salē cū clistere: ⁊ separeť inter ipm ⁊ inter mo
tus corporeos ⁊ aiales ⁊ cogitabileꝫ ⁊ ꝓhibea
tur potus frigidus ⁊ interdicať ei exire ex pp
frigus. ¶ Et omnes quidē qui habent sodaꝫ
ex frigore post purgationē si ea indigent iuuāt
vnctiones ⁊ caputpurgia ⁊ suctiones naribus
⁊ odoramēta ⁊ embroce ⁊ empla calefaciētia
rememorata. ¶ Et ex illiꝫ qdē q̄ eos iuuāt ē bi
bere vinū odoriferū subtile forte cū semibus. s.
cū eis q̄ sunt vt semē apij ⁊ se. feniculi. ⁊ se. bau
cie ⁊ anisuꝫ ⁊ ciminū ⁊ daucū ⁊ petrosiliuꝫ ⁊ q̄
taliter currunt: nā hec nos securos faciunt hu-
mores in stomaco cōprehēdi ad feruorē faciē-
dum paratos. ¶ Et cum infirmus febrē non
habet ⁊ timetur vt fortis fiat. ¶ Et iuuāt eos
emplastrū de sinapi: ⁊ oia empla rubificātia ⁊
proprie q̄ in eis recipiunť synapis ⁊ gūmi ru

te silvestris. Et epithima factū ex cinere & aceto iam expertū est. Et silr vene cum oleo amigdalino amaro inuncte. & totū illud fit post abrasionē: & cōcestio allcorū ēt est ex eis que ɔferūt sode frigide. ℂ Curatio aūt sode frē cum mā flegmatica est vt euacuetꝰ corpus si hūor in eo fuerit cōcauo: deinde administretꝰ cibi minoratio & eius subtiliatio: & administrenꝰ seia que non faciunt sodā: administrenꝰ subtiliatiua vel maturatiua & eūatiua determinata incipiendo a minimo: deinde fiant cure alie narrate in canone & administrenꝰ ēt que coꝝ dolores sedēt & oia qbus necīū est vn cura frē & humide. Et administrenꝰ triace ɔfecte i septimana semel. ℂ In cura aūt sode frē cum mā melica oꝫ i ea ēt fieri fm ꝙ dcīū est in canone de flobotomia si necīa est ppea ꝙ sanguis est vincens & corruptus. ℂ Et eūantia fm suos gradus post digestiua ɔtinua deinde pmuta cōplōnē vijs pdcīs: & administra qd generet sanguinē subtilē laudabilē humidū tenuē. Et sermo qdem iam cōpletus est in ipso. ℂ Ex eis aūt que ipsi multū ɔferunt sunt grana garofiloꝝ. Et nos rememoremur ēt hic qd dixit Archigenes in c. floboto mie alchedi & nos iam attulimus illud.

ℂ De modis epithimatum conferentium sode frigide. Cap. xiij.

Accipiatꝰ a rasione capitis prius. deinde sumatꝰ aure. euforbij & auꝰ. baurach. & auꝰ. de se. armd. & duo auꝰ. silvestris rute. & duo auꝰ. synapis. & teranꝰ & tēpenꝰ cum aqua amaraci & liniatꝰ caput ex eis. ℂ Et ex bōis epithiatibꝰ ē hoc. ℞. piperis aure. i. fecis olei de croco aure. & teruā. euforbij recentis aure. i. stercoris colūbini aure. ij. ɔiunganꝰ oia post ɔtritionē cum aceto forti: deinde liniatꝰ ex eo locus rubificādus. ℂ Et iterum epithima ex euforbio & sale & baurac.

ℂ Et ēt euforbio & aloe & myrra & gūmi arā. & castoreo & croco & aniso & sarcocolla & costo & thure & fiat ex eis epithima cum aqua ruthe.

ℂ Ex epithimatibus bonis oi egritudini nuche & emigranee fride est vt liniatꝰ locus cum lapide egyptiaco qnī est vehementis iuuamenti.

ℂ Et ēt piperis al. croci amboꝝ. ʒ. ij. euforbij. ʒ. i. stercoris colūbi silvestris pōdus. ʒ. ß. misceatꝰ cuꝫ aceto & liniatꝰ inde frons. ℂ Et iterū aloes myrrha euforbiū castoreū epithimū costus piretrū piper lauanꝰ cum vino antiquo. ℂ Et ēt medicamen aliud stercus colūbarū & est valde forte. ℂ Et iterū piperis cōmixtionis croci. s. troc. de croco predicti amborū aure. ij. euforbij aure. ß. stercoris colūbaꝝ aure. i. & . ß. preparenꝰ cum aceto fm quantitatem necessitatis. ℂ Et iste quidem medicine quandoqꝫ administrantur conquassate cum sambaco & commixtione lactis: aut albedine oui quandoqꝫ pure: & gradus illoꝝ sunt diuersi.

ℂ De modis caputpurgiorum iuuantium sode frigide. Cap. xiiij.

Ex eis est caputpurgiū de nigella predictum in singularibus. ℂ Et ex eis est qd fit ex mumia cum castoreo & muscho. ℂ Et existimauerunt qdā ɔꝫ cum fit caputpurgiū ex septē folijs origani. & vij. granis synapis trītis cum oleo viol. est iuuans. ℂ Ex eis vero que sunt experta est vt ex muscho & sigia & ambra cōmixtis ɔꝫtritis lenis vnius sumatꝰ. exinde caputpurgiū fiat in oi hora. ℂ Et ex eis qbus ad illud fit caputpurgium & calefaciunt & euacuant est oleuꝫ de pulpa colloquintide: aut oleuꝫ in quo soluta est expressio cucumeris asinini. ℂ Et ex eis quidem que qdam existimant esse vehementis iuuamēnis ad illud est vt sumatꝰ expressio folioꝝ caule expressoꝝ sine aqua. & fiat caputpurgiū cum eo distillando in die tres guttas in narem cum est ieiunus. deinde post horā ɔtīter adhibeatꝰ oleū viol. & sorbeat istedam multe vnctuositatis.

ℂ Et ex eis qdem que ɔueniunt huic mō est vt sumatꝰ fellis tauri citrini pondus. ʒ. iij. & mumie pondus. ʒ. ij. & muschi. ʒ. i. & camphore medietatē. ʒ. & fiat caputpurgiū cum eo. ℂ Et iterum sumanꝰ gūmi rute agrestis auꝰ. i. radicis lilij melius colati. aū. auꝰ. i. & . ß. ɔiunganꝰ oia cū expressione sicle & distillenꝰ in nares. Est ēt caputpurgiū iuuans buchormaneꝫ sicci auꝰ. iij. baurac sumac amboꝝ auꝰ. iiij. teranꝰ bene: & in nares cum cāna insufflenꝰ & eger caput suū eleuet & fortiter naribus attrahat. ℂ Et iterum nigelle aure. iiij. expressionis cucumeris asinini aure. ij. salis ammoniaci auꝰ. ij. misceanꝰ cū oleo de alcāna & oleo cucumeris asinini & liniatur ex eis locus intus in naribus & eger naribꝰ fortiter sugendo anhelitū trahat. ℂ Cūqꝫ post horam ex capite res multa descenderit tunc lauetur caput cum aqua calida.

ℂ De modis oleorum quibus inungitur caput eius qui patitur sodam frigidam. Cap. xv.

Onferunt ei oia olea cala in qbus cocta sunt ea que sunt sicut anetuꝫ & calamentū & amaracū & seca & sisimber & ruta & folia lauri & ea que iam diximus in canone. ℂ Dispō vero olei balsami est quā iā scriuisti illic & hoc ēt cōueniens est caputpurgijs & distillatōibꝰ in aure. ℂ Insufflatio ɔferens illi q. hꝫ sodā tpalē. ℞. expsionē cucumeris asinini. buchormanē nitrū teranꝰ & in nares insufflentur. ℂ Aut nigella & expressio cucumeris asinini. Aut nigella & parum gūmi rute agrestis.

ℂ De cura sode sicce sine materia. Cap. xvi.

A sicca qdem que fit cum mā colerica aut sanguinea sermo iaꝫ pterijt & neqꝫ restat sermo nisi in soda sicca sine mā. ℂ Principiuꝫ ergo cure eiꝰ

est regere egrū cū cibis humectatiuis boni chi
mi ⁊ ꝑprie multi nutrimenti sicut vitellus oui ⁊
sicut ius galloꝛ vel pulloꝛ pinguiū ⁊ cubugi ⁊
tabeiz: ⁊ soꝛbitōes pingues cū oleis humidis:
deinde declinet a pte cali: ⁊ fri ad illud qd ē cō
uenientius. ¶ Ex eis quidē q̄ ꝯferūt est admini
stratio caput purgioꝛ humidoꝛ cū oleis lauda
tis sicut oleū amigdalinū amaꝛ ⁊ oleū ḋ cucur
bita ⁊ reliq̄. ¶ Quod si aliqd ex hoc necīū ē ad
ꝯplōz equādā cū infrātōe ⁊ calefactōe misceat
cuz eo aliqd ex oleis equās ipm. ¶ Et fortasse
siccitas facit euenire in subam cerebri diminu/
tionē manifestā ⁊ ꝑparabit ipz dolorib᷒. opor/
tebit ergo illic vt administrent capitpurgia ex
medullis in potu datis q̄ sunt extcte ex cruribꝰ
ouiū ⁊ vituloꝛ ⁊ pinguedibꝰ gallinaꝛ ⁊ thaeiz ⁊
catarā ⁊ ex stercoꝛe vaccaꝛ ⁊ capraꝛ. ¶ Et ex
eis q̄ eos iuuāt est capiti apponere emplm̄ ex
phelude subtili fcō ex simila tritici ⁊ simila or/
dei ſm necītatē ⁊ zuccaro albo. ⁊ oleo amigda
lino aut de cucurbita aut effusio subtilis ex eo
sup synciput. ¶ Et quāq̄ fit margo cuz corona
tione ex massa pp id qd effundit super caput.

¶ De cura sode ab apostemate. Cap. xvij.

Cuiusq̄ autem specierum sode facte
c ab apostematibus curaz in capitulo
singulari dicemus.

¶ De cura sode opilōis. Ca. xviij.

Cura sode opilōnis est cū maturatōe
c p ea q̄ scis: deinde eūone: postea cuz
vsu asahataret: deinde cū resolōne p
embrocas ⁊ empla ⁊ odoramenta ⁊
gargarismata. postea cū maturatōe: deinde fiat
administratio: deinde resolō donec remoueat
⁊ iā sciet q̄litas illius in loco suo. ¶ Quod si i ca
pite est cōplō calida aut pp opilōnē grossaz cura/
tio tibi fit difficilis. oꝫ vt administres apticonē fa
cienti: deinde cū excitat soda aut nocumentū
capitis ppea ꝯcuratio fit cū calido succurre illi
cū infrānnbus cū qbus est mollificatio in qui/
bus non est stipticitas: postea cum quiescit rei/
tera: ⁊ non cesses faciendo donec opilatio ape/
riatur. Et hoc totum iam diximus.

¶ De cura sode ex ventis ⁊ vaporibus detem/
tis in capite per causam extrinsecā. Cap. xix.

Que aūt fcā est a ventis grossis medi
q canda est cū hieris primū: deinde cū
alienatōe totius qd vaporat ⁊ inflat:
sicut nux ⁊ dactili ⁊ synapis siue sit
calīm siue frīm: ⁊ administrent embroce ⁊ empla
ꝑdicta ⁊ odoramēta ⁊ capitpurgia narrata in
canone ⁊ odoret castoreū ⁊ muschum proprie.
¶ Et si cū est ieiunus ingrediat balneū: ꝯfert
in hmōi cap. ¶ Quod si ipsoꝛ ꝑncipiū a stō fue
rit in ipsoꝛ cura administrent eūanna ꝑdicta.
Et ꝑprie ea quoꝛ descriptōes recipiunt oleuz
de hierus: ⁊ eius loco recipiunt oleū antiquū: ⁊
vitent dyacimino ⁊ que talr currunt: de quibus
rememorabimur in cura egritudinum stōi.
¶ Et ꝯfert caput post curā eius cū oleo myr/
tino ⁊ ladanino ⁊ oleo de lilio ⁊ expressione cu
pressi ⁊ alchethch ⁊ ciperi: ⁊ in quo est calefa/
ctio ⁊ stipticitas ⁊ adhibeatur ēt scarificatio in
extremitatibus vt trahat ad ꝯrīū eius. ¶ Mi/
nuū vō eā q̄ fit a vaporibus si fuerit eius gñatio
in ipso capite: ⁊ eger non inuenerit in stō suo in
flationē ⁊ rugitū: neq̄ in hoc augmentat ⁊ mi
nuit pp repletionē ⁊ eūationē: ⁊ pp cibos va/
porosos ⁊ pauci vaporis: cura ē embroce ⁊ ar/
minatiuo note: ⁊ ꝯfortatio capitis cuz emp lis
resolutiuis ⁊ in qbus sit stipticitas pua: ⁊ odo
ramēta subtilatiua ⁊ i eis est sufficiētia. ¶ Si
ēt fuerit in stō tūc ex eis que ipsi ꝯferūt est illud
qd stōm cōfortat sicut mastix gelenabi. deinde
dyaciminū ⁊ que sunt illis silia. ¶ Cūq̄ cibus
recipit i stō ⁊ icipit vaporare. ⁊ facit sodā reci/
piatur post ipm mucilago psilij. ⁊ coriandrum
siccū cum zuccaro. ⁊ si timet frigus stōi ex muci
lagine psilij administret mucilago seis lini cuz
coriandro sicco: ⁊ ꝯfortat caput cuz eo qd scis
postq̄ ipsam curaueris ⁊ sedaueris cuz eo: qd
oꝫ vt ipsa sedetur ex embrocis ⁊ odoramentis
narratis: ⁊ ꝑprie cum amaraco: ⁊ fortasse eius
ipm solū erit cā liberatōis integre ⁊ vere attra
ctione ad ꝯrīū. ¶ Cum ergo senseris q̄ in nī
vaporosa sit caliditatis superfluitas per id qd inue
nit ḋ signis caliditatis alicabis subtiliaria multe
calefactōis vehementer sicut euforbiū ⁊ reliq̄:
imo incipies primo attrahere ad contrarium
⁊ purgare cum gargarismis ⁊ administrabis
embrocas temperatas in balneo.

¶ De cura sode venientis ex vento qui pene/
trauit ad interiora capitis. Cap. xx.

Cum aūt soda capitis fit ex ventosita/
c te intrante extrinsecus ꝯsideret hoc
an sit ventus calidus estiualis aut fri
gus hyemale. deinde ꝯsideret locus
introitus ipsius. ¶ Nam si est calidus ⁊ eius
introitus est auris distillet in ea oleum camo/
millinum tepidū: aut oleuz alkerinū: aut oleū
anetinuz ꝯquassatū cum pauco oleo ro. ¶ Et
silr si fuerit eius itroitus nasus distillet illud in
nares. Et administra embrocas cum eis que fa
cile resoluūt ex eis que diximus. ¶ Quod si na
turalis cōplōnis ei succedit calide cum eo q̄ faci/
le est medicet ⁊ incipiat ab eo qd est paꝛ frīm.
¶ Si aūt non iuuat augmentet: q̄ si frā fuerit
pones oleum ad quācūq̄ paꝛ duaꝛ extremi/
tatum necīum fuerit ipm administrare calīm: ⁊
in ipso sit castoreum ⁊ muscus. ⁊ minora ⁊ mul
tiplica ſm quantitatem necessitatis: ⁊ admini/
stra embrocas ⁊ emplastra predictam ſm illud
resolutiua calida ⁊ aliena totum quod inflat ⁊
stringit naturam.

¶ De cura sode contingentis ex vaporibus
malis aduenientibus capiti exterius. Cap. xxi.

Et similiter sunt cure vaporum malorum extrinsecus aduenientiu: et qui sunt fri: raro tn̄ sicut vapores locorū almutalzaregi limosoꝝ: sm̄ plm̄ vero sunt cali: quos qdem resolue cum embrocis tēpatis si ex eis plm̄ retineat et imaginet scotomias et vertiginē: et naribus attrahant odores tēpati boni sicut rose et olei eius et nenufaris et viol. qꝫ si vehemens sentitur calitas cāphore et sandali et administret: ablutio capitis in balneo cum aqua calā et malua. Fris vero ꝯferunt odores muschi et castorei et illud sufficit. ¶ Si aūt vapores sint fumosi necessaria est humectatio fortis cum oleis predictis cum infrāntibus determinatis: et ingeniet vt nares abluantur cum hmōi oleis et naribus ex eis fortiter sugat trahendo ad frigidiora: et seruādo illud in ipsis: deinde effluere dimittat: postea remouet opus illud assidue. ¶ Et silr cum aqua ro. et aqua de salicibus et aqua cucurbite et super vapores harum aquarū plurima fiat inclinatio. ¶ Qd̄ si ex eis impedimentū malitie cōplōnis generet: sicut fit ex fumo sulphuris et fumo arsenici et similium administret camphora in oleo cucurbite: vt humectet vnum ipsorū et infrigidet alterum. ¶ Et silr administret cāphora in oleo lactuce et oleo viol. ¶ Et sterne locum totum ex folijs salicis et odoriferis humectantibus.

¶ De cura sode contingentis ex odoribus bonis. Cap.xxij.

Ea quidē que fit ab odoribus bonis si sunt calidi et nocent calitate sua nō siccitate tn̄ curetur odoribus bonis fris: sicut si nocumētū ꝯñs fit ex odore muschi: et croci curetur cum cāphora et sandalo. ¶ Et ꝯñs ex camphora curetur cū muscho et croco. Et si fuerint et nocentes cum hoc cum desiccatione et siccitate tunc cura erit nō sis contentus in cura nocumenti muschi. v.g. sed si est possibile succurre cum caputpurgio ex oleis humectantibus infrigidātis quoniā iam sufficiet et si non saltem cum camphora in eis dissoluta et similiter econuerso.

¶ De cura sode contingentis ex odoribus fetidis. Cap.xxiij.

Hec vero ex odoribus fetidis cura est cum bonis oppositis eis in complexione: et si in illis odoribus fuerit desiccatio ingenietur vt sint odores illis oppositi humectantes: sicut odores nenufaris et viol. et salicis et ad hoc est oleum scilicet oleum salicum bonum habens proprietatem supra omnes odores oppositos odoribus bonis et fetidi sc calitate nocētib⁹ tēpādi et hūectādi.

¶ De cura sode ex ebrietate. Cap.xxiiij.

In soda autem contingente ex ebrietate in primis oportet vt administretur stomaci purgatio: aut vomitu facto cum oxymelle et se. raphani: aut oxymelle cum aqua tepida: aut cum vomitibus leuibus et medijs de illis quos in antidotario faciemus. ¶ Qd̄ si vomitus non fuerit obediens et timetur eius administratio solues cum hiera confortata cum scamonea ne eius mora prolongetur. ¶ Qd̄ si tibi fuerit aliquid ꝓhibens ab administratione eius qd̄ est calidum ꝓpter egritudinem calidam: solues cum decoctione myrabolanorum aut syrupo de fructibus solutiuo. ¶ Et si oia abhorruerit hmōi solutiua solues cum aqua vtrorūqꝫ granatorū cum pulpa sm̄ qꝫ dicemus in antidotario vigorata cū scamonea paruper: et non timeas ꝓpter ipsius caliditatē. ¶ Et si est aliquid qd̄ superet ab euacuationibus cuiuscūqꝫ modi fuerint fac eos dormire quousqꝫ digeratur qd̄ in eorum stōis continetur de vino. Et istud quidem apparet ex colore vrine et eius tinctura. ¶ Et frica pedes eorum cum sale et oleo viol. et super ipsorum extremitates effundatur oleum camomillinum. Deinde fac eos ingredi balneum: et vt capita ipsoꝝ inungantur oleo ros. infrigidato nō tn̄ vehemēter. ¶ Et cibentur lentibus et acresta et similibus. ¶ Et in caulibus quidem est proprietas qua vapores a capite ꝓhibentur. ¶ Sanguine si cibas illos pullis colūbarū non erras. Et vr qꝫ cā sit subtilitas sanguinis ex eis generati et fortitudo eius ad resoluēdū vapores. ¶ Et oportet vt eis tribuas fructus stipticos: et vt sit pot⁹ aque et nō aliud nisi stōus fuerit debilis et timetur ipsius laxitas: tunc .n. ꝓhibe eos a multitudine potus aque frigide: et pota eos aqua granati acetosi et ribes ꝓprie: et rob eius et acetositate citri ꝓprie et rob ipsius: et cydoniorum et malorum. Et transglutire coriandrum siccum cū zuccaro sm̄ pondus: et pondus confert eis: deinde fac eos dormire et quiescere qm̄ est radix in cura ipsius. ¶ Qd̄ si ꝓpter hoc nō quiescūt reitera illud eadem die et in mane. Et pone cibum ipsorū qui hꝫ infrigidationē et humectationem et subtiliationem: sicut est vitellus oui et super eos funde aquam calidam et multe resolutionis: et administra eis somnum inquantū potes. deinde cum remouetur nausea si fuerit et remanet soda abscinde oleum ro. ab eis qm̄ nociuum est eis post illud cū primo fuerit necessarium ad confortandum caput et prohibendum vapores. ¶ Et quandoqꝫ remouetur in instanti et oportet vt statim administres oleum camomillinum loco eius fricando ad resoluendum. qꝫ si propter illud non remoueatur adhibeatur oleum de lilio quoniā ipsum est vltimum et expertum. ¶ Amplius cum ebrietas incipit allemari et descendere fac eos ambulare paulatim et paulatim. et ciba eos tunc carnibus piscium petrosorum et testiculis gallorum et pullis cum herbis frigidis. ¶ Et oportet quidem ne super

sidū ambulēt: s; post tres horas. Et vlt meli⁹ est vt 2siderēs digōnē eoꝝ cū somno aut quiete longa donec stōus paruꝫ alleuet. ¶ Deinde administret oxymel zuccarinū si fuerint calefacti: aut mellinū si fuerint humectati ꝛ infrāti. ꝛ redit sup fricationē pedū suoꝝ: deinde ambulent non laboriose: aut moueant alio motu nō laborioso. Et f; ꝙ oꝫ eos a puro aceto ꝛ almuri fieri alienos. ꝙ si abstinere nō potuerint vtāt eo qd nō ē acutū. ¶ Cūq; paꝝ feceris eos ambulare administra eis tinā ꝛ balneū: deinde ad vltimū oꝫ vt eos infundas cuꝫ embrocis eq̄lis resolōnis ꝛ cibes eos carnib⁹ leuibus. ¶ Medicamen optimū ebriati. R. se. endiuie se. caulis berberis mūdati ex seie suo ꝛ sumach ꝛ lentium ꝛ extoracatarū rosaꝝ spodij oīum equalr̄ cōmisceant oīa ꝛ bibat ex eis pōdus triū. ʒ. cuꝫ tyriaca: vel chirata cāphore ꝛ vncia aq̄ granatoꝝ aut aq̄ ribes: aut acetositatis citri ꝛ rob ei⁹.

¶ De cura sode euenientis ex coitu. Cap. xxv.

Hec soda accit qd pp siccitatē quā ipe fecit ipm possidere. Et eius cura est quā diximus in cap. curationis sode sicce. Postq̄ ꝫclinans cum humectantibus pp repletionē in corpore cui supuenit motus coitus cōpositus ex corporeo ꝛ aiali ꝛ eleuat vapores fraudulentos. ¶ Op; n. vt cum illud accit successione coitus: aut q replationē h; icipiat p̄mū a minutiōe: aut cū solōne si vna queq; fuerit necia: aut vna eaꝝ. deinde cōfortet cerebrū cū oleis 2fortatiuis: sicut oleo ro. aut oleo myrtino ꝛ nutriat eū q̄ sunt velocis digestionis ꝛ boni chimi ꝛ remoueat coitum: ꝙ si non inuenit eius excusationem non coeat: dum efficimus.

¶ De cura sode facte ex percussione: aut casu ꝛ regimine eius cui accidit commotio cerebri ꝛ vulnus. Cap. xxvi.

Portet vt sit tua voluntas ꝛ finis rei tue ꝛ tua intētio in eo q h; sodā euenientē a casu aut pcussione ad hoc vt dolorē sedes quātū potes ꝛ elonges mām q̄ntū potes a loco leso: aut cuꝫ eūone. aut attractōe ad 2̄ꝛiū vt non apet. Et medica plagam si acciderit vt carne repleatur: sed non est possibile vt carne repleat malitia cōplōnis manente: quare oꝫ vt in ipsius icarnatiōe cōplōnē pus eius tēpes. ¶ Et scias q: si in illo q h; hoc impedimentū appet febris ꝛ cōturbat intellectus tunc iam incipit apari. Primuꝫ ergo qd te oꝫ facere i eius cura est flōma cephalicā: aut nigre vt apano ꝓhibeat. ¶ Si aūt illic ē repletio op; vt vtaris clisteribus acutis saltem cum pulpa collo quide. ¶ Uerūtū si hūerit febreꝫ: tunc clisteria equabis: q: si clistere nō 2uenit oꝫ vt euacuet cū aliquo qd sit sicut pillule chochie si febrem non habuerit: ꝙ si habuerit calorem qui febre sit minor non p̄termittas ipsoꝝ potionem. necessaria est enim ei euacuatio vt securetur apostema. ¶ Deinde oportet vt cōsideres. Nam si illic fuerit vulnus oportet vt medicetur prius. ꝛ necessarium est teperare locum in complexionem sua donec recipiat curam. Qd si non fuerit: emplastret locus ex eo qd locum 2fortet. sicut sunt emplā quoꝝ aque sunt sicut aqua myrti ꝛ salicis: ꝛ q̄ꝝ olea sunt oleuꝫ myrtinū ꝛ liliaceum ꝛ ro. ꝛ eoꝝ p̄mixtōes sunt in q̄bus est stipticitas subtilitas ꝛ resolō pauca sicut rosa ꝛ mellilotū ꝛ calamus aromaticus ꝛ camomilla ꝛ bolum armenū ꝛ alumen iamenī cuꝫ vino odorifero. ¶ Et forsasse 2tentus eris oleis ex eis ꝛ recte agit qui eis vtitur tepidis. ¶ Et forsasse dolor ꝛ timor apatis facit necessariuꝫ vt paruꝫ infrigidenf. ¶ Et oꝫ vt caueantur balneum ꝛ vinum ꝛ ira ꝛ cibi vaporosi ꝛ calefacientes. ¶ Qd si locus incipit apari tunc necesse est administrare stiptica fortis stipticitatis ꝛ infrānonis: sicut cortices granati ꝛ balaustias ꝛ lentes ꝛ rosas embrocādo caput ex aq̄ eorum ꝛ faciendo emplastrum ex fece ipsoꝝ: deinde post illud fiat pmutatio ad illud in quo cum hoc sit subtiliatio: sicut cupressus mirica ꝛ cydonia ꝛ olibanum. ¶ Et cum percussio fuerit cōmouens caput: oꝫ tunc vt incipias dare ad potādū siccados cuꝫ aqua aut sirupo mellino: ipsi enim eum eo liberantur. ¶ Et scias quoniam cuꝫ lesio peruenit ad velamen cerebri est in ipsa timor. ¶ Et cum egreditur propter percussionem sanguinis ex cerebro oportet vt pacientem potes cerebellis gallinarum quantum possibile est: deinde potet super illud aquaꝫ granati acetosi: ꝛ cum soluitur apostema multiplica potum cerebellorꝫ vsq; ad tres dies ꝛ post flobotomiam.

¶ De cura sode facte a debilitate capitis. Cap. xxvij.

Ius cura est permutatio malitie cōplexionis quam habet ꝛ ipsius confortatio cum cibis odoriferis confortantibus caput in quibus est subtiliatio ꝛ stipticitas cum aggregatione causarū motiuarum. ¶ Et multotiens quidem causa agens compar cause passiue debili est aggregatio humorum malorum calidorum in stomaco. ¶ Oportet ergo vt euacuetur per id quod est eis conueniens ꝛ vt afferatur cibus adiungens ad terminuꝫ eius quod ab eo resoluit virtus resolutiua ꝛ suscipiens digestionem. ¶ Et si non reperiuntur vtreq; proprietates postreme eligatur melior earum. ¶ Et melior quidem hora in qua cibandus est: est post introitum balnei. ꝛ oportet vt serues eorum cenas ꝛ vt ipsorum cibi sint sicut capparis ꝛ oliue cum caseo vt confortetur os stomaci eorum. ¶ Hypo. autem concessit eis in potu vinum absolute. ¶ Et G. elegit vt sit mixtum aut subtile: ꝛ vt aggregentur vtraq; ꝛ sumatur cum pane.

¶ De cura sode facte a fortitudine sensus cerebri. Cap. xxviij.

e Ius cura est vt sensus pariter fiat piger cũ cibis q̃ nutrimẽtũ cerebri ĩgrossent sicut caput assumptũ cum frumẽto ⁊ ordeo: ⁊ carnes bouine si digestio est fortis aut cibis factus cũ lactuca ⁊ portulaca ⁊ caro piscium: ⁊ q̃nq; administras reliqua narcotica: sicut syrupũ de papauere ⁊ sicut sem ẽ lactuce: ⁊ q̃nq; fit inde epithima.

¶ De cura sode que facta est accñs in febribus ⁊ egritudinibus acutis. Cap. xxix.

h Uius alia est q̃ accidit cũ fortitudie egritudis. ⁊ eius paroxismo deinde remouetur. ¶ Et aliq̃ est q̃ remanet post remotionẽ egritudis: aut eradicationẽ eius paroxismi: ⁊ illa q̃dẽ q̃ ex ea accidit in febribus q̃nq; ingerat egrũ adeo donec in cã eius q̃ est febris augmentũ faciat: ⁊ ipsam q̃nq; sigt albificatio vrine subito: ⁊ eius alteratio in silitudinẽ vrine asinorũ: q̃nq; sigt essentiã suã in dispõne: ⁊ q̃nq; sigt resolõnem: oportet ergo vt redeas ad reliq̃s sigtiones. ¶ Cura aũt eius cõueniens est alrasim in oleo omphacino cuius acceptio sit cũ oleo ros. aut oleũ ro. cũ sale conquassatũ cũ aceto ⁊ tepidũ in hyeme ⁊ in lenitate febris ĩfrigidatũ in estate ⁊ in fortitudine febris: ⁊ ad ipsam iuuat embroca ex decoctione ordei ⁊ papaueris ⁊ rosarũ ⁊ violarũ si vapores noc̃t sua acuitate: q̃ si sua nocẽt multitudinem: tũc nihil horum facias imo euacua ⁊ administra q̃d eius facilitate resoluat: sicut oleũ in quo cocte sunt balsamita ⁊ virga pastoris ⁊ maiorana cum virga pastoris si vis resoluere: ita q̃ quibusdam antiquorũ visum est vt camomilla epithimetur. ¶ Sed si narcotica ⁊ somnifera tibi necessaria sunt propter doloris vehementiam vtere eis cũ cautela ⁊ timore. ¶ Et quãdoq; prohibet eleuatio materiei in ipsa cũ sanich ⁊ psilio in principio: ⁊ det in potu etiã: ⁊ quãdoq; prohibet coriandrũ ⁊ oleũ ro. Et quandoq; ventosat in ipsam. ¶ In ligatione aũt extremitatum ⁊ ipsarũ fricatione ⁊ administratione regiminis ebrij est rectitudo cõueniens valde. ¶ Cumq; extremitatũ ligatione vteris oportet vt cõprimas eas cũ sit fricatio in aqua calida. ¶ Et si non sedat propter oia illa radat caput ⁊ emplastetur cum camomilla ⁊ malua ⁊ viola ⁊ alathasech permixtis: ⁊ illud q̃dem post rasionẽ capitis. ¶ Et q̃nq; ĩdigemus ventosis ⁊ sanguisugis. ¶ Et q̃nq; remanet soda post febrẽ ⁊ post egritudines acutas. Et ipsius q̃dẽ cura est ĩfrigidatio ciborũ ⁊ eorũ humectatio. Et cõfortatio capitis ex oleo ro. cũ camomellino ⁊ vt effundat sup vtrasq; manus ⁊ vtrosq; pedes aqua calida bis in die mane ⁊ sero ⁊ iungat cũ oleo viol. deinde iuuet cũ vnguẽtibus q̃n appet declinatio manifesta.

¶ De cura sode creticæ. Cap. xxx.

i N soda quidẽ cretica consideret an infirmus inueniat nauseã ⁊ subuersionem aie ⁊ tremorẽ in labio ⁊ vertiginem. Et vĩr signa declinatiõis nature cũ materia ad superiora: ⁊ tunc iuuet cum vomitu facto ex oximelle calefacto cũ leniẽtiuis frigidis. ¶ Et an inueniat rugitus ⁊ inflationem in vtrisq; lateribus ⁊ vniuersaliter signa declinationis nature cũ mã ad inferiora: ⁊ tũc iuuet solutione ⁊ sup lenificationẽ nature cum lubrificantiis lenibus: cũ siru. de prunis ⁊ prunis infusis in iulep post incisionẽ vt ĩmmediate ⁊ bibat violas ⁊ sirupũ d tamarindis ⁊ xirasse nõ pondus magnũ: sed quãtitas eius sit. ℥. v. ⁊ que cursu illorũ currunt. ¶ Aut vtrũ inueniat grauitatem in partibus renũ ⁊ sub costis dorsi ad posteriora tẽdentẽ. Et vniuersaliter signa declinationis materie ad vias vrine: ⁊ medicetur cũ diureticis: sicut cũ oximelle cui supinijciatur pondus duarũ ℥ se. melonis ⁊ citroli se. mediando: ⁊ cibet cidonijs quoniã prohibẽt vapores ⁊ exuberationem faciũt. ¶ Aut vtrũ inueniat radios ⁊ rubedinem in oculis ⁊ imagines citrinas ⁊ elongetur hoc: ⁊ nõ fluat sanguis ex naribus: tunc cũ aceto fiat sternutatio ⁊ cũ eius vapore: ⁊ in naribus ĩsuffletur: ⁊ cõmoueatur nasus eius cũ aliquibus aspersis: aut apponat oculos suos radios solis si possibile est subito ⁊ iuueat ipsum: deinde dimitte ipsũ. ¶ Et si inuenerit pulsum vndosum ⁊ inuenerit lenitatem in cute administrentur vnctiões fricando ⁊ bibendo. ⁊ super caput: ⁊ oportet vt sint tẽperate. q̃ si iuenerit silitudinẽ mordicationis ⁊ doloris lassitudis sub aure sua: aut ascella sua aut inguie suo fiant sup ea empla casa attractiua sicut menta ⁊ apium cum butiro antiquo. ¶ Et forasse indiget vt vẽtose absq; scarificatione apponant vt materia ex cerebro expellat ad aliud ad q̃d declinat ⁊ apostemetur.

¶ De cura sode q̃ dr̃ fieri cã vermiũ. Cap. xxxi.

o Portet vt purgatio fiat cũ purgatione corporis ⁊ cerebri: ⁊ deinde fiat caputpurgium cum hierapigra pauca. Et fiat illud in hebdomada aliquotiens: ⁊ administrentur omnes medicine que dicentur in. c. de fetore narium. ⁊ omnia q̃ vermes in ventre necant sicut expressio foliorũ persici ⁊ expressio radicis mori ⁊ aloes: ⁊ iuuatur sternutatorijs ⁊ caputpurgijs purgãtibus cerebrum.

¶ De cura sode que excitatur successiõe somni ⁊ dormitionis. Cap. xxxij.

o Portet vt cũ ea purgetur corpus ⁊ caput per ea que sciuisti. Et adiuuat ad ipsã vt temporibus ⁊ fronti fiat emplastrum ex cinere ⁊ aceto: ⁊ cũ eo melior est cinis de lignis fici.

¶ De regimine specierum sode facte per cōmunitatem. Cap. xxxiij.

o Portet vt sollicitus sis i oibus spebꝰ sode fcē p cōitatē mēbroꝝ ꝺ illis mēbris. ⁊ vt ea euacues cū eis q̄ sūt eis ꝓpria: ⁊ vt ipsoꝝ pmutes cōplonē: ⁊ cū hoc cōfortes caput cū ꝯfortatiuis: vt nō recipiat si fuerit i ꝓncipijs cū frīs sic oleo ro. ⁊ aceto: post illud aūt si mā fuerit calā ⁊ q̄litas calā facias illud idem opus sp. ¶ Et si fuerit frā pmuta te ad oleū camomellinū cū oleo mirtio: aut oleū in q̄ dissoluaꝛ gūmi cupsli: aut sit fcm cū folijs cupsli ⁊ expssiōe eius ⁊ tamarisci. ¶ Cūq3 opꝰ mēbri expleueris ꝯsidera an accñs ꝯuersiōe fiat egritudo ipsa ⁊ an fiat cā soda fixa i capite. Et tu qdē cognosces mām ⁊ q̄litatē: ergo fac qđ scis. ¶ Et in illa qdē que fit pp cōitatē cruris ⁊ hñs eā sentit quasi aliqd eleueꝛ ex crure suo opꝫ vt si illic sit repletio manifesta flobotomeꝛ saphena aut vēiosenꝛ crura ⁊ purgeꝛ eius corpꝰ cū stomaticħō ⁊ si nō fuerit ibi repletio manifesta strīganꝛ duo crura vsq3 ad inguina ⁊ fiat fricatio in pedibꝰ eius cū sale ⁊ oleo de keri. Et si scit locus ex q̄ icipit cauterizeꝛ ⁊ administreꝛ sup ipꝫ medicamē vlceratiuū vt vlceret ⁊ apiat. ¶ Cura vō spēi sode fcē cā vaporū ascendētiū ex mēbris corpis ad caput: si cā fuerint vapores ascēdētes ē vt sumanꝛ ante periodū fructus. qꝛ si nō fuerunt pñtes. aqua frā. q̄uis sit ieiunus. Et de fructibus ꝯuenētiora sunt cydonia. Et coriādrū est ex eis q̄ in ipsa iuuāt: ⁊ est ex eis que ꝓhibēt eleuationē vapoꝝ. ¶ Et silr est dispō eius q̄ fit pp cōitatē epatis. Et iuuāt ad illud ꝓprie diuretica ⁊ emplastratio epatis ex emplis q̄ mām retinēt. ¶ Cura aūt spēi sode facte pp cōitatem stomaci: cuiꝰ cā est debilitas stomaci: ⁊ ꝓprie debilitas oris eiꝰ ita vt suscipiat mām ⁊ corripianꝛ in ipso chimi. Et illud fm plimū nō excitaꝛ nisi fm vacuitatē est vt degluciat bucellas infusas in aq̄ acresse ⁊ aq̄ vtriusq3 granati ⁊ q̄ illis sunt silia: aut in rob fructuum stipticoꝝ boni odoris. ¶ Et vt sorbeat sorbitiones panis: aut farine tritici torrefacte cū aliq̄ qđ sit sicut granū granati ⁊ silia. Cū.n. hec multiplicanꝛ ꝯfortaꝛ os stomaci ad hoc vt faciat illud. Cūq3 nauseam inuenit eger euomat colerā effusam ⁊ quiescet. ¶ Et si stomachus cū hoc fuerit frigidus administrenꝛ hec seminata cū alcefeniati boni odoris acutis: aut fiat ei iulep cū alcefeniati ⁊ intingat bucellas in eo qđ inde factū est epati. ¶ Et si acetositas ⁊ mordicatio nō ꝯuenit ei ⁊ excitāt ipsius nocumētū sit ꝯtentus bucellis in iulep aut puro aut cū alcefeniati fm q̄ eius est necessitas ⁊ hoc homo multū iuuaꝛ si ante soda icipiat ⁊ deglutiat bucellas: aut sorbeat sorbitionē ⁊ cū sentit descensionē sui cibi ⁊ digōnē eius sumat aliqd de illis in qbus est stipticitas sicut sunt bucelle panis in rob fructuū: aut ipsos fructus: aut panē cū capparibus aut oliuis. ¶ In ea aūt que fit cā humoꝝ in ipso pmūq3 qđ opꝫ est vt incipiat cū purgatione ⁊ post illud ⁊ cum ea vt nutriaꝛ cibis subtilibus facilis digōnis laudabilibus boni chimi: deinde decliner cum eq̄litate sua ad illud qđ est necessariū: ⁊ sint cū hoc in eis resolō ⁊ digō ⁊ solutio: ⁊ si nō inueniūtur laus ⁊ gñatio sanguinis boni cōpares gñi alteri: eligat laudē ⁊ gñationē boni sanguis potius illis vel super eas. Et melius illo est vt fit post introitū balnei. ¶ Et istis qdē necessariū est vt desiccenꝛ eoꝝ humiditates ⁊ ipsoꝝ vapores. ¶ Et si hūores sunt colerici cura cū eo qđ te docui i canone cū curis ꝯfortādo cerebrum cū oleo ro. aut cū oleo mirtino. ¶ Si aūt humores sunt flegmatici fri in qbus excitanꝛ vētositates fortes: tūc administra vomitꝰ q sunt fortiores ⁊ subtiliantia: ⁊ si non remoueꝛ hieras magnas cū decoctiōe epithymi. ¶ Et ad illđ qdē iuuat incisio duaꝝ arteriarum tpis: aut duo cauteria leuia sup tpa: ita vt nō aduraꝛ caput ⁊ sit strictio sup duas arterias. ¶ Et arterie qdē multotiens extrahunꝛ aut icidunꝛ ⁊ cauterizanꝛ. Et ꝯueniēs cauterizatio ē vt arteria discooperiaꝛ ⁊ cauterizeꝛ ipsa arteria ita vt vestigiū eius nō cadat sup cutē. ¶ Et cauteria qdē sint sicut acus ignite: verūtñ q̄ntū possibile ē vteꝛ ⁊ maxime in estate viteꝛ. ¶ Et opꝫ vt eius cibus sit sorbitiōes ⁊ nō masticet aliqd vsq3 ad decem dies. Et sit hora comestionis eius in estate frā. Et opꝫ etiā vt non multiplicet fmones. Et silr vt stiptica sup arterias adhereant cū qbus misceanꝛ sarcocolla ⁊ crocus. Et nos narrabimꝰ illud in antidotario. ¶ Et qñq3 ponitꝛ sup eas plūbū ⁊ stringaꝛ cū vitta vt nō pulsent ⁊ faciāt dolorē ⁊ silr lignū. ¶ Cauterizatio aūt fortis que in istis dcā est: ē vt tria ponanꝛ super mediū capitis ⁊ duo sup duo tpa ⁊ vnū sup nuccam ad posteriorē ptē capitis. ¶ Et opꝫ vt alieneꝛ vinū fm oēm dispōnē. Si aūt cā est vapores ascendētes ex stō: tunc est cura fm oia que pcepimus in cura sode facte ex vaporibus ascēdētibus ad cerebrū ex mēbris alijs. ¶ Et huius qdem gñis est cura sode que excitaꝛ potu aque. Hoc enim ē fitꝰ pp debilitatem stomaci. ¶ Et melior cura eius est vt hñs eā potet paꝝ vini odoriferi ⁊ cōmisceat cū eo aquā suā quā bibit: ⁊ vt nō impediat os stomaci. ¶ In regimine vō eius que fit cōitate renum ⁊ mirach ⁊ in ficis ⁊ reliquoꝝ sufficit q̄ pmisimꝰ i ꝓncipio vlium ⁊ de soda febrium iam diximus.

¶ De cura grauitatis capitis. Cap. xxxiiij.

a D ipsam iuuāt euacuātia ⁊ vsus assellari. Et si sanguinea fuerit eius cura erit cū flōia: deinde minuatur vena frontis ⁊ ꝓprie si fuerit grauitas posterius. Et etiam minuantur vene colli

τ due arterie que sunt post aures τ ppue si fuerit grauitas in anterioribus.

¶ De soda q̄ noiaƭ ouū τ cauthati. Ca.xxxv.

Ex spēs soda noiaƭ ouū τ cauthati
h ppter suā cōprehēsionē sup totuȝ caput est soda cōprehēdēs māsiua fixa cronica. ¶ Cuius prauitas excitaƭ oī hora ēt a parua cā motus τ potationis vini τ receptionis vaporosi. τ excitat ipsam vox fortis: τ quādoq̧ excitat ipsam vox media: ita vt eā habens odio habeat voceȝ τ lumen τ permixtionem cum hoībus: τ diligat solitudineȝ τ tenebras τ quietem τ resupinationem: τ ipsi quidem diuersificanƭ in eo qd̄ eos ledit ex causis predictis. ¶ Quidā enim eorum leduntur ab aliqua ipsarū: τ quidā ab alia re leduntur: τ sentit omni hora quasi caput eius malleo percutiatur: aut attrahaƭ tractione aliqua: aut scindatur scissione aliq̄: τ peruenit dolor eius vsq̧ ad radices oculorum. ¶ Et Galie. quidē ponit allatorē huius egritudinis debilitatē cerebri aut fortitudinē sensus eiuȝ. ¶ Et causa eiuȝ generatiua est humor malus: aut apostema calidum aut frigidū ſm q̧ plim fit ab apostemate melācolico aut duro. τ plurimū quidem fit in medio velaminis: aut extrinseci a cranco: aut intrinseci: τ tu iam sciuisti q̧ quādo cause sunt apostema aut aliud τ nō est nisi in velamine intrinseco. in craneo sentitur dolor extensus vsq̧ ad oculū. τ quoniā pāniculus ille comprehēdit super neruum motiuū cōcauum extēdiƭ pars eius vsq̧ ad pupillā: τ cum est in velamine extrinseco sentitur dolor tactu manus. τ patiens odit casum tractus laboriosi super eam. ¶ Et multotiens contingit ab egritudinibus antecedētib⁹ q̄ debilitauerūt subām cerebri τ velamina ipsius itrinseca τ extrinseca: ita vt ledaƭ motibus paruis qui sunt ex motibus corporis cibalibus τ vaporalibus τ motibus extrinsecis τ recipiat superfluitates ledentes. ¶ Medicorum vo quidam non obseruāt in ouo has cōditiones: imo dicunt ouum omnem dolorem comprehendentem super totū caput extra craneum τ intra. τ fit eius causa ex vaporibus stomaci aut vaporib⁹ capitis: aut materie aut flegmon in ipso cerebro aut velaminibus eius. τ fit cum grauedine τ pulsatione aut herisipilla. τ fit cuȝ inflammatione τ mordicatione absq̧ multa grauedine. aut ab humoribus alijs si nō fuerit herisipilla. τ sunt illic signa humorum frigidorum τ medicantur totum ſm modum suum: verumtamen nomen oui in veritate cōsuetum apud prudentes medicos est ſm q̧ est per ꝯditiones ꝑdictas. ¶ De cura. Cap.xxxvi.

I sciuerimus illic est sanguis plurimus: τ q̧ causa prima: aut cā mo
a riua eius est sanguis flōma. ¶ Q̄ si signa existent q̧ humores sunt frigidi τ tempus ſm egritudinem est elongatum: τ tu iam administrasti in principio etiaȝ quod repellit: tūc vtere embrocis ex aquis in quibuȝ resoluentia modice sint calefacientia cum repercussiōe medica τ stipticitate: sicut flos squinanti τ camomilla τ menta τ reliqua que sciuisti in canone τ gradatim ꝑcede ad fortiora: τ euacua cum eis que conueniunt: τ administra tio pillularum de aloe τ mastice est de eis que multum cōferunt in ea: τ fiat illud in omni tertia nocte. Et vtatur cochijs in euacuatiōibus suis si necessitas est vt dētur eis fortiores: τ sumat eger in potu decoctionem cassiefistule cuȝ iiij. aure. olei de kerua. ¶ Et scias q̧ cum purgasti superest tibi vt confortes cerebrum τ velamina eius cum aliquibus que ipsum confortant ex eis que sciuisti: τ ex ipsis quidem sunt odoramēta muschi τ ambre τ camphore etiā illis cōmixte. τ quandoq̧ permiscent cum eis aloē vt coniungant confortatione resolutionē τ adhibe ei emplastra calida τ stuporem inferentia que sciuisti. Cum ergo declinat administra balneū τ emplastra confortantia. ¶ Dum autē in principio perseuerat τ scis q̧ materia est calida: tunc forsitan declaratum est tibi: τ sciuisti illud in canone regiminis cerebri: τ frequēter pota cū medulla cassiefistule cum oleo amigdalino diebus frequentibus. τ quandoq̧ iuuat eos caputpurgium cū mumia in oleo viol. ¶ Et scias q̧ ouum antiquum temporale non eradicatur nisi quod est fortis resolutionis τ calefactionis. τ quandoq̧ iuuat eos si fiat eis caputpurgiū ex troc. stelle τ scellue τ dianuscho τ que procedunt cursu eorum dissoluto quodcunq̧ eoruȝ fuerit in lacte lactantis puellam: τ proprie cum dolor fit fortis τ vincant vigilie. ¶ Flobotomia vo τ cauterizatio arteriarum τ earuȝ incisio in cauthati sunt ſm q̧ fuerunt in soda antiqua. ¶ Cibus autem sit quod non vaporat de eis que sciuisti: ita vt perueniatur ad lentes cum oleo amigdalino dulci: τ similiter ius fabarum: τ non est malum vt cibentur qui ex eis sunt infrigidati cum huiusmodi propter paruitateȝ vaporis eor. ¶ Epithimata autem oportet vt declinent quandoq̧ ad illud quod parumper stupefacie. sed sit maior intentio resolutio. ¶ Et ex istis quideȝ epithimatib⁹ est opium τ sanguis draconis τ crocus τ terbentina: fiat ex eiȝ epithima τ liniatur ex eis tempus vsq̧ ad tempus apud necessitatem indigentem stupefactione. τ ex eis est crocus τ galle τ troc. stelle. Nam cuȝ ex illo liniēƭ tota frigidos erit iuuanȝ: τ tu qdē redi ad antidotariū τ ad tabulas medicinarū singulariū.

¶ De emigranea. Cap.xxxvij.

Emigranea est dolor in vna medie
e tate capitis excitatus. ¶ Et Galie. diffinuit eam dicens q̧ ipsa est am-

bulatoꝛ medius. ¶ Cuius quidem causa quandoq̃ est intra craneū. et quandoq̃ est in panniculo cooperiente craneum. et plurimum quidē fit in lacertis tempoꝛis qđ autem est exterius quandoq̃ peruenit ad hoc vt nō toleret tactū: et materie sunt peruenientes ad locum eius ex venis: aut arterijs extrīsecis: aut ex cerebro ipso et velaminibus eius: et eleuatur plurimū illius ex via cōmissurarum. et quandoq̃ fit ex vapoꝛibus expulsis a toto coꝛpoꝛe aut mēbro illius partis. ¶ Et emigranea quidem ƒm plū est habens periodos. et ipsa quidē non fit nisi ƒm dominationem humoꝛū: et non fit emigranea quātitatem habens ex malitia complexionis singularis. ¶ Et illa quidem que fit ex humoꝛibus fit quandoq̃ ex humoꝛibus calidis: et quandoq̃ ex humoꝛibus malis frigidioꝛ et quādoq̃ ex ventositatibus. et quandoq̃ ex vapoꝛibus. et tu iam sciuisti signa. ¶ Veruntamen inuenis cū frigida quietem. cum calefactione et extensione pꝛopinqua. et cum calida calefactionem tactus et pulsationem in tempoꝛibus et quietem cum infrigidantibus: et etiam quia cum frigida sentitur frigus: et cum calida sentitur caloꝛ: et illud apud vehementiam doloꝛis.

¶ De cura. Cap. xxxviij.

Eius cura est flobothomia ƒm q̄ sciuisti in ouo et reliquis et pꝛopꝛie vene frontis et tempoꝛis et solutio et clysteria et attractio: et totum cū eo qđ conuenit ipsi ƒm q̄ tibi preceptum est in canone. ¶ Et ex eis quidem que conferunt calide est infusio aloes in aqua endiuie dicta in antidotario cuius potio fit inter vncias. i. et. vi. vii. Et in ipsa confert flobothomia frontis et vene nasi valde. Cum periodus adest opoꝛtet vt purgetur coꝛpus ante ipsū et permutetur complexio post purgationem. q̄ si materia fuerit calida pones narcotica super tempoꝛa sicut opium et coꝛtices mandragoꝛe et anetum et iusquiamū et camphoꝛa et infrigidabis locum ƒm q̄ sciuisti de quibus dictum est in canone. ¶ Et quandoq̃ iuuantur ex incaustro scriptoꝛū linito super partem in qua est emigranea. ¶ Ex epithimatibus frontium habentium emigraneā est crocus: et iuuantur ex emplastro facto ex ruta et menta cum vino et oleo ro. Et similiter epithimate ex troc. pauli dictis in antidotario. ¶ Et similiter administratione emplastroꝛum de quibus est hoc baccarum lauri: folioꝛum rute amboꝛum partes equales: synapis partem mediā coniunguntur cū aqua et administrent. ¶ Et quod magis confert ei est cerotū factum ex cantaridibus et positum et dimissum donec locum vesicetur: aut ex gummi rute agrestis: quoniā ipsum est vlceratiuum et enunciat iuuamentū cauterizationis. ¶ Quod si materia frigida fuerit vehementis frigiditatis minus facies emplastrationem ex eufoꝛbio et synapi et piretro et similibus. ¶ Egritudo autem cuius tempus pꝛolongatum est: est frigida ƒm dispositionē et indiget resolutione: et quod calefaciat cū foꝛtitudine. et epithimata quidem et embꝛoce communia et pꝛopꝛia emigranee dicta sunt in antidotario. illa ergo administrentur. ¶ Cūq̃ epithimata administras cum tu iam euacuaueris ex coꝛpoꝛe et purgaueris: tunc pꝛocede iniungendo lacertos tempoꝛis in parte doloꝛis digitis tuis: et cum mandili aspero caput hoꝛa periodi: deinde lini. ¶ Et cum necessarium est stupefacere cum doloꝛ pulsatiuus fit foꝛtioꝛ: tunc cōfert linire super arterijs in tempoꝛe. quod est coꝛam loco opium cum sarcocolla et stipticioꝛ et stringatur plumbum: aut lignū super ipsū decenter positum et vt pꝛohibeat pulsationē foꝛtem facientem doloꝛem pulsatiuum: quēadmodum ostendimus in his que pꝛecesserunt in canone de cauterizatiōe. ¶ Quidā preterea medici narrauerunt medicamen emigranee tempoꝛalis exceptum iuuatiuum acceptum a muliere. et illud quidem est vt decoquantur radices euacuaueris asinini et absinthium in oleo et aqua donec dissoluātur et embꝛocetur pars doloꝛosa ex aqua et oleo calidis et fiat emplastrū ex fece: et mulier quidem illa quotiens administrabat hoc sanabat emigraneam siue esset cū febꝛe siue sine febꝛe. ¶ Et ex emplastris quidē non est sicut emplastrum synapis. Cumq̃ egritudo pꝛolongata est fac emplastra ex gummi rute agrestis et coꝛticibus radicis capparis: et squilla et eufoꝛbio tritis et cōmixtis cum vino odoꝛifero: est enim medicamen magnum conferens ei. ¶ Et ex eis quibus iuuantur est vt incipiant et ingrediantur balneum et multiplicēt inclinationes super aquam calidā: deinde fiat eis caputpurgium ex oleo fisticino. Illud enī sopit doloꝛem ilico. ¶ Amplius colligantur descriptiones scripte in antidotario singularis declarata in tabulis medicina singularium.

¶ Tractatus tertius de apostematibus capitis et solutione continuitatis eius. Et continet. xuij. capitu.

¶ Sermo vniuersalis de karabito qui ē apostema capitis. Capi. i.

Dicitur karabitus apostema calidum in velamine cerebꝛi subtili et grosso absq̃ coꝛpoꝛe quāuis coꝛpoꝛi ipsius quandoq̃ accidat apostema. non enim quemadmodum quidam existimant medicoꝛum quod cerebꝛum ipsum non apostematur est verum: hoc est quod dicunt. ¶ Nam quod est lene sicut cerebꝛum et durum sicut ossa non extenditur et quod non extenditur non apostematur. ¶ Hic autem ser-

mo est erroneus: τ illud ideo quoniam lene viscosum extenditur: τ ossa etiaȝ apostemantur. Et s. illud cõfessus est. τ nos monstrabimus sermonẽ de eo in.c.de tũi: imo dicemus φ oẽ qδ nutrit extendit τ augmentat cuȝ nutrimento: τ pp hoc ↄcedendũ.est φ extendit τ augmẽtat cum supfluitate: τ illud est apa. τ illud est qñ si cerebrũ qñqȝ apat: tunc karabitus τ sirsen est nomen ppũ apatis velaminis cerebri cuȝ est calidũ: lȝ in qbusdã locis: qñqȝ ↄcedat ẽt dici de apate sub e cerebri: τ est vsus ppius hmõi: verũtñ transumptũ est ex noĩe accñs qδ ipm comitat: τ est alienatio: intellectus pmixtio: cum calitate adurente: τ nomen acciñtale cadit sup hoc accñs: τ artificiale sup h apa. ¶ Et actio qdeȝ hec filis est pmutationi nois accñs qδ est subeth ad egritudinẽ facientẽ ipm τ signtẽ ipm que est sirsen cerebri τ est illud. ¶ Quidã aũt hoies sunt qui pnoia ignorantes existimant φ birse sit nomẽ apatis huius. τ φ sirse sit levius ipso. sed nõ est ita. ¶ Nã birse est dictio psicat bir.n.est pectus τ sen est apa. τ sirsen ẽt est psicum: sir.n.est caput τ sen est apa τ egritudo.

¶ Et sirsen qdem fiũ in febribus: aut fiũ pp humores in ore stõi adustos τ est illud qδ est ppter apata in ptibus capitis extrinsecis: aut est in pãniculo extrinseco: τ sirsen fiũ cuȝ birsem τ ẽ illud qδ fit pp cõitatẽ velamis. s. diaphragmatis τ apata eius τ reliquoȝ lacertorũ pectoris: τ fiũ in apate vesice τ mricis τ stõi τ pp similitudinẽ cadentẽ in hoc noie narrantiũ narrationis diversificant: sicut diversificant narratione narrantiũ lethargiã que est sirsen friũ qδ noiat oblivio. Sirsen aũt verũ fm vsum artificialẽ est illud qδ diximus. ¶ Et qñqȝ apatur cum ipso sub a cerebri fm φ diximus in cõicatione τ pmutatione: τ illud est vehementer malum perimens in quarto: φ si ipm ptransit evadet. ¶ Et plurimi qdeȝ qui moriunt ex birsen moriunt pp ipedimentũ in spũ. τ apa hoc hȝ loca diversa fȝ ptes cerebri diversas. ¶ Et qñqȝ cõicant in ipso due ptes τ cõicant loca oĩa: τ plñ cuȝ fit non stat eius adventus: nisi in eo qδ sequit vacuitatẽ anteriorẽ: τ in eo qδ mediat: τ eius qdem principiuȝ est sanguis aut citrina colera pura: aut rubea pura aut adusta trahens ad nigredinẽ: τ est vehementer maluȝ: τ quasi non fit fm plñ nisi a sanguine colerico preter apa flegmaticũ: aut a citrino. Et quasi non finitur nisi sudore aut fluxu sanguinis ex narib⁹.

¶ Et multotiens apat velamen τ vene q̃ sunt exteriora capitis: ita vt fortasse aperiãt cõmissure: τ illud qdem ex quo fit pmixtio rõnis composita ex fletu τ risu hora post aliam est malũ: τ cum est pmutatio est peripleumonia: qm signt fortẽ calorẽ humoris. τ silr si pmutet ad nõ verum. ¶ Et cum accidit vt pseveret gravitas in ptibus capitis τ pulmonis: deinde supervenit spasmus τ vomitus τ erugo eris viridis moritur infirmus in hora sua. Et plurior mora eius est vnus dies aut duo dies si virtus fuerit fortis. ¶ Ex spẽbus vero karabitus i qua maior est fiducia est illa in qua eger recordatus ei⁹ eiuȝ quo alienavit post alienationẽ sue febris. ¶ Et qñ accidit ei reo risus arõan ẽ egritudo in qua hõ semp ridet est signo laudabilis. ¶ Cũ ergo laborat hñs sirsen τ evomit colerã ru. τ est debilis morit ea die: aut fortis τ plongat duobus diebus: τ nullus qdem visus est hñs apa in ptibus cerebri: cuius vrina fuerit aquosa qui evaserit. ¶ Et karabitus qδ multotiens resolvit per emorroydas. cum fluunt: τ qñqȝ infrãt τ mutat in lethargiã: τ qñqȝ liberat ab eo τ cadit in ethicã: aut fit demoniacus τ multotiens pmutat non verũ in verũ. ¶ Et senes qdeȝ raro evadunt ab egritudine karabitus. ¶ Quidam vero medicoruȝ existimant φ qñqȝ accit egritudo filis karabitui absqȝ febre significans vacuitatẽ apatis. ¶ Dicunt.n.qm sit fortis inquietudo τ ossitatio: τ hñs eã non tolerat gentẽ τ fortasse saliendo ascendit parietes τ eius rixa sit fortis: τ stringere ipsius anhelitus τ situs ei⁹: τ cũ bibit aquã strangulat ea τ expellit ipsam: τ dicunt φ est pneccans ea die fm plñ τ qñqȝ extendit vsqȝ ad quatuor dies: τ ab ea nullus evadit post illud sed accit vt ipsorũ facies nigrescãt τ lingue τ sint ipsorũ oculi ↄgelati: τ dispõnes eorũ sint sicut dispõnes timentiuȝ: deinde ipsorũ liniunt motus τ cadunt eorũ virtutes τ pulsus τ moriunt. ¶ Et plures mortes ipsorũ sunt cum strangulatione τ vides eos currẽtes: deinde vides post illud eos statim cadere τ mori. ¶ Et dico ego non est longe quin cã in hoc sit pp cõitatẽ cerebri cũ aliquo mẽbro nobili: sicut mẽbro anhelitus cũ accit eis spasmus magnus: aut corruptio alia sicut strãgulatio: τ pueniat ad cerebrũ τ permutet τ corrumpat ipsuȝ τ permisceat intellectum τ faciat finum propter desiccationẽ partium capitis τ gutturis.

¶ De signis eius cõibus. Cap.ii.

Signa aũt cõia spẽb⁹ ipsius veris sũt ista. ¶ Alienatio supfluit qñqȝ τ abscidit alia vice: τ abhoiatio loquele τ pigritia ab ea τ pmixtio itellectus τ plñ horũ circa quartũ diem: τ ingsitio extremitatũ τ extremorũ frigus τ agitatio: τ spiritus agitatus non ordinatus: sed est magnus: τ extensio ossiũ pectoris ad supiora multa: τ tremor mẽbrorũ cum ipso τ ante ipm nũciat ipsȝ τ qñqȝ est cum eo somnus inquietus τ excitantur ab ipso τ clamant: τ qñqȝ dormiũt: τ qñqȝ vigilãt: τ est eorũ somnus fm plñ agitatus cõmotus cum fantasijs τ somnijs corruptis terribilibus: τ eius excitatio est pmixta cum vocibus: τ sunt illic in verẽcundia τ audacia τ ira vltra ↄsuetudinẽ τ abhorrent radios τ avertũt

& ab ipsis & agitantur ligne eorum vehementer: & stringunt eas: & quandoque apparent. ¶ Et multotiens abscinditur eorum vox: & desiderant aquam & bibunt ex ea parum & non multiplicantur & neque ipsam etiam desiderant plurimum. ¶ Et plurimum infrantur eorum extremitates absque frigore extrinseco faciente hoc. ipsorum autem vrine sunt declinantes ad tenuitatem & subtilitatem. ¶ Et ipsorum pulsus sunt duri propter essentiam apostematis in membro neruoso duro & propter duritiem vene & debilitatem virtutis ad comprimendam manum sentientis in pulsibus eorum virtutem aliquam vsque quo appropinquent tremori: quoniam siccitas aggregat & stringit & sunt partes constrictionis & dilatationis velociores: & cum sua serinitate non curatur ab vndositate quadam: quoniam cerebrum est substantia humida: & quandoque accidit pulsibus eorum vt dilatentur aliquotiens & magnificentur propter necessitatem: & vt frequentes fiant & diuersificentur in partibus loca & tremant: & illud quidem est ex eis que nunciant syncopim: nisi sit genus tremoris: & diuersitatem & tremorem faciant durities venarum & fortitudo virtutis: quoniam tunc non nunciant illud: & quandoque accidit pulsui ipsorum: vt fit spasmus & nunciat spasmum. ¶ Cumque vides signa egritudinum acutarum & febres prauas & stringitur natura: tunc illud nunciat sirsen. & est quasi ex nuncijs fortibus: & precedunt litarabitus obliuio rei propinque: & tristitia sine causa: & somnia mala: & soda multa & grauitas & repsor antecedunt ipsum secundum plurimum citrinitas faciei & vigilie prolixe & somnus ingeri: & accidunt hec sunt fortiora dum materia perseuerant in itinere perueniendi ad caput: & reuoluuntur in venis suis & subtiliantur: & cum appropinquant ei & biberit cerebrum materia inueniunt principium doloris in posteriore parte capitis apud locum in quo est coniunctio colli & capitis & proprie in colerico. ¶ Et cum incidunt in ipsum & apostematur cerebrum desiccantur primum oculi eorum vehementer. deinde accidunt lachryme & propter ex vno oculorum: & multotiens accidit vt vene ipsorum fortiter afficiantur rubedine: & quando succedunt ei distillationes sanguinis ex naribus: & plerique fricant oculos suos & declinant ad quietem & regem in maiori parte corporis: nisi in manibus: quoniam cum eis fortasse ingruunt & colligunt villos: & fit illud plurimum cum clausione oculorum: & quandoque fit cum pupillatione & querela: & quandoque pigri fiunt in loquendo manifeste non addentes super motum lingue: & quandoque accidit eis distillatio vrine cum cognitione ipsorum: aut absque cognitione: & est in febribus de significationibus fortibus quod sirsen est prima: & obliuiscuntur doloris si est in membris ipsorum: imo si aliquid de membris ipsorum dolorosis impetuose tangitur non percipiunt ipsum. ¶ Nos vero addimus & dicimus quod quando apostema fit in parte anteriore corrumpit imaginationem. Cum ergo est illud incipiunt colligere villos ex vestibus: & paleas & que sunt similia illis ex parietibus & imaginantur aliquis fantasias que non inueniuntur. ¶ Quod si sit in medio: corrumpit cogitationem & turbatur in eo quod agit & loquitur cum alienatione plurima: & cum cadit in eo quod est eorum posteriore: obliuiscitur eius quod videt & agit in dispositione: ita vt quandoque petat aliquid & presentetur ei & non recordetur se quesiuisse illud: & plurimum petat peluis: vt mingat in ipsa & ponatur coram ipso & obliuiscatur eius. ¶ Si autem apostema comprehendat super partes omnes apparent hec omnia signa. ¶ Et sicut cum apostematur cerebrum. rubea fit ipsius facies & oculi & exeunt oculi exterius vehementer: & fiunt rubei si materia facies apostema fit sanguis: aut citrini fiunt: si materia faciens apostema sit colera pura. ¶ Fortium vero ex humoribus propter quantitatem sequitur euentus eius subito: & contraria malitie dispositionis membri alterius: & paroxismus qui est in exacerbatione fortitudinis eius: & minuuntur cum diminutione in dispositione alterius & & augmentantur ipsius augmentatione. ¶ Et secundum sirsen cerebri accidit paulatim paulatim & sequitur vel adhe et: & signa sirsen veri inseparabilia antecedunt: deinde accidit egritudo. non verum autem precedunt egritudines aliorum membrorum. deinde apparent signa eius. ¶ Fortium autem ex partibus velaminis distinguentis & lacertorum pectoris antecedunt signa birsen & pleuresis que sunt dolor pungitiuus in latere apud anhelitum: & strictura anhelitus & pulsus serinus: & tussis plurimum sicca: deinde humectatur secundum plurimum & expuit & fit cum febre continua: cuius plurimum caloris tendit ad partem pectoris. Et in vero ad partes capitis: cum quo multiplicatur extensio ossium pectoris ad superiora. & propterea fit eis sensus doloris super vertice non comprehendens. ¶ Et non fiunt signa predicta eius in eo quod preterijt fortia & multa: & eius spiritus fit diuersus: debilitatur enim quandoque & fit frequens & magnificatur & alia vice: & fit ei filis & paruus & debilis plus. ¶ Et fit quandoque sicut tineosus. ¶ Sed in litarabito vero fit spiritus maior: imo fit magnus. ¶ Et duo quidem sirsen coicant in fortitudine humorum. Verumtamen sirsen frequens differt a sirsen vero in hoc quod sequitur in fortitudine sua fortitudinem se. & alleuiatur cum alleuiatione se. ¶ Cum eo autem quod fit propter humorem in hore stomachi sentit mordicationem in ore stomachi & nauseam & sitim & amaritudinem oris. ¶ Et secundum propter apostema membrorum & aliorum: scilicet propter illud quod apparet de dispositionibus eius. Quoniam dum non sunt apparentes & manifeste non ducit ad permixtionem intellectus & sirsen manifestum. ¶ Et nunc quidem remouerentur signorum specie veri sirsen. ¶ Dicemus ergo quod primum signorum facti a sanguine est quod coitus a contrario eius predictorum coium accidit cum risu: & accidit ei distillationes sanguinis ex naribus: & magnificatur eius spiritus: & distillant oculi eius: & lippitudinem patiuntur: & non sunt vigilie que accidit ei cum hoc superflue: & est asperitas lingue in ipso tendens ad rubedinem declinem ad nigredinem. deinde nigrescit & fit lingua in ipso grauis. ¶ Et quandoque pigrescit a locutione propter grauitatem lingue. ¶ Et sunt fantasie eius

quas videt rubee: ⁊ vene frontis ⁊ oculorum eius sunt plene. ⁊ accidit eis frequentia sedendi ⁊ standi absq; necessitate quam inde habet. ¶ Quod autem fit ex colera rubea pura vigilare plurimum facit ⁊ alleuiantur cum eo oculi valde: ⁊ exasperatur lingua fortiter ⁊ citrinatur prius: deinde nigrescit: ⁊ febris fit fortis. Et multiplicatur desiderium ⁊ amor tergendi oculos: ⁊ imaginantur quedam tendentia ad cuntinuitatem: ⁊ ingreditur in mores eorum rapacitas ⁊ melancolie proprietas ⁊ audacia in disceptando: ⁊ est quasi in forma eius qui vult litigare: ⁊ attenuantur nares eorum ⁊ proprie ipsarum extremitates. Et accidit eis in frontibus suis attractio frontis ad superiora. ¶ Eius autem quod fit ex colera adusta ⁊ est illud qd' permit signa sunt quod cõmunitas accidentium accidit cum demonio ⁊ rixa ⁊ spiritus magnificatur: ⁊ magnificatur inquisitio. Et sunt oculi eorum conturbati ⁊ eius causa est sibare ⁊ est quasi ipsa. ¶ Signa vero permutationis eius sunt ista. Nam si permutatur in lethargiam: ⁊ illud est quod in eis expectatur: vides oculos profundari in clausione cum lachrymis ⁊ saliua currit: ⁊ pulsus tardatur ⁊ leuis fit. ¶ Signa vero permutationis eius in sacaculos ⁊ est apa cerebri sunt q' apparent sacaculos signa: ⁊ occultat nigredo oculorum ⁊ appet albedo quoq; ⁊ non diligit dormire nisi resupinus ⁊ inflat venter eius. Et extendunt ossa pectoris eius. ⁊ multiplicat tremor mẽbrorum eius. ¶ Et signa pmutatõis eius in ethicã sunt pfunditates oculorum: ⁊ sedatio febris ⁊ nigredo corporis ⁊ paruitas pulsus ⁊ duritiees eius. ¶ Signa vero permutationis eius in spasmum nos afferemus in capitulo spasmi.

¶ De cura specierum eius. Cap. iij.

Omnis qdem spẽr eius veratus est flõmia ex cephalica: ⁊ egressio sanguis aliquãtula: imo multa valde ⁊ incipiat in hoc loco sicut incipitur humores si nihil forte fuerit qd' phibeat. ¶ Et oz vt fiat ei flõmia cũ cautela in cognoscẽdo dispositiõe ipsius ex sincopi si cecidit in ipsam aut fit ei vicinus ⁊ retineat sanguis cum syncopis adest ppinqtas: ⁊ ingeniet in cognitõne illius. Nã in eis non apparet dispõ incolumitatis a dispõne lipotomie multum manifeste. ¶ Sed pulsus quoq; signt ipsam. Nã cũ tremit ⁊ descendit ⁊ diuersificat absq; ordine: ita vt inuenias vnã magnã ⁊ aliã puã signt ppinqtatẽ syncopis. ¶ Et opz vt sit cautela in ligatione vitte super ipsam: ita vt sit firmata quã motus ipsius ⁊ agitatio irrõnabiles non soluant. Quoq; .n. soluit eam ⁊ eijcit per seipsum pp imaginationẽ corruptam ducentẽ eum ad illud. ¶ Deinde post hoc flõmia venas frontis si virtus fuerit fortis: ⁊ fecerit oportere illud dispõ ⁊ fortitudo egritudinis. ¶ Qd' si virtus ⁊ dispõnes non consentiunt vt fiat flõmia eius vlis ⁊ ex manibus eius: aut nõ est tibi posse bre manus eius: ⁊ qd' additur ei ex hoc ducit ipsum ad inqetudinẽ ⁊ rixam fortem: tunc flobotomia eum in fronte. ¶ Et pone super caput eius in principio oleum ros. cum aceto infrigidatum nunc ⁊ reliqua que numeraui tibi ex expressionibus infrigidantibus. ¶ Et colericus quidem iuuatur si fiat capiti eius emplastrum ex folijs sunticis valde: ⁊ fac eum quiescere in domo temperata in aere puro in quo non sunt picture neq; forme. Nam ipse diligit intueri imaginatões earum: ⁊ illud est ex eis que ledunt cerebrum eius ⁊ velamina ipsius cerebri. ¶ Et oportet vt in domo eius: ⁊ iuxta ipsum sit multitudo redolẽtium frigidorum sicut nenufar viola ⁊ rosa ⁊ camphora que numerauimus tibi in canone. ¶ Et associa ei amicos suos prudentes sibi caros ⁊ misericordes eius ⁊ ex quo verecũdetur ⁊ cesset ppter ipsum a sua permixtione ⁊ agitatione que ei nocent. ¶ Et stude vt ipsum facias dormire: ⁊ vt fiat hoc aliquid opij duobus cornibus frontis eius appropinqua ⁊ naso ipsius si virtus est fortis: ⁊ si non caue: quoniam illud est periniens: imo sine opio sis cõtentus. Sed administra qd' sit sicut sirupus de papauere: ⁊ fac emplastrum capiti eius ex lactuca ⁊ potatum cum semi. papaueris ⁊ aqua ordei. ¶ Uerum tamen rectius est vt expellas per flobotomiam si tolerat eã hora ⁊ non fuerit in postremo eius timor: fac illud in pncipio duobus diebus aut tribus diebus. ¶ Amplius cum flobotomatur si est possibile non perueniat: donec non remaneat in corpore sanguis quo cõfortetur natura ad resistendum vaporibus ⁊ defectui nutrimenti si fecerit hora illud oportere. ¶ Et postquã flobotomaueris eum: tunc oportet vt ipsum clisterizes clisteri valde leni sicut oleum ros. cum aqua ordei ⁊ aqua ⁊ oleum: q' si eget eo ⁊ q' sit fortius hoc postq; sit in gradu lenitatis fac: ⁊ trahe materiam ad inferiora omnino fricatione pedum ⁊ reliquis: ⁊ funde super eos aquam calidam: imo ligando ⁊ stringendo ⁊ ponendo ventosas super eos: ⁊ ppue in dispositione descensionis: ⁊ cum grauitas fortitudinis febris adest ei illud quoq; facit oportere pncipio egritudinis dispositionis vt ponant ventose in loco qui dicitur cheelem. Et primo incipe nutrire ipsum subtili nutrimento: ita vt sis contentus oxymelle. deinde post hoc die vno aut duobus permuta ipsum ad aquam ordei subtilem cum oxymelle: deinde ad grossam: ⁊ considera in hoc virtutem ⁊ egritudinẽ. ¶ Et quotiens videris accidentia egritudinis fortiora incipe in principio a subtiliatione cibi multa nisi virtutis casus timeatur. Tunc enim nutriantur. Et aliena eos ab aqua vehementius

frigoris ꝓprie si fuerit in velamine distinguēte
ipsa. aut in viscerib⁹. Et sic videbis egritudinē
declinare gradatim in nutrimēto ꝓcede aut ex
ipso adde. Et pone vt ipm̄ sit ex cucurbita ꝛ her
bis fri. ꝛ almeš ꝛ granis fridis aut ehteiari: aut
acetosum cū fructib⁹ friis ꝛ in hac hora iuuanť
pane sile vel silr infuso in aq̄ frā ꝛ iulep. ifrāto
cū niue vehemēter. ℂ Et opʒ qdē vt i ꝑncipio
admistres repercussiua pura nisi sit de gn̄e ma
gno ex q̄ apiant vene que sunt ex̄ caput cū cōl
tate velamis. Alic .n. opʒ te incipe ab eo in q̄ sit
pax mollificatiōis ꝛ sedatiōis doloris. ꝛ dein
de stiptica. ℂ Et sit tibi securitas multa in di-
sterib⁹. deinde admistra ꝓm plimū embrocaš
infrāntes nō cū stipticitate. Et misce in eis pa
rū papaueris vt dormire facias pax camomil
le ēt vt resistat papaueri ꝛ resoluat resolutione
modica. ℂ Cumqʒ egritudo fuerit finita his
medicaminib⁹ ꝛ remāserit alienatio: tūc mul
ge sup caput lac ex vbere ꝛ mamilla. Si ꝟius
qdē in ipso est fortis lac capraꝝ. Et si debil qō
fuerit lac mulierū ꝛ oi mulsioni morāti super
ipm̄ vna hora fac succedere ablutionē cum em
brocis eq̄lib⁹ i qb⁹ ponanť viole ꝛ radices li
lij ꝛ camōilla cū reliqs ifrāntib⁹ sic videbis in
antidotario. ℂ Nō si egritudo ꝓlōgať ꝛ nō re
moueť medicinalib⁹ istis: aut grauis est faciēs
subeth ꝛ ptrāsierit terium ꝑncipij ꝛ quies i ea
fuerit maior motu. tūc aliena ei ea q̄ vehemē
ter infrigidāt ꝛ ꝓprie papauer: ꝛ adde ei in em
brocis tūc post septimā balsamitā ꝛ mētastrū ꝛ
rutā ꝛ expssionē mēte ꝛ mellilotuʒ ꝛ pone sup
caput mucillagines se. lini cū oleo ꝛ aq̄ ꝛ vnge
corp⁹ cū oleo calefacto assidue. ℂ Cūqʒ vide
ris q vırt⁹ ꝓseruať post lōgitudinē egritudinis
ꝛ postq̄ ptrāsierit septimanā ꝛ qō est supra ipm̄
tibi inest vt potes ipm̄ parū vini ꝑmixti. ℂ Et
multotiēs accidit eis vomit⁹ ꝛ iuuať eo. Et qn̄
potať quidā ipsoꝝ aq̄ ꝑmixta cum oleo. Et fit
ipsoꝝ vomitus facilis ꝛ hūectat eos. ℂ Et cū
nō mingūt ꝓp defectū intellect⁹ ꝛ debilitatē sen
sus iniunge eoꝝ vesicas cū oleo tepido. Et meli
us est oleū de oliuis aut embroca ipsos cū aq̄
calida. ꝛ aq̄ in q̄ cocta sit camomilla: deide sup
eas cōprime donec vrina ꝓuoceť. Et sis sollici
tus cū hoc ex eis oi hora ꝛ cōprime vesicas eo
rū in omni hora sperās in ipso vrinā ꝓuocari.
Si aūt illud non rn̄det. administra embrocas
ꝓm q dictū est. ℂ Et opʒ vt stringas eos ligā
do si inueneris eos multiplicare ꝑmutationes
ꝛ agitationē: ꝛ leduntur ab eis vehemēter ꝛ pro
prie cum flobotomas eos ꝛ scissura nondū est
cōsolidata. ℂ Amplius cū ꝓcedit in declina
tiōe ꝛ exitu a fortitudine egritudinis plurimū
reges eos regimie cōualescētium ꝛ adhibe eis
restaurātia lenia ꝛ aliena ipsos ab aerib⁹ ꝛ vē
tis malis ꝛ calidis ꝛ canicularib⁹ diebus ꝛ so
le vt nō incurrāt recidiuā. ℂ Cū vis autē eos
balneare balnea ipsos in aquis sapidis balnea
tionibus lenib⁹ vt facias eos dormire. Nā in
dormitione eoꝝ cōsistit iuuamētū plurimum.
ℂ Et ciba eos carnib⁹ lenibus. Et hoc quidē
est sermo vlis in cura ipsoꝝ. ℂ Eius ꝟo qō di
uersificať aliud est colericū aliud est sanguineū.
ℂ Colericū eni indiget in sui cura eductione
colere cū solutione plurima ꝛ flobotomia mi
nore: ꝛ fit qō soluēdo educit colerā ex eo potius
ex lubricantibus subtilib⁹ ꝓditis expurgātibus
sanguinē: ꝛ tibi inest vt ponas in eis fumūter
re si scieris q nā obediēs sit ꝓm oēs dispōnē.
Et qn̄qʒ ponit in eis scamoneā cū ꝯfidunt de
obedientia nāe ꝓm ꝯsuetudinē egri ꝛ colericus
cū flobotomať nō sequať ꝓpinquitatē syncopis.
Sed flobotomeť flobotomia bona cū cautela
inde habita. deinde solutiōe euacueť. Et etiam
ꝯueniēs est vt ponas cibos eius frigidos ꝛ hu
midos. ℂ Cibi aūt sanguinei sint fridi ꝛ ptrā
sit vt sint stiptici qn̄ facta est euacuatio ex solu
tiōe ꝛ clisterib⁹: ꝛ cibi sint sicut q fiunt cū agre
sta ꝛ ribes ꝛ granatis ꝛ cydonijs ꝛ pomis. Cole
rico aūt nō ꝯueniūt isti. Sʒ q sunt sicut q fiunt
ex cucurbita ꝛ alchelhen. i. facto ex ordeo exco
riato ꝛ q fiūt ex spinachijs ꝛ atriplicibus ꝛ al
munati. Et ē q fit ex almeis ꝛ silib⁹ illis. ℂ Et
eoꝝ acetositas fit ex aceto ꝛ zuccaro aut ex pru
nis ꝛ q̄ sunt eis silia. ℂ Et scias q colericus idi
get extinctiōe plus ꝛ sanguine⁹ resolone plus.
ℂ Et i colerico nō timeť oīs cautela infrigida
tiōis q̄ timeť in sanguineo ꝛ nō alienať aq̄ fri
gida oīno. ℂ Et opʒ vt plurimū sis sollicit⁹ in
somno ipsoꝝ. Et illud erit sicut embroce hume
ctātes ꝛ cum administratione oleoꝝ sicut olei la
ctuce ꝛ cucurbite ꝛ que ipsis similanť faciendo
caputpurgiū. ℂ Et in colera q̄ est adusta mul
tiplíceť studiū cū humectātib⁹ ꝛ cū administra
tione enematū ifrigidantium ꝛ humectātiū in
eis q̄ntum possibile est. ℂ De flegmone
accidente ipsi substantie cerebri. Cap. iiij.

P Lurimū qdē accidit ex sanguie pu
trido apante cerebri. Et qn̄qʒ sepat
cōmissuras ꝛ rarificat ꝛ forsitan ca
put. cū ea dirūpiť ꝛ scindiť ꝛ dolor
cum ipsa fit fortis: ꝛ oculi fiunt rubei ꝛ exeuntes
valde: ꝛ maxille valde rubescunt. ℂ Et qn̄qʒ
accidit cū ea spasm⁹: ꝛ qn̄qʒ accidunt vomitus
ꝛ nausea ꝓp cōitatē stomaci: ꝛ declinať ad resu
pinationē valde ꝓm ꝯtriū cōsuete resupinatio
nis ꝛ ꝓm diuersitatē ordinis. ℂ Et est ꝓm plu
rimū ꝑnecās in tertio. Si aūt ipm̄ ptrāsierit fi
ducia hť ꝛ scias q egritudo nō est vehemēter
praua: alioquin membrum non tolerat ipsam
cum hac essentia ꝛ cū hac sublimitate. Et ipsi⁹
quidem cura est cura sirsen ꝛ fortior. Et cōfert
ei flobotomia vene que est sub lingua vehemē
ter. ꝛ illud post flobotomiaʒ vene cōmunis ꝛ
venarum ꝛ aliarum.

¶ De herisipilla ⁊ impetigine accidentibus
in cerebro ⁊ viacro. Cap. v.

q Ciādoq̧ēt accidunt in ipso cerebro
herisipilla ⁊ viacro ⁊ fit dolor fortis
⁊ iflāmatio vehemens. ¶ In facie
ꝯo q̄nq̧ accit frigus ꝑꝑ occultationē caliratis
⁊ citrinitatio ꝑꝑ illō ⁊ ꝓꝑc i oclis: ꝺeide calefit
subito ⁊ rubificat. Uerūtn̄ ꝭm plimū fit rédēs
ad citrinitatē ⁊ frigus. ⁊ ē siccitas vehemēs in
ore. ¶ Et cū eis nō ē tn̄ ex subeth ꝯtrū accit i
flegmone. verūtn̄ accitia i eis sunt terribiliora
⁊ fe. est fortior: ⁊ eaꝝ cura est cura sibare. ¶ Et
plimū eius pnecat i 3°. Si aūt nō iterfi cit i ter-
tio euadit. ¶ Et pueris qō q̄nq̧ accidit herisi-
pilla in cerebro ⁊ ꝓfundat cum ipsa sinciput ⁊
oculi ⁊ minorat oculus ⁊ desiccat totū corpus.
Medicent ergo exvitello oui ⁊ oleo ro. ifrāto
⁊ pinutato oi hora ⁊ cū expressionibus ⁊ her-
bis humidis ⁊ frigidis super caput ꝓꝑe cū cu-
curbita ⁊ corticibus melonis ⁊ cucumeris.

¶ De sibare. Cap. vi.

d Icit sibar demoniū supfluū accñs
cum sirsen calido colerico ita vt hō
cū hoc q̄ hȝ sirsen alienet ꝓpter de-
moniū agitatiuū. ¶ Et cū karabito qdē puro
fit alienatio ⁊ rōnis pmixtio ⁊ nō ē cū ipso de
moniū: si āt est demoniū ē sibare. ⁊ ē ēt q̄si ma
nia cōposita cū karabito sic karabit⁹ ē q̄si me-
lācolia cōposita cū apate salo ⁊ fe. ¶ Et initio
tiens qdē añcedit in ipsa demoniū: deide suc-
cedit ei ipsa ⁊ fe. ¶ Et nō fit sibare nisi cū ka-
rabitus est a colera rn. pura ⁊ adusta. Nā cum
ipsa ad cerebrū ipellit cū pn° sue applicatiōis
fac ꝓuenire demoniū: ⁊ cū ipso aut post ipȝ ꝓ-
uenit apa: ⁊ ē cā sibare. ¶ In karabito a .t. est
demonium accñs ab apate ⁊ i sibare apa ⁊ de-
moniū ꝓueniūt simul a mā: neq̧ vnū eoꝝ ē cā
alterius ex q̄ aliō inenat ⁊ si q̄nȝ fiat vnūq̄ōq̧
ipsoꝝ cā additiōis alterius. ¶ Cūq̧ sibare ici
pit appere vigilie sunt plire ⁊ somnus ingetus
⁊ timor ē in somno ⁊ oscitatio ⁊ spūs magnus
⁊ frequēs ⁊ obliuio: ⁊ risio n̄ silis iterrogatiōi
⁊ oculi rubescūt: ⁊ ipsoꝝ agitatio adest ⁊ grauī
tas est in eis ⁊ sunt q̄si lupi. ¶ Et q̄nq̧ est i eis
ꝭm q̄ dicimus citrinitas ⁊ fit illic sensibilitas
extēsionis apud spōdiles ⁊ dolo: ꝑꝑ eleuatio-
nē vaporis ⁊ fit enā i eis cursus lachrymarū in
uolūtarie ex vno oculo. ¶ Deinde cū sistitur
egritudo idurat fe. ⁊ exaspat lingua ⁊ siccat:
deinde i postrēo ipsius qescūt motus palpebra
rū ꝑꝑ debilitatē: ⁊ grauitas motus ꝓuenit vsq̧
ad motuȝ palpebrarū: ⁊ remanet ex demonio
alienatio itercisa cū defectu ꝭmonis ⁊ paucita
te ipsius ⁊ ꝭm hoc ꝓuenit colligē plimū villos
⁊ palea. ¶ Et in pulsu fit augmētum debilita
tis ⁊ minoratiōis ⁊ duritiei ꝑꝑ siccitatē. ¶ Et
q̄nq̧ fit sibare q̄ non est simplex pura. Quare
ipsoꝝ dispōnes diuersificant in ꝭmōe ⁊ mano

ris ⁊ motibus. plerūq̧. n. sunt ordinati ⁊ ple-
rūq̧ iordinati. ¶ Et ipsius qdē cura est cura
sirsen colerici cū additione in humectādo mul
ta. ⁊ opȝ vt extremoꝝ ligatio assiduetur.

¶ De lethargia que est sirsē frigidū cuius in-
terpretatio est obliuio. Cap. vii.

l Ethargia dr̄ apa flegmaticū fcm̄ itra
craneū ⁊ est sirsē flegmaticū. Et plu-
rimū qdeȝ eius fit in meatibus sube
cerebri abs̄q̧ velamibus ⁊ vētriclis
sube cerebri: q̄ꝛ flegma raro ꝯgregat ⁊ pene-
trat in pāniculos cerebri ꝑꝑ ipsoꝝ duritiē: ne-
q̧ in suba cerebri ꝑꝑ ipsius viscositatē sicut ēt
pleuresis ꝭm plimū est colica ⁊ raro fit flegma
tica ꝑꝑ paruitatē penetratiōis flegmatis i sub
stātiā sifachiā. i. sifach neruosam durā. lȝ sit pos
sibile vt fiat illud in paucis amborū: possibile ē
eni vt cadat hoc apa i substātia cerebri ⁊ i eius
velaminibus. ¶ Et hec qō egritudo noiatur
noie sui accñtis. Uerūtn̄ lethargia vlr̄ est obli-
uio: ⁊ hāc egritudinē cōicat obliuio: ⁊ ꝑꝑ no-
mē eius errāt in ipsa pl'es medicoꝝ ignorantes
q̄ intētio in ipsa est egritudo fcā ex apate frigi
do. imo existimāt q̄ egritudo in seipsa sit obli-
uio. ¶ Et q̄ qdā medici sunt q noiant lethar
giā oē apa frm̄ in cerebro siue sit melācolicū si-
ue sit flegmaticū. ¶ Uerūtn̄ pl'es antiq̄rū fleg
maticū hoc noie appropriauerūt. ⁊ tutū est vt
in ipso noies vtrūq̧. ¶ Et hmōi qdē egritu-
dinis mā ꝓpinq̄ est māe sadur. sed est vehemē
tius ꝯfirmata. Et hec egritudo gn̄at ab oibus
quo gn̄at humor flegmaticus: in q̄ sunt vapo
ratio ⁊ putrefactio. Quapropter plimū gn̄a
tur a comestione ceparū. ⁊ gn̄atur ex repletio-
ne nimia stomaci: ⁊ multitudine potus ⁊ multi
tudine comestionis fructuum.

¶ De signis eius. Cap. viii.

e Tiā soda leuis ⁊ febris lēta: necessa-
ria eni est febris i oī apate fcō ab hu-
more putrefacto: ⁊ ꝑꝑ hoc sepat a sir
beth. Uerūtn̄ ipsa est lēta q̄ꝛ mā est flegmati-
ca. Et hec qō fe. q̄nq̧ nō sentit cū ea ⁊ fit cū ea
subeth grauis. Sicut. n. hn̄s eā aperit oculū sic
claudit ⁊ fit cū ea obliuio. ¶ Et spūs est rarus
⁊ tardus valde debilis. Et fit quasi cū strictura
spūs paruper: ⁊ cū sputo ⁊ multa oscitatiōe ⁊
apertione oris ⁊ ipsius clausiōe: ⁊ q̄nq̧ remanet
eius os post oscitationē aptum ꝑꝑ obliuionē
q̄ oporteat eū ipm claudere: ⁊ ꝑꝑ pigritiā ab
ea ⁊ si velit ipm claudē. ¶ Et adest ei singultus
ꝑꝑ cōitatē stomaci. Et albedo i lingua ⁊ pigri-
tia in rīsione ⁊ in motu palpebraꝝ ⁊ cōmixtio
itellectus. ¶ Et egō ꝭȝ plimū ē hūida ⁊ siccat
leuiter ⁊ tpate. ¶ Et vrina est sicut vrina asino
rum. ¶ Et q̄nq̧ accidit ei tremor ⁊ sudor ex-
tremitatū. Et sunt cū diuersitate hn̄tium kara-
bitū. ipsi. n. i lectis suis ꝯcipiūt iacē: karabitū
ꝯo habētes eleuant. ¶ Et pulsus ipsoꝝ sunt

magni multum rari tardi tremuli vndosi siles pulsib⁹ piplcumonicoꝝ. Et ꝛtrarii sunt minoris latitudis ꝛ lōgitudis ꝛ tardiores ꝛ fortꝰ rari: ꝛ minoris diuersitatis qm̄ nocumētū cordis ab ea fcm̄ est minꝰ. ℂ Et cadit i pulsu eius cadēs i medio plus: qm̄ ꝟtuꝫ vitalis in ipsa ē fortior: ꝛ febris cū ea ē minor pp lōgitudinem ipsius a corde. Sꝫ eius obliuio ē maior: qm̄ mā hec est i ipso cerebro ꝛ i piplcumonia eleuaꝛ ex apa te pulmōis. ℂ Nō si melicuꝫ dicaꝛ lethargia sunt eius signa ꝙ dolor fit fortior ꝛ fiunt cum ea rixa ꝛ alienatio ꝛ oculi sunt apti ītuentes in vno loco. ℂ Et cū lethargia est in sub̄a cerebri subeth ē fortior ꝛ difficultas motuū ē maior: ꝛ albedo lingue ē i ipa valde vehemēs: ꝛ ocli ad exitū tēdūt ꝛ difficultas morꝰ ꝛ dolor ad laxita tē tēdūt. ℂ Si āt ē i velamib⁹ dolor ē fortior: ꝛ morꝰ sunt leuiores. ℂ Et accit i eis multotiēs retētio vrine pp obliuionē: ꝛ pp debilitatē la certi vrinalis. ℂ Ex signis aūt icessus hois ad lethargiā est nimitudo trēoris capitis cū pigri tia ꝛ grauitate. ℂ Cūq3 fortiora fiunt accn̄ia lethargie ꝛ multiplicaꝛ sudor valde ē tūc peri mēs ppterea ꝙ sudor deijcit ꝟtutē. ℂ Et cum spūs dilataꝛ ꝛ fit bonꝰ ꝛ declināt accn̄ia nūc tē dit ad salutē ꝛ ppe si apparēt apostemata post aurem plurimum.n. crisis eius fit per eam.

ℂ De cura. Cap.ix.

Si nō fuerit qd̄ phibeat flobotomeꝛ pus: deinde administra eis clisteria acuta ꝛ attrahaꝛ mā ad inferiora. Et fac eū vomē cū pena synapi ꝛ melle illinita. Et fac eū gelecere in domo luminosa: ꝛ phibe ipm ne in subeth pfundeꝛ assidue excitādo ipm. Et in pn̄ᵒra repelle māꝫ cū oleo ro. ꝛ aceto. Deinde post duos dies a pn̄ᵒsui misceaꝛ eis castoreū ꝛ sit acetū squilliticū. ℂ Et nō potes aqua frā ipm nisi parumper ꝛ in pn̄ᵒ ppue. Et apud statū eius ꝛ ppue i fine sui: ꝛ phibe illud. deide inūge corpꝰ eiꝰ oleo ꝛ nitro ꝛ se. vatice ꝛ laureo le ꝛ pipe ꝛ piretro ꝛ silib⁹. ℂ Et administra em brocas fortis resolōnis ꝛ odoramēta ꝛ sternu tamēta ꝛ gargarismata subtiliatiua in qb⁹ sunt basce ꝛ ysopꝰ ꝛ calamentū ꝛ origanum. ℂ Et gargarismata cuꝫ melle ꝛ squilla ꝛ reliqs que sciuisti in canone. Et cū syllā sup caput eiꝰ ad ministras ppue humida valde ea iuuaꝛ. Et ad ministra ēt reliq̄ rubificātia sup caput ꝛ linimē tū fac ex synapi. ℂ Et frica extremitates eius ꝛ cōprime eas donec rubescāt ꝛ doleāt: qm̄ est magni iuuamēti ꝛ fiat illō assidue. ℂ Cū aūt in subeth pfūdi fiunt extēde capillos ipsoꝝ ꝛ euelle quosdā eoꝝ: ꝛ pone ēt apud nocrā vētosas multas cū igne absq3 scisione. Et forte inci sio tibi necessaria est cū est necessitas euacuationis sanguis. ℂ Et cū nutris nutri eos cū aliquib⁹ que sunt sicut aq̄ lupinoꝝ ꝛ aq̄ cicerīs cū ordeo fracto. ℂ Cūq3 eos cibaueris cōprime extre ma ipsoꝝ aliqbus horis vt vapor ad superiora nō trahaꝛ. Nō si tibi necessarium fuerit ppter egritudinis lōgitudinē vt pores ipm solutiuo ꝛ ppue qn̄ cum ipso appet tremor pota ipsum duab⁹ tertijs aure. ex castoreo cū pauca scamo nea q̄ sit minus pōdere vnius danich. ℂ Et si timeꝛ supfluitas febris altera scamoneā cū sis cōtentus castoreo ꝛ pmutatione cōplexionis absq3 euacuatione. ℂ Et melior euacuationū illa est que fit cū clystere. Si aūt alia fuerint tibi ne cessaria da ei ad potandū iere pigre pōdus.ʒ.i. q̄rtam.ʒ. de pulpa collogn. ꝛ tribus.ʒ. myrabo lanoꝝ ꝛ danich vno masticis: ꝛ si febris non est vehementis caloris ꝛ ꝯfidis ꝙ soluat. ꝙ si nō cō fidis ppter illud fac ei suppositoria aut collyria vt due cause ad illud faciendū se iuuent: deinde excita ipm ꝛ pcipe ei vt pmuteꝛ ad gerendum. ℂ Et cū ei accidit obliuio vrine ꝛ stercoris em broca vtraq3 emūctoria ꝛ vētrem cū aquis in qbus cocta sint camomilla ꝛ mellilotū ꝛ viola ꝛ radices lilij ꝛ cōprime vesicam vt vrinam emittat. Deinde cum finitur egritudo administra restauratiua ꝛ fac eū tolerare terminū exer citij parui ꝛ adhibe ei regimen ꝯualescentiū.

ℂ De aq̄ intra craneum. Cap.x.

Quoniam qn̄q3 aggregātur humiditates aquose itra craneū ꝛ eꝛ ipsum: tunc si fuerint eꝛ craneū significabit eas qd̄ ppinque dicemus. Et si sunt itra craneū ꝛ locus eaꝝ supra pāniculū duruꝫ sentit eger grauitatē iterius: ꝛ fit cuꝫ ea difficilis clausio oculi: imo nō est possibilis: ꝛ humectā tur oculi valde ꝛ lachrymantur assidue ꝛ stant apti intuētes in vnū locū. Cura ꝛ in hmōi nō est ingenium. ℂ De apostematibus que sunt extra craneum ꝛ aqua extra caput ꝛ atase. infantium. i. inflationibus. Cap.xi.

Quādoq3 accidūt in velaminib⁹ que sunt eꝛ caput apata calida ꝛ frigida. Et qn̄q3 accidūt ꝛ ppue infantibus egritudo q̄ ē cōgregatio aq̄ ē capite. Et qn̄q3 ēt accidit in maiorib⁹. ℂ Et hec qdē egritudo est hūiditates retēte iter craneū ꝛ cutē ꝛ inter duos panniculos extrinsecos ꝛ accidunt inflatio in loco capitis ꝛ fletus ꝛ vigilie. ℂ Infantibus quidē accidit illud fm plm̄ cū obstetrix errat ꝛ cōprimit caput ꝛ separat ipm ꝛ apiunꝛ orificia venarū. Et currit ad illud qd̄ est sub cute sanguis aq̄sus: ꝛ qn̄q3 sunt humores alij ab humiditatib⁹ aquosis. ℂ Nō si color cutis est cum dispōne sua ꝛ cutis est eleuata cōpressa expulsa: tūc ē aq̄ in capite. Et si color est mutatus ꝛ tactꝰ diuersus ꝛ est ibi fortitudo ꝛ phibitio ad expdiēdum ꝛ sentiꝛ mordicatio ꝛ dolor: tūc ibi est apa extra craneū. ℂ Infan tibus autem ꝛ alijs cū est aq̄ in capitibus eoꝝ: ꝛ hoc plurimū nō fit nisi infantibus. tunc opꝫ vt cognoscas an sit multa ꝛ an sit expulsa ab exte

rio:ibus ad inferio:a violēter. Nā si taliter fuerit nō medicaꝭ. ¶ Si aūt fuerit pauca ꝛ retēta inter cutē ꝛ craneū: tunc facias scissurā vnā in latitudine: aut si fuerit multa: tunc fac scissuras duas sese secātes: aut tres scissuras secātes se si fuerit plurima: ꝛ euacueꝭ qđ est in ipso: deinde stringe ꝛ liga ꝛ suppone ei vinū ꝛ oleū vsqꝫ ad tres dies: postea solue ligaturā ꝛ medica cum vnguētis ꝛ licinijs: si eis indigueris ꝛ filo ꝛ puluerizatione si illud sufficit: ꝛ nō indiges vnguētis. ¶ Et sic arnis generatio tardeꝭ ꝑcipiꝭ vt os leuiter radaꝭ vt caro nascaꝭ. ¶ Si autē aq̄ fuerit valde pauca suffiē tibi vt resoluaꝭ humor aquosus cū emplis. ¶ Que aūt ex ꝑpartibus extrīsecis sunt calā ꝛ que frā cognosces tactu ꝛ colore ꝛ ꝯueniētia eius qđ ad ipsam ꝑuenit. Et in oībus qdē sentit dolorē cōpꝛimentē craneū: ꝛ qñ tāgis iuenis dolorem. ¶ Et cura ipꝫ medicamine leuiore ex cura sirsen: ita tñ ꝙ tu sis securus in admīstratiōe fortioris in ipso. ¶ Et vētose qdē in ipso ꝯferūt plus munitione. ¶ In atas aūt infantiū opꝫ vt lactās aquā potet ordei aut aquā sauich eius si ifans solonē hūerit ꝛ ifanti deꝭ ad potādū tūc aliquātulum spodij torrefacti ꝛ se. portulace torrefacti. Solutio. n. in hac egritudine est mala: ꝛ lāctāti interdicaꝭ balneū ꝛ ponaꝭ sup sinciput eius viola infrigidata. ¶ De subeth asahari quam quidā medicoꝝ noīant succos. sed non est ipsa imo succos est spēs ꝯgelationis. Cap. xij.

Ec egritudo est egritudo sirsenitati cōposita ex sirsen calo ꝛ frigido: qm̄ ipsa est scḋm ex duob⁹ hūoꝛibus s. l. s. flegmate ꝛ colera. ¶ Et eius qdem cā est repletio quā ḡnat gulositas ꝛ multitudo comestionis pot⁹ ꝛ ebrietatis. ¶ Et vtriqꝫ quidem hūores qñqꝫ equātur ꝛ qñqꝫ vnus ipsoꝝ vincit ꝛ vincūt tūc eius signa. ¶ Si ergo flegmaticus vincit noiaꝭ subeth vsara. Et si vincat colericus nomiaꝭ sahara subethia. ¶ Et qñqꝫ ꝯueniūt in egritudine vna cū numero vt vnusquisqꝫ eoꝝ impugnet alteꝝ: ꝛ qñqꝫ vincet flegma: ꝛ qñqꝫ colera. ¶ Et facit qdem flegma in ipsa subeth qñqꝫ ꝛ grauitatē ꝛ pigritiā ꝛ clausionē oculoꝝ. Et difficile fit eis respōdere ad illud qđ queritur ab eo. Et est ipsius rñsio rñsio tardantis ꝛ cogitātis. ¶ Et colera qdē in ipsa efficit inquietudinē ꝛ alienationem continuā ꝛ palpitationē. ꝛ neqꝫ ꝑmittit ipm̄ ꝓfundari in subeth: imo eius subeth est subeth que excitaꝭ cū excitaꝭ. ¶ Et cū flegma vincit ḡnaꝭ subeth ꝛ clauditꝭ palpebꝛa cum apiꝭ. Et cū vincit colera excitaꝭ ꝛ alienaꝭ ꝛ ꝑuēit ad motū ꝛ apit oculū absqꝫ palpitatione ꝛ nō clauditꝭ. imo ipsius superior extremitas attrahitur sicut accidit patiēti sirsen. ꝛ desiderat resupinari: ꝛ eius resupinatio est nō nālis: ꝛ inflāmaꝭ ipsius facies: ꝛ declinat ad viriditatē ꝛ rubedinē ꝭm ꝙ in donatione dispōnum eius trahiꝭ palpebꝛa eius ad supioꝛa ꝛ clamat. ¶ Et cū aperit oculū suū est ipsius aptio sicut aptio habētis subeth ꝛ cōgelationem absqꝫ palpitatione. ¶ Cū autē loquiꝭ eius sermo nō est oꝛdinat⁹. ꝛ strāgulaꝭ ab aqua: ita vt pl̄m redeat aqua ex naribus eius: ꝛ similiter strāgulaꝭ a soꝛbitionibus. Et hec quidē signa sunt mala. ¶ Et multotiēs accidit in ipsa retētio vrine ꝛ egestionis ꝛ paucitas virtutisqꝫ. ꝛ accidit eis strictura ipsius. ¶ Et qñqꝫ simulaꝭ in pluribus dispōnibus ꝑfocationi matricis. Veruntamē facies in ꝑfocatiōe matricis est cū dispōne sua ꝛ adsunt reliqua signa ꝑfocationis dicta in. c. suo. hic aūt possibile est: vt in ea aliqđ loquēdo eger enūciet ꝛ si percipiꝭ vt intelligār. ¶ In ea aūt cuius matrix est: non est possibile aliud dum in ꝑfocatione perseuerat. ¶ Et hec quidē egritudo similis est lethargie: sed tñ differt ab ea. qm̄ facies nō est cum dispositione sua: sicut est in patiēte lethargiā. ¶ Et iterū eis adsunt vigilie ꝛ apertio oculoꝝ absqꝫ palpitatione: ꝛ febris est in ipsa fortioꝛ. ¶ Et similatur karabito: sed tamen differt ab eo: qm̄ subeth in ipsa ē maioꝛ ꝛ alienatio minoꝛ. ¶ Et pulsus qdē eius est velox ꝛ frequēs ꝑpter apostema ꝛ permixtionē cōgelatiuā q̄re diuersificatur a pulsu lethargie. ¶ Et lat⁹ ꝛ breuis propter flegma ꝛ apostema suū: q̄re diuersificaꝭ a karabito: ꝛ ipsius quidē breuitas est ꝑpter latitudinē sui. ¶ Amplius est fortioꝛ pulsu letargie ꝛ debilioꝛ pulsu karabiti. Et fit pulsus non extensus rarus valde spasmiosus sicut fit in prefocatiōe matricis. Sed ꝟtus in ipsa nō remanet neqꝫ egrediꝭ ab oꝛdine omnīno egressu: sicut fit in ꝑfocatione matricis: imo ꝟtus cadit ꝛ pulsus fit frequens. ¶ De cura. Cap. xiij.

Cura autē eius est flobotomia sicut scis: deinde clysteria in quoꝝ attractione ꝛ lenitate addis ꝭm quātitatē in qua iuenis materiam ꝭm signa predicta. ita vt cognoscas an vincat colera vl̄ flegma. ¶ Et cibus etiā ꝓhibeatur ꝭm ꝙ fit in karabito ꝛ ꝓpꝛie si eius causa fuerit multitudo cibi. Quapꝛopter cū causa fuerit multitudo cibi fac egrū vomere ꝛ purga stomacum ipsius. ¶ Si aūt causa eius fuerit ebrietas nō curabitur oīno donec abscindaꝭ ebrietas: deinde fit cōfectus humectātibus caput ipsius. deinde ad vltimū curetur eo quo curaꝭ finis ebrietatis. ¶ Et ipsius quidē species cōmunicāt in embrocis ꝛ emplastris ꝛ sternutatoꝛijs ꝑdictis ꝛ euacuationib⁹ subtilibus cū eo qđ bibitur ꝛ clysterizaꝭ sicut scis. Et iste quidē medicīe in ipsa nō sunt in termio frigiditatis que ꝑcipiꝭ in karabito: neqꝫ in termino calefactionis qui ꝑcipitur in lethargia: sed sint cōposita ex eis ꝛ vincat in eis illud qđ opꝫ: ꝭm ꝙ apparet ꝙ aliquo duoꝝ humoꝛum fit magis abūdās. ¶ Et tube

quidem iam premissuz est in canone totum qd oz facere in hmoi. ¶ Et oz vt ponas in embrocis eius si fuerit colera supabundans folia salicis et violas et radices lilij et ordeuz cum camomilla et corona regia et aneto. ¶ Et qñqz das in potu sirupum de papauere si non timetur q superueniat ei dñium flegmatis. Et intentio qdē quare ei in potu tribuitur est vt dormiat. Qd si vireqz mãe sint eq̃les adde in his hasce et amaracum. ¶ Et si flegma est supabundans adde in eis folia lauri et rutbã et mentastrũ et ysopuz et castoreum et origanum. Et silr est dispõ in emplastris et cremātibus fm hunc canonem. Et tibi qdem est possibile colligere ea ex antidotario. ¶ In fine autez egritudinis et postq̃ declinauerit infirmitas tunc aliena ab eo embrocas frigidas et fin p̃tētus subtiliatiuis q̃ scis: deinde balnea ipm et rege cũ regimine conualescentiũ.

¶ De plaga et incisione eius capitis et curatione. Cap. iiij.

Eparatio eueniens in capite. aut est in cute et carne aut in osse: aut manifesta: aut in simac: aut ita q ossa inde extrahēda sunt aut simac: et ex simac et ex simac est alfuturati et est vt exuberet velamen ad exteriora et apert et impiguet et fiat sicut futurati. ¶ Et ex eis est que fit in dura mre et in seruatiua: et in eis est timor et in vulneribus quidem peruenientibus ad panniculuz cerebri accit laxitas in latere vulnerũ et spasmus in opposito eius. ¶ Et cum incisio nõ peruenit ad vētres: sed ad terminũ velaminis subtilis est magis incolumis. ¶ Cum vero incisio peruenit ad cerebrum apparet febris et vomitus colere et non est ex eis que sanat: nisi raro. ¶ Et ꝓpinquior ad incolumitatez qdem incisio est que cadit ad futurati duorũ ventriũ anteriorũ. Cum.n. cito succurris ei continuatur. ¶ Ille vero que in duobus ventribus posterioribus fuerint sunt prauiores. Et ea que fit in medio prauior est ea q̃ fit in posteriore: et remotior vt redeat ad dispõnem naturalem nisi sit valde parua. ¶ Et principium qdem consistit in emplastris et erit eius rectificatio velociter. ¶ In cura vero consistit principium ad ꝓhibendum apa cum eo qd tolerat dispõ. ¶ Distinctionem vero medicaminis vulneris plagatiui qd est in cute et carne dicemus vbi vlcerum rememorabimur in li. iiij. et dicemus curam fracture que est ex eis in ca. fracture et restaurationis. ¶ Et medici in fractura cranei in qua extrahēda sunt ossa: habēt duas intentiones. Intentio.n. quorũdam est vt declinent ad medicinas se datiuas que dolorez vehementer quiescere faciũt: et intentio est aliorum quibus videtur q administrande sunt medicine vehementius desiccationis: et administrant post incisionem fracti et eradicationem secti et extractionem facture eius medicinas attractiuas in vnguentis: et alijs supra locuz: supra ipsum exterius existente epithimate ex aceto et melle. ¶ Et hoc modo per manus horum posteriorum peruenit maior incolumitas q̃ per manus priorum et illud qdez non est mirũ. G. enim dixit q cōplō ossis et panniculi est sicca.

¶ Tractatus quartus de egritudinibus capitis et plurimo nocumento ipsius in operationibus sensus et motus.

¶ De subeth et somno. Cap. I.

Icitur subeth somnus superfluus et grauis: non tñ ois superfluus et grauis: sed ille cuius grauitas ē in mãr qualitate simul. ita vt ipsius spacium sit plurius: et eius eleuatio fortior: et debilior ē excitatio ipsius ab eo. Si aũt excitatur tunc somnus eius est naturalis in quantitate et qualitate sua. ¶ Et eius quidem alius est grauis alius est subeth profundus. ¶ Somnus autem vniuersaliter est reditus spiritus animalis ab instrumentis sensuum et motuum ad principiũ cum quo priuantur ipsorũ instrumenta ab exitu operationis in ipsis nisi que necessaria sunt ad hoc vt vita permaneat: et illa sunt sicut instrumenta spiritus. ¶ Et somnus quidem naturalis absolute est cuius reditus est cum profundatione spiritus vitalis ad interiora: vt digeratur cibus quem in ipso sequitur spiritus animalis sicut fit in motibus corporum subtilium prinxorum propter necessitatem vacuitatis: et qd est etiam propter quietem eius: et vt spiritus adiungat sibi partem eius quo nutriatur et substētetur et augmētetur substantia illius: et recipiat restaurationem eius quod ex ipso in vigilijs soluitur. ¶ Et huic quidez ꝓpinquus est qui accit ei qui sanitati vicinus ē ab egritudine sua. Accit.n. ei somnus ꝓfundus et signat sedationez egritudinis eius. ipse tñ in sanis non significat bonitatē. ¶ Et qñqz ēt accit somnus hmoī generis ei qui est euacuatus medicina plurimũ et somnus ille confert ei reddens ipsum virtuti sue. ¶ Et plũ accit somnus non absolute naturalis. et ille quidem est cum redditus fit ad principium pp superfluitatē resolõnis spũs et non tolerat eius suba dilationē pp defectũ sui augmēti super illud qd sufficit applicationi cause resolutionis facte ex motu. profundatur ergo sicut fit in dispositione laboris et exercitij fortis. Et illud fit propter euacuationem superfluaz accñten spiritui aiali. Natura igitur fit ꝓmpta ad recipienduz qd est in substantia eius nisi cō sequatur ipsa ex nutrimēto sustētaculũ. ¶ Dria vero inter ipsum et illum qui est ante ipsum est sicut dria inter petitionem cibi a corpore sano vt sit locutus resolutionis naturalis ex eo et petitionem cibi a corpore debilitato a solutione et fluxu sanguinis. ¶ Primus enim duorum

somnorum petit restaurationem resolutionum vigiliarum et est res naturalis. Et secundus petit restaurationem resolutionis laboris et non est naturalis. ¶ Et quandoque accidit somnus non naturalis absolute et est ut sit reditus spiritus animalis ab instrumentis propter causam infrigidantem substantiam spiritus extraneam: aut extrinsecus: aut ex medicinis infrigidantibus: et instrumenta adipiscuntur frigus inconveniens penetrationi spiritus vitalis in eis secundum modum suum renovantem infusionem vel effusionem spiritus in eis adunati corrumpentis complexionem qua recipit virtutem animalem. s. spiritus a principio: quare residuum redit ad profundum pectoris et fit piger ad dilatationem propter frigus complexionis et hoc est stupor. ¶ Et quandoque etiam accidit propter causam humectantem instrumenta: et perturbantem substantiam spiritus et opilantem viam eius: et laxantem substantiam nervorum et lacertorum. et mollificatio quam sequitur opilatio et coopertimentum que prohibet spiritum penetrare: quoniam spiritus ipsius substantia iam est ingrossata et perturbata. ¶ Et quoniam instrumenta eius iam sunt corrupta propter humiditatem et laxitatem eorum simul. et iste est somnus ebrietatis: et accidit quod est huic accidenti proximum propter nimiam stomachi repletionem: et pluralitatem morae cibi in stomacho: horum autem subeth removetur vomitu. ¶ Et hae duae causae cum firmantur sunt causa qua plurimum accidit subeth. ¶ Quandoque etiam adunatur frigus et iuvat ipsum humiditas simul in causis somni: verumtamen causa animae tunc est ex frigore: et iuvat ipsum humiditas. Sicut aggregantur in vigiliis caliditas. et siccitas et est causa vera ipsa calitas quam iuvat siccitas. ¶ Subeth praeterea sunt causae aliae ex quibus est vehementia paroxismorum febris: et eventus naturae cum essentia super suam egritudinem et ipsius compressio sub materia et sequitur ipsam spiritus animalis sicut dictum est: et proprie si materia febris est frigida flegmatica et ipsa quidem non calefacit nisi cum putredine: et quandoque fit propter malitiam humorum et vaporum ascendentium ad anterius cerebrum a stomacho aut pulmone in egritudinibus suis et reliquis membris. ¶ Et quandoque fit ex multitudine vermium et ascaridum. ¶ Et quandoque fit ex coartatione cerebri ipsius sub osse cranei: aut lamina eius: aut cortice ipsius: cum cerebro advenit percussio: et vehementior ventrium ad faciendum subeth apud incisionem est vehementior eorum ad faciendum subeth apud compressionem. ¶ Et quandoque fit propter vehementem dolorem percussionis evenientis lacertis temporis. ¶ Aut secundum communitatem lesionis in ore stomachi aut in matrice: quare complectitur ex eo cerebrum et opilat vias spiritus sensibilis taliter quod cum ea fit difficilis motus spiritus ad procedendum. ¶ Et quandoque fit propter vehementem debilitatem spiritus et resolutionem ipsius quare fit difficilis eius dilatatio. ¶ Et quoniam primi sensuum qui privantur in somno et subeth sunt visus et auditus: oportet tunc ut sit impedimentum in subeth in anteriore cerebro. Et propter communitatem corruptionis imaginationis. Nam si non esset communitas anterioris cerebri et non accideret nocumentum nisi posteriori parti non oporteret ut visui et auditui perveniret privatio. ¶ Neque esset somnus immo esset destructio motus et tactus solummodo et essent sensus reliqui cum dispositionibus suis sicut contingit in egritudinibus congelationis et sochos. et non esset nocumentum quod subeth affert sensui ultra nocumentum quod infert motui. Nam ipse destruit sensum omnino et non penitus destruit motum: remanet. n. incolumis in anhelitu. ¶ Et oportet quidem ne opilatio proveniens in subeth sit completa neque cum multa spissitudine et si non fit: nocumentum in anhelitu. ¶ Quis autem subeth ex complexione pendens est propter frigus primo et propter humiditatem secundo. ¶ Amplius quandoque fit permutatio ad subeth sicut ex peripleumonia et pleuresi et similibus. ¶ Et quidam hominum sunt quorum humores dum sedent sunt fracti non nocentes quare cooperit eos dormitatio. Cumque se prosternunt profundantur calor innatus et fervent et excitantur vapores cerebri: quare somnus non ipsum cooperit et precipue in eo qui non est sicce complexionis. Cum ergo multiplicantur coopertura somni indicat egritudines. ¶ Et sicut aqua granatorum tardat in stomacho retinet vapores et liberat a vigiliis. Et nos quidem iam diximus qualiter oportet esse formam iacentem super cibum. ¶ Nunc autem dicemus quod usus resupinationis multotiens ledit dorsum et laxat ipsum. Cuius quidem cura est usus surgendi plurimus. ¶ Ex somno praeterea in sole timetur capiti. Et qui fit in luna facit possidere screatum sanguinis qui fit cum rascatione: propterea quod luna movet humores. Et causa quidem sonitus gutturis est coopertura oris canne quare spiritus non egreditur nisi in voce humiditatis.

¶ De signis specierum subeth. Cap. ii.

Si autem subeth fit ex frigore puro extrinsecus eius signa sunt ut fiat propter successionem frigoris vehementis advenientis caput exterius: aut propter frigus intra corpus et cerebrum: et non invenitur in facie inflammatio neque in palpebris et est color viridis: et pulsus est extensus tendens ad duritiem cum raritate vehementi. ¶ Et si subeth fit ex frigore: potius alicuius medicinarum narcoticarum que sunt opium et iusquiamus et radix mandragore et semen mandragore et nux metel et fungus: et lac in stomacho acetosum: et coriandrum humidum et se. psilii multum significatur signis que dicemus de unaquaque earum in. c. de venenis. Et ut subeth fiat cum aliis accidentibus prefocationis et viriditatis extremitatum et frigiditate earum: et apate lingue et permutatione odoris: et fit pulsus cum casu formicans debilis non cum raritate: immo frequens habens frequentiam vermiculos informicantis. Et si fuerit rarus non erit ei ordo neque fortitudo: immo redit ex raritate ad spissitudinem et ex spissitudine ad raritatem. ¶ Scias ergo si aliquid horum in potus

ei datum est: aut ipse per se bibit ⁊ medicetur to
tum illud cum eo qd̕ dicemus in.c.de venenis.
¶ Sunt aūt quidam qui dicunt q̄ subeth fri-
goris puri est lenior subeth materiei humide.
Sed sermo ille nō est vehementer sanus: imo
qn̄q; est fortis valde. ¶ Et oēs quidē species
subeth facte ex frigore cerebri in substantia sua
aut ꝓp medicinā ebibitam sequit̃ corruptio in
cogitatione ⁊ memoria. ¶ Qd̕ si subeth sit ex
humiditate pura sunt eius signa vt non videan
tur signa sanguinis neq; grauitas flegmatis.
¶ Si aūt fiat ex flegmate scitur illud ex prece
denti repletione ⁊ nimia stōi sacietate ⁊ multi-
tudie potus ⁊ lenitate pulsus ⁊ ipsius fluctua
tione cum latitudine: ⁊ scitur ex ꝓfundatione
subeth ⁊ grauitate ipsius ⁊ albedine coloris in
facie ⁊ oculis ⁊ lingua ⁊ grauitate capitis ⁊ in-
flatione in palpebris ⁊ frigiditate tactus ⁊ re-
gimine precedenti ⁊ etate ⁊ regione ⁊ reliquis.
¶ Ex sanguine vero factus scitur ex inflatiōe
venarū que dicuntur guidem ⁊ rubedine ocu
lorum ⁊ maxillarum ⁊ rubedine lingue ⁊ sensu
caliditatis in capite ⁊ siīlibus illis que sciuisti.
Et si cum hoc sanguinis ⁊ flegma coniungan-
tur aggregatione apatum videbis signa karā-
biti ⁊ lethargie ⁊ subeth asahari. ¶ Qd̕ si cū i
ipso fuerint vapores expulsi ex corpore in febri-
bus ⁊ ꝓprie apud dolorē pulmonis ⁊ apa in
ipso noīatum peripleumonia aut vapores stōi
scias totum suis signis. ¶ Nā si est ex stō pre
cedunt ipsum vertigo ⁊ scotomia ⁊ tinnitus ⁊
vomitus ⁊ fantasie ⁊ est leuis apud famē ⁊ aug
mentatur apud repletionem. ¶ Si vero est ex
parte pulmonis ⁊ pectoris precedunt ipsū do
lor grauis: ⁊ dolor in ptibus pectoris: ⁊ strictu
ra spūs ⁊ tussis ⁊ accītua pleuresis ⁊ peripleu-
monie. ¶ Et siīr si fuerit ex epate p̄cedunt ipm̄
significationes egritudinis in epate. ¶ Et si est
ex matrice precedunt ipsum egritudines matri
cis ⁊ eius repletio. ¶ Qui aūt fit ex pcussione
facta super halhema aut super ipsū scitur suis si-
gnificationibus. ¶ Et dr̄ia qdem inter subeth
⁊ apoplexiam est q̄ hn̄tem subeth possibile est
itelligere ⁊ excitari ⁊ sunt motus eius leuiores
sensibus suis. Apoplecticus aūt priuatur sensu ⁊
motu omni. ¶ Et oīno dr̄ia inter hn̄tē subeth
⁊ illum in quo est malefacio ꝓp debilitatē cor
dis est q̄ pulsus hn̄tis subeth est fortior ⁊ simi-
lior pulsibus sanorum. Et pulsus hn̄tis synco-
pim est debilior ⁊ durior: ⁊ syncopis prouenit
paulatim cum mutatione coloris tendenti ad
citrinitatem ⁊ ad similitudinē coloris mortuo
rum infrigidantur extrema. ¶ In subeth autē
non alteratur color faciei nisi ad illud qd̕ est bo
num ⁊ non exiccatur frustum faciei ⁊ nasi neq;
mutatur a forma dormientis nisi paruo tumo
re ⁊ inflatione. ¶ Et dr̄ia quidem inter haben
tem subeth ⁊ illam cuius matrix est prefocata:
est q̄ possibile est q̄ habens subeth intelligat ⁊
loquatur si precipitur. Illa vero cuius matrix
est prefocata intelligit cum difficultate ⁊ nō lo
quitur penitus: ⁊ est mortua: ⁊ propter motus
colli ⁊ capitis ⁊ pedum facilior in eo qui habet
subeth: ⁊ sensus: ⁊ apertio palpebrarū facilior
in habentibus matricem prefocatam ⁊ est pre-
focatio matricis causa eueniens subito ⁊ indi-
cat potestatem sui ⁊ finitur aut minoratur: ⁊ su
beth extenditur ⁊ fit introitus in ipso in ꝓfun-
datione gradatim: ⁊ incipit a somno graui nisi
causa ei sit frigus subito eueniens aut medici-
na ebibita. Scias ergo illud.

¶ De cura subeth ⁊ somni grauis facti in fe-
bribus. Cap.iij.

Subeth autem que accidit ab egritu
dine existente in aliquibus mēbris.
Semita cure est peruenire ad mem-
brum illud cum regimine vt purge-
tur ⁊ remoueatur qd̕ in ipso est: ⁊ confortatio
cerebri ita vt materiā non recipiat. ¶ Et illud
quidem. v.g. fit cum oleo ros. ⁊ aceto plurimo
ne oleum dormire faciat ⁊ precipue cum ipsū
est solum cum expressionibus fructuum cōfor
tantium. ¶ Et post illud adhibeantur embro-
ce infrigidantes. Deinde fiat permutatio ad re
solutiua si fuerit in cerebro retentum aliquid ⁊
tu quidem iam sciuisti omnia illa in canone.
¶ In eo autem qui in febribus ⁊ in principio
periodorum: oportet vt incipiatur a ligatione
extremitatum ⁊ a motu sternutationū assidue
⁊ odoramento aceti: ⁊ vaporis eius: ⁊ unctio-
ne capitis cū oleo ros. ⁊ aceto pluris aut aqua
agreste aut aqua granati ⁊ stipticorū. ¶ Ille
autem qui fit propter potum narcoticorum cu
retur fm̄ illud narcoticum ⁊ detur egro ad po-
tandum. tyriaca ipsius: ⁊ qd̕ dicturi sumus in
li.iiij. ¶ Subeth autem facti ex frigore extrin-
secus adueniente cura est potus tyriace ⁊ miti
dati ⁊ diamuschi ⁊ embrocetur caput cū aquis
in quibus cocta sunt ruta ⁊ castoreum ⁊ pire-
trum: ⁊ vngatur caput cum oleo de ben ⁊ oleo
de duabus spicis cum castoreo ⁊ squilla ⁊ oleo
muscellino ⁊ oleo costino cum castoreo. ¶ Et
similiter adhibeantur emplastra facta ex casto-
reo ⁊ squilla ⁊ muscho ⁊ sint castorei partes.ij.
⁊ squille pars.i. ⁊ muschi q̄ntitas parua: ⁊ odo
ret muschū assidue: ⁊ vtatur eis que dicta sunt
in calefactione complexionis cerebri. Sed cū
labore absq; facilitate: in illo autem qui factus
est propter dominium sanguinis. oportet vt in
cipiatur a flobotomia cephalice ⁊ ventosis cru
rium: aut flobotomia saphene: ⁊ vtatur clisteri
temperato ⁊ subtiliatione cibi: ⁊ vtatur eo qd̕
torrefactum est. ¶ Illum autem qui factus est
propter dominium humiditatis pure que non
est cum materia: oportet vt cures cum empla-
stris factis ex castoreo ⁊ flore squinanti ⁊ costo

et nuce cupressi et savina et euforbio et piretro: et deficeret cibus et alienentur olea et embroce nisi cum cautela: humectatio.n.que est in oleis quandoque vincit virtutem medicinarum nisi sit valde fortis. ¶ Et oportet ut administratio fiat unctionis capitis et rubificationis eius et odorationis muschi. ¶ Et si fuerit humiditas cum materia flegmatis oportet ut euacues cum clisteri forti prius et ingenietur ut euomat: et plurimum eius quod ex flate est in stomaco oportet ut euomat cum eo quod flegma incidit ex eis que dicemus in loco suo: et administra embrocas digestiuas fortes: et caputpurgia et sternutatoria et gargarismata. et ea que scivisti in canone sicut tibi preterijt. ¶ Et ex cura est ut eger audiat res que contristant ipsum: tristitia.n.in huiusmodi egritudinibus in quibus debilitatur cogitatio et extinguitur est ex eis que commouent animam et reducit eam ad rectitudinem. ¶ Et ex medicinis quidem vigilare facientibus est epithima factum cum calcanto et abstersio faciei cum aceto et constrictio extremitatum inferiorum: et administratio sternutatoriorum.

¶ De vigilijs et sahara. Cap.iiij.

Vigilia quidem est dispositio animalis cum effunditur spiritus animalis ad instrumenta sensus et motus ut eis utatur. ¶ Sahara vero est superfluitas in vigilia et egressus a re naturali. et eius quidem causa complexionalis est caliditas et siccitas propter ignitatem spiritus et mouet semper ad exteriora: et caliditas vehementius est faciens saharam et anterius faciens. ¶ Et sahara quidem quandoque fit ex nitrositate humiditatis occultate in cerebro: aut propter dolorem et cogitationes comes. ¶ Et est sahara cuius causa est lumen et loci illuminatio cum peruenit in huiusmodi aliquis preparatus sahare. ¶ Et est sahara que est propter malitiam digestionis et multitudinem repletionis. ¶ Et est sahara que fit causa eius quod inflat et commouet humores et somnia et timorem in somno: sicut fabe et filia. ¶ Et est sahara que fit in febribus propter eleuationem vaporum siccorum mordicatiuorum ad cerebrum. ¶ Et dolor quidem qui decrepitis accidit ex sahara est propter nitrositatem humorum corporis et salsedinem ipsorum et siccitas tunc subiecte cerebri eorum. ¶ Et est sahara que fit causa apatis melici aut cancerosi in partibus cerebri. ¶ Et dicitur quod ille in quo sahara fit fortis. deinde accidit ei tussis moritur. Et nos quidem iam diximus in.c.somni quod oportuit nos dicere.

¶ De signis. Cap.v.

Signa igitur eius que fit a siccitate pura sine materia et non socia caliditati sunt leuitas capitis et sensuum et siccitas oculorum et lingue et narium: et quod non sentitur in capite calor neque frigus. ¶ Eius vero que fit ex caliditate et siccitate signa sunt inuentio signorum siccitas cum inflammatione et adustione. Et quandoque est cum siti et adustione in origine oculorum. ¶ Et eius quidem que fit ex nitrositate humorum signa sunt humectationis inuentio in naribus et lippitudo oculorum et sensibilitas gravitatis parue et velocitas excitationis apud somnum cum saltu. Et istud quidem significatur ex regie preterito et etate. ¶ Et eius quidem que fit ex illuminatione loci aut ex cibo. signa etiam sunt cause eius. ¶ Eius vero que est ex apate melico signa sunt predicta multotiens. Sed eius que est ex dolore aut cogitationibus communibus et febribus acutis signa sunt eius cause.

¶ De cura. Cap.vi.

Oportet quidem ut habens illam cuius causa est siccitas utatur cibo humido et balneis temperans proprie. quod si ipsum balneum non facit dormire tunc non est temperati corporis et non est bone complexionis. et neque est nisi potestate siccatiua aut potestate humorum malorum quos balneum eleuat: et oportet ut deserat cogitationem et coitum et laborem et utatur quiete et tranquillitate et assiduitate innunctionis capitis cum oleis humectatiuis predictis: et emulsione lactis super caput et embrocis humectantibus predictis: et attractione in naribus oleorum: et caputpurgijs ipsorum et distillatione eorum in aure et proprie olei nenufarini et precipue faciendo caputpurgium et fricatione inferiorum pedum. ¶ Eius vero que est ex caliditate cum hoc: regimen est cum additione facta in regimine harum medicinarum: et administratio aque rasure cucurbite et portulace et mucilaginis psilij et virge pastoris et semperuiue et similium. ¶ Et ex iuuamentis est sonus suauis subtilis cum quo non est hezeze et sit eius casus breuis: aut si sit cum hezeze sit equalis: et propter illud sonitus arborum et aqua faciunt dormire. ¶ Eius vero que facta est ex dolore regimen est sedatio doloris. et ipsius cura est cum eo quod proprium est unicuique dolori in ca.suo. ¶ Secundum vero in febribus multotiens bene datur in potu adeicitur purum et facit dormire: et oportet ut bene eam utatur ablutione faciei et embrocis et unctione tempus et frontis cum oleo de papauere et lactuca et ut ponatur in sorbitionibus ipsius semen papaueris albi. Et quandoque stupefit ex narcoticis que descriptiones sunt in antidotario: et troc. de citro predicti in.c.de soda calida cum dissoluuntur in expressione papaueris: aut aqua ro. in aqua coctum est papauer: aut aqua lactuce et liniuntur eo frons conferunt. ¶ Et ex eis quidem que ad illud experta sunt est ut sumatur cassia lignea et opium et crocus et dissoluantur in oleo ro. et abstergantur ex eis nares. ¶ Et similiter epithima factum ex corticibus papaueris et radicibus mandragore super utraque tempora et etiam odoramenta ex eis: et qui sumit ex istis quantitatem unius grani orobi dormit somnum temperatum. ¶ Quod si humor ad ipsum ascendens fuerit grossus fiat emplastrum fronti eius ex mellilotо cum camomilla et robub. ¶ Et ex eis quidem que dormire faciunt febrientes et alios est ut extremitates habentium saharam ligentur cum ligamine faciente dolorem et coram ipsis ponatur

lampas ꝛ ꝑcipiatꝰ pn̄tibus vt multiplicent con
fabulationes ꝛ ſmones. Deinde ſoluantꝰ liga
ture repēte ꝛ remoueatꝰ lāpas ꝛ ꝑcipiatꝰ ibi exi
ſtētibus vt taceāt repēte ꝛ tūc dormient. ℂ In
ea autē que fcā est ex hūiditate nitroſa ſalſa pp
nitroſitatē ꝛ ſalſedinem opꝫ vt acceptio oīs acu
ti ꝛ ſalſi alienetꝰ ꝛ cibetꝰ eā hn̄s piſcibus petro/
ſis ꝛ carnibus ſubtilibꝰ ſurabegeti cū pauco ſa
le ꝛ cūetꝰ cū pillis ꝛ ſchebā ꝛ aſſidue fiat inun/
ctio capitis cū oleis ſuauibus tepidis. Cūqꝫ
hec ſpēs ſahare accidit in etate ſenij eius cura
est praua. Verūtñ opꝫ vt eā hn̄s vtatur embro
ca ex aq̄ in qua cocta ſunt ordeuꝫ ꝛ camomilla
ꝛ albacuē ꝛ nō aliud oī nocte. facit enim bene
dormire. ℂ Et ſilr odorēt naribꝰ facta ex oleo
albacuē aut oleo irino aut oleo d̄ croco. ℂ Et
quādoqꝫ opꝫ vt in potu tribuamus hn̄ti ſaha/
rē ſuperfluā virtutis cuius timetꝰ reſolutio: ce/
rataria ꝛ ſimilia ex opio vt faciat ipꝫ dormire.
ℂ Ei vo qui nō habet ſaharā cū huiuſmodi ſu
perfluitate ſufficit vt laboret exercitetur ꝛ bal/
neetur. deinde ante cibum bibat aliquātulum
vini ꝛ comedat cibū qm̄ dormiet in hora.

ℂ De leſione ſenſus. Cap. vij.

Species nocumēti ſenſuū ꝯtingētis
i opōnibꝰ cerebri ſunt pp duas cāas:
ꝛ cognoſcuntꝰ tribꝰ modis. ℂ Cū n.
ſenſus hoīs est icolūis ꝛ imaginatio forāꝝ rerꝝ
in ſomno ꝛ vigilijs ē ſana. deīde ſunt res ꝛ diſ/
poſitiōes q̄s videt i vigilijs ſuis: aut i ſōno ſuo:
ex eis de qbus poſſe ē ipm ꝓponē ꝛ remouen
tur ab eo: ꝛ cū audit eas ꝛ teſtificatꝰ non rema
nēt apd̄ eū: tūc leſio illa ē in mēoria ꝛ in poſte/
riore cerebro. ℂ Qd̄ ſi in hoc nō est ipedimē
tū ſed loq̄tꝰ ea q̄ nō ſunt dicēda ꝛ timet ab eis a
qbus timē nō opꝫ. ꝛ putat eē bonū qd̄ nō dꝫ
putari bonū: ꝛ ſpat qd̄ nō est ſperādū: ꝛ inqui
rit qd̄ ingrēdū nō ē. ꝛ facit qd̄ faciendū nō est.
ꝛ est potēs ꝯuare ea q̄rū vult recordari: tunc le
ſio est in cogitatione ꝛ in parte media cerebri.
ℂ Si vo ipſius mēoria ꝛ ipſius loq̄lla ſit ſic
eē debēt ꝛ nō ꝯtingit i his q̄ agit ꝛ loq̄tꝰ ꝯtrī
recundini ꝛ imaginatꝰ res ſenſibiles ꝛ colligit
villos ꝛ videt ſinglaria mēdoſa ꝛ ignes ꝛ aq̄s
aut reliq̄ mendoſa: aut debiliter imaginatꝰ for/
mas rerū in ſōno ꝛ vigilijs: tūc leſio est in ima
ginatione ꝛ in vētre anteriore cerebri. ℂ Et ſi
aggregantꝰ duo ex illis aut tria tunc leſio est in
duobꝰ ventribus aut tribus. ℂ Et ſi cogitatio
infirmetꝰ ꝛ accidat in eo abbreuiatio pp cōitatē
leſionis in memoria ꝑcedētis: ꝓpᵐ facilius est q̄ꝫ
ſi infirmetꝰ cogitatio ꝛ ſeq̄tur eā egritudo me/
morie. ℂ Et qd̄cūqꝫ hoꝝ est declinās ad dimi
nutionē: tūc egritudo est ex frigore. ℂ Et qd̄/
cūqꝫ est decliue ad ꝑmutationē ꝛ agitationē ē
ex calitate. ℂ Et qdā exiſtimauerūt qꝫ declina
tio ad diminutionē ē pp diminutionē ſube cēbri.
Et hꝰ qd̄ nō est lōginquū apud me. ℂ Cā vo

eiꝰ aut est in ꝑmis in ipſo cerebro: aut est ex mē
bro alio. ꝛ qn̄qꝫ ē ab extrinſecis ſic ꝑcuſſiōe aut
caſu. ℂ In curis aūt opꝫ te eē ſollicitū ſꝫ pnꝰ
q̄ dixi in canone. ꝛ collige ex tabulis egritudi/
nū mēbroꝝ capitis in li. ij. medicinas ad oīa il
la iuuatiuas quibus in eis vteris: ꝛ ꝯſiderabis
q̄ ex eis ꝛ qui ex cibis ledūt eos q̄re alienabis
eos in eis: ꝛ inde eas cōſiderabis ꝛ alienabis
eos a cibis qui eos ledunt in ipſis.

ℂ De ꝑmixtiōe ſenſus ꝛ alienatiōe. Ca. viij.

Permixtiōis vo ſenſus ꝛ aliēatiōis
declāuo ē: qm̄ q̄ fit pp cerebrū ipꝫ ē
aut ex cola nig̃ aut ex ſanguine calo
inflāmato: aut ex cola citrina aut ex
cola ru. aut ex calore puro aut ex vapore calo.
ℂ Et illa qdē ſunt ex illis q̄ deſiccāt. q̄re cere
bri mā ſpūs inan ꝯuat ꝑ cuius ſilē poſſe est rō/
ni viā ſuā ꝯuare. ℂ Et fcā pp mēbruꝫ aliud: aut
corpꝰ est ſic q̄ fit pp ſtōm aut os eiꝰ aut mirach
aut pp mirices aut pp totū corpꝰ ſic in febribus:
ꝛ totū illd̄ ē pp q̄litatē purā veniētē ad ipm ſic
eleuatꝰ a digitis pedū ꝛ manuum qn̄ apantꝰ ꝛ a
mēbris corrupte ꝯplōnis apatis: aut pp va
porē calidū ꝫ colere ꝛ flegmatis iam putridi ꝛ
acuti. ℂ Et ꝑmixtio rōnis magis icolumis ē
que est cuꝫ riſu ꝛ que est ſm quietē ꝛ deterioꝝ
que est cum agitatione ꝛ rixa ꝛ audacia.

ℂ De ſignis. Cap. ix.

Scias qꝫ omnis dolor vehemens de
quo patiēs nō cōqueritꝰ ꝛ in quo ſen
tit ꝑmutationē: ꝛ vrina oleagina ſignāt
in febribꝰ ꝑmutationeꝫ rōnis. ℂ Que vo fit ex
melācolia est cū triſtitia ꝛ alienatione mala: aut
cum ſignis melācolie quoꝝ in c. ipſius reme/
morabimur. ℂ Et ſi melācolia est colerica est
cum lupinoſitate ꝛ audacia. ℂ Et ſi est melan
colia ſanguinea est illic letitia ꝛ riſus cū exube
beratione venarū. ℂ Facta aūt a colera citrina
est cū inflāmatiōe ꝛ caliditate ꝛ rixa ꝛ malitia
morum ꝛ agitatione vehemēti ꝛ imaginatio/
ne ignis ꝛ ſcintillarum ꝛ aduſtione oculoꝝ in/
terioꝝ ꝛ citrinitatem coloris ꝛ inflāmatiōe ca/
pitis ꝛ extenſione cutis frōtis ꝛ ꝓfundatione
oculoꝝ ꝛ ſaltu ad oppoſitū. ℂ Et in illa quidē
que fit ex rubea ſunt accidentia iſta vehemen/
tiora ꝛ magis puerſa. ꝛ huiꝰ quidem gn̄is est
ꝑmutatio q̄ fit in febribus ꝛ plūi fit in peſtilētia
libus. ℂ Cū ea autē que facta est ex caliditate
ꝛ ſiccitate puris non ſunt grauitas neqꝫ ſigna
materierū predictarum in canone ꝛ in capitu/
lis precedentibus. ℂ Facta aūt ex flegmate ia
putrefacto ꝛ acuto habētibꝰ accidit vt eis ad/
ſit cū permixtione ſeueritas ꝛ vt eleuent ſupci/
lia ſua manibus ſuis oī hora: ꝛ vt ipſoꝝ capi/
ta grauentꝰ ꝛ patiantꝰ ſubeth pp ſubāꝫ frigoris
ſicut ꝑmiſcentꝰ eoꝝ rōnes pp accidētia calitatiſ
ꝛ iſti quidem non ſeparantꝰ ab eo qd̄ tenent: ꝛ
plūs quidē accidit eis vt exiſtiment ſeipſos be

illas τ aues τ vir qdē pmixtio rōnis cum acci
dit a calitate sicca τ tunc ipsam signt vigilie aut
a calidita: e hūida sanguinis aut a flegmate pu
trefacto tūc signt ipsam subeth. ℂ Illa vo cu
ius cā est vapor ascendēs ex mēbro cognoscit
ex dispōne illius mēbri dolorosi si fuerit mem
brū: aut totius corporis si fuerit cōprehēdens
sicut in febribus cōicantibus: τ cognoscitur an
est pura aut est mā aut vapor. ℂ Et signa qdē
oium illorum predicta sunt in .c. de soda.

ℂ De cura. Cap. x.

Cura aūt q̄ melis adhibet dicem⁹ in c. melie. in cura aūt pmixtionis facte ex sanguie opz incipe a flōia τ ab oibus q̄ tpant sanguinē τ ipm infrigidāt τ eius sēntiā rectificāt. ℂ Eius vo q̄ fcā ē ex citrina aut rubea cura ē vt incipiat τ euetur τ pmutet cōplo: aut corpis totius aut capitis ppie. τ administrent infrātiōes τ hūectatiōes pdicte in canone τ admistrent empl'a post rasionē capillor τ si coartat τ fortior fiat regat alio regimine. ℂ Et ex eis qd̄ q̄ pueniūt pmixtiōi sensus colere est creatū infrātuz ex oleo ro. τ aceto sin capiti suppositū: τ oleū vio. τ lac. si nō fuerit febris: aut oleū ro. τ papauer cū cautela repssionis vapor. ℂ Cūq3 vigilie adsunt tūc oia epithimata nō sunt iuuāna. τ qñq3 faciūt eū possidere pstrictionē caliditatis. qr nō facias caput purgiū τ facias augmētū i attractiōe imo pūr adhibe clysterelenitiuum. ℂ In ea aūt que fit pp mēbri cōitatē vtere capitis pfortatiōe τ ei⁹ ifrātione τ attractiōe ad pūū: τ hoc totū qd̄ iā scit ex canonibus preritis vlibus τ pticularibus. ℂ Cūq3 cū calitate τ rōnis pmixtiōe nō sunt debilitas: τ signa apparēt opz vt patiēs lapidis cedat vehementer τ qñq3 nēcia est pcussio vt ad ipm ipsius redeat rōn: τ qñq3 opz vt caput eius fm crucē cauterizet si nihil aliud confert. ℂ Et ex rebus ipsi pferētib⁹ est vt fundat sup capita ipsor decoctio pedū τ capituz: τ multociēs sanat eos alsesur cū ex eo bibūt τ comedūt ipsuz diebus aliquibus sicut est: aut in aliquo alio fructuum ex dulcibus interea que cooperiunt τ faciunt nō apparere.

ℂ De stoliditate τ amentia. Cap. xi.

Differentia inter pmixtionē rōnis τ stoliditatē τ amentiā cūius sint duo ipedimēta rōnis. τ sit cā faciēs pungere vtrasq3 simul cadēs in vētre medio cerebri est q̄ permixtio sensus est lesio in opationib⁹ cogitatiōis fm mutationē. Stoliditas vero τ amētia sunt lesio fm diminutionē aut destructionē. τ dispō similis fatuitati τ fantasie. Et in qdem iā sciuisti q̄ spēs opationuz sūt tres. ℂ Huiusmodi aūt egritudinis cause aut sunt frigiditas pura aut cū siccitate. cōprehendēs sup vētrē mediū cerebri in lōgitudine eius τ spacij. ℂ Aut friditas cū aliq̄ flegmatico i vacuitatib⁹ vasor cerebri. ℂ Et cū in hoc nō est nocumētū ex friditate τ nō ex caliditate: nisi qr hoc nocumētū est destructio τ diminutio: qr calitas est faciēs cogitationē q̄ ē vnus ex motibus spūs q̄ mouet ab anteriore pte cerebri vsq3 ad eius postremā τ ecōtrario. Et caliditatē qdē eleuat motus τ iuuat ipsam: τ cōgelatio phibet ipsam. Quapp posita est cōplo hmōi ptis cerebri declinis ad caliditatē: τ posita est in medio vt sit ei reduus ab imaginatione ad memoriā. Et tu qdē iam sciuisti imaginationē τ memoriā in loco suo. ℂ Hec autez egritudo curat calefactiōe cerebri τ humectatione ipsius si fuerit cū siccitate: aut resolutiōe eius qd̄ est in ipso: τ eūonib⁹ cū medicinis magnis τ vomitu fcō cū oxymelle sqllitico aut serapbani si fūit a mā: τ opz vt ex illo pueniatur ad excitādū cor cū medicis sibi ppriis sicut est diamuschū τ mitridatū elmufera τ his silia. τ nō opz vt plōgem⁹ sermonē in hoc .c. Iā .n. sciuisti modū silem hui⁹ regiminis in canonib⁹ i eo qd̄ preriijt. Et opz qd̄ vt hospitiū eius domus luminosa sit. Et vir qd̄ vigilie τ sahara τ subtiliatio cibi τ paucitas ipsius τ declinatio ad cōplexionē siccis: ez. τ ad subtiliationē sanguinis τ tēperādū ipsam τ paucitas ipsi⁹ τ calefactio eius ita qd̄ nō sit vehemens ebullitio τ calefactio. imo sit calitas subtilis nō feruēs. Hec enī ex eis est q̄ rectificāt sensuz τ mūdāt ipz. ℂ Et nihil est magis inimicū sensui q̄z repletio ex cibis τ hūiditatibus. ℂ Et siccitas nocet sensui: nō vū est diminutio: sz vū ē supfluitas i velocitate motus: aut vū est paucitas spūs vehementer: aut eius resolutio cū aliquanto motu.

ℂ De corruptione memorie. Cap. xij.

Ipsa est cōpar stoliditati: nisi qr est in posteriori cerebro qm̄ est diminutio in aliq̄ opationū posterioris cerebri aut destructio in oibus eis. ℂ Et eius quidem cā pma apud Gal. est frigiditas aut pura aut cū siccitate: τ nō imprimit in illa sile: aut cū humiditate τ nō fuat qd̄ impressuz est in ea. ℂ Sed si est cū siccitate: signt ipsaz vigilie τ insomnietates. Nam seruat res preteritas τ nō est potens seruare res momentaneas illius hore. ℂ Et si est cū humiditate significat eam subeth τ quod preterita penitus non seruat. Et forsitan seruat ea que sunt illius hore τ momentanea spatio maiore q̄z preterita: τ si fuerit illic frigiditas pura erit stupor τ vertigo. ℂ Et forsasse erit ex siccitate cum caliditate: τ erit cum eo permixtio sensus. ℂ Et illud quidē est aut in illa parte cerebri ipsius aut in ventre ipsius aut in vase eius. ℂ Et quandoq3 fit pter humores τ maliciā cōplexionis ipsoruz puenientē ad cerebrū. ℂ Et qdā antiquor iā dixerunt hoc τ est ex eis que testificata sunt τ experta. ℂ Et obliuio qd̄ τ corruptio memorie fz

plurimũ nõ accidũt nisi ex frigiditate ꝛ hũidi-tate. Quãq3 fit tñ ab apatibus cerebri ꝛ propter fridis. ¶ Et scias ꝙ obliuio q̃ accidit cũ sani tate nũciat egritudines cerebri propinquas si-cut apoplexiã epilepsiam ꝛ lethargiã.

¶ De signis. Cap. xiij.

o Poret vt cognoscas illud ex cano nibus ꝓdictis ꝛ non iteres eos in oĩ hora.

¶ De cura. Cap. xiiij.

Illa autẽ que separa est a caliditate ꝛ

i sic. est faciliosis cure. Et hmõi quidẽ cura est cũ eo qḋ dictum est multo-tiens. ¶ In ea ꝟo q̃ facta est a siccitate nuda opꝫ egrũ nutriri ex cibis humectãtibus tẽpe-ratis: ꝛ vt administres exercitiũ paruum capi-tis cum fricatiõe ꝛ cõpressione facta cũ pãnis asperis ꝛ motione manuũ ꝛ pedum ꝛ vlr exer citiuꝫ qḋ non sit forte: sed sit ꝭm quãtitatẽ qua fiat fames: ꝛ ꝓueniat augmẽtum cibi ꝛ quietẽ ꝛ somnum ꝛ balneũ ꝛ calefactionẽ cũ emplis calefaciẽtibuꝫ notis quoꝝ rememorationẽ nõ iteramus: ꝛ cũ vẽtosis sup caput absq3 scarifi-catione: ꝛ cum medicinis rubificãtibus ꝛ for-tasse necesse erit vt plimũ fit posterius vbi collũ iungit cranco: ꝛ administrent aq̃ in qbus co-cta sunt camomilla ꝛ meliloti ꝛ pedes capra-rũ: ꝛ ex oleis oleũ de lilio ꝛ narciso ꝛ keiri. Qḋ si fuerit a mã habẽte frigiditatẽ ꝛ humi-ditatẽ euacua ipm post digõnẽ cum eo qḋ scis. ꝛ habitet in domo multi luminis. ¶ Et incipiat ꝓmuꝫ ab euãntibus q̃ sunt faciliora sicut hiera ꝛ pulpa colloquintide ꝛ castorei. ¶ Deinde ḡdatim ꝓcedas ad hieras magnas postea ad-ministrat si ꝯsidis qḋ nõ est malitia cõplexiõis calide cõfectionẽ anacardinã: q̃m est fortior in ꝯfortatione sensus sufficiẽter faciẽtem acqrere ꝓuationẽ iuuatissimã ꝓuationis: ꝛ admistrant reliq̃ digestiua ex rubificãtibus ꝛ gargarismis ꝛ odoramẽtis que scis: ꝛ nõ festines in desicca tiõe eius sed ḡdatim ꝓcede. ¶ Et caue ne de-siccatio tua ꝯsequat finẽ humiditatũ principa-lium ꝛ sequat eã friditas cõplõnis. Illud.n. ẽ ex eis q̃ in obliuiõe augmẽtũ ꝓbẽt. ¶ Et opꝫ vt alienẽt a se cohetare ꝛ sufflationẽ ventoꝝ ꝛ repletionẽ ꝛ alienent ab abluiõe cum aq̃ peni tus calida quidẽ ꝓp illud qḋ est in ea de mollifi catione: ꝛ a frigida qdẽ ꝓpter ea qḋ stupefacit ꝛ nocet spũi sensus: ꝙ si eis accidit repletio sub tilietur regimẽ post ipsam. Opꝫ ergo vt aliene-tur a cibis repletiuis ꝛ grauatiuis ꝛ vaporosis. ¶ Repletio ꝟo ex vino facta nocet valde: sed paꝝ dilatat aiam ꝛ ꝯfortat spũm ꝛ facit ipsum bonũ ꝛ excusat a multiplicatiõe aq̃: eius enim multiplicatio est res magis nocens eis. ¶ Et dormitio multa i meridie. Et vlr somnus mul tus nocet multũ ꝛ ꝓpter sup repletionẽ plimã. ¶ Supfluitasq3 vigiliaꝝ resoluit spũm ꝛ de-bilitat eũ. ꝛ cũ hoc replet cerebrũ vaporibus.

¶ Et ex eis qḋ experta sũt acorꝰ nutritꝰ: ꝛ pip lõgũ nutritũ ꝛ iũcta sunt mãifeste addẽtia i ser uatiõe: ꝛ medicamẽ hoc ẽ expertũ ꝛ eius qḋ cõ fectio. ¶ ℞. olibani cipi piperis croci myrrhe ptes eq̃les cõmisceant. Sumat oĩ die põdus. ʒ. i. ¶ Et hꝰ ẽt iã expertũ ẽ piperis ptes. ij. cymini tã-tũdẽ: zuccari albi ptes. iij. ¶ Et expertum ẽt oĩ die in ieiunio potare i ipsa olibãi. iij. q̃rtas aur. ꝛ piperis q̃rtã. ¶ Et itez cymini ptes. v. piperis. i. acori. ij. cipi. ij. myrabolani. ij. mell̃. anacardi. i. mellis dupli oĩuꝫ. ¶ Et opꝫ vt redeas ad me dicinas singulares scriptas in li. ij. ꝛ eaꝝ locus est in tabulis egritudinũ capitis. ¶ Et opꝫ vt sit hospitiũ huiꝰ domꝰ i q̃ sit lumẽ plimũ. ¶ Fa cta ꝟo ab apatibꝰ cerebri curat cũ eo qḋ dictũ ẽ in karabito ꝛ in lethargia. ꝛ subeth alsahari.

¶ De corruptione imaginatiõis. Cap. xv.

Ipsa eadẽ cognoscit ex signis nar-

i ratis in aliis caplis. verũtñ est in añ-teriore pte cerebri: ꝛ eiꝰ corruptio aut ẽ vt imaginet qḋ nõ ẽ ꝛ videat res q̃ bus nõ est iuẽtio: ꝛ illḋ est ꝓp dñiuꝫ colẽ in añ teriore pte cerebri: aut ꝓp dñium malitie cõplo-nis calide absq3 mã aut vt minuat imaginatio ꝛ debilitet ab imaginãdo res imaginabiles: ꝛ neq3 videat visiões ꝛ somnia nisi paꝝ: ꝛ obliui scat eoꝝ: ꝛ obliuiscat formaꝝ sensatarũ q̃lr sũt ꝛ neq3 imaginet eas. ¶ Et eius qḋ eã ẽ eadeꝫ eã q̃ est diminutiõis memorie. Verũtñ plimũ corruptiõis mẽorie nõ fit nisi a friditate ꝛ hũi-ditate. Et paucitas ipsiꝰ fit a siccitate: ꝛ res hec est ecõuerso. Verũtñ hoc instrm leue creatũ est vt velociter fiat ipressio eiꝰ qḋ imaginat: ꝛ illḋ durũ vt solutio ipsius difficilis fiat ab eo qḋ i ipso est ipressum ꝓp res cadẽtes in ipso eõtrio. ¶ Et corruptio qḋ memorie cadit i duabꝰ di-ctiõibus sensatoꝝ ꝛ i corruptiõe cõpõnis eoꝝ ꝛ corruptio imaginatiõis cadit sic in sensatis ꝛ formis ipsoꝝ. Et hꝰ qḋ scit ex arte alia. ¶ Qḋ ãt magis significatiuũ ẽ ꝙ egritudo ẽ ex hũiditate aut siccitate est dispõ sõni ꝛ vigiliaruꝫ: ꝛ dispõ siccitatis oculoꝝ ꝛ nariũ ꝛ hũiditatis eoꝝ. Et dispõ coloris lingue ꝛ hũiditatis eiꝰ aut siccita-tis ipsius. Et q̃ñq3 ẽ egritudo corruptiõis ima ginationis nõ ipsius diminutio: tu es sufficiẽs ad cognoscẽdũ eã ẽt q̃ñ est a melia aut colera aut cõplone calida singulari ꝓp illud qḋ dictũ ẽ ꝛ scit. ¶ Cure aũt illius sunt ꝭm curas que sunt i egritudinibꝰ preteritis: verũtñ opꝫ vt mate ria sit in ptibus ꝓncipioꝝ sensus: ꝛ si necẽa est fricatio aut vẽtosaꝝ appõ fiat i añteriore pte ce-rebri.

¶ De mania canina. Cap. xvi.

Expositio manie ẽ dẽmoniũ lupinũ.

c Canina ꝟo ẽ spẽs eiꝰ exiis cum ira ꝑmixta tripudio ꝛ inq̃sitione corru-pta ꝑmixta petitiõi quẽadmodũ est ex nãis caniũ. ¶ Et scias ꝙ mã faciẽs demo-niũ lupinũ est in suba mãe faciẽtis melanc: q̃ñ

uerū sunt melice: verūtñ cā faciēs demoniū
ē melia adusta fcā aut a colera aut melia q̄ est
deterior. ⁊ faciēs meliam est melia nāl's multa
aut adusta. Sȝ est fcā a flegmate: aut sanguine
dulci: tñ pax fit a sanguie adusto. ¶ Si āt fiat
ab ipsa melia nūc plimū cū fit melia nō est nisi
mania cū sua applicatiōe i añriore pte cerebri
⁊ subā eius: qm̄ ipsi⁹ applicatio ad cerebrū est
sicut applicatio māci karabin. ¶ Et melia q̄ð
ē cū malitia existiatiōis ⁊ cogitatiōe corrupta
⁊ timore ⁊ qete ⁊ nō ē i ipsa agitatio vehemēs.
¶ Mania vo tota est agitatio ⁊ salt⁹ ⁊ inq̄si
tio ⁊ luposítas ⁊ aspect⁹ cui nō assimilaṫ aspe-
ctus hois. imo res cui magis silis est aspectus
lupoꝝ. ¶ Et differt ab vna spē karabiti cui eā
hñs in demonio assimulaṫ. Qm̄ cū hac egritu
dine nō est febris fm pliuꝫ. Sed karabitius nō
cāaṫ ab ipsa. ¶ Canina aūt ē spēs manie i q̄ ē
associatio vehemēs ⁊ amicitia cū obediētia ⁊
ꝯuenientia fil'. Et i ipa q̄ð nō ē credulitas ꝯten-
tiōis q̄ est i mania ⁊ est q̄si ad sanguineā ꝓpin-
quior. ¶ Hec āt egritudo pliū accidit in anni-
no pp malitiā hūoꝝ. Et q̄nq̄ multiplicaṫ i ve
re ⁊ in estate ⁊ ē ei excitatio apud flatū septen-
trionis pp desiccatiōnē septētriōis. ¶ Et hāc
quidē egritudinē plium nō resoluūt nisi emor
roydes ⁊ varices. Et cū accidit successiōe eius
ydropisis soluit eā cū hūiditate sua. ⁊ ꝓpie cuꝫ
eius cā ē calitas epatis ⁊ ipsius siccitas. ¶ Et
multotiens accidit hec egritudo pp commu-
nitatem stomaci quā vomitus sanat.

¶ De signis manie vniuersalibus ⁊ specie-
rum eius. Cap. xvij.

Signa itaq̄ vlia eius sunt q̄ mutatio
opationū moraliū ⁊ mobiliū est mu
tatio pdicta. ¶ Signa vo indican-
tia ipsam sunt sicut icubus cū calita-
te cerebri: ⁊ sicut si repleanṫ pedes sanguine ⁊
fiāt rubei: aut coaguleṫ sanguiꝫ in mamilla mu
lieris: ⁊ sīgt motus corruptionis sanguinis.
¶ Et primū q̄nq̄ significat q̄ facta est eā cor-
ruptionis sanguis in mēbro in q̄ calor inatus
nō est fortis regēs sanguinē bñ: imo corrūpiṫ
in ipso sanguis aliq̄ corruptionis specie. ¶ Et
cū accidit signū pmū in fine manie forsitan si-
gnificat ipsius resolutionē significatione vari-
cū. ¶ Et multotiēs accidit mania in egritudi-
nibus acutis significans crisim: ergo si reliq̄ si
gna eius inuētionē attestenṫ significat q̄ crisis
erit bona. ¶ Et q̄nq̄ est vehemētia manie si-
gnificās crisim ipsius manie. ¶ Et signū q̄dē
facte ex melia adusta a melia ē q̄ ei⁹ demoniū
⁊ lupinositas ei⁹ fiūt cū cogitatiōe ⁊ qete spa-
cio aliq̄. deinde cū moueṫ ⁊ loqṫ icipit rōcina
ri cogitās: postea cū iteraṫ sup eū nō ē possibi-
le euadere ex ea neq̄ facere silere ipm. ¶ Et ē
extenuatio corporis in ipso vehementior. ⁊ color
ad nigredinē declivior. ⁊ somnia deteriora ⁊
q̄nq̄ vomit aliq̄d acetosum ex q̄ ebullit terra.
¶ In ea vo que ē melia colica fiūt pmutatio-
nes ad ꝯtētiōnē velocī⁹ ⁊ qetes ab eo velocius ⁊
nō recordaṫ ꝯtentiōis ⁊ odij sicut recordatur
eius paruus aut minoratur eius qetes ⁊ multi-
plicatur motus ipsius ⁊ rixa ⁊ agitatio eius.

¶ De cura. Cap. xviij.

In repletionē vides humoꝝ fidia. Et
si vides dn̄uꝫ colere i corpe p vrinā
⁊ reliq̄ signa: cūa cū decoctione epi-
thimi: aut decoctione myrabol. si est colera me
lancolica. ¶ Et si melia pura forsasse necesse
erit ubi vt euacues cū epithimi puri pōdere .iij.
ʒ. cū oximelle ⁊ pillulis de azulo. ¶ Deinde ve
ni ad caput ⁊ cūa si est tibi repletio sanguinea:
aut melia sanguinea ex venis q̄ sunt sub lingua:
⁊ assidua ipsius cūonē cū his pillis. ¶ Qua-
rū ꝯfectio. ¶ ℞. hierepigre epithimi sticados
olium triū añ. ptē .i. scamonee myrabol. amboꝝ
añ. ptē. ß. fiāt ex ea pillule magne. Et post vl'am
cūonē. i noctib⁹ sepatis sumaṫ ex eis quaq̄ no-
cte pōdus .ʒ. ij. ¶ Et ex eis q̄ ꝯferunt ad illud
sunt pillule istiusmodi: epithimi polypodij am
boꝝ añ. ʒ. v. lapidis armeni myrabo. kebu. añ.
ʒ. i. sticados .ʒ. x. salis idi pulpe colloquītide am-
boꝝ añ. ʒ. iiij. belliri. embli. asce. elle. ni. oiuꝫ añ.
ʒ. iiij. turbith. ʒ. xx. ꝯficianṫ cū oximelle mellino
⁊ administrenṫ. ⁊ fiāt gargarismata cū oximelle
scamoneato: ⁊ nō supflue vtaris ꝯ pillis de kes
bar. Sȝ vtere eis tāto tpe q̄ assidue inueniṫ in
eis lenitas. cū aūt malitiā cōplonis calide sen-
tis abscinde eas. ¶ Et post purgationē puenis
ad ifridationē ⁊ hūectationē cum embrocis ⁊
alijs. ¶ Et forsasse necū erit vt i die q̄nquies
ēbroceṫ ⁊ liniaṫ capita ipsoꝝ ex decoctiōe pe
dū ⁊ capitū ⁊ mulgeaṫ sup ipsa lac ⁊ pōaṫ sup
ea butyrū crudū. ¶ Sitq̄ intētio tua i hume
ctādo maior itentiōe tua in ifridādo: verūtñ si
nō inuenis medicinis vehemētis hūectatiōis
nisi fridas pone cū eis camonillā. ¶ Et forsas
se necū erit tibi vt eos dormire facias medica
mē tribuere eis in potu. Dabis ergo ei ad bi-
bēdū cū aq̄ q̄tuoꝝ dulciū vt hūectet: aut cum
sirupo de prunis vt liniat: aut cū aqua ordei: ⁊
embroca eos cū aq̄ ordei ⁊ cū aq̄ in q̄ coctum
sit papauer vt dormiāt: verū rectius est vt po-
nas in eo parū camomille ⁊ emulge sup caput
lac: ⁊ olea iuuātia ad illud sunt bōa: ⁊ cū admi-
nistraueris embrocas ⁊ caputpurgia ⁊ olea hu
mectātia: igenia vt dormiant postea fm dispō-
nem qua fit somn⁹ ex embrocis ⁊ oleis facientī
bus subeth ⁊ ꝓpie oleo ex lactucis. ¶ Et i po
tu tribue eis q̄ð humectat sicut aq̄ ordei. Et nō
des eis ad potādū aliq̄d q̄ð currat cursu oxy-
mellis ⁊ in quo sit subtiliatio ⁊ desiccatio ⁊ icī
sio. ¶ Et quotiēs videris nāuꝫ durā clysteriza
ifirmū vt nō eleuenṫ ad caput vapores ipedīē
tes ex fece. ¶ Et opꝫ vt i ago ipsoꝝ des eis in

ponit radices feni silvestris et se. eius et radicem viua albe. et est alfesire quia sunt iuuatiua. Sitque ipsorum ex eis potio quaque die ante vinum. ℭ Si aut ea non biberint absconde illa in cibis eorum. ℭ Et coram infirmo sedeat de quo verecundetur. et quem timeat. Et stringantur core et crura eius semper vt assidue vapor ad inferiora trahatur. ℭ Quod si timetur quod seipsos ledant ligentur fortiter et intromittantur in cabiis et suspendantur in suspensorio eleuato quod est sicut argeatus. ℭ Et oportet vt sint cibi eorum humidi secundum omnem humiditatem. verumtamen oportet ne cum sua humiditate sint ex eis que opilationes venire faciunt sicut amili et que filia sunt ei. Illud.n. valde nocet eis: et non detur ipsis quod plurimum prouocat vrinam. Illud.n.in ipsis nocet. et relique cure ipsorum in quibus oportet vt sibi timeant et sibi caueant sunt cura melie et nos rememorabimur eius in suo.c. Cumque declinant non est malum si ad potandum detur eis vinum plurimum commixtum. Nam illud humectat eos et dormire facit.

ℭ De melancolia. Cap. xix.

Dicitur melia mutatio existimationum et cogitationum a cursu naturali ad corruptionem et ad timorem et ad malitiam propter complexionem melicam facientem siluestrem spiritum cerebri interius et facientem ipsum tumidum propter tenebras ipsius sicut tenebre extrinsece sollicitant et timere faciunt secundum quod complexio frigiditatis et siccitatis contraria est spiritui debilitans ipsum sicut complexio caliditatis et humiditatis vt complexio vini est conueniens et confortans. ℭ Cumque melia componitur cum rixa et saltu et scintillis permutatur et nominatur mania. ℭ Et neque dicitur melia nisi cuius euentus est a colera non ni. adusta. ℭ Et melie quod causa aut est in ipso cerebro: aut extra cerebrum. et illa que est in ipso cerebro: aut ex malitia complexionis frigide et sicce sine materia permutante substantiam cerebri et complexionem spiritus luminosi ad tenebras: aut est cum materia. ℭ Et illa que est cum materia aut est cum materia que est in venis veniens ad eas et ex loco alio et conuertitur in eis ad coleram ni. propter adustionem eius que in eis est et fit ser et hoc est plurimum: aut est materia in bibita in corpore cerebri et est impediens cerebrum qualitate et substantia sua et effunditur in ventres. Et multotiens fit permutatio ex epilepsia. ℭ Illi vero cuius causa est extra cerebrum concitat res aliqua ex qua ad cerebrum humor eleuatur: aut vapor tenebrosus. est ergo res illa: aut in toto corpore: cum ei dominatur complexio melica. Aut splen cum in ipso retinetur melia: et non potest ipsam purgare: aut defectus: et non potest trahere nigram ex sanguine: aut quia in ipso peruenit apa: aut non peruenit: sed nocumentum aliud. ℭ Aut propter vehementiam caliditatis epatis. ℭ Aut est res illa ipsum mirac cum in ipso adunantur superfluitates nutrimenti et vapores intestinorum: et aduruntur humores ipsius et peruertuntur in genus melie: et faciunt euenire apa: aut si non faciunt euenire eleuatur ex eis vapor tenebrosus ad caput et nominatur hec inflatio mirachia et melancolia mirachia. ℭ Et ipsa quod multotiens eleuatur ab apate portenario et epatis et aduritur sanguis mirach: et est illud quod. G. posuit causam in melia mirachia. ℭ Et teophilo quod videtur quod eius causa est vehementia caliditatis epatis et intestinorum. Et quidam alii ponunt causam in ea opilationes que fiunt in mesaraicis: et si non: fit apa. ℭ Sicut ergo qui ponunt causam in illo opilationem in mesaraicis et si non fit apa: quod nutrimentum ipsorum non penetrat ad venas et accidit ei corruptio. ℭ Et sicut qui dicit illud esse propter apa: longitudinem retentionis cibi in eis crudi cum dispositione sua. ℭ Et huius apa secundum plurimum non fit calidum. Sed neque est illic fe. et sitis et vomitus colerum. ℭ Et quandoque est causa generationis eius aer exterior. ℭ Et principium quidem generationis est in cerebro cum in stomacho est apa calidum et aduritur vapor eius in humiditatibus cerebri. ℭ Aut est in matrice aut in reliquis membris capiti communicantibus. ℭ Eius vero que fit a frigiditate et siccitate sine materia: causa est malitia complexionis melice in corde cum materia aut sine materia cui concitat in ipsa cerebrum: quoniam spiritus animalis continuus est spiritui vitali et est ex substantia ipsius quare complexio eius corrupta melica corrumpit complexionem cerebri et conuertitur ad meliam. ℭ Et quandoque fit propter causas alias infrigidantes et exiccantes non ex corde solum: cum tamen non sit possibile vt fiat absque communitate cordis: immo fortasse magnitudo cause in ipso erit ex corde. Et propter hoc necessarium est vt consequatur cura cordis cum cura cerebri in hac egritudine. ℭ Et scias quod sanguis cordis quando est tersus subtilis clarus letificans resistit corruptioni cerebri et rectificat ipsum: immo non est mirum si fit secundum plurimum principium illius ex corde: licet non confirmetur hec egritudo nisi in cerebro: non enim est nouum et longinquum mirum si cordis complexio plurimum corrumpatur et consequatur eam cerebrum et corrumpatur cerebri complexio et sequatur eam cor: et corrumpatur complexio spiritus in corde et fiat siluestris, et corrumpat quod ex eo penetrat ad cerebrum et iuuat cerebrum ad se corrumpendum. ℭ Et quandoque accidit in fine egritudinum materialium et propter acutarum melancolia et est signum mortis et tunc accidit homini illi vt recordetur mortis et mortuorum plurimum. ℭ Et vtique quidem colera ni. multiplicatur et generatur quandoque causa membri operantis nutrimentum quod est epar cum aduritur sanguis: aut debilitatur ab expulsione superfluitatis melice et est minus: et quandoque membri quod est euacuatiuum colere ni. et est splen cum debilitatur in duabus rebus quarum vna est attractio fecis sanguinis et cineritatis eius ab epate. Et altera est expulsio superfluitatis que ex eo ad ipsum trahitur ad locum qui est preparatus. ℭ Et quandoque generatur colera nigra in membro alio aut propter vehementiam adustionis nutrimenti eius aut causa defectus ipsius

ab expulsiõe superfluitatis nutrimenti sui. qua re soluitur eius subtile & fit. fex spissum ipsius melicum: aut pp vehementiã infrãtionis & desiccationis eius qd ad ipm puenit. ¶ Et qñqz ẽt fiunt cã in gñatione eius cibi gñatiui colere nigre. ¶ Et qbusdã medicoꝝ visum est q͞ melancolia ꝯungat a demonio. Sed nos nõ curamus cum physicã docemus: si illud cõtingat a demonio aut non cõtingat: postq̃ dicimus qm̃ si ꝯungat a demonio sufficit nobis vt ꝯuertat cõplõnẽ ad colerã ni. & fit cã eius ꝓpinqua colera ni. deinde sit cã illius colere nigre demonium aut non demonium. ¶ Ex causis vero fortibus in gñatione melie est supfluitas tristitie & timoris. ¶ Et opꝫ vt scias q͞ colera nigra faciẽs meliam qñqz est colera nigra nãlis: aut flegma cum ꝯuertit̃ in colerã nigrã pp spissitudinẽ: aut pp aliquã adustionẽ q̃uis hoc fit parum & rarum: aut sanguis cum pp decoctionẽ ꝯuertit̃ absqz adustione vehementi. ¶ Humor aũt colericus cum in ipso cadit adustio vltima facit maniã & non est ꝯtentus super melãcoliã. ¶ Et vnaqueqz spẽs colere nigre cum in cerebro est ex casu modo pdicto facit meliam. Verum quedã earum cum melia efficit maniam. ¶ Illa vero que est magis incolumis est illa que fit ex fece sanguinis & cum qua fit gaudiũ. ¶ Et melia qdem plm̃ resoluit̃ per emorroydas & varices. ¶ Et qñqz minorat̃ gñatio huius egritudinis in albis: & pinguibus & multiplicat̃ in brunis & pilosis extenuatis & duram carnẽ hñtibus. & multiplicat̃ gñatio ipsius in eo cuius cor est vehementer calm̃ & cerebrum ipsius est humidũ: quare fit calitas cordis eius gñatiua colera nigra in ipso: & humiditas cerebri ipsius susceptiua impressionis eius qd gñatur in corde ipsius: ex eis vero quo ad ipꝫ sunt preparati sunt trauli & syllabã multotiens repetentes anteq̃ dictiones pferant. linguas hñtes lenes & oculos mobiles: quarũ facies sunt vehementis rubedinis: & bruni & pilosi & ꝓprie in quorũ pectoribus sunt pili nigri & grossi quoꝝ vene sunt ample & labia grossa. Qm̃ quedam istorum sunt fictiones calitatis cordis: & quedã fictiones humiditatis cerebri. ¶ Et plm̃ sunt fm q͞ apparent flegmatici. & hec qdem egritudo plus accit in viris: sed in mulieribus est deterior. ¶ Et multiplicat̃ in iuuenibus & senibus: & minorat̃ in hyeme & multiplicatur in estate & autũno: qñqz excitat̃ in vere plm̃ qm̃ ver eleuat humores & pmiscet eos sanguini. & qñqz est eius excitatio cum periodis in qbus excitat̃ colera nigra & feruet ẽt. ¶ Et ad illum ẽt qui preparatus est melie cito puenit ipsa cuꝫ assumit ei timor aut angustia aut insomnietas: aut retinetur in ipso ꝯsuetudo cursus sanguinis aut vomitus melancolicus aut reliqua.

¶ De signis specierum eius. Cap. xx.

s Igna principij melie sunt existimatio mala & timor sine cã: & velocitas ire: & dilectio solitudinis: & tremor & vertigo & sonitus & tinnitus & ꝓpe in mirach. ¶ Cuꝫ aũt ꝯfirmata est timor & malitia existimationis & angustia & sollicitudo: & alienatio sermonis & fastidiũ pp multitudinem ventositatis: & spẽs timoris ex eis que nõ sunt aut sunt: & plm̃ timoris eius est ex eis que non timent̃ fm ꝯsuetudinẽ. ¶ Et spẽs qdem iste sunt indefinite. Quidã.n. eoꝝ timent casuꝫ celi super se: & qdaꝫ eorũ timent q͞ terra absorbeat eos: & qdam timent latrones. & alij timent ne lupus ad eos ingrediat̃. ¶ Et qñqz res proprie hñt in hoc impressionẽ. & cum hoc qñqz imaginantur res coram oculis suis que nõ sunt sane. Et qñqz imaginant̃ seipsos factos reges aut lupos aut demones aut aues aut instr̃a artificialia. ¶ Amplius qdam eorum sunt qui rident & ꝓprie quorũ melia est sanguinea qm̃ imaginãtur qd placet & delectat eos. Et qdam sunt qui plorant & ꝓprie quoruꝫ melia est melia pura. Et qdam eorum sunt qui diligunt mortẽ. Et qdam qui eam abhorrent. ¶ Signa vero eius que in cerebro est sunt ꝓprie supfluitas cogitationis & assiduatio sollicitudinis melice & assiduus aspectus ad rem vnam & ad terrã: & significant ipsam color capitis & faciei & oculoruꝫ & nigredo pilorũ & capitis & grossitudo eoruꝫ: & antecessio insomnietatis & cogitationũ & mora in sole & que silia sunt istis: & egritudines cerebri antecedentes & vt assint signa que dicemus mẽbris cerebro cõicantibus puenta: & vt non appareat iuuamentũ cum mẽbrũ illud medicetur. sed remãeat & vt sint acciñtia valde magna. ¶ Eius aũt que facta est cõitate totius corporis est nigredo corporis: & eius arefactio & retẽtio eius qd eũat̃ ex splene & stõ: & qd eũat̃ cum periodis ex ano & menstruis: & multitudo pilorum corporis & vehemens nigredo ipsoruꝫ: & anteccssio ciboꝝ maloꝝ & melicoꝝ & q̃s te docuimus in li. ij. ¶ Et egritudines qdeꝫ qbus succedit melia sunt sicut febres temporales & permixte. ¶ Verũ signa eius que facta est ex splene sunt multitudo desiderij pp effusionẽ colere nigre stõm: & cum paucitate digõnis pp frĩtatẽ complexionis: & multitudo rugitus lateris sinistri: & inflatio splenis: & illud qdem est qd non ab eis separat̃. s. repletio vehemens pp inflationẽ: & qñqz est cum ea fe. quartana. & nã est lenis: & qñqz mordicatio colere nigre facit vt fit mania. ¶ Signa aũt eius que est ex stõ sunt inuentio signoꝝ afatis stõi rememoratoꝝ in ca. de egritudinibus stõi & augmentũ egritudinis cum societate nausatiua & repletione: & in hora digõnis. Et multotiens excitant̃ cum ea apud comestionem: vsqz quo digerant̃ dolores: deinde qescunt apud digõnẽ. ¶ Si aũt est calm̃ significat ipsum

ipsum infistmatio in mirach ꝛ sitis: ꝛ plurimus
meliam hñs est spleneticus. ¶ Signa vero mi
rachie sunt grauitas in mirach ꝛ attractio ad
supiora ꝛ nausea inseparabilis ꝛ malitia aie ꝛ cor
ruptio digōnis ꝛ eructuatio acetosa ꝛ sputum
humidū ꝛ rugitus: ꝛ exitus ventositatis ꝛ in
flatio: ꝛ vt inueniat dolorē in stō: aut dolorē in
ter vtrasqꝫ spatulas: ꝛ ꝓpꝛe post cibū vsqꝫ quo
digerat pfecte ꝛ qñqꝫ euomit flegma colericū
ꝛ qñqꝫ euomit flegma acetosum ꝯgelans den
tes. Et accīt ei accñtia ex acceptiōe cibi: imo
post ipz per horas aliquas: ꝛ erit egō eius fleg
matica colerica ꝛ alleuiat pp digōnis bonitatē
ꝛ augmentat diminutiōe ipsius: ꝛ pcedit plm̄
ipsam apa in mirach: aut est cum ea: ꝛ inueniū
tremor plurimus in mirach in qbusdā horis.
hec aūt egritudo augmentat cum facietate nau
seatiua ꝛ velocitate digōnis. ¶ Et dicimus qꝫ
colera ni. faciens meliam cū est cū sanguine est
cum gaudio ꝛ risu ꝛ non cōitat ipsam tristitia
vehemens. ¶ Si aūt est cū flegmate est cū pi
gritia ꝛ paucitate calitatis ꝛ qete: ꝛ si est cū co
lera est cū agitatōe ꝛ lesiōe ꝛ demonio ꝛ ē silis
manie. ¶ Et si fuerit colera ni. pura tunc cogi
tatio i ipsa erit plima ꝛ audacia erit minus nisi
moueat ꝛ rixet ꝛ hz odiuz cuius nō obliuiscit.

¶ De cura. Cap. xxi.

Portet vt cura eius fieri icipiat an
teqꝫ ꝯfirmet qm̄ facilis est in princi
pio ꝛ parua: praua ꝛ difficilis cū est
ꝯfirmata. ¶ Et necū qdez est vt fm
oē dispōe aia ipsius letificet ꝛ iocūdet: ꝛ sedeat
in locis tpatis ꝛ humectet aer hospitij eius: ꝛ
odorificet sternendo odorifera in ipso ꝛ vlr oz
vt semp olfaciat odores bonos ꝛ flores boni
odoris. ꝛ sumat cibos laudabilis chimi hume
ctatiuos valde. Et fiat augmētū in h: vt corpus
eius tenerescat cū cibis ꝯuenientibus ꝛ balneo
ante cibū ēt effundat sup caput ipsius aqua te
pida non vehementis calitatis: cūqꝫ ex balneo
egredit si parū sitis hz nō est malū si parū aque
potet. ¶ Et administret fricatio tenerū faciens
pdicta in. c. de ꝯseruatione sanitatis. sitqꝫ studiū
tuum in humectatōe ipsius supra studiū tuum
in eius calefactione quantū possibile est. ¶ Et
alienet a se coitum ꝛ sudorē vehementē: ꝛ alie
net fabas ꝛ carnes salsas ꝛ lentes ꝛ caules ꝛ
vinum gros. ꝛ nouū ꝛ oē sal ꝛ oē salsum ꝛ acre
ꝛ acutum ꝛ oē qd est vehementis acetositatis.
oz aūt vt sumat pingue ꝛ dulce. ¶ Et cum vo
luntas adest vt dormiant non embrocent eoruz
capita nisi cum aqua papa. ꝛ camomil. ꝛ alba
torꝫ. Somnus. n. est ex ꝯuenientioribus curis
eorum. Uerūtñ succurrat cum eo qd tm̄ affe
rat eis salutis quantū nocumētū papauer attri
buit. ¶ Si aūt melia fuerit ex malitia compliō
nis singularis frigide aut sic. sufficiet vt admini
stres calefactionez cordis cum letificantibus. ꝛ
medicinis de mus. ꝛ tyriaca ꝛ mitridato ꝛ sil
bus: ꝛ cura caput cum eis que dicta sunt in ca.
de stoliditate: ꝛ que ex ea fortis est acciñs succes
sione alterius egritudinis calide facilis cure est
ita vt embrocationibus remoueat. ¶ Si autē
est miā melica ꝯfirmata in cerebro tunc thesau
rus cure ipsius est tres res. ¶ Prima earum
est euō materiei ꝛ forasse erit per clistere ꝛ vo
mitum nisi in illo cuius stōus est debilis. illū. n.
nunqꝫ in hac egritudine vomere facias neqꝫ ēt
in mirachia. ¶ Et scda est vt administres cum
cūone humectationez assidue cum embrocis ꝛ
oleis calidis. Et ponas ielo ex medicinis sicut
camomillā ꝛ anetum ꝛ mellilotū ꝛ radicē lilij
vt non ingrossetur humor ꝓpter resolutōez pu
ram in qua non est lenitas. neqꝫ grossitudo vt
humectent ꝛ non sit in eis resolutio. qꝫ si colera
nigra est elongata a caliditate inter est vt addas
scebam ꝛ folia lauri ꝛ calamentū cum humecta
tione: ꝛ non cures. ¶ Et administra cibos ge
neratiuos sanguinis laudabilis sicut pisces pe
trosos ꝛ carnes laudabiles predictas. Et in q
busdam horis vinum album ꝑuirtum preter
antiquū ꝛ forte. ¶ Et tertia est vt administres
ꝯfortationem cordis si sentit cōplōnem frigidā
cum letificantibus calidis. Et si sentit comple
xionem declinantem ad caliditatem cum letifi
cātibus tpatis: ꝛ si caliditas est valde fortis tūc
administra letificantia frigida multe frigidita
tis. ꝛ illud quidem scias ex pulsu. ¶ Incipia
mus aūt distinguere regimina ista ꝛ dicamus.
Euō quidem ita facienda est: nam si vides ve
nas plenas qualitercūqꝫ sit tūc colera nigra est
sanguinea. flōia igitur ex nigra. imo oz fz oēm
dispōnem vt a flōmia incipias nisi timor vehe
mentis debilitatis affuerit. ¶ Et scias qꝫ si ma
terie sunt pauce ꝛ sunt in cerebro tm̄ qꝫ tunc sic
citas dñatur super cōplōnez. ¶ Amplius si flo
botomas ꝛ inuenis sanguinem subtilem nō re
tineas sanguinem ꝓpter hoc: qm̄ multotiens
in ipsa precedit subtilis. Et silr oz vt amplifices
flōmiam vt non effluat qd subtile est ꝛ augeat
malitia ꝛ retineat grossum. Et considera quod
duorum laterum capitis sit grauius ꝛ floboto
mia cephalicam que sequitur ipsuz: ꝛ quādoqꝫ
necessarium erit tibi vt flōmes basilicam. ¶ Et
ante flobotomiam venarū frontis moue plus
cum inueneris signa cōia. Deinde si inuenis hu
morem melicum ꝛ decliuem ad frigus cūa cuz
pillulis factis ex epithimo ꝛ aloe ꝛ elleboro ni.
incipe a digestione. ¶ Amplius cūa in princi
pio rei cum medicinis lenibus in quibus reci
piuntur epithimum ꝛ pulpa collonquide ꝛ sca
monee parum. deinde cum decoctione in qua
sint epithimum ꝛ agaricum. Postea si non cō
ferit administra hieras magnas. deinde si post
illud indigeas cūone administra elleborum cū
timore ꝛ cautela ꝛ lapidem lazuli ꝛ lapidez ar

menti. ⁊ pillulas factas ex eis sine timore ⁊ cauteła. ℭ Et multotiens quidem iuuat eos administratio harū medicinarū predictarū in aqua calida ſ3 assiduationē ⁊ minorationē flegmatis ex medicina. si ergo non conferunt reitera iterū ⁊ in omni hebdomada etiā vice vna cum pillulis subtilibus medijs: ⁊ inter spatium illud administra triferam epithimi. ℭ Expertus nāq3 est potare eos triferam epithimi ſm hunc modum. sumanť trifere. ʒ. iij. epithimi. ʒ. i. hiere. ʒ. ß. ⁊ in omni mense etiā cum aliqua forti ex hieris magnis ⁊ pillulis magnis donec inuenias egritudinem iam remotam. ℭ Et administra et vomitum ꝓprie si vides in stō aliquid qd̄ in egritudine faciat augmentum ⁊ si non est egritudo vehementius debilitatis: ⁊ oz vt fiat vomitus cū aqua in qua cocta sit calamentū ⁊ raphani semen ⁊ recipiat expressionē raphani in quo infixus est elleborus ⁊ dimissus aliquot diebus donec currat in ipso virtus eius cuz oxymelle: ⁊ sumat hunc eundem raphanū infusum in oxymelle. sitq3 quantitas oxymellis triuz sextariorū: ⁊ quātitas expssionis eius sextarij vnius: ⁊ augeať illud ⁊ minuať ſm quantitatē virtutis: si aūt virtutis times debilitatē aliena ellebo rum. Cūq3 purgaueris intende ad cor cum eis que multotiens diximus. Et hec quidem trifera epithimi experta est in hoc ca. ℭ Cum ergo antiquatur egritudo administra vomitū cum elleboro ⁊ administra masticatiōes gargarismata nota: ⁊ administra odoramēta bona ⁊ muschū ⁊ ambram ⁊ alefeniam ⁊ xiloaloes. ℭ Et si materia fuerit declinis ad coleram citrinam euacua cum decoctione epithimi ⁊ pillulis stomaticis ipatis: ⁊ ex eis quidem que euacuant coleram adustaz sunt ea que dixi in capitulo suo. ℭ Et tu quidem adde in humectando ⁊ minora ex calefactione cuius non sit tibi excusatio ex camomilla ⁊ q̄ sunt in eius virtute. ℭ Cūq3 administras embrocas non est via ad administrandum infrigidantia pura super caput.

ℭ Quidam autem antiquorum medicorum laudauerūt in huiusmodi loco vt sumat ex aloe omni die in ieiuno aliquāculum: aut degluciat in die aquā in q̄ cocta sūt absinthij. vnz. iij. ⁊ x. karates expssiōis absinthij dissolute in aqua. ⁊ laudauerūt vt sorbeat oi nocte acetū forte ⁊ ꝑcipue acetū squillinū. Nos aūt timemus i eo malitiā squille ⁊ aceti i hac egritudie nisi assit fiducia q̄ materia sit generata ex colera adusta. quā est calida. nam tunc acetum est magis iuuatiuum ei alijs rebus ⁊ precipue squillinicuz: ⁊ oxymel factum cum oxymelle squillitico. ⁊ similiter acetum in quo ponitur polium montanuz aut aristol. Et qñq3 etiā iuuat acetum cum egritudo sit cum cōitate splenis ⁊ mā est in ipso. ℭ Et oz vt fiat bonus odor eius cū compositis equalibus in quibus recipiuntur camphora ⁊ muschus ⁊ oleum vio. ⁊ sit multuz vincens cum odore suo siccitatem camphore ⁊ muschi: ⁊ odoramentis frigida reliqua bene redolentia humida ⁊ proprie nenufar. ℭ Qd̄ si cā in melia fuerit apa in stō ⁊ visceribus: aut cōplō calida in eis adusta succurres illi cum eis que infrigidant caput ⁊ humectant ipsum ⁊ ꝯfortant vt non recipiat qd̄ puenit ad ipsum ab alijs. ℭ Et si fuerit causa in mirach ⁊ inueniunť ventositates ⁊ rugitus ⁊ his silia. quā illud est apa in mirach calidā cura ipsum ⁊ resolue cuz eis que sunt necīa de quibus dictum est in. c. de apatibus: ⁊ cōfortat caput ⁊ inunge ipsum in oleis ꝯfortatiuis ⁊ humectatiuis: ⁊ administra ventosas cum scarificatione euacuando sanguinē: ⁊ non calefacias in hmōi dispōne epar. imo tibi attinet vt ipsuz infrigides cum inuenis ipsum calidū adurentem san. sua caliditate. ⁊ conforta splenem. ⁊ pone super mirach ventosas ⁊ medicamen de sinapi ⁊ silia vt non mittat splen ad cerebrū materiam. ℭ Et si fuerit mirach frigide cōplōnis inflātis ipsuz ⁊ non fuerit ibi apa neq3 inflatio: dabis ei ad potan. aquā decoctionis absinthij ⁊ succuz eius ſm qd̄ dictū est. ⁊ embroca stōm ipsius cum embrocis calidis predictis: ⁊ fac ei emplastrum cum illis emplastris. ⁊ administra in eis semen agnicasti ⁊ semen rute ⁊ radicē lilij ⁊ etiam herbam marie ⁊ retine emplm̄ super ipsum tempore longo. deinde cum ipsum remoueris ponas ventosas super locum ⁊ super eū sit cottū infusuz in aqua calida ⁊ oleis: aut lana carminata aut spongia: ⁊ confert visus emplastri ex sinapi super ipsum. ⁊ sup illud qd̄ ē inter duas spatulas ⁊ emplastra dicta in sudoratorio. ℭ Et confert vt ponantur super ipsuz ventose absq3 scalpellatione nisi illic sit apa aut dolor prohibens illud. ℭ Et multotiens quidez necessarium est vt ad potandum dentur in melancolia inflatiua semen apij ⁊ ciminum ⁊ anisum ⁊ syrupi in quibus semina ista decoquanť ⁊ ruta ⁊ anetum: imo qñq3 necīum tibi erit. vt administres semē rute ⁊ agnicasti: ⁊ multotiēs indiget mirachia antiqua vomitu cum elleboro albo. ℭ Et opz plurimū in melia mirachia vt rectificetur epar ne ex eo generetur colera nigra: ⁊ multotiens iuuat hñtes meliam mirachiam etiam vt administres res infrigidantes vnde sunt humectātes ⁊ opposite pp coleram ni. ⁊ qz ipse sunt ꝓhibitionē facientes in gñatione ventositatis ⁊ vaporis que vtraq3 impediunt sua eleuatione ad caput. Si tñ est iuuamentum cum frigido non est inde iuuamentū vero abscindens egritudinē. Sed ex frigido cū est humidū non gñať colera ni. ⁊ abscindiť mā eius. Nam etiam vaporat materia comprehensa ⁊ fiducia est q̄ materia dominabitur ei ⁊ rectificabit eaz. ℭ Et scias q̄ regimen gros. gñatiuū flegmatis fortasse resistit colere ni. ⁊ regimen

subtiliatiuū ꝓpter illud qḋ efficit ex adustione facile nocet ⁊ fortasse iuuat ipsum. Nō ergo se/ducat te iuuamētū q̄rūdā ꝓpter flegma qḋ ipi eiiciunt vomēdo aut egerēdo. nam illud non est ꝓpter euacuationem flegmatis iuuantē ipsos. imo quoniā multitudo ⁊ cōprehensio humoꝝ adinuicem remouet ab eis: verū iuuamentuȝ eēntialiter est euacuatio colere nigre. ¶ Et canon quidē curationis melācolie est vt perueniās vsq; ad vltimū in humectatione. ⁊ cū hoc non minuas in euacuatiōe colere nigre: ⁊ quotiēscūq; corrūpitur cibus in vētribus habēciū melancoliā duc eos ad hoc vt ipsuȝ euomāt ⁊ proprie cuȝ sentiūt acetositatē in ore. Oportet eni vt tunc ꝓculdubio eos vomere facias. ⁊ ꝓhibe eis ne comedāt post cibum illū aliuim. ⁊ administra electuaria cōfortātia os stomaci ⁊ caueātur ab ingressu balnei ⁊ ab intromissiōe cibi super cibū iam corruptū. ¶ Et opȝ vt melācolicā habētes i aliquo sint occupati quocūq; modo sint ⁊ vt eis sint p̄sentes de q̄bus verecūdent ⁊ cū quibus gratulent: ⁊ vinū albū equale porēt permixtū parūper. ¶ Et occupent etiam cuȝ cantilenis ⁊ letificātibus. nihil enim est eis nocibiliꝰ q̄ȝ timor ⁊ sollicitudo. ¶ Et multotiens quidē iuuant eos accidētia euenientia ipsis vt timeāt aliquid ⁊ occupētur ea cogitatione. ⁊ facere vt ipsi a cogitatione remittātur est cura eius optima. ¶ Nō si causa fuerit ꝓuocatio retētia mēstruoꝝ aut eius qḋ per anū egreditur aut reliqua: ꝓuocabis illud. si aūt accidit casus desiderij tūc egritudo est mala ⁊ siccitas est extēsa. ¶ Et cū accidit i corporibus eoꝝ vlcera significāt q̄ mors est ꝓpinqua. ¶ Et in cuiuscūq; corpe fuerit colera ni. mobilis erit magis susceptibilis cure q̄ȝ ille cuiꝰ colera ni. nō est mobilis. ¶ Et cū eius colera ni. appet in egōne ⁊ vomitu ⁊ vrina ⁊ in colore cutis ⁊ lētiginibꝰ ⁊ pāno ⁊ vlceribus ⁊ scabie ⁊ varicibꝰ ⁊ elephāntia ⁊ cursu eius qḋ ex ano ꝓfluit: tunc illud signat q̄ ipsa recipit discretionē a sanguine. ¶ Cūq; aliquid eoꝝ in eis apparet est signū bonitatis. ¶ Et cuȝ aliq̄bus ipsoꝝ accidit spasmus post solutionē ⁊ euacuationē: tunc ipsi sunt digniores illa q̄ȝ alij ꝓpter siccitatē ipsoꝝ. Opȝ ergo vt in aqua tepida sedeant ⁊ cibent pane infuso in iulep ⁊ pauco vino. ⁊ det eis in potu aqua mixta. Deinde dormiāt ⁊ post ipsum balneentur. Deinde cibentur cum egrediuntur.

¶ De cucubut. Cap. xxij.

Hec est melius plim eueniens in februario q̄ facit: vt hō diligat fugere ab oibus viuis ⁊ cupiat appropinq̄re mortuis ⁊ sepulchris cū malitia formatiōis repēte ei euenientis. ¶ Et est ꝓcessio hn̄tis eā nocturna ⁊ ipsius occultatio ⁊ egressio diurna. Et totū illud facit diligēdo solitudinē ⁊ elongationē ab hoibus ⁊ cū hoc nō quiescit in loco vno plus vna hora: imo nō cessat discurrere ⁊ ambulare incessiōe diuersa ignorans quo vadat: cauēdo sibi ab hoibus: imo q̄nq; non cauet sibi ab eis negligēs penitus illud ⁊ paꝝ discernens illud qḋ videtꝰ ⁊ ei fit pn̄s: ⁊ cum hoc ipse est in vltimo genere ⁊ solitudinis: ⁊ q̄rimonie ⁊ cautele. ¶ Et color est citrinus faciei lingua sicca sitiens: ⁊ sup crura ipsius sunt vlcera que nō cōsolidant. ¶ Et eius quidē causa est corruptio māe melīce ⁊ multitudo motus pedū eius: q̄r materie ad ipsos descendūt: ⁊ precipue q̄r est oi hora offendēs: ⁊ occurrit pedibus illius aliqd: aut ipm mordet canis: ⁊ fit illud cā vt effundat multitudo materierū ad crura eius: q̄r fiunt in eis vlcera. ⁊ q̄ñ remanet fm dispōnem suā ⁊ dispōnem cārum suaꝝ nō ꝯsolidant. ¶ Et fit siccus visus eius: neq; lachrymantur oculi ipsius ⁊ eius oculi sunt debiles ⁊ submersi ⁊ totū illud est pp siccitatē oculoꝝ cōplexionis ipsius: ⁊ hoc neq; noiat cucubut nisi ꝓpterea q̄ eā hn̄s fugit absq; ordine. ⁊ q̄ñ eius incisio est diuersa. ¶ Ignorat ergo q̄ pre incedit ⁊ est q̄si fugiēs ab indiuiduo appetente. ei. Nā ipse pp paucitatē sue estiuationis ⁊ defecū rectificatiōis ꝯsilij sui recipit in p̄sentia moueri obuiās alij idiuiduo. q̄r uerū fugit ad p̄tē aliā: ⁊ cucubut q̄dem est bestiola exn̄s in supficie aq̄ que sup eā mouet diuersis motibus sine ordine. ⁊ q̄cunq; hora aliqd accidit ei fugit ex eo qḋ ipsi accidit. deinde apparet. ⁊ dr̄ bestiola alia non quiescens: ⁊ dicitur esse masculus ex faal. ⁊ dr̄ esse vulpis haamacu. verumtamen magis silia nr̄o loco sunt duo praua dicta. ⁊ cā q̄dē huius egri. est colera adusta ⁊ melia.

¶ De cura. Cap. xxiij.

Cura huius egritudīs est cura ipsius melic dū ē ex cola aut melia adustaꝝ ⁊ oꝫ vt in eius ītōia ad hoc peruenias vt sanguis plimus ex eo egrediat ⁊ malefactioni ꝓpinquus fiat. ¶ Et regat cibis laudabilibus ⁊ balneis bonis. ¶ Et det ei ad potandū aqua casei tribus diebꝰ. ⁊ post illud eiict hūoꝝ cum hiera Archi gēis: deinde ingeniet vt dormiat: deinde cor eius ꝯfortet post eūonē cū tyriaca ⁊ q̄ cursu eius ꝓcedūt. ⁊ cum h̄ valde humectetur ⁊ embrocet cū infridantibꝰ vt non aggreget calefactio illaꝝ medicinaꝝ q̄ neciē sunt motibus exercitatiuis: verūtn̄ necesse est vt calefiat cor eius cum eo qḋ ipsum cōfortat ⁊ humectet corpus ipsius ⁊ fiat vt dormiat ⁊ tēperetur eius cōplo. ¶ Cōplementū vo cure eius est dormitatio plima. ⁊ vt det ei in potu epithimū. q̄ndoq; vt quiescat eius natura ⁊ abscindatur eius cogitatio. ¶ Et cum in ipsa nō cōferunt medicamen ⁊ cura: flagelletur: ⁊ fiat vt dolorem sentiat et percutiatur caput eius et facies ipsius et cauterizetur eius sinciput q̄ñ sanatur: q̄ si redeat redeatur.

¶ De ilisci. Cap.xxiiij.

H Ec egritudo est sollicitudo melācolica silis melācolie in quo hō sibi iam induxit incitationē cogitatiōis sue sup pulchritudine q̄rundā formaꝝ ⁊ figurarū q̄ insunt ei. Deinde adiuuat ipʒ ad illō desideriū ei⁹ ⁊ nō ꝯsequit̄. ¶ Et signa q̄dē eius sunt ꝓfunditas oculoꝝ ⁊ siccitas ipsoꝝ ⁊ ꝑuatio lachrymarū nisi cū flet⁹ adest: ⁊ mot⁹ cōtinuus palpebrarū risibilis q̄si aspiciat aliquid pulchrū delectabile aut audiat rumorē iocundantem: aut letificet̄. ¶ Et est spūs eius plurime interfectiōis ⁊ reuersionis ⁊ fit multe eleuationis ⁊ alterat̄ dispō ipsius ad risum ⁊ leticiā ⁊ ad tristitiā ⁊ fletum cū amoris cātilenas audit: ⁊ ꝑcipue cū fit rememoratio repudij ⁊ elōgatiōis: ⁊ sunt oīa mēbra eius arefacta preter oculos q̄m ipsi sunt cū sua ꝓfunditate graues: magne palpebre sunt grosse ꝓpter vigilias ipsius ⁊ ploratus eius q fit cū singultu ⁊ euaporāt ex capite eius: ⁊ eius figuris nō est ordo: ⁊ pulsus ipsius est pulsus diuersus absq̄ ordie oīno sicut est pulsus hn̄tiū tediū: ⁊ eius q̄dē pulsus ⁊ dispō ipsius alterant̄ cū fit rememoratio eius qō diligit̄ ꝓprie: ⁊ cū obuiat ei subito. ⁊ possibile est ex hoc sig̃re qs sit ille qui diligit̄ cum nō ꝯfitet̄ ipm. ¶ Cognitio aūt eius qō diligit̄ est vna viaꝝ cure ipsius ⁊ igeniū in hoc est vt noīa plura noīent̄ iterādo multotiēs ⁊ sit man⁹ sup pulsum ipsius. Cūq̄ ꝓpter illud diuersificat̄ diuersitate magna ⁊ fit silis interfacto deinde iteratur ⁊ experit̄ illud multotiens scitur q̄ illud est nomē eius qō diligit̄. ¶ Deinde silr rememorētur figura ⁊ māsio ⁊ illud in q̄ valet ⁊ artes ⁊ genus ⁊ regiones ⁊ cōparet̄ ad nomē ei⁹ qō diligit̄ vnūq̄dq̄ coꝝ. ⁊ seruet̄ pulsus ita vt cū alterat̄ apud rememorationē vni⁹ rei multotiens aggregent̄ inde ꝓprietates eius qō diligitur ex noīe ⁊ ex eo in q̄ ꝑualet ⁊ cognoscit̄ illud. Nos. n. iā experti fuimus illud ⁊ inuenim⁹ iuuamētū in faciēdo morā in illo. ¶ Ampli⁹ cū nō inuenit̄ cura nisi regimē ꝯiunctiōis iter eos fm modum pmissionis fidei ⁊ legis fiat. ⁊ nos q̄dē iā vidimus cui reddita est salus ⁊ virtus ⁊ rediit ad carnē suā cum iam ꝑuenisset ad arefactionē ⁊ ptrāsisset ipsam: ⁊ tolerasset egritudines prauas antiq̄s ⁊ ꝓlōgas pp debilitatē virtutis pp factā nimietatē ilisci. Nā cū sentit applicationē eius qō diligebat euanuit qō habeat in breui tpe: ⁊ existimauimus mirabile esse: ⁊ subiuimus obediētia ꝑ nāe mediatiōibus.

¶ De cura. Cap.xxv.

C Onsidera an ei⁹ dispō ꝑuenerit ad adustionē hūoris p signa que nosti ⁊ eēa: deinde admistra eis somnū ⁊ humectationē ⁊ nutrimētū ipsoꝝ cū laudabilibus: ⁊ fac ipsos balneari fm ꝯditionē huius tractatus notā: ⁊ sit casus eoꝝ in disceptatiōib⁹ ipsoꝝ ⁊ occupationibus ⁊ ꝯtrouersijs ⁊ viris in reb⁹ negociosis. illud. n. facit eos fortasse obliuisci delectatiōis eoꝝ: aut igenient̄ vt ipsi diligant aliud ab eo qō diligūt. qō fit ex eis q̄ lex pmittit. ¶ Deide cogitatus ipsoꝝ a i⁹ abscīdat̄ anteq̄ ꝯfirmet̄ ⁊ postq̄ obliti fuerint ꝑmi. ¶ Si aūt ille q diligit fuerit ex rōnalib⁹: tūc adhortatio ⁊ correctio ⁊ vituperatio illi⁹ ⁊ coartatio illi⁹ ⁊ trāsformatio ad ipm: q̄m illō qō hʒ nō ē nisi sollicitudo melica ⁊ pcussio demonis: erūt ex eis q̄ multū iuuabūt. Vba. n. i hoc ca. ꝯferunt. ¶ Et ēt vetule ad eū icitent̄ vt vituperēt illud qō diligūt ipsi ⁊ remēorent̄ ei⁹ dispōnes ⁊ narrēt ei res aliq̄s de ipso ex qb⁹ horrorē icurrat. ⁊ narrēt ei de ipso vituperatiōes multas. Hec. n. sunt ex eis q̄ sedāt plim q̄uis sint ex est q̄ alios ꝯsolent̄. ¶ Et ex eis q̄ ad illos iuuāt ē vt narrēt iste vetule foras ei⁹ qō diligit̄ cū silitudib⁹ fetidis ⁊ assilent̄ mēbra faciei eius cū narrationib⁹ horribilib⁹ ⁊ assiduēt illō ⁊ ꝑseuerēt i ipo. Hec. n. sunt ipsaꝝ opa ⁊ sunt prudētiores i hoc viris nisi mollib⁹. Ipsis nāq̄ inest ars nō breuior arte vetulaꝝ: ⁊ ppea posē est eis vt inueniāt q̄lr pmutēt amorē diligētis ad illō qō nō diligit̄ q̄datim. ¶ Deinde abscīdāt op⁹ suū anteq̄ ꝯfirmet̄ amor scđs. ¶ Et ex occupatiōib⁹ ꝑdictis ē corruptio puellaꝝ ⁊ plim⁹ ꝯcubit⁹ ipsaꝝ ⁊ renouatio ipsaꝝ ⁊ dlectatio cū ipsis. ¶ Et q̄dā hoīes sunt q̄s sanat leticia ⁊ audit⁹ cātilene: ⁊ q̄dā sūt q̄s illō augmētat i ilisci. Et posē est vt sit illō venatio aut spēs ludi ⁊ dignitates assūmpte ex regib⁹: ⁊ silr spēs tristitie magne oīa sūt sanātia. ¶ Et fortasse necīū erit vt isti regant̄ regie hn̄tiū meliam ⁊ maniā ⁊ alcutubut ⁊ vt euacuentur humores eoꝝ ꝑdicti, cū hieris magnis ⁊ humectent̄ cū eo qō dcm̄ est ex humectātib⁹ ⁊ illud ē cū pmutant̄ cū morib⁹ suis ⁊ sanitate corpoꝝ suoꝝ ad silitudinem ipsorum.

¶ Tractatus q̄rtus de egritudinib⁹ cerebri in opatiōnibus motus.

¶ De vertigine. Cap.i.

V Ertigo est vt hn̄ti ipsaʒ imaginet̄ q̄ res sup ipm voluant̄: ⁊ q̄ eius cerebrū ⁊ corp⁹ ipsius reuoluant̄: q̄re nō regit se ita vt firmet̄. imo cadit ⁊ multotiēs qō abhorret voces ⁊ accidit ei ex obuiatione sui ipsius sic illud qō accidit ei q reuoluit̄ sup seipm multotiēs cum velocitate. Nō. n. sigit̄ sedēs aut stās aut apit oculos. Et illud est ꝓpterea q̄ accidit spūi in ventrib⁹ cerebri eius ⁊ in venis ⁊ arterijs eius ex obuiatione sui ipsius illud qō accidit ei cū reuoluit̄ reuolutione ꝯtinua. ¶ Et dr̄ia q̄dē inter vertiginē ⁊ epilepsiā ē q̄ vertigo q̄nq̄ manet tpe aliquo. epilepsia vo fit repēte ⁊ cadit eā hn̄s silens ⁊ sanatur. ¶ Vertigo aūt est vt cū hō stat vel surgit obtenebrent̄ eius oculi ⁊ excitat̄ ad hoc vt cadat. Et que ex ea fortis est silis est epilepsie.

vertigo tamen non fit cū spasmo: sicut fit epilepsia. ¶ Et hec quidem vertigo quandoque accidit hominibus propterea quod revolvit seipsum et revolvuntur vapores et spiritus in seipso: sicut revolvitur vas continens sup aquas tempore aliquo. et quando revolvitur spiritus imaginatur homo quod res volvatur. ¶ Nam equale est sive diversificetur proportio partium spiritus ad partes mundi convenientis ipsum ex parte spiritus: sive diversificetur illud ex parte mundi cum fuerit sensibilitas per eas: et sunt revolutiones que sunt propter oppositionem. Nam cum sensus movetur permutantur opposita: sicut cum movetur sensatum. et hec quidem vertigo quandoque fit propter considerationem eius ad res que volvuntur: ita ut infigatur forma illa sensata in anima. ¶ Et propter hoc dicitur quod omnes operationes sensibiles pendent ex instrumentis corporeis patientibus. ¶ Quorum primus et dignius est spiritus sensibilis et remanet in ipso ab omni sensato forma ipsius post eius separationem cum sensatum est forte. Omne. n. sensatum non efficitur in instrumento sensibili nisi formam que est sibi similis. Deinde firmatur forma illa et evanescit cum quantitate receptionis instrumenti et fortitudine sensati: cuius virtuo expositio in scientia continetur nulli. ¶ Et quantumcunque fuerit corpus debilius erunt passiones iste fortiores sicut in egris. Egritudo. n. plurimum in hoc sequitur elongatio necessaria ut appareat eis semper quod revolvantur cum parvo motu ipsorum. Non. n. indigent motu ut iungatur eis quantum in motu vehementer, perseverent propter debilitatem ipsorum: nam spiritui eorum accidunt nocumentum et passio et commotio: et quandoque quidem fit vertigo ex causis corporeis aut praesentibus: in vacuitate cerebri contentis in eo ex vaporibus provenientibus in venis que sunt in ipso et in nervis. aut ex humoribus contentis in ipso omis generis qui in ipso evaporantur cum parvo motu aut caliditate. ¶ Cum ergo moventur vapores illi movent motu suo spiritum animalem qui non digeritur et rectificatur nisi in venis illis. Deinde regeritur in substantia cerebri. postea dispergitur in nervis ad corpus aut propter debilitatem vaporum id retentorum in ipso ascendentium ad ipsum ex locis aliis: deinde quiescentium in ipso: remanentium. i. ipso ab egritudine acuta antea: aut egritudine frigida. ¶ Et erunt ventositates inflative quas movebit virtus digestiva et resolutiva. ¶ Et quandoque fit non propter motum vaporum in cerebro: sed propter maliciam complexionis diverse in ipso ex qua consequitur excitatio motus agitabilis in spiritu non cum motore corporeo permiscente ipsum ex vapore aut alio: sicut accidit illud ex motu diverso proveniente ex aqua et igne cum aggregantur. ¶ Et quandoque fit ex motore spiritus exterius sicut percussione capitis et fractione cranei: ita ut comprimat cerebrum et spiritum quietum: et sequatur ipsum motus diversi circulares undosi: sicut accidit in aqua ex percussione gravi sup eam: aut casu verberationis fortis sup dorsum ipsius. Revolvuntur. n. vii eius et casus. v. g. in aere. Sed corporeum est dignius: sed tamen non sentitur. ¶ Et quandoque fit ex vaporibus ascendentibus ad cerebrum in dispositione suarum ascensionum. et si non sint generati in substantia cerebri neque retenti in ipso antiquitus. Nam cum ad ipsum ascendunt movent ipsum. ¶ Et quandoque fit ascensus eorum ad ipsum aut in transitibus nervorum et est stomacho et cistifellis aut mediante stomacho et vesica et matrice et velamine cum eis advenerint egritudines aut moventur humores qui sunt in eis. Illud. n. plurimum fit ex stomacho et post ipsum ex matrice recipiente superfluitates aut in venis et arteriis. aut occultis aut manifestis. ¶ Vaporis autem materia quandoque est colera: et quandoque est flegma. et vertigo quod flegmatica est similis est epilepsie. ¶ Et multotiens fit continuitas scotomie et vertigis non propter materiam comprehensam: immo propter rem incipientem continuari cum cerebro sua qualitate: et facit possidere scotomiam et vertiginem. sicut accidit cum est vacuitas et fames quibusdam hominibus et propterea qui famem non tolerant: propterea quod os stomachi eorum leditur cui cerebrum communicat. et quandoque fit vertigo et scothomia secundum semitam crisis. ¶ Et vertigo que frequens et proprie in decrepitis nunciat apoplexiam. et similiter vertigo eveniens successione stuporis continuantis membrum. ¶ Et quandoque solvit verginem soda accidens.

¶ De signis eius. Cap. ii.

f Acta autem ex revolutione hominis sup seipsum aut consideratione ipsius ad res revolutas et luminosas cum non sedet nota est per seipsam: et similiter que fit a percussione aut casu. ¶ In ea autem que fit a retentione materiei vaporosarum procedentium in cerebro aut generatarum in ipso cerebro est egritudo assidua: et non sequens egritudinem in aliquibus membris et non est excitata cum repletione et sedata cum vacuitate: et quandoque antecedunt ipsam dolores capitis et sonitus et tinnitus: et gravitas est in capite et invenit tenebrositatem in visu suo firmam: et invenitur in sensibus abbreviationem: ita ut fit in gustu et odoratu: et sentit in arteriis anteriorum pulsationem vehementem et invenit gravitatem in odoratu. ¶ Et si fuerit humor qui est in cerebro aut in aliis membris humor ex quo excitantur vapores flatici erit gravitas et timor vel tumor et multitudo somni et signa flegmatis predicta in canone: et si fuerit colera erunt vigilie et inflammatio sine multitudine gravitatis et imaginationes citrine auree. ¶ Et si fuerit sanguis erunt vene inflate et facies et caput et oculi rubei et calor: et erit gravitas et somnus et lassitudo et pulsatio. ¶ Et si fuerit a melia erit gravitas cum qualitate et erunt vigilie et imaginationes lachrymarum et capilli nigri et cogitatio corrupta et reliqua signa predicta. ¶ Modo si eius causa fuerit a stomacho erit cum destructione desiderii: aut impedimento in ipso: aut corruptione in digestione et tremore cordis et lassitudine spiritus: et erit permutatio in stomacho et declinatio nocumenti ad anteriorem partem cerebri et mediam ipsius: et non elongatur quin perveniat ad ipsius posteriorem: et diversitas dispositionis fit suis. quandoque enim sedatur: et quandoque augmentatur secundum repletionem et vacuitatem. ¶ Et fit successione sanitas

tis nauseatiue a cibo preterite: et inuenit etiã do/
lores in stõ et inflãmationẽ i quibusdã horis: et
fit in via cõitatis neruorũ: et inuenit añ ipsam et
apud ei⁹ reuersionẽ ꝑ postremo ipsi⁹ dolorẽ post
sincipui apud originẽ paris serui i gibb⁹ colli.
¶ Et si est ex matrice ꝓcedũt ipsã ꝓuocatio mẽ
cis et retẽtio spmatis et mẽstruorũ et aꝑa i ipsis.
Et silr si est ex vesica. ¶ Et si est ex pn⁹ mẽbro
rũ oium: aut ex origine nutrimẽti qḋ est epar
aut ex origie spũs q est cor et eius trãsit⁹ in ve/
nis et arterijs ortis ex eis aut i illis q̃ sunt post
aurẽ aut i illis q̃ sunt in collo. Et illi⁹ qdẽ signũ
est vt sit cũ pulsatiõe vehemẽti et tẽsione vt cor
de venarũ q̃ sunt i collo: et vt nõ inueniat dolorẽ
de q̃ sit curãdũ in collo et mẽbris ei⁹ neqꝫ in reli
qs venis: et cũ video arterias extrinsecas exten
sas apud collũ et alleuiat cũ manu tua pulsum
ꝓhibẽs aut ligamẽtis latiorũ aut plũbo aut li
tus sup ipm stiptica ꝑdicta: tũc scias ꝙ cursus
est i eo et si nõ: tũc ẽ in alijs. et silr expire i alijs et
ꝙ si nõ inuenis tũc est in vijs ꝓfundis. ¶ Illa
vo que fit a malitia cõplõnis diuerse scit ꝑ le/
uitatẽ cerebri et ꝑuationẽ cãꝝ ꝑdictaꝝ et casus
et frigoris aut caloris repẽte exterius aut ex re
ceptis infrigidãtibus et calefacientib⁹ subito et
sequit eã vtigo. ¶ Scotomiã vo hñs nõ tñ
iuuat a vino quãtũ a potu aque. ¶ Et scias ꝙ
scotomia et vtigo cũ ꝓlõgatur tũc egritudo est
frigida et signa quidem cretice manifesta sunt.

¶ De cura. Cap. iij.

f Acta qdẽ a reuolõne hois sup seipꝫ
et ꝯsideratione eius ad reuolutiões
aut ꝯsiderationes ex loco alio curat
cũ qete et trãqllitate et somno si nõ cito sedat:
et sumat stiptica acetosa et frãgat bucellas i eis
et sumat ipsas. ¶ Que vo fcã est a sanguine
aut humore ꝯtẽto in corpe curat flõmia ex ce
phalica. Deinde ex vena qta q̃ est post aurẽ.
¶ Est. n. optia in curatiõe oiuꝫ spẽꝝ vtiginis
maluꝫ: et qñqꝫ cauterizat. et ꝓprie in ea cuius
cã est ascẽsio vaporꝫ ex corpe in q̃cũqꝫ via de/
nãtur. ¶ Uentose quoqꝫ ꝯferũt nocrati suppo
site et etiã sup caput. ¶ Si aũt fuerint cum san
guine humores diuersi aut cã eius fuerint hu
mores ꝑter sanguinẽ: tũc incipiat ad euacuan
dũ cum pillis de iera: aut infusione aloes. Si
fuerint humores calidi: aut decoctiõe mirabo.
citrioꝝ: aut ꝺcoctiõe epithimi et pillulis stoma
ticis si fuerint diuersi. et post euacuatiões admi
nistret clystere cũ aqua centauree et colloqnti/
de. Deinde vẽtoset sup nuccam et caput. post
ꝓueniat ad gargarismata et caputpurgia et at/
tractiões odorꝝ naribus in qbus sunt muchus
et castoreũ et nigella et amaracũ. Cũqꝫ paroxis
mus excitat tũc adiuua cũ fricatiõe iferiorum
extremoꝝ. ¶ Et si fuerit cã in hoc ex stõ et hu
moribus in ipso administra vomitũ cuꝫ aqua
in q̃ sunt anetũ et raffanus et ponat in ipsa mel
et sal et reliq̃ vomitiua ꝑpata. ¶ Deinde eua/
cua cũ cochijs si ꝟtus fuerit fortis aut cũ pillu
lis de pigra et infusione aloes si ꝟtus fuerit mi
nus fortis. ¶ Et scias si humores sunt colã pura
tunc. n. cũ decoctiõe mirabol. cũ fumoterre. Et
illud qdẽ scies ꝑ significationes ꝑdictas in hoc. c. et i
c. de stõ. et si cã fuerit in alijs membris curabis
totũ cũ eo qḋ opꝫ. et ꝯfortabis caput in pn⁹ sui
cum oleo rosꝫ. cuꝫ aceto et oleo camomillino et
post ꝯfirmationẽ cũ oleo camomillino singula
ri. ¶ Cuꝫ ergo scit ꝙ materia est in capite tñ
ponant vẽtose sup caput et nocrã: et flomet ve
na que est post aures. et admistrent ascibaret. et
gargarismata et embroce et attractiones odorꝫ
naribus et caputpurgia ꝑdicta et que silia sunt
illis fm mãs fm qꝺsciuisti in canone. ¶ Et si
cã est malitia cõplõnis diuerse: opꝫ vt scias cãꝫ
eius et signa ꝑ ea q̃ scis et cura ꝑ ꝯtriũ: vt tẽpere
tur cõplõ nãlis. ¶ Et si cã est ꝑcussio aut casus
curet ꝑus cũ eis q̃ dicent in caplis suis. ¶ Si
ergo sanat et remanet vtigo curet vtigo cum
eis q̃ sunt ostẽsa. ¶ Et opꝫ qḋ vt hñs vtiginẽ
alienet a se cõsiderationẽ ad oẽm rẽ cito reuo/
lubilẽ: et alienet ab aspectu ꝓfunditatũ fouea/
rũ et ꝟticũ mõtium et colliũ et supficierũ supre/
marum. ¶ Scotomiã vo et vtiginem factas
ꝓpter vacuitatẽ stomaci sedat acceptio bucel/
larum infusarum in rob fructuum stipticorum
et aquis ipsorum et proprie acreste.

¶ Et alue et est palpitatio. Cap. iiij.

g Otpi qḋ accit ex pte mltiplicatiõis
replõnis et siliꝫ i lacertis et vẽis dis/
positio q̃ ẽ sic lassitudo ꝑp quã extẽ/
dunt vene et multiplicat oscitatio et
alaꝝ extẽsio ꝑp mltitudinẽ vẽtositatis et vapo
ris et cũ ea rubificant facies et ocli: et ꝓuocat in
uolutionẽ et extẽsionẽ: et cũ illõ in hoie mltipli
cat siqt replõnẽ. Opꝫ ergo vt cũret humor san/
guine⁹ et colicus et admistret aq̃ frida. Illõ. n.
qñqꝫ sedat eã in dispõne: ꝑpea ꝙ ꝑpat ebullitio
nẽ. ¶ Acetosi q̃ꝫ inest. ꝓꝑetas remouẽdi ipam
cum masticat aut pulueriꝫat⁹ sumit et bibit. Et
fortitã cũ eo qḋ resoluit vẽtositates dñantes. et
silr succaꝝ cũ coriãdro. ¶ Et balneatores sa/
nãt hñtẽ eã ꝯstringẽdo manũ sup venas et sup
duas apopleticas doẽc hoi eueniat q̃si sincopis: et
et fortasse cũ eo qḋ exꝑmit de spiritu ascẽdẽte
ad cerebrũ oimoda fortitudine dñante mãeb⁹
cũ resolõne: et cũ ipso qḋ est cautela adhibẽda.
¶ Et oꝫ ne man⁹ sup venas teneãt ea q̃tuate
quã hõ nõ tolerat vt in ipso ei⁹ spũs retineat.
¶ De incubo et noiatur strangulator: arabice
vo albodilem et alcharon. Cap. v.

b Ncub⁹ aũt ẽ egritudo in q̃ hõ sentit
cũ i sõnũ igredit fantasma graue su/
per se cadẽs et cõprimẽs ipꝫ et angu
stiat eius spũs et itersecat vocẽ ipsius
et mot⁹ eius. et fortasse ꝓuocat ꝑp opilões por

rozum: et cum ab ipsa separatur excitat eum subito. ¶ Et est antecessor vnius trium egritudinuz aut apoplexie aut epilsie aut manie: et illud quidem cum fuerit et mēbus cōprimentibus et non fuerit ex cāis alijs non manis. ¶ Eius vero cā frequentius plurimum est vapor mācer grossaz sanguinearū aut flegmaticaz aut melicaz eleuatus a cerebro subito in dispositione quietis motus vigiliarum resoluentis vaporē et cum resolutione omnis humoris cōmunicantis ipsum.

¶ De signis. Cap. vi.

Signa aūt oīs humoris māifesta sūt per canones aūtes: et quāqz fit ex frigore vehementi inueniente caput subito apud somnum. quare cōprimit ipz et ingrossat et ꝯhit et efficit in ipso fantasias illas subito. Et illud qdē nō fit nisi ppo ebullitatē cēbri sua caliditate: aut malitia cōplōis quā hz.

¶ De cura. Cap. vij.

Cura eius est flōia et solutio ventris cū eo qd totū humorē educit: et si humores sint multi et grossi cōfert hoc solutiū. Cuius ꝯfectio. ¶ Rx. euforbij quantitatē. ʒ.i. cum tertia pte. ʒ. de scamonea. et quarta. ʒ. de pulpa collogn. et duobus danich anisi si virtus fuerit fortis. et si non cuz pillulis de azulo aut pillulis stomaticis et epithimo et ierie magnis. s. iera cucumeris asini. et iere ruffe ꝯprie. Deinde ꝯforta caput cum eo qd scuisti ex canone. ¶ Et ex eis que iuuant ad hoc est vt grana peonie in potu frm ꝯtinuitatē sumantur. Si aūt cā in ipso est frigus inueniens caput et facit in ipso hanc fantasiam oz vt olea calida administres calefacientia stiptica et emplā rubificantia et reliqua. Et non oz vt ꝓlongemus sermonem in ipso qm iam precessit qd excusat.

¶ De epilepsia. Cap. viij.

Epilepsia est egritudo ꝓhibens mēbra aiata ab opōnibus sensus et motus et erectōis non integre et illud est pp opilōnē ꝯtingentē. ¶ Cām vero eius est spasmus vlis accīis ex nocumento adueniēte vētriculo cēbri: q̄re fac̄ puenit opilōnē nō cōpletā. ¶ Et ꝓhibet trāsitū virtutū sensus et mot⁹ i eo et i mēbris itegre fieri absqz itersectiōe vlr et ꝓhibet a politate erigendi: et neqz posse ē hoi: vt cū eo remāeat erectio corporis. ¶ Et qm oīs spasm⁹ quēadmodū oñdit fit aut a replōne aut a siccitate aut a ꝯtōe pp cām ipedientē: tūc silr epilepsia. ¶ Verūtū nō fit a siccitate: qm epilepsia fit subito: sz spasmus siccus non fit subito: et qm cerebrū ex siccitate sua non ꝯsequit: vt spasmetur multū quin moriat corpus prius. Tunc restat vt eius qdem cā sit aut ꝯtio cerebri ad expellendā rem impedientem que est aut vapor aut qualitas mordicatiua aut humectatiua male sube: aut humor faciens euenire opilōnē et spasmū non integrū in ventriculis cerebri et principijs originis neruoz. ¶ Et quāqz fit illud ex humore pp motū vndosuz cōtingētē in humore: aut pp ebullitionē caliditatis supfluę in eo qd accit ex opilōne: quare virtus sensus et motus non ptransit suo nāli transitu. ¶ Et fortasse eius successione non cōplet aliqd cū quātitate aliqua: quare nō priuant mēbra sensu et virtute motus integre. ¶ Aut pp ventū grossum retentuz in transitibus spūs frm qp visum est phō magno Ar. Et vidit ipsaz eē vnam cāz epilepsie. ¶ Et cū ibi fuerit humor opilans tunc cerebrū cū hoc ēt ꝯhet vt expellat illud qd ipedit: sicut accit flō et singultu et nausea: et sicut accit ex tremore cū est ꝯtio et compressio pncipiū in expulsione mēbroz eius qd ipsa expellunt. ¶ Et cum cerebrū ꝯhit motus eius diuersificant: et sequit ipm ꝯtio neruorū in facie et alijs et diuersificant motus ipsorum. ¶ Et sanitas qdem aut ꝯtingit pp expulsionē humoris: et pp resolōnē ventositatis aut pp expulsionē ipedientis. ¶ Spasmi aūt descendētis ad mēbra qbus associat epilepsia: cā est qm mā que puenit ad cerebruz aut nocumentū qd ipm comitat: comitat neruos ēt. quare est ipsorū dispō: dispō eius. ¶ Et illud est pp tres cās scz qz nerui sequunt subam cerebri et leduntur ab eo quo ipm ledit: et eoz replō ex humore expulso ad ipsos in principio ipsoz facit vt augmentetur eorum latitudo et abbreuiet eoz longitudo. ¶ Et epilepsia qdem non ꝓcedit cursu spasmi nec cursu lassitatis et efficit ꝯtionem cerebri et abbreuiationē et nō facit mollificationem et dilatationē: nisi qz cerebruz administrat in hoc expulsionē alicuius rei a seipso: expulsio vero non cōplet et pficit nisi ꝯtione et expssionem. ¶ Omni aūt spasmo māli ꝯfert febris. Sed epilepsia est spasmus mālis. ¶ Et apata qm apparent in ipsa fortasse resoluunt eam et minuunt mām eius. ¶ Et multotiens quidez mutatur melia ad epilepsiā. Et multotiens quidem mutatur epilepsia ad mellam. ¶ Quidā aūt hoīes existimant qp quāqz est epilepsia que non est a mā. Si ergo signē per hoc qp cā in eo est vapor aut qualitas nocens cerebro et facit in ipso ꝯtionē pdictā tunc sermo ipsoz intentionem hz. ¶ Si aūt signt qp cā illius est ipsa cōplō pura cū est in cerebro et efficit epilepsiam: tunc illud est qd modū non hz: qm cū qualitate illa affectū fuerit cerebrū oportebit vt sit epilepsia inseparabilis ei et non sit ex eis que sepant in dispōne. Verū cā epilepsie est ex eis que subita fiunt et sepant in dispōne: aut vincit et interficit. ¶ Et silr nō ē q̄litas pura i ipso cēbro sine mā: aut q̄litas adueniēs ei et residiu ēt sit illud ex mēbro alio ꝓculdubio. ¶ Spuma vo accīs in epilia est pp agitationez motus spūs pp sfocationē eius. Et illa agitatio est pp agitationem spasmi: et in apoplexia qdem accidit

prefocatio propter violentiā anhelitus. ¶ Et
epilepsia quidem est quasi spasmus ꝓprius. pri-
mum cerebro ⁊ spasmus epilepsia ꝓpria p̄rimū
mēbro alicui. ¶ Et motus sternutatiōis est q̄si
motus epilepsie leuis. Et epilepsia ē quasi ster/
nutatio multa ⁊ fortis. Verūtñ plūs expulsio/
nis sternutatiōis est ad ptē anteriorē pp fortitu
dinē virtutis ⁊ debilitatē mūci. Et expulsio epi
lepsie ad quācūq3 ptē fuerit est facilior ⁊ possi-
bilior. ¶ Et oz quidem vt cōprehendat̄ qd̄ dicū ē.
Nisi cū epilepsia est in ipso cerebro tunc cā in
ipso est mā ꝓculdubio faciens ventositatē retē
tā in meatib⁹ sensus ⁊ mot⁹: aut replet vtrosq3
ventriculos anteriores cerebri impletione ali-
qua. ¶ Et hec qdem mā aut est sanguis dñans
⁊ plurimus aut flegma aut melia aut colera ⁊ ē
ꝑua valde. ⁊ post ipsam in paucitate est sanguis
purus. ¶ Sanguinis aūt cuius cōplō ad cō/
plōnē colere nigre ⁊ flegmatis inclinat̄ cētra
multotiens fit cā: verūtñ cā plurima est humi/
ditas denudata ⁊ declinans ad colerā nigraȝ.
¶ Et plūs.n. cum accit epilepsia accit a flegma
te. ¶ Et Hi.[illegible] quidem dixit q̄ plurime oues patiū
tur epilepsiā ⁊ qñ a cerebris suis anathomati/
zantur inueniūtur in eis humiditas mala fetida.
¶ Et ois cā epilepsie cerebri cōparat̄ ad debi
litatē digōnis in ipso. Non ergo euacuat̄ quin
aut fit in subā. cerebri ⁊ velaminibus eius ⁊ est
deterior: aut fit in pāniculis ipsius ⁊ est lenior.
¶ Et epilepsia melica fortis ē deterior. ¶ Cū
ergo flegma sit plus tunc melia magis opilat
transitus spūs: ⁊ illa qua apud quosdaȝ ꝓprie
noīe dr̄ mater puerorꝫ interficit multuȝ. ¶ Et
qñ cōtinuantur paroxismi epilepsie interficit.
¶ Epilepsia aūt cuius cā est in mēbro alio fit
aut q̄ eleuant̄ ab ipso ad cerebrū vapores ⁊ vē
tositates ledentes quātitate sua ita vt ex eis ag/
gregetur fm̄ seriē ascensionis aliquid. Dein
de post illud inspissēt̄ ⁊ fiat mā būs essentiā: fa
ciens essentia sua: aut eo qd̄ ex ipsa gñat̄ de vē/
tositate: aut q̄ ad ipm̄ eleuat̄ vapor: aut vento
sitas impediens non quantitate: imo qualitate
aut ꝯgelatiōe aut adustiōe aut venenositate: aut
malitia subē: aut q̄ eleuat̄ ad ipm̄ qualitas pu/
ra tm̄: aut q̄ eleuat̄ ad ipm̄ qd̄ impedit duob⁹
modis. ¶ Mēbrū aūt ex quo eleuant̄ vapores
ad cerebrū facientes epilepsiaȝ multiplicari in
ipso: aut est totū corpus aut splen aut stōus aut
mirac ⁊ cōtingit illud ēt in reliquis membris.
¶ Illud aūt qd̄ impedit vaporeȝ male subē ⁊
qualitatis ⁊ est in toto corpore: ⁊ ita vt sit indi/
gens pedis ⁊ manus: ⁊ fit cā illius retentio san
guinis aut humoris in transitu cui iam accidit
opilatio: ⁊ abscidit̄ ab eo calor innatus: ⁊ mo/
ratur in ipso ⁊ putrefit ⁊ conuertit̄ ad malam
qualitatē: ⁊ ꝓcedit ex eo fm̄ deglutionē in pri/
mis mā vaporosa aut qualitas venenosa: aut fit
casus super ipsum quorūdā venenorū ⁊ impri

mit in neruis sicut imprimit punctura scorpio/
nis super neruos: ⁊ expellit̄ eius venenum me
diantibus neruis ad cerebrū ⁊ ledit ipsum qua
re ꝯtrahit̄ ex eo ⁊ spasmat̄: ⁊ agitant̄ motus eius
sicut accit stō cum recipit qd̄ hȝ mordicationeȝ
vacuus fm̄ q̄ inuenimus ipsum in singultu: ⁊
cum essentia oris stōi est fortis sensus ⁊ singul-
tus quidem est spēs spasmi. ¶ Cum ergo accit
cerebro ab hmōi cā spasmus ⁊ ꝯtractio ⁊ abbre/
uiatio tunc ipsum sequit̄ ꝯtractio oīum neruoruȝ
⁊ spasmus ipsorū. ¶ Et. G. qdeȝ de seipso nar
rauit q̄ accit ei singultus cum recepit diapipe/
reon ⁊ post ipsum bibit vinum pp impedimen
tum oris stōi cuȝ acuitate. ⁊ nos ēt testificamur
in alio qd̄ illi est ꝓximū. ¶ Et. G. quidem ⁊ alij
retulerunt ⁊ nos post ipsum testificamur illud
qd̄ multotiens sentit epilepticus eleuari aliqd
ex pollice pedis sui qd̄ est sicut ventositas frigi
da. ⁊ tendit versus cerebrum ipsius. Cum ergo
ꝑuenit ad cor ⁊ cerebrū ipsius incurrit epilepsiā.
¶ Et. G. quidem dicit q̄ cum ligatur crus eius
ligatione forti ante paroxismū ipsius ꝓhibetur
illud aut alleuiat̄: ⁊ nos testificamur nos vidisse
res mirabiles huius capituli. ¶ Et quidam eo/
rum qñq3 cauterizant̄ super pollicē sui. Et qui
dam super digitos pedis ⁊ vapor illius partis
retentus est ⁊ sanati sunt. ¶ Ex hoc aūt cā. est
epilepsia que accidit ꝓpter vermes aut ascari/
des. ¶ Et quidam modus epilepsie est compo
situs cum syncopi: quare forsitan extrahūt me/
dici. de. c. epilepsie: verum in ipso est ⁊ est spēs
eius. Et ipsum noīant prefocationē matricis
⁊ est q̄ qñ mulieri accidit vt eius menstrua reti
neantur in non sua hora: aut constringant̄ cum
retinentur ab ea pp dimissioneȝ balnei conuer/
titur illud in matrice sua ad qualitatem veneno
sam ⁊ adsunt ei motus ⁊ vaporationes: aut cuȝ
periodis: aut sine periodis. quare accidit vt ele
uetur vapor eius ad cor ⁊ ad cerebrum ⁊ incur
rit epilepsiam mulier. ¶ Et similiter qñq3 con
uenit hōi vt in vasis suis seminalibus aggrege/
tur sperma plurimū ⁊ corrūpat̄ ⁊ infrigidetur
⁊ conuertatur ad qualitateȝ venenosam ⁊ acci
dit ei simile ipsius. ¶ Et similiter aduenit mu/
lieri pregnanti epilepsia in impregnatiōe. Cūq3
deponit ⁊ euacuat materiā illam menstrualem
remouetur illud. ¶ Et nobis quidem narrata
fuit epilepsia incipiens a spondilibus ⁊ epile/
psia incipiens a spatula ⁊ reliquis. ¶ Illa aūt
que fit ex mirach ⁊ ex stō ⁊ ꝓpter nauseatiuaȝ
sacietatem facit possidere opilationes in venis
quare ipsum nutrimentuȝ laudabile non susci/
piunt ⁊ corrūpit̄ in eis humor: aut remanet in
ipsis nutrimentuȝ laudabile coartatum ꝓpter
opilationes quare corrūpit̄ ⁊ multotiēs redit
ad stōm corruptū ⁊ corrūpit cibum bonuȝ lau
dabilem. ¶ Et multotiens accidit ꝓpter reuer
sioneȝ illius corrupti ad stōm vomitus cibi in/

digesti. Uerum s(ecundu)m qua(m)cu(m)q(ue) dispositionem fit epilepsia cum co(m)itate aut absq(ue) co(m)itate principium epilepsie p(ro)pinquu(m) ex cerebro est .s. aut ex ventriculo eius anteriore aut ex ve(n)triculis alijs cum eo: q(uonia)m p(ri)mu(m) nocumentu(m) quo impedit co(n)tingit in sensu visus et auditus et i(n) motibus lacertorum faciei: et palpebraru(m): eq(ui)buis reliqui sensus et me(m)bra mobilia in nocumento co(m)icant. Nam si non co(m)icarent in nocume(n)to reliqui ventriculi non destrueret intellectus neq(ue) lederet elevatione anhelitus. ¶ Epilepsia(m) vero s(ecundu)m pl(ur)i(mum) antecedit spasmus. Deinde post ip(su)m fit epilepsia. Et illud est q(uonia)m si (con)firmat(ur) spasmus e(st) epilepsia. Et cum expellit(ur) ea impedie(n)s: aut resolvit(ur) ve(n)tositas redeunt op(er)ationes sensibiles et motive. ¶ Et qu(andoque) q(ui)dem apparet humor expulsus visibiliter in utrisq(ue) naribus et in gutture. ¶ Et multotiens fit epilepsia sine spasmo sensato. Et illud io q(uonia)m m(ateria) faciens ipsam est subtilis et op(er)atur cum repl(eti)one non cum malitia vehementi. ¶ Epilepsia vero pl(ur)i(mum) accit infantibus p(ro)pter humiditates ipsorum: et pleru(m)q(ue) apparet in eis primu(m) cu(m) nascunt(ur). Et qu(andoque) fit post pubertate(m). Si ergo in regimine ipsoru(m) sit rectitudo removetur et si non remanet. ¶ Et o(portet) q(ui)de(m) ut studiu(m) impendat(ur) ad hoc ut illud removeat(ur) ab eis ante pubertate(m). ¶ Pueri vero ab hoc sunt remotiores q(ui)bus in p(ar)tib(us) capitis acci(dun)t ulcera et apsta et adest fluxus narium. ¶ Et equu(m) q(ui)dem est ut ille in cuius cerebro est humiditas in principio creationis purget(ur): et plerumq(ue) purgat(ur) in matrice: et qu(andoque) purgat(ur) post nativitate(m). Si.n. non purgat(ur) no(n) erit excusatio q(ui)n incurrat epilepsia(m). ¶ Plurime au(tem) epilepsie que pueris (con)tingunt cura qu(andoque) alleviat(ur) et removent(ur) cum pubertate cu(m) ipsam si adiuvat malitia regimi(ni)s et diminutio cure. ¶ Epilepsia au(tem) qu(andoque) accit adolesce(n)tib(us). Si ergo fuerit post .xxv. annos p(ro)p(ter) egritudines in cerebro et p(ro)p(ri)e in sub(stanti)a ipsius erit co(m)itas: et neq(ue) sepabit(ur) et erit finis actio(n)is cure in eis alleviatio a pravitate ipsius et tarditas paroxismi eius. ¶ Et Hy. q(ui)dem dixit q(uod) epilepsia remanet cu(m) eis usq(ue)quo moriant(ur). ¶ Senibus au(tem) parum advenit epilepsia opilativa. ¶ Et cause moventes epilepsia(m) plerumq(ue) adiuvant cause extrinsece sicut imoderata cibi et potus et sacietas nauseativa. Et sicut mora plurima in sole p(ro)p(ter) q(uo)d caput attrahit(ur) ex materijs. et illud quidem est p(ro)pterea q(uod) p(ro)hibet dilatari materias in p(ar)tibus corporis quare movet eas ad superiora. ¶ Et coitus plurimus est ex causis eius. ¶ Et ex causis ipsius sunt delitie et quies et paucitas exercitij. et ex causis eius est exercitium super repletione(m) p(ro)pterea q(uod) humores p(ro)p(ter) ip(su)m moventur qui resolvunt(ur) non integre et implent vacuitates. ¶ Ex causis ipsius est illud q(uo)d debilitat cor ex timore aut eventu tumultus et vocis subitis. ¶ Et ex causis eius sunt ieiunium habe(n)tis sto(macu)m debilem: et potatio vini puri et p(ro)pterea q(uod) impedit sto(macu)m. ¶ Et ca(us)e q(ui)dem iste remote faciunt ca(us)as p(ro)pinquas. Nos vero ponemus his causis cap(itu)l(u)m singulare. ¶ Et d(icitu)r q(uod) cum epilepticus induit corium caprinu(m) sicut excoriatu(m) est recenter et dormitat in eo incurrit epilepsia(m). et sim(i)l(ite)r cum suffumigat(ur) cu(m) cornu caprino et myrrha et albasce. ¶ Epilepsia au(tem) multotiens resolvit(ur) p(ro)p(ter) febres q(ue) tolerat h(abe)ns ea(m) et p(ro)p(ri)e q(ue) sunt longe. ¶ Et quartana p(ro)p(ri)e p(ro)p(ter) vehementiam longitudinis sue: p(ro)pterea q(uod) digerit m(ateri)a(m) melio(r)e(m) donec resolvat(ur) et tremor fortis qui fit in febribus. Tremor.n. excutit vehementer q(uo)d in cerebro co(m)p(re)hensum est de sup(er)fluitatibus. ¶ Sudor au(tem) iuvat tremorem sua expulsione. ¶ Et que(m)admodu(m) apoplexia co(n)vertit(ur) ad paralisim sim(i)l(ite)r pl(ur)i(mum) epilepsie (con)vertu(n)t(ur) ad paralysi(m). ¶ Quidam au(tem) existimant q(uod) flegmatice associant(ur) tremor et agitatio: q(uonia)m flegma non (con)sequit(ur) in spissitudine sua ut opilet meatus integre. Melia vero integre opilat: quare in ipsa accit p(ar)va agitatio. ¶ Et alij existimant q(uod) eius cum qua multiplicatur agitatio forsitan ca(usa) est humor parve qua(n)titatis: aut pauce penetratio(n)is in meatibus. quare ponunt rem eco(n)verso. Nullus vero virorum sermo in eo est determinatus. ¶ Inquit Ruffus. cum apparet albaras in p(ar)tibus capitis epileptici sig(nifica)t resolo(n)e(m) corruptio(n)is epilie et sanitate(m). ¶ Et multotiens q(uo)d resolvit(ur) epilepsia ad paralysim et ad meliam. ¶ Epilepsie preparatis accit epil(ep)sia p(ro)p(ri)e humidis p(ro)p(ter) etates suas sicut infantibus et pueris et humectatis p(ro)p(ter) regimen suum: sicut qui nauseativa(m) satietate(m) co(n)suescunt et illis qui inhabitant terram venti meridionalis: q(uonia)m implet caput humiditate. ¶ Epilepsia au(tem) mulieru(m) et infantiu(m) et o(mn)ium quo(rum) sanguis est paucus e(st) prava p(ro)p(ter) (con)strictione(m) venaru(m).

¶ De signis specierum eius. Cap. ix.

Dicimus q(uod) ex signis co(mmun)ibus plurib(us) spe(cierum) epilepticoru(m) sunt citrinitas lingue ipso(rum) et viriditas venaru(m) que sunt sub ea: et pl(ur)i(mum) q(ui)dem a(n)tecedit eam minutio corporis a co(m)plo(n)e sua et gravitas in capite et p(ro)p(ri)e cum irascit(ur) aut accit inflatio in ventre: et antecedunt eam coartatio in motu lingue et somnia eoru(m) mala et oblivio aut pavor et timor et formido et accit ei ut loquat(ur) secum: constrictio pectoris et ira et acuitas. Non o(mn)is vero eius spe(cie)s recipit cura(m) et que ex ea magis ex ledens est illa ex qua p(ro)veniun(t) vertigo: et agitatio pl(ur)i(mum) fortis. Deinde sequunt(ur) eam quies fortis addita vehementi additione nocumenti in sp(irit)u. quare sig(nifica)t multitudine(m) materiei et debilitatem virtutis. cum au(tem) volueris scire si egritudo est in cerebro aut in me(m)bris alijs itende an semper invenias gravitate(m) in capite et vertiginem et tenebrositate(m) in oculis et gravitatem in lingua et sensibus: et agitatione(m) in motibus et citrinitate(m)

in facie. ¶ Cũq̃ illud inueneris cum ꝑmixtōe in intellectu ⁊ obliuione assidua ⁊ amentia aut stoliditate: ⁊ non est grauitas ⁊ minuit̃ ſm fluxum ventris cum eo qđ ꝯiungit ex lenitate nature ⁊ clīonibus tunc iudica q illud est ex cerebro tantūmodo. ¶ Amplius si non inuenis in mēbris neruosis ⁊ in splene ⁊ epate neq̃ in aliqua extremitatū ⁊ in iuncturis nocumentum neq̃ eger sensit aliqđ eleuari ad caput ex loco certificat̃ apud te qđ ipedimētū est ex cerebro:
¶ Signa aūt epilepsie leuioris sūt vt sint accñia magis sana: ⁊ vt ħñti ipsam cito redeat rō ⁊ ve recūdet̃ cum sanat̃: ⁊ vt velociter adueniat ei incolumitas sua ⁊ ꝓprie cū sternutatorijs ⁊ attractionibus odoꝝ per nares: ⁊ ex eis que mouēt nocumentū ⁊ ex eis que ingrediunt̃ in guttur aut que vomere faciūt. ¶ Signa ꝟo eius que prauior est sunt difficultas spūs ⁊ ꝓlixitas agitationis: deinde longitudo ꝯgelatōis post ipaꝫ ⁊ paucitas euasionis post attractionē odoꝝ naribus ⁊ sternutatorijs. ¶ Et minor ista est aut in qua elongat̃ agitatio ⁊ nō elongat̃ ꝯgelatio: aut in qua ꝓlongat̃ ꝯgelatio: ⁊ minorat̃ agitatio. ¶ Et signū eius cuius cā est ex ventositate grossa in ipsa gñata est vt non inueniant̃ cuꝫ ea neq̃ ꝑꝑ eam grauitas: imo inueniat̃ sonitus ⁊ extensio: neq̃ fit spasmus eiꝰ fortis. ¶ Et signa eius cuius cā est flegma sunt vt sit saliua eius cata spumosa grossa multa ⁊ fit i vrina eius aliquid sil' vitro liquefacto ⁊ multiplicent̃ in ipso pauor ⁊ timor ⁊ pigritia ⁊ grauitas ⁊ obliuio.
¶ Et qñq̃ cognoscit̃ ex re vomitus ⁊ colore spūe ⁊ ex colore ēt sanguis. Et qñq̃ cognoscit̃ ex etate regione ⁊ ex causis preteritis de cibis ⁊ regie. ¶ Et ex eis qdem que eam signt sunt quies ⁊ tranquillitas ⁊ color faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ reliqua que sciuisti in canone. q si flegma cum hoc erit crudum frm̄ erit obliuio ⁊ stoliditas ⁊ grauitas capitis ⁊ corporis ⁊ ꝓfunditas somni plus ⁊ erit epilepsia magis laxans ⁊ debilitans ⁊ hec spēs est mala valde. ¶ In eā vero que facta est a flegmate salso est somni ꝓfunditas minor ⁊ frigus cerebri leuius ⁊ motus saniores. ¶ Signa autē eius cuius cā est colera ni. sūt qñ est melia aut filis sanguini nigro aut acuta: aut adusta aut acetosa ex qua ebullit terra. ⁊ sunt nāe ħñtiū eaꝫ declines ad ꝑmixtionē in suo sensu ⁊ ad dispōneꝫ que est sicut melia: neq̃ intellectus eoꝝ mundant̃ cū separ̃: ⁊ significat̃ ēt melia ex colore faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ ex siccitate narui ⁊ lingue ⁊ regimine gñatiua melie.
¶ Si ergo fuerit melia ſcꝫ sanguis nālis erit epilepsia cū laxitate ⁊ paucitate sermonis ⁊ cū quiete: ⁊ erit ħñs cogitatiōes quietas. ¶ Et si fuerit melia de gñe colere aduste ⁊ est acuta tūc eius ꝑmixtio erit demoniū: ⁊ cum multitudine sermonū ⁊ vocum ⁊ eius epilepsia erit agitabilis ⁊ leuis remotōis: ⁊ qñq̃ erit cū febre ⁊ ꝓcipue cum fuerit melancolia eiuſ subtilis. ¶ Si aūt fuerit ex melia sanguinea erunt eius dispōnes cum risu. ¶ Et tu qdeꝫ cognoscere potes subam melie ex vomitu. Naꝫ si est silis feci sanguinis: tunc est melia nālis. ⁊ si est silis feci vini est melia adusta: aut si est aspera tunc est stiptica ⁊ signt finem fritatis ⁊ siccitatis eius: aut est acetosa subtilis cum spuma: ⁊ tunc ebullit sup terram: aut si non est acetosa est spissa nō ħñs spumam. ¶ Signa autē eius cuius cā est sanguis sunt ista. Nam dico q si sanguis facit epilepsiā cum ebullitōe ⁊ motu absq̃ quātitate nō apparet ei magna opō in colore ⁊ exuberatiōe alguidem: neq̃ est dispō ꝓfocatōis in horis in qbus est epilepsia: neq̃ apparet ex ea grauitas ⁊ stoliditas ⁊ laxitas ⁊ multitudo sputi ⁊ mucillagis sicut apparent cum flegmate: ⁊ est cum caliditate ⁊ rubedine i oculis: ⁊ vapore sup caput sanguineo. ¶ Si vero cū quātitate faciat cum signis sanguis est exuberatio i guidē ⁊ añcedit dispō que est sicut ꝓfocatio. ¶ Signa autē epilie que est ꝑꝑ mām colericā: ⁊ illud qdē est ſm minus sunt vt sint nocumentū ⁊ tribulatio ab ipsa vehementiora: ⁊ spasmus in ea fit minor ⁊ spatiū eius breuius. Motus vero sunt in ea fortiores agitatōis: ⁊ ipsam qdē signt motus vomitus ⁊ istāmatio ⁊ vehemētia ꝑmixtōis rōnis ⁊ citrinitas coloris ⁊ oculoꝝ. ¶ Eius vero cuius cā est ex stō signa sunt tremor in ore stōi ⁊ ꝓcipue cū tardet̃ cibus: ⁊ ꝯcussio ⁊ tremor ⁊ cōmotio cū est epilia: ⁊ voces ⁊ rugitꝰ ⁊ ꝓcipue in ꝑncipio euasiōis: ⁊ sūt cū ea solō stercoris ⁊ exuberatio vrine ⁊ spmatis qđ emittit̃ ꝑꝑ amplexum mulieris: ⁊ viri sine coitu: ⁊ spmatis cū coitu: ⁊ tremor cordis: ⁊ soda fortis: ⁊ leuitaſ epilepsie aut ipsius remotio cū admistratōe vomitus: ⁊ dispōnes signtes corruptionē stōi: ⁊ augmētū epilepsie sunt ꝑꝑ linimentū stōi ⁊ purgationeꝫ ipsius: ⁊ qñq̃ interficit hec ꝑꝑ frequentiā pioꝫ dorū. ¶ Ex eo itaq̃ est vt humor qui est in ea agat multitudine sua ⁊ multitudie vaporis sui ⁊ hic humor ē flegmaticus ſm plm̄. ⁊ qñq̃ admiscet̃ ei alius. ¶ Et signa eius qdē sūt vt accidat epilia in horis replōnis ⁊ sacietatis nauseatiue ⁊ alleuiet̃ cuꝫ vacuitas adest ⁊ cum venter soluit cibū ⁊ fit ſm iteratiōnē frequētē nauseatiue sacietatis. Si ergo fuerit ꝑmixtio cum illo mãe colerice iueniet siti ⁊ istāmationē ⁊ mordicationem ⁊ adustionē. ¶ Et si fuerit cum illo melancolia multiplicabitur eius desiderium in pluribus dispositionibuſ: ⁊ sentiet gustum acetosum: ⁊ generabitur ab eo cogitatio: ⁊ vt solus loquatur secum: quāuis secundum q significationes flegmatice sunt dominatiores.
¶ Et ex eo est vt humor qui in ipsa est agat malitia sui non multitudine sua. Et signa eius sunt vt epilepsia fiat in horis vacuitatis. Et cum materia inuenit os stomaci vacuum ⁊ ab-

scindatur epilepsia cum cibo conueniente lau/
dabili. ¶ Si vero humor fuerit calidus de gñe
colere cognosces ipsũ per significationes q̃s diximus.
¶ Quod si est ex mirach eius signa sunt ructus
acidus et inflatio et rugitus faciēs dolorē tar
de gentis et inflāmatio in mirach. et quãq excitat
cum ea dolor inter vtrasq spatulas post assum/
ptionē cibi pauci: nō quiescēs nisi apud eius di/
gestionē: deinde redit post assumptionem cibi
pauci nō quiescēs nisi apud eius digestionē. Cū vero
accidit scḋm vacuitatē nō accidit nisi cū duritie
nāe et destruitur leuitate nāe. ¶ Et ppter hoc si in in/
uenis expressionē in mirach ad superiora et tremo
rē: et istis quidē accidit vomitus cibi indigesti pp il
lud qḋ diximus de reuersiōe cibi ipsoꝝ corru/
pti: et opilationibus viaꝝ eius. ¶ Ex illa itaq est
cū est vapor mirach faciens epilepsiā colicus:
et cognoscitur illud pp inflāmationē contingētem
ex corpe: et pmutationē rōnis declinātē ad rixas
et ad inquisitionē: et ex illa est cuius vapor est me
lācolicus: et proueniūt cū eo rami melie et timor:
et vt solus secum loquitur et vt vapor tenebrosus
pp tenebrositatē mūdi: et accidit ex ea delecta/
tio mortis et odiū ipsius et timor et reliq̃ que in
melia dicta sunt. ¶ Illa vero cuius cā et pn^m sunt
ex parte aut ex toto corpe significat color et capilli
et siccitas cutis et arefactio eius cuz nigredine:
aut ipsius laxitas et pinguedo: aut eius macies:
et roris multitudo vaporis sanguis: et significat ipsam
pulsus et vrina et dispō ciboꝝ pcedēnū et regi/
minis preteriti: et significat ipsam retētio eius
qḋ euacuatur ex stomaco et matrice et venis et
reliquis. ¶ Si autem est sanguinea tendēs ad
adustionem vides rubedinē coloris et mūda/
tionē vene et risum apud rasum. Si autē fuerit
colerica aut flegmatica aut melācolica cogno/
sces per signa eius pdicta. ¶ Illa vero cuius cā
est matrix procul dubio est cū retētione mēstruoꝝ
aut spermatis aut humiditatū effusarū ad ma
tricem: quā quidem pcedūt dolor in pectine et
in vtrisq inguinibus et partibus dorsi et gra/
uitas in matrice. ¶ Illa vero cuius cā est splen
cognoscitur: qm̃ egritudo est melica et sentitur do/
lor in latere splenis: et est cū ea inflatio splenis
et durities eius: aut cuz rugitu in latere ipsius:
et cum cōitate corpis ad ipsũ scḋm plm. ¶ Eius
autē que est ex materia venenosa eleuata ab ali
quo membrorū mediātibus neruis: principiū
aut est extrinsecuz et signa illius sunt manifesta:
sicut pūctura scorpionis aut tarātule aut vespe cū
aliquid horū accidit neruis. Aut intrinsecuz et
sentit quod eleuatur vapor ex eo ad caput quo
obtenebratur visus et cadit: et membrum illud
aut est pes aut manus aut dorsum: aut pecten
aut aliquid est visceribus: sicut stomacus et ma
trix. ¶ Signa vero eius q̃ fit ex vermibus sunt
cursus saliue et casus vermium et ascaridum.

¶ De causis mouentibus epilepsiā. Cap. x.

Permutatio ad aerē est iuuās ad epi/
lepsiam: sicut q̃dā cause remouētes
pmutationē ad aerē conferūt ei. ¶ Et
ois calor superfluus solaris aut igne⁹
et oē frigus et coitus plurimus. ¶ Et epliaz qui
dē cōmouet multitudo pluuiaꝝ et venti septē/
trionales et meridionales simul. Septētriona
lis quidē: q2 cōprimit mās et pphibet eas resol/
ui: et meridionalis quidē et regiones meridio
nales ppterea q2 mouēt hūores et implēt cere
brū et subtiliāt eos et eleuāt eos ad ipsm. ¶ Et
excitatur in hyeme multotiēs: sicut excitatur in se/
ptētrione: et autūno pp corruptionē humoꝝ et
minoratur in regiōib⁹ septētrionalib⁹: imo parū
fit qm̃ nisi cā fuerit fortis nō accidet. ¶ Et odo
res boni quãq mouēt eā aliq̃ motu: et specula/
tio motuū velocium et circulariū: et speculatio
ab alto: et lōgitudo more in balneo: et balneuz
ante digōnez: et effusio aq̃ calīe sup caput. ¶ Et
assumptio eius qḋ generat sanguinez vaporosum
feculentū aut tenebrosuz: sicut vinū feculētū et
antiquū et ppter nocumētū suū: et nouum qḋ
nō est clarificatū: et nō ē trāsmutatū: et purū no
cumentū faciēs in cerebro: et apiū ppe sua pro/
prietate quā hz i ea: et lentes ppterea q2 generant
sanguinē melicū nisi cōmisceantur ordeo cōfra/
cto: et fabe et allea: q2 iplēt caput vapore: et ce/
pe silr: qm̃ earū subā conuertitur ad humiditatem
malā: et lac etiā et dulcia et plimū pinguedis in
cibo: et oē grossuz et inflatiuū et stipticū et fruūs
et oē calidū et acutū: et nausea sunt ex eis q̃ mo
uent epiliaz: ppterea q2 eleuāt humores et mo
uēt eos ad ipsam: et repletio stomaci a cibo et
malitia digōnis. ¶ Et vigilie et passiōes aiales
fortes ex tristitia ira et tiore: et pmutatiōes sensi
biles fortes ex auditu vocū magnaꝝ: sicut toni
trui et pcussionis tympani et rugitus leonis:
et vocū duraꝝ sicut vocis nolaꝝ: et stridoꝝ etiā
sicut stridoris porte acute: et silr ex visu splen/
doꝝ luminosorum sicut fulguris rapientis vi/
sum et splēdoris oculi solis et ex tractu motuū
ventorum fortium: sicut motuum ventorū tur
binū. ¶ Et quādoq excitatur epilepsia exerci
tio super repletionē siue fiat ad resolutionez fa
ciendam siue nō: et coitu et medicinis epilepsiā
facientibus. ¶ Medicinas autē epilepsiam fa
cientes iam diximus et illas que detegunt epi
lepsiam in tabulis egritudinum capitis cum si
gnis: sicut suffumigatio cum galbano et myr/
rha et cornu caprino et comestio epatis hirci et
olfatus odoris ipsius: et similiter cuz ponitur
myrrha in nare eius.

¶ De cura. Cap. xi.

Oportet quidez vt epilepsia que est in
infantibus curetur: ita vt nutrimentuz
lactantis rectificetur et fiat conueniēs ad
caliditatez subtiliatē cū bonitate chy
mi: et lactās alienat a se omne quod generat lac

aquosum: aut corruptum aut grossum et prohi-
beat sibi coitū et impregnationē. ¶ Et oportet
vt hic īfans alienet ab omni re in qua est timo
ris subitatio et coartatio: sicut sunt voces ma-
gni sensus vt vox tympani et tonitrui et fulgu-
ris et nolarū et vox vociferātium. ¶ Et vt alie
netur a vigilijs et insomnietate et ira et timore et
frigore vehemēti et calore forti et malitia dige-
stionis. ¶ Et iniūgaf ei exercitiū ante cibū le-
ue et interdicaf ei motus post cibum. ¶ Et si
tolerauerit euacuatiōes que fiūt medicinis eua
cuātib⁹ flegma subtile fiat illud. ¶ Et eos qui
dem iuuat vt quādoqȝ euomāt cum aqua mellis: et
vt potēt zuccarū rof. et mel rof. et olfaciant ru-
tham et reliqua subtiliātia. Nā olfacere odora
mēta que diximus fortasse excusant labores in
eis. ¶ Amplius cōe est oībus epilepticis vt
vtātur cibis laudabilib⁹ quibus inest humecta
tio laudabilis nō superflua et vt caueāt sibi a re
pletione et vt se custodiāt a malitia digestiōis.
¶ Et illud est si sunt cōtenti et nō sequunf cō-
plementū refectionis. ¶ Et ille cuius cōsuetu-
do non tolerat vt semel reficiaf diuidat cibum
suum qui est minor refectione sua in tres ptes
et sumat duas tertias in prandio: et tertiā eius
in cena post exercitiū subtile. ¶ Et neqȝ mul-
tum vtatur vino: quoniā ipm vehementer re-
plet cerebrū. Deinde si excusari nō possunt qn
ipso vtātur: vtātur vino pauco antiquo clarifi-
cato declināte ad pōticitatē. ¶ Et ex reb⁹ qui-
dem eis nocibilior reb⁹ est potus successione bal
nei et frigus repētinum. imo opȝ vt caput mu
niaf ab omni calore superfluo: aut a frigore sup-
fluo: et in balneo nō faciat morā: et epileptico
quidē necessariū est vt alienet a se carnes gros-
sas oēs et fortis nutrimenti et pisces oēs: imo
carnes oium q̄drupedum magnorū: et sit con-
tētus pullis et duragi: et atabiȝ et paruis auib⁹
domesticis et siluestribus: et canebit et turturib⁹
et edis et capreolis et leporibus: et iā dixi qȝ ca-
ro porci siluestris valde iuuatiua est ei: et laudā
tur carnes capnē ppter illud qd in eis ē de sicci
tate et paucitate humectatiōis: sicut vituperan
tur eis dulcia et pinguia et silia. ¶ Et alienēt a
se omnia olera vsqȝ ad atriplices et blites nedū
allea et pprie apium. etenim est ei pprietas cōmo
uendi epilepsiam. Si aūt excusari non pōt ad-
ministref ei fumus terre et endiuia: et eis quidē
cōceditur lactuca. ego vero nō plurimū eā lau-
do: et cōceditur eis coriandrū ppterea qȝ phi-
bet vaporem a cerebro. ego vero vitupero eis
ipsū et eius multiplicationē nisi in sanguinea
et colerica: et aqua quidē sicle elixate in aqua cō
ducit cū oleo et almurī et que currūt cursu eius:
si eius acceptio antecedit cibū ppter lenificatio
nē nāc ꝯcedif: et ruta est ex sūma herbarū q̄ ꝯfe
runt suo odore olfacta. ¶ Et cū anetū et ruta
in cibis ipsorū ponunf ꝯferūt. ¶ Et opȝ vt alie
nent a se fructus oēs humidos et oēs fructus
grossos nisi q̄sdā stipticos sup cibū quantitate
alleuiatiōis pauce vt roborent os stōi et depo-
nāt cibū et lenificef nā et phibeāt vaporē. ¶ Et
opȝ vt vitēt oēs cibos graues q̄ sunt sicut napi
et raphan⁹ et caules et baucie. ¶ Et opȝ vt alie
nent a se oē acre vaporosū: et synapi qdem est
ex sūma eorū que ipediūt sua vaporatiōe et trās
missione supfluitatū ad ipm: et eductione earū
ꝑ ipsius illud: et qȝ pcutit cerebrum sua acuitate.
¶ Et alienēt a se ebrietatē et exufflationem vē
tos et repletionē. ¶ Et deuitēt ablutionē cum
aq̄ penit⁹: cū calida qd ppter illud qd in ea est de
laxitate: et cū frā ppterea qȝ stupefacit et nocet
spūi sensibili. ¶ Qd si epileptico acciderit re-
pleno cibi euomat et subtilief regimē post ipȝ.
¶ Et oportet vt alienēt a se cibos desiccatiuos
grauatiuos stupefactiuos vaporatiuos. ¶ Re
pletio ꝟo vini valde nocet: sȝ parū ex ipso sum-
ptū dilatat aiam et ꝯfortat spm et acuit ipm et
excusat a multitudie aq̄. Multiplicatio. n. eius
est nocibilior res. ¶ Et mītū dormire post me
ridiē nocet: et vīr sōnus multus nocet et ppe su
per replōnē multā: et supfluitas ēt vigiliarū de-
bilitat spūs et resoluit ipȝ: et cū hoc iplet cerebrū
vapore. ¶ Primū aūt epilie regimē est alie-
natio cāt mouētium epiliam q̄s diximus et qe
et tranqllitas sunt magis eis ꝯueniētes. qȝ si ex
ercitiū necium fuerit post euōnem et mūdifica-
tionē corporis q̄rum pcessit rememoratio: opor
tebit vt admistref sup repletionē exercitium nō
ꝯūs latitudinem: deinde qescat post exercitiū:
et studeat vt caput suum sit eleuatū: et caueat ne
ipm pēdere faciat inc̄strum posse est vt moueat
ipm plimum: q̄re multitudo mātē ad ipm tra
hatur. ¶ Et opȝ vt moueat iferiora cū ipse mo
uet supiora. ¶ Ex eis ꝟo que mām ad iferio
ra trahūt est fricatio corporis gradatum fcā a su-
perioribus ad iferiora icipiēdo a pectore. et qd
sequitur ipm cum pānis aspis fricādo donec
rubescāt. Deinde gradatum descendat vsqȝ ad
crura: sitqȝ ois secūda fortior pma: et sit caput
in dispōnib⁹ eleuatū et post illud iniūgaf ei de-
ambulatio. Sȝ opȝ vt eum qescere facias in lo
co exercitij sui vt redeat ad ipm ei⁹ spūs et quie
scat eius agitatio: et ipse qd nō sepaf a loco suo
nisi post illud. ¶ Cum ergo attracte sunt mātie
oēs ad inferiora cōcedunf tūc ei mūdificatio et
solo ventris et vt fricet caput et pectinet ipsum
vt calefiat cū ipso et pmutef eius cōplo. ¶ Et
ex eis quidem que ipm iuuāt sunt ventose sup
caput posite et cauterium super ipm calefaciē-
do cerebrum. ¶ Post mundificationē ꝟo et
solonem vētris et quietē aliqbus dieb⁹ non est
malū si ingrediaf balneū: et si vētose ponātur
sup illud qd est sub hypocōdrijs et ossibus pe-
ctoris eius et calefiat caput eius cū eo qd sciui-
sti. ¶ Et quādoqȝ ponif post porismū pila ca-

dens inter dētes eis: ⁊ ꝓprie ex pillis vt remane
at os eius apertū: ⁊ opȝ vt incipias cūare ſm
eam: deinde intēde in purgādo caput cū gar-
garismis attractiuis. ¶ Si aūt illud accit cuȝ
ꝑiodis ⁊ multiplicat̄ cū multitudine humorū:
cuiet̄ cū apparēte ⁊ educat̄ hūor q in ipso dūa
tur ſm q dicturi sumus. ¶ Et si non fuerit qd
ꝓhibeat ipm a minutione flobotomet̄: ipsius
n. flōia in vere ⁊ ꝓprie in pedibus est ex eis q̄
ipsi ꝯferūt si per ipsam nō sequat̄ infridatio ce
rebri eius ſm q dicturi sumus. ¶ Cūqȝ hora
paroxismi ꝑtrāsit ⁊ tu potes facere vt ipse euo-
mat pēna cū oleo de lilio intincta in ore ipsius
missa: ⁊ ꝓprie si stō fuerit in hoc introitus vt vo-
mat humiditatē iuuabitur eo tūc: lȝ multitudo
vomitus noceat epilepsie cerebri. ¶ Et ex de-
glutiētib⁹ i dispōne epilepsie ⁊ in alijs sunt assa
⁊ castoreum in oxymelle de melle. ¶ Ex insuf-
flationibus aūt in epilepsia sunt pulpa collo-
quintide cucumer asininus ⁊ eius succus ⁊ sal
armoniacus ⁊ nigella ⁊ silia ⁊ elleborus alb⁹
⁊ condisi. ⁊ piper ⁊ zinziber ⁊ myrrha ⁊ eufor-
bium ⁊ castoreū ⁊ sticados separatim ⁊ cōiun
ctim ⁊ assa fetida ⁊ pix sicca ⁊ alkitrā. Ex va-
poratiuis est peonia. ⁊ ex odoramētis est ruta
in hora epilepsie ⁊ in hora quietis. ¶ Ex eis
vo que ioānitius eligit est gūmi rute agrestis
ꝑmixta cū farina ordei ⁊ aceto de vino ex quo
fiāt forme malorū ⁊ assiduet odorem earum.
¶ Et ex syrupis est oxymel squilliticū ꝓprie
qd singulis diebus in potu sumat: ⁊ similr̄ syru
pus de absinthio ⁊ apozima ysopi cū origano:
⁊ oxymelle squillitico sumptū in potu i hyeme
cū aqua calida ⁊ in estate cū aq̄ frigida. ¶ Et
ex vnctiōibus que eis sunt bone sunt cum eis
que dicta sunt medulla cruriū camelli cuȝ oleo
rosato super tempora ⁊ cōmissuras ⁊ pectus.
¶ Suspēsionis vo peonie iuuamētum iam
expti sunt antiqui in epilepsia. ¶ Et videt̄ q
illud sit magis ꝓprium illi que est de romania
humide. ¶ Et ex medicinis quidē q̄s semꝑ in
potu sumere opȝ sunt agaricus ⁊ siselcos ⁊ ra-
dix aristolo. ro. Et ex peonia omni hora in po-
tu tribuat cū aqua: ⁊ iam cōuenerūt q potare
omni die bōdacatē mitridati duab⁹ vicib⁹ ma-
ne ⁊ cum vadit dormitum est q̄si ex eis qbus
iam plures sanant̄. ¶ Et quidā volūt vt eis in
potu tribuat̄ ex spuma maris oī die bis: ⁊ ex
polio mōtano cuȝ ꝓprietate sua in ea ⁊ alhasce
est. ¶ Et ex eis que ipsos iuuāt est medicamē
de squilla hmōi sumat̄ squilla ⁊ ponat̄ in vas
vitreatum de terra in quo mel fuit ⁊ caput eius
stringatur ligamēto forti deinde cū corio gros
so cooperiat̄ ⁊ dimittat̄. xl. diebus: quoꝝ pri-
mus sit ante ortū aschere. xx. diebus: ⁊ ponat̄:
vas expositum meridiei: ⁊ ꝑmutet̄ omni hora
ꝓpinque vt sit illud qd ex calore partibus eius
aduenit equalis applicationis. deinde asperga

tur os vasis ⁊ inuenies squillā iam decoctaȝ ⁊
dissolutā: ipsam igit̄ exprime ⁊ summe succum
eius ⁊ ꝑmisce ipsum cū melle: ⁊ sumatur in po
tu omni die quātitas coclearij vnius. Si autē
hora festinat coquat̄ squilla in aqua ⁊ aceto ⁊
fiat inde oxymel mellitum. ¶ Et ex medicinis
quidem bonis est vt sumant̄ siselcos aure. iij.
baccarū lauri tantūdem aristo. ro. radicis peo
nie amboꝝ auf. ij. castorei. trocischoꝝ squillitico
rū amborū auf. i. misceat̄ cum melle dispuma
to ⁊ administret̄ omni die cū oxymelle. ¶ Et
ex eis etiā que eos iuuāt est ꝑmutatio in regio-
nibus. ꝑmutatio. n. in regiōibus donec aer in-
ueniatur cōueniens desiccās subtiliās est sicut
ꝑmutatio in etatib⁹ ex īfantia in adolescētia in
iuuamēto epilepticoꝝ. ¶ Cū ergo accidit epi
lepticis tortuositas mēbri aut spasm⁹ eius cq̄-
tur fricatione cū oleo ⁊ aq̄ tepida ⁊ cōpressio-
ne forti. ¶ Et cū fuerit epilepsia cā cerebri tūc
melius est vt cūretur cū elleboro ⁊ cū eis q̄ sunt
talia ⁊ pulpa collogntide et scamonea ⁊ hiera
⁊ decoctione agarici. faciendo solutionem post
solutionē in anno. ¶ Cūqȝ necessariū est vt flo-
botomia fiat ex quocūqȝ humore sit: opȝ vt nō
solū fiat flobotomia imo fiat ex duab⁹ cephali
cis simul: ⁊ sequat̄ flobotomia vene que est sub
lingua. ¶ Et qn̄qȝ ventosat̄ sup collum vt ma
teria in hebdomada trahatur a cerebro si illic
nō fuerit ex cōplōne cerebri ⁊ debilitate ipsiusȝ
qd ea prohibeat. ¶ Et qn̄qȝ tibi necium est vt
flōiam multiplices. Cū ergo illud feceris opor
tebit vt qescere facias p hebdomadā. Deinde
solue cuȝ potiōibus ⁊ clysteribus fortib⁹ q̄ sint
cētaurea ⁊ pulpa colloquintide ⁊ hiera ⁊ reli
qs. Deinde fac qescere. post pone vētosas apd
elhedel ⁊ caput ⁊ nocrati colli ⁊ sup crus. Dein
de fac eū qescere. postea solue ⁊ nō cesses ꝓcedē
ſm qētē ⁊ iterationē vsqȝ q̊ purget̄: ⁊ admini-
stret̄ post illud gargarismata ⁊ caputpurgia ⁊
q̄ purgāt caput solūmō cū eis que scuisti: cūqȝ
fit ei caputpurgiū cum siselcos postea cū sebe
bich ⁊ cū aq̄ amaraci est iuuamētū. ¶ Et opȝ
quidē vt occurrat paroxysmus cuȝ mūdificatiōe
stōi ⁊ si possibile fuerit ei vt euomat an̄ cibuȝ ⁊
ꝓprie ab eis que sunt vt pisces salsi ⁊ alia eiu
iuuatiuum. ¶ Et post illud totū ꝑmuta cōplo
nem cerebri cū ꝯfortatiuis calefacientib⁹ ex em
plastris ex synapi ⁊ que taliter ꝓcedunt ex eis
que docui te ⁊ noiaui tibi: ⁊ fac eum odorare
rutam. ¶ Et opȝ ne labores in ipso cum calefa
cientibus ⁊ ꝑmutātibus cōplexionē subito: imo
gradatim in hoc incede. si autē inde nocumen
tum acciderit in operationibus suis tūc quie-
sce. ¶ Melius aūt quo purgatur illa cuius cā
est flegma est hiera ⁊ pulpa collogntide ⁊ hie-
ra hermetis etiā. Nā si vtatur hiera hermetis
omni die pōdere. ʒ. 3. mane. ⁊ pondere. ʒ. 3. in se-
ro magnificatur ea iuuamētum ipsi. ¶ Qd si

cũ flegmate est replo vlis tunc flõia fm q narrauimus est ei iuuatiua. & silr eño cũ turbith & agarico & sticados & hiera ruffi ꝓprie. ¶ Melãcolia vo soluit cũ eis que sunt sicut decoctio epithimi & elleborus & lapis azuli & lapis armenus & sticados & polypodium & mirabol. ¶ Ex vnctiõibus medulla cruris cameli cum oleo ros. sup collũ & spa & pectus. ¶ In epilepsia vo colica opz vt sit sollicitudo cũ infridatione & humectatione & ꝓprie cuz clysteribus. ¶ Si aũt est adusta tũc est in iudicio melie aut inter colerã & meliam. ¶ Et ea que noiata est mr infantiũ fo2sitan est de gñe colice apud qsdam: & ꝓpter illud ꝓcipiũt in cura ipsius vt administrent tina & caputpurgia frida & hu. & effusio lactis sup caput & vtat humectatione corporis. Et si est infans ꝓcipiũt vt det in potu lactãti ipm qd lac ipsius infrigidet & ꝓcipiũt vt in domo ipsa frigida subterranea inhabitet & vr q sit hoc apd eos epilepsia sibaria aut mania. veruntamẽ hmõi nois vsus nõ est famosus apd vindicos medicos. ¶ Et cuz aliqbus mẽbris epileptici accidit to2tuositas aut spasm⁹ iuuat ea fricatio cum oleo & aq̃ tepida & vt in eis tolerer compressio. ¶ Cũ vo est epilepsia ex stõ tunc ꝯuenientiora qbus fit euacuatio sunt pulpa colloquintide & sticados & fiat in anno illo multotiẽs. ¶ Opz quidẽ post mũdificationẽ stõi: vt assidue vtant ꝯfortatiuis & nõ tribuant eis nisi cibi velocis digõnis bõi chimi & reducant fm q narrauimus in loco suo. Impẽdat ergo studiũ in cõprehẽdẽdo bonitatẽ digõnis: & opz vt dimittãt stõm vacuũ tpe lõgo. ¶ Illi vo q ex ea excitat fm famẽ succurrat cum eo qd dictuz est in ca. epilepsie & reliquoz. ¶ In hac vo que fit cũ eleuatiõe alicuius rei ex mẽbro opz vt liget supra illud mẽbrũ: cũ paroxismus adest: & fortasse ꝓhibet poxismus: & euacuetur humo2 qui est in mẽbro aut per euacuatiua scita si iam puenit ad ipm vtus euacuationis: aut cũ vlceratione & eductiõe puris in ho2a quietis cũ medicinis que vlcerant & pus faciũt currere: & cũ adustiõe mãe sicut est epithima de gũmi rute siluestris & eufo2bio & reliqs. Et has qdẽ medicinas cognouisti ex tabulis libri scdi. Et fo2sitan opo2tebit vt in eis eueniat gradus admĩstrãdi cãtarides & allzekereẽ & stercus accipitris & anacardos & reliq. ¶ In illa aũt que a toto co2pe eleuat dicũt qdaz q si nõ esset timo2 in flõia duaz arteriarũ apoplecticarum nõ in eo q nõ possibilis sit retẽtio sanguinis sed pp frigus qd accidit cerebro: & abscisionem spũs & seqt eaz apoplexia: esset in ea sanitas integra illius q patit epiliaz cũ cõitate co2pis: & pp illud qd ad cerebrũ ascẽdit ex eo. & nos qdẽ dicim⁹ si hoc nõ ẽ possẽ in cuiuscz arteriaz ascẽdẽtiũ incisiõe hic timo2 nõ existit: nõ est lõge qn magnificet multitudo iuuamenti.

¶ De apoplexia. Cap. xiij.

a Apoplexia est ociositas mẽbro2uz a sensu & motu ꝓpter opilatiõnẽ ꝯtingẽtem in vẽtriculis cerebri & in cursib⁹ spũs sensibilis & motiui. Nã si euacuant ex eo instrumenta motus & anhelitus: & debilitetur non fit facilis anhelitus: immo illic est spuma & est hũs vicissitudines sicut strãgulatio: aut sicut vox strãgulati. hec ergo est praua signs defectum vtutis mouentis mẽbra anhelit⁹. Et ea quidẽ prauio2 est vt nõ appareat anhelit⁹ & spuma necz vox strãgulati. ¶ Si aũt nocumẽtum nõ magnificatur in anhelitu & ptrãsit in gutture ipsius qd imutat necz egredit per nares tũc quis ipsa sit in q maio2 fiducia habet q alia tñ non euatur a timo2e magno. ¶ Et Hy. qdẽ dixit q qñ apoplexia est fo2tis hũs eam nõ sanat & si est debilis eius sanatio nõ est facilis. hec vo opilatio fit aut pp clausionem: aut pp repletionẽ. Clausio aũt est vt ad cerebrũ pueniat qd ipm dolo2e faciat aut ipediat. & moueatur motu ꝯtentionis ab eo: aut sit q̃litas pueniẽs ad ipm stipticuz faciens ingrossatiua suis naturis sicut frigus fo2te. ¶ Repletio vo aut est repletio apãns aut est nõ apãns. Repletio vo apãns est vt illic ꝯtineat mã & opilet ex pte extensionis: & est ex spẽbus apoplexie puerse: & equale ẽ. siue sit mã calida: aut sit frigida. ¶ Que vo est absqz apate & est ea que est fm plim. aut est in ipso cerebro & cũ ꝓpinquitate sua in meatibus spũs a cerebro aut meatib⁹ spũs ad cerebruz. ¶ Et illa que est in meatib⁹ spũs a cerebro aut est humo2 sanguineus effusus ad ventriculos cerebri subito aut est humo2 flegmaticus: & est superabundans & multus. ¶ Illa autẽ que est in meatibus spũs ad cerebrũ est cum opilatur arterie & vene est vehemẽtia repletionis & multitudine sanguinis: & spũs nõ habet transitum. q̃re non mo2atur vsqz quo p2efocet. Et accidit ex illo ei qd accidit cũ stringunt due vene apoplectice ex casu sensus & motus. Nam cũ illi simile accidit ex causa pmitiua efficit qd est simile illi actioni. ¶ Hec ergo sunt spẽs apoplexie & cause ipsius. ¶ Sed fortasse quãdocz dicũt apoplexiã & significãt per eaz paralysim cõmunem amboz latez: & si sint mẽbra co2pis sana. Et quãdocz dicũt mollificationem partis apoplexiam illius ptis. Et illud quidẽ in sermonib⁹ Hyp. iam puenit. ¶ Aliquãdo autẽ accidit vt homo apoplexiã incurrat & nõ sit differẽtia inter ipm & mo2tuũ & nõ appareat in ipso aliqd anhelit⁹: deinde reuiuiscit & sanat. Et nos plurimos eoz vidimus quoz dispositio hec erat & in istis quidẽ anhelitus nõ apparet: sz ipso2ũ pulsus non integre cadit. ¶ Et videt q calo2 innatus in eis nõ vehemẽter indiget euacuatione & expulsiõe vapo2is fumosi a se anhelitu magno ꝓpter illud qd accidit ei ex frigo2e. Et pp

hoc volunt vt tardetur sepultura ambigui ex
mortuis: donec perpendat eius dispō: ⁊ neq3
sit minus septuaginta duabus horis. ℭ Apo-
plexia vero resoluit̄ ſm plu͞m ad paralysim: ⁊ il
lud ideo q͞m cum nāa deficit ab expulsione ma-
teriei ex vtrisq3 lateribus simul expellit eā ad
vnum duorū laterum qd̄ magis est susceptibile
egritudinis: ⁊ qd̄ eorū est debilius: ⁊ facit ipsā
penetrare in vacuitatibus meatuum elongan-
do eam a cerebro ⁊ ventriculis ipsius. ℭ Si-
gnificat vero ꝙ opilatio in apoplexia cōprehē
ditur super ventriculos q͞m si esset in ventricu-
lo posteriore solūmodo non oporteret vt ociosi
tas sensus esset in anteriore pte capitis. ℭ Hy.
vero inquit cū accidit dum est sanus dolor re-
pente in capite suo: deinde incurrit apoplexiam
tunc ipse moritur ante septimū diem nisi acci
dat ei febris ⁊ sit spes vt cum ea resoluat̄ super
fluitas. Et scias ꝙ plu͞m accidit apoplexia hūi
bus etates ⁊ corpora ⁊ regimina humida pro
pter cām est ibi cum humiditate frigus. Si aūt
accidit cum caliditate cōplōnis ⁊ siccitate ipsius
tunc res est praua. Egritudo.n. ſcda cōplexioni
non accidit nisi pp magnam cām. ℭ Et cōplō
qdem ab hoc elongata est vt eā toleret. ℭ Apo
plexia vero raro accīt a caliditate. ℭ Cū aūt di
latatur mā paralysis in vtrisq3 lateribus puē-
nit apoplexia sicut cū ꝯstringit̄ mā apoplexie
ad latus vnum accīt paralysis. ℭ Plurimum
vero cāe apoplexie erit in ambobus ventricu-
lis posterioribus. ℭ Cūq3 cum apoplexia fue
rit febris tunc illic erit aſpa ſm plu͞m. Illi vero q
plu͞m vtunt̄ flōia pp melicū sanguinē isti ēt mul
titudine qdem flōie iuuant̄ sed in fine deficiūt
q͞m incidunt apoplexiā ⁊ silia ei. ℭ Prepara-
tio vero apoplexie periodice cum acceptōe me
dicinarum calidarū est festinatio faciens humo
res tardos velociter moueri. ℭ Periodorū
aūt apoplexie iudiciū iā diximus: īde ergo legat̄.

ℭ De signis. Cap. xiij.

D
Ifferentia inter apoplexiā ⁊ subeth
est ꝙ apoplecticus clamat ⁊ eius an-
helitum nocumentū ingredit̄: sed su
beth patiens nocumentū non est ita:
⁊ hūs subeth gradatim ꝓcedit de somno gra-
ui ad subeth: apoplectico vero accidit illud subi
to. ℭ Apoplexiam preterea antecedunt soda ⁊
inflatio guidez ⁊ vertigo ⁊ scotomia ⁊ tenebro
sitas visus ⁊ tremor i toto corpore: ⁊ stridor dē
tiū in somno ⁊ grauitas ⁊ pigritia. ℭ Et mul
totiens quidez est eius vrina vaporosa ⁊ nigra
⁊ in ipso est sedimen ferrinū ⁊ furfureū. ℭ Illā
vero que est a qualibet percussione aut casu aut
cōmunitate mēbri cognosces ex principijs que
tibi iterata sunt. ℭ Que autem est ex epate nō
euacuantur a se. precedente signa que diximus
in apostematibus. ℭ Et illam quidem que est
ex sanguine significant signa sanguinis predicta
multis vicibus: ⁊ est facies rubea ⁊ oculi rubei
valde: ⁊ guidem ⁊ vene ceruicis sunt extense ⁊
plene: ⁊ spatium flobotomie est elongatū ⁊ fuit
antecedens receptio eius qd̄ generat sanguinē.
ℭ Illā vero que est flegmate est significant co
lor ⁊ forma oculi ⁊ humorositas narium ⁊ reli
qua que dicta sunt. Cū ergo seni acciderit ver
tigo ꝯcomitās iterata: tūc illd̄ nūciat apoplexiā.

ℭ De cura. Cap. xiiij.

C
Ura quidem eius que facta est ex le-
sione extrinseca est regimē illius cau
se pmitiue. ℭ Et illius que fit ex cō-
munitate est regimen membri cū cō
municat cum eo quod preterijt tibi in canone
⁊ preterijt tibi in capitulis alijs. ℭ Regimen
vero illius que fit ex sanguine est flobotomia
in hora illa ⁊ emissio multi sanguinis. Sanat
enim in dispositione. ℭ Et post flobotomiā:
tunc clisterizā cū eo quod sciuisti de clisteribus
vt deponatur materia a capite. ⁊ subtilia regi-
men ipsius: ⁊ sit contentus in eo julep ⁊ aqua
ordei subtili: ⁊ aqua casei: ⁊ fac ipsum olfacere
quod confortat cerebrum ⁊ non calefacit cum
eo quod docui te. ℭ Si cum ea vero que fa-
cta est ex flegmate inueniuntur signa sanguinis
flobotometur etiam: deinde clisterizetur cū cli
steribus fortibus: ⁊ supponantur collyria for-
tia in quibus ponuntur gūmi ⁊ fel bouinū. po
stea bibat quod soluit sū in ipso pertransit ex pil
lulis in quarum potu habetur fiducia sicut pil-
lule de euforbio. ℭ Et fiant post illud super ca
put ipsius ⁊ membra: vaporationes calefacien
tes ⁊ embroce facte ex aquis in quibus cocte
sunt herbe calefacientes sicut anetum ⁊ sceba ⁊
amaracum ⁊ folia citri ⁊ calamentum ⁊ alha-
see ⁊ ysopus ⁊ mellilotum ⁊ origanum ⁊ abro
tanum. Et cum oleis in quibus sit virtus calefa
ciens sicut est oleum de ruta ⁊ sit iam dissolutū
in ipso piretrum ⁊ castoreum ⁊ opoponacū ⁊
galbanū ⁊ inunge totū corpus ipsius ex oleo
in quo sit sulfur. ℭ Si autē vaporationes fue
rint ex gariofilis ⁊ alhel ⁊ mace ⁊ nuce musca-
ta ⁊ acoro erit rectū. ℭ Et fricent̄ pedes ei⁹ cū
oleo calido calefacto ⁊ aqua ca. ⁊ inūgant̄ spō
diles ex figia ⁊ euforbio. ⁊ pone sup principiū
nuce synapiz ⁊ serapinū ⁊ castoreū ⁊ euforbiū.
ℭ Et ex oleis quidem que sunt eis bona sunt
oleum cucumeris asini. ⁊ oleum rute ⁊ oleum
squilliticum factū ex oleo antiquo: aut in quo
sit infusa ꝓpter humectationem .xl. diebus: aut
in quo sit cocta: ita vt sumantur olei lxisti vnū.
⁊ squille. vn. ij. in quo coquatur adeo vt dissolua
tur. Et silr̄ oleū de piretro ſm vtrosq3 modos
predictos. ℭ Et rectius quidem est vt quod-
cūq3 sit oleum quod eis administras inspisses
cum cera donec stet vt adhereat: ⁊ oportet quī
dem vt incipias a debiliore vnctionum si ꝯferat
⁊ si non adde ⁊ pmuta te ad illud qd̄ est fortius.

C Et non est malum post euacuationez ipsius
cum clisteribus τ sillibus vt naribus ipsius ali-
quid approximef: τ ꝓpzie condisi τ capuipur
gia fortia τ olea ɔfortatiua τ ignitum ferrum:
τ oppóne ipsum capiti ipsius: τ vt capiti ipsius
emplm̃ apponaf ex emplis resoluentibus que
sciuisti. C Et si est possibile fac cum vomere cũ
pẽna imissa gutturi ipsius illinita oleo de lilio
aut oleo simplici. C Et ꝓpzie cum existimaf q
in stõ aut in ore ipsius sit replo τ iam p:ecessit
eam facietas nauseatiua a cibo. cõferunt.n.hec
ei vehementer. C Et in vomitu qdez aliud est
stit iuuamentũ. Nam nausea τ voluntas vomẽ
di calefaciunt caput eius qui hz apoplexiaz fri-
gidam τ humidã. C Et oz qdem vt ipsius ven
tositates resoluas cum eo qd eas educit: qm cũ
hoc inuenit alleuiationez. C Et qñqz incipiaf
ad hoc vt pila in ore eius ponaf cuius añcessit
rememoratio vt non destruantur dentes ipsius
adinuicem. C Et oz cum parum euomuerit in
potu sumat olei de kerua decocti cum ruta om
ni die.ʒ.ij.cum aqua de radicibus: τ gradatim
ꝓcedat dõec bibat quaqz die.ʒ.v. C Et si possi
bile est post euonem sumant quantitaté bonda
cate vnius ex tyriaca τ mitridato τ ex scelite τ
alamabele τ sagzenee τ que sũt silia illis. C Et
de simplicibus castorei aurc.i.cum aqua mellis
τ oxymelle ẽt mellino cum bibitur balxila vna.
C Potus aũt eorũ sunt aqua mellis pura aut
cum alefeniati fm necessitaté. C Et cum vide
ris alleuiationé fac gargarismata τ sternutatio
nes τ pone ventosas super collum τ nuccã cuz
incisione aut sine incisione fm cãs materia. τ
adhibe eis cãs ɔualescentiũ in armatu: deinde
fac eos balneari post tres hebdomadas τ vn-
ge eos in die balnei cum oleis calefacientibus.
C Et ex gargarismatibus qdem eas ɔferentibꝰ
post purgationé vlem est decoctio ysopi τ alha
sce τ calamentu τ origani τ his silium in aceto
cui admisceaf mel: τ ẽt aqua in qua elixanf pire
truz τ staphisagria τ baurach τ rose τ sumach:
τ teranf τ cõmisceanf τ fiant cum eis collyria:
deinde administrenf masticationes ex eis aut
gargarismata in decoctione ysopi cuz mastice.
C Et ex eis qdé que illi inuatiua sunt cũ fiunt
sicut illud sunt piper longũ τ piper nigrũ τ sina
pis τ calamentũ. C Et ex eis que masticantur
sunt calamentũ: τ staphisagria τ piper τ ama-
racum τ sinapis sigillatim τ ɔiunctim: τ ꝓmi-
sceatur eis sicut rosa τ sumach si necessariuz est.
C Et acõito est ex eis que eis iuuant in hoc.c.
τ ɔforaf eius ipressio. C Et ɔfert eis vnnctio
cum oleis calis ɔfortantibus ipm qui est in ner
uis τ subam neruorũ τ resoluentibus supflui-
tates in qbus non est labor sicut est oleum de li
lio: τ post ipm oleum amaracinũ τ oleuz camo
mellinum τ anetinum τ oleum de squinanto τ
ꝓpzie super caput ipm. C Ipm.n.est in quo si
ducia hũda est in re capitis: τ ꝓpzie postqz iaz
assumpserit virtutem ysopi τ origani τ calamẽ
ti τ alhasce τ silium. C Cibi aũt hñtium apo-
plexiam sunt subtiliores cibis hñtiuz epilepsiã
τ rectius qdé é vt scis ɔtentus in eis in matutĩ
nis pane solo. τ panis qdem cuz ficubus siccis
est bonus eis. C Et potus super cibuz est ex re
bus magis nociuis eis. C Cum aũt voluntas
adest vt cenent non est malũ si ante ipsam pre-
mittas exercitiuz leue τ moueant mẽbra laxata
motu aliquo. C Et cum aliqd sumunt nõ dor
miant super ipsum velociter sed expectẽt aliquã
tulum donec descendant τ digeraf digõne ali-
qua. C Nec ẽt plus vigilent. Illud.n.iuuat ce-
rebrum τ resoluit ex cibis vaporé non digestũ
ꝓhibenté digõné. C Quidaz vero dicunt eis
esse bonũ origanũ cum lentibus τ vue passe τ
amigdale. τ ficus sunt ex fructibus ɔuenienti-
bus eis. C Vinum aũt nouũ non est ɔueniens
eis pp illud qd in eo est de supfluitatibus: τ an
tiquum pp illud qd in eo est de velocitate pene
trationis ad cerebrũ τ declinationis eius. Sed
magis ɔueniens vinuz est eis illud qd est inter
vtrũqz. C Cum apoplecticus febricitat fac mo
ram in re ipsius donec discooperiaf. fortasse.n.
est crif. Sitqz mora vsqz ad septuaginta duas
horas. C Si aũt ita non est sed febris est ꝓpter
opa τ putrediné tunc est mortiferũ. C Et scias
q apoplexia τ paralisis ɔstringunt meatus ci-
bi: quare non sunt medicine facientes euonem
euacuantes ex mã facientes ipsas proprie.

C Dictio secunda de egritudinibus neruoꝝ
que est tractatus vnus.

C De egritudinibus neruorum. Cap.i.

N Eruorum quidem ipsorum re
gimen τ diuisioné τ figuram τ
anatomiam τ nãm iam sciuisti.
C De egritudinibus ꝯo ipso
rum scias q sunt tres egritudi-
num spés. s. cõplõnalis instru-
lis τ solo singularitatis. τ E ap-
paret qdem lesio opationibus suis nãlibus τ
sensibilibus τ motiuis. C Motus vero labo-
riosi in faciendo egritudines neruorũ introitũ
magnũ hñt supra illud qd i alijs est. Ipsi nãqz
sunt instrũa motus laboriosi vero motus sunt si
cut extensio cum fune τ eleuatio rei grauis. Et
oẽ in quo est extensio τ eleuatio τ ɔcrio. C Si
gnificationes aũt in dispõnibus eorum sumes
in opationibus sensus τ motus τ ex tactu in le
mutate τ diurie: τ ex cõitate cerebri τ spondiliũ
cum eis τ ex doloribus τ materijs que sunt ꝓ
pzie neruis. C Et plurima qdem signa quibus
puenit ad cognitioné dispõnuz cerebri sunt ex
nocumento opationũ τ ex tactu. C Cum autẽ
dubitaf de aliqua egritudinũ neruoꝝ an sit hu-
mida an sicca ɔsideref qualr ipsa accit. Nam si
subito accit non est dubitatio quin ipsa sit hu-
mida.

mida. Et ēt ex hoc q membrum unctionem de siccat. Nam si ipsam velociter exiccat non est dubitatio quin ipsa sit sicca cū mēbrū sit calefactū calefactōe extranea. ℂ Exercitiū vero post purgationē melius est illud qd pmutat cōplōnem. Et vnicuiq3 mēbro sm seipsum. ℂ Et oz qdez vt a faciliori incipias ⁊ gradatim puenias ad illud in quo sit virtus equalis. ℂ Modus vero cure in purgatōe neruorū ⁊ pmutatōe cōplōnis eorū est: qm̄ plm̄ eius qd est necīū euacuare ab eis vlr ex materijs nō est nisi ex frīs. ℂ Et euacuantia qdem eos sunt mēe fortes sicut culpa collognitide ⁊ elleborus ⁊ ppℓie al.cū vomitus sit eo: ⁊ eusorbiū ⁊ allasaiz ⁊ serapinū ⁊ reliquae gūme fortes ⁊ hiere magne ⁊ fortes. ℂ Et ex subtilibus que eos euacuant sunt balneū siccū ⁊ exercitiū tpatū. ℂ Ipsorū vero cōplōnem pmutātia sunt ea que dcā sunt in .c. de cerebro: ⁊ ppℓie ea in qbus est vnctuositas ⁊ est oleum vnctuosum: ⁊ cū adipes administras sint adipes luporū. ℂ Feces quoq3 oleorū calidorū sicut fex olei oliuarū ⁊ fex olei de lino sunt conuenientes egritudinibus neruorū frīs ⁊ cōgruentes durities ipsorū: ⁊ oleū ⁊ costo ⁊ oleū de andacoca sunt vehementis pprietatis cū neruis: deinde embroce ⁊ expssiones sm cōplōnes eorū. Verū tñ oz vt ipsa sint in rectificatōe cōplōnis neruorū fortiora valde ⁊ vt ad penetrandū talr ppareñt qñis cōsequant resolōnē corporis ⁊ pororū aptionē fortiter. ℂ Et scias q intentio in curādis pluribus neruorū egritudinibus est intētio posterioris partis capitis nisi que in facie sunt. ℂ Deinde post illud extendat neruus q mouet illud membrum cuius infirmus est neruus. ℂ Et neruis qdē nocent res quedā ⁊ iuuant rebus qbusdā quarū multotiens rememorati sumus. Quarū quedā sunt in tabulis medicinarū singularium. Et illud qd non attendit nisi in dispōnibus ⁊ egritudinibus suis que sūt eis magis ppℓie. ℂ Res itaq3 neruos cōfortantes ex eis que in potu sumunt sunt acorus nutrit⁹ ⁊ castoreū ⁊ grana pini magna ⁊ cerebrū leporis assatū ⁊ sticados ppℓie. Cuius qdez potio sit oī die pondus .ʒ.i. in pillulis redactū aut cū syrupo mellino: ⁊ iuuant eos exercitiū tpatū ⁊ olea calia. ℂ Res vo neruis nocētes sunt coitus plurimus supfluus ⁊ somnus sup replōnē ⁊ potus aque frē cōgelate: ⁊ multa ebrietas: ⁊ vinū plm̄ pp vehementiā mordicatōis vini: ⁊ resolōnē ⁊ acetositatē infrāntē cū hoc: ⁊ ledit eos oē acetosū ⁊ stipticū ⁊ ifrāriuū i potētia ⁊ sl ōia plurima eis nocet. ℂ Et nos qdē in hoc tractatu rememorari volumus egritudines neruorū cōplōnales ⁊ opilatiuas. Ipsorū vero apata ⁊ vlcera tardabimus vsq3 ad librū qui seqt librū hūc. ℂ Et scias q aqua frā nocet neruis pp ea q fac eos deficere a digōne humidatū q sūt i eis: ⁊ i hōs ⁊ē idigestū pmutāt. ℂ Et scias q aqua

ticus cōfortat neruos calefaciēdo ⁊ purgādo.

ℂ De paralysi ⁊ mollificatione. Cap. ij.

Paralysis qñq3 dr sermone absoluto ⁊ qñq3 dr sermone pprio. dictio vo palysis sm dictionē absolutā sigt illō qd sigt mollificatio in qcū q3 mēbro sit. ℂ Paralysis vo ppa est illud qd de mollificatōe est cōe vni duarū ptiū corpis i longitudine. Alia. n. est in pte incipienda a ceruice ⁊ sunt facies ⁊ caput simul sana. Alia est q̄ in tota pte currit a pede. lingua vo arabica palysis sigt hāc stentionē palysis. n. qñq3 puenit in lingua ipsorū ad ptē ⁊ medietatē. ℂ Cūq3 palysis accipit cū intentōe mollificatōis absolute tūc cū ea est illud qd cōicat vtrisq3 lateribus simul exceptis mēbris capitis qbus si cōicaret esset apoplexia sicut ex ea qd vni digito pprīū est. ℂ Et scitum est q destructio sensus ⁊ motus sit qm̄ spūs sensibilis aut motiuus aut retinet a penetratōe ad mēbra: aut penetret: sed mēbra nō suscipiūt ei⁹ ipressionē pp cōplōnis corruptionē. ℂ Cōplō aūt corrupta aut est calā aut est frā aut humida aut sicca. ℂ Et vr qdē q calm̄ non phibet impressionē sensus in eis dū nō cōsequit finē quē admodū video in hūribus extenuationē ⁊ ethicis. In ipsis. n. cū caliditate eorū non destruit motus ipsorū. ℂ Et siccum ēt ppinquū est iudicio ipsius. ℂ Cōplō vo que phibet a sensu ⁊ motu sm plm̄. est frā ⁊ humida ⁊ illud qdē nō est longinquū. Frīā. n. cōtrīū est spūi ⁊ nocet ei ⁊ nō est longinquū cū humiditas faciat mēbrū preparatū stupefactiōi. ℂ Et ex cāis. n. destructōis motus sunt frītas ⁊ humiditas absq3 mā. verūtñ illud est ex eis qbus succurrere est facile cum calefactōe. Et est sicut illud qd non cōicat plurime pti corporis aut vni lateri ipsius absq3 latere alio. imo si necīū fuerit accidet vni mēbro cū illius sm pportionē vt sit palysis ⁊ mollificatio plurima que fit pp retentionē spūs. ℂ Cā vo retentōis est opilō aut separatio pororū ⁊ trāsitū pducentiū ad mēbra cū sectōe. ℂ Opilō āt aut est sm semitā rei aggregātis ambas res ⁊ ē apa: ⁊ tunc est cā mollificatōis ⁊ palysis faciēs abscissionē spūs a mēbris cōtīuo pororū aut replō aut apa: aut solō singularitatis. ℂ Porrorū aūt cōtīuo qñq3 accit pp ligaturā ligantis exterius que est ex eis que posē est remoueri: ⁊ est mollificatio illa ⁊ destructio sensus ⁊ mot⁹ res accñtalis que remouet cum resoluit ligatura. ℂ Et qñq3 fit ex cōpressiōe vehementi sic accit apud pcussionē aut casum. Et sicut accit cū declinant spondiles ⁊ rūpunt ad vnū duorū laterū dextrū aut sinistrū cōprimunt neruos exeuntes a se in pte illa: aut ad interiora aut ad posteriora. Sed ad anteriora ⁊ posteriora accit ex eis tensio non coartatio qm̄ occursus spondilium duo lateribus ante ⁊ retro non sunt super exitū neruorū sm qd scuisti nisi ex duabus ptibus

anteriore et posteriore. ¶ Et quandoque contra hitur pp grossitudinē sub e mēbri. ¶ Repletio vero opilatiua est ex materijs humidis currentibus qbus mēbrū humectatur. Et currūt in vacuitates oium mēbrorū aut stant in principijs mēbrorum aut ramis neruorum. et qñque fit in via spūs currentis ex eis. ¶ Alia vero qñque accit in originibus neruorum et ramis ipsorum et opilat transitus. ¶ Incisio autē que neruis accit que in longitudinē est: non nocet sensui et motui et que est in latitudine phibet sensum et motum a mēbris que ibibunt ex meatibus qui sunt continui inter ipsam et villum tunc incisum. ¶ Et scias q nucca silis est cerebro in dispōnib⁹ suis ad duas diuisiones lz sensus eas non discernat. Quo.n. non erit ita illud: cum pcedat ēt a duabus diuisionibus cerebri: non ergo elongatur quin seruet nām vnius duorum laterum purgando et expellat mām ad latus qd est debilius et qd est magis susceptibile materiei primū. Et cu accit pcussio et ictus: et ad qd expellit supfluitas lateris cerebri qd ipsum sequit. ¶ Et non est mirādum si egritudo sit ppria vni lateri absque alio latere. Nā.n. pcepto sui creatoris iam discernit qd est subtilius hic. et tu qdem recordare huius ex principijs que tibi dedim⁹ in li. i. ¶ Et scias q multotiens expellit mā humida ab extremitates pp diuum caliditatis in corpore: aut motu subito ex timore: aut pauore: aut ira aut delitijs: aut angustia. ¶ Et scias q cum lesio et materie que faciunt paralysim sunt in vno latere vētriculorū cerebri cōicat lateri corporis toti et lateri faciei cum eo. Et silr si sunt in meatibus lateris vnius quēadmodū si essent in duobus lateribus ventriculorum cerebri: aut in meatib⁹ eēt apoplexia: si aūt sūt apud originē nucce corp⁹ totū esset paralyticū preter mēbra faciei. ¶ Et qñque accit cum hoc stupor in cute capitis si phibet trāsitus sensus qm cuti capitis aduenīūt nerui sensibiles ex ceruice: quēadmodū ostēdimus. ¶ Si aūt sunt i latere originis nucce cōicat lateri toti excepta facie. ¶ Quo si sunt descētes ab origine submergendo aut in latere vno mollificat et paralyticum fit qd sequit illud ex mēbris quorū nerui sunt ex vno. ¶ Quo si nō fuerit ex nucca: imo ex neruis mollificat qd est pprium illi neruo siue sit i toto neruo aut i medietate eius: aut in pte eius: mollificat qd mouet illud qd sequit ipsum: pp illud qd venit ad ipm. de illo leso pp mām et resolōnē singularis: aut alia. ¶ Paralysis vero quedā est que est crisis colice. Et multotiens remanet. cum ea sensus qm mā est cum ea in neruis motus et non sensus. Nam qdam antiquorū dixerunt q cum colica aliqbus annis cōicat vel otinuat interficit plurimos. Et qui euadit: euadit cum paralysi eueniente ei. quasi enim natura expellit illam materiam que est adueniens neruis et reducit eam ad exteriora: et esset maximū vt cum sudore denunciaretur. ¶ Retinet ergo in neruis: et facit paralysim. ¶ Et multotiens qdem accit vt in hac sit affirmatio sensus cum dispōne sua. ¶ Et est paralysis que est crisis in egritudinibus acutis quare pmutat mā ad neruos. Et illud quidem est cum nā non pōt pp eatem aut debilitatem integre euacuare: quare remanet residuū materierū in ptibus cerebri et remanet post statum soda et grauitas capitis. Deinde expellit ipsam natura expulsione grauitatis non expulsione eilonis integre: quare accit paralysis et similia. ¶ Et paralysis qdem plm accit in fortitudine frigoris hyemis. ¶ Et qñque accit in regionibus meridionalibus eis qui iam peruenerūt ad annos .l. et vltra fm semitā fluuium expulsorum ex capitibus eorum ppea q meridionalis ventus plm replet caput. ¶ Paralytici autem pulsus est debilis tardus et rarus. Nam cū egritudo frangit virtutem debilitat pulsus et fit frequens et eueniunt vicissitudines sine ordine. ¶ Et vrina fm plm fit in eis alba. Et qñque fit in eis valde rubea pp debilitatē renū in descendendo sanguinē ab aquositate aut debilitate venarum ab attractione sanguinis aut pp dolorē qui fortasse est cum eis: aut propter egritudinē aliam eis ppinquam. ¶ Et qñque accit vt sit latus sanum paralysis inflammatum ac si esset in igne. Et alterum paralyticum frm ac si esset in niue. ¶ Et sunt pulsus duorum laterū diuersi. Est.n. pulsus lateris fri deiectus ad hoc q iudicia eius frigida cogunt ipsum: et qñque peruenit ad hoc vt oculus minoretur. ¶ Et quodcūque membrorum mollificatorū et paralyticorū fm colorem reliqui corporis existens non minoratur neque tenuatur est de quo maior hūda est fiducia q illud q est diuersum ab hoc. ¶ Ad paralysim preterea fit mutatio ex epilepsia et apoplexia et colica. Et ex prefocatione matricis et febribus temporalibus fm semitam crisis. ¶ Et paralysis eueniens a remotione spondilium mortifera est fm plurimum: et illa que est ab ictu non contrahente neruos vehementer quandoque sanatur. Si autem superfluat nō est spes vt sanetur. ¶ In illa autem in qua est spes oportet incipere a flobotomia. Et iam quidem diximus qualiter dilatetur materia paralysis ad apoplexiam et econuerso.

¶ De signis. Cap. iij.

Llam autem que est a tortuositate et aut casu: aut percussione: aut sectione eam significat: quandoque tamen occultat eam in sectione cum neruus est profundus. Ipsam vero significat quia subito accidit et non confert ei regimen. ¶ Que autem curam recipit est ea que non est a sectione: sed est cum apostemate et similibus. ¶ Et si est cū apate calido tūc extēsio et dolor et febris

significant eam. Et si est ab apostemate duro significat ipsam tactus & consideratio sensibilis in neruis: & dolor anus. Nam secundum plurimum accidit per ipsam tortuositas aut apostema calidum. ¶ Si autem est ab apostemate fluxo tunc significatio est difficilis. Verumtamen secundum quasdam dispositiones non euacuatur a dolore pauco & caliditate & a febre leui & ab augmento doloris. & eius diminutione secundum motus & cibos. & eius euentus non fit subito imo vz dico. ¶ Et ex omnibus istis eger sentit apud voluntatem motus quasi sit aliquid prohibens in illo eodem loco. Paralysim autem habens factam ab humiditate expansa sentit eam expansam in toto membro paralytico. ¶ Factam vero a grossitudine neruorum significat difficultas reuersionis membri a contractione cum laborat in ipso eger sicut est ei possibile: aut faciat illud alius ad dilatationem & mollificationem: & neque sunt membra leuia sicut in paralysi absoluta. Et si materia est cum sanguine significat eam guides & vene & oculus & repletio pulsus & significationes predicte multotiens. ¶ Si vero est ex humiditate nuda significant eam albedo & mollities multa. ¶ Et si sit successione colice & febrium acutarum significant eam colica & febres acute. ¶ Et si est eius causa malitia complexionis singularis frigide aut humide non accidit subito neque sunt illic signa alia: & iudicatur de ipso per tactum & per res agentes in membrum. ¶ Et dicitur quod cum vrina ipsarum est viridis nunciat paralysim aut spasmum.

¶ De cura. Cap. iiij.

Oportet vt sit intentio tua in egritudinibus neruorum. v. s. stupore & spasmo & tremore & palysi & saltu intentio posterioris cerebri. ¶ Et non propterea in vsu medicinarum fortium in principio rei imo tarda vsque ad quartum & septimum. quod si egritudo fuerit fortis vsque ad quartumdecimum. Et in hac quidem hora sis contentus rebus subtilibus ex his que leniunt & digerunt & soluunt & cum clysteribus non est malum in hac hora. Deinde post illud euacua cum euacuationibus fortibus. ¶ In regimine autem cibandi eos oportet vt paralytico in primis cuius apparet sis contentus aqua ordei & aqua mellis duobus diebus aut tribus si tolerauerit virtus vsque ad quartumdecimum. ¶ Et si non tolerauerit virtus ciba eum carnibus auium leuibus. & stude vt facias eum pati famem: & ciba eum siccis cibis deinde fac eum longam tolerare sitim. In mensis vero secundis iuuat eum vti medulla nucleorum pini magne proprie. ¶ Et scias quod aqua melior est ei quam vinum. Vinum enim manens in neruis penetrare facit & plurimum quidem ipsius quandoque accessit in corporibus eorum & fit acetum. Acetum vero est ex rebus que neruis sunt nociuiores. ¶ Illa autem que est a tortuositate & coartatione curatur cum eo quod determinauimus in c. tortuositatis & compressionis postea. ¶ Si autem est a percussione aut casu tunc eius cura est prauia. Eius tamen cura secundum omnem dispositionem est vt consideretur an illa tortuositas euenire faciat apostema cum attrahat materiam: & curetur totum cum eo quod conuenit ei. ¶ Et oportet vt ponantur medicine in cura illius in quocunque loco acciderit super loca percussionis & super principium ex quo egrediuntur nerui mouentes membrum paralyticum. positio autem medicinarum super membrum paralyticum est ex eis que non afferunt iuuamentum de quo sit curandum. ¶ Et tibi quidem inest cognoscere originem neruorum: & equale est siue intentio in medicina sit prohibitio apparis aut sit intentio in ea mollificatio: aut sit intentio in ipsa calefactio & permutatio complexionis. ¶ Et fortasse necessarium erit ponere iuxta membrum percussum & apostemosum incipiens resolui: ventosas extrahentes sanguinem ab eo ad partem aut ad illud quod apparet de corpore. ¶ Si autem fuerit egritudo ipsa paralysis occulta facta propter mollificationem neruorum: tunc illud quod est necessarium post regimen commune est comitas materiei cum eo quod descripsimus & diffiniuimus in euacuatione ipsarum materierum subtilium sine additione & diminutione. ¶ Et meliora quidem quibus euacuantur sunt pille de euforbio & pille albicuncstre & pille de sceta rá & pillule fende & hiera hermetis: & vomitus cum ellebore albo cum dispositione sua aut cum expressione raphani in quo sit virtus eius. ¶ Et similiter reliqui vomitus conferunt eis. Et quandoque fit superfluitas in hoc. ¶ Et in potu detur tyriaca pondus .i. danich. deinde addatur paulatim paulatim neque augeatur. ē. ʒ. i. ¶ Et quandoque administretur ei sisamum decorticatum. quandoque vero dantur oxymel cum sua dispositione & opoponacum cum sua dispositione cum syrupo de melle. & eius quidem potio sit quantitas balalleon & confert eis. ¶ Et oportet quidem vt clysterizentur enematibus fortibus & collyria fortia supponantur: & inclinentur eorum materie ad inferiora: & ipsorum spondiles inungantur ex oleis fortibus: & conferunt eis vnctiones calide ex oleis & emplastra rubificantia quorum rememoratio est iterata multis vicibus: & propter eum destruitur sensus. ¶ Et radix quidem lilij est ex medicinis bone rubificationis fricando cum ipsa secundum modum inungendi eis. ¶ Preterea confert positio ventosarum super capita lacertorum absque incisione. Sed post euacuationem: propterea quod calefaciunt lacertos & fortasse necessaria erit lesio aliqua. & oportet vt ventose stricta habeant capita & suspendantur cum igne multo & succussione forti & laboriosa & remoueantur velociter. Cum ergo ventose adhibentur oportet vt separatim ponantur super loca plurima si mollificatio est plurima separatim & si non est plurima ponantur coniunctim & vtere super ea post illud pice & gummi pini. & administra super ea emplastra calida rubificantia sicut emplastrum de farina git & lilio cum

messe. emplastrum quoque de sinapi est et eis que ipsi conferunt. ¶ Et tu quidem gnosce omne quod est debile ad hoc vt rubificet et vt vesicet. ¶ Et emplim desiccatarum maxime cõfert paralysi tamen: et est apud plurimos eorum excusans a gumma ruthe agrestis et sinadi. ¶ Emplim quoque de gumma ruthe silvestris est iuuãs et proprie cum nitro et sulfure. et fricatio cum oleo et nitro et aqua sulfurea et aqua marina et embroce subtiliantes conferunt. ¶ Cumque sensus est debilis fortasse emplastrum forte nocet et nõ sentit illud et educit illud ad lesionem et vlcerationẽ fortẽ. oportet ergo vt omni custodia ab illo caueatur et vt consideretur dispositio impressiõis empli. Nam si rubificat et inflat et cutem nõ pertransit et separatur cõpressionem digitorum subtilis et albificatur locus eius: tunc impressio non pertransiuit cutem. et si rubificatio est magis fixa et caliditas magis apparẽs tunc remoue. ¶ Modus vero cognoscẽdi hoc est vt auferas emplastrũ omni hora et cõsideres dispõnem. Si ergo necessaria est ablatio remoue. et si necessaria ẽ iteratio itera. ¶ Et scias quod insufflatio ex condisi in naribus eorum valde cõfert. Et similiter que sunt ei similia: quoniam purgãt cerebrum et conuertunt mãos faciẽtes egritudinẽ a parte egritudinis. ¶ Et vinum antiquum parũ valde confert egritudinibus neruorum omnibus. Plurimũ vero ex eo sumptum est res nocibilior neruis. ¶ Et administratio acori nutriti est eis quod eos iuuãt. ¶ Et similiter gradatim ordinetur in potãdo hieras et sint permixte cum aliquo quod sit sicut castoreũ donec perueniãt ad hoc vt exinde in potu sumãt põdus .ȝ.vi. post .ȝ.i. Et similiter potus olei de herua cũ aqua de radicibus iuuat valde. ¶ Quidam vero hominũ sunt qui paralysim curãt dando in potu omni die aure .i. de hiera cum aure piperis et sanantur. ¶ Et oportet vt cũ aliquid istorum sumunt in potu nõ potẽt aquam vt prolõgetur eius mora in stomaco: et fortasse moratur tota die. deinde operatur. Quãdoque vero sumũt in potu piperis aure .i. cũ aure .i. castorei. ¶ Et illis quidem nõ est aliquid ita cõferẽs vt tyriaca et mitridatum et sedite et almẽthere. assa quoque fetida vehemẽtis iuuamenti est bibita vel linita et proprie cum bis in die sumitur et etiam bondacatinda. ¶ Cũque mẽbrum redit ad se oportet vt ipsum exerceas post illud et cõstringas et dilates ipsum vt ad integrã redeat sanitatẽ. ¶ Et ipsi quidem quãdoque iuuãtur a se. et iuuãtur vocibus et locutionibus aliis. et post euacuatiões et iuuamẽta ab eis quibus vtũtur iuuãtur balneo lõgo sicco: aut balneis et in fine rei: et post euacuatiões et vbi necessariũ est resoluere oportet vt nõ sint resoluẽtia cum leuificatione pura: sed cum aliquãtula stipticitate. Quapropter oportet vt resolutio fiat cum aliquibus que sint vt anisum et sigia et castoreum et squinãtum et que sunt similia hiis ex causis stipticis. ¶ Habẽtes vero quã que facta est post colicã iuuat medicamen factum ex nuce romana scriptũ in antidotario: et iuuãt eos. olea que nõ sunt violente virtutis et multe cõpositionis: sed sit sicut oleum de lilio et oleum de duabus spicis et oleum de narcisco et oleum de oliuis: et expertum est oleum de nuce indica et oleum de narcisco et factũ cum gumma albotin vtrũque simul acceptũ iuuatiuum est sua proprietate. ¶ Quãdoque vero iuuant plures eorum cũ eis que infrigidãt et confortãt et prohibent materiã. Et cũ medicantur calidis augmẽtatur egritudo. Et illud ideo quoniam materia subtilis dilatatur per ea plurimum. ¶ Cum vero mẽbrum infrigidatur cõfortatur membrum a frigore et minoratur quãntitas materiei et peruenit ad hoc vt euanescat et nõ oportet vt in eorũ calefactione perueniatur. Sed est necessarium vt sint medicine cõfortãtes cum aliquibus que sint sicut camomilla et mellilotum et amaracũ et menta et calamẽtum et cõmisceantur eis allea et etiam illud quod aliquid infrigidatiõis habeat sicut succus ligrune et semen endiuie et reliqua. Hec enim cum administrantur iuuãt valde. Que vero a sectione facta est curam nõ habet. Illa vero que facta est a cõplexiõe frigida cũ calefacientibus notis curatur. et illa cuius causa cõplonis est potius aque multe frigide vtatur balneo multo sicco. Et scias quod quoniam aggregantur palysis et febris in aliquo tũc oxymel cũ suc. ros. est cõueniens medicamen in illa hora.

¶ De spasmo. Cap. v.

Spasmus est egritudo neruosa qua mouentur lacerti ad principia sua et inobediẽtes sunt in dilatatione. ¶ Eorum itaque alij remanẽt secundum suã dispõnẽ et nõ dilatantur: et alij eorum facile redeũt ad dilatationẽ suã sicut fit in oscitatione et singultu. ¶ Causa vero in ipso aut est mã aut cã absque mã sicut caliditas et siccitas. ¶ Et mã quidem spasmi secundum plurimum est flegmatica et quãdoque est melãcolica et quandoque sanguinea: et illud est in apatibus lacertorũ cum resoluitur materia faciẽs apa cum vicere villi neruorum: et augmẽtatur in latitudine sua et minoratur a sua lõgitudine. ¶ Et materia quidẽ omnis spasmi materialis effectiua aut est cõprehendẽs super lacertũ totũ: et illud est cũ spasmus est sine apate: aut est cõprehensa in loco vno quem reliquẽ partes sequuntur sicut fit a spasmo facto propter apa a mã effusa propter percussionem aut abscissionẽ aut propter cãm aliam ex causis apatis. ¶ Et nõ est quidem lõginquum quod spasmus sit eueniẽs a vẽtositate inflatiua sparsa. Ipse enim est ex eis que plurimum accidũt et remouentur in hora. ¶ Spasmus vero mãlis multotiẽs accidit secundum senitatem permutatiõis mãei sicut accidit in successione frenesis et successione pleuresis et successione frenesis. ¶ Ex spasmo autem qui fit propter priuationem mãei et humiditatis et dĩuum siccitatis: accidit

accidit vt 3hatur longitudo & latitudo eqliter. ¶ Colligit ergo ad seipm sicut est dispo corij positi in igne: & tu qdē scis dispōnes chordar esse qp ipse elongant in hyeme pp humectationē & abbreuiant in estate, pter desiccationē & similiter nerui. ¶ Et qnqz fit spasmus qui ad mā; nō pportionat eueniēs cā rei impedientis a qua nerui fugiūt & cōgregant ad expellendū ipsā: & causa illa aut est dolor ex cā dolorez faciente. ¶ Et multotiēs est ex humore calido mordicatiuo. Aut qlitate venenosa puenīēte ad cerebrū & ad neruos sicut accidit ei quem pupugit scorpio sup neruos: aut pp qlitatē nō venenosam sicut cū spasmus accidit ab infrigidatione vehemēti cōgregāte neruum & lacertū & inspissante ipm & 3hitur ad caput suū. Sicut.n. mollificatio cuz diuersificat in mēbris fm pncipia mēbror & silr spasmus & rō in ambob' est vna in eo qd fit .s. ceruicē & in anteriore pte & posteriore & in pte que est .s. ceruicē. ¶ Spasmi autem est repletione humidi cā essentialis aut est frigiditas aut humiditas: & frigiditas adiuuat fm cōgelationē ipsius & eius grossitiez. qre nō fit dilatatio aut siccitas. & caliditas iuuat .s. consecutionē per resolutionē humiditatis. ¶ Ma vo faciens spasmū nō efficit spasmū & mollificat nisi pp suam grossitudinē. & qr nō est ingressa substātia villi puo introitu quo intret. sed est coartata in foraminib': & sic qd spasmus est epilepsia mēbri sicut epilepsia est corporis totius. ¶ Dfia vo iter vtrūqz ē & cōuas & phetas. epilepsia.n. plm resoluit velociter & fit cū periodis. reliquas aūt dfias scies ex spasmo humido p illud qd accidit lactēntibus pp vicinitatem mamille & humectationē lactositatis in cordis & cōgelatiōnē lactis in eis: & cū vētres ipsorū 9stringunt & in vigilijs ipsor & multitudie fletus ipsor: & spasmant etiā in febribus suis qn̄is sint leues. & vlr infantib' facilis est casus in spasmū pp debilitatē virtutis cerebror cor & mēbrorū ipsor & lacertorum cor. & fit facilis cor exitus ab ipso pp fortitudinē vo vtrtem epatum ipsor & cordium cor: & qm humores cor nō sunt inobediētes vehemētis grossitudinis. & pter hoc liberant a spasmo sicco velociter pter humiditatē cōplonum suar & humiditatem cibi cor. ¶ In puberibus vo non est facilis aliqua duarū rerum. cū tamē quādoqz accidit infantibus spasmus malus successione febrium acutarū & cum eo sint signa que dicem' ex quo raro euadūt. ¶ Ille vo qui septem transit annos nō spasmatur nisi pter febrē valde prauam. ¶ Et preterea spasmus qui accidit propter timorem & causas dilatatiuas sūmersas subito & faciūt sequi lacertos motos ad pncipia sua fm suas formas. ¶ Et est spasmus qui cōtingit propter sustentationem factam super aliquod mēbror quod est cōtractum ad qd fit effusio & retinetur in ipso aliquātulum super formā cōstrictionis sue: & quādoqz est cum eo accidens faciens illud: aut fit vt ipsum ferat pondus graue: aut fit vt obdormiscat sup lectuz durum. & hoc qdem est ex eis que p se remouent. & quādoqz est hic stupor adueniēs mēbro propter repletionē ex materia effusa coartāte spūs motiuum & phibēte penetrationē eius: quare nō est possibile vt remoueat ad dilatationez faciendam: & cum redit virtus & cōfortatur materia fit dilatatio. ¶ Et quādoqz fit ex extēsione illius simile. ¶ Et hoc quidem plurimū fit post somnū apud excitationez cum remanent mēbra cōtracta nec extēduntur etiā: quoniam spūs in somno fit grauior pigrior & nō fit assiduus in faciendo dilatationē pter declinationem suam ad interiorē partem. ¶ Spasmus autem siccus alius est qui fit successione febriū adurētium & pre in febribus firsen: & successione motuum laboriosor corporalium & animaliū eius sicut sunt vigilie & angustia & timor & ille est ex eis in quibus fit euasio. & est alius spasmus qui accidit in febribus cū hoc: & non est vehemēter malus: & ille qui fit pterea qr ipse faciūt currere aliqñdo materias i neruis & lacertis & pre cum corpus est plenū. ¶ Et quādoqz accidit illud in eis propter cōtatem oris stomaci & remouet ipm vomitus. ¶ Et talis qualis est iste spasmus est febribus nō est illius prauitatis & malitie cuius est ille qui est in febribus talibus in qbus desiccātur nerui & lacerti: imo cerebrū & consumuntur humiditates inate & fit spasmus. ¶ Et plerūqz est ex hoc t. qui fit & destruit velociter. & causa in ipso est siccitas cerebri pter debilitatē quam sequitur lacertor siccitas. Nam cū minima causa desiccatiua cerebro aduenit reducit ad se humiditates a neruis. deinde cum natura sollicitat vt cerebro humiditatē acquirat sufficientē redeunt mēbra & fiunt inobediētia dilatationi cuz pcepitione. ¶ Et quādoqz accidit ex vehementia frigoris. Multotiēs.n. accidit spasmus pter frigiditatē cerebri & cōicāt ei lacerti. ¶ Et spasmus qdem impediēs est hmōi factus a siccitate: & est spasmus cū siccitate fact' qui est cuz spē cōgelationis humiditatis: & minorat eius qntitas & inspissat vehemēter qr mēbrum spasmatur: sicut accidit ex vehemētia frigoris: & sicut accidit ei q bibit medicias narcoticas vt opiū. ¶ Spasmus vo fact' pter medicinas est sicut spasmatio potu vini. ¶ Fit.n. spasmus post solonem pter siccitatē. & fit etiā spasmus ante ipsam pter 3rietatem & vētositatem eius. qr nerui vehemētem incurrūt lesionē cū q 3hūtur. & huius quidez generis sunt spasmus eius qui euomit humorē qui est vt erugo eris nocētem ori stomaci & spasmus factus pter fortitudinē sensus oris stomaci cum ad ipm expelle

lit ur colera. ¶ Et spasmus factus ꝓpter egri-
tudinē cerebri ꝛ mficie in egritudinibus suis
ꝛ vesice ꝛ reliquoꝝ. ¶ Et spasmus fact⁹ a pū-
ctura scorpionis ꝛ rutele ꝛ serpētis sup neruū:
aut sectione eueniente neruis aut corrosione.
ꝛ factus ab egritudine in ore stomaci ꝛ matri-
cibus ꝛ mēbris neruosis ꝛ vicin⁹ istis est spas-
mus accidēs pp̄ vomitum. ¶ Preterea est spas-
mus qui ē in labio ꝓpri⁹ ꝛ palpebra ꝛ lingua ꝛ
scitur ꝙ eius causa est ex ipso cerebro. ¶ Et
cum corpus in spasmo declinat ad anteriora
tūc spasmus est in lacertis anterioribus. ꝛ cum
ad posteriora tunc spasmus est in lacertis po-
sterioribus. Et cum ad vtraq; simul tunc egri-
tudo est in vtrisq; simul. sicut in paralysi qñq;
fit spasmus adeo fortis vt ceruix torqueatur ꝛ
dentes strideant. ¶ Cum aūt aliquis morit̄ ex
spasmo corpore ipsius calido tunc illud est ex
eis que prefocando interficiūt: ꝛ neq; suffocā-
do interficiat nisi q2 lacertus anhelitus spasma-
tur ꝛ destruit̄ motus eius. ¶ Et omnis qdē
spasmus sequens vulnus est mortalis.

¶ De signis. Cap. vi.

Pulsus spasmatoꝝ ē extēsus ꝛ diuer-
sus i situ ascēdēs ꝛ diminuēs sicut sa-
gitte euadētes ex arcu sagittarij: ꝛ di-
uersificat̄ motus ꝑcussionū ei⁹ in ve-
locitate ꝛ tarditate: ꝛ vena quidē calida ꝛ ma-
gis calefacta relīqs mēbris. ꝛ est corpus vene
collectum nō sicut est collectio venarū in rigo-
re: ꝛ neq; sicut illud quod coartatum est: sicut fit
apud durītiē vene ꝓpter lōgitudinem egritudi-
nis aut qḋ factū est in dolore viscerum: sed sicut
ē aggregatio pelliū intestini extēsi ab extremitatib⁹
suis: ꝛ ego dicā signa doloris in spasmo paruꝫ
post. ¶ Spasmi vero facti a replētiōne signa sunt
ꝙ ꝑuenit subito ꝛ nō bibit velociter ꝙ sup ipsm
ponitur ex oleo nisi iā aduenerit ei calas ꝓpin
qui tēpis. ¶ A siccitate vero facti signa sunt ꝙ fit
paulati ꝛ paulatim successiōe egritudinū etiam
tuū qḋcūq; genus fuerit ꝛ eōnis medicinarū:
aut collyrice passionis aut eōnis ꝑ se. ¶ Fa-
ctū vero a nocumēto cognosces per cās extrin-
secas: ꝛ ea que bibunt̄ sicut euforbiū ꝛ ellebo-
rus ꝛ reliq̄: ꝛ sicut cū nocumētū est ex stō: ꝛ cōl
cat ei cerebrū: deinde neruū. sentit ante illud sol
licitudinē ꝛ angustiā ꝛ obsidionez stōi: ꝛ qñq;
recipit̄ illud tpē spasmi. ꝛ qñq; est ille spasmus
successione vomit⁹ q est sicut succus porri aut
erugo eris. Et silr ille q fit ꝓpter fortitudinem
oris stōi. Quotiēs.n. effundit̄ ad ipm mā spas
mat̄ hñs ipm. Uerū ꝑcedit ipm nocumētū in
ore stōi ꝛ mordicatio: ꝛ qñq; accidit silr illi in
egritudinib⁹ mficie ꝛ vesice ꝛ reliqrū cū fortes
fiūt. ꝛ fit cū dolore vehemēti ꝛ pp̄ nocumētum
manifestū in illo mēbro añcessio spasmi. In re
liquo vero spasmis aut fit dolor cū eo aut fit do-
lor ꝯiungēs a spasmo nō spasm⁹ ꝯiungēs a dolo
re. ¶ Factus aūt ab apāte cognoscit̄ per ea que
diximus. Et ex significationibus qdē significatib⁹ aduē
tum spasmi est puitas pulsus ꝛ ipsius raritas
ꝑmū: deinde eius ꝑmutatio ad illud qḋ dictuꝫ
est. Et multotiēs rubificat̄ facies ꝛ appet i ocu
lis cōtorsio ꝛ idinatio ꝛ in anhelitu īterfectio.
ꝛ disnia. Et qñq; accidit risus nō sm radicez ꝛ
ꝯstringit̄ nā ꝛ desiccat̄: ꝛ vrina ꝗ multotiēs re
tinet̄ ꝛ multotiens nō retinetur ꝛ egredit̄ sicut
aquositas sanguis: ꝛ hñs ampullas: ꝛ accidit ei
singultus ꝛ vigilie ꝛ soda ꝛ tremor ꝛ dolor sub
iūcturis ꝛ ꝑcipue sub iunctura ceruicis ꝛ inter
spatulas ꝛ apud iūcturā alchati ꝛ alhosos sub
illa. ¶ Spasmū vero ꝯtingētē cū febris signt̄ ꝛ
nūciant ipm in febrib⁹ ꝯtorsio in oculo ꝛ rubifi
catio in extremitate oculi: ꝛ i circuitu ꝛ stridor
dentiū ꝛ nigredo lingue ꝛ ꝯstrictio cutis capi-
tis. ꝛ rubedo vrine ꝑmum: deinde eius albedo
pp̄ eleuationē mãei ad caput ꝛ pulsatio tpoꝝ
ꝛ venarū capitis. Et qñq; desiccant̄ in eo vēter
aut spasmat̄. ¶ Hyp. qdē dixit ꝙ si accidat fe.
post spasmū meli⁹ est q̄ si accidat spasm⁹ post
febrē. Cui⁹ intētio est ꝙ cū fe. supuenit spasmo
hūido soluit eū. ¶ Spasmus vero q ꝑuenit ex
febre est sicc⁹ q raro recipit curā ꝛ accidit ei añ
ipm timor in somno ꝛ ꝯuersio coloris ad ru-
bedinem ꝛ viriditatē ꝛ plumbositatem ꝛ ꝯstri-
ctio nature. ¶ Et vrina quidē cruda in febre ꝛ
rigor cum eis associant̄ sudor in capite ꝛ tene-
brositas in oculis signt̄ spasmū cuius causa est
dubellati in viscerib⁹. ¶ Si aūt spasmus est cū
fe. ꝛ non est de fortitudine illius fe. ꝛ lōgitudine
tpis eius vt adurat hūiditates ꝛ finiat eas tūc
ille est de gñe eius cū quo nō est illa siccitas to
ta. ¶ Ex signis vero malis i spasmo est vt mul
tiplicet̄ ventositas in mēbris ꝛ ꝓpter qñ cuꝫ eo
inflat̄ venter ꝛ ꝑcipue qñ est in ꝑn° sui. ¶ Et
vrina acuta in spasmo ꝛ tetano est mala signis
ꝙ cū est caliditas pura. ¶ Et qñ cum spasmo
sunt pulsatio ꝛ saltus tūc illud est signū malū.
Pulsatio nāq; vnā duarum rerum significat
aut apā in visceribus magnificans pulsationē
aut extenuationem in eis: q̄re apparet pulsus
magnuꝫ qui est ꝓpter ꝑcussionē magnā. ¶ Cū
autem sinantie materie declināt ad neruos vt
ad ipsos permutare faciāt euenire spasmum si-
gnificat illud aptio spasmi in pulsu. ¶ Et cum
pleuresis declinat cū materia sua ad illud signi
ficat illud fortitudo constrictionis anhelitus: ꝛ
neq; fe. est valde fortis. ¶ Et cum permutatur
materia sirsen ad aliud incipit cū timore ꝛ mul
titudine palpitationis ꝛ stridor dentiū: deinde
torquet̄ oculus: deinde appet spasmus.

¶ De cura. Cap. vij.

In eo qdē qui fact⁹ est a ꝑcussione
i ops vt administrent̄ embroce q̄ la-
uant facte ex ordeo fracto ꝛ camomil
la ꝛ malua ꝛ farina fenugreci ꝛ que

illis sunt filia. Et nos quidem iam ostendimus in
canone locum administrationis eorum. ¶ Factus ve
ro a nocumento si fuerit propter potum alicuius rei
tunc curetur cum eo quod cognoscetur in .c. de vene-
nis. ¶ Et si fuerit cum fe. curetur cum humecta-
tione vehementi cerebri et nervorum et lacertorum
cum mollificantibus vehementis humectatio
nis que docui te: et habueris in domo frā. ¶ Et
si fuerit propter dolorem: seda dolorem: postquam sciveris
quis sit: et abscinde causam ipsius. ¶ Et si est propter
puncturam curetur quod ipsam facit cum eo quod dice
tur in .c. de puncturis. ¶ Et si est ab apertione cure
tur cum eo quod dicemus in cura apertionum nervorum.
¶ Si autem est a siccitate eius cura est prava. Ve
rum convenientior eius cura est tina et inunctio
ex oleo humido post ipsam: et eius iteratio post
ipsam multotiens: et illud cum non est cum fe.
ubi non intermittitur omnino: et assidue fac illud in
omnibus iuncturis. ¶ Si autem possibile est ut tina fiat
ex lacte fiat. Et si non ex aquis in quibus decocta
sint folia salicis et ordeum fractum et viola et nenu-
far et cucurbita et citruli aut fiat tina tota ex suc
co cucurbite: aut succo cucumeris: aut sit totum
illud ex aqua ro. in qua decoctum est aliquid horum:
aut aqua melonis indi: aut aqua salicis et que
sunt filia illis. ¶ Et cum feceris eis clysteria ex
istis expressionibus et oleis. et aliquibus dissoluti
vis humectantibus impinguantibus erit vehe-
mentis iuvamenti. ¶ Et administrentur super
iuncturas et super originem lacertorum olea facien
do unctionem post unctionem cum studio cerebri
valde et compone: quam te docuimus in humecta-
tione cerebri. Et infirmo detur in potu lac recen
ter mulctum secundum mensuram convenientem si non fuerit
febris et aqua ordei et aqua cucurbite et aqua me-
lonis indi et iulep. sive fuerit febris sive non fue
rit. Si ergo misceatur cum aliquo horum parum vini
albi ut penetrare faciat erit conveniens. Et simili
ter sint aque ipsius mixte cum aliqua parte vini.
¶ Et oportet ut assidue fiat ei cura hec preter quod mo
veatur aut exercitio adhereat. Et si est possibile
ut totum corpus eius submergatur in oleo tepi-
do fiat. ¶ Et fiat ei caputpurgium cum humectan
tibus que sunt ex oleis et succis et humectetur ca-
put eius cum eis que scivisti. Et oportet ut sit firma
statio in psilio et oleo rosa. ¶ Et ex eis quidem
que ipsos iuvant est ut in potu sumant terenia-
bin et proprie infantes. Quod si non fuerint lacten
tes. et si habens spasmum humidum virtutis fuerit virtutis:
non abscidatur ab eo carnes sicce sicut carnes mi-
nutarum avium et cubugi et kerubiti et aliorum.
¶ Et si non fuerit eius virtus debilis sint cibi eius
panis cum melle et aqua ciceris cum aneto: et sy
napis et nutrita cum oleo: et ponatur in eo quod ipse
recipit piper. ¶ Cibus autem habentium spasmum
siccum sit totum quod humectat et lenit et omnes sor
bitiones pingues lenes facte ex aqua ordei et
oleo amigdalino et zuccaro bono et aqua car-
nis assumpta ex carnibus agnorum et hedorum. et
numquam ponantur ex oleribus humectantibus quod fran
git nocumentum carnis si fuerit illic caliditas: quod si cum
illo parum vini misceatur ut ipsum penetrare faciat
non erit longinquum a rectitudine et proprie cum
non fuerit caliditas superflua: et similiter si misceatur vinum
cum aqua quam bibit. ¶ Cura vero fiat ita. Si
enim est humidus oportet ut curetur cum evacuanti-
bus: et purgantibus fortibus predictis cum dixi
mus evacuationem humoris grossi ex nervis: cum so-
lutivis et clysteribus acutis. ¶ Et si tu videris
signa sanguinis dominantia manifesta valde flēma
primo et proprie si causa eius est repletio et potatio vi-
ni plurimi. Et non extrahas totum quod necessarium est
ex sanguine: cuius extractio est propter spasmum aut
egritudinem aliam sequentem eius extractionem: immo relin
que ex eo aliquid ut resistat spasmo et resolvatur re-
solutione motuum spasmi. ¶ Et eius cura similiter sub-
mersio in aquis thermarum et sessio in pellibus
vulpium et luporum que dicentur in .c. dolorum iunctu-
rarum: quoniam iuvant. ¶ Et similiter inunctio cum adipi
bus luporum: et oleo de lilio si non fuerit febris: et
similiter decoctio catulorum canum et sessio in aqua in qui
bus decocte sunt medicine subtiles: sicut abro
tanum et folia radicis iuce et calamus aromati-
cus et folia lauri: et linimentum factum ex radi
ce spine iudaice et semine spine albe et semine
spine egyptiace: et succo centauree minoris si-
gillatim et composite. ¶ Et scias quod longitudo
spatij more in tina sive sit aqua: sive aliud est ex
eis que nocent propter mollificationem virtu-
tis. Tu autem pone multitudinem numeri lo-
co longitudinis spatij et fac ipsum sedere bis in
die. ¶ Ex his autem que iuvant habentem spasmum communem quem
nominatur tetenis et tetanum secundum quod mihi est ut subito in
aqua demergatur frā: secundum quod dixit Hyp. Nam cor-
poris exteriora inspissantur et innatus calor in in
terioribus clauditur: quare confortatur et resolvitur materia
non est tamen omne corpus tolerans hoc a timore tu
tum: sed corpus forte firmum carnosum quod ulcera
non habet et in estate. Plures enim per hoc iam eva
serunt. ¶ Ille quidem qui utitur ventosis su-
per locum ad quem partes corde extenduntur
oportet ut utatur sine scarificatione si res est le-
vis et si non est ita. oportet ut fiat scarificatio: est
enim mortalis si non scarificetur tunc: et nocent
quandoque attrahendo materiam. ¶ Ventosa-
rum autem loca sunt in collo et spondilibus dorsi
aut ab utroque latere et partes lacerti pectoris
ante vesicam vero super renes non facimus il-
lud: nisi cum timemus et miserendo volumus
ut sanguis egrediatur. ¶ Et oportet ut vento-
sas multotiens non administres neque subito si-
mul: et loca ventosarum custodiantur et conser
ventur: ut corpus non infrigidetur. et ex curis eius
est ut applanetur quod spasmatum est leniter. ¶ Et ex
cura eius contingente secundum naturam est eventus febris
acute: et propterea dixit Hyppo. ut si accidit fe.

post spasmum melius est q̃ vt accidat spasmus
post fe. ¶ Quartana quoq; ꝯfert ad illud ꝑꝑ
ꝯcussionē tremoris eius: ⁊ ꝑꝑ multitudinē su-
doris eius. Et cui accit quartana raro accit ei
spasmus: nam securus est ab eo. ¶ Et ex curis
quidem mirabilibus expertis spasmo est vt ponat
sup mēbrū spasmosum ren ꝯstrictus cū pingue
dine sua. deinde dimittat sup ipm donec siccet
⁊ mutet cū alio. ¶ In spasmo preterea toti cor
pori cōi ꝯfert ēt intentio cerebri ēt cum purga
tione fcā sternutatorijs magnifice. ¶ Et in eis
ēt expertū est vt ex lana plim mollificant eis suspē
soria: que a collo ad vtrūq; brachiū ꝓtendant
sup que oī hora oleū calīn aspergat. ¶ Bal-
neum quoq; siccū magnifice iuuat eos ⁊ vt in-
clinetur sup lapides ignitos sup quos asperga
tur vinum ⁊ vt sudent cum eo cooperimentis.
¶ Et ex emplis quidem bonis est emplm factū
ex storace liquida: ⁊ euforbio ⁊ castoreo ⁊ ce-
ra citrina ⁊ oleo de lilio ⁊ emplra dicta in anti-
dotario ⁊ adipes ⁊ reliqua. ¶ Et inunctio ex
fece olei sisamini ⁊ olei se. lini ⁊ spūa fenugreci.
¶ Et ex vaporibus bonis est sal calefactus po
situs super exitum neruoꝝ. ¶ Et ex eis quidem
que in potu sumpta afferunt se. sunt castoreū ⁊
assa fetida ꝑmixta cum melle accepta ſm quan
titatē vncie. afferūt. n. febrē ⁊ resoluit spasmus
ilico. ¶ Et silr oleum de lberua ⁊ aqua mellis
cū assa fetida ⁊ decoctio carpobalsami. ¶ Et
ex eis que valde ꝯferunt ipsis est in potu sume
re tyriacā ⁊ ꝯfectiōes magnas. ⁊ qñq; ꝯfert su-
mere diuretica. ¶ Hec preterea medicina expta
est. in potu sumant ex radicibus costi. ʒ. xx. deco
ctas in duabus lib. aque donec tertia remaneat
ex qua potent. vn. iiij. tepidas cum. vn. ij. olei
amigdalini. Illud. n. ꝯfert ⁊ ꝓprie in spasmo q
est in posterioribus. ¶ Et qñq; decoquunt lo
co radicis costi carpobalsami. ʒ. x. ⁊ est eius po
tio. vn. ij. ⁊ silr calamentū aggreste. ¶ Et ex eis
que vehementis sunt iuuamenti est sumere in
potu castoreū ⁊ opoponacū ex quibus qui fortis
est bibat aut ℥. i. ⁊. ʒ. ʒ. i. ⁊ custodi tunc stōm qm
ipse per illud tunc debilitat vehemēter. ¶ Et
assa ēt fetida sumpta ſm quantitatē se. orobi in
quantitate. iiij. ʒ. vl. ⅔. ⁊ medie mellis ⁊ amonia
ci: silr bibat communi: ⁊ decoctio ysopi ⁊ aniudē
⁊ aqua castorei. sunt. n. plurimi iuuamenti ⁊ mī
nimi nocumenti. Sitq; potio ex eo quantitas
duorū coclearioꝝ vsq; ad tria: detur ad potan.
pluribus vicibus: ⁊ sit quantitas in eo qd bibi
tur quantitas predicta: ⁊ minus quidem nocu-
mentum fit in ipso si sit post cibū quocūq; mō
fit. Non est enim in ipso timor. ¶ Et ex cura
quidem eius est vt inungat ex oleis fortis resolu
tionis predictis sicut oleo cucumeris asi. ⁊ oleo
de lberua ⁊ oleo rutino ⁊ oleo de costo cum ca
storeo ⁊ piretro: est. n. valde iuuatiuum: ⁊ ren
dissolutiuis ⁊ oleum narcissinū. ¶ Et oleū qui-
dem est huiōi. ℞. olei vtriusq; spice lrist. i. cere
vn. ij. olei de berberis lrist. i. polij amomi stora-
cis masticis oīum. añ. vn. i. gario. euforbij am-
borū. añ. aut. iiij. spice. vn. i. olei balsami. vn. i.
cōmisceant. ¶ Et ex illis que ꝯferunt eis est:
vt administret emplm de euforbio ⁊ est iuuatiuū
valde. ¶ In eo aūt qd lactantibus ex spasmo
accit. sint ꝯtenie: vt ipsarū iuncturis apponat
emplm ex melle cum quo ꝯfecta sint crocus ⁊
radix lilij ⁊ anisum ita vt fit plm eorum radix
lilij post anisum: ⁊ sit ex croco res parua: ⁊ con
suescant ponere mēbra sua in aquis in quibus
decocta sint camomilla fenugrecū ⁊ melilotū.
Et qñq; ꝯfert oleum camomellinū solū. ¶ Vi-
num aūt paucū ꝯfert hñtibus spasmū humidū
resoluit enim ipsum sicut febris. Plm vero est
vna ex causis eius: ⁊ oꝫ vt eger ex veteri bibat ⁊
super cibū pariter. ¶ Et scias q cū spasmus
est cōis corpori exceptis mēbris faciei: tūc me
dici intendunt cum emplis ⁊ vnctionibus spō
dilium colli. ⁊ qñq; est in mēbris faciei: tūc me
dici intendunt cerebro. ¶ Et cū hoc si spasmus
est ex communitate stōi ⁊ vides signa predicta
tunc incipe ⁊ fac hominem illum mouere. For
tasse enim mouet coleram acutam aut humo-
rem putridum, ⁊ liberabitur in hora.

¶ De tetano. Cap. viij.

Tetanus est egritudo officialis prohi
bens virtutes motiuā a ꝯctione mē-
broꝝ de quoꝝ aptitudine est vt con
trahant. ꝑꝑ nocumentū in lacertis ⁊
neruis. ¶ Dictiōe vero alcuzez vtunt in signi
ficationibus diuersis: aliqñ eniꝫ dicunt cuzez ⁊
signt per ipsum illum qui incipit a lacertis fur-
cule: ⁊ extendit eos ad anteriora ⁊ posteriora:
aut in vtrasq; partes simul: ⁊ qñq; dicit cuzez
tetanum. Et qñq; dicunt cuzez spasmum oculi
ꝓprie: ⁊ qñq; signt per ipsum tetanū qui est duo
spasmi aut duo tetani posterius ⁊ anterius. Et
qñq; appropriant noie alcuzez illud qd ē ex fri
gore ꝑꝑ frigus ꝯgelatiuū. ¶ Tetanus aūt ſm
veritatē est ꝯtrarius spasmo: ⁊ ingredit in genus
spasmi introitu ꝯtrarioꝝ in genere vno: ⁊ eorum
cōparatio ad cām vnam est eueniens casu ꝯtrarioꝝ.
Verumtamen spasmus fit ad partem vnam. Cum ergo
duo spasmi in duabus partibus ꝯtrarijs aggregant
fit tetanus: quēadmodū accidit ei q hꝫ spasmū
ante ⁊ retro simul. Accidit. n. ei ex duobus mo
tibus ꝯtrarijs in membris suis vt extendantur.
¶ Cūq; tetanus iste sit duo spasmi dupli: opꝫ
vt acutior sit spasmo simplici: ⁊ erit eius crisis
velocior. ¶ Et hic quidem duplus non est ex
duobus spasmis: imo ex duobus tetanis. Et neq;
euacuat spasmus in plurimo duarū rerum a
dolore vehementi. ¶ Cause aūt cuzez similes
sunt causis spasmi ſm modum vnum ⁊ diuer-
se sunt ab eis ſm modum alium. ¶ Earū aūt
similitudo cum eis est q̃ quū cuzez qñq; fit ex re-

plexione: et quandoque fit ex siccitate: et quandoque fit propter nocumentum compositionis membra nervosa et interdum fit ex apostematibus. ¶ Diversitas vero eius ab eo est quoniam spasmus nisi raro fit a ventositate: alcuzez autem plurimum fit a ventositate extensiva: imo alcuzez qui est compositus ex duobus spasmis: quandoque fit plurimum ex ventositate cum dominatur in corpore. Et est hec egritudo perversa. ¶ Cum autem spasmus singularis accidit in membro uno ex ventositate non est pravus: et illud ideo quoniam istud fit propter dominium ventositatis in toto corpore. Et quoniam cum spasmo singulari dominatur ventositas est illic timor et signum mortis. Qualiter ergo erit duplus. ¶ Et diversificatur alio modo: et est quoniam causa in spasmo mali est ut cadat in loco nervi secundum formam prohibitionis dilatationis: quoniam extendit villum in latitudine: aut constringit cum ad radicem suam: et spasmatur. ¶ Causa vero in cuzez mali est: quoniam casus eius est econtrario: aut enim humiditas faciens cuzez currit secundum latitudinem in ramis villi. deinde congelatur et remanet secundum duritiem et fit difficilis eius reditus ad contractionem. Aut cadit subito et implet villum preter quod diversificetur eius causa et causa villi: imo cadit secundum extensionem villi et dilatatur preter quod in longitudine minuatur: sed ipsa servat longitudinem implens foramina. ¶ Materia autem faciens spasmum in nervis est diversitas in ramis nervorum non penetrans in eis penetratione fili neque penetratione plurima. ¶ Et videtur quod si transitus materiei alcuzez qui est secundum hunc modum similis transitui materie mollificationis. Verumtamen illa materia subtilis est laxum faciens: et hec quidem congelata est dura: non permittens membrum reflecti et contrahi. ¶ Aut erit materia in cuzez: deinde cadit in medio lacerti et chorde aut nervi: verumtamen in principio sui trahit nervum aut chordam in longitudine: et non potest contrahi: neque penetratione plurimi: et videtur quod fit transitus materie aut erit illic apostema: aut materia cadit in ramis villi: ita quod cum membrum contrahetur necesse erit ut propter ipsam contractionem villus ledatur dolore. ¶ Causa autem dolorem faciens ledens est materia aut non materia cadens in principiis lacertorum aut chordarum: et fugiunt ab ea in longitudine: sicut accidit speciebus cuzez successione vomitus laboriosi et evomitionis propter lesionem existentem in chordis et in nervis lesis a stomacho. ¶ Hoc quidem et si causa in cuzez sit siccitas: fit quoniam lacerti contrahuntur in latitudine: nisi propter resolutionem humiditatum augmentantem longitudinem et contrahuntur ex ea transitus in quibus penetrat virtus motiva et debilitatur a permutatione membrorum ad contractionem: et proprie cum adiuvat durities contingens a siccitate ad inobediendum. ¶ Spasmus vero siccus similis illi quandoque contrahit in longitudine et latitudine simul secundum servatam equalitatem. Quapropter siccus spasmus deterior est alcuzez sicco. ¶ Et sicut mollificatio accidit propter sectionem: similiter tetanus: et quandoque fit ut cum plaga accidit elongetur lacertus secundum contractionem.

¶ Et ex alcuzez quandoque accidit aliquid magnum forte propter eandem fortem et maximum fortem plurimum. ¶ Et quandoque contingit secundum modum eventus spasmi frigor repletivus opilans vias spiritus: et remanet membra extensa et non dilatantur: sicut remanet membra contracta et non extenduntur ad hoc ut inveniat spiritus viam et transitum. ¶ Et hoc quidem plurimum fit post somnum: quoniam spiritus in ipso intentus est ad interiora: sicut diximus in spasmo. ¶ Et quandoque accidit propter formam non naturalem inconvenientem contractam accidentem lacertis: et minoratur virtus eius et facit dolorem non tolerantem ut removeatur quare remanet secundum illam figuram: sicut qui a fune leditur: aut elevat aliquid grave: aut affert super dorsum suum pondus grave: aut dormit super terram et terra ledit lacertos eius et contrahit eos: aut accidit ei casus aut percussio conterens lacertos aut sectio: aut adustio ignis faciens eos dolere quare deficiunt a contractione. ¶ Et quandoque est cum hoc materia effusa ad eos aut ventositas grossa generata in eis: aut ascendit ad eos extendens ipsos. ¶ Et quemadmodum spasmus pravus membris faciei est malus simul: ita tetanus quem consequitur palpebram aut linguam aut labium solummodo. ¶ Et quandoque contingit species alcuzez mali sicci quem precedunt febres inseparabiles cum ingentine et fletu et alienatione: et color fit citrinus propter eas et desiccatur os et labium et denigratur lingua et constringitur natura et exasperatur cutis et extenditur. ¶ Omnis autem cuzez a percussione cui associantur singultus et punctio et pruritus et destructio rationis est mortalis: advenit enim lacertis desiccatio et ebullitio humiditatis eorum donec extendit eos in longitudine: deinde servatur illud in eis cum desiccatione ultima servante inflammationem.

¶ Alcuzez preterea multotiens accidit infantibus et fit facilis in eis quanto plus sunt minores secundum quod dictum est in spasmo. ¶ Et quandoque antecedit alcuzez plurimus saltus corporis et gravitas ipsius et gravitas sermonis et durities in lacertis. et in pectoribus spondilium usque ad alhosos et difficultas deglutiendi et pruritus: et cum scalpitur non delectatur vel desiccatur inde. ¶ Cumque urina est sicut putredo et virus et est horripillatio et tenebrositas in visu et sudor in capite et cervice significat extensionem in utrisque lateribus futuram. quoniam huiusmodi putredo multiplicatur in eis nisi purgetur. i. feratur integre imo ascendat ex ea aliquid in eis et exinde ad cerebrum et ledat ipsum et frangat corpus. ¶ Cumque alcuzez cum eo incipit clauditur os et rubeficatur facies et fit dolor fortior: et fit ne sit conveniens quod ipse sorbeat: et multiplicatur palpitatio: et lachrymantur oculi. ¶ Et differentia quidem inter tetanum et spasmum in principio sui est quod spasmus incipit in lacertis cum motu. Tetani vero principium in lacertis est cum quiete. ¶ Et quandoque contingit permutationem fieri ad tetanum ex sinantia et pleuresi et sirsen secundum quod fit in spasmo.

¶ Et qn̄q3 multiplicatur in regionibus meridionalibus pp replōnē ꝛ motū humoꝝ ꝛ ꝓpe in flegmaticis. ꝛ qn̄q3 accit in regionibus septētrionalibus pp retentionē sup̄fluitatū ꝛ ꝓprie mulieribus: qm̄ ipse sunt debilium mēbrorū.

¶ De signis. Cap.ix.

s Ignū qdē tetani absolute est: vt nō sint lacerti rn̄dentes ad contractionē ¶ Alcuzez vero signū si est in anterioribus est: qm̄ hō est sicut ꝑfocatus suffocatā hn̄s faciem ꝛ oculos. ꝛ qn̄q3 imaginatur q̄ ipse rideat pp extensionē lacertorū faciei eius. ꝛ est caput eius ꝯctū: ad anteriora ꝓcedens cū extensione oculoꝝ: quare aspicere nō pōt. ¶ Et qn̄q3 non pōt mingere pp extensionem lacertoꝝ ventris ꝛ debilitatē expulsiue: ꝛ qn̄q3 mingit absq3 voluntate: qm̄ lacertus vesice eius est extensus non ꝯctus: ꝛ qn̄q3 mingit sanguinē pp rupturā venaꝝ pp vehementiam coartationis ꝛ qn̄q3 accit ei singultus. ¶ Et si alcuzez ad posteriora est: trahit caput ꝛ spatulas ꝛ lacertos tractiuos ad posteriora. ¶ Et qn̄q3 accit illud ad posteriora pp extensionē lacertoꝝ ventris cum cōitate extensionis lacertoꝝ secretis ꝛ non pōt retinere qd̄ est in intestino recto: ꝛ neq3 pōt deponere qd̄ est in intestinis gracilibus: ꝛ ambo qdē cōicant in ꝑfocatione aut in sonnietate ꝛ vigilijs ꝛ dolore ꝛ aquositate vrine ꝛ multitudine inflāmationū ventositatis in ea ꝛ casu a lectis. ¶ Signa aūt humidi ꝛ sicci ꝛ apost ꝛ facti a lesione sunt f̄m regulā que dcā est in spasmo. Et multotiens qdem accit eis colica pp frigus si egritudo fuerit frigida.

¶ De cura. Cap.x.

e Adem est cura que est spasmi. Verūtn̄ ventosaruz vsus sup membra hic plus fiat q̄3 in spasmo. Et illud ideo vt reducat̄ calor. Siq3 cum scarificatione ꝓprie super neruos colli ꝛ spondiliū ꝛ sicere sil̄. ¶ Ex eis vero que obseruāda sunt in paciente cuzez est vt qn̄ eius corpus sudat pp doloris vehementiā aut ex medicina non dimittat̄ vt infrāto ei supueniat: qm̄ ip̄m ledit. Sed oꝫ vt desiccet̄ cum lana infusa. ¶ Et qn̄q3 fit vt sedeat in oleo calefacto: qm̄ est fortis resolōnis. ¶ Ex opoponaco quoq3 i potu det̄ vsq3 ad. ʒ. i. f̄m virtutē ꝛ ex assa fetida etc. ¶ Alcuzez preterea dignior est vt in curando ip̄m incipiatur q̄3 spasmus: qm̄ alcuzez est ledens ꝑfocans intrinsecus. ¶ Et eis vero que dicunt̄ valde eē iuuatiua in cura alcuzez ꝛ spasmi est vt ferueat succus aneti ꝛ mittat̄ in ipso catulus taboni: aut catulus canis: aut catulus vulpis ꝛ coquat̄ donec dissoluat̄: deinde infundatur in ipso eger bis. ¶ Et silr̄ cōfert eis inunctio ex pinguedine asini silvestris: ꝛ adipe leonis: ꝛ adipe vrsi ꝛ cerui ꝛ alchinboa singulariter aut cum medicinis. ¶ Et confert eis enema ex oleo rutino cum castoreo ꝛ centaurea. ¶ Et silr̄ suppositoria mordicatiua calida in quibus sunt baurach ꝛ pulpa collogn. ꝛ que sunt silia illis q̄ si nimietate sua adiuuant fiat clistere: postea cum lacte asine ꝛ vnctio renum singulariter cum aliqua ꝑdictarum pinguedinū. ¶ Et ex rebus magis conferentibus tetano frigido humido est castoreū: quare oꝫ vt assiduet̄. ¶ Cūq3 hn̄tes cuzez cibantur non oꝫ vt transglutiant ex cibis nisi buccellam valde paruā: ꝛ vt sorbeant pulteas subtiles valde: qm̄ transglutire est eis puersum ꝛ fit inde spuma in naribus eorum: ꝛ cōmouentur: q̄re illud augmentat eoꝝ egritudinē. ¶ Nos aūt dicemus medicinas quas in potu sument ꝛ ex quibus eorum membra abstergant̄ ꝛ ipsorum nares in anudotario. ¶ Et silr̄ vnctiones cōferentes eis sicut oleum de alcāna ꝛ reliqua que dicta sunt: ꝛ silr̄ caputpurgia ꝛ sternutatoria. ¶ Et sternutatoriū eis melius est. storax al musceme cū qbusdā oleis. ¶ Febris vō q̄ nālr̄ accit est melior e cura ei q ex eo est humidus.

¶ De tremore ꝛ signis specieꝝ eius. Cap.xi.

t Remor est morbus officialis eueniens pp defectum virtutis motiue a motu lacertoꝝ f̄m ꝯtinuitatē: cōpar grauitati cōpari itromittenti sua motione motionez voluntariā quare cōmiscentur motus voluntarij cum motibus non voluntarijs ꝛ est nocumētū in virtute motiua sicut stupor est lesio i sensibili. ¶ Huius aūt cā: aut est in virtute: aut i instrumēto: aut in vtrisq3 simul. ¶ In virtute vero cū debilitat̄: ꝓpea q̄ accit timor: vel pp applicationē rei abscise terribilis sicut aspectus ex loco alto: aut ambulatio sup parietem: aut portatio corā eo ex quo aliqs verecūdatur ꝛ qui timet̄: aut reliqua ex qbus ꝯhunt̄ virtutes aīales: aut angustia aut tribulatio aut gaudiuz aut desideriū. Propter ordines motuum virtutis accidit tremor in neruis: ꝛ fit illud quoniam facit contingere diuersitatem in motu ipsius. ¶ Et ex causis quidem eius f̄m semitam debilitatis virtutis est multitudo coitus post refectionem ꝛ repletionem. ¶ Qui autem factus est ab instrumento: est quandoq3 vt mollificationē aliq̄3 incurrant nerui pp quā non consequetur paralysis: quare non retinentur apud motionem: sicut est apud potuz multū ꝛ ebrietatē frequentē ꝛ multitudinē pot' aq̄ frigide: aut potu eius non in sua hora: aut vt in mēbris ꝯtingat opilō pp replōnē plurimā prouenientē a causis notis: sicut est satietas nauseatiua ꝛ dimissio exercitij: quare pp eas virtutes ꝑfecte nō penetrant. ¶ Et mā qdē frā: aut est patiens in meatibus in qbus ipsa mouetur: ꝛ qn̄q3 cum via penetratōis: ꝛ qn̄q3 cū vi ꝓhibitionis: aut non est patiens oino. ¶ Et aliquādo quidem fit vt instr̄m ipsum aliquā incurrat desiccationē ꝛ non obediat resteriori obedien-

ria facili. ¶ Continuitas vero est vt in instrumento accidat nocumentū perueniēs ad hoc vt noceat virtuti quemadmodū aduenit ei frig⁹ vehemēs extrinsec⁹: aut ex pūctura aīalis: aut ex humore: aut ex calore vehemēti: sicut apud adustionē et alia. ¶ Et aduenit cū eis virtuti ipedimētū: aut aduenit virtuti sm̄ suā singularitatē ipedimētū suū quod est sibi ꝓpriū. ¶ Et mēbro sm̄ suā singularitatē aduenit ipedimētū sibi ꝓpriū et cōtinuant̄ duo nocumēta simul. ¶ Tremor aūt quādoq̄ est i oīb⁹ mēbris. Et quādoq̄ in corpe. Et quandoq̄ est in capite solum sm̄ applicationē nocumēti ad lacertū vnū sine lacerto alio. ¶ Et quandoq̄ fit tremor in vtrisq̄ manibus et nō in pedib⁹: aut quoniā causa nō est in origine nuce: sed in ramis penetrātibus ad manus neruoꝝ: aut quoniā causa est in origine nuce: sed expellit eā ad propinquiora loca et ꝓpinquius latus: et natura seruat nuchā ne penetret cū illa i ipsa et ꝯsequat̄ finem suū. Aut quoniā spūs motiuus in inferioribus corporis est fortior et magis vigēs sm̄ necessitatē illoꝝ membroꝝ quam habēt de suo simili: q̄re nō patiūtur vehemēter a causis que nō sunt valde virtuose: quod si patitur instrm̄ confortatur eius superatio. Manus aūt non est ita. ¶ Et causa quidē dn̄ans in euētu tremoris sicut est frigus debilitans neruos et spūm simul: aut humiditas liquida laxa: minor etiā mollificatione humiditatis faciētis paralysim. ¶ Et Hypo. quidē iam dixit. Cū accidit in fe. causonide tremor tunc sensus permixtio resoluit eā ab ipso. G. quidem cōcedit hūc aphorismū: verūtamen nō est ex eis q̄ modū nō hūt. ¶ Et scias quod tremor magis peruersus ē q̄ a sinistro icipit. Et tremor quod in senib⁹ medicamine nō remouetur. Signa vero sunt cause predicte: et sunt ēt manifeste.

¶ De cura. Cap. xij.

Ac quod in alijs fecisti ca. ex apertione opilationū et destructione mollificationis et euacuatiōe et cōfortatiōe neruoꝝ: et humectatiōe: si necessitas eius est in tremore: si est ꝓpter debilitatem ab egritudine et calefactione et si cū frigiditate repētina aut imbibita: et cōpressione et fricatione et expulsione si est necessaria: et sm̄ quod ostēdim⁹ in canone. ¶ Et balneū in aquis maris et balnea sicut que sunt ex aq̄ nitri et arsenici: et aspalti et sulfuris et aqua maris sunt iuuatiua etiā. ¶ Et si est causa eius frigus vaporationes ex nitro et sinapi et inunctio cū oleo costino. ¶ Et si causa eius potus multi vini euacua: et administra oleū cucumeris asinini et q̄ talia ꝓcedunt et assidua inunctionē cū oleo canabis. ¶ Oleū preterea de andacoca ꝓprietatē h3 in hoc mirabilem. Et silr̄ si emplz fiat ex humida solūmodo. Si aūt est ex humorib⁹ ibibitis aut grossis aut ꝯfirmatur egritudo administret̄ positio ventosarū sup spondilē primā et sedeat in aq̄a olei calefacti: et in iūctīs aīalium p̄dictis in cap. de paralysi: et spasmo et alcuzez: et in fine rei detur in potu castoreū in syrupo mellino: aut cū hieris magnis. et dentur in potu pillule facte ex ruta et scolopēdria. et iuuant̄ quidē ex cerebro leporis valde: quare ex ipso comedāt assato. ¶ Et ex eis quidē que tremulo cōferūt est vt bibāt syrupū mellinū cū aqua in aqua decocta sint seminis malue et folioꝝ duruchuū vn. v. et similiter sumant in potu: succus eupatorij cū aqua. et velociter vtant̄ cū ipsa mollificatiuis. ¶ Et si tremor est in capite ꝓprie iam expertū est eis sticados pōdus. ʒ. i. aut. ij. solum cum hiera pigra: vel ex qua facte sunt pillule: aut in syrupo mellino. ¶ Et ex eis quidē iam expertū est in potu sumere pillulas cochias. i. ʒ. et. ʒ. omnibus x. diebus semel. ¶ Et oportet vt cibus sit velocis digestionis. ¶ Et vinū quidē eis nocet: et similr̄ aqua frigida: et que ex aq̄s est ei melior et minoris nocumēti est aqua pluuialis: et silr̄ omni egritudini neruose: et ledunt̄ multitudine sōni.

¶ De stupore. Cap. xiij.

Sns huius dictiōis stupor in lib. s. est diuersus. plim. n. pōitur dictio stuporis synonima dictioni paralysi. Nos vero et plimi hoium vtuntur ea sm̄ hūc modū: et quidē stupor est morbus officialis faciēs euenire in sensu tactuali nocumētū. s. aut destructionem aut diminutionē cū tremore si est debilis: aut mollificationem si est cōfirmatus: quoniā virtus sensibilis non solū ꝓhibetur a penetratiōe: sed etiā motiua ꝓhibetur sicut exposui multotiens. Quis in q̄busdā horis inueniat̄ stupor absq̄ difficultate mot⁹ ꝓp diuersitatē neruoꝝ motus et sensus. ¶ Cā. n. stuporis: aut est ex parte virtutis: quoniā debilitatur sicut in febribus fortibus et acutis ducētib⁹ ad stuporē. Et sicut in illo qui passurus est syncopim statim et apud ꝓpinq̄tatē mortis. Aut ex pte instrūti: quoniā corrūpit̄ eius cōplo ꝓpter frig⁹ vehemēs ex potu medicīe aut ex pūctura animalis sicut scorpionis aq̄tici: aut tactu piscis q̄ noiat̄ berille et facit cōtingere illud grossitudinē in spū q̄ est instrm̄ virtutis: aut debilitatem. ¶ Aut corrūpit ei⁹ cōplonē ꝓp calorē vehemētē sicut quē momordit serpēs: aut remāsit i balneo vehemētis caliditatis: aut in febrib⁹ icēdiuis. ¶ Aut ꝓp grossitiē subē neruoꝝ: q̄re spūs in ipsa nō penetrāt bn̄. Et ꝓp hoc ꝯtingit in tactu pedis cū cōparatione ad tactū man⁹ sicut stupor. ¶ Aut fit ꝓp opilōnes ex hūorib⁹ grossis. s. aut a sanguie aut a flegmate aut melācolia. et q̄nq̄ possibile est vt fit ex colera: aut ꝓpter opilationem ex coartatione spatiis et exiture: aut coartatione vehementi et ligatura: et coartatiōe fit⁹ in voluente neruos: aut per accidens forte aut propter dolorem cum quo effundit̄ ad mēbrū sanguis aut humor nō plurium opilans tran-

situs: et valuus plenitum est a sanguine. Et propter hoc cum permutat situs eius et remouet et recedit ab eo quod ad ipsum est effusum redit sensus. ¶ Et quandoque accidit illud ex siccitate et exiccatione et opilat meatus propter collectionem villi et eius coopturam et hoc est malum. ¶ Et quandoque accidit opilatio propter mollificationem factam ab humiditate complexionali absque materia et sequitur illam mollificationem clausio meatuum. ¶ Cause vero stuporis quandoque sunt in ipso cerebro et tunc si est vlis communis corpori toti est mortalis. ¶ Et quandoque sunt in nucha: et quandoque est eius principium ex spondili: et quandoque est in ramis neruorum. Cum ergo perseuerat stupor et prolongatur perducit ad mollificationem. ¶ Stupor preterea nunciat apoplexiam et epiliam et spasmum aut alcuzez aut paralysim communem. ¶ Et omnis quod stupor omnis membri cum perseuerat et fit fortis nunciat paralysim aut spasmum aduenientem ei. ¶ Et stupor faciei torturam. ¶ Et plurimum quidem succedit peripleumonie et pleuresi et sirsen frigido stupor. ¶ Et scias quod cum stupor perseuerat et non remouet ipsum maius deinde succedit vertigo nunciat apoplexiam. ¶ Et scias quod semen croci hortensis positum in enemate calefacit neruos.

¶ De signis et cura. Cap. xiiij.

Ipsa eadem causa sunt causae sicut dictum est in tremore: signat ergo illud ex eis augmentum stuporis cum additione earum et eius diminutionem. Et cura quidem est secundum quod dictum est in tremore eadem. ¶ Uerumtamen si fuerit a sanguine et erunt significationes repletionis venarum et inflatio quidem et grauitas corporis et somnus et rubedo faciei et oculorum et reliqua tunc flobotomando persequere. Nam multotiens remouet stuporem sola et cum rectificatione regiminis et alleuiande cibi. ¶ Cum ergo apparet stupor in aliquo membrorum propter causam antecedentem aut primitiuam sicut frigus: aut aliud eueniens in principio neruorum oportet vt non sis contentus curatione loci sed sit omnis cura in principio vie ad ipsum. ¶ Et ex curis quidem conferentibus stupori est exercitium illius membri et assiduatio motus eius.

¶ De tortura faciei. Cap. xv.

Ipsa est morbus officialis in facie propter quam trahitur pars faciei ad partem non naturalem et alteratur forma eius naturalis: et remouetur bonitas obuiationis vtrorumque labiorum ambarum et palpebrarum ex parte. ¶ Et causa quod causa est aut mollificatio aut spasmus lacertorum palpebrarum et faciei. ¶ Tu autem iam sciuisti eos et sciuisti ipsorum originem. ¶ A mollificatione vero facta est quando cum declinat ad partem trahitur cum ea pars secunda et mollificat eam et mutat eam a forma sua si fuerit fortis et si debilis mollificatur sola. Et apud quosdam si est in latere mollificatio est attractio torti: sed non est concedendum. ¶ Et ex eis quidem est paulus. ¶ Hec autem facta a mollificatione est propter causas mollificationis numeratas. ¶ Facta autem a spasmo et est ea que contingit secundum plurimum: est quando cum pars spasmatur stupefit pars secunda que sequitur ipsam. ¶ Et causa quidem in ipsa est causa que est in spasmo: quod autem dictum est in capitulo spasmi sicci sicut fact in febribus acutis et euacuationibus et ex fluxu ventris et vomitu et ex fluxu sanguinis ex naribus et alijs est pernitiosum. ¶ Quidam vero dixerunt quod latus egrum est in tortura latus quod sanum videtur quamuis causa sit in ipso et latus sanum ministrat attractionem ipsius et contra. ¶ Hoc autem non est verum secundum plurimum. Anathomia enim et quod sciuisti de dispositione lacertorum faciei facit te cognoscere corruptionem eius et casus huius communis: et quoniam sensus in ipsa eorum destruitur a latere torture. ¶ Et pluribus quidem hominum accidit apostema in lacertis colli: et est ex summa suffocationum et aduenit eis inde tortura et aduenit eis paralysis etiam extendens vsque ad manus: quoniam lacerti ex quo hauriunt lacerti colli virtutem motiuam origo etiam est ex spondilibus colli. ¶ Omnes autem torture excedentes vsque ad .vi. menses fortasse non speratur rectificatio. ¶ Et scias quod tortura colli plurimum nunciat paralysim: imo multotiens protendit apoplexiam. Considera ergo an associentur ei accidentia epilepsie et apoplexie quae incipe ab euacuatione forti. ¶ Quidam autem extimauerunt quod in patientibus torturam timetur mors subitanea vsque ad .iiij. dies eorum. Si autem pertranseunt eos euadit: et videtur quod sit illud causa epilepsie fortis quam tortura nunciat.

¶ De signis. Cap. xvi.

Sunt vt accidant inflammatio et spuitio exiuslio ex latere et non retinetur saliua partis: et multotiens consequitur cum ipsa soda: et propter hoc in ea que est spasmosa. ¶ Cognitio autem que duarum partium sit lesa est quod cum ipsa extenditur et rectificatur manu: reditus alterius secundum naturam ad figuram suam est facilis. ¶ Signa autem in tortura mollificatiua sunt quoniam motus est debilis et sensus sunt turbati et sentit in cute leuitatem et in lacertis. et neque sentit extensionem: et est palpebra inferior demersa: et videtur medietas panniculi qui est super palatum quod est ex parte illius oculi mollificata et humida laxa: et apparet quod mediteur homo et aspiciat ad inferiora. et causa in hoc etiam est communitas huius panniculi cum panniculo extrinseco vie lingue secante palatum in longitudinem et est communicans ei. et est cutis declinans a partibus colli et elongatur in eis. et difficilis fit reditus ipsius ad eas. ¶ Signa autem spasmose sunt quoniam sensus sunt turbati secundum plurimum et cutis extensionem habet cum qua destruuntur ruge: et lacerti faciei sunt duri: et minorantur saliua et sputum secundum plurimum: et est declinatio cutis ad partes colli plus: et reditio eius ab eis fit difficilior. ¶ Signa autem eius que est ex spasmo humido et sicco sunt ea per que cognoscitur. ¶ Et ex signis quidem euentus torture est quod homo ius

nit dolorem in ossibus faciei sue τ stuporez in cute sua τ multitudinem saltus eius.

¶ De cura. Cap. xvij.

Sollicitudo est τ itētio vt nō moueatur tortus vsq̧ ad. iiij. τ. vij. Et cibetur etiā cū eo qd̄ subtiliat sicut aqua ciceris cum oleo τ nō desiccetur cum desiccatione mellis τ pullis colūbarū. ¶ Qd̄ si natura fuerit sicca moueatur in die secūdo cū clysteri vehemētis lenitatis qm̄ est conueniēs. ¶ Intēdere autē ad gargarismata in pncipio est nocēs τ quādoq̧ attrahit qd̄ est ppinquum τ nō resoluit crudum τ spasmus in pmis fit fortis. ¶ Et neq̧ facias euacuationē cum debilibus nō sufficientibus donec digestio aliqua vice fiat: festinatio autem ad medicinā acutā exiccat materiā τ minorat eā: τ desiccat neruos τ debilitatur opatio medicine in ea: imo abstine. ¶ Et oportet qdē vt cures paralysim aut spasmū sicut scis fm qḋ puenit. Iam autē expertus est q si tortus oi die pōdus. ℨ. ij. ex hiera hermetis bibat per mēsem cōtinuum fortem efficiet impressionē. ¶ Qd̄ autem exptum est vt bibat omni die est vt ex. ℨℨ. τ acoro confectio cum melle sumat mane τ vespere quātitatem nucis. τ opz ne abscindatur ab eo aqua mellis. ¶ Quidam aūt medici indi dixerunt q ex pfectionibus quibus tortura medicatur est vt appropinquet mēbrum lesum τ caput cū carne siluestri elixata: τ videtur q melior siluestris ad hoc sit lepus τ althibea τ vulpis τ hirci siluestris τ cerui τ asini siluestres: τ qui sunt minores araba absq̧ gazellis τ que sic pcedunt ex his que carne sua nō calefaciūt. ¶ Et oportet si sit egritudo humida vt ligetur pars in qua est morbi pncipium fm formā naturalē. ¶ Si aūt est spasmus incipe pmū ab eius lenificatiōe: deinde ab ipsius resolutione. ¶ Qd̄ si inuenis signa sanguinis flobotoma venā que est sub lingua τ superpone vētosas spōdilibus pmis absq̧ scarificatione. τ nō est dubium qn materia torturā faciēs veniat ex pncipijs neruorum τ lacertorum faciei: τ pp̄ter hoc diligitur vt medicine rubificantes superponātur spōdilibus ceruicis τ super mādibulā ēt cū plimi villi sint veniētes ex eis ad lacertos qui sunt in facie. Lacerti vo faciei nō sunt ex illa summa. Et eoꝝ regimen est purgatio anterioris ptis cerebri τ similiter vaporatio sicca super spōdiles τ mādibulaz inferiorem τ fricatio capitis etiā pp̄rie super famē vehemētem. ¶ Et ex eis etiam que iuuāt torturā est assiduatio ablutiōis faciei cū aceto: τ oblinire loca pdicta cum aceto: τ pp̄rie cū in ipso coquūtur subtilianua: τ si ē acetū in quo decocta est synapis est mirabile: τ vt inclinetur sup decoctionē sceba τ abrotani τ alharmel τ laurus τ sinulia: τ assumantur sub eo que sint sicut tamarisci τ albeul. ¶ Cū ergo medicine nō cōferunt fiat cauterium super venaz que est post aurē eius. τ oportet vt insūgatur ei vn gargarismo plusq̧ alijs: τ administrentur masticabilia τ pp̄rie acorus τ nux muschata τ piretrum: τ ex eis qbus in masticatione vtitur sunt mirabolani nigri: τ oportet vt retineatur masticabile i parte lesa: τ fit in domo tenebrosa τ fiat q aut cum zeboti: aut expressione canapis τ amaraci τ sicle: aut aqua opoponaci cū oleo de lilio: aut cū sorbis quātitatis lētis cū lacte mulieris. ¶ Et curetur caput cū eis que ipm purgant: de quibus diximus in canone egritudinū capitis cuiusq̧. ¶ Et ex caputpurgijs exptis est auellana indica τ pp̄rie cortex eius superior: τ auricula muris τ expressio cucumeris asinini τ ciclaminis: τ quādoq̧ miscetur illa cū eis q̄ cū sternutatione calefaciūt sicut castoreuz τ nigella τ reliqua. ¶ Dignius vo quo fit caputpurgiū est auricula muris: τ cū caputpurgiū fit pondere. ℨ. ij. ex aqua eius cum dauich opoponaci. ℨ. ß. olei ꝯfert: imo sanat in. v. dieb⁹. Et quādoq̧ pcipiūtur intueri specula vt sit semp eoꝝ intentio in rectificatione faciei. τ specula cōueniētiora eis que sunt pp̄ria in vidēda facie τ sunt illa que de calibe sunt facta. ¶ Infantib⁹ aūt cum aduenit tortura in fine veris. detur in potu trifera minor: aliquibus diebus vsq̧ ad. vij. dies τ cibus sit aqua ciceris.

¶ De saltu τ signis eius. Cap. xviij.

Saltus est motus lacertosus: τ qñq̧ mouetur cū eis cutis que eis adheret: τ ipse quidē est ex vētositate grossa inflatiua. ¶ Signiones autē q ipse sit ex vētositate sunt velocitas resolutionis: τ q nō est nisi in corpibus frigidis τ causis frigidis τ potibus reꝝ frigidarū τ sedant cū calefacientibus. ¶ Sed signiones q ipse sit lacertosus carnosus neruosus sunt qdem qm̄ in pte que est lenis sicut cerebrum nō retinetur ventositas: τ similiter in ea que est dura sicut os. Sed accidit fm plm ei qd̄ est mediuz in duritie τ lenitate. ¶ Et accidit qdem saltus ex accn̄tibus aialibus plm τ pp̄rie in gaudio. τ multotiēs accidit ex tristitia τ ira τ reliqs quoniā motus spiritus qñq̧ resoluit mās in ventositates. ¶ Et scias q saltus cum cōis est corpori nūciat apoplexiam τ scuzez: τ cum perseuerat in mirach nunciat meliam τ epilepsiaz. Et cum pseuerat in facie nūciat torturā. τ saltus qui est subscensis qñq̧ signa pa in velaminibus: qm̄ est de comitantibus ipm.

¶ De cura. Cap. xix.

Iuuatur cum vaporib⁹ calefacientib⁹. Illud. n. remouet ipm. Et si nō vtere oleis resolutiuis incipiendo a debilioribus: τ pueni ad illud qd̄ est fortius nō remouetur: τ si nō soluitur in potu da τ assidua post illud medicinas calefacientes. ¶ Castoreo quoq̧ cū sambaco inest pp̄rietas in hoc

ta. ¶ Et neq; dentur aqua congelata τ vinuz multum: τ qd inflationem habet τ infrigidationem: τ ipsius quidez cura est ppinqua cure ipsius similiuz. ¶ Cópleamus ergo sermoné: de egritudinibus neruoz hic τ simus contenti his q sút sensuales τ motiue τ situales. ¶ De apostemanbus vo τ solutionibus continuitatis τ reliquis tardabimus sermonem vsq; ad quartum librum si deus voluerit.

¶ Fen tertia de dispositionibus oculorum.

¶ De anathomia oculi. Cap. i.

Virtus visiuum τ materia spús visibilis procedit τ penetrat ad oculum per viam duoz neruorum τ cócauorus quos nouisti per anathomiam. cúq; neruí τ pániculi qui eis associantur ad orbitaz descendút dilataẽ extremitas cuiusq; eorum τ repleẽ τ ampliatur: ita q cóprehédit humores qui sunt i pupilla quorú medius est glatialis τ ipse quidé est humor clarus sicut grádo. ¶ Glatialis vo est rotundus cuius minuit rotúditaté compressio ipsi⁹ ab anteriore parte eius. ¶ Et ipse quidé cópriniẽ vt in eo informatio cóuenientioris sit quátitatis τ habeant parua que vidétur sectionem magnam in qua formeẽ. Et ppter hoc eius posteriu parumper cóstrictú est vt ipsius coopertura in corporibus fiat bona que ipsum deglutiunt τ sunt pfunda τ dilatata a constricto: vt τ ipsa bene cooperiát eum. ¶ Et hic quidé humor posit⁹ est in medio: quoniá est dignior locis que sunt cum custodia. ¶ Sed τ post ipm est humor alius adueniens ei ex cerebro: vt nutriat ipm. Inter ipsum. n. τ sanguiné purum est gradatio. Hic aút humor similis est vitro liquefacto τ color vitri liquefacti est clarus τ declinat ad paruá rubediné: clarus vo est quoniá nutrit clarú: parue aút est rubedinis: quoniá est ex substátia sanguinis: τ ipse nó couertitur ad similitudiné eius qd nutritur integre: τ hic quidem humor nó peruenit ab eo: nisi qr mittit ei sanguinem a cerebro mediáte reti: quare oportet vt sequatur parté eius. τ hic humor denatur ad medietaté posterioris partis glatialis vsq; ad maiorem circuitum que est in ea. ¶ In anteriori parte e⁹ alius humor similis albugini oui τ noiatur albugineus. τ est sicut supfluitas a substátia glatiali pueniens: sed superfluitas clari clara est: sed positus est anteri⁹ ppter causam antecedenté: τ ppter causaz que est sicut cópletiua. ¶ Causa aút antecedés est: quoniá pars supfluitatis opposita est parti nutriméti: τ causa cópletiua est vt gradeẽ delatio luminis sup glatialé: τ fit ei sicut clype⁹. ¶ Amplius extremitas nerui cóprehédit vitreum τ glatialé vsq; ad terminú qui est inter glatialem τ albugineú τ termin⁹ apud qué puenit vitre⁹ est apud coroná: sicut rete cóprehédit venationé: quapp noiaẽ retina. ¶ Et nascẽ ex ipsius extremitate tela aranea ex q̃ gñaẽ tunica subtilis cum q̃ penetrát future ptis secúdine quá noiauimus: τ illa qd tunica distinguiẽ inter secúdinaz τ iter albugineú: vt iter subtile τ spissuz sit separatorium aliqd: τ vt adueniat ei nutriméntú ab anteriore pte ipsius penetrans ad ipm a retina τ secúdina subtilis nó fuit: sicut tela aranee: nisi qr si esset spissa erecta in facie glatialis nó elógareẽ qn accideret ex ea pp suá spissitudinem vel alterationez eius qd velaret lumé a glatiali ex via albuginei. Extremitas autem pániculi subtilis impleẽ τ texiẽ ex venis: sicut secúdina: qm ipsa facit penetrare nutrimétum sm virtuté. Verũ nó est necium: vt sint oés ptes eius preparate ad iuuaméntú nutribiles: sed ps postrema que noiatur secúdina. ¶ Illud aút qd pertásit illum terminum ad anteriora ispissatur τ fit tunica vsq; ad grossitudiné aliquá hñs coloré celestem iter albediné τ nigrediné vt ↄgreget visuz: τ vt equet lumé opatione sua q̃ coopit visum apud lariitudinem indigente tenebris τ compóne luminis τ tenebrarú: τ vt distinguat inter humores: τ inter fortem veheméns duricia: τ sit sicut mediatrix iustitia: τ nutriat corneá cú eo qd aduenit ipsi a secúdina: τ ipsius qdé cómphésio nó cópleẽ ab anteriori pte eius: vt nó phibeat aduentum formarú: sed dimittit in anteriori pte sui fenestrá τ foramen: sicut relinquitur in vuea qñ remoueẽ suspésorium ipsius ab ea: τ in illo qd foramine cadút adueniétia. Cum ergo ↄstringiẽ phibeẽ visus τ in anteriore pte hui⁹ tunice vuealis est rugositas vbi obuiat glatiali vt sit magis filis raro leni: τ vt minoreẽ tact⁹ eius. ¶ Durior vo ptiuz eius est anterior ps eius: vbi obuiat tunice cornee dure: τ vbi finiẽ: vt sit illud qd cómphédit foramé durius. Et forsitan quidem est plenú húiditate pp iuuaméntuz pdictuz τ spú qd sigt extenuatio q est corá foramie ap ↄ ppinqtatem mortis. ¶ Scds vo pániculus est strictus valde: vt bona retétio eius. Et noiaẽ postremuz ipsius tunica dura: τ eius anterior ps cómphendit totá pupillá τ fit puia: vt non phibeaẽ visus. τ est pp illud i colore cornu subtiliati limatióe τ abrasione τ noiaẽ pp illd cornea. ¶ Clarior aút ptiú ei⁹ est illa q est añrior: τ est sm virtuté sicut cóposita ex tunicis subtilibus qttuor q sunt sicut cortices suppositi: vt si excorticeẽ vn⁹ eoz nó fiat cóe nocuméntú: τ de ea est q opponiẽ foramini: qm ille loc⁹ é magis idigés fortitudie τ tutela. ¶ Terti⁹ vo cóprehédit lacertú mot⁹ pupille τ ipleẽ tot⁹ carne alba τ pigui. vt leuiat oculú τ palpebrá: τ phibeat eos exiccari τ vocaẽ totú ei⁹ ↄiúctiua. ¶ Lacertú aút mouétem oculú iá dixim⁹ in anathomia. ¶ Palpebre vo create fuerút vt expellát qd ad oculum volat τ descédit ad ipsum de ca-

pite: et ut equent lumen sua nigredine: et cuz eis quidem ponit quoddā simile pāniculo qui similat cartilagini: ut eorum statio super ipsum sit bona: et non cadant propter debilitatē eius in quo fixi sunt: et ut lacertus aperiens oculi habeat sustentaculuz: sicut os ut bona fiat eius motio. ¶ Partes autem palpebre sunt coopertoriū: deinde una duarum tunicarum pāniculi: deinde eius adeps: postea lacertus eius: deinde tunica postrema: et est hec superior. Inferior vero ex partibus deest lacertus. ¶ Et locus quidē in cuius scissiōe est timor ē ex eo quod sequitur anteriorē partē eius apud initiū lacerti.

¶ De cognitiōe dispōnū oculi et cōplōnū eius et sermone vli de egritudinibus eius. Cap. ij.

Cognitio illius ē ex tactu eius et motu eius et ex venis eius et ex figura ipsius: et ex colore eius: et ex quantitate ipsius: et ex opōnibus suis proprijs et ex dispōnibus eius quod currit ab eo et dispōnibus passionum eius. ¶ Cognitio aūt illius ex tactu eius est: quoniam invenit eum tactus calidū aut frigidū aut durū aut siccū aut lenē aut humidum. ¶ Sed cognitio illius ex motu eius est ut cōsideres an motus ipsius sit levis et significet calitatē aut fritatē quod tactus discernet ipsius an sit gravis et significet fritatez aut humiditatē. ¶ Illius vero cognitio ex venis eius est ut cognoscas an sint grosse et ample et significet illud humiditatē eius an sint subtiles et stricte et significent siccitatē eius: aut plene et significet multitudinē in ipso. ¶ Cognitio vero illius ex colore ipsius est: quoniam color significat humorē dn̄antē proportionalē. s. rubeus et citrinus et plumbeus et fuscus. ¶ Sed cognitio illius ex figura ipsius est quoniam bonitas sue figure significat fortitudinē eius i creatiōe. et malitia sue figure significat contrarietatē illius. ¶ Dispō autez magnitudinis eius et parvitatis ipsius est secundum quod dictū est in capite. ¶ Illius vero cognitio ex opōnibus eius proprijs est: quoniam si ipse videt occultū a longe et ex propinquo simul. et non leditur ab eo quod ad ipsum redit a visibilibus fortibus est fortis cōplōnis et equalis: et si est debilis visus: et secundum contrariū illius tunc in cōplōne eius et in creatiōe est corruptio. et si ipse non est ipotens in cōprehendendo propinquū quamvis sit parvū et ē ipotēs i cōprehēdēdo lōginquū: tunc spūs eius est clarus sanus parvus. ¶ Et dicunt medici: quoniam non est sufficiens dilatationi egredienti propter subtilitatē sui. Et significant per illud radium quē credunt esse de summa spūs: et quod egreditur et obviat visibili. ¶ Et si non est impotens in cōprehendendo longinquuz: et si appropinquat ei illud quod est parvū non videt ipsum. et si recedit ab eo secundum quātitatē lōgitudinis videt ipsum: tunc spūs eius est multus conturbatus non clarus neque subtilis: imo humidus et eius cōplō est humida. ¶ Et dicunt medici quoniam non subtiliatur neque clarificatur nisi motu longo. et quoniam procedit radius i motu subtiliatur et attenuatur: et si debilitatur in utrisque dispōnibus tunc eius spiritus est parvus et turbidus. ¶ Cognitio aūt illius ē et ex dispōne eius quod ab eo currit est quoniam si ipse est siccus: et non facit lippitudinem omnino tunc ipse est siccus: et si facit lippitudinez superflue: tunc ipse est humidus valde. Ex dispositione aūt passionū eius: quoniam si ipse leditur a calore et sanatur a frigore: tunc ipse habet malitiam cōplōnis calide. Et si leditur a contrario tunc ipse contrarium habet. ¶ Et scias quod medius in omni dispōne harum specierū est equalis: nisi superfluus in dispositione visus: ipse enim est equalis. ¶ Oculo preterea accidūt omnes species egritudinum. s. materiales et pure et composite et instrumentales et comunes. ¶ Et oculo quidem in dispositionibus suis que ei accidunt in forma palpitationis et clausionis et apertionis et colore et lachrymis adsunt iudicia pendentia ex egritudinibus acutis: et oportet ut inquiratur ab eis. ¶ Amplius egritudines oculi quandoque sunt proprie: quandoque sunt cum cōmunitate propinquius vero quod ei cōmunicat est cerebrum et caput et velamina exteriora: et interiora deinde stomacus. ¶ Et omnis egritudo oculi que fit per cōitatē velaminū exteriorum est magis salva.

¶ De signis dispositionum oculi. Cap. iij.

Signa generatiōis egritudinis oculi cum communitate cerebri sunt: ut sint in cerebro quedam significationes nocumentorum suorum predicte. ¶ Nam si mediator fuerit velamina intrinseca: videbis lesionem et dolorem incipere a profundo oculi. ¶ Et si fuerit materia calida invenies sternutationem et pruritum in naso. ¶ Et si fuerit frigida sentiens cursum frigidū. ¶ Et raro quidem erit hec cōmunitas cum malitia cōplōnis singularis. ¶ Quod si fuerit cōitas cū velaminibus extrinsecis: et si fuerit mū evenien ab eis. sentiet extensionem incipientez in fronte et venis extrinsecis et apparebit nocumentuz in eo quod sequitur palpebram magnaz. ¶ Et si fuerit cum communitate stomaci erunt signa predicta in capitulo de cōmunitate cerebri cuz stomaco. ¶ Et si fuerit illic fantasie causa stomaci minorabuntur vacuitate et multiplicabuntur in saturitate. ¶ Signa vero egritudinis materialis inquantuz est in ipso oculo sunt quoniam sanguineam significat gravitas et rubedo et lachrymia et inflatio et exuberatio venarum et pulsatio temporum et glutinatio et lippitudo et caliditas tactus: et proprie quando cum eis associantur signa sanguinea capitis. ¶ Flegmaticam vero significant gravitas vehemens et rubedo occulta cum plumbositate quadam et cōglutinatio et lippitudo et tumor et paucitas lachrymarum. ¶ Colericam autem significant punctura et inflammatio cum rubedine ad citrinitatem tendente que non est sicut rubedo

sanguinea subtilitas sanguis acuti et paruitas conglutinationis et caliditas tactus. ¶ Sed melicaꝫ signi grauitas et obfuscatio et paruitas ꝯglutinatõis. ¶ Cõplões vo puras signi ficatio grauitatis cum exiccatõe et inuentõe signiorum quas prediximus in capi. cognitionis.

¶ Vnicuiqꝫ autem egritudinum instrumentalium et cõmunium aduenit capitulum.

¶ De curationibus vniuersalibus egritudinum oculi. Cap. iiij.

Cure oculi sunt opposite egritudinibus oculi. et quia egritudines sunt aut mãles: aut pure: aut cõposite: aut solutio continuitatis. Tunc cura oculi aut est eũo et ingredit in ipsam regimen apatũ aut regimen cõplõnis aut rectificatio forme: sicut est in egressiõe: aut ꝯsolidatio et incarnatio. ¶ Ab oculo vo euañt mãe: aut ẜꝫ semitã ꝯuersionis ab eo: aut ẜm semitaꝫ resolutionis ab eo. ¶ Conuersio aũt ex eo est prima ex corpore si est repleñ: deinde ex cerebro cum eo qđ sciuisti de mundificatiuis cerebri: deinde pmutatio ab eo per viaꝫ nasi: et per venas ꝓpinquas oculo: sicut sũt due vene lachrymaꝝ. ¶ Extractio aũt ex eo fit p medicinas educentes lachrymas. Cõplõnis aũt pmutatio iuuat medicinis proprijs et. ¶ Sed solõ ꝯinuitatis in ipso aduenies curat per medicinas que hñt exiccationẽ non plurimã. ¶ Et cum sunt cum elongatiõe a mordicatõe: et tu scies has medicinas ex sermone nr̃o ð obthalmia et reliquis egritudinibus mãlibus in oculo. ¶ Et opꝫ vt scias qꝫ in egritudinibus mãlibus in oculo est neciũ et administret minoratio nutrimenti: et acceptio ei⁹ qđ gñat humorẽ laudabilẽ et alienatio oĩs vaporosi et oĩs cuius mala est digõ. ¶ Et cuꝫ mã ꝓcedit ex mẽbro intẽde in flõmando illud mẽbrum: et cum mã aduenerit ex velamine extrinseco administrabis ventosas et administrabis apocrustica super frontẽ. Et quorũ summa est cortex bathedre ad casam et calcadis ad frõm. ¶ Vene aũt que flõmanf pp oculoꝝ sunt sicut cephalica. deinde vene que sunt in ptibus capitis. ¶ Que ergo in anterioribus sũt magis iuuatiue in pmutatõe facienda ex loco: et que sunt posterius sunt magis iuuatiue in attractione. ¶ Et scias qꝫ illud qđ accit in oculo ex materijs et indiget pmutatõe eius ab eo ad mẽbruꝫ aliud nñc illud ad qđ rectius pmutaf est narior et illud cum non fuerit in via effusionis ad oculum: et hec qdem pmutatio nõ fit nisi pp capitpurgia et odoramenta pdicta in locis alijs vbi diximus doloris capitis regimen. ¶ Medicine aũt oculi alie sunt pmutantes cõplõnẽ: et sũt aut infrĩgidantes sicut succi solatri et virge pastoris et aqua endiuie et aqua lactuce et aqua ro. et succus et et mucillago psilij. Et alie sunt calefacientes sicut muscus et piper et acorus et memitẽ: et similia. et alie sunt exiccatiue: sicut tucia et antimonium et climia: et de summa earum sunt cõstrictiue: sicut sief memite et aloes et alfeluza baragi et crocus et rosa. ¶ Et alie sunt lenientes: sic lac et de fricano lazuli et albugo oui et mucillago. ¶ Et alie sunt maturatiue: sicut vene et aqua fenugreci et croci et alrob et ꝓprie illud in quo infundit pann⁹. ¶ Et alie sunt resolutiue: sicut sarcocolla et aqua feni. et alie sunt stupefactiue: sicut succus pomoꝝ mandragore et papaueris et opium. ¶ Et scias qꝫ qñ cum egritudine oculi. fuerit soda: tunc oꝫ vt incipias in cura sode et non cures anteqꝫ ipsaꝫ remoueas. ¶ Et cum eũo et mundificatio et regimen ꝯueniens non iuuant scias qꝫ tunc in oculo est cõplõ mala: aut mã mala infuscata in tunicis corrũpens nutrimentum penetrans ad ipsum: aut illic est debilitas in cerebro: aut loco in quo expelluntur fluxus ad oculum.

¶ De rememoratione conseruationis sanitatis oculi et eorum que nocent ipsius. Cap. v.

Portet in primis vt ille qui laborat in ꝯseruãdo sanitatẽ oculi tueaf eũ a puluere et fumo et acribus egredientibus ab equalitate in caliditate et frigiditate et a ventis crudis et venenosis. Et non assiduet intueri rem vnam a qua non auertat. Et ex eis a qbus oꝫ vt vere custodiat est multitudo fletus. ¶ Et oꝫ vt minoret aspectus in litteris vel lineis subtilib⁹: nisi interdũ ẜm semitã exercitij. ¶ Et non ꝓlonget somnus eius sup collum. ¶ Et scias qꝫ multiplicatio coitus ẽ nocibilior res oculo: et sic multiplicatio ebrietatis et replõnis cibi: et et somnus sup replõnem. Et oẽs cibi et potus grossi: et oĩa vaporẽ emittẽtia ad caput. ¶ Et de summa eorum est oẽ qđ hꝫ acuitatẽ: sicut porri et andacoca: et oĩa que exiccant superflue de quorum summa est sal multus. Et oĩa a qbus gñat vapor multus: sicut caulis et lens. Et oĩa que diximus in areolis medicinarũ singularĩ que sunt ꝓporzionata ad hoc sũt nociua oculo. ¶ Et scias qꝫ multitudo vniuscuiusqꝫ duoꝝ .s. somni et vigiliarũ est vehementer nociua oculo et magis ꝯueniens ei est tẽpamentũ vniuscuiusqꝫ eoꝝ. ¶ Res aũt quaruꝫ vsus cõfert oculo et ꝯseruat virtutẽ eius sunt ea que fiunt ex antimonio et tucia: sicut spes tucie nutrite cum aqua sansuci et aqua feni. et facere collyriũ oĩ hora ex aqua feni. est mirabile et magni iuuamenti: et infrĩgidatio granati dulcis est mirabilis et. et puluis factus ex granatis vtrisqꝫ cum pulpis suis decoctis interioribus cũ melle et sicut scies illud in loco suo. ¶ Et ex eis aũt que abstergũt oculũ et acuunt ipsum est submergi in aqua clara et aperire oculũ in ipsa. ¶ Rerum aũt visui nocibiliũ alie sunt opõnes et motus et alie sunt cibi et alie sunt dispõnes ꝯuersionis in cibis. ¶ Opõnes aũt motus sunt sicut

omnia que exiccāt sicut coitus plurimus: ⁊ longitudo aspectus ad luminosa: ⁊ legere subtilia sup flue. ⁊ Meduū.n. in eo ꝯfert: ⁊ silr opō puoꝝ. ¶ Et somnus sup repletōnē ⁊ cenā: imo oꝫ illū qui in visu hꝫ debilitatē expectare donec digō fiat: deinde dormire: ⁊ omnis repletio nocet ei. ⁊ omne quod exiccat naturam nocet. ⁊ omne qđ sanguinē turbidat siue sit de rebus salsis sine acutis siue aliis nocet ei. ¶ Et ebrietas nocet ei. ¶ Uomitus aūt ꝯfert ei inquātū mundificat stōm ⁊ nocet ei inquātū mouet māas cerebri ⁊ expellit eas ad ipm: ⁊ si non fuerit excusatio quin fiat: tunc oꝫ vt fiat post cibū ⁊ cum facilitate: ⁊ balneatio nocet ei ⁊ somnus supflue nocet ei: ⁊ fletus plurimus ⁊ multitudo flōmie ⁊ ꝓprie cum ventosis ꝯtuuis nocent. ¶ Cibi vero salsi ⁊ acres ⁊ vaporosi qui ledunt os stōi sunt cepe ⁊ porri ⁊ allea ⁊ bedarungi comesta ⁊ oliue mature ⁊ anetū ⁊ caulis ⁊ lens. ¶ Cōuersio aūt in cibis est vt ita comedant ne coruꝫ digō corrūpaṫ ⁊ multiplicet ipsoꝝ vaporatio: ꝫ qꝫ i loco suo demṫ abiṫ. ⁊ ego iā pueniā illic ⁊ tu scies illud in tractatibꝰ huius tertij libri.

¶ De obthalmia ⁊ conturbatione. Cap. vi.

Obthalmia alia est vera ⁊ alia est ei silis que noiaṫ ꝯturbatio: ⁊ vacillatio ⁊ ipsa calefacit ⁊ hūectat cū accit oculo ex causis extrinsecis facientibus in ipso bothor: ⁊ rubificantibus eum sicut sol ⁊ soda adustiua ⁊ ephimera adusta: ⁊ puluere ⁊ fumo ⁊ frigore in qbusdā horis pp constrictionē ipsius ⁊ ꝑcussionē: pp cōmotionē ab ipsa ⁊ vēto ꝑcelloso pp suā prauitatē. ¶ Illius vero totius impressio leuis est associata cāe que non ita remanet post ipsam vt de ea sit curandū ⁊ si non medicaṫ remouet eum remotōe cause multotiens: ⁊ noiaṫ grece taraxis. ¶ Qđ si cā corporea aut extrinseca iuuerit māaem p'maꝫ pole erit tunc vt velociter pmuteṫ in apā manifestum ⁊ verū. Sicut mutanṫ febres ephimere in alias febres. Cum aūt pmutaṫ ⁊ est in principio pmutatōis noiaṫ grece aphriem. ¶ Et de spēbus qdem obthalmie est que sequiṫ scabies i oculo cuius cā ē scalptura oculi q in pncipio rei ꝑcedit cursū ꝯturbatōis: ⁊ neqꝫ aduenit eiꝰ cura nisi post scabiei fricationē. ¶ Obthalmia vero oino est apa in ꝯiunctiua: ⁊ alia qdem est que est apa simplex non ptransiens terminus: ⁊ pleriqꝫ est in eo venarū exuberatio ⁊ cursus ⁊ dolor. Et alia est que est magna ptransiens terminū in magnitudine in qua supabūdat albugo sup pupillā ⁊ tegit eam ⁊ ꝓhibet clausionē ⁊ noiaṫ chimosis: ⁊ apō nos dṫ alguardanesi: que plrī accit infantibus pp multitudinē māerū eoꝝ ⁊ debilitatē oculoꝝ ipsoꝝ: ⁊ ipsa qdem non fit a mā calida tm̄ imo ⁊ a flegmatica ⁊ melancolica. ¶ Et qm̄ obthalmia vera est apa in pupilla sequēs ꝯiunctiuā ⁊ oē apa aut est a sanguine aut colera aut flegmate aut melia aut vētositate tunc silr obthalmie non euacuaṫ cā ab vna istarū cāru. ¶ Et qñqꝫ humor apans generatur in ipso. ⁊ qñqꝫ est adueniens ei a cerebro ꝑm semitā catarri: per viam velaminis extrinseci cooperientis caput aut per viam velaminis intrinseci ⁊ oino a cerebro ⁊ pubuꝫ ipsius. Nā cum in cerebro aggreganṫ māe plurime ⁊ repletio tunc vix euadit oculus quin obthalmiā incurrat nisi fortis fuerit valde. ¶ Et qñqꝫ sūt arterie que effundūt ad ipm supfluitates suas: cum sunt supfluitates in ipsis multiplicate: siue sint arterie intrinsece siue extrisece. ¶ Et qñqꝫ mā non est eueniens ei a pte cerebri ⁊ capitis: sed aduenit ei a pte alioꝝ mēbroꝝ: ⁊ ꝓpter cuꝫ oculū iam ꝯsecuta est malitia cōplōnis: ⁊ debilitauit eum ⁊ fecit ipm susceptibilē nocumentorum: ⁊ est ad quem affunduṫ supfluitates. ¶ Amplius de spēbus obthalmie est que hꝫ periodū ⁊ paroxismū ꝑm perioduꝫ effusionis māe ⁊ periodū hore: gñatiōis eius. ¶ Et violentia qdeꝫ doloris in obthalmia aut est ꝓpter humorē mordicatiuū corrodentēꝫ tunicas aut pp humorē plrī extensiuū: aut pp vaporē grossuꝫ ꝑm raritatē inde est raritas i dolore. ¶ Et māe qdem illius sicut sciuisti: aut sunt ex corpore: aut ex capite ipso: aut ex venis que oculo afferunt mām malā calidā aut frām. Et qñqꝫ sunt in oculo ipso: ⁊ illud si accidat tunicis oculi corruptio cōplōnis pp humorē retentū i eis aut obthalmiā venientē sup eas: ⁊ pueniet totū qđ aduenit ei de nutrimento ad corruptioneꝫ. ¶ Et ille cuius sunt oculi exterius pminentes est susceptibilior magnitudis obthalmie ⁊ fortitoris eius pp humiditatē ipsoꝝ oculoꝝ ⁊ aptione poroꝝ ipsoꝝ. ¶ Et qñqꝫ qdem multiplicantur lachryme frigide in spēbus obthalmie pp priuationē digōnis. ⁊ multotiens resoluiṫ obthalmia cum solōne māe. ¶ Et scias qꝫ malitia obthalmie est ꝑm qualitatē māe ⁊ magnitudo eius ꝑm quātitatē ipsius. ¶ Et scias qꝫ in regionibus meridianis multiplicaṫ obthalmia ⁊ remouetur velociter. Sed aduentus eius in ipsis plrī ē pp cursū māeꝝ eoꝝ ⁊ multitudineꝫ vapoꝝ earū. sanitas vero eius in ipsis velox est pp raritatē poroꝝ mēbroꝝ eoꝝ ⁊ solōnē nāruꝫ ipsoꝝ. qꝫ si subito supueniat ei frigus fit difficilis ipsoꝝ obthalmia ⁊ ꝓhibet humorē eius a cursu. ¶ In regionibus autē friis ⁊ tpibus friis minoraṫ obthalmia sed est praua: ⁊ puitas quidem eius in eis est pp quietem humoꝝ in ipsis ⁊ ꝯgelatonē eoꝝ. eius vero prauitas est quoniā qñ cōprehenduṫ in mēbro non resoluunṫ velociter pp coartatonē meatuū: quare extendātur magnifice donec accidat vt ex eis findatur siphac. ¶ Cūqꝫ precedit hyemis septētrōalis. ⁊ sequiṫ ipsam ver meridionale pluuiosum ⁊ estas pluuiosa multiplicaṫ obthalmia. ¶ Et si

militer qñ hyems est calida ꝛ meridiana reple tur corpus humiditatibus: ꝛ deinde sequit̃ eã ver septẽtrionale tunc ↄstringit eos. ℭ Et estas qdem borealis multiplicat obthalmiã ꝛ ꝑpe post hyemẽ meridianã. ꝛ qñqꝫ multiplicat̃ et in estate cuius ver fuit meridianũ ꝛ sicca hyems ꝛ septẽtrionalis. ℭ Et tu qdem ↄsidera corpora dura ꝭm regiones septẽtrionales. ꝛ corpora lenia ꝛ rara ꝭm meridionales regiones: ꝛ sicut regiones calide faciunt obthalmiã silr balneũ valde calidũ cum homo ipm ingredit̃ ꝓculdubio facit obthalmiam. ℭ Et scias ꝙ quando adest obthalmia ꝛ oculi dispositio non mutatur consequens cum cura recta ꝛ purgatione vltima: tunc causa eius est materia retenta in oculo corrumpens nutrimentum: ꝛ catarrus ex cerebro ꝛ capite ꝭm ꝙ declarauimus in illis que sunt p̄missa.

ℭ De signis. Cap. vij.

Scias ꝙ dolor qui in oculo ↄtingit alij sunt mordicatiui ꝛ alij corrosiui ꝛ alij extensiui. ℭ Et mordicatiui qdeꝫ signt corruptionẽ qualitatis materie ꝛ acuitatem ipsius. ℭ Et extensiui signt multitudinẽ eius aut vẽtositatẽ. ℭ Et obthalmia velocioris status est in qua lachryme magis currunt ꝛ que acutiorẽ hꝫ mordicationẽ: ꝛ tardioris est que est magis sicca. ℭ Et lippitudo qdem est signũ vere maturatõis aut grossiciei materiei. Lippitudo nãqꝫ que est velox cũ leuitate accĩtiũ excepta grauitate oculi est signũ grossitudinis mãei. Et illa cui associat̃ maturatio: ꝛ cum qua est oculi exiccatio in initio paruip a resoluit̃ velociter est laudabilis. ℭ Et illa cuius granũ est puum raro est signũ bonitatis. Grauitas aũt grani maturatõis signt tarditatẽ. Cũqꝫ palpebre ↄglutinari incipiunt tũc iam maturatõis adest ꝓpinqtas: sicut dũ perseuerat cursus aqꝫus est initiũ adhuc. ℭ Post hec aũt dicamus ꝙ ↄturbatio cognoscit̃ leuitate sui ꝛ cã sui ꝛ quantitate spatij p̄mitiui.

ℭ Et obthalmiã qdem que est cum cõitate capitis signt soda ꝛ grauitas capitis. Nam si via fluxus a cerebro ad oculũ non est nisi per velamen extrinsecũ cooperiens caput frõs est extensa ꝛ vene exteriores sunt plene: ꝛ silr inflatio incipit venire ad palpebrã ꝛ in frõte sunt rubedo ꝛ pulsatio. ℭ Et si est per velamen intrinsecum non apparet illud ꝛ apparet sternutatio ꝛ pruritus in naso ꝛ palato. ℭ Et si est cum cõitate stõi associat̃ ei nausea ↄturbatio ꝛ signũ illius est humor in stõ. ℭ Sanguineam vero obthalmiam signt color oculi ꝛ exuberatio venaruꝫ ꝛ pulsatio tempoꝝ ꝛ reliqua signa sanguinis in ptib⁹ cerebri: ꝛ ꝙ non lachrymat̃ plũ sed lippitudineꝫ patit̃: ꝛ ↄglutinat̃ apud somnũ. ℭ Colericam auteꝫ signt punctura vehemens ꝛ dolor adustiuus vehementer: ꝛ rubedo parua ꝛ lachryme subtiles acute: ꝛ qñqꝫ exulcerat: ꝛ qñqꝫ cũat̃ a lachrymis: sicut est cũs sanguinei: ꝛ nõ ↄglutinant̃ apud somnũ. ℭ Et huius qdeꝫ generis est quedaꝫ rubedo adueniens oculo ꝛ est de summa cõplõnũ pestilinarũ ꝛ qñqꝫ cauterizat oculum ꝛ exulcerat ipsum faciens exulcerationem motiuã ꝛ ambulatiuã. ℭ Obthalmie preterea ↄsile est genus pruritiuũ ꝛ exiccatiuũ cum puitate rubedinis ꝛ puitate lippitudinis ꝛ non apparet spatii ipsius quãtitas de qua sit curandum neqꝫ cursus. ꝛ est ex materia parua acuta. ℭ Sed flegmaticã signt grauitas vehemens ꝛ calitas parua ꝛ rubedo debilitatis in ea vincens est albedo: ꝛ sunt lippitudo ꝛ ↄglutinatio apud somnũ ꝛ est cum inflatione ꝛ cõicat ei facies ꝛ color. ℭ Nõ si eius principium est stõus associatur ei nausea. ℭ Et flegmatica quidem quandoqꝫ consequitur hoc vt in ipsa excrescat coniunctiua super nigrum propter magnitudinem apostematis. verumtamen non est manifeste rubedinis neqꝫ vehementius: neqꝫ sunt cum ea lachryme sed lippitudo. ℭ Melancolicam vero significant grauitas cum offuscatione ꝛ exiccatio ꝛ perseuerantia: ꝛ paruitas ↄglutinationis. ℭ Cum ventosa autem est extensio tñ sine grauitate: ꝛ neqꝫ est cursus: ꝛ qñqꝫ rubedinem facit euenire extensio.

ℭ De cura conturbationis Cap. viij.

In cura ↄturbationis ꝛ obthalmie leuis que cursu eius ꝓcedit. qñqꝫ cause sufficit abscisio. s. si fuerit cã iuuatiua a repletione sanguinis aut alterius cum euõne. ℭ Et qñqꝫ sufficit sedatio motus eius ꝛ distillatio lactis aut albuginis oui: aut alterius rei in ipso. ℭ Et si ↄturbatio fuerit ex ꝑcussione distilletur in oculum sanguis colũbe calidus aut alterius aut ex sanguine sumpsius. ꝛ quandoqꝫ sufficit euaporare ipsum cuꝫ spongia aut lana infusa in oleo ros. ꝛ decoctione lactis aut decoctione lentis: aut distilletur in ipsum lac mulieris ex mammilla calidum. ꝙ si illud non confert tunc decoctio fenugreci ꝛ fiet alter. ℭ Illi vero que ex frigore accidit confert balneum si non fuerit factum apostema. ꝛ non fuerint caput ꝛ corpus repleta. ꝛ confert ei vaporatio cum decoctione camomille ꝛ vinum subtile post. iij. horas a cibo: ꝛ somnus longus post vinum est ex rebus iuuantibus siue sit ex sole aut frigore aut alijs. ℭ Et obthalmia quidẽ cuius causa est scabies ꝛ est leuis fricetur scabies in primis: deinde curetur obthalmia. ꝛ quandoqꝫ remouetur post fricationem scabiei per seipsam: quod si magna fuerit non tolerans propinquitatem preparationis fricationis ad ministrentur subtiliatio ꝛ lenificatio ꝛ mundificatio: ita vt fiat obthalmia obediens ꝛ toleret inter se vicinitatem ꝛ inter regimen mundificationis ꝛ fricationis.

¶ De cura cōi specierum obthalmie τ effusio
ne fluxuum ad oculū. Cap.ix.

Cauon cōis i regie obthalmie mālis
τ reliq̄rū egritudinū ocli mālū est
minoratio cibi τ ipsi⁹ exiccatio τ ele
ctio ei⁹ qd̄ gn̄at hūorem laudabilē: τ
alienatio oīs vaporosi: τ alienatio oīs rei q̄ est
male digōni⁹: τ aliēatio coit⁹ τ mot⁹: τ applau
datiōis q̄ ē a vio: τ aliēatio cōestiōis acetosi τ
salsi τ aceti: τ assiduatio lēitatis nāe. ¶ Et flōia
ex cephalica ē ɔueniēs oīb⁹ spēb⁹ ei⁹. ¶ Et oꝫ
qd̄ vt visus paciēs obthalmiā nō cadat super
albedinē τ sup radios imo sit qd̄ substernit ei
τ q̄ ipse circūdat nigrū τ viride τ sup faciē ei⁹
suspēdat pān⁹ penit⁹ niger appens oculo eius.
Et niger qd̄ sit i dispōne egritudis: τ celestis i
dispōne sanitatis: τ oꝫ vt sit dom⁹ in q̄ hitat ad
tenebrositatē declināo. ¶ Et oꝫ vt ad ipm attra
hat somn⁹. Est.n. medicamen bonū τ expedit
ne pili pmittant plōgari q̄ n̄ valde sunt nocui
obthalmie nisi fuerit pili i radice soluti. illō.n.
ɔferunt q̄ n̄ exiccāt hūiditates attrahēdo ad nu
trimētū eoꝝ. ¶ Et cū corp⁹ ē mūdū τ hūo: fa
ciēs obthalmiā ē effusus i venis. τ ex gn̄e san
guis grossi τ ppē i fine obthalmie: tūc balnea
tiōis ipressio i subtiliādo māꝫ: τ pot⁹ vini puri
ad repellēdū ipsaꝫ τ eūandū sūt iuuātes. ¶ Et
balneū qd̄ post eūonē ē meli⁹ medicam̄ ad ob
thalmiā: τ ppē si fuerit vaporatio sedās dolo
rē. ¶ Et ex eis qd̄ gb⁹ oꝫ regim̄ eē i obthalmia
τ reliq̄s egritudib⁹ ocli mālib⁹ ē eleuatio pul
uinaris τ cautela ɔscēsionis ei⁹. ¶ Et opꝫ vt ex
toto elōget oleū a capite paciētis obthalmiaꝫ:
qm̄ ipm ē magis vehemētis nocumēti. ¶ Et
distillatio olei τ si sit oleū ro.i aurē ē valde ma
gni nocumēti. Et q̄n magn̄ obthalmiā adeo vt
stringat tunicas. ¶ Nō si fuerit mā pcedēs ex
mēbro tūc oportebit vt eūet mēbrū illud τ tra
hat ad ɔtriū pris cū q̄lꝫ re.s. p clystē aut flōmiaꝫ
τ alia. ¶ Et forasse nō sufficit flōia ex cepha
lica τ est neca flōia arterie tpis τ auris ad ab
scindēdū viā p quā aduenit mā: τ illud: qn̄ mā
aduēit oclo p arterias extrisecas. ¶ Cūq̄ vo
litras adest icidēdi arterias capitis oꝫ vt radat
caput τ ɔsideret q̄ illaꝝ duaꝝ artiaꝝ sit magis
pulsans τ maior τ calior τ icidat τ pueniat ad
finē i ei⁹ curatiōe: si ē ex eis q̄ icidūt. τ sunt due
nō magne. τ qn̄ icidit illa q̄ ē sup tps oꝫ vt lige
tur i pmis: deīde abscindat postq̄ eligit illō cu
ius ɔerijt rememoratio: scꝫ vt sit post eūonem
τ abscindat maior minoꝝ τ calidior earum: τ
opꝫ ante incisionē vt stringat qd̄ est in ea inferi⁹
cum filo firmo in lōgitudine: τ dimittat liga
tura in ipsa: deinde incidat qd̄ est post ipsaꝫ: cū
putrefit lꝫ auferat strictura: τ ipsa qdē est neces
saria in ea que est maxima. In pua vō sufficit
vt pfunde scarificet q̄tenus currat qd̄ in eo est
de sanguine. Illud.n. q̄nq̄ pximū est iuuamē
to vētosaꝝ in nocra τ positiōi sanguisugaꝝ sup
frontē. ¶ Et qn̄ nō sufficit illud qd̄ sit fiat flōia
ex lachrymali angulo τ ex vena frōtis cū tamē
ventose nocre sunt vltimi iuuamenti. ¶ Cūq̄
prolongat egritudo administrent sief. in qbus
ponunt eo vstum τ attrimētū vstuꝫ τ quādoq̄
sufficit facere alcohol ex aloe solo. ¶ Et cum
prolōgat obthalmia τ nō iuuat ab aliquo tūc
scias q̄ in tunicis ocli est materia mala corrū
pens nutrimentū superueniens ei: qr recedēs cō
fuge ad aliqd qd̄ sit sicut abluta tucia pmixta
lenitiuis sicut cerusa τ climia aurea abluta τ
amilo τ pauco gūmi. τ quādoq̄ cauteriū sup
verticē ē necessariū vt retineat catarrus. Nūq̄
enim eius pseuerātia est ppter pseuerātiā catar
ri. Cum autē initiū est ex velaminibus intrin
secis tūc cura est difficilis: nisi sit eius resolutio
sm euacuātia fortia cū administratiōe empla
strorū cōfortantiū caput cognitoꝝ ad hanc rē.
Sicut est emplastrū factū de spica τ rosa τ aca
tia cum aqua coriādri humidi: τ ipso coriādro
humido τ sicco cū pauco croco dimissum sup
locū vna hora aut duabus: deinde remoueat.
¶ Et quādoq̄ administrant in ea glutinatiua
τ cōmensuratiua materierū acutarū: τ genera
lactis sunt ex sūma eoꝝ: τ nō est ɔueniēs vt di
mittatur distillatio eius in oculo tpe lōgo: imo
opꝫ vt remoueat τ renouet omni hora. ¶ Et
de eis est albugo: oui: τ nō est necessariū in ipsa
vt remoueat: imo si dimittat horis aliquibus
non nocet: τ est laudabilior in hoc lacte: τ si sit
lac magis abstersiuū: τ albumē quidē oui ag
gregat cū lenificatiōe τ applanatione sua si nō
adheserit τ nō strinxerit poros. ¶ Et deco
ctio fenugreci aggregat cū lenificatione sua τ
maturatione sua vt faciat planū τ sedet dolorē:
τ oleū ros. est huius gn̄is. Et penit⁹ oportet vt
nō sit in medicina administrata in oculo τ pprie
in obthalmia asperitas neq̄ q̄litas saporis ace
tosi aut acuti. ¶ Et opꝫ quidē vt cōterant val
de q̄tenus ipsius remoueat asperitas: τ quāto
tibi plus est possibile vt sis ɔtētus isipidis odo
re puatis. nam illud est bonū. ¶ Interdū vō
administrant caputpurgia mūdificatiua τ que
eorū cursu pcedūt existētia ex eis que p narēs
materiei partē extrahūt: τ de quib⁹ tunc non ti
met q̄ ad oculuꝫ aliā trahāt materiā. ¶ Gar
garismata quoq̄ administrant in ea. ¶ Et de
medicamētis quidē iuuatiuis est vaporatio ex
aquis tepidis cū spōgia τ lana: τ qn̄q̄ admini
stratio semel facta aut bis satis sufficit. τ q̄nq̄
est necessariū vt plurimū iteret sm fortitudinē
obthalmie τ eius debilitatē. cūq̄ in aq̄ qua fit
vaporatio melliloti τ fenugreci fuerit decoctio
erit vltima in ɔferēdo. ¶ Interdū pterea sup
frontem liniunt apocrustica τ pprie cum via
effusiōis materiei est velamen extrinsecū. τ hec
quidē apocrustica sunt sicut cortices balbelze

proprie ⁊ sicut sief menite ⁊ sicut seluza haragi ⁊ aloes ⁊ semē ro. ⁊ croc⁹ ⁊ sarcocolla ⁊ que sunt sicut aq̄ solatri ⁊ aq̄ ꝟge pastoris ⁊ silr rānus ⁊ saulch ordei ⁊ solat̄ꝝ ⁊ cydonii. ¶ Quod si supfluitas fuerit vehemētis calitatis ⁊ tenuitatis admistrenſ epithimata vehemētis stipticitatis sicut de gallis ⁊ balaustijs ⁊ tribulis ⁊ emplastrū ex eis cursib⁹ fluxuū adhibitis hʒ maximā efficaciā: ⁊ h̄ qd̄ cū mā fuerit cal'a. ¶ Sed si fuerit frida tūc fiāt ex eis q̄ exiccāt ⁊ ꝯstrigūt ⁊ ꝯfortāt mēbrū cū calefactiōe sicut epithimata ex sambaco ⁊ sulfure ⁊ baurach. ¶ Et opʒ qd̄ vt oculus assidue mūdificeſ a lippitudie ex lacte distillato in ipʒ ⁊ laua ipm albumie oui. ¶ Quod si tact⁹ fuerit neccīus oportebit vt fit cū facilitate. ¶ Et oʒ si fuerit obthalmia vehemēs vt fiat flōmia vsqȝ q̄ timeaſ lippotōis. Sāguis nāqȝ emissio pli sanat i hora. Et opʒ inq̄ntum posse est vt retardeſ i obthalmia collyrioꝝ admistratio vsqȝ ad tres dies ⁊ sufficiat regimen ꝑdictū ex eūonib⁹ ⁊ attractiōe māeꝝ ad extrema: ⁊ i hora quā diximus locoꝝ ⁊ dispōnū. Deinde si post illud administreſ collyriū nō erit malum: plerūqȝ .n. sanaſ ab obthalmia his rebus absqȝ cura alia. ¶ Nūc ꝟo lenitas ē eis q̄ ei ē neccīa: imo ēt est neccīuʒ vt solōne educaſ hūoꝝ dnans sanguini post flōmiā. ¶ Et in vaporatione qd̄ nō existit bōitas añ mūdificationeʒ neqȝ i balneo. ⁊ qñqȝ fit illō cā attrahēdi māni plimā coopientē tunicas ocli. ¶ Et oʒ vt i ꝑn⁹ nō admistrenſ ispissatiua fortia ⁊ q̄ sūt vehemēter stiptica: qm̄ ispissant tunicas ⁊ ꝓhibēt resolutionē ⁊ magnificāt dolorē: ⁊ ꝓpe cum dolor fuerit fortis. ⁊ ea ēt q̄ debilr ꝯstrigūt in ꝑn⁹ nō sufficiūt ad ꝓhibēdā māiu ⁊ nocēt pp ispissationē tunicaꝝ ⁊ ꝯstringūt māzi eis. qꝫ si aliqd horū ꝯtingerit succurre cū vaporatiōe ex aq̄ cal'a semꝑ. ⁊ solū collyriū albū dissolutū i aq̄ mellilori ē ꝯueniēs. fort⁹ nāqȝ illo cū repletiōe capitis qñqȝ ē ei nociuū. ¶ Resolutiua ꝟo i ꝑn⁹ obthalmie vehemēter deuita: ⁊ plm est neccīa post ista stiptica ⁊ ꝓpe cū eis narcotica sunt admixta distillatio aq̄ zuccari ⁊ aq̄ melius qd̄ oculo. Quod si ꝓuenit ex istis cōmotio egritudinis ifridabis eā cū eo in q̄ nō sit inspissatio ad succurrēdū ei. ¶ Et opʒ vt intēdas ante h̄ ad mūdificationē lippitudinis cū facilitate ⁊ nō noceas oclo. In lippitudis nāqȝ mūdificatiōe ē doloris alleuiatio ⁊ abstersio oculi ⁊ medicinis adest politas opandi. ¶ Et qñqȝ doloris vehemētia facit neccīaʒ stupefaciētū adhibitionē sicut succi pomoꝝ mādragore ⁊ lactuce ⁊ papaueris ⁊ aliquātule aque sumach. Expelle ergo illa q̄ntum potes: qꝫ si aliqd eoruʒ administras ꝓpter necessitatē admistra ipm ꝑm cautelā. ⁊ si posse est tibi vt sis ꝯtent⁹ cū albumie oui conq̄ssati cum aq̄ in q̄ papauer sit decoctū fac: ⁊ forsitan oportebit vt ponas cuʒ eo fenugrecum vt

sumet ad sedandum dolorem ex pte resolutiōis vt resoluat eā ⁊ remoueat nocumētū stupefactiōis. qꝫ si mā est subtilis ⁊ corrosiua nō est ma malum apud me vti opio ⁊ stupefactiuis: ipm nāqȝ est sanans eā ⁊ non succedit dolor q̄uis oporteat credere qꝫ inquātū visui nocet est malū: verū opio: in doloribus a mā corrosiua ꝓuenientib⁹ nō est malū apud me vti. ipm .n. sanat celeriter. ¶ Et cura qd̄ mordicatiōis est ex glutinatiuis ⁊ infridatiuis ⁊ subtiliatiuis. Et cura extēsionis est cū mollificatione oculi ⁊ resolōne per ea quoꝝ vnūqdqȝ diximus in loco suo ⁊ ꝑmutatiōe māei. ¶ Cū aūt egritudo fit cronica tūc est flōmia faciēda ex lachrymalib⁹ ⁊ flomotomiāde sunt ambe arterie q̄ sūt post aures. ¶ Et opʒ vt patiēs obthalmiā ⁊ patiētes reumatismos ad oculos deuitēt quēadmodū multotiēs diximus inūctionē capitis ⁊ distillationeʒ alicui⁹ olei in aurē. ⁊ penitus cura obthalmie est sicut cura reliquoꝝ apatū ex repcussione ꝑ⁹ ⁊ resolōne 2°. Verūtñ exigiſ pp mēbrū ipm superflua facilitas ⁊ ē vt illud qd̄ repellit ⁊ repercutit ⁊ subtiliat ⁊ qd̄ resoluit ⁊ abstergit nō sit laboriosi tact⁹ ledēs sensuʒ faciēs euenire asperitatē. Et illud qd̄ non cōpleſ nisi sit stipticitas eius qd̄ refrenat tēperata: ⁊ mordicatio eius qd̄ resoluit leuis ꝑua: imo est melius vt sit in illo exiccatio sine mordicatione: ⁊ vt violētia laboris eius frangaſ ꝑ illud qd̄ eis admisceſ de eis q̄ sunt sicut albumē oui ⁊ lac mulieris mulcēs sup ꝯfricationē collyrij q̄ fit alcofol. ¶ Cū aūt mā iā est eūata ⁊ dolor non est in sūmo laboris admistra collyriū noiatū vni⁹ diei cōmixtum cū eo qd̄ fit sicut vitellus oui: ⁊ neqȝ est lōginquū qn saneſ ifirmus in die suo ⁊ igrediaſ balneū in sequēti. Sitqȝ illud qd̄ sufficit ad resoluēdū residuū māei: sicut ē collyriū de spica. ¶ Et qñqȝ hora facit necīum vt facias ipsum odorare de collyrio alisthpatā in die ꝑmo rē mordicam. ⁊ addas in die .ij. de eo ⁊ erit cum eo salus. ¶ Cumqȝ materia fit praua in obthalmia antecedens ad dissoluēdum tūc forsitan est aliquid quod fit simile succo cucumeris asinini.

¶ De cura obtal. calide colerice sanguinee ⁊ herisipille. Cap. x.

Regimen cōe obthalmie cuius cā est mā colerica aut sanguinea ē flōmia ⁊ eūo. Nā si cā fuerit sanguis calefactus colericus aut colera sola cōfert cū flōmia eūo ex decoctiōib⁹ mirobal. ⁊ qñqȝ poniſ in ipsa turbith. ¶ Quod si cū ea fuerit aliquātulū grossiciei ⁊ sciueris qꝫ mā sit imbibita in velaminib⁹ cerebri ꝯfortabis eā cū hierapigra. Et forsitan sufficit in hmōi ifusio aloes ⁊ si illic fuerit caliditas erit aq̄ in q̄ ipse infundeſ aq̄ endiuie aut aq̄ pluuialis aut ille ambe. ¶ Et opʒ qdē vt in initio fiat in ipso emplm oculo ex infrigidatiuis que sunt expressiones sicut expillo

lingue arietis et expressio foliorum salicis et muci laginis et distillatio earum in ipso: deinde albumen oui cum lacte asine: aut solum: deinde collyrium album et reliqua collyria que reminiscebamur in apocrusticis: et neque in eis fuerit consequentia propter quem tunice inspissantur et mane constringantur et dolor fortior fiat. ℂ Cum reppuleris materiam per euacuationem et attractionem et apocrustica tunc gradatim tendas ad maturatiua: et sint in principio mixta cum apocrusticis. Est ergo in principio conueniens eorum commixtio cum aliquo quod sit sicut aqua ro. et in quibus quod lactis est virtus maturationis: et in mucilagine psilij est cum repercussione maturatio quedam: et mucilago seminis cydonij est vehementior in maturatione quam ipsa. ℂ Et aqua fenugreci bona maturationi est sedatiua doloris: et est maturatiuorum dignior vt ab ea incipiatur: et non est in ipsa attractio. Et si est necessarium ingrossare aliquid ex illo fiat cum mucilaginibus: aut infridare fiat cum succis: et iam expertus est succus arboris que grece nominatur achaia et syriace asel in principio obthalmie calide et inflammationis eius: et fuit conueniens cum experientia forti. Et succi quod isti quandoque coagulantur et resoluantur. Postea transi ab huiusmodi ad decoctionem mellilioti in qua sit dissoluta sarcocolla alba proprie nutrita cum lacte mulieris et asine. ℂ Cum descendere incipit adde in administratione resolutiuum quod sit fortius sicut sarcocolla in aqua fenugreci et feniculi et vaporatio ex aqua in qua decocta sit crocus et myrrha: et administra balneum si sciueris quod cerebrum sit mundum. et da in potu post cibum per aliquas horas aliquid vini antiqui puri in parua quantitate: nam balneum post ipsum in aqua calida et vaporatio si fiat erit illud iuuamentum: et administratio etiam collyriorum narratorum in antidotario ad descensionem obthalmie et finem eius. ℂ Quod si materia fuerit sanguinea adhibebis ventosas post flebotomiam et assiduabis fricationem extremitatum et constrictionem earum plusquam in alijs: et administrabis in principio res succosas predictas: deinde admiscebis eis medullam panis: postea infunde panem illum in alrob: et permiscebis in ipso: et forsitan oportebit vt permisceas cum illo parum opij si fortis fiat dolor. ℂ Quod si materia fuerit colerica euacuabis post flebotomiam cum eo quod educit coleram. Et administrabis balneum ex aqua dulci. et quandoque conueniens erit effundere aquam frigidam ei super caput et oculum: et quandoque lauatur facies ex aqua frigida cum admiscetur parum aceti et confert: et oportet vt in colerica sit maior audacia in administratione stipticorum in principio sine superfluitate et in administratione collyriorum stipticorum dissolutorum in succis. ℂ In herisipilla autem que est ex summa illius oportet vt administrentur post euacuationem cum solutiuis et clysteri. emplastra facta ex corticibus granatorum decoctis super prunas et trita cum alrob: aut mel: et assidue fiat ei euaporatio cum spongea calida: et facere emplastrum ex farina orobi et frumenti decocta cum syrupo mellis aut cum radice lilij trita confert ei. ℂ Et oportet vt assidue abluatur oculus et assidue infrigidetur et humectetur. Sed sufficientia in infrigidantibus est ex eis que tardant et hebetant. ℂ Et quando resoluitur egritudo et remanet caliditas fac emplastrum ex vitello oui assati et contriti cum croco et melle et reliquis que scripta sunt ad herisipillam in antidotario.

ℂ De cura obthalmie frigide. Cap. xi.

In obthalmia frigida a materijs frigidis oportet vt euacuetur humor frigidus: et quandoque est necessarium iterare siue sit potio siue iniectio siue gargarismatio: et oportet vt sit initium cure a repercussiuis que non sunt infridantia valde. Sed sint illa in quibus est subtiliatio sicut myrrha et sarcocolla. ℂ Et si administraueris collyrium de spica cum aqua commensurata erit conueniens: et si in tunicis pupille non fuerit nocumentum facies alcohol ex aqua in qua bullita sint crocus et calcadis et mel. ℂ Et oportet vt liniatur in principio frigidos ex calcadis: et precipue cum via materiei est per velamen extrinsecum: et similiter non est malum si abluatur faciem ex aqua in qua dissoluitur calcadis et precipue quando via materie est ex velamine extrinseco. ℂ Et si liniantur palpebre in principio ex tyriaca et sulfure et arsenico est bonum. et potus tyriace etiam confert. ℂ Et iam quidem experta sunt in hoc folia alkerue contrita et commixta cum aneto: et folia malue decocta in vino. nos vero dicemus in antidotario troc. conuenientes ad linientes palpebras. ℂ Et aqua quod fenugreci et mucilago seminis est ex eis. quorum distillatio in oculum patientis obthalmiam frigidam confert: et post illud collyrium lenitiuum et collyrium rubeum maius et collyrium alraigene et sarcocolla dissoluta in succo foliorum capparis. Et emplastrum ex folijs capparis solum. ℂ Et confert omnibus istis regimen subtile et administratio balnei et vini puri albi.

ℂ De cura alguardenegi. Cap. xij.

Obthalmie vero que facta est guardenegi: cura est eius per flebotomiam et ventosas: et neque est tibi necessarium incidere arteriam. ℂ Quod si fuerit obthalmia calida et euacuaueris ex toto corpore et ex venis capitis et ventosaueris oportebit vt administres sicut collirium album de repercussiuis et sicut succus lenitiui fri. ℂ Emplastra vero exteriora sunt sicut crocus et folia coriandri et mellilotum cum vitello oui et pane infuso in rob vue. ℂ Et quandoque est necessarium vt eis admisceatur de narcoticis aliquid. et linimenta etiam sint ex huiusmodi et ex memitte et lilio et aloe. ℂ Et ex eis quidem que experta sunt ad eam est vitellus oui cum adipe vel de quibus fiat sicut emplastrum et supponantur panno et ponatur super oculum. ℂ Et cum dolor sit fortis infundatur in sputis vue. deinde conteratur cum vitello oui et supponatur oculo. ℂ Cum sit dolor sit fortior infundatur crocus contritus cum lacte et succo coriandri et distillet in oculum. ℂ Quidam vero diligunt in guardenegi vt administrentur cure extrinsece: et sufficiat distillatio lactis tribus diebus in oculum si dispositio illorum tolerauerit. ℂ Et illi quod alcohol administrant iam experti sunt

in guardenegi ad dolorē vlceratum vt fiat alcohol ex sarcocolla τ croco τ sicut memite τ opio. ¶ Qḋ si fuerit guardenegi post obthalmiaʒ fridam grossam purgabis cū hiera necnō τ administrabis mucilagines lenificātes factas ex succo caulis aut aq̄ decoctionis eius. Et q̄nq̄ erit tibi necessariū vt permisceas eas cuʒ aq̄ solatri. τ q̄nq̄ erit tibi necessariū vt permisceas eas cuʒ myrrha τ sarcocolla.

¶ De cura obthalmie ventose. Cap. xiij.

Obthalmia āt vētosa curat̄ cū ebrocis τ vaporatiōib⁹ τ balneis: τ vaporatio qḋ ex milijs ē iuuātior vaporationū q̄ fiūt ei. ¶ Quidā vo̾ p̄sūptuosi q̄nq̄ audēt administrare narcotica apḋ doloris vehemētiā τ illud vi sedetur in hora: sed ipse excitatur post horam vehemētius q̄ͣ prius fuit propterea q̄ ꝓhibet resolui ventositatem.

¶ De sermone vniuersali de medicis obthalmie vsitatis. Cap. xiiij.

Olliū qḋ albū: nā ipsū ē ꝯglutinatiuū infrīgidatiuū: sedatiuū doloris rectificatiuū hūoris τ mordicatiuū. ¶ Qñꝫ admiscet̄ ei opiū τ fit vehemēti⁹ sedatiuū doloris s; fortasse nocet visui τ ꝓlōgat egritudineꝫ ꝓp stupefactionē τ crudelitatē quā facit. ¶ Et ex eis q̄ ꝓcedūt suo cursu. ¶ Est troc. ro. est. n. maximi iuuamī i iflāmatōe τ dolor̄: τ ē maiō τ minor. ¶ Et tu qḋ iuēies i āntdotario troc. τ collia h⁹ gn̄is. Et iuēies i tabul' ocli medicinaꝫ singulariū repcussiua sicut merdasengi τ dragagāti τ lutū τ rosa τ āmmoniū safanu τ acatia τ mēuhe τ sandalū τ galle τ lutū sigillatū τ reliq̄ succi τ gūmi τ reliq̄. ¶ Et ḋ singularib⁹ qḋ q̄ maturāt mās grossas sunt sicut myrrha τ croc⁹ τ olibanū τ spica τ castoreū τ paꝫ eris rubei τ aloe ꝓpe τ amomum τ cornu cerui adustum. ¶ Mēsurare aūt hūorē cū eo qḋ ē fri⁹ τ cū eo qḋ ē calius ē illḋ qḋ ptiet ad idustriā artificialē i ptīclarib⁹. Reliq̄ vo̾ p ista expia dicā i antidotario. ¶ Et ex repcussiuis expus ad vehemētiā doloris τ mām grossam est encaustrū τ alesehen seu cū melle puro τ aq̄ fenugreci: pōat̄ i angulis lachrymalib⁹ cuꝫ stilo. ¶ Sed de cōpositis sunt sicut collyriū stipticuꝫ τ rubeū lenitiui: τ collyriū de seedenigi maius. τ troc. de seminib⁹ ex summa coꝝ sunt boni vltime.

¶ Tractatus secundus de residuis egritudinibus eius qḋ de oculo appꝫ τ p̄m eius est de egritudinibus cōpositionis τ continuitatis.

¶ De vesicis. Cap. i.

Ontigūt i oclo vesice aq̄se i qbus dā cornicib⁹ cornee q̄ sunt. iiij. tunice. Et hec qḋ aq̄sitas coartat̄ iter duos cortices hoꝝ. iiij. τ ei⁹ qḋ locus ꝓculdubio diuersificat̄: τ q ē ꝓfūdior coꝝ ē deterior. τ diuersificat̄ fm augmētū τ diminutionē cū q̄titate. ¶ Et diuersificat̄ ꝓp suū colorē τ tēnuiā suā. τ q̄nꝫ diuersificatur ꝓp suauitatē suā τ acutatē suam τ corrosionē suā. ¶ Et q̄cūq̄ caꝝ ē ad cornicē ꝑ^m ē mala nigra: q̄ñ illa ꝓhibet visuꝫ a cōphensiōe vuee. ¶ Et ꝓfūda ꝓhibet a cōphēsiōe ipsi⁹: q̄ñ radi⁹ est remotior ad h⁹ vt ipsaꝫ faciat puiā q̄ vr̄ alba. ¶ Et plia aq̄ sitas acuta ē mala: q̄ñ ledit cū extensione τ corrosione simul. τ eis qdē que ē copiosior est plus extēsiua τ plus dilatās τ corrodēs. ¶ Que aūt ex ea oppōit̄ foramini nocēt visui ꝓpꝛie q̄ñ est corrosiua τ vlceratiua.

¶ De cura. Cap. ij.

Cura ipsi⁹ dū ē pua ē cū medicis exiccantis τ cū eis q̄ sunt sicut medicamē de luto cōpato ad samos τ ē vt sumant̄ luti samij torrefacti. vn. iij. τ tutie. vn. i. τ climie lauate τ āmmonij abluti amboꝝ an̄. vn. ij. τ scorie eris ablute. vn. iij. opij. vn. iij. gummi vn. iiij. terantur cum aq̄ pluuiali τ fiant ex eis collyria τ administret̄ cū aqua fenugreci. Et quādo multiplicat̄ curet̄ cū ferro.

¶ De excoriatis oculi τ cornee. Cap. iij.

Excoriatiōe ocli gn̄ant̄ fm p̄m ab hūoribus acutis adustis τ sūt septeꝫ spēs. q̄tuor a supficie cornee q̄s. G. noiauit vlcera: τ accit ꝓp eas asperitas. ¶ Pria eaꝝ ē vlc⁹ silis fumo extra sup nigrū ocli expāsa occupās locū magnū τ noiat̄ alhassue: τ fortasse noiat̄ chetemō. ¶ Deide ē spēs altera τ ē ꝓfūdior: τ est vehemēti⁹ alba τ minoris ꝓfūditatis vl q̄titatis: τ noiat̄ nubes: τ fortasse noiat̄ ēt chetemō. ¶ Et deide ē spēs tertia coronat̄ τ ē sup coronā īgrediēs q̄ q̄nꝫ occupat de albo cōiūctiue aliqd: τ vr̄ q̄ ē sup pupillā albū τ q̄ ē sup ꝯiūctiuā rubeū. ¶ Et q̄rta noiat̄ adustiua τ ēt lanosa τ existit in eo qḋ appꝫ de pupilla ac si lana pauca eēt sup ipsꝫ. ¶ Et tres sūt ꝓfunde q̄ꝝ vna noiat̄ anulū submersū hn̄s ꝓfūditatē τ ē vlc⁹ strictū ꝓfūdū mūdū. ¶ Et scḋa noiat̄ lilunie. s. vngula τ ē minoris ꝓfūditatis τ latioris occupatiōis. ¶ Et 3ª ē vlc⁹ qḋ noiat̄ alficume s. τ adustiuū. τ: ē ēt vlc⁹ sordidū hn̄s crustas in cui⁹ mūdificatiōe est tior. hūiditas. n. currit per corrosionē pāniculoꝝ τ corrūpit̄ cū ea oculus. ¶ Ulcera vo̾ in oculo fiunt aut successiōe obthalmie: aut successiōe bothor ꝓp pcussionem. ¶ Et multotiens quidē est ꝑncipiū vlceris intrinus τ disrūpitur ad exteriora τ econuerso.

¶ De signis. Cap. iiij.

Signa vlceris i eo qḋ de oculo appꝫ sunt qḋ ē pūctū albū si ē sup pupillā τ rubeū si ē in ꝯiūctiua: τ est cum eo dolor vehemēs τ pulsatio. τ q̄nꝫ est sanies q̄ iueniṫ in eo qḋ supponiṫ: alba signt dolorē debilē τ pulsationē fortē. Si vo̾ fuerit citrina τ fusca aut subalia erit in illo leuior: τ si fuerit rubea tunc dolor erit leuior valde.

¶ De cura vlceris. Cap. v.

c Um fuerit vlcus ĩ oculo dextro dor
miat sup sinistrũ: τ qñ fuerit in sini-
stro dormiat sup dextrũ. ¶ Et oꝫ vt
subtilietur regimen in primis. ¶ Cuꝫ
ergo disrũpitur vlcus declinet regimen ad extre-
mitates τ ad pullos vt non debilitetur: τ non cõ
solidetur vlcus: τ multiplicentur superfluitates cor-
poris eius. ¶ Et oꝫ vt nõ repleatur τ nõ clamet
nec sternutet quãtũ posse est neqꝫ ingrediatur bal
neum nisi post maturationẽ egritudinis. si aũt
ingrediatur necẽũ est ei vt non ꝓlonget morani.
¶ Et intendat in mundificando caput τ stõm
cũ euacuãtibus trahentibus ad inferiora. ¶ Et silr
ꝯfert in eis ventosatio sup crus plĩti τ flõia sa-
phene τ assiduatio solõnis ventris oĩbus.iij.
diebus cũ eo qđ educat superfluitatẽ acutã subti
lem ex decoctõibus τ infusionibus. ¶ Et si fue
rit h̄ obtalmia curetur primo cũ euõne pdcã i. e.
suo. τ cũ medicinis. Et ꝯiungatur inter sedationẽ
doloris τ ꝯsolidatõeꝫ vlcerũ cũ eis que sũt sicut
collyriũ anesesligi τ alcusi τ cerusa τ distillatio
lactis mulieris in oculo. ¶ Et si fuerit hic cur
sus ꝯmisceatur ei illud qđ hꝫ virtutẽ ꝓhibitiuã. τ
ad summũ cañ. decĩtõis medicinaꝝ in ipso est:
qm̃ oꝫ vt eligatur oẽ qđ exiccat absqꝫ mordicatõe
τ si calor fortis fiat tũc administra collyriũ alse
denigi lenitiuuꝫ: τ collyriũ olibaninũ est valde
iuuatiuũ: τ de collyriis qđ ẽ iuuatiuus est colly
riũ sctalicũ τ conte: τ si fuerit cursus collyrium
darnius τ emeluidion. τ si fuerit cursus cum
acuitate collyriuꝫ in quo ponitur myrrha τ spica
celtica. ¶ Qđ si in vlceribus fuerit sordes tũc:
cũ sirupo de melle: aut cũ aqua fenugreci cum
aliquoꝝ collyrioꝝ pdcõꝝ: aut cũ mucilagie se.
lini: aut cũ lacte mulieris. ¶ Et si fuerit corro-
sio vehemẽs necẽũ erit administrare darcame
nion. ¶ Et qñ mundificatur vlcus tende ad de-
siccatiua absqꝫ mordicatione sicut collyrium
de olibano τ sicut olibanũ ipm nesestegi τ ceru
sa τ plũbũ adustũ ablutũ: τ collyriũ albũ τ col-
lyriũ albebar: τ silr cinis ostraci ablutus cum
albumine oui: aut cinis ostraci magni ablutus
cuꝫ equali mensura sui de sedenigi. ¶ Descri-
ptio collyrii liberis τ est forte. ℞. climie. x. τ
vij. aur. ceruse ablute. vn. i. amili τ opij. τ draga
ganti oium. añ. aur. ij. terantur τ fricentur cũ aqua
pluuiali τ ꝯficiantur cũ albumie oui. Aliud eius-
dem nois τ est forte. ℞. climie aduste τ ceruse
ablute. vn. viij. myrre aur. vi. plũbi adusti ablu-
ti aur. i. amili. aur. vi. plũbi adusti abluti τ talli
amborum. añ. ʒ. iij. dragaganti. ʒ. viij. terantur
cum aqua τ conficiantur cum albumine oui.

¶ De ruptura cornee. Cap. vi.

q Uandoqꝫ fit a ruptura precedente τ
qñqꝫ a cã extrinseca sicut ꝑcussione
aut casu disrũpente. τ tunc apparet
vuea. ꝙ si illud qđ de ea apparet est
res modica noiatur formicalis τ almusaragi τ
granatilis: τ illud est ſm magnitudinẽ τ pulta
tem. ¶ Si autẽ est augmentatio illa vt appeat
in ea granũ vue noiatur vuea. ¶ Et q̃ est maior
noiatur vesicalis. Si aũt egrediatur vuea valde ita
vt sepet inter palpebras τ coopturã noiatur cla-
ualis. ¶ Et qñ albificatur vuea nõ est ei sanitas.
¶ Et scias ꝙ cuꝫ cornea rũpitur in longitudine
non vr albedo: sed vr scis scõa: τ est quasi spe-
culator iam sic elongatus. Et posse qdeꝫ est vt
hoc declaretur modo manifestiore. τ dicatur ꝙ ru
ptura qñqꝫ fit ĩ oĩbus ptibus cornee τ corticis
eius τ est eminentia de suba vue: τ qñqꝫ fit in
qbusdã ptib' cornee τ est eminẽtia ex ea spissaꝝ
τ est apud corrosionẽ quorũdã corticis eius τ
assilatur vesicis: sed differt a vesicis mollibus τ
duris: qm̃ ꝑ vesicas molles τ duras fiunt in
albedine oculi rubedo τ lachryme τ pulsatio τ
frangitur sub radio sed non est ita h̄. Eminentia
vo q̃ fit ꝑ fracturã cornee in oĩbus suis corti
cibus: aut est cũ aptõe totius vue: aut cũ q̃dam
pte eius. ¶ Eius aũt spẽs sunt quatuor parua
granatilis τ formicalis que qñ minoratur silatur
vesice molli τ vesice durẽ. Et sepatur ab eo: qm̃ ẽ
ſm colorẽ vuee in nigredine τ viriditate τ co-
lore medio inter eas ꝙ si differat color eius a
colore tunice vuee ẽt vesica est. ¶ Et qñqꝫ veri
ficatur ꝑ ꝯsiderationẽ in re eius. Si vr circũdãs
in radice eius res alba sicut libus. τ illud qdeꝫ
nõ est nisi extremitas rupture cornee τ albifica
tur ſm ꝯsolidationẽ. ¶ Et scđa est illa quã pre
diximus τ noiauimus vueã. ¶ Et tertia ẽ ma
ior illa τ ꝓhibet coopturã. τ dr vesicalis. τ cla
ualis. ¶ Et quarta est quasi ipsa sit ex gñe vesi
calis. veruñ est chronica ꝯiuncta cũ eo qđ egre
ditur ex cornea ꝓcedens ab ipso τ dr obicula-
ris: τ est silis armille fusi coniuncte cum fuso.

¶ De cura. Cap. vij.

c Um ꝑseuerat in via gñatõis eius cu
ra est cura vlcerũ τ bothor ſm qđ di-
ximus qm̃ idigẽt mũdificatõe corporis
euãdo q̃liscũqꝫ sit egritudo ꝑ flõiaꝫ
τ solõnẽ: τ post euõnẽ administretur balneũ ex aq̃
dulci τ ꝓprie qñ est in cõplõne acuitas preter
qđ moretur in aere balnei nisi parũ. τ neqꝫ etiam
multiplicet submersionẽ capitis sui in aq̃ fon-
tis. siue sit calida siue sit frã. τ neqꝫ administrentur
olea sup caput. Quidã. n. illorũ mittunt mãm
ad oculũ ꝑ resolõnẽ mãei inuẽte in cerebro τ
attrahũt qđ nõ est in ipso: τ exprimũt ipm̃ ꝑ
ispissatõꝫ poroꝝ resolõis. ¶ Cũ ergo nõ iue-
nit vacuũ currit ad extremitates cerebri. ¶ Et
oꝫ qđ vt cibi sint boni chimi tẽpati fri hũidi τ
reliquũ corp' silr τ dũ ꝑseuerat ĩ ꝑncipio. oꝫ vt
maturetur τ curetur cura vlceꝝ. ¶ Cũ autẽ vlcerat tũ
administretur ĩ ꝑmis stipaꝫ ẽpla stiptica cũ abster
siuis sicut cydonia τ lẽtes decocta cũ melle τ sic
aq̃ gñati τ oliue. τ vitellus oui τ crocus τ gña
tũ musaꝝ decoctũ cũ pauco aceto τ aq̃ agreste τ

discoctum: deinde fiat emplastrum: unde aut si
tolerat distillet in oculum cum amilo τ sitibus.
cum aūt fit ruptam curetur cum cura rupture.
¶ Formicalis vero curet cum ꝓhibitiuis sti-
pticis τ cum vaporatōibus cum aceto τ aqua
τ vino pontico aut cum aqua in qua bullinit
rosa τ fiat alcohol. τ ex collyrijs stipticis. Et ex
medicinis qdem iuuantis in ipsa sunt succus
foliorū oliue τ succus virge pastoris. ¶ Et ex
medicinis singularibus stipticis sunt spica τ ro
sa τ plūbū adustū τ cimolea τ terra sigillata τ
cerusa τ alcohol τ gallarū ptes due: deinde an
timonij ptes. x. ¶ Et ex collyrijs collyriū ha-
mir τ handimur τ bediū de isdes τ collyrium
arabicū. ¶ Et ex eis que sunt fortia est collyriū
berdene trisdes τ cum ex eo distillat aliqd li-
getur frōs τ dormiat resupinus. ¶ Collyrium
forte ad illud : cuius fusori in quo purgat es τ
crocus τ amilū τ dragagantū ꝯficiant cū albu
mine oui galline nati ea die: τ qñq3 ponit i ea
lapis iameni. ¶ Collyriū bonū τ est collyrium
berdemen ꝯferens spēbus bothor. ℞. antimo
nij adusti abluti. iiij. aur. ceruse plūbi aduste ab
lute. vij. aur. licij. indi. xvi. aur. spi. viij. aur. polij
ij. aur. cliestre aduste ablute aur. viij. acacie ci-
trine. xx. aur. castorei. aur. vij. tantūdē aloe. gū-
mi ara. xx. aur. terant cum aqua pluuiali τ fiāt
collyria. ¶ Et scias q̄ necēū est tibi cum inci-
pit vlcus in eminentia vt facias adherere ocu-
lo ligaturā que sustentet τ resupinatio. ¶ Illi
vero que ē clauialis non est cura. τ qdā ꝓꝑ pul-
chritudinē delinquunt τ abscindūt eminentias
ex vuea cum musarage: sed rectius est vt non
moueat: τ fortasse ei effundet mā τ permutabi
tur ad oculum alterum.

¶ De bothor in oculo. Cap. viij.

q Uod est aūt sup corneā tendit ad al
bedinē. τ qd est sup ꝯiunctiuā est ten
dens ad rubedinem.

¶ De cura. Cap. ix.

f Lebotomia τ distillatio sanguinis
in oculū ſm qd dicemus in c. altarfa
ti: τ vaporatio oculi cum lana infu-
sa in albumine oui ꝯquassati cū ace-
to τ oleo ro. τ distillatio lactis in q̄ ponit semē
alinarii τ collyrium aluber τ collyriū dinacon.

¶ De sanie in siphac. Cap. x.

h Ec sanies continetur sub cornea: aut
in ꝓfundo: aut in ꝓpinquo τ similat
locus cornee vngule: τ qñ corrodit
tur cum ea pars nominat calcatarē.

¶ De cura. Cap. xi.

d Ixit paulus: curat cum eis que sunt
sicut syrupus de melle τ succus feni
greci τ collyriū de olybano: aut ape
riatur cum mellyloto τ mucilagine
se. lini τ raphano humido decocto si non ꝓhi-
beat obthalmia. ¶ Et mundificet cum eis que
sūt sicut collyriū ō myrrha τ fumusterre. ¶ Et
si non fuerit vlcus administra hoc collyriū cal
cadis croci amboꝝ. añ. vn. i. myrrhe. ʒ. i. s. τ mel
lis. lib. i. ¶ Et ē medicamen magnetis factum
ad vngulam. ¶ Et etiam medicamen de luto
samio predicto in ca. de vesicis.

¶ De cancro in oculo. Cap. xij.

p Lurimū accit in cornea dolor vehe-
mens τ extensio in venis oculi τ pun
ctura fortis qua ledit τpo τ ꝓpter cū
mouet hūs ipm: τ rubedo i tunicis
oculi τ soda τ casus appetitus cibi τ ledit ab oī
in quo est caliditas τ ē ex eis i quoꝝ salute nō est
spes q̄uis sit spes in sedatiōe eius. ¶ Et nō fa-
cit dolorē cancer in aliquo mēbroꝝ qui sit sicut
dolor eius qñ accit in oculo. ¶ Et administra
tio qdē medicinaꝝ calidaꝝ ē ex eis q̄ ledūt pa
tientē ipm τ augēt dolorē intolerabilē.

¶ De cura. Cap. xiij.

o Si non fuerit excusatio cure eius tūc
sit intentio sedatio doloris: τ mundi
ficetur corpus τ pars capitis ab hu-
more ꝯturbato: τ nutriat cibis boni
chimi triticeis in qbus non est calefactio: τ po
tus lactis ꝯfert ei. τ oꝫ qdem vt administret in
ipso albumen oui cum melliloto: τ aliquid de
croco τ collyriū albū τ oē collyrium fcm ex eis
que sunt sicut amilū τ cerusa τ gūmi τ opium τ
oia in qbus ponunt reliqua lenientia τ stupe-
facientia τ collyriū samurdū τ collyriū medu-
riū τ cerotū fcm ex vitello oui τ oleo rosato.

¶ De garab τ apostematib⁹ lachrymaliū. Ca. xiiij.

q Uandoq3 egredit in lachrymalibus
angulis oculi extitura. Et qñq3 ē du
ra que tactu mouet τ nō rūpit τ est
de genere glādulaꝝ: τ plūs malis ei⁹
est qd vt eminētia in lachrymalibus τ inuenit
cū expressione τ dolet eius expssio τ multipli-
cat cū ea obthalmia. Et qñq3 ē extitura bothor
al. faciens collectionē τ disrūpit τ qñ rūpit fa-
cit fistulā ſm plūs. τ ambe cōicant in h q̄ vna-
queq3 earū mouet sub tactu τ submergit cū ex
pressione τ augmentat qñ dimittit: τ qñ est ex
subā huius bothor τ eius augmentū in ꝓfun-
do: quare eius eminentia exterius nō apparet
verū ipsam sigt pruritus. Et qñq3 manus inue
nit eam apud cōpressionē vltimā. ¶ Et garab
qdē est fistula adueniēs in angulis oculi dome
sticis. τ plūs qdē eius succedit extiture τ bothor
apparentibus in loco. Deinde rūpit τ fit fistu
la: τ extitura illa anteq3 rūpat noiat bubalus.
¶ Et qñ illud mēbrū ē subalis subē vt ab in
teriori eius vsq3 ad ipsius exteri⁹ sicut pānus
quem inuenis a latere ossis nasi τ a latere eius
qd apparet de oculo. Qñ ergo rūpit remanet
saniosa difficilis ꝯiunctionis: qñ mēbꝝ est hu
midū τ cū humiditate sua mouet semꝑ τ ꝓ h
fit fistula. ¶ Et ei⁹ qdē ruptura qñq3 est ad ca-

teriora τ qñqꝫ ad iteriora: τ qñqꝫ ē ruptura eiꝰ
ad ambo latera simul τ multotiens fit eius ru/
ptura ad nasum τ currit ad ipm. Et qñqꝫ conse
quit malitia saniei eius os τ corrūpit ipm τ
denigrat τ corrūpit cartilagines palpebre τ im
plet oculū sanie que egredit ad cōpressionem.

¶ De cura. Cap. xv.

Algarab est egritudo cronica τ que
est ex ea levior est illa que est recens.
Nā que recens est curat cū medicis
facilibus quas diximus. ¶ Croni/
ce vero cura est in ea cauteriū qḋ narrabimus:
aut qḋ stat loco eius sicut diebardich. ¶ Inci/
piat ergo τ fricet fistula panno. deinde fiat lici
niū cum diebardich τ ipleat. ¶ Quidā autē
existimaverūt qꝙ qñ mundificat ab eo caro mor
tua: deinde submergat cottū cū aqua siliquarū
nabati τ intromittat in ipsa ꝯfert vehementer.
¶ Et si qs vult administrare medicinā absqꝫ
cauterio tūc melius est vt exprimat donec egre
diat qḋ est in ipsa deinde abluat cum vino stu/
ptico distillato in ipsā: τ si fuerit parū τ nō egre
dit dimittat vsqꝫ ad duos dies aut tres ligata
donec aggreget aliqd quātitatē hñs. deinde ex
primat. post lavet. deinde distillet in eā collyriū
algarab qḋ Mahometh filius zacharie sibi cō
parat τ ꝓprie qḋ ex eo dissolutū est in aqua gal
larū. ¶ Et melior qdē distillatio est distillatio
que fit post distillationē interveniente hora in/
ter oēs duas distillatōes. ¶ Et de meliore qdē
regimine eius est vt mensuret eius ꝓfunditas
ꝯtenta. Deinde involuat radius cotto submer
so in medicis τ ponat in ipsā. sive sit medicina
currens sive pulvis. ¶ Et oꝫ qñ administratur
medicamen vt stringat cū panno τ adhibeat
quies. ¶ Et de collyriis qdē expertus est vt su
mant arsenici rubei τ attramenti τ cantaridarū
τ calcis τ salis armoniaci τ aluminis ptes equa
les aggregent τ terant cū vrina pueri τ siccen
tur τ administrent sicca. ¶ Qñqꝫ vero cōfert
in principio sui τ ante eruptionē vt supponat
ei attramentū τ ponat sup ipsam armoniacū
τ merubegi τ sit nux rancida τ oē qḋ est fortis
resolūtis. ¶ Et qñqꝫ terunt folia rute dome/
stice cum aqua cineris. τ ponunt sup balsilus
anteqꝫ ꝯsequat os τ post ꝯsecutionē eius ꝯsoli/
dat ipm τ rectificat carnē. Sed mordicant in
principio qñ ponunt: deinde non mordicant.
¶ Et qñ fit garab sciās qꝙ canon est in ipso vt
mundificet in primis: deinde curet. ¶ Et ex
eis que mundificant ipsam est vt sumat lanu/
go arundinis inventa in inferiore pte eius: τ ꝓ
prie ꝓpinqua radici eius que quādā hñt grossi
tudinē τ submergat in melle τ adhibeat alga
rab τ mundificabit ipm. Deinde lavet locus
cum spongia infusa in aqua mellis: τ qñqꝫ se/
quit illud. semp. s. lanugo arundinis sicca sola
sine medicina alia exiccante τ sufficit. ¶ Et ex

expertis qdē ē sief memite τ crocus cū aqua alta
raxacon τ sine cessatōe ꝑmutet. ¶ Et ex eis est
vt terant limacie cū ostracis suis τ ꝑmisceant
eis myrrha τ aloes τ administrent. Et ē ex eis
que ꝯferunt in egritudine τ est adhuc pauca τ
non est aggregata. Et qñqꝫ ꝯfert in ea qñ est vl/
cus. ¶ Et ex eis est guadal adustū τ crocus τ
taraxacon siccū cū aqua sumach sola. ¶ Et ex
mirabilibus in ipsa sunt folia rute cū aqua gra
natorū supposita ei. Et de ꝓprietate eius est qꝙ
ꝓhibet remanere vestigiū fedū. τ oꝫ vt non cu/
res de mordicatiōe eius. ¶ Et ex eis qdē que
rūpunt extură est emplm ex pane cū sale marin
τ olibāo cū lacte muliebri: aut crocus cū aqua
eruce: aut myrrha cū tertia sui de gūmi arabico
ꝯfecta cū felle vaccino: τ annectat sup ipsam τ
non moveat donec sanet eā. ¶ Et ex medicis
algarab ē vt fiat liciniū ex flore eris ꝯgelato cū
bdellio τ armoniaco. ¶ Et existimaverūt indi
qꝙ mes masticatū sanat eā. ¶ Et existimaverūt
qdā eorū qꝙ myrrha sola sanat eā qñ sup ipsam
ponit. ¶ Et ex pluribus expertis in ipsa est vt su
mat venarum ps vna τ amcos due tertie partis
vnius τ terant pulverizando τ pulverizent in
ipsa: τ ēt medicamen cōpositū ex liatura eris τ
aluie τ sale armoniaco: τ ꝯfert ei sanāo. ¶ Et
ex medicis vltimis est vt sumant attramenti τ
aloes τ sarcocolle τ cortices radicis turis cō/
triti τ memite ptes equales terant τ cribellent
τ ponent in lachrymali. ¶ Et aloes solūmodo
cū corticibus turis ēt. ¶ Et ꝯsidera reliquas
medicinas dcās in antidotario τ ꝓprie medica
men acutū viride. ¶ Et ꝯsidera medicinas ta
bularū medicinarū singulariū. ¶ Cū aūt cōse/
quit os τ non iuvat medicinis: tunc necesse est
ipsam scindere τ detegere a suo interiore τ assu
mere carnē mortuā si fuerit donec ꝑveniat ad
os. ¶ Et eius qdem regimen post illud est ꝑm
tres mōs. Si os est sanū fricet nigredo si appa
ret in ipsa: τ solvat aliqd ex medicis ꝯsolidati/
vis τ suppōat τ liget τ dimittat diu. Et si res
fuerit maior ista: tūc necāū est cauteriū. Et quā/
doqꝫ necāū est vt in osse corrupto fiat foramen.
Et intēdat cū hoc vt fiat cauteriū qꝫ ꝓfundius
pōt in infimo ꝯcavitas non declinando ad na/
sum neqꝫ ad oculū: τ debet ꝯiūctiua ad lamo
nasi in ꝓfundo ita vt cū perforat locus vno fora/
mine aut foraminibus pluribus τ penetrat
τ currit sanguis ad pte oris vel nasi: fiat tunc cau
teriū vltimū cū fiducia vt non ꝑveniat ad ptes
oculi: imo oꝫ vt teneat oculus vltime: deinde
cauterizet τ pulverizent in ipso medicine τ li/
getur cū panno. ¶ Et qñqꝫ excusat cauteriū
a foramine τ sit sufficientia in ipso quātū possi
bile est. ¶ Et medicamen qdem viridium est
ex medicinis bonis in illo. c. ¶ Et oꝫ cū fit cau
teriū vt pulverizet in ipso medicamen τ ponat
sup ipm oculū spongia infusa aqua infrigidata

aut massa subtili infrigidata niue: et quandocunque vult calefieri roretur ea.

De additione carnis lachrymalium et diminutione eius. Cap. xvi.

Quandoque magnificatur caro hec adeo ut prohibeat visum. et quandoque minuitur valde et occultatur adeo ut prohibeat lachrymas: et plurimum eius contingit ab errore medici in incidendo ungulam. Additio vero curatur medicinis incisionis. et non fiat radicatus et perueniant lachryme. Diminutio autem proueniens ex incisione curam non habet. Quod si fuerit ex parte alia quandoque possibile erit ut curetur medicinis generatiuis carnis in quibus sunt stipticitas et exiccatio. Sicut medicine facte ex aloe et memirem et croco et vino et vesiga cum vino: et aloes solum quandoque puluerizatur super lachrymalia et confert: et vinum ipsum confert proprie quando decoquitur in ipso illud quod habet virtutem constrictiuam.

De albugine oculi. Cap. xvii.

Scias quod albugo in oculo alia est subtilis proueniens in superficie apparente et nominatur nebula. et alia est grossa et nominatur albugo absolute.

De cura. Cap. xviii.

Eius quidem que subtilis est ex ea in corporibus euenientis teneris oportet ut assiduetur vaporatio cum aqua calida et balneis in aqua calida. Deinde administretur fricatio semper. Et quandoque confert ei succus florum papaueris rubei et succus centauree minoris. Et iterum venarum pars una et amoes due tertie partis unius. fiat ex eis puluis. Et fortius eo est ut sumantur sarcocolla zuccarum tabarzet spuma maris ana. et baurach. et fiant cum eis alcohol. Et ex eis que conferunt sunt alcohol astumentum et alcohol aliubar forte et astaticon et targamaticam. In cronica vero grossa et frequenti in corporibus grossis oportet ut administretur lenificatio albuginis cum vaporationibus et lenificationibus et balneationibus predictis. Et sint collyria predicta quibus fit alcohol dissoluta in aqua acori: aut in aqua salis gemme fricati et fiant cum eis alcohol in balneo. Et si non profecerint balnea administretur alcohol cum aliziran cum ere usto ex quibus fiat collyrium. et etiam collyrium de cornibus cerui. et etiam alcohol ex stercore lacerti solo: aut cum masacunia aut ere adusto aut cum sale gemma torrefacto. Et fortius isto est stercus hirundinum cum sisamis et melle: et stercus seme bestras. fiat alcohol ex eis mane et sero. Et ex eis quidem que sunt rpara est sceba adustum cum cancro marino et cliuia auri. Et si albugo est profunda administra memitem et alsegi et myrrham et stercus lacerti equaliter et medicamen magneticus dictum in c. de vngula. Et quandoque administrentur tincture tingentes albuginem de quibus est ut sumatur caducarum rose granatorum quorum et acatie et calcadis et gummi omnium. ana. vii. l. antimonij gallarum ambobus ana. z. iij. dissoluantur cum aqua. et si non inuenitur rosa granati sumatur cortex eius: aut caput eius: aut panniculus subalbidus qui est inter grana eius: et iterum gallarum et acacie amborum. z. ij. calcadis. z. i. fiat ex eis tinctura: et ex tincturis est alcohol huiusmodi plumbi adusti abluti croci gummi omnium. ana. au. ij. cancris fluuialis fusionis eris abluti cum aqua pluuiali au. ij. scorie eris ablute au. s. fiat ex eis alcohol. Aliud bonum in ultimo colcotar gallarum viridium amborum. ana. i. au. iiij. resoluatur cum aqua et administretur multis vicibus. Aliud gallarum acacie amborum. ana. partes. i. calcanti partem. s. terantur cum aqua sachai canchenem.

De sebel. Cap. xix.

Sebel est panniculus accidens oculo ex inflatione venarum eius apparentium in superficie coniunctiue et cornee et texitur quiddam in eo quod est inter eas sicut fumus. Et eius quidem causa est repletio illarum venarum: aut a materijs currentibus ad eum per viam panniculi exterioris: vel per viam panniculi intrinseci propter repletionem capitis et debilitatem oculi. Quandoque vero accidunt ex sebel pruritus et lachryme et panniculus et nocumentum ex luce solis: et lumine candele: et debilitatur visus ex ea: quoniam impedit et infert ei estuationem: et nocet ei omne quod ei supponitur. Plurimum vero accidit oculo patienti sebel ut fiat minor et minoretur corpus pupille eius. Et sebel quod est ex egritudinibus que hereditantur et permutantur de uno ad alium.

De signis. Cap. xx.

Signa sebel cuius principium est velamen exterius sanguinea que multotiens diximus de exuberatione venarum exteriorum et rubedine faciei et pulsatione vehementi in temporibus et in venis cornee: et signa alterius sunt que sunt contraria istis in eo quod declarabitur tibi in canone.

De cura. Cap. xxi.

Oportet ut abhorreat cum ea omnia que abhorret habens fluxum ad oculum: que sunt ea que diximus in primis: et non iterabimus ea nunc. Et ut vtatur de euacuatiuis et mundificatiuis ea que diximus et ut vitet olea et emplastra super caput et capitipurgia: iam enim diximus in ea etiam: abhorrent enim quidam ipsa in ea etiam. Sed ego non video malum in vsu eorum cum caput est mundum. Et G. quidem concessit ut in potu vinum daretur et fieret ut post ipsum dormiret cum esset mundus: et non esset malum in corpore et capite eius: et videtur quod hoc sit conueniens in sebel leui. in ea vero que fortis est non est exceptio a collectione. et melior quidem collectio est ut penetrent fila multa sub venis: et cum adunata sunt trahantur ad superiora ut eleuetur sebel. Deinde colligantur cum nucradi acutis capitis ad

incidēdū ne remaneat aliqd. Deinde adminí streꝫ regimē phibēs adherentiā dictā in ca. de vngula. ¶ Et qñ dolet oculus ex preparatione collectiōis nō abscindat ab eo vitellus oui. Illud. n. sanat ipm: ꝛ post illud admistreꝫ collriuꝫ rubeū ꝛ viride vt resoluatꝫ residuū sebel ꝛ mūdicetur oculus. ¶ Et melior qdem horaꝝ ad collectionē eius sunt ver ꝛ autūnus: verꝫ sit post mundificationē ꝛ euātionē: qm̄ cū est ante euacuationē, dolor declinare facit supfluitates ad oculum. ¶ Medicine vo cōferentes ad sebel nō ꝓferunt nisi recēti fm̄ plim. ¶ Et ex eis vo que expta sunt est vt sumatꝫ cortex oui recētis si cut cadit a gallina ꝛ ferueat aceto. x. dieb⁹. Deinde colēꝫ ꝛ exiccetur in vmbra ꝛ teratꝫ ꝛ fiat cū eo alcohol. ¶ Et ex eis qdē que sunt expta est alcohol oculi cum cinere cui adiūcta est marcasita. ¶ Et ex eis que expta sunt est alcohol oculi cū vrina in q̄ dimittatꝫ limatura eris cipri die vna. ¶ Et ex cōpositis collyriū astaricō ꝛ rubeum lenitiuū ꝛ rubeū acutū ꝛ viride ꝛ tarchimiticon ꝛ colliuꝫ rusarigi ꝛ medicaminē magneris pdictū: oīa illa sūt in antidotario ꝛ colliū de alumine ꝛ balaustijs. ¶ Et qñ cōpar est sebel scabies expertum est collium sumach solū: ꝛ qñ ponitur in ipso parū gūmi arabici ꝛ sarcocolle ꝛ fit ex eo alcohol: abscindit enim sebel ꝛ remouet scabiem. ¶ De vngula. Cap. xxij.

Est additio ꝯiūctiue ꝛ velamis cōtinēs oculū incipiēs fꝫ plim a lachrymali ꝛ currēs semp sup ꝯiunctiuā. ꝛ qñq; tegit corneā ꝛ inuadit eam ita q cooperit foramē. ¶ Et eius qdē qdā est que ē durior ꝛ qdam est que est lenior. ¶ Et qñq; est citrini coloris: ꝛ qñq; est rubei coloris: ꝛ qñq; est fusci coloris. ¶ Et est etiā vngula cuius vicinitas cū ꝯiūctiua est vicinitas adherētie q̄ velociter denudatꝫ q̄lꝫ suspēsiōe. ꝛ ē alia cui⁹ vicinitas ē vicinitas vnitiōis ꝛ idiget excoriatiōe.

¶ De cura. Cap. xxiij.

Melior cura eius est denudatio cū ferro ꝛ ꝓpter eius q̄ est lenis. ¶ Dure vo denudatio qñ nō est facilis pducit ad nocumētū. ¶ Et opꝫ vt eleueꝫ cum vncinis suspēsio. n. eius icisionē facilē efficit: q si prohibeatur excorieꝫ cū capillo aut serico penetrāte sub ea cū acu: aut radice pēne subulis: ꝛ illud qdeꝫ nō est necium nisi in vno loco aut duobus. q si nō sufficit necia est excoriatio subtilis cū ferro nō acuto. ¶ Et opꝫ vt eradicetur quātū possibile est pter q̄d accidat carni lachrymalis. ꝛ accidat lachrymis cursus ꝛ color qdeꝫ distinguit inter ambas. ¶ Et cū absciderís vngulā distillabis in oculū cyminū masticatū cuꝫ sale. deinde subuenies mordicatiōi eius cū vitello oui ꝛ oleo ro. ꝛ vio. ¶ Et qñ nō administras distillationem cymini masticati cū sale adheret cōiunctiua palpebre: ꝛ ꝓpter hoc opꝫ vt moueat eger oculū etiam oī hora. deinde post tres dies administreꝫ collia acuta vt residuuꝫ extirpetur. ¶ Administratio vo medicinaruꝫ in ipsa est res q̄ nō multuꝫ vꝫ in vngula que est grossa: ꝛ cū hec ipsa nō cauanꝫ a nocumēto pupille acuitate sua. Necessariū enīꝫ est vt ipse sit vehemētis abstersiōis cōiunxꝫe cū putrefactiuis. ¶ Et ex collyrijs qdē expris est collyriuꝫ antuncō ꝛ collyriū cesaris ꝛ basilicon acutum ꝛ rusениnū ꝛ diuaricō: ꝛ oīa ista scripta sūt i antidotario. ¶ Et ad eā qdē expertum est vt sumātur eris vsti ꝛ calcadis ꝛ fel hyrci ptes eq̄les ꝛ fiat ex eis collyriū. ꝛ vt sumatꝫ calcadis ꝛ sal gēme amborꝫ aā. p. i. gummi medietas ptis: fiat collium cū vino. ¶ Aut es vstū ꝛ calcadis cortices. radicis capparis ꝛ sal armoniacus ꝛ fel hirci aut vacce cū melle: aut mel solū cum felle caprino: aut magnetis ꝛ floris eris ꝛ magre ꝛ āmoniaci oīuꝫ aā. ptes. ij. ꝛ croci p. i. ꝛ vnicuꝫ q̄ vn. illi⁹ admisceatꝫ cotyla. i. mellis: ꝛ ēt ex cascaneo ꝛ sale armoniaco fiat alcohol: ē eni mirabile. ¶ Et ex eis q̄ ad vngulā sunt expta ꝛ est ꝓpinquū ipressioni denudatiōis est: vt sumatꝫ testa catinorꝫ ꝛ fricetur ab ea linimētū ꝛ ꝯteratꝫ multū: ꝛ post illud cōmisceatꝫ cū oleo de seminibus cucurbite ꝛ ꝯteranꝫ sil. deide mittatur radius i cute ꝛ accipiatꝫ cū eo medicamē ꝛ fricetꝫ cū ipso vngula assidue oī die miliotiens: subtiliat eni eā ꝛ recedet cū ea. ¶ Et opꝫ qdē vt inclinetur aā medicinarū admistratiōē sup vaporem aq̄ calide tādiu donec calefiat oculus ꝛ rubificeꝫ facies aut ingrediatꝫ balneū. ¶ Quādoq; vo ꝓfert vngula leui vt teratur thus ꝛ infundatꝫ in aq̄ calida tādiu dōec sup ipꝫ vna hora ptranseat ꝛ coletur ꝛ fiat cum ipso alcohol.

¶ De altarfan. Cap. xxiiij.

Est punctū sanguinis recētis rubei aut antiq mortui: aut subrubei: aut nigri currentis a qbusdaꝫ venis ruptis in oculo ꝓpter pcussioneꝫ. v. g. aut eā alia ꝓpter quā rūpunꝫ vene ex repletione ꝛ apatibus: ita vt rūpanꝫ in ipsa: ꝛ ex sūma carū sunt clamor ꝛ motus laboriosus. ꝛ qñq; est ex feruore sanguinis in venis ꝛ quandoq; ꝓuenit a casu pcussiuo fractura subulis in pupilla ꝛ ruptura que est in cōiūctiua ē salubrior.

¶ De cura. Cap. xxv.

Distilleꝫ sup ipm sanguis colūbe aut turturis aut aꝫsagachu aut alguarazen ꝛ ꝓpe de sub penna. ¶ Qd si fuerit i pn⁹ pmisceatꝫ ei aliqd de repcussiuis sicē lutū dem̄ chimolea ꝛ lutū demi armenū. i fine vo ei⁹ cōmisceatꝫ cū resolutis vsq; ad arsenicū cū luto sigillato. ¶ Et quādoq; curatꝫ cū lacte muliebri cum thure ꝛ aq̄ salis ꝛ ꝓpe in qua dissoluta sunt sal gēma ꝛ sal armoniacū: ꝛ ꝓpe cum ponitur in ipsa illud cuꝫ thure ꝛ distillatur ex eo in oculū. ¶ Et collyriū diuaricō

confert ei valde. et medicamen suum ex lapide lazuli et piperis et sarcocolle partib' eq̄libus et arsenici quātū oīa. ¶ Et quādoq3 admiscet ei salgēma et fit ex eis collyriū. ¶ Et qñq3 fit ei emplm̄ de foris cum kali usto cū vino aut aceto: et silr ex stercore colūbino cū aceto aut vīo. ¶ Aut fit emplm̄ ex passis enucleatis solū cū aceto. et reliq̄ que dicta sunt adhibeant̄ et pp̄ie cū fuerit apa. et similr caseus recēs et pariter salitus et cortices raphani et mellilotū cum sanguine draconis et radice lilij et croco et lēubus cū oleo ro. et vitello oui. ¶ Et reclinatio fiat super aquā in qua decocta sunt ysopū et origanū: et vaporet ex ea sola: aut cū aceto in quo decoquunt̄ cimis aut mēta: aut infusione olibani cū aloe: aut cū aqua croci silvestris: aut īfusiōe croci: aut decoctiōe camomille et mellilotī: aut succo eoꝝ: aut decoctione folioꝝ caulis: et fiat emplastrū ex folijs caulis decoctis et ɔtritis. Formido tamque aut fiat emplm̄ ex sinapi cōtrito cōmixto cū duplo sui de carne ficus: aut arsenico fricato cū lacte: aut fiat ei emplm̄ ex cinere decocto in vino aut ameos et ysopo cum lacte vaccio. ¶ Nō si cū tarsan acciderit ruptura ī ɔiūctiua masticet̄ cymminū et sal et distillet̄ saliua in ipso: et folia salicis ɔferūt ei valde qñ ex eis fit emplm̄.

¶ De lachrymis. Cap. xxvi.

Ec egritudo est ut sint oculi semp humidi hūiditate aquosa: et qñq3 currūt lachryme. Et earū quidē alie sūt naturales alie accidētales: et de accidētalibus sunt que sunt inseparabiles in sanitate: et sunt alie sequētes egritudinē que removētur si removeat̄ egritudo sicut fit in febribus. ¶ Cā aūt in accidētalib' est debilitas retētive aut digestive decoquētis: aut diminutio lachrymalis in natura: aut pp̄ter administrationē medicine acute: aut successiōe icisiōis ungule. ¶ Et principiū quidē illius humiditatis est cerebrū et cursus ei' ad oculū ī vna duarū viarū p̄dictarum multotiēs. ¶ Que autē nature sunt: aut pp̄ter eradicationē incisionis lachrymalis nō sanātur. Et cursus quidē lachrymarū qui fit in febribus et in egritudinib' acutis: et est sine cā: est pp̄ter nocumentum cerebri et apa cerebri: et quādoq3 accidūt ī febrib' vigilantis que sunt ex febribus ephimeris: aut febribus putridis sanguineis: et qñq3 multiplicat̄ cursus lachrymarū in frigore. ¶ Et iste oēs que sunt de genere earūque accidūt: velociter removent̄ sequētes egritudinē si removent̄ removēt̄ cū ea.

¶ De cura. Cap. xxvij.

Non in cura eaꝝ ē administratio medicinarū eq̄lis stipticitatis. ¶ Eaꝝ vero q̄ facte sunt successiōe incisionis ungule aut corrosione eius p medicinam cura est pulvis citrin' et troc. de croco et collyriū de aloe: et collyrium de croco cū hēgu

et ut fiat alcohol sup lachrymale ipm̄ cum thure. aut fumo eius pp̄ie: et cum aloe et memite et croco. q' si iam finita fuerit et ad finē pvenerit nō nascet̄ unq3. ¶ Illa aūt que facta est nō ab incisione ungule cū tucia et cum alcohol de tucijs. Et pp̄ie sicut cū alcohol de tucia p̄dicto ī c. de albugine et oīb' collyrijs viscosis: sicut est collyriū albū de sarcocolla et collyriū de asfaticon: et reliq̄ q̄ dicta sunt in antidotario. ¶ Et ex eis q̄ expta sunt in eis ē medicamē factū ex aq̄ ɔ̄ruatoꝝ acetosoꝝ cū medicis. ¶ Et illi' q̄ ɔfectio est ut decoq̄t̄ lib.i. ex eo ad usq3 medietatē. deinde ponant̄ in ipso aloes scot̄ēsis et licij et feuzaharagi et croci et lief memite oīu3 añ. aur. ij. et musci. ij. danichi et maneat sub sole. xl. diebus vase vitreo clauso. ¶ Et ex eis que experta sunt in ipsis est igredi balneū in ieiunio et morari in ipso et distillare acetum et aquam in oculum multotiens. ¶ Ille vero que sunt nature recipiunt curam difficulter.

¶ De strabositate. Cap. xxviij.

Uādoq3 fit strabositas pp̄ter mollificatione ɔ̄rundā lacertoꝝ movētium illō qd̄ appet de oculo: et declinat ab aspectu illius ptis ad ptē ei oppositā. et qñq3 fit a spasmo alicui' eoꝝ: et declinat oclm̄ ad ptē ei'. ¶ Et q̄litercūq3 sit qñq3 fit ab humiditate: et qñq3 fit a siccitate: sicut accit in febribus acutis. ¶ Et illa q̄ ē ī q̄ spasm' lacerti est cā nō fit nisi a spasmo lacerti motiui. spasm' n. ei' est q̄ facit evenire in oculo strabositatē et nocumentum. ¶ Spasm' aūt lacerti retinētis in radice non facit appere nocumētū: imo ɔfert valde. ¶ Et multotiēs q̄dē accidit strabositas post q̄sdam egri. cerebri sicut epilentiā et carabitū et vertiginē et siles istis et accit post adustionē et siccitatē aut repletionē. Et scias q' remotio oclī ad superiora aut ad inferiora est illud quod facit videre rē unam duas res: sed ad duo latera nō infert visui nocumentum de quo sit curandum.

¶ De cura Cap. xxix.

Si sanus vero nō sanat̄ nisi in dispōne infantie valde humide: qñq3 n. sperat̄ ut sanet̄ et pp̄ie qñ est recēs: ī h n. op3 ut equet̄ cura et ponat̄ cādela ī pte opposita strabositati ut laboret sp aspectus ad eā. ¶ Et silr op3 ut liget̄ filum rubeū cū re rubea opposita parti strabositati: aut suspēdat̄ aliq̄d rubeū apud ipsū oppositū: aut aurē et totū illud fiat ita: ut eius aspect' ipm̄ ɔsequat̄ et videat illud cū puo labore. Nōq3 n. ɔfert ille labor in equādo oculū. ¶ Et emissio sanguis est ex eis q̄ faciunt aspectū rectū. ¶ Illi aūt qbus accidit illō postq3 magni sūt et senes et ē cā ei' mollificatio aut spasm' humidus op3 ut utamur mūdificatiōe cerebri cū cūantib' q̄ diriv' cum hiera magnis et silib' eis: et subtiliatiōe regīe et administratione balnei et resolone. ¶ Et de

medicinis q̄ dē iuuantibus in strabositate est vt fiat eius caputpurgiū cum succo folioꝝ oliue. ℂ Quod si fuerit ei⁹ euent⁹ a spasmo ex siccitate tūc oportebit vti ēbrocio hūectatiuo ⁊ qñ non affuerit febris sumat i potu lac asininū cū oleis valde humectantibus: ⁊ penitus op3 vt humectetur eoꝝ regimē. ℂ Et op3 vt distillet in oculuȝ sanguis turturis. Et vt fiat emplm̄ ex albumie oui ⁊ oleo ro. ⁊ pauco vino ⁊ liget ⁊ fiat illud diebus plibus. ℂ De exitu oculi. Cap. xxx.

Aliquādo accidit egressio aut pp vehemētiā īflatiōis oculi pp q̄titatē ⁊ repletionē: aut pp vehemētiā coartatiōis eius ad exteriora: aut pp vehemētē mollificatiōeȝ suspēsiōis sue ⁊ lacertoꝝ tenētiū suspēsionē ei⁹ pdcāȝ. ℂ Et illa q̄ ō q̄ accidit pp vehemētiā īflatiōis ocli ⁊ repletioneȝ ei⁹: aut ē a mā plima ipso oclo īflatiua aut humorosa hūida: ⁊ q̄nq3 ē repletio ppa in ipso. ⁊ q̄n3 ē cū cōitate cētu corpis sic q̄ ō accit apō retētionē mēstruoꝝ ⁊ illa q̄ ō q̄ est pp vehemētē coartationē ei⁹ ad exteriora nō est nisi apō pfocationē: ⁊ sic fit cū soda ē vehemēs: ⁊ sic fit apō tonitruū ⁊ clamorē ⁊ mulierib⁹ post ptū vehemētē ⁊ tenasmon. ℂ Et q̄n3 ē cū h̄ ex mā declināte ad oculū ēt q̄n nō ē mūdus ptus. ℂ Et q̄n3 ē ex corruptiōe cōmixtiōis fer⁹ aut morte ei⁹: aut putrefactiōe ei⁹. ℂ Secūdā aūt pp mollificationē lacerti: q̄m lacert⁹ ptinēs neruū ɔcauū cū mollificat nō sustinet oculū s3 decliat ad exteriora. ⁊ egressio q̄n3 ē ex mollificatiōe lacerti tm̄: ⁊ nō ōstruit visus: ⁊ q̄n3 ē cū actiōe eius ⁊ destruit visus. ℂ Et q̄n3 egrediunt ābo ocli i eis q̄ sūt sic pfocatiōes ⁊ apata velaminū cerebri i pipleumonia ⁊ ē cā i illo coartatio. ⁊ q̄n3 ē cā in illo repletio etiā ⁊ multotiēs fit illō cōsanguinitate ipediente ⁊ faciēte apa in cornea. ℂ De signis. Cap. xxxi.

Unq3 est ex mā plima aggregata in pupilla: tūc illic ē cū egressiōe magnitudo: ⁊ cū ē ex coartatiōe q̄nq3 est illic magnitudo si adiuuat eam mā: ⁊ q̄nq3 nō est magnitudo: ⁊ in āba bus dispōnib⁹ sentit extēsio expulsa retro a posteriorib⁹ ⁊ cognoscit eius causa. ℂ Cū illa aūt q̄ est pp mollificationē lacerti non magnificat pupilla neq3 sentit tensio vehemēs ab iterior ib⁹ ⁊ ē pupilla cū hoc estuās. ℂ De cura. Cap. xxxii.

Gressioni vō leui sufficit vita repellēs ad interiora ⁊ somn⁹ s̄m resupinationē ⁊ exiccare cibū: ⁊ paruitas mot⁹ ⁊ assiduatio clausiōis. ℂ Quod si medicinaꝝ indigeat adiutorio adhibeatur collyriū de sumach. ℂ Que vō fortis est ⁊ ex ea: n̄c si illic est mā indiget mūdificatiōe ei⁹ a corpe ⁊ capite cū eo q̄ ō scis ex solutiuis ⁊ flobotomia ⁊ vētosis sup āba tpa ⁊ collyrijs acutis. ℂ Et penitus q̄ dē solo vētris est ex rebus magis iuuātibus spēs eius. ⁊ silr positio vētosaꝝ sup collum. ⁊ op3 vt assiduet vaporatio in p̄n⁹ cū lana infusa i aceto: ⁊ ēbrocet facies cum frida aq̄ ⁊ pp̄ue in q̄ decocta sunt stiptica: sicut cortices granatoꝝ ⁊ sentices: ⁊ sicut papauer ⁊ endiuia ⁊ hba pastoris. ℂ Quod si nō fuerit a repl'one ɔfert hoc regimē in oi hora. ⁊ si fuerit illic repl'o oportebit vt resoluat in p̄ncipio mā cutis rebus cognitis. ℂ Et si fuerit a mollificatione: tūc oportebit vt administres hiera ad magnas ⁊ gargarismata ⁊ odoramēta ⁊ suffumigatiōes cognitas ⁊ post illa admīstra stiptica fortitudinē facientia. ℂ Illa vō q̄ est apud partuȝ si est a paucitate cursus sanguis pieritiā aut corruptiōe fer⁹ puoca mēstrua ⁊ extrahe fetū. ℂ Et si est a coartatiōe tm̄: tūc adhibe stiptica. ℂ Et ex medicinis q̄ ɔferētib⁹ in egressiōe ⁊ eminētia est vt fiat emplm̄ ex farina fabaꝝ cuȝ rosis ⁊ thure ⁊ albumine oui: ⁊ etiā nuclei dactiloꝝ adusti cum spica sunt boni eminentie ⁊ egressioni. ℂ De profunditate oculi: ⁊ eius paruitate. Cap. xxxiii.

Llud fit in febribus ⁊ pp̄ie in vigilatiuis ⁊ successiōe cūonū ⁊ isomnitatis ⁊ angustie ⁊ tristitie. ℂ Et in illa q̄ ō q̄ vigilatiua ē oculus sōnifer⁹ grauis difficilis mot⁹ i palpebris ⁊ nō in pupilla. ⁊ in angustia est q̄rta pupilla. ℂ Quidam aūt dixerūt q̄ accidit q̄busdā hoibus diuersitas duoꝝ lateꝝ faciei in frigore vehemēti ⁊ calore vehementi. Accidit ergo oculo qui est in parte frigida profundatio ⁊ paruitas.

ℂ De varietate oculi. Cap. xxxiiii.

Iriditas autē accidit aut ppter cām que est in tunicis aut ppter cām que est in hūoribus. ℂ Et cā quidē i humiditatib⁹ est: q̄m si fuerit glatialis in ipso plime quātitatis ⁊ albugineus clar⁹ ⁊ situs eius ppinquus ad exteriora ⁊ eq̄lis quātitatis ⁊ paucus erit oculus vari⁹ viridis pp̄ie si nō fuerit ex tunica phibitio. ℂ Et si in hūiditatibus fuerit ɔturbatio ⁊ glatialis fuerit paruus ⁊ albugineus plimus obtenebratio fiet sicut est obtenebratio aq̄ pfunde. ℂ Et si fuerit glatialis pfundus erit oculus niger. ℂ Cā aūt in tunicis est vuea. ℂ Nā si ipsa vuea fuerit nigra: erit oculus eius cā eius niger. Et si fuerit viridis fiet oculus viridis. ℂ Et vuea q̄dē fit viridis: aut p̄uatione digōnis sicut plāta. Nam in p̄ncipio cum nascitur nō est apparētis tincture īmo declinat ad albedinē. Deinde ipsa cuȝ digestione fit viridis. Et pp hāc cāȝ sunt oculi in īfantiā virides ⁊ varij. Et huius q̄dē varietas fit s̄m humiditatē vltimā. ℂ Aut pp resol'onē humiditatis quā sequit tinctura cū est digesta valde: sicut plāta cum resoluit eius humiditas incipit albificari. ⁊ hec q̄dē viriditas est a siccitate dn̄ante. ℂ Et infirmoꝝ q̄dē oculi ⁊ senuȝ

varij fiunt propter hanc cām: qm̄ in senib⁹ multiplicanť humiditas extrānea τ resoluiť innata. ¶ Aut erit illic color eueniēs in creatiōe non ppterea φ ipse adueniat vuee: cū nō prius fuerit. ¶ Et fit qn̄qз ꝑp claritatē hūiditatis ex q̄ creata est. ¶ Et qn̄qз fit ꝑp vnū duoꝝ: qn̄qз accidit in pn°creature. τ scıť illud bonitate visus τ malicia eius. ¶ Et viriditas quidē alia est nālis τ alia est accn̄talis. ¶ Varietas autē puenit ex aggregatiōe cāꝝ nigredis τ cāꝝ viriditatis: τ cōponiť ex eis res iter nigredinē τ viriditatē que est varietas. ¶ Et si esset varietas pmitiua fm̄ qd̄ existimauit Empedocles esset oculus viridis lesus ꝑp suū defectū ab aqueitate que est instrumentum visus. ¶ Quidam autē nigri minorantur a viridibus in visu cum viriditas nō est ppter nocumentum in ipsis. τ causa in hoc est quoniā nigredo que est causa albuginei phibet penetrationem formarum coloꝝ cum declaratione: ppterea qz cōtraria est parui etati. Et illud est sicut illud qd̄ est ꝑp ꝯturbationem humiditatis. ¶ Et silr si fuerit cā ppter multitudinē humiditatis. nā si est multitudo etiam nō rn̄det motui palpitatiōis τ egressionis ad interiora: ita φ inde sit curandum. ¶ Et si oculus fuerit viridis ppter paruitatē humoris albuginei erit magis vidēs in nocte τ in tenebris φ̄ in die: ppter illud qd̄ accidit de motu lumis materie parue: τ īpedit a declaratiōe. huius. n. motus deficit a declaratione reꝝ: sicut deficit a declaratiōe eius quod est in tenebris post lumē. ¶ Nigri vo cā humiditatis: visus in nocte ē minor: ppterea φ illud indiget palpitatione τ motione materiei ad exteriora: τ materia plurima est grauior φ̄ pauca: niger aūt propter tunicā aggregat visum vehementer.

¶ De cura. Cap. xxxv.

Iam expertuз est alcohol ex bēgi siccum decoquať in aq̄ donec fiat sicut mel: τ fiat inde alcohol. ¶ Aut sumať antimonij saphani pōdus. iij. ℥. margaritarū muschi cāphore oīuз an̄. pōdus dauich: fumi lāpadis olei: aut oliuaꝝ croci amboꝝ. an̄. ℥. i. aggregenť omnia terēdo τ administrenť: τ croc⁹ ipse τ oleū eius est ex eis que denigrāt pupillā: silr succus solatri: aut sumať succi tribuloꝝ pōdus. ℥. ij. τ gallaꝝ adustaꝝ pōdus. ℥. i. olei de nucleis oliuaꝝ denigrataꝝ sup arborē τ olei sisamini nō excorticati amboꝝ. an̄. pondus. ℥. i. decoquanť lēto igne donec nigrescāt τ fiat inde alcohol. ¶ Et ex eis q̄ sunt experta est vt adurať auellana τ pmisceanť cuз oleo τ vngať vtes īfantis viridis: τ etiā vt immittatur radius in collogntida humida τ fiat inde alcohol: ita φ illud denigrat pupillā cani. ¶ Et silr cortices auellane contriti. ¶ Aut sumatur acacie pars. i. gallaꝝ sexta partis: aggregetur illud cum aqua floꝝ papaueris rubei τ succus ipsius: τ fiat ex eo distillatio: τ similiter succus bengi τ succus corticis granatoꝝ.

¶ Tractatus tertius de dispositionib⁹ palpebrarum τ que comitantur eas.

¶ De pediculis in palpebris. Cap. i.

Materia pediculoꝝ est hūiditas plurima quā expulit nā ad ptē cutis. ¶ Et vo⁹ pparatiua gnōnis eoꝝ est calitas non nālis. τ ille cui plm accıt illud est ille q. est plurime varietatis in cibis suis τ pui exercitij τ imundus τ neqз vtiť balneo.

¶ De cura. Cap. ij.

Incipe a mūdificatione corpis τ capitis τ ptis oculi cuз eo qd̄ scuisti τ ppie cū gargarismate facto ex aceto τ synapi. ¶ Et administreť ablutio oculi τ embrocatio ipsius ex aq̄ maris τ aquis salsis τ sulphureis: τ liniantur pili palpebre ex medicamine facto ex alumine τ medietate ipsius de mēbuzegi. τ quandoqз addiť eis aloes τ baurach amboꝝ. an̄. pars. ℥. ¶ Et melius quidem est vt fit illud quo cōficitur acetū squillitecū: sed almēbuzegi cū baurach est medicamē bonum.

¶ De silac τ est grece anuseme. Cap. iij.

Silac quidem est grossities in palpebris. puenıens a materia grossa male dispōnis nitrosa ppter quā rubee fiunt palpebre. τ cadūt pili τ adducit vlcerationes paruū in quibus fixi sunt pili τ sequiť eam corruptio oculi. τ plurimum accidit successione obthalmie τ de ipsa quidē alia est recens: τ alia est antiqua mala.

¶ De cura. Cap. iiij.

In recenti quidē ꝯfert facere emplastrū ex lēntibus decoctis cū aqua ro. τ facere emplastrum de portulaca τ endiuia cū oleo ro. τ albumine oui: τ administreť totum illud nocte τ ingrediatur balneū post ipsam. ¶ Aut sumātur lentes excorticate τ sumach τ pulpa granatoꝝ τ rose: τ cōficiatur illud totū cum alrob in nocte τ balneetur mane. ¶ Et assiduatio balnei est ex rebus magis cōferētib⁹ ei. ¶ In antiq̄ vo τ cronica oportet vt crura vētosenť τ flobotomentur vene frōtis τ administretur assiduatio balnei. ¶ Ex medicamētis autē que ponēda sunt in ea est vt sumať eris vsti medietas. ℥. i. dragāti ℥. iiij. piperis croci. an̄. ℥. i. terātur cum vino pontico donec fiant sicut mel subtile τ administrētur in exterioribus palpebre. ¶ In ea aūt que fit successione obthalmie est expertuз collyriū fm̄ hunc modū dragāti atrimēti τ croci τ spīce oīum. an̄. par. i. Sumanť de sedeugi. x. partes: fiant collyria τ fricenť ex eis palpebre.

¶ De gesse palpebrarum. Cap. v.

Est vt accidat palpebris difficultas motus ad claudēdum quando sunt

aperte τ ad aperiendum cum sunt clause cũ do lore τ rubedine sine humiditate ſm pluri: τ ꝯſe quit̃ eas plurĩ: vt non obediant ad aperiendum cum excitatione apud somnũ. ℭ Et plurĩ q̃dem ipsius non est sine frustis lippitudinis separis dure sicce. ℭ Neq̧ est cum ea cursus nisi per accñs: qñ est ex siccitate aut humore visicoso declinante ad siccitatẽ valde: sed qñq̧ est dolor τ rubedo. ℭ Illa vero que fit a fricatiõe sine mã̃ fluente ad ipsam noiat̃ siccitas oculi τ multotiens est illic complexio calida τ materia plurima grossa indigens euacuatione.

ℭ De cura. Cap. vi.

Portet vt assidue vaporatione oculi cum spongia infusa in aqua tepida τ assidue vtat̃ balneo cũ aqua dulci equali: τ ponat sup oculũ apud somnum albumen oui ꝯquassatũ cũ oleo ro. τ assidue faciat sudare caput cum humectatiuis τ oleis τ embrocis τ caputpurgijs humectantibus cum oleo viol. τ nenufarino τ reliquis. ℭ Et si signauerint dispõnes q̧ cum siccitate sit mã̃ colerica solues cum volubili qm̃ in ipsa est ꝓprietas. ℭ Et si existimat̃ q̧ illic sit materia grossa exiccata indigens resolõne resoluat̃ cũ mucillagine fenugreci: τ mucillagine seis lini acceptis cum lacte. Iste. n. ambe qñ ponunt̃ super oculũ auferunt algeisẽ τ eñant humorem. ℭ Et ex eis que ad eã expta sunt adeps galline τ mucillago se. lini. τ cera τ oleum ro. ponatur illud desup semp. ℭ Et in palpebris administret̃ q̧ attrahit lachrymas sicut collyriũ arsa stratis. Plurĩ. n. ꝯfert in mãli chronica administratio alcohol ꝓuocantiũ lachrymas. ipsam. n. resoluunt materiam grossam τ faciunt eã currere τ attrahũt ex humoribus subtilibus illud qd̃ lenit eam τ resoluunt ipsum sua resolutiõe.

ℭ De grossitudine palpebrarum. Cap. vij.

Sst egritudo sequens febrẽ: τ qñq̧ faciunt ipsam possidere linimenta facta sup oculũ eius. ℭ Et cura est alcohol fcm̃ ex lapide lazuli τ lapide armeno: τ ex nucleis dactilorũ adustis τ spicis duabus τ administratio balnei assidua τ alienatio vini. ℭ Qñq̧ vero fricat̃ plurĩ cũ radio τ collyrio rubeo leni: sed fricatio cum zuccaro quandoq̧ excitat τ attrahit.

ℭ De inflatione palpebre. Cap. viij.

Accidit pp mãs subtiles τ vapores τ pp debilitatẽ digẽnis τ maliciã eius sicut fit in febribus vigilatiuis τ in vigilijs. ℭ Et qñq̧ fit in principio hydropisis τ cacesie: τ pp apãta humida: sicut peripleumonia τ lethargia. ℭ Et qñ accit conualescentibus indicat multotiens conuersionem: τ proprie quando in eis est reliquorum membrorum inflationis priuatio τ remanent ipsi excitate τ inflate. ℭ Et cura eius est abscissio cause τ vaporatio.

ℭ De grauitate in palpebris. Cap. ix.

Quandoq̧ fit pp inflationẽ τ cãs eius. ℭ Et qñq̧ fit pp debilitatẽ virtutis τ casum eius in ethica. ℭ Et qñq̧ fit pp grossitudinẽ τ alsarnac τ similia: τ qñq̧ accit grauitas: τ mollificatio in principio paroxismorum febrium.

ℭ De inuiscatione palpebrarum apud lachrymalem τ alibi. Cap. x.

Quandoq̧ accit palpebre vt ꝯglutinentur aut cum ꝯcauitate: aut cum ꝯiunctiua aut cum cornea aut cum vtrisq̧: τ qñq̧ fit in vno duorũ laterũ lachrymalis: τ qñq̧ fit ꝑueniendo ad mediũ: τ qñq̧ fit cõis. ℭ Et cã q̃dem in ea aut est vlcera accñs aut ruptura faciens alcohol qñ colligit ex oculo sebel τ detegit vngulã τ fricat ex palpebra scabiem vlume: sicut diximus: τ non considerat omni hora illud qd̃ oportet considerare in ipso donec accidit vt conglutinentur.

ℭ De moro. Cap. xi.

Sicaro pustulosa addita in oculo. Qd̃ si fuerit apud lachrymalẽ tunc rectius erit vt incidat̃: deinde cura algarab adhibeat̃: aut curet̃ cum alcohol basilicon τ medicamine viol. τ medicamentis vngule: τ ꝓpe cum collyrio de arsenico: τ si fuerit cum albedine τ nigredine: tunc cura eius erit cura vngule.

ℭ De iuersatiõe palpebre τ ẽ ascera. Cap. xij.

Ius spẽs sunt tres. Una earũ est vt ꝯhat̃ palpebra τ non cooperiat albũ τ illud aut est a creatione: aut est pp incisionẽ eueniẽtẽ palpebris: τ noiat̃ oculus huius oculus leporinũ. ℭ Et scda spẽs ẽ media τ ẽ vt nõ coopiat pcẽ albi: τ noiat̃ abbreuiatio palpebre: τ cã eius ẽ cã pma: verũ ẽ minor illa. ℭ Et tertia ẽ vt nõ coopiat palpebra supior inferiorẽ. Et illud fit aut ex glãdula: aut ex nascẽta carnis addite q̃uã ẽ aut icipit: aut spasmo accñte palpebre ex vlcere ꝯsolidato sup ipsã nõ ꝑmittẽte vt palpebra supior coopiat iferiorẽ: τ qñq̧ fit illud totũ ex spasmo lacertorũ circũdãtiũ palpebrã.

ℭ De grãdie. Ca. xiij.

St humiditas igrossata τ ut lapidẽ cõuersa in interiore pte palpebre. τ qñq̧ fit in albedine sile grandini.

ℭ De cura. Cap. xiiij.

Administret̃ sup eo linimẽtũ cũ aceto τ sordib' vlcerũ τ reliq̃. τ qñq̧ addũt̃ eis oleũ ro. τ gũmi album τ sarcocolla. aut linit̃ cũ ãmoniaco ꝯtrito cũ aceto τ cinere τ assa fetida: τ linimẽtũ aureũ eius dcm̃ in. c. ordeolũ.

ℭ De ordeolo. Cap. xv.

Ordeolũ est apa lõgũ apparẽs sup extremitatẽ palpebre sile ordeo i figura sua. τ ei' mã̃ hʒ plꝫ ẽ sãguis dñas.

¶ De cura. Cap. xvi.

Curetur cum minutione et euacuatione per picram secundum quod scivisti. ¶ Deinde sumatur aliquid de opoponaco et resolvatur in aqua et liniatur ex eo locus quoniam est bonum valde. ¶ Et conferunt ei vaporationes ex adipe dissoluto aut farina ordei cum galbano: aut fermentum: aut panis calefactus iteratus super ipsum: et euaporationes cum cauda muscarum habentium capita abscissa: aut cum aqua in qua ordeum bullivit: aut sanguis columbe: aut sanguis alguerescé et turturis: aut sumantur baurach et galbani multum et commisceantur ambo et ponantur super ordeolum. ¶ Et epithima oribasii R. olibani myrrhe amborum an. partes .i. laudani quartam partem cere aluminis baurach armeni omnium an. et medietatem partis. aggregentur cum fece olei de lilio et liniatur super ipsum.

¶ De alsarnac. Cap. xvii.

Alsarnac est additio materie pinguis coniungens in palpebra superiore et gravatur palpebra ab apertione: et facit ipsam quasi mollificatam: et est coniuncta non mota sicut nodus. Et plurimum quidem accidit infantibus et humectatis in quibus multiplicantur lachryme et obthalmie.

¶ De signis. Cap. xviii.

Et ex signis eius est quoniam cum tu tangis inflationem digitis duobus: deinde separas eos eminentia in medio eius existit.

¶ De cura. Cap. xix.

Cura manus est cura eius et ipsius modus est ut sedeat eger et teneatur caput eius tractum ad superiora: et tendatur in ipso cutis frontis ad oculum: et detineatur palpebra et accipiat eam medicus inter duos indices et medium suum: et comprimat parum et aggregabitur materia compressa ad illud quod est inter duos digitos: et ille qui caput tenet trahat cutem ex medio supercilij. ¶ Cumque apparuerit eminentia incidat cutem ab ea sufficienti sectione et subtili non profunda. Cautela namque in hoc est necessaria: et ut incisionem faciat post incisionem totius est quam ut unam subito audendo faciat incisionem. ¶ Cumque apparet per incisionem primam bonum est: et si non in anathomia: additio fiat donec appareat: tunc si invenerit eam separatum super manum suam involuat pannum lineum et accipiat alsarnac separando ipsam a dextra et a sinistra. ¶ Et si remanserit residuum non obediens ei pulverizetur aliquantulum salis super ipsum ut corrodat ipsum. ¶ Et si fuerit in tunica et vehementis adherentie accipiat illud: quod de ea separatum est: et dimittat aliud et non invadat ipsum: sed committat rem suam resolutioni salis qui pulverizatur super ipsum. Deinde imponatur super ipsum pannum infusum aceto. ¶ Cumque matutinum affuerit sede dici et securitas fuerit sanguinis: curet ipsum cum medicinis conglutinantibus: et sint in eis linum et fiet menuthe et crocus. ¶ Nunquam autem invadit partem eius que non separatur detegendo et excoriando cum incisione: et penetrat cum hamis sub ipsa: et movet a dextra et a sinistra donec separatur aut facit illum cum infimo pene. ¶ Et oportet ut cautela adhibeatur in perforando ab eo ita ut non tendat in profundum: foramen autem si tendit palpebram cum vehementia: vel fit processus in foramine tamdiu donec incidatur cutis panniculi que est sub ea nocet: et incipit apparere adeps loci incisi et quando comprimitur digitis qui ipsam circuidant in circuitu cutis extense: et provenit dolor vehemens aut apa calsin: et remanent reliquie dure profunde que sunt deteriores quam sarnac. ¶ Et forsitan inciditur de lacerto retinente oculum aliquid continens et debilitatur palpebra ab apertione. Recentem vero que debilis est plurimum sanant medicine resolutive absque operatione manus.

¶ De susati. Cap. xx.

Est caro mollis eveniens in interiore parte palpebre a qua non cessat fluere sanguis rubeus et niger et viridis. Cuius quidem cura est mundificatio cum exsiccativis corrosivis et collyrijs acutis.

¶ Cumque susati corrosiva fuerit administrabis tunc pulveres et collyria que carnis sunt generativa: sintque ex eis que in ulceribus palpebrarum dicuntur. Et ad ultimum cura pruritus et scabiei fortium curetur.

¶ De lapidositate. Cap. xxi.

Lapidositas est apa parum sanguineum et vertitur in lapidositatem a quo quamque liberat manus operatio: deinde adhibeantur medicine ulcerum oculi.

¶ De ulceribus palpebrarum et rupturis earum cura. Cap. xxii.

Administretur super ea emplastrum ex lentibus et fisticis et corticibus granatorum decoctis cum aceto. ¶ Cumque ceciderint cortices: et corrosio destructa fuerit: administrabis super ea vitellum oui cum croco: quoniam ipse consolidat: et si volueris administrabis desuper collyrium de olibano et collyrium aluber cum collyrio asfaticon et rubeo leni.

¶ Rupture autem palpebre recipiunt consolidationem et curantur cura rupturarum cutium dicta in capitulo suo.

¶ De scabie et pruritu. Cap. xxiii.

Ius eius est materia salsa nitrosa ex sanguine calido aut humido: aut humore alio acuto faciens provenire pruritum prius: deinde scabiem. ¶ Cuius quidem plurimum succedit ulceribus oculi. ¶ Et incipit egritudo prius cum pruritu parvo: deinde fit asperitas et rubificatur palpebra: deinde fit ut granum fici: et ulcerosa postea adveniunt grana dura

durā cum vehementia scissionis adest in pruritu τ in apostematione.

¶ De cura eius. Cap.xxiiij.

Cum scabiei associaꝭ obthalmia cura prius obthalmiā: deinde procede ad scabiē postq̄ non dimiseris rem obthalmie: τ sic sunt dispō τ iudicium si est egritudo alia. Nā oz vt tu vehementiorē earū diligenter attendas. ¶ Cūq̄ videris vlcerationē τ apa caue ne administres medicinas acutas: τ silia eis nisi post ꝯsecutionez cum facilitate ad possibilitatē. Nam tu trahes cum medicinis aquā vehementer. ¶ In secunda vero τ tertia spēꝝ p̄dictaꝝ necēa est fricatio: aut cum ferro: aut cum medicinis τ fiat fricatio ex eis que sunt sicut spuma maris τ propter generis eius qd̄ noiaꝭ casuri. aut cum folijs fici: aut cum fricatiōe ex sedenegi τ croco τ marchasita fiat ex eis collyriū τ fricet cū eo. ¶ Illius aūt que curā recipit cum medicinis: τ est illa que non ꝯsequiꝭ gradū scōm τ tertiū spērū p̄dictaꝝ: initiū cure est assiduatio eiomis τ flobotomie: τ si non plus saltē bis in mense: τ botonia lachrymaliū post flōmiā vlem: τ assiduatio balnei: τ alienatio pulueris τ fumi τ vociferationis: τ cautela vehementie stricture colli τ coartationis capitis τ furoris τ ire: τ multitudinis loquele. τ applanatōis puluinaris τ prolongatōis iacendi sup faciem. τ oīum que ascēdere faciunt māis ad supiora τ trahunt eas ad faciem. ¶ Et ꝯfert in principio sui qdez collyriū rubeū lene τ post ipm collyriū viride lene. ¶ Qd̄ si fuerit fortior illa: tunc acutius vnoquoq̄ eoꝝ est ē tharramaticon τ collyriuz aristrans τ collyriū de croco. τ qñq̄ curaꝭ cū felle hirci τ felle porci cum sale armoniaco τ tucia τ ere adusto τ calcadis ꝯiunctim τ separatim: τ basilicon τ collyriū granatinū sunt bona: τ medicamen aristrans est valde bonū. ¶ Et ex medicinis ꝯferentibus est medicamen huius. R. carabe ptem .i. corticis granatoꝝ ptes .ij. ꝯficiātur cum melle: Aut aloes ptez .i. salis armoniaci ptem .s. ꝯficianꝭ cum melle. τ administrenꝭ. Et iterū sumanꝭ eris vsti .xvi. auꝭ. piperis .viij. auꝭ. dimie .iiij. auꝭ. myrrhe croci amboꝝ .iij. añ. auꝭ .ij. floris eris .v. aur. gūmi .xx. auꝭ. teranꝭ. τ misceantur sicut scis cum aqua pluuiali.

¶ De tumore. Cap.xxv.

Tumifac est apa cuz pruritu. τ qñq̄ est illud qd̄ in ipso dñaꝭ ventositas. τ qñq̄ est superfluitas subtilis flegmatica: τ qñq̄ est superfluitas aquosa: τ quandoq̄ est superfluitas melancolica.

¶ De signis. Cap.xxvi.

Quod ventosum est qñq̄ accidit subito τ declinat ad ptem lachrymalē: τ est sicut quem pungit musca in illo loco τ accidit in estate τ senibus τ nō est grauitas. ¶ Flegmaticum. n. est frigidius τ grauius τ seruat vestigiū cōpressionis vna hora. ¶ Sed in aquoso non remanet vestigium impressionis per horam neq̄ dolor est cuz eo. ¶ Et melicū fm plurī cōicat palpebre τ oculo: τ est cum duritie τ extensione ꝯfinibus supcilia τ maxillarū summitatē τ non est cuz eo dolor de quo sit curandum τ est color eius fuscus τ plurī eis accidit post obthalmiā τ post variolā.

¶ De cura. Cap.xxvij.

Oportet vt incipias primū τ euacues corpus τ mundifices caput. Et. n. q̄ fuerit ad flegma dactiuius administra emplm̄ ex folijs malue. Et fortiora eius sunt olea alkerua contrita τ pmixta cuz aceto: τ vaporationē ex spongia infusa aceto τ aqua calida: τ etiam fiat linimentum ex aloe τ seluzagaragi τ scieꝭ memithe τ saufel τ croco cum aqua solatri.

¶ De multitudine palpitatōis. Cap.xxviij.

Multitudo palpitationis fit ex re cadēte in oculo leni: τ qñq̄ fit ex siccitate. Et qñq̄ multiplicaꝭ in hñtibus teranum τ in preparatis ad ipsum τ indicat in egritudinibus acutis teranū τ spasmū.

¶ De casu pilorum. Cap.xxix.

Cadunt pili oculi ex cā materiei aut cā loci. Et est cā qdem materiei: aut qñ replentur pediculis sicut fit in fine egritudinum acutarum prauarū: aut qñ corrūpunꝭ pp illud qd̄ admisceꝭ eis cū nascunꝭ: sicut accidit in olopitia. ¶ Et est vt sit in interiore parte palpebre humiditas acuta: aut materia nitrosa salsa non apparente in palpebra nocumento sensibili: sed ipsa nocet pilis. ¶ Qui aūt est cā loci est qñ illic est nocumentum manifestum. s. aut durities τ grossitudo: τ non inuenit vapor a quo generatur pilus transitum: aut apostema τ corrosio τ significat ipsaz rubedo τ mordicatio vehemens τ dolor.

¶ De cura. Cap.xxx.

In illo qui est causa loci cura nocumentum qd̄ est in loco fm q̄ dr in cura cuiusq̄ capituli eius i loco suo. ¶ Et in illo cuius causa est priuatio materiei curetur prius corpus per ea regimine largo τ cibatione: τ administra medicinas trahentes materiaz pilorum ad palpebras per ea que dicturi sumus: τ que sunt dicta in antidotario: τ in areolis medicinarum singularū. ¶ Et in eo qui est causa materiei corrupte administra purgationem capitis τ mundificationem membri: deinde cura medicamento pilorum. ¶ Alcohol autem iuuatiuus ad illud sunt lapis armenus τ lazuli. ¶ Et ex cōpositis alcohol de nucleis dactilorum ex laudano dictum in antidotario. ¶ Aut sumatur de dactilis immaturis adustis pondus .iij. ʒ. τ ouarum spica

¶ De cura. Cap.xvi.

c Uretur cum minutione et cōnē per picram fm qp sciuisti. ¶ Deinde sumatur aliquid de opoponaco et resoluatur in aqua et liniatur ex eo locus qm̄ est bonum valde. ¶ Et conferunt ei vaporationes ex adipe dissoluto aut farina ordei cum galbano: aut fermētū: aut panis calefactus iteratus super ipsum: et euaporatiões cum cauda muscarū brutium capita abscisa: aut cum aqua in qua ordeum bulliuit: aut sanguis colūbe: aut sanguis alguerescē et turturis: aut sumatur baurach et galbani multū et cōmisceātur ambo et ponantur super ordeolū. ¶ Et epithima ordbasij ℞. olibani myrrhe amborum. añ. ptē. i. laudani quartā ptē cere aluminis baurach armeni oium an 3 medietatem partis. aggregentur cum fece olei de lilio et liniatur super ipsum.

¶ De alsarnac. Cap.xvij.

a Lsarnac est additio mãe pinguis cōtingens in palpebra superiore et grauatur palpebra ab apertione: et facit ipsam quasi mollificatā: et est cōstricta non mota sicut nodus. Et plurimum quidem accidit ifantibus et humectatis in quibus multiplicantur lachryme et obthalmie.

¶ De signis. Cap.xviij.

e Et ex signis eius est qm̄ cum tu tangis inflatione digitis duobus: deinde separas eos eminentia in medio eius existit.

¶ De cura. Cap.xix.

c Ura manus ē cura eius et ipsius modus est vt sedeat eger et teneatur caput eius tractum ad superiora: et tendatur in ipso cutis frontis ad oculum: et eleuetur palpebra et accipiat eam medicus inter duos indices et mediū suum: et cōprimat parū et aggregabitur mã cōpressa ad illud qđ est inter duos digitos: et ille qui caput tenet trahat cutē ex medio supercilij. ¶ Cūqȝ apparuerit eminentia incidat cutem ab ea sufficienti sectione et subtili non pfunda. Cautela nãqȝ in hoc est necīa: et vt incisionē faciat post incisionē totius est qȝ vt vnaȝ subito audendo faciat incisionē. ¶ Cūqȝ apparet per incisionē primā bonum est: et si nō in anathomia: additio fiat donec appareat: tunc si inuenerit eaȝ separatā super manum suam inuoluat pannuȝ lineum et accipiat alsarnac separando ipsam a dextra et a sinistra. ¶ Et si remanserit residuū nō obediens ei puluerizetur aliquātulū salis sup ipsum vt corrodat ipm. ¶ Et si fuerit in tunica et vehementius adherentie accipiat illud: qđ de ea separatū est: et dimittat aliud et non inuadat ipsum: sed cōmittat rem suam resolōni salis qui puluerizatur super ipm. Deinde imponatur super ipsum pannū infusum aceto. ¶ Cūqȝ maturum affuerit scōdici et securitas fuerit sanguinis: curet ipsuȝ cuȝ medicinis cōglutinatiuis: et sint in eis linum et sief memithe et crocus. ¶ Qñqȝ autē inuadit ptem eius que non seperatur detegendo et excoriando cum incisione: et penetrat cū hamis sup ipsa: et mouet a dextra et a sinistra donec separatur aut facit illum cuȝ infimo pēne. ¶ Et oȝ vt cautela adhibeatur in pforando ab eo ita vt non tendat in pfundū: foramen autē si tendit palpebrā cum vehementia: vel fit processus in foramine tādiu donec incidatur cutis panniculi que est sub ea. nocet: et incipit apparere adeps loci incisi: qñ cōprimitur digitis qui ipsam circūdant in circuitu cutis extense: et puenit dolor vehemens: aut apa calīn: et remanent reliquie dure pfunde que sunt deteriores qȝ sarnac. ¶ Et fortasse incidit de lacerto retinente oculū aliquid cōueniens et debilitatur palpebra ab apertiōe. Recentem vero que debilis est plurimum sanant medicine resolutiue absqȝ operatione manus.

¶ De susati. Cap.xx.

e Est caro mollis eueniens in interiore pte palpebre a qua non cessat fluere sanguis rubeus et niger et viridis. Cuius qdem cura est mundificatio cum exiccatiuis corrosiuis et collyrijs acutis. ¶ Cūqȝ susati corrosiua fuerit administrabis tunc pulueres et collyria que carnis sunt generatiua: sintqȝ ex eis que in vlceribus palpebrarū dicuntur. Et ad vltimum cura pruritus et scabiei fortium curetur.

¶ De lapidositate. Cap.xxi.

l Apidositas est apa ptium sanguineū et vertitur in lapidositatē a quo qñqȝ liberat manus operatio: deinde adhibeantur medicine vlcerum oculi.

¶ De vlceribus palpebr. et rupturis earum cura. Cap.xxij.

a Dministretur super ea emplm̄ ex lentibus et fisticis et corticibus granatorū decoctis cum aceto. ¶ Cūqȝ ceciderint cortices: et corrosio dstructa fuerit: administrabis super ea vitellum oui cū croco: qm̄ ipse cōsolidat: et si volueris administrabis desuper collyrium de olibano et collyrium aluber cum collyrio astaticon et rubeo leni. ¶ Rupture autem palpebre reiciunt consolidationem et curantur cura rupturarum cutiuȝ dicta in capitulo suo.

¶ De scabie et pruritu. Cap.xxiij.

e Ius cā est mã salsa nitrosa ex sanguine calido aut humido: aut humore alio acuto faciens puenire pruritus prius: deinde scabiem. ¶ Cuius quidem plm̄ succedit vlceribus oculi. ¶ Et incipit egritudo prius cum pruritu paruo: deinde fit asperitas et rubificatur palpebra: deinde fit vt granū fici: et vlcerosa postea adueniunt grana dura

durā cum vehementia scissionis adest in pruri tu τ in apostematione.

¶ De cura eius. Cap. xxiiij.

Cum scabiei associatur obthalmia cura prius obthalmiā: deinde procede ad scabiē postq̄ non dimiseris rem obthalmie: τ similr sunt dispō τ iudicium si est egritudo alia. Nā oz vt tu vehementiorē earū diligenter attendas. ¶ Cūq̄ videris vlceratione τ apa caue ne administres medicinas acutas: τ similia eis nisi post ɔsecutiones cum facilitate ad possibilitatē. Nam tu trahes cum medicinis aquā vehemente. ¶ In secunda vero τ tertia spē pdictaꝝ necīa est fricatio: aut cum ferro: aut cum medicinis τ fiat fricatio ex eis que sunt sicut spuma maris τ propter generis eius qd̄ noiatur casuri. aut cum folijs fici: aut cum fricatiōe ex sedenegi τ croco τ marchasita fiat ex eis collyriū τ fricet cū eo. ¶ Illius aūt que curā recipit cum medicinis: τ est illa que non ɔsequitur gradū scōm τ tertiū spērū pdictaꝝ: initiū cure est assiduatio ericionis τ flobotomie: τ si non plus saltē bis in mense: τ botomia lachrymaliū post flōmiā vlem: τ assiduatio balnei: τ alienatio pulueris τ fumi τ vociferationis: τ cautela vehementie stricture colli τ coartationis capitis τ furoris τ ire: τ multitudinis loquele. τ applanatōis puluinaris τ prolongatōis iacendi sup faciem. τ oium que ascēdere faciunt mās ad supiora τ trahunt eas ad faciem. ¶ Et ɔfert in principio sui qdez collyriū rubeū lene τ post ipm collyriū viride lene. ¶ Nō si fuerit fortior illa: tunc acutius vnoquoq̄ eoꝝ est ē tharramaticon τ collyriuz aristratis τ collyriū de croco. τ qñq̄ curat cū felle hirci τ felle porci cum sale armoniaco τ tucia τ ere adusto τ calcadis ɔiunctim τ separatim: τ basilicon τ collyriū granatinū sunt bona: τ medicamen aristratis est valde bonū. ¶ Et ex medicinis ɔferentibus est medicamen huius. ℞. carabe ptem .i. corticis granatoꝝ ptes. ij. ɔficiātur cum melle: Aut aloes ptē. i. salis armoniaci ptem. ß. ɔficiantur cum melle. τ administrentur. Et iterū sumantur eris vsti. xvi. aur. piperis. viij. aur. dimie. iiij. aur. myrrhe croci amboꝝ. aā. aur. ij. floris eris. v. aur. gūmi. xx. aur. terantur. τ misceantur sicut scis cum aqua pluuiali.

¶ De tumore. Cap. xxv.

Tumifactio est apa cuz pruritu. τ qñq̄ est illud qd̄ in ipso dñatur ventositas. τ qñq̄ est supfluitas subtilis flegmatica: τ qñq̄ est superfluitas aquosa: τ quandoq̄ est superfluitas melancolica.

¶ De signis. Cap. xxvi.

Quod ventosum est qñq̄ accidit subito τ declinat ad ptem lachrymalē: τ est sicut quem pungit musca in illo loco τ accidit in estate τ senibus τ nō est grauitas. ¶ Flegmaticum. n. est frigidius τ grauius τ seruat vestigiū cōpressionis vna hora. ¶ Sed in aquoso non remanet vestigium impressionis per horam neq̄ dolor est cuz eo. ¶ Et melicū fm plurī cōtcat palpebre τ oculor τ est cum duritie τ extensione ɔtinētibus supcilia τ maxillarū summitatē τ non est cuz eo dolor de quo sit curandum τ est color eius fuscus τ plurī eis accidit post obthalmiā τ post variolā.

¶ De cura. Cap. xxvij.

Oportet vt incipias primū τ euacues corpus τ mundifices caput. Et. n. q̄ fuerit ad flegma declinatus administra emplm̄ ex folijs malue. Et fortiora eius sunt olea alkerua contrita τ pmixta cuz aceto: τ vaporatione ex spongia infusa aceto τ aqua calida: τ etiam fiat linimentum ex aloe τ seluyagaragi τ scief memithe τ faufel τ croco cum aqua solatri.

¶ De multitudine palpitatōis. Cap. xxviij.

Multitudo palpitationis fit ex re cadēte in oculo leni: τ qñq̄ fit ex siccitate. Et qñq̄ multiplicatur in hn̄tibus tetanum τ in preparatis ad ipsum τ indicat in egritudinibus acutis tetanū τ spasmū.

¶ De casu piloꝝ. Cap. xxix.

Cadunt pili oculi ex cā materiei aut cā loci. Et est cā qdem materiei: aut qm̄ replentur pediculis sicut fit in fine egritudinum acutarum prauarū aut qm̄ corrūpunt pp illud qd̄ admiscet eis cū nascunt: sicut accidit in olopitia. ¶ Et est vt sit in interiore parte palpebre humiditas acuta aut materia nitrosa salsa non apparente in palpebra nocumento sensibili: sed ipsa nocet pilis. ¶ Qui aūt est cā loci est qm̄ illic est nocumentum manifestum. s. aut duritics τ grossitudo: τ non inuenit vapor a quo generatur pilus transitum: aut apostema τ corrosio τ significat ipsaz rubedo τ mordicatio vehemens τ dolor.

¶ De cura. Cap. xxx.

Nillo qui est causa loci cura nocumentum qd̄ est in loco fm q̄ dr̄ in cura cuiusq̄ capituli eius i loco suo.

¶ Et in illo cuius causa est priuatio materiei curetur prius corpus per ea regimine largo τ cibatione: τ administra medicinas trahentes materiaz piloꝝ ad palpebras per ea que dicturi sumus: τ que sunt dicta in antidotario: τ in areolis medicinarum singularū. ¶ Et in eo qui est causa materiei corrupte administra purgationem capitis τ mundificationem membri: deinde cura medicamento piloꝝ. ¶ Alcohol autem iuuatiuus ad illud sunt lapis armenus τ lazuli. ¶ Et ex cōpositis alcohol de nucleis dactiloꝝ ex laudano dictum in antidotario. ¶ Aut sumatur de daculis in maturis adustis pondus. iij. ʒ. τ duarum spica

rum.ʒ.ij. fiat ex eis alcohol. ¶ Et ex eis que experta sunt est vt terat spica nigra ⁊ antimonium ⁊ administrent cum radio. ¶ Et etiam fiat alcohol ex stercore muris adusto ⁊ non adusto cum melle ⁊ proprie asulalij. ¶ Aut sumat terra in qua nascitur vinis cum croco romano ⁊ ex alsaluli partes equales ⁊ administret ex eis alcohol. ¶ Et ex eis que experta sunt ad illud ex eis cum quo sunt pruritus ⁊ rubedo: ⁊ corrosio est vt decoquat granatum cum sua totalitate ⁊ partibus suis in aceto vsquequo dissoluat ⁊ annectitur super locum. ¶ Et omnia quidem viscosa conferunt ⁊ ad illud: etiam clinie colcotar attrimentum partes equales sumant ⁊ terant ⁊ administrentur.

¶ De pilis inuersis ⁊ additis. Cap.xxxi.

Ex eis que experta sunt est vt sumatur stercoris leporini adusti pondus.viij.ʒ.⁊ stercoris hircini pondus.iij.ʒ.conterantur ⁊ administrent ex eis alcohol. ¶ Aut fiat alcohol ex muscis habentibus capita abscisa exiccatis. ¶ Aut adurat auellana ⁊ teratur ⁊ conficiat cum adipe caprino: aut adipe vrsi ⁊ liniatur ex ea locus: nasci.n.facit pilos: ⁊ cum hoc denigrat eos. ¶ Et etiam sumat antimonij adusti pars.i. ⁊ piperis pars vna ⁊ plumbi adusti abluti.iij.croci partes.iiij. ⁊ duarum spicarum.ij.partes: ⁊ nucleorum dactulorum adustorum partes.ij. conterant ⁊ fiat ex eis alcohol. ¶ Et ad vltimum cura horum pilorum est vnus modorum.v.adherentia ⁊ cauterium ⁊ ordo cum acu ⁊ abbreuiatio palpebre cum sectione ⁊ euulsio prohibitiua. ¶ Inuiscatio autem est vt eleuent ⁊ equentur cum mastice ⁊ gummi pini ⁊ gummi ⁊ visco ⁊ amoniaco ⁊ glutino quod egredit de ventribus ostracorum: ⁊ aloe ⁊ sarcocolla ⁊ draganto ⁊ thure dissoluto cum albugine oui. ¶ Et ex inuiscatiuis bonis est vt inuiscetur cum oleo de scemi: ⁊ melior ea est cum cola casei quam nos diximus in antidotario. ¶ Cura vero que fit acu est vt acus penetret ab interiore parte palpebre ad exteriorem vbi est pilus: deinde ponatur pilus in foramine eius ⁊ egrediat ad latus aliud: ⁊ stringat pilus: ⁊ si sit difficilis introitus pili in foramine acus ponatur in foramine acu extremitas capilli mulieris ⁊ trahat acus ex illo latere. Deinde ponatur capillus in foramine eius ⁊ egrediatur ex alio latere. Et stringatur capillus donec remaneat similis anse a latere intrinseco: ⁊ ponatur in ipsa pilus ⁊ extrahatur. ¶ Et si necessaria fuerit iteratio acus queratur locus alius. Secundario namque perforationis acus dilatat foramen ⁊ non retinet pilum. ¶ Sectio autem est vt abscindatur origo eius ex palpebra. Quidam vero precipiunt vt scindat locus cognominatus egena ⁊ est apud extremitatem oculi: deinde consolidet ⁊ nascetur super ipsum caro addita ⁊ equat pilus ⁊ non permittit ipsum inuersari. ¶ Cauterium autem quod melius est: est vt fiat cum acu habente caput curuatum: cuius caput ignitur ⁊ extendatur palpebra ⁊ cauterizetur cum eo locus pili: ⁊ non redibit. ¶ Et quandoque necessarie sunt iterationes bis aut ter ⁊ non redibit post illud penitus. ¶ Euulsio autem prohibitiua est vt euellatur: deinde ponantur super locum medicine prohibitiue natiuitatis pilorum: ⁊ proprie super palpebram que sunt de eis que dicte sunt in areolis medicinarum singularium ⁊ dicemus eas in capitulo pilorum additorum.

¶ De pilis additis. Cap.xxxij.

Nascuntur ex multitudine humiditatis putride aggregate in palpebris oculi.

¶ De cura. Cap.xxxiij.

Cura eius est mundificatio capitis ⁊ corporis ⁊ oculi cum eis que scis: deinde administra alcofol acuta mundificantia palpebras: sicut abesalicon ⁊ ruscenum ⁊ collyrium rubeum acutum ⁊ viride acutum ⁊ collyrium de myrobal. ⁊ proprie si fuerint illic lachryme aut aliquid accidentium humorum acciderit. ¶ Quod si non suffecerint curam adibe euulsionis euellantur ⁊ liniantur super originem eorum sanguis ericij ⁊ fel damarum ⁊ arietum: ⁊ fel vulturis ⁊ fel caprinum: ⁊ quandoque permiscentur fella ista ⁊ sanguines cum castoreo. ¶ Et fiunt ex eis collyria sicut squame piscis: ⁊ administrantur cum necessitas incubit dissoluta saliua hominis. Qui vero eo vtitur media hora expectet super ipsum. ¶ Et ex curis quidem bonis est vt sumatur fel ericij ⁊ fel vulturis ⁊ castoreum secundum equalitatem. aggregentur cum sanguine columbe: ⁊ fiant inde troc. ¶ Et ex eis que narrantur sunt sanguis rincoe: ⁊ proprie sanguis rincoe canis ⁊ sanguis ranarum. Veruntamen experimentum non verificauit illud. ¶ Et rectius quidem secundum quod existimatur est vt misceatur cum alkitran. ¶ Et ex eis etiam que narrantur est vt administretur fel vulturis cum cinere ⁊ sale armoniaco ⁊ succo porri: ⁊ proprie quando ponitur in sartagine super ignem donec commisceantur ⁊ equent. ¶ Et si fuerit cinis ostracorum erit melior: ⁊ rubigo ferri eruginosi cum saliua hominis est vltima: quamuis dolorem faciat. ¶ Et ex eis quidem que sunt experta est tinea cum sale armoniaco: ⁊ proprie cum vngula asini adusta cum aceto forti. Et similiter spuma maris cum aqua psilij. Cum.n.stupefit ⁊ infrigidatur locus eo non nascuntur ibi pili.

¶ De inuiscatione palpebrarum. Cap.xxxiiij.

Fit illud secundum plurimum post obtalmiam. Oportet ergo vt administrent sarcocolle ⁊ zuccari tabarzet partes equales: spume maris quarta pars: terant ⁊ puluerizent super locum.

¶ Tractatus quartus de dispositionibus virtutis visibilis ⁊ operationibus eius.

d Ebilitatē visus ⁊ eius nocumē tum efficit: aut complo cōis in corpe siccatiuo dn̄antis humorose: aut cōplonal sine mā: aut vapor eleuat⁹ ex corpe: aut stō ppter: aut frig⁹ hn̄s mām: aut nō hn̄s mām: aut ppter dn̄ium caliditatis mālis aut nō mālis: aut est sequēs cāz in cerebro ipso egritudinū cerebri notarū que est in suba cerebri: aut i pte tota anteriore sicut compressio aut pcussio accn̄s ei: q̄re non videt oculus aut in pte anteriore eius. ¶ Et plm qd̄ eius est hūiditas dn̄ans aut siccitas accn̄s successione egritudinum ⁊ motuū supfluoꝝ ⁊ corporeoꝝ ⁊ aialium ⁊ euōnum supfluarū ppter quas cadit v̄tus ⁊ resoluit̄ mā. ¶ Aut est pp rem appropriatā ipsi spūi visibili ⁊ mēbris que ipsum sequunt̄: sicut neruo cōcauo: ⁊ sicut humorib⁹ ⁊ tunicis. ¶ Et spūi qdez visibili qn̄qꝫ accidit vt multiplicet̄ ⁊ accidit ei vt subtiliet̄. Et quandoqꝫ accidit ei vt ingrosset̄. Et accidit ei vt minoret̄. ¶ Multiplicatio aūt est meliores ⁊ magis iuuatiua. ¶ Et subtilitas quidem plm accidit ex siccitate. Et qn̄qꝫ fit ex vehementia sepationis accn̄tis cum sol aspicit̄ ⁊ resplēdentia ⁊ silia. Et qn̄qꝫ pducit aggregatio valde supflua ad coartatioēm resoluentē: ⁊ inspissat ea pmū: deinde subtiliat̄ valde scd̄o: ⁊ istud est sicut accidit apud lōgaz morem in tenebris. Et grossitudo fit pp hūiditatē: ⁊ fit ppter aggregatioēm vehemētē nō ita vt pducat ad vicem dū cōplōne subtiliāte. ¶ Et qn̄qꝫ est cā in eis cadēs in initio creatiōis. ⁊ qn̄qꝫ est pp vehementiā siccitatis ⁊ multitudinē euōnum: aut debilitatē anterioris cēbri validā. aut prauitatē egritudinū ⁊ ppinquitatez mortis qn̄ resoluit̄ spūs. ¶ Debilitas aūt ⁊ nocumētū q̄ sunt pp tunicas. ⁊ plm eoꝝ ē pp tunicas extrīsecas sine psūdis: aut sunt cā subē tunice: aut sunt cā trāsitus q est in ea. ¶ Et q̄ sunt pp tunicā ipsaz sunt pp cōplōnem malā. ⁊ plm eius est retētio vaporis in ea aut supfluitas humiditatis pmixte ei: aut exiccatio ⁊ siccitas ⁊ nigrificatio: ⁊ corrugatio accn̄tes ei ⁊ ppter vuee ⁊ cornee: aut corruptio supficiei ei⁹ pp ipressionē vlcerū apparētiū aut occultoꝝ: aut tolerātia obthalmie plime: auferētis puritatē eius: aut color extrane⁹ intrans eaz: sicut accidit cornee icteritia ex citrinitate: aut i tarfau ex rubedie: aut denudatio coloris nālis. sicut illud qd̄ accidit cornee ⁊ addit puritatem ⁊ firmitudinē ad hoc: vt lumē vincat ipz ⁊ separet spūm visibilē. ¶ Et qn̄qꝫ accidit exiccatio ⁊ calefactio ppter cohērētiā firmā aeris ⁊ luminis cū hūorib⁹: aut separatio eaꝝ ppter corrosionē accidētem: q̄re nō gradatur lumē in penetrādo in eas. imo subito penetrat in glacialez integre. ¶ Aut ppter ortū pāniculū super eas sicut in vngula: aut inflatione ⁊ grossitie venarum earum sicut in sebel. ¶ Accidēs autē foramini ⁊ trāsitui: aut est: qr stringit̄ supra nālē ppter cās quas dicturi sumus in. c. suo: aut dilatatur aut opilat̄ itegre aut nō itegre. Sicut cum est descēsus aque. ⁊ nos qdē dicemus ista capitula oīa sigillatim. ¶ Facta autē ppter humores: ē quoniā glacialis quidē qui est vn⁹ eorū mutat̄ ab essentia sua eq̄li ⁊ ingrossatur. aut eius subtilitas est fortis ⁊ fit ipedit⁹ a delatione luminis ⁊ coloris luminosi sup se. ¶ Et ex albugineo qdez: qn̄ multiplicat̄ valde: aut igrossatur ⁊ fit illud cā ad minorandā puritatē suaz. ¶ Aut ppter humiditatē ⁊ vapores qui pmiscent̄ ei: aut mutat alterātes eius puritatē. Vapores enim ⁊ fumi extranei extrinseci nocēt ei q̄liter. ergo itrinseci. ⁊ oīa grana vaporosa inflatiua sunt grauatiua visus. ¶ Nocumentum eni qd̄ visui aduenit ex vitreo nō est pminuū: imo non nocet visui: nisi inquātū nocet glaciali ⁊ cōuertit eius essentiā ab equalitate ppter cibum nō equalē quē ei defert. Nocumētuz aūt qd̄ fit propter neruū est quoniā accidit ei opilatio: aut accidit ei apostema aut ruptura.

¶ De signis. Cap. ij.

n eo quidē qd̄ est cōmunitate corporis signū est illud qd̄ dedimus qd̄ significat cōplexionē totius corpis. ⁊ illud qd̄ fit a cōmunitate cerebri est quoniā illic est aliqd̄ signoꝝ significātium nocumētū in cerebro cū hoc vt sint reliqui sensus lesi cum illo. Illud eni fiduciā facit cōmunitatis cerebri. ¶ Et qn̄qꝫ appropriat̄ visui plm proprietatū ei⁹ ⁊ cū odoratu sine auditu: sicut pcussio coartatiua qn̄ cadit in parte añriore cerebri: ⁊ qn̄qꝫ est auditus cuz sua dispōne ⁊ remanet oculus apertus: ⁊ nō pōt claudi palpebra sup ipz: vn̄ nō videt. ¶ Et signum qd̄ ipsi spūi appropriat̄ est quoniā si spūs ē subtilis ⁊ est paucus videt rem ex primo sine pscrutatione ⁊ nō videt qd̄ elongatū est sine pscrutatione. Veruz eius subtilitas cum est supflua nō figit rem luminosam valde: imo fugat eā lumē clarū ⁊ separat eā. ¶ Et si est grossus ⁊ plimus nō deficit ei pscrutatio intuēdo lōginquū: ⁊ nō pscrutatur visionem ppinq̄: ⁊ cā in hoc apud loquētes de radio est q visus non fit nisi egressiōe radij: ⁊ cum obuiat ei qd̄ videt̄: ⁊ qd̄ motus vadēs ad locum longinquū subtiliat grossitiem eius ⁊ equat essentiā ipsius: quēadmodum huiusmodi motus resoluit spūz subtilē: quare forsitan nō operat̄ aliquid. ¶ Et apud illos qui dicunt pertiuz vehere formas videndi ⁊ reliq̄ est q glacialis motus fit fortis cum videt illud quod elongatur: ⁊ illud est ex eis que subtiliant spūm grossum habitātē in ipso: ⁊ resoluit spūz subtilem ⁊ ppter paucū. ¶ Verificatio aūt certioris in his duobus sermonibus pertinet ad sapientes non medicis. ¶ Cognitio v̄o illius

ex dispõne tunicar͛ humor͛ ꝓfundorum est ex
eis que sunt praua cuꝫ nõ est res alia nisi ipsa.
¶ Quñq̃ aũt recurrit͛ ad dispõnẽ coloris tu-
nicar͛ ⁊ humorũ ꝓfundor͛ ⁊ ad dispõnẽ infla-
tiõis earũ ⁊ extẽsionis ⁊ corrugatiõis ⁊ exte-
nuatiõis ipsar͛ ⁊ dispõnis paruitatis oculi ꝑꝑ
paruitatẽ ipsius: ⁊ dispõnẽ eius qḋ spargit͛ su-
per ipsũ de hũiditate: ⁊ imaginat͛ de similitudine
istis aut vt͛ in ipso de siccitate ⁊ ꝯturbatiõe que
manifesta est exteri⁹. ⁊ forsitan nõ appet cũ eo
hóculi vel hõniculi: ⁊ est forma aspiciẽtis i ip̃s.
¶ Et qñq̃ sigt͛ fm dispõnẽ cornee. ¶ Et qñq̃
sigt͛ fꝫ dispõneꝫ albuginei. ¶ Et ille cuiuſ c̃ vi-
det semp iter oculos suos sicut nebulas. ¶ Si
aũt vides ꝯturbationẽ corã foramine tũ ⁊ nõ
sunt reliq̃ ptes cornee ꝯturbate sigt͛ q̃ ꝯturba-
tio fit in albugineo: ⁊ q̃ nõ est clarus. ⁊ si ꝯtur-
batio est cõis ptibus cornee non est dubiũ qn
ipsa fit in cornea. Sꝫ remanet dubitatio an ipa
fit silr͛ in albugineo an non. ¶ Et accidit qñq̃
albugineo siccitas. ⁊ accit qñq̃ ex illa siccitate
vt aggregent͛ in ea q̃dã ptes ei⁹ ⁊ nõ fiãt pure.
q̃re vt͛ corã eis fenestra aut fenestre. ¶ Et qñꝫ
est illud ꝑꝑ vestigia vlcer͛ exñtia in cornea oc-
culta faciẽtiũ imaginari imaginatiões. q̃t erra
tur in eis ⁊ existiat͛ q̃ sunt imaginatiões aq̃ ⁊
nõ sunt. ¶ De ꝯstrictiõe aũt ⁊ dilatatiõe ⁊ aq̃
⁊ dispositione nerui posterius loquemur. Et
scias q̃ omnis corruptio existẽs a siccitate fit
fortis cum vacuitas adest apud exercitiũ resolu
tiuũ ⁊ apud eũones in hora meridiei. ⁊ ex hu-
miditate ꝯ̃rio. ¶ De cura. ¶ Cap.iij.

I fuerit cã. debilitatis siccitas iuuat͛
humectãtibus: ⁊ aqua casei ⁊ emul-
sione lactis sup caput: ⁊ potu eius ⁊
ponant͛ olea humectãtia sup caput:
⁊ ꝓprie cũ fuerit illud in cõualescẽtibus: ⁊ ꝯfe
runt ei somnus ⁊ reges ⁊ caputpurgia hume-
ctãtia: ⁊ ꝓpriũ oleũ de nenufare: ⁊ eius que in
tunica existit cura est praua. ¶ Qḋ si fuerit ab
humiditate admistrabis tunc illud qḋ resoluit
post eũones. ¶ Uomitus aũt qui minim⁹ est
ex eis est que cõferunt ⁊ ꝓprie senibus: sed la-
boriosus nocet valde ⁊ gargarismata ⁊ sternu
tatiões ⁊ sternutamẽta ꝯferũt. ¶ Et ex eũoni
tibus iuuantis in hoc est. oleũ de keruа cũ in
fusiõe aloes. ¶ Et administratio eius qḋ ꝓhi-
bet vaporem a capite sicut trifere: ⁊ ꝓprie apud
somnũ. ¶ Cõfert etiã ⁊ iuuat exercitijs extre
mitatũ ⁊ ꝓprie extremitatũ inferior͛. Et silr͛ opꝫ
vt administret͛ fricatio earum. ¶ Si aũt causa
fuerit in ea grossities eius curet͛ cũ medicinis
abstersiuis ꝓdictis in areolis oculi. ¶ Et opꝫ
qñ admistras medicinas acutas vt vtaris cum
eis medicinis stipticis. ¶ Et ex reb⁹ quidẽ iu-
uatiuis in hoc est tucia abluta nutrita cũ aqua
sansuci aut cũ aq̃ feniculi: aut aq̃ albedarigi ⁊
succo prassij. ¶ Et assiduatio alcohol cũ liuio

cõfert oculo valde: ⁊ cõseruat ꝟtutẽ eius vsq̃
ad tps lõgum. ¶ Et facere alcohol ex fricatio
ne myrobal. cũ aq̃ rof. ꝯfert valde qñ est humi
ditas cũ caliditate ⁊ pruritu. ¶ Et ex alcohol
cõferẽtibus in hmõi.c. est ex fellib⁹ cũ sunt sin-
gularia: sicut fel alcubugi ⁊ fel tauri saboth ⁊
auis frãgẽtis os ⁊ tauri ⁊ vrsi ⁊ leporis ⁊ vul-
turis ⁊ gruis ⁊ hirũdinis ⁊ passeris ⁊ vulpis
⁊ adib ⁊ catti ⁊ canis leporarij ⁊ arietis silue-
stris: ⁊ felli auis turde inest ꝓprietas valde mi-
rabilis ⁊ cõposita. ¶ Et ex oleis quidem iuuati
uis sunt sicut oleũ de keruа ⁊ oleũ de narcisco
⁊ de granis lauri ⁊ oleũ raffaninũ ⁊ oleũ de fe
nugreco ⁊ oleũ de lilio ⁊ oleuꝫ sansucinum ⁊
oleũ camomillinũ ⁊ oleũ alacoem. ⁊ facere alco
hol cũ aq̃ albedarũgi cõfert. ¶ Et ex medica-
mẽtis bonis mẽsuratis est vt adurant͛ due nu-
ces ⁊. xxx. ex nucleis mirobal. citrinor͛: ⁊ terã
tur ⁊ ꝓijciant͛ super eos piperis adusti aur͛. i. ⁊ fi
at ex eo collyriũ. ¶ Et ex medicinis iuuatiuis
est vt sumat͛ succus granati muꝫ ⁊ decoquatur
vsq̃ ad medietatem ⁊ remoueat͛ ab igne ⁊ mi
sceat͛ cũ eo medietas ipsius de melle ⁊ ponat͛
sub sole ⁊ administret͛. ¶ Et silr͛ si sumat͛ aqua
duor͛ granator͛ ⁊ ponat͛ sub sole duob⁹ mensi-
bus in estate ⁊ colet͛ ⁊ ponant͛ in ea aloes ⁊ lon
gi piperis ⁊ salis ammoniaci. ⁊ qñq̃ fit sine sale
ammoniaco ptes eq̃les terant͛ omnia valde ⁊
proijciãtur sup lib. ei⁹. ꝫ.iij. ex eis ⁊ reseruetur
⁊ quãto plus antiquat͛ tãto est meli⁹. ¶ Et ex
iuuatiuis cũ hoc est celidonia ⁊ acorus cũ celi-
donia qñ terit͛ sicut alcohol. ¶ Et facere alco-
hol ex aq̃ cepe cũ melle iuuatiuũ est. ¶ Et col-
lyriũ qḋ fellitũ ẽ forte: ⁊ fella qḋ siluestria sũt sic̃
fel accipitris ⁊ vulturis. Aut sumat͛ tabula ⁊
pistillũ q̃r ambo sint ex ere rubeo ⁊ distillẽt͛ sup
eã stilla aceti ⁊ stilla lactis ⁊ stilla mellis: deide
terat͛ donec nigrescat illḋ ⁊ fiat ex eo alcohol.
¶ Et scias q̃ assumere carnem assidue siue sit
assa: siue elixa est ex eis que conferũt ⁊ confor
tant visũ valde: ita q̃ remouet debilitatẽ an
tecedẽtẽ. ¶ Et si qs põt sumere carnẽ vipera-
rũ decoctã fm modũ quo decoquit͛ in tyriaca:
fm modũ quo distinguit͛ in ca. de lepra confer
uat sanitatẽ oculi vltime. ¶ Et ex medicinis
que senib⁹ bone sunt: ⁊ ei cuius visus debilitat͛
ex coitu ⁊ alijs est tucie nõ ablute. vi. ptes ⁊ vi-
ni quãtũꝫ sufficit. ⁊ olei de balsamo plus tucie
fm quãtitatẽ que cõuenit terat͛ tucia ⁊ ꝓijciat͛
sup ipsam oleũ balsami: deinde vinũ ⁊ terat͛: si
cut opꝫ ⁊ reponat͛. ¶ Medicamen de q̃ dt͛ q̃
tãti existit iuuamenti q̃ oleũ tale efficit ne ei no
ceat in corp⁹ solis aspicere. ℞. lapidis sentitis ⁊
lapidis ⁊ lapidis hacis ⁊ est alumẽ bonũ as. al
buni ⁊ sedinebis ⁊ calamẽti ⁊ succi ꝯdisi oiuꝫ
añ. ptẽ. i. fellis vulturis ⁊ fellis vipere ambor͛
añ. pteꝫ. i. fiat ex eo alcohol. ¶ Et administratio
pectinatiõis sup caput iuuatiua est. ⁊ ꝓpe ꝯfert

senibus: q̄re op3 vt administref omni die mul- totiēs. q̄m attrahit vapores ad superiora τ mo- uet eos a parte ocu̇. ¶ Et ingredi aquā clarā vi- ridem τ submergi in ea τ aperire ambos ocu- los in ea f̄m quātitatē qua possibile esse ex eis que seruāt sanitatē oculi τ cōfortāt ipsu3: τ pro prie in iuuētute. ¶ Et op3 ꝓprie ei qui cōque ritur de vaporibus stomaci τ cui nocet humi- ditas vt vtatur ante cibu3 decoctione absinthij τ oxymelle squillitico τ omni quod lenit τ inci dit superfluitates que sunt in stomaco.

¶ De rememoratione rerum visui nocen- tium. Cap. iiij.

Erū aūt visui nocētiū alie sūt operatio nes τ mot⁹: τ alie sunt cibi: τ alie sūt dispō cōuersionis in cibis. ¶ Opera- tiones aūt τ mot⁹ sunt oīa que exic- cāt sicut coitus mult⁹ τ ꝓlixitas aspiciēdi renitē tia τ legere minuta superflue: τ mediū in eis est iunamē: τ similr̄ actiō ea minute τ somn⁹ post repletionē: imo op3 illū qui suo in visu debilita tem hēt expectare donec digeraf cib⁹ ei⁹. ¶ Et omnis repletio nocet ei: τ oē qd̄ exiccat nām: τ omne qd̄ turbat sanguinē ex reb⁹ salsis τ acu tis τ alijs nocet ei: τ ebrietas nocet ei. ¶ Uo- mitus ꝟo cōfert ei inquātū purgat stomacū τ nocet ei inquātū mouet mās cerebri expellēdo eas ad ip3. ¶ Et si fuerit necēius op3 tūc vt fiat post cibū τ cū facilitate. ¶ Et balneū nocet. τ somnus superfluus nocet τ flet⁹ vehemēs τ mul titudo flōmie: τ ꝓprie cū vētosis ꝯtinuis. ¶ Ci bi ꝟo qui nocēt. sunt salsi τ acuti τ vaporosi τ ois qui nocet ori stomaci. ¶ Et vinum gros- sum turbatu3 τ porrū τ cepa τ bedarūgi come stiū τ oliue mature τ anetū τ caules τ lentes.

¶ De nictilopa. Cap. v.

Se vt euanescat visus in nocte τ vi- deat in die τ debilitaf in fine eius. Et cā quidē eius est hūores oculi τ grossitie eoꝝ aut humiditas spūs τ grossities ei⁹. ¶ Et plm̄ qd̄ accit hñtib⁹ oculos nigros nō virides τ puitati pupille τ cui mul- tiplicātur colores τ ap fractuosa in oculis suis. Hoc eni sigt paucitatē spūs visibilis in creatiōe sua. ¶ Et qñq3 hec est cā ꝓpter egritudine3 in ipso oculo. ¶ Et qñq3 fit ꝓpter cōitatem stōi τ cerebri τ cognoscif illud p signa q̄ sciuisti.

¶ De cura. Cap. vi.

J illic fuerit mltitudo: flōma cepha licā τ angulos lachrymales τ admi- nistrenf reliq̄ euacuātia nota τ iterē tur: τ qñq3 euacuaf cum scamonea τ castoreo τ ꝯfert. ¶ Et in potu daf ante cibū vi nū paucū ver⁹ τ daf in potu post digōnem inte- grā. ¶ Ex et medicinis digestiuis vel expertis ē illd̄ qd̄ currit ex epate cabrino diuiso cū cultel lo: τ posito sup prunas. Nā cū currif accipif 6 id qd̄ currit τ puluerizaf sup ip3 sal indus τ lō- gū piper τ fit ex eo alcohol: τ qñ3 puluerizanf sup ipm medicine cū supponif prunis: τ fit de- clinatio sup vaporē eius τ comedif de carne ei⁹ assata: τ illud ē iuuatiuū. τ qñq3 incidif faciēdo sectionē latitudialē τ ponif ex eo strat⁹ vnus. τ ex pipe lōgo strat⁹ vnus τ ponunf strat⁹ iferior τ fridior ex eo̅ τ assaf i ramor τ nō pueniat ad vltimū: deinde sumuf τ colaf ex eo aq̄sitas τ fit cū ea alcohol. ¶ Et silr̄ epar leporis τ silr̄ col- lyriū f̄cm ex lōgo pipe: τ illd̄ qd̄ ē f3 hāc descri ptionē lōgi pipis. 33. spice pces eq̄les fiat ex eis alcohol. ¶ Et fella ēt iuuatiua sūt τ ꝓprie fella hircoꝝ arietū mōtanoꝝ. τ silr̄ alcohol cu3 oleo balsami ꝯquassata cū pauco opio. Et alcohol: τ ex pipib⁹ trib⁹ cōmixtis fit puluis iuuatiu⁹ ē valde. ¶ Et silr̄ alumē egyptiacū τ alcohol cū melle τ aq̄ feniculi oleo submerso sup ipso spa- tio lōgo ē valde iuuatiuū. ¶ Et forti⁹ eo ē med cū in eo est ꝟt⁹ aluminis τ salis armōiaci: τ alco- hol factū ex sanguinib⁹ aialiū calidarū cōplo- nū cōfert. Et ꝯfert alcohol ex succo cucumeris asi. cōquassato cū se. portulace: τ colliū alcali τ colliū floris eris ꝯfert ei τ sterc⁹ lacerti τ stinci τ fumanf fell' edi po. i. pipis pces. ij. armōiaci pces iij. ꝯficianf cū melle τ administrenf ei. Et con- fert ei flobotomia vene lachrymalium.

¶ De alihar τ ē vt nō videat in die. Cap. vij.

Causa alihar est subtilitas spūs τ pau citas eius multa. q̄re resoluif cū lu- mine solis τ adunaf in tenebris. Et qñq3 est cā alihar pua: q̄re videt i te nebris τ vmbra die τ nocte τ ꝺbilitaf i lumie.

¶ De cura. Cap. viij.

St additio in humectatione τ in- grossatione sanguinis.

¶ De imaginationibus. Cap. ix.

Ant colores q sentiunf corā visu ac si ipsi sint mixti i aere: τ cā i eis ē sta- tio rei nō puie inter glatialē τ iter ea q̄ viīr. Et illa res aut ē ex eis quoꝝ sile nō cōprehēdif in ꝯsuetudib⁹ oino: τ neq3 cōprehēdit ip3 nisi q ē fortis visus egrediētis a ꝯsuetudie i cōprehēdē do: aut ē ex eis q̄ cōprehēdit visus qñ medi⁹ fit τ nō ē in fine acuitatis: s3 ē f̄m semitā ꝯsuetu- dinis. Et itētio p̄mi ē: qm̄ cū visus ē fortis cō- prehēdit ꝺbile τ occultū ex reb⁹ q̄ volāt in aere ꝓpe visū q̄ sūt ex formis a qb⁹ aer nō euaf τ re liq̄ q̄re apparēt ei: τ pp suā ꝓpinqtatē quā ha bet cū aere nō ꝟificat eas: τ silr̄ cū sūt i iteriore pte pp vestigia vapoꝝ puoꝝ non euanf ex eis cōplo τ nā oino. Uerūtñ hec duo occultanf a visib⁹ q̄ nō sūt in vltio acuitatis: τ nō imaginā tur nisi ei q est vehemētis acuitatis i visu: τ ista sunt ex eis q̄ nō cōparanf ad nocumētū. Diui sio aūt altera aut existit i tunicis: aut existit i hu moribus: τ illa q̄ existit in tunicis est vt sit sup tunicā corneam vestigiū occultum valde qd̄ re mansit a variol. aut' obthalmia τ bothor: aut

uisio: ⁊ nõ apparet oculis exterius ⁊ appet oculo interi⁹ ppea q sit puus loc⁹ in q est. Occultant g⁹ pp ipm ex eo qd sentiŕ ⁊ aere puo partes vise magne ẜm q̃titatē q si ẜm ỽitatē extrius repta forēt: eēt ps illa pua magna ps foramiñ ei⁹ q sunt in foramie uuee. ¶ Illa aũt q existit ex hũorbus ē ẜm duas ptes: qm aut iã ꝯuersa ē sub a ei⁹ i hũiditatē ex eo qd ē exteri⁹ ab ipsa. ad qd iã ꝯuersa ē sub a hũiditatis ipsi⁹: aut accit pri eius malitia cõplonis alterās colorē ei⁹ ⁊ remouēs puitatē eius: q̃re nõ puia fit illa q̃titas ei⁹ pp frigus aut hũiditatē aut caliditatē: ẜ3 illã igiŕ q̃titatē appet i ipso acritas. ¶ Et ex ꝓpetate acritatis ē vt cũ ꝯmisceŕ hũiditati subtili puie faciat ipsam lactei coloris: ⁊ faciat ipsam videri nõ puã: aut ꝓpter siccitatē ꝯspissantē ⁊ aggregātē valde sed erit illud quod ꝓuenit ei ex ea in alio. Ergo nõ euaŕ qn aut sit accñs nõ fixũ ⁊ est ex gñe vapoꝝ qui eleuantur ex corpe toto: aut ex stõ. aut ex cerebro: ⁊ cũ sũt subtiles ꝓueniũt ⁊ resoluunŕ. ⁊ sic fit crisibus ⁊ post vomitũ ⁊ post irã: aut fit fixũ in eo ⁊ portēdit aquã. ¶ Et iste quidē imaginatiões qñq3 diuersificanŕ in q̃titatibus suis: ⁊ sunt ꝑue ⁊ magne. Et qñq3 diuersificanŕ in essentijs suis ⁊ ⁊ sunt grosse ⁊ subtiles occulte. ⁊ qñq3 diuersificātur in finibus suis ⁊ sunt rare: ⁊ qñq3 spisse nebulose. Et qñq3 diuersificātur in figuris suis ⁊ sunt granose ⁊ sunt cimicales ⁊ sũt muscose ⁊ sunt filose ⁊ capillares cu3 longitudine.

¶ De signis. Cap. x.

Signa earꝫ q sunt ex acuitate sensus sunt vt sint leues nõ ẜ3 modũ vnũ ⁊ figurã vnã. ⁊ associaŕ hoi aliq̃ tpe sanitas sui visus ꝑter q illa imaginatio sequiŕ ipm. ¶ Et illã q fit pp corneã sigñ eã eius ꝑdicta: ⁊ vt figaŕ aliq̃ tpe nõ: addēs ⁊ nõ perducens nocumētũ in oculo ꝑter se. ¶ Et illa q fit ex eã in albugineo ē vt sit tpe lõgo ⁊ nõ ꝑduceret ad nocumētum magnũ: ⁊ fit aut successione obthalmie acute aut successiõe cãe ifrigidãtis aut calefaciētis: ⁊ est ex eis q sensu sciunŕ ⁊ ꝓprie qñ inueniŕ cornea tersa clara in q nõ est asperitas aliquo mõ: amplius est res fixa: ⁊ nõ addiŕ neq3 ꝑducit ad nocumētũ magnũ. ¶ Illa aũt q fit ꝓpter vapores stõaticos ⁊ corpeos cognosciŕ ppea q ipsa cõmoueŕ cũ vaporosis: ⁊ apd repletionē ⁊ digõnem: ⁊ apud mot⁹ ⁊ ỽtiginē ⁊ scotomiã ⁊ non moraŕ ẜm dispõnem vnã imo augmentaŕ ⁊ minuiŕ ⁊ non appropriaŕ oculo vni: imo fit i ambob⁹ ocłis. Cũq3 cũ ea est nausea ỽificatur eius significatio: ⁊ qñ est vomitus ⁊ eũs cum pigra: ⁊ subtiliatio nutrimēti. ⁊ studiũ in digõne remouent ⁊ minorãt eam. Et tu quidē iã sciuisti in. c. debilitatis visus signa ei⁹ cuius est eã siccitas albuginei aut aliud. ¶ Et qñ cõtinuaŕ sanitas oculi ⁊ icolumitas eius q hēt imaginationes sex mēsib⁹ est ẜm plim in se curitate. ¶ Et imaginatiões q sunt antecedentes aquã nõ cessant gradari in cõturbatione visus vsq3quo descēdit cũ eis aqua subito ⁊ raro pertrãsit. vi. menses. ¶ Cum autē vides imaginationes remoueri ⁊ redire ⁊ addi ⁊ diminui scias q nõ sunt aquose. ¶ Cumq3 aquosarum tēpus prolõgaŕ ⁊ nõ ꝯtinuatur in debilitate visus scias q ipse non sunt aquose.

¶ Sermo de cura imaginationum et initij aque. Cap. xi.

Primũ imaginatiões est vt tu venias ad curã earũ q aquã portendũt. Reliqs autē earũ que sunt ex siccitate cõferũt quãdoq3 humectātia nota: s3 si sint ab humiditate. ⁊ alie que nõ sunt a siccitate ꝯferũt eas oia alcofol que abstergũt. ¶ In portēdētibus ỽo aquã op3 vt incipias ⁊ mũdifices corpus ⁊ ꝓprie stomacũ. Deinde venias ad mũdificandũ caput cũ gargarismis ⁊ caputpurgijs ⁊ masticatiõibus. ¶ Ex sternutatiõib⁹ ỽo inq̃tũ purgãt speraŕ iuuamētũ. Et ex parte laboriosi motus earũ timetur ex eis motus aque ⁊ ꝓprie si est cadēs sub neruo ⁊ ꝓpe ipsum. ¶ Et scias q hierapigra est mirabilis iuuamenti in eis: ⁊ similiter pillule auree ⁊ medicamenta in qbus ponũtur cētaurea ⁊ cucumer amar⁹. Et tu quidē iam sciuisti in capitulis cure capitis ⁊ mũdificatiõis eius illud qd te oportet attendere. ¶ Et oportet vt sit mũdificatio per hierampigrã: aut pillulas aureas ẜm semitã mũdificationũ frequētium valde. ¶ Et neq3 vtaris medicinis solutiuis ⁊ abstersiuis faciēdo alcohol nisi post mũdificatiõnē. ¶ Et ꝯfert in ꝑncipio aque flobotomia arteriarũ post aurem. ¶ Et op3 quidē vt incipias ꝑmo a medicinis leuioribus sicut feniculũ cũ melle ⁊ oleo. ¶ Et sicut dicitur q odoramentum sansuci cõfert ei qui timet descēsum aque in oculis suis: ⁊ similiter olfatio oculi ipsius. ¶ Et dicaŕ q appositio sanguisugarũ sup tēpora cõfert in initio sui. ¶ Et quãdoq3 cõfert alcohol cũ semine allxremæ: ⁊ dicaŕ q ipsum remouet aquã ⁊ resoluit aquas ⁊ q ipsum est vltimũ. Deinde ꝓueniaŕ gradatim ad medicinas compositas ex serapino ⁊ similibus sibi. ¶ Et ex illis est medicamē qd recipit serapini tres partes assefetide ⁊ ellebori albi amborum añ. x. mellis. viij. confias. ¶ Et ex eis que valde experta sunt est vt ex capite hirũdinis adusto cum melle fiat alcohol ⁊ collyriũ astiticam: ⁊ omnia fella predicta in ca. debilitatis visus. ¶ Et fortius istis est collyrium de fellibus almarastam ⁊ etiam alcohol anuidus ⁊ alcohol dictum in antidotario cum felle testudinis: ⁊ medicamen oribasij cum aqua feniculi: aut collyrium sansuci ⁊ alserus ⁊ almerumiz ⁊ oleum balsami cõfert in eis. ¶ Et ex eis que conferunt in initio aque est vt sumaŕ fel guarsen ⁊ fel saborh sani corporis ⁊ ponanŕ in vase

creo ⁊ dimittantur prope .x. dico vsq; ad .ij. se-
ptimanas. Deinde sumant myrrhe ⁊ croci tri
torum ⁊ fel testudinis siluestris ⁊ olei balsami
oium .añ. pondus .ʒ.i. pmisceant oia ⁊ aggregē
tur oia vlume vt fiat cum eis alcohol. ¶ Et ēt
accipiat ellebori pars .i. ⁊ asse fetide pars .i. ⁊ se
rapini quinta. ⁊ .x. ptis ⁊ est .ʒ. tres decime ptis:
fiat ex eis collyriū ⁊ fiat alcohol cum eo. ¶ Et
iterum ellebori al. ⁊ piperis pars .i. ⁊ armonia-
ci .iij. partis fiat ex eis collyrium cum succo ra
phani ⁊ administret. ¶ Et oz vt vitet cibos ⁊
pisces ingrossantes ⁊ vaporatiuos: ⁊ potū plu
rime aque ēt ⁊ vini: ⁊ frequentiā flōnie ⁊ ven-
tosarum: imo postponat illud quantum possi-
bile est nisi tactus necessitatis cogat ad illud: ⁊
sit credulitas q sanguis sit plurimum calidus.

¶ De aluntisar. Cap. xij.

Aluntisar ē vt fiat foramē vuee latius
q̄ est in nā. ⁊ qñq; fit illud successiōe
sode pp cām primitiuā: ex percussio
ne aut casu. ⁊ qñq; fit pp cās existēs
in ipsa pupilla ⁊ illud est in albugineo: aut in
vuea. ¶ Albugineus nāq; cum humectatur ⁊
multiplicat cōprimit vueam ⁊ mouet eam ad
dilatationē albuginei vero siccitas non facit di
latationem per se: sed per accñs. Linquātū seq̄
tam siccitas vuee. ¶ Et vuea ipsa si desiccatur
aut extendit ad extremitates suas sicut extendū
tur coria perforata cum exiccant: accidit ei vt
dilatetur sicut dilatant foramina illorum corio
rum: ⁊ ppter cū cōprimit ab humiditatibus.
¶ Et qñq; accidit ei illud ex humiditate intrā
te substām eius ⁊ addente in spissitudinē ipsius
⁊ extendente eam ad grossitiem: quare accidit
foramen vt dilatet. ¶ Et qñq; accidit illud pp
apa extensiuum puenienē in ea. ¶ Et qñq; est
amplitudo oculi naturalis: ⁊ nocet visui. Vi-
det. n. res minores q̄ oz vt videant. ¶ Et qñq;
est accñtalis: ⁊ qñq; est ita: ⁊ qñq; ɔsequit ad
hoc vt non videat aliqd. Multotiens. n. dilata
tur oculus adeo vt dilatatio ɔsequat corneā ⁊
nō remaneat visui aliqd de q̄ sit curādū. ¶ Et
illa que est ex percussione aut casu nō hz curaz.

¶ De signis. Cap. xiij.

Am diximus ea in .c. debilitatis oculi.

¶ De cura. Cap. xiiij.

Lla que nālis est curam non habet.
¶ Et illi que est ex siccitate confert
humectatio oculi cum humectatiuis
predictis. ¶ Et illi que est ex humi-
ditate confert flobotomia si in corpore est mul
titudo ⁊ etiam flobotomia lachrymalium ve-
narum euacuat ex loco ⁊ confert ei. Et similiter
flobotomia venarum temporum ⁊ incisio ea-
rum ⁊ euacuatōes quas sciuisti: ⁊ effusio aq̄ sal
se ⁊ salite sup caput ꝓpe mixte cū aceto. ¶ Et
non oportet vt multiplicent euacuationes cuz
solutiuis ⁊ debilitetur virtus ⁊ non euacuetur
qd̄ queritur. Imo quandoq; sufficit et euacua-
tio oibus .x. diebus cum .ʒ. ⁊ .ß. de pillulis co-
chijs. ⁊ cibus sit aqua ciceris cum oleo sisami-
no ⁊ fiat alcohol oculo alteri cum tucia: vt non
dilatetur sicut primus. ¶ Et oz vt administres
alcofol predicta in .c. imaginationum ⁊ aque.
¶ Et conferunt ei ventose super collum: ꝓpter
illud qd̄ in eis est de attractione ad posteriora.
¶ Illud oūt quo vtendum est in cura eius que
facta est successione percussionis: est vt fiat flo-
botomia: deinde ventoset caput. postea admi-
nistra ifrigidantia. ¶ Et fiat emplm̄ ex farina
fabarum sine corticibus suis ⁊ farina ordei cū
aqua foliorum salicis: aut aqua endiuie: aut la-
na infusa in vitello oui cum oleo ro. aut pauco
vino ⁊ distilletur in oculum sanguis turturū ⁊
pullorum: ⁊ in die tertio distillet in ipsum lac ⁊
alcofol que sunt fortiora: ⁊ penitus plurimum
cure eius est ex genere cure apatum calidoruz.
Et post administret collyriū factum ex tutie ⁊
croci ⁊ myrrhe oium. añ. pte .i. ⁊ arsenici pte .ß.
¶ Medicamen iuuatiuuz omorotensis ⁊ est
dilatatio fellis edi ⁊ fellis gruis amborum. añ.
auf. ij. croci .ʒ.i. piperis .clxx. grana: succi liqui-
ritie .v. aure. ⁊ terra armōiaci .ij. auf. mellis fm
quantitatem necessitatis: ⁊ fiat ex eis alcohol ⁊
teratur cum aqua feniculi ⁊ conficiat cū melle.
¶ Et ad illam que facta est ex percussione me
dius auf. teratur cum succo raphani vsq; quo
siccetur ⁊ administretur cum eo succo alcohol.
¶ Et etiam fellis hirci auf .i. stercus lacerti ⁊
stellionis sicci. auf .i. ⁊ .ß. nitri .ß. auf. piperis. fel-
lis gruis amboruz. añ. auf. ij. croci. auf .i. armo
niaci auf .ß. ellebori albi auf .i. terantur etiā cuz
aqua feni. ⁊ misceantur cum melle.

¶ De constrictione pupille. Cap. xv.

Onstrictio est vt sit foramen strictius
q̄ consuetuz fuit. ⁊ si est naturalis est
laudabilis: ⁊ si est accidētalis est de-
terior q̄ dilatatio: ⁊ quandoq; per-
ducit ad opilationem. ¶ Et eius causa est aut
siccitas vuee corrugantis aggregans eam ⁊ cō
trahitur foramen: ⁊ accidit constrictio aut opi
latio. ¶ Aut humiditas extendens vueam a
lateribus ad medium: ⁊ constringitur foramē.
¶ Et accidit sicut illud qd̄ accidit cribris quā
do madefiūt ⁊ mollificant ⁊ extendunt in ptes.
¶ Aut siccitas vehemēs albuginei: quare mi-
norat ⁊ seq̄t ipz vuea ad detumescēdū ⁊ aggre
gationē diuersaz dispōni exu ⁊ plm̄ accit hoc
accñs a siccitate.

¶ De signis. Cap. xvi.

Am diximus ea in capitulo debili-
tatis oculi.

¶ De cura. Cap. xvij.

Uus qd̄ q̄ sicca ē: cura sūt hūectātiaq̄
sūt ex distillatōib' ⁊ capitpurgijs em
brocis factis ex succis humidis ⁊ re
ligo sicut sciū. ⁊ cibi leues ⁊ pigues in
horis suis. ⁊ nō inuenio necitatē vtēdi aliq i quo

fit caliditas aliqua propter attractionē materiei humide ad oculū. ¶ Et oportet vt administretur fricatio capitis et faciei et oculi ɔtinua breui tpe et totū id vt attrahat: nam administratio humectantium pure quoque nocet et. ¶ Et quando administras alcofol attractiua itera tūc humectatiua. ¶ Et vero que humida est ɔferunt alcofol predicta cognita in.c. debilitatis visus et aque et imaginationū. ¶ Et ex eis est collyriū huius descriptionis. floris eris armoniaci ambor. añ. po.i. croci po et tertia: aloes.v.ptes: muscebi medietas ptis fiat ex eis collyriū. ¶ Et iterū armoniaci.aur.ij. floris eris aur.iiij. stercoris lacerti aur.iij.croci aur.ij.gūmi aure.i.ɔficiantur cū melle et administrentur. ¶ Et etiam piperis et armoniaci ambor.añ. ptes.ij. olei balsami nona ptis.i. croci po.i.resoluatur armoniacū in aqua feniculi et proijciatur sup ipsū: oleum balsami et ɔficiantur cum melle hoc nāqz est valde bonum.

¶ De aqua. Cap.xviij.

Descensus aque est egritudo opilatiua et est humiditas extranea stans in foramine vuee inter humorem albugineum et siphac et corneam quare prohibet penetrare formas ad visum. ¶ Et ipsa quidem quoque diuersificatur in quātitate et diuersificatur in qualitate. ¶ Eius autem diuersitas in quātitate est quoniam quoque est plurima ſm cōpōnē ad foramē: quare opilat totū foramen et non videt oculus aliquid: et quoque est pauca ſm cōpōnē ad ipsum: quare opilat ptem eius et dimittit partem eius detectam. Illud ergo qd ex visibilibus coram parte opilata existit non cōprehendit visus: sed cōprehendit illud qd est coram parte discooperta. et quoque cōprehendit visus alicuius rei medietatē aut ptem eius et non cōprehēdit reliquū nisi pmutatōe pupille: et fortasse cōprehendit ipsam integre vice vna et non cōprehendit ipsam integre: vice alia: et illud propter situm eius: nam cum puenit cum integritate sua corā opilato non cōprehendit ex ea aliquid et quando puenit cum integritate sua coram discoopto cōprehendit ipsam totam. ¶ Et hec quidem opilatio diminuta quoque cadit ad lachrymalem superius et ad lachrymalē inferius et quoque ɔuenit vt sit aliquid in anulo medij foraminis et quod ipsum circūdat discoopertum. et tunc quidem non videt de omni re nisi latera et non videt mediū eius: imo videt in medio eius sicut fenestrā aut aperturā: et intentio illius est quod non videt sed imaginatur tenebras. ¶ Diuersitas vero illius in qualitate quoque est in essentia: quoniam alia est subtilis clara que non tegit lumen et solem: et alia eius est grossa valde. ¶ Et quoque est in colore quoniam alia eius est aerei coloris et alia eius alba est gypsei coloris: et alia eius alba est margaritalis: et alia eius alba declinat ad viriditatē et viriditatē intensam et auretatē: et quedam est citrina. et quedam est nigra et quedam est cinericia. ¶ Et illa quidem que est magis receptibilis cure ex parte coloris est aerea et alba margaritalis que ad viriditatem declinat parum et ad cineritatē viridem cum intensione. Genus aūt gypseum. et viride et nigrū plūbeū vehementis nigredinis et citrinum non recipiunt curam que fit cum acu. ¶ Et ex spēbus quidem eius que est grossa est quedam species: que quoque fit dura valde ita vt egrediatur ad hoc vt sit aqua et neqz est ei cura. ¶ Et illa quidem que magis susceptibilis est cure ex parte essentie est subtilis que cum tu eam cōpresseris et super ipsam digitis tuis cōpressionem feceris separabitur velociter: deinde redibit et aggregabitur huius nāqz ablatio cum instrumento auferendi aquā separatur. ¶ Verum huius experientie assiduatio est ex eis que ɔturbant aquā et faciunt curam cum instrumento difficilem. ¶ Et quoque experimentur illud alio modo: et est vt ponatur sup oculum cottum et sufflet in ipsum vehementer: deinde auferatur et cōsideretur velociter an videatur in aqua motus: nam si est tunc iam apta est vt cum instrumento curetur. ¶ Et similiter si clausio oculi facit dilatationē vehemēter alterius. ¶ Et illa que post casū aut egri.cebri accidit fit difficilis sanitas eius.

¶ De signis. Cap.xix.

Signa portendentia aquā sunt imaginationes predicte que nō sunt a cāis alijs: et nos quidem iam exposuimus esse earum in.c.imaginationū. ¶ Et quod accidit cum eis ɔturbatio sensibilis et propter quod est in vno oculorum. Et quod imaginantur ei res luminose sicut candele duplices. ¶ Inter aquā vero et opilationē intrinsecam distat: quoniam quando vnus duorū oculorū cōprimitur dilatatur alter in aqua: sed non dilatatur alter in opilatione: et illud quoniam cū in illa dilatatione est expressio spūs qui est in oculo cōpresso et alterū cum fortitudine. sed cū inuenit opilationē posterius non penetrat: et hoc ſm plurimum et in fine rei dilatatur in altero: nisi aqua sit vehementis grossitudinis. ¶ Et si non fuerit opilatio: sed in aliquo similis non est aliquid de hoc.

¶ De cura eius. Cap.xx.

Ego quidem iam vidi hoīem de his qui ad cōprehensionē redeunt et intelligentiam cui aqua iam acciderat qui curauit seipsum cum euacuationibus et abstinentia cibi et minoratione cibi et alienatione iurium humectantiū et fuit ɔtentus assatis et frixis: et administratiōe alcofol resoluentiū subtiliantium et redijt ad ipsum visus eius bene: et ſm veritatē quando succurritur aqua in principio sui confert in ea regimen. Illi aūt que ɔfirmata est non est ɔueniens nisi cura cum instrumento. ¶ Oportet ergo vt repellat homo eam repletionem et vinum et coitum: et sit ɔtentus comedere semel in meridie: et fugiat pisces et fructus et carnes grossas proprie. ¶ Vomitus aūt quibus cōferat ex parte

mundificationis stomaci tamen est nocitiuus in proprietate aque. ¶ Et nos quidem iam docuimus canones curationis eius cum medicinis in c. imaginationum. ¶ Et nunc dicamus res expertas: et ex eis est ut sumant grana dorum lauri ex corticatorum .x. partes: et gummi paris .I. terant cum vrina pueri non polluti ad aquam et ad debilitatem visus cum aqua pura: et administrent ad eum qui non videt: conficiant cum felle vipere et melle: et fiat cum eo alcohol: est enim valde bonum. ¶ Dico autem quod experti sunt homines veraces fel vipere et non egit operationem venenum omnino: et hoc experimentum ex eis est a quibus cauendi minuunt necessitas. ¶ Aliud experimentum bonum succi granatorum redatorum ab insula moadis et camedreos coralli omnium. an. aurei. i. conficiant cum melle fenicule. ¶ In regimine autem cure que fit cum instrumento oportet ut ante ipsam precedat mundificatio corporis et capitis proprie et fiat flebotomia si necessaria fuerit: deinde obseruet necesse quod cum instrumento est curandus habeat in oculo rupturam: et timeant ne accidat in tunicis apta: aut sit assuetus pati tussim: aut sit vehementis rixe et velocis ire: nam rixa et ira omnis sunt ex eis que mouent ad profundum vel redditum: et oportet ut fugiant vinum et coitum: et cum hoc non oportet ut administret cura cum instrumento nisi postquam aqua steterit et descéderit quod descendere vult ex ea: et ingrossata fuerit essentia eius pariter: et hoc est illud quod vocatur complementum. ¶ Et compressio quidem subito facta et flebotomia nocet. ¶ Et cibus eius sit aqua ciceris. ¶ Et constituatur locus ad quem moueat curans cum instrumento sub oculo: et similiter multotiens inueniunt ex principio. ¶ Et cum voluntas adest ut fiat cura cum instrumento premittunt huius aquam vt nutriatur piscibus recentibus et cibis humectatiuis permutatiuis: et administret aliquid ex eis que resistunt nocumento aque: deinde fiat cura cum instrumento. ¶ Et ad vltimum si aqua fuerit subtilis valde: aut grossa valde non obedit cure cum instrumento. ¶ Et quando voluntas est faciendi precipiatur infirmo aspicere ad lachrymalem domesticum et ad nasum et conseruet secundum illam figuram et non sit iuxta fenestram neque in loco vehementis lucis valde: deinde procedat artifex et incipiat et perforet cum mucadahari et vadat inter duas tunicas vsquequo sit coram foramine: et inuenitur illic sicut spacium et sinuositas: amplius ex artificibus est qui extrahit almaucadahari et intromittit in eum caudam almuhec et est aleddu vsque ad terminum foraminis vt preparet extremitati acute almuhec transitum: et vt assuefaciat egrum pati deinde intromittit almuhec vsque ad terminum diffinitum: et suspendit cum eo aquam et non cessat deponere eam donec clarificetur oculus et occultetur aqua post corneam de subtus: deinde dimittit almuhec in loco suo aliquantulo tempore vt stet aqua in loco illo: deinde declinat ab eo almuhec et considerat an redeat: tunc si redit iteret regimen donec sit securus. ¶ Et si aqua non obedit vt currat ad partem ad quam fecit eam descendere declinet eam ad partem alteram et expelle eam ad partem ad quam ipsa declinat et sepa ipsam in ea. ¶ Quod si videris eam redire in diebus in quibus curas: reduc almuhec in illo eodem foramine. ipsum enim remanet et non consolidatur: et cum ad foramen currit sanguis. oportet vt descendere faciant eam etiam: et non dimittatur remanere illic et congeletur et non fit ei cura. ¶ Cumque curam cum instrumento operatus fuerit: pone super oculum cui adhibita est cura cum instrumento vitellum oui conquassato cum oleo vio. et cum cotto. ¶ Et oportet vt opiletur sanus etiam vt non moueatur et sequatur cum infirmus: et fac eum dormire super collum tribus diebus in tenebris. ¶ Et quandoque necessarie sunt iterationes plurime huius emplastrationis: et conseruationes huius preparamenti et resupinationes per vnam hebdomadam: et illud quidem quando illic fuerit apostema aut soda aut aliud: verum apostema facit esse necessarium solutionem ligationis fortis et mollificationem eius. ¶ Et penitus melius est vt conseruet eger preparationem suam vsquequo remoueatur dolor: et non soluatur ligatura nisi in omnibus tribus diebus: et oportet quod vt fiat vaporatio in tempore solutionis cum aqua rosarum. et aqua salicis aut cum aqua cucurbite aut aqua virge pastoris et sibi similibus. ¶ Et homines quidem habent vias diuersas in exercendo curam aque que fit cum instrumento ita vt quidam sunt qui dirumpunt inferiorem partem cornee et extrahunt aquam per eam: et hoc est in quo est timor quando cum aqua que est grossa egreditur albugineus.

¶ De destructione visus. Cap. xxi.

Destructio visus quandoque accidit ex causis debilitatis visus cum superfluunt: quare considerentur illic. ¶ Nos vero iterum dicamus et dimittamus quod est cum communitate cerebri et aliorum: quoniam illud illic intellectum est destructio visus aut fit partibus oculi manifestis in suis substantijs incolumibus: aut fit illud cum iam acciderit eis nocumentum sensibile: aut non sensibile et que innere eorum procedunt. ¶ Noster vero sermo est de primo: nam si parietes oculi apparentes fuerint incolumes in substantijs suis: sed iam accidit eis nocumentum ex parte alia non manifesta hominibus et vulgo: tunc aut erit foramen secundum dispositionem sanitatis sue: aut erit illic opilatio aquosa: aut erit opilatio non illic in neruo concauo: aut propter rem cadentem in foramine eius: aut propter coopertimentum accidens ex siccitate aut mollificatione: aut apostematibus in lacertis suis compressis in seipsis: aut sequitur complexionem accidentem

anterior cerebro ꝫ ꝙ exposuimus in his que preterierunt aut accidit ei attritio: aut glaciali accidet remotio ab oppositione foraminis: aut erit corruptio cōplexionis eius et non erit conueniens vt sit instrm̄ visus. ¶ Et plurimū quidē accidit p̄p̄ humiditatē dn̄antē super eā valde: aut p̄p̄ siccitatē vincentē super ipsum: quare colligitur in seipsum et corrugat̄ et noiat̄ hec egritudo glauconia: et non est ei medicamen: et fit oculus p̄p̄ eam varius multorū generū: aut nō erit foramen incolume: sed aut erit iam consecuta ex eo dilatatio in vltimo fine aut erit consecuta ipsum constrictio cooperture.

¶ De signis. Cap.xxij.

s Ignum aūt aque et dilatationis et cōstrictionis et reliquorū est illud qd̄ diximus in .c. suo. ¶ Qd̄ vero ī ea que fit in neruo cōcauo est illud cuius cōprehensio fit facilis per signa p̄dicta in .c. aque. Sed distinctio rei in ipso est difficilis et forasse cōprehendit̄ sapia. ¶ Et cum illic fuerit pulsatio et rubedo tunc existima ꝙ fit in neruo apostema calidū. ¶ Qd̄ si affuerint illic grauitas et paruitas caliditatis: tūc existima ꝙ illic fit apa frīn. ¶ Et si fuerit grauitas vehemens et oculus humidus valde: tunc mā erit humida valde. ¶ Et si fuerit oculus siccus tūc mā erit melancolica. ¶ Et cū accidit super caput p̄cussio aut casus faciens exire oculum p̄mus: deinde sequit̄ illud p̄fundatio eius et destructio visus: tunc existima ꝙ neruus oculi iam attritus est.

¶ De diminutione radij. Cap.xxiij.

i Llud est ex eis que significant calefactionem sp̄us et eius inflāmationē et eius coruscationes et indicat plurimū lizarabunt nisi fit p̄p̄ scabiem palpe et eius cura est quod nosti.

¶ De althimiar et albedine vīcēte. Ca.xxiiij.

q Uandoq̄ accidit ex lumine vincente aut albedine cum aspectus assiduatur in niue vt non videat nisi parū: et videat illud ex p̄ximo et non videat illud ex lōginquo p̄p̄ debilitatē sp̄us. Cūq̄ aspicit colores imaginatur ꝙ super eos sit albedo.

¶ De cura. Cap.xxv.

p Recipiat̄ vt assidue inspiciat colores virides et celestes et suspendat colores nigros coram visu. ¶ Qd̄ si iā aggregatū fuerit cum nocumento niuis p̄p̄ suam albedinē nocumentū eius p̄p̄ frigus ipsius distillet̄ in oculo aqua ī qua decocta est palea tritici tepida vt nō noceat. ¶ Et qn̄q̄ fit alcohol cum melle et succo allei: et etiā qn̄q̄ aperit̄ oculus super vaporē vini distillati super lapidem molarem: aut vaporat̄ oculus cū vino puro: aut inclinatur super vapores aque in qua decocta sunt papauer et resolutiua subtilia cognita sicut ysopus et melliloтum et camomilla et similia.

¶ Fen.iij. de dispositionibus auris: et est tractatus vnus.

¶ De anathomia auris. Cap.i.

a Uris est membrum creatū auditui et factum est ei ostracum anfractuosum vt seruiat omnes voces et faciat vinutum earum necessarium et foramen incipiēs in osse petroso inuolutum anfractuosum vt sit anfractuositas eius elōgans spacium aeris ad interiora cū abbreuiatione subeo: ad quod si factum esset foramen penetrans directe abbreuiaretur spacium ad ipsum. vt nō subito perueniat ad interiora eius calor et frigus superflua imo eueniant super ipsum gradata ad ipsum. ¶ Et foramen quidem auris peruenit ad concauitatem in qua est aer stans et superficiēs eius domestica est strata villis nerui auditus peruenientis a pari quinto quod est ex paribus neruorum cerebri: et superflua duritie factus est durus vt non sit debilis passibilis a percussione aeris et qualitate eius. ¶ Cū ergo peruenit vnda vocalis ad illud quod est illic comprehendit eā auditus. ¶ Et hic quidem neruus in dispositionibus auditus est sicut glacialis in dispositiōibus visus: et reliqua membra auris sunt sicut reliqua que circūdant glacialē ex tunicis et humoribus que sunt create propter glacialem vt seruiant ei et custodiant ipsum et adiuuent eum. ¶ Et alsamac est sicut foramē vuee. ¶ Et creata est auris cartilaginosa: quoniam si foret creata cornea aut panniculariis non seruaret figurā formicis et anfractuositatis que est in ea. et si crearetur ossea lederet in omni casu. Sed creata est cartilaginosa habens cum conseruatione figure lenitatem et reflexionē. ¶ Et create aures sunt in lateribus. quoniam anterius sunt conuenientius visui propter illud quod sciuisti in oculo: ergo obseruatio habita fuit et creata est sub consura capillorum in homine vt nō sit sub tegmento capillorum et tegmento iuncturarum. ¶ Et huic quidem membro accidit species egritudinum: et quandoq̄ sunt dolores eius pernitiosi et multotiens accidunt ei species egritudinem.

¶ De conseruatione sanitatis auris. Cap.ij.

o Portet vt in aure intendatur et caueatur vt non ledant eam calor et frigus et res extranee neq̄ eam ingrediatur aliquid aquarum et animaliū et mundificentur sordes eius: deinde oportet vt assiduetur distillatio olei de amigdalis amaris in ea omni hebdomada semel: est enim mirabile. ¶ Et oportet vt custodiantur ne generentur in ea apostemata et bothor et vlcera: quoniā sunt corrumpentia aures. ¶ Et si timetur ꝙ ei accidat bothor administret̄ in ea distillatio sief

menithe in aceto. ⁊ in distillatiõe sic memithe
in omni hebdomada semel est securitas a flu-
xu qd descendit ad ipsum. ¶ Et ex eis quidez
que nocent auri ⁊ reliquis sensib⁹ sunt fastidiũ
⁊ repletio: ⁊ ꝓpter somnus super repletionez.

¶ De nocumentis auditus. Cap. iij.

N Ocuméta auditus sunt sicut reliq-
rũ opationũ ⁊ illud est qm nocumẽ-
ti ois opationis est vt destruat opa-
tio ⁊ sit loco eius hec destructio au-
ditus: aut minuat: ⁊ sit vice eius hec vt minua-
tur auditus: q̃re neq; subtiliter perscrutet neq;
audiat nisi ex longinquo: aut alteret: ⁊ sit vice
eius vt audiat qd nõ auditur: sicut est illud qd
accidit in aure ex sonitu ⁊ tinnitu ⁊ sibilo. Et
scias ꝙ nocumẽtũ auditus aut est ab origine ⁊
est surditas aut tararen aut guacrẽ natiua: aut
est accidẽtale. ¶ Et intẽtio quidem surditatis
est preter intẽtionem tararen. Surditas nãq; est
vt pars intrinseca sanie creata sit surda in qua
nõ existit ꝯcauitas intrinseca quã pdixim⁹ que
est sicut vnica cõprehẽdẽs aerez quietũ qui au-
dit voces sua vndositate. ¶ Tarax vero ⁊ gua-
cre sunt vt nõ ꝓpter eas nocumẽtum cõsequat
priuationẽ sensus: ⁊ nõ elõgat quin guacre sit
sicut destructio cõmunicãs soliditati ⁊ nõ sit il-
li cõcauitas: sed neruus nõ affert virtutem sen-
sus: ⁊ tarax est sicut diminutio absq; destructio-
ne. Aut cõueniũt ſm cõuersionem in significa-
tione. Et tarax quidẽ multotiẽs accidit succes-
sione vomit⁹ ⁊ est facilis remotiõis. ¶ Et de-
structio qdem audit⁹ alia est natiua nãlis ⁊ cui
nõ ẽ curatio: ⁊ silr spẽs alquacre ⁊ altarax alie
sunt natiue nãles que curationẽ nõ habẽt: ⁊ alia
est accidẽtalis: sed eius spaciũ est elongatũ ⁊ est
cronica: ⁊ illa etiã est ꝓpinqua desperationi ⁊
difficilis cure. Recẽs aũt ꝓpinqui tpis que est
ex tararen recipiẽs curã. ¶ Verũ cause illius
quandoq; sunt cũ cõitate mẽbri: sicut que sunt
ex cõitate cerebri. aut quorũdam mẽbrorũ ei vi-
cinorũ sicut accidit cũ primũ nascunt dentes:
⁊ sicut accidit apud dolores dẽtiũ. ⁊ qñq; sunt
ꝓpter nocumẽtũ ꝓpriũ in auditu aut in neruo
aut in foramine. ¶ Et nocumẽta qdẽ auditus
aut sunt cõplexionalia aut instrũtalia aut resoluti-
ua singularitatis. ¶ Nocumẽtũ vero in neruo
auditus qñq; accidit ꝓpter oẽs causas egritu-
dinum cõsiliũ partiũ in ipso ⁊ instrũalium ⁊ so-
lutionis cõtinuitatis. ¶ Et egritudines qdem
silium partiũ in ipso sunt vnaqueq; specierum
malitie cõplonis singularis ⁊ cõposite: ⁊ plim
eius est ex rigore: ⁊ qñq; fit vnaqueq; earũ absq;
materia: ⁊ qñq; fit cũ materia melancolica aut
colica: aut flegmatica ex flegmate crudo: aut
ventosa. ¶ Et multotiens quidẽ retinetur flu-
xus ventris coleric⁹ ⁊ succedit ei surditas ⁊ nõ
elongatur: qm similiter in aliis cursibus cõtin-
gat ſm nãm: ⁊ retinent ⁊ ꝓhibent nõ in hora
sua. ¶ Instrumentales vero in neruo sunt sicut
opilatio quam fecit humor: aut sanies: aut apo-
stema qd est dubelati aut apa calm aut durum
aut coopimẽtũ sordities: aut tremulũ aut infla-
tio. ¶ Et dissolutio singularitatis in ipso qñz
fit ex vlcere. aut ex corrosione. ¶ Plini vero ca⁹
que fit ꝓpter trãsitũ est ꝓpter cãm intrinsecam:
aut pp cãm extrinsecã: ⁊ intrinseca qd est sicut
verruca. aut apa: aut caro addita: aut vermis ⁊
plim eius est sordes: aut hũor grossus viscosus:
aut cõgelatio saniei ex apate rupto. Extrinse-
ca vero est sicut arena aut lapis aut nucle⁹ ingre-
diens eã: aut cõgelatio sanguinis: cui⁹ quedaz
ps fluxit ab aure ⁊ ps eius remansit. ⁊ illud qd
qñq; accidit subito ⁊ qñq; accidit paulatim.
¶ Nocumẽtũ preterea auditus qñq; accidit
ſm semitã crisiũ ⁊ ſm semitã ꝑmutatiõis mãe
in fine egritudinũ acutarũ. ⁊ qñq; remanet post
recessionem fe. grauitas capitis. ¶ Et qñq; fit
nocumẽtũ qd est hui⁹ capli: aut ſm semitã acci-
dẽtis sepabilis sic accidit apud mot⁹ vnũ crisis:
aut ſm semitã accñtis fixi vt ipsuz sit ipsa met
expulsio crisis. s. vt crisis iam expulerit mãm ad
partem auris ⁊ firmauerit eam in ipsa nõ pro-
pterea tamẽ ꝙ inuenerit eam ſm semitam vl-
timitatis. ¶ Et multotiens quidem portendit
hoc accidẽs vomitũ aut fluxũ sanguis narium:
⁊ multotiens destruit ipsum fluxus ventris.

¶ De signis eorum. Cap. iiij.

F Actũ qd cõitate cerebri sigt dispõ in
reliqs extis sensibus: ⁊ cõitas audi-
tus cũ eis in ea ⁊ cõitas vtriusmo-
tiue ẽt. ¶ Et signis eorũ magis signatiuus ca⁹ est
cõitas lingue ⁊ ꝓprie cũ est successione liriẽn: ⁊
successiõe cõmixtiõis itellect⁹ ⁊ post nocumen-
tũ cerebri cõplonale ⁊ reliq̃ eorũ q̃ dcã sunt in
c. egritudinũ cerebri: ⁊ foraminis ⁊ sanitas trãsi-
tus audit⁹ ⁊ tps ꝓpinquum pseuerãte sanitatis
audit⁹ ante. ¶ Et si cã est dubellati: aut apa ca-
lidũ in ipso neruo sigt ipsam febres cũ qbus
sunt horripilatio ⁊ tremor: ⁊ comitant ipsi fe-
bres ⁊ pmixtio itellect⁹ ⁊ alienatio ⁊ in ipso ẽ
tumor nisi apiatur. ꝙ si nõ fuerit pp apa in ipso
neruo nõ oportebit vt sit febris nisi sit ſm iudi-
ciũ febris dici: ⁊ erit extẽsio ⁊ dolor ⁊ grauitas
⁊ pulsus. in dolore vero ⁊ grauitate cõicant om-
nia q̃ sunt ex apate ⁊ mã vbicũq; sint. ¶ Qd
si cã fuerit vẽtositas significabunt ipsaz sonitus
⁊ tinnitus ⁊ qd erit non cõpar grauitati ⁊ si est
vlcus ⁊ bothor sigt ipsam pruritꝰ cum dolore.
¶ Opilatio vero multotiens fit sine grauitate: ⁊
quãdoq; fit cum grauitate. ⁊ qñ nõ est grauitas
⁊ est nocumentum: ⁊ non est illic malitia com-
plexionis vincentis tunc est ex opilatione. ⁊ re-
gimen antecedens quãdoq; significat ipsam.
⁊ si opilatio est ex carbunculo et similibus si-
gnificat ipsaz pulsatio: ⁊ si est ex sanguine signi-
ficat eam cursus sanguinis antecedẽs. ¶ Cuꝫ

lam que est malitia cōplexionis singularis sicut do lor in prfūdo sine guttate τ nō est extēsio. τ si est frida ledit a fridis τ fit fortior in fridioribus partibus diei. Et si ē cala est cōtrio τ sentit inflam mationē τ mordicationē. Et si illic est mā sentitur cū hoc guttas τ ppe cū pstentur in orones. ℭ Et cui⁹ qd est a siccitate signū est vt sit post vigilias τ ieiuniū τ cū detumescētia faciei τ oculi. ℭ Et illud cuius cā est ventus significat assiduatis cōmotionis cum exitu vermis in quibusdam horis. ℭ De cura. Cap. v.

Dicamus primū q̄ ops vt sint oīa que distillant̄ i aurē tepida nō frida neq̄ cala. τ hoc dcm̄ est vle. deinde distinguam⁹ rē in ipso. ℭ In eo qd qd colericū ē ops vt euacuet colera cū solutiuo ventris. plerūq; n. accit in ipso solo nāe τ remouet cū ea surditas: sicut multotiēs accidit fluxus colericus τ remanet τ accidit ide surditas. ℭ Qd si illic est caliditas tm̄ tūc cū ifrigidātib⁹ curet ex oleis τ alijs: aut cum succo grānatiū⁹ succus reducat in cortice suo cū aliqūto aceto τ thure τ oleo ro. τ decoquat̄ donec stet τ distillet i eā. τ distillet ipsa aq̄ lactuce aut aq̄ solatri. ℭ Illi aūt qd fcm̄ est frigore τ mā frida: cōferūt oīa olea calida in qb⁹ dissolutū est castoreū: τ ppe oleū balsami τ costi τ oleū amigdalarū amararū τ succus absinthij τ oleū camomellinū cum adipe vaccino τ felle taurino: aut oleum sisaminū i q̄ decocta sint pulpa collognitide: aut radices eius: τ qñq; cōfert in ipso vrina tauroꝝ qm̄ in ea dissoluit̄ mirrha τ pōit̄ distillatio τ succus cucumeris asi. τ totū illud fiat post euōnez mātri frigide si fuerit coartata: cū euacuatiuis que sciuisti cōibus corpi τ pprie ptib⁹ capitis: τ post admistrationē embrocarū q̄s sciuisti ei: τ pprie illa in q̄ ponunt̄ folia lauri τ grana ei⁹. ℭ Et exercitiū est vehemētis iuuamis in illo: τ similr vociferatio vehemēs in aure τ clāgor buccinarum τ silia. τ qñq; ponit̄ in aure caput embube vt ad ipsam puenire faciat vaporē decoctionū resoluētiū. ℭ Et pfert oibus illis succus ruthe cū melle τ castoreo τ oleo anetino τ vrina capna τ felle eius τ pprie cum galbano. ℭ Et ex eis q̄ expta sunt in hoc ē vt sumat̄ castorei pōdus. ʒ. iij. τ nitri pōdus. ʒ. i. τ. ʒ. fiant ex eis q̄stroc. τ admistrent̄ distillādo. τ in alia descriptione. ellebori tres quarte. ʒ. i. τ nitri. ʒ. iij. ℭ Et ēt sumant̄ pdisi τ croci τ castorei oium ptes eq̄les: baurac ptes q̄ttuor. dissoluant̄ cū vino τ admistrent̄: aut aloes τ castoreū τ pulpa collognitide τ euforbiū τ fel vaccinū. ℭ Et iā expta sunt oleū rafaninū: τ oleuz de staphisagria τ fuerūt vehemētis iuuamīs aut succus absinthij aut decoctio ipsius: aut succus raphani cū sale: τ pprie qñ est infusio τ opilatio. Et iā exptum est in hoc vt fiat liciniū ex synapi cōtrito cum ficub⁹: τ qñq; addit̄ in ipso nitrum.

ℭ Et distillare aquā marinā in eā est iuuatiuū. ℭ Et ellebor⁹ niger τ fella sunt iuuatiua τ pprie fel caprinum cum oleo rof. Quidā autez existimauerūt q̄ qñdo bullit̄ iuniper⁹ in oleo sisamino in coclear io ferreo tādiu donec denigretur iuniperus est distillatio cōferēs surditati. ℭ Et ex eis quidē que ad illud cōferunt est oleū anetinū τ laurinū τ de lilio τ nardinū cuz castoreo aut spuma absinthij: aut succo ruthe. ℭ Et facti causa siccitatis cura est adherē balneo τ cibo τ vino humectatiuo τ effusio olei equalis τ aq̄ tepide sup caput τ caput purgu; cum eis que sunt sicut oleū nenufarinū τ de salicibus τ de semine cucurbite τ alijs. ℭ Factus causa opilatiōis curet̄ cū eis que dicunt̄ in ca. de opilatiōe. ℭ Et cōfert ei succus granoꝝ canabis: τ succus collognitide humidus est iuuamentū valde bonū. ℭ Et quādo accidit taroz subito cōfert in ipsa aq̄ in qua decoquat̄ absinthiū aut succus absinthij τ misceat̄ cum eo fel tauri: aut fel sabor aut fel testudinis aut fel tauri cū oleo rof. aut elleborus cū aceto aut spoliū serpētis. ℭ Et in facto successione sode pferūt aqua raphani τ oleū rof. τ castoreū cū granis lauri cū oleo rof. Et in eo qd factum est successione sirsen ops vt incipiat̄ ab euōne cuz hiere pigra: deinde distillet̄ in aurē castoreū cū oleo costino solo: aut raphaninū: aut oleū amigdalinum dulce τ oleū rof. τ laurinū aut castoreum cū oleo ro. Et ex pillulis exptis ei qd fit ex opilatione τ humore τ vētositate est vt sumant̄ turbit. ʒ. xx. τ collognitide. ʒ. x. sarcocolle. ʒ. ij. τ. ʒ. τ aloes. ʒ. vij. myrabol. ʒ. x. fiāt ex eis pillule τ deglutiant̄. Sitq; pondus earum pōdus. ʒ. i. ℭ Et dicamus sicut a capite iterātes verbū: q̄ ex medicatis cōibus oibus illis que facta sunt ex grauitate auditus τ dolore eius τ vētositate ipsius sonitu τ tinnitu eius cā māe frigide τ frigoris post purgatiōnē capitis sunt vt distillet̄ in aurē baurach cū aceto τ melle τ fel ouiū cum oleo de oliuis τ vino: aut cū oleo amigdalino amaro τ aq̄ porri aut aq̄ cepe cū melle aut lac muliebre. τ medicine cōes dicte in ca. doloruz. Et due gutte distillate ex kitrano mane τ vespere: aut elleborus alb⁹ τ niger cū qbusdam oleis: τ pprie cū oleo de lilio aut aq̄ anisi: aut aq̄ absinthij τ aq̄ corticis raphani. τ silr̄ oleū decoctionis spolij serpētis: aut granoꝝ lauri: aut euforbiū τ castoreū cuz vnguēto: aut oleū balsami: aut naphta. Aut sumat̄ glutinis alimbar. vn. i. olei alkeiri. vn. ij. τ olei amigdalaꝝ amararum. ʒ. vn. i. bulliāt oia silr̄ τ admistrentur ex eis tres stille mane τ sero. Et similiter mel storacis cum oleo alkeiri: τ similiter aqua foliorum collognitide recentium τ succ⁹ dragontee τ albezorhasen sunt valde vehementis iuuamis τ medicine communes dicte in ca. dolorum. ℭ Qd si infantib⁹ hec accidant curant̄ cuz oleo dededi in

quo decocta sunt ruta et maiorana et etiam saluia masticatiõis ordei cũ sale gẽma solũ. ¶ Et ex vaporationib⁹ iuuatiuis est aq̃ calida cũ decoctione camomille et aneti et folior̃ lauri et sansuci et alfabaca sicca et piretri vaporent ea colling et iferiora auris: et silr embroce pdicte in ca. capitis. et ponãtur velamina et opponanf cũ descensione sua auri et ingrediaf vapor eius per ipsam. ¶ Et in cũone gdẽ habeuiuũ tarax conueniẽtius est vt multiplicef nũerus eius et minoref quãtitas ei⁹ oĩ vice q̃teñ⁹ ɔseruef vtus et pueniat maturatio. ¶ Factũ aũt pp apa cura cũ eo qd est ex calido et qd ex frigido cũ eo qd scis. ¶ De dolore auris. Cap. vi.

Dolor auris aut f. a malitia cõplonis: aut fit cã apatis: aut bothor: aut fit cã solonis ɔtinuitatis. ¶ Et malitia cõplonis aut est calida sine mã sicut illa q est cã aeris celi aut vẽti calidi: et pro ptie qñ fit permutatio ad ipm a frigore subito: aut fit ablutio cuz aq̃ calida et ingredief ex ea in aurẽ: aut cũ aliq̃ aqr̃u in qbus dñaf virtus calida: aut est calida cũ mã sanguinea aut colerica frigida sine mã: imo pp̃ter aliquã causarum ɔtrariaz causis pdictis aeris aut vẽti fridor. Et pptie qñ ad ambos eorũ pmutatio fit a calore subito: aut aque fride: aut aq̃ i qua dñaf aliqd fridũ aut frida cũ mã: aut ventosa frida: aut humorosa viscosa. ¶ Fact⁹ aũt cã apatis et bothor aut est pp̃ter apa calidũ et frigidũ. ¶ Fact⁹ vo cã solonis cõtinuitatis est sicut q fit a vẽtositate extẽsiua aut vlcerib⁹ aut excuriis aut catarris. ¶ Et ex sũma gdẽ cãrũ dolor auris q fiunt a solone cõtinuitatis est vẽtositas gñata in ipsa: aut aq̃ q ingredif eã: aut aial vadẽs ad simach ipsius aut vermis gñatus in ea. ¶ Et qñq3 fit successione casus: aut pcussiõis. ¶ Et puersior dolor auris ẽ ille q est ex apate calido pfũdo et illud est cũ febre cuius pabuli: et pp̃ie cum pducit ad cõmixtionẽ itellect⁹. ¶ Cũ aũt est dolor in cartilaginib⁹ extrinsecis nõ est illic vehemens dolor neq3 vehemẽs timor. ¶ Sz ille q in pa mis dicit⁹ est qñq3 subito iterficit sicut iterficit apoplexia. et ipse est magis iterficiẽs adolescentes q̃3 senes: et veloci⁹ interficit eos: et qñq3 iterficit in. vij. In senib⁹ vo multotiens puenit ad pus hoc apa: sed pueros plm iterficit ante suppurationem. Si autẽ suppuraf et adsunt signa laudabilia speraf euasio. ¶ Dolor pterea auris qñq3 ẽ cũ pruritu et qñq3 ẽ sine pruritu. Et nos qd iã diximus de pruritu i aure caplm i suo loco. ¶ De signis. Cap. vij.

Signa quidem sunt sicut predicta signa in capitulo taraxẽ.

¶ De cura. Cap. viij.

Potet vt ɔserues canonẽ i distillãdo id qd distillaf i aurẽ: et ẽ vt sit nõ vehementis calitatis aut friditatis. ¶ Qd si cã fuerit repletio in corpe ex capitẽ opz vt eies pre capitis ex gñe illius replonis. cala nãq3 si est: cũ flõmia et eione q fit cũ mundificãtib⁹ caput a mã cala sm q sciuisti. ¶ Et si hũor est grossus viscosus tenax cũ pillis alcibar pdictis et gargarismate. ¶ Et si est tenax fixus in pte auris: opz vt admistres post solonẽ eius medicinas lenitiuas et distillationes lenitiuas. Deinde imẽderice alia cũ eo quod euat ipm ex mẽbro. ¶ Si aũt cã est calitas suplua opz vt infrides cerebrũ cũ exinguẽtib⁹ cognitis pdictis in ca. cerebri. et vt distilles in aurem oleũ ro. tepidum aut albumẽ oui. ¶ Qd si dolor est vehemẽs pmisce cũ eo cãphorã. Et qñz est oleũ vio. cũ cãphora magis sedatiui doloris q̃3 oleũ ro. pp mollificationẽ q est i ipso. ¶ Et ẽt distillenf i aurẽ collyria sedatiua dolor oculi cũ albumine oui et silibus. albumini nãq3 oui soli inest pptas mirabilis. ¶ Et lac cũ aq̃ solatri et aqua coriãdri. Et meli⁹ quidẽ lac qd mulgef et est calm ex vbere ẽ iuuatiuũ. ¶ Et bulli vermes terrestres in oleo ro. et distilla in aurem aut coquanf limacis i oleo amigdalino et distillef in eã. ¶ Aut decoq̃tur oleũ ro. in aceto vini qd sit tripliũ ipsius donec acetũ cõsumatur et remaneat oleũ: et admistretur illud distillãdo: est. n. iuuatiuũ valde pulsationi. ¶ Et silr oleũ se. cucurbite et oleũ nenufarinũ et oleũ de salicibus et silia. Et silr succ⁹ q assimulatur succo cucurbite q fit ex corpe eius et folijs ipsius. Et similiter empla infridantia exterius. ¶ Quidã aũt dixerũt q aq̃ volubilis valde bõa ẽ i hmõi dispõne. et succ⁹ se. canabis hũidi. ¶ Et qñ fortior eã fiunt pulsus et dolor et timef ex eis spasmus nõ ẽ excusatio a mollificatiuis. Et nõ est aliqd sicut butyrũ vaccinũ antiquũ calefactũ. Et qñz i ipso excusat laborẽ itromissio embubel aurẽ igeniose fabricate sup cucumã in q est aq̃ cala vt pueniat vapor ad aures. qñq3. n. sedat et excusat ab alijs et excusat a narcoticis: et pptie qñ est aq̃ in q decocta sunt ea q mollificãt cũ facilitate: et ẽ ẽt pmixta cũ aliq̃ bor q stupefaciũt. Cũq3 necium est aliqd narcoticũ magis incolumis est sicut menute cũ aliquãto opio: teratur et misceatur cũ lacte mulieris et distilletur in aurem. Et si fuerit cã introitus aq̃ in ipm curetur cũ eo qd dicetur in ca. suo. Et si fuerit cã frigiditas fixa in pfundo vel exterius: oportebit vt fiant distillationes ex oleis calidis sicut oleuz rutaceuz et oleũ ane. et oleũ de spica romana et oleuz laurinũ et oleũ albacuẽ: et oleũ balsamis et oleum de alkerua: et q sunt illis silia: aut sicut oleũ in quo decoqtur aliũ et colatur: aut oleuz i quo decoq̃tur piper et euforbiuz et castoreũ aut galie q̃3 ntas dauic. i. i auro olei de ben: aut oleũ aliud ex oleis calidis aromaticis. Et qñz potat hũs dolorem vinũ purum forte et dormit et cum excitatur non habet lesionem aliquam.

¶ Et si est causa in ipso ex vento frigido ꝯfert ei illud qd̄ dicem⁹ in.c. sonit⁹ ꝛ tinnit⁹ ꝛ qd̄ dicemus i.c. eius cui⁹ cā est hūor tenax ꝛ cui⁹ cā ē frigus. ¶ Et ex eis q̄ ꝯueniūt ad illd̄ ē vt ipleāt vētose aq̄ cala ꝛ applicent̄ i circuitu auris: ꝛ vt distillent̄ in eā ruta ꝛ amoniū cū melle aut abrotanū ꝛ sansuc⁹ in oleo ꝺ̄ lilio: aut castoreū cū eis: postq̄ꝫ decoquunt̄ i eo ꝛ colat̄. ¶ Aut nitrum ꝛ acetum ꝛ oleū rosꝫ. ¶ Aut succ⁹ amigdalarū. ¶ Et si necessariuꝫ fuerit illud quod est fortius: tūc quod sit sicut euforbiū ꝛ castoreū cū oleo costino: aut costum marinū ꝛ aristologia. ¶ Et quandoqꝫ ꝯfert in eo vaporatio cū nulijs ꝛ filtro calefacto. ¶ Et si causa fuerit in eo bothor tūc cū eo quod dicem⁹ i.c. de bothor auris. ¶ Et si cā fuerit in ipso ꝟmis in ipsa gn̄at⁹ tūc cum eo qd̄ dicem⁹ in ca. ꝟmis gn̄ati in aure. ¶ Et si fuerit cā in ipso itroit⁹ aq̄ ꝛ lapidis tūc cū eo qd̄ dicemus illic. ¶ Et si cā fuerit apa calid, pfundū qd̄ ē timorosū pp ꝓpinqtatē sui ad cerebrū vsqꝫ q̄ ad collectiōes puenīat ꝛ suppuratiōes. tūc post flōmiā ꝛ eūonē opꝫ vt admistres lenitiua in p̄mis ꝛ ifridātia: ꝛ ꝓprie lac mulieris vice post vicē vsqꝫ ad diem tertiū. ¶ Et silr oleū ro. decoctū in aceto p̄dictū in p̄mis: deinde mucilaginē fenug.p⁹ mucilaginē se.lini. ¶ Et mucilaginē se.altaru in aq̄ lactis. ¶ Et aq̄ volubilis est ex eis q̄ conferūt in hmōi hora. ¶ Et in ipso qd̄ iā expr̄ū est sisamū ꝯtritū: deinde admistrent̄ sp vaporatiōes cū oleo declināte ad calitatē aliquātulaꝫ: ꝛ opꝫ vt sit oleū dulce: ꝛ sic cū h̄ tepidū in q̄ ifundat̄ cottū iuolutū in extremitate radij subtilis ꝛ ponat̄ in aurē vice post vicē ꝛ fiat empl̄m ex terius cū lenitiuis maturatiuis. ¶ Si aūt virtus nō fuerit vehemēs cū trāsiuerit p̄n^m oportebit vt distillet̄ in aurē adeps vulpis vel lacerti aut basilicum cum oleo rosꝫ. vel oleo de alcanna: aut adeps anatis: aut adeps racamati: aut empl̄m ex adipibus galline ꝛ anatis: ꝛ qn̄ non est apa vehemētis calitatis admistra: i ipso medicamē factū ex adipe caprino liq̄facto ꝛ pmixto cū pulbus eq̄libus mellis: ꝛ alrob ꝛ ysopi q̄ntū vniquodqꝫ sit eq̄le illi adipi ꝛ pone i aurē. ¶ Et ex eis que sunt fortiora illo ꝛ maturant cū ꝟtute est istud. ¶ ℞. litargirij ceruse aboꝛū añ.ʒ.i. thuris ꝛ pulueris molēdini ꝛ gūme pini oīum añ. vn.iiij. olei lib.i. adipis porcini aut caprini recētis. lib.ij. succi se.lini q̄ntum sufficit fiat ex eis emplastrū: ꝛ fortasse indigebis narcoticis. administrabis ergo sꝫ modū quē dicem⁹. ¶ Et qn̄ cōuertit̄ ad sanie: administra spumā se.lini cū oleo rosꝫ. aut oleo camomellino ꝛ reliqua q̄ dicem⁹ in ca. suo. ¶ Si aūt apa est ex⁹ aurem est pauci timoris ꝛ medicat̄ cuꝫ farina ordei. ¶ Et emplastrū factuꝫ ex farina fabarū est boni valde. ¶ Et farina fabarū ꝛ camomilla ꝛ viola ꝛ farina ordei ꝛ malua ꝛ mellilotū terātur ꝛ cribellētur ꝛ infundat̄ in aq̄ tepida ꝛ oleo viol. Et qn̄qꝫ sufficiūt solarū ꝛ farina tritici ꝛ oleū sisaminū. ¶ In bothor aūt que fuit in aure qn̄qꝫ sufficit labor: ꝛ decoctio ficuū cū tritico quādo distillat̄ in aurē: aut ponit̄ licinū in ipsam ex ea. ¶ Et qn̄qꝫ sedat dolorē administratio enbube sm̄ modū quē p̄dixim⁹. ¶ Et qn̄qꝫ sufficit in stupefactione ꝛ sedatiōe doloris illud qd̄ dixim⁹ post oleū enbube in h̄.c. ¶ Et ex medicis q̄ dē cōibus ad dolorē auris ꝛ ꝓprie illū qui declinat ad frigus est oleū omphacinū i quo bullit̄ scarabe⁹: aut lūbrici terrestres: aut ꝟmis q̄ ē sub vaseis aque: aut fel piscis cū oleo omphacino: aut adeps lacerti: aut vulpis: aut rachamati: aut gruis: aut oleū scorpionū: naꝫ est iuuatiuum valde: aut aq̄ sansuci recētis: aut decoctio folioꝝ algarab ꝛ corticis eius: aut decoctio lūbricoꝝ terrestriū i.decocta collata in q̄ dissoluat̄ adeps anatis: ꝛ si fuerit frigus vehemēs decoquant̄ in ipsa fel tauri in oleo alli: ꝛ cet. vsqꝫ quo existimet̄ q̄ fel iā resolutū fuerit ꝛ finitum. Deinde reponat̄ illo ꝛ administret̄ distillādo: est.n. mirabile. ¶ Et qn̄qꝫ necꝫuꝫ ē in curationib⁹ doloꝝ vehemētiuꝫ in aure administrare narcotica. Et sit illud aliqd ex filonio cū lacte. ¶ Et silr troc. croci ꝛ troc. stelle ꝛ opij ꝛ castoreū ꝛ crocus cū lacte mulieris. Et opꝫ vt postponat̄ illud vsqꝫ q̄ timeat̄ syncopis: ꝛ ꝓpe cum fuerint hūores fridi. Illud.n. nocet eis valde. Qd̄ si accidat nocumētū ex eis narcoticoꝝ administra castoreū post illd̄ solū. ¶ Et qn̄qꝫ fiūt troc. ex castoreo ꝯtrito vltie. Deinde, pijcit̄ sup ipm opiū ꝯtritū. Deide fiūt ex eo troc. cū vino puro. ¶ Et si fuerit illic vlcus valde dolorosuꝫ tūc administra licinū ꝛ opiū cū lacte: aut sumantur. xx. amigdale excorticate ꝛ opij: ꝛ bauracis ꝛ thuris oīum añ.ʒ.i.ß. croci galbani myrrhe oīum añ.ʒ.i.ß. terātur ꝛ puluerizētur cum aceto ꝛ exiccentur: ꝛ cum necesse fuerit infundantur oleo rosꝫ. ꝛ distillentur. ꝛ si fuerit illic sanies loco aceti sit vinum aut mel aut oxymel.

¶ De sonitu ꝛ tinnitu ꝛ sibillo. Cap.ix.

hEc dispō est vox quā hō icessanter audit exterius ꝛ eius opatio ad auditum est cōparatio imaginationis ꝛ tenebrarum quas videt homo absqꝫ causa exterius ad oculū. ¶ Et quoniā vocis cā est inūdatio accidēs in aere que puenit ad sensum: tūc oportet vt sit in hoc accidēte in quo fit sermo ꝺ̄ sonitu ꝛ tinnitu mot⁹ aeris: ꝛ cū nō fit ille aer exteri⁹ tūc est aer iterior. ¶ Et aer quidē interior est vapor effusus in cōcauitatibus. ¶ Et hec inundatio aut est occulta a qua fortasse nō puenit vapor effusus in vētrib⁹: aut est maior illa. ¶ Qd̄ si fuerit occulta ex gn̄e illiuꝫ cui⁹ euacuatio fit difficilis ꝛ accidat in quibusdam horis vt audiat̄ a tali q̄lis ipsa est sonitus ꝛ tinnitus: ꝛ nō accidat in q̄busdā alijs tunc si

sed aut est ꝓpter acuitatẽ sensus in quibusdam eorum et non in alijs: aut sm cõparationẽ quã diminuoni imaginando. ¶ Imaginatiõe: aut pp debilitatẽ eius quare patit a qualibet inundatione sicut accit debili frigus a quolibet frigore aut calor a quolibet calore. ¶ Et species quidem debilitatis sunt que sciuisti ex speciebus male cõplõnis. ¶ Et si est supra occultam et supra illam in qua diuersificant fortis et debilior: tunc cã eius est inuentio eius qui remouet vaporem inundantẽ ei supra motionẽ et inundationem consuetã. ¶ Et inundans vaporem aut est ventositas generata in parte capitis mota in in ipso: aut est sonitus sanei qui fortasse generatur in ipsa: et feruor puris in partibus eius: aut motus ventositatis accñtis multotiens in membris eius: sicut fit in febribus: aut repletio superflua i corpore et ꝓprie in capite sicut fit post ebrietatẽ plurimã: aut agitatio tendens versus cerebrũ ꝓprie sicut fit post motũ laboriosũ: aut casus aut percussio. ¶ Et qñqz fit illud nõ pp agitationem motus: imo pp mãm viscosam resolutam in ventositatẽ paucã et assiduat illud. ¶ Et qñqz fit pp vehementiã famis et illud est pp agitationẽ cadentẽ in humoribus sͤsis in corpore quiescentibus in ipso. ¶ Et cum non inuenit natura cibum aliquẽ ꝯuertitur ad eos et resoluit ipsos et mouet eos. ¶ Et qñqz accidit sonitus post medicinas quarum ꝓprietas est vt retineant humores et ventositates in partibus cerebri. ¶ Et causa huius sonitus qñqz est ex aure ipsa: et qñqz est cum cõitate membrorũ aliorum mittentium has ventositates ad ipsam.

¶ De signis. Cap. x.

In illo quidem qui est continuus et assiduus causa est aliqd stans in ipso cerebro. ¶ Si aũt quiescit: deinde excitatur post repletionẽ aut vacuitatẽ aut motũ: aut cũ calor sit fortis aut frigus tũc est per cõmunitatem. ¶ Amplius forma vocis significat ipsam: est enim quandoqz quasi sit vox rei ascendentis ad superiora. Et plurimũ eius est cum cõmunitate corporis aut stomaci. ¶ Aut quasi vox que resoluitur super seipsã: aut sicut fragor arboris et sigt illud absconsionẽ vẽtositatis. ¶ Et si illic est febris aut dolor perducens ad timorẽ tunc sigt collectionẽ purulẽtam. ¶ Et eius ꝯstrictio est sm senitã gñationis post generationẽ occultam continuam tũc est propter humorem viscosum. ¶ Illum autem qui est propter acuitatem sensus significat defectus causarum ventositatis repletionis et mundificatio auditus et eius excitatio apud ieiunium et vacuitatem. ¶ Factus autem a siccitate est post euacuationes et febres: et factum a debilitate scies per superfluitates eo: et quandoqz est cum complexione calida et fit subito et cum inflãmatione: et frigida est econtrario.

¶ De cura. Cap. xi.

Oportet vt omnes isti vitent solem et balneum laboriosum et vomitum et clamores et repletionẽ et vt leniant naturas suas. ¶ In eo vero qui fit pp cõitatẽ oz vt sit intentio mẽbri facientis ipm et ꝓprie stõi quare mundificet et intendat cerebrum et auris: quare confortet cerebrum quidẽ cum aliquo qd sit sicut oleum myrtinum: et auris cum eo qd sit vt oleum amigdalinũ et siliã: et ꝯsideret in hoc ad cõplõnem primani: et intendatur illud qd adiuuat illum sm canones cognitos. ¶ Et silr factum a replõne et opz vt mundificet corpus et caput cũ eo qd scis et subtilietur regimen. ¶ Creticus aũt non oz vt remoueatur: qm̃ remouent cum remotione febris. ¶ In eo aũt qui factus est pp velocitatem sensus sunt quidam hoies qui precipiunt vtendũ esse stupefacientibus sicut oleo rosato: decocto cum aceto cuius esse predictum est cum pauco opio: aut mixto cum oleo de bengi et iusquiami contrito cũ castoreo. ¶ Et conuenientius qd preceperunt est vt sumantur grana pini et castoreum cum oleo et conterant in aceto et distilletur. ¶ Factus aũt a pure curetur curatiõe apostematis et puris. ¶ Factus aũt in ꝯualescentibus quorum cõplõ est sicca sicã eius fuerit siccitas curet cum curatiõe et humectatione cum oleis tẽperatis declinantibus ad frigus. aut calorem sm necessitatẽ. ¶ Si aũt cã fuerit debilitas: tunc administra illud qd tẽperet cõplõnẽ accñtalem ex distillationibus predictis. ¶ In eo vero qui factus est pp mãm expulsam ad ipsam in dispõnẽ sirsen: aut humorẽ grossũ viscosũ: administra oĩa predicta in .c. doloris et tarax. ¶ Et ex eis que ꝓpria sunt illi qui succedit sirsen et febri: ꝓprie est succus absinthij cum oleo ro. aut cum aceto et oleo de lilio qm̃ est medicamen bonum. ¶ Ei aũt qui fit ab humore viscoso frigido appropriat troc. expertus. et est vt sumantur ellebori al. partes .iij. et croci .v. et nitri .x. et fiant troc. et administrent. ¶ Et ex medicis cõibus aggregatis ad illum expertis qui est a debilitate: et ad illum qui est ab opilatione aut humore est vt sumantur garof. et se. porri amborum. añ ʒ.s. musci danic. i. et distillentur cum aqua sansuci et rute aut cum vino. ¶ Et silr cum decoctione foliorũ pini et decoctione foliorũ alzizar et decoctiõe foliorũ lauri. et oportet vt alienetur in omnibus eius cena. ¶ Quidam autem antiquorum sapientium dixerunt non est aliquid magis conferens sibillo quam medicamen alfaudetugi dictum ad memoriam. ¶ Nam ipsum est magis iuuatiuum qd creauit deus ad illud. Et confert ei distillatio facta ex ysopo cum folijs pini et granis lauri: et attende quod dictum est in capitulo tarax et doloris et curis cõmunibus et proprie frigidis.

¶ De cura saniei & puris vlcez i aure. C. xij.

q Uod in primis oz premittere est sub
stiliatio cibi & administratio carniuz
& olerum ex qbus gnat humor bo/
nus dulcis laudabilis: & inclinatio
regis ad illud qd oz ex tépata qualitate. ¶ Ob
hoc cóplo facit neciium vt sumat aqua ordei & si/
bi silia fiat. & leuitas exercitij & inclina máz ad
nasum & os cuz sternutatóibus & gargarismis.
¶ Amplius nó pnt esse vlcera quin sint appa/
rentia sensui: aut sint pfunda ad que non per/
ueniunt sensu. Que igitur ex eis midifesta sunt
cum aceto abluunt & aqua: aut oxymelle & aqu:
aut vino: aut decoctóe mellis cum rosis & myr
to. & post illud suffiet in aures illud quod exic
cat sicut draganti adusti & silia. ¶ Et qnqz q/
dem confert saniose & purulente oleum de se.ca
nab. ¶ Et melius est vt non repcutiat neqz p
hibeat dum non supfluit: imo oz vt abluat & re
gatur aliquo quod sit sicut aqua ro. & oleo ro.
¶ Et et ex succo folioz oliuarú cum melle ad/
ministrent distillationes. ¶ Profunda vero
alia sunt ppinqui tpis & alia sunt cronica. sed ea
que sunt ppinqui tpis curent cum eis que sunt
sicut fiet memithe cum aceto aut collyriú ros.
& myrrha & aloes in melle: aut vino ponantur
in aurem. ¶ Et qnqz confert distillatio aque
vuce acerbe i ipsa & ppter qn ponit mel cú ea.
¶ Et silr succus folioz salicis aut decoctio eo
rum: aut aluminis iameni adusti & myrrhe am
borum. ʒ. i. terant cum melle & ponant in lana.
¶ Aut sanguis draconis & spume maris & sar
cocolle & baurac armeni & myrrhe & turis & fiet
memithe pres equales puluerizent sup licinium
inuolutú super radium infusum melle & pond/
tur in aurem. ¶ Qd si dolore habuerit curet
cum scoria ferri contrita in ea multotiens & mi
sceatur cuz eo qd exiccat & sedat dolore & illud
est sicut administratio olei amigdalini cú myr
rha & aloe & croco. & qnqz necuú est vt pmisceat
cum eo parum opij. ¶ Et administratio me
dicaminis capitalis est iuuatiua et. Expertum
náqz est cum eo qd in ipso est ex exiccatióe cui
associatur virtus sedatiua doloris. Et conferit
et in hoc cóposita que diximus in anodotane.
¶ Et sferuit ei troc. andaron. ¶ Et sfert vt
sumat ex nucleis myrabol. & gallis adustis có/
iunctis cum oleo alkerua & fece. ¶ Et confert
ei emplm de cerusa & emplm basilicon cómix
ta & distillata. ¶ Ea vero que chronica sunt p/
funda antiqua submersa sit valde mala. ¶ Et
qnqz pducunt ad detegendum eos: & figit ipsa
distillatio meatuum & multitudo saniei fetide:
quare indigent eis que sunt sicut alluran per/
mixtum cum melle: & sicut fel corui & testudi/
nis & earum administratio cum lacte mulieris.
Aut cordumeni & nitrum mixta cum ficubus
mundatis a granis & fiat ex eis licinium & admi
nistretur post mundificationem sordis & similiter
in medicinis. ¶ Et ex medicinis fortibus in
hoc capitulo est scoria eris cuz arsenico & mel
le & aceto: aut rubigo ferri: aut scoria ferri ipsi9
frixa contrita sicut puluis post frequenté frixa
tion multotiens factam cum aceto vini donec
fiat sicut mel & distillatur in aurem. ¶ Et qnqz
est necium emplm de flore eris: & illud est qn
antiquat & sordidat. ¶ Et ex eis que sunt me/
dia in hoc caplo est alumen adustum cuz equa
litate sui de melle. ¶ Et qnqz additur in ipso
daculius. ¶ Et fortior illo est cóposítio hmói.
floris eris corticú eris amború. aná. ʒ. iiij. succi
porri. ℥. i. mellis puri. vn. i. administret. ¶ Cuz
aút multiplicat pus valde: tunc necia est admí
nistratio licinij in felle taurino submersi: aut di
stillationes ex vrina infantium. ¶ Et fortius
eo é scoria ferri abluta & frixa i sartagine mul/
totiens qn decoquit in aceto & administratur.
¶ Et qn cum pure antiquo fuerit dolor fun/
de in aurem vinum purum cóquassatum cum
oleo ro. aut cum aqua porri: aut cú aqua piscis
saliti. ¶ Et qnqz dolor facit necia esse aloem &
opium & crocum: cómisceant cum melle & po/
nantur in eam. ¶ Et cum videris humiditaté
retineri ppter medicinas phibitiuas exiccatí
uas: tunc funde in aurem oleum ros. vt cadat
crusta: deinde pone in eam qd generat carné
& oz penitus ne virus retineat: imo phibentur
natiuitas eius & exiccetur vlcus ipsius: ¶ Et
plures qdem calidorú medicorú implent auré
purulentá panno phibendo cursum saniei ab
ea: & phibent infirmú dormire in illo latere vt
non inueniat sanies meatum: quare egreditur
ad hoc vt declinet versus carnem mollem que
est in radice auris: & facit euenire apostema &
perforant ipsum post maturationem & curant
ipsum & sanatur cursu saniei ab aure.

¶ De eruptione sanguinis in aure. Cap. xiij.

q Uandoqz est species eius aliqua que
pcedit cursu fluxu sanguinis narium
in hoc qd é crenetus. ¶ Et qnqz est
a repletione pducente ad scissionem
vene: aut apertionem ipsius. ¶ Et quandoqz
est a casu aut percussione.

¶ De cura. Cap. xiiij.

c Reticus quidem non est conueniens
vt restringatur si non perducat ad de
bilitatem & syncopim. ¶ Alius ve/
ro restringatur aut cuz stipticis aut
cum cauterizantibus: aut cuz infrigidantibus.
¶ Stiptica vero sunt sicut decoctio gallarum
cum aqua aut aceto & decoctio lenticis: & quá/
doqz miscetur cum ea ex vino antiquo aut ace
to: & similiter fiet memithe & linum & decoctio
foliorum arboris masticis aut grana decocta
cum aceto & expressa. ¶ Infrigidantia vero
sunt sicut succus virge pastoris & arnoglosse cú
vino

uino: aut sief mensithe ⁊ opium. ¶ Cauterizā tia vero sunt sicut succus albedarungi. ¶ Et ex eis que sunt mirabilia valde est coagulū lepo-rinum cum aceto: aut succus porri cum aceto. ¶ Et ex eis que sunt experta ad illud est vt su-mantur duo renes tauri ⁊ aliquid adipis salui. Deinde assentur media assatione ⁊ exprimatur aqua eorum in aurem.

¶ De cura sordis ⁊ opilōis fcē ī aure. C. xv.

Cura quidem eius est leuis: vt distilleť in eam oleū amigdalinum de oliuis amaris montanis ꝓprie in nocte: ⁊ paneno ingrediať balneum ⁊ ponat aurem super terrā calidam vt liquefiat sordes. ¶ Et qñq; confert ei insufflatio attrimenti in ea. ¶ Et ēt cordumeni auř. i. baurach armeni ℥. auř. i. ficuum albarū quātū sufficit ad ꝯficiendum ea fiat inde licinū. ¶ Aut fundať in ea. ℥. vn. fellis caprini cum oleo ⁊ prassium ꝯtritū aut aqua prassij. ¶ Aut soluať baurach cū aceto ⁊ dimittať donec quiescat ebullitio eius. Et misceať cum oleo ro. ⁊ distilleť. ¶ Aut misceatur baurach cum ficubus ex quibus eiecta sunt grana ⁊ fiant grana parua ⁊ ponanť in aurē: ⁊ in die tertio extrahanť. associabiť. n. ei sordes plurima ⁊ succedit ei leuitas manifesta. ¶ Et qñq; ponūť in eam cordumeni ⁊ vrtica. ¶ Et ex eis que sunt fortiora illis est succus foliorū colloquintide tritorum distillatus. ¶ Et sumātur baurach ⁊ arsenicum equaliter ⁊ conficiantur cum melle ⁊ liquefiant cum aceto ⁊ distillētur in aurem ⁊ expecteť post vna hora. deinde abluatur auris cum aqua mellis aut cū aqua calida. ¶ Et licinijs quidem fortibus non vtaris nisi post eūonē. ¶ Et ex eis est licinium infusum in pice ⁊ oleo camomellino ⁊ oleo nardino. ¶ Quidam aūt existimauerunt ꝙ camphora vehementer cōfert altarax ⁊ vř ꝙ sit tarax colerice. ¶ Et ex eis quidem que experta sunt est oleum de scorpionibus: ipsum enim sanat surditatē. Et ex eius que conferunt ad opilationem ventosam sordis est licinium factum ex nasturno ⁊ baurach: ⁊ adhereat auri tribus diebus: deinde extrahatur ⁊ egredietur sordes plurima: ⁊ similiter sunt licinia cum melle.

¶ De opilatione accūte in aure. Cap. xvi.

Quandoq; fit hec opilatio sicut que est propter panniculum creatum super foramen. ⁊ quandoq; fit propter sordem: ⁊ quandoq; fit propter carnem congelatam. ⁊ quandoq; fit propter carnem additam ⁊ verucam. Et quandoq; fit propter lapidem aut nucleum cadentem in eam: aut animal intrans in eam ⁊ moritur: ⁊ quandoq; est ex humore grosso viscoso opilante foramen aut meatū nerui ⁊ sentit homo ac si auris eius sit semper opilata. Et quādoq; accidit illud post ventum vehementem.

¶ De cura. Cap. xvij.

Illa quidem que est ex panniculo aut carne opilante meatum in initio creationis est difficilis quare cum est profunda ⁊ manifesta est facilis. ¶ Ad intrinsecā vero ingeniū inueniť cum instrō minuto secante ipsam. Deinde ꝓhibeť ꝯtinuitaš fm ꝙ in ꝓximo dicturi sumus. ¶ Et si est manifesta oꝫ vt scindať cum cultello spinoso quo inciduntť emorroydes nasi: deinde tenta vt buccella ponať super quā puluerizati sit colcotar: aut que ꝓcedunt cursu eius que sunt ex eis que ꝓhibent natiuitatē carnis. ¶ Quod si opilatio fuerit ex re fixa in ea oꝫ vt distilleť in aurē qd sit sicut oleum roř. ⁊ de lilio: aut de alibahici. ¶ Et si qd fixum est: est sicut aīal mortuum in ea: tunc effundať in eam ex oleis aliqd qd eam aperiat. Deinde extrahať cum mūdatorio auris facile. ¶ In facta aūt ab opilōne pp carnē additam aut verrucā oꝫ vt abluať cū aqua calida de nitro: ⁊ distilleť in eam es vstum ⁊ arsenicum rubeū trita cum aceto valde ita vt adurat carnem: deinde cura vlcus. ¶ Et iam dictū est ꝙ assiduatio effusionis fellis porci valde cōfert ei. ¶ Et ad illud qdē qd imaginať homo ꝙ auris eius sit opilata confert distillatio olei de lilio: aut fellis tauri in succo sicle ⁊ succo se. canabis. Et succo colloquintide inest ꝓprietas iuuandi ad opilōnē auris. ¶ Si aūt opilatio est sorditiei cureť cū eo qd diximus in. c. opilationis ex sorditie. Et ex eis que cōferunt opilationi ex sorditie: ⁊ reliquis est tenta facta ex nasturno ⁊ baurach que tribus diebus auri adhereat: deīde extrahať. ¶ Et ex eis que sūt fortiora illo ⁊ mundificant neruū etiā sunt troc. de elleboro quorū descriptio. ¶ ℞. ellebori al. auř. iij. nitri auř. xvi. croci auř. iij. constringanť ⁊ terantur cum aceto ⁊ fiant inde troc. Deinde qñ est necesse soluanť in aceto ⁊ distilleť in aurem: sunt. n. mirabiles valde. ¶ In opilatōe vero que fit in creatura: ⁊ est vt creeť auris non pforata: aut in creatōe interius est opilata iā ex perit opōne manus: ita vt ꝑueniať ad discooperiendū ⁊ pforandū vsq; ad sumac interiorē: ⁊ qñq; conferunt: ⁊ qñq; non conferunt.

¶ De attritione accidente auri ⁊ percussione. Cap. xviij.

Hyppocrati quidem visum est vt nō curetur cum aliquo sed illis qui fuerūt post ipsum visū est vt illud curetur. ¶ Et ex eis quibus ipsi curauerunt est vt fumantur acatia ⁊ myrra ⁊ thus ⁊ fiat ex eis linimentum cum aceto ⁊ albumine oui aut medulla panis cum melle.

¶ De pruritu auris. Cap. xix.

Vmať aqua absinthij ⁊ fundatur in eam cum aliquibus oleis: aut bulliatur absinthiū cū oleo ⁊ distilleť ī eā

¶ De introitu aque in aurem. Cap. xx.

I Ngreditur aqua in aurem: quandoque cum non effudit eam: ille qui balneatur aut abluitur et ledit: et quandoque apatur radix aurium et vehementem incurrit dolorem.

¶ De cura. Cap. xxi.

E X eis que conferunt ad illud est vt cum embuba: ita sugatur vt extrahatur subito: deinde fundatur in eam oleum amigdalinum dulce. Et quandoque extrahit eam tussis et sternutatio: aut lignum de aneto: aut scissio papyri secundum quantitatem palmi vnius. Inuoluatur itaque sup vnam extremitatem eius quantum est tertia sui de cotono: et submergatur in oleo et ingeniose extremitas altera in aurem mittatur cum eo cum quo ingeniata est in ea et iaceat ille cuius est auris: et altera extremitas in qua est cottum inflammetur igne et dimittatur inflammari vsque quo perueniat caliditas ad interiora auris: et tunc extrahatur et egrediatur subito: quare egredietur cum ea quod in aure est ex aqua. ¶ Et ex eis que iuuant ad illud: et proprie in principio est vt sumatur sclizatorium aliquod et impleatur cum eo auris: deinde conuertatur sup eam ille cuius est et sit saliens donec egrediatur totum. Et quandoque etiam extrahitur cum sclizatorio. Intromittitur enim caput eius et extrahitur ipsius perpendicularis: quare extrahitur cum ea aqua. ¶ Et quandoque excusat in ea que pauca est effusio oleorum et effusio lactium tepidorum continue et proprie quando remanet dolor et remouetur eam. ¶ Et si dolet illud vehementer vaporetur auris cum cortic ab papaueris et mellilo to et camomilla et vio. et malua. et se. lini et farina ordei cum lacte mulieris.

¶ De introitu animalium in aurem et generatione vermium in ea. Cap. xxii.

Q Uandoque accidit propter introitum paruorum animalium in aurem vehementia doloris cum anxietate et mors secundum quantitatem animalis. ¶ Cum verme vero sentitur agitatio.

¶ De cura. Cap. xxiii.

E T ex eis que omnibus illis conferunt est distillatio allitiran in aurem. Ipsum enim statim sedat motum animalis in ea et interficit ipsum in proximo: et proprie paruum. ¶ Et similiter distillatio succi cucumeris asinini solius aut cum scamonea. ¶ Et similiter sulfur et aristol. lon. et calcadis. ¶ Et ex bonis est vt distilletur in eam quod fluit a carne vaccina assata. ¶ Et quandoque confert illi vt accipiatur oleum et sumatur in aurem et sedeat in sole patiens. ¶ Et succorum melior et proprie ad vermem est succus radicis capparis et succus radicis alfarfadab: et succus foliorum alcoli et succus radicis prunorum: et succus persici: et succus absinthii: aut centauree: aut prassii et succus foliorum alborum viridium et similiter foliorum aloes et proprie quando decoquitur cum aceto et succus cucumeris asinini: et succus ellebori al. et decoctio eius: et epithimi: aut succus mentastri cum scamonea: aut succus alsecat: aut succus almarmacor: aut aqua mellis cum aliquo istorum. et similiter succus raffani et succus cepe: et proprie alazir et semen eius: aut semen cepe cum aqua mellis: aut aliquod fellium: et proprie cum calefit in concauitate granati cum pulpa sua. ¶ Et similiter decoctio granorum capparis recentium: aut succus eius et succus lupinorum: aut aloes cum aqua tepida: aut costum eruum multum aut piretrum. et omnia hec in verme sunt magis iuuatiua et fortiora. ¶ Et ex eis que experta sunt ad vermem est vt sumantur vi ni. ℥.ii. et mellis. ℥.iii. et olei ros. ℥.i. misceantur cum albumine duorum ouorum et fiant tepida et ponantur in aurem in lana infusa ex qua impleatur auris et cubitet se super eam querelosus et non dormiat: deinde subito rapiatur: quare vermis multotiens egreditur subito. ¶ Et quandoque confert nocumento vermis effusio succi oleandri aut rubi: aut absinthii: aut decoctio eorum: aut mitura corticis radicis capparis: aut almarmacor cum aqua sansuci: aut vrina antiqua.

¶ De apostematibus que accidunt in radice auris. Cap. xxiiii.

H Ec apostemata sunt ex genere apostematum accidentium in carnibus mollibus: et proprie in carnibus glandulosis et nominatur vedius: et nominatur nascentia auris: et fortasse consequetur quandoque ex vehementia doloris eius vt interficiat: et huius quidem multotiens precedit commixtio intellectus. ¶ Et ipsum apostema factum in famach plus interficit adolescentes quam iuuenes quando est in senibus leuius. Sed adolescentes sunt calidioris complexionis: et materia apostematum eorum dolorosiorum est acute qualitatis et vehementius dolorosa et minus tolerans vsque quo collectionem faciat. ¶ Et apostematum que fiunt sub origine auris magis incolume est illud quod est secundum semitam crisis bone.

¶ De signis. Cap. xxv.

I Llud quidem quod est a crisi cum qua non est signum maturationis: aut precedit hora crisis est malum. ¶ Et hec apostemata omnino quandoque fiunt a materia sanguinea aut colerica et quandoque fiunt a melancolia: aut a flegmate. ¶ Et significant illud quod sanguineum est rubedo et grauitas et expulsio eius ad compressionem et constrictio in meatibus. ¶ Et significat colericum: et factum a sanguine subtili dolor mordicatiuus fistulosus sine grauitate: et non constringit meatus. sed est cum inflamatione vehementi. ¶ Et flegmaticum est cum tremulitate et lenitate et paucitate rubedinis. ¶ Et melancolicum est cum duritie et paucitate doloris.

¶ De cura. Cap. xxvi.

E T est ex eis in quibus secundum plurimum oportet vt intendatur in infrigidatione et attractione eius non in expulsione ipsius cum sit minus effusa ad ipsum superfluitas membri principalis

⁊ ppꝛie in crisibus egritudinū eius: sicut illud qđ accidit crisi lethargie multotiēs: ⁊ nos qđ iam inuimus ad cognoscēdū hoc in libro vniuersalium. ¶ Opꝫ ergo ne intēdas ad curam eius incipiētiū exigit curā apposam adhibendo stiptica ⁊ apocrustica in pn°. ¶ Deinde cōpōnem regiminis: deīde resolōnē purā: imo opꝫ vt īcipias ⁊ pꝑc cū accit in febrib° cū dolore capitis: ⁊ adiuuces ad exhibēdū mām ad apata cū oi igenio ēt cū vētosis simō fuerit velocis attractionis: ⁊ opꝫ vt minores mām cū minutione si ipsa fuerit necīa. ¶ Si aūt vehemētius fuerit aduētus ⁊ attractōis dimitte eā fm mām suaꝫ vt nō faciat euenire dolorē vehemētem quo febris duplicet. imo opꝫ vt sis ꝯtētus si fuerit illic dolor vehemēs eo qđ mollificat ⁊ sedat dolorē qđ fit ex eis q̄ sunt calsa ⁊ humida. ¶ Et si fuerit initiū eius cū dolore vehemēti sis ꝯtentus vaporatione cū aq̄ frā pura: ⁊ si fuerit leniꝰ sis cōtentus vaporatione camomille: aut medicamine alhacuen: aut draglon ⁊ emplo menthe. ¶ Et si nō fuerit vehemētis lenitatus ⁊ apparuerit ei caput tūc administra illud qđ est, inter glutinationem ⁊ carminationē ⁊ quod est magis cōferēs ⁊ magis maturās. ⁊ hmōi est sicut farina tritici ⁊ lini cum syrupo mel. ¶ Aut aqua fenugreci ⁊ malue ⁊ camomille. ¶ Q̄ꝺ si existimaꝭ q̄ nō resoluaꝭ: imo suppurationeꝫ faciat: tūc necessariū est in ipso: vt exhauriat pus aut cuꝫ resolōne subtili si est possibile aut laboriose: ⁊ etiā cū incisione ⁊ suctiōe. ¶ Et ex eis que extrahūt penit° ab ipso post sectionem aut apertionē est medicamē. ¶ Et ex eis q̄ sunt ꝯuenētia in hac egritudine cū sua attractione ⁊ resolutione sua ⁊ pprietate sua est stercus capnū ⁊ adeps anseris ⁊ galline. ¶ Et ex eis est norax liach ⁊ adeps vaccinus nō salitus. ¶ In egritudine aūt annq̄ necessaria sunt cinis ostracorum alguadabi cū melle ⁊ adipe āntiq̄. ¶ Aut sumātur ficus ⁊ coquanꝭ cū aq̄ marina aut administreꝭ ammoniacū solū aut cū allio: ⁊ similiter pix liq̄da ⁊ bdelliū cū sordib° aluearioꝝ ⁊ storax liq̄da ⁊ medulla cerui. ¶ Si aūt fiant scrophule: ⁊ figanꝭ: tūc accipe emplꝫ: cui° electa sunt huiusmodi viscus alborum ⁊ pix ⁊ grana lauri ⁊ staphisagria ⁊ gūmi ⁊ cyminū ⁊ piper ⁊ radices serpētarie ⁊ galbanū ⁊ coriādrum ⁊ cordumeni ⁊ cinis corticis radicis capparis ⁊ pireti ⁊ sterc° ouiū ⁊ stercus caprinū ⁊ adeps ⁊ proprie adeps porcinus ⁊ caprarum ⁊ hircorū mōtanorum ⁊ proprie melācolicoꝝ: ⁊ similiter cerebella gallinarū ⁊ alcubugi ⁊ vaccaruꝫ cerebella: ⁊ proprie siluestrium. ¶ Et olea ad illud quidem quod est calidioris materiei cum oleo ro. ⁊ vio. ¶ Et ad illud qđ est frigidioris materiei cū oleo de lilio ⁊ anetino ⁊ camomillino ⁊ de keruа. Et ꝯfert his apātibus quando difficilia sunt emplastrum de resina.

¶ De tīnitore auris et vocib° magnis. xxviij.

Causa in ipso existit debilitas virtutis animalis que est in cerebro aut aduenientis ad auditum: quare est necessaria cura cerebri cum eo quod confortat ipsum fm q̄ sciuisti.

¶ Fen quinta de dispositionibus nasi.

¶ Tractatus primus de olfatu ⁊ nocumētis ipsius ⁊ currentibus sicut fluxus.

¶ De anathomia nasi. Cap. i.

Iam p̄cessit anathomia ossium eius ⁊ cartilaginū eius: ⁊ lacerti mouētis extremitatem eius. Et illa sunt ex eis a quib° iam expediti sum°. ¶ Et eius qđ ē meat° ambo penetrant vsq̄ ad colatoriū positū sub duobus corporib° cerebri silibus duob° capitibus māmille: ⁊ velamē cerebri illic pforatū est coraꝫ foramine colatoriꝭ vt in ipm penetret odor: deinde est vnus que penetrat ad guttur. ¶ Et anathomia instrumēti q̄ fit odoratus. Est illi qđ sunt duo additamēta mamillaria que sunt in anteriore cerebro ⁊ extēduntur a duob° vētribus anteriorib° cerebri: ⁊ ꝑ illud colanꭍ supfluitates in illo foramine ⁊ ex duab° extremitatib° ei° recipiūt cerebrū ⁊ duo additamēta nata ex eo odorē cū attractiōe aeris. ¶ Et cerebro qđ ipsi inest aeris attractio vt ꝯseruet aer calorē innatuꝫ in ipso sicut pulsus. ¶ Q̄n̄q̄ ꝑo augmētaꭍ apud clamorē ⁊ apud suffocationem aeris ⁊ euētationem ad superiora. ¶ Et in duab° qđ extremitatib° nasi sunt duo trāsitus ad duos lachrymales. ⁊ ꝑꝑ hoc gustaꭍ sapor alcohol in lingua. ¶ Qualitas ꝑo odoratus. iam dicta est in caplo ꝓꝓriū: sed q̄ odoratus fit in aere cū passione ipsius aut delatione ipsius aut propter vaporē q resoluiꭍ: illud ē qđ ꝑtinet phis: ⁊ recipiet medicus q̄ odor est in radice per conuersionem aliquā in aere fm viam delationis. ¶ Deinde adiuuant ipsum acuitas vaporis ex eo quod habet odorem.

¶ De naso. Cap. ij.

Iam diximus anathomiā nasi ⁊ iuuamētū ipsius ⁊ lacertū mouētē ambas nares eius in eis q̄ p̄terierunt. Et nūc qđ nobis necīum ē vt dicam° egritudines eius ⁊ cās eaꝝ ⁊ signa ⁊ curationes ipsarum.

¶ De qualitate viarum administrationis medicinarum nasi. Cap. iij.

Scias q̄ curatiōes nasi alie sunt quibus nō est ꝓpriū vt fiāt p viā nasi sicut gargarismata ⁊ linimenta super caput. ¶ Et alie sunt que appropriantur ei sicut sunt vapores ⁊ odoramenta. ¶ Et sicut caputpurgia sunt corpora humida que distillantur in nasum. ⁊ alie sunt suctiones naribus que attrahuntur ad nasum cuꝫ attractione aeris. Et alie sunt insufflationes ⁊ sunt res

ficce puluerizate subtilissime vt insufflentur in nasu3: τ op3 vt insufflentur in embuba. ℂ Et omnis cum aliqd caputpurgiu fit: rectius gdez est vt os aq impleat τ pcipiat ei vt resupinet τ couertat caput suu ad posteriora: deinde distillet in nasu3 eius caputpurgiu. ℂ Et op3 vt naribus sugat oe qd ponit in nasum ad superiora oi mora vt faciat operationem sua. ℂ Et multotiens quide succedit medicinis acutis distillatis in naso τ sufflatis i ipso mordicatio vehemens in capite. Et qnq3 sedat p sapsam: τ qnq3 idiget medicamine q sedet. ℂ Et rectius est vt sit sup caput cu fit caputpurgiu ex aliqua acuta mordicatiua pannus ifusus in aq calida. ℂ Et qnq3 fricat ant ipsum cu lacte mulcto super ipm: aut oleo quod sup ipm effundit sicut oleo de granis cucurbite: τ oleo ro. τ oleo de salicibus. ℂ Cumq3 caputpurgiu suam pfecerit operationem: tuc cosequet ipm distillando in nasum lac cum aliquo oleo frigidorum.

ℂ De nocumento odoratus. Cap. iiij.

Nocumentu ingredit odoratu: sicut ingredit reliqs operationes: impossibile nanq3 est qn odoratus aut destruat: aut debilitet: aut mutet aut corrumpatur. ℂ Et destructio qd eius τ ipsius debilitas sunt fm duos modos: aut enim destruit τ no sentit odores: aut debilitat τ sentit aromaticu τ fendum sensu debili. ℂ Et corruptio τ mutatio eius etia3 sunt s3 duos modos: vnus eo est vt odoret odore fraudulentu: τ vt non sit inuentus. ℂ Et scds est vt sentiat odores q boni no sunt bonos: sicut ille q sentit odorem stercoris bonu3 τ abhorret aromaticu. ℂ Et ca quide ho nocumento: aut est malitia complexionis singularis: aut est humor malus existens in anteriore pte capitis: τ in duob ventribus qui sunt in ipsa: aut in ipsis duab rebus similibus duobus capitib mamille: aut opilatio i osse pforato ab humore: aut a vetositate: aut ab apate: aut a cancro: aut a natiuitate carnis addite: aut opilatio in velamine qd est supra ipm. ℂ Et multotiens gde est facta ex malitia coplexionis singularis, pueniens ex medicinis administratio τ distillationib distillatis: quare calefit coplo aut stupefit τ infrigidatur: aut faciunt accidere illud aeres superflue qualitatio. ℂ Et quandoq3 fit ex percussione aut casu faciente ingedi super os nocumentu3.

ℂ De signis. Cap. v.

Quado accidit hoi vt no coprehendat odores: τ accidit illic cursus superfluitatu fm 9suetudine: tunc no est opilatio in colatorio. ℂ Si aute inuenit phibitio penetrationis respirationis in naso τ nasitas in loqla: tunc illic est opilatio in ipsis alchatesim. ℂ Et qn retinet cursus no fit pp malitia complonis cerebri: aut pauci tate superfluitatis eius: τ est illud qd est sup colatorio aptum: tuc illic est opilo profunda. τ si cursus est adueniens fm cosuetudine: τ non est opilatio sub alchatesim τ eis que sequunt eas: tuc nocumentu est in cerebro. ℂ Cognosce ergo coplones eius τ opationes ipsius τ dispones eius p ea que te docuim. ℂ Et simili si est debilitas in odoratu τ diminutio: tuc si inuenit odor putridus τ narib sugit fetor: tunc ca in ipso est humor ho loco putridus. Et significatur cu fili eius qd scinisti. ℂ Et qn odorat infirmus in egritudinibus acutis odores si co suetos neq3 visitatos neq3 ab aliquo habere odorem pnte: τ cum hoc sentit odore q est sicut odor piscu aut luti infusi: aut butyri: aut alterius: τ sunt illic signa mala: tuc mors, puenit.

ℂ De cura. Cap. vi.

Si ca eius est malitia copionis: tunc op3 vt curet cum 9rio τ inuedat anterior ps cerebri cu embrocis τ odoramentis τ sucutionib que fiut naribus τ epithimatib τ emplis pdictis in ca. curationu capitis. ℂ Et plm gde accidit ex malitia coplonis τ est vt sit coplo frigida: aut est in ambob ventribus anteriorib tons: aut in ipsis mamillari bus additametis. ℂ Et medicine magis iuuatiue ad illud sunt caputpurgia facta ex oleis calidis in qbus dissoluta sunt euforbium τ castoreu τ muscus. ℂ Si aute ca in ipso est humor existens in ventribus cerebri sigur illud p illud qd dictu est in ca. egritudinu cerebri. ℂ Et etia corpus totu. Si est humor dnans in toto corpore: aut cerebro cu eo qd educit illu humorem ab eo ex sibare τ gargarismis τ caputpurgijs τ sucuoib que fiut narib τ odoramentis subtiliatiuis τ silib illis q ia scinisti. ℂ Et si flomia necia est fiat: τ redi in oib illis ad pncipia data i cura cerebri. ℂ Et si ca est opilo in osse perforato qd noiat colatoriu admistra embrocas apritiuas pdictas i capto curationu capitis. embroces ergo ex eis τ inclinet sup vapore earu τ narib sugat ex eis in qb dissoluta sunt 9disi τ piper τ opoponacu. ℂ Et op3 vt vetose capiti adhibeant post illud τ fiat gargarisma ex rebus apritiuis calis. ℂ Et ex eis gde q experta sunt est nigella infusa in aceto aliqb diebus: deinde coterat cu eo bene τ misceat cu oleo. deinde distillet in nasum τ narib sugat quato plus pose est ad supiora. ℂ Et qnq3 terit sicut puluis: deinde terit cu oleo antiq post terit vice alia donec fiat puluis subtilissim. ℂ Et ex eis q expta sunt est vt sumat arsenicu rubeu3 τ metastru τ terantur simul valde τ submergantur in vrina camelli arabici τ in sole ponat totu illud τ reuoluat oi die bis. Cumq3 medicame exiccauerit vrina iteret sup ipsa vrina noua: deinde vaporet nasus cu podere. ʒ.i. ex eo: deinde fricet ex oleo ros. ℂ Et qnq3 laudat ad opila

tionē venosam caputpurgiū ex oleo amygdalino amaro mōtano: aut suffletur albarnul: ⁊ piper albū mixta cū ipso. ¶ Quidā aūt dixerunt q̄ cortex pulmonis qn̄ exiccat̄ ⁊ terit̄ ⁊ insufflat̄ puluis eius in nasum est iuuatiuus. ¶ Si aūt cā in ipso est emorroides curet̄ cura emorroydarū. ¶ Ille autē qui sentit odorifera ⁊ non sentit fetida nō cesses sibi facere caputpurgiū cum castoreo multotiens vsq; quo rectificetur eius dispositio.

¶ De fluxu sanguinis ex naribus. Cap. vij.

f Luxus sanguinis ex narib⁹ qn̄q; fit distillādo. Et qn̄q; fit fluēdo: cū velocitate vehemēti: aut cā diuij sanguinis feruētis cū v̄tute: ⁊ qn̄q; fit propter eruptionē rheūs venarū cerebri ⁊ arteriarū eius ⁊ est s̄m plm nō recipiēs curā: ⁊ plm ipsius fit successione euētus soda ⁊ inflāmationis ⁊ egritudīs acute aut successione casus aut pcussione. Et sequunt̄ ipm accidētia corruptionis opationū cerebri pculdubio: ⁊ qn̄q; est pp vapores calidos eleuatos. ¶ Et ille qdē q̄ fit ex arterijs discernit̄ ab eo qui fit a venis subtilitate sua ⁊ rubedine ⁊ caliditate sua: ⁊ qn̄q; fit rediēs cū periodo: ⁊ quādoq; fit cadēs subito. ¶ Et cursus qd̄ sanguinis ex narib⁹ est ex dispositionib⁹ que cōferūt ⁊ nocēt: nam q̄ inuenit successione eius leuitatē capitis post repletionē: ⁊ equalitatē coloris post rubedinē vehemētem ⁊ eq̄litatē forme post inflationē iuuat̄ eo: pcipue in egritudinib⁹ acutis ⁊ in apatibus intrinsecis ⁊ pp̄e sanguineis ⁊ colericis in cerebro: deinde in epate: postea in velamine postea in pulmone. ¶ Juuamētū.n. fluxus sanguinis ex narib⁹ in pleuresi plus est q̄ sit in peripleumonia. ¶ Et fluxus quidē sanguis nariū crisis magna est in egritudinib⁹ acutis multotiēs ⁊ pp̄e in eis que sūt sicut variole ⁊ morbillus. ¶ Cū autē multus fit succedit citrinitas nō cōsueta aut plūbositas aut obfuscatio ex citrinitate ⁊ nigredine: ⁊ extenuatio ptrāsiens terminū ⁊ infrigidātur extrema q̄siuis frigidū retineat̄: eius tn̄ finis est nociuus. ¶ Et in illo cui⁹ color puertit̄ in citrinitatē dn̄atur colera citrina ⁊ ledit cū extractiōe sanguinis minus. ¶ Et in illo cui⁹ color cōuertit̄ ad plumbositatē dn̄atur iam flegma. Et in illo cui⁹ color cōuertitur ad obfuscationē dn̄atur iā colera nigra. ¶ Et isti duo vehemēter leduntur p id qd̄ minuit̄ ex sanguine. ¶ Et vir qdē ille in quo supfluit fluxus sanguinis ex narib⁹ est s̄m timorē debilitatus epis ⁊ hydropisis ⁊ reliquoꝝ. ¶ Et corpa vehemēti⁹ parata fluxui sanguis nariū sunt colerica ⁊ citrina sanguis subtilis ⁊ iuuant̄ ex eo q̄ tpatus est. ¶ Et fluxus sanguis nariū signōes hʒ sic splēdor apparēs i vtrisq; oclis ⁊ linee albe ⁊ rubedo ē citrinitas ⁊ pp̄e post sodā ⁊ reliqua q̄ diximus vbi locuti fuim⁹ de egritudinibus acutis ⁊ crisibus earū. ¶ Et quādoq; significantur fluxū sanguinis nariū ⁊ dispōnes eius s̄m dispositiones egritudinum acutarum ⁊ earū crises: ⁊ iā diximus illud i loco pp̄o sibi.

¶ De curationibus. Cap. viij.

c Retici qd̄ ⁊ filis ei qui accidit ex se ipso via est vt nō curet̄ donec strigat̄ aut sentiat̄ casus v̄tutis. Et qn̄q; cōsequunt̄ .iiij. lib. ex eo. ⁊ opʒ vt nō retineat̄ donec vehemēter supfluat. ¶ Reliq v̄o curētur medicinis retinētib⁹ fluxū sanguinis narium. ¶ In eo qui fact⁹ est pp p̄parationes corporis ⁊ calitatē ei⁹ opʒ vt assiduet̄ eius colere ex eo ⁊ cōmēsuratio sanguis ei⁹ cū cibis ⁊ potib⁹. ¶ Et flōmia qdē est melior res q̄ retinet̄ flux⁹ sanguis nariū cū sit flōmia subtilis ex latere equidistāte eōi ⁊ pp̄e cū pungit syncopis. ¶ Medicine v̄o pstringētes fluxū sanguis nariū aut sunt vehemētis stipticitatis: aut sunt vehemētis infrigidationis: aut sunt vehemētis glutinationis ⁊ ingrossationis ⁊ coagulationis: aut sūt acute cauterizatiue: aut sunt medicine hn̄tes pprietatē eius: aut sunt medicine aggregātes duas itētiōes aut tres. ¶ Medicine v̄o stiptice sunt sicut succus barbe hirci: ⁊ sic acatia: ⁊ sic balaustie ⁊ lētes ⁊ galle: ⁊ sic succ⁹ folioꝝ lenticis ⁊ folioꝝ piroꝝ ⁊ folioꝝ cidonioꝝ ⁊ v̄ge pastoris. ¶ Infrigidātes v̄o sunt sic opiū ⁊ camphora ⁊ semē iusquiami albi ⁊ semē lactuce ⁊ succ⁹ lactuce ⁊ salicis ⁊ aq̄ folioꝝ palme ⁊ alkakale ⁊ arnoglosse: oīa nō decocta. ¶ Glutinatiue v̄o sūt sicut puluis molēdini ⁊ farina thuris. ¶ Cauterizātes aūt sunt sicut atramētū ⁊ colcotar. ¶ Et cū iste cauterizatiue admistrantur: opʒ vt admistrent̄ cū cautela. Ipse nāq; faciunt euenire crustā que cū cadit attrahit deterius q̄ p̄us. ¶ Ille aūt quib⁹ inest pprietas sūt sicut stercus asini ⁊ aq̄ albedarūgi ⁊ aq̄ mēte.

¶ De cura leuis fluxus sanguinis. Cap. ix.

c Aputpurgia qdē sic fiāt: sumat̄ aq̄ floꝝ palme ⁊ acatie ābo. añ. ℥. ß. cāphore. g. i. ⁊ incessanter distillētur i nasū: ⁊ ex eis ēt est aq̄ floꝝ palme cuʒ barba hirci ⁊ cāphora. Et etiā aq̄ floꝝ cū succo porri. Et etiā aq̄ salicis amari distilletur in nasum: ⁊ aq̄ coriandri. Et etiā succus camomille cū sua dispōne nō decocte: ⁊ etiam aq̄ cucumeris ⁊ cāphore: ⁊ etiā succus albedarūgi cū camphora: ⁊ succ⁹ arnoglosse cū terra sigillata ⁊ cāphora: aut succus v̄ge pastoris cū eis. ¶ Et ex eis q̄ sunt vltima in hoc caplo ē succ⁹ stercoris asini recētis. ¶ Si aūt sanguis multitudinem senseris: tunc flos eris in aceto īfusus distillet̄ paulatim: ⁊ etiā administra caputpurgiū ex tritura balaustie cōtrite optime cū aq̄ plātaginis: ⁊ etiā aq̄ in qua dissolutū ē opiū. ¶ Et nō opʒ vt sit supfluitas in effundēdo aquā vehemētis infrigidationis. Forsitan enim coagulabit san-

guinē ⁊ congelabit ipm in panniculis cerebri.
⁊ hec sunt caputpurgia scripta in antidotario
iuuantia valde. ¶ Tēte aūt ita sint: fiat tenta ⁊
submergaṫ in e caustro ⁊ puluerizeṫ sup ipm
draganthū donec oia cōmisceātur: deinde mit-
tatur in nasum: ⁊ ēt sumaṫ succus folioꝝ vitice
⁊ colcotar: ⁊ pili leporis ⁊ stercus asini siccum
aut humidū ⁊ succus porri ⁊ olibanū: ⁊ fac ex
eis tentā. ¶ Et ex eis que sunt expta est tēta fa
cta ex filtro indo adusto ⁊ aq̄ bedarigi. Et etiam
tenta ex puluere molendini ⁊ farina thuris ⁊
aloe cū aceto ⁊ albumine oui. Et etiā tēta facta
ex dragāto ⁊ carta cōbusta ⁊ cortice thuris cū
aq̄ albedarigi. Et etiam tēta infusa in aq̄ roſ.
⁊ submersa in colcothar ⁊ aloe: aut tenta infusa
aq̄ porri sup quā est puluerizata mēta cōtrita:
aut tenta ex spōgia ⁊ pice liq̄ra submersa i ace-
to ⁊ fac tentā ex cādela alcorrob. Aut tela ara-
nee cū colcothar ⁊ dragāto ⁊ flore eris. Aut fit
tenta facta ex pilis leporis carminatis submer
sis in thure ⁊ aloe ꝯfectis cū albumine oui. Et
etiā tēta ex draganto adusto duab⁹ ptibus opij
pte .i. aggregenṫ oia ⁊ teranṫ cū aceto. Et tenta
ex corticib⁹ oui adustis q misceanṫ cum encau
stro ⁊ gall. Et insufflationib⁹ vo ē licinium indū
adustū. Et etiā rane aduste insufflate in nasum:
⁊ etiā puluis molēdini: aut terra teste albe. aut
nova: ⁊ ēt cortices thuris ⁊ carte ⁊ dragāti par
tes eq̄les suffleṅt in nasum. Et ēt cortices fru-
ctus aldulb encerati ⁊ ꝯtriti opʒ vt accipiaṫ illō
cū submersionibus sup lanā. ⁊ accipiaṫ lanugo
ipsius ⁊ ponaṫ in vrceis nouis cū terra sua. ⁊ si
est cū eis terra figuli est melius ⁊ stringaṫ caput
eius donec siccet in vmbra: ⁊ teraṫ cū necessi-
tas fuerit sicut atomi q appent in radio solis ⁊
suffletur in nasum ⁊ cōstringet sanguis statim.
¶ Aut cortices oui ꝯtriti ⁊ etiā calami aroma
tici ⁊ se. lilij. ⁊ se. rose: ⁊ gariof. oium aā. ʒ. ß. myr
rhe ⁊ gallarū amboꝝ aā. ʒ. ß. parū musci ⁊ cam
phore ⁊ suffleṅt in nasum dieb⁹ ꝯtinuis: ⁊ cū
insufflaṫ insufflatio in ipm tūc ꝯstringaṫ nasus
vna hora ⁊ expuaṫ illud quod descēdit ad os.
¶ Et opʒ vt fit insufflatio in embuba vt phibe
at exuberationē fluxus sanguis nariū. Ex lini-
mētis vo ⁊ effusiōib⁹ est linimētū sup frontem
huiōi. ¶ ℞. succi folioꝝ salicis ⁊ folioꝝ vitis ⁊
folioꝝ myrti ⁊ aq̄ roſ. infrideṅt oia ⁊ apponan
tur fronti cū pāno lini. ⁊ silr fiāt ex oibus medi
cinis frigidis stipticis ⁊ stupefactis notis dis-
solutis cū succis infridatis stipticis sicut ē suc-
cus extremitatū salicis ⁊ senticis ⁊ ramoꝝ vitis
⁊ folioꝝ piri ⁊ cidonij ⁊ virge pastoris linimē-
ta ⁊ emplastra. ¶ Odoramēta vo sint sic ster-
cus asini recēs. ¶ Sed iplētiōes ita sunt: im-
pletur. n. cū capite cāncri: aut cū capitib⁹ palma-
rum silvestriū ⁊ distillaṫ cum cotto papyri: aut
cū cotto reliquorum que egrediunṫ ex plātis.
¶ In eo aūt qui prauior est illo: ⁊ fact⁹ pp fer

uorem ⁊ caliditatem vehemētem: aut eruptio
nem arteriarū necessaria est flobotomia cepha
lice que sequiṫ illā narē minima valde ⁊ neces-
sarie sunt vētose sup posteriorē ptē capitis cū
scarificatione leui ⁊ sup mamillā q̄ sequiṫ eam
fiat suspēsio eius sine scarificatiōe. Et quādo q̄
opʒ vt extrahaṫ sanguis p flōmias vsq̄ ad sin
copim ex cephalica ⁊ ex vena spatule q̄ est po-
steri⁹: q̄si est magis vltima. q̄re phibet sanguī
nē eleuari ad caput. Ipsa nāq̄ cū ad sincopim
pducit sedat statim: ⁊ illud in fluxu sanguis na
riū vehemētis velocitatis: imo opʒ vt succurra
tur in hora cū sentiṫ vehemētia fluxus sanguis
nariū ⁊ velocitas ei⁹ anteq̄ cadat virtus. ¶ Sʒ
si nō fuerit velox vehemēter: sʒ fuerit guttatim
⁊ fuerit cū paroxismo oportebit tūc vt fiat flōmia
paulatim vicibus cōtinuis. ¶ Et cum flōmia
puenit ad finem sufficiētē opʒ vt fiat pmutatio
ad inspissandū sanguinē cum eo qd̄ infrigidat
ipm ⁊ cū eo qd̄ ipm facit turbidū q̄uis nō ifri-
gideṫ cum eo qd̄ sit sicut iuiube. ¶ Vētosa vo
sanguini ꝯstanti resistere non valet: imo opʒ in
pnūs vt flōmia per extractionem paulatim mi
nuatur: deinde ponaṫ ventosa. ¶ Et positio vē
tosarū sup epar si fluxus sanguis nariū est a de-
xtra ⁊ sup splenē si ē a sinistra sup ambo simul:
si est ab ambob⁹ laterib⁹ est ex nobilioib⁹ cura-
tiōibus: ⁊ ēt opʒ vt stringanṫ extrēa: ita vt ēte-
sticuli viroꝝ ⁊ mamille mulieꝝ. Et constrictio
ambarū aurium est valde vtilis. Et opʒ vt admi
nistreṫ embroca multū cū aq̄ frā. Et qn̄q̄ neces-
sariū est vt sedeat hō in aq̄ frā infridata cum ni
ue donec viridia fiāt eius mēbra. ¶ Et aliq̄n
necēiū est vt caput eis gypseṫ cum gypso ifuso
i q̄: aut gypso infuso in aceto ⁊ vt effūdanṫ sup
caput ipsius aq̄ infrāte cū niue donec stupefiat.
¶ Et qn̄q̄ nō iueniṫ in ipso excusatio a tenti-
bus fortib⁹ factis ex flore eris: ⁊ ab aq̄ albeda
rigi cum cāphora: ⁊ amilum pura ex q̄ pōdere
dauich vnius fiat caputpurgiū: ⁊ ad min⁹ con
uenit vt teneat aquā fridā congelatā in ore suo.
¶ Et scias q̄ qn̄q̄ viuit hō i fluxu sanguinis
nariū vsquequo egredianṫ ex eo vltra. xx. lib.
vsq̄ ad. xxv. lib. deinde moriṫ. Et qn̄q̄ sincopis
ex q̄ cadit est cā ad scindēdū ipm. ¶ Cibi vo
sint illi q fiūt ex lentibus cū sumach aut acetoꝝ
aut agresta: aut silibus illis. ¶ Et caseus recēs
humidus est ex cibis ꝯuenientibus patiētib⁹ flu
xum sanguis nariū. ¶ Et silr lac decoctum do
nec ingrosseṫ oua elixata in aceto ei qui prepaṫ
ad fluxū sanguis narium pp colerā sanguinis
sui cū rū acetosa qn̄q̄ nocēt patiētib⁹ fluxū san
guinis nariū pp incisionē ⁊ subtiliationē q̄ est i
eis. ¶ Et ꝯgregatio qd̄ expertū existiat q̄ ce-
rebella galliarū sunt ex melioib⁹ cibis. imo ex
melioib⁹ medicinis ei q hʒ fluxū sanguis na-
riū ex casu aut pcussione. Verum opʒ vt ex eis
plm sumat aut fiat ei cib⁹ ꝯtinuus. ¶ Vinum

autem confert inquantum confortat: et nocet in quantum excitat sanguinem: cum ergo indiges ipso inquantum confortat commisce ipsum parum. ¶ Et cum non est necessarium neque fluxus sanguinis narium facit casum virtutis proximum tunc non des ipsum in potu. ¶ Et oportet ut obseruetur ne dimittatur aliquid eius descendere ad ventrem et inflet stomachum et debilitet pulsum et excitet sincopim. et si aliquid descendit oportet ut dum in stomacho permanet euomatur et precipiatur illud cum sentitur eius descensus ad stomachum. Nam si ipsum pertransierit oportebit ut fiat clystere ut velociter egrediatur et non remaneat in stomaco.

¶ De regimine eorum que faciunt fluxum sanguinis narium. Cap. x.

Necessitas quandoque facit esse rectum ut fiat fluxus sanguinis narium: et proprie in egritudinibus cerebri: et propter hoc antiqui fecerunt instrumentum faciens fluxum sanguinis narium percutiendo nasum et curauerunt plurimas egritudines indigentes in sui sanatione sanguinis narium cursu: et ex regimine quod in faciendo fluxum sanguinis narium est commotio facta cum extremitatibus plante lenis tactus: et proprie eius que nascitur super lignum signani sicut flos: et est sicut aranee tela. ¶ Et collyrio facto ex eo quod est in suprema parte signani et mentastro campestri: et secundo ex medicinis acutis sicut condisi et staffisagria et euforbio confectis cum felle vaccino.

¶ De coriza et catarro. Cap. xi.

He due egritudines communicantes sunt in hoc quod vnaqueque earum est cursus materiei ex cerebro. Verum quidam hominum sunt qui appropriant nomine catarri illud quod descendit ad guttur et nomine corize quod descendit ex via nasi. ¶ Et quidam homines sunt qui nominant totum illud catarrum. Et nominant corizam quod descendit ex via nasi subtile et acutum frequens et prohibens odoramentum effusum ad oculum et cutem faciei: et penitus ad anteriora membra faciei. ¶ Et catarrus spargitur ad palatum et ad pulmonem: et ad meri et ad stomachum. et quandoque vlcerat ea: et multotiens commouetur eo appetitus caninus: et quandoque descendit in neruis vsque ad longinquiora membra: et quandoque generantur ex eo sinances: et peripleumonia et pleuresis et extenuatio proprie: et precipue cum catarrus est acutus et calidus: et dolores stomachi et fluxus ventris et rasura intestinorum quando est salsus aut acetosus: et generatur ex eo etiam colica et proprie mucosa que cruda est. ¶ Et causa omnium illorum aut est calitas complexionalis proprie: aut extrinseca ex sole aut veneno aut olfatu medicinarum calefacientium sicut muschi et croci et cepe: aut frigitas complexionalis proprie: aut eueniens extrinsecus ex aere frigido: aut septentrione et proprie cum discooperitur caput ad vtrosque precipue hora qua rarificatur cerebrum ex balneo aut exercitio aut ira: aut cogitatione aut aliis. ¶ Et quandoque accidit ex flomnia rarificatio que preparat corpus ad recipiendum calorem aut frigus: quare accidit catarrus et precipue post flomniam plurimam. et similiter ex malitia complexionis calide que accidit alicui corpori. ¶ Et quando frigitas complexionalis fit fortis et figitur in ea sicut fit in senibus dicitur quod ipse non digeritur nisi ipsi perueniant ad vltimum finem in sanitate complexionis et calitas eius. Et quod cerebro frigido cum aduenit nutrimentum debilitatur in senibus et in habentibus debile cerebrum: quare non digeritur in ipso quod ad ipsum peruenerat propter debilitatem suam: et superfluit quare descendit. ¶ Et factus quod a frigore plurimus est quam factus a calore.

¶ Et habentes complexionem calidam vehementius sunt preparati ad recipiendum eas extrinsecas facientes corizam quam habentes complexiones frigidas et humidas.

¶ Et habentes complexiones calidas: in seipsis plus sunt securi ne accidat eis ex causis corporeis quam habentes complexiones frigidas. Cerebrum enim frigidum non digerit illud quod peruenit ad ipsum ex nutrimento: et non resoluit quod ad ipsum ascendit ex vaporibus. Conuertuntur ergo superfluitates nutrimenti et componuntur vapores sicut conuertitur in alembico illud quod ascendit ad ipsum ex cucurbita: quare assidui sunt in ipso fluxus. ¶ Et catarrus quidem quandoque est grossus et quandoque est subtilis aquosus: et quandoque est calidus acutus et salsus aut mali saporis: et quandoque calidus mordicatiuus: et quandoque est fridus.

¶ Et catarrus quod frius maturatur febre: calidus vero non iuuatur febre. ¶ Et catarri quod et egritudines catarri multiplicantur quando fiat ventus septentrionalis: et proprie post austrinum. ¶ Et multiplicantur etiam in hyeme: et proprie cum fuerit estas post ipsam septentrionalis pauce pluuie et autumnus austrinus pluuiosus. ¶ Et quandoque multiplicantur catarri in hyeme et proprie etiam in regionibus meridionalibus propter repletionem capitis. ¶ Inquit Hypo. pluribus eorum quibus accidunt catarri non accidit splen. Inquit G. quando plures qui egritudinem habent in membro vno: tunc alia membra habent incolumia. Dico autem fortasse quoniam preparatus catarris subtiliores habet humores. ¶ Et ille cuius humores ingrossantur non preparatur catarris multum. ¶ Et quando soda est conueniens catarro addit in eo cum attractione.

¶ De signis. Cap. xii.

Signum catarri acuti calidi si est corizalis est rubedo faciei et oculorum et mordicatio eius quod currit et subtilitas eius et caliditas tactus eius: et quandoque accidit cum eo febris et non iuuatur ea.

¶ Et si est in gutture acuitas eius quod descendit ad guttur et vehementia adustionis eius et attractio ipsius et subtilitas eius cum inflatione sentitur quando ipsum rascatur: et significat ipsum spiritum ad citrinitatem declinans et rubedinem: et est hic etiam opilatio quandoque et nasitas et commotio acuta. ¶ Frigidi autem catarri signum est frigus eius quod currit si est in naso: et commotio in naso cum tensione frontis et vehementia opilationis et nasitas. et quandoque significat ipsum

grossitudo materiei: et si est ad guttur frigus eius quod rasca et albedo ipsius et iuuamentum a febre si accidat. ¶ De cura. Cap. xiij.

Cura catarri est comprehensa in accidentibus diminutionis materiei: et oppone causae facientis et sectione cursus aut commensuratione eius aut motus ipsius ad partem aliam: et antecessione prohibitionis eius: et ex quo forsitan generatur sicut chasim in naso et vlcera sup narem: aut sicut asperitas gutturis et tussis et vlcera pulmonis et que sequuntur ea et apha. ¶ Et ea omnia indigent repulsione fastidij et dimissione repletionis et cibo et vino. ¶ Et sternutatio est nocitiua in principio aduentus catarri et corize prohibens maturationem humorum contentorum in cerebro qui non maturantur nisi cum quiete: et cum hoc ipsa trahit ad ipsum superfluitates alias: et est post maturationem vltimi iuuamenti valde propter illud quod euacuat de superfluitatibus maturis. ¶ Et oportet quod ne patiens catarrum et corizam repleat ventrem cibis. quare repleat caput eius. ¶ Et vt assiduet calefactionem capitis et elongationem eius a frigore et minuat ipsum a septentrione et proprie post austrum. Auster. n. replet et rarificat: et septentrio constringit et exprimit. ¶ Et minoret potum ad congelare neque dormiat in die et sitiat et famem patiatur et vigilet quantum potest: quoniam sunt initium curae: et incipiat a fluxu ventris et extractione sanguinis: deinde a fluxu ventris post ipsam. Bonum. n. est si necessitas indiget ambo simul. ¶ Et raro quod administratur flomia et proprie in principio nisi si non toleretur illud propter multitudinem. et melius est dimittere ipsam et non flomare dum non accidit a tussi. Si autem tussis est parui sputi necessaria est parua flomia leuis renouans numerum propterea forsitan quod sit necessarias esse iterationes. ¶ Et administretur sirupus de papauere si assunt vigiliae: et zuccaram si non sunt vigiliae. ¶ Et clystere attrahit superfluitates et tu leni viam cum eo quod sit sicut aqua ordei vt faciat penetrare eas. ¶ Et quando inuenitur cum catarro punctio in mamillis signum quod materia declinat ad latus. Fiat ergo inceptio cum flomia et suffumigationibus: et quandoque accidit febris. ¶ Et pillule quae ad tussim conuenientes sunt et ad asperitatem pectoris non ad materias capitis. ¶ Et oportet etiam vt toleret sitim et frangat eam cum commixtione syrupi de papauere et aqua: et si voluerimus confortare pectus tunc aqua ordei et sanich. ¶ Et quando cum catarro fuerit tussis non balneetur. ¶ Et illi in quo perseuerant catarri estate et hyeme pillule cochie sunt ex curis magis iuuatiuis. ¶ Et motus membrorum inferiorum est valde iuuatiuus ad catarros propter attractionem materiarum ad inferiora. ¶ Deinde administra quod narratur ex vaporationibus et suffumigationibus cum obseruatione ne administretur super repletionem. ¶ Et ille qui consuetus est pati catarrum quandoque prohibet ad ueniri catarri suo subito introitu ad sudandum in balneo ante aduentum catarri.

¶ Et oportet secundum dispositionem vt regatur cum eleuatione capitis: et eleuetur puluinar et non resupinatio fiat in somno. ¶ Materiei autem diminutio est cum administratione mundificationis capitis. In calida quidem cum flomia et solutione ventris educente humores calidos: et clysteribus trahentibus materiam ad inferiora. ¶ Et in frigida quidem cum medicinis soluentibus flegma ex capite que sunt ex eis quae bibuntur et quibus fiunt clysteria. Et ad summum oportet vt minoretur comestionem et potum aque et repellat eum omni die et nocte et remouebitur. ¶ Oppositio autem causae efficientis. calefacere quod est vt sit sollicitus in infrigidando caput cum eo quod est infrigidans frigidum potentia: sicut introitus balnei dulcis omni mane quando est ieiunus et effusio aque super extremitates et inunctio capitis et extremitatum et summitatis et ani et testiculorum et que sunt in circuitu eorum cum oleo viol. ¶ Et embroce administratio ex ordeo et papauere et violis et camomilla: et effusio fortiter infrigidantium actu super caput: et declinatio cum cibis ad illud quod alleuiat et infrigidat et humectat et administratio melius ro. omni die. Sed frigidae est sollicitudo quando incipit commotio et sternutatio in calefaciendo caput et vaporando ipsum cum panno calefacto vsquequo sentiat calorem iam peruenisse ad cerebrum: et conseruando caput secundum illam summam. ¶ Et quandoque necessarium est vt fiat vaporatio cum sale et milijo. et quandoque fit vaporatio cum aquis calidis in fine quo possibile est eas tolerare. Et administrentur in eis embroce maturatiue resolutiue et inunctio extremitatum cum oleis calidis sicut est oleum anetinum et oleum camomillinum et sansucinum. Et fortius illis est oleum ruthacenum et oleum de ben et oleum de lilio et oleum laurinum. ¶ Inungantur eis testiculi et que sequuntur eos et anus et summe et extremitates: et lauetur caput cum sapone constantinopol. ¶ Oleum vero in quantum potes fac ne tangat caput: nisi si non inueneris excusationem: ita vt indigeas infrigidatione fixa aut calefactione: et sit post euacuationem: et vt administretur sup caput et frontem linimenta ex sinapi et costo et salibus et ablue ipsum cum aqua saponis et salibus: et vt declinet cum cibis ad illud quod alleuiat et subtiliat et calefacit et exiccat cum hoc vt ex eo liniatur pectus. ¶ Et quandoque necessaria est administratio medicinarum rubificantium ita vt in eis recipiantur stercus columbinum cum sinapi et ficus et mentastrum et gumma ruthe agrestis: imo administratio cauterij et ad vltimum calefactio capitis: et ipsius etiam ceratio conferunt et expellunt id quod accidit. ¶ Et oportet in hoc catarro vt non ingrediatur balneum ante maturationem: imo administrentur vaporationes sicce. ¶ Et ex eis que conferunt in eo est odoramentum muschi. et similiter impletio auris ex lana infusa in oleo calido calefacto vsque ad terminum.

¶ Abscisio autem cursus fit cum gargarismis laudabilibus frigidis congelantibus: sicut gargarismate ex aqua frigida et aqua ro. et aqua lentis et aqua coria

dri ⁊ aqua in qua decocti sunt cortices papaveris ⁊ aqua granatorum etiam: frigida quidem ad calidum: ⁊ calida ad frigidum. ¶ Et sicut linimentum gutturis cum vino in quo est contrita myrrha: ⁊ proprie in frigido. ¶ Et similiter retentio avellanarum in ore factarum ex opio ⁊ storace ⁊ thure ⁊ croco propter quod deglutinat aqueitatem earum. ¶ Et sunt syrupi qui habent proprietatem in hoc sicut syru. de papavere purus ad calidum: ⁊ syru. de papavere factus cum decoctione in qua posita sunt: sicut myrrha ⁊ crocus ⁊ alia ex eis que dicturi sumus in antidotario ad frigidum. ¶ Et non oportet ut in potu detur syrupus de papavere nisi in principio: ut prohibeat a pectore: cumque retinetur ⁊ necessarium est sputum non est conveniens iste syru. ⁊ sicut vapores retinentes administrati: ita quod intrent in chaiasim retinentes vaporem. ¶ Et isti quidem vapores sunt sicut vernix ad calidum ⁊ frigidum simul: ⁊ sicut nigella ad frigidum vaporata aut odorata. Et costus etiam ⁊ nigella frixa quando odorantur ligata in panno lineo sunt iuvantia valde. Et similiter suffumigatio oris nominata corchia. Et similiter vaporatio vini aut mellis super lapidem molarem ignitum. ¶ Et ex eis que iuvant ad illud est suffumigatio cum thure ⁊ xiloaloe crudo ⁊ vernice ⁊ costo ⁊ storace. ¶ Tamariscus autem ⁊ rosa ad calidum. ⁊ similiter tabarzet ⁊ fabe ⁊ ordeum infusum in lacte acetoso vaccino de quo butyrum est extractum proprie: ⁊ zuccarum ⁊ camphora ⁊ furfur infusum in aceto: ex eis fiat suffumigatio ad calidum: ⁊ similiter vaporatio aceti a lapide molari ignito abluto mundificato. ¶ Equatio autem eciam nunc est sicut administratio electuariorum ⁊ receptio dragaganti: aut granorum cydonij in ore: ut permisceatur grossitudo eorum subtili quod descendit ⁊ ingrossetur ea ⁊ descendat ⁊ non invisceretur ad profundum ⁊ fiat cum ea facile sputum: ⁊ administratio eius quod subtiliat illud: ita ut non noceat sua grossitudine ⁊ viscositate sua. ¶ Et quando catarrus est frigidus non est conveniens introitus balnei ante maturationem. Et si est calidus propter illud non erit multum malum immo iuvabitur. ¶ Attractio vero eius ad partem aliam est sicut illud quo utuntur cum timetur quod catarrus descendat ad guttur: quare extrahitur ad nasum cum sternutationibus ⁊ omnibus que mordicant nares: ⁊ sicut illud quo facis omnem catarrum currere ad inferiora ex administratione ventose super nuccam: ⁊ similiter inclinationes super embrocas factas ex odoriferis attrahentibus materiam ad partem nasi. ¶ Antecessio autem est sicut quod custodiuntur guttur ⁊ pulmo a nocumento suo. ⁊ plurimum eius est cum cibis. ¶ In calido quidem est cum inunctione pectoris ex oleo viol. ⁊ acceptio aque ordei cum aqua vio. nutrita ⁊ aqua granatorum dulcium. ¶ Et administratio sorbitionis facte ex amila ⁊ farina ordei ⁊ fabarum cum lacte multo si non est febris. Nocet enim lac si adest febris: ⁊ administratio electuariorum lenium frigidorum ⁊ syruporum de ysopo frigidorum. ¶ In frigido vero sicut inunctio pectoris cum oleo viol. ⁊ de ben ⁊ administratio sorbitionum frumentum lenientium sicut triticum cum melle: ⁊ sicut furfur tritici cum oleo amigdalino ⁊ melle: ⁊ sicut panis cum rob: ⁊ administratio electuariorum lenientium calidorum ⁊ syruporum ⁊ proprie qui facti sunt ex ysopo calorum. Et etiam ysopi ipsius cum storace: ⁊ potus aque calide est iuvativus in catarris maturans eos ⁊ expellit ab eo quod sequitur ipsos ex membris anhelitus maturando illud quod descendit ⁊ leniendo. ¶ Et vinum quidem non est conveniens eis. Et quandoque convenit ut offerat eis hoc in principio: post maturationem autem illud quod commensurantum est: est conveniens ⁊ oportet ut sit in illa dispositione etiam ad calidum colericum permixtum. ¶ Et pinguia quidem mali odoris prohibent maturationem in subtili principio.

¶ Tractatus secundus de reliquis dispositionibus nasi.

¶ De fetore nasi. Cap. i.

Causa fetoris in naso: aut sunt vapores putridi ascendentes ad ipsum ex partibus pectoris ⁊ pulmonis ⁊ stomaci: aut humor putrefactus in circuitu ossium alchaiasim: quasi esset actus faceret evenire ulcera: sed ipse est putridus fendi odoris. ¶ Et quandoque pervenit odor eius ad superiora ⁊ sentitur odoramento suo: aut humores putrefacti in ventre: aut in cerebro toto: aut in anteriore parte eius: aut in ea parte sui quam sequitur nasus: aut putrefactio ⁊ corruptio accidentes illis ossibus omnibus quarum curatio est difficilior aut propter emorroydas in naso putrefactas.

¶ De cura. Cap. ij.

Oportet ut precedat mundificatio eius quod est aggregatum ab humore malo si est in alio loco quam in chaiasim ⁊ profundo eius: immo est in stomaco ⁊ cerebro.

¶ Deinde administrentur medicine narrate que sunt ex tentis ⁊ caputpurgijs ⁊ insufflationibus ⁊ reliquis: ⁊ tente experte in hoc. ¶ Et rectius quidem est ut abluatur ante eas cum vino. Deinde ex illis tentis administretur tenta ex myrrha ⁊ ammomo: ⁊ acatia facta cum melle: aut myrrha ⁊ ammomo aut myrrha cum oleo de neruden: ⁊ tente plurime diversitatis facte ex istis medicinis secundum diversitatem ponderis: ⁊ sunt ciperi ⁊ spica ⁊ rosa ⁊ anesrin ⁊ calamus aromaticus ⁊ ammomum ⁊ gariofil. ⁊ myrtus ⁊ aloes ⁊ rosa ⁊ aliquid ex sale coniuncte aut separate. ¶ Et tenta infusa in triplicato subtili super quam pulverizetur subtilis pulvis factus ex gariofilis ⁊ ciperi ⁊ ramic ⁊ laudani partibus equalibus: ⁊ etiam myrrhe calami aromatici nifri rof. gaf. omnium. an. ℥. i. myrrhe gallarum ambarum. an. ℥. ß. muschi camphore amborum. an. g. iiij. climie ⁊ salisgemme amborum. an. karat. iiij. administretur ex eis tenta. ¶ Et ex caputpurgijs caput purgium cum succo meciastri: ⁊ meliora caputpurgia ⁊ magis iuvantia ex eis sunt urine asinorum.

ile.n.nisi q̄ fallit. ¶ Et ex experimentis bonis est vt resoluant troc. andaracaron recepti in tyriaca in vino et distillent in nasum qm̄ sanat et decoctio aldarsisahan cum vino odorifero est bona valde. Administret ergo aliqbus dieb[us] et naribus attrahat. ¶ Et ex linimentis est vt liniat illud qd̄ est interius eius cu[m] colcotar et ēt folia sansuci terant cū aq̄ et liniat ex eis nasus. ¶ Et hoc medicamen laudatum et est myrrhe. iiij.ʒ. et due tertie: cassie lignee. ʒ.i. et .vi. et ammoniaci tm̄dē [con]ficiant cū melle. ¶ Et ex insufflationibus est vt insufflet in eo mētastrū ipm̄ aut elleborus albus et ostraci adusti. Et ex medicamina p̄dcō in fine textaz et vt sufflet xilobalsamus in naso. ¶ Et ex attractiōibus cū naribus ex eis que sunt expte est decoctio aldarsisahan cū aq̄ aut vino et admīstret diebus aliqb[us]. ¶ Et ex eis q̄ expta sunt in cura eius: et p̄p̄rie cū est in cerebro: aut an̄riore pte eius putredo sunt duo cauteria a dextra parte calue et sinistra eius coram auribus que sequuntur ad ambo tpa: aut cauteriū vnum super medium capitis.

¶ De vlceribus in naso. Cap.iij.

Quandoq̄ gn̄ant in naso vlcera: aut ex vaporibus acutis aut malis: aut ex catarris acutis et sūt aut fetidi putridi: aut cruste: aut vlcera et bothor aut vlcera pura: et sūt aut apparētia aut itrīseca.

¶ De cura. Cap.iiij.

Nasus est mēbrū humidius aure et sic eius oculo. Quare oz vt fit cura vlceris eius p̄xima cure vlcerū auris et oculi: oz ergo vt sint medicine exiccantes vlcera nasi minoris exiccatōis q̄ medicine exiccantes vlcera auris et vehementioris exiccatōis q̄ medicine exiccātes vlcera oculi. Ulcera.n.nasi indigent re q̄ sit in medio eūtus exiccatōis. ¶ Amplius si cā fuerit mā currentes aut vapores ascēdētes tunc cura cū eūone eoz et attractōe ipsoz ad ptem aliaz fm̄ q̄ scis. ¶ Et ad sūmū necū est vt exiccet caput et confortet cū eo q̄ sciuisti. Deide intēde in nares. ¶ Et scias q̄ oēs medicine iuuātes in emorroydibus et alnarnabet ex eis q̄s dicturi sumus sunt iuuatiue. et in vlceribus cū sunt fortia et cū feruent cū mucilaginibus: et ex eis q̄ sanant illis donec leniunt [con]ueniūt oib[us] vlcerib[us] leuib[us] ēt. ¶ Sicca vo vlcera curet cū vnctōe fcā ex cera cui admixtū ē q̄ntuz ē medietas ei[us] de medulla cruris vacci dissoluta cū aliq̄ qd̄ fit sic̄ oleū nenufarinū et siracinū. ¶ Et [con]ueniēti ap[u]d me ē oleū ro. et p̄pe fcm̄ ex oleo ōphacio: et ēt curet cū vnctōe fcā ex oleo viol. cum dragagāto: aut pauca spuma psilij et malue: et ēt [con]fēta ifusa in ysopo. ¶ Et q̄nq̄ [con]fert fleōia vene i extremitate nasi post cephalicā vētosa nocrati et solō ventris. ¶ Ulcez aūt ad q̄ currit mā acuta aut mala fetida cura sit difficilis et necīa est eūo. ¶ Et q̄nq̄ indiget solōne ventris ex hieris que sunt magne. ¶ Et oz vt assidue ablutio eoz cū nitro et sapone et p̄p̄rie qui cōparatus est ad ascildius et sapone cōparato ad [con]stantinū. Deinde administrent medicine vehementis exiccationis ex q̄bus est hoc. ¶ Rx. corticis eris et calcadis et arsenici rubei et citrini oium.an̄. ptē vnaz [con]terant et infundant in felle tauri aliq̄bus diebus donec rubescant in eo et administrent. ¶ Et q̄nq̄ addet in eis ammoniū et myrrha et metestrū et prassium et crocus et alumen oiuz pe.i. ¶ Et medicamen rufi expertuz et est vt sumant ciperuz et alumen et galle et myrrha et crocus et arsenicū et administrent. ¶ Ulcera aūt vehemētis doloris curant cū plūbo vsto abluto et cerusa et merdasengi: fiat ex eis emplm̄ cū oleo ro. et cera. ¶ Ulcerū āt bothorosoz cura fit cū oleo ro. et cum oleo myrtino et merdasengi et aq̄ ro. et pauco aceto emplo facto ex eis. ¶ Ulcera vo manifesta cum hoc emplo cura cerusē.lb.i. merdasengi scorie plūbi vsti amboz.an̄. vn.iij. misceant cū vino et oleo myrtino. ¶ Et ex medicinis q̄dē cōibus est vt sumat granatū acetosuz et decoquat in vase ereo donec p̄ueniat ad medietatē et liniat ex eo tenta. deinde administret. ¶ Et ex eis q̄bus curantur sunt troc. andaron q̄nq̄ infusi in vino et q̄nq̄ infusi in aceto et aq̄ fm̄ q̄ vr. ¶ Et ex emplis q̄dē bonis est vt sumant scoria plūbi et vinū veterus et oleū myrtinum et aggregent oia terendo sup ignē leuiter accensum et moueant donec ingrossent et seruetur in vase ereo. ¶ Et plūbū vstū est in indicio scorie plūbi. ¶ Et oz vt administret succus ficus solus aut cū medicinis qm̄ est valde iuuatiuus.

¶ De cura vlcerū que nominatur vlcera dulcia. Cap.v.

In principio q̄dem sufficit oleuz ro. solum: aut cera et adeps gallinaceus. Et fortius illo est emplm̄ de cerusa et p̄cipue emplm̄ mixtū cum mucilagine granorum cydonij. ¶ Et si exiccatōis additio queritur ponatur in ipso scoria argenti: et quandoq̄ confert sola cum oleo lentiscino. ¶ Cum autem egritudo parū fit fortior administra hoc emplm̄. Rx. ceruse lb.i. merdasengi. vn.iij. plumbi adusti abluti contriti cum vino. vn.iiij. fiat ex eis vnguentum cum oleo myrtino et aceto. ¶ Cuz aūt egritudo fit chronica et fortis valde fiat vnguentum huiusmodi. ¶ Rx. merdasengi vn.iij. rute humide. ʒ.iiij. fiat aluminis .ʒ.ij. fiat ex eis vnguentum cum oleo lentiscino et aceto. ¶ Et fortius eo est istud. Rx. draganti et calcanti et myrrhe omnium.an̄. partes.vij. calcadis.vi. partes. aluminis iameni galarum scorie eris omnium ana partes.iiij. turis partem.i. et.S. aceti lb.i. et.viij.vn. coquatur in vase ereo donec fiant in substantia mellis et fiat inde linimentum.

¶ De opilatione in chaiasim. Cap. vi.

o Pilatio in chaiasim ē res retēta in anterio: e pte ei⁹ ita vt phibeat trāsitū ex gutture ad nasū: et ex naso ad guttur. et quādoqz est hūo: viscosus et tenax et qnqz est caro nata: et qnqz est crusta.

¶ De signis. Cap. vij.

b Ec opilō facit nasitatē ita q̄ phibet supfluitatē effusiōis ad hoc vt ibi hab in chaiasim: q̄re fac tinitū fieri ex eo.

¶ De cura. Cap. viij.

a Umant leniūs amare. ʒ. i. castorei. ʒ. ß. opij croci ambo⁊ aā. lirat. i. myrrhe. ʒ. ß. fiāt ex eis pillule et fiat ex eis caputpurgiū cū aqua sansuci bñdi.

¶ Et multotiēs quidē indiget dispō opatiōe manus et rasione nasi cū radio ,ppter nasi q̄ possibilis est rasio. Rasio igit nō cesset donec mūdificetur. ¶ Et qnqz egredit cū rasione res plurima de cuius summa mirabit hō. Fortasse n. cōsequetur medietatē libre: si aūt nō adiuuat illud fiat qd dicemus in ca. emorroydarum.

¶ De cura morbi q est sicut in ego. Cap. ix.

e X curis ei⁹ est vt fiat caputpurgiū et gargarism⁹ cū medicamie huiusmodi: decoquant galle cōtrite cū aqua granati dulcis submersi donec bibāt ipsum: deinde exiccētur et cū eo misceat lib. ß. thuris aut sarcocolle et cōficiat vice alia cū aq̄ granati in qua cocte sunt galle. et administretur faciendo caputpurgiū et gargarismū diebus aliq̄bus. Et ex eis quib⁹ curatur est vt ponat in naso tincar cum cera et oleo et fiat hoc sine intermissione donec sanetur.

¶ De constrictione nasi. Cap. x.

m Elius et laudabili⁹ est vt impleat interius: deinde equet exterius et extrahat ex eo quo plenius est paulatim donec equet. ¶ Linimēta vo iuuatiua in hoc que opz ponere sup fracturam sunt parū aloes et croci et mellis et myrrhe et ramraech et gallia muschata et lutū armenum et lutū romanum et malua et laudanū et liniātur cū aqua alarel et aqua tamarisci. Verum nos fortasse reiterabimus relationē huius capituli libro fracture et restaurationis. ¶ De emorroydibus et alarnaber in naso. Cap. xi.

e Morroydes qdem sunt carnes addite nascētes et quādoqz sunt carnes molles al. et nō est in eis dolor: et iste sunt facilis cure. ¶ Et qnqz sunt rubee aut fusce vehemētis doloris: et iste sunt difficilis cure. precipue cū ex eis currit sanies fetida. ¶ Et qnqz est ex eis illud qd est cācer corrūpēs figurā nasi et dolorē faciēs cū extēsione sua vehemēti: et ille ē q ē fusci coloris male generatiōis valde in ,pfunditate plurima cui⁹ via est blandimētū sine incisiōe et rasione. ¶ Verū inter cancrū et emorroydes malas distat: quoniā caro nata si est post egritudines in capite et catarros est emorroydes. et si nō est sz illud immo accidit post claritatē nasi et priuationē cursus est cancer: et ,ppter si fuerint ante aductum eius in cerebro egritudines melācolice: et fuerit pncipiū eius sicut cicer aut auellana et inceperit augmentari et accidit in palato duricies. ¶ Et cancer quidē vt in plurib⁹ ē nō habēs sanie et cursum ad palatum immo est siccus durus. ¶ Et emorroydes qnqz elōgant et fiunt emorroydes pēdentes. et qnqz elongant adeo q ex naso egrediunt et palato. ¶ Et oēs medicine que ,pferūt alarnabet ,pferunt emorroydibus et qnqz necessariū est vt frangat eorum virtus.

¶ De cura. Cap. xij.

q Uecūqz illo⁊ sunt ex diuisiōe pma incidunt cum cultello paruo: deinde raduntur cum rasorio multū. Et que sunt ex diuisiōe scda melius est vt coquātur aut cū medicinis q̄s dicturi sumus: aut cum igne: aut cū cauterio paruo subtili: et incidatur cū rasorio extrahēdo qd in naso est ex additionibus et superfluitatib⁹. ¶ Et meli⁹ quidē rasoriū est illud qd est vt embula. deinde effundant in nares post illud acetū et aq̄. ¶ Qd si meliorēt post ipm anhelitus et remoueat opilatio bonum est: et si nō tūc iam remanēt ex eis in ,pfundo reliquie: tūc ergo necessarium est vt administret serra fillosa. ¶ Et eius etiā modus est vt sumant fila ex capillis: aut seta et ligētur ita vt ligatura illa fiat sicut serra habēs dētes: et imitat in acū de plūbo incuruata intromittēdo per nasum donec egrediat ad palatū: deinde serret cum ea residuū carnis extrahēdo eā ex duob⁹ laterib⁹ sicut fit cū serra deinde accipe embulā ex plūbo aut ex pēna et volue super eā pānum et pulueriza sup eum medicinas emorroydaꝝ sicut medicamē de chartis: et medicamē andarō et reliq̄ que dicemus post et intromittimus ipsam in nasum vt remaneat loc⁹ anhelit⁹ aptus. et qū fit rasoriū sicut luna: sed ē vt embula possibile est vt ,psequant eo volūtas ex mūdificatione. ¶ Et quādo admistrant in emorroydibus instrm incisiōis et abrasionis et medicine corrosiue opz vt sternutet post illud donec destruatur omnis putredo et serratura. ¶ Medicine vo qb⁹ curant ille q̄ ex eis lenes sunt: sunt sicut tēta facta ex cortice gnati cōtrito cū aq̄ donec ,pficiant et admistret illud sine cessatione. est. n. exptū. sed est tardi iuuamēti: aut tēta ex vsne viridi pura: aut ex pulpa colloqntide: aut ex nuce cupssi cū aliquāto ficuū administret aliqb⁹ dieb⁹: aut tēta submersa in succo ozimi solū: aut submersa in aqua ei⁹: deinde pulueriset sup ipsaz succū eius: aut in vino et pulueriset sup eā tritū ozimū: aut ex cōgelato aque viriusqz gnato⁊ cōtrito⁊ cū cot

tice ⁊ pulpa aut tēta cū melle ⁊ oleo rof. itera-
ta in die aliquibus vicib⁹: aut insufflatio ex arse
nico ⁊ calcāto contritis cum aceto ⁊ exiccatis.
¶ Medicine vero quibus ille curātur que chro-
nice fiunt: sunt tēte ⁊ pulueres ⁊ vnguēta facta
ex eis que sunt sicut alumē ⁊ myrrha ⁊ es vstū
⁊ cortices eris ⁊ radix lilij albi ⁊ calcantū ⁊ col
cotar ⁊ attramentū ⁊ nitrū. fiant ex eis cū vino:
aut aqua ozimi: aut aq̄ amboꝝ granatoꝝ cum
pulpis ⁊ corticibus tēte: aut īsufflatiōes admi
nistrētur. ¶ Si aūt nō cōferūt fiat tenta ex hu-
iusmodi aquis sup quā puluerizentur res plu-
rima ex calcadis ⁊ colcotar ⁊ alcali ⁊ flore eris
⁊ attramēto ⁊ alumine fm eq̄litatē. ¶ Et recti-
us quidē est vt administrētur post icisionē. Si
vero illud nō adiuuat tūc admīstret alchalidicō.
¶ Et iam dictum est q̄ semē serpētarie sanat
emorroydas nasi: si fuerint cancerose tūc expri
matur vna que est sup extremitatē luf serpētis:
⁊ imbibat̄ inde lana ⁊ intromissa in ambas na
res destruet carnē additā ⁊ cācrū. ¶ Alarna-
bet vero est rectius vt curet̄ cura man⁹. Et illud
q̄dē post diminutionē repletionis a corpe ⁊ ca
pite. ¶ Si autē fuerit leuis administrabis ex
medicinis vlcerū medicinas fortes sicut insuf-
flationē factā ex aluminis ⁊ myrre amboꝝ añ.
parte .i. colcotar gallarū amboꝝ añ parte .s. suf-
fletur in ipso aut fiat ex eis tēta. ¶ Et medica-
men qd̄ Gal. eligit est vt sumat̄ aqua duorum
granatoꝝ expressoꝝ cū corticibus ⁊ pulpis suis
⁊ decoctoꝝ decoctiōe pauca: deinde ponātur
in vase plūbi: deinde sumātur scope ⁊ terātur
tādiu donec fiāt sicut massa ⁊ imbibat̄ ex tanta
quātitate succi amboꝝ granatoꝝ quantū fiant
lente. Deinde fiāt ex eis collyria longa ⁊ intro
mittātur in nasum infirmū ⁊ dimittant̄ in ipso:
post quiescat in quibusdam horis ⁊ extrahant̄ a
naso ⁊ liniat̄ nasus tūc ⁊ palatū cū succo am-
borū ⁊ pseueret fm hoc regimē. Est enim iuua-
mentum vlcerū ⁊ emorroydarū. ¶ Et ex eius
quidē iuuamētis est q̄ ipm nō efficit dolorē de
quo sit curādū. ⁊ quādoq̄ aggregatur illud ex
trib⁹ granatis pōtico ⁊ acetoso ⁊ dulci. Si er-
go emorrois fuerit fortis dura addat̄ ex aceto
so. Et si fuerint plurime humiditates addatur
ex pontico. ¶ Quidā vero eoꝝ qui post Gal.
fuerūt addiderūt qūq̄ in ipso parum colcotar
⁊ salis ammoniaci ⁊ floris eris. ¶ Et ex eis
que cōferūt eis est medicamē citrinū ⁊ medici
ne acute corrosiue ipsorū sufflate in ipso: ⁊ qū
apostemat̄ dimittat̄ donec quiescat. Postea ad-
ministrent̄ cera ⁊ oleū ⁊ mel. deinde remouet̄
insufflatio. post remouet̄ dimissio sine cassatio
ne. ⁊ fiat illō donec cadāt: ⁊ xilocaracte nabite
humide iā experte sunt. Nā cū ipse implet̄ lana ⁊
intromittūtur in nasum corrodūt alarnabet si-
cut corrodūt verrucas: ⁊ nux cupssi ē iuuatiua
eiuā. ¶ Et ex eis que experti sum⁹ est vt terat̄ at-

trimentū viride sicut alcohol ⁊ sufflet̄ in naso
mane ⁊ sero sanat eni. ¶ Et qūq̄ abscinditur
alarnabet tūc ex medicinis retinētib⁹ sangui-
nē eius est lutū infusū cū aq̄ frida e illa ita vt fi-
at lutum grossum ⁊ infrideṫ valde ⁊ liniatur eo
nasus. ¶ De sternutatione. Cap. xiij.

Sternutatio est motus ꝓpter cerebri
ad expellendū humorē aut māz aliā
cū auxilio aeris narib⁹ attracti subi-
to per viē nasi ⁊ oris. ¶ Et sternuta
tio qd̄ cerebro est sicut tussis pulmoni ⁊ eis q̄
sequunt̄ ipm. ¶ Quidā aūt existimauerunt q̄
cerebrū nō redditad sternutationē nisi qū con
uertit̄ humor nociuus i aerē ⁊ exhit cū eo aere
narib⁹ attracto. ⁊ illud nō est necūū: imo nō in
digēt aere i hoc nisi vt sit corp⁹ plenū aere cui⁹
attractio ad prē humoris sit ↄtinua. Cū ergo cō-
primit̄ aer tot⁹ motu lacertoꝝ pectoris ⁊ vela-
minis laborioso: ⁊ expellit̄ ab interioribus ad
exteriora cogit cū festinatiōe pres suas lōgiores
ex pectore ad exitū ⁊ est adiut⁹ ad expulsionē ⁊
ad victoriā qūn ipm cōminat̄ cōmotio. aeris q̄
sequit̄ ipsum ⁊ adiuuat v̄tutē expulsiuā ad in-
cidēdā materiā ⁊ expellēdū eā. ¶ Et sternuta
tatio q̄dē est nociua valde in p̄n° catarri ⁊ cor-
rize ꝓp necessitatē generis quā hz humor in q̄ q̄ri
tur maturatio. Et qūq̄ multiplicat̄ in febrib⁹
⁊ eis filib⁹ tūc q̄ deijcit v̄tutem ⁊ replet caput
supfluitatibus. ¶ Et qūq̄ excitat in febrib⁹ sco
tomiā: q̄re op; vt sit festinatio in retētione eius
vt nō attrahat singultū nocentē cōmotiōe sua.
⁊ sternutatio q̄dē est que accidit in p̄n° paroxis
moꝝ febriū. ¶ Indi vero existimauerūt ⁊ nō ex
cesserūt veritatē q̄ cōuenientior situum capitis
sternutātis in ea est vt sit ante ipsum nō intuēs
oppositionē forme neq̄ sit ↄuersum: nō ergo cō-
sequet̄ cū malitia. Et sternutatio quidē est ex re
bus magis iuuantibus ad exiccādū caput: cum
materia aut est pauca que expelli pōt q̄uis nō
sit matura: aut est vētosa q̄uis sit plurima: aut
est vaporosa: nam sternutatio est ex rebus ma-
gis valētibus ad repletionē vaporosam in ca-
pite: aut est grossa que nō est digesta. Si autem
est plus hoc tūc significat fortitudinē cerebri. ⁊
ꝓpter hoc ille cui⁹ mors est ꝓxima nō pōt ster
nutare: ⁊ ille cui ex eis adhibentur ea q̄ sternu
tare faciūt ⁊ nō sternutat non speratur vt sane-
tur vnq̄. Et ipsa ē ex eis que adiuuāt ad expel
lendas supfluitates retentas ⁊ faciunt partum
facilem ⁊ egressionem secundine: ⁊ sedāt gra-
uitatem capitis. Verū ipsa nocet ei in cuius ca
pite est materia qua indiget q̄te ad hoc vt ma-
turet̄ ⁊ vt non calefiat illud qd̄ sequitur eam ⁊
vt non moueat̄ timēdo q̄ attrahatur ad ipsam
aliud ab ipsa: ⁊ ipsa est nociua etiam ei in cui⁹
pectore est materia plurima aut cruda.

¶ De medicinis prohibentibus sternutatio-
nem. Cap. xiiij.

X eis que phibēt sternutationē sunt
oleū ro. ⁊ oleū de salicib' q̄ vehemē
ter sedāt eā. ⁊ qn̄qȝ phibet̄ si sorbitio
calda sorbeat̄ aut balneet̄ caput aq̄:
⁊ effundat̄ oleū calidum in ambab' auribus.
¶ Et resupinatio sup puluinar calidū̄ positū
sub collo. ¶ Et odoramētū pomoꝝ ⁊ nefri ⁊
sifr odoramētū spōgie marie ē ex eis q̄ abscin/
dunt eā. ¶ Et cogitatio ⁊ sollicitudo eoꝝ p q̄
remotio fit ab ea: ⁊ p q̄ ipsa resciditur. ¶ Infan
tes vo iuuant̄ eo qd̄ fluit ex renibus sanis po
sitis sup ignē ⁊ assatis ⁊ sumant̄ anteq̄ coqua
tur: ⁊ accipiat̄ illud qd̄ currit ex eis ⁊ naribus
sugat̄: aut fiat ex eo caputpurgiū. ¶ Et ex eis
que ipsam phibent est vehemētia tolerātie in
ipsa: ⁊ vt retineat̄ ⁊ est medicamē sufficiens ei
que est debilis. ¶ Et ex eis q̄ phibēt ipsam est
fricatio oculi ⁊ auris ⁊ extremitatū ⁊ palati ⁊
fortitudo oculi ⁊ vehemētia eius ⁊ eructuatio
⁊ palpitatio aspectus ad supiora: ⁊ inuolutio ⁊
pmutatio ⁊ iunctio lacertoꝝ cū oleis humectā
tibus: ⁊ pprie lacertoruȝ mādibularum ⁊ pre
cipue profundatio somni: ⁊ timor excitationis
procedentis ⁊ cautela a puluere ⁊ somno.

¶ De facientibus sternutationē. Cap. xv.

Unt elleborus al. ⁊ castoreū ⁊ con/
disi ⁊ piper ⁊ synapis: aggregā ea aut
singulariter accipe ⁊ cū penna ap/
pone ea in naso: aut accipiant̄ pire/
triū ⁊ gallia cōtrita: ⁊ ruta siluestris: ⁊ aloes ⁊
ex eis fiat linimētū. ¶ Leuia vo sternutatio/
nē facientia sunt opiū quādo odorat̄ ⁊ stipites
albedarigi ⁊ arist. ⁊ rosa cū suis pilis: ⁊ ipsa ē
ex eis q̄ faciūt sternutare calefactos ⁊ linimētū
inferioris partis nasi ex medicamine sternutationis
puocatiuo rectius est q̄ insufflatio eius in ipm.

¶ De rebus que cadunt in naso. Cap. xvi.

Ternutet habens id cum aliquibus
medicinis ⁊ intromittant̄ in os eius
⁊ narem sanaȝ. Cūqȝ sternutauerit
egredietur ex ea res: ⁊ ista sūt quasi
ex eis quarum relatio preterijt.

¶ De desiccatione nasi. Cap. xvij.

Uandoqȝ fit ppter calitateȝ. ⁊ qn̄qȝ
fit ppter siccitatē vehemētē. Et quā/
doqȝ fit ppter humorē viscosuȝ que
exiccat̄: ⁊ curatio vniuscuiusqȝ eoꝝ
ē manifesta. Et res magis iuuatiue in ipsa sūt
olea ⁊ succi frigidi ⁊ humidi ⁊ extractio humoris
si fuerit post lenificationē eius cū aliq̄ oleo aut
succo ita vt nō egrediatur illud cuius nō q̄rit̄
egressio.

¶ De pruritu nasi. Cap. xviij.

Uādoqȝ fit ppter vaporē calidum:
aut ppter catarrū calidum si est: aut
ppter catarrū fortis cursus q̄uis sit
frigidus. ⁊ qn̄qȝ fit ppter bothor. Et
qn̄qȝ fit ppter motū fluxus sanguinis nariū ⁊ est
ex signis crisis ⁊ ex signis variolaꝝ ⁊ morbilli

sm̄ q̄ scies i loco suo. ¶ Et cura vniuscuiusqȝ
eoꝝ est cum eo qd̄ scitur ex principijs facile.

¶ Fen. vi. de dispositionibus lingue ⁊ oris et
est tractatus vnus.

¶ De anathomia oris ⁊ lingue. Cap. i.

S est mēbrum necessarium ad
hoc vt pueniat cibus ad conca
uitatē iferiorē ⁊ cōicat in hoc
vt pueniat aer ad cōcauitatē su
periorē: ⁊ cōfert in expulsiōē su
perfluitatū aggregatarū in ore
stomaci cū elōgat̄ ⁊ fit difficilis earū expulsio
ad iferiora. Et est vas vniuersale mēbroꝝ locu
tionis in hoie ⁊ vociferationis in reliqs aialib'
vociferantib' ex sufflatione. ¶ Et lingua que
est mēbrū eius: est ex instris cōuersiōis cibi ma
sticati ⁊ incisio vocis ⁊ extractio litterarū ⁊ ad
ipsam ptinet discretio gustus. ¶ Et cutis sup/
ficiei eius inferioris est cōtinua cū cute meri ⁊
iterioris ptis stomaci. ¶ Et cutis strata est diui/
sa in duo media corā cōmissura neruali: ⁊ inter
illa duo est cōtras in ligamētis ⁊ cōtinuatione
tu iam scitisti lacertos eius motiuū ⁊ sensibi/
lē. ¶ Et melior linguarū sm̄ potētiā bene lo/
quēdi est illa que cōmēsurata est in lōgitudine
⁊ latitudine sua que est subtilis apud extremi/
tatē suā exteriorē. ¶ Et qn̄ lingua est magna ⁊
lata valde: aut parua sicut spasmata hn̄s eā nō
est potēs loqui. ¶ Et substātia quidē lingue est
caro mollis alba quā cooperuerūt vene parue in
trātes sanguinee rubee ex calore ei'. qr̄ alie sūt
vene ⁊ alie sunt arterie. ¶ Et in ipsa sunt ner/
ui plures pcedētes ex neruis. iiij. venientib' ad
ipsam quos iā diximus in anathomia neruoꝝ.
¶ Et in ipsa est ex neruis ⁊ venis vltra q̄ cre/
dat̄ esse i suo sili. ¶ Et sub ea sunt duo orificia
que ambo ingredit̄ stilus ⁊ sunt fontes saliue q̄
ad carnē peruenīūt glādosam q̄ est in radice eius
⁊ nominant̄ gn̄atiue saliue: ⁊ isti duo fōtes no
minātur duo hauritoria saliue cōseruātes ro/
rem lingue. ¶ Et panniculus quidē qui est in
circuitu eius est cōiunct' cum pāniculo totius
oris ⁊ vsqȝ ad meri ⁊ stōm. ¶ Et sub lingua sūt
duo vene magne virides ex quibus procedunt
vene plures ⁊ nominātur duo ranine.

¶ De egritudinibus lingue. Cap. ij.

Uandoqȝ accidūt lingue egritudines
facientes nocumētū in motu eius: aut
ita vt destruat̄: aut debilitet̄ aut mu/
tet̄. ¶ Et qn̄qȝ accidunt ei accidētia
facientia nocumētū ei in sensu tact' ⁊ gustus: ita
vt destruat̄ aut debilitet̄ aut mutet̄. ¶ Et quā/
doqȝ destruit̄ vnus duoꝝ sensuuȝ eius sine al/
tero sicut gustus sine tactu ppterea: q2 egritudo
potētiā habet eiusdē nocumentū cū debilior e
duarū virtutū. ¶ Et egritudo qdē qn̄qȝ ē ma
litia cōplexionis: ⁊ qn̄qȝ est officialis: aut ex ma/
gnitudine aut paruitate: aut corruptiōe figure

aut corruptione sitis. quare nō dilatatur prius neq̧ ꝯstrigit̄: aut ex resolone singularis cōpo- siti: ⁊ qñq̧ est egritudo cōposita sicut vnū apa- tum ⁊ qñq̧ est nocumentū in ipso ramo neruı q est ei ꝓprius. ⁊ qñq̧ ledit̄ ē cū cōitate stōi: ⁊ qñq̧ per cōitatem pulmōis ⁊ pectoris. ℂ Et lingue qd cōplo qñq̧ signat̄ ex pte saporis vin- cētis i ea ex eo qd sentit̄ sīle acetositati aut dul- cedini aut insipiditati aut amaritudini: aut ab- hoīationi gñate a putredie aut ponticitate aut stipticitati. ℂ Cū significatio tñ ex eius colore ⁊ ex eo qd inuenit in sapore qñq̧ pducit ipsaʒ vsq̧ ad egritudines plures aliorum mēbrorum. ℂ Rubedo nāq̧ eius ⁊ ꝓprie cū aspitate sigt̄ apa- ta sanguinea in ptib⁹ capitis ⁊ stōi ⁊ epis. ℂ Et albedo ipsius qñq̧ sigt̄ frigus stōi ⁊ epa- tis ⁊ dñiuʒ flegmatis in capite. ⁊ qñq̧ sigt̄ icte- riciā si color corpis est diuersus. Et sapor eius sigt̄ humorē dñantē in corpe toto aut stomaco ⁊ capite. ℂ Et qñq̧ signū eius habet̄ ex parte humiditatis ⁊ siccitatis sue. ℂ Et siccitas qdē sentit̄ ꝯm duos modos quorum vnus est cū clari- tate supficiei lingue: ⁊ hec est siccitas leuis. Et scd̄a ē cū cursu hūoris ꝓfundi viscosi q est i ipsa quē calor iam exiccauit: ⁊ hoc nō sigt̄ siccitatē in substātia: imo humiditatē viscosam aggre- gatā in ea: aut ex catarro: aut ex vaporib⁹ gros- sis spissis. Et hoc ē ex eis que faciūt errare me- dicos q cū cognoscūt ex infirmo dispōnē exic- catiōis oris nō discernunt inter modū q est ante ipsam ⁊ inter eā. ℂ Et asperitas qdē sequitur siccitatē ⁊ planities sequit̄ humiditatē. ℂ Et quādoq̧ significat ligue dispositio. ex dispōne motus eius apud loquelā ⁊ ex dispōne dimi- nutōis eius: ⁊ leuitatis ipsius: ⁊ dispōne gros- sitiei ipsius: ita vt minuat̄ oi hora ⁊ grauet̄ mo- tus eius: ⁊ sigt̄ repletionē sanguinis aut hūidi- tatis. ℂ Et quādoq̧ significat̄ eius dispositio ex apatibus ⁊ bothor q accidūt in ea. ℂ Et tibi qd posse erit exponere modos signorū ex hac acceptiōe postq̄ cōprehēderis pncipia vniuer- salia iam preterita ⁊ particularia que ostendi.

ℂ De curationibus lingue. Cap. iij.

q Quandoq̧ est curatio eius cū cōitate quā hēt cum capite aut stō per id qd rectificat ambo: ⁊ est ex eis quorum vnūqdq̧ sciuisti in suo caplo. ℂ Et quādoq̧ est curatio ipsi⁹ cura ꝓpria cū potio- nibus euacuātib⁹ fluxū vētris que sunt magis iuuatiue q̄ illa quē vomitū faciunt ⁊ pmutant cōplexionē: aut stipticis: aut resolutiuis incisi- uis subtiliatiuis q̄rū cū bibunt̄ virtutes ad ipsaʒ perueniūt: ⁊ oportun⁹ quidem bibunt̄ hmōi post cibū. ℂ Et quādoq̧ curat̄ collutionibus oris ⁊ fricatiōibus ⁊ gargarismis ⁊ oleis ⁊ pil- lulis retētis in ore factis ex spēbus que hñt vir- tutes pdictas ꝯm necessitatē. ℂ Et meli⁹ qdē est vt sumant̄ cōpressiue. Et opʒ vt caueat̄ in ad- ministratiōe medicinarū oris ⁊ lingue cū fue- rit ex gñe earum que nocēt guttur ⁊ pulmonē vt nō attrahat̄ aliqd ex cursu earum ad ipsa.

ℂ De corruptione gustus. Cap. iiij.

n Ocumētū igredit̄ i gustu ex tribus modis: ⁊ totū illd ē qñq̧ cū cōitate ⁊ qñq̧ pp egritudinē ꝓpriā: ex ma- litia cōplonis aut egritudie officiali aut cōi. ℂ Et sigtur per illud qd inuenimus.

ℂ De cura. Cap. v.

c Ura eius si est cū cōitate est vt cogno- scas dispōnē cerebri ⁊ rectifices eaʒ cū eis que te docuim⁹ i caplo egritu- dinū cerebri: aut dispōne stōi: ⁊ tunc si cū fuerit repletio ⁊ hūor malus oportebit vt euet̄. Nā si fuerit acutus euet̄ cū eo qd fit vt hierapigre: aut pillulis cochijs ⁊ pillulis factis ex scamo- nea ⁊ pulpa colloquintide ⁊ sale naptico. ℂ Et si fuerit grossus tūc oportebit vt euacuet̄ cū hie- ris. ℂ Et administret̄ gargarismata ocd in ca. mollificatiōis lingue. ℂ Et cibet̄ paniēs cibis acutis sicut cepis ⁊ alleis ⁊ synapi ⁊ aceto.

ℂ De mollificatione lingue ⁊ grauitate eius- dē ⁊ destructiōe itroit⁹ in ꝯmonē. Cap. vi.

l Ingue mollificatio ē ex sūma spērū nocumētorum lingue pdictorum in eis que preterierūt. ⁊ eā quidē nota qñq̧ est ex hūiditate sanguinea aut aquo- sa. ℂ Et qñq̧ est pp cām pmaʒ in cerebro. Et qñq̧ est pp cām in lacerto mouēte eā: aut ramo veniēte ab ipso ad eā. Et tu scies q fit cū cōitate cerebri ⁊ que fit absq̧ cōitate ex eis in quibus inuenit̄ dispō in reliqs mēbris acgrētib⁹ ex cere- bro sensuʒ ⁊ motū. ℂ Et qñq̧ sigt̄ q materia sit sanguinea rubedo lingue ⁊ caliditas eius. Et quādoq̧ significat q materia sit subtilis aquo- sa multitudo cursus saliue subtilis ⁊ paucitas iuuamēti ex resolutiuis ⁊ iuuamentū ab eo in quo est stipticitas. ℂ Et quādoq̧ puenit mol- lificatio lingue ad hoc vt puer loquelam: aut si ut difficilis vt alteret̄: ⁊ ex ea quidem est alfefe ⁊ altete. ℂ Et ex pueris sunt quorum quidā spa- ciū defectus a locutione ꝓlōgant̄. ℂ Et ex eis qdē qui vtuntur tāta in locutione sua est aliqs cui cū accidit egritudo calida soluit̄ lingua ei⁹ ꝓpter liquefactionē humiditatis annexe cum lingua retētē in radice nerui eius: ⁊ ꝓpter hoc fit puer altata: ⁊ cum fit adolescens ⁊ tempera- tur humiditas eius fit loquens expedite.

ℂ De cura. Cap. vij.

o Oportet vt mundificetur corpus cū hiera minore: deinde cū hieris ma- iorib⁹: deinde intēdatur pe capitis cū medicinis sibi ꝓprijs. ℂ Et si exi⁹timat̄ q cū humiditate dñet̄ sanguis flobotomet̄ ve- ne lingue ⁊ ventoset̄ mentū. Deinde curet̄ cū gargarismis ⁊ fricatione lingue ⁊ assiduatiōe mot⁹ eius post eiōnē. ⁊ tu qdē iā sciuisti duo

prīnis capl'ā regie egritudinū capitis. ℂ Medicine vero ꝓprie loco que sunt ꝑꝫ plīm eāe sūt sile que sunt cū resolutiuis incisiuis ꝛ subtiliatiuis ꝛ gargarizatio cū aq̄ carnū ꝛ empla fcā cū eis que sunt sicut origanū ꝛ halasce ꝛ synapis ꝛ piretrū ꝛ cortice radicis capparis imo sicut ꝛ condisi: ꝛ totū illud cū eo qd̄ sit sicut alnum ꝛ acetū squilliticū. ꝛ qn̄qꝫ iuuat ex fricatōe lingue fcā cū sale ammoniaco ꝛ cū. ʒʒ. ꝛ cepe ita vt ex ea currat saliua plurima ꝛ oxumel squilliticum qn̄ admistrat ad gargarizādū: aut ad colluendum os ꝓfert valde: ꝛ acorus est bonus mollificatiōi lingue ꝛ grauitati eius. ℂ Et qn̄qꝫ mollificatio fit vehemens ꝛ ꝓhibet locutionē tunc sumat aliqd euforbij ꝛ condisi ꝛ assiduet fricatio lingue ꝛ radicis eius cū ipsis. ℂ Et opꝫ vt ponant iste medicine ꝛ carū siles sup colli ēt. ℂ Et qn̄qꝫ fiunt ex istis medicinis ꝛ silibus eis pillule ꝯfecte cū eis que ꝓhibeant eas ꝛ velocitate resolōnis sicut est laudanū ꝛ dragagāti ꝛ gūma pini ꝛ gūmie viscose. ℂ Descriptio pillularū que tenent in ore sub lingua coterentes mollificatiōi ꝛ casui eius: glutis alibat. ʒ. ij. assefetide ʒ. i. fiant ex eis pillule sicut cicer ꝛ teneantur sub lingua. ℂ Et ex eis que experta sūt in hoc caplō: est gargarismus ex sale ammoniaco ꝛ pipere ꝛ piretro ꝛ synapi ꝛ baurac ꝛ. ʒʒ. staphisagria ꝛ origano ꝛ sansuco ꝛ sale naptico terant ꝛ cribellent ꝛ fiat cuꝫ eis gargarismus in aqua cala diebus ꝯtinuis. ℂ Et ex electuarijs que indi dixerunt ad hanc rem vtilia est electuariū cuius descriptio est hec: cymini nigri cymini kermeni cinnami grosi salis indi oīum. añ. auf. 5. pip. lō. g. c. piperis. g. cc. zuccari sextaria. viij. ꝛ sextarius est. ʒ. vi. 5. sumatur ex eo oī die. ℂ Et cū resolutiua non valuerint ꝛ extimaueris ꝙ humiditas sit subtilis ꝛ currens adiuuate cuꝫ resolutiuis stipticis sicut aldarsitahan pini xrū cum rosis ꝛ sicut est flos sgnāti cū spodio. ℂ Et multotiens qdē ꝓfert ei fricatio lingue cū acetosis stipticis. Ipsa. n. vehementer faciunt cū resolōne saliue ꝛ cursu eius ꝑm acetositatē sicut lac acetosum ꝛ sicut succus fructuū q nō sunt maturati. ℂ Et qn̄ puer tardat ad loquēdū opꝫ vt assiduet motus lingue eius ꝛ fricatio ipsius ꝛ currat saliua ex ea: ꝛ ꝓfert in hoc ꝓpter qn̄ administrant in fricatōe eius mel ꝛ salgēma ꝛ oīa que dicta sunt in. c. cure humiditatis lingue. ℂ Et ex eis que mouent linguas eorū ꝛ soluunt eas est violenter facere eos loqui.

ℂ De spasmo lingue. Cap. viij.

Spasmus lingue qn̄qꝫ fit ex humiditate viscosa tendente lacertos eius in latitudine. ꝛ qn̄qꝫ fit ex melia cōstringente ꝛ qn̄qꝫ ēt i egritudinibus acutis accidit spasmus in lacerto lingue ꝑm viam exiccatiōis ꝛ siccitatis. ℂ Et spasmus ēt qn̄qꝫ facit apparere nocumentum in sermone.

ℂ De cura. Cap. ix.

Non elongat cura spasmi lingue in canone a cura spasmi vniuersalis predicta in fen prima huius libri: sed ꝑꝫ viaꝫ ꝓpriā cura eius est ꝑm ꝙ accit. ℂ Ex sūma illius sunt vaporatōes radicis colli cū eis que sunt sicut camomilla ꝛ corona regia ꝛ sarsafa ꝛ sansucus ꝛ aneti sigillatim ꝛ cōiunctim: ꝛ silr gargarismi cū oleis carnū ꝛ impletio oris ex aq̄ carnū ꝛ sint tepide. ℂ Deinde retētio carnū in eo spatio aliquo: ꝛ administratio lotionis oris lacte ex oleis calis ꝛ dulcibus resolutiuis ꝛ scibus sicut fenugrecū ꝛ que sūt eis silia. ℂ Et cū fuerit in febribus sint olea administrata sicut oleum vio. ꝛ oleum de cucurbita ꝛ alkerua ꝛ salicib' tepidis. ℂ Et oꝫ vt ēb: ocēt loca ꝓdcā cū aq̄ tepida ꝛ succis hūidis tepidis.

ℂ De magnitudine lingue. Cap. x.

Quandoqꝫ fit magnitudo lingue a sanguine dn̄ante. ꝛ qn̄qꝫ fit ab humiditate plurima flegmatica mollificatiua extensiua. ꝛ qn̄qꝫ magnificatur plūs ita vt egrediat ex ore ꝛ non capiat eaꝫ os. Et huius quidem magnitudinis relatiōnē singularem fecimus in capi. apostematis propter illud qd̄ ei proprium est ex differentia.

ℂ De cura. Cap. xi.

Sanguinea qdē ꝛ fcā ex mū cala curat si assiduat eius fricatio cū incisiuis acetosis ꝛ stipticis sicut ribes ꝛ acetositas citri. ℂ Et fcā ex humiditatib' si assiduet eius fricatio cū sale āmoniaco sale cū cepis ꝛ aceto p' cūones. Aut accipiat. ʒʒ. ꝛ pip ꝛ lōgū pip ꝛ salgēma: terāt bū ꝛ fricet cū eis ligua qn̄ ei euertet ad mēsurā suā ꝛ igregiet qd̄ de ea exiuit. ℂ Et mollificatio qd̄ lingue cū accit pueris sufficit i ea sollicitudo custodie ꝛ cibatus ex passerib' volantib' āmbulantib'. ℂ Quidā hō iā vētosatus fuit ꝛ ꝑcussus ē cū scalpello villus nerui in spōdilibus panniculi ꝯiuncti cū lingua quare mollificata est lingua.

ℂ De abbreuiatōe lingue. Cap. xij.

Quādoqꝫ accit ꝯtinuatōi ligamētū qd̄ ē sub capite lingue ꝛ extremitati ei' abbreuiatio ꝛ nō ꝑmittit liguā dilatarici qn̄qꝫ accit ꝑꝫ scīni spasmi. ℂ De cura. xiij.

Et ea qd̄ ꝙ fcā est cā spasmi iā dcīū ē. ℂ Ei' vō ꝙ fcā est cā abbreuiatiōis ligamētū cura est incisio illius ligamētū ex latere extremitatis ei' paruū ꝛ succurrē loco cū dragāto adusto vt abscidat sāguinē. ℂ Et sūma ꝙ necia ē ex icisiōe ei' i solōne ligue ē vt flectat ad supio: a palati ꝛ vt egrediat ex ore ꝛ si nō audet icidere ipꝫ cū ferro paučdo ꝛ timēdo effusionē sanguis plurimi transeat ad hoc vt itromittat sub ligamēto acū cuꝫ filo ꝛ dissrūpat absqꝫ icisione: ꝛ ponat sup mēbꝝ que ꝓhibeant conglutinationem. ꝛ sunt medi-

cine cauterizãteo attractiue: ꝛ ſi ſubtiliaꝛ in inciſione eius cum cautela venaruꝫ que ſunt ſub lingua ne adueniat eis inciſio ꝛ non adueniat curſus ſanguinis plurimi.

¶ De apoſtematibus lingue. Cap.xiiij.

Quandoqꝫ accĩt lingue apñata calida ꝛ apñata mollia flegmatica ꝛ apñata dura ꝛ cancer. ¶ Et ſigna oium illorum manifeſta erunt cum redierint ad illud qḋ dictum eſt in ſignis apoſtematum. ¶ Et quandoqꝫ apoſtematur lingua propter potum venenoꝛum ſicut fungoꝛum ꝛ opij.

¶ De cura. Cap.xv.

Apoſtemata qdem calĩa curantur in primis cum flõmia ꝛ ſolõne ventris: ꝛ illud melius eſt in apñatibus lingue ꝙ vomitus. ¶ Et qñqꝫ nõ excuſanꝛ a flõmia venarũ que ſunt ſub lingua. ¶ Deinde teneant ſub lingua ſua cum eſt principiũ eoꝛum ſuccũ endiuie ꝛ ſuccũ lactuce ꝑprie ſuccũ ſolatrij ꝑprie ꝛ lac acetoſuꝫ ꝛ aquã roſ. ꝛ aquã in qua decocte ſunt roſe: ꝛ ſuccus virge paſtoris. Et fricet cum piſcis humidis qꝛñ ſunt vehementis iuuamenti ad illud. ¶ Si aũt non reſoluanꝛ ꝛ non aperianꝛ indigent ad vltimum maturatiuis reſolutiuis qbus fiat gargariſmꝰ ſicut cum melle ꝛ lacte ꝛ ſicut decoctio radicis lilij: ꝛ ſicut decoctio ficuũ ꝛ fenugreci ꝛ decoctio paſſularũ ꝛ feniculi ꝛ potus hierepigre vt ſoluaꝛ mã ab oꝛe ſtõi: ꝛ ſint cibi ex genere eoꝛ que maturant ꝛ reſoluunt ſicut illi qui fiunt ex caulibus ꝛ attriplicibꝰ cũ oleo ſiſamino. ¶ Et ſi aperianꝛ adminiſtrenꝛ ſtiptica in oꝛe ſicut decoctio ſumac ꝛ mirthi ꝛ lentiũ ꝛ folioꝛ oliue ꝛ vini põtici. ¶ Et qñqꝫ valet ad illud vnguentum fcm ex ſucco ſolatri ꝛ oleo roſ. ꝛ lentibus excoꝛticatis ꝛ roſ. ¶ Si aũt apñata eſt molle flegmaticũ tunc cõfert ei vt apñati calido in quo eſt vltimus ſtatus eius ꝛ cõburaꝛ radi ꝛ feni. ꝛ annectatur. ¶ Et qñqꝫ in hmõi fiunt caputpurgia in qbuſdã apñatibus calis in qbus eſt groſſitudo cum hoc medicamine. ¶ ℞. croci ꝛ hiere pigre amboꝝ. añ. pte. i. cãphoꝛe ꝛ muſchi amboꝝ. añ. tertiã ptem. ʒ. i. zuccari tabarzet ptẽʒ. i. ꝛ. ſ. reſoluaꝛ ex eo toto pondus dauic. i. in lacte pulle ꝛ fiat ex eo caputpurgiuꝫ. ¶ Inquit. G. apñata fuit lingua cuiuſdã hois apñate magno qui erat ſexagenarius: ꝛ non fuerat ꝯſuetus flõmari: quare non flõmaui eum: ſed feci eum potare pillulas cochias: ꝛ vt lingua eius inuolueret emplis frĩs volui. Sed ipſe erat ſtultus inobediens medico ſuo vidit itaqꝫ i viſiõe illa nocte vt teneret i oꝛe ſuo ſuccũ lactuce: qḋ ꝛ fecit ꝛ ſanatus eſt integre ꝛ fuit ꝯueniens illud ꝛ mirabile. ¶ Qḋ ſi apñata fuerit durum tunc opoꝛtebit vt ſubtilieꝛ regimen ꝛ cibus fiat bonus ꝛ eiiciꝛ humoꝛ eũ faciẽte magnus ꝯdictio in caplis predictis. ꝛ adminiſtrentur gargariſmata ſubtilia

tiua: ꝛ teneantur in oꝛe infuſio fenugreci ꝛ decoctio eius cum ficubus ꝛ granoꝛuꝫ lauri cum paſſis mundificatis: ꝛ teneaꝛ in oꝛe lac mulieris ꝛ aſininũ ꝛ capꝛinũ: ꝛ decoctio dactiloꝝ ꝛ ficuum cum vino dulci ꝛ vino de vuis: ꝛ cum melle caliefcõ. ꝛ aſſiduet lenificationem nature cum eis que ſunt vt hiere pige ꝛ caſſia fiſtula.

¶ De alchael in locutione. Cap.xvi.

Iam diximus quedam que opoꝛtuit dici de ea in. c. mollificatiõis lingue. ¶ Nunc aũt dicamus ꝙ cauſas ꝛ reliqua nocumenta locutõis: qñqꝫ fiũt ex nocumento in cerebꝛo ꝛ in ptibus nerui venientis ad linguã ꝛ mouentis eaꝫ. Et qñqꝫ fiũt in ipſo ramo: ꝛ qñqꝫ fiũt in lacerto ipſo. ¶ Et illud ideo qꝛñ alchael aut eſt ſpaſmus aut tetanus aut duricies: aut mollificatio aut abbꝛeuiatio ligamẽti aut nodatio a plaga ꝯſolidata: aut apñata durũ. ¶ Et qñqꝫ fit illud ſicut ſcis ex humiditate ẜm plurĩ: ꝛ qñqꝫ fit ex ſiccitate. ¶ Et qñqꝫ fit nocumentũ in locutõe ex pte apñatum aut vlcerum accĩtuũ in lingua ꝛ ptibus eius. ¶ Et qñqꝫ accĩt poſt ſirſen ꝑ expulſionẽ ſuꝑfluitatis ex cerebꝛo ad neruos: ꝛ febꝛibus acutis ꝑ exiccationẽ earũ. ¶ Et qñqꝫ eſt lingua in hoc vt detumeſcat ſpaſmata ꝛ eſt rariſſimũꝫ ꝛ hoc eſt ex nocumentis accĩtibus ab oꝛigine. ¶ Et qñqꝫ fit nocumentuꝫ in ſermone ꝑ cãm lacertoꝝ epiglotis cum ſunt extenſi ꝛ mollificati. ¶ Et hoi qdem qñqꝫ eſt difficilis vociferatio in principio rei qꝛñ laboꝛat in mouendo lacertos pectoꝛis ſui ꝛ epiglotis ſue: ita ꝙ non tolerant laborẽ ipm illi lacerti: quare fiunt inobedientes: cum ergo reſpirat in initio dictõis ſue ꝛ ſermonis curru poſt illud. ¶ Et oꝫ qdeꝫ vt hmõi homo preparet ſe ad loquendũ cũ reſpiratiõe magna ꝛ motu pectoꝛis magno: imo feſtinet in ipſa velociter: nam cum ille aſſueſcat illud facilis fit ei locutio ꝛ ꝯſueſcit facilitateꝫ in ipſa. ¶ Reliquoꝝ vero modoꝝ curatiões iaꝫ dicte ſunt in capitulis ſuis. Et facto quidẽ poſt ſirſen confert quandoqꝫ flobotomia duarũ venarum que ſunt ſub lingua valde.

¶ De ranula. Cap.xvij.

Est ſilis glandule dure exñs ſub lingua cuius coloꝛ eſt ſilis coloꝛi cõpoſito ex coloꝛe ſuperficiei lingue ꝛ venarum que ſunt in ea ꝛ eſt ſimilis rane ꝛ cauſa eius eſt humiditas viſcoſa.

¶ De cura. Cap.xviij.

Operianꝛ in ipſa: medicine coꝛroſiue inciſiue reſolutiue in qbus eſt ſuperflua exiccatio ſicut ſal ammoniacus ꝛ acetũ ꝛ ſal ꝛ fricatio cum floꝛe eris ꝛ dragantο. ¶ Qḋ ſi non ꝯferant adminiſtrẽtur medicine acute ſicut medicamen andaron ꝛ medicamen aſcarion ꝛ medicamẽ oĩu humidi dicũ in antidotario: ꝛ adminiſtratio flõmie

ſub

sub lingua τ medicine fortis alcola administret. ℭ Si aūt non valuerint non erit excusatio ab opōne manus. ℭ Et ex medicinis laudatis in ea est vt sumant origanū psicū τ cortices granatoꝝ τ sal τ fricet cū eis lingua infantis patiētis ranulā qm̄ sanat eis. ℭ Et ex eis que expta sunt in ea sunt dragantū adustū τ hermodactili cōmixta cū albumine oui. τ posita sub lingua.

ℭ De adustione lingue. Cap. xix.

Quandoqʒ accit illud cū caliditatis in ore stōi aut cerebro que non puenit ad hoc vt fit febris: aut cū receptiōis rerū acutarū aut salsarū: aut amararum aut dulciū aut pp sitim vehementē. ℭ Et qn̄qʒ fit pp cās maiores illis sicut febres acutas τ apata interiora. ℭ Et cura illius in sūma est qm̄ os vt phibeat qui de hoc pquerit τ pprie qui est ex egris ne dormiat sup collū. τ assidue vtat oscitatōe. ℭ Et psuescat in administratōe pillulaꝝ factaꝝ ex seibus barcke τ cādi τ curolo τ cucurbite τ cucumeris τ terenIabin: τ silibus illis. ℭ Et teneat in ore nucleos prunoꝝ τ tamarindi τ zuccarū albaizeʒ τ mucilagines notas τ succos infrātes τ humectātes. ℭ Et puenit vt sup ipsam fiat abstersio si est illic humor viscosus. Deinde inungat τ colluat os cū oleis τ mucilaginibus τ succis τ adipe volatilium. ℭ Et quidam hominum sunt qui curant illud fricando cum menta.

ℭ De cura fissurarum in lingua. Cap. xx.

Mucilago psilij teneat i ore τ māsglutiat eaꝝ τ sumat crura τ pedes τ oua mollia cocta in aqua. Et ex eis que experta sunt in eis est butyrū recens: τ ex eis frustum cucumeris τ sebesten.

ℭ De deiectione lingue. Cap. xxi.

Quandoqʒ fit pp apata eius magna: τ qn̄qʒ fit a pfocatōibus. Deijcit. n. nā aut voluntas linguā vt aperiatur meatus anhelitus.

ℭ De bothor in ore τ cura eius. Cap. xxij.

Plurimū qdem patit os bothor pp stationē caliditatis in pribus stōi τ capitis τ vapoꝝ. Et qn̄qʒ fit in febribus.

ℭ Etiam dcm̄ est q qn̄ apparet in febribus acutis bothor niger in lingua morit infirmus in die scdo. ℭ Singularia vero iuuatiua in bothor in principio rei cum est necessitas infrātōis τ exiccatōis sunt sicut mirabola. τ galle τ seia rose τ amilū τ fructus tamarisci τ fiefmenithe τ dragagantū τ balaustie τ duo sandali τ rose τ spodiū τ sumac τ lentes τ lutum armenū τ capita granatoꝝ τ cortices glādiū τ clmia τ faufel. ℭ Et succi fri sicut succus lactuce τ solatri τ succus virge pastoris τ portulace τ extremitates vitis. ℭ Et plurimoruʒ qdem infantiū sanant bothor cum zuccaro tabarzet τ cāphora. ℭ Calida vero que sunt necessaria in fine rei sunt sicut celidonia τ darsisahan pprie τ cortices nucis muschate τ ciperū τ crocus τ nux cupressi τ buglossa τ piretrū τ gariof. τ mentastrū τ gallia. ℭ Et ex medicis sordidis est stercus canis: τ qn̄qʒ neciū est i eis que sunt vlcerate arsenicū. ℭ Et ad eas qdem que sunt grossa iam expta sunt decoctōis darsisahan. vn. i. τ venaꝝ vn. s. celidonie gutta po. vn. aloes pondus. ʒ. ij. croci aur. i. ℭ Et silr aqua i qua decoquunt gariof. τ nucis muschate τ darsisahan ptes equales aut ppinque. ℭ Et si incipiunt bothor suppurari tunc fortasse est necīuʒ vt appropinquent eis mucilagines facte ex eis que sunt sicut semen lini cū ficubus τ butyro τ farina frumenti τ semen maru. τ fumus terre τ semen malue. ℭ Et ista seia eadē τ farina ordei τ lac asininū solū aut cum aliquo istorum. ℭ Et qn̄qʒ indigēt decoctōe seis lini cum ficubus τ butyro τ farina frumenti τ menta τ fenu greco. ℭ Quidā vero sublimiū medicoꝝ dixerunt: non est aliquid magis vltimum q oleū de squinanto in curā bothor oris tepidū i ore.

ℭ De alcola τ vlceribus malignis. Ca. xxiij.

Alcola est vlcus eriis i cute oris τ lingue cum expansione τ dilatatione.

ℭ Et qn̄qʒ accit ifantibus plm̄ imo cum plm̄ accit non accit nisi eis pp malitiaꝫ lactis τ malitiā digōnis eius in stōis coꝝ. ℭ Et qn̄qʒ accit ex oi humore τ cognoscitur ex colore suo. Albū. n. est flegmaticū τ generat ex flegmate salso in pluribus. Et citrinū est colericū τ est vehementiore inflāmatōis q alia. Et nigrū est melicū. Et rubeū clarū est sanguineum. ℭ Et malignius oibus est melicū. τ qn̄qʒ fit cum apate τ qn̄qʒ fit singulare. ℭ Et oē vlcus eueniens in supficie oris est velox ad dilatandū ppea q non deficit ei caliditas inseparabilis τ cutis humida lenis. ℭ Et de psuetudine qdē. G. est vt noiet eam colabā dum in supficie pseuerant: cūqʒ putrefiunt τ submergunt non noiat ea colaban: imo vlcera maligna: τ sunt illa q idigēt medicis cauterizatiuis. ℭ Et qn̄qʒ multiplicat alcola qn̄ multiplicant pluuie τ multiplicāt in febribus pestilentialibus.

ℭ De cura. Cap. xxiiij.

Oportet vt intendant primo humor dn̄ans faciens alcola τ euēt ex corpore toto τ est dn̄ans: deinde ex venis que sunt sub mento: τ ex eis que sunt in iabarich. Flōmia nāqʒ pfert oibus egritudinibus oris calidis. ℭ Deinde admistret medicine bothorales pdicte ita vt curet fortia τ plurime humiditatis τ acuta saniosa cū fortibus: τ debilia cum debilibus. ℭ Et qn̄ vlcera pueniunt vsqʒ ad os tunc necīa sunt valde fortia sicut aldidicon cum aceto plurima. ℭ Et oꝫ vt alienet olea oia vsqʒ ad oleum de oliuis.

ℭ Medicine vero colligantur ex medicinis

borbor: frie ⁊ calle quas diximus in.c.i.in quibus sunt stipticitas pauca ⁊ infrãtio: deide ille que resoluunt. ¶ Et in illis que declinant ad rubedinẽ ⁊ citrinitatẽ oȝ vt addant in infrãtiõe medicine. Reliqua vero idigent in primis eis que exiccãt ⁊ abstergũt cũ qualitate sua equali in initio rei: deinde eis que exiccant ⁊ resoluũt cũ fortitudine. ¶ Et obseruet etas in oibus illis. In pueris.n.oȝ vt sint medicine eoꝝ debiliores ⁊ vt lac eoꝝ rectificet. In magnis vero oȝ vt sint medicine eorum fortiores. Et pueris qñqꜫ ꝯferunt cibi solũ. Si aũt non sunt comedẽtes oȝ vt que eos lactant cibent eis. ¶ Medicine vero cõuenientes alcola que sunt acuta sunt sicut masticatiões folioꝝ rubri ⁊ sicut lẽtes cũ aceto. ⁊ oẽs medulle cũ pmiscent cũ cydonijs sunt iuuatiue ⁊ ꝓprie medulla cerui ⁊ vituli ⁊ poma stiptica ⁊ zarur ⁊ cydonia ⁊ iuiube ⁊ extremitates vitis ⁊ citroli hortulani siccati ⁊ farina lentiũ ⁊ farina risi: ⁊ fortiora illis puluis factus ex gal. ⁊ spodio ⁊ ro. ⁊ acatia ⁊ silibus illis: ⁊ celidonie cũ stipticis inest virtus mirabilis in cola. ⁊ cãphora est vehementius iuuamẽti in cola. ¶ In vtrisqꜫ vero frie adiuuare cuȝ abstersiuis exiccatiuis ⁊ ꝓprie in flegmaticis: ⁊ cũ resolutiuis fortis resolõnis ⁊ exiccationis ⁊ ꝓprie in melicis: sicut est farina herbi ⁊ mel cũ gallis: ⁊ rasura pgameni est vehementis iuuamenti in hoc ꝓprie in pueris qñ miscet cuȝ aceto: ⁊ malignis draganti cũ aceto. ¶ Et qñ sunt corrosiua mala tunc necia est administratio floris eris cũ colcotar ⁊ gallis ⁊ rob. aut gallarũ ⁊ aluis ⁊ balaustie ptes equales ⁊ administratio trociscoꝝ buxus aut alcohol tracamaticon cũ succo stiptico sicut succus acreste. ¶ Et sicut medicine cõces: aut ex aluie ⁊ gallis cõtritis: aut puluerizatio ⁊ puluis fricet cuȝ eis os multũ. ¶ Et galle gdẽ ꝯferũt oi cola maligno ⁊ ꝓprie qñ coquunt cũ aceto ⁊ sale. Et sit cum eis collutio oris in colla pueroꝝ. ¶ Et cinis almezerion hȝ ꝓprietatẽ mirabilẽ in cola magno. ⁊ est ex medicis cõibus spẽbus alcola. Et sir alumen puluerizatũ ⁊ aqua erea ⁊ fex adusta. ¶ Alcola vero melico nigro ꝯfert vt liniat cũ melle cui admixte sunt passe enucleate ⁊ anisum. Si aũt illic fuerit apa ẽt tunc administret hoc vnguentũ. aque albedarũgi sacraiati vnuȝ olei ro. sacraiati medietas. lẽtiũ sacraiati medietas. croci põdus duoꝝ auf. fiat ex eis vnguẽtũ.

¶ De multitudine sputi ⁊ cursus eius est in somno. Cap.xxv.

m Ultotiens accit ex multitudine caliditatis ⁊ humiditatis ⁊ ꝓprie in stõ. ¶ Et qñqꜫ fit pp victoriaȝ caliditatis solius sicut accit ieiunio: aut pp grauitatẽ cibi: aut corruptionẽ eius ex sputo assiduo vsqꜫ quo comedat ⁊ quiescat illud ab eo. ¶ Et qñqꜫ accit ex frigiditate ⁊ flegmate.

¶ De cura. Cap.xxvi.

s I fuerit ex caliditate tunc oportebit vt flõmet basilica prius ⁊ administrent alrobub acetosa ⁊ stiptici fructus ex vino veteri cũ cõmixtione plurima. ¶ Et sit cibus ex piscibus ⁊ carnibus leuibus sicut carnibus hedi ⁊ volatiliũ. ¶ Et assiduet collutionẽ oris cũ decoctiõibus stipticis factis ex lentibus ⁊ sumach ⁊ silibus. ¶ Et si fuerit ex frigore ⁊ flegmate administra vomitũ cũ eo qd sciuisti in oi hebdomada duabus vicibus: aut tribus. ¶ Et det ei ad potãdũ in oi hebdomada semel h medicamen. ¶ ℞. hierepi. pondus.ʒ.ij. salis indi pondus duoꝝ dauic: anisi ⁊ ameos amboꝝ. aã.i. dauic. det in potu cũ syrupo acetoso de melle ⁊ de seibus: ⁊ administrentur post illud tyriaca ⁊ electuaria calida. ¶ Et ibi aũt eius sunt pulli colũbaruȝ cocti in cazola cũ spẽbus que sunt vt pip ⁊ synapis ⁊ allea ⁊ sumat in centis tortelas cũ almuri nabati: deinde transglutiat aquã calidã ⁊ fricet gingiuas sicut ostendi. ¶ Et ex medicis ⁊ curis cõibus ⁊ bonis est vt sumat oi die pondus .ʒ.i. salis triti nõ subtiliter cũ endiuia humida: deinde administret trisera ⁊ assiduet administrationẽ fricationis gingiuaꝝ. ¶ Et iã exptꝰ ẽ mus assatꝰ ⁊ inuentũ est iuuamentũ eius ⁊ ꝓprie in pueris.

¶ De abscisione odorum horribilium ex comestis. Cap.xxvij.

c Onfert ad illud masticatio rute ⁊ masticatio folioꝝ rubi ⁊ collutio oris post. eas cũ aceto sqllitico ⁊ administratio ciperi ⁊ zedoarie in ore.

¶ De sputo sanguinis ex ore. Cap.xxviij.

o I est exitus eius ex suba oris ⁊ cute ipsius tunc cura ipm cũ troc. pdcis in.c. alborhor ⁊ alijs. Et in decoctione ramorũ vitis ⁊ prepuciorũ eius est iuuamentum maximum. Si autem in alijs fuerit locis nos iam ei singulare fecimus capitulũ: imo capla. ¶ De fetore oris. Ca.xxix.

a Et eius principiuȝ est gingiua propter putredinem que est in ea: aut pp mollificationẽ que accit ei: aut putrefactionem in radice dentium: aut in ipso dente: aut ẽ principiũ eius curis pp complexionem malam in ea que alterat humiditatem. ¶ Et plrũ huius complexionis est calidũ: aut fit vt sit eius principiũ stõus pp humorẽ putridum in ore stõi aut colericũ aut flegmaticũ. Et quandoqꜫ fit ex partibus pulmonis sicut accidit in habentibus ptisim.

¶ De cura. Cap.xxx.

i N illo qui est ex gingiua ⁊ carne que est inter dentes rubea oportet vt intendatur in mundificatione dentiuȝ semper ⁊ ablutione eorum cum aceto ⁊ aqua. Si ergo valuerit illud bene erit

si autem nō valuerit imo fuerit illic superfluitas putrefactionis tunc oportebit vt mastice t post illud fructū tamarisci t piretrū t rutā t folium xiloaloes t masticē t cortices citri t gariofilū t vt ponat sup gingiuā aloē t myrrham t amborū silia: t vt colluat os cū aceto squillitico t vt fricet cū aniso t vino t passo dulci. q si fuerit fortior illo administret masticatio staphisagrie t expulsio saliue. ¶ Si aūt nō pferi t apparet putrefactio mānifesta sumat dragāti adusti p.o.a. t radicis lilij t croci amborū añ. p.o. ʒ. cōficiatur cū melle t fiāt troc. administrent t colluatur os post ipsos cū aceto puro t mixto cū aqua ros. ¶ Aut sumat medicamē fortius isto t est pgameni adusti. ʒ. iij. feniculi. ʒ. ij. t. ʒ. galie sumach. ʒʒ. pipis adusti trociscorū alcādicon oium añ. ʒ. ij. fiat ex eis fricatio t linimētum t ponat sup ipm pānus lineus t alcali solū qñ ponit super putrefactionē eradicat eā t deijcit ipsas t facit nasci carnē bonā. ¶ Et ex eis que expta sunt ad istud est acatia arsenicum citrinū. arsenicum rubeū calx alumē: fiant ex eis troc. cū aceto: deinde terant cum aq̄ mellis aut decoctiōe seminis iunipi. ¶ Sed si fuerit putrefactio in ipso dēte tūc medicamē ipsius erit fricatio eius si fuerit in extremitate: aut limatura eius cū lima aut eradicatio dētis si fuerit putrefactio sequēs radicē dentis. ¶ Si aūt fuerit illic in gingiua mollificatio t fuerit cā in euentu putrefactiōis tūc cura ipm ɔstringēdo ipsam cū eis q̄ sunt in ca. mollificatiōis gingiue. ¶ Si aūt est humor colericus putrefact⁹ in stō aut in toto ore tunc nō est aliqd magis cōferēs ei q̄ chrysomila humida in ieiunio: t silr albarcha aut citroli aut psica. si aūt chrysomila psentia nō fuerint t psica humida administretur infusio eorū que ex ipsis incisa sunt t exiccata in ieiunio t proprie exiccata chrysomilla. ¶ Et ex eis que iuuant illud est, administratio sauich cū zuccaro t aq̄ niuis t administratio pillularum aloeticarum quas dicemus in antidotario t sit cibus eius omne lauās infrigidās nō conuertibile in coleram. ¶ Si autem est humor flegmaticus administrent hiere mūdificātes os stomaci dicte in ca. oris stō: t administrent trifera minor t ʒʒ. nutritum: t subtilis puluis aloes. x p. t sit cibus eius patelle: t minoret potū aq̄ t abhorreat fruct⁹ t olera hūida t assumat fricationes suas ex arboribus amaris sicut alchetic t oliue. ¶ Et ex medicinis q̄ iuuāt eos ē vt sumāt oī mane ex folijs mirthi cū eq̄li mēsura sua de passis enucleatis ad magnitudinem nucis: aut silē ipsius ex nuce cupressi t iunipi cū passis. ¶ Et cōferunt eis grana pini t pillule de gariof. t est descriptio earū. ℞. gariof. galāge. amborū añ. ʒ. ʒ. musci cāphorē amborū añ. dan. i. piretri. ʒ. i. aloes. ʒ. iij. sinapis. ʒ. i. fiant pillule cū vino. ¶ Et medicine qdē simplices expte sunt sicut thus t xiloaloes indū t cinamū grossum t cortices citri t rosa t camphora t sandal. t gaf. t cucube t mastix t macis t nux muschata t radix aladlar t alarmech t alushen t blacte bizātie t cardomomū: t agn⁹. cast⁹ t folia citri t spica t alneremiscle. t. ʒʒ. t reliq̄ q̄ inueniuntur i arcolis singulariū. ¶ Et ea qbus medicine cōficiunt sunt mira t serū t succus citri.

¶ Quando os remanet aptum. Cap. xxxi.

Os remanet aptum aut ppter vehemētem necessitatē spūs maximi inflationis: aut ppter cōstrictionē t suocationē: aut ppter debilitatem lacertorum oris: q̄re non efficiunt opationem suā in somno t illud est in egritudinib⁹ acutis malū: mediora aūt loca ad distinguēdū colores dētiū sunt loca alia: t cū dicētur egritudines acute.

¶ Fen. vij. de dispōnibus dentium t est tractatus vnus.

¶ De sermone dentium. Cap. i.

Iam sciuisti qd locuti sum⁹ de dētibus t anathomia eorū t iuuamēto ipsorū. Oportet ergo vt tu attendas qd dicit illic: vt scias q dētes sunt ex sūma ossium qb⁹ inest sensus ppter illud qd venit ad eos ex neruis a cerebro pcedentibus lenibus. ¶ Et quādo dolēt sentiunt illud quod accidit ei ex percussione t saltu: t quandoq sentiūt fricationem suā t cōmotionē suam. ¶ Et quādoq accidunt in eis egritudines mollificatiōis t fissure t eradicationis t augmenti t alteratio coloris in substātia sua: t i epithimatib⁹ cōpositis sup eos. ¶ Et accidūt eis corrosio t putrefactio t fractura ¶ Et accidūt ei dolores vehemētes t fricationes. t accidūt eis stupor t est spēs dolorū eius. ¶ Et accidūt eis defect⁹ a masticatione dulcis t acetosi t nocēri a calore t frigore t paruitas tolerātie ad obuiādū vni amborū aut vtriq. ¶ Et quādoq ei accidunt spēs apostematū: t illud quidē nō est mirū. Omne. n. qd recipit extensionē cum augmēto nutrimēti nō elōgat quin recipiat extēsionē cum superfluitate: nam si nō reciperēt materias penetrātes in eis augmentātes eos nō fierēt virides t denigrarent. Illud enim est ppter penetrationē superfluitatū in eis. ¶ Et dētes quidē creati sunt recipiētes augmentū t additiōes semp vt sit eis illud loco eius quod cōterit ita q dens opposit⁹ loco eius qui accidit t eradicatus est augmētat in lōgitudine cum sit additio cōueniens ei t nō opponat ei ɔtrarius. ¶ Et scias q dentiū complexiones quādoq significātur ex gingiua. t color eius si est citrina est colerica t alba est flegmatica: t rubea est sanguinea: t si ad fuscitatem t nigredinem est melācolica.

¶ De conseruatione dentium. Cap. ij.

Qui vult vt incolumes sint sui dētes
q opꝫ vt obseruet .viij. res. ¶ Ex qbus
ē vt sibi caueat a frequētia corruptio
ne cibi ⁊ pot⁹ in stō pp rē in substan-
tiā cibi: ⁊ est vt sit recipiēs corruptionē veloci-
ter sicut lac ⁊ pisces saliti ⁊ pisces pui. ¶ Aut
pp malitiā regis sue acceptiōis ex eis q̄ iam di
cta sunt in locis suis. ¶ Et ex eis est vt nō ni-
taꝛ multis vicib⁹ vomere ⁊ ppͤ cum est illud
qd̄ euomit acetosuꝫ. ¶ Et ex eis est vt vitet ma
sticationē ois visci: ⁊ ppͤ cū est dulce sicut cō
fectio de melle ⁊ ficus, viscose. ¶ Et ex eis est
deuitatio frāgendi durū. ¶ Et ex eis est deuita
tio cōgelantiū. ¶ Et ex eis ē deuitatio ois rei
que est vehemētis frigoris: ⁊ ppͤ post calidū
⁊ ois vehemētis caloris: ⁊ ppͤ post frigus: ⁊
ex eis est vt assiduet mūdificationē ei⁹ qd̄ igre-
diꝛ dētes absqꝫ pscrutatiōe multa ⁊ ꝯsuetudine
vsqꝫ ad hoc vt noceat carni rubee ⁊ carni q̄ est
inter dētes ⁊ moueat eā aut moueat dentes. Et
ex eis ē deuitatio reꝝ nocentiū dētibus ppͤta-
te sui sicut porri. Ipsi.n. vehemēter nocent dē-
tibus ⁊ gingiue ⁊ reliq̄ q̄ dicta sunt in singula-
ribus. ¶ Fricatiōes aūt eoꝝ opꝫ vt admistrē-
tur cū eq̄litate: ⁊ nō fiat in eis pscrutatio tāta vt
destruat hūiditas eorū ⁊ aq̄sitas ⁊ prepet eos
ad recipiēdū fluxus ⁊ vapores ascēdētes a stō:
⁊ fiat cā ad tumorē: ⁊ qn̄ admistraꝛ fricatio cū
eq̄litate abstergit dētes ⁊ ꝯfortat eos ⁊ ꝯfortat
carnē rubeā ⁊ ꝓhibet lapides ⁊ facit bonum
oris odorē: ⁊ melius qd̄ lignū ad fricationē fa
ciēdā est illud in q̄ sunt stipticitas ⁊ amaritudo.
¶ Et opꝫ vt ꝯsuescat fricationē dentiū cū va-
dit dormitū cū oleo. Sitqꝫ illud oleū aut sicut
rosꝫ si est necīa infrigidatio: aut sicut oleū de ben.
⁊ neriden si necīa est calefactio: ⁊ qn̄qꝫ necīo ē
cōpositio. ¶ Et melius qd̄ est vt fricetꝫ ꝓus cū
melle si est illic frigus: aut cū zuccaro si est de-
clinatio ad frigus: aut paruꝫ caloris: vtrūqꝫ vō
aūt amboꝝ cōgregat ppͤtates laudabiles ab
stersionis ⁊ cibatiōis ⁊ impinguatiōis ⁊ mun
dificatiōis: sed zuccaꝝ in hoc toto ē inferi⁹ mel
le: ⁊ si teraꝛ a tabarzet ⁊ cū melle misceaꝛ ab-
stergit ⁊ mundificat ⁊ stringit gingiuā: deinde
opꝫ vt sequaꝛ ipm oleū. ¶ Et ex eis q̄ ꝯseruāt
sanitatē dentiū est vt colluaꝛ os in mēse bis cū
vino in q̄ decocta ē radix titimali: ē.n. ꝯueniēs
ad vltimū in faciēdo bonū odoreꝫ: ⁊ nō adue-
nit faciēti illud dolor dētium. Et silr caput le-
poris adusti qn̄ fit cū eo fricatio. ⁊ silr sal cōfe-
ct⁹ cū melle cū aduriꝛ aut nō aduriꝛ: sed adust⁹
est melior: ⁊ opꝫ vt ex eo fiat auellana ⁊ ponaꝛ
in pāno ⁊ fricenꝛ cū ea dētes. ¶ Et silr frica-
tio cū lupinis: ⁊ silr alumē iameni cū aliquātu
la myrrha ⁊ ppͤ alumē adustū cuꝫ aceto. Et
qn̄ iuuanꝛ dētes istis medicinis opꝫ vt admi-
nistreꝛ post eas mel: ⁊ fricatio cum eo fiat: aut
zuccarū: deinde administretur fricatio cū oleis
sm̄ q̄ narrauimus. ¶ Et quādo dens ꝑpa-
ratus est fluxus opꝫ vt teneaꝛ in ore decoctio
rerum stipticarum diu. Et assiduetur medica-
men de alumine ⁊ sale adustis super ipsum.

¶ De sermone vli ⁊ cura dentiū. Cap. ij.

Edicine dentiū alie sunt cōseruatiue
m ⁊ alie sunt curatiue. Et q: subā den-
tiū est sicca: tūc medicine ꝯueniētes
q̄ ꝯseruāt sanitatē ⁊ reducūt eos ad
illud qd̄ opꝫ sm̄ plurī sunt medicine exiccatiue
¶ Calidis aūt ⁊ frigidis idigēt cū accidit vnā
duarū q̄litatū a nāli cōplōne eā plurī recessisse.
Vehemētiores igiꝛ medicinaꝝ ꝯuenientiū ad
sanitatē dentiū sunt exiccatiue cō mensurate in
duabus q̄litatib⁹. ¶ Et ois medicina dētis est
exiccatiua nisi illa q̄ nō est dentis: qn̄ est dens:
immo pp accn̄s qd̄ ei accidit: ⁊ ex exiccatiuis
q̄dam sunt calide ⁊ q̄dā sunt frigide. ¶ Et me
dicinarū dentium melior est illa q̄ aggregat ad
arefactionē: ⁊ exiccationē ⁊ abstersionē ⁊ reso
lutionē supfluitatis si ad dētē est expulsa cū eq̄-
litate: ⁊ ꝓhibitionē māe q̄ ad ipm attrahiꝛ cuꝫ
exiccatiuis frigidis. ¶ Et illa q̄ ad aliquātulūꝫ
frigoris. declinat q̄ nō obstupescere facit dētes
sua acetositate aut pōticitate sua sicut est obstu-
pefactio agreste: ⁊ acetositatis citri: ⁊ sunt gal-
lia ⁊ cāphora ⁊ sandali ⁊ rosa ⁊ semē ei⁹ ⁊ ba-
laustie ⁊ sanguis draconis ⁊ fructus tamarisci
⁊ galle ⁊ karabe ⁊ margarite ⁊ saufel ⁊ farina
ordei ⁊ cortex arboris mori: ⁊ folia tamarisci:
⁊ radix acetose. ¶ Et calide q̄ sunt vsqꝫ ad ter-
minum. alie sunt q̄rū calor ē in subā sua. ⁊ alie
sunt q̄rū calor est acq̄situs. Et ille q̄ sunt ad ter
minū in subā sua sunt sicut sal adustum: ⁊ sechaa
adustū ⁊ cinamomū ⁊ ysopus ⁊ flos sqnanti ⁊
fructus capparis: ⁊ forti⁹ eo est cortex radicis
eius: ⁊ xiloaloes ⁊ muscus ⁊ capillus veneris
crudus ⁊ adustus: ⁊ folia cupssi ⁊ iuniperi ⁊ fo
liū ⁊ cornua cerui adusta ⁊ nō adusta: ⁊ menta
strū ⁊ cinis eius ⁊ mastix ⁊ dragagātū adustuꝫ
⁊ cinis baurac. ⁊ aristo. ro. ⁊ cinis corticis vitis
⁊ cinis capitis leporis ⁊ dactili adusti. ¶ Et
Calie cum virtute acq̄sita sunt sicut cinis galla-
rū: nā cum extinguiꝛ cū aceto est ad eq̄litatem
ꝓpinquus: ⁊ cinis ramoꝝ vitis ⁊ cinis cānes
⁊ q̄ sunt eis silia. ¶ Eq̄les vō sūt sicut cornua
cerui adusta cū lauanꝛ: ⁊ sicut nux ⁊ aldulb. ⁊
sicut cortices arboris pini. ¶ Et ex eis sūt me
dicine veniētes ex via cōpōnis ⁊ sunt sicut fari
na ordei cū pmiscēꝛ cū sale ⁊ sero. deide aduri-
tur: ⁊ dactili ꝯfecti cū allzurā ⁊ adurunꝛ donec
fiāt carbones: ⁊ deinde effunduntꝛ sup eos seꝝ.
¶ Et ex fricationib⁹ expꝰs est dētifriciū exper
tum qd̄ recipit cornu cerui ⁊ folioꝝ cupssi am-
boꝝ. an̄. ʒ. x. nucis dulb cū dispōne sua. ʒ. v. ra-
dices pētafilon. ʒ. x. capilli ve. adusti. ʒ. v. rosaꝝ
mūdatarū a capitib⁹ suis. ʒ. viij. spice. ʒ. ij. cōte-
ranꝛ bn̄ ⁊ fiat ex eis dētifriciū. ¶ Dētifriciuꝫ

bonum. q3. cornu cerui adusti eam e3i ciperi rosarū spice aristo. oium. añ. 3. i. salis gēme. 3. quartam partē: fiat ex eis dētifricium. ¶ Et dicemus etiā dētifricia in ea putridis que sequunē & dētifricia alia i antidotario. ¶ Incipiamus itaq3 & dicamus q curatio cū exiccatiuis est curatio sicut scis cōueniēs: & cū calefactiuis & infrigidatiuis est curatio q est necessaria cum sit vehemēs recessio ab eq̄litate ppria. ¶ Et medicine quidē dētales alie sunt dētifricia & alie sunt masticationes: & alie sunt linimēta: & alie sunt que vt pastilli ponunē sup dētes: aut sup mādibulā. & alie sunt succi & alie sunt fricatiōes: & alie sunt res iplētes: & alie sunt vaporationes: & alie sunt cauterizātes: & alie sunt eradicatiue: & alie sunt suffumigatiōes: & alie sunt capitpurgia: & alie sunt distillatiōes in aure: & alie sunt euacuātes materiā cū flobotomia: aut vētosis ex ppinquioribus locis. ¶ Et ex medicinis dētiū q̄dā sunt que sunt resolutiue: & q̄dā que sunt infrigidatiue: & quedā que sunt narcotice: & narcotice quidē cū administranē in dētibus sunt res longinquiores a timore. ¶ Et ex earū multiplicatione quādoq3 corrūpit substātiā dentiū. ¶ Et similiter medicine vehemētis resolutiōis & calefactiōis: opz vt nō administrenē: nisi cū est necessariū & sunt sicut pulpa colloquintide: & elleborus al. & cucumer asininus & reliq̄: & opz vt caueatur euētus alicuius earū & narcoticorū ad ventrē. ¶ Et similr multotiēs est necessariū pforare dentē cū pforatorio minuto: vt per ipm exeat materia nociua: & vt ineniat medicina trāsitū ad pfundū eius. ¶ Et acetū q̄dē q̄uis sua essentia noceat dētibus: tamē quādoq3 ponit in medicinis dētiū infrigidātibus & calefaciētibus simul. Infrigidātibus quidē: quoniā ifrigidat sua substātia: & nō penetrat. ¶ In calefaciētibus vero quoniā penetrat: & qm adiuuat cū incisiōe ad resoluēdū. Eius vero nocumentū est tūc fractum cū medicinis dentiū q eis admiscetur.

¶ De dolore dentium. Cap. iiij.

Scias q dētes quādoq3 dolēt ppter causam dolorosam existētē in substātia ipsoz sm q pposuimus in eis q preterierūt & quādoq3 est ppter causa3 dolorosa3 existētē in neruo qui est in radice eorū. & quādoq3 est ppter cām dolorosam existētem in gingiua & apa & additionē carnis nate i ea recipiēte materiā aut ppter mollificationē eius q̄re recipit materias malas & putrefiūt in ipsa & nocēt dētibus: & etiā ponūt sup dētes cōmotos. ¶ Et q̄nq3 fit difficile pluribus hoibus cōsiderātibus in dētibus suis dolorosis discernere inter eos & spēs cure ipsoz sunt diuerse. ¶ Dolorū vero dentiū cause: aut sunt malitia cōplexionis pure ex frigore: aut calore & exiccatio ppter puationē nutrimēti sicut in senibus est infra humectationē sm q scies in loco suo: aut est cum materia aut vētositas. ¶ Et materia quidē aut facit dolorē cu3 multitudine aut grossitie: aut acutate. & q̄nq3 est mā apa in dentem ipm: & q̄nq3 est corrodēs: & quādoq3 facit nasci vermē. ¶ Et materiei pncipiū aut est ex stomaco aut ē ex capite: aut ex reliq̄s locis sil: & si fuerit totū corpus plenū illa materia tūc cursus ex corpore ad dētes erit ex his duabus vijs: & q̄nq3 dolent dentes in febribus acutis sm semitā cōitatis in malitia cōplexionis. ¶ Et q̄n accidūt sub aliquo dētiū corrosio dolor & pulsatio tunc in radice eius est supfluitas nō matura: curenē ergo apa & dolor & eradicetur.

¶ De signis. Cap. v.

Oportet vt attēdas & psideres an cū dolore dētis sit apostema in gingiua aut in ptibus eius si ergo ineneris apa in gingiua existimabis & iudicabis q fortasse cā non erit in ipso dēte. & silr si fuerit cōpressio sup ipsam gingiuā: si aūt nō inueneris apa in gingiua tūc cā aut est i ipso dēte: aut est in neruo qui est in radice eius. nā si senseris apa in dente aut corrosionem: tūc causa erit in substātia eius. & silr cū sentics lesionē que extendunr sm lōgitudinē in dēte. ¶ Si aūt nō sentiē lesio nisi in pfundo: tūc cā est in neruo qui ē in radice eius: & ppue cū inuenit dolor expansus in carnibus rubeis: aut in mādibula & sentiē sicut stupefactio in dēte. ¶ Et tu q̄dem signabis cōplexiones calias frigidas p ea que scimsti: & siccas per detumitiōes dētis & cōmotionē eius. ¶ Et significabis vētositatē cū pmutatione doloris extēsi & humorē grossum cū submersione & mora doloris absq3 caliditate & frigiditate apparētibus valde. & humorē acutū sanguineum aut colericū cū velocitate nocumētu q̄d incurrerit ab eo q̄d facit dolorē: & ptrāsitionē existēē in dolore alteratione coloris ad similitudine3 humoris & caliditate acuta cū tangitur. ¶ Et scias q initiū humoris est ex cerebro aut stō et repletione quā ineneris ex vno eoz aut ambobus. ¶ Cum aūt cā doloris est in gingiua nō sufficit eradicatio. & nō est necessaria penitus: si est in dente remoueē dolor cū eradicatione: & q̄n est in neruo q̄nq3 remoueē cū eradicatione: & q̄nq3 nō remoueē. Et non remoueē q̄dē nisi ppterea q mā quam nā & medicina resoluere querūt inuenit locū ampliū in quo expelliē cu3 prius fuerit prefocatio retenta cum dente.

¶ De cura. Cap. vi.

Si dolor quidē fuerit cōitate mēbri: tūc incipe a mūdificatiōe mēbri cōicantis cū flobotomia & vētris solutione cū eo q̄d fit sicut hiera & pulpa colloquintide: aut scamonea: aut sicut ifusiones: aut cum gargarismis mūdificantibus caput: aut cā est in capite. ¶ Cū aūt illic fuerit apa sensibile in gingiua & carnibus rubeis tūc oportebit vt

incipias cū flōmia ꝛ scarificatiōe ſm̄ virtutē ꝛ
ꝑditiōes: ꝛ vt teneat i ore i ꝑn° i oib⁹ eis ifrānna
q̄ ſūt ex succis ꝛ decoctiōib⁹ ꝛ silib⁹ frīs fortib⁹
ex cāphora: absq̄ supfluitate in stipticitate. Et
multotiēs q̄d suffic vt sit ꝯfect⁹ ex oleo ro. ꝛ ma
stice ꝛ oleo omphacino aut ex oleo q̄d sit sicut
oleū myrtynū. ¶ Et ꝯfert ad illud vt sumant
vinū passulaꝝ vet⁹ ꝛ oleū ro. crudū decoq̄t cuꝫ
vino i q̄ sint passule decocte decoctiōe bona: ꝛ
teneat i ore. Deīde post illō q̄dam ordiet ad
resoluentia ꝛ maturātia ꝛ caueat vt nō currat
ex aliq̄ forti eoꝝ aliq̄d ad vētrē. ¶ Et ordinet
ēt q̄dam ad euōnē ex ipso mēbro ita vt mittā
tur radices dētiū sanguisuge: aut flōmet vena
q̄ est sub lingua: aut vētoset sub mēto cū incisio
ne. ¶ Q̄d si dolor vehemēns fuerit: tūc opꝫ
vt adhereat sup radicē dentis piretrū cū cam
phora: ꝛ reiterent ambo quouēs resoluunt: ꝛ
si addit vehemētia doloris necīum est multo
tiēs administrare opiū cū oleo ro. Sꝫ quotienſ
cūq̄ inuenit excusatio ab illo dimitte ipm ē me
lius: imo opꝫ vt administret maturatio. Cū autē
cā ē in ipso dēte aut in neruo: ꝛ nō est mā: imo
malitia cōplōnis curet cū medicinis dentiū q̄
ei opponunt notis. ¶ Si aūt cā est in malitia
cōplōnis eius ꝛ debilitatis ei⁹ cōplōnis super
calidū colluat os ex oleo fride cōplōnis tepi
do: deinde fiat frīm actu. ¶ Et si cā malitie cō
plexiōis ei⁹ est cōplō sup frīm administret loco il
lius ex oleis calīs: sicut est oleum de neriden ꝛ
oleū de ben ꝛ cōparatur sup vitellū oui assatum
calīm aut sup panē calīm: ꝛ q̄n̄q̄ ꝯferunt ambo
regina in vnaq̄q̄ spēꝫ malitia cōplōnis ꝑdi
cta. ¶ Si aūt cā est pura siccitas: tūc ꝯfert ei vt
fricet cū eis q̄ sunt sicut butyrū ꝛ adeps anatis
¶ Si vero ē cū mā q̄cūq̄ sit mā acuta aut gros
sa aut multa: opꝫ vt euacuet ſm̄ q̄ in ipsa est.
¶ Et opꝫ vt prius incipiat in ꝑn° cū eis q̄ in
frigidāt ꝛ repellūt in oibus illis q̄uis sit illud
in mā cal'a plus necīuꝫ ꝛ in grossa min⁹. ¶ Et
ex rebus q̄ fortib⁹ ad repellēdū ꝛ ꝓprie i ma
terijs frīs ē alumen adustū ꝛ cruentū cū aceto
cū eq̄li mēsura sui salis q̄ ambo sint trita valde:
deinde administrent: deīde colluat os postea
cū vino. ¶ Et ex eis q̄ ꝯueniūt ad repellēdum
sunt galle. Q̄d si mā fuerit cal'a curet cū succis
infrāntiuis: ꝛ fiat preparatio in eq̄tione eius. Si
aūt illud nō valet preparatio. fit aut i resolōne ei⁹:
aut in ipsi⁹ stupefactiōe. ¶ Et si mā fuerit gros
sa aut plima: preparatio fit post illud q̄d diximus
ex curatione mitij cū resolutiuis etiā. ¶ Et me
lius est vt sit collutio oris cū aceto ꝛ oleo rosa.
Ipsa eni q̄n̄q̄ attrahit humiditates radicales
post supfluitates. ꝛ q̄n̄q̄ est necīuꝫ vt aggregē
tur ad resolutiuas medicine stiptice: quoniam
mēbrū est siccū. ¶ Q̄d si cā est ventositas tūc
curatio fiat cū resolutiuis que dicemus: ꝛ ꝓpe
serapino ꝛ galbano ꝛ granis albarum et.

¶ De medicinis resolutiuis. Cap. vij.

Medicine administrate i doloribus dētiū
indigētib⁹ resolōne: alie sunt collutio
nes oris in q̄bus oib⁹ opꝫ vt tenean
tur in ore spatio lōgo sicut acetū in q̄
coctū est spoliū serpētis: aut acetū in q̄ decocta
est collo quītida: ꝛ ē fortis iuuamēti valde: ꝛ cū
frigus est manifestū: tunc fit cū vino aut aristo.
aut piretro: aut assa fetida cum synapi aut cor
tices capparis: aut cortices pini: aut mētastrū:
aut folia dulb ꝛ poliū ꝛ cortices raffani cū ace
to aut aq̄. ꝛ silr folia lauri ꝛ gr. ꝛ silr fusice allei
cum piretro: aut acetū in quo ponit ꝯdisi tenea
tur in ore: aut piretrū ꝛ fructus tamarisci i ace
to ꝛ ad doloreꝫ sansucus: aut radix cucumeris
asinini. ꝛ eius succus in aceto aut cū harmel q̄
sint decocte in aceto aut serapinū. ¶ Et ad do
lorē pulsatiuum decoctio gallarū crudarū cuꝫ
aceto: ꝛ solatri cum aceto: ꝛ bengi cū aceto: ꝛ
cornua cerui adusta decocta in aceto squilliti
co trita ꝛ cōfecta in oxymelle. ¶ Et alia sunt
gargarismata cū silibus eoꝝ que ꝑdiximus de
collutiōibus oris. ¶ Et ex eis est vt decoquā
tur passe mōtane ꝛ allea in aq̄: ꝛ fiat ex eis gar
garisma ꝛ dimittat os apertū ꝛ currat saliua plu
rima. ¶ Et alie sunt masticationes accepte ex
medicinis ꝑdictis ꝛ silibus eis: ex illis est vt su
mant mentastrū mōtanū ꝛ piretrū: ꝛ pip al. ꝛ
mirrha ꝛ ꝯficiant cū carne passularū ꝛ fiāt ex
eis auellane: ꝛ masticet ex eis omni die auella
na vna. ¶ Et alie sunt linimēta ꝛ epithimata
ꝛ rorationes ꝛ empl'a facta ex medicinis reso
lutiuis notis. ꝛ ponunt in eo q̄d hꝫ essentiā te
naceꝫ. ¶ Et empl'a facta ex medicis resolutiuiſ
notis sic est mel aut kurā aut aliq̄d dissolutum
in aq̄ qua resoluant aut ꝯficiunt cū aqua sola.
¶ Aut accipiat sulfur recēs ꝛ liniat: aut suma
tur pulsatiuo. synapi triti soli: aut cū assa feti
da: aut accipiat sulfur recēs ꝛ cū assa vel sagze
nea ꝛ ponat sup radicē dētis. ¶ Et ex eis que
sunt expta est vt sumat medulla nucleorū psici
ꝛ q̄tū est medietas ei⁹ de pipe ꝛ ꝯficiātur cum
kurā ꝛ fricet cū eis dens: aut nigella cōtrita ꝛ
confecta cū oleo applicet ꝛ liniat cū ea. ¶ Et
ex eis que sunt expta est vt sumat pipis ꝛ pire
tri ꝛ staphisagrie ꝛ.ʒʒ. oium an̄. po.i. baurach
armeni po.i. ꝛ.ſ. terant bene ꝛ fricent cum eis
dētes ꝛ gingiua: q̄m sunt vehemētis iuuamēti.
¶ Et q̄n̄q̄ barbe fit empl'm cū eis que sunt si
cut malua ꝛ camomilla ꝛ anetū ꝛ semen lini ꝛ
decoctio ane i: ꝛ oleū ei⁹ ꝛ administrant. ¶ Et
q̄dē Gal. extimauit q̄ epar stellionis q̄n poni
tur sup dentē dolorosum corrosuꝫ sedat dolorē
eius. ¶ Et alie sunt vaporatiōes exterius adhi
bite: ꝛ opꝫ vt administrent aut an̄ cibū duab⁹ ho
ris: aut post ipm. iiij. horis: ꝛ horuꝫ est necītas
pp vehementiā doloris: sicut si fiat vaporatio.
cū sale ꝛ milio: aut cū oleo calefacto: aut cū ce

ra liquida: et qñq3 vaporat barba faciendo vaporationē post vaporationē vt ad ipsam trahatur mā. Cū.n. apat barba sedat dolor: et ppter cū coquit dēs cum oleo feruente in illa hora.

¶ Et alie sunt cauterizantes: et regimen qdē cauterij est sicut vt decoquat oleū cum aliqbus medicis resolutiuis pdictis: aut solū: et qñ sumitur acus et ignit et submergit in illo oleo: et fit vt penetret in vacuitatē embule ingeniose super dentē dolorosum donec pueniat ad dentem: et cauterizet ipsū: et qñq3 ponit in circuitu eius cera: aut massa aut aliqd aliud distinguens inter dentē et inter dentes qui sunt in circuitu eius: et carnes rubeas. Et iuuamentū qdē huius ad illum in quo mā est in ipso dente est plm. ¶ Et qñq3 distillat in embuba: ēt oleuz feruens post ingeniū pdictū: et oleū qdē oliue est ɔuenientius oleis reliqs: et qñq3 necīi est in cauterizantibus vt psoret dēs psoratorio minuto vt penetret in ipso virtus cauterizatiua: et qñ non valent curationes cauterizet dēs cū acu ignita tonens donec pueniat ad vltimum in cauterizatōe eius. et fortasse sedat dolor et franget dēs. ¶ Et alie sunt fricatōes accepte ex eis quor pterijt narratio. et .33. qdē cū melle est fricatio iuuans: et etiā acetū et sal: et ēt acetū et pulpa collognitide et piretrū. ¶ Et alie sunt fumus et suffumigatiōes. Et in eis melius est vt fiant intraiectorio: et qñq3 suffumigat ex resolutiuis sicut venis collogntide aut granis eius: aut granis synapis aut vngula asini: aut seie cepe: et ppter ad vermē: aut folijs myrti cū polio: aut folijs ruthe: aut piretro. et alie sunt caputpurgia resolutiua sicut aq̄ cucumē. asi. et succus radicis side et fassafa et aqua sanbuci. ¶ Et alie sunt distillatiōes in aurez que sequunt dolorē sicut si administrent ista caputpurgia distillata in aure. aut succus capparis humidi. ¶ Et alie sunt ipletiōes corrosionis si fuerit cā doloris ex corrosione. ¶ Et oz vt subtiliet et non ipleat cū labore et vehementia ad dente in dolore sicut galia cū cipio: aut cū mastice: et fortior illo est assa ferida cū serapino: aut nigella trita cū oleo aut pip: aut fer adusta: aut euforbium: aut piretrum: aut impleatur ex medicamine medulle persicorum predicto animo impleatur calidus cum frigidis et friūs cū calis.

¶ De medicinis stupefactiuis. Cap. viij.

Q[uandoq3] administrant fm mōs predictos in resolōne: ver melius est vt sint odiuite: aut annexe aut ipletiōes: cū tn̄ qñq3 administrant vt sint masticationes et suffumigatiōes ex eis itaq3 est vt sumat seis iusqami al. et opij et storacis et galbani oium. añ. pondus. ʒ. ij. piperis et asse fetide de scem ambor. ʒ. i. fiat ex eis collyriū cuz coagulato vue et ponat sup dentē dolorosum. ¶ Aut sumant opij et castorei pres equales. et distillet ex eis. g. i. aut. g. ij. in oleo ro. in aurē vbi est dolor.

¶ Aut sumat qd adhereat et ex radice mandragore: qñq3 .n. sed ad ipm. ¶ Aut sumat fm q ɔsuz est ex mō suffumigatiōis cū seie iusqami al. ¶ Aut decoquat radix mandragore soluz: aut cū iusqamo al. cum vino et teneatur in ore. ¶ Et qñq3 dant in potu ēt narcotica sicut filoniū: potat .n. ipm qui de dente suo ɔqueritur et accipit ex ipso i ore suo et dormit et maturat egritudo eius et quiescit dolor ei'. ¶ Et ex eor summa que stupefaciunt absq3 nocumēto est aqua infrīgidata cū niue in vitrio et ponit in ore accepto post acceptionē donec stupefiat: dēs: qr̄e quiescit dolor omnino: quāuis quandoq3 sit addens in principio.

¶ De dente cōmoto. Cap. ix.

Q[uandoq3] cōmouet dēs pp cām pminuaz ex casu aut pcussione. ¶ Et qñq3 cōmouet ex humiditate mollificante neruū ɔstringentē: et qñq3 est dēs cū hoc pinguis: deinde extenuat. ¶ Et qñq3 cōmouet pp corrosionē accītē origini dentium et amplificat eam: aut subtiliat dentes per illud qd minuit ex eo et non facit dolere adurē. ¶ Et qñq3 cōmouet pp detuminonē accītiū dentibus pp siccitatē dñantē: sicut accit dentibus ɔualescētiū et senū et eis q famē tolerāt vehementē ɔtinue et abbreuiat ab eis nutrimētū. ¶ Et quandoq3 cōmouetur propter abbreuiationem carnis alhamur.

¶ De cura. Cap. x.

O[portet] vt deuitet masticationē cuz illo dente et minoret locutionē: et nō tangat ipm manu neq3 lingua et penitus diminuat masticationē et intendat ad sorbitionē quātū pōt. ¶ Qd si cā fuerit corrosio curet corrosio et reliqua. ¶ Et si cā fuerit detumitio succurat cū cibarijs: cū tn̄ hoc sit ex eis quor obuiatio est difficilis. Deinde cū humectantibus curet faciendo vt adhereant et fricando et distillādo in aurē sicut est oleū ro. et de salicibus et succus folior solatri: imo cū stipticis: nā si est pp detumitionē dentis non valent cibaria. qm̄ ipsa forsitan non ipinguant ipm vel locū eī: imo oz vt curet cū stipticis frig. ¶ Et similiter si accidat a pcussione. ¶ Si aūt pueniat ab humiditate mollificāte: oz vt curet cū stipticis calefacientibus et administrent stiptica opilativa ex medicinis dentium colluendo os et fricādo calefactiuis: sicut collutio oris ex aqua in qua decocta sunt alesdar parum et folia cupressi: aut passum in quo decoctum est alumen cum medietate sui de sale: aut cuz aqua in qua decoctum est serapinuz. ¶ Et ex adherentibus est vt sumantur aluminis. ʒ. ij. salis. ʒ. i. annectantur super radicem dentis aut cortices eris cum oleo et radicis lilij et corticis cupressi oium. añ. ʒ. iiij. et aluis po. i. et sumant cineris tamarisci et salis equalr. ¶ Aut cornu cerui adusti et salis

confectorum cum melle adustorum ⁊ myrrhe aduste oium.añ.ʒ.x. aut myrrhe ⁊ croci ⁊ spice ⁊ masticis oium.añ.ptes.ij.ruthe sicce ⁊ sumac ⁊ balausthe oium ptes.iij.fiat ex eis dentifriciũ ⁊ qḋ adhereat. ¶ Et ẽt stiptica pmixta cũ aloe ⁊ colcotar ⁊ clumia. ¶ Dentifriciũ ꝯueniens ad hoc ca.⁊ ad alia: ciperi ⁊ rosaꝝ ⁊ spice aromatice ⁊ sa'is gẽme ⁊ carmezit ⁊ cornu cerui adusti ptes equales. ¶ Et ad aliud qḋ est causa diminutionis carnis gingiuarum sumantur alumen iamenum ⁊ xiloaloes adustum ⁊ ciperi ⁊ sumach ⁊ baulausthe.

¶ De pforatione ⁊ corrosiõe dẽtiũ. Cap.xi.

a Ccidit illud ex humiditate putrefacta in eis. Intentio in cura corrosionis est ꝓhibere additionem eius qḋ corrodiẜ: ⁊ illud fit cũ mundificatõe sube corrupte ⁊ resolõne mãei ledentis illud: ⁊ ꝓhibitõe dentis ne recipiat illas mãs ⁊ ꝯuersione illaꝝ mãeꝝ ab eo cũ eũonibus si eis indigetur. ¶ Et medicine ꝓhibitiue corrosionis sunt exiccatiue. si aũt est fortis indiget fortibus vehementis exiccatõis ⁊ calefactõis. ⁊ si est debilis sufficiunt in eo exiccatio ⁊ stipticitas sicut liciũ ⁊ myrtus ⁊ spica celtica: ⁊ ipsaꝝ administratio sit ex mõis quos pdiximus. ¶ Et emplastrũ eius ex.c.ipletõis. Et illie.n. est vt impleaẜ cũ galia ⁊ cipis: aut galia sola. ꝓhibet.n. corrosionẽ ⁊ sedat dolorẽ. ¶ Aut ipleaẜ mastice ⁊ cipis ⁊ myrrha aut storace aut gallis viridibus ⁊ litio: aut storace ⁊ opio aut galbano aut sulfure citrino ⁊ litio aut visco albotin ⁊ pipere: aut cũ galia aut albotin: ⁊ mentastro aut cũ nigella ꝯtrita ⁊ ꝯfecta cuꝫ aceto ⁊ melle: aut cũ sulfure replendo: aut liniendo: aut cũ.ʒʒ.decocto cũ melle: aut cũ aceto: qꝛ ipm est vtamũ ad hoc: aut assa fetida: aut cũ allzuran: aut cuꝫ assa fetida ⁊ ãmoniaco: aut assa fetida sola ⁊ bulliat cũ cera vt non resoluaẜ. Est.n. vehemẽs ad sedandũ dolorẽ: aut cera sola aut cũ medicinis: aut cũ litio ⁊ dragaganto: ⁊ iã expta ẽ cãphora ⁊ iplẽdo ⁊ ẽ iuuatiua i ipsa vltie cũ ꝓhibuõe additõis corrosiõis ⁊ sedat dolorẽ. Et oꝫ vt adinuenies te cũ eis q̃ preterierũ. in.c. doloris dẽtiũ. ¶ Et qñqꝫ admĩstrẽẜ i hoc epithimata ex castorei ⁊ piretri ⁊ opij ⁊ galbani ptibus equalibus ⁊ pipere ⁊ cardamomo cũ melle: aut piretro ⁊ myrrha cũ melle ⁊ granis alcadra viridibus cũ melle: aut vinũ bonuꝫ cui supfundiẜ acetũ feruens: aut epe lacerte: aut sulfure cũ eq̃li mensura lilij: aut pipe ⁊ lacte titimali aut baurach ⁊ piretro aut galbano ⁊ seie iusquiami al. aut storace ⁊ opio. ¶ Medicamen bonũ. ℞. baurach ⁊ albengi amboꝝ.añ.ptes.ij.piretri piperis amboꝝ ptẽ.i.epithimi ptes.iij.ponantur sup locũ. ¶ Et iterũ.℞.capitũ granatoꝝ ⁊ piperis ⁊ seis iuniperi oium.añ.ptẽ.ʃ. ⁊ qñqꝫ administraẜ iplendo ex eo ⁊ epithimando. ¶ Et qñqꝫ poniẜ sup locũ calidicon forte aut furfilicon: aut calcis ptes.ij. ⁊ salis ãmoniaci ⁊ aluie ⁊ myrrhe ⁊ gallaruꝫ ⁊ acatie ⁊ ireos oium.añ. ps.i. ⁊ ordei adustũ ⁊ spuma maris. ¶ Et qñqꝫ addiẜ in eo galbanũ ⁊ qñqꝫ iuuaẜ collunõibus oris retentis in ore magnifice si decoquaẜ radix capparis cũ aceto donec ꝯsumaẜ medietas aceti ⁊ teneaẜ in ore. ¶ Et administrentur distillatões in ipsa corrosiõe sicut arsenicũ dissolutum in oleo ferueat ⁊ distilletur in corrosuꝫ. ¶ Et ex eis que iuuant est vt distilletur in latere dentis corrosi oleum ro.

¶ De ruptura dẽtiũ ⁊ eoꝝ corrosiõe. Ca.xij.

t Et cã in hoc fm plũ est ꝯuersio complexiõis eius ad humiditatẽ. ⁊ qñqꝫ est cã in ipso vt exiceeẜ siccitate vehementi: sed ofia est manifesta detrumitio: ⁊ ꝯtriũ eius. ¶ Et si est illic signis alterationis coloris aut corrosionis signat complexionem humidam habentem materiam.

¶ De cura. Cap.xiij.

e T curatio prima est ꝓhibitio mãei ⁊ mundificatio dentis cũ stipticis fortibus pdictis ⁊ alumen qdeꝫ est fortis ipressionis in hoc: ⁊ si sunt calefacientes cũ hoc: non est earũ labor vanus: sicut est elleborus niger mixtus cũ melle. ¶ Si vo est a siccitate cura eius est cura siccitatis.

¶ De alteratõe coloris dentiũ. Cap.xiiij.

q Uandoqꝫ fit illud pp alterationẽ ei⁹ qḋ coopit eos ex linimento: ⁊ facit accidere pannũ. ¶ Et qñqꝫ fit lapis in dentiũ radicibus cuius eradicatio est difficilis. ⁊ qñqꝫ fit pp mãm malã penetrantẽ in suba dentis ⁊ alteraẜ in ea que corrũpit colorẽ eius ꝯuertendo ad colorẽ melongie ⁊ similium preter qꝫ fit super ipsum pannus.

¶ De cura. Cap.xv.

p Rimo qdẽ cureẜ cuꝫ eo qḋ abstergit ⁊ mundificat sicut spuma maris ⁊ sal ⁊ nasturtij triti ⁊ cinis ostracorũ ⁊ cinis radicis cãne ⁊ aristo.ro. ⁊ ordeũ adustũ ⁊ sal gẽma que oia sint fm equales ptes: ⁊ si vis adde in eo ostracũ limaciaruꝫ adustũ. ¶ Aut sumaẜ abrotani adusti ⁊ pipis amboꝝ.añ.ps.i.ammoniaci ptes.iij. ⁊ folij.ij. ⁊ gypsi adusti.x.ptes teranẜ ⁊ administrenẜ: ⁊ si fuerint supflua tunc flos eris cũ melle. ¶ Et ex eis que albificãt in dispõne est tritura carini ḋ ficcu: aut tritura vitri: aut masacõie ⁊ alsumbedig ⁊ lapidis adamantis. ¶ Sꝫ dovero cureẜ cũ eo qḋ resoluit mãm ⁊ exhit eam aut abstergit eam sicut pip ⁊ mentastrũ ⁊ costus ⁊ aristo.ro. ⁊ assa fetida pmisceẜ cũ abstersiuis pdictis: ⁊ sicut est dentifriciũ qḋ diximus ante. ¶ Aut hoc dentifriciũ bonũ.℞.radicis aristolo.ptẽ.i. cornu cerui adusti ptes.ij.masticis partes.iij. olei ro.ptes.v.teraẜ ⁊ administrenẜ. ¶ Aliud

℞.abrotani τ salis torrefacti τ lilij omniu3.añ.ptes.iiij.cyperi ptes.v.spice ptẽ.i.pipis ptes.vi. ¶ Aliud.℞.salis qui tãdiu adustus fuerit donec fuerit vt carbo ptes.iij.folij ptes.ij. τ spice ptẽ.i. Et iteꝝ cineris ostracoꝝ ptes.iiij.ro.siccoꝝ ptes.v.cipi ptes.iij.floris iusqiami ptẽ.i.

¶ De facilitate originis dentium. Cap.xvi.

Quandoq₃ accĩt infantibus vt dentiũ coꝝ natiuitas sit difficilis. ¶ Et qñq₃ cõicat ei solõ vẽtris: quare necñu3 est vt cõmensuret̃ cũ epithimatibus sup ventrẽ τ succis ꝑparatis τ retentõe coꝝ. τ est necñu vt liniant̃ cũ collyrijs ꝑdictis in libro vii. ¶ Et ex eis qbus ortus dẽtiũ fit facilis est fricatio cũ adipibus τ cerebellis τ ꝓprie cerebro leporis extracto ex capite eius post decoctionẽ: aut cu3 alcãna τ butyro τ oleo de lilio. ¶ Et iam dcm̃ est q lac caniũ ꝯfert in hoc vehementer cũ ꝓprietate sua: τ si dolor vehementior fiat liniat̃ cũ succo solatri cũ oleo ro.calefacto. ¶ Et o3 vt ꝓhibeat̃ masticatio super rem que h3 essentiã tenacẽ: imo o3 vt nutrix intromittat digitũ suũ in ore eius: tũc cũ incipit dolere pp ortũ dentiũ τ fricet gingiuã eius vehementer vt currat ab ea humiditas ex via gingiue: deinde fricet̃ cũ medicis ꝑdictis. ¶ Cũq₃ dentes paruꝫ apparent o3 vt fiat emplrm̃ capiti τ collo τ mandibulis cum lana submersa in oleo τ distillet̃ ẽt in aure eius oleum: τ nos ia3 ꝑmisimus tale qle est caplm in hoc libro ꝑmo.

¶ De regimie eradicatõis dẽtiũ. Cap.xvij.

Quoniã qñq₃ aduenit ex dente doloroso vt nõ recipiat curã oĩno: τ fit vt quotienscũq₃ sedat̃ nocumentũ quo ledit̃ in ꝓximo redeat. ¶ Amplius fit vicinitas eius reliqs dentibus nocumentũ pp illud qd̃ ex ipso ptransit ad eos: τ non inuenit̃ ad eius rectificationẽ semita tũc cura eius est eradicatio. ¶ Et ipse qdẽ qñq₃ eradicat̃ cũ tenalijs post detectionẽ ab eo qd̃ tenet̃ cũ radice eius. τ o3 vt attendas ante eradicationẽ τ cõsideres an egritudo sit in ipso dente. Nam si nõ fuerit non oportebit vt eradicet̃ τ nõ eradicet̃ cũ cã fuerit in gingiua: aut fuerit in neruo qui est sub dente. Illud.n.cꝫuis dolorẽ paruꝫ alleuiet non tñ ipsm destruit: imo redit: τ non qdẽ alleuiat ipsm nisi pp illud qd̃ resoluit ex mã tũc: τ cũ eo qd̃ puenit ad ipsm ex medicis. ¶ Et in eradicatiõe illoꝝ dentiũ qui non cõmouent̃ est timor ex qbusdã nocumentoꝝ plurimoꝝ: qñq₃ enim detegit̃ a mandibula τ putrefit pars sube eius τ excitat dolorẽ vehementẽ: τ qñq₃ excitat dolorẽ oculi τ febrẽ. Cum ergo sciueris q eradicatio est difficilis: aut non tolerat eam infirmus tunc non erit rectũ vt moueat̃ cu3 vehementia. Illud nãq₃ est ex eis q̃ in dolore augmẽtum faciunt: cum tñ ꝯueniens est qñq₃ si fuerit egritudo pp cãm in dente. nã si cõmoueat̃ resoluitur mã sub ipso τ sedat̃ dolor. ¶ Qñq₃ do eradicatur cum medicinis: τ rectius quidẽ est vt incidat̃ in circuitu dentis cum flõmo τ administret̃ super ipsm medicamen. ¶ Et ex illis est vt sumant̃ cortices radicis moroꝝ τ piretrum τ terant̃ in sole cu3 aceto forti donec fiat totum sicut mel: deinde liniatur cum eo radix dentium in die tribus vicibus. ¶ Aut teratur piretru3 τ in aceto sub sole dimittat̃.xl.diebus: deinde distillet̃ super illud qd̃ incisum est τ dimittat̃ hora vna: aut horis duab⁹. ¶ Et qñq₃ inuestit̃ sanus cera bene: deinde extrahit̃ quare eradicet̃. ¶ Aut ponit̃ loco piretri radix cucumeris asi. aut linitur cum arsenico trito cũ aceto qm̃ mollificat eam. ¶ Aut sumant̃ feis vrtice τ galbani partes equales: aut vrtica τ de ture dupliũ eius τ ponat̃ sup radice3 dentis eius. ¶ Et qñq3 feruet cum folijs ficus qm̃ ipsm frãgit eam τ eradicat ipsum cum facilitate. ¶ Et fex aceti ipsius est mirabilis. ¶ Et qñq3 sumãtur cortices mori τ cortices capparis τ arsenicum citrinum τ piretrũ: τ vene τ radices colloquintide τ sisamũ τ ꝯficiant̃ cum aqua aneti aut cum aceto forti τ dimittant̃ tribus diebus deinde liniant̃. ¶ Aut sumant̃ venaꝝ citrinarum τ cortices mori amboꝝ.añ.po.i. τ arsenici.citrini partes.ij. τ ꝯficiant̃ cum melle τ ponantur in circuitu dentis totius: qm̃ eradicat eum. ¶ Aut sumant̃ radicis abrotani τ lactis titimali partes.ij.ꝯficiant̃ cum melle τ ponant̃ super ipsum: τ si dẽs est debilis liquefiat cera cum melle in sole distilletur super ipsa oleum τ precipiatur vt masticet eam.

¶ De fricatione dentis corrosi τ est sicut eradicatio sine dolore. Cap.xviij.

Conficiant̃ farina cum lacte titimali τ ponat̃ super ipsum aliquibus horis: qm̃ franget̃. τ o3 vt ponantur in ipso folia volubilis maioris acute τ adeps rane arbore est incisiuus fractiuus: τ est rana viridis que hospitatur in plantis τ arboribus τ ascendit ex arbore ad arborem.

¶ De vermibus dentium. Cap.xix.

Sumant̃ feis iusq. al. seis porri amborum.añ.ptes.iiij.se. cepe ptes.ij.ß. ꝯficiant̃ cum adipe caprino contrito τ fiant inde pillule quarũ vnaqueq3 sit.ʒ.i. τ fiat suffumigatio ex vna pillularũ cum coopertura capitis τ cum traiectorio.

¶ De causa stridoris dentium. Cap.xx.

Stridor dentiũ in somno fit pp debilitatẽ laceroꝝ mandibulaꝝ: τ est ex eis sicut spasmus τ accĩt infantibus multotiens τ remouet̃ qñ fiunt puberes. τ qñ multiplicat̃ stridor dentiu3 τ sonit⁹ eorum in somno indicat epilepsiam: aut apoplexiam aut spasmum aut significat vermes in vẽtre. Et ille q̃ ẽ ex dẽntib⁹ ẽ huĩs vicissitudines.

¶ De cura. Cap. xxi.

Cor⁹ vt curet͂ patiẽs illō cū mūdifica-tiōe capit͛ ⁊ iunctiōe colli ex oleis ca-lidis odoriferis in quibus est vir-tus stiptica.

¶ De dente qui elongat͂. Cap. xxij.

Portet vt sumat͂ digitis aut instru-mēto: deinde limet͂ cū lima. po-stea sumant͂ grana lauri ⁊ alumen ⁊ aristo. lon. ⁊ fricetur cum eis.

¶ De congelatione dentium. Cap. xxiij.

Congelatio est stupor q̄dā accn̄s dē-ti. ⁊ illud est pp cām recentē ⁊ est aut stiptica aut pontica: ⁊ qn̄q3 est pp il-lud qđ occurrit denti adueniens ex-trinsecus aut itās. ¶ Et qn̄q3 fit pp illud qđ ele-uat͂ ad eos ex stō cū fuerit illic hūor acetosus. ¶ Et qn̄ seq̄t͂ imaginatio existimatiuā cū pn̄s ē ille qui masticat acetosum masticando cum transmissione.

¶ De cura. Cap. xxiiij.

Confert ei masticatio portulace val-de aut sēis portulace ɔtriti ⁊ ifusi cū aqua: aut glutinis alibat: aut amig-dali: aut nucis regalis ⁊ alneregil. p-pr(ie): aut auellana aut oleū omphacinū fricā-do: aut fex olei igrossati in vase ereo cū melle in sole aut sup igne. ¶ Et collutio oris cū lacte asi-nino ⁊ oleo tepido: aut cordumeni cū vino ⁊ grana lauri ⁊ aristo. lon. aut assa ferida: aut lac titimali ⁊ squilla ⁊ sal: propterea q2 oppositus est acetositati confert valde stupefactioni.

¶ De hebet dentium ⁊ cura eius. Cap. xxv.

Si vt dēs nō toleret aliq̄d frigi neq3 calidū neq3 durū. ¶ Et plū eius est ex frigore ⁊ est p̄cedēs dolorē dētiū ⁊ cū cā in hoc est frigus administra grana lauri ⁊ alumen ⁊ aristo. lon. ⁊ vaporatio-nē assiduā cū vitello oui. q̄ si cum illa nō sedet͂ fricet͂ cū hierapi. Si aūt nō valet tūc tyriaca ⁊ oleū synapinū est iuuatiuū valde. ¶ Allatran ɔfectū calefactū cū eo multotiēs inungit͂ fricā-do est iuuatiuū valde. ¶ Si aūt cā fuerit cōplō cala ⁊ est raro significabit ipsā color gingiue ⁊ tactus eius ⁊ tactus dētiū: q̄re oportebit vt assi-duet͂ fricatio dētiū cū oleo ro. tepefacto in quo sint camphora ⁊ sandali ⁊ administrentur mu-cillago psilij ⁊ masticatio portulace: aut semi-nis proprie.

¶ De cura debilitatis dentium. Cap. xxvi.

Conferunt ei stiptica predicta ⁊ galle aduste extincte in aceto ⁊ grana myr-ti albe ⁊ sal torrefactū ⁊ extinctū in aceto: ⁊ alramich ⁊ vinum stipticum ⁊ dentifricia stiptica. ¶ Dentifriciū bonū. ℞. ciperi. ʒ. iij. myrabolanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ. ʒ. v. cinami grossi. ʒ. xv. cinamomi. ʒ. iij. aluis. ʒ. ij. pirethri. ʒ. vij. salis armoniaci piperis lon. ga-lie croci oium. an̄. ʒ. i. salis. ʒ. v. sumach p̄paratorum corij. ʒ. ij. fructus tamarisci. ʒ. iij. cardamo-mi. iiij. aristo. ʒ. xvi. balaustie. ʒ. iiij. terant͂ oia ⁊ aggregent͂. ¶ Dentifriciū bonum. ℞. sandali rubei cucube fausel oiū. an̄. ʒ. xv. cinami grossi ʒ. v. cinamomi. ʒ. ij. bal:ꝫ. ʒ. iiij. ɔficiant͂ cū amilo tritici. ¶ Dentifriciū ad hanc rem bonum sumatur lxist ordei teratur ⁊ inuoluat͂ melle aut lxitran pauco samio ⁊ fiant troc. inde ⁊ submergatur carta de panno ⁊ ponat͂ super lacertulū positum in radice furni. Cūq3 eius color deni-grat͂ extrahat͂ ⁊ accipiatur ex eo pars. i. ⁊ ex ru-ptura xiloaloes ⁊ balaustiū ⁊ ciperis ⁊ cortice granati ⁊ sale ex oibus. an̄. pars. i. terant͂ ⁊ fiat ex eis dentifricium. ¶ Et qn̄q3 sumunt͂ ordei adusti narrati pties. xx. ⁊ ciperi ⁊ fausel ⁊ allzar-mezi. omniuꝫ. an̄. perties. iiij. ⁊ ꝫꝫ. pars. i. fiat ex eis dentifricium.

¶ Fen. viij. de dispositionibus gingiuarum. ⁊ est tractatus vnus.

¶ De egritudinibus gingiuarum. Cap. i.

Gingiue accidunt apata vel cā materiei descendentis ad ipsā s̄m plū ex capite. Et qn̄q3 ē pp cōitatem stōi: ⁊ qn̄q3 accidūt ei apata in initio hydropisis ⁊ accidentiū malitie forme: ꝑpter illud qđ ad eam eleuatur ex vaporibus corru-ptis. Et significatur genus materiei per colorē ⁊ tactum. ¶ Et quandoq3 sunt ex eis manife-sta recentia velocia ad suscipiendam curam: ⁊ profunda ad suscipiendam curam tarda ⁊ quādoq3 sunt cum fe.

¶ De cura. Cap. ij.

Si materia est superfluitas calida tūc administra euacuationem ⁊ flobotomiam alchebric ⁊ cura in principio cum collutionibus oris infrigidan-tibus. ⁊ sit in eis stipticitas sicut est aqua ros. ⁊ lac acetosum ⁊ aqua myrti ⁊ aque foliorum sti-pticorum frigidorum: ⁊ decoctio balaustiarū: ⁊ aqua arnoglosse ⁊ infusio glandium ⁊ succus portulace: deinde post illud fiat oris collutio cum oleo omphacino ⁊ oleo arboris masticis ⁊ oleo myrtino in vnaquaq3 vncia ponatur ma-stix: aut oleo i quo bullierint mastix ⁊ sicce ro. aut oleum ros. in quo bullita sint spica ⁊ rose sic-ce ⁊ mastix. ¶ Et oleum quidem arboris ma-sticis habet virtutem vehementem in sedando dolores gingiue ⁊ proprie recens. resistit enim ⁊ non exasperat ⁊ magis proprium iuuamen-tum eius est in dispositione doloris. Deinde post illud administrentur que sint sicut succus ireos humide. facit enim currere sanguinem ⁊ facit quiescere: aut succus foliorum oliue: aut fex vini: aut succus rute: aut oleum alabari al-cadra bullitum cum aqua in qua sint folia eius aut decoctione aristo. ¶ Si autem apostema

aũt apa est calnit ꝓfũdũ ⁊ noiat beruleo nõ re soluit cũ medicinis: imo fit purulentũ. ¶ Et qñqꝫ indiget cura manꝰ: ⁊ qñqꝫ subs eius puenit ad creandũ carnẽ nouam. ¶ Cũ ergo purulentũ fit admistra sup ipsum florẽ eris ⁊ gallas aut corticẽ eris ꝯtritũ cũ aceto diebus aliqbus ⁊ surie adustũ aut gallas cũ aceto. ¶ Cuꝫ aũt gingiua nõ cessat suppurari ⁊ apatur ⁊ nõ sanat indiget cauterio. ¶ Et mediꝰ est vt sumatur oleũ feruẽs cũ lana inuoluta sup extremitatẽ tente ⁊ totiẽs fiat donec detumescat gingiua ⁊ ꝯstringat. ¶ Si aũt apa fuerit ex humiditate supflua oportebit in pnꝰ vt colluat os cuꝫ oleis calis ⁊ cũ melle ⁊ oleo ⁊ rob: deinde administrent resolutiua forma predicta multotiens.

¶ De gingiua sanguinea ⁊ cura eiꝰ. Cap. iij.

c Onfert ei alumẽ extinctum cũ aceto cũ duplo ipsius ex sale ⁊ cũ surie tãto q̃tum ipm est ⁊ medietas eiꝰ sparsum sup eã. ¶ Et ẽt adurant taraca salita vsqꝫ q̃ fiãt sicut carbo ⁊ sumant ex cinere eoꝝ po. i. ⁊ ex rosis siccis ptes. ij. ¶ Et iterꝫ sumat myrti ⁊ lẽtisci adustaꝝ amboꝝ añ. po. i. sumac ⁊ surie amboꝝ añ. ptes. ij. floruꝫ squinanti partes. iij. ⁊ cõmisceant ⁊ administrentur.

¶ De fissuris gingiuarũ. Cap. iiij.

c Urritur in cura eorum cursu fissurarum labij.

¶ De vlceribus gingiue corrosione eius ⁊ fistulis eius. Cap. v.

v Lcera gingiue alia sunt pura ⁊ alia sũt icipiẽtia putrefieri: ⁊ alia sũt icipientia corrodi. ¶ De cura. Cap. vi

p Rioꝝ quidem cura: cura est alcola. Ea ṽo q̃ putrefieri icipiunt opꝫ vt curent cũ eis que sunt sicut olea calida ⁊ semẽ iuniperi ⁊ tribuli. si ergo iuuãt erit bonũ: ⁊ si nõ sumatur gallarũ po. i. ⁊ myrrhe pars. ß. aggregent cũ oleo rof. ⁊ administrent. ¶ Et ex spẽbus quidẽ collutionũ oris iuuatiuis ẽ collutio oris cũ aceto squillitico ⁊ collutio oris cuꝫ lacte asinino ⁊ collutio oris cũ decoctiõe foliorũ oliue ⁊ decoctione rosaꝝ ⁊ lentisci ⁊ gallarũ ⁊ capitũ rosarũ ⁊ granatoꝝ. ¶ Corrosiua aũt si sunt ꝓfunda in ipsa: opꝫ vt curent cũ alcadicon ꝓprio eis dicto in antidotario ⁊ silr fistule: deinde spargantur sup ea medicine stiptice. Et ex eis que sunt expta est hoc. ℞. tribuloꝝ fructꝰ tamarisci pireti oium. ʒ iij. celidonie. ʒ. i. myrobal. citrinoꝝ rosaruꝫ siccarũ amboꝝ. añ. ʒ. ij. fabarũ ⁊ salis ammoniaci ⁊ cucube ⁊ spume maris oium añ. ʒ. ß. balaustiaꝝ ⁊ croci amboꝝ. añ. ʒ. iiij. cãphore. ʒ. iiij. fiat ex eis dẽtifriciũ. Et ẽt dẽtifricia in qbus recipiunt aristo. ⁊ colcotar ⁊ scorie ⁊ arsenica. ¶ In medijs autẽ sumant pireti ⁊ radicis lilij amboꝝ. añ. po. i. sumac ⁊ gallarũ nõ pforatarũ ⁊ balaustiarũ ⁊ aluminis oium. añ. ʒ. ij. terantur ⁊ fiat ex eis dẽtifriciũ ⁊ administret in medicinis inter corrosa ⁊ fistulas. ¶ Et similiter ex balaustijs ⁊ squãma ferri pulverizetur gingiua ⁊ retineant in ea. Deinde colluat os cũ aceto squillitico aut aceto in q̃ decocta sunt folia oliue. ¶ Et etiã administretur filoniũ in loco corroso: qm̃ est bonum: aut diacalamẽtũ ⁊ cõfectiones ꝓhibẽtes putrefactionẽ resoluentes illud qđ ꝓuenit ex ea. ¶ Et ex eis est cõfectio de armel. Si autem nõ valẽt tũc necessarium est alcadicon. ¶ Et ex eis que approximãt ei etiam est vt sumant aluminis ⁊ calcis ⁊ gallarũ ⁊ duoruꝫ arsenicoꝝ ptes equales accipiat ex eo dauich. i. post cõtritionẽ vehemẽteꝫ ⁊ fiat cũ eo fricatio fricãdo bene. Deinde expectetur sup eã vna hora. Postea colluatur os cũ oleo ro. qñqꝫ ponit in ipso acatia. ⁊ est cõueniens vt fiant ex eo troc. ⁊ desiccẽtur ⁊ reseruent ad necessitatẽ. ⁊ quãdoqꝫ sufficiũt duo arsenica ⁊ calx ⁊ acatia ⁊ fiunt inde troc. ¶ Et quandoqꝫ confert cauterium predictũ: ⁊ ex eis que deijciunt corrosionem ⁊ faciũt nasci carnem sanam. deinde administretur dentifricium ex gallis cũ tertia parte myrrhe. Creat enim carnem ⁊ constringit gingiuã. ¶ Et flobotomia albeheric confert in eius.

¶ De augmẽto gingiue ⁊ cura eius. Cap. vij.

c Ura eius predicta est in capitulo de fetore oris.

¶ De diminutione carnis gingiue ⁊ cura. Cap. viij.

s Umant thuris masculi ⁊ aristo. ro. ⁊ sanguis dracõis ⁊ farine herbi ⁊ radicis lilij ptes eq̃les cõficiant post ꝯtritionem cũ melle ⁊ aceto squillitico ⁊ administrentur fricando. ¶ Et farine herbi. ʒ. x. cõficiãtur cũ melle: ⁊ fiant inde troc. ⁊ ponant super lacertulum aut testam positũ in inferiori parte furni donec perueniat ad hoc vt cõterant ⁊ forsitan adurãtur: ⁊ super id qđ adurit ⁊ conteritur ⁊ ꝓijciatur sanguinis draconis. ʒ. iiij. ⁊ thuris masculi quantum ipsum ⁊ aristol. ro. ⁊ ireos amboruꝫ añ. ʒ. ij. ⁊ fiat ꝯm modum predictum.

¶ De cura mollificationis gingiue. Cap. ix.

s I quidẽ fuerit parua tũc sufficit eum ea collutio oris cum aqua in qua decocta sunt stiptica calida vel frigida ꝯm cõplexioneꝫ. Et ex eis que sunt vehementis iuuamenti in hoc est alumen decoctũ cum aceto. ¶ Si aũt fuerit plinia: tunc rectius erit in ea vt incidat ⁊ dimittat sanguis currere ⁊ exprimat quod egreditur ex eo. deinde colluat os post ipsam cũ decoctiõe stipticorũ ꝯm modũ ꝑdictũ in eis que preterita sunt. Et ex eis que sunt ꝯueniẽtia ad illud ex decoctionibus est vt sumant fructꝰ tamarisci. ʒ. iij. ⁊ folioꝝ alcanne. ʒ. ij. tepefiãt ⁊ administrent. Aut sumant balaustiarum: ⁊ corticis granatorum añ. vi. ptes: ⁊ teroniabin et aluminis iameni. añ.

ʒ.partes: τ rosarũ τ sumach albgdedi.añ.viij. partes: τ spice aromance τ floꝝ squinanti.añ. partes.x.fiat ex eis linimẽtum: τ qꝫ adhereat: τ flobotomia aliebericb cõfert ei. Cõfectio linimẽti ꝯueniẽs ad illud qđ administraẽ post collutionẽ oris.℞.rosarũ cũ capitib' suis piperis. añ.partes.vij.corticis glãdiũ balaustiarũ' granorum myrti viridiũ.añ.iiij.partes siliquaꝝ nabati sumach mũdati alrauich.v.partes: aut loco alrauich myrti.viij.partes. ℭ Et quãdoqꝫ confert tangere palatum cũ hiera minori τ colluere os ex ea cum aceto squillitico τ administrano alsuffuf fortium. ℭ De cura carnis addue gingiue. Cap.x.

p Onatur in ea calcantũ τ myrrha quoniam purgant eam.

ℭ De labijs τ egritudinibus eoꝝ. Cap.xi.

o Uo labia creata sunt ad coopiendũ os τ dẽtes: τ ad decorẽ τ ad retinẽdum saliuam: τ in hominib' ad loquendũ: τ creata sunt ex carne τ neruis que sunt partes lacertoꝝ qui continẽt ea.

De fissuris labiorum. Cap.xij.

m Edicine qđ quib' idigeẽ in curatiõe fissurarũ sunt ille q̃ ad exiccationẽ τ stipticitatem aggregãt lenificationẽ.

ℭ De cura. Cap.xiij.

m Edicine cõferẽtes ad illud τ ex illis est dragagãtũ qñ teneẽ in ore τ commoueẽ lingua. ℭ Et ex regie iuuante in ipsa est iunctio sumĩnis τ ani: τ vt liniaẽ sup eas butyrum recẽs. ℭ Et ex eis est frustũ cucumeris sup aliud: aut liniaẽ super eas aqua seuestẽ: aut aqua ordei aut mucillago psilij. ℭ Et ex pinguedinib' sunt butyrũ τ medulla τ adipes vituloꝝ τ anserũ cum melle aut oleũ alhabac alkadra: aut oleũ ro. τ i quo sunt albumẽ oui τ farina: τ ꝓprie farina herbi τ ceratũ: τ qñqꝫ poniẽ in ipso merdasengi. ℭ Et ex medicinis expta est illud qđ recipit gallas cõtritas cũ cerusa plũbi amilum τ dragagãtũ cum adipe galline. ℭ Et etiã galle cõtrite cũ sisamino: τ etiã mastix τ visc' albotim τ ysop' τ mel τ fiat ex eis vnguẽtũ. ℭ Et iteꝝ merda sengi τ sedine τ venaꝝ vitis oiuꝫ.pe.ʒ.debenigi pe.ʒ. vngule capne aduste croci amboꝝ.añ. ptes.iij.cãphore.vi. ptes: gũmi partes.vi.cere xvi.ptes.oleũ rof. ℭ Et ẽt ãbra soluta cũ oleo balsamio: aut olei de ben: aut olei de citro.iiij. ptes sumaẽ τ administreẽ in ipsis ceratũ. ℭ Et sunt cibi eius pedes τ extrema τ oua sorbilia.

ℭ De apate labioꝝ τ cura. Ca.xiiij

o Portet vt icipiaẽ i eis cũ euõne humoris dñantis: deinde admĩstreñẽ medicĩe locales. ℭ Apata vo sunt ꝓprie põnis ex iudicio apati gigiue τ cura fortior parũper ẽ magis nec̃ia: medicĩe vo locales ad vlcera sumunẽ ex stipticis sicut myrobal. τ litio τ scie rose τ nuce cupssi τ radicib' vitis. τ quãdoqꝫ poniẽ i eis debenigi τ vngule capne aduste τ capilli adusti τ sum' aggregat' τ vinee. ℭ Olea autẽ que admĩstranẽ in eis sunt sicut oleum de chrysomilis τ oleũ de nuce indica.

ℭ De emorroydib' labioꝝ. Ca.xv.

o Jaũt in eis sũt emorroydes: tũc ex eis q̃ ꝓferũt eis sunt squãme ferri τ merdasengi τ cerusa τ crocus τ alumẽ fm ptes eq̃les sumpta ex quib' fiat vnguẽtum cũ cera τ oleo nucis indice: τ oleo rof.

ℭ De tremore labioꝝ. Cap.xvi.

p Lurimũ accit cũ cõitate oris stõi: τ ꝓpe qñ i ea ẽ nausea: aut moueẽ q̃si ad expellendũ aliqd cum vomitu: τ ꝓpe i egritudinib' acutis τ horis crisis: τ qñꝫ ẽ cũ cõitate neruoꝝ aduenientũ ad ea a cerebro τ nucca cũ cõitate quã cerebrũ habet cũ eis.

ℭ Fen.x.de dispõnib' gutturis. τ est tractat' vnus. ℭ De anathomia gutturis. Cap.i.

p Er guttur itelligim' spatiũ in q̃ sũt meat' anhelit' τ cibi. Et de eo sũt additio q̃ sũt vua τ amigdale τ gallsamac. Et iã qdẽ iã sciuisti anathomiã meri τ anathomiã epiglottis. ℭ Uua vo est suba carnosa pẽdẽs sup sũmã ptẽ epiglottis sicut velamẽ. Et ei' qdẽ iuuamẽtũ ẽ q̃datio aeris: vt nõ ꝑcutiat suo frigore pulmonẽ subito τ vt ꝓhibeat puluerẽ τ fumũ: τ vt sit ꝑcutiẽs vocẽ q̃ cõsonet τ magnificeẽ q̃si ipsa sit porta custodiẽs sup exitũ vocis q̃titate sua: τ ꝓp hoc nocet ei' incisio voci, τ preparat pulmonẽ ad recipiẽdum frigus τ nocumẽtũ ei' τ tussim ab eo. ℭ Due vo amigdale sunt due carnes nate in radice ligue tẽdẽtes ad supiora ac si ipse sint.ij. auricule pue τ sũt carnose neruose sicut due glãdule vt sint fortiores τ ſbe sunt ex mõ suo sicut due radices duaꝝ aurũ: τ sic itineris ad meris q̃rũ ambaꝝ iuuamẽtũ est vt adiuuẽt aerẽ apđ caput cãne sicut archa τ vt nõ expellaẽ aer penitus cũ fit attractio cordis τ deficiat aĩal. Algallsamac vo est caro pãniculosa annexa palato sub vua pendẽs cooperiẽs caput cãne: τ supra gallsamac est alfaic τ est os habẽs quattuor latera duo superius τ duo inferius. Cãne vo meri anathomiam dicemus posterius.

ℭ De egritudinib' mẽbroꝝ gutturis. Ca.ij.

q Uando qꝫ accidũt in vnoquoqꝫ istorũ egritudines cõplõnis τ apostemata τ resolutio singularis.

ℭ De cibo q̃ fit strangulatio τ sisr que currunt cursu eius. Cap.iij.

q Uãdo aliqd figiẽ magnitudinẽ hñs oꝫ vt icipiaẽ τ pmaẽ collũ τ qđ ẽ inter vtrasqꝫ spatulas adhibẽdo ꝑcussionẽ post ꝑcussionẽ. si aũt nõ suffiẽ adiuueẽ vomitu. Et qñqꝫ est in hoc timor.

¶ De spinis τ q̃ cursu eius ꝓcedũt. Cap. iiij.

N spinis q̄dē τ frustis ligni τ ossis
i τ q̃ sunt illis silia: opȝ vt ↄsiderent tūc
si sensus cōprehēdent ea aut penna
aut curuitas caizaraȝ: aut chorda ar
cus duplata tūc expellat cū ea: aut exhat: τ si est
inst̄ f̄m cōprehēdēs spinā recipiēs eaȝ: tunc re
ctio est eius attractio f̄ȝ q̄ narrabo. ¶ Si aūt
sensus deficit: tunc opȝ vt post ipsa sorbeantur
sorbitiones viscose. Si aūt nō valent excutētur
singultus τ vomit⁹ cū digitis τ cū pēna τ me-
dicamine. ¶ Et ex eis q̃ expta sunt est vt bibat
oi die. ʒ. i. nasturtij cōtriti cū aq̄ calida τ euomat.
Ipm. n. expellit qd̄ retinet. ¶ Et melius q̄deȝ
est vt euomat post cibū suū cū aqua: τ qñq̄ li-
gatur cū filo fortiter τ egredit τ deglutit: dein
de exhit τ egredit q̄ retētū est. ¶ Et silr ficus
sicce ligate cū filo qñ paulatim masticātur: τ de
inde deglutiūt. ¶ Et qñ gargarismus cū rob
vue in q̄ decocte sunt ficus sicce: tūc qd̄ infixū ē
mouet a loco suo. ¶ Et qñq̄ exterius appōit
emplȝ gutturi: in q̄ sunt maturatio τ aptio sub-
tilis vt apiatur locus τ egrediat spina τ q̃ cur-
su eius ꝓcedūt per se. ¶ Et simile huic est em-
plastrū fcm̄ ex farina ordei cū oleo τ aq̄ tepida.

¶ De sanguisugis in gutture. Cap. v.

Uandoq̄ cōtingit vt sint q̄dā aq̄ ha-
q bentes sanguisugas ꝑuas occultas:
q̃ruȝ occultatio difficilr facit cauere
ab eis: q̄re deglutiunt. τ qñq̄ pēdet
in manifesto gutturis: τ qñq̄ suspēdit in inte-
riori pte meri: τ qñq̄ ꝑuenit ad stōm: τ qñq̄ ē
ꝑua τ aspiciēs nō videt suspēsionē ei⁹. ¶ Cuȝ
aūt ptrāsit sup illud hora de q̄ curat τ fugit ex
sanguie q̄ntitatē magnā crescit corpus ei⁹ τ ap
paret q̄ntitas.

¶ De signis. Cap. vi.

Ccidit ei in q̃ suspendit sanguisuga
a tristitia τ angustia τ sputū sanguinis.
Cū ergo vides sanū spuētē sanguinē
subtilē: aut spuētē ipm qñq̄: tūc ↄsi-
dera dispōnem gutturis eius: fortasse. n. in ipso
est sanguisuga.

¶ De cura. Cap. vij.

Uandoq̄ curat illa q̃ visu cōprehē-
q ditur curatiōe acceptiōis τ ablatiōis
f̄m q̄ narrabimus. ¶ Et qñq̄ cu-
rat cū medicis gargarismatū si fue-
rit ꝓpe guttur τ vapor. ¶ Et ex eis sunt q̄daȝ
cū caputpurgijs si fuerit declinis ad nasum τ
cū eis q̃ vomitū τ vētris solone educūt ꝯmesȝ
τ q̃ eis sūt silia si fuerit stās in ꝓfundo τ in stō.
¶ Et qñq̄ ingeniat aliud ingeniū ei: id est vt
submergat se hō in aq̄ calida: aut moret i bal-
neo calo τ ꝓpter post allea q̃ assumpsit. deinde
nō sit deses indesinēter aquā frām infrātā i ore
suo assumere hora post horā donec τ ascendat
sanguisuga q̃ in ipso suspēsa est fugiēs a calo-
re τ declinās ad ptē frigoris. ¶ Si aūt necīuȝ
fuerit vt ipse expectet f̄m illū calorē vsq̄ quo ti
meat sincopim expectet sup illud: est. n. regimē
valde bonū in exhēdo ipsam. ¶ Et multonēs
q̄d ↄfert in ea vt sit ↄtētus comestiōe alleoꝝ τ
mora i sole tenēdo os aptū coraq̄ frā infrātat
τ q̄dā hoies sunt qui in potu tribuūt hñi san
guisugā alfelesis τ existimo q̄ sint spēs cimicū
rubeoꝝ sanguineoꝝ silium techis debiles ha-
bētiū cutes q̄s forsitan destruit tact⁹. Et si fue-
rit facilis dent in potu cū aceto τ vino: aut suf-
fumiget ex eis guttur cū traiectorio: τ fortasse
ipsi sunt qui noiant in terra nostra alchabebil.
¶ Et acetū solū cum sorbet qñq̄ exhit eaȝ ex
gutture τ ꝓpter cū sale. ¶ Ex gargarismis ↄo
est gargarisma qd̄ fit cū aceto τ gargarisma de
synapi cū duplo sui de baurach: aut synapi cū
eq̄litate sui de nigella: aut cū aceto vini in quo
decocta sunt allea τ sceha τ lupini τ collognti
da τ siracs: aut aceto vini f̄m quātitatē. ij. vn.
in quo ponunt baurach. ʒ. iij. τ salis ammonia-
ci τ alleoꝝ duo dētes: τ gargarismati q̄d cum
succo folioꝝ salicis inest ꝓꝑetas i exhēdo ipaȝ
τ silr gargarismati ex aceto τ assa fetida aut lri-
tran τ aq̄. ¶ Cū aūt iam ꝑuenerit in stō opor-
tebit vt in potu sumat de hoc medicamine. ℞.
sceha abrotani absinthij nigelle lupinorū costi
nasturtij mētastri alkebuli siracs oium. añ. pō
dus. ʒ. ij. cū aceto cōmixto: τ etiā cibet habens
eaȝ alleis τ cepis: τ porris τ calamētis fluuia-
li humido aut synapi condito τ oi calido acu
to. deinde euomat postea si facilis fuerit ei vo
mitus: si aūt fuerit nō facilis: tūc res salite acu-
te. ¶ Et cū eius suspēsio fuerit in naso τ dili-
git eius casus fiat caputpurgiū cum aceto τ ni-
gella τ succo cucume. asinini τ elleboro. Cūq̄
acciderit vt abscindat: nūc sibi caueat ille i quo
fuit a clamore τ loq̄la. ¶ Si autem currat san
guis aut euomat ipm vel solone educat cū cu-
ret totū cū eo qd̄ scies in caplo suo. τ hermo-
dactuli q̄dē hñt ꝓprietatē expellēdi illud. Mo-
dus aūt quo incipit cū instr̄o cyrurgico est vt
stet ille q̄ deglutiuit sanguisugaȝ in sole τ apiat
os suū τ premat lingua ei⁹ ad iferiora cū extre
mitate instrumēti cyrurgici qd̄ est sicut cocle-
rium. Cūq̄ videatur sanguisuga ponat instru-
mentum cyrurgicum in radice colli eius vt nō
incidatur: τ hoc quidem instrumentum est in-
strumentum quo remouent emorroydes.

¶ De suffocationib⁹ albaba. Cap. viij.

Refocatio τ ꝓhibitio penetratiōis
p anhelit⁹ ad pulmoneȝ: τ cor est res
accidēs ex causis plurimis: sicut po-
tu medicinarū prefocatiuarū τ me-
dicinarū venenosarum: τ sicut cōgelatione san
guinis in quibusdā visceribus. ¶ Illa autē de
qua nūc loquemur est illa que est ꝓpter causaȝ
accidētem in ipso instrumēto anhelit⁹ τ ꝓpin-
quo epiglotti ex apate: aut coopertura: aut pigri-
tia ↄtutis a motione instr̄i attractionis aeris.

¶ Et tu quidem scias quod apostema opilat meatus vicini sui: et quod coartatio membri vicini opilat meatus vicini. et scias quod lacertus mouens membra motu attrahendi aerem ad ea et est lacertus epiglotis: quemadmodum dicturi sumus in ca. anhelitus: cum deficit a motione sua et operatione sua propter siccitatem congregatam super hunc lacertum qui est in anteriore parte epiglotis: et que sequuntur ipsam: aut propter mollificationem: aut propter spasmum: aut propter nocumentum aliud: non est possibile animali vt anhelet: quoniam eius meatus non sit opilatus. ¶ Coopertura autem propter coartationem vicini quandoque accidit propter remotionem spondilium que sunt in interiore colli ad interiora cum percussionis aut casus: et non habet curationem: aut propter apostema in lacerto spondilium et ligamentis earum: aut in lacerto meri et ligamentis eius cum coitate et propter aliquam causam que trahit eas ad interiora: aut propter spasmum qui accidit in eis etiam attrahendo eas: et deterior eis est sicca: aut propter aliud nocumentum neruorum propter quod fit. et illud quidem plurimum accidit infantibus propter lenitatem ligamentorum eorum. ¶ Nunc autem est maioris timoris est illa que est in spondili secunda et que sunt supra ipsam: et que est sub illa est magis salua. et fortior ea est illa que est in spondili prima. Ipsa enim est fortior et acutior earum que sunt in .c. vicinitatis. ¶ Illam autem que fit cum verminum dicemus in .c. difficultatis transgluciendi. ¶ Diuisio autem apostematis secundum membra apostemosa est quadripartita. Aut enim erit apostema in lacertis extrinsecis epiglotti decliuibus ad anteriora et inferiora: ita vt sit apostema apparens et appareat eius rubedo in anteriore parte colli: aut pectoris: aut thoracis. ¶ Aut erit in lacertis extrinsecis ab ea. Sed in illis que sunt ad posteriora et lacertis meri ita vt sint apostema et rubedo eius et color ipsius apparentia intus in ore: et quandoque peruenit ad spondiles et nuccam cum communitate. ¶ Aut erit in lacertis intrinsecis meri: et que sequuntur ipsum et stringit anhelitum propter vicinitatem et non apparent sensui. ¶ Aut erit in lacertis intrinsecis in epiglotti et in panniculo vestiente eam: et est deterius quattuor: et ipsum non apparet sensui etiam: et aliquando aggregantur ex istis apostematibus numerus duorum aut trium. ¶ Causa vero horum apostematum quandoque est causa aliorum apostematum. et quandoque est propter quosdam cibos qui sunt proprij in faciendo contingere ista apostemata sicut est andacocha: et dicitur quod eius tyriaca est lactuca et endiuia. ¶ Et quandoque non est causa repletionis in toto corpore: imo est corpus mundum et neque superabundat superfluitas nisi in membris vicinis membris gutturis et facit euenire apostema. ¶ Et iam diuiditur hoc apostema. et dicitur quod aliud est apparens sensui exterius cum aspicitur interior pars gutturis interius: et aliud est quod non est apparens sensui: et aliud est in meri. ¶ Et aliud est in epiglotti et non conspicitur illud nisi cum casu lingue post agitionem oris cum fortitudine cum compressione lingue ad inferiora. ¶ Et hec quidem apostemata quandoque accidunt ex sanguine: et quandoque ex colera rubea: et quandoque accidunt ex flegmate: et plurimum prefocationis eius est cum coopertura lacerti gutturis. ¶ Et ex prefocationibus quidem flegmatica est magis incolumis et eius sanatio est velocior et facilior: et quandoque prolongatur .xl. diebus. ¶ Et flegmatica quidem alia est cuius generatio est ex flegmate viscoso grosso frigido. et alia est cuius generatio est ex flegmate subtili calido: et cum huiusmodi flegma descendit a capite: et ipsum quidem non descendit nisi ex capite secundum plurimum rei: tunc possibile est vt descendat ad lacertos superioris partis epiglotis propter grauitatem suam aut paruitatem penetrationis sue. ¶ Et raro quidem accidit ex melancolia. ¶ Et dicunt quidam quod non accidit omnino quoniam melancolie minoratur effusio ab aliquo membro ad aliud membrum subito: verum non elongatur cum raritate illius quin accidat subito aut paulatim paulatim: deinde prefocet: et quandoque permutatur ex apostemate calido: et secundum omnem dispositionem et est mala. ¶ Et omne apostema prefocatiuum aut interficit aut permutatur materia eius: aut collectionem facit et suppurat. ¶ Et quandoque apostemantur interius canes: sed non peruenit ad hoc vt prefocet. ¶ Et prefocatiuum malum faciens necessarium vt sit assiduatio apertionis oris: et proiectionis lingue nominatur caninum: quandoque enim dicitur illud defectio in lacerto intrinseco in epiglotti. Et quandoque de eo quod accidit in duabus speciebus lacerti simul. Et quandoque de illo quod accidit ex remotione spondilium. ¶ Et quandoque permutatur sinantia ad peripleumoniam quando expellitur materia ad pulmonem: et quandoque permutatur ad partem cordis. et interficit. et quandoque ad stomacum effunditur. ¶ Et omnis sinanticus qui moritur: spasmatur in pannis. ¶ Et prefocatio quidem canina quandoque interficit inter primum diem et quartum. et quandoque multiplicantur sinances et earum similia in vere hyemali: cum ergo prefocatio fortior fit anhelitus ponitur attractiuus in quo fit iuuamentum motione pulmonis. Et fit necessarium multotiens mouere pectus cum pulmone velociter et frequenter si adiuuerit virtus et non fuerit anhelitus eorum inflatio. ¶ Et quandoque accidit prefocatio in febribus acutis et constrictus. et quandoque portendit in eis variolas. et similiter dolor gutturis in eis. quoniam eius non fit prefocatiuus. ¶ Et accidentia prefocationis in acutis febribus sunt mala valde: quoniam in eis est necessitas anhelitus vehemens. ¶ Et quando accidit in die crisis est timorosum et periculosum. Nam crisis cum apostematibus prefocatiuis est periculosa proculdubio.

¶ De signis. Cap. ix.

Criterio communis omnibus speciebus prefocatiuum est constrictio anhelitus: et quod os remanet apertum et difficultas degluciendi: vt quandoque peruertat partes ad

hoc vt bibat aquã τ egrediatur ex naribus eius: τ exitus ambo℞ oculo℞ τ egressio lingue in ea que vehemens est cũ debilitate motus eius: τ qñq₃ puenit illud pluri ad hoc vt sit loquela ei⁹ spẽi que dr̃ q̄ ille loquitur cũ naribus τ est vere ecõtrario eius. Ille vero qui ad hanc cõparatur in ꝯsuetudine: hoium nõ est nisi hñs nares opilatas. Ipse ergo vere non loquitur ex naribus. ¶ Dolor aũt non fit fortis in flegmatica τ dura: τ fit fortis in calida. cũ ergo vehementior fit dolor. tunc qñq₃ inflatur collũ totũ τ facies τ pẽdet lingua. ¶ Et magis incolumis de collatio est illa cũ qua anhelitus non fit difficilis. ¶ Et pulsus qdẽ hñtiũ ſfocationẽ in principio sui est frequens diuersus. deinde fit paruus rarus. ¶ Et cõicat oẽ apostum in hoc q̄ sentiũt aut cũ visu aut cu₃ tactu: ita vt sentiant mẽbra meri τ epiglotis dura τ extensiua: τ sic hñs eam quasi desiderat vomere. τ cũ remotõe q̄ð est attractio colli ad interiora: τ abscisio vbi remouentur spõdiles: τ qñ tangitur dolet. Et si iacet sup collũ suũ non delectat aliqd q̄ ipse deglutiat oĩno. ¶ Et dr̃ia qdẽ inter ꝯstrictionẽ anhelitus factam cũ decollatõe τ factã cũ pipleumonie est: qm̃ ille qui est in pipleumonia non ſfocat subito: sed hoc subito qñq₃ ſfocat. ¶ Et dr̃ia inter apa in epiglotĩ τ apa meri est: qm̃ cũ deglutire ẽ pose τ anhelitus est ꝓhibitus tunc apa est in epiglotĩ: aut si est ecõuerso tunc apa est in meri. ¶ Et qñq₃ magnificatur epiglotale adeo donec prohibeat deglutionẽ: τ qñq₃ magnificatur meriale adeo q̄ ꝓhibeat anhelitũ: τ non ꝯstringit anhelitũ aliqð apatũ meri nisi qð est in supremo eius: qð vero est sub hoc non ꝓhibet anhelitu₃ q̄uis difficilis fiat τ ꝯstringatur: qm̃ non puenit ad hoc vt cõprimat cãnã τ extremitatẽ eius: τ vt non ingrediatur in ea₃ aer oĩno. ¶ Cũq₃ apa est in meri: τ in lacertis intrinsecis non manifestatur sensui q̄uis lingua palato adhereat vehementer. ¶ Et dr̃ia inter apa malũ qð nõ sanatur τ apa qð nõ est cũ illa malitia: imo est in postremo lacerti meri: est qm̃ vr̃ q̄ non cũ eo constringatur anhelitus nisi cũ est deglutitio. Et illud est malũ qð est intus in epiglotĩ: τ non apparet sensui exterius ex eo aliqd nisi interius cũ inspicitur eius guttur: sed est ꝓfundũ: deinde illud qð non vr̃ interius τ vr̃ exterius. ¶ Presfocatio aũt mala festinat ad ꝓhibendũ anhelitu₃ τ qñ resupinatur patiens τ ꝓhibetur anhelitus oĩno. τ qñ non resupinatur anhelitus fit difficilis. Et ipse ẽt assidue extendit collũ ingeniando ad anhelitũ τ reuoluitur cũ inclinatõe τ diligit erpãsionẽ τ non põt iacere. ¶ Et qñq₃ puenit ꝯstrictio anhelitus τ necessitas extrahendi vapore₃ famosum ad hoc vt educat virtus que efficit anhelitũ humiditates ad exteriora in anhelitu τ appareat spuma tunc non est spes in ipso: τ non oz vt cureť. ¶ Cũ tñ qñq₃ accidat vt ſfocatus spumet aliqñ: deide sanetur. τ illud est cũ illic fuerit fortitudo τ appetitus τ nutrimentũ. ¶ Cũ aũt facies eius fit viridis τ denigratur sinus oculo℞ ipsius tunc tpe moritur. τ silr̃ qñ minoratur pulsus τ infrãnt extrema. ¶ Et grossitudo qdem lingue τ ipsius denigratio sunt ex signis malis. τ qñ est cũ ſfocatõibus mala febris vehemens tunc mors festinat qm̃ fe. facit egrũ indigere anhelitu magno: τ ia₃ dcm̃ est in signis mortis velocis. Qð si q̄s ſfocationẽ patitur τ alteratur color: postremi eius a rubedine sua cõsueta ad albedinem: aut ad viriditatẽ τ sudant ascelle τ inguina eius sudore frigido: tunc ipse moritur in vno die℞. ¶ Signa vero spei sunt si pmutatur rubedo ad exteriora. multotiens enim aperiunt tunc oculos suos τ sanantur. τ silr̃ qñ alterantur eo℞ anhelitus τ incipiũt anhelare anhelitu breui. τ illud iõ qm̃ ipsi in dispõne vehementi incipiunt ad anhelitũ longu₃ vt ipsum paulatim intrare faciant. Cum aũt abbreuiatur tunc iam remouetur cã preparans ad longitudinem τ redeunt mẽbra ad dispõnẽ nãlẽ. τ silr̃ qñ accit apa in latere opposito speratur cũ eo resolutio aliqua. ¶ Signa aũt pmutatõis sinãte sũt vt videantur in apate detrimĩo τ resolõ absq₃ aptõe ad exteriora cũ mollificatõe sua. ¶ Deinde oz vt ꝯsideretur pulsus. Nam si sit vndosus magnus τ accit cũ eo tussis tunc ipsa pmutatur ad pipleumoniã. ¶ Si vero pulsus ẽ spasmus tunc ipsa pmutatur ad spasmũ. τ si debilitatur pulsus valde τ minoratur τ fit rarus τ cõmouet tremorẽ cordis τ resoluitur innatus calor τ accidit syncopis tunc mã est effusa ad partem cordis. ¶ Si aũt accit dolor in stõ τ nausea: tunc iam effunditur ad stõm. ¶ Collectiõis aũt signu₃ est qm̃ inuenitur lenitas pauca cum pertransitione quarti diei. ¶ Et qñq₃ accidit sinanne que facit apparere rubedinem in collo τ parte pectoris vt generetur herisipilla. τ illud est s̃m duos modos: aut pp reditionem materiei ad interiora corporis: aut pp ẽtione₃ materiei. Si autem est ꝓpter ẽtionem tunc est in qua est spes τ alleuiatur cum ea anhelitus. τ aliud est malum.

¶ Et signa qdem eius que sanguinea est sunt signa sanguinis nota τ rubedo lingue τ faciei τ oculorum τ inuentio saporis sanguinis. s. aut dulcedinis: aut similis saporis vini τ dolor vehemens extensiuus. τ constrictio anhelitus vehemens. ¶ Et signa colerice sunt inflatio τ caliditas τ tristitia vehemens τ sitis vehemens τ dolor vehemens mordicatiuus τ amaritudo τ siccitas τ vigilie τ non consequitur in cõstringendo anhelitum ꝯsecutionem euenientem ex sanguine. τ quandoq₃ significant ipsam color lingue τ adustio loci τ acuitas ipsius: τ est quasi sit in loco aliquid acutum mordicatiuum. τ dolor colerice minor ẽ dolore sanguinee. ¶ Et signa quidem flegmatice sunt salsedo aut sapor

bauitate cum caliditate et viscositate quoniam hoc flegma est corruptum et putrefactum. et quandoque significat ipsam albedo coloris lingue et faciei et paucitas sitis et inflammationis: et quandoque prosternitur lingua cum mollificatione et raro accidit cum ea apostema in glandulis. et quandoque est dolor cum ea paruus aut priuatus et non sunt cum ea febres: et prolongatur spacium eius vsque ad .xl. dies. et quando nititur habens eam pollis est ei deglutitio: quoniam penetrat deglutitum in mollitiem. ¶ Et signa melius sunt durities et sapor acetositatis et ponticitatis et quod accidit paulatim et quandoque est permutata ex apostemate calido. ¶ Et signa facte a siccitate membrorum spiritualium quecunque fuerint sunt paucitas humiditatis in ore: et iuuari ex aqua calida statim cum eo quod humectat et mollificat. ¶ Et sciasque quandoque accidit lingue dolor perseuerans anno vno: aut duobus in gutture eius et figit petrosam superfluitatem in partibus gutturis.

¶ De sermone vniuersali de curis apostematum accidentium in partibus gutturis et epiglotis et glandulis circundantibus ea et vue et galsamati et duarum amigdalarum. Cap. x.

Oportet vt euacuetur in principio vniuscuiusque illorum materia faciens illud cum flobotomia et solutione ventris et vt trahatur materia ad partem diuersam saltem cum ventosis positis super loca longinqua opposita ei et ligatione extremitatum dolorosa. ¶ Et vt incipiatur in ea cum medicinis stipticis commixtis cum eis que habent parum abstersionis sicut mel. et meliores eo sunt cortices nucis: deinde rob mori. ¶ Et sciasque inceptio gargarizandi cum aceto cum incipit passio vue aut sinantia est ex eis que repellunt et prohibent attractionem humiditatis plurime. et est cum eo prohibitio eius quod euenit. ¶ Et de istis quidem medicis sunt sicut alumen et galle et balaustie et ambo granata decocta vsque ad solutionem et fiat ex eis quod deglutiatur. et ex eis que iuuant ad illud est vt radat sinciput et liniatur cum succo acatie et hoc in principio. Deinde gradatio fiat ad maturatiua: deinde fiat gradatio ad aperitiua fortia vsque ad gradum salis ammoniaci et piretri et ad ea que dicturi sumus. ¶ Et ex eis que conferunt ad hoc est sternutare enim eis que sunt sicut condisi et costus et folia oleandri et sansucus. ¶ Et ex rebus expertis que faciunt sua proprietate in apostematibus prefocationum et vue et ambarum amigdalarum et omnino omnium membrorum gutturis iuuamentum maximum: est vt sumantur fila et proprie tincta cum murice marino et prefocetur cum eis vipera: deinde circundetur eis collum eius qui habet aliquod horum apostematum. Illud. n. confert ei iuuamentum mirabile bonum penetrans quantitatem eius quod timetur. ¶ Et lac quidem est ex medicinis sublimibus in principio et statu: propterea quod repellit et lenit et sedat dolorem. ¶ Et oportet vt considerentur in administrando ea que stringunt et resoluunt aut maturant et consideretur ad

dispositionem corporis in lenitate et duritie sua: et consoretur illud quod est forte in duritie et leniatur in lenitate: et similiter obseruetur etas et complexio et tempus et consuetudo. ¶ Et quandoque appropriantur apostemata vue et ambarum amigdalarum et mollificatio earum cum incisione. ¶ Et ego quidem ambabus singulare faciam capitulum. ¶ Et ex modis curationis est compressio super locum. Et eius loca sunt tria. vnus eorum est cum remouentur spondiles. Et secundo est ex apostematibus vue et ambarum amigdalarum indigentium subleuatione sua: aut casu ambarum ad superiora. ¶ Et tertio est in apostematibus flegmaticis cum constringunt ambo meatus et iuuantur cum compressione secundum mundificationem ipsorum et subtiliationem ipsorum.

¶ De cura decollationum et prefocationum et omnis suffocationis ex omni causa. Cap. xi.

In calida quidem oportet vt incipiatur cum flobotomia et non extrahatur sanguis plurimus subito: et proprie cum iam inceperit virtus debilitari: immo sumantur in omni hora .x. et .x. vsque ad diem tertium cum separationibus continuis si autem debilitari non incipit tunc oportet vt sine cessatione extrahatur sanguis vsquequo appareat syncopis in fortitudine. ¶ Et oportet vt declinetur cum separatione versus conseruationem virtutis et expulsionem syncopis. Syncopis. n. cum accidit cadit virtus eius: quare aggregantur ei difficultas anhelitus et casus virtutis. ¶ Et proprie indicatur eis vt minorent cibum necessario aut voluntarie: et precipue si fuerit febris. ¶ Et quandoque oportet vt attendatur in re flobotomie res aliqua que est magis integra: quasi quandoque est causa dominium sanguinis in prefocatione retentus et precipue consuetus: sicut sanguis menstrui et sanguinis emorroydarum. Et in huiusmodi quidem oportet vt sit flobotomia in latere trahente materiam ad partem a qua cadit retentio: sicut necessaria est hic flobotomia saphene et ventose crurium. Cum. n. egreditur sanguis plurimus: tunc quando sedantur accidentia statim et quandoque necessaria est iteratio in mane. ¶ Et secundum veritatem cum dispositio tolerat expulsionem flobotomie vsque ad maturationem: tunc illud est melius ad hoc vt remaneat virtus in corpore: et cadat etiam ipsius materiei egritudinis: et sufficiat emissio frequens in diebus cum .x. ponderibus sanguinis: aut .v. ponderibus et sit facilis anhelitus. ¶ Et similiter etiam gargarismata postponantur si est illic repletio et fuerint gargarismata dolorosa timendo attractionem: immo administrentur gargarismata post mundificationem. ¶ Et decollationis quidem est species quedam existens in fine algalsamati. ¶ Cum ergo fit flobotomia ante declinationem egritudinis descendit ad locum prefocatum. ¶ Et multotiens quidem sciuntur cum eo hora prefocationis ex principio et augmento: et status: et declinatio ex dispositione deglutionis et augmentatur difficultas: aut casus eius et declinatio ipsius: et dum perseuerat in augmento et non est necessarium vt. vel non. fiat flobotomia vltima: immo sufficiat illud quod diximus. ¶ Et cum sinantia est non

cum coitate

cum edacitate replētionis in corpore toto: imo est
superfluitas in parte gutturis tm̄ τ non sentit extē/
sio ptransit vt non fiat flōmia: imo elongatio
fiat ab additiōe cāz resolōnis facientiū eiē ne-
cessariā cābitionē plurimā. ℭ Et phibeat nu
trimentū vt sit corpus eius vtens sanguis eius
nutrimento τ conuertens ipm a parte apatis: quasi
fiat ei inobediens sanguis: deinde vadat fm re
solutionē τ maturationē. Nam si flōmia fiat:
tunc forassē non tolerabit illud: τ non erit ex/
cusatio cibatiōis: τ in cibatiōe est labor τ ppter
eū non deglutit. ℭ Et non postponatur flōmia
vene que est sub lingua: imo oz vt icipiat illud
saltē in eadē die imo saltē in dispōne separatōis
pdicte τ ppter cū fuerint vene que sunt sub lin-
gua extense. Et qñqz necia est flōmia alguide/
gi τ qñqz necia ē scalpellatio lingue ipsius. Et
necie sunt ventose cruris: qm̄ sunt pferētes val
de. ℭ Et illū qdē qui psueuit est incurrere sinā
ces oz vt flōmet anteqz accidant τ cū vt repletō
τ cū est ver. ℭ Et ex eis qdē que sunt vehemē
tis iuuaminis est inceptio administrationis cli/
steriorū fortiū valde nisi febris phibeat: tunc.n.
oz vt sit cōtentus clisteribus lenibus. Clisteria
nāqz fortia τ collyria sunt in hoc maximi iuua
menti. τ opz vt embrocent extrema τ circūdet
collū lana τ ppter lana pilopi que sit infusa siue
in oleo oliue: aut in oleo camomellino. Ipso
enī est lenificatiua τ sedatiua doloris. ℭ Dein
de in postremo ipsius admisceant ei attractiua
cū non pferunt ista: τ sunt sicut baurach τ syna
pis τ costus τ castoreū τ sulfur τ vnguentum
forte rubificans: τ ēt mel anacardi τ oē qd vesi
cat. ℭ Et oz vt sint pteti in cibis suis vsqz ad diē
tertiū oxymelle: aut syrupo de melle: deide gra
datio fiat ad aquā ordei cū qbusdā medicis de
lectabilibus. deinde ad vitellū oui postea cū fa-
cilis fit deglutitio administrent sorbitōes ex cā
daros. Et in fine eius fiant sorbitōes ex matura
tiuis: deinde resolutiuis. ℭ Et cū deglutitio fit
difficilis ponant ventose sup collū apud spondi
lem secam cū suctiōe aut igne vt dilatet meatus
paulatim τ deglutiat illud qd sorbet ex cibis.
Cūqz illud cōpleuerit remoueant ventose igni
te: aut cadunt per seipsas. τ nō est malū si scal/
pellet ēt τ egrediat sanguis illic: τ ex halacdā:
deinde ventoset ventosa vna sup caput: τ ponā
tur ēt sup mētū ventose sub gutture τ illud fiat
postqz abscindit mā. Oia.n. hec trahunt mām
ad diuersam ptē τ minorant eam τ silr illud est
melius. ℭ Silr ponant sub mamillis τ super
alchezel: τ non est malū intromittere aliquid qd
mundificet ex allzezarā: τ eis silibus super qd
cottū sit inuolutum: mundificatio nāqz dilatat.
ℭ Et qñqz intromittit in gutture cānula facta
de auro aut argento: aut silibus ambobus ad/
iuuando ad inspirandū: τ silr qñ fortior fit cō/
strictio non est excusatio quin ventose ponant
super collum. ℭ Et qñqz confert in dilatatiōe
deglutitionis τ anhelitus cōpressio spatularum
cum fortitudine. ℭ Medicine aūt in principio
sint stiptice τ ppter in sanguinea τ meliora qui
dem stiptica sunt que hñt cum stipticitate sua
subam subtilem qua submergunt. ℭ Et ex re/
bus qdem quas extrahit experimentū est q sti
ptica pmixta cōposita magis sunt iuuatiua qz
singularia simplicia: τ qñqz dolor fit fortior in
principio rei: quare necessariū est vt stipticis ad
misceat aliquid qd sedet dolorē τ leniat sicut ē
syrupus viol. τ penidij τ lac calidū τ mucilago
se. lini τ altreb. ℭ Et qñqz multiplicat effusio
quare non est excusatio quin resolutiua eis ad
misceant: τ qñqz non est mā plurima in effusio
ne τ apa non est forte. Incipiant ergo τ admi/
nistrent galle τ sal ammoniacus: qm̄ phibent
cum fortitudine τ resoluunt cum fortitudine.
ℭ In colerica vero oz vt sit plus intentōis cō/
uersum ad infrigidandū cum eo qd facit stipti/
cum. τ qñqz administrant linimenta: τ qñqz ad
ministrant in ea τ in omni calida gargarisma/
ta τ insufflant insufflationes cum sufflatoriis τ
puluerizatōes: τ ex eis est gargarismus factus
cum oxymelle τ aqua τ aceto. Ipse.n. est maxi/
mi iuuamenti in initio calide τ frigide: τ cum
rob mororū ppter siluestriū. deinde cum eo in
quo non est zuccarum vel mel. τ administret in
principio purum τ cōfortet cum stipticis que
sunt de genere succi sumach τ acrestē siccatis: τ
sicut sunt balaustie: τ in huiōi qdem non ponā
tur mel nisi vt mundificet non vt cōfortet: τ silr
decoctio alkeibe cum melle aut decoctio su/
mach cum coagulato vue. τ fortius illo est suc/
cus nucis recentis: qm̄ ipse est ex melioribus
medicinis horum apatum τ succus rose recen
tis τ rob papaueris qñ pmiscet cum stipticis
est vehementis iuuamēti in initio. τ fortius illo
est decoctio myrti τ glandiū τ aqua coriandri τ
sumach τ aqua corticum nucis τ aqua myrti τ
aqua lentium decoctarum valde τ cydonia val/
de stiptica τ sorbe ppter: τ alumen iamenu hz p
prietatem in hoc τ ēt insuffletur in gutture in/
sufflatio ex scie rose τ sumach τ balaustijs fm
partes equales τ camphore modica. ℭ Et
colerice adhibeatur succus oleorum frigidorū
pmixtus cum eo qd hz stipticitatē aliquā sicut
succus virge pastoris τ succus solatri τ succus
ramorum vitis. ℭ Et ex cōibus inter eas in prin
cipio sunt semen rose τ semen portulace τ mu/
cilago psilij τ amilum τ spodium τ sumach τ
dragagantū τ camphora ex quibus fiant pillu
le cōpresse τ teneant sub lingua. ℭ Cum ergo
abscindit attractio oz vt misceant cum rob mo
rorum myrrha τ crocus. myrrha.n. pfundat
cum virtute sue stipticitatis τ sue resolōnis τ fa
cit crocum peruenire ad pfundū τ aggregantur
ad maturationē faciendam. ℭ Si aūt videris

ipsam declinare ad duritiem permisce cũ illo
ris aliqd ex baurach. ¶ Cũ aũt appropinquat
status: aut puenit in ipsa oꝫ vt administrenť ea
in qbus est sedatio ꝛ lenificatio sicut lac mulierũ
in quo dissoluunť squãme cassief. ꝛ oleũ in rob
mororũ aut ͛decoctio ficuũ ꝛ fenugreci: aut rob
myrthi cũ rob aut succus vitis cum melle: aut
rob aut bdelliũ arabicũ dissolutũ: aut rob vue
qđ est iuuatiuũ valde ꝛ aqua radicis in qua de
cocta sunt passe ꝛ fenugrecũ ꝛ dactuli ꝛ ficus ꝛ
myrrha ꝛ crocus ꝛ cinamomũ gargarizata cũ
oxymelle ꝛ aqua mellis. ¶ Et administrentur
emplastra ẽt ad maturandũ sicut emplm̃ alfeir
ꝛ distillatio olei ro. in aur. est iuuatiua in hac
hora. ¶ Et qñ vides q̃ non maturať ꝛ vides
duritiẽ oꝫ vt administres in medicis eius cau-
les. ¶ Cum aũt maturatio iam adest tunc stu
de in apertiõe apatis cum gargarismate qđ con
iungit inter apertionẽ ꝛ lenificationẽ: sicut que
dam medicine acute in lacte qbus fit gargaris-
mus. ¶ Et si est apparens ꝛ elongať tẽpe ꝛ nõ
disrũpiť nõ est mala administratio ferri. ¶ Et
ex medicinis tẽpatis cum inceptione ad disru-
ptionem est decoctio ficuũ cum fenugreco ꝛ
dactulis. ¶ Et decoctio lentiũ cum rof. ꝛ rob
liquiritie ꝛ seie almaru: ꝛ post illud fiat gradatio
ad illud qđ est fortius: quare misceanť cuꝫ rob
moroꝝ baurach ꝛ myrrha ꝛ dragagantũ: ꝛ ẽt
semen almaru dissolutũ in lacte caprino ꝛ olea
dissoluentia ꝛ pprie cum melle ꝛ galla: ꝛ fiat ex
eis gargarismus: ꝛ ex eis que sunt sicut aqua
mellis in qua decocta sunt ficus ꝛ calamentũ ꝛ
sansucus ꝛ alumen ꝛ mẽta ꝛ sisimbriũ ꝛ radix
lilij ꝯiunctim ꝛ sepatim. ¶ Et costo ꝛ proprie
marino inestimamentũ maximũ in hmõi ho
ra. ¶ Et in veritate statim post abstersionẽ in-
tegram ꝛ post maturationẽ cõpletã ꝛ apertio
nem cum eis que sunt sicut baurach ꝛ nitruꝫ ꝛ
assa fetida ꝛ myrrha ꝛ piper ꝛ castoreũ ꝛ ster-
cus hirũdinũ ꝛ stercus adib: ꝛ fiat ex eis gar-
garismus cum rob moroꝝ: imo cum sale ãmo
niaco ꝛ piretro ꝛ seie alharmel ꝛ synapis: aut
seie raphani cum aqua ꝛ oxymelle. ¶ Et ad-
ministrenť ex istis insufflatiões. ꝛ insufflatio sa
lis armoniaci est faciens quiescere. Cum ergo
declinat egritudo administra vinũ ꝛ balneũ ꝛ
embrocas. ¶ Confectio pillularũ iuuantiũ in
statu. ℞. radicis lilij. ꝫiij. preorasse fetide medie-
tatem ptis: colliganť cũ succo caulis aut coagu
lato vue. ¶ Ex curatione vero flegmatice est
vt intus in gutture intromittať virga mollifica
ta torta super quã inuolutus sit pannus quo li-
niaťapa ꝛ quo mundificeť humiditas. ¶ Et
ei qdeꝫ que est antiqua assa fetida ꝛ cinamomũ
ꝛ soluať venter cum cochijs ꝛ hiera ꝛ silibus.
ꝛ clysterizentur cuꝫ clysteribus valde fortibus.
¶ In cura aũt melis ex medicinis magis cõ-
ferentibus ei est medicamen alharmel gargari

zatum ꝛ linitũ exterius ꝛ interius. ¶ Ex medi
cinis vero que hñt pprietatẽ ꝛ ꝯuenientes sunt
in omni hora est stercus canis albũ ꝛ adib albũ
ꝛ hoc modo colligiť. Custodiať canis ne ali-
quid comedat nisi ossa tm̃ donec stercus eijciat
albũ qđ pui existat fetoris: ꝛ silr stercus hois
pprie infantis: ꝛ oꝫ vt sollicitudo sit ita vt illud
quo cibať sit cum quantitate qua digerať. ꝛ qđ
ex eo melius est: est panis lupinorũ ͛fm quan-
titatem paruã ꝛ in potu tribuať post ipsum vi
num vetus: deinde sumať stercus eius ꝛ extece
tur: est. n. pauci fetoris. ꝛ si cum pane desiderat
aliqd aliud. tũc dentur ꝛ cibi bone digõnis bo
ni chymi calide cõplõnis cum equalitate sicut
carnes galline ꝛ pdicis: ꝛ extremitates capra-
rum. Hec. n. cum bonitate digõnis educunt fe-
ces parui fetoris. ¶ Et ex medicinis qdẽ sua
pprietate facientibus sunt hirundines aduste.
Decollanť. n. pauus ꝛ currit ꝛ sanguis sup alas
ipsarũ: deinde puluerizať super eas sal ꝛ ponũ
tur in vrceolo lutato ꝛ ligať caput eius ꝛ ponũ
tur in furno: ꝛ vt ponanť in vitreato vase linito
luto sapie est rectius apud me ꝛ silr stercus hi-
rũdinũ adustũ cum fortitudine. ¶ Et qñqꝫ li-
nitur palatuꝫ ex felle taurino cum melle ꝛ felle
testudinis ꝛ flore eris ꝛ capitibus pisciculorũ
salitorũ ꝛ pprie vua. ꝛ linitur ẽt palatũ hñtis si
nantia sale cum melle ꝛ aceto ꝛ oleo. Et silr apa
vue: ꝛ silr administrenť gargarismata cũ oxy-
melle in quo decoctũ est semen raphani. ¶ Et
colcotar qdem ꝛ calcadis ambo sunt bona apa
ri gauonis. ¶ Et ex compositis sunt medica-
men mori cum myrrha ꝛ croco. Et medicamẽ
hirũdinum: ꝛ medicamen alharmel: ꝛ medica
men corticis nucis recentis: ꝛ trocisci andoro-
sim ꝛ medicamẽ hmõi. ¶ ℞. stercoris cãis al.
adusti in testa ꝛ preter testã. vii. i. pipis. ꝫ. ij. gal-
larum adustarum corticis granatorum carnis
simij ꝛ sitis ꝛ adhoba omnium. añ. ꝫ. i. myrrhe
costi amboruꝫ. añ. vii. ꝫ. insuffletur aut liniatur
cum melle ꝛ etiam in fine eius ꝛ in hora vehe-
mentie administretur stercus pueri ex pane lu-
pinorum ꝛ stercus cãis ꝛ hirũdinum adustum
ꝛ sal ãmoniacus iteretur hoc in die multotiẽs.
¶ Quandoqꝫ vero apostematur lingua pre-
focati etiam ꝛ indiget forasse curatiõe ipsius:
sed nos iam locuti fuimus de apatibus lingue
ꝛ illud quidem qđ huic loco pprium est necũ
ex eo redire ad illud qđ illic dictũ est. s. vt inge-
nietur post flõniã in attrahendo mãs ad infe-
riora. ¶ Et qñqꝫ fit illud in loco hoc cũ hiera
pi. Hꝫ. n. pprietatem in deponendo humores
qui sunt coram supremo oris flõi ꝛ meri ꝛ gut
turis. deinde administrenť super ipm infrãntia
ꝛ repercussiua sicut succus lactuce: ꝛ est medicia
hñs pprietatem quã sigt visio inuẽmẽti eius:
deinde si necessaria est resolutio subtilis fiat.
¶ Ex eis aũt que ꝯferunt in regie eius que est

propter, spōdiles est vt ingeniet in cōpressione loci cū facilitate ad posteriora: fortassis.n. reuerteret spōdiles. ꝛ illa quidē cōpressio qñqꝫ fit cū instro ꝛ cū digitis ꝛ inueniunt qñqꝫ p illud requies. instrm vero ē res silis freno qd i gutture firmant ꝛ expellit qd est intus i gutture ad exteriora. Cōpressio aūt valde est nociua in apatibus. Cūqꝫ sinācces vehemētiores fiunt ꝛ nō valēt, medicine ꝛ creditur qꝛ pditio futura sit: illud p qd sperat euasio ē scissio cāne: ꝛ illud ē cū scissione ligamētorꝫ q̄ sunt inter duos anulos canne pter qꝛ recipiat aliqd de cartilagine eis vt p illud anhelet: deinde suat cū expletum fuerit regimē apatis ꝛ medicetur ꝛ sanabitur. ¶ Et modus qd curationis eius est vt tēdat caput ad posteriora ꝛ teneatur ꝛ sumat cutis ꝛ abscindat. Et qd de eo rectius est: est vt sumat cutis cū vncino ꝛ elōget: deinde discoopiatur a cāna: ꝛ findatur qd est iter duos annulos eā ne cora fissura cutis: deinde suatur ꝛ ponat super ipsam puluis citrinus. ¶ Et opꝫ quidē vt duplicētur duo labia fissure cutis soluꝫ pter qꝛ cōtingātur carthilago ꝛ pāniculi in aliquo: ꝛ hoc est iudiciū huius fissure cōtinuis. nō ad hāc intētionē. Nam si existimat qꝛ in illis eisdē ligamētis sit apa ꝛ nocumētū nō opꝫ vt administretur scissio. ¶ Cū aūt syncopis supuenerit egro ꝛ timetur qꝛ cōpleat pfocatio incipiatur a clysterib⁹ fortibus. Et flobotometur vena q̄ est sub lingua ꝛ flobotometur vena frōtis ꝛ appēdātur vētose sup collum ꝛ sub mēto cū incisione: aut absqꝫ icisione. ꝛ si fuerit cā pfocationis eius ꝛ syncopis eius submersio tūc ꝯuertatur vt currat aq̄. Deinde suffumiget cū eo qd habet fortitudinē ꝛ odorē bonū donec reuiuiscat. ¶ Opꝫ autem vt ille qui euaserit a suffocatione vehemēti flobotometur ꝛ clysterizetur ꝛ sorbeat aliqbus diebus sorbitiones ex farina ciceris ꝛ lac: aut aquam carnis in qua dissoluti sunt panis ꝛ vitellus oui. ¶ Et scias qꝛ omnis qui habet dolorem gutturis melius est fugere sermonem ex quocūqꝫ sit dolore.

¶ De vua ꝛ ambab⁹ amigdalis. Cap. xii.

Uua quādoqꝫ accidit catarrus apostemās eas: ita vt phibeat anhelitū. ¶ Et quādoqꝫ mollificat vua pter apa ꝛ indiget eo qd cōstringat eā ꝛ exiccet ex materia ipsam: ꝛ qñqꝫ idiget incisione. Et appropinquat curationi pfocationum. ¶ Et curetur in pncipio cū linimētis in qbus sit facilitatis obseruatio ꝛ administrent cū pēna: digiti nāqꝫ in nō sua hora qñqꝫ laborem afferunt. Et in illa que magna est ꝛ parue inflāmationis administrent pōtica. ¶ Inflammate vero cōuenies est illud qd est vehemētis infrigidationis sicut aq̄ solatri ꝛ sicut semen rose ꝛ folia eius: vtrisqꝫ enī inest opatio fortis. ¶ Et ex eis que sunt fortiora in hoc ca. sunt gūmi arabicū ꝛ dragagāntum ꝛ sarcocolla ꝛ neseflēgi linita ꝛ etiā balaustie ptes. ij. aluminis po. i. cōterant ꝛ cribellent cum ordi ꝛ administrent cū spatula hūte caput icisum in latitudine. ¶ Et qñqꝫ addunt in eis crocus ꝛ cāphora ꝛ administrant liniendo: ꝛ etiā galle trite cū aceto ꝛ liniunt cū pēna. ꝛ iterū aqua granati acetosi cū stipticis: ꝛ etiā lapis sedenigi: ꝛ etiā lapis corrosus aduftus: ꝛ ille q noiat achates ꝛ lapis alasurugic ꝛ spodiū ꝛ luti sigillatū ꝛ armeni ꝛ rob agreste ꝛ fructus spine egyptiace ꝛ alumē iameni ꝛ semē rose. Sumātur ex eis sicut est illud. Et suffumigatio cū ramis aneti est ex eis q̄ cōstringunt vuā valde. ꝛ etiā succus granati dulcis cōtriti cū cortice suo cū sexta sui de melle fact⁹ viscosus inspissatus est linimētū bonum. ¶ Et opꝫ vt qñ gargarisma fit cū stipticis assiduetur gargarisma cū aqua calida. Illud enim prepat ipsam vt in eo stiptica operent ꝛ lenit ipsam ꝛ phibet stiptica indurare ipsam. ¶ Quod si stiptica eā acgrere faciāt duriciē ꝛ corrugationem dolorosam: administra in ea mucilagines ꝛ gūmi arabici ꝛ dragagāti ꝛ amilū ꝛ sarcocollaꝫ ꝛ semē malue ꝛ aquā furfuris ꝛ ordei ꝛ fiat vt fiet succus extremitatū rāni cum quinta sui de melle ꝛ aqua nutrit qm est linimētū bonū. Et opꝫ vt cū gargarisma fit ex stipticis assidue fiat ante illud gargarisma cum aq̄ calida aut decoctione rosarum ꝛ sumach cui⁹ sexta po sit mellis decoquat ꝛ inspisset ꝛ liniat exterius cū eo qd habet exiccationē ꝛ stipticitatē fortem sicut qd fit cum gallis ꝛ allumine iameni. ¶ Et salgdem est illud qd est pmittendū ante oia illa. ¶ Medicamē colice vero gallarū imaturarum nucis atrimēti ru. sumach oinm añ. ptes. iij. ꝛ tertia. salis torrefacti. xx. ptes sumant ꝛ administrentur. Medicamē bonum in dispōnib⁹ ꝛ horis. ¶ ℞. aluminis iameni ptes. iij. ros. ptes. ij. costi ptem. i. administret amplꝫ cū pēna vt pueniat ad vuā. ¶ Medicamē bonū ad horam suaꝫ. ℞. succū granati cū cortice suo ꝛ ispisset cū quarta sui de melle ꝛ liniat cum eo. ¶ Et etiam aluminis ptē. i. salis āmoniaci ptē vnā ꝛ. ß. gallarū imaturarū tertiā partis dragāti. iij. ptes. Et quādo puenit statu aut appropinquat administra myrrhā ꝛ crocū ꝛ cyperū ꝛ que sunt eis similia ꝛ darsisahā ꝓpue ꝛ florē squinanti ꝛ ramos balsami ꝛ alusanet administrent liniendo: ꝛ aq̄ eorꝫ gargarizent: ꝛ ꝓprie qñ administrat in eis gargarisma decoctionis radicis lilij ꝛ semīnis ros. cū melle. Et distilletur oleū amigdalinū in aures in oi hora: qm est iuuatiuū. ¶ Si aūt collectio fiat in vtrisqꝫ amigdalis ꝛ in eis q̄ sequunt eas administra decoctiōes pdictas in caplo sinantie. ¶ Quod si dolor pseuerat ꝛ nō sedat reuertēdū est ad solutionem ventris. Si vero per hoc nō cōplet administra ea q̄ sunt fortis resolutionis sicut est succus cucume asinini ꝛ

centaurea ꝛ nitrum rubeũ cum melle aut solũ. ¶ Et si indurescit aspa ꝛ ꝓlõgat nõ ẽ aliqd ei ita ꝯueniẽs sicut assa fetida. Cũ ergo icipit subtiliari in loco vno ꝛ ingrossat in loco alio tunc icidat: ꝛ q̃tũ possibile est vt expellas illud: ꝛ facias illi emplm cuz sale ãmoniaco ꝛ mittas tꝑs ei cũ coclearĩo qđ est sicut frenũ ꝛ est meli⁹. ¶ Et nõ opꝫ vt incidat nisi cum radici eius ad uenit extenuatio: quoniã in ea ẽ timoꝛ magn⁹. ¶ Gargarisma exiccãs vlcera apatum gutturum ꝛ purgans ea. ℞. lentiũ balaustiarũ ãboꝝ ãñ. ptes. v. sief. memithe croci costi oĩuꝫ ãñ. ptẽ i. coquant i aq̃ ꝛ sumat ex decoctiõe coꝝ p̃s. i. ꝛ misceat cũ medietate sui de rob mori ꝛ quarta sui de melle ꝛ fiat cum ea gargarisma.

¶ De casu vue. Cap. xiij.

Quando q̃z cadit vua in febꝛe: ꝛ q̃ñq̃ cadit sine febꝛe. ꝛ eius casus est vt tẽdat ad iferioꝛa ita vt nõ redeat ad locum suum: ꝛ q̃ñq̃ necessarium sit deglutienti comprimere digitis suis donec transglutiat.

¶ De cura. Cap. xiiij.

Si sunt illic caliditas ꝛ rubedo flobotomia: deinde administra gargarismata ꝑdicta in capl'o predicto sicut gargarismata cũ aceto ꝛ aqua ros. Deinde fricet cũ rosis ꝛ sandalis ꝛ balaustijs ꝛ cãphoꝛa ꝛ rob de moris ꝓpꝛie instrumento simili freno. ꝛ opꝫ vt fiat cum facilitate quãto magis est possibile. ¶ Et si nõ sunt caliditas illic ꝛ rubedo admĩstra gargarisma cũ oxymelle ꝛ synapi ꝛ almuri ꝛ alnabati ꝛ fricet cuz instrum ẽto ꝑdicto. ꝛ medicamẽ quo fricat est illud qđ fit ex gallis ꝛ moris cõtritis. ¶ Et foꝛtioꝛ curatio est vt subleuet cũ instrumẽto ad superioꝛa extẽdẽdo ad exterioꝛa cũ medicinis stipticis ꝛ ꝑmixtis cũ resolutiuis ẜm q͂ opoꝛtet. ¶ Et quãdoq̃ premitit cũ digitis linitis ex eis que sunt sicut rob moroꝝ ꝛ nuciũ ꝛ allioꝝ. ¶ Et ex medicinis bonis ad eleuãdũ sunt balaustie ꝛ alumẽ ꝛ cãphoꝛa. ¶ Et ex bonis in eleuatiõe vue est gallia cũ sale ãmoniaco ꝛ galle cũ sale ammoniaco. Sed gallia est subtilioꝛ postq̃ nõ fuerit illic nocumẽtũ ex apate ꝛ repletione. Cũ ergo stat fac gargarismũ cũ aqua salsa vtẽdo gargarismate post gargarisma. Et ex eis que expta sunt ad illud est vt sumat semis ro. medietas lib. succi berbe bircine. iij. vn. decoquant in melle aut vino: q̃m est foꝛti⁹. Et infantiũ qđ vuas q̃ñq̃ eleuãt galle aduste cum aceto ꝛ ꝓpꝛie q̃ñ liniunt ex eis coꝝ syncipita.

¶ Sermo vniuersalis de incisione vue ꝛ vtriusq̃ amigdale. Cap. xv.

Oportet vt in vua cõsideret eius subtiliatio ꝛ detuminio ꝛ propꝛie in inferioꝛe parte eius ꝛ si igrossat extremitas eius ꝛ resudat ex ea sicut pus tunc est melioꝛ hoꝛa ꝛ tũc incidat cũ ferro ꝛ cũ medicinis cauterizãtibus. ¶ Et fiat pꝛeseruatio cũ solutione vẽtris subtili precedẽte ipsaꝫ ꝛ excussione coꝛpis a repletione si fuerit in ipso ex sanguine aut aliis. Incisio nãq̃ cũ repletione est timoꝛosa. ¶ Illius aũt incisio que subtilis est lõga sicut cauda muris equitãs sup linguã sine repletiõe: aut rubedine aut nigredine est parui timoꝛis. ¶ Et modus qdẽ incisionis eius est vt pꝛemat lingua ad iferioꝛa: ꝛ si sit possibile accipe vuaꝫ cũ instrumẽto: ꝛ pꝛemat ad inferioꝛa ꝛ nõ radicit⁹ incidat: imo dimittatur ex ea aliqd. Nã si tu absciderꝭ eam ex palato sanguis foꝛtẽ nõ abscindet oĩno: cum tamen nõ opꝫ vt incidat res parua: ꝛ fit nocumẽtũ ꝛ remanet cũ dispõne sua: imo opꝫ vt incidatur quãtitas quã addit sup nãm. ¶ Cũ aũt est rubea apoꝛa tunc eius incisio est timoꝛosa. ꝛ q̃ñq̃ manat sanguis ꝛ nõ abscindit ꝓpter aliquam medicinã. ¶ Ex medicinis aũt incidẽtib⁹ eam sunt assa fetida ꝛ alumẽ iameni que sine intermissione ponant sup radicẽ eius: q̃m icidũt eã ꝛ faciũt ipsaꝫ cadere. ¶ Et ex medicinis facientib⁹ ipsam cadere cũ cauterio est sal ãmoniac⁹ cũ assa fetida ꝛ atramẽtis. ¶ Et opꝫ vt medicine iste sup vuã annexe teneant cũ instr̃o narrato: ꝛ teneant hoꝛa vna ita q͂ nõ ꝺglutiat donec agãt in eam: deinde iterat vsq̃ q̃ nigrescat. Naꝫ si denigrat cadet post tres dies ẜm pl'm. ¶ Et opꝫ vt sit ille q curat declinis ad iferioꝛa hñs os aptũ ita vt currat saliua ei⁹ ꝛ nõ retineat in oꝛe ipsius. ¶ Due ṽo amigdale suspẽdant cũ vncino ꝛ trahant ad exterioꝛa q̃tũ plus possibile est ꝑter q͂ cũ eis attrahant tunice: ꝛ abscindant cũ rotũditate desup radicem apud q̃rtã lõgitudinis cũ instr̃o incisionis ꝑter q͂ ꝑmutet instr̃m ꝛ icidat vna post alterã post obseruationẽ ꝯditionũ ꝑdictaꝝ i coloꝛe ꝛ q̃titate eaꝝ. ¶ Cũq̃ ceciderint ex eis q̃ abscindit dimittat sanguis currere ẜm quãtitatẽ mediocrẽ. ¶ Et sit patiẽs declinis sup faciem suã ne sanguis ingrediat guttur eius. Deinde colluat os ex aceto ꝛ aq̃ infrigidatis: ꝛ euomat ꝛ tussiat vt mundificetur interius eius: deinde ponat sup eaꝫ qđ abscindit sanguinẽ sicut colcotar ꝛ alumẽ ꝛ dragagãtum ꝛ gargarizet cum decoctione senticis ꝛ folioꝝ myrthi ꝛ sit tepida.

¶ De rememoꝛatione nocumentorum incisionis. Cap. xvi.

Ex eis ẽ nocumẽtũ vocis. ¶ Et ex illis est detectio pulmõis frigoꝛi ꝛ caloꝛi ꝛ facit accidere tussim ab oĩ frigoꝛe ꝛ caloꝛe ꝛ nõ tolerat fumũ. ¶ Et ex illis est detegere stomacũ malitie cõplexionis a cũ ꝑmutatur ex ventositate ꝛ puluere ꝛ eius similibus. ¶ Et plurimi coꝝ infrigidant aerem tẽperatuꝫ ꝛ in pectoꝛibus plurimoꝝ coꝝ figitur frig⁹ i pulmone ipsoꝝ donec moꝛiunt. ꝛ q̃ñq̃ accidit ex ea spũtũ sanguinis ꝛ nõ retinetur.

¶ De cura sputi sanguinis ex incisione vue et vtrarumqȝ amygdale. Cap. xvij.

Oportet vt ponantur ventose sup collū et mamillas et fiat flōmia et vt fiat regimē cum flōmia venarū inferiorū cōicantiū sicut ascellarum et eis similiū intendēdo ad attrahēdū. ¶ Singularia aūt sanguinē retinentia et linimēta administrata ad illud sunt sicut attrimētū quo fiat linimētū: aut puluerizet attrimētū super ipm: et infrigidātia actu sicut nix et succi fridi stiptici noti: sicut succus agreste et pāpanū vitis et ribes et solatri et aq̄ cidonioꝝ acetosoꝝ. ¶ Et ex rebus expertis que hn̄t ꝓprietatez in hoc ca. Et opȝ vt administret in dispōne medicamē qd testatus est sapiens noiatus. Diogenes et est alcneyric. Et etiā succ⁹ arnoglosse cū administrat ꝓprie cum troc. de karabe et luto sigillato. ¶ Et opȝ vt non administretur ex eis calidū aliqd imo frigidum actu. Calidum enim cuȝ eo quod attrahit destruit operationem medicine.

¶ Fen. x. de dispositiōibus pulmonis et pectoris et est tractatus quinqȝ.

¶ Tractatus p̄mus de principijs et anhelitu.

¶ De anathomia epiglotis et canne pulmonis. Ca. i.

Canna quidē pulmonis est mēbrū cōpositū ex cartilaginibuȝ pluribus que sūt circuli et partes circuloꝝ: quarū alie alijs cōtinuantur. Que ergo ex eis obuiāt meatui cibi qui est posteri⁹ et est meri facte sunt diminute et ꝓpinque semicirculo: et posita est abscissio earū ad meri: et cōtingit meri de ea corpus pāniculosum nō cartilaginosum: imo substantia ei⁹ cartilaginosa ad anteriora posita est. ¶ Et cōponunt he cartilagines ex ligamētis que pāniculus tegit et comprehendit oia illa intrinsecus pāniculus lenis ad siccitatē et durinē declināns aliquātulū: et similiter etiā exterius et caput eius supius qd sequit os et epiglotū. ¶ Et extremitas eius inferior diuidit in duas sectiōes. Deinde diuidit in sectiones currētes in pulmone vicinātes ramis venarū pulsantiū et quietarū et puenit earū partitio ad orificia valde strictiora qȝ orificia eoꝝ que simulant eis et currūt cū ipsis. ¶ Eiuȝ igitur creatio facta ex cartilagine vt inueniat in ea aptio pdicta et ne lenitas faceret eā indigere cooptura: et vt sit durities eius tutamen ipsi cū sit eius sit⁹ ad anteriora: et vt sit durities eiuȝ eā ad hoc vt pueniat vox: aut adiuuet eam. Et facta est eius cōpositio ex cartilaginib⁹ plurib⁹ ligatis cū pāniculis vt sit ei possibilis extensio et coniunctio apud attractionē aeris et respirationem et nō doleat ex pcussionibus que accidūt ei desubtus et supra. ¶ Et ex attractiōibus que accidūt ei ad extremitatē eius et vt cū nocumētum accidit nō dilatet neqȝ coangustet. ¶ Et facta est rotūda vt sit securior et magis incolumis et nō minuit ab ea qd de ipso tangit meri nisi vt nō cōprimat bucellā transeuntē ipsum: imo ptranseat a facie eius cū extendit meri ad amplitudinē et sit cōcauitas eius tunc q̄si adiuuās meri cū incipit meri extēdi ad ipsam et penetrat in ipsum et ꝓprie in deglutione ne cōiungatur anhelitui: q̄m deglutitio necessariū facit vt coperiat cāna pulmonis supiuȝ vt nō ingrediat eam cibus trāsiēs sup eā et fit cooptura ei⁹ cum suppositione cartilaginū stātium sup meatum. Et simr eius que noiat nō habens nomen. ¶ Et cū sit deglutitio et vomit⁹ eius indigētes cooptura i hoc meatu et nō est possibile vt sine cū sit anhelitus. ¶ Et creata est ꝓpter vociferationē res que noiat lingua fistule cōstricta apd extremitatē cāne: deinde dilatat apud epiglotum: q̄re incipit ex amplitudine pueniēs ad cōstrictionē. deinde ad spaciū amplū sicut est in fistula. q̄m necessariū est voci ꝯstrictio vt retineatur et huiōi qdē corpis silis lingue fistule proprietas est vt ꝯiungat et dilatet vt fiat per illud percussio vocis. ¶ Durities vero pāniculi qui tegit eā interius fuit vt resistat solus catarris et sputis malis et vapori fumoso redeūti ex corde: et vt nō mollificet pcussione vocis. ¶ Eius aūt diuisio in p̄mis in duas ptes fuit: quoniaȝ pulmo hēt duas ptes. sed eius ramificatio cuȝ venis quietis fuit vt ex eis accipiat nutrimentum. ¶ Cōstrictio autē orificioꝝ eoruȝ fuit vt mēsuretur in eis respiratio arteriarū venientiū ad cor. vt nō penetret in eis ad ipm. Naȝ si penetraret faceret puenire sputū sanguiniȝ: hec est ergo forma cāne pulmonis. ¶ Epiglotus aūt est instrm ad cōplendā vocē vt teneat anhelitus. Et in interiore pte ipsius est corpus simile lingue fistule: et iam diximus ipm: et cum eo qd apponitur ipsi ex palato: et est simile additioni qua claudit caput fistule: cōplet vox. ¶ Et epiglotis quidē est coartata cum cāna cōstricta est meri. ¶ Cū ergo meri appetit deglutire: et declinat ad inferiora ꝓpter attractionē bucelle: coperit epiglotis et eleuat sursum et coartat cooptura quarūdam suarū cartilaginū cū alijs: q̄re extendunt panniculi et lacerti. ¶ Cūqȝ cibus ptrāsit meatum meri sunt orificiū epiglotis et cāne adherenteȝ palato superi⁹ et q̄re non est possibile vt ingrediat ipm ex eo qd cōprehensum est apud meri aliqd: q̄re ptranseunt ipm cibus et potus ita q nō cadit ad cannam aliqd nisi in qbusdā horis in qbus festinat deglutitio anteqȝ compleat motus iste: aut accidat cibo motus ꝓpter meri cōturbatū: q̄re nō cessat natura laborare in expulsione eiuȝ cū tussi. Et nos quidē iam diximus anathomiaȝ cartilaginū epiglotis et lacertoꝝ ei⁹ in p̄mo libro. ¶ Pulmo autē est cōpositus ex ptibus

quarum vna est cāna: τ scḋa est rami arterie ve
nate: τ tertia est rami ꝓculdubio q̄s cōiungit
caro mollis rara aerea creata ex tenuiore san
guie τ subtiliore: τ illḋ est ē nutrimētū ei⁹: τ ē
plū meatuū mollis τ rar⁹ ad albedinem decli
nās ꝓpter in pulmonib⁹ aīaliū q̄rū integre est
creatio: τ creat⁹ ē rar⁹ vt i ipso accipiat aer τ di
geraꝶ in eo τ expellaꝶ supfluitas ei⁹ ab eo sicut
creatū ē cpar cū cōparatōe ad cibū. ¶ Et est
hūs duas diuisiōes: q̄rū vna tēdit ad dexteraȝ
τ altera ad sinistrā. τ sectio q̄ sinistra duos hȝ
ramos: τ sectio dextera tres hȝ ramos. τ iuua
mētū pulmōis oīno est attractio aeris: τ iuua
mētū attractiōis aeris ē p̄pepatio aeris cordis
pluris q̄ ipm q̄ idiget in pulsu vno. τ iuuamē
tū hmōi p̄peparatiōis ē vt sit aīali cū submergiꝶ
in aq̄. τ q̄n emittit vocē longā ꝯtinuā ipedientē
ipm ab acceptione aeris: aut cū abhorret eius
attractionē pp dispōnes τ cās ducētes ipm ad
illud ex fetore aut alio aer p̄paratus quem assu
mit cor. ¶ Et iuuamentū huius aeris p̄parati
est vt tēperet sua euētatione calitatē cordis: τ
vt restauret spūm cū suba q̄ est magis vincens
in cōplōne eius: preter q̄ aer solus sicut exi
stimāt quidā cōuertaꝶ τ fiat spūs: sicut nō sola
aqua nutrit mēbrū. ¶ Verū vnūquodq; eoꝝ
aut est pars nutrimēti: aut est faciēs penetrare
subtilitate. ¶ Sed aqua est ad nutrimētū cor
poris: τ aer est ad nutrimentū spiritus: τ vnū
quodq; duoꝝ. s. nutrimētum corpis τ spiritus
est corpus cōpositū nō simplex. ¶ Sed iuua
mētū extractiōis supfluitatis aduste spiritus τ
est eius fumositas τ pulmonis est ad introitū
aeris frigidi. Iste nāq; attractus iam ꝓculdu
bio cōuersus est ad calefactionē: q̄re nō cōfert
in tēperando spiritū. ¶ Ramificatio autē ve
narū τ cāne in pulmone fuit: q̄m cāna τ arte
ria venalis cōicāt in nutriēdo pulmonē ex san
guie digesto claro veniēte ex corde. ¶ Carnis
aūt iuuatiuū est vt opilet rimas τ cōiungat ra
mos: sed eius raritas est vt rectificet attractio
nem aeris. Nō enim est vt nō penetret aer nisi
in cānā tm̄: imo quādoq; euadit ad corp⁹ pul
monis ex eo: τ in hoc est aptus in multiplica
tione τ vt adiuuet etiā in cōstrictiōe ad expul
sionē. ¶ Est ergo p̄paratus duob⁹ motib⁹ τ
ꝓpter hoc aperiꝶ pulmo cum sufflatione. Eiuȝ
aūt albedo est ꝓpter dn̄iuȝ aeris sup illud quo
nutritur τ ꝓpter plurimam eius frigiditatem.
¶ Eius partitio in duas ptes est vt non cesset
anhelitus ꝓpter nocumētū adueniēs vni dua
rū partiū τ ois ramus est ramificatus ꝓpter il
lud in duos ramos. ¶ Quintus aūt qui est in
latere dextro est lect⁹ substrat⁹ vene que noiatur
ꝯcaua τ nō est eiuȝ iuuamētū in anhelitu plīn.
Et q̄n cor magis fuit decliue pariter ad sini
strā addiꝶ in pte sinistra q̄ occupet spacium pe
ctoris. Et non est bonū vt pulmoni sit in latere
dextro additio ex̄tis venis substratā: q̄m iā ce
cidit necessitas ei⁹. Et pulmonē q̄ cooꝑit pā
niculus neruosus vt sit sibi q̄ sciuisti sensus ali
quis aliq̄ mō: τ si nō ē itrās tn̄ ē coopertēs q̄uiȝ
ipse pulmo sit substrat⁹ cordi leniēs ipm: τ ei⁹
iuuamētū. ¶ Pect⁹ q̄z diuisum est in duas cō
cauitates īter q̄s distinguit panniculus oꝛt⁹ ex
oppōne mediantōis thoracis: τ nō est trāsit⁹ ab
vna duaꝝ ꝯcauitatū ad alterā: τ iste pāniculuȝ
est in ꝟitate duo pāniculi τ ē ꝯiūct⁹ in posterio
re pte sui cū spōdilib⁹: τ supius vt defendat am
bas furculas: τ intētio in creādo eos fuit vt sit
pect⁹ hūs duos ꝓniculos q̄ten⁹ si eueniat vni
eoꝝ nocumētū sufficiat alter ad faciēdū āheli
tū: τ ei⁹ intētionē. Et ex iuuamēto eius ē liga
tio meri τ pulmōis τ mēbroꝝ pectoris adiuui
cem. ¶ Vdamus aūt iā diximus formā τ iuua
mētū ei⁹ i anathomia lacertoꝝ. ipm. n. ē ꝟitate
ē vn⁹ lacertoꝝ: τ ē ex trib⁹ tunicis q̄rū media ē
chorda q̄ ꝯplet ei⁹ opatio. τ tunica q̄ ē supra ē
sicut fūdamētū τ basis pāniculi pectoris q̄ īter
ti⁹ coopiunt ipȝ τ tūica iterior ē sicut illa siphaci
τ in velamie q̄ b duo sunt foramia quoꝝ ma
ius est trāsit⁹ meri τ arterie magne. τ p minus
est trāsitus vene que nominaꝶ albabari τ est ve
hementis suspensionis cum ea τ incarnatiōis.

¶ De complexionib⁹ pulmonis τ signis dis
positionum eius. Cap. ij.

Dicam⁹ itaq; q̄ cōplōnē calidam signt
āplitudo pectoris τ magnitudo an
helit⁹. τ q̄n̄ȝ duplaꝶ exsufflatio τ vox
τ opatio eius: τ q̄ parum noceꝶ ab
aere frigido: τ q̄ plūi a calo: τ q̄ accūtia sitis
sedat aer frigidus absq; potu multotiēs τ acci
dit ei plūi inflāmatio τ tussis. ¶ Frigidā ꝟo cō
plexionē signt paruitas pectoris τ paruitas an
helitus. τ vox τ acuitas amboꝝ: τ q̄ noceꝶ ab
oi frigido. τ multitudo gn̄ationis flegmatis
in ipso. τ multotiēs quidē duplatur eo anheli
tus τ aduenīūt ei asma τ tussis. ¶ Cōplexio
nē aūt humidā significāt multitudo supfluita
tum τ raucedo vocis τ stertitus τ ꝓpter cū fue
rit cū ma: τ fuerit decliuis ad supiora τ defe
ctus ab eleuatione vocis nō ꝓpter debilitatē
corpis. ¶ Siccā ꝟo cōplexionem signt pauci
tas superfluitatum τ asperitas vocis τ simili
tudo ei⁹ cū voce gruum: τ quādoq; est illic dif
ficultas propter vehemētiaȝ spissitudinis. ¶ Vna
queq; aūt harū cōplonū q̄nq; est pulmoni na
lis τ q̄nq; est ei accidētalis: τ cōicāt in aliquo
τ differūt in aliquo. ¶ Illa aūt in q̄b⁹ cōicant
sunt signa p̄dicta nisi illa que excipiemus poste
sed ea in quibus differūt sunt duo: vnū eorum
est q̄sicū cōplo est nālis signū eius est stās fm
nām: τ si ē accñtalis est ei signū accñtale τ iam
aduēit ei nisi sit signū de gn̄e eoꝝ q̄ nō accidūt
nisi nā tm̄: q̄m tūc signū est nāle eius simile ē
magnitudo pectoris: aut paruitas eius. ¶ Et

tias ꝙ magis ꝓprie significationes eius ſm diſpõ
nes pectoris ꝛ pulmonis eſt anhelitus in frigi
te ſua ꝛ caliditate ſua: ꝛ magnitudie ei⁹ ꝛ puitate
ipſius: ꝛ facilitate ipſius ꝛ eius difficultate: ꝛ
fetore ꝛ bonitate odoris eius ꝛ reliqs diſpõni-
bus eius. ¶ Et ſilr vox eſt in hmõi re: ſicut il-
lud qḋ ſigt illa que ſtrangulata ꝛ eſt cum nocu
mentũ fit in lacertis dilatantibus: ꝛ rauca cuȝ
nocumentũ fit in lacertis ꝯſtrictiuis cũ nocu-
mentũ eſt in lacertis: ꝛ ſilr tuſſis ꝛ ſputũ ꝛ pul
ſus. ¶ Et iaȝ declarata eſt tibi qualitas ſigno-
rũ anhelitus ꝛ qualitas ſignorũ vocis ꝛ quali
tas ſignorum tuſſis ꝛ qualitas ſignorũ ſputi.
¶ Pulſus autẽ ꝛ qḋ ipſe ſigt ſm cõplõnes ꝛ
egritudines iam ſciuiſti. ¶ Et pulmo qdẽ vi-
cinat cordi ꝛ ſigñões diſpõnũ eius ſunt ſup ipȝ
fortiores. ¶ Et pulſus eſt magis ſignatiuus eiuſ
qḋ ſeqt ramos nervoꝝ pulmõis. ¶ Et tuſſis ẽ
magis ſigñuã illius qḋ ſeqt cãnã ꝛ carnẽ pul-
monis. ¶ Et ſenſibilitas grauitatis eſt ſigniũ ꝓ-
pria ꝙ mã eſt in pãniculis ꝛ lacertis. ¶ Et cũ
non ſpuit niſi cũ tuſſi leui tunc mã eſt ꝓpiqua
ſupremo cãne ꝛ ei qḋ ſequit ipm. Et ſi nõ ſpuit
niſi cũ tuſſi plurima tunc mã eſt ꝓfunda ꝛ eſt
longinqua. ¶ Et qñqȝ aſſociant nocumentis
mẽbroꝝ pectoris ſigna mẽbroꝝ longinquoruȝ
ſicut vertigo in apãtibus velaminis ꝛ ſicut ru-
bedo faciei in apoſtematibus pulmonis.

¶ De apãtibus accĩtibus pulmoni. Cap. iij.

p Ulmoni qñqȝ accĩt apata approp̃a
ta mẽbris pñũ ſiliũ ꝛ egritudies effi
ciales ꝛ ꝓprie opilõ in venis ſuis ꝛ
ptibus cãne ipſius: ꝛ ꝓprie in venis
groſſioib⁹ ꝛ in raritate corporis eius. ꝛ qñqȝ
fiunt pp cãs opilatiuas intra ipm vſqȝquo pue
niat ad coopturã ꝛ egritudines cões. Et qñqȝ
multiplicant egritudines pulmonis in hyeme
ꝛ autũno pp multitudinẽ catarri ꝛ ꝓprie in au
tũno pluuioſo poſt eſtatẽ ſiccaȝ ſeptẽtrionalẽ. ꝛ
aer frĩus nociuus eſt pulmoni niſi ſit a calore le-
nis vehementi. ¶ Et multotiens qdẽ pducit
egritu. pulmonis ad egritudines epatis ſicut p
ducunt vehementia frigiditatis eius ꝛ vehe-
mentia caliditatis eius ad hydropiſim. ꝛ ſimili-
ter velaminis.

¶ De cura pulmonis. Cap. iiij.

o Ttende qḋ dr in. c. aſmatis ꝛ anheli
tus: ꝛ pmutet ad illud ex eo qḋ cõuat
ei in cãis egritudinũ: ꝛ qñqȝ excitat
pulmo cũ eo qḋ eſt ſicut eleuatio vo-
cis: ꝛ ſicut anhelitus exufflatiõis: ꝛ ſubtilient p
illud ſupfluitates eius. ¶ Et adminiſtratõi qḋ
medicinaꝝ pectoris ineſt ꝓpria forma: oꝫ. n. vt
adminiſtrent facte pillule ꝛ elia in pluribus re
tinendo ea in ore: ꝛ deglutiendo qḋ reſoluit ex
eis paulatim vt ꝓlonget ſpaciũ more earuȝ in
ptranſeundo cãnã ꝛ reiterent ꝛ pueniat ad cã-
naȝ ꝛ pulmonẽ: ꝛ ꝓprie cũ dormit reſupinus:
ꝛ humectet lacertos oẽs qui ſequunt pulmonẽ
ꝛ cãnã eius. ¶ Et ꝓpinquior modus declina-
tionis ſupfluitatũ pulmonis eſt latus qḋ merĩ
ſequitur quapropter iuuatur vomitu plurimuȝ
cum non eſt ibi quod prohibeat.

¶ De materijs ſiccis in pulmone ꝛ iudicijs
earum in curatione. Cap. v.

m Aterie que ꝯtinent in pulmone qñqȝ
ſunt ex gñe ſanguis ꝛ qñqȝ ſunt ex
gñe humiditatis: ꝛ qñqȝ ſunt ex gñe
ſanici: ꝛ ſunt materie calide ꝛ ſubti-
les. ¶ Et mãs qdẽ ſiccas in pulmone qñqȝ eſt
difficile ſpuere: qꝛ non adheret ei ventoſitas ex
pellens eas cũ tuſſi: imo rũpit humiditas ſuper
ventoſitatẽ: quare aduenit ei ventoſitas nõ era-
dicans. ¶ Sed ad vehementiaȝ multitudinis
eius cũ ſunt humores pectoris groſſi non pue
nias ad vltimũ in exiccãdo. imo ſis occupatus
cũ lenificatõe ꝛ inciſione cũ reſolõne materiei.
¶ Et ſit itẽrũ maior duaꝝ reꝝ tibi inciſio: aut
ſit ſtudiũ cũ īciſiõe plus ꝙ̃ ſit cũ reſolõe. ¶ Et
adminiſtra i oĩb⁹ illis medicis aquã mellis: ẽ. n.
faciens eas penetrare ꝛ lenificat ꝛ abſtergit.

¶ De medicinis pectoris ſingularibus: ꝛ cõ-
poſitis ꝛ de forma adminiſtratõis eaꝝ. Cap. vi.

m Edicine pectoris ſunt medicine que
mundificant pectus ꝛ ſunt ſm ordi-
nes. ¶ Ordo primus eſt ſicut fari-
na fabarũ aqua mellis ꝛ ſe. lini aſſuȝ
ꝛ amigdale ꝛ vinũ dulce. nam ipſum vehemen-
ter aperit opilationem pulmonis ſicut ipſuȝ ve
hementer generat opilationem epatis quẽad-
modum ſcies in ca. epatis. ¶ Et ex frigidis ſe.
cucumeris ꝛ batelre ꝛ cucurbite. ¶ Butyruȝ
vero cum ſolum adminiſtratur maturatio eius
eſt plus ꝙ̃ eiuȝ mundificatio. ſi aũt deglutiatur
cum melle ꝛ amigdalis amaris eſt eius matu-
ratio minor ꝛ mundificatio eius maior. ¶ Et
fortius illo eſt gluttinum alborum ꝛ amigdale
amare ꝛ oxymel ſquillinicum ꝛ fenug. ꝛ oliba-
num ꝛ dactili hierõ habent fortitudineȝ in hac
intentione. ¶ Et fortiora illis ſunt cyminum ꝛ
piper ꝛ herbus ꝛ radix lilij ꝛ radix opopona-
ci ꝛ caſtoreum cum melle ꝛ ſquilla aſſata contrit
a ꝛ confecta cuȝ melle ꝛ centaurea maior ꝛ ari
ſto. ro. ꝛ nigella ꝛ vermis qui eſt ſub vrceis cuȝ
deſiccatur ſuper teſtã ſuper prunas: aut in fur-
no donec albeſcat ꝛ commiſceatur cum melle:
ꝛ ſimiliter enula cum ponitur in medicinis ꝛ
aqua eius eſt vehementis iuuamenti: ꝛ alreu-
med eſt ex ſumma eorum que faciunt facile ſpu
tum: ꝛ ſiſdeos eſt valde iuuatiuum ꝛ proprie
crudum ꝛ poſt ipſum illud quod non eſt elixa
tum niſi elixatura. l. ꝛ crocus confortat inſtru-
menta anhelitus ꝛ facile efficit ſputum valde ꝛ
medicine quidem iſte ſunt conuenientes ebi-
bite ꝛ ſunt conuenientes vt emplaſtrum ſuppo
ſite. ¶ Ex medicinis autem cõpoſitis ſunt pil-

lule platonis τ sunt pillule de storace: τ sirup. d ysopo cũ descriptionibus diuersis τ medicamẽ andromachi τ medicamẽ asclepiadis τ medicamẽ. G. τ syrupi de papauere cũ descriptiõib⁹ τ medicamẽ mamu⁹: τ medicamẽ anacardi cũ myrabo. ℂ Et ex eis q̃ faciũt spuẽ hũores grossos τ saniẽ ẽ medicamẽ. qd̃ R̃x serapini τ myrrhe ãbo℞ .ãñ. aur. i. cordu. aur. ij. opij τ castorei ãbo℞ ãñ. aur. i. ↄficiãt cũ vio dulci: cuius potio ẽ. ℥ au. ℂ Et ex eis q̃ experta sũt ẽ medicamẽ: qd̃ R̃x olib ãi. iiij. myrrhe. ij. cñ. iij. vn. rob. coquãt cũ melle τ degluciãt aut succ⁹ caul' cũ eq̃li põdẽ mell': aut decoctio ei⁹: decoquãt ãbo dõec coaguleẽ τ fit igneis: ignis carbonũ. ℂ Et etiã myrrha τ pip τ se. vrtice τ serapinũ τ synapis: sumãt τ fiant ex eis pillule: τ deẽ i potu ex eis mãe τ vespe apd̃ sõnũ. ℂ Et ẽt synapis. ℥ i. baurach. ir. l. irat. succi cucumeris asi. l. irat. i. τ. ℥. τ sũt potio vna educẽs supfluitates plimas τ mũdificat sine lesione. ℂ Et ex medicis fortib⁹ est vt sumat nasturtiũ τ synapis τ se. vrtice τ succ⁹ cucũeris asi. τ anisuʒ ↄiũgãt totũ illud cũ melle τ ↄficiãt cũ eo. ℂ Et ex ↄmirtis declinãtibus ad caliditatẽ est vt sumãt fenug. vn. i. se. lini vn. i. ℥. herbi. vn. i. eius qd̃ ẽ iter grana cotu. vn. ℥. succi ligritie. vn. ij. inuoluãt oĩa oleo amigd. τ ↄiũgãtur cũ melle. ℂ Et iteꝝ seuestẽ τ fic⁹ al. τ passe enucleate τ radix lilij τ capil. ve. decoquãt i aq̃ vehemẽt τ deẽ ex ea ad potãdũ. ℂ Et si in hac aq̃ decoquãt polypodiũ τ turbit erit iuuamentum valde. ℂ Et scias q̃ multotiẽs retinet aliqd̃ i pectore τ est recipiẽs vt expuat nisi ↄtus eius ab eo dbiliteẽ. τ tũc qd̃ oꝫ vt adiuueẽ cũ sternutatiõe.

ℂ Sermo vlis de anhelitu. Ca. vij.

Anhelitus ↄpleẽ duob⁹ motib⁹ iter quos sũt due more fm q̃ res se hꝫ in pulsu: nisi q2 mot⁹ anhelitus est volũtari⁹ q̃ põt alterari cũ volũtate a cursu nãli: τ pulsus est nãlis purus. ℂ Et intentio qd̃ in anhelitu ẽ vt ipleat pulmonẽ aer frõ donec ppeẽ pparatio cordis: τ nõ cesset cor sumere ex eo aerẽ frĩm τ reddat ipsi vaporẽ grossiũ vl' fumosum ad h̃ vt accidãt illi attractiõi due res q̃rũ vna est ↄuersio ipsius a fritate cũ calefactione eius qd̃ ei vicinat τ eius qd̃ ei cõmiscetur. τ altera est cõuersio ipsius a claritate sua ↄpterea q̃ admisceẽ ei vapor fumosus: tũc. n. remouet ab eo intentio qua fit ↄueniẽs: ad h̃ vt extẽdat pulsus ab eo: q2 necia fit eius edu tio τ permutatio ipsius. ℂ Et inter duas res sunt due mot. ℂ Et eius qd̃ introitus τ est attractio aeris fit cũ dilatatione pulsus pulmonis sequẽs motũ corpo℞ quibus circũdat. ℂ Et ãhelitus qdem apud cõitatẽ est illud qd̃ educit τ ap medicos. ℂ Et in põne q̃ est iter eos q̃ñqꝫ ẽ illud qd̃ educitur sicut est apud cõitatem: τ q̃ñqꝫ est h̃ totuʒ sicut pulsus apud cõitatẽ est motus dilatatiu⁹: τ apud medicos in ipso est positus ↄpria fm spẽm notã. ℂ Et motus anhelitus eq̃lis nãlis vacui a nocumẽto cõpleẽ motu velaĩs: si ãt indiget additione fortitudinis pp illud qd̃ non ingrediẽ nisi cũ labore: aut vt cõfortet anhelit⁹ ad exhendã iflationẽ cõicat velami in h̃ adiutoriũ lacerto℞ pectoris oium ita q̃ supmorũ eius aut saltẽ quorũdã iste℞ eius tñ. ℂ Si aũt est necũ vt fecet litteras: aut gñet ex eo locutio nõ est excusatio qn administratõ fit lacerto℞ lingue: τ q̃ñqꝫ est neciũ in eis administrare lacertos labio℞. ℂ Et quẽadmodũ in pulsu est magnus τ paruus τ lõgus τ breuis τ velox τ tardus τ calius τ frũs τ freq̃ns τ rarus τ fortis τ debilis τ intercisus τ cõtinuus τ spasmosus: τ tremul⁹ τ gue repletõis vena℞: τ inlitie ea℞ τ re℞ laudabiliũ τ re℞ illaudabiliũ: τ oib⁹ illis sunt cãe: τ oibus illis sunt significationes fm res suas: τ est eis diuersitas fm cõplones etates τ gña τ accidentia corporea τ animalia. ℂ Siẽr anhelitui sunt iste res numerate τ que sũt eis filia. τ vnaq̃qꝫ res ea℞ hꝫ cãm: τ oĩs res ex eis hẽt significationẽ. ℂ Anhelit⁹ igiẽ ali⁹ est magnus τ alius est puus: τ alius est longus τ alius est breuis: τ alius est velox: τ alius est tardus: τ alius est rarus: τ alius est frequens: τ alius est strictus: τ alius est latus: τ alius est facilis: τ alius ẽ difficilis: τ alius ẽ fortis: τ alius est debilis: τ alius est calidus: τ alius ẽ frigid⁹: τ alius est eq̃lis: τ alius est diuersus. ℂ Et ex spẽbus qd̃ anhelitus sunt q̃ hñt noĩa ↄpria sicut anhelitus intercisus τ ppatus τ anhelitus duplus: τ ãhelitus suffocatiuus: τ anhelitus violẽtus τ hñs fetorẽ vel fetorẽ sicut est apoplexia τ similibus. ℂ Et nocumenta que accĩt sunt in mẽbris anhelitus τ in pncipijs eo℞ τ in eis q̃ cõicãt eis cũ vicitate. ℂ Et mẽbra qd̃ anhelit⁹ sunt epiglotis τ pulmo τ cãna τ vene nõ pulsatiles τ arterie: τ velamẽ τ lacerti pectoris τ pectus ipsum. Nã nocumẽtũ q̃ñqꝫ fit in ipso pectore cũ est debile τ puũ τ aduenit ei pp illud in anhelitu nocumentum. ℂ Eorũ aũt principia sunt cerebrũ ipsiũ τ nucca etiã qm̃ ipse est origo velaminis: nascit. n. plurimũ eius ex pari quarto neruo℞ nucce τ cõtinuantur: ei rami gnti τ sexti τ nerui ad ipsiũ veniẽtes. ℂ Mẽbra aũt cõicantia cum vicinitate sunt sicut stõus τ epar τ matrix τ intestina τ reliqua viscera. ℂ Et illa nocumenta aut sunt malitia cõplonis succedens calida aut frigida: aut humida: aut sicca q̃cũqꝫ earũ sit pura: aut cũ mã humoris retenti vel effusi ad ipsum plurimũ: aut viscosi: aut grossi: τ sanies τ pus sunt ex summa eius: aut ventositate: aut vapore: aut egritudo officialis ex paralysi τ spasmo: aut resolutio singularis ex scissione aut putrefactione; aut vlceratione: aut corrosione: aut ex apate frõ: aut calido: aut duro: aut ercolore. ℂ Et tu qdẽ sciuisti per illud quod narraui tibi q̃ anhelitus est

fortis significatio. et currit cursu pulsus postq̄
tu obseruas in eo consuetudinem: sicut necesse
est tibi vt obserues rem nālem consuetā in pul
su eius. ¶ De anhelitu magno et paruo et
causis et significationibus eius. Ca. viij.

a Ahelitus magnus est anhelitus qui
recipit aerē valde plim supra equalē
et est ille cū quo dilatātur mēbra an
helitus in partibus oibus supabun-
danter pp magnitudinē eius quod attrahitur:
¶ Paruus āt et strictus dispō est i hoc ecōtrario
pp puitatem eius qd attrahit. et silr in parte ex
tionis. ¶ Cāe vero anhelitus magni sunt cāe
pulsus magni. Sicut p̄dcē. ¶ Et extimat a qui
busdā q̄ puus est ille qui ↄpletur motu velāis
tm̄. et illud nō est verū absolute: nā q̄uis qn̄q
sit ille qui ↄpletur motu solius velāis paruus:
qn̄q tn̄ est ille equalis. Equalis. n. non eget mo
tu nisi velaminis cū velamen est fortis ꝟtutis.
¶ Et qn̄q est anhelitus paruus q̄uis mēbra
pectoris oia moueant cū sunt oia debilia. Nō
n. sufficit velamē solū ad anhelitū qui est nec̄ꝰ
neq si nec̄ius est equalis: imo est nec̄ium vt oia
ei associent. ¶ Amplius non est oibus sufficiē
tia in attractione aeris: et eius eductione accn̄s
oibus qd fit silr ei qd est a velaie solo si est ico-
lume et sanū et forte: qm̄ non est neq vnum ex
illis mēbris sufficiens ad dilatationez integrā:
neq illius q̄titatis: vt qn̄ illi aggregant: adiu
torium alterius ꝓueniat ex oibus dilatatio pul
monis equalis sufficiens: et illud est pp debilita
tem virtutū: aut ↄstrictionem meatuū. sicut acci
dit in ꝑipleumonia. ¶ Uerum oz vt sit magni
tudo anhelitus cōpara a cū q̄titate eius qd de
aere ipso exercet recepto: et eo qui redit: et non
ↄpletur illud nisi motu oium lacertoꝝ pectoris
et eoꝝ que sequunt eos: deinde non ↄuertitur
donec fit motus oium illoꝝ que in ipso mouē
tur motus oium lacertoꝝ. ¶ Ipse. n. est anheli
tus magnus: imo non nisi qn̄ ad ipsum mouen
tur omnes motu qui est vltimus in dilataōe et
cōstrictione operādo in aere plimo: et paruus
est s̄m oppositionē eius. ¶ Et qn̄q cōsequit
ex vehementia motus mēbroꝝ āhelitus ad at
trahendū aerē: vt fiat motus dilatando in ante
rioribus vsq ad furculas: et posteriꝰ vsq ad
os duaꝝ spatulaꝝ: et in lateribus vsq ad maxi
mam ptem carnis spatule: et qn̄q iuuant nari
bus: imo iuuantur eis vtrisq in plibus dispoi
tionibus: qn̄q vero diuersificatur dispositio in
constrictione et dilatatione ex parte magnitudi
nis et puitatis: qn̄q enim est dilatatio maior: et
qn̄q constrictio et motus: et qn̄q s̄m quācūq
qualitatem que maior est h̄z necessitatem equa-
tionis cum introitu et dilatatione est additus: et
qualitas que indiget equatione cum introitu et
dilatatione ex parte magnitudinis et paruita-
tis. et fortasse dilatatio quecūq earū est magis
necessaria est motus qui tenet eam magis addi
tus: nā si est necessitas expulsionis vapores fu-
mosi plurima pp multitudinem q̄titatis eius
aut acuitatē q̄litatis ipsius est cōstrictio exuffla
tiua. et si necessitas exufflatiua. ¶ Et si ē necessi
tas extinguendi ignē iflāmatū est dilatatio ma
gna. ¶ Et qn̄ cōtingit in hoie vt nō sit magne
attractiōis aeris: imo parue: deinde sit magne
extractionis spūs vel anhelitus est illud signifi
catio qd caliditas inata est diminuta et extrīca
intrans est addita. ¶ Et cāe in hoc q̄ hec oia
mēbra laborioso motu affliguntur sunt q̄tuor.
Ipsa. n. aut sunt ita pp cām magne necessitatis
que est pp inflāmationē caliditatis in partibus
cordis et pulmonis. ¶ Aut pp cām debilitatis
in ipsis lacertis motiuis: aut pp cōuatē princi-
pioꝝ sicut est in fine ethice et ptisis: et in colle
ctiōe metri: qm̄ ipsa debilitat ꝟtutē. ¶ Aut pp
egritudinē instri ei ꝓpriā. ¶ Aut pp cōitatem
eius p̄dcām in eo qd preterijt ex spasmo accn̄te
ei: aut malitia cōplonis: aut apate: aut dolore
aut alia re. ¶ Aut pp ꝓhibitionē in lacerto ac
cn̄tē a dilatatione sicut est repletio in stō a cibis
aut vētositas cū perāsit terminū: qm̄ sepat iter
velamē et dilatationē: q̄ nō dilatat ipsum solū.
¶ Aut cōstrictionem meatuū qui sunt epiglo-
tis et rami cāne et arterie et qui cōtinuant eas ex
meatibus anhelitus: sicut raritas q̄ est in pul-
mone: qm̄ ipse implet humoribus aut multipli
cant in ipso opilatiōes: aut accidit in ipso apa
et isti qd sunt sicut patiētes asmā et h̄ntes saniē
et peripleumonici. ¶ Aut pp negligentiā cum
necessitate aut paucitate necessitatis ita vt pro-
longet spaciū inter duos anhelitus: et fit necessi
tas anhelitus magni restaurātis illud qd acci-
dit ex negligētia sicut pulsus h̄ntis ꝑnutionē
rōnum cū nō h̄z vehemētē cordis fritatē: qm̄
impedit ab eo: deinde vltimat in ipso. ¶ Et ex
sūma huiōi necessitatis ē magnitudo anhelitꝰ
qm̄ multiplicantur in ipso vapores fumosi pro
culdubio et negligit anhelitum a voluntate ex-
tractionis anhelitus vsquequo multiplicatur cū
ipso necessitas: q̄ egreditur proculdubio ma-
gnus. ¶ Et silr est pulsus cōplexio cordis cuiꝰ
non est cum illo colore recipientis anhelitum:
q̄ expellitur ad horam necessitatis et restaura
tur cum magnitudine qd deficit cū expulsione.
¶ De signis anhelitus. Cap. ix.

s Signa quibus discernitur inter cās
motus pectoris totius sunt: qm̄ si il-
lud fuerit cā necessitatis et virtus fue
rit fortis: erit anhelitꝰ plurimiꝰ introitu
ipsius: et ex insufflatione eius erit tactus anhe
litus calidus inflāmatus et magnus significāt
caliditatem: et erunt signa inflāmationis reper-
ta in pectore et facie et oculis et lingua in colore
suo et asperitate sua et in reliquis. ¶ Si nō fue
rit ita et virtus fuerit non deiecta et quasi non

fuerit possibilis ei dilatatio integra tunc ea cõstrictionis erit in re et re eorum que numerauimus. ¶ Si autem membra omnia laborauerint: aut moueantur postea non fuerint mora motu de quo sit curandum neq; extenduntur dilatatione integra: sicut cum conatur aliquis illud quod nõ est: et innititur omni nixu super ambas nares: et non fuerit illic apud redditum exufflatio: tunc virtus motiua que est in lacertis erit lesa. ¶ Et quando constrictio est ex humiditate in cãna. et que sequuntur ipsum est cũ signis in anhelitu sonus eius qui stertit: et est necessitas excreationis: et est additio signi super signum constrictionis totale: quoniam si illud non fuerit erit causa magis inobediens hac. Cum ergo aduenit constrictio stertilis subito: tunc iam currit ad pulmonem materia ex catarro: aut currit ad pulmonem panis: deinde ad cãnam: scdo saniei et pus ex aliquo membrorũ subito.

¶ De anhelitu vehementi. Cap. x.

e St ille ex cuius magnitudine virtus laborat: et ille superflua coartatione ad introitum et ad exufflandũ cum exitu quare est cum magnitudine fortitudo.

¶ De anhelitu alto et subtili. Cap. xi.

e St species anhelitus magni in quo necessarius est motus superiorum lacertorum pectoris et non prouenit necessitas in ipso ad mouendũ velamẽ et inferiores lacertos pectoris. Et iste gõ anhelitus sepius accidit in febribus pestilentialibus.

¶ De anhelitu paruo. Cap. xii.

c Ognitio causarum eius est propter cognitionem causarum magni sm semitam oppositionis: quoniam separat dolor inter membra anhelitus et inter motus eorum: et quandoq; minoratur anhelitus causa doloris: et quandoq; minoratur anhelitus pp constrictionem. et quando associatur ei raritas significat mortificationẽ nature: et quando associatur ei frequẽtia significat dolorẽ in mẽbris anhelitus: et que sequunť ea ex stõ et eis similibus sicut vlcera eorum et apostemata ipsorum. ¶ Signa causarum anhelitus parui oppositarum causis anhelitus magni nota sunt sm oppositionem. ¶ Ipsius autem cuius paruitas est propter dolorem non propter constrictionem significat inuentio doloris et quod hõs dolorem si tolerat dolorem: et expectat super ipsum posse est ei vt magnificet anhelitum suum: et cum hoc quandoq; accidit inter separationes anhelitus eius anhelitus magnus ad quem necessitas adducat ad tolerandum dolorem: aut adducit necessitas in ipso negligentiam doloris: et factus a constrictione est a contrario totius illius.

¶ De anhelitu longo. Cap. xiii.

e St ille in quo prolongatur spatium motus aeris in attractione ipsius: et eius reditu vt possit virtus operari in aere plurimo. ¶ Et quandoq; prohibet magnum et velocem dolor: aut strictio: et ponitur longus in complemento eius vt consequatur quod attractum est sm quantitatẽ magni et velocis.

¶ De anhelitu breui. Cap. xiiii.

a Nhelitus breuis diuersus est a longo: et quando associatur ei frequentia est causa eius dolor in instrumẽto anhelitus et que sequuntur ipsum: et quando associatur ei raritas significat mortificationem innati caloris.

¶ De anhelitu veloci. Cap. xv.

a Nhelitus velox est ille in quo ẽ motus in spatio breui cum consecutione necessitatis non sicut breuis et paruus et causa in ipso est vehemẽtia necessitatis cum non consequitur in ipso sufficientia magnitudinis: aut quando necessitas est supra illud quod magnitudo ad ipsam comprehendit: aut quando magnitudo separat: sicut dictum est in pulsu in illa separatione aut in instrumento: aut in virtute: et quandoq; est velocitas in vno duorum motuum plus quam in alio propter similitudinem eãe predicte in anhelitu magno.

¶ De anhelitu tardo. Cap. xvi.

e St contrarius veloci et eãe eius sunt contrarie causis ipsius. et quandoq; tardatur propter dolorem: quando necesse est vt mẽbrum anhelitus moueatur cum facilitate et spaciositate.

¶ De anhelitu frequenti. Cap. xvii.

e St anhelitus inter quem et inter illũ qui est ante ipsum abbreuiatur tẽpus. ¶ Et ex causis eius ẽ vehemẽtia necessitatis quando non sufficit magnitudo et velocitas: quoniam ipsa est maior quam sit illud quod comprehensum est ad ipsam cum eis: quoniam minor ea est prohibitio ex dolore aut apostemate: aut constrictione propter materias plurimas: aut coartationem: aut effusionem puris in spatio pectoris aut aliquã causarum constrictionis. ¶ Et tu quidem discernes inter illum qui accidit causa necessitatis: et illũ qui accidit causa doloris: et aliorum ex eis que preterita sunt tibi in ca. magnitudinis. ¶ Et anhelitus frequens sm quod testatur de eo Hyp. facit sequi nocumentum propter exiccationẽ pulmonis et destructionem instrumenti et anhelitus in eis que ipsum sequuntur.

¶ De anhelitu frigido. Cap. xviii.

s Ignificat mortificationem virtutis et extinctionem caliditatis innate et conuersionem complexionis cordis ad frigiditatem: et est deterius signũ in egritudinibus acutis: et proprie quando cum eo est raritas in substantia: nam tunc complet significatio eius sup resolutionẽ innati caloris.

¶ De anhelitu fetido. Cap. xix.
e Si intrás in fetore oris: sz sepaf a re/
liqs spéb⁹ fetoris oris: qsi i illis spé
b⁹ qnqz euetaf fetor in dispóne q̃ nõ
est anhelitus: ⁊ sigt humores putrefactos i mẽ
bris anhelit⁹. s. aut cãna: aut pulmone cum in
eis putrefit humor aut materia.

¶ De pmutationib⁹ que currũt inter anhelitũ
magnum ⁊ anhelitum velocem ⁊ anhelitũ fre
quentem ⁊ cõtrarios eoz. Cap. xx.
l Am scivisti q̃ qñ nec̃itas addif ma/
gnificaf ãhelit⁹: sz si addif plus fit ve
locior: q̃ si addif plus fit frequẽs: si
aũt redeat nec̃itas minuif p̃us fre/
quentia: deinde velocitas: postea magnitudo.
¶ Et silr qñ minuif desideriũ ⁊ phibitio. Et
silr qñ ĩficit reditio i itẽtiõib⁹ pmutatib⁹ iueni
tur raritas plᵒ: deiñ tarditas: postea magnitu
do: qſ ẽ egritudo a nãli ad puñ min⁹ q̃ ad tar
dũ: ⁊ ad ãbo min⁹ q̃ ad raz. Et si tu expieris
ista i dilatatiõe ⁊ ꝯstrictiõe sil fm diuersitatem
duaz nec̃itatũ p̃dictaz declabif tibi diuersitas
i additiõe ⁊ diminutiõe. Cũ. n. cã ẽ magis du
cẽs i dilatatiõe ad additionẽ ẽ tps qd ẽ añ dila
tationẽ breui⁹: ⁊ qñ ẽ silis illi cãe i ꝯstrictiõe ẽ
tps quies q̃ ẽ añ ꝯstrictionẽ breui⁹. Et ãhelit⁹
frequẽs: vel sequif apa cãsm aut ꝯstrictionẽ ab
opilatione. ¶ De anhelitu mouente pulmo
nem vel motiuo pulmonis. Cap. xxi.
i Ste anhelitus significat debilitatem
virtutis aut ꝯstrictionẽ vehemẽtem
p̃focatiuã i decollatiõe aut collectio
nẽ materiei: aut effusionẽ humoris.

¶ Sermo vlis de malitia ãhelit⁹. Cap. xxij.
m Alitia ãhelit⁹ cõicat dispõnib⁹ egre/
diẽtib⁹ a nã in anhelitu quã non ꝯse
quitur actiña sana: imo actiña egra
ipedita: ⁊ illa sunt sicut difficultas
ãhelit⁹ ⁊ ꝯstrictio ãhelit⁹ duplatio anhelit⁹ ⁊ in
tercisio anhelit⁹ ⁊ ãhelitus preparis. Et qñq3
accit pp spẽs malitia cõplonis repletionalis:
aut pp opilonẽ ⁊ vicinitatẽ coartatiõis apatũ:
⁊ dolores a motu phibẽtes: ⁊ pp vlcera in ve
lamine ⁊ ptibus pectoris: ⁊ pp casum virtutis
ex egritudinibus attritũ faciẽtibus ⁊ febribus
acutis ⁊ pestilẽtialib⁹ ⁊ venenis ebibitis. ¶ Et
ois quidẽ malitia anhelit⁹: aut ipsius constri/
ctio: aut difficultas ei⁹ ppter materiã additur
apud resupinationẽ: ⁊ est media apud dormi/
tionem super latus ⁊ alleuiaf quãdo super vẽ/
trem iacet aliqs: ⁊ in p̃focatiuo intrinseco pro
hibetur apud resupinationem omnino.

¶ De constrictione anhelitus. Cap. xxiij.
c Onstrictio anhelitus est vt nõ iue/
niat aer in q̃ exercitatio fit cũ anheli
tu meatũ i pte sui mot⁹ nisi strictũ in
q̃ non penetret nisi paulatim. ¶ Et
eius cãe aut sunt apata i illis meatib⁹ q̃ sũt epi
glotis ⁊ cãna ⁊ rami eius: ⁊ arterie in ipsa rari
tate pulmonis ⁊ corpe ipsius. ¶ Et de apati/
bus eius qd vehemẽtius opilat anhelitũ est il/
lud qd ẽ durũ. ⁊ hũores plimi in ipso aut gros
si aut viscosi aut aquosi aggregati in pulmone:
aut coopitura actiña et ex coartatione vicina ex
apate i epate aut stõ aut splene: aut hũores effu
si in spatio: ppter hydropisim: aut alia sicut fit
ex apationibus apatuz in vẽtre inferiore nõ per
mittẽtibus fieri dilatationẽ: aut spissitudo ex
siccitate aut stipticitate: aut frigore adueniente
pulmoni ⁊ velamini: aut a siccitate in neruis ⁊
velamine: ⁊ est melius vt noief difficultas an/
helitus: aut a vaporib⁹ fumosis ꝯstringentib⁹
intrinsecus anhelitũ in locis strictis. ¶ Et qñq3
est causa eius cõstrictio pectoris: ⁊ vt nõ inue/
niãt mẽbra dilatãtia anhelitũ vbi expandenf.
¶ Et qñz fit cãterif ⁊ signũ ẽ qñ declinãt mãe
ad supiora. ¶ Et qñz fit difficultaſ ãhelit⁹ ⁊ cõ/
strictio eius ppter cursum materierũ ab apo/
stematibus intrinsecis pmutatis ad partes ca/
pitis ⁊ indicat apata post aures si reus fuerit ma
gis incolumis: aut in cerebro si fuerit prauior.

¶ De signis. Cap. xxiiij.
a Postematũ p̃focatiuoz rememora
uis iã preterijt tibi. ¶ Signum vero
apatis qd fit in pulmone ipso est do
lor grauis: ⁊ in lacertis ⁊ in velamib⁹ pectoris
ẽ dolor pũgitiu⁹ intrisec⁹: ⁊ ẽ fortior ⁊ vehemẽ/
tior: ⁊ exteri⁹ ẽ debilior ⁊, i cartilagib⁹ pulmõis
ẽ dolor in q̃ est ꝯstrictio: ⁊ qñq3 pducit ad tus/
sim. ¶ Et si fuerit apa cãsm febris. ¶ Et signa
p̃focatiui nota sunt⁹ q̃ fit vehemẽs apud resu/
pinationẽ. ¶ Signa aũt humoz si sunt in cã/
na sunt sputũ ⁊ desideriũ tussiendi ⁊ iuuare ea
cũ manatione rei cũ aliquãtula tussi ⁊ cum ster
tirione. ⁊ si sunt in pulmone est illa dispositio si
militer: nisi q: tussis incipit a loco magis pro/
fundo ⁊ nõ est stertitio nisi fm quãtitatez eius
quod manat ex eo quod sputif. ¶ Et si sunt in
spatio tũc iam pmutantur ex latere ad latus cuz
alteratione iacẽdi: deinde egrediuntur cũ spu/
to ⁊ nõ est in ipso cum cõstrictione anhelitus
tussis de qua sit curandum.

¶ De diuersitate anhelitus. Cap. xxv.
a Anhelit⁹ diuersis cũ fit cãis q̃ sunt si/
cut cãe diuersitatis pulsus ⁊ ẽ ei⁹ di/
uersitas ordinata ⁊ inordinata.

¶ De anhelitu duplo. Cap. xxvi.
e Si ex spẽb⁹ diuersis: ⁊ ẽ anhelit⁹ i q̃
complef dilatatio aut ꝯstrictio duo
bus motibus inter quos ambos ẽ
mora sicut est anhelitus pueri cũ plorat. naz fit
in eo cõpressio qñ dilataf ⁊ mutatio qñ ꝯstrin
gif. ¶ Et eius cã aut est calitas multa q̃ nõ iu
uaf eo qd attrahif. imo ei⁹ extẽsio facit necessi/
tatẽ in additione. ¶ Aut est debilitaſ in instro
ãhelit⁹ nõis faciẽs necẽitatez quies in anhelitu

¶ Aut est malitia cōplexionis deijciēs virtutem: aut exiccās aut indurās instrm̄: τ est plurimū. ¶ Aut est dolor in ipso: aut in vicinis ei⁹ aspa. ¶ Et vicini sūt sicut velamē τ epar τ splen: sꝫ epar ē vehemētioris cōicatiōis q̄ꝫ splē. ¶ Aut ē egritudo officialis ex eis q̄ iā nūate sunt multis vicibus. ¶ Aut est multitudo spasmi pterit aut futuri. τ iste anhelit⁹ ē signū malū in egritudinib⁹ acutis τ febribus. Cū aūt accit ex frigore: tunc ipse est ex eis que sanat febris.

¶ De anhelitu parco. Cap. xxvij.

Si vt sit nocumētū i medietate pulmonis τ sit medietas altera icolūis. q̄re ē anhelit⁹ medietas āhelit⁹ incolumis.

¶ De anhelitu difficili. Cap. xxviij.

Si vt sit exercitatio in aere labor: siue sit strictura: siue non sit strictura. ¶ Et cū in ipso est nocumentū mēbrorum anhelit⁹ sꝫ q̄ dictū est in alijs: τ qn̄qꝫ est ꝓpter inflāmationē igneā dn̄amentū cordi. ¶ Et fit ꝓpter frigus mortificās virtutē motiuā: aut ipediens eā sicut accidit cū est frigus velaminis: sicut frigus ex aere: aut frigus ex empiso sup ip̄m ꝓpter cām in ipsomet: aut ꝓpter cāz in stomaco τ epate τ cadit ip̄m in vicinitate illius empli: τ infrigidat: q̄re nō fit bona eius dilatatio. ¶ Et qn̄qꝫ fit ꝓpter opilōnē apud quā retinet pulmo attrahēs aerē: τ indiget labore donec infletur. ¶ Et iste est diuersus ꝓpter ꝯstrictionem. Et qn̄qꝫ est opilo aspa. Et qn̄qꝫ fit ꝓpter medicinā solutiuā mouētē τ nō soluētē: aut ꝓpter clystere acutū nō soluens: τ silr̄ qn̄ flōmia in pleuresi nō ꝯsequit neātatem. ¶ Et opꝫ quidē vt legat illud qd̄ scripsim⁹ i ſmone ſmonis nr̄i in cōstrictione anhelit⁹ h̄ etiam.

¶ De p̄paratione anhelitus. Cap. xxix.

Reparatio anhelitus est anhelit⁹ q̄ nō aduenit hn̄ti ip̄m nisi p̄reperetur τ equetur τ extēdat collū suū extēsione tēdēte ad frigidiora: q̄re apit ꝑ illud meatus τ nō pōt declinare collū suū: qm̄ ꝯstringit super ip̄m anhelit⁹: sicut ꝯstringitur sup trahentē collū suū ad posteriora: τ silr̄ nō pōt declinare pectus τ dorsum ad posteriora. ¶ Et qn̄ remouet hec p̄paratio: τ ꝓprie cum resupinat accidit ei vt cooperiantur ex ipsa ptes pulmonis. s. quedā eaꝝ cū q̄busdā: q̄re opilāt meatū: qm̄ ipse in initio in hm̄ōi est opilat⁹ in plib⁹: τ in ipso nō est apertio nisi pua quam destruit declinatio ptiū q̄rūdā sup alias: q̄re opilantur meatus. ¶ Et qn̄qꝫ fit illa opilatio accidēs in febribus τ silibus ꝓpter vapores declinātes τ humiditates resolutas. τ qn̄qꝫ fit in veritate ꝓpter humores implētes τ opilantes τ aspa: aut qm̄ lacerti sunt mollificati. Cū ergo non descendūt ad partem pedum: imo descendunt ad partem dorsi τ pectoris coartantur.

¶ Sermo vlis de dispositionibus anhelitus.

¶ De anhelitu etatum. Cap. xxx.

Pueri q̄ꝫ idigēt eductiōe supfluitatū fumosaꝝ neātate vehemēti: qm̄ digestio i eis ē plima τ magis assidua τ nō ē vehemēs valde: qm̄ ipsi nō sunt cōpleti i suis corporib⁹ τ suis virtutib⁹: q̄r necū ē vt cadāt i anhelitib⁹ ipsoꝝ frequētia: τ velocitas vehemens cū magnitudie aliq̄ nō ente cū illa vehemētia. ¶ Iuuenū aūt āhelit⁹ sunt maiores: sꝫ minoris velocitatis τ frequētie τ neātas ꝯsequit in eis cū magnitudie. ¶ Senū vero āhelit⁹ sūt minores i itētiōib⁹ additiōis q̄ꝫ āhelit⁹ iuuenū: τ nō sunt i puitate āhelit⁹ decrepitoꝝ. Sꝫ decrepitoꝝ anhelit⁹ sunt minores τ tardiores τ vehemētius rari ꝑ id qd̄ tibi non occultatur.

¶ De anhelitu repleti ex cibis: aut ex ꝯgnatione: aut hydropisi τ silibus. Cap. xxxi.

Oꝫ āhelit⁹ declinat ad puitatē: qm̄ velamē est coartatū a motu dilatationis: τ ꝓpterea q̄ minorat eoꝝ anhelit⁹ nō ē excusatio a velocitate τ freq̄ntia si ē sufficiēs virtus: aut frequētia sola si est virtus debilitata.

¶ De anhelitu balnei. Cap. xxxij.

Anhelit⁹ qd̄ balneatū aq̄ cala magnificat ꝑ neātatē τ ꝑ lenitatē instrīs τ fit velox τ frequēs ꝑ necessitatē: balnei vero frigida res est ecōuerso.

¶ De anhelitu dormientis. Cap. xxxiij.

Cum virtus in ipso ē fortis: tūc eius anhelit⁹ magnificat τ fit rarus ꝑ cāz p̄dictā in ca. pulsus: τ est eius cōstrictio maior τ velocior q̄ꝫ ipsius dilatatio: qm̄ digō in ipso est plima.

¶ De anhelitu dolēris i mēbris pectoris. Cap. xxxiiij.

Sit sicut sciuisti i eis q̄ p̄terierūt ubi ex me. ipse. n. declinat ad puitatem τ τ breuitatē: τ qn̄qꝫ debilitat: τ qn̄qꝫ ē difficilis: τ qn̄qꝫ tardat qn̄ nō est iflāmatio: τ fit frequēs sicut sciuisti: τ sunt puitas ei⁹: τ breuitas ipsius plus q̄ꝫ ei⁹ tarditas: qm̄ ducēs ip̄z ad retētionē τ puitatē dilatationis est plus q̄ꝫ ducēs ip̄m ad facilitatē. τ vt noceat cū magnitudine dilatatiōis vehemētis q̄ꝫ vt noceat cum velocitate: nā iflāmatio cordis τ calefactio nō excusant ex veloocitate q̄ꝫuis ledatur eis.

¶ De anhelitu eius: cuius anhelitus cōstringitur propter quācunqꝫ causam: τ de anhelitu habentis asma. Cap. xxxv.

Oportet vt succurrat ei q̄ fit cū ꝯstrictiōe ex pte velocitatis τ freq̄ntie in plimo rei: q̄re fit āhelitus ei⁹ paruus strict⁹ frequēs: τ anhelitus habētis asma est ex eis qui veloces sunt in capitulo suo.

¶ De anhelitu hn̄tium famē. Cap. xxxvi.

Quādoqꝫ laborāt in dilatatiōe pectoris toti⁹ cū caliditate τ exufflatione τ nō est illic caliditas: neqꝫ qd̄ adiuuet virtutem: qm̄ hn̄s hanc egritudinē iā

debilitatis est in vltimitate: sed ptus in habētibus peripleumoniam τ asma est remanens.

¶ De anhelitu hūmi decollationē τ suffocatiōnē: τ que eis sunt silia. Cap. xxxvij.

Si cū dilatatiōe magna τ cū velocitate τ freqntia pp necītatē τ subministionē māe τ nō est ex eis excussiano asmatis. ¶ De asmate. Ca. xxxviij.

Asma est egritudo pulmonis cuȝ q patiēs nō inuenit excusatiōnē ab anhelitu frequēti: sicut est anhelit⁹ q laborat psocat⁹ τ festinat⁹. ¶ Et hec egritudo cū accidit decrepitis nō forsitan sanaꝝ neqȝ maturaꝝ: qūo.n. cuȝ ipsa in iuuenib⁹ eciā difficilis fit fm plm τ augmētaꝝ apud resupinationeȝ. Et hec qdē egritudo est ex egritudinib⁹ lōgis hūs cū hoc paroxismos acutos fm silitudinē paroxismoꝝ epilepsie τ spasmi. ¶ Et qñqȝ fit pp nocumētū in ipso pulmone τ in eis q ipsi ptinuanꝝ ppter inuiscatiōnē humoꝝ grossioꝝ i arterijs τ ramis eaꝝ τ suctorib⁹ earum breuibus: τ qñqȝ est in cāna pulmonis: τ qñqȝ est in raritate pulmonis τ locis vacuis. ¶ Et ille humiditates qñqȝ sūt ad ipȝ effuse ex capite τ pcipue in regionib⁹ meridianis: τ qñqȝ sunt expulse ad ad ipm ex alijs locis: τ qñqȝ est cā gnationis tarti in ipso frigiditas ei⁹ τ rorificat paulatim paulatim. ¶ Et qñqȝ fit ppter humorem non existē in pulmone τ arterijs ei⁹: imo in stō effusum ex capite: aut ex epate: aut gnatum in stō. ¶ Et phibitio anhelitus aduenies cū ascēsus fit est ppterea q stomacus cōprimit velamen τ velamē cōprimit pulmonē: τ epar qñ infrigidaꝝ aut ingrossaꝝ: qñqȝ adiuuat ad faciendum asma. ¶ Et isti qd humores qñqȝ nocent sua qlitate: τ qñqȝ nocēt sua qntitate τ mltitudine. ¶ Et qñqȝ fit: sed raro ex exiccatiōe pulmōis τ siccitate ei⁹ ppter corrugatiōnē aggregationis eius ad seipm. ¶ Et qñqȝ fit ex frāte eius: τ qñqȝ fit ppter nocumētū puenies ad mēbra anhelit⁹ ex neruis τ nucca τ cerebro: aut cataro expulso ad ipsaȝ ex eis. ¶ Et qñqȝ fit ppter cōitatē mēbroꝝ vicinoꝝ cōprimentiū mēbra anhelitus: q2 nō dilatanꝝ: sed est stomacus plenus qñ cōprimit velamen. ¶ Et qñqȝ accidit pp multitudinē vaporis fumosi qñ coartaꝝ i pulmone τ puenit ad eū. ¶ Et qñqȝ fit ppter vētositatē coartatā in mēbris anhelit⁹ comprimentē anhelitū. τ qñqȝ fit ppter paruitateȝ pectoris: q̄re nō sequiꝝ ipm necessitas ex anhelitu. τ fit illud nocumētuȝ nāle in anhelitu sicut accidit i cibo ex paruitate stōi. ¶ Et quādoqȝ asma fit vehemens τ fit anhelitus preparationis. τ multotiēs pmutaꝝ ad peripleumoniam.

¶ De signis. Cap. xxxix.

Si fuerit cā asmatis humores aut humiditates in cāna ipsa erit illic pstrictio in pn⁹ anhelitus cū ex creatiōe τ oscitatiōe τ retētione materiei stātis τ grauitas: cū sputo rei ex loco ppinquo. ¶ Et si fuerint humores ex catarro erit subitus: τ nō erit paulatim. ¶ Et si fuerint i venis duris pseuerabit diuersitas pulsus tremulosa: τ qñqȝ adducit ad tremorē cordis pfirmatū: τ interficit: τ plm pulsus hūtiū asma est tremulosus. Si aūt fuerit ex spaciū qcūqȝ mō fit nō erit tussis. ¶ Et si fuerit cuȝ cōitate pncipioꝝ sigbit ipm illud qd pcessit. ¶ Et si fuerit cum cōitate vicinoꝝ sigbit ipm additio ipsius pp excitationem materie ipsoꝝ: aut repletionē accidētē in eis. τ si fuerit a catarro sigbit ipm dispositio eius. ¶ Et si fuerit ab eruptiōe saniei subito ad mēbra anhelit⁹ sigbit ipm illud qd pcessit de apate τ collectione. deinde qd puenit ex eruptiōe. ¶ Et si fuerit a siccitate sigbit ipȝ sitis τ puatio sputi oino: τ qd sput cuȝ recipit qd hūectat τ administraꝝ qd humectat. ¶ Et si fuerit pp vētositatē sigbit ipm leuitas grauū pectoris cū pstrictiōe q diuersificaꝝ fm acceptionem ei⁹ qd inflatiuū est: τ eiuȝ qd nō est inflatiuū. ¶ Et si fuerit pp frig⁹ cōplōnis pulmōis: τ sicut fit i decrepitis: tunc ipm paulatim incipiet τ pfirmabitur.

¶ De cura asmatis τ constrictionis anhelit⁹ τ preparatione eius. Cap. xl.

In facto quidē ab humiditatib⁹ cura τ eius modus est vt pueniatur ad finiēdū hūiditates q sunt in pulmonibus eoꝝ cum facilitate τ eqlitate. ¶ Et si sciueris q nocumentū accñs in eis est ppter multitudinē tūc euabis corpus pculdubio cū solutiuo. Suntqȝ medicine solutiue subtiliatiue maturatiue absqȝ calefactiōe vehemētis pducētes ad exiccationē māe τ subtiliationē eius. Et ppter h̄ aniq nō apposuerūt in cōfectionib⁹ cure asmatis opiū neqȝ iusqamū neqȝ mādragorā nisi itentio sit p illud phibitio catarri qñ multiplicaꝝ: imo neqȝ psilium nisi qd de⁹ vult gliosus τ excelsus. Et pp h̄ opȝ vt assidue fiat hūectatio māe τ maturatio ei⁹ cuȝ est grossa τ viscosa: τ nō sis ptētus subtiliatiōe aut icisione pura. Et qñqȝ adducunt laborē eius τ inobediētia māe ad vlcus in pulmone. Et similiter qrū oia q puocāt nocēt huic egritudini in qntū puocāt ppterea q2 exhibēt subtile ab humiditate. Tunc cū senis cū asmate grossitiē in epate opȝ vt pmisceas cum medicinis pectoris medicinas ex genere eupatorij τ absinthij. Et illud quod coniungit iter duas res simul vehemēter: est τ sicut rubea tinctoꝝ τ aristo. etiam Et cū ille qui curaꝝ est puer opȝ vt pmisceatur tūc cū medicinis lac matris eius τ dētur ei sufficiētes medicine eqles sicut seiu. humidū cuȝ lacte: τ ex eis que iuuāt ad maturatiōnē est ius galli decrepiti. Et ex regimine iuuatiuo eis est vt administreꝝ fricatio pectoris τ que sequitur ipm cū manib⁹ τ mādili aspero pprio si fue

rit illic anhelitus preparatiōis: sitqꝫ fricatio eq̄lis sicca absqꝫ vnguēto nisi accidat lassitudo: tunc n. admistrat vnguētū. ¶ Et opꝫ vt tu administres i q̄busdā horis abrotanū ⁊ nitrū ⁊ fiat cū eis fricatio vehemēs. Et si mā ē plima tūc necessaria est purgatio eis cū solutiuo facto ex eis q̄ sunt sicut semē vrtice ⁊ polypodiū ⁊ cucu. asi. ⁊ pulpa collognthide. Et ex regie i hoc post purgationē ⁊ vomitū ē administratio vocis cū eleuatiōe q̄dam' ad fortitudinē ⁊ lōgitudinē. Et ex regie in illa mūdificatiōe ē administratio vomit⁹ cōtinui: ⁊ ꝓpe post administrationē raphani: aut post purgationē. iiij. ʒ. baurac cū pōdē. v. ℥. syrupi de melle: ⁊ illō qd q̄n fortis sit ꝟt⁹ ⁊ debilitant reos. ¶ Et elebor⁹ al. valde iuuatiu⁹ est: ⁊ ē in egritudinib⁹ pectoris secur⁹ ⁊ absqꝫ timore ⁊ recti⁹ qd est vt sumant frusta elebori ⁊ figant in raphano ⁊ dimittant sic die ⁊ nocte: deinde extrahant ab ipso ⁊ comedat ille raphanus. ¶ Et etiā sumant synapis ⁊ sal' amborū aā. ʒ. i. baurac armeni. ʒ. ß. nitri dauich. i. dent in potu i. v. sextarijs aq̄ ⁊ mellis: ⁊ q̄titas mellis in ipsa sit vn. i. ¶ Et ex regie bono i hoc est assiduatio lenificatiōis nāe: ⁊ adiuuat eos ad illud receptio capparis salit' ante cibū ⁊ ouorū taracoꝝ antiquoꝝ ⁊ iuris galli decrepiti cū medulla cartami. ⁊ volubilis ⁊ sicle. ¶ Qd si per illa non sit lenificatio det in potu aq̄ ordei in q̄ vehemēter decoctū ē parū euforbij. ¶ Et' epithymū qd est vehemētis iuuamīs i hac egritudine. nā si sumat ex aq̄ in q̄ decoquat epithymū cū melle ē vehemētis iuuamēti. ¶ Et silr si sumat ex eo aur. i. cū rob. ¶ Et silr decoctio ficuū ⁊ calamēti ⁊ ruthe in aq̄ sumant ex ea cū melle ⁊ etiā decoctio fenugre. cū ficub⁹ pinguibus cū melle plimo admistret ante cibū tpe lōgo ⁊ retinerent post ipm. ⁊ silr decoctio passularū ⁊ fenugre. cū aq̄ pluuiali. ¶ Et ex regimine in hoc est exercitiū in q̄ gradatio fiat ex tarditate ad velocitatē vt nō faciat accidere eis festinatio prefocationē ꝓpterea q2 ipsa mouet materias laboriose. ¶ In cibis ꝟo eoꝝ: opꝫ vt fiat gradatio silis ei quā ꝓdiximus in exercitio. ⁊ sit eoꝝ panis coctus habēs semina vt cyminū anisum ⁊ silia ⁊ massa fermētata. ¶ Et sint eorū nuclei subtiliatiui in quibus ponūtur semen arasede ⁊ ysopū ⁊ origanū ⁊ calamētū: ⁊ pinguedines: ⁊ cibi eoꝝ sint de adipibus leporꝫ ⁊ cerui ⁊ gazel ⁊ ꝓprie vulpis ⁊ ꝓcipue eoꝝ pulmones. pulmo eni vulpis est medicamē huiꝰ egritudinis cū exiccat ⁊ dat ex eo in potu pōdus. ij. ʒ. ⁊ similr pulmo eritij capestris. ¶ Eorum ꝟo carnes sunt sicut pisces petrosi fluuiales nō lacunales: ⁊ sicut parue aues ⁊ starne ⁊ perdices ⁊ ius galloꝝ cōfert eis: ⁊ quādoqꝫ ponitur lingua arietis in cibis huiꝰ asma. ¶ Sꝫ eoꝝ vina sint odorifera antiq̄ subtilia pue q̄titatis. ⁊ q̄n volūtas est vt multiplicet natura tio ⁊ iuuamētū ad spuendū accipiat ex eo subtile valde ⁊ syrup⁹ de melle cōfert eis ēt: ⁊ in vinis dulcib⁹ adiutis cū aliquo subtiliatiuo aditū eto eis est iuuamētū ipsis ꝓpter illud qd in eis est ex abstersione ⁊ lenificatione ⁊ calefactione equali. ¶ Et opꝫ vt elōgētur inter cibū ⁊ potū: ⁊ nō satient ex aqua subito. imo plibus vicibus. ¶ Ex rebus autē q̄s opꝫ eos vitare est balneū ꝓtum pūt ⁊ ꝓprie post cibū ⁊ somnus plimus: ⁊ ꝓprie somn⁹ diei: ⁊ somn⁹ post cibū est reis nocibilior eis nisi adueniat eis spatium vehemēs ⁊ lassitudo ⁊ caliditas: tūc nāqꝫ dormiat parū. ¶ Et opꝫ vt euitēt omne granū in quo est inflatio: ⁊ vt vitēt potare post cibū siue sit aqua siue vinū. Medicine ꝟo solutiue fortes que eis cōueniūt sunt si in potu sumāt ex opponaci ⁊ pulpa collognthide amboꝝ. aā. ʒ. ß. cuꝫ aqua mellis: aut castorū cū ammoniaco: ⁊ pillulis de agarico necessariū est vt in mense bis q̄n eā sit fortis. Quarū descriptio. ¶ ℞. agarici. iij. ptes radicis lilij p2assij amboꝝ aā. ptem i. turbith ptes. v. hierepi. iiij. pulpe collognthide sarcocolle amboꝝ aā. ʒ. i. cōficiant cuꝫ rob ⁊ sit potio earū. ij. ʒ. ⁊ etiaꝫ pulpe collognti. ß. aur. anisi. vi. aur. conficiant cū aq̄ ⁊ fiant ex eis pillule ⁊ administrent post administrationē dysteris puri ante ipsas per die: ⁊ sit ex eis q̄ sunt sicut aq̄ sicle ⁊ oleū sisaminuꝫ ⁊ baurach ⁊ que cursu eoꝝ ꝓcedūt. ¶ Et iterū pulpe collognti de dauich. ij. seminis vrtice. ʒ. i. epithimi. ʒ. ß. cōficiātur cū aqua mellis ⁊ sunt potio vna. ⁊ expectent sup eam tres horē: deinde potent. ij. ʒ. aut iij. ex aq̄ mellis aut pulpe collognthide ⁊ secha eq̄liter baurach. ß. ptes radicis lilij opoponaci amboꝝ aā. pars. i. fiāt ex eas pillule. Sitqꝫ potio earū ex. ʒ. i. ⁊ ß. vsqꝫ ad. ij. ʒ. ⁊ expectet hora i. ⁊ detur in potu post eas. ß. cotilla aque mellis. ¶ Et etiā synapis aur. i. salis cōis qui in pane ponit. ß. aur. succi cucumeris asinini. ß. aur. fiāt ex eis vn. trocisci: ⁊ bibat trocisc⁹ vn⁹: ⁊ ex eis vna die ⁊ die altera nō: ⁊ potio sit cū aqua mellis: ista eni leniūt naturā ⁊ faciūt spuere cū facilitate. ¶ In religs ꝟo medicinis opꝫ vt permutatio fiat: ⁊ nō cōtinuet cuꝫ vna medicia ex eis assidue ⁊ amplectat eā natura. Et iterū inter medicinas ⁊ corpa sunt ꝓportiōes que non cōprehēdunt nisi cū experimēto. ¶ Cū ergo experieris cōsequaris qd magis sit iuuatiuuꝫ. ¶ Et opꝫ vt obseruet pars effusionis materie nam si fuerit ex capite rege caput cum rōne catarri cum regimine mūdificationis humoris. ⁊ quādoqꝫ ponunt in eo narcotica. ¶ Et lutū armenū est mirabile in ꝓhibēdo catarrum. ¶ Distinctio ꝟo medicinarū est sicut medicamen dyascoridis ⁊ sicut aristo. ro. Sumat inde in potu oī die. ß. ʒ. cum aq̄ ⁊ sicut serapinus cum vino ⁊ se. iunipi ⁊ nux cupressi ⁊ alfesir: ⁊ ⁊ etiā alfesireste. iij. dauich ⁊ ß. cū aq̄ radicum

¶ Et ēt acetū in quo infusum est de sc. virilce
mulconens pondus.ʒ.ij.sc. nasturtij sup qḋ di-
stillatū ē oleū amigdalinū dulce ⁊ radix rubee
medietas ⁊ quarta.ʒ.vnius cum oxymelle sqlli
tico. Oxymel.n. sqlliticū iuuatiuū est valde: ⁊
squilla assata ipsamet: ⁊ ꝓprie cū melle: ⁊ aris.
ro.⁊ duo calamenta: ⁊ sceba: ⁊ liliū ēt ⁊ came-
pitheos ⁊ castoreū ⁊ ēt decoctio centauree: ⁊ cē
tauree due spēs iuuatiue sunt eis in duabus di
spositōibus: grossa apud motū in principio ⁊
minuta apud getē.in postremo fiat eclīm cū mel
le.⁊ ēt glutē alibat aut cū pauco piretro: ⁊ aq̄
ro. ¶ Et opoponacū fortiter iuuat ēt hāc egri
tudinē. ¶ Veriū ē ex eis quorū maxima ma
litia timenda est in neruis.⁊ medicamen sulfu-
ris est eis vehemens iuuamen. ¶ Et ēt suman
tur nasturtij ⁊ silami amboꝝ.aā.ʒ.xxx.⁊ ysopi
sicci.ʒ.vij.⁊ sit potio eius ꝑm quātitatē rectifica
tam. ¶ Et ēt pulmonis sicci vulpis.v. calamē
ti mōtani.iij.sc.apij folij indi amboꝝ. aā.vij.
ammoniaci pipis amborū.aā.iij.sc. iusquiami.
ij. ¶ Aut sume succū sqlle cum melle equalis
mensure cuius spuma ꝓijciat ⁊ coaguletᷣ super
prunas ⁊ detᷣ ex eo in potu mestron.i. aā cibū
⁊ tātūdē post ipm. ¶ Et ēt calamentū ⁊ ascer
ireos ⁊ nisum ⁊ pip: ꝯficiantᷣ cū melle ⁊ admi-
nistretᷣ ex eis quātitas vnius auellane mane ⁊
sero. ¶ Et ēt polij ⁊ sceba armeni ⁊ camepi-
theos vel camedreos ⁊ castorei ⁊ olibani ⁊ yso
pi oium.aā.autᷣ.i. sumatᷣ ⁊ cū melle misceatᷣ.⁊
est [illegible]ōes due. ¶ Aut baurac.iij. pipis al.ij.
antidē.iij.ammoniaci.ij. cōficiantᷣ cum rob.⁊
sit potio eius quātitas fabe vnius cū aqua mel
lis. ¶ Aut castorei ⁊ arist.ro.ammoniaci oiū
aā.autᷣ.i.pipis.graā.x.misceantᷣ cū rob vue ⁊
potio eius sit quātitas fabe. vnius cū oxymel-
le. ¶ Et ēt prasij ⁊ costi ⁊ storacis ⁊ granorū
pini oium.aā.autᷣ.i.polij ⁊ castorei amboꝝ.aā.
autᷣ.i.pipis al.cucumeris asi.oium.aā.autᷣ.ʒ.cō
ficiantᷣ cū melle ⁊ sit potio faba.i. cū aqua mel
lis calefacta. ¶ Et ēt synapis: ⁊ baurac ambo
rum.aā.ptes.ij. calamenti fluuialis succi cucu
meris asi.amboꝝ.aā.ps.i. ꝯficiantᷣ cū aceto sql
litico ⁊ sit potio eius quātitas herbi in aq̄ mel-
lis crudi in ieiunio. ¶ Aut sceba ⁊ absinthiū ⁊
ruta: ꝯficiantᷣ cū melle: aut coagulentᷣ cū deco-
ctione mellis.⁊ melius est sumere in potu cum
oxymelle: aut decoctiōe calamenti cū ficubus:
⁊ ꝓpe cū fuerit illic calitas. ¶ Et scias q̄ enu
la ⁊ aqua eius vehementer iuuant hanc egritu
dinē. ¶ Et ex medicinis fortibus est arsenicū
cum gūma pini ex quo fiant pillule ad asma. ⁊
detur in potu arsenicū cum aqua mellis. ¶ Et
sulfur cum ouis mollibus coctis in aq̄. ¶ Et
ex medicinis bonis ꝓpinquis equalitati est cy-
minum cum aceto cōmixto ⁊ est iuuatiuū val-
de ad anhelitū ꝑpōnis: ⁊ ēt mucilago synapis
al. cum equali mensura mellis decoquatur vt
eclīm ⁊ administretᷣ. ¶ Et apud vehemētiā pre
focationis ⁊ ꝯstrictionē anhelitus sumantᷣ bau
rac.ʒ.iiij.cū.ʒ.ij.nasturtij in.v.vn.aque mellis.
Confert.n.ei qui hanc patitᷣ egritudinē statim
⁊ sunt iuuatiua sciatice. ¶ Et olea que distillā
tur in potibus eoꝝ ꝓprie sunt oleum amigda
linum dulce ⁊ amarū ⁊ oleum de pineis: ⁊ iun
ctiones sunt sicut oleum de lilio ⁊ oleum laurī
num: ⁊ ex eis ꝯfricando inungatᷣ pectus. Et silr
oleum anetinū. ¶ Suffumigatio autē fit sicut
arsenicū ⁊ sulfur ex qbus fiat suffumigatio cū
adipe renū: ⁊ ēt myrrha ⁊ costus ⁊ cassia ⁊ cro
cus ⁊ arist.⁊ ēt storax ⁊ galbanū ⁊ aloe scotren
se: ⁊ ēt arsenicū ⁊ aristo.lon.terantᷣ ⁊ ꝯficiantur
cū adipe vaccino: ⁊ fiant ex eis auellane ⁊ suffu
migetur ex eis cum.ʒ.i.decem diebus fiat.⁊ oī
die ter. ¶ In asmate aūt ⁊ ꝯstrictiōe anhelitus
factis pp vapores fumosos dn̄antes in corde ⁊
ab humoribus existn̄tibus in arterijs cordis cō-
fert flōmia: ⁊ melior est illa que fit in latere sini
stro. ¶ In cura aūt factoꝝ pp ventositatē intē
rio est due res: quarū vna est resolō ventosita-
tis cum facilitate qḋ fit cum subtiliatiuis nonis.
⁊ scḋa est apertio opilōnis vt inueniat qḋ inobe
diens est ex ea ad dissoluēdū meatū. ¶ Ex eis
que conferunt ad hoc est inunctio ēt cū oleo
de nenidē ⁊ oleo laurio ⁊ oleo ruthaceo. ¶ Et
ex emplis iuuatiuis est anetū ⁊ camomilla ⁊
sansucus: decoquantᷣ ⁊ vaporentᷣ ex eis pectus
⁊ ambo latera. ¶ Et ex eis que in potione su-
muntutur sunt ex saggenea ⁊ homorusia ⁊ co-
chium ⁊ serapinum ⁊ opoponacū. ⁊ fit potio
cuiuslibet eorum aur. ¶ In asmate aūt ⁊ ꝯstri
ctione anhelitus factis pp catarrū: oꝫ vt labo-
retur cum cura ꝓhibente catarrum ⁊ faciente
spuere qḋ aggregatū est. ¶ Sed illius qḋ exi-
stimatū est ex ꝯstrictione anhelitus esse ꝓpter
neruos: ⁊ est ꝑm veritatē spēs difficultatis an-
helitus ⁊ ex malitia anhelitus ⁊ non ex.c.con-
strictionis anhelitus iam diximus curam in ca
pitulo difficultatis anhelitus. ¶ Factis vero a
siccitate ⁊ exiccatione confert potus lactis asi-
nini ⁊ caprini ⁊ succi frigidi ⁊ humidi ⁊ oleū
amigdalarum ⁊ sorbitiones ⁊ vinum subtile
habens admixta ex humectantibus: ⁊ fugere
calefacientia cum potentia ⁊ resoluentia ⁊ exic
cantia que sunt ex eis que sciuisti: ⁊ conueniūt
eis epithimata humectantia ⁊ emplastra ⁊ vn-
guenta tenera. ¶ In constrictione vero anhe-
litus facta propter caliditatem cum qua inue-
nitur inflammatio: oportet vt administrentᷣ
emplastra infrigidantia ⁊ cerataria infrigidan
tia: ⁊ est in veritate species malitie anhelitus
non constrictio anhelitus: ⁊ potatio violati
condīti ⁊ aqua ordei conferunt valde in ea.
¶ In facta vero a frigore calefacientia bibita
⁊ illinita ⁊ decoctio fenugre. cum passis con-
ferunt eis.

¶ De cura aliq̃x spẽx anhelit⁹. Cap.xli.

Si fuerit cã in malitia anhelitus cali tas cordis administra medicinas in frigidatiuas bibitas τ linitas. ¶ Et si fuerit cã multitudo vapoꝝ que sunt in ipso corde: aut in pulmone venientiũ ad ipm ex locis alijs flõma basilicã τ administra cũo nem cum aqua casei accepta cum oxymelle cũ hierap. τ administra fricationẽ manuũ τ pedũ. ¶ Et si fuerit cã humiditas subtilis administra qđ tẽperet subam eius cum ingrossatiõe. ¶ Et si fuerit cã humiditas equalis: verũ ipsa erit opilatiua administra qđ abstergit sicut sunt grana pini τ nuces τ passe τ ꝯferunt malitie anhelitus humidi sacraiau ex aqua albedarũgi humidi: aut aqua ruthe. ¶ Si aũt fuerit humiditas grossa administra mundificatiua ꝑdicta fortis abstersionis: sicut est squilla τ ysopus τ silia eis τ redi ad illud qđ dictũ est in. c. asmatis τ que noiant in pectoralibus. ¶ Et si fuerint vapores τ humiditates venientes ex locis alijs: cura cerebrales ex eis curatione catarri τ mundificatione capitis nisi sit catarrus ex debilitate sube cerebri: qũ curationẽ non hꝫ: τ cura qđ aduenit ei ex locis alijs cũ attractiõe mãei ad ptem alterã post flõmiã τ cũonẽ. τ incipe ꝯfortare pectus cum eis que sunt sicut aristol. τ succudrũ τ sticados: τ aldeiacur purũ τ ꝯfortatũ confert valde in mundificatiõe capitis. ¶ Et si fuerit cã nerui administrabis ea que ipsos confortent τ ꝯfortent spũm in eis τ viuificẽt ipsuꝫ sicut sunt olea bene redolẽtia. ¶ Et si fuerit pp apã in meatibus: aut malitia cõplõnis: cura cũ ipso qđ dictũ est in suo ca. ¶ Et si fuerit cũ cõitate stõi ꝯfortat stõm τ ꝯforta ipm cũ eo qđ dr in. c. suo. ¶ Et si fuerit cum frigore administra ea que sũt sicut lagzenea τ homoroisa: τ alilurdeia. ¶ Et si fuerit ex siccitate administra que sunt sicut penid. cum lacte mulcto τ que dicunt in caplis alijs. τ si fuerit ex vẽtositatibus administra vaporatiões ꝑdictas in asmate τ empla τ alia. ¶ Et scias q̃ crocus est ex sũma medicinarum conferentium valde malitie anhelituſ τ difficultati ipsius: propterea quia confortatur instrũm anhelitus τ facile ipsum efficit.

¶ De cura difficultatis anhelituſ ex hac summa. Cap.xlij.

Id est illud ex hu. G. ꝑcepit dare medicamen ꝯfectũ cum melle in oi mense bis τ sit potio eius. xxxvi. kirat. τ in die in quo eger ipm sumit non loquat neq; moueat ante illũ diem duobus diebus: τ in hora. vij. recipiat panũ cum vino cõmixto: τ in sero vitellũ oui cum medulla panis: τ in mane hẽat pullũ puũ de quo sumat ius τ balneet in sero illius diei. ¶ Si aũt cũ hoc non remouet administret ꝯfectio adsciud τ medicamen andromachi proprie qñ ꝓlongat egritudo. Et si egritudo fuerit ex capite administret ablutio capitis omni hebdomada bis cum sapone τ baurach: τ vtatur sternutatorijs τ gargarizet rob de moris cum aloe τ myrrha. Et vtat exercitio inunctionis cum fricatione super dorsum τ vtatur ligatione cruriũ incipiendo a supioribus τ perueniendo ad inferiora τ administrent mũdificatiua ꝑdicta τ pillule huiõi. ¶ Sceba ramoꝝ ruthe τ herbe absinthij sumant partes equales τ oi die forment ex eis due pillule ad modũ ciceris τ sumant τ post eas oxymel τ ꝓprie sqlliticũ. ¶ Et iterũ alie. ℞. castorei sceba amboꝝ. añ ꝑtẽ. i. absinthij amigđ. amararũ amboꝝ. añ. ptem. 5. fiant pillule sicut cicer. Et elix de caulibus est bonũ eis: τ ẽt clax sanguisugarũ que sunt subvrceis cum adurant in testa donec fiat cinis τ cõmisceant cum melle τ administretur ex eis oi die coclearũ vnũ τ oẽs istis modi ꝯferunt cum cã est neruosa. ¶ Si vero est ex calitate tunc troc. iuuant valde qui. ℞. rosarum. ʒ. vi. radicis lilij. ʒ. xiiij. almirberis. ij. lacce arist. masticis succi eupatorij succi absinthij spice anisi seis fenic. oĩuꝫ. añ. ʒ. iij. croci. ʒ. ß. se. citruli: τ cucumeris τ cucurbite τ melonis oĩuꝫ añ. ʒ. i. gũmi dragaganti succi ligrine oĩum. añ. ʒ. i. τ os vt administret eũo cũ eo qđ educit humores calidos. ¶ Si aũt fuerit pp debilitateꝫ aduenienteꝫ neruis: aut nocumentũ oporteb' vt curet cũ eo qđ ꝯfortat spm qui est in neruis ex oleis calis odoriferis: sicut est oleuꝫ narcisci num: τ de lilio τ sambac: τ oleum sciñ[illegible] spẽbus τ pipere τ cinamomo τ sũbus. τ ceratatia facta ex illis oleis: τ oleum de croco: τ crocus ipse est vltimus in iuuamẽto ipsius. ¶ Et si fuerit cã percussio adueniens origini illorum neruorũ curetur cum eo qđ os ex locis apatis.

¶ Tractatus secundus.

¶ De voce. Cap.i.

Vocis factor est lacertus qui ẽ apud epiglotũ cum mensuratione apertionis τ expulsione aeris egredientis: τ percussione eius. ¶ Et eius instrm est epiglotis τ corpus sibe lingue fistule: τ est instrm pmũ in veritate: τ reliqua instrumenta sunt inuentia τ adiuuantia. τ cmittens mãm eius est vdamen: τ lacerti pectoris afferunt allationẽ aeris velamini qui inundat apud epiglotũ. ¶ Cũq; ita sit tunc nocumentum accit ei aut ex causis efficientibus: aut pp cãm mittentẽ mãm. ¶ Et eius qđem nocumẽtum: aut est destructio aut diminutio: aut alteratio pp raucedinẽ: aut acuitatẽ: aut grauitatẽ aut asperitatẽ: aut tremorẽ: aut aliđ. ¶ Et vnaquęq; harũ cãꝝ non facit egritudinẽ nisi cum malitia cõplõnis singularis aut cum mãt τ ꝓprie ex catarro τ lesione accñte epiglotti: aut pp illud qđ accit ei ex solõne singularis τ incisiões

aut apãte: aut dolore: aut percussione: aut casu. ¶ Et qñq3 est nocumẽtũ in ipsa eadẽ: τ qñq3 est cũ cõitate pncipij ,ppinqui nerui q dilatã/tur ad illos lacertos τ pn° eoꝝ: τ longing sicut ẽ cerebrũ. ¶ Et qñq3 est cũ cõitate mẽbri vicini qd est ex mẽbris nutrimenti: aut ex mẽbris anhelit°: aut ꝯiũctis ambo q̃ sunt vẽtris τ pe/ctoris: aut ꝯiunii cũ ambob° qd est ex dispõnibus spine: imo et palato: nã si alterat ad humiditatẽ: aut ad siccitatẽ τ asperitatẽ: tũc iã altera/tur vox: τ ex hoc gñe est icisio vue τ duaꝝ amigdalarũ. nã hñs eã cum vocẽ emittit sentit q̃si cõmonitionẽ fortẽ facientẽ esse nec̃iam rasicatio/nẽ: τ qñq3 opilant guttura eoꝝ apud oẽm vociferationẽ. ¶ Ex pte aũt ledẽtis fit: qñ vox alterat ,ppter vehementiã3 caliditatis pulmonis: aut frididitatis eius: aut hũiditatis ipsius ,ppter cursum sanie ad ipm ex apãtib°: aut ,ppter cursum catarri ad ipm: aut satietatẽ ipsius. ¶ Caliditas aũt magnificat vocẽ τ frigiditas acuit eam τ minorat eã: τ siccitas exaspat eã τ facit eã silẽm vocibus gruũ: τ hũiditas facit eã rau/cam τ planitudo equat eã τ facit ipsa3 planã. ¶ Et qñ replet pulmo humiditate τ cãna nõ est mũda nõ est posse hoi emittere vocẽ altam neq3 clarã: qm illud est cũ quantitate claritatis pulmonis τ epiglotis τ eõrũ claritatis ambo rũ: τ qñq3 diuersificat vox in grauitate τ acuitate sua fm dilatationẽ cãne pulmonis τ epi/glotis τ ꝯstrictionẽ eaꝝ. ¶ Et qñ fortia fuint nocumẽta pdicta in mẽbris mittẽtib° τ addu/cẽtibus: destruit vox: τ nõ op3 vt destruat lo/cutio: locutio nãq3 qñq3 compleatur cũ ãbelitu eq̃li: sicut faciebat homo nerũo reuersiuo cu//ius accidit frigus cũ esset nec̃ium vt discoope/riret cũ ferro: q̃re destructa est vox eius. ¶ Et fuit alius q cũ curaret a scrofulis incisus est ei vnus duoꝝ neruoꝝ reuersiuoꝝ q̃re abscissa est medietas vocis duoꝝ lacertoꝝ. ¶ Et cum nocumentũ est in lacerto dilatatiuo fit vox rauca. τ qñ est in lacerto motiuo dilatatiuo est vox pfocatiua. imo qñq3 accidit ex eo pfocatio. Et qñ est in lacerto mouẽte ꝯstringẽte est vox sufflatiua. Et cũ destruit eiu3 opatio destruit vox. Et qñ accit in ipso mollificatio nõ itegra τ dispõ/sitio est silis tremori tremit vox. τ qñ nõ peruenit hũiditas ad hoc vt mollificet raucescit vox. ¶ Raucedo igit cũ accidit ab hũiditate: ac/cidit ab hũiditate pauca τ cũ mltiplicat parũ/per tremit τ si multiplicatur plm destruit. Et qñq3 raucescit vox ,ppter dilatationẽ instri vociferationis: q̃re accidit ,ppter eã laxitudo aut aptio aut tẽsio: τ deterior est ea q̃ est post cibũ. ¶ Et qñq3 raucescit ,ppter frigu3 difficile τ calorẽ supfluu3 cũ eo qd extendit ex cõplone: τ silr vigilie τ cibi aspi. ¶ Et raucescit pp multitudinẽ clamoris τ attractionẽ humorositatis eã eius ad tunicam coopientẽ guttur τ epiglotim. ¶ Et raucedo q̃ accit decrepitis nõ sana/tur. ¶ Et cũ fuerit estas septẽtrionalis sicca τ ei° autũnus meridionalis pluuialis tũc rau/cedo multiplicabit in ipso. ¶ Et varices cũ ap/parent sunt plm cãꝫ ꝯuenictũ voci. ¶ Et sci/as q ꝯualescentes τ debiles τ religiosi τ silẽs cũ debilitate sua eis pp paucitate3 ꝯtruni eoꝝ sunt q̃si deficiẽtes ab opatione in aere plimo: quare angustat eoꝝ epiglotis: ita vt acuat eoꝝ vox. Et qñ nitiur debilis vt dilatet epiglotim suã τ grauet vox eius nõ audiutur omnino.

¶ De cura. Cap. ij.

c Ura abscissionis vocis est vt si fuerit pp malitiã cõplonis in qbusdam lacertis aut nocumẽtũ curet cũ eo qd op3 in c. suo qd sit ex eis q̃ sciuisti. ¶ Et ille qd qui sentit initiũ abscissiõis vocis: op3 vt icipiat ad curãdũ anteq̃3 fortis fiat. Accipiat ergo vitellũ oui elixati τ sisami excorticati τ lactis boni oium. añ. coclearũ. i. τ sumat in potu cũ aq̃. oi die trib° diebus. ¶ Et op3 vt sorbeat qd de coquat in iteriore pte granati melisia dulcis decocti sepulti in cinere calido τ assumpti ab eo, cũ linitur. τ eradicet qd in eo supius est τ radatur qd in ipso est cũ spatula τ effundat in ipm parũ aq̃ zuccari τ bibat. ¶ Et si fuerit ex hu. i lacerto ,ppinquo epiglotti: aut epiglotti puenientẽ ad finẽ in mollificatione: τ nõ sit illic dolor τ sint illic ꝯturbatio τ grauitas: oportebit tũc vt sumant ficus sicce τ calamentũ τ decoquant. Deinde misceant cũ gũmi arabico ꝯtrito cu3 decoctione sua donec fiat sicut mel τ deglutia/tur. ¶ Aut sumant myrrha τ crocus cũ coagulato vue. ¶ Aut sumant croci. ℥. iij. ß. myrrhe succi ligritie thuris oium añ. ℥. i. aggregent cũ rob vue τ coagulent. ¶ Aut sumant croci. i. τ asse feude medietas τ mellis. iij. decoquantur donec coagulent τ fiãt ex eis pilse τ teneantur sub lingua. ¶ Et esim de caulib° ꝯfert eis ẽt τ masticatio ramoꝝ caulũ humidoꝝ τ sorbitio aq̃ eius paulatim paulatim ẽ iuuatiua. ¶ Et qñ nõ confert esim de caulibus ponat sup ipm parum assafetide τ farina herbi τ fenugreci τ porrũ de sceni τ nabati τ cepe τ succ° eius τ alcea τ fistici τ vua dulcis hyemalis. ¶ Et etia3 sumat. ℨℨ. ꝯditũ cũ lacte vltimũ in nutritione τ terat donec fiat silẽ medulle: τ ,pijciat sup ipm medietas ipsius de lõgo pipe ꝯtrito sicut alcohol: τ q̃rta eius de croco silr τ q̃stum est totu3 de amilo τ ꝯterant cũ tabarzet resoluto τ pre/parato: aut cũ melle qd sit puꝝ valde. ¶ Et ex cibis illis qui ꝯfortant sensum sunt sicut pedes τ extrema τ ,ppie pedes vaccaꝝ ex quibus comedat. ¶ Et op3 in eo qd est a siccitate neruorũ tñ: τ ,ppie cũ cõitate meri. τ eius signu3 est vt nõ sit cũ raucedine magna: imo pua τ acuitate τ claritate q̃dã que est cũ asperitate τ dolore: vt sumat i hora dormiẽdi ex oleo vio. recẽ

et dulci coclearia vnum cum zuccaro tabarzet. ¶ Et cōfert ei mucilago seminis psilij cū aqua zuccari plurimi et cibi humectatiui et ius galline factum in isfidegex et ius olerum notorum. ¶ Et ficus sunt iuuatiue ad abscissionem vocis: siue sit ex humiditate siue sit ex siccitate. ¶ Et medicamen ficuum factum cum calamento confert debilitati vocis et raucedini eius. ¶ De cura raucedinis vocis et asperitatis eius. Cap. iij.

c Iam sciuisti cās raucedinis. ¶ Et scias qd ille cuius vox raucescit: opz vt alienet a se oē acetosum et salsuz asperū et calidūz acutū nisi velit per hoc curā et incisionē: tūc.n. vtat eis pmixtis cū medicinis lenificatiuis. ¶ Si aūt raucedo accidat ex multitudine vociferatiōis assumat ficuū et mēte et aloes ptes eq̄les et ɔficiat ea cū rob et sorbeat ex medulla tritici et lust ordei et oleo amigdalino et croco. et vtat cū vino vue. ¶ Et ɔfert illud qd dr in incisiōe vocis: et pprie medicamē de assa fetida cū croco. ¶ Et si est illic caliditas tūc det ius de atriplicib⁹ et maluis et aq̄ ordei et grana cucumeris et amilū et amigdale. ¶ Et si fuerit cā frigus iuuant etiā cū medicinis de assa fetida et croco pdictis. ¶ Et vt sumant sinapis assat. ʒ.iij. piperis. ʒ.i. et myrrhe ʒ.vi. storac. etiā calamite et galbani amborum ana. ʒ.iiij. fiāt ex eis pillule et teneant sub lingua. ¶ Aut sumant myrrhe pondus. ʒ.ij. olibani. ʒ.x. ɔiungant cū vino. ¶ Et si fuerit ex vociferatione et lassitudine ɔfert ei balneum: sicut ɔfert reliqs spēbus lassitudinis. et conferunt ei cibi mollificatiui et cōglutinatiui; sicut lac et vitelli ouorum sorbiliū sine sale et tri. et sorbitiōes notę: et ius de atriplicibus et maluis et que sunt illis silia: et pillule facte ex amilo et dragagāto et succo ligritie et gummi et pillule lenitiue et digestiue. ¶ Si autē fuerit ex apate resoluat cum eo et similiter gargarismata et cōfectiones molles que lābi possunt lenificatiue que sunt ex sūma eorum quib⁹ curant sindria calida. ¶ Et similiter sorbitiones que aggregāt ad cōglutinationes et abstersionē absq mordicatione sicut facte ex farina fabarū et semine lini. Et fortius hoc est gūmi alborum. ¶ Et ɔuenit iis habentib hāc raucedinē vt abhorreat vinum penitus et pprie in principio. ¶ Et quando fuerit ex apate calido bibat viniū dulce et raphanū decoctū et alimēti cōfert eis. ¶ Et quādo est ex humiditate tūc nō est excusatio qn sint necessaria pdicta in incisione vocis. ¶ Et oēs medicine ille ɔferunt ei et sorbitiōes facte ex farina fabarū. ¶ Et ex eis est decoctio herbi q̄ est iuuatiua in hoc .c. et res que sunt i pmo gradu abstersionis. et hīs tri. et lac: deinde myrrha et squilla et que pcedūt cursū eaz. ¶ Et si fuerit hec raucedo humida ex catarro detur hīs eam papauer et rob eius. ¶ Et ex eis q clarificāt vocē asperā et turbidā est masticatio cucube. ¶ Et ex medicinis remouentibus raucedinem est aq̄ granati feruēs in aqua: postea distilletur oleum vio. et preparatur: deinde butirum et congelatum vue et radix lilij et rob eius: deinde fabe cuz melle et decoctio ficuum. ¶ De medicinis conseruantibus lenitatē pectoris et q̄ bōa sunt ei. Cap. iiij.

o Vnt fabe grana pini et passe et fic⁹ et gūmi et fenugrecum et semen lini et dactili et radix lilij et amigdale et pcipue amare: et cāne zuccari et sebesten et syruptus de melle et rob predictū post. ¶ Et ex medicinis calidis sunt myrrha et assa fetida et piper et galbanum et olibanū et gluten alborum et calamentū et gūmi pini et storax calamita et acetum squilliticū quādo nō ex caliditate et siccitate et radices opoponacis. ¶ Et ex medicinis frigidis sunt semina cucurbite cucumeris et amilum et dragagātum et gūmi et mucilago et psilij et iulep et succus liquiritie: et vitelli ouorum sunt ex conuenientioribus medicinis ad hoc vt cum eis componantur relique medicine et similiter lac nouiter mulctum.

¶ De voce aspera et eius cura. Cap. v.

a Ccidit asperitas vocis ex frigiditate et extensione lacerti pectoris et dispositione eius que est sicut spasmus et ex coitu et ex vigilijs. ¶ Et cura ei⁹ est abstinētia a rebus quas dixim⁹ iā: et dimissio somni post cibū et dimissio cātilene cum delectatione: et vt recipiat lenificātia pdicta in ca. raucedinis: et ficus humidas et siccas: et passe et proprie infuse in oleo amigdalino sunt maximi iuuamēti. ¶ Et illis quibus accidit ex incisione vue raucedo rectius est vt decoquāt coagulatū vue cū equali quātitate mellis sm quātitatē qua remoueri possit ex eo spuma: deinde cōmisceatur cū aqua calida et fiat cum eo gargarisma et in potu paucis ex eo sumat. Et antiquum eius est magis iuuatiuū q̄ recens.

¶ De voce breui et cura eius. Cap. vi.

c Ausa breuitatis vocis ē breuitas anhelitus et opz vt grauet in plōgatione anhelit⁹ ita vt ɔsuescat cōprehensione anhelit⁹ et gradet in exercitio et ascēsione et descēsione i collib⁹ et gradibus et cursuz faciētē necessitatē anhelit⁹ vt gradet ad plōgādū anhelitū et plōget morā in balneo calido et in omni qd adducit anhelitū: et festinat ipm: et cōtineat anhelitum suū: et faciat illud totum et exerceatur et balneetur. et post exituz de balneo oportet vt bibat vinum. nā viniū est magis nutritiuū spūs: et sīr post cibum. et stet plurimū cum anhelitu suo: et somn⁹ ɔfert eis.

¶ De voce grossa et eius cura. Cap. vij.

e Uandoq3 accidit per causas nimie repletionis stomaci facientis fastidium mollificātis et dilatātis meatus et ac

cidit ex multitudine vociferatiõis: ⁊ eius cura est magis praua. ¶ Et qñq3 accit ei qui studet in exufflatione plurimũ in fistulis ⁊ in buccinis propter ꝓpter illud qđ accidit ex incisione anhelitus eorum ⁊ retentione eius in pulmone quare dilatantur meatus anhelitus.

¶ De voce subtili ⁊ eius cura. Cap. viij.

Ec est 3ũa cõturbare ⁊ cãe eius sunt 3̃re illis ex vigilijs ⁊ lassitudine ⁊ somno ꝓprie post cibũ: ⁊ exercitatio laboriosa ⁊ cũonibus. ¶ Et cura eius est vt dimittat vocem ⁊ adhereat exercitio eq̃li faciẽte tenere ⁊ cibis ꝓpauis ⁊ introitu balnei oi mane ⁊ fugiat stiptica exiccatiua ⁊ coitum.

¶ De voce tenebrosa ⁊ cura eius. Cap. ix.

St illa que similat voci plũbi qñ fricat vnũ cũ alio: ⁊ eius cã est humiditas grossa valde. Et ꝯferunt ei exercitiũ ⁊ luctamen ⁊ cõtinere anhelitũ ⁊ fricatio sicca cum pãno lineo: ⁊ ingressio balnei ⁊ administratio medicinar subtiliãnũ ⁊ incidentiũ sicut pisces salit ⁊ vinum antiquum.

¶ De voce tremula ⁊ eius cura. Cap. x.

Recipiat patientia cã vt non clamet neq3 eleuet vocẽ suã spacio mensis ⁊ minoret locutionẽ quãtũ põt ⁊ risũ suum ⁊ motũ ⁊ saltũ ⁊ ascensionẽ ⁊ descensionẽ ⁊ irã: ⁊ dimittat quãtũ põt extensionẽ manuũ: ⁊ faciat eas quiescere: deinde resupinet ⁊ laboret vt loquat cũ iam grauauerit pectus suum cum eo qđ sit sicut plũbũ in frusto quodã sup pectus suum ſm quãtitatẽ que tolerat ipsũ ⁊ patiat. ¶ Et cibi meliores ei sũt illi q ꝯfortãt sensũ ei⁹ ⁊ sũt pedes ⁊ extremitates lacerti ⁊ ea in q̃bus sunt ꝯglutiatio ⁊ stipticitas.

¶ Tractat⁹ iij. de tussi ⁊ sputo sanguis. Cap. i.

Tussis est ex motibus q̃bus expellit nã nocumentũ a mẽbro aliquo ⁊ hoc mẽbrũ in tussi est pulmo ⁊ membra que ei cõtinuant: ⁊ cõicantia. ⁊ tussis quidem pectori est sicut sternutatio cerebro ⁊ cõplet cum dilatatione pectoris ⁊ cõstrictiõe eius ⁊ motu velaminis. ¶ Et est aut ꝑ cãm ꝓpriam pulmoni aut ſm seruitam cõicationis. ¶ Et cã adducens tussim aut est primitiua aut ꝯiuncta aut est antecedẽs. ¶ Et cãe tussis primitiue sunt ex causis primitiuis ponẽtibus mẽbra pectoris lesa in cõplõne sua: aut formis eorum sicut frigus adueniens pulmoni ⁊ lacertis qui sunt in pectore aut reliquis quare mouetur natura ad expellendũ nocumentum. Aut ex aliqua primitiuarũ cãrũ aduenientium ⁊ calefacientiũ ea: aut aliqua re exiccante: aut exasperante sicut est fumus: aut puluis aut saporibus acetosi ⁊ pontici aut acuti: aut re extranea cadente in meatu qui non recipit facultatẽ anhelitus sicut accidit ex tussi propter casum alicuius rei ex cibo aut potu in illo meatu: ꝑ negligentiam ⁊ occupationem cum sermone. ¶ Cause aũt tussis coniuncte sunt sicut eo que accĩt ex causis corporeis calefacientibus complexionẽ aut infrĩdantibus aut humectantibus aut exiccantibus absq3 mã: aut cum mã sanguinea aut colica aut flegmatica subtili aut grossa aut melica ⁊ illud est raro. ¶ Si aũt mã fuerit effusa ex superioribus tunc dum ipsa permanet discurrens super cannã sicut discurrit aliquid super parietes non exeunte: ꝓfit tussis. Cum aũt vult vt fundat in spacio cãne cõmouet tussim. ¶ Et silr qñ mordicat ⁊ silr qñ mansiua fit in pulmone ⁊ vult nã expellere ipsam: aut ex stõ aut epate: aut ex aliq̃bus mẽbris pectoris que impellunt eam: aut ex q̃bus generat. ¶ Et qñq3 fit ꝑ resolõnẽ singularis ⁊ ꝑ apa ⁊ opilões in velaie aut in pulmone aut in gutture ⁊ oib⁹ locis recipientibus has mãs ⁊ nocumenta ex pulmone ⁊ velaie distinguente qđ est inter cor ⁊ pulmonem. ¶ Cãe aũt antecedentes sunt repletio ⁊ antecessio cãr corporear ad cãs ꝯiunctas ꝑdictas. ¶ Et tussis q̃dem facta cum cõitate est sicut illa que fit cum cõitate corporis totius in febribus ⁊ ꝓprie cũ fe. adustiua aut febrius diei laboriosa ⁊ silibus: aut pestilentialis aut ꝑ cõitatẽ corporis absq3 fe. ¶ Et tussis quidem alia est sicca alia est hu. Sicca est illa cum qua non emittit sputũ: ⁊ fit aut ꝑ maliciã complexiõis calide aut frigide: aut humide aut sicce singulariter. Et qñq3 fit in principio aduentus apatũ calidor in ptibus pectoris vsq3 quo maturent. Et qñq3 fit cũ apate duro tussis sicca valde: ⁊ fit ꝑ apata epatis ⁊ ptes suspensionis ⁊ in q̃busdã horis fit ꝑ apata splẽis: ⁊ qñ fit ꝑ saniem replentẽ spatiũ pectoris que non expellit nisi cum tussi. ¶ Et scias q quandoq3 egreditur cum tussi res petrosa similis ciceri: aut grandini ⁊ causa eius est humor grossus quem in ipso caliditas in lapidem conuertit.

¶ Et Alex. quidem testificatur hoc ⁊ testificatur ipsum Paulus: ⁊ dixerunt quod exiunt ex hac specie in sputo. ⁊ nos etiam testificamur illud. ¶ Et tussis frequens plerũq3 perducit ad sputum sanguinis. ¶ Et quandoq3 multiplicatur tussis in hyeme ⁊ vere hyemali: ⁊ quãdoq3 multiplicatur in vere equali. ⁊ multiplicatur cum flat septẽtrionalis ventus: ⁊ cum estas est septẽtrionalis parum pluuiosa ⁊ est autumnus meridionalis pluuiosus multiplicatur tussis in hyeme.

¶ De signis. Cap. ij.

Signa quidem in tussi frigida sunt additio eius ex frigore ⁊ diminutio ipsius cum diminutione frigoris ⁊ cum calore et plumbeitas faciei et paruitas sitis. ¶ Et quandoq3 est cũ frigore catarrus ⁊ sentitur qđdã descendere ad

pectus. ⁊ extensio eius in gutture ⁊ grauitas cũ attractione mãei ad nasum. ⁊ ꝓijcit illud qd̉ descendit ad nasum cum rascatõe: ⁊ videnᷓ signa catarri in cõmotõe in vijs catarri: ⁊ extensio in eis que sequunᷓ frontē ⁊ opilões in naribus ⁊ reliqs ⁊ q̄ non expuit in principio rascatõis. Deinde expuit qd̉dã flegmaticũ aut declinãs ad citrinitatẽ aut ad viriditatẽ. Et qñq₃ est cũ hoc febris. ¶ Et signa calide sunt inflãmatio ꝗsine ⁊ sedatio ab aere frigido maior est q̄ sedatio eius ab aqua: ⁊ rubedo faciei ⁊ magnitudo pulsus. ¶ Et signa humide sunt humiditas̄ fube pulmonis ⁊ q̄ ipsa accit decrepitis ⁊ hyẽ etatis ⁊ multitudo sternutõis ⁊ ꝓprie in somno ⁊ post cibũ. ¶ Et signa sicce sunt augmentum eius cum motu ⁊ fame ⁊ lenitas ipsius cũ sunt quies ⁊ repletio ⁊ apud balneũ ⁊ potũ hũectatiũ. ¶ Et signa pure in oĩbus illis sunt vt non sit sputũ oĩno. ¶ Et signũ eius que est cũ mãe: est sputũ. ⁊ genus qdẽ mãei sigt̃ genus eius qd̉ spuiᷓ. ¶ Et signũ eius que fit ab apãtibus ⁊ similibus est inuentio signoꝝ pleuresis ⁊ pipleumonie calidaꝝ ⁊ frãꝝ ⁊ alioꝝ que dicemus in ca. suo. ¶ Et signa eius que fit ex inflatõe sunt signa inflatõis que dicemus ⁊ dolor ⁊ siccitas ⁊ multotiens fit humida. ¶ Et signa eius que fit ex vlceribus sunt signa que dicenᷓ in.c. vlcerũ pulmonis ex sputo crustarum aut puris: aut frustoꝝ corporis pulmonis aut annuloꝝ cãne ⁊ eius esse est post catarrũ mordicatiuũ ⁊ post sputũ sanguis ⁊ apata. ¶ Et plũ sicce fit cum est illic mã pp debilitatẽ expulsionis aut ꝓpter anhelitũ sicut scies in.c. suo. ¶ Et signũ ei⁹ que fit cum cõitate. s. cõitate qdẽ stõi est cum eo qd̉ cognosciᷓ de sigtõibus egritudinũ stõi: ⁊ additione tussis cum additõe dispõnis facientis eã: necnon in stõ siue sit repletio siue sit vacuitas ⁊ ẽm cibos: ⁊ plũ eius excitaᷓ apud repletionẽ ⁊ apud digõnẽ. ¶ Et fcã cũ cõitate epatis scitur per signa apatis epatis. ⁊ cum apa est calidũ non est excusatio ex febre: ⁊ si non est calũ non est excusatio a grauitate. Deinde attende reliquas ꝯsiderationes quas sciuisti. ¶ Et scias q̄ res calide subtiliant mãm ⁊ non expuiᷓ: ⁊ res frigide sicut sirupus. d̉ papauere ⁊ pultes aggregant mãm ad expellendũ. Uerũtñ cum ipse superfluunt ꝯgelant. ¶ Et sirupus ysopi non est ꝯueniens nisi cum queriᷓ abstersio congregati grossi. Ipse nãq₃ est abstersiuus bonus. ¶ Cũ aũt illic nõ fuerit sputũ neq₃ subtile neq₃ grossum tunc egritudo est asperitas pectoris. ⁊ cura sunt eĩa mollia que lãbunᷓ. ¶ Et qñq₃ accit febrientibus tussis ⁊ nisi sedeᷓ tussis redibit febris ad initiũ. ¶ Et stiptica valde cõstringunt meatus sputi. ¶ Aqua vero ordei est bona ad aggregandũ sputũ. ¶ Cũ ergo retineᷓ sputũ ⁊ febris homo tunc iam putrefit mã ⁊ facit cadere in febrem putridam aut etichicam.

¶ De cura. Cap. iij.

Cura qdem cõplõnis frigide est qm̃ si est leuis ꝓuentõis ad vltimum: ⁊ est ex cã frã intrinseca rectificat eam nõ cõprehensio anhelitus. Ipse. n. calefaᷓ pulmonẽ cũ facilitate i momẽto. ¶ Et si ẽ necessaria cura fortior ad hoc aut ad illã cõplõnis frigide tunc cura eius est vt teneat sub lingua auellanã ex myrrha aut storace fcãm cum melle: aut sumat ex fece allitiran coclearũ vnũ aut ex glutino albotĩ cum melle: aut bibat ex oleo balsami cum serapino vsq₃ ad aur. i. ⁊ silr sulphur cum ouis sorbilibus. ⁊ eĩa que lãbunᷓ fcã ex mucilaginibus calis ⁊ herbis cum melle ⁊ cũ aqua granati dulcis ꝑparata sup quã ꝓijciantur mel aut penidii ⁊ administreᷓ. ⁊ inũctiones sup pectus sint sicut oleum de lilio ⁊ oleum narcisinũ cum cera rubea ⁊ dragaganto. ⁊ confert mel rof. cum aqua ficuũ ⁊ passularũ ⁊ radicis lilij ⁊ capilli veneris ⁊ oleũ amigdalinũ cũ aur. i. colrij dissolutũ in ipso ⁊ ꝯfert in ipsa decoctio ysopi ⁊ assari cum ficubus ⁊ alijs. ¶ Et cibi eius sint sorbitiões frumentales cũ fenugreco ⁊ butyro ⁊ ficus ⁊ dactili: ⁊ radis porri decocti. ¶ Et olea sint sicut oleũ fisticinũ ⁊ grana pini: ⁊ tri cum penidii ꝯferunt eis. ¶ Carnes aũt sint carnes pulloꝝ ⁊ galloꝝ ⁊ alesfidabegi ⁊ caro agnoꝝ annualium. ¶ Et in fcdis mensis vtanᷓ fisticis ⁊ granis pini ⁊ passis cum fenugreco ⁊ cãnis zuccari ⁊ ficubus ⁊ chrysomilis ⁊ mulsi. ⁊ comestio ficuũ sicaꝝ cum amigdalis ⁊ nucibus abscindit illã que antiqua est: ⁊ vinũ odoriferũ subtile ãtiquũ ⁊ aqua mellis. ¶ Cura aũt tussis calide est cum extinguentibus notis que sint ex succis ⁊ oleis ⁊ linimẽtis ⁊ vnctionibus. ¶ Et suppositoria ẽt ꝯferunt eis. ⁊ sumere in potu aldeiacur: purũ mane ⁊ sero ẽm descriptionẽ quã dicemus. ⁊ silr emplrũ de papauere. ¶ Descriptio electuarij de papauere bona. ℞. xv. capita papaueris non valde recentia que infundanᷓ in lxxx aque fontiũ aut aque pluuialis que est melius die ⁊ nocte. Deinde dissoluanᷓ cum decoctõe ⁊ colenᷓ ⁊ ꝓijciaᷓ super oẽm ptem colature media pars mellis aut zuccari ⁊ inspisseᷓ coquendo vt eĩm. ⁊ potus ei⁹ sit: coclearũ vnũ in mane ⁊ coclearium in sero. ¶ Et ex eis que ꝯferunt istis est aqua ordei cũ fenestra ⁊ sirupus viol. ⁊ violatũ nutritũ: ⁊ decoctio ysopi frã. ⁊ ꝓprie qñ maturaᷓ aut in fine eius: ⁊ aqua granatoꝝ inspissata sup quam ꝓijciunᷓ zuccaꝝ tabarzet ⁊ canne zuccari etiã. ¶ Et eĩa eoꝝ que lãbendo sumunᷓ sint ex mucilagine psilij ⁊ granoꝝ cydonioꝝ ⁊ amilo ⁊ gũmi arabico ⁊ grana ⁊ medulle que dicemus in. c. pillulaꝝ tussis. ⁊ qñq₃ ponunᷓ in eis narcotica. ¶ Et cibi eoꝝ sint ex oleribus frigidis ⁊ medullis sicut cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ citrolis cũ oleo amigdalino ⁊ fabe ꝯfracte dissolute in

decoctiõe cum oleo amigdalino ⁊ oleo cucurbitino ⁊ aqua ordei ⁊ sorbitióes facte. ❡ Et si nõ fuerit declinis ad resolõné tunc adhibeant sauic ordei cũ zuccaro ⁊ cri. ❡ Et si vehemens fit res tunc aqua ordei cũ cancris ablatis extremitatibus ablutis cũ aqua cineris salsa. ❡ De scriptio medicaminis de iacur fri. Côterat semen papaueris viridis cũ cortice suo ⁊ dissoluat decoquendo in aqua ⁊ colet ⁊ ,pijciat sup ipsaz zuccarũ ⁊ decoquat inspissando ad ispissationé iulep: ⁊ si non fuerit humidũ infundat semen succi ꝯtrita in aqua die ⁊ nocte: deinde decoquat in aqua. Si aũt necũ fuerit qd est fortius tunc aggreget cũ eo cortex ⁊ ,ppriemgri. ⁊ si res fortior fiat ponat cũ eo modicũ de semie iusgami: aut dissoluat in eo parũ opij. ❡ Cura aũt cõplõnis humide ⁊ humiditatis in ipso pulmone cũ exiccatiuis exiccantibus cõmunis cũ abstersiuis ex qbus est cõpositũ fm húc modum. ❡ ℞. violi armeni draganganti gũmi arabici oium.añ.pté.i. calamenti ysopi hasce cinamomi ireos capilli ve.oium.añ.pté.ß.ꝯficiat ⁊ administret. ❡ Cura aũt cõplõnis sicce hec ẽ. ipole.n.est quin aut sit febris aut non sit febris. Si aũt non fuerit febris tunc ꝯueniétior: rerũ eis est lac asinimũ ⁊ caprinũ ⁊ aliorũ cũ reliquo regie. ⁊ si fuerit febris administrent res humectantes ebibite ⁊ administrent ceratana infrãtina nõ ⁊ administrent aqua ordei ⁊ humectatio pedũ semp cum oleis ⁊ sorbeant sorbitióes amigdalinas ⁊ humectatiuas. ❡ Et si ẽ cõplõ cõposita tunc cõponat regimen. ⁊ si est illic mã subtilis matura eaz cũ dtiacur ⁊ simplicibus ⁊ electuarijs de papauere ⁊ mucilaginibus de qbus aliqd dicemus in antidotario. ❡ Si aũt fuerit grossa resolue eam ⁊ absterge ipsam fm ꝯditióes pdictas in eis que preterierunt: ita vt nõ calefacies nisi cuz equalitate: imo stude in h vt lenias ⁊ incidas ⁊ lubricũ facias ⁊ administra mũdificatiua pdicta. ❡ Et ex eis que sunt magis ,ppria huic loco est glutinũ alimbat cũ melle: aut semen croci hortensis cum melle: aut ciperi cum equali mensura sui de melle. ❡ Aut succi ligritie ⁊ draganganti.vn.i. ⁊ amigdal'dulcium equalr. ❡ Et aloes qñqz tenet in ore cum melle ⁊ ꝯfert valde. ❡ Aut sumant tria oua integra ⁊ duplũ eoz mellis ⁊ medietas ipsoz de butyro. Et sumant pipis.xl. grana ꝯterãt ⁊ misceant oia illa ⁊ coagulent absqz decoctióe ⁊ lãbat ex eis mane ⁊ sero. ❡ Et ẽt sumant capita.vij.porri de sceni ⁊ decoquant in tribus lib. aque donec remaneat tertia ⁊ colet ⁊ pmisceat cuz residuo succi corticis eius ⁊ melle ⁊ decoquat. ❡ Et ẽt sumant rose húidie grana.viij.pini vnũ: gũmi albori vnuz passularũ.iij.mellis qñtũ sufficit: fiat ex eis electuariũ. ❡ Medicamen bonũ.℞.calamenti fluuialis.v.vn.granorũ pini ⁊ seie vrtice oium.añ.vn.i.seis lini pipe ris oluz.añ.vn.iij..ꝯficiãt cũ melle ⁊ admistret. ❡ Aut sumant dactiloz carnosoz.v.ptis nigelle.viij.ptes.croci ⁊ pipis amboz.añ.ptes.ij.herbi.xx.ptes: ꝯficiãt cũ melle dispumato. ❡ Aut sumant croci spice aromatice amboz.añ. po.i. prassij ⁊ ysopi amboz.añ.iij.ptes: myrrhe ⁊ lilij amboz.añ.ij. ptes ꝯficiant cũ melle collato. ❡ Et ad antiquá det in potu allaitran cũ melle ferti eim. ❡ Aut costi indi cũ aqua aneti decocti quátitas sacratari cũ coclear io.olei sisamini. ❡ Et ẽt semen lini frixũ cũ melle solũ: aut cum piperis mensura vna p oibus.x. vt calamenti. ❡ Et ẽt lãbẽdo sumant mel storacis calamite cũ melle apũ ⁊ opoponacũ ẽt ⁊ synapi ⁊ amigdalas amaras ⁊ ẽt mithridatũ. ❡ Et pueris qdẽ sufficiũt sorbitióes decocte: cũ lacte nutricis donec sunt in essentia mellis: aut cũ aqua fenugreci humidi. ❡ Et si cũ fuerit in ea catarrus, curet catarrus. ⁊ si fuerit necãa cũ ,phibitióe illius administratio empli de ficubus admistret sup caput ⁊ teneat sub lingua oi hora ⁊ in nocte ,ppe granũ vnũ amili. ⁊ fiat gargarisma cũ stipticis que nõ hñt saporẽ acetosum neqz saporẽ ponti cũ ⁊ cũ dtiacur simplici si fuerit caliditas: aut cũ myrrha ⁊ croco ⁊ alijs si fuerit fritas. ❡ In cura aũt facte ab apatibus ⁊ vlceribus in pulmone ⁊ pectore fiat reuersio ad illud qd dicemus in.c.pleureſis ⁊ pipleumonie ⁊ apatis epatis ⁊ pthisis. ❡ Et ad tussim qdẽ fiunt pillule que tenent in ore. ex eis náqz sunt pillule ad tussim calidã que in ore tenent de qbus sunt pillule bichichie nocte: ⁊ ex illis sunt pillule cõposite ex succo ligritie ⁊ gũmi ⁊ draganganto ⁊ amillo ⁊ mucilagine psilij ⁊ granis cydonioz ⁊ medulla ꝗnoz.s.granoz cucumeris ⁊ ꝯde ⁊ cucurbite ⁊ citroli ⁊ ex spodio ⁊ granis papaueris ⁊ silib'. ❡ Et qñqz fiunt fm hunc modũ amilũ ⁊ dragantuz ⁊ succus ligritie formant in pillulas cum succo lactuce. ❡ Et de illis fiunt pillule ad tussim frãm facte ex succo liquiritie ⁊ tamarindis mũdatis ⁊ medulla tritici ⁊ croco ⁊ draganto ⁊ granis pini ⁊ granis coni ⁊ granis myrti ⁊ seie ⁊ papaueris: ⁊ cortice ipsius: ⁊ aniso ⁊ aneto ⁊ myrrha ⁊ croco ⁊ penidijs. ❡ Et de illis sunt pillule qbus querit stupefactio: ⁊ dormitio ⁊ est intentio in eis narcotica ⁊ admiscent eis medicine bezahar calide. ❡ Nam ex pillulis expitus ad illud ⁊ sunt sedantes tussim antiquá nociuam ⁊ sunt pillule de storace note. ❡ Et iterũ sumant storacis ⁊ castorei ⁊ assari ⁊ opij ptes eqles ⁊ fiant ex eis pillule ⁊ teneat in ore. ❡ Et ẽt seminis iusgami.vi.granorum pini.iij.croci.i.ꝯficiant cum rob ⁊ informentur pillule. ❡ Et etiam storacis ⁊ myrrhe et opij oium.añ.vn.i.olei de balsamo croci omnium. añ.darixmer.ij. fiant pillule ad modum herbi. ❡ Et quandoqz administrantur in tussi antiqua humida suffumigationes predicte in capi.

asmatis. ¶ Et cuȝ humiditas est proveniens ad
quantitatē administra suffumigationē ex arse-
nico ru. ꝛ stercore leporis ꝛ farina ordei ꝛ cor-
ticibus fisticorū ꝯfectis cum vitellis ovorum ꝛ
troc. formatis ex eis quorū quisqȝ sit. ȝ.i. exiccē
tur in sole ꝛ suffumigatio fiat cum eo tribus vi
cibus. ¶ Et ēt aristo. ꝛ storacis ꝛ galbani equa
les sum anᵗ pte͡s arsenici ſm quātitatē oium cō
ficianᵗ cum melle ꝛ butyro vaccino ꝛ fiant inde
similitudines avellane ꝛ fiat suffumigatio ex eis.
¶ Sed tussis facte in febribus iam singulare
ordinavimus regimen apud febriū accītia.

¶ De sputo sanguinis. Cap.iiij.

Sanguis qñqȝ egrediᵗ spuendo: ꝛ est
ex ptibus oris. ꝛ qñqȝ egrediᵗ rascā-
do ꝛ est ex partibus gutturis. ꝛ qñqȝ
egrediᵗ cū vehemētiore rascatōe ꝛ ē
ex cāna. ꝛ qñqȝ egrediᵗ vomendo ꝛ est ex me-
ri ꝛ ex ore stōi ꝛ ex stō ꝛ epate ꝛ qñqȝ egrediᵗ
tussiendo ꝛ est ex ptibus pectoris ꝛ pulmonis.
¶ Et in illo qdeȝ qd̄ est ex pectore non est tm̄
timoris quātū ē in eo qd̄ est ex pulmone. Illud
enim qd̄ est ex pectore sanaᵗ velociter. ꝛ si non
sanaᵗ non hȝ maliciaȝ vlcerū pulmonis. ¶ Et
multotiens fit vlcus fistulosum rediens omni
hora cum sputo sanguinis. ¶ Et cāe ꝓpinque
oibus illis sunt vulnus pp cām primitivam ex
ꝑcussione aut casu super pectus aut super epar
ꝛ velamen aut rem incisivā: aut tussim frequen
tem aut vociferationē. aut acuitatē vocis sine
gradatione aut rixa: ꝛ pp hoc multiplicaᵗ in
demoniacis ꝛ in illis qui rixanᵗ ab omni re.
¶ Et qñqȝ ꝓcedit ex vomitu laborioso ꝓprie
in ꝑparatis. ꝛ qñqȝ ꝓcedit ex assumptione so-
lutivorū acutorū: aut ciborū calidoꝝ sicut alleo
rum ꝛ ceparū: aut timore ꝛ angustia acuente
sanguinē: aut dormitōe non super stratum aut
sanguisuga adherente gutturi ꝛ radici eius. ꝛ
illud aut est in venis aut alijs. ¶ Et id qd̄ est
in venis aut est incisio: aut ꝑforatio: aut apertio
dilatata ab acuitate: aut mollificatio aut corro
sio pp acuitate humoris aut pp raritatē resuda
tivam. ¶ Et multotiens dilatanᵗ meatus qui
sunt inter ꝑtes cāne ꝛ arterias supra illam que
est in eā. quare resudat sanguis ad cānā. ¶ Et
illud qd̄ est nō in venis: aut est vulnus: aut vl-
cus a vulnere aut a corrosione aut putrefactōe
cum eradicaᵗ ex mēbro aliquid: ꝛ qñqȝ est ab
apate sanguineo in pulmōe ex quo resudat san
guis. Et hmōi qdē apa est icolume. qm̄ est san
guineū ꝛ qm̄ resudat mā non ꝓhibita neqȝ in-
grossata. ꝛ qñqȝ inveniunᵗ oēs iste cāe in pul-
mone nisi sanguisuge. ¶ Et harū cāꝝ ꝯiuncta
rū sunt cāe magis antecedētes: ꝛ sunt aut multi
tudo māe aut multitudo ciboꝝ ꝛ dimissio exer
citij: aut q: ipse sunt sup̄fluitates a ꝑparatōe na
ture: sicut accit illi: de quo locuti fuimus i libro
vsui apud dimissionē exercitij: aut retentio mē
struoꝝ: aut sanguis emorroydaꝝ: aut abscissio
nē mēbri: aut pp acuitatē suā: aut pp vehemen
tiā mot⁹ sui: aut pp vētositatē in venis facientē
eas laboriosas: ꝛ ꝓprie in alatis qm̄ illud mul
tiplicaᵗ in eis. ¶ Preparatōes aut ꝯtinentes
māin sunt pp frigus stringens eā ꝛ faciens dila
tationē eius difficilē: qre non obedit virtuti la
borāti i illo cū dilatatōe: imo cū attractōe: aut
propter caliditates extrinsecam aut intrinsecam:
aut siccitatem que iam preparavit eaȝ ad illud
qd̄ est cū inspissatōe ꝛ exiccatōe. s. ad scissionē a
qlibet cā: aut pp humiditatē mollificantē eam:
quare dilatanᵗ pori eius: aut obviationē calidi
aut corrosivi aut incisivi aut putrefactivi. ¶ Cū
ergo accit repletio sanguinea incipit nā expelle
re māin ad quācūqȝ ptē poteꝭ ei. cū sit vehemē
tius ꝑparata aut sit ꝓpinquior loco sup̄fluitatis:
qre expellit eā cū sputo: aut solōne ex emorroy
dibus aut in mēstruis: aut in fluxu sanguis na-
riū. qꝛ si vene fuerint fortes que nō resolvuntur
a sanguine accit mors subito pp effusionē san
guinis ad ꝯcavitatē venaꝝ. ¶ Et ille cui accit
sputū sanguis est ꝑparatus vt adveniat ei vlcus
pulmonis. nā sputū sanguis ſm plm̄ fit a vulne
re ꝛ vulnus declinat ad hoc vt vlcus fiat. ¶ Et
qñ succedit sputo sanguis retentio sputū sanguis
timeᵗ ei. qꝛ fit hoc ſm accñs ab vlcere ad qd̄ ꝯver
sum est vulnus primū. ¶ Et multotiens est san
guis q expuiᵗ ex narib⁹ currēs ex capite ad pul
monē. ¶ Cūqȝ sputū sanguis ē ex ptib⁹ pulmo
nis cōmittiᵗ ipȝ duo timores. s. timor sup̄fluita
tis ei⁹ ꝛ timor vulneris ne fiat vlcus. ¶ Et nō ē
oē sputū sanguis tiorosū imo illō qd̄ nō reiteraᵗ:
aut qd̄ ē cū febre. ¶ Et multotiēs qd̄ ē sputuȝ
sanguis cā sanitatis apatis in epate aut splene.

¶ De signis. Cap.v.

Propinquus sputo ē cū tussi pua: ꝛ
lōgiquus ē cū tussi plima ꝛ qȝ̄to plus
lōgiquus ē expuiᵗ cū tussi vehemen
tiore. Et qñ dormit sup latus i quo ē egritudo ad
diᵗ excreatio ei⁹ qd̄ expuiᵗ. ¶ Et oȝ vt ꝯsiderēᵗ
i ꝑmis ne sit illō qd̄ expuiᵗ sanguis ex narib⁹.
Et ꝯditio illi⁹ ē cū ꝯsuetudie flux⁹ sanguis na-
riū ꝛ ei⁹ eventu ꝛ cū allevatōe accñte capiti post
ꝑvitatē. ¶ Et signa flux⁹ sanguis nariū sūt sicut
rubedo faciei ꝛ oculi ꝛ splēdor corā oculis: ꝛ vt
nō sit spūa ꝛ fit subito. ¶ Sigᵗ sanguis excreaᵗ
ex suba carnis pulmōis ex vulnē aut vlcē sūt vt
sit spūosus ꝛ sit abscissus cū q̄ nō sit dolor: ꝛ ē
minoris ꝗ̄titatis qȝ̄ vēalis ꝛ maioris malitie ꝛ
deterioris finis. ¶ Et qñqȝ expellūt spūosū fla-
uci ꝛ ꝑipleumonici cū i pulmonib⁹ coꝝ est cali
tas ignea fervēs. ¶ Et qñqȝ est spumosus ex
cāna pulmonis. Sed est veniens cū rascatōe ꝛ
tussi pauca: ꝛ est illud qd̄ egrediᵗ parū ēt. Et ē
ibi sensus qdā cū dolore. ¶ Et ille q expuiᵗ ex
venis ei⁹ nō est spumosus: ꝛ ē rarior ꝛ vehemē
tioris spissitudinis qȝ̄ ille qui est in pulmone

ꝛ filioꝛ sanguini q̄uis nō sit in grossitudine ei⁹
q est ex pectoꝛe. ¶ Et signa excreati ex pecto-
re sunt nigredo coloꝛis ei⁹ ꝛ grossitudo ipsius
ꝛ coagulatio eius ꝑpter lōgitudinē spacij cum
spumositate q̄dam. ¶ Et spuma cū doloꝛe in
pectoꝛe signāt locū egritudinis ꝛ additio eius
in somno est certius signū eius. et causa illius
doloꝛis est neruositas mēbꝛoꝝ pectoris: ꝛ est
eius sputū paulatim nō exuberās. ꝛ est sputū
eius cum tussi vehemēti donec expuat̄. ¶ Et
signū facti ex icisione venaꝝ est exuberātia san
guinis. ¶ Et signū corrosiōis est ātecessio cau-
sarū corrosionis et acceptione reꝝ acutaꝝ ꝛ de
scēsu catarri acuti et vt sit febꝛis et sputū saniei
aut corticis aut partis pulmonis ꝛ est sputū si
mile aq̄ carnis. ¶ Et incipit sputū sanguinis
paulatim. Deinde q̄nq̄ꝫ fluit subito ꝛ expuit̄
res mala ꝛ coloꝛ eius est malus. ¶ Et signum
eius qḋ est ex apertione orificioꝝ venarum est ex
repletione et nō fit oīno doloꝛ: et inuenit̄ requi
es et suauitas: ꝛ egredit̄ in ꝑmis minus q̄ꝫ il-
lud qḋ egredit̄ ꝑpter icisionē et scissionē i ꝑn⁹
cī: et est plus eo qḋ egredit̄ a corrosiōe in plu
ribus hoꝛis. ¶ Et signa resudatiōis ab apate
sunt puttas eius: et ꝑpꝛie signa ꝑipleumonie ꝛ
reliquoꝝ.

¶ De cura. Cap. vi.

In exposito sputo sanguinis oī hora
opꝫ vt attendat̄ solo repletiōis ei⁹.
¶ Et quotiēscūq̄ꝫ sentit̄ in eo reple
tio succurrat̄ cū flōmia. ꝛ ꝑpꝛie cum
pectus eius in creatione fuerit strictū et fuerit
tussis in ipso frequēs. Et rectū⁹ est vt inclinetur
sanguis eoꝝ ad partē inferioꝛē cum flōmia sa
phene: et post ipsam cū flōmia basilice et ꝓuo-
catione menstruoꝝ mulierū in hora sua: et ꝑm
qḋ sufficit remouet̄ sputum sanguinis eoꝝ si-
cut accidit in eis retētione eoꝝ. ¶ Et opoꝛtet
vt custodiat̄ ab oībus causis mouētib⁹ sangui-
nē sicut sunt cibi calefaciētes et sicut sunt saltus
et clamoꝛ et rixa et coitus et anhelit⁹ altus ꝛ lo
cutio plurima et intueri res rubeas ꝛ pot⁹ vi-
ni plurimi ꝛ multitudo balneatiōis. ¶ Et vi-
tent aperitiua que sunt ex medicinis sicut apiū ꝛ
aloes et sisamū et ruta ꝛ caseus antiquus: q̄m
est nociuus eis: recēs vero cōfert eis. et cibi con
uenientes eis sunt oē glutinatiuū et opilatiuum
et omne ꝯsolidatiuū et oē infrigidatiuū sangui
nis ꝓhibēs feruoꝛē eius. Et ex eis est lac deco
ctū ꝑpter illud qḋ in ipso est de glutinatione:
et lac vaccinū de quo butyrū est extractū ꝑpter
illud qḋ in ipso est de stipticitate et butyrū ꝛ ca
seus recēs ꝑter saluā et fructus stiptici et q̄dā
spēs prunoꝝ ꝑuoꝝ in qb⁹ est stipticitas: ꝛ oleū
omphacinū recētis expꝛessionis. ¶ Et q̄nq̄ꝫ
ꝯfert in eo ipinguatio ciboꝝ eoꝝ: et aque lumi
nose vehemēter ꝯferūt eis. ¶ In eo vero qḋ fa
ctū est ab ipso coꝛpe pulmōis opꝫ vt patiēti in
potu dent̄ medicine icarnatiue et sicce sicut lutū

et emathites cū aq̄ arnoglosse et acetū mixtū
cū aqua. ¶ Cura vero eius a regimine cibi ei⁹
est vt succurrat̄ ad flobotomādū basilicā par-
tis in q̄ existimat̄ esse solo singularis subtilē fa
ciendo flōmiā ꝛ accipiat̄ sanguis in expulsio
nibus inter q̄s sunt tres hoꝛe q̄si ipse sit cū ꝯser-
uatione virtutis. ¶ Flobotomia n. attrahit san
guinē ad vacuū et ꝓhibet etiā aductū apatis in
vulnere. ¶ Et fricent̄ eoꝝ extremitates et ligē
tur incipiēdo a supioꝛib⁹ ad inferioꝛa et iterdi-
cant̄ eis res ꝑdicte. et temperent̄ eoꝝ aeres. et
sint eoꝝ somni sup latus et ꝑm formā que est sic
pꝛeparatio vt nō cadāt alique ptes pectoꝛis su
per alias. Et q̄nq̄ꝫ est eis cōueniens vt in potu
sumant acetū mixtū cum aqua. Ipsū enim pꝛo-
hibet sanguinis cursū et mūdificat partes pe-
ctoꝛis et pulmonis ex sanguine si retinētur in
ipso quare nō cōgelatur. ¶ Et sumāt in potu
medicinas frigidas glutinatiuas. Nā glutina
tio hic est meli⁹ quo occupari opꝫ: et quādo re-
peritur cū glutinatione mūdificatio est vltimū
eius qḋ querit̄. ¶ Et psiliū est iuuatiuū cū in-
frigidatione sua: et vbi est sine est vehementius
iuuamēti. ¶ Et q̄nq̄ꝫ est necessariū vt cū eo mi
sceant̄ narcotica ꝑpter duas res: q̄rū vna ē se-
datio sanguinis et ē subtiliatio eius. Et scḋa ē
doꝛmitio et remotio motus. et ego dicā medi
cinas cōes spēbus sputi sanguinis in fine huiꝰ
ca. ¶ Cū ergo accidit sputū sanguinis ex ca-
tarro et nō est catarrus acutus pungitiu⁹ valde
colericus flobotomet̄ hō statim et assiduet̄ li-
gatio extremitatū eius descēdēdo a superioꝛib⁹
ad iferioꝛa: et fricent̄ cū oleo de oliuis calido
aut cū vnguēto calso sicut est oleum cucumeris
asinini et similia ei: et nō iungat̄ caput oīno. et
sint cibi eoꝝ tincti cū aliquo pōticoꝝ ꝑm semi
tā soꝛbitiōis: sintq̄ꝫ pontica ista ex fructib⁹ et q̄
eis similant̄ et apud debilitatē cibent̄ pane in-
fuso in aceto mixto cū aq̄ frigida. ¶ Et admi
nistretur in eis clystere acutū ad attrahendum
materiā a partib⁹ capitis cū non fuerit flobotō
mia ꝑpter ꝓhibitionē. ¶ Et opꝫ vt studiū im
pēdat̄ in infrīgido caput q̄ꝫtū posse est: ꝛ nō im-
pēdat̄ plus studiū in laxetādo ipm. et ex eis q̄
cōferūt ei est tribuere ipsi in potu trociscos de
karabe. ¶ Cūq̄ꝫ non valent ea que diximus
non est excusatio cure catarri et retentiōis ei⁹
cum eis que sunt sicut abꝛasio capitis et admi-
nistratio empli facti ex stercoꝛe columbino quod
moꝛe empli supponat̄ et remoueat̄ ꝑm necēita-
tem. ¶ Et Gal. quidē dixit q̄ mulieri sputū
sanguinis aduenit ex catarro quā clysterizauit
clysteri acuto: ꝛ ꝑpꝛie q̄ nō erat posse fleboto-
mare eā q̄ iā remāserat. iiij. dieb⁹ et fuerat de-
bilitata: et cibauit eā pultib⁹ in qbus erat
stipticitas: q̄m spaciū ei⁹ cū cibo lōginquū erat.
Et curauit caput eius cum medicamine colū-
bini stercoris et pꝛecepit eam ingredi balneū

propter medicamē ⁊ nō suruxit caput ei⁹ vt nō humectaret: ⁊ dedit ei in potu tyriacā recētē vt faceret eā dormire. Nā hec tyriaca fortis opij ē vt dormire faciat. ⁊ ꝓhibet cōmotionē tussis ⁊ sedat cursum māei cū ingrossatiōe. ¶ In die ꝟo secūdo hui⁹ medicationis nō ꝑuenit ad mouēdū eā imo dimisit eā quietā ⁊ trāqllā cū tñ necessaria foret ei mūdificatio pulmonis. ⁊ plim quo eā rexit fuit ꝙ fricauit extremitates eius ⁊ dedit ei in potu q̄ntitatē fabe de tyriaca recente ⁊ minus q̄ herbi. ⁊ fuit intētio ei⁹ vt gradatim duceret eā ad mel vt mūdificaret cū eo pulmo: deinde dimisit eā quietā: deīde fricauit extremitates eius ⁊ dedit ei post illud aquā ordei cum pauco pane vt viuificaret vir⁹. ⁊ i die .iiij. dedit ei tyriacā antiquā cū melle plimo vt mūdificaret pulmonē eius vehemēter. Et cibauit eā in reliq̄s dieb⁹ ſm ꝙ oportuit ⁊ rexit eā regimie ꝯualescētiū: ⁊ cū hoc iā posuerat sup caput ei⁹ hora post horā ex cerotario gummie rute silvestris ⁊ ꝓhibuit ei balneū. ⁊ hoc regimē ē bonū. ¶ Et oꝫ vt sit tyriaca iter duos mēses vsq̄ ad iiij. Ipsa nāq̄ dormire facit ⁊ retinet catarrū. ¶ Et nō approximent capiti istoꝝ olea. Et necessaria est abrasio capitis ad admīstrandū ista rubificātia: ⁊ si nō alijs saltē mulieribus. ¶ Et necīa est ventris solo cū eis q̄ sunt sicut pille cochie si est illic multitudo ⁊ post illud flōmia: deinde adhibeant medicine rubificātes. ¶ Et in eo q̄d est ex scissura vene aut icisiōe ei⁹ ⁊ ē cā ei⁹ repletio opꝫ vt nō cibet eger quātū possibile ē: īmo ieiunet tribus dieb⁹ in quo sufficiat oī die cibus pauc⁹ ex aliq̄ viscoso. ¶ Et qñ nō appetit casus ꝯtritis tūc expellat a cibatione quātum plus posse est vsq̄ ad q̄rtā. ¶ Et si timet casus ꝯtritis timore necīo cibet eo a quo gñat hūor equalis aut declinis ad frigus ⁊ in quo sit glutinatio aut inuiscatio ⁊ tenacitas ⁊ stipticitas ⁊ ꝓprie ingrossatio sanguis sicut allzemsari cum extremitatibus: ⁊ sicut capita ⁊ sicut oua sorbilia ⁊ sicut m ꝓprie q̄d decoquit cū lētib⁹: ⁊ sicut lētes ⁊ iuiube: ⁊ q̄ntū possibile est vt non comedat illud q̄d forte faciat: ⁊ sit ꝯtētus aq̄ ordei ⁊ ꝓprie decocta cū lentib⁹ aut iuiubis: aut cydonijs: ⁊ pane infuso in aq̄ frā cū aliquo acetoso siue sit fulcitū siue nō sit fulcitū ⁊ totum sit infrigidatū actu. ¶ Et lac vaccinū de q̄ butyꝝ est extractū qñ ꝓlongat egritudo est iuuatiuū ꝓpter stipticitatē ⁊ frigiditatē suā: ⁊ lac ꝯsuetū ꝓpter glutinationē suam ⁊ suaꝫ inuiscationeꝫ. ¶ Si aūt non sufficit ⁊ addit in sanguine fiat flobothomia. ¶ Et pisces alredradu sunt vehementis iuuamenti eis. ¶ Et opꝫ vt sint cibi istoꝝ ⁊ eoꝝ qui precesserūt eos frigidi actu. ⁊ caseus recēs nō salitus valde iuuat eos. ¶ Et quādo cibant isti ⁊ similes eis carne eligitur ex carnibus ille qui sunt pauci sanguinis sicce leues sicut sunt carnes colūbaꝝ agrestiū ⁊ turturum ⁊ ꝑdicum decocte in stipticis ⁊ pōticis. ¶ Et ex rebus exptis in abscindēdo iterationeꝫ sputi sanguinis est masticatio portulace ⁊ deglutitio aque eius: qñq̄ eniꝫ statim retinet. ¶ Et ex fructibus cydonia ⁊ poma que ambo sunt stiptica ⁊ iuiube humide ⁊ grana myrti ⁊ xilocaracte de sceni ⁊ que hoc cursu procedūt. ⁊ qñq̄ sit eis quo vtit in scd̄a mensa aliqd ex luto sigillato armeno cuꝫ gummi arabico ⁊ pauca cāphora. ¶ Cūq̄ retinet sanguis ⁊ puenitur ad quartū diē opꝫ vt nutriat ⁊ cōfortetur ⁊ incipiat ab eis que sunt sicut panis īfusus in aqua deinde allzemsis ⁊ extremitates ⁊ cerebella. ¶ Et si fuerit fissura ⁊ incisio cā acuitatis sanguis fiat illud q̄d opꝫ de declinatiōe sanguinis ad inferiora ⁊ ad diuersitatē ptis. Euacuetur ergo colera: deinde fiat infrātio cū fortitudine ⁊ fiat humectatio ⁊ administrent stiptica etiā ⁊ glutinatiua ⁊ aq̄ ordei ⁊ cācri ⁊ cucurbita ⁊ medicamen Andromachi. ⁊ medicamen Gal. ¶ In facto aūt ex apertione venarū medicine q̄s opꝫ administrare sint stiptice pōtice conglutinatiue sicut sunt medicine q̄ necīe sunt in eis que pterierunt ⁊ sunt glutinatiue incarnatiue cū stipticitate. Et iste sunt sicut balaustie ⁊ capita granatoꝝ ⁊ sumach ⁊ succ⁹ terātie ⁊ succus ramoꝝ vitis ⁊ glādes ⁊ folia rubi ⁊ karabe ⁊ acatia ⁊ liciuꝫ ⁊ succus ꝟge pastoris ⁊ succus chaha ⁊ succ⁹ agreste ⁊ hypoquistidos. ¶ Et qñq̄ cōfortant ista ⁊ que ex eis sunt cū alumine ⁊ gallis ⁊ aloe ⁊ absinthio. ⁊ fiūt ex eis medicine cōposite ⁊ troc. preparati ad hoc ca. iam cōpositi ex medicinis ꝑdictis. ¶ Et quādoq̄ decoquunt iste medicine in aquis puris: aut in qbusdaꝫ succis ⁊ bibit decoctio eoꝝ. ¶ Et quādoq̄ fiūt ex eis empla: ⁊ qñq̄ admiscentur eis ⁊ aggregant medicine cordis ꝑdicte ⁊ medicine pectoris ꝑdicte sicut apiū ⁊ ameos ⁊ anisuꝫ ⁊ spica ⁊ ramacha. ¶ Et qñq̄ miscent eis narcotica que sūt sicut cortices radicis mādragore ⁊ iusquiami ⁊ papaueris. ¶ Et qñq̄ ꝑmiscētur eis glutinatiua sicut gūmi ⁊ cortices thuris ⁊ stella semitis ⁊ spodium ⁊ semē arnoglosse ⁊ mucilago psilij ⁊ semē eius ⁊ succ⁹ portulace ⁊ mucilago granoꝝ cydonioꝝ. ¶ Sed cū est resudatio ex apāte tūc cura eius est flobotomia ⁊ euacuatio: deinde maturatio ⁊ nō curet cū stipticis. Illud eni attrahit nocumētuꝫ magnū: imo oportet vt curet cura peripleumonie. ¶ Factū autē ex corrosione est praue cure ⁊ difficilis: ⁊ est q̄si sicut illud de quo desperatur. Nō enim sanat aut nō cōsolidatur nisi cuꝫ remotione maliue cōplonis: ⁊ istud nō fit nisi in spacio in cuius fili aut induraf vlcus aut putrefit. verū quādoq̄ cōfert vt nō pm ttat corrosio cōfirmari expellēdo humorē acutū: ⁊ quādoq̄ solutione educunt colera ⁊ grossiꝫ simul cū eo q̄d est sicut pillule de agarico. ¶ Et si im-

Algnieris hectice ɔfortatiōis ɔfortā τ lgenia vt sedes cōmotionē tussis cū medicamine de semib⁹. Sperat enī ex eo q aliqd cōferat iuuamentū. Et ad summū cura eoꝝ est mūdificatio τ euacuatio cum flōmia τ alijs τ cibi boni chimi. ¶ Et ex eis quidē que sanāt corrosionem sunt thus τ mirrha τ sanguis dracōis τ semē portulace τ radix malue τ troc. stelle in qbus addit opij medietas ptis. ¶ Et medicine composite q̄s dixit Pau. τ nos dicemus in antidotario. ¶ Et eoꝝ medicine ad hoc iuuatiue sūt ille in qbus ponunt sedenigi τ sanguis draconis τ karabe τ sandaraca τ lutū sigillatū τ ad vltimū oēs exiccatiue mūdificatiue iuiscatiue consolidatiue. ¶ Factū autem a pectore curatur cū emplis τ medicinis in qbus est substantia subtilis que admixte sunt eis. τ sunt ille q̄s diximus: vt pueniāt ad pect⁹. Albedarūgi ho in seipso cōiungit inter duas res cū existimat q cā sputi sanguis sit ruptura. Et medicine pdicte oēs sunt ɔueniētes ad hoc. ¶ Et cum existimat q cā sit frigus faciens euenire sputum sanguinis fm modū pdictū: tūc cura ei⁹ est sicut dixit. G. Illud eni accidit cuidā adolescēti τ curauit eū. Flobotomauit nāq3 eū in die pmo τ secūdauit τ fricuit extremitates eius τ ligauit stringēdo eas fm q op3 in oi retētiōe sputi sanguinis: τ cibauit cū sorbitionib⁹ τ posuit super pectus suū ceratariū de gūma rute τ remouit ipm ab eo hora noctis vt nō [illegible]dderet calefactionem eius fm q̄titatē quesitā: τ cibauit eū cum sorbitiōib⁹ τ dedit ē i potu medicamē de seminibus. ¶ Et postq3 dies terna assum visus est sup pect⁹ eius illo ceratario trib⁹ horis. Deinde remouit ipm τ cibauit ipsum aqua ordei τ tassata cū carne anatis. ¶ Postq3 igit tēperata est cōpsio pulmonis eius τ sublat⁹ est timor aduēnis apaus mūdificauit pulmonē eius cū tyriaca antiqua cōpleta. τ gradauit eum ad bibendū lac asininum τ ad reliquū regimē sputi sanguinis. ¶ Et dixit. G. q ois quem ex istis cōsequitur sputi sanguinis in die pmo sanat: sed alioꝝ diuersificant dispōnes. ¶ Et nos iā testificati sumus de istis quē in hec via τ similis ei. ¶ Et qn̄ existimat q causa est humiditas τ mollificatio admīstra illud in quo sunt exiccatio τ calefactio τ stipticitas sicut ē radix squinātī τ mastix τ cyminū torrefactū τ calamētum mōtanum et calcadis τ castoreū et crocus τ alberūgi. ¶ Et quādoq3 admiscent eis stiptica eqlia sicut castanee. ¶ Et qnq3 sunt ex istis cōposite que dicent in antidotario. ¶ Et qn̄ existimat q cā sit siccitas τ illud est in pncipio admīstra huectātes notas que sunt ex lactibus τ oleis τ succis post regimē cōe de declinatione mā ad ɔtrietatē ptis. ¶ Verū ea que ptinēt huic loco ex flōmia τ alijs minora sunt τ debiliora eis q̄ ptinēt alijs. ¶ Et qn̄ est casus sup epar tūc cura eius est cū isto sussuf. Rx. reubar. z. lac. v. luti armeni. v. succi dosis eius contrita. z. i. s. ¶ Ex medicinis ho cōib⁹ ille q̄ singulares sunt scripte sunt in libro scdo in arcolis notis. Et ille que ex eis ptinet huic loco est emathites. Nam cū terit vehemēter sicut puluis τ bibit ex eo aur. i. in qbusdā stipticis aut succis iuuat nobili iuuamine. ¶ Et qn̄ masticatur portulaca et deglutit aqua eius tūc qnq3 retinet statim: et aqua citroli et succus eius: τ ppie cū quibusdam glutinatiuis stipticis valde cū paulatim traijcit. ¶ Et cornu cerui adustū qn̄ pmiscet medicis est plurimi iuuamēti. τ silr aq̄ mente et etiā succ⁹ algarab pōdere. ij. z. ¶ Et etiā illud qd est supius in coriādro cum aq̄ frigida pōdere. iij. z. mane et sero. et etiā corallus qn̄ est plurimi iuuamēti et lutū seminū. ¶ Et existimauerūt qdā q noiat grece stella terre et nominat noibus pluribus: videtur q sit nomē alkalli. ¶ Et etiā sumat sanguis hedi antecq3 congelet et sumat ex eo in potu. ℥. z. tribus dieb⁹ et etiā de granis myrthi et semine arnoglosse pōdus. ij. z. in aqua plātaginis: aut succo rose qn̄ est vinum et cydonia etiā iuuāt et ppie assata et etiā coagulū leporis cū aqua rof. Aut aliud ex coagulis cū decoctione pōtica. ¶ Aut cū aqua albedarūgi et ppie i eo qd est ex pectore. ¶ Et lutū sigillatū et loco eius lutū seminū cū aliquāto aceto: et etiā succurū et est semperuiua. ¶ Et dixit vir in qbusdā que aggregauit q est spēs calamēti nascēs inter lapides que terit et comedit cū sale et nominat nunusil albura siluestre: et in hoc est ɔsideratio et huiōi medicina sumit in potu cum eq̄li mēsura annili. ¶ Et iterū ex illis que iuuāt ipm est vt detur in potu ex alumine iameni et ppie in vitellis ouoꝝ tepefactis non coagulans oino. ¶ Et etiā gluten piscīū cōfert quādo bibit ex eo. Et qn̄ prauior fit res tunc quādoq3 datur in potu pōdus q̄rte z. i. de semine iusquiami cum aqua mellis. ¶ Et op3 vt dentur in potu medicine cōstringētes sputū sanguinis cum vino pōtico vt penetrent nisi sit fe. Tunc eni sumant in potu cū succo alio. ¶ Et ad antiquā et veterē seminis porri nabathi et granoꝝ myrti partes sumant equales et potet ex eis vsq3 ad. ij. z. cū aqua huge pastoris. aut sumat succi porri descem vn. i. et aceti. ℥. vn. potetur in mane. et det in potu adustū spōgie cū aliquāto vini de passo. ¶ Et Gal. quidē curauit sputū sanguinis cū tyriaca et mitridato et medicinis boni odoris: qn̄ ipse ɔfortāt nāz ad hoc vt sit auara sanguinis et ɔsolidet vulnera. ¶ Et silr troc. stelle et medicamē andromachi. et cētaurea aggregat ad retētionē sputi sanguinis et mūdificationē: q̄re in potu sumāt ex ea febricitantes cū aq̄ et alij cū vino. ¶ Et sclaui quidē curauit cum decoctione radicis cētauree maioris. Et ex po-

nodus est ille q̄ ℞ suc̄ci arnoglosse pōdus.ʒ.ij.
buglosse pondus.ʒ.i.succi portulace ⁊ succi ra
moꝝ recentis rose.vn.i.terant̄ sine rorationē aq̄
sup eos ⁊ colent̄ ⁊ nō decoquant̄: imo dissol-
uatur in eis aliq̄d de luto armeno ⁊ potentur
aut sumat̄ succus ramoꝝ rose ⁊ dissoluātur in
eo succus hypoqstidos ⁊ endiuia ⁊ cornu cer
uinū adustū ⁊ potet̄. ℭ Et ex trociscis troc.hu
iusmodi.℞.acatie balaustie ro. rubearuꝫ succi
barbe hyrcine corticū glādiū corticum thuris
greci eq̄les. Et iterū arsenicū corticum radicis
mādragore luti de albobera thus acatia semē
portulace semē albedarūgi balaustie cāphora
sumant̄ ⁊ fiāt ex eis troc. ⁊ sit potio eoꝝ pōdus
ʒ.ij.cū.ʒ.vn.aq̄ aut vini pontici: aut aq̄ albeda
rungi. ℭ Et etiā semen papaueris luti sigilla
ti ⁊ hypoquistides thus cāphora dent̄ in potu cū
aq̄ albedarungi. ℭ Et iterū trocisc⁹ quem dixit
ebē serapion: ⁊ est ille q̄ factus ē cū gūma amī
gdali. ⁊ ex oleis administrans sup pect⁹: in esta
te q̄dē est oleū de cydonijs ⁊ ī hyeme est oleuꝫ
nardinū. ℭ Trocisc⁹ bonus.℞.luti de albohe-
ra ⁊ coralli ⁊ stelle seminis rose sicce oium añ.
ptes.ij.l:arabe ⁊ gūmi ⁊ amili oiuꝫ añ. pteꝫ.i.
terant̄ ⁊ fiāt ide troc. ⁊ potio ei⁹ sit.iiij.aur̄.fe-
bricitāntib⁹ in succo stiptico ⁊ nō febricitāntibus
in vino ⁊ ꝓprie stiptico. ℭ Et ex emplis cōib⁹
est farina ordei ⁊ farina herbi ⁊ acatia cū albu
mine oui. ℭ Cū q̄ sanguis retinet̄ tunc puenit
ad ꝯsolidādū vuln⁹ ⁊ ad ꝓhibēdum apa. ℭ Et
ꝯsolidatio vulneris est cū eo qd̄ sciuisti ex glu-
tinatiuis stipticis ⁊ ꝓhibitio apatis est cuꝫ ꝓhi
bitiōe cibi ⁊ attractiōe māꝫ ad extrēa ⁊ infri
gidatiōe pectoris: ⁊ opꝫ vt sorbeat acetū mirtū
multonēs. ⁊ opꝫ vt se custodiat post retētioneꝫ
⁊ pūctionē ēt sup res p̄dcās. ℭ Aq̄ at quā po
tat opꝫ vt sit aq̄ pluuial: aut aq̄ i q̄ ponunt̄ luti
armenū ⁊ rose ⁊ aq̄ ferri ⁊ i q̄ extinguit̄ ferrū
ē tunarina pp suā stipticitateꝫ. ℭ Et qū timet̄
ꝯgelatio sanguis in pulmone opꝫ vt i potu det̄
l p̄n⁹ acetū mirtū cū aq̄ nisi tussis assit: tūc.n.opꝫ
vt caueat̄ acetū. ℭ Et q̄nq̄ sanat sanguinē cō
gelatū.ʒ.ʒ.i. dracunculi cū alicq̄rulo ō aq̄ potu
⁊ coclearia oxymell. ℭ Et ex cōpositis ad h̄ ē
illud quod ℞ fenugreci decocti.ʒ.ij.arist.ʒ.i.
mirrhe.ʒ.iij.olei de lilio.ʒ.i.piperis.ʒ.i.iusquia
mi.ʒ.i.rosaꝝ.ʒ.ij.fiant ex eis troc. ⁊ exiccent̄ in
vmbra ⁊ sumant̄ in potu cū aq̄ feniculi ⁊ apij.
ℭ Et etiā coaguluꝫ leporis ⁊ aq̄ cineris ligni
fici cū hasce: aut origanū cū melle: aut soluat̄
vēter cū eo qd̄ eñat. Et medicinas qd̄ singula-
res diximus in lib.ij. ⁊ cōpositas dicem⁹ in an
tidotario. ⁊ tu lege sermonē nr̄m de resolutio
ne sanguinis congelati in lib.quarto.

ℭ Tractatus quartus de principijs speculati
uis scientie apatum mēbroꝝ partiū pectoris ⁊
curaturarū eorum preter q̄ cordis.

ℭ Sermo vlis de doloribus partiū pectoris
⁊ lateris. ℭ De pleuresi. Cap.i.

Quandoq̄ accidūt in velamini
bus ⁊ tunicis ⁊ lacertis q̄ sunt
in pectore ⁊ costis ⁊ ꝑtibus eo
rū apata ledētia valde doloro-
sa que noiant̄ sosari ⁊ birsen ⁊
pleuresis. ⁊ q̄nq̄ fiunt ēt dolo-
res in istis mēbris nō ex apate: sed ex vētosita
te: q̄re errāt quidā ⁊ existimāt q̄ sit ex hac egri
tudine. ℭ Uerū nō est pleuresis nisi apa calin
in ꝑtibus pectoris: aut lacertus intrinsecis ⁊ in
velamine cooperiēte pect⁹: aut in velamine di
stinguēte: ⁊ est illud qd̄ est purū: aut in lacertis
apparēte extrinseco: aut velamie extrinseco cū
cōitate cutis: aut absq̄ cōitate. ℭ Et mai⁹ illis
⁊ terribilius est illud qd̄ est in ipso velamie di-
stinguēte ⁊ est prauius eis. ℭ Et mā q̄dē hui⁹
apatis ꝑm p̄lm est colā aut sanguis colericus:
qm̄ in mēbris tunicosis nō penetrat nisi subti-
lis coleric⁹: deinde sanguis purus. ⁊ pp h̄ sunt
paroxismi vehemētie febriū ei⁹ tertiani ꝑm p̄lm:
⁊ pp hoc raro accidit ei q̄ eructuat ꝑm p̄lm ace
tose qm̄ est flegmatice cōplonis. Et cū h̄ q̄nq̄
fit sepe ex sanguie adusto. ⁊ q̄nq̄ fit ex flāte pu
trido. ⁊ q̄nq̄ fit sꝫ raro ex melia putrefacta in-
flāmata. ℭ Et nos iam ōndim⁹ in libris vlib⁹
q̄ si nō ē ex ꝯditiōe apatis cali vt nō sit ex fleg
mate ⁊ ex melia: immo q̄nq̄ fit ex flegmate ⁊
melia: ꝑm modū tñ vt nō sit acutū nisi qū est ex
colā aut sanguie. Nā si est ex alijs ab his duo
bus est cronicū: ⁊ hec est res quā p̄les hoium
nō comprehēderūt. ℭ Et ꝓpea q̄ omne apa:
aut resoluit̄: aut indurat̄: aut collectionē facit.
⁊ tūc silr est dispō pleuresis: verū induratio in
pleuresi est ex eis q̄ noiant̄. Ipsum.n.aut resol
uit̄: aut collectionē facit in dn̄atione dispōnū:
⁊ pleuresis q̄deꝫ cū resoluit̄ recidit pulmo ꝑm
p̄lm illud qd̄ resoluit̄ ex ea ⁊ exiccat ipm ⁊ ex̄
educit illud. Et q̄nq̄ resoluit̄ ad ptem alterā.
⁊ qū colligit̄ sanies indiget necio maturatiōe
vt rūpat̄. ℭ Et q̄nq̄ recipit pulmo saniem: ⁊
q̄nq̄ recipit eā vena cōcaua ⁊ egredit̄ ad vri-
nā. ⁊ q̄nq̄ effundit̄ ad meatū fecis ⁊ eūatur cū
solone vētris: ⁊ multotiēs cadit ad loca vacua
⁊ carnes glādosas. Et facit euenire apata i eis
que sunt sicut duo inguina ⁊ almagabein ⁊ post
ambas aures. ℭ Et multotiēs expellit̄ mā ad
cerebrū ⁊ mēbra alia sicut dicem⁹ et accit timor
⁊ interficit. ℭ Et quādoq̄ ꝓfocat materia pul
monē multitudine sua in ꝓfocādo meatum an
helitus. Et quādoq̄ eius multitudo nō est hec
multitudo ⁊ nō est mā vnde sanies siue sputuꝫ
fit simile saniei. Sꝫ ꝟtutes sunt ꝓstrate: q̄re de
ficiūt a sputo: ⁊ ꝓpter hoc opꝫ vt cōfortet̄ vir-
tus in hac hora ita vt sit fortis ad faciendā con
strictionē vehementem ad tussim sputi: h̄ nāq̄
sputū est opatio que cōplet̄ duabus ꝟtutibus:
q̄rum vna est nālis maturatiua ⁊ expulsiua ēt:

ę altera est voluntaria expulsiua. ꝛ qñ non cō/fortant ambe posse est vt deficiant a mundificā/do. ¶ Et scias ꝙ difficultas spuēdi nō est nisi ex virtute qñ est debilis: aut ex instro qñ inst̄m est lesū motu suipsius: aut ex motu vicini sui: aut est ex mā cum est subtilis valde: aut valde grossa: aut viscosa. ¶ Et in hmōi qdē dispōnibus qñq3 accit in pulmone sicut ebullitio pp cōmixtionē aeris cum mā inobediente effusa ad pulmonē ꝛ ad cānā. ¶ Et qñ non mundificaꝝ cum sputo in pleuresi vsq3 ad .xiiij. dies tūc iā3 facit collectionē. ¶ Et qñ non mundificaꝝ virus post .xl. dies tunc iam cadit in peripleumoniam ꝛ ptisim. ꝛ qñq3 erūpit virus in .vij. Sz in pluribus est in .xx. ꝛ .xl. ꝛ in .xl. ¶ Et qñq3 accit ruptura ante maturationē ppē q2 nā expellit mām nocentē pp suam multitudinē: aut acuitatē suā3: aut pp calitatē cōplōnis etatis ꝛ tpis ꝛ regionis ꝛ receptionē facientiū eruptionem ex ebibitis ante horā ex pte erroris medici. Et ego dicā erūpentia post: aut ex motu egri supfluo ꝛ maximo sicut casu: aut tussi: aut voci feratōe ꝛ illud est timorosius. ¶ Et qñq3 accit vt pmuteꝝ pleuresis ad pipleumoniā ita vt recipiat pulmo mām apatis. Deinde non est bonum sputū eius vt retineꝝ in ipso: quare apaꝝ. ¶ Et qñq3 accit vt pmuteꝝ pleuresis ad ptisim qñq3 mediātē pipleumonia fm modū quē dictum sumus: ꝛ qñq3 absq3 mediatōe pipleumonie: imo vt viceret mā: aut sanies resoluta ab ea subam pulmonis acuitate ꝛ malitia sua. ¶ Et qñq3 accit vt pmuteꝝ ad spasmū ꝛ alcuzez ita vt expellaꝝ mā ad neruos ꝯiunctos mēbro in quo est apa. Nā mēbrū est neruosum ꝛ hec pmutatio pniciosa est deinde non sequunꝝ cum ea reliqua signa bona. ¶ Et qñq3 succedit pleuresi ꝛ pipleumonie quasi stupor in postremo adiutorij patientis ꝛ in domestico brachij eius vsq3 ad extrema digitoꝝ. ꝛ qñq3 ptransit ad pte cordis. ꝛ accit tremor cordis quē sequitur syncopis: ꝛ ad latus cerebri ꝛ in dispōne resolutionis ante collectionē ꝛ in dispōne collectionis. ¶ Et qñq3 pmutaꝝ mā ad mēbra apparentia ꝛ fiunt exiture. Et qñq3 fit pmutatio eius hec cum penetratione ipsius in subas neruorum ꝛ chordarū: imo ossium. ¶ Et qñq3 declinat ad loca inferiora. deinde aperiunꝝ ꝛ fiūt fistule ꝛ est illud ex cāis euasionis ꝛ non sunt fistule nociue. ¶ Et si declinat ad ꝯiuncturas ꝛ fiunt fistule euadit infirmus ēt. ¶ Sed qñq3 antiquaꝝ mēbrū ꝛ ppꝛe cum non est illic euōtio cum stercore: aut vrina grossa plurimi sedimentis aut pp sputū plurime maturitatis. Nā si fuerit aliqđ horum erit salubrius. Illud enī3 signat paucitatē māe facientis exituras: ꝛ polis est rectificatio eius cum maturatione. Et exiture iste qñ occultanꝝ ꝛ ꝯfundanꝝ signū nocumētum ꝛ multiplicanꝝ ꝓpꝛe qñ redit mā ad pulmonem. ¶ Et qñq3 accit ex vehementia febris frequentia anhelitus ꝛ ex frequentia anhelitus viscositas sputi. Sputum .n. exiccatur cū anhelitus frequentis. Et quādoq3 accidit ex viscositate sputi vehementia laboris ꝛ additio inflāmationis. ꝛ ex additione inflāmatiōis frequētia anhelitus ꝛ ex frequentia anhelitus viscositas ꝛ non cessante ambe iuuare super malitiā3. ¶ Queritur aūt que species peripleumonie ꝛ pleuresis sint deteriores. s. an illa que est in latere sinistro vicina cordi an illa q̄ est in latere dextro. Quidam .n. ponunt hanc esse deteriorem. Et quidam ponunt illam deteriorem esse. Uerum veritas est ꝙ propinqua parti sinistre est deterior: sed est conuenientior ad hoc vt maturetur ꝛ recipiat resolutionem si fuerit de ꝓprietate eius vt suscipiat illud. Et illa que remotior est a pte sinistra ē salubrior: veꝝ ipsa ē ex pte resolōis ꝛ maturitatis magis iobediēs. ¶ Et qñq3 facit cadere i pleuresim repletiō hūoꝝ qñ accit in pte capitis aut i pte pectoris: aut in qbusdā venis cōiunctis partibus pectoris. ¶ Et quādoq3 facit ipsam possidere multitudo potus aq̄ frigide constringentis materias ꝛ frigus additum: quēadmodum facit ipsam euenire caliditas vehemens ꝛ potus vini puri mouentis humores quos ebullire facit. ¶ Et raro quidem pmutaꝝ pipleumonia ad pleuresim: verū3 res est econtrario: ꝛ cum hoc illud qñq3 est ꝛ alleuiatur cum eo ꝯstrictio anhelitus alleuiatione aliqua. ¶ Et pleuresis qdē3 pluꝰ accit in autūno ꝛ hyeme ꝛ ꝓpꝛe post ver hyemale ꝛ multiplicaꝝ in vere hyemali ꝛ exufflatione septētrionis pp multitudinē supfluitatū: aut pp coartationē supfluitatū ꝛ multiplicanꝝ cū eo dolores laterū ꝛ costarū ꝛ ꝓpꝛe successione meridiei ꝛ in estate. ¶ Et cum exufflat meridies minoraꝝ valde. Uerū cum est estas austrina pluuiosa: ꝛ sit autūnus multiplicaꝝ in fine autūni in hūtibus colerā pleuresis. Scdm formā vero aliā3 ab hac pleuresi minoraꝝ in aeribus ꝛ regionibus ꝛ ventis meridianis: ꝛ minoraꝝ ēt in mulieribus que menstruanꝝ: qꝛ cōplōnes earum declināt ad humiditatē absq3 colera. ¶ Et qñ accit pgnantibus est pniciosū3. ꝛ minoraꝝ in decrepitis: nā si accidat īterficit pp debilitatē virtutū ipsoꝝ in spuēdo ꝛ mūdificādo. ¶ Et pleuresis qđ qñq3 assilaꝝ apati cpis. Nā suspēsoria cū extēdunꝝ pp apa cpis puenit illud ad velamen ꝛ pāniculū ꝛ sentiꝝ ipso dolor ꝛ puenit ad ꝯstrictionē anhelitus: quare necīi est tibi vt cognoscas differentiam inter ea vtraq3. Et quandoq3 assimilatur sirsen. ¶ Et pleuresis quandoq3 interficit pp magnitudinem accidentium eius ꝛ quandoq3 interficit propter pfocationem. ꝛ quandoq3 interficit cum permutatione ad pipleumoniam ꝛ ptisim: aut syncopim aut aliud ex eis q̄ dicta sunt. ¶ Et scias ꝙ pleure/

hs qñ associat ei sputū sanguis est silis hydropisi cui associat febris. Indiget ergo primus τ est pleuresis cura stiptica sputi sanguis ledente ƀm pleuresim: sicut ƀm indiget cura calefaciente τ exiccante: aut exiccante equali ƀm hydropisim τ humectante infrigidante pp febrē.

¶ Et multotiens est cū pleuresis τ pipleumonie assumptio ciboꝝ grossi nutrimēti ingrossantis nutrimentū sicut alcānabit: quare expellit ad ptes māmille τ lateris. Et cura qd māe sub tilis est cū balneo: τ exeūti ex eo det oxymel velociter τ adhibeat inūctionē q̄ fit fricādo cū oleo: qm̄ est attractiua. τ qñqȝ excusat p h a flōmia.

¶ De signis pleuresis. Cap. ij.

Pleuresis pure signa sunt manifesta τ sunt febris inseparabilis pp vicinitatem cordis. ¶ Et ƀm est dolor pungitiuus sub costis: qm̄ mēbrū est pāniculosum τ multotiēs nō apparens nisi apud anhelitū. ¶ Et qñqȝ est cum punctura tensio: τ qñqȝ est plm̄: τ tensio qdē sigt multitudinē: τ punctura fortitudinē in penetratōe τ mordicatione. ¶ Et tertiū est ↄstrictio anhelitus pp coartationē factā ab apate τ puitas: τ frequentia eius. ¶ Et quartū est pulsus serinus cuius qdē ↄuersitas augmentat τ egredit ab ordine apud statū pp debilitatē virtutis τ multitudinem māei. ¶ Et qntū est tussis: qñqȝ.n. accīt in principio huius egritudinis tussis sicca: deinde cum sputo τ qñqȝ est hec tussis in principio rei cū sputo τ est laudabile valde. ¶ Et tussis qdē nō accīt nisi ppea q pulmo ledit ex vicinitate. Amplius resudat ad ipm id qd resudat ex mā egritudinis: quare indiget sputo eius. q si resoluat tota τ resudet tunc iam mundificatur illud qd collectū erat. ¶ Et cum ea qdem que pura est non est pulsatio: qm̄ mēbrū est priuatum multitudine arteriarum. ¶ Amplius qm̄ pleuresis est silis apati epatis pp tussim τ febrē τ ↄstrictionē anhelitus τ pp tensionē suspensoriorū τ expulsionē doloris ad pāniculū cooperientē oꝫ vt distinguat inter vtraqȝ. ¶ Et iterꝫ silat pipleumonie pp illud τ pp sputuꝫ: quare oꝫ vt distinguat inter ipsam τ illam. ¶ Et iterum dr̄ia inter apa epatis τ pleuresim est: qm̄ pulsus in apate epatis est vndosus τ dolor est grauatiuus non pungitiuus τ facies est ↄuersa ad citrinitatē malā: τ tussis est absqȝ sputo: imo tussis est sicca tarda. ¶ Et qñqȝ denigrat lingua eius pp citrinitatē. τ vrina est grossa hydropica τ egō est epatica τ sentit grauitas in latere dextro τ non cōprehendit ipm tactus cum dolore. ¶ Et qñqȝ est in apate epis solō silis lature carnis recentis pp debilitatē ꝟtutis. ¶ Et cum apa est in gibbositate sentit in carne plm̄. τ si est cum cōuate detegit ab eo anhelitus inobediens cum significet rem grauē suspensam. Et ↄstrictio anhelitus in apate epatis ē silis in horis non vehemens valde. Pleuretici vero tussis est cum sputo τ dolor eius est pungitiuus τ eius vrina est bone sube τ color eius est optimus τ ↄstrictio anhelitus eius est vehemens τ est pueniens ad additionē plurimā. ¶ Et dr̄ia inter ea ambo τ inter peripleumoniā ē: est qm̄ pulsus pipleumonie est vndosus τ dolor eius est grauatiuus τ strictura anhelitus eius est vehemens τ anhelitus eius est calefactus τ signa alia. ¶ Et qm̄ cum pleuresi qñqȝ accīt accīta sirsen horrēda sicut pmixtio itellectus τ alienatio τ frequētia anhelitus τ tremor cordis τ sincopis τ que sunt minora illis τ prauitas angustie τ multitudo ire τ vehementia sitis τ alteratio coloris faciei ad colores diuersos: τ vehemētia febris τ vomit⁹ cole. ¶ Et cā istis accītibus ē cōitas pectoris cū pncipalibus mēbris τ vicinitas eoꝝ. oꝫ ergo vt distiguat iter vtrasqȝ res. s. sirsen τ birsen. ¶ Et dr̄ia igit est q pmixtio itellectus accīt in sirsen in pnus. Secū vehemētia fiūt in ipso reliq̄ accīta τ est anhelitus in eo sanior τ postponit corruptio anhelitus a pmixtiōe τ sunt cū eo accīta ipsius ꝓpa sicut est rubedo oculoꝝ τ attractio eoꝝ ad supiora. In birsen ꝟo post pōit pmixtio itellectus: τ qñqȝ nō est nisi iuxta mortē: imo ē rō eius icolumis. Verꝫ in ipso pcedit alteratio anhelitus τ eius malitia: τ ē in pncipio tēsio in mirach ad supiora ac si trahat ad apa τ dolor pōgitiuus. ¶ Et eius dr̄ia in h est q pulsus in sirsen est magnus declinās ad raritatē: τ in pleuresi pu⁹ ad freqn tiā vt succurrat puitati. ¶ Et pleuresis qñ fit vehemētior vehemētiora fiūt accīta pdcā cū ea τ siccat ligua cū ea τ exaspat. cū ergo augmētat accīt rubedo in facie τ oculis τ igemitudo vehemēs τ corruptio ahelit⁹ τ pmixtio itellect⁹ τ sudor itersect⁹. τ qñqȝ pducit ad fluxū vētris malū

¶ De signis ei⁹ τ q̄ ē pura τ nō pura. Ca. iij.

Cum nō est pleuresis pura: imo est in pāniculo velāte costas τ lacerto extrīseco hꝫ signa. τ sunt dolor in ea τ nocumētū ad terminū. Illā nāqȝ q̄ fit i pāniculo extrīseco ↄphēdit tact⁹. τ qñqȝ cōcauat eā cutis τ appet visui: τ qñqȝ rūpit exterius τ nō facit sputū. Et hec eruptio qñqȝ fit nā τ qñqȝ fit arte. ¶ Et cū illa q̄ fit in lacerto extrīseco est pulsatio. Nā si sentit cū attractōe aeris est in lacerto dilatāte: τ si sentit in reditu est in lacerto ↄstringente. τ iam oñdimus: qm̄ ambo inueniuntur in duabus tunicis simul. s. intrinseca τ extrīseca. τ cōprehēsio ē ↄprehēdit hūc modū pleuresis q̄ nō est pura. ¶ Et in hac qdeꝫ non pura nō est ex dolore pūgitiuo τ est ↄstrictione anhelitus τ tussi τ ex duritie pulsus τ serinitate eius τ vehementia febris τ accīntiuꝫ eius qd est in pura. ¶ Et qñqȝ est pulsus lenis. τ qñqȝ esse. propter apostemata in alijs locis a predictis: aut ꝓpter cāꝫ aliā sicut sputū saniosuꝫ: aut

aliud. ¶ Et non est pleuresis cuz non sunt illic dolor pungitiuus et pulsus serratus et reliqua. ¶ Et in non vera erit subtus pectine planie dolor. ¶ Et in pura que est in velamine distiguēte est dolor declinans ad ossa pectoris et est permixtio rōnis in ipsa et fiunt vehementiora accidentia. Et dolor et difficultas anhelitus. et non est vehementia febris et velocitas sicut in aliis: imo qn̄qz postponit vsqz quo putrefiat superfluitas et fit fortis fe. valde. ¶ Et si est in panniculo regente pectus dolor est vsqz ad furculas. et diuersificat dolor pp diuersitatē tactus partiū panniculi furcularū et pp diuersitatē priū i sensu: et non est cum ea pulsatio oino. ¶ Et dolor declinans ad ptes thoracis est pp apa in velamine distinguente. et qn̄qz est pp euentum apatis in instrumentis membrorū carnosorum que sunt in costis et non est in eo multus tumor.

¶ De signis malis et signis salutis. Cap. iiij.

e Significant salutē eius sputū facile velox maturū et est albū planū equale: et pulsus qui non est vehementius duritiei et serinitatis et paucitas doloris et reliqua accn̄tia et incolumitas somni et anhelitus et receptio cure et q eger tolerat illud qd patit: et equalitas caliditatis in corpore cū equalitate: et paruitas sitis et tristitie. et silr sudor: et vrina et egō fm dispōnē laudabilē et digō vrine est signū bonū in ipsa: sicut eius malitia est signum malū valde. et malitia egōnis et fetor eius et vehementia citrinitatis eius est signum malum. ¶ Et aptio fluxus sanguis nariū est ex signis bonis vltimis in pleuresi. et malum est vt sint accn̄tia eius et sigtōes ipsius vehementia et fortia et sputū retentū aut tardū et non est digestū: aut rubeū purc: aut plūbeū aut nigrū: aut additur viscositas eius et difficultas et pstrictio et est fm zriū reliquorū que numerauimus in bono. ¶ Et ex signis malis est vt sit illic vrina feculēta non equalis et est sanguinea significans inflamationē pulsurarū cerebri. ¶ Et ex signis malis est vt sit illic caliditas vehemēs et pp̄ie qn̄ est cum frigiditate in extremitatibus et dolor tendēs ad posteriora et additio doloris qn̄ eger dormit sup latus. ¶ Cum ergo accit ei aut pleuretico diuersitas in fine eius sigt q epar iam debilitatum est et est malū valde et est in principio sui signū bonū imo est res iuuans. Diuersitas aūt que venit post illud et nō remouent cū ea difficultas anhelitus et tristitia forsasse interficit in quarto aut ante ipm. ¶ Et tremor qui est sub thorace in pleuresi multotiens sigt cōmixtionē rōnis cum cōitate velaīs et qn̄qz fit iste motus ex materia velaīs: et mot⁹ eius fz pliū in hmōi egritudine est mot⁹ ascendens. ¶ Et ex signis malis est vt pfundent exiture pcedētes a pleuresi absqz sedatiōe febris et non sit sputū bonum. Nā illud sigt mortē pp illud qd est in eo pcul dubio de reductōe mā̄ei ad pfundū. Signis vero bonis et malis que sunt post suppuratiōnē singulare faciemus caplm. ¶ Et scias q pleuresis cū non est in ea sputū: tūc est aut debilis valde aut mala fraudulenta. Nā aut non est cū ea multitudo materiei de qua sit curandū: aut est inobediēs ad spuēdū maligna. ¶ Inqt Hyp. multotiēs est sputū bonū facile: et silr anhelitus et sunt illic alia signa mala mortalia. s. spēs in q̄ est dolor ad posteriora: et est quasi sit dorsū patiēns eam dorsum verberari. Et est vrina eius sanguinea saniosa: et raro fit beatus: imo moritur inter quartū et. vij. et raro pcendit vsqz ad xiiij. et in pluribus cū ptransit. vij. sanat. ¶ Et multotiens appet inter humores patiētis ipsaz rubedo et calefit spatula eius: et non pōt q̄escere. ¶ Si aūt calefiat venter eius et egrediat ex eo egō citrina: moritur nisi ptranseat. vij. ¶ Et qn̄ ad ipz festinat sputū plurimarū spēz et diuersorū colorū: deinde vehementior fit dolor morit in tertio si non sanat. ¶ Et spēs alia est cū qua sentit pulsatio extensa a furculis vsqz ad crura et est in ipsa vrina aquosa cū qua nō est sedimē et sputū et est mortalis pp declinationē mā̄ei ad caput. si autem pertransit. vij. sanatur.

¶ De signis horarum eius. Cap. v.

c Eam non est sputū aut adest sputum subtile: aut puū: aut illud qd noiat saliua fm q dicturi sumus est in principio. ¶ Et cū augmentant accn̄tia: et augmentat sputū et incipit remoueri a subtilitate et addit in inspissatiōe et in facilitate et incipit remoueri a rubedine ad albedinē: et si est mū declinus ad citrinitatē et est pp ōmālis rubedini est in augmento. ¶ Amplius cuz eger expuit sputū facile maturū fm q diximus de maturitate et est pliū et dolor est leuis tūc illud est status et hora euentus maturitatis integre. ¶ Deinde cū sputū incipit minui cū suba illa aut illa facilitate et cū priuatiōe doloris et diminutione accidentiū tunc iam declinat. ¶ Cūqz retinetur sputum post remotionem illorū accidentium oino tunc iam completur declinatio.

¶ De signis spēz ei⁹ fm cās ipsi⁹. Cap. vi.

c Res qbus sigtur cā efficiens pleuresim sunt sputū et color eius cū ē simplicis coloris aut permixti coloris. ¶ Et ex loco doloris: et ex febre et vehementia ei⁹ et potissimo ipsius. ¶ Sputū nāqz cū est rubeū sigt sanguinē: et cū est ad citrinitatem declive sigt colerā: et flauū sigt pgregatiōez amborū. Et qn̄ est ad albedinē declive et nō est maturū sigt flegma. Et qn̄ est tendens ad nigredinē et plūbeitatē et nō est pp tincturā exterius ex fumo aut silibus illis sigt meliam. ¶ Et iterū dolor in flegmatica et melica fm pliū est descendens ad lenitatē tendens: et in aliis duob⁹ est ascensus inflāmatiūs. ¶ Et rursus si fuerit

febris fortis vehemens erit ex materijs calidis: et si fuerit nõ vehemẽs erit ex materijs declivibus ad frigus quãtũcũqȝ fuerit: et qñqȝ signũ per paroxismos significationem bonam.

¶ De signis pmutatõis eius. Cap. vij.

Quando nõ expuit sputũ laudabile velox et nõ mundificatur in .xiiij. diebus tũc iã pmutatur ad collectionẽ. Et signũ initiũ eius in ascẽsiõe vehemẽtia doloris prius et difficultas anhelitus et ↄstrictio eius: et duplicitas ipsius apud dilatationẽ cuȝ putate et vehemẽtia febris et aspitate lingue proprie et siccitate tussis pp viscositatẽ mãci et spissitudinẽ velais et debilitatẽ ↄtutis et casus appetitus et pmixtio rõnis et vigilie et gravitas que sentitur in loco illo. ¶ Et qñ collectionẽ fecit et cõplet collectio qescũt dolor et febris et augmẽtatur gravitas. ¶ Cũqȝ rũpitur accitit tremor diuersus et dilatatur pulsus cũ diuersitate sui et cadu virtus et debilitatur anhelitus. ¶ Et multotiẽs accit febris vehemens pp q̃ mã mordicat mẽbra et mordicat apã. ¶ Cũqȝ rũpitur deinde nõ mũdificatur a die rupture vsqȝ ad .xl. dies perducit ad pthisim. ¶ Et ruptura saniosi in die .vij. est ex eis que noiantur in raro. et plũ eius post illud vsqȝ ad .xx. et .xl. et .lx. Et q̃to plus fuerit acciñã collectiõis vehemẽtior erit eruptio velocior. et q̃to plus fuerit levior erit eruptio tardior. et proprie febris extñs de sũma accñtiũ. ¶ Et qñ apparẽt signa timorosa: et tu iã testificatus es significationẽ laudabilẽ in sputo et alijs tũc nihil timeas: qm̃ eorũ euẽtus est cã collectiõis nõ pp eam aliã. ¶ Et ois pleuresis cuius dolor non qescit p sputũ neqȝ minutionẽ neqȝ p alia: tunc ipa ex ea saniositatẽ: aut mortẽ: ante ipsam ƒm reliq̃s signõẽs. ¶ Et cũ videris pulsus tensionẽ vehemẽtẽ fieri tũc illud idicabit mortẽ si virtus fuerit debilis: et si virtus fuerit fortis tũc ipsa pmutabitur ad ppleumoniã et empima et pthisiȝ. ¶ Et ad sũmũ cũ illic est signũ virtutis et icolumitatis: deinde nõ qescit dolor cũ sputo: aut solõne ventris et flõmia et vaporatõe tũc ipsa ẽ magis declivis ad empima: sed si non fuerit significatio incolumitatis fixiõis ↄtutis et fixionis appetitus et aliorũ tũc illud significabit q̃ est mortalis et indicabit syncopim prius q̃ appetitus cadat ƒm plũ apud rupturã. ¶ Et rubedo maxillarũ ambarum est pp illud qd ad eas ascendit ex vapore et calefiũt digiti pp illud etiã. ¶ Et qñ rũpitur ad amplitudinẽ pectoris facit meditari alleviationẽ aliqbus diebus: deinde mollifica dispõnẽ eius. ¶ Cum ergo rũpitur vides pulsum ƒm q̃ indicavimus iam debilitatũ et tardatũ et rarificatũ pp resolõnẽ virtutis cuȝ eũone et extinctiõe caliditatis innate et accidit etiã sicut diximus tremor: quem sequitur febris cã mordicatõis humorũ. Si ergo fuerit mã aperitionis plurima et virtus debilis pducit ad pulsiem. ¶ Et scias q̃ qñ virtus est debilis et tensio et frequentia vehementior: eo fiunt tunc illud sicut scivisti portendit syncopum. et si est frequentia minor: illa et minor ea quã fecit ipsa pleuresis tunc qñqȝ indicat subeth et spasmũ: aut tarditatem maturatõis. ¶ Et subeth qdem non accit nisi ppea q̃ cerebrũ recipit vapores humidos qui sunt pculdubio non cum acuitate illa neqȝ frequentia pulsus in ea est valde. et cerebrũ qdem recipit eos pp debilitatẽ suã ab expulsione eorũ in neruis. Et signũ tarditatẽ suppurationis pp grossitudinẽ mãci. ¶ Et qñ ipsa nõ permutatur tunc cerebrũ et nerui fortes nõ recipiũt ipsam. et qñqȝ indicat spasmũ: et illud qñ cõstrictio anhelitus vehementer sit fortis et febris nõ est fortis. ¶ Et qñ videris egritudinẽ iam sedatam parũp et occultatã et non est illic sputũ tũc fortasse minuitur mã cum vrina: aut cum egõne: aut apparitione solõnis ventris colerice subtilis: aut apparitione vrine grosse. Si autẽ illud non fuerit tunc apparebit exitura. Nam si videris tensionẽ ad mirach et hypocondria et cutem et gravitatẽ indicabit illud exiturã apud inguina et crura. et declinatio eius ad ambo crura est vehemens signũ ad incolumitatem. Et in huiusmõi qdem pcepit Hyp. solõnẽ ventris fieri cum elleboro. Quod si videris cum hoc difficultatem anhelitus et ↄstrictionẽ pectoris et sodã et gravitatem in furculis et mãmillis et brachio et caliditatẽ ad supiora portendet illud declinationem mãci ad ptes aurũ et capitis. ¶ Et si fuerit dispõ hec et non apparuerit apã neqȝ exitura in his ptibus: tunc mã declinabit ad cerebrũ ipsum et interficit plurimum in scdo et tertio.

¶ De sermone aggregato et sputo. Cap. viij.

Laudabimus sputuȝ et qd est facilius et velocius et plurimũ et magis maturum qd est album planuȝ equale: in quo non est viscositas: imo est equalis subẽ. aut qd est ppinquũ huic maturationi: et cum quo non est permixtio intellectus et nõ fuerint ante ipsum vigilie: aut accidens aliud malum: et sequitur ipsuȝ illud qd est declive in primis diebus ad rubedinem declive et ad citrinitatem et post illud ad spumosum. ¶ Et spumositatis quidem causa est vt sit res parua humoris subtilis cui admiscetur aer plurimus et sit eius commixtio vehemens valde q̃uis spumosum non sit illius bonitatis: immo est declive ad malitiam. ¶ Et deterius eo in principio est rubeum purum et citrinum purum igneuȝ: et ex malis valde est album viscosum rotũduȝ: et deterius omnium est nigrum et proprie illud quod est fetidum ex eo: et citrinum est melius nigro grosso gradato vel rotundo: et rotundum est melius non rotundo. Et si fuerit malum tunc erit significatio grossitudinis materiei et dominij caliditatis: et significat cum longum

tine egritudinis quod conuertitur ad ptisim ⁊ rubeū est meli⁹ citrino qm̄ sanguis nālis ipse ⁊ flegma eq̄les sunt aut leuiores lateris ꝙ colera adustiua corrosiua. ⁊ viride sigt̄ cōgelationē ⁊ adustionē vehementē: ⁊ nō remouet indiciū malicie sputi in substātia sua facilitas exitus eius. ℂ Et fetidū quidē est malū. ⁊ expuē hmōi mala est ꝑpter multitudinē nō ꝑpter maturationē. ℂ Et oē sputū cū q̄ nō quiescit nocumentū est nō bonū. ℂ Et ex ꝯsuetudine qd̄ eorū est vt noient purū cui nihil extrāeū admiscet maturū: aut nihil sanguis: aut nihil colere: aut melācolice saliud: ⁊ nō noiant ipm̄ sputum. Et hmōi qn̄ pseuerat ⁊ nō pmiscet ei aliqd neq3 accidit ei dispō que significet q humor est habēs maturationē tūc sigt̄ lōgitudinē egritudinis. ℂ Et qn̄ ē cū puatione maturatiōis maliū sigt̄ pniciē. Et ad vltimū sputū sigt̄ suo colore. ⁊ sigt̄ sua substātia ex grossitudine ⁊ subtilitate sua. ⁊ significat sua figura in rotūditate sua ⁊ nō rotūditate sua. ⁊ sigt̄ sua quātitate in multitudine ⁊ paucitate sua. ℂ Et sputū quidem salsum significat catarrū corrosiuū. ℂ Et sputū humoris grossi: imo puris qn̄q3 fit ꝑpter causam vlcerū pulmonis: imo ꝑpter cām humiditatū pectoraliū dn̄antiū in corporibus eoꝝ qui petranseunt. xxx. vsq3 ad. xl. ⁊ diminuit exercitiū quare aggregantur in spatio pectoris: ⁊ ꝑcedunt ⁊ accidit eis hydropisis in spatio. xl. dieꝝ vsq3 ad. lx. ⁊ non est in ea plurimum mali.

ℂ De crisibus pleuresis. Cap. ix.

Quādo spuit in die ꝑmo aliqd subtile nō maturū tūc sperat vt maturet in q̄rto: ⁊ descēdat in. vij. ℂ Si aūt nō maturat vsq3 ad quartū: aut initiū sputi nō est ex die ꝑmo tūc crisis eius erit in xi. aut. xiiij. ℂ Si aūt nō expuit nisi post quartū: deinde expuit ⁊ in ipso ē maturitas aliqua tūc res est media: ⁊ si non est in ipso maturitas tūc egritudo plōgat cū fiducia vel spe: ⁊ propter cū sunt illic signa bona virtutis ⁊ appetitus ⁊ etatis. ℂ Et qn̄ non spuit vsq3 ad septimū aut expuit sputū mundū sine maturatione ꝑemtus: imo nō est nisi humor purus: tūc si inueneris virtutē debilē scias q non maturabit nisi post tp̄s: tūc si ipse deficit ante illud egritudo nō pertransibit. xiiij. ergo non ptrāsibit. Et quādoq3 interficit ante ipm̄: qm̄ crisis eoꝝ que sunt hmōi est vsq3 ad. xl. aut. lx. nature debilis incolumitas nō portendit vsq3 ad illā horā. ℂ Nō si virtutē inueneris fortem ⁊ videris duo desideria eq̄lia laudabilia ⁊ videris somnum ⁊ anhelitū f̄m q̄ op3: ⁊ videris vrinam maturā bonā: sperabis q ptranseat. xiiij. deinde moriat f̄m plurimū post ipm̄: ⁊ totū hoc cū mā que egritudinē facit: fuerit acuta: ⁊ prorsus lōgior crisis ei⁹ que facilis est: est. xiiij. dies ⁊ quādoq3 extendit vsq3 ad. xx. ℂ Et Gal. qd̄ dixit q qn̄q3 mūdificat cū sputo vsq3 ad. xxx. dies: aut inuenit cū eo crisim itegrā. ℂ Et nos iā diximus q sputū simplr qd̄ ē vt saliua sigt̄ lōgitudinē egritudinis. ⁊ qn̄q3 ꝯiungit vt pereat crisis in hora ⁊ accidat signo que ponat ipsā ꝑpinquiorē: aut signo q̄ ponat ipsam lōginquiorē. Sicut cū sputum ⁊ dispōnes sigt̄ q crisis erit in. xiiij. ⁊ appet post. vij. sputū nigrū: ⁊ ꝑpe i die malo: sicut. vij. Ipsū nāq3 sigt̄ q crisis mala ꝑcedet: ⁊ si appeat loco eius significatio bona signis maturationē laudabilem significabit q crisis mala postponetur ⁊ bona precedat.

ℂ De peripleumonia. Cap. x.

Peripleumonia est apa calīn in pulmone ⁊ ipsa quādoq3 accidit icipiēdo. ⁊ quādoq3 sequit eū euentū catarri descēdentis ad pulmonē: aut ꝑfocationes resolutas ad pulmonē: aut pleuresim cōuersam ad peripleumoniam ⁊ hmōi interficit vsq3 ad. vij. ℂ Et si natura cōfortet ad expuēdū materiā: tūc ipsa f̄m plurimū facit cadere in ptisim. ℂ Et peripleumonia quidē fit ab oi humore. ℂ Verū plurimū eius fit a flegmate: quoniā in mēbro raro: raro cōtinetur humor subtilis f̄m plīm pleuresis est colericū eōtrio huiusmodi intētiōis: qm̄ mēbrū est pāniculosū spissum strictū in qd̄ raro penetrat nisi subtilis acut⁹: ꝙuis qn̄q3 fiat ex sanguine. ℂ Et quādoq3 fit ex gn̄e colere rubee: ⁊ est interficiens f̄m plīm sua acuitate: ⁊ q2 vicina est cordi: ⁊ q2 parū iuuabit ab eo qd̄ bibit ⁊ qd̄ loco emplastri supponit. Illud. n. qd̄ bibit nō peruenit ad ipsam dū ꝯseruat ex virtute infrāationis siue illud qd̄ ei opponit: ⁊ illud qd̄ loco emplastri superponit nō perducit ad ipsam infrāationem equalē ei. ℂ Et peripleumonia quidē qn̄q3 remouet cū resolutione. ℂ Et qn̄q3 cōuertit ad empima. ⁊ qn̄q3 induratur. Et qn̄q3 pmutat ad sciruras ⁊ qn̄q3 pmutat ad karabitus ⁊ ē malum. Et quādoq3 pmutatur ad pleuresim ⁊ est hoc parū ⁊ rarū. ⁊ quādoq3 facit succedere stuporē: sicut ꝑdictū est in pleuresi: ⁊ est plīm eorū que succedūt ei. ℂ Et fluxus sanguinis narīū nō confert ei in peripleumonia: sicut cōfert in pleuresi ꝑpter diuersitatē duaꝝ materieꝝ. Et qm̄ attractio pulmōis lōginquior ē ꝙ fit velaminis ⁊ pāniculi pectoris ⁊ lacertoꝝ eius.

ℂ De signis peripleumonie. Cap. xi.

Signa ꝑipleumonie oīa sunt febris acuta: qm̄ est apa calīn in visceribus: ⁊ ꝯstrictio anhelit⁹ vehemēs sicut ꝑfocatio accn̄o anhelanti ꝑp apa: ⁊ q ipm̄ coartat vias: ⁊ calitas in ipso vehemēs ⁊ g̃uitas ꝑp multitudinē mārie i mēbro nō sensibilis sube ⁊ sensibilis ꝑp pāniculū i q̄ inoluitur: ⁊ extensio in pectore ⁊ totū ꝑpter illud: ⁊ dolor tensiuus ex pectore ⁊ ex ꝑfundo ad pteo thoracis ⁊ dorsum. ⁊ qn̄q3 sentit dolor inter am-

bas spatulas. ¶ Et quãq; sentitur pulsatio sub spatula et furcula et mamillis: aut continuus: aut apud tussim et nõ tolerat vt dormiat: nisi super collum: et sup latus suffocatur: et peripleumonici quidem lingua rubescit prius: deinde nigrescit: et est lingua eius: ita quod adheret ei manus qui tangit eam cum grossitudine. ¶ Et quãq; cõicat ei in extẽsio ne et repletiõe faciei totius. ¶ Et apparet in vtrisq; maxillis rubedo et inflatio propter illud quod ascẽdit ad eas ex vapore propter carnositatẽ earum et raritatẽ ipsarum et nõ sunt sicut frons in cute sua. ¶ Et quãq; vehemẽs fit rubedo adeo donec similetur tincto. et quãq; sentitur ascẽsio vaporis: quasi ipse sit ignis subito suspẽsus. ¶ Et apparent inflatio vehemẽs: et anhelitus altus velox propter febris magnitudinẽ et nocumẽtum eius. ¶ Et inflatio oculorum: et grauitas motus eorum: et repletio venarum eorum et grauitas palpebrarum. Et cum in eo ẽt est vapor: et appet in cornea similitudo apparitionis: et in pupilla similitudo extra cum ipinguatiõe et vnctuositate et ingrossatur collum. ¶ Et quãq; aduenit sudor propter multitudinẽ vaporis humidi. ¶ Et quãq; est cum ea frigus extremitatum. ¶ Pulsus autem est vndosus lenis: quoniam apostema est in mẽbro leni et materia est humida. Et vndosus quod diuersus ẽ perculdubio in dilatatione vna. Et quãq; illud est secundum dilatationes plurimas. et quãq; accidit in dilatationibus plurimis vicissitudo. et quãq; accidit in eis cadẽs in medio: et eius pulsus secundum plurimum est magnus propter vehementiam necessitatis: et lenitatẽ instrumenti nisi debilitetur virtus valde: frequẽtia vero vehemens fit et minoratur secundum febrẽ et necẽitatem: et secundum quod virtus sufficit illi magnitudini: aut deficit ab ea. ¶ Et Hyp. quidẽ dixit quod quando eis accidunt exiture apud mamillas aut ea que sequuntur eas: et aperiuntur fistule euadunt et illud est notẽ. Et similiter quãdo accidunt exiture in crure sunt signa laudabilia: et quãdo permutatur ad pleuresim raro alleuiatur constrictio et anhelitus et aduenit punctio. ¶ Et sputa eorum sunt etiã tũc secundum colores similes coloribus pleuresis et plurimum eorum flegmaticum est. ¶ Cum peripleumonia autem que est ex genere colere rubee aut trahit ad colerã rubeã sunt cõstrictio anhelitus et grauitas sensibilis in pectore minus. ¶ Sed inflãmatio est in vltimo vehemẽtie. ¶ Et signa permutatiõis eius ad empima proxima sunt signis pleuresis in huiusmodi. ¶ Et sunt vbi febris nõ minoretur neq; dolor: et neq; videatur diminutio: de quo sit curãdum in sputo: aut vrina grossa habẽte sedimẽ aut egestionẽ. ¶ Si autem videris egrum cum istis icolumẽ fortẽ: tunc ipsa conuertitur ad empima: aut ad exituram: aut superius aut inferius secundum signa predicta in pleuresi. ¶ Et si illic nõ fuerit vigor et incolumitas tũc tunc morẽ: et cum sit saliuosum dulce iam tũc fit empima. ¶ Et mũdificatur in .xl. diebus est bonum: et si nõ prolongatur tempus. ¶ Et quãdo prolongatur tempus cum peripleumonia facit incurrere egrum inflationẽ pedum propter debilitatẽ nutritiue proprie in extremitatibus. et quando declinat materia ad vesicam facit sanitatẽ necessario.

¶ De apostemate duro in pulmone. Cap. xij.

Quandoq; accidit in pulmone apostema durum. Et signum ipsum constrictio anhelitus cum hoc quod ipsum augmentatur cum diebus. et ẽ cum grauitate: et paucitate sputi: et vehementi siccitate tussis et frequẽtia eius. Et quandoq; alleuiatur in quibusdam horis cum paruitate caloris in pectore.

¶ De apostemate molli in pulmone. Cap. xiij.

Quandoq; accidit in pulmõe apostema molle. et significat ipsum constrictio anhelitus cum saliua plurima. et humiditate in pectore: absq; caliditate plurima. et in facie nõ est rubedo: imo plũbeitas.

¶ De bothor in pulmone. Cap. xiiij.

Quandoq; accidit in pulmone bothor. et signa earum sunt vt grauitas sentiatur. et constrictio anhelitus cum velocitate et frequentia. et caliditas in pectore et inflammatio absq; febre cõmuni.

¶ De aggregatione aque in pulmone. Ca. xv.

Quandoq; aggregatur in pulmone aquositas et significant ipsam cõmotio de latere ad latus et febris leuis. et apostema extremitatum. et malitia anhelitus et sputum subtile aquosum. et dispositio que est sicut dispositio hydropisis.

¶ De apostematibus aut vulnere accidentibus canne pulmonis. Cap. xvi.

Signa illius sunt febris debilis: et pulsatio in medio dorsi et dolor: canna enim non est sicut pulmo in hoc quod ipse nõ sentit. Uerum est dolor leuis. et accidunt cum hoc pruritus in corpore. et raucedo vocis. et si vlceratur erit oris eius odor fetidus. et sputum paucum.

¶ De pure et sanie que est in empima. Ca. xvij.

Pus in locutiõe medicorum venit super duas intẽtiones: quarum vna est vsitata in omni loco quod apostema colligit faciẽ: et est collectio saniei apostatio: et secũda est quando vtuntur proprie in egritudinibus pectoris: et volunt per illud repletionẽ spatij quod est inter pectus et pulmonẽ ex pure erũpente ad ipsum aut in ambobus lateribus simul: aut in latere vno. ¶ Et cause huiusmodi repletiõis: aut sunt catarrus effundens materiam subito: aut vlcera in pulmone ex quibus currit sanies et virus: et fit empima post .xx. dies secundum plurimum: deinde expuitur: aut eruptio apostematis in partibus pectoris: et est plurimum et est illud aut sanies materia: aut res que est sicut fex. ¶ Et dispositiones illius sunt quatuor: aut enim suffocat multitudine: et interficit: et apparitio illius est vt incipiat anhelitus eius constringi: et nõ expuat: aut putrescit pulmo et facit cadere in ptisim: aut mundificatur

dificatur cum sputo succurrente facili: aut mundificatur cum expulsione ex via vene magne ⁊ arterie magne ad vesicam cum vrina grossa. ⁊ est cursus eius prius ex vena ad epar: deinde ad renes: ⁊ q̄n̄q̄ ad intestina cum egestione ⁊ sunt ambe laudabiles: ⁊ iam precessit a nobis in rememoratione saniei eruptionis. ¶ Et cognitio illius est s̄m fortitudinē signorum ⁊ etatis ⁊ temporis ⁊ complexionis. ¶ Et decrepiti quidē moriunt̄ ex empimate plus q̄ iuuenes ꝑ debilitatē pauci cordium ipsorum. ⁊ iuuenes moriunt̄ in doloribus plus q̄ decrepiti ꝑ vehementiā sensuū eorum ⁊ nos iam diximus signa empimatis in .c. signorum permutationū pleuresis: ⁊ similiter signorum eruptionis. ¶ Signa autē repletionis spatij pectoris ⁊ puris sunt grauitas ⁊ tussis sicca cum priuatione anhelitus ⁊ dolor: ⁊ q̄n̄q̄ est in pluribus eorum tussis humida faciens imaginari leuitatē cum sputo: ⁊ est eorum anhelitus cōtinuus. ⁊ ꝑ hoc est sermo eorum velox. Et frequenter fiunt nares ipsorum ad coartandum apud anhelitū: ⁊ comitat̄ febris minuta ducens ad hydropisim. ¶ Signa autē loci in quo est sanies cognoscunt̄ vt dormiat eger q̄n̄q̄ super latus vnū: ⁊ q̄n̄q̄ super latus aliud: ⁊ tunc latus super quod pendet grauitas coartans est latus oppositū loco saniei: ⁊ cōmotio eius ⁊ sonitus eius qui in cōmotione audit̄. ¶ Et hominum sunt quidam qui ponunt super pectus ⁊ latera eius filū lineum infusum in luto rubeo dissoluto in aqua ⁊ considerāt locū qui prius exiccat̄: quoniam ipse est locus puris. ¶ Signa autē eruptionis incolumitatis sunt vt succedant rupture sedatio febris: ⁊ augmentum appetitus ⁊ facilitas sputi ⁊ anhelitus: aut eueniant cum ea exiture in latere ⁊ partibus que fiant fistule: ⁊ similiter illa que est ex eis media. Nā egredit̄ ex eis sanies alba mūda. ¶ Signa vero mala sunt vt appareant signa suffocationis aut syncopis: aut sputi mali: aut pthisis. ⁊ cum cogit̄ aut perforat̄ egredit̄ sanies cenosa fetida. ¶ Signa autē differentie inter saniem ⁊ inter flegma in sputo sunt descensus saniei sputi in aquā ⁊ fetor ipsius super ignē. ¶ Et flegma natat in aqua non fetens super ignē: quamuis sanies q̄n̄q̄ expuat̄ in egritudine: que non est pthisis s̄m quod ostendimus in loco precedente. ¶ Et q̄n̄q̄ emittit̄ cum sputo plus plurimum valde. Et ego iam vidi qui expuit in hora vna circiter duas eminas paruas: aut eminam magnā vnā. ⁊ plus mediettate emine. ⁊ Gal. testificat̄ quod quidam empicus expuebat omni die circiter .l. vn. ⁊ sunt fere .ix. coclē. ⁊ iam feci te scire differentiam inter saniem ⁊ humiditates. Nā sanies discernit̄ fetore apud sputū. Et cum proijcit̄ super ignē: ⁊ submergit̄ ⁊ non natat. ¶ Signa vero permutationis empimatis ad pthisim sunt plumbeitas coloris ⁊ tensio amborum laterū ⁊ colli ⁊ calefactio digitorum omnium tanta que non separatur ēt in illo tempore extrema infrā cōsueuerūt in febribus: ⁊ febris que addit̄ in nocte ꝑ cibum ⁊ curuitas vnguliū ꝑ dissolutionē carnium sub eis: ⁊ impinguatio oculorum cū declinatione ad albedinē ⁊ citrinitatē ⁊ signa alia q̄ dicta sūt in .c. pthisis.

¶ De vlceribus pectoris ⁊ pulmonis ⁊ ex eis est pthisis. Cap. xviij.

Et vlcera aut sunt in pectore aut in velamine: aut sunt in pulmone: ⁊ est diuisio postrema. ⁊ est pthisis: aut sunt in cāna ⁊ iam diximus ea. ¶ Et magis sana horum vlcerū sunt vlcera pectoris. Et illud ideo quoniam vene pectoris sunt minores ⁊ partes pectoris sunt duriores: quare non magnificat̄ in ipso malitia: ⁊ quoniam virus non remanet in eis: imo currit ad spaciū pectoris: ⁊ nō ē ita dispositio pulmonis. ¶ Et quoniam motus eius non est fortiter sensibilis sicut motus pulmonis: imo fortasse est quietus. ¶ Et quoniam ipsum carnosum est: ⁊ carnosum est magis susceptibile consolidationis. ¶ Et multotiens accidit ꝑ vlcera pectoris facta a vulneribus putrefactiuis vt corrūpant̄ ossa ita vt indigeant actione eius quod putrefactū est in eis vt saluet̄ illud quod vicinat̄ eis. ¶ Et q̄n̄q̄ peruenit putrefactio ad illud quod sequit̄ ipsum in panniculo. ¶ Illa autē vlcera velaminis que penetrant nō consolidant̄: ⁊ non penetrantia aut cadunt in partibus neruosis ⁊ consolidant̄ aut cadunt in partibus carnosis ⁊ consolidant̄ si succurrat̄ eis in principio ⁊ non dimittant̄ apari. Nam cum apant̄ et cronica fiunt non sanant̄. ¶ In vlceribus autē pulmonis diuersificati sunt medici in hoc quod ipsa sanant̄. Dicunt enim quidā quod non sanant̄ omnino: quoniam consolidatio indiget quiete ⁊ illic non est quies. Sed Gal. diuersificat̄ ab eis ⁊ existimauit quod solus motus non prohibet consolidationē nisi adiungāt̄ sibi reliqua prohibentia. Et signo illius est quod velamen etiam mouet̄: ⁊ q̄n̄q̄ sanant̄ vlcera eius. ¶ Sed Galeni ipsius sermo in vlceribus pulmonis est quod si accidant solutione singularis non ab apate. neque corrosione humoris corrosiui: imo ꝑ egritudinē aliā tunc dum permanent vlcera ⁊ nō fiunt adhuc saniosa neque apant̄ recipiūt sanitatē. ¶ Et similiter illa que sunt ex vlceribus in quibus aduenit sputum ⁊ non sunt saniosa. Sed que sunt ab apate aut corrosione non recipiūt sanitatē quoniam vlcus saniosum tunc non est possibile vt sanet̄ nisi cū mūdificatione saniei: ⁊ illud fit cum tussi: ⁊ tussis augmentū efficit in dilatatione vlceris ⁊ disruptione eius. ¶ Et cōmotio facta in ea addit in dolore: ⁊ dolor addit in attractione materie ad partē. ⁊ medicine exiccatiue sunt prohibentes sputū ⁊ mundificatiue sunt lenificantes vlcus. ¶ Et facta ab humore corrosiuo non sanat̄ absque rectificatione eius: ⁊ illud nō peruenit nisi in spacio in quo fili oz aut vt vlcus vlceret̄ ⁊ fiat fistula que non consolidat̄ omnino: aut dilatet̄ adeo donec corrodat totū corpus pulmonis. ¶ Et in factis post apa q̄n̄q̄ aggregantur iste intentiones. ¶ Et ex adiuuantibus ad prauitatem

consolidationis est motus et etiam essentia venarum que sunt in pulmone magnarum amplarum duarũ. Illud nãq; est ex eis que difficilem faciunt consolidationẽ rupture. ¶ Et iterum longitudo spatij inter introitum medicine bibite et inter pulmonem: et necessitas debilitatis virtutis eius ad hoc vt perueniant iste medicine ad vlcus sunt ex adiuuantibus ad hoc. ¶ Et medicine frigide sunt tarde non penetrantes. et que sunt calide addunt in febre que comitatur vlcera pulmonis. Et exiccatiue sunt nociue ethice que comitanť ea. Et humectatiue prohibent consolidationem vlcerum. Nam cura vlcerum oium est exiccatio: et ꝓprie hmoi vlcerũ ad que veniunt humiditates desuper et desubtus. ¶ Et hec quidem infirmitas recipit omnem curam cum est in principio: et est super panniculum tegentem cãnã intrinsecus et in suba pulmonis carnosa non est facile suscipiens. in cartilaginibus vero ipsis non recipit. ¶ Et homines magis susceptibiles cure ptisis sunt infantes: et vlcera pulmõis magis salua sunt illa que sunt ex genere cruste cum non est illic causa in cõplexione: et ipso humore que faciat vlcus siccum impetiginosũ. ¶ Et qñq; accidit ptisico vt ꝓtendať cũ eo ptisis ꝓducens eũ spatio tpis. et silr extendiť a iuuentute vsq; ad senectutẽ. ¶ Et ego iã vidi mulierẽ vixisse in ptisi circiter. xxiij. ãnos: aut plus parũ. ¶ Et hũtes vlcera pulmonis leduntť valde ab autũno. et qñ eis ptisis est occultũ detegit ipsã in patientẽ eam introitus autũni super ipm. ¶ Et nomen qdem ptisis qñq; ꝓcediť alie egritudini cum aqua non est febris. Sed pulmo est suscipiens humores grossos viscosos ex catarro qui effundunť ad ipm semp et ꝯstringit meatus eius: quare patientes cadunt in ꝯstrictionẽ anhelitus et tussim frequentẽ que ꝑducit ad debilitatem virtutis eorum et corporũ arefactionem: et sunt vere ꝑducentes cursu asmaticorũ: tunc si fuerit motus paruus oportebit vt adminiscať curis eoꝝ aliquid cure asmaticorum.

¶ De causis vlcerum pulmonis. Cap. xix.

Causę vlcerũ pulmonis sunt catarrus mordicatiuus corrosiuus aut putrefactiuus pp suam vicinitatẽ cũ qua pulmo non sanatur vsq; quo maturetur: aut sanies hmoi generis currẽs ad pulmonem ex mẽbro alio et antecessio pipleumonie que iam cõputruit et iam vlcerata est: aut saniositas pleuresis rupte: aut aliq̃ cãꝝ sputi sanguis ꝑdictarũ aperiens venã: aut incidens eam: aut scindens ipsam: siue sit cã intrinseca sicut ebullitio sanguis: aut aliud de his que dicta sunt siue extrinseca sicut casus aut ꝑcussio. ¶ Et qñq; sunt ex cãis eoꝝ putrefactio et corrosio ꝑcedẽs in suba ipsius pulmonis. sicut accit membris. ¶ Et quandoq; multiplicatur ptisis qñ estati boreali sicce succedit autũnus pluuiosus.

¶ De preparatis ad ptisim in figura et forma et etate et regione et complexione. Cap. xx.

Sunt sunt alati hñtes pectus strictũ. hñtes spatulas nudas carne et ꝓprie posteri⁹ hñtes spatulas declives ad anteriora icidendo: et quasi vniuntq; eoꝝ sunt due ale: et qñ spatule eius sunt abscisse ab adiutorio: et ante et retro: et hñtes colla lõga et inclinantes ea ad anteriora. ¶ Et qñq; ꝓcedunt guttura ipsoꝝ et eminent. et in pectoribus qdẽ istoꝝ que sequunť ea multiplicanť ventositas et inflatio est in eis pp debilitatẽ pectoꝝ eoꝝ. ¶ Si aũt cum hoc est debilitas cerebrorum recipientiũ supfluitates: et cum hoc nõ abgeruntť cibi: tunc iam cõplenť ꝯditões et ꝓprie si fuerint hũores eoꝝ colerici. ¶ Et forme qdẽ susceptibiles ptisis velociter cum alatiõe predicta sunt lenes albe declinantes ad subalbedinem: et ẽt corpora dura spũla pp illud qd accit eis de eruptiõe venarũ. ¶ Et cõplõ susceptibilis illius est ei⁹ cuius cõplõ est frigidior. ¶ Et etas in qua multiplicať ptisis est illa que est inter octauũ et decimũ annũ vsq; ad aduẽtũ. xxx. annoꝝ. ¶ Et ipsa in regione frĩa est plus ꝓpter illud qd accidit in ea de ruptura venarũ et sputo sanguinis plurimo. est tempus in quo multiplicatur illud est autũnus.

¶ De reb⁹ a qb⁹ oꝫ vt isti custodianť. Ca. xxi.

Oportet vt isti custodianť ab oibus cibis et medicinis acutis mordicatiuis et cibus que extendũt mẽbra pectoris ex clamore aut rixa aut saltu.

¶ De signis ptisis. Cap. xxij.

Sunt vt ꝯsidereť sputũ saniei cum signis saniei ꝗm q exposuimus in forma sua in colore et inspissatione: et in alijs. Et febris minuta inseparabilis pp vicinitatẽ cordis cum loco egritudinis que fit vehemens cum cibo in nocte ꝗm ptẽ: cuꝫ fit vehemens febris ethica pp humectationẽ corporis ex cibo ꝗm q dicem in loco suo: quãuis qñq; descendant cũ ethica in ipso febres alie. s. terriana et quartana et qntana: et deterior eaꝝ est qntana: deinde media est terriana: deinde quotidiana. ¶ Et cũ accit ptisis oppent ẽt sigñiões quas numerauimus in fine capli empimatos: et supflũt vene eoꝝ oi hora: qm virtutes eoꝝ debilitanť a retentiõe nutrimẽti et regie eius. et caliditas resoluit et liq̃facit. ¶ Si aũt i sputo sunt cruste nõ remanet dubietas et ꝓcipue cũ cãe ꝑducẽtes ad ptisim ꝑdicte iã ꝓcesserũt. ¶ Nã cũ corpus incipit arefieri et extenuitates icuruari: et capilli cadere pp ꝓuatiõẽ nutrimẽti et corruptionẽ supfluitatũ tunc iam vera est. ¶ Et qñq; ꝓlũbitus fit color in principio. Et ex ipse rubescit cũ ascendũt vapores et extendũt colluꝫ et duo cornua frontis et ꝓpie qñ ꝯfirmať: et in

flāmatur extremitates eoꝝ: ⁊ proprie pedes eorum in fine dierū. Et apostemant ꝓpter corruptionē humorū ⁊ mortificationē innatī caloris extremitatū ꝓpter malitiā cōplexionis. ¶ Et illi quidē ptisici quorū causa est humor corrosiuus expuunt saliuā que habet saporem aq̄ marine salse valde. ¶ Et pulsus eoꝝ fit eis equalis cū velocitate paruus. Et qn̄q̄ accidit ei inclinatio ad ambo latera. ¶ Deinde accidit post illud in vētre rugit⁹ ⁊ trahunt ypocōdria ad superiora ⁊ vehemēs fit tussis: ⁊ destruitur appetitus cibi ꝓpter debilitatē virtutū naturaliū. ¶ Et qn̄q̄ fluit vēter eius ꝓpter casum virtutis: ⁊ quādoq̄ expuit anulos ⁊ corpa venarū: ⁊ illud contingit cū appropinquat mors. ⁊ illud qd̄ expuitur de venis si est magnū est ex pulmone ⁊ si est paruū est ex cāna: ⁊ multotiens expuunt lapillos ⁊ expuūt anulos ex cāna: ⁊ non est hoc etiā nisi ex vlcere magno: ⁊ in fine eius ingrossant sputū ⁊ saliua. Deinde intersecatur ꝓp debilitatē virtutis. ¶ Et qn̄q̄ prefocati moriuntur: ⁊ qn̄q̄ nō postponitur huiusmodi sputū: imo cadit in principio cū ptisis est ex gn̄e malo facta ex materijs grossis que nō digeruntur. ⁊ qn̄ intersecatur sputū in fine ptisis: tunc qn̄q̄ nō addit super quartū diem. ¶ Et quādoq̄ est interfecti⁹ sputi ꝓpter debilitatē virtutis: ⁊ tunc forsitan cōstringitur anhelit⁹ eoꝝ vsquequo fiat quasi nō sensibilis. ¶ Et multotiens quidē tussis in eis fit vehemēs: ⁊ perducit ad sputū sanguinis continuū: ⁊ si curetur tussis eoꝝ cū prohibitione sputi moriuntur cū leuitate adueniente eis. Si autē dimittantur tussire moriuntur spuendo sanguinē. ¶ Et ex veloci morte est q̄ si quis hēt ptisim ⁊ apparet super spatulas eius granū sicut faba moritur post quinquaginta duos dies.

¶ Tractatus quintus de principijs opanutis.

¶ De cura communium apostematū partiū pectoris ⁊ pulmonis. Cap. i.

Ex rebus cōmunibus est flobotomia. Sed in principio ex latere diuerso. ⁊ magis: festina de saphena opposita in lōgitudinē. ⁊ post ipsam de basilica opposita latitudine: ⁊ post ipsam de nigra opposita in latitudine. Si autē non appareat: tūc nō oportet vt dimittatur flōmia cephalice: q̄uis sit eius iuuamentū minus ⁊ tardius. Deinde post aliq̄t dies ex latere cōueniēte in latitudine. Et qn̄q̄ ponuntur vētose sup pectus cū scarificatione extra vt attrahatur mā ad exteriora ⁊ minoretur ⁊ ꝓprie cū premissa fuerit flōmia. ¶ Inquit Gal. si febris fuerit vehemēs valde: tunc time solutiuū ⁊ sis cōtent⁹ flōmia. in ipsa nāq̄ nō est timor: aut timor eius est minor. In solutiuo est timor magnus. Ipm enī qn̄q̄ mouet ⁊ qn̄q̄ nō soluit: ⁊ qn̄q̄ in nocte superfluit. ¶ Et op̄ qd̄ ne narcotica eis approximes in quantū potes. Ipsa. n. ꝓhibēt maturationē ⁊ sputum. ¶ Cibi autē sint aq̄ ordei ⁊ aq̄ tritici ⁊ aq̄ decoctionis maluaꝝ ⁊ blitorum: aut molochie ⁊ cucurbite ⁊ aq̄ fabaꝝ ⁊ alkesincos: cū nō fuerit calitas superflua: ⁊ passe i postremis ꝓpe. ¶ Et ex eis cōcursu medicinaꝝ ꝓcedūt sūt oīa q̄ mūdificāt ⁊ remouēt aspitatē ⁊ leniūt in gra gradu pmo: sicut aq̄ iuiubaꝝ ⁊ viole ⁊ papaueris ⁊ radix lilij ⁊ medulla cittoli ⁊ cumeris ⁊ allea ⁊ semē endiuie seuestē: ⁊ qn̄q̄ ponuntur i eis mucilago seis cydonioꝝ ⁊ gūmi ⁊ dragagātū ⁊ semē papaueris: ⁊ hec oīa ante eruptionē. Et meli⁹ abstergētiū ⁊ mūdificātiū est aq̄ mellis si nō est apa in reliqs visceribus. ¶ Si autē fuerit apa: op̄ vt administretur postq̄ fit sicut aq̄ cū multa cōmixtione. Sed iulep ⁊ aqua zuccari sūt cōueniētiores ei: ⁊ postea aq̄ ordei: ⁊ post ipsam vinū dulce: ⁊ ē meli⁹ vinū habētib⁹ hāc egritudinē: ⁊ ꝓprie illud qd̄ est albū: nā illud ē magis adiuuās ad expuēdū: verum nō op̄ vt bibatur in pleuresi ⁊ i peripleumonia nisi post maturationē: q̄uis sꝫ q̄ dr̄ fit calefaciēs ⁊ faciēs sitim qbus vtrisq̄ iā succurritur: ⁊ nō op̄ vt in potu sumat illud ille cuius epar aut splen est infirmū. ⁊ post vinū dulce est vinū aq̄sum: ⁊ ipm est cōfortās virtutē plusq̄ aq̄ ⁊ in potu ipso sunt icisio. ¶ Pot⁹ autē oxymellis facti ex melle ⁊ zuccaro ⁊ pauco aceto qn̄ miscetur cū aq̄ est aggregās duas intētiones. s. extinctiōis ⁊ mūdificationis. Nā si valde acetosum est: tūc ipsū aut facit multū spuere: aut infrigidat ⁊ inuiscat valde ⁊ fit adeo malignū: donec illud qd̄ icidit qn̄q̄ indigeat virtute forte ad h̄ vt expuatur. Quō si acetositas necia fuerit: tūc oportebit vt potetur tepidū: aut mixtū cū aq̄ calida paulati. ex illo vbo qd̄ tpatā hꝫ acetositatē securatur hec malitia: ⁊ est ꝓhibēs nocumētū dulcedis ⁊ sitis ⁊ ebullitionē colere rū. ⁊ eius gn̄ationē. ¶ Et aq̄ mellis est vltima in humectando: ⁊ aq̄ ordei in cōfortādo: ⁊ qn̄q̄ est nec̄iū in cōtione nature tribuere acetosa cum oleo amigdalino. ¶ Aqua vo que eis in potu tribuitur: in hyeme quidē sit aq̄ calida ⁊ aq̄ zuccari ⁊ aqua mellis subtilis: ⁊ in estate aqua tpata ⁊ interdicatur eis aqua frigida. ¶ Quō si tussis vehemēs fiat detur eis i potu pa rū ex ea cōmixta cū iulep ⁊ oxymelle ifridatis. Nā oxymel facit eā penetrare velociter ⁊ expellit nocumētū ei⁹. Et apud declinationē detur eis in potu rob. eis autē que nec̄ia sunt apud collectionem ⁊ maturationē: ⁊ eruptionem ⁊ post eas oportet vt singulare capitulum faciamus.

¶ De cura pleuresis. Cap. ij.

Oportet vt ꝓhibeas mām venientem ad apostema cum euacuatione ⁊ attractione ad contrarium: ⁊ lege illud quod narrauimus in capitulo qd̄ est ante hoc. ⁊ forsitan dicemus illud iterum. ¶ Dicamus ergo q̄ cura eius est flōmia; si sanguis fuerit

vincens secundum modum predictum in capitulo quod est ante ipsum: et extrahatur donec alteretur color eius: significat enim quod nocibilior sanguis iam evacuatus est. Et scias quod sanguis corporis vehementioris nigredinis est ille qui est propinquus huiusmodi apostemati: cuius observatio virtutis in hoc necessaria sit. et quandoque non concedit virtus extractionem sanguinis fieri usque ad hunc terminum. ¶ Et si est humor aliud evacua non cum eis que sunt sicut myrobalani neque in quo est stipticitas: immo cum eis in quibus est cum solutione lenificatio sicut res facte cum violis et siracost et terenjabin: et zuccaro albaizes et solvantur in nocte. ¶ Quidam vero sapientum dixerunt quod rectius est quantum possibile est ut evacuetur cum flebotomia timendo inquietudinem quam quandoque cadere facit solutivum. et nos iam diximus istud et propterea quoniam sputum est collectum valde et propterea secundum quod dixit Gal. quoniam febris est vehemens valde. ¶ Et Gal. quidem precepit eos custodiri a scamonea: et non precepit eos custodiri a hiera et elleboro simul: et laudavit operationem aque ordei post administrationem solutivi et separationem ex eo. Cum ipsa vero abscindit operationem eius cuius oportet ut servetur post declinationes doloris et lesionis. Nam si declinatio fuerit ascendens ad furculam et thoracem: et quod est super eam: tunc flebotomia est melior: et si dolor declinat ad partem hypocondriorum tunc necessaria est solutio sola: aut cum flebotomia secundum quod necessarium facit illud quod testificatur et illud ideo quoniam flebotomia sola ex basilica non trahit de hoc loco de quo sit curandum. ¶ Et ex eis que significant tibi vehementiam necessitatis evacuationis est quod invenies vaporationes et emplastrationem non sedare dolorem: aut invenies eas ex eis que augmentant ipsum. Et significat illud repletionem in corpore toto: quare necessaria est evacuatio et propterea cum flebotomia. ¶ Cumque flebotomias et evacuas et non sedantur accidentia: tunc scias quod prohibitus collectionis quam contrarius difficilis est. Non ergo iteres flebotomiam ut non cogeletur materia que habitura est collectionem: et illud est ex eis propter que defectus maturationis sanguinee cum diminutione et virtus non digerit materiam. ¶ Cum ergo maturatur oportet ut prohibeas eam fieri saniem et studeas ut mundifices ante illud cum sputo. ¶ Et ad ultimum si cum non fit flebotomia, et maturatur et emittitur sputum sufficienter: deinde videas debilitatem in virtute tunc non flebotomes omnino. Dispositio namque debilitatis virtutis non est que tolerare possit flebotomiam et solutionem. necessarium est tunc uti clysteribus mediis et acutis et secundum quod necessarium fuit illud quod testificatur hoc: et propterea cum dolor est declinans ad hypocondria. ¶ Et Ypp. quidem iuvit in cura peripleumonie in qua non sentitur dolor. verumtamen est vehementis declinationis ad hypocondria: ut evacuetur cum elleboro nigro: aut cum alfalzile et in alio libro cum herba silvestri que est similis portulace et habet lac et est de genere lacticiniorum. ¶ Cum ergo evacuaveris et inveneris dolorem leviorem: esto contentus aqua zuccari et aqua ordei decocti cuius ordeum sit excorticatum in aqua plurima decoctione vehementi et aqua alcadarusi: si indiges confortatione et melonibus indis et aqua iuiube et aqua sebesten et violis nutritis et semine papaveris. Et oleum quidem administratur cum aliquo horum et oleum amigdalarum dulcium. ¶ Quidam autem prohibuerunt granata propter infrigidationem eorum. Sed apud me in eis que dulcia sunt non est malum. Et quandoque fit ex isto medicinis decoctio que administratur ad mundificandum. ¶ Et est hec. Recipe ordeum excorticatum et iuiubas et sebesten et violas et semen papaveris: et syrupum violarum. et syrupum nenufaris: et isti ambo sunt meliores iulep. ¶ Et G. quidem precepit in principio vitandum esse speciebus diacodion: quoniam prohibent materiam et maturant et confortant. ¶ Et dico quod necessarie sunt cum non est excusatio propter vehementiam vigiliarum et si non fuerit illud tunc fortasse congelat papaver materiam et prohibet sputum nisi succarum quod cum eo ponitur prohibeat nocumentum eius. Et videtur quod semen est conveniens quibus cortex sunt et oportet ut evacuetur illud quod retinetur cum sputo. ¶ Et mensura nutrimentum et non multiplices: immo subtilies secundum quod necessarium facit multitudo acuitatis egritudinis et putrefactionis et accidentium illius. Nam si ipsa fuerit quieta levis facilis cibabis ipsum aqua ordei excorticati decocti valde. Ipsa namque expuere facit incisiva et confortativa. Et si volueris dulcorare ipsam dulcorabis eam cum zuccaro aut melle. Et si fuerit inquieta sis contentus aqua ordei usquequo declaretur tibi dispositio et propterea secundum sputum. Nam cum multiplicatur securus es de multitudine materie et scis necessarium esse virtutem. Nutrias ergo cum aqua ordei excorticati et confortans si retinetur subtilis regimen et sis contentus aqua ordei et syrupis quorum potes. ¶ Et cum accidit in pleuresi solutio ventris et fuerit pleuresis succedens decollationi resolutive ad latus prohibe illud cum cura flebotomie et lenificationis nature et sit regimen tuum cum sufficientia sauich ordei. ¶ Si autem indiges flebotomia necessario in speciebus pleuresis et non est maturatio tunc rectius est ut sis contentus quantitate .xxx. ponderum et prepara ad secundationem cum sale et oleo super vulnus. ¶ Et multotiens quod excusat solutio ventris omni die semel aut bis a flebotomia. ¶ Et si flebotomie alicuius succedit syncopis aut vehementia difficultatis et constrictio in anhelitu: tunc illud est significatio quod flebotomia non evacuavit materiam egritudinis et melius est ut tunc leniatur natura.

¶ De sermone communi in cura dolorum pectoris. Cap. iij.

n

Non cures in principio nisi cum eo quod lene est ex clysteribus et suppositoriis. ¶ Et maximi quod erroris est in potu tribuere infrigidantia vehementia nisi in factis ex colera et non dentur in potu infrigidantia stiptica: et cibi eorum sint sicut lenticula cum acetositate et siliquis. ¶ Et scias quod dare in potu aquam frigidam est inconveniens huic egritudini et omnibus apostematibus intrinsecis: minora ergo ipsam quantum potes. quod si tussis fiat inobediens prohibe

sam cū oxymelle vt frangat fortitudinem aq̄: τ vt minoret morã eiꝰ τ fixionē ipsius: imo opȝ vt faciat currē τ penetret i corpe: τ adiuuet cuȝ scissione oxymellis τ subtiliatione ipsius. Et scias q̄ qñ in pleuresi multiplicat̄ inflāmatio τ requirit ut si īfidatione: tūc nō infrideſ: nisi cū co in q̄ sunt abstersio τ humectatio sicut cū aq̄ citruli τ aqua melonis indi. Aq̄ v̄o cucurbite q̄uis ab vna pte pferat: qñq; tamē nocet τ debilitat cum pfocatione. ℂ Ea v̄o a quibꝰ est abstinendum sunt sicut portulaca τ aq̄ endiuie τ oia in q̄bus est infridatio τ inspissatio. ℂ Et opȝ vt sit tua magnifica intētio ad hoc vt sputū facile sit. Et ex eis q̄dem que multiplicāt sputum est ponere sup latus infirmū: τ qñq; est necessaria cōmotio parua: τ vt in potu deſ aqua que ad caliditatē declinis est sorbēdo pnue: qm cōfert ei valde. ℂ Et qñq; necīum facit esse retētio sputi pstringētis anhelitū vt lābēdo sumat coclearū de flore eris τ melle. ℂ Et qñq; facit esse necessariū vehemētia doloris vt in potu tribuat̄ faba vna de assa fetida cum melle τ aceto τ aqua rof. τ illud cuȝ est vehemētia doloris vociferare facientis. ℂ Cūq; ad vltimū puenit inobedientia anhelitꝰ coartati τ borēgmon assumat de nitro assato cū summa triū digitoꝝ: τ de flore eris quantitatem vnius fabe τ parū olei τ aquā tepidã τ mellis parū. Si autē nō valeat addat̄ eis illud qd̄ est superius vt eis cū pipere τ aceto τ sint oia tepida: aut ysopus τ synapis τ nasturciū cum aqua mellis tepida τ hoc est fortius illo: τ sorbeat cū sputi vitelliū oui vt remoueat̄ malitia eiꝰ. ℂ Et si indiges in pleureticis cibo fortiori da pisces arada tha τ illud cū fracta est febris. ℂ Et similr panē cum succaro τ butyrū: quoniā adiuuat ad maturationē τ ad sputū: τ pisces elixatos cum porris τ aneto τ sale. Et stude vt alleuies pteꝰ ventris vt nō cōprimāt partes pectoris τ illud fit cū lenificatione nature τ attractiōe fecis si retinet̄ cum clysterībꝰ lenibus sicut aqua iust ordei cū pauca aqua ficle. τ opȝ vt phibeas inflationē. ℂ Et scias q̄ fumus fecis τ eius inflatio nociui sunt valde in hac egritudine. ℂ Et ex eis que sollicite sunt attēdenda est vt succurras cū maturatiōe egritudinis ante: τ absq; necessitate sanici. Si aūt fiat sanies: opȝ vt succurras cū mundificatione eiꝰ anteq̄ corrodat. Et scias q̄ necīa est humectatio: q̄re stude vt facile fiat sputū τ velox. Cūq; sputū incipit in ascēsione τ ptrāsit q̄rtū pforta hanc decoctionē cuȝ radice lilij τ capillo ve. ℂ Et cum mā est grossa τ virtus est fortis τ nō est in neruis nocumētū nō est malū tribuere in potu oxymel pnuntil vt incidat. ℂ Et si lenieris mãȝ cū eis que sunt sicut cassiafi. cuȝ zuccaro τ tereniabin τ siracost erit rectū. Et quãdoq; iuuat̄ etiā cū emplastris τ vnguētis. ℂ Et p̄mū qd̄ opȝ administrari est ceratū factū ex oleo vio. τ cera colata. Deinde gradatim pueniat̄ ad adipes τ mucillagines τ puluerē molēdini. Deinde gradatim ad illud quod est fortꝰ sicut empl̄m de camomilla τ radicibꝰ euisci τ radicibꝰ lilij τ viole τ de coctiōe ex malue borsulane. ℂ Et si est necīuȝ qd̄ est fortꝰ admistra empl̄m factū ex caulibus elixatis τ feniculo elixato. Et ucꝫ empl̄m factū ex absinthio τ radice lilij cū aliquātulo mellis τ oleo nardino. ℂ Et scias q̄ si mā est multa tūc empl̄a τ epithimata frā nociua sunt: τ si ē pauca nō nocēt. Et silr si apa iā resoluit̄ τ descēdit mā cū quātitate. ℂ Et qñ accidit vt eis ex fl̄omia sit iuuatiua: cōcediſ etiā vt fiat delinimo. ℂ Descriptio empli alteriꝰ boni. ℞. foliox violaꝝ τ maluauisci amboꝝ. añ. ptem. i. radicis lilij partes. ij. farine ordei: farine fabaruȝ amboꝝ añ. ptē. i. ʒ. camomille dragaganti. añ. partes. ij. ℂ Et si materia est grossa τ indiget additione resolōnis addat̄ in eo semen lini: τ fiat eius pfectio ex rob cū cera τ oleo vio. τ si est calitas minor: ponat̄ loco olei vio. oleū de lilio aut oleū narcisciuū. τ si calitas est fortis ponat̄ loco additioꝝ calidoꝝ q̄ descriptiōi addidimus folia nenufaris τ rose τ cucurbite. ℂ Descriptio vnguēti boni. ℞. ceraȝ adipē anatis τ galline τ butyrū omniū ysopū hūidā: fiat ex eis vnguētū: qm̄ est bonū valde. ℂ Et ex emplis que ad maturationē aggregāt sedationē doloris est empl̄m factū ex farina ordei τ mellilotio: τ cortice papaueris. ℂ Et qñq; adiuuat̄ et in eis cū emplis hūidis τ siccis. Et hūida q̄dē sunt cōueniētiora ei qui attrahit ad rubedinē. ℂ Et sicca ei q̄ trahit ad flegmatis pprietatē. ℂ Verū humida cū non iuuāt non nocēt. Et sicca si nocēt nocent magnifice. ℂ Et melius est vt antecedat spōgia infusa aq̄ calida. Et fortior ea est aq̄ maris τ aq̄ salsa. Deinde ptransi illud si necīuȝ est tibi: τ fac euaporationē cū vapore: aut cū oleo τ aq̄ calidis: τ fortius illo est qd̄ fit cum aceto: τ herbo τ caulibus super lanā imbibitā oleo. Et ex siccis subtiliantiis ē furfur: deinde grana milij deinde sal. ℂ Et vaporatio quidē resoluit ocm dolorem altū: aut infimū cū nō est phibitio ex repletione quā attrahat vaporatio. Fl̄omia v̄o plus cōfert doloribus vincētibus. ℂ Cūq; emplastrū facis aut euaporas tūc stude vt retineas eius vaporē a facie egri ne eo excitet̄ tristitia τ constrictio anhelitꝰ. ℂ Et qñq; est egritudo vehemētis siccitatis τ confert vapor empli τ vaporationes humidoꝝ tēperatoꝝ qñ peuit facieȝ τ puenit in attractiōe aeris. ℂ Et qñq; adiuuatur cum electuarijs quibꝰ vnguſ: τ puenientius eoꝝ calefactus ē cera alba colata ablura cū oleo violaceo: τ ppie quãdo est dolor vehemens. ℂ Et qñq; rediſ ad vētosas post mūdificationē corporis cū flobotomia τ alijs τ fiducia g

ipsum iam sit mundificatū. ¶ Ex vētosis enī cū ponunt̄ sup locum de lorosum apparet iuuamētū maximū: et qn̄ sedat̄ dolor omo: et qn̄ trahit̄ ad partes extrinsecas. Et emplm̄ de synapi si admistret̄ in hoc loco efficit opationes ventosarū in attrahēdo. ¶ Cū ergo ptransit se ptinius pceperunt antiqui dari electuariū fctm̄ ex amigdalis et granis alcurat et melle et butyro et visco albonum. ¶ Et quādoqȝ administrabāt ꝯfectiones magnas sicut est athanasia: et est via bona q̄ inciderē possunt q artē ꝟificauerunt ꝯfidētes in seipsis cū meditatiōe inuestigatrice vt succurrāt si hoc regimen dederint: vt possit eger tolerare illud q̄re cū ea cōsequunt̄ finem mūdificatiōis sufficiēter. ¶ Noui aūt nimoro si nō ꝯfidentes in seipsis in hoc timēt mel et ponūt loco eius zuccarū. ¶ Et antiqui ēt inuuebāt vtendū esse medicinis fortis mūdificatiōis pparatis cū melle scilicet pillulis que tenent̄ in ore sub lingua: et inuebant in hac hora vtēdū esse medicinis et emplis que noiant̄ habentes odorē factis cū sansuco et emplo alsedebi. et ad summum ille qui pcedit hac via q̄ est antiquoꝝ opꝫ vt incedat ea cū cautela et obseruatione et timore q̄ rūpat apata aut excitet calorez plurimū. ¶ Deinde aruuet ei vt ꝯfidat post illud de iuuamēto festino. ¶ Si aūt egritudo remanet vsqȝ ad .xiiij. diem nō est excusatio a vētosis et subtiliatione regiminis tūc. ¶ Et cū vigilie fuit in eis vehementes tūc necessari⁹ est syrupus de papauere. ¶ Et quādo fit anhelitus in eis frequēs tūc nō succurrit̄ illi nocumēto nisi cū humectatiōe cū eis que sunt sicut mucilago psilij sorbēdo ex ea aliqd post aliquid et sicut iulep. ¶ Quādoqȝ aūt confert embrocatio lateris cū aqua tepida vt alleuiet̄ dolor et minoret̄ frequētia anhelit⁹: q̄m est nociua fm̄ q̄ iam sciuisti. ¶ Et post declinationē manifestā administra balneū et aliena infrigidationē nisi in eis q̄ sunt de gn̄e colere ru. ¶ Et silr̄ aliena reginē ingrossatiuū et administra subtiliatiuū: et decoquant̄ in aqs et syrupis pdictis caules et calamēti in fine ei⁹: et lābāt semē alcurat cū melle. ¶ Qd̄ si apa fiat inobediēs et vadat ad suā collectionez regant̄ cum regimine qd̄ dr̄ in ca. illius ꝓpriē. Et opꝫ vt caueant̄ in ꝯualescētib⁹ pleureticoꝝ salsa et acuta et saturitas et repletio saturitatis faciētis nauseā: et ventositas et fum⁹ et vox alta et famositas et coit⁹. Nā si recidiuāt moriunt̄. hoc dicim⁹ si pleuresis est causa pura. Si aūt non est ita imo nō est pura et nō est vehemētis caliditatis: tūc in te est vt frices et emplm̄ facias cum eis que sunt sicut fenugrecū et pix: et vt vētosas apponas. ¶ Et emplm̄ valēs ad illud. ℞. cineres radicis caulium qui cōficiant̄ cū adipe et fiat cū eo emplastrū. ¶ Et in cura quidē flegmatici incipiat̄ a clysteribus acutis et solone vētris et nō fiat flobotomia et administrent̄ resolutiua que sunt ex emplis et vaporatiōibus pdictis in qbus est virtus. ¶ Et cibētur ficus et aqua caulium et aqua ciceris et oleo de oliuis: aut oleo de amigdalis dulcibus et amaris et administrētur empla et vaporatiōes calide pdicta. ¶ Et det̄ in potu decoctio ioseph vigilationis quā in potu damus cū oleo de lieruа. ¶ In melācolico ꝟo incipiat̄ a sorbitiōibus factis ex tritico fracto cū melle et oleo amigdalino dulci et electuarijs lenificātib⁹ calidis: et sorbeantur olea lenificātia sicut oleū amigdalinum dulce: et sorbitiōes facte ex fabis et pauco fenugreco et lac mulieri et ppe asininū: quoniā ipsum est iuuatiuū eis. ¶ Et ex eis que cōferūt i eo ēvt sumatur costi pōdus .ʒ.i. et detur in potu in aqua decoctiōis aneti et oleū balsami aut syrup⁹ mellis: et hoc ēt cōfert tussi male. Aque ꝟo cōgregate in pulmōe cura est leuior eis que dicem⁹ in cura empicoꝝ: et qn̄qȝ indiget pforatione.

¶ De cura peripleumonie. Cap. iiij.

i N cura peripleumonie currit̄ cursu pleuresis nisi q2 oportet vt emplastra ipsius sint fortiora et vt ponant̄ in eis que sunt ꝓfundantia. Et opꝫ vt sit sollicitudo ad mundificandū cum sputo magis vehemens: et sit in ea loco iacendi super partem sputandi resupinatio decliuis versus illam partem. Cumqȝ natura in ipsa fuerit restricta oportet vt i potu sumāt omni die semel de hoc syrupo. ℞. cassiefistule et passularū enucleatarum amborum an̄. sextaria .iij. et proijciantur super ea .iiij. sacratari aque que decoquat̄ vsqȝ ad medietatē que sumat̄. et sup ipsam ꝓijciatur sacratari aq̄ solatri. Et hoc est illud qd̄ in potu forti datur et debili medietas eius. ¶ Et si natura lenitatē habuerit et debilitatē detur in potu rob myrti et cydonia dulcia assata et granata dulcia. ¶ Et illius que est ex genere almesir et colere rubee cura est sicut narrauim⁹ difficilis. Nā si aliquod cōfert est extinctio vltima cum succis vehemētis frigiditatis sicut oleruꝫ et herbarum et fructuū. ¶ Et dētur infrigidātia lenificantia sicut succus endiuie et similia illi. ¶ Qd̄ si euacuet̄ colera cum eis que sunt sicut syracost et tamarindi et terenIabin et silia illis est bonum. ¶ Et silr̄ qn̄qȝ est necīuꝫ in ipsa facere flobotomiam si fuerit illic repletio.

¶ De empimate. Cap. v.

q Uādo apparēt in apatib⁹ pleuresis et peripleumonie signa collectionis pdicta et ascendūt tunc necīum est vt iuuamētum fiat ad maturādum post mūdificationē corporis qd̄ fit cū emplis et vaporatiōibus sicut illud qd̄ fit ex farina ordei et vino alumbar: et vino albo et dulci et ficub⁹ humidis et ficubus siccis. ¶ Et fortius illo est cum quo ponunt̄ sterc⁹ columbinū et nitri et ē ꝯueniēs in fine ēt apō eruptionē. ¶ Et opꝫ vt dormiat aīs

hora eruptionis sup latus infirmū: adiuuat.n.ad spuendū τ ad rūpendū. Si aūt caliditas fuerit plurima detur i potu aqua mellis τ aqua ordei: aut aqua mellis subtilis sola. τ si caliditas non est fortis τ virtus est fortis: oz vt in potu tribuatur decoctio ysopi cum qua cū ysopo decocta sunt asse τ prassium τ ficus τ mel. ℂ Et in potu sumat aquam ordei decocti cum radicibus lilij. ℂ Et qñqz indiget eis que sunt sicut mitrida tum tyriaca ad maturandū. ℂ Et conuenientiores hore ad potandū ipsa sunt post maturationem integrā vt erūpat scdm pseruationē iuuari. Et dactuli qdez sunt vtiliores in hac hora τ post ipsaz. Et syrupus de prassio ē vtilimus. ℂ Trociscus maturatiuus. ℞. semen altee τ citroli τ malue melonis: τ cucurbite τ succuz liquiritie τ florē melliloti τ violas vel dragagātū: fiat troc. ℂ Et multotiens qdē fiunt trocisci cum mucilagine seminis lini τ danr in potu cum aqua ficuū. ℂ Eorz autē cibi in ascensione sint panis infusus in aqua: aut cum aqua τ melle τ oua sorbilia τ que sunt illi silia. ℂ Et ea quibus vtuntur in scdamensa sint grana pini maioris τ minoris: τ amigdale dulces: τ sorbitiones subtiles facte ex farina ordei τ ciceris τ fabarum cum oleo amigdalino τ zuccaro cuz melle. ℂ Cūqz pertransit hora eruptionis τ completur maturatio oportet vt iuuamentum fiat ad erumpendum. Nam dimissio ipsius efficit egrū prauuz τ male proprietatis. ℂ Et suffumigentur guttura ipsorum cum storace calamita. τ detur in potu syrupus ysopi fortis quez diximus. τ apponant fortiora emplastra que diximus. ℂ Et dare in potu mitridatū τ tyriacam in hac hora est iuuamentū si non fuerit febris neqz debilitas neqz extenuatio. Et in cibo dentur pisces saliti. ℂ Et sumat in ore suo cum vadit dormitū pillulas factas ex hiera τ pulpa colloquintide. Et pillule etiaz cochie in potu sumantur in hora dormiendi τ suffumigentur guttura eorum cum storace calamita. ℂ Et quandoqz confert ei mouere sedem super quam sedet homine tenente eum per spatulas. τ confert ei sumere in potu synapim cum aqua mellis τ potare assaz fendam in lacte: τ confert ei iacere super latus sanum quando vult eruptionem. τ precipitur vt vomitus fiat post cenā in huiusmodi hora. verum illud est timorosum: quandoqz.n.facit possidere eruptionem magnaz vice vna: τ quandoqz prefocat. ℂ Cum autem non erumpitur necessarium est vt cauterizetur: deinde considerretur. Naz si exiuerit sanies alba munda spes habenda est: τ si non: non est spes habenda. ℂ Cūqz erumpit sanies τ currit τ existimas qz pauca sit τ equalis ita qz possibile sit vt mundificetur cum sputo vsqz ad.xl.dies: tunc oportet vt administrentur post eam abstersiua lauatiua mundificatiua dando ea in potu cum inci piūt expui illud qd erumpit. Et illa sunt sicut decoctio ysopi cum radice lilij celestis cum syrupo de melle: τ caules: τ sorbitiones predicte facte ex farina ciceris τ similibus que sunt ex medicinis: τ ponantur in eis etiam farina herbi. τ confert etiam electuarium de squilla. ℂ Medicine vero singulares que sunt maiores huiusmodi rei sunt sicut farina herbi τ sauic lilij τ radix eius. τ aristo. vtraqz: τ pipera trita τ synapis τ nasturtiū τ vsqz ad opoponacum etiam τ costus τ cassia lignea τ spica. Et qñqz ē necesse vt admisceatur eis aliquid ex narcoticis cū mensura. ℂ Et ex istis medicis est scordeon. Ipm náqz est vehementis iuuamenti in hoc.c. ℂ Et iste medicine sunt meliores medicinarū in hac hora iuuantium ex quibus fiunt potiones τ emplastra τ embroce cum spongijs τ olea. τ qñqz fit oleum ad qd virtutes earum permutant sicus oleum de lilio τ narciscinū τ camomillinuz τ de alcána τ nardinum. τ sicut oleum laurinuz τ proprie cum adest declinatio. τ qñqz ponitur qd est sicut oleum violaceum scdm dispōnē. τ horaz. ℂ Et qñqz ponuntur i hmōi oleis ea que sunt sicut gūma pini τ adeps τ galbanū τ flos squinantu τ ysopus humida τ fenugrecū τ folia lauri τ bdellium τ silia illis. ℂ Et cū febris est fortis non supfluas in calefaciendo: qm debilitat virtus pp malitiam cōplōnis τ deficit a spuendo. ℂ Et oz vt succurrat ad regimen extractionis saniei post eruptionez ad pectus in diebus in qbus imaginat eger alleuiationem. ℂ Cum aūt existimaueris in pleuresi māz plurimam τ non mundificat in.xl.diebus neqz in paucioribus: imo facit cadere in ptisim. tunc necessarium est cauteriū fieri cum cauterio minuto quo perforet pectus vt ericeet mā τ trahatur paulatim: τ abluatur cuz aqua mellis τ adiuuetur ad extractionē ei⁹ ad exteriora. Cūqz mundificata fuerit ponit ad consolidandum. ℂ Et oz vt cognoscas partez in qua est pus ex modis pdictis de voce sanici τ sonitu ei⁹: τ hoc qz induat pectus cū filo tincto luto rubeo: τ cōsideret qs locus ericeet velocius: qm ipse ē locus saniei. Signū ergo sup ipm fiat vt cauterizetur τ pforet illic. Náqz qñqz non cauterizat: imo pforat latus cū flobotomo: τ ponit prepatio taliter qz cū ea egredit sanies de qua accipiatur oi die parū absqz extractioē plima subito. ℂ Et in hmōi qdem hora necessaria est cōseruatio virtutis cum carne τ cibo téperato τ non psideres febrem: qm ipsa non sanat dum sanies pseuerat remanens. Cum aūt expuitur eradicat: τ cum pforat eger ad expuendū saniem: aut ad illud quo curatur ex cauterio remouetur febris pculdubio. ℂ Et multotiens accidit vt aspa erumpatur ante maturationem. Et est illud quod erumpit ab eo sanguis: quare necessaria est tunc flobotomia τ administra-

dis emplastrorum et expellentium et communicantium. Emplistri eis conueniens caules et aqua mellis sup descriptionem Aaron ponantur. ¶ Et emplastrum huiusmodi. ℞. piper capillum veneris ysopum siccam vrticam aristologiam rotundam fiat ex eis emplastrum cum melle.

¶ De cura vlcerum pectoris et cura pthisis. C. vi.

Cum vlcus quidem est in canna pulmonis tunc medicamen ad ipsum velociter vadit: et oportet vt faciat dormire egrum sup collum suum et teneat medicamen in ore suo et deglutiat saliuam eius paulatim: ita quod non mittat plurimum subito et excitet tussim. et oportet vt ipse mollificet lacertum gutturis sui ita vt descendat ad guttur ipsius absque excreatione sode.

¶ Et medicine sunt glutinatiua et exiccatiua quas dicemus etiam in pthisi. ¶ Vlcera vero que sunt in pectore et pulmone que diximus indigent vt iniiciantur in eis medicine lauatiue abstersiue: et precipitur egro vt iaceat sup latus infirmum et tussiat et commoueatur aliquo motu. et quandoque egreditur pus ex eis post missionem aque mellis inuicem cum instrumento attrahenti pus. ¶ Cumque mundificatur sanies et spasmus quod non remansit ex ea aliquid tunc administrentur medicine consolidatiue. Et non est in mundificatiuis abstersiuis in huiusmodi aliquid sicut mel. Ipsum enim est mundificatiuum et cibus dilectus a natura et non nocet vlceribus.

¶ Vlceris autem pulmonis regimen est due res: quarum vna est cura vera: et altera est blandiens.

¶ Cura quidem vera non est possibilis nisi quando egritudo est susceptibilis cure: et nos iam narrauimus eam. Et illud est cum mundificatione vlceris et exiccatione ipsius et expulsione materie ab eo et prohibitione catarri et adiutorio ipsius ad consolidandum: Et iam preterijt illud in regie prohibitionis catarri et est radix tibi in hac cura. Et summa eius est mundificatio corporis et attractio materie a capite ad inferiora et confortatio capitis vt non multiplicentur superfluitates in ipso. et prohibitio eius quod effunditur ex capite ad pulmonem et attractio illius ad aliam partem. ¶ Et oportet vt sit mundificatio cum flobotomia et medicinis extrahentibus superfluitates diuersas sicut pillulis cochijs: et proprie cum bdellio et gummi addiris in eis. ¶ Et fortasse necessaria sunt ea que educunt humores melicos sicut epithimum et silia. ¶ Et quandoque indiges iterationibus in euacuatione vt minorentur superfluitates in ipso. Euacua ergo cum flobotomia et medicina: deinde cum subtiliatione: et proprie in corporibus fortibus.

¶ Et ex rebus iuuantibus in expellendo nocumentum catarri est diacore: et proprie illud quod est ex papauere et cum eis que dicemus in antidotario et reliqua. ¶ Et ex eis que iuuant ad hoc vtrumque suscipiat regimen est vt fiat permutatio ad regiones in quibus est aer exiccans et curetur et detur in potu lac eis. ¶ Et oportet vt sit preparatio cuius hec pars ea que est preparatio habens collum tensum ad anteriora et ad superiora vt equentur casus partis pulmonis pectoris adinuicem et non remoueantur partes vlceris a coopertura et ponere naili. ¶ Et oportet vt non frequentetur in ipso sedatio tussis cum prohibitione sputi. Nam in ipso est timor: magnus quamuis mediari faciat lenitatem. ¶ Blandientia vero sunt regimen indurando ea et exiccando ea: ita vt non fiat concauitas in eis neque dilatentur: licet in eo non sperentur incarnatio et consolidatio: et in hoc est spes in tempore patientis ea quamuis vita eius sit non dilecta et leditur quolibet errore. ¶ Et ista quidem exiccatiua constringunt pulmonem et exiccant eum et claudunt vlcus quamuis non consolident ipsum: et si hac via processeris non oportebit vt administretur lac omnino. ¶ Et mel est vehiculum medicis pthisis et ipsum non nocet vlceribus. ¶ Vlceris autem mundificatio fit cum medicis predictis mundificantibus et cum decoctione ysopi predicta ad pthisim in antidotario. Et fortius illo est electuarium de herbo cum granis comuni dictis in antidotario. Et fortius illo est electuarium de squilla cum lacte asinino. ¶ Et quandoque est necessarium vt aggregentur in eis viscositatem facientia glutinatiua. et quandoque adiuuantur cum narcoticis vt prohibeatur tussis et adiuuant medicinam in operatione sua: et tunc necessarium est regimen viuificabile. et iam diximus tibi hec mundificatiua in capitulorum principio. et diximus etiam ea in capitulo empimatis. et vsitata ex eis sunt sorbitiones facte ex herbo. ¶ Et sorbitiones in quibus ponitur porrum de sceni facte ex farina ciceris et alcadaros: et hoc ipsum porrum elixatum et aqua mellis in quibus coquuntur mundificatiua incarnatiua: et omnia illa iam preterierunt tibi. et confectiones exiccatiue sicut dracimimi et athanasia et electuarium de sciekim. ¶ Verum mitridatum et tyriaca cum administrantur in quibusdam horis et proprie in principio et vbi non est debilitas vehemens sunt iuuatiua. et vbi non est febris iam perueniens ad vltimum in arefactione.

¶ Et lutum quidem sigillatum est res magis iuuatiua in omni hora et lutum armenum. et similiter omnia que diximus ex emplastris et vaporationibus et vnguentis mundificatiuis. ¶ Cumque putrefiunt vlcera in pectore et in pulmone confert facere vt eger lambat coclearium puum de keitran in mane solo: aut cum melle: aut cum aliquantulo galbani liquefacto cum melle. ¶ Si autem illic fuerit caliditas et timentur mundificantia calida et non conferunt frigida tunc sumantur pulmo vulpis et semen feniculi et succus ligritie mundificatius et succus capilli veneris et aggregentur et cum aqua zuccari ingrossata: quoniam est vltimum. ¶ Et quandoque administrantur in hac egritudine genera suffumigationum exiccantium et mundificantium quibus fit suffumigatio cum traiectorio. ¶ Et ex eis sunt illa que. ℞. arsenicum et piper fiant ex eis similitudines auellane cum albumine oui. ¶ Et ex eis est illa que ℞. foliorum oliue dulcis et stercoris vaccarum pregnatarum et adipis renum hirci et arsenici et stercoris leporis partes equales. ¶ Et ex eis est illa

que. ℞. corticeo nabach ⁊ arsenicum ⁊ adipē renum hirci. ¶ Et ex illis que. ℞. arsenicū ⁊ butyrum de ouibus. ¶ Et ex illis est que. ℞. arsenici ⁊ aristo. ⁊ corticeo radicis capparis partes equales: aggregent cum melle ⁊ butyro ⁊ eius pinea in qua est fex alkitran: ⁊ ē arsenicū. s. citrinum cum sisamino oleo. ¶ Et quotiens calefit cōplō eius superflue curet cum trociscis de cāphora aliquibus diebus ⁊ redeat post eos ad exiccādū. ¶ Cibi aūt sint ex pdicibus decoctis cum seibus ⁊ spēbus: ⁊ nō ꝓhibeat vinū albū purum in principio sui ⁊ olfaciat semp odorifera ⁊ adhereat somno ⁊ quieti ⁊ quieti ⁊ dimittat iram ⁊ rixam ⁊ nō ꝑueniat ad ipm illud qd̄ ꝯtristat. ¶ Et ex eis que ego multotiēs sum expertus in corporibus diuersis ⁊ regiōibus diuersis est vt vtat panenis zuccaro ro. recenti sui anni oī die quāti pōt quāuis multi fuerit ē vt cum pane. Deinde attendat esse eius: tūc si cōstringat anhelitus eius pp exiccationē rosarum detur in potu syrupus de ysopo ꝫm quātitatem necessitatis. ⁊ si inflāmat febris dentur in potu trocisci de cāphora ⁊ non intermittat hec cura in ipso qm̄ sanat: ⁊ si non timerē dici mendax narrarem in hac intentione mirabilia ⁊ referrē summam qua vsa est mulier ptisica. peruenit res eius ad hoc vt egritudo cum ea ꝓlongaretur adeo donec perueniret ad mortem ⁊ vocaret ad ipsam q prepararet ea que mortui sunt necessaria. Tunc qdam frater eius surrexit ad eā ⁊ curauit eam hac cura tpe longo ⁊ reuixit ⁊ sanata est ⁊ impinguata est ⁊ non est mihi possibile vt dicam sūmā eius qd̄ comedit de zuccaro ro. ¶ Et qñqꝫ egent siccitas ⁊ arefactio administratione lactis ⁊ aldoch. ⁊ in hoc est cibatio ⁊ equatio ⁊ humectatio humoris corrupti ⁊ conglutinatio vlceris cum caseitate ⁊ mundificatio cum abstersione aque lactis virtus ⁊ sanici: imo multotiēs sanat hoc regimen vlcera pulmonis cū non intendit in regimine cor vt indurent. ¶ Et de lactibus magis ꝯueniens est lac mulieris suctū ex māmilla: deinde lac asinarum ⁊ lac caprinū ꝓpter ꝑp stipticitatē que est in lacte caprino. Et lac equinū ē est ex eis que mundificant ⁊ faciunt sputum facile. Verum non est ei conglutinatio ꝫm q existimo. In lacte autē ouino ⁊ vaccino est grossitudo: ⁊ si posset sugi ex vbere esset magis conueniens. Et oportet vt aialia ex quibus mulgetur pascāt plantas quarum operatio est necessaria ad incarnationem quidem sicut virga pastoris ⁊ hausigi ⁊ ꝯcire. i. pirus ⁊ que sunt illis similia. ¶ Sed mundificantia facientia spuere sicut alhasce ⁊ alandacocha ⁊ nidus apis imo sicut lacticinium. Et ille qui vtitur potu lactis: oportet vt obseruet reliquum regimen. Nam si errauerit in aliquo fortasse reducet super eum maliciam. ¶ Quidā autem medicorum qui medicinam comprehenderunt iam narrauerunt sufficientias dandi lac in potu. Et dixerunt illud cuius intentio est cū proposito nostro. s. qm̄ oportet vt ex asinabus eligantur ille que a partu elongate sunt. iij. mēsibus: aut quinqꝫ mensibus ⁊ vadat ad vas in quo lac mulgetur ⁊ abluatur cum aqua. Et si lac fuerit mulctum in eo ante lauetur cū aqua cal'a ⁊ fundat i eo aq̄ cal'a ⁊ dimittat dōec dissoluat aliqd si fuerit i eo aq̄. Deīn abluat cū aq̄ calida ⁊ frigida: deinde ponat vas in quo mulgetur lac in aqua calida ⁊ mulgeatur in eo mediectas sacratari ⁊ est quantitas eius quod in potu datur in die primo si egritudo fuerit salua: ⁊ si non tunc plus illo dabis ꝫm q putaueris ⁊ existimaueris. Et sumat in potu in secundo die duplum illius mulctum in illa mulsione. Et si natura iam fuerit restricta in die prima ponatur in eo quod bibitur in die scdo aliquid zuccari ⁊ fac in tertio sicut fecisti in die primo: q si natura non lenificatur in secundo ⁊ proprie cum non lenificatur vsqꝫ ad tertium: tunc in potu da duo sacratari lactis cum duobus dauic salis indi. ⁊ de amilo pondus. ʒ. ß. vsqꝫ ad. ʒ. i. ß. ⁊ nō cesses dare in potu omni die pondus mediectatis sacratari. ¶ Qd̄ si peruenerit sextus ⁊ non respondet natura accipere ex lacte tres sacratari ⁊ cum eis cōmisce zuccarum ⁊ salem ⁊ oleum amigdalinum ⁊ polipodium. Si autē respondet vltra tres sellas: tunc non administreas post illud ex lacte aliquid: aut minue ex lacte: ⁊ omnino oportet vt non addatur natura in die ⁊ nocte super tres: neqꝫ minuat ex duabus: tunc si minuatur cum hoc da in potu tribus hebdomadis. ¶ Et iam dixerunt quidam cōprehendentes q melius lac in potu sumendū illud est quod est animalis pascentis loca in quibus sunt herbe subtiliatiue mundificatiue cum stipticitate ⁊ exiccatione sicut absinthium ⁊ alleas ⁊ sicca ⁊ abrotanum ⁊ polium ⁊ rubus. ¶ In lacte autem caprino rectius est vt misceatur cū recenter mulctum est aliquid aque ⁊ igniantur lapides ⁊ proijciantur super ipsum multotiēs donec coquatur ⁊ auferatur eius aquositas: ⁊ hec est melior decoctio q̄ decoctio super ignē. ¶ Et attende etiam lenificationem nature nisi sit diaria: tunc enim oportet vt ponas in eo hypoquistidos. ¶ Aut tussis plurima: quare tunc oportet vt ponas in eo dragaganti pondus. ʒ. i. ¶ Et si fuerit stomacus debilis ponantur in eo cyminum ⁊ carui. ¶ Et lac quidem coctū cum digerit ipsum ptisicus est ei cibus sufficiens: quando post ipsum febrit ptisicus: tunc oportet vt abscindatur. ¶ Aldroch autē est necessarium cum vehementia est fe. ⁊ cum est solutio ventris ⁊ est eis iuuatiuum valde. ¶ Et melius est si diminuat lac acetosum nocte vna post acceptionem butyri totius in loco temperato: deinde moueat in mane vehementer donec

sanguisugam vehementer misceatur. ¶ Deinde sumantur trocisci de farina tritici que fit sila boni panis adeo psorati donec sint illi qui nominantur berengen persice et proijciantur sup pondus. ʒ. x ex eis pondus. xxx. ʒ. de aldroch et accipiantur: et in die secundo adde de aldroch decimam sui et minue de pane pondus. ʒ. i. fac illud assidue donec remaneat solum lac acetosum. Deinde convertere cum non indiget aldroch et apparet sanitas et declinat egritudo. Non ergo cesses minuere ex aldroch et addere in trociscis donec abscindatur lac. ¶ Quod si aliquid eorum habeant diariam proijcere ferrum ignitum in aldroch multotiens est malum: et redi hic ad illud quod dicitur in antidotario. ¶ Cibi autem ipsorum sint ea que glutinationem faciunt: sicut panis de simila et tri. et que fiunt de milijs. et risi etiam mundificat et facit nasci carnem. et kristh ordei bene decocta est glutinativa mundificativa et est conveniens apud vehementiam febris: et proprie cum canceris quorum extremita sunt ablata quorum ablatio est iterata cum aqua et cinere et proprie cum oleribus frigidis: et lentes etiam et ea que accipiuntur cum cucumeris et citrolis et melonibus efficiunt sputum facile. ¶ Si autem febris est levis tunc non est aliquid sicut caules et sparagi in ea que spuere faciunt. ¶ Pisces autem saliti cum comeduntur semel aut bis conferunt in mundificando: et cum vlcus est malignum: tunc aliena illud et omne falsum. ¶ Quod si eos carne cibaveris tunc sint cum eis que sunt sicut caro atheirugi et galline et perdicis et alcanabir et minutarum avium: et omnes sint non impinguate: et melius est vt comedant eas assatas vt sint vehementioris exiccationis et incarnationis. ¶ Et extremitates etiam sunt bone propter viscositatem earum et pisces in furno decocti. Et quando desiderant sura tunc permisce ea cum melle. ¶ Et quandoque conceditur vt ipsi ingrediantur balneum ante cibum et post ipsum cum non est in epatibus ipsorum opilatio. Ipsum n. impinguat eos et confortat ipsos. Aque vero ipsorum quas ipsi potant sint aque pluvie. ¶ Et ptisicis quidem multotiens accidit sputum sanguinis secundum quod preterijt eius rememoratio. ¶ Et ex troc. bonis ad illud sunt trocisci qui. R. luti sigillati. ʒ. iij. amili luti armeni rosarum rubearum omnium. ana. ʒ. iiij. karabe granorum mirti amborum ana. vi. ʒ. et cancrorum adustorum seminis portulace amborum. ana. ʒ. xv. coralli dragaganti spodij sedine omnium. ana. ʒ. xv. gummi feniculi succi liquiritie omnium. ana. ʒ. vij. conficiantur cum succo portulace et aqua ro. recentium et fiant ex eis trocisci et bibantur cum aqua cucumeris: aut cum aqua pluviali. ¶ Et multotiens idem accidit ptisico casus vue et cadit in laborem et prefocationem propter ipsum. Et quandoque indiget abscisione eius.

¶ Fen. xi. de dispositionibus cordis.

¶ Tractatus primus eius de principijs et radicibus ad illud.

¶ De anathomia cordis. Cap. i.

Cor quidem creatum est ex carne forti vt sit longinquum a nocumentis in quo contexte sunt species villorum fortium vehementis diversitatis. s. longitudinalium attractivorum: latitudinalium expulsivorum et transversalium retentivorum: vt sint ei species motiuum. ¶ Et mensurata est eius creatio cum quantitate sufficienti vt non sint superfluitas et gravitas et magnitudo: quoniam ex ipso est origo arteriarum et suspensio ligamentorum. ¶ Et dilatatum est vt sit in origine sufficientia cum eo quod oritur. ¶ Et posita est post hec pars eius altior duarum partium ipsius: vt sit longinqua ab appoditione super ossa pectoris: et non ledat eam tactus eorum. ¶ Et subtiliata est eius altera extremitas sicut illud quod aggregatum est ad punctum vnum: vt sit illud quod leditur tactu ossium minor partium eius. ¶ Et facta est dura illa pars eius supflue vt sit illud quod paratum est ledi illa obviatione melius factum. ¶ Et gradata est figura ad pineam vt ingeniosa fabricatio inferior et superior sit bona: et non sit in ea superfluitas. ¶ Et positum est in panniculo solido valde subtili: qui quamvis sit ex genere panniculorum: tamen non invenitur panniculus compar ei in spissitudine vt sit ei clipeus et tutamen. ¶ Et separatum est corpus eius ab illo panniculo cum quantitate quadam nisi apud radicem eius: et vbi oriunt arterie: et est ei vt dilatetur in ipso absque prefocatione: et apud radicem eius est membrum sicut fundamentum simile cartilagini parvum vt sit basis fixa firma. ¶ Et in ipso sunt tres ventres. s. duo ventres magni: et venter quasi medius quem Galienus nominavit foveam: aut meatum non ventrem vt sit ei receptaculum nutrimenti: quo nutritur: spissum forte simile substantie ipsius: et minera spiritus generati in ipso a sanguine subtili. ¶ Et inter ambos sunt vie: et ille vie dilatantur in ipso cum dilatatur cor: et coartantur apud longitudinem eius. ¶ Et basis quidem ventris sinistri altior est basi ventris dextri: et basis ventris dextri descendit multum. ¶ Et vene pulsatiles sunt arterie create: et sunt nisi vna earum habentes duas tunicas, et durior earum est intrinseca cum ipsa sit obvians percussioni et motui substantie spiritus forti cuius intendatur conservatio et custodia et fortitudo. ¶ Et origo arteriarum est ex ventre sinistro qui est vnus duorum ventrium pectoris: quoniam dexter est propinquior epati: quare oportet vt sit occupatus in attractione nutri-

mẽtũ & administratione eius. ¶ Et quia vẽter de-xter cordis cõprehendit grossum graue: & sini-ster comprehendit subtile leue temperata sunt ambo latera cũ cõfirmatione ventris qui com-prehẽdit grossum & propter quãdo sequitur resolu-tio cum resudatione aut exiccatione, propter gros-situdinem meatuũ & ingrossando ventrez qui comprehẽdit subtile: imo positũ est vas subti-lioris strictius & tẽperatior sanguis eius est in medio. ¶ Et sunt ei duo additamẽta sup duo orificia introitus duarũ materierũ scilz sangui-nis & aeris attracti ad cor sicut due aures: ner-uosa que sunt rugosa: mollificãtia dum cor per-manet cõstrictum. Et cum dilatatur tensa & adiu-uantia ad cõstringendum illud quod compre-henditur ad interiora. Sunt ergo sicut due arce recipiẽtes a vasibus: deinde mittẽtes illud ad cor cuz mẽsura: & subtilia sunt vt sint magis cõ-prehendẽtia & melius obedientia cõstrictioni: & facta sunt dura vt sint lõginquiora a passiõe. ¶ Et cor quidẽ nutritur cũ virtutibus suis na-turalibus cuz dilatatione quare attrahitur sanguis ad interiora eius sicut attrahitur aer. ¶ Et cor quidẽ positũ est in medio medij pectoris: quoniam est temperatior locus & declinat magis parum ad sinistrũ vt elõgetur ab epate & habeat epar lo-cũ ampliũ. ¶ Splen vero descẽdẽs est ab eo cũ elongatione: & in descẽsione eius est iuuamẽtũ quod ego dicam. Et vt cor amplificet locũ epa-ti melius est quam amplificet ipsuz splenis: quoniã epar est sublimius. ¶ Et ex eis que intendun-tur in declinatione cordis ab epate est vt non aggregetur calor totus in parte vna: & vt tem-peretur latus sinistrum cum splen ipse sit nõ ca-lidus valde: & vt ipsum minus comprimat ve-nam cõcauã venientẽ ad ipsum preparando ei quẽ-dã locũ. ¶ Et si aliq̃ aialia sunt magni cordis & sunt cũ hoc pauida & timida sicut lepores & cerui: tũc cã in eo est: quoniam calor eorum est paruus & exiccatur ex eo res plurima: quare nõ calefacit inte-gre. ¶ Et illa q̃ sunt parui cordis & cũ hoc auda-cia: nõ sunt quoniam caliditas in ipso ẽ plurima & coarta-tur & fit vehemẽs. ¶ Verũ illa q̃ sunt plurimi au-dacia sunt ea que sunt magni cordis. ¶ Et cor quod nõ tolerat nocumẽtũ doloris neque apostema: & propter hoc nõ decolatur aial in cuius corde inuenitur ex no-cumẽtis illud quod inuenitur in reliquis mẽbris. Et quandoque inuenitur in quibusdã aialibus magni corporis vel cordis os magnũ & proprie in bobus: & hoc os est declinis ad cartilaginẽ. & illud quod est plus & maius cũ additione & durius est illud quod inue-nitur in corde elephãtis. Et iã repertũ est cor cuius-dam simij habens duo capita. ¶ Et ex virtute vi-te cordis est quoniaz quando aufertur ab ani-mali inuenitur pulsari vsque ad horam. ¶ Jam autez errauit qui existimauit quod cor sit lacertus quãuis sit similium rerum cum eo. verum mo-tus eius non est voluntarius.

¶ De egritudinibus cordis. Cap. ij.

Quandoque accidũt cordi in sua proprieta-te species egritudinũ oẽs sicut spẽs maline cõplexionuz que quandoque sunt mã-les & quandoque sunt pure. Et mãles quandoque sunt in ventre eius & quandoque sunt in eo quod est in-ter pãniculũ eius & corpus ipsius: & proprie hu-miditas. Multonẽs.n. inueniuntur in illis locis humiditates. ¶ Et scitũ est quod quando multiplicantur coartãt cor a dilatatiõe: quare interficiunt. ¶ Et quandoque accidunt ei apostemata & opilatio: & quandoque accit ei aliquid de egritudinibus sinis eciã sicut aliquid quod accidit ei de coartatione in humiditate com-pressiua prohibẽte ipsum a dilatatione: quare interfi-cit. ¶ Et solutio singularis q̃ accit aut in ipso aut in pãniculo eius. ¶ Cũque confirmatur in cor-de malina cõplexionis nõ recipit curã. Et quando nõ est confirmata non est facile susceptibilis cure. Et apostema quidẽ calidũz est interficiẽs statim. & frigidum est ex eis que sunt difficilia. ¶ Et raro eueniunt durities & mollities in corde. Sed plurimũ illius est in pãniculo cordis. quod si contingat vt in ipso eueniat: tũc ipsum nõ interficit in momẽto interfe-ctiõis apostematis calidi: verũtamen cũ hoc ẽ interficiẽs. ¶ Et quandoque prolõgatur durũ quod accidit in pãni-culo ex humore grosso: & nõ durum ex humore aquo-so distillãdo spacium sicut dispositio in apostemate quod fuit in pãniculo cordis simij quod narrauit Gal. vixerat ille simius lesus. sed postquam ana-thomizatus & post mortem suã cognituz est quod passus est in vita sua. fuerat enim debilitas & ex-tenuatio. ¶ Cumque cor ipsum nõ toleret vt apo-stemetur: quomodo ergo tollerabit vt collectio & saniositas in ipso fiant. ¶ Et cũ illic acciderint vlcera tolerabilia bothor alia: tunc ipsa interfi-ciunt post fluxũ sanguinis nigri ex naribus secundum quod dicitur. ¶ Et quandoque accidit in neruis cordis opilatio nocẽs operatiõibus cordis. ¶ Cor autem lõginquius est ab hoc vt toleret solutionẽ singu-laris quam apostema. ¶ Et quandoque accidit corpi ipsius & penetrat vsque ad vẽtres & interficit statim: & si nõ est penetrãs tunc fortasse postponitur eius in-terfectio vsque ad diẽ secundum. ¶ Et quandoque accidũt cordi egritudines propter cõitatẽ pãniculi sui & cõitatez cerebri & lateris & pulmonis & epatis & intestinorum & reliquorum viscerum & proprie stomachi. Et quandoque est propter cõitatẽ aliorum mẽbrorum & corporis cõi-ter sicut est in febribus. ita vt vincetur per paroxis-mos suos & crises suas: & propter cõitatẽ aliorum mẽ-brorum. ¶ Quandoque sunt propter ea q̃ abscindunt ex eis sicut cõitate epatis quando debilitatur in trãsmittendo nutrimẽtum ad ipsum. & cerebri quando debilitatur. Et debilitatur lacertus faciẽs anhelitum ab anhelitu ¶ Et quandoque sunt propter ea qui ex eis ad ipsum ve-niunt: ex cerebro quidẽ: sicut quãdo in ipso mul-tiplicatur humor melãcolicus & penetrat in substã cerebri quare penetrat in via arteriarum vsque ad cor excitans tremorẽ cordis & casuz virtutis

⁊ tristitiā cum excitatione malitie cogitatiōis ⁊ angustie: ⁊ sicut illud qd ex eo puenit ad ipm ex humo: ⁊ hūido per hāc viā ⁊ facit accidere obliuionē ⁊ pigritiā ⁊ casum festinatiōis. Sʒ ex epe sicut illud qd ipm mādat ex sanguie malo calido ⁊ frigido aut grosso. ¶ Et qñqʒ sunt pter cōitatē in nocumēto fm sentētiā vicinitatis sicut pter nocumētū eius qd est pter apa calidū ⁊ frigidum existēs in pāniculo ɔtinente ipm, pprie ⁊ reliquoꝝ viscerum cōiter: ⁊ nocumentū eius qd est pter nocumētū oris stōi ⁊ stōi ab humore viscoso: aut mordicatiuo aut vermibus ⁊ ascaridibꝰ aut vomitu mordicatiuo. q̄re euenit ex eis tremor cordis. ¶ Et qñqʒ sunt pter cōitatē in dolore qñ vehemens fit ⁊ puenit ad ipm ⁊ multotiēs interficit. ¶ Et qñqʒ sunt pter mutationē mãei sicut ex squinantia: aut pleuresi: aut peripleumonia: q̄re declinat mã ad cor ⁊ pcefocat ⁊ interficit. ¶ Ergo cōitates que cadūt inter cor ⁊ panniculū eius nō opʒ vt ɔsequant̄ puiē. Et si est apa vel nō est calidū: ipm enim est puiosum. ¶ Et qñqʒ accidit in ipso ore stomaci tremor ⁊ nocet cordi. Modi aūt ex qbus signtur dispōnes cordis sunt nouem. Pulsus. ⁊ anhelitꝰ. ⁊ creatura pectoris. ⁊ ea que nascunt̄ sup pectus. ⁊ tactꝰ corpis. ⁊ qd accidit in ipso. ⁊ mores ⁊ virtutes corporis. ⁊ debilitas eiꝰ: ⁊ meditatiōes eius. ¶ Pulsus qd qñ velocitas eiꝰ ⁊ magnitudo ⁊ frequētia ipsius signt caliditatē eius. ⁊ coꝝ ɔ̄ria signt frigiditatē eius: ⁊ eius lenitas significat huiditatem. ⁊ eius duricies signt siccitatē ipsius. ⁊ fortitudo eius ⁊ equalitas ⁊ ordinatio signt sanitatē eius. ⁊ coꝝ ɔ̄ria signt ɔ̄riuʒ sanitatis ipsius. ¶ Et anhelitus qd magnus ⁊ frequēs ⁊ velox ⁊ calidus signt caliditatē eius: ⁊ ɔ̄ria coꝝ signt frigiditatē eius. ¶ Et pectꝰ amplū altū si nō est pter multitudinē cerebri: quā signt capitis magnitudo faciēs multitudinem cerebri faciētē magnitudinē nuce faciētē magnitudinē spōdiliū facientē magnitudinē costaꝝ orituꝝ ex eis: imo est illic puitas capitis: aut eius mediatio. ¶ Et fortitudo pulsus signt calitatē ipsius ⁊ ɔ̄riuʒ illius si nō facit ipm puitas capitis significat frigiditatē eius. ¶ Et pili plurimi orti supp pectꝰ ⁊ pprie illi q sunt crispi signt calitatē ipsius: ⁊ nuditas pectoris ⁊ paucitas piloꝝ significāt friditatē ipsius pter puationē agetis fumū. aut siccitatē pp puationē mãei fumi. et si nō ɔ̄dicit hūiditas cōplonis corpis valde ⁊ ɔsuetudo aeris ⁊ regiōis ⁊ etatis. ¶ Et caliditas corpis totius signt calitatē eius si non resistunt splen ⁊ epar frida cum frigiditate sua: ⁊ frigiditas corpis significāt friditatē eius si non resistit epar aliquo mō. ⁊ lenitas eius significat humiditatē eius si non resistit epar aliquo mō resistendi. ⁊ duricies eius significat siccitatē ipsius si nō resistit epar. ¶ Et febres putride cum sanitate epatis significāt calitatē eius ⁊ humiditatē eiꝰ. ¶ Ex via aūt moꝝ qñ ira nālis que non est ex ɔsuetudine ⁊ audacia ⁊ furiositas ⁊ lenitas motuū significāt calitatē eius. ¶ Et eorum ɔ̄ria si nō est acqsita ex meditatiōibꝰ ⁊ consuetudinibus signt friditatē ipsius. ¶ Corpis aūt fortitudo significat ipsius fortitudinē ⁊ eiꝰ debilitas si nō fuerit nocumētum ex cerebro ⁊ neruis debilitatē ipsius. Et debilitas eius significat malitiā complonis in ipso. Et fortitudo eius significat cōplonis eius naturalis eqlitatē. Et est qr essentia caloris innati ⁊ sanguinis ⁊ spūs vitalis plurima ē in ipso nō iflāmata fumosa: imo splēdida pura. Sʒ accñtalē ex calitate signt vehemētia iflāmatiōis ⁊ ira aūt. Et qñqʒ pducit nocumētū i anhelitu. ¶ Meditatiōes vo q declināt ad gaudiū sicut fiducia ⁊ bonitas spei signt fortitudinē ipsiꝰ: ⁊ eqlitatē ipsiꝰ q sequunt̄ in calitate ⁊ hūiditate ipsius. Et declines ad inqsitionē solitudis ⁊ distinctionis significāt calitatē eius. ¶ Et declines ad timorē ⁊ tristitiā significāt frigiditatē ⁊ siccitatē eius: ⁊ dispōnes que sequunt̄ in ipso corde: sicut iflāmatio accñs in ipso ⁊ sicut tremor q sentitur ex ipso: alie signt p seipsas cōplonē eiꝰ sicut iflāmatio: ⁊ qdā nō signt nisi p cōparēʒ suū sic tremor cordis. Tremor nāqʒ cordis sequit oēs spēs debilitatis cordis ⁊ malitie cōplonis ipsius ⁊ nō signt rē purā in ipso. ⁊ qñqʒ plimū tremoris cordis est pp fortitudinēʒ sensus cordis q̄re accit tremor cordis ex qlibet meditatiōe aut vapore aut similibus illis ex eis q puenīt ad ipsum. ¶ Et qñqʒ sunt egritudines cordis cū cōitate alioꝝ ⁊ pprie capitis ⁊ oris stōi. ¶ Et nō euacuant̄ egritudines cerebri melice ⁊ epileptice a cōtinuitate cordis. ¶ Et quādoqʒ pmutantur ad cor materie expulse ex eis que sunt sicut pleuresis ⁊ peripleumonia ⁊ sunt cause timoris magni ⁊ mortis subite. Et quando accidit humoribus diminutio ex quãtitate necessaria primum nocumētū illius est in corde quare alteratur complexio eius. ¶ Et qñ puenit calor purus aut frigus purum ad cor moritur ille cuius est. ⁊ iam vidi congelatum loqui ⁊ iam moriebatur cum sudore ⁊ sine sudore.

¶ De signis complexionum cordis naturalium. Cap. iij.

Complexionem quidē calidā naturalē significāt amplitudo pectoris in creatiōe sua nisi resistat cerebrū ⁊ magnitudo pulsus nālis: ⁊ declinatio ipsius ad frequētiā ⁊ velocitatē ⁊ magnitudo anhelitus nālis: ⁊ declinatio ipsius ad frequētiam ⁊ violentiam: ⁊ exuberatio piloꝝ sup pectus ⁊ pprie sup sinistrum partē si nō repugnet hūiditas membri alterius ɔ̄trarietate vehemēti valde aut regio ⁊ aer. ¶ Et vehementiā ire ⁊ furiositatē ⁊ bonitatem crudelitatis ⁊

spaciositatē spē signū magnitudo pectoris cū nō est ppter cerebrū fm qd dcm est. ¶ Cōplexionē vo frām nālē signū cōstrictio pectoris nisi ppter cōditiones pdictas: et paruitas pulsus nālis et declinatio eius ad raritatē aut tarditatē: nisi sit illic cā faciens velocitatē: et cōstrictio anhelit⁹ nālis: et declinatio eius ad tarditatē et raritatē: et debilitas et pigritias et patiētia non acqsita ex cōsuetudine et exercitio: et mores et siles moribus mulierū et erubescētia cū timore: et hesitatio et oblimo et passio a minimis reb⁹ et frigus corpis. ¶ Humidā vo cōplexionem signat lenitas pulsus et velocitas patiēdi a supueniētib⁹ irā faciētibus et lenificātibus supueniētibus et velocitas remouēdi ab eis et hūiditas cutis si nō resistit epar. ¶ Sed cōplexionē siccā signat duritiesq pulsus: et tarditas agendi et tarditas patiendi et tarditas qescēdi et lupinositas mor et siccitas corpis si nō resistit epar. ¶ Calidā aūt et siccā cōplexionem signat pulsus magn⁹ cū mēsura. Et illud ideo qm magnitudo ei⁹ est ppter necessitatē: et diminutio ipsius pp siccitatē: insuper et velox ppe ad cōstrictionē et frequēs et anhelitus magnus velox et ppe cū ipse exhit aerē frequēs et pfidia mor et iuerecundia et leuitas in motiōib⁹ et iblādities et velocitas ire ppter calitatē et tarditatē pacificandi pp siccitatem: et multitudo pilor pectoris et spissitudo ipsorum pp siccitatē māei ipsor et crispitudo ipsor et caliditas tact⁹ et siccitas ipsius. ¶ In calida aūt et hūida sunt pili pauciores et pect⁹ est latū magnū et pulsus est magnus: ver est lenior. et velocitas et frequentia eius sunt ifra illas q sunt in cōplexione sicca cum equant in calitate: et est ita in ea velox nō vehemēs: et tactus corpis est calidus et hūidus si nō repugnat epar in vehemēti fridītate et hūiditate si fuerit infra vehementiā et multiplicant egritudines putride. ¶ Frigidā aūt et hūidā signat pulsus cū nō est magn⁹: imo est declinis ad puitatē et est lenis nō velox neqz frequēs: imo est declinis ad ōria cor fm illud ad qd in vltimo puenit cōplo. et est hūis cā piger timidus tardus motus festinationis nudus a pilis: nō retinēs malū neqz irascibilis et est corpus frigidū et humidū si non resistit ei epar cū calefactione plima et excecatiōe cōiunis non sit plima. Frigidā vo et siccā habētis: pulsus nō est cum illa tarditate tota: et habēs eam est tarde ire fixe, retinēs malum lenis sine pilis frīn hūs corpus et siccum si nō resistat epar cū calefactione plima et hūiditate cōiunis parua.

¶ De signis egritudinū cordis. Cap. iiij.

De illis sunt signationes cōplexionū non nālium. ¶ Et qncqz signat maliciā cōplexionis cordis debilitas et resolo virtutis et liqfactio nō pertinētes ad eām pmitiuā aut antecedētē: aut cōitatē membri. q si tremor cordis adiuuat in hoc signoni bus tūc iam cōplet signatio: et qn pducit ad syncopim tūc iā cōfirmata est res. ¶ Et qn in corde fortis fit malitia cōplexionis frigide: aut calide: aut sicce sine mā incipit corpus pcedere in via ptisis et liquefactionis. Est ergo illa que ē calida ex illa ethica absoluta. Et frigida spēs ethice. comparat ad senes et decrepitos: et sicca spēs ptisis. et ethica qd diuersificat i toto illo a ptisi facta a pulmone. Pulmo. n. in hac nō est lesus in seipso: et habēs eā nō hz tussim: et diuersificat ab ea ethica cum calitate ppter puationē calitatis. ¶ Signū aūt malitie cōplexionis cordis calide est augmētū pulsus in velocitate et frequētia nō naturali: et egressio anhelit⁹ ad magnitudinē et velocitatē et frequentiā nō nālem et vehementia sitis q sedat cū aere frigidor et suauitas in frigore et cōitas extenuationis et liquefactionis absqz cā alia et tristitia: et conturbatio pmixta inflāmationi. ¶ Signa aūt malitie cōplexionis frigide sunt declinatio pulsus ad paruitatē et raritatē nō nālem nisi cadat virtus et sit necia frequētia vt succurrat cū eo qd appropinquat necessitati cum alijs ab eis duabus: et est cum debilitate anhelitus et resolone virtutis et trāquillitate: ad illud qd calefacit ex spēbus eor que tāgit et olfacit et gustat: et timiditas et nō audacia et supfluitas i pietate et misericordia. ¶ Signa aūt malitie cōplexionis cordis humide sunt inclinatio pulsus ad lenitatē non naturalē: et velocitas patiēdi ab spiramentib⁹ in aīa cū velocitate remotionis eor et multitudo euētus febriū putridarū. ¶ Sed signa malitie cōplexionis sicce sunt declinatio pulsus ad siccitatē nō naturalē et difficultas passionū cū fricatione carnī siue sint fortes siue debiles et liquefactio corpis. ¶ De signationib⁹ autem apatum sunt signationes apatum calidor. Ipsa. n. in pn⁹ sui faciunt appere in pulsu diuersitatem mirabilē nō cōsuetā et magnificāt iflāmationes in corpe et ppe in ptibus mēbror anhelitus. ¶ Et anhelās cōiunis attrahit maximū aerē et frigidissimū: tū est qn puenis anhelitu: deinde sequit ipm syncopis successiua. ¶ Et non opz vt expectet in cognitiōe dispōnis apatum calidor cordis illud qd est ex⁹ dunne ins fm qd currit cōsuetudo de expectatione eius in alijs que sunt silia eis. Apa. n. non ita aduenit cordi vt per ipm induret pulsus: imo interficit ante illud. ¶ Singularis autem resolutio scitur ex causis pmitiuis. ¶ Et dixerūt quidam qd qn accidit in corde vlc⁹ et currit ex nare sinistra sanguis moritur patiens. ¶ Et signum eius est dolor in loco sinistro mamillari.

¶ De causis imprimētibus in corde. Cap. v.

Causarū in corde imprimētium alie sunt que sunt ei ppie: et alie sunt cōmunes et alie sunt cāe efficientes cōplexiones et cause efficiētes apata e

efficientes solutionē singularis ꝛ relique silicet eis que sunt ex eis q̄s numeraui tibi in libris v̄libus. ¶ Verū cordi appropriant cause accidētes ꝓpter anhelitū ꝛ cāe accīdētes pp passiōes aīales. ¶ Propter anhelitū qḋ qm̄ qn̄ ꝯstringit: aut calafacit valde: aut ifrigidat valde: sequitur ex eo vt accipiat cor nocumētū. In passionibus aūt aīalibus opꝫ vt redeat ad ea que dixim⁹ in v̄libus: ꝛ iā ostēdimus ipressionē earuꝫ in corde mediante spū: ꝛ cuiusqꝫ earū que superfluit in impressione ꝓuocationis spūs innati ad interiora: aut sparsionis eius ad exteriora. Et qn̄qꝫ cōsequit vt faciāt peruenire syncopum: imo consequit vt iterficiāt. ¶ Et ira que est ex summa earum est minor oibus illis in h̄. Ira.n.raro interficit. vigilie ꝟo ꝛ exercitiuꝫ ꝛ similia illis debilitāt cor cū resolutione.

¶ De canonibus v̄libus in curatione cordis. Cap. vi.

Po qḋ fecim⁹ de medicinis cordialibus tractatū singularē q̄ cū hō cōiunxerit iter scias suā in medicina ꝛ cognitionē suā in ꝑncipiis que sunt magis cōia q̄ꝫ medicina iuuabit. hic ꝟo iuuimus ad illud qḋ opꝫ dici in libris medicinalibus puris ꝓpterea q̄ cor est mēbrūꝫ ꝑncipale ꝑus oī ꝑncipali ꝛ sublimi⁹ eo: opꝫ vt sit velox studiū in curatione eius cū medicinis ita vt adiuuet absqꝫ errore vl̄ iniē siue velim⁹ ex eo euacuare humorē siue ꝑmutare ei cōplonē. ¶ In euōne aūt que ꝓcedit cursu flōmie ita studiose festinamus ne oporteat nos ꝑmiscere eaꝫ cum alio regimine mūdificatiuo: imo plm̄ quod in ipsa obseruam⁹ ē ne superfluat ꝛ cadat ꝟtus: ꝛ vt viuificem⁹ ꝟtutē si debilitat pariper cum reb⁹ viuificātibus virtutē quādo debilitat ꝓpter cōplexionē fridam: aut calīam. Et hec res nō appropriat egressioni sanguis tm̄: imo oibus euōnibus q̄ꝫuis sit extractio sanguinis vehemētius necessitans ad hoc subsidiū. ¶ Cā aūt cū qua excusamur a studio spēꝫ regiminis alteri⁹ est. qꝛ egressio sanguinis nō est medicamē perueniens ad cor: ꝛ q̄ plm̄ repletionum cordis non sunt nisi ex sanguie ꝛ vapore a nocumēto quorum duoꝝ simul liberat flōmia. ¶ Et repletio qḋ sanguinea remouet flōmia basilice dextre Sed repletio vaporosa flōmia basilice sinistre. ¶ In reliqs aūt euōnibus que sunt cū medicinis opꝫ vt misceant medicine cū regimine ꝑdicto ꝛ regimine alio. Et illud est qm̄ p̄les medicine euātiue sunt ꝯtre corpi: q̄re opꝫ vt eis associent medicine cordiales. ꝛ ipse medicine que efficiūt in corde fortitudinē cum ꝓprietate que est in eis ita vt fiat cū medicine administrantur in euōne humoris cordialis sociare medicine tyriacales bezaharti ꝑuenientes cordi. ꝛ plures quidē harū medicina: ii cōferūt: imo plures earum cōferunt ei ex aliq̄ parte. Et illud est qm̄ ipse eius facit. penetrare medicinas euacuantes ad cor remouēdo eas ab aliis locis. Permutatio aūt cōplexionis. aut est qꝛ cōuertat regimē ad ꝑmutationē frigidi: aut permutationē calidi: aut ꝑmutationē humidi: aut ꝑmutationes sicci. ¶ Cū ergo volumus ꝑmutare cōplexionē frigidā audaces sumus ad illud cum medicinis calidis cōmixtis cū medicinis cordialibus calis cū custodia nr̄a ne accidat ex eis motus laboriosus humoris cordis ita vt extēdat corpus cordis: cū eo qḋ gradatim faciat illud aut extendat mā ꝯposa ꝛ reliq̄. ¶ Cū ergo volum⁹ ꝑmutare cōplonē calam nō sumus ausi esse cōtenti infrigidatiuis. Nā substātia ꝓpter quā cor creatū est: ꝛ est spūs effusus in ipso est substātia calida. scꝫ caliditate inata nō caliditatibus nociuis corpori. ꝛ accidit ei ex malitia cōplexionis cordis qn̄ est cala vt minoret ꝛ resoluat: ꝛ vt cōuertat in fumū ꝛ ꝯturbet. ¶ Cum ergo superuenit corpi cordis qḋ extinguat ipsaꝫ ꝛ nō est ꝑmixtū cū medicinis calis q̄rū ꝓprietas est vt ꝯfortent calorē inatum nō totū illud pp calitatē earū: imo cū ꝓprietate ipsaꝝ associata caliditati eaꝝ possibile est vt noceat radicali. spūi q̄ꝫuis ramo ꝯferat ꝛ est corp⁹ cordis: propterea qꝛ iuuat ad tēperandū caliditatē cordis cum sentitur cū eo caliditas spūs. ¶ Quapropter nō inuenim⁹ sapiētes antiquos euasse curationē malitie cōplonis calide que est in corde ꝛ eius qḋ accidit ei a ꝑmixtione medicinarū frigidarū cū cordialibus calidis: ꝯfidentes q̄ nā si fuerit fortis discernet iter infridatiuū ꝛ calefactiuū ꝛ afferet infrigidatiuū cordi ꝛ afferet calidum cordiale spiritui ꝛ tēperabit illud ꝛ quādoqꝫ istud. ¶ Et si nō inueniūt medicamē equale faciēs confortationē spūs cum proprietate aut ꝓrimū equalitati sicut buglossam vigorāt ꝛ adiuuant secum ea: sed si natura fuerit debilis non ꝯfert regimē. ¶ Et qn̄qꝫ cogit eos administrare medicinas calidas cordiales ꝓpter illud qḋ ipsi sciunt de grauitate substantie pluriū medicinarū frigidarū cordialium ꝛ paucitate penetrationis earū ꝛ declinatiōe ipsarū cū natura ad frixionē ꝛ non ad penetrationē. q̄re cogit eos illud ad h̄ vt ꝑmisceāt medicinas cordiales calidas quibus penetrēt vt natura adiuuet ad deferendū illas cordi: sicut ꝑmiscēt croci reliquis ꝑmixtis trociscoꝝ cāphore. Reliq̄.n.ꝑmixta discurrūt cū eo ad cor: deinde ꝟtuti naturali inest vt ꝓcedat a corde: aut inflāmet ipsum cū spiritu cordis ꝛ adiuuet cum infrigidatiuis ad tēperandā cōplexionē. Hoc nāqꝫ melius est eis q̄ꝫ vt vtātur infrigidatiuis puris que figunt in principio meatuū ꝛ nolūt penetrare. ¶ Et isti qui abstulerūt crocum ex trociscis cāphore ꝛ blasphemauerūt ꝑmos fecerunt trociscos camphore pauci iuuamenti q̄ꝫuis ipsi ignorent hec. ¶ Amplius complo cala curat dando in potu rob de fructib⁹ ꝛ ꝓpe

aquam pomorum de sechi ⁊ cydoniorum. ℥. ij. ¶ Est .n. bonū medicamen cum eis qui sibi sunt similia de his que diximus: ⁊ cū epithimatibus ⁊ emplis que sunt ex extinctis prunis cum confortantibus cor. ⁊ si cā fuerit mā euacuetur. ¶ Cura aūt malitie cōplōnis frigide est cum confectionibus vel cōfortantibus magnis quas dicemus: ⁊ cum vino odorifero ⁊ cum exercitijs tēpātis ⁊ cū emplis ⁊ linimentis calis aromaticis cordialibus ⁊ cibis calis cum quantitate qua digerant. ¶ Et si cā fuerit mā euacuetur. ¶ In cura aūt malitie cōplōnis sicce necessē ē cibus plurimus humectatiuus ⁊ introitus balnei post ipsum: ⁊ administratio vini cum custodia ipsius: ⁊ paucitas motus ⁊ tranquillitas: ⁊ sumere in potu aquam frigidā. Et si fuerit illic frigus abstineant ab aqua frigida. que ē vehemētis frigoris. Et cibent cibis ⁊ potibus ⁊ multū placet somnus post cibum calidum. ¶ Et si cā fuerit mā eūcē. ⁊ tu quidem scies distinctionem illius vbi loquemur de cura ethice ⁊ arefactōis. ¶ Cura aūt malitie cōplōnis humide est subtiliatio ciborum ⁊ administratio medicinarū exiccatiuarū ⁊ exercitia tēpata cum frequentia ⁊ multitudine: ⁊ si cā fuerit mā eūcē. ¶ Frigide vero ⁊ humide cōplōnis cura est multitudo exercitij ⁊ balnea ante cibum precipue thermarum: ⁊ submersio plurima in aqua calida: ⁊ administratio solutiuorum ⁊ diureticorū: ⁊ vsus vini fortis resolutiōis: odoriferi ⁊ administratio ciborum laudabilis chimi cum quantitate non plurima. ꝙ si illi fuerit caliditas vitent balneum ⁊ vitantur coitu. ¶ Et si fuerit materia calida ⁊ humida: aut humida euacuetur.

¶ De medicinis cordialibus. Cap. vi.

m Edicine quidem cordiales cum totalitate sua oportet vt colligantur ex areolis medicinarum singularium ⁊ ex areolis membrorum anhelitus. Sed ſm necessitatē in hac hora nos dicemus de eis illas que sunt sicut capita: ⁊ radices. ¶ Dicamus ergo ꝙ ille quidem que ex eis sunt proxime equalitati sunt hyacinthus ⁊ alberengesif. ⁊ alferuzegi ⁊ aurum ⁊ argentum ⁊ buglossa. ¶ Calide vero sunt doronigi ⁊ zedoaria ⁊ muschus ⁊ ambra ⁊ zurūbet ⁊ seta proprie ⁊ crocus ⁊ ambo ben sunt velocis iuuamenti ⁊ gariofili sunt valde mirabiles: ⁊ xyloaloes crudum: ⁊ melissa ⁊ semen eius. ⁊ alscebebram ⁊ semen eius ⁊ cardamomum ⁊ cubebe ⁊ alselemenusch: ⁊ acetosa ⁊ semen eius ⁊ folia eius ⁊ foliū indum ⁊ enula est mirabilis. ¶ Frigide vero sunt margarite ⁊ karabe ⁊ camphora ⁊ corallus ⁊ sandali ⁊ rosa ⁊ spodium ⁊ lutum sigillatū ⁊ poma. Et ex eis est coriandrum siccum ⁊ humidum.

¶ Tractatus. ij. de partibus distinctio.

¶ De tremore cordis ⁊ causis eius. Cap. i.

t Remor cordis est motus tremulus accīs cordi. ¶ Et causa eius est oē qd ledit cor ex eis que sunt in ipso aut in panniculo eius: aut cōmunicant ei ex membris vicinis cōicantibus ei. ¶ Et quādoq3 fit a materia humorosa: ⁊ quādoq3 fit a malitia complexionis pure. Et quandoq3 ab apostemate: ⁊ quandoq3 fit a resolutione singularis ⁊ fit a causa extranea: ⁊ qñq3 fit a morsu venenosoꝝ aīaliū. ⁊ qñq3 fit a serpentibus qui fiunt in ventre: ⁊ qñq3 fit a sensu vehemēti. ¶ Et mā humorosa qñq3 est sanguinea: ⁊ qñq3 est humiditas: ⁊ qñq3 ē melēcolica: ⁊ qñq3 est colerica: ⁊ qñq3 est ventosa: ⁊ est leuior ⁊ facilior earum. ¶ Et ille qui est a malitia cōplōnis pure: ideo est qr oīs cōplō dñans facit debilitatem: ⁊ oīs debilitas efficit in corde dum perseuerat in ipso residuum virtutis agitationem quādā quasi ipsum expellat a seipso aliqd nocumentum. ¶ Et tremor quidem cordis qñ superfluit peruenit ad syncopim: ⁊ qñ magis superfluit pmutat ad mortē. Et vnaqueq3 cōplōnū simplicium facit illud. ¶ Apostema vero calidum in principio perseuerās facit apparere tremorem cordi: deinde syncopim postea mortē: ⁊ frigidum est propinquum dispositioni eius. Sed quandoq3 interponit spacium aliquantulum. ⁊ similiter resolutio singularis. Et similiter opilatio existēs in cursibus sanguinis ⁊ spiritus in corde ⁊ que sequuntur ipsum ⁊ in venis sensibilibus partium pulmonis. ¶ Factus autem a causa extranea est sicut a doloribus cōstrictiuis ⁊ permutationibus materierum apostematum vicinorum predictorum a potu venenorum. Et factus a morsibus serpentum. Et factus a serpentibus qui accidunt in ventre: ⁊ proprie quando ascendūt ad superiora mirach in cibor fece. ¶ Factus autem a subtilitate sensus cordis est: quoniam habentī illum accidit tremor cordis ⁊ qualibet ventositate generata in spacio quod est inter ipsum ⁊ inter panniculum eius: aut in corpore panniculi eius: aut in vena eius: ⁊ ex qualibet qualitate frigida: aut calida adueniente ei: ita ꝙ succedit potui aque preter ꝙ perducat illud ad debilitatem in operationibus suis. ¶ Factus autem cum cōmunitate: aut est cum communitate corporis totius sicut accidit in febribus ⁊ proprie in febribus pestilentialibus: aut cum cōmunitate panniculi sui: ita vt accidat in ipso apostema molle aut durum sicut accidit simio: aut gallo predictis: aut cum communitate stomaci: quoniam in ipso est humor viscosus vitreus: aut mordicatiuus colericus: aut corrūpitur in eo cibus: aut cum cōmunitate omnium membroꝝ que dolent vehementer. ¶ Et quandoq3 multiplicatur cum cōitate stomaci ꝑ humores qui est

in eo: aut borbor in ore eius: aut attractionem
succedentē labori: ita vt forsitan non discernat
inter ipm & inter cordialē. ¶ Et qñq3 accit pp
tremorē in ore stōi & cōtinuat illi: & est silior rēs
tremori cordiali. ¶ Et qñq3 fit cū cōitate pul-
monis qñ multiplicat in eo opilō i pte illa que
obuiat cordi: & nō penetrat anhelitus sm suos
modos: & illud indicat cōstrictionē anhelitus
nō securā. ¶ Et qñq3 fit cā crisis & motuū accn
tiū humoribus ad crisim. Et ego exponā illud
in loco suo. ¶ Et sigs cōquerit de tremore cor
dis post egritudines & hz nauseā & euomit co
leram plurimam & non remouet nausea est ma
lum & indicat spasmum in stomaco.

¶ De signis. Cap. ij.

Tremorē cordis oēm sigt pulsus di-
uersus transiens terminū in diuersi-
tate sensu pcepta in magnitudine &
puitate & velocitate & tarditate & ra-
ritate & frequentia: & multotiens assilat pulsui
hñtiū asma. ¶ Et signt illū qui ē humidus ve-
hementia lenitatis pulsus est sensibilitas habē
tis eam quasi cor eius sit positū in humiditate.
¶ Et signt illū qui sanguineus est signa calis
& inflāmatiōis & velocitas pulsus & magnitu-
do eius in alia hora q̄ tremoris cordis: & iuuā
tur coitu & infrigido est ecōtrario. ¶ Et signt
illū qui colericus est & est raro egritudines co
lerice sequentes ipm & duricies quedā in pulsu
& vehemētia inflāmatōis. ¶ Et signt illū qui
melicus est tristitia & sollicitudo & durities in
pulsu. ¶ Et ventosum qdē purū sigt velocitas
resolōnis eius & leuitas laboris eius: & ēt pau-
citas diuersitatis in pulsu eius. ¶ Et signt apo
sum in sUba ipsius: aut pāniculi eius signa duo
rum apa pdictoz. ¶ Et illū qui est ex solōne
cōtinuitatis cā sua. & fcm̄ a venenis & morbibus
cāe sue cū pprietate reliquarū cāz. Et silr fcm̄
a vermibus. ¶ Et fcm̄ a cōplōne singulari cali
da & inflāmatiōe vehementi absq3 sensibilitate
humiditatis in qua natet cor: velocitas pulsus
& frequentia eius q̄uis sit non in hora cōmo-
tionis eius & qȝ ē post cās spasmaticas sine mā
& in ethica & silibus. ¶ Et fcm̄ a frigore puro
signt cāe sue ex cāonibus extinguentibus calo
rem innatū: & egritudines infrātiue & acres &
alia & pulsus rarus & tardus nō in hora tremo
ris cordis. ¶ Fcm̄ aūt ab opilōne sigt diuersi-
tas pulsus in paruitate & magnitudine & debili
tate & fortitudine cū priuatōe signoz replōnis.
¶ Factus autē a subtilitate sensus cordis & a
qualibet ventositate gñata ex nocumento adue
niente ei cognoscit ex fortitudine pulsus & sani
tate anhelitus: & incolumitate reliquoz mem-
broz. & fortitudo pulsus & magnitudo ipsius
sunt sigtōes prime signtes ipm: & certificat ips
si fuerit corpus cum frequentia hmōi tremoris
cordis incolume & virtus cōseruata & cōsuetudo
in operationibus sana. ¶ Et illi qbus plm̄ acci
dit sunt sup quoz facies apparet vestigia passio
num aialiū q̄uis paruū sicut ire: aut gaudij: aut
tristitie: aut aliarum. ¶ Factus aūt cum cōitate
corporis totius in febribus manifestus est, & si-
militer creticus. Et fcm̄ cā stōi signt sigtiones
dispōnū stōi & appetitus & qȝ ab ipso expellit:
imaginatiōes & nausea & punctio & qȝ alleuiat
in tpe vacuitatis: & qȝ fit vehemēs in hora qua
cibus incipit digeri. ¶ Et ille qui fit cū cōita-
te pulmonis est: qñ hñs cum est pparat᷒ asma
& repis in ipso signis signtibus humiditatem
pulmonis & opilōnē viarū i eo quas diceinus
in suo. c. ¶ Fcm̄ aūt pp febres signt signōes su
pradicte in. c. suo. & ex eis que signt ipm sūt sal
tus currēs & dolor fiē q fit a cōstrictione vnguiū
& puncture euenientes subito in ore stomaci.

¶ De curationibus vniuersalibus tremoris
cordis. Cap. iij.

In materiali omni fertur auxiliū cū
euacuatiuis. in sanguineo qdē cū flo
botomia & extractōe sanguis vltima: &
tēpamēto cibi in quātitate & qualita-
te. ¶ Et si est illic paroxismus: aut tps in quo
cōmoueat plm̄ sicut. v. g. ver: tunc necium est vt
pcedant ante paroxismū flōmia & subtiliatio ci
bi & acceptio eius qȝ cōfortet cor. ¶ In scō aūt
pp humorē flegmaticū: oz vt fiat eūo cum me
dicinis quarū ipressio cōsequit cor. & illarū cōue
nientiores sunt hiere magne eūantes humidita
tes viscosas. ¶ Facti aūt pp sanguinē melicus
loci lōginqui cura est flōmia & tēpantia cpans &
ita vt non gñet meliam cum eo qȝ df capi. suo.
¶ Si aūt est nudus humor melicus: tunc cura
est in ipso eūo cū eis que sunt sicut hiera ruffi
& logodion & oia que eūant humorē melicum
ex locis longinqs. Deinde remanet post illud
equatio cōplōnis: frigide qdē cum calefacienti
bus & calide cum infrātibus: & pprie cū eis
que ex eis sunt medicine cordiales. ¶ Ille ve
ro qui est cū cōitate stōi si est ex humore grosso
curet vomitu post cibū & post acceptionē sub-
tiliantiū notoz sicut acceptionē succi raffani in
oxymelle. & solō ventris fiat post ipm cum hie-
ris magnis sicut logodion & theodoricō: & hie
rap. cōfortata cum pulpa collognitide: aut agari
co & epithimo. ¶ Et si fuerit pp colerā mordi
catiuā curet cōfortando stōm cū robub fructuū
odoriferū sicut pomoz odoriferoz pprie: & cy
donioz: & pprie post cibū & piroz & eorū que
sunt eis silia: & cum declinatōe nāe ad lenitatē
& alienationē eius qȝ cōuertit ad humorē cole-
ricū & regie tēpante stōm. ¶ Et silr qñ cibus in
eo corrūpit: oz vt regat cū eo qȝ cōfortat digō-
nem eius qȝ corrūpit cū eo qȝ dicet in. c. stōi.
¶ Et quēadmodū tu abscindis cām cum hoc
regie: silr oz qȝ cōfortet patiens qȝ est cor: ita vt
non recipiat ipressionē: & non sis contentus in
abscindendo

abscindendo eam absq; confortatione patientis: immo oz ut cum hoc intendas ad cor cum medicinis cordialibus. ¶ Et ex eis quorum iuvamentum magnificatur in tremore cordis est potare pondus .ʒ. auf. de buglossa in tpe somni noctibus continuis. ¶ Et ex eis quibus iuvatur huius tremorem cordis: et que ad ipm experta sunt est potare quantitatem ponderis nuclei de gariofilo masculo in xij. auf. lactis dulcis in ieiuno. ¶ Aut potare auf. de sansuco sicco in aqua frigida si fuerit illic caliditas aut in vino si non fuerit calitas in diebus continuis. ¶ Et ex eis quibus iuvatur huius tremorem cordis est ut secum semper sit aromaticum aliquod ex genere eorum que ei conveniunt. et assidue utatur suffumigatione cum eo factam: et utatur odoramentis eius: et ut sint in aromatico eius quod habet tremorem cordis calidum vincens rosa et camphora et sandalum et olea frigida cum parva permixtione medicinarum aliarum subtilis caliditatis: sicut parum muschi et croci et gariofili nisi metam transgrediatur res: tunc. n. sis contentus frigidis. ¶ Et si est complexio frigida tunc admisce muschum et ambram: et oleum de ben: et oleum de citro: et aquam camphoratam et algaliam et que sunt similia illis et propinqua eis ex speciebus suffumigationis et confricationis convenientibus frigidi complexioni. ¶ Et ego quidem non multiplico tibi sermonem in numerando medicinas cordiales calidas et frigidas. Tu namq; invenies eas omnes scriptas in tabulis membrorum antedictus in medicinis singularibus: et ad ultimum omnis medicina odorifera est cordialis. Et cum hoc nos iam diximus que harum medicinarum sunt antecedentes in hac intentione. ¶ Huius tremorem cordis cum nausea cuius tremorem cordis diximus esse malum. Cura eius propterea si fuerint illic reliquie febris in potu sumat sanich ordei abluti cum aqua calida: deinde infrigidatum cum pondere .x. ʒ. zuccari: quoniam ipm evomat et iam iuvatur eo. ¶ Quod si ipse abhorreret zuccarum propter additionem quam efficit in nausea: accipiantur loco eius grana mali granati: et stringantur ambo crura et olfaciat camphoram et que similantur ei cum aceto et ponatur sup pectus pannus infusus aqua duorum sandalorum et camphore et aliorum. ¶ Et multotiens quidem excitatur tremor cordis: deinde expellitur aliquid ad inferiora a dextra et a sinistra et sedatur tremor cordis.

¶ De cura tremoris calidi. Cap. iiij.

Iste tremor cordis est cum mã et eua cuas eaz et remanet vestigium eius: aut est tremor cordis calidus sine mã: tunc oz ut cibetur huius cum cum eo quod parum est: et confert sicut est panis infusus in aqua ro. in qua est parum vini odoriferi: et panis cum syrupo de pomis: et iure pomorum: et lac acetosum sine butyro quod est ipsis propinqui commonominant non acetosum valde: et cucurbita et blitus et fructus fri. ¶ Si autem tolerat carnem tunc utatur alcares et albusen pullorum et alcubugi propter quod habet eius proprietatem in hac re propter firmitatem complexionis: et species acetosorum que omnes facte sunt cum succis fructuum et acresta et pomis acetosis: et aceto acuto sup quod sparsa sit aqua ro. et aqua salicis: si autem fuerit acetositas citri et limonis erit res magis iuvativa. ¶ Quod si res fiat vehemens et inflammatior da ei ad bibendum aquam frigidam et aquam nivis mixtam cum aqua ro. dando sorbitionem post sorbitionem: et da ei ad sorbendum syrupum de fructibus et syrupuz de malis et sceni: et que sunt similia illis dando aliquid post aliquid. ¶ Et si tibi necessarium fuerit ut dissolvas in eo camphoram fac. ¶ Et quandoq; est tibi necessarium ut sis continuus in eo ad dandum ipsi lac acetosum in potu ab una lb. usq; ad duas lb. et conveniet ei cibus. ¶ Quod si tibi necessarium fuerit ut conforttes eum cum aliquantulo ex medulla panis et tortellarum fac. ¶ Si autem inveneris virtutem debilem: et inveneris extinctionem non erit excusatio: quin permisceas cum hoc et cum eis que via eius incedunt ex cubebe et cardamo: et folijs citri: et etiam ex coriandro et camphora cum rosis et spodio ut temperent ea. ¶ Sup buglossam vero sis audax ut non timeas malitiam eius: et utere ea cum omni quod in potu tribuis et in cibo das. Et iam iam cucurrit consuetudo ut in potu tribuatur et similiter aque eius distillate. ¶ Et quandoq; confert ei potare pondus .ʒ. i. de reubarbaro sceni in aqua frigida diebus continuis. ¶ Et stude ut sit aer infrigidatus ultima infrigidatione: et ut sint roratores et odoramenta aromatizata camphora: et ex sandalorum primo: et non est malum ut roretur sup ea aliquid vini cum tanta quantitate qua penetrare faciat aromaticitatem eorum ad cor. ¶ Et ex eis quibus iuvatur huius tremorem cordis calidi est permutatio ab aere suo ad aerem frigidum. Illud. n. reducit ad sanitatem. ¶ Et non oz ut obliviscaris emplastra infrigidantia sup cor facta ex sandalis et aqua ro. et aqua scariolorum camphora et ros. et spodio et lentibus et emplastretur cum eis omnibus horis et proprie in febribus. ¶ Composita vero iuvativa in hoc sunt ut in potu dentur troc. de camphora cum croco cum syrupo acetositatis citri: et quandoq; ponuntur in eo folia citri et dies muschum dulce et leuficans infrigidativum. ¶ Descriptio experta ad illum qui non est ex caliditate vehementi spodij partes .iiij. xiloaloes indi galie muschate amborum ana .ʒ. i. cardamomi gariofilorum amborum ana .ʒ. i. camphore .ʒ. ʒ. dragaganti .ʒ. iij. fiat trocisci cum aqua de tereniabin. Sitq; unusquisq; trociscus ponderis .ʒ. ʒ. unius. ¶ Descriptio alia. ℞. doronici partem i. camphore quartam partis sandalorum tertiam partis margaritarum karabe coralli xiloaloes spodij rosarum omnium ana medietatem partis buglosse partes .ij. conficiantur cum aqua malorum et fiant inde trocisci: et quod ex eis in potu sumitur sit pondus .ʒ. i. usq; ad aur. ¶ Medicamen fortius illo in extinguendo ℞. se. lactucarum: se. endivie: spodij rosarum sandali se. portulace buglosse coriandri sicci coralli karabe margaritarum omnium.

añ.ptes.ij.cāphore quartez ptis: sitq3 qđ ex eo in potu sumit pondus.ʒ.ij. ¶ Descriptio alia ℞.amidi l:arabe margaritaruʒ melisse selēgemisl:aluis iameni fruti oium.añ.ptes.iij.luti armeni rubei:coriādri amboꝝ.añ.ptes.v.sitq3 qđ ex ea in potu sumit pondus aur.cum aqua melisse. ¶ Qđ si supfluat res ꝛ augmentat inflāmatio ꝛ timet q̄ sit vestigiū apatis:tunc fortasse est tibi necīn: vt in potu des se.mandragore ꝛ opiū. ¶ Et meliꝰ gdē ē vt i potu tribuas đ se.mādragore pōđ.q̄rte.ʒ.i. pmixtis cū medicamine aromatizato ex muscho ꝛ xiloaloe crudo ꝛ cāphora ꝛ croco fm ꝯtutē ꝛ horā necuanā.

¶ De cura tremoris frigidi. Cap.v.

Euacuantia gdē si fuerit illic mā sint fm scientiā quā tibi exposui. ¶ Et ex eis que expta sunt ad flegmaticū humidū de illis siue sint in ptibus cordis ꝛ in stō:est vt sumat agarici pon.ʒ.ʒ.i.ꝛ pulpe colloqntide pondus.i.danich. ꝛ turbith pōdus.ʒ.i.ꝛ bdelli ponđ.danich. ꝛ muschi ꝛ croci amboꝝ.añ.taraugi ꝛ xiloaloes indi pōdus danich.ꝛ salis naptici ponđ.quarte.ʒ.i.ꝛ ē dos.i. ¶ Et ex eis que expta sunt ad melicū est vt sumat myrob.nigroꝝ ꝛ kebuloꝝ amboꝝ.añ.pōdus.ʒ.i.epithimi.ʒ.ʒ.ꝛ lapidis armeni pōđ.q̄rte ptis.ʒ.i.diamuschi amari ponđ.ʒ.iij. sumat in potu cum tanta quantitate vini odoriferi in qua dissoluat. ¶ Et qñq3 sufficit assiduare administrationē hierep.in pondere aur.i. cū pondere danich de epithimo dando ipsam in potu cum oxymelle ꝛ ꝯtinuetur. ¶ Medicine autē pmutantes cōplōnē frām sunt tyriaca ꝛ mitridatū: ꝛ diamuschū dulce ꝛ amaruʒ ꝛ medicamen cesaris: ꝛ scelithe: ꝛ miliū ambre ꝛ diacandum ꝛ letificans magnū: ꝛ ꝯfectio annahibate grocisci de musco. ¶ Et qñ frigus fit forte indigės eis que sunt sicut cordumeni: ꝛ dare ex eo in potu. ¶ Et qñq3 ꝯfert ei sumere acetositatis ista gar.xxx.aur.cum vino in quo iam infusa fuit buglossa ꝛ cibetur aqua ciceris ꝛ pullis columbarū ꝛ carnibus puaꝝ auiū ꝛ alcanabir.

¶ Et ex cōpositis aliis ē medicamen exptū.℞. buglosse.ʒ.i.zurūbet doronigi amboꝝ.añ.ʒ.iiij. dosis eius sit pondus.ʒ.i.in principio mensis ꝛ in medio eius ꝛ in fine ipsius: ꝛ oʒ vt sit in vino odorifero. ¶ Aliud.℞.l:arabe castorei amborū añ.ʒ.i.alfelēgemusl: gariofili galie amborū añ.ptē.i.dos eiꝰ sit medietas.ʒ.cū succo almusera nō colato neq3 bullito ꝛ hic sūt medicie bone vltie ꝓlixaꝝ descriptionū dcē i antidotario.

¶ De speciebꝰ syncopis ꝛ causis ipsius ꝛ causa mortis subite. Cap.vi.

Syncopis est destructio maioris ptis plūr virtutuʒ motiue ꝛ sensibilis pp debilitateʒ cordis ꝛ aggregationem spūs totius ad ipm pp cāʒ mouentē eum ad interiora aut pp cām ꝓuocantē ipm in terius: quare non inuenit spiraculū: aut pp grossitatem aut subtilitatē suā: quare non supfluit super illū qui inuenit in minera. ¶ Et tu scies ex his que verificasti vsq3 ad hāc horā q̄ cāe illiꝰ non euacuant cum aut sit replō mārei ꝓuocātis sua multitudine aut opilōne: aut eūs resoluens spm: aut priuatio restauratōis eius qđ resoluitur ꝛ fames vehemens. ¶ Et debiliores gdem hoies ad tolerandū ipsam sunt cōparati ad hoc vt neq3 sint infirmi neq3 sani sicut infantes: ꝛ qui sunt eis ꝓximi ꝛ decrepiti: ꝛ ꝯualescētes. Sed in etate ꝓuenientes tolerant ipsā: ꝛ eius tolerātia est in hyeme plurima q̄3 in estate: aut malitia cōplōnis iam ꝯfirmata: aut accñs eius magnū subito: aut dolor vehemens aut debilitas virtutū principioꝝ regaliū ꝛ ꝓprie cordis: ꝛ deinde cerebri: deinde epatis: aut debilitas cōicantis sicut oris stōi cū corde aut debilitas corporis totius ꝛ macies ꝛ extenuatio aut oīum accñtiū aialiū fm q̄ diximus tibi in loco alio. ¶ Et plūr eius est decrepitis ꝛ debilibus ꝛ cōualescentibus: aut applicatio virtutis cōtrarie subalr cōplōni cordis ꝛ spūs.s.amboꝝ sicut est ex olfatu fetoris puteoꝝ ꝛ pestilentia aeris: ꝛ sicut accit in febribus pestilentialibus: ꝛ ex cadaueribus: ꝛ ex penetratōe virtutū venenosaꝝ ad cor: ꝛ qñq3 est pp arterias. ¶ Ex illis est illud qđ accit cā vermiū qui ascendūt ad os stōi. ꝛ oʒ vt distinguamus post hoc distinctōes plurimas. ¶ Dicamus ergo māe gdem faciunt euenire syncopim: aut pp multitudinē suam: ꝛ opilōnē viaꝝ spūs: ꝛ q: cōprehendunt ipm totū in corde: ita vt forsitan ꝓfocet. Et hmōi gdē generis sunt effusiones humoꝝ plurimoꝝ aut sanguis plurimi ad stōm ꝛ pectus ꝛ ad ambo: aut pmutatio māei apatis sināte ꝛ pleuresis ꝛ peripleumonie ad ptes cordis subito: aut pp viscositatē eaꝝ in poris: q̄re opilant meatus: ꝛ ꝓpe in mēbris anhelitus: ꝛ qñq3 est cōis in oibus venis corporis q̄3uis nō faciūt illud sua multitudine: aut pp vehementiā sui nocumenti cum q̄litate frā valde: aut mordicatiua valde ꝛ adustiua valde. ¶ Et syncopis gdē que accit in initio poxismi febris est hmōi gñis: ꝛ eius cā sunt humores grossi valde aut viscosi aut mordicatiui: aut adustiui. ¶ Et qñq3 fit illud pp ꝓpinquitatē cordis: ꝛ qñq3 est in mēbris aliis cōicantibus ei sicut cerebro.nam cum in eo accit opilatio integra: ꝛ est apoplexia fit syncopis ꝓcul dubio: ꝛ qñq3 est in stō pp cām antiquā aut pp debilitatem accidentem ꝓpter quā fit recipiēs attractionem materierū ad hos suum: siue sint frigide siue calide: ꝛ quandoq3 fit causa multitudinis opilatiōis in neruis corporis vbicūq3 sit. ¶ Et iste māe pruriose multotiēs accñt ex supfluitate cōestiōis ꝛ potꝰ: ꝛ frequētia fastidii pp malitiā digōnis: ita vt ex ea spgat in corpe qđ repleat venas ꝛ opilet meatꝰ ipiꝰ. ¶ Et iste

quidē mãe ,ppter suã multitudinē q̄n̄q; adiu/
uāt ad syncopim faciēdā ex pte q̄ p̄uāt corp⁹
nutrimēto. q̄n̄z opilāt viā nutrimēti boni ⁊ cō
uertunt̄ p seipsas: q̄m̄ ipse pp suā multitudinē
ↄfortant̄ sup nãz q̄re nō patiunt̄ ab ea: ⁊ cū h⁹
complexio corpis corrumpit̄ p eas: ⁊ iste gdē
mãe q̄ faciūt syncopi sua multitudie: aut mali/
tia sua sunt q̄ faciūt tristitiā ⁊ nauseā q̄n̄ in stō
cadūt ⁊ sunt mīores q̄titate: aut maliue. Fcā
aūt cā euōnis supflue nō est nisi q2 seq̄t̄ ipsam
spūs euar⁹ cū ea vsq; ad h⁹ vt resoluat mai⁹ ps
eius: ⁊ illud ē aut solo vētris cū diaria: aut est
solo vētris ↄtinua: aut lubricitas stōi ⁊ intesti/
noꝝ: aut rasura: aut vomit⁹ plim⁹: aut flux⁹ san
guinis nariū: aut flux⁹ sanguis ex mēbro alio:
sicut orificijs venaꝝ ani aut pp vulnus aut pp
descīsiuz aq̄ hydropisis: aut pp apuonē dubel/
lati: ,ppterea q2 currit ex eo res plima subito:
aut pp fluxū mēstruoꝝ ⁊ part⁹: aut pp multitu
dinē exercitij: aut morā in balneo calido vehe
mētis sudoris: aut pp aliquā cāuz sudoris for
tis ⁊ supfluī accñtis: aut q2 fac̄ sudorē p seipsaz
sicut calitas: aut preparatōēz sic̄ raritas corpis
supflua aut subtilitas h̄uoꝝ in substātijs suis ⁊
naturis suis. ¶ Et q̄n̄ accit syncopis ab euōne
h̄uoꝝ ꝟtute vitali adhuc forti nō est adhuc ti/
mēdū ⁊ illa est sic̄ syncopis q̄ accit post flōmā.
¶ Dolor aūt facit ↄtīgē syncopim: ,ppea q2
supflue resoluit spūz sicut in iliaca ⁊ colica ⁊ in
mordicatōe supflua accñte i mēbris sensibili/
bus. s. oris stōi ⁊ intestinoꝝ ⁊ eis siliuz: ⁊ sicut in
dolore motiuū neruoꝝ ⁊ vlcerū coꝝ ⁊ morsio/
nū eis accñtiū sicut scorpionis ⁊ vespe: ⁊ in vl
cerib⁹ iuncturaꝝ preparataꝝ fricationi ⁊ pcussio
ni que sequunt̄ eas ,ppter effusionem materieꝝ
nocēuū. ¶ Et sicut dolores vlceꝝ ambulatiuo
rū vehementia doloꝝ quoꝝ facit syncopim pp
suā acuitatē ⁊ corrosionez ipsoꝝ. Et puenit ex
eis corruptio mēbroꝝ donec pducit ad mortē.
ipsa nāq; faciūt syncopim in p̄ncipio pp dolorez
⁊ in fine pp vehemētiā infrātionis cordis aut
allationē vaporis vētosi corrupti ad cor sequē
tis ipm ex exiccatione mēbri ⁊ ↄuersiōe ei⁹ ad
ↄtriuz cōplionis ,pportionalis hoibus. ¶ De
accñtibus ꝟo aie iā locuti fuimus ⁊ sciuisti in
extenuatione cām ⁊ oppressione quā cordi fa/
ciunt. ¶ Apa aūt facit euenire syncopim: aut
,ppter magnitudinē suā vbicunq; sit apparēs:
aut occultū corrūpens cōplexionē cordis me/
diāte allatione arteriaꝝ: aut ,ppter mēbrum in
quo est cum est sicut pāniculus cordis: aut pxi
mū cordi in quo etiā si nō est apa magnū valde
ipm: tñ facit illud qd̄ efficit maximum longin
quū: aut ,ppter dolorē: q̄m̄ vehemens fit cū eo.
¶ Sz ⁊ stōus q̄lr fit cā syncopis. Scias itaq;
stōus est mēbrū ,ppinquū loco cordis ⁊ est cuz
hoc vehemētis sensus. Et est minera collectio/
nis h̄uoꝝ diuersoꝝ. q̄re ipse facit euenire synco
pim: aut q2 infridat ipz valde sicut in bolismos
aut q2 calefac̄ valde: aut q2 dolē facit valde: aut
q̄n̄ ex ipso est mā grossa mala frida. aut mordi
catiua acuta ⁊ vlcerosa ⁊ borbor in ore eius.
¶ Sed ⁊ reliq̄ mēbra q̄lter fiūt cā syncopis.
Scias q̄ mēbra alia sunt causa syncopis: aut
,ppter dolorē ↄtinuatū ex eis cordi: aut pp va
porē venenosuz quē ipsa mittūt cordi: sic̄ ē illd
qd̄ accit in sfocatōe matricis. Aut pp eūonem
accñtē in eis resolutēē spūm cordis: sic̄ debili/
tas vehemēs in ore stōi: aut pp opilonē faciē/
tē ↄstrictionē viaꝝ spūs: ⁊ i eis q̄ sunt in circui
tu meatuū cordis: aut pp cōplones corruptas
malas fortes dn̄antes eis sic̄ fit i febrib⁹ adurē
tib⁹ ⁊ pestilētialib⁹. Et illud est ex eas q̄ fiūt cū
cōitate oium mēbroꝝ. Et scias q̄ syncopis cō
firmata curationem nō h3: ⁊ ,ppe q̄n̄ pducit ad
viriditatē faciei ⁊ ↄuersionē colli: fortasse. n. nō
erigit̄: ⁊ ille cui⁹ res puenit ad h⁹ tunc cū caput
eleuat suū morit̄. ¶ Et scias q̄ i corpe ipsius
q̄ flōmat̄ pp nccitatez ⁊ syncopizat̄ sup ipsam
nō pp multitudinē euōnis neq; pp suā ↄsuetu
dinē i flōmia assuetā ē egritudo: aut in stō eius
ē debilitas p se aut pp effusionē rei ad ipm. Et
q̄n̄ mā decrepiti febriēns resoluit̄ ad stōm suū
facit accidere syncopim. ¶ Et cā q̄re aliqs syn
copim patit̄ in p̄ma flōmia sua est: q2 subitū est
q̄ nō ↄsueuit. Et multotiēs qd̄ accidit synco/
pis in crisibus ,ppter expulsionē materiei cali/
de ad stōm. Et multotiēs fit flobotomia causa
syncopis ,ppter infrigidationem.

¶ De signis. Cap. vij.

Signa significātia causam syncopis:
⁊ dolores eius ,pportionalia sunt si/
gnis p̄dictis tremoris cordis: naz si
ipsa sunt debilia: sunt tremoris cor/
dis: ⁊ q̄n̄ sunt fortia sunt syncopis: ⁊ quanto
plus fiūt vehemētiora fiūt mortis subite. ¶ Et
pulsus quidē est significatio significātioꝝ illi⁹.
Significat eni sua cōpressio cum fixione ꝟtu
tis materiā cōpressiuā: ⁊ sua diuersitate vehe/
mēti cū vicissitudinib⁹ ⁊ paruitate maxima: re
lationem ꝟtutis. reliq̄s aūt significatiōes suas fm
reliq̄s dispōnes iam sciuisti. ¶ Et ad summuz
cū syncopis nō fit subito: tūc ad ipsaz minorat̄
pulsus in p̄ncipio. deinde sanguis icipit occulta/
ri ad interiora: ⁊ cōuertit̄ color a dispōne sua
⁊ fortasse palpebre nō eleuant̄: ⁊ apparet i ocu
lis debilitas motus ⁊ alteratio coloris: ⁊ visui
apparēt imaginationes extra inuentionē: ⁊ in
frigidātur extrema: ⁊ apparet ei roritas in cor
pore frā: ⁊ quādoq; accidit nausea: ⁊ quādoq;
infrigidatur totū corpus. ¶ Cum igit̄ incipit
aliqd horum signoꝝ post flōmiā aut solonem
ventris aut assiduationē rei necessario faciētis
lesionē abstineat̄ ab ea ⁊ remoueat cām q̄m̄ iā
perducet ad syncopim si non abscindat̄. ¶ Et
q̄n̄ syncopis non habet cām manifestā p̄ncipi

nam τ antecedētē: τ est cū tremore cordis frequente: τ nō est illud qđ est in ore stōi cā faciēs ipsam nec̄iam: τ gñans cā: tunc ea est cordialis ɔfirmata. Illa vero cū q̄ est nausea: τ ɔturbatio est stomachalis. ¶ Et qñ ɔtinuaṫ syncopis: τ vehemēs fit: τ nō est cā manifesta faciens ea: imo est cordialis: tunc hñs eam moriṫ subito.

¶ De cura. Cap. viij.

Illa q̄ fortis ē fcā pp maliciā cōplonis ɔfirmate curationē nō hȝ: τ illa q̄ nō est ita: imo est levior: aut est seqnēs cās extrinsecas a corde curaṫ. ¶ Et patiens qđ syncopim qñqȝ ē in syncopi: τ qñqȝ est in eo qđ est iter syncopim τ sanitatē: τ qñqȝ est in levi poxismo syncopis. ¶ Cū ergo est in dispōne syncopis nō est sp posse nobis vt laborem⁹ in abscissiōe cāe: imo nobis nec̄ium est vt opponam⁹ accñti qđ accit cū eo qđ ipsi ptinet de cura. ¶ Et qñqȝ aggregaṅ nobis due necessitates ɔrie fm duas ptes diversas. Indigemus.n. in qbusdā mēbris diminutione τ euōne eius qđ in eis est ex hūorib⁹: τ in spiritib⁹ additiōe nutrimēti τ restauratiōe ei⁹ qđ in eis accidit de resolone. ¶ Et in pmo qdē qđ accit ex syncopi: opȝ vt icipiaṫ τ laboreṫ cū eo qđ nutrit spūȝ ex odorib⁹ bonis nisi in pfocatiōe mrīcis. In syncopi nāqȝ facta ex ea: opȝ vt approximenṫ narib⁹ earū odores fendi: τ ppie ɔvenientes cū hoc ori stōi. Et odoramento qđ cali vel calami est ppietas in ea expta: τ proprie in cura calē colice: τ silr gypso: imo curaṫ dādo i potu ad sorbēdum ex vivificātib⁹ vtutē: τ qñ fuerit illic vacuitas τ fames: tunc nō approximeṫ eis vinū purū: imo opȝ vt misceaṫ cū aq̄ carnis multa τ cōmisceaṫ cū aq̄: τ si nō tūc fortasse accidēt ex eo cōmixtio rōnis τ spasm⁹. Et ex eis q̄ nec̄ia sunt in plib⁹ spēbus syncopis est inspissatio corpis exterius vt cōpmaṫ spūs resolut⁹: nisi sit solo vētris fortis valde: aut sit cū frigus vehemēs. ¶ Et cum nō est illic cā frigoris manifesta, phibēs rorationē aque frigide: τ euōnē τ sorbitionē aq̄ frigide τ aq̄ ros. ppie. τ indiges q̄ odore sandaloꝝ ifecta sunt cū odoramēto odoꝝ frōꝝ: mltotiēs.n. sanaṫ cū istis. Et si est fortior hac: τ nō fit successiōe rei resoluēns calide valde: tūc opȝ vt insuffleṫ muscus in nares eius τ olfaciat algaliā: τ suffumigeṫ cū necesse est τ sorbeat diamuscū si posse est. ¶ Et si cā fuerit caliditas: tūc odorifera frā administrentur: τ roreṫ aq̄ frā sup faciē eius in pnis: τ nō est malū vt pmisceaṫ parū muschi cū eo qđ administreṫ de illis cū victoria ex illis que sunt sicut cāphora τ sandali: τ qđ est fortis infridationis: τ sit frm ɔ calm impediēs: τ muscus vt cōfortet calorē vitalē: τ vt sorbeat aquā fridā: q si tolerat dispō vt sit mixta cū vino infrāto subtili tenui tūc est meli⁹. ¶ Et opȝ cū hoc vt friceṫ os stōi frequēter. τ nec̄ium est vt sit lect⁹ ei⁹ in aere frigido: τ silr opȝ vt sint lecti oīum habēnū syncopim cum non est ex cā frā τ ppie in syncopi hñtiū ethicā: τ opȝ vt assidueṫ embrocatio extremitatū: τ ptiū mēbroꝝ ipsoꝝ regaliū cū aq̄ ros. τ succis frio cognitis: τ nec̄iū ē vinū infrātū qđ ipsi in potu sumāṫ. ¶ Et si fuerit illic singult⁹ τ nausea: tūc oportebit vt vivificeṫ calitas infirmi τ adiuveṫ nā eius cōmovēdo guttura cū pēna excitāte vomitū τ cōmovēdo spūm ad exteriora. ¶ Et opȝ vt assiduēs ista vt attractionē sup eū: τ qz maximū clamorē τ sternutationē: τ si sit cū cōdisi. Cūqȝ illa non valēt τ nō sternutat tūc eger moriṫ. ¶ Et opȝ etiā ppie in syncopi que fit ex euōne vt appropinques ei odores ciboꝝ desideratoꝝ nisi i habētib⁹ nauseā: τ sincopim accñtē cā hūoris in ore stōi. Nō.n. opȝ tūc vt illud approximeṫ eis. ¶ Et opȝ vt vtatur vino τ sorbeat aquā frāȝ: aut calefactā fm duas dispōnes notas: sitqȝ vinū magis penetrabilis rei τ subtilior: τ melioris saporis ex eo in q̄ est residuum stipticitatis: qm̄ vis sit vtus fortis in eo qđ recēs est ad aggregādū spūm τ ɔfortādū ipm: τ opȝ vt nō sit in ipso amaritudo fortis τ abhorreat ipm nā. neqȝ grossitudo. q̄re nō penetret in ipso cū velocitate: τ opȝ vt sit color eius citrin⁹ nisi sit syncopis ab euōne: τ ppie fm poros pparantātē corp: τ reliq̄: tunc.n. diligiṫ vinū nigrū grossum. ipm eni est nutribil⁹: τ magis faciēs declinare humores ad ɔrium eius: q̄ fit resolutio τ reducēs spūm in essentia sua. Illi aūt qui nō habet egritudinē hac: vinū ɔveniēti⁹ est illud qđ est velocioris penetratiōis. ¶ Et tibi quidē posse est vt ipm expiaris ita vt gustes ex ipso parū. Cūqȝ videris ipȝ penetrare ad calefaciēdū cū velocitate τ bonitate subē τ odoris tunc illud est ɔveniēs. sillud qđ queriṫ: τ qñqȝ ponim⁹ in ipso de musco circiter. ȝ. ij. g. aut de diamusco quātitatē dos. i. aut medietatis eius aut artetie ipsius: τ illud qđ in sincopi vehemēti. Et silr trociscos muscatos dictos in antidotario. ¶ Et ɔveniēti⁹ vinū in hmōi est illud qđ ē calefactū. Ipm.n. in eo cui⁹ syncopis nō est ex caliditate est magis penetrativum: τ qñ ɔfortaṫ fortitudine pams est magis lōginquū ab hoc vt exiccet. Et ex eis q̄ ɔferūt eis est mia appropriata syncopi dcā i antidotario. Et i hoies qb⁹ nec̄iū est magis potare vinū calefactū sunt illi qrū tardior ē cessatio: nō opȝ vt illi sumāt in potu frigidū: τ silr ille cuius infrātur totū corp⁹: τ τ isti sunt illi qui indigēt ipso τ in vnctione extremitatū τ stōi cū oleis calidis aromatizatis. ¶ Et si est syncopis cā materiei: tūc si est possibile. vt expellaṫ materia cū vomitu cui⁹ speraṫ facultas aut cum clysteri: aut flōmia fiat illud. ¶ Et si est ppter euōnē ex ptib⁹ intrinsecis colligant extremitates τ fricenṫ τ inungant cum oleis calidis aromatizatis: τ qñqȝ est nec̄ium

stringere ea. ⁊ sumat in oi gñe euonis illud qd dr in ca. suo: ⁊ prepa in viuificatione nãe illud qd scis. ¶ Et cõueniẽtius est hũri illá que ex hoc caplo fit successione colice passionis vt sumat galiá muscatá in vino: ⁊ succo cydonioꝝ cũ aqua carnis fortis in vino ⁊ cõfert ei masticatio thuris ⁊ luti asambioꝝ mutrni cũ cápho ra. ¶ Et si est ꝑpter euoné ex ptibus extrinsecis sicut est sudor ⁊ que simulant illis infrigida extremitates ⁊ pulueriza sup cuté myrtũ ⁊ lutũ chimoleá ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ reliq̃ stiptica ⁊ nó extrahas mãm ad exteriora oino: ⁊ nó admistres hmõi puluerizationez in syncopi ab euone intrinseca: imo opȝ vt cõfortes virtutez in omni euone ꝓcipue approximando odores ciboꝝ desideratoꝝ ⁊ silia eis de his que dicta sũt. ¶ Et si fuerit cã doloris stupefac illũ dolo ré si nó est poss abscissio cãe eius sicut curat colica cũ filonio ⁊ silibus ei. ¶ Et si venena fuerint cã da ad sorbẽdũ albezahar experta ⁊ dia muschũ ⁊ medicinas dictas in li. de venenis. ¶ Qd si fuerit in cessatione: ⁊ iam sanat aliquantulũ tũc sit regimé eius etiá sile regimini ꝑmo cũ additióe eius possibilitas sit in hmõi dispo sitione. ¶ Et exéplũ eius in quo ambe cõicant est qñ ꝟbi gra. opȝ vt ad sorbendũ dent medicine iuuatiue fm dispõnem de illis que sciunt ⁊ dicte sunt in ca. de tremore cordis ⁊ festinet in hoc. ¶ Et illud in quo possibilitas est additionis est sicut si sit illic: repletio oris stõi studẽdũ est vt euomat illud qñ sanat: ⁊ silr si sit illic repletio: opȝ vt fames adhibeat ⁊ minoret cibus ei⁹: ⁊ vtat exercitio tolerabili cqli ab hmõi ⁊ fricatio adhibeat oibus mébris absq; stomaco ⁊ vesica: ⁊ neq; cogat ipm sumere cibũ: nisi vinum ꝑdictũ in dispõne syncopis qd necessariũ est. ¶ Et plures quidé stultoꝝ medicoꝝ studerit in cibãdo eũ existimãtes q sit ei ꝯueniés vt viuificet virtutem eius. ipsi ergo suffocát caliditaté eius innatá ⁊ iterficiũt ipm: ⁊ isti gdez iuuant syrupo acetoso ⁊ ꝓprie illo q coquitur cũ aq̃ in qua sunt subtiliatio ⁊ incisio sicut ysopus ⁊ similia. ¶ Et si fuerit cã opilatio in mẽbris spũalibus ⁊ que sunt corá eis da ad sorbẽdũ oxymel: ⁊ frica crura ei⁹ ⁊ adiutoria eius: ⁊ labora in hmõi ad ꝓuocandá vená eius: ⁊ da ei in potu de vino qd subtile est: ⁊ illud si est illic caliditas. ¶ Si aũt est ab euone ⁊ debilitate ad sorbẽdũ detur aqua carnis aromatizata ⁊ fiat vt sugat pané infusuz in vino odorifero cui aqua ro. sit admixta ⁊ quãdoq; iuuat si sumat in potu lac acetosuz absq; butyro infrigidatũ: ⁊ illud si fuerit illic cuz euone caliditas: ⁊ silr aq̃ agreste: ⁊ meli⁹ illo est rob acetositatis citri. ⁊ qñq; ponunt in ipso folia eius. ¶ Et ad summũ illi qui cũ syncopi hẽt cõturbationé ⁊ inflãmationé aut accidit a sudore vehemẽti opȝ vt det illud qd datur infrigidatiuum: ⁊ si sit etiá reo

in qua querit calefactio. ¶ Et ex eis que eis cõferũt est vt in potu sumat aquá carnis fortis decoctionis cũ admixta sui decima fin de vino odorifero: ⁊ aliqd de vitello oui ⁊ aliqd de succo maloꝝ dulciũ: aut mizoꝝ: aut acetosoꝝ fm q exigit dispõ. ¶ Si autẽ in fueris cauens in ipso calefactioné neq; fueris ausus dare in potu vinũ da ei ad potãdũ lac acetosuz infrigidatũ in quo sit cõtritus panis de simila: ⁊ da ei in cibis spẽs acetosoꝝ factoꝝ cũ succis fructuũ. ¶ Qd si habẽs syncopim inuenit frigus cũ ea aut post eá: aut cũ in potu sumat ifrigidãtia: ⁊ ꝓprie in viscerib⁹ dabis ei ad potandũ cardamomũ: ⁊ piper ipm: ⁊ absinthiuz: ⁊ qñq; dat in potu vinum: ⁊ qñ curatio facit neciuz vt fiat mũdificatio: ⁊ times nocumẽtũ eius: opȝ vt in ꝯfortes stõm: ⁊ incipe in hoc cũ eo qd est sicut syrupus de absinthio decoct⁹ cũ melle: ⁊ administra emplastra ꝯfortãtia stõm ꝑdicta: ⁊ ad bibendũ da vinũ odoriferũ post illud: ⁊ ciba cibo laudabili. ¶ Facte ꝟo in ꝑn⁹ fe. ⁊ cã apatũ curam dicemus vbi dicem⁹ curá accidentiũ fe. ¶ Et penitus opȝ vt frices extremitates eius ⁊ calefacias ⁊ stringas vt nó submergat ꝟtus ex materia: ⁊ ꝓhibeat a comestióe cibi ⁊ vini: ⁊ iterdicat somnus nisi sit q in ꝑncipio sui nó accidat nisi ꝑpter debilitaté: ⁊ qcunq; eoꝝ qui syncopim patiunt indiget ciboꝝ: opȝ vt det ãn paroxismũ duab⁹ horis aut trib⁹ cibus: ⁊ sit cibus sauich de ordeo infrigidatũ ⁊ panis cũ aliquo qd hẽat paruá acetositaté ⁊ naribus attrahat odoré bonum. ¶ Et si fuerit illic ꝯstrictio vẽtris sumat ꝑuos cib⁹ q lenificat sicut sunt tixseathe ⁊ silia eis: ⁊ syrupus de malis cum oxymelle est iuuatiuũ i hmõi. ¶ Qd si neciuz fuerit vti cibis subtiliatiuis sint sicut aq̃ carnis ⁊ vitellus oui: ⁊ sorbitiões cuz medulla panis: ⁊ in aqua carnis qñq; necium est vt misceat cuz aliquãtulo vino. ¶ Si aũt necitas illoꝝ fuerit ad hoc vt cõfortet stomacus: tũc oportebit vt misceant cũ eis robub: ⁊ succi fructuũ odoriferũ in quibus sit stipticitas: sed in hora potissime necium est vinũ. ¶ Syncopi aũt facte ab accidẽtib⁹ aialibus succurrit etiá cũ eo qd ante dictũ est ex odoribus ⁊ strictióe nasi ⁊ vomitu ⁊ fricatione extremitatũ ⁊ stõi ⁊ cibatióe ei⁹ cum aq̃ carnis: ⁊ sint in ea tortelle in vino infridato aut calefacto fm q scis. ¶ Et si syncopis é ex ꝑmutatione colere citrine: opȝ vt sit vinũ ꝑmixtũ. ⁊ silr syncopi ex dolore: ⁊ nos quidé dicemus illud qd ꝓpriuz est colice in ca. suo. ¶ Et plm qd syncopis q accit successióe stõmus accidit stomancis ⁊ hñtibus venas subtiles stõm debilez aut corpa in qbus dñat cola citrina. ⁊ ei qui nó ꝯsueuit vti stõmia. Et opȝ vt isti ante stõmiá sumát in potu aliqd de robub ꝯfortãtibus stõm ⁊ cor. ⁊ qñ cadũt i syncopim fiat illis qd diximus: ⁊ sumát i potu vinũ mixtũ ifridatũ

confortans stomachum eorum et conseruans eos: et proprie
cum succo alio. ¶ Et oportet vt dicamus denuo quod
quandoque eget curatio in syncopi stipticis vt prohi
beant euacuationes: et confortent membra mollificatiua ad
iunatiua ad resoluendum: et vt stringatur os stomachi an
te: vt non recipiat illud quod peruenit ad ipsum:
et eget virtute penetrante velocis penetrationis
ad nutriendum spiritum sicut est vinum: et ambo sunt
prohibentia operationes. Oportet ergo vt discernatur
inter administrationem vtrarumque dispositionum. Ad
ministrentur itaque stiptica in hora sanationis: aut
postquam administraueris aliud incipiendo ad hoc
vt viuificeeς virtutem cum ipsa iam impressiones
in eo fecerit et fuerit viuificata. Et administra secundum
in hora necessitatis velocis ad viuificandum vir
tutem et non permittas stipticum super illud: et prohi
beat penetrationem eius. ¶ Et quandoque necessi
tas perducit ad illud quod est fortioris nutrimenti
quam vinum: et proprie cum syncopis est a fame: aut
resolutione plurima. ¶ Et quando fit vt cum vi
num purum superueniat corporibus eorum multipli
cat in eis et facit possidere commixtionem intellectus
et spasmum: tunc non est eis aliquid ita conueniens: vt
aqua carnis predicta permixta cum vino puro et suc
co pomorum aut acetosorum: aut dulcium secundum duas
res: et cum non est quod prohibeat: tunc melius est vt
ponatur in ipsa que sunt sicut gariofili et mu
schus. nam stomachus est magis recipiens eam: et virtus
stomachi cum ea vehementius iuuatur: et cor magis at
trahit ipsam. ¶ Et quandoque ibi necessarium est
vt dissoluas panem similagineum in eo quod facis
ipsum sorbere cum spacium a cibo longinquum est. Et
fricatio extremitatum et constrictio earum: et similiter
excitatio vomitus confert omni syncopi: nisi
eum est a sudore et similibus eius propter que moue
tur spiritus ad exteriora. Isti enim sedatione magis
indigent: et non oportet vt moueantur: aut vomant: aut
ligentur. ¶ Et ex eis que faciunt eos vomere est
aqua tepida cum vnguento aut cum oleo: aut mixta
cum vino: et oportet vt calefacias stomachum et que sequuntur
ipsum ante fricationem extremitatum etiam vt facilis
sit vomitus. ¶ Et scias quod fricatio extremita
tum et calefactio earum et aromatizatio ipsarum cum
vnguentis: et aromatizatio oris stomachi cum vnctioni
bus boni odoris sicut est oleum nardinum et cale
facientia sicut synapis et piretrum conuenientia sunt
valde ei: cuius syncopizatio est ab euacuatione sanguinis
aut humoris: aut repletione: imo pluribus quibus
accidit syncopis cum non est motus humorum ad ex
teriora. Et oportet vt ligentur crura eorum: et adiuto
ria ipsorum vicibus continuis et fricentur: et prepara illud
cum eo quod necessarium sit oppositi propter euacuationis. Et isti
quidem iuuantur constrictione ascellarum: et rorationem aque
fride: et fricatione oris stomachi et similiter omnis syncopis que
est ab euacuatione: et cum vino commixto: nisi aliquid prohi
beat a vino sicut apostema aut humorum immaturus aut solo
ventris aut soda. ¶ Et si in aliquo magnificatur ne
cessitas confortandi ipsum da ei in potu vinum etc. et non

curetur: et illud quod in syncopi debili. ¶ Et bal
neum quod conueniens est ei: cui accidit syncopis ex
diarria et colica passione. ¶ Et si accidit syncopis
propter fluxum sanguinis est nocuum valde. et similiter si
accidit propter sudorem plurimum. et balneum etiam est conueniens ei
qui inuenit ex vomitibus inflammationem in ore stomachi.
Si autem est propter debilitatem oris stomachi tunc oportet vt ad
ministrentur super eum emplastra confortatiua sicut illud quod
fit ex mastice et cydonijs et sandalis et croco et
lilio cum vino contusis valde conferunt fricatio extre
mitatum et constrictio earum. ¶ Et syncopim quod fa
ciunt ex fame quandoque sedat pondus .ʒ. panis. et paroxis
mo syncopis siccitatis: aut siccitatis nature: oportet vt
succurratur cum bucellis panis in aqua granatorum: aut sy
rupo de malis. ¶ Et quandoque nocuum est in egritu
dinibus acutis propter syncopi dare in potu vinum
et magis conueniens est insipidum. et patientes quod synco
pim percipiunt vigilare et dimittere locutionem.

¶ De casu virtutis subito. Cap. ix.

b Hoc plurimum contingit: vbi non est dolor
neque solus ventris neque apostema magnum
neque eius magna. et non est quod nisi propter
humores concurrentes: et raro quod contingit
vt sint illis humores sanguinei. ¶ Sagis. n. dum
non facit accidentem propter aliquid accessus: et non succurri
tur cum extractione eius facit accidere casum virtutis
subito: illud autem quod sepius est: est vt sit cum humores
grossi in stomacho: aut in ventis opilantes vias cum inclusis.
¶ Et scias quod casus virtutis quandoque sequitur syncopim
et quandoque est infra syncopi: vbi virtus non destruitur nisi
a neruis aut lacertis ipsius existentibus ab ea va
cuis: quare homo fit non motus neque remouetur a suo
situ: et dormitione sua: nisi cum labore: et cum illis
est accessus eius quod diximus: nam cum vehemens fit fa
cit cadere virtutem integre: et si non fit vehemens facit
cadere virtutem neruorum et lacertorum. ¶ Et multo
tiens quidem fit propter subtilitatem humorum in substantia sua: et
quia ipsi recipiunt resolutionem proprie in febribus. ¶ Et
ipsorum quandoque operationes sensibiles sunt non lese quamuis
non sint tolerabiles: quando multiplicantur et iterantur.

¶ De cura. Cap. x.

c Cura istorum propria est cure patientium syn
copim: cuius namque cura que est ex repletione
sanguinea est flobomia. ¶ In ea vero que est
cum aliquo alterius humorum grossorum oportet vt succurratur
patienti ipsam in hora cessationis euacuatione cum eis que
sunt sicut hiere: et quandoque sufficit hierapicra. cum que com
posita sunt turbith et sal indus et agaricum et epithi
mum: et que sunt similia eis: et quandoque medicinas cum eis
scamonea. ¶ Scamonea namque est ex eis que ad
iuuant medicinas alias. ¶ Et oportet quod vt admi
nistres in ea vomitum post resolutionem: et assidues receptio
nem confortantium cor et odoramentum eorum. Et fricatio
quod extremitatum est ex eis que viuificant calorem na
turalem secundum quod iterauimus eius rememorationem: et evitatur post
illud exercitius repato. ¶ Cibus vero sit ille qui sub
tiliat et incidit sicut aqua ciceris cum synapi et
oleum de oliuis et oleum amigdalarum. ¶ Et de vino

quidem vtatur subtili et veteri. et vtatur balneo post cuiouem et inungatur oleis viuificantibus calorem innatum subtiliantibus. Deinde vtatur post balneum vino puro: et syrupo de melle: et syrupo de absinthio: et similibus illis. ¶ Cumque incipit viuificari: oz vt pbeat cibus confortatiuus velocis digestionis. et tu quidem scis illud ex eis que dicta sunt ubi. ¶ Et scias quod virtus augmentatur cibo et vino subtili conuenientibus et odoribus bonis et tranquillitate et gaudio et dimissione eorum que contristant et rixari faciunt et rememoratione rerum amabilium et habitatione cum delectis.

¶ De regimine eius in quo apparent signa aduentus apostematis calidi in corde. Cap. xi.

Apostema quidem quando fit apostema: tunc iam interficit aut interficiet. ante illud vero quando apparent tremor cordis magnus et inflammatio vehemens: et signa predicta: tunc est secundum inceptionem periculi. quod si aliquid iuuat ipsum: tunc est flobotomia basilice: et speratur quandoque in eius euasione cum flobotomia arterie: in inferioribus corporis et infrigidatione pectoris eius cum niue et camphora super apostema.

¶ Fen. xij. de mamilla et dispositionibus eius. et est tractatus vnus.

¶ De anathomia mamille. Cap. i.

Mamilla est membrum creatum ad generandum lac vt nutriatur cum eo nouiter natus in introitu sue natiuitatis et vsque quo confirmetur et crescat eius virtus: et fiat conueniens ad digerendum cibum fortem solidum. Et ipsa est corpus compositum ex venis et arterijs: et neruis inter que erit vacuitas quam caro replet glandosa cui non est sensus albi coloris: et propter suam albedinem quando assimilatur ei sanguis albificatur illud quod nutrit ipsam: et albificatur illud quod superfluit ab ea: et fit lac. et eius quod compositum ad lac generatum ex sanguine est compositio epatis ad sanguinem generatum ex chilo. in hoc quod vnumquodque conuertit humiditatem ad similitudinem suam in natura et colore: nam epar rubificat cibum album: et facit ipsum sanguinem: et mamilla albificat sanguinem rubeum: et facit ipsum lac. ¶ Et vene quidem et arterie et nerui positi in substantia mamille ramificantur in ea vsque ad partes villosas: et habent in ea reuolutiones et circuitiones plurimas. ¶ Cautas autem mamille cum mirifice i venis inter eas contextus est res quam tu iam sciuisti in anathomia venarum.

¶ De exuberatione lactis. Cap. ij.

Scias quod lac multiplicatur multiplicatione sanguinis boni: et quando minoratur tunc causa eius est diminutio cause sanguinis aut priuatio bonitatis eius. ¶ Et causa paucitatis sanguinis: aut est ex parte materie: aut ex parte complexionis: et illa que est ex causa materie est quando est cibus paucus aut est contrarius generationi sanguinis ab eo propter siccitatem suam et frigiditatem superfluam: aut est iam conuersus ad partem aliam scilicet fluxus sanguinis aut apostematis aut aliorum. ¶ Ex parte vero complexionis quando est complexio corporis aut mamille exiccans humiditatem cuius passione non generatur ex ea sanguis aut propter superfluitatem aquositatis eius et elongationem eius ab equalitate conueniente sanguinea aut aliud. ¶ Sed causa que consumit substantiam sanguinis: et corrumpit illud quod generatur ex ea: quare non est conueniens vt generetur ex ea sanguis lactis cum lac non generetur nisi ex sanguine bono cum dominatur vnius humorum trium colere aut flegmatis: aut melancolie. ¶ Et declaratio quidem colere est in citrinitate coloris lactis et subtilitate eius et acuitate ipsius. ¶ Et flegma declaratur in vehementia albedinis eius et aquositatis ipsius: et declinatione eius ad acetositatem in odore et sapore suo. ¶ Et melancolie in vehementia spissitudinis eius et paucitate ipsius. ¶ Et multitudo fortitudinis eius non elongatur quando fit ideo quod sanguis propter vehementiam multitudinis sue inobedit operationi nature: quare non patitur ab ea et accidit nature defectus in conuertendo illum propter coartationem quam fecit ipsi: et hoc est ex eis quorum signa non sunt delecta. ¶ Et quandoque accidit ex exiccatione lactis et spermatis vt egrediantur secundum filum: quare fit sanguis: cum eius exuberatio non laudabilis substantie neque conueniens ad hoc vt generetur ex eo lac naturale: et est illud quod generatur ex eo de lacte illaudabile. et postquam iam sciuisti causam: tunc tu prouidus es in modo abscindendi eam. ¶ Et scias quod omne quod exuberare facit sperma exuberare facit in pluribus corporibus lac sicut semen lactuce et semen papaueris et vber capre et ouis et similia: quemadmodum illud quod exiccat sperma et minorat ipsum: et prohibet generationem eius minorat lac etiam: sicut semen canabis: et cum causa in paucitate lactis est paucitas cibi: multiplica cibum: et fac delectari in ipso: et fac vt ipse sit ex genere calidi et humidi laudabilis chimi. et quando est causa corruptio cibi rectifica ipsum: et reduc eum ad genus predictum et quando causa est multitudo exercitij minora ipsum et fac delectari. ¶ Et si causa in ipso est paucitas sanguinis propter fluxum sanguinis et similia retine ipsum: et si ipsius fluxus est in inferioribus ad superiora: et si est eius fluxus in superioribus ad inferiora. ¶ Quod si eius causa est corruptio complexionis pure pone cibos oppositos illi complexioni cum cautela exuberationis chimi. ¶ Et si fuerit causa humor corruptus dominans etiam cum eo quod oz i oi humore et pone cibum mulieris colice complexionis illud quod declinat ad frigiditatem et humiditatem. ¶ Et ex eis que conferunt eis est aqua ordei cum ulep: et cum se. citroloꝝ pugillus et se. cucumeris: et acceptio cerebellorum et potus lactis vaccini et caprini et pisces alredradum: et caro hedina et gallinacea ipinguata et sorbitiones facte ex lasith ordei cum lacte et suis maluarum hortulanarum. ¶ Et pone regimen earum que sunt flegmatice complexionis ex cibis et medicinis in quibus est calefactio in primo et secundo cum humectatione: aut pauca exiccatione. ¶ Et ex hoc quidem genere sunt panis et baucie et feniculus et anetum et apium humidum et macis et propter

humide absq; sicco qm̄ est calefactiuū ⁊ exiccatiuū: ⁊ sorbitiões facte ex farina tritici cum fenug. ⁊ feniculo. ⁊ qñ lac egredit̄ filosum ꝓpter grossitudinē suā ⁊ siccitatē suā: tūc cura est embrocatio cum eo qḋ humectat valde: ⁊ acceptio humectantiū: ⁊ silr in spmate ⁊ intēde regimē cōplōnis ſm medicinas ⁊ cibos in qbus est superfluitas calefactiōis ꝓpinqua ei qḋ diximus ⁊ humectatio vltima. ℭ Et cognoscas ēt genus melle dñantis ⁊ rege ſm ipm̄. ℭ Et ex medicinis qdē tpatis facientibus lac exuberare est vt sumant̄ de selel apū .xxx.ʒ. ⁊ de folijs feniculi .xx.ʒ. ⁊ de fasfasa .xv. ⁊ de tritico fracto .xxv.ʒ. ⁊ de ciceribus excorticatis ⁊ ordeo albo cōtrito equalr̄ de vnoquoq; .xviij.ʒ. ⁊ ficus magne .x. numero ⁊ oīa bulliant in .xxx. lib. aque vsq; quo redeant ad .viij. lib. ⁊ minus ⁊ sit qḋ inde bibit̄ v.℥. cum .ʒ.vn. olei amigdalini dulcis: ⁊ vn.i. ⁊ ʒ. zuccari selimini: ⁊ pisces saliti sunt ex eis que faciunt exuberare lac. ℭ Et ex medicis facientibus lac exuberare est vt sumat̄ farina sisami ⁊ dissoluat̄ in vino puro ⁊ colet̄ ⁊ bibat̄ colatura eius ⁊ emplet̄ ex fece ipsius māmilla: ⁊ etiā sumat̄ ex interioribus melongie pondus medij kaficij ⁊ dicoq̄ in aqua vehementer donec ēt dissoluat̄. deinde cōmoueat̄ vehemēter ⁊ colet̄ ⁊ accipiat̄ de colatura eius ⁊ ponat̄ super ipsam vn.i. butyri ⁊ bibat̄: aut sumat̄ infusio ciceris ⁊ bibat̄ in ieiuno diebus ꝯtinuis ⁊ ꝓpe sit eius infusio cū lacte ⁊ aqua ordei cū melle: aut iulep. ℭ Aut sumat̄ se. fasfasa pars .i. ⁊ cicerelle ptes .ij. cuius potio sit hermier vnū cū aqua calida. ℭ Aut sumant̄ in potu de pillulis nardinis .ʒ.ij. cum vino. ℭ Et ex medicis qdē bonis est vt sumat̄ butyri vacci .vn.i. ⁊ vini cadus magnus det̄ ad bibēdū in ieiuno. ℭ Et rami papaueris rufi ⁊ folia eius decocta cum tritura ordei sumpta sorbēdo. ℭ Aut sumant̄ raffanus ⁊ furfur ⁊ bulliant in vino ⁊ colet̄ vinum illud ⁊ bibat̄. ℭ Aut sumat̄ se. papaueris assuȝ cum saulech equalibus ptibus cum oxymelle: aut rob. postq̄ infusa fuerint in quolibet eorū tribus diebus. naȝ illud est melius. ℭ Et qñq; in potu detur nigella cum aqua mellis. ℭ Aut sumat̄ se. aneti ⁊ se. porri ⁊ se. andacoche oīum añ. vn.i. ⁊ se. fenug. ⁊ se. fasfasa ptes equales: misceantur cum succo feniculi ⁊ bibantur: ⁊ si misceantur cum melle ⁊ butyro est melius.

ℭ De minoratione lactis ⁊ ꝓhibitione exuberationis eius superflue. Cap. iij.

Lac qñ superfluit plus nocet ⁊ apat ⁊ affert ēt egritu. ℭ Et qñq; aggregat̄ lac in māmilla absq; ꝑgnatōe ⁊ ꝓpe cum retinent̄ menstrua. ꝯuertit̄ eniȝ mēs que non inuenit virtutē expellendi per matricē ꝓp puitatez ipsius. ⁊ puenit in vbere ⁊ fit lac. ℭ Et qñq; aggregat̄ in corporibus virorū ⁊ ꝓprie in puberibus: ita vt tumident̄ mamille ipsorū. ⁊ tu qdē iam sciuisti in his quorū tibi iaȝ preterita est rememoratio cās puitatis lactis. ⁊ illud qḋ in ea plus attendit̄ est oē qḋ exiccat vehementia sue siccitatis: aut vehementia resolutionis sue ⁊ calefactiōis. ⁊ oīa que infrāt ēt ⁊ humectantia que sunt vehementis humectationis ēt minorāt sanguinē flegmaticorū. ⁊ oēs medicine minorantes spma sunt minorantes lac. ℭ Ille aūt que ex eis sunt frigide sunt sicut semen papaueris ⁊ lentes ⁊ alkasil cum aceto: ⁊ ex eis que liniūt̄ sūt succus arboris psilij ⁊ mucillago eius que retinent ⁊ stupefaciunt ⁊ farina fabarū cum oleo ro. ⁊ aceto. ℭ Calide vero sunt sicut rutha ⁊ semen eius ⁊ ꝓprie rutha montana ⁊ sicut alfelenusch ⁊ semen eius. ⁊ dosis eius vltima est vsq; ad .ʒ.ß. ⁊ illud qḋ verius est de re albedarūgi est q ipm̄ minorat lac quāuis dīt qdā q facit exuberare. ⁊ ciminū ꝓpe montanū exiccat lac ēt: ⁊ etiam vt ex eo fiat epithima cum aceto. ⁊ ex epithimantibus calidis est illud qḋ fit de āmoniaco ⁊ vino. ℭ Epithima bonū sumant̄ radices caulīū ⁊ terant̄ ⁊ fiat ex eis emplm̄. ℭ Aut sumat̄ farina lentiū ⁊ fabarū ⁊ crocus ⁊ nux henden ⁊ sal ⁊ fiat ex eis epithima cum aqua frā. ℭ Et ēt fiat linimētū cum succo fenugreci: aut cum lacca ⁊ lithargyrio ⁊ oleo ro. ℭ Et ex eis que ꝯcedunt cursus ꝓprietatis est vt liniat̄ mamilla cū cancro marino contrito: aut cum cancro fluuiali adusto.

ℭ De caseatione lactis in mamilla. Cap. iiij.

Quandoq; lac caseat̄ in mamilla ꝓp caliditatē exiccatiuā. ⁊ qñq; caseat̄ ꝓp frigiditatē ꝯgelatiuā. ℭ Et tu qdeȝ scis ex eis quorū rememoratio tibi preterijt signa cuiusq; harū duarū rerū. ℭ Medicine aūt ꝓhibitiue caseatōis sunt linimentū factū cum cera in qbusdam oleis subtiliatiuis sicut oleum alkeiri ⁊ oleū de menta ⁊ silia: ⁊ epithima cum menta trita factū in modū panis. ⁊ epithima calidū factū ex cerato ⁊ ex mucillaginibus frigidis ⁊ oleis frigidis ⁊ cera colata ⁊ coriandrū humiduȝ ⁊ portulaca valde iuuatiua sunt in hoc emplo. ℭ Et ex medicis resoluentibus caseationē calidā est acetū vini ꝯquassatū cum oleo ro. ⁊ calefactū liniri desup: aut folia solatri contrita qbus fiant emplm̄: aut folia alkedrengi ⁊ folia solatri ⁊ folia caulis: aut succus eorū ⁊ ꝓprie qñ cum eis miscentur myrrha ⁊ crocus.

ℭ Et iterū acetū vini ⁊ oleū vio. ⁊ parū fenugreci sumantur ⁊ fiat ex eis epithima. ℭ Et ex medicis resoluentibus caseationē frām est assiduatio embrocatōis cum aqua. ℭ Et ꝓhibent eius saniositatē feniculū ⁊ semen feniculi ⁊ oēs spēs que ꝓuocant lac que sunt de eis in quibus coquit̄ anetū ⁊ camomilla ⁊ balsamita ⁊ fenugrecum ⁊ abrotanū ⁊ castoreū. ⁊ ex oleis: oleū de lilio ⁊ oleū narcisciuū ⁊ oleū de costo. ℭ Et ex medicis tēpatis bonis ē vt sumat̄ pannus de

simila ⁊ farina ordei ⁊ eruca ⁊ fenugreci ⁊ eui-
scus ⁊ semen lini ꝯtritū de vnoquoq; quātum
vna manus clausa tenet ⁊ fiat ex eis emplastrū.
¶ Et ex eis qdē que ꝯferunt apanoni post ca-
seationē est vt supponaꝛ spongia infusa aqua ⁊
aceto tepidis. ¶ Aut myrrha cuꝫ pane aggre-
gentꝛ cum aqua ⁊ aceto. ¶ Et menta cum ace-
to ⁊ pane ē bona. ¶ Et marchasita ꝯtrita sicut
puluis cum oleo ro. ⁊ albumine oui. ¶ Et ex
eis que aperiunt opilōnē lactis in mamilla est
vt liniaꝛ cum carati: aut ex myrrha cuꝫ aqua ca
lamenti ⁊ anisi ⁊ ex farina ciceris ⁊ folijs lauri
⁊ se. apij ⁊ cymino nabati ⁊ cardamomo cum
aqua virge pastoris ⁊ silr aqua sicle ⁊ triticum
cum nigella: ⁊ ēt thus cum felle bouis. aut su-
matur mel storacis calamite ⁊ misceaꝛ cū oleo
vio. ⁊ fricando inungaꝛ ex eo mamilla: qm̄ re-
soluunꝛ cū eo caseatio: ⁊ apa ⁊ sorbeatur aqua
caulium: quoniam est iuuatiua ad hoc.

¶ De putrefactione lactis in mamilla ⁊ con-
gelatione ⁊ extensione eius que accidit ei ex
egritudine. Cap. v.

Elmaꝛ sicla ⁊ decoquaꝛ tādiu donec
dissoluaꝛ. deinde ꝯiungaꝛ cum me-
dulla panis ⁊ farina fabaꝝ ⁊ oleo si
samino ⁊ supponaꝛ. ¶ Aut emplecꝛ
cum pane ⁊ herba que noiaꝛ herdilzies humi
da cum cera ⁊ oleo ro. ¶ Aut cera cum aqua
⁊ oleo cum melle ⁊ vino. ¶ Aut ro. b. tereꝛ em
plastrū cum quociēs fuerit in die bis aut ter. ⁊
silr sisamū cuꝫ melle: aut butyro. ¶ Et misceaꝛ
cum eo farina tritici cum furfure: aut farina fa-
barū est iuuatiuuꝫ. ¶ Et vaporatio cum aqua
calida ⁊ inclinatio mamille sup vaporē eius: ⁊
ꝓpꝛie qn̄ in ea decoquiꝛ semen lini ⁊ fenugreci
⁊ euiscus ⁊ se. cucu. ⁊ camomilla. Et embroca-
tio ēt cuꝫ ea est iuuatiua ei que non tolerat gra-
uedinēꝫ empli. ¶ Qd̄ si accidat cum hoc egri-
tudo iuuaꝛ cum hoc emplo: sumanꝛ meo ⁊ in-
teriora passarū ⁊ ꝯteranꝛ ⁊ ꝯficianꝛ cum aqua
sidre ⁊ aqua alhenl. ¶ Et qn̄ caseaꝛ i mamilla
sanguis assiduetꝛ eius inunctio cū oleo vio. de-
inde fundaꝛ sup ipsam aq̄ cala: deinde emplecꝛ
cū emplis pdictis in principio huius capituli.

¶ De apostematibus calidis mamille ⁊ dolo
ribus loci mamillarum. Cap. vi.

In principio qdeꝫ coꝝ administrenꝛ
repercussiua cognita in hac cura ⁊ mi-
sceaꝛ cum eis paruꝫ de subtiliatiuis.
Et illud qdē est sicut vaporatio cum
aceto vini cum aqua calida: aut pauco oleo ro.
⁊ farina fabarū cum oxymelle ⁊ folia solatri cū
oleo ro. ¶ Et qn̄ ptrāsciit initiū parūp curenꝛ
cum emplis dictis in. c. extensionis ⁊ ꝯgelatōis
san; ¶ Et ex eis que sunt bona vltime est vt su-
manꝛ farina fabarū ⁊ mellilotū ꝯtrita ⁊ oleum
sisaminū: ⁊ fiat ex eis epithima cuꝫ aqua dulci.
¶ Et iterū panis ꝯtritus ⁊ farina ordei ⁊ faba-
rum ⁊ assa fetida ⁊ fenugreci ⁊ euiscus ⁊ vitel
lus oui ⁊ crocus ⁊ myrrha: sumaꝛ ⁊ fiat ex eis
emplrū. ¶ Et ēt fiat epithima ex se. lini cū ace-
to. ¶ Et multotiens qdē i esoluiꝛ sirsen ad apa
mamillare ⁊ est locus vbi timeꝛ pleuresis: qua-
re ingenia vt aggreges psiliū ⁊ pone ipm sup ca
put apostemi nō in circuitu ipsius: ⁊ pone in cir
cuitu inferioꝝ eius adeo: ⁊ nō vapores in prin
cipio doloris ⁊ resoluatur subtile ⁊ remaneat
grossius: qm̄ est error. ¶ Et qn̄ dolet caput ma
mille fiat sloma ⁊ embroceꝛ cū eis que sunt si-
cut sandali ⁊ acatia: ita vt non accidat cancer.

¶ De apatib' friis ⁊ flaccis mamille. Cap. vij.

Onferentis vt teraꝛ apiū ⁊ ponaꝛ su
per ea: aut camomilla.

¶ De duritie mamille ⁊ nodis ⁊
glādulis: ⁊ qd̄ accidit ei ex circuitio
ne papille maxime apud pubertates. Cap. viij.

Jam declinat apa apparens in ma-
milla ad duritiē tunc ex eis que cōfe
runt in principio est vt emplastreꝛ cū
rizi infuso in vino: aut cōmixto cū ce
rato fcō ex oleo vio. ⁊ vitello oui. ⁊ dragagāto.
¶ Qd̄ si apa fiat duꝝ liniatur cū cerato fcō ex
oleo ro. ⁊ alkitran ⁊ aqua camphorata. ⁊ qn̄q;
poniꝛ in ipso fel bouis. ⁊ qn̄q; medicaꝛ cum fo
lijs gallarū ⁊ oleo. ¶ Et ex eis que ꝯferunt est
fex decocti veteris: aut fex aceti ex qua liniatur.
¶ Nodoꝝ aūt ⁊ glādulaꝝ in ipsa melius me
dicamen est vt sumanꝛ folia pfici humida ⁊ fo
lia ruthe humida ⁊ ꝯteranꝛ simul ⁊ cuꝫ eis fiat
emplrū. ¶ Qd̄ si illud est residuū a circuitiōe
papille pubellaris: aut est accn̄s post illam ⁊ est
inobediēs vt medicine resolōnē faciant in ipꝫ
tunc necīi est vt pforeꝛ tn̄ donec ꝯsequaꝛ pin-
guedo: deinde extrahatur ⁊ suatur.

¶ De dubellati in mamilla. Cap. ix.

Uando accidit mamille apa faciens
collectionē tunc ex medicis bonis in
maturatōe eius est vt sumanꝛ scis li-
ni ⁊ sisami ⁊ radicis lilij ⁊ storacis ⁊
stercoris capraꝝ ⁊ stercoris colūbini: ⁊ nuci ⁊
gūmi pini partes equales fin qd necīi facit te-
stimoniū ⁊ fiat inde linimentū cū oleo siragi ⁊
oleo de alkeiri ⁊ medulla cruris vaccini: et si
vis pone i ipso rob. qd si idigeꝫ pforatione fac.

¶ De vlcerib' et corrosiōib' i mamilla. Ca. x.

Elmaꝛ vini pōnci pond. xx. lb. et po
naꝛ in ipso de sumac tritoꝝ. lb. i. et de
gallis imaturis. lib. ß. et de cassia li-
gnea. ß. lib. de nucibus cupressi. lib. i.
infundaꝛ in vino et dimittaꝛ. xx. diebus: dein-
de decoquaꝛ cuꝫ ligno cupressi et cōmoueanꝛ
donec minuaꝛ medietas: deinde cōmoueantur
fortiter et coleꝛ et reducanꝛ ad ignē ⁊ calefiāt.
Sitq; ille ignis lenis valde ⁊ reseruetꝛ in vitrea
ta ⁊ est bonū oibus vlceribus que accn̄t in mē
bris mollib' sicut sunt os ⁊ lingua ⁊ alia: ⁊ pro-

hibent corrosionē. ¶ Et ex eis que ꝯseruāt mā
millā ꝑuā aut coartatā ⁊ ꝓhibēt eā a casu ⁊ ꝓ
hibēt ēt testiculos puerorum magnificari sūt ista
scȝ vt minorēt itroitus balnei. ¶ Et silr pueri
sumāt ceruse ⁊ chimolee amborum.añ.pond.ʒ.ij.
ꝯficiant cū aq̄ seis iusqanu albi ⁊ misceant cū
aliquātulo oleo mastichino ⁊ fiat ex eis linimen
tū ⁊ assiduet sup ipm pānus lineus infusus aq̄
gallarum infrāta ⁊ ꝓpe qn̄ sunt mollificati. ¶ Et
iterū experimētū mulierū: liniant sup eos lutum
hartū ⁊ mel. q̄ si ponat in ipso opiū ⁊ panis cū
aceto erit fortius. ¶ Aut sumat luti harti pō
dus.ʒ.xx.⁊ iusqami pond.ʒ.ij.⁊ fiat ex eis epi
thima cū aceto. ¶ Aut sumant lutū samios ⁊
acacia ⁊ cerusa ⁊ liniāt cū succo arboris iusqa
mi. ¶ Aut sumant thus ⁊ cochlee marine ⁊ fa
rina ordei ⁊ ꝯficiāt cū forti aceto valde ⁊ liniat
cū eis mamilla tribus diebus aut.iiij. ¶ Aut
sumant oua alcubugi ⁊ storax ⁊ chimolea ⁊ li
niant cū aq̄ psilij aut liniant cū herba iusqami
sicut est: terat ⁊ ꝯiūgat cū aceto ⁊ dimittat tri
bus diebus. Et qui vult vt leuiet ponat desup
spōgia īfusa in aq̄ ⁊ aceto. ¶ Aut sumant suc
ci hypoquistidos ⁊ cornicū granatorum ⁊ plūbi vsti cū
sulfure oium.añ.q̄si.ʒ.iij.aluminis iamenu ceruse
plūbi lenitū adustarum: oiu.añ.ʒ.i.limaciarum adu
starū abrotani oiu.añ.ʒ.iij.ꝯficiant cū aq̄ plā
taginis ⁊ liniant. ¶ Aut sumat cyminū al. cū ce
pe lilij ⁊ melle ⁊ aq̄ ⁊ dimittat sup mamillā tri
bus diebus. ¶ Aut sumat amoniacū ⁊ iusqa
miū ⁊ ponant sup eā tribus diebus: ⁊ iusqamū
solū nouē diebus. ¶ Et ex eis que sine certitu
dine experimēti dicunt in hoc capl'o est vt liniat
cū sanguie testiculi porcini aut sanguine erucij:
aut sanguie testudinis. ¶ Aut sumant oleū ⁊ alu
men ꝯtritū sicut alcohol ⁊ ponant in mortario
de plūbo ⁊ moueant tādiu donec in ipso resol
uatur plumbum ⁊ assidue fiat inunctio cū eo.
¶ Et similiter lutum alhartum ⁊ galle imma
ture aggregent cum melle ⁊ liniant cum eis.

¶ Fen.xiij.de meri ⁊ stō ⁊ dispōnib' amborum.

¶ Tractatus ꝑmus de dispōnib' meri ⁊ stōi.

¶ De anathomia meri ⁊ stomaci. Cap.i.

M Eri qdē est cōpositū ex carne ⁊
tunicis pannicularibus planis
villos hītibus longitudinales:
vt per eos facilis fiat attractio in
deglutitiōe. Nā tu scis q̄ attra
ctio nō ꝑficit nisi villis longitu
dinalibus cū ꝯtrahunt. ¶ Et tegit ipm exterius
pānicul's villos hñs latitudinales: ⁊ vt ꝑ eos
facilis fiat expulsio ad illud qd̄ subt' est. Scias
enim q̄ expulsio non ꝑuenit nisi per villos la
titudinales: ⁊ in ipso est carnositas manifesta. ⁊
opōne qdē duarū tunicarū simul cōplet deglu
titio .s. per id qd̄ attrahit villus eius: ⁊ per id
qd̄ exprimit villus eius. ¶ Quīqȝ aūt diffici
lis fit deglutitio eius cuius scindit meri in lon
gitudine: ita vt ꝑiuet attractio alimētis ad vo
mitū humoris. ⁊ vomitus qdē cōplet cū tunica
extrinseca sola quaꝓpter est difficilis. ¶ Et locus
qdē eius est sup spōdiles que sunt in collo ꝭm
rectitudinē in custodia ⁊ tutela: ⁊ descendit cū
eo par neruorum ex cerebro: ⁊ qn̄ ē in directo spō
dilis quarte que est ex spōdilibus dorsi ꝑtinen
tibus pectori: deinde ꝑtransit ipsam recedit pa
rūper a dextra dilatando locū vene venientis a
corde: deinde descendit sup spondiles.viij. resi
duas: ita q̄ qn̄ ꝑuenit ad velamen ligat eo liga
mine qd̄ subleuat ipm parūp vt non cōprimat
id qd̄ comitat ipm ex vena magna: ⁊ vt sit de
scensus neruorum cum eo ꝭm gradationē securā
do ipm a nocumento extensionis recte apud
grauitatē aduenientē stō. ¶ Cūqȝ ꝑtransit vela
men declinat iterū ad sinistrā ꝭȝ q̄ declinat ad
dextrā. ¶ Et ille qdē reditus ad sinistrā est cū
ꝑtransit spondilē.x.vsqȝ ad.xi.⁊.xij.deinde dila
tatur post penetrationē in velamine ⁊ ampliat
mediando obuiando ori stōi. ¶ Et post meri
est corpus stōi cōtextū. Et creata est intrinseca
pars meri amplior ⁊ magis spissa primo inte
stino: qm̄ est transitus durioris: ⁊ intrinseca pars
stōi est media. ¶ Et illud qd̄ in ipso est leuius
est apud os stōi. ¶ Deinde in itestino est leuius
⁊ non vestit interior pars eius panniculo extē
so vsqȝ ad postremū stōi adueniente ei ex pan
niculo tegente os nisi vt attractio sit ꝯtinua ⁊ vt
adiuuet ad subleuandū epiglotum ad superiora
cum fit deglutitio cū extensiōe meri ad inferio
ra: cū verificaueris q̄ meri est pars stōi ꝯtinua
ei cū gradatiōe. ¶ Et eius qdē tunice sūt sicut
tunice stōi: quarum magis intrinseca est magis si
milis pāniculis ⁊ ad longitudinē: ⁊ magis ex
trinseca ambarū est carnosa grossa latitudina
les hñs villos. verū est plus carnosa ea que est
stōi sed est ex ea ⁊ in situ eius ⁊ ꝯtinuatiōe ipsi'.
¶ Primū aūt itestinū nō est pars stōi īmo est
res ꝯtinua ei ex ꝓximo. Et ꝑꝑ hoc non gradat
ei ꝯstrictio neqȝ tunice eius sūt sicut tunice stōi.
Nā sub̄a meri silior est lacerto. ⁊ sub̄a stōi silior
est neruo. ¶ Et rotūdat ꝑs stōi vbi ꝯtinuat cū
eo meri ⁊ obuiat velamini ⁊ ampliat inferius
qm̄ locus in quo morat cibus est inferior: q̄re
oȝ vt sit amplior. ¶ Et factus est rotūdus ꝑꝑ
illud qd̄ scit de iuuamēto eius dilatatus in po
sterio: ib' sui vt bona fiat ipsius obuiatio dorsi.
¶ Et est ex duabus tunicis q̄rū iterior lōgitu
dinales hȝ villos ꝑꝑ illud qd̄ scit de necessitate
attractōis: ⁊ ꝑꝑ hoc ꝯtrahit stōus cum fit deglu
tio ⁊ eleuat epiglotis. ¶ Et extrīseca hȝ villos
latitudinales propter illud quod scitur de ne
cessitate expulsionis. Et non positi sunt villi ex
pulsiui extrinseci nisi quoniam attractio est pri
ma operationum eius ⁊ propinquior ei. ¶ De
inde expulsio aduenit post illud ⁊ completur
ꝑꝑ expulsionē ꝯtinuā in toto vase vt expellatur

qd in ipso est: et permiscetur tunice intrinsece villi trasuersales vt adiuuet ad retentione faciedam et positi sunt in attractione no in expulsione: quare no commiscentur tunice extrinsece. et separatus est ab eis meri cu no sit ad retinedu. et tota tunica eius extrinseca obuiat corporibus spissis. ¶ Intrinsece vero post cocaua est plus carnosa et calidior vt sit plus digerens: et os eius est neruosum plus vt sit vehementius sensibile. ¶ Et aduenit ei ex neruis cerebri ramus acquirere ipsum faciens sensum vt percipiat famem et diminutione. ¶ Et illo qd non indiget reliquu q sunt post os stoi. et stous no indiget sensu: nisi qz eget vt excitet ipsm qn vacuus est a cibo. na cum extremitas sua prima est sensibilis acqrens nutrimentu sibiipsi et alijs: no eget illud qd est post ipsam illo: qm illa sufficiens e ad deferendu onus alterius. Et iste qd neruus descendit ab alto reuolutus sup meri: et inuoluitur sup ipsm vna inuolutione cu e ppinquus sto: deinde continuatur sto. ¶ Et loco stoi vehementioris gibbositatis superponitur vena magna pcedens in logitudine ipsius: et mandat ei ramos plimos qui cu eo ligantur et diuiduntur in ramos subtiles constituti in ordine vno: et adheret ei arteria similiter et pcedit ex arteria sicut illo: et iniuitur vnaqueqz earu sup reflexione siphac: et cotexitur ex summa earu zirbus fm q narrabo. ¶ Et stous qd digerit caliditate que est in carne sua inata et caliditatibus alijs acqsitis a corporibus vicinantibus ei. ¶ Epar eni supponitur dextro eius desup: et illud ideo: qm illic rotudatur et fit eius suppositio bona: et splen sternitur sub eo a sinistro elogatus parumper a velamine capiens in ipso. Na si superponeretur ipse et epar simul vna suppositione grauaret illud sup stomacu. Electu est igitur vt superponatur epar taliter q eius coprehedat ipsm additionibus extesis sicut digiti: et substernatur splen subtus. ¶ Et cu hoc est epar magnu valde fm coparatione facta ad splen pp necitate sue magnitudinis: et qnio no cu splen no fit receptaculu nisi vnius supfluitatu eius. Cosequens ergo est vt declinet caput stoi ad sinistra amplificando locu epati: et coangustet locu sinistru. et declinet eius inferior po ad spaciu qd euauit epar subtus et dilatet etia locu spleni a sinistra et subtus. ¶ Posita est ergo nobilior duaru ptiu et est superior et dextra epati: et vilior earu opposita eis splenu hoc est sinistru. ¶ Et additu est in eo ab anterioribus zirbu extesum sup ipsm et super oia intestina hoium ppric: ppterea q sunt magis egetes adiutorio digonis pp debilitatez virtuti ipsoz digestiuaz fm coparationem ad alia: et scm est spissum vt coprehedat caliditate et subtile vt leuietur eius adeps. Fit ergo coseruatiuu caliditatis ab anterioribus. Adeps eni eius recipit caliditate valde et seruat ea pper viscositate suam pingue. ¶ Et sup zirbu paniculare est siphac noiatum berbetine. ¶ Et sup ipsum est mirach et lacerti vetris pinguės oes. et iste due tunice coiuncte sunt in supremo ambaruz apud velamie: et separate ab iferiori parte earu. ¶ Et a posterioribus dorsi extenditur vena pulsatilis magna sup ipsm: calida pper multitudine caliditatis sui spus et sanguinis sui. ¶ Et associatur ei vena magna calida pper caliditate multitudinis sui sanguinis. ¶ Et siphac quide ex summa dorsu est panniculus primus qui coprehedit viscera oia nutritiua. ¶ Ipsu eni regit ea: et declinat ad iteriora: et aggregatur apud dorsuz a latere suo: et continuatur velamini a superiori parte sui: et cotinuatur inferius vesice et duobus illijs ab inferiori parte sui. Et illic adueniut ei duo foramina apud inguina que sunt due vie in quibus penetrat vene et suspesoria: et cuz dilatantur descedunt per ea intestina. ¶ Et iuuameta quide eius sunt tutame illorum viscerum et distinctio inter intestina et lacertu mirach vt no cooperiat et no coturbentur eoru opationes. Et cocat ei etia illa q sunt in vetre nota. Et in tunica extrinseca que e mirach sunt iuuameta. Cu eis enim exprimit stous per motu lacerti cu eo et per hoc q ipse mouet eu. Extenditur ergo totum sup vasa de quibus sunt corpora quoz proprietas est vt expellat expressione quada adiuuate ad expulsione fecis. Et silr exprimut vesicam et adiuuat ad emittenda vrinam et exprimut vetositates inflatiuas vt exeat: quare non deficiut intestina et adiuuat ad pariedu. ¶ Et siphac quide ligat oia viscera adinuicem et cuz dorso. et fit eoz aggregatio firma. et est ipse cum dorso sicut res vna. et cu continuatur velamini et obuiant due extremitates eius apud dorsum tunc ligatur illic et exinde est eius initiu. eius naqz initiu est supfluitas descendes ex velamine ad os stoi: et obuiat ei supfluitas eius: qd ex ipso ascedit ad dorsuz et obuiat sibi: et gnatur illic siphac s. corpus paniculare no diuisum in villos sensibiles: imo corpus simplex in sensu: et coprehedit stom posterius a duabus tunicis que sunt in suba stoi et est tutame tunice carnose que e ei. et puenit ad stom: et ligat ipsm cu corpibus que sunt a pte dorsi: et sunt ei reflexio et ascesio et descesio. et illud qd in ipso est grossius est iferius eius et sinistru ipsius: et est ei tunica ex subtiliato lacerto vetris cooperiens. et sub ipso vel ipsa e subtile eius qd est vere siphac et e vehemetis subtilitatis. ¶ Et ex eo oritur panniculus teges pectus: et superfluit ex eius origie siphac supfluitas a duobus lateribus ex qua et ex ramis duarum venaru s. pulsatilis et no pulsatilis extesio sup stom teritur suba zirbi: q contexta est ex duabus tunicis aut ex pluribus tunicis fm loca superpositis pinguibus cooperiens stom et intestina et splene et meseraicas reflexa ad latus subterius. ¶ Et hoc zirbum cum sua separatione est suspesum cu eis. s. cum hoc qd transiuit ex sto et cocauitas

te splenis. ¶ Et loca suspēsiōis eius sunt glandule q̄ sunt iter venas sugētes q̄ noiant miseraice: ⁊ īter itestinū .xij. digitoꝝ. Verū ei⁹ suspēsiōes sunt pue ⁊ debiles: ⁊ qñqȝ ꝯtinuant cum spe ⁊ costis dorsi leui ꝯtinuatiōe. Et iste q̄ suspēsiōes sūt frixiones zirbi. ⁊ p⁹ cap ē stōus: ⁊ zirbū istud ē sicut sacc⁹ in q̄ si aliqd poneret retineret illud. Cū g⁹ ꝟificaueris tūc scias q cutis ⁊ pāniculus q ē post ipā ⁊ ē carnosus ⁊ lacertus posit⁹ in tunica q̄ est supma tunicaꝝ lacerti vētris nota deteriata: oēs sunt i sūma mirach. Et tunica q̄ est isima tunicaꝝ lacerti vētris cū pāniculo subtili: q̄ est fm ꝟitatē siphac: ē ex sūma siphac. ⁊ zirbū est sicut iterior pānus siphac ⁊ sicut exterior stōi. Et hec q̄ corpa oia sunt adiuuātia in calefactione stōi: quoꝝ adiutoriū est in decēsione eius. ¶ Et in iferiori pte stōi est foramē cui cōtinuat intestinum .xij. digitoꝝ. ⁊ hoc q̄ foramē noiat portenarius: ⁊ est strict⁹ foramine supiore: qm̄ est trāsit⁹ eius q̄ digestū est ⁊ subtiliatū: ⁊ illud ē trāsit⁹ ei⁹. q̄ ē ꝯtrū ei. ⁊ iste q̄ meat⁹ claudit vsqȝ q̄ cōplet digō. deinde apit q̄usqȝ cōpleat expulsio. ¶ Et scias q stōus nutrit tribus modis. Un⁹ coꝝ est eius q̄ fouet cibo adhuc in eo exñte. Et scōs est ei⁹ q̄ ad ipm venit ex nutrimēto in venis pdictis in anathomia venaꝝ. Et terti⁹ est eius q̄ ad ipm effundit in tpe famis vehemētis ab epe ex sanguine rubeo puro ⁊ nutrit ipm. ¶ Et scias q antiqui qñ dicūt os stōi intelligūt qñqȝ introitū ad stōm: ⁊ est locus strict⁹ in q̄ nō dilatat aliqua priū introit⁹ stōi que sunt post meri. ⁊ qñqȝ superiorē introitū qui est termin⁹ cōmunis inter meri ⁊ stōm. ⁊ qdā hoies sunt q noiant ipz alphaet ⁊ cor. sicut sunt quidā hoies qui faciūt currere in sermōe suo os stōi: ⁊ innuūt ad cor cōmunicātes in noie aut debiles in discernēdo: ⁊ isti qdē sunt valde antiq medicoꝝ. ¶ Hyp. aūt multotiens dicit fuhed. ⁊ significat per id os stomaci fm suam expositionem.

¶ De egritudinibus meri. Cap.ij.

q Uandoqȝ accñt meri spēs malitie cōplexiōis ⁊ debilitāt ipm ab opatiōe sua: q̄ est deglutitio: ⁊ qñz fiūt i ipso egritudines instfales oēs ⁊ cōes. ⁊ qñqȝ fiūt in ipso apata cal'a ⁊ frā ⁊ dura. ¶ Et illud q̄ plim fit in eo de egritudinibus instfalibus est opilatio: aut ꝓpter coartatiōē de foris a spōdili remota: aut apate membri vicinātis ei: aut pp apa i ipo: aut in lacerto qui retinet ipsum. ¶ Et summa quidē egritudinum que accidunt ei sepius ⁊ ex egritudinibus cōmunibus est fluxus sanguinis ⁊ eruptio eius.

¶ De qualitate deglutitionis. Cap.iij.

s Cias q deglutitio fit per meri cum virtute attractiua attrahente cibū cū villis lōgitudinalibus quos adiuuāt villi latitudiales: ꝓpterea q retinēt raro illud q̄ deglutit ⁊ exp̄mūt ipm ad inferiora: ⁊ vomit⁹ etiā cōplet p meri. ¶ Verꝝ deglutitio est facilior: qm̄ est mot⁹ fm motū nalē ⁊ fit cū adiutorio duarum tunicarū: quarū vna habet lōgitudinales villos: ⁊ altera est cooperiens eā latitudines habēs villos. ¶ Uomit⁹ autem est motus nō fm cursum naturalē: ⁊ nō completur eius opatio nisi per tunicam velantē exp̄mētē eā.

¶ De ꝯstrictione deglutitorij ⁊ difficultate deglutitiōis. Cap.iiij.

c Onstrictio deglutitorij: aut fit pp cām i ipso meri. aut fit pp cāz vicini eius. ¶ Et cā q̄ est in ipso meri: aut ē apa: aut siccitas supflua: aut exiccatio hūiditatis in ipso pp febrē aut aliud: aut ē aliq̄ spēꝝ malitie cōplōnis supflue: aut casus ꝟtutis ⁊ debilitas ei⁹: ⁊ ꝓpe i fine egritudinū acutaꝝ malaꝝ timorosaꝝ ⁊ aliaꝝ. ¶ Et cā vicini est ꝯstrictio ꝯstringētis. s. aut apatis in lacertis epiglotis: sicut fit in squinātijs ⁊ alijs. ¶ Et qñqȝ est cū ꝯstrictiōe anhelit⁹ et: aut mēbris colli: aut est declinatio spōdilis ad iteriora aut est vētositas inuoluta in ipso coartās: aut est spasmus ⁊ cuzez qui vult fieri: aut iā incepit. Hoc enim sepe añcedit cuzez ⁊ cōgelatiōnē. Iā aūt accidit cuidā notoꝝ nfoꝝ difficultas deglutiēdi pp retentionem rei in deglutitorio ignote ⁊ pduxit eum illud ad silitudinez sfocationis: ⁊ fecit cū syncopizari cū nausea cū q̄ euomit vermes plūmos: cū q̄rū expulsiōe facilior facta est deglutitio: ⁊ ablata est prefocatio. ⁊ scias q cā fuit retētio coꝝ illic.

¶ De signis. Cap.v.

s Illa q̄ q̄ est pp spōdiles augmentat ꝯstrictio in tpe resupinatiōis: ⁊ ē deglutitio dolorosa apud spōdilē remotaz. ¶ Et illa q̄ est cā malitie cōplexiōis debilitantis signū lōgitudo spacij itineris eius q̄ deglutit: ⁊ est cū lenitate ⁊ paucitate festinatiōis in toto spacio absqȝ dolore: nisi sit illud in pte meri visibilr ⁊ constringat illic ⁊ sentiat cū retētione eius q̄ deglutit apud ipz. ¶ Et in illa q̄ est cā apatis fit ꝯstrictio in propinquitate ipsius ⁊ fit ibi dolor ⁊ nō euat dispositio in plībus a febre: ꝗ̄uis plim nō fit vehementis fortitudis. ¶ Et qñ apa est calīm signūt ipm calitas ⁊ sitis: ⁊ si nō fuerit calīm nō erit febris. ¶ Et qñqȝ est exitura nō cū illa calitate ⁊ est illic dolor puus cū quo accidunt in quibusdam hoīs tremor ⁊ febris. ⁊ quando q faciūt collectionē ⁊ rūpit ⁊ emittit saniē: ⁊ sedat illud q̄ aduenit ex eo ⁊ fit egritudo vlcus. Et illam q̄ est in antecessiōe cuzez ⁊ ꝯgelationis significant cuz ea reliquę significationes.

¶ De cura. Cap.vi.

o Si cā fuerit apa aut remotio: tunc cura eius erit cura illi⁹. ¶ Et si cā fuerit malitia cōplōnis: tūc si fuerit iflāmatio ⁊ adustio ⁊ caliditas in supfi

tis oris oportebit vt administres linimēta inter ambas spatulas ex succis τ medicinis frigidis: τ sorbeat qđ sit sicut lac acetosum absq̄ butyro τ que sunt filia illi. ¶ Et si fuerit ex frigore τ est illa que sepi⁹ fit: oportebit vt cures cum emplis calefactiuis qbus vteris in curatione oris stōi fridi τ cū oleis vt vnguētis calefaciētib⁹ dictis i ipso: τ cū oleo balsami τ oleo raphanino τ oleo muscelino τ silibus τ cū emplastris factis ex castoreo τ āmoniaco τ myrrha τ prassio τ aliis. ¶ Qđ si fuerit ꝑpter cōplexionē humidā mollē valde: τ scit ex cōitate superficiei oris τ lingue cū eo: tūc cures cū eo in q̄ sunt stipticitas τ calefactio ex medicinis aromaticis post mūdificationē stōi τ rectificationē eius si eget ea. ¶ Et iste qdē medicine sunt sicut anisum assatū τ been duo: τ spica τ spica celtica τ foliū indū τ thus τ minutuʒ ipsius τ myrrha. Et si neciuʒ ē vt misceant̄ cū eis calefacientia forma cū stipticis friis vt frāgat̄ p calefaciētia frigus stipticoꝝ frōꝝ τ vehemētis exiccatiōis sicut rosaꝝ τ balaustiaꝝ τ silium fiat. Et apud me amīdē ē vehemētis iuuamēti in h̄. τ si fuerit cā siccitas fiat ꝫrium illius: τ admistra cibaria humectātia eq̄lis cōplōnis τ oua sorbilia τ adipes τ butyꝝ τ medullas τ regimē corporis τ stōi. Nā meri in plibus egritudinibus est sequēs in cōplōne sua cōplōnem oris stōi.

¶ De apostematibus meri. Cap. vij.

q Uandoq̄ȝ sunt calida flegmatica τ pustularia τ frigida τ flegmatica τ dura: τ plurimoꝛuȝ difficilius fit maturatio τ tardatur.

¶ De signis apatum meri. Cap. viij.

s Ignificat ipsa dolor in hora deglutitiōis τ in nō deglutione puenit ad posteriora spōdilū colli cū ꝯstrictione deglutitoꝛiȷ̄. Et cū illo qđ ex eis ē calidū qn̄q̄ȝ est febris nō vehemēs: τ qn̄q̄ȝ est veniēs hora post horā q̄si ipsa sit febris dici nō vehemēs. ¶ Et qn̄q̄ȝ est cum eo horripilatio. ¶ Uerū est cū eo sitis vehemens τ caliditas. ¶ Cū ergo maturat̄ remouet̄ horripilatio: τ qn̄ apitur emittit pus. ¶ Cū aūt apa est nō calidū est cōstrictū ƀm silitudinē ꝯstrictiōis apatis calidi: verū est absq̄ȝ calitate: τ neq̄ȝ est febris neq̄ȝ sitis. ¶ De cura. Cap. ix.

m Edicine illius alie sunt q̄ bibunt̄: τ alie sūt q̄ exteri⁹ apponunt̄. τ opȝ vt medicine q̄ exteri⁹ apponunt̄ ponātur in loco q est iter duas spatulas τ opȝ vt sint medicine repercussiue stiptice facteq̄ȝ ex odoriferis. τ fructib⁹ ƀm opationē q̄ ē necīa in curatiōe apatū stōi. Deinde addant̄ i eis ea q̄ sunt sicut āmoniacū τ bdeliū τ gluten albū τ sic⁹ ꝑter qđ euāta sint a stipticis ex adipib⁹ eius. Qđ si illa nō valēt τ sunt necīa illa q̄ sunt plime resolōnis τ apa fuerit i radice duruȝ: tunc oportebit vt misceant̄ cū eis ea q̄ sunt fortis resolutionis: sicut grana lauri τ piretrū τ cordumeni τ ireos τ balsamum τ aristologia. ¶ Et qn̄q̄ȝ ē tibi neciium vt admistres erūpētia emplastrizando: sic̄ synapis τ gūmi ruthe agrestis τ reliq̄ q̄ sunt de his que diximus in dubellatione pectoris τ pulmonis quousq̄ȝ pueniat̄ ad terminū stercoris columbini. ¶ Opȝ aūt vt in cura eius qđ calm est: sumant̄ medicie q̄ bibunt̄ q̄rū quedā sunt cibaria: q̄rū incessus sup locū sit incessus ꝯtinu⁹ paulatim paulatim. ¶ Et sint in p̄mis electuaria ex eis q̄ sunt sicut lentes τ spodiū τ mucilago sicut psiliȷ̄ τ seis portulace: τ aquā cucurbite τ similia deinde fiat ꝑmutatio ad ꝑmixtionē ex repercussiuis τ resolutiuis in q̄ iā positū sit aliqd ex ficubus τ ex aq̄ feniculi τ camomille. Deinde addant̄ τ ponant̄ i ipsa dactuli τ fenugrecū τ admistrent̄ sorbitiones. in p̄mis q̄ ē ex repercussiuis sicut facte ex farina ordei τ lētib⁹ τ fiāt acetose cū eo qđ scis τ nō acetose. ¶ Et cū incipit maturari fac sorbitiōes ex succo furfuris cū oleo amigdalino τ zuccaro. deinde pone in eis ea q̄ sunt sicut semē lini τ similia: deinde pone in eis q̄ sunt sicut farina ordei τ ciceris. ¶ Et qn̄ peruenit ad eruptionē: tūc indiges vt accipias in ipso ꝯtutem ex radice liliȷ̄ celestis τ amigdal' amaris τ prassio τ aliquid ex synapi τ ficubus τ dactilis.

¶ De cura apatū frōꝝ. Cap. x.

c Onsidera qđ dr̄ in apatib⁹ stōi frigidis: τ admistra sup ea leuificantia maturatiua. ¶ Intrinsec⁹ qđ sicut electuaria τ sorbitiōes q̄ dixim⁹ ad maturādū: sicut q̄ sunt de farina ordei τ farina herbi: τ illa in qb⁹ sunt ablutio τ fortitudo: sicut radix liliȷ̄ celestis τ radix liquiritie τ alia. ¶ Sed exterius emplastra maturatiua q̄ dixim⁹: de qbus sunt fenugrecū τ camomilla τ mellilotū τ bdellū τ gūmi albotim τ ammoniacum τ ireos τ ꝯtus aromaticoꝝ. ¶ Qđ si declināt ad maturationē τ sedationē fac sicut dcm̄ est in ca. p°. τ considera in eis illud qđ dr̄ in ca. stomaci.

¶ De eruptione sanguinis ex meri. Cap. xi.

i Am sciuisti cās ei⁹: τ signa ipsius in ca. eruptiōis sanguinis ex stō. τ opȝ vt q̄rant̄ illic. ¶ Et ex eis qb⁹ fit differētia ē illud qđ dr̄ i curatiōib⁹ eruptiōis sanguinis ex stō. s. q medicie i hac eruptione opȝ vt sint medicine hn̄tes viscositatē τ glutinositatē: vt nō impellant̄ ad stōm subito: imo currāt sup locū eruptiōis cū lēta moraꝛ: vt possibile sit eis agere in eum cū illa lenta mora opationem fortem: ꝯꝯhuis redeāt p viā venarū τ agāt i ipȝ. Uerum cum virtute debili ꝑpter longitudinē viarum τ multitudinem passionis in viȷ̄s.

¶ De vlceribus meri. Cap. xij.

q Uādoq̄ȝ accīt vlcera in meri ex scissura accīte in ipso: aut ꝑpter apata.

que et rumpunt in eo aut propter humores acutos transeuntes in ipso cum fit vomitus et similia. et non elongatur quin eveniant cum est catarrus.

¶ De signis ipsorum. Cap.xiij.

Iam ostendimus in ca. ulcerum stomaci differentiam inter ulcera stomaci et ulcera meri. Illic ergo perpendantur. ¶ Verum significationes quod in meri est ulcus et non apostema sunt deglutitio in aposteme impedit cum magnitudine bucelle et quantitate eius plus quam impediat cum qualitate ipsius ex acuitate aut acetositate aut stipticitate: verum secundum diversitatem qualitatis in ea diversificatur in ulceribus impedimentum. ¶ Et fortasse manatio equalis quantitatis non impedit: et parva que habet qualitatem dominantem impedit: ita ut non penetret propterea quod comprimit ipsum sua quantitate. Sed effecta qualitate forti impedit et dolorem facit. ¶ Et illius quidem cui accidit ulcus a plaga antecedente: cura fit difficilis: et est super extremitatem mortis secundum plurimum.

¶ De cura. Cap.xiiij.

Si fuerint in meri ulcera non in potu tribuemus medicinas consolidativas illorum ulcerum subito sicut facimus cum volumus in potu tribuere medicinas ulceribus stomaci et aliorum: imo indigemus in illis medicinis: ut demus eas ad potandum paulatim: et ut eligamus eas grossas viscosas aut eis misceamus viscosa et grossa. ¶ Et causa in hoc est quia medicine non morantur super meri neque figuntur imo transeunt et separantur. ¶ Cumque separantur in potu et non potantur subito obviant faciendo obviationem post obviationem: quare efficiunt operationem post operationem. Cum ergo inviscantur adherent suo itineri et figuntur et non separantur subito. ¶ Illarum vero medicinarum substantias dicemus in c. ulcerum stomaci. ipse enim sunt ille.

¶ De signis complexionum naturalium stomaci. Cap.xv.

Signa complexionis calide naturalis in stomaco sunt quod bene digerit cibaria fortia sicut carnes vaccinas et anserinas et alia. Et quod corrumpuntur in ipso cibi subtiles leves sicut caro pullorum et lac: et quod ipse recipit cibos qui sunt calide complexionis melius: et quod digestio vincit appetitum. ¶ Et signa complexionis frigide naturalis sunt ut non sit in appetitu diminutio et sit in digestione diminutio. quare non digerit nisi cibaria subtilia levia: et ut sit melius recipiens cibaria que sunt frigide complexionis. ¶ Et signa complexionis sicce naturalis sunt quod sitis multiplicatur in consuetudine: et sit contentus pauca quantitate potus: et advenit nausea ex quantitate plurima: et est stomacus recipiens cibos plurime siccitatis melius. Et signa complexionis humide naturalis sunt quod sitis est parva cum tolerantia potus plurimi et securitate a nausea et stomacus est recipiens cibos humidiores melius.

¶ De egritudinibus stomaci. Cap.xvi.

Stomaco accidunt cunctis egritudines maline complexionis .xvi. pure et facte cum materia sanguinea vel colerica cum speciebus suis aut flegmatica vitrea aut subtili naturaliter: aut humore ebullitionem: aut flegmatica acetosa: aut salsa: aut materia melica acetosa: aut pontica: et accidunt ei apostemata. et accidunt ei ulcera et resolutio singularis et que currunt via eorum ex causis intrinsecis et extrinsecis sicut casu et percussione: et quandoque tolerat disruptionem et non interficit statim. ¶ Et quando pervenit ultime resolutio ad hoc ut disrumpatur corpus stomaci: tunc patiens moritur. Inquit Ypo. omnis cuius disrumpitur stomacus moritur. ¶ Et quandoque accidit ei raritas texture in villis suis: et quandoque accidit ei vehementia spissitudinis. ¶ Et accidit ei ex egritudinibus creationis in quantitate ut sit magnus valde: aut parvus valde et ex egritudinibus figure ut sit verbigratia. vehementius rotundatus. Et ex egritudinibus asperitatis et lenitatis ut sit vehementius lenitatis lubricus. ¶ Et ex nocumento situs ut sit situs eius. verbigratia. vehementia apparitionis ad exteriora. ¶ Et quandoque accidit ei etiam opilatio in villis suis: et opilatio in meatibus stomaci ad epar et ad splenem: et accidit sanguinolenta egestio: si fuerit istud in viis epatis et parvitas appetitus si fuerit istud in viis splenis. ¶ Et quandoque accidunt in stomaco ventositas: et inflatio cum ciborum et causa debilitatis sue in seipso: et nos faciemus ad illud cap. singulare. ¶ Et malitia quidem complexionis in stomaco quandoque fit ex causis extrinsecis. s. ex calore et frigore et aliorum ab ambobus et quandoque fit ex causis intrinsecis. ¶ Et ex egritudinibus quidem stomaci sunt quedam que commoventur in calore vehementi: aut propterea quod ipse adiuvat cum in attractione materiarum malarum ad ipsum: aut quia adiuvat caliditatem eius ad resolvendam materiam in ipso malo adiutorio non naturali resolventi ipsam ad formam non naturalem. ¶ Et quando est cum materia tunc non curatur quin aut sit cum materia imbibita in corpore ipsius submersa: aut adherens super corpus eius aut effusa in concavitate ipsius. ¶ Et quandoque est humor in ipso innatus generatus: et quandoque est effusus ex membro alio ad ipsum sicut effunditur ex cerebro cum catarro calido aut frigido et calefit propter ipsum complexio stomaci aut infrigidatur et declinat ad complexionem eius quod descendit ad ipsum. ¶ Et similiter quandoque effunduntur ad ipsum ex felle humores ad stomacum colerici. et illud in quibusdam in quibus creantur vie plures ex felle ad stomacum loco aductus sui secundum plurimum ex felle ad intestina. quare effunditur ad stomacum illud quod oportet ut effundatur ad intestina. ¶ Cumque prolongatur faciunt accidere salsi et acuti qui sunt ex eis in stomaco ulcera: frigidi et insipidi lenitatem et lubricitatem. et quandoque pervenit eorum impressio ad primum intestinum eorum que sequuntur ipsum. Sed corruptio appetitus et alistibre in ipso est res prima. Sunt enim quidam homines in qui

bus creaẜ illud ẜ3 ꝯ̃riũ ꝯsuetudĩs: ⁊ ẜ3 ꝯ̃riũ illiꝰ qḋ diximus in anathomia ⁊ ẜm diuersitatē eiꝰ qḋ est pluꝰ in creatōe venarũ venientiũ ad stōꝫ ex felle: ⁊ qñqꝫ effundiẜ ad ipm ex epe ⁊ ex felle in quibusdā in quibus creaẜ ex felle via magna ad stōm: quare effundiẜ in ipm illud qḋ erat necciũ vt effunderetur ad intestina. ¶ Et qñqꝫ effundiẜ ad ipꝫ melia ex splene ẽt sicut faciā te cognoscere. ⁊ pluꝰ qḋ ad ipm effundiẜ est colera ex epe. ⁊ qñqꝫ adiuuant ad illud cāe que sunt in stō sicut dolor vehemens ⁊ cōpressio vehemens: ⁊ tarditas cibi: ⁊ debilitas virtutis eius expulsiue. ⁊ qñqꝫ est cā in eo ira aut tristitia aut passio aialis ex eis que mouent mām ⁊ effundunt eā ad stōm: ⁊ facit accidere mordicationē que nō remouetur nisi vomitu. ¶ Et qñ effunduntur ad ipm cum hmōi morbus ⁊ ꝓpṫ dolore humores virulenti ꝓcipue cuꝫ fuẽ inter in illis ptibus vlcera. ⁊ cum hoc qñqꝫ effundiẜ ad ipm melia ẽt. ¶ Et cā in effusionibus melie ad ipsum est multitudo melie aut debilitas stōi: ⁊ cāe multitudinis melie sunt ex eis que tu scis. ¶ Et causa effusionis sanguis ad ipm est multitudo sanguinis ⁊ cōmotio eius in mēbro nobiliore co[n]uicinitate eius in latere suo sicut est epar: aut supra ipm sicut est cerebꝛuꝫ cum ex ipso effundiẜ sanguis ad guttur ⁊ meri ⁊ penetrat ad stōm: ⁊ virtutis ipsius expulsiue debilitas adiuuat ad recipiēda oia que effunduntur ad ipm. ¶ Et ex cāis fortibus in effusione sanguis ad ipm: ⁊ ad alia est retētio cursus mēstruoꝝ ⁊ sanguis emorroydaꝝ: aut sanguinolente egōnes aut dimissio exercitij cōsueti vel incisio membri, quare supabundat illud qḋ nā ꝓparauit ei ex mā. ⁊ indiget expulsione. ⁊ qñqꝫ expelliẜ a via stōi: ⁊ euomiẜ sanguis. ¶ Et scias q debilitas stōi est cā fortis in effusiōe eius qḋ effundiẜ ad ipꝫ. ¶ Et pluꝰ qdē qḋ inueniẜ i stō aut gñaẜ ex ipso ex humoribꝰ ē flegma. Et cā in hoc est q cibus est nāe ꝓpinque flegmati. Cum ergo non digeriẜ digōne integra non fiunt sanguis ⁊ colera ⁊ melia. Et iterũ ad stōm non effundiẜ in pluribus dispōnibus colera lauans eum sicut abluit intestina. Sed colera non gñaẜ nisi in quibusdā intestinis: ⁊ ẜm pluꝰ nō effundiẜ ad ipm nisi ex epate: ꝗuis ipsa generetur i stō calido qñ inuenit cibũ recipientē cōuersionē velociter ad fumositatē. ¶ Et qñqꝫ accit stō aut in creatōe aut cum ꝑseuerantia egritudinuꝫ aut doloꝝ: ⁊ malitia regīs vt fiat corpus eius laxe texture: ⁊ rare subē: subtilis eius: quare ꝑducit illud ipꝫ ad debilitatē in oibus opōnibus suis: ⁊ est necessariũ vt curetur cum labore. ¶ Et cāe egritudinũ stōi oēs sunt cāe egritudinũ ꝑdictaruꝫ extrinsece ⁊ intrinsece. ¶ Et ꝓpṫ sunt ei vt sint cibi tales qui necio faciunt malitiā digōnis: lꝫ stō ei nō sit nisi ẜm saniorē dispōnē: ⁊ ē dciũ in sīo c. aut sint pauci valde ita vt ꝑducant stōm

sum ad exiccationē ⁊ adunationē: aut multiplicetur vsus medicinarũ ⁊ ꝯsuescat stō vti ad iutorio medicine in opōnibus: aut laboret pluries vomitu ⁊ solutōe ventris: ⁊ ꝓpṫ vomitu qñ ipse indiget motu laborioso non nāli ⁊ accidat vt rarificetur textura villoꝝ eius ⁊ extenuetur. Et stō vehementis sensus paratus est ledi ⁊ impediri a qualibet cā. ¶ Et ois cōplō debilitās supflue facit accidere in oi opōne diminutionē: ita q calitas pura: qñqꝫ .n. fit cā lubricitatis stōi: ꝓp illud qḋ facit accidere de debilitate retentiue. Sed ⁊ calitas cum mā colerica sepe est cā illius. ¶ Et nocumenta qdē que eueniunt in opōnibus suis: aut eueniunt in virtute appetitiua ⁊ attractiua ⁊ non appetit oino. aut minoratur appetitus eius: aut multiplicatur valde: aut corrũpiẜ eius appetitus: ⁊ illud aut cibi aut aque. ¶ Aut in virtute retentiua ita vt vehemens fiat eius retentio: aut debiliteẜ: aut destruaẜ eius retentio ⁊ natet cibus. Aut in virtute digestiua ita vt destruaẜ eius digō: aut debiliteẜ: aut corrũpaẜ ⁊ ꝯuertat rem ad acetositatē ⁊ fumositatē. Aut in virtute expulsiua ita vt vehemens fiat eius opō in ipso: aut ad viam nālē: aut ad supiora: aut debiliteẜ eius expulsio. aut destruaẜ. ¶ Ex oi nāqꝫ re earum ꝓlongaẜ mora i stō ⁊ tardaẜ accit vaporatio gñatiua humoꝝ: ⁊ non est aliqd ita vaporosũ vt fructus. ¶ Et qñqꝫ accit ei dolores extensiui ⁊ mordicatiui ⁊ reliq. ¶ Et qñqꝫ sequuntur debilitatē harum virtutum oium aut quarũdaꝫ natatio cibi ⁊ tarditas aut velocitas descēsiōis ipsius: ⁊ debilitas digōnis: aut destructio eius ⁊ corruptio .s. casus appetitiue: aut appetitus caninus: aut appetitus corruptus: ⁊ sequuntur eam rugitus ⁊ eructuatio ⁊ inflatio ⁊ mordicatio ⁊ alia. ¶ Et qñqꝫ ꝑducit illud qḋ euenit ex hoc ad cōicationē mēbroꝝ alioꝝ ⁊ ꝓpṫ cerebꝛi cū cōitate inter ea per neruos plurimos. quare accit epilepsia: aut spasmus: aut melia: aut facit cadere in visu nocumentũ. Et qñqꝫ imaginantur oculo quasi cinices: aut similes: aut tela aranee aut fumus aut nebula. ¶ Et multotiēs cōicat cor stō: ⁊ accit syncopis aut ꝓp vehementiaꝫ doloris ⁊ ꝓpṫ in apparitibus suis magnis: aut ꝓpter qualitatem superfluam caloris aut frigoris aut conuersionis ad venenositatem. Nam debilitas materiei ad hoc vt faciat accidere syncopiꝫ facit euenire estuationem ⁊ conturbationem ⁊ saltum ⁊ tremorem: ⁊ hmōi quidem sunt de quibus dicit Hyp. q sumere in potu vinũ mixtũ ẜm medium sanat eos ad hoc: ⁊ illud ꝓp illud qḋ in ipso est de mundificatiōe ⁊ ablutione cuꝫ ꝯfortatōe. ¶ Et stō quidem qñqꝫ preparaẜ cā vehementie sui sensus passioni a causa parua ⁊ perducit illud ad epilepsiam ⁊ spasmum: ⁊ iste homo leditur qualibet ira: ⁊ ieiunio ⁊ tristitia ⁊ cā mouente humores. Nā cũ effundiẜ ad ipm

ex eis propter illud humor colericus mordicatiuus ad os stõi ledit eo pp vehementiã sensus sui: quare patit epilepsiã ⁊ syncopis supuenit ei: ⁊ spasmus pp cõitatez cerebri cum ore stõi. ℭ Et hunc qdẽ hoi accit sicut est illud qd accit ex debilitate oris stõi ex hoc q qñqz vsqz ad fastidiũ replet cibo aut supfluit in potu vini: aut coitu spasmat: aut icurrit epilepsiã. ℭ Et multotiens qdẽ accit vt euadat hmõi vomitu porrino: aut viridi vt herugo eris. ℭ Et qñqz plurima repletõ facit eos pati subeth plurã pdurantem vsqzquo vomant ⁊ excuent ⁊ surgant. Et qñqz eit illud cã ad cadeci. in meliam colericaz ⁊ in cogitatões ⁊ somnia corrupta. ℭ Et scias q egritudines stõi qñ plongant pducunt ad raritatẽ texture villoz illius: ⁊ fit difficile succurrere ⁊ medicari. ℭ Et ex nocumentis malis in creatiõe est vt sit caput frm̃ pparatuz euentui catarri ⁊ fit stõus calidus quare non tolerat ea que mundificant illũ catarrũ sicut sunt diapipe reon ⁊ diacalamentũ ⁊ diacyminum.

ℭ De modis signorũ dispõnũ stõi. Cap. xvij.

Res ex qbus signat dispõnes stõi sũt ex dispõnibus cibi in hoc q stõus tolerat eum ⁊ priuat tolerantia eius: ⁊ ex hoc q digerit ipm ⁊ ex hoc q expellit euz. ⁊ ex hoc q ipse appetit cibũ ⁊ potũ: ⁊ ex motibus eius ⁊ cõmotiõibus ipsius sicut tremor stõalis ⁊ singultus: ⁊ ex dispõne oris ⁊ lingue in sapore suo ⁊ infusione sua ⁊ exiccatione sua ⁊ aspitate eius ⁊ lenita e ipsius ⁊ odore eius. Et ex eis que egrediunt ex stõ cum vomitu aut egõne ⁊ ventositate descendente cum sonitu: aut sine sonitu: aut ascendente que est eructatio: ⁊ retenta que est rugitus. Aut ex colore faciei: aut interioris ptis oris: aut ex doloribus ⁊ impedimentis ex cõitate eius cum membris alijs: ⁊ ex pte eius qd cõuenit ei: aut ledit ipm ex eis que comedunt ⁊ bibunt ⁊ medicinis. ℭ Sigñões aũt ex tolerantia cibi ⁊ priuatione tolerantie eius sunt qm̃ si stõus non tolerat nisi paucũ qui sit infra ɔsuetũ tunc in eo est debilitas pp aliquã cãz debilitatis: ⁊ si tolerat tunc virtus ipsius est remanens. ℭ Uez significationes ex egõne ⁊ eis que egrediunt ex ventre sũt: ex egõne qdẽ qñ equalis tẽpate tincture ⁊ fetoris sigñt bonitatem digõnis: ⁊ bonitas digõnis sigñt fortitudinẽ stõi ⁊ equalitatẽ cõplõnis eius. Sed ille qui non digerit ex ipso sigñt debilitatẽ stõi ⁊ maliciam cõplõnis cum ipso. ℭ Amplius tinctura sigñt mãm que est in ipso: q si fuerit illic lenitas ⁊ fetor sigñt q descendit a stõ ante horã suã ppea q stõus male cõprehẽdit eum pp debilitatẽ virtutis retentiue. ⁊ si nõ est lenitas non sigñt illud imo sigñt debilitatẽ digestiue. ℭ Sigñões aũt ex sonitu sunt qm̃ iam dctm̃ est in eis que tu scis q descensus eius sigñt fortitudinẽ stõi. Et magnitudo sonitus ei⁹ sigñt bonitatẽ digõnis ⁊ fortitudinez: ⁊ sil̃r putitas fetoris eius. ⁊ rectius qdẽ in hoc est q descensus eius non sigñt fortitudinẽ: imo sigñt debilitatem quãdã. Sed est debilitas que est infra illaz que facit accidere eructationẽ: verũ essentia magnitudinis sonitus si est pp subam eius: tũc est pp grossitudinẽ suã. ⁊ si est cã eius virtus expulsiua: tunc illud sigñt fortitudinem aliquam. ℭ Subtilis aũt tenuis cui non est sonitus magnus sigñt fortitudinẽ q̃ spũsa clamosa: ⁊ pprie illa cuius sonitus non est a voluntate missa. Sonitus autẽ exiens ex seipso sigñt priuationẽ sensus. ℭ Uerũ putitas fetoris sigñt pculdubio bonitatẽ digõnis. Et vehementia fetoris sigñt corruptionẽ eius. ⁊ si non est fetor oĩno sigñt cruditatẽ eius. ℭ Sigñões vo ex via singultus sũt qm̃ si hñs euz sentit mordicationẽ: tunc illic est humor acetosus: aut acutus aut amarus: ⁊ si sentit cum eo extensionẽ tunc illic est ventositas: ⁊ si nõ sentit illud neqz sitit tunc illic est humor flegmaticus. ⁊ si est post eiones ⁊ febres tunc illic est siccitas. ℭ Significatões autẽ ex siti sũnt qm̃ sitis significat cõplõnẽ calidaz: ⁊ si est cum nausea significat mãm colericã aut salsam flegmaticã. Naz si sedat potu aque calide tunc mã in pluribus dispõnibus est flegmatica aut mã nitrosa ⁊ si augmentat tũc mã est colerica. ℭ Uerũ significationes ex dispõnibus oris ⁊ lingue. sunt qm̃ qñ lingua i doloribus stõi est vehementis aspitatis ⁊ rubedinis: tunc significat dñiũ sanguinis aut apa calm̃ in ipso sanguineum: ⁊ si ad citrinitatẽ tunc nocumentũ est colericũ: ⁊ si ad nigredinẽ tunc est melica. qz si ad albedinẽ ⁊ lenitatẽ tũc cã est humiditas. ⁊ si est siccitas supflua tũc cã est siccitas. ℭ Sed significatiões ex via digõnis sunt qm̃ digõ bona nõ fit nisi qñ post cibũ cõprehensum non accit grauitas in ore stõi: neqz rugit⁹ neqz inflatio neqz eructatio neqz sapor fumosus aut acetosus: neqz singultus ⁊ tremor ⁊ extensio: ⁊ vt sit spatium more cibi in stõ spatiũ equale: ⁊ descẽsus eius ab eo in hora qua oz non ante ipsam neqz post eam: ⁊ sit somnus tẽpatus: ⁊ expgefactio velox leuis: ⁊ in oculo non sit apa: ⁊ in capite non sit grauitas ⁊ obediẽtia nãe sit facilis: ⁊ sint inferiora vẽtris ante egõnẽ inflata. hoc. n. significat bonitatẽ inuolutõis stõi sup cibũ: ⁊ q ipse bene cõprehendit ipm: ⁊ illud significat fortitudinẽ stõi ⁊ ɔuenientiã cibi in qualitate ⁊ quãtitate. ℭ Cuz ergo stõus non cõprehendit cibũ bona cõprehensione neqz fit digõ bona accit rugitus ⁊ frequentia eructatõis ⁊ remanet cibus in stõ spacio longo aut descendit ante horam necessariã. ℭ Et colere qdẽ pprietas non est vt phibeat digõnẽ phibitiõe õstructoria aut diminutiua aut faciẽte cruditatẽ: imo qñqz corrũpit eam. ℭ Sed melie pprietas est vt prohibeat digestionẽ ⁊ corrũpat eam simul ⁊ flegmatis

declinis

declinius est ipsa ad corrūpendū. ¶ Et scias q̄
qñ in stō non est apa neqꝫ vlcus τ in cibo nō est
corruptio. deinde digō non fit bona: tunc cā est
malitia cōplōnis. ¶ Et plū eius est ex fritate
τ humiditate: τ post eas calida τ post eas sicca.
¶ Verū sigtōes ex stōi doloribus sūt qñ ver
bi gratia. dolor extensiuus sigt ventositaté τ gra
uatiuus sigt replōnem τ mordicatiuus sigt hu
moré acetosum aut acutū aut ponticū aut ama
ruꝫ. ¶ Sigtōes aūt ex appetitu sunt qñ sigñt
ex eo aut pp additioné eiuſ aut pp diminutioné
eius τ ipsius destructioné: aut per spéꝫ ad quā
ipse declinat. sicut é q ipse qñqꝫ est sitiens τ ap-
petit frā. τ qñqꝫ appetit acetosum: τ qñqꝫ appe
tit exiccantia vel excitantia salsa τ acuta: τ qñqꝫ
aggregaſ appetitus acutoꝝ τ salsoꝝ τ acetoso-
rum simul. τ ex mō q ista sunt cōia in faciēdo
lucrari incisioné humoris nocitiui est: qꝛ sunt si
gnificātia dbilitaté stōi. stōus. n. fortis dcliat ad
pinguia: τ qñqꝫ est appetitus decliuis ad res
malas quas refugit nā: sicut appetit carbones
τ alusné τ alia. τ cā in hoc est humor corrupt⁹
exñeus non puenis humoribus laudabilibus
¶ Cum auté bonitas adest gustus τ est sanus
non eligit appetitus saporé supra dulcé. Cūqꝫ
declinat appetitus versus aliū τ abhorret illuꝫ
tunc illic est nocumētū. Nā si appetit pinguia:
tunc illic est stipticitas τ spissitudo τ raritas. Et
si nā abhorret cibos calefaciētes τ declinat ad
frōs pp fritaté ipsoꝝ tunc illic est calitas. Et si
appetit calefacientes tūc est illic fritas. Et si ap
petit incisiua τ acetosa τ acuta tunc illic est hu-
mor viscosus. ¶ Et appetitus qdé in stō cali-
do aque est plusq̄ cibi. Et qñqꝫ fit vehemētia
calitatis pp resolōné τ inqsitioné restauratōis.
¶ Et mordicatio qdé excitat famé vehemētē
τ est spés famis que nullo mō toleraſ τ associaſ
ei sincopis ppꝛe qñ tardaſ cibus. ¶ Et appe
titus in stō ad queꝫ effunduntſ melia τ flegma
acetosum multiplicaſ qñ est coꝝ quātitas: ifra
quātitaté vocanté ad expulsioné: τ non multi-
plicaſ in eo appetitus τ fit caninus: nisi ppter
illud qd dictum sumus in ca. appetitus canini.
¶ Et scias q appetitus nutrimenti cōicat mē
bris oibus: veruꝫ illa cōitas est nālis: τ facta ex
suspensione vocatōis virtutis nutritiue cū attra
ctiua. ¶ Amplius appropriaſ stō appetitus
nalis τ sentit cum eo. ¶ Et qñqꝫ ꝯuenit qui-
busdā hoibus τ esuriant plū τ comedunt plū
τ neqꝫ aduenit eis satiritas fastidiosa τ neqꝫ
egrediſ in egōne coꝝ fex plurima: τ neqꝫ cuꝫ h
corpora eoruꝫ impinguanſ. Et cā qdem hmōi
dispōnis est resolō plū velox cum sanitate di-
gestiue τ attractiue τ appetitiue. ¶ Verum si-
gnificatōes ex via saporis oris sunt q amarus
sigt calitaté τ colerā. τ acetosus sigt frigus stōi:
sed minus frigore cum quo non digeriſ cibus
oino: τ qñqꝫ sigt caloré debilé cum humidita-
te facienté ebullire humiditaté paꝝ qui postea
separatur ab eis deficiens indigerendo. quare
accidit acetositas: sicut fit in musto. Acesit enī
qñ infrigidaſ τ acesit qñ feruet a calitate debi-
li. τ est acetositas que fit effusione mñei acetose
ex splene ad stōm. ¶ Et facta qdeꝫ cā splenis:
imutat appetitū nāo τ multiplicat inflationé
τ rugitū τ malitiā digōnis τ facit eructuationé
acidam. ¶ Et ille qui ex saporibus oris est insi
pidus sigt humoris insipidi saporeꝫ. ¶ Et sal-
sus sigt saporé humoris salsi. ¶ Et sapores ex
tranei horribiles sigñt humores extraneos putri-
dos malos. ¶ Sed sigtōes ex vomitu sunt q
si est nausea nisi tūc mā est viscosa imbibita. Et
si est vomitus facilis sigt q ipsa est effusa in cō
cauitate. ¶ Et si sunt vomitus τ nausea τ nō se
paraſ sigñt aggregationé vtriusqꝫ rei: aut visco
sitatem humoris. ¶ Et non est nausea facta ex
mā imbibita. ¶ Et cum est plime mordicans
os stōi: aut est pauca ꝯfortaſ qñ ipsa cum cibo
pmisceſ τ ascendit ex pfundo stōi ad os stōi τ
mordicat ipm. Quapp facilis fit qñqꝫ expul-
sio humorum post cibum τ non fit facilis ante
ipsum nisi sint multi. ¶ Verum qñ est aduen-
tus ꝯturbatōis τ nausee a puocatione tunc mā
est effusa. si vero est currens tunc mā est genera
ta in stō fm ꝯtinuationé. ¶ Et vomitus etiam
significaſ per colorem eius qd ingrediſ in ipso
mām. sigt ergo colerā τ meliam per colorem: τ
flegma vitreum per coloré: τ flegma acetosum
τ salsum per coloré τ saporé: τ flegma descen-
dens ex capite per coloré mucosum τ qd asso-
ciatur ei ex descensu ad membra alia. ¶ Et ex
hoibus est qui cum recipit cibum aliqué sentit
ex seipso q si moueref superfluo motu euomeret
cibum suum: τ illud qdem sigt humiditateꝫ in
stō: aut debilitaté stōi: sed illud qd est ex humi-
ditate accidit ét cum vacuitas adest: τ illud qd
est ex debilitate non accidit nisi fm replōné tm̄.
¶ Sed sigtōes ex via coloris corporis sūt: qñ
color est vehemens sigtio dispōnis stōi τ epa-
tis fꝫ plꝫ. Plurime. n. egritudines stōi sūt frigi
de τ color stomaticoruꝫ est plūbineus. τ si inest
eis citrinitas é citrinitas decliuis ad albediné.
¶ Significatiōes aūt ex via rugitus sunt qñ
rugituſ sigt debilitaté stōi: τ q ipse male cōpre
hendit cibum τ egōné humidam. ¶ Verū si-
gnificationes ex sputo sunt qñ multitudo eiuſ
τ spumositas ipsius sigñt humiditateꝫ stomaci
mittentis aquositaté τ mucilaginositaté. Exic-
catio oris τ paucitas saliue sigñt siccitaté stōi τ
caliditatem. ¶ Et si fuerit illic significationes
alie adiuuabunt illa in significatiōe caliditatis.
¶ Et scias q siccitas oris est a siccitate comple
xionis duobus modis. ¶ Unus eorum est sic
citas vera τ est vt non sit saliua: τ scōs est men-
dosa τ est vt sit saliua exuberās viscosa: si sit exic
cata cā caliditatis vaporose venietis ad ipsum.

quare oz vt distinguaf inter siccitatē ⁊ exiccationem sputi viscosi fm os. Nā az illa significat siccitatem ⁊ hec humiditatē viscosam aut procedentē a stō: aut descēdentē a capite. ¶ Sed significationes ex eructuatōe sunt qm̄ eructuatio qn̄qꝫ est acetosa ⁊ qn̄qꝫ est fetida aut fumosa: aut rancida: aut lutosa: aut putrida: aut limosa: aut silis cibo quem recipit eructuās: aut pura in qua nō est qualitas alia ⁊ est sanior eructuatio. ¶ Nam si est fumosa ⁊ cā in hac non est sub̄a cibi que sit velocis ꝯuersionis ad fumositatem sicut vitelli ouorum in patella ⁊ raphanus: aut cibus cui in artificio suo ⁊ cuz fit asso ciatur qualitas fumosa sicut dulce cui superuenit ignis diuturnum ⁊ alia: tunc cā in ea est igneitas stomaci ꝓpter materiā: aut malitiam complexionis pure. Si autez est cum materia tunc est fm vnum duorum modorum predictoruz. ⁊ plurimū quidem est illud ex materia colerica effusa ad stomacū ex felle fm modū cuius preteritio ē rememoratio: aut ex catarro calido ex capite ⁊ proprie cum homo non est colericus in complexione sua. ¶ Et significaf etiā q̄ cā caliditatis ē materialis aut pura ex isto modo q̄ cibus qui sumptus fuit longinquus est a fumositate sicut est panis ordei. Nam cum hmōi eructuat fumose tunc causa est caliditas stomaci. ⁊ similiter attende egestionē an est colerica. Nam si est colerica significat q̄ cā est caliditas stomaci. ⁊ si egestio non est colerica non est necessarium vt causa sit caliditas stomaci. Quandoqꝫ enim est malitia cōplexionis singularis. ¶ Et vomitus etiam est significatio magis significans per illud qd̄ egreditur in ipso. ¶ Et quādoqꝫ significat eructuatio acetosa ⁊ fumosa vigilias cum quibus non inuenit stōus vacuationem sufficientem digestioni ⁊ inflāmaf ⁊ calefit. ¶ Qđ si est eructuatio acetosa non a cibo acetoso neqꝫ a cibo qui cum superflue sumitur mutaf ad acetositatē: tunc illud est ꝓpter frigus stōi: ⁊ ꝓprie cum accit a cibis elongatis ab hoc vt acetosi fiat sicut est mel. Nam si inuenis eos acetosos fieri tunc iudica q̄ cā in h̄ est frigus stōi sine mā: aut cum mā ⁊ associaf ei qđ est cum mā grauitas in ore stōi semp: ⁊ plūm accit illud hn̄tibus colerā nigrā ⁊ spleneticā: ⁊ illi ad cuius stōm descendit catarrus frigidus. ¶ Qn̄qꝫ aūt accidit eructuatio a calitate cū inuenit māz dulcē ⁊ facit eā ebullire: ⁊ facit ipsaz acetosaz: ⁊ sigt̄ illud vt sit eructuatio acetosa cū signis calitatis ⁊ inflāmatiōis: ⁊ amaritudine oris ⁊ siti: ⁊ iuuamento cuz eis que infrigidāt. ¶ Et ex eis qdē qbus sigt̄ur q̄ calitas plūma supflua qn̄qꝫ acescere facit cibum ⁊ eructuationem est: q̄ caliditas qn̄qꝫ facit acescere lac velocius q̄ ipm̄ facit acescere fritas: ⁊ qn̄qꝫ sigt̄ur per vomitū ēt mā. ¶ Et qn̄ eructuatio est fetida tunc qn̄qꝫ sigt̄ putrefactionē in stō sigtōē fetoris oris: ⁊ qn̄qꝫ sigt̄ vlcera stōi. ¶ Et lutosa ⁊ cenosa ⁊ limosa sigt̄ humiditatē putrefactā. ¶ Et illa que est vt herugo eris sigt̄ acuitatē ⁊ calitatē cū putrefactiōe ⁊ est vehementior siḡnis calitatis q̄ fumosa. ¶ Si aūt eructuatio nō est fumosa neqꝫ acetosa: sed est afferens saporē cibi post spaciū cueniens fm acceptionē cibi tūc sigt̄ debilitatē stōi in ꝯuertendo cibū. ¶ Verū sigtōes ex eis que sunt ꝯuenientia aut fugiēda aut ipediētia sunt vt ꝯsideref aut res infrātes sint ꝯuenientes ei aut res calefacientes aut exiccantes ꝯueniant: aut humectantes: post quam ꝯsideraf res vnas sepe. n. accit error cā diuisionis eius cum non attendif: ⁊ est q̄ res infrātes multotiens frangūt ebullitionē humoris subtilis aquosi humidi: aut salsedinē humoris flegmatici: ⁊ existimaf q̄ cum eis iam ꝓuenit iuuamentū q̄uis illic sit calitas ⁊ res calefacientes multotiens expellunt humorē calīm ⁊ resoluūt eum: ⁊ existimaf q̄ cum eis iam accit iuuamētum q̄uis illic sit fritas: imo oz vt ꝯsiderentur cum his duabus reliqne sigtōes. ¶ Sigtōes aūt eorū in qbus inuenif sensus stōi sunt quoniam si non sentit mordicationē imo grauitatem: tunc materia est flegmatica vitrea: ⁊ si sentit mordicationē cum inflāmatione: tunc mā est amara vel salsa: aut mordicationē sine inflāmatione: tunc materia est acetosa. ⁊ si est illic mordicatio cum lenitate tunc materia est subtilis aut pauca. ⁊ si est cum grauitate tunc materia est grossa aut multa. ¶ Significationes autem cum dispositionibus cōicantibus sunt qm̄ consideratur: verbi gratia. an cerebrum patiatur a causis catarri ⁊ mittat ad stomacū descensiones: aut epar: an sit generatiuū colere ⁊ mittat ipsaz: aut an splen deficiat in expellendo melancoliam ⁊ sit apostemosus plurimie melancolie. ⁊ hec est cognitio cause: ⁊ consideratur an imaginentur coram oculis res non consuete ⁊ non fixe: ⁊ an accidant soda aut estuatio cum repletione: ⁊ minorentur cum euacuatione: ⁊ similiter vertigo proprie: ⁊ an inueniatur tremor cordis post repletionem: an fm vacuitatez: aut accidat syncopis aut spasmus ⁊ hec est cognitio accidentis. ¶ Nam si repletio fecerit accidere imaginationes ⁊ sodam aut inquietudinem ⁊ visiones diuersas aut tremorem cordis etiam aut subeth maximaz: tunc stomacus erit plenus aut debilis: aut i ipso ē malitia cōplexiōis. ¶ Quod si tremor cordis ⁊ soda ⁊ syncopis ⁊ estuatio accidant in dispositione vacuitatis tunc ipse est habens receptionem colere aut humoris mordicatiui venientis ad os eius cum est vacuitas: aut humoris melici: ⁊ cognoscif supfluitas in hoc cum reliqs signis que tibi dedimus: aut humoris fri: aut eius que est ex istis cāis in inferiore pte stōi. nā nō magnificaf illic qđ ex eo gn̄af ex soda ⁊ epilepsie ⁊ syn-

copi ⁊ spasmo. ¶ Et accñria hñtia dispóneꝰ eius cū cōitate: alia sunt cerebralia sicut pmixtio sensus ⁊ subeth ⁊ cógelatio ⁊ estuatio. alia sūt cordialia sicut syncopis ⁊ tremor cordis ⁊ malitia pulsus. ⁊ alia sunt cōia sicut destructio appetitus ⁊ difficultas eius ⁊ malitia.

¶ De signis male complexionis calide stomaci. Cap. xviij.

Significāt ipsam sitis nisi supfluat ⁊ deijciat ꝟtutē. ⁊ eructuatio fūosa ⁊ nitrositas saliue. Et iuuari ab eis q̄ infridat ꝼm ꝯditióes pmissas in sigñóib⁹. ¶ Et adustio ciboꝝ subtiliū q̄rū silr nō aduruntꝰ in dispóne nāli: ⁊ ꝙ grossi digeruntꝰ plusq̄ digerentꝰ i illa nisi supfluat ⁊ deijciat ꝟtutē. ¶ Et multitudo sitis: ⁊ paucitas appetit⁹ cibi ꝼm plm: ⁊ ꝓpē qd̄ malitia cōplōnis ē cū mā calida colica faciūt eadē ꝟtutē oino: vez digó est fortis nisi supfluat malitia cōplōnis vsq̄ ad h̄ vt debilitet ꝟtutes. ¶ Et qñz associatꝰ huic cōplōni febris ethica: ⁊ qñq̄ h̄ cōplō pp suā supfluitatē añq̄ deijciat ꝟtutē cōmouet famē vehementē p id qd̄ resoluit: ⁊ qd̄ attrahit sua mordicatione: ⁊ q̄r mouet mām ad resolōnē sic fit suctiōe: ⁊ hec gd̄ fames qñz ē syncopalis qñ tardatꝰ cū ea cibꝰ: aut fac̄ eadē i syncopi: ⁊ cū ꝓlōgatꝰ parūper spaciū ei⁹ destruitꝰ appetit⁹ oino: ⁊ qñq̄ multiplicatꝰ ēt pp cursuz spūs ꝼz famē ⁊ multiplicatꝰ ꝼm saturitatē calitas resoluēs stōm. ꝙ si inuenit hūiditatē erit illud plus: ⁊ h̄ qd̄ sedāt cibi grossi. ¶ Et scias ꝙ illius cuius stōus ē igneꝰ sanguis est malus paucus acutus feridus quē abhorrēt mēbra diuersa ei in cōplōne radicali. q̄re nō nutriuntꝰ eo fit: ergo ille pauce carnis: ⁊ sunt vene eius exuberātes qñ sanguis eius inclusus est in eis q̄ non vtitꝰ nā. ¶ Et stōmia exhit ex ipso sanguinē malū. ¶ De signis malitie cōplōnis fride stōi. Cap. xxix.

Significat fridiatē stōi tarditas mutatiōis cibi ita vt nō descēdat sz expellatꝰ vōitu post spaciū qdd̄ā ⁊ nō mutetꝰ mutatione q̄ valeat. ꝙ si supfluat nō alteratꝰ pp ipsaz cibus oino ⁊ nō digeritur. ¶ Qñq̄ signt ipsam multitudo appetitus ⁊ paucitas sitis ⁊ eructuatio acetosa absq̄ cā i cibo ꝼz ꝙ diximꝰ ⁊ h̄ signt malitiā cōplōnis eiꝰ fride. Et ex sigñóibus signib⁹ illud est vt nō sit alistibre nisi ei⁹ qd̄ ē leue ex cibis siue grossis q̄ iā añ digeruntꝰ. Et qñz pducit malitia cōplōnis frē in stō ad h̄ vt accidāt ex cibo comesto post horas plimas extēsio ⁊ dolor magn⁹: q nō sedatꝰ nisi cū expulsiōe hūiditatis acetose oi die: ⁊ qñq̄ pducit ad hydropisim ⁊ iliacam. ¶ Et sup colorē hūius stōm frīn apparēt citrinitas ⁊ albedo ⁊ nō occultantꝰ expiēti: ⁊ ē ille ex melioribus curis cui⁹ ē amicos. Et qñq̄ cōicat cerebrū in cōplōne hūtibus ꝼm hāc cōplōnē. q̄re fiūt soda vētosa ⁊ tinitus ⁊ silia. ¶ Et qñ ꝯducit malitia cōplōnis frē cū cōplōne radicali eius multiplicantꝰ rugitꝰ ⁊ inflatio ⁊ exiccatio ⁊ sitis augmētatꝰ corruptio q̄uēs indiget stōmia cum exiccat eū ⁊ pducit ad ethicā. Et eius qd̄ medicina est vt sumat parū vini ꝼm q̄ntitatē q̄ infundatur ante cibū aut fine cibi eius exiccantia ⁊ caro rubea sine iure pingui cum mictis.

¶ De signis cōplōnis sicce stōi. Cap. xx.

Significāt ipsaz sitis vehemēs ⁊ exiccatio lingue supflua ꝼm ꝯditiōes pdictas in ca. sigñonū: ⁊ attenuatio corporis ⁊ arefactio ipsius supra faciaz nature ⁊ iuuamētum cum cibis humidis.

¶ De signis malitie cōplōnis hūide. Ca. xxi.

Significāt ipsaz paucitas sitis: ⁊ terreri a cibis hūidis ⁊ ipediri ab eis: ⁊ iuuamētū cū mioratione cibi ⁊ cū eis q sicci sunt. ¶ Et signt ipsam multitudo spūti ⁊ saliue. ¶ Et si sunt ꝼz famē signt calitatē cū humiditate ꝼm plm. ⁊ qñq̄ sunt ex caliditate sola. ¶ Et multotiēs qdez ē sup os stōi hois hūiditas ifusitia ⁊ quotiēs hūs eā cōcedit aliqd meditatꝰ ꝙ si moueretur vomeret. ¶ Et qñq̄ fit illud ēt ex debilitate stōi sz associantꝰ ei significationes debilitatis pdicte ⁊ fit h̄ ꝼm vacuitatem etiaz q̄uis nō comedat: sed illud est apud comestionem tantum.

¶ De signis cōplexionū stomaci que sunt cū materia. Cap. xxij.

Cōplonē q̄ est cū mā signt vōit⁹ ⁊ eructuatio amaritudo ꝓpē comitās ipsz: ⁊ pp illud qd̄ ipsi admiscetꝰ: ⁊ cōmiscetꝰ vrine nisi sit pp necītatē trāseuntē terminū. ¶ Et subtilē qd̄ calidā virulētā significant cum lenitate stōi nausea ⁊ mordicatio ⁊ sitis ⁊ iflāmatio: ⁊ qñ recipit cibū grossuz patitꝰ cū eo nauseā ⁊ ad sūmum si ē plūma cū ea est sp nausea: ⁊ si ē pauca ē nausea apud cibū: ⁊ silr si est nō ibibita sz ē ꝯ cōprehēsa in fundo stōi: qꝰ nō facit nauseā. ¶ Cūq̄ miscetꝰ cū cibo corrūpitꝰ in stō. ⁊ spargitꝰ ⁊ puenit vsq̄ ad os eius ⁊ facit nauseā. ¶ Et qñq̄ significat illā que effusa est in spacio stōi que nō imbibitꝰ: ꝙ qñ recipit eā habēs aliqd abstersiuū sicut aquā mellis ⁊ zuccari ducit ipm ad eructuationē. ¶ Et imbibita nō cognoscitꝰ ex pte eius qd̄ exit cuz vomitu ⁊ egestione. imo ex reliqs significationib⁹ pdictis ⁊ eius radix est nausea qñ significat māꝫ procul dubio. ¶ Nā si est ꝯturbatio tūc tūc sunt illic adherētia ⁊ ibibitio māei: ⁊ significat gen⁹ māei sitis ⁊ sitis significat aut calitatē eius aut salsedinē ei⁹ aut nitrositatē eius. Nā si sedatur cū calā tūc est flegma salsum: ⁊ si non sedatꝰ ea tunc est mā colica. ¶ Et cognoscitur etiā sapore oris: aut cū eo qd̄ expellitꝰ vomitu: ꝙ si aggregentur nausea ⁊ sitis significāt illud. ⁊ si nō ē sitis significat ꝙ materia est frigida. ¶ Et ex significatiōibus aggregatiōis materie flegma

Ace p̄ime viscose est vt cadat appetit᷒ τ nō dila tet̄ pect᷒ pp cibū plimi nutrimenti: imo decli- net ad illud in q̄ sunt acuitas τ mordicatio. Cū q᷒ accipit illū appet inflatio τ extēsio τ nauseat nō qescit nisi cū eructuatiōe. Ex sigtōib᷒ aggre gatiōis mãe male i stō τ q̄ sequunt̄ ipm ē salt᷒ mirach: τ qñ͂ pduxit ad epilias τ melias. ¶ Et ex sigtionib᷒ q̄ mã effusa sit melica ē appetitus plim᷒ cū debilitate digōnis τ cū multitudine in flatiōis τ cū guescegueste. τ sollicitudie. ¶ Et ex sigtiōb᷒ q̄ mã est fortis est solo vētris τ vti go cū multitudine ex capite descēsus ad os stōi τ ēt illud qd egredit̄ i vomitu τ egōne ex hūo- re musco. ¶ Et ex sigtionib᷒ q̄ mã ē hūida no cēs sua ebullitiōe est sitis vehemēs cū defectu amaritudinis aut salsedinis i ore τ sensibilitas rei q̄si ascendentis τ descendentis cū hūiditate supflua in ore τ capite stomaci τ inflāmatio.

¶ De significationibus nocumentoꝝ stō nō complexionalium. Cap. xxiij.

Significationes qd magnitudis stōi sunt vt sit stōus tolerās cibū pl᷒ τ cū replet̄ sentit tunc adherere viscera τ cōprimi adinuicē: τ cū eiat̄ minuit̄ τ dimittit viscera q̄si suspēsa. Paruitatis vo sigtiones sunt vt nō toleret cibū plim ante satu- ritatē. ¶ Et sigtiones qd opilōnū cadentium inter epar τ stōm sunt hūiditas egōnis τ multi- tudo ipsius τ sitis τ puitas sanguis τ alteratio coloris ad hydropicalē τ inceptio malitie dis- positionis cui᷒ fortasse notius nomē est malitia cōplōnis aut malitia habitudinis. ¶ Et signi ficatiōes opilōnū cadentiū iter stōm τ splenem sunt paucitas appetit᷒ cū magnitudine splenis. ¶ Uerū sigtiōes opilationū cadētiū iter stōm τ intestina sunt accidētia ileos τ colice. ¶ Et sigtiones opilationū cadentiū inter stōm τ ce- rebrū sunt paucitas appetit᷒ cū rectificatione cōplōnis τ remanētia digōnis cum dispositio ne sua si nō fuerit aliud qd phibeat: τ paruitas sentiendi deglutita mordicatiua acuta valde τ nō accidat singult᷒ post potū diapiperon τ po tum vini in ieiunio. ¶ Uētositatis vo signifi cationes sunt extēsio in stomaco τ lateribus τ sub hypocondrijs τ nataron cibi τ multitudo vētositatis descendentis τ eructuabilis. ¶ Et scias q̄ quādo iuenit sentēs inter stōm τ epar duritie cū gracilitate: tūc illud est significatio indicans resolutionem nature.

¶ De modis vlib᷒ curationū. Cap. xxiiij.

Curat̄ stōus cū eis q̄ bibunt̄ τ cū epi thimatib᷒ τ embrocis cū aqs i qb᷒ decoquunt̄ medicine: τ linimētis τ vnctiōib᷒ ex oleis τ emplis factis cū ceris decoctis i aqs i qb᷒ decoquunt̄ medicie. Sꝫ epithimata τ empla sunt melio: a ēbrocis: ēbrocē. n. sunt debilis ipressiōis. Et scias q̄ cu- ra malitie cōplōnis q̄ accit stō i vtrisq̄ q̄litati- bus actiuis facillima est, ppterea q: facile iueni mus medicias ꝯrias eis vehemētis vtutis. ve rū cura q̄ accit ei malitia cōplōnis i vtrisq̄ q̄li tatib᷒ passiuis ē difficilia τ pp̄e cōplōnis sicce. Ná oppō cuiusq̄ eaꝝ ē cū vtute ōbilis ipres- sionis. Et scias q̄ spaciū qd calefaciēdi frin est sicē spaciū ifrāndi calm. Sꝫ timor i ifrāndo ma ior ē pcipue cū q̄dā mēbra vicinā sua stō hēant malitiā cōplōnis frē aut debilitatē: vel timor in hūectādo τ exiccādo ē silis q̄m᷒ius spaciū hu mectādi sit lōgi᷒. ¶ Et scias q̄ cū egritudines stōi sunt ex mã deinde ambigua sit mã: tūc nō est qd magis cōfert ei q̄ hiera: qm̄ ipsa est ma- gis adiuuās vtutes medicinaꝝ ad rectificādū stōm τ cōplendas opationes eius ipsi ,pprias. Sed opꝫ vt nō cures de ea qñ ē malitia cōple xionis sine mã: qm̄ ipsa nocet in calo τ sicco τ iuenit̄ in frīs qd est fortius ea. ¶ Cūq̄ cūaue- ris stōm ex humore effuso ad ipm ab alio ꝯfor ta ipm post illud vt nō recipiat illū humorem. ¶ Et ꝯstrictio extremitatū τ calefactio ipsarū adiuuat in retinendo illud qd effundit̄ ad ipm ab eis. ¶ Et sir᷒ de papauere est vehemētis iu uamētū ad effusionē mãeꝝ calidarū. ¶ Qd si humor est friis tunc ꝯfortātia q̄ necia sunt post ipsaꝫ sūt sicut mastix τ tro. d ro. miores τ mē- ta sicca τ xiloaloes τ gariofili τ q̄ sūt illis silia. Et si hūor ē calidus tūc arobob τ troc. fri feri ex ros τ spodio τ q̄ sūt silia illis. Et ille q iuēit duꝝ τ gcule illō qd ē iter stōm τ epar fm q̄ di- xim᷒: pōat cibos suos τ medicias suas aq̄ or- dei: τ gdiat̄ i bibēdo ipsaꝫ q̄q̄ die a. x. vsq̄ ad xx. τ vsq̄ ad cētū fm lōgitudinē dici sui vsq̄ q̄ sit potēs i bibēda ipsaꝫ vice vna aut duabus τ nō approximet̄ medicia euātiua neq̄ stōmia. ¶ Troc. dict᷒ ad illō. ℞. masticis τ troc. diaro don amboꝝ añ. ʒ. iij. l: arabe τ mēte sicce τ mar macor τ xiloaloes crudi oium añ. ʒ. ij. det̄ i po tu cū vino antiq̄ aut mitia. Et opꝫ vt admistrē tur in mūdificatiōe stōi τ ei᷒ qd aggregat̄ i va- cuitate ei᷒ aut adheret aut ibibit̄ medicine non ptrāseuntes stōm τ vias ꝑrias stō absq̄ venia lōginqs ab eo. Si aūt nō vꝫ vice vna iteret̄. il- lud. est. n. melius q̄ eūo cū nō sit necia eius. Et opꝫ vt attendas esse egōnis τ vrine in egritudi nibus stōi. Cūq̄ videris eas iā incipe rectifica ri tūc iā icipit stōus rectificari. ¶ Et oꝫ vt nō afferas in curationibus stōi aut caliditatis ei᷒ aliq̄d vehemētis infrigidatiōis sicut aquā ve- hementis frigoris τ pp̄ie in eo᷒ qui nō ꝯsuet᷒ est ea. ¶ Et nō euacues medicinas solutiuas pp illud qd in ipso est ex supfluitatibus: a supfi cis ꝯseruātib᷒ vtutem ,ppter illud quod scis.

¶ De cura malitie cōplexionis frigide τ hu- mide in stomaco. Cap. xxv.

Et cū illic est materia tūc euacua fm q̄ sciuisti in canone. Et si nō est mul titudo mãei tūc expimentatores ha

bent vel sin eo notã. ¶ In existimatiõe qđ cum
mã nõ est: tũc cibãtur illi cũ eis in qb⁹ est stiptici
tas et amaritudo: vt exiccẽt cũ stipticitate sua
et calefaciãt cũ amaritudie sua. et hui⁹ qđ gñis
est vinũ põticũ. et ex medicinis q̃ bibunt medi
cine absinthiales et sirup⁹ absinthij ipsi⁹: et me
dicine facte cũ cydonijs. Sed et emplis et epi
thimatibus et vnctiõib⁹ emplã in qb⁹ ponunt
medicine stiptice sicut amomũ et calam⁹ aroma
ticus et spica et foliũ et laudanũ et bdelliũ et ra
dix lilij et balsamũ et oleũ ei⁹ et gũa ipsius et sto
rax. ¶ Unguẽta aũt sũt cerata fcã ex oleo ma
sticino et oleo de oliuis et oleo de cydonijs. Si
aũt nõ pfert hec sũma admistra emplã rubificã
tia. et medicamen de gũmi rube silvestris. Et
ex emplis pfortãtib⁹ ẽ vt sumat croci et spice si
re et masticis et olei balsami oiũ aã. po. i. et mel
lis ptes. iij. et mirrhe asportate a ciuitate atrusu
lon ptes. iij. gũmi albori po. i. et ß. euforbij po. i.
fiat ex eis emplm. ¶ Et vt bibat ex eis paruz
pdãsit. ¶ Et itez aliud. ℞. storacis ptes. iiij. ce
re ptes. iij. medulle ceruine ptes. ij. gũmi albo
rum ptem. i. olei balsami ptẽ. i. et ß. olei nardini
ptes. ij. ¶ Et itez storacis tertiã. medulle ceruĩ
ne. iij. aloes rubei. iij. masticis ptes. ij. olei nardi
ni. viij. olei balsami. iij. cere. v. fiat ex eis ceratũ.
¶ Illi vero q rõciatiõe curant incipiũt i pmis
cũ exercitio tẽpato et admistrãt cibũ boni chi
mi facilis digõnis eq̃lis eq̃litatis ad paruitatẽ
aliquã declinãtẽ fm mẽsurã qua digerat: de
inde gradant in h admistrãs medicinas pdi
ctas: et que cursu tardũ pcediũt ex elarijs aroma
ticis calis: cũ eq̃litate qđ fm q exigit oppositio
egritudis ita vt cõmẽsuret cõplõ. ¶ Et ex istis
elarijs sunt diapiperon et diacimini. Medi
camẽ bonũ. ℞. granoz iunipi et gũmi albozũ et
pipis oiuz aã. ptẽ. i. et mirrhe asportate a ciuita
te atrusulõ: et existio q opz vt sint cũ ea storax
et spica celtica oium aã. ptes. ij. petroselini ß. se
minis apij mõtani et brasim amboz aã. medie
tatẽ ptis: cõficiant cũ q̃titate sufficiẽte mellis.
¶ Et qñ frig⁹ est vehemẽtius illo tũc opz vt in
potu tribuant omorusia et athanasia et sagze
nea. ¶ Et est ex medicis bonis ad oẽs egritu
dines maleos humidas aũs frigidas et grossas
humidas et est syrupus squilliticus et eius con
fectio. ℞. sq̃lle mũdate incise. iij. eminas. pĩciã
tur in vase de vitro et orificium cooperiat va
sis et dimittat sex mẽsibus. ¶ De cura ma
litie complexionis calide. Cap. xxvi.

Inflãmatiõi stõi pfert i potu sumere
lac acetosuz et acetũ. ppe cũ coriãdro
et lac acetosuz vaccinũ et medullã ci
troli: et pisces recẽtes. ppe sedãt inflã
mationẽ in stõ: et aq̃ frã et fruct⁹ recẽtes et endi
uia: et cucumeres et psica q̃ nõ sunt vehemẽtis
aq̃sitatis qr cõuertant ad colerã. et lactuce et len
tes et coriãdrũ hũidũ et acetũ et cucurbita: et q̃
sũt illis silia mixta cũ cãphora et sandalis et ro
sis si illa necẽia sunt. Et dant eis i potu ẽt tro. d
spodio: et ppe cũ ẽ illic sosovẽtis colica et oua
cocta i aceto et lẽtes cũ cõdimẽto granatoz et cuz
sumachia et cõdimẽto de agresta. ¶ Et carnes
q̃ eis cõcedunt sunt caro attaute et duragi et pul
loz. Qđ si eoz caliditas nõ sequit mortificatio
nẽ virtutis: tũc ciba eos friis grossis sic ifrãtis pi
scib⁹ recẽtib⁹ et ifrãtis vẽtrib⁹ et oib⁹ i qb⁹ est sti
pticitas: ẽt et rob de papauẽ et sirup⁹ eius pfert
ad h valde. ¶ Et ex eis q̃ pferũt eis ẽ vapora
tio cũ ifrãtis: et qñz emplant eoz stõi cũ vesica
inflata iã ipleta ex aq̃ frã. ¶ Cũq3 emplas stõz
ex ẽplis ifrãtiuis caue tũc ne velamẽ ex eis ifri
gidet aut epar tali infrãtiõe q̃ eoz opõtes nã
les ledat: multotiens. n. accidit inde nocumẽ
tum in anhelitu et frig⁹ in epate: q si pceperis
aliqd hoz tũc succurre ei cũ oleo calefacto effu
so sup locum et emplã ipm cũ eo: et pone loco
emploz ea que bibunt. ¶ De cura mali
tie cõplexionis frigide. Cap. xxvij.

Si fuerit hec malitia cõplexionis leuis
sis. cõtẽtus i curatiõe eius trociscis ro
satis i qbus sunt absinthium et cina
momũ cũ decoctiõe cimini et ameos decocto
rũ in vase vitri mũdo. ¶ Et ameos qđ ẽ vehe
mẽtis iuuamẽti i hoc. ¶ Et cũ est fortior illa
tũc necẽiũ est vti cõfectiõib⁹ calis fortib⁹ et semi
nib⁹ calis et diapiperõ et tyriaca magna et mi
tridato cũ vino et sagzenea et diacimio et omo
rusia et allcẽdedicõ et diamuscho amaro et cõfe
ctiõibus de stomaticõ. ¶ Et diaolibanũ iuua
tiuũ est ad h vbi nã est leuis. Et opz vt ad bibẽ
dũ dent hmõi in decoctione spice et masticis et
sq̃nãti et eoz q̃ sunt silia illis: et zinziber cõditũ
est iuuatiuũ eis et ẽt tro. rosacei cũ eq̃li mẽsura
xiloaloes. ¶ Et itez diapiperõ cũ vino: nam
ipm vehemẽter calefacit stõm: et sigtur vltimi
tas sue ipressiõis p singultũ. et opz vt vtant as
sa et pipe in cibis suis. ¶ Ipsa. n. sunt plimi iu
uamẽti in hoc. Et allea ẽt sunt ex reb⁹ q̃ magis
pferũt eis. Et ex oleis iuuatiuis iungẽdo stõz
sunt oleũ camomillinũ et oleũ de alcãna et oleũ
de lilio et oleuz masticinũ posito in ipsis adipe
galline. et si indiget supfluitate virtutis ponant i
ipsis ãmoniacũ et bdeliũ. Et si sunt necẽia fortio
ra istis: tũc administrent oleũ costinũ et oleum
de ben et oleũ sambacinũ. ¶ Et ex eis que in
ungunt sunt sicut syrupus de lilio cũ xiloaloes
et muscho et ambra. Et ex seibus sunt fenugre
cum et semẽ apij mõtani et altee. Et qñq3 posi
tio vẽtosaz sup stõm in dolorib⁹ fridis maxi
mũ affert iuuamentum. ¶ Et scias q calefa
ctio extremitatum perducit ad calefactionẽ sto
maci ex proximo. ¶ De cura male cõple
xionis humide. Cap. xxviij.

Curat cuz exiccatiuis et icisiuis et eis
in quibus sunt calitas et amaritudo

postq̄ eis admiscent̃ res pontice. ¶ Et op3 vt vtant̃ vino forti parūper ꝛ sint cibi exiccatiui sic illi q̄ sunt in patella ꝛ assati ꝛ minoret̃ pot⁹ aque: ꝛ trocisci rosacei cū rosis recētib⁹ ꝯferūt cōplexioni hūide in stō. ¶ Et ex eis q̄d q̄ remo/uent humiditatem stōi est vt bulliant̃ .ʒ.i. anisi. ꝛ .ʒ.i. seminis feniculi ī aqua: ꝛ colent̃ sup .v.ʒ. zuccari rof. dissoluti dignis. ¶ De cura male complexionis sicce. Cap. xxix.

Hoc ꝛ curatio curatiōi ethice ꝓxima existit. hec. n. egritudo est q̄dā ethica stōi. Cū ergo ꝯfirmat̃ curationē ois nō suscipit: ꝛ neq̄ est posse vt occu/patio sit ad humectādū ipm solūmō: imo hu/mectatio eius nō fit nisi cū cōitate corpis: ꝛ ex hūectatione igit̃ istoꝝ est coꝝ balneatio ꝛ ses/sio ipsoꝝ in tina: ꝛ coꝝ iteratio ad balneum ꝑm summā siccitatis. Et qn̄q̄ necīuz facit supflui/tas siccitatis q̄ est in eis vt nō ꝯcedat̃ eis ambu/latio ad balneū ꝛ recessus ab eo: imo deferant̃ ad ipm: ꝛ ab eo sup aliqd q̄d ꝯferuet ne resol/uat eos motus: ꝛ ne resudet illud q̄d suxerunt ex tina. ¶ Et qm̄ balneū est mollificatiuū ꝟtu/tis: tunc oꝫ ne approximet ei q̄d resoluat ꝛ du/plicetur illud ¶ Et op3 vt sit balneatio coꝝ sub/mersio ipsoꝝ in tina: ꝛ nō est ei necīus aer bal/nei. ¶ Et op3 vt sit aq̄ tine tpata. s. inter illā ex q̄ sit horripilatio ꝛ inter mordicātē. ¶ Et ad vl/timū op3 vt nō patiat̃ ab ea: imo delectet ꝛ hu/mectet ipm ꝛ amplificet poros: ꝛ op3 vt sit spa/tiū balneationis eius vsq̄ dū ꝑseuerat inflatū augmētat̃ corpus eius ꝛ icipiat detumescere. ¶ Et op3 vt cū de balneo egredit̃ quiescat pau/lulum: deinde in potu sumat ex lactib⁹ subtili/bus aut lac muliebre aut lac asininū aut lac ca/prinū: ꝛ q̄d de eo est meli⁹ est suctuz ex mamil/la: ꝛ afferat̃ lac hora q̄ mulget̃ ꝛ bibat ipm an/teq̄ patiat̃ ab aere oino: ꝛ vt sit illud cuius lac bibit̃ iam cibatum tāta quātitate q̄ntum dige/rat: ꝛ sit visum exercitio ante ipm eq̄li: ꝛ vt non sit suctū: ꝛ si est aial ꝑter hoiem cognoscit̃ bo/nitas digōnis eius aut malitia ipsius p fetorē stercoris eius: aut ꝑuationem ipsius a fetore ꝛ eq̄litatē eius aut humiditatē ipsius: aut ipsius exiccationē aut eius supfluitatē in vna caruz: aut per eius eq̄litatē aut ei⁹ inflationē pp ven/tositatē in ipso: ꝛ vt fricetur cū instro: ꝛ abster/gatur excitādo ipm: deinde expectet̃ in infir/mo digō eius q̄d bibitur de lacte aut aqua or/dei ꝛ scitur illud ex eructatiōe eius ꝛ lenitate viscerū. Deinde redeat̃ post. iiij. aut. v. horas ꝛ balneetur postea inungant̃ mēbra eius cū faci/litate vt exiccet̃ aquositas effusa in eis. ¶ Si aūt fuerit cōsuetus balneo balneet̃ vice tertia. ¶ Et si fuerit rectius vt sit cōtentus duab⁹ vi/cibus addat̃ in horis interpositis iter duas bal/neationes eius ꝑm q̄ dicta est eius expō vt sit quies integra. ¶ Q̄d si declinat ad lac det̃ ei i

potu secūdo: ꝛ si nō det̃ ei in potu aq̄ ordei cu/ius artificiū est bonū ꝛ sapiens: ꝛ est illa cuius aqua multiplicat̃: deinde decoquat̃ tā diu do/nec minoret̃ aq̄ eius: ꝛ cibet̃ pane furni facto ex fermēto ꝛ sale bn̄ cocto ꝛ piscibus alredra/du: ꝛ aliis volucrū leuium carniū molliū: ꝛ te/sticuloꝝ galloꝝ leuiū carniū ipinguatoꝝ cū la/cte ꝛ ꝓhibe ei viscosa ꝛ dura ꝛ grossa: ꝛ si fue/rint multi nutrimēti elige ex eis q̄ cū multitu/dine sui nutrimēti sunt velocis digōnis facilis chimi ꝛ humidi: ꝛ sūma sit tāte quātitatis que nō grauet neq̄ extēsionē faciat plurimā: verū minoratio necīa est in hmōi. ¶ Et necīum est in potu tribuere ei viniū subtile decliue ad sti/pticitatē parū tolerans cōmixtionē ꝓpter aq̄si/tatē suā. Ipsum. n. facit penetrare cibū ꝛ viui/ficat ꝟtutē ꝛ excusat a potu aq̄ frē faciētis ira/sci vel tristari suo frigore: ꝛ sit eius sūma tanta ne natet sup stōm ꝛ ne faciat rugitum. ¶ Et sit eius cibatio scda: cum iam ꝑmus itegre dige/stus est: ꝛ separet̃ eius cib⁹ q̄ntū possibile est vt sit cibus leuis: vt nō ꝯsequat̃ cibus eius cibum indigestū. Sitq̄ hoc regimē eius aliq̄b⁹ die/bus. Cūq̄ melioraf parūper addat̃ in exerci/tio ꝛ fricatione ꝛ cibo. ¶ Cum aūt sanitati ap/proximatur abscindat̃ lxisi ordei ꝛ ponātur lo/co ordei vno die aut duobus sorbitiōes facte ex candaruso ꝛ addatur ei cibus ex eis quibus vti cōsueuit ꝛ incipiatur a pedibus ꝛ extremi/tatibus ꝛ carnibus auium mollibus.

¶ De cura fride ꝛ sicce cōplonis. Cap. xxx.

Quod si cōplō est frigida ꝛ sicca: tūc rege fridaꝫ sicut regis siccā: ꝛ qm̄ ei⁹ regimē nō est ei nisi cū calefaciētib⁹ tunc aliena in ea q̄ addūt in siccitate ꝓpter resolutionē suā: aut ꝓpter stipticitatē for/tē in ipsis. ꝛ euaporationes q̄d oēs nocēt ei ꝛ nō ꝯferūt ipsi. ¶ Et op3 vt alienetur calefactio fortis velox: qm̄ illud exiccat ꝛ addit in siccita/te: imo op3 vt calefiat paulatim ꝛ humectet̃ ī eo q̄d est inter illud: ꝛ addat in suba caloris in/nati nō igneitate. ꝛ ex eis que faciūt illud est vi/nū pue cōmixtionis ꝛ lac: ꝛ aq̄ ordei ꝑmixta cū pauco melle ablata spuma eius: vt multipli/cetur ipsius nutrimētū ꝛ minoret̃ eius supflui/tas est bona eis: ꝛ inungat̃ stōus ex oleis aro/maticis q̄ magis humectāt q̄ calefaciūt. ꝟbi gratia sicut oleū de spica ꝛ spica celtica ꝛ oleū de mastice est bonum eis. ꝛ qn̄q̄ miscet̃ cuz eo oleum de balsamo: qm̄ est iuuatiuū. Et meli⁹ q̄dē est vt misceatur cū eis parū cere: vt sit mo/ra eoꝝ sup stōm. ¶ Et ex eis que forte afferunt iuuamētū est vt calefiat mastix ꝛ misceatur cū oleo neridē ꝛ ponat̃ sup stomachū: ꝛ eligat̃ ex mastice illud q̄d est pinguius. ¶ Q̄d si frigus vehementius fiat nō est excusatio q̄n liniat̃ sto/machus cū eo q̄d est sicut pix faciēdo vt sup ꝗ ad/hereat ei oi die ꝛ remoueat̃ anteq̄ infrigidet̃

& quandoque administratur illud in die bis. Ipsa enim attrahit ad stomachum sanguinem nutrimenti. ¶ Et oportet vt tu cognoscas formam administrationis picre ex eis que dicta sunt in c. picre. ¶ Et ex eis que maximum afferunt iuuamentum est amplexari infantem carnosum sane complexionis: quoniam ipse facit stomachum acquirere caliditatem innatam digerentem cibum vehementer. Si autem non fuerit infans tunc sit catulus canis pinguis aut cattus masculus pinguis aut quod procedit via eorum. ¶ Et oportet quidem vt non sudet infans amplexatus & infrigidetur sudor. ¶ Et post est vt liniatur venter eius cum eis que prohibent sudorem: & oportet vt ne eis superflue detur aqua frigida: quoniam ipsa est res magis nociua eis.

¶ De cura complexionis sicce cum caliditate. C. xxxi.

Cura huius est vt aggregetur inter duo regimenta que diximus: quod si caliditas fuerit pura sufficit vt adhibeatur regimen humectans siccitatem & ponatur vinum eorum recentius quam ... & oportet vt ipsum in potu sumant infrigidatum in estate: tepidum in hyeme: & similiter sint reliqui cibi eorum. ¶ Et sit inunctio stomachi eorum ex oleo de cydonijs & ex oleo omphacino. Et quandoque sanantur integre ex potu plurime aque frigide & proprie quando non est siccitas superflua.

¶ De cura complexionis calide & humide. C. xxxij.

Conferunt ei frigida exiccantia & aggregatur inter duo regimina malitie complexionis calide & humide: & conferunt ei tro. ro. facti cum ros. recentibus. & quando illic est solo ventris administratur ceratum factum cum oleo de cydonijs.

¶ De cura malitie complexionis stomachi cum materia & cura opilationis. Cap. xxxiij.

Oportet vt cognoscas dispositionem materiei in stomacho an sit exuccans sicut exuccat spongia aquam aut imbibita submersa sicut imbibitur pannus tinctura viscosa submersa in ipso: aut adherens: aut effusa in concauitate que nominatur apud quosdam natans: & vt cognoscas eius initium & locum generationis eius & partem effusionis ipsius. ¶ Quod si fuerit eius generatio in ipso: intentio in curando est intentio eius & rectifica in ipso causam generantem ipsam. ¶ Et si fuerit veniens ad ipsum ex membro alio sicut cerebro aut felle: aut epate: aut splene etiam illud quod conuenit & rectificat membrum mandans materiam ad ipsum & confortat stomachum vt non recipiat illud quod effunditur ad ipsum. ¶ Et quandoque est effusio eius in hora famis apud motum virtutis attractiue stomachi & quietem expulsiue. quare recipit ex materijs illud quod non recipit in hora alia: & isti sunt illi qui non tollerant famem. & quandoque superuenit ei syncopis cum ipsa adest: oportet vt preueniatur effusio materiei cum comestione cibi & sint cibi confortantes stomachum. ¶ Et quandoque contingit quod materia non effunditur nisi cum adsunt passiones animales sicut ira vehemens aut tristitia: aut alie: & non sedatur mordicatio accidens eis nisi cum vomitu. ¶ Et illi qui dem que descendit a cerebro conferunt pil. al. contrarium cum aqua & absinthium: & aloes debilis iuuamenti in ipsa est: sed hiera fortis fit ad illud propter illud quod est in ipsa de medicinis fortis resolutionis & abstersionis. ¶ Et iam preterijt a nobis quod ex compositione difficilis cure est vt sit stomachus calidus & caput frigidum: facit. n. necessarium illud quod descendit ex capite vt administrentur ea que sunt sicut diapipeon & diacyminum & illa quidem nocent substantiam stomachi. ¶ Et eius cura que ab epate effunditur indiget eis que leniunt naturam & educant humorem subtilem colericum sicut aqua cassia cum myrabolanis & scamonea. ¶ Et quandoque declinat ipsum ab vtroque eorum simul per intentionem ad illud quod confortat stomachum & oportet vt permittas lenificatiua in cibo & facias sequi stiptica secundum quod dicturi sumus in loco sibi proprio. ¶ Illa autem que effunditur a splene curatur cum eis que dicemus in c. appetitus canini. & tu quidem iam scivisti quod quandoque effunduntur ad os stomachi humores acuti mordicatiui & faciunt euenire syncopim & spasmum. & quandoque perducit eorum effusio ad destructionem pulsus. & quandoque sunt melancolici & est tibi necessarium vt conforte os stomachi ne recipiat materias attractas ad ipsum cum emplastris in quibus sunt stipticitas & aromaticitas. & frigida quidem in dispositione curationis caliditatis in febribus sunt alcali bu & cydonia & galia & succus acetose ramialbauleich & olea sicut oleum ros. Calida vero ex eis sunt humectantia dispositionem contrariam predictis sicut myrrha: & crocus aloes & mastix & absinthium & olibanum: & . ʒ. & spica: sed olea sunt sicut neriden & oleum de lilio. ¶ Et multotiens quidem est causa aggregationis materiei in stomacho retentio euacuationum mundificantium ipsum non effusio ad ipsum. Et in huiusmodi quidem oportet educere illud quod aggregatum est & aperias partem cursus eius & facias ipsum declinare a stomacho ad ipsam. & neque educatur ex stomacho humor nisi ad partem declinationis ipsius in euacuatione. Si autem ambigua fit: educ naturam qui sequitur os cum vomitu & illum qui est eius contrarius cum solutione. ¶ Quod si humor est imbibitus intraneus & non est nisi subtilis in essentia sua tunc melius quo curatur est aloes & ablutum rectius est ad confortandum & non ablutum ad purgandum. Nam cum abluitur debilitatur eius euacuatio & mundificatio ipsius. ¶ Et hiera conuenientior est ambobus propter quod in ipsa est de speciebus rectis caliditatibus & adiuuantibus & prohibentibus a nocentibus: & propter hoc pura non permitte cum melle. Commixta. n. cum melle quantitas sit plurime solutionis ex modis diuersis: quoniam est plurimum remanens in stomacho: tamen eius confortatio est minor quoniam mel frangit de fortitudine aliquid in confortando & purgando quam ambo simul pergunt. Et oportet vt quando bibitur vt iterato sit post ipsam ambulare: & non oportet vt alteret propter ipsam regimen suum. & quandoque remouetur egritudo potione vna ex hiera. & si fuerit illic casus appetitus aut nausea ponantur loco croci in hiera rose rubee. Et quando inuenitur caliditas inflammata non admini-

stretur hiera: qm̄ ipsa quoq̄ addit in malitia
cōplōnis ⁊ ꝓpꝛie qn̄ existimat̄ q sit illic mā. ⁊
si non fuerit illic mā oīno tunc hiera est medici-
na magis ꝯferens humoribus colericis in stō:
⁊ ꝓpꝛie cū decoctiōe absinthij. ¶ Descriptio
hiere ad hunc modū leuis. ℞. floris squanti ⁊
xilobalsami ⁊ assari ⁊ cinamomi oīuz. an̄. ptē. i.
⁊ aloes ptes. vi. ⁊ qn̄ non querit̄ in ipsa fortitu-
do exonis: imo mundificatio equalis ponatur
pondus oīs medicine po. i. ⁊. ß. ¶ Et ex pillu-
lis exptis iuuantibus in hoc est vt sumat̄ aloes
ʒ. i. ⁊ mirabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ rosarū medietas
ʒ. ⁊ ꝯficiant̄ cum succo endiuie. ¶ Et diacido-
nitē solutiuū fcm̄ ex cydonijs ⁊ zuccaro ⁊ sca-
monea. ¶ Et quoq̄ sufficit vt in potu detur da-
nich scamonee in tribus. vn. lactis acetosi cola-
ti a butyro suo dimissi vna hora donec bona fiat
eoꝝ cōmixtio. ¶ Et gelemabi solutiuū est ma-
ximi iuuamenti in hoc: ⁊ silr̄ sumusterre: ⁊ pro
pꝛie ad colericā: ⁊ decoctio absinthij ⁊ prunoꝝ
⁊ tamarindoꝝ ⁊ sirupus ro. solutiuus: ⁊ ꝓpꝛie
in estate. ⁊ silr̄ aqua casei cū mirabolanis ⁊ sca-
monea pauca aut aloe si est volūtas vt educat ma-
teriā colericā. ¶ Medicamen. G. bonū. ℞. ab
sinthij romani. ʒ. v. ⁊ ros. rubearū sanarū. ʒ. xx.
decoquant̄ in lib. duab⁹ aque donec remaneat
medietas lib. deiñ potet̄ sicut est aut cū zuccaro
pauco. ¶ Et aloes qdē est ꝯueniens in egritudini
bus stōi. ¶ Et scamonea est nociua stō: ⁊ ini-
mica ei. Non ergo audeas dare ipsam nisi cū
necessitas adest. ¶ Et in hmōi qdē māijs cōfert
stōmia qn̄ illic est replō vt moueat̄ humor ad
venas ⁊ extremitates: ⁊ sint in humoribus qui
sunt in stō meatus in qbus expellant̄. ¶ Et iā
qdē expertū est sumere in potu hierā cum deco-
ctione absinthij: qm̄ est vltima. ¶ Et expertū est
diacydonitē hmōi. ℞. cydonioꝝ assatoꝝ i massa
quātitatē. iij. vn. ⁊ croci ⁊ absinthij amboꝝ. an̄.
ʒ. ij. ⁊. ß. ⁊ olei arboris mastices ⁊ olei de cydo-
nijs. viij. darchimie ꝯficiant̄ cum vino odorife-
ro ⁊ administrent̄. ꝯfortant. n. stōm qui est cū
hoc mō: ⁊ ꝓhibet ipm recipere humores cali-
dos. ¶ Et ex eis que experta sunt ⁊ estate sumant̄
absinthij. ʒ. x. cinamomi. ʒ. v. xilobalsami spice
amboꝝ. an̄. ʒ. iij. folioꝝ ros. recentiū. ʒ. iij. xiloa-
loes masticis amboꝝ. an̄. ʒ. i. coquant̄ in aq̄ mul-
ta vsq̄quo redeat ad quartā. s. ad quātitē lib. i.
aut minus ⁊ colet̄: ⁊ infundat̄ in ipso aloes cu-
ius potio sit quātitas. vn. i. omni die vsq̄quo ap-
pareat sanitas. ¶ Et si humor est effusus non
adherens ei neq̄ grossus iuuat̄ vomitu fcō aq̄
rafani ⁊ oxymelle ⁊ aqua mellis ⁊ aqua ordei
ꝯmixta cum oxymelle calido: ⁊ que ꝓcedūt cur-
su eoꝝ ex eis que faciunt vomere leuibus: ⁊ qn̄-
q̄ sufficit aqua calida sola aut cum oleo calido
solo de oliuis aut cum oxymelle cum aqua ca-
lida sola. ⁊ aqua qdē calida cum pauco melle
lauat māmi: ⁊ quoq̄ expellit eā nā cū vomitu. ⁊

quoq̄ deducit eam ad inferiora. ⁊ quoq̄ curatur
hmōi mā cum solōne ventris ēt cum eis que di-
ximus. ¶ Si et vomitu non ꝓuenit illud qd̄
querit̄ aut est ad ꝓfunduz stōi magis decliuis.
¶ Et qn̄cūq̄ volueris soluere ventrē cum hie-
ra in hmōi mā dabis in potu post balneū i die
āte aquā ordei. ¶ Et qn̄ ē humor hic mordi-
catiuus paucus est tunc administratio saiuich
ordei cum aqua granatoꝝ auferens ipm ꝓpter
exiccationē saiuich ⁊ exiccationē eius: ⁊ qꝛ con
fortat aqua granatoꝝ os stōi quare non recipit
ipm. ¶ Si aūt humor est grossus tunc rectius
est vt incidat̄ ⁊ subtilietur cum potionibus incisi
uis ⁊ subtiliatiuis. ¶ Et medicine qdē incisi-
ue sunt sicut oxymelle: ⁊ alcagauie ⁊ synapis ⁊
cappares ⁊ oliue: ⁊ cum emplis subtiliatiuis
deinde educat̄ solōne ventris cum eis que edu-
cunt hmōi. Qđ si administret̄ vomitus: deīn-
de ventris solō erit rectꝰ. ¶ Et si est inobediēs
quia non eradicet̄: tunc oꝫ vt facias vomere cū
eis que sunt fortiora sicut decoctio nucis vomi-
ce ⁊ synapis ⁊ piperis. ¶ Medicamen faciēs
vomere flegma: mucilago cartami dissoluatur
cum aqua aneti ꝯtriti: ⁊ ꝓijciat̄ sup ipm oleuz
laurinū ⁊ detur in potu infirmo: ⁊ mittat̄ i ore
ipsius penna ⁊ euomat cum ea. ¶ Et qn̄ mun
dificat̄ stōus tunc administrent̄ ea que equant
cōplōnes ⁊ calefaciunt ipm cum subtilitate vt
non generet̄ vice alia. ¶ Et qn̄ vis soluere vē
trem in hmōi mā dabis ei ad potandū vno die
ante ipsam post balneū aquā ciceris: ⁊ oꝫ vt ad
ministres eis illud mulsonens: ⁊ balneatio in
aquis thermaticis ⁊ de ambulatiōes ⁊ motus
iuuant eos. ¶ Et mulsonens est de ꝯsuetudi-
ne hois vt cōgreget̄ in stō ipsius flegma plimt
tunc ergo administrent̄ potu cum aceto ⁊ syna
pi: qm̄ sanat̄ ꝓpterea q illa incidūt corpus humo
ris: ꝓp solōnē accītē hīu ipm. ¶ Et si flā ē ace
tosum detur in potu hiera cum oxymelle ⁊ vta-
tur medicamine diacalamēti. ¶ Et medicine
qdē solutiue rectificātes humores grossos que
sunt hmōi sunt pillule alefenian ⁊ pillule aloe-
tice magne ⁊ pillule stomatice ⁊ aloes in syru-
po acetoso cum scibus fortia hñtesc̄ia facto cū
melle ⁊ hiera. ¶ Ad illū qui grossus est. ℞. scis
apij ptes. vi. ⁊ extremitatū absinthij anisi scis fe
niculi oīum an̄. ptes. iij. piperis al. ⁊ assari ambo-
rū. an̄. pte. i. ⁊. ß. costi ⁊ spice de hesini oīum. an̄.
ptes. ij. masticis croci amboꝝ. an̄. ptem. i. aloes
ptes. 8. ꝯficiant̄ ⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ bibatur
omni die tro. pondere aur. i. qm̄ mūdificat stōz
cum facultate. ¶ Et quoq̄ necessū est vti hiera
magnis. ¶ Et ex eis que ꝯferūt ꝓpꝛie post po
tionē ꝓcedentē sunt mirabolani kebuli condi-
ti: ⁊ syrupus de absinthio. ⁊. ʒʒ. ꝯditi. ¶ Et ci-
bi ꝯuenientiores eis sunt iura alizanabir: ⁊ pua-
rum ⁊ ius colūbe pulloꝝ. Corpora. n. pullo-
rum colūbinoꝝ sunt tarde digōnis ⁊ longe mo

re in stõ. ¶ Et scias q' sa hone est exiccatiua superfluitatũ oium humidoꝝ ꝛ aq̃ ferri mineralis aut in qua extinguit' ferrũ minerale aut in qua extinguit' ferrũ ignitũ multotiens est iuuatiua stõi humidioris. ¶ Et oxymel squilliticũ est vehementis iuuamenti. ¶ Et diacydonité purũ est bonũ maĩs calis: ꝛ illud qd' est cum pipere ꝛ ʒʒ. maĩs grossis frio: ꝛ eius descriptio. ℞. succi cydonioꝝ aquosoꝝ parũ ponticoꝝ ptẽ. i. mellis ad infrãtũ ꝛ zuccari ad calefactũ ptẽ. i. ꝛ aceti boni fortis. f. aceti vini ptẽ mediã. pparet' sup ignẽ lentũ ꝛ reponat'. ¶ Qd' si volũtas adest vt sit maioris fortitudinis ad infrãtuʒ ponant' in ipso. ʒʒ. ꝛ pip. ¶ Et ex eis que ꝯferunt ad resoluendũ mãs grossas ex stõ est amplexari infanté qui non pollui' sed est ꝓximus ad hoc sine vdaie. ¶ Et qñqꝫ aggregant' in stõ duo humores ꝯrij ꝛ est ille qui est imbibitus: verbi gratia. ex subali colerico ꝛ effusus in ꝯcauitate ex grosso: opꝫ ergo vt intentio sit in eo qui est maioris nocumenti. ¶ Et qñ humor impediens é calidus mordicatiuus: ex quo accit syncopis ꝛ spasmus tunc rege ipm cum eo qd' diximus in ca. syncopis. ꝛ primũ quo oꝫ vt ei succurras est facere ipm sorbere aquã tepidã. Nã cuꝫ ipsi per eum euomit' humores suos sedat' illud qd' ꝑñt. ¶ Et si humor nocens effusus est melicus tunc ꝯferunt ei decoctio calamenti cum melle: ꝛ decoctio epithymi ꝛ calamenti cãpestris. Et ex eis que valent ad hoc est vt ꝯficiant' alumen ꝛ calcadis ꝛ ea vstũ cum melle ꝛ ponant' super stõm. Et oꝫ vt ponat' sup stõs eoꝝ in hora pręsentis egritudinis spongia infusa in aceto calido valde. Cũqꝫ humor fuerit friᵹ ꝛ humidus tunc sis cõtentus calefacientibus resoluiuis ꝛ non facias ingredi in eis ea que exiccant cũ stipticitate: qm̃ error est maximus siue sit cibus siue medicina. ¶ Et qñqꝫ mã impedit multitudine sua non sua corruptiõe ꝛ in succurrendo nocumento administrent' medicine ꝛ cibi stiptici abs'qꝫ spe malitie. ¶ Curationi aũt apãtũ stõi singularia posterius faciemus capitula: ꝛ silr curationi ventositatũ ꝛ inflatõis. ¶ In raritate vero stõi cura administrent' medicine calefaciẽtes stiptice quas diximus ꝛ ꝓpter aromatica in qbus est ꝯuenientia cordi ꝛ spũi: ꝛ administrent' elia aromatica stiptica sicut de nuce muschata ꝛ oliũ de cardamomo ꝛ silia que sunt ex eis que dicemus ꝛ que diximus in curatione frigoris stõi ꝛ humiditatis eius. ¶ Et oꝫ vt exiccent' cibi ꝛ subtilient' ꝛ sumant' in pluribus vicibus: ꝛ non grauabunt stõm. Et non īpleat' vino subito: neqꝫ moueat' post cibum ꝛ potũ: neqꝫ bibat sup cibũ. ¶ Et si illud qd' bibit vinũ forte vetus ad aliquãtulũ declinãs stipticitaté ꝛ assumat ipsum paulatim paulatim. ¶ Cura aũt opilõnũ euenientiũ in meatibus ꝓpinquis stõi qui sunt ad ipm aut in ipso: sicut meatus qui sunt ex ipso ad splené: aut ex ipso ad epar est adhibere apertiua sicut hierã ꝛ absinthiũ. ¶ Uerũ de curatõibus obuiationis ꝛ ꝑcussionis: ꝛ casus sup stõm sunt trocisci dicti in antidotario in qbus sunt karabe ꝛ melilotũ. ¶ Emplm̃ iuuatiuũ ad hoc. ℞. pomoruꝫ de sceni coctoꝝ dissolutoꝝ in decoctõe ꝯtritoꝝ valde pond. ʒ. i. ꝯficiant' cum decima sui de laudano ꝛ ros. ʒ. viij. ꝛ aloes. ʒ. vi. ꝯficient' oĩa cuꝫ duobus succis. s. buglosse ꝛ folioruꝫ cupressi ꝛ misceatur cũ eo oleum de lilio ꝛ tepidetur ꝛ ligetur super stomacum diebus aliquibus.

¶ De cura eius qui leditur fortitudine sensus sui stomaci. Cap. xxxiiij.

Tam superfluit illud non est excusatio quin administrent' narcotica cuꝫ facilitate. ¶ Et oꝫ vt sint cibi eius illi qui ingrossant sanguiné sicut illi qui fiunt de frumento cocto cum multa aqua: ꝛ carnes vaccine vsqꝫ quo sit necũ vti narcoticis. ꝛ si illud qd' nocet fuerit calm̃ tũc oportebit vt partes stõi mundificent' cum hiera multotiens: ꝛ vt non tardet' cibus eius: imo oꝫ in hmõi vt cibent' in principio famis ipsoꝝ pane cuꝫ robub fructuũ aut infuso in aqua frã ꝛ aqua ro. ¶ Et qñqꝫ infundit' in vino mixto infrãto. illud. n. cõfortat os stõi ẽt. ¶ Et si illud qd' ledit fuerit frigidum tunc plm̃ qd' eis accidet non accidet nisi tremor ꝛ spasmus quare oportebit vt coruꝫ stomaci cõfortentur cum vino stiptico ꝛ cum medicinis aromaticis stipticis subtiliatiuis ꝛ euacuetur humor qui est in eis.

¶ De regimine eius cui stomacus paruus est. Cap. xxxv.

Oportet vt sit cibus eius ex eis q̃ sũt in pauca quãtitate multi nutrimẽti ꝛ sint ex rebus ꝯuenientibus stomaco. ¶ Cibi aũt magis cõuenientes sunt illi in quibus sunt stipticitas ꝛ amaritudo sine acuitate ꝛ mordicatiõe. ꝛ sani qdé iuuant' in ꝯfortatõe suoꝝ stõꝝ cum stipticis. In febrientibus vero oĩo oꝫ vt superfluat in hoc cum eis in qbus est stipticitas vehemens: qm̃ illud exiccat ora stõꝝ suoꝝ exiccatõe nociua: q̃re oꝫ vt in eis cum facilitate administrẽt' qm̃ necessaria sunt. ¶ Et ex cibis qdé ꝯuenientibus stõ iuuãtibus ad debilitaté ipsius s'm q' testat'. G. sunt pelles intrinsece ventriũ gallinarũ: ꝛ dimissio coitus confert eis in cõfortando stõm valde. ¶ Et ex regis ꝯuenientẽ pluribus stõis est vt vomitu in mense bis: ita vt non ꝯgreget' in stõ humor flegmaticus. ¶ Et facilior vomitus est ille qui fit cum raffano ꝛ piscibus comestis expectando donec adsit sitis valde: ꝛ bibendo post ipsam syrupũ acetosum mellitũ aut zuccarinũ cũ aqua calida ꝛ euomendo. ꝛ non oꝫ vt sup illud addat': qm̃ ꝯsuescet nã eijcere superfluitates ad stõꝫ. ¶ Et scias q' vomitus facilis leuis sine labo-

rē ⁊ non frequens in hora necessitatis est maximi iuuamenti. ⁊ ex regimine ↄuenienti pluribus stōis est vt sint ↄtenti cibo vna vice preter qđ repleant in illa vice. ℭ De solutiuis vero ↄuenientiora eis sunt aloes ⁊ absinthij herba non succus eius: qm̄ succus separatus est a stipticitate retenta in herba. ℭ Et qñqȝ iuuatur stōus ex acceptatōe passularū i scōa mēsa pp illđ qđ in eis est de abstersione equali. Et ipse qdē sūt ex eis que sedant mordicationē paruā que accit stō sua abstersiōe. Magna vero mordicatio indiget fortiori illis. ℭ Et grana myrti ↄferunt stō: ⁊ capparis pparata ēt: ⁊ ex oleribus lactuca stō qui ad caliditatē ē declinans: ⁊ silr̄ sumusterre ⁊ apiū est cōis iuuamenti: ⁊ silr̄ menta ⁊ enula ↄdita cum aceto. ℭ Et ex eis que ↄueniunt stō sua ꝓprietate ⁊ ↄferūt mēti ēt est lapis qui dr̄ corallus cum suspendit: ita vt approximet stō aut sumit ex eo suspēsoriū. Qualr̄ ergo ingredit i ↄfectiōib⁹ aut bibit ex eo medicatio. 5. l.

ℭ De reb⁹ q̄ꝝ vsu nocet stōus ⁊ itestia. xxxvi.

Scias ꝙ plures egritudines in stō sequunt saturitatē nauseatiuā: Aliena ergo eam ⁊ aliena cām eius ex cibis in quātitate eoꝝ ⁊ qualitate eoꝝ qui sunt inconsueti: ⁊ ex aeribus: ⁊ ex aquis ꝓhibentibus digōnē bonā: ⁊ ex rebus magis inimicis stō est repletio: ⁊ pp illud non augetur corpus gulosi: qm̄ cibus eius non digerit: quare nō crescit ex eo corpus. Ille aūt qui a cibo abstinet dum in ipso remanet adhuc aliqđ appetitus augetur: qm̄ stōus eius bene digerit cibū. ℭ Et scias ꝙ cibus qui est incōueniens stō in seipso non cā aggregatōis sue cum alio: aut est incōueniens ei pp suā quātitatē aut pp qualitatem suā. ⁊ vnaquecqȝ earū si est ad leuitatē declinior natat ⁊ reqrit expulsionē cum vomitu: ⁊ si ad grauitatē residet ⁊ reqrit expelli fluxu vētris. ℭ Et qñqȝ accit vt natet pars eius ⁊ resideat pars eius pp suā diuersitatē in leuitate ⁊ grauedine: ⁊ diuersitate motuū vētositatū euenientiū in ipso: ⁊ reqrit vomitū ⁊ solōnē ventris simul. ℭ Et scias ꝙ ꝓhibitio fecis ⁊ ventositatis est maximi nocumenti. qñqȝ .n. ascendit pp illud fex ex reuolutōe ad reuolutionem ad superiora donec redit ad stōm ⁊ ipedit nocumento maximo ⁊ mouent ex eo ea que sunt sicut ileos: ⁊ accīt ↄturbatio ⁊ casus appetitus. ℭ Et ventositas ēt qñqȝ ascēdit ad stōm ⁊ eleuatur vapor ipsius ad cerebrū: ⁊ nocet vehemēter ⁊ corrūpit illud qđ in stō est. ℭ Et scias ꝙ oē qđ stipticitatē non hȝ ex succis ꝓprie: ⁊ ex alijs cōiter est malū stō. ℭ Et oia olea mollificant stōm: ⁊ qđ ex eis est magis cōueniens est magis sanū oleū de oliuis ⁊ oleū de nucibus ⁊ oleū de fisticis. ℭ Et ex medicīs ⁊ cibis stō magis nociuis ſm plur̄ sūt grana pini ⁊ selle ⁊ albedanigi ⁊ napi non dissoluti in decoctōe: ⁊ acetosa ⁊ attriplices ⁊ bliti nisi cum aceto: ⁊ alumine ⁊ oleo: ⁊ ex istis sunt fenugrecū ⁊ sisamū: qm̄ ambo debilitant stōm: ⁊ lac est nociuū stō: ⁊ silr̄ medulle ⁊ cerebella. ⁊ ex potibus qui est grossus nouus. Et ex medicinis grana iunipi ⁊ grana alfagi. ℭ Et scias ꝙ oēs medicine solutiue ⁊ oia que abhoiationē faciunt sunt mala stō. ℭ Et coitus ē ex rebus magis nociuis stō: ⁊ dimissio ei⁹ ē ex reb⁹ magis ↄferētib⁹ ei. ℭ Et vomit⁹ laboriosus q̄uis sit iuuatiu⁹ ex pte purgatōis: nocet tñ plur̄ cum debilitatōe.

ℭ Tractatus secundus huius fen.

ℭ De regimine doloris stōi ⁊ debilitate eius ⁊ dispositione appetitus eius. Cap. i.

Dolor stōi accit aut pp malitiā cōplōnis absqȝ mā: aut ppter malitiā cōplōnis cum mā ⁊ ꝓprie acuta mordicatiua aut pp solōnē ↄtinuitatis ex cā ventosa extensiua aut mordicatiua adustiua: aut aggregatiua ambarū rerū simul sicut est in apātibus calis. ℭ Et qñqȝ fit ex vlceribus corrosiuis. ℭ Et ex hoibus qdem sunt aliqui qbus accit dolor stōi cum comedunt ⁊ sedat post digōnē ⁊ eoꝝ plurimi sunt melicie patientes meliam mirachiā. ℭ Et sunt ex hoībus qbus accit dolor in fine spacij cōprehensionis cibi in stō ⁊ apud horā. x. ⁊ que sequunt eam: de qbus sunt qdam quoꝝ dolor non sedatur donec euomant qđdā qđ est sicut acetū ex quo ebullit terra. deinde sedat dolor eoꝝ: ⁊ ex eis sunt quoꝝ dolor sedat cum descensione cibi ⁊ non cum vomitu. ℭ Et de duabus sectis sunt qui remanent ſm tolerantiā suā longo tpe. ℭ Et cā qdem primi est effusio melie ex splene ad stōm. Et cā scđi est effusio cole ad ipm ex epate semp: que ambe nō ledunt in principio rei: qm̄ ambe cadūt in ꝓfundū. Cūqȝ cibus pmiscet eas cōmouent cum cibo ⁊ ascendunt ad os stōi. ℭ Et est ex hoibus: stō cuius ↄuenit dolor aut adustio vehemens ⁊ cū comedit sedat: ⁊ eius qdē cā ē effusio māeꝝ mordicatiuarū ad stōm qm̄ vacuus est a cibo aut acetosarū melicarū ⁊ sunt raro aut acutarū colericarū que sunt sepe. ℭ Et ex hoibus est cui accidit pp multitudinē comestionis ⁊ iteratōis ei⁹ non ſm veritatē famis: ⁊ pp replōnē corporis eius ex saturitate nauseatiua adustio in stomaco ipsius intolerabilis. ℭ Et quandoqȝ fit dolor stomaci ex vētositate. s. aut dolor fortis: aut dolor pungitiuus. ℭ Et ex hoibus est: cuius vehementia sensus stomaci ⁊ quidem accidentia eius que diximus de humoribus colericis q effundunt ad ipm sūt cā doloris maximi accītis stō ei⁹ itolerabilis: ⁊ qñqȝ facit accidere syncopi. ℭ Et qñqȝ ↄuenit ex potu aq̄ frē dolor in stō estuosus clamosus: ⁊ qñqȝ morit subito pp aduētū doloris ad cor. Et qñqȝ descēdit do

lor ꝛ fac̃ ꝑuẽire cholicã. ¶ Et timeť q̃ð i illo in q̃ ꝓlõgatur dolor ſtõi q̄ attrahat apa ſtõi: ꝛ porrẽdit ſm ꝓgnãtib⁹ ꝓfocationẽ mſicia q̄uis dolor ſtõi multiplicet i ꝓgnãtib⁹. Et in lib° q̃ð mortis feſtie dꝛ q̄ qñ appet cũ dolore ſtõi ſup pedẽ dextrũ quoddã ſiẽ veſice: tũc patiẽs cuȝ moriť in .xxvij. dieb⁹. ¶ Et ex ſignis illi⁹ eſt q̄ ipſe appetit res dulces. Et ſi hẽt dolorẽ vẽtris ꝛ appet i ſupcilio ei⁹ veſtigiũ ꝛ bothor niger ſilis fabe: deiñ ſit vlc⁹ rẽ ipſe morieť: ꝛ huic q̃ð accidunt ſubeth: ꝛ multitudo ſomni ꝑꝑ frigus ſue egritudinis. ¶ De ſignis. Cap. ij.

b Igna cõplõnũ purar̃ ſunt ſigna ꝓdi cta. Et ſigna cõplõnũ q̃ ſunt cũ ma terijs ſunt ſigna ꝓdcã ẽt. Et mordi catio q̃ð cũ iſlãmatiõe ẽ ſignis mãe cale ꝑꝑ q̄litatẽ acutã aut ſalſam. Si ãt mordicatio eſt nõ ſtabilis: imo renouať ſiḡt effuſioneȝ mãei colice ex epe. Et qñȝ fac̃ icurrẽ mordicatio ſtõi febrẽ ephimerã. Et mordicatio ſtabilis qñq̧ fac̃ icurrẽ fe. tertianã iſeꝑabilẽ ꝛ dolorẽ i latẽ dextro ꝛ ſignificat cõitatẽ pãniculi velãtis epar. ¶ Et qñ ſedať febriſ: remanet mordicatio: tũc illud ẽ ꝑꝑ effuſionẽ materiei ex ſupfluitatib⁹ epis: aut malinã complonis cale aut hũorẽ viſcoſuȝ i ſtõ. Et abſq̧ iſlãmatione ſiḡt materiã acetoſaȝ. Et ſignũ ei⁹ q̃ð eſt ex hũma il li⁹ i q̃ eſt dolor eue⁹ poſt horas ſup cibum cã melie ẽ vt accidat vomit⁹ aceti acetoſi: ꝛ ſedať eo dolor: ꝛ vt ſplẽ ſit leſus ꝛ digõ mala. ¶ Et ſignũ ei⁹ q ẽ ex illo cã cole eſt vt nõ accidat vomit⁹ aceti: imo ſi fuerit erit coleric⁹: ꝛ vt nõ ſit digõ diminuta ꝛ ſint ſigna colere mãifeſta ꝛ epar calim iſlãmatum. ¶ Et ſigna eius q eſt ex vẽtoſitate ſunt eructatio ꝛ rugit⁹ ꝛ extẽſio in hypocõdrijs. ¶ De cura. Ca. iij.

c Ura q̃ð eius q ẽ ex malitia cõplonis calide: ẽ in potu ſumẽ lac acetoſum vaccinũ: ꝛ lac de q̃ extctũ eſt butyrũ acetoſuȝ: ꝛ aquã frdȝ: ꝛ in cibo ſumẽ pullos ꝛ alcibugi ꝛ duragi ꝛ cucumẽs ꝛ cucurbitã ꝛ portulacã ꝛ piſces ꝑuos dixatos cũ aceto: ꝛ ex ſyrupis ſyrupuȝ acetoſum: ꝛ rob acreſte: ꝛ ex medicinĩſ trociſci de ſpodio: ꝛ adminiſtrare empla infrãnna. Et ſi videris extenuationẽ ꝛ areſactionẽ adminiſtrabis tinas ꝛ potabis tꝑm vino ſubtili mixto: ꝛ facies ei ſorbitiões calefaciẽtes ſubtiles ꝑatas. Et cũ dolor fuerit ex hũore colerico calido cũabis ꝛ adminiſtrabis ſyrupũ acetoſuȝ cũ aceto in q̃ fuit iſuſum abſinthiũ ſpacio lõgo. Et dolores q̃ð ſtõi frõs ꝛ vẽtoſos ſi ſunt leues ſedat vaporatio cũ milijs ꝛ vẽtoſe cũ igne: ꝛ ꝓꝑe qñ ponit ex eis vẽtoſa magna ſup locũ mirach vẽtris medij: ita vt cõꝑhẽdat vmbiculũ ab oi latẽ ꝛ dimittiť ſic hora vna abſq̧ iciſiõe. Ipſa. n. dolorẽ ilico ſedat mirabilr. ¶ Et ſumẽ i potu vinũ pur̃ ꝛ iũgi ex oleis calefaciẽtib⁹ ad hoc ẽt ſedat dolores prauos. ¶ Et ariſto. lõ. eſt maximi iuuamẽti in ſedãdo dolores vehemẽtes ventoſos. ¶ Et ſilr caſtoreũ qñ bibiť cũ aceto cõmixto: aut vaporať ex eo vẽter exteri⁹ cũ oleo antiq̃. Et vẽtoſitatẽ q̃ð reſoluunt pot⁹ vini puri: ꝛ alſea: ꝛ exercitiũ ꝑm vacuitatẽ ꝛ adminiſtratio eorũ q̃ diximus in ca. iſlatiõis: ſi vehemẽs fuerit neceſſitas adhibẽ fortiores medicinarũ. ¶ Et ſi dolor eſt ex ventoſitate ꝓfocata in ſtõ aut eis q̃ ſequunť cũ ꝯferũt ei grana lauri ꝛ cyminũ aſſatũ. Et ſi ẽ dolor ex melia iſlatiua: tũc oȝ vt vaporatio fiat cũ aliq̃ſtulo alumie ꝛ dragãto ꝯtritis cũ aceto acetoſo: ꝛ vt vaporeť ẽt cũ ramis aneti ꝯtritis. ¶ Et ſi fuerit dolor ex apate tunc cura ei⁹ erit cura quã dicturi ſum⁹ i. c. apatũ ſtõi. Q̃ð ſi dolor nõ ceſſauerit: mollificabis vel curabiſ eũ adipib⁹ ꝛ ẽbrocaſ fcis ex aneto ꝛ ſilib⁹. Et cura doloris q excitať poſt ſpatiũ longũ faciẽs necũ: vt euõať mã acetoſa ẽ ꝯfortatio ſtõi cũ calefactiõe ꝛ ẽplis calis cũ vio ꝛ vino puro: ꝛ ꝯfectiõib⁹ magnis: ꝛ cibari ex eis q̃ i patelliſ ꝑparanť ꝛ q̃rũ ꝓꝑtas ẽ vt ſuffumigationẽ faciãt i ſtõ calo: ſic oua aſſata ꝛ mel. Et cura eius cui accit dolor vſq̧ q̃ comedat eſt cũo cole aut ei⁹ extinctio ſi eſt ex cola aut cũo melie: ſi eſt ex melia aut declinare vtriũq̧ hũorẽ ad ptẽ q̃ nõ ſit ſtõi ꝑꝑ illud q̃ð diximus i. c. canonis: ꝛ vt ꝯforteť os ſtõi: ꝛ oȝ p⁹ illud vt diuidãt cibũ ꝛ vt cibenť ãbo cibo pauco in q̄titate: nisio i nutriẽdo: ꝛ nõ bibãt aq̃ ſup ipȝ niſi ſorbẽdo: ꝛ expectet vſq̧ ad horã famis ꝛ cũ cõpleť bibãt tunc. ¶ Dolor ãt q accit p⁹ cibũ: ꝛ nõ ſedať niſi vomitu ẽ dolor malus: ꝛ recti⁹ q̃ð eſt vt in potu ſumãt oi die aliq̃d mellis añ cibũ. ꝛ vt ꝯſidereſ cãȝ illius ex ca. vomit⁹ ꝛ cũa illõ q̃ð oȝ cũari ex iſuſiõe aloes ꝛ ſilib⁹: deiñ adminiſtra tro. ſtelle: ꝛ ex eis q̃ ꝯferũt ad h̃ eſt vt ſumãt olibanũ ꝛ maſticis ꝛ nigelle ꝛ ameos ꝛ corticũ fiſticor̃ viridiũ. ꝛ xiloaloes crudi ptes eq̃les teranť ꝛ cribellenť: ꝛ ꝯficianť cũ melle emblicor̃ ꝛ ſumať ex eo añ cibũ q̄titas .ij. ʒ. vſq̧ ad .ij. aur. ¶ Et ꝯferũt ei adminiſtratio coriãdri ꝛ ſyrup⁹ granatorum cũ mẽta ꝛ reliq̃ q̃ dñr in ca. vomit⁹. ¶ Et ex eis que ꝯferũt dolorib⁹ ſtõi cũ ꝓprietate ꝑm q̄ teſtificať Gal. ſunt cutes intrinſece ſtomacorũ gallinarũ. ¶ Et plim q̃dem mordicationis ſtõi ſedant res frigide: ſicut lac acetoſuȝ ꝛ ſilia.

¶ De debilitate ſtõi. Cap. iiij.

d Ebilitas ſtõi eſt nomẽ diſpõnis ſtõi qñ nõ bene digerit ꝛ cõturbat cũ cibus vehemẽter abſq̧ cã que ſit in cibo ex cãis ꝓdictis in ca. ꝑncipior̃ digeſtiõis. ¶ Et multotiẽs ei aſſocianť ei defectus in appetitu ꝛ paruitas veruȝ illud nõ eſt ſemꝑ: imo qñq̧ eſt appetit⁹ plimus ꝛ digeſtio pauca: ꝛ nõ ſiḡt illõ fortitudinẽ ſtõi: ꝛ qñ cã ei⁹ i fortitudine augeť ſiũt illic rugit⁹ ꝛ eructatio alterata ꝛ nauſea: ꝛ ꝓꝑe ſup cibũ: ita q̄ q̃uis

similr cibū nō pōt moueri donec ipsum euomat: ⁊ fiūt mordicatio ⁊ dolor iter ābas spatulas. Quō si cū i fortitudie valde addat̄ nō erit eruetuatio aut nō facilis erit exit⁹ stercoris aut nō erit ei mora ⁊ lubrificabit̄ velocit̄: ⁊ erit parēs dicere pulsus velox ad syncopi ⁊ q̄rit cibū. Cū q̄ approxiat̄ ei terret̄ ex eo aut sūit rē modicā aut accīt ei febres ꝑ q̄l3 cā: ⁊ appent i eo accidētie melie muracbie. Et scias ꝙ debilitas stōi fortasse ē c i oīu3 egritudinū corpis. Et hec qō debilitas qñ3 ē in supiorib⁹ stōi: ⁊ qñ3 ē in inferiorib⁹ ei⁹: ⁊ qñ3 ē i vtrisq3 ipsius. Cū ē i supiorib⁹ stōi ē nocu^m ei⁹ qō cōe .it in p̄n⁹cū cōcedit̄ q̄dia ē in ptib⁹ supiorib⁹ stōi: ⁊ si ē in iferiorib⁹ stōi ē nocu^m cū regescit cibus ⁊ appet ei⁹ vestigiū i egōne. Et cā qō dbilitatis stōi fiūt egritudines veuētes i eo p̄dcē: ⁊ nauseatiua satietas ꝯtinua: ⁊ qñ3 fac̄ cā plurim^u visus vōitus. Et ex experimētatores qō i cura ꝯtēti fiūt exiccatiōe ⁊ desiccatione f̄m ꝙ inuinimus ad illud in ca. succurrēdi cōplōni fride ⁊ hūide q̄ accit stō. Sed ꝟitas est ꝙ debilitas stōi seqt̄ oē3 malinā cōplonis. q̄re op3 vt cognoscat̄ cōplō. deinde opponat̄ cū cura. Et qñ3 ē debilitas ꝑꝑ siccitatem stōi: si ergo curet̄ cura p̄dicta q̄ ꝯtēti sunt expimētatores erit cā mortis. Et qñ3 est sanitas ei⁹ in potādo ipm aq̄ frā: aut potatiōe lactis aceto si vaccini infrāti sup niuē: ⁊ admistratione fructuū frōꝝ. Et qñ3 vehemētia debilitatis stōi curat̄ cū calefacientibus ⁊ dilat̄ ei tūc: sed obuiat̄ ei cū eis q̄ sunt sic aq̄ frā ⁊ sanat̄ ilico. ⁊ qñ3 expellit̄ statim ꝑꝑ repletionē vl' resolōnē vq̄ illud qō ē illic ex humore nociuo: ⁊ egredit̄ cū solōne vētris ⁊ euadit eger cū eo. Et solō vētris ē ex eis q̄ debilitāt eū ⁊ fit cū ea soda. Et scias ꝙ fortitudo stōi firā ē cū fortitudie oīum ꝟtutū. iiij. Quecūq3 ergo eaꝝ debilitet̄ debilitat stōꝫ: verū hoīes iā ꝯsueuerūt vt dicāt illud f̄m digestiuam. ¶ Et vnaq̄q3 ipsaꝝ ꝟtutū debilitat̄ ꝑꝑ oēm malitiā cōplōnis veꝝ attractiua debilitat̄ frigore ⁊ hūiditate f3 plīm: q̄ꝑꝑ op3 vt ꝯseruet̄ cū medicis calidis ⁊ siccis nisi sit debilitas ei⁹ ꝑꝑ cā3 aliā. Et retētiua op3 vt ꝯseruet̄ f̄m plīm cū siccitate cū declinatione ad friditatē: ⁊ expulsiua cū hūiditate ⁊ cū friditate. ⁊ digestiua per siccitatē cum caliditate. ¶ Et scias ꝙ deterior debilitas stōi ē illa q̄ ꝯtingit i rarificatiōe texture villoꝝ ei⁹ ⁊ significat illō. s. hoc ꝙ nō iuenit̄ illic signū maline cōplōnis: n3 apa n3 ꝯferunt reuolutio ciboꝝ illic: scias ergo ꝙ stōus iā atteritur. ¶ Et nocu^m qō ingredit̄ sup ꝟtute3 retentiuā vt nō inuoluat̄ stōus sup cibū oīno: aut mala inuolutiōe ipm comprehēdat. s. tremula aut cū tremore cordis aut spasmosa. Ex ea igit̄ est illud qō sentit eger manifesto sensu sic spasmus ⁊ tremor cordis. Tremorē ꝟo qñq3 non manifeste pcipit: veꝝ significat̄ illud cu3 eo qō sentit̄ de labore stōi ⁊ desiderio eius deponēdi

cibū a se p̄ter ꝙ sint vocātes ad illud rugitus ⁊ extensio ⁊ iflatio. Quō si supfluat oripilo fit tremor magnus ⁊ sequit̄ ex eo sic sequit̄ ex tremore reliquoꝝ mēbroꝝ. ¶ Et igredit̄ sup attractiuā vt nō attrahat oīno. ⁊ qdam noiant hoc mollificationē stōi: aut attrahit cū pena sic fit i initio egritudis q̄ noiat̄ mollificatio stōi: aut est eius attractio varia q̄si sit spasmosa aut tremula. ¶ Et debilitas qdem ꝟtutis alteratiue pducit ad hydropisim carneam. ¶ Et scias ꝙ qñ stōus taliter debilitat̄ ꝙ cibū mutare nō pōt oīno absq3 cā excepta debilitate stōi. est cā quā distinguūt expimētatores itendētes succurrē ei. ita vt nō percipiāt: ⁊ sīlr iuuāt cum regie electo apud eos f̄m plīm. ¶ Et op3 vt emplastra ⁊ vnguēta p̄dcā qñ volunt ex eis ꝯfortationem stōi calefiāt vehemēter: tepida nāq3 f3 eos mollificāt os stōi. ¶ Et Gal'. qdē visus fuit in hoc c. cerato f̄m hūc modū. ℞. cere aur. viij. olei de nemidē vn. i. ⁊ misceat̄ cu3 vtrisq3 si stōus fuerit vehemētis debilitatis: ita vt nō retineat cibum ⁊ aloes ⁊ masticis āboꝝ. an̄. aur. i. ⁊ succi acre ste aur. i. ⁊ ponat̄ sup stōm. ¶ Et. G. etiā affirmauit ꝙ egritudines stōi cū qbus nō ē caliditas vehemēs aut siccitas vehemēs sanant̄ cu3 oxacidomitē f̄m hūc modū. ℞. succi cydonioꝝ lib. ij. ⁊ aceti fortis lib. i. ⁊ mellis q̄ntum sufficit decoquat̄ donec fiat i cēnna mellis ⁊ pulueriset̄ sup illō. 33. vn. i. ⁊ 3. aut. ij. vn. ⁊ admistreat̄. Medicamē aliud primū illi. ℞. cydōioꝝ aceto soꝝ lib. iij. ⁊ mellis lib. iij. pmisceat̄ ābo ⁊ pijciat̄ tur sup ea pipis. iij. vn. ⁊ seis apij mōtani. vn. i. ¶ Et ex eis q̄ ꝯferūt stō debili est admistratio vociferationū ⁊ oīum q̄ mouēt siphac. ¶ Et ex medicis bōis stō debili mollificato est trifera ⁊ medicamē psaꝝ. ⁊ ei⁹ modus est vt sumāt̄ myrabolanorum nigroꝝ assatoꝝ cum butyro vaccino 3. x. ⁊ nasturcij assati. 3. v. ⁊ ameos ⁊ origani phici amboꝝ an̄. 3. iij. scorie ferri. 3. x. dosis eius sit 3. ij. cū vino forti. ¶ Descriptio emplastri boni ad debilitatē stomaci cū duritie sua. ℞. cassie lignee medietatem vn. i. blij karmet. viij. flores squināti karmet. vi. iunipe karmet. xviij. bdel. karmet. xxxij. spice celtice vn. vi. aut gūme ruthe silvestris vn. i. aloes vn. i. olei balsami. vn. ij. cinnami grossi vn. i. ¶ Et potare grana myrti ē valde iuuatiuū eis: ⁊ in mēta est iuuamētum manifestū: ⁊ supiora feniculi sunt ex eis q̄ conferunt in emplastris stomaci frigidi ⁊ calidi. ⁊ pix est ex emplastris stōi fridi debilis. Et scias ꝙ debilitas qñq3 est cā tarditatis descensionis cibi cum expulsiua est debilis. q̄re oportet vt sit panis ꝯfectus istis plurimum bn̄e fermētū. Et qñq3 est causa velocis descensionis cibi ꝑpter suam infusionem lubricitantem ꝑpter debilitatem sue virtutis retentiue. quare oportet vt sit panis confectus istis ad azimum declinis aliquantulum.

¶ De signis nauseatiue satietatis ⁊ destructio
nis digestiue. Cap. v.

c X signis illius sunt asa faciei ⁊ ɔstri
ctio anhelitꝰ ⁊ grauitas capitis ⁊ do
lor in stō: ⁊ singultꝰ ⁊ pigritia ⁊ tardi
tas motuū: ⁊ citrinitas coloris ⁊ inflatio in ven
tre ⁊ intestinis ⁊ hypocōdrijs ⁊ eructuatio ace
tosa: aut acuta fumosa fetida ⁊ nausea ⁊ vomi
tus ⁊ lubricatio supflua: aut retētio supflua.

¶ De cura. Cap. vi.

o Portet vt administret vomitꝰ ⁊ le
niat nā cū solone vētris: ⁊ ieiunet ⁊
dimittat cibū q̄ntū pt: ⁊ vt sit ɔtētus
minoratiōe qn̄ nō pōt: ⁊ exercitiū: ⁊ balneū: ⁊ vt
sudet facienda sūt. Cū nō ē repso cuiꝰ motus ti
meat cū motu. Nō si timeat administrent qes
⁊ somnꝰ plixꝰ: deīn gdati pueniat ad cibū ⁊ bal
neū. ¶ Et expire de cibo cuiꝰ digō bona sit: ⁊
expire signa bōitatis digōnis pdcā in .c. suo. Et
qn̄ ē nauseatiua satietas pp multitudinē sōni
⁊ quietis: nā sōnꝰ q̄uis ɔferat incōtū digerit: tn̄
motꝰ ɔfert in q̄ntū expellit supfluitates: ⁊ sōnus
qd̄ nocet vbi eget supfluitates expulsiōe: ⁊ vi
gilie nocēt vbi indiget nā digōne. ¶ Et qn̄qȝ
pducit nauseatiua satietas ⁊ comestio nō fm
ɔitatē famis ad hoc vt accidant stō adustio ⁊
acuitas itolerabiles. ¶ Et isti iuuant i curatio
ne nauseatiue satietatis cū aliqua quātitate cō
fectiōis forte. ¶ Et isti qn̄ icipiūt vōitū expel
lere illud qd̄ comederūt. ¶ De destructio
ne appetitus ⁊ debilitate eius. Cap. vij.

q Uādoqȝ est cā eius calitas pura aut
cū mā ⁊ appetit hūidū ⁊ frīm qd̄ est
potꝰ: absqȝ calo ⁊ sicco qd̄ ē cibus ⁊
qd̄ est ɔsuetū vehemētiꝰ ⁊ magis de
struit appetitū. ¶ Et frigꝰ qd̄ vehemētiꝰ ppter
appetitū: ⁊ pp hꝰ inueniunt septētriō ex vētis ⁊
hyems ex tpibꝰ vehemētis: es ad excitādū ap
petitū: ⁊ q iter pagit i niue vehemētis: is appe
titꝰ est valde. ¶ Et cā i hoc ē qꝛ calitas ē molli
ficatiua faciēs currē māo ⁊ replēs locū eis: ⁊
friditas est econtrario: q̄uis qn̄qȝ sit cā magis
nocēs appetitui malitia cōplōnis fride singu
laris qn̄ mortificat duas ɔtutes .s. sensibilem ⁊
attractiuā: q̄re debilitat appetꝰ ⁊ hoc est raro:
verȝ qn̄qȝ ē cā eiꝰ ōis cōplō supfluēs. ¶ Nō si
ɔfirmet malitia cōplōnis debilitabit oēs ɔtu
tes. ¶ Et deijcit appetitꝰ i febribꝰ pp malitiā
cōplōnis ⁊ dn̄iū sitis ⁊ replōnē hūoꝝ maloꝝ
excitabiliū. ⁊ q̄tro vehementiꝰ capit appetitꝰ in
febribꝰ pestilētialibꝰ. ¶ Et qn̄ supfluit solo vē
tris vehemēs fit appetitꝰ cū supfluitate. ¶ Et
appetitꝰ qd̄ cadit i afatibꝰ stōi ⁊ epatis cū vehe
mētia. ¶ Et cū appetitꝰ ɔualescētiū nō est bo
nus ⁊ cadit sigt recidiuationē nisi sit pp pauci
tatē sanguis: ⁊ debilitatē corpis: ɔsidera ergo
illud. ¶ Et qn̄qȝ est cā flegma plm viscosū cō
prehensum in ore stōi: q̄re natura refugit a ci
bo nisi in q̄ sunt calitas ⁊ acuitas. deinde accīt
ex accep̄tiōe illiꝰ ēt inflatio ⁊ extēsio ⁊ nausea: ⁊
nō qescit nisi cū eructuatione. ¶ Et qn̄qȝ fit pp
assiduationem catarri descēdētis ex capite ad
stōm: ⁊ qn̄qȝ fit ppter replēonē corpis ⁊ pau
citatē resolonis ⁊ administratiōis nāe in rectifi
cādo humorē malū sicut fit in febribꝰ in qbus
toleratur dimissio cibi tpe extēso: qm̄ nā nō fu
git ex venis neqȝ vene ex stō ppterea qꝛ nā la
borat ad expellēdū ⁊ refugit ab attractiōe: ⁊ si
cut abstinēt vrsus ⁊ ericius ⁊ plima aialia a ci
bo in hyeme tpe extēso: qm̄ occupat nā in recti
ficādo illud qd̄ est in corpibus ex eoꝝ humori
bus crudis ⁊ digerendo ipm ⁊ administrādo
ipm loco eius qd̄ resoluitur. ¶ Et ad vltimū
nēcitas cibi est vt suppleat locū eiꝰ qd̄ resoluit.
Cū ergo nō est resolutio aut est resolutio par
ua nō est nēcius cibus extrinsecus. ¶ Et qn̄qȝ
est cā in ea qꝛ venis in carne ⁊ lacertis ⁊ reliqs
mēbris qn̄qȝ accidit tm̄ debilitatis vt nō sugāt
⁊ nō puenit suctio fm sententiam expulsionis ad
os stōi: q̄re nō sufficiēter accipiat stomacus ci
bū sicut cū accidit ei abstinētia a restauratione
eius qd̄ resoluit: q̄re nō puenit suctio venarū
ad os stōi. ¶ Et qn̄qȝ fit ppter abscissionē me
lancolie effuse fm assiduationē ex splene ad os
stōi. q̄re nō mouet ipm ad appetendū ⁊ nō ex
pellit aliqd ab ipso mūdificando. Cūqȝ rema
net supra superficiē stōi res extranea: tunc si est
pauca est sicut abstinēs a mā ⁊ mouens ad ex
pellendū nō sicut appetēs ipsam mouēs ad at
trahendū. ¶ Et qn̄qȝ est cā eius destructio vir
tutis sensibilis in ore stōi. q̄re nō sentit suctionē
venarū ex ipso q̄uis sugāt. ¶ Et qn̄qȝ ē illud
cā pprietatis stōi. ¶ Et qn̄qȝ est cū cōitate ce
rebri: ⁊ qn̄qȝ cū cōitate nerui sexti soluti. ¶ Et
qn̄qȝ fit cā eius debilitas epatis q̄re debilitat
ɔtus appetitiua: imo qn̄qȝ fit cā eiꝰ mors vir
tutis appetitiue ⁊ attractiue totius corpis si
cut fit post egestionē san. plurimi ⁊ hoc est ma
lū: ⁊ difficilis cure: ⁊ pducit illud ad hoc vt co
gnoscat cibos ⁊ appetat ex eis aliqd ⁊ ponant
ante ipm ⁊ refugiat ab eis: ⁊ deterius hoc est
vt nihil appetat. ⁊ nō debilitat virtus appetiti
ua post ēionem tm̄. imo apud oēm malitiā cō
plexionis supflue. ¶ Et qn̄qȝ cā eius est ɔmies
qn̄ nocent intestinis ⁊ cōitat eis stomacus ⁊ nō
ledūt stōm nisi ascēdendo ad ipm. ¶ Et qn̄qȝ
est cā eius niella multa ledēs stōm mouēs eū
ad vomēdū ⁊ ad expellendū nō ad comedēdū
⁊ attrahēdū. ¶ Et qn̄qȝ accidit destructio ap
petitus ppter pregnationē ⁊ retētionē mēstruo
rum in principio pgnatiōis: verū illud qd̄ plu
rimū accidit eis est corruptio digestiōis. ¶ Et
qn̄qȝ est cā eius supfluitas caloris aeris: aut fri
giditatis eius: ita vt resoluat virtutē sua calidi
tate aut stupefaciat cā sua frigiditate: aut phi
beat resolutionē ⁊ vehementē faciat calitatem

Ndi fili. et filr qui ofuetus est bibere vinum et di- mittit illud. ¶ Et qñq3 alterat dispo appetit⁹ et debilitat pp malitiam dispõis somni. ¶ Et qñq3 fit casus appetit⁹ pp puritaté san. quá seq- tur debilitas virtutũ sicut accit ɔualescẽtib⁹ cum ɔualescẽtia. Hic nãq3 appetit⁹ redit cũ viuifica- tióe et redintióe san. paulati. ¶ Et exercitiũ3 ét abscindit appetitũ3 cibi. ¶ Et pot⁹ aq̃ plime. Et qñq3 est cã ei⁹ tristitia et timor et ira et q̃ sunt silia his. Et qñq3 est appetit⁹ pstrat⁹: et qñ inci pit hõ comedẽ excitat: et cã in hoc est: aut q2 ci bus excitat virtuté attractiuá: aut q2 q̃litas iuẽ- ta in ipso actu alterat cõplõné destructé appe- titũ. sic si sit cõplo illa calida et igrediat cibus q̃ sit frĩus actu cũ cõpõne ad illá cõplõné: et sedat. Et silr qñ3 bibit in ieiunio aq̃ frá et excitat ap petitũ. et febricitátũ qđ redit appetit⁹ ei⁹ cũ rece- ptióe panis ifusi in aq̃ frá. ¶ Et qñ accit ebrie tas ex vio ebibito sup hũo: ẽ cõmotiuũ excitat appetitũ ad sorbẽdũ. ¶ Et silr si est illic destru- ctor appetit⁹ friditas et igredit cib⁹ calidus actu: aut aggregat ex eo actu. ¶ Et casus qđ appetit⁹ in egritudinib⁹ chronicis est signifi- catio valde mala. ¶ Et scias q̃ cause destructio nis appetitus sunt ipse eedem cause debilitatis appetitus quãdo sunt minores et debiliores.

¶ De signis. Cap. viij.

Signa eius q̃ est pp cõplõnes sunt ea q̃ scivisti. Et signa ei⁹ q̃ fit pp puritaté resolonis sunt spissitudo cutis: et regimé deliciosu3 de his q̃rũ ptcrijt remẽoratio: et multitudo egestionis et ɔualescẽ tia appetitus pauca post exercitiu3 et eũonem. ¶ Et signa eius q̃ fit ex debilitate oris stõi sunt ea que dixim⁹ in c. debilitatis: et ex eis sunt eũo nes plime. ¶ Et signũ eius cui⁹ cã est aer est il lud qđ scit de dispõne egri in eis q̃ sunt pterita s. an obuiauit aeri vehementis frigoris aut vehe mẽtis caloris. ¶ Et sig ei⁹ q̃ est ex vlceribus sunt dolor dict⁹ in ca. vlcer et qđ egredit aliqđ ex eis in egõne: et mollificatio nãe et paruitas more cibi i stõ: et mordicatio eius qđ h3 q̃lita- té acetosam aut acutá aut amará. ¶ Et signũ3 ei⁹ q̃ accit pgnãtib⁹ ẽ pgnatio. Et signa hũoris putridi sunt nausea et subuersio aie et fetor oris in qbusdá hoĩs et egestio mala. ¶ Et signum eius q̃ fit ex abscisione melie effuse ex splene ad stoɔ: est q̃ qñ iste hõ sumit acetosa et cõmouẽt stõm eius et expellit redit ad appetitũ: ac si ipa faciát opatioẽ cãe abscisse si nõ ẽét abscissa: et facit credere hác signatioẽ3 magnitudo splenis ppter retẽtionem eius qđ op3 vt effundat. Et signa eius q̃ fit ex melia plurima effusa ledẽte stõm est vomit⁹ melie et sapor acetosus et inge- titudo et alteratio coloris hoĩs ad nigredinem. ¶ Et signa eius q̃ fit cã virtutũ sunt signa ex. i⁹ virtutũ3: et cõualescẽtia hõĩs appetit⁹ qñ admi- nistrat aloe a in sĩ lupo maloɔ loco exupli3 ar3

ná descendẽt vnea a fridio: sb⁹ vẽtris. ¶ Et signũ eius q̃ fit pter puritaté san. est vt accidat cõualescẽtib⁹ aut q̃ euat euõne plima. ¶ Et si gnũ eius q̃ fit pp somnũ ẽ ex malitia dispõis somni cũ puatione reliq̃rũ signoɔ. ¶ Et signa eius in q̃ est cã mortificatio appetit⁹ sunt signa malitie cõplõnis ɔfirmate: aut eũones pterite debilitãtis totũ corp⁹: et vt eger talis fiat q̃ qñ appetit aliqđ et afferat añ ipm refugiat ab ipso et abhorreat: et mai⁹ illo est vt non appetat oĩo. ¶ Et signa eius q̃ fit pp destructionem sensus stõi et debilitaté ei⁹ sunt vt sint reliq̃ signa sanar et vt res acute nõ mordicationé faciát neq3 nau seam neq3 faciát euenire singultũ sicut diapipe reon qñ sumit in ieiunio et bibit post ipsum.

¶ De cura. Cap. ix.

In curatióe bona ei q̃ nõ appetit ci- bũ ñ pp calitaté dñanté ẽ vt ɔhibea tur cib⁹ spacio lõgo et minoret ei do nec viuificet virtus eius et digerat nausea oino et vt patiat famẽ donec rectificet stõus eius et appetat cibũ sicut accit vigilántibus: qm̃ cũ ipsi ɔhibent a somno longo ipe fiũt dormientes et pfundant in somno. ¶ Et ex eis q̃ ɔferũt illis q̃rũ appetit⁹ pstratus est pp debilitaté sicut cõ- ualescẽtiũ aut pp mãs hũidá viscosam ẽ vt co- medát oliuas aq̃ et aliqđ de piscibus salitis: et vt sorbeát acetũ sqlliticũ paulatim: et op3 vt alie net in cibarijs eoɔ croc⁹ oĩo: vẽ ex salita ɔsue- ta sunt plus ɔuocatiua appetit⁹. ¶ Et ex ɔuo cãtibus appetitũ sunt cappares p̃pate et mẽ- ta et cepe et oliue et pip et gariof. et galága et ace tũ et acetosa et acetũ coɔ et almuri ẽt et allea et ce pe et paɔ opopõacũ et mel et pip al. et 33. et assa. et belleuie ẽt ɔuocat appetitũ et mũdificat cum hoc os stõi. ¶ Et ex medicis dissĩpẽtib⁹ ap- petitũ eius q̃ h3 malitiá cõplõnis cale aut frẽ est electuariũ dyacidoniten. ¶ Et ex medicis dis- sĩpẽtib⁹ appetitũ ẽ medicamẽ fcm̃ ex succo cy donioɔ fcm̃ cũ pomis dcm̃ in antidotario. Et ex eis q̃ iuuát appetitũ et ɔhibẽt subuersionem stõi eius q̃ nõ recipit cibũ ẽ rob mẽte fm hũc modũ. ¶ Terant grana acetosa cũ corticibus suis et sumat de succo coɔ po. i. et succi mente po. ß. et mell' bõi aut zucca. po. ß. deĩ p̃parent cũ facilitate sup igñẽ et fit dosis eius in ieiunio coclearii. i. ¶ Factũ aũt cã calitatis quãdoq3 rectificat potus aque fride in quátitate qua nõ mortificet caloré inatũ. et cõferũt ei vti robub acetosis. ¶ Et ex eis que expta sunt in ea est su mere in potu aquá granatoɔ cum oleo rosarũ et ppter qñ est illic mã aut dñium sitis et et succi granoɔ frigidoɔ cũ robub infridantis et emplã infridata. ¶ Et si fuerit illic mã euacuabis eã in pmis. ¶ Et de summa istoɔ sunt conuale- scẽtes exeũtes a febribus et est cũ eis remanen- tia acuitatis eoɔ cura et est h cura: verũ ipsi nõ vtant aqua frigida plima vt nõ deijciant virtu

teo stõꝝ eoꝝ. ¶ Et necrũ est vt in potu sumant
hoc medicamẽ. ℞. rof. ʒ. x. sumac. ʒ. ij. cardamo
mi. ʒ. i. fiant ex eis troc. ⁊ sit dof. ʒ. ij. Ipm. n. fa
cit appetitũ ⁊ incidit sitim. ¶ Et ex eis que fa
ciunt eos appetere est saniẽ abluitũ cum aqua ⁊
aceto. ¶ Et confert eis vomere iniussis digitis
mouet. n. virtutẽ. ¶ Paruentibus aũt factã pp
frigus ꝯfert decoctio spẽꝝ que ẽ pip ⁊ cinamo
mũ ⁊ silia. ⁊ silr viuũ vetus ⁊ diapipereon ⁊ ty
riaca ꝓpaꝫ ⁊ allea sunt iuuamẽti maximi i hoc
⁊ diacalamenti plrĩ ꝯfert eis ⁊ oia electaria cali
da ⁊ silr citra ꝯdita ⁊ myrabolani ꝯditi ⁊ seca
cul ꝯditi. ⁊ ʒʒ. ꝯditũ. ⁊ ꝯferunt eis vaporatiões
cum milio. qm̃ ipm est magis iuuatiuũ q̃ sal.
¶ Facte vero cãe flegmatis plimi viscosi ꝯfert
vomitus factus cuꝫ raphano comesto sup quẽ
bibit sirupus acetosus de melle singlr̃ fm q̃ ex
posuimus in. c. cure vlis. ¶ Et ex eis que con
ferunt ipsi est sirupus acetosus cum seibus me
lonis in quo ponit fm oẽm eminã mellis que
in ipso ponit aloes. iij. vn. ⁊ sumunt in potu oĩ
die ex eo tria coclearia. ⁊ ẽt oliue de aqua cum
aniso ⁊ cappares in aceto cũ melle. ¶ Et qñq̃
ꝯferunt ei vti aquis thermarũ ⁊ de ambulano
⁊ motus. Et curat post mundificationẽ cũ eis
que diximus in. c. de casu appetitus cã frigo
ris. ¶ In ea ãt que fit cã humoris colerici aut
humoris subtilis fiat eũo cum eis que scis ex
myrabolanis. ⁊ sirupus acetosus cum aloe est
melior sirupo acetoso cum scamonea. Scamo
nea nãq̃ inimica est stõ: ⁊ curet ẽt cum vomi
tu qui educit humores subtiles ⁊ decoctione
absinthij ẽt: qm̃ est vltima. ¶ In ea vero que
facta est cum cõitate neruoꝝ afferentiũ sensus:
aut cum cõitate cerebri ipsius oꝫ vt tendat ver
sus curã cerebri ⁊ ꝯfortatiões eius. ¶ Sed in
facta pp spissitudinẽ ⁊ puitatẽ suctiõis venaruꝫ
ex epate oꝫ vt rarificet corpus cum balneo ⁊
exercitio equali ⁊ ꝓuocatiõe sudoris cum ape
ritiuis. ¶ In ea vero que facta est cã melie oꝫ
vt eiiet melia deinde administrent alcaugua
nich ⁊ ieiunavt incidat illud qd̃ remãsit ex ea.
deĩde administrent cibi boni chimi odoriferi.
¶ Eius vero que facta est ab abscisione melie
cura est cura splenis ⁊ eius ꝯfortatio ⁊ apertio
viarũ que sunt inter splenẽ ⁊ stõm cum medici
nis quaꝝ est mouere ad ptẽ splenis. sicut est epi
thimũ ⁊ radices corticuꝫ capparoꝝ in sirupo
acetoso ⁊ silr cappares cũ aceto ꝯdite. ¶ Pre
gnantiũ aũt appetitus qñq̃ accessit qñq̃ cadit:
⁊ cura eius est cum eis que sunt sicut incessio
tẽpata ⁊ exercitiũ tẽpatuꝫ: ⁊ intentio comestis ⁊
bibitis: ⁊ vini veteris odoriferi ꝯfortatiuũ vir
tutis expulsiue ⁊ resolutiuũ mãei male: ⁊ repti
tatio ciboꝝ saporosoꝝ ⁊ ea in qbus est calidi
tas ⁊ incisio. ¶ Et in ea qdem que facta est pp
casum virtutis oꝫ vt incipiat a rectificatiõe cõ
plõnis deijcientis eam quecũq̃ cõplõ sit ⁊ con

uersione ipsius ad ꝯtrium sui. ¶ Et siꝯsi fuerit
post eũones ⁊ rasurã: tunc illud erit pp morti
ficationẽ virtutis: verũ in facta pp debilitatem
virtutis eoꝝ oꝫ vt motus fiant vomitu cum di
gitis. ipsi nãq̃ lꝫ non vomant inueniũt tamen
augmentuꝫ virtutis appetitiue. Et qñq̃ fit ex
eis necrũ potare tyriacã in qbusdã sirupis sto
maticis sicut est sirupus. de absinthio aut siru
pus. de seibus myrtis fm q̃ ꝯuenit. ¶ In factã
vero pp debilitatẽ sensus stõi oꝫ vt curet cere
brũ ⁊ auferat cã que intromittit nocumẽtuꝫ in
opõne eius. ¶ Et scias q̃ vomitus mũdificãs
cũ facilitate est medicamen mirabile ei cuius
appetitus ꝓstrat in dulcibus ⁊ vnctuosis ⁊ est
ꝯtentus in appetẽdo acetosa ⁊ acuta. ¶ Et eiꝫ
qdẽ que ꝯferũt plrĩ hũitibus destructionẽ ap
petitus sunt olibanũ ⁊ mastix ⁊ xiloaloes ⁊ ga
lia ⁊ calamus aro. ⁊ balaustie ⁊ aqua cidonio
rũ cũ vino odorifero qñ ex ea fit cũplrĩ cũ nõ
est ex siccitate. ¶ Et ex eis que ꝯferunt est siru
pus de absinthio ⁊ vt assumat in oĩ die põd. ʒ. i.
de radicibus sqnãti. ⁊ ℈. ʒ. de spica: bibant cum
aqua in ieiuno. ¶ Et illa ꝯfectio que est cõpa
rata filio abel dcã i antidotario est iuuatiua ẽt.
¶ Et vt q̃ ex herbo ꝯtrito cũ sumit aut cum
aqua granati muꝫ est ꝯferens in excitãdo ap
petitũ. ¶ Et qñ casus appetitus pducit ad syn
copim tunc cura est approximatio odoramen
toꝝ delectabiliũ ex cibis ad infirmuꝫ sicut sunt
carnes ⁊ hedus lactens ⁊ gallina assata ⁊ alia
⁊ ꝓhibeat ei somnus ⁊ cibet cũ ꝯualescit pane
infuso in vino: ⁊ sumant sorbitiões velocis nu
trimenti. ¶ Et scias q̃ oĩa olera ⁊ ꝓpꝛie buty
rũ ⁊ vnctuosa ꝓsternunt appetitũ aut debilitãt
ipꝫ p hoc q̃ mollificãt ⁊ p hoc q̃ corrũpũt ori
ficia venarũ. ¶ Et illd̃ qd̃ ex eis ꝯueniẽtiuꝫ ẽt
illud ẽ i quo ẽ stipticitas aliq̃ sicut oleũ ompha
cinum ⁊ oleum nucinum ⁊ oleum fisticinum.

¶ De corruptione appetitus. Cap. x.

q Uãdo i stõ aggregat hũor mal⁹ di
uersus a ꝯsueto i q̃litate sua nã tūc re
qrit aliqd ei ꝯtrũ: ⁊ ꝯtrũ diuersum a
ꝯsueto diuersum est nõ ꝯsuetũ: fugã
tia nãq̃ sunt extrema ⁊ ecõtrario. q̃pp accit q
busdã appetit⁹ luti. carbonuꝫ. ⁊ terre. ⁊ gypsi ⁊
rerũ hui⁹ gñis pp q̃litatẽ q̃ in eis ẽ exucãtẽ aut
icidẽtẽ ꝯtrã q̃litati hũoꝝ. ¶ Et qñq̃ accit pre
gnãtib⁹ pp retẽtionẽ mẽstruoꝝ appetit⁹ corru
ptus plusq̃ accidat eis destructio appetit⁹. ⁊ cã
in hoc ẽ illud qd̃ diximus ⁊ illud est vsq̃ ꝓpe
duos mẽses aut tres. ¶ Et illud qd̃ ẽ qm̃ cauꝫ
mẽstrua retinẽt ad nutrimẽtũ embryõis: ⁊ qm̃
qñ currũt timet i eis qd̃ abortũ faciãt. ¶ Am
pli⁹ embryon in initio ꝯceptõis nõ plimo indi
get nutrimẽto pp puitatẽ sui corpis: q̃re supfluit
qd̃ de mẽstruis retinet q̃tũ ad necẽitatẽ corrũpit
ergo ⁊ multiplicãt supfluitates i matrice ⁊ i stõ.
¶ Cũq̃ embryon fit idigẽs supfluo nutrimẽto

et illud est apud .iiij. menses minorantur superfluitates iste et minoratur hic appetitus. et est ille qui violat periculum et discrimen. ¶ Et rectius ad quod alteratur iste appetitus est ut sit declivis ad acetosum et acutum: et illud quidem est magis corruptum est ut sit declivis ad exiccatum et siccum. sicut est lutum et carbones et teste et quandoque accidit hominibus simile huic propter superfluitates.

¶ De cura corruptionis appetitus. Cap. xi.

Oportet ut evacuetur humor faciens corruptionem cum medicinis quas diximus quibus oportet uti. ¶ Et ex regimine experto ad hoc est ut sumat pisces salsos et raphanum infusum in oxymelle et comedat utrosque. deinde bibat post ipsos aquam in qua faseoli rubei decoquuntur et aneti et nasturtium et semen eruce que in potu sumantur. et quandoque in ipsa ponitur luti inventi in croco quantitas .ʒ.iij. et fiat vomitus cum ea in mense semel vel bis. deinde administretur confectio de myrabolanis cum nuce enden. ¶ Et ex eis que conferunt ad hoc sunt cyminum carmenum et ameos masticata in ieiuno et post cibum. et comedantur sumpta semel in puluere: hausto post ipsum liquore. ¶ Aut sumatur .ʒ.i. de cardamomo minore: et tantundem de cubebis: et quantum totum de zuccaro tabarzet. et sumatur in omni die. ¶ Et ex medicinis compositis cum cuppulis glandium vehementius iuvamenti sunt ea que sunt sicut medicamen cuius hec est descriptio. ¶ Cuppularum glandium .ʒ.viij. aloes .ʒ.xvi. herbe eupatorij .ʒ.vi. radicum squinanti .ʒ.iiij. myrrhe .ʒ.ij. conterantur omnia et decoquantur in .ij. lb. aque donec remaneat medietas et sumatur in potu omni die .ʒa lb. tribus diebus continuis. ¶ Et iterum cuppularum glandium .ʒ.ij. myrabolani bellericorum et polypodij emblicorum omnium ana .ʒ.v. scorie ferri infuse in aceto forti multotiens post quod omni vice assantur super patellam .ʒ.x. decoquantur in .viij. un. vini pontici et .viij. un. aque donec ad medietatem perveniant et dentur in ieiuno .vi.ʒ. ¶ In cura autem appetitus luti oportet ut evacuetur humor regrediens illud cum vomitu noto ad suum simile: sicut ille qui fit post comestionem piscium salitorum cum aqua faseolorum et aneti et raphani. ¶ Et ex eis que fortiter agunt fortiora istis. ¶ Et si necessaria est solutio ventris etiam fiat. ¶ Et ex eis est eius cum turbith et granis citri et sale neptico quoniam est iuvativa et proprie si fuerint illic vermes: et administrentur post illud medicine quas dabit hora et alie dicte in antidotario. ¶ Et oportet ut fiat ex ameos et mastice et cymino glutem et masticetur. et ut sumatur ex duobus cardamomis ana .ʒ.ij. de zuccaro tabarzet quantum est totum in ieiuno et sorbeatur super ea aqua tepida multotiens paulatim. ¶ Et ex eis que experta sunt eis est hec confectio. ℞. myrabolanos et emblicos nucem enden et masticem et cardamomum maius ameos .ʒʒ. conficiantur cum melle et sumatur ex eis ante cibum et post cibum quantitas nucis. ¶ Et ex regimine bono in hoc est ut mundificet patiens tam stomachum suum et rectificet complexionem suam. ¶ Amplius sumatur lutum album et dissoluatur in aqua et ponantur in ipsa medicine vomitive que non habent saporem maximum: deinde ponatur in ipsa ex sale et ipsum bonam efficiat: deinde exiccetur in sole et precipiatur appetenti lutum ut sumat ex eo aliquid in quo fit de medicamine quod non addat supra dosim .i. aut dosim .i. et .ʒ. quoniam faciet ipsum evomere illud quod comedit et proprie si fuerit res commouens vomitum sicut caules et folia et facit abhorrere lutum. ¶ Et iam existimaverunt quidam quod iuvantius quod administratur ad expellendum appetitum luti est ut cibetur patiens dum est ieiunus pullis columbarum assatis et detur eis in secunda mensa post cibum paulatim. Et in secunda mensa uvi amoes est valde mirabile et similiter amigdalis amaris. ¶ Et dixerunt quidam quod potare sacratam de sisamo abscindit ipsum. Et oportet ut loquamur in hoc libro secundum experimentum non secundum ratiocinationem. ¶ Et ex illis que conferunt eis quoniam quis sit ex lutis est nux enden et fuctus fallorum et si sint ex lapide. Et iam expertum est anulum de tritico et proprie cum sale. ¶ Et experta sunt eis ut sumantur vini pontici .un. viij. et coquatur donec remaneat .ʒ.lb. et ad bibendum detur in ieiuno per hebdomadam unam. ¶ Et ex illis quibus oportet eos uti in secunda mensa sunt fistici: et pallule et castanee: et chrysomilla. ¶ Et in quibusdam eorum expertum est ut sumant azebegi: et sint in ipso pisces parui et cepe: et carui et oleum ablutum: et species sint pip. et .ʒʒ. et iam dictum est: quod ruta est maxime iuvamenti. Et nos quidem iam diximus regimen eius qui appetit acetosum et acutum absque dulci et unctuoso.

¶ De fame et vehementia eius et expulsione appetitus canini. Cap. xij.

Multotiens excitatur hic appetitus caninus post eiiciones et febres prolixas resoluentes. ¶ Et quandoque accidit ex debilitate virtutis retentive in corpore. quia assidue fit resolutio superflua et assidue fit appetitus vehementis restaurationis. ¶ Et quandoque accidit appetitus caninus propter caliditatem superfluam in ore stomachi resoluentem et regentem restaurationem: quare est os stomachi semper quasi sit famelicum: et hoc secundum plurimum facit sitim: et in quibusdam dispositionibus facit famem cum superfluit eius resolutio. ¶ Fames autem secundum plurimum est a superfluitate caloris in corpore toto et in extremitatibus eius. Caliditas enim licet cum appropinquat ori stomachi faciat appetere aquam et currentia humiditatum ipsa cum dominatur corpori resoluit et cogit venas ut suctionem post suctionem donec perveniat ad os stomachi capiendo quod aggregatum est. Et quandoque est hec caliditas veniens de foris precipue propter dominium aeris calidi in corpore: cum occurrit raritati eius et obedientie ipsius ad resolutionem et necessitati recte ad restaurationem. ¶ Et quandoque superfluitas resolutionis corporis sola est in hoc causa cum est illic caliditas

intrinseca

intrinseca digestiua resolutiua: et precipue si fue rit illic calitas extrinseca: aut adiutorium debilitatis retentiue. ℂ Et quandoque accidit etiam ex catarro in capite et illud est raro. ℂ Et quandoque fit propter vermes et serpentes magnos cum subito incipiunt venire ad comesta et appropinquant eis et diminuunt corpus et stomachum famelica. ℂ Et quandoque est propter humorem acetosum. s. meliam: aut flegma acetosum commouentem os stomachi: et facit in ipso illud quod facit suctio venarum capienuum cibum: et committatur ipsum vt inspissetur cum eo sanguis et congelatur et sentiatur in orificijs venarum sicut abstergens superius: et est cum acetosum sua incisione et expulsione remouet humores viscosos si sunt in ore stomachi qui sunt contrarii appetitus: quoniam motus cuius est cum comprehensione horum humorum est ad expellendum vehementius quam sit ad attrahendum. ℂ Et iterum villorum stomachi motus vehemens fit ad inspissandum et constringendum cuius simile accidit cum est motus suctionis venarum et motus virtutis attractiue: et illud quod accidit ex canina fame peregre proficiscentibus in frigore vehementi possibile est vt sit propter hanc causam et similia. ℂ Et ex causis quidem commouentibus famem et appetitum vehementem sunt vigilie superflue propterea quia resoluunt et extrahunt humiditates ad exteriora sequentes dilatationem caliditatis ad exteriora. ℂ Et scias quod appetitus caninus multotiens perducit ad bolismum et subeth ad mortem.

ℂ De signis. Cap. xiij.

Igitur eius que fit post euacuationes et egritudines resolutiuas est antecessio earum et vt non sit natura soluta secundum plurimum: quoniam corpus attrahit humectationem sibi ad seipsum: quare exiccatur fex. ℂ Et signa eius que fit ex frigore sunt priuatio sitis et multitudo fecis et inflatio et reliqua signa huius complexionis. ℂ Et ex illis est frigiditas huius aeris circumdantis: et signa eius que fit ex calitate sunt fortitudo sitis: et non est vomitus acetosus et est natura secundum plurimum constricta et reliqua signa eius huius complexionis. ℂ Et signa eius que fit ex debilitate virtutis retentiue in toto corpore et in stomacho: sunt multitudo exitus egestionis crude et productio dispositionis ad sanguinolentam egestionem et reliqua signa proportionalia nota. ℂ Et signa eius que est ex multitudine resolutionis sunt eadem resolutionis predicte in libro vii. quarum rememoratio preterijt et vt non sit in digestione nocumentum. ℂ Et ex summa signorum casualium sunt calitas aeris circumdantis et vigilie et similia. ℂ Et signa eius que fit ex humore acetoso: aut melico sunt paucitas appetitus aque et acetositas eructuationis et reliqua signa proportionalia nota. ℂ Et signa catarri ex capite sunt ea que diximus in capitulo suo. ℂ Et signa vermium sunt ea que sequuntur in loco suo et que dicemus in capitulo suo.

ℂ De cura. Cap. xiiij.

Illa quidem que fit ex frigore et ex superfluitate flegmatica oportet vt curetur cum mundificatione nota cum calefactiuis predictis: et vino plurimo in quo non sint ponticitas neque acetositas omnino. Ipsum enim sanat ab ea sumptum in potu calefactum in ieiuno ipsum namque est curatio magis conferens eis nisi ipsis adsit ventris solutio. tunc enim oportet vt omne vinum vitetur: stipticum namque augmentum facit in canino appetitu ipsorum. et amarum addit in solutione ventris ipsorum. ℂ Et oportet vt sint ea quibus cibantur pinguia calide complexionis sicut sunt ea que impinguantur cum zirbo cameli et oleum est eius iuuatiuum cum in ipso non sunt ponticitas et acetositas. ℂ Et alidabeth conferunt eis. et ex eis quibus oportet cibari eos est vitellus oui assatus valde: post cibum. et oportet vt elongentur ab acetoso: et pontico. ℂ Et administrentur eis electuaria odorifera sicut alcanzi et electuarium veremiselz proprie: cum fuerit illis ventris solutio. ℂ Et ex vnctionibus abstergendo factis que eis conferunt sunt muschus et laudani. ℂ Et ex eis que experta sunt: sunt grana alcadra in ieiuno aliquibus diebus. ℂ Illis autem qui patiuntur eam ex debilitate virtutis retentiue. nam ipsa licet secundum plurimum debilitetur propter frigus: tamen debilitatur quandoque ipsa: et omnis virtus propter omnes malitiam complexionis. ℂ Et non attendas sermonem ipsorum qui negant illud: et dimittunt: immo oportet vt cognoscas complexionem: et opponas cum contrarietate cure: et sit magis vincens illud quod est cum humiditate: confert panis de armacha valde. ℂ Modo si corpora nature fuerint vehementius mollificationis tunc retine eas: nam in retentione earum est cura fortis huius egritudinis. ℂ Illos quibus accidit hoc post febres fortes et euacuationes oportet cibari ex vnctuosis que mundificant os stomachi que non sunt male subtile: sicut est oleum amigdalarum cum zuccaro et vt inspissetur quod de corpore ipsorum est apparens. Et similiter est cura eius que accidit propter resolutionem plurimam. ℂ Et oportet ne patientes hanc speciem famis canine ad calefacientia perueniant et syrupos: immo nutriantur ex cibis frigidis et liniantur extrinsecus ex eis que opilant poros: sicut est oleum myrtinum et proprie in cerato: et sicut alumen dissolutum in aceto: et vt abluantur aqua frigida nisi sit quod prohibeat. ℂ Et oportet vt sint cibaria eorum frigida viscosa grossa sicut sunt ventres et acida et acetosa et congelata: et panis azimus. et cum inuenit aliquis eorum iuuamentum ex hoc regimine conueniens ei vt abhorreat ipsum paulatim: et succurrat malitie ipsius et similiter ille cuius causa est raritas corporis. ℂ In illa autem cuius causa sunt vermes et serpentes oportet vt interficiantur et educantur cum eis que diximus in capitulo vermium: et vt cibentur ex cibis grossis frigidis: et pane infuso in aqua frigida et aqua rosacea. et eo quod dissoluitur in decoctione ex carnibus gallorum et gallinarum et piscium et vitantur fructibus stipticis. ℂ In ea autem cuius causa est ex flegmate

acetoso oz vt patientes ipsam sumant cum aliquo in quo cadunt origanū ⁊ synapis ⁊ piper ⁊ vt comedant mel ⁊ allea ⁊ cepas ⁊ nuces ⁊ amigdalas ⁊ vnctuosa ⁊ adipes: sicut sunt adipes gallinarū ⁊ filiū. ¶ Et intentio qdē in quibusdā eoꝝ est calefactio ⁊ illarū quedā sunt medicine calide ꝑdicte: ⁊ in qbusdā earū est equatio acetositatis: ⁊ illa qdē sunt cibi vnctuosi predicti. ¶ Et ille qdē qui fortis est tolerans solutionem ventris: soluat post administrationē hoꝝ subtiliantiū cum picra cōfortata eis: deinde dent ei vnctuosa. ¶ In pueris vero cum subtiliant: cum eis que sunt sicut cepe ⁊ allea ⁊ cibi subtiliatiui assiduet tribuere eis in potu aquaꝫ calidā post regimen cum subtiliatiuis: illud.n. lauat humores eoꝝ. ¶ Illa autē que est ꝓpter melianū effusam semp quādoqꝫ indiget flōmia basilice sinistre si est sanguis i eis plurimus eā melie plurime: ⁊ si est splē apatus tunc laboret i euacuando eos cum illis que scripta sunt in canone ⁊ alienet ab acetosis ⁊ stipticis. ¶ Et quādoqꝫ ꝯferunt eis ventose sup splenē. ¶ Spēs vero que fit ex caliditate: curat cum eo qd̄ scis: ⁊ dent cibaria subtilia ⁊ cucumeres ⁊ melones ⁊ cucurbite ⁊ similia ⁊ vitetur aer calidus.

¶ De fame que vocatur bolismus. Cap. xv.

(e) St fames que noiat fames vaccina ⁊ ipsam qdē antecedunt plerūqꝫ fames canina ⁊ destruit appetit⁹ post ipsam ⁊ quādoqꝫ non: imo destruit appetitus oino incipiendo: ⁊ est fames mēbroꝝ cum satietate stōi: sunt ergo membra famelica valde ⁊ indigentia nutrimēto ⁊ stōus respuēs ipm: ⁊ quādoqꝫ puenit res in ipso ad syncopim: ⁊ vene qdē sunt vacue. sed stōus respuit cibū abhorrens ipm. ¶ Et multotiens qdē accit iter agentibus in frigore ⁊ ꝯgelatis quoꝝ stōi ex frigore vehementi inspissant. Et cā eius est malitia cōplōnis mortificans virtutē sensibilē ⁊ virtutē attractiuā. ¶ Et fit ex hūoribus tegentibus os stomaci cooperientibus ipsum ⁊ sparsis in villis eius mouentibus ad expellendum ⁊ refugientibus attractionem.

¶ De signis. Cap. xvi.

(e) T tu quidem cognosces signa cum eis q̄ iterata ⁊ dicta sūt tibi i canone.

¶ De cura. Cap. xvii.

(e) Ura est cura casus appetitus oino: ⁊ penitus oz vt odorent cibi ꝓuocātes appetitum hn̄tes spēs ⁊ fructus odoriferos ⁊ aromatica odorabilia in qbus est stipticitas vt ꝯgreget virtus: quare non resoluat: ⁊ degluttiant panē infusum in vino odorifero ⁊ sumant in potu: aut sorbeant ex vino odorifero ⁊ ꝓprie si pmisceatur ei cāphora in calida cōplōne: aut xiloaloes: ⁊ galia in alijs. ¶ Et confert ei syrupus de lilio si nō fuerit cā eis calitas. ¶ Et oꝫ vt ligent manus ⁊ pedes ipsoꝝ vehementer ⁊ ꝓhibeant in somno. ¶ Et oꝫ vt doleant puncti aliqua re pungente ⁊ vnguibus ꝯstricti: ⁊ pcussi virga subtili molli vt dolere faciat ⁊ non distrūpat nisi fuerit causa eius calitas. ¶ Et ex eis que ꝯferunt eis est vt sumant torelle ⁊ digitus cōterant in almesius aut in vdeach odoriferis. ¶ Et ex eis emplastri fiat stō ⁊ ꝓprie in dispōne syncopis: ⁊ fiat eis emplastri ēt cum emplastris odoriferis sicut sunt emplastrū picale ⁊ emplastri almarub fri. ¶ Et quādoqꝫ ꝯfert vt administrent super stōs eorū medicine facte ex medicinis cordialibus boni odoris ⁊ vt vaporet ex fumigijs factis ex ambra. ¶ Et fiat emplastri iunctiuis ipsoꝝ ex emplō facto ex aqua ro. ⁊ aqua myrti ⁊ almesius ⁊ camphora ⁊ muscho: ⁊ croco ⁊ xiloaloes: ⁊ galia ⁊ ro. ⁊ fiat ꝑparatio in calefaciendo corpora eorum si cā est frigus ⁊ infrigidando ipsa si cā est calor. ¶ Et cuꝫ supuenit eis syncopis fiat ipsis illud qd̄ diximus ēt in dispōne syncopis ⁊ spargatur super facies ipsorū aqua frā ⁊ stringant manus ⁊ pedes ipsoꝝ ⁊ pungant plante peduꝫ eoꝝ ⁊ extendant capilli ⁊ nasi ipsoꝝ. Cūqꝫ euadunt cibentur pane infuso in vino odorifero.

¶ Et si fuerit in stōis eorū humor colericus aut subtilis sumant in potu quātitatē .ij. coclearorū de oxymelle cū aur. i. de hiera: aut minus si fuerint debiles. ¶ Et si fuerit frigiditas superflua sumant in potu tyriacam ⁊ tagzeneam ⁊ diamarte ⁊ confectionem stomacō ⁊ electuarium diaspermaton.

¶ De fame syncopali. Cap. xviii.

(e) St vt sint patientes famē non tolerantes seipsos cū famelici sunt: cūqꝫ tardat eis cibus, supuenit eis syncopis: ⁊ casus virtutis: ⁊ causa eius est caliditas fortis: ⁊ debilitas in stomaco.

¶ De cura. Cap. xix.

(h) Uius egritudinis cura proxima est cure bolismi. ⁊ iam preterijt maior pars canonis regiminis ipsius in doloribus stomaci ⁊ bolismo. ⁊ ad summum cura ipsorum diuiditur ad curandū patientes ipsam in dispositione syncopis ⁊ est iaꝫ dictum in .c. syncopis. ¶ Et ad curandū ipsos quando euadunt ⁊ est vt cibentur pane infuso in vino ⁊ syrupo de fructibus: deinde cuꝫ alio regimine infrigidante predicto in bolismo: ⁊ eo quo curentur ante illud: ⁊ est vt prohibeantur a somno plurimo: ⁊ ante tardetur eis cibus ⁊ vt cibentur frigidis actu. Et vt fiant illis ea que dicuntur in doloribus stomaci.

¶ De siti. Cap. xx.

(m) Ultitudo sitis ⁊ eius vehementia quandoqꝫ fit propter stomacum scilicet aut propter caliditateꝫ complexionis eius: ⁊ propter oris eius.

¶ Et quādoqꝫ accidit illa caliditas inflāmatiōe

febrium ista vt quidā eorum nō cessent bibere:
τ non satientur donec moriantur inde in proxi-
mo. ¶ Et quādoqꝫ accidit illa caliditas pro-
pter potū vini fortis veteris valde plurimi aut
cibum calidū valde actu vel potentia sicut est
assa τ allea τ silia. ¶ Et multotiēs moritur ho
mo ex potu vini veteris inflāmatus τ cōturba
tus τ sitiens. ¶ Et quādoqꝫ accidit illa calidi-
tas ex potu aquarū salsarū τ aquarū aliaꝝ. Et
aqua maris quādoqꝫ efficit in siti additionem
cui nō succurrit. ¶ Et quādoqꝫ fit ꝓpter me-
dicinas τ ꝓpter cibos sitim facientes que faci-
unt sitim cū ablutiōe aut cursu: τ ablutiōe qui-
dē sicut res salite q̄s nā ablui querit cuꝫ ablu-
tione aut incisione: τ cursu sicut viscosa q̄ na-
tura querit subtiliare valde ita vt penetrēt τ nō
adhereāt. τ quādoqꝫ facit sitim res grossa pro-
pterea q: venit ad eam caliditas. ¶ Et pisces
quidē saliti aggregāt hec omnia. ¶ Aut pro-
pter siccitatē stomaci. τ quādoqꝫ fit ꝓpter fleg-
ma salsum in ipso aut dulce aut colerā amarā.
Et quādoqꝫ fit ꝓpter humiditates feruētes. Et
quādoqꝫ fit cum cōitate mēbrorum aliorꝫ sicut
que fit in dyabete τ est de egritudinibꝰ renum:
τ dicemus ipm in ca. renū. ¶ Et quādoqꝫ fit
sitis huius capl'i ꝓpter opilationē existentē in-
ter stom̄ τ epar. τ separat inter aquā τ penetra
tionem ipsius ad corpus: q̄re non sedatur sitis
q̄uis bibatur aqua plurima: τ hoc est sicut il-
lud quod accidit in hydropisi τ in colica. Et
quādoqꝫ fit ꝓpter cōitatē epatis cuꝫ febricitat
aut apostemat aut vehemēs fit frigus eius q̄re
nō attrahit τ ꝓpter cōmunitatē pulmonis cuꝫ
calescit: τ cordis etiā cum calescit: τ intestini ie-
iuni etiā τ meri τ alcaiasim τ que sequūtur ipꝫ
quādo exiccātur in ipso humiditates: τ minu-
untur τ q̄nqꝫ calescit vehemēter. ¶ Et quan-
doqꝫ fit propter egritudines cerebri ex sirsen
calida τ mania τ alcutrub. ¶ Et vehemētior
quidem sitis est illa que facta est causa horꝫ mē
broꝝ τ per cōitatem illaꝝ que cōmouet ab ore
stomaci deinde que commouet a meri postea
que cōmouet a ꝓfundo stomaci que est cū cō-
munitate pulmonis: deinde que est cū cōitate
epatis: deinde que est cū cōitate itestini ieiuni.
¶ Et quādoqꝫ fit cū cōitate corporis totiꝰ sicut
in febribus: τ sitis etica τ que est in fine ethi-
ce τ ptisi. τ sicut accidit ꝓpter pūcturā viperaꝝ
sitim facientium: nā cum ipse pūgunt nō cessat
punctus bibere τ nō satiat donec moriatur: τ
similiter a potu vini in quo mortue sūt vipere:
aut a cibo: τ sicut accidit post euōnem cū solu
tiuo τ egōnem sanguinolentā supfluaꝫ. ¶ Et
bibenti quidē medicinā solutiuam fm̄ plū ac
cidit cū opat medicina sitis cuꝰ defectꝰ in plu-
ribus horis sigt q medicina adhuc est in opa-
tione. τ q̄nqꝫ accīt vt tardet ab hora sua aut an
tecedat τ festinet añ opationē medicīe: vez eiꝰ
antecessio fit aut ꝓpter caliditatem medicine aut
ꝓp caliditatē stōi τ eius siccitatez: τ tardat ꝓpter
ɔ̄riū illoꝝ: τ ꝓpter illud sitis in eo cuꝰ stōs est
calidus τ siccus τ bibit medicinā calidam non
sigt q medicina fecerit opationē suā iā dudū:
τ in eo q est ei ɔ̄rius sigt q ipsa effecit opatio-
nē suā iā dudū. Et ex eis q̄ cōmouēt sitim sunt
multitudo locutionis τ exercitij τ laboris: τ
somnꝰ q est sup cibos calos sed cū nō est super
cibos calos: tūc somnus sedat sitim. ¶ Et q̄ñ
aggregant in egritudinibus acutis sitis vehe-
mēs τ siccitas vehemēs tūc illd ē malū valde.

¶ De signis. Cap. xxi.

S Signa q̄ȝ facte pp cōplones sciuntur
ex eis q̄ dicta sunt in capl'is aggrega
tis siue fit cuꝫ mā siue absqꝫ mā τ sit
mā amara aut salsa nitrosa aut dulcis aut ipe-
diens sua ebullitiōe. ¶ Et signū facte cā opilo
nis: est q̄ñ sigt ipsam q̄nqꝫ lenitas nāe. ¶ Et
signuꝫ facte cā diabetis est vt sit sitis vehemēs
quā non sedat potus aque: imo cū bibit aq̄ fit
necessitas exitionis ipsius cū vrina τ redit si-
tis. q̄re sunt sitis τ puocatio vrine sese comitā-
tes τ eq̄les. Signū ṽo facte ꝓpter cās facien-
tes sitim p̄dictas est antecessio illaꝝ cāꝝ. ¶ Et
signa eius que fit cuꝫ cōitate. s. illius quidā que
fit cum cōitate pulmonis τ cordis: sunt q̄ȝ se-
dat eam attractio aeris frigidi τ vigilie confe-
ferunt ei τ somnꝰ addit in ea: τ q̄nqꝫ fit suctio
aque paulatim magis vtilis in sedādo ipsam
q̄ȝ sorbere ipsam plm̄: imo q̄nqꝫ sorbitio eius
subito congelat superfluitatem deinde calefa-
cit eam. q̄re additur sitis in duplo: τ expulsor
sitis addit in siti q̄re nō iuuatur ab eis quibꝰ iu
uabat in principio. ¶ Et illa que fit ex exicca-
tione meri est parua debilis q̄re ꝓfert ei som-
nus ꝓpterea q humectat ventrē: τ quies τ di-
missio locutionis. τ si est ex calore tunc vigilie
cōferunt ei. ¶ Et factam cū cōmunitate epa-
tis significat cognitio dispositionis epatis in
complexione sua calida τ sicca τ apostema su-
um calidum τ non calidum.

¶ De cura. Cap. xxij.

O Omnis cura facta ex causis cōplona
libus curat cum cōtrario. ¶ Et si-
tis pulmonis curatur cū aere attra-
cto. ¶ Et multotiens quidē curatur sitis mā
dando aquā frigidā sup linguam. ¶ Et ille q
timet sitim in ieiunio pmittat loco aque fabariꝫ
τ ciceris acetum cum oleo τ abhorreat aquas
fabarum τ ciceris quoniā ambo sunt facientia
sitim. ¶ Et euacuatus expectet sup sitim quam
acqsiuit ei euacuatio vsqꝫquo cōfortet eius di-
gestio τ nō bibat sitiēs aliqd plurimū subito
neqꝫ aquā frigidā valde τ mortificet calidita-
tem quam debilitauit. ¶ Et vomitꝰ q̄nqꝫ facit
sitim: τ sedat eam syrupus de pomis cuꝫ aqua
rosa. ¶ Et in stomaco quidem calido τ sic-

appetit deponere qd in ipso est: quibus non eue/
niat rugitus et inflatio. et ista duo sunt ex causis
debilitatis stoi et destructionis eius. ¶ Sed il
la que est cã alterius est sicut si sit in sto ventosi/
tas separans inter ipm et inter cõprehẽsionẽ vlti/
mã super cibũ. Et qñ dr qp multitudo eructua
tionis est ex cãis corruptionis digestionis nõ
est ingñtum est eructuatio sed incõtrum est vẽto
sitas. qre extendit stoni. et facit natare cibũ. Nõ
ergo fit bona cõprehensio fundi stoi sup cibuz.
Et omne quidẽ faciẽs natare cibũ est phibens
digestionem. Et sicut si ad stomacum currat ex
capite aut epate aut splene aut reliq membris
qp corrũpat cibũ pp̃ter suam cõtrarietatẽ et nõ pos
sit stomacus regere ipm. Et multotiens quidẽ
effundit ad ipsum, post digestionẽ et multotiẽs
effunditur ante ipsam. ¶ Et ex illis est vt sit il
lud qd circũdat ipsuz ex epate et splene frigidũ
aut male cõplexionis. ¶ Facta aũt pp̃ter cau/
sas recẽter superuenientes cibo et receptori est:
sicut cum deficit cibo illud quo indiget de som
no digestioni: aut cũ inuequitur motus sup ipm
quo nõ indiget: et cõmouet ipsuz et corrũpitur:
aut qr accidit potus super ipsum plusqz sit ne/
cessarium: aut nimius: aut accidit coitus super
eum: aut multiplicant cibaria sup naturã dige
stiuã: aut balneũ aut obuiando eo aeris vehemẽ
tis frigoris aut male substãtie. ¶ Et vẽtosita/
tes retẽte in vẽtre phibent digestionẽ et corrũ/
punt eam qr cõmouent cibos et mouent in eis.
¶ Et cibus quidẽ corrũpitur in stõ aut qr pu
trescit: aut qr aduritur: aut qr acescit: aut qr acqui
rit qualitatem si proportionalez ad aliquã qua
litatũ consuetarũ. ¶ Et totum illud est aut qr
cibus cõuertitur ad illud: aut qr humor secũdũ
illam formã permiscetur cibo et corrũpit ipm.
¶ Et quãdoqz est iste hũor natãs: et quãdoqz
est parum residens ad inferiora stomaci qre nõ
dilatat neqz puenit ad os stomaci. Et quotiẽs
addit cibus acescit et ascẽdit ad os stomaci et per
miscetur cũ toto cibo. ¶ Et quãdoqz est huius
modi humor penetrãs in venis: deinde reuer
titur subito cũ opponit ei opilatio subito in fa
cie meatuũ cũ quibus nõ preparat penetratio.
¶ Et cũ stomacus est calidus absqz mã aut cũ
materia colerica effusa ex epate ad ipm pp̃ter
multitudinẽ generationis eius in ipso per vi/
am fellis predictã corrũpuntur in ipso cibi le/
ues et digerunt fortes grossi sicut caro vacci/
na. Et splẽ est causa corruptiõis cibi. ¶ Et sci/
as qp corruptio digestiõis quãdoqz adducit a
egritudines plurimas malignas sicut epilepsiã
et melancoliã: mirachiã et similia: imo est ma/
ter egritudinũ et origo chronicarũ infirmitatũ.
¶ Et quãdoqz corrumpitur digestio conualẽ
scentibus et generatur acetositas et indicat reci
diuationẽ propter illud quod timet de putre/
factione. ¶ Et multotiẽs quidẽ facit accidere
corruptio digestionis pruritum.

¶ De debilitate digestionis. Cap. iij.

Cause debilitatis digõnis sunt oẽs
cause q̃s diximus in corruptione di
gestionis: et signa earũ sunt illa signa.
Verũ effusio colere ex illa sũma nõ
debilitat digõnem: sed qñqz corrũpit eã. Effu
sio autem melis: qñqz aggregat ambas res: et
similiter etiã siccum et humidũ ex hac sũma nõ
puenĩũt ambo sola ad hoc vt destruãt. nam hu
midũ pducit ad hydropisim: et siccitas pducit
ad arefactionẽ. ¶ Et ex causis debilitatis di/
gestiõis est raritas mirach: et paruitas carnis
eius. ¶ Et qñqz est cã in debilitate digestionis
velocitas descensionis cibi aut pp̃ter lubricita
tẽ stomaci ex eis que scis in caplo lubricitatis
stoi. et nõ est illud ex causis corruptiõis dige/
stiõis et nõ ingredit in eis imo ingredit in cãis
debilitatis stoi. ¶ Et hic qdẽ descẽsus ante ho/
ram quãdoqz fit ex bonitate cõprehensionis
stoi super cibũ: quãdo festinat expulsiua motu
suo et est fortis. et quãdoqz fit pp̃ter debilitatem
retẽtiue: qre nõ retinet et nõ cõprehendit sicut
opz donec digerat integre. ¶ Et quãdoqz est
pp̃ter apostemata calida: aut flegmatica: aut melan
colica: et vlcera: et similia: qre nõ fit bona compre
hensio. ¶ Et quãdoqz nõ fit bona cõprehẽsio
cã cibi cum est grauis: aut mordicatiuus cole/
ricus: aut est calidus: aut stõus habet cõplexio
nem calidã: aut in potu sumit habẽs ipsum: et
cũ ipso est cõplexio calida habẽs bonitatem di
gestionis aliqd calidum phibens digestionẽ et
scdm plim corrũpit ipsam et nõ phibet ipsaz nisi.
¶ Et hmõi qdẽ hominẽ sicut scis quandoqz
sanat et temperat digõnem eius potus aque fri
gide. ¶ Et silr quãdoqz in stõ sunt humores
mali et pprie mordicatiui distinguentes inter
ipsum et inter cibos: qre nõ fiũt bone cõpre/
hensiones et retẽtiões et est desideriũ expellẽdi
vehemẽtius. ¶ Et illud qd est causa bonitatis
digestionis est pp̃ter bonitatẽ cõprehensiõis.
Cõprehensio enim stoi super cibũ: cum est in/
tegra: et est nõ impediẽs digerit quod sibi per/
tinet. et si est integra sed est grauatiua et stoma/
cus retinet cibũ retẽtione eius qui hẽt tremo/
rẽ pp̃ter quãdam grauedinẽ et est apperẽs vt se
paret ipsum: est digestio infra illã: et nõ sunt eru
ctuatio et rugitus: et si nõ est cõprehẽsio est de/
bilitas digõnis et rugitus et eructuatio. ¶ Et
quãdoqz pducit debilitas digõnis et cõuersio
cibi ad flegma ad tremorẽ et frigus extremita
tũ et cõmotionez paroxismi febris. Verũ pul/
sus nõ est pulsus factus in initio paroxismi febris.
¶ Et quãdoqz fit debilitas digõnis pp̃ter nau
seatiuam satietatẽ et repletionem antecedentẽ.
¶ Et in libro quidẽ mortis velocis dicit qp si
sup oculos eius qui hẽt nauseatiuã satietatẽ et
tarditatẽ digestiõis borbor nigra apparet siliis

elecerí ꝛ rubet pars eius ꝛ viridis fit pars alia tunc ipse incipit cum diminutione rationis ꝛ moritur in septimadecima. ¶ Et ex causis corruptionis digestionis ꝛ destructionis eius est tristitia sicut ex causis bonitatis digestionis est gaudium.

¶ De signis debilitatis digestionis. Cap.iiij.

Illam quidē que leuis est significat grauitas ꝛ extēsio ꝛ remanētia cibi in stomaco longior cōsueta. Fortem aūt significat eructuatio adducēs saporē cibi post quinq̄ horas: rugit⁹: ꝛ nausea ꝛ extensio ꝛ estuatio anhelitus. Sꝫ vltimā sigat q̄ cibus nō alteratur alteratione de qua sit curandum penitus sicut si sit frigiditas superflua valde. ¶ Et cibus quādo nō digeritur nisi tarde: descēdit tarde nisi sit ꝓpter motum virtutis expulsiue ex mordicatione: aut qualitate alia cōtraria: aut grauitate. ¶ Et signa eius q̄ fit propter cōplexionem sunt ea que iam sciuisti. ꝛ q̄ est comprehensio tremula absq̄ forti appetitu descensionis cibi: ꝛ est desiderium eructuandi absq̄ euentu rugitus ꝛ eructuationis frequentis ꝛ singultus ꝛ inflatio patentes illud: aut sicut si eueniat post. ¶ Et signa eius in qua est causa descēsus cibi ante horam sunt leuitas egestionis ꝛ fetor eius ꝛ paucitas mūdificationis epatis: ꝛ corporis ab ea: ꝛ quādoq̄ accidūt cum ea mordicatio ꝛ inflatio. ¶ Et significationes quidē eius q̄ est ab humorib⁹ calidis sunt sitis ꝛ paruitas appetit⁹ ꝛ eructuatio fetida fumosa. ¶ Et illam que fit ex humorib⁹ frigidis significāt illud qđ egreditur ex eis cū vomitu: ꝛ acetositas: ꝛ casus appetitus cum significationib⁹ frigoris ꝛ materiei predictorū in tractatu primo. ¶ Et illam que ab apostematibus ꝛ similibus signāt signa eoꝝ.

¶ De cura. Cap.v.

Cum fuerit debilitas digōnis accidēs a cā leui: aut a replōne aūte nō plurima tūc sufficiēt in ea lōgitudo sōmni: ꝛ dimissio exercitij ꝛ vociferationis ꝛ balnei: ꝛ administratio vomitus cū aqua tepida: ꝛ subtiliatio regiminis. ¶ Et qñ est plus illa ꝛ maior: ꝛ sunt post acceptionē cibi mordicatio ꝛ nausea: ꝛ eructuatio pueniēs ad saporem cibi opꝫ vt sumaꝶ in potu aq̄ tepida multotiens: ꝛ nō cesset iterare donec euomaꝶ totū illud qđ corruptū est: deinde effundaꝶ super caput eius oleū aliqđ ꝛ vaporeꝶ venter eius ꝛ viscera cū pāno calefacto: ꝛ fricenꝶ extremitates ei⁹ cū oleo de oliuis: ꝛ oleo ro. ꝛ effundaꝶ sup ipꝫ aqua tepida: ꝛ describaꝶ ei ꝓlixitas somni: ꝛ ꝓhibeaꝶ ei cibus in die illa. ¶ Qđ si in mane surrexerit leui⁹ ꝛ fortis ingrediaꝶ balneū: ꝛ si nō redeat ad somnū ꝛ regimen subtiliatiuū: ꝛ dormitationē paucā ꝛ leuē tribus diebus ꝯtinuis vsq̄quo ꝯuertaꝶ stomacus ad dispōnem suā: ꝛ qñq̄ idiget solōne vētris. ¶ Et pig qđ est ex medicinis magis iuuatiuis ad digōneꝫ. ¶ Et somnus ois iuuat digōnem. Uerū somnus sup sinistrū est plimi iuuamēti in hoc propter cōpressionē epatis sup stōm: sed somnus sup dextrū est cā velocitatis descensionis cibi: qñ preparatis stōi faci: illud necinꝫ. ¶ Et scias q̄ amplexari infantem ꝓpinquū ad hoc vt possuaꝶ fm lōgitudinē noctis est ex rebus magis iuuatis ad digōnē: ꝛ oꝫ ne superueniat ei sudor. Sudor.n. ifridat ꝛ ꝓhibet iuuamētū calefactionis: cū caliditate sua inata: ꝛ opꝫ vt nō sit cuꝫ eo de anhelitu estuatio. Estuatio enim ꝛ mor⁹ appetitus variant motus virtutū nutritiuarū. Et sunt quidā hōies qui amplexanꝶ catulū canis aut cattū masculū nigrū. ¶ In debilitate aūt digōnis facta ꝓpter caliditatē: cum mā ex eis que cōferūt sunt oxyporū dyacidoniten: ꝛ cibi acetosi supplici aluminatu: ꝛ cōgelatu: ꝛ q̄ sunt similes illis ex frigidis. ¶ Et cōfert ei pōdus duarum.ʒ. suffuf facti ex.x.rosis spodij.iij. coriandri sicci.v. sumantur in potu cū aqua granatorum: aut oxyporis dyacidoniten.

¶ De signis corruptiōis digōnis. Cap.vi.

Significatiōes qđ eius ex qbus cognoscit corruptio digōnis manifeste sunt. Uerū signiōes que qñq̄ nō associanꝶ sunt rugitus eructuatio ꝛ ꝛ mordicatio. ¶ Et signiōes eius q̄ fit ꝑp dispositiōes ciboꝝ ꝑdictas sunt cognitio dispōnū ꝛ mor⁹ eoꝝ an sint multi aut susceptibiles putrefactiōis: aut sit erratū in ordine eoꝝ aut hora ipsoꝝ: ꝛ mor⁹ qđē sup ipsos est gen⁹ erroris ꝑp illud cui⁹ rememoratio ꝑcessit ꝛ vt q̄tiēs fecerit illud accidat corruptio digōnis: ꝛ q̄tiēs cauet ꝛ abstinet rectificaꝶ digō. ¶ Signa aūt accidētia ꝑp cōplonē stōi ꝛ egritudies ei⁹ cognoscunꝶ ex signis ꝑdictis in ea. aggregāte. Et qñ mā corrupta ē in stō i ipso sūt nausea ꝛ accidētia q̄ sunt cū corruptiōe digōnis frequētia nō habētia vicissitudies. ꝛ si sūt vicissitudies tūc māe sunt aduenīetes effuse. ¶ In facta aūt ꝑp raritatē stōi ꝛ attenuationeꝫ texture villoꝝ eius ꝛ accntia dispōnis ad ipꝫ sicut vetustatis signa sūt ꝓlōgatio doloꝝ stōi ꝛ egritudinū ei⁹ ꝛ debilitas digōnis cū ꝺbilitate appetit⁹ ꝛ attenuatio corporis. ¶ Et ex istis qđ qñq̄ accīt debilitas digōnis ꝛ destructio ei⁹ sine corruptiōe ipsius. ¶ Factā aūt ꝑp vētositates signāt signiōes vētositatū ꝑdicte. ¶ Sꝫ signiōes effusionis ex mēbris cōib⁹ sūt ex eis q̄ diximus i locis suis: vt ꝯsideres dispōnē illi⁹ mēbri i seipso: ꝛ vt cognoscas an multiplicenꝶ in ipso effusiōes ad mēbra alia in vijs alijs: sicut vt cognoscas an illē cui⁹ stōus existiaꝶ ledi a catarris hēat catarruꝫ descēdentē ad guttur ad pulmonē ꝛ alia. Et signū casus corruptiōis digōnis ꝑp effusionem colē ē vt sit cōplo nō cū illa colerica: deinde inueniaꝶ in stō mordicatio ꝛ natatio cibi.

¶ De cura eius. Cap. vij.

Principiū illius est vt egrediat̄ qd̄ ē corruptū in stō ex cibo vsq̧ ad finē sui cum vomitu aut solōne ventris: ⁊ vt rectificet̄ regimen eius qd̄ comeditur ⁊ bibit̄: ⁊ reducat̄ in oībus dispōnibus ad illud qd̄ necīm est vt expellat̄ cum cibo donec verificet̄ eius bonitas. quare mundificetur stōus prius cum potu aque rof. ¶ Si aūt fuerit corruptio digōnis pp caliditatē stōi aut pp colerā effusam ad ipm ingrossā cibos eoꝝ ⁊ declina cum eis ad frigus adeo donec sint sicut caro vaccina cum aceto ꝯdita: ⁊ non ponas frigida subtilia qm̄ subtilia corrūpunt̄ in stōis eoꝝ velociter. ¶ Et opꝫ vt ille qui ex eis colericus est euomat ante cibū. ¶ Et si fuerit illud ꝓpter frigus curet̄ illud frigus cum eis que diximus in .c. suo. ¶ Et si fuerit cā ventositatis stōi curetur cum medicinis odoriferis stipticis ṗdictis: ⁊ cum cibis boni chimi velocis digestionis qui sint facti declines ad exicationē ⁊ stipticitatē arte: ⁊ cum scibus ⁊ reliqs que diximus in .c. aggregante. ¶ Et ille in corruptōe digōnis cuius cā est effusio colere ex cursu ṗdicto eueniēs raro oꝫ vt ꝯsuescat vomere ante cibum multotiens: q̄ si meliorēt post illud: ⁊ sumat cibū abscindat hanc ꝯsuetudinē vt non debilitet̄ stōus ipsius: ⁊ cum hoc oꝫ vt post vomitū sumat robub cōfortantes stōm repellentes qd̄ effundit̄ ad ipm ⁊ assidue fiat emplm̄ stō ipsius cum eis que ꝯfortāt ipm ad expellēdū qd̄ ad ipm effunditur: deinde ponant̄ ei circuitus in qbus euomat ante cibū scdm̄ rōcinationē ṗdictā. ¶ In illis vero quoꝝ stōi cibū acescere faciunt si fuerit acetositas pura accñtalis fit iuuamentū cum suctione pomoꝝ dulciū ⁊ iuuant̄ coriandro cū bibunt ipm ante cibū cum aqua: ⁊ silr̄ mastix cum in potu sumit̄ ex eo. ¶ Si aūt fuerit fortis tunc ex eis que ꝯferūt ad hoc fortiter magnifice vltime sunt sūmitates sqnanti cum carui. ⁊ silr̄ oīa electuaria calida ⁊ electuariū Alchabiti. ⁊ qn̄q̧ iuuant̄ cum gelenia bin infuso in aq̄ calida. ¶ Et ex eis que ipsis ꝯferunt est vt sumant ad mansionē hoc medicamen. R℞. cymini scis anetī amboꝝ. añ. ptē. i. ro. ru. ablatis capitibus ptes. ij. cribellent̄ post ꝯtritionē cum orali cuius dosis sit medietas. ʒ. viuus cum vino cōmixto. ¶ Si vero indigent eis que sunt fortiora hoc oꝫ vt vtāt̄ vomitu post cōmistionē salsi ⁊ acetosi ⁊ acuti sicut foca: expectent itaq̧ postea .i. hora. deinde euomant cum syrupo acetoso mellino calefacto ⁊ succo raphani ⁊ cū eis q̄ cursu eoꝝ icedūt ⁊ ex aq̄ mellis ⁊ silibus. deinde medicent̄ cūtro. ro. maioribus ⁊ cū trifera. ⁊ multotiēs qdē nō est necīus in ea vomit⁹ qn̄ est cā in ipsa fritas sine mā pp quā acescit cibus: ⁊ qn̄ cibus acescit pure tūc est maior corruptio: ⁊ oꝫ vt hn̄s cā dimittat cibaria cū micis ⁊ lura: ⁊ cibet̄ exicantibus ⁊ frixis ⁊ eis que in patellis coquunt̄ ⁊ carne rubea. Et oꝫ vt corporū eoꝝ cōplō ꝑmutet̄ tn̄. ¶ Et ex eis q̄ verificāt ocm̄ cibū corruptū in stō ē vt expellat̄. q̄ si nā sufficiens fuerit facere illud tūc sufficiat ipsa. ⁊ si nā nō ē sufficiēs ad illud sumat draciminū ꝓm quātitatē necessitatis. si aūt nō sufficit adiuuet̄ cū reliqs eius solutiuis de qb⁹ sumat̄ q̄titas pauca ꝓm mēsurā q̄ educat̄ fex: ⁊ dracidonitem ē ex sūma eoꝝ q̄ eligūt̄ ex eis. ¶ Et signa qd̄ bonitatis cōphēsionis stōi sup cibū ⁊ bonitas digōnis q̄ ē i vltio ⁊ ꝯtra eoꝝ sūt ea q̄ diximus i. c. signoꝝ. ¶ Nō si res ṗdicte nō fuerit sꝫ sentiunt̄ ꝯturbatio ⁊ grauitas ⁊ desiderū minuēdi grauitatē cū ꝯstriōe accñte tūc scias q̄ stōus ē vehemētis cōphēsiōis sꝫ ē abhorrēs sūmā cibi i q̄ntitate sua. ¶ Et scias q̄ digō est fundi stomaci: ⁊ appetitus oris stomaci.

¶ De tarditate descensus cibi ex stomaco ⁊ velocitate descensionis eius. Cap. viij.

Quandoq̧ remanet in stō aliqd de cibo vsq̧ circiter .xv. horas in dispōne sanitatis. ⁊ .xij. ho. ⁊ illud est ꝓm cibum in leuitate sua. ¶ Et sigī illud inuētio saporis eius in ore ⁊ in eructuatōe. retētio. nāq̧ cibi i stō nō ē nisi pp tarditatē digōnis vsq̧quo digerat̄: ⁊ expulsio ei⁹ ē pp expulsionē expulsiue cū cōplet̄ digō: aut pp motionē mouētē expulsiuā sicut mordicatio colere: aut melie acetose: aut alicuius eoꝝ que dicem⁹. ¶ Et nō ē sicut existimauerūt qdā q̄ oīs cā in retētōe ei⁹ ē strictura meat⁹ iferioris. ¶ Nā si eēt illud nō eēt possibilis exitus denariȷ̄ ⁊ aurei de glutitoꝝ. ¶ Et vinū ⁊ lac nō remanerēt i stō: ⁊ cibo nō natarēt i stō debili ⁊ facerēt rugitū ⁊ inflationē. ¶ Immo cā i descēsiōe. cibi nālis est digō: ⁊ vir⁹ stōi ad expellēdū: cui nō ē ꝯueniētia magna cū aliq̄ i dispōne cibi cū nō accit stō nocumētū donec digerat̄ cib⁹. Stōus. n. san⁹ cōphēdit ipm ⁊ ꝯstrigit̄ sup ipm meat⁹ suus inferior vehemēter. cūq̧ adest hora expellēdi dilatat̄ ⁊ expellit stōus qd̄ in ipso est cū villis suis latitudinalib⁹: ⁊ q̄ñcs festinat digō festinat descēsus: ⁊ si tardat̄: tardat̄: nisi accidat aliq̄ cāꝝ facientiū descēdere cibū a stō cū nōdū sit digest⁹ ex eis q̄s iā sciuisti. ¶ Et q̄titas qdē eq̄lis remanētie cibi i stō ⁊ egressiōis ei⁹ ē illd̄ qd̄ ē iter .xij. horas vsq̧ ad .xxij. horas. ¶ Et cibus qdē plim⁹ cū nō digerit̄ pp suā multitudinē: ⁊ ille cui⁹ q̄litas ē mala ēt tūc nullus eoꝝ remāet i stō sano fortis expulsiōis: imo expellit̄ ad iferiora velociter. ⁊ qn̄q̧ succedūt ei flux⁹ vētris ⁊ colica passio. ¶ Et qn̄ fuerit stōus debilis quē cib⁹ grauat: aut vlcerosus hn̄s bothor aut fuerit in eo hūor viscos⁹ lubric⁹ n̄ morabit̄ i ipo cib⁹ nisi paꝝ ⁊ fit h̄ siue sit debilis retētia siue digestia. ¶ Et tibi qd̄ possē ē vt cognoscas siḡ q̄oꝝ te cognoscē ex cāis hoꝝ ex eis q̄ tibi ṗdicent̄ i caplis ṗdcis.

¶ De cura eius a cuius stō tardat descensus cibi: aut in cuius stō natat cibus. Cap.ix.

Ex cura illius est somnus sup dextr. Adiuuat.n.ad hoc vt velociter descē dat cibus a stō q̄uis sit debilis adiutorij ad digerendū. ¶ Et adiuuant ad hoc deambulatio subtilis et fricatio pedū: et cōfractio ventositatis cū eo qd̄ scit in capi. eius.

¶ De cura eius a cuius stomaco festinat descensus cibi. Cap.x.

Quidā antiquoꝝ fuerunt: qui noiauerūt istos stōanicos. sꝫ postreō cecidit nomen stōi super aliud. ¶ Et ex eis que experta sunt istis est vt administret eis emplm̄ ex farina fenugreci: et seis lini et melle: et in potu sumant ex eo ēt. ¶ Et ex eis est vt sumat vitelli oui assati et coclearium mellis . et .ij. danich.masticis ptriti: cōiungant oia in cortice oui et asset̄ sup cinerē calm̄ et sine intermissione moueant donec pparata sint et comedant. et administret hoc tribus diebus. et oꝫ vt administret añ cibū aliqd ex stipticis friis si fuerit illic cōplō calida: aut pmixtū cum calis si fuerit cōplō declinis ad fritatē. et tu iam sciuisti oēs has medicinas. ¶ Et oꝫ vt dormiant super cibum et non moueantur neqꝫ excitentur omnino: et vt stringantur extremitates superiores.

¶ De eructuatōe stōi et duritie eius. Cap.xi.

Quando aduenit durities in stō similis apati et tñ non est apa: et est cā eius frigus inspissans: aut melia ingrossans intrans sine apatione.

¶ De signis. Cap.xij.

Sunt vt cognoscatur causa eius et nō eueniat signum apostematis.

¶ De cura. Cap.xiij.

Fiat emplm̄ ei cum mellisloto et croco et mastice et balsamo: et thure: et bdellio et spica et cordumeni et mugath et cera et oleo ro. et silr oēs curationes dicte ad apata dura et pprie ea que dicta sunt in ca. debilitatis stōi ppduritiē. ¶ Descriptio alia bona ad hanc intentionē. ℞. cere. vn. iiij. glutinis alimbath. vn. iiij. ʒʒ. opopōaci amboꝝ. añ. vn. ij. aloes et galbani amboꝝ. añ. vn. ij. olei de lilio emina .i. fiat ex eis emplm̄ durū.

¶ De eis q̄ cōmouēt eructuationē. Ca.xiiij.

Cum in stō accit ventositas et non remouet et est retenta in ore stōi et ipedit: oꝫ vt euet cum eructuatione sicut euacuant supfluitates natantes cum vomitu: et si non corrūpit digōnē et natat cum cibo: nisi accidat multitudo hūiditatū et flegmatum pparatoꝝ ad hoc vt cōuertant in ventositatem: tunc.n. necūi est vt fit supfluitas in cōmotione eructuatōis ex eis que mouent rem pn̄d. ¶ Et ex eis qdē que mouent eructuationē sūt origanū et folia rute et anisuꝫ et carui et calamentum et menta: et ameos et garlofili et mastix: et thus masticatum et haustum.

¶ De cura eructuationis superflue. Cap.xv.

Causas qdē eructuatōis et sigtōes ei sup dispōnes iaꝫ diximus in.c. singtionū. In acetosa qdē cōferunt patienti eam potare diapipereon cum vino: et qñqꝫ iuuant si in potu sumāt ante prādiū suū et cenā suā coriandri sicci pondus aur. deinde bibant post ipm vinū purū. ¶ Et ex eis que se dant eam bm q dixerunt qdā est vt liniat stōus cum stercore galline et calce. ¶ In fumosa vero si est a mā cōferunt absinthiū et hiera. ¶ Si vero ē sine mā ea que infrānt et extinguūt et fortē faciūt sicut sūt robub fructuū fridoꝝ cibi fri.

¶ Tractatus .iij. de egritudinibus instrumentalibus et cōmunibus accidentibus stomaco.

¶ De apatibus calidis stomaci. Cap.i.

Stomaco accidunt apata calida pp cās cognitas que faciunt accidere apata calia. et ex illis cāis sunt dolores plongati: et qñqꝫ sunt apata eius calida sanguinea: et quandoqꝫ sunt colerica.

¶ De signis. Cap.ij.

Quando plongat in stō dolor qui nō remouet q̄uis regimen bonum fiat tūc existima qꝫ illic est apa. ¶ Illud aūt apa qd̄ est calm̄ signt cuꝫ hoc inflāmatio vehemens et adustio fortis et sitis et fe. inseparabilis et dolor punginuus et augmentum qd̄ qñqꝫ et sentit et qñqꝫ pducit ad pmixtionem sensus et ad sirsen et ad meliam. ¶ Qñqꝫ extenuat corpus et pfundant oculi et resoluit mā et multiplicat fluxus ventris: et vomitus et separat febris et minorat vrina: et stōus cōprimit sub digitis vbi pp duritiē non cōprimebat sub digitis: tūc iam fit exitura. ¶ Et qñ accit cū dolore in stō frigus extremitatū tūc illud ē signū malū.

¶ De cura. Cap.iij.

Quando autumat q apa calm̄ appet aut apparebit pp vehementiam adustionis et inflāmatōis tūc melius est in principio vt incipiat a repercussiuis et inungat stōus cum eis que sunt sicut oleū de cydonijs: et fiat ei emplm̄ cum cydonijs et corticibus cucurbite et portulaca et farina ordei et q̄ currunt hac via: q̄uis abstinentia et subtiliatio cibi et regis magis iuuatiua sunt eis. ¶ Qñqꝫ medicatio apata stōi calida: tunc caue ne in potu tribuas solutiuū forte: aut qd̄ vomere faciat nā administratio vomitus error est. ¶ Flōmia aūt necia est in pluribus horis. ¶ Et aliena solutionē laboriosam et vomitū et sis cōtentus cibis lenitiuis et medicis sicut aq̄ ordei et almeo et attriplicibus et cucurbita. ¶ Et multiplicare medicinas lenificatiuas sicut cassiafi. nō est malum et vt eūs fiat cum cal. si. qñ confert apati et

exiccat maām. Et quōqʒ admiscetur ei ex hiera ⁊ aloes pondus .ij. dauich vsqʒ ad .ʒ.3. ⁊ melius hoc est vt in potu tribuaſ caſ.fi. cum aqua endiuie. ⁊ quōqʒ ponit in ipsa absinthij paruʒ: qm̄ est iuuatiuū cuʒ sua stipticitate. ℂ Et quōqʒ vtunť in ea qdā myrabolanis: ego vero non declino ad eos nisi sint apata ivia dubitatōis: ⁊ ego abhorreo h̄. ℂ Et qn̄ apparent nō oʒ vt administrenť. ℂ Et quōqʒ dant eis in potu scamoneaʒ cū syrupo acetoso: ⁊ ego abhorreo eam. ℂ Et qn̄ apparent ⁊ nō est ex hmōi excusatio tūc deť aloes au.f.i. cū syrupo acetoso q̄uis dimittere ipm̄ sit melius. ℂ Et ex soluntiuis iuuatiuis in principio est vt sumanť aque solatri ⁊ aq̄ endiuie vn.ij. ⁊ medulle caſ.fi.ʒ.iij. ⁊ olei de cucurbita ⁊ olei amigdalini ambox.an̄.ʒ.ij. ⁊ detur in potu: ⁊ sine cessatōe leniſiceť nā cū h̄ si fuerit sic citas vsqʒ ad diē.vij. ℂ Et oʒ ne sint ausi potare aquā frīam plurimā neqʒ calidā: imo frāgāt eā cū iulep aut robub fructuū. ℂ Et abstinentia quidē a cibo est ex illis que eos valde iuuant. ℂ Et si dolor vehemens valde fiat dabis ei in potu pondō.ʒ.iij. de sĉie cucurbitis cū aqua frā aut aqua albedar: ⁊ sumāt in potu aquā tabarʒet ēt: qm̄ est iuuatiua valde ⁊ aquā altararacō ēt. ℂ Et empla fcā ex bela ⁊ capparibus ⁊ balaustijs ⁊ aleniſestideo sunt iuuatiua valde. ℂ Et absinthiū: cū ex eo fit empl'm̄ ꝯfert apati prohibens ne imbibaſ in oībus partibus stōi. ℂ Et q̄n diu calitas pmanet: ⁊ si sit post.vij. nō abscindas aquā endiuie ⁊ aquā solatri: ⁊ aquā kakenȝ ⁊ aquā altararacon: ⁊ pmisce cū illis cū trangi ⁊ aquā altararacon: ⁊ aliqd de succo absintbij octaua vn. de ro.ʒ.3. ⁊ aliqd de succo absinthij: ⁊ de mastice: ⁊ pmisce cū eis ēt aquā feniculi: ⁊ aquā apij. ℂ Et sit cibus vsqʒ ad.vij. ex ineo excorticatis cum attriplicibus ⁊ blitis ⁊ cucurbita cū oleo amigdalino aut oleo omphacino. ℂ Et sint illa que in potu sumūt iulep ⁊ aqua prunox ⁊ succus endiuie ⁊ altararacō: ⁊ in fine eius pmisceanť cū mastice ⁊ succo absinthij. ℂ Post.vij. aūt cū eis misceanť que abstergunt ⁊ maturāt parūp sicut sida ⁊ alubleb: ⁊ deť in potu eis: tūc syrupus acetosus: ⁊ quōqʒ sumunt eum in potu ante illud aliquot diebus. ℂ Et quōqʒ sumunt ipm̄ in potu cū violis nutritis si non fuerit nausea vehemens ipediens illud qdē vsqʒ ad.xiiij. ℂ Cūqʒ sedaſ inflatio ⁊ leniſicaſ apa tūc est hora resolōnis cū ergo declinat parūp introducanť in emplis ea que sūt sicut masťx ⁊ absintbiū ⁊ ponaſ potus ex syrupo acetoso absqʒ timore: ⁊ quōqʒ sufficit sumere in potu caſ.fi. in aqua feniculi ⁊ apij: ⁊ oleuʒ amigdalinū dulce vsqʒ ad finē eius. ℂ Et rectius tibi est qn̄ ad sumū puenit cura hora mollificatōis ⁊ resolōnis vt non audeas sup vtrasqʒ audacia nuda cuiuslibet earū: imo pmisce medicinas mollificatiuas cū stipticis: nā in hoc vtis ꝯtentus mollificatiuis est error magnus: ⁊ qn̄ q̄ pducit patientē ad mortē siue sint medicine que bibanť: aut posite sup ipm̄ extrinsecus: ⁊ stōus qdē dignior: eīt hoc q̄ epar'. ℂ Et stipitica ꝯuenientia ad hanc rem sunt illa in qbus est aromaticitas sicut masťx ⁊ rof. ⁊ galle ⁊ galla ⁊ balaustie ⁊ extremitates arbox. ℂ Et ex oleis oleum de cydonijs ⁊ oleum de mastice ⁊ oleū de malis ⁊ oleū de neriden ⁊ oleū omphacinū: imo oʒ in etate: ⁊ in principio. vt administres i emplis ambox oleū rof. ⁊ oleū omphacinū ⁊ oleū de cydonijs: ⁊ oleuʒ de malis: ⁊ in hyeme ⁊ in horis resolōnis oleū de neriden ⁊ anetinū ⁊ oleū camomil. ⁊ oleū de lilio ⁊ oleuʒ de mastice tpate. ℂ Confectio empli boni in principio ⁊ augmento ⁊ statu. ℞. farinaʒ ordei ⁊ fausel ⁊ nenufar oium.an̄.vn.ʒ.rof. vn.i.⁊.ʒ. croci. vn.ʒ. vio.xij. dragaganti.v. altee camomille oium.an̄. ⁊ sandali.xv. masticis acatie balaustie oium.an̄.xv.cere. ⁊ olei rof. cum qbus ꝯficianť. ℂ Et ex emplis bonis in pncipio apatum sunt radix lilij mellilotū cera ⁊ oleū viola. ℂ Et non oʒ vt emplm̄ fiat cum lubricitate vehementi ventris: imo tpeť venter in pmis: deinde administrenť emplā. ℂ Et ex emplis bonis in hora status vsqʒ ad declinationē est illud qd. ℞. cymas sandti ⁊ camomillā ⁊ mellilotū ⁊ absinthiū ro. ⁊ spicā ⁊ radicē altee: ⁊ sandalū ⁊ fausel ⁊ crocū ⁊ grana lauri: ⁊ que sunt similia illis. Addaſ in stipticis in principijs ⁊ in resolutiuis in postremis. ℂ Et ex medicis bonis in maturando apa calidū: cuius queriť maturatio ⁊ almexere est vt sumanť extremitatū rof. ⁊ extremitatū absinthij: ⁊ extremitatū sempuiue ⁊ corticū citri exterior ⁊ masticis ⁊ thuris oium.an̄.ptē.i.⁊.ʒ.⁊ cydonior ⁊ dacylox similiter ⁊ croci ⁊ aloes ⁊ myrrhe oiuʒ.an̄. ptē.i. ⁊ cere ⁊ olei camomil. ⁊ olei de neriden oium an̄.ptes.x. ℂ Nō si cā in euentu apatis fuerit dolor an̄s de veritate cuius est vt cureť cuʒ subtiliatiuis tunc cum puenit ad apa tunc oʒ vt abscindas subtiliatiua ab eo vt sis ꝯtentus sedatiuis dolorum sicut est adeps anatis ⁊ galline. ℂ Et qn̄ antiquaſ apa: tunc da in potu vn. de spica ⁊ fac emplm̄ ex emplō de bdellio cuʒ gratis de ben dicto in antidotario. ⁊ ex eis que cōferunt ad hoc est ceratuʒ cuʒ oleo de balsamo ⁊ aloe ⁊ cera alba. ℂ Et oʒ vt administreť ceratum. G. pdcm̄ in.c. debilitatis stōi: ⁊ emplastrū de melliloto ē ad hoc iuuatiuū valde. ℂ Et ex illis sunt camomilla ⁊ balaustie ⁊ semen lini ⁊ mellilotum ⁊ altea ex qbus fit emplm̄: ⁊ fiat ex eis vaporatio ⁊ embroca fiat cum decoctione ipsox. ℂ Et ex eis que sanant illud est illud qd ℞. rof.ʒ.x. xiloaloes.ʒ.ij. masticis se. endiuie cuscute oium.an̄.ʒ.iij. sumanť in apate inflāmato cum cāphora in potu. ℂ Aut sumanť.iij. sextaria caſ.fi. que decoquanť in lib.i. aque donec remaneat.ʒ. deinde coleť ⁊ ꝓijciaſ sup ipsam de

aqua solatri et aqua halchengi sacraiati et bulliat et proijciatur sup ipsam. ʒ. ß. hierap. et sumat in potu ex ea ille qui fortis est totã integre et debilis medietatẽ eius. ¶ Et si indiget fortiori hoc addantur et se. apij. et se. caulis: ammõiacũ et medulla cerui et adeps galline. ¶ Et qñq₃ idiget emplastro bolisimi et emplõ citrino. et in hac hora qñq₃ necẽũ est vt in potu dentur troc. de bdellio. ¶ Et ex emplis iuuãtibus in hoc. c. est emplm̃ hmõi. ℞. cere et olei de neridẽ ambo℞. añ. vn. i. masticis et ciperi et squinãti et aloes oium. añ. auri. i. et bdellij. ʒ. iij. soluatur i vino et aggregetur inter has medicinas fm acceptionẽ emplastri. ¶ Qđ si fuerit illic solõ ventris qñq₃ erit necessariũ vt ponas cum istis succum acreste: aut succum absinthij: aut aggreges inter vtrũq₃.

¶ Et de errore maximo est vt prolongetur ipsa tolerantie apatis: et incessanter fiat curatio cuz infrigidantibus et fiat apa in via vt fiat extura: et phibeatur a maturatiõe: oz ergo vt ꝯsideres hoc. ¶ Etiam dictũ est q̃ suspensoriũ factũ ex lapide besedis cũ suspenditur ita vt tangant stõm erit iuuamentũ eius magnuz in doloribus eius et apatibus eius. ¶ Cum autẽ apa sit dubellati et extura nos iam singulare capl̃m fecimus ei.

¶ Cum vero apa est colericuz oz in principio vt infrigidetur valde cum emplis infrãntis notis pmixtis cuz sandalis et cãphora: et ros. et silibus: et detur in potu aqua ordei cum aqua granati muzi et decocti cũ cancris. deinde post illõ per aliquod dies administra aquam solatri et aquam endiuie: et post illud cum appropiquat status misceatur cum aqua solatri et aqua endiuie parũper aque feniculi.

¶ De apatibus friis flegmaticis. Cap. iiij.

Ista apata gñantur ex humiditate et malitia digõnis: et puitate exercitij et ex reliquis causis generantibus materias cronicas coartantibus eas in vasis et in visceribus quarũ cognitio preterijt.

¶ De signis. Cap. v.

Quando inuenieris signũ apati cũ dolore ingeto in oi dispõne et augmento: et non est febris neq₃ inflãmatio neq₃ ingetudo: sed est humiditas lubrica et claritas coloris et paucitas sitis: et malitia digõnis et puitas appetitus: tunc illud est apa flãticũ. ¶ Et in significabis cũ fuge signionibus predictis de humiditate cõplõnis stõi.

¶ De cura. Cap. vi.

De canone in hoc ẽt est vt nõ dicere resolutiua a stipticis. Resolutiua.n. quibus indiges in hoc sunt fortis resolutiõis. Incipe ergo i cura istoꝝ: ita vt des eis in potu aquã apij et aquã feniculi ambo℞. añ. vn. ij. baurach. ʒ. i ij. de oleo amigð. dulci qñtitã sufficit: deĩ post illud sumãt in potu. ʒ. ij. olei de keiruã cũ trib᷒. ʒ. olei amigdalini dulcis: et decoctiõe melliloti. ¶ Et eius ꝯfectio ẽ hec ℞. mellilon. x. radices feniculi. x. aque li. iiij. decoquantur donec remaneat lib. i. et da in potu ex eo vn. 4. ¶ Et ꝯfert istis decoctio ysopi i qua decoqtur mellilotũ et ponãtur sup pononẽ eius. ʒ. iij. olei de keirua. ʒ. ij. olei amigdalini dulcis. ex vnguentis autẽ et emplis est medicamen exptũ qđ. ℞. polij melliloti et amomi et camomille et aneti oiuz. añ. ʒ. x. ẽt absinthij et spice amboꝝ. añ. ʒ. vij. aloes. ʒ. viij. masticis. ʒ. x. thuris. ʒ. vi. radicuz altee. ʒ. xv. ãmoniaci et opoponaci storacis oiuz añ. ʒ. x. adipis anseris et adipis galline omniũ añ. vn. ij. cere rubee. ß. lib. ¶ Et qđ ex vnguẽtis est melius est oleũ de neriden et oleũ de spica in quo iam posita fuerunt myrrha et cordumeni. ¶ Et ꝯferunt ẽt hasparagi et alubleb cum oleo amigdalino dulci et sicla et caulꝭ cũ oleo oliue et ea q̃ siccãt sãguinẽ ex cibi q̃ꝝ digõ ẽ facilꝭ. ¶ Et oz vt alienẽt vomitũ oino. nã ipse i hmõi ẽ malus.

¶ De apatibus duris et grossis. Cap. vij.

Quando q₃ fiũt icipiẽdo: et qñ q₃ fiũt a pmutatiõe ex apatibus calidis fm q̃ iã sciuisti in pncipijs. et qñq₃ fiũt: sꝫ raro ab apate flegmatico: cui accidit vt indurescat et significat ipsum cum significationibus apostematum durities tactus et multitudo varietatis et extenuatio corporis.

¶ De cura. Cap. viij.

Canon in his ẽt est vt nõ dices medicinas resolutiuas a stipticis: et oẽs medicine q̃ sunt vehemẽtis resolõnis in fine apatuz calidorum sunt iuuatiue hic. ¶ Et oz vt i potu sumãt lac camela℞ fetã℞ assidue. ¶ Et ex illis q̃ eis ꝯferũt ẽ vt sumãt. iij. auri. ex oleo ð keirua cũ ðcoctiõe caf. fi. q̃ sit submersa i aq̃ radicũ. ¶ Et si idiget eis q̃ sunt fortiora põatur i aq̃ radicũ sũmitatũ sgnãti: et masticis: et capilli veñ. cũ reliqs medicis oium. añ. po. i. ¶ Et qñ põtur cũ oleo ð keirua: olei ð spica qñtitas. ʒ. i. et olei amigð. dulcis qñtitas. ʒ. ij. ẽ iuuatiuũ: et silr qñ i potu sumũtur olea ista cũ aq̃ mellis. ¶ Et oz vt admistretur i emplis eo℞ medulla ossiũ cerui et medulla cruris vaccini et piguedo gibbi cameli. ¶ Et ex medicis ꝯferẽtib᷒ ad h̃ et i dubellati ẽ illõ q̃. ℞. melliloti et fenugreci et camomille et bacca℞ lauri et altee et absinthij oium. añ. ptẽ. i. ãmoniaci thuris ambo℞. añ. ij. tertias ptis: resoluantur gũme iste i decoctione ficuũ. xij. cũ vino et melle: deinde ꝯiunge cũ eis has medicinas et fac ex eis emplm̃: est.n. mirabile. ¶ Emplm̃ aliõ. ℞. sordiũ vrca p. vij. storacis par. ij. masticis p. i. gluutinis alimbarh partem. ß. fecis olei de neriden quantitatẽz qua conficiantur medicine. ¶ Emplastrum aliud. ℞. ammoniaci. viij. mellilon. xij. cere. viij. croci myrrhe bdellij iudaici omniuz. añ. viij. olei de balsamo lib. i. ¶ Et ex eis que valde iuuatiua sunt eis est oleũ de succorina. ¶ Et ex eis que

ꝯferunt eis valde sunt decoctio ircos cū cal.f.
⁊ emplm qd̓ diximꝰ in.c. debilitatis stōi cū du
ritie. ℭ Descriptio empli boni. ℞. masticis
thuris absinthij oium an̄ p̄tē.i.amoniaci cro
ci ambarū.an̄ p̄tes.ij.cipi.iij.fac ceratū cū oleo
de neriden tāle quātitatis q̄ lenitas fiat. ℭ Et
qn̄ accidit illud qd̓ raro cōuenit s.ex p̄mutatio
ne apatis flegmatici ad apa durum tunc cōue
niētior cura est ei emplm hmōi descriptionis.
ℭ ℞. amoniacū bdelliū semē caulis amigda
las amaras storacē liqdā masticē spicā squinā
tum ciperum gūme dissoluant̄ ⁊ alia terātur ⁊
fac ex eis emplm. Sintqꝫ cibi eorū sicut aspa
ragi ⁊ alubleb oleū amigdalinū dulce ⁊ pro
pter eius qd̓ permutatum est ab apate calido.

ℭ De adubellati in stomaco. Cap.ix.

m Ultotiēs errant medici in regimine
apatis in stō ⁊ p̄mutādo fit extura
⁊ multotiens incipiēdo fit.

De signis. Cap.x.

t Am diximus signa initij eius in.c.
apatum calidorum stomaci.

ℭ De cura. Cap.xi.

o Portet vt incipiat̄ a flōmia ⁊ a re
gimie stōi apati apate calo extrinse
co cū quo sit pole vt p̄hibeat̄ fieri du
bellati.nā si fit dubellati ⁊ incipit eē
in via maturatōis: oportet tunc vt sit res leuis.
ℭ Et si autumas maturationē p̄pinquā opꝫ
vt in potu tribuas lac recēter mulctū vice vna
post aliā cū aq̄ calā: ⁊ cāgas duritiē ⁊ ꝯsideres
an cōprimat̄ ⁊ attēdas cōmotionē ⁊ tremorē
⁊ cōpressionē apatis: nā si non cōprimit̄ illud
opꝫ vt in potu sumat h̄ns ipm taraxaconē sic
cam cū aq̄ fenugre. ⁊ tribulorꝫ: ⁊ oleo amigd̓.
amaro. q̄ si indiget fortiori hoc: ⁊ est inceptio
in via maturationis iā addēs sup̄ p̄miā ponat̄
in eis oleū de keiria. ℭ Et ex eis q̄ experta sunt
in hoc est vt sumat in potu h̄ns eā taraxaconis
sicce quātitatem.ʒ.i.⁊.ʒ.seminis almaru ⁊ fenu
greci.ʒ.i.terat̄ illud ⁊ bibat̄ cum qbusdam la
ctibus recēter mulctis calidis sicut est lac asine
⁊ caprarū. ⁊ quātitas lactis sit.iij.vn.⁊ misceat̄
cū eo ex galiaʒ pōdus.ʒ.iij. ℭ Et ex eis que ex
perta sunt ēt est vt sumat̄ taraxacōis sicce.ʒ.i.⁊
fenu.vn.ij.⁊ se.maru.vn.iiij. terātur ⁊ cribellē
tur ⁊ cōficiātur cū lacte caprino ⁊ oleo sisami
no: ⁊ fiat ex eis emplm super dubellati. ℭ Et
opꝫ vt fiat balneūcū aqua tepida ⁊ vt ponat̄
emplm aliqd̓ sup̄ dubellati factū ex ficubꝰ ⁊ ca
momilla: ⁊ fenugreco decoctis ⁊ sit in eo ab
sinthiū vt ꝯfortet. ⁊ quod querit̄ ex oibus illis
est maturatio apatis ⁊ eruptio. ℭ Cūqꝫ estima
ueris maturationē postq̄ iam admistraueris
balneationē p̄dictā ⁊ empla p̄dicta ⁊ successe
ris cū emplo ficuū p̄dicto substerne ei stramē
ta duplicia vt i culcitris ⁊ in calefaciētibꝰ ⁊ pre
cipe ei vt iaceat super ea verso vētre inferius do
nec rumpat̄ sub compressione apostema eius.
ℭ Et tu quidē cognosces q̄ iā ruptū est per
deturnitionē ⁊ attenuationē ⁊ per illud quod
expuit̄ aut cū solōne vētris egredit̄ ex sanie: aut
ex sanguine: ⁊ opꝫ vt in potu tribuas tūc aloē
cū aqua endiuie. ℭ Cūqꝫ erūpitur da in po
tu incarnatiua q̄uis ille qui euomit saniem ex
stō suo sit ad desꝑationē p̄pinqor q̄ ad spem.
ℭ Cūqꝫ existimaueris in stō saniē ex h̄e ipsaꝫ
cum solone vētris ⁊ nō moueas ipsam ad vo
mitū. Cūqꝫ nō valent hmōi res administra me
dicinas p̄dictas in.c.apostematū durorꝫ. ℭ Ci
bi autem cōuenientes ⁊ in p̄ncipio rei sunt sor
bitiones facte ex amilo ⁊ ordeo excorticato ⁊
vitello oui. ℭ Et in fine eius illi in quibus po
nuntur anetum ⁊ fenugrecū fm mensuram.

ℭ De vulneribus in stomaco. Cap.xij.

s Tomaco quādoqꝫ accidūt vlcera ⁊
bothor p̄pter acuitatem humorꝫ qui
imbibūt corpꝰ ipsius: ⁊ qui obuiant
ei ex ipsis. ⁊ multotiēs fiunt p̄pter il
lud quod puenit ad ipm ex alijs. Multotiens
enim vlceratur stomacus ex catarro descendē
te ad illū ex capite calido mordicatiuo aut cor
rosiuo propter suā putrefactionē: q̄re putrescit
⁊ corrodit̄ stomacus cū p̄longat̄ catarrus.

ℭ De signis ꝯuenientie ⁊ diffe. Cap.xiij.

m Ultotiens perducūt vlcera stoma
ci: ⁊ p̄pter in iferioribus eius ad mi
norationē anhelitus: ⁊ p̄uocationeꝫ
sudoris ⁊ syncopim: ⁊ infrigidatio
nē extremitatū. ℭ Et quādoqꝫ significāt vlce
ra in stomaco fetor eructuatōis ⁊ eleuatio va
poris faciēs incurrere siccitatē lingue: ⁊ exicca
tionē ipsius: ⁊ est syncopis plurima. ℭ Et qn̄
sunt in stomaco bothor multiplicat̄ eructua
tio valde. ℭ Et iā distinguit̄ inter vlcus factū
in meri: ⁊ iter factū in stō: qm̄ in illo qd̓ factū ē
in meri sentit̄ dolor in ipso vsqꝫ ad posteriꝰ in
ter duas spatulas: ⁊ in collo vsqꝫ ad initia pe
ctoris. Et verificat dispōnē eius trāsitꝰ deglu
titi: qm̄ figit locum dolorosum cū p̄stita eius: ⁊
qn̄ pertrāsit hūc locū parūper. ℭ Facta aūt in
stōi ore figit q̄ dolor est in iferioribꝰ pectoris ⁊
sup̄remis ventris: ⁊ est vehemētior ⁊ degluti
tum figit ipm cum pertrāsitione pectoris ⁊ plu
rimū eius declinat ad mirach: ⁊ minoratur ex
eo anhelitꝰ ⁊ infridat corpus: ⁊ p̄ducit ad syn
copim plm. ℭ Uerū facta in fundo stōi signi
ficat exitꝰ corticis vlceris eius in egestiōe absqꝫ
excoriatione in intestinis ⁊ inuentio doloris
post quietem eius qd̓ sumit̄ in inferioribꝰ stōi:
⁊ fit dolor paruus. ℭ Et distinguit̄ iter vlcus
in stō ⁊ vlcus in itestinis p̄ locū doloris cū in
gredit̄ cibꝰ in corpꝰ ⁊ est exitꝰ corticis qui egre
dit̄ in egōne rarus ⁊ est cortex eius subtilis. s.
ex genere eius quod egreditur ex intestinis su
perioribꝰ. ℭ Et significat qd̓ est ex stomaco q̄

dolor nō est in partibus viscerū: imo supra verum multotiēs appropinquat τ assimilatur dissinterie. ¶ In eis autē que sunt in intestinis superioribus: oportet vt tu valde intēdas. ¶ In vomitu autē cum cortex ingreditur nō est vicus nisi in meri aut stomaco. τ oportet vt cum tu volueris experiri illud: vt cibes egrū ex aliquo in quo sunt synapis τ acetum.

¶ De cura vlcerum stomaci. Cap. xiiij.

Plaga recēs que fit in ipso: opꝫ vt curetur cū medicinis stipticis τ dētur cibi velocis digōnis τ vitenꝰ medicine vlcerose in qbꝰ ponunꝰ flos eris τ cerusa τ lythargirium τ tucia τ similia: imo opꝫ vt curenꝰ vlcera stomaci τ corrosio in ipso: in pmis cū mundificatione cū eis que sunt sicut aqua mellis τ iulep. ¶ Et non opꝫ etiā vt sit in purgatorio fortitudo purgānōis τ ledat vlcera: plusq̄ opꝫ. ¶ Et opꝫ vt fit eorꝫ abstersio τ ablutio ad inferiora. ¶ Qđ si fuerit illic corrosio: τ caro mortua opꝫ vt medicenꝰ cū medicamine mūdificāte carnē mortuā: τ incarnāte τ faciente nasci carnem: τ o q̄s cōueniens est hierapigra ad illud: τ cū mundificaꝰ: opꝫ vt in potu denꝰ lac acetosum vaccinū a quo ablatuꝫ est butyrum τ syrupus de cydonijs τ granatis τ silibus τ dentur etiā aqua ordei cū granatis τ syrupi de fructibꝰ stipticis. ¶ Et est qñq̄ necessariū vt cibētur vētribus vitulorꝫ τ hedorū cōditorum cū aceto. ¶ Et scias q q̄diu mundificaꝰ sordes tota nō est iuuamētū cure alteriꝰ neq̄ administrationis cōsolidatiuorꝫ. ¶ Et cuꝫ administras incarnatiua τ egritudo est in partibus meri τ ore stōi: tunc pone in eis ex glutinatiuis aliqđ magnū: sicut est gūmi τ dragagātum. ¶ Et qñq̄ ꝯfert vlceribus stōi filoniū τ ꝯferunt etiā tro. de karabe si fuerit illic vomitꝰ san. τ cōferūt eis oia rob fructuum: τ quādoq̄ ꝯfert rob cupa: τ rob absinthij. ¶ Et qñq̄ sūt in stō vlcera: τ non est excusatio solonis vētris ꝓpter aliqd vocantiū ad hoc: tunc opꝫ vt soluas ventrem cū eis que sunt sicut cassiafi. Qđ si accidat ex vlceribus solō vētris cureꝰ cū tro. de spodio τ robub stipticis cum aq̄ sauich decocti. ¶ Et si fuerit illic corrosio curetur cū eis que diximus in cura sputi sanguinis.

¶ De bothor in stomaco. Cap. xv.

Confert eis mundificatio cū solutione eorum quibus cōcessium est fieri solutionem vētris in vlceribꝰ stomaci τ cibari cuꝫ granis granati cū passis τ lacte decocto cum ferro ignito.

¶ De ruptura stomaci. Cap. xvi.

Quorꝫ stōus disrūpiꝰ fortasse nō euadunt nisi pauci a ruptura parua.

¶ Tractus. v. de dispōnibꝰ stōi ex pte eius qđ ipse cōprehēdit τ egrediꝰ ab eo: τ aliqbus dispositionibus mirach τ que sequunꝰ ipsum.

¶ De inflatione stomaci. Cap. i.

Quādoq̄ fit ꝓpter cibū cum in ipso est hūiditas extnea q̄ ꝯuertiꝰ in vētositatē τ nō est posse caliditati si eq̄lis vt resoluat eam ita q nō resoluat ipsam ad vētositatē. ¶ Et qñq̄ fit pp caliditatē digestiuaꝫ cum est debilis. Cibus nāq̄ q̄uis sit nō inflatiuꝰ in nā sua: tñ cum debilitaꝰ in ipso caliditas euaporat τ facit accidē vētositatem: mā nāq̄ que in suba sua nō est vētositatis plime: nō facit in ventribꝰ euenire inflationem nisi sit calitas minorata τ moueaꝰ τ non digeraꝰ sicut si puenꝰ calitas oino non associaꝰ ei inflatio: τ si fit ex iflatiuis. Et oē a quo nō accidit inflatio non accidit ab eo inflatio nisi aut ꝓpter seipsum. s. ab illo in sua suba. aut ꝓpter duas res pter ipm: q̄rū vna est oñium calitatis sup ipm τ altera frigus qđ nō mouet aliqd. Et qñq̄ est calitas apta ad digerendū τ mā obediens ei τ moueꝰ per illud qđ eaꝫ retrahit ab ipsa ex potu aq̄ plime sup ipsam aut motu commouēte ipsam. ¶ Et qñq̄ est cōplo cibi inflatiua: sicut faseolorꝫ τ lentiū τ siliuꝫ: τ nō ꝯferūt fortitudo ꝟtutis τ alienatio locorꝫ digōnis nisi sit calitas fortis vehemētis ꝟtutis τ mā vehemētis humectatiōis. Et ex medicinis iflatiuis est vinū grossuꝫ τ dulce pp grossitiē eius nisi sit dulcedo subtilis τ gñaꝰ ab eo vētositas subtilis. ¶ Et qñq̄ est cā iflatiōis eēntia cibi cali in nā sua: nā cū ipse inuenit dispōnes que calefacit cū fit digō: τ egrediꝰ ex hoc q ipse est calꝰ poꝰ ad hoc vt sit calꝰ actu mā frā humida resoluit ipm τ facit ipm vaporare. ¶ Et qñq̄ sunt iflatis τ rugitꝰ pp vacuitatē vētris cū humiditate cruda vitrea in stō. Ipsa. n. cū occupaꝰ calitas nālis ab ea cuꝫ cibis est quieta: τ qñ calitas expedita puēit ad eā resoluꝰ iꝰ vētositate. Et qñꝫ ē cā in hoc q nā qñ inuenit vacuitatē τ mouent ꝟtutes mouenꝰ aer effusus in spatijs τ moueꝰ tūc cū eo residuum vaporꝫ humiditatis τ est, sicut ventositas. ¶ Et quādoq̄ sunt causā in ea multitudo melancolie τ egritudines splenis. ¶ Et multotiēs fit frigus superueniēs corpori exteriꝰ causa inflatiōis: τ vētositatis ex quā repleꝰ corpus: ꝓpterea q debilitat caliditateꝫ operātē in materia: τ facit operationē eius mediā operationē τ euꝫ opatio est digestio humiditatū τ medietas opationis est vaporatio. Et quādo multiplicaꝰ inflatio in vētribus cōualescentiū indicat cōuersionem egritudinis almirachiati τ plm fit ꝓpter vehementiam caliditatis stomaci τ opilationes viaꝫ cibi ad corpꝰ: q̄re redit τ retineꝰ in ptibus stōi τ facit acetosam eructationē: τ accit vomitꝰ stupefaciens dētes pcipue si cōicat splen: τ est egestio humida τ ingrossaꝰ san. τ qñq̄ est illic apa faciens vaporem melicum τ facit euenire meliam.

¶ De signis. Cap. ij.

Lla in q̃ est cã gñatio ventositatis ꝛ i inflatio sube cibi signa reditus ad cognoscendũ subam eius qḋ sumit: ꝛ ꝙ inflatio nõ ẽ plurima valde neq̃ i bõris bonitatis cibi: ꝛ ꝙ eructuatio qñ iterat bis aut ter sedatur eius malitia. ¶ Et silr qñ cã in ipsa est hũoꝝ signũ eã assumptio aque ꝛ cõmotio sonãs: ꝛ ad fũmũ qḋ accidit post digestione. oĩa. n. cognoscunt p inuẽtionem cause ꝛ remotionẽ inflationis cũ alteratione regiminis. ¶ Et differẽtie qḋ inter inflationẽ melicam ꝛ illam que est ex hũorib' malis crudis est ꝙ inflatio melic est cũ siccitate: ꝛ alia est cũ hũidita tibus. ¶ Et facere ex cãis alijs signũ est inuentio aliarũ causarũ. ¶ De cura. Cap. iij.

I est cã inflatõis cibus dimitte ipsũ ẽdens ad aliũ ꝛ meliora regimen futurũ: ꝛ non ledatur digestio: ꝛ vsq̃ quo fit illud opoꝛtet vt doꝛmiat hũs cã sup ventrẽ suũ supra puluinar plenũ eis que calefaciunt sicut est coctum. ¶ Et si est cã eius friditas stõi ꝛ debilitas eius curet cũ eis q̃ opz ex illis q̃ dicta sunt in. c. eius ꝛ vngat cũ oleo aliquo in q̃ decocta sunt subtiliatiua dissrũpentia vẽtositatẽ sicut ameos ꝛ ketisim ꝛ cyminũ: ꝛ si indiget foꝛtioꝛibus illis: tũc sint ruta ꝛ semen eius grana lauri: ꝛ alanijdẽ ꝛ sisileos: ꝛ sit oleũ eius oleum laurinũ ꝛ oleũ de keruа: ꝛ que sunt silia illis: ꝛ qñq̃ sufficit iungẽ mẽbrũ ex oleo aliq̃ cum quo pmiscet anetum: ꝛ q̃ currunt cursu eius. deinde cũ emplis foꝛtis resolutionis: sicut emplim factũ cũ ysopo ꝛ aneto ꝛ aq̃ ciceris ꝛ filibus. ꝛ qñq̃ sunt nccia clysteria cũ hmõi oleis ꝛ qñq̃ ponit in eis piper. Et si fuerit frigus ex mã grossa nõ dabimus in potu istas medicinas. Qñq̃. n. ipse adducunt in cõmotione vẽtositatũ: imo opz vt purgem' mãm in pmis: deinde dem' eas in potu. ¶ Et si frigus fuerit purũ ꝛ fuerit mã pauca non curabimus de hoc: imo dabim' eas in potu: ꝛ ex eis que in potu dabimus: ꝛ magnificat coꝝ iuuamentũ est manipulus polij decoct' in aqua vehementer. deinde sumat ex ea in potu aut misceat decoctio calamẽti fluuialis cũ melle ꝛ sumant ex ea in potu: ꝛ decoctio galãge iuuatiua est valde: ꝛ galãge sicut est: ꝛ galange confectũ cuz syrupo acetoso factum pillule parue sicut cicer: ꝛ fit dosis eius aur. i. cũ aq̃ calida: ꝛ est ex eis que solõne educũt vẽtositatẽ plurimã ꝛ humiditatẽ paucã. ¶ Et ex eis que sunt maximi iuuamẽti in inflatiõe accñte est castoreum qñ bibit cum aceto pmixto cũ aq̃ ꝛ rob: cum oleo antiq̃: ꝛ pp̃t aceto alanijdẽ aut squillitico. ¶ Et dr̃ ꝙ calcane' porci adust' est bon' ad hoc: ꝛ qñq̃ sufficit i ea q̃ leuis est vt in potu sumat vinũ purũ. ꝛ parũp bibat illud: deide doꝛmiat supiꝰm ꝛ surget san' ab egritudine sua.

¶ Unguentũ pferens ei. decoquant nigelle ꝛ grana lauri ꝛ ruta in vino vehemẽter ꝛ colet: deinde coquat ex oleo medietas illius vini cũ ipso donec remaneat oleũ deinde fiat inunctio ex ipsa: ꝛ silr oleum de lilio. ¶ Dixerunt qdã aloes est iuuatiua valde infan tib' quoꝝ inflant ventres. ¶ Et inflatio insepabilis melãcolica curat cũ eis que sunt vt sagzanea ꝛ alcadicon ꝛ ameos. ꝛ si indiget eis one foꝛti admistra pillulas feudas: ꝛ pone sup spõgiã infusam in aceto foꝛti valde: ꝛ melius est acetũ alanijden.

¶ De rugitu. Cap. iiij.

Nes cãe inflatiõis sunt ipse eedẽ o cause rugit' cũ accñt ille cause inflationis ꝛ niuit nã eas expellere ꝛ non põt ꝛ nõ expellitur ad supioꝛa neq̃ ad inferioꝛa: imo mouet in vasis intestinoꝛũ tunc est rugit' ꝛ ppe cũ est in iestunio subtilib' strictoꝛ meatuum. ¶ Cũq̃ pmiscet ab eis ad ampla intestina. i. grossa quiescit ꝛ minoꝛatur: verũ sonitus eius tũc est grauis cũ hoc ꝙ ẽ minoꝛ. In subtilib' vo est acutus cũ hoc qḋ ẽ plurimus. ¶ Cũq̃ pmiscent ille ventositates cuz humiditatibus nõ sunt pure ꝛ quãdo inueniunt spaciũ ꝛ sunt inflãtes cõmouẽtes sonitum faciunt puenire sonitũ vasis habẽtibus strictissi collum. ¶ Et claritas quidẽ sonitus significat mũdificationẽ intestinoꝛũ aut exiccationem eius. ¶ Et cura quidem rugitus pxima est cura inflationis ꝛ ille qui inuenit vẽtositatem in ventre cum febre pauca bibat aquã cymini cũ tereniabin loco penidiarum.

¶ De lenitate stõi ꝛ lubricitate. Cap. v.

Laãdoq̃ est cã ei' malitia cõplonis stõi ꝛ raro fit ex cõplone cal'a simpli ci qñ puenit ad hoc vt moꝛtificet retẽtiuã. ¶ Et qñq̃ fit pp malitiã cõplexionis frigide cum mã lubricãte aut absq̃ materia. ¶ Et quãdoq̃ fit pp̃ter vlcera in stõ q̃ ledunt ab eis q̃ ad ipsa pueniũt. q̃re mouet ad expellẽdũ ea. ¶ Et quãdoq̃ est cã eius debilitas aduenieñs retẽtiue. ¶ Et quãdo accidit post lubricitatẽ stõi ꝛ intestinoꝝ ꝛ lenitatem coꝝ eructuatio acetosa est fm dcm Hyp. signũ bonũ. Sigt. n. augmẽtũ caliditatis diminutere mã siñõ fuerit caliditas nõ erit vẽtositas neq̃ eructuatio. ¶ De signis. Cap. vi.

n Ota sunt ꝛ nõ nccium iterare ea.

¶ De cura. Cap. vij.

I fuerit cã ei' malitia cõplonis calide cũ mã: tũc opz vt educat hũoꝝ cũ facilitate: ꝛ admistrent post illud robub fructuũ stipticoꝝ aut aq̃ sauic oꝛdei decocti cũ milio. ¶ Et si plõgat illud est nccĩũ bibẽ ea q̃ sunt sic ut lac acetosum vaccinũ decoctũ: aut in q̃ extin gunt ferrũ: ꝛ lapides cũ q̃ sint admixte medici ne stiptice sicut spodiũ ꝛ ros. ꝛ karabe ꝛ bala ustie ꝛ alcoꝛ ꝛ hypoqstidos ꝛ pijciatur

super mediam lib. lactis acetosi. ȝ. v. de medici-
nis: et administrent sup stom emplastra dicta
in antidotario: et fit cibus ex lētibus excorticatis:
et rizi et milio cū succis fructuū stipticorum
sicut est aqua acreste et aqua granatoꝝ acetosoꝝ
et aqua cydonioꝝ acetosoꝝ. ¶ Q̄ͦ si nō inue-
nis excusationē quin cibes eos carne cibabis
eos illis que sunt ex carne pulloꝝ et cubugi ra
begi assata valde aspsa acetosis pdictis. ¶ Et
scitur ex istis cura eius que est raro et min⁹ ex
casibus hmōi egritudinis ꝓpter cōplonem ca
lidā purā sine materia ex eis que docuit te in
c. cōi. Q̄ͦ si fuerit ex frigore cū calefactiuis cu
ref ebibitis. ¶ Et empla eius sint ex eis que
iam exposita sunt in loco suo. ¶ Et fiat cib⁹ ei⁹
ex cānabit: et minutis auibus assatis: et pullis
etiā qui sunt tarde remanentie in stō et pulueri
zent cū spēb⁹ odoriferis calis stipticis: aut ca-
lidis pmixtis cum stipticis. ¶ Et si fuerit illic
materia euacuetur cum eis quoꝝ preterijt declara
tio: et administref vomitus in oī septimana: et
administref electuariū alcanyi: et electuarium de
granis myrti: et electuariū de scoria ferri: et def
in potu vinū purum antiquū. ¶ Et si fuerit ex
vlceribus curabis vlcera sua cura: deinde regi
men adhibe cōfortādo stōm. ¶ Facte autē ex
debilitate virtutis retētiue: cura est vt admini-
strent syrupi cū spēbus calefactiuis odoriferis
in potu sumpti et vt emplm suppositi. ¶ Et ex
eis que cōferūt ad illud est electuariū de xilo-
caractis cū aqua senticū humidarū: aut medi-
camen de sumach cū aqua de xilocaractis: aut
suffuf de granis granatoꝝ cū robub de cydo
nijs acetosis puro: aut alcāzi cū rob de myrto.
¶ Et ex illis que ei maximū afferūt iuuamētū
sunt troc. eniststides et trocisci de balaustijs: et
emplm de absinthio cū stipticis. ¶ Cibi autē
proximi sunt illi quos diximus in ca. complonis
calide et humide et assata et frixa et ea que in pa
tellis cū robub. Et scias q aq ordei cū tama-
rindis iuuatia ē ad difficultates egritudinum.

¶ De vomitu subuersione et nausea et estuatione stomaci. Cap. viij.

Vomitus et subuersio sunt mot⁹ sto
maci ad expellēdū ex eo aliquid qd
est in eo per viā oris et subuersio q̄
vna duoꝝ est motus expulsoris cui
non associatur motus expulsi: et vomit⁹ qui est
vnus ipsoꝝ ē, vt associetur motui facto ab expul
sore motus expellēdi ad exteriora. ¶ Et nau-
sea ē dispositio stomaci que quasi suscipiat os
motus: et est q. declinatio eius ad os mot⁹ aut
multi tēporis aut parui tēporis ꝭm susceptio-
nē materiei. ¶ Et iste quidē dispositiones cō-
trarie sunt appetitibus ex oibus ptibus et sub-
uersio nature dicit nausea iseparabilis: et quā-
doqꝫ dicit destructio appetit⁹. ¶ Et vomitus
qdē alius est acutus estuosus sicut in colica pas
sione et sicut accidit ei qui bibit medicinam vo
mitiuam. et alius quietus sicut accidit stomaci-
cis. ¶ Cūqꝫ ergo accidit subuersio tūc iam ac-
cidit aliquid cōmouens os stomaci ad expel-
lendū aliquid ad propinquiores vias: et illud
est aut qualitas operatiua: aut operatione eius
materia ex qua ipse leditur: aut mēbra cōmuni
cantia sicut cerebrū: aut aduētus percussionis:
aut materia grossa imbibita aut infusa in ipso
corrumpens cibum: aut colerica: aut humidi-
tas mala putrefacta sicut accidit pregnātibus:
aut humiditas non mala sed tremula debilitās
os stomaci absqꝫ malitia cause aut humiditas
grossa et adherens: aut multa grauans q̄uis
non sit causa alia. Nā q̄uis sit ibi gratia san
guis aut flegma dulce: sperat tamē in hmōi q
nutriat corpus et nutriat etiam stōm. ¶ San-
guis enim nutrit stomacū et flegma dulce natu
rale cōuertit etiā in sanguinem et nutrit stoma
cum: verum ipsum nō nutrit eū quocūqꝫ mo-
do accidat: et quale peruenit ad ipsū sed quā-
doqꝫ nutrit eū quando gradatur aduētus eius
ad ipsum ex venis alterātibus sanguinē ad cō-
plexionem stomaci: et assimilātibus ipsum. Et
ex venis pdictis in anathomia: nisi accidat pro
pter causam cū qua nō inueniat stomacus nu
trimentum omnino et non afferāt ad ipsum ve
ne qd ei conueniat et libēter suscipiat ipsum et
digerendo faciat ipsum sanguinem sicut mul-
totiens effundit ad ipsum epar nō per viam ve
narum spargentium sanguinem: imo per viā
venarum per quas penetrat laudabilis sanguinē bo
num et cōuenientem nō plurimum grauantē: et
vt nutriat ipsū ꝭm semitam qd ipse ex eo exic
cat et cōuertat eum cū sua substātia ad suā simi-
litudinē. ¶ Et illi quidē errauerunt qui exti-
mauerūt quod sanguis nō nutrit stomacū et iu
dicant de eo iudiciū enūciatiuum absolutum.
¶ Et quidam hoies sunt qui hāt periodos in
melia cōsuetos et in eis sunt sani: et qnqꝫ perdu
cit ad adustionē in meri: et gutture imo vlcus.
¶ Et ex nausea est que est signum crisis. ¶ Et
qnqꝫ est signum malū sicut in febribus pestilē-
tialibus. ¶ Et qn multiplicat in conualescen-
tibus indicat conuersionem. ¶ Et de vomitu
quidē cretico est qui cōfert febribus acutis: et
apatib⁹ epatis que sunt in latere cōcauo. Et est vo
mitus q accidit in accessione febriū. Et qnqꝫ
sunt i stō: et i visceribus interioribus apata et ppe ca
lida: et sunt facientia venire vomitū ꝓpterea q
declināt ad expellēdū et ꝓpterea qd ledunt ex
qlibet tactu accīre eis aut ex quolibet cibo aut
medicina aut humore aut mēbro mollificato.
¶ Et nausea quidem qnqꝫ remanet et nō per-
mutatur ad vomitū: et causa est vehementia vir-
tutis retentiue aut debilitas qlitatis q facit nau-
seam aut paucitas eius: ita q qn sup ipm fit mo-
tus alleuiat vomitus: imo mouetur vomitus.

¶ Et illi cuius stomachus est debilis accidit vt synco-
pizetur et non possit vomere propter vacuitatem stomachi
sui: aut propter puritatem humoris ledentis ipsum siue
sit imbibitus siue non imbibitus in loco huiusmodi
stomachi et os eius esset stomachus fortior: et os stomachi for
tis non syncopizaretur ipse neque pateretur ab ipso:
verum propter debilitatem eius patitur ab eo: et propter debi
litatem eius et paucitatem mali non est ei possibile
vt euomat ipsum. Cumque comedit post ipsum cogitur
euomere propter duas res: quarum vna est: quia humor
quandoque est nocens ei parum non mouens neque la-
borare faciens: quoniam est in fundo stomachi: et quando ciba
tur eleuat ipsum cibus et multiplicatur. et secunda est quia
adiuuatur cum quantitate cibi ad expellendum ipsum
et vincendum. ¶ Et quandoque subuertitur anima et commo-
uent nauseam calitas et siccitas accidentes ori stomachi
et facit qualitate sua calida illud quod facit humor
vicinus quantitate sua calida etiam. ¶ Et in admi-
nistratione quidem vomitus cum equalitate est iu
uamentum maximum: verum assiduatio eius maxi-
me debilitat virtutem stomachi. et facit ipsum lacunam su-
perfluitatum. ¶ Et vomitus quidem creticus euade-
re facit spasmum. et multotiens accidit febricitanti
spasmus aut epilia aut similis epilie subito: et euomit
humorem: et vt est flos eris aut indicum et euadit. et quandoque
facit etiam euadere ex subeth: et ex augmentatione
repletionali in febribus et aliis. Et multotiens vo
mitus sanat ex singultu damnoso. ¶ Et ex ad-
ministratione vomitus cum equalitate conseruan
tur renes et curatur eo nocumento eorum et nocumen
tum pedum: et sanatur eruptio venarum deferentium
sanguinem et arteriarum. ¶ Et amatur quidem vt admi
nistretur in mensibus et melior horarum vomitus
est illa que est post balneum et post quam comedit
post ipsum et implet. et nos quidem iam subtilius perscru-
tati fuimus sermonem de hoc in li. i. ¶ Et stomachus
quidem debilis quotiens cibatur accidit ei nausea et
subuersio anime et si fuerit debilior parum non po
terit retinere illud quod recipit: immo expellet illud
ad superiora et inferiora. ¶ Et debilitas quidem
stomachi quandoque fit ex speciebus maline complexionis et tu
scis quod de causis quarundam specierum maline comple-
xionis sunt quedam quibus adiungitur resolutio spiritus sicut
est solutio ventris plurima et maxime sanguinis.
¶ Et tu scis quod ex debilitantibus sunt dolores
vehementes et tristitie et ieiunium et famis vehe
mens. et ipsa etiam sunt ex causis vomitus secundum se-
mitam introitus debilitatis super stomachum. ¶ Et
stomachus dolorosus etiam velociter euomit cibum: et
expellit ipsum. ¶ Et illi cui superuenit frequen
ter nauseatiua satietas et qui comedit non secundum ve
ritatem famis non verificate accidit in primis quando
comeditur adustio alias angustia vehemens val
de quam non tolerat: deinde conuertitur eius esse ad
hoc vt euomat totum quod comedit. ¶ Et deterior
quidem vomitus est ille qui est vomitus sanguinis
nisi secundum necessitatem quam dicam: tunc enim est signum for
titudinis nature: et sequitur ipsum vomitus niger. et cum

in hoc est malitia quoniam ista non sunt generata in stomacho
immo non sunt nisi expulsa ad ipsum ex locis lon-
ginquis et membris aliis: et significant nocumentum in il
lis membris: et secundum quantitatem stomachi: et obedientiam: vt
vt debilitent ipsum. et significat vomitus sanguinis propter
nocumentum eius egredientem a necessitate. ¶ Et
vomitus sanguis cum egreditur a necessitate por
tendit mortem. ¶ Et vomitus quidem purus est ma
lus: colericus: quidem significat superfluitatem caliditatis: et
flegmaticus significat superfluitatem frigoris simplicis
puri. ¶ Et vomitus quidem diuersorum colorum dete-
rior est nigro. ¶ Et ex illo qui est vt flos eris
et vt succus porri est malus propter illud quod signifi-
cat de aggregatione humorum malorum. ¶ Et ex di
spositione mala est vt sit os stomachi subuersum patiens
syncopim. et sit natura restricta: tunc enim illud quod sedat
vomitum addit in retentione nature: et illud quod resol-
uit naturam addit in vomitu nisi sit illud quod facit syn
copim humor subtilis aut colericus. et curetur
dispositio cum aqua prunorum et tamarindorum et silibus
et confert vtrisque rebus simul. ¶ Et sunt homines qui-
dam qui non cessant appetere cibum et quotiens
replentur eo euomunt ipsum aut expellunt ipsum ad
inferiora. deinde redeunt et non cessat ille labor
eorum: et ipsi conuiuunt vita sanorum: ac si illud sit res
naturalis eis. ¶ Et ecce hic quedam auis est capiens
locustas que non cessat comedere locustas et ex
pellere eas et non satiatur toto tempore: quo inuenit
eas. et est aliud animal huius proprietatis. ¶ Et sunt
quidam homines qui cum comedunt existimant quod si
moueantur euoment: aut si irascantur aut loquantur
aut moueantur motu animali euoment: et cau
sa in hoc est illud quod sciuisti. ¶ Et sanior quidem
vomitus est permixtus medius in grossitie et
subtilitate: et est ex humoribus qui sunt consue
ti ipsi: sicut flegma et colera. ¶ Verum ille qui
est vt succus porri egritudinis significat mali-
tiam: et viridis ad nigredinem declinis sicut
azul indicum secundum plurimum significat conge-
lationem caliditatis: et sunt preter illum qui est
succus porri: et flos eris: quamuis quandoque con
tingat vt sint ambo propter adustionem eua-
porum adustio que non est a vehementia frigo
ris et conturbatione eius est declinis ad splen-
dorem et claritatem: et ad illum qui est succus
porri et significat mortem virtutis quamuis vomi
tus citrinus et vt succus porri: et vt flos eris mul
tiplicetur in ipso: in cuius epate est complexio
calida valde. ¶ Et accidit habenti apostema
calidum in epate vomitus colericus: deinde vo
mitus vt succus porri: deinde vt erugo eris:
et fit cum nausea et singultu. ¶ Niger vero non
fit nisi in apostematibus splenis: et in fine veris
et est malus. ¶ Et fetidus est malus: et propter
quietis amborum in febribus pestilentialibus.
¶ Et quandoque inuenitur subuersio in die quarto
egritudinum: fit expulsio vomitu et est iuuatiuum.

¶ De signis portendentibus vomitum. Capitulum .x.

aut nausea et subuersio ante vomitum. et qñ tremit labium et accit tensio hypocondrio et ad supiora. tunc iudica ipm adesse. ¶ Signa aût humoris mali putridi facientis nauseam et vomitum si est calidus sunt sitis et sapor malus in ore et putrefactio apparens. ¶ Et signa quis ex illo humore sit saniosus sunt intueri ipm et pte vomitus et vehementia nocumenti stõi ab ipso cum eius leuitate qñ ipse nõ nocet nisi ex qualitate sua non quãtitate. ¶ Signa humoris boni non mali: qui facit illud cum sua quantitate sunt vt non sint illic vapor et putrefactio et sapor malus et vomitus malus et sedant ipsum si fuerit subtilis medicine põtice. et si fuerit grossus medicine subtiliatiue. ¶ Et signu multitudinẽ humiditatis multitudo vomitus non mali et multitudo egõnis et multitudo saliue et precipue si pcesserit nauseatiua saturitas. ¶ Et signuz eius cuius cã ẽ malitia cõplõnis oris stõi est q nõ tolerat illud qd eis supuenit: imo mouet ad expellendũ illud via malitie cõplõnũ pdictarum. ¶ Et eius q fit pp cõitatẽ cerebri: aut epis: aut matricis signa sunt egritudinũ epatis et aliorum.

¶ De vomitu sanguinis. Cap.x.

Et sanguis qdẽ cuz per vomitũ egreditur tunc est ex stõ aut meri. ¶ Et cã in illo aut est eruptio vene et scissura eius et ipsius incisio: et multotiens fit pp vomitũ pliñ: aut ventris solõnẽ factã ex cathartico calide cõplõnis: aut eruptio apatis non maturi: aut pp sanguinẽ a capite currentez ad stõm a loco qui ignorat: aut pp effusionem sanguis ad ipm ex epate et ex alijs membris et pcipue cum retinet illud qd oz euari ex sanguine: aut accit incisio membri et supfluit nutrimẽtum eius fm moduz cuius declaratio pterijt a me in radicibus: aut accidit membro dimissio exercitij ɔsueti: aut potus sanguisuge suspense in meri aut stõ: aut accit fistule in stõ: et cã eruptionis venarũ et scissure earũ est illud qd scivisti in libris vliũ: et illud qd diximus in principio huius tractatus. ¶ Et oz vt tu cognoscas ex eis illud qd est ex mollificatiõe venarũ cũ subtilitate et sua mollicie: et qd ẽ ex vehementia excitationis earũ: aut aliud pp grossitudinẽ earuz. ¶ Et multotiens qdẽ fit vomitus san. ex sana virtute et expellit sanguinẽ ad ptẽ quã inuenit in dispõne expulsionis eius ɔuenientiorẽ: et pp hoc multotiens est in vomitu duarũ lib. sanguinis. v.g. tranquillitas et iuuamentũ: et illud ẽ qñ effundit supfluitas splenis et epis ad stõm egreditur cum vomitu et expellit. ¶ Et illud qd est a splene est nigrũ: et turbidũ: et qñq ẽ acetosuz: et non est cum istis duobus dolor. ¶ Et multotiens qdẽ vomitu expellit hõ frustũ carnis et cã in illo est caro addita verrucosa: aut fistulosa orta in stõ et abscidit pp cãz aliquã et expellit ipsam natura ad superiora. ¶ Et ois vomitus sanguinis cum febre est malus: sed cum non est illic febris quandoq non est malus.

¶ De signis. Cap.xi.

Ille qdẽ q est a stõ distinguit ab illo qui est a meri per locũ doloris nisi fit ex apertiõe venarũ et non ex corrosione et vlceribus: quare non fit illic dolor. ¶ Et illũ qui est a corrosione sigt signum vlceris qd pcedit et sanguis egredit ab eo i pmis paulatim. deinde emanat res plima. ¶ Et illius qui est a sana virtute ẽ vt nihil de esse suo imutatũ sentiat patiens. et inueniat leuitatẽ post egritudinem. et fit sanguis sanus et non calidus corrosiuus: aut vlcerosus. ¶ Et eius qui est a sanguisuga est q sanguis qui est ex ea est subtilis saniosus: et ille iaz bibit de aqua in qua sunt sanguisuge. ¶ Et eius qui est ab emorroydib' est vt fit illud hora post horã et iuuat per illud: et colores eorũ sunt citrini. ¶ Et dña qdẽ inter fcm pp epar et effusionẽ eius ex ipso ad stõm et fcm pp splenẽ: et fcm pp stõm ipm est q cũ illis non est dolor et ille qui est a stõ non euat a dolore: et ille qui est a splene est niger turbidus: et quandoq est acetosus. ¶ Et multotiens euomit hõ frustũ carnis: et iã añ diximus cãm ei'.

¶ De cura vomitus absolute. Cap.xij.

Sermo qdẽ vlis in curatiõe vomitus est hic. in vomitu qui generatur a corruptione administrationis cibi rectificetur cibus et fiat bonus et adiuuet ex qbusdã que diximus ɔfortantibus stõm boni odoris calis: aut frig fm q ɔuenit. ¶ Et in illo cuius cã ẽ mã mala: aut plima euat illa mã fm canones pdictos et cũ ebibitis et clysteribus et minoret cibus et subtiliet. Et adhibeant exercitium subtile et ieiuniũ. ¶ Et clysteria pportionalia fm egritudinẽ sunt iuuatiua pp illud qd declinat de mã ad inferiora. Et multotiens q abscindit vomitũ clystere acutũ. ¶ Et vomitus ẽt multotiens abscindit vomitũ cum est a materia. Sanat. n. ex vomitu cum euomit illã materiam pp effusionẽ eius cum vomitu: aut. v.g. cum aq sola: aut cuz syrupo acetoso: aut cũ aneto: aut cũ aqua raffani et melle: et que sunt illis silia de his que sciunt in loco suo. ¶ Et cũ fuerit illud qd euare volumus vomendo: aut sudãdo grossum incipiemus et subtiliabimus ipsuz et incidemus illud deinde euacuabimus ipsuz. ¶ Et si fuerit nausea imo vomitus ẽt ex malitia cõplõnis curabit cum eis que ipsam pmutant. Qd si necia fuerit renouatio fiat illud qd narrauimus nuper. ¶ Et vltimuz qd intendimus in regie nausee est expulsio humoris facientis syncopim: aut subtiliatio eius: et ipsius scisio si est grossus viscosus: aut rectificatio ei' si est putridus saniosus cum bono odore eius qd in potu sumit ex medicis. Bonus. n. odor vehementer

vehementer est ꝯueniens stō ꝛ ꝓprie cum est in
nutritiuis: ꝛ remoueri ab ipso si sensus est dili
gens ipm: aut attractio māci excitantis ad ex-
tremitates est iuuatiua valde in retentōe vomi
tus ꝛ ꝓprie cum est ex expulsione humorū ex
mēbris cōtinentibus stōm ad ipm ꝛ illud fit si
stringunt̃ extrema ꝛ ꝓprie inferiora sicut crura
ꝛ pedes ꝯstrictione descendente a supioribus.
¶ Et qn̄qꝫ adiuuat ad illud eorū calefactio ꝛ
positio eoꝝ in aqua calida. ¶ Et qn̄qꝫ est necūi
vt ponat̃ sup adiutoriū ꝛ crus medicamen ru
bificatiuū vlceratiuū. ¶ Et mirabile qdē ē q̄
calefactio extremitatū est iuuatiua in sedatiōe
vomit⁹ ꝓpea q̄ attrahit. Et ifrātio eaꝝ ē cā iu-
uatia i sedatiōe vōit⁹ velocis cali ꝓpea q̄ ifrāt ꝛ
filr ifrātio stōi. ¶ Et existimauerūt qdā q̄ amig
dale cū terunt̃ ꝛ digitis fricando dissoluunt̃ in
aqua ꝛ colant̃ ꝛ sumit̃ ex ea in potu sunt maxi
ma cura vomitus diu̅tus supantis. ¶ Et fa-
be decocte cū corticibus suis in aceto pmixto
ꝯferunt plin̄ eis. Et lentes infuse cum dixant̃
in ipso .s. qn̄ decoquunt̃ in aceto pmixto. Et in
eis qdē exptū est medicamen qd̄. ℞. galie ꝛ xi-
loaloes crudi ꝛ gariofil. ptes equales: sumant̃
in potu cum aqua maloꝝ. ¶ Et gluten gariofi
loꝝ melius est gariofilis ꝛ fit eius pondus pō-
dus illoꝝ: ꝛ qn̄qꝫ ponunt̃ in ipso cum non repe
rit̃ gluten gariofiloꝝ gariofili ꝛ ponit̃ cum ga-
riofilis pulegij q̄ttꝫ sunt gariofili: sunt vltimi
ꝛ stant loco eius. ¶ Et tu qdē stude quātū po
tes vt eos dormire facias: qn̄ illud est radix.
¶ Et ex eis que ꝯferūt in hoc est facere vt ipsi
in potu sumant volentes: aut inuiti aquā carniꝫ
plurimā cum scibus ꝛ fit in ea coriandrū siccū
ꝛ qn̄qꝫ fundit̃ in ipsa vinū odoriferū: ꝛ si est cū
hoc pōticū est meliuꝫ: ꝛ qn̄qꝫ infundunt̃ in ipsa
tortelle: aut panis de silia: hoc .n. qn̄qꝫ faciet eoꝫ
dormire. cūqꝫ dormient sudabunt. ¶ Et cum
nā fuerit sicca nō stringas vomituꝫ cum eo qd̄
exiccat ex stipticis nisi cum mensura absqꝫ no
cumento: ꝛ administra clysteria ꝛ soluas vētre:
deinde sis audax in dando arobob. ¶ Et mul-
torūs qdē alleuiant̃ nausea ꝛ vomitus per flo
boromiā. ¶ Et si cum vomitu expellit̃ medica
men fortiter ꝯstringens vomitū reitera ipm. ꝛ
si vehementer abhorreat ipm tunc altera ei ali-
quid odoris ei⁹: aut coloris ipsius. ¶ Et scias
q̄ qn̄ nausea ledit ꝛ non associat̃ ei vomitus:
tunc oꝫ vt adiuues ipm cum vomitiuis subtili
bus ita vt euomat cibū suū vel humorē suū: ꝛ
si necīī tibi fuerit vt soluas ventrē eius cum fa
cilitate fac: deinde ꝯforta stōm cum oleis predi
ctis ꝛ ꝓprie cum oleo de neriden puro: aut per
mixto cum oleo roſ. sicut vides de calefactione
stōi. ¶ Et qn̄qꝫ est nausea non post cibū: imo
ꝭm vacuitatē ē ꝛ non est possē vt fiat vomitus
ꝓp puitatē māci: quare oꝫ vt comedat patiens
ipm cibū qn̄ cum replet̃ facilis fit post ipm vo

mitus ꝛ expellit̃ cum ipso humor. ¶ Et plrīi
qdē nausee accīīts a calitate ꝛ siccitate remoue
tur appōne emploꝝ cum infrigidatiuis humi
ctatiuiꝫ infrātoꝝ in niue sumēdo in potu aquā
frigidaꝫ ꝯgelatā: ꝛ qn̄qꝫ ponit̃ in ipsa sicut rob
acreste: ꝛ rob acetose. ¶ In nausea vero natu-
rali necīa est purgatio cum eis que cōueniunt.
deinde curet̃ qualitas remanenꝫ cum eo qd̄ est
ipsi ꝯrūi ex medicis odoriferis cū robub caliꝫ:
aut friis vnulqd̄qꝫ ꝭm se. ¶ Et oēm quē curas
si ipm vis cibare ciba paulatiꝫ: paulatim ita vt
non moueat̃ alia vice i ipso. ¶ Et oꝫ vt illius
stō qui ꝯsuetus est vomere post cibū ꝛ cibus nō
stat in stō ipsius: apponat̃ emplā stiptica pdcā
in canone. ꝛ si non fuerit calitas pmisceant̃ cū
eis illa que sunt sicut piretruꝫ ꝛ spica ꝛ thus ꝛ
myrrha. ¶ Et iuuant̃ valde de trociscis alben
charijs: quos laudauit. G. ꝛ dent̃ i potu si fue
rit illic calitas ꝛ sitis arobob sicut rob de gra-
natis ꝛ ꝓprie illud in quo ponit̃ mēta ꝛ sequat̃
illud vinū pmixtū si pmittit cōplō. ¶ Si autē
non fuerit calitas sumant in potu cum aqua.
¶ Et ꝯferunt eis valde tro. eschilis. ¶ Et con
fert eis qn̄ adest eis cuꝫ frigiditate trociscus hmōi
℞. ꝯrūbet gariofi. vsnee ciamomi masticis thu
ris oium. an̄. dauich. i. opij lterātē .i. castorei. lte
ratē .i. aloes quartā .ꝫ. ¶ Et ex eis que ꝯuenīūt
illis qui vomunt cibū suū est vt multiplicet̃ in
cibarijs suis coriandrū ꝛ lambant mel embli-
corum ꝛ ēt comedant cortices fistici humidos
aut siccos. ¶ Et masticent thus ꝛ masticē ꝛ xi
lobal. ꝛ cortices citri ꝛ mentā ꝛ ꝯueniens ē eis
vt vomant deinde comedant. ¶ Et antiq qui
dem varij in medicina curant ipedimentū vo
mitus cum est adolescens fortis hn̄s stōm re-
pletuꝫ humiditatibus retentis subtilibus ꝛ est
multe saliue flōmando ei venā cum equalitate
ne ꝯsequat̃ terminos syncopis si tolerat nā: de-
inde expectant aliqbus diebus. postea flōmāt
venā eius que est sub lingua: deide dant in po
tu stupefacientia. postea faciunt eum gargariza
re cum subtiliatiuis. deinde expectant. postea
dant in potu hierā fcām cuꝫ colloquintidis: ꝛ in
genant̃ vt remaneat in stō eius tpe puo. deide
p. vij. dies euomant deide adherere faciūt ven
tri eius ventosam sine incisione ꝛ euaporant lo
cum cum oleo calefacto ꝛ in mane ponunt em-
plastrū desup ex fenugreco ꝯtrito cōfecto cum
melle ꝛ semen malue ꝯfectū cum oleo ꝛ faciūt
illud tribus diebus. Si aūt illud nō sufficit in
potu tribuunt hierā cum pulpa colloquintide ꝛ
liniunt stōm ex gūma ruthe agrestis ꝛ medicis
rubificantibus donec videant sup locū bothoꝛ
ꝛ vesicas ꝛ dant in potu hierāpigrā deinde de
coctionē absinthij ꝛ medicamen fcm̄ cuꝫ casto
reo ꝛ aquā deinde iterant rubificationē cū eis
que sunt leuiora: deide administrant gargarisma
ta ꝛ postea stim faciunt. h̄ est ergo via in me-

dicina antiqua varia non fm viam cōprehēsaꝫ. Iā q̄dē dixim⁹ de cura vomit⁹ illud qd currit cursu canonis ⁊ nos addem⁹ cū nūc distinctiōes.

¶ De vomitu facto pp caliditatē. Cap.xiij.

Umat capparē non maturaꝫ ppue ⁊ granata ⁊ sumach ⁊ algobore vel gubera ⁊ cydonia ⁊ syrupos qui sunt ex eis. ¶ Et pillulas hmōi. ℞.semis tusgami ptē.i.scis rob. ru. ⁊ sumach ⁊ capparis oium.añ.ptes.iiij.ꝯiungant cum duplo eorum de rob de cydonijs ⁊ detur ex aggregato ꝯfacto a medio auř.vsq; ad auř.fm virtutem: facit.n.dormire ⁊ sedat nauseam. ¶ Cūq; nō est illic cōstrictio nāe: tunc tibi supest tribuere robub pura facta ex agresta ⁊ acetosa ⁊ ex acetositate citri ppue. Et cāphore q̄dē inest ppuetas ꝓhibēdi vomitū ⁊ nauseā calidos sumpte in potu cum rob ⁊ olfate ⁊ linite sup stomacuꝫ. ¶ Illius vero qui cogitat q̄ si moueaꝛ post cibuꝫ euomat cura melior est. Et eius q euomit cibū suū non est colera citrina imo est vomituꝫ eius pp meliam aut humorē frīn est que est ex curatōe fcā cum calefactis exiccantibus. ¶ Et ex eis ē illud qd.℞. scis apij ⁊ anisi ⁊ absinthij ptes equales fiant ex eis tro.fitq; dosis eorum auř.vnū cum aqua frā. ¶ Et ēt fiat eis ius tinctuꝫ cymino ⁊ pipe ⁊ pauco vino misceant illa cum aceto ⁊ almuri. ¶ Et ad illū q̄dē q cibuꝫ suū euomit cum dolo: e stōi sumaꝛ cappario ⁊ ꝯteraꝛ: ⁊ distilleꝛ desup aliqd de sirupo granorū myrthi.s.quātitatis qua ꝯficiat: deinde misceaꝛ illud sup vinū paucū ⁊ mel paucū ⁊ bibatur. ¶ Et ēt vitellus oui assati ⁊ misceaꝛ cum melle: ⁊.xv.granis masticis ꝯtriti si comedaꝛ ⁊ administreꝛ illud tribus diebus. ¶ Et ꝯferūt trocisci ꝓdicti in.c.doloris stōi in q̄bus ponūꝛ absinthiū ⁊ menta. ¶ Et oꝫ vt denꝛ istis ⁊ qui eorcursu incedunt. ¶ Post cibū q̄dē stiptica ⁊ ante ipm q̄dē lubricatiua sicut volubilis ⁊ cōfert eis vt sumāt sup cibū hoc suffuf qd.℞.thuꝫ ⁊ glādes ⁊ sumac. ¶ Et medicamen iuuatiuū valde ad nauseā ē illd qd.℞.coriādri sicci. rute sicce ptes eq̄les qd bibaꝛ cū vio q̄dē cōmixto si sentiꝛ cū acetositate: aut cū aq̄ frā pura si sentiꝛ cū mordicatōe. ¶ Medicamē ꝯferēs vomitui accīti pp frigitatē ⁊ hūores frōs.℞. zurūbet doronigi castorei ptes eq̄les zuccari q̄ntū oia. dosis ei⁹ vsq; ad.ij.ʒ.administreꝛ aliq̄t dieb⁹. ¶ Si aūt hoc reginē nō sufficit cū trocisci pdcis sumāt in potu oleū de lꝫerua cū aqua de scibus.accīſ aūt pp nauseatiuā satietatē cureꝛ curatōe satietatis nauseatiue ⁊ sotira. ¶ Eius aūt que accit pp hu.saniosum cura est eīo stōi cum vomitu ⁊ mundificatio eius ex eo: ⁊ equatio eius cuꝫ qualitatibus boni odoris: ⁊ cadunt in ea ex seminibus sicut anisum ⁊ semen apij ⁊ siseleos ⁊ cyminū ⁊ daucil. ¶ Et oꝫ vt regaꝛ sicut oñdimus ita vt sumat añ cibū ex cibis cibos lubrificatiuos leniētiuos ⁊ post ipsum cibos stipticos odoriferos sicut cydonia ⁊ silia vt deponāt cibū ab ore stōi ad fundū eius ⁊ inclinent māᵐ ad inferiora non ad supiora ⁊ q̄nq; est necīuꝫ in q̄busdā vt in potu sumant cyminū ⁊ sumac. Et q̄nq; indigent aliquo leni post cibū⁹. ¶ Et diamuschū est iuuatiuū eis valde: ⁊ troc. stelle sunt vltimi eis cū vino in quo dissoluiꝛ granuꝫ muschi. ¶ Uomitus aūt pueniēs ex melia nō oꝫ vt cōstringaꝛ q̄ntū pole est. Nō si fuerit patiens ipm repletus sanguine flōmeꝛ basilica ⁊ ventoseꝛ ipa ēt vt alleuieꝛ replō supior san. ⁊ melie. ¶ Et q̄nq; sufficit dimissio repletionis. ¶ Nō si supfluat adeo vt non toleretꝛ trahaꝛ ad inferiora cū clysteri in quo sit acuitas aliq̄: assumptis ex cartamo ⁊ polypodio ⁊ tribulis ⁊ epithimo ⁊ balasce ⁊ camomilla cū oleo sisamino ⁊ melle. ¶ Et fiat spleni emplm̄ ex melliloto ⁊ myrto ⁊ laudano ⁊ vince ⁊ scie croci ortensis cū vino pontico: ⁊ in potu tribuaꝛ ēt sirupus de menta cū granatis cū allesenian. Et si fuerint illic reliq̄e replōnis fiat flōmia ex venis pedū ⁊ ventoseꝛ crura. Cūq; sedaꝛ vomitus cūreꝛ melia cū medicis factis ex myrabolanis nigris epithimo ⁊ agarico ⁊ sale indo. Et si exigit res vt in potu sumaꝛ oleū de lꝫerua cū hierapigra ⁊ absinthio fiat ⁊ si in splene fuerit egritudo cureꝛ splen. ¶ Et illi q̄dē cui accit ꝓpter effusionē māei subtilis mordicatiue cōmiscentis cibū: quare fit nausea: ꝯferunt tro.stelle in horis paroxismi ⁊ expulsio cū pigra preter horas paroxismi: ⁊ solō ventris cuꝫ oxymelle mixto cū aloe ⁊ oxymelle fcō cū scamo.ad solōnē vētris: ⁊ cū aq̄ prunoꝝ ⁊ tamaridoꝝ. Ipa eni ābo sūt declinātia māᵐ ad iferiora ⁊ sedantia vomitū cū acetositate sua. ¶ Et oꝫ vt i hmōi trahaꝛ mā ad iferiora cū clysteri leni ex violis ⁊ iniubis ⁊ ordeo excorticato ⁊ tribulis ⁊ camomilla ⁊ feuesten ⁊ turbith cū oleo vio. ⁊ zuccaro.ru.⁊ baurach ⁊ vt admistreꝛ sirupus de papauere p⁹ excussionē vel expulsionē. ¶ Et cōfert sirup⁹ alexādri cū hac descriptōe vel decoctiōe: cydonia ⁊ sumach ⁊ nabac ⁊ grana granatoꝝ ⁊ tamaridi decoquāꝛ: deīn ponāꝛ thuꝫ ⁊ parū xiloaloes. ¶ Et scias q̄ q̄n nā ē sicca cū clausis spatiū oꝫ ē eoꝝ ⁊ oēs q hūtvomitū hūidi tatis iuuāꝛ cū sirupis ⁊ pāe exiccato i furno ⁊ spodio i succis. ¶ Et oē q̄ adhēꝛ illi hūidita ti ⁊ exiccat cōfert eis. ¶ Et ē necīu multoiēs vt ponāꝛ sꝛ vētrē,ci⁹ vētose ⁊ sꝛ dorsū iter ābas spatulas. ¶ Et ē necīu vt dormius ci⁹ ⁊ ipsius cōmotio fit in cima.⁊ si fuerit humiditas fumosa tunc adhibeat narcotica odorifera resistentia corruptioni saniei ⁊ fetori: ⁊ stiptica exiccantia proprie si sunt aromatica: imo si sunt nutritiua. ¶ Et si est hmōi materia submersa imbibita oꝫ vt sint illic etiam subtiliatiua incisiua sicut sirup⁹ acetosus ⁊ sicut alsenian pdcē.

¶ Et silr si est viscosa τ grossa: tūc ea que sunt
fortiora parūp. ¶ Et hiera cū syr° acetoso est
cōis ad plima. ¶ Et si isti q̄d post illud sumāt
i potu medicinas sedātes vomitū cū calefactio
ne aliq̄ sic syrupū de mēta feni cū ḡnatis i q̄ po
sitū sit xiloal. crudū aut syrupū acetosuz in q̄ iā
posite sint alefēian case τ xiloaloes τ folia citri
τ ēt dyamuscū amaz dyacidonitē τ totū illud
cū decoc. alefenian. ¶ Et ēt dyamuscū cū mi-
na. τ syrupus de absinthio ꝯfert in eis oi hora.
¶ Descriptio bona. ℞. ḡnatoz τ mente silui
brij oium añ. baccati. i. decoquāt duab° libris
aq̄ vsq̄ q̄ remaneat medietas τ ponant in ipsa
muschi danica. xiloaloes q̄rta. ʒ. i q̄ oia sint con
trita τ sorbeāt hora post horā. ¶ Et ex medici
nis sedātib° hāc spēz vomit° ē rob cydonij cuz
xiloal. τ gariosi. ¶ Et syrup° de mēta cū ḡna-
tis τ ppe q̄n ponunt i ipso thus τ galia τ corti
ces fistici τ muscus τ xiloaloes. Et mina sedat
vomitū flegmaticū valde. ¶ Et q̄nq̄ timet ex
frequētia vomit° τ multitudine ei° τ quocunq̄
mō sit p̄terq̄ in febribus vehemētis caliditatis
casus virtutis. sorbeat ifirmus aquā carnis as-
sumptā ex pullis τ extremitatib° hedoz τ arie
tum cū tortellis cōtritis sicut alcohol τ aquam
pomoz τ parū vini τ olfaciat ex pullis assatis
lixis ante faciē eius: τ silr olfaciat panē calidū.
¶ Et ex illis est vt dixent pulli i aqua τ effun-
dat ab eis τ decoquant in aq̄ τ dissoluant in
ea. deinde terant in mortario τ exprimatur in
ipso aq̄ ipsoz τ infrigidetur τ dissoluat in ipsa
medulla panis ex silia τ misceat cū pauco vi-
no τ ponat in ipso succus maloz τ sorbeat ex
ea. ¶ Et illi qui dissoluunt in decoctiōe dein-
de cōterunt meliores sunt illis qui cōterunt τ
deinde coquunt. Ab istis enim resoluit humi
ditas naturalis τ euaporat τ in illis cōtinetur.
¶ Et q̄nq̄ cōferūt nausee τ subuersioni aie τ
expulsiōi cū vomitu cibi facti ex cubugi τ pul
lis factis acetosis cum aqua agreste τ acetosita
te citri τ sumach τ aq̄ maloz acetosoz frixis cū
oleo omphacino cū illis. ¶ Et nō est malū ci
bare eos sauich ordei cū aqua ordei ppe cū
sunt vomit° reliquie. τ opz vt utere illud super
eos. τ si euomūt illud τ abhorrēt pmutetur for
ma eius si refugiūt ipm. ¶ Medicine singula
res τ cōposite conferentes nausee τ vomitui.
¶ Scias q̄ masticatio masti. τ thuris τ cupsi
si quādoq̄ ꝯferūt ad illud. ¶ Silr grana alca
dra: aut ruta sicca de qua i potu sumat, coclear
i. q̄n est mirabilis. ¶ Et gariosi. cū terunt ve-
hemēter sicut alcohol τ pulueriza⁊t sup sorbi-
tionē factā ex tortellis τ succis sedāt statim. Et
silr cū bibunt in aqua frigida: aut decoquunt
cum aqua τ in potu sumit decoctio eoz τ pro
prie ad pueros. Et meli° est vt pulueriset sup
eā mastic. ¶ Et ex medicis rectificātib° vomi
tū τ nauseā est rob citri q̄d in potu sumat ille q
vomit pp colerā: sicut est: τ ille q vomit pp̄ter
cās frigidas pmixtū cum xiloaloe crudo τ ga
riosi. ¶ Et iterū decoctio corticū fistici: aut pu
ra aut cū alefeniani. ¶ Et fortior ea est aq̄ pul
lorum vitis singularis aut cū alefeniani cū car
ui: τ mina τ fusen sunt ex eis que sunt neces-
saria. ¶ Cōpositū expti τ est etiā ex eis q̄ ad-
iuuāt ad digestionē. ℞. se. lini ireos masticis cy
mini oium añ ptē. i. decoquant ex eo cū aq̄ mel
lis τ administrent. ¶ Cū ergo deficit curatio
necessaria sunt narcotica in quoz nā non est vt
vomitū moueāt sicut est in decoctione iusquia
mi τ nucū methel nisi associent eis medicine
odorifere retinētes eoz stupefactionē τ recti-
ficātes eoz vomitū τ resistentes sua silitudine:
imo debiliora ex eis vt semen papaueris τ se-
mē lactuce: τ fortius eo est cortex eius τ ppie
nigri: τ sequitur ipm cortex radicis mādrago-
re cāpestris: τ fortius eis est opium: τ parū ex
eo est iuuamentū cū salute: τ ppie cū est cū eo
ex medicinis habētib° vim tyriace eius q̄d re-
pugnat veneno ipsius. ¶ Et ex cōpositis no-
bis bonis in hoc est vt sumat corticū fisticoz τ
zuccari ros. τ se. ros. oiuz añ. ps. i. τ bezahar ps
ʒ. τ si nō fuerit pñs: ponat in ipso zurūbet pars
i. τ opij due tertie ptis. τ xiloaloes crudi ps. ʒ.
fiant ex eis tro. τ dosis eius sit vsq̄ ad aur. Et
ex medicinis bonis ad illud nobis est vt sumā
tur cydonioz τ capparis imature amboz añ.
ptes. ii. τ seminis papaueris tertia ptis τ corti
cū radicis mandragore tertiedecime partis τ
xiiii. ptis xiloaloes crudi τ aq̄ mēte tm̄ q̄ totū
submergat: τ aque ros. tm̄ q̄ superueniat digi
to vno τ aque cucurbite triplum ambarū aqua
rū: τ oportet vt cum facilitate adeo decoqua-
tur donec dissoluantur capparis τ cydonia: de
inde colētur aque: postea preparētur cū facili-
tate. τ sumat ex eo in potu. ¶ Et cū in potu su
muntur stupefaciētia oportet vt multiplicetur
olfatus odoriferoz τ dormiat τ non separetur
aromaticū suaue apud eū. si aūt abhorreat aro
maticū τ permuta ipm ad aliud. Et troc. fm q̄
testat Gal. sunt iuuantui ad illud. ipsi enim ag-
gregāt oēs res necessarias i cura vomit° τ pro
prie cū est humor virulētus. Trocisc° enim ille
eius est tyriaca τ est fm q̄ dictū est in antidota-
rio. ¶ Inquit Gal. nā in ipso ponunt anisum
τ semen apij odorifera τ nutritiua τ absinthiū
ad abstergendū τ deponendū humorē τ ad cō
fortandū os stōi τ ad faciendum rigidū τ cina
momū ad cōtrariandū sua aromaticitate viru
lenti τ ꝯuertēdū ipsam ad rectificationem ali
quā τ resoluendū eā. τ in ipso est ex aromatici
tate q̄d ꝯuenit omni mēbro neruoso. τ opium
vt dormire faciat τ stupefaciat. τ castoreum vt
succurrat corruptioni opij τ nocumēto τ vene
no ipsius. ¶ Sed τ troc. stelle sunt vehemētis
iuuamenti in huiusmodi dispositione. ¶ Et

nausea quidem quādo est propter debilitatem stomaci quā nō sedat expulsio facta vomitu tūc non laboretur in illa: imo si dimittatur per se ipsaz fortasse iuuabit. ¶ Et quādoqz sedat eā sauich ordei algelulij. ¶ Et ille qui iuenit subuersionem inseparabilem in vere ⁊ fuerit ꝯsuetus vomere ꝓpterea in huiōi tempore comedat cum pane paruo quātitatis.ʒ.iij. cepe narcisci: deinde sumāt aquā calidā: ⁊ nō multū sumant de cepe narcisci qm̄ facit accidere spasmum.

¶ De cura vomitus sanguinis. Cap.xiiij.

o Si senseris vlcera tūc curabis ea cuz eis que scis. ¶ Et si senseris sanguinem descendētem ex capite: tunc incipies ⁊ phibens cām eius. ¶ Et si senseris repletionē expelles eā: ⁊ quādoqz indigebis post euacuationē duaz lib. sanguinis flobotomia alia minuta. ¶ Cūqz augmentat liga extrema vehemēter ⁊ ꝓpterea in eo cuius causa est potus medicine calide. ¶ Et qn̄qz sumitur in potu in facto ꝓpter medicinam vinū mixtū cū lacte superāte vsqz ad ꝗtuor conlas dādo aliqd post aliqd: deinde detur in potu syrupus acetosus infrīgidatus cū niue. ¶ Verū ex medicinis expertis in ꝓhibitiōe san. est cōpositum in ꝓhibēdo san. vehemēs. ℞. acatiā semē ro. lutū sigillatū balausti. opiū semē iusquiami albi gūmi arabicū succū arnoglosse: aut succū ꝟge pastoris: ⁊ sumat in potu cū aceto vini multe cōmixtionis. aut cū aqua arnoglosse si fuerit ꝯueniēs ad stōm plm. Et dosis eius sit ex.ʒ.aur. vsqz ad.ʒ.i. ¶ Et ꝯfert ad illud sumē in potu alrobub stiptica. ¶ Et ex eis est rob de nuce ⁊ sunt cōposita dicta in āntidotario. ¶ Et ex curatiōe facili est vt sumat gallarū ⁊ balausti. ambarum an̄.p.i. ⁊ sumat ex eis in potu pondus.ij. aur. cum lxerate opij cum aqua plantaginis.

¶ De ꝯturbatiōe ⁊ anxietate stōi. Cap.xv.

q Quādoqz accn̄t ex stō ꝯturbatio ⁊ anxietas ex qb⁹ iuenit infirm⁹ tristitiā: ⁊ fit necē vt pmutet de figura ad figurā. Et qn̄z comitat ipsam tremor cordis: aut accit cū ea: ⁊ nō est poſe hn̄ri eā vt cognoscat cāz in eo. Et qn̄qz sequunt eā scotomia ⁊ ꝟtigo. Et qn̄z alterat ex ea color ⁊ ē ꝑm ꝯtitatē hu^m nausee. Et qn̄qz est cū ea nausea: ⁊ qn̄z pmutat ad nauseā. Et cā in illo est mā nausee: ⁊ ꝓpe ibibita. Ipsa .n. dū pmanet imbibita facit accidē ꝯturbationē. Cūqz aggregat i ore stōi facit accidere nauseā sup stōm p expulsionē huiōis post excitationē nāe cū eo. Et qn̄qz cōturbāt reliquie vētositatis huoz ex medicinis vomitiuis ⁊ solutiuis: qr̄ det rob de cydoniis ⁊ rob de acresta ⁊ silia. Et oē qd̄ seruet in stō ex fructibus ⁊ ex malis dulcibus cōturbat. Et aq̄ frā que bibit nō i hora ꝯturbat. Et multotiens fit in febribus cā additionis febris: nō ergo opz vt bibat in febre nisi aqua calida.

¶ De cura. Cap.xvi.

i Illud qd̄ parū est ex ea remouet vinū mixtū cū aq̄ ꝑm mediū: ⁊ aq̄ cōmixta ex eis que ꝯfortāt ⁊ ifrigidāt aut 'cum aq̄ mellis: aut cū eis que tēperant humorē malū: ⁊ illd̄ qd̄ ex ea est plm indiget medicinis nausee: ⁊ si fuerit ex caliditate ⁊ humore calō ⁊ est illa q̄ fit ꝑm plm qn̄qz sedabūt eā infrigidātia hūida: ⁊ epithimata fcā ex eis ⁊ sandalis ⁊ cāphora ⁊ ro. ¶ Et ex eis q̄ expta sunt in h. est emplm ex corticib⁹ cucu. ⁊ portulaca ⁊ sauich ordei cū aceto ⁊ aq̄ ⁊ fiat ex eis emplm stō ⁊ epi. ¶ Et qn̄ augmētat fiat emplz ex sandalis ⁊ ro. ru. ⁊ silib⁹. ¶ Et ex eis q̄ in potu tribuunt ad ꝯturbationē stomancā est sauich de ordeo ꝯtritū ꝓpterea cū ḡnis ḡnatoꝝ. ⁊ opz vt sit nō ablutū: ⁊ sup̄iora ḡnoꝝ ḡnatoꝝ sine semine ⁊ rob de cydoniis. Cū ergo nō est nausea aliena vinū oino: ⁊ sit cōmixtio ei⁹ aq̄ tamarindoꝝ ⁊ sirup⁹ de pomis antiqs cui⁹ supfluitas resoluta est: ⁊ ad eos quidem narrata est aqua citroloꝝ excorticatorum cum iulep tabarzet paruz. ⁊.ʒ.i. spodij.

¶ De sanguine retento in stomaco ⁊ intestinis. Cap.xvij.

s Sumat pōdus.ʒ.ij. olli ol. fabaꝝ pondus.ʒ.iij. ⁊ sumat i potu cū aq̄ cala. Si aūt ꝯgeletur sumat in potu eger aquā albasce ⁊ silr coagulūz leporis.

¶ De cōgelatiōe sanguis in stō. Cap.xviij.

c Cura eius est sumere in potu coagulum leporis.ʒ.ij. aut aque mēte quātitatē.ij. vn. i q̄ iā positū sit pōdus.ij. ʒ. sal' ꝯtriti.

¶ De singultu. Ca.xix.

s Singultus est mot⁹ diuersus cōpositus sicut spasm⁹ ꝯstrictiu⁹ cū tēsione dilatatiua extēs in ore stōi: aut toto corpe eius aut meri ex quo aggregat ad sciȷ̄s cū spasmo fugiēs ex nocente si fuerit nocens aut preparatus ad motū fortis expulsionis sequēns ipm: sicut accidit ei qui vult. Et assimilatur alicui modoꝝ motus tussis que est in pulmone ⁊ velamine ad expellendū humorē: aut non fit nocēs: imo fit ꝑm semitā supfluitatis siccitas mouētis ad silitudinē aliquā sicut spasmus ⁊ nā moueat ad dilatationem ⁊ nō obediat illud ⁊ succurrat ei: ⁊ plm quidē accidit ori stōi tremor ꝓpter illud qd̄ ledit: sicut accidit ori stomaci tremor ꝓpter illud qd̄ nocet ꝓpterea ⁊ si fuerit stomacus siccus ⁊ nō toleret os eius nocumentū mordicationis. ¶ Et quādoqz accidit ꝓpter cōmunitatē. ¶ Et quādoqz est singult⁹ post vomitū ori stōi. aut ꝓpter dimissionē humoris pauci in ipso qui nō expellitur vomitus sicut quādoqz fit singultus ꝓpter retētionē vomitus ⁊ expectationē sup ipsum: q̄re quiescit motus volūtarius. ¶ Et plm motus ꝑriū stōi nō fit nisi motu oris eius ꝓpter vehemētiā sensus eius: ⁊ formidinē lesionis eius a nā ser-

neite. Et dixerūt qdā q̄ mot⁹ singult⁹ fortior est motu vomit⁹: qm̄ vomit⁹ expellit rē effusā ī vētrē ⁊ singult⁹ expellit rē siccā. sed nō oīs vomit⁹ ⁊ subuersio fit a cā effusa: neq̄ ēt qd̄ expellit aliqd opꝫ vt sit debili⁹: eo qd̄ non expellit: ⁊ eo qd̄ laborat vt expellat: ⁊ nō pōt: imo singultus est mot⁹ debilior motu vomit⁹. ⁊ est. q. motus ad vomitū debilis. ℭ Et silr multotiēs icipit singult⁹: deinde fit vomit⁹. q. mot⁹ stōi apd̄ tactū cāe. singultus est puus qm̄ cā est pua ⁊ q̄n qm̄ augmētaꝛ res vehemētior fit mot⁹: ⁊ fit vomitus. ℭ Distinguam⁹ aūt illud qd̄ facit accidere singultum ꝓp nocu^m ꝯtra os stōi. ℭ Dicamus itaq̄ q̄ q̄nq̄ fit illud aut re nocēte suo calore: aut re ledēte os stōi friditate sua: sicut accidit ex singultu in rigore febriū ⁊ in aere frigido ⁊ in hūorib⁹ infridātib⁹ ⁊ a frigore alio confirmato in cōplōne stōi constringēte ipm̄ ⁊ spasmāte eū. ⁊ q̄nq̄ accidit hoc pueris ⁊ infantib⁹. ℭ Et frigus quidē facit accidere singultū trib⁹ modis. vnus eoꝝ est ex pte isepabilitatis māci. ⁊ scd̄s est ex pte frigoris eius ⁊ ꝯtrietate sua cū q̄litate sua trāseunte eq̄litatē: ⁊ tertiuꝫ est ex pte cōstrictionis eius ⁊ ispissationis quā facit in poris: q̄re retineꝛ in illis inspissatus illud de ꝟtute cui⁹ est q̄ ab eis resoluiꝛ. ℭ Aut a re nocēte suo calore sicut accidit in febrib⁹ adurentib⁹ ex spasmo in ore stōi: aut a re nocēte mordicatiōe sua sicut accidit ex potu synapis ⁊ diapipercon ⁊ hūorib⁹ virulētis ⁊ potu medicinarū mordicatiuarū vt diapipereō cū vino ⁊ ꝓprie ſm sanitatē sensus stōi: aut debilitatē substātie oris stōi: ⁊ de hoc gn̄e est cib⁹ corrupt⁹ ⁊ conuersus ad q̄litatē mordicatiuā. ℭ Et pueris qdeꝫ accidit illud plm̄. ℭ Et silr accidit ex effusione colerā in os stōi: ⁊ sicut fit qm̄ est colerꝫ mot⁹ in crisib⁹ ad caput stōi vt expellat eas nō cum vomitu. ℭ Aut vētositate retēta in ore stōi ⁊ in initiis ei⁹ ⁊ in meri gn̄ata a calitate vaporosa q̄ nō pōt resolui. ℭ Aut a re nocēte sua ꝗuitate: sicut fit a repletione. Iste ergo sunt spēs ei⁹ q fit ex cā nocēte. ℭ Ille ꝟo q fit a siccitate: q̄nq̄ fit a siccitate pura cum spasmo: sicut accidit in postremo febriū incensiuarū ⁊ eiconum exiccātium ⁊ famis plixe: ⁊ est sigr̄o timoris. ℭ Et q̄nq̄ fit ex siccitate nō ꝯfirmata ⁊ iuuaꝛ ex q̄libet humectante ⁊ remoueꝛ. ℭ Factus aūt per cōitatem est sicut ille qui accidit ei cui sciā est a magnā in cēe suo: ⁊ ꝓprie in latere ꝯcauo: aut in intestinis: aut in velaminib⁹ cerebri sitis aut est ꝓpter venas in velaminib⁹ cerebri sut: sicut accidit apud ictū nociuū ⁊ percussionē dolorosam per quā pcutiꝛ caput ⁊ sicut accidit in febribus in eleuatiōe sua ⁊ in signis cri⁹. ille. n. est ꝓpter cōitatē corporis. ℭ Et iam existimatū est in inueniēdo cām ꝓpinquam euētus singult⁹ in apate epatis. ⁊ dixerūt quidā q̄ est qm̄ effundiꝛ ex eo colera ad duodenā: deinde ad stōm: postea ad os eiꝰ. ⁊ dꝛ q̄ causa in ipso est cōitas epatis ⁊ stōi in neruo minuto ꝯtinuāte in ea. ℭ Et si hō habuerit singultū ex materia ⁊ accidit ei in seipso sitis resolueꝛ singult⁹ eius ⁊ similr si vomuerit ⁊ expulerit hūorē. Qd̄ si euomat ⁊ eius singult⁹ nō resoluiꝛ sigr̄: aut apostema in stō: aut in radice nerui venientis ad ipm̄ ex cerebro: aut i cerebro. ⁊ sequiꝛ ilico ambo simul rubedo oculi: ⁊ distinguiꝛ iter vtraq̄ per accidētia apatum cerebri: ⁊ accidētia apostematū stōi. ℭ Et singult⁹ qui ingrediꝛ in signis crisis quādoq̄ est signū bonū: ⁊ quādoq̄ est malū ſm q̄ exponem⁹ in suo caplo. ℭ Et in libro quidē affoꝛismoꝝ dicꝛ q̄ quādo vomit⁹ nō sedat singultū ⁊ est cū eo rubedo in oculo: est malū signū significans apa stomaci aut cerebri. ℭ Et in libro signoꝝ mortis velocis dicit q̄ quādo accidit habēti singultū apa in latere dextro egrediens natura absq̄ cā cognita: ⁊ est singult⁹ vehemēs egrediꝛ anima eius ex singultu ante ortū solis: ⁊ ex illo est ille q habet cum singultu punctionē ⁊ vomitū ⁊ cureꝫ ⁊ destructionem rationis moritur.

ℭ De signis. Cap. xx.

Omnis singult⁹ qui vomitu sedaꝛ cā est res nociua sua grauitate: aut q̄litate sua mordicatiua ſm vnū modorum predictoꝝ. ℭ Et oīs singultus succedēs cūobus ⁊ febribus adurētibus ⁊ nō sedat ipm̄ vomitus imo addit in ipso est a siccitate. ℭ Fact⁹ aūt ꝓpter cōplectiones cū materia ⁊ sine materia scitur ex significationib⁹ predictis in ca. oībus. ℭ Factus aūt ab apatibus stomaticis aut cerebri aut epatis significant accidētia vniuscuiusq̄ eoꝝ dicta in suo caplo.

ℭ De cura. Cap. xxi.

Vomit⁹ est cura magis cōferēs singultui cuius cā est replō plurima ⁊ res nocēs sua q̄litate. ⁊ similr̄ oē mouēs laboriose ⁊ mouēs terrefaciendo ⁊ vociferādo ⁊ ira ⁊ timor ⁊ gaudiū subito accidenſ: ⁊ tristitia superflua ⁊ aspersio aque frigide sup faciē post subito ⁊ motus ⁊ exercitiū ⁊ equitationes ⁊ expectatio sup retentionē tussis cōmouentis: ⁊ expectatio super sitim ⁊ sternutationi quidē in superādo materiā facientē singultuꝫ inest ipressio maxima. ℭ Et ex eis que remouēt eū ēt est lōgitudo retētiōis anhelit⁹: qm̄ illud est res faciēs accrescere calitatē ⁊ mouet eā ad exeundū versus poros querēs attractioneꝫ aeris: q̄re mouet hūores ⁊ resoluit eos. ℭ Et somnus lōgus vehemēter iuuat ipm̄ ⁊ cōstrictio extremitatū ⁊ positio vētosarū sup stōm sine incisiōe ⁊ sup ventrē ⁊ sup vtrasq̄ spatulas ⁊ positio medicinarū rubificātiuꝫ. ℭ Et ex curis cōferētibus singultui viscoso ⁊ repletionali est vt patiēs ipm̄ incipiat ⁊ euomat: deinde bibat hierāpigrā: aut succū absinthij sumēdo

ex eo auf. ⁊ ex sale indo. ʒ. ij. daulch: deinde post illud vtatur myrabolanis conditis. ¶ Si autem causa est viscositas oportet vt in eius cura tres res intendantur. s. resolutio materiei ⁊ incisio eius sicut cum oxymelle squillitico. ⁊ secunda permutatio complexionis eius ita vt equetur si non fuerit nocens nisi qualitate sua: ⁊ tertia stupefactio sensus oris stomaci parumper: ita vt minoret materiei mordicatio. Et iam laudati sunt troc. huiusmodi. ℞. costi croci rosarum recentium: masticis: spice omnium ana auf. iij. assari auf. iij. aloes opij amborum ana auf. i. conficiantur cum succo psilij ⁊ bibat ex eis. ʒ. auf. psilium n. ⁊ opium stupefaciunt: spica confortat ⁊ resoluit: assarum inclinat humiditates ad partem vie vrine: ⁊ educit eas per eam: aloes inclinat eas ad viam fecis ⁊ attrahit eas ex ea: costus ⁊ crocus maturant ⁊ confortant calefacientes: propter hoc ergo fiunt trocisci isti conferentes valde singultui vehementi ⁊ subuersioni aie. ¶ Et si antiquatur ⁊ chronicus fiat confert ei oleum alkedrengi iuuamentum maximum expertum ⁊ quod ex eo bibitur sit coclearium vnum cum aqua calida melius. Et ex eis que conferunt ei est decoctio zinziberis in aqua tepida. ¶ Cumque vehementior fit ⁊ antiquatur necessarie sunt confectiones magne valde: ⁊ electuaria sicut dyaciminum cum aqua tepida: imo quandoque indiget confectionibus ⁊ tyriaca. ¶ Et filonium habet iuuamentum maximum in hoc propter illud quod in ipso est de stupefactione cum confortatione: resolutione ⁊ expulsione. ¶ Et iuuatur ex pillulis sicut illis que sunt de opoponaco ⁊ ex pillulis stomaticis. ¶ Et troc. stelle valent vehementer ad singultum. ¶ Et medicine valentes in curatione singultus facti a materia frigida ⁊ sicca: aut propria ei ⁊ sunt ruta: ⁊ nitrum potata cum vino: ⁊ similiter aqua apij ⁊ acetum squilliticum. ⁊ basilicum aqua ⁊ assarum ⁊ neriden ⁊ maiorana: ⁊ aniuden: ita quod olfactus sedat singultum ⁊ aristol. ⁊ anisum ⁊ daucus ⁊ zinziber ⁊ enula exiccata. ⁊ succus eupatorij ⁊ folium ⁊ acorus: ⁊ abrotanum singulariter ⁊ composite: ⁊ fiunt ex eis electuaria. Ipsa enim sunt conuenientiora ori stomaci: ⁊ magis adherentia ei quam ea que bibuntur ⁊ descendunt ad fundum stomaci subito: ⁊ castoreum habet proprietatem mirabilem in ipso. ¶ Et ex eis que maximum afferunt iuuamentum ei: cum ex ea in potu sumitur est decoctio abrotani ⁊ calamenti montani ⁊ masticis. assumptis equis partibus ⁊ elixatis in aqua ⁊ bibatur cum vino decoctio cum mastice: ⁊ cinamomi ⁊ squille. ʒ. iij. in kisto aceti: ⁊ detur in potu ex eo paulatim aliquibus diebus. ⁊ iterum nitrum cum aqua mellis. ¶ Et iterum confectio de galanga cum melle: ⁊ sumatur in potu mane ⁊ vespere quantitas nucis. ¶ Et iterum medicamen huius compositionis costi ⁊ aloes squinanti sisimbrij sicci calamenti fluuialis: mente rute se. apij thuris assari omnium ana ʒ. ij. opij ro. siccarum amborum ana ʒ. ʃ. ¶ Et iam laudantur cappares conditi cum aceto in hoc. Et quandoque adiuuat has medicinas administratio medicinarum sternutare facientium. ¶ Quod si fuerit ex frigore puro: tunc medicine predicte conferunt ei sumendo ex eis in potu cum aceto ⁊ aqua: ⁊ liniendo ex eis collum ⁊ gulam ⁊ locum qui est super furculam ⁊ qui est sub ossibus pectoris: aut liniatur collum: ⁊ locus qui est super furculam cum oleo antiquo aut oleo cucume. asinini: ⁊ similiter sunt omnia olea calida sola iuuatiua: ⁊ proprie oleum camomillinum: aut oleum in quo decoquitur castoreum ⁊ cyminum ⁊ aniuden. ⁊ sumatur castoreum ⁊ costi amborum ana ʒ. ʃ. petroselinum ⁊ mastix. ¶ Aut sumatur cortex exterior rubeus fistici cum radice squinanti ⁊ decoquatur in aqua ⁊ bibatur ex decoctione amborum. ¶ Et dixerunt quidam quod cortices alcala: quando exiccantur ⁊ bibitur ex eis pondus aur. i. cum aqua feniculi ⁊ semis rute sunt iuuatiue valde: ⁊ ego non existimo quod conferant stomaco. ¶ Quod si fiat vehemens ⁊ antiquatur non est excusatio quin ponantur ventose super stomacum sine incisione ⁊ consequantur eas medicine rubificantes. Illi autem qui fit ex ventositate retenta super os stomaci: aut in ipso: aut in meri confert administratio balnei: ⁊ receptio aliquantuli thuris contriti in eo: deinde: fiat vt curratur aqua calida super ipsum paulatim. ¶ Et enula exiccata est vtilima in hoc. ¶ Quod si humor fuerit mordicatiuus generatus illic: aut effusus ad ipsum precipiatur patienti ipsum vt euomat si potest cum eis que vomitum educunt huiusmodi: aut soluatur venter cum eis que sunt sicut hiera cum syrupo acetoso: ⁊ sicut cum syrupo de absinthio. ¶ Et quandoque sufficit potare acetum ⁊ aquam ⁊ sorbere butyrum: aut sorbere oleum amigdalinum cum aqua calida: ⁊ occupari somno ⁊ prolongare ipsum quantum possibile est: ⁊ similiter aqua ordei affert ei iuuamentum maximum ⁊ vehemens ⁊ proprie cum aqua granatorum dulcium ⁊ muzorum declinantium ad dulcedinem. ¶ Et aqua acetose est ex eis que conferunt etiam cum mundificatione ⁊ confortatione simul. ¶ Et si causa est causa accidentalis tunc cura in ipso est euacuatio ad sumendum in potu lac recenter mulctum ⁊ aquam tepidam cum aliquo quod sit sicut oleum amig. ⁊ oleum de cucurbita: deinde aquam ordei: ⁊ aquam cucurbite ⁊ aquam citrolorum ⁊ mucilagines frigidas: ⁊ similiter inunctio ex eis exterius: ⁊ similiter inunctio idem curarum ⁊ vini incisiuis ⁊ similibus. ¶ In facto autem post vomitum si sentit eger reliquias humoris mordicatiui: ⁊ fit cum eo paruum nausee sternutet sternutationibus frequentibus. postque dantur ei ea que lubricum faciunt illum humorem sicut rob de prunis ⁊ tamarindi: ⁊ proprie cum tu fueris precipiens ei recipere etiam tamarindos. ¶ Et si non sentit illud: imo sentit extensionem fac emplastrum ori stomaci cum emplastris temperatis. ⁊ fac eum sorbere sorbitiones leues in quibus non est mundificatio: imo in quibus est confortatio sicut medulla tritici ⁊ sedatio aliqua sicut oleum amigdalinum ⁊ odo-

ramentum aliqđ ficut pulli. ¶ In facto autem ab apanibus epatis τ alioꝝ opꝫ vt curet apa τ fiat flomia si necessaria est flomia τ tpet flomo in ipso cum eis que sunt sicut aqua granatoꝝ τ aqua ordei τ aqua endiuie τ emplastra.

¶ De dispositionibus accidentalibus mirac τ hypocondrijs. Cap. xxij.

q Uandoq₃ accit i istis ptibus tremor pp mãe exñtes i eis: τ qñq₃ sunt male τ puenit nocumentũ earũ ad cerebrum: τ facit accidere in ipso melias sicut diximus τ epilepsiam mirachiales. ¶ Et qñq₃ est de hoc tremore qui fit ppe os stõi: aut in ipsomet pp tremorẽ cordis. ¶ Et qñq₃ facit accidere qdẽ inflationẽ inseparabilẽ τ grauitatẽ τ fit ꝑxia signo illi. ¶ Et qñq₃ signt apata intrinseca. ¶ Qđ si sentit attractio mirac τ hypocondrioꝝ ad supiora: tunc qñq₃ sigt vomitum τ in febribus acutis sigt sodã que cõmouetur: aut sanguinẽ a capite fluentẽ: aut vomitus ẽm q distinguemus eum in suo loco: aut pmutationẽ mãe τ apa. ¶ Et qñ est coꝝ attractio ad inferiora τ pres sumis sigt pmutationes ad inferiora τ solõnẽ venturis quã ꝯfirmat pũctio. ¶ Et tensio hypocõdrioꝝ ad supiora est ex eis que multiplicant in febribus pestilentialibus. Et qñq₃ est pp siccitatẽ sequentẽ calorẽ aut frigus. τ qñq₃ est ẽt pp apata q̃uis fit in inferioribus etiam. ¶ In illis aũt qui sunt in superioribus est tensio eorum ad superiora cum anhelitu τ mirac sil. τ h inflatio i egritudinibus acutis est mala cui associat icterma epatica. ¶ Et qñq₃ accñt istis mẽbris .s. hypocõdrijs τ mirac dolores mordicatiui: τ dolores extẽsiui ꝓpter egritudines epatis τ egritudies splenis: τ apostemata lacerti τ in febrib⁹ τ in crisibus. ¶ In quit Bucatis oganesibur in .c. dolorum epatis si destruitur virtus appetitiua. Draco .n. cum debilitatur in venando hedos τ arietes τ similia: τ non valet deferre eos ad gruptam suam: venatur aues τ propꝛie auem que dicit tapnllus: τ comedit epar earum τ excitatur tunc appetitus eius τ redit virtus eius.

¶ Fen. xiiij. de epate τ dispositionibus eius.

¶ Tractatus primus de vniuersalibus dispositionibus epatis.

¶ De anathomia epatis. Cap. i.

e Par est membrũ qđ generat sanguinem q̃uis mesaraice cõuertant qñq₃ chilum ad sanguinem conuersione aliqua ꝓpter illud qđ est in eis de virtute epatis. ¶ Et sanguis quidem ẽm veritatem est cibus conuersus ad similitudinẽ epatis qđ est caro ru. q. ipsa fit sanguis verus cõgelatus. τ est vacuum a villis neruoꝛũ in quo nascuntur vene que sunt radices earum que ꝓcedunt ex eo dispartite in ipso sicut villi. τ sicut sciuisti in anathomia venarum quietarum que sunt sugentes a stõ τ intestinis mediantibus ramis porte noiate mesaraice ex ꝯcauitate τ decoquitur illud illic in sanguinẽ. τ mittit illũ corpori mediante vena cõcaua orta ex gibbositate eius: τ mãdat aquositas ad renes ex via gibbositatis τ mittit spumã colericaꝫ ad fel et via ꝯcauitatis ẽt. ¶ Et ꝯcauatũ est illud de eo qđ est a parte stõi vt eius coaptatio super gibbositate stõi bona sit τ attractũ est illud qđ de eo est a parte diaphragmatis: vt non coartetur diaphragma cum suo laborioso motu: imo fit .q. tangens ipm prope punctũ: τ est ꝯiunctũ ꝓpe venam magnã ortam ex eo τ vt bene cõpꝛehẽdant super ipsum coste curue. ¶ Et ipm qdeꝫ tegit pãniculus neruosus generatus ex neruo paruo veniente ad ipm vt faciat ipm acquirere sensum aliquem quẽadmodum diximus in .c. pulmonis. τ hmõi sensus manifestus est in latere concauo: τ vt liget ipsum cum alijs visceribus. ¶ Et venit ad ipsum vena pulsatilis parua dispartita in ipso τ affert ei spm: τ seruat caliditatem eius innatam: τ temperat ipsum cuꝫ pulsu. Et factum est vt penetret h vena ad concauitatem: quoniam gibbositas ipsa euentatur motu diaphragmatis. ¶ Et sanguini quidem non est creatum in epate spatium ampluꝫ: imo ramosum dispartituꝫ vt sit comprehensio eius totius super chilũ vehementior τ passio dispartiti chili ex eo magis completa τ velocior sit. ¶ Et illud qđ de venis est a parte epatis subtilliores hꝫ tunicas vt perueniat per eas ipressio carnis ad chilum. ¶ Et panniculus quidem eius comprehendit epar τ ligat cuꝫ visceribus tegentibus intestina. τ stomacuꝫ que diximus τ ligat ipsum etiaꝫ cum diaphragmate ligatione maxima forti: τ ligat ipsum cum costis dorsi: τ ligant ipsum alia subtilia parua. ¶ Et continuat inter ipsum τ inter cor vena continuans inter ea ambo quã sciuisti descendenꝭ de corde ad ipsum aut ascendens ex ipso ad cor aut ẽm ambas intentiones. τ hec quidem vena sapienter ligata est etiaꝫ cum epate τ panniculo duro spisso: τ est penetrans super ipsum: τ subtilius lams eius est illud quod est a parte intrinseca: quoniam tangit membra subtilia. ¶ Et epar quideꝫ hominibus maius est epate omnis animalis appropinquantis ei in quantitate. τ q omne animal plus comedens τ debilioris cordis est habens maius epar: τ continuat inter ipsum τ inter stomacum neruus sed est subtilis: τ non sunt communicantia nisi propter rem maximam ex apostematibus epatis.

¶ Et primum qđ oritur ex epate sunt due venę: quarum vna est in latere ꝯcauo τ plurimuꝫ iuuamenti eius est in attractione cibi ad epar τ noiat porta: τ altera ẽ i latere i gibboso τ iuuamẽtũ ei⁹ est applicatio nutrimenti ad mẽbra ex

eius significat humidā cōplōnē epatis. et duri/
tiei significat duritiem eius: aut apā durum in
ipso. ¶ Et ipsius inflatio significat eius tumo
rem: aut apā in ipsa. ¶ Et lunatio que sentitur
ex inflatione eius significat q est in ipso epate:
et ipsius elongatio existens fm aliam formam:
quod est in alio ab epate: et quod est in lacerto
ventris. ¶ Similitudo autem accepta ex do
loribus est sicut si fuerit extensiuus cum grauit
tate: tunc illic erit opilō aut apostema. et si fuerit
sine grauitate: tunc illic erit ventositas. ¶ Et si
fuerit grauitas sine punctura: tūc mā erit in cor
pore epatis siue fuerit apā siue opilō. et si fuerit
cum punctura: tunc erit apud panniculū velan
tem ipm. ¶ Verū significationes assumpte ex
opōnibus factis ab eo sunt pp digōnē et attra/
ctionē et expulsionē sanguis ad corpus et aquo
sitatis ad renes: et colere ad fel: et melie ad sple/
nem: et sicut dispō tussis. Cūqz destruit aliquid
hoz et non fit pp membrū cōicans epati: tunc
est ex epate. ¶ Significatōes aūt accepte ex cōt
tantibus sunt sicut fetor: nā si est ex stō multotiens
significat dispōnes epatis: et sicut singultus et si
cut appetitus cī: et digō: et sicut mala anheli/
tus: qz ipsis.n.fit pp pulmonē et diaphragma: tñ
qñqz fit pp epar: et sicut spēs egōnis et spēs vri
ne significant dispōnes epatis quas sciēs: et si
cut dispōnes sode et egritudinū capitis et dispō
nes egritudinū splenis significant ipsās: et sicut
ex dispōnibus lingue in tactu eius et asperitate
ipsius et colore eius et colore labioz significant
ipse. ¶ Et iam qdem currunt inter cor et epar
diuersitas et ꝯuenientia et victoria in qualitati
bus suis quas diximus i.c. anathomie cordis.
¶ Verū significationes pp dispōnes cōitatis
sunt sicut significatio coloris super epar ita vt
si sit rubeus albus. tunc significat sanitatē eius:
aut si sit citrinus significat caliditatem eius: aut
plūbinus frigiditatē eius: aut brunus signifi/
cat frigiditatē et siccitatē eius: et sicut est signifi/
catio icteritie super ipsū et ēt sicut significatio
pinguedinis carnose significans hu. et calidita/
tem ipsius: aut pinguedinis cum adipe signifi/
cans hu. et frigiditatē eius: et sicut macies signi
ficat siccitatem eius. ¶ Et sicut cōitas calidita
tis in corpore significat si non fuerit a vehemen
tia caliditatis cordis caliditatem eius. Et co/
gnoscunt cum ea significatōes caliditatis eius
predicte. ¶ Significatōes aūt ex formis mem
brorum aliquorum sunt sicut significationes ex
magnitudine venarum et amplitudine earum
significantes ex magnitudinem epatis: et am/
plitudinem viarum eius. ¶ Et ex breuitate di
gitorum et longitudine eorum etiam significa/
tur paruitas et magnitudo eius. ¶ Sed signi
ficationes ex pillis orte super ipsum sunt sicut
significationes eorum in membris alijs quas
iam diximus. ¶ Significationes vero ex eis
que oriuntur in ipso et sunt vene: sunt quoniam
si ipse sunt grosse magne manifeste tunc com/
plexio principalis est calida. et si sunt subtiles
occulte: tūc complexio principalis est frigida.
¶ Verum eius caliditas et frigiditas et lenitas
et durities: quandoqz sunt propter complexio/
nem principalem: et quandoqz sunt propter cō
plexionem accidentalem. ¶ Significationes
autem ex eis que in ipso generantur sunt sicut
si in ipso generatur colera significat caldita/
tem eius et melancolia caliditatem eius vehe/
mentem: aut siccitatem eius et frigiditatem fm
q sētur in loco suo. ¶ Et generatio sanguinis
boni est significatio sanitatis eius. ¶ Et ille cu
ius sanguis est colericus: aut melācolicus: aut
mollis declaratur i eo q spargitur ex eo ad cor
pus: aut aquosis non recipiens continuationē
cum corpore sicut est in ydropisi carnosa est in/
firmum fm q significat ipsum dispositio eius
quod spargitur ab ipso. ¶ Conuenientia vero
et diuersificantia sciuntur ex hoc q conuenien/
tia sunt similia complexioni naturali contraria
complexioni accidentali. ¶ Ex etate vero et
consuetudine et que currunt in eis significatio
nes cognoscuntur in qualitatibus.

¶ De contrariantia cordis ad epar in qua/
litatibus. Cap.iiij.

s Cias q caliditas cordis vincit cali/
ditatem epatis magnifice. Et humi/
ditas eius nō vincit siccitatē ipsius.
et siccitas eius quandoqz vincit hu.
epatis pariper. et caliditas epatis vincit frigidi
tatem cordis debiliter. Et humiditas eius vin
cit siccitatem ipsius. Et eius frigiditas parum
vincit caliditatē eius: et ipsius siccitas semper
vincit humiditatem eius. ¶ Et frigus cordis
vincit caliditatem epatis plusqz vincit siccitas
ipsius humiditatem epatis. et caliditas cordis
vincit humiditatem epatis plusqz vincat sicci/
tas ipsius humiditatē eius. Et vincit frigidi/
tas eius ēt calitatē illius aliquo modo victorie.

¶ De signis complexionum epatis natura/
lium et primo calide. Cap.v.

c Omplexionis calide naturalis si/
gna sunt amplitudo venarum et ipsa
rū manifestatio et calefactio pulmo
nis et corporis si non resistit ei cor.
¶ Caliditas enim cordis vincit frigiditatem
epatis fortiter. ¶ Et multitudo generationis
colere in etate iuuentutis: et melancolie in fine
eius multitudo pilorum in ossibus pectoris: et
fortitudo appetitus cibi et potus.

¶ De signis cōplōnis fride nālis. Cap.vi.

s Igna eius sunt contraria illis signis
et frigiditas cordis vincit caliditatē
epatis minus qz vincat caliditas ei⁹
illius frigiditatem. ¶ Et quoniam
sanguis habentis hanc complexionem est subti

lio: ꝛ aquoſus ꝛ ꝟtus eius eſt debilis tūc mul‑
totiens accidunt in ipſo febres.

¶ De ſignis cōplōnis ſicce nālis. Cap. vij.

Signa eiꝰ ſūt paucitas ſanguis ꝛ groſ
ſitudo eius vacuitas vēarū ꝛ ſiccitas
totiꝰ corpis ꝛ ſpiſſitudo piloꝝ ꝛ criſpi
tudo ipſoꝝ: ꝛ cor ſua hūiditate non
ꝯſequit ſiccitatē epatis: ita ꝙ aliqd valeat: imo
non vincit eam oino: verū ſiccitas epatis vin‑
cit humiditatē cordis valde: ꝛ caliditas cordis
vincit humiditatem epatis in vltimo.

¶ De ſignis cōplōnis humide nālis. Ca. viij.

Signa eius ſūt ꝯᷓria illis ſignis: ꝛ cor
dis ſiccitas qñqꝫ ꝯſequit humidita‑
tem epatis parū valde: verū humidi
tas ipſius vicit ſiccitatē cordis fortis.

¶ De ſignis complexionis calide ꝛ ſicce na‑
turalis. Cap. ix.

Signa eius ſunt ſanguis groſſus. ꝛ
multitudo piloꝝ nigroꝝ apud oſſa
pectoris. ꝛ amplitudo venarū ſcḋm
cōplōnē: ꝛ durities. ꝛ multitudo ge
nerationis colere ꝛ melancolie in fine iuuen‑
tutis. ꝛ ſiccitas corporis ſi non diuerſificauerit
ipſam cor.

¶ De ſignis complexionis calide ꝛ humide
naturalis. Cap. x.

Significant ipſam calitas ſanguis ꝛ
bonitas eſſentie eius ꝛ amplitudo ve
narū valida cum leuitate. ꝛ ꝙ color
eſt rubeus ſine citrinitate ꝛ pili plimi
in pectoris oſſibus minus tñ eis qui ſunt in ca
lida ꝛ ſicca: ꝛ neqꝫ ſunt in ſpiſſitudine eorum ꝛ
criſpitudine. ¶ Et tenuitas vel teneritas cor‑
poris pp calitatē ꝛ hu. ipſius. ¶ Et cū calitas
eſt dominans remanet corpus ſanum. Et ſi hu
miditas eſt magis dominans feſtinant ad ip‑
ſum egritudines putrefactionis.

¶ De ſignis cōplōis frē ꝛ hūide nālis. C. xi.

Signt ipſam ſanguis aquoſus ꝛ fleg‑
maticus paucitas piloꝝ apud oſſa pe
ctoris: ꝛ ſtrictura venarū: vene non
replete: mollities: paucitas genera‑
tionis colere ꝛ melancolie in fine iuuentutis: ꝛ
humiditas corporis ſi non contra operet cor.

¶ De ſignis cōplōnis frē ꝛ ſicce nālis. C. xij.

Signt ipſam paucitas ſanguis: ꝛ pau
citas calitatis ſanguis ꝛ corporis ꝛ
ꝯſtrictio venarū ꝛ occultatio earꝫ ꝛ ea
rū durities ꝛ paucitas piloꝝ in mi‑
rac. ſiccitas totius corporis.

¶ De egritudinibus accñtibus epati. C. xiij.

Epati accñt egritudies cōplōnis in
ppꝛietatis ſue ſubē. ¶ Et egritudi‑
nes cōpōnis: ꝛ apata. Et veſice: ꝓpe
apud pāniculū. Et rūpunt apud ſpa
tium: ꝛ reliqua quarū ſingularꝫ dicemus ca.
¶ Et qñqꝫ tolerat ruptura plꝰ ꝙ̄ reliqua mē
bra: ꝛ non timet ex ea mors feſtina niſi aſſociet
ei eruptio ſanguis ex vena magna. ¶ Et qñqꝫ
accñt epati apata ꝑ cōitatē ꝛ ꝓpꝛie in ſtō ꝛ ſple
ne: ꝛ felle ꝛ renibus ꝛ diaphragmate: ꝛ pulmo
ne ꝛ meſaraicis ꝛ inteſtinis: ꝛ ꝓpꝛie ſupiorib' ꝛ
ſed ſtō ꝛ diaphragmati ꝛ felli ꝛ meſaraicis ꝛ
inteſtinis cōicant in pmis vene que ſunt apte
ꝯcauitatis epatis: deinde pueniut nocumentum
eorū ad epar: ꝛ qñqꝫ cōfirmat. ¶ Diaphrag‑
ma vero ꝛ pulmo ꝛ renes cōicant in pmis ve
nis gibboſitatis: deinde pueniut ad epar: ꝛ qñqꝫ
ꝯfirmant. ¶ Et plurima cōicatio que eſt non
eſt niſi pp ſtōm: pp cām cum qua corrūpit dige
ſtio ꝛ expellit cibus indigeſtus niſi ſit cā alia.
¶ Et egritudinū qdē gibboſitatis mār expul
ſio ſm plꝰ ſit cum ꝓuocatione vrine ꝛ fluxu
ſanguinis ex naribus ꝛ ſudore: ſed in egritudi
nibus concauitatis eſt illud cum ſolutione ven
tris ꝛ vomitu colerico: ꝛ ſanguineo, ꝛ ſudore
etiam in plurimis horis.

¶ De ſignis malitie cōplōnis cale. Cap. xiiij.

Malitie cōplōnis calide ſigna ſūt ſitis
vehemens ꝛ non abſcindit cū aque
potu. Et paucitas appetitus cibi. Et
inflāmatio. Et citrinitas vrine ꝛ tin
ctura eius. Et velocitas pulſus ꝛ frequētia eiꝰ ꝛ
ꝛ febres ꝛ aduſtio ſanguis: ꝛ ledi a calefacien‑
tibus. ꝛ ſequit ipſam liquefactio incipiens ab
humoribus: deinde a carne epatis: ꝛ ſequitur
eam raſura inteſtinoꝝ: ꝛ qñqꝫ deſiccat cum ea
tñ abſqꝫ dolore in lateribus: aut grauitate: ꝛ
multiplicat cū ea vomitus citrinus ꝛ rubeus
ꝛ viridis: ꝛ ſuccus porri ꝛ eſt cum ea egō cole‑
rica plꝰ ꝛ ꝓpꝛie ſi fuerit illic cū cōplōne mār
ꝛ ſi non fuerit minoratur ſangui. ꝛ craſperatur
lingua: ꝛ extenuatur corpus. ¶ Et quandoqꝫ
ſignificatur illud etate ꝛ conſuetudine ꝛ arte ꝛ
regimine. ¶ Et illa que media eſt generat co‑
leram: ꝛ ſuperflua generat melancoliam. ¶ Et
egritudines eius ſunt ex malitia ꝛ melancolia
ꝛ ſimilibus. ¶ Et quando peruenit ſolutio vē
tris ad ſyncopim cum caſu appetitus: tunc plu
rimum eius eſt propter debilitatem epatis fa‑
ctā a complexione calida. ꝛ in plurimo ipſius
eſt egeſtio ſicca aduſta niſi ad hoc perueniat vt
adurat ſanguinem ꝛ humores ꝛ carnoſitatem
epatis ꝛ ſolutione ventris eam educat. ¶ Et
quando incipit adurere ſanguinem eſt egeſtio
ſicut fex. ꝛ quando eſt in epate aduſtio aut apo
ſtema: aut dubellan: deinde egreditur cum ege
ſtione aliquid nocens groſſum: tunc illud eſt
carnoſitas epatis iam putrefacta. ¶ Et non eſt
omnis res nigra egrediens fex. ¶ Et quando
qꝫ rectificatur ablutum ꝛ virulentum materia‑
le: deinde ingroſſatur ꝛ fit nigrum groſſum fe‑
tidū ſicut fit in febribus peſtilentialibus. ¶ Et
quandoqꝫ egreditur pus virulentum ſangui‑
nis: deinde nigrum ſubtile.

¶ De signis malitie cõplexionis frē. Cap. xv.

Signa eius sunt albedo labioꝝ ⁊ lingue ⁊ paucitas sanguinis ⁊ difficultas cursus eius ⁊ multitudo flegmatis ⁊ paucitas sitis ⁊ corruptio coloris ⁊ liquefactio materiei: ⁊ quãdoq₃ denigratur declinãs ad viriditatẽ: ⁊ qñq₃ fit citrina ad colorẽ fistici declinãs. ⁊ etiã albedo coloris ⁊ flegmatis ꝓprietas ⁊ grossitudo ꝓpter cõgelationẽ. ⁊ tepiditas pulsus ⁊ vehementia famis. Fames enim nõ fit nisi ex frō tñ. ¶ Et paruitas digestionis bone. ⁊ qñ frigus ꝯsequitur finez euacuatur appetit. ¶ Et egestio qñq₃ est sicca sine odore: ⁊ qñq₃ est hũida ꝓpter debilitatẽ attractiue ⁊ est declinis ad albedinez parui fetoris. ¶ Et qñq₃ subtiliatur cũ ea egestio ⁊ humectatur: verũ nõ ꝯseuerat ita ꝯtinue. ¶ Et nõ multiplicatur cũ ea fluxus vẽtris: q̃uis sint eius inceptio ⁊ euctus elõgat: ⁊ in fine eius egreditur q̃dã simile feci sanguinis putrefacti nõ sicut sanguis liquefactu. ¶ Et qñq₃ sequuntur cõplexionẽ frigidã post spaciũ q̃dã febres: ꝓpterea q̃ sanguis subtilis q̄ est in ipsa recipit putrefactionẽ q̃ accidit ei ⁊ sunt febres praue q̃s dicã in ca. febriũ. ¶ Et qñq₃ est in initio earũ vrina subtilis: deinde ingrossatur ⁊ denigratur. ¶ Et qñq₃ est fluxus vẽtris similis lauature carnis recẽtis ⁊ illud cum appetitu in ꝓncipio sit frig⁹: ⁊ si accidat post illud casus appetit⁹: tũc est ꝓpter corruptionẽ hu. aut ꝓpter eãm aliã febris ⁊ similiu₃. ¶ Et plũm significationis eius est sup debilitatẽ a frigore ⁊ in fine eius redit appetit⁹ ⁊ fit superflu⁹ ẽm plũm ⁊ spasmatur cũ eo mirach. ¶ Et quandoq₃ significãt ipsam etas ⁊ cõsuetudo ⁊ cib⁹ ⁊ cause preterite: sicut potus aque frigide in ieiuno: aut post balneũ aut coitũ: quoniã epar inflãmatũ sugit ex aqua tunc velociter plurimũ. ¶ Et si est illic materia sentitur acetositas i ore ⁊ hũiditas in egõne. Et qñq₃ est ad nigredinez ⁊ viriditatem ⁊ non ad citrinitatẽ ⁊ rubedinez.

¶ De signis malitie ꝯplexionis sicce. Cap. xvi.

Signa eius sunt siccitas oris ⁊ lingue ⁊ sitis ⁊ durities pulsus ⁊ subtilitas vrine: ⁊ quãdoq₃ denigratur color ⁊ si fuerit illic melancolia aut colera: scies significationes earũ facile per ea que sciuisti in primis.

¶ De signis malitie complexionis humide. Cap. xvij.

Significãt ipsa₃ inflatio faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ mollities carnis ypocundriorum: ⁊ paruitas sitis: nisi sit caliditas cõsumens humiditatẽ. ⁊ humiditas lingue ⁊ albedo coloris: ⁊ quãdoq₃ est cũ ea citrinitas pauca. ¶ Cum autez vehemẽs fit frigus ⁊ dominatur humiditas est declinis ad viriditatem. ⁊ quãdoq₃ debilitatur corpus propter mollitiẽ humiditatis.

¶ De ẽmone vniuersali de curis egritudinũ epatis. Cap. xviij.

In epate necessaria est cõseruatio sanitatis cũ similibus ⁊ expulsio egritudinis cũ ꝯtrario. ¶ Et in regimine apostematũ ⁊ vlcerũ ⁊ nocumentoꝝ qualitatis: ⁊ in opilationũ apertione ⁊ reliquoꝝ ea que sunt necessaria in reliq̄s mẽbris. ¶ Et melior q̃ horaꝝ ad sumẽdũ in potu medicinas egritudinũ epatis: ⁊ ꝓprie pp opilationẽ epatis ⁊ filia est hora in qua existimatur q̃ illud q̃d peruenerat ex stõ ad epar ⁊ comprehẽdit in ipso iam est digestum ⁊ separatu₃ q̃d separari oportuit: ⁊ inter ipm ⁊ iter comestionẽ tps interuenit cõueniẽs: ⁊ in cõsuetudine hoium est hora que est iter surrectionẽ a somno: ⁊ iter balneationem. ¶ Et op₃ etiã in epate vt tu nõ euacues medicinas apertiuas ⁊ resolutiuas: quibus ꝯtit ꝯsus egritudines epatis mãlos opilatiuas ⁊ apostas ex stipticis ꝯfortantibus nisi existimes siccitatẽ superfluã. ¶ Et nõ op₃ vt ad summũ ꝑueniatur in infrigidatione epatis q̃nĩ possibile est ⁊ ꝑducat ad ydropisim neq₃ in calefactiõe eius: ⁊ ꝑducat ad arefactionẽ: ⁊ ꝓpter hoc op₃ vt sciãs q̃titatẽ cõplexionis nãlis epatis q̃ curas ita vt cũ reduxeris ipm ad eam sistes. ¶ Et scias q̃ cum tu erras in epate ꝑuenit error tuus ad venas: deinde ad corpus. ¶ Et error q̃ est vt tu ꝓuoces vrinã vbi necessariũ est te soluere ventrẽ: ⁊ est vt sit mã in ꝯcauitate: ⁊ soluas vẽtrẽ cum te oporteat ꝓuocare vrinã: ⁊ est vt sit materia in gibbositate. ¶ Et op₃ q̃ vt medicine epatice optime terantur. ¶ Et oportet vt sint subtilis substãtie q̃tenus ad ipm perueniant: siue sint frē siue stiptice. ¶ Et subtiliãnũ quidẽ ꝓprietas est vt acuãt sanguinẽ l₃ sint aperitiua: q̃re op₃ vt attẽdas illud: ⁊ sicut aq̃ radicũ est ex sũmis apꝑtiuaꝝ eius: ⁊ subtiliãns eius gñant quãdoq₃ humores diuersos nõ ꝓportionales: q̃re op₃ vt qñ frequẽtas eius potũ duobus aut tribus diebus ꝯsequẽter cũ aliquo leniās nãm. vez vrine ꝓuocationẽ aqua ipsa de radicibus operatur. ¶ Et oẽs q̃ endiuie spẽs ⁊ ꝓprie amara que ad rubedinẽ declinat confert lesionib⁹ epis: calefactis q̃ cũ sir⁹ acetosoꝝ ⁊ ifrãno cũ melle. ¶ Et epar edib iuuatiuũ est cũ sua ꝓprietate: ⁊ carnes limaciaꝝ similiter.

¶ De causis nociuis epatis. Cap. xix.

Scias q̃ intromittere cibum super cibum ⁊ error ordinis eius sunt ex rebus magis nociuis epati: et potare aquã frigidã subito in ieiuno ⁊ post balneum et coitũ: et exercitium qñq₃ perducit ad infrigidationez vehemẽtem epatis. ¶ Et quãdoq₃ accidit epi inflãmatio ab ipsa suctio et velox et multa ex ea: et qñq₃ ꝑducit ad ydropisim. ¶ Et op₃ in hmõi dispõne vt permisceas eã cũ vino: et nõ infrigides eam vehemẽter et nõ traiicias eam impetuose deglutiẽdo: imo sugendo paulatim. ¶ Et viscosa quidẽ oia no

cent epi ex pte q̃ faciunt possidere opilationẽ. ¶ Et frumentũ est ex sũma eoꝝ in qbus est viscositas cũ cõparatione ad illud qd̓ est epar ex mẽbris cũ digerit̃ in epe. ꝛ nõ est omne frumẽtum ita: imo glutinosum. ¶ Et vinũ dulce facit accidere in epe opilationẽ: ꝛ ipm abstergit illã que est i pectore. ꝛ cã in illo est ꝙ vinũ dulce attrahitur ad epar nõ gradatim ꝓpterea ꝙ epar diligit ipm ex hoc ꝙ est dulce: ꝛ ꝓpter suã penetrationẽ ex hoc ꝙ est pot᷒: q̃re nõ morat̃ in ipso quãtitate qua separet̃ fex ab eo ſm morã aliarũ rerũ grossarum: imo superuenit epi in grossitudine sua: ꝛ inuenit vias ad ipsuȝ paratas: qm̃ vie que sunt inter stõm ꝛ epar sunt ample ſm cõpositionẽ ad illd̓ qd̓ venit ad ipm ex venis sparsis in epate. ¶ Amplius cũ comprehendit̃ in epate nõ morat̃ quãtitate q̃ separet̃ ꝛ digerat̃: imo expellit̃ subtilei venas strictas illic velocitate sue penetratiõis: ꝛ dimittit sedimẽ ꝓpter ꝯstrictionẽ vie. In pulmone do res est ecõtrario: qm̃ superuenit ei vinũ dulce cũ iam colatuȝ est: aut ex via meatuũ meri ſm semitã resudationis ex meatib᷒ strictis ad amplos: aut ex via cõcaua cũ iam dimittit fecẽ ꝛ vadit adhuc cum iam sit colatum ꝛ trãsit in meatibus strictis ad amplos: q̃re colatur vice altera. Et similiter relique dispositiones nõ inueniuntur ei cum comparatione ad pulmonem.

¶ De rebus conuenientibus epati. Cap. xx.

Ex medicis qd̓ ꝯferũt ei oĩa in qb᷒ ẽ amaritudo qua apiatur: aut virt᷒ alia qua aperiat̃ cum stipticitate qua cõfortet̃. ꝛ odoramẽto cõueniẽte subeũs ꝛ ꝓhibẽte putrefactionem sicut cinamomũ ꝛ sũmitates squinãti ꝛ myrrha ꝛ silia. ¶ Et ea in qbus sunt ablutio ꝛ abstersio ꝛ mũdificatio virtus mali cũ nõ consequunt̃ in mollificatione sũmam cõsecutionis mellis: ꝛ ea in quibus sunt maturatio ꝛ lenificatio ꝛ ꝓprie cuȝ stipticitate ꝛ cõfortatione sicut crocus. ¶ Et que sunt cũ h̄ suauia sicut passe. ¶ Et velocis penetrationis sicut vinũ odoriferũ pl̓ibus epibus in quib᷒ nõ est caliditas vehemẽs. ¶ Et qñ medicina aggregat ad ꝓprietates ꝑdictas suauitatẽ: tunc fortasse est amica epatis diligẽs ipm sicut passe ꝛ ficus ꝛ auellane ꝛ est vltimi iuuamenti ꝛ si est nõ recipiẽs putrefactionẽ: ꝛ corruptionẽ: tunc est magis vltime cõsecutiõis in iuuãdo. ¶ Et altaraxacon qdẽ ꝛ endiuia hortulana ꝛ cãpestris cõueniunt ei valde. ꝛ ꝯferũt frigida egritudini calide in epe cum ꝓprietate sua ꝛ q̃litate cõtraria simul: q̃uis quidã dicãt ꝙ illa que est vehemẽter amara est calĩa: ꝛ confert apiendo in opilationẽ ꝓpter suã amaritudinẽ ꝛ cõfortando ꝓpter suã stipticitatem ꝛ cõfert egritudini frigide cum sua ꝓprietate: ꝛ cuȝ eo qd̓ est in ipsa de apertione ꝛ confortatione. ¶ Et qñ superfluit frigus in epate pmisce quãlibet illarũ duarũ cuȝ melle: aut cũ aqua mellis: qm̃ resistit mel infrigidationi earũ si timet̃ ex ea ꝛ adiuuat ipsaȝ ad reliq̃s opationes suas. ¶ Et qñq̃ exiccant̃ ambe ꝛ sumunt̃ in potu cũ melle ꝛ aqua sua ꝛ decoquunt̃ cũ melle: ꝛ ꝯferunt valde: ꝛ aperiunt ꝛ educũt humorẽ frigidũ cũ vrina. ¶ Et ex cibis quidẽ ꝯuenientibus epi sunt illi q̃rũ chimus bon᷒ est ꝛ dulcia ꝯueniũt epi: q̃re ipinguat̃ eis ꝛ magnificat̃: ꝛ cõfortat̃. Uerũ velocia sunt ad hoc vt faciãt euenire opilationem ꝓpterea ꝙ epar attrahit ea laboriose associãs ea humorib᷒ aliis. ꝛ ꝓpter hoc opȝ vt deuitet dulcia ille qui habet apa i epe suo: qm̃ ipsa cõuertunt̃ velociter ad colerã: ꝛ faciũt accidere opilationes ꝛ nocibiliora dulcia sunt q̃ sunt ex eis grossa: propterea q2 faciũt accidere opilationẽ: ꝛ que ex eis sunt calĩa ꝓpter cõuersionẽ suã ad colãȝ. ¶ Et fistici quidẽ iuuatiui sunt ꝓpter suã aromaticitatẽ ꝛ stipticitatẽ ꝛ cõfortationem ꝛ mũdificationẽ viarũ venaruȝ cibi: verum sunt vehemẽtis calefactionis. ¶ Et auellane sunt cõuenientes oĩbus epatibus: qm̃ ipse non sunt vehemẽtis caliditatis: ꝛ sunt aperitiue ꝛ chim᷒ earũ est bonus. ¶ Et epar edi ꝛ carnes limaciarum cõueniẽtes sunt epati cũ proprietate que est in eis.

¶ De cura malitie complexionis calide in epate. Cap. xxi.

Oportet vt sit subtiliatio in regiẽ ei᷒ ꝛ nõ ꝑueniat ad vltimũ. ꝛ caueat̃ in ea mollificatio vehemẽs cum humectatiuis aquosis: ꝛ caueat̃ in ea euẽtus opilationis cũ infrigidãtib᷒ grossis. ¶ Et oportet vt caueat̃ in ea stupefactio vltima: imo opȝ vt infrigidãtiã ipm aggregẽt ad infrigidationem abstersionem ꝛ apertionem ꝛ penetrationem cibi ꝛ stipticitatẽ cõfortanteȝ nõ plurimã ꝛ in aqua ordei sunt oẽs iste ꝓprietates. ¶ Et endiuia quidẽ campestris ꝛ hortulana vltima est in hac intẽtione. Cõplexio nãq̃ ambarũ declinis est ad frigus nõ valde superfluum. ꝛ est in ea caliditas aperitiua. ꝛ nõ calefactiua ꝛ stipticitas eq̃lis cõfortans imo peruenit̃ ex iuuamẽto ambarũ vt nõ noceãt epi frigido ꝛ ponitur ambe in medicinis sicut dixim᷒ in medicinis singularibus: ꝛ in areolis medicinarũ epaticarũ: ꝛ quãdoq̃ comedunt̃ elixate ꝛ ꝓprie cum coriãdro humido ꝛ sicco ꝛ comedunt̃ cũ aceto. ¶ Et amirberis habet ꝓprietatẽ maximã etiã: ꝛ tamarindi etiã. ¶ Et cũ sentit̃ opilatio in epate ꝯuenit vt adiungat̃ illis ambab᷒ apiũ: qm̃ aperit opilatiões ex q̃cũq̃ duarũ partium sunt: ꝛ est ex eis quoꝝ penetratio est velox: ꝛ similiter calefactio. ¶ Et ex eis que cõferũt ad illud est: vt sumantur succi endiuie: ꝛ succi alkekengi ꝛ succi solatri omniũ añ. vii. ʒ. ꝛ succi coriãdri humidũ ꝛ succi feniculi oĩum añ. vii. ʒ. ꝛ ʒ. admisceatur. ʒ. ʒ. croci ꝛ sumatur in potu

¶ Et quādoq3 sumitur in potu oleū ro. bonū τ oleū de pomis cū aqua frigida τ tēperat cōplexionē epatis. ¶ Et ex eis que ↄferūt epati qḋ habet maliciā cōplexionis calide est vt sumat ex alefriguis aur. ij. cū zuccaro tabarzet τ aqua frigida. ¶ Et etiā vt in potu sumat succus cucurbite assate τ aqua granatoꝝ τ lac vaccinū sine butyro τ aq̄ pomoꝝ τ piroꝝ τ altharichi τ succus ro. recentis. ¶ Et qñ nō est fe. ↄfert aq̄ lactuce cū syr° acetoso oi die bibat cū pōdē. iij. ʒ. mirabo. citrinoꝝ τ pōdere ʒ. i. de lacca ablu-ta. τ. ʒ. ʒ. se. apij. Et qñ separatio fit ex eo duab° hebdomadis bibat lac camelaꝝ fetaꝝ incipiē do ab. i. lib. vsq3 ad. ij. τ coquant in ipso medicine diuretice apitiue facientes penetrare sicut aliqḋ ex succo eupatorij: τ ex se. endiuie: τ se. cuscute. ¶ Et qñq3 sunt necessaria ea que sunt sicut sūmitates squināti. ¶ Et qñq3 est nociuum sumere in potu stupefacientia τ cōfectiōes opiatas τ recipiētes iusquiamū τ filonium. Et ego abhorreo illud cū inueniat ab eo iter. ¶ Et vinū forte quādoq3 excusat ipm si bibat aq̄ frigida valde in ieiuno. ¶ Et cōferūt ei troc. de spodio τ tro. berberis fri τ troc. de camphora. ¶ Et ex troc. ↄferētibus eis est trocisc° hmōi. ℞. folioꝝ salicis: τ folioꝝ nenufaris amboꝝ ū ana ʒ. x. ro. ru. absq3 capitibus suis ʒ. xij. cāphore pōdus ʒ. ij. ʒ. τ mellis rubei τ lacce ablute cū alesenian sicut est ablutio aloes amboꝝ ū ana ʒ vij. gariof. ʒ. viij. croci ʒ. iij. aristol. ʒ. v. luti lazbrusim masti. capil. ve. oīū ana ʒ. iij. ↄficiant cū aqua solatri τ endiuie τ fiāt inde troc. τ sit vnusquisq3 trociscus aur. i. τ sumat ex eis oīe trocisc° cū aq̄ solatri. ¶ Et qñq3 confert ad illud emplastra facta ꝑm hūc modū: sumat portulaca τ teratur: τ ponat sup ipm oleū ro. τ infrigidet: τ fiat cum ea emplm. ¶ Aut sumat amboꝝ ū sandaloꝝ ana vn. i. gariofi. violaꝝ siccarū ambarum ana vn. i. τ. ʒ. ro. vn. ʒ. τ croci abluti vn. ʒ. τ absinthij vn. q̄rta pars: cāphore pōdus ʒ. ij. adiungant ceratio facto cū oleo de salicibus τ liniat super aliqḋ latum: τ propie folia cucur. τ folia acetose: τ folia siclē: τ fiat cū eo emplastrum. ¶ Et quādoq3 emplastrū fit eū succis herbarū frigidaꝝ sicut succo cucur. τ cucu. τ reliq̄s que diximꝰ in ca. eoꝝ que bibunt: τ ponātur in ipso ordeū: aut sauich lentiū. τ effundit sup ipm oleū ro. τ fit cū eo emplm: τ qñq3 ponitur in ipso aliqḋ de ligno sandali τ gariofi. τ cāphora: τ nō elongatur qn ponatur in ipso aliqḋ ex odoriferis: τ aquis fructuū odoriferorum: τ quādoq3 rorat aliqḋ super ipsum de mersus. ¶ Cibi vo quib° cibant sint sicut aq̄ ordei τ decoctio oleoꝝ ꝑdictorum τ ipsamet olera decocta τ endiuia decocta cū coriandro humido τ lactuca τ sicla decocta τ passe aceto se τ aq̄ lactis acetosi τ carnes limaciaꝝ. ¶ Et ex fructib° alzarur τ cydonia τ pyra: τ nō multum sumat ex illis vt nō supflue addat in stipticitate: τ gñetur opilatio etiā τ poma τ granata muza τ expilio vue acetose. ¶ Et frangatur stipticitas eoꝝ cū eis in quibus est lenificatio τ mora assemi τ ribes cū zuccaro: τ acetū ꝑpa ratum cum aq̄ granatoꝝ τ grana granatorum ante cibū τ post cibū: τ melones qui sunt supflue dulcedinis: τ ꝑcipue illi q̄ noiant ralzi τ palestini τ indi. ¶ Et nō opꝫ qḋ vi de illis medicinis sumant ille frequēter in qbus est cū in frigidatione stipticitas ꝑpter illud qḋ in ipsis est de vi faciendi accidere opilationē: τ non est malū sumere melones duros pue dulcedinis τ vuas in qb° est durities carnis τ puuas dulcedinis τ illas que sunt muze ex vitis proprie. ¶ Et cōferunt ei cibaria facta de mes: τ de cucurbitis τ de spinacijs τ lētibus cū aceto cōdita τ sine aceto. ¶ Et quidā hoies sunt qui comedunt vel cōcedunt passas: sed opꝫ vt sint declines ad acetositatem: τ auellanas: qm̄ nō est in eis calefactio plurima: τ sunt apitiue opilationū: τ sunt boni nutrimenti: opꝫ ergo vt misceant cū eis in qbus est infrigidatio aliqua τ stipticitas. ¶ Et ex carnib° pisciū paruoꝝ decoctoꝝ isindebegi: aut cū aceto τ almiosos: τ cōgelata facta ex carnibus subtilib°. s. carnib° hedi τ auiū leuis digōnis sicut est caro perdicum τ turturū non supflue pinguiū cū pomis preparata. ¶ Et cōferūt eis vētres auium aque: τ alguarasce cū aqua rof. τ galline cū aceto cōdite: τ silr parue duce cū aceto preparate. ¶ Et nocent eis epar τ splen τ cor carnes grosse: sicut carnes hircoꝝ τ arietū τ aialium neruosorum τ dure carnis: sed caro vaccarū iuuencularum prepata vt ea que cōgelant confert huic forte stōm. ¶ Et illum qui digerit. ¶ Et opꝫ vt vitent oua cocta donec fuerint dura τ assata τ vitent pinguia supflue. ¶ Et nocet ei vinum valde nisi ipsum sit necessarium ꝑpter consuetudinem: aut debilitatem digōnis: tunc opꝫ vt sumant in potu parum subtile quod sit decliue ad albedinem.

¶ De regimine malitie complexionis frigide. Cap. xxij.

Ex eis que conferunt istis est potare syrupū de absinthio cū syrupo acetoso de melle. ¶ Et qñq3 ↄfert huic frigidū epar vt dormiat in nocte super troc. de absinthio. ¶ Et semina calefaciētia nota sunt vehemētis iuuamenti. ¶ Et silr iuuat cum administratiōe lactis camelaꝝ arabicaꝝ nō aliarū cum pōdere ʒ. v. vsq3 ad. x. zuccari. Hoc enim tēperat complexionē τ educit humores frigidos soluēdo vētrem: τ puocando vrinā τ aperiendo opilationes. ¶ Et fortius illo est vt dormiat super diacurcuma aut dialacca: τ athanasiam: τ administrent in sincopi diacostum zinziber conditū cum aq̄ apij τ tro. de costo τ de lacca dicti in antidotario. ¶ Et

bibant in ieiuno eupatorij et assari.ʒ.ij.et bibat desup vinū. ℭ Et ex decoctionib⁹ decoctio co sti et absinthij dicta in antidotario bibat cum oleo amigdalino dulci pōdere.ʒ.ij.et olei de fisticis pōdere.ʒ.ij. ℭ Et fortius illo est vt bibat cū oleo de neridē: et oleo amigdalino amaro et oleo de keruа. ℭ Et ēt cū decoctio de hinōi. ℞.se.feniculi apij anisi masticis pondus.ʒ.ij.et corticū radicis apij.et corticū radicū apij. feniculi ambor' añ.ʒ.x.et herbe eupatorij et absinthij romani añ.aur.v.et lacce et calami aromatici et costi dulcis et amari: et aristol. oium añ.ʒ.iij.et suprior signanti.iiii.decoquant i.iiii. lib. aque vsqꝫ quo redeat ad medietatem et bibant ex eo oi die vn.iii.cū oleo fisticino quātitate.ʒ.i.et.ʒ.et olei amigd.dulciū quātitate vn.ii. ℭ Et qñqꝫ cōfert eis si adhibeant epithimata calida et empla sicut emplm stomaticon et emplm de calcadis et emplm de melliloto cum emplastro facto ex eis q̄ sunt sicut costus ex myrrha et spica et neriden romana et acorus et fenugrecū et filia. ℭ Emplm bonū ad illud.℞.vsnee amaberis mastic.mellilon spice radicis lilij celestis rosarū partes eq̄les dissoluant in oleo masticino decoquēdo: et fiat ex eis emplm mane et sero et sit tepidū. ℭ Et iterum emplm bonū.℞. summitatū squinātis et granor albeu' et mastic.et cordumeni et amomi oium añ. durhimet.iii. aloes et herbe eupatorij et absinthij et superiorum eius oium añ.durhimet.vi.spice aromatice et cassie ambor añ.durhimet.ii.ireos venar sansuci amborum añ.durhimet.ii.ammoniaci durhimet.xxiiii. gūmi alboꝝ et thuris amborum durhimet.xii.gūmi lib.i.et.ʒ. olei de alcana quātū opꝫ ad cōficiendū. ℭ Et iterum emplastrum.℞.ammoni vn.i.carpobal.et bdellij cordumeni thuris et croci oium añ. vn.i.et.ʒ.et spice semis vn.ii. gūmi alboꝝ vn.vi. sumātur thus et bdellium in vino et dissoluat crocus in ipso et liquefiat gummi albou in neridē et terantur medicine sicce.et misceant cum oleo de neriden et vino et proijciatur super ea parū de cera: et administra emplastrū. ℭ Et sumantur etiā cydonia et farina ordei et cera et medulla vituloꝝ et oleum ros.et absinthiū et ammoniacū et gallia et crocus et assarū et mastix et glutē alimbat et neriden et sumat ex eis fm quātitatē necessitatis et fiat ex eis emplm. ℭ De cibis autē sumāt medullā panis cali cōtritam in vino et cōtritā in andacoca et carnes leues q̄ sunt ex carnib⁹ auiū parvaꝝ et alcanabir et alduragi et perdicū et vētres anserū: et pptr oia illa assata et frixa et cū seminib⁹ cōdita: et carnes decoctos in aq̄ trib⁹ decoctionib⁹ cōditos cū seminib⁹ calefacientibus et cinamomo et pipe et cimino et silibus: et incidat sup ipsos ruta. ℭ Et sorbitiōes faciat ex eis q̄ sunt sicut fenugrecū et medulle calide. Et qñqꝫ ponit in cibis endiuia et pptr illa que est vehemētis amaritudinis. ℭ Et quidā qui dicūt q milliū vehemēter coctū confert eis.et illud apud me est parui. ℭ Fruct⁹ pro consilia quibus in scōis vtūt menstruosum sicut castanee et passe pingues et fistici pptr. ℭ Et quidā sunt qui dicūt q oportet vt abstineāt a fisticis et amigdalis: pptr grauitatē amboꝝ super stomacū: sed nō opꝫ vt attendantur verba eorum in fisticis et amigdalis. ℭ Et ex eis que cōferūt eis est caro limacianū pptr prepara cum seminibus. ℭ Et opꝫ vt deuitent genera lactis et pisces et fructus humidos recentes, et carnes grossas.

ℭ De regimine malicie complexionis sicce. Cap.xxiii.

Regimen eius est cum humectatiuis predictis ex cibis et oleribus et epithimatib⁹ et emplastris et potionib⁹: et fiat declinatio cū eis ad equalitatē: aut calidū aut frigidū fm q̄litatē necessitatis: et cum hoc non opꝫ vt superfluitas fit in humectatione: ita vt nō perueniatur ad malitiam forme et mollitiem et hydropisim carnosam.

ℭ De regimine malitie complexionis humide. Cap.xxiiii.

Regat cum exercitio et minoratione cibi et acceptiōe eius in quo sit subtiliatio et exiccatio et pptr eius in q̄ cū exiccatiōe est exiccatio: et minoret potationē aque et deuitet lac. Et nō perueniatur in exiccatione ad vltimum: et perducat ad arefactionem.

ℭ De regimine malitie complexionis calide et sicce. Cap.xxv.

Tractet hūs eam cibis fridis et humidis et herbis fridis et humidis et pptr endiuia: et deuitet ea in q̄bus est frigus et siccitas vehemēs. ℭ Et ex eis que cōferūt ei valde est lac asininū de quo bibat debilis vsqꝫ ad.vi.sextaria cū aliquātulo zuccari tabarzet et nō plimo: et fortis vsqꝫ ad.x.sextaria. ℭ Et vtat emplis et epithimatibus frigidis et humectātib⁹: et cū hoc toto nō opꝫ vt perueniat ad vltimū in humectatione: et perueniat ad summū cum ea mollificatio. ℭ Et opꝫ vt deuitet rizi et cyminū et cōdimēta et fisticos plimos: sed parū ex fisticis qñqꝫ nō nocet pptr pportionalitates. ℭ Et deuitet carnes grossas: et mēbra grossa bonarū carnium sicut epar et splen.

ℭ De regimine malitie complexionis calide et humide. Cap.xxvi.

Administrent infrigidātia in quib⁹ est stipticitas et exiccatio aliq̄ ex cibis et medicinis. ℭ Et si fuerint medicine admistrent etiā ea que subtiliant q̄rum nō insit eis exiccatio sicut est aq̄ casei et zuccari tabarzet. ℭ Aut sumatur ex succo arthrosis solatri et alkekengi quātitas quinquaginta gusneti vsqꝫ ad.lx.cum duob⁹ aur. aloes ad fortē et minus illo ad debilem. ℭ Aut me

drachme aur. de hiera cum duobus sextarijs de cassiafi. dissoluta in sacrai ari aq solatri aut aque endiuie. ¶ Aut cassiafi. sola in aqua endiuie: aut aqua feniculi: aut aqua solatri.

¶ De regimine malitie complexionis frigide ⁊ sicce. Cap. xxvij.

Regatur cum emplis calidis ⁊ pinguibus lenibus cum emplis cõfectis ⁊ alijs. ¶ Et administrentur ɔfectiões calide sicut dialacca ⁊ diacurcuma ⁊ cõfectio de lacca ⁊ homorusia ⁊ athanasia ⁊ trociscus ⁊ de ɔfectiõe hendeducon quantitas ciceris aut fabe cum aqua de radicibus in qua cadunt olera humectatiua: ⁊ administretur vinũ subtile forte. ¶ Et cum fuerit illic ɔstrictio nãe administra pillulas modi huius. ℞. serapini ãmoniaci opoponaci p(ar)tes equales: seminis apij ⁊ anisi amborum. aã. medietatẽ ⁊ quartã p(ar)tis: fiant ex eis pillule: aut sufficiat serapinũ cum vno eorum s(ecundu)m necessitatẽ. ⁊ sit pondus eius vnius aut duorũ aur. aut omnium cum sunt omnes medicine administrate: ⁊ dosis eius sit in debili .i. aur. ⁊ forti aur. ij. ¶ Et oportet vt tu obserues vt non adueniat vltimus finis in mollificatione.

¶ De regimine malitie complexionis frigide ⁊ humide. Cap. xxviij.

Administra ex cibis ⁊ medicinis ea in quibus sunt caliditas ⁊ stipticitas ⁊ subtiliatio ⁊ exiccatio. ¶ Et si ẽ illic mã eũa eam cum eis que sunt sicut aqua de radicibus fortibus: ⁊ sicut alkekengi: ⁊ sicut hiera archigenis eũone subtili ⁊ subtilia regimen ⁊ calefac ipm. ¶ Et sit cibus eius ex cauliculis lenibus cum scibus ⁊ vinum sit forte subtile purũ parũ. ¶ Et administra ɔfectiões magnas secundum q(uod) faciunt eas necessarias hora ⁊ dispositio: ⁊ administra emplastra resoluentia exterius.

¶ De paruitate epatis. Cap. xxix.

Minoratur epar in quibusdam hominibus. ⁊ est quandoque sicut ren paruus. ¶ Et sequitur eius paruitatem q(uod) cum homo assumit quod necessarium est ei de cibo non capit ipsum epar: ⁊ mittit ipsi stomacus illud a quo constringitur: ⁊ facit illud accidere opilationem: aut dolorem grauatiuum ⁊ extensiuum: aut leditur virtus epatis in operationibus suis propter coartationem virtutis eius operantis sub virtute patientis superuenientis ei: quare destruuntur dispositiones attractionis ⁊ digestionis ⁊ retentionis: ⁊ separationis ⁊ expulsionis. ¶ Et q(uan)doq(ue) cõitantur sanguinolenta ventris egõ ⁊ fluxus ventris: quoniam de chilo non attrahitur ad epar illud quod colatum est.

¶ De signis. Cap. xxx.

Quandoque signũ ipsa vt sit euẽtus ab ipsa in epate opilationis ⁊ ventositas plurima: ⁊ grauat ipsum cibus temperate quantitatis: ⁊ debilitatur corpus propterea q(uia) indiget cibo plurimo: ⁊ assiduatur debilitas digestionis ⁊ multiplicatur euentus opilationis ⁊ apatũ: ⁊ certificat illud breuitas digitorum in creatione. ¶ Et iam fuit homo cuius corpus non ledebatur a cibo in aliquo: ⁊ non ascendebat ad ipsum aliquid de quo esset curandum: quare existimauit. G. quod ipse erit infastiditus propter paruitatem epatis ⁊ constrictionem viarum eius. Rexit ergo ipsum regimine similis sui.

¶ De regimine ipsorum. Cap. xxxi.

Regimen ipsorum est preparatio cum cibis pauce quãtitatis ⁊ plurimi nutrimẽti velocis penetrationis: ⁊ assumantur separatim in vicibus. ⁊ administrentur medicine solutiue ⁊ diuretice mundificatiue epatis ⁊ subtiliatiue ⁊ aperitiue.

¶ Tractatus secundus de debilitate epatis ⁊ opilatione eius ex doloribus ⁊ inflammatione eius.

¶ De debilitate epatis. Cap. i.

Inquit G. Epaticus est ille in operationibus epatis cuius est debilitas absq(ue) re manifesta ex apostemate aut dubelati. ¶ Verũ debilitas epatis in veritate sequitur egritudines epatis: ⁊ illud aut ẽ p(ro)p(ter) malitiã cõplexiõis singularis sine mã cuius principium est ex epate ipso. ¶ Aut ex mẽbris alijs que sunt inter ipm ⁊ inter ipsa vicina sicut ẽ fel qñ fit vt non trahat coleram: aut splen qñ fit vt non trahat melancoliam: aut renes: aut vesica: aut matrix propter vehementiam retentionis menstruorum: ⁊ corrumpitur per ipsam sanguis epatis. Aut stomacus cum non mandat ad ipsum chilum bone digestionis. Aut illum qui de eo corruptus est. ¶ Aut propter intestina cum leduntur. Et quando multiplicatur in eis humor viscosus: ⁊ accidit inter ea ⁊ inter fel opilatio ⁊ non separatur colera ab epate: ⁊ remanent plena: quare non recipiunt illud quod venit ad ea ex sanguine. Et hoc multotiens accidit in colica. ¶ Aut propter communitatem membrorum pectoris: aut ex corpore toto sicut fit in febribus. ¶ Et quandoq(ue) est non propter malitiam complexionis solam: immo propter apostema sanguineum: aut herisipillam: aut duritiem: aut cancrum: aut vndimiam: aut propter vlcus ⁊ scissuram: aut propter putrefactionem accidentem epati. ¶ Et debilitas epatis totalis aggregat debilitatem omnium virtutum eius: ⁊ quandoq(ue) non est debilitas vniuersalis: immo est s(ecundu)m aliquam quattuor virtutum. ¶ Et plurimum quidem debilitatur attractiua ⁊ digestiua ex frigore ⁊ debilitatur retentiua ex humiditate ⁊ expulsiua ex siccitate.

¶ De signis. Cap.ij.

Olor est ex rebus que signt sm plui
c dispões epatis. ¶ Epaticus.n.sm
plui est declinis ad citrinitatē: et albe
dinē. Et qñqz declinat ad viriditatē
et fuscitatē sicut diximus in signationibus cōplō-
nium. ¶ Et illius qdem epar: cuius colorē vi-
deos in finē sanitatis egritudinē non hz. ¶ Et
medicus qdē expt° cognoscit epaticū et stoma-
ticū oēm per colorē suū non egens cū eo signis
ne alia aut pauca. Et non est ad illud nomen si-
gnificans illud ꝓportionale ꝓprius. ¶ Et egō
et vrina siles aque carnis signt sm plui qꝫ epar
non est fortiter laborans in generando sangui-
nem: quare non separat mīa eius a chilo: neqz
colat ipm ab aquositate: et hoc sm plui ē signis
debilitatis epatis. ¶ Et iste fluxus ventris la-
uatiuus in fine suo pmutat ad spēm aliā: et fit
in hñte cōplōnē calidā virulentus: deinde fit si-
cut fex: et sicut sanguis adustus et multiplicatur
ante ipm solō ventris cum colera pura et in ha-
bente frām cōplōnē fit sicut sanguis ꝯgelatus:
et puenīūt ambo simul ad educendas res diuer
sarum qualitatū et subarū et ꝓprie in hñte frāz
cōplōnē. et est sicut accit pp debilitatē digōnis
stōi. ¶ Et plurimos eoꝝ qui debilitatē hñt in
suo epate emoitat: et ꝓprie cū penetrat cibus:
dolor lenis extensus vsqz ad furcas. ¶ Cōplō
nes aūt signt ex radicibus pdictis in cognitiōe
malitie cōplōnis epatis. ¶ Et calida ponit hu
mores expansos. et frā ponit humores grossos
tardi motus: et sicca ponit eos paucos grossos
et humida ponit eos aquosos. ¶ Et illaz que
fit pp fel qñqz signt color ictericus. et qñqz est cuz
ea egō alba qñ est opilatio inter fel et intestina.
¶ Facta vero cōuate splenis significat p egri
tudines splenis et per colorem in quo vincit ni
gredo. ¶ Stomatica vero significat per signi
ficationes nocumētoꝝ stōi et malitiā digōnis.
¶ Et illa que est per intestina significat per pū
cturā et ventositates et rugitus et per colicam et
que sunt silia illis. ¶ Et illa que est per renes et
vesicā significat per alterationē dispōnis vrine
ab eo qd oz sm nāz: et declinatio forme ad ma
litiā habitudinis et hydropisim. ¶ Et illā que
fit pp mēbra pectoris signt malitia anhelitus et
thussis sicca. et qñqz inuenit hñs eam in suspen
sorijs grauitatē aut tensionē. ¶ Signa autem
apani et duruiei et vlceris et scissure: et reliquoꝝ
dicam oia in loco suo. quare opz redire ad illa.
¶ Signis vero debilitatis virtutis digestiue
est qꝛ cibus penetrans ad mēbra est indigestus
aut pue digōnis: aut corrupte digōnis ꝯuersus
ad qualitatē malā: quare multotiēs inflāmant
pp ipm facies et oculi. et est sanguis qui currit
per stōmiā declinans ad aquositatē et flegmati
citatē nisi sit ex debilitate retentiue: et non reu-
mentur ipe quo digerat. ¶ Et deterior spēs est
vt non digerat: deinde vt digerat pax: deinde
vt digerat male. ¶ Dixerunt qdaz duas pri-
mas sequit fluxus ventris diuersarū priū: et ter
tiā fluxus ventris sicut sanguis grossus. ¶ Et
hec verba sunt absqz cōprehēsiōe. et ablutiuus
qdē fluxus ventris signt debilitatē digōnis cuz
digōne pauca: et albus purus signt qꝫ attractiua
est debilis valde et digestiua penitus pcipue cū
egredit sicut intrauit: et si egrediunt res diuer-
se signt qꝫ corrupta est digō. et vrina in hac inten
tione est magis signiua digestiue: et egō attracti
ue. ¶ Plui aūt significationū debilitatis attra
ctiue est egō et leuitas eius: et albedo ipsius et
qñ est cum hoc in vrina tinctura signt qꝫ nocu-
mentū est in attractiua tñ et ꝓprie qñ nō est in
stō nocumentū et certificat debilitatē attractiue
debilitas corporis. verū signōes debilitatis re-
tentiue sunt signōes debilitatis digestiue: pp de
fectū retētiue: ita vt pueniat ad mēbra nutrimē
tum illaudabilis digōnis et sm illam spēm: ve-
rum est illud a digestiua plus: et a retentiua mi
nus. ¶ Et illud qd est ꝓpriū retentiue est qꝛ ab
epate festinat remotio expulsiue: ita vt minore
tur sepatio supfluitatū triū: et minoret vrina: et
minoret cum hoc eis tinctura: et tinctura egō-
nis: et minoret necessitas surgendi et non expel
latur melia ad splenē: et minoret appetitus ci-
bi pp illud: et aggregatur in colore mollities cū
citrinitate et nigredine permixtus cum albedi
ne. et multotiens perducit ad hydropisim. Et
qñqz perducit ad colicam flegmaticam.

¶ De cura debilitatis epatis. Cap.iij.

Si cognoueris cām in debilitate epa
s tis verū sit pp cōplōnē: aut egritudi-
nem officialē: aut alia per signa pre-
dicta ad ea: tunc curabis totū cū cu-
ra pdicta i ipsis. ¶ Et plui qdē debilitatis epa
tis est pp frigus aliqd: aut humiditatē: aut sic-
citatē aut pp māo malas retentas in ipso: et pp
hoc est plui cure eius cum calefactōe subtili. cū
aptōe et maturatōe et lenificatōe pnuxta cuz sti
pticitate ꝯfortante et ꝓhibente putrefactiones.
¶ Et plui illius fit cum medicinis aromaticis
in qbus sunt aptio et maturatio sicut crocus est.
¶ Et qñqz ꝯferunt ēt res muze in qbus est pa
rum stipticitatis. Ipse.n. sua acetositate confor
ant et incidunt: et dulcedine abstergunt: sicut
grana granatoꝝ muzoꝝ. ¶ Deinde considera
pcē calitatis et fritatis sm qꝫ exigit cōplō: et co
gnosce cuz ea illud qd calefacit aut infrigidat.
Et de hoc genere sunt passe cum siris interiori
bus post bonitatē masticatōis. ¶ Et cuz aliqd
te vocat ad resoluendū: tunc non cūcs ipm a
stipticitate siue sit in apatibus siue in opilationi
bus: aut alijs nisi sit illic cōplexio sicca valde.
¶ Et qñqz indigemus pp retentionē mācī in
ipso stōmia et solōne vētris. ¶ Et mensura sm
mām si est frā viscosa sit sicut agaricum: et si est
ad subtilitatē

subtilitatē declinās ad caliditatē aut est illic opi-
lacio sit sicut succus eupatorij: ⁊ absinthiū cum
qbus sint administrata ea que adiuuant. ¶ Et
qñq₃ non retinet solū ventris: ⁊ egō sanguino
lenta: ⁊ incipit medicus adhibere medicinas
stipticas: ⁊ puenit ex eis nocumentū maximū:
huius oꝫ in hmōi vt administres apitius ꝯforta-
tiua cum stipticis equalibus: ⁊ cum aptiōe pu
ra: ⁊ pprie aromatica: ⁊ proprie cocta in vino
odorifero in quo est stipticitas. ¶ Et ex medi-
cinis cōibus spēbus debilitatis epatis ⁊ operā
tibus cum pprietate sua est epar adib exiccatus
⁊ ꝯtriti. de quo sumat cocleariuꝫ .i. cum vino.
¶ Et cum curas epar cum curis necijs: oꝫ vt
tu puenias tunc ad lac camelarū arabicarum.
¶ Et de medicinis bonis ad debilitatē epatis
est hoc medicamē. ℞. lacce ablute: aristo. aloes
oium. añ. ʒ. iij. succi eupatorij se. feni. se. atripli.
oiuꝫ. añ. ʒ. v. absinthij romani. ʒ. vi. se. endiuie se.
anen amboꝝ. añ. ʒ. x. se. apij. ʒ. iiij. fiāt ex eis tro-
cis. aut suffuf. ¶ Et ex medicinis laudabilibus
p̄clarīs alijs est hoc medicamen. ℞. passarum
enucleatarū au. xxv. croci auri. i. ⁊ i alia scriptu
ra medietatē aur. calami aromatici au. ij. ebdel
lij iudaici au. ij. ⁊. ß. cinamomi auf. i. cassie me
dietatē auf. spice aro. auf. iij. squinanti aur. ij.
⁊. ß. myrrhe auf. iiij. gūmi albotin aur. iiij. darsi
sahan auf. ij. mel. auf. xvi. vinū quātū sufficit: ⁊
qñq₃ ponunt in ipso opium ⁊ semen iusqami
al. ¶ Et existimat. G. qꝫ hoc medicamen com
positū est ex medicis ꝯuenientibus cuꝫ suis p-
prietatibus epatis: ex eis. n. sunt que stipticitateꝫ
afferunt tēpatā cum maturatione. ¶ Et ex eis
sunt que exiccant ⁊ mūdificant virus malū. Et
ex eis sunt que rectificāt cōplōnē malā ⁊ ex eis
sunt que sunt ꝯrie putrefactioni: ⁊ plures eorū
sunt spēs aromatice: sicut cinamomuꝫ ⁊ cassia.
ipsa. n. ambo sunt ꝯria putrefactioni ⁊ rectifi-
cant cōplōnē ⁊ expellunt cām corrūpentem: ⁊
mundificant virus malū: ⁊ expellunt ipm ⁊ re
sistunt medicis morriferis ⁊ veneno: lꝫ sit cina-
momū fortius cassia: ⁊ iste due medicine sunt
fortiores oibus medicis aromaticis alijs: sicut
spica: ⁊ alie in hoc. c. sed aldarsisahan ⁊ crocus
aggregant ad stipticitatē maturationē ⁊ rectifi
cationē putrefactōis. ¶ Uerū passarū pondus
qñq₃ ponit minus multū pp dulcedinē suaꝫ: ⁊
vt sit magis cōueniens: ⁊ est ex medicis ami-
cis epati cōibus ei: ⁊ hec amicitia est melior p
prietatū medicine iuuatiue: ⁊ in ipsa est ēt ma-
turatio ⁊ equatio humoꝝ ⁊ non est velox ad cor
ruptionē. ¶ Et vinū est ex medicinis ꝯuenien
tibus dum non est aliquid qđ phibeat: ⁊ ex eis
quorum rememoratio preterijt: ⁊ in ipso est cō
trarietas putrefactioni. ¶ Et in melle quidem
est illud qđ scis. ¶ Et bdellium est mundifica-
tiuum maturatiuum resolutiuum. ⁊ similiter
gluten albotin. ⁊ in ipso est apertio ⁊ abstersio.

¶ Et illud in quo ponuntur opium ⁊ semen
iusquiami al. est etiam vehementis iuuamenti:
cum debilitas epatis est associata caliditati ali-
cui. Et pp hoc fit filoniū cōuer iuuās habētes
debilitatē epatis f̄m descriptionē suā. ¶ Et ex
medicinis iuuatiuis in qbus non est calefactio
vehemens est: vt sumat anisi den ptes. iij. ⁊ ab-
sinthij romani ptes. ij. ⁊ terant ⁊ ꝯiungant cuꝫ
melle ⁊ sumant ex eo in potu. ¶ Et ex vapora
tionibus est vt medicine aromatice note ꝯiun-
gantur ⁊ decoquant in vino odorifero stiptico
⁊ sint iam mixte cum eis tordelle: ⁊ ponat in eo
oleum de neriden ⁊ silia: ⁊ sumant cum lana: ⁊
fiat vaporatio. ¶ Et emplm̄ dcm̄ in antidota
rio: ⁊ in ipso sunt agresta ⁊ prepuna vinium ⁊
rose: ⁊ oia que dicta sunt in. c. debilitate stōi ex
emplis ⁊ medicinis. ¶ Et emplastra cōposita
ex ciperis ⁊ mastice spica ⁊ thure: ⁊ galia ⁊ mu
sco ⁊ nucibus cupressi ⁊ suprioribus squinanti
⁊ scibus notis cōmixtis cum meisus ⁊ silibus.
¶ Et emplm̄ qđ sequit ipꝫ. ¶ Et emplm̄ qđ
est ex aloe ⁊ mastice. ¶ Et qñq₃ est epatis de-
bilitas pp calitatē: ⁊ est ex eis que fiunt partiū in
fra illud qđ in ipsa dñat: ⁊ oꝫ vt pcipiat eis co-
medere cydonia ⁊ male acetosi ⁊ pira acetosi ⁊
granata muza ⁊ acetosa: si non fuerit opilō plu
rima: ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua solatri. ⁊ pcipiat
recipere ius alissidebegi colatuꝫ a pinguedine
sciss cum coriandro. ¶ Et si non fuerit calidi-
tas vehemens aromaticet cum cinamomo ⁊
spica ⁊ mastice. ¶ Et ꝯueniunt ei almeisus ple
na coriandro humido cū pauca menta. ¶ Et
si non fuerit caliditas vehemēs ponant in eis
semina pdicta. ¶ Et cum vides ipressionē de-
bilitatis in epate puenientē ad digestiuā ꝯfor-
ta cum eis in qbus est stipticitas cum mensura
⁊ aromaticitas: ⁊ sit in eis maturatio sicut sunt
medicine in qbus ponunt spica ⁊ foliuꝫ ⁊ nux
muscata ⁊ coriandrū ⁊ mastix ⁊ calamus aro-
maticus ⁊ ciperi ⁊ silia. ¶ Et si fuerit puenies
versus retentiuā adde in ꝯfortatōe ⁊ stipticitate
⁊ minime de calefactōe: aut ꝯforta hmōi medi
cinas cum medicinis oppositis ei cum infrigi-
datione sicut sunt balaustie ⁊ ro. ⁊ hypoquisti-
dos. ¶ Et si fuerit debilitas in attractiua ꝯfor-
ta cum eis in qbus est stipticitas ⁊ minora val-
de ea in qbus est de stipticitate mensura que cō
seruet virtutē epatis: sed est in eis aromaticitas
⁊ calefactio. ⁊ stude in hoc vt cures cuꝫ emplis
⁊ epithimatibus ⁊ vnctionibus: quoniam ipsa
vehementius sunt conuenientia in hoc loco.
¶ Et stude etiam in opilationum apertione.
¶ Et si fuerit debilitas in expulsiua conforta
ipsam ⁊ calefac renes: ⁊ calefac viscera cuꝫ eis
que scis in. c. suo ⁊ aperi poros. ¶ Et scias qꝫ
qñq₃ fit ois debilitas ex oi malitia cōplōnis: ⁊
qñq₃ est necessitas vt infrigidetur ita vt digerat
⁊ ita vt attrahat: ergo considera malitiam com

plexionis dominantis ante q̄ consideres debilitatem: verū plm̄ cuius cā cadit defectus in digestione est ex frigore: ⁊ sit in attractiua. ¶ Et conuenientiores cibi sunt illi in qb⁹ nō est grossitudo ⁊ viscositas sicut carnes leues: ⁊ frumentum non glutinosuz ⁊ aqua ordei calefacti ſm dispōnē suā: ⁊ infrāti cum melle ⁊ vitelli ouorum sorbiliū ⁊ que sunt silia illis. ¶ Et ex alberet iuuantibus eos est romaniati cuz passis cum aromatizatur cum cinamomo ⁊ pipere. ¶ Et passe conferunt eis ita q̄ prohibent solutionem ventris similem aque carnis.

¶ De opilationibus epatis. Cap. iiij.

Opilatōes epatis accīt in carne epatis pp grossitudinē sanguinis qui nutrit ipm: ⁊ pp debilitatem expulsiue aut vehementiā attractiue. ¶ Et qn̄q₃ accīt in venis que sunt ab ipso: aut pp cōstrictionē earū pp creationē earū: aut pp accīs ex cōstrictōe ⁊ silibus. aut pp earuz inuolutionē in creatōe sua: aut pp illud qd̄ currit in eis. ¶ Et plm̄ qd̄ est huius gn̄is est in ramis porte: quoniam mā opilōnis puenit ad eos prius p illud qd̄ colat ab ipsa ad orificia venarū ramificatarum ex vena ascendente ⁊ iaz diuisit fecē illic. ⁊ pp hoc plm̄ opilōnū non fit nisi in latere concauo. ⁊ qn̄q₃ puenit ad hoc vt faciat accidere opilōnes in gibboso. ¶ Et qn̄ multiplicat ⁊ plongat ipa eius in epate puenit ad putrefactiones facientes accidere febres ⁊ apata pducentia ad hydropisim: ⁊ ad gn̄ationē ventositatis faciētis accidere dolores paruos. Et opilōnes qdē sunt ex matribus egritudinū epatis. ¶ Et mā que gn̄at opilōnē aut est humor opilās pp suā grossitudinē: aut pp viscositatē suā: aut pp multitudinē suā: aut replōnē fcām ex eo: aut est apa aut ventositas aut qualitas cōstrictiua. ¶ Nō aūt dr̄ de ortu carnis: aut porroꝝ: aut pmanētia alicuius rei absq₃ humore grosso est longinquū ⁊ parū ⁊ raruz valde. ⁊ illud iō qm̄ orificia venarū sunt neruosa sup quoꝝ scia nihil orif: ⁊ sunt plura tunc si orif non cōicat oibus ſm cōparationē vnā. ¶ Sed efficiens opilōnem est debilitas digōnis ⁊ sepatōis. ⁊ debilitas expulsionis pp malitiā cōplōnis calide ⁊ frigide: aut alia gn̄ata in ipso: aut venientia ad ipm sicut comesta grossa ex carnibus: ⁊ aliibus ppriē: ⁊ ex appetitis corruptis sicut carbonibus ⁊ gypso ⁊ alusneti ⁊ fungi ⁊ qbusdā generibus piroꝝ: ⁊ sicut zarur ⁊ que sunt illis silia ⁊ radix in eis est grossities. Nn̄q₃.n. sunt frigida subtilia tenuia ⁊ non faciunt accidere opilationem: ⁊ qn̄q₃ sunt calida grossa ⁊ pp grossitudinem suam faciunt incurrere opilationes. ¶ Et iam diximus in eis que preterierunt q̄ res qn̄q₃ sunt grosse per cōparationē ad epar nō grosse per cōparationē ad ea que sunt post ipz cum digeruntur in epate: sicut triticum glutinosum. ¶ Et multotiens confortat naturā ad expelleñ. materias opilationum: aut adiuuat ipsam curatio. ⁊ egrediunt aut in egestione si fuerit opilatio in latere concauo: aut in vrina si fuerit opilatio in latere gibboso: ⁊ apparent humores pertinaci grossi.

¶ De signis. Cap. v.

Signa opilōnis sunt vt non attrahat epar chilum qm̄ non inuenit meatum: aut quoniam virtuti attractiue procul dubio associatur nocumentum. ¶ Et cōicant illud due res: vna earum est ex eo qd̄ expellitur: ⁊ altera ex eo quod retinetur. Et illa que est ex eo qd̄ expellit est vt sit egestio subtilis chilosa plurima. ¶ Subtilis quidem quoniam aquositas colerica non inuenit viaz ad epar. ¶ Sed chilosa quoniam epatis operatio non preualet in ipso ita vt conuertat ipm a sua chilositate ad sanguinem. ¶ Multa vero qm̄ illi cuius pprietas est vt in egestione expellatur fex iaz additū est illud cuius pprietas est vt penetret ad epar. ⁊ conuertatur plurimū eius in san. ⁊ sepetur plm̄ eius factū aquositas ⁊ sepet pars eius facta colera. ⁊ pars ei⁹ facta melia: ⁊ hoc totum additur ad illud cuius proprietas est vt egrediatur factum egestio: quia multiplicatur eius nocumentum. ¶ Illud aūt qd̄ sequit ex eo qd̄ retinet in ipso est grauitas sensibilis i ptibus epatis: ⁊ illud ideo qm̄ illud qd̄ expulsum est ad epar cum in ipso cōprehenditur raro expellit ad egōnem scdo: ⁊ neq₃ expellit ab ipso ad aliud: tunc ipsum multiplicat ⁊ repletur ex eo qd̄ penetrat in ipso a penetratione ⁊ grauatur: ⁊ quanto magis cum est illic apa est grauitas in parte apatis tm̄: ⁊ non est plurima opilatio valde: verum dolor est vehementior eo qui est in opilatione pura cuz qua nō est cā alia faciens dolorē plm̄. ¶ Nō si est: est res pua: ⁊ nō ē febris. ¶ Et apa qdē signis nes apatis signt ⁊ que egrediunt ex pte vrine ⁊ egōnis ⁊ alioꝝ que sunt de illis que dūr in.c. apatis. ¶ Et opilōnē qdē hn̄s est pauci san. ⁊ corrupti coloris. ¶ Et cū illic est vētositas signt ipsam cū grauitate extensio mutabilis. ¶ Illaz que est ſm seniuā cōstrictōis signt antecessio causarum stipticuatem facientiū sicut potus aquarum constipantiuz valde ⁊ significat ipsaz siccitas manifesta in corpore. ¶ Et quādoq₃ sequitur opilationez difficultas inanhelitu ēt pp cōitatem membrorum anhelitus cum epate.

¶ De cura opilationum epatis. Cap. vi.

Medicine que necessarie sunt in curatione opilationis accidentis in epate ab humoribus sunt medicine abstersiue: ⁊ ille in quibus est solutio vētris tēpata ⁊ puocatio vrine ſm necessitatem. ¶ Cūq₃ opilō est in latere cōcauo admīstra ea que ventrē soluant. ⁊ si opilō est in latere gibbo

ro administra ea que sunt diuretica. ¶ Et melius quidē est vt tu pmutas eis illa que incidunt ⁊ aperiunt ⁊ abstergūt. ¶ Et qñ antiquaꝛ opilatio indiget flobotomia basilice ⁊ solutiuo. Hora aūt sumendi in potu ⁊ qđ oportet cōsiderari post potū sicut aqua de radicib⁹: ⁊ similia iā dicta est in canone vlt. ¶ Et iste medicine abstersiue quāqꝫ sumunꝛ in potu in aqua radicis endiuie ⁊ scebe ⁊ camomille ⁊ alabacoben ⁊ squināti ⁊ cuscute ⁊ fumiterre aut in vino: aut decoctione absinthij. ⁊ si nō vꝛ in vrina sedimen manifestū: ⁊ signū decoctionis nō opꝫ vt in potu denꝛ fortia. ¶ Cūqꝫ cā est apa: aut ventositas opꝫ vt cureꝛ cā cuꝫ eis que dicemus in suo c. ¶ Et cōfert in hydrō sumere in potu lac camelarū ⁊ succedere ei cū solutione vētris facta cū aquis olerū ⁊ cassiefi. ⁊ silibus: ⁊ diureticis subtilib⁹: in quibus nō sint ebullitio ⁊ caliditas cum eis que dicenꝛ in suo. c. ¶ Et cum est constrictio in cratiōe: aut corruptio situs in venis adhibe regimen eius qui hꝫ paruū epar. ¶ Et si est ꝓpter cōstipationē accidētē ex siccitate regaꝛ cū lenitiuis maturatiuis ex lacte ⁊ alijs de illis que dicenꝛ in. c. suo de humectatiōe epis. ¶ Et medicinarū quidē apiritiuarū alie sunt frē ⁊ alie sunt ꝓxime eqlitati: ⁊ alie sunt calide q̄ sunt necessarie in chronicis. ¶ Frigide vo sūt sicut endiuia hortulana ⁊ cāpestris ⁊ taraxacō ⁊ aq̄ plātaginis cum folijs ⁊ radicibus suis: ⁊ oīa que ꝓuocāt cum infrigidatiōe. ¶ Et cuscute est apertiuū valde: ⁊ nō est potandū in calida. ¶ Et reubar. ¶ Et silr absinthiū etiā: naꝫ lꝫ sit in eo caliditas quedam nō est tñ malū vti ipso in opilatione associata caliditati ⁊ frigiditati simul sicut oꝫ vt ipm administreꝛ aut deco.ci⁹ ⁊ ꝓprie in aqua endiuie ⁊ radicis eius ⁊ eupatorij ⁊ amigdalarum amararū. Ipsa enim oīa ꝓxima sunt: ⁊ ꝓximi istis sunt succus feniculi humidi: ⁊ succ⁹ absinthij cū syrupo acetoso fortiū seminū. ¶ Et si necessaria est plurima caliditas cum melle ⁊ aqua eius ⁊ syrupo acetoso mellito. ¶ Equalitati autē vicine sunt sicut lupini vl lupilli. Ipsi naqꝫ sunt medicina melior qua petitur apertio epatis absqꝫ calefactione aut infrigidatione: ⁊ camepitheos est eis proxima: sed est calidior eis parūper: ⁊ si potetur ex ea cum aqua endiuie tēperatur: ⁊ acetū squilliticū ⁊ oxymel squilliticum ⁊ hasparagi ⁊ radix lilij est hui⁹ gñis: ⁊ lacca etiā est. ¶ Et ista quidē potanꝛ ƀm necessitatē aut sicut aqua endiuie aut cuscute si fuerit opil'o hñs caliditatē. aut cū vino ⁊ aqua seminū ⁊ aqua lupinoꝝ calida ⁊ decoctione absinthij ⁊ silibus: ⁊ syrupis acetosis ƀm ordines suos ⁊ aceto de alleis ⁊ aceto de amiudē ⁊ de capparib⁹. Ille aūt q̄ sūt ad caliditatem decliues sunt diuretica fortia sicut asarū ⁊ cassia ⁊ petroselinum ⁊ aristo.ro. ⁊ rubea ⁊ ireos ⁊ fistici ⁊ agaricū ⁊ epithimū ⁊

squilla ⁊ polium ⁊ centaurea minor ⁊ succus eius: ⁊ gentiana ⁊ syrupus acetosus de melle: squilliticus qui fit cuꝫ rubea similibus: ⁊ ficus infuse in o eo amigđ. ¶ Et ex medicinis compositis fortibus sunt troc. plures quoꝝ descriptiones dicā in antidotario. sicut troc. de lacca ⁊ de absinthio. ⁊ troc. de scolopendria ⁊ dyalacca ⁊ dyacurcuma ⁊ homorosia ⁊ athanasia ⁊ tyriaca de. 4. ⁊ socrugene ⁊ araston ⁊ cōfectio de gentiana: ⁊ cōfectio de reubarbaro cū scam. ⁊ sine scamonea. ⁊ cōfectio facarusten: ⁊ confectio de amiuden nigro: ⁊ cōfectio dyapiper com ⁊ dyacalamentū ꝓprie ⁊ filonium: ⁊ dyamuscatum amarū: ⁊ cōfectio quā dicam in antidotario facta ex musco. ⁊ suffuꝛ ⁊ pille quas dicam in loco suo illic in duritie epis ⁊ splenis. ¶ Cōfectio fortis in apertione opilationū epatis ⁊ splenis. ℞. armoniaci vn. i. masticis thuris amboꝝ añ. karmet. v. costi eupatorij amboꝝ añ. karmet. iiij. piperis ⁊ lōgi piperis amboꝝ añ. karmet. vi. folij karmet. viij. spice aromatice ⁊ stercoris leporis amborum añ. karmet. vij. conficiātur cum melle dispumato ⁊ sit dosis eius coclearium vnum cuꝫ vino in quo infuse sunt alique medicine facientes deopilationem: aut cum aqua de radicib⁹. ¶ Et ex eis que sunt faciliora illa est vt sumanꝛ spice romāe ptes. iij. ⁊ absinthij ps. i. teranꝛ ⁊ ꝯficianꝛ cū melle ⁊ dentur. ¶ Et iteꝝ agaricū cū succo eupatorij iuuatiuū est valde. ¶ Et ex illis est vt i potu deꝛ radix rubee cū syrupo acetoso. ¶ Decoctio conferēs ad opilationes epatis ⁊ splenis. ℞. squille ⁊ capilli vene. amigđ. amararū fenugreci extremitatis absinthij partes equales decoquantur ⁊ sumatur decoctio eoꝝ cū melle. ¶ Confectio valens ad opilationem epis ꝓpinq ipis ℞. piperis vn. i. ⁊. ʒ. spice aromatice karmet. iij. aut. vi. ƀm diuersitatē scripturarum fenugreci costi assari añ. karmet. vi. mellis lib. i. ⁊. ʒ. conficiantur cū eo ⁊ sit dosis eius coclearium. i. cum aliquibus syrupis cōuenientib⁹ ad hāc rē. ¶ Et ex syrupis est syrupus acetosus de zuccaro cuꝫ seibus: ⁊ fortior illis est mellit⁹ cū se. ⁊ sqllitic⁹ ⁊ aq̄ mellis in q̄ fortiter decocte sunt spēs aromatice in qb⁹ ē stipticitas. ¶ Et decoc. lupinorū amaroꝝ in q̄ ponuꝛ succus eupatorij. ¶ Et decoctio in q̄ ponunꝛ radices capparis ⁊ radices apij ⁊ radices fe. ⁊ squinantū ⁊ lacca ⁊ rubea ⁊ fenugrecū. ¶ Et decoctio eupatorij ⁊ syrupus de absinthio: ⁊ ifusio eius ⁊ ifusio facta ex aloe ⁊ aniso ⁊ amigđ. amaris. ¶ Solutiua aūt ꝯuenientia ad h. c. vbi opꝫ vt solutio ventris fiat: nō opꝫ vt administrenꝛ ex eis fortia nisi cuꝫ vehemēs est necitas: imo opꝫ vt sint leuia: quoniā est in eo qđ ꝓximū est me⁹: ⁊ qñ mēbro si ꝯ motuꝫ est sufficit ꝯ ölꝫ adiutoriū ad expellendū. ¶ Et me⁹ bōe ad hāc rē sunt hierapi. ⁊ polipodium ⁊ agaricū ⁊ absinthium deꝛ in potu

de hierapi.forti vsq ad aur.i.τ.ς.τ debili vsq ad aur. ¶ Et est cũ oleo de keruá ɔueniétioꝛ τ fortioꝛ: τ melioꝛ τ suffuf de turbub cũ polio di ctus in antidotario iuuatiuꝰ est ei valde. Ipse enim aperit τ soluit vétrem simul. τ cum neces saria sunt solutiua fortia non est excusatio qn dent ea q̃ sunt sicut pille stomatice τ pille de se rapino. ¶ Et qñq sunt necessaria ea que sunt sicut theodoricon τ logodion. ¶ Emplastra vo sicut emplm factũ ex polio τ farina lupino rũ: τ seminibꝰ diureticis: τ sicut emplm factũ ex fenugreco τ ãmoniaco: τ absinthio τ came dreos τ mastice τ croco cũ oleo de neridem τ cera. ¶ Eius aũt regimen cũ cibo est: qm opꝫ vt alienet eũ grossum ex carnibꝰ τ pane azimo τ pane facto ex simila viscosa glutinosa: τ vinũ grossum τ dulce τ rizi τ miliũ τ pedes τ capi ta τ frixa siccata τ assata siccata: imo ea que sũt sicut decocta sunt conuenientioꝛa ei: τ dactuli τ dulcia τ oĩa ꝑpe in quibꝰ sunt viscositas τ gros situdo sicut alanasati τ albahitan τ alfeludé τ τ alchais: τ deniꝗ oĩa que diximꝰ esse de illis que gñant opilõné. ¶ Et opꝫ vt nõ succedat ci bo eius balneũ τ resoluat ipm nã loco eius qd ab ipso resoluit τ ipse nõ est digestus. ¶ Et si militer opꝫ vt nõ vtatur super ipsũ motu neq exercitio: τ neq bibat super ipꝫ plm τ elõget inter comestioné τ potũ τ ꝑpue potum vini. Ipm enim intromittit cibũ nõ digestũ ad epar. ¶ Et opꝫ vt sit massa panis eiꝰ plurimi fermé ti τ salé hẽat quãtũ sufficit τ parũ plus. ¶ Et ordeũ τ alcãdaros τ cicer τ triticũ leuis põde ris τ fabe oĩa bona sunt ei. ¶ Et non est malũ tribuere vinũ antiquũ subtile purũ. ¶ Et opꝫ vt admisceantur in cibis suis porri τ similia. ¶ Et asparagi iuuatiui sunt ei τ cappares.

¶ De inflatione τ vẽtositate in epate. Cap.vij.

Q uandoq aggregant̃ in ptibus epis τ sub partibus pãniculoꝝ eius vapo res. Cũ ergo retinent̃ τ inspissant̃ τ cõuertunt̃ in vẽtositates inflatiuas nõ inueniũt meatũ: aut ꝑpter suã multitudiné aut ꝑpter opilationé in epate tunc illud est inflatio in epate. ¶ Et quãdoq est cũ ea extensio plu rima τ nõ est in ipsa grauitas plima sicut est in apate τ opilatiõe. neq febris sicut est in apate. ¶ Et accidit aut ꝑpter debilitatem ꝟtutis di gestiue: aut qm medicine cibalis aut humoꝛo sꝑ ꝑprietas est vt cõmoueat ventositaté. ¶ Et qñq est hec vẽtositas retẽta sub epate: sicut re tinet̃ sub splene τ mouet eã cõpꝛessio sub hypo condrijs: τ illud qd plm sigt ventositaté est ten sio incipiens: deinde addit̃. τ in ipsa est punctu ra quedã τ non sequitur eã alteratio dispõnis i forma τ coloꝛe egrediẽtis a consueta. τ quan doq sedat compꝛessio inflationem: τ resoluit eam τ consumit materiam eius. ¶ De cu ra ventositatis τ inflationis in epate. Ca.viij.

A pꝛoximat cura eiꝰ cure opilatio num: τ est cum medicinis subtiliati uis resolutiuis ꝑdictis in ipsa: τ ɔfe ctionibꝰ ꝑdictis. ¶ Et ɔferũt ei bal neũ in ieiunio τ vinũ purũ in ieiunio τ pauci tas potus aq̃ frigide τ vapoꝛationes cũ pãno calefactoꝛ: τ cũ alesfeniati resolutiuis. ¶ Etem plastra facta cũ mastice τ ligno aloes τ spica τ gũa de ben. ¶ Et empla facta ex eis q̃ sunt sicut oleũ de neriden τ mastix cũ seminibꝰ. ¶ Et si vapo ratio mouerit tũc opoꝛtebit vt cõsideres latus cõicatiõis: nã si extendit̃ doloꝛ ad partes inte stinoꝛum tũc solue ventrem pꝛius: deinde resol ue ventositaté. ¶ Et si extẽditur ad diaphrag ma τ ossa pectoꝛis: τ ad doꝛsum admistra diu retica ei: deinde resoluentia ventositatem.

¶ De doloꝛe epatis. Cap.ix.

E pati qñq accit doloꝛ: aut ex mali tia cõplõnis diuerse in pte pãniculi sui: aut ex vẽtositate extẽsiua: aut ex opilationibꝰ: aut ex apaubus calidis aut duris: cũ frigida flegmatica raro faciũt ac cidere doloꝛem. ¶ Et qñq fit ꝑpter motũ hu moꝛ in crisibꝰ. τ cognoscit̃ ps eius ex signi oni bus notis in ꝑnosticis. ¶ Et qñq fit ex debi litate τ non tolerat illud qd venit ad ipm ex ci bo τ ledit̃ ab eo ꝑpterea: q: abhoꝛret ipm. Et qñq cõtingit in motibꝰ materierũ creticis vel chꝛonicis vt accidãt grauitas τ doloꝛ in parti bus epis. ¶ Et doloꝛ vehemẽs valde nõ fit ni si ex apate caloꝛ: aut ex vẽtositate. quapꝛopter cũ nõ est febris τ doloꝛ vehemẽs: tũc cã eiꝰ est vẽ tositas. τ ꝑpter hoc cũ febris supuenit ei soluit ipm: quẽadmodũ dixit Hypo. ¶ Et Hyp. qd dixit in libꝛo qui dr̃ ei pꝛinere: qué dicunt qdã inuẽtum fuisse in eius sepulchꝛo q qñ accidit doloꝛ epatis cũ pꝛuritu vehemẽti in camadua li: τ posterioꝛe parte capitis τ pollice pedis: τ apparet in collo bothoꝛ silis fabe morit̃ eger τ in qnto ante ortũ solis. τ illi cui accit hoc accit difficultas vrine ꝑpter opilationé cũ distillatio ne qm est in lacerto. ¶ Dico ergo cã eiꝰ ẽ qm est aquositas maligna que expellitur in vr. nã penetrans aliquo modoꝛum penetrationis in extremitates: τ facit accidere caliditas τ bau racitas ipsius pꝛuritum vehementem.

¶ De signis. Cap.x.

I Am etiam sciuisti signũ cuiusq rei ex eis que dicta sunt in capl̃o suo.

¶ De cura. Cap.xi.

I Am diximus oẽm rẽ in c. suo: vẽrũ hoĩes iã dixerũt ad doloꝛes epis me dicinas dñtes ipꝫ iuuari ex eis absolute. Et plu rimũ iuuamentũ eoꝝ est in ipé debilitatis eius. Et nos qd referemꝰ qsdã eaꝝ τ eas in qbus est fiducia fm q diximꝰ eas. ¶ Dixerũt magis iuuatiue ex illis sunt troc. de reubar baro cum descriptiõibꝰ diuersis. τ ɔfectio de reubarbaro

ē dyacurcumā: ⁊ ɔfectio de rita solutiua: ⁊ cō-
fectio cordumeni ⁊ cōfectio cesario ⁊ atanasia
minor ⁊ maior ⁊ tamirij ⁊ cocaie ⁊ ɔfectio as-
clepiadis ⁊ tro. d cimino ⁊ ɔfectio Gal. ꝓpor-
tionata ad illud. ¶ Dixerūt ⁊ ex eis que cōfe-
runt ei sunt.ij.vn.succi folioꝝ pini recētiū cum
sir° acetoso: aut decoctio coꝝtici reubarbari pō-
dere.ʒ.v. ⁊ croci terne.ʒ.i.cum aliquantulo scie
apij ⁊ feniculi. ¶ Et etiā sumant rosaꝝ.ʒ.iiij.
⁊ spice ⁊ masticis amboꝝ aā.ʒ.ij. succi eupato
rij ⁊ succi absinthij ⁊ lacce ⁊ reubarbari croci
sup ioꝝ squinanti rubee tinctoꝝ assari seminum
triū xilobal. crudi oiuz aā.ʒ.i. xilobal.ʒ.v. ¶ Et
cum est illic dolor cū solutione vētris narraue-
runt hmōi medicamē. ℞ fecū vini decocti lac-
ce spice reubarbari oium aā.aur.i.scone ferri
pondus.ʒ.vij. bibatur sup.ij.vn.aque coriādri.
¶ Et oportet vt in omnib' illis deuitet cibos
grossos ⁊ carnes ⁊ sit cōtentus lenibus subtili
bus ex auibus ⁊ alijs sicut sciuisti. Et proprie
cuz est illic caliditas. ¶ Et ex emplastris: empla
strum de cordumeni: ⁊ emplm de euforbio ⁊
emplm de melliloto: ⁊ emplā ꝓportionalia.

¶ Tractatus tertius de apostematibus epatis
⁊ solutione ɔtinuitatis eius.

¶ Sermo vniuersalis de apostematibus epa
tis ⁊ que sequuntur ipsum.

Apostematū in partib' epatis accidentiū quedā sunt que acci dūt in ipso epe: ⁊ alia sunt q̄ ac- cidūt in lacertis positis sup ipm ⁊ alia sunt q̄ accñt in mesarai- cis. ¶ Et eoꝝ que fiūt in ipso epe alia suntque accñt in ptibus superiorib': ⁊ ad latus eius gibbosum: ⁊ alia sunt que acci dūt in ptibus eius iferiorib' ⁊ ad lat' cōcauū: ⁊ alia sunt que accñt in velaminib' eius ⁊ pāni culo eius ⁊ in venis ipsius: ⁊ hec diuisio est fm minus ⁊ qñqȝ cōicat apa spēbus partiuz eius. ¶ Amplius apa ipm nō eñatur quin sit fleg- monides dubellatū: aut nō dubellatū: aut coleri cū cancerosuz: aut inflatiuum vētosum. ¶ Et cause illius sunt cōplexio calida cū febribus de struētibus: aut sine febribus. ¶ Aut cōplo fri- gida ꝓhibens digōnem ⁊ expulsionē. Aut de- bilitas instō. Aut opilatio congregās humo- res: deide facit eos penetrare in partes epatis penetratione nō nālī. Et coīa etiā ⁊ silia sunt ex causis huius opilationis. ¶ Et cū est opilatio ad latus fellis facit san. feruentez ⁊ imbibit in partib' epis ibibitione nō nāli, ꝓpter multitudi nē colere: ⁊ ad summū maxima colere multum do est ex causis apatis cali epatis. ¶ Et qñqȝ est ex nocumētis cū cōitate stōi: ⁊ corrūpit di- gestionē. ¶ Et cibi qdē calefacientes ⁊ grossi. Et illi q nō digerunt valde adiuuātes sunt ad faciendū accidere apata in epate. ¶ Et simi- liter cū est epar vehemētis attractionis ⁊ attra
hit vltra quā oporteat. ⁊ sequit ipsum ex eo cu-
ius est expelli res magnas: ⁊ preparatur apā.
¶ Et quādoqȝ accidit ꝓpter percussionem: aut
torsionē. ¶ Et omne apa in epate creticum si
est ex latere gibboso est eius crisis cuz sudore:
aut puocatōe: aut fluxu san. ⁊ si est in latere cō
cauo facit crisim cū sudore: aut vomitu: aut so-
lutione vētris. ¶ Et apa quidē qd est in gib-
bositate deterius est apate qd est apud cōcaui-
tatē. ¶ Et omne apa accidēs in epate calidum
vel friū facit opilationē: ⁊ nō relinquit corpori
nisi san. aquosum: ⁊ cū hoc debilitat epar in se
parādo aquositatē. Et cū retinet plīm aquosita
tis in mesaraicis iste sunt cause hydropisis car
nose: ⁊ ascitis. ¶ Et quādo pmutatur apa ca-
lidum ex epate ad splenem est bonū. Et quan-
do permutatur ex splene ad epar est malum.

¶ De signis vlibus apatū epatis cōtus. Ca. ij.

Signa qdem cōia sunt qȝ iuenit eger grauedinē sub hypocōdrijs insepa- bilē ⁊ iuenit illic dolorē vehemētez quandoqȝ non sicut in opilationib'. Ipsa eniz accidunt a dolore forti. ¶ Et alterat cuz eo forma nō sicut in inflatione in qua non alterat. ⁊ est cum eo attractio furcule ad infe- riora in plurib' horis nō semper. ⁊ non fit hec quidē attractio nisi ꝓpter tensionem cōcauita tis ⁊ suspensionē. ¶ Et nō accidit in egritudi nib' epis calis ⁊ alijs pulsatio: qm̄ arterie dis- partite sunt in panniculo eius. ¶ Et neqȝ est grauitas in eis nisi quātitas inseparabilis. Et quādoqȝ cōicant coste dorsi doloribus epatis. ⁊ apatibus eius superiorib' ascēdentib': qȝuis non sint semp cōicantes. ¶ Et habētes quidē apata epatis ꝓprie calida ⁊ magna nō possunt dormire super latus dextrū ⁊ grauat eos dor- mire etiā super lat' sinistrū ꝓpter tensionē apo- stematis ad inferiora: imo plīma inclinatio eo rū est ad dormiēdum resupine. ¶ Et si aposte ma est in latere gibboso inuenit grauitas illic: ⁊ sentit tensio apud suspēsoria: ⁊ cadit tactus illic super apa manifestius: ⁊ ꝓprie in debili. ¶ Et accidit tussis sicca ⁊ cōstrictio anhelit' ⁊ ꝓprie quādo anhelat cū fortitudine propter cōitatem dyaphragmatis ⁊ pulmonis ad ipm in nocumēto. ¶ Et minorat vrina. ⁊ qñqȝ re- tinet oino cū apa est magnū ꝓpter illud qd ac- cidit de opilatione in latere gibboso: ⁊ de debi litate expulsiue. ¶ Et grauitas i ipo maior ē ea que est in facto apud cōcauitatē: quoniā latus concauum sustentat super stomacū: ⁊ est graui tas i ipso plus: ⁊ attractio furcule ad iferiora a dextro minus: ⁊ ꝓprie in illo cuius epar crea tuz est nō vehemēter adherēs ⁊ obuiās costis. ¶ Verum attractio furcule ad inferiora ⁊ cō- munitas furcule in dolore ad epar sunt in con- tinuatiōe epatis cū costis manifestiores ⁊ ma- iores. ¶ Et singultus minorat in gibboso ⁊

multiplicatur in cõcauo ꝓpter elõgationẽ gibbositatis ab ore stomaci. ¶ Cum autẽ apostema est in cõcauitate et latere inferiore est grauitas minor ꝓpter suam sustentationẽ super stomacum et nõ sunt tussis et cõstrictio anhelitus de quibus sit curandum: et nõ cadit sub tactu casu de quo sit curãdum. Uerum dolor est vehẽs propter cõpressionem factã illic: et proprie cũ attrahunt mirach. ¶ Et cum apostemata epatis sunt magna declinat natura ad resupinationem etiã et ad dormitionẽ. Nõ si superfluat leditur a resupinatione etiã. ¶ Et apata lateris cõcaui cõicãt mesaraicis plurimũ. ¶ Et prorsus cum apostema est ad latus cõcauũ stomacus est vehemẽtioris cõtinuitatis: et apparent singultus et nausea: et tussis: si apostema est calidũ. ¶ Et existimauerũt quidam qꝫ cõtinuitas inter vtraqꝫ est ꝓpter neruum subtilem cõtinuantem inter epar: et inter os stomaci: quapropter non accidit singultus: nisi cũ est apostema magnum cõprimens os stomaci. ¶ Et vt Gal. qꝫ causa in illis est illud qꝺ effundit ad stomacũ in ore suo: ex apostemate calido et ex humore acuto. et ad summũ singultus apud oẽs nõ appet nisi cũ apa ẽ magnũ: quoniã spaciũ longinquum est inter epar: et os stomaci et si est illic neruus in quo ipsa duo cõicant et ꝯtinuant inter ea est subtilis valde. et ad summũ dum nõ est apostema magnum non fit inter stomacum et epar cõitas ẜm plurimũ. ¶ Et illud de apostematibus epatis qꝺ factum est circa pãniculos et venas est vehementioris doloris et prauioris fe. si est calidũ. Si autẽ apa est in vtrisqꝫ laterib⁹ simul apparẽt signa que sunt vtrorũqꝫ laterũ simul. et quãdoqꝫ cõmunicat latus lateri vsqꝫ ad terminũ non plurimum. ¶ Et qñqꝫ pducũt oẽs species apostematũ epatis calidorũ et frigidorũ ad hydropisim. ¶ Et scias qꝫ cũ apan epatis associat vẽtris solutio est mortale

¶ De dria inter apata epatis et apata lacertorũ positorũ super ipsum mirach. Cap.iij.

Cognoscit dria iter vtrũqꝫ ex pte figure: et qm apa lacerti appet semp et apa epatis qñqꝫ nõ appet et ꝓprie in cõcauitate et i pingui nisi res magna aut grauis. ¶ Et lacerti qꝺ situs aut est in latitudine aut est in lõgitudie aut trãsuerse capiẽs in lacerto. Et iã qꝺ signauim⁹ ipm in anathomia. In figura vo qm figura ei⁹ qꝺ appet de apate epis est lunaris ẜm sinũ epis q̃ sentit cũ sepatiõe abscissionis eius cõis. ¶ Lacertosum aũt est sile stillo cui⁹ vna extremitatũ est grossa altera ẽ subtilis et est q̃si cauda muris: et silr nõ sentit cũ sepatione abscissiõis ei⁹ cõis: imo video ipm subtiliari in lõgitudine sua paulatim: imo nõ forsitan ꝯtingit vt cõprehẽdat ex eo nisi parũ in ꝓfundo cũ est in lacerto ꝓfundo trãsuerso. Et est similius apatibus epatis. ¶ Ex parte aũt accidentiũ ꝓprior et cõiũ: qm et ex accidentibus ꝓprijs et cõibus que accidunt apostematibus que sunt in epate nõ est aliquid in apatibus lacertorũ de quo sit curãdũ. ¶ Et cũ vides almirach declinare ad tenebrositatem et siccitatẽ tũc existima qꝫ apostema est epaticũ.

¶ De apostemate calido. Cap.iiij.

Cause eius sunt ex summa causarũ apatis in quo est caliditas. ¶ Eius vo signa sunt signa predicta apatũ cõium et que sunt in qbusdã ptibus et ẽ illic fe. acuta qñ ẽ apostema in carnositate: et fit vehemẽs sitis. Et minorat appetitus et accidunt singultus et nausea et colericus vomit⁹ in primis: deinde vt flos eris: post niger: et et accidit frigus extremitatũ. et nigredo lingue et syncopis: totum illud: et ꝓprie cũ apa est in concauitate. ¶ Et est malitia anhelit⁹ et dolor extensus ad dorsum et furculã et mordicatio: et ꝓprie cũ est apa in gibbositate. ¶ Et qñ est in cõcauitate: tunc non addit nisi in re anhelitus qm qñ attrahit aer plurimus valde excedit dyaphragma et coartat ipm et ꝯstringit attractionẽ aeris et qñqꝫ accidit tussis. ¶ Et accidit lingue quocũqꝫ modo sit citrinitas et rubedo vehemẽter: deinde declinat ad nigredinem: deinde alterat color cutis totius ꝓprie cũ apa est in gibbositate. ¶ Et qñ est ṽtus fortis et ꝓprie ṽtus stõi et apostema in ꝯcauitate retinet nã. Et si ṽtus in corpore et stomaco est debilis soluit. ¶ Inqt Hypo. egestio ꝯturbata nigra in pncipio egritudinis acute signt qꝫ in epe est apostema calidũ magnũ hoc est. ¶ Et pulsus fit vndosus magnus frequẽs velox. ¶ Et apa quidẽ calidum aut resoluit et destruitur accĩtia eius. aut collectionẽ facit et sũt cũ eo signa dubellati et dicã ea: aut indurat et pmutat et ad signa epis duri et destruunt signa apatis cali. Explicit qꝺ cãe per mutationis ei⁹ ad duritiẽ ẽ superfluitas in infrigidatiõe et ꝯstipatiõe et administratione grossorũ: aut apate. Et dria iter ipm et pleureism ẽ qm tussis nõ sequit sputũ: et qꝫ dolor est in dextro: et color lingue et color corporis alterat citico. Et pulsus nõ fit serratus valde et capit mãũ si ẽ in gibbositate: et signt ipm labor anhelit⁹ magn⁹ et attractio aeris plima si est in cõcauitate: ꝓpea: qꝫ apa cõprimit diaphragma: et excẽdit ipm: et qñ ꝯcõmouet tũc tussis. Et crisis qꝺ apatũ epis calidorũ in gibbositate factorũ: et apatum calidorũ factorum in lacertis fit cũ fluxu san. narium et ꝓprie ex dextra aut cũ sudore aut vrina laudabilibus. Et factorũ in cõcauitate fit cum sudore: et aut fluxu ventris colerico aut vomitu.

¶ De almesire in epate. Cap.

Nausea i almesire in epe est minor et inflatio et mordicatio et denigratio lingue et ictura coloris vehemẽtioris plz. ¶ Et ẽ color declinãs ad citrinitatẽ: et ẽ

paroxismos vehementie febris terriane. ¶ Et eius qdē iuuamentuȝ a frīs humidis est vehe mentius. ¶ Et pulsus est durior ⁊ similior ser rino q̄ in vndoso puro. ⁊ minor ⁊ vehementio ris frequentie ⁊ velocitatis.

¶ De flegmone in epate. Cap. vi.

Significant ipsam signa apān cali ⁊ diuersificant ipsam ea que proportio nauimus ad mitire in pparitantibus ⁊ rubedo faciei ⁊ exuberatio venaꝝ.

¶ De apātibus frigidis in epate. Cap. vij.

In istis apātibus est grauitas plus ⁊ nō est sitis neqȝ febris neqȝ nigredo lingue ⁊ sentit cum eis in stō similitu do spasmi. ¶ Et significat ipsa etas e regimen ⁊ cōplō ⁊ color ſm q̄ sciuisti.

¶ De apātibus flegmaticis. Cap. viij.

Significant ipm inflatio cutis ⁊ plū beitas coloris: ⁊ q̄ non sentit cum duritie ⁊ vehementia lenitatis pul sus: cum reliqs signis apātis fri.

¶ De apāte duro ⁊ cancro. Cap. ix.

Sepe accit ab apāte antecedente ipm ⁊ qñqȝ accit incipiendo: ⁊ qñqȝ acci dit a percussiones ⁊ incipit tendere ad duritieȝ. ¶ Et signat ipm tactus in eo qui suscipit tactū prius epatis eius. ¶ Et si nō inciperet hydropisis puenire ad hūtē ipȝ appa ret ad tactū manifestū valde: naȝ alitrac exte nuatur cum eo ⁊ debilitat. ⁊ attestat apā luna re absqȝ dolore. verū qñqȝ ledit apud initium receptōis cibi ⁊ alleuiat apud famē ⁊ est via ad hydropisim. ¶ Et qñqȝ signat ipm vehementia grauitatis valde sine febre ⁊ extenuatio corpo ris ⁊ casus appetitus ⁊ tenebrositas coloris: ⁊ q̄ minorat vrina. ¶ Et qñqȝ succedit accñti bus apātibuȝ cali cū remouent ⁊ non remanet nisi grauitas. Et si addit pp illud difficultas anhelitus signt q̄ apā calidum induratur. ¶ Et difficultas qdem anhelitus ⁊ grauitas sine fe bre cōicant in apāte duro ⁊ opilōne: ⁊ differūt per reliqua que dicta sunt. ¶ Et sequit ipȝ hy dropisis ⁊ ppter hyposarche pp debilitatē sepa rationis mātē aquose ⁊ sanguine ad resudatio nem subtilē eius. quare currit aquositas cū san guine in mēbra ⁊ accidunt febris ⁊ ebullitio. ⁊ ipsiusm aquositas qñqȝ puenit ēt ad spatiū ven tris ſm q̄ diceimus in caplō asclites: quare mo riuntur ſm plm pp resolōneȝ nāe pp opilōnes viarū ad epar. quapp dissoluunt eoꝝ virtutes. ¶ Et isti qdē non curant nisi in principio: tūc enim qñqȝ ꝯfert cura: sed cum ꝓlongat egritu do non ꝯfert curatio. ¶ Et si fuerit duruȝ can cerosum ⁊ fuerit illic retentio tunc dolor erit ve hemens ⁊ accidet nocumentū in colore: in ap petitu ⁊ reliqs plus. ¶ Et qñqȝ accit singult⁹ ⁊ nausea sine febre ⁊ non sentit dolor: ⁊ erit via securitatis membri. ¶ Et scias q̄ epar veloci ter opilatur ⁊ conuertitur in lapideitatem ⁊ ꝓ pter cum administrantur superflue ingrossan tia ⁊ constipantia in apostemate calido.

¶ De dubellati. Cap. x.

Plurimū fit post apā calidū. Cum n. incipit fieri collectio fit dubellati: ⁊ cum incipit collectionē facere vehe mentiores fiunt fe. ⁊ dolores ⁊ accñs in pmis: deīn accñt tremores diuersi: ⁊ ledit a resupinatōe nedū a dormitōe sup latus. ¶ Cū ergo fcā est collectio lenit cōpilsio ⁊ sedāt accñ tia. Cūqȝ apit accñt horripilatio ⁊ lubricatio virus ⁊ saniei ⁊ reꝝ que sunt sicut fex ⁊ inuenit p illud leuitatē ⁊ resolōnē ex grauitate sensata. ¶ Et ipsius eruptio aut fit ad ptē intestinoruȝ ⁊ egredit cū egōne: aut ad ptē renuȝ ⁊ egredit cū vrina: aut ad spaciū qd est in ꝯcauitate ven tris ⁊ inenit alleuiationē ⁊ detumitionē. ⁊ non attestat eis in egōne aut vrina. ¶ Et dubellati qdē qñqȝ est ꝓfunda in carne epatis: ⁊ qñqȝ tē dens ad manifestū ipsius ⁊ non ꝓfunda. ¶ Et sanies diuersificat in ea. Fit. n. in ea q̄ submer sa est nigra: in nō submersa tendit ad albedinē.

¶ De apostemate mesaraice. Cap. xi.

Communicant in signis suis apāti epatis. verū febris in illo qd calidū est: est debilis nō extēs in vehementia febris apātis epatici ⁊ est grauitas cū extensiōe ꝓfundior ad vētrē ⁊ stōm ⁊ qñqȝ est tensio maior q̄ grauitas. ¶ Cū ergo nō in uenis signa opilōnis epatis nec signa apātum epatis. ⁊ inuenis chilū subtilē pp debilitatē digō nis in stō ⁊ signionē eius ⁊ sunt illic tensio ⁊ le nis febris: scias q̄ in mesaraica est apā calidū. ¶ Sed inter apā durū ⁊ opilōnes mesaraice est dña difficilis: nisi cū extimatōe longa: naȝ si egredit aliqd saniosuȝ post dies aliquot tūc scias q̄ est ab apostemate: ⁊ hec sanies discerni tur a sanie facta a suo simili in epate in hoc q̄ il la tendit ad rubedinem ⁊ sanguineitatem sanio sam ⁊ turbiditatem.

¶ De cura apātis calidi sanguinei. Cap. xij.

Primū qd tibi necīū est: est vt cōside res dispōnē replōnis: ⁊ dispōnē vir tutis ⁊ etatis ⁊ hore ⁊ aliorū que tu scis: ⁊ queras ex eis licentiā in flōia. ergo flōma si est pōse tibi ex basilica: ⁊ si nō: ex nigra: ⁊ si non: ex cephalica. ⁊ si virtus est fortis extrahe qd necīū est de sanguine in vice vna: ⁊ si non: partire ⁊ segrega in vices plurimas. ¶ Et scias q̄ quando non flobotomas ⁊ dī mittis materiam in epate ⁊ administras stiptı ca ⁊ apocrustica proculdubio induratur apo stema. ⁊ si tu admistras resolutiua nō ē dubiū quin cōmoueatur dolor ⁊ apostema. Floboto ma ergo in primis ⁊ non hesites in hoc cū non est prohibitio fortis: ⁊ extrahe san. abundan tem. ¶ Et scias q̄ tu indigeas in initio eius co

calidis simile est in canone de repercussione ⁊ infrigidatione: verū ubi inest tunc vt attendas latus duriciei. Quod q̄ velociter rn̄det duricie: ⁊ ꝓpter hoc oꝫ q̄ sint ꝑmixta cū subtiliatiuis ⁊ apertiuis. ¶ Et epithimatū qdē frigidoꝝ administratio superflua quoq̄ ꝑducit ad duriciē: ⁊ quoq̄ sufficit eis introitus balnei. Et quoq̄ aperit ad renes. ¶ Et scias q̄ plures medicinaꝝ quibus est stipticitas aliqua ⁊ frigus: ⁊ siliter ciboꝝ qui sunt hmōi sunt granata ⁊ poma ⁊ pira nocent ex alia pte. ⁊ illud qm̄ ipsi ꝯstipant meatū qui est ad fel. quare non attrahit colerā ⁊ est illud additio in apate ⁊ malitia plurima. ¶ Et ex ꝯstipatione cum hoc qđ ipsa est necīa in principio egritudinis ⁊ in fine eius ⁊ apud rn̄sionē resolōnis ad ꝯseruandā virtutē: timentur due malitie lapideitatis ⁊ retētio colere i epate. Quapropter indiges ēt vt incipias a regie resolōnis mācī in hac egritudine plusq̄ sit tua inceptio in reliqs apatibus timendo lapideitatē ⁊ duriciem ⁊ expellendo illud qđ forsitan resudat ex viru malo a cuius resudatiōe non euadit apata calida. ¶ Uerū resoló ⁊ apertio quoq̄ mollificant virtutē ⁊ approximant mortē sicut narrauit. G. de dispōne medici curātis apata epatis cum mollificatiuis qbus curantur reliqua apata sicut est emplm̄ scm̄ ex oleo ⁊ tritico ⁊ aqua ⁊ cibabat illum alcandarusio. ¶ Et oportebat vt cibaret eis in qbus est absterſio sine viscositate ⁊ grossitie: ⁊ vt miscerent cum resolutiuis medicine in qbus sunt stipticitas ⁊ ꝯfortatio ⁊ aromaticitas: sicut ciperi ⁊ calamus aromaticus ⁊ absinthiū: ⁊ vt administraret de istis quātitas que ꝯseruaret sanitatē ⁊ non superflueret: ⁊ essent in initio sui repercussio cum fortitudine ⁊ in medio ipsius cōpositio: ⁊ in fine eius resolutio cum stipticis huius generis. ¶ Et si esset necesse vt ꝯfortaret resoló: tunc festinaret qdaꝫ ⁊ in ipso eius qđ est in ipso. ¶ Ille ergo nō recipit ex. G. ⁊ indicauit ei. G. in egroto qn̄ ꝯuenerunt ad eum q̄ iste eger morietur cum dissolutione virtutis ⁊ sudore viscoso pauco apparente sup ipm mortuus est ergo infirmus ⁊ fuit sm̄ q̄ existimauit. G. ¶ Non est ergo necīū vt cū hac resolōne singulari icipiat in hora rn̄sionis ⁊ oꝫ vt caueat a stipticitate ⁊ aptōe i dispōne rn̄sionis resolōis pure. Et ꝯsideratio oīuꝫ istoꝝ ē ex subtilibus rebus. ¶ Et scias q̄ sicut hoc membrum velociter ꝯuertitur in lapideitatē siliter velociter suscipit resolōnē. ¶ Et quoq̄ sunt resolutio ⁊ apertio cāe ad eruptionē. ¶ Et qn̄ administras resolōnē non administres eam ex genere eorū que mordicant ⁊ cōmouent apa. ¶ Et aqua qdē ordei q̄uis abstergat sine mordicatione: tn̄ est dulcis: ⁊ dulce facit incurrere opilationes ꝓpter illud ergo in aqua est sufficiētia abūdans: qm̄ abstergit sine mordicatōe ⁊ non facit accidere opilōnē. ¶ Amplius pose est vt ꝯfortetur eius apertio ⁊ absterſio cum eis que admiscentur ei si necessariū est vt addatur ipsius virtus. ¶ Et mordicatio qdē est stipticitas plus nocive sunt ꝯcauitati q̄ gibbositati: qm̄ ipse festinant cum virtute sua: ⁊ faciunt accidere opilationes in initio viarū ⁊ in gibbositate sunt fracte virtutis ⁊ obuiāt extremis orificijs. ¶ Amplius oꝫ vt cognoscas latus egrū. ⁊ caue ne ꝓuoces vrinā egritudine existente in ꝯcauitate: aut soluas ventrē egritudine existente in gibbositate ⁊ facias nām in vtrisq̄ dispōnibus simul inobedientē: imo oꝫ vt tu educas ex ꝓpinquioribus locis. Educ ergo ex apate qđ est in ꝯcauitate ex latere solōnis ventris ⁊ illud qđ est in gibbositate ex ꝓuocatōis latere. ¶ Et caue ne dimittas nām remanere restrictā. In hoc enim est nocumentū magnū ⁊ in ipso est error. ¶ Non enī dimittas eam solutaꝫ superflue ⁊ cadat virtus ⁊ desiciet nā imo supest tibi vt resoluas ꝯstrictam cum equalitate ⁊ ꝯstringas solutā cum equalitate. ¶ Medicine aūt ꝯueniētes apatibus epatis ⁊ in initio rei cum illic est caliditas superflua sunt aqua endiuie ⁊ aqua solatri cū sirupo acetoso zuccarino ⁊ aqua ordei ⁊ aqua virge pastoris ⁊ aqua arnoglosse ⁊ alkekengi ⁊ aqua coriandri humidi ⁊ aqua cucurbi. ⁊ aqua cucumeris ⁊ aqua cuscute. ⁊ oꝫ vt admisceatur eis aliquid hoꝝ que sunt sicut absinthium ⁊ calamus aromaticus ⁊ ꝯſ. hmōi. ℞. carnis amirberis. ʒ.x. rosarū spodij amboꝝ. an̄. ʒ.v. medulle se. citroli ⁊ medulle seis cucurbite ⁊ seis portulace ⁊ seis endiuie oīum. an̄. ʒ.iij. seis feniculi pondus. ʒ.i. sumat ex eis in potu pondus. ij. aure. Et si necīū est addere ꝯfortantia epar ponātur in eis lacca ⁊ reubar. ¶ Et si fuerit illic tussis ponantur in ipsis succus liquiritie ⁊ aliqd de dragaganto ⁊ terenïabi. ¶ Medicine que sunt fortiores ⁊ ꝯuenientiores ei qui non hꝫ ex caliditate quātitatē ꝯuenientē in vltimis sunt aqua feniculi ⁊ buglosse: ⁊ squinantū ⁊ apiū montanū ⁊ allubleb ⁊ totū illud cuꝫ syrupo acetoso. Ista enim ⁊ ꝯsimilia cōferunt in illo qđ est in tunica ꝑma cum incipit in maturatōe ꝯuenire parū. ¶ Et troci. de rosis ēt ⁊ ꝓpter in eo qđ sequitur ꝯcauitatē. ¶ Et multotiens qdē est cū apatis ⁊ initiū eius saltus ⁊ ꝑcussio. ¶ Et ex eis que ꝓhibent ipm accidere post illa duo ⁊ post flōmiaꝫ est vt in potu sumat ex rubea ⁊ reu. alsent omni die. ʒ.i. ⁊ fiat hoc tribus diebus. ¶ Et postq̄ scis q̄ apa est in latere ꝯcauo: tunc hmōi est vt administres aquā allubleb ꝑmixtā cū eis que necesse est illi admisceri ex infrigidatiuis ꝑdictis. Et aqua sicle in oībus que maturant ⁊ repercutiunt ⁊ leniunt nām. ¶ Et confert cum apparet maturatio opoponacū cum aqua feniculi ⁊ aqua solatri ⁊ aqua allubleb: ⁊ vt tu ponas in cibo aliquid de seie cartami ⁊ sicle siue de vrtica ⁊ polypodio. Et qn̄ declinat adminī-

stra fortia sicut aloes ⁊ agaricum ⁊ turbith. ¶ Et quidam administrant mirrabo. citrinos. Ego vero abhorreo eos propter illud quod in eis est de virtute stipticitatis: ⁊ timeo quod educatur subtile ⁊ vertatur in lapidationem grossum. ¶ Et quandoque administrant in huiusmodi hora ea que sunt sicut semen cartami ⁊ sicut vrtica ⁊ polypodium in cibo ⁊ epithimum sine timore. ¶ Et quandoque addemus ad ea que sunt sicut elleborus secundum necessitatem. ¶ Clistere autem in principio. ⁊ vbi accidit vt sit natura constricta fiat ex eis que sunt sicut succus foliorum sicle cum melle ⁊ sale ⁊ baurach: aut cum zuccaro ru. ¶ Et apud declinationem fiat fortior ⁊ ponatur in ipso polypodium ⁊ centaurea ⁊ ysopus ⁊ origanum. Et quandoque ponitur in ipso collognnda. ¶ Cum autem est in latere gibbositas oportet vt incipias in ipso cum diureticis frigidis: deinde cum temperatis. Et quando apparet maturatio administra fortia acuta: ⁊ non est necessaria hec posteratio nisi propter timorem lapidationis. ¶ Medicine autem iste sunt sicut rubea ⁊ petroselinum ⁊ assarum ⁊ squinantium ⁊ tro. almirberis descripti ⁊ tro. de eupatorio fortes ⁊ reliqua diuretica fortia predicta in areolis expulsionis ⁊ in c. prouocationis. ¶ Emplastra vero oportet vt non administrentur frigida sicut super apostemata alia: immo tepida. ¶ Et illa quidem a quibus oportet incipere cum existimas quod apostema est huiusmodi initium sunt succi frigidi stiptici: sicut succus portulace ⁊ cucur. ⁊ semperuiue ⁊ aqua ro. ⁊ sandali ⁊ camphora ⁊ emplastra facta ex sponsijs vitium ⁊ ro. siccis ⁊ attriplicibus. ¶ Et non oportet vt sint huiusmodi cum verificatur quod apostema iam est. ¶ Meliora namque emplastra sunt illa que sunt facta ex cydonijs cum medicinis alijs. ¶ De illis est vt terantur cydonia cum farina ordei ⁊ aqua ro. ⁊ fiat ex eis emplastrum. ¶ Aut cydonia decocta cum aceto ⁊ aqua donec discocta sint ⁊ misceantur cum sandalis: ⁊ ponatur super ea aliquantulum olei ro. ⁊ administrentur. ¶ Et ex illis est vt decoquantur cydonia cum vino odorifero in quo sit stipticitas ⁊ addatur eis virga pastoris. ⁊ conforentur cum eis que sunt sicut parum spice: ⁊ absinthium ⁊ ciperi: ⁊ preparentur cum eis que sunt sicut sauich ordei ⁊ administrentur. ¶ Et quandoque ponitur cum eis oleum de cydonijs: aut oleum masticinum: aut oleum de alcanna. ¶ Et de aquis aqua myrthi ⁊ aqua de folijs malorum ⁊ aqua cydoniorum ⁊ silia. ¶ Et quandoque fit emplastrum ex cydonijs decoctis cum decoctione absinthij. ¶ Et cum voluntas est vt eleuetur ad gradum resolutionis ponatur in ipso mastix ⁊ camomilla ⁊ mellilotum: ⁊ farina ordei: ⁊ fenugrecum cum rebus in quibus sit stipticitas ⁊ semen lini ⁊ oleum .s. eius: ⁊ oleum fisticinum: ⁊ oleum camomellinum ⁊ fenugrecum. ¶ Et ex emplastris laudatis est emplastrum tenulis ⁊ emplastrum filagrius ⁊ emplastrum de melliloto ⁊ emplastrum caritium ⁊ emplastra que dicemus in antidotario. ¶ Descriptio emplastri ad inflationem. ℞. butyri ⁊ succi rubi ambo rum. an. p. i. croci masticis amborum. an. p. s. olei ro. p. iiij. cere quantum necesse est. ¶ Et in fine eius administra emplastra aperitiua resolutiua permixta cum stipticis propter conseruationem virtutis sicut sunt emplastra facta ex ireos ⁊ assaro ⁊ alusitce ⁊ polio: ⁊ origano: ⁊ sceha ⁊ se. apij ⁊ bdellio ⁊ silib. ⁊ quandoque adduntur in eis confortantia. ¶ Et emplastra facta ex myrtho ⁊ rubeo tinctorum: ⁊ granis lauri: ⁊ croco: ⁊ myrrha: ⁊ mastice: ⁊ cera ⁊ oleo sambacino: ⁊ oleo de lilio. ¶ Descriptio emplastri resoluentis apostema epatis proportionatum ad cibos laudabile ⁊ expertum. ℞. storacis: ⁊ cere amborum. an. darhimet. x. ⁊ masticis: ⁊ croci ⁊ ammomi omnium. an. darhimet. iij. olei de arbore masticis ⁊ olei ros. amborum. an. darhimet. ij. vini coulas. ij. ⁊ s. liquefiant cera ⁊ oleum ⁊ misceantur cum eis omnia. ¶ Aliud iuuatiuum valde. ℞. lilij ammomi folij omnium. an. pondus darhimet. i. storacis cere amborum. an. darhimet. i. olei de arbore masticis quantum necesse est. ¶ Aliud bonum. ℞. aloes. vn. iij. masticis. vn. i. camomille ⁊ mellilori amborum. an. vn. iiij. croci rubee ⁊ calami aro. assari omnium. an. vn. ij. cere ⁊ ammoniaci amborum. an. vn. vi. olei de lilio quantum sufficit. ¶ Aliud resolutiuum confortatiuum ℞. croci vnc. ij. bdellij. vnc. vij. ⁊ sordis vreoli vn. iiij. ⁊ ammomi ⁊ spice romane: ⁊ carpobalsami omnium. an. vn. vi. olei de lilio quantum sufficit permisceantur ⁊ administrentur. ¶ Quod si cum apostemate fuerit solum ventris debilitatis quam solicitudo exigit retineri: tunc oportet vt in potu sumantur trocisci almirberis ⁊ troc. de reubarbaro muschati. ¶ Cibus autem melior est kaschab ordei. Infrigidat. n. ⁊ abstergit ⁊ non facit aegrere opilationes ⁊ festinat eius penetratio. In candarusio autem: ⁊ frumento fortiori eo nequius est aliquid de grossitudine ⁊ compressione apostematis. ¶ Et si non est excusatio a pane sit ergo panis qui non est ex simula neque ex tritico grosso: ⁊ iam sit in furno panis factus: ⁊ oportet vt intendatur cum cibo vinino. ¶ Et ex oleribus lactuca ⁊ atriplices. ¶ Et ex fructibus granata dulcia. ¶ Et in cuius stomacho non conueniunt dulcia oportet vt deuitet dulcia quantum potest.

¶ De cura herisipille. Cap. xiij.

Cura herisipille proxima est cure flegmonis. verum oportet vt sint ventris solutio ⁊ vrine prouocatio sublimiores: ⁊ cum eis que sunt decliuiora ad frigiditatem. Et ponantur medicine super ipsam infrigidate cum niue: ⁊ non incessanter renouetur illud donec eger inueniat subuersionem frigoris: ⁊ fiant emplastra ex nenufare ⁊ aqua allezkengi: ⁊ aqua cydoniorum ⁊ sandalorum ⁊ camphora ⁊ similibus. ¶ Et non administres in ea calefacientia quantum possibile est.

¶ De cura aldubellati. Cap. xiiij.

Potest vt administrentur in principio aldubellati ⁊ cum incipit apostema calida

de quo existimatur q ad collectionem perue-
niat: repercussiua que sunt ex emplis cum equali
tate τ epithimantibus. Et in potu denẽ aqua or
dei τ syrupus acetosus. ¶ Et si dispõ necẽiam
faciat flõmiã: flõma ex basilica: aut ventosa par
tem ventris que sequiẽ epar. τ qñqȝ indiges so
lutione ventris. ¶ Cum ergo non est excusa-
tio quin collectio fiat: tunc necẽiũ est vt admini
stres maturationẽ τ suppurationẽ: τ necẽiũ est
vt adiuuenẽ cum incisione τ subtiliatõe cuȝ ne
cessariũ sit humoribus grossis existñbus in hu-
iusmodi apatibus: qbus mẽbrũ iam imbibitũ
est. τ necẽia est lenificatio vt faciat humorẽ pre-
paratũ ad resoluendũ: cum ergo apparet matu
ratio: τ non suppuraẽ altera ipm ab illis: τ vte
re suppuratiuis fortibus potando aut empla-
strando: deinde adiuua nã ad expellendũ mãȝ.
¶ Et si indiges adiutorio τ oppositiõe ad pñ
declinatõis τ oportuerit vt ventreȝ soluas aut
vrinã prouoces facies. ¶ Et non prouoces cum
re forti τ calida τ faciat incurrere egrum nocu
mentuȝ in vesica. Conseruatio.n. vesice in hac
egritudine τ cum erũpit pus ad ipm per seipm
aut medicina diuretica necẽia est. ¶ Cũqȝ erũ-
pit pus aut expelliẽ: τ necẽia est ablutio residui
pus: tunc fiat cum eis que sunt sicut aqua mel-
lis τ rubea. ¶ Deinde si indigẽs incarnatiõe
vlceris: tunc si virtus tolerat ventris solõnẽ est
sit ipsa adiutoriuȝ plim: cum non est superflua.
¶ Et ventris qdẽ solõ necẽia est pp duas res:
vna earũ ante eruptionẽ vt minoreẽ mã τ alle-
uieẽ sup nãm: τ scða post eruptionẽ aut prope
eruptionẽ τ cõplementũ maturatiõis: cum sciẽ
q materia ad partem intestinorũ est declinãs
τ q dubellati est in latere cõcauo. ¶ Et ex illis
quidem quibus venter soluitur ante eruptionẽ
ẽm semitam adiutorij nature τ alleuiationis
sunt tereniabĩ τ xiracost τ cassiafi. τ succarum
rubeum τ huiusmodi in aquis allubleb τ endi
uia bibita. ¶ Et fortius illis est decoctio semi-
num τ radicum in qua decoctuȝ est eupatoriuȝ
τ in qua soluta sũt tereniabĩ τ xiracost τ cassia
fi. τ silia. ¶ Et qñqȝ ponunẽ in ipso aloes τ ab
sinthiũ. ¶ Et ex clisteribus clisteria lenia nota.
¶ Solutiua aũt que sunt post maturationẽ τ
iuuant ad maturãdũ ẽt: τ ad eruptionẽ sunt vt
sumantur in potu in decoctione radicum eupa
torij olei de tribul'.ʒ.iiij. sambaci pondus.ʒ.ij.
coniungantur cum.vii.ʒ.suc. τ vnc.ʒ.cassiefi.
¶ Si autem materia fuerit versus gibbosita-
tem non oportebit vt administrentur solutiua
nisi ẽm viam adiutorij τ alleuiationis in prin-
cipio τ ante maturationem. Post maturatio-
nem vero oportet vt administrentur diuretica
predicta ẽm ordinem suum. s. quotienscunqȝ est
maturatio in vltimo administrentur fortia.
¶ Medicine vero ebibite adiuuantes ad ma
turationem sunt sicut lac asininum cum succa-
ro rũ. aut zuccaro alhasiri τ sicut aqua de radi-
cibus cum passis τ ficubus τ capillouenerís τ
fenugreco cuȝ oleo amigdalino dulci: aut ama
ro: aut oleo de fenugreco aut oleo de tribulis.
¶ Et si voluerit fortius illo ponantur in ipso
dactili τ sumant in potu in ieiuno decoctioneȝ
psilij vel polij ciperi montani τ syrupuȝ de yso
po τ confortatuȝ: τ cibentur melle colato a spu
ma sua cum decoctione sua τ ficubus τ aquã
mellis in aqua ordei: aut sumantur de taraxã-
con sicca pondus.ʒ.i. τ lactis asini.vn.iiij. cum
zuccaro. τ vtaẽ medicinis in quibus sunt aper-
tio τ subtiliatio: τ etiam confortatio sicut sunt
absinthium τ crocus τ spica τ radix peonie τ
radix alhasce τ radix rubee τ mastix τ vtraqȝ
spica τ grana alfagdi τ succus eupatorij τ radi
ces centauree τ ex oleis oleũ de nenden τ oleũ
de arbore mastic. τ oleum de lilio. ¶ Empla-
stra vero adiuuantia sunt sicut emplastra in qui-
bus ponuntur farina τ mellilotũ τ camonilla
τ radix lilij τ calamentum τ radix eufeci τ vi-
scus τ oleum τ frumentum τ cepe assatum τ
oleum de ben. ¶ Si autem necessaria sunt for
tiora illis administretur emplastrum ex farina
ordei τ baurach τ fimo colũbino τ calamento
τ gluuino albouũ τ picis τ maneris τ similia.
¶ Et oportet quando sentit maturationeȝ vt
dormiat super epar suum τ assiduet balneatio-
nem cum aqua calida. ¶ Et quandoqȝ est ne-
cessarium vt exercitetur τ ambulet si possibile
est ei illud. ¶ Quod si erumpitur tunc opor-
tet vt sumat super ipsam ea que abluunt ipsum
τ mundificant sicut aqua mellis calida. deinde
consequantur ea que mundificant ipsuȝ ex par
te declinationis aut cum solutione ventris aut
cum prouocatione vrine si indiget eis: aut ad-
misceatur aliquid illorum cum aqua mellis.
¶ Et nos oportet vt dentur ei in potu diureti-
ca valde τ ledant meatus vrine. ¶ Quod si
accidat vt vlceret: aut ledat pus meatus vrine
aut vesice: tunc rectius est vt nutriatur cibis in
quibus est abstersio absqȝ mordicatione: immo
cum conglutinatione aliqua sicut est aqua mel-
lis decocta cum equalitate cum qua permixtũ
ẽst parum amili τ oui τ oleum rosẽ. τ sicut sunt
malue cũ cãdarusio. ¶ Et ad vltimũ oȝ vt re-
gaẽ regie vlcerũ mẽbrorum interiorum: τ ẽm q opȝ
vt res currat in vlceribus renũ. ¶ Cũ ergo mũ-
dificaẽ vltime oȝ vt in potu sumat in matutinis
aquã ordei τ syrupũ acetosum. Cũqȝ preterierũt
hore aliq̃ sumaẽ thuris τ sanguisȝ draconis an
borum.aũ.auẽ.i. τ sẽis endiuie τ sẽis apij τ masti
cis oium.aũ.auẽ.i. τ sumat ea in potu i syrupo
acetoso aut giulebi aut aqua mell'. τ post illud
confortetur cum cibo τ curetur vlcus eius cuȝ
eis que sunt sicut ea que dicemus in cura vlce
rum renuȝ. ¶ Et cum accidit vt materia effun
datur ad spaciũ ventris: tũc necẽiũ est vt incidaẽ

cutis apud inguina ⁊ discooperiatur lacertus adeo donec appareat siphac iterum nominatum birabaton. deinde fiat in ipso foramen ⁊ ponatur in ipso canula per quam currat pus: deinde cum emplastris. ¶ De cibis vero oportet ut administrentur in principio subtiliantes cibi ⁊ sit continuus kusch ordei: ⁊ syru. acetoso. deinde post illud administrentur cibi aperientes quos diximus ⁊ vitelli ouorum sorbilium ⁊ sorbitiones lenificantes. Cum ergo erumpitur ⁊ mundificatur necessaria sunt ea que confortant sicut aqua carnium ⁊ carnes arietine ⁊ hedine ⁊ auium terrenarum ⁊ earum iura cum aceto coctua sine seminibus ⁊ vitelli ouorum sorbilium ⁊ similia: ⁊ parum vini. ⁊ vtatur odoramentis confortatiuis.

¶ De cura apostematum frigidorum. Cap. xv.

Oportet ut administrentur in eis subtiliatiua abstersiua ⁊ appropinquat cura eorum cure opilationum ⁊ cura dubelles que preparate sunt ad maturationem. Et iam quod iam sciuisti medicinas maturatiuas ⁊ diureticas ⁊ aperitiuas subtiliatiuas: ⁊ oportet ut sit in eis virtus stiptica confortatiua aromatica. Et miscentur in eis de oleis oleum de keruua ⁊ oleum de leuseminio ⁊ oleum sambucinum in emplastris que ad ea assumuntur. Et meliora emplastra ipsorum sunt emplastrum diaquilon ⁊ emplastrum filagrius ⁊ emplastrum stomaticon ⁊ emplastrum de seibus: ⁊ confert diacurcuma ⁊ dialacca ⁊ similia. Et sufficit quod maximi iuuamenti sunt in eis ⁊ trocisci de spica. Et ex sirupis sirupus de seibus cum camedreos ⁊ polio iam decoctis in eo. Et ex eis que in ipsis iuuant ⁊ proprie in illo quod induratione propinquum est. Et conferunt etiam doloribus renum ⁊ splenis: ⁊ est medicamen factum cum squilla secundum hunc modum. ¶ Rx. squille assate: lilij celestis assari dauci seminis apij anisi spice aromatice cassie castorei: calamenti montani: cymini: calamenti fluuialis: acori pireti piperis longi nucismus. amomi opij eusorbij seis altee sticados polij siseleos seis ruce seminis feniculi corticis radicum capparis aristol. rotunde. cinamomi croci vel cinami grossi. ʒ s. baccarum lauri seminis iusquiami al. costi ameos seminis carui olium ana. p̄tem. i. conficiantur cum melle dispumato ⁊ administretur. ¶ Medicamen factum cum alleis campestribus ⁊ efficit operationem predicti eandem. Rx. alleorum. gentiane albe: ciperos. costi aristol. lirisim sileleos piperis longi omnium ana. darchimet. iij. seminis apij assari meu. ⁊ fu. nucismus. ameos anuden nigre omnium ana. darchime: xv. castorei aque ros. omnium ana. darchime. xij. soluantur ista cum vino ⁊ reliqua terantur ⁊ misceantur ita ut fiant res vna: deinde commisceatur cum melle.

¶ De cura apostematum durorum. Cap. xvi.

Non euadit aliquis ex apostemate duro generante confirmato. ⁊ illi qui sanantur ex eo sunt qui curantur in initio sui. Et canon quod curationis eorum est post purgationem corporis ex humiditatibus grossis cum medicinis compositis ex speciebus in quibus sunt lenificatio equalis ⁊ resolutio ⁊ subtiliatio ⁊ calefactio temperata: ⁊ apertio opilationum distantior quam lenificatio ⁊ confortatio cum stipticitas: ⁊ aromaticitas cum quantitate qua indiget ista quod adiuuant duas intentiones alias. Et ut in pluribus harum medicinarum que iuuant duas intentiones distantes amaritudo ⁊ stipticitas pura. ⁊ iste medicine administrantur in potu: ⁊ administrantur in emplastris ⁊ administrantur in embrocis. Et oportet ut lenias naturam si fuerit temperata cum rebus lenibus ⁊ clysterijs propterea ⁊ illud quod efficiunt grana pini maioris ⁊ semen lini ⁊ gluten album cum hoc quod ipsa conferunt apostemati. Et non oportet ut sis audax ad soluendum ventrem cum rebus vehementis caliditatis ⁊ faciunt lesionem ⁊ addunt in nocumento. ¶ Et oportet ut sit eius somnus super latus dextrum. ¶ Illud enim est ex eis que valde conferunt ad resolutionem eius. ¶ Medicine vero singulares velantes ad illud sunt grana pini ⁊ medulle ⁊ adipes temperate ⁊ ad caliditatem declines. ¶ Et in farina fenugreci est lenificatio quedam cum maturatione. Et costus est vehementis iuuamenti: nam cum ex eo sumitur in potu. ʒ s. usque ad aureum cum ille mixto aut cum vino confert manifeste. Et quoque confert ei sumere in potu oleum de neruden aut oleum de balsamo aut oleum costinum cum aqua in qua decocta sunt ruta ⁊ anetum, ⁊ dosis olei de neruden sit quantitas. ʒ iiij. administretur illud hebdomada vna ⁊ confert maxime. Et ex eis que conferunt ad illud sunt seminis agnicasti pondus. ʒ i. in quibusdam sirupis: ⁊ eupatorij pondus. ʒ i. cum aqua apij aut feniculi aut endiuie aut arnoglosse sicce pondus aurei. i. ⁊ decoctio lupinorum in qua positum est de spica aromatica usque ad. ʒ s. aut de pipere minus hoc ⁊ amigdale amare in vino. ⁊ radix arboris sanguis draconis iuuatiua est etiam: ⁊ cortex arboris aldemest ⁊ bacce lauri ⁊ radix amigdali ⁊ radix fu. ⁊ cicer nigrum ⁊ polium ⁊ camedreos ⁊ porri. Et ex medicinis compositis conferentibus ad illud sunt trocisci de bdellio quorum confectio. ¶ Rx. rosarum tritarum. ʒ x. spice aromatice. ʒ ii. myrrhe. ʒ i. costi. ʒ i. ⁊ s. masticis. ʒ s. amigdalarum amararum. ʒ i. ⁊ s. bdellij. ʒ iij. terantur medicine ⁊ dissoluatur bdellium cum vino ⁊ conficiantur cum eo medicine ⁊ fiant inde trocisci. ⁊ potio eorum sit vnum dragmarum cum aqua mellis aut cum apozimate de seminibus ⁊ si fuerit caliditas cum aqua allubleb ⁊ endiuie. ¶ Et ex istis est medicamen asclepiadis factum cum felle vrsi. Ipsum namque expertum est conferre propter illud quod in ipso est de speciebus medicinarum valentium ad illud secundum dictiones suas quas diximus ⁊ descriptio quidem eius. ¶ Rx. camepitheos prassij seminis apij montani: gentiane seis agnicasti fellis vrsi sinapis seminis cucume. scolopendrie radicum opoponacis anulorum. lacuen rubee tinctorum seminis cauli aristol. piperis spice inde. costi seminis apij hortulani seis endiuie vel eruce ⁊ herbe iudaice polij opij eupatorij granorum iuniperi partes equales conficiantur cum

melle: et dos eius pondus aureslane cum vino. Et ex eis que conferunt ad illud sunt dyacurcume et attanasia et tyriaca et dyatessereon et socrugene confert ad illud. Et ex compositis lenib[us] in hoc est medicamen altararacon dicta in c. aldubellati et medicine quas diximus in c. apatis frido et absolute. Et cum administraueris omni die troci. almirberis per hebdomadam vnam qui bibantur in aqua et incipiatur a. ʒ. i. et ß. vsque ad. ij. ʒ. et ß. erit vltimum. ¶ Et vt aggregetur aliquid hymoteaque administrando cardos et allabren scdauni ex. ʒ. iij. et ß. vsque ad. ʒ. i. ¶ Et stude in hoc ne faciat illud cadere ipsum in erectione et aperi opilationem. ¶ Et ex potib[us] qui bibuntur est apozima costi et ramorum eupatorij et fenugreci et passarum. iiij. vn. cum. vn. iij. olei amigdalini aut olei de nucib[us] recentibus. ¶ Aut apozima quod R. gentianam absinthium mellilotum passas ficus. Aut apozima aristo. absinthij rute florum squinanti et passulis et fenugreco. Et apozima lupinorum et costi et absinthij cum oleo de keruã. Et ex emplastris bonis ad illud est vt emplastrum fiat cum amomo humido aut sicco decocto cum vino pontico. Aut ex spica cum oleo de fisticis cum prassio. Et ex psillio cum ancto decocto. Aut emplastrum factum ex farina fenugreci et ficub[us] et ruta et mellilo et nitro. Aut sumantur amoniaci. ʒ. centum: bdellij. ʒ. xxv. croci. ʒ. xij. terantur omnia et conficiantur cum cerato facto ex cera et oleo de alcanna secundum quod vult. Aut emplastrum factum ex farina fenugreci et stercore caprino et cordumeni et calamento et caulib[us] et vinee et ruta. Et illi quod cuius causa est percussio et iam incipit apari et indurari conuenientius ex emplastris est emplastrum ro. cum sabre. Et ex medicinis et regis bonis cum administraueris potiones et emplastra est vt ponantur super membrum ventosse calefacte sine incisione: imo supponatur loco sanguisuge: deinde administra medicinas que sunt fortiores in subtiliatione et resolutione et fac adherere loco ea que sunt sicut nitrum et sulfur citrinum. v. dieb[us] aut hebdomada. i. deinde administra epithimata cum synapi in oibus. x. dieb[us] postea fac vomere egrum cum raphano. Quod si obediens fuerit apa administra ellebororum album. Et quando fit apa cancer minoratur spes in eo. nam si confert aliquid tunc est medicamen asclepiadis quod est in antidotario absque felle vrsi. ¶ Cibi autem sint illi quorum digestio est velox sicut vitelli ouorum sorbiliu et sicut lasch ordei et cibus eius qui habet opilationes in epate suo et parum vini quod est subtile est bonum valde et abstineat a carne.

¶ De cura apatum almirach lacerti. Cap. xvij.

Est proxima curationi apostomatum epatis ex parte medicinarum nisi: quia audacia ad repercuciendam maior in hoc et ad resoluendum eam secundo est fortior. et non timetur ex eis ex stipticitate et resoluere quod timetur ex apostemate epatis.

¶ De cura apatum masaraice. Cap. xviij.

Est similis curationi apostematum concauitatis epatis.

¶ De percussione et obuiatione et casu super epar. Cap. xix.

Quoniam quandoque accidit obuiatio aut casus aut nocumentum super epar. tunc necesse est vt tu succurras vt non accidat ex eis fluxus sanguinis aut apa magnum. Quod si accidat apa curetur cum eis que diximus de cura apatis quod succedit percussioni. Et quandoque accidit ex eis vt adduramentum manus de addimento epatis remoueatur a loco suo et proprie si fuerit magnum et accidit dolor sub hypocondrijs dextris post percussionem aut saltum aut casum: et rectificatur illud commotus et excussio cum preparatione pectoris illius qui habet illud et erectione illius. quare sedatur dolor subito cum reditione addiramenti ad locum suum. In alijs autem oportet vt incipiatur et fiat flobia. et si fuerit calitas vehemens tunc potest et liniatur cum ifridanius apocrusticis. Si autem sanguis eius egrediatur tunc ponantur cum eis stiptica. Et si non fuerit calitas vehemens neque cursus sanguinis aut iam fuerit sedatum illud quod ide erat tunc tua intentio non erit nisi vt resoluas sanguinem mortuum. Et si non fuerit possibile vt resoluas sanguinem aut perduxit terimi: tunc administra resoluentia. Et non est aliquid simile epithimati cum mumia et oleo arazalzi. Et conferunt oib[us] illis medicine predicte in ca. apatum euenientium ab obuiatione. Medicamen conferens ad illud in principio cum est calitas et inflatio aut timetur cursu sanguinis. R. reubarbari balau. sanguis draconis. aluminis iameni partes equales: et dosis eius fit aur. i. cum aqua cydoniorum. Quod si non fuerit illic caliditas plurima: et volueris administrare medicinas quibus fit repercussio cum resolutione aliqua et confortatione: tunc confert ad illud hoc compositum. R. lcarabe. ʒ. x. ro. ru. ʒ. v. mellilori. ʒ. x. acatie. ʒ. iiij. spice idem croci ãborum. an. ʒ. vi. masticis corticis capparis ãborum an. ʒ. iiij. luti armeni. ʒ. vi. nucis cupssi. ʒ. viii. conficiantur cum aqua arnoglosse et fiant inde trocisci quorum vnusquisque sit vnius aur. ¶ Medicamen bonum. R. aqua nelon. ʒ. x. lacce ablute. ʒ. vij. et reusini ʒ. iiij. croci. ʒ. iij. et ß. halce. ʒ. iiij. ciceris nigri. ʒ. vij. myrrhe. ʒ. v. luti armeni. ʒ. x. conficiantur cum oleo de lilio in quo posita sit mumia et fiant inde trocisci et sumantur in potu et dosis sit vsque ad. ʒ. iij. Et reusini et lutum sigillatum cum miscentur cum aliquantulo de granis myrthi sunt res magis iuuatiue ad hoc in eis que ego sum expertus. ¶ In fine autem rei et cum non cauetur ab inflatione et apatione oportet vt in potu sumantur de hoc trocisco. R. reusini lac caz et. ʒʒ. fiant ex eis trocisci. ¶ Et quandoque ponitur cum eis aliquid arsenici citrini: quoniam ipsum est mirabilis virtutis in repercussione et resolutione sanguinis: sumatur in potu ex hoc et liniatur super ipsum huiusmodi epithima. ¶ R. xiloal. et croceum et baccas lauri et bdelium et calamum aromaticum et masticem et ceram et oleum alraxalzi et alnicisus fiat emplastrum et ponatur.

¶ De scissura et incisione in epate. Cap. xx.

Existimauit Hip. ꝙ moritur ille cuius disrumpitur epar ⁊ accidit separatio cō-
e munis ex eo corpori ipsius ⁊ venis eius.
¶ In illo autē ꝙ ē minus hoc quandoqȝ est spes. ¶ Et quandoqȝ accidit illic vrina sanguinis ⁊ solutio ventris cum eo fm duo latera epatis.

¶ De cura. Cap. xxi.

c Cura illius est cū medicinis stipticis ⁊ glutinatiuis fm ꝙ scis. Et fm ꝙ dictum est in capitulo sputi sanguinis: ⁊ quandoqȝ confert ei dare in potu pondus. ℥. ij. de rosis cum aqua frigida. Aut dare ei in potu balaustias aut facere emplastrum ex eis.

¶ Tractatus iiij. de humiditatibus quibus accidit causa epatis vt expellantur egrediendo ⁊ coarcentur occultando.

¶ De spēbus expulsionū rerū in epate. Cap. i.

q Quandoqȝ diuersificantur expulsiones i suba eius qd̄ expellitur ⁊ quandoqȝ diuersificantur cā eius ꝓpter qd̄ expellitur. ¶ Substātia vero eius qd̄ expellitur quandoqȝ est res chimosa: ⁊ quandoqȝ est aquosa. Et quandoqȝ est res ablutiua: ⁊ quandoqȝ est colerica. ⁊ quandoqȝ est virulēta. ⁊ quandoqȝ est nigra subtilis ⁊ nigra sicut fex est nigra melica: ⁊ quandoqȝ est fetida: ⁊ quandoqȝ nō fetida: ⁊ quandoqȝ est sanguis purus. ⁊ quandoqȝ expellitur filis ei ex via stōi cū vomitu ⁊ figit ipsum ꝑtanto doloris: ⁊ quandoqȝ est res grossa nigra que est substātia carnis stōi vel epatis. ¶ Cā autem eius ꝓpter qd̄ expellitur quandoqȝ est apa qd̄ rumpitur. Aut opilatio q̄ aperitur ⁊ expellitur. Aut scissura: aut vlcus: aut corrosio: aut debilitas retētiue. q̄re nō retinet illud qd̄ in ipso cōprehēditur. Aut debilitas attractiue q̄re non attrahit. Aut digestiue ⁊ nō digerit illud qd̄ cōprehenditur in ipso. ¶ Et quandoqȝ nō recipit ipsum corpus: ⁊ expellit ipm. Aut fortitudine expulsiue. Aut malitia cōplōnis calide liq̄factiue. Aut frigide debilitātis ex causis īfrigidātibus: ⁊ ex eis sunt eñones plurime. Aut est ꝓpter repletionē quā necesse est nām expellere. Et quandoqȝ est repletio fm corpus totū. ¶ Et quandoqȝ est in ipso epate quū bona est gñatio sanguinis: sed moratur in ipso sanguis ⁊ nō penetrat ad venas pp ꝯstrictionē earum: aut pp debilitatē attractiue in ipso: aut pp opilationes aut apata que diximus. ¶ Et quandoqȝ est cā repletionis q̄ expellitur dimissio exercitij aut additio in cibo: aut icisio mēbri fm ꝙ diximus in li. vij. aut retētio cursus ꝯsueti emorroydarum aut mēstruorum: aut aliorum. ¶ Et quandoqȝ cā ē mordicatio ⁊ acuitas māei cogēs nām ad expellendū: licet virtutes nōdum fecerint in ea operationem suā quā facerent si nō esset hoc nocumētū. Et quandoqȝ associatur illud qd̄ inuenit in via ⁊ fit ei laboriosum ⁊ inobediēs. Et quandoqȝ fit hmōi in crisibus. ¶ Et quandoqȝ cā non est in ipso epate: imo in mesaraica. ⁊ quius nō sunt potēs in mesaraica omnes modi isti causarū est tū possibile vt sint ex parte apatum ⁊ opilationū: nā si fuerit in ea ꝑmū possibile est vt epar attrahat ⁊ mesaraica non attrahat. q̄re accidit ex ea res de qua curatur: quius attractio dignior sit epati nō mesaraice ⁊ nō est attractio mesaraice solius attractio de qua curetur. ¶ Et multotiēs quidē est solutio ventris epatica: quū corpus nō recipit nutrimentū ⁊ redit ꝓpter opilationes: aut pp aliud.

¶ Et oēs spēs harū expulsionū nituntur in veritate: aut ad debilitatem: aut ad fortitudinem.

¶ Sunt ergo ea q̄ fit ex scissura ⁊ vlcerosa: ⁊ ptinēs ad malitiā cōplōnis ⁊ debilitatē virtutis de gñe debilitationis vel debilitatiuo. ¶ Et apertio opilationū ⁊ eruptio aldubellati ⁊ expulsio supfluitatū de gñe fortitudinis. ¶ Virtus.n. quū nō ꝯfortatur nō pōt aperire aldubellati. ⁊ supfluitas sanguinis corrupti ꝓpter multitudinē aggregationis ⁊ paucitas suctiōis ex eo ⁊ supfluitas sanguinis plurimi ⁊ alia. ¶ Et quū egreditur sanguis fetidus nō opz vt existimetur ꝙ illic sit debilitas. quandoqȝ.n. fetet pp longitudinē more: deinde expellitur: ⁊ est quasi fex nigra. cūqȝ supfluit expellit ipm nā sicut ostendimus etiā in venis: verūtn̄ illū qui expellitur a virtute sequitur lenitas ⁊ est cū eo sanitas dispōnū. ¶ Et quū nō est fetens in oi dispōne mala: tūc eger est dignior vt non sit in dispōne mala. ¶ Et similiter quandoqȝ est in expulsionibus color diuersorū leuias: ⁊ errat q retinet hos colores diuersos in oi dispōne. Et vehemētior error eius est q retinet eos cū opilatiuis cōstipatiuis. ¶ Et scias ꝙ non elōgatur quin virtus debilitetur ⁊ nō separet supfluitates: ⁊ nō expellat repletionē. deinde accidat ei vt cōfortetur virtus: aut ꝑueniat de preparatione materierū ⁊ apertione opilōnum cū quo facilis fiat expulsio īobediētis ⁊ expellātur supfluitates. ¶ Et cā quidē in solōne ventris chilosa que est cā epatis ⁊ eorum que sequuntur ipm: aut est ꝓpter debilitatem attractiue q̄ est in epate: aut ꝓpter opilationes ⁊ apata que sunt in cōcauitate eius: aut in mesaraica: ita vt nō attrahat ⁊ nō alteret cib. ⁊ egō dicā iudiciū harū opilationum in ca. intestinorum. ⁊ est ex eis q̄ cum dimittuntur arefaciūt ⁊ deijciunt virtutem: ⁊ quū retinentur inflant in supioribus ⁊ nocēt eis ⁊ ꝯstringunt anhelitū. ¶ Materierū vero chilosarū multitudo est ꝙ ipse sunt augmētatio: eo virtute attractiua que est in epate q̄re remanet maior pars earū nō attracta. ⁊ quandoqȝ est cā in hoc vehemētia appetitus stōi ⁊ supfluitas eius. Et cā in solōne ventris lauatiua est debilitas virtutis alteratiue separatiue q̄ est in epate: aut augmētū patiētis super agentē ⁊ debilitatio retētiue: ⁊ est tunc similis solōni vētris lauatiue epatis debilis. Et causa eius est vomitus ⁊ colerica passio ab eo qd̄ nō tolerat stōus debilis: ⁊ expellit ante complemētum operationis ꝓpter debilita-

tem retētiue. cū ergo nō est ꝓpter debilitatē re tentiue: tūc ē pp debilitatē alteratiue. Et ceteraꝙ debilitates sequunt̄ oēm cōplonē. sed plīm de bilitatis retētiue est pp caliditatem tm̄: aut ꝓpter friditatē tm̄ in vtrisqꝫ dispōnib⁹: nam ablutiua ꝯuertit̄ ad illud qḋ est plus sanguineum ꝓpter vehementiā ꝯsecutiōis corporis: deinde ad illud qḋ est turbidū. ¶ Et eius qḋ que facta est a ca liditate ē signū aliud τ facte a friditate est signū aliud que ego dicā. ¶ Et cā in solōne ventris colerica est multitudo cole: τ fortitudo expulsi ue. ¶ Et cā in virulētia est adustio sanguinis τ hūoꝝ τ liqfactio eoꝝ. τ qñqꝫ pduē ad adustio nē corporis ipsius eꝑis. τ qḋ ipm educit post hu mores diuersos. ¶ Et qñqꝫ fit virulētia ꝓpter resudationē apostematis: aut dubellati. τ sepe fit resudatio ex epate τ fit vētris solutio perio dica. ¶ Et cā in facta que est filis feci: aut ē eru ptio dubellati: aut opilatiōis apertio. aut corro sio. τ vlcera putrida: aut adustio san. τ alteratio in ptibus epatis ꝓpter paruitatē penetrationis cum caliditate epatis τ eoꝝ que sequunt̄ ipm: aut alteratio eius in venis cū est vehemētia ca liditatis τ corrūpit ipsum: τ nō fugit ex eo cor pus: q̄re ingrossant̄ τ fit sicut fex fetida vehe mētis fetoris: τ in ipso est additio ebullitiōis τ liquefactionis τ amaritudinis ꝓpter dominiū colere. τ quādo corrūpit̄ hac corruptione: ex pellit ipm natura fortis: τ significat corruptio nē cōplōnis in mēbris τ est ꝓculdubio ꝯtinēs debiles: τ extenuatos. Et differt a melica per colorē τ subam τ fetorē: nā ipsa est minor illa in nigredine p colorē τ subam. τ fetor ipsius vehemens est cuius filis nō est melācolie: aut frigus inspissans sanguinē: τ congelans ipsū aut debilitas epatis ꝓpter quā perducit ex lauatina ad sanguineā: τ ad feculentā: τ nō est subi to nisi raro. ¶ Et plurimū cum fit subito est a cōplexione calida adurēte. Frigida enim facit ipm reni nō digestā: τ calida adurēs cōturbat ipsū sicut fex. Sed ꝓpter egressionē ipsius car nis epatis est adust⁹ grossus. ¶ Et causa in san guine puro est virt⁹ fortis nō faciēs necessariū: vt remoueatur superfluitas a sanguine ipe in quo alteret̄ τ expellat ipsum. τ quādoqꝫ fit pro pter solutionē cōmunitatis. Inquit Hypo. Il le cuius epar repleī aqua: deinde erumpit il lud ad pāniculum vētris: tunc cum repleī ven ter eius morit̄. ¶ Et scias ꝙ plurimū potus vini passi recētis facit cadere in solutionē ven tris epaticam. ¶ Et cū retentio solutionis cō turbat τ eius solutio facit aegrere trāquillita tē est mortale. ¶ Et scias ꝙ cū lōgo egritudini senis succedit flux⁹ vētris est timorosus. ¶ Et cum eius fluxus retinet̄ cū nocumēto tūc eius fluxus est epatic⁹: τ eius corpus nō recipit nu trimentū ꝓpter exiccationem viarum.

¶ De signis. Cap. ij.

Differentia quidē inter solutionē ventris epaticā τ eā que fit ab intestinis est: qm̄ humores mali egrediētes τ sanguis ex intestinis sūt cū rasura do lorosa τ pūgitiua τ paulatim sꝫ ꝯtinuationē: τ epatica fit sine dolore τ est plurima τ nō est semp cōtinua in omni hora. ¶ Et qñqꝫ distin guit inter vtraqꝫ pruritus cū egōne τ separatio ab ea τ postpositio ab ea. ¶ In epatica eni ve nit post egestionē parū pruritionis. ¶ Dfia vo inter solōnē ventris epaticā τ stomaticam est: qm̄ epatica egredit̄ chilosa eqlis in qua st stōis efficit qḋ ei inerat τ remāsit ipressio epa tis in ipsa. τ si esset stomatica oñderetur ex ea qḋ cum solōne egreditur indigestū: τ grauaret sup stomacum τ esset cū ea nocumentum stōi plurimū. ¶ Et qñqꝫ egreditur aliquid indige stum nō ꝓpter stōm solūmodo: imo ꝓpter cōi tatem epatis etiā ad stōm. verum pūnet ad sto macus: qm̄ nocumentum est in opatione eius. ¶ Et differētia inter solutionē ventris chilo sam sanguineā que est ex epe τ illam que est ex mesaraica est: qm̄ cum illa que est ex mesarai ca: non sunt signa debilitatis epatis in vrina τ alijs. ¶ Sed dfia inter virus factū ex vlcere aut resudatiōe apatis: τ factū ex ptib⁹ alijs est: qm̄ ante primū est febris τ h̄ aliud incipit sine febre: ꝙ si febricitat post illud: tunc est illud pp cām aliā. ¶ Et cū virus qḋ dixim⁹ est ex mesa raica τ ex apatib⁹ in ipsa est fluxus vētris chilo sus purus absqꝫ signis debilitatis in ipso epa te ex apate aut dolore resoluēte colorē. Et ē fe bris q̄ ipm cōcat debilis. ¶ Et ad vltimū vi rus epaticū est declive ad albedinē τ rubedinē ac si ipsum sit sordes aut pus τ sanguis: τ me saraice declin⁹ ad albedinē τ citrinitatē. q. sit virus vlceris. ¶ Verū dfia īter solōnē vētris q̄ est ab vlcerib⁹ τ corrosionē τ dubellet τ īter illā q̄ est a ꝟtute est: qm̄ cū illa q̄ est a ꝟtute re perit̄ lenitas τ egrediunt̄ cū ea colores diuersi ex̄nei τ nō sunt cū ea signa apatū. Et qñqꝫ sunt ante ipsam opilōnes. Et q̄ciqꝫ mō sit nō ante cedūt eā fe. τ arefactio: neqꝫ añcedit eā solō vē tris lauatiua aut sanguinea subtilis virulenta. ¶ Et illa que est cā apatū retinet san. τ corrū pit ipm τ nō sunt ibi dubellati. ¶ Signū vo eius ē vt sit illic apat τ nō sit illic signū collectio nis: τ sit p⁹ subtilis virulēta resudatiua: deinde īgrossetī i fine rei. ¶ Et illa q̄ fit pp debilitatē epatis incipiēs ex lauatiua τ puenit ad feculē tā añcedit illud τ raro fit subito. Qḋ si fit subi to cū alteratiōe coloris τ casu ꝟtutis: tunc ipsa ē est a debilitate. Et cū cā est cōplo signt ipsa signa eius. ¶ Et feculēta cui⁹ cā est caliditas si milat̄ sanguini adusto τ antecedūt eā liquefa ctio hūoꝝ τ mēbroꝝ τ fluxus vētris virulent⁹ τ sitis τ paucitas appetit⁹ τ vehementia rube dinis aque. Et qñ qꝫ sunt cū ea febres τ est ca⁹

egõ sicut egõ fe. pestilentie in vehementia fetoris ⁊ grossitudine ⁊ tinctura coloris: deiñ egreditur in fine eius sanguis niger. ¶ Et illa cuius cã est frixas est filis sanguini putrefacto in seipso non sicut caro liquefacta. ⁊ neq̃ est multa vehemẽtia fetoris: imo fetor eius minor est fetore calide: ⁊ est minoris nigredinis q̃ calida ⁊ est minoris coloris. ¶ Et qñq̃ est sanguis subtilis niger. q. sit sanguis aliquo modo feculentus non congelatus: ⁊ est incessus eius lauatiuus plus: ⁊ sitis in principio sui pua: ⁊ appetitus cibi est plurimus: deĩde in fine sui pducit pp sui putredinẽ ad febres: ⁊ deijcit virtutẽ ẽt ⁊ pducit ad hydropisim: ⁊ ad vltimũ est longitudo cum extensione dispõis. ⁊ sigñr illud qḋ associaẽ cõplõnali ex humiditate ⁊ siccitate per dispõnẽ eius qḋ egrediẽ in suba sui ⁊ per finẽ. ¶ Et illa que fit pp resudationem apane aldubellan qñq̃ est pus grossum ⁊ sanguis feculentus: ⁊ humores plurimi sicut fit in opilõnib⁹: verũ signa aldubellan ⁊ maturatõis eius ⁊ eruptionis ipsius sunt sicut iam sciuisti ⁊ cognouisti ante. ¶ Et qñq̃ currit ad dubellati ⁊ apara in principio sui virus subale: deinde cum erũpitur egrediẽ sanies ⁊ qñq̃ currit cum ea sanguis. ¶ Et illa qdẽ fit ab vlcere aut corrosione est cum dolore in ptibus epatis ⁊ cum paucitate eius qḋ egrediẽ ⁊ remanet: ⁊ antecessione fa. cientium necessario vlcera ⁊ corrosionẽ. ¶ Et illa in qua est illud qḋ egreditur ex ea ipsa caro epatis: est nigra grossa ⁊ associaẽ ei debilitas circa mortẽ ⁊ qñq̃ moriẽ. ¶ Et illam que fit pp replõnẽ ⁊ a retentione cursu: aut incisione membri aut imissione exercitij aut silibus sigñr qp est cã eius: ⁊ fit subito cuz multitudine ⁊ abscissione veloci ⁊ paroxismo. ¶ Et in omni cuius res ꝑprendiẽ in fluxu ventris longo siue sit feculentus siue virulentus aut alius: ad hoc vt cum fluxu egrediaẽ nigrũ parũ hẽ speo. ⁊ ꝯfortatiẽ ꝯferunt ei medicine fortes stiptice parum glutinatiue: verũ earũ vltima ꝯsecutio nõ pducit ad sanitatẽ. ¶ Huius vero capli curationẽ postponemus vsq̃ ad caplm solõnis ventris.

¶ De caccsia. Cap. iij.

Quando corrũpiẽ digõ epatis ⁊ cõucat sup ipz debilitas accitin primis dispõ antecedens hydropisim ⁊ nominaẽ caccsia ⁊ appropriaẽ nomine corruptõis cõplõnis. ¶ In primis itaq̃ pmutatur color corporis ⁊ faciei ad albedinẽ ⁊ citrinitatẽ. ¶ Et apparet inflatio in palpebris ⁊ facie ⁊ extremitate manuũ ⁊ pedũ. ¶ Et qñq̃ expargiẽ in totuz corpus ita vt fiat sicut massa ⁊ ꝯsequiẽ ipsaz corruptio digõnis. ¶ Et qñq̃ appetitus fit fortis: ⁊ est nã in sui retentione. ⁊ resolõne icõm ordines. ¶ Et silr est dispõ sincopis eius qñq̃ ⁊ vigiliarũ ⁊ elongatõis eius a vijs vel ab his ⁊ minoraẽ cum ea vrina ⁊ sudor ⁊ multiplicaẽ ventositas ⁊ fortis fit inflatio in mirach ⁊ qñq̃ inflanẽ testiculi. ¶ Et cũ accit ei vlcus fit difficilis eius consolidatio pp corruptionẽ cõplõnis. ¶ Et qñq̃ accit in cõmissuris ⁊ gingiuis calidas ⁊ pruritus pp vaporẽ corruptũ ascendentẽ: ⁊ fit corpus debile mollificatũ. ¶ Et qñq̃ accidit caccsia propter aggregationem aque in pulmone. ¶ Et fit forma patientis eam similis forme hydropisis.

¶ De hydropisi. Cap. iiij.

Hydropisis est egritudo mãlis cuius cã est mã exuberans frã ingrediens mẽbra ⁊ ꝯsequunẽ vel crescunt p eãs aut membra manifesta oia: aut loca vacua ptiũ in qbus sunt regimen nutrimenti ⁊ humores. ¶ Et diuisiões eius sunt tres. s. yposarcha in qua cã est mã flegmatica penetrãs cũ sanguine in mẽbra. ¶ Et asclites in quã cã est mã aquosa effusa in spaciũ ventris inferioris ⁊ que sequunẽ ipm. ¶ Et tympanites in qua cã est mã vẽtosa sparsa in illas ptes. ¶ Et hydropisis qdẽ hz cãs ⁊ iudicia cõia. ⁊ ois hydropẽsis hz cãm ⁊ iudiciũ cõe. ¶ Et nõ qdẽ accidit hydropisis absq̃ egritudine epatis ꝑpria: aut pp cõitatẽ: lz qñq̃ egrotet epar ⁊ non accidat hydropisis. ¶ Et cãe hydropisis oino aut sũt ꝑprie epatice: aut sunt cum cõitate. ¶ Et cãrũ ꝑpriaz dignior ⁊ cõior est debilitas digestiõis epatice ⁊ ipsa est. q. cã ꝯiuncta. ¶ Cãe vero antecedentes sunt oẽs egritudineẽ capitis cõplõnales ⁊ instrũales: sicut putras ⁊ opilationes ⁊ apara calida frã ⁊ mollia ⁊ dura opilantia orificiũ vene ascendentis ⁊ durities siphac ꝯtinẽtis. ¶ Et cõplõnales sunt inflãmãtes: ⁊ faciũt hydropisim plus illis cuz gradatiõe resolõnis inati caloris: aut extinctiõis eius subito. Intelligo aũt p resolõnẽ hmõi illud qḋ sciunt medici qp calori inato accit resolõ paulatim aut extinctio siue sit ex calido: siue ex frigido: sicut potus aque frigide i ieiunio ⁊ post balneũ ⁊ exercitio ⁊ coitũ ⁊ hũectãte supfluo ⁊ exiccãte post liqfactionẽ. ¶ Et euõnes supflue p sudorẽ ⁊ vrinã ⁊ solõnẽ ventris ⁊ rasurã ⁊ menstrua ⁊ emorroydas. ⁊ nocibilior euõnũ est euõ sanguinis. ¶ De egritudinibus vero officialibus dictũ est in caplo cuiusq̃ earũ qualiter pducit ad hydropisim. ¶ Cãe aũt hydropisis cũ cõitate ad ipsum. Aut sunt per cõitatẽ cũ corpore toto ita vt calefiat sanguis eius valde. Aut infrigideẽ valde ꝑpter aliquã causarum. Aut est ꝑpter frigus stomaci ⁊ malitiam complexionis eius: ⁊ proprie cum succedit fluxui ventris sanguinolento. Aut est pp mesaraicam. ¶ Aut pp cõitatem splenis pp magnitudinem suam ꝑpter apata in ipso dura: aut lenia calida: aut multitudinem euõnis melancolie. ⁊ perducit supfluitas eius per illud qḋ acrescit de virtute melie morte ad debilitatẽ epatis ⁊ infrigidationẽ eius ⁊

applicationem nocumenti eius ad ipsum sicut puenit ad cerebrū ꝛ variat̃. ¶ Et magnitudo splenis pducit ad hydropisim ꝛ ad debilitatē epatis pp duas cās. ¶ Una earuꝫ est multitudo eius qd̓ extrahit de epate ꝛ remouet virtutem eius. Et altera est cum debilitate virtutis epatis ſm semitā qd̓ ei ꝯtrariꝰ est: vt qd̓ ꝓhibet ipsm generare sanguinē bonuꝫ. ¶ Et qn̄qꝫ est per cōitatē renū ꝛ pp frigiditatē renū: aut pp caliditatem eoꝝ ꝓpriē: aut pp opilōnē in eis ꝛ duritiē: quare non attrahunt aquositatē quāuis renes egritudinē non habeant. ¶ Et qn̄qꝫ fit pp intestina ꝛ egritudines eoꝝ: ꝛ ꝓprie orbi: ppea qꝛ est ei ꝓpinquū. ¶ Et pp vesicā ꝛ matricē: aut pulmonē aut diaphragma. ¶ Et non est omne qd̓ accit pp cōitatē renū pp cōplōnē eoꝝ: imo qn̄qꝫ est pp opilōnes eoꝝ: ꝛ apata ipsoꝝ: quare nō attrahunt. ¶ Et silr est dispō in eis que accn̄t ꝓpter cōitatē intestinoꝝ. Non.n.oīa sunt pp alterationem dispōnis intestinoꝝ in qualitatibus tātū: imo qn̄qꝫ sunt pp dolores intestinoꝝ ex punctura ꝛ rasura: ꝛ colica vehemētis doloris ꝛ alijs: quare debilitat̃ epar pp illa. ¶ Et silr illud qd̓ fit pp cōitatē matricis non est in qualitate eius tm̄: imo pp dolores eius ꝛ retētionē menstruorum in ea. ¶ Et qn̄qꝫ fit pp cōitatē ficteris pp retētionē sanguis emorroydarū silr in mēbris alijs pdictis. ¶ Et plurī gdē cōicant membra fecis cum ꝯcauitate ꝛ mēbra ꝓuocatōis ꝛ anhelitus cum gibbositate. ¶ Uerū plurime cōicatōis pducentes ad hydropisiꝫ sunt cōicationes cum renibus ꝛ orbo ꝛ splene ꝛ mesaraica in stō. ¶ Quidā aūt dixerunt ꝙ qn̄qꝫ accidit hydropisis pp apata accn̄tia in locis vacuis ꝓprie igneis: pp malitiā cōplōnis ledentē epar: ꝛ nocētē ei aut sanguinē melicū qui multotiēs coartat̃ in eis ꝛ generat opilōnes in eis que vicina sunt illis puenìendo ad ea: ꝛ gōnē sanguinolentā: ꝛ est plurī pducēs ad hydropisim post tolerantiā doloris ꝯfirmati in ptibus illoꝝ qui forsitan non resoluit̃ per medicamen ꝛ cibōnē. ¶ Et hic est sermo non bonus. ¶ Et deterior gdē hydropisis est illa que est cum egritudine acuta. ¶ Et sunt hoīes gdā gbus vr̃ ꝙ hyposarcha est deterior alijs: qm̄ corruptio in ipsa cōicat epati ꝛ oībus venis corporis ꝛ carni: ita vt destruatur plurī digōnis tertie. ¶ Et ex eis sunt gbus vr̃ ꝙ ipsa sit leuior alijs: ita vt sit leuior tympanite: veruꝫ dignius est vt sit aschites malignior illis oībus: deinde hyposarcha sit aliqua que est leuior oibus. ꝛ fit ex ea alia que est valde mala: ꝛ illud ſm ꝯsiderationē cāꝝ facientiū cadere in ipsaꝫ. ¶ Et in manifesta quidez dispōne: ꝛ in plurimo qd̓ gdem experimētum facit esse necīuꝫ oꝫ vt sint spēs hyposarche leuiores: ꝛ non oꝫ necīo vt de eis sit deterior ſm ꝙ est in illis reliqs. ¶ Et hō de quo vehementius timet̃ cum aduenit ei hydropisis est ille cuius cōplō nālis est calida ꝛ sicca. Nō.n. egrotat per ꝯtrariū sue cōplōni nisi pp rē magnā. ¶ Hydropisis aūt eueniēs pp duritiē splenis magis salua est q̄ adueniens pp duritiē epatis: imo est in qua sperat̃ curatio. ¶ Et qn̄qꝫ dominat̃ mā hydropisis adeo donec faciat accidere disniā ꝛ ꝯstrictionē anhelitus ꝛ solōnē vētris ꝛ illud signat ꝓpinquitatē mortis in tribus diebus. ꝛ qn̄qꝫ alterat̃ anhelitus pp cōplōnem officialē ꝛ hoc est magis salua. ¶ Et qn̄qꝫ accidunt eis ꝓpe mortē vlcera oris ꝛ gingiuarū ꝓpter malitiā vapoꝝ: ꝛ in fine eius accn̄t vlcera in corpore pp malitiā cōplōnis sanguis. ¶ Et dr̃ ꝙ qn̄ descendit ex hydropico qd̓ est sicut caro ꝓnunciat mortē eius. ¶ Et si alicui accidit hydropisis hn̄ti meliaꝫ resoluit̃ melia ppea qꝛ hydropisis humectat eaꝫ. ¶ Et scias ꝙ fluxus ventris in hydropisi mortalis est. ¶ Et oꝫ gdē vt hn̄s hydropisim sciat illud qd̓ de ipso primū inflatur.s. an sit femur: aut pedes: aut dorsuꝫ ꝛ ptes renū ꝛ alchatim ꝛ ex intestinis. ¶ Et opꝫ vt sit nā in leuitate ꝛ siccitate cognita. Natura enim sicca melior est q̄ cum ipsa est lenis: ēt ꝓprie in incipiente ex alchatim ꝛ renibus. ¶ Et cum incipiente gdē ex alchatim multiplicat̃ lenitas nāe pp reuersionē humiditatū cibi ex eo ad intestina: ꝛ siccitas in incipiente ex anteriori est plus. ¶ Et oꝫ vt cognoscas dispōnē locorum sicut vmbilici ꝛ ventris ꝛ femoris ēt an sit tabefacta vel tenuis: aut carnosa. Carnosa enīꝫ signat fortitudinē ꝛ tolerantiam solōnis ventris. ¶ Et ꝯsidera ēt an femur cōicet in inflationes aut non cōicet: ꝛ qn̄ cōicat timet̃ resudatio. ꝛ resudatio gdē putrefacit ꝛ liquefacit: ꝛ facit accidere in vlcera maligna difficilia ad sanandam.

¶ De causis proprijs aschitis. Cap. v.

Causa ꝯiuncta in ipsa est ꝙ superfluitas aquosa non egredit̃ ex pte sui exitus quare reuertit̃ necīo ꝛ fluit ad aliūꝫ locū q̄ ad illuꝫ in quo cōprehendi ꝛ ꝯstringi solet necīo. Aut ſm semitā resudationis. Aut separationē ventositatis quaꝫ resoluit coartatio. Aut pp multitudinē māei. Aut pp vehementiā expulsionis qua expellit̃ nā a necessitate vincente in vijs quas hn̄t superfluitates ad spatium ventris ꝛ ad ꝯcauitatē ventris in qua sunt intestina. ¶ Et plurī stationis eius non est nisi inter ꝫirbū ꝛ inter siphac intrinsecus nō pp resolōnem ꝫirbi: imo non nisi corrosione ꝫirbi. ¶ Et tu iam sciuisti ꝙ expulsio nālis qn̄qꝫ penetrat apriōnē in ossibus nedū ab alijs. ¶ Aut ſm semitā scissure aliquoꝝ meatuū qui pparati sunt a cibo ad epar: quare attrahit̃ aquositas ad eos anteq̄ ad epar. aut ſm semitā quā dixerunt gdā antiquoꝝ sublimiū: ꝛ secuti sunt eā gdā antiquoꝝ posterioꝝ.s. ꝙ illa reuersio est ex orificijs venarum que perueniunt ad sumen in vtrisqꝫ lateribus. Et sumit̃ ex eis cibus ex orificijs

flexio que sunt venientia ad ipsuz τ egredit ex eis vrina: ná infantes dum sunt in ventre mingunt ex sumine τ orti anteq̄ ligent mingunt ét ex suie. Cūq̄ ꝓhibet ex eo latere tendit ad vesicá: cum ergo necessitaté faciunt opilōnes τ resistentia virtutū expulsiuarū ex ptibus alijs expellit aquositas in illis venis: donec pueniat ad orificia carū. Cūq̄ non inueniunt meatum ad sumen dilatant ad ventré τ aperiunt τ fiūt valde latiores fm cōparatioñé ad creationem suá primá: τ coartantur meatus qui sunt apud gibbositaté. Ipse.n.sunt stricti: τ augmentatur strictura eoꝝ plusq̄ illoꝝ qui sunt apud ꝯcauitaté. ¶ Et non elongat quin sit euacuatio aquositatis ex ventre aduenié̄s ex istis ptib⁹. ¶ Et medicina qdé inuenit viá per eas ad epar: deinde ad intestina. ¶ Et cá qdé huius cāe contingere: aut est in virtute separatiua aut in mā separatiua: aut in vijs. ¶ Cāe itaq̄ que est in virtute separatiua est: qm̄ separatio est cōis inter virtutem expulsiuá in epate: τ virtuté attractiuá in renibus cum ergo debilitant ambe: aut vna eaꝝ: aut fuerit in vijs opilō: τ ꝓprie cum est in renibus vel in venis aḡa durū: τ nō separat aquositas: τ non recipit eam corpus: τ non tolerát eam vie: tunc nec̄io est vnus modoꝝ casuū hydropisis asclitis. Et pp hoc qñq̄ accit hydropisis pp debilitaté τ egritudinez in epate solum.

¶ Cā auté que est in separato est vt sit aquositas plurima valde vltra q̄ virtus separe possit: aut sit non bene digesta. ¶ Et aquositas qdem fit plurima valde pp potuz aque fré plurime. Et fit pp vehementiá sitis dñantis pp cōplōnem in epate facienté siti. Aut pp cām aliam facientem sitim. Aut pp opilōné cū qua non attrahit ad epar aliqd de quo sit curádū: quare assidua sit sitis sup multitudinem potus. Aut qm̄ aqua nō ꝯfert siti. Aut q2 calida est non frá. Aut q2 in ipsa est qualitas faciens sitim ex salsedine aut baurachitate aut alijs. ¶ Pars aūt alia é qm̄ ppea q non equat dispō distōnis cibi humidi recipiunt corpus: τ epar pté cibi humidi τ redu pars ei⁹ τ iplet vias: τ qñq̄ pducit ad cām hydropisis asclitis ꝑdcé si dñat aquositas aut tympanitis si dñat vétositas τ illud in digōne scdā. ¶ Cā aūt que est in vijs é vt sint illic aḡa τ opilōnes ꝓhibétia aquositaté ab inceptóe vie sue: τ penetratóe in pte sua: imo ꝓhibet τ duertit eam ad pté aliá q̄ viá suá. ¶ Et qñ expellit nā ex hydropico aquositaté hydropisis p seipsam sigt euaōné. ¶ Et in plibus hois cū catarrū pant hydropicus redit inflatio in spacio trium dierū: τ fm plm̄ fit illud ex ventositate.

¶ Inquit Hyp. ab illo q hz flegma plm̄ inter diaphragma τ stōm faciens ei doloré: tunc cuz ipm vadit in venis vsq̄ ad vesicá resoluit egritudo. ¶ Inqt. G. melius é vt ꝑcipiret flegma ad femur non ad pté vesice. Quō.n.resudabit ad eá cū sit flegma: τ nō sit aquositas subtilis? Et dico ego nō elōgat qn resoluat τ subtiliet τ nō elōgat qn sit expulsio eius fm electionem nāe ad pté aliquá pp necessitaté suá: aut sit i partes alias pp cām agentez sicut expulsit pus qd est in pectore ad ꝯcauá τ ad vesicá. Hec aūt penetratio nō est mirabilior penetratiōe puris in ossibus pectoris. ¶ Et illud qd qdá dixerunt q forsitan intellexit p flegma aquositaté ét est lōginquū τ nō est nec̄iū. ¶ Et qñq̄ accit vt inflet véter sicut hydropici in eo q hz vlcera intestinoꝝ: deiñ pforent τ nō moriat. vel minorat vsq̄quo moriat: τ egō effundat ad vétré ei⁹: τ magnificet iste. ¶ Sed hoc fm me q̄uis dicat est sicut lōginquū. ¶ Mors.n.magis antecedit q̄ illud: τ ꝓpe cū é eruptio ex supiorib⁹.

¶ De causis proprijs hyposarche. Cap. vi.

Causa añcedés in ea est corruptio in digōne tertia declini ad cruditatez τ aquositaté τ flegmaticitaté. τ san. nō adheret corpi adherentia nāli pp sui fritaté τ idigōné. ¶ Et qñq̄ est añcedés i hoc digō scda: aut digō pma: aut corruptio ei⁹ qd sumit aut flegmaticitas. τ cū debilitant digestiua τ retentiua τ separatiua in epe ipso: aut p cōitaté q̄uis nō sint aḡa: aut opilōnes: ꝓhibentia penetrationé cibi: τ sicut multitudo fritatis venarū corporis τ egritudines accñtes τ opilōnes cruītes in eo ex comestione viscosoꝝ: τ luti τ siliuz. ¶ Et qñq̄ est pp stationé in frigore aeris fri i quo iá forté efficit ipressioné. ¶ Et qñq̄ accit cá caliditatis liq̄facientis corpus τ humores. ¶ Cū ergo accit opilō nō pōt cū eo penetrare humor virulétus liq̄factus in ptes renū quare disparuit in corpore: τ plm̄ eius fit sudor. ¶ Et fluxus qdé ventris qñq̄ est valde iuuatiuus in hyposarcha. ¶ Et nā qñq̄ studet vt expellat supfluitaté aquosá in vijs nālibus τ nō nālibus. Sed qñq̄ fit pigra ab illa expulsione: aut fortasse vincit penetratio eius nō nālis in modis pdcis dñiū expulsiōis nālis sup eá: τ fortasse nō recipiūt eá meat⁹: τ fortasse expulsiua expellit eá ad pté cutis: qm̄ eius aquositas est ex gñe eius qd expellit ad epar. ¶ Cuz ergo nō recipit eá epar. τ q̄ sequūt ipm pp debilitaté aut pp multitudiné māei: aut qm̄ corpus nō recipit pp opilōnes aut alia: hesitat iter duas expulsiones. ¶ Inqt Hyp. Cuius epar replet aq̄: deiñ erūpit aq̄ illa ad pāniculū intrinsecū: iplet véter eius τ morit. ¶ Inqt. G. itellexit p illud vesicas plimas q̄ accñt sup manifestá pté cutis τ ꝯgregát aquá: cūq̄ erūpūt τ sūt multe. colligit aq̄ i spatio cutis: τ paꝝ penetrat i zirbū nisi pp corrosioné zirbi ex illa pte. ¶ Et dixit. Hec aq̄ é sicut aq̄ hydropici q nō morit imo egredit aq̄ eius τ viuificat: aut incidendo aut medicádo: τ sitr nō elōgat in hoc qn raruz sit aut elōgat q reuiuiscat. ¶ Et ego existimo

q̄ morit: q̄ñ hec aq̄ eſt deterior i ſuba ſua q̄re corrūpit i ſpatio ꝛ iterficit vapore ſuo: q̄ñ epatis eius tunica cõtinens ipſm iam corrupta eſt.

¶ De cauſis tympanitis. Cap. vij.

Riſ cāz tympanitis eſt corruptio digõnis p̄me pp̄ debile: aut pp̄ māṁ. Ipſa.n.non valde digerit cū iā i eaz egerit caliditas debilis opõnē aliquaz nō fortē ꝛ abhorret eā corpus: ꝛ p̄mū ad q̄ cõuertit eſt vapor ꝛ vētoſitas. ¶ Et q̄nq̄ ſūt iſte māe ꝑtēte in ptibus ſtōi ꝛ iteſtinoꝝ recipiētes reſolōnē debilē q̄ reſolō fit in vētoſitatē: ꝛ ꝓpe cū ſtōus eſt frūs ꝛ hu. q̄ñ nō digerit ad digõnē epatis: deinde fit in epate caliditas aliq̄ ꝑpata: vt digerat aliqd nō dū ꝑparatū ad ſuā digõnē. ¶ Et q̄nq̄ ē illud pp̄ caliditatē vehemētē extnēā in ſtō: ꝛ epe icipiēdo ad cibos hūidos ꝛ hūiditates corporis anq̄ dnēt ſup eos digō q̄ ꝓuenit a caliditate inata: ꝛ efficit in eis opõnē nō nālē ꝛ reſoluit eos i vētoſitatē añ digõnē. ¶ Eſt ergo cā tympanitis debilitas digõnis p̄me ꝛ debilitas caloris: aut pp̄ vehementiā caliditatis dominātis que nō dimittit ꝑe digõnis: aut pp̄ cibos. ¶ Et q̄nq̄ accit in febribꝰ peſtilētialibꝰ: ꝛ in plibus finibus egritudinū acutarū inſlatio vētris q̄ſi tympanites ex quo audit ſonitus tympāi: ſi pcutiat manu: ꝛ ē ſignū malū valde.

¶ De ſignis cõmunibus. Cap. viij.

Omnes ſpēs hydropiſis ſequit corruptio coloris. ꝛ eſt color in ſplenētico declinis ad viriditatē ꝛ nigredinē. ¶ Et in oibus accit iſlatio pedū pp̄ debilitatē caliditatis inatē ꝛ pp̄ hūiditatē ſanguinis ꝛ eius vaporē: ꝛ inſlatio amboꝝ oculorū ꝛ inflatio extremitatū aliarū. ¶ Et oēs ille nō eiiant ex fin clamoſa ꝛ ꝯſtrictōe anhelitus. ¶ Et plū earū eſt cū paucitate appetitus cibi pp̄ vehemētiā appetitus aq̄ niſi accidat q̄cūq̄ illaꝝ ſit a frigitate ep̄is ꝛ ꝓpe apotu aque frē i nō ſua hora. ¶ Et in oibus illis ꝛ ꝓpe in aſciti: deinde hypoſarcha minorat vrina ꝛ in plibus diſpõnibus rubet pp̄ paucitatē ſuā quare aggregat in ea tinctura que ſparſa eſt in epate: ꝛ ēt pp̄ paucitatē ſepatõis ſanguis ꝛ colere ru. ab vrina. non ergo oꝫ vt iudicet pp̄ tincturā aq̄ ꝛ rubedinē eius de caliditate hydropiſis. ¶ Et accit eis plū fe. lepide. ¶ Et multotiēs accit eis bothor que erupte emittunt a ſe aquā citrinam. ¶ Et multiplicat egō ſanguinolenta in hypoſarcha ꝛ tympanite. ¶ Et cum eſt initiuz hydropiſis ex apate in epate aſtringit natura ꝛ apant pedes: ꝛ eſt tuſſis ſine ſputo. ꝛ accit apata in latere dextro ꝛ ſiniſtro que occultant: deinde appent. ꝛ plū illius fit in aſclyti. ¶ Et ſi incipiat in ambobus ylijs ꝛ alchatim incipit apa ex pedibus: deinde accidit fluxus ventris ſanguinolentus longus qui non reſoluitur ꝛ neq̄ egreditur cum eo aqua. ¶ Et hydropiſis cuius cauſa eſt calida: eſt cum ſignis caliditatis ꝛ ex inflatione ꝛ ſiti: ꝛ citrinitate coloris ꝛ amaritudine oris ꝛ vehementia ſiccitatis in corpore: ꝛ caſu appetitus cibi: ꝛ vomitu citrino ꝛ viridi: ꝛ forte fit aduſtio vrine in fine eius ꝓpter vehementiā colere. ¶ Et ſi eſt ex gñe eius in quo multiplicatur liquefactio ꝛ expulſio ad duas vias nāles ſignt ipſam multitudo citrinitatis: ꝛ ſigna liquefactõis ꝛ anteceſſio egõnis: ꝛ vrine lauantes ꝛ virulente: ꝛ incipit ex pubꝰ iliſ ꝛ alchatim. ¶ Et ſilr ois hydropiſis ſeq̄ ab egritudinibus acutis. ¶ Et hydropiſis cuius cā eſt apa durū cognoſcit p ſigna eiꝰ ꝛ fluxū ventris ſanguinolentū qui ſequit eam: ꝛ paucitatē appetitus cibi. ¶ Et illa cuius cā ē apa calīn: q̄ñ incipit ex pte epatis: ꝯſtringit cuz ea nā ꝛ ſunt reliqua ſigna que ſunt apatis calidi. ¶ Et ſplenetica q̄dē ſignt color ad viriditatē declinis: ꝛ egritudo antecedēs in ſplene: ꝛ q̄ñ nō cadit cū ea appetitꝰ. Et ſilr cū ē ex renibꝰ nō cadit appetitꝰ i hora eo caſu q̄ cadit i epe: ꝛ añcedūt eā egritudo renū ꝛ apata eoꝝ ꝛ vlcera ipſorum.

¶ De ſignis aſclitis. Cap. ix.

Cum aſclit eſt grauitas ſenſibilis in vētre: ꝛ cū pcutit vēter nō ē ſonitus ei: ſed q̄ñ cõmouet ex eo audit ſonētus aque cõmote: ꝛ ſilr q̄ñ pmutat hūs eā ex latere ad latus. ¶ Tactus eius eſt tactus vtris pleni: nō vtris in quo eſt iflatio: ꝛ nō ſunt cū ea mēbra grauia. Et nō eſt magnitudo mēbroꝝ eoꝝ ſicut in hypoſarcha: imo arctūtur ꝛ eſt ſemp ſup cutē corporis tēſio cutis humide extenſe. ¶ Et q̄nq̄ cū ea ē apa dorſi: ꝛ accit paucitas vrine. ¶ Et eſt pulſus hūs eā paruus frequēs declinis ad duritiē cū aliquāta tenſione pp̄ tenſionē velaminū. ¶ Et q̄nq̄ declinat in fine eius ad lenitatē pp̄ multitudinē humiditatis. ¶ Et q̄ñ ē hydropiſis aſclites eueniēs ſubito poſt lapidem exeuntes abſq̄ cauſis manifeſtis in epate: tunc ſcias q̄ vna duarum viarum duorum teſticulorum iam diſrupta eſt.

¶ De ſignis hypoſarche. Cap. x.

Cum ipſa eſt apparet cum ea inflatio in corpore toto ſicut accit corpori mortui. Et impinguantur membra in ipſa. ¶ Et propter facies eſt declinis ad pinguedinē non ad arefactionē. ¶ Et cum premuntur digiti in omni loco corporis eius comprimitur. ¶ Et non eſt in vētre eius de inflatione ꝛ cõmotione: aut inflatione ꝛ eritu ſuminis ꝛ ventris illud qd̄ eſt in ventre aſclitis ꝛ tympanitis. ¶ Et ſm plū ſequuntur eaz fluxus ventris ſanguinolentus ꝛ lenitas nāe tēdens ad albedinē. ¶ Et quandoq̄ pulſus eius eſt vndoſus latus lenis. ¶ Etiam dictum eſt q̄ quando eſt in facie hominis: aut manu eius ſiniſtra mollities: ꝛ accit ei i ꝑncipio huiꝰ accūtis pruritꝰ in naſo morit in ſcōo die aut i tertio.

¶ De signis tympanitis. Cap. xi.

Si reducitur in ea sumen plimo exitu. ¶ Et neqȝ est illic de gravitate illō qd est in ascliti: sed qnqȝ est in ipsa de tēsiōe qd nō ē in asciti: imo qnqȝ est qsi sit chorda tēsa. ¶ Et non est in ipsa pinguedo mēbroꝝ sicut est in hyposarcha: imo incipiūt mēbra tendere ad arefactionem. ¶ Et cū vēter percutit manu auditur ex eo sonitus vtris in quo est inflatio non vtris pleni aq̄. Et est appetens eructuationē semp ꝛ melioratꝰ ex exitum vētositatis. ¶ Et eius pulsus est longior pulsu alioꝝ hydropicorum: ꝛ nō est debilis cū nō ledatur virtus cū q̄litate sua: ꝛ nō minoratꝰ attractione asclitiorꝰ: ꝛ est fm plim velox ꝛ frequens declivis ad duritiem ꝛ tensionem: ꝛ non est inflatio pedum sicut est in alijs.

¶ De cura cacelie. Cap. xij.

Considera an sint in corpibus coꝝ humores diversi 'colerici ꝛ educantꝰ solutione vētris cuȝ hierapigra. ipsa eni educit supfluitates absqȝ humiditatibus inanis. ¶ Et si scivenis qꝛ humores eoꝝ sunt viscosi grossi: solues cuȝ hiera dyacolloquintidos. ¶ Et qnqȝ ponuntꝰ in ea aloes ꝛ colloquin. ꝛ polipodium ꝛ agaricus cū scamonea. ꝛ pōdera in illis erūt fm quātitatem quaȝ existimaveris de subtilitate humorū ꝛ grossitie eoꝝ ꝛ virtute corporis ꝛ debilitate ipsius. Et qnqȝ indigent eis que sunt sicut elleboro ni. si non valēt alia inj mūdificādo ꝛ educēdo superfluitates viscosas. ¶ Et cū hoc toto opꝫ vt subtile studium sit in soluēdo eos: ꝛ separes in eis illud quod in potu sumūt. ¶ Et quocūq; imaginaveris qꝛ materia aggregetꝰ non permittas ipsam figi: sed itera cūonem. ¶ Et cū hoc opꝫ vt tu cōsideres stōs coꝝ ne ledantur a solutivis ꝛ ponas eoꝝ solutiva aromatica: sic xiloaloes crudum ꝛ silia. ¶ Si aūt virtꝰ fuerit fortis nō multiplices cogitationē in hoc: sed fac pueniēdo ad finēȝ sufficientem. ¶ Et ad summū opꝫ vt sit regimē phibens gñationē supfluitatis: ꝛ illud qd cū eūonibꝰ subtilibꝰ frequētibꝰ. ¶ Et deinde flōmiā quātum possibile est: ꝛ si fuerit necessaria pp̄ter repletionē san. aude sup eā cū mēsura: ꝛ partire in diebus tribus aut q̄ttuor. ꝛ cū plus est necessaria flōmia: est qñ eā est ex retētione sanguinis emorroydarū aut menstruoꝝ. ¶ Et meliꝰ quidē est vt eūo fiat in primis cum eis que mūdificāt sanguinē sicut hiera ꝛ silibꝰ: deinde si nondū sufficit extrahe sanguinē paucū. ¶ Et in plibus dispōnibꝰ q̄s habent necesse est vt euacues cū eis que educunt humores solutione vētris: ꝛ aperiūt opilationes. ¶ Et clysteria subtiliātia ꝛ resolvētia hūiditates solōne educētia eas pferūt in ea valde. ¶ Cū ergo eūantur tūc illud quo mediꝰ curantur est exercitiū spatiuȝ ꝛ minoratio poiꝰ aque. ꝛ balneatio cum aquis de baurach ꝛ sulfureis ꝛ aluminosis. qꝛ si desunt tunc fiat cum aqua maris. ¶ Balnea autē dulcia nocent eis nisi vtantur eis siccis ꝛ sudēt in aere eorū calido. ¶ Et vt vtātur vomitu ante cibū: est enim bonū regimen eis. ¶ Et opꝫ vt fit in pricipio rei cum raffano infuso in syrupo acetoso: ꝛ in fine eius cū elleboro. ¶ Et vt pmutentꝰ ad exiccationē quantū possibile est: ꝛ ad aptionem. Et vtantur in epulis. also emplis ipsoꝝ ꝛ potibus eoꝝ medicinis exiccantibus aperientibus subtiliātibus aromaticis: sicut spica ꝛ cassia ꝛ cinamū ꝛ medicinis lubricātibus: sicut absinthio ꝛ lzeisim ꝛ eupatorio ꝛ semie vrtice ꝛ camepitheos aristo. ro. ꝛ succo cucume. asinini ꝛ folijs mezerion ꝛ gēsi ꝛ allzelzengi cum pprietate sua. ꝛ ponantꝰ in emplastris ipsorum sulfur: ꝛ succꝰ cucume. asinini ꝛ radix mezerion: ꝛ folia eius ꝛ nitrū cinis lilij ꝛ spuma maris. Et ista ꝛ similia horum cōveniunt fricationi eorum in balneo. ¶ Et pferunt eis nuba ꝛ alcacarion ꝛ vinum odoriferū paucū: ꝛ syrupus de lilio. ꝛ ex eis que cōferūt eis valde sunt syrupꝰ de absinthio in ieiuno mitridatū ꝛ diacurcuma: ꝛ dialacca ꝛ allzelzengi ꝛ diaspermaton. ¶ Et qnqȝ sumūt in potu de lactibꝰ lac camelaꝝ: ꝛ vrinas earū ꝛ pp̄ter in corporibꝰ solidis fortibꝰ: ꝛ pro pte qñ antiquatur cacesia: ꝛ forasse sit hydropisis. ¶ Et quādoqȝ sumuntur in potu vn. ij. de vrina camelarū cuȝ serapini: cuius plim sint vsqȝ ad auꝛ. 5. ꝛ sifr de vrinis capraꝝ: ꝛ qnqȝ reptius est vt cōmisceantꝰ cum eis mirabolani citrini si mūe fuerint subtiles colice. ꝛ cōferūt eis ex vaporibus: vaporatio stōi ꝛ epatis cū galla ꝛ cassia ꝛ similibus. ¶ Et iterū fac emplim ex eis cuȝ lilio ꝛ similibus. ¶ Et assidue fricare ventrē cū eis que sunt sicut baurach ꝛ sulfur cum oleis calidis notis. ¶ Et pfert eis ex emplastris emplim de tortellis cū cydonijs. ¶ Et si inobediat liniatur ex stercore vaccino ꝛ stercore caprino. ¶ Cibꝰ aūt hñtium cacesiā sit ex eis in qbus est suavitas ꝛ confortatio nāe sicut alduragi ꝛ alcubugi. ¶ Et sint iura eorum algibrabegi odorificata valde cū eis que sunt sicut gariofili cinamomum ꝛ. ȝȝ. ꝛ crocus ꝛ mastix etiā. Et similiter almosusat. ¶ Et ex fructibus granata dulcia: ꝛ de cydonijs parum nō nocet. ¶ Et opꝫ vt misceantꝰ etiā cum cibis ea que sūt sicut synapis ꝛ porrū ꝛ allea ꝛ que currunt cursu eoꝝ absqȝ multiplicatione plima.

¶ De cura asclitis. Cap. xiij.

Ratio cōmunis in curis eoꝝ est exiccatio ꝛ exp̄tio superfluitatū: ꝛ si non cum alio sal'ē cū statione in sole vbi non est vētositas: ꝛ calefaciendo ad ignem accensum ex lignis exiccativis: ꝛ comedere cuȝ mensura: ꝛ diminuere aquā ꝛ aperire poros: ꝛ puocatio frequens: ꝛ solutione vētris

tis educere aquositatem subtilem cum facilita te & frequēter. ¶ Et expectatio sup sitim: & regimen ipsius: & phibitio a visione aque nōdū a potu ipsius quantū possibile est. & si nō est ex tusatio quin ipsa poteſt bibat post cibū aliquā tulo spatio: & pmixta cū vino aut aliis. ¶ Et minoratio cibi & subtiliatio eius valde est melior cura. ¶ Et exercitiū qd diximus in ca. hyposarche. ¶ Et ɔseruatio virtutis: & cōfortatio ipsius cū bene redolentib' aromaticis & olphationib' suauibus in odoribus ciboꝝ cōfortantium: & ɔfortatio ipsoꝝ cum vino aromatico. ¶ Et nō est multitudo potus vini in ea laudabilis. ¶ Et ex eis que ɔferunt eis est vomit' & pprie ante cibū & post cibū de tertio in tertium: aut de quarto in q̄rtum: aut de quinto in quintum. ipse enim iuuat eos valde. ¶ Et sternutatio cū medicinis & inflationes & alia ɔferūt eis ex illis que deponūt aquositatē & extrahūt eas ad vias euātuas. ¶ Flobotomias vero opꝫ vt deuitet ois hydropisim hn̄s quantū pōt: nisi illi qui patiunꝭ hydropisim ex retētione saguis. flōmia enim phibet mēbris eoꝝ nutrimētū cū ipsa sint pauci nutrimenti: & cū hoc infrigidat epar ipsoꝝ. flōmia igiꝭ est nociua in q̄ꝫpluribꝰ dispōnibꝰ. ¶ Et si fuerit illic apostema peruematur ad ipsam in pn° rei. ¶ Cūq; hydropicus cōqueriꝭ de latere sinistro multarū arteriarum: tūc non est eius q̄rimonia pꝑter tēsionē que fit in ipso: nā ambo latera cōicant in hoc: i mo illud est pp sanguinē. Flobotomeꝭ ergo in pn°is: deinde cureꝭ cura hydropisis. ¶ Et si fuerit apa durū: tunc non spereꝭ in sanatione hydropisis ascitis que sequiꝭ ipꝫ: nā & si aqua euetur q̄libet euōne redit tn̄ & replet. Et scias q̄ euō cum medicinis laudabilioꝛ est q̄ꝫ que fit sectione & resudatione: & fit difficile succurrere eis. & opꝫ vt fiat euō hora qua nō est febris: q̄ꝫuis enī regimē exiccet hydropisim: tamē apa ipsam redire facit. Et opꝫ vt in ipsa minoreꝭ trocisci stiptici q̄ꝫuis sint cōfortatiui sicut ē trociscus de alnurberis & pꝑrie cum constricta est vn̄. ¶ Et opꝫ vt fiat exiccatio in hydropisi frā cum oi calo subtiliatiuo apituo. in hydropisi aūt calida fm modum aliū: de quo singulr sermonē faciam. ¶ Et scias q̄ oleū de fisticis & amigdalinū iuuatiua sunt in oibus spēbus hydropisis. ¶ Medicine aūt singulares ɔuenientes huic spēi hydropisis: & cū est frā: sunt sicut decoctio andacoche vehemētis decoctionis: de qua bibanꭓ oi die. vn. ij. ¶ Aut decoquātur squille lb. i. in. iiii. laſt vini in vase mūdo donec cōsumaꝭ tertia vini: & bibaꝭ oi die ex eo q̄ꝫtitas coclearij magni: deide addaꝭ sup illud donec pueniaꝭ ad q̄nq; coclearia: deinde minuaꝭ donec redeat ad vnū. Et iterū detur in potu oi die de succo calamēti vn. i. Et dixerunt quidā q̄ opꝫ vt sumanꝭ cantarides: & auferanꝭ capita

& ale earum deinde resoluanꝭ corpora in aqua mellis: & ingrediaꝭ eger balneū & sumat illud in potu aut comedat cū eo panem: & hoc apud me est error maxim': & plus qd expertū est debere sumi ex eis in potu ē kerates. i. in potu aq̄rum expressarū notarū. ¶ Et diciꝭ q̄ q̄n̄ mundificaꝭ corpus potādo oi die ex tyriaca q̄ꝫtitatem ciceris cū decoctiōe calamēti. xii. die: & est ɔtentus comestione vna leui q̄ ɔfert. Et existimauerūt quidā q̄ sumere in potu stercus caprinum cū melle iuuatiuū est eis: aut vrinā ouiū aut vrinam asinoꝝ cū spica & melle. Aut aristo. ro. pōdus. ʒ. iii. in vino. ¶ Et iam laudauerūt eis q̄dam oi die: aut oibus duobus diebus sumere quātitatē fabe ex alumine humido in aq̄. ¶ Et ex medicinis iuuantibus sunt alchēgi & diacurcuma pꝑrie Et spes est ad oēm ydropisim in dyacurcuma: & ɔfectione alburbat' proprie & electuaria aliis: & medicine de squilla & sirupo squillitico & tyriaca. ¶ Et scias q̄ tyriaca & dyacurcuma & alchēgi conferūt valde in fine hydropisis frigiđ. ¶ Et ex medicinis mirabilis iuuamenti sunt trocisci de sabrā & diaruch. Alias. ℞. sabran mirabo. citrinoꝝ partes eq̄les: & dosis eius gradatim sit ex dauich. i. & ʒ. ad quātitatē. ʒ. i. bibaꭓ in oibus. iiij. diebus semel. Et in eo qd est inter eos bibantur trocisci alnurberis. ¶ Et q̄nq; cōponunꭓ medicamina ex reubarbaro & costo & baccis lauri & fenugreco & lupinis & enula & gētiana & gūma amigdali & galbano: & sunt medicamēta iuuatiua. ¶ Regimen aūt euacuāis aquositatē est cū solutiuis ebibitis & clysteribus pꝑrie. Ipsa enim ppinquiora sunt aque & leuiora sup naturas & remotiora a liquefactiōe. Et cū spēbus balneationū cū thermis & cum regimine calefaciēte. & cū aqs qbꝰ in decocta sint subtiliatiua sicut feniculū & camomilla & squinātū. Et spēbꝰ vnctionū & emplastroꝝ & vaporationū. ¶ Et ingrediꭓ in sūma illius vt sumanꭓ in potu lac caprinū & lac camellarum fetarū. Et de h quidē gn̄e vrina & lac camellarum fetarū cōuenientia sunt asclin cum sumunꭓ hebdomada. i. cū trociscis de aloe in primis. ʒ. S. ex eis cū. S. ʒ. spodij vsq; quo pueniaꭓ ad. ʒ. i. ¶ Et post istā euōnem euā cū mezereon cū. ʒ. i. hedzengi. deinde itera trociscos de aloe hebdomada. i. & nō cesses facere h & fortasse sanabitur. Extenuati vero non sumant in potu ex trociscis de aloe in principio quātitatem vnius dauich. & descriptio quidē trociscoꝝ de aloe est in antidotario. ¶ In solutiuis autem non oportet vt sit illud qd nocet epati: & si aliq̄ necessitas facit huiusmodi necessarium esse oportet vt rectificetur. & oportet vt non sit subito: imo fm vices: nā illud qd subito est mortale est. & paruū nocumentū debilitat. Et aloes solum est malum valde epati: q̄re oportet vt elōgeꭓ ab epe: nisi pꝑter necessi

tatem: aut cum ingenio rectificationis. ¶ Et opꝫ vt solutiua sequanť ieiuniū: q̄re non comedat solut⁹ postea die ⁊ nocte si possibile est: ⁊ vt sequanť postea que cōfortant ⁊ cōstipāt parūper: sicut trocisci almirberis: ⁊ sicut aq̄ fructuum in q̄bus est suauitas ⁊ stipticitas: ita vt cōfortent epar: ⁊ ꝓprie postea que sunt sicut eusorbium ⁊ mezereon: ⁊ aqua ammoniaci ⁊ similia. Deinde administrenť rectificantia cōplexionē sicut tyriaca ⁊ diacurcuma in frigida ⁊ aq̄ endiuie in calida. ¶ Et illi quidē que est vehemētis caliditatis nō cōuenit lac camelarum fetarū: ⁊ incipiať in lacte camelarū in ꝑmis a .xl.ʒ. ⁊ addanť in oī die .ʒ.x. ⁊ deuita cū fuerit caliditas. ¶ Et non solōne educas coleram: qm̄ ipsa resistit aquositati aliquo modo. ¶ Et qm̄ necē est vt aquositas solōne vētris educať. tūc duplicať solutio vētris ⁊ accidit ꝯuti nocumētū: imo necessariū est vt extinguať colera. ⁊ solue aquositatem nisi colera sit trāsgrediens terminum in multitudine ⁊ sis tunc cōtentus eis que sunt sicut myrabolani. est enim bonū solutiuum in hmōi dispōne sicut serapinū est bonuꝫ solutiuū in dispositione frigida: ⁊ ols supfluitas euacuationis in quātitate ⁊ in tpe est mala: ⁊ est in calida rectior. ¶ Et ex solutiuis bonis est ius alcanabir ⁊ ius galloꝝ decrepitorum ⁊ proprie cū polypodio ⁊ aneto ⁊ silibus. Et cuꝫ cūaueris victibus .r. per aliquot dies cuꝫ aliquo cūatiuoꝝ subtilium: ⁊ cū lacte camelaruꝫ ⁊ aq̄ casei: ⁊ reliqs ⁊ minuta fuerit aqua ⁊ alleuiatū fuerit aña: tunc rectiuꝫ erit vt super vētrem cauteria fiant vt nō recipiat aquam post illud. Et fiant cauteria post abstinētiā ⁊ dimissionē solutionis vētris duob⁹ dieb⁹ aut tribus. ⁊ sint sex cauteria .s. tria in lōgitudine incipiendo a casu vsq̄ ad femur: ⁊ tria in latitudine vētris ⁊ expectet post ipsa ꝑm famem ⁊ sitim. Et recti⁹ qd̄ est vt i potu sumāt īter duas solōnes vētris aliquid. de apiētib⁹ opilationes sicut sunt trocisci de amigdalis amaris. ¶ Lac aūt camellaruꝫ ⁊ caprarū: ⁊ ꝓprie arabicarum: ⁊ ꝓprie cū ipīn guanť in potu deť cum eis que solōne ventris educūt aquositatē ⁊ subtiliāt ⁊ ꝓuocāt sicut seeha ⁊ abrotanū ⁊ cartamū: ⁊ alia. ⁊ calefactiꝫ cū eis que cōueniant cū hoc epi sicut cuscute ⁊ endiuia ⁊ alia. Et nō respicias ad illud quod dr̄ in ipso ex hoc q̄ decipiūt sophistici: ⁊ qd̄ dicitur est q̄ natura lactis est ꝯ̄ria hydropisi: imo scias qd̄ est medicamē iuuamentū ꝓpter illud qd̄ in ipso est de abstersione: ⁊ est ꝯueniens propter illud qd̄ in ipso est de ꝓprietate sua: qñq̄ enim est medicina lubrificatiua ꝯ̄ria ei qd̄ queritur de cura q̄litatis: sed est cōueniens cū proprietate sua: aut ꝓpter egritudies: sicut euacuatio ⁊ silia: sicut poniť endiuia in curationibus epatis qd̄ habet egritudies frigidas ⁊ sicut fit euacuatio: ⁊ tendiť ad scamoneā in egritudini bus colericis: imo scias q̄ hoc lac vehemētis iuuamenti est: nā si hō assidue ipso vtereť loco aq̄: ⁊ cibi sanareť p ipm: ⁊ illud qd̄ iam expti ꝫ sunt i q̄busdā q pueneūt ad terraꝫ arabū ⁊ perduxit eos nečitas ad illud ⁊ sanati sūt. Lac qd̄ camelarū qñꝫ administrať solū: ⁊ qñꝫ administrať mixtū cū alijs medicinis q̄busdā quarū est intentio regimis nō calefaciētis valde: sicut mirabolanis cū semine endiuie ⁊ semine cuscute ⁊ sale naptico: ⁊ in q̄busdā earum est intētio regis calefaciētis subtiliātis: sicut serapino ⁊ granis eius. ⁊ in q̄busdā earum est intētio supfluitatis solōnis vētris: sicut costo ⁊ similibuꝫ: ⁊ qñq̄ admisceť vrine camelarū: ⁊ qñq̄ sunt ꝯtenti eo loco cibi ⁊ pot⁹: ⁊ qñq̄ addiť ei cib⁹ alius. Et in vtrisq̄ dispōnibus opꝫ vt iu verisi ceo in re eius an corp⁹ sugat ex eo ⁊ nō soluat: aut soluat parū: aut soluat plus pōdere suo ꝑm mēsurā tolerabilē: aut supfluat ⁊ soluat vltra tolerantiam: aut caseeť in stō ⁊ in vijs: aut perducat ad infrigidationē: aut fluxu vētris educat hu. grossum flegmaticū: aut hu. adustuꝫ ꝓpter putrefactionē suaꝫ si eam receperit. Et scias q̄ melior hora sumēdi ipm in potu est ver vsq̄ ad initiū estatis: ⁊ ex regimine bono in dādo ipꝫ in potu est illud qd̄ experti fuimus multotiens ⁊ cōtulit: ⁊ est vt bibať lac camelarū fetarū ꝑm vacuitatem vētris ⁊ abstinētiam diei ⁊ noctis ante ipsum: ⁊ nō sumať ex eis nisi parū valde. ⁊ si possibilis est abstinētia eoꝝ .s. diei ⁊ noctis fiat: ⁊ necessaria quidē est abstinētia noctis q̄ est ante ipm. deinde bibať ex eo qd̄ mulctū est in hora: ⁊ statim quātitas vn. ij. aut. iij. ⁊ meli⁹ quidē est vt sumātur vn. ij. ex eo cum vn. ij. vrine camelarū ⁊ abhorreāt aquam aliqb⁹ diebuꝫ ⁊ cōsideret vsq̄ ad dies .iij. ⁊ inueniet qd̄ egrediť cum ꝓuocatione ꝓximum ei quod bibit: ⁊ post illud solueť vēter cum eo qd̄ bibiť ex eo ⁊ fortasse non soluetur venter cum eo nisi fex parumper: ⁊ nō soluitur per ipsum nisi q̄ corpuꝫ iam repletū est ex eo. ¶ Qd̄ si soluatur venter eius vltra q̄ bibit abstineat ab eo vna die aut misceatur cum eo illud qd̄ cōstipat: ⁊ si nō soluit: tūc oportet vt timeat ex potu eius caseationem ⁊ dimittat ipm: ⁊ similiter si soluit vltra illud qd̄ bibitur: ⁊ tunc q̄dem opꝫ vt bibat aliqd qd̄ deponat illud qd̄ est in ore stomaci ex eo: ⁊ vt vteret ipsum admixtū cuꝫ opoponaco ⁊ silibus: imo cōueniens est vt in oībus tribus diebus sumat de pillulis de opo. ⁊ similibus cuꝫ quātitate pauca que extrahat illud qd̄ fortasse caseatur ex reliqs eius aut ḡnatur ex eo: ⁊ proprie cum eructuat acetose ⁊ inuenit grauedinem: ⁊ ex regimine cōferente in hmōi dispōne est clistere in hora: ⁊ opꝫ etiā in hmōi dispōne vt dimittat sumere i potu lac vno die aut duobus: ⁊ vacet ad vaporationes ⁊ emplastra quibus emplastretur vēter ⁊ resoluunt. ¶ Qd̄ si

potus lactis non facit accidere aliqd ex hoc: et egredit ei die res non superflue: imo perueniens ad quantitatem duorum vasorum paruorum: sicut aqua sit contentus eo: siue sit solum aut cum opoponaco et pillulis soluuis de opoponaco et alijs. ¶ Et si superfuerit solutio ventris solue ab eo lac vno die: aut duobus diebus: deinde gradatim procede in faciendo ipsum potare: et da ei in potu ex eo lac animalis iam nutriti ex stipticis: et permisce cum eo hora qua emulgetur scorie ferri albascenti contrite et ablute cum vino et aceto assate secundum quantitatem ℥.xx. et hypoquistidos amborum ana ℥.v. se. apij ℥. iij. bacar pondus origani et apij et rute. Et dimitte in ipso hora vna: deinde coletur et bibatur: deinde gradatim perueniatur ad purum postea ad pinguedinem cum eo quod soluit ventrem si necessarium fuerit illud. ¶ De diureticis vero conferentibus non oportet vt vnum solum adhibeatur: imo fiat permutatio de quibusdam ad quedam sicut sunt petroselinum et anisos et calamentum et asarum et feniculum et semen apij: et siler et radix aniuden et campiteos et acorus et spica et daucus et fu. et meu. et asparagus et semen eius et radix pastinace campestris et bedengi. ¶ Et oportet vt optime fiat eorum tritura: ita vt velociter perueniat ad partes gibbositatis. ¶ Et cum administras diuretica fortia oportet vt administres postea aliquid de iuribus pinguibus sicut est ius galline pinguis. In emplastris vero regula est vt non multiplicentur in eis ea que exiccant et resoluunt cum stipticitate forti stantia loco eius quod exiccatur et resoluitur: nisi eorum res sit modica secundum quantitatem que conseruet sanitatem: si illa necessaria sunt: sicut sunt spica et thus et ciperi cum quantitate pauca valde: illud enim conseruat virtutem mirach: et illud quod in ipso est etiam: et facit ipsum non susceptibile. ¶ Medicinas autem singulares que emplastrantur et emplastra composita iuuatiua in hac egritudine iam plurima diximus in antidotario. ¶ Et ea que diximus hic sunt experta et iuuatiua: stercus vaccinum et stercus caprinum: et stercus vaccarum pascentium herbam non minimam. ¶ Descriptio emplastri ex eis. Sumatur ex hoc stercore vaccino aliquid et bulliat cum aqua et sale: deinde puluerizetur super ipsum sulfur contritum: et ponatur super ventrem. Et iterum stercus caprinum cum vrina infantium: et iterum stercus columbinum et bacce lauri et aloes. ¶ Et ex fortibus in hoc capitulo est stercus caprinum: et stercus vaccinum in quo ponitur aliquid de elleboro et alscebram et congregantur cum vrina camelarum: et fit ex eis emplastrum. ¶ Et ex compositis bonis est vt admisceantur alguadachi contrite: dimittantur super ventrem hydropici cum dispositione sua postquam contrita sunt cum ostracis suis et expectetur super eas vsquequo exiccentur per seipsas. ¶ Et ex emplastris bonis est vt fiat emplastrum ex gumma pini et nitro et milio et minuto thure cum adipe vaccarum. ¶ Et emplastrum conueniens hydropisi: decoquantur ficus carnose cum aqua et misceantur cum eis mezerion pondus .i. nitri partes .ij. camepitheos pondus .i. et .S. ¶ Aliud forte valde. ℞. gummi pini et cere et ysopi humide et picis et gummi alboum omnium ana. darhimet .iij. meha et est storax et masticis et aloes et croci et amarum absinthij et ammoniaci omnium ana. darhimet .i. castorei sulfuris et amomi et ostracorum piscis nominati ana. darhimet .S. stercoris columbini et ostracorum babylonicorum et spume maris omnium darhimet ana. iij. lilij celestis darhimet .iiij. baurac rubei. darhimet .i. permisceantur cum oleo de camomil. Et quando est in epate apostema confert emplastrum factum ex herba spice et zinzibere et granis albe. et masti. et mellilo. et spurijs vine et camomil. et oleis aromaticis. Et ex emplastris confectis emplastrum huiusmodi. ℞. marchasite sulfuris curini nitri baurach amoniaci omnium ana partem .i. cymini partes .ij. et .ij. tertias partis coniungantur cum cera et glutino alborum et vino et ponantur super ventrem. ¶ Et emplastrum de castoreo et emplastrum de absinthio: et emplastrum de ireos nostrum: et emplastrum de euforbio et emplastrum de colloquintida: et emplastrum factum ex salice: et emplastrum de baccis lauri: et emplastrum diasper maton: et emplastrum colophidis. ¶ Et ex eis que puluerizantur sunt nitrum et sal assata: que puluerizentur super ventrem: et proprie post oleum cucumeris asinini et oleum de neriden: et quandoque administrantur super eos medicine rubificantes. ¶ Et quandoque percutiuntur membra extrema cum virgis subtilibus. et illud quidem illaudabile est apud me. ¶ Et quandoque suspenduntur super aqua eorum et que sequuntur ea vesice in quibus sufflatum est. Sed ego non cognosco in eis plurimum bonum. ¶ De incisione vero mirach scias quod parum proficit nisi in corpore valde forti cum potens est hoc modo tolerare exercitium temperatum et sitim et minorationem cibi. et oportet vt non audeat fieri dum possibilis est cura alia. et rectius quidem est vt non fiat in vice vna subito: et exeunt spiritus subito: et cadat virtus: imo paulatim et vt ipsa non perueniat ad multam debilitatem. ¶ Modus autem incisionis ad extrahendum aquam est iste. Precipit autem affrius vt erigat se eger equaliter si potest aut sedeat equali situ et comprimant seruientes latera eius et expellant ea ad inferiora sumis: deinde administretur incisio: et si non est potens ad illud non incidas ipsum. et si vis ipsum incidere: oportet vt mensures inferiora sumis quantitate trium digitorum coniunctorum: deinde incide si fuerit initium hydropisis ab intestinis. ¶ Et si fuerit ex latere epatis fiat incisio a latere sinistro sumitus. et si causa fuerit a splene pone ipsam a latere dextro sumis et subleua ipsam vt non scindatur siphac. deinde excorietur mirach et siphac pariter ad inferiora loci incisionis mirach. Deinde perforetur siphac ita vt sit foramen mirach inferius foramine siphac: quatenus cum egreditur canna cooperiatur illud: et re

tineatur aqua propter diuersitatem duorum foraminum: deinde intromitte in ipsam cannulam eream. ¶ Cumque acceperis aquam cum mensuram fac iacere ipsum resupinum: et oportet vt consideres pulsum. et cum inceperit debilitari parumper retine aquam. ¶ Cumque aquam extraxeris in fine extractionis et remanserit aliquid: tunc iam sufficit vt laborent in ipsam medicine solutiue. ¶ Et quandoque fiunt post incisionem cauteria que diximus. et quandoque fiunt in stomacho et epate et splene: et in inferioribus suminis cauteria minuta. ¶ Et quandoque subtiliant quidam et faciunt currere aquositatem ad safati incidunt ex safati paululum: et est regimen iuuatiuum: et illud cum sternutatione et cum omni quod trahit aquositatem ad inferiora. ¶ Et oportet tunc vt caueat ne proueniat ex eo ruptura; vt fiat illum cum eo in quo non est nocumentum aliud. ¶ Et quandoque pungimus inflationem testiculorum cum acubus multis vt aqua habeat resudationes plurimas et forasse succedunt incisioni dolor et punctura: quare oportet administretur infusio olei anetini et olei camomillini: et oleorum lenitiuorum super puncturam: et super locum incisionis ponatur emplastrum factum cum fenugreco et semine lini et semine altee et silibus. et quandoque sufficiunt aqua calida et oleum effusa super locum incisionis cumque sedatur punctura dimitte ea. ¶ De curationibus autem eorum particularibus cum medicinis afferam ea. et has quidem medicinas solutiuas aquositatis iam numerauimus in tabulis. ¶ Et fortes earum sunt sicut lacticiniorum et arbores earum et melius quo malitia eorum frangitur est acetum et poma et cydonia et semina granatorum: et proprie acetum in quo condita sunt cydonia aut in quo sunt dimissa aliquibus diebus aut super quod roratus est succus eorum. et ex eis quibus conficiunt lacticinia: sicut lac alscebram: et sunt rob et silia: et syrupus acetosus est melius illo. s. cum soluitur in vn. eius dat tunc ex eis que sunt scebram et proprie arbor ex qua fit tyriaca: et extremitates algaiari et euforbium. ¶ Medicamen de quo in potu sumitur pondus ʒ.i. in vitello oui sorbilis: quod multotiens confert in fortibus cum timore maximo. ℞ Recipe galbanum et eo vstum et scoriam eris et proprie confectum cum medulla panis et fermenti ad modum pillularum: et herbam que nominatur mendana. alias alalzarte: et succum cucumeris asinini et vinum in quo infusa est pulpa colloquintidis. ¶ Et ex summa lacticiniorum mezerion est fortis in hoc capitulo et eius rectificatio est vt infundatur in aceto: et quandoque fit in huiusmodi syrupus acetosus.

¶ Et de ammoniaco quandoque sumitur in potu vsque ad ʒ.ij. cum aqua mellis. ¶ Et ex eis que equalitati vicine sunt serapinum et ireos et semen vrtice excorticatum ex cortice suo confectum cum melle et aqua foliorum raffani. ¶ Illa vero que sunt salubriora et debiliora sunt aqua cardamomi. ℥ lib. cum zuccaro alhasir: et aqua allaclzengi et aqua solatri et syrupus acetosus de mezerion et lac camelarum fetarum preparatum: et aqua lactis preparata cum virtute ireos: et scoria eris et almezerion et silibus. ¶ Descriptio aque lactis ponatur super .ij. lib. eius ʒ.i. salis gemme. et ʒ.v. turbith trita: bulliant cum subtilitate et accipiatur spuma eius et coletur. et in inceptione sumatur in potu ex ea tertia pars lib. deinde adдatur paulatim vsque ad lib. i. Ipsa enim expellit aquam sine calefactione. ¶ Et aqua casei melior est que accipitur ex lacte camelarum. et melior et laudabilior et calefactiua est illa que accepta est ex lacte caprino et lacte asinino. ¶ Et ex medicinis resistentibus ad illud et conferentibus hydropisi calide: est vt infundatur medietas cydonij in aceto tribus diebus: deinde teratur cum pondere sui de mezerion recenti vehementer: ita vt misceatur: et proijciantur super ea medietas ponderis aceti de zuccaro et decoquatur donec redeat in essentiam mellis et misceantur omnia. ¶ Et quandoque appropinquant huic pillule facte de semine mezerion cum zuccaro alhasir. et sunt ex eis in quibus non est timor in calida etiam. ¶ Et ex confectionibus est allaclzengi et confectio nostra de scoria ferri et almezerion in antidotario. et confectio quorundam. ℞ Recipe endiuie et seminis apij ʒ.x. et succi artaxaracon succi pondus ʒ.xx. et succi alnuirberis ʒ.xv. lacce ablute reusini amborum. ana ʒ.v. succi absinthij ʒ.vij. succi cucu. ana. et pulpe colloquintide. ana ʒ.v. agarici ʒ.vij. conficiatur cum iulep et sumatur in potu cum aqua de oleribus. ¶ Hoc est medicamen bonum quod quidam priorum antiquorum dixerunt: et secuti sunt eos quidam posteriorum: et est securius latius quam allaclzengi et in ipso sunt confortatio et solutio ventris fortis. ¶ Et ex compositis potibus est syrupus noster de ireos: et syrupus huiusmodi. ℞ Recipe eris vsti aur. i. et teratur valde et puluerizetur et fimi columbini aur. i. et tertiam ramorum ruthe et aliquantulum salis et panis bibatur illud cum vino. et ex pillulis pillule sulfurinus et earum confectio. ℞ Recipe scorie eris et foliorum almezerion et seminis anisi omnium ana partem .i. et fiant ex eis pillule et sumant ex eis in potu debilis ʒ.i. et fortis aur. i. ¶ Et etiam pillule esechichie et pillule biberem et pillule de gnqz et pillule de serapino: et pillule de mezerion: et sunt vtiliter in asclin: sicut pillule de reubar. sunt vtiliter in hyposarcha: et pillule de bdellio: et pillule de scebram: et pillule quas diximus in antidotario. et pillule huiusmodi. ℞ Recipe lactis alscebram et succi absinthij et spice et turbith omnium. ana. dauich. i. agarici et rosarum amborum. ana ʒ.i. formentur pillule cum aqua solatri et bibatur. ¶ Pillule bone. ℞ Recipe corticum eris camepitheos anisi partes equales informentur pillule et recipiantur ab eis ʒ.i. et fiat sublevatio. ¶ Et iterum ex trociscis trocisci de reubarbaro plurimum solutiui et meliores de mezerion

cum seminibus ⁊ trocisci de mezerion sunt de
scriptionis alterius note. ¶ De balneis vero
illa que sunt humida eis sunt horrenda: ⁊ illa
que eis sunt meliora sunt facta sicut clybanus
calefactus postq̄ toleraverit infirmus vt in-
grediať ipsm ⁊ ꝓprie hñs hyposarchaz. Cūq̄
ingrediť dimittat caput suū ex̄ ad aerē vt pue-
niat frigus ad ptes cordis: ⁊ pulmonis ⁊ infri
gidet cor eius: ⁊ non magnificeť sitis eius ⁊ re
soluať corpus eius in sudore exuberāte iuuati
uo. ¶ Et si fuerit humida cum aquis therma-
rum nitrosis sulfureis ⁊ aluminosis notis enec-
tuis iuuabiť cum eis valde in statu egritudi-
nis: ⁊ ꝓprie hñs hyposarchā. ¶ Et iterando
ingrediať in ea in die vicibus aliq̄bus: ⁊ si non
cadit virtus eius ⁊ posse est eis vt stet in eis per
longitudinē diei faciat: ⁊ huius q̄dez generis
cum aqua maris tepida ⁊ calefacta. Uerū sub-
mersio in frā in fine rei vehemēter est ꝯueniēs:
⁊ de bonitatibus aquarū thermarū: ⁊ statio re
giminis: anhelitus frī cuius filis deficit in bal-
neis. ¶ Q̄ si aque thermarū non sunt pñtes
tunc resoluanť aque dulces cum eis que admi-
nistranť ex medicis: ⁊ decoquanť in eis ea que
sunt sicut baurach ⁊ sulfur ⁊ alusnē ⁊ synapis ⁊
calx ⁊ spēs alie note quas vis. In oibus.n. nō
fit malū. ¶ Et oz q̄dē vt iste aque obuient vē
tri hñti asclitē ⁊ tympanitē ⁊ hyposarchā ⁊ to-
ti corpori. ¶ Hydropisis aūt calida que est se-
quens apa calīn: aut sequens cōplōnē calidam
sine apate pp debilitatē virtutis stōi. ⁊ non sig̃t
hanc spēm hydropisis ꝓculdubio rubedo aq̄:
qñq̄ est pp cor suū: imo inniť in ea ꝼm reliq̄s
sig̃tōes deinde curať. ¶ Et opz vt deuitent isti
duo simul medicinas calidas oino: qm̄ addūt
in eam: ⁊ addunt in egritudine: imo est in eis ti-
mor magnus. ¶ Et non opz vt attendať illud
qd dr̄ q̄ hydropisis non sanať nisi cum medi-
cinis calis. Multotiens.n. sig̃t illud qd testifi-
camur ⁊ experti sumus vt curemus nos ⁊ qui
fuerunt ante nos apa curatōe sua cōplōnē cali
dam cū infrātōe. ego q̄dē vidi mulierē quā hy
dropisis attriuit ⁊ magnificata est sup eā ⁊ mo
rata est ꝼm ꝓlixitatē ipis tam maximā q̄ eius
relatio est incredibilis: ⁊ sanata est ⁊ prepara-
uit seipsam ⁊ apperitū suū hoc regie. ¶ Et cuz
hoc ēt oz vt attendas latus aquositatis aggre-
gate. nam si tu ꝯsideraueris tm̄ latus se. erit ti-
morosuz ⁊ si ꝯsideraueris latus aquositatis tm̄
erit error. Oz ergo vt tu ꝯiungas inter duo re
gimina cum facilitate ⁊ intendens in eis que
equant ⁊ resistunt vincentia. ¶ Et scias q̄ qñ tu
studes in sanando hydropisim ⁊ apa ⁊ febris
stantia sunt: non est tibi posse. ¶ Et regimen in
hmōi est vt admistres aquā solatri ⁊ aquā allze
lzengi ⁊ aquā apij ⁊ aquā cordument: ⁊ aquaz
altaraxacon: ⁊ est alia daid armaca. ¶ Et opz
vt misceať cum istis aliq̄d de lacca ⁊ croco: ⁊

reubar. cum mirab. citrinis. Et vt administres
ēt apud necessitatē illud qd posuimus in ordi-
ne preterito de solutiuis: de mezerion ⁊ alijs.
¶ Et oz vt attendas illud qd dixit. G. in cura
hydropici calidā hydropisim hñtis: ⁊ descripsi
mus illud suis dictiōibus. ¶ Inquit. G. illud
quo preparaui senem amicū meū in hydropisi
asclitī cum caliditate ⁊ virtute debili fuit hoc.
Cibaui illū cum carne hedi assati ⁊ carne alca
bugi ⁊ alchabin: ⁊ alteungi ⁊ silibus ex auibus
⁊ pane bristch ⁊ infrātis ⁊ almosijs ⁊ halhules
⁊ lentibus cum aceto facto ex eis cibario cursi
uo. ¶ Et ꝯcessi illud ei pp ꝯseruationē virtu-
tis. Et non ꝯcessi ei vt vtereť vino oino nisi i die
quo in potu medicinā ei tribuere volui. In illo
enim die pmisi vt vtereť ipse zibrabegi ante me
dicinam: ⁊ post ipsam: ⁊ non multiplicata fuit
sitis ipsius: ⁊ precepi ei vt comederet ista cum
aceto minime fortitudinis: ⁊ solui ipm hac de
coctione. ℞. mirabo. citrinoꝝ. ʒ. vij. fumiterre. ʒ.
iiij. herbe absinthij. ʒ. ij. herbe eupatorij. ʒ. ij. en
diuie recentis baccarū spice aromatice. ʒ. ij. seis
endiuie. ʒ. ij. ro. ʒ. ij. decoquanť in tribus lib. aq̄
donec redeat ad. ij. lib. ⁊ spargať in ipsa pōdus
ʒ. x. zuccari ⁊ bibať. ¶ Et iterū cum illis pillu-
lis. ℞. lac scebrā ⁊ zuc. quātū ipsum cōgelaui ⁊
dedi ipsas ante cibum suum. ⁊ qñq̄ congelaui
ipsum cum lacte ficuum ⁊ dedi ex eo duo cice-
ra: aut tria: ⁊ dedi ei in potu post illud rob de
acresta ⁊ acedula. ¶ Et feci emplastrum epati
ipsius cum fris ⁊ cum granis condeos ⁊ meze-
rion infuso in aceto. ¶ Et ex epithimatibus
super ventrem est illud qd. ℞. lutum armenuz
⁊ aquā ⁊ farinaz ordei ⁊ milij: ⁊ stercus vacci-
num ⁊ fimum caprinū ⁊ cineres quercus ⁊ vi-
tis: ⁊ i vtrisq̄ lateribus baurach ⁊ sulfur ⁊ oīa
sint cum aceto. ¶ Et cum epati eius faciebam
emplastra que recipiunt sandalos: qñq̄ pone
bam emplm̄ de sandalis sup epar ⁊ resoluitiuū
super sumen ⁊ ventrē. ¶ Et qñq̄ solui eū cuz
syrupo rof. postq̄ infundi in ipso mezerion ⁊
myrrhā: aut dissolui in ipso lac alscebrā. ¶ Et
concessi ei de fructibus ficus siccas ⁊ amigda-
las ⁊ zuccaruz. ¶ Et precepi ei tolerare sitim.
Et cum superfluit in ipso permiscui: iulep: ⁊
dedi ei in potu. ¶ Et qñq̄ contriui folia al-
mezerion: ⁊ permiscui cum melle ficuum ⁊ de
di ex eis ipsi ante comestionē ⁊ post eam: ⁊ ad
vltimum non dimisi eum die vno absq̄ expul
sione. Hec sūt verba eius. ¶ Cibus aūt hñtū
hydropisim: opz vt sit paucus ⁊ semel in die: ⁊
si possibile est eis vt abstineant a pane tritici ꝓ-
pter suam viscositatē ⁊ suam opilationē faciāt:
⁊ sint contenti pane ordei cum seminibus. ⁊ si
necessarius fuerit opz vt sit panis de furno lzai
chenen coctus ⁊ siccatus vt non sit azimus: ⁊
sit ex frumento. ¶ Et sunt q̄dam hoies qui in
eo ponunt farinam ciceris ⁊ sit eorum vnctuo-

fit as ex tali quale est oleum omphacinum. ⁊ ex cibis eorũ est oleum de sesibus ⁊ almufeniati: qm̃ est ꝯueniens eis: ⁊ ius galline est iuuatiuũ eis. Ipsum.n.aggregat ad ꝓuocationẽ ⁊ rectificationem epatis. Et cibus quem faciunt xpani ex oliuis ⁊ nucibus ⁊ alijs. ¶ Et oꝫ vt sint sura eorum aqua ciceris ⁊ ius alcanabu: ⁊ galli veruli: ⁊ galline ⁊ ꝓpꝛie cum herba almeudumeti. ¶ Et sint carnes quas sumunt carnes auiũ leues sicut alduaragi: ⁊ alcubugi ⁊ ascelse: ⁊ alfindet: ⁊ alcanabir ⁊ carnes alcata: ⁊ carnes allzasel ⁊ hedorũ: ⁊ paruoꝝ piscium subtilianṫiũ ⁊ acutoꝝ: ⁊ incisiuoꝝ ⁊ caro vipere est eis bona valde: sed ipsa qñq̃ superfluit in sui. ¶ Et eorũ olera sint sicut apium ⁊ sicla ⁊ herba iudaica ⁊ endiuia: aut fumusterre ⁊ parum de sumach: ⁊ porri: ⁊ rutha ⁊ folia carui: ⁊ calamentum ⁊ allea ⁊ capparis ⁊ synapis: ⁊ grana oia nocent eis ꝓpꝛie patientibus tympanitẽ. ¶ Medulle aũt fistici ⁊ auellane ⁊ amigdale: ⁊ qñq̃ conceduntˀ eis in hora furtiua dactili ⁊ vue passe. ¶ Et de fructibus recentibus nõ cõceduntur eis oino: nisi granata dulcia. ¶ Uino aũt non appropinquet calidaꝫ hñs hydropisiꝫ veꝝ hñs hydropisiꝫ frãꝫ: oꝫ vt nõ bibat ex eo nisi subtile antiquũ paꝝ: nõ cũ ẽ ieiunus neq̃ sup cibũ: imo post horã: ⁊ cuꝫ fit descensio cibi in stõ. ¶ Clysteria vero ⁊ suppositoria sint ita. Clysteria.n. sint facta ex aquis extrahentibus aquositatẽ cum eis que sunt sicut syrupus acetosus ⁊ filia. ¶ Collyriũ bene extrahens aquã ℞. scis vrtice.v. numero granatoꝝ almeuduna ʒ.xxx. numero agarici lkrat.vij. corticum eris ʒ.xxx. darlzimet.xxx. misceanṫ cum medulla panis: ⁊ administretur collyrium ⁊ sumant ex eo.vi.lkrat aut.vij. ¶ De diureticis aũt sciendum est ꝙ oia diuretica cõferunt eis. ¶ Et ex eis que sunt illis bona est medicamen ꝓuocans vrinaꝫ: qđ. Recipe vrtice lkrat.vij. ellebori nigri tãtũdeꝫ: allzelzengi darlzimet.I. spice indice.ʒ.ij. permisceantur ⁊ sumantur: cuius potio sit.i. aur. cum syrupo alefeniati. ¶ Aliud ꝓuocans vrinam. Recipe xilobal. spice cassie cinnũi radicis lilij ipericon florũ squinanti amigdalarũ basir ⁊ azabrie amomi ⁊ semerion ⁊ est species apij campestris ⁊ petrosilinũ ⁊ est semen apij montani calami aromatici piperis allzelzengi siseleos ⁊ est aniuden romanum omnium. añ.ʒ.ij. misceantur omnia: ⁊ dosis eius sit auˀ. duo.

¶ De cura hydropisis hyposarche. Cap.iiij.

Radices vniuersales iuuantes in curatione hydropisis hyposarche sunt iste: ⁊ cum hoc iam diximus in.c. hydropisis asclitis conditiones conuenientes ad curationes hyposarche: ⁊ in ea quidem qñq̃ accidit necessitas flobotomie si fuerit causa retentio san. menstrui: aut emorroydarum ⁊ fuerint illic sigñ̃ replõnis. ¶ In flobotomia enim tunc erit ablatio pꝛefocationis extinguentis ⁊ flõmia quidem vehementius est ꝓpoꝛtionalis hyposarche q̃ asclit: ⁊ leuitas nãe in eis est ꝯueniens. ¶ Et qñ est cuꝫ hyposarcha febꝛis non timetur solutio ventris ⁊ euacuatio cum flõmia neq̃ medicine dum nõ remouentur. ¶ Et trocisci de febꝛam ⁊ potatio eoꝝ ꝭm ꝙ narrauimus in.c. asclitis vehementius sunt conuenientes hyposarche q̃ reliquis speciebus hydropisis valde. Non ergo opoꝛtet vt retentio fiat: imo opoꝛtet vt soluatur semper. Et si non cum alio saltem cum medicina temperata ⁊ confert vomitus ⁊ confert gargarismus mundificans cerebꝛum: ⁊ confert solutio: ⁊ que melioꝛ est: est illa que est cum pillulis de reub. Et hydropisi quidem ⁊ pꝛopꝛie hyposarche adest exercitium: incipiens pꝛimum resupinando: deinde innitendo super doꝛsum animalis: postea ambulando paulatim super terram lenem arenosam: ⁊ associetur ei qui abstergat sudoꝛem: vt non opiletur resudatio prima a scõa ⁊ ꝯueniant post exercitium ad calefactionem pꝛopꝛie solis: quoniaꝫ ipse est foꝛtis stipticitatis ⁊ quando vehementius fit calidus sol caueatur caput vt non adueniat ei egritudo cerebꝛalis ⁊ discooperiantur reliqua membꝛa omnia ⁊ sit lectus eoꝝ arena si inuenitur. ⁊ cum pulueribus pꝛedictis. Cũq̃ pꝛouocatur ab eo sudoꝛ abstergatur ⁊ vngatur cuꝫ eis que sunt sicut oleum cucu.asi. ⁊ similia: ⁊ caueatur flatus ventoꝝ frigidoꝝ. ¶ Et opoꝛtet vt bibat dialacca ⁊ diacurcuma ⁊ allzelzengi etiam ⁊ administrentur diuretica pꝛedicta ⁊ solutiua quibus est subtiliatio ⁊ exiccatio. ¶ Et ex eis sunt troc. de eupatoꝛio cum iunipero ⁊ aqua radicum ⁊ in sirupo acetoso cum seminibus cum sit caliditas medicinarum singularis in asclit conueniens in omnibus istis ita ꝙ serapinum ⁊ costus ⁊ almezerion ⁊ eufoꝛbium. ⁊ decoctio iuniperi iuuatiua est valde si decoquantur sola ꝭm quantitatem ꝙ ex ea rubeat aqua: deinde sumatur pondus.ʒ.iij. de iunipero: ⁊ bibatur de illa aqua desuper ⁊ sumantur in potu etiam ameos ⁊ sal altabarzet ⁊ cyminum. ¶ In illa aũt que fit a causa calida opoꝛtet vt flobotomia fiat vt egrediatur virus malum ⁊ pꝛouocetur. ¶ Si autem sudoꝛ procedat rectificat complexionem epatis per hoc ꝙ reducit epar ad inflãmatione ad complexionẽ naturalem. ¶ Et cibatio hyposarche calide ⁊ frigide ⁊ toleratio sitis eius est sicut in asclit frigida ⁊ calida ipsa.

¶ De cura hydropisis tympanitis. Cap.v.

Canon in curatiõe eius est vt euacuetur humoꝛ humidus si ipsa est pꝛopter retentionem eius ⁊ vt confoꝛtetur stomacuꝫ si fuerit causa ipsiuꝫ debilitas. Et temperetˀ epar cum epithimatibus

τ alijs: ita vt non superfluat eius vaporatio. ¶ Et stomia quidem non ingrediũ in hoc.c. nisi raro: imo melius est vt soluaſ nã cum facultate. ¶ Et opʒ vt non adsit multiplicatio solutiuorũ: τ oʒ vt administrenſ diuretica sed non sit superfluitas in eis. Superfluitas.n. in eis pducit ad generationẽ vaporũ plurimoꝝ: deinde administrenſ facientia eructationẽ τ soluentia ventositates. τ fricẽſ venter eius cum allecis multotiens τ vaporẽſ cum milio τ furfure si pfert ei. ¶ Et silr pillule exhibite τ suppositoria. ¶ Et qñqʒ necũ est ponere ventosas cũatiuas super ventrem eius multotiens. Et oʒ vt alienent grana τ olera τ lac τ fructus recentes. ¶ Et si fuerit hydropisis tympanites ex malitia cõplõnis calide oportebit vt in potu denſ que sunt sicut aqua feniculi τ melilon τ apij τ camomille τ tribuloꝝ. ¶ Et si fuerit hydropisis tympãites ex malitia cõplõnis frigide oportebit vt in potu dẽtur cyminũ τ anisum τ castoreũ τ ameos τ masticentur cyminũ τ thus semp. τ confectio de acoro cũ nigella dicta in antidotario. ¶ Et iterum ameos τ iuniperus τ cyminum τ saltabarzet. ¶ Suppositoriũ. Recipe cyminum τ baurac τ folia rute: τ fiat ex eis collyriũ. ¶ Et ex clisteribus oleum rutaceum ipsum solũ aut cum baurac est resolutiuum ventositatum.

¶ De doloribus hypocondrioꝝ. Cap.xvi.

In hypocondrijs eueniunt dolores mordicatiui τ extensiui vẽtosi τ alij. τ qñqʒ fiunt propter causam epatis: τ multotiens fiunt causa diaphragmatis τ quandoqʒ fiunt causa splenis: τ quandoqʒ fiunt causa apostematis in membris carnosis que accidunt in costis τ non est timor in eis. τ quandoqʒ accidit illud in febribus τ multotiẽs currit ĩ crisib⁹. ¶ Si aũt nõ fuerit dolor aut fuerit dolor puus ad frigidiora tẽdẽs τ humor ɔclinis ad pres capitis cadet crisis illic. τ si fuerit cũ dolore τ punctura aut declinis ad lumbũ τ ad inguina: aut ad dorsum τ alchatin: tunc fit crisis cum solutione ventris: aut puocatione vrine. ¶ Et quandoqʒ tenduntur hypocundria τ mirac ventris propter siccitatem sequentem malitiam complexionis: τ apostemata intrinseca. ¶ Et tensio quidem hypocondrioꝝ multiplicaſ in febribus pestilentialib⁹.

¶ Fen.xv. de felle. τ splene τ dispõnibus eoꝝ.

¶ Tractatus primus de anathomia fellis τ splenis τ ictericia.

¶ De anathomia fellis. Cap.i.

Fel est cistis pendens ab epate ad prem stomaci ex tunica vna neruosa: τ habet orificium ad epar τ in ipso est meatus attrahentis humorem subtilem conuenientem ei τ coleram citrinã. ¶ Et continuatur meatus iste cum ipso epate τ venis in quibus generatur sanguis. τ sunt ei illic rami plurimi neruosi: quãuis sit introitus perpendicularis eius ex concauitate. ¶ Et habet orificium τ meatum ad partem stomaci τ intestinorum in quibus mandat ad partes eorum superfluitatem colere fm qꝫ diximus in li.i. ¶ Et huiusmodi quidem meatus continuatur ramus cum duodeno. τ quandoqʒ continuatur res parua ex eo cum fundo stomaci. τ quandoqʒ accidit res ecõtrario τ peruenit maior ɔtinuitas cũ vase grosso ad fundum stomaci τ minor ad duodenũ. Et in plibus oĩbus est meatus vnus ɔtinuus cũ duodeno. ¶ Introitus ꝟo cãnule sugẽtis colerã ꝓxim⁹ ẽ introitui cãnule vesice in vesica. ¶ Et de consuetudine quidem medicorum antiquorum fuit nominare fel cistim minorem sicut de consuetudine eorum fuit nominare vesicam cistim maiorem. ¶ De iuuamentis vero in creando colerã est mundificatio epatis a superfluitatibus spumosis τ iterum calefactio eius sicut accensio ignis sub vase: τ subtiliatio τ sanguinis resolutio superfluitatum etiam cum motione egestionis τ mundificatione intestinorum τ coartatõe eiusꝗ̃ mollificatur de lacerto in circuitu eius τ nõ fuit creata in pluribus fellibus via ad stomacũ vt lauarentur humiditatis cum colera sicut lauantur humiditates intestinorum: nisi quia stomacus leditur per illas τ patitur nauseam τ corrumpitur digestio in ipso per illud quod miscetur cibo de humore illo. ¶ Et adueniunt ei ex vena pulsatili τ neruo qui continuatur cũ epate duo rami valde parui. ¶ Et fel quidem sicut vesica vnam habet tunicam compositam ex speciebus villorum tribus. Et quando non attrahit fel coleram aut attrahit: sed non complete eueniunt ab ea nocumenta. Colera enim cum retineſ supra fel facit possidere apatã epatis τ ictericiã τ qñqʒ putrefit τ facit accidere febres malas. τ qñ currit ad mẽbra vrine cũ superfluitate vlcerat: τ qñ currit ad mẽbra aliqꝺ accidunt herisipilla τ formica. τ quando spargitur in corpore toto quieta absqʒ ebullitiõe accidit ictericia. τ quando currit a felle ad intestina cum superfluitate facit incurrere solutionem ventris colericam τ rasuram.

¶ De anathomia splenis. Cap.ij.

Splen omnino est euacuatorium fecis sanguinis: τ adustionis eius τ sunt melancoliam naturalis τ accidentalis τ inest ei proprietas quedam τ virtus eius resistendi cordi ex latere: τ epati τ felli ex latere. ¶ Cũqʒ trahit turbiditatem sanguinis digerit ipsum. ¶ Et quando acescit τ fit pontica τ fit conueniens ad commouendum os stomaci τ preparandum ipsum vt cõtra: τ tẽperandũ calita: ẽ eius: mãdat eam ad ipsuʒ in vna magna. ¶ Et qñ debilitaſ splẽ

a mundificatione epatis ⁊ que sequunt̃ ip̃m ex
melācolia: acciduñt in corpoꝛe egritudines me-
lancolice. s. ex cancro ⁊ varicib⁹ ⁊ elephantia ⁊
sperigine ⁊ lētiginib⁹ nigris ⁊ morphea nigra:
imo melācolia ⁊ lepra ⁊ religo. ¶ Et qñ debi
litatur ab educēdo illud qḋ opꝫ exire de melia
ab ipso: opꝫ vt fiat magn⁹ ⁊ magnificet̃ ⁊ apert̃:
⁊ nō sit ei qḋ generat̃ de melia locus in ipso: ⁊
vt retineatur illud qḋ cōmouet os stõi. ¶ Et
qñ mādat eam cū superfluitate fortis fit fames.
⁊ si fuerit acetosa ⁊ nō fuerit superflua tunc facit
vomitum ⁊ facit nauseā. ⁊ qñqꝫ facit accidere
in intestinis excoꝛiatione mēlācolicā mortiferā.
¶ Et cū ingrossatur splen are seu corp⁹ ⁊ are-
fit epar ⁊ est magis nocens epati. ¶ Et qñqꝫ
adunit̃ melia in splene declināns ad acetositatē
temperatā. ⁊ quādoqꝫ effundit̃ plurimū abho
minabilis ad stõm ⁊ facit accidere vomitū me
lancolicū. ⁊ quādoqꝫ est ei pōdus ⁊ accidit ex
ea subuersio stõi. ¶ Cūqꝫ multiplicat̃ euacua
tio melācolie ⁊ nō est illic febris: tūc est ꝓpter
debilitatē retentiue aut fortitudinē expulsiue.
⁊ quādo multiplicat̃ eius retentio est tunc ecō
trario. ¶ Et splen quidē est membrū longum
linguosum cōiunctū cū stomaco a sinistro suo
vsqꝫ retro: ⁊ vbi est dorsum attrahēs melanco
liam cum collo cōtinuato cum cōcauitate epa
tis vbi cōtinuatur collū fellis ⁊ expellit ipsaꝫ
cum collo orto ex interioꝛe eius. ¶ Et eius cō
cauitas sequit̃ stomacū ⁊ gibbositas ipsius seq
tur costas: ⁊ eius suspēsio cum costis nō est cū
ligamentis pluribus fortibus: imo cuꝫ paucis
villosis vigoratis cum pāniculis costaꝝ. ¶ Et
ab hoc latere cōtinuatur cum venis quietis ⁊
pulsatiuis. ¶ Et latus eius cōcauum superficia
le venit super epar ⁊ stomacū ꝗuis sit equidi-
stans inferioꝛi parti epatis cadēs apud inferi⁹
stomaci: ⁊ cōtinuant inter ip̃m ⁊ inter stomacū
vena incarnata cuꝫ vnoquoqꝫ eoꝝ: ⁊ in ipso ē
suspensio eius ⁊ sustentat ipsum a siphac cōstāſ
ex duabus tunicis cum ramis qui ex ipso sepa
rantur in eo pluribus numero parue quantita
tis intrātibus splen ⁊ zirbum. ¶ Et in splene
qḋ sunt vene pulsatiles ⁊ nō ꝓpulsatiles pluri
me in quibus sanguiſ digeritur ⁊ assimilat̃ sub
stantie ipsius: deinde expellitur superfluitas ipsi
us. ¶ Et corp⁹ eius est rarū vt facile recipiat
superfluitates melācolicas que ip̃m ingrediun
tur. ⁊ tegit ipsum pāniculus ortus ex siphac ⁊
cōtcat diaphragmati causa illius. ꝗuis sit pan
niculus diaphragmatis etiam ex siphac.

¶ De icteritia citrina ⁊ nigra. Cap. iiij.

Icteritia est alteratio coloris corpo-
ris feda ad citrinitatē tendēs aut ni
gredinem ꝓpter cursum hu. citrini
⁊ nigri ad cutē ⁊ que sequunt̃ ipsam
sine putrefactione. que si ei associaretur faceret
accidere tertianā in citrina ⁊ quartanam in ni
gra. ¶ Et causa icteritie ſm p̃lm est ex parte fel
lis. ¶ Et causa nigre est ex splene. ⁊ quādoqꝫ
accidit vt sit ex epate. ¶ Et quādoqꝫ accidit vt
sit causa citrine ⁊ nigre simul ipsa cōplexio cō-
munis corpoꝛi. ¶ Loquamur ergo pri⁹ de icte
ritia citrina: ⁊ dicamus q̃ icteritia citrina: aut
fit ꝓpter multitudinē generationis colere citri
ne: aut ꝓpter ꝓhibitionem euacuationis eius.
¶ Et multitudo eius qḋ generat̃ ex ea: aut ē
ꝓpter mēbrum generans ipsam: aut ꝓpter ma
teriam a qua generatur: aut ꝓpter causas extra-
neas: ⁊ mēbrum quidē generās ipsam in natu
ra est epar. Nam cum ipsum valde calefit pro
pter causas calefaciētes: scilicet aut ꝓpter apo
stemata in epate ⁊ in meatu colere: aut ꝓpter
opilationē retinentē coleram a felle: aut ꝓpter
caliditatem cōplexionis calide ⁊ calefit cōple-
xio epatis valde ⁊ facit coleraꝫ ſm q̃ sciuisti in
loco suo. Et generans ſo ipsam non in natura
est totum corpus. Nam cum ipsum superflue ca
lefit cōuertitur quod in ipso est ex sanguine ad
coleram. ¶ Et materia sunt cibi. Et cum sunt
ex genere eoꝝ a quibus generatur colera: aut
ꝓpter caliditatem ipsoꝝ aut ꝓpter velocitatem
cōuersionis eoꝛuꝫ ad caliditatē in stomaco ca
lido non euacuant̃ a generatione colere pluri-
me. ¶ Cause autē extranee sunt sicut caliditas
extrinseca dominans super ip̃m ⁊ sparsa in eo
ꝓpter causaꝫ que est sicut morsus gerarati aut
serpētis aut percussio vespe grosse aut punctu-
ra pediculi vulturis. ¶ Et quādoqꝫ faciūt eā
medicine ebibite sicut fel leopardi ⁊ vipere cuꝫ
sunt taliter q̃ nō interficiūt; ⁊ venenū ſm plu-
rimū apparet subito. ¶ Et in icteritia qdē que
fit ꝓpter multitudinē colere: quandoqꝫ fit eius
sparsio ex ipsa ꝓpter vehemētiaꝫ victoꝛie eius
super sanguinem: ⁊ quādoqꝫ est ſm semitā ex-
pulsiōis nature: ⁊ est icteritia cretica. ¶ Et hec
multitudo accidit quādoqꝫ vt generet̃ subitoꝛ
⁊ quandoqꝫ generatur paulatim ⁊ in dieb⁹ alĩ
quibus quādo illud quod generatur nō resol-
uitur: aut ꝓpter spissitudinem cutis: aut ꝓpter
grossiciē materiei. ¶ Et propter has duas cau
sas fit ictericia cum cōmouentur venti septen-
trionales ⁊ in estate frigida: ⁊ cuꝫ retinetur su-
doꝛ cōsuetus. ¶ Et multitudo generatiōis co
lere: quandoqꝫ est in epate: ⁊ quandoqꝫ est in
corpe toto ſm q̃ sciuisti: ⁊ est ꝓpter apata cali
da vbicunqꝫ sint ꝓpter illud qḋ alterat̃ de com
plexiōe ad caliditatē: q̄re multitudo fit gñatiōis
colere. Accidit ergo icteritia a vicinitate apa-
tū calidoꝝ ꝓpterea: qꝛ alterāt cōplōnē: ꝗuis
qñqꝫ accidat illud etiā ſm semitam opilatiōis
⁊ ꝓhibitione euacuationis. ⁊ frigida sunt digtio-
ra ad generandū colerā nigrā: hec ergo est illa
que facta est ꝓpter multitudinem. Facte autem
propter priuationē euacuatiōis: aut est ꝓuatio
ab epate aut felle aut ab intestinis ⁊ membris

illis. ¶ Et quā non euacuatur ab epate aut est causa in agente aut in instrumēto: et causa que est in agēte est debilitas virtutis separatiue: aut debilitas virtutis expulsiue. et causa que in instrumēto est opilatio meat⁹: aut ei⁹ qđ est inter epar et meatū. ¶ Et huius qdē generis est illa que gn̄atur ab apatib⁹ epatis calidis et duris. et huius gn̄is est icteritia: que est cū frigore ꝑpter debilitatē epatis q̄re constipant̄ eius meatus. et illa que fit ex coartatione etiā et reliqs causis opilationis. ¶ Et scias ꝙ qn̄ puenit opilatio retinēs colerā in epate in q̄cūqꝫ loco ꝛ fit epatis et fellis opꝫ vt ex ea fiat epar calidius q̄ȝ est et gn̄etur colera plus etiā q̄ȝ ea que generat̄ in dispōne sanitatis. ¶ Facta autē causa fellis: aut ꝑpter debilitatē eius ab attrahēdo ex epate et precipue cū est cū debilitate epatis a separatione et expulsione: aut ꝑpter vehementiā virtutis attractiōis et implet ipꝫ valde vice vna et nō capit ipsam ꝑpter illud qđ ipm repleuit et extendit ipm: deinde cadit virt⁹ eius et nō trahit: aut ꝑpter casuꝫ opilationis in meatu eius ad itestina. ¶ Et quādoqꝫ fit illa opilatio propterea ꝙ vehemēter retinet̄ in epate illud qđ ad ipm cōcurrit de colera subito ꝑpter multitudinē gn̄ationis: aut vehemētiam expulsionis epatis: aut attractiōis fellis: quare cooperitur orificiuꝫ meat⁹ ex eo quod retinet̄: et cū virtus alia debilitat̄: et quando fit ꝑpter reliquas cās opilationis. ¶ Et illa que est in colica fit propterea ꝙ hu. viscosus glutinat faciē meat⁹: q̄re colera nō effundit̄ ad intestina, et hec est illa cu ius causa est colica. ¶ Est.n. icteritia q̄dā que fit cum colica et non est causa eius colica: imo sunt ambe simul cōmunicātes in causa vna. et est opilatio p̄terita que peruenit ad meatū fellis anteq̄ȝ accideret colica: et ꝓhibuit coleram effundi ad intestina et abluere ea. postq̄ȝ ergo hec fuit ꝓhibita ab hoc vt effunderet̄ ad intestina nō fuerunt abluta et multiplicate fuerunt in eis humiditates et cōmouerūt colicaꝫ et accidit vt colera rediret ad corp⁹: q̄re cōmouebit icteritiam. ¶ Et in omni qdē opilatione in meatu epatis ad fel: aut in meatu fellis ad intestina que est ex incarnatione: aut porro nō sperat̄ sanitas. ¶ Facta autem ab intestinis est illud qđ quidā existimāt ꝙ quādoqꝫ accidit vt aggregetur in intestinis et ꝑpue colon colera plurima que iā effusa fuit ad ea: et nō egredit̄ ab eis propter causam resoluentē: q̄re nō inuenit colera que est in felle locum in queꝫ euacuetur q̄ȝuis meat⁹ sit aptus. ¶ Et hoc valde paruꝫ fit et q̄si longinquū: qm̄ colera quādo multiplicatur et colligit̄ in itestino extrahit seipsam et alia: nisi accidat sensui vt destruatur aut expulsiue vt cadat. ¶ Icteritia autē nigra splenetica ipsa in modis sue gn̄ationis est ₰m icteritiam colericam inquantū eius gn̄atio est ꝑpter opilationē

vtrorūqꝫ meatuum: et ingressum eius generatio est ꝑpter debilitatē quarūdam virtutuꝫ et fortitudinem quarūdam earuꝫ. ¶ Uerū icteritia nigra epatica quādoqꝫ est ꝑpter vehemētiā caliditatis epatis que adurit sanguinē ducendo ipm ad nigredinem et facit multiplicare melancoliā in corpore. ¶ Qđ si ipsa inuenit ex splene et meatu aliquid cōplet̄ res. ¶ Et quādoqꝫ est ꝑpter vehemētiam frigiditatis eius: quare ꝑpter ipsam cōturbat̄ sanguis et nigrescit. Et quādoqꝫ est illud frigus cū siccitate: et qn̄qꝫ cū humiditate: et qn̄qꝫ est pp apata frigida dura. ¶ Icteritia vero nigra que e.l cā corporis totius: aut est ꝑpter vehemētiā caliditatis corporis totius et adurit sanguinē faciendo nigruꝫ: aut ꝑpter vehementiam frigiditatis et cōgelat ipm et denigrat eū. ¶ Et omnis icteritia citrina: aut nigra que est pp corpus totū est cā venarū p̄cedentiuꝫ in toto corpe: et est corruptio cōuersionis sanguinis ad ipsam ₰m cōplexioneꝫ corruptionis cōuersionis sanguinis ad materiam ydropisis yposarche frigide: q̄ȝuis nō sit illic corruptio apparēs in epate: imo sit in venis tm̄. ¶ Et tibi quidem possibile est vt diuidas et scias ꝙ icteritia nigra quādoqꝫ fit propter multitudinē: et quādoqꝫ fit ꝑpter retētionē: et ₰m ꝙ dictū est in citrina. ¶ Et quādoqꝫ aggregant̄ vtereqꝫ icteritie simul aut qꝛ colere et ei qđ ipsi cōmiscet̄ ex san. accidit adustio et fit nigra: et cōponūtur ambo hu. aut qꝛ in vtrisqꝫ lateribus simul est nocumentū. s. latere epatis et colere: et latere splenis. ¶ Et iam existimauerūt quidam ꝙ colerica accidit subito: et melancolica nō accidit subito: et fuit eorum intentio ad hoc ꝙ causa generationis colere est fortior causa generatiōis melācolie: et melancolia generatur paulatim: et res nō est ita: q̄ȝuis sit plurimū ₰m ꝙ ipsi dixerūt. ¶ Et quādoqꝫ accidit etiā icterina nigra vt sit crisis egritudinū splenis: et que simulātur eis: quādo non reminiscetur natura tēdens ad partē excussionis ꝑpter causam nociuā. ¶ Et plurimis quidē habentiū icteritiā citrinam accidit cōstrictio naturarū eorum ꝑpter retentionē excitatoris mordicatiui quē tu sciuisti. ¶ Et in illo qui hȝt icteritiam frigidam qui nō curat̄ neqꝫ resoluit̄ eius materia est timor. Et pluribus eoꝝ associatur mors subita. ¶ Reliquē aūt species sunt icteritie epatice que est ab epate: et ē illa quā dixit Hypo. et dixit. Cum epar est in icterico duruꝫ tunc illud est signo mala. ¶ Et Hypo. quideꝫ iam dixit in qbusdā que ad ipsum referunt̄: ꝙ icteritie est species mala in vrina panētis in q̄ est similitudo herbe: et ea cum est ꝓfundatio in ventre et febris et tremor debilis: et est debilitas in locutione et liquefactiōe et ista interficit vsqꝫ ad. xiiij. diem.

¶ De signis icteritie citrine. Cap.iiij.

Scias q̄ in plⁱbus ictericijs citrina
et nigra tingit̄ vrina: et quanto vrina
est plus citrina est acutior: et magis
significat sanitatis epatis et ꝟtutis ei⁹.
¶ Facte aūt malitia cōplexiōis calide in epe
signa sunt signa nota siue sunt signa illa cum si-
gnis apāni calidoꝝ: aut nō: sicut cū nō albescit
cuꝫ ea egestio ea albedine quā hꝫ in opilatiua:
imo q̄nq̄ȝ tingitur plus et non sentit̄ grauitas
que sentitur in opilatiua: et minorat̄ appetit⁹ et
multiplicat̄ sitis: et exiccat̄ corpus et rubescit
vrina et caro sit subito. ¶ Et si fuerit cā vehe-
mentie caliditatis egritudinis colera in felle et
inflammatio eius in ea: tūc signa eius erūt assi
duatio citrinitatis coloris corporis et nigredo fa
ciei solius et albificatio lingue et arefactio et cō-
strictio nāe: ꝓpterea q̄ colera vehemēter exic-
cat fecē: et albedo vrine: et subtilitas ei⁹ in dis-
positionib⁹ ꝓpter retentionē colere in corpore
absq̄ȝ expulsione deinde vehementia citrinita
tis eius: deinde nigredinis et grossities eius et
vehemētia fetoris odoris eius in fine. ¶ Uerū
facta a malitia cōplexionis calide in toto cor-
pore est vt sit totū corpus calidi tact⁹: et in ipso
sit pruritus: et sit appetitus paruus cū acceptiōe
grossi et dulcis: et sit egestio ꝓxima consuetē tē
dens ad lenitatē: et sit vrina et vt vene sentiant̄
calide valde alterati coloris. et nō fit cum albe-
dine egestionis et grauitate partiū epatis et fel
lis sicut ē in dispōne opilatiua: imo multotiēs
est egestio tincta et corp⁹ lene: et nō appropriat̄
epar aliquo signoꝝ eius singulari ei. et nō fit su
bito sicut est quedam spēs opilatiue. ¶ Quō si
fuerit ꝓpter apa calidum aut duruꝫ scias signa
eius ex eis q̄ dicta sunt. ¶ Ex opilatiue auteꝫ
signis inseparabilib⁹ sunt albificatio egestionis
in plurib⁹ horis: aut paucitas citrinitatis vri-
ne in colore suo: et grauedo in mirach in latere
dextro: et dolor: et inflatio apud cibum et pruri
tus in corpe toto: et lenitas somni super latus si
nistrū. Uerū ex colera eius nō albificat̄ cuꝫ ea
egestio subito vehemēti dealbatione. albificat̄
ergo egestio in primis: deinde accidit icterina.
¶ Et cū epatica nō albificat̄ egestio nisi gra-
datim: fel. n. trāsmittit illud qd̄ in ea est de cole
ra paulatim vsq̄ȝ q̄ euacuat: et sic albificatur egō
paulatim vsq̄ȝ q̄ cōpleat̄ albificatio ei⁹ et iā ap-
pareat icterina. ¶ Et q̄n cadit opilatio in mea
tu qui est in felle ad intestina et nō est in opera-
tionib⁹ epatis nocumētum p̄teritū neq̄ȝ in ho
ra nisi postq̄ȝ leditur eo ex retentione colere in
ipso: et nō inuenit viam cum fel sit plenū: tunc
est amaritudo oris vehemētior et sitis fortis: et
colerica quidē plm cōmouet colicā aut associa
tur ei fm modū quem inuimus. ¶ Et illaꝫ ex
opilatiua cuius cā est frigus aut constipatio si
gnificāt dicta p̄terita. ¶ Et ex sūma earum est
dispō corporis totius. ¶ Si autē causa eius est
humor grossus signt ipsam regimen p̄cedens.
¶ Quō si eius causa fuerit nascētia rei alicui⁹
aut incarnatio sigābit ipsam assiduatio ictericie
et assiduatio signoꝝ opilationis: et puitas iuua
menti administrationis apertiuoꝝ ex clysterib⁹ et
alijs. ¶ Erit illa in qua cā est debilitas virtu-
tis expulsiue epis: aut discretiue nō est tinctu-
ra vrine vehemens valde: sicut est in opilatiua
dispōne in qua sunt ꝟtus discretiua et expulsi-
ua fortes: et nō albificat̄ egestio pure et nō senti
tur grauitas que est ex opilatione et inuenit̄ in
reliqs operationib⁹ epis debilitas. ¶ Et q̄nq̄ȝ
associat̄ ei egestio sanguinolenta et signa debili
tatis. ¶ Et illa in q̄ est cā debilitas ꝟtutū fel-
lis est cū nausea vehemēti et amaritudie absq̄ȝ
grauitate: et est gñatio eius paulatim: et tinctu-
ra in egestione est inter albedineꝫ et citrinitatēꝫ
sed est in vrina fortis valde: et icterina cū nō est
illic debilitas ꝟtutū epatis expulsiuaꝝ. Qui-
dam aūt existimauerūt q̄ in illa que est ex felle
cū rectificatiōe epatis vrina est fm colorē suuꝫ
et dispōnes suas nāles. ¶ Et hoc est ipossibile
Epar nāq̄ȝ sanū expellit coleram in partis ad
fel. Quō si nō fuerit: tunc ad vrinam: et ꝓhibet
ipsaꝫ penetrare in sanguinē q̄ntū pōt. ¶ Uerū
q̄n multiplicat̄ remanētia vrine albe cū icteri-
cia aut parū tincte est deteri⁹ et magis timendū
q̄ cadat hñs eā in ydropisim: q̄m sigt̄ q̄ opila
tio est ex frigore. ¶ Uenenosam aūt sigt̄ mor-
sus si est ab aiali: sed si est a veneno signt ipsam
p̄terita sanitas et bonitas humoꝝ: et aduentus
ipsius subito absq̄ȝ alteratione egōnis ad albe-
dinē. ¶ Eius ꝟo qua cretica est signa sunt q̄m
ipsa fit in egritudinibus acutis hñtibus crises
per eā: et sunt cum ea signa alia crisis sicut nau-
sea et subuersio stōi et vomit⁹ colericus et vehe-
mentia vigiliarū: sitis et paruitas appetit⁹ cibi
et amaritudo oris et paruitas anhelitus et sicci
tas nature. ¶ Et creticam qd̄ sigt̄ crisis tm̄: sed
bonitas et malitia verificant̄ cū signationibus si-
gnificātibus vicinātibus quēadmodū de eis
dicemus in. c. suo. ¶ Et pulsus qd̄ in ictericia
citrina in plibus dispōnibus est paruus ꝓpter
debilitatem ꝟtutis: sed est vehemēs: q̄m cole
ra est leuis calida: sed est durus ꝓpter vehemē
tiam siccitatis: et nō est propter illud velox: q̄m
dictus nō est cuꝫ illa fortitudine ꝓpter malitiā
complōnis. ¶ Et cum icterina quidem citri-
na multotiens egreditur sudor citrinus.

¶ De signis cārum icterine nigre. Cap. v.

Icta quidē a splene solum sigt̄: q̄m
nō est citrina deinde fit nigra. Citri-
na. n. non fit a splene oino: lꝫ nigra
fiat q̄nq̄ȝ ab epe. ¶ Uerū nigra sple
netica vehemētioris est nigredis et separat ea si-
gna duritiei splenis et magnitudo eius et dolo
res eius qui sunt in sinistro latere. et q̄nq̄ȝ sunt
egestio et vrina in ea nigre. ¶ Et q̄nq̄ȝ egredit̄

in egestione fex nigra τ hoc est signum forte.
¶ Et qn̄qʒ saluatur vrina cū nō est in epate no
cumentum: si nō venit ad ipm nocumentū ad
uentu suꝑfluo. ¶ Est enim tūc salus eius signi
ficatio ꝙ icteritia est splenetica: τ in hac icteri
cia mirach: qn̄qʒ est extēsum cū dolore τ gra/
uedine τ ꝫm plm nā est constricta: τ qn̄qʒ non
est: τ est digestio mala: τ est cuʒ ea malitia aie τ
tristitia τ varietas sine cā. ¶ Et quādoqʒ egre
dit̄ cū ea sudor niger. ¶ Et factā ꝓpter opila/
tionē in meatib⁹ signt grauitas vehemēs τ dif
ficultas dormiēdi suꝑ latus sinistrū. ¶ Et cuʒ
facta ꝓpter apā calidum durū sūt signa eius.
¶ Et cū facta pp debilitatem nō est grauitas.
¶ Nō si fuerit debilitas epis etiā signt ipsam
signa eius. ¶ Et factam ex epate signū ꝙ nocu
menta prima apparēt in epate: τ splen est salu⁹
aut lesus nisi cū eo nocumēta fuerint epatis fa
cientia melācoliā. ¶ Et nō est nigredo pura si
cut in splenetica: τ signt ipsam nocumētū in vri
na. ¶ Et si fuerit corruptio ex latere caliditatis
τ siccitatis erit nigredo ad citrinitatem de/
cliuis. ¶ Et si fuerit ex latere caliditatis τ hu/
miditatis erit illic citrinitas cum rubedine si/
cut citrinitas quedā. Et si fuerit ex latere frigi/
ditatis τ siccitatis τ frigus erit dominans: erit
ad viriditatē: aut siccitas dominās: erit ad ni
gredinem. τ si fuerit ex latere frigi. τ hu. humi/
ditate vincēte erit ad citrinitatē quandam τ fi/
stulitatem. τ si fuerit frigiditas vincens erit ad
viriditatē. Splenitice ꝟo colorator vnus est.

¶ De cura ictericie citrine. Cap. vi.

O Ccias ꝙ intētio in curatiōe ictericie
ad duas res tēdit: quaꝝ vna est vt re
moueatur icteritia ipsa cuʒ eo quod
resoluit ipsam acute τ ab oculo cuʒ
medicinis notis lauantis τ cū collyrijs ocu/
li: τ cum medicinis solutione educētibus ma
teriā facientem ictericiam. ¶ Et secūda verti/
tur ad causam abscindit eam: τ est aut rectifica
tio cōplexionis: aut cōfortatio virtutis aut re/
gimē apostematis: aut apertio opilationis: aut
euacuatio per flobotomiā basilice aut saluerel
le aut venarū que sunt sub lingua ex eo qđ nar
rauerūt qdā. ¶ Et si nō fuerit illud tūc vētosa
tione supra locū epatis sub spatula dextra: aut
sub eo in spatio qđ est sub costis: aut euacuatio
que est cū solutione vētris euacuāte materiam
τ euacuatio cum vomitu. Nā ipse est iuuatiu⁹
in oī icteritia. ¶ Uerū in curatione nocumēti
veneni abscissio cause est meli⁹ qđ opʒ ꝓmitte/
re: quare opʒ vt cum ea occupatio fiat pˀmo.
¶ Et ictericie qđ causa cā est cōplexio calida in
epate aut in corpe aut in felle ꝓpter aliquā cāꝫ
ꝓter ebibita τ comesta q̄ sunt ex ambob⁹ cura ē
si est illic repletio sanguinea τ colerica cū eua/
cuatione amboꝝ in pˀncipio rei. Sangᵗs qdē
per flobotomiā sicut ex basilica. sed colere per
solutionē vētris cū eis que sunt sicut myrabo.
τ fumus terre τ sicut cuʒ scamo. in lacte aceto
so coagulato: τ ad vltimū cum soluētibus cole
ram aut speciēb⁹ aque casei factis fortibus my
rabo. τ scamonea τ silib⁹. ¶ Descriptio aque
casei bona. ℞. lactis caprini lib. iij. τ cartami
quantū manu capi potest: teratur τ dissoluat̄
digitis in lacte hora vna: deinde coletur τ di/
mittat̄ vt lac coaguletur in nocte: deinde cole/
tur a caseitate sua τ accipiatur aquositas eius τ
proijciatur super ipsam aliquid mellis aut zuc
cari aut salis indi pondus ℥. ij. τ nō vis ipsam
facere fortem pone in ea scamonee dauich. i. τ
bibatur ex ea ꝫm mensurā que tolerat̄ tribus
diebus. ¶ Et ex eis que cōiungūt mundifica/
tionē icteritie cum eductione materie per solu
tionē vētris est vt sumant̄ aque foliorū rapha
ni vnc. i. cassiefistule. ℥. ix. τ seminis atriplicis. ℥. i.
τ aloes dauic. i. τ croci dauic. i. τ hoc est re. iu⁹
eī que est cū apostemate calido in epate aut in
meatibus τ febricitat etiā. ¶ Et sit cibus sicut
aqua ordei τ olera ꝫm ꝙ sciuisti in c. apostema
tum epatis: quoniā nō est in prolōgatione ser/
monis vtilitas. Cūqʒ appet maturatio expiri
ea in qbus est scamonea τ aloes τ silia postq̄
fregeris cū eis que sunt sicut aqua cuscute τ en
diuie τ reliquoꝝ ex eis que sciuisti. Et ad sum
mū dum nō remouet̄ apā τ rectificat̄ dispō nō
hēas spem in curatione ipsius icteritie. sed si fe
bris non est: τ ꝟtus sit fortis: τ illud est signū
apatū. deinde est inflāmatio tūc tibi iest admini
strare almosofat τ cibos ifrātos de piscibus: τ
cibos infridatos de carne vaccina τ hedina: τ
aquas fructuū τ succos eoꝝ: τ ꝓpˀe aquā gra
natoꝝ in ieiunio: τ acetosum de carne vaccina
τ acetosum de piscibus τ succos olerū frigido
rū. plurima nāqʒ istoruʒ q̄uis sint ex cibis tñ
inest ei ꝓprietas. fortioꝝ medicinarū hui⁹ capi
tuli i rectificādo cōplonē. ¶ Et ex curis hui⁹
dispōnis est illud qđ. ℞. succi folioꝝ raphani τ
succi mori partes eq̄les bibat̄ ex eo pōdus. ℥.
xxx. nā in ipso intēdit etiā intētio ipsius icteri
cie. ¶ Et silr si fuerit iflatio i felle. ¶ Et ꝯfert
istis lac asininū decoctū cum pauco aceto τ su
matur in potu: aut succ⁹ absinthij cū aqua frigi
da. ¶ Et qn̄qʒ ꝯfert vt cibet̄ infirm⁹ pane azi/
mo τ sale trito τ endiuia plurima. vij. diebus.
Hoc enim lauat fel τ remouet putrefactionē
eius τ igrossat illud qđ est in eo. ¶ Et istis qđ
nō ꝯcedit̄ vt bibāt vinum nisi plime cōmixtū.
τ vt nō pueniat nisi ad illud qđ est leue ex car/
nibus τ ad ius carnis auis. ¶ Et ois qui ha/
bet ictericiā ex aq̄ calida opʒ vt deuitet vigilias τ
irā τ motū plīm τ balneū. Et qn̄ calidas est in
toto corpore τ infrās epar τ vesicā τ infrās ve
nas: τ ꝓpˀe qn̄ administras balneationē cum
aqs friis τ tepidis in qbus decocte sunt medi/
cine frē τ hu. ¶ Aq̄ ꝟo frā actu τ illa in q̄ sūt

virtutes medicinarum constipantium ꝓhibēt resolōnē ictericie. ¶ Et iaȝ administrant in curatione epatis ⁊ fellis calidoꝝ empla super ea. ¶ Et qñqȝ dant in potu trocisci de qbus sūt tro. cōpositi ex seīe citroli ⁊ seīe endiuie ⁊ semine lactuce ⁊ seīe cucurbite ⁊ sandalis ⁊ spodio ⁊ ro. rū. assumptis equalibus ptibus: ꝓijciant sup oēs. ℥. ij. ex eis l: irat. i. cāphore ⁊ fiant inde trocisci ⁊ bibant. ¶ Et ego qdeȝ iam expert⁹ sum iuuamentū eoꝝ. ¶ Et fac emplm̄ epati in eo qđ est in circuitu eius cum succis infrigidātis sup nuē ⁊ duobus sandalis ⁊ cāphora ita vt sentiat infrātio interius. ipm̄. n. remouet ictericiam ⁊ albificat vrinam in diebus aliquibus. ¶ Si aūt cam fuerit debilitas in epate ⁊ felle curet cuȝ regie p̄dicto in debilitate epatis. Nā cura ipsius fellis est illa cura ēt. ¶ Ad regimē aūt apatis iam innuimus hoc ⁊ cōpleuimus sermonē in. c. apatis epatis. ¶ In opilatiua vero illud qđ cōicat oī opilōni ē cura opilōis p̄dicte in. c. epatis. ex flōmia ⁊ ꝓuocatione si fuerit opilō in gibbositate: ⁊ ex solōne ventris si fuerit in ꝯcauitate fm necessitatē: ⁊ alienēt a se oē qđ ꝯstipat ⁊ exiccat q̄uis sit calm̄. qm̄ cōstipat meatus ⁊ opilōnē efficit fortē. ¶ Et ex eis q̄ rectiora sunt est vt p̄mittas lenificationē eius ⁊ humectationē: deinde sequaris eam cū apertione. ⁊ sit lenificatiuū qñqȝ calm̄ ⁊ humidū: ⁊ qñqȝ frm̄ ⁊ hu. quēadmodū dispō facit ipȝ necessariū. ¶ Et cum apis in fine aut incipiendo tunc ex eis que recta sunt est vt sequaris illud soluendo fm q: tolerat ipsam: ⁊ fm q ꝑterijt de solōne ventris. ¶ Et scias q qñ tu incipis cum solōne ventris ⁊ non efficit ipressionē tūc tibi inest vti fortibus vomitibus: deinde solutiuo forti. ⁊ oȝ vt des in potu vice vna fm fortitudinē. ¶ Et si fuerit opilō ex nascentia rei alicuius non existimo q sit ei medicina. ¶ Quidam autē dixerunt ei medicamen ⁊ dixerunt: sume succi portulace ⁊ succi folioꝝ raphāi ⁊ aq̄ folioꝝ acetose oium fm estimationē ⁊ fac bullire oia simul ⁊ colent ⁊ ponant quārū illud de succo acetoso cum aliquantulo herbi contriti. ¶ Et dixerunt: in potu detur ex eo aliquid cū seīe raphani ⁊ seīe melonis excorticatis ⁊ cōmixtis cum quarta amborum costi ⁊ myrrhe. ¶ Et si fuerit opilō ex siccitate ⁊ ꝯtētione ⁊ illud est ex eis qđ sigt corpus tūc administrabis lenificantia ex subtiliantibus colerā sicut mucilagines ⁊ sicut seuestē ⁊ silia cum oleo amigdalino. ¶ Quō si opilō fuerit ex apate calido tunc cura eius erit cura ipsius. ¶ Cum ergo maturatur sis audax ad dandū in potu diuretica sicut anisum ⁊ feniculū sine timore. silr ad educendū in solōne ventris colerā. ¶ Et si fuerit apa durū tūc res in ipso erit difficilis. oportebit. n. vt curet apa duruȝ. ⁊ vsqȝquo fiet illud oportebit vt intendat intentio ictericie ipsius

cum eis que dicemus. ¶ Et medicine qdem̄ singulares solutiue in hoc. c. p̄dicte sunt in ca. opilōis epatis. ¶ Et ex apritiis bonis ꝓprijs huius capli sunt squilla ⁊ assarū ⁊ anisuȝ ⁊ agaricus ⁊ ea i qbus sunt cuȝ apitione intentiones alie. ¶ Aut sumant granoꝝ pinee maioris. ℥. xxx. ⁊ passularū enucleatarū. ℥. v. ⁊ sulfuris citri. auf. ʒ. ⁊ epithimi ⁊ seīs apij montani ⁊ cicerris ni. ⁊ thuris ʒ albi oium. añ. ℥. ij. terant ⁊ cribellentur ⁊ sumant ex sūma coꝝ. ℥. i. ⁊. ʒ. cuȝ aqua feniculi: ⁊ administret diebus aliqbus silr: est enim sanatiuū: ⁊ nos iam expti sumus ipsum multotiēs. ¶ Et asiniar est ex melioribus medicinis ictericie. ¶ Et debilior ista est in qua est opilō in meatibus colere. Sed clisteria ⁊ solutiua sunt ꝯuenientiora in eis. ⁊ ad sūmū solutiua ex eis que sunt sicut epithimum ⁊ polipodium ponant in eis iste medicine. ¶ Descriptio bona ad illud. ℞. ganatoꝝ. ℥. iiij. agarici. ℥. iij. ⁊ succi eupatorij. ℥. iij. iformēt ex eis pillule ⁊ bibat ex eis. ℥. i. ⁊ iteret multotiēs. ¶ Et qñ cronica sit ictericia opilatiua tunc necīū est sumere diacurcuma ⁊ tyriaca aut silia ex eis que aperiunt cum fortitudine ⁊ silr dialacca. ¶ Et quando est cum opilatione febris tunc attriplīces sunt boni valde: quoniam sunt apertiui ⁊ extinctiui: ⁊ similiter radix lactuce de aqua de qua sumat pondus. ℥. ij. cum melle. ⁊ similiter aqua cuscute ⁊ endiuie ⁊ mirrha cum rotulis cassiefistule cuȝ oleo amigdalino amaro ⁊ dulci. ¶ Curatōes aūt ictericie in qbus attēditur intentio egritudines ipsius ⁊ resolutiōis eius lȝ in eis sint apertio opilationum ⁊ reliqua iuuamenta. Alie sunt potiones ⁊ alie sunt ablutiones: ⁊ alie sunt sternutationes. ¶ Et plurimum iuuamentum earum est in oculo ⁊ facie. ¶ Et alie sunt que sunt regimē cōe sicut est administratio tine cum aquis fortibus. ¶ Et qñ icipit mingere mingat in tina: qm̄ est cura eius ⁊ quando egreditur ex balneo cooperiatur vt non adueniat ei frigus oino ⁊ dormiat coopertus. ¶ Ea vero que sunt p̄ter balneū ex illius que administrant vsu medicine sunt que extrahunt ex cute ictericiam. ¶ Et medicine que extrahunt illud qñqȝ extrahunt ipsum aut cuȝ solutione ventris aut cum sudore. ⁊ melius est vt sit super exercitium ⁊ laborem ⁊ sitim ⁊ ꝓpter qđ est potus faciens sudare. ⁊ silr post balneū. ¶ Et illi qui sue ictericie curationē vult cuȝ resolutōe nocent frigus: ⁊ septētrio: nisi velit per ea resistere medicine calide ⁊ aggregare eam sicut sumit in potu piper: deide post illud sedeat in aqua frigida. ¶ Et dicitur q patientes ictericiam iuuantur per considerationeȝ in rebus citrinis. Illud. n. mouet nām ad expellendum materiam citrinam totam ad cutem quare adiuuatur adiutorium curationis in ea. ego vero non sum ex illis qui negē huiōi curationes

Scut sunt plures eorum qui philosophant ad
eas. ¶ Et ex medicinis bibitis cognitus est vt
in potu sumat stans in tina. vn.ij. succi raphani
cum.ʒ.ß. baurac. ⁊.vn.i.vini. Nam ipsa nõ mo
rant quin extrahant ex ea citrinitatẽ. ¶ Et iterũ su
matur manipulus sparagi ⁊ pupillus ciceris ⁊
decoquant in vase vitreato cum.v. ascept aque
de qua in potu sumat mixta cum vino si nõ est
fe. ⁊ si est febris potest sola: deinde sedeat in tina
aque in qua decoct⁹ est capillus veneris ⁊ egre
dit ex eo colera. ¶ Et iterũ floris nitri pond.
ʒ.ij. cum vino antiquo: dimittat in nocte sub ce
lo ⁊ sumat in potu. ⁊ de balneatione fiat illud
qd̃ dictũ est. ¶ Aut sumant in potu squilla assa
ta cum.vi. ptibus salis adusti ⁊ dosis sit.ij. aur.
in ieiunio. ¶ Aut sumat in potu leporis mari
ni põ.ij.ʒ. pulverizati sup ouũ sorbile ⁊ sorbeat.
¶ Aut corticis granatorũ.ʒ.iiij. arsenici pond.
ʒ.ij. sumat ex eis simul quãtũ tolerat pollex ⁊
sumat in potu cum.iij.vn. lactis asinini: aut põ
dus.i.ʒ. ⁊ qd̃ est supra fenugreci: ⁊ sumat i po-
tu cum aqua ⁊ melle ⁊ sedeat in tina aque frẽ.
¶ Aut sumat capillus veneris tritus ⁊ acci-
piant ex eo.ʒ.iiij. cũ aqua in qua decoctum est
anisum. ¶ Aut succus acetose cum aliquantu-
lo vini. ¶ Aut stercoris canis comedẽtis ossa
alba non nigra pondus.ʒ.iiij. cum aqua mell.
¶ Aut foliorũ sicle exiccate.ʒ.iiij. cum vino per
mixto: fiat illud tribus diebus. ¶ Aut ciceris
ni.lib.i. capilli veneris mãipulus vnus: deco-
quant in aqua donec ꝯsumat tertia ⁊ sumat ex
ea in potu.vn.i. ¶ Aut succi raphãi vn.ij. vini
vn.i. ¶ Aut ciceris ni.lb.i. carpobalsami thu-
ris seis feniculi oium.añ.pugillus.i. decoquan
tur in.vi. ascept aque donec ꝯsumat tertia ⁊ su-
mant in potu ex ea vn.ij. ¶ Et si non fuerit fe.
potent cum vino: aut cinamomi quãtitas quã
tolerãt tres digiti cum vino ⁊ melle medicatis
s̃m mensuram. vn.i.⁊.ß. aut cum aqua ⁊ vino.
¶ Aut seia almahaleb excorticata ex cortici-
bus suis de quibus in potu sumat pondus.ij.ʒ.
aut rubee tincture vnc.i. in ouo sorbili. ¶ Aut
sumat limature cornu ceruini kirat.xviij. ⁊ su-
mat in potu cum sirupo begur sericon. ¶ Aut
sumant grana pinee ⁊ ameos ⁊ staphisagria ⁊
sumat in potu eger ex eis: aut piperis ⁊ sterco-
ris canis albi comedentis ossa coclearium.i. cũ
vino. ¶ Aut impleat collogntida eiecto ex ea
qd̃ intra est vino ⁊ aqua ⁊ bibatur. ¶ Aut det
in potu de felle vrsi in vino. ¶ Aut sumat cor
nu cerui.ʒ.i. ⁊ tertia ⁊ sulfuris pondus.ʒ.ij. ⁊
bibat illd̃: ⁊ bibat p⁹ illd̃ vinũ. ¶ Aut sumat ⁊
ꝯpe i opilaria reubar. hipericõ capilli veneris
olibani rubee tictorũ ptes eq̃les ⁊ dosis sit.ʒ.i.
¶ Et medicine qdẽ singulares que ingrediun
tur in hoc.c. ⁊ sunt aperitiue ẽt sũt absinthiũ ani
sum assarũ acorus rubea tinctorũ gentiana rilo
bel. agaricus cõdisi nux cupressi costus viragã
amisto. ex eis que dicunt ⁊ sunt leuia est vt sume
tur in potu cerebrum alcubugi in vino puro.
¶ Aut sumant vitelli duorũ ouorũ ⁊ ꝯquassent
in medio assacruati vini ⁊ bibant. ¶ Et ex eis
que laudant vehementer est vt sumant in po-
tu de lumbricis terrenis exiccatis: quoniam ipsi mun
dificant statim: ⁊ silr fel vrsi. ¶ Et ex eis que ex
perta sunt ẽt est vt dent in potu radices aceto-
se ⁊ stet in sole ⁊ ambulet post illud hora vna
donec calefiat ⁊ sudat: deide sumãt decoctionẽ
capilli veneris ⁊ rubee tinctorũ ⁊ mente: ⁊ silr
si bibat post balneũ ¶ Et ex diureticis ꝓprijs
ei est vt sumat nucis cupressi pondus.ʒ.ij. cum
pondere.ʒ.ij. cassie ligne ⁊ bibat cum vino an-
tiquo. Deinde sedeat in tina in qua decoctus
sit capillus veneris aut anisum post illud hora
vna donec calefiat: quoniam minget ictericiam
totã. ¶ Et qñq3 iuuant cum carne hericij ꝓp
fortitudinẽ sue ꝓuocatõis ⁊ mundificatõis ⁊
ꝯuenientie sue ad epar. ¶ Et aqua cuscute qñ
bibit ex ea sacratiati.i. cum seie apij ⁊ zuccaro
altabarzet ẽ iuuatiua. ¶ Et ex solutiuis ꝓprijs
eis est vt psoret colloquintida ⁊ expellat illud
qd̃ est i ea ⁊ impleat vino ⁊ bulliat sup prunas
⁊ colet ⁊ bibat. ¶ Et ex eis que nos ꝓbaui-
mus est vt sumat aloes.ʒ.i. ⁊ scamonee dauc.i.
⁊ salis naptici.ʒ. vnius quarta: ⁊ rubee tinctorũ
⁊ agarici amborũ.añ.ʒ.ß. fiant ex eis pillule ⁊ bi
bant in aqua de seibus medicinarũ quas dixi-
mus: ⁊ nos iam diximus clisteria in antidota-
rio ad hoc caplm. ¶ Et ex sternutatorijs sunt
succi qb⁹ sternutat sicut succus cucumeris asi-
nini ⁊ succus foliorũ nasturcij ⁊ succus cupressi
⁊ succus ciclaminis sicut est: aut cõterit ciclamen
⁊ infundit in lacte mulieris in nocte: deinde ex
primit in mane ⁊ tepefit ⁊ distillat: aut succus
radicis alfarfasa exprimit ⁊ bullit cum samba
cino bullitiõe leui: ⁊ in ipso fit parũ galie ⁊ fiat
cum eo sternutatio. aut succus radicis raphani
contriti cum folijs suis. ¶ Et ex succis qui nõ
sunt caliditatis magne est succus ficce. ⁊ ex succis
friis est succus semperuiue aut succus alefuia flu
mialis: ⁊ acetũ ipm qñq3 sugit naribus ⁊ reti-
netur hora vna infirmus in pila balnei: quoniam est
bona curatio: ⁊ silr si infundat i eo nigella die
⁊ nocte: deinde colet ⁊ fiat caputpurgiũ odo
rã ex ea sola ⁊ ꝑmixta. ¶ Et ex eis que sũt pre
ter succos est vt sumat staphisagrie quarta.ʒ.i.
⁊ terat ⁊ dissoluat cum aqua coriandri ⁊ olei
amigdalini.añ.ʒ.x. ⁊ fiat cum ea caputpurgiũ
ipso exñte in tina aut pila aq̃ in balneo: ⁊ qñq3
misceat cum ea aliqd ordei ficci ⁊ aliqd aceti vi
ni. ¶ In oculo vero ipso assiduet ipsius ablu-
tio cum aqua ro. ⁊ aqua coriãdri ⁊ aqua nimf.
¶ Ablutiões vero hñtibus ictericiã sunt aque
in quibus decoquant capillus veneris ⁊ secha ⁊
maiorana ⁊ poliũ ⁊ camomilla ⁊ alaniuden ꝓ
prie ⁊ tribuli ⁊ ancrũ ẽ radix in eis. ⁊ qñq3 po-
nitur

utur pp calidā ictericiaʒ in eis acetositas citri: q̄n est vehementis abstersionis cum sua incisio ne in oī tinctura. ℭ Et qñq3 assumunt ex istis rebus emplā. τ assumūt ex eis olea qbus fit in unctio sicut oleū albacuen τ oleū camomellinū τ oleū anetinū τ iterū oleū ɔgelati vue τ oleuʒ de lilio. ℭ In ictericia vero cretica opʒ vt cum exeunt infirmus intendat cum ea intentionem ipsius egritudinis cum lauatiuis τ diureticis mundificatiuis τ fortasse non indiget solutiōe ventris τ fortasse sufficit balneū soluʒ. ℭ Qđ si videris in vrinis eoꝝ τ egōnibus paucitateʒ tincture scias q̄ mā in eis est grossa quare con forta illud cum quo medicas ex lauatiuis no tis τ filibus. ℭ Venenose autē cura est tyriaca τ mitridati: ppea q2 resistit veneno: deinde bi bat aquā maloꝝ acetosoꝝ τ aquā granatoꝝ τ succū endiuie τ portulace τ mucilaginē psilij τ almirberis τ oīa in qbus est infrāto cum vir tute tyriace. ℭ Et in ipsa qdē iaʒ expꝫū sunt in pncipio cum accit τ ppzie cū venenū est ebi birū vt bibat lac assidue cum oleo amigdalino. ℭ Regimen autē ipsoꝝ cum cibis iam docuī tpm in cōplōne calida absq3 debilitate manife sta τ sine opilōne. ℭ Opilatiuā vero τ debili tatiua cognosces per ea q̄ dicta sūt in.c. epatis. ℭ Et cibus qdem ictericoꝝ est ille q alleuiat τ subtiliat τ in quo est aptio. ℭ Et ius piscui cō fert eis ppzie cum eis que puocant τ subtiliāt de illis que dicemus in fine capitulorum.

ℭ De cura ictericie nigre aggregate vitio sple nis. Cap. vij.

In illa qdē que splenetica est ɔside ra an sit illic repl ō sanguinea pluri ma: quare flōma basilicā sinistraʒ τ saluaticā post eam: deinde occupate cum splene τ rectificatōe opilōnū eius τ apatū ipsius τ debilitate eius. ℭ Et si fuerit cā eius multitudo melie pp illud qđ gñat ipsam ex vir tutibus τ cibis fm q̄ dictū est: oʒ ēt euare: eam cum eis que ipsam euāt. ℭ Ex illis est deco ctio scolopendrie cum ellebozo dicta in antido tario τ euetur ex ea mukoriēs. ℭ Et decoctio epithimi fm hunc modū. Recipe myrabo. ni gro. τ kebu. oium. añ. ʒ. x. fumuterre scolopendrie polipodij τ floꝝ squinanti oium. añ. ʒ. v. radi cum apij: τ feniculi amboꝝ. añ. pugillū. i. elli ni gri pondus. ʒ. ij. decoquant in tribus lib. aque donec remaneat quarta τ pijciat super ea epi thymi. ʒ. v. τ bulliat ebulitione leni: deinde cole tur τ componantur cum ea hyerepigre. ʒ. xxx. ℭ Et silr pillule facte de myrab. nigris τ epi thimo: τ sale indo: τ agarico τ corticibus radi cuʒ capparis. ℭ Et qñ fit eño detur in potu lac camelarum. τ si non reperitur. aqua casei facta cum syrupo acetoso de seminibus τ spodio τ polio: τ medicine subtiles que sunt ex scolopē dria τ radice capparis τ similib⁹. ℭ Et aqua in qua decoquunt folia tamarisci τ radices τ aqua folioꝝ capparis τ aqua folioꝝ raphani τ syrupus acetosus: τ silr aqua solatri τ aqua apij si fuerit caliditas. ℭ Et syrupus acetosus in quo decocta sunt scolopendria τ folia cappa ris τ fructus tamarisci τ polium. ℭ Et si fue rit in splene apa calfi opoztebit vt non sit sup fluitas in calefacientibus. ℭ Et si in ipsō sunt opilōnes tunc aperitiua forcia predicta in. c. epatis iuuatiua sunt ēt. Et ego dicam in. c. opi lationis splenis medicinas que ei pꝛopꝛie sunt. ℭ Et si est cā debilitas attractōis splenis tunc de illis que necessaria sunt est vt tu ponas super tpm ventosas sine incisiōe. ℭ Et vt administre tur exercitiū τ emplastra ɔfortantia splenem si cut illud qđ fit ex absinthij τ coꝛdumeni τ floꝝ squinanti τ albasce τ centauree τ radicū cappa ris oium. añ. ptem. i. τ ex rof. partibus. ij. τ ex bdellij parte. i. S. τ ex ammoniaci ptibus. vij. τ decima ptis fiat ex eo emplm̄. ℭ Et qñ abluit fiat cum aceto puro forti in quo bulliant anetuʒ τ baurach τ sal τ ruta τ calamētū. ℭ Et si fue rit frigas curet cum tyriaca maioze ppue τ cū medicinis notis. ℭ Et si fuerit cā in ea corpus totum fac in pꝛimis illud qđ ɔuenit epati vt pa tiantur ab eo vene: deinde corpori. ℭ Ipsam aūt ictericiā cura cū eis qbus curas ipsam icte riciam citrinam τ cum eis que de illis foꝛtioꝛa sunt. ℭ Et qñ aggregant ambe ictericie simul τ est replō τ indiges flōmia: flōma tunc ambas manus: τ euacua eas ambas diebus aliquibus τ aggrega inter duo regimenta: τ da in potu in ter ea ambo decoctionē absinthij τ epithymi: τ aggrega aquas folioꝝ raphani tamarisci τ sa licis oium. añ. vn. i. τ. S. aque solatri. vn. iij. aque foliorum capparis. vn. ij. aggrega τ fac bullire oia cum. ʒ. x. cassiefistule τ pijce super ea pon dus. ʒ. xxx. hyerepigre τ pondus. ij. duos da nich croci: τ pondus. iij. larat scamonee assate in cepe τ expecta duobus diebus: τ post illud bibatur aqua casei τ syrupus acetosus. ℭ Cibi autem in omnibus illis sunt cibi leues noti τ pisces alredradu: τ ex pullis impinguatis: τ ex oleribus endiuia τ apium condita pꝛopꝛia τ capparis cum aceto.

ℭ Tractatus. ij. de reliqs dispōnibus splenis.

ℭ Sermo vniuersalis.

ℭ De egritudinibus splenis. Cap. i.

Spleni accidunt omnes spēs egritudinum predictarum. s. de egritudinibus complexionis τ compositionis sicut opilatiōes τ solutio continuitatis τ simi lia τ apostemata cuʒ speciebus suis. ℭ Et scias q̄ quando splen impinguat extenuatur corpus: quoniam in pꝛimis destrui tur virtus epatis vehementer cum contrarie tate: quare minoratur generatio san. τ cuʒ hoc

ipse attrahit de sanguine illius infirmi rem plurimã ꝓp magnitudinẽ sui. ¶ Et penitus extenuatio splenis signi bonitatẽ humoꝝ ꝛ pinguedo eius maliciã humoꝝ. ¶ Et qñq; ꝯuertunt egritudines splenis ad febres communitas sicut ipse qñq; generanẽ ab illis egritudinibus. Ipse enim generanẽ multotiens ex terciana nõ pura ꝛ ex febribus pestilentialibus ꝛ fe. cõmixtis.

¶ Et plurime quidẽ egritudines splenis sunt autũnales. ¶ Et color hñtis eas ẽ declivis ad citrinitatẽ ꝛ nigredinẽ. ¶ Et qñq; ꝑveniunt egritudines splenis ad stõm ꝛ fortasse addunt in appetitu eius: ꝛ qñq; destruunt appetitum ipsius: ꝛ qñq; cogunt ipsum cum ꝓpinqua est digestio ad evomendũ rem acetosã ex qua ebullit terra absq; nocumẽto ꝛ absq; dolore. ¶ Et vrina sanguinea bona ẽ in fine egritudinũ splenis. ꝛ similiter grossa in qua est fex: ꝛ viscositas que est in ipsa est similis viscositati sanguinis: ꝛ qñq; resolvunẽ per eam fe. ex febribus egritudinum splenis: quare resolvitur per eam splen.

¶ De signis complexionum splenis. Cap. ij.

Calidã signi sitis ꝛ inflãmatio in sinistro: ꝛ corruptio virtutis eius q̃ attrahit meliam. ¶ Frigidam vero signi debilitas attractionis eius ꝛ casus appetitus ꝛ iteratio fastidiose satietatis ꝛ multitudo rugitus ꝛ eructuationis. ¶ Et signi siccam durities ꝛ debilitas corporis ꝛ grossitudo san. ꝛ vehementia nigredis coloris. ¶ Et humidã signi lenitas lateris sinistri: ꝛ mollities corporis ꝛ nigredo trahẽs ad albedinẽ plũbeã.

¶ De cura. Cap. iij.

Se proxima curationibus epatis ꝛ indiget vt sint medicĩe fortiores ꝛ penetrabiliores: ꝛ ingenianẽ eorum penetratio cum eis que penetrare faciunt: ꝛ cum eis que observant virtutem super eas vsq; quo perficiant operationes suas. ¶ Et scias q̃ dr̃ia inter curatiões spleneticas ꝛ epaticas est in fortitudine ꝛ debilitate ꝛ labore ꝛ alleviatione. ¶ Epar. n. est dignius vt alleviaẽ cum eo. Et non fit superfluitas in confortãdo illud quo curatur. ¶ Et non afferantur super ipsum medicine acute nimis sicut acetum forte nisi in necessitate. Et splen econtrario illius eget vt adiuventur medicine eius cum eo qd̃ conservat virtutem earum: ꝛ cum eo qd̃ penetrare facit. ¶ Et spleni quidem sunt medicine que sunt proprie ei: sicut cortices radicis capparis ꝛ sicut scolopendria ꝛ ammoniacũ ꝛ alleum silvestre. ¶ Et quandoq; necessarium faciunt egritudines splenis vt flobotometur basilica maior ꝛ flobotometur saphena: immo flobotomentur vtraq; quidem.

¶ De apostematibus splenis calidis ꝛ frigidis ꝛ duris ꝛ quorum durities est in fieri apostema. Cap. iiij.

Scias q̃ minoranẽ in splene accidentia apatũ calidoꝝ ꝛ fixio ipsorũ similiter immo qñq; accidit spleni apata calida. festinant aũt ad duritiẽ: qm̃ sanguis qui ꝑvenit ad eum vt nutriaẽ ipso est sanguis spissus cum ponitur in apata quare induratur. Plura ergo apate splenis sunt dura: mollia vero sunt in quibusdã hoĩs. ¶ Et plm̃ qd̃ accidit in ipso de apate calido est sanguineũ ꝛ colericum accit in ipso raro: ꝛ durũ est in inferiore ꝑte splenis ꝓp gravitatẽ mãe. ¶ Et figure eius sunt. iiij. rotũda ꝛ lata ꝛ longa: ꝛ grossa: ꝛ longa subtilis. ¶ Flegmaticũ vero accidit raro.

¶ Et spleneticus quidẽ est qui hʒ duritiẽ in splene suo: aut ꝓp grossitudinẽ sue subẽ q̃ttius non ꝑveniat ad finẽ ad quẽ ꝑvenit apa: aut ꝓp apa durũ in ipso: ꝛ primũ quidẽ est levius. ¶ Inquit Hyp. Si spleneticus invenit dolorẽ interiorẽ est magis salvũ: ꝛ illud qm̃ i ipso speraẽ adhuc sensus. ¶ Et dixit qñ accit ei fluxus ventris cum sanguine est melius. s. q2 speraẽ cum eo resolutio mãe splenis eius. ¶ Si aũt ꝑseveraverit advenit ei lubricitas hydropica ꝛ morieẽ ꝛ cũ in eo est dñiũ frigiditatis sup cõplõnẽ. ¶ Et dixit. Illi qui catarrũ hʒ non accit splen ꝛ in h̃ est ꝯsideratio. ꝛ fortasse multitudo catarri est significatio humiditatis cõplõnis eius vt sit illõ in ꝓximo futuro. ¶ Et in li. Hyp. ille q hʒ dolorẽ in splene suo ꝛ currit ex eo sanguis rubeus ꝛ apparent in corpore ipsius vlcera alba non ledentia moritur in die scd̃o: ꝛ si non cadit appetitus eius. ¶ Et quandoq; terminãtur apostemata splenis fluxu sanguinis narium etiam ꝛ proprie ex latere sinistro. ¶ Et apostematibꝰ apud aures difficilis suppurationis ꝛ apertionis propter grossiciem materiei. ¶ Et laudabilior vrina eorum: est grossa sanguinea. ꝛ vrina in qua est fex viscosa: quandoq; significat sanitatem splenis ꝛ destructionem eius. ¶ Et dixerunt quidam cum fuerit in vrina sicut suspensio san. ꝛ febricitãs habuit splenem extenuatur vel destruitur splen eius. ¶ Et quandoq; contingit in quibusdam hominibus vt multitudo splenis generetur ꝛ remaneãt ꝑm illud tempore longo: ꝛ fiunt ꝑm salutẽ dispõnũ suarũ apparentiũ spacio ꝓlixiori q̃uis qñq; accidãt ex magnitudine eius nocumẽta plurima ꝛ ꝑm mãm efficiẽtẽ ꝛ ꝑʒ ꝟtutẽ splenis. ¶ Et scias q̃ splẽ qñq; apaẽ post apa epis ꝑʒ ꝯmunicã ꝑmutatõis ꝛ illõ ẽ melꝰ q̃ȝ vt ꝑmuteẽ apa splẽis ad epar.

¶ De signis. Cap. v.

Communicant apostemata splenis omnia in gravedine ꝛ in magnitudine ꝛ dolore extenso vsq; ad diaphragma ex latere sinistro: ꝛ quandoq; ascendit vsq; ad furculam ꝛ ad humerus sinistrum propter communitatem furcule. ¶ Et quandoq; facit salpicavas duplum equaliter

ꝼm formam anhelitus fletus infantis: quoniam apostema impedit diaphragma ad hoc vt vadat in motu anhelitus: quare stat subito propter lesionem: deinde redit. ¶ Et dum nõ est apostema magnum nõ cõprimit diaphragma. Nã cõmunicatio splenis ad diaphragma minor est cõmunitate eius ad stomacũ etiam. Sensus etiam sentit splenis inflationẽ τ corpus alleviatur. ¶ Et quãdoq; accidit ex apostematib⁹ splenis τ propter quãdo sunt in inferiore parte eius vt subtilietur sanguis: quoniã vehemẽter mundificat sanguinẽ a fece sua: τ accidit vt rubeant pedes τ genua ipsius. τ illud quoniã stõi os cõicat inferiori parti splenis: quoniã ex ipsa ascendit vena expellens hu. melancolicũ. ¶ Quã ergo caliditas naturalis vincit peruenit ad extremitates proximas. τ accidit extremitati nasi ei⁹: τ auri ipsius vt respõdeat propter illud quod accidit ex apate sanguineo τ malitiã passionis eius τ paucitatẽ eius: τ ista mẽbra vehemẽtius sunt passionis ab infrigidatiuis. ¶ Et apa quidẽ differt ab inflatione per priuationẽ grauitatis. τ quod apa dolorem facit incessiue τ inflationẽ quãq; sedat τ remouet eã: τ differt per euentũ rugit⁹ τ eructuationẽ. ¶ Et cõicant apata eius casa cum accñtibus pdictis τ cũ inflatione τ fit τ febre. Verũ eius quod est colicum est inflãmatio vehemẽtior τ fitis fortior τ grauedo ei⁹ minor: τ est dolor ad inflãmationẽ declivior quã ad tẽsionem τ color est ad rubedinem tendẽs. ¶ Cum apostemati bus vo duris maligna fit aia: τ cõmouetur tristitia: τ varietas q̃busdam horis. ¶ Cõmixtio vo sensus fortis nõ accidit nisi apud plurimũ victorie: quoniam mã melãcolica mota est nõ ad ptẽ capitis q̃uis iã accidat ex pte alia: τ est p cõicatẽ splenis ad diaphragma: deinde diaphragmatis ad cerebrũ. ¶ Et quãdoq; denigratur lingua ex duritijs splenis τ sentit duritiẽs ei⁹ absq; rugitu cum premitur nisi aggregetur ei inflatio. ¶ Et nõ est cũ ea fe. inseparabilis: imo quãq; est ꝼm ordinem. ¶ Et quãq; multiplicantur cũ ea vlcera crurium τ corrodunt dẽtes τ gingiue propter grossitudinem san. qui descendit in vlcera cruriũ τ corruptionẽ vaporis qui ascẽdit in oẽs partes gingiuarum τ dentiũ. ¶ Et quãdoq; est in vlceribus cruriũ crisis illius. Pluribus nãq; eorum qui splenem habent cũ accidunt exercitia laboriosa attrahit inde materia ad crura τ euadit τ egrediuntur cũ ea bothor que nominant anthbam. ¶ Et multotiens est vrinale splenetici sicut sani. Sed cum exercet seipsum resoluitur melancolia eius ad vrinale τ facit ipm habere nigredinem nõ existentẽ: τ si essent causa in ea renes pseuerarent saltem in bora exitus ei⁹. ¶ Et stõmia plurimis apostemat splenẽ. ¶ Et auntinus est ei⁹ inimic⁹: τ quã fuerit duritiẽs post apostema calidũ antecedẽt accidentia calidi. deinde inquirantur accidentia duritiei. ¶ Et multotiens quidem cõfortatur splen subito per seipsum: aut per illud confortat ipsum τ preualet super totũ illud quod est in ipso de materia mala: τ solutione educit eã feculentam sicut fex oliuarum. ¶ Et significat quod est ex splene τ nõ ex epate euacuatio epatis ab egritudine. ¶ Et quod splen tolerat ipsam τ de tumitis eius propter illud quod accidit ei ex hoc. ¶ Cum apostematibus autẽ frigidis flegmaticis sunt signa apostematum cũ leuitate tact⁹ τ cum albedine coloris i quo est parum nigredinis. ¶ Et splenetici quidem vehementiorẽ cibi appetitum habent q̃ alij. Sed vomitus difficilis fit eis valde: τ sunt nature eorum stricte ꝼm plurimum τ idigent in vomitu τ in solutione ventris medicinis.

¶ De curatione apostematum splenis calidorum valde. Cap. vi.

a Proximant curationes eorum curationibus suorum similium in epate preter quod necessitas fit illarum τ obseruantia ad lat⁹ stipticitatis sed cum cautela calefactionis vehementis vt non festinet materia ad grossitiẽ τ duritiem. ¶ Et cõmunicat in hoc epar etiam. ambo enim preparata sunt vt pmutent ex apatibus calis ad duriciem. verũ oportet vt misceant cũ eis medicine in q̃bus fit incisio aliq̃ cũ calitate eq̃li: τ stipticitas τ virtus friditatis sicut alumen. ¶ Et scias quod acetũ multũ ingredit in curis eorum. Et oportet vt incipiat in pñcipis a stõmia basilice. Deinde dant in potu succ⁹ ei aq̃ pdicte i egritudine epatis. ¶ Et illa que appropriant spleni plurimũ sunt aq̃ foliorum salicis: τ aq̃ foliorũ algarab: τ aq̃ portulace: τ aq̃ capilli vene. humidi. ¶ Et ex eis que pferũt in ipso est vt det i potu põdus. ʒ. i. de seie portu. cũ aceto. Inest n. ei proprietas i resoluẽdo apata τ duritiẽ eius. ¶ Et vt arnoglossa exiccata pulueris oĩ die sumatur quantitas coclearis vnius. ¶ Et cib⁹ sit ille quẽ diximus in capitulo epatis. ¶ Et zerificati inest pprietas iuuatiua: τ propter quã frãgitur cum zuccaro siccitas ei⁹: τ cũ terenjabin.

¶ De curationibus splenis. Cap. vij.

c Um scias quod cã i illo est opilo ex sanguine plimo melico: oportet vt flobotomes basilicã τ saluatellam τ dimittas saluatellã pstringi p seipsam cũ pstrigit aũ casum virtutis. τ quãq; neciũ est tibi vt flobotomes guidegi sinistrum. τ quãq; indiges vt psequaris eam cum cõone per ea que educunt melancoliã de quibus dictũ est in capitulo icterecie nigre. Et ops vt non obliuiscaris canonis predicti in curatione duritierũ de lenificatiõe vltia: imo resolõne vt nõ reuertatur in duritiẽ lapidis hũor. Qd si expedit⁹ fueris ab hoc vt nõ indigueris eo erit tibi necessariũ vt admistres medicias abstersiuas icisiuas i g

bus nõ est multitudo caliditatis. ⁊ fortasse sufficies has intentiones in medicinis singularib⁹ ⁊ fortasse indigebis cõpositis. ¶ Et medicine singulares que faciũt illud sunt medicine in quibus inuenis amaritudinem ⁊ stipticitatẽ ⁊ caliditatẽ: aut caliditatẽ temperatam ⁊ stipticitatem ⁊ qñq3 inuenis medicinas singulares facientes illud cum ꝓprietatibus que sunt in eis. ¶ Quod si inuenis medicinã in qua sit amaritudo tñ tunc ꝑmisce eã cũ aliquãtulo aluminis ⁊ aceto. Alumen.n.frangit sua virtute subtilitatẽ eius. ¶ Et cauteriũ datũ in egritudine splenis super venã que est in interiore parte brachij sinistri fiat. ⁊ si non fuerit manifeste dispositionis: tūc cũ eo qđ innuimus. ¶ Et qñq3 sufficit regimen subtiliatiuum in sanatione splenis. ⁊ qñq3 accidit vt cõferat in ipso regimẽ impinguans corpus cũ nõ facit accidere opilationes ⁊ nõ fuerit ingrossans san. ⁊ si fuerit ita: sed non possumus ipm rectificare. Regimẽ nãq3 impinguatiuũ est ex eis q̃ humectãt san. ⁊ rectificant ipm ⁊ tẽperant ipm cũ fractione melie. ¶ Et qñq3 peruenit duricies splenis ad hoc vt nõ sufficiat in curatione eius adiutoriũ cũ eis que bibunt absq3 eis cũ quib⁹ fit ei emplm. ¶ Et omne lac p̄ter lac camelarũ est malũ spleni. ¶ Et medicinarũ singularium que administrant ad hãc causã melior est cortex radicis capparis. ipse enim multotiẽs educit vrinã ⁊ egestiones sanguineã malã: ⁊ sanat ꝓprie qñ bibunt cũ syrupo acetoso de seminib⁹ trahẽtib⁹ ad acetositatem. Et nõ est ipse solus: imo sicut cẽtaurea ⁊ succ⁹ ei⁹: ⁊ ꝓprie minor: ⁊ radix lilij: ⁊ flos salicis: ⁊ acorus confecta cum melle omni die coclearium vnum: ⁊ grana alcasid: ⁊ myrtus: ⁊ camepitheos ⁊ camedreos: ⁊ grana alcadra cum syrupo acetoso: ⁊ prassiũ cum aqua ferrariorũ quã dicam. ¶ Et squilla est bona: ⁊ vltima ⁊ melius est oximel eius: ⁊ scolopẽdria cum succo tamarisci: ⁊ nasturtiũ: ⁊ nigella ⁊ agaricus solũ cũ syrupo acetoso ⁊ centaurea. ¶ Et dosis cuiuslibet illorũ sit ab vno auř. vsq3 ad.ʒ.i. Et epithimi põdus.ʒ.v.in vn.i.syrupi acetosi vsq3 ad.ʒ.ij. istud enim cũ iteratur solutiõe vẽtris educit illud qđ est in splene: ⁊ detumescere eũ facit. Et ãmoniacum ⁊ lupini p̄cipue decoctio eorũ cũ syrupo acetoso: ⁊ decoctio cum aqua dulci ⁊ bibatur cũ syrupo acetoso: aut cũ aqua decoctionis polij: ⁊ acetosa nutrita cũ acore cũ syrupo acetoso. ⁊ succus spinarũ recentiũ: ⁊ anetũ siccum: sumat ex eo oĩ die põdus.ʒ.ij. ⁊ cõsequatur vrina cameli: ⁊ succi eupatorij põdus.ʒ.ij. cũ aqua decoctionis absinthij. ¶ Et iuuamentum cum lacte camelino ⁊ vrinis eorũ est vehemens valde ⁊ assumat idẽ fortis ⁊ debilis oĩs p̄m se. Et meli⁹ est illud cui⁹ camela iã pascuit algarab ⁊ secha ⁊ apiũ ⁊ feniculum. ¶ Et qñ apparet ex potatione eius vigor aperiõis: ⁊ apparet in fece eius melle puenit post illud cũ ꝯfortatione. ¶ Aut sume albotim infusum in aceto vij. diebus. deinde accipiat ex illo albotim oĩ die tria coclearia ⁊ sorbeat ex illo aceto super ipsum. ¶ Et sumat in potu seminis raphani põdus.ʒ.i.⁊.ß. cũ aceto forti aut decoctione foliorũ nucum recentium decoctorũ cũ aceto squille. Aut aqua foliorũ capparis cũ syrupo aceto. aut de neriden cũ aceto squillitico. ¶ Et ex eis que currũt cursu eorũ in quib⁹ est ꝓprietas eius pondus.ʒ.ij. seminis portulace cũ aceto. ¶ Aut coralli decocti valde põdus auř.i. cũ aliq̃ syruporũ spleneticorũ. ¶ Aut emplm de cucurbita tenera: aut ipsa cucurbita teratur post exsiccationẽ ⁊ bibatur ex ea.ʒ.ij. põdus cũ syrupo acetoso. ¶ Et iterũ semen cãne ⁊ semen cuscute ⁊ folia salicis ꝓpter suã amaritudinẽ ⁊ stipticitatẽ: ⁊ semẽ acetose: ⁊ semen atriplicis: ⁊ fruct⁹ tamarisci: ⁊ folia eius: ⁊ pulmonis vulpis aut epatis ipsius põdus.ʒ.ij. exiccati. Aut accipe vespertilionem ⁊ decolla ipm ⁊ exicca ipm ⁊ contere eũ ⁊ accipe ex eo qđ tolerant tres digiti. Aut accipe.vij.vespertiliones pingues ⁊ decolla eos ⁊ infunde eos: ⁊ exicca eos ⁊ pone ipsos in vase vitreato submersos cũ aceto forti ⁊ lutato: ⁊ dimitte in furno clauso. Cũ ergo decocti sunt depone vas extractũ ex eo vsq3quo infrigidetur: deinde extrahe eos ⁊ dissolue digitis in aceto ⁊ sumat ex eo i potu omni die põdus.ʒ.ij. ⁊ hec est curatio experta. ¶ Et conueniens quidẽ est vt huiusmõi medicine singulares dicte prius ⁊ posteri⁹ bibant cum syrupo ⁊ aceto. ⁊ fiãt ex eis emplastra ꝯfortantia cũ aceto. ¶ Medicine vero cõposite que bibunt sunt sicut scolopẽdria ⁊ spodiũ ex quibus bibat põdus.ʒ.ij. cũ syrupo acetoso: ⁊ trocisci de capparib⁹ ⁊ troc. alfelemenusch cũ syru. acetos. ⁊ troc. de reu. facti cum corticib⁹ radicis cappparis ⁊ bibiti in aceto vehementis acetositatis: ⁊ illud cũ non fuerit inflatio ⁊ trocisci de rubea. ⁊ tyriaca dyatessaron est optima valde cũ nõ fuerit fe. ¶ Aut sume nastrtij partem.i. ⁊ nigelle partem.ß. ꝯficiant cũ melle dispumato ⁊ sit dosis.ʒ.iij. cum aceto ꝑmixto. Aut suffuf ex aristol. ⁊ myrab. kebu. de quo sumat coclearium.i. cũ vrina cameli ⁊ cũ vrina caprarũ. ¶ Et corticũ capparis.ʒ.iiij. ⁊ aristo. lõge pondus.ʒ.ij. seminis alfelemenusch. ⁊ piperis amborum añ.ʒ.vi. fiãt ex eis trocisci. ¶ Et ex eis que ꝯferũt est illud qđ. R. capit. ve. ⁊ cortici radi. capparis ⁊ seminis porri. ⁊ seminis ruthe ⁊ seminis alfelemenusch: ⁊ isopi oĩum. añ. ptes equales ⁊ dosis sit.ʒ.iij. in syrupo acetoso. ¶ Aut sumãtur radices capparis ⁊ passule: ⁊ semen napi ⁊ ysopi: terantur oĩa ⁊ infundant in aceto die ac nocte: ⁊ decoquãtur in aqua plurima donec ad paucam redeat ⁊ misceatur cum ea syrupus acetosus fortis de seminib⁹: ⁊ bibatur. ¶ Aut in potu sumant de aceto in quo decocta fuerũt sauina ⁊

nux cupressi decoctiōe vehemēti: donec rema
neat pars ⁊ bibat ex eo illud qđ pōt: ⁊ fiat em-
plastrū cū fece ipsius. ¶ Aut lac camelarum ſm
cōditiōes suas in potu sumatur cū aqua foliorum
algarab. ¶ Et iterū sumant rubee. ʒ. xij. ⁊ cor-
tices radicū capparis: ⁊ aristo. lō. ⁊ ireos: oium
añ. ʒ. ij. cōterant valde ⁊ cōficiant cum oximelle
acetoso ⁊ fiant inde trocisci: sitq; dosis auř. i. cū
aq̄ absinthij: ⁊ corticū radicis capparorum deco-
ctorum simul. ¶ Aut sumant foliorum rāni recen-
tiū: ⁊ corticū radicis capparis: ⁊ fruct⁹ tamari-
sci ⁊ scolopēdrie: ⁊ squille assate ⁊ piperis albi
partes eq̄les informent ex eis trocisci: ⁊ sit dosis
pōdus. ij. auř. cū sirupo acetoso. ¶ Aut sumat
splen asini siluestris: ⁊ splen pulli equini ambo
exiccati ⁊ cōtriti ⁊ bibat ex eis auř. i. perueniē-
do vsq; ad. ʒ. ij. cū vino pmixto. ¶ Et dr q cū
iste medicine in potu dant pecudis aliquibus die
bus nō reperit in eis splen. ¶ Sumant epithi
mū ⁊ cortices radicū capparis mediant cōficiā
tur cū melle: ⁊ bibat ex eo circiter auř. v. Aut
sumant cortices radicum capparis ⁊ scolopen
dria ⁊ fructus tamarisci: ⁊ cortex salicis ⁊ ru-
bea ⁊ ireos ⁊ assarū ⁊ acorus: decoquant cum
aceto forti: deinde colet ⁊ fiat ex eo syrup⁹ ace
tosus mellinus ⁊ bibat: in cuius dosi sit pōdus
ʒ. i. āmoniaci. est enim mirabile. ¶ Et si splene
ticus cōqueritur de solutiōe vētris in qua nō est
san. ⁊ cū aqua nō est punctura sumat sussuf de
granis granatorum tribus diebus aut. iiij. oī die
ʒ. iij. aut. iiij. ⁊ faciat vt cibus eius sit medietas
ei⁹ quo cōsueuit vti. nā solutio eius est spleneti-
ca: ⁊ cā in eo est: qm̄ corpus nō recipit sangui-
nem. ¶ Et scias q res calide valde: non sunt
multū cōuenietes spleni: ppterea q indurāt ⁊
exiccant ⁊ phibent a resolutione. ¶ Et quādo
fuerit in vrinali caliditas. tunc melius erit etiā
vt in potu sumatur almirberis ⁊ silia. ¶ Me
dicamen cōferens duritiei accidenti in splene.
℞. radicis oppopo. ⁊ radicis capparis ⁊ spēi
volubilis nominate albi oconiuni ⁊ medulle
squille assate ⁊ granatorum albeū ⁊ alleorum silue
strium omniū añ. partē. i. misceantur omnia ⁊
sumatur ex eo darlamet. i. in mane cū sirupo
acetoso aut aceto permixto. ¶ Al. ℞. medul-
le albe darlamet. iij. alleorum siluestrium dar-
lamet. vi. cortices radicum capparis darlamet
iij. costi darlamet. ij. storaci darlamet. vj. polij
darlamet. iij. radicis plante nominate cotolim
⁊ est species illa que nominatur asactaiet darla
met duo. existimo q hec spēs asactaiet est plan
ta habens folia silia mirtho: ⁊ in medio sui ha
bet annulum similem oculo: ⁊ similat semper-
uiue maiori. ⁊ granorum volubilis maioris nu-
mero. xxv. āmoniaci darlamet. iiij. besahard.
darlamet. i. radicis eius darlamet. iij. cordum
est darlamet. i. ⁊ ß. seis arboris marine darla
met. i. ⁊ ß. granorum squille: ⁊ est alhōsol assaru
darlamet. xvi. misceant ⁊ administrentur cum
sirupo acetoso: ⁊ sit dos darlamet. i. ⁊ ß. ⁊ ſm
plurimū darlamet. ij. ¶ Trocisci alij facientes
illam operationē. ℞. seminis lilij darlamet. iiij.
piperis albi ⁊ spice syre ⁊ āmoniaci omniū añ.
ʒ. ij. informentur trocisci: ⁊ administrent sicut
illi qui sunt ante eos. ¶ Trocisci alij cōferen-
tes spleneticis. ℞. ammoniaci ⁊ fructus alhau
sigi omnium añ. darlamet. viij. cortices radi-
cis capparis ⁊ fructus tamarisci: ⁊ piperis al-
bi ⁊ scordeon ⁊ squille mundate assate omniū
añ. darlamet. ij. cōficiantur cū aqua ⁊ fiāt inde
troc. quorum vnusquisq; sit darlamet. i. ⁊ dosis sit
vnus eorum cū syrupo mellino. ¶ Al. ℞. medul
le squille assate lb. ij. radicis alsesire: ⁊ est radix
vitis albe lb. viij. piperis al. ⁊ petroselini ⁊ pa
stinace siluestris ⁊ farine herbi ⁊ granorum pi
nee omniū añ. vn. viij. lilij celestis ⁊ radi. opo-
ponaci amborum añ. vn. iij. conficiantur: ⁊ cum
administratur aliquid eorum tūc melius est vt di
mittat aquā aut minoret potū ei⁹ vt sit medicis
saluata in cōcauo. Et nō trahatur ad gibbosi-
tatem epatis ppter adiutoriū aque plurimum.
¶ In administratione autem ciborum melius
est vt administretur ante eos balneatio longa
ſm ieiuniū ⁊ sit statio in tina. ¶ Et qn̄ egredi-
tur eger ex ea sumat incisiua subtiliatiua faciē-
tia sitim sicut pisces salsos ⁊ carnem salitā in-
cisam ⁊ synapi ⁊ sahane: ⁊ sumat in potu vinū
mixtum cū aqua marina: ⁊ subtiliet regimen
suum: ⁊ faciat illud tribus diebus: ⁊ in quarto
exercitetur donec sudat: ⁊ frequens fiat anheli
tus eius ⁊ emplastretur ⁊ hoc fiat si res fuerit
fortis: ⁊ si fuerit debilior hac sit contentus eo
quod est leuius hoc. ¶ Emplastrorum vero for
ma est: quoniam quandoq; fiunt ex illis simpli
cibus que diximus: ⁊ cum emplastrū sit ex am-
moniaco ipso ⁊ stercore ouium cum aceto est
emplastrum forte. ⁊ stercus ouium adustum ⁊
cinis asinorum est emplastrū bonum: quando
conficitur cum aceto: ⁊ fit emplastrū cum eo.
⁊ fit ex radice vitis albe cū aceto. ¶ Et qn̄ ac
cipitur stercus vaccarū pascentium ⁊ exiccatur
in ꝑmis: deinde decoquit cum aceto: est ex eo
emplastrum bonum ⁊ quādoq; puluerizatur
sup ipm sulfur citrinum. ¶ Et emplastratio cū
flore salicis est mirabilis. ¶ Et ex illis est gra
norum albē cum aceto. ¶ Et iterū alharmel cū
semine suo decoquat in aceto donec dissolua
tur ⁊ fiat ex eo emplm. ¶ Et ex eis que sunt
ppinqua eq̄litati est sicla decocta cum aceto: ⁊
radices altee decocte in aceto. ⁊ ex compositis
est marā basilicon ⁊ maran Gal. ⁊ maran alu-
scilcus ⁊ emplm aureū ⁊ emplm de aloe Gal.
⁊ maran factum de radice capparis infusa in
aceto horis tot donec lenificet: deinde desiccet
⁊ teratur bene: ⁊ fiat ex ea maran cum cera ⁊
oleo de alcāna. ¶ Aut sumatur nigredo vasis

de cre: & fiat ex ea & farina ordei & aceto & syr° acetoso emplm: qm̄ est vltimum iuuamentum. ¶ Aut admistret emplz de synapi qm̄ ē forte. ¶ Al. resoluēs duriciē. ℞. āmoniaci & cere gūme pini, oium an̄. darlamet. iij. glutis albotum & bellij & bezahard oium an̄. darlamet. vi. thuris myrrhe olei ficionij oiuz an̄. darlamet. iiij. īfunde liqda in aceto: & pmisce ea: & vtere eis. ¶ Al. ℞. fenugreci & farine herbi ābor an̄. vn. ij. gūmi albori & āmoniaci ābor an̄. vn. v. radicis capparis & granorū alfangi & radicis allei siluestris & rubee oiuz an̄. darlamet. ij. cere lb. ij. infundant in aceto & misceant i alleo antiq & admistrent: aut farina fenug. & synapis & nitrū. Aut sic° cocte i aceto qb° supponat tertia ps āmoniaci. ¶ Aut sumat mel faui & liniat sup ipm synapis: & emplet ex eo splen & dimittat dū tolerat. ¶ Aut sumant ex ficub°. x. pingues & ifundant i aceto horis trib°: deinde coquant & dissoluant & colent: & sumat pōdus earū de synapi de radice capparis conuēētis & misceant oia. & qūqz ponūt cum eis āmoniacū & mezerion scdm q̄litatē necessitatis: & faciunt ex eis oib° epithima & emplm. ¶ Et fenugrecuz & cordumeni & calx & baurach cū aceto & ammoniacū & zarur & myrrha: & ibus cāsr cū aceto forti liniant sup vētrē & ponant sup ipm & dimittat quousqz cadat p seipsam. Et ex eis q̄ experta sunt: & eligit ipm Allandus: est vt sumat rutha: & corticeo radicis capparis: & absinthiū & calamētū & origanū & decoquant cū aceto & exprimant & ponant sup frusta filtri & fiat cuz eis emplm & renouet quēscūqz infridat. xxx. vice in ieiuno. ¶ Et ex emplis bonis valde ē vt sumat farine gladiū lb. ij. & resoluant super prunas & pijcias sup ipsas lib. i. calcis & misceantur & fiat ex eis emplm. Aut sūat baurach & calx & piretrū & synapis aggregēt oia cū kitrā & liniat & nō cōueniūt cum fe. ¶ Aut sumātur piretri vn. v. & synapis. ʒ. xv. & de granis almezerion. vn. iiij. & cordumeni vn. iij. & nucis aromatice vn. i. & piperis vn. iiij. aggregent cum aceto squillitico: & fiat ex eis emplm spleni tribus horis postq̄ locus ablutus fuerit cū aceto & nitro. ¶ Et chronico qdem fit epithima ex ammoniaci & amigdalarū amararū an̄. partib°. x. & ex folior rutthe pub°. v. fiat ex eis epithima cū aceto. ¶ Aut sterc° caprarum & synapis recēs cōfecta cū quibusdā succis iuuatiuis & pauco aceto. ¶ Et ex embrocis est aqua in qua decocta sunt lupini & ruta & piper. ¶ Et ex emplis vehemētis virtutis est vt sumant elleboti ni. vn. iiij. & cdi al. vn. iiij. & āmoniaci vn. iij. & nitri vn. iij. scamonee vn. ij. pipis gna. xxx. preperet rutha cum glutino albotum tasr vt tolleret pmixtionē cū istis sicut maran & liniat sup locū post calefactionē eius cū fricatiōe: & hoc dc̄ est solutiuū. ¶ Et qū nō cōferūt medicie ops vt ponant vētose & scarificātia sup ipm. ¶ Et qūqz ops cū dūat hu. melicus & san. vt flomet alguedegi sinistra & fiāt cauteria super. v. loca splenis aut. vi. deinde nō pmittant sanari. Quod si nō tolerat ignē. admistrent cauteria ex medicinis sicut emplm de ficub° & synapi: & sicut empla de gūma ruthe siluestris & alia. ¶ Et si dūat calitas: & nō tolerat infirm° empla fomā vaporet splen eius cū vaporatione aceti ex lapide crudo. ¶ Aut sumat in potu in ieiuno: & ponat sup splenē ipsius frustū filtri infusum in aceto calefacto & ppue in quo decocta ē rutha. Et mdi° illo ē vt igrediat eger ieiun° balneuz cū tolerauerit illud & resupinet i eo & nō cesset ponē sup splenē frustū filtri ifusuz i aceto vice vna post aliā dū tolerat & liniet sup ipm dieb° aliqb°: qm̄ ē curatio fortis. ¶ Et ex eis q̄ approximāt huic & cōueniūt casu est vt sumat ex seie endiuie & seie portulace & cucurbita sicca & seie agnicasti & in potu sumant ex illis aur. ij. cū syr° acetoso & iteratio fiat sup illud. Cibi do sint illi q sunt leues & pingues ex iurib° facte ex eis q̄ sunt leuia & subtilia & calefaciētia cum eq̄litate: & capparis cū aceto & grana ascadra cū aceto cōdita & reliq̄ que sciuisti in locis alijs. ¶ Et ops vt admistrent cū illis subtiliatiua sicut synapis & que sunt illis similia. Et pot° eorum sit aqua ferrarior & omne in quo extinguitur ferrum ignitum multotiens.

¶ De cura apostematum flegmaticor splenis. Cap. viij.

Cura eius est illa que tēperata est ex cura duri cum euacuatione flegmatis & melie. flegma. n. eius melicum est. Et emplastra accepta ex mellitoto & aceto & calamo aromatico & rutha sicca & alijs.

¶ De opilatione splenis. Cap. ix.

Quandoqz fit ex ventositate. & quandoqz fit ex apostemate & fit ab humoribus scdm q sciuisti. & cū vētosa qdē est extensio vehemēs cum leuitate. & apostemosa est cum signis apostematis. & opilationes alie sunt cum grauedine & nō associātur eis signa apostematis.

¶ De curationibus. Cap. x.

Sint ille eedez que sunt fortes ex curationibus opilationuz epatis: & iā innuimus ad eas illic etiam.

¶ De vētositate & inflatiōe in splene. Cap. xi.

Inflatio in splene est vt sentiātur in ipso tensio & duricies & eminentia & cum primit tendit ad rugitus & eructuationem absqz grauitate apostematum.

¶ De cura. Cap. xij.

Scias q medicine conuenientes duriciei splenis proxime sunt in virtute curationi inflationis: nam ipsa etiā īdiget apiumo abstersiuis resolutiuis cū virtute

splenica forti plusque virtus resolutionis: quoniam malum est ventosa lenis. et hoc est diuersum ab eo quod est in aquantibus. ¶ Et cum hoc sunt ei medicine que ipsi sunt magis similes et in ipsam magis operantes: et magis conuenientes ei sicut agnuscastus et cyminum et rutha et semen ruthe et ameos et que sunt illis similia. ¶ Et confert illi iuuamentum maximum propter ventositatum agnitarum super splenem. ¶ Et oportet vt famem toleret: et non sumat cibum subito: imo distinguat quantitate parua valde: et non bibat aquam inquantum potest: imo bibat vinum antiquum subtile amarum paruum. et non dormiat super ipsum donec alleuietur venter eius. ¶ Et quando repletio ventris eius commouet super eum dolorem nocte vel die comprimat ipsum faciendo compressionem post compressionem: et ingenium faciat ad egestionem et dormiat. ¶ Quod si illud non confert fomentet ipsum. et cum sciueris quod materia est melancolica plurima et inflat multitudine sua etiam bis. ¶ Et ex bibitis namque sunt trocisci modi huius. ℞. elleborí al. ℥. xxx. qui terantur et cribelletur et conficiatur cum aceto vini fortis acuto: et fiant ex eo troc. subtiles parui et ponantur vt panis in furno aut patella vsquequo exiccentur et non adurantur. et sumantur troc. ℥. xxx. in initio antequam panis in furno poneretur et terantur et commisceantur cum eis granorum alfangdi: et fructus tamarisci ana ℥. v. et scolopen. ℥. vij. et informentur ex eis troc. et sit dosis eorum ℥. iij. cum syrupo acetoso de zuccaro. ¶ Et conferunt etiam troc. de agnocasto. ¶ Aut sumantur carinischi granorum almaru. ana ℥. x. seminis endiuie et seminis portulace amborum. ana ℥. v. informentur trocisci et sit dosis ℥. iij. cum syrupo acetoso de zuccaro. ¶ Et quandoque oportet vt in potu tribuatur ex agnocasto ameos et corticibus radicis capparis et rutha sicca et acoro aur. i. cum vino antiquo aut decoctione medicinarum conferentium ei. ¶ Iunctiones autem et emplastra ex oleis sunt sicut que fiunt ex oleo absinthino et oleo de neriden: et oleo costino. et ex maran est maran factum ex sulfure et alumine et nitro et pice et ammoniaco. ¶ Emplastra vero sunt sicut emplastra dicta in capitulis preteritis: sicut emplastrum de ficubus cum aceto et cum rutha cum aceto nitro et semine agnicasti et meliloto et camomilla. ¶ Embroce autem sunt acetum in quo decocte sunt ille medicine proprie furni quod diximus et administratione eius cum frustis filtri. et proprie acetum in quo decocta sunt capparis recens et sulfur et fructus tamarisci et scolopendria et semen agni casti et nux cupressi: et rutha. ¶ Et si voluerit vt sit cum fortitudine: et vt non sit febris ponantur in eo ammoniacum et bdellium et similia. ¶ Et nec calamentum et ruta et alusne et baurach decocta in aceto cum aliquantulo aluminis. et cibus in illa sit similis ei qui dictus est in alijs.

¶ De dolore splenis. Cap. xiij.

a Et fit propter ventositatem et inflationem. ¶ Aut propter apostema magnum: aut propter solutionem continuitatis: aut propter maliciam complexionis. ¶ Et tu quidem iam sciuisti signa eorum et curam cuiusque speciei ipsorum. ¶ Et cum dolori non associatur sensus nisi in parte splenis apud latus: tunc est ventositas retenta inter panniculum et siphac. ¶ Et si non fuerit sicca resoluatur et administretur balneum: et non fiat flobotomia quousque indiceret eam consilium medicorum nisi apud necessitatem paucam.

¶ Fen. xvi. de dispositionibus ficteri et intestinorum et est quinque tractatus.

¶ Tractatus. i. de anathomia eorum et solutione ventris.

¶ De anathomia. Cap. i.

c Creator sublimis propter permissionem sue benigne ordinationis in homine et concessionem sue scientie in commodis eius creauit intestina eius que sunt instrumenta expulsionis superfluitatum siccarum plurium numerorum et inuolutionum et reuolutionum: vt sit cibo descendenti ex stomacho mora conueniens in illis inuolutionibus et reuolutionibus: nam si creasset loco intestinorum intestinum vnum: aut breuis quantitatis separetur cibus velociter a ventre: et esset necessarium homini hora omni sumere cibum secundum continuitatem: et sequeretur illud continuatio egrediendi et surgendi ad necessaria. et esset ex vno eorum in preoccupatione laboriosa a negocio suo in necessarijs vite sue et ex secundo in nocumento plurimo: et esset donatiua malicia filie bestiarum. ¶ Creator igitur sublimis intestinorum numerum multiplicauit: et ipsorum plurima prolongauit propter hoc iuuamentum: et multiplicauit eorum reuolutiones propter illud: et propter iuuamentum aliud: et est quod vene continuantur inter ea et inter ista digestionis cibi non trahunt nisi quod subtile est ex cibo suis orificijs penetrantibus in tunicas stomachi: imo in tunicas intestinorum et non trahunt nisi quod tangunt. Eius vero quod ab eis occultatur et submergatur in profundo intestini elongati a tactu orificiorum venarum attractio aut est impossibilis aut difficilis: quare subtiliatus est creator in multiplicando inuolutiones vt illud quod continetur occultum in parte intestini redeat contingens in parte altera: et sit possibile ordini aliarum venarum sugere purum eius quod euasit actionem vel attractionem primam. ¶ Et numerus quidem intestinorum est sex: primum eorum est nominatum duodenum: deinde illud quod nominatur ieiunum: post intestinum longum quod nominatur subtile et inuolutum: deinde intestinum quod nominatur monoculum: deinde intestinum quod nominatur colon: deinde intestinum quod nominatur rectum et est ex tale. ¶ Et ista omnia ligata sunt cum dorso cum ligamentis stringentibus ea et secundum necessitatem situum ipsorum. ¶ Et creauit superiora ex eis subtilis substantie: quoniam necessitas que in eis est digestionis et penetrationis virtutis epatis ad ipsa plus est quam necessitas in intestinis inferioribus. et quoniam illud quod ipsa continet subtile est: et non timetur vt pungat substantiam intestini propter suam penetrationem in ipso et suam incessionem per ipsum et non scalpit ipsum. et inferiora incipientia a monoculo sunt grossa spissa pinguia intrinsecus vt sint resistentia feci que non induratur et resoluitur nisi propter multitudinem illic: et similiter non putrefit ni-

in qua remansit tpe longo cum esset quietus ⁊
aggregatus. ¶ Fit ergo pportio eius ad inte
stina grossa: pportio stoi ad gracilia. Et pp hoc
est necm̄ vt approximet epati vt compleat ex epa
te: ⁊ fiat cōplemētū digōnis ⁊ ɔuertat residuū
eius qd non digerit ⁊ non est ɔueniens iuctio
in epatis ad intus ad qd posse est ipm cōuerti
cum iam fuerit inobediens in stō: ⁊ non aduc-
nerit ei cōplementū digōnis pp multitudinem
mãe ⁊ pcessionē separatōis aduenientē ei qd est
magis obediēs ppea q illud qd ē magis obe
diens submersit illud qd est inobediens: ⁊ non
iam denudatū est illud qdē est inobediens. Cū
ergo aduenit ei virtus actiua inuenit ipm pre-
paratū ⁊ denudatū nisi a supfluitate: de cuius
virtute est vt ɔuertat in fecē: ⁊ est repta iutrisqȝ
dispōnibus simul: sed fuit in stō cum submerso
re alio: ⁊ in colon est submersum hoc solum.
¶ Et est illud qd ei pmiscet dignius vt ppre
paret. ¶ Et non vacuatus est stōus a passione
quadā ⁊ digōne ⁊ pparatōe pp cōplementum
passionis ⁊ digōnis cum euacuat ob impressio
ne agentis. ¶ Et intestinū qdē monoculuȝ est
intestinū in quo cōplet digō eius qd fuit inobe
diens in stō: ⁊ supfluit a digōne portio: ⁊ paruȝ
submergit ipm: ⁊ sepat inter ipm ⁊ inter virtu
tem agentē in chimo humido: ⁊ fiat talr vt pa-
rum virtutis rectificet ipm cum inuenit stās ⁊
morans tanta quātitate qua descernat eius di
gestio: deide sepat ab eo ad itestinū ex quo fu-
git stōus illud qd pparatū est. ¶ Quidā aūt di
xerunt q intestinū creatū est monoculū vt mo
retur in ipso chimus ad mundificandū epar ex
eo qd remansit in ipso de suba cibi integre ⁊ pu
tauerunt q mesaraice non veniunt nisi ad mo
noculū. ¶ Et isti qdē experimentatores erra
uerunt in hoc: ⁊ neqȝ sunt iuuamenta eius nisi
illa que declarauimus. ¶ Et huic qdē intesti-
no sufficit orificiū vnū cū non sit situs eius situs
stoi fm longitudinē corporis. ⁊ ex vtilitatibus
eius fm q est monoculū est q ipm est aggrega
tiuum supfluitatū que si venirēt oēs ad reliquū
intestinoꝝ timeret aduentus colice. ¶ Et qū
aggregant in eo a via diuertunt. ⁊ posse est vt
earū aggregatio expellat a nā in summa vna.
Aggregatū enim velocius expellit q dispar
titum. ¶ Et ex iuuamentis eius est q ipse est
locus eius qd generat in intestinis. s. vermiū ⁊
serpentū: nam raro euacuat ex eis corpus. Et
in gñatione ipsoꝝ est iuuamētū et cū sint pauci
numero ⁊ pauce quātitatis. ⁊ hoc intestinū est
dignus alijs intestinis vt descendat in rupturā
inguinis: qm̄ non est ligatū neqȝ strictū cuȝ eo
qd aduenit ei de mesaraica: non enim aduenit
ex mesaraica res que habeat magnitudinem.
¶ Et continuatur monoculo ab inferiori par-
te eius intestinū noiat colon: ⁊ itestinū grossiuȝ
spissum cum elongat a monoculo declinat ad
ptem dextrā declinatōe ɔueniente pp ppinqui-
tatem epatis: deinde ad ptē sinistrā descēdēs.
Cūqȝ opponit lateri sinistro declinat ad dex-
tram ⁊ posteriora descēdens ēt: ⁊ illic ɔtinuat
cum recto: ⁊ cum ptransit splenē coartat: qua-
propter in eo qui hȝ apā splenis phibet exitus
ventositatis: dum non cōprimit sup ipȝ. ¶ Et
iuuamentū in hoc intestino est aggregatio fe-
cis: ⁊ expressio eius ⁊ gradatio eius ad expellē
dum post subtilē pseuerationeȝ fecis ex cibo si
fuerit in eo. ¶ Et in hoc qdē intestino accidit
colica fm plūs eius. ⁊ ex ea deriuat nomen ei⁹.
¶ Et intestinū rectū est postremū intestinoꝝ. ⁊
ɔtinuat cum inferiori pte colon deinde descen
dit ex eo fm rectitudinē ⁊ ɔtinuat cum sicteri
substentatū sup dorsum alchati ampliatum for
tasse sicut stō: ⁊ ppter eius inferius: ⁊ iuuamen-
tum huius intestini est expulsio fecis ad exte-
riora. ¶ Et creator qdē cuius cēnna sublimis
est: creauit ei quattuor lacertos sicut scitisti. ⁊
hoc intestinū non sunt creati recti: nisi vt sit ex-
pulsio fecis ab eo facilior. ⁊ lacerti qdē adiu-
uantes ipm ad expellendū nō sunt in ipso: immo
sunt illi qui sunt sup mirach. ⁊ sunt. viij. lacerti.
¶ Sit itaqȝ hec quātitas sufficiens de anatho
mia intestinoꝝ ⁊ relatione iuuamentoꝝ eoꝝ: ⁊
non mouet aliqd hoꝝ mēbroꝝ que sunt via ci
bi per lacertos: nisi duo extrema. s. caput: ⁊ ē me
ri ⁊ guttur: ⁊ inferius ⁊ est sicteris. ⁊ aduenit
intestinis oibus vene ⁊ arterie ⁊ nerui plures
neruis epatis: ppea q indigent sensu plurimo.
¶ De solōne ventris oium modoꝝ ⁊ causis
vsqȝ ad lubricitatē oium intestinoꝝ ⁊ colyrica
passiōe ⁊ sanguinolenta egōne ⁊ fluxu sangui
nis ex vētre ⁊ expulsiōibus reꝝ ex epate ⁊ sple
ne ⁊ cerebro ⁊ ex corpore ⁊ tenasmone. Ca. ij.

d Cias q ois fluxus vētris: aut est ex
cibarijs ⁊ cibis ⁊ aere ɔtinente: aut
ex mēbris. Et nos qdem loquemur
primū de facto ex mēbris. ¶ Et fa-
ctus ex membris: aut est ex stō: aut ex mesarai-
ca: aut ex epate: aut ex splene: aut ex capite: aut
ex intestinis: aut ex toto corpore. ¶ Et oēs illi
cōicant in causis. Nam aut sequit illud mali-
tiam cōplōnis pp debilitatē retentiue: aut dige
stiue: aut expulsiue: aut ɔfortat expulsiua. ¶ Et
totū illud aut est pp malitiā cōplōnis singula-
ris: aut pp malitiā cōplōnis cum mā ɔfirmata
in intestinis: aut pp ɔturbationē sube eius aut
egritudinē officialē: aut vlcus: aut rupturam.
¶ Et de facto ab epate iam nos expediuimus
⁊ diximus de eo qui fit pp cōplōnes eius ⁊ apo-
sta ipsius ⁊ opilōnes eius ⁊ alia. ⁊ silr diximus
illum qui est ex mesaraica. ¶ Factus aūt a cere
bro est ille qui fit pp catarrū descendentē ab eo
ad stōm ⁊ ad intestina: ⁊ corrūpit cibū: ⁊ facit
ipm descendere ⁊ descendit ipsemet cum eo pp
suam lubricitatem: ⁊ expulsionem expulsiue.

¶ Factus autem a stomaco non est tortus indi
gestus: ⁊ cā illius est debilitas virtutis retētiue:
quare non sustinet dilationē cibi nisi vsq͂ ad tē
pus in quo iam digerit̄ ⁊ non digerit̄: deinde
non pōt gradare missionē eius ⁊ egressionem
eius: ⁊ illud est pp debilitatē exn̄tē pp maliciaꝫ
cōplōnis frīde ſm plūs. ¶ Et est pp maliciam
cōplōnis calide ⁊ humide ⁊ sicce. ¶ Et erra-
uit qui existimauit q̄ sit illud pp flegma non
aliud: ⁊ pp cōplōnē frāꝫ ⁊ humidā: q̄uis h̄ sit
superans: ⁊ h̄ est ducens sua longitudine ad hy
dropisim. ¶ Et est in sūmo difficilis curatōis
cum cōfirmat̄. ¶ Et multotiens est cā in ipso
remanentia virtutis medicinarū solutiuarum
adherens supficiei intestinoꝝ ⁊ stōi: ⁊ orificijs
venarū stōi ⁊ intestinoꝝ ⁊ hic qn̄q͂ obseruat pe
riodos ⁊ multotiens adducit ad abrasionē ma
lam ⁊ vlcera. ¶ Et qn̄q͂ fit iste stomaticus pp
debilitateꝫ digōnis: quare corrūpit̄ ⁊ appetit
expelli. ¶ Et qn̄q͂ fit pp lubricitatē in stō fcāꝫ
pp humiditates: quare non dimittit ipm̄ figi
ea quātitate qua digerat̄: ⁊ non est h̄ in verita-
te egrediens ex eo qd̄ diximus: sed nos appro
priauimus ipm̄ cum allatōe in distinguēdo ad
excitandū ei h̄ plūs qm̄ illud pducit ad hydro-
pisim. ¶ Et Hyp. qdē laudauit i ipso eructua
tionē acetosam: qm̄ signt paucā calitatē faciētes
vaporē quēdaꝫ lꝫ non sit cōpletus postq̄ fuit
mundificatus. Et qm̄ acetositas qn̄q͂ incidit
⁊ pparat stōm: vt coriū a cornicibus ⁊ facit acq
rere retentionē tunc laudabit per illū inquātuꝫ
est signū ⁊ inquantū est cā. ¶ Et qn̄q͂ fit hmōi
lubricitas ex vlceribus in ipso: aut i eo qd̄ ipsi
vicinat̄. quare cōicat ei stōus in dolore. ¶ Aut
pp inceptionē vlcerū: ⁊ illud in stō parum est.
¶ Et qn̄q͂ fluxus ventris stōicus est catarrus
in stō pp illud qd̄ ipse cōprehendit ex hu. ma-
lis effusis ad ipm̄ ex corpore: quare corrūpunt
cibū q̄uis sit bone subē: ⁊ fit necū ei expellere
ipm̄ vomitu ⁊ deponere ipm̄. ⁊ si fuerit pars su
perior fortior non expellet ipm̄: ⁊ nō educetvo
mitu: imo cum solōne ventris. ¶ Et qn̄q͂ non
fit solō illoꝝ humoꝝ ppea q̄ ipsi corrūpant ci-
bum ⁊ cogant stōm ad expellēdū ipm̄: imo est
in ipso virtus quā abhorret stōus: quare expel
lit ipm̄: ⁊ qd̄ est cum ipso: aut est in ipsomet vir
tus solutiua aut lubricatiua: aut incisiua abrasi
ua sicut facit multitudo colerice mā̄ei effusi ōis
ad os stōi: ⁊ fit illud cū fluxus vētris stomaci.
¶ Et qn̄q͂ fit pp ventositatē ⁊ inflationeꝫ que
oriunt̄ ⁊ corrumpit̄ digō: ⁊ accidit illud qd̄ di
ximus. ¶ Et qn̄q͂ fit lubricitas non pp aliud
nisi pp illud qd̄ comedit̄ ex debilitate retentiue
aut pmixto corrūpente: imo in comesto prius
pp qualitatē suā: imo pp quātitatē. Ipm̄. n. qm̄
multiplicat̄ vincit virtutē retentiuā ⁊ egredit̄
sicut intrauit. ¶ Et qn̄q͂ fit ppea q̄ corrūpit̄:
aut pp multitudinē sui: aut pp suā prauitatē sicut

scriuisti aut pp maliciā sui ordinis: deinde pp ar-
tificiū. ¶ Et qn̄q͂ est solō vētris stomatica pp
dolores exn̄tes in stō: aut in eo qd̄ ei vicinatur:
quare accit debilitas virtutis retentiue in ipso
⁊ dolores illi in ipso fiunt a vētositate ⁊ ab apa
tibus: ⁊ a malicia cōplōnis diuerse ⁊ totū illud
est in ipso aut venit ad ipm̄ ex eo qd̄ ipsi vicina
tur. ¶ In facto aūt ab intestinis dicamus i pri
mis illuꝫ qui fit ex intestinis. v. superioribus. Et
dicamus q̄ fluxus factus ex eis: aut est cū exco
riatione aut est sine excoriatōe. ¶ Et excoriatio
est dolor abrasionis ex supficie intestinoꝝ interi
seca. ¶ Et illud abradens aut est mā̄ colerica:
aut sanguinea acuta: aut virulenta: aut saniosa:
aut feculenta. ⁊ procedit ab ipsis intestinis aut
ab eis que sunt supra ipsa: ⁊ puenit ad itestina.
¶ Et epaticus est huius generis: ⁊ iam p̄ erit
sermo noster in ipso subtiliter pscrutat⁹. ¶ Et
apostus sanior est q̄ epaticus: ⁊ ille qui est ex de
bilitate est susceptibilior curatōis. ¶ Et exco-
riatio ⁊ solō vētris est splenetica ⁊ fellina ⁊ epa
tica: illa que est ab vlceribus in stō ⁊ meri: ois
sunt pp illud a quo pcedit mā̄ ad intestina: sed
noster sermo non est nūc de illo: imo in illo qd̄
est ab ipsis intestinis. ¶ Et illud autem pter
apostema in intestinis: aut pp mordicationē co
lericam: aut pp sanguinem effusum ex epate ve
hementis caliditatis: aut processionem vene in
superioribus aut in inferioribus: aut propter
medicinam solutiuam vulnerantem intestina:
sicut pulpa colloquintide: aut ex colera ⁊ vlce-
ribus cum putrefactione ⁊ corrosione: aut vlce
ribus sine putrefactōe ⁊ corrosiōe: aut vlcerib⁹
mūdis aut vlcerib⁹ sordidis. ¶ Et ipsa aut sunt
in itestis grossis: ⁊ sunt magis salua: aut in inte
stinis gracilib⁹ ⁊ sunt prauiora: ⁊ pprie cadēna
i ieiuno. ¶ Videt̄. n. q̄ nō sanet̄ vlcus ei⁹ nedū
q̄ a ruptura sua pp multitudinē venaꝝ eius: ⁊
magnitudinē earum: ⁊ subtilitatem corporis
eius ⁊ cursum colere pure ad ipsuꝫ ex felle pre
ter commixtionem: ⁊ quoniam maxima est
maliciam nocumenti eius propterea q̄ proxi-
mum est membro regali quod est epar: nam
non est ex intestinis aliquod propinquius ei q̄
ieiunum. ¶ Et medicina etiam non stat super
ipsum: immo lubricando recedit ab eo. ¶ Et
vlcera quidem fiunt ex excoriatione fecis. ⁊ ex
acuitate colere aut salsedine humoris: aut ve-
hementia fixionis viscositatis: que cum eradi-
catur vulnerat: aut propter eruptionem apo-
stematum ⁊ reliquas euacuationes diuersas
nocentes per suum exitum. ⁊ quecūq͂ excoria-
tio melancolica est eueniens ſm senitam in-
ceptionis est mortalis: quoniam significat can
crum putrefactum. ⁊ illa que est in fine febris
ē mortalis valde: q̄uis nō fiat adhuc solō meli
ca: ⁊ pprie illa que ebullit sup terrā: ⁊ hꝫ odorē
acetosum. ⁊ quāuis sit virtus fortis adhuc: ⁊

quis sit in sanitate etiam: tñ habens hãc spẽȝ melicã nõ sanaꝛ. Cũ aũt nõ est ei hec ꝓpͥetas ⁊ nõ ebullit neqȝ hȝ odorẽ acetosuȝ: tũc est superfluitas melica quã expellit nã ⁊ speraꝛ cum ea sanitas qñqȝ. ¶ Et vlcus qḋ qñqȝ gñaꝛ successione apatis: ⁊ fit a re iobedičte aut abrasione: aut cibo duro excoriãte suo icessu. ¶ Et qñqȝ fit ab hũoꝛib⁹ q̄ soloñe educti fuerũt: deide vlcerauerũt. ¶ Etterius qḋ tpis gñationis vlceris a fluxu colico est due hebdomade: ⁊ a bauracbio est mensis: ⁊ a melico est .xl. dies vsqȝ ad plm illi⁹. ¶ Et multotičs qdẽ pfoꝛanꝛ intestina hñtis vlcera ⁊ moritur ſm plm: ⁊ qñqȝ sunt qdã fortes ⁊ laborant aliq̄ tpe ⁊ aggregaꝛ fex in vẽtre coꝝ ⁊ sunt q̄si hydropici. deide moriũtur. Scḋm plm ṽo cũ vlcus ad hoc puenit vt egrediaꝛ de substãtia intestinoꝝ aliqḋ q̄ntitatẽ hñs pducit ad putrefactionẽ ⁊ ad casum ṽminis cũ cõitate stõi ⁊ ad mortẽ. Q̃uo eni nõ cũ pfoꝛenꝛ ⁊ ꝓpͥe intestina supioꝛa: ⁊ iam dixerunt qdã q̄ pfoꝛata sunt q̄dã itestina iferioꝛa: deinde pfoꝛata sunt almirach ⁊ venter pp apa accñs in eis in directo foraminis ⁊ cõicãs illi putrefactioni ⁊ nocumento: ⁊ pfoꝛat⁹ est vẽter et illic ⁊ egrediebaꝛ stercus ex eo ⁊ vixit homo: ⁊ quis sit i sũma poliũ ẽ tñ de polib⁹ lõgings. ⁊ lõgingus eo ẽ vt viuat ⁊ fex effundaꝛ ad spaciũ vẽtris. ¶ Dixerũt qdã qñ accit vt pfoꝛenꝛ itestinũ ⁊ vẽter i directo ieiunu nõ sedaꝛ doloꝛ ⁊ nõ figiꝛ aliqd in stõ ⁊ arescit hñs illud ⁊ apiꝛ vẽter ei⁹ ⁊ moriꝛ. ¶ Et spẽs excoriatiõis sunt v. sanguinea ⁊ virulẽta ⁊ saniosa ⁊ curathia ⁊ mucosa ⁊ corticalꝛ. ¶ Et saniosa est salua ⁊ succurriꝛ ei: ⁊ multotičs fit ex egritudibus acutis ⁊ febrib⁹ adurẽtib⁹ ⁊ tertianis. ⁊ multotiens est eis crisis. ¶ Et saniosa cũ icipit ꝑminus: aut est cã ei⁹ eruptio dubellati ⁊ apatũ i visceribus quã expellit nã ad intestina ⁊ ẽ magis incolumis. ⁊ ista ps nõ est ṽe stõatica ⁊ multotičs nocet stõ ⁊ facit accidẽ in ipso corruptionẽ in fine rei. ¶ Et multotičs sequiꝛ ipsam flux⁹ ventris samosus ⁊ non retineꝛ: ⁊ est plm illius pus saniosum: ⁊ qñqȝ admisceꝛ ei sanguis. ¶ Q̃ḋ si illḋ nõ est cã ei⁹ ⁊ nõ est i mẽbris iterioꝛib⁹ apa maturũ qḋ erũpaꝛ tũc fit ex pte cãcri putrefacti in itestinis ⁊ nõ est sanitas pp multitudineȝ ei⁹ qḋ ꝯiũgiꝛ ⁊ prauitatẽ ei⁹ qḋ inueniꝛ de quiete ꝓpter difficultatẽ egritudis in seipsa. ¶ Virulẽta aũt aut est a liq̄factiõe: aut a resudatiõe apatis extrĩns in via maturatiõis: ⁊ plm ipsius nõ est cũ stõatica. ¶ Sãguinea aũt alia ẽ eueničs subito: ⁊ alia est eueničs paulatim. ⁊ ꝑme qdẽ cã est apto venaꝝ: ⁊ scḋe resolõ singularis. ⁊ cũ nõ associaꝛ ei doloꝛ aliqs tũc non fit ex apostematib⁹: imo ex reb⁹ alijs: ⁊ ꝓpͥe cũ associãtur cũ illo signa alia. ¶ Et qñqȝ fit ex itestinis enã sine doloꝛe cũ est ſm semitã apitionis orificioꝝ venarũ coꝝ sine cã alia ⁊ est incolumioꝛ.

¶ Et cũ fuerit hyems sicca septẽtrionalis: deinde successerit ei ver pluuiosum meridionale ⁊ estas pluuiosa multiplicabiꝛ flux⁹ san. ex vẽtre. ¶ Et silr qñ hyems est austrina ⁊ ver boreale pauce pluuie ⁊ ꝓpͥe in corpib⁹ hu. ⁊ corporibus mulieꝝ. ¶ Et qñ venit estas post ver boreale ⁊ hyemẽ austrinã multiplicanꝛ solutio vẽtris ⁊ excoriatio. ⁊ est cã coꝝ multitudo catarroꝝ. ¶ Et qñqȝ multiplicaꝛ flux⁹ san. p vẽtrẽ in regionib⁹ meridionalib⁹: ⁊ cũ exufflatiõib⁹ austrinoꝝ ⁊ multitudine pluuie: ꝓpterea q̄ mouẽt mãs ⁊ mollificant poros ⁊ ꝓpͥe post catarros salsos. ¶ Flux⁹ aũt san. p ventrẽ q̄ est post soloñẽ colericã ⁊ excoriationẽ colicã: ⁊ est cũ doloꝛe est malus ⁊ ꝓpͥe c ñ p̄cedit alcurathi: deide venit sanguis pur⁹: illud. n. sigñ q̄ est sup corpus itestinoꝝ. ¶ Alcurathi ṽo cã ab aliq̄ abrasione tunice itestinoꝝ. Sȝ mucosa pp hũiditatẽ grossam. ¶ Et qñqȝ accit flux⁹ ventris mucosus in febrib⁹ cõpositis: ⁊ est spẽs febriũ quã dicã in c. suo in febrib⁹ ꝓpestilẽtialib⁹. ⁊ plm qdẽ fit in pestilẽtialibus ⁊ est spumosus. ¶ Corticalis aũt qñqȝ fit ab vlceribus stõi ⁊ egrediꝛ cum soloñe vẽtris: sed nõ est illic excoriatio. ⁊ qñ est cũ excoriatione est ab ipsis tunicis intestinoꝝ. ⁊ sigñr q̄ sit de grossis semper ꝓpter grossitudinẽ ⁊ in plibus p maioꝛẽ: ⁊ q̄ sit de subtilibus per contrarium. ⁊ cortices isti egrediunꝛ apud eleuationẽ ad sellaȝ: ⁊ est plurimũ exitus eorum cũ fit clystere lotiuũ. ¶ Inquit Hypo. Solutio vẽtris grossa melãcolica nõ sanaꝛ. ¶ Dixit Hypo. Cum est euacuatio similis aque: deinde fit similis vnguẽto est mala. ¶ Et cuȝ accidit post hydropisis solutio vẽtris eueničs ab apostemate epatis que est mala, ⁊ egestio sanguinolẽta: tunc solutione educitur aquositas ⁊ nõ abscindiꝛ. ¶ Inqt. Omnis fluxus vẽtris post egritudinẽ subito ẽ malus significans mortẽ propinquam. ¶ Inqt. Et quãdoqȝ fit cuȝ hydropisi egestio sanguinolenta que nõ abscindiꝛ ⁊ neqȝ sanaꝛ quoniam non solutione educatur aquositas: imo solutione educitur illud qḋ debilitat corpus. Et quandoqȝ perducunt excoriatio ⁊ vlceratio intestinorum ad hydropisim. Et si aliquis habet cuȝ punctura spasmũ ⁊ vomitum ⁊ singultũ ⁊ cõturbationem rõnis significat mortẽ. Et in lib. Hypo. Qui habet dysinteriã ⁊ apparet post aurẽ eius sinistrã res nigra filis herbo ⁊ accidit cũ hoc sitis vehemẽs moriꝛ in .x. ⁊ non tardatur ⁊ nõ euadit. Illa aũt que fit ab intestinis absqȝ excoriatione ⁊ absqȝ causa coꝝ que sunt super ea cõmunicat lubricitati stõmatice in causis. Sed que facta est a corporibus vlcerum in eis plusqȝ ea que est in stõ: imo q̄si nõ est nisi in eis. Si autem fuerint eradicabiles: ⁊ materia faciens eas non cessauerit currere peducit illum ad excoriationem sanguineam proculdu

dio: et ad fluxum san. per ventrem forte: et côicabit ei in cã côicantia ꝟtutis medicine soluiue ad orificia venaꝝ que sunt in eis et sufficiet eoꝝ: et facit solonē. ¶ Et illa que fit a debilitate intestinoꝝ et stõi noiaẜ mã vẽtris: et plm cãe in hoc est debilitas et vlcera et corpa eoꝝ. Et qñqꝫ accit vt cõgeleẜ aliqd hui⁹ san. effusi in vẽtrẽ: et significẽt illud frig⁹ extremitatũ subito et festine: et inflatio vẽtris: et casus pulsus et puẽtio ad syncopim. ¶ De ea aũt que est ab itestino recto: et est itestinũ sextũ alia est que est cum dolore: et noiaẜ zahir: et est dolor extẽsiu⁹ et abrasiu⁹ in itestino recto: et alia est que est sine dolore. Et cã alzahir: aut est apa calĩn ex qua currit aliqd: aut apa durũ: aut mollificatio lacerti: que egrediẜ cum eo anus: aut tẽsio ex qua accit spasm⁹: que phibeẜ lacertus retẽtiue in pte ani ab operatione sua: aut supflua salsa: aut bauracbia: aut chim⁹ grossus: aut colera igrediẽs: aut frig⁹ adueniẽs mẽbro: aut lõgitudo sessionis sup durũ: aut grossitudo eius qd egrediẜ de fece et duricies eius: aut emorroys: aut fistula: aut ragadia: aut rugitus: aut corrosio: aut grauitas sensata. et plm qd fit ex hu. mucoso et postqꝫ fuerit mucosus fit curathius. deinde puncta san. ¶ Et qñqꝫ egrediẜ cũ zahir aliqd qd est sicut caro ꝭm qꝫ dixerunt quidã. sꝫ G. elongauit illud. ¶ Et zahir qd plm accidit hñibus flegma putridũ: nam putrefactio ei⁹ relinqt vestigia in itestino recto apud icessionẽ suam oi hora. ¶ Amplius est viscosum adherẽs nociuum. et qñqꝫ cogitat eger qꝫ i ano suo sit sal pulurizat⁹ pp bauracitatem eius. ¶ Et zahir facili⁹ est illud qd non succedit dissinterie aut gñaẜ a dissinteria. ¶ Et qñqꝫ accidit vt spasmeẜ anus et rectũ aut tẽdaẜ: que accidit lacerto vt nõ retineat illud qd venit ad eũ sicut accit ei vt spasmeẜ et nõ põt facẽ descendere qd supra ipm est ad eum. ¶ Illa aũt que fit ab ano sine dolore est san. nõ aliud. et plm qdẽ ei⁹ est ꝭm semitaꝫ: que nã expellit supfluitates ex corpe. et coaduunãt ipm in corpe cause supfluitatũ ciboꝝ et retẽtio cursus: aut incisio mẽbri aut dimissio exercitij: aut reliqua que dicunẜ in locis suis. Et iste nõ opꝫ vt retineaẜ nisi timeatur casus pulsus et ꝟtutis. Iste ergo sunt spẽs cursus intestinalis intestinoꝝ sex. ¶ Fact⁹ autẽ a toto corpe. aut est ꝭm semitã crisis aut fortitudinẽ ꝟtutis expulsiue: aut ꝭm semitã casus virtutis retẽtiue: sicut accidit timẽti qꝫ statim superueniat: et hñti ptisim' in fine vite sue: aut ꝭm semitã liquefactiõis: et icipit subtilis: deinde fit turbida et fit fortis fames: et cadit ꝟtus: et accidunt febres. ¶ Et qñqꝫ accidũt nausea et difficultas vrine et vẽtositas et rugit⁹ et tenebrositas coloris et frigus extremitatum: et exiccatio lingue. ¶ Aut ꝭm semitã ꝯuersionis humoꝝ ad corruptionẽ pp febres malas et venena nocentia. ¶ Aut ꝭm semitam expulsionis repletionis vehementis propter illud quod scis ex dimissione euacuationis: aut retẽtione cursus cõsueti: aut abscissione mẽbri: aut dimissione exercitij: aut paucitate solonis ex corpe et reliqs que scuisti. ¶ Aut pp cõpõnem nauseatiue sanitatis plime i vicib⁹ plib⁹: et redit ꝭm semitaꝫ egritudinis acute: et est de summa colice passionis. Aut ꝭm semitã phibitiõis nutrimẽti pp opilones i venis et alijs. ¶ Colica aũt passio ẽ mot⁹ mãeꝝ corruptarũ nõ digestaꝝ ad sepationẽ ex via itestini redeũtũ ad ipm a corpore ꝭm a-iutatẽ et laborẽ expulsiue. cibi nãqꝫ cum nõ digeruntẜ valde ꝯuertunẜ in hũores nõ ꝯueniẽtes corpi et moueẜ nã ad expellendũ eos a corpe cũ grauenẜ sup ipm ex ptib⁹ cũ spẽb⁹ vomitus colici et aquosi et eruginosi qñqꝫ: et spẽbus flux⁹ vẽtris. ¶ Et illa colica passio cuius cã est corruptio cibi icolumior est ea cui⁹ est frequẽtia corruptiõis post corruptionẽ. ¶ Et colerica qd passio mala icipit i pmis cũ leuitate: deide accidũt dolor et pũctura in vẽtre et in itestinis et dilataẜ: et ascẽdit ad stõm pp multitudinẽ eius qd nocet ei ex hũorib⁹ acutis venientibus ad ipm: et ꝭm plm sunt flux⁹ ventris et vomit⁹ simul. Cũ ergo expellunẜ mũdificanẜ humores corpis pp illud qd scis ex causis. Incipit ergo cũ fluxu vẽtris colico: deinde aqso puro molli fetido: deinde qñqꝫ pducit ad fluxus vẽtris q est sicut lotura carnis recẽtis: hñtem odorẽ piguedis: et ad curathiũ: deide pducit ad mollificationẽ pulsus et spasmũ et sudorẽ friũ et ad mortẽ. Et in hñtib⁹ qd colicã passionem multiplicaẜ sitis. et qñes bibũt aquã calefit i stõcoꝝ: et euomunt eã. Et tolerare sitim ꝓfert eis. Et multotiẽs accidit eis destructio pulsus ꝭm semitã cõpressionis et lesionis, ppter cãm accidentiũ sequentiũ malignoꝝ. Cũ ergo quiescunt accidẽtia redit pulsus. ¶ Et ille q ꝯsuetus est icurrere colicã passionẽ nõ hẽt ex ea timorẽ sicut ille qui nõ assuet⁹ est ea: et est in infantibus plus. ¶ Et colice, qd passiones plm nõ accidũt nisi in estate et autũno ppter debilitatẽ digõnis in vtrisqꝫ et minoratur in hyeme et vere. ¶ Et qñqꝫ multiplicaẜ euẽtus colerice passionis ex potu aque frigide in ieiunio sequẽte cibũ grosum pcipue in comestiõe granoꝝ pinee: et chrisomilla. et melones sine ex eis que cõmouẽt colericã passionẽ. ¶ Et multotiẽs qd restringitur colica passio et declinat mã subito ad membra vrine: et accidit ardor vrie. ¶ Flux⁹ aũt vẽtris eueniens ppter phibitionem penetrationis cibi est opilatiuus. Et est ille qui noiatur fluxus vẽtris factus cum periodis. Et illud est qm̃ vene opilate repleneẜ in tpe noto vsqꝫ quo cũenẜ: deinde eũeẜ reducẽdo. et in eo q est iter vtrasqꝫ dispositio est sicut sana. Et plm qd est inter paroxismos est. xx. dies. Et qñqꝫ antecedit: aut tardatur ppter illud quod scitur de causis. ¶ Fa-

cũ autem ꝓpter cibum iam semel diximus in
stõ: veruntamẽ nõ est malum si iteremus illud ⁊
addamus velociter. ¶ Dicamus itaq̃ ꝙ fa-
ctus ex cibis: aut est ꝓpter eoꝝ paruitatẽ: q̃re
corrũpunt in stõ igneo sicut scamsi: ⁊ nõ reci-
pit eos nã: aut ꝓpter grauitatẽ eoꝝ etiam: q̃re
descendunt: aut ꝓpter eoꝝ mordicationẽ sicut
cepe. aut propter ꝓuẽ venenosaꝫ sicut in fun
gis: aut ꝓpter velocitatẽ ꝯuersionis ad corru-
ptionẽ sicut lac: aut ꝓpter vehemẽtiã subtilita-
tis eoꝝ: q̃re resudãt ⁊ non retinent ad portam
mariũ: aut ꝓpter ipsoꝝ humiditatẽ ⁊ eoꝝ visco
sitatem: q̃re lubricant: aut ꝓpter multitudineꝫ
motus super eos: aut ꝓpter multitudinẽ pot⁹
aque post ipsos: q̃re subito deponit eos ⁊ lu-
bricare eos facit: aut ꝓpter multitudinem eius
qd̃ reperit de humoribus lubrificãtibus sicut
flegmate ⁊ abstergentib⁹ sicut colera: aut qꝛ est
cibus ꝯturbatus: ⁊ est ille qui est plurime quã-
titatis ⁊ pauci nutrimẽti sicut sũt olera: aut ꝓp
ordinẽ necessario facientẽ lubrificationẽ sicut
ꝓmissio cibi leuis facilis digõnis lubricatan-
tis ⁊ postremitas cibi stiptici compressiui: aut
postremitas ci⁹ qui est velocis ꝯuersionis: q̃re
corrũpitur ⁊ corrũpit qd̃ sub eo est ⁊ vocat na
turã ad expellendũ. ¶ Fact⁹ aũt ꝓpter aerem
circundantẽ est qñ aer ꝯtinens calidus resol-
uit: q̃re exiccat ⁊ frig⁹ aggregat. q̃re cõstringit
¶ Et auster ⁊ multitudo pluuiarũ ⁊ regiones
meridionales soluunt ventrẽ. Et q̃nq̃ est vẽto
sitas causa fluxus vẽtris p id qd̃ corrumpit de
digestione ⁊ mouet de cibo. ¶ Inquit Hypo.
Altheca accidit diaria plĩma. per altheca intel
ligit illos qui nõ possunt ꝓferre the: ⁊ cã in hoc
est ꝙ humiditas dñat super mẽbra ipsoꝝ ner-
uosa: ⁊ super stõs eoꝝ: cum cõitate cerebrorum
eoꝝ: aut pp cerebrũ ⁊ aliud. ⁊ isti etiam opꝫ vt
soluant cum facilitate. ¶ Ingt Hyp. qui est in
pueritia leuis nature: aut dure est apud senectu
tem ecõtrario: sed qui est leuis nãc semp in ado
lescẽtia nõ ꝯuenit ei in senectute assiduatio ei⁹.
¶ Et ois fluxus ventris q̃ fit post egritudinẽ
vehementẽ accñs subito est sigñ mortis: qñ
sigt corruptionẽ subitam. ¶ Differentia inter illud
qui ex illo lubricatiuus est ⁊ inter stõi lubrici-
tatem sigt digõ pauca que est in cibo. cum ergo
descẽdit a stõ non morat in intestinis: imo ꝓce
dit ad exitũ. ¶ Si vo cã eius est vlcus sigt
ipm excoriatio ⁊ illud qd̃ egredit de signoni-
bus vlcerũ. Et si est flegma viscosum sigt ipm
etiam flegma qd̃ egredit cũ eo: ⁊ ventositas ⁊
rugit⁹ in vẽtre cũ quo sentit lubricitas rei gra-
uantis. Et in vlceribus p dolorẽ sub loco stõi.
¶ Quod si fuerit lubricitas nõ ab vlceribus
neq̃ a flegmate: imo ꝓpter malitiã cõplonis
sigbit illud priuatio exitus signoꝝ vlceꝝ ⁊ fleg
matis. Et singultus cũ accidit habentib⁹ fluxũ
vẽtris ⁊ ꝓpe hñtibus zahir est sigñ mala si-
gnificans siccitatẽ facientem arefactionem. Et
cum cibat habens ventrẽ debilem: ⁊ nõ addit
pulsus eius tũc cures eum. ¶ Et hñs ventrem
morit paulatim cũ casu pulsus eius ⁊ fit ver-
miculosus: aut formicans ⁊ est cũ hoc viuus ⁊
itelligit: deinde destruit pulsus eius ipso viuet
deinde morit. ¶ Et scias ꝙ ille qui egerit spe-
cies diuersas. s. colerica ⁊ spumosi ⁊ species pin
gues ⁊ nõ debilitat non oportet vt ipsum con
stringas ⁊ perducas ipsum ad egritudines dif
ficiles ⁊ egritudines malas fraudulentas.

¶ De signis. Cap. iij.

D Icit ꝙ qñ fuerit vrina in febrib⁹ co-
lericis alba cũ incolumitate signoꝝ
in fixione rõnis ⁊ defectu soda ⁊ si-
milium tũc caue excoriationẽ intestinoꝝ. Am
plius dña inter cerebralem ⁊ stomaticum est:
qñ stomaticus ordinẽ nõ habet neq̃ horas p
seipsum in quib⁹ crescat imo est fm regimẽ. nã
si digestiua est debilis egreditur sine digestio-
ne. ¶ Et si sunt retentiua ⁊ expulsiua simul de-
bilis: egreditur velociter: ⁊ non egredit pluri-
mũ subito: imo frequẽtat eleuatio paulatim.
Et plurimũ eius est ex frigore. ¶ Et si est debi
litas in nõ digestiua egredit qd̃ egreditur non
ꝓuatũ digõne tota: imo egredit hñs digõnem
quandam fm tempus more in stõ. ¶ Et cum
illo qui est a lubricitate humorales egrediun-
tur humiditates. ¶ Et cũ illo quidẽ q̃ fit a lu-
bricitate vlcerosa aut bothora sunt sig̃ vlcerũ
stõi ex vomitu corticali ⁊ bothor in ore ⁊ dolo
re. ¶ Hipo. quidẽ iam dixit: illis qui itestino-
rum lubricitatẽ hñt vomitus est malus ⁊ hoc
indiciũ occultã habet cãm. ¶ Cerebralis aũt
plimũ est post somnum longum ⁊ est ꝯseruãs
paroxismos: ⁊ cum eo sunt signa catarroꝝum
⁊ corruptionis cerebri. ¶ Et in libro algarab.
Cũ apparet in lubricitate intestinoꝝ super co-
stas aliqd simile ciceri ⁊ ꝓuocat vrina ⁊ mul-
tiplicat moritur eger in ipsa hora. ¶ Epatici
vo signa iam diximus in caplo egritudinum
epatis: ⁊ similiter eius q̃ fit ex mesaraica. Plu
rimũ aũt splenetici est melãcolicum. ⁊ iam di-
ximus in caplo suo. ¶ In feculento aũt iã di-
ximus qd in illo fit de signis malis ⁊ saluis ⁊
distinximus ipm ab epatico. ⁊ illud per id qd̃
scitum est qd̃ est apud dolores eius ⁊ dispõnes
ipsius egrediẽtes a nã in caplo egritudinum
splenis ⁊ in hoc ipso ⁊ cum dicte sunt expulsio
nes epatice. ¶ Intestinalẽ aũt qui sanguine⁹
est ⁊ qui non est sanguineus sigt dolor intesti
norũ ⁊ punctura ⁊ diuersificat ab epatico per
illud qd̃ scis: ⁊ est hoc ꝙ ille est plus ⁊ habet
paroxismos ⁊ vices ⁊ ois paroxismus est dete
rior illo qui est ante ipm ⁊ manifestior: et eius
nocumentũ in supioribus corporis est vehemẽ
tius ⁊ signa corruptionis epatis cũ eo sunt ma
gis apparẽtia. ¶ Et scias ꝙ dispositio doloris

Epuncture τ alcurathi est maius ad qḋ redit. Scias ergo φ cum inuenit qḋ est ex intestinis pculdubio: sȝ cum eius priuatiōe quādoqȝ fit etiaȝ ex intestinis τ excoriatione. ¶ Et fluxū san. puri ab intestinis signt etiam dolor τ punctura. τ quādoqȝ est fluxus san. ab apertione venarū τ est cū eo excoriatio cū exulceratio. fit. τ qñqȝ est exulceratio in pmis: deinde sequit ipsȝ fluxus san. τ significāt φ ipse est intestinalis alcurathi τ abrasio. ¶ Et qñqȝ est vlcus eradicabile adhuc: quare non apparet alcurathi nisi post horā sed est lubricitas dolorosa in loco suo: τ est quātitas eius qḋ egredit pauca τ cōtinuata τ lōgi tpis. τ exitus corticū in fluxu sine excoriatione signt φ est in stō .s. in eo qḋ sequit ipm: τ significat ipm dolor stomaci τ illud qḋ scitur in suo caplo. Et scias φ alcurathi τ excoriatio sunt due significationes vltime ad signāda vlcera: τ qñ sunt cum hoc fetidi odoris significāt corrosionē: τ si sunt cū illo fetore melācolie timetur φ sit cācer: τ scit locus vlcerisaut lesionis per exitum san. ex eis. ¶ Et ex loco doloris vtruȝ sit supra sumen aut sub eo. Et ex eo qḋ est supra dolorem: nā dolor graciliū est vehemētis cōitans mēbris superioribus. Et ex corticibus an sint subtiles aut grossi quoniā grossi semp sunt a grossis τ subtiles fm plurimū a grossis: τ parui sunt ex gracilibus. ¶ Et ex pmixtione qm̄ vehemens pmixtio cū eo qḋ egredit signt φ vlcus est in supioribus τ separatum ab ea signt φ ipsum est in inferiorib⁹ τ multotiens fit in illo q est in inferiorib⁹ τ in ano vt sanguis eius egrediat ante egōnem. ¶ Et ex tpe qḋ est inter dolorē τ ascellationē: qm̄ si est tps plixū tūc est in gracilib⁹. ¶ Et ex dispōne eius: qḋ ipsi associat ex egestione: qm̄ si est chylosum aut simile aque carnis tunc est in gracilibus. ¶ Et ex fetore qm̄ illud qḋ descendit ex gracilibus est magis fetidum. ¶ Et ex dolore qm̄ dolor eoȝ est vehemētior. τ ex san. qui qñqȝ egredit: qm̄ est in gracilib⁹ lauatiuus non pmixtus cum ipso stercore. ¶ Et scias φ qñ egritudo est vlcus τ est cronica τ illi qḋ egredit est quātitas amplius nō est dolor sensat⁹ tūc vlcus est plurimis sordis. ¶ Et differētia quidē inter vlcus sordidū τ corrosiuū est: quoniam corrosiuū est vehemētis doloris τ quod egreditur ex eo est vehemētioris fetoris τ est decliue ad nigredinem τ minus. ¶ Et ex sordido est virulentum aquosuȝ τ est decliue ad albedinem τ est grauis doloris. ¶ Et qñ egredit post alcurathi san. plurimus signt φ vlc⁹ pfundat τ egritudo fit fortis τ finit illḋ qḋ ē sup faciē intestinoȝ τ puenit ad pīe intestinoȝ. ¶ Et multotiēs fiūt post apata q̄ preterierit vlcera: τ signt p dolores eoȝ τ reliq̄ que dicta sunt de signis fm φ ipsa sunt apostemata. τ multotiens quidem fiūt vlcera pp̄ter causas alias ex eis que diximus.

¶ Nō si excoriatio est pp̄ter apertionē venarum precedit eā euacuatio sanguinis puri cuius est permixtio quedaȝ: τ quādoqȝ est ea dolor. τ quādoqȝ nō est cuȝ ea dolor: τ quādoqȝ sunt cum ea periodi sicut fit etiaȝ in eā que nō accidit ex intestinis: τ antecedunt esse signa repletionis. ¶ Et si fuerit ab emorroydibus τ rebus cācerosis in superioribus intestinis pmida erit τ cuȝ ea erit sanguis niger τ fiet pauslatum ɔtinua fm repletionē corporis τ ei⁹ euacuationem. ¶ Et si fuerit ab humoribus salsis τ baurachijs: aut grossis viscosis significabit eam euacuatio earum precedēs τ euentus ventositatis τ rugitus τ puatio tincture in egestione τ illud quod sentitur de re eradicata ex loco τ erit dolor q̄si inseparabilis qui nō permutatur ad horam: τ sentitur cuȝ ea quasi grauedo τ admiscet alcurathi flegma. ¶ Et si fuerit colera excoriatio eius significabunt eaȝ euacuatio ipsius precedēs τ permixtio alcurathi si fuerit: aut egestio tincture corruptiōis eius τ similiter melācoliam malam τ saluam significant precessio illius ordinis melācolie. ¶ Et permixtio ad illud qḋ egreditur acetosa in ordine bulliens super terram: aut feculēta nigra nō acetosa in odore neqȝ bulliens super terraȝ τ est cum ea ɔturbatio vehemēs: τ quandoqȝ pducit ad syncopim. ¶ Et scias φ si causa dissinterie est stans adhuc τ egreditur cuȝ alcurathi: vbi grana. colera aut melancolia aut sanguis calidus aut flegma putridū: aut vitreum: aut stercus siccū: tunc egritudo est in via additionis pp̄ter insuperabilitateȝ cause. ¶ Nō si abscindit illud τ remaneāt alcurathi τ abrasio τ similia tunc causa iam abscissa est τ remansit causatum τ impressio pueniēs ab ea: q̄re oportet vt tu intendas ipsum solum cum curatione. Et signū fluxus stomatici sanguinei est φ facit sequi excoriationem dolorosam: aut fluxum frequentē: deinde destruit cum eo appetit⁹ τ subuertit aīa τ pducit ad abrasionē τ alcurathi τ interficit multotiēs. Fact⁹ aūt subito sine dolore plimo τ absqȝ nocumēto sequētē ipm in appetitu τ alijs ē salu⁹. Et si est a grossitudine fecis significabit ipm dispō fecis τ ei⁹ euēt⁹ cū incisiōe fecis sup ipm τ sedatio doloris cū lenitas adest nāe: τ miltotiēs egredit succ⁹ separ⁹ a fece cū ingrossatur τ alleuiat pp cāȝ q̄ exiccat ipaȝ τ existiat φ sit flux⁹ q̄re retinet τ i ipso ē mors. Et signū illi⁹ ē vt nō sit aliqd ei⁹ cū lenitas ē nāe τ separatio fecis τ vt añcedat fex: deinī egredit post illḋ fecis parū. Sȝ diuisio illa q̄ ē añ ipsȝ τ plim ipsi⁹ egredit añ fecē q̄ excoriat. ¶ Dr̄ia aūt q̄ ē inter illū q lubricatiu⁹ est τ inter lubricitatem stōi signt dīgō pua exiis i cibo: τ qñ dscēdit a stō nō moraf i itestinis: imo pcedit ad exitū. Si aūtē cā ei⁹ sint vlcera signt ipm excoriatio cū eo qḋ egredit de signis b⁹ vlceȝ. ¶ Et est illic flegma vi-

recesum signit ipm et flegma qd egredit cum eo
et ventositas et rugitus. et in flegmatico sentitur
lubricitas rei grauantis: et i vlceroso sentit do
lor sub loco stoi: et si e lubricitas no ab vlcerib9
neq3 a flegmate: imo pp malitia coplonis signt
illud priuatio exitus signor vlceru et flegma-
tis. ¶ Opilatiuu aut et liquefactiuu signt cur
sus in seipsis et denudatio signionu neccio facie
tium fluxu sup ea et inflamatio corporis et ca
liditas eius et comitantia febris minute et diuer
sitas coloris et essentie et feror odoris. ¶ Qui
ergo est cum liquefactoe est virulentus aquosus
et qui est ex liquefactione adipis est virulentus
grossus sicut in vlceribus cu3 pinguedine et co
lore diuerso: deide fit eius enitia adipis absq3
diuersitate in suba sua neq3 in essentia sua. et si-
militer est dispo liquefactois carnis rubee nisi
q2 priuat pinguedine et est postremu eius fecu
lenti coloris. ¶ Factu vero a supfluitate et re-
pletoe qua na expellit ex corpore pp illud qd
dictu est de causis attrahentibus supfluitates: et
repletoe signt cae et qnq3 signt ipm qd euatu
est sanguis purus mundus cum multitudine
sine dolore: et non facit sequi mollificatione et
debilitate et h3 paroxismos. ¶ Alzahir aut di
uisiones signt illud qd egredit ex eo qd vf: et
cause repte ex frigore adueniente aut ex sessio
ne sup duru aut ex emorroydib9 et ragadijs et
alijs et qd precessit ex fluxu et excoriatoe aut no
precessit. ¶ Et sicut errant qda in ipso si fuerit
illic fex retenta ledens et dolore faciens et mit-
tens succum: existimantes qd est cursus zahir.
¶ Silr errant cum qnq3 egredit curathi sicut
flegma et existimat q sit zahir flegmaticu. non
o3 ergo vt decipiaris i hoc: imo o3 vt attedas
cam ex oi pte s3 q sciuisti. ¶ Et dfia iter vlce
ra eius et intestinor que sunt sup ipm est qm in
illo qd fluit ex recto est feror aut non est in eo
feror. ¶ Et qn accit hntibus vlcera intestino-
rum et hntibus fluxu sanguinis vt coaguletur
san. in ventre e o3 scias signa que diximus in. c.
huius egritudinis ex inflatione ventris et frigo
re extremitatu subito et ex casu virtutis et pul-
sus. ¶ Cum ergo accit illud tunc scias q cu3
ego nigra facta ab adustione tendit ad viridi-
tatem tunc iam na incipit succurrere: quare fit
viridis: deinde citrina: post stat. ¶ Et scias q
qnq3 egerunt res plures numero et existimant
qda q sit curathi pp apa et vlcera intestinor et
illud non est nisi cum punctura: illud ergo no
est curathi imo superfluitates humoris. ¶ Et
scias q si qs h3 fluxu ventris et stringit et ipse
remanet fm disponem suam et non aduenit ei
fortitudo sua: tuc ca in hoc est q corpus eius
non recipit cibu. ¶ Et scias q in illo qui ascel
lat in die plusq3 in nocte imo accit ei vt ascellet
quotiens sumpserit appetitus eius in die: ca est
debilitas stoi eius. Et cum in nocte accit plus tuc
ca e debilitas epatis et q remittit cibu vel aliu
¶ Et scias q multotiens succedit ascellationi
per hoc q ipsa extrahit subtile et dimittit spis-
sum colica vehemens.

¶ De cura fluxus ventris absolute. Cap. iiij.

Dico in primis q o3 vt iuuent se me-
dici cum eo qd dr in. ca. supfluitatis
fluxus ventris et medicinis eibitis
et legant illud capim cum hoc capi.

¶ Amplius dico q fluxus ventris phibetur
inquatu est fluxus cum stipticitate facientibus
et ingrossantibus mae et facientibus glutinatio
nem. et qnq3 necia sunt narcotica. ¶ Et iterum
qnq3 curat fluxus ventris cum diureticis et su
dorem facientibus et dilatantibus poros et vo
mitu facientibus. oia naq3 hec mouent mam
ad 3ria pte flux9 vetris. ¶ Qd si misceat flu
xui vetris caliditas ponat cu eis ifrantia: aut eli
gat ex eis infrantia i qb9 sit stipticitas et admi-
nistrent dilatantia poros et sudore facientia cor
poris exterius. ¶ Si aut ei admisceat frigus po
nant cum eis calefacientia et eligant ex eis ca-
lefacientia in quibus sit stipticitas. ¶ Et tunc
sunt plm necia calefacientia: cum digestiua est
debilis: et cum est opilatio ex hu. viscosis et iu-
uant se cum eo qd dr in. c. debilitatis digonis
et tunc plm sunt necia infrantia: cum retentiua
est debilis. ¶ Et calitas qnq3 adiuuat ad reti-
nendam nam per hoc q facit penetrare cibum
velociter et per hoc q puocatione facit et fa-
cit sudare. et qnq3 facit vinu puru antiqu hoc.
Qnq3. n. ille qui h3 fluxu ventris bibit vasa ter
rea plena hmoi vino. s. vnu post aliud: ita vt sit
semp ebrius. q. et retinet na eius. ¶ Et scias q
dormire e ex rebus magis iuuantibus ei qui h3
fluxum ventris. ¶ Et qn fuerit cum fluxu ve
tris tussis dimittat illud in quo est acetositas ve
hemens et stipticitas: et sit 3tentus eis in qui-
bus non est illud ex cibarijs et cibis: ergo di-
gat fra et facientia glutinatione: et illud in eo qd
est durum: et in eo est cofortatio corporis eius
qui cibatur eo sicut sunt alsauich. ¶ Et nocet
eis omne qd liquidu est ex sorbitoib9 et iuribus.
¶ Et scias q robub dulcia multotiens no-
cent commouendo hum. ¶ Et ex retinentibus
fluxum ventris sunt balnea et fricatio per hoc
q dilatant poros. ¶ Et multotiens attrahitur
mas ad exteriora corporis ex vnctoibus et fri-
cationibus. et ex eis sunt olea calida sicut oleu
anetinu et silia. ¶ Et ex retinetibus fluxu ven
tris est positio vetosar sup vetre: iam. n. expertu
est q vetose posite sup ventre cor q hnt fluxu
vetris et excoriatione cu dimittit qtuor horis
restrigut: et nos ia expti sumus illud. ¶ Et ex
retinetibus fluxu vetris sunt empla supposita
sto et intestis fca ex calefacietib9 stipticis et ex in
frantibus stipticis fm necitate. et ex retinetib9
fluxu vetris cu ca eius e hmor effusus ad stom

et intestina et faciens descendere cibū et solués ipsum: et etiam cum et cuius citoni adheret ut sequant̄ cum humores est: quoniam cum sumitur illud et cuiat̄ alleuiatus est modus regiminis. ¶ Cūq; administras medicinas tunc incipe cum singularibus. si vero non valent: tunc tende ad cōposita. et restrictiue quidem aut sunt exiccatiue desiccatiue: aut ꝯstipatiue aut infrātiue inspissatiue aut glutinatiue opilantes poros ex quibus emanat. ¶ Et medicine singulares frē absolute: aut fm virtutē retentiuā sunt sicut balaustie: et galle et acatia et rose et gūmi arabicum et lutum sigillatū et lutū armenū et hypoquistidos: et spodiū: et ꝓprie assatū: et ꝓprie conditū cum cāphora: et fructus tamarisci: et grana granatorum: et sumach et almirberis: et reub. et semē acetose et semen portulace: et coriandrū et semen arnoglosse et succus barbe hircine et semen rose bonū: et fructus mori immaturi ad excoriationem: et succi stiptici exiccatiui et ipsorum rob. ¶ Et succi portulace bibatur. vn. i. et confert. et lac acetosum decoctum in quo butyrum penitus non est. ¶ Et medicine quidem singulares calide et sicce sunt sicut cyminū assatū: et ameos anisum assatū et cortices thuris: et myrrha et storax sicca et aldarsisahan et sicut laudanū ipsum de quo in potu detur pondus .ʒ. ij. cū decocto. ¶ Et caseus vetus assatus qui accipiat̄ sicut est: aut decoquant̄ in succo stiptico sed facit sitim: et melius regimen ipsius est ut abluat̄ cum aqua. ¶ Et sale aliquotiens: aut decoquat̄ bene ut egrediat̄ sal eius: deinde exiccet̄. Tūc. n. ʒ. i. eius restringit et est fortior omni re. ¶ Et ad pueros quidem quñq; excorticat̄ nux et excorticata terit̄ et datur cum zuccaro rosaceo. ¶ Et aqua frā quātitas auellane vnius. ¶ Et attrimenta et coagula ꝯstrictiue sunt. ¶ Et de coagulo quidē hedi quñq; datur in potu infanti pondus quarte. ʒ. i. in aqua frā. et magno supra illud vsq; ad pondus. ʒ. i. ¶ Et ēt ex coagulo leporis. nam ipsm retinet ventrē statim: et oz ut incipiat qui ad potandū dat coagula a dauich. i. si vero non confert addat ex eo vsq; ad illud quod non ptranseat in pondere. ʒ. i. ¶ Et caseus quidem vetus cuius regimen preteritū est cum ex eo datur in potu. ʒ. i. est minoris nocumenti et fortioris opōnis q̄ coagula. ¶ Et iam existimauerunt quidam q̄ qū frustrū ex alrob aduritur donec denigret: deinde datur in potu ex eo pondus. ʒ. ß. tunc stringit ventrē. ¶ Et quidā amicus meus ex medicis iam dixit illud verū esse experimentum. ¶ Et stercus canis comedentis ossa solum cum in potu ex eo datur pōdus. ʒ. i. et. ß. cum decocto retinet fortiter et proprie siccum acceptum in aqua. ¶ Et ex eis que non pertinent ad vnam duarum extremitatum est venter strutij exiccatus: et dosis sit. ʒ. iij. exiccetur et limetur cum lima et detur in potu ex eo quantitas ß illi qui hz diariaz in rob myrti aut rob de cydonijs fm declinationē complonis. ¶ Et iterū lac caprinū decoctū donec igrossetur aut decoctū cum lapidibus pluuialib' ignitis et ter in ipsm ꝓiectis. et quñq; ponit̄ i ipso parum rizi fixi. ¶ Et iterū vitellus oui elixati in aceto. ¶ Et ex cōpositis declinantibus ad frigus sunt trocisci de spodio muscati: et trocisci noiati calidicon: et troc. de luto sigillato: et trocisci de balaustijs: et trocisci alfeluzaharagi: et trocisci de hypoquistidos: et trocisci de croco: et trocisci de opio et trocisci de papauere muscati. ¶ Et pillule de opio: et pillule de mandragora. ¶ Et suffuf de granis granatorum: et pillule de sandaraca. ¶ Et ad fluxū superfluum pondus. vn. ij. ostracorum adustorum: et luti armeni mediati et spēs assatorum cum luto sigillato. ¶ Et non oz ut sit superfluitas in assatiōe eorum: et liquefiat eorum virtus: imo oz ut igniat̄ vas et eleuet̄ super ignē et dimittat̄ sup ipsm et moueat̄ donec assent̄. ¶ Et ex cōpositis declinātibus ad calorem siue paruus sit aut magnus sunt trocisci alefeniati. et elariū alcāzi: et elaria que dicunt in antidotario: et elariū de seibus stipticis. et troc. de trocudes: et troc. de karabe. ¶ Et iterū sumat̄ gallarū non pforatarū viridiū et corticum granatorum et sumach et piperis oium. añ. ʒ. ß. terantur et ꝯficiant̄ cum al. oui: et ꝯcauet̄ granatum et ꝓijciat̄ in ipso et opilet̄ eius foramē cū pulpa et ponat̄ sup prunas. ¶ Et ex illis est ut sumat̄ tritici farina: et misceat̄ cum aliquātulo de ameos et fructu tamarisci: et nasturtio: et dissoluat̄ cum oleo omphacino et ꝯficiatur et fiat panis et exiccet̄ in furno: deinde sumat̄ ex eo ꝯtrito pondus. ʒ. x. et bibat̄ in aqua frā et pauco vino. ¶ Et huius quidē generis ex eis quibus curantur pueri cum accidit eis fluxus ventris tpe natiuitatis dentium ipsorum est illud quod. ℞ecipe papaueris et granorum myrti et thuris masculi ciperi oium. añ. ʒ. ß. terant̄ bene et dissoluant̄ in lacte eius cuius lac sugat: et det̄ in potu. ¶ Et huius quidem generis est medicamen bonū expertū quod ℞ecipe granorum passularū exiccatorum et bene tritorum donec fiant sicut puluis: et ℞ecipe ossium adustorum et medulle glandiū et coaguli et coriandri assati et sumat xylocaracte spine et seis apij et cymini infusi in aceto et panis azymi sicci thuris et ameos partes equales terantur valde et cribellent̄ illud et ponatur de coagulo minus q̄ de alijs: aut sit medietas ptis: deinde sumat̄ ex eo oi hora nabac vna: ita ut sit quātitas que sumitur in die ex eo. ʒ. xx. et si fuerit de coagulo minus q̄ pars. i. tunc minuat̄ ex illo: et si fuerit coagulū plus tunc restringit nām in die vno. ¶ Et huius quidē gñis est ut sumantur cipis spica et balaustie et minutū thus et aliquātulum gallarū. s. quātitas medie ptis: decoquantur in aqua: deinde coletur illa aqua et pulueri

zetur

getur super eas de gallia muscbata et xyloal. cru do bono aliquid secundum quod exigit dispositio et bibatur. ¶ Et huius generis est illud quod. ℞.33. atramenti alseleisefan sumach partes: equales sumatur ex eo in suffuf pondus.ʒ.ij. usque ad duos aure. ¶ Et huius generis et propinquius ad equalitatem est ut sumatur capillus veneris: et spica aromatica: et semen auellane bedeoard et radix arboris pini: et fiant ex eis trocisci. ¶ Et scias quod necessitas spodij est ad constringendum sanguinem. et necessitas seminum est ad constringendum fluxum stomaticum. Et necessitas psilij: aut arnoglosse assati est ad puncturam. Et si non ipsum fluxum remouent syrupi et propter quorum assatio iterata est. ¶ Et cibus sit quem diximus. ¶ Et ouum quod elixatum iuuatiuum est in fluxu ventris facto ab attractione intestinorum: et non est conueniens epatico et stomatico: imo quandoque nocet. ¶ In narcoticis vero est timor: licet quandoque accidat vt sint necia: nam ipsa quandoque conferunt iniquantum ingrossant materiam et iniquantum faciunt dormire et prolongam necessitatem surgendi ad asellas propter sensum mordicationis. Et quocunque modo sit non oportet vt administrentur quamdiu ab eis excusatio esse potest. Quod si necia fuerit eorum administratio non exhibeantur ei cuius infrigidatur corpus et debilitatur virtus et apparet illud in pulsu. ¶ Si vero necessarium fuerit misceantur cum eis que sunt sicut castoreum et crocus et silia. ¶ Et iam testati sumus nos vidisse qui supposuit sibi collyrium ex opio et mortuus fuit. ¶ Et cum possibile est vt administretur in collyrio non administretur in potu. et quando possibile est vt administretur in emplastro non administretur suppositum et secundum collyrium. ¶ Et ex emplastris stupefacientibus est vt sumat opij et seminis iusquiami albi amborum ana partem i. et cuppularum glandium et balaustij. et acatie et thuris et myrrhe omnium ana partes v. aggregentur cum succo iusquiami albi: aut succo corticum papaueris: aut decoctione eorum et liniatur cum eo. est enim bonum. ¶ Narcoticum potandum fortis stipticitatis. ℞. coaguli leporis pondus dauich.ij. et opij tantundem gallarum.ʒ.vij. et thuris.ʒ.ß. fiant ex eis trocisci et sit potio eorum medietas aurei unius. et iterum gallarum immaturarum partes i. thuris opij amborum ana partes.ß. et dosis sit usque ad.ʒ.i. ¶ Et iterum seminis iusquiami albi: et opij et papaueris et spodij et balaustiarum et thuris partes equales et dosis sit usque ad.ʒ.i. ¶ Et iterum opium sandaraca et minutum thus myrra crocus: et detur in potu ex eo due pillule sicut cicer. ¶ Et conuenientius illo est illud quod. ℞. castorei opij storacis liquide: seminis iusquiami albi myrrhe croci assati thuris amborum partes equales: conficiantur cum melle dispumato: et sit dosis sicut nabac. ¶ Et iterum merdasengi quarta.ʒ.i. coaguli.ʒ.ß. ossis adusti gallarum ana.ʒ.i. opij dauich vnum. ¶ Et iterum acatia et gallarum et opij gummi omnium ana partes i. fiant ex eis trocisci. ¶ Et iterum narcoticum ad bibendum constringens in duobus diebus. ℞. amborum et seminis opij et corticum granati acetosi et gallarum et sanie partes equales omnium. opij partem.ß. terantur omnia sicut alcohol: et sit dosis eius ex.ʒ.i. usque ad aur.i. in mane et tantundem in sero: et puero ex vno dauich usque ad duos dauich. ¶ Et ex medicinis fluxus ventris que conueniunt ei qui cum fluxu habet tussim sunt sicut myrtus et mastix et gummi arabicum et thus et psilium assatum et spodium et castanee et nux et auellane assate: et omnino oportet vt detur illud in quo non est acetositas et ponticitas vehemens: imo opilo et confortatio. ¶ Quod si non fuerit excusatio dentur pontica: deinde postea exhibeantur electuaria lenificantia pectus. ¶ Et multa quidem est electuarijs factis ex papauere et dragaganto et gummi et xilocaracteus et fructu myrti et amili assati et mucilagine rerum que prius assantur: deinde ingenietur in exhibendo earum mucilaginem que coniungunt inter vtrasque res. ¶ In cibis vero eorum oportet vt non sit mordicatio neque salsedo plurima neque acetositas nociua et moueat virtutem expulsiuam. Et hoc est sicut illud quod de lacte decocto cum lapidibus ignitis diximus et propter illud in quo extinguitur ferrum aliquotiens. ¶ Et melius illo est lac acetosum ablato butyro cum risi aut milio assatis. et experiatur summa eius quod digeritur. cum ergo non digeritur aliquid sumatur acceptio minor eo. Et de lactibus decoctis fortius confortans est lac vaccinum. ¶ Et quod ex eis conueniens est calefactis est lac caprinum cum hoc quod ipsum est magis stipticum: et lac acetosum est melius calefactis quam non acetosum et sicut medulla similaginea assata infrigidata exiccata. et sicut panis cuius farina confecta est cum aceto facta panis valde: et est calefactis vltimus. ¶ Et sicut lens decocta in duabus aquis effusis super eam: deinde decoquatur in tertia donec inspissetur et acescat aut non acescat et sicut illud quod sit acetosum. ¶ Acetosa autem sunt sicut illud quod fit ex sumach et granis granatorum et tortellis in coriandro. ¶ Et quandoque ponitur in eo risus et fabe decocte cum aceto sunt bone eis. ¶ Et ex cibis eorum que comeduntur et sunt in seipsis curatio bona: est vt sumantur et sauich ordei pugilli ij. seminis papaueris pugillus.i. et corticum papa. pugillus.i. decoquantur valde et colentur et sumantur. ¶ Et si acetosa fiant cum sauich malorum acetosorum: aut grana granatorum: aut sumach erit conueniens. ¶ Et sit eorum sal salgema teratur: deinde perfricetur bene deinde admisceantur ei grana granatorum et coriandrum et sumach et si non est caliditas vehemens permisceatur cum eo caseus vetus assatus tritus. ¶ Et oportet vt non sumant in potu nisi frigidum qualecunque sit. Frigidum enim constringunt et tepidum resoluit et sit necessarium plus nisi in colerica passione secundum quod conditionatum est. ¶ Et in opilatiuo et in apposo. ¶ Et carne in quibus

datur ei licētia sunt carnes alteingi ⁊ alcubugi ⁊ alduragi ⁊ aues parue ⁊ alcanabir ⁊ caro leporis ⁊ alcata ⁊ alsesen ⁊ alfuahet ⁊ caro ascorie ꝓprie: ⁊ rectius est vt sint assate cum seminibus condite aut acetose. ¶ Et ēt vitellus oui elixati in aceto. ¶ Et almusulat facta ex eis cū eis que sunt sicut grana granatoꝝ. ¶ Et passule magnoꝝ interioꝝ. ¶ Et coriandrū ⁊ cū eis que sunt sicut sumach ⁊ que eis sunt silia ex fructu rubi ⁊ capreolis vitis: ⁊ folijs acetose: ⁊ folijs arnoglosse: ⁊ cauhis iterate decoctionis: ⁊ pisces parui decocti cū aceto. ¶ Et ex eis que currunt cursū seminū ⁊ flos sistici ⁊ flos zarur ⁊ coriandrū ⁊ grana myrti. Et qñ non digerit carnem fiant eis ꝯtritiones ex carne pulloꝝ ⁊ alcubugi ⁊ filiū: ⁊ decoquanẜ fortiter ⁊ misceatur cum eis rizi ⁊ milij parū: deinde colentur ⁊ reducanẜ super ignem donec appropinquēt coagulationi: deinde fiant acetose cū sumach aut granis granatoꝝ ⁊ filibus. ¶ Et alcordumech iuuatiuū est eis cum non corrūpiẜ digō valde. ¶ Et oꝫ vt non saliaẜ nisi parū ⁊ vt curratur ex eo in mane humiditas plurima. ¶ Et pedes vehementis sunt iuuamenti cum decoquuntur in rizi assato. ¶ Et vitent fructus oēs q̄uis sint stiptici nisi cū stōus refugit ex cibis: sed castanee non nocent eis ⁊ similiter alcasbu. ¶ Et sicibus subtilis corrūpaẜ in stōis eorum cibetur cibis in quibus sit grossitudo sicut sunt pedes cum robub stipticis ⁊ sicut sorbitiones fortes facte ex rizi ⁊ milio. ¶ Et qñq̄ iuuanẜ q̄dam cum cibo infrā̄to facto ex ventribus ⁊ filibus. Et aceto facto ex bonis ptibus vacce comedant acetosum solū cum micis. Et sumatur cum eo si appetunt aliq̄d ex eis bonis ẜm quātitatē virtutis digōnis: ⁊ non sunt ventres ꝯuenientes vltime oībus spēbus ascellatiōis. Et ex sorbitionibus laudatis eis est vt sumaẜ papauer ⁊ assetur plīm: deinde fiant ex eo ⁊ ex rizi ⁊ milio sorbitio ⁊ si volūt fiat acetosa cum sumach ⁊ granis granatoꝝ ⁊ filibus. ¶ Aut fiat sorbitio ex tortellis siccis ⁊ rizi ⁊ adipe renum caprarum. ¶ Aut infundanẜ sumach in aqua plu. die ⁊ nocte ⁊ bulliat leuiter: deinde coletur vehementer: postea ponaẜ in ea coriādrū ⁊ dimittaẜ vsq̄quo infundaẜ: deīde coquatur postea fiat dissolutio in ea manibus. deinde coletur ⁊ ꝓijciaẜ fex deinde sine cessatōe moueaẜ super ignem cum ligno donec redeat ad spissitudinem cibi: deinde condiaẜ cum sale pauco ⁊ sit pinguedo eius adeps hedi. ¶ Aut amigdale assate ꝯtrite ⁊ parum olei. ¶ Et non multiplicentur in ipsa sal ⁊ pinguedo. Et ita fit siue cibus sit calidus siue frigidus. ¶ Et ex eorum pinguedinibus est oleum omphacinū. ¶ Et oꝫ vt sit aqua eorum aqua plu. in ipsa. n. est stipticitas. ⁊ existimo q̄ multitudo iuuamenti illius est pp velocitatē sue attractionis ad epar ⁊ velocitatem resolutionis eius. quare non relinquit in chilo humiditatem. ¶ Et interdicatur eis vinum. Si autē non fuerit excusatio ⁊ fuerit virtus requirens ipm vt ipso reuiuiscat: tunc sit nigrū stiptici saporis parum. ¶ Et rectius q̄dem est vt non comedat cibos plurīꝫ spēꝝ neq̄ multotiens: imo oꝫ vt sint contenti cibo pauce quātitatis ⁊ sit vice vna: ⁊ vt ꝓmutant super cibum illud qd̓ est magis stipticum: aut sugant ante ipsuꝫ aliquid de cydoniis ⁊ granatis acetosis ⁊ non bibant super illum aquā. ⁊ si expectauerint ⁊ non bibant oīno erit cura per se ⁊ ꝓprie cum non moueanẜ ad eaꝫ. ¶ Et oꝫ vt ꝑmaneanẜ eorum extrema superiora vt attrahatur nutrimentū ad ea ⁊ vt emplastrentur stomaci eorum cum medicinis stipticis retentiuis frigidis ⁊ calidis ⁊ permixtis, secundum q̄ exigit dispositio. ¶ Et oportet vt ponatur in eis stiptica ⁊ mastix ⁊ myrrha ⁊ tortelle. ⁊ assmeisus est plurimi iuuamenti: cumponitur in medicinis. ¶ Epithima bonum quo linitur illud qd̓ est inter stomacuꝫ ⁊ epar: qñ cōmunicat in fluxu bullianẜ .ʒ.x. absinthij cum vino ⁊ coletur ⁊ ponaẜ super locum cum panno: deinde sumantur rosarum ⁊ balaustiarū: ⁊ myrti sicce ⁊ acatie ⁊ heufisthides ⁊ gallarū ptes equales ⁊ misceanẜ cū aqua myrti ⁊ inspisseẜ absinthiū predictuꝫ ⁊ emplastrenẜ cum eo. ¶ Et scias q̄ tyriaca est cōferens valde oī fluxui ventris in quo intendiẜ ⁊ deijcit virtutē ⁊ cuius cā nō est apa neq̄ cuꝫ eo est febris vehemens. ¶ Et cōsilium qd̓ dandū est illi qui non ꝑmutaẜ ex loco suo ⁊ iaꝫ retenta est eius ascellatio quā habuit sed corpus eius non recipit nutrimentuꝫ: est vt comedat paruarū auium ⁊ almimehit pectora absq̄ extremitatibus eoꝝ magis tardis ad descendendum in patella coctoruꝫ. ¶ Et similiter illi cuius appetitus est ad comedendum ⁊ debilitatur eius digestio: dentur iste res ⁊ caro rubea frixa cum oleo: puluerizato desuper cinamomo: ⁊ infundatur illud etiam in syrupo de cydonijs ⁊ malis.

¶ Tractatus .ij. de curationibus spēꝝ solutionum ventris diuersarū predictarum post cessationem a cura vniuersali.

¶ De cura fluxus epatici. Cap. i.

Iam scitisti causas fluxus epatici: ⁊ scitisti curationem cuiusq̄ cause. oportet ergo vt redeas ad illud: ⁊ cures malitiam complexionis eius ⁊ apostema ipsius ⁊ debilitatem ⁊ opilationem ⁊ repletionem eius secundū vnūquodq̄ cum eo quod dicitur in capitulo suo. Nam cū tu feceris illud tunc iam curasti. ¶ Et illud quod cadit in hoc capitulo de errore est vt dentur illi qui habet fluxum epaticum opilatiuum medicine constipatiue addentes in opilatione

ꝯfortātes eam vt ꝯstringāt nām ꝛ ꝑducat illud
ad errorē maximū. ℂ Et multotiēs qdē liniūt
insipientes epar in hac ascellatiōe cū inspissanti-
bus sanguinē ꝛ extinguētibus epar per hoc ꝙ
sunt frigida ꝛ in hoc est mors ꝛ successio pu-
trefactionis: imo opꝫ cū sciueris ꝙ cā in ipso
est opilatio in epate ꝛ meseraica vt intēdas cū
apertione opilationis. ℂ Et iā laudate fuerunt
passe pingues in hoc caplo ita vt qdam existi
mauerūt ꝙ ipse sanāt fluxū lotiuū difficilem.
ꝛ nos qȝ iā expti sumus illud qd fuit res non
lōginq ab eo qd dixerunt. Et in iceptiōe ascel
lationis epatice ꝑmum est vt non approximet
epar panis: qm̄ epar nō recipit ipm: imo recti⁹
est vt sit ꝯtentus aqua sauich in die bis aut ter.
Qd si tolerat in fine sumat ꝑmixtionem nullā
cū eo decoquēdo: deinde colando ipm faciat.
ℂ Et si tolerat vt comedat decoctū nō colatū
faciat: ꝛ in decoctione sit sacraiati. i. de sauich
cū .xx. sacraiati aque ꝛ decoquat̄ vsqȝquo in-
grosset̄. ℂ Cūqȝ in vase nō fuerit varietas nō
erit malū vti adipe gallie. ℂ Et quādo ē ascel
latio sanguinea epatica sicut pus tūc non opor
tet vt retineat̄ de subtus aliqd vt nō retineatur
aliquid nociuum ꝛ accidat per illud nocumē
tum: imo denudet̄ regimen ꝛ cura desuper.

ℂ De cura fluxus stōatici ꝛ itestinalis absqȝ
excoriatione: ꝛ primo de lubricatiuo. Cap. ii.

i Am sciuisti q̄liter curat̄ lubricitas
stōi cū spēbus suis. ℂ Et cura lubri
citatis itestinoꝝ ꝓxima est illi ꝛ pro
portionalis ei. Et cum hoc nos asse
rēmus potiones ꝛ emplā ꝛ canones digniora
istis locis ꝛ canones ad eos in quibus nō sunt
vlcerosi. ℂ Et sunt vt ꝑmisceas stiptica fortis
stipticitatis cum medicinis calefactiuis dando
eas in potu ꝛ ponēdo in emplis. ꝛ vetantur
medicinis que adiuuāt nām ꝛ cōfortāt spiritū
sicut tyriaca magna ꝛ hōrusia ꝛ athanasia. Et
opꝫ vt administres narcotica qm̄ ipsa sunt for-
tis iuuamēti in hac egritudine. ℂ Et si signifi-
cant significationes multitudinē flegmatis la
bora in eūando ipm. Et si nō valent medicine
ꝓpinque fortes ꝛ fortes fortitudine tēperata:
tunc fortasse indiges eis que sunt sicut ell'o. ve
rū eūatio materie huius egritudinis cū vomi
tu est difficilis ꝛ mala ꝛ raro euacuat vomitus
flegma descendēs ad intestina. ℂ Et nō opꝫ vt
bibant aquā inq̄tū possibile est. Amplius si bi-
būt eā nō cōceditur vt bibāt eā oīno calidam.
ℂ Et vinū quidē vet⁹ subtile purū paꝝ cōfert
eis. ꝛ illud quod diuersificat̄ ab illo nocet eis.
ℂ Et si diligūt vt in secūdis mēsis comedant:
comedant in eis ea q̄ sunt sicut sauich algobe-
re: aut sauich alcabs ꝛ sauich de siliqs: sauich
de granis granatoꝝ ꝛ sauich de nabac. Coriā
drum vero est fortis ip̄ressiōis in retinēdo cibū
i stō. ℂ Et ex cōpositis bonis ad eos est illud.
qd. ℞. seminis arnoglosse ꝛ anisi amboꝝ añ. ʒ.
i. ꝛ corticis granatoꝝ ꝛ san. draconis amborū
añ. ʒ. ß. ꝛ est potio vna: ꝛ opꝫ vt bibatur in vino
pontico. Et si fuerit illic fe. tunc cum aqua plu.
ℂ Et ex cōpositis cōferētibus eis est electua-
rium de gallis ꝛ electuariū de thure ꝛ electua
rium de siliquis. ℂ Et de emplis cōferunt eis
sicut emplm̄ de semine lini cum dactulis ꝛ con
fortatur cum eis que sunt sicut succi cydonioꝝ
ꝛ aluminis humidi ꝛ hypoquistidos ꝛ acatie
ꝛ balaustiarū ꝛ masticis ꝛ rosaꝝ ꝛ rubi ꝛ myr
ti partes equales. ℂ Et qn̄qȝ fiunt ex istis me
dicinis marā cum cera ꝛ oleo sicut emplastrum
abrucalis ꝛ emplastrū rubus ꝛ emplm de sau
fel cū fuerit caliditas. ℂ Facti aūt ꝓpter vlce-
ra intestinoꝝ cura est cura vlcerū ꝛ multitudo
admistrationis exiccātiū stipticoꝝ ex medici-
nis frigidis sicut est illud qd fit de agresta ꝛ su
machia ꝛ curet̄ cura dissinterie quā dicemus.
Et cum cā colerica illic est illa que effundit̄ et
vlcera tūc melius est vt ipsa eūetur in estate cū
vomitu ꝛ nō eūes eā ex via vlcerū. Et quando
cā eius est flegma necessariū est tibi vt euacues
flegma p clystere deīn in .c. suo ꝛ exicces cibum
ꝛ calefacias ipsum ꝛ ponas ipm ex assatis ꝛ al
calage factis ex carnibus leuib⁹ ꝛ minora po-
tum aque. Deinde si indiges fortiori illo: tūc
vtere aut albo ad stomacum aut nigro ad inte
stina inferiora ꝛ est ēt ex eis que eūant linita.

ℂ De cura vlcerosi. Cap. iii.

m Edicamē bonū ad lubricatatē humi
dā ꝛ ē sic cib⁹. ℞. passas nigras q̄ co
quant̄ ꝛ terant̄ cū suis iterioib⁹ ꝛ
misceant̄ cū eis cortices granatoꝝ
alboꝝ ꝛ pip albū ꝛ oleum omphacinū ꝛ come
dat̄ cū pane. ꝛ opꝫ vt cōmisceant̄ cū eo qd in
ipso admistrat̄ ō stipticis frīs mastix ꝛ thus: ꝛ
si tolerat pip. Et cū chronica fit solo vētris lu
bricatiua ꝛ cōtingit vt vētus cadat tūc necūum
est in hoc vt incipias cū eq̄tione cōplōnis ꝛ ca
lefactione ei⁹. et facias egrū vti exercitio quod
ipse toleret: aut facias ipm igredi balneum: et
firmas cū ꝑssiōe subtili et frica qd de corpe eius
appet: deīde da ei ad sorbēdū iacēti nō sedēti:
imo coxa ei⁹ supiore et toto qd supra ipsaȝ ē in
preparōe aliqd de aq̄ carnis fortis decoc. cuȝ
q̄ mixta sint vinū stipticū subtile et tortelle sic-
ce. Et si tolerauerit vētus et cōplo ei⁹ vt ꝯuīt ad
bibeas aliqd penetrare faciēs sicut diapipereon
et diacalamētū: fac illud ita vt faciāt ipm pene
trare: nā cū feceris illud attrahet epar aliqd il
li⁹ cibi et ꝯfortabit̄ eo. ℂ Reliq̄rū aūt spēruȝ
flux⁹ stōi q ē ifra lubricitatē plimā cura nota ē
et appropinq̄t curatiōi lubricatiui. ℂ In illa
q⁹ cui⁹ cā est cola ru. ꝑlima effusa ad stōm et in
testina oȝ vt tēperes mēbrū in q̄ gn̄at̄ colera et
a quo ꝓcedit. s. epar et fel per illud qd sciuisti in
c. suo: et euacues superfluitatem colericam si

fuerit plurima. ¶ Et rectius illo est cum vomitu si possibile est & leuet cū fluxu vētris si nō fuerit in virtute debilitas & nō timeat vt accidāt vlcera aut q̄ sint facta. ¶ Et post illud incipe in panis cū infrigidātibus & stipticitatem facientibus pdictā. ¶ Et multotiens qui idē sanat hanc lesionē sumere in potu mirabo. citrinos. Ipsi enim educūt colerā & faciūt succedere virtutē infrigidatiuā facientez stipticitatem. ¶ Et ex eis que pferūt eis est administratio lactis acetosi & pp̄rie cum spodio. & silr cū aqua sauich ordei. ¶ Et si fuerit cā eius flegma curet cum eis q̄ educūt flegma ex ebibitis & clysteribus si fuerit plurimū valde: deinde curet cū eo qđ cōstipat & calefacit calefactiōe ipata. ¶ Et ex eis que pueniunt ad illud est electuariū de granis granatoꝝ qđ est cū cinamomo & elim alcāzi: & trocisci de spēb⁹. ¶ Et si flegma est vitreū nō est excusatio eoꝝ q̄ sunt sicut trocisci asl:iladiz & suffuf facti ex amiudenz ameos: & cymino i aceto posito & assato & seie lini torrefacto & galla & balaustijs & carui & myrrha & thure cum spodio fm q̄ tibi bñ visum fuerit de mēsuratione testimonij. ¶ Et si fuerit illic flegma & colera simul & signt illa exit⁹ eius qđ egredit & reliq̄ signa iuuabūtur si sumpserint myrabo. citrinoꝝ partē. i. & nasturcij partem. ß. cum quib⁹ misceant zuccari & granoꝝ myrti & sumach & carmesech oiuz añ. sextā partis ilh⁹. ¶ Et si fuerit cā melia effusa ad ipm nos faciem⁹ et caplm singulare qđ approprial ei cuz caplis fluxus melici & pportionabim⁹ ipm ad splenē. ¶ Sed ei q est fm cibaria & cibos singulare ē t faciem⁹ caplm. & si nō fuerit nisi debilitas fortis & malitia cōplonis ɔsiderabis malinā cōplonis p signa sua. ¶ Et plm qđ malitie cōplonis intestinoꝝ est cōicās maline complexiōis stōi: & signa ei⁹ sunt signa illi⁹. ¶ Qđ si debilitas fuerit in digestiua sola & fuerit frig⁹ iuuant cū electuario alcāzi & iuuantur cū electuaro nostro qđ est fm modum hunc. ¶ ℞. xyloalo. crudi & cymini in aceto infusi & assati ameos carui. ʒʒ. assari & cardamomi interiorū passularū tritorum partes equales & fiat ex eis suffuf. & dosis sit vsq̄ ad. ʒ. iij. ¶ Et si fuerit illic ventositas plurima ponamus in eo semen alcesebrā & semen rubie. ¶ Et iterū composiū quorundaz plurime vtilitatis in hoc ca. ℞. ʒʒ. seminis feniculi & anisi & piperis lōgi & cardamomi oium añ. ʒ. iij. & seminis ameos & apij amboꝝ añ. ʒ. iiij. & cassie & calami aromatici & ciperi & xyloal. crudi oium añ. ʒ. iij. & ß. & gallie. ʒ. v. & croci. ʒ. iiij. & gariofil. & blacte bizantie & nucis muscate omniū añ. ʒ. iij. & sextam granorū myrti. ʒ. xx. informent ex eo trocisci & sit dosis eorū fm mēsuram testificata. ¶ Et iuuant in ea troc isci almarmaur pp̄rie si fuerit virtus expulsiua debilis etiā. & iuuāt in ea emplastra pdicta calefactiua. ¶ Et si fuerit cū debilitate expulsiue permisce ea cū at simbio. ¶ Qđ si fuerit corruptio pp̄ter calorē administrabis medicinas infrigidatiuas & sit in eis stipticitas aliq̄ & ingrossā cibū & fac eū ex genere frigidorum grossoꝝ de quibus diximus in caplo maline digōnis: & opz q̄ adiuueris cū eis que diximus in eodem caplō. ¶ Qđ si fuerit debilitas in retētiua pp̄ter frigus aut calorē administrabis stiptica pdicta in initio capituli calida aut frigida. ¶ Et si fuerit expulsiua etiam debilis administrabis suffuf de scoria ferri nucis muscata in sirupo de menta & administrabis emplastra fm necessitatem.

¶ De cura fluxus colerici. Cap. iiij.

Iam diximus ipsam in ca. stōi: & ē pdictis in fine rei cū curationib⁹ dispōnum epatis & fellis & stōi gñantium coleram & oportet vt queraf illic.

¶ De cura fluxus melici & est spleneticus fluxus in quo nō est excoriatio. Cap. v.

Oportet vt intēdas in ipsō curā splenis & cām eius cognoscas & opponas per illud qđ necium est in eo. ¶ Et si fuerit illic multitudo melācolie & exuberātia virtutis euacuabis cū decoctiōe epithimi & silibus. ¶ Et si fuerit grossa sicut fex & nō fuerit ab aṗate imo pp̄ter grossitudinē melācolie ipsius tūc administrabis in ipsa hoc solutiuū si fuerit virtus fortis. ℞. salis gēme partez i. & spine egyptiace ptes tres. & elli nigri partes ij. decoquant itaq̄ spina & elleborus in aq̄ fortiter & dissoluat in ipsa sal & colet. & hec est via fluxus eius & purgationis ei⁹ ab eo quod fluit ex eo. ¶ Et si necia fuerit flōmia: flobotoma & ɔforta epar & conforta os stomaci. ¶ Et si causa fuerit in fluxu stomatico melancolico propter illud quod effundit ad stomacum ex humoribus melicis pone sup splenē vētosas retētiuas reiēto in eis illo qđ ab eis cōprehēdit ad stōm & itestina. ¶ Et postea rege cuz eo qđ est subtile ɔfortatiuū sicut est hoc cōpositū qđ est n fm. ℞. granorū granatoꝝ. ʒ. x. been rubei torrefacti. ʒ. i. & seis alsecbrā. ʒ. i. zedoarie. ʒ. i. lirrabe. ʒ. i. & seis rubie. ʒ i. rizi. ʒ. i. hat ex eo suffuf & sit dosis eius. ʒ. iij. ¶ Et iterū sumant grana granatoꝝ & passe nigre terant cū aceto & aqua & exprimat desuper & colet & pijciat desuper salis parum & origani & intingat cū eo. ¶ Si aūt necessaria fuerint fomora hoc sumant thuris ciperi & nucis cupressi & gallie añ. ʒ. ß. & torrellarū. ʒ. i. bibat cum vino antiquo puro.

¶ De cura fluxus sanguinis absq̄ excoriatione. Cap. vi.

Iam sciuisti q̄ hic sit ex corpore: & fit ex stomaco & intestinis superioribus & inferioribus. & fit ex fictri. & nouisti signa eoruz. ¶ Et qui ex eo

est virulentus et feculentus et lotinus cura ipsum ex parte sui et rectificatione complexionis eius et apertione opilationis ipsius. et regimen eius in curatione illius est consideratio dispositionis in repletione: et consideratio earum facientium necio. ℭ Cum ergo non est propter ipsum dolor: et existimas quod est ex corpore aut ciphe: et non cadit propter ipsum virtus non retineas ipsum. ℭ Et si timetur quod cursus eius quando facit accidens excoriationem: aut facit accidens debilitatem fiat fiomia et extrahatur ex contrario motus partis eius: deinde administrentur medicine stiptice restringentes san. ℭ Et in illo quod accidit ex ruptura in venis intestinorum quando perducit ad excoriationem festine. Oportet igitur ut convertas studium ad retinendum eum et declinandum ad contrarium partis si fuerit illic repletio vehemens et plurima. ℭ Et scias quod potata constrictiva convenientiora sunt ei quod est ex intestinis superioribus et quae sequuntur ea et quae sunt super ea. Et clysteria sunt convenientiora ei quod est ex intestinis inferioribus. et in eo quod est inter illa rectius est ut aggregentur utraque curationes. Et omnes medicine stiptice frenantes et facientes glutinationem predicte in eis quae dicta sunt stringunt sanguinem precipue quando in eis ponuntur alumen et emathites vel semen canabis tritum sicut pulvis et san. dra. et karabe et corallus et margarite: cum bibuntur et fiunt ex eis clisteria. et quandoque indiget narcoticis. ℭ Et quandoque est ubi necessarium ut conforces ea cum illis in quibus cum stipticitate est fortitudo. et troc. de balaustijs in summa eorum quae bibuntur est virtus fortis: et troc. de se. acetos. et troc. de se. canabis per illud quod scire fecimus. Et succus arnoglosse et succus psilij et succus barbe hircine in his capitulis iuvamentum conferunt: et propterea cum ponuntur in eis medicine singulares predicte et troc. dicti in primis. ℭ Et iterum sumatur malorum et cydoniorum et rosarum siccarum omnium ana lib. ß. decoquantur in quinque lib. aque donec remaneat lib. i. et ß. et proiciatur super eam tantundem olei ros. et coquatur in vase duplici donec consumatur aqua et remaneat oleum: et oleum illud administretur in eis quae bibuntur. ℭ Clisteria vero restrictiva sunt ex istis succis et ex aquis in quibus decoquuntur stiptica nota. ℭ Et pulverizentur super ea quae coquuntur in eis. Et ponantur in ipsis pinguedines ex adipe renum caprarum et ex oleo ros. bono ultimo: et dicemus ea in antidotario: et dicemus ea etiam in capitulo excoriationis. et eligemus ex eis salua temperata in quibus non sunt medicine acute et afferemus quedam hic. ℭ Clistere bonum ex eis que exposuimus. ℞. corticum granatorum et arnoglosse et siliquarum spine et sauich alnabach et sauich rizi omnium ana ʒ. viij. et sumantur de gallis immaturis. ij. et balaustiarum et ros. omnium ana ʒ. iiij. effundantur super ea aque emina .i. cum parua aqua: et si fuerit aqua illa aqua virge pastoris erit valde bona: deinde decoquatur cum facilitate donec remaneat fere tertia eius et coletur et sumatur aluminis. ʒ. ß. et san. draco. et acacie et hematitis vel seminis et canabis et balaustiarum et succi barbe hircine et gummi: et bdellij assati: et ceruse plumbi et ostracorum adustorum et luti rubei et armeni omnium ana ʒ. i. et olei ros. ʒ. vij. et interioris adipis caprarum ʒ. vi. et qui vult ponat in ipso opij pondus dauic. usque ad danich. et. ß. et clisterizetur cum eo. ℭ Et cum est intentio in clisteri retentio san. non est necesse ut ingrossetur cum facientibus glutinationem ex rizi et milio et similibus. ℭ Et cum est in ipso regimen excoriationis aut regimen amborum simul necessarium est illud et studebimus ut hec duo non faciant ingredi in clysteribus ventositatem. ℭ Et ex suffumigationibus in hoc capitulo est ut sumatur acacie et gummi arabici et seminis iusquiami albi et opij et ceruse plumbi et luti armeni et karabe et gallarum et immaturarum omnium partes equales contere ea et aggrega ipsa cum medicamine decocto calido et fac ex eis similitudines glandium. ℭ In eo vero qui est ex fiteri sufficit ut administres has medicinas sumatur merdasengi et balaustie et ceruse et plumbi et ostraca assata et administrentur super locum post ablutionem et mundificationem. ℭ Cum ergo feceris hoc et remanet super te egritudo et non retinetur: non inuenis ei excusationem quin liges ambas manus ab ascella stringendo vehementer et frica extremitates eorum vehementer et sedeat eger in aqua frigida in estate et in aere frigido in hyeme: et da ei ad potandum aquam frigidam et effunde super eius sorbitiones succos frigidos et infrigidatos et sirupos constrictivos: sicut rob de acetosa et rob de ribes et silia infrigidata cum niue.

ℭ De cura excoriationis intestinorum et ulcerum. Cap. vii.

Oportet ut non sit error in excoriatione intestinorum. Forasse enim non est illa quae indigeat eo in quo est virtus vehemens: et est in administratione eius in ipsa pernicies et est ipsa infrigidatio vehemens: et dare melones indos et lactucam et portulacam est sufficiens in cura. ℭ Cumque administras clysteria in quibus ponuntur medicine cauterizantes est perniciosum. ℭ Et oportet ut cures sicut scivisti illud quod est in intestinis superioribus cum ebibitis: et quod est in inferioribus cum clysteribus: et quod est in medio cum utrisque curis. ℭ Deinde primum quod oportet te considerare est dispositio cause facientis excoriationem et ulcera intestinorum: an est adhuc in effusione. Et an causa eius accedens sit ex ruptura aut repletione. aut apostemate remanente: aut est retentum et abscissum et iam destructum est et remansit vestigium eius ex excoriatione et ulcere. ℭ Et nos quidem iam dedimus signa in hoc. ℭ Si ergo causa effunditur prepara in abscindendo ipsam et constringendo ipsam cum eo quod iam scivisti in loco suo. ℭ Et si fuerit necessaria evacuatio propter maliciam hu. fac eam cum

timo: et cauteла et stude vt sit soluiuum nō vehementer nociuum vestigio et vlceri: imo sit sicut myrabol. Et rectifica ipsm cū eo qđ miscet ei ex eis q̄ sunt sicut dragagā. et q̄ sunt filia illi. ℂ Qđ si tibi possibile est vt phibeas ipsm a cibo duob⁹ dieb⁹ vt fiat corp⁹ auarū eius qđ effundit ab eo fac. ℂ Et cū volueris ipsm cibare ciba eū lacte decocto cū lapidibus: et decoque ipsm sm q̄ pcessit in ca. suo: et iste cibus est sm semitam medicine. ℂ Cib⁹ vō ipse apud necessitatem et opinionē debilitatis est ille: cuius q̄titas minorat et cōfortatio multiplicat ipsius: sicut epar galline pinguis et parū panis de simila et declinis ad azimutates et testiculi gallorū et oua sorbilia q̄ ascēdūt a sorbilib⁹ et descendūt ab assatis fortib⁹: et qn̄q₃ iuuat valde ex piscib⁹ assatis calidis et pedib⁹ decoctis i lacte dulci. et rizi torrefactū est bonū eis valde cū sugit ipsm. ℂ Et oportet vt cōseruet virtutē eius ēt cum rob fructuū et cibis dictis in ca. p⁹. ℂ Et sit sal ei⁹ sal gēma et sit torrefact⁹. Et nō op₃ vt bibat vinū nisi qn̄ nō multiplicat caliditas: tūc. n. bibat ex eo parū qđ ē sit nigrū stipticū: et aq̄ ei⁹ sit aq̄ frida. ℂ Et nō est ɔueniēs vt in pmo icipiat a medicinis puris singularib⁹ cū ɔ̄glutatib⁹ sine stipticis et aspis. Et qn̄ dolor sit fortior indiges necessario faciētib⁹ glutinationē vt fiat sicut maтā et liniatur sup faciē isirmi. Et oēs medicine infrigidantes faciētes stipticitatē pmixte cum glutinatiuis sūt iuuatiue nisi accidat corrosio: fortasse. n. tūc idigebis absteršiuis et cauterizatiuis pmixtis cū eis: q̄ leuia sūt sine mordicatione. Et op₃ vt det. i potu hñti excoriationē illud qđ i potu ē ex scibus et alijs i aq̄ frida et nō in aq̄ cala. Et reubarbaro qđ inest pprietas mirabilis i vlcerib⁹ itestinorū: et in fluxu algaras: et ppter qn̄ dat in potu in eo qđ est sicut aq̄ arnoglosse cū pauco vino antiq̄. ℂ Et glādes assate et fili que virtutē hñt fortē ɔiungēdi et separare. ℂ Et semen rose est mirabile valde. Et nos iā experti sumus illud qđ dixerūt quidā q̄ quādo dat ex eo in potu. ʒ. iij. cū aqua frigida remouet ab eo. ℂ Lutū autē sigillatū est iuuatiuum valde oi excoriationi: ita q̄ corrosioni de quo in potu dat post mūdificationē corrosionis et sordiciei cum clysteri aliquo ex clysteribus que diximus: et similiter cū clystere sit cū luto sigillato in succo arnoglosse et stella scemius etiā et succo portulace. ℂ Et ex eis que etiā cōferūt ad illud est succus mori qđ nō maturat: et similiter syrupus herbe caude equi. et succ⁹ herbe tinctorū cum ea imbibit⁹ et clysterizat⁹. ℂ Et dixerūt quidā in medicinis huius ca. pedē albacohan: et existimo qđ sit pes corui: et dicit q̄ hyppo. cū dixit pes albacohan intellexit folia ficus: et hoc nō est ex eis que cōueniunt in hoc ca. ℂ Et potare coagulū leporis et caseum ablato ab eo sale eius ab eo sm q̄ diximus in ca. primo

est vehemēter iuuās eos: et q̄ est vltimū in corrosione. ℂ Et cū accidit excoriatio pp̄ter medicinā ebibitam: tūc ex reb⁹ iuuatiuis est vt fiat clystere cū butyro et san. dra. scilicet pondus eius ʒ. xxx. butyri ex. ʒ. i. san. draconis vsq₃ ad. ʒ. iij. ℂ Et ex cōpositis valētib⁹ ad eos sunt trocisci de suffuf fridi pdicti. ℂ Et ex eis q̄ illis bona sunt est panis cū puluerizat sup vinum et detur in potu ex eo et bibat post ipsm aq̄ frā. Et ex eis q̄ ɔferūt est vt sumat cineris ostracorū fluuialiū pres. iiij. et gallarū pres. ij. et pipis ps. i. terātur et cribellent et puluerizet ex eo pōdus. ʒ. i. sup cibum et bibat cū aq̄ frigida. ℂ Et filonii est eis iuuatiuū ēt cū bibunt ipsm cū aqua frida. ℂ Suppositoria vō et clysteria ɔuenientia ad h̄ sunt sicut clysteria et suppositoria cōuenientia ad fluxum san. absolute additis in eis in pn⁹ facientib⁹ glutinationem stipticis: et in fine eius si pducit ad corrosionē mundificatiuis: et cauterizatiuis. ℂ Et vsq₃ quo dissoluatur illud qđ est sup intestina et remaneāt manifesta: non op₃ vt icipias glutinationem faciētia et stiptica. Et dixerūt quidā q̄ op₃ ne acatia mittat in clysteri cū nō est in egritudie san. et nō est h̄ aliqd. ℂ Deinde cū mūdificat vlcus icipiat cū exiccatiuis stipticis glutinatiuis et pinguibus: deinde in fine ei⁹ si pducit ad corrosionē cum mūdificatiuis et cauterizatiuis. ℂ Et sunt qdā hoies q̄ pmiscent rem modicā de calidicon in qbusdā succis. ℂ Et clysteria salsa cōferunt ei iuuamētū maximū. Verū cum nō ducit necessitas ad illud qđ est acutū et ad illud qđ est acetosum: tūc meli⁹ est vt nō administrent. ℂ Et op₃ vt pmutatio fiat pmū ad acetosa: deinde ad calida: et qn̄ exigit necessitas et corrosio: tūc nō cures et si cū calidicon administres necessitatē tuaz in eo. ℂ Et qn̄q₃ rectū est vt incipias cū aliq̄ narcoticorū: deinde administra clysteria acuta nisi cū nō tolerat ipsa ifirmus. ℂ Et de istis acutis et illis q̄ fiūt ex arsenico timet denudatio cuius post cutē donec pforent itestina. et pp h̄ op₃ vt sit iceptio in admīstrādo ea cū scis q̄ vlcus iā corruptū est. ℂ Et nō tardeat vsq₃ ad horā in q̄ timet q̄ accidat foramē pp dilatationem vlcerum et pfunditatē eorū. ℂ Et scias q̄ adeps caprarū est bonū sup totū illud qđ aggregatur ad clysteria ex glutinatiuis: est. n. succurrens et sedans mordicationē: et portat sup locus egritudinis velociter. et ad h̄ etiā nō est nociuum nisi in pn⁹ egritudinis. et qn̄ peruenit saniē indiges mūdificatiuis: deinde illis q̄ sūt fortiora: et indiges si in durinē lapidis ɔuertat pinguibus et glutinatiuis et separantibus inter medicinā et egritudinem. ℂ Et cū sciueris q̄ vlcera sunt sordida: tunc mundifica ea cum eis que sunt sicut aqua mellis. et fortior illa est aqua salsa: et aqua in qua cōdiuntur oliue salite et decoctio piscium salitorū. ℂ Et necessarium est tibi in sa

tale vt administres ea que sunt sicut trocisci de arsenico procul dubio, cum pertransierit egritudo nouitatem et non prohibuerit ab eis prohibitor. ¶ Et scias quod clisteria pinguia glutinatiua sedant dolorem eius qui habet vlcus in intestinis suis corrosiuum: sed non sanant: et non cures in corrosione nisi de medicinis conferentibus corrosioni et sunt mundificatiua abstersiua cum exiccatione et stipticitate: et ea ex quibus fiunt trocisci. ¶ Et non oportet vt multiplicentur super ea glutinatiua et pinguia: et sepe ponentur inter ea: et inter corrosionem et valentia corrosioni. et quandoque ledunt et dolorem faciunt: sed non respiciatur ad illud. ¶ Et scias quod quando tu multiplicas cum clisteribus acutis oportet vt facias sequi ea incarnatiua assumpta ex stipticis glutinatiuis: et illud cum sciueris quod caro sana apparet. ¶ Et cum aggregantur febris et debilitas et corrosio: et fuerit caliditas et non potest eger vti eis que sunt sicut trocisci de arsenico solis: oportet vt dissoluantur in aquis fructuum stipticorum frigidorum sicut acresta et sumach: et ribes et granata: et rose: et que sunt illis similia: deinde exiccentur et multiplicentur super eos illud et administretur. ¶ Et quandoque non est excusatio quin misceantur iusquiamum album et opium cum eis: aut premittantur narcotica super ea: aut detur infirmo cibus laudabilis: et maior summa horum troc. est a ʒ.ß. vsque ad ʒ.ij. ¶ Et quandoque est rectius vt ponas in aquis eius infrangentia stiptica: et de eis sunt lentes et cuppule glandium: et illud adiuuat in hoc vt accidat cortex. ¶ Et ex eis que fortem faciunt dolorem eius et iuuamentum simul est vt clisterizentur cum tro. de arsenico in aqua salsa cum vehemens est grossitudo mantici. ¶ Et quandoque sufficit febricitantibus et debilibus et illis quorum sensus fortis est et non tolerant acuta clisteria hoc regimen. Incipiatur et clisterizentur cum aqua mellis: deinde post quattuor horas cum aqua salis: deinde dentur eis in potu lactis cum aceto mixto cum aq. sanat. n. eos. ¶ Et ex regimine in ea. clisteriorum est vt clistere fiat paulatim per vices: et cum dolor fit fortior tunc succurrere cum oleo ro. et clisteriza cum eo. ¶ Clisteria vero que administrantur in retentione san. et prohibitione fluxus eius sunt alia et sunt proxima clisteribus prohibitionis fluxus ventris. et quandoque fiunt ei tro. qui administrantur in eo per se. ¶ Et nos quidem dicamus nunc clisteria et collyria et troc. qui ingrediuntur in clisteribus. ¶ Ex clisteribus itaque leuibus in hoc et in fluxu ventris calido est vt fiat clistere cum aqua arnoglosse sola: aut cum aliquibus tro. quos dicam. et fiat clistere cum pane similagineo azimo trito in succo. ¶ Et ex clisteribus leuibus est vt sumatur aqua ordei et oleum amigdalinum et vitellus oui et aqua risi decocti cum adipe renum caprarum annualium et colentur et proiiciantur in luto sigillato. ¶ Et similiter decoctio rhu assan decocti cum adipe caprarum et quandoque ponuntur cum eo in ipso cortices granato

rum et galle. ¶ Et simile clystere aque sauich et luti sigillati. ¶ Et iterum clistere iuuatiuum cum est caliditas vehemens: succus rasure cucurbite et portulace et arnoglosse et succus virge pastoris et grani myrti et lentes a quibus aqua bis ciecta est. Aggrega hos succos et commisce cum eis oleum ro. et cerusam armenum: et acaciam et tuciam et si indiget ris opio pone in eis secundum necessitatem et dispositionem. ¶ Descriptio clisteris conuenientis excoriationi est. Recipe cortices amigdalarum et cortices fustici et granatorum et gal. et sumac et folia senacie et radicem alientiz. dixentur itaque cum vino donec inspissentur: deinde colentur et terantur aliqui trocisci clisteriorum et ponantur in eo cum oleo myrtino. ¶ Collyriorum autem ad excoriationem medicinarum matres sunt myrrha et thus et crocus et sandaraca et alumen et storax et castoreum cum adest opium et lini et charta combusta et san. draconis et cornu ceruinum adustum et chimolea et luta que currunt cum ea et climia et merdasengi et que sunt similia illis. et quandoque necessaria sunt atramenta et arsenicum. ¶ Collyrium ad excoriationem et tenasmonem: myrrha et crocus et thus et opium conficiantur cum albumine oui. ¶ Aliud sandaraca storax myrrha crocus opium: conficiantur cum aqua arnoglosse. ¶ Et quandoque fit ex huiusmodi medicinis mirum cum oleo ro. et cerusa et administratur super pannum et frustum coti et ponitur in ano secundum quod ponitur in ypotenta ita quod equetur illud et mundificetur. ¶ Tro. autem clisteriorum excoriationis sunt sicut tro. de arsenicio ad excoriationem: et tro. stelle: et oportet vt seruentur in vinacia vue vt conseruetur in eis virtus et tro. de charta combusta. ¶ Descriptio troci. charte combuste. ʒ. x. arsenicorum adustorum et corticis eris et aluis iameni et gallarum et calcis que non est extincta omnium. ana. ʒ. xij. fiant ex eis tro. cum succo arnoglosse quorum vnusquisque pondere. ʒ. iiij. et puo ex eis administretur pondus. ʒ. i. et magno tro. i. integer. ¶ Tro. alius. Recipe sumac et capita granatorum et succutum et balaustiarum et grana acreste et calcantum. et colcotar et eris adusti et antimonij omnium. ana. partem. i. floris eris partem. ß. fiat ex eis tro. ¶ Tro. fortis. Recipe calcem et alcali et acaciam et gallas arsenicum terantur cum aceto aliquibus diebus et informentur tro. et ex fortitudine eius quandoque sufficit vt clisterizetur cum aq. arnoglosse. ¶ Emplastra autem et epithimata iuuantia in hoc sunt emplastra predicta in c. curationis fluxus ventris absolute. ¶ Et iam expertum est epithima de tro. stelle cum aq. myrti et contulit ei valde. ¶ Et quando non cessat dolor tunc sedeat infirmus in tina in cuius aq. decocta sunt stiptica non cum aliquantulo aneti et fenugreci et altee: et si fortior fiat sitis et angustia in excoriatione colica administra lac acetosum decoctum in aq. sauic quod vtraque infrigidante sint. ¶ Quod si dolor adeo fiat fortis donec appropinquet sincopis non erit excusatio narcoticorum: et ante illud clisteriza cum adipe vaccino cum aqua sauich ordei absque expulsione. ¶ Et forsitan se

sedabitur dolor ⁊ abscidet egritudo ꝓpter illud quod
accidit de equatione hu. ⁊ si non sedatur: cura cum eo
quod scis. ¶ Et si vis clysterizare in huiusmodi hora cum
hoc clisteri: sumatur aqua decoctionis ordei ⁊ risi: ⁊ adi-
pes renum caprarum: ⁊ oleum ro. ⁊ gummi arabicum ⁊
cerusa ⁊ vitellum oui: conquassentur omnia in loco vno
⁊ si vis pone in eo opium ⁊ administra. ¶ Et cum
fuerit excoriatio flegmatica tunc necessarium erit vt
incipias in curatione eius cum eo quod incidit ⁊
educit ipsum ⁊ facit acquiescere ab eo: ⁊ cibetur cum
huiusmodi donec sint cibi eius ex piscibus saliti ⁊ sina-
pis cum sicla ⁊ almuri ⁊ alcaniguanic. sint tin-
cture eius ex eis que sunt sicut granatorum grana
cum oleo cum seminibus ⁊ sinapi que incidunt.
¶ Et quandoque multiplicatur cibatio ⁊ albusir assato
cum iam sumpserit aliquid ex medicinis que ad
caliditatem declinant sunt sicut alcanzi ⁊ cardamo
mum iuuatur cum eo. ¶ Et dixerunt quidam quod qui-
dam homo vlcera intestinorum iuuatus est cum elec-
tuario quod omni die sumebat in potu cum vino:
deinde cibabatur albusir assato: fecit illud aliqui-
bus diebus ⁊ videtur quod sit illud huius generis. ¶ Et
iam dixerunt quod quidam homo fuit curans dysente-
riam antecedentem cura mortificante: aut sanan-
te in die vno. ¶ Cibabat hominem pane cum cepe
acuto ⁊ minorabat potum eius in illo die: ⁊ cliste-
rizabat eum in mane cum aqua salis acuta: de-
inde consequebatur illud cum clisteri medicine for-
tioris ex clysteribus incarnatiuis: ⁊ si intolera-
bat dolorem eius cum quo curabatur sanabatur: ⁊ si
non moriebatur. ¶ Et erant clysteria eorum ex
huiusmodi clisteri. Recipe sansuci cymini carmen-
salis foliorum aldemest humidorum melliloti omnium
ana ʒ.i. ⁊ olei lxist. ij. decoquantur in oleo: donec con-
sumatur tertia ⁊ coletur ⁊ administretur illud oleum
clysterizando. ¶ Et iterum confert eis clystere cum
decoctione risi: ⁊ quandoque ponuntur in ea pisces sa-
liti. ¶ Ceratum decens in hac specie egritudinis.
Recipe carnis dactilorum pondus lib. ij. ⁊ ß. ⁊ ma-
sticis ʒ.i.ß. ⁊ aneti humidi ʒ.vi. ⁊ aloes ʒ.i. ⁊ ce-
re ʒ.x. ⁊ olei myrtacei: ⁊ olei ros. q. sufficit. ¶ Et
quandoque ponitur in ipso semen nasturtij proprie cum
sentitur flegma vitreum. ¶ Excoriationi autem
melice post regimen melie ⁊ splenis secundum quod di-
ximus in loco ante hunc: ⁊ post rectificationem
regis confert suffuf de lino: ⁊ conferunt ei clisteria
de risi: ⁊ sint in eis species aromatice ⁊ scias calida
⁊ lenia ⁊ scias stiptica. ⁊ ponantur in eis oleum ros.
⁊ vitellus oui: ⁊ eorum cibi sint a quibus generatur san.
¶ Et quando fuerit vlcus malignum non erit excusa-
tio quin fiat clystere cum aqua salis gemme: dein-
de sequatur ipsum si indiges eo cum illo quod tam
valde mundificat donec appareat caro munda:
deinde cura cum clysteribus incarnatiuis. ¶ Et
clysteria iema ad hoc sunt sicut clystere in quo
ponuntur spine egyptiace partes iiij. ⁊ ellebori nigri
partes ij. decoquantur cum aqua ⁊ sal gemma.
¶ Quod si illud non confert: tunc administrentur

troc. de arsenico. ¶ Excoriatio autem que fit ex
fece curatur cum eo quod lenit nam ⁊ sint in eo leni-
tas ⁊ vnctuositas ⁊ glutiatio ⁊ lubricitas. ⁊ pre-
mittat ante cibum sicut vitellum oui sorbile: ⁊ si-
cut ius galli decrepiti: ⁊ sicut iura alesfidabegi
facta ex pullis facilibus impinguans. ¶ Et ad-
ministrentur clysteria lenitiua ex succis glutinan-
tis lubricatiuis simul cum oleo ro. ⁊ vitello oui
⁊ similibus. ¶ Et quandoque confert cum prolongatur hec
excoriatio vt sumantur semen lini ⁊ semen psillij
se. maru ⁊ se. altee. ⁊ accipiatur mucilago eorum ⁊
detur in potu ante cibum. Ipsa enim aggregat ad lu-
bricitatem ⁊ sedationem doloris ⁊ glutinationem.
¶ Et sumere pruna ante cibum quandoque remouet
hoc accidens. ¶ Excoriationi vero secundum successione
potus medicine conferunt medicine singulares
glutinatiue predicte. ⁊ confert ei dragagantum
assatum de quo bibant in lacte acetoso ʒ. iij. ⁊ ß.
⁊ quod est ʒ. ⁊ confert ei valde vt fiat clystere cum bu-
tyro vaccino recenti bono. ⁊ quandoque ponitur in ipso
aliquid de san. draconis. ⁊ quandoque confert ius ventris
in aliqua excoriatione colica ⁊ non est medicina dignius.
¶ De cura fluxus ventris facti propter cibos. Ca. viij.

Uera nota ad istos est vt prohibeatur
descensio eius dum non accidit colyri-
ca fortis superflua. Sed si fuerit ex mul-
titudine cibi fiat illud ⁊ administretur
fames post illud. ⁊ quando descenderit sumat aliquid
ex robub stipticis. ¶ Et si acciderit debilitas
sumat albanyz: aut suffuf de granatis. ¶ Et si sen-
titur debilitas in stomacho cum eo quod accidit de multi-
plicatione: ⁊ sequitur illud id quod accidit de rugitu ⁊ ven-
tositate: sumat belauftiarum ⁊ thuris ⁊ anisi
partes equales ⁊ conficiantur cum passis tritis cum suis
interioribus ⁊ comedat ex eo omni mane quantita-
tem nucis. ¶ Et iterum sumat medicamen de
acoro ⁊ alcamecrzech dictum in antidotario.
¶ In secundo autem ex corruptione ciborum in seipsis aut
in eo: aut qualitatibus malis in eis: aut veloci-
tate administrationis eius in eis: oportet vt sumat po-
stea cibos boni chymi. ⁊ curetur impressio remanens
ex caloris ⁊ frigoris cum eo quod scis ex eius frig-
aut calid. ¶ Et si fuerit causa viscositas eorum ⁊ lu-
bricitas ipsorum: conuerte ad eos illud in quo cum
lenitate est stipticitas. Frigus autem eorum ⁊ caliditas
ipsorum sunt secundum quod eis conuenit. ¶ Et si causa fuerit
permissio lubricitatis permutat stipticum. ¶ Et si causa
fuerit postremitas cibi cuius velociter fit digestio
apud regimen: tunc sumat spodium ⁊ aliquid de ro-
bub vt rectificetur stomachus ab impressione eius cuius
alteratio nocuit ipsum. nam secundum plurimum accidit calefactio.
¶ Et si faciat accidere raro fricatem propter acetosita-
tem cibi in quibusdam dispositionibus huiusmodi regimen
sumat spodium cum canzi. ¶ Et si causa fuerit pau-
citas cibi: aut subtilitas substantie eius cibetur post
ipsum carnibus grossis molusat ⁊ condiatur cum
stipticis ⁊ cum aceto preparatis: ⁊ piscibus sali-
tis ⁊ similibus. ¶ Quod si timeatur debilitas

digestionis cum hoc cura seminibus condiet.

¶ De cura fluxus cerebralis. Cap. ix.

o Portet vt hūs eum oino non dormiat sup collū. ¶ Et qñ excitatur a somno ē ei necīu vt vtat vomitu quatenus egrediat humor grossus effusus ad stōm ex capite faciens fluxum. ¶ Et vt administref illud qđ diximus in .c. catarri de rasione capitis ꝛ fricatōe eius cuȝ rebus asperis ꝛ ex vaporibus capitis ꝛ administratōe rubificantiū ꝛ cauterizantiū sup ipm ꝛ ex ꝯfortatiōe eius ꝛ rectificatiōe cōplōnis eius. ¶ Et qñqȝ necīu est cauteriū: ꝛ non oȝ vt administref retentio eius a stō cum medicinis stipticis ꝛ magnificef timor: imo oȝ vt extrahaf illud qđ de eo aggregaf supius per vomitū: ꝛ illud qđ descēdit ex via intestinoꝝ: ꝛ si non cum alio saltē cū clisteribus: ꝛ restringaf illud qđ de eo descendit ad ventrē: non cum illo qđ cōstipat: quare sedeat mā in ventre imo cum eo qđ est siīe illi quo retinef ex pectore ex eis que diximus in suo .c. ꝛ cū eo qđ docuim⁹ te i .c. cure catarri ex abscisiōe cāꝝ faciētiū catarꝝ ꝛ rectificatōe eaꝝ.

¶ De cura fluxus opilatiui. Cap. x.

f Luxus opilatiui plis fit cuȝ piodis: siue sit a corpore toto: aut sit ab opilatione in epate: aut inter epar ꝛ intestina. ¶ De errore igif est vt cadat additio in opilōne per stiptica: imo oȝ vt iuuetur qđ expellif ab opilōne cuȝ eiōne. ¶ Cūqȝ eiantf vic ab eo misceanf medicine apitiue opilationū vt apiant eas. ꝛ qñqȝ necīu est in apiendo opilōnes solutiuuȝ fortiter attrahens mās grossas gñantes opilōnē ꝛ clisteria fortis apertionis ꝛ attractōis. ¶ Et vomitus est ex rebus magis iuuatiuis ad illud qñ cadit ex obuiatione ipsius quēadmodū testaf hyp. ¶ Et rectius qdē est hūti hanc egritudinē vt comedat cibū suū in pluribus vicibus non in vice vna: imo in oī hora quātitatē que ptinet ei de cibo suo: deinde oȝ vt patiaf. ¶ Deinde oȝ vt ꝯseq faciat cibū suū illud qđ adiuuat ad penetrandū cū velocitate ꝛ aperiat opilōnē cibo. ꝛ melius illo toto apud. S. ē diacalamētū: ꝛ def de eo añ cibū vsqȝ ad anf. i. ꝛ cū digerif cib⁹ def ēi ð eo qñtitas .3. 5. ¶ Et vinū vetus forte subtile paucū est bonū valde: cum administraf post cibū. ¶ Et tyriaca est res magis iuuatiua ad illud. Et qñ rectificaf digō cibi balneef. ¶ Fricatio aūt oȝ vt non ab ipso sepef ante cibū ꝛ post ipm: ꝛ qñ debilitaf indiget fricatōe vehementi cuȝ pāno aspo dorsi ꝛ ventris. ¶ Et qñqȝ necīu est vt liniaf corpus eius pice ꝛ medicīs rubificātibus ¶ Opilōnē vero apitionē iam sciuisti: ꝛ oȝ vt non soluaf eger iste a fricatōe: nā cū tu curaueris eum: ꝛ aperies opilōnes ꝛ resolueris humores opilatiuos penetrabit cibus ad corpus ei⁹: ꝛ nō accidet diarria p⁹ illð ꝛ ꝯfortabif corp⁹ ei⁹.

¶ De cura fluxus liquefactiui. Cap. xi.

i N eis que sunt sicut ethica ꝛ ptisis: ꝛ que hac via incedunt non speratur vt curef: nisi sicut sperak in curatiōe cāe eius. ¶ In eo aūt qui est infra illud curef corpus cum infrīgidatiuis humectātib⁹ ꝛ acribus ꝛ embrocis f'm illud. ¶ Et extīguaf cum eis que sunt sicut troc. de spodio. ꝛ troci. de cāphora: ꝛ cum epithimatibus ꝛ emplis infrīgidatiuis sup cor ꝛ pectus ꝛ epar. ¶ Et fiat cibi ei⁹ ex carnibus leuibus bulitis: ꝛ infrīdatis ꝛ musilat ꝛ caro piscīu ꝛ succabegi cuȝ aceto ꝛ panis similagineus bene ꝯfectus ꝛ fermentatus ꝛ panis cum assaf. ¶ Et qñqȝ fit ex eo sorbitio permixta cum gūmi. ꝛ sit cibus qui fit de acetosa ꝛ silibus. ¶ Et non retineaf expulsio vice vna imo retineaf gradatim cum hmōi curatōibus ꝛ cum tro. de spodio restrictiuis ꝓprie: ꝛ cum tro. f'm hūc modū. ℞ ecipe lutū armenū ꝛ spodiū ꝛ castaneas ꝛ semen acetose excorticatuȝ ꝛ almirberis ꝛ ro. ꝛ gūmi assatū: ꝛ cancros adustos: teranf oīa ꝛ ꝯficianf cuȝ aqua cydonioꝝ.

¶ De cura flux⁹ fci a spissitudīe cutis. Ca. xii.

i Am inuenimus ad signa eius vbi docuimus regimen attractōis māeꝝ repletionaliū ad exteriora corporis: ꝛ melius qdē est vt extrahanf humores pp stōmā ꝛ fluxū ventris ptinentē a quo iam expediti sumus. ꝛ administrenf balnea cū aqua apituis: ꝛ sunt illa in qbus decocta sunt apertiua: ꝛ cū lauatiuis ꝛ mūdificatiuis. ¶ Et multotiens vtanf iniōibus tertie. ¶ Et si fuerit spissitudo vehemens administref fricatio cuȝ pānis lineis asperis ꝛ cum villis donec rubeat cutis: deinde effundaf sup eam aqua calida ꝛ aque in qbus est virtus apertiua eorum que diximus.

¶ De cura colirice passionis. Cap. xiii.

c Olirica passio hȝ regimen in principio cum mouef: ꝛ regimen in medio sui motus: et regimen apud commotionē suā malā: et inobedientiā suā malitiosaȝ: et motionē accñtiū suoꝝ timorosoꝝ. ¶ Cū apperit signa colice passionis et incipit eructuatio alterari a dispōne sua et sentif in stō grauitas et in intestinis punctura: et qñ est cum ea nausea: tunc oȝ vt non sumat sup illð aliqd oino: neqȝ post illud nisi cū timef casus virtutis: tūc. n. regē cum eo qđ dicemus. ¶ Primū igf qđ oȝ fieri est vt expulsio fiat per vomitū si fuerit cibus adhuc ꝓximus supioribus: et si non fuerit ita ꝯñr adhibeat aliqd qđ ipm deponat ex eis que leniūt nām: et sit illud qđ facit vomitū lenificatiuū cū mensura que extrahat illā quātitatē pter qđ extrahat illā sup fluitatē sup illð. aut remeāt ab ea. ¶ Et oȝ vt expellant cum eo in quo nō sunt due malitie: mollificatio stōi et debilitas virtutū eius sicut in oleo sisamino et oleo de oliuis: et aqua calida: neqȝ cum illo

in quo nō est glutinatio cū ipsi indigē 3rio glu
tinatōis: imo cū eo qd̄ est sicut aq̄ mellis ꝛ syru
pus acetosus dulcis cū aq̄ calā nō ꝑꝑ necātatē:
imo cū eo qd̄ est sicut aq̄ calā sola: aut cū pauco
baurach: aut cū sale naptico: aut aq̄ calā cū ci/
mino pauco. ¶ Et silr̄ si vomuerit ꝑ seipsos ꝛ
accit eis subuersio nō obediēs. ꝛ nocet eis per
illud ē: tunc opꝫ illic vt curet. Hyp. n. dixit ꝙ
vomitus qn̄qꝫ ꝓhibet vomitū: ꝛ fluxus fluxū:
ꝛ fluxus vomitū: ꝛ vomitus fluxū. ¶ Et corā
fluxus oꝫ vt fiat cū suppositorio leni ex terenia
bin: ꝛ zuccaro: ꝛ sale: aut clysteri leni ex aq̄ sicle
q̄ntitate. lx. ʒ. ꝛ baurac pauci sup eā q̄ntitatē aur.
i. ꝛ zuccari ru. q̄ntitate. ʒ. x. ꝛ olei ros. ꝛ sisamini
q̄ntitate. ʒ. vij. aut cū aliquo qd̄ bibat sicut cymi
nū. Ipm̄ n. ē iuuatiuū i hoc valde. ¶ Cū ergo
scieris ꝙ m̄āe in corpore colice sunt cōmouē
tes eā: nā ipse qn̄qꝫ sūt de adiuuātibus ad hoc
vt accidat colica passio: ꝛ nō est timor tot᷒ ex
cibo: nō inuenis excusationē qn̄ īfrides stōꝫ tūc
exterius cū eo qd̄ infrīāt: ꝛ si nō cū alio saltē cū
nunc post adiutoriū eius ad vomitū si declinet
ad illud cū mensura itolerabili. ꝛ in illa īfrītōe
est sedatio sitis si fuerit. ¶ Cū ergo supabūdat
vomitus ex eis q̄ retinēt ipm̄ est infrītio stōi cū
hmōi: ꝛ ponere vētosas sup vētrē absqꝫ incisio
ne: ꝛ si fuerit frīn infrīāns ex succis fructuū erit
ē magis iuuatiuū ꝛ si misceant cuꝫ eo sandali
ꝛ cāphora: ꝛ rose: ꝛ liniat cū eis almirach: erit
iuuatiuū. ¶ Et qn̄qꝫ necc̄iū est stringere extre/
mitates. ¶ Et si fuerit caliditas fortis curet cuꝫ
medicamine de luto anesiburni dcīn in antido
tario. ¶ Amplius oꝫ vt ꝯsideres illud qd̄ egre
dit: dū. n. pseuerat cū do chilus ꝛ aliqd̄ hōge/
neū ei ꝛ cibus nō ꝯcedit eius retētio oīno ali/
quo mōꝛ. In ipo. n. ē timor magnus. ¶ Cūqꝫ
alterat ab illo alteratōe forsitan feda necc̄ia ē eis
retētio. ¶ Et silr̄ cū illud qd̄ egredit est res cu
rathi a viscosa: aut colica: aut alia ex eis q̄ debi
litant corpus ꝛ iprimūt in pulsu ꝛ faciūt eū fre
quentē ꝑm equalitatē: ꝛ descendentē: ꝛ faciunt
apparere in corpore sicut extenuationē ꝛ in mi
rach sicut spasmū: ꝛ forsitan accīit sicut sitis ꝛ fe
bris signt ꝙ solū ventris ꝑmutat ad sanitates.
¶ Et oꝫ vt adiuuet in retentōe eius cū robub
stipticis. ꝛ qn̄qꝫ ꝯdiunt cū eo. qd̄ est sicut men/
ta: ꝛ si euomuerit ea reiterent sup eos ꝛ dentur
eis paulatim. ¶ Et nō oꝫ vt cesset a dando in
potu medicinas restrictiuas: ꝛ robub stiptica
ꝑm ꝟtutē eorū: imo oꝫ vt iterent sup eos: ꝛ fiat
ꝑmutatio de vna medicina ad aliaꝫ: ꝛ sint oēs
stōatice. ¶ Et aq̄ ro. calefcā ꝯfortat stōs eoꝝ ꝛ
calefacit ꝛ ꝓhibet ex egritudinib᷒ eorū. ¶ Et
ista robub opꝫ vt non sint acetositatis talis que
mordicent stōm ē: ꝛ sint adiuuātia ad māns
imo si est cū eis aliqd̄ ex hoc frāgat cuꝫ re que
non sit de gn̄e eius qd̄ soluit: aut vomere facit.
¶ Et acetosa qdē ꝯuenientia sunt in excoria/
tione. Et silr̄ ea q̄ sunt vehemētis frīatis ex eis
q̄ bibunt actu. Et qn̄qꝫ nō ꝯueniunt eis ꝑ hoc
ꝙ ꝑcutiunt stōm. Et plurimi q̄bus ista ꝯueniūt
sunt illi qui sunt colici: quare oꝫ vt expiat dispō
qua recipiūt ea. ¶ Et syrupus factus de menta
cū aq̄ granatoꝝ expressoꝝ cū pulpa sua cū ali/
quātulo mente est bonus eis ꝓhibens vomitū
eoꝝ. ꝛ silr̄ aq̄ granatoꝝ acetosoꝝ. ꝛ qn̄qꝫ ponit
in ipso aliqd̄ de luto aromatico qd̄ comedit.
¶ Et cū plurimi eoꝝ bibunt aquā calidā for/
titer ꝛ expandit virt᷒ ad venas eius: ꝛ redeunt
m̄āe expanse ad venas. ¶ Et oꝫ vt vaces ē ad
vaporatōes ꝛ vnctiōes ꝛ oleis in q̄bus sunt cō
fortatis ꝛ stipticitas: ꝛ calefactio subtilis super
hypocondria sicut oleo de neridē ꝛ de lilio nar
cisino ꝛ oleū ro. ꝛ ē oleū in quo bullitū ē ma/
stix ꝛ est inunctio bona eis ꝓpter cuius colli
ca passio est a cibis grossis. ¶ Iuncture vero
ꝛ lacerti inungant cū eis q̄ sunt sicut oleū ro.
aromanzatū ꝛ sicut oleum vio. cum cera pauca.
¶ Et emplastrent stōi eoꝝ cum emplio stipti/
cis infrīātiuis vehementis stipticitatis: ꝛ sicut
eis aromaticitas ex eis que scīuisti. ¶ Et cum
necc̄iū facit timor vt ꝓhibeas colicā passionē
ꝛ nō euāas sunt oīa que oportuit euāri de cibo
corrupto ꝛ humore malo: deinde cōmouet: tūc
oꝫ vt cibes eum adhuc cum cibis frangentibꝫ
ipm̄: deinde euāes eum post aliquot dies cū eo
qd̄ soluit ipm̄. ¶ Cum ergo senseris ꝙ cā tota
non est ex cibo: sed est illic sicut fortitudo frigo
ris stōi ꝑparabis in retinendo vomituꝫ eorum
postqꝫ vomitu expuleris quātitatē quaꝫ opor/
tuit expelli cum syrupo de menta ꝑmixto cum
musa pauca: aut cum virtute xiloaloes: ꝛ facu/
sint emplastra eoꝝ declinora ad calefactionē:
ꝛ fac vt illi sup qd̄ dormiunt ex cibo ꝑmixta sit
virtus pulloꝝ colūbarū. ꝛ sint cum eis species
ꝑm quātitatē quā existimas: ꝛ panis infusus in
passo ē. ¶ Cūqꝫ feceris hūiusmodi hoc accidēs
ex potatione ꝛ emplastratōe illud qd̄ diximus
tunc necc̄ium erit vt ingeniū inuenias in facien
do eos dormire super lectos stratos pānis cuꝫ
canticis somniferis ꝛ cantilenis ꝛ cunis ꝛ ꝑssio
ne leui sic ꝙ dormiant super eam. Et cum eis
que diximus in faciendo dormire illos super
quos dn̄ant vigilie: ꝛ oꝫ vt sit locus eorū locus
in quo non sit lumen plus neqꝫ frigus. Frigus
nāqꝫ expellit humores eorū ad interiora. ꝛ ne
cessitas ad trahēdū eos ad exteriora est necessa
ria. ¶ Qd̄ si pulsus incipit minorari ꝛ vide/
ris aliquid de impressione spasmi ꝛ singultus
incipies ꝛ dabis ei in potu aliquid de vino dul
ci odorifero in quo est stipticitas cum aqua cy/
doniorum ꝛ tortellis: aut medullam panis si/
milaginei calidi quantum possibile est. ꝛ si ne/
cessarium est quod sit fortius illo accipiatur ca
ro plurima ex carne molli ꝛ tenera q̄ sit ex car/
ne auium ꝛ arietuꝫ ꝛ incidatur ꝛ ponatur sicut

est in vase: et decoquatur quousq amittat aquositatē suā: et forsitā ad se redire eā faciet: deinde exprimat fortiter: post decoquat illud qd expressum est ex ea paulatim: et fiat acetosum cū aliq̄ fructuū infrigidātiū et meliores eis sunt granata et cydonia. ℂ Et sunt ex hoībus qui ponūt cum eo aliqd occultū ex vino et sorbēt. et si digitus soluat in eo panis paucus non erit in eo malum: deinde dormiāt super illud. Et nō est malū eis vt vua pēsili de qua ipsi accipiant cū appetūt eā et sumēt ex ea parū masticando eo grana eius bene. ℂ Qd si nō retineat in stōis eoꝝ aliqd de hoc et alijs: et declināt ad vomēdū tūc pone sup inferiora vētriū eoꝝ ventosas magnas apud vmbilicū sine incisione. Qd si nō steterint sup ipm: tunc sup illud qd est inter vtrasq spatulas decliues ad inferiora. ℂ Et si possibile fuerit vt sic dormiat erit rectū: et si fuerit magis decliue ipm ad inferiora liga qd est sub ascellis: et adiutoria eius: et fac cū dormire si possibile est: et cū excitat ipm dolor ventosarū: aut instita tūc iterata ea ambo super ipm: et nō alteres ea ambo vsq quo sis secur⁹ vt incipiat cibus discēdere a vomitu: aut sedat motus descensiōis in fluxu vētris: tūc.n. solue qd cūq fuerit amboꝝ paulatim. ℂ Si aūt non recipiat aliqd: imo fluxu vētris educat ipsum: tunc aggrega in cibatione eius inter stiptica et inter ea in quib⁹ est stupefactio aliq̄ sicut anisum assatum qd ponat in decoctione papaueris: et ponat sup ipm galia: et nō ponas in ipsa dulcedinē. Dulcedo.n. qūq facit cā ad abhorrēdum et lenitatis et fluxus et solonis nāe. Cū ergo desideris ei hmōi facit ipm dormire desuper. Qd si fuerit illic vomitus pūr: adhibeas ei codeagium.i. de syrupo mēte: aut rob eius. et si fuerit fluxus vētris pmitte sup ipm suctionē aque cydonioꝝ stipticoꝝ alzarur et piroꝝ alsceni et maloꝝ alsceni muzoꝝ algobara. ℂ Sitis aūt eorū frāgit cū eis que sunt sicut sauich maloꝝ cū aqua granatorum. et op3 vt nō separent ab eis odores cōfortatiui et restaurent sup eos: et oē qd mouet in eis subuersionē aie pmutet ad illud. ℂ Et qūq abhorrēt qdā eoꝝ odorē panis: et quādoq delectant eo qdā eoꝝ: et qūq abhorrēt quidā eorum odorē vini: et qūq delectant eo quidā eoꝝ: et silr vinū: et silr suffumigationes. ℂ Fructuū aūt odorē pl'es eoꝝ recipiunt et op3 vt nō cibent aliquo dū nō verificatur eoꝝ fames. Qd si famē patiant ante mundificationē nō cibent: imo mittant in balneū et fūdat super capita eoꝝ aqua tepida et exeāt et nō morent. ℂ Si aūt appareat spasm⁹ administra sup iūcturas cerata leuia cal'a, pfundantia: sicq in hyeme cū oleo de nenufē et de liliorum et in estate cū oleo ro. vio. et silr, pijce sup eā pānū infusum in oleis humectātibus lenitiuis et in oleo de oliuis. ℂ Et oportet vt in inicio fit in mādibulis et incessanter eleuet cū mento et lacerto mouēre genas iferiores ad supiora cū cerotis. ℂ Exterum cū quiescit iflāmatio colirice passionis et dormiūt et excitant: da eis in potu aliqd de robub et fac eos igredi balneū cū facilitate et nō multiplicēt morā in eo: imo qātitate qua sumāt de hūiditate balnei: deinde extrahe eos et cooperi ipsos et ciba eos cibo pauco leui boni chimi et calefac eos: et nō dimittas eos plm bibere valde et separēt inter aquā et vinū si sumpserint stiptica sup cibū. ℂ Et prepa post illud in confortādo stomacos eorum cum eis que sunt sicut troc. de rof parui et magni: et sicut geleabi et spodium et cum eis que sunt sicut alkanzi. ℂ Et multotiens quidem fit balneum causa sparsionis humorum et māa colirice passiōis et euēt⁹ ꝯfortationis in membris.

ℂ De regie flux⁹ medicinalis. Cap. xiiij.

AD hoc iā singulare fecimus ca. vbi diximus medicinas solutiuas et vomitiuas et earū administrationem. Sed cū hoc nos dicemus breuiter qꝫ in principio sui oportet vt curet cū lactibus et oleis et proprie cū ingeniat in lactib⁹ vt sint stiptica: et in oleis vt sit in eis aliquid ex h. Hoc enī tēperat cām sanguis. ℂ Et qūq sufficit i pncipio lac et oleum et aq̄ cal'a et qūq est sanano in potando ista vna vice post aliā. ℂ Et bibatur aq̄ calida et ppie cū adheret ex substantia medicine aliqd stō et intestinis. ℂ Ipsa.n. trāsmittit eius audaciā: deinde cōseqūs illud cū clisteri confortatiuo tēperate et cibo similiter.

ℂ De cura fluxus cretici. Cap. xv.

NOn oportet vt retineat flux⁹ creticus cū nō pducit ad timorē. Qd si supfluat curet cū ppinq̄ illi q̄ curat colirica passio: verūtū nō oportet vt cibet aq̄ carnis si fuerit egritudo acuta valde: imo cibet eo in quo est infrīgidatio et ingrossatio sicut ē sorbitio facta ex sauich ordei et sauich malorū. ℂ Et si tolerat carnē: cibet cū eis q̄ sunt sicut pisces recentes decocti cum granis granatorum: aut cū aqua eoꝝ conditi cum seminibus stipticis et que sunt ex coriandro in aceto posito et exiccato et similibus eis.

ℂ De tenasmone. Cap. xvi.

PRimum qd op3 te scire de dispōne tenasmō ē an est tenasmō veꝝ aut tenasmō mēdosum. ℂ Et tenasmon qdē mēdosum ē vt sit in ano fex sicca retēta et quādoq exprimitur ex ea aliqd: et quādoq ab radit intestinum ppter laborē qui prouenit ex motu eius: qūq.n. est illud et existimat qꝫ illic sit tenasmon. ℂ Si ergo ē aliqd ex illo op3 vt cures ipm cū clisterib⁹ lenib⁹ et cū collyrijs mordicatiuis. Qd si nō agunt clisteria lenia acuē ea cū lenitate et humiditate sua aliqua acuitate vt extrahatur graue ex eis: deinde si indigeas in

reliquo humiditate et lenitate pura sis contentus eis. ¶ Et quãqꝫ idigebis vt in potu des pillulas de bdellio. aut gũmi alborim si fuerit illic grossitudo mãei. ¶ Et si fuerit colica sindigebis eis q̃ sunt sicut cassiafi. et syru. violace⁹ et similia: et pillis factis ex medulla cassiefi. cũ succo liquiritie et dragaganto. ¶ Si aũt fuerit tenasmon purũ: tũc si fuerit cã ei⁹ frigus adueniẽs ano: curabis ipm cũ vaporationib⁹ et cũ clysteribus calis: et cũ furfure cũ quo vaporabũtur anus et coxe et pecte͂ et emũctoria: et sedeat sup miliũ et salẽ calefacta ãbo in pãno: aut euaporent cũ spongia et aq̃ calefacta: et cũ spõgia sicca calefacta: et iungat cum cerato ex qbusdam oleis calis et stipticis. et calefiat loc⁹ eius et pmisce eũ cũ vino calefacto et oleo omphacio: aut pcipue ei vt igrediat balneũ calm et sedeat super terrã calam. ¶ Et scias q frigus nocet tenasmon in plibus horis: et pp illud est calefactio subtilis ɔferẽs eis in plib⁹ dispõnibus. Et silr sunt plẽs spẽs tenasmon qb⁹ ɔfert vaporatio: sic nocet ei⁹ infrãtio: et plib⁹ spẽbus ei⁹ nocet assumptio medicinarũ q̃ gñant chimũ grossum et viscosam. Et si fuerit cã ei⁹ duricies rei sup quã sedet hõ mollificet cum cerato et oleo anetino aut camomillino cum bdellio et cera: aut cũ oleo calido in q̃ ponas spõgiã et approxpinques loco. ¶ Et si fuerit cã eius apa calm stude in retinẽdo illud qd currit ad apa in via venarũ aut ex via flux⁹: et rege apa et tempera humorẽ calm: et opꝫ vt curet in initio sui cum flõmia si necẽium fuerit et cũ minoratione cibi multa: imo fac eũ ie iunare si possibile est ei illõ duob⁹ diebus. et vt administres sup eum in pn⁹ aqo t embrocas q̃ declinãt ad frigus aliqd cũ mollificatiõe et phibitione eius qd effundit ad ipm. ¶ Et ex eis q̃ cõferunt ad ipm est filtrum ifusum in aq̃ myrti et rose cũ alcãna pauca. et si ut clystere etiã in pmio cũ eis q̃ sunt sicut aqua ordei et aq̃ solatri et aq̃ rof. et oleũ rof. et albumen oui. ¶ Et si cã fuerit flux⁹ retinebis ipm sicut scis: deinde embrocabis et emplãbis cum mollificatiuis ex camomilla et aneto cõmixtis cũ eis que scis ex stipticis: deinde admistrabis maturatiua q̃uis sint oĩa illa in locis pcerinis. ¶ Et quãqꝫ cõfert clystere cũ oleo dulci decocto cum aliquo ex stipticis. ¶ Et cũ tu cibas melius q̃ cibas est lac recẽter mulctũ decoctũ: qm retinet fluxum desup et lenit loci. ¶ Et ex medicinis bonis qñ vis maturationẽ et resolutionẽ et sedationẽ doloris est empl'm de fenu greco et maluis et empꝫ de mellilοto: et empꝫ de caulib⁹ decoctis. ¶ Qd si necẽium fuerit fortius ponat cũ eo parũ cepe assate et parũ bdellij. ¶ Et ex marã expris cũ apa ẽ inflatũ dolorosum est vt sumant plũbi adusti et lauati et ceruse plũbi ppate cũ opopo. et merdasengi cõ diu pcοs cũ oleo: et ɔficiant cũ vitello oui et oleo

ro. et nos pbauim⁹ ipꝫ et inuenim⁹ in fine vtilitã. ¶ Et sivis distilla sup ipꝫ aquã solatri aut aq̃ coriãdri. et si vis adde i ipso chimiã. et qñqꝫ ɔfert eis chimia sola cũ vitello oui et oleo ro. Qd si cã tenasmõ fuerit apa durũ curabis ipm cũ eo quod scis de curatione apostemãtum duroꝝ et ex eis que expta sunt in hac. est vt sumat bdellium et crocus et alcãna et synapis et allzeiri et trina sicca et cerusa plumbi: deinde aggregentur illa omnia cum eo quod tegit adipem galline et anatis: et medulla cruris vaccarũ pmixtis cũ vitello oui et oleo ro. et oleo allzeiri: et fiat ex eis marã. Si ãt fuerit cã ei⁹ hũo: putrefact⁹ ibibitus illic ex flãte aut colã aut fuerit flã viscosũ curab ipm cũ ablutiõe. et illa q̃ melior ẽ: est q̃ fit cũ eis q̃ sunt sicut aq̃ oliuaꝝ saliarũ cũ q̃ fiat clystẽ mẽsura. ʒ. lb. sumpta ex ea donec egredit illud qd ẽ illic: aut fiat clystẽ ex succo soliorũ side cũ xtute violarũ et turbith. deinde cura ipm cũ sedãtib⁹ dolores ex collyrijs et tenasmon: et qñqꝫ fac necẽium flã potare pillas fetidas. Et si fuerit cã residuũ ei⁹ qd descẽdit i horã: tũc si illic fuerit flux⁹ retinebis ipꝫ. Cũqꝫ retinueris ɔsiderabis: nã si eger tolerauerit: et nõ fuerit spes q flux⁹ redeat clysterizabis q̃ leuiter poteris aut suppones collyriũ ex violis cũ pauco sale: si mã fuerit colica: et ex medulla cassiefi. coagulata: cũ pauco baurach et turbith. et si fuerit mã flãtica. Et si nõ audes illud redi ad illud qd mollificat et aurabũt et sedat dolorem et embrocis et collyrijs. Et qñ difficile fit tenasmõ. et nõ ẽ illic mã egrediẽs: et nõ ẽ nisi eleuatio ad sellã frequẽs: cui⁹ qñqꝫ est apa cã durũ. et quãdoqꝫ est frigus inseparabile: tũc assidua vaporationẽ eius cũ lana infusa oleo calefacto sicut oleo rof. et oleo myrtino et vio. et camomellino et pauco vino: et infunde cum illo oleo anum et pectinẽ et testiculos. ¶ Qd si nõ sedetur tũc clysteriza ipsum cũ oleo sisamino tepido: et retineat ipsum per horas aliquas quoniã sanat eum. ¶ Et hoc quidẽ regimen antiqui dixerũt et fecerũt ipsum quidam posteriorum: et nos iam expti sum⁹ ipsuꝫ et est vehementis iuuamenti. ¶ Si autem fuerit ab vlceribus et corrosione cõsidera: et tunc si est natura sicca nõ dimittas siccitatem eius: imo stude in leniendo ipsam cũ equali lubricitate vt precipitetur egestio. siccitas enim egestionis in huiusmodi egritudine est mala valde. ¶ Et opꝫ vt non cibent amaris neqꝫ salsis valde: neqꝫ acutis neqꝫ acetosis valde. oĩa. n. illa faciũt egestionem mordicatiuã et dolorosam aut excoriatiuã. ¶ Et ad vltimũ opꝫ vt cures ipm curatione corrosionis intestinoꝝ et colera vel cola ipsoꝝ: ɔsidẽs i collyrijs. ¶ Et sinõ indigueris mũdificatione icipies et clysterizabis ipm ex aq̃ mellis et pauco sale cõmixto ei. et sit clystere ei⁹ hoc clystere ita vt nõ sit fex in intestinis

aut fac collyrium ex melle ₇ baurach: ₇ administra ipm. deinde labora in curatione vlceru. ℂ Et si fuerit ab emorroydib' ₇ fistulis ₇ ragadijs curabis eam cu eo qd dicem' in .c. suo.

ℂ De collyrijs que supponuntur ad tenasmon. Cap. xvij.

Collyrior aut que ad tenasmon supponunt meli' est qd ex eis est magis stipticum. ℂ Et ex eis est collyrium de sandaraca ₇ collyria plima ex eis in qbus est narcoticitas que ia dixim' in curatione vlceru. ℂ Descriptio collyrij ad tenasmo. ℞. opiu castoreum ₇ thus ₇ crocu: fiat ex eis collyrium ₇ supponat. ℂ Et iteru galle imature cerusa plumbi thus san. dra. opiu. ℂ Emplastra vo sunt empla facta ex vitello oui ₇ medulla similaginei panis ₇ camomilla aut aque eius expssa ex ea que humida est: ₇ aneto sicco: ₇ altea: ₇ mucillagine seis lini ₇ filibus. ℂ Et ex bonis quibus fit emplim ano ei' sunt pozri decocti deco cti clarati cum butyro vaccino ₇ oleo ro. ₇ pauca cera colata. ℂ Suffumigatioes autez sunt suffumigatioes note ad eas qbus vtantur cuz dolor fit fortior: ita vt sedeat super sede perforatam sup qua equet anus: aut ponat sub' tra lectorum per qd fiat suffumigatio. ℂ Ex illis itaqz e vt fiat suffumigatio ex sulfure ₇ nucleis oliuarum ₇ stercore cameli. ℂ Et si fiat suffumigatio cuz plurimo sulfure subito iuuat eo: ℂ Aque vo in qb' decoquunt malue ₇ anetum ₇ camomilla ₇ altea. Et quidevt retineat illud qd currit sunt aque in qbus decoquunt stiptica. ₇ op₃ vt aggregent inter aquas fm necessitatez. ℂ Qd si anus egrediat lauet ₇ mudet ₇ reducatur ₇ sedeat ille cuius est in aquis stipticis valde aut fiat ei emplim post reductionem ₇ reuersione cu stipticis confortatiuis ptrus ₇ aggregatio cu quibusdam succis stipticis.

ℂ Tractatus tertius de inceptione sermonis de doloribus intestinorum.

ℂ De punctione. Cap. i.

Cause punctionis aut sunt ventositas coartata: aut supfluitas acuta mordicatiua: aut baurachia salsa mordicatiua: aut humor viscosus q no expellit: aut vlc' apatiosi: aut serpetes ₇ ascarides. Et ex punctione est que est fm semita cristis: ₇ est ex signis eius. ℂ Et ois puctio vehemes est filia colice. ₇ cura eius a cura colice ni si colerice: nam si ipsa curatur illa cura est in ea timor magnus: imo punctio que non est cu fluxu cum fortior sit est colica aut iliaca. Et quando peruenit punctio ad cuzez ₇ vomitu ₇ singultu ₇ destructionem ronis signt mortem.

ℂ De signis. Cap. ij.

Ventosa qd fit cu rugitu ₇ inflatioe ₇ extesione sine grauitate ₇ qete cu exitu ventositatis. ℂ Factum vo ab humore colico signt grauitas cu veh emetia mordicatiois inflamate ₇ situ ₇ exit' ei' in egone ₇ est filius colice: ₇ si curet cura ei' erit tior maxim'. Signa aut facte ab humore baurachio sunt mordicatio cu grauitate addete ₇ egressio flatis in egone. Et signa facte ab huore grosso viscoso sunt grauitas ₇ adherentia doloris in vno loco ₇ exit' huius gnis in egone. Et signa facte ab vlceribus sunt signa excoriatiois nota. Et signa facte ab apate sunt signa apatis dicta in .c. colice. Et signa facte a vmib' sut signa vmiu dicta i .c. vmiu.

ℂ De cura. Cap. iij.

Ponetin oi punctioe mali nocete sua ma vt vomat hns ea: deinde soluat. Sz puctio q est ex vetositate curet pus cu regie puenite ₇ alienatioe eius ex q gnat vetositas ₇ minoratioe comestionis ₇ paucitate pot' aque sup cibum: ₇ paucitate motus super cibum: deinde si fuerit ventositas inseparabilis: tuc opoztebit vt curentur intestina cum clysteri euante huorez ex quo ipsa euaporat. Et admistret in eo adeps gallline ₇ oleu ros. ₇ cera. ℂ Aut cu eo quod bibitur. Si fuerit egritudo superius: sicut ₇ dactilicon ₇ hiera in aq de seminib': ₇ sifr dyacidonitem: deinde sumat ea q sut sicut tyriaca ₇ socrugene ₇ filia: ₇ sicut semina resolutiua vetositatu. Descriptio clysteris: decoquant polipodij cetauree cymini aneti ruthe sicce fenugreci se. apij in aqua decoctione bona: deide sumat ex ea podus .c. ʒ. ₇ ponant vel dissoluant i ea opoponaci bdellij ambor an. ʒ. s. aut min' aut plus fm necessitate: ₇ distillent super ea nerideu. ʒ. x. aut olei ro. ₇ mellis. ʒ. x. ℂ Puluis. ℞. cimini baccaru lauri ruthe ₇ ameos omniu an. ʒ. s. ₇ peucidij lapidosi. ʒ. v. fiat ex eis puluis ₇ est dosis. i. ℂ Et iteru sumat cetaur ee grosse podus aur. i. cum decocto. Et ex eis que sunt mirabile iuuameti apud expimetatores est calcane' porci: adurat ₇ sumat ipm in potu hns pucnone vetosam. Aut det in potu de gnis lauri siccis folijs duo coclearia. Et ex eis q pferunt eis est illud qd. ℞. gnor albe ₇ carpobal. ambor an ʒ. i. bibat in aqua cala in mane ₇ sero. Et ex emplis coibus vtrisqz sunt auellane assate cuz corticibus suis cu quib' emplastret locus semper: ₇ similiter vaporationes cu eis que sunt sicut aneum ₇ ruthe ₇ sansucus sicca. Et emplastio vmbilici vel suminis cu granis lauri contritis ₇ cofectis cum vino aut cum aqua ruthe ₇ reseruata tota nocte iuuatiua est valde. Et cib' vetose ₇ flegmatice fit ex eis que sunt sicut ius alcanabir ₇ gallorum decrepitor equatu cum aneto plurimo et spebus vel pipe et seibus: et fit pctemo iure et fit panis salutis bene confect'. et all: istrac rectior est ei. Et vinum sit vetus subtile. ℂ Et op₃ vt vtantur exercitio subtili ante

vidum. ℂ Et cricius assatus ſm q̃ḋ dr̃ confert puĉtionib⁹ ābabus simul. ℂ Facte aũt ex flate viscoso cognoscit cura ex cura ventose: nisi q2 op3 vt intẽtio sit in mundificando plus aut de subtus aut desup. ℂ Et ex eis q̃ cōferunt illis in ipsa si nō fuerit flux⁹ est puluis amomi sumptus per se sequẽte potu. Et cōfert ei sumere in potu nasturtiū cū oleo: tro. alsemam. ℂ In facta aũt ex flegmate salso: op3 vt incipiatur ab eũione eius cū clisterib⁹ q̃ recipiunt turbit poli podiū in quib⁹ fit eq̃tio cu3 eis q̃ sunt sicut aq̃ seustẽ τ viol. τ vt eũcẽ etiā cum eis que sunt sicut hierapigra τ diacidoniten: deinde administrent cibi boni chimi ipinguati piguedine bona sicut pinguedo facta ex carnib⁹ arietū τ galline τ pulloꝝ pinguiū τ minoꝛẽ cib⁹ cū bonificatione ei⁹: τ bibat vinū subtile paucū. ℂ Et ex eis que ꝯferūt in oi puĉtiōe frā est sumẽ in potu aquam mellis cū ḡnis arascadei aniso τ acoꝛo τ ḡnis lauri τ aristo. τ folijs lauri τ cẽtaurea τ xylobal. τ singulr̃ τ cōposite. ℂ In facta aũt a colā op3 vt cōsideret. ℂ Q̃ð si fuerit illic ꝟtus foꝛtis τ mā plima eũcẽ cū eis que sunt sicut deco. mirabo. citri. τ sicut aq̃ granatoꝝ τ parū scamonee aut absq3 scamonea: imo sola τ sequaẽ eam aq̃ calida. τ cū eis q̃ sunt sicut decoctio tamarindoꝝ τ cassiefistule: τ firacost τ q̃ sunt silia illis: deinde equeẽ mā cu3 eis q̃ sunt sicut semẽ psilij cū oleo rof. τ aq̃ granatoꝝ τ succus cucumeris cū oleo ro. Et emplẽt vẽter cū emplis frigidis τ sint in eis solatrū τ supioꝛa vitis: τ op3 vt misceanẽ cū eis etiā sicut absinthiū. ℂ Et cibi sint illi q̃ fiunt de lentibus τ de sumach τ de spinachijs τ de berberis τ silẽs illis. ℂ Et opoꝛtet vt caueaẽ ab erroꝛe cadẽre in ea. ℂ Et existimaẽ q̃ sit colica τ curaẽ cura eius τ moꝛiẽ infirm⁹: veruntamẽ nos redibim⁹ ad cognitionẽ itegrā eius quo, opoꝛtet vt cureẽ hec pars puĉtionis cū loquemur de spẽbus colice existimo ergo cōplementum eius sermonis in eo illic. ℂ Facte aũt ab vlceribus cura est cura vlcerū: τ iam diximus eā: sed facte ab apate cura est cura apatum: vers facte a vermibus cura est cura vermium.

ℂ De rugitu τ egressione ventositatis absq3 voluntate. Cap. iiij.

Rugit⁹ ḡnaẽ ex multitudiẽ vẽtositatis. Et ḡnant ipsum cibi inflatiui aut malitia digōnis pp aliquā cāꝫ i malitia digōnis q̃ est i mẽbꝛis: aut est in cibis. Et plim q̃ḋ est in mẽbꝛis τ nō fit nisi pp fridutatẽ: aut pp casuꝫ ꝟtutis: sicut i fine pthisis. Et plim q̃ḋ fit cū leuitate nāe τ stimulatōe necitatis egōnis. ℂ Et q̃nq3 fit in itestis supioꝛib⁹ subtilib⁹ τ ẽ sonit⁹ eius acut⁹ τ fit i grossis τ ẽ sonit⁹ ei⁹ ḡuioꝛ. ℂ Et q̃n pmisceẽ ei hūiditas ẽ declinis ad gurgulatiōnẽ. ℂ Et q̃nq3 rugit⁹ est signum crisis. ℂ Et q̃nq3 accidit pp cōitatem splenis.

ℂ Et q̃nq3 rugit⁹ accidit multotiẽs patiẽtib⁹ in mirach pp ꝯtentionẽ ꝓpterea q̃ itestina coꝛp ifrigidanẽ. Et q̃nq3 fit cū in epate est debilitas. Exitus aũt vẽtositatis absq3 volūtate q̃nq3 fit ꝓpter mollificationem iauui: τ q̃nq3 fit ꝓpter vtrasq3 mollificatiōes: τ distiguiẽ iter vtrasq3 per illud q̃ḋ vr̃ de paucitate sensus ani: aut frigiditate eius.

ℂ De cura. Cap. v.

Regaẽ cū alienatiōe ciboꝛ inflatiuoꝛū plimoꝛ τ cū tolerātia famis τ confoꝛtatiōe digōnis cū eis q̃ iā sciuistis τ resolōne vẽtositatis cū medicinis q̃s dicem⁹ in c. colice vẽtose. ℂ Et ex eis q̃ bona sunt in hoc in plib⁹ locis est dyaciminum: τ iterū dyapipereō: τ itez acoꝛus ꝯdit⁹: τ si fuerit cū fluxu tūc alcāyi. ℂ Et iterū sumaẽ cimini τ ameos τ liesi τ carui oium aā. pars. i. ani si partes. ij. τ fiant ex eis suffuf cu3 pendijs lapidosis pondere. ʒ. v. τ cureẽ exitus vẽtositatis absq3 voluntate curationis paralisis ani: aut assumptione tyriace τ olei alkelkengi. Et inungatur illud quod est supꝛa vmbilicu3 cu3 oleo costino τ similibus si fuerit pp ieiunium.

ℂ De colica τ retẽtiōe fecis. Cap. vi.

Colica est itegra itestinaẽ doloꝛosa: cū q̃ difficiẽ fit exit⁹ ei⁹ q̃ḋ egrediẽ p nām. ℂ Et colica q̃ḋ ſm ꝟitatẽ est nomẽ eius in q̃ est cā in itestis grossis. s. colon τ q̃ sequunẽ ipm: τ est doloꝛ q̃ multiplicaẽ in eis pp frig⁹ eoꝝ: τ pp spissitudinem ipsoꝝ: τ ꝓpter frig⁹ eoꝝ multiplicaẽ super ea adeps. ℂ Q̃ð si est in itestis gracilib⁹ tūc nomẽ ꝓpꝛiū ei ſm sciam verā ẽ ileos. Uerū q̃nq3 est ileos in q̃busdā locis colice⁹ ꝓpterea q2 vehemẽter est ei silis. ℂ Et cause colice: aut cadūt ꝓpꝛie in colon: aut cadūt in alijs τ ꝑueniūt ad ipm ſm semitā cōitatis. τ cāe eius que cadunt in ipso ꝓpꝛie: aut sunt malitia cōplōnis singularis calida: aut frā aut sicca. τ calā q̃dez opaẽ exiccatione sua τ cōstrictione sua reducẽte nutrimẽtū ad epar τ expellẽte illud ad ipm. ℂ Et frigida cōgelatione sua aut faciendo accidere malitiā cōplōnis nociuam. τ plim eius est in terris fridis: τ cōflat septẽtrio. τ frigus q̃dẽ q̃nq3 facit illud ꝓpterea q̃ restringit lacertos vẽtris: τ ꝑuenit calefactio ei⁹ ad cōcauitatẽ τ exiccat fecem τ stringit lacertū ani τ expellit feces: τ q̃ḋ cū eis est ad superioꝛa. τ sicca opaẽ ꝓpter ꝑuationẽ eius q̃ḋ lubricat fecẽ τ inunctionẽ eius q̃ḋ exiccat eā τ exiccat ipsaꝫ. Malitia autẽ cōplexionis hūide singularis nō semꝑ est causa colice: nisi accidat ex ea accidẽs q̃ḋ fit cā colice frigida aut humida mālis. aut malitia cōplexionis cū mā: aut mā calida que inflant τ moꝛdicant τ sepat cōtinuitatẽ τ ꝑtrāsit terminū puĉtionis ꝑueniẽs ad terminū colice: aut frigida τ reddit ad maliciaꝫ cōplōnis diuerse frigide. ℂ Q̃ð aũt accidit de sepati oẽ

continuitatis subito cõiuis fit illud cum essentia colice. tñ qñqꝫ facit ipm accidere frigus ꝓpter hoc qȯ gñat ab ipso ventositas in corpore intestinoꝝ hora post horã. ¶ Et qñqꝫ est humor faciens hunc dolorẽ: aut illũ qui ꝓpinquus est ei melia. ¶ Et qñqꝫ est eius euentus cum paroxismis ⁊ apud comestionẽ cibi ⁊ qñqꝫ sedat ipm vomitus rei acetose melie: lꝫ sit hmõi vomitus in hmõi dolore ẜm pliẽ flegmaticus: ⁊ gñat ipm frigus mẽbroꝝ: aut malitia digõnis ⁊ cibi ⁊ fructus ⁊ olera. ¶ Aut est cã colice ꝓpter opilõ ꝓhibens egõnẽ ⁊ hu. ⁊ vẽtositates a penetratõe: ⁊ ipsi expellunt ⁊ accĩt dolor ⁊ extensio maxima: ⁊ pliẽ huius opilõnis cuꝫ non est apa accit postqꝫ replet monoculus: deinde puenit ad colon. ¶ Et hec opilõ aut est ex apa ce in intestino ⁊ pliẽ eius est calidũ: aut ex hu. flegmatico viscoso implente spaciũ eius ⁊ opilat ipm: ⁊ est illaque fit ẜm pliẽ: ⁊ est illa que iuuatur febre. Aut ex vẽtositate accñte: aut ꝓpter torsionẽ ꝯtorquentẽ pp ventositatẽ torquentẽ: ⁊ incisionẽ ligamenti: aut rupturã: aut attritionem: expulsionẽ intestinoꝝ ad ptes inguinũ: ⁊ testiculoꝝ: aut rupturã supra illud: aut ꝓpter vermes cõprimentes: aut pp fecem siccã. ¶ Et hec fex sicca est: qm̃ ipsa est fex ciboꝝ siccoruꝫ: aut qꝛ manet tpe longo ⁊ siccat: ⁊ est cã remanentie eius debilitas expulsiue in intestinis.

¶ Et multotiens est hec remanentia pp potuꝫ rei narcotice stupefacientis virtutes operãtes in fece: ⁊ cum hoc posĩe est ẽt vt debilitet virtus expulsiua que est in lacertis ventris: sicut accit ei qui multiplicat coitũ: aut pp destructionem sensus intestini: aut puitatẽ effusionis colere expellẽtis lauantis: aut qm̃ mesaraica exiccat ex ea humiditatẽ plurimã: aut pp ꝓuocationeꝫ sudoris supflui: aut exercitia faciẽtia sudare: aut pp vehementiã raritatis corporis pp cõplõnẽ que est in ipso: quare obedit attractioni aeris ꝯtinentis cali: ⁊ pp hoc est balneatio cuꝫ aqua calida ex eis que retinent nãm: aut pp aerẽ ex calefactõe: cuius ꝯsequit vt attrahat humiditates: ⁊ si fuerit absqꝫ raritate: aut pp raritatem fistulosam: ⁊ qñqꝫ fit pp aerẽ facientẽ necũ tactum calitatis: sicut vitrearia ⁊ ferraria ⁊ fusoria: aut pp cõplõnẽ in ventre ipso calidã valde exiccante calitate sua: aut est cã in illa calitate i paucis dispõnibus multitudo colere acute effusẽ ad ventrẽ adurentis fecẽ cum inuenit eã preparatã pp puitatẽ suã: aut pp siccitatẽ subẽ sue: ⁊ hoc est ẜm minus: sed ẜm pliẽ ipsa soluit naturam. ¶ Et cum accit hec colica in principio nocet: ⁊ intestino dolorẽ facit vehementiẽ intolerabilẽ. ¶ Et qñqꝫ est cã illius calitatis vehementia frigoris aeris exterioris quare coartat caliditatẽ interius: ⁊ cum hoc ꝓuocat vrinam ⁊ ꝯstringit anum: quare impellit fecẽ ad superiora. ¶ Aut pp cõplõnẽ siccã in intestinis ⁊ ventre: quare exiccat fex. ¶ Aut pp tenasmõ apatis recti: quare exiccat fex: ⁊ existimauerũt qdã qꝫ qñqꝫ lapidescit illud qȯ retentũ est in intestinis ⁊ egredit lapis. ¶ Illa aũt que est per cõitatẽ est sicut si accidat in epate: aut in vesica aut in renibus: aut in splene apa ⁊ cõicet ei intestinum per hoc qȯ coartat illud apa de suba eius ⁊ ꝯstipat ipm ⁊ opilat illud: ⁊ sicut cõicet renibus in doloribus lapidis ⁊ debilitet opõ eius in expulsione humoꝝ q̃re retineant in ipso ⁊ accit colica per cõitatẽ lapidis: cõiuis dolor lapidis sit ex eis que similant dolori colice ⁊ occultat nisi qui ꝓuisionẽ hꝫ. ¶ Et nos dicemus dñam inter vtrasqꝫ cum signis. ¶ Et qñqꝫ accidunt colica ⁊ ileos ẜm sentitã accñte egritudinũ pestilentialiũ aduenientiũ ⁊ puenunt de regione ad regionẽ ⁊ de hoie ad hoiem. Et iã retulit illud qdã medicus de antiqs: ⁊ dixit qꝫ puenîebat qdã eorum ad epilepsiã ⁊ erat epilepsia mortalis: ⁊ qdẽ ad resolõnẽ intestini colon ⁊ mollificationẽ eius cuꝫ incolumitate sensus eius ⁊ sperabat cum hmõi euasio: ⁊ erat plurimum eius ileos ledebat colõ ẜm sentitã pmitionis filiꝫ crisi. Inquit: ⁊ qdã medici curabãt eos cura mirabilis. Ipsi nãqꝫ cibabant eos lactuca ⁊ endiuia ⁊ carnibus piscũ grossis ⁊ carne oi hñti vngulã in pedibus: ⁊ oibus illis infrigidatis: ⁊ aqua frã ⁊ acetosis ⁊ sanabant eos cum hoc: ita qꝫ sanabant oẽs taliter ne caderẽt i epilepsiã ⁊ palysiꝫ pdictã: ⁊ sanabant quosdã eoꝝ in qbus erat iceptio epilepsie. ¶ Et qñqꝫ accit colica hñtibus tetanũ: quare deficiunt in expellendo fecẽ ⁊ humo. ab intestinis superioribus sicut ipsi deficiunt in retinendo qȯ est in inferioribus. ¶ Et qñqꝫ est frigus cõplõnum eorum cã colice. ¶ Et pliẽ qdem accit colica a flegmate grosso. deinde a ventositate forti facta ⁊ penetrante in tunicis intestinoꝝ ⁊ villis eoꝝ ⁊ pp separationẽ ꝯtinuitatis eoꝝ. Ventositas. n. spargit in stõ pp amplitudinem stõi ⁊ pp caliditatem stõi ⁊ ꝓpinquitatem membrorum calidorum ad ipsum. ⁊ spargitur in intestinis superioribus pp gracilitatẽ intestinoꝝ supiorũ ⁊ retinet in intestinis aliis ꝓpter ꝯtrariuꝫ illius ex frigore eoꝝ ⁊ ꝯstrictõe ipsoꝝ ⁊ multitudine resolutionis in ipsis ⁊ spissitudine tunicaꝝ eorũ.

¶ Et colica ventosa cõiuis sit ex mã que sit mã ventositatis: tñ non cõparat illi mãei: qm̃ mã sola non opilat viam secundum qꝫ egreditur.

¶ Et neqꝫ facit dolorem per se: imo per illud qȯ accidit ab ea. ⁊ flegma facit dolorem per se: ⁊ opilat per se. relique autem diuisiões minus illis. ¶ Et ex eis que preparant intestina ad colicam ⁊ proprie ventosam est vinum plurime cõmixtionis: ⁊ colera ⁊ ꝓprie cucurbita: ⁊ fructus recentes ⁊ ꝓprie vua: ⁊ potus aque super eos: ⁊ motus super eos: ⁊ coitus: ⁊ retentio vẽtositatis volentis egredi. ⁊ aduentus vehemen-

tis frigoris ad intestinū ⁊ infrāmis ipsum ⁊ in
pillantis illud. ¶ Et ex eis que ꝑparant inte-
stina inferiora est comestio ouoꝝ assoꝝ ⁊ piroꝝ
⁊ cydonioꝝ stipticoꝝ ⁊ passe ⁊ sauich ⁊ milij ⁊
riзi ⁊ que sunt silia illis. ¶ Et iterū retētio egō
nis volentis egredi qñqꝫ facit cadere in ipsam.
Et coitus plurimus ⁊ ꝓprie sup cibū grossuꝫ.
¶ Et ex mā ōis colice ex hu. grossior aut ex fe-
cibus implet monoculus prius fm plm: dein
de puenit ad alia. ⁊ dum non euaꝫ mā que ē in
monoculo non accit cōplementū sanitatis. Et
qñqꝫ est colica veniens desup. ⁊ quotienscumqꝫ
fit clystere: aut euaporatio retinet mā in mono
culo: quare duplicaꝫ dolor. ¶ Et feb. qdē est
iuuatiua in oibus doloribus colice cuiuꝫ cā est
ventositas grossa: aut flegma: aut malina cōplō
nis frigide: ⁊ est ex rebus velocius sanantibus
ventosam. ¶ Et colicā qdē multotiens ꝑmu-
tatur ad paralysim ⁊ sanaꝫ per eam. ⁊ illud qñ
expellit mā subtilis ad extremitates ⁊ coartāt
ex ea lacerti. ¶ Et qñqꝫ filr sanant per dolo-
res iuncturarū. ¶ Et qñqꝫ ꝑmutaꝫ ad dolorē
dorsi flegmatica: aut sanguinea ad quā cōfert
flōmia: ꝓpea ꝙ maturant caliditas dolorosa ⁊
medicine iliace mās crudas. ¶ Et qñ ꝑmutaꝫ
ad varietatē melācā ⁊ meliam ⁊ epilepsiaꝫ est
malū. ⁊ qñqꝫ ꝑducit ad hydropisim per illud
qđ corrūpit de cōplōne epatis. ¶ Et qñ inue-
nit colica dolores articuloꝝ ⁊ silia non appa-
rent illi dolores tribus de causis: qm dolor for
tior impedit a debiliore: ⁊ qm māe sunt ꝯuer-
se ad latus doloris fortis: ⁊ qm dolor ⁊ fames
⁊ vigilie resoluunt supfluitates. ¶ Et qñ ꝓlon
gatur retentio fecis inflatur venter ⁊ interficit.
¶ Et qñ fortia fiunt membra colice: ⁊ non re-
cipiunt supfluitates tunc multotiēs redeunt su-
perfluitates ⁊ infirmaꝫ caput. ¶ Et multotiēs
accidit colica post solutiones quibus expelli-
tur grossum. ⁊ multotiens sublevat curatio co
lice singultum punctionis.

¶ De signis colice absolute. Cap. vij.

Accidentia qdē colice vere cuius nō
declaraꝫ ꝯfirmatio sunt qm minora
tur illud qđ egrediꝫ de fece. ⁊ expelli
tur paroxismus egōnis. ¶ Et mino
ratur appetitus imo remouet oino: ⁊ abhor-
ret hñs eam vnctuosa: ⁊ dulcia: ⁊ non declinat
declinatōe parua ad acetosa: aut acuta: aut sal-
sa: ⁊ est decliuis ad subuersionē ⁊ nauseaꝫ ⁊ ꝓ
prie cum recipit vnctuosum ⁊ olfacit odorem
vnctuosi ⁊ dulcis. ¶ Et debilitaꝫ digō eiꝰ val-
de. ⁊ inuenit omni hora punctionē. ¶ Et de-
clinat ad potandū aquā plurimā. ⁊ inuenit do-
lorem in renibus suis ⁊ in dorso suo. Deinde
fiunt cum ea fortia accidētia ⁊ fit ipsa fortis. ⁊ re
tinetur mā ⁊ forsitan non egrediꝫ nec ēt vento-
sitas penitus. ¶ Et qñqꝫ retinetur eructuatio.
¶ Et fit fortis pūctio. ⁊ fit q. ꝑforeꝫ vēter eius

terebello: aut. q. sit abscondita in intestinis eius
acus stans. ⁊ quotiens mouetur dolet. ¶ Et fit
fortis sitis ⁊ non sanaꝫ hñs eam lꝫ bibat plm:
qm qđ bibiꝫ non penetrat ad epar ꝑ opilōnes
accñtes in orificijs mesaraicarū que sequuntur
ventrē. ¶ Et qñqꝫ multiplicaꝫ in qbusdā eorū
tremor absqꝫ cā. ¶ Et si ingenieꝫ in extrahen
do aliqd de ventre hñtis colicā egrediunꝫ hu-
miditates ⁊ squibale sicut stercore ouium: ⁊ si-
cut stercora caprarū magne ⁊ parue: ⁊ res na-
tans in aqua. ¶ Et frequens fit vomitus cole
ricus ⁊ flegmaticus: ⁊ appropinquat fm plm
hu. flegmatico: ⁊ deinde colerico deinde qñqꝫ
euomit rem porralē ⁊ vt erugo eris. ⁊ quan-
doqꝫ euomit rem de genere melie incensam.
¶ Humores. n. qñqꝫ corrūpiꝫ: ⁊ qñqꝫ adurū
tur ex dolore ⁊ vigilijs ⁊ medicis calis. ¶ Et
vomitus qđ non fit frequens nisi ꝑ cōtratem
flōi ad intestina: ⁊ ꝑ multitudinē māei ⁊ pe-
nuriam vie ad inferiora: ⁊ qm via colere ad in
testina fm plm ꝯstringiꝫ: quare expelliꝫ ad su
periora ⁊ ꝑ hoc rubet vrina in ipsa: ⁊ qm ma-
ior pars colere ꝯuertiꝫ ad renes cum non inue
nit viam ad fel sustentarū ꝑ illud qđ est coraꝫ
eo de opilōe: ⁊ qm dolor rubeficat aquā: ⁊ qm
renes cōicant in dolore. Et ꝑ illud retineꝫ vri
na ēt qñqꝫ. ¶ Et qñqꝫ est vrina in ꝑncipio eius
fꝫ colorē aque ciceris ⁊ aque casei. ¶ Et qñqꝫ
associaꝫ ei tremor cordis maximus ⁊ indiget
pectus eius retentōe cū manu. ¶ Et qñqꝫ per
uenit res ad sudorem frigidum ⁊ sincopim.

¶ De signis saluis colice. Cap. viij.

Agis icolumis colica est illa in qua
retentio non est vehemens: ⁊ est do-
lor mutabilis. ⁊ qñqꝫ alleuiaꝫ pluri-
mum ꝙuis redeat post eam. ¶ Et
inuenit hñs eam ꝑ exitū ventositatis ⁊ egōnis
⁊ administratiōnē clysterioꝝ quietē: sicut eius
contraria est prauior vel difficilior colica.

¶ De signis malis in colica. Cap. ix.

Ortitudo doloris. ¶ Et qđ vomi-
tus ꝯsequiꝫ vomitū. ¶ Et sudor fri
gidus. ¶ Et frigus extremitatū ꝑ
vehementiā doloris ventris: ⁊ decli
nationē san. ⁊ spūs ad ipꝫ. ¶ Et qñ ꝑuenit ad
singultum quorum vnus sequitur alium: ⁊ ad
turbationem rationis ⁊ spasmum: ⁊ retentio-
nem eius quod egreditur ⁊ non ingreditur sal
tem cum ingenio est mortalis. ¶ Et in extra-
neis signis est cum apparet in eo qui habet do
lorem ventris vestigium ⁊ botho: nigrū sicut
faba. ⁊ vlceratur ⁊ remanet vsqꝫ ad diem scōm
ad plus: quoniam moritur. Et huic qdem hōi
aduenit subeth ⁊ multitudo somni in ꝑncipio
egritudinis sue. ¶ Et bonitas anhelitus ē bo
na significatio ad euadendum. quomodo ergo
erit eius malitia.

¶ De dria q̄ ē īter colicā ⁊ lapidē renū. C. x.

Qñ

Quandoq̃ accĩt in lapide renũ accñ̃tia colice p̃dcã: qm̃ colon ip̃m cõicat renibus: quare accit ei dolor qui est ei ꝓprius: ⁊ accĩt ei accñ̃tia sua que ꝑtinent illi dolori. ¶ Verũ d̃fia inter eas q̃nq̃ est ex dispõne doloris: ⁊ ex p̃te vicinantiũ ꝓporũ: ⁊ ex p̃te eius qd̃ ꝯuenit: ⁊ eius qd̃ non ꝯuenit: ⁊ ex p̃te eius qd̃ egredit̃: ⁊ ex p̃te vltimitatis accñ̃tiũ: ⁊ ex p̃te cãrũ ⁊ sig̃tionũ accñ̃tium. ¶ Dispõ aũt doloris diuersificat̃ in eis quãtitate ⁊ loco ⁊ t̃pe ⁊ motu. ¶ Quãtitate vo qm̃ ille qui est lapidis est puus quasi sit acus ⁊ colicus est magnus. ¶ Loco aũt qm̃ colicus incipit ab inferiore p̃te dextri lateris ⁊ tendit ad superiorẽ sinistri. ¶ Et qñ ꝯfirmat̃ dilatat̃ i dextra ⁊ in sinistra. ¶ Et fm̃ quosdã non incipit colica a sinistra: sed illud non est verũ. Et nos iam exp̃ti sumus ꝯtrariũ illius: ⁊ est ad anteriora ⁊ versus pectinẽ decliuior q̃ sit ad posteriora. ⁊ renalis incipit a superioribus ⁊ descendit paulatim vsq̃ ad locũ vbi ꝯfirmat̃ ⁊ est decliuior ad posteriora. ¶ T̃pe vero qm̃ renalis fit fortis in hora vacuationis ⁊ colicus alleuiat̃ in ea: ⁊ fit fortis cum sumit̃ aliq̃d. ¶ Et colicus incipit subito ⁊ in t̃pe breui: ⁊ lapidosus paulatim ⁊ fortis fit in fine suo: ⁊ si est renali fit ꝯꝰ dolor in dorso ⁊ difficultas in vrina: deinde signa in q̃bus colica: ⁊ in colico sunt illa signa: deĩde dolor. ¶ Motu aũt qm̃ colicus ad p̃tes mouet̃ plures ⁊ renalis fig̃t̃. ¶ Ex p̃te aũt vicinãtiũ ꝓpriorũ: qm̃ tremor multiplicat̃ in renibus ambobus ⁊ non patient colico. ¶ D̃fia aũt excepta ex eo qd̃ ꝯuenit: ⁊ non cõuenit est: qm̃ clysteria ⁊ exitus ventositatis: ⁊ fecis alleuiant dolorẽ colice: ⁊ non alleuiant dolorẽ renũ alleuiatione de qua sit curandũ in pluribus dispõnibus. ¶ Et lapidẽ frangentes medicĩe alleuiant dolorẽ renũ ⁊ non alleuiant dolorem colice. ¶ Ex p̃te aũt eius qd̃ egredit̃ est qm̃ cũ renali fortasse non est retentio rei que qñ egreditur est sicut stercus ⁊ squibale: ⁊ sicut stercus vaccinũ ⁊ natat. ⁊ q̃nq̃ est retentio oĩno ⁊ rugitus ⁊ silia. ⁊ colicus non euat̃ ex hoc. ¶ Ex p̃te aũt vltime ꝯsecutõis accñ̃tiũ: est qm̃ dolor cruriũ ⁊ dorsi, ⁊ tremor in renali est plus: ⁊ casus appetitus ⁊ vomitus ꝯsecutiuus flegmaticus. ⁊ puitas digõnis ⁊ vehementia doloris ⁊ ꝑductio ad syncopim: ⁊ sudor frigidus ⁊ iuuamentum cum vomitu in renali sunt minus.

¶ Ex parte autem causarum ⁊ significationũ accidentium: est quoniam frequentia nauseatiue satietatis ⁊ assumptio ciborum malorum ⁊ vicissitudo punctionis ⁊ rugitus ⁊ retentio fecis sunt precedentes in colica. ⁊ vrina arenosa ⁊ filosa est precedens in renali: ⁊ non est in renali vrina subtilis: deinde filosa grossa: deinde arenosa.

¶ De signis distinctionis colice: ⁊ primo de signis flegmatice. Cap. xi.

Quandoq̃ sig̃nt colicã flegmaticam antecessio cãrũ gñatiuarũ flegmatis ex satietate nauseatiua. ⁊ est sp̃cies ciborũ ⁊ etas ⁊ regio ⁊ hora: ⁊ reliqua que sciuisti. ¶ Et sig̃nt ip̃sam exitus flegmatis in fece ante colicã ⁊ cum ea cum fit clystere. ¶ Et frigiditas inferior: ⁊ grauitas sensata: ⁊ vehementia retentõis multa: quare nõ egredit̃ aliq̃d de fece aut humore: aut ventositate. si aũt egredit̃ est res inflata sicut stercus vaccinum sicut egredit̃ in ventosa ⁊ est lenior: ⁊ fit dolor ꝑfixus. imo in spatio longo. ¶ Et non oportet vt non decipiatur aliquis per id quod forte fit de siti ⁊ inflãmatione ⁊ rubedine aque ⁊ existimet q̃ egritudo sit calida. Illud nãq̃ commune est omnibus.

¶ De signis colice ventose. Cap. xij.

Precessio cãrũ suarũ notarũ ex multitudine potus aque frigide ⁊ potus vini cõmixti ⁊ olera inflatiua ⁊ fructus ⁊ qd̃ assuit cibus non digestus: ⁊ rugitus ⁊ retentio fecum in intestinis: ⁊ extẽsio ⁊ voluptatio vehemens. q. ꝑforent̃ intestina terebello: ⁊ q. occultet̃ in intestino acus: ⁊ hoc q̃nq̃ fit in flegmatica cum retinet̃ ventositas: aut gñat ip̃sam: sed est in ventosa fortiꝰ. ¶ Et non sentit̃ in ea grauitas vehemens. ¶ Et in ventosa q̃dẽ ꝓcedunt q̃nq̃ rugitus plurimi. ⁊ ventositates q̃nq̃ q̃escunt ⁊ non rugit tunc: ⁊ non egredit̃. ⁊ fortasse non accit vt rugiat: nisi cum fit vaporatio ⁊ cõpressio. ¶ Et q̃nq̃ figitur dolor: ⁊ non ꝑmutat̃. ¶ Et q̃nq̃ cognoscitur inflatio cum manu. ⁊ fm̃ plm̃ iuuat̃ compressione. ¶ Et q̃nq̃ iuuat vaporatio eius. ⁊ q̃nq̃ non iuuat: ⁊ illud cum fuerit cã faciens ventositatẽ siccã: tunc quotiens inuenerit caliditatem: ⁊ non calefactionẽ faciet ventositatem. ¶ Et q̃nq̃ sig̃nt ip̃sam grossitudo fecis vaccine que natat sup aquã ꝑp multitudinẽ eius qd̃ in ip̃sa est de ventositate. ¶ Et q̃nq̃ est venter cum ea lenis. ⁊ q̃nq̃ est fluxus ⁊ egrediuntur humores ⁊ non iuuat̃ eo ꝑp retentionẽ ventositatis grosse in tunicis. ¶ Et illa in qua est permutatio doloris est incolumior. ¶ Et illa in qua est inflatio ventris sicut tympani est mala.

¶ De signis eius que fit ex fece. Cap. xiij.

Signa eius que fit ex fece sunt antecessio rerum que sunt retentio fecis ante euentum doloris cum tensione: ⁊ est illic grauitas valde vehemens. ⁊ sentitur q. intestinum scindatur a seipso. ⁊ quãdo fit tenasmon non egredit̃ aliquid: sed quandoq̃ egreditur res viscosa grossa. ¶ Verum illam que fit ex fece colerica significatur tinctura fecis ⁊ multitudo eius quod egreditur de colera ⁊ adustio ⁊ inflãmatio ⁊ mordicatio ⁊ aduẽtus quietus cum fluxu colere ⁊ exiccatio lingue. ¶ Et feculentam faciam a raritate corpo

ris significat successio paruitatis fecis ⁊ siccitas corporis: ⁊ velocitas ledendi ex calore ⁊ frigore extrinseco. ¶ Et feculentam factam a caliditate ventris ⁊ siccitate eius inuenitio inflãmationis ⁊ siccitas almirach ⁊ tenebrositas eius ⁊ siccitas egestionis ⁊ eius nigredo ad rubedinem quandã declinis. ¶ Et feculentam quidem factam a resolutione aeris ⁊ exercitio ⁊ sudore et reliquis significat premissio paruitatis fecis facte a resolutione cum cursu causarum predictarum. ¶ Et signa facte ex retentione colere effuse ad intestinum sunt grauitas ⁊ inflatio ventris ⁊ albedo coloris egestionis ⁊ difficultas egressionis eius cum dolore ⁊ tensione fecis ⁊ compressione facta ex ea tantum. ⁊ quandoq; vicinatur ei ictericia. ¶ Et signa retentionis facte propter frigus epatis: aut alterius est vt non sit igneitas ⁊ sit color declinis ad viriditatem. ¶ Et signa facte ex melancolia acetosa sunt eructuatio ⁊ nigredo egestionis ⁊ inflatio cum paruitate doloris.

¶ De signis colice apostemose. Cap.xiiii.

Signa aũt facte ab apate calido sunt dolor tensiuus fixus in loco vno cũ grauitate ⁊ pulsatione ⁊ inflãmatione: ⁊ febris acuta ⁊ sitis vehemens ⁊ rubedo in colore ⁊ inflatio in monoculo: ⁊ retentio vrine: ⁊ est signum forte: ⁊ ledi cum flatu. ¶ Et quandoq; est iste dolor cum lenitate nature. ⁊ quandoq; perducit ad frigus extremitatũ cum calore vehementi in ventre: ⁊ quandoq; rubet id qđ ei opponitur de vẽtre. ¶ Et si fuerit apostema colericum erunt tensio ⁊ pulsatio ⁊ grauitas minus ⁊ fe. ⁊ inflãmatio ⁊ mordicatio vehementius. Signa autẽ facte ex apostemate frigido flegmatico; ⁊ est parum: sunt vt sit dolor continuus apparens in loco vno ⁊ proprie cum descendit aliquid ex eis que descendunt ex ventre: ⁊ inuenitur cum manu inflatio cum lenitate ⁊ est forma eius forma mollitiei: ⁊ iam premissum est q; fecit illud ex assumptione generum lactis ⁊ piscium ⁊ carnium grossarum ⁊ fructuum ⁊ olerum frigidorum ⁊ humidorum ⁊ est sperma frigidũ subtile: est.n. signũ conueniens ad hoc ⁊ egestio est flegmatica.

¶ De signis fecẽ ex torsiõe ⁊ ruptura. Ca.xv.

Et signa facte ex torsione sunt euentus eius subito post motum laboriosum aut saltum vehementem: aut casum: aut percussionem: aut calcationem: aut luctuationem: aut tolerantiam ponderis: aut rupturam: aut ventositatem vehementem: ⁊ sit dolor eius similis non incipiens: deinde addens paulatim. ¶ Et significat rupturam illam que fit ex ruptura.

¶ De signis reliquarum specierum colice lenis a frigore ⁊ calore: aut debilitate sensibilitatis vermibus: aut ruptura. Cap.xvi.

Et signa facte a frigore intestinorum sunt paruitas sitis ⁊ apertio egestionis ⁊ eius inflatio: ⁊ sensibilitas frigoris in intestinis ⁊ leuitas doloris. ⁊ quandoq; est sperma cum ea frigidum. ¶ Et signa facte ex colera citrina sunt cause antecedentes ⁊ etas ⁊ regio: ⁊ forma ⁊ tempus: ⁊ alia eorum que inueniuntur de mordicatione vehementi ⁊ inflammatione ⁊ adustione ⁊ nocumento a clisteribus acutis ⁊ nocumento ab eo quod solutione educit ⁊ descendere facit coleram ⁊ noceri fame ⁊ iuuari a temperatis infrigidantibus ⁊ euacuatione colere si non fuerit materia imbibita ⁊ cõmotio raro. ⁊ quandoq; associatur ei fe. ⁊ fortasse non associatur ei: ⁊ nõ est fe. eius sicut fe. apostemose in magnitudine accidentiũ ⁊ quandoq; associatur ei dolor in pectore quasi punctura cultelli ⁊ non est ventositas. ¶ Et signa facte ex debilitate expulsiue sunt vt iam antecessit cum lenitas nature: ⁊ necessitas surgendi ad scellam frequenter sed paululum: ⁊ antecessio causarũ eius ex eis que debilitant vel destruunt virtutem ex calore ⁊ frigore aut assumptione: ⁊ multotiens accidit ventri vt sit leuior aut spatius: aut sit quantitas egestionis ⁊ qualitas eius ſm cursum naturalẽ: sed est necessariũ ad hoc vt egrediaẽ fex vti instro aut suppositorio ⁊ quandoq; ẽ illud pp fistulã. ¶ Et signa eius que est debilitate sensus sunt vt illud qđ sumitur faciens declinare egestionẽ cum qualitate ad mordicationem non percipiaẽ in ascellatione. ⁊ hoc est sicut porrum ⁊ cepe ⁊ caseus ⁊ fenugrecũ. ¶ Et iterum vt suppositorioꝝ acutorum non sentiatur nocumentũ cum supponunẽ. ⁊ venter inflatur ex eis que sumunẽ ⁊ retinenẽ ⁊ nõ dolet dolore de quo sit curandũ. ⁊ quandoq; accidit vt sit illic fistula corrumpens sensum. ¶ Et signa facte ex vermibus sunt signa vermiũ ⁊ antecessio exitus eorum.

¶ Tractatus.iiii. de cura colice ⁊ locutione in ileos ⁊ rebus particularibus egritudinum intestinorum ⁊ dispositionum eorum.

¶ De canonibus curationis colice. Cap.i.

Portet vt colice regimen non pretermittatur: nam cum apparent signa inceptionis eius oportet vt interdicatur repletio ⁊ incipiatur mũdificatio eius ⁊ est ſm ipsam ⁊ si fuerit post cibum quẽ comedit expellat ipm vomitu statim ⁊ euomat cum eo quod retinetur de humoribus vel nec mundificetur. ¶ Et vomitus quidem quandoq; incidit materiam colice humidam ⁊ colericam. Quod si superfluat retineatur cum retinentibus vomitum. ⁊ ex eis que bona sunt ⁊ experta in hoc est vt ponatur in sirupo de menta facto ex aqua granatorum aliquid de cymino ⁊ sumach. ¶ Et ex eis in quibus nõ est cõ-

nienĉia est vt festinatio sit in dādo in potu so-
lutiuū desup. Jpm.n. est fortasse vehemētia vir
tutis: ⁊ hūores ⁊ sq̄bale sunt plēs. cūqȝ ꝯuer-
tūt ad eos hūo: desup fortasse nō inuenit pene-
trationē ⁊ pducit regimē ad timorē maximū.
Et illud qd̄ i pmis necēm ē vt icipiat ⁊ sorbe
at leniēna lubricatiua sicut ius galli vetusti' qd̄
narrabo i cas q̄sūt post: ⁊ iā narrauim⁹ illō in
arcolis mediciaꝝ singularū: deide admistref
clyste leniuuū. Qd̄ si fuerit illic febris pnuteł
aq̄ galli: ⁊ i loco ei⁹ sit aq̄ ordei: vt icipiāt hūo-
res ⁊ sq̄bale desub⁹ descēdē paulati. Cūqȝ sciuł
qꝫ sq̄bale ⁊ hūores grossi valde iā egrediunł: ⁊
opȝ vt in potu def aliqd desup fiat. ⁊ si pole est
vt mūdificatio fiat desup cū vomitu frequenti
fiat. ¶ Et nō sit vehemēna necessitatis dandi
in potu desup nisi qñ sunt pncipiū māei stōus
⁊ intestina supiora. Et scił qꝫ stōus est debilis
⁊ hu. multitudo ⁊ inuenił repletio supra vmbi
licū ⁊ ḡuitas illic: oia enī ista exigunt vt fiat flu
xus desup. ¶ Et silr si accidat colica post exco
riationem tūc cura facta desup est melior: ⁊ in
hac spē colice est illa cuius pn^m est ex stō ⁊ supe
riorib⁹ si fuerit mā ꝯfirmata: deinde ipsa man
dat ad intestinū lesum mā; post mām: ⁊ qñcō
ꝯuenit ad ipm accidit dolor: tūc necīa erit mū-
dificatio incipiens. Cū ergo bibił solutiuum
aut ex̄hit eam ⁊ sanat ex ea: aut deponit ipsaȝ
ad inferiora ad locū vnū mūdificet ergo ipsaȝ
clystere vnū: aut minor numer⁹ eo q necīus est
ante illud. ¶ Et qñ nō opȝ dare in potu medi
cinā desup est pp necessitatē manifestā: tūc non
opȝ vt i potu sumał desup oīno aliqd ⁊ sit ꝯtē
tus clysteri. Et illud qñ plm in cā colice ē hu.
grossus viscosus egrediēs ⁊ nō egrediēs inte-
gre p euātia. ¶ Cūqȝ bibił medicina desup
eūat nō ab vnoquoqȝ duoꝝ. s. stō ⁊ itestinis tm̄:
imo ex alijs locis a qb⁹ euātio oīno est necīa: ⁊
illud facit acquirere debilitatē pculdubio. Cuȝ
ergo hoc sit: deinde sit necesse mūdificare inte-
stinū exigēs clysteria plīma ⁊ eūones frequen-
tes ⁊ debilitał ꝟtus valde: tūc opȝ vt sit ꝯtētus
quantū possibile est clysterib⁹ ⁊ eis que currūt
cursu eoꝝ. Jpsa.n. dū inueniūt in itestinis hu-
morē nō attrahūt ex locis alijs ⁊ nō euanł ex
religs mēbris plurimū. ¶ Et si iterel clystere
multotiēs sm necessitatē humoris q̄natiū do
loris nō erit tantū timoris in ipso: quātum est
cū fit euacuatio desup per medicinas attrahē-
tes ex corpe toto. ¶ Et cum clystere nō educit
aliqd ex mā ⁊ nō maturatur tūc abbreuietur ⁊
clysterizeł ⁊ pprie cum clysteribus acutis. hora
nāqȝ eoꝝ est post maturationē: q̄uis ex clyste
rib⁹ acutis timeał cordi ⁊ cerebro. ¶ Et mul
totiens qdem fit clystere ⁊ nō soluit: imo facit
sodam: quare oportet tūc vt adiuueł desuper.
⁊ quādoqȝ est solutio desuper ⁊ opilatio desub
tus: quare necessariū est vt restringał quod est

superius cū stipticis ita vt fiat retentus vnum:
deinde euacuetur. ¶ Et oportet vt leniał cly-
stere cum fuerit illic fe. ⁊ multiplicetur eius
humiditas vt frangat salsedinem salis de quo
fortasse necessariuȝ est vsqȝ ad. ʒ. ij. ⁊. ʒ. ¶ Et cū
clystere nō facit descendere aliquid tunc deł in
potu hiera pigra cum vino aut sicca. ⁊ simili-
ter post assumptionē eoꝝ que sunt sicut alkasela
⁊ dactilicō. ¶ Et nō opȝ vt cōforteł hiera co-
rum cū agarico: qm̄ est pfundas stās in viscerī
bus. ¶ Et opȝ vt nō fiat clystē dū in stō ē aliqd
⁊ attrahał crudū ad inferiora. ¶ Et opȝ vt nō
ꝯtinuētur clysteria: imo interueniat inter ea spa
tium. ¶ Et colice quidē colice paroxism⁹ vin-
citur cū pillulis aureis. ¶ Et qñqȝ accidit vt
medicine attrahētes ex corpore attrahāt ad ite
stina humores malos alios. ¶ Et quādoqȝ at-
trahant hūores puros: q̄re aggregant excoria
tio ⁊ colica simul. ⁊ hoc est ex nocumētis mor
talib⁹ ⁊ quod deterius in potu sumitur in coli
ca de solutiuis: est vt sit magne quātitatis ex q̄
fugiat sumens ⁊ nō remaneat in stomaco: imo
pillulas de hiera. ¶ Et omne quod est mino
ris quantitatis: ⁊ magis aromatici odoris est
melius sumere in potu. ¶ Et oportet vt inten
tio in capite sit vehemens valde ita vt nō reci-
piat vapores eius quod retinetur in ventre: ⁊
vapores medicinarū acutarum q̄s admistrare
necesse est in plībus horis in egritudinib⁹ coli
cis. Qñqȝ.n. pducit illud ad varietatē ⁊ com
mixtionē rōnis ⁊ est cauēdum in colica. ¶ Et
ex eis quoꝝ causa generat nocumētū est vt nō
sit possibile medico vt sciat formam dispōnis
egri: quare nō potest tunc scire qd̄ necessariuȝ
est in curatione. ⁊ hec intētio complel cū aro-
maticis frigidis ⁊ cum oleis frigidis ⁊ religs
que iuuantur in infrigidatione complexionis
capitis. ¶ Et quandoqȝ accidit vt sit necessi-
tas calefaciēdi intestina compar necessitati in
frigidatiōis epatis. ¶ Quare custodiał illud
cum emplastris infrigidātib⁹ epar ⁊ silibus: ⁊
custodiał pars epatis ab emplis ventris ⁊ in-
unctionibus eis calidis: ⁊ silr est dispō cordis
⁊ cōuenientior infrigidatio eius est cuȝ succis
fridis cū cāphora ⁊ sandalis. ¶ Et opȝ tūc vt
ponatur in partibus intestinorum ⁊ partibus
cordis ⁊ epatis aliud qd̄ distinguat ex panno
aut insito aut silib⁹ pbibēs ne currat qd̄ pprīū
est vni eorum ad aliud. ¶ Et fitus multiplicał
in eis ⁊ nō opȝ vt bibatur nisi paꝝ: aut tolereł.
Cūqȝ illud fuerit pauxillum cum iulep erit ma
gis iuuatiuum sitis ppterea qꝫ corpus diligit rē
dulcem ⁊ facit ipsam penetrare.

¶ De cura colice frigide. Cap. ij.

C Olice aūt frigide regimē sm senten-
tiā canonis est vt nō incipiał in ea a
stupefactione. Jncipiētes.n. sedare
dolorē cū narcoticis cōponunt rem

maximam erroris. ¶ Administratio enim narcoticorum nõ est curatio vera in aliquo: et illud ideo quoniam curatio vera est icisio cãe: et stupefactio est confortatio cãe et destruit sensus per eam: et illud ideo quoniam si cã est hu. grossus fit fortior et deterior aut ipse cõplo frã fit frigidior: aut vẽtosiuas spissa fit spissior: aut opiso inspissans corpus itestini et non resoluit ex eo qd in ipso retẽtũ est: fit vehemẽtius ispissans: et dolor redit post dies .i. aut .ij. aut .iij. fortior q fuit: quare nõ opz vt in ea elaboret quantum possibile est: et dũ iuenit ab ea excusatio et deuitatio. ¶ Immo elaboraret in elõgãdo cãm incidẽdo eã et resoluẽdo eã et dilatãdo poros in quibus retinet sua viscositate: et qd plus facit hoc sunt mãe subtiliatiue nõ vehemẽtis calefactiõis. Vehemens nãq calefactio cũ in itestinis subito accidit nõ est securitas qp fit illud qd ipsa cõmouet de ventositate additũ sup illud qd ipsa resoluit de mã: imo oportet vt sit quãtitas eius quãtitas q facit in vẽtositate resolutionẽ fortẽ et in mã hu. subtiliationẽ et maturationẽ nõ resolutionem fortem. et propter hoc qñq sufficit abstinere a cibo et potu diebus aliquibus. ¶ Et silr euaporatio qñq cõmouet dolorẽ vehemẽtem quare necessariũ est tunc aut dimittere euaporationẽ: aut multiplicare et iterare ipsam vt resoluat illud qd pmo cõmouit de vẽtositate: deinde administrent clysteria euacuãtia illud qd opz. ¶ Oportet enim vt si fecit retẽra vt nõ incipiat nisi cũ eo in quo est lubricatio fecis propter mucilagines q sunt in ipso et oleis et medicinis que sunt ad feces: et sunt ille q cõueniunt curationi colice facte ex fece pura h qñ est ventosa: deinde post illud redeatur ad clysteria euacuãtia flegma si fuerit flegmatica aut resoluẽtia vẽtositatem et euãntia ipsam si fuerit ventosa. ¶ Et oportet vt scias qp qñq euacuat totũ qd est ex humoribus et remanet res parua que est illud qd associat parti doloris: et est faciens dolorẽ. opz ergo ne dicatur qp curatio nõ est iuuatiua: imo euacuet illd etiã cũ clysteribus. ¶ Et qñq est illud vẽtositas sola quã signt significationes vẽtositatis: quare oportet vt administret qd cõfortatiuũ est mẽbri et resolutiuum vẽtositatis cum calefactione subtili. ¶ Et fortasse sufficit tũc bibere confectionẽ fortem calidã sicut tyriacã et filia. ¶ Et qñq sufficit ponere vẽtosas cũ igne sup locũ doloris. ¶ Et qñq sufficit semina potare resolutiua vẽtositatis. Et quãdoq sufficit bibere vinũ calefactũ. Et quãdoq sufficiunt emplastra resolutiua et fortiora eis sunt rubificatiua facta ex synapi. Ipsa enim qñq resoluunt et qñq attrahũt materiã ad lacertos ventris. Et aqua thermarũ in dolore vehemẽti qñ cũ ea fit balneatio iuuat valde. Et aqua de sale ãmoniaco est mirabilis in hoc absolute: et si nõ alr saltẽ bibita si toleret eius potatio. ¶ Et similr tina facta ex aqua in qua decocte sunt mãe resolutiue subtiliatiue. ¶ Et qñq sufficit fricatio vẽtris subtilis cũ fricatione fori alleorum. ¶ Et quãdoq cõmouet dolorẽ potus aque frigide. est enim nocibilior res in hac egritudine cũ pauca intẽtione in sedatione sua. et passum durũ parũ est melius ea: et calidũ est magis sedatiuum doloris: et nocibilior res istis est frigus et aer frigidus quemadmodum res magis iuuatiua eis est aer calidus et aq calida. Et si cã fuerit frigus intestinorum et fuerit mirac grãcile sestinabit hũi ipm colica omni hora: quare opz vt calefiat venter eius semp. et expellat ab eo frigus cũ eis q cooperiũt ex pellibus et stringat sup eũ ex eis. ¶ Et vnctiões ex oleis calidis et embroce q diximus sunt in ea iuuatiue et qñq necessarie sunt vaporatiões. ¶ Et qñq necessariũ est vt ponant in oleis calidis castoreũ et euforbiũ. ¶ Et ois colice frigide curatio cã est illud qd diximus de iteratione rei ad locũ lesum quare accidit tunc dolor: cura est eũo subtilis sepata frequens nisi sciat qp illic sit mã plurima: tunc. n. eũo fienda est. ¶ In ea autẽ que est fm senitã attractionis et gñationis cõuenicus est vt in potu det cũ paroxismus est doloris et in nocte vehemẽtie eius aliqd sicut pillule de aloe: et pillule de hiera: et pillule cõposite de pulpa collo. et scamonea et serapino et aloe sumat in potu ex quibuscũq carũ fuerit ex auf. .ʒ. vsq ad duas tertias auf. Ista. n. cũ assiduant aliquibus diebus et rectificat cibus sanant.

¶ De canonibus proprijs colice vẽtose q est ex eis que sunt iter colicã frigidam. Cap. iij.

Oportet vt administrent clysteria et suppositoria et empla q dicentur et interdicat cibus oino et si nõ plus saltẽ duobus diebus vel tribus. Et dormiat quantũ possibile est ei. ¶ Et studeat in eradicatione mãei vẽtositatis cũ clysteribus resolutiuis: et in calefactione mẽbri cũ eis et deforis fm modũ quẽ diximus ante. ¶ Si aũt nõ inuenis qp illic sit hdor tũc calefac qd vis et vapora quod vis. Et stude etiã in positione ventosarũ cum igne absq incisione. ¶ Cũq natura fuerit obediens tunc iuuet fricãdo suauiter locum doloris: et iungẽdo cum eis que sunt sicut oleũ sambucinum et oleũ de neridem et oleum albẽ calefacta: et vaporando cũ milio et sale calefacto fm quãtitatem quã videt conuenientiorẽ. ¶ Et experire figuram dormiẽdi. scilicet respirationẽ et dormiendi super ventrem que earum sit cõuenientior et magis expellens vẽtositatem. ¶ Et ex eis que bibita conferunt est vt in potu detur caru et semen rute in aquis de seminibus aut in vino antiquo aut in aqua melis aut cum petudijs. ¶ Et quandoq dat in potu filonium in hac hora et euadere facit. ¶ De compositiõe solutiuorum eius qui habẽt

colicam ex ventositate aut materia flegmatica
de quibus fiunt clisteria. Cap. iiij.

C Ompositio clisteris educentis fla ⁊
fecē. ℞. tribulo℞ polipodij fenugre-
ci cartami seuesten ptes equales. tur-
bith pōdus. ʒ. ij. ⁊ pulpe collo. saba-
ne nō cōtrite auf. ʒ. ficus. x. numero. seminis li-
ni seminis apij anisi cētauree minoris granato℞
lkerua tritorum ⁊ violarū omniū añ. ʒ. v. ⁊ ru-
the. lb. i. folio℞ caulium. lb. i. decoquanť in
aqua plurima suauiter donec redeat ad paucā
⁊ fricenť manib⁹ ⁊ colenť ⁊ sumanť ex ea circi
ter. c. ʒ. ⁊ dissoluanť in ea cassiefistule. ʒ. vij. ⁊ zuc
cari ru. ʒ. vij. serapini bdellij ambo℞ añ. ʒ. i. bau
rach auf. i. olei sisami. ʒ. v. ⁊ clisterizetur cū ea.
¶ Et qñq₃ ponitur in ea aliqd de felle tauri.
¶ Et clistere educēs flegma. sumanť cōmixtio
illius clisteris ⁊ ponať in ea de pulpa collogn
tide plusq₃ illud ⁊ sumať granorū alkerua. ʒ.
v. ⁊ aq̃ volubilis exprimať ⁊ effundanť super
illud qđ colať ab eo clistere primum: ⁊ ponať in
ipso loco cassiefi. ⁊ zuccari pōdus. ʒ. xv. mellis:
⁊ sit oleum ei⁹ oleū cartami ⁊ ponať in ipso tñ
de opoponaco quātū est serapinū. s. pondus. ʒ.
i. ⁊ administreť. ⁊ qñq₃ poniť in ea oleum de
lkerua. ¶ Et multotiens quidē sunt cōtēn de-
coctione se. hasce ⁊ origani ⁊ ysopi ⁊ cymini ⁊
petrosel. ⁊ se. rute ⁊ polypodij ⁊ cētauree ⁊ ca
lamēti ⁊ anudē: deinde addať in ea succus cē
tauree ⁊ cucu. asinini ppřie. ʒ. ß. ⁊ fit clistere cū
ea: aut decoquanť cū ea cucu. asinini radices ⁊
aliqd de pulpa collogn. ⁊ dissoluať in ea sera
pini ⁊ opoponacis ⁊ bdellij oīum añ. pōdus. ʒ.
i. ⁊ fiat cum ea clistere. ¶ Et multotiēs quidē
decoquunť iste medicine in oleo ⁊ cū illo oleo
calido fit clistere. ¶ Et multotiēs quidē fit cli
stere cū syrupis acetosis incisiuis. Cōpositio sy
rupi acetosi cū quo clisterizanť habētes colicā.
℞. aceti lib. i. ⁊ mellis lib. i. pulpe collogntide
auf. iij. ⁊ piperis vn. i. zinzi. ʒ. ij. ⁊ se. ruthe silue-
stris ⁊ amomi ⁊ lkeisim ⁊ anisi ⁊ epithimi oīu
añ. auf. iiij. ⁊ polypodij vn. i. terantur illa oīa
⁊ decoquanť in aceto ⁊ melle donec medienť.
¶ Et qñq₃ ponunť in ipso anudē ⁊ polypo-
diū: etiā sed nos nō iuuimus in hmōi regimen.
¶ Suppositoriū clisteris doloris sedatiuum
quorūdā antiquo℞ bonū. ℞. aloes ⁊ castorei
⁊ storacis ⁊ gluttinis alimbat oīu añ. vn. i. suc
ci buchormariem recentis ⁊ corticis. ʒ i. ß. reser
uetur ⁊ admistreť cum necessitas est ex eo quā
titas fabe ⁊ ponať in qbusdā clisterib⁹: ⁊ quā-
doq₃ ponunť in qbusdā hiera ad ipm ⁊ olea
⁊ clisterizať cū eis in qbusdā clisterib⁹. ¶ Et
qñq₃ clisterizať cū clisteri forti cū fex est inobe-
diens cū flegmatib⁹ vehemētis viscositatis vl-
tima in iūcture ⁊ inobediētia. Quare op₃ vt fiat
clistere cū aqua alusnē humide: ō qua sumatur
lb. ß. cū vn. i. ⁊. ß. aceti ⁊. ʒ. v. baurach. ¶ Et for
tius hoc est vt sumanť grana alscebrā ⁊ foliā
almezereō ⁊ cordumeni excorticatū: ⁊ buchor
marie ⁊ hartanita ⁊ cortices colloquintide ⁊
eius pulpa ⁊ cucumer asininus ⁊ turbith ⁊ po
lipodiū ⁊ coquanť omnia in aqua fm descri-
ptionē que est in simili. pijciātur sup corū de-
coctionē oleum de lkerua ⁊ mel ⁊ fel vaccinū
⁊ clisterizetur cum ea: ⁊ ponanť iste medicine
in oleo calido ⁊ fiat clistere cū eis. ¶ Et cū cli
stere fit ex oleo cucu. asini. qñq₃ exhibitur fleg-
ma viscosum cū mora fit sup clistere horis ali-
quibus. Et similiter oleū de raphano ⁊ alkken
gi. Et qñq₃ est necium cū vehementia est dolo
ris vt ponātur in his clisterib⁹ assa ⁊ ammonia-
cū ⁊ fim⁹ colūbin⁹ cū eis que calefaciūt mē brūs
⁊ euforbiū in qbusdā horis. ¶ Et fit clistere
quādoq₃ cū latrā conquassato in aqua mellis
plurimarū specierū ⁊ sedať dolor. ¶ Et succ⁹
buchormarie est mirabilis valde. Et quādoq₃
necia sunt scamonea ⁊ euforbiū ⁊ alia. Et lau
dauerūt quidam medicamē noiatum diamus
chū dicentes q cū ponitur in clisteri fit eo iu-
uamentum. Et quandoq₃ fit clistere ex ponde
re. ʒ. ij. castorei cum oleo: ⁊ iterū sumatur picis
quantitas. iij. ʒ. super quam fundatur vini olei
rutacei: ⁊ butyri oīum añ. sacratati. i. ⁊ admini
strentur. ¶ Et quandoq₃ ponuntur in clisteri-
bus fortibus folia fici ⁊ cortex arboris eius.

¶ De cōpōne medicinaℨ bibita soluētiū fla. de pillulis fortis iuuamenti. Cap. v.

D E illis sunt pillule que. ℞. alscebrā
cum serapino: ⁊ iterū pillē de sera-
pino cum secacul: ⁊ pillule de sera-
pino cū harmel. ⁊ iterum sumatur
turbith ⁊ aloes scotrēsis ⁊ pulpe collo. ptes eq̃
les scamonee tertia partis: cōficiātur cū melle
dispūato ⁊ iformēť ex eis pillē. Pillē bone
ad fla. ℞. pulpe collogn. dauich. i. ⁊ turbith. ʒ. i.
⁊ succi cucur. asini. dauich. ß. ⁊ castorei dauich
ß. zinzi. dauich. i. ⁊ serapini pōdus. ij. tertiarum
ʒ. i. ⁊ si fiāt fortes cū scamo. erit bonū. Reliqua
autē solutiua sunt sicut alisfafin ⁊ dactilicon ⁊
alichbisui ⁊ picra cōfortata cum pulpa collo. et
fit cū ea oleū de lkerua ⁊ sicut dyacidoniť. Et
quando pmiscetur fex et flegma simul ⁊ fuerit
fex plurima ⁊ multa nō obediēs requirit ne-
cessitas administrationē solutiuo℞ fortium de
qb⁹ sunt pillule huiusmodi. ℞. eufo: bij ⁊ gra-
no℞ almezerion partes eq̃les ⁊ sit dosis earū
ʒ. i. Solutiuum aliud forte. ℞. cathartū. i. fimi co-
lumbini. ⁊. lb. i. aceti ⁊ penid. et dauich aque
et decoquantur vsq₃ ad medietatē et detur in
potu ex ea vn. i. et est vehementis fortitudinis
et vehementis timoris. Et oīum citrinorum
lac resoluit colicā sicut alkzigari et sicut alscebrē
et similia et nominanť grana eius grana lum-
borum. Et sicut species lacticiniorum sup quā
sunt aureo muris similis maiorane magnorum

foliorum: et cum ea curatur punctura scorpionum et hec sunt
lac plin: et iam diximus ea in medicinis singularibus.

¶ De suppositorijs fortibus educentibus fecem plin cum flegmate viscoso. Cap. vi.

De eis est vt terantur sal petrosus et supponatur ex eo glans .i. et oportet vt sit longitudo eius .vij. digitorum. Et ex eis est glans magna facta ex stercore muris: et fiat terra ex raphano et fit cum melle et supponatur: aut glans ex melle permixto cum pulpa collo. Et glans ex cucumere asinino et pulpa col. et felle vaccino et nitro. ¶ Et mel aut pulpa collo. et sarco col. cum penidijs. ¶ Et iterum mel et terenjabin et pulpa collo. et salis naptici partes equales. Et iterum recipe comis flance et ei quod fit ex fece et ventose. Recipe pulpe collo. castorei amborum ana. quantum est nucleus oliue et lutra coclearia .ij. administretur cum aliquantulo melle et succo buchormarie: et est forte valde quo necessarium est cum nihil valet. Et multotiens quidem necessarium est cum nihil vt ad ministrare scamonea et se. vertice: imo euforbium

¶ De compositione clysteriorum ad ventositatem. Cap. vij.

Clistere bonum. Recipe halasce ysopi rute origani se. ruthe se. agnicasti gnorum allzerua triorum camomille tribulorum centauree aneti seminum .iij. et adnuden et petrosel. partes equales: decoquantur in succo granorum plurimo donec redeat ad parum: deinde sumantur olei po. i. et succi decocti partes .ij. decoquantur donec remaneat oleum solum: deinde sumatur ex eo quantitas clisteris .i. et ponantur in ipso predicta cum adipe anatis et caprarum et aliquantulo opoponacis et serapini et fiat cum eo clistere. ¶ Et si accipiatur succus ipse et dissoluantur in ipso gumme predicte cum adipibus suis et ponatur in ipso pondus .ʒ. v. et fiat cum eo clistere erit iuuatiuum. ¶ Et intromissio castorei et asse in clisteribus eorum est iuuatiua valde. ¶ Et quandoque fit clistere ex pondere .ʒ. x. olei in quo dissolutum est pondus .ʒ. x. storacis liquide et est iuuatiuum. ¶ Et quandoque fit clistere ex baurach plime resoluto in succo ruthe et sit summa eius vltima vsque ad .ʒ. x. et salis vsque ad .ʒ. xv. ¶ Et quandoque clisterizatur cum oleo rutaceo et oleo de neride et oleo raphanino. et oleo de lzerua.

¶ De compositione suppositorium ad ventosam. Cap. viij.

Conteratur rutha cum aqua mellis donec fiat sicut illud de quo fiat linimentum: et ponatur cum ea quantum est ipsius medietas de cimino et quantum est quarta pars eius de nitro et sumatur ex ea glans cuius longitudo sit quinque digitorum. ¶ Et iterum suppositorium quod fit ex oleo rutaceo cum castoreo cum melle et felle vaccino: et baurach de vnoquoque quorum sit aur. ʒ. ¶ Et iterum serapinum et bdelium et baurach et colloquintide et alcea: fiat ex eis glans.

¶ De clistrijs et suppositorijs habentium frigus intestinorum absque materia. Cap. ix.

Clisteria vero eius qui habet colicam ex complexione frigida sine materia et suppositoria eius sunt sicut clisteria habentium colicam ventosam: et suppositoria eorum et quandoque iuuat eos allzerua solum cum fit clistere causa eo pondere .ʒ. ij. in oleo. ¶ Et similiter iuuat eos fimus columbinus solus: cum ex eo fit clistere in succo camomille et oleo de lzerua.

¶ De tina et balneis et embrocis. Cap. x.

Tina vehementis iuuamentis est in doloribus colice. Et proprie cum est plena aqua in qua decocte sunt medicine colice. Ipsa n. sua caliditate acquisita ab igne et virtute sua acquisita a medicinis resoluit causam: et humiditate sua cum caliditate mollificat membrum. quare alleuiat carminatiuque causam facientis dolorem: et mollificat lacertum ani. et illud est ex eis que iuuant ad expulsionem retenti. ¶ Verumtamen tina facit accidere angustiam et sincopim propter hoc quod mollificat de virtute. quare oportet vt vtatur ea debilis secundum cautelam et sint ei proxime cum ea vtitur ea que confortant virtutem de odoribus fructuum et aromatum alcardenedi et pannis calidus: et ea que delectant cum in quibus quiescat et studeat vt non cooperiat aqua pectus eius et corpus ipsius. ¶ Et aque quidem thermarum vehementer conferunt colice frigide: cum sedet in eis sicut melius est in eis vt non approximent aquas dulcibus. ¶ Cumque aliquod vasorum impleatur aqua thermarum aut aquis in quibus decocte sunt medicine colice: et in fundo eius separantur foramina plurima que forsitan non sentiuntur propter suam debilitatem et resupinatur eger et eleuatur vas ab eo vsque ad quantitatem stature, et dimittitur ita vt distillent ex eo super ventrem ipsius stille frequentes est valde vehementis iuuamenti. ¶ Sermo in de quantitate clisteriorum et instrumento eorum. Cap. xi.

Melior quidem canne clisteris figura quam antiqui dixerunt est vt sit circulatio canne eius diuersa per tertiam et duas tertias. et sit positum inter vtrumque velamen de corpore de quo facta est canna: et sit consolidatum cum canna consolidatione vehementi. sit ergo velamen eius duarum partium diuersarum vt sit decenter aptatus in parte que duarum partium maior est. et sit in parte minore aptus. Et quando decenter aptatus est super totam cannam stringatur caput partis minoris cum solidatione forti: vt non ingrediatur ipsam aer: et sit ei sub vtre in loco qui non ingreditur anum meatus per quem egrediatur ventositas. Cum enim administratur clistere et exprimitur cum fortitudine ventositas egreditur enema et sistitur enema bis. Ventositas enim est per quam redit ad exitum et facit necessitatem surgendi ad sellam cum velocitate. ¶ Amplius oportet vt consideres et si dolor est declinis ad partem dorsi clisteriza ergo resupino. ¶ Et hoc est

melius ei cui colica est cum cõitate ꝛ rerum. ¶ Et si est declinis ad anteriora clisteriza eo iacente super ventrem. ¶ Et omnino clistere qđ fit iacenti super ventrem magis facit peruenire enema ad inuolutiones intestinorum. ꝛ quandoqꝫ fit clistere alicui iacenti super sinistrum. ¶ Et eleuatur quandoqꝫ ancha cum puluinari ꝛ subleuatur pes dexter ponendo ipsum sup pectus ꝛ deponit̃ sinister in plano. cum ergo clisterizatus est redeat sup dorsum suum: ꝛ sil̃r oĩs qui clisterizat̃. Et ex hoĩbus est aliquis qui non indiget h̃. ¶ Et ex hoĩbus est cui rectius est vt intromittat annularẽ in anum suũ multotiens qui iam sit inunctus cum cerato: donec dilatet̃ ꝛ decenter aptet in eo cãnam. ¶ Et de hoĩbus est qui non indiget h̃. ¶ Cum ergo vis clisterizare fac qꝫ tibi vt̃ ex h̃: deinde inunge cãnã ꝛ anũ cuꝫ cerato ꝛ impelle ipsam in eo taliter vt non cõplete retineat̃ ab intestinis: imo non ptranseat intestinũ rectũ: cũqꝫ ita acciderit deinde itromitte enema. cum ergo equat̃ cãna in loco suo effunde enema in vtrem. deinde exprime ipm̃ vtrisqꝫ manibus tuis expressiõe bona ꝯtinua que non fit cum labore: nam multotiens ipellit̃ enema in hmõi vsqꝫ ad longiquũ vltra locũ necessitatis: ꝛ rectius qdẽ est hmõi. ¶ Et cum fit impulsio enematis ad superiora est vt tendãt̃ capilli capitis ꝛ effundat̃ aqua frigida sup faciem ꝛ adiuuet̃ ad attrahendũ enema ad inferiora. ¶ Et scias qꝫ qñ enema administrat̃ ꝛ non descendit non est excusatio qn administrent̃ suppositoria vt deponant ipsum cum egritudine ꝛ cum hoc non oꝫ vt sit impulsio enematis cum illa facilitate ꝛ non ꝯsequat̃ enema locũ necessitatis. ¶ Cũqꝫ impellis enema ꝛ declinat ad egrediendũ non ꝓhibeas ab hoc imo reitera ipm̃ statim sicut est. ¶ Et oꝫ ne eger clysterizetur donec sternutat aut tussit. ¶ Et scias qꝫ enematis equalis quãtitatis iuuamentũ non ꝯsequit̃ intestina supiora. ¶ Et qñ est plñ multiplicat̃ nocumẽtũ eius ꝛ timetur ex nocumento ipsius: ꝛ spissum adheret ꝛ efficit nocumentum plurimum: ꝛ subtile non confert ꝛ est in indicio paucitatis.

¶ De cura facte ab apate frigido. Cap. xij.

A facta qdẽ ab apate frigido ꝛ est parũ valde ex curationibus bonis est vt sumant̃ olei lauri ꝛ olei de oliuis ꝛ adipis anseris ptes equales. ẽ enim mirabile. ¶ Et ꝯferunt ei emplastra fcã ex abrotano ꝛ aneto ꝛ piretro ꝛ melliloto. ꝛ treligo medicis qbus curant̃ apata frã ex eis que scuisti in omni loco. ¶ Et ex eis que ꝯferunt ei valde est emplastrum de abrotano factum cum bitumine iudaico.

¶ De regimine dandi in potu oleum de krena in curatione colice frigide eis qui non consueuerunt. Cap. xiij.

Leum de krerua est ex rebus magis iuuatiuis eis cum mensurat̃ fm necessitatem in hora sua ꝛ cum seminibus. ipsum enim non datur in potu nisi postqꝫ mundificatum est corpus cum eis que sunt sicut pillule de serapino aut alie: ꝛ datur in potu die primo pondus auꝫ.ij. in die.ij. addit̃.ß.aurei. ꝛ sil̃r addit̃ in oĩ die auꝫ.ß. vsqꝫ ad septimũ: deinde non malũ est vt dimittatur paulatim donec iam puentũ sit ad.ij. auꝫ. ꝛ est ei vt stet apud.vij. ¶ Et quotiens effundit̃ super scia misceat̃ cum eis vehementer cũ instro miscendi. ¶ Et est nec̃iũ in oĩ die potationis eius vt tardet̃ cibus per spaciũ qđ est inter sex horas vsqꝫ circiter.x. horas ꝛ vsqꝫquo non sentiatur in eructatiõe odor eius deĩde cibet̃ sup ipm̃ cum alesfidabegi. ¶ Et si appetit acetositatẽ tunc cũ zehirbeget. Et potus eius sit aqua mellis. ¶ Et oꝫ vt ꝯseruet dentes suos post potũ eius ita vt fricet eos cum sale assato: deinde sequant̃ ipm̃ oleũ ro. purũ cum quo fricentur. ¶ Cũqꝫ ab administratiõe eius eũs fit bibat̃ post ipm̃ hierapigra ꝯfortata cuꝫ pulpa collo. ꝛ similibus: aut non confortata si non est illud necessarium. ¶ Et hiera quidẽ pigra expellit nocumentum eius a capite ꝛ oculo.

¶ De modo medicinarum conferentium habentibus colicam frigidam fm semitam digestionis ꝛ maturationis ꝛ proprietatis non fm semitam euacuationis. Cap. xiiij.

Ste medicine sunt potationes ꝛ emplastra ꝛ vaporatiões ꝛ vnctiones. ¶ Et melius eoꝝ que bibuntur est alleũ. alleo. n. inest ꝓprietas bona in sedando dolores colice frigide cum hoc qꝫ nõ inest ei vis faciendi sitim sicut cepe. ꝛ qñqꝫ sumit ex eo colicus cuꝫ sentit initiũ colice ꝛ dimittit cibũ oĩno ꝛ vltimat se in exercitio ꝛ non comedit aliqđ imo dormit postqꝫ bibit de vino puro ꝛ reiterat ꝛ sanat̃. ¶ Et ex ebibitis sedãtibus dolores est vt in potu dent̃ absinthij ꝛ cymini ptes equales aut det̃ in potu herba opoponaci sola aut cum cymino. Aut sumant̃ anisi ꝛ piperis ꝛ castorei ptes equales de qbus i potu det̃.ʒ.i.ß. ¶ Aut in potu sagzenea diacyminũ ꝛ tyriaca: ꝛ si non fuerit in hoc ꝓhibitor auꝫ pñs. ¶ Et castoreo in colica inest opõ mirabilis. ¶ Et ex eis que expta sunt est vt in potu dẽtur radicis lilij.ʒ.iij. in aqua decoctiõis prassij aut in aq̃ casei ꝛ lilij ipsius hec quãtitas. ¶ Et iterum dentur in potu nast urtij.ʒ.v. in aqua penidij petrosa. ꝛ.vn.i. olei sisamini. ꝛ iterum corticis radicis algarab.ʒ.iiij.ʒʒ.ʒ.iij. ꝛ nucis dactilorum amborũ. añ.ʒ.vi. cum aque dulcis lib.i. terantur medicine ꝛ decoquantur in aqua donec remaneat tertia ꝛ fiat motus eius cum ramis ruthe ꝛ dentur in potu omni die vnc.ij. ¶ Et sumãtur etiã cortices algarab ꝛ radices

eius ⁊ rami rute ⁊.ʒ.ij.⁊ decoquãt in aqua que
sit quadrupla eoꝝ donec remaneat tertia ⁊ detur
in potu ex ea oĩ die pondus.ʒ.iij.fiat illud tri-
bus diebus: ⁊ dimittatur tribus diebus. ¶ Et
oꝫ qñ in potu daẽ aqua millij vt sit vehemen-
tis decoctiõis: debilis.n. decoctiõis facit possi-
dere inflationẽ. ¶ Et illud cui inest opõ pue-
niens a ꝓprietate sua est ius albudud ⁊ corpus
eius. ¶ Et iterũ lũbrici terreni exiccati sunt iu-
uatiui fm qꝫ dr in doloribus colice. ¶ Ster-
cus autẽ adib qd fit ex ossibus que comedit: ⁊
eius signũ est vt sit albũ in quo color alius non
ꝑmiscet ⁊ ꝓprie illud qd eijcit super spinas est
res magis iuuatiua ⁊ daẽ in potu in vino aut
in aquas mellis aut lambit in melle lambitio-
nibus postq̃ cum eo ꝯficit fm descriptionez:
aut fit aromaticũ cum sale ⁊ pipere aut cũ ali-
qua spẽꝝ ⁊ si inuenit i stercore eius os sicut est:
est mirabile ẽt.⁊ dr qꝫ eius suspensio est iuuati-
ua nedũ potus eius.⁊ ꝓcipiunt vt suspendat in
pelle leopardi aut cerui aut lana arietis quam
cepit adib ⁊ euasit ab eo.⁊.G. qdẽ testaẽ iuua-
mentũ eius suspensi: ⁊ si non in alio saltẽ in ar-
gento. ¶ Et deꝰ est qꝫ corpus intestini adib
cum exiccaẽ ⁊ teriẽ est magis vltimũ iuuamẽ-
tum q̃ stercus eius.⁊ illud qdẽ non est longin-
quũ. ¶ Et ex eis que currunt hoc cursu sunt
scorpiones assati: ipsi nãq3 vehementer valent
colice.⁊ oꝫ vt experiaẽ illud sup colicã verã ita
vt non sit experimentũ eius sup colicã mendo-
sam ⁊ est vltimũ ad lapidẽ renũ per se ⁊ in coli-
ca per accñs. ¶ Et ex eis que laudanẽ in do-
loribus colice ⁊ vehementia doloris est vt in
potu detur cornu cerui adustum: ⁊ dicunt qꝫ
sedant dolorem statum.

¶ De emplastris colice frigide. Cap.xv.

e Mplastra vero alia sunt emplastra
in qbus est solũ aliqua sicut emplm
fcm ex pulpa collo.cuz medulla car-
tami ⁊ est plm fcm ex felle vaccino
⁊ pulpa collo.⁊ filibus. ¶ Et alia sunt empla-
stra qbus non intendiẽ solũ sicut emplastratio
ex sẽibus ⁊ herbis ꝓdictis que ponunẽ in cly-
steribus. ¶ Et fiunt ex eis emplastra ex granis
lauri solũmodo. ¶ Descriptio empli. Recipe
cere carmet.viij.glutinis alibat carmet.vi.tur-
bith carmet.iij. staphisagrie carmet.i.⁊.ß. pire-
tri sansuci baccarũ lauri sẽ. vrtice lupinoꝝ fic-
corum pulpe colloquinti.omnium.añ. carmet
i.⁊.ß.scamonee.vn.i.⁊ carmet.iij. fellis vaccini
quantum sufficit: fiat ex eis linimentũ spissuz.
¶ Et iterum ellebori sẽ. vrtice absinthij oium
añ.pars.i.fellis tauri cere amboꝝ.añ.ps.ß. adi-
pis anseris ptes.iij. liniatur ab vmbilico vsq3
ad radicem virge ⁊ si ponatur in ipso meude-
ni est melius.⁊ quandoq3 additur in ipso cor-
tex eris.

¶ De vaporatiõibus colice frigide. Cap.xvi.

v Aporatiões qdẽ sunt sicut miliũ aut
pannicum assatuz: aut fcm ex sẽibus
⁊ herbis ꝓdictis in.c.clysterioꝝ con-
tritis calefactis ⁊ ꝯfectis: aut infusis
in oleo calefacto. ¶ Ex vnctionibus vero est
oleũ cucu.asi. ⁊ ex eis est oleũ sinapis. ⁊ ex eis
est qdcũq3 oleũ vis ex oleis callis postq̃ in ipso
ponunẽ castoreum ⁊ euforbiũ fm necessitatẽ.

¶ De cura colice colerice. Cap.xvij.

e T fm veritatẽ oꝫ vt numereẽ de ca-
pitulo punctionis. verũ nos ꝓcedi-
mus fm ꝯsuetudinẽ in ipsa: ⁊ qsi est
ex summa doloꝝ huius intestini. ⁊
qñq3 qdem erraẽ in curatione eius maxime: ⁊
administranẽ subtiliatiua ⁊ calefactiua. ¶ Et
leuior hac est in qua est humor effusus in spa-
cio intestini ⁊ non est cum illa sparsione tota.
Quare sufficit in curatiõe eius equatio cõplõ-
nis ⁊ humoꝝ ⁊ administratio ciboꝝ frigidoꝝ hu-
mectatiuoꝝ: aut prunoꝝ pforatoꝝ cum acu in-
fusorum in iulep de qbus sumant.xx.numero.
¶ Et silr soluiẽ mã cum eis que sunt sicut in-
fusio prunoꝝ cum chrysomilis: ⁊ sicut cũ aqua
granatoꝝ: ⁊ sicut cum terenîabi ⁊ siracost. ⁊ si-
cut cum pauca scamonea cum iulep: ⁊ sicut cũ
vio.⁊ syrupo eius ⁊ troci.ipsius ⁊ rob eius. Et
qñq3 sufficit laborare i ipsa vt sumaẽ expressio
carthami cum lacte fici. ¶ Aut sumaẽ oleum
de aqua ante cibum. Aut sumaẽ ficla decocta
cum oleo ⁊ almuri. ⁊ qñq3 reqrit necessitas vt
administreẽ clystere ex aqua volubilis cuz bau-
rach ⁊ violis ꝯditis oleo viol. aut aqua ordei
cũ oleo vio.⁊ baurach. ¶ Potus aũt nectius
est vt in ea sit illud qd est sicut hie.pigra. ipsa.n.
est mã magis iuuatiua ei.⁊ scamonea cuz pillu-
lis de aloe. ¶ Et ex clysteribus clystere modi
huius. Recipe tribuloꝝ.ʒ.xxx. ⁊ foliorũ siclẽ.
M.i.⁊ violarũ.ʒ.vij.⁊ fenugreci ⁊ carthami ⁊
radices feniculi ⁊ granoꝝ melonis ꝯtritorum
oium. añ.ʒ.v. ⁊ sebestẽ.xxx. numero ⁊ terenia-
bin pondus .ʒ.xxx.cassiefistule.ʒ.x.decoquanẽ
oia fm qꝫ ꝯuenit in sili eius ⁊ coleẽ super eam
almuri.ʒ.xij.⁊ zuccari ru.ʒ.xij. ⁊ aloes auẽ.i.⁊
baurach auẽ.i.⁊ administreẽ. ¶ Et ꝯuenit in
hoc.c.etiaz dare in potu stercus adib ⁊ ponere
ipsum in stupefacientibus ⁊ clysteribus in hoc
loco: quoniam valet ad sedandum dolorem.⁊
quandoq3 sedat acuitatem materie facientis
dolorem ⁊ rectificat ipsam.

¶ De cura colice fcẽ ex retẽtiõe cole. C.xviij.

c Ura eius est vt aperias vias colice
cum eis que scis de illis que innui-
mus in.c.icteritie: deinde administra
res in quibus est lenificatio ⁊ pene-
tratio sicut medullam carthami cum ficubus
⁊ sicut confectiones colicorũ.⁊ quandoq3 suffi-
cit in ea premissio ficle elixate ⁊ condite cum
oleo aque ⁊ almuri ⁊ synapis super cibum.

¶ De cura colice apost calle et fre. Cap. xix.

A facta quidem ab apate oz vt euet sanguis per flomiam basilice si etas et dispo et virtus et reliqua necessaria osentiunt in ea aut faciunt eam necessariã. ¶ Et si fuerit apa vehementis magnitudinis et puenit ad hoc vt coiceret ei renes et retineatur vrina: oportebit vt fiat floboromia ex saphena et post basilicã. et incipiat in curatione eius in primis ab acceptus frig humidior sicut aqua citrolo et mucilagine psilij: et que sunt silia illis preter cucurbitã: inest.n. ei pprietas mala in egritudinibus itestinor. ¶ Et ex illis est vt sumant se. psilij. ʒ.iiij. et olei ro. boni vn.i. et pquassent cum. vn.ij. aque et bibant vt leniatur nã: aut aqua granator duorũ: aut aqua folior altee: et aq̃ solatri q̃nqz ponunt in hmõi siracost et cassiefistule: et bibuntur. ¶ Et cum necessaria sunt in hmõi dispone clysteria clysterizent ex aqua ordei cum aliquãtulo cassief. et siracost. ¶ Et si in aqua ordei decocte fuerint seuestẽ et viole erit magis conueniens et pmisceat cum aqua ordei aqua solatri. et allzelenga erit vehementius pueniens: et nos diligimus ad eam enemata cum lacte asinino in quo dissoluta est cassiafi. et est oleũ eius oleũ amigdalinũ et oleũ sisaminũ. ¶ Et q̃nqz inuenis mãm colericã et acuitatẽ plurimã: quare indiges tunc vt soluas cum eis que sunt sicut scamonea et aloes fm singularitatẽ: deinde pueni ad infrãdũ et humectandũ. ¶ Et cura sit fm apa vt sit illud magis pferens et magis iuuãs. ¶ Et q̃n ptransit hec infirmitas hunc locum et apparet lenitas pauca: tunc nec̃ĩu est vt ponas in clysteribus aquã ordei folia altee et semẽ lini et aliqd de rubea et fenugrecu et camomilla et aneti et cauleos: aut succos cor aut olea eorum et pone in ea triplicatũ succi vue et cassiefistule. et filr pone in eo qd bibit ad soluendũ zuccarum ru. et pone cibu cor aquã ciceris decoctã cum ordeo. excoriato et detur eis etiã in potu aqua feniculi. ¶ Emplastra vero fm horã sint ex ipsis ex qbus fiunt clysteria fm illam horã. Incipe igitur in primis cum emplis infrãntibus et sit in eis lenificatio quedã sicut est aqua violarũ: et sicut se. lini deinde declina ad lenificatiuã plus sicut est camomilla: et humectãtia cõposita ex eis que sunt sicut oleum ro. cũ oleo camomellino et mastice et adipibus. Cũ ergo subleuat paulatim ponant in eis gũma albotin et fenugrecũ et pix. ¶ Ex curatiõibus vero bonis facte ab apate frigido et est paruũ valde est vt sumat olei lauri pars.i. olei d oliuis ps.i. et adipis anseris equaliter pars.i. est.n. mirabile: et pñr adhibe ei emplastra facta ex abrotano et aneto et squinanto et mellitoto et reliquis medicinis quibus curãtur apostemata frigida de illis que sciuisti in communi loco. ¶ Et ex eis que valde conferunt ipsi: est emplastrum de abrotano factum cum aspalto.

¶ De cura colice melice. Cap. xx.

Potest vt cures meliam cũ eis que sunt sicut decoctio epithimi et pillule de azulo et silia deinde sequere cu pillulis de ascebrã et serapino. ¶ Et si nec̃ia sunt clysteria ponant in eis polypodiũ et epithimũ et sticados. ¶ Et ponat in clysteribus. et suppositorijs lapis lazuli cõtritus sicut puluis: aut lapis armenus. et q̃nqz pont i eis clystere cortex radic. mori. ¶ Et emplastret venter eius et euaporetur cu eis que sunt sicut grana nigelle et alharmel et origanum et camomilla decocta in aceto.

¶ De cura colice facte ex fece. Cap. xxi.

A facta qdem pp cibos si posse est vt euomat residuũ eoru in flõ faciat et declinet cum cibo ad lubrificatiua frã et calida: aut tpata fm necessitatem. ¶ Et lubrificatiua frã sunt sicut iura pinguia et ppe ius galli decrepiti qui insequat donec cadat et non remaneat in eo fortitudo: deinde decollet et incidat et frangant sup ipsu ossa eius et decoquant in aqua plurima valde cum sale et aneto et polypodio quousqz dissoluatur in aqua et remaneat aqua fortis et sorbeat illud. ¶ Et q̃nqz pont in ipm oleum de cartamo: et sicut ius de spinachijs cum pullis pinguibus: et sicut ius de prunis et alia. ¶ Et h lubrificantia aut educũt eam: aut leniunt ipsam et currunt inter ipsam et corpus intestinor et se parant inter ea et preparant fecem ad lubricitatem. ¶ Cum ergo bibit solutiuũ: aut administrat clystere alleuiat exitus fecis ex eo. ¶ Et administrent clystere pdicta in colica et clystere ex succo sicle et violarũ ptritarũ et almuri et sisamino et baurach fm qd docui ips. ¶ Et clystere ita factu. ℞. sicle. ℥.i. et furfuris pugillũ.i. et ficus. x. numero aque lib. vij. et ponatur in ipso altee albe aliqd et decoquat donec redeat ad lib.i. et colet et pijciant super ipsam zuccari ru. ʒ.x. et baurach aur.i. et almuri. vn.5. et sisami. vn.5. et clysterizet cum ea: et iteret clistere ipsu donec egrediant oẽs squibale: et clistere fiat sicut hoc clistere. ℞. tribulor et polipodij et aneti et cartami ptriti oium. añ. ʒ.x. et pruna. x. numero et ficus. x. numero et violar. ℥.i. et turbith pondus. ʒ.ij. et se. lini et se. apij ambor. añ. ʒ.iij. et terenIabin et tamarindor ambor. añ. ʒ. xxx. et siracost et cassiefi. ambor. añ. ʒ. xij. et ramorũ sicle et ramor cauliu ambor. añ. ℥.i. decoquant sicut conuenit et ponant super decoctionem eorum colatam muri et zuccari ru. amborum. añ. ʒ. xv. et baurach aur.i. et sisamini aur. x. et fiat clistere cum ea. ¶ Q d si res fuerit vehemens et cum hmõi clisteribus nõ iuuatur: administret clisteria fortia pdicta in c. co-

lice flegmatice narrata: q̄m ipsa sunt ꝯferentia flegmatice facte ex fece plurima ⁊ ex eis est di ſtere de alusne. ¶ Ea aūt que bibunt sunt sicut dactilicon ⁊ feriezen ⁊ alosculim ⁊ dyacidoni té. ⁊ ista non q̄dez administrant nisi postq̄ nō inueniunt cōposita ꝑdicte colice colerice plurimi iuuamenti. ¶ Et ex eis que sunt inter vir tutes duas est vt sumatur zuccari ru. ⁊ penidij resoluta i tāto oleo sisamino quātū ipsa sunt ⁊ bibant. ⁊ sit decoctio ficuum cum seuesté que bibatur cum triplicato. ¶ Qđ si non ꝯferūt ipsa: neqꝫ que diximus de clarijs ꝑdictis: tunc non est excusatio pillularū ⁊ syrupoꝝ fortium in.ca. colice flegmatice narrate ad hoc q̄ ipsa sunt vehementis iuuamentis ad retentionem vehementez flegmatis ⁊ fecis plurime. ¶ Et ex bonis ⁊ fortibus in hoc est vt decoquantur oleum seuesté ⁊ cassiafi. sicut facit illud necīuz dispó ⁊ coletur super aquositatē suam. ⁊ ponatur in ea hierepigre pondus.ʒ.ij. cum pondere ʒ.vij. olei de kerua ⁊ bibatur in decoctione aneti. ¶ Et iterum ille qui vtitur multa comestione pisciuni frigidoꝝ ⁊ ouoꝝ elixatoꝝ ⁊ superflue vtitur eis recipiat vt suffuf rem plurimam salio ⁊ bibat super ipsum aque quātitatē quāz pōt. deinde exerceat ⁊ cōmoueat labore aliquo ⁊ fortasse soluet eum. ¶ Qđ si cā fuerit vehementia raritatis corporis ⁊ sudoꝛ: aut caliditas ventris: oportebit vt administrentur curationes faciles predicte in.ca. colice. ¶ Et est necīū illis ⁊ eis qui sunt ante eos vt sumant ante cibum lubricantia sicut pruna ⁊ ficla condita cum oleo dulci ⁊ almuri ⁊ siracost ⁊ forbilibus ⁊ vua ⁊ ficubus: ⁊ chrysomilli: ⁊ sumant almuri in ieiunio: aut oliuas aque in ieiunio. ⁊ multiplicent in cibo suo pinguia ⁊ sorbeant ante cibum decoctiones caulium decoctoꝝ in carne agni pinguis: aut galline pinguis. ¶ Et si raritas fuerit in corpore superflua inspissa ipsum cum oleo ro. ⁊ oleo myrtino in vnguento ⁊ in cerato posinſ. ⁊ minora a balneatōe cum administratione reliqui regiminis predicti ⁊ ponat balneario eius cum aqua frā. ¶ Et si fuerit cā multitudo ꝓuocatōis vrine cū hē fecem cū eis que scis: deinde multiplicet in accipiendo ea que sunt sicut dactili ⁊ passe dulces ⁊ hūide: ⁊ penidij ⁊ omnia que minorant vrinam ⁊ leniunt naturam.

¶ De cura colice frigide facte ex debilitate expulsiue. Cap.xxij.

In hoc modo conferunt administratio confortantium ⁊ tyriaca ⁊ mitridatum ⁊ theodoricon ⁊ sagzenea ⁊ diamartem: ⁊ administrentur in solutione eius quod est sicut hierapigra cū aqua specierum ⁊ oleo de keruа: ⁊ oportet vt sit cibus eius de cibis bonis sicut sunt alesīdabegi ⁊ alzirbegi cum carnibus leuibus ⁊ laudabilib⁹.

¶ De cura colice facte ex debilitate sensus ⁊ eius ablatione. Cap.xxiij.

Huic generi ꝯfert sumere ea que sunt sicut logodion ⁊ sicut allikadie ⁊ tyriaca ⁊ mitridatum: ⁊ ex syrupis sicut alcādidicon ⁊ almeisusen: ⁊ vinū purū ⁊ ex oleis bibendo ⁊ clisterizando oleum allzelzengi ⁊ oleum allzerua ⁊ oleum de costo proprie ⁊ allnatran in oleo ⁊ pix in oleo sm̄ q̄ sciuisti in locis preteritis.

¶ De cura colice facte ex torsiōe. Ca.xxiiij.

Melior cura eius est vt sedeat in loco occulto ⁊ fricetur venter eius cuz tactu subtili equali preparante intestina eius ad locum. Et sic inungat dorsum eius: ⁊ stringant crura eius fortiter valde.

¶ De cura colice facte a vermibus. Ca.xxv.

Oportet vt scias illud ex sermone nostro in vermibus ⁊ curationibus eorum. ¶ Qđ si fuerit super vmbilicū tunc administrent ea que bibunt: ⁊ si fuerit apud vmbilicum ⁊ sub eo tunc fiant clisteria dicta illic.

¶ De cura colice facte ex ruptura per narcotica. Cap.xxvi.

Egatur colica in seipsa si non renouetur per rectificationem rupture: deinde preparentur narcotica ei. iaz diximus in libro vniuersali qualitatem necessitatis alienationis narcoticorum. ¶ Quod si fortis fiat necessitas ⁊ non sit eorum excusatio tunc conuenientius eorum est filonium: ⁊ confectiones quas ego dicam in antidotario: ⁊ omne narcoticum in quo recipitur castoreum. ¶ Et ex eis sunt tro. astare: quorum descriptio. ℞ecipe croci storacis liquide ʒʒ.p.piꝑis longi se. iusq̄a. albi oiuz.añ.ʒ.i. opij castorei āboꝝ.añ.ʒ. q̄ttā fiāt ex eis pillule pue: ⁊ sit dosis eaꝝ ex duab⁹ tertijs.ʒ. vsqꝫ ad.ʒ.i. Medicamen bonuz. ℞. radicis peonie ⁊ croci cordumeni ciperi omnium.añ.vn.ij. ⁊ quarta foliorūz mente sicce costi myrrhe piperis longi amomi spice inde omnium.añ.vn.iij.se.apij corti.anisi.dē.ʒʒ. cassie carpobalsami omnium.añ. vn.iiij. opij semi. iusquiami cortu. mandragore oium.añ.vn.i. mellis quantum sufficit administretur post sex menses. ¶ Et iterum administrentur quedam clisteria nota temperata ⁊ ponatur in eis castorei.ʒ.ſ. ⁊ opij quantitas fabe minus. ¶ Et quandoqꝫ ponitur opium solū in oleis clisteris ad colicam: ⁊ quandoqꝫ ponitur cum hoc serapinum ⁊ assa ⁊ oleum balsami ⁊ aliquid muschi. ¶ Et quandoqꝫ fit tenta ex opio ⁊ castoreo dissolutis in oleo de seminibus ⁊ submergitur in oleo licinium ⁊ mittitur in anum ⁊ ponitur in ea fimbria fili: ⁊ dimittitur extra ⁊ infunditur omni hora ⁊ renouatur supra ipsum medicina.

¶ De cibatione colicorum. Cap. xxvij.

Quod oēs hñtes colicā cibo idigeāt lubricatiuo lenitiuo est res i qua nō est dubitatiō: sed τ φ confortatiuo aliquo egeāt ē res que est apud debilitatē apparentē ꝓpter vehementiā dolorꝪ τ multitudinē euōnis: τ ꝯfortantia q̄dē sunt aq̄ carnis decocte fortiter: τ vitellus oui sorbilis τ medulla panis dissoluta in iure τ vino. ¶ Qd aūt dimissio cibi penit⁹ sit iuuatiua colice flegmatice τ vētose τ alijs est res currēs cursu canonis. ¶ Et qñq3 necessariū est vt ponanꝭ turbith τ scamonea in iure coꝝ τ in pane ipsorum. ¶ Et op3 vt sit panis coꝝ lustratꝰ fermētatus nō azimus. ¶ Et ꝓferūt plib⁹ eorum aut nō nocēt ficus τ passe τ algenie3 τ musa humida: τ oīa illa cū sunt dulcia τ mēdō vehemētis dulcedinis τ vehemētis maturitatis. ¶ Amplius cibi apoſe τ colice sunt lubricatiua frigida sicut aq̄ ordei τ ius de lēnb⁹ τ alesfidabegi τ ius de spinachijs si nō retinetur inflatio spinachioꝝ: τ qd fit de prunis τ similia. ¶ Jus autē galli decrepiti τ alcanabit est cōmune ei que fit ex fece. τ frigide cū speciebus suis. ¶ Et nō datur licētia in carne galli decrepiti. in carne aūt alcāburati quidā licētiā nō dant ꝓpter illud qd timent de carne cui⁹ extracta est ꝟtus in elixatione de superfluitate. Et quidam sicut ruffus τ. G. in libris suis: τ ꝓprie in libro de tyriaca dicūt φ caro eius iuuatiua est: τ si nō aliter saltem bibita: τ caro alhudub similiter. τ acceptio almuri anabati ante cibū septē sorbitionib⁹ est iuuatiua in oī in qua nō est caliditas maxima. τ similiter sorbilia iuuant eos. ¶ Amplius qd ꝓpriū est colice frigide est sumere almuri τ allea in cibario coꝝ τ cōdire cibaria coꝝ cū porris τ sale τ cōdire cum spēbus que sunt cinamomum τ. ꝫꝫ. τ origanū τ cyminū τ vrtica τ cartamū. τ op3 vt sumanꝭ alesfidabegi cum spuma synapis. Et sit sal coꝝ ex cinamomo cū seminibus cōmixto cum cartamo τ nigella τ cymino τ aniso. Et alienent omnia olera nisi rutā τ siclā. τ in mēta est inflatio etiam. ¶ Et ex potibus eorum est vinum odoriferum purū τ syrupus de melle cum speciebus.

¶ De his que nocēt colicis. Cap. xxviij.

Eis q̄ colicis nocent alie sunt cibi: τ alie sunt opatiōes. ¶ Cibi ꝟo sunt oē grossu3 τ viscosu3 ex carne siluestri ita φ lepoꝝ τ gazellaꝝ τ vaccarū τ aliaꝝ τ pisces qui ꝓpe: siue sint recētes siue salit: τ oē frixū ex carnib⁹: τ oē assatū quocūq3 mō fit: τ oēs vētres aīalū imo oīa corpa carnuū nisi illa q̄ excepim⁹ ante. ¶ Et nocēt eis silia τ azim⁹ τ nocēt eis alsucabegi τ almidragariel τ allailatri τ albeathia: τ aluzūba minoris ē nocumēti: τ silr albasceniediet oēs nociue sunt τ alsccbebit: τ gña lactis: τ caseus antiquus τ recens: et oē in quo est inflatio et cibis: τ olera oīa ꝑter illud qd diximus de his q̄ sunt sicut sicla τ ruta τ mēta nocet eis cū inflatione sua: τ silr eruca τ altaraxacon nocet eis etiā. Et sicut oliue: et oēs fruct⁹ nisi chrysomilla et pruna colerice τ calide et frē: ex fece calē ūn et nō alij. et melon dulcis ante cibū in dispōne sanitatis est nō nociu⁹ plimis colicoꝝ. cucurbita aūt ꝓprie et cucumer et alcōde et cydonia et oua cauliū et oua napoꝝ et canabir et pira et poma et proprie acetosa et stiptica et zarur et nabata et algobeira et lētes recētes et mora alsccmi et almirberis et sumach et acresta et ribes et q̄ fiūt ex eis et q̄ sunt silia illis colico nō est via vtēdi illis: et silr nocēt eis nuces et amigdā. hūide valde et fabe hūide: et de gñatis dulcia sunt minoris nocumenti q̄ꝫ acetosa. Actiones ꝟo q̄s ipm op3 vitare sūt sicut retentio vētositatis. et retētio egēnis. et somn⁹ super egēnē i vētre: et ꝓpe siccā: imo op3 vt cōmoueat scipm apd oēm diez ad euandū. Et scias φ retētio vētositatis mltotiēs facꝭ accidē colicā: ꝓpea φ subleuat eam et exp̄mit ipsa3: ita vt aggregetꝭ res vna: et qd facꝭ accidē debilitatē intestinis. et qñq3 illuc pducit ad ydropisim: et qñ3 gñat tenebrositatē visus τ ꝟtiginē et epilia3: τ qñ3 retinetꝭ in iūcturis et facꝭ accidē spasmus. Et mot⁹ sup cibū est malus eis. Et pot⁹ aque frigide et vinum plurimum sup cibum.

¶ De ileos et est similis colice cu3 accidit in gracilibus. Cap. xxix.

Ileos accidit ex oībus causis ex quibus accidit colica. et op3 vt reditio fiat cū causis suis et accidētib⁹ suis. et cura curatione ad illud qd dictu3 est in. c. colice. ¶ Et qñq3 accidit ꝓpter potatione venenoꝝ faciētiū ileos. ¶ Et qñq3 accidit ꝓpter vehemētiā ꝟtutis intestinorum retētiue. q̄re cōp̄rehendit illud qd est in eis et retinet ipsum. ¶ Et ex eis q̄bus differt ab eo colica in iudicijs suis: est φ multotiens fit malitia cōplexionis singularis plusq̄ꝫ fiat ab ea colica. et plm eius est ex cōplexione frigida: et ꝓprie cū accidit vt stomacus sit calidus valde: tūc. n. obtorquet intestinū et opilat ventositatē et flegma. ¶ Et quādoq3 est causa pot⁹ aque frigide nō fm necessitatē eius: na3 dolor vētosus q ex eo est: est cum casu opilationis plusq̄ꝫ sit dolor eius cū incisione tunicarū: imo est totū nocumētū eius ex illo. ¶ Et hoc diuersificaꝭ ab eo qd est in colica. ¶ Et apostemosus plus multiplicaꝭ in eo q̄ꝫ colica: et est malus. ¶ Et multiplicaꝭ in eo q est ex ruptura et fece vehemētia doloris valde. ¶ Et multotiēs pmutaꝭ colica ad ileos: et hec est res q̄si facta fm maiorē prē. et cum plus accit ileos accidit in. vij. ¶ Et ipse quidem vadit de q̄busdam ad quosdam

permutatione que fit in aere pestilētioso ⁊ de terra ad terram ꝑmutatione egritudinū venientium. ¶ Inquit Hypo. Cū accidit in colica a qua deus tueatur nos vomit⁹ ⁊ singultus ⁊ cōmixtio rōnis ⁊ spasmus tūc totum illud est significatio mala. Hec nāq; accidētia accidunt cum cōitate stōi ⁊ cōmunitate cerebri. ¶ Inquit Hypo. Cū accidit ex distillatione vrine ileos. moriť ille cui⁹ est in. vij. nisi accidat fe. ⁊ currat cū ea sudor plurim⁹. Sed Gal. ignorauit cām in hoc. ¶ Et ille qui ex eo flegmatic⁹ est ⁊ vētosus iuuatur cum fe. etiā. ¶ Et quādoq; fortis fit frequētia vomit⁹ maligni ⁊ alcuzez ⁊ singultus est mortalis. ¶ Et bonitas vrine in hac egritudine nō est plurime significatiōis fm bonitatē qualiter ergo malitia eius. ¶ Et deterior ileos est ille in quo expellitur stercus ad superiora ⁊ noiatur fetidus. ¶ Deinde ille in quo est sudor fetidus habens fetorem stercoris. Deinde ille in quo est anhelitus fetidus: deinde ille in q̄ est eructuatio fetida: deinde ille in q̄ est inferior vētositas fetida.

¶ De signis. Cap. xxx.

Signa ileos sūt vt sit dolor supra vmbilicum ⁊ nō egrediať aliqd oīno de subt⁹: ⁊ nō fiat iuuamētū magnū cū clysteri quēadmodum dixit Hypo. ¶ Et qñq; expelliť fex ad supiora ⁊ euomiť fex ⁊ lumbricos ⁊ ascarides: ⁊ fetet os ei⁹ ⁊ ipsius eructuatio: imo qñq; fetet totū corpus. ⁊ hec signo nō diuersificať. ¶ Et retētio exitus fecis est inseparabilis ab hac egritudine. ¶ Magnitudo aūt dispōnis vomit⁹ stercoris iseparabilis nō magnificať nisi cū est timor. Sz motus vomit⁹ ⁊ subuersio hic sunt plusq̄ i colica: qm̄ hoc est in itestino ꝓpinquiore stō q̄ ipsa. Et silr accñtia tristitie ⁊ āgustie ⁊ tremor cordis ⁊ syncopis: ⁊ vigilie: ⁊ frig⁹ extremitatum. Ista. n. in ileos sunt plusq̄ sint i colica. Et est fex in flauco: ⁊ eo q fact⁹ est ex eo fortior q̄ fit in colica: qm̄ ē in mēbro vehemētioris altitudinis ⁊ maioris corpis ⁊ minoris q̄titis sup corp⁹. Et qñq; appet i ipso inflatio oculi plusq̄ in colica. ¶ Amplius signa distinctionū ei⁹ silia sunt signis distinctionū colice: sicut signa distinctionū colice sīt cū signis ileos ex loco doloris ⁊ motu ei⁹ ⁊ paucitate iuuamēti ei⁹ cū clisterib⁹. ¶ Verū factū ex veneno signt accñia significationū aliarum ante ei⁹ fortitudinē: nā ille cui⁹ cā est venenum qñq; pducit ad debilitatē ⁊ mollificationem ⁊ tremorē cordis in pn⁹ cū accit anteq̄ fortis fiat ⁊ magnificetur dolor eius. ¶ Et signt ipsam vt nō cognoscatur ꝓpter cām aliam manifestā. ¶ Et factum ex apostemate intestinorum sequitur duritiēs fecis ⁊ velocitas in egōne ⁊ nō erit illic fe. neq; casus virtutis vehemens.

¶ De cura. Cap. xxxi.

Cura ileos appropinq̄t curis colice verū ē fortior ⁊ illud qd bibiť magis iuuamētū est i eo. Et ē necium q̄ clysť in ipsos nā cū bibiť desup ⁊ cōtr adhibeť clisť ab inferiorib⁹ ē adiutoriū bonū bibito. Et eq̄le ē siue pmittať siue postponať fz necitatē: sz qd amq; eoꝝ pmittať opz vt pōať aliqd debili⁹. ¶ Et multotiēs sedat dolorē ei⁹ sorbitio aq̄ calie: aut applicatio ei⁹ ad ipz cū ꝓpinquitate resoluēdo illud qd nocet in eo. Et qbusdā vr q recti⁹ est vt euacueť itestinū i pmis cū positiōe instātōis ei⁹ cū facilitate: deinď clysterizetur ita vt puēiat enema ad locū lōginquū applicatiōe facili. Et flōmia h est magis necīa: nā si fuerit apa non erit eius excusatio: ⁊ si fuerit dolor fortis ex q̄ timeať apa: oportebit icipe cū ea. ⁊ ex h qñq; accit separatio maloꝝ hūoꝝ i corpe pp retētionē eoꝝ a dolore ita vt fetear corp⁹. ⁊ qñq; separanť hūores mali i corpe difficil' fit exit⁹ eoꝝ cum fluxu vētris. Et ē flōmia ex necijs. ¶ Et fricatio extremitatū ēt est ex eis q̄ ꝓhibēt m īm dolorem facientē separando eā a ꝓfūdo. ¶ Et forsitan est administratio lubricatiuoꝝ declinantiū ad caliditatē ⁊ mucilaginū calidaꝝ cū oleo de keruā iuuatiua i plurimis ileos nisi i colico apo so ⁊ vehemētis caliditatis. ¶ Et silr decoctio aneti cum sale: ⁊ oleo decoctis cū eo. ⁊ silr iunctio corporis cū oleo calefacto. ¶ Et cureť ille q flegmaticus est cū eis q̄ dicta sunt in colica ex ebibitis. ⁊ cum eis que sunt sicut pillule de aloe ⁊ pillule de serapino ⁊ pillule de picra ⁊ oia illa cum oleo de keruā ⁊ clisteribus equalib⁹ trahētib⁹ ad inferiora. ¶ Et vētosus curať cum eis que sunt sicut illa que dicta sunt illic ex ebibitis conferentibus ad vētositatē ⁊ clisteribus vt ponať clistere adiutoriū ei qd bibiť ⁊ cuz vētosis pluribus positis in supioribus vētris. ¶ Et qñq; necium est vt icidať illud qd est corā dolore. ⁊ qñq; trahiť mā ad mirach. ¶ Et cōplonalis ⁊ purus curanť cuz eis que scis de pmutatione cōplonis ⁊ euōne hūoris fm q dictū est in capitulo colice malis. ¶ Et apostus calidus cum eis que sunt sicut ea que descripsim⁹ in colica. ¶ Et apostemosus frigidus curať cū eis que sunt sicut illa que dicta sunt in colica. ⁊ cōueniētius illoꝝ est potus olei de keruā in aqua de radicibus ⁊ aqua cassiefistule ⁊ relique curationes note. ¶ Et iterū aneti ⁊ baccarum lauri ⁊ se. lini: ⁊ fenugreci. ⁊ se. altee ⁊ se. maru. omniū añ. auř. i. radicum triū omnium añ. auř. vij. ⁊ ficus. v. ⁊ sebest. x. decoquanť ⁊ denť in potu cū oleo de keruā ⁊ amigdalarū amararū. ¶ Et colericus curatur cū eis que sunt sicut illa quibus curanť relique que residua sunt de colica. ¶ Et ille qui fit ex torsiōe curať cū eis q̄ dicta sunt in colica. Et q fit ex ruptura ēt curať cum positiōe exiccantium ad expellēdū illud qd est in ruptura ⁊ opilatione eius. ¶ Et ille qui est ex opilatione fortí intestinoꝝ curať cum lubricatiuis piguib⁹ ⁊ iurib⁹ gallinaꝝ piguiū ⁊ pulloꝝ

& arietis quorum iura pinguia sumantur alcisida-begi zirebegi. Et proprie quando ponuntur in eis anetum & radices porri nabati & oleum amigdalinum. & administretur post illud clystere humidum lene subtilis calidum ratio. ¶ Et facti ex fece curantur in primis cum clysteri leni: deinde gradatim peruenitur ad forte & succedit illi potus solutiuus, propter eorum feci ut deponatur illud quod remansit. Et in venenosi curatione incipiatur a vomitu sicut cum aqua calida & oleo sisamino. Et quandoque est necesse ut ponatur in eo quod in potu datur virtus turbith: aut se. raphani. & post illud detur in potu tyriaca magna & albezar & que sunt similia illis & ponatur potus aque zuccari & cibus ipsius iura pinguia. & continuatur super eos vomitus & non recipiunt cibum & sumant in potu medicamen predictum in huiusmodi dispositione colice. Et quandoque retinet in eis & stare facit cibum in ventribus eorum ut sumant panem infusum in aqua calida feruente. ¶ Et eius qui accidit ex cibis ponticis & stipticis & viscosis cura propinqua est cure sui relatiuis ex colica nisi quia magis iuuatiua in eo sunt ea que bibuntur & sorbentur.

¶ De tarditate ascellationis & velocitate eius. Ca. xxxij.

Llud pendet: aut a cibo ut sit stipticus: aut ponticus grossus: aut viscosus: aut sit lenis viscosus. Aut ex virtute. Nam si virtus expulsiua fuerit fortis expellet: & si fuerit debilis non expellet. & virtus lacertorum ventris si fuerit fortis mundificabit: & si non est fortis non mundificat & retinet. & virtus sensibilis intestinorum si est fortis indicat ascellationem: & si non est fortis non indicat: & virtus complexionis. nam frigida & calida ambe retinent & tu cognoscis regimen secundum cognitionem tuam cause.

¶ De multitudine stercoris & paucitate eius. Cap. xxxiij.

Sta duo pendent ex cibo qualitatiue & quantitatiue & ex dispositione eius quod expellitur ad epar. cibi namque plurimi humidi super quem bibitur: egestio plurima est: & eius contrarij egestio pauca: & quando colera magnifice expellitur ad epar minoratur egestio: & quando non expellitur multiplicatur. ¶ Et tu cognoscis ex eis que preterita sunt resistentiam duarum specierum eius secundum tuam cognitionem cause.

¶ Tractatus quintus.

¶ De vermibus. Cap. i.

Um euadit materia & vestitur complexione necessaria est rectificatio quam tolerant figure & forme: & non prohibetur eius preparatio in complemento naturali quod peruenit ei ex factore potente: & propter hoc creari sunt vermes & musce & quod cursu eorum currunt ex materijs putridis humidis: quando illa materia cum rectificatur illo quod tolerant ut suscipiant de forma animal vermiculare: aut muscale. Nam illud melius est quam ut ipse remaneant secundum putrefactionem puram. Et est cum hoc quod ipsa saluunt super putrefactiones separatas in mundo & cibantur eis propter conuenientiam & assumunt eas ab inspirationibus hominum & ab aere contingente eos. ¶ Et vermes qui ventris sunt huius generis. & non est eorum generatio ex omni humore ipsi. s. non generantur a colera rubea. neque nigra quia sit virtus earum est vehementis caliditatis: quare non generatur ex ea vermis humidus: imo est contraria complexioni eius: & altera est frigida & sicca longinqua a proportionalitate animalis. ¶ Sanguinis vero custodia est attributa & membra vehementer indigent eo & est proportionalis carni hominis & ossibus eius non vermi: & non est etiam ex eis que effunduntur ad intestina & remanent in eis & generatur ex eis vermis. neque etiam forma vermis & color eius significat quod ipse sit ex materia sanguinea imo materia vermium est flegma quando calefit & putrefit & multiplicatur in intestinis & remanet in eis. ¶ Et tu quidem scis res multitudinis generationis flegmatis. s. ex satietate nauseatiua & comestione & debilitate digestionis propter quamcunque causam fuerit s. ex complexione membrorum frigida. ¶ Et ex eis que generant ipsum sunt cibi leues viscosi: sicut tritceum & faseoli & fabe & ex receptione pulueris & farine: & comestione carnis crude: & lactis & olerum & fructuum humidorum: & ablutione cum aqua. post cibum. & similiter balneatio post comestionem: & coitus per repletionem.

¶ De speciebus vermium que sunt tres. Cap. ij.

Longi & lati rotundi: & lati sunt ascarides & cucurbitini. ¶ Et non diuersificatur eorum generatio nisi secundum diuersitatem eius ex quo generantur & diuersitatem illius in quo generantur. Diuersitas autem eius ex quo generantur: est quando quidam eorum generantur ab humiditate super quam dominantur diuisio & separatio ex parte attractionis epatis & ex parte vehementie putrefactionis. & quidam generantur ab humiditate quam separauit & minorauit & paruam fecit attractio epatis continua & putrefactio & multitudo conturbationis fecis. ¶ Et cum generantur adiuuat ad hoc ut ipsi remaneant parui quod fex exibit eos antequam magnificentur propter vicinitatem eorum ad extremum strictum: & quidam generantur ab humiditate inter duas humiditates media. ¶ Et illi qui sunt ex humiditate in intestinis superioribus sunt propter humiditatem dictam in primis. & qui sunt ex humiditate in intestino recto sunt propter humiditatem dictam secundo. & qui sunt in monoculo & intestino colon sunt propter humiditatem dictam in tertio. ¶ Et longi sunt propter primam. & quandoque perueniunt ad summam que est vltra cubitum. ¶ Et rotundi & lati sunt propter tertiam quantitatis generetur etiam in intestinis superioribus & propter grossi & maximi eorum: & forsitan non generantur nisi in colon & monoculo: deinde sparguntur ex latere ad stomachum & ex latere ad anum. ¶ Et parui sunt propter secundam. & isti lati & rotundi sunt quasi generentur ex ipsis viscositatibus fixis in superficie intestini quos comprehendit panniculus mucosus velans eas. q. ipsi generentur ex eo & in ipso putrefiant. ¶ Et de eis minus nociui sunt parui: quasi sunt

parui: et quoniam sunt elongati a principijs: et quoniam sunt apti ad expellendum cum fece forti spulsa: verum ipsi si magnificantur et accidat eis vt remaneat spacio aliquantulo: et magnificantur in eo tunc sunt deteriores omnibus: quoniam ipsi sunt ex deterioribus mala deinde longi. nam ipsi non sunt in malitia latorum: quoniam mala eorum. s. latorum est vehementioris putrefactionis: et lati et parui plurimum exitus sunt ex ano propter vicinitatem ani et debilitatem: quare non possunt figi in intestinis fixione longorum: et sicut longi sunt vehementioris fictionis sic parui sunt vehementioris expulsionis. ¶ Et cum habentibus vermes adest febris accidentia sunt fortiora et maligna: quoniam febris consumit cibum eorum: quare mouentur ad querendum ipsum et figuntur in intestinis. et quoniam febris nocet eis in substantia ipsorum et affligit eos. Et quandoque febris addit in malum eorum putrefactionem et acuitatem et afflictionem. et quoniam colera cum effunditur ad eos in febre ledit eos: cum ergo inuoluuntur in intestinis et mordicant ea nocent vehementer. Et iam retulerunt quidam quod viderunt eos perforasse ventrem et exiuisse ex eo et illud apud me maximum est. Et propter hoc eleuantur ex eis vapores mali ad cerebrum et nocent ei. Et quandoque est retentio eorum in intestinis et quod ipsi faciunt accidere putrefactionem causa febris. et non est eorum dispositio in hoc quod per ipsos sit iuuamentum in mundificatione intestinorum iuuamentum quod fit per vermes et filia eorum in mundificatione putrefactionis mundi: quoniam in intestinis est mundatorum expulsum ex natura: et quoniam proportio eius quod generatur ex istis putrefactionibus in intestinis superfluentibus ab expulsione nature maior est proportione vermium et similium ad aerem mundi et terram eius. ¶ Et quoniam ex istis generantur nocumenta aliorum quorum operationes sunt ex proportione eorum indigentium cibo: et ex contrarietate motus eorum: et ex hoc quod faciunt accidere causam: et ex contrarietate qualitatis super quam figitur complexio corporis et alijs. ¶ Et quandoque generantur propter vermes et serpentes epilepsia et colica. ¶ Et quandoque generatur fames canina propterea quia vehementer rapiunt cibum. ¶ Et quandoque generant bolismum et casum virtutis oris stomaci propter eleuationem suam ad ipsum: et quia infrigidant ipsum. ¶ Et quandoque sequuntur vtrasque dispositiones tremor cordis maximus. ¶ Et plurimum generantur in etate infantie et pubertatis: et in fine adolescentie. ¶ Et ascarides secundum plurimum generantur in eis qui separantur ab etate infantie. ¶ Sed rotundorum plurimum est in infantibus: deinde in adolescentibus: et minoratur in senibus cum tamen illud totum sit. ¶ Et ipsi quidem generantur in autumno plurimum quam in reliquis temporibus propter permissionem assumptionis fructuum et simulum et putrefactionem. ¶ Et ipsi commouentur in sero et plurimum in hora somni. ¶ Et labor quidem et exercitium vehemens quandoque solutionem educit vermes. ¶ Et cum egrediuntur vermes habentium febres acutas viui, non sunt vehementis malitie: nam significant similiter virtutis et potentiam expulsionis et proprie post declinationem: et si egrediuntur mortui sunt signum malum. ¶ Et ad summam non eorum exitus in febribus cum egestione non est significatio bona: et proprie ante declinationem: verum in dispositione febrium est melior: verum eorum exitus non in dispositione febris, cum in eis est sanguis est malus indicat nocumentum in corpore et in intestinis. ¶ Sed eorum exitus cum vomitu significat humores malos in stomaco.

¶ De signis. Cap. iiij.

Signa quidem communia sunt cursus saliue et humiditas labiorum in nocte et eorum exiccatio in die: propterea quod caliditas expanditur in die et coartatur in nocte: cum ergo spargitur caliditas attrahitur humiditas cum ea: quare vermes incurrunt famem et attrahunt a stomaco: quare exiccantur superficies continua ei ex superficie oris et labij: et adiuuat eum ad exiccandum labium aer exterior: quare laborat infirmus in humectando labium suum cum lingua sua. ¶ Et quandoque accidit habentibus vermes rixa et horribilitas locutionis et quasi ipse sit in forma irati malorum morum. ¶ Et quandoque perducunt ad alienationem propter illud quod eleuatur de vaporibus malis. et accidunt eis accidentia litarabicus. nisi quod non colligunt pilos: et non patiuntur soda et non patiuntur tinnitum auris. ¶ Et accidit eis stridor dentium et proprie in nocte. et sunt in pluribus horis quasi masticent aliquid: et quasi appetit extrahere linguam. ¶ Et accidunt eis saltus in somno et tremor et clamor in ipso et agitatio forme et ira aduersus illum qui euigilat eos. et accidunt eis super cibum nausea et tristitia. et intersecatur vox eorum. et debilitatur pulsus ipsorum. et apud comestionem est quasi prostratus: et est eorum ego vt plurimum dura. ¶ Casus autem appetitus et eius vehementia est secundum quod diximus in ea capitulo. ¶ Et quandoque accidit eis sitis cum qua non satiantur. ¶ Et similiter quandoque accidunt eis egritudines quas diximus illic. ¶ Et quandoque fortes fiunt dolor et egritudo cadunt: aut spasmantur aut torquentur ac si essent epileptici. ¶ Et quandoque accidit eis in huiusmodi hora venenositas eos et diuersificantur colores eorum et color oculorum ipsorum. et quandoque remouentur color faciei eorum et oculorum ipsorum: et quandoque redit. Et quandoque inflantur: aut tumescunt: aut tendunt ventres eorum: sicut hydropicorum: et quasi non sunt ventres eorum nisi hydropicorum. ¶ Et quandoque apparent testicu li eorum et emittunt sudorem frigidum cum fetore vehementi. ¶ De signis autem distinctionis eorum quedam sunt communis distinctionis. et est exitus illius speciei ex egressione. Deinde longorum signum commotio oris stomachi et mordicatio ipsius cum punctione eius quod sequitur ipsum: et difficultas transglutiendi: et casus appetitus secundum plurimum: et nocumentum ex cibo. Et lubricitas. Et quandoque nocent pulmoni et cordi per vicinitatem suam. ¶ Et quandoque accidunt tussis sicca. et tremor cordis. et

diuersitas pulsus: et sunt somnus: et excitatio non secundum ordinem. Et est pigritia. ¶ Et accidunt pruritus: et inanitas: et palpitatio: et apertio oculi. imo declinat ad clausionem oculi: et accit oculis eorum vt rubeant quandoque: deinde alia vice obfuscentur. et quandoque tenduntur ventres eorum: et fiunt sicut hydropici. et quandoque accit fluxus ventris. ¶ Cum latis autem et rotundis appetitus secundum plurimum multiplicatur: quia secundum plurimum elongantur a stomacho: quare non nocent in eo et rapiunt cibum: et mouentur in tempore famis motu nocente debilitante virtutem et mollificante incidente in eo quod sequitur vmbilicus. ¶ Paruos autem sequitur pruritus ani et inseparabilitas commotionis apud ipsum. ¶ Et quandoque adeo fit fortis donec accidit syncopis. et inuenit hiis eos cum aggregantur in intestino suo grauitatem sub hypocondriis suis et ex dorso. ¶ Et eis que conferunt istis hominibus est vt sorbeant aliquid aceti in tempore somni.

¶ De cura. Cap. iiij.

Attentio que attenditur in curationibus vermium est vt prohibeantur a materia generante eos ex comestione predictus: et vt mundificetur flegma aggregatum in intestinis ex quo generantur: et vt interficiantur cum medicinis que sunt venena in comparatione: et sunt amari saporis: de quibus quedam sunt calide: et quedam frigide quas dicemus: et medicine que operantur cum proprietate: deinde fluxu ventris educantur post interfectionem cum non expellit eos natura per se. Non. n. oportet vt prolongetur eorum statio inventre post mortem et exsiccationem et inferat vapor eorum nocumentum venenosum. ¶ Et medicine quidem calide ad gradum peruenientes tertium sunt conuenientiores in regie eorum hora omni nisi illic sit fe. aut apparamari. n. cali complo contraria est eis cum calitate et est contraria cum qualitate illis et que ipsi magis diligunt sunt vnctuosum et dulce. ¶ Et inuenitur ex ebibitis: et enemantibus que aggregant proprietates tres. ¶ Suppositoria vero melius est vt ipsa extrahant quam vt ipsa interficiant: nisi quod in recto est ex paruis vermibus. ¶ Quandoque. n. fiunt ex genere vnctuosi dulcis vt trahantur ab ipsa vermis propterea quia diligunt ea: et egrediuntur cum eis que extrahunt. ¶ Et melius quidem curantur cum ebibitus hora vacuitatis ventris. Et cum mittuntur venena interficientia eos in lacte et in sapum mellis et silibus sunt ipsi ad sumendum ex eo diligentes magis: et est illud magis interficiens eos. ¶ Et quandoque sumit in potu habens vermes sicut lac duobus diebus: deinde potat in die tertio in lacte medicinam interficientem eos. Et quandoque fugit ante eam fauum mellis: cumque inuenit odorem eius peruenit ad sugendum illud quod deponitur ad ipsum et quando sorbentur illud iste medicine sunt magis interficientes eos. ¶ Et quando tu administras medicinas venenosas interficientes tunc melius est vt linias stomachum cum stipticis et proprie in quibus est virtus interfectiua vermium sicut sumach et hypoquistidos et acacia dissoluta in vino. ¶ Et similiter capparis et anetum in vino. ¶ Et si non tolerant stipticitatem horum tunc lutum sigillatum sumatur in vino. ¶ Et cum bibuntur medicine facientes ad vermes: tunc oportebit vt stringantur nares vehementer et multiplicetur extractio anhelitus et intromissio eius quantum possibile est: nam rectius est vt non permisceatur cum anhelitu aliquid de odore earum. ¶ Et de curatione continua cum curatione vermium est rectificatio appetitus cum cadit. ¶ Et quandoque inueniuntur in emplastris et eis que bibuntur quod aggregat ad confortationem appetitus et interfectionem et extractionem eorum sicut aloes cum absinthio ebibitis pillulis factis ex eis: et epythimate facto ex eis: et similiter cum rob acetosis. ¶ Et quandoque aggregatur cum vermibus fluxus ventris. quare necessarium est vt interficiantur tunc: motus namque extrahit eos. ¶ Et quandoque exigit dispositio vt interficiantur cum stipticis antequam vt aggregentur mors eorum et retentio nature. s. quando aggregantur vermes et fluxus ventris et timetur casus appetitus. ¶ Et emplastrentur cum emplastris stipticis in quibus est interfectio aliqua vermium: et non deiiciunt virtutem. deinde ipsi egrediuntur post illud: aut per expulsionem nature aut per medicinam aut suppositoria. ¶ Et quandoque sunt cum eis apparata in visceribus et est necessarium regimen subtile. ¶ Et medicine que interficiunt ascarides fortiores sunt eis que interficiunt longos. ¶ Et ille que interficiunt ascarides et rotundos interficiunt etiam longos: et causa in hoc est quod ascarides sunt remotiores ab eis que bibuntur: et sunt magis submersi in humiditatibus conuenientibus eis. ¶ Et quandoque sunt in cisti. et quia ipsi generati sunt a materia grossa et grossiore et spissiore et propinquiore ad complexionem calidam et magis simili ei quod est venenum quare non patiuntur a suo simili: dum non superfluat.

¶ De medicinis calidis interficientibus vermes: et proprie longos. Cap. v.

Singulares quidem sunt sicut prassium et cordumeni de quibus sumatur aur. i. et sceba: et lupini amari: et cassia: et calamentum et succus eius. et grana aldemest. et costus amarus: et epythimum: et cartamum: et menta: et cabil: et ciminum: et camepiteos: et centaurea: et pulegium: et alleum proprie. et quandoque interficit ascarides semen feniculi: et mirra et origanum: et fausel et absinthium: et semen caulium: et cortices algarab: et radix enule exiccata de qua bibatur. vn. i. et ciminum assatum: et abrotanum et anisum: et semen apii: et nasturtium forte est in c. suo: et nigella: et sesi atripli. solom educit eos cum mortificatione: et similiter volubilis et polipodium. ¶ Et melius quod educit fluxu ventris post mortificationem est aloes. ¶ Et quando homo bibit de oleo ponitur et superfluit quantitatem quapolis est in bibendo ipsum interficit eos et extrahit ipsos: et proprie oleum omphacinum et ipsum interficit latos etiam: et interficit propter suam amaritudinem et extrahit propter viscositatem sui. quod si non fue-

rit possibile bibere ipsum vice vna bibat ipsum vtendo potu post potum sumendo ex eo coclearia duo. τ silr grana nil interficiunt serpentes extrahendo eos. τ qñqȝ ꝯferunt in latis. ¶ De cópositis vo q̄ interficiūt eos sunt q̄ sunt sicut tyriaca magna τ ille que aggregant interfectionem τ extionē sunt sicut hierap. ¶ Et sicut si sumatur scehα τ absinthiū amborum .añ.ʒ.i. τ quarta: τ salis indi dauich.i. τ sumatur in potu. ¶ Et qñqȝ interficit eos potare ciminū τ nitrū mediatum τ fenug. pond.ij.aur. ¶ Et iterū nil in piperis cordumenus ptes equales: τ dosis eius sit vsqȝ ad.ʒ.i.τ.ʒ. Et piper τ grana lauri τ ciminū indum mastix ꝯficiant cum melle τ sit dosis eius in mane coclearium.i. τ in hora dormiendi tantūdē. ¶ Aut enule τ sceha τ piperis τ sirasi partes equales: sumantur in potu ex ʒ.i.τ.ʒ. vsqȝ ad .iij.ʒ. ¶ Et pillule de absinthio educūt longos: lati aūt indigent fortiori hoc.

¶ De medicinis que magis proprie sunt ascaridum. Cap.vi.

Aut lsitrant administratū in clysteribus τ epithimatibus τ alsiraos τ medulla eius: τ alsirai: τ costus amarus: τ cortex radicis mori τ succus eius τ cambil: τ pulpa collo. τ aloes τ alsintar mirabile est in latis τ cortex albelengi τ arboribꝰ: τ existimo q̄ est spēs sidre τ alizdarachat. ¶ Et ex eis que extrahunt vermes sine nocumēto est vt bibant.ʒ.iij. succi enule recentis: est enī mirabile valde. ¶ Et antiqui quidem dixerunt q̄ ireos extrahit ascarides. ¶ Et ex medicinis mirabilibus in oibus spēbus vermiū sunt pili aīalis noiati alcasiz. ¶ Et alcalcadis est ex eis que interficiūt eos cum iuuamēto si fuerit illic fluxus ventris. τ iam diximus ad eos in antidotario decoctionē eius τ centauree. ¶ Et iterum bibat lac multū tribus diebus in mane τ cenet sup ipm alsefidabegi: deinde sumātur.vi. aur. abrūgi.τ.iij.ʒ. siracasi.τ.iij.ʒ. cābil. τ terant τ soluant in aceto acetoso aut in syrupo τ masticet aliqd de fauo mellis vt egrediant vermes deinde bibat ex eo quātitas quā necia faciunt existimanis τ experimentati. ¶ Medicine aūt frigide τ pauce calitatis sunt sicut semen coriandri cum bibit tribus diebus cum rob. ¶ Et semen apij: est.n. forte valde: valde interficiens oēm vermē τ sumat cum syrupo aceto. aut lacte ace. aut bibat decoctio eius: τ faufel. ¶ Et folia psici τ succus eoꝝ. ¶ Et spina egyptiaca: τ sunt absqȝ plurima caliditate τ rubus: τ decoctio corticis arboris granati acetosi τ musi decoquant in aqua noctetota: deinde coletur τ bibat. ¶ Et silr aqua in qua decoquit radix eius. ¶ Et succus arnoglosse ꝯuenit ei qui hȝ vermes τ fluxus ventris simul aut arnoglosse sicca. ¶ Et iterū sumach dissolutū in aqua est mirabile: τ hypoquistidos: τ lutū sigillatū cuȝ vino sum ē mirabilia. ¶ Et magna mirabilis est ē. ¶ Et semen portulace cum ex eo multū sumit interficit eos. ¶ Et silr endiuia amara: τ lactuca amara: τ apiū aceto ꝯditū. ¶ Et os q̄ nidon interficit eos: τ solūe educit ipsos. ¶ Et tribuli ꝓpinqui sunt istis medicinis: τ ꝯsequit ex virtute harū q̄ ipse extrahunt latos ē τ illa que sunt sicut semen salic. τ succus psici: τ coriandrū: τ endiuia amara τ poliū τ reliqua. ¶ Et ista bibuntur aut cum lacte absqȝ butyro aut cum aqua calida aut syrupo acetoso.

¶ De regimine vermium paruoꝝ. Cap.vij.

Quandoqȝ interficiunt eos supposito salis τ clysterizatio cum aqua calida: τ eradicant mām eoꝝ. ¶ Et fortius hoc est clystere in quo recipiunt centaurea cartamū vsopus rubea et pulpa collogu. qd administret calm. ¶ Et fortius illo est suppositoriū de allitran τ clystere cum eo τ ꝓprie cum oleo de chrysomillis amaro aut medulla psicoꝝ amara τ sint iam decocte i ipo medicine interficientes: τ qñqȝ clysterizat cuȝ cum litran. ¶ Et ex eis q̄bus fit suppositoriū sunt hartanita τ buchormarie τ cortices radices radicis sceha. ¶ Et ex eis que colligūt hoc duos est vt mittat in anū caro pinguis salita. τ sit iam sup eam ligata fimbria fili: ipsi nāqȝ aggregant sup eam ꝑpeasqȝ diligunt eam: deinde extrahat post expectationē hore vnius sup eaȝ qñ pose ē τ extrahat τ iteret vsqȝquo mūdificet.

¶ De clysteribus acutis interficientibus vermes. Cap.viij.

Clysterizent cum decoctionibus medicinarū predictarū ad eos: τ qñqȝ ponunt i eis solutiua sicut pulpa collogn. τ turbith τ aloes: τ cucu.asini. ſm virtutē τ horā. ¶ Et est ꝯueniens vt administret in clysteribus eoꝝ allitran nam confert iuuamētū maximū. ¶ Et custodiat tūc anus ne ꝑueniat tenasmon cum suppositoriis facientibus ad tenasmon: τ stōus vt non debilitet cuȝ ponibus τ emplis facientibus ad stōm. Et iam sciuisti oia illa. ¶ Et qñqȝ confert clystere cum aquis salsis τ aquis salitis cum nitro τ salibus τ ꝓprie cum litran. ¶ Et qñqȝ ponunt in clysteribꝰ eoꝝ succus folioꝝ psici: τ decoctio rad. mori τ corti. granatoꝝ τ ꝓpe cū fuerit caliditas.

¶ De emplis hñtium vermes. Cap.ix.

Emplastra ē assumūt ex medicinis silibus istis τ ꝯfortant cum eis que sunt sicut pulpa collo. τ fel vaccinuȝ τ succus cucu.asi. τ cum eis que sunt sicut litran τ aloes. ¶ Et qñqȝ fit emplm cuȝ aloe τ absinthio: aut cum aloe τ rob citonioꝝ τ rob maloꝝ: τ interficit τ rūpit appetitū: τ qd aggregant oia est rectius. ¶ Emplm bonum. Terat nigella cum aqua collo. humide aut decoctione pulpe eius τ liniat super ventrem τ sumen.

sumen. ¶ Et dicit q medulla cerui qn̄ empla
straitur cum ea vmbilicus confert ad illud. et si-
militer olea medicinarum predictarum cū eis
iuncti iuuāt et oleū camomillinū et absinthij.pp͞e.

¶ De cibatione eorum. Cap.x.

Cibus quidē qui necessarius est eis fm op-
positionē cāe: oz vt sit calidus et sic-
cus in quo non sit viscositas et sit in
eo abstersio ex eis que abstergūt eos
et attrahunt ipsos: et ingrediuntur in cibis eoꝝ
aqua ciceris et folioꝝ caulis et carnes colūbarū
q̄ sunt iuuantes eis: et potus aque salse confert
eis oibus: et cum sunt fluxus ventris et calitas
cibamus cum sorbitionibus acetosis cum su-
mach factis: qm̄ est interficiēs restrictiuū et sicut
aqua granatoꝝ acetosoꝝ. et cū debilitat fluxus
ventris necia sunt que nutriunt cum fortitudi-
ne. ¶ Qđ si non digerant ponant ex gn̄e sor-
bitionū et aquarū carniū. ¶ Hora aūt et ordo
sunt qm̄ oz vt ipsi non egeant cibo et mordicēt
stōm et fortasse faciunt cadere virtutē appetiti-
uam: imo cibent ante motū eoꝝ in hora genis:
et vt sepe cibus eoꝝ cibent cibo pauco: et qn̄
alleuiat fluxus administrent sup ventrē empla
stra stiptica ex eis que scis. ¶ Verū in hn̄tib⁹
puos vermes melius est vt eoꝝ cibi sint ex ge-
nere illoꝝ qui sunt boni chimi et velocis dige-
stionis: nam virtus eoꝝ fm semitā opponis nō
puenit ad eos oino: et cum sunt boni chimi oi-
no minorat cibus corruptus que ē in eoꝝ.

¶ De cura casus et pectionis sup vētrē. Ca.xi.

Rectius in oibus illis est vt extrahatur
san. si pole est et det in potu post illō
thuris et san. dra. et luti armeni et kara
rabe oium. an̄. ʒ.i. cum triplicato sub
tili. ¶ Et si fuerit sputū san. aut fluxus eius p
anū aut vomitus ipsius ponat in ipsa karat.i.
opij et post hoc oz vt tu ꝯsideres illud qđ dixi-
mus in .c. pstratōibus in lib. qui est post istum.

¶ Fen.xvij. De egritudinibus ani: et est tracta
tus vnus.

¶ Sermonis vlis de egritudinib⁹ ani. Ca.i.

Dicas q egritudines ani sunt
difficiles ad sanādū pp ea quē
aggregant in eo: qm̄ est callus:
et qr est vniuersum penetrans ab
inferiori vsq ad superius: et qr
est vehementis sensus: et qr est
positus in inferiori. ¶ Quia ergo est callis p
uenit ad eum fex oi hora et mouet ipm et addit
in dolore eius et diminuit eum a quiete cū qua
cōplet receptio iuuamenti medicinarum: et nō
pōt nā facere rectificationē. ¶ Et qr est inuer
sus difficilis fit adherētia medicinarū ad ipm.
¶ Et qm̄ est vehementis sensus multiplicat
dolor eius: et multitudo doloris attrahit. ¶ Et
qm̄ est positus in inferiori facilis fit descensus
superfluitatum ad ipsum: et proprie quando
obedit ad receptionē carni debilitas q̄ est eū eo
ex nocumēto qđ est in ipso ex emorroydibus.

¶ De emorroydibus. Cap.ij.

Dicas q multotiens existimat aliquis
q habeat emorroydes et non hz nisi
vlcera in recto et in eis que sunt supra
ipm: oz ergo vt ꝯsideret illud. ¶ Et
emorroydes quidē diuidunt per spēs diuisionis
famose in verrucales: et sunt deteriores earū: et
in vuas: et in morales. ¶ Et verrucales sunt
siles verrucis puis. ¶ Et vue sunt late rotūde
purpurei coloris aut ad purpureitatē declines.
¶ Et morales sunt molles sanguinee. ¶ Et
sunt de emorroydibus emorroydes que sunt
.q. vesice. ¶ Et diuidunt emorroydes diuisio-
ne alia in exterius natas et pfundas: et sunt de-
teriores earū et pprie ille que tendunt ad pceps
virge: qnq3 .n. stringunt vrinā cum apatōe et na
te exterius apparentes sunt vue triuum. ¶ De
pfundis aūt quedā sunt sanguinee et quedam
sunt non sanguinee. ¶ Et diuidunt emorroy-
des in aptas fluentes et currit qnq3 res plima
pp aptionē venarū plurimarū: et in surdas ce-
cas de qbus nil currit. ¶ Et plrs qdez gn̄ant
emorroydes ex melia et san. melico et parū ge-
nerant a flegmate: et cū gn̄ant ab eo gn̄ant .q.
ipse sint vesice: et .q. sint vesice ventriū piscium.
¶ Et verrucales sunt ppinquiores ad hoc vt
fiant de melia et morales de sanguine et vue in
ter istas et illas. ¶ Et non est pole vt accidant
emorroydes nisi apiant orificia venarū in ano
fm q dixit. G. et pp hoc multiplicant cū ven-
to austrino et in regione austrina. ¶ Et nō oz
q in emorroydibus aptis currentibus san. flu
xus retineat: donec pueniat ad debilitatem et
mollificationē genuū et cōprehensionez sinco-
pis: et videat san. non niger et melius est vt ex-
hatur paulatim et nō subito. ¶ Et cum in mu
lieribus declinat san. emorroydarū ad matricē
et egredit in menstruis iuuat eo. Et opz vt fiat
q̄ illud arte: et puocent menstrua earū. ¶ Et
plurimis qdē hn̄tibus emorroydas adest co-
lor pprius eis et est citrinitas declinans ad vi-
riditatē. ¶ Et multotiens accit hn̄tibus emor
roydas flux⁹ san. natū et remouet emorroides.

¶ De cura. Cap.iij.

Portet vt in inceptōe rectificet cor-
pus et euāt san. malus ita vt flōmet
saphena et vena que est a posteriori
pte calcanei et vena almabic ē fortior
vtrisq3 earū: et ventosatio ei⁹ qđ est inter vtrasq3
spatulas ꝯfert ad eas: et ad humores melicos:
et curet epar aut splē si oportuerit pp societates
eiusqđ gn̄at ex eo de san. malo. ¶ Amplius
si non fuerit dolor neq3 inflatio non erit tunc
plurima necitas curatōis earū: nā eaꝝ curatio
qnq3 pducit ad fistulā et ad ragadias. ¶ Am-
plius studiū intendat in lenificatōe nāe vt non

nocceat duritie fecis ano ⁊ magnificet labor. ¶ Et melius est vt fit illud cū solutiuis ⁊ lenitiuis q̄ sunt ex medicis ex qb⁹ iuuamētū affert emorroydibus sicut pillule de bdellio ⁊ pillule de alfeluzabaragi ⁊ pillule amalei: ⁊ pillule q̄s dicā. ¶ Et oz vt studiū ipendat in apiendo surdas ⁊ faciendo vt currat sanguis ex eis quātū posse ē vsq3 quo debilitet ⁊ egrediat san. rube⁹ clarus in quo nō sit nigredo. ¶ Qd̄ si nō suffi cit sit regimen eius cū incisiōe emorroydarū ⁊ delectiōe earū incidēdo aut exiccando eas: aut adurēdo ipsas cū eis q̄ faciūt illud. ¶ Et scias q̄ in sanguine q currit ab emorroydibus ⁊ ex ano est securitas ab herpete estimeon ⁊ mania ⁊ melia ⁊ epilepsia melica ⁊ herisipila: ⁊ ab illis q̄ sunt sicut miliū ⁊ a cancro ⁊ excoriatiōe ⁊ scabie ⁊ glabrie ⁊ lepra ⁊ pleuresi ⁊ pipleumonia ⁊ phrenesi. ¶ Et qn̄ retinet san. ex eis con suetus timet aliq̄ earū egritudinū ⁊ timet hydropisis pp illud qd̄ accit in epe de apate malo ⁊ duro ⁊ corruptiōe cōplōnis ⁊ retinet ptisis ⁊ dolores pulmōis pp expulsionē san. mali ad ipm. ¶ Et qn̄q3 cursus facit accidere sincopi: sumat sauic ordei cū spodio ⁊ lino ⁊ det in potu ex calido paulatī. ¶ Et medicine qdē q̄ ad emorroydas ꝯueniūt alie sunt apiētes eas: alie ꝯsolidātes ⁊ alie sunt ꝯstringētes san. ⁊ alie sūt incidētes eā: ⁊ alie sunt sedatiue doloris. ⁊ sunt aut q̄ bibunt: aut suppositoria: aut epithimata ⁊ empla: ⁊ linimenta: aut pulueres aut suffumigatiōes: aut aq̄ i qbus sedat dolor: aut restrictiua: ⁊ oia illa: aut sunt singularia: aut cōposita. ¶ Et scias q̄ pillularū de bdellio iuuamentū in emorroydibus hn̄tibus piodos apparens est eis: ⁊ non sunt multi iuuamenti in eis que sunt fixe non hn̄tes piodos. ¶ Et qn̄ aggregātur ragadie ⁊ apa curetur in primis apa: deinde emorroydes. ¶ Et oleum de chrysomillis in quo resolutum est bdellium valet ad emorroydas ⁊ ragadias.

¶ De regimine incisionis emorroydarum ⁊ adustionis earum. Cap. iiij.

Cura autem emorroydarū qn̄q3 fit cū incisione ⁊ qn̄q3 fit cū medicis acutis. ¶ Cū ergo sint emorroydes plures numero nō oz vt icidant oēs simul: imo oz vt audiat pceptū hyp. ⁊ dimittat vena ex eis: deinde curent imo rectius est vt curent icidēdo vnā post vnā: ⁊ toleret illud. ⁊ in fine rei dimittat vna ex qua curant san. corruptiuo eius exitus ex ea ꝯsuetus est in nā. ⁊ illud incisum si fuerit appens erit eius regimen facilius ⁊ si fuerit ꝓfundū erit reginiē ipsius difficili⁹: nā rectius est vt liget radix eius cū filo sete: aut lino aut pilo forti ⁊ dimittat: tūc si ceciderit per illud bn̄ erit: ⁊ si nō: expiant sup illud medicie icisiue ⁊ si nō: icidat. ¶ Profunda xō idiget vt extrahat deīn icidat. excisio qdē qn̄q3 fit cū instrō sicut fit ventosatio cū igne. ⁊ quocūq3 mō fit ponat sup anū donec egrediat: deīn retineat cū instrō excisiōis. ¶ Et si nō timet velocitas reditiōis dimittat ventosa hora vna donec apet locus: ⁊ nō redeat: ⁊ qn̄q3 ligat velociter cū filo ligatiōe apante ⁊ remanet emorroys exteri⁹. ¶ Et qn̄q3 fit cū medicis exhētibus sicut vt sumat succus centauree ⁊ anen humidi ⁊ staphisagria ⁊ ꝯficiant illa oia cū melle ⁊ liniat cū eis anus: ⁊ supponant in melle. Ipsa. n. cōmouēt egōnē ⁊ pducūt ad hoc vt appareat anus ⁊ faciant ipm exire. ¶ Et admistret nitrū ⁊ sal tan ri aut admistrent pip ⁊ nitrū: aut aggreget ad illud qd̄ est ex illis succus bucormarie: aut staphisagrie. ¶ Et ex bonis est flōmia basilice añ icisionē ⁊ ligationē. ⁊ cū volueris abscindere retineat illud qd̄ abscindit ex eo qd̄ appet: aut qd̄ fcm̄ est appens cū instrō exhēdi: ⁊ trahat ipm ad seipm: deīn icidat illud ex radice ipsius cū acutiore re ⁊ penetrabiliore re. ⁊ nō oz vt ptrāseat radicē eius ⁊ icidat aliqd ex eo qd̄ est infra ipm ⁊ pducat ad nocumenta ⁊ apata magna. ¶ Et qn̄q3 pducit ad malitiā ⁊ difficultates ⁊ dimittat san. fluere vsq3 quo timeat debilitas: deinde retineat san. cū restrictiuis q̄ dicemus. ¶ Et si nō fluat san. multiplicet flōmia ex basilica. Qd̄ si toleret vt sāguis educat cū apitiuis pdcis ⁊ fluat san. ex eis erit rectū. ¶ Et si nō timeat casus ꝯtinuus ex dolore in eo sufficit i hoc qd̄ est sicut succus cepe. ¶ Et si volueris vt audeat liget puā ex radice sua ⁊ magnā ex medietate sua: aut fm̄ diuisionē aliā ⁊ succus currat vt nō apet ⁊ doleat. Et illud est vt desupponat cepe excauatū: aut porrū decoctū ꝯfectū cū butyro. ⁊ sedeat ille q curat in aqs stipticis decoctis in curcuma in aceto: ⁊ aq̄ in q̄ decocte sunt galle: ⁊ cortices granatorū: deide curet cū his que faciūt nasci carnē ex maran: vt non apet. ¶ Et intentio in ligatiōe est pparatio ad penetrādū virtutē medicinarū faciētiū cadere emorroydalia in ea. ¶ Et cū vides anū apari ⁊ dolorē icurrere vehementē ex hmōi curis: tunc necīū est vt suffumiges cū bdellio ⁊ adipe gibbi cameli ⁊ emplēs cū emplis pdcis: aut emplēs cū pane aldarmache ⁊ vitello oui ⁊ pauco oleo. ¶ Et encausima in passo arabadiu est mirabilis iuuamenti: ⁊ sedat dolorē incisionis ⁊ filia. ¶ Et encausima in aquis in quibus decocta sunt lenificatiua ⁊ embroca cum eis: ⁊ sunt aque in quibus decocta sunt semen lini ⁊ altea ⁊ semen cu⁹ ⁊ porrorū ⁊ illis filia. ¶ Et ex eis que ppa sūt apatib⁹ ani sup emorroydas sunt ceruse plūbi. vn. iij. succudus. vn. i. litargirij. vn. ij. masticis. vn. iij. aggregent cū succo iusgami. ¶ Et oz vt leniat nā ⁊ nō dimittat fex indurari in ano. ⁊ curet retentio vrine si acciderit lenificādo apa quius oporteat vt phibeatur introitus vacuitatis die ⁊ noctis ppter post fluxum san. fortem.

¶ Cum autē nō puenitur ad hoc vt fiat incisio emorroydarū cū instrūto aut ligatiōe immo cum medicina puluerizetur sup eam medicina acuta: qm̄ ipsa corrodet eā et mūdificabit ipsam et apparebit caro sana. ¶ Si autē doleat sedeat in aquis stipticis et curetur ante illud cum butyro plūmo posito sup eā deinde curetur cum eis que sunt sicut marhē de cerusa et lytargirio et marhē fcō ex eis et aqs solani et alkekēgi et coriādri. ¶ Et qñq; nō dissoluitur dolor absq; administratione medicine acute in vice vna. q̄re opz vt administretur medicamē acutū. q si dolor sanetur curetur curatiōe p̄cedēti: deinde reiteretur. ¶ Et nō sit medicamē acutū nisi cū exiccatione: qm̄ est leuius et in fine rei denigratur et cadit. ¶ Et medicamē qđ acutū est dicabarduch et alcaldicon et q̄ sunt similia illis. ¶ Et qñq; denigratur elixetur caulis cū oleo et ponatur desup: et sedabitur dolor: deinde iteretur donec cadat. ¶ Si autē sup moralē et eas q̄ ipsi sunt siccis puluerizentur attramēta exiccabunt eas et deijciēt eas. et qñq; inciduntur eū ā. ¶ Et flōmia et fluxus ventris necessarie sunt in eis. ¶ Et puluerizatiōes et suffumigationes et epithimata fiunt in eis.

¶ De regimine apparitionis emorroydarū surdarum et apparitione earum. Cap. v.

O Portet in p̄mis vt leniantur cū balneatiōibus: et fiat iuuamētū ad apertionē earū cū flōmia saphene et vene almabiz. ¶ Et vnctiōibus ex eis q̄ sunt sicut oleū de piscis et de medulla chrysomillorū et de amigdalis amaris: et cortex pinguedinis gibbi camelli et medulla cerui: et bdellium et alia singulariter et cōposite. ¶ Deinde administretur super eas succus cepe fortis: et qñq; ponitur in eis succus bochormariē: et qñq; ponitur cū hoc aliqd de lacticinijs de staphisagria et stercore colūbino: qm̄ ipm aperit proculdubio. ¶ Et qñq; conficitur aspaltū et galbanū: et q̄ ingrediuntur in hoc. et similiter folia rute et oleum alachoen ipm prouocat san. et amplificat porros. ¶ Et medicamē de mirabolanis cū rebus subtilitatiuis cū iuuamēto suo in emorroydibus prouocat san. s. san. emorroydarū ppter illud qđ in eo est de rebus subtiliatiuis. ¶ Et ex eis q̄ prouocant san. est vt sumatur pulpe collo. ℥ iij. et amigđ. amararū ℥ iiij. fiant ex eis licinia lōga et retineantur in ano et permutentur omni hora: et sint v. licinia in v. horis. ¶ Cūq; dolor fit fortior ponatur in ano licinium ex oleo ros. et flobotometur saphena. et quandoq; aperit eas ex obuiatione sui ipsius.

¶ De sermone medicinarū emorroydaliū suffumigationū et puluerizationū. Cap. vi.

R Ectius ē vt leniantur añ puluerizatiōes fortes cū sarcocolla dissoluta i aqua. Et si tolerauerit dolorē liniatur intus cū psilotro balnei: et tolerēt parū: deide abluatur cū vino stiptico: deide puluerizetur puluis sup emorroydas. s. cortices eris vsti soli et cū plūbo adusto. ¶ Et iterū erugo eris et cantarides et sal āmoniac⁹ puluerizentur super eas et sumatur illō cum operietur relatio ex butyro et similibus. Et fortius istis est vt sint confecta cum vrina infantis: et h̄ currit cursu medicamētis acuti. ¶ Que autē sunt cōuenientiora illis et leuiora sunt sicut cinis nucis cupressi lauat⁹ cū vino et cinis oui et cinis ossiū dactilorū et lupini sicci amari adusti et similiter ossa dactilorū adusta. ¶ Et ex eis que currūt cursu proprietatis ē vt sumatur caput piscis salsi et exiccetur approximādo igni et misceatur cū tāto casei veteris quātū ipm ē et puluerizetur sup circulū. ¶ Et similiter cinis caude piscis salsi. et nigella est ex pluribus bōis mirabilis iuuamenti. Et de eis sunt suffumigatiōes: et eorum fortior est anacardus solus aut cū reliquis medicinis et cum arsenico pprie: et arsenicū solū et sulfur et lacca sola reliquę autē medicine sunt sicut radix anindendin: et ra. oleādri et alistirgat et radix lilij: et ra. capparis: et ra. colloquin. et ra. alharmel et vene tinctorum et se. porri: et sinapis et stercus camelli et alkali et fimus columbinus: et alusiē et galbanum et sarcocolla administrentur iste medicine singulariter et aggregatim et ponatur aliqd de anacardo et cōficiantur cū oleo de detussim et fiāt inde troc. et fuerint vt fiat cū eis suffumigatio. Et ex eis q̄ conferūt i eis sūt alusiē et galbanū et sarcocol. et sterc⁹ cameli est iuuatiuū. Et qñq; suffiē suffumigatio fcā cū tamarisco multotiēs cōtinue. ¶ Suffumigatio cōposita. ℞. ra. cappa. et ra. apij q̄ est exterior et foliorū oleādri et ra. spine q̄ ē exterior et maru et ra. lilij et anacardi oium ptes eq̄les et fiāt ex eis auellane cū oleo sambacio et administrentur suffumigādo. Et dixerūt qdā q suffumigatio cū folijs mirti iuuatiua est valde: et similiter cutis nigra excoriata cū sale āmoniaco. ¶ Et hec suffumigatio qñ fit cū traiectorio igenioso posito in ano ab extremitate et suffumigatur in ipso: et qñq; fit cū vase perforato sup quē sedetur: et qđ cōuenientius est ad ipsum calefaciendo est stercus camelli.

¶ De liquidis que ponuntur super eas et quibus embrocantur. Cap. vij.

D E eis sunt fortes acute sicut aque in qbus decoquuntur calx viua et alkali et arsenicū et allea: deide cōficiantur cū eis calx et alkali. et aque alumino se bibite: et in ablutione administrate sunt ex eis que retinent cursum earum. ¶ Epithimata sumatur frumentum humidum quod scindatur in q̄tuor ptes et ponatur in vase et fundatur sup ipm vrina cameli pascētis: et proprie arabici et submergēdo ipm et ponatur in sale estiuo et restauretur cū vrina quotiēs minuitur. est. n. vehementis iuuamēti et deijcit eas proculdubio. ¶ Et qñq; fit linimentū cum myrrha aliquotiens: nā ipsa corrodit emorroydas. ¶ Et in aqua silique

humide submergat lana et ponatur sup emor roydas: qm per ea destruunt oino. et si fiat frica tio cu ea semp faciet illud. sicut fit in verrucis. Et sic fit cucu. capparis humidus. ¶ Et vnctio nes butyru vetus et oleu de nucleis chrysomil lorum et oleum de nucleis persicor et pinguedo gibbi camelli et oleu alcabuti et oleu de alcana. ¶ Et licinia et suppositoria: submergat cottu in melle et pulverizet sup ipm nigella adusta: et administret. ¶ Et quandoqz fit licinium adusti factum ex viro qz arsenico et silibus. ¶ Et pose qd est ex medicis pulverizabilib' administrent licinia cu melle. ¶ Et ex eis q sut mirabilia: sz sunt difficilia et acuta est vt icidat radix draco tee in frusta parua: et infundant in vino nocte et die: deinde retineatur qntum pose est. ¶ Et quida existimauerut de nenufare qz quando fit ex eo tenta cofert: et existimo qz sedat dolorem. ¶ Et de eis que bibunt sunt pille de bdellio fm descriptione notam. et ille que sunt cum cu curbita et ille que sunt cu guadai. ¶ Et ex eis sunt pillule aldedide. et earu descriptio est hec: mirabolanor et belliricor et serculblegi et em blicor partes equles et dedru egiptiaci ptes. v. dissoluant cu oleo de chrysomillis: donec sub mergant et cosiciant cum melle et fit earu dos. ex. ij. ʒ. vsqz ad auf. iij. ¶ Et pillule de sandara ca descriptio earum est hec: sandarace corticis ouor fumiterre se. porri ptes eqles salis am moniaci pars. s. scorie ferri partes. iiij. fiant ex eis pillule sicut nabac. et dos earum sit in mane vi. pillule vsqz ad. vij. pillulas et comouet coitu. ¶ Et iteru ℞. mirabo. nig. et belliricorum am bor an. ʒ. x. cucurbite aduste. ʒ. vij. karabe. ʒ. iij. acor i. ʒ. ij. bdellij. ʒ. xx. ifundant in aqua porri et fiat ex eis pillule et administrent. ¶ Et ex eis que experta sunt est illud quod. ℞. scorie ferri et se. porri et se. ameos oium an. ʒ. i. fructus cap paris sicci. ʒ. iij. dosis eius sit pugillus cu aqua porri. ¶ Et iterum sumant mirab. nigri frixi cu butyro vaccino cu aqua porri et oleo de nu cibus et trifera de ferrugine ferri. ¶ Et iteru scorie ferri cribellate trite. ʒ. iiij. cu. ʒ. ij. nasturtij albi: detur in potu: ex eo in ieiunio in. ʒ. i. aque porri pondus. ʒ. ij. et oleum de nucibus etiam. ¶ Et iteru sumat aristo. lon. et piretru et tribu li et amigdale amare: et ameos: et pijciatur de super pugillus farine ordei: et cosiciantur cum aqua porri et oleo de chrysomillis. ¶ Et iteru sumant sauine mudate recetis. ʒ. x. et infundan tur in aqua porri aliqbus diebus et exsiccetur in vmbra et terantur et addant ei se. albarmel et aniuden carmeni et nasturtij albi et fenugreci et ameos omniu an ʒ. viij. feruescant nasturtium et albarmel cum oleo de nucibus et oleo de chry somillis et terantur reliqua remanentia et ag gregen tur omnia in vase vitreato: aut scutella vitreata et potus sit ex. i. auf. vsqz ad. ij. auf. Et

ex eis que electa sunt et expta est vt in potu su matur galbani sicci podus. ʒ. ij. cum aqua: nam ipsum remouet eas: et si in potu sumatur trib' vicibus no redibut. Et serapinu et storax sunt ex summis bibitorum que bibunt ad emorroy das. ¶ Et si natura est lenis confert suffuf my rabo. cum seminibus et ipm prouocat san. Et ex illis que pferut eas est assiduatio comestiois amigdalaru amararu cu melle. ¶ Trifera aut cu scoria stringit san. et confert emorroydib'.

¶ De sedatib' dolore emorroydar. Ca. viij.

Ungatur serapini et bdellij subalbi di. an. ʒ. ij. storacis. ʒ. i. opij. ʒ. s. olei de nucleis chrysomillor. ʒ. i. s. dissoluatur gumme in eo: et ponat desup pon dus. ʒ. s. de castoreo. ¶ Et iteru nenufaris exic cati pars. i. altee pars. s. ¶ Et iterum mellilo ti lenticum excorticatarum ambor an. pars. i. co iungantur cum vitello oui et oleo ro. ¶ Et ite rum folia altee et mellilotum pfecta cu vitello oui et oleo ro. quado ponunt super diaquilon cum oleo ro. et aliquantulo croci et opij. ¶ Et rob sunt iuuatiua. ¶ Et adeps anatis est vehe mentis iuuamenti. ¶ Et iteru cacer fluuialis ysopus humida adeps renum caprarum cera alba. ¶ Et iterum ppter cum apatur couenit vt sumantur camomilla et mellilotu et parum croci et terantur et cosiciantur cum mucillagi ne seminis lini. et triplicato. et addatur ad hoc ca pitulum illud quod dicem' in. c. fictoris. Ipm enim confert et sedat dolores incisionis et liga tionis et apostematis.

¶ De restrictio cursus emorroydar. Cap. ix.

E illis sunt ea que restringut cursum incisionis: et sunt fortia et meliora qz vt sint cauterizantia. ¶ Et de illis sut ea que retinent cursum eruptiois. et illa que retinent san. incisionis sunt attramentu et iterum que sunt sicut pulverizatio ex aloe et thure et san. draco. et balaustijs et kief memite et similib' pulverizetur et ligetur ligatura forti. ¶ Et iteru pili leporis: aut tela aranee cu al bumine oui et inuoluat puluere galieni et lige tur vsqz quo sigilletur. ¶ Et que ex eis fortia sunt: sunt sicut alcolcotar cu acacia et gallis de inde ligetur fortiter. ¶ Q si nihil pfert coqua tur cum cotto submerso in oleo calido feruen te et retinebit sanguis. deinde pulverizent de super restrictiua: et in hoc est timor spasmi. Ea pro que sunt ifra illa sunt, stiptica nota. et aque in quibus decoquuntur stiptica: aut vinum sti pticum in quo decoquuntur cortices et galle. Et ex eis que bibuntur ad illud est trifera mi nor in aqua posita est scoria ferri ifusa in aceto hebdomada vna a qua coletur acetum et frice tur ipsa in sartagine: ita vt bibat ipm deinde te ratur sicut puluis subtilissimus.

¶ De cibatioe patientium emorroydas. Cap. x.

Oportet vt alienet a se oē grossum ex
o carnib⁹ ⁊ reb⁹ lenib⁹. ¶ Et oē adu
rens san. ex attaguebil ⁊ scibus: nisi
fm q̄titatē iuuamēti. ⁊ op₃ vt come
dat ea quoꝝ digō ē velox. ¶ Et fiat cibus eoꝝ
bonus ex carnibus ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ alessida
begi pinguib⁹ ⁊ aludebenei ⁊ carabeie: ⁊ aq̄
aceris. ¶ Et sisaminū dulce eis cōfert. ⁊ nux
inda cum penidijs cōfert eis. ¶ Q̄ō si fuerit
illic soluno ⁊ cursus supflu⁹ san. cōfert cib⁹ fa
ctus est rizi ⁊ granatis cum passis. ¶ Et eorū
olea sunt oleū de keruа ⁊ oleū de nuce indica ⁊
oleū amigdalinū ⁊ oleū de nucleis chrysomil
loꝝ ⁊ pinguedo gibbi cameli ⁊ adipes lauda
biles ⁊ cōfectio ex vitellis ⁊ ex porris ⁊ pauco
cepe: ⁊ penidij. ¶ Et ficus sunt meliores eis
q̄ȝ dactili. ¶ De apostematibus calidis
inficteri ⁊ herisipilla. Cap. xi.

Ex illis sunt īcipiētia ⁊ facta post do
d lores emorroydarū ⁊ successione cu
rationē emorroydarū cū incisiōe ⁊
mediciaꝝ acutaꝝ. Et cū apata colle
ctionē faciunt ⁊ fiunt vlcera timetur: sup ea q̄
fiant fistule pp hoc ergo an̄ maturationē ape
riant. ¶ Et op₃ vt admistret̄ fōmia in pn̄⁹ ho
rū apatum. qñq₃. n. sedatur dolor solus. ¶ Et
admistret̄ sup eam marā de cerusa: aut liniātur
cū albumine oui trito cū oleo ro. in mortario
plūbi: aut stanni donec in ipso denigret̄. Aut
sumat̄ merdasengi. ʒ. v. emathitis ceruse pon
dus. ʒ. ij. myrrhe vn. iij. sumach vn. ij. pulpe col
lo. vn. i. olei sisamini q̄tum sufficit. ¶ Aut po
nat̄ cum eis aliquid de triplicato ⁊ vino. ¶ Et
adeps anatis est vehemētis iuuamenti. ¶ Et
fit panis coct⁹ cū aqua cum fit ex eo emplm
cū vitellis ⁊ oleo ro. Aut panis mūdi lb. i. cro
ci vn. i. opij vn. i. admistret̄ in rob. Et fit em
plastrū factū de ledzegi est bonū valde. Et fit
emplm factum de vitellis ouoꝝ sorbiliū q̄ te
rant̄ in vino stiptico: deinde misceant̄ cū cera
⁊ oleo ro. Et qñ pertransierit initiū et non sunt
ab incisione: administret̄ sup eā diaquilon ma
rā cōquassatum cū oleo rof. ⁊ parū empli ba
silicon cū vitellis oui sorbilis. Et iterū cepe ⁊
porri elixati cū camomilla. Aut marā ceruse
cum ammoniaco. Et si fortis fiat dolor tūc fo
lia iusquiami viridis exprimant̄ ⁊ sumatur ex
aqua earū ⁊ aliquid ⁊ misceat̄ cum aq̄ etiam:
deinde infundant̄ in ea panis: ⁊ adiungat̄ ei
vitelli oui nō coagulati cū aliquo parȝ. i. ⁊ oleū
rof. ⁊ fiat ex eo maran. ¶ Et iterȝ qñq₃ ꝯfert
vaporatio cālis ⁊ sessio in aquis in q̄bus de
cocta sunt ea que sedāt dolorē sicut semē lini ⁊
se. altee ⁊ malue ⁊ additur super ea mucillago
frumēti cocti cū aqua vsq₃quo fiat sicut puls.
Et op₃ vt redeam⁹ ad ca. tenasmō. In eo nāq₃
est cura bona ad hoc ca. Et cum sunt ista apa
ta ꝓpinqui termini in ano ex gn̄e coꝝ que ag
gregant materiam: tūc cito pge ad ꝓforandū
ante maturationem vt nō extendatur materia
ad ꝓfundum. ⁊ fiat fistula ⁊ iam narratur hu
ius regimen ab Hypocrate.

¶ De ragadijs ani. Cap. xij.

r Ragadie in ano qñq₃ sunt pp siccita
tem ⁊ caliditatē accñtes ei: q̄re scin
dit a fece sicca ⁊ a q̄libet causa. Et
qñq₃ fiunt ꝓpter vehemētiā doloris. Et qñq₃
fiunt ꝓpter apostema calidum. Et qñq₃ ꝓpter
grossitudinem fecis vehementem ⁊ siccitatem
ipsi⁹. Et fiūt pp emorroydas q̄ scindunt̄ ⁊ fiūt
pp fortitudinē expulsiōis san. ad orificia vena
rū ani. ¶ De cura ragadiaꝝ. Cap. xiij.

Quedā medicine ragadiarū sunt in
q carnatiue lubrificatiue ⁊ quedā sunt
lenitiue ⁊ quedā humectatiue q̄daȝ
curatiue apatis ⁊ q̄dā sunt inci den
tes incessu pp̄ ꝓpietatē aut ꝓpinque eis. Incar
natiue autem stiptice exiccatiue sunt sicut galle
nō ꝑforate que bn̄ in aq̄ decoquunt̄: ⁊ pauco
vino pōtico ⁊ admistret̄ ex eis epithimia. Et
fortius illo est vt sumat̄ vzifur ⁊ balaustia ⁊ ce
rusa ⁊ merdasengi ⁊ plūbū adustū ⁊ scoria ar
gēti ⁊ clymia: ⁊ administrent̄ cum oleo rof. ⁊
cera pauca. Et iterum marā de cerusa notum:
aut cerusa et stānum adustum ⁊ oleum rof. ⁊
albugo oui: aut scoria plumbi ⁊ semen rose. Et
terantur et admistrent̄ in marā ⁊ sicca ⁊ adhe
rentia. Et iterum alcāne sumat̄ pars vna: et ce
re albe ptes. iij. dissoluat̄ cera cū oleo ro. ⁊ mi
sceantur: ⁊ fit allzeiri exiccata. Et ex eis q̄ cur
runt cursu ꝓprietatum sunt cinis ostracoꝝ po
lipodum eq̄li mēsura ⁊ foliorum oliue medie
tas vnius et cum eis liniatur. Et ex medicinis
iuuatiuis ē̄ illa q̄. ℞. lithargiri ⁊ ceruse ⁊ fri
cationis plumbi ⁊ olei iusquiami albi ⁊ cere
ptes eq̄les: olei rof. q̄tum sufficit. Et iterum
adeps anatis et thus et medulla ossiū cerui et
semen rose et tucia et climia abluta et opium ⁊
ysopus humida et succus endiuie et succus so
larri ⁊ oleum ro. ⁊ cere parū: fiat ex eis ceratū.
⁊ i hoc qō cū rectificatiōe vulneris ē ꝓhibitio
apatis ⁊ rectificatio ei⁹: et expulsio doloris. Et
ex eis in q̄b⁹ sedet̄ est aq̄ curcume in q̄ feruēāt
solatrū ⁊ lētes ⁊ rose: ⁊ ordeum excorticatum
⁊ qñ nō est prurit⁹ ꝯfert filoniū cū oleo myrti
no. Et ex eis que sunt fortis aggregationis est
vt sumat̄ olei sisamini ⁊ thuris puri ⁊ alumi
nis rotūdi oīuȝ an̄ pōdus. ʒ. ij. et croci myrrhe
amboꝝ an̄. ʒ. i. glutinis alimbat et cere amboꝝ
an̄. ʒ. xxij. aggregentur cū vino ⁊ oleo rof. Et
ex medicinis hui⁹ capli sunt medicine ꝯferen
tes cū eq̄tione et lenificatione facta cū adipib⁹
⁊ unnib⁹ pinguib⁹ et succis et oleis: et glutina
tionē facientia sicut amilū et puluis molēdini et
dragagātū et silia. et aggreget̄ ad illas curatio
ragadiaꝝ. De illa est descriptio. ℞. ysopū hu

emidā medullā vituli anisū ablutum adipem anatis: aut galline ⁊ oleū rof. ¶ Et ex illa est vt sumatur medulla cruris vaccini ⁊ asinini ⁊ amilū ⁊ liniatur. ¶ Et iterū marā bdellij adipis gibbi cameli ⁊ farine ordei ptes eq̄les medulle cruris cerui ⁊ adipis cerui oium an̄. vij. ℔. mumie vij. ʒ. olei sisamini vij. ℥. amili amigd. dragagāti oium. ʒ. i. ⁊ aggregent̄ cum oleo sisamino. ¶ Et olea iuuatiua in ragadijs in q̄bus nō est caliditas plurima ⁊ apa sine emorroidibus sunt oleū alkerui: ⁊ oleū de lilio: ⁊ oleum de nucleis chrysomillor ⁊ oleū de nucleis psicorum dissoluat̄ in eis bdelliū. Et ꝯfert eis suffumigatio cū bdellio ꝯfecto cū adipe. ¶ Apostas autē q̄ñ aufert ⁊ cōfert in eis chimolea cū oleo myrtino ⁊ sessio in stipticis ⁊ oleo omphacino. Et iterū decoquant̄ galle cū vino ⁊ fiat ex eis emplastrū. ¶ In ragadijs autē emorrosaycis est necessarium vt super eas administret̄ marā ⁊ administrent ea que bibunt̄. ¶ Et admistrentur pillule de bdellio cum serapino que bibantur in nocte aut in die. Et q̄ñ currit ex ragadijs aliqd sumatur corium ⁊ submergatur in aqua anetu: ⁊ exiccetur ⁊ abstergatur cum eo anus ⁊ deinde ministrentur stiptica exiccantia egestionem.

¶ De cibatione hñtiū ragadias. Cap. xiiij.

Oportet vt ipsi deuitēt acetosa ⁊ stiptica exiccātia nām ⁊ sint cibi eor alessidabegi ⁊ ea q̄ fiūt ex maluis ⁊ pīguedo gibbi cameli ⁊ adeps galline ⁊ anatis. ¶ Et ꝯfert eis ꝯditū in alessidabegi ⁊ vitelli ouor sorbiliū: ⁊ ꝓpricante alios cibos: ⁊ confectio de vitellis ouor ⁊ de porris ⁊ cepe cū butyro vaccino non vehementis fortitudinis ⁊ nux indica ⁊ auellane ⁊ penidij cōferunt eis. ¶ Et via cibationis eorum est via cibationis habentium emorroidas.

¶ De mollificatione ani. Cap. xv.

Quādoq; fit ex cōplōne paralytica: aut frigore ītra illā. Et cōplō q̄ paralytica q̄ñq; ē ex hūiditate subtili imbibita ꝑ im p̄sm. Et q̄ñq; fit ex hūiditate q̄ est declinis ad calitatē: ⁊ est ei⁹ calitas cā imbibitiōis eius: ⁊ cognoscit̄ illa calitas p tactum. ¶ Et q̄ñq; fit ꝓpter emorroydas ⁊ ligationem emorroyde: aut incisione eius: cum lacerto aduenit nocumentū. ¶ Et q̄ñq; fit ꝓpter casū sup dorsū: aut ꝑcussionē nocentē q̄ñ stringit neruos: aut rūpit eos: ⁊ hoc fit subito ⁊ nō est ei curatio. Cōplexionalis ∗ o accidit paulatim ⁊ recipit curationē. ¶ Et accidit ex mollificatiōe ani exitus fecis iuoluntarie. ¶ Et q̄ñq; est illic tēsio ad exteriora silis mollificatiōi: pp illud q̄ sequit̄ sp ani de exitu fecis inoluntarie. Et multotiens sequit̄ colica pp illud q̄ aduenit neruo constrictiuo de tēsione ⁊ scit̄ p tactū durities. ¶ Et q̄ñq; ē mollificatio cū sensu: ⁊ q̄ñq; ē cū destructione sensus. ⁊ illa q̄ est cū sensu est icolumior.

¶ De cura. Cap. xvi.

Si fuerit cā ei⁹ frig⁹ vehemēs cū mā: aut absq; mā sedeat i aq̄s cucurbite. in q̄b⁹ sunt cocta sauina ⁊ cost⁹ ⁊ nux cupssi ⁊ spica: ⁊ aliqd de ligno aloe. Et si idiget fortiore illo clysterizet̄ cum medicina nolata euforbiū ⁊ admistrent̄ sup ipm ea que sunt sicut oleū costinū ⁊ alia. ¶ Et si fuerit mā faciēs humiditatē in q̄ fit calitas aliq̄ q̄ scit̄ p tactū: fac sedere ipm in aq̄s stipticis fortib⁹ declinib⁹ ad frigus. ⁊ pmiste cum eis calefacientia. ¶ Et si illic existimaueris tēsionē eē tūc administra mollificātia lenientia ex oleis ⁊ adipibus: ⁊ alijs. ¶ Et in fine illi⁹ opz vt administres stiptica ⁊ mouētia in q̄b⁹ est mollificatio ⁊ subtiliatio ⁊ resolo ad excitādā virtutē ⁊ euādā mām. sicut aq̄ salsa: ⁊ aqua salis ⁊ collogn. Et attēde ea que dicuntur in capitulo q̄d est post istud ⁊ est de egressione ani.

¶ De egressione ani. Cap. xvij.

Quādoq; fit pp vehemētiā mollificatiōis lacerti ꝯstringentis anū educentis ipm ad superiora. ⁊ q̄ñq; fit pp apata dñantia. Et curatio q̄dē redeūtis facilior est curatiōe apos q̄ non redit: ⁊ cura vniuscuiusq; nota est. ⁊ rectius q̄ est vt nō curetur vn⁹ curatiōe q̄ curat̄ ali⁹ ⁊ reducat̄ ⁊ restringatur: q̄ si nō reducat̄ administrent̄ mollificantia. ¶ Et opz vt dicam⁹ medicinas ꝯstrigētes anū ꝯstipātes ipm: nā p̄sm necīa sūt ea q̄ſ abmōnita cū admistrant̄ ⁊ reducit̄ an⁹ post eas si fuerit reducibilis ⁊ restringat̄ iuuat. ¶ Et ex eis itaq; sūt aq̄ in q̄b⁹ sedet̄ ⁊ q̄b⁹ fit embrocca ⁊ in q̄b⁹ decocte sūt medicīe stiptice: ⁊ ꝯuenientior illar ē vt sit aq̄ ⁊ vinū stipticū. Et de illis est vt sumant̄ rose ⁊ lētes ⁊ solatrū ⁊ sumac ⁊ decoquant̄ i aq̄ ⁊ admistrent̄. ⁊ ista iuuāt ēt cū illic ē apa. ¶ Et ex eis sūt pulueres de q̄b⁹ cū nō ē calitas vehemēs ē vt sumant̄ corticū arboris albori. ʒ. viij. nucis cupressi pōdus. ʒ. ij. ceruse ʒ. i. madefiat vulnus cū stiptico ⁊ abluat̄ cū eo ⁊ assidue illō sup ipm. ¶ Et iterū minum thuris ⁊ merdasengi ambor an̄. ʒ. viij. nucis cupssi sicce ⁊ ceruse plūbi assūpte p fricationē plumbi eiusdē sup aliud cū vino stiptico. ambor an̄. ʒ. ij. ¶ Et iterū scorie plūbi ⁊ sumach an̄. ʒ. iiij. myrrhe. ʒ. i. se. rof. ʒ. iiij. ¶ Et iterū cū melle ⁊ oleo ro. crudo sumat̄ sumach ⁊ alumē ⁊ galle ⁊ ammoniū ⁊ cerusa plūbi ⁊ puluerizent̄ super ipm ⁊ reducat̄ si reducibilis est ⁊ restringatur. ¶ Cū ō si anus nō reducit̄ ⁊ non redit pp apa magnū tūc melius est vt regat̄ apa ⁊ mollificetur per sessiones in aqua calida in qua decocta sunt sedantia dolores ⁊ mollificātia apostema de eis que iam dicta sunt in caplo suo. ⁊ inungatur post illud cū oleo anetino ⁊ oleo camomellino: nam lenitur ⁊ redit: tunc si curet̄ cum eis que dicta sunt. ¶ Et ex eis que ꝯfe-

runt in hac hora sunt sedantia dolorē pdicta & ppie alnenufar pdcm in quo sunt lenteo.

ℭ De fistulis in ano. Cap. xviij.

Quandoq3 gñant iste fistule a vulneribus in ano & corpore eius. qñq3 gñant ab emorroydibus corrosiuis. ℭ Et de fistulis ani quedā non sunt penetrantes & sunt incolumiores: & quedā sūt penetrantes & sunt deteriores. ℭ Et ille q̄ sunt ppinque ꝯcauitati & introitui sunt incolumiores: qm̄ si pŭant non aduenit lacerto toti nocumentū: imo pti eius & in reliquo est eius opō ex retentōe. Elongata aūt cū pmunt: & cuȝ est curatio incidit lacertus retētiuus totus aut plimū eius & destruit tota retentio & perducit ad egressionē stercoris inuoluntarie. & qñq3 sunt ꝯtinue cū venis & neruis & ē i eis timor. ℭ Et scit dr̄ia inter penetrātes & non penetrantes p intromissionē tente in fistulā & digiti i ano quo sentit vltimus status casus tente: quare sciunt penetrātes & ñ penetrātes. & penetrātes qñq3 signt exitus stercoris ex eis. ℭ Et scit ēt an expressio adueniat lacerto toti aut pti eius. ℭ Regimen qd̄ qdā priorū antiquorū dixerūt & imitati sunt ipm qdā posteriorū & illud est vt intromittat digitus in anū & tenta in fistula & precipiat infirmo vt stringat anū & trahat ipm ad superiora & sentiet illud qd̄ stringit & illud quod egredit de lacerto & quanta sit latitudo ei⁹ que est in longitudine corporis. & quātū sit inter extremitatē tente: & est fm latitudinē eius in longitudine corporis: an sit paruū aut plurimum & penetrantes quandoq3 habent orificiū vnuȝ. & quandoq3 habent orificia plura.

ℭ De curatione. Cap. xix.

Ex non penetrantibus qdē si non fuerit nocumentū cursus plurimū: & fetor superfluus non erit malū dimittere eas. & si fuerint nocentes experiatur sup eas collyriū algarab & que pcedunt cursu eius ex medicinis fistularū. ℭ Et si rectificauerit eas aut minorauerit corruptionē earum erit bñ. & si non: administret medicamen acutū vt ꝯsumant qd̄ apparet de fistula & est caro mortua & apparet caro sana. ℭ Et qñq3 succurrit dolor cum butyro cū supponit oleū ro. deinde incarnat vulnus cum medicinis & cum maran incarnatiuis & ppie maran arasi. ipm.n. sanat ipm. ℭ Qd̄ si fuerit ēt fistula non curet qm̄ eis adhuc que incidūt cū calitate sua & siccitate sua sed cū subtilitate & in spacio: & ex eis que ipsas incarnant est maran nigr̄. ℭ Penetrātui aūt curatio est cōprehensio & ꝯsideret in cōprehensione illud qd̄ diximus. ℭ Et ex bona cōprehensione eius est vt cōprimat cū pilis formatis vt licinū qd̄ sit subtile: aut cū seta formata vt licinū cū quo stringat & dimittat. ℭ Et qm̄ pducit ad dolorē vehementē & timet q̄ accidat spasmus: aut aliud accidens malum: auferatur ab ea filum & curetur cum eis que sedant: deinde iteretur constrictio cum eo.

ℭ De pruritu in ano. Cap. xx.

Quandoq3 fit pp vermes quos generatos in eo & qñq3 fit pp hu. salsos & colericos mordicantes ipm. & quandoq3 fit pp vlcera saniosa in ipso.

ℭ De curatione. Cap. xxi.

Factus qdē a vermibus curat curatione vermiū. ℭ Et factus ab vlceribus curet curatiōe vlcerū: sed factus ab humoribus retentis in eo si fuerint venientes desup curatio est rectificatio cibi & euātio hu. ℭ Et si fuerint retenti illic ē euātio cum collyrijs scitis narrans in eis que mūdificant intestinū rectū ex hu. flegmatico & colerico. & iam dcm̄ est in. c. tenasmon: & curat cuȝ suppositorijs tpatis: & cum suppositorijs stupefacientibus. ℭ Et rob cum aceto vini iuuatiuū est valde. & sifr ventose sup alhosos.

ℭ De vlceribus ani. Cap. xxij.

Curent cū exiccatiuis fortibus predictis in. c. excoriatiōis ꝗuis sit dolor vehemens valde in sensu loci doloris. & ꝯferunt eis almaran nigrū: & almaran de viridi eris & ponatur totū in lana super caput tente.

ℭ Fen. xviij. De dispositionibus renum. & est duo tractatus.

ℭ Tractatus primus de vniuersalibus iudiciorum renum & de lapidibus eorum.

ℭ De anathomia renum. Cap. i.

Reati sunt renes ad hoc vt sit instrm mundans san. ex aquositate supflua qua indiget pp necessitatē facientē eam necīā. Et illa qdē necessitas destruitur cum digestus est san. & preparatus vt penetret in corpus: & tu iam sciuisti ista. ℭ Et ppea q̄ hec aquositas valde plima fuit: fuit necīū vt crearet mēbrū mūdificans ipsam & attrahens ad se: aut membrum magnuȝ: aut duo membra parua. & si esset magnum vnum coartaret & exprimeret. ℭ Loco igitur vnius creata sunt duo. & in mundificatione eoruȝ est iuuamentum qd̄ notum est in creatione membrorum parium & duarum diuisionum: & diuisionum plurium vna. s. vt cum nocumentū acciderit vni eorum fiet scdm cum pte oppōis: aut cum plurimo eius: & subtiliatū est ad multiplicandum substantiam eorum: & ad faciendam eam solidam propter iuuamenta: quorum vnū est vt occurrant multo cū paruo spacio. ℭ Et scdm est vt sint phibiti ab attrahendo nisi subtile exuccando ipsum. ℭ Et iterum est vt sint fortis substantie non velociter patiens ab eo a quo implentur omni hora: ex aquositate acuta

cui associant hu. acuti in pluribus horis. ¶ Cu igit creati sint ita alleuiat penetratio in meatibus eoꝝ ⁊ dilatatus est locus eoꝝ pp illud qd positum est illic de visceribus: ⁊ positus est ren dexter. supra sinistrū vt sit locus eius situi epatis ꝓpingor ⁊ magis trahens ab ipso quantū possibile est: itavt fortasse tangant ipm: imo tangat additamentū qd sequit ipm. ¶ Et positus est sinister descendens: qm cōpressio fit in latere sinistro a splene: ⁊ vt illud qd attrahit ex aquositate nō attrahat ex foramine qd hȝ: imo attrahatur ad ꝓpinquus in primis ⁊ ad longinquus scđo. ¶ Et ipsi qdē sunt cū duobus additamētis in ꝯcauitate ipsoꝝ ⁊ in gibbositate eorum. ¶ Et posita est in interiore pte cuiusqȝ eoꝝ cōcauitas a qua trahit ad ipm aquositas ex superiore qd aduenit ei ⁊ in ipsa vadit: deinde trahitur ab ipsa ex interiore pte eius ad vesicā in latere qd sepat ab eo paulatim postqȝ mundificat ren illud qd associat illi aquositati de superfluitate san. putrefactiōe meliore ⁊ magis vtilia que possibile est: quare nutrit ab eo qd de ipso purificatū est ⁊ expellit superfluitatē. Aquositas.n. non puenit ad renes cū vltima clarificatione ⁊ sepatōis: imo puenit ad eos cū sanguineitate scđa in ipsa que ē. q. ipsa fit lauatura carnis ablutōe vltima. ¶ Et siſr qn debilitant renes nō purificat: quare egredit aquositas associata sibi sanguineitate. ¶ Et siſr cū epar est debile ⁊ non discernit aquositatē a sanguineitate sepōne qua opȝ ⁊ quātitate qua opȝ ⁊ regie quo opȝ: tunc penetrat cum aquositate sanguineitas plusqȝ necesse sit penetrare ꝓpea q superfluit illo qd associat ei de sanguineitate mensurā quo indigent renes in nutrimēto sui. ⁊ est illud quod egredit ex illo in vrina lotiuū ē siſe loture que egredit cū renes debiles sunt in nutriendo se. ¶ Et renibus qdē aduenit neruus paruus ex quo creant pāniculi eoꝝ ⁊ aduenit eis vena ex latere epis ⁊ aduenit eis arteria quātitatē hñs ex arterijs que aduenit epati.

¶ De egritudinibus renum. Cap. ij.

Cadunt eis egritudines cōplōis: ⁊ accñt eis egritudines cōpōnis i puritate quātitatis ⁊ magnitudine eiusȝ: ⁊ ex opilōne: de cuius summa est lapis: ⁊ egritudines solōnis ꝯtinuitatis sicut vlcera ⁊ corrosio ⁊ abscisio venarū ⁊ carū apertio ⁊ totū illud accit: aut in ipsis aut in meatibus qui sunt inter eos ⁊ inter alia ⁊ illud parum fit. ¶ Qd si accidat in illis meatibus opilatio ex san. aut humore aut lapide cōicat ren in curatione. ¶ Et qn multiplicant egritudines in renibus debilitat epar adeo donec pueniat res ad hydropisiȝ siue renes sint cali siue fri. ¶ Cūqȝ vides hñtē dolores in renibus mingere vrinā viscosam ⁊ glutinosam: tunc scias q illud adeo dit in doloribus eoꝝ pp illud q aut rapuit o materijs malis: ⁊ generat qnqȝ lapidē. ⁊ resolvunt eoꝝ egritudines per vrinā grossā residentem. Et multotiens quidem facit incurrere siſr cura lūbaris dolorem ⁊ caliditatē in renibus.

¶ De signis quibus significantur dispositiones renum. Cap. iij.

Significat ex vrina ī quātitate ⁊ subtilitate sua ⁊ colore suo: ⁊ ex eo qd admiscet ei ex dispōne sua: ⁊ ex dispositōe desiderij coitus ⁊ ex dispōe dorsi ⁊ doloribus eius: ⁊ ex dispōne crurium: ⁊ ex ipso dolore: ⁊ ex tactu: ⁊ ex eo qd cōuenit ⁊ qd non ꝯuenit. ¶ Et egritudinibus qdē renū associat paucitas vrine. ¶ Et distinguit epatis egritudines ⁊ que eis similant q appetitus non oīno prostratus est. ¶ Et ille qui mingit vrinā pp quā multotiens surgit ad mingendū in renibus eius est egritudo. ⁊ siſr est in illo qui hȝ sedimen carnosum ⁊ capillosum ⁊ herbinū.

¶ De signis caliditatis renum. Cap. iiij.

Significat calitas renuȝ ex incisione vrine sicut sua rubedine ⁊ sua citrinitate: deinde ex priuatiōe pinguedinis totius corporis: ⁊ ex calitate tactus: ⁊ ex veloci accessu apatū ⁊ maxime calidoris ⁊ multo desiderio coeundi ⁊ siu nimia.

¶ De cura. Cap. v.

Cura eoꝝ est exhibitio lactis asine in potu: ⁊ caprarū nutritarū in domos ⁊ herbe ꝯuenientes frigide. ¶ Et detur ēt lac de quo extctū est butyrū nisi timeat vitiū lapidis qui si timeat: aqua ciceꝛ rum det: ⁊ oē ius ⁊ glutinū: ⁊ que cognita sūt. ¶ Et qn clisterizat cū aqua frā ⁊ oleo se. alkekengi erit bonū: ⁊ siſr emplastra facta ex illis ⁊ vnctiōes ex vnguentis fris. ⁊ cāphora est vtilis valde in cura caliditatis renum. ¶ Et scias q sitis in hac complexione succedit que non sedatur ex potu aque frigide.

¶ De signis frigiditatis renum. Cap. vi.

Significat fritas renū ex discoloratione vrine ⁊ totius corporis. ⁊ paucitate coitus ⁊ ex debilitate renū similitudinē hñtium renibus senum.

¶ Et his quidem superueniunt egritudines frigide ⁊ nocentur a frigidis.

¶ De cura. Cap. vij.

Iuuamentū illius est clistere ex vnguentis calis adipū: ⁊ butyri vaccini: ⁊ olei sisamini ⁊ olei baucie ⁊ alkekengi amigdalarū amararum: ⁊ carthami ⁊ fenugreci: ⁊ aneti ⁊ adipis dab: ⁊ olei laurini: ⁊ olei auellanarū ⁊ fisticoꝝ: ⁊ olei costini ꝓprie. ⁊ qnqȝ pmiscent aque eoꝝ cum oleo sm quātitatē sufficientē ad clistere faciendum. ¶ Et sumant iterū emplastra medicinarum calidarū sūma quarum est aggregata. ⁊ cyminum est iuuatiuum valde in cura fritatis re

nium ⁊ ꝑ̃se cum medicinis mixtũ sup quas diũ bz. ¶ Et clistere cum oleo costino est laudabile: ⁊ sequens est illud in virtute albabre. ⁊ alcadras ⁊ fistici. ¶ Et adeps caude arietum quando fit clystere cum eo est vtilimum in calefaciendo renes ⁊ confortando.

¶ De extenuatõe ⁊ vetustatõe renũ. Cap. viij.

q Quandoq; accit renibus extenuatio ⁊ vetustatio que dr̃ cedebul: ⁊ diminuit̃ eius subã. ⁊ qñq; non remanet pinguedo super pp malam complexionem ⁊ nimium coitum ⁊ purgationem.

¶ De signis. Cap. ix.

s Signa sũt casus coitus: ⁊ albedo vrine: ⁊ frequenter vrinare: ⁊ debilitas illoꝝ: ⁊ dolor extensiuus in illo: ⁊ qñq; erit cũ illo grauitas corporis.

¶ De cura. Cap. x.

i Iuuamentũ eoꝝ est comedere medullas nucum cum zuccaro: ⁊ nuces indas: ⁊ auellanas cum fisticis: ⁊ papauere: ⁊ cicere: ⁊ fabe: ⁊ faseoli conferunt: ⁊ adeps gallinarũ: ⁊ anserũ: ⁊ renũ hedorũ: ⁊ panis calidus. ¶ Et misceant̃ cũ istis medicis diuretica. ⁊ spẽs ꝯfortatiue si sint mãe effuse ad renes. spẽs. n. virtutem mouet. ¶ Et qñq; miscent̃ cum illis sicut lalec. i. res que masticant̃ diu: ⁊ res viscose: ⁊ que hñt saporẽ desen. vt ꝯfortet̃ suba carnis. ¶ Et adiuuat̃ cum cibis in qbus fit lac vaccinũ admixtũ: ⁊ lac decoctũ cum sua tertia aut quarta de terenіabin. ⁊ qñq; accipiunt̃ renes ⁊ decoquunt̃ ⁊ ꝓijcit̃ puluis spẽꝝ donec bene preparent̃. ¶ Et res que impinguari faciunt ⁊ ꝯfortant sunt species ⁊ táguebil. iuuant ẽt eos clysteria que facta sũt ex carnibus arietũ cum oleis bonũ odorẽ hñtibus spẽꝝ. ⁊ olea medullarũ que dicta sunt: ⁊ vnguenta caude arietũ ꝓpter. ¶ Et si fiant renes pinguces erit in maximũ iuuamentũ: ⁊ sifr que sunt eis silia. ¶ Clistere bonũ. capita agnorum pinguiũ ponant̃ in olla cum aqua lxx. i. ⁊. 5. ⁊ claudat̃ cum luto forti: ⁊ ponat̃ in furno spacio. xxiiij. horarũ quousq; sepet̃ caro ab ossibus per se: ⁊ misceat̃ cum eo butyrũ ⁊ zábac: ⁊ parũ succi porrorũ. ⁊ cum decoquit̃ cum illo corallus ⁊ ascedz. i. tribulus ⁊ mugat ⁊ fenugrecum. ⁊ semen papaueris ipsius qđ melius est valet plus. ¶ Et cum necẽu fuerit plus calefacere ponat̃ in eo oleũ alkerua: ⁊ oleum costi. ¶ Et si equale volueris facere ponat̃ oleũ cartami. ¶ Et iterũ si fiat clistere cum lacte recenter mulcto ꝯfert valde: ⁊ si est necẽia calefactio ad ignẽ paꝝ fiat. Nos iã dicem⁹ i antidotario clisteria alia ⁊ ẽlia medicinarũ valẽtia ad hoc.

¶ De debilitate renum. Cap. xi.

d Debilitas renuz fit cã cõplõnis alicuius cuius deterior est illa que cõfirmata est. ¶ Et fit qñq; pp extenuationẽ. ⁊ qñq; fit pp dilatationẽ meatuũ ⁊ eorum aptionẽ ⁊ mollificationẽ quã eoꝝ acquisiuit essentia: ⁊ est debilitas ꝓpria eis ambobus ⁊ est illa cã cuius deficiunt in colãda aquositate ab eo qđ ei associat̃ vsq; ad renes. ¶ Et qñq; sunt vene incolumes: ⁊ qñq; non sunt. ⁊ cã illius est sicut multitudo coitus: ⁊ sicut multitudo stupefacientiũ: ⁊ multitudo vrine ⁊ status in equis ⁊ ipsoꝝ egratio absq; gradatõe ⁊ consuetudine: ⁊ pp laborẽ aduenientẽ renibus: ⁊ pp ꝑcussionẽ. Et huius qdem generis est ascellatio plurima: ⁊ incessio precipue pedibus.

¶ De signis. Cap. xij.

l Lapis que est cã cõplõnis significãt signa cõplõnis. ¶ Et que est cã extenuatõis signt signa extenuatõis. ⁊ cũ illa que est pp dilatationẽ meatuũ ⁊ mollitiem carnis eoruz non est dolor nisi qñq; ⁊ minorat̃ cũ ea appetitus cibi: ⁊ est vrina añ digõnẽ ⁊ aduentũ ad venas frm plũ aquosa. ¶ Cũ aũt cibus ꝑuenit ad venas tunc frm plũ fit exitus san. ⁊ humiditatũ grossarũ cum vrina. Et ẽ plurimũ vrine eius sicut lotura carnis grosse qñ ipse nutrit̃ cũ eo qđ currit ad ipm ⁊ non discernit̃ grossũz a subtili. ¶ Et accit multotiens vt subsideat sanguineitas ⁊ appareat res silis spume maris: ⁊ illud est qñ vene sunt incolumes. ¶ Cum ergo vene non sunt incolumes non discernit̃ aliquid: imo remanẽt cum dispõne sua pp debilitatẽ digõnis: ⁊ cõitantur qdẽ debilitatẽ renũ quocũq; modo sit ⁊ extenuationẽ eoꝝ paucitas vrine ⁊ defectus in coitu: ⁊ debilitas visus ⁊ dolor capitis.

¶ De cura. Cap. xiij.

c Curatio eius que est ex cõplõne est cura cõplõnis in ꝑmutatõe sui ⁊ eius ne mãei si est. ¶ Et eius que est causa extenuatõis cura est cura extenuationis. ¶ Et in ea que est cã dilatatõis ⁊ est debilitas vera: oz vt sit intentio ꝓhibendi cãs dilatationis. ⁊ ꝯglutinandi ⁊ ꝯfortandi. ¶ Et ꝓhibitio qdẽ cãꝝ dilatatiõis est dimissio motus ⁊ coitus ⁊ odire balneationẽ plurimã ⁊ declinare ad qtẽ ⁊ tranqllitatẽ ⁊ abhorrere diuretica. ¶ Conglutinatio vero fit cuz glutinatiuis ⁊ stipticis ⁊ friis. ¶ Ex cibis qdẽ sicut sumach ⁊ dactilis siccis ⁊ zariorie ⁊ cydonijs: ⁊ cibo facto ex granatis cum interioribus passullarũ ⁊ cum adipe caprarũ: ⁊ eis que sugunt̃ ⁊ cõgelatis factis ex eis que sunt sicut grana granatorum: ⁊ succi acetosi ⁊ musi ⁊ acetũ bonũ cum coriandro: ⁊ ea que silia sunt eis. ¶ Et ex potibus vinũ passum ponticũ. ¶ Et ex medicinis vero sunt succi stiptici ꝑmixti cum bolo armeno ⁊ gũmi: ⁊ emplastra facta ex sumach ⁊ casab ⁊ cydonijs ⁊ rosis: ⁊ ex eis que currunt cursu eoꝝ ⁊ vnguentis ꝓdictis ad debilitatẽ epatis ⁊ stõi. ¶ Confortantia aũt sunt ⁊ cibi ⁊ clysteria

τ ꝯfectiões ipinguatiue dicte in .c. extenuatiõis. τ oꝫ vt addant in eis suppera. ℭ Et ponant in clisteribus pdictis sicut dactili sicci τ cydonia. ℭ Et administrent i eis lac camellinũ τ ouinũ: nã ipsa ꝯfortant renes τ aggregant eos τ ꝯsolidant eos. ℭ Et lacti qdẽ ouio nõ est cõpar in egri. renũ pp debilitatẽ: τ ppt qñ miscet cum eo qd est sicut bolum armenũ. ℭ Et comedere renes cum reliquis cibis τ permiscere cum eis prohibentia est multi iuuamenti.

ℭ De ventositate renum. Cap. xiiij.

Generat in renibus vẽtositas grossa extendẽs eos τ signũ qd est ventositas dolor τ tensio absq; grauedine: τ non sunt signa lapidis. τ fit in eis mutatio quedam que minoratur cum est vacuitas τ fm digestionem bonam.

ℭ De cura. Cap. xv.

Oportet vt abstineat a cibis inflantibus τ bibat diureticas resoluentia vẽtositates: sicut seia τ semen rute τ fagdij in aqua mellis: aut in iulep: fm dispõnẽ: τ emplastret cũ eis que sunt sicut ciminũ τ calamẽtũ τ anetũ τ ruta sicca τ vaporet cũ eis: τ inũgat cũ costino τ sambacio τ silib⁹.

ℭ De dolore renũ τ cura. Cap. xvi.

Fit ex apãte: aut ventositate: aut lapide: aut debilitate. ℭ Et qñq; sequũt dolores eoꝝ debilitas digõnis τ casus appetitus τ nausea. τ tu qdẽ iam sciuisti signa diuisionũ pdictarũ τ curatões earũ. ℭ Cũq; dolor fit vehemens tunc supest tibi vti eis que sunt sicut filoniũ τ troc. stelle τ ea que tramite isto pcedunt tãdiu donec sedet dolor: deinde curet cũ ireos. ℭ Et tunc vehementer ꝯferunt ei qñ decoquunt in eis medicine lenitiue τ doloris sedatiue fm qd diximus in ca. ℭ Et oꝫ vt incipiat in administratiõe seminũ cuꝫ nõ iuenit excusationẽ ab eis in curatõe renũ τ vesice pcipue hñtiũ vlcera. verũ vti seibus cum dolore timorosum est: pp illud qd accit τ vẽcẽdit. ℭ Et studiũ in abstinendo uerũ a narcoticis est magis rectũ: sit ergo ꝯtentus aqua tepida τ sedatiõe absq; longitudine in administratione pducente ad stuporem τ attractionem.

ℭ Tractatus. ij. de apostematibus renum τ solutione continuitatis.

ℭ De apostematibus calidis in renibus τ dubellan. Cap. i.

Apostemata calida in renibus diuersificant i mã. qdã. n. eoꝝ fiũt ex san. grosso τ qdã eoꝝ fiũt ex sanguie subtili colerico. τ diuersificant cã suoꝝ locoꝝ. fiunt. n. qdã ipsoꝝ in corpore renis. τ qdã accñt ad latus ꝯcauitatis: τ qdã ipsoꝝ ad latus pãniculi velãtis eos. ℭ Et iteꝝ qdã eoꝝ tẽdũt ad ptẽ meatus emũctorij: τ qdã ipsoꝝ declinant ad ptẽ dorsi: τ qdã ad ptes meatus q est ad supiora. ℭ Et iteꝝ qñq; sunt in vnoquoq; duoꝝ renũ. τ qñq; sũt i rene vno. ℭ Et rursus qñq; faciũt collectiões. τ qñq; ñ faciũt collectionẽ. Et cũ collectionẽ faciũt: aut rũpunt qñ rũpunt ad ptẽ vesice: τ ẽ melius oibus: aut ad intestina expulsiõe fcã a nã ab eis ad intestina sicut expellit nãm pleuresis in ossa lateris ad illud qd appet de corpe. ℭ Et qñq; fit fm semitã redditõis ad epar: deiñ ad mesaraicã: deiñ ad intestina. ℭ Et expulsio q fit ad itestina qlitercũq; fit est mala valde: aut expellit ad spaciũ ꝯcauitatis τ loca vacua: τ idiget pforatiõe educente illud. Aut nõ rũpunt τ remanẽt in eis: τ hec ẽt curant cũ aptõe. ℭ Et oia qdẽ renũ apata velocia sunt ad hoc vt in lapidẽ ꝯuertant. τ qñ nõ cũ ipsa sunt cã lapidis. ℭ Et qñq; apa calidũ est in rene τ illud nõ fit vacuũ a fe. deiñ accidat cõmixtio rõnis tunc illud est cã cõitatis velaĩs magnitudis apatis τ ẽ mortale: τ pp̃e qñ accit sigño mala: nã illud ẽ pp cõitatẽ malã. ℭ Quõ si accidat sigño bona tunc expectat ruptura ad salutẽ. ℭ Et fortasse egredit in hmõi de pigũdine renis aliqd. Et fortasse egredit sicuꝫ pilus rubeus in longitudine vnius palmi τ plus.

ℭ Et cãe qdem apatis renũ sunt replõ in toto corpore: aut in membris cõicãtibus eis: aut pp quãtitatẽ san. aut qualitatẽ eius: aut excoriationẽ lapidis: aut retentionẽ vrine apud reneꝫ extendentẽ τ alia. replõ naq; hec apat renes. ℭ Et apatibus qdẽ calis in renibus velociter aduenit induratio: τ tunc apparent signa indurationis. τ facit quandoq; incurrere apostema structura lumbaris in medio.

ℭ De signis. Cap. ij.

Signũ apatis cali in renibus est fe. inseparabilis ñ hñs remissiões τ cõmõtiones inordinatas. q. sine pncipia qrtane. ℭ Et pulsus nõ hꝫ minoratiõnẽ in iceptõe paroxismoꝝ eius quã hꝫ i iceptõe reliquarũ fe. ℭ Et est fe. eius cũ frigore extremitatũ pp̃e manuũ τ pedũ: τ fit illic horripilatio cõmiscẽs inflãmatiõnẽ. ℭ Et sensibilitas extẽsionis τ grauitatis apud ptẽ renis semp. ℭ Et nocumẽtũ ab oi diuretico acuto salso τ acetoso: aut inflãmatio fm nãm. ℭ Et dolor q cõmouet τ sedat τ pp̃e si fuerit aldubellan. τ dolor q magis grauis est: est cũ fit apa in corpe renis. cũ aũt est apud pãniculũ τ apud suspensoriũ magnificat dolor τ fit fortis τ ꝓhibet erectionẽ τ tussiꝫ τ sternutatiõnẽ τ debilitatẽ sessionis eius in quo nõ est ꝯfirmatiũ sup locũ suum. ℭ Et qñ resupinat ẽ dolor leuior q̃ sit cũ iacet sup vẽtrẽ ppea qꝛ suspẽdit renẽ: τ ẽ cũ ꝓpõ lenior ipsi. ℭ Et qñq; fit fortis fe. huius egritudinis pp magnitudinẽ apatis τ pducit ad cõmixtionem sensus pp cõitatẽ velaminis: τ ad vomitũ colere pp cõitatẽ stõi ad epar. qñq; continuat

dolor faciei et oculi: et retinet venter propterea quod coartat materiam in intestinis. ¶ Urina vero est alba: deinde fit citrina ignea non permixta: deinde fit rubea. et quando aqua perseuerat alba indicat durniciem futuram: aut conuersionem aldubellati. ¶ Et ad ultimum quando urina in hac egritudine est alba viscosa et perseuerat secundum hoc est significatio mala. et quando rubet aqua et residet in ea sedimen laudabile tunc obedit apostema digestioni absque conuersione ad rem aliam. ¶ Et quando pertransit apostema maturationem in primis diebus et remanet urina clara tenuis tunc apostema est in via faciendi collectionem: aut in via indurationis. ¶ Et scitur quod apostema est in corpore renis: aut prope panniculum secundum quod diximus in eis que preterierunt: et scitur quod apostema est in rene dextro aut sinistro: quoniam iacere super latus eius facilius est quam iacere super oppositum sibi propter suspensionem suam. ¶ Et iterum quia si portendit dolor ad pectus epatis: tunc apostema est in dextro: et si extendit ad partes vesice tunc apostema est in sinistro. et si sunt signa omnia simul tunc apostema est in ambobus simul. Cumque apostema sit aldubellati magnificat grauitas valde: et sentitur grauitas. q. spera grauatiua in ventre. et accidit inflatio in locis vacuis: et accidentia fiunt fortia et sentitur punctura vehemens in ventre. ¶ Cum apostema quidem est in sinistro tunc sentitur super inguina duo et magnificatur dolor in lacerto dorsi in toto illo: et quando maturatur alleuiatur fe. et augmentatur horripilatio et ingrossatur urina et multiplicatur in ea sedimen bonum. ¶ Et cum rumpitur apostema remouetur fe. et rigor omnino. Et si sanies est alba lenis non fetida et egreditur cum urina tunc adeo bonum est quod melius esse non potest. Et similiter si est san. et pus album. Et quod est diuersum ab hoc est deterius secundum diuersitatem sui.

¶ De cura. Cap. iij.

Primum curationis est abscisio cause per flobomiam ex basilica si san. est vincens. ¶ Et quandoque est tibi necessarium ut consequaris id faciendo flobotomiam ex curuatura poplitis et si non apparet vena illa tunc fiat ex saphena. Et per solutionem ventris etiam si sunt cum sanguine illic humo. acuti calidi cum clistenbus lenibus factis de mucillaginibus quantum possibile est et illud quod melius soluit est aqua casei et cassiafistula. Et in qua quidem casei est declinatio materiei ad intestina et ablutio et abstersio et infrigidatio et maturatio et rectificatio in ulceribus. Et in cassiafistu. est solutio etiam et maturatio cum facilitate: et aqua zuccari: et melius plurime commixtionis est huius ordeis: et si est possibile ut hu. seperetur. deinde solutione educatur post est melius. Et oportet ne solo sit laboriosa fortis et magnificet nocumentum propter hu. plurimum effusum ad intestina vicinia renibus. Et aqua quod ordei est ex eis quibus est adherendum in ea: et oportet ut nullo modo dimittas. ¶ Et non des in potu semina et pillulas que ex eis fiunt: et propter corpore non mundificato hu. n. effunduntur tunc ad renes: donec cum verificatur maturatio prouocans. ¶ Et propter illud oportet ut prohibeas potum aque quantum possibile est. s. in hora ista huic hore quamuis sit conueniens secundum aliquem modum curatio ad mundificandum: nam et si aqua sit conueniens: propterea quia infrigidat et humectat apostema calida verum si cum est taliter quod impellit prouocationem et coartat versus eos ea que sunt effusa ad latus huius partis apostematis et ad contrarium vie suo motu tunc nocumentum est super eius iuuamentum cum quantitate sue. Et cum hoc associantur cum ea ipsi hu. ad renes quorum descensus ad eos fit facilis per conuenientiam aque. ¶ Quod si necessaria fuerit tunc oportet ut in potu detur aqua dulcis frigida que sugendo per cornu vel per aliud sumatur. et oportet ne ita sit frigida ut prohibeat maturationem et abstineat a carne et dulcibus. aqua vero calida nocet eis: et similiter omne calidum actu quod fortis est caliditatis: et penitus aqua plurima non euacuatur cum laborare faciat renes suo incessu et motu. ¶ Et non est ulceribus et apostematibus aliquid congruum sicut quies et balnea quidem non conueniunt eis: nisi post declinationem apostematum calidorum. ¶ Et oportet ut administretur in primis ex eis que bibuntur et ex epithimatibus et clisteribus et aliis illud quod est iuuamentum: deinde admisceatur ei de eis que sunt abstersiua mollificantia et maturantia aliquid secundum magnitudinem apostematis et eius paruitatem: deinde administretur abstersiua et mollificatiua. ¶ Et oportet ut administrentur de abstersiuis et mollificatiuis ea in quibus non existat mordicatio. ¶ Si vero necessaria sunt fortiora mordicationem habentia propter magnitudinem apostematis tunc rectius est ut in eis vincat quod mordicationem non habet. Et similiter si est illic hu. viscosus euacuetur: et oportet ut frangatur cum cibis qui sunt de genere sorbitionem conuenientibus renibus et apostematibus. verumtamen sint de summa eorum que mordicationem non habent quoniam ipsi eis nutriuntur. Et oportet ut cognoscatur dispositio hu. in subtilitate et grossitudine sua et in substantia sua an sint de genere corruptorum aut sani: aut hu. alterius: et in sua summa an sit multus et paucus: ita ut opponantur illi cum qualitate medicine: aut cum quantitate eius et cum potes curare cum eo quod est minoris acuitatis non intendas ad aliud quod sit acutius. Cumque apostema integre maturatur cuius cognitio est in urina. tunc in potu detur diuretica sicut semina et pillule eorum in aqua ordei et similibus: et ante illud non detur in potu diuretica et propter quoniam hu. corporis sunt mali. et quandoque facit accidere sumere in potu illa grauitatem: sed non cures inde quoniam potare illa: ipsa remouet illud. ¶ Et prima quidem quibus sit curatio

in rectificatiōe aſ̄atis ⁊ in ſolone vn̄.mali ſunt
clyſteria ⁊ potiones.clyſteria enim ſunt magis
ꝯuenientia ad iſta cum fixione ꝯtutis ſue: ⁊ cū
hoc ipſa non faciūt deſcēdere aliqd̄ deſuper:ſi
cut deſcendere faciūt ea que bibunẗ ⁊ propter
ſolutiua. ¶ Et opꝫ vt ſit clyſtere lene ꝑdictū in
capitulo colice.vt ſit clyſtere facile nō coartans
neqꝫ horribile: ⁊ faciat leſionē ⁊ noceat. ¶ Et
caſſiaſi.quidē eſt res cōgrua in curatiōibus re
nū:nam cū ipſa ponit̃ in clyſteribus ⁊ eis que
bibunẗ euacuat ſine labore ⁊ aſſociat. ¶ Et cū
ſcis ꝙ corpus eſt mūdū ⁊ apoſtema eſt paruū:
tūc forte ſufficit tibi dare in potu aquā mellis:
aut aquam zuccari plurime cōmixtionis:nam
abſterſio ambarū ⁊ earum inciſio ⁊ ſubtiliatio
fortaſſe reſoluet ipm̄ ſine mordicatione. ¶ Et
res iuuatiue in principio ſunt aqua ordei cum
oleo roſaceo:aut oleo aliquo ⁊ ſuccus ſalicis ⁊
ſucci frigidi. ⁊ emplaſtra cū ſubtiliatiuis: ⁊ ſu
mere in potu mucillaginē pſilij. ¶ Et fortaſſe
daẗ in potu lac ⁊ ſi eſt inflatio opꝫ vt ſit lac ſm
ꝙ narrauimus. ¶ Et poſt illud tunc admini
ſtra clyſteria ex altea ⁊ maluis ⁊ ſemine lini cū
aliquo frigidorū ⁊ oleo roſ. ¶ Et oportet vt
adminiſtres emplaſtra ex farina ordei ⁊ ſint cū
ea viole ⁊ fabe ⁊ in fine dimittere frigida ⁊ ad
de fenugre. ⁊ camomillā ⁊ ſimilia: ⁊ ſit oleū ſi
ſami ⁊ oleum de carthamo. ¶ Et emplaſtrū
doloris cū eo quod eſt maturatiuū ⁊ vehemē
tioris calefactionis. ¶ Et ex illo eſt vt empla
ſtrenẗ cū panno lineo infuſo in oleis calefacitis:
⁊ illis in qbus eſt ꝯtus aneti ⁊ altee: ⁊ ſumanẗ
emplaſtra ex farina tritici ⁊ aqua mellis deco
cti ⁊ ex folijs fenugreci ⁊ caulis ⁊ radice lilij ⁊
aneto ⁊ altea ⁊ camomilla q̄ appropriata ſunt
cum lenitiuis. ¶ Et fortaſſe neceſſariū eſt cau
ſa doloris vt ponaẗ in eis aliqd̄ de papauere.
⁊ cortices mandragore ſunt conuenientes ad il
lud. ¶ Et illud qḋ fit ex aſ̄ate ꝓpter lapidem
oportet vt regaẗ regimine illius loci cū eo qḋ
dicemus. Et nō eſt niſi regimē doloris cum cō
mouet̃ ⁊ ꝓprie apud veſicam ꝓpter magnitu
dinem lapidis in ea:aut excoriatiōis aſperita
tē. ⁊ quandoqꝫ ſedatur cū balneis ⁊ tina. Cūqꝫ
ſupfluit ⁊ mollificat redit dolor vehemēs poſt
horam. ¶ Et embroce facte ex camomilla ⁊
mellilo to ⁊ altea ⁊ ex furfure ſunt iuuatiue val
de. ¶ Et ſi eſt illic retētio aliquo nature tūc il
lud quod recuˀ eſt: eſt extractio fecis cum colly
rio: aut clyſtere non magno quod coartet: aut
dolorē faciat: imo magis diligo vt collyriū in
lenificatione nature ſit lenitatis plurime ⁊ ſe
det dolorem. ¶ Et non eſt via ad adminiſtrā
dum ſolutiuum: quoniā dolorem facit ⁊ nocet
per id quod deſcendere facit deſuper. ¶ Cly
ſtere autem cū in eo ponunẗ adipes ⁊ vnctuo
ſa ⁊ cōfortatur eius mollificatio ⁊ confortatur
eius ꝓuocatio facit cum ſolutione lenificatio

nem ⁊ frangit dolorē. ¶ Et ex emplaſtris for
tibus in maturando aldubellati accidente in
renibus ſunt ficus dixate cum aqua mellis. ⁊
ſi neceſſarium eſt vt cōfortetur mezerion ⁊ ire
os fiat. ¶ Et ex potionibus expertis eſt illud
quod recipit ſe.lini pondus.ij. auṙ.amili auṙ.
i. ⁊ eſt vna doſis. ¶ Et quando completẽ matu
ratio tunc adminiſtrentur diuretica que bibā
tur ⁊ ex quibˀ fiat clyſtere. ¶ Et ex emplaſtris
quidē eſt emplaſtrum factum de camepitheos
⁊ polio ⁊ praſſio: ⁊ petroſelino ⁊ ſquinanto ⁊
ſpica. ¶ Et oportet vt tu aſſidue vtaris in diſ
poſitione doloris ⁊ ſedatione ſuſpenſorij cum
ſedatiuis que diximus multotiens. ¶ Et quā
doqꝫ eſt clyſtere extrahens feces ſedās dolorē
per hoc ꝙ facit deſcendere illud qḋ cōprime
bat: ꝓpterea ꝙ lenit: ⁊ ſi non facit illud neceſ
ſarium eſt vt alleuietur: ſicut cum floboromia
⁊ ventoſis poſitis cum facultate inter cathim ⁊
dorſum: deinde fiat ſcapellatio ⁊ vaporeẗ lo
cus cum lana infuſa in oleo calido in quo de
cocta ſunt ſicut altea ⁊ abrotanum ⁊ camomil
la. ¶ Et neceſſarium eſt vt emplaſtretur cū eis
que ſunt ſicut ſemen lini ⁊ ſimilia. ¶ Et quan
doqꝫ neceſſarium eſt tibi vt emplaſtretur cum
eis que ſunt ſicut polium ⁊ olibanū ⁊ herbus
⁊ cera ⁊ oleum de lilio. ¶ Et quandoqꝫ eſt ti
bi neceſſarium vt ponas medicamen penetra
tiuum ita vt ponas vētoſas ⁊ ſcapelles leuiter:
deinde vapores cum vaporatione predicta. Et
fortaſſe neceſſarium eſt tibi vt tribuas in potu
ſemina diuretica frigida cum paucis calidorū
ſubtilium ⁊ aliquo narcoticorū ſicut aniſum
cum herbo ⁊ opio ⁊ ſicut filonium. Ipm̄ enī
eſt melius medicamen in hmōi loco. ¶ Cura
autem ꝓprie aldubellati cum ſciueris ꝙ neceſ
ſarium eſt vt collectionem faciant: eſt quoniā
opꝫ vt tu adiuues cum maturatiuis que dixi
mus ⁊ addas in eis ꝯtutem cum eis que ſunt
ſicut glutē album ⁊ vitice ⁊ abſinthiū ⁊ ireos
⁊ farina herbi. ¶ Et quādoqꝫ ponūtur in eis
ea que ſunt ſicut radix vitis albe ⁊ mezerion ⁊
fimus colūbinus. ¶ Et quādoqꝫ ſufficit in ea
decoctio ficuum cum melle. ⁊ oportet vt vtaris
in clyſteribus ⁊ in potibus eis que maturāt cū
fortitudine: ⁊ adminiſtres vaporationes ꝑdi
ctas confortatas cū eis quibus oportet eas cō
fortari. ¶ Et multotiens quidē eſt cauſa tar
ditatis maturationis malicia cōplexionis cali
de in flegmate. Cumqꝫ equatur maturatio ⁊ il
lud fit cum eis que ſunt ſicut genera lactis ebi
bita ⁊ clyſterizata ⁊ reductione ad maturationē
faciendam ſuper res frigidas natura: calidis
per accidēs ſicut eſt aqua calida in qua fiat en
cauſma: tunc ſi nō rumpitur adminiſtra rupturā
facientia ⁊ clyſteria acuta vſqꝫ quo peruenias
ad illud in quo ponuntur ellebori ⁊ ſicadis
⁊ alia. ¶ Et illud quod externus eſt rege cū va

porationibus τ emplis deforis τ adhibe diuretica fortia sicut est acorus τ semen agnicasti. Et eis quidē vtrisq; est proprietas in hoc provocant enim cum virtute laboriosa. ¶ Deinde administra ea que incarnāt de medicinis preparatis ad vlcera renū. τ ego dicam ea.

¶ De apāte flegmatico in rene. Cap. iiij.

Ipsum enim ꝓuenit a causis facientibus prouenire flegma.

¶ De signis. Cap. v.

Sunt grauitas τ tēsio τ minoratio in operatiōib⁹ renū: τ nō est illic inflāmatio. τ qn̄q; est cū eo mollicies in facie τ oculis τ in reliquo corpe. τ est sperma valde humidū frm̄ tenue cū defectu signoꝝ que sunt ꝓpria dure.

¶ De cura. Cap. vi.

Sit cū emplis calefaciētib⁹ τ cū diureticis τ mūdificatiuis. τ opꝫ vt ponatur in ea fiducia plima in lauro τ folijs eius τ oleo ipsius τ in ruta τ in huiusmodi τ administrenť clysteria.

¶ De apostemate duro in renibus. Cap. vij.

Quandoq; est incipiens. Et plurimū eius est post egritudinem acutam cuius qdem cā est incipiēs. ¶ Et plurimum eius est materia melācolica currens ad eū: aut est lapideitas ex apāte calido ꝓpter frigus qđ cōuertit ipm in lapidem: aut calorē igrossantem ipm: que ambo sunt cā in hoc ne ꝓueniat maturatio. Maturatio enī est sequens caliditatē tendētem ad eq̄litatem.

¶ De signis. Cap. viij.

Significat ꝙ apā durum est in renibus grauitas vehemens cū qua nō est dolor de quo sit curādum: nisi in facto post apā calidū: in ipso enim quādoq; mouetur dolor. ¶ Et de signis duri est paucitas pruriduum τ stupor anchaꝝ. τ quādoq; stupescunt ambo crura verūtamen ipsa ambo nō euacuanť a debilitate. τ accidit in oībus istis mēbris inferioribus arefactio τ extenuatio. ¶ Et vrina est subtilis pauca in quātitate: propterea qꝛ ipsi ambo parū aq̄sitatis attrahunt ꝓpter debilitatē virtutis τ debilitatem expulsiōis eoꝝ amborū: τ est priuata digestione tenuis. Et causa in hoc est opilatio. ipsa enī prohibet quod turbidum est penetrare: τ plurimū eius qđ tenue est: imo opilatio qn̄q; capitiuat vrinam τ debilitas prohibet virtutem digerere. τ quandoq; prouenit ex ea cōmotio ¶ Et multotiens pducit ad hydropisim: propter opilationem vie aquositatis san. τ reditionem eius ad corpus. Et propter illud oportet in hmōi egritudine vt assidue fiat ei⁹ ꝓuocatio.

¶ De cura. Cap. ix.

Consīdera radices que sunt in curationib⁹ duritiei epatis τ medicinas nam̄ ille eedem sunt via curationis duriciei renum. ¶ Et si necīa est flōmia pp multitudinē sanguinis melici fiat. ¶ Et ꝯfert ei qn̄q; potare semina in qbus est lenificatio τ resolutio sicut semen almaru τ semen lini τ semen altee τ fenugre. τ cartamuꝫ de qbus fiant pulueres qui sicci māib⁹ in os ꝓijciant τ misceantur cū eis diuretica frm necessitatē. ¶ Et nō sit supfluitas in medicis ꝙobrē remaneať grossum τ ꝯuertať in lapidē: imo ꝯsidera vrinā ei⁹ τ q̄riens igrossať ꝓuoca cū eq̄litate τ q̄uēs stat matura. Et de signis maturitatis est ꝙ multiplicať vrina. τ ꝯferūt ei iunctiōes τ vaporationes cū eis q̄ sunt sicut oleū de costo τ oleū nardinū τ sambacinū τ oleū camomillinū τ oleū anetinū τ oleum laurinū. ¶ Et de emplis sit empla facta ex camomilla τ mellilolo τ semine lini. τ qn̄q; necīa sunt ea q̄ sunt sicut bdelliū τ āmoniacū τ serapinū τ adeps vrsi τ adeps leonis τ medulla vaccina et ceruina τ alia de quibus fiant emplastra τ vnguenta τ administrentur. ¶ Et quādoq; necessariū est vt dissoluantur ea que sunt sicut bdelliū τ ammoniacū in coctione diureticoꝝ. et silr camomilla τ tribuli et mellilotum τ polypodium et deť ex eis in potu.

¶ De vlceribus renum. Cap. x.

Cause vlceꝝ sūt ipsemet cāe reliquorū vlceꝝ. Et sunt cāe separatiōis continuitatis deinde apritiōis. Et illud quādoq; fit a scissura vene τ eruptione eius et ipsius scissiōe ꝓpter cās notas. et fiūt pp aldubellati q̄ rūpunť: et fiūt pp lapidē q egrediť. Et qn̄q; fiunt pp hu. colericos excoriātes. aut viscosos excoriationē faciētes per eradicationē suā et ex adherētia sua cum labore. Et vlcera quidē renū sunt minoris malitie q̄ꝫ vlcera vesice et q̄ꝫ vlcera meatuū iter vtrunq; et q̄ꝫ vlcera meatuū inter duo emunctoria. Et cā in hoc est ꝙ vlcera membri neruosi difficilioris sunt sanationis q̄ꝫ vlcera membri carnosi. Et plurimū quidē accidūt vlcera in meatibus pp gn̄ationem māe collice excoriationē faciētis: aut ꝓpter lapidē faciētem accidere excoriationē. Et qn̄q; fiunt ista vlcera corrosiua et quandoq; nō fiunt. Et multotiens qdē ꝓueniūt ex vlceribus renū fistule que nullo mō sanantur: q̄uis fint de illis que cessant a cursu suo cum mundificatione corporis τ curanť cum est ei⁹ repletio. Ex illa ꝟo que est bone materiei non ꝓuenit magnus timor neq; etiam timeť ex ea nisi dilatatio τ corrosio. Illa autem que est male materiei facit accidere dilatationem et perducit ad perditionē. Et ille cui⁹ rē disrūpitur moriť. Et multotiēs est aliqd ex capite apātis declive ad exteriora: q̄re rūpiť ad exteriora.

¶ De signis. Cap. xi.

Signa vlcerum renum sunt ꝙ egrediuntur in vrina saniēs τ partes capillares: et frusta rubea carnosa et

in locis renū qñq3 sentit habens ea dolorem: ⁊ qñq3 antecedit ea mict⁹ san. aut aldubellam renum: aut dolor ex eradicatione lapidis. Et qñq3 sigt ipsam percussio eueniēs: aut casus. ℭ Cum apertione autē non fit dolor. ⁊ significat ipsaȝ assiduatio mictus san. paulatim. Mictus enim san. cum est ex eruptione aldubellati aut fractura vene desuppossibile est vt fit assiduus duobus diebus aut tribus. ℭ Si aūt illud fit plus tūc fit ꝓpter apertionē aut ꝓpter vlcus in renib⁹ aut vesica. nā cum ꝓlōgat ⁊ est illic alteratio coloris aut cōmixtio virus tūc nō est nisi vlcus in renib⁹: aut vesica. ℭ Et ille mictus san. debilitat: qm̄ cōtinuus: illud quod de co ꝯuenit oi hora fit parum tñ frequentia pducit ad hoc vt eūet sūma plima. ℭ Et dfia quidē inter vlcera renum ⁊ vesice est ꝙ vlcera renum sunt cū facilitate vrine ⁊ vlcera vesice sunt cum difficultate vrine. ℭ Et cortices in vlcerib⁹ renū sunt rubei. ⁊ in vlcerib⁹ vesice sunt albi: aut magis grossi si sunt in vesica ipsa: aut parui tenues si sunt in meatib⁹. ℭ Et cognoscit etiam dfia per locū doloris: nā locus doloris in eis diuersificat ex vlceribus meatuū in medio ⁊ in meatu nerui post collectionem. ℭ Et qñq3 associatur dolori in renib⁹ vesice cui est cōmotio oi hora sicut pruriētis. ℭ Et significat qñ3 dfia quesita ex hoc ꝙ dolor in vlceribus vesice est difficilior: qm̄ mēbrū est membrū neruosum fortis sensus. Et mict⁹ san. frequēs cōtinuus fit de significationib⁹ vtriusq3 rei est tñ in vesica minoris quātitatis ⁊ minoris pmixtionis cū vrina. ℭ Et qñ mingunt patiētes vlcera renum ⁊ vesice san. post mictū sanici: tunc significatur inde corrosio. ℭ Et sigtur qñq3 difficultas vlcerū in renib⁹ ⁊ malignitas eoꝝ per paucitatem receptionis rectificationis ⁊ lōgitudinē tpis ⁊ multitudinē fecis ⁊ colorē malū viridem in eo qd̄ mingit ex vehementia fetoris.

ℭ De cura. Cap. xij.

Primū qd̄ necūm est intendēdum in curatione vlceꝝ renū ⁊ vesice est eq̄tio hu. ⁊ declinatio eoꝝ ab amaritudine ⁊ bauracitate ad dulcedineȝ vt nō faciat venire vuln⁹ post vulnus. ⁊ dimissio omnis acuti ⁊ amari ⁊ salsi ⁊ acetosi. ⁊ minoratio pot⁹ aque vt minoret necessitas mingendi. ℭ Et minoret motus renum ab eo qd̄ ꝯuenit ad eos ⁊ eoꝝ ratio per illud. Canon. n. curationis vlcerū est qes. ℭ Et ex eis q̄ equāt hu. sunt flōmia si est necīa. Et solutio subtilis ⁊ tenuis sine labore penit⁹ ⁊ sine solone hu. acutorū subito in vice vna. Huiusmodi enim expellit a corpore expulsionē subtilē cuȝ declinatione ad partē que est alia a pte renum. ℭ Et dum nō administras solutiuū coleꝝ est meli⁹ vsq3 ad necessitatē. Et melius qdē est vt eques mām ⁊ educas illam post illud ꝓprie vomitu. Uomitus nāq3 est melius quo renū vlcera curant: ꝓpterea ꝙ mūdificat ⁊ edat ⁊ ꝓpter hoc ꝙ trahit hu. a ꝯtrario ptis renum. ℭ Et qñq3 est vsus vomit⁹ frequēs sufficiens ad illud excusans ab alio. ℭ Et melius qdem est vt ꝓuoces prius cū seminib⁹: deinde pmittens ad vomitū. ℭ Et oportet vt vomit⁹ fiat super cibum cū eo qd̄ facilem efficiat sicut melon ⁊ eius semen ⁊ ꝓprie semē eius cū vino dulci: ⁊ cū eo qd̄ est sicut syrupus acetosus cū aqua calida. ⁊ oportet vt nō fiat cōmotio vehemēs cum labore. ℭ Et ex eis qdē que hu. tēperāt est sumere aquā melonis romani ⁊ iuā ⁊ alkakengi ⁊ papauer. ℭ Et de radicibus q̄s te opȝ cōsiderare est vt cū dolor sit fortis curet dolor ꝑius deinde vlcus. ℭ Et cū vlcus est recēs ⁊ quouēs rumpit apa est eius curatio facilior. ℭ Et fortasse sufficiūt pillule de amilo cuȝ syrupo vio. Cū autē cronicū fit res fit difficilis. ℭ Et opȝ vt ꝓperes in mūdificādo in leui quidē cū diureticis leuibus sicut est semē alkakēgi ⁊ altee vsq3 ad acceptionē feniculi: ⁊ in malo qdem ⁊ maligno cū eis que sunt sicut capillus veneris: lȝ sit tēperat⁹ ⁊ ireos ⁊ farina herbi. ℭ Et est necessariū vt aggreges iter potationē ⁊ emplastrationē cum egritudo est maligna ⁊ fortasse ꝯferunt in ea ysopus ⁊ ruta ⁊ filia. ℭ Si autē mūdificetur tunc sis occupat⁹ in sigillatione vt nō eueniat corrosio. ⁊ opȝ vt quieti adhereant ⁊ nō laborent quantum ei posse est: imo opȝ vt sint ꝯtenti de exercitio fricatione extremitatū ⁊ pro eūone quā facit exercitiū vaporatione sicca: ita vt nō ꝯcedas eis icisionē ⁊ alia: ⁊ ꝓprie cum assueti fuerint exercitio: deinde cū sanant gradatim exercitio vtant leui vsq3quo redeāt ad cōsuetudinem in motu suo. ℭ In cura ꝟo ipsius vlceris opȝ vt in pmis dimittat coitus. Coit⁹ nāq3 nociuus est illis valde ꝓpter multitudinē mot⁹ exercitij ⁊ sufficiat fricatio: qm̄ ipsa ē iuuatiua ⁊ attractiua san. ad corp⁹. Ipsorum ꝟo regimen cum medicinis opȝ vt sit cū exiccatiuis abstersiuis sine mordicatiōe. Quod si vlcus non fuerit cū illa malitia sufficiat illud qd̄ est temperatū in abstersione ⁊ exiccatiōe ⁊ si est malignū est necessariū illud qd̄ fort⁹ mundificat ⁊ lauat: ⁊ qd̄ est vehemētioris exiccationis vt ꝓhibeat sordes. ⁊ post illud qd̄ est vehemētioris stipticitatis ⁊ ꝓhibitiōis vt ꝓhibeat effusionem hu. maloꝝ. ⁊ cum mūdificat ⁊ exiccatur ⁊ auertunt ab eo materie est sanatio. Et oportet vt cōmisceas cum medicinis vlcerū oibus glutinationē facientia sicut sunt amilum ⁊ dragagantū ⁊ frigide gūme. nam glutinatio est ex eis que ponūt vlcera minuta ab excoriatione eorum que transeūt super ea. Et que de eis est vnctuosa sicut lacca facit carnem mēbri: ⁊ illud quidē ex quo ipsum nutrit spissum ⁊ annexum preparationi ad sigillādū. ℭ Et oportet

sterunt ut misceantur cum eis diuretica ⁊ medicine subtiliatiue ut faciant peruenire ad ipsa medicinas rectificantes ⁊ sigillantes: lȝ ipse in seipsis noceant ⁊ commoueant. ¶ Et quando q̄ȝ necessarium est ut misceantur cum eis narcotica ex herbis sicut iusquiamum album ⁊ mandrago. ⁊ opium ⁊ iusquiamum nigrum. ⁊ illud propter sedationem doloris ⁊ exiccationem ⁊ repercussionem. ¶ Cūq̄ȝ scis q̄ in vlceribus est sordes tunc da in potu abstersiuum in quo est fortitudo prouocationis sicut aqua zuccari ⁊ aqua mellis cum quibusdam seminibus donec prouocet ⁊ lauet: deinde consequenter adhibe exiccatiua. ¶ Et medicine ebibite q̄bus curatur quod non est malignum valde de vlceribus renum sunt sicut semen altee ⁊ semen almaru ⁊ radices eoꝝ cum aqua mellis ⁊ semē allzchengi ⁊ aqua vue vulpis ⁊ ꝓprie mōtane. ¶ Et iterū semen cucumeris ⁊ bolū armenū cum iulep: ⁊ capillusueneris cum aqua mellis. ¶ Ex radici ligritie in est exiccatio ⁊ mundificatio ⁊ maturatio ⁊ glutinatio. ¶ Et iterū se. lini ⁊ dragaganti. añ. pe. i. ⁊ polypodij p̄tes. ij. cū aqua mellis. ¶ Et iterū grana pini ⁊ semen citroli sumanť de q̄bus puluis factus quātū palma plena est sumať. ¶ Et iterū de sēie papaueris torrefacti ⁊ ꝯtriti sumať. ʒ. i. ⁊. ß. in qua bullita sunt squinantū ⁊ radix ligritie. ¶ Et fortius eis que diximus est petroselinū: aut daucū cum vino odorifero ⁊ inuoluať bolo armeno. ¶ Et iuuať sumendo in potu bdellij dissoluti cuȝ gūmi albori ⁊ terre sigillate p̄tes equales ⁊ sit dosis pueniens ad aur. i. in vino dulci. ¶ Et iterū farina horobi est fortis mundificationis ⁊ exiccatōis sola. ¶ Cūq̄ȝ cū ea aggregaň ea que sunt sicut terra sigillata ⁊ acacia ⁊ succ⁹ barbe hircine complet iuuamentū eius. ¶ Et ireos ēt est forte cum quo fiat hec opō ⁊ silia. ¶ Cōposita aūt sunt sicut illud qđ fit ex seminibus cucu. excorticati granis. xxx. ⁊ ex granis pini. xij. ⁊ ex granis amigdale. v. numero ⁊ ex croco qđ sit equale ponderi eoruȝ ⁊ bibať in ieiunio. ⁊ si calitas est vehemens loco granorum pini ponanť grana citroli. ¶ Et iterū de granis. xx. grana ⁊ de granis cucu. xl. grana polypodij. ʒ. i. ß. bibať cum lib. i. ⁊. ß. aque in qua bullite sint spice celtice ⁊ se. apij amboruȝ. añ. ʒ. viij. vsq̄ȝ quo redijt ad quartā. ¶ Et iterū terre sigillate ⁊ san. dra. ⁊ castorei ⁊ se. melonis ⁊ se. apij. ⁊ se. cucu. ⁊ se. cucur. ⁊ succi ligritie: lacce ⁊ aristol. ⁊ amigdale pini magne ⁊ papaueris ⁊ se. iusq̄ami albi p̄tes equales in potu deuť fm q̄ exigit illud qđ est p̄ns cum rob. ¶ Et iterū de granis pini magne. xxx. numero ⁊ amigdale excorticate grana. xx. dactiloꝝ carnosoꝝ grana. xv. fructus capparis aur. iij. croci aur. i. sexta cōficianť cum rob ⁊ administrenť. ¶ Cūq̄ȝ dolor sit fortior opȝ vt a curatione vlceris separatio fiat ⁊ curetur cum hm̄ōi medicamine. ℞. se. iusq̄ami albi. ʒ. i. sextam opij. karat. i. se. citroli se. lactuce amboꝝ. añ. ʒ. i. se. portul. ʒ. i. ipm̄. r. sedat dolorē in dispōne. ¶ Et qñ dolor ē puus sedat ipm̄ potus lactis loco aque ⁊ potare syrupum viol. ¶ Et de fortibus sunt diacalamētū ⁊ troci. allzchengi: ⁊ troci. asclepiadis. ⁊ trocis. ¶ Diascordis. ⁊ suffuf regis: ⁊ aristol. ⁊ regimen allzchengi montane ⁊ suffuf camedreos est fortis valde. ¶ Et multotiens ꝯferunt clisteria dysenterica fm lenitatem vicinitatis.

¶ Et qñq̄ȝ administras emplastra huiuȝ generis ponendo super dorsum ⁊ apud stricturam medij ⁊ loca vacua sicut illud qđ fit de farina herbi decocta cum vino ⁊ melle. ¶ Et iterū qđ fit de ro. siccis ⁊ lentibus ⁊ melle ⁊ granis myrti ⁊ emplastreť cum eo. ⁊ hoc quidem ꝓhibet putrefactionē dilatatam. ¶ Et de vnctionibus sunt sicut oleum de alcāna ⁊ oleum arboris masticis: ⁊ oleum de cydonijs cum quibus qñq̄ȝ misceť qđ est sicut storax: ⁊ qñq̄ȝ est necēū illud qđ est sicut adeps anatis ad lenificandū. ¶ Fistule ꝓ curatione nō hñt nisi exiccationē ⁊ ꝓhibitōȝ corruptōis. ¶ Exiccatio qđ fit cū assiduatione mundificationis corporis ⁊ cautela a replōne fm qualitatē ⁊ quantitatē: ⁊ hoc quidem sufficit in curatione eius que non est maligna. ¶ Maligna vero oȝ vt curetur cum hoc ⁊ cum eis que sunt fortiora eo sicut sunt emplastra ⁊ potatiōes ꝓhibentia putrefactionē sicut sunt stiptica nota cum abstersione cum q̄bus non est mordicatio de mundificatione. ¶ Cibus oȝ vt sit cibus boni chimi ex carnib⁹ auiū quas scis de piscib⁹ alradrachi ⁊ oleribus boni chimi frīs sicut sunt atriplices ⁊ bliti. ¶ Et dum vlcera ꝑmanent mala oȝ vt deuť assata: ⁊ sicut vitelli ouoꝝ sorbiliū ⁊ gradatim ꝑueniať ad gallinam pinguem: ⁊ atriplices ⁊ genera lactis ꝯferūt eis qñ ea digerūt. Qđ ergo ē sicut lac asininū ⁊ lac eq̄nū ēt: ⁊ lac cāmelinū ꝯfert eis q̄ñ lac rectificat mūs vlceꝝ ⁊ lauat ea ⁊ glutinat ea cum sua retentione. Et quod est sicut lac vaccinum ⁊ ouinum aggregat ad illud additionē in confortatione membri cibatione eius. veruntamen lac asininum ⁊ capinum iuuatiuum est ex parte rectificationis complexionis ⁊ ablutionis: ⁊ ex parte proprietatis est magis iuuatiuum q̄ȝ illa duo: ⁊ propter quod est nutriti in domo. ⁊ fortasse est conueniens vlceribus in quibus scitur dispositio eius. ¶ Et oportet vt misceatur cum lacte eorum ⁊ cibis ipsoꝝ quaȝ ipsi sumunt aliquid ex medicinis rectificantibus vlcera: sicut est dragagantum sumptis in potibus generibus lactis post mundificationē ⁊ amilum ⁊ gūmi ⁊ exiccatiua etiam ⁊ aliquid de diureticis ⁊ scibus facientibuȝ glutinationē ⁊ qñ bibit lac non comedatur post ipsum aliq̄d donec descendat. ¶ Et si eius tardatur descen-

sio misceatur cum eo aliquid salitum: et quandoque ponunt in eo sal et mel. ¶ Et lac conueniens est ei loco aque et cibi simul. et cum deficis pus est iuuatiuū lac camelli per hoc qd sigillat: et glutinationē facit et cōfortat: et est ei vt bibat gña lactis cum sitis adest. ¶ Olera aūt et fructus que ei cōueniunt: sunt melones et citroli et pira et zarur et granata dulcia et cydōia. ¶ Et de siccis quibus in scebis vtendū est melius sunt amigdale ,ppꝛie torrefacte et fistici et auellane: et grana pini ,ppꝛie et alcasbu. ¶ Et dimittant ficus siccas: qm̄ male sunt ad vlcera: abstergentes ea: et scalpellantes ipsa et exiccantes ea: et in ipsis est lacticiniū occultū. ¶ Et opꝫ vt deuitet oē acetosū fortis acetositatis: et oē acutū: et oē salsū et oē qd est vehementis dulcedis.

¶ De scabie renum et meatuum. Cap. xiij.

d E genere vlcerum eorum est scabies. ¶ Et cause eius fm plurimum sūt bothor que apparent super eos ex humoribus colericis: et bauracbijs: deinde vlcerantur.

¶ De signis. Cap. xiiij.

a Ut cum signis vlcerū in exitu eius qd egredit cum cōmotione et prurituiu loco renū cui admiscet punctura. et qñq; magnificat cum ea dolor: et illud quod egreditur de ea que fit in meatibus panniculosum est.

¶ De cura. Cap. xv.

c Onfert ei flōmia basilice si est corpꝰ totum plenū et maius iuuamen ei in omni dispōne est flōmia basilice: et ventosatio loci renū. Et administratio mundificatiōis corporis semp et ,ppꝛie cum vomitu: et cōfectiones auellanis sicce de scibus cum boli armeni et succi liquiri. eque partibꝰ. ¶ Et cibus sit qui bene digeritur et ē boni chimi sicut vitelli ouoꝝ et que infrāt et humectāt sicut pulli cū antriplicibꝰ et spinachijs et blitis.

¶ De lapide renum. Cap. xvi.

c Ommunicant renes et vesica in causa gñatōis lapidis. et illud est qm̄ lapidis gñatio non cōplet nisi ex mā patiente et virtute agente. ¶ Mā vero est humiditas viscosa grossa flegmatis: aut sanies: aut sap. aggregata in cōcaue et hoc est raro. ¶ Uirtus vero agens est caliditas egressa ab equalitate. ¶ Et mā qdē hꝫ duas cās quaruꝫ vna est materia mātiē: et scđa est retētor materie. ¶ Mā vero māe sunt cibi grossi ex qũbus lactis et ,ppꝛie spulior et caseus et ,ppꝛie humidus et carnes grosse et carnes auium paludestrium et magni corporis et caro camellina et vaccina et hircina et que de siluestribus ingrossant: et pisces grossi: et cibi de patellis oēs: et panis viscosus et crudus et azimus et tri. et sorbitiones ex simula et aldarmacha viscosa: et cōfectio de melle viscosa et fructus acetosi et difficilis digōnis: et illi qui generant humorē viscosum: sicut mala imatura: et sicut citri et caro piroꝝ. et et aque turbide ,ppꝛie non cōuenientes diuerse: et nigra vina et grossa: et ,ppꝛie qñ digō ē debilis ,ppter debilitatē virtutis digestiue: aut pp multitudinem eius qd sumit et destruit virtutē: aut ,ppter malinā ordinis et exercitij sup replōne: et qñq; est mā sanies vlcerū in eis aut in alijs. ¶ Retētor aūt māei est debilitas expulsiue in renibus pp cōplōnē: aut cōa calmi et herisipillā et vlcera in renibꝰ: et retinent in eis superfluitates residentes omnis aquositatis qua ,ꝑuenit ad eos. ¶ Aut ex vehementia caliditatis in eis: et retinet superfluitates. et facit eas lapideas anteq̄ expellant et attrahit eam ad eas ante digōnē integra a superioribus corporibꝰ. et hꝫ caliditas aut est separabilis: aut inseparabilis: aut accñs pp laborē aut acceptionē calefacientis: aut pp oplōnē superfluitatū aggregatarū: aut frigus cōstringēs aut cōa opilantia et hoc ē plurimū: et frigida et dura: et cōitas mēbroꝝ ,ppinquoꝝ sicut intestinoꝝ et alioꝝ et qñ cōprimunt renes tunc accidit in eis opilō. ¶ Et iste res oēs et inueniuntur in vesica cā lapidis q̄uis differant vtriq; lapides: est.n. ille qui in renibus est leuior paruꝰ et minor et magis decliuis ad rubedinē: et ille q ē i vesica ē durior et maior valde et magis decliuis ad nigredinē et ad ciminitatē et ad albedinē lꝫ gñet i ea lapis q minutari frāgit. ¶ Et iterū si ē lapis renū et gñat fm plurimū: et nō adhuc migit tūcē sedimē vrie retētū cū eo. Et si ē vesice et discernit fm plurimū post separationē vrine: tūc est fex san. deide associat ei et diuersificat ab eo. ¶ Et ille cui plurimū aduenit lapis renuꝫ est pinguis: et ille cui plurimū aduenit lapis vesice est extenuatus. ¶ Et senibus plurimū aduenit lapis renum q̄ lapis vesice: et infantiū. et eoꝝ qui illos sequunt est econuerso: et plurimū huius fit inter infantiā et pubertatis initiū: et illud ideo: qm̄ virtus expulsiua in infantibus et adolescētibus est fortis: quare expellit a superioribus mēbris ad illa que sunt inferius. In senibus vero virtutes renū ipsoꝝ debilitant valde. ¶ Et iterum: qm̄ infantiū et adolescentiū subtiliores sunt hu. tūc pp hꝫ penetrant in renibus eoꝝ: et senū hu. sunt grossiores: quare non penetrant in renibus eorum: et qꝛ plurimū gñat lapis in infantibus est pp appetitū eoꝝ et motū ipsoꝝ sup replōnē. ¶ Et qꝛ potant lac et pp cōstrictionē meatus vesice eorum et in senibus pp debilitatē digōnis ipsoꝝ et pp hoc iudicauit Hyp. qꝫ ipse in senibus nō sanat. ¶ Et oīs vrina in qua est hu. plurimus est dignior vt ex ea gñet lapis: et est illa ex que cum descendit gñat sal et est eius sal plurimus. Sal aūt gñat ab aquositate in qua est terrestris plurima quā adussit caliditas. ¶ Et vrina qdeꝫ infantiū pluris est salis q̄ vrina senū: non qm̄ terrestritas eius sit plurima: imo qm̄ caliditas in eis est

eis est plus ⁊ terrenitas eius in adustione est ꝓfundior. Et pp hoc vrine eorū sunt turbide pp multitudinē ꝑmixtiōis ipsoꝝ ⁊ pp raritatē corporū eoꝝ: quare soluit ab eis plim̄ aquositatis tum resolōne occulta. ⁊ dignior puerorū vt in eo gn̄et lapis est ille qui est sicce nāe ꝭm plim̄ ⁊ cali stōi. ℭ Et nō exiccat ꝭz plim̄ nā nisi pp attractionē humiditatū ad ipsius epar: deinde mēbra vrine ipsius: ⁊ qn̄ est illic calita. est cā efficiens pn̄s. ℭ Et ad vltimuz siccitas nāe facit vrinā grossiorē ⁊ plurimā. ℭ Et in illo in quo est sedimen arenosum non aggregat lapis qm̄ mā non est coartata ⁊ neq₃ aduenit ei iterū cā plurima: ⁊ si ipsa esset plurima: esse primuz qd̄ gn̄aret ab ea lapis magnus durus: nisi eēt plurima: sed est mollis suscipiens cōminutionē: ⁊ si non: nō multiplicaret eius separatio in vrina: ⁊ cum forma sit: hoc scias ꝙ mā nō est neq₃ ꝑ ꝓcēdm in seipsam: neq₃ pp vehementiā calitatis eius: quare in lapide ꝯuertit non suscipientem ꝯminutionē. Et sigt fortitudinē expulsiue. ℭ Et hmōi iudiciū plim̄ non est necc̄iuz. ℭ Et scias ꝙ paruz accit puellis ⁊ mulieribus lapis in vesica: qm̄ meatus vesice earū. q. ad exteriora breuior ⁊ latior est: ⁊ paucoꝝ anfractuū ⁊ in breui de facilitate expulsionis est qd̄ non est in longo. ℭ Et de hn̄tibus lapidē sunt qbus fuit ꝓximi gn̄andi lapidē ⁊ mingendi eū. ⁊ qn̄q₃ aggregat ⁊ fortasse egredit cum vrina ⁊ aduenit eis sicut in colica. ⁊ spaciū in hoc est diuersum inter mensem vsq₃ ad annū. ℭ Et ille qui ꝯsueuit tolerare lapidē magnū alleuiat ꝑ alios dolores vesice: ⁊ sigt illud ꝙ mēbrū nō sit suscipiens ꝯpationē velociter non ꝯpat per hmōi: neq₃ ꝑ dolorē clamosum cū tolerat dolorē lapidis cum magno lapide tunc vnusquisq₃ amborum si singulare fiat ꝯpat. ℭ Et scias ꝙ lapis renū ⁊ vesice est ex eris que hereditant.

ℭ De signis. Cap. xvij.

Ignorarit lapidis qui est in renibus primū est vrina ⁊ est ꝙ si vrina in primis est grossa: deinde incipit cōuerti ad tenuitatē ⁊ attenuat pp retētionem turbidi tūc existima eius gn̄ationē: ꝯtinuis qn̄q₃ mingat in principio rei tenuis. ⁊ gn̄atio eius in principio rei grossa est magis significatiua sanitatis virtutis ⁊ dilatatiōis meatuum. ℭ Et qn̄q₃ est cum eo sedimen plim̄ sile sedimini: qd̄ ē in egritudinibus epatis. Et ꝗ̄to plus est vrina vehementius clara ⁊ magis assidue clara ⁊ pauciores sediminis sigt ꝙ lapis est durior. ℭ Et dr̄ ꝙ qn̄ sani ⁊ ꝓprie senes mingūt nigrū cum dolore: aut absq₃ dolore indicat ꝙ lapis cōplet in vesica. ℭ Et ꝯfirmat signis in oibus illis si vides vrinā residentē ⁊ est arena illa tendens ad rubedinē ⁊ citrinitatē. ℭ Et ꝯfortat illud si inuenit grauitas in chatin ⁊ dolor: ⁊ si q. retineat aliqd cum mouet sup eū sentitur in eo qd̄ sequit alchari sigt magis fortitudinem virtutis ⁊ amplitudinē meatuū. ℭ Et vehementior dolor qui fit pp lapidē renū cum in primis qd̄ gn̄at est qr ꝯstringit: ⁊ ꝓpea qr innititur cum mouet incidit in meatibus ⁊ ꝓpe in meatu vesice facit dolorē cum mouet ab eo. In dispōne vero ꝯgelationis eius ⁊ quietis patientis ipm̄ cum non est replō vehēmens coartans cōmouens lapidē inuenit retentio grauitatis tantū. ℭ Et replō cibi facit ipm̄ vehemētius excitare dolores: ⁊ ꝓpter qn̄ descendit cibus ad intestina ⁊ ꝑtransit ea: cum aūt eūant ⁊ expellunt superfluitates ex intestinis dolores sūt quietiores. ℭ Signa vero motus lapidis sūt grauitas doloris ⁊ eius vehementia ⁊ descensio eius ex alchari vsq₃ ad inguina ⁊ ad emunctoria ⁊ tunc iam ꝑuenit lapis ad meatū vesice: ⁊ cū sedat ille dolor: tūc iā ꝑuenit in vesica.

ℭ De curatione. Cap. xviij.

Dicamus hic curationes que sunt lapidis renū ꝓprie ⁊ cōes ei cum lapide vesice: deinde facimus ad lapidem vesice caplm̄ singulare ⁊ curationes singulares ꝓprias. ℭ Intentiones quidem quas medici in curatione lapidis intendunt sunt abscissio māe eius. ⁊ ꝓhibitio gn̄onis ipsius cū abscissione cāe. ⁊ rectificatio eius deinde mundificatio: ⁊ cōminutio ipsius: ⁊ fractio eius: ⁊ cōpressio ipsius: ⁊ eradicatio eius ex suo suspensorio cuz medicinis que illud efficiunt: deinde eius expulsio ⁊ subtiliatio in ipso ordine eius. ⁊ illud cōplet cum medicinis ꝓuocatiuis: aut cum adiuuantibus deforis: deinde est regimē sedans illud qd̄ sequit inde de doloribus ⁊ rectificatio eius qd̄ accit in eis de vlceribus ⁊ sunt qdam qui laborant extrahere ipm̄ ꝑ incisionē ilij ⁊ per dorsuz: sed est magis timor in eo ⁊ opō eius qui rōnem non hȝ. ℭ Māei aūt abscissio preparat in primis cuz eione eius per solōnē ventris: aut per vomitum: deinde abstinendo a cibis grossis ⁊ aqs turbidis: ⁊ eqn̄ qd̄ cōmedit ⁊ ꝯfortando stōm ⁊ faciendo vt digō sit bona. Et cum exercitio tēꝑato in tpe vacuitatis ⁊ fricatiōe eius qd̄ in medio stringit ⁊ lenicēdo nām vt declinent humo. grossi ad latus fecis ⁊ non fiat ex declinatione fecis coartatio renū. ℭ Et ex eis que ꝯferūt ad hoc est assiduatio ꝓuocationis cum eis que lauant vesicā de seibus diureticies ⁊ de illis que bona sunt apud illud est aqua ciceris ⁊ aqua carui: ⁊ aqua folioꝝ raffani: ⁊ raffanus ipse ꝓprie minutus humidus. Et cuz superuenit ei spatium dierū administret diureticū forte. In pueris vero ꝓhibet gn̄ationē lapidis sumere ipotu vinū albū subtile ꝑmixtū. Et iuuat a clisteribus lenibus tēꝑatis per illud qd̄ educunt de fece ⁊ lenit nām. ⁊ qn̄q₃ ponunt in eis de medicinis clisteris ⁊ ꝓducunt virtutem proprie.

¶ Et ex prohibitiuis generationis eius est vomitus post cibum et multus vsus eius. Ipse enim expellit superfluitates grossas per viam contrariam vie cuius motus est ad renes: et facit latus renum mundum et vacuum: et balneum: et renes fortasse perueniunt ad lubricitatem eius. et quandoque exhibentur in eo ad illud quod de corpore apparet et auertunt eas a renibus. Et quando multus vsus est eorum mollificant virtutem et debilitant virtutem renum. Et similiter si administrantur in hora in qua non sunt necessarie lenificatio et sedatio doloris. Faciunt enim renes susceptibiles materiei effusarum ad eos propter mollificationem ipsorum et dormire super dorsum est ex eis que lapidi conferunt. ¶ Medicine vero conuenientes cum sunt secundum plurimum medicine amare que non sunt valde vehementis caliditatis et addant in eam. Et omne cuius incisio est vehementior: et cuius caliditas est minor est melius: et oportet vt ille que sunt lapidis vesice sint vehementius calide quam ille que sunt lapidis renum. ¶ Et est hoc genus medicinarum aliud quarum operatio non proportionatur ad calidum et frigidum: immo non faciunt illud quod efficiunt nisi cum proprietate. ¶ Et medicinarum comminuentium quedam sunt que non sunt cum illa superfluitate in virtute et natura earum est ad comminuendum lapidem puerorum: et illarum que non sunt cum vehementia quedam sunt que sunt vehementis virtutis secundum lapidem renum: sed sunt parue virtutis secundum lapidem vesice: aut non habent virtutem ad illud sicut lapis iudaicus. et quedam earum sunt que sunt fortes secundum lapidem renum et operantur in lapidem vesice. et quedam sunt fortes vehementes in vtrisque lapidibus simul: sicut auis que nominatur altragulidos et sicut cinis scorpionum. ¶ Et cum componuntur ex medicinis ad lapidem medicine oportet vt adiungantur eis species medicinarum que eas adiuuent ad operandum quod efficiunt de quibus sunt medicine fortis prouocationis: et exhibent in vrina grossa illud quod eradicatur de lapide et comminuitur. ¶ Et de illis sunt medicine in quibus est alteratio eius quod alie mouent medicine et morantur vt sua mora perficiant integritatem sue operationis. ¶ Et iste medicine sunt non velocis penetrationis propter pinguedinem in eis et viscositatem et sunt cum hoc facientes digestionem: sicut gumma feniculi. ¶ Et de illis sunt medicine velocis penetrationis et mundificationis sicut piper et allea. ¶ Et medicine confortantes membrum apud diuersitatem impressionum in eo et motuum super ipsum et sunt medicine albegareati sicut spica et cassia et alie. ¶ Et de illis sunt medicine in quibus est stipticitas subtilis sicut sunt robub fructuum et conseruent membrum. ¶ Et quandoque miscentur cum istis medicinis medicine sedantes dolores cum proprietate: aut stupefactione sua cum prouocatione. ¶ Cum quoque componimus medicinam secundum hanc formam: operatur virtus naturalis in eo: quare vtitur eis quo ad lapidem

sunt apud lapidem postquam via fuerit illis ad hoc vt perueniant ille que sunt ad lapidem ad locum lapidis: et tunc vtitur liquefactiuis et lenitiuis illaces vt permaneat materia lapidis et faciat ipsam morari vt operationem suam efficiat: per hoc quod donatur ei virtus administratiua cum iam ante illud visa fuerit illis facientibus penetrare que festinare fecerunt illas ad lapidem facientes ad lapidem. ¶ Et cum vtitur comminuentibus et comprimentibus et faciunt operationem suam pigrescunt medicine morari facientes et prouocatiue et penetratiue. ¶ Cum autem extenditur dolor administra stupefacientia secundum quod est regula cognita in compositione medicinarum. ¶ Et quandoque est necessarium vt in medicina singulari vna sint plures harum proprietatum. Nunc quidem numeremus medicinas comminuentes lapidem et extrahentes ipsum.

¶ De medicis comminuentibus lapidem. Capitulum xix.

Et sunt sicut costi radix: et radix rubee: et bdellium: et radix sulee et cortex radicum aldemest: et cicer nigrum et proprie aqua eius et semen altee: et fructus alkarasie et gummi alzarur: et in alzarur est virtus in hoc: et tribuli et radix eorum sunt boni ad illud: et radix alhasce et squilla et acetum eius et oxymellis ipsius et apium montanum et calamentum et absinthium et cassia: et radix citroli campestris: et xilobal. et carpobal. et opobal. et radix eius est fortis valde: et semen malue campestris et cardus: et aqua radicis eius et scolopendria et capillus veneris de quo sumatur pondus ʒ. ij. in aqua raphani: et apium radix athel et semen canabis et virga pastoris et proprie romana: et cyminum campestre: et radix pentaphilon et aqua eius et camepitheos et polium: et radix asperagi et semen apii egyptiaci et cortex radicum lauri: et semen raphani et scordeon et extremitates vitis albe et ruta agrestis. ¶ Et iterum baurach armenum: de quo sumatur pondus aurei .v. et conficiantur cum melle et potetur in aqua tassam tribus diebus. ¶ Et iterum scorie vel scoriure auri .i. cum aqua tepida. Et dixerunt quidam quod si sumantur .lxx. grana piperis et optime terantur et fiant ex eis .vij. trocisci et detur in potu omni die trocis. vnus descendet lapis. ¶ Et in fisticis est virtus qua comminuitur lapis renum. ¶ Et de fortibus secundum lapidem renum sunt lapis iudaicus et pulegium et camepitheos. ¶ Et de fortibus absolute sunt cinis scorpionum: et oleum in quo ponuntur scorpiones stans sub sole iniectum intrectum per siringam in lapide vesice. ¶ Cineris autem scorpionum regimen melius est vt limas vas simile vrinali spissum luto sapientie: deinde pones in ipso scorpiones et dimittantur in furno calido nocte .i. ad minus: ita vt perueniant ad summum in adustione et in mane remoueantur. ¶ Et vitrum est melius quam

testa exiccans & accipiës virtutem. ¶ Et cinis leporis decollati sm hüc modum est fortis: de quo sumant in potu pödus.ʒ.ij. & aq̄ cius sunt vehemëtis iuuamëti & resolutiõis & q̄ de eo ex morte sumunt sũt caput & extrema ipsius cre|tata in sole in vase eneo. ¶ Et iterũ lübrici ter|restres exiccati. ¶ Et iterũ vitrũ attritione fa|ctũ vt atomi qui in solis apparët radio. ¶ Et iterũ cinis vitri & illud melius fit si igniat sup coclearius ferreũ & tritũ cribelletur: deinde po|natur super aquã fabar & ostendet in ea qd de eo calcinatur. & iterũ reliquum donec pulverize|tur totũ: deinde terant pulvis sicut atomi qui sunt i radio solis & dat de eo i potu aur.i.i.xij. aur. aq̄ calē: & illud meli⁹ est qd est de vitro al|bo claro. Et de illis q̄ valde fortiora sunt e vn⁹ lapidũ qui in spõgia inveniuntur. ¶ Et iterum sang. hirci exiccatus. & ille melior est qui sumit in hac hora in qua coloratur vua. Quere er|go ollam novam & ablue eam aqua: ita vt re|moueat qd de ea est de natura terrestreitas & sal|seditas & si fuerit lapidea erit melior: deinde de|colla hircũ qui habeat.iiij. annos sup illam ol|lam & dimitte primũ san. eius & vltimũ curre|re: & assume mediũ tm̄: deinde icide ipm in fru|sta parua de qbus facias troc. q̄s ponas super rhete aut pannũ mundũ & asperge eos ad so|lem sub divo post orale defendës eos a pulue|re: & dimitte eos tãdiu donec eor exiccatio ve|hemens fiat in loco ad quë ros nullo mõ per|ueniat & cõserua trociscos: & cum volueris eos in potu tribuere dabis eis in potu coclearium. s. in vino aceti in hora quietis doloris: aut in aq̄ apij montani & videbis rem mirabilem. ¶ Et de eis que fortiora sunt est cinis ouor gallinae postq̃ eiãta sunt a pullis. ¶ Et de eis q̄ sunt vehementis fortitudinis & meliora omniũ est avis que grece noiat tragulidos & avis est de gñe paruar minor oibus auibus excepta aue regia & color corporis eius est iter viridë & cine|ritiũ & sup alas eius sunt pēne auree: & sup cau|dã ipsius sunt alba puncta & plm apparitionis eius est in hyeme & apud piscinas & apud pa|rietes: & ipsius volatui apud parietes nõ est fi|xio: imo volat parum & cãtat & garrit semp & movet caudã. Et ipsa comedat cruda sicut est qd melius est: & comedit elixata & assata: & sa|litur: & reseruatur vt caro salita. & qñq adurit sicut est in furno qui non sit cum illa caliditate s. cum quantitate qua dominet ei adustio: & de|struatur virtus: & fit in vitreato vase: & sm mo|dũ qui dictus est ad scorpiones & alia. ¶ Et qñq adurit i olla lapidea: aut buriniati & strin|git caput ei⁹. Et cũ pertãsit terminũ rei tëdens ad adustionë tũc retine. Et qñq pulverizatur illud qd de ea salitũ est & assatũ ipsius cũ pipe|re & salibus: & bibat tritum eius a pulverizatiõe: aut adustione cũ vino claro cũ melle: aut cum

aqua mellis aut cum candicon. ¶ Et similiter vnaqueq harũ medicinarũ. Et existimãt quae|dam q hec avis sit avis spine sed hec est avis que nominatur francigine sasurila de qua non scio an sit illa aut alia: & existimãt q quando exiccatur & bibitur paulatim extrahit lapidem ex omni loco. ¶ Et dixerunt quidam q lapis ipse extrahit lapidem. ¶ Et iterum fimus co|lumbinus & fimus galli. ¶ Et existimãt hu|nain & alkindus: q quando sumitur de eo põ|dus.ʒ.ij. & origani pondus.ʒ.s. & quantũ ipsius est zuccari tabarzet extrahit omnë lapidem. Et quãdo ponunt cum eo piper & sal: & ppriae in decoctione pulegij. ¶ Et iterũ scarabei exicca|ti. ¶ Et existimant quidã q suffumigatio eius quod est sub virga cum spina eritij facit min|gere lapidë: & hoc est de illis que ego nõ verifi|co. ¶ Medicine vero q̄ cũ istis pmiscent phar|macis ad penetrãdũ sunt sicut piper & calamen|tum & cinamomum: & iste cũ hoc sunt iuuatiue in ca. motionis lapidis. Medicine autem que cum istis cõmiscentur vt pvocent cum virtute & extrahant superfluitates grossas sunt sicut se|mina cognita & proprie fenugre. & sicut dauci & meu & su. & assarum & acorus & ameos & bdel|lium & siseleos. & semen agnicasti & squinantum & cordumeni: & fortasse quidã homines dicũt bonum esse vti cantaridibus. Et iste quidë me|dicine cum vehementia pvocationis sue non sunt securae ipzeisione in lapide. ¶ Medicine vero doloris sedatiue sunt sicut semë lini & muci|lago eius & sicut auellane: & semen altee si hñt ordinë etiam ad mãs lapidis. Et cõvenientiora ad corpus renũ et narcoticis est illud qd sciui|mus. ¶ Medicine aũt cõfortatiue sunt sicut been & aristo. & lilium siccum & semen agnica|sti: et iterũ sicut rosa et balaustie et squinãti et sandali. ¶ Medicine vero cõposite ad lapidë sunt sicut mitridatum. ipm nãq fortis operatio|nis est in lapide renũ: et sicut sagzenea: et sicut cõfectio de scorpionib⁹ cognita ad renes et ve|sicã. Et iter medicamë factum cũ san. hirci qd noiat manus dei pp suã nobilitatë. ¶ Et me|dicamen themaulzatũ dictũ factũ cũ oleo bal|sami quod est mirabile. ¶ Et sicut medicamë forte qd expti sum⁹. recipiës cineris vitri et ci|neris scorpionũ. et cineris rad. caulium nabati. et cineris leporis et lapidis spongie et san. hir|ci exiccati contriti et cineris corticum oui de quo pullus egressus est et lapidis iudaici et gu|mi nucis: et acori partes equales: et petroseli|ni dauci pullegij gũmi arabici: et se. altee: et pi|peris oium añ. partë. i. s. cõficiant cũ melle: cui⁹ dos sit vsq ad aur. ij. et supra cũ aq̄ tribulorum decoctorũ cũ cinerib⁹ nigris. et h̃ et cõveniens est ei q in vesica est extrahës ipm silem luto albo. ¶ Et iterũ ex eis q̄ sunt fortia aggregata est il|lud qd recipit se. melonis et vitri adusti et cul|

bum ptes eq̃les: sumat cum aqua ciceris. Et
iterū fimi colūbini ⁊ fimi galli det aliqd cum
aq̃ raphani: aut cū vino: aut cū aq̃ ca. sa: est eni
aggregatiuū. Et de illis q̄ sunt aggregatiua ē
vt sumat cōdisi pō. ʒ. i. fimi colūbi. ʒ. i. scarabei
ʒ. i. 12ª. terant ⁊ dent cū vino. Et iterū lapidis
spōgie scolopēdrie ca. ve. se. altee petro. eq̃liter
⁊ fit dosis q̄ntitā necesse est in aq̃ apij: aut aqua
rad. aut aq̃ tribulo℞: aut aq̃ raphani. Et iterū
de eis q̄ sunt aggregatiua est illud qd. ℞. gnato
rū fruct⁹ balsami calamenti cāpestris sicci lapi
dis spōgie se. malue ⁊ albedarugi sicci ptes eq̃
les terant ⁊ dent ex eo oi die coclearium. i. cum
vino pmixto. q. vn. iiij. Et de illis q̄ propriora
sunt ei q est in renib⁹ est illud qd. ℞. masus su/
mirion ambar℞ añ. pō. ʒ. ij. piperis. ʒ. iiij. cui⁹ dos
fit ẜm q̄ntitatē q̄ existiat cū oximelle sqllitico.
Et iterū rute cāpestris malue campestris rad.
apij ptes eq̃les de qb⁹ sumat q̄ntitas. ij. coclea
riorū q̄ coquat in vino ⁊ colet ⁊ bibat vinum.
Et iterū radix pentafilō cū oxymelle sqllitico:
aut aq̃ mellis. Et iterū se. raphāi ⁊ culbū eq̃le
sumat i potu vna vice post aliā. Et ite℞ gnor℞
almi ahaleb excorticato℞ tritorū aur. ij. croci
aur. i. arist. aur. ʃ. pficiant cū melle cui⁹ dos fit
ʒ. iiij. Et ite℞ cordumēi pō. ij. ʒ. cū terna sui cor/
ticis. rad. lauri. Et ite℞ semē albarmet ⁊ bdel/
liū sumant: de qb⁹ fiāt pille ⁊ sumat de eis oi
die pō. ʒ. i. cū aqua ca. ⁊ cū aq̃ folio℞ raphani:
aut enule būide: aut cū aq̃ oliuarū. ¶ Medi/
camē vlmmū sedās dolorē: ⁊ extbēs lapidem.
℞. sumiriō: ⁊ est apiū cāpestre ⁊ det apiū persi
cum vn. i. ciperi egyptiaci spice aromance: se.
papa. al. cinamomi cassie piperis al. se. baucie
acori oium añ. vn. i. ʃ. lapidis iudaici lapidis
bdelli de regione macedonie. añ. vn. ʃ. pficiant
cū melle de quo sumat ad magnitudinē auel
lane cū vino. Medicamē pferēs gnationi la/
pidis. ℞. se. curoli pullegij se. altee omniū añ. ʒ.
i. se. cucumis. hortulani: se. melonis dragaganti
oium añ. ʒ. ʃ. misceat omnia ⁊ sumant sitq̄ do
sis eius pōdus. ʒ. ij. cum vino subtili pmixto.
¶ Aliud. ℞. lapidis inuēti in spōgia: ra. tribu
li se. baucie oium añ. ʒ. ij. se. cucu. hortulani se.
melonis se. altee amili oium añ. pond. ʒ. ij. se. fe
niculi anisi polij oium añ. ʒ. iij. ¶ Et quādoq̄
dant eis in potu aque in qbus decoquant me
dicine lapidis sicut aque in qbus decoquunt
camepitheos ⁊ polij ⁊ calamētū ⁊ sisleos ⁊
radix tribuli ⁊ fructus eius ⁊ scolopēdria ⁊ ra
dix malue ⁊ capillus vene. ⁊ v͛ga pasto. ⁊ ra.
tamarisci: ⁊ ra. eupatorij: ⁊ semē altee ⁊ sumi/
rion ⁊ saguas ⁊ pulegiū: ⁊ alia ex diureticis.
⁊ quādo administrant in dieb⁹ sanitatis pro/
hibet gnationē lapidis etiā. ¶ Et ex decoctio
nibus quib⁹ iuuamētū cōfert lapidi renū cum
eo℞ administratio assiduat in horis paroxismi
est vt decoquant folia malue cāpestris ⁊ ponā

tur in decoctiōe eius butyrum ⁊ mel de qua so
mat in potu res plima: frangit. n. lapidē ⁊ pro
uocat vrinā ⁊ lenit iter eius ⁊ extrahit eū cum
facilitate. ¶ Et ruffus qdē dixit q̄ plima bal/
neatio in thermis sulfureis frāgit lapidem. Et
hoc fortasse facit puenire ad hoc q̄ quedā aq̃
calide que q̄nq̄ vlcerant cutem q̄n ponitur in
eis medicamē lapidis ⁊ submergit in eis p̄ts
suas dū sunt calide ⁊ ponit super locū lapidis
resoluit ipsum. ⁊ ego iā expt⁹ sum res huius
gnīs. ¶ In regimine aūt in p̄patiōe lapidis
ad hoc vt eleuetur ⁊ pariat a medicinis cū fa
cilitate lubricitatis ⁊ exitus: op℞ vt admistren/
tur olera mollificātia inungēdo cum fricatio/
ne. ¶ Et similiter empla ⁊ embrocatiōes ⁊ ce
rata mollificātia: ⁊ balnea ⁊ tunc cū quātitate
que nō mollificet v͛tutē superflue ⁊ debilitet
expulsiua. ¶ Et q̄nq̄ currit ꝑpter illud ad mē
briū additio māei: ⁊ tūc bibitur medicamē ad
eradicationē lapidis vt fiat facilis super ipm
eradicatio ⁊ extractio. ¶ Et op℞ vt misceant
cū mollificātibus pfortātia ẜm canonē motus
⁊ ꝑpe cum nō est cū pfortātibus plīma con/
trarietas ad intentionē que est in resolutione.
⁊ illa sunt sicut oleū de lilio ⁊ oleū de spica ⁊
oleū de alcāna ⁊ corpa co℞ etiā. ¶ Et oleū al
kerui aggregat intētiones plimas: deinde strin
gat mediū ⁊ alchatum ⁊ pectē: ⁊ dilatet meat⁹
desuper: aut fricent cū manu: deinde det i po
tu medicamē cōminutiuū: ⁊ si fuerit sumptum
in potu tunc cōuenit vt adhibeant diuretica: ⁊
nō est malū vt bibat etiā quod est sicut cassiaf.
cū oleo amigd. ⁊ cum succo viscoso qui sit de
succis diureticis in qbus sunt viscositas ⁊ lu/
bricitas cū oleo amigd. ¶ Et ex eis que confe
runt post mollificationē: aut cum excusatio est
a mollificatiōe ꝑpter illud qd scis de lapide su
spēso moto sunt vaporatiōes cū spongia ⁊ si/
milibus sibi infusa in aq̃ ⁊ oleo ⁊ cū pāno: aut
furfure: aut emplastra calefacta ⁊ viscosa: aut
cū oleis calidis calefactis sicut oleo ruthino:
aut cū oleo ⁊ castoreo: ⁊ ē necessariū vt cōseruē
tur calefactio emplastro℞. ¶ Nō si necia sunt
fortiora illis ponant vētose vacue super lapidē
⁊ sit earū positio dolorosa vt attrahat ipm. de/
inde deponat ab illo loco ad illū qui est sub eo
ad inferiora ⁊ suspēdant ibi ⁊ similiter ẜm gra
dationē descendāt a loco renū ẜm obliquatio
nē emunctorio℞ ad inferiora. Cūq̄ descendit
ad vesicā sedatur dolor. ¶ Et q̄nq̄ exercitium
⁊ motus ⁊ equitatio sup aial inquiete incedēs
sufficiūt: ⁊ similiter descēsus per gradū ⁊ pro/
prie postq̄ administrate fuerint inunctiones.
Cūq̄ descendit ex vesica ad meatū v͛ge tunc
fortasse facit dolorē: ⁊ tūc oportet vt regatur re
gimine illius loci cū eis que dicem⁹. ¶ Re/
gimē autē doloris q̄n cōmouet ⁊ ꝑpe apud
v͛gam ꝑpter magnitudinē lapidis: aut ꝑpter

dentes in ipso ⁊ fracturā rasicationis ⁊ asperitatē excoriantē qn̄q₃ possē est vt sit cum balneo ⁊ tina. Cum aūt superfluunt ⁊ mollificante redit dolor vehemētes post horam. ¶ Et embroce de camomilla: ⁊ melliloto ⁊ altea ⁊ furfure bone sunt ⁊ iuuatiue. ¶ Et si fuerit constrictio aliqua nature tunc de rectoribus reb⁹ est extrahere fecem cū suppositorio: aut cū clysteri non magno qd̄ coartet ⁊ dolorem faciat: imo suppositorium amabilius est mihi. ¶ Et in lenificatione nature est alleuiatio plurima ⁊ sedatio doloris: ⁊ nō est seruita ad administrandum catharticū. Ipsum enī ledit ⁊ nocet per illud qd̄ descēdere facit desup. Clysterizant cū in eo ponuntur adipes ⁊ vnctuosa ⁊ ꝟtutes mollificātes ⁊ ꝟtutes diureticē facit cum solutione ventris lenitatē ⁊ frangit dolorē ⁊ adiuuat ad extractionē lapidis. ⁊ cū dolor est fortis sedatur quādo curatur cū eis que diximus: deinde cū curatur lapis multiplicat᷑: q̄re rectius est vt abstineatur a medicinis fortibus mouentib⁹ ⁊ administrentur clysteria leuia lenificātia: ⁊ inunctiones que cōprimēdo ⁊ fricando fiunt: ⁊ ceratoria mollificātia lubrificantia. ¶ Et de illis que iuuant in hac hora est administratio vomitus: ⁊ illud est de eis que minorāt materias cōprimentes lapidem: sed fortasse nocet per illud qd̄ attrahit lapidem ad superiora. ¶ Et si fuerit dolor de illis que nō remouentur ꝓfsus: tūc necīum erit dare in potu illud qd̄ stuporē facit. ¶ Et iterū filonium ⁊ etiā mitridatum mandragoratum. ¶ Et tyriaca que nō est antiqua: imo est ad nouitatem declinis ⁊ est ꝟtus opij remanens. Ipsa enim plurib⁹ ꝯfert modis. cōfert nāq₃ ex pte tyriacitatis ⁊ ex pte ꝓuocationis ⁊ cōminuit lapidē: ⁊ ex parte stupefactiōis doloris: ⁊ qn̄q₃ adiuuat in diebus ventositatē in renibus coartantē etiam lapidem. Et cognoscitur per signa vētositatis renum: aut ventositatem in intestinis cōprimentē ipsum: ⁊ cognoscitur per signa sua. quare oportet tunc vt intendatur ad ea que frāgunt vētositatē sicut ruta ⁊ semen eius ⁊ semen apij ⁊ anisum ⁊ ameos ⁊ carui ⁊ nigella: dādo in potu in eis que sunt sicut aqua mellis: aut emplastrādo: aut faciendo ex eis ceratum cū oleo aliquo: ⁊ vtendo eo in clysteri. ¶ Et si fuerit lapis ꝓpter apostema calidū curetur curatione apātis renū in primis ⁊ sufficient ea que scis de embrocis ⁊ emplastris ⁊ ceratarijs infrigidātibus que p̄teriert tibi in caplīs pluribus asperso super eo modico aceto donec penetrēt: ⁊ similiter fiat clistere cū istis succis ⁊ cū oleo ro. cū eis. ¶ Et si indiget flobotomia fiat: ⁊ si fuerit ꝓpter apostema durū tūc adhibeantur ea que sunt sicut mucillagines calide: ⁊ mucillago seīs lini: fenugreci ⁊ altee: ⁊ se. almaru. permixte cū eis q̄ īfrigidāt. ¶ Et silr camomilla ⁊ mellilotum ⁊ tribuli ⁊ anetū. ⁊ ita administrant᷑ epithimata. ¶ Et q̄n administrant᷑ epithimata op₃ vt ponantur in eis que sunt sicut gūma pini ⁊ serapinū ⁊ āmoniacum ⁊ storax ⁊ castoreū ⁊ sicut myrrha ⁊ iterum olea calida cum ꝯfortātibus aliquibus. ¶ Et de vnguentis vnguentū draquilon: ⁊ vnguentum de adipibus ⁊ alia ⁊ cum videris inflammationem ꝓuocabis tunc. ¶ Cibi autem lapidem patientium sunt illi qui cōtrarij sunt cibis nocentibus eis: ⁊ carnes auium assate habentiū colorē cinericiū ⁊ auium in domib⁹ habitātium dissolute cū decoctione non nocēt eis. Et similiter q̄ de carnib⁹ sunt subtilia: ⁊ cancri assati caro confert eis ⁊ oportet vt in cibis eorum ponantur capita cardi ⁊ asparagi ⁊ proprie cāpestris cum aqua ciceris ⁊ oleo carthami.

¶ Fen. xix. de dispositionibus vesice ⁊ vrine duos comprehendens tractatus.

¶ Tractatus primus de dispōnibus vesice.

¶ De anathomia vesice. Cap. I.

Quemadmodū deus excelsus creauit fecit vasa aggregatiua cōprehendēntia totū vsq₃ quo aggregatur: deinde expellit totum simul ꝑ qd̄ fit excusatio ab ascellatione ꝯtinua hora post horā. sicut sciuisti. Similr p̄parauit excelsus ⁊ creauit ei quod de superfluitate aquositatis attrahitur dignum ex eis ⁊ ex pelli: cappacitatē ⁊ sacculum comprehendētem totalitatē eius: aut plurimū eius donec surgat ad expellendū ipsam semel: ⁊ nō sit necīum expellere ipsā ꝯtinue: sicut accidit patiēt⁹ distillationem vrine ⁊ capacitas illa est vesica. ¶ Et creata est neruosa ex neruis ligamēti vt sit vehementioris fortitudinis ⁊ sit cū fortitudine susceptibilis extensionis plane sustentate vt impleatur aquositate. Cūq₃ repletur euacuat᷑ quod in ea est cum volūtate ad quam perducit necessitas: ⁊ in collo eius est carnositas retēta vicina lacerto. ¶ Et ipsa quidē duas hēt tunicas quarū interior in ꝓfundo est dupla extrinsece: quoniā ipsa obuiat aquositati acute. ¶ Et subtiliatus est creator sapiēter in attrahendo aquositatem ad eā: ⁊ in extrahēdo aquositatē ab ipsa: quare peruenire fecit ad ipsam duo emūctoria que sunt renum. ⁊ cū ad ipsam peruenerunt separauit vesice duos annulos quos facit incedere iter duas tunicas incipientes in primis penetrare in tunicam primā perforantes eam: deinde habētes incessum habentem quātitatem inter duas tunicas deinde submergūtur in tunica interiore disrumpētes vtranq₃ carū ad cōcauitatē vesice: ita vt qn̄ replet᷑ aquositate ⁊ sustentat᷑ cooperiat tunica aliā tunicam exteriorē expulsā ad ipsam ab interiori pte ⁊ ꝓfundo taliter vt extimet᷑ q. tunica vna ⁊ nō sit in eis penetratio: ⁊ ꝑ illud nō redit aquositas ⁊ vrina dū figit᷑ vesica ad po

sterioza: ⁊ ad duo emũctoria. ¶ Deide creauit ei deus eius: virtus est sublimus collũ expel- lẽs aquositatẽ ad virgã anfractuosum plẽs habens anfractus: ppter quos nõ mũdificat ab aquositate integre ppue expulsa in masculis. In eis nãq3 tres hʒ anfract⁹. ⁊ in mulieribus habet anfractũ vnũ ppter ppinqtatẽ vesicaruʒ earũ cũ matricibus ipsaꝝ ¶ Et illius colli eius qdã po muniti est eo qꝫ circũdat ipm sicut suf- focatoriũ ⁊ expressoriũ: ita vt phibeat exitum aquositatis ab ea nisi cũ volũtate mollificãte il lũ lacertũ adiunctũ lacertis vẽtris sm qꝫ sciui sti in loco suo: nisi illi lacerto adueniat nocumẽ tum aut supfluitatis necessitas: ⁊ continuatur vnicuiq3 lacertum eius neruus quantitatẽ habens ⁊ vene quiete ⁊ pulsatiles ⁊ multiplicati sunt nerui eius vt ipsam sentiat illud cui innititur ⁊ ad quod extenditur.

¶ De egritudib⁹ vesice ⁊ cura eius. Cap. ij.

o Ccidũt iterũ in vesica egritudies cõ plexiõis cũ mã ⁊ absq3 mã ⁊ apata ⁊ opilõ de cui⁹ summa est lapis ⁊ ueniunt i ea egritudies ꝗtitatis in puitate ⁊ magnitudine. ⁊ accũt ei egritudies sit⁹ in augmẽto ⁊ dislocatiõe. Et accũt ei egritudies solonis singularis p apnonẽ ⁊ scissionẽ incisionẽ ⁊ vlcera. Et qñq3 cõicant vesice mẽbra regalia ⁊ nobilia sicut cerebrum: ipm.n.fit dolorosum cum ea ⁊ aduenit ei vertigo: ⁊ qñq3 puenit ad sirsen eã cõtrauis egritudinum vesice calaꝝ. ¶ Et sicut cpari iterũ: multotiẽs.n.accit hydropisis ppter frigus vesice. ¶ Et egritudines q̄ sũt vesice multiplicant in hyeme ⁊ curantur iterũ sicut curant ille q̄ sunt renum ⁊ cũ medicinis fortioribus ⁊ magis remanentibus: ⁊ sunt potiões ⁊ iniectiones ⁊ inunctiões ⁊ emplastra quibus emplastrentur duo emũctoria ⁊ sub vmbilico ⁊ in duabus singularibus. Et dolores vesice multiplicant in aerib⁹ ⁊ in regionibus ⁊ ventis septentrionalibus: ⁊ in temporibus frigidis.

¶ De his que calefaciunt vesicam. Cap. iij.

d Iuretica calĩa oĩa calefaciunt vesicã ⁊ vnctiões ⁊ iniectiões ex oleis calidis ⁊ gũmis calis sicut oleũ costinũ ⁊ nardinũ: ⁊ de ben: ⁊ vaporationes ⁊ emplã ex medicinis pdictis in ca. renuʒ calidis de qbus fiat emplastrum vbi scis.

¶ De his q̄ infrigidant vesicã. Cap. iiij.

i Nfrigidant eã potus succi portulace: ⁊ citro. ⁊ cucur. ⁊ potus spodij cũ aqua frigida: ⁊ ex epithimatib⁹ sandali: ⁊ camphora: ⁊ fausel cuʒ late acetoso de quo butirũ ẽ extractum: ⁊ silr mucilagines: ⁊ succi fri ⁊ ole. frã sicut oleũ de se. cucur. ⁊ ole. ro. bonũ: ⁊ oleum de papauẽ: ⁊ ole. de se. lactuce cũ cãphora ⁊ silibus. ⁊ iniectionib⁹ ppue: ⁊ lac asinĩ est iuuatiuum valde.

¶ De lapide vesice: ⁊ signis eius. Cap. v.

o Portet vt tu cõsideres illud qd diximus de lapide renũ: deinde puiuteris ad ꝯsiderandũ hoc caplm. Et tu qdẽ iam sciuisti illic dĩam inter lapidẽ vesice ⁊ lapidẽ renũ in q̄litate ⁊ ꝗtitate ex caplõ lapidis renũ. ¶ Differũt.n. vtriq3 lapides ⁊ ille q est in renib⁹ est leuior paꝝ ⁊ minor ⁊ magis trahens ad rubedinem: ⁊ ille qui est in vesica est durior maior valde. ⁊ magis declinis ad soliditatem ⁊ cineritatẽ ⁊ albedinez lʒ generetur in ea lapis qui comminuitur. Et ille qdẽ qui est in vesica discernit sm plurimũ post sepationẽ vrine. Et ille cui plurimum aduenit lapis vesice est extenuat⁹: ⁊ in renib⁹ est econuerso. ¶ Et infantib⁹ quidẽ ⁊ qui eos sequunt aduenit lapis in vesica: ⁊ dicã h̄ qꝫ vrina in lapide vesice est declinis ad albedinem ⁊ sedimẽ nõ est rubeũ ad albedinẽ tendẽs: aut cineritatẽ ⁊ qñq3 est vrina grossa oleaginee feces ⁊ sm plm est subtilis ⁊ ppue in pn°. ¶ Et non est dolor lapidis vesice sicut dolor lapidis renũ: qm ille qui est vesice tenet in spacio: nisi cũ lapis retinet vrinã: qm tũc dolor vehemẽs fit. ¶ Et qñ ipse cadit in meatu: ⁊ asperitas in lapide vesice plurima est: qm est in spacio in quo possibile est vt stet super eum illud quod ipse retinet: ⁊ ppter hoc est maior: qm eius loc⁹ latior est. ¶ Et accidit qñq3 vt sint in vesica vnus duo lapides ⁊ plures illis eecontrãtes: ⁊ multiplicatur contrario a rene ex eis. ¶ Ex est qñq3 cũ arenositate fex furfurea ppter abrasionẽ eius a lapide abstergente. ¶ Et in lapide q̄ vesice est assiduatio pruritus ⁊ doloris in virga ⁊ in radice ei⁹: ⁊ in pectine cõicatiõe virge ad vesicã. ¶ Et hũs eũ multiplicat ꝯrectionẽ virge sue ppue: cum est puer ⁊ assidua fit erectio. ¶ Et qñq3 pducit illud ad exitum ani: ⁊ ad retentionẽ ⁊ difficultatẽ cum h̄ qꝫ illud qd egredit: egredit cũ fortitudine pp cõpressionẽ suam a stricto ⁊ ab ipellente post ipsum. ¶ Et qñq3 mingit in fine eius vrinã quam vult. Et quotiens cilatur ex vrina quã mingit. desiderat mingere statim ⁊ agẽs illud est lapis expellens expulsione vrine aggregate. ¶ Et multotiens mingitur san. ppter rasicationẽ lapidis ppter qd est asper magnus ⁊ multotiẽs pungit. Cum ergo resupinatur lapidosus ⁊ eleuãtur anchemeius: ⁊ cõcutit remouet lapis a meatu. ⁊ quãdo tunc fit cõpressio sup pectinẽ eijcit vrina: ⁊ ⁊ hec est significatio fortis super lapidem: ⁊ quãdoq3 alleuiat illud incuruatio lapidosi sup genua sua ⁊ cõmotio mẽbroꝝ suoꝝ adinuicẽ. ¶ Et qñq3 alleuiat per intromissionẽ digiti in anũ: ⁊ remotionẽ lapidis sm hmõi preparationẽ: ⁊ qñq3 alleuiat illud p figuras alias cõpressiõis ⁊ expulsiõis ⁊ resupinatiõis ⁊ icuruatiõis q̄s expimẽtũ inuenit. ¶ Cum ergo non

confert illud administreꝶ alchatir ⁊ extrahiꝶ ⁊ expelliꝶ vrina ⁊ est signũ fortis. ¶ Et silr si difficilis fiat eius intromissio tunc melius est vt non laboreꝶ cum cõamine. ¶ Et qñqꝫ figit alchatir per illud qð associaꝶ ei mã ex qua generatur lapis. ¶ Et lapis qdẽ puus magis retinet vrinã q̃ꝫ magnus: qm̃ figiꝶ in meatu: magnus vero remoueꝶ a meatu velociter. ¶ Et scias ꝙ lapis vesice multiplicaꝶ in regionibus septẽtrionalibus ⁊ proprie in infantibus.

¶ De curationibus lapidis vesice. Cap. vi.

l Apis vesice indiget medicinis fortioribus: qm̃ ipsa est frigidior: ⁊ qꝛ est longinquior: ⁊ qm̃ lapis eius est vehementius ꝯfirmatus ex vehemẽtia coagulatiõis. ¶ Et medicine eius sunt medicine fortes ꝓdicte in curatiõe lapidis renũ: ⁊ eis qdẽ ꝯferunt sagzenca ⁊ mitridatũ cum lapis est puus aut leuis ⁊ silr athanasia. ¶ Et cõfertur ei scolopendrie pondus .ʒ.i. ⁊ mahaleb excorticate vn.ß. ¶ Sirupus iuuatiuus ei. Recipe milij solis triti .ʒ.xv. capilli veneris .ʒ.vi. petroselini.ʒ.iiij. ficus albas.vij. numero: decoquãtur cũ.iiij.lib. aque: donec remaneat.lib.i. ⁊ bibaꝶ post exitum de balneo: cuius dosis sit lib.ß. ¶ Et oꝫ vt tine que in ea administrantur sint fortiores ⁊ ponanꝶ in eis cum medicinis nonis: medicine que sunt sicut folia agnicasti ⁊ capillis veneris: ⁊ foliũ ⁊ assuesir ⁊ rosa eius ⁊ aliquid habens stipticitatem vt non superfluat mollificatio ⁊ ponanꝶ in coꝝ vnctiõibus galbanum. ⁊ pix ⁊ ammoniacũ ⁊ euforbiũ. ¶ Et melius eoꝝ est emplm̃ de bdellio ⁊ mecha: ⁊ melius eoꝝ oleoꝝ est oleũ de scorpionibus emplastratũ ⁊ distillatũ: aut iniectũ cum quo misceaꝶ aliqd ꝯfortatiuũ. ¶ Et medicine qdẽ emplastroꝝ eoꝝ sunt radix scolopẽdrie ⁊ radix asech ⁊ poliũ ⁊ canabis ⁊ altea ⁊ capillus veneris: ⁊ ponanꝶ in eis illa que sunt sicut folia virge pastoris. ⁊ alia ꝓdicta in.c. lapidis renũ: ⁊ que diximus cum ea de ordinibus eius valde ꝯferunt ei. ⁊ de eis que sunt ꝓpria illis in curis ipsorũ est vt vtanꝶ medicinis lapidis in iniectione ⁊ iuuantur eis vehementer. ¶ Et quando vrine fit difficultas ⁊ retinetur causa lapidis vesice: ⁊ non est semita ad sciendum vel ad scandendum propter aliquid qð prohibet aut propter timorẽ: tunc de hominibus est aliquis qui ingeniatur: ⁊ in eo qð est inter anum ⁊ testiculos scissuram efficit paruam ⁊ ponit in ea cannulam vt egrediatur: qui cognoscit anathomiaꝫ vesice ⁊ cognoscit locum colli eius: cui continuantur vasa spermatis ⁊ cognoscit locum arterie ⁊ locũ carnosum vesice: oportet vt caueat illud qð oportet ipsum cauere: quare non accidit nocumentũ in generatione aut fluxus san. aut fistula que non consolidatur. ⁊ oportet vt vaporet intestina ⁊ vesicã ante illud resupinus.

¶ De regimine qð in ipso ꝓcipiꝶ. Cap. vij.

e Sto vt ꝓpareꝶ sedes ⁊ sedeat eger super eam ⁊ sit piũs minister: ⁊ intromittat manus suas sub genibus eius: deinde ꝓpareꝶ ad scindendũ: ⁊ oꝫ vt ante teneat lapidẽ ⁊ faciat ipm̃ puenire in locũ qui scindiꝶ: ⁊ illud faciat intromittendo digitũ medium in ano viroꝝ ⁊ virginũ: ⁊ mulierũ corruptarũ in orificio matricis donec inueniat lapidem ⁊ cõprimat manu alia desup faciendo vt descẽdat lapis ex mirach ⁊ suie donec descẽdat lapis ad locũ ꝓpinquũ ori vesice: ⁊ studeat vt expellaꝶ lapis taliter vt remoueaꝶ a cõmissura quãtitate vnius pili: ⁊ caue ne scindas super cõmissurã qm̃ est malũ. Cõmissura.n. ꝯm veritatem est locus mortalis. ¶ Et oꝫ vt non cadat in expulsione abbreuiatio vel defectus: qm̃ eius mit tunc scissura lata que non sanaꝶ. ¶ Cũqꝫ excoriat pellis ⁊ video scissurã non penetrantẽ tunc per fortasitũ opõ huius quantitatis non ꝓducit ad dolorẽ vehementẽ ⁊ tortionẽ colli ⁊ casum virtutis ⁊ destructionẽ motus ⁊ sermonis ⁊ cõfirmationẽ palpebrarũ ⁊ oculi. Si aũt ꝑdurerit ad illud tunc non ꝑfores ipm̃: nam si ipsũ ꝑforaueris moriꝶ ilico. ¶ Amplius fac super ipm̃ scissurã tendentẽ ad trasuersum parũp cũ ingenio bono: ꝙ non ꝯtingat neruũ studendo vt cadat scissura in collo vesice: nam si ceciderit in corpore vesice non consolidabitur omnino. ¶ Et stude quantum potes vt scissio minoretur. nam si lapis fuerit paruus fortasse expelletur cũ expressiõe: magnus vero indiget scissione ampla ⁊ fortasse indiget extrahente qð ipsũ extrahat. ¶ Et quandoqꝫ est lapis magnus valde: quare non est possibile vt scindatur propter magnitudinem suam: quare oportet tunc vt cõprehendaꝶ cum tenalijs ⁊ rumpaꝶ paulatim ⁊ assumatur qð frangiꝶ ⁊ non remaneat in vesica aliquid omnino: nam si remanserit magnificabitur ⁊ fiet magnum. ¶ Et multotiens accidit vt perueniat lapis ad collum vesice ⁊ ꝙ sequatur virgam: ⁊ tunc oportet vt sine cessatione inungatur pectẽ: ⁊ fiat compressio super ipsum ⁊ sit tecum adiutor: ita vt quando figitur lapis de loco scindas subtus eum. ⁊ extrahatur. ⁊ fortasse erit rectius vt ligetur post ipsum ad anteriora cũ filo: ita vt non redeat ⁊ si penetrat ad locum propinquum capiti virge non oportet vt laboretur ad extrahendum eum ex ipso. Illud enim facit fortasse accidere vulnus qð non consolidabitur imo oportebit vt equetur: aut stringatur qð est post ipsũ ⁊ scindatur subtus caput virge vt egrediaꝶ. ¶ Cum ergo feceris in lapide oĩa que dicta sunt in.c. de illo ⁊ extraxeris ipm̃ fortasse accidet ex cõpressione vẽtris cum fortitudine ⁊ ex dolore scissionis apostema: ⁊ est res timorosa. ¶ Et ex eis que nõ permittit euenire illud est vt iaꝫ clisterizes egrũ ⁊

extrahas feces eius. deinde des ei in potu post illud aliqd leniens nam: et non cibes eum nisi re parua et lenificante. Si autem indiguerit flobotomia vt alleuietur ex numo zanoe fac. ¶ Et si volueris vt vehementius alleuietur: et apparent signa apatis: et dolor sit vehemens valde: tunc oportet vt sedeat eger in tina: aut pelui aque in qua decocta sunt lenificatiua sicut molochia et semen lini et altea et furfur. et cum illa aqua sit commixtum oleum plurimum conquassatum ea: et sit illa aqua tepida. ¶ Cumque exierit eum de tina inunges pertes virge cum oleis lenificantibus sicut est oleum camomellinum et aneunum: et ponas super vulnus butyrum tepidum et funde in ipsum. ¶ Et pone super ipsum cottum infusum in oleo ros. et pauco aceto: deinde administra medicinas consolidatiuas. ¶ Si autem magnificatur apa assidue fac eum sedere in tina predicta in decoctione fenugreci et se. lini. ¶ Et si dolor fiat fortior fac eum sedere in die secundo et in die tertio in aqua et oleo tepidis. ¶ Ille dicit quem scissura et vulnus non ita dolere faciunt vt inde curent soluitur in die tertio. ¶ Et oportet vt assiduet calefactionem vesice cum oleo de ruta: cum. n. calefacta est rectioris dispositionis et minoris doloris et minoris vrine. ¶ Et vrina quidem ledit valde perforatos: et propter illud oportet vt sumat in potu aquam paulatim: et quotiens mingit oportet vt sit minister conseruans manu sua locum ligamenti et comprimat eum vt non infundat vrina locum scissuræ. ¶ Amplius non potest esse quin euacuetur: aut non currat de san. quantitas que necessaria est. Et est illic timor apatis et corruptionis membri cum alteratur color eius ad corruptionem a rubedine: aut vt currat et superfluat et timeatur fluxus san. ¶ Et plurimum quidem oportet vt curetur secundum quod video signum predictum: imo incidatur vel scalpelletur ibi vt currat san. et vt ponatur desuper emplastrum ex aceto et sale in panno lini tamdiu donec prohibeat corruptionem. ¶ In secundo autem quod est vt timeatur fluxus san. est rectius vt sedeat in aquis stipticis cognitis: et ponatur super locum thus. et atramentum trita et supra ipsa cottum et supra illa cottum aliud magis madefactum aceto et aqua. ¶ Et si sciueris quod vena magna aut arteria incisa sit adde in curatione eius cum constrictione et si san. inobediens est et non cessat et non sanatur tunc fac eum sedere in aceto for. ¶ Et fortasse indiges vt flobomes eum vt attrahatur sang. et fortasse necessarium est tibi vt ponas super pectem et inguina narcotica. ¶ Et ex eis que accidunt ex scissura et cursu san. est vt currat frustum san. ad vesicam et coaguletur super orificium eius: quare fit difficultas vrine: et tunc necessarium est vt intromittatur digitus in foramine et auferatur nocumentum ab orificio vesice et collo eius: et extrahatur: aut curetur locus cum aceto et aqua donec resoluatur claudens congelatum et extrahatur. ¶ Et ex eis que accidunt ex illo est abscissio generationis. ¶ Signa autem mala que cum accidunt ex peccat medicus mortem sunt vt si fortis fiat dolor sub vmbilico et infrigidentur extrema et acuatur fe. et accidant rigor et casus virtutis. ¶ Amplius cum adducitur vehementia doloris loci per forzan et accidit singultus et mouetur venter motu extenso: tunc iam appropinquat mors. ¶ Signa autem egri bona sunt saluo somnis et sanitatis appetitus et vt sit color et forma sani valde.

¶ De apostematibus calidis in vesica et aldubellati in ea. Cap. viij.

a Accidit quibus non plurimum apa calidum in vesica ex materia sang. et colerica: aut composita: et est egritudo mala. ¶ Et multotiens accidit illud et proprie in infantibus cum lapidis et dolorositate eius: et quia ipse conquassant vesicam.

¶ De signis. Cap. ix.

s Ignificant quod apa est in vesica calidum febris et retentio vrine: aut difficultas eius aut distillatio ipsius: et retentio quidem est cum iacentis: et non potest ejicere aliquid de ea nisi stantes: et quandoque est retentio stercoris et inflatio pectinis et ilij cum dolore punctiuo et pulsatione. ¶ Et quandoque apparet rubedo exterius et significant ipsam ex tranquillitate infirmi quam inuenit ex vaporatione. et de accidentibus que cum ipso accidunt sunt sitis vehemens et vomitus colere pure et asma et frigus extremitatum et fortasse non calefaciunt et alienatio et nigredo lingue et noceri ab omni acuto et diuretico et proprie cum sunt hu. corporis calidi. ¶ Significant ergo ipsum etas et cause preterite et presentes de illis quas scis. ¶ Et deterius est illud cum quo continuatur caliditas fe. acute et vehemens sit retentio vrine et stercoris: et fortis sit dolor: et in vrina non est digestio: est. n. mortale. et hoc plus est cum fit aldubellati. ¶ Cum autem apparet in vrina fex subsidens lenis tunc est maioris spei. ¶ Cum dubellati vero apparet de horripilationibus diuersis et febribus permutis illud quod diximus in aldubellati renum. et similiter significat maturitatem eius lenitas: et sunt de accidentibus digestionis vrina et sedimen eius. et significat eius eruptionem vrina habens admixtum pus. ¶ Si autem signa maturitatis non apparuerint non rumpetur ante hebdomadam. ¶ Et plurime exiture vesice fiunt versus collum eius. et quandoque declinant ad partes alias: et quandoque aperiuntur ad partem vesice interiorem et quandoque aperiuntur ad partem aliam.

¶ De curationibus apatum vesice. Cap. x.

o Portet in primis vt ex basilica sinistra fiat flobotomia secundum virtutem. est enim prima curationum eius et melior earum. ¶ Et festina si illic fuerit caliditas valde vehemens ad emplastra apocrustica spatio breui: et non superfluas in eis neque prolongeris: illud namque nociuum est et indurat apostema velociter: imo si inceperis a mollifi

catiulo: cum non fuerit aliquid qd ab illo ꝓhi
beat ex sensu vehementi erit melius: qm̄ mem
brū est neruosum. ⁊ pp hoc vehemens fit tran
quillitas egri ex vaporationibus repercussiuis
spatio breui factis vaporationibus cum spon
gijs ⁊ lana infusis in aqua in qua decocta sunt
lenitiua resolutiua ⁊ vesicis in quibus sufflatū
est plenis aqua calida ⁊ oleis lenitiuis subtilia
tiuis ⁊ propinquis eis que iam sciuisti in .c. cu-
rationis renum. ¶ Et cum hoc subtilia vt inij
cias si tolerat per siringaz in primis qd sit sicut
mucilago psilij in lacte asine: aut aqua ordei in
lacte asi. quoniam est magis salua. ⁊ post illud
lac asine ⁊ adeps. ⁊ post illud cassiamfistulaz in
lacte mulieris ſm ordinem quem scis ſm ho-
ras apatis. ⁊ qn̄q; confert clisterizatio facta cū
eis ſm suos ordines. ¶ Et de emplastris bo-
nis post principium inceptionis est illud quod
fit ex silia ⁊ sisamo excorticato cum lacte ⁊ oleo
vio. ⁊ oleo camomillino ⁊ similibus. ¶ Et ite
rum sula elixata emplasta ⁊ vaporata. ¶ Qd
si hebdomadā ptranseat ⁊ approximet status
tunc adhibeant̄ farina fabarum ⁊ semen lini ⁊
camomilla cū triplicato. ¶ Et similiter descen
dit per flobotomiā saphene: ⁊ dilata te in admi
nistratione resoluentium que sint ex emplastris
⁊ vnguentis predictis in .c. renum. ¶ Et quan
doq; eges emplastro ex ysopo ⁊ castoreo ⁊ ce-
ra ⁊ ꝓprie post narcotica. ¶ Et scias q assidua
tio sessionis eorū in tina est valde iuuatiua ita
q quando aduenit eis vrina tunc rectius est vt
mingant in ea. ¶ Et aque tinaꝝ eoꝝ meliores
sunt ille in quibus est mollificatio de illis que
iam sciuisti multotiens: ⁊ quandoq; ponunt̄
in eis aldarsisahan ⁊ ciperi: ⁊ cordumeni ⁊ spi-
ca ⁊ amomū ⁊ squinantū cum fenugreco ⁊ se.
lini: ⁊ sedant dolorem ⁊ apostema. ¶ Et iste
aque mollificatiue quas multotiēs sciuisti sunt
sicut decoctio se. lini ⁊ fenugreci. ¶ Et iterum
aqua in qua decoquuntur napi ⁊ albasce ⁊ cau
les. ¶ Et curatio quidem aldubellati eius est
proxima curationi aldubellati renum: immo
necessarium est vt sint medicine eius fortiores.
¶ Et quidam laudauerunt papa. al. pondus
ʒ. ij. ⁊ . ß. quod detur in potu in decoctione spice
⁊ squinanti ⁊ ꝓprie quando sunt difficultates
vrine ⁊ dolor. ¶ Et cum vehemens fit dolor
⁊ timetur mors non est excusatio a narcoticis
linitis ⁊ supposito. ¶ Epithimata vero sint si
cut epithima factum ex iusquiamo albo ⁊ mā
dragora ⁊ papauere confectis cuz ole. ¶ Aut
sumatur quarta. ʒ. i. opij dissoluatur in ole. vio.
cum pauco croco ⁊ imbibatur pannus ⁊ sup-
ponatur in ano. Fortasse enim inueniet per il-
lud tranquillitatem ⁊ dormiat loco eius. ⁊ quā
doq; administratur de eo aliquid in siringa si
tolerat. ¶ Et epithima de opio exterius factū
est fortis stupefactionis. ¶ Pontonce vero ⁊
reliqua curatio sunt curatio sirsen ⁊ birsen.

¶ De apostemate duro vesice.

¶ Apostema durum in vesica accidit a causis
similibus causis apostematis duri in renibus.
⁊ plurimū eius fit successione calidi ⁊ successio
ne percussionis: aut casus ⁊ quandoq; fit suc-
cessione scissure.

¶ Signa apostematis duri.

¶ Signa. cum ea fit difficultas vrine ⁊ egestio
nis simul: aut accidunt ex ea accidentia duri-
tiei renum ex retentione fecis: ⁊ stupefactione
in cruribus ⁊ agitatione diuersa: ⁊ debilitate
⁊ peruentione ad hydropisim: quāuis sit super
uentione ex duritie renum ⁊ inter ea quidem
discernitur per locum in quo accidit grauitas
⁊ illud cui accidit causa in primis.

¶ De curatione.

¶ Curationes sunt eedem que sunt duritiei re
num ex inunctione facta cum ole. calidis ⁊ eua
poratione cuz eis: ⁊ dare in potu aquas in qui
bus decocta sunt semina diuretica cum melle
⁊ cas. fi. ⁊ administratio tinarum ſm illum mo
dum: ⁊ ſm gradationes illic predictas: ⁊ ex eis
que propria sunt: est vt administrentur illa olea
⁊ gūmi in siringa. s. ciectorio vrine si posse est.

¶ De vlceribus vesice. Cap. xi.

q Quandoq; fiunt a causis vlcerum no
tis quas iam narrauimus in .c. vlce-
rum pectinis ⁊ excoriatione lapidis
aut excoriatione hu. colerici. ¶ Et
quandoq; fiunt ꝓpter apostemata: aut bothor
que vlcerantur. ¶ Et in eo cui assidue fit vrina
acuta succedunt vulnera ⁊ vlcera. Et sunt diffi
ciliora plurima q̄ vlcera renum: quoniaz sunt
vlcera membri neruosi. ¶ Et ille cuius vesica
disrumpitur moritur ſm plurimum: q si scin-
dat̄ non incarnat̄ nisi cadat in pte eius carnose.

¶ De signis. Cap. xij.

i Iam diximus in .c. vlcerum renum
differentia inter duo vlcera. ¶ Et
diximus q vlcera vesice faciunt diffi
cultatem vrine ⁊ retinent eam. ⁊ q
dolor eorum est in loco pectinis ⁊ ilij: ⁊ q egre
diuntur cum eis cortices albi: aut grossi magni
si sunt in vesica: aut tenues parui si sunt in mea
tibus: ⁊ alia q̄ oportet te scire illic. ⁊ signa que
sunt in eo: immo totum sicut illud quod dictuz
est in capitulo renum. ¶ Et signum commu-
ne in vlceribus renum ⁊ vesice est mictus san. ⁊
saniei paulatim ⁊ nō subito: deinde distinguun
tur per ea quibus differunt. ¶ Et signa quidē
apertionis ⁊ scissionis ⁊ corrosionis ⁊ similiū
vna sunt in ambobus simul.

¶ De curatione. Cap. xiij.

o Oportet vt ipsi deuitēt cibaria acuta
⁊ salsa: ⁊ acetosa: ⁊ vehementis dul
cedinis conuertibilia ad colerā: ⁊ su
mant cibos delectabiles sibi bonos

poris ⁊ medicine ad lapidem. ⁊ fit vt sedeat in tina in qua decocte sunt herbe que sunt ad lapidē. ¶ Et de illis que laudātur ad ipsam est sumere in potu de carpobal. pōdus. ʒ. ij. aut tātundem ligni peonie: aut granorum peonie ⁊ proprie cum aqua ligni eius: aut tantūdem de blacte bizantie: aut aur. i. de cordumeni cū aq̄ calida: aut cum aceto vini ⁊ oleo omphacino ¶ Et oxymel acetosum squilliticum a me magis dili gitur q̄ acetū. In aceto enim est incisio ⁊ mel resoluit ⁊ abstergit. ¶ Et itērum sa uine ⁊ halce ⁊ ammoniaci ⁊ rubee tincture partes sumunt̄ eq̄les ⁊ fiant ex eis pillule similes auellanis de quibus. iiij. pillule in potu sumātur cum aqua de radicibus ⁊ iniiciant̄ in clisterijs: aut agaricū: aut siseleos: aut. ij. aur. assee: aut aristo. lon. ¶ Et de habentibus proprietatem sunt epar asini ⁊ fel testudinis: ⁊ coagulū leporis. ⁊ proprium in ipsa est lignum vitis: ⁊ abrotanum in hoc est iuuatiuū ⁊ lac ficus exiccatum cum de eo iniicitur aliquid paruum: ⁊ administratur de eo embroca ponderis. ʒ. i. ⁊ de exiccato iterum cū aliqua de aquis. ¶ Et similiter embroca ex pondere auř. coaguli leporis. ¶ Aque vero in quibus potantur medicine iste sunt sicut aqua ciceris nigri: ⁊ aqua alhasce: ⁊ aqua cineris ligni fici ⁊ aqua cineris ligni vitis ⁊ ligni abrotani ⁊ decoctio abrotani cum vino.

¶ De dissolutione vesice ⁊ mollificatione eius Cap. xviij.

Accidit dislocatio eius ex remotione ipsius a loco suo. ¶ Et accidit mollificatio eius propter exitum vrine absq̄ volūtate. ¶ Et dislocatio quidem fit causa humiditatis ⁊ causa ventositatis ⁊ causa percussionis super dorsum aut propter casum. ¶ Et multotiens fit ꝓpter causas mollificationis notas. ⁊ sequitur mollificationem ⁊ dislocationem quandoq̄ difficultas vrine. ¶ Et quandoq̄ inuolūtaria emissio vrine secundū illud quod accidit lacerto de tensione ⁊ dislocatione.

¶ De cura. Cap. xix.

Facte quidē a percussione ⁊ casu curatio est difficilis: ⁊ fit propter reductionem: ⁊ constricturam cum medicinis calefacientib⁹ exiccatiuis quas dicemus. ¶ Facte autem a complexione paralytica confert euacuatio materierum flegmaticarū subtilis: ⁊ prohibitio ab eo quod generat eas: ⁊ regimē habentium paralysim in eo quod comeditur ⁊ bibitur: ⁊ motu ⁊ alijs. ¶ Et cōfert ei vomitus si sit cum elleboro albo. ¶ Quod si vrina egrediat̄ absq̄ voluntate: op3 vt admittāt̄ stiptici tates vehemētius faciēns: ⁊ nō mollificent plin: imo aggregent inter resolutionē ⁊ ꝯstrictionem ⁊ fm cōparatiōnē curationū paralysis. ¶ Et sumat oē quod ingrossat aquositatem ⁊ īpinguat eas ⁊ generat san. laudabile3 ⁊ calidū: ⁊ grossum sicut alfeludez. ¶ Sed si vrina est cum dispositione sua: aut ad difficultatem declinis tunc audacia ad mollificantia cū ꝯstrictate aliqua cū resolutione bona ⁊ īcisione vltima est audacia necessaria. ¶ Et de potibus cōferentibus oībus spēbus eius q̄ sunt ex dislocatiua ⁊ paralytica sunt tyriaca ⁊ mitridati ⁊ sagzenea ⁊ hōrusia ⁊ diacurcuma ⁊ coquium. ¶ Et itez flos alacothen ⁊ cipi: ⁊ thus simul ⁊ singulariter almahaleb. ¶ Et itez sicce. ruthe humide: aut flos eius decoct⁹ in vino ⁊ iterū agnus castus ⁊ semen eius: ⁊ oppoponacū ⁊ ciminū. ¶ Et quādoq̄ confert ⁊ proprie ei cum aq̄ est difficultas vt bibat ex corticibus melonis sicci pugillū vnum cum zuccaro. ¶ Et de eis qui currūt cursu eius ⁊ ꝓportionant̄ ad ꝓprietates sunt testiculi leporis sicci qui cum vino odorifero bibant̄. aut guttur galli adurat̄ ⁊ det̄ in potu in ieiunio in aqua tepida. ¶ Medicine aūt que iniiciunt̄ sunt sicut oleū de rutha: ⁊ oleum costinum: ⁊ oleum laurinum: ⁊ oleum nardinū: ⁊ oleum sambacinum: ⁊ oleū cucu. asi. ⁊ oleum de pino cum quibus pmixta sint ea que sunt sicut castoreū3 ⁊ sicut assa ⁊ galbanū ⁊ opoponacū. ¶ Et ista iterum ꝯueniunt si sunt inuncta sup emunctoria: ⁊ nirrach ⁊ ꝓprie oleum tesisie pmixtū cū seminibus subtilib⁹ odoriferis. ¶ Emplastra vero sint ex medicis calidis: ⁊ in quibus est stipticitas aliqua sicut ciperi cinamomū bdellium spica: ⁊ myrtus cū camomilla ⁊ sceba ⁊ mel. Et quādoq̄ curatur etiā cū clysterib⁹ calefaciētib⁹ factis ex centaurea ⁊ colloquintida ⁊ alhterua ⁊ alijs ex oleis calidis pdictis ⁊ natatio in aqua calida maris ⁊ balneatio in aquis thermarū3 sunt iuuatiue valde ad illud.

¶ De dolorib⁹ vesice. Cap. xx.

Sunt ex cā malitie cōplexionis diuerse ⁊ ex lapide ⁊ vlcerib⁹ ⁊ ex scabie ⁊ apostemat̄ib⁹ ⁊ vētositate. ¶ Et iā sciuisti oēs cā ⁊ curationem eius et multotiēs fit ex significatione crisis expectate cum vrina. ¶ Et dolores qdē vesice multiplicant̄ cum sufflat se pētrio cū in vesica ē dolor. Et dr̄ q̄ q̄n apparet in hōie ipsum sub ascella eius sinistra apa sicut cydonium et accidit illud in die. vij. morit̄ xv. die. et ꝓprie si accidat ei ꝓfundus somnus.

¶ De debilitate vesice. Cap. xxi.

Debilitas vesice q̄nq̄ ēt accidit ex prae cōplexionis cui⁹ plim est frig⁹ et ex pte apatis dum nō tolerās vrinā plurimā et desiderās eiicere eam. Et q̄nq̄ debilitat̄ lacertus eius in adiuuādo ad euacuandū3 soluendo seipsum. et est ex aggregatione duarum rerum distillatio non dilatata.

¶ De ventositate in vesica. Cap. xxij.

Et ādeo est retēta: et quādoqꝫ est permutabilis. et cā in hoc sunt cibi inflatiui et plīi eius est humiditas in vesica: cum debilitate caliditatis.

¶ De signis. Cap. xxiij.

Signū ventositatis est tensio sine grauitate et proprie cū permutatur.

¶ De cura. Cap. xxiiij.

Agis summa curationū eius post abstinentiā ab inflatiuis et malitia digestionis est vt bibat oleū de keruá cum aqua radicū: et liniat pectinem cum oleis aromaticis resolutiuis et gūmis calidis: et emplastref cū ruta et camomilla et aneto cū re forti de castoreo et assa aut musco: et iniiciant ista olea cū aliquātulo castorei in virga. Aut iniiciatur in ipsam succus rute cū musco aut oleum de ben cū muscho et gallia in oleo sambacino. ¶ Et recordare eius qd dictū est in capitulo renuꝫ q renes et vesica qñ sunt dolorosi aut egri nō appropinquēt psiliis ō semūib⁹ et augmētef in renibus et vesica dolor cū attractione: neqꝫ stupefacientia: imo aqua tepida per quantitatē q̄ non attrahat neqꝫ stupefaciat aliquid.

¶ Tractat⁹. ij. de nocumētis que accīt vrine.

¶ De qualitate exitus vrine naturalis. Cap. I.

Vesica expellit vrinā: qm̄ cōstringit super eam ex oībus lateribus: et comprimit eaꝫ et dilatat lacertum suum quod est super ipsius orificium et comprimit lacertum mirach.

¶ De nocumentis vrine. Cap. ij.

Ista sunt ardor vrine et difficultas vrine et retētio ei⁹ et inuolūtaria ipsi⁹ emissio de cui⁹ summa sunt multitudo ei⁹ et ipsius distillatio et diabetes.

¶ De ardore vrine. Cap. iij.

Ause ardoris vrine sunt aut acuitaſ vrine et eius bauracitas propter causam complexionalem: aut causa defectus eius qd preparatum est ad tēperandā ipsam et humiditas preparata in carnibus glandosis q̄ sunt illic. ¶ Ipsa. n. currit super meatū et glutinosum eū facit et miscef vrine etiā: et equat cā. cū ergo finif deficit loco glutinatio et vrine eqtis: q̄re accidit ardor. ¶ Et ex illis que adiuuāt ipm est multitudo coitus. Iste enim humiditates qñqꝫ egrediunf cū coitu et per vicinitatem spermatis exiui plurimo. ¶ Et iterū egritudines eliquantes corp⁹ aut vlcera que sunt in meatibus vrine ꝓpinq̄ virge et scabies que adustionē facit. et signum qd ē prioris est acuitas vrine et nō fit sanies. ¶ Et signū scdi ē san. gñatio et saniei et multotiēs perducit pmum ad scdm: fm q scivisti in eis que preteritasunt. ¶ Primū igitur est sicut antecedens secūdi sicut fluxus ventris colericus est quasi antecedens vlcerum intestinorum.

¶ De curationibus. Cap. iiij.

Si est cū san. et sanie tūc ei⁹ cura est cura vlcerū vesice et grāū eius et illud ideiū est. ¶ Descriptio cōpetens ad illud: fiāt tro. fm hūc modū: sumaf se. melonis citro. gñoꝝ cucur. oīuꝫ añ. ʒ. xx. thuris gūmi et san. dra. oīuꝫ añ. ʒ. x. opij. ʒ. iij. se. apij. ʒ. i. def i potu cū aq̄ d papauē. fiqꝫ dos. ʒ. ij. postqꝫ de eis facti fuerit tro. ¶ Et si nō fuerint vlcera neqꝫ sanies tunc melior cura eius erit exuberatio vrine: cōsequēter extrahendo superfluitates cum solutione subtili fm q sciuisti in capitulo egritudinis renum et vomit⁹. Et cibi humectātes infrigidātes ex cibarijs et oleribus et fructibus: et deuitatio oīs salsi et acuti et vehemētis dulcedis et dimissio laboris et coitus. ¶ Et de eis quo cōferunt est pot⁹: mucilaginū et iniectio earū: sicut est mucilago se. almaru et mucilago psilij: et mucilago se. cydonioꝝ: et aliqd de papauere et semina diuretica frā. et detur in potu totū illud cū aqua frā. ¶ Et' administref kasch ordei et aqua eius iterū et oua sorbilia: et cib⁹ factus ex cucur. et cib⁹ factus ex meis: aut cū eis que fiūt sicut oleū amigdalinūꝫ aut cū pullis et gallina pigui. ¶ Et si cā in eo est exiccatio accña glādulis tunc cura eius est hūectatio ei⁹ et dimissio ei⁹ qd excitat ex coitu. ¶ Et de iniectiōib⁹ vsitatis in hoc ē mucilago psilij et mucilago se. cydonioꝝ: et gūmi et cerusa et albugo oui recētis et lac mlieris et iniiciatur in eam. ¶ Et de expertis est. Rx. lapidis hematis. ʒ. vi. lactis mulieris femellam lactantis vn. i. tere terenda et simul misce et p foramē virge per siringam mitte. ¶ Et qñqꝫ sufficit in assiduatione. iniectionis lac asininum: et lac muliebre nō currēs et lac capnū. ¶ Et qñqꝫ sufficit iniectio albuminis oui soluꝫ: aut cū aliquo diureticoꝝ et cū oleo ro. et qñqꝫ ponunf in eo stupefaciētia. nā si dolor est vehemēs et ꝓpe cū mingif sanies: tūc nō ē excusatio qn ponatur in eo qd iniicif aliqd de stupefacientib⁹: et fm descriptiones predictas in ca. vlceruꝫ. ¶ Descriptio bona. Rx. cortices papaueris et amilum et succuꝫ liquiritie et sumatur ex eis qd iniiciatur: et si indigeat confortatione ponatur in eo aliquid opij et se. iusquiami albi.

¶ De pauci ate vrine. Cap. v.

Fit pp paucitatē pot⁹ aut multitudinē raritatis aut multitudinē flux⁹ ventris: aut pp debilitatē renū in attrahēdo: aut epatis i discernēdo et mittēdo aquositatem sicut fit in caccsia et hydropisi.

¶ De diff icultate vrie et ei⁹ retētiōe. Ca. vi.

Difficultas vrine: aut fit pp cāꝫ in vesica ipsa ex debilitate et seqf cōplonē malā et ꝓpe frigidaꝫ sicut accidit in multitudine stat⁹ septētrionis aut

apostema aut alia: quare nō ptransit apud expulsionē eius dñium sup vrinā vt extrahat eā exprimēdo fm q se habet res naturalis. Et fortasse ē causa in ea frigus: aut color desorio: aut per cussio aut retētio vrine plurime: aut fit ppter cām in meatu qui est collū vesice τ caput virge. ℂ Aut fit ppter cām in virtute aut propter cām in instro qd est lacert⁹: aut ppter cām mēbri mittētis: aut ppter cām in vrina. Et causa qdē in meatu aut est pmitiua: aut per cōitatē. ℂ Pmitiua aūt est opilatio in ipsomet: aut per cōitatem. ℂ Et opilatio in ipso aut est cā apatis calidi aut duri in ipso: aut rei grosse sicut humiditatis: aut rei inuiscate τ saniei. Et multotiens quidē fit sanies causa opilationis: aut lapis: aut vētositas repugnās aut verruca aut incarnatio vlceris: aut ppter cōstrictionem ex frigore: aut ppter cōstrictionem ex calore vehemētē sicut accidit in fe. adurētibus in egritudinibus liquefactionis. τ qñqz fit causa vlceris. τ qñqz fit causa retētionis que accidit ei vehementis opilatiōis aut saniei. ℂ Et multotiēs fit tēsio causa opilatiōis sicut accidit ex difficultate vrine τ retētione eius. illi qui supfluit in retinēdo vrinā. nam figit in vesica τ cooperit meatus. Et retentio qdē fit in nocte ppter somnū τ in die ppter occupationem. Et ille in quo fit opilatio fm cōitatē est sicut si fit in intestino τ matrice τ in sumine apostema calidū aut durū: aut sunt in eo fer sicca: aut flegma plurimū extensitiū: aut vētositas repugnās aut extendēs: aut apa in ano icipiēs aut causa tenasmon: aut incisio emorroydarum aut fistularū: aut dolor emorroyde. aut ragadie dolorose: aut sicut si sit in partibus inferioribꝰ dorsi apostema aut torsio. Et sicut si accidat testiculo eleuari ad mirach: quare comprimat meatū τ extrahat ipsum ad superiora τ cōstringat ipsum τ difficilē faciat exitum vrine τ dolores faciat τ egrediatur paulatim. ℂ Et qñqz est cā vrine difficultatē faciens τ retinens dolor ppter vlcera in meatu sine opilatione τ sine apate: quare quotiens vult mingere dolet quare nō exprimit micior vesicam suam cū lacerto vētris fugiēs a dolore: τ propterea quādo est cum hoc in lacerto debilitas aut spasmus τ que sunt his silia. τ cum studet in seipso mingit vrinā suā naturalē in quātitate τ qualitate τ sedaꝭ dolor: τ similiter cōiungiꝭ dolor. Et qñqz habens hoc est cū difficultate vrine patiēs distillationem eius: quare cū egrediꝭ paulatim alleuiaꝭ dolor τ tolerat. ℂ Cū autē in virtute: aut est in virtute sensibili: aut motiua: aut in naturali. ℂ Et facta cā virtutis sensibilis est vt fit ingressium sensum vesice: aut lacerti eius nocumētū: quare nō suscipiat ab expulsiua expulsionem forte aut expulsionem oino: aut fit ingressium pncipiū hoc nocumentū: sicut qd accidit in litarabitis τ lethargia de oblivione τ puitate sensus. ℂ Et facta causa virtutis motiue est vt nō fit lacerto vt soluat se ipsum τ moueaꝭ a sua cōstrictione ad dilatationem suam existēs auarus a sua dilatatione. τ vt fit lacertus ventris non obediens virtuti sue ad hoc vt pmat in vesica ppter debilitatē virtutis: aut ppter dispositionē in eo de tensione τ similibus. ℂ Et facta cā virtutis nālis est sicut si debilitetur virtus expulsiua ppter maliciā cōplexionis diuerse calide τ est fm min⁹ τ frigide τ est fm plꝰ τ cum materia: sicut est calida cū acuitate vrine τ frigida cū humectantibus mollificātibꝰ aut extendentibus. τ qñqz est cā huius debilitatis accñs electio nāe in retinendo quare debilitatur virtus expulsiua. Facta aūt ppter cām in lacerto: aut est nocumentum cōplexionale aut apa: aut nocumentum nerui ex spasmo aut mollificatiōe τ destructiōe virtutis motus ppter percussionē aut casum aut alia: aut in ipso aut in principio eius ex ramis nerui aut nucha aut cerebro. ℂ Causa vo mēbri mittēns facta est vt fit in renibꝰ apa calidū aut durum aut lapis aut debilitas attractiōis eorum desuper: aut debilitas expulsionis ipsorꝫ ad inferiora: aut fit epar ipotēs lenificādi materiam τ mittēdi eā ad dispōnes hydropicas. τ hec quidem dispositio exponeꝭ ibi si posuerimus ipsam ca. singulare: aut posuerimꝰ ipsam de gñe paucitatis vrine. ℂ Facta aūt causa vrine est vt fit calor faciens dolorē. ℂ Et expertum qdem est in plibus hoibus τ dictū est qui habet difficultatem vrine τ aduenit post ipsaꝫ tenasmon moritur in. vij. nisi accidat fe. τ puocationem plꝰ faciat. ℂ Et scias q qñqz accidit post ardorem vrine τ remotionē eius exiccatio in glandula super qua lubricat vrina τ perducit ad difficultatem vrine τ retētionē eius: quare opꝫ vt admistreꝭ humectatio vt non accidat illud.

ℂ De signis. Cap. vij.

Signa quidē eius cuius cā est frigꝰ cōplōnis est albedo vrine cum grossitudine aut tenuitate: τ multitudo nec̃tatis surgēdi ad mingēdū ante illud: τ multitudo balneationis τ sensibilitas frigoris τ vacuitas a reliqs signis. ℂ Signū vo eiꝰ cuiꝰ cā est calidas est acuitas vrine τ inflāmatio q̄ sensu pcipiunꝭ. ℂ Et si cā est cōstrictio a frigore signū iuuamētū puenientis ex mollificatione. τ si est a liquefactiōe et febribꝰ aduerentibus signū ipsam iuuamētūꝫ humectatiōisꝫ. ℂ Et iterꝫ de signis eiꝰ ē q parꝫ nō egrediꝭ τ multū est facilior exitꝰ: pptereā q humectat madefaciendo meatū τ dilatādo ipsuꝫ. ℂ Signa autē eius que est cā apatis in vesica aut in mēbris ei vicinis aut exiture iam sciuisti in illis que preterierūt τ nos determinauimꝰ vnūquodqz eorū ca. stans per se. ℂ Amplius de differētia iter difficultatē factā ex apate τ factam

ab aliis est q apostema accidit paulatim non subito nisi sit res magna valde. Et scitur q illa que fit ab opilatione apud vesicã pp egritudinẽ in ea aut coartationẽ eius cũ appodiatione vesice ꝛ eius inflatione ꝛ tẽsione eius: ꝛ illa q̃ est cã mẽbri mittẽtis est vt nõ sit in vesica appodiatio ꝛ inflatio. ℂ Et oẽs spẽs opilationis que accidũt in vesica ex ipsa aut ex coartatiõe sunt cũ dolore ꝛ cognoscit apa opilãs per illud qd̕ scivisti. Et cognoscit res opilãs absq; apate p siringam ꝛ illud qd̕ ipsa exhibit de san. aut humore aut p illud qd̕ stat i facie ei⁹ ꝛ nõ dimittat ipsaz scedere ex verruca aut lapide aut incarnatiõe. ℂ Et lapis qd̕ scitur per signa eiuſ ꝛ ppterea q siringat tãgit rẽ duram valde. ℂ Et san. quidẽ aut hũor cognoscit iterũ per vrinã p̃teritã. ℂ Et san. ipse quoq; cognoscit per signa cõgelationis san. in vesica ꝛ ex citrinitate coloris ꝛ puitate pulsus ꝛ anhelitus ꝛ frequẽtia amboꝝ ꝛ sudore frigido ꝛ febre ꝛ rigore ꝛ nausea ꝛ ẽ malus a quo parũ fit evasio. ℂ Et hũor quidem grossus cognoscitur iterũ ex gravitate sensata si est ei sũma de qua sit curandũ: ꝛ si egreditur in vrina humor grossus crudus. ℂ Illius aũt que est a frigore cõstringẽte aut calore solidũ faciẽte cause ppinque ꝛ antecedẽtes sunt significationes. ℂ Et signũ eius que fit ex vẽtositate est tensio sine gravitate. ꝛ quoq; est cũ pmutatione. ꝛ quoq; est retẽta in vesica. ℂ Et signum eius que fit ex debilitate sensus est vt nõ sentiat mordicationẽ vrine. ℂ Et signũ eius que fit ex debilitate expulsiue est vt cõprehẽsio educat vrinã cum facilitate. ℂ Et signũ mollificationis lacerti est debilitas puocationis absq; clysterib⁹ ꝛ vt sentiat q res extrinseca nõ est obediẽs mẽbro: ꝛ cõpressio educit eã. ℂ Et signũ spasmi lacerti est vt parũ qd̕ egredit egrediat cum cõpressione. ℂ Et factã ppter debilitatez renũ signat illud qd̕ p̃terijt de signis eius. ℂ Et silr factam cã lapidis ꝛ apatis ipsius. ℂ Et ad vltimũ si gravitas ꝛ dolor sunt ex pte renuz tũc egritudo est illic. ℂ Et si sunt signa apatis tunc in ipsa est apa. ꝛ si est illic gravitas vehemens valde: tũc illic est vrina retẽta. ꝛ si est minor illa: tũc illic ẽ humiditas pura cũ apate aut absq; apostemate. ℂ Si aũt nõ est gravitas sz dolor extẽsiuus: tũc est vẽtositas in renib⁹. ℂ Et quandoq; est venter levis ꝛ tamẽ sunt signa opilationis renũ ꝛ vesice ꝛ debilitas vesice ꝛ aliorũ iuvamenta: tũc causa est debilitas attractiõis renuz. ℂ Et signum facte causa doloris accidẽtis ex vlcere aut acuitate vrine est q tolerantia doloris educit vrinã ꝛ sedat dolorẽ: ꝛ similiter nõ invenitur aliquid: q̃re ipsa sit vlcerosa ꝛ erit cũ signis vlcerum ℂ Et signa facte ab exiccatione humorositatis in mẽbris glandosis sunt antecessio causarum eius p̃dictarũ ꝛ q humectatio facit effluere vrinam.

ℂ De cura nocumenti vrine. Cap. viij.

Si causa est humor aut sanies tunc opz vt curetur cum apertiuis ꝛ diureticis fortib⁹ que scivisti si non timet q res sit maior q̃ vt cadat in ea diureticũ: deinde cũ administrat faciat descẽdere saniẽ aliam ad vesicã ꝛ augmẽtet dolorẽ ꝛ tensionẽ: ꝛ nõ extrahat aliud. ꝛ aqua raphani fortẽ habet impressionẽ in hoc capl'o. ꝛ ideo valet q oportet vt ipsa sit cõdimentũ cibi. ꝛ similiter aqua ciceris nigri. ℂ Diuretica vero sunt sicut petroselinum ꝛ amoniacũ ꝛ myrrha ꝛ rubea ꝛ amomũ ꝛ costus ꝛ siseleos ꝛ acorus ꝛ anisuz ꝛ semen eius ꝛ totũ illud in aqua raphani decoctu aut aq̃ ciceris ni. aut in aq̃ alhasech: aut i succo apij ꝛ feniculi proprie campestris. ℂ Et oxymel squilliticũ est iuvatiuum valde: ꝛ tyriaca ꝛ mitridatũ sunt vehemẽtis iuvamẽti: ꝛ diacurcuma ꝛ hõrusia ꝛ dialkebid regũ. Infantibus aũt dent illa lactãtib⁹ eos: aut dent illa in lacte matrum. ℂ Cõfectio diuretici fortis. ℞. savine assari amomi ameos petro. se. apij rubee uncture amigdale amare spice omnium aã. ʒ. x. Rio melonis. ʒ. x. corpoꝝ cantaridarũ abscissis capitibus ꝛ alis. ʒ. i. resoluat ammoniacũ cũ triplicato subtili: ꝛ fiãt ex eis pillule vt avellane de quibus sumantur vsq; ad. ʒ. iij. ℂ Et iterũ medicamen de savina ꝛ alia predictuz in capl'o cõgelationis sang. in vesica bibitũ ꝛ iniectum. ℂ Et quoq; ponuntur medicine in quibus ponunt castoreum ꝛ euforbium ꝛ. ꝫ. ꝛ piper longuz ꝛ oleũ balsami. ℂ Et quãdoq; ponunt in eis opiũ ꝛ semen iusquiami al. cã doloris ꝛ tu videbis eas in antidotario. ℂ Et oẽs medicine que cõferũt ad lapidem cõferunt ad hoc ꝛ ad p̃cas spẽs silr a calore ꝛ frigore postq̃ fuerit san. aut vlcus: ꝛ sunt sicut cinis scorpionum ꝛ lapis spõgie ꝛ cinis vitri. ℂ Et de illis que pprietatem quãdam habẽt fm q dr est vesica damule exiccata de q̃. ʒ. iij. in vino odorifero bibantur. ℂ Et iterum cãcri marini adusti pondus. ʒ. ij. bibatur ꝛ proprie a pueris: ꝛ iam diximus medicinas alias in curatione eius cui⁹ causa est frigus vesice: ꝛ oportet vt legant iterũ in hoc loco. ℂ Facta aũt causa cõgelatiõis eius qd̕ inviscatum est in vesica curat cũ eo qd̕ dictũ est in ca. cõgelatiõis eius qd̕ inviscatũ est i vesica. ℂ Et quoq; administrãtur empla ex istis medicinis cũ aqua raphani: ꝛ quoq; linit cũ tyriaca ꝛ mastice ꝛ hõrusia ꝛ diacurcuma ꝛ dyalkebid regum. ℂ Et quoq; necẽe sunt embroce fortes accepte ex eis que sunt sicut sinapiſ ꝛ pulegium cũ fimo colũbino: ꝛ iterũ ex baurach ꝛ piretro ꝛ sinapi. ℂ Emplastrũ expertum bonuz ℞. baccarũ lauri ꝛ aluminis amomi mellilotti farine ciceris nigri camomille oĩuz aã. ʒ. x. dauci seminis raphani semis apij hoxulani ꝛ mõtanioruz aã. ʒ. vij. fiat ex eis emplz cũ oleo bal

sami: aut cum oleo lilij: conficiantur cum aqua caulis armeni. ℂ Confectio vnguenti boni. ℞. serapini bdellij opopóaci acor. partes equales de qbus fiat vnguentú cum adipe anatis τ cera citrina τ oleo de lilio. ℂ Et de iniectionib⁹ est iniectio facta ex galbano storace opoponaco τ pipere: τ qñqꝫ ponit̃ i ea assa. ℂ Et si causa fuerit lapis curetur lapis vbicunqꝫ fuerit. ℂ Et si cá fuerit verruca aut caro orta: aut incarnatio: tunc curatio erit cum unctis mollificátibus τ oleis mollificatiuis scitis in .c. vesice τ abstinentia ab acetosis τ stipticis: τ fortasse ꝓderit: τ fortasse non proderit. ℂ Et si cá fuerit apa curetur apa τ mollificet̃ τ liniat̃: τ administretur tyriaca in balneo aque: τ linimenta ex quibus fiat emplrm̃ τ iniecta supposita in ano. ℂ Et minoret potum aque τ dimittat stiptica τ ꝓhibeat̃ cibus saltẽ duobus diebus. ℂ Et cum lenitas est apatis iam descendit vrina cum cópressione τ expressióe post multitudinẽ mollificationis lenificationis τ caulis τ allea τ cepe τ porri decocti elixatione iuuantes sunt in hoc ca. plrm̃: cum sit cum eis emplrm̃. ℂ Et flóbomia basilice est de illis que magis necesse est ꝓmittere: deinde ex saphena: qñqꝫ .n. ꝓuocat̃ cum ea vrina. ℂ Et cum cá fuerit frigus τ stipticitas: curetur curatione malitie cóplónis frẽ. ℂ Et si fuerit calor curetur cum oleis tẽpatis τ frigidis in qbus est lenificatio τ mollificatio sicut oleum vio. τ oleum de cucur. ꝑmixtũ cuꝫ oleo anetino τ camomellino. ℂ Et si fuerit illic siccitas ẽt administrent̃ tunc τ olea mollificantia τ cibi humectantes τ regimen ꝯualescentiuꝫ τ balneum. ℂ Et si cá fuerit paralysis curet̃ cura eius. ℂ Q̃ ỏ si cá fuerit spasmus lacerti curetur curatione spasmi predicta in .c. suo. ℂ Et si cá fuerit cóplo frá curetur cum oleis calidis τ ꝯfectionibus calidis que sciunt. ℂ Et de illis que ꝯferunt ad illud τ ad paralysim est vt sumatur fimi colũbini siluestris pondus .ʒ.i. τ bibatur cum vrina pueri. ℂ Et ꝓuocat vrinam stercus muris pondere aur. i. in aqua decoctionis anet. ℂ Et qñqꝫ iniJcitur mumia: aut pondus .ʒ.i. ventris arachamau cum eadem mensura salis indi cum aqua calida. ℂ Et confert ei potus balsami cum aqua ca. τ tertia .ʒ.i. asse in lacte asini. τ hoc ẽt confert ei qui est ex hu. grosso. ℂ Facta aũt a calore curat̃ cum seibus friis τ semen lactuce bibit̃ cum vino ꝑmixto τ aqua granati acetosi. ℂ Si vero fuerit a casu aut ꝑcussione iam apa faciente. aut non apante aut remouet aliquid: tũc curatio est flóbomia in pannis τ mollificátia tẽpata τ tunc τ studere in hoc vt mingat. ꝙ si minxerit san. plrm̃ tunc reci nebis cum cum troc. de karabe qui artificiose fiunt cum ol. nuc. ℂ Et si timeat̃ ꝙ accidat aliquid qỏ inuiscetur tunc cura ipsum cum cura eius qỏ est inuiscatum congelatum. ℂ Q̃ỏ si illud qỏ est inuiscatum fecerit opilationẽ: tunc curet̃ cpiló facta ex inuiscatióe: τ iam dictũ est illud. ℂ Q̃ỏ si cá fuerit ventositas curet̃ cura ventositatis vesice. ℂ Facta vero cá doloris ꝓhibentis curat̃ cum administratóe stupefacientium τ iniectione: deinde cum decessione vrine: τ post illud administret̃ cura vlceris: aut cura equationis vrine acute cum cibis τ herbis ꝓdictis. ℂ Et qñqꝫ iniJciunt̃ glutinationẽ facientia inter acuitatẽ vrine τ nocumentũ eius in meatu sensibili. ℂ In facta aũt pp debilitatem sensus curet̃ principiũ si fuerit egritudo ꝓcedens a ꝓncipio: aut ipse lacertus τ vesica cũ medicinis hñtibus virtutẽ albezahar que sunt tyriaca τ mitridatũ τ vnctiones τ iniectiones ꝯuenientes vlceribus sicut oleum sambacinũ: τ oleum de lilio τ oleum narcisciniũ: τ oleuꝫ de croco τ oleum de balsamo ꝓprie. ℂ Et administrent̃ emplastra ex folijs arbor̃ τ fructuũ τ olerũ dilector̃ spũi aiali sicut folia malor̃ τ mẽta τ ruta. ℂ Et admisceant̃ cum eis medicine expgefacientes valde: sicut semen alharmel τ semen rute montane: deinde emplastret̃ cum eis pecte. ℂ Et si fuerit pp debilitatẽ expulsiue altera cóplóne dñantẽ τ egritudinẽ debilitatẽ cũ eo qỏ scis τ cura: τ illius qỏ plurimũ est ex frigore est ei⁹ curatio cũ eo in quo est calefactio: τ stipticitas τ proprie ꝙ dictum est in debilitate sensus. ℂ Et si causa fuerit longitudo retentionis: tunc eius cura iterum est cum unctis mollificantibus lenientibus: factis ex semine lini τ fenugreco τ carthamo τ sula τ emplastris factis ex istis: deinde vtere eis que sunt vehementis prouocationis: τ siringa ex oleo balsami τ que sunt ei comparia sunt maximi iuuamenti hoc. ℂ In facta autem causa renum τ epatis τ intestinorum τ dorsi: oportet vt intendatur intentio illorum membrorum: tunc si curatio valet in eis bene est: τ si non: non valebit. τ cum hoc necessarium est administrare mollificantia ex unctis τ emplastris τ iniectionibus. τ necessaria est administratio diureticorum nisi timeatur ꝙ ipsa faciant descendere materiam plurimam. ℂ Et scias ꝙ lac est res magis cóueniens eis: cum nó est fe. τ omni hora in qua dande sunt pillule similes auellanis de seminibus τ non est fe. tunc consilium meum est. vt cum lacte in potu sumatur.

ℂ De rememoratione rerum facientiuꝫ mingere conferentium in pluribus dispositionibus. Cap. ix.

Dixerunt quidam ꝙ quando fimus columbinus cum mumia iniJcitur facit mingere. ℂ Et iterum illud quod dictum est in capitulo curationis opilónis grosse: τ qỏ dcm̃ ẽ i curatóe eius q̃ est ex frigore. ℂ Et dixerũt qdã τ ẽ de illis q̃ iã exptĩ sumus τ ꝓfuit: fiat suppositoriũ de si

le tabarzet et supponatur in ano: prouocabit.n. vrinam et soluet ventrem. ¶ Et dixerunt: si intromittatur in caput virge pediculus: aut sumatur alcodri quod accidit de lecto. et forsitan est illud quod nominatur sisesfio et aligil et imittatur in caput virge, prouocatur vrina. ¶ Et similiter si liniantur sup ea allea aut cepe, prouocatur: et ponatur in capite virge cooptura ex croco. ¶ Et quando non est apostema: sed est oppilatio qualitercumque sit confert iniectio olei in quo sub sole morante positi fuerunt scorpiones albi qui non sunt mali valde cum siringa argenti: aut adiuuetur cum exufflatione facta per catatir. et sit ipsius administratio inungendo et in iniectione. ¶ Et quando non conferunt medicine non est excusatio ingenij alterius et administrationis alcatatir et instrumenti quo mingitur. et caue ne administres ea cum apostema est in vesica aut in coartatione cum proximi. Intromissio namque eorum apostemat et addit in dolore. ¶ Et siringarum melior est illa que est ex leuioribus corporibus et magis susceptibilibus flexionis. ¶ Et iam inueniuntur similiter quedam animalia marina et quedam coria animalium siluestrium cum aliquo modo preparantur: deinde sumatur ex eis aliquid et conglutinatur glutine casei: et quandoque fit ex plumbo et stanno et est bonum etiam. et si est vehementis lenitatio fiat forte cum pauca re proiecta sup ipsum ex messacuia et marchasita: aut cum multitudine liquefactionis et fusionis et proiectionis sanguis hirci sup ipsum Hircinus.n.san. est fortis in hoc ca. et cum hoc stringit plumbum: et tunc oportet vt sit caput eius durum rotundum: et fiant in ipso foramia plura numero: ita vt cum retinet aliquod eorum aliquid arene aut san. aut hu. grossi sit ei quod inijcitur de medicina aut prouocatur de vrina penetratio alia et non egeat extractione et intromissione frequenti: et aliquando fit ex argento et reliquis corporibus. Et quandoque preparatur totum illud ad clisterizandum aliquid illi: et quandoque preparatur ad extrahendum aliquid cum eo: et sup illius quod preparatur ad hoc vt cum eo clisterizatio fiat sup extremitatem aptam solutam ligatur aliquid quod est sicut vagina pua: aut vesica confricata firma et funditur i medicamentum. Deinde impellitur secundum quod impellunt enema: et est possibile vt fiat sicut fit clistere electum quod diximus in.c. colice. et si preparatur ad hoc vt per ipsum educatur vrina: tunc necesse est vt currat cursu attrahentium propter causam conuersionis casus cum vacuitatis: et illud est quando impletur re aliqua: deinde extrahitur illa res ab eo cum fortitudine: quare extrahitur post ipsam vrina prouocata aut aliud: aut ingeniose statuitur in eo: aut supra ipsum aliquid exprimens de aere quantitatem aliquam. Cum ergo extrahitur et aeri non est introitus: oportet necio vt extrahatur vrina prouocata aut aliud. ¶ Et illud quod implet illam vacuitatem intrinsecam: aut est lana ordinatorum filorum extenso medio totius cum filis ita vt cum impellitur a duabus extremitatibus suis in spacium et concauitatem impulsione leui: deinde extrahitur filum egrediatur lana et sequatur ipsum illud quod sequitur: aut est perpendicularis penetrans in eo: et suspensiones cop: ehedentia sup ipsas cum manica qua remoueatur. ¶ Harum vero meliorum administratio melior est vt sedeat eger sup extremitatem caude sue et comprimat anum sustentatum retro et eleuet genua sua parum vsque supra inguina cum apertione inter ea precedente balneatione eius cum rebus mollificantibus: et ipsius emplastratione cum vnguentis: et emplis mollificantibus: deinde intromittatur siringa tanta quantitate que sit in mensura longitudinis virge. ¶ Et melius quidem est illud quo educitur vrina omni homini secundum virgam eius et eius amplitudinem et ipsius stricturam. Et tu iam precessisti et linisti cum ceratis: et proprie cum sunt ex oleis proportionalibus intentioni. cum ergo peruenit in ipsa quantitas sicut medietas virge preparetur equalis sicut stans cum declinatione ad summum deinde subtilietur in expulsione siringe in meatu vesice quantitate vnius nodi: aut duorum nodorum: et illic peruenit ad vacuitatem vesice: et sedatur cum ea dolor aut minoratur: aut sentitur quod eius penetratio iam peruenit ad mouendum aliquid: et ad vltimum est penetratio sensata: deinde redeat virga ad partem inferiorem ad suam dispositionem primam in positione sua: aut vehementius inferius. ¶ Cum igitur feceris illud extrahe aliquid si vis et impelle aliquid per clistere si vis impellere illud. et ad vltimum oportet vt studeas ne excoriationem faciat et sit secundum tarditatem et facilitatem non cum dolore.

¶ De distillatione vrine. Cap.x.

a Ut fit propter causam in vrina: aut propter causam in instrumentis vrine aut in corpore ipsius vesice: aut propter causam in principijs: et causa quidem in vrina: aut est acuitas: aut multitudo eius: et fit acuitas que est causa distillationis eius aut propter illud quod diximus in.c. difficultas vrine: ex hoc quod fit eius missio dolorosa propter acuitatem in ea fortem et aggregationem eius et grauitatem ipsius intolerabilem: quare fit ei dispositio inter retentionem et missionem que est distillatio: aut quando omne parum eius propter nocumentum suum cum sua attractione exigit expressionem: quare expellit ipsum expulsiua quamuis fiat absque voluntate: et propter cibos et medicinas et laborem et coitum et alia: aut propter complexionem membrorum vicinorum: sicut epatis et venarum eius. ¶ Et renes quidem complexionem habent puram: aut cum mala sanie: aut absque sanie: aut in toto corpore est superfluitas acuta: quare expellit eam natura. ¶ Multitudo vero que est causa distillationis eius fit propter ipsius grauitatem et quia ipsa comprimit lacertum ad apertionem pua quamuis voluntas non vocet ad illud. ¶ Aut est causa propria in lacerto sicut est mollificatio supstina cum stupore et destructione sensus sicut accidit etiam ano: aut propter apostema: aut propter malitiam complexionis et debilitatem incipientem in eo: aut precedentem ad ipsum in principio suo

Ius cuius plurimus est a frigore: et propter illud est quando aliquis congelatur vrine eius distillatio multiplicatur: et quando accidit ei debilitas debilitatur eius destructio super meatus: et cum hoc debilitatur solutio sui ipsius: et propterea quia cum communicat ei lacertus ventris in debilitate. ℭ Facta autem cum vesica: aut est debilitas in ipsa ex malitia complexionis frigide: et est illud quod est plurimum. et illud est sicut diximus in eo qui congelatur et distillat vrina eius ex illa complexione: et hec debilitas generat distillationem vrine duobus modis: quorum vnus est propterea quod debilitatur ei retentiua: quare non valet retinere quod parum comprehensum: donec aggregetur plurimum: quare prouocatur ab ea vt currat: licet non adsit voluntas. ℭ Et secundus est propterea quod debilitatur ei expulsiua: quare non exprimit vrinam nisi parum: et est ex distillatione permixta difficultati. ℭ Et quandoque fit hec debilitas in seipsa. ℭ Et quandoque fit propter communitatem membrorum que sunt super eam cum aparati et aldubelles et apnones in renibus et que sunt super eos quibus communicat vesica: et leditur per id quod currit ad eam. ℭ Et quandoque est vlcus in vesica et scabies: quare non valet retinere vrinam propter dolorem. ℭ Et quandoque fit distillatio propter opilationem meatus vesice ex aparte in ipso: aut in matrice et intestino duro: aut lapide: aut opilatione alia. ℭ Et cum non est opilatio completa possibile est necesse vt ingeniet et extrahat vrinam paulatim. ℭ Et quandoque fit cum doloris vesice propter vlcera in ea secundum quod diximus in. c. difficultatis vrine. ℭ De distillatione igitur vrine est cum qua est difficultas: et de ea est cum qua non est difficultas. et de difficultate vrine est cum qua est ardor et dolor: et de ea est cum qua non est illud. Et videtur quod fiat plurimum distillationis vrine propter causas inuoluntarij exitus: et propter causas difficultatis: et propter causas ardoris.

ℭ De signis. Cap. xi.

Postematum quidem et opilationis et carum malitiarum et dolorum et aliorum plurimum corporum et diuisionum iam sciuisti signa. ℭ Et sciuisti signum complexionis calide ex colore vrine et inflationis loci et antecessione causarum. ℭ Et signum complexionis frigide ex colore vrine et inuentione frigoris et antecessione causarum et signa communia iterum nota sunt: et non oportet vt prolongem sermonem in eis.

ℭ De curatione. Cap. xij.

Iam sciuisti iterum curationem huius. c. in se singularem puram. verum hec egritudo plurimum accidit cum frigoris et cum paralysis. ℭ Et plurimum curationis eius est curatio calefaciens constringens. ℭ Et omnis qui deficit in tolerantia vrine iuuatur a medicinis desiderium coeundi facientibus. ℭ Et de medicinis ebibitis facientibus ad illud sunt tyriaca et mitridatum et hiera. G. et anacardinum et trifera maior et electuarium de thure et trifera minor confortata cum anacardino: aut sagzema communitis cum ea aliquibus stipticitatem facientibus: sicut sunt grana myrti et cuppule glandium: et que sunt illis similia. ℭ Et iterum nasturtium iuuatiuum est. ℭ Et administratio alcorum est iuuatiua. prouocat. n. vrinam abscisam et reducunt eam ad illud quod necessarium est. ℭ Et de experto sunt pillule albasce cum piretro. ℭ Et de eis que experti sumus est vt sumatur myrab. kebulorum torrefactorum pars. i. et ben albi pars. ß. et calamenti sicci et granorum myrti et sandarace et myrrhe et olibani et ciperi et mac. omnium. ana. tertia partis. i. et gariofi. pars. ß. enule aduste et granorum almahaleb partes. ij. et conficiantur cum melle emblicorum. et reseruetur et bibatur. ℭ Confectio fortis myrab. ni. et kebulorum et galle omnium. ana. pondus. ʒ. v. myrrhe et castorei amborum. ana. ʒ. i. et ß. karabe et ciperi amborum. ana. pondus. ʒ. ij. et ß. origani et granorum almahaleb amborum. ana. ʒ. x. conficiantur totum cum melle et sumatur ex eo secundum assiduationem pondus aur. i. ℭ Et iterum cymini centauree et origani omnium. ana. pondus. ʒ. ij. cum aqua ca. ℭ Et iterum granorum myrti et glandium et cortic. thuris et cymini et carmeni omnium. ana. pars. i. et dosis est ʒ. iij. cum vino antiquo. ℭ Et iterum myrab. kebul. bellir. et emblicorum torrefactorum omnium. ana. ʒ. vij. cortic. thuris. ʒ. v. granorum myrti. ʒ. x. inuoluantur quotiens exiccatur aqua in qua extinctum est ferrum ignitum multotiens: deinde conficiatur cum rob myrti. ℭ Confectio alia. Recipe granorum myrti partem. i. laudani quartam partis. i. fructus citri partes ij. conficiantur cum eo: et fit dosis eius aur. vij. ℭ Aut foliorum myrti et foliorum alcanne et dactylorum et thuris et balaustie et glandium omnium equaliter bibatur quantum necesse est cum vino. ℭ Et iterum confectio iuuatiua et conueniens mictui in lecto. Recipe vniuscuiusque myrra. kebu. et bellico. et emblicorum. ana. ʒ. x. glandium infusarum in aceto die et nocte torrefactarum solum et sandarace et ciperi thuris masculi enule sicce flora. sicce. et coralli omnium. ana. ʒ. v. myrrhe. ʒ. iij. conficiatur cum melle. ℭ Et iterum medicamen forte. Recipe castorei et myrrhe et albasce et cuppularum glandium et piretri omnium. ana. partes equales. et conficiantur cum aqua myrti humide: et fit dosis. ʒ. i. ad mansionem. ℭ Aut bibat thuris et olei de alcanna amborum. ana. ʒ. i. ℭ Et de curationibus leuibus est vt bibat de semine portulace pondus au. i. ℭ Et faria glandium iuuatiua est et propterea quando infunduntur glandes in aceto squillitico die et nocte: deinde friguntur super testam et bibitur ex ea. ℭ Et vltimum quod sumitur est pondus ʒ. x. ℭ Et iterum ciperi et thuris partes equales de quo bibatur in ieiunio omni mane aur. i. ℭ Et iterum nigelle et se. rute partes equales. et fit dosis vsque ad vn. ij. ℭ Et enula est competens medicina. ℭ Et oleum de keruа iterum bibitum et inunctum. ℭ Et confert ei melius assumptio secundum assiduationem. ℭ Et ad senes quidem est medicamen iuuatiuum. quod. Recipe castoreum et

opium ⁊ semen iusquiami albi: ⁊ semen ruthe: bibatur ex eo aur.i.cum vn.vini. ¶ Et qñ supponit mumia dissoluta in sambaco in ano ⁊ distillatur in virgam facit tolerare vrinam. ⁊ similiter comestio ficuum cum oleo.

¶ De inuoluntario exitu vrine. Cap.xiij.

Si vt egrediat̄ absq; voluntate. ⁊ t plurimũ eius fit pp superfluitatẽ frigoris ⁊ mollificationẽ lacerti ⁊ debilitatẽ accidentẽ ei ⁊ vesice: sicut accidit in renib⁹ ex fortitudine virtutis attractiue. ¶ Et quãq; fit pp caliditatẽ plurimã attrahentẽ ad vesicã resudationẽ a corpore. ¶ Et de causis ei⁹ est retentio spondiliũ: quare accit nocumentũ in lacerto: ⁊ non põt ↄstringere eũ. ¶ Et quãq; est inuoluntaria egressio vrine non pp cãm in vesica ⁊ lacerto ⁊ vrina: imo pp stercoris coartationẽ cõprimentẽ oĩ hora: ⁊ exprimit quare egredit̄ vrina sicut aduenit pgnantibus ⁊ illis in quorũ ventribus est fex plurima ⁊ hñtibus apata magna in mẽbris supra vesicã. non ergo indiges post illud qđ dictũ est vt cognoscas signa. ¶ Et scire ea facile fit ex eis. q̃ preterierũt.

¶ De cura. Cap.xiiij.

Illi qui est ex caliditate ⁊ est raro cõferunt medicie infrãntes stiptice. ⁊ de l illis est puluis qui siccus in ore manu sumit̄ hmõi. ℞ecipe coriandri sicci ros.ru.ambor̄.añ.ʒ.v. spodij.ʒ.x. se. lactuce ⁊ se. portulace ambor̄. añ.ʒ.xv. boli ar.ʒ.v. cãphore.ʒ.ß. gũmi pondus.ʒ.ij. ↄficiant̄ cũ aq̃ granati acetosi. ¶ Et iterũ karabe ⁊ boli ar. ⁊ myra.ru. ⁊ medulle glandiũ ⁊ lentiũ excorticatarũ oium.añ.pondus.ʒ.ij. coriãdri torrefacti in aceto positi.ʒ.i. ⁊ fit dosis ipsius sicci.ʒ.iij. Et curat̄ cura diabetis. ¶ Et abscindit̄ sitis etiã per illud qđ tenet̄ in ore ex maxal ⁊ sumach ⁊ nucleo tamarindi ⁊ granis granati. ¶ Frõ añt curatões pdicte in.c. distillatõis. ¶ Et iterũ ciperi ⁊ acori enule sicce medulle glandiũ oium añ.ʒ.ij. myrrhe.ʒ.iij. ⁊ est puluis qui sumit̄ siccus. ¶ Et draciminũ est valde iuuatiuũ pprie qñ eius spẽs valde terunt̄. ⁊ cyminũ iterũ ↄfert ad illud epithimatũ. ⁊ ad vltimũ est iuuatiuũ ei qđ est in mẽbris vrine ex frigore vehemẽti. ¶ Et ex eis que ↄferunt est sumere in potu.ʒ.iiij. thuris retinent.n. inuolũtariã vrine emissionem: aut pondus.ʒ.ij. mahaleb ⁊ olea calida disruptis in eis muscho ⁊ assa ⁊ castoreo ⁊ euforbio ⁊ similibus. ¶ Confectio clisteris boni. ℞ecipe albasce lib.i. ciperi pondus.ʒ.xx. mahaleb pondus.ʒ.x. decoquant̄ in.iiij. lib. aque cum facilitate postq̃ infusa sunt die ⁊ nocte. Cũq; ex aqua remanserit quãtitas lib.i. colet̄ ⁊ fundat̄ super eam quantũ est ipsius medietas olei sisamini: ⁊ decoquat̄ ⁊ administret̄ oleum in clisteri. ¶ Aut sumat̄ aque pars.i. ⁊ olei de ben ⁊ auellanarũ ⁊ fisticor̄ ⁊ albasce ⁊ alcadra ⁊ almahaleb partes equales quẽadmodũ existimatio facit illud necessarium ⁊ disrumpatur in eis virtus muschi ⁊ distemperetur cum eis. ¶ Et oleum de ben est forte valde.

¶ De mictu in lecto. Cap.xv.

Ausa eius est mollificatio lacerti. ⁊ c quãq; adiuuat eam acuitas vrine. ¶ Et pueros qdẽ adiuuat ad illud pfunditas i somno. Cum ergo mouetur expellunt eam nã ⁊ occulta voluntas similis voluntati ouunt ante ipsorum euigilationem. Cum ergo fortes fiunt ⁊ confortantur alleuiantur somno ⁊ confortatur lacertus mollificatus ⁊ non mingunt.

¶ De cura. Cap.xvi.

Cura eorum est cura eius qui habet c mollificationẽ vesice ⁊ distillationẽ vrine ⁊ inuoluntariã ipsius emissionem ⁊ pprie medicamen de myra. cum enula ⁊ storace. ⁊ de vnguentis oleum de ben est vltimũ. ¶ Et cum hoc opꝫ vt dormiãt ⁊ alleuietur cibus ⁊ alleuietur eorum somnus. ¶ Et non bibant aquã plurimã ⁊ cõmoueãt seipsos ad mingendũ. ¶ Et forsasse est aliquis eorum qui imaginat̄ quasi vocet eũ virtus expulsiua ⁊ sensibilis ad mingẽdũ dum ipse dormit: qsi ↄueniẽs est locus ad hoc vt in eo mingatur ⁊ consuescit illud. ¶ Qđ si locus ille fuerit inuentus curetur cursu latrine ⁊ cursu cloace ⁊ tecture regentis: deinde elaboret adeo donec alteret ipsum ⁊ fabricet in ipso oratoriũ ⁊ habitationes alias ⁊ figatur illud in imaginatione sua. Cũq; desiderat peruenire ad illũ locum: deinde rememoratur in imaginatiõe sua q̄ est alteratus ab eo qđ fuit in ipso. tũc abstergit virtus voluntaria eius illud spaciũ occultũ non famosum. ¶ Et accit ei in somnio vt stet statione aliqua cum inobedientia virtutis expulsiue: quare non moratur quin excitetur.

¶ Et de illis quidem que experta sunt ad illos est id quod. ℞ecipe glandium thuris myrrhe omnium partes equales: que omnia decoquãtur cum vino quantitatis vnc.iij. vsq; quo redeat vn.i. ⁊ coletur et potetur cum põdere vn.i. olei myrtini. ¶ Et existimauerunt quidam q̄ quando exiccantur renes leporis: et sumitur de eis pars.i. et seminis aneti pars.i. et piretri et seminis apij amborum.añ. pars.ß. et est dosis eorum pondus.ʒ.ij.et.ß. in vn.i. aque frigide est valde iuuatiuum ad illud. ¶ Et confert ei cerebrum leporis nutritum cum vino. ¶ Et conferunt ei trocisci facti ex massa in quo posita est virtus fimi columbini cum aqua frigida: sunt enim vltimi aut ex vino in ieiunio cuꝫ est infrigidatum. ¶ Et quandoq; conferunt ei clisteria cum medicinis resoluentibus vrinam: et iniectio earum in vesica.

¶ De diabete. Cap.xvii.

Et ut egrediatur aqua sicut bibitur in tempore brevi. et proportio quidem huius egritudinis ad ebibita et ad membra sua est proportio lubricitatis stomachi et intestinorum ad comesta. et sunt ei in greco alia nomina quam diabetes: dicitur quandoque dipsacos et cadumis. et nominatur arabice circuitus et rota molendini et lubricitas renum. ℂ Et dixerunt quidam hoc accisio accidit subito: quoniam est res naturalis non cum voluntate facta: et lubricitas intestinorum paulatim: quoniam illic est sensus et voluntas. et iste sermo non est conveniens. ℂ Et habens quidem egritudinem meatuum transitus sitit: quare bibit et non satiatur: imo mingit sicut bibit: non valens retinere penitus. ℂ Et causa quidem diabetis est dispositio renum: aut propter debilitatem accidentem et dilatantem et apertionem orificiorum meatuum: quare non adiuvatur tanta hora qua figatur aquositas in rebus. ℂ Et quandoque fit illud ex frigore dominante corpori aut renibus. et quandoque facit illud potus aque frigide aut obsessio vehemens frigoris in tota penetrantis. Aut propter vehementiam attractive propter virtutem calidam innaturalem cum materia aut absque materia et est illud quod est plurimum quare renes attrahunt ab epate ultra quam illud quod tolerat: quare expellunt illud: deinde attrahunt ab epate: et epar ab eis que sunt ante ipsum. non ergo cessat illic attractio continua aquositatis et expulsio. ℂ Et tu scis quod quando expellitur illud quod currit quandoque perducit ad liquefactionem et ad ethicam propter multitudinem attractionis humiditatis ex corpore: et quia prohibetur ab eo quod oportet ipsum recipere de superfluitate humiditatis per potum aque. ℂ Et tu quidem scis et cognoscis signa eorum que dicta sunt et lecta usque ad hanc horam.

ℂ De cura. Cap. xviij.

Diabetes quod cum accidit plurimum accidit ex caliditate ignea: quapropter plurima curationis eius est infrigidatio et humectatio cum fructibus et oleribus et robub frigidis de illis que non provocant: sicut sunt lactuca et papaver: et gestare in aere frido humido et sedere in tina aque frigide tamdiu donec forsan coget et sedetur sitis eius et infrigidentur renes et fortes fiant lacerti eorum. ℂ Et confert in ea odorare camphora. et nenufar. et silia de redolentibus frigidis. Et de illis que valent ad hoc est dormire. Et occupatio a siti est regimen anime: quare oportet ut occupetur saltem sumendo in potu superfluitatem aque. et melius illo est ut sumat in potu aquam frigidam valde: deinde evomat eam: et iteretur istud in eo. Et oportet ut convertatur aquositas a renibus cum vomitu et sudore forti. Et stupefactio genitalium tum est ex eis que conferunt per dormitationem virtutis ab inobedientia aque et defectu eius ab attractione. Iterum et de illis que oportet ipsum devitare est labor dorsi et assumptio diureticorum. Et lenificatio quidem nature confert eis et si non cum aliis saltem cum clysteribus temperatis. plures namque eorum existunt sicce nature. Et quandoque indigent flobotomia in principiis egritudinis. Et de ebibitis iuvativis est lac de quo extrahitur butyrum acetosum infrigidatum: et de ipso melius est illud quod est magis spissum: et propterea quod est ex lacte ovino. Et aqua cucurbite assate et succus citro. cum psil. et aqua granati acetosi et aqua mori et aqua prunorum et silia horum. ℂ Et sint potus huius generis et eorum fractio cum aqua quantum possibile est. ℂ Et rob mente confert eis valde et aqua ro. imo succi ro. ʒ.i. confert eis sedans sitim eorum. et dosis sit quantitas conlevitus lactis. ℂ Et iterum aqua distillata ex lacte vaccino subtracto butyro: aut lacte ovino acetoso extracto butyro. ℂ Et de illis que nos experti sumus ad eos est ut sumantur alfoca et farina ordei et quoniam conturbatur hoc est magis frigidum quare bibatur infrigidatum. Et de medicinis expertis sunt tro. de balaustijs secundum hunc modum. ℞. acatie pondus ʒ.ij. ro. ʒ.iij. boli ar. ʒ.iiij. gummi. ʒ.i. dragagant. ʒ.ß. bibatur cum mucilagine psilij et aqua frigida et cum aqua cucur. ℂ Et iterum troc. de spodio cum aqua cucur. aut citro. aut cum aqua granatorum. ℂ Et iterum sumatur spodij et terre sigillate et cancrorum fluvialium adustorum ablutorum omnium ana. po.i. et lacce tertia partis .i. et se. papaveris. et se. lactuce amborum ana. po.i. et .ß. aggregentur cum mucillagine psilij et informentur inde troc. et dosis eius sit sicut ribes. ℂ Et de emplis illa que fiunt ex medicinis in quibus est infrigidatio et constrictio. ℂ Descriptio empli ℞. atriplices et capreolos vitis si inveniantur et malorum et cydoniorum et zahur aliquid aggregetur ad illa. et similiter sula et ribes et agresta et virga pa. et cortic. granatorum permisceantur omnia permixtione emplastri et administretur. ℂ Et de epithimatibus illud quod recipit acatie ʒ.iiij. thuris ʒ.ij. succi barbe hircine et laudani et ramulorum omnium ana ʒ.ii. galla ʒ.i. terantur et conficiantur cum aqua myrtbi humide et liniatur cum eo. ℂ Et de clysteribus fortibus in hac egritudine est clystere bonum factum cum lacte de quo extractum est butyrum et cum succis frigidis stipticis predictis in emplis. Et quandoque fit enema cum clysteribus lenibus sicut que fiunt ex fenugre. et oleo de cucurbita et oleo amigdalino. ℂ Cibi autem eorum sunt illi qui non sunt velocis versionis propter suam subtilitatem aut coleram: aut propter suam subtilitatem et paucitatem: ita quod fiant vapor et resolvantur et exiccent egrotum. ℂ Et eius quidem exiccatio quandoque fit per conversionem aquositatis ab intestinis ad renes: imo si est subtilis resolvitur aquositas eius: ita quod non aggregatur ex eo plurimum urine: et est associatus lenitati nature quare est bonus: nam melior res dispositionis ciborum quos sumere incipiunt: est ut sint tales quantenus conu

tetur eos lenitas nature ⁊ ꝯfractio sitis. ¶ Et de illis que ipsis ꝯferūt sunt sorbitiões de candarusio ⁊ aqua kusk ordei ⁊ almusufat ⁊ alcellenitc. ¶ Et quãdoqꝫ ponitur cū eis que ꝙ primo dat cōstrictionē quam ipsi faciunt nature ⁊ alefidabegi plurima ⁊ pinguedines carniū aialiū ⁊ gallina pinguis ⁊ de pedib⁹ pedes vaccini: ⁊ pisces recētes cum aceto preparati si securitas adest de eoꝝ siti: ⁊ lac ouinū decoctū cū aqua donec aqua cōsumatur ⁊ aliqd de lacte omnia illa conferunt eis. ¶ Et oportet vt a fructibus custodiantur in quib⁹ sunt infrigidatio ⁊ stipticitas cū prouocatione sicut sunt cydonia. ¶ Factū autem a frigiditate qui cum hoc nō euacuatur a siti ⁊ cuius presentia non accidit nobis rexerunt quidam sapientum antiquoꝝ ⁊ dixerūt: opꝫ vt sit subtiliatio ad sedandas sitim eius: deinde soluatur cū clysterib⁹ leuibus aliquotiēs. postea soluatur cum pillulis de aloe.xi. numero quarū vnaqueqꝫ sit sicut cicer: deinde dimittatur cū tribus diebus: ⁊ iteretur regimē: deinde fac eū mouere super cibum cū raphano ⁊ que sunt eis silia: deinde calefac corpus eius cū vētosis ⁊ ponantur sup ipm euaporatiões ⁊ suffumigationes ⁊ pprie extremitates eius. ¶ Et qñqꝫ necesse est tibi vt vtaris sup ipm medicis rubificātibus: deinde quiescat aliqb⁹ diebus: deide exercitetur cum equitatione equali ⁊ temperata fricatione: ⁊ proprie in extremitatib⁹ eius: ⁊ in fine eius precipitatur in balneo calido: ⁊ bibat vinum odoriferum.

¶ De multitudine vrine. Cap.xix.

Multitudo vrine ē ƀʒ modos de quibus est ille qui fit fm semitam diabetis ⁊ nō istius cum quo est sitis tm̄ imo illius cū quo est sitis que nō saciatur: ⁊ egreditur aqua sicut bibitur. ¶ Et de illis est cum quo est sitis: ⁊ non sunt ei dispõnes diabetis ⁊ eius curatio. ¶ Et de illis est cuꝫ q nō est sitis de qua sit curandus: ⁊ si est ardor ⁊ acuitas eius: tunc causa in ipso est acuitas vrine: aut vlcera sicut scuisti: si nō fuerint illic cāe inuoluntarie emissiones vrine frigide. Frig⁹ n. prouocat multo tene, ppterea ꝙ ꝯstringit ⁊ propterea ꝙ calefacit ventrē. ¶ Et illius quidem vrina minoratur cuius egestio multiplicatur ⁊ subtiliatur: ⁊ illius cuius siccatur egestio multiplicatur vrina. ¶ Et iam cognouisti ea que conueniunt in hoc cum illis que preterierūt ⁊ iam qdē preterijt curatio oium illoꝝ. ¶ Et dicam hoc iteꝝ curationes eius que est ex frigore. ¶ Dico ergo ꝙ omnes medicine que sunt ad coitum calefacientes iuuatiue sunt ei qui habet multitudinē vrine ex frigore: ⁊ sorbere oĩa sorbilia in ieiunio iuuatiuū ē: ⁊ sumere gūa lactis cocta. ¶ Et ex eis que ipsis cōferūt iterum est decoctio granoꝝ myrti ⁊ piroꝝ siccoꝝ ⁊ dactiloꝝ omni die cum vn.ij. in ieiunio. ¶ Et myrrha ⁊ de medicinis bonis ⁊ similiter almabaleb ⁊ silr ciperi ⁊ rbus ⁊ silr galāga ⁊ silr scoria ferri ⁊ coriandri. ¶ Descriptio medicaminis. ℞. casto. ⁊ myrrhe ⁊ balce ⁊ cuppulaꝝ glandium ⁊ piretri oium ana. ptes eq̃les: fiant ex eis pillule cum aq̃ myrthi: deinde de q sumatur ad mensurā vn.i. ¶ Clistere ad illō bonū ⁊ confortat renes. ℞. succū albalce decoctū donec fiat fortis ⁊ vitelli oui ⁊ adipē renis capani: colantur ⁊ resoluantur oia ista eq̃liter ⁊ aggregentur: ⁊ sumatur de lacte recēter mulcto ⁊ butyri ⁊ adipis gibbi cameli: ⁊ olei alcabet ascadra ptes eq̃les: quarū summa sit silis ei q sumpsisti in pmo: ⁊ conquassentur ad inuicem: ⁊ fiat cum eis clystere.

¶ De mictu sang. ⁊ seminis ⁊ vrina sili loture carnis ⁊ capillorum ⁊ de vrinis extraneis q sunt similes illis. Cap.xx.

Sanguis qō purus qui mingitur: aut est san. pcedens ex mēbris que sunt supra renes ⁊ vesicam sicut est epar: aut ex corpore toto ppter repletionē multā superfluā q̄re separatur cōitas venarū fm spēs tres notas: aut dimissionē ꝯsuetudinis: aut abscissione mēbri: ⁊ reliq̃ que sciuisti: aut fm modū crisis ⁊ mūdificationē superfluitatū: aut obuiationē pcussiuam ⁊ saltū ⁊ casuꝫ ⁊ pcussionem exprimētes sang. ⁊ silr omne qō currit cursu eoꝝ: ⁊ hoc fm minus. ¶ Et aut est in ptibus mēbroꝝ vrine ppter incisionē vene aut apertionē eius: aut ipsius scissionē per pcussionē aut casum aut vētositatē aut frigus scindens cū detectione aut ppter corrosionem: ⁊ qñqꝫ est gñatio illius a tetano ⁊ spasmo fortibus. ¶ Et qñqꝫ est spēs vrine sanguinee propterea ꝙ liquefit carnositas redies in san. aut ppter vehemētiā tenuitatis san. in corpe. Hoc enim cum accit cum fortitudine renes attrahunt sang. plm: ⁊ sunt pmo due intētiões in facilitate cursus san. qm̄ currit cursu superfluitatis: ⁊ qm̄ nō est ei essentia: q̄re currit. ⁊ secūdo est intentio vna: ⁊ cum renes attrahūt cū fortitudine expellunt illud ad vesicam. ¶ Mictus vo san. silis loture carnis fit aut ppter debilitatem digestionis ⁊ discretionē in renibus aut ppter debilitatem carū in eis. ¶ Mictus vo sang. pmixti cū humorib⁹ grossis fit plm ppter debilitatē renū. ¶ Et silr mictus rei silis capillis nāꝫ forsasse est cā eius debilitas digōnis renū ⁊ forsasse est cā eius debilitas digōnis venaꝝ ⁊ qñqꝫ est lōga valde, q. duob⁹ palmis: ⁊ qñqꝫ est ad albedinē declinis: ⁊ qñqꝫ ad rubedinē ⁊ non plongatur nisi cā sue gñationis in inuolutionibus venarū renum aut alioꝝ. ¶ Et ex cibis grossis ⁊ gñib⁹ lactis ⁊ granis sicut fabis ⁊ similib⁹: ⁊ nō est in eius mictu de timore fm ꝙ terret corpus per exitū eius ⁊ facit timere. Mictus autē puris ⁊ mictus sang. pmixti puri qñqꝫ fit propter eruptionem aldubelet in

mēbris superioribus pulmonis et pectoris: et ep̄is: quēadmodū sciuisti totū in loco suo: aut pp aṗa eruptū in mēbris vrine aut ꝓpter vlcera in eis h̄ntia pruritū: aut nō h̄ntia pruritum. ¶ Urine ṽo grosse mingunt̄ aut cā mūdificationis ⁊ crisis ⁊ expulsiōis quā sequit̄ alleuiatio. ¶ Et qn̄q; sunt pp multitudinē hu. grossoꝝ pp debilitatem digōnis. ¶ Urine ṽo pingues facilis exitus sign̄t liquefactionē adipis: ⁊ opȝ vt redeamus in ca. distinctionis ad sermonē nostrum in vrina. ¶ Inquit Hypo. Cum mingit̄ san. sine dolore ⁊ est paucus in horis quibusdā non est malum in eo. Cum autē perseuerat: tūc fortasse accidit fe. ⁊ nuctus puris.

¶ De signis. Cap. xxi.

m Ictū san. puri q est ꝓpter replonē ⁊ cās compares ei sign̄t cāe sue ⁊ signa cāꝝ eius de illis q̄ sciuisti. ¶ Et ille q est pp apitionē venaꝝ fit sine dolore ⁊ est mūdus sincer⁹. Ueꝝ sang. apitionis fit paulatim ⁊ eruptiōis et fixiōis fit plīn. ⁊ in vesica qd̄ apↄio ⁊ eruptio cū q̄ currat san. plimus: ⁊ fit in renib⁹. Uesice. n. aduenit aq̄sitas colata san. ṽo nutrimētu recipit ex venis puis in quibus venit ad eā nutrimentū tn̄. q̄re nō est in ea san. exuberās. ⁊ ad renes qd̄ venit san. plurim⁹ cum aquositate. Colat̄ ergo apud eos aquositas: ⁊ aduenit̄ ei vene magne ex q̄bus mēbra alia nutrimentum sumūt: q̄re est san. illoꝝ plus q̄ ille quo indigent. q̄re est plurimus. Et vene eoꝝ sunt non minute ⁊ neq; sunt boni situs eq̄lis. Uene ṽo vesice sunt cōseruate nō exposite scissioni et eruptioni cū situ suo. ¶ Et san. quidē vlcerū est cū dolore quodā: et si est corrosio est paulatim ad nigredinē declinis. ¶ Et qn̄q; est cum eo fetor: et fit plīn eius post egritudines. ¶ Et multotiēs sunt cū eo cortices: et sanies et pus et resoluit illud exitus sang. puri. et sicut sciuisti ex signis vlcerū et signis eius qd̄ egreditur ex eis. ¶ Sign̄t ṽo liq̄factiuū liquefactionē et qp illud qd̄ mingit̄ de sang. est tenue sicut adustum: ac si ip̄m sit abrasio libri. ¶ Illū autē qui est ꝓpter tenuitatē san. corpis sign̄t illud qd̄ egreditur ex flobotomia existēs valde tenue: et nō associatur aliud signū. ¶ Locus autē saniei et doloris cognoscit̄ etiā per dolorem si fuerit dolor: et cognoscit̄ per signa egritudinum in q̄buscūq; mēbris existant: sicut per signa apostematis aldubellati aut vlceris aut repletionis: et cognoscit̄ ex via cōmixtionis: nam quāto magis est altior tāto est vehemētioris cōmixtionis: et q̄nto plus est iferior tanto est vehemētioris separationis illo. ¶ Et illū qd̄ qui fit ꝓpter causas vicinas ṽge antecedit vrina et elongatus a virga postponit̄ ab vrina aut pmiscet̄ ei vehementer. filis aūt loture carnis est sign̄n⁹ debilitatis renum aut epatis. ¶ Illa quidē que est ex renibus est vehemētioris albedinis et ad grossitudinē declinās: et epatica est magis trahens ad rubedinem et subtilior et similior sangui. ¶ Et significant aṗa illius et saniei vrinā signa aṗatis nota f̄m mēbrum vnūquodq; et cōmitantiam febris: et ille qui est purulētus egrediēs ab apostemate est plurimus subito: et nō pducit ad excoriationē et vlcerationē et nocumētū: et ille q est ex vlceribus est pauc⁹ et sepat̄: et qn̄q; corrūpit icessum suū cū sanie et pus. ¶ Et cū illa que de istis expulsiōibus est cretica est alleuiatio et fortitudo et est subito. ¶ Et illa que fit causa repletiōis: aut causa dimissionis exercitij: aut abscissionis membri: quandoq; h̄ȝ periodos.

¶ De curatione. Cap. xxij.

f Acti quidē a repletione et que cū ea dicunt̄ iam sciuisti curationes in pn̄cipijs vlib⁹ ⁊ que sunt postea. ¶ De facto ṽo ab vlceribus iam sciuisti qp curatio eius est curatio vlceruȝ et corrosionis. Et iam ostēdi tibi oia illa in loco suo. ¶ Et cura debilitatis digōnis in renibus: et epate et liquefactionis et tenuitatis humoꝝ totū est ex illis q̄ sciuisti. ¶ Et scias qp cretici et eius qui est f̄m semitā expulsionis non est retentio necessaria. ¶ Cū ergo indiges flōmia tunc magis cōfert saphene q̄ basilice et subtilia cibū post flobotomiam: et nō approximes stipticis sicut est cib⁹ fact⁹ cum sumach: nisi postq̄ vrina sign̄t mūdificationē. Stiptica enim congelāt quod inuiscatum est et constringunt: q̄re qn̄q; reuertitur aquositas ad posteriora: et in ea est timor et similiter acetosa. ¶ Mictus aūt capilloꝝ idiget vt in ipso administrent̄ subtiliatiua incisiua ex diureticis et medicinis ad lapidem: vt sit cibus humectās humectatiōe abundanti. ¶ Et curatio quam nūc oportet me dicere est curatio mictus san. qui est cā sepatiōis cōtinuitatis in venis. ¶ Et curationes qd̄ cōceo inter illū qui est cā vesice et renū sunt infrigidatio et constrictio cū medicinis q̄rū plꝰs dixim⁹ in ca. flux⁹ san. mēstrui cū stupefaciētib⁹: vt faciāt penetrare medicinas: et vt tu aīcedas cū attractiōe san. ad posteriora cum ventosis: et flōmia subtili pauca ex basilica: et acceptione ciborū ingrossantiū san. et infrigidantiū ipsum: et quiete et trāq̄llitate et ↄstrictione mēbroꝝ extremoꝝ. Et oportet vt dimittat coitum omnino. Et oportet vt admistres tinas in quibus decocta sunt stiptica et ex lentibus excorticatis et ex corticibus granatorū et cydonijs et piris: et gallis et virga pastoris et similibus. ¶ Et de medicinis fortioribus in retētione eius sunt alhasce et serruanira ligni alnabac et radix cētauree maioris et grana peonie. ¶ Et de epithimatib⁹ radices raphani et siliq̄ nabarie et silige spine et sumach et radix pruni siluestris et cortic. granatoꝝ de q̄bus fiat epithima cū aq̄ ribes: aut acreste et succi ro. et semp̄uiua sola est epithima bonū: et ꝓprie radix ci⁹

cũ dragagãto ⁊ aliquo succoꝝ stipticorꝝ. ¶ Et ex linimentis in dorso ⁊ pectine sunt myrrha atrimentũ: ⁊ galle ⁊ charte cõbuste ⁊ acatia. Et de illis que bibuntur est troc. qui recipit balaustiarũ ⁊ san. dracõis amboꝝ añ. ʒ.i. ¶ Et de fortibus que necessaria sunt in mictu san. ex vesica factoꝰ: est troc. hmõi. ℞. aluminis iameni ⁊ balaustiarũ ⁊ sanguinis draconis omnium añ. ʒ.i. dragagãti. ʒ.ij. ⁊ gummi. ʒ.ß. detur in potu in vino pontico dulci: ⁊ succo portulace ⁊ quod est sub illo: ⁊ magis incolume est illud qđ recipit dragagãti ⁊ se. papaueris ⁊ terre sigillate ⁊ succi barbe hircine ⁊ gummi prunoꝝ nigri ⁊ karabe de oium ptes eq̃les: ⁊ dosis eius sit a. ʒ.ij. ʒ. vsq̃ ad. iij. ¶ Et iterum radix sempiuine: ⁊ karabe amboꝝ añ. po. i. folij pars. ß. aluminis iameni sextam partis vnius: boli ar. pars. i. ⁊ media: ⁊ dosis eius est vsq̃ ad aureũ medium in q̃busdam succis stipticis. ¶ Et qñq̃ ponunt in eã stupefacientia: sicut est hec descriptio. ℞. croci ⁊ granoꝝ albarmel ⁊ granoꝝ malue siluestris ⁊ opij omniũ añ. ʒ.ij. amigdalas mundatas. iij. ⁊. ß. numero: de q̃ sumat ad nucis magnitudinẽ. Et iterum cortic. mãdragore assati ⁊ anisi assati ⁊ granoꝝ pini assatorum omniũ añ. ʒ.iij. papaueris nigri. ʒ.ij. cõficiantur cũ vino de quo sumatur põdus. ʒ.ij. ⁊ uerũ suffuf cornu cerui adusti ⁊ dragagãti: sumãtur partes equales: ⁊ fiat suffuf cum rob myrti. ¶ Et iterũ medicamen qđ antiqui laudauerũt est seminis almugath mundati grana. xxx. grana pini. xij. nũero: amigdale amare excoriate septẽ numero: seminis malue. ʒ.iii. fit dosis eius. ʒ.i. in ieiuno. ¶ Illud vo quod vesice proprium est: est vt ponant medicine que ebibũtur fortiores: ⁊ diuretica in ea fortiora iterum. ¶ Et de illis quibus iuuamentũ fit iterum: est vt emplastret cum spõgia infusa in aceto que ponat in oibus lateribus eius: ⁊ in duobus emũctorijs ⁊ alijs. ⁊ vt administrẽtur medicine in ea iniecte cũ succis: sicut est succus arnoglosse ⁊ succus albatat ⁊ succus portulace. ¶ Et de medicinis troc. aneti predictus: ⁊ troc. de stupefacientibus predictis: et cornu ceruinum adustum ⁊ karabe ⁊ semen canabis: ⁊ gũmi galle ⁊ succus barbe hircine ⁊ balaustie ⁊ aliquantulum aneti ⁊ plumbum adustũ ablutum ⁊ virtus de stupefacientibus opiatis ⁊ que cum iusquiamo sunt cõfecta. ¶ Et de regimine retentionis cursus sang. vesice est positio ventosarum super ilia ⁊ anchas ⁊ pectinẽ: illud enim retinet sang. ¶ Deinde adhibeatur regimen eius quod iniscatur fm q̃ di tum est. ¶ Et de cibis est panis triticus in lacte etiam ex quo butyrum est extractum ⁊ cibus cõditus cũ granatis ⁊ cibus factus cum sumach. Et si virtus fuerit debilis confortetur cum iure stipticorum confortatis cum carne cõtrita ⁊ cibetur cũ alesfidabegi ⁊ ex cubegi ⁊ pdicibus masculis ⁊ turturibus cum aceto cõditis ⁊ cũ aqua, acre ste ⁊ granoꝝ granatoꝝ ⁊ lacte decoctis ⁊ filibus illis. ¶ Et si nõ fuerit excusatio a vino ꝓpter causum virtutis aut vehementiã desiderij: tunc detur ponticum grossum nigrũ. ¶ Cũq̃ sanat il le qui mingit san. aut famẽ: tunc bibat illud qđ est permixtum: aut abstergat ⁊ prouocet ⁊ non retineatur vrina oino: ⁊ redeat egritudo.

¶ Fen. xx. de dispositionibus gñationis masculorum que est duorum tractatuum.

¶ Tractatꝰ. i. de vlibus ⁊ appetitu coeundi.

¶ De anathomia testiculorum ⁊ vasoꝝ spermatis. Capi. i.

Ublimis deus creauit duos testiculos sicut sciuisti q̃ sunt mẽbra pncipalia in quibus generat sperma ex humiditate delata ad eos in venis q̃ est. q. superfluitas cibi q̃rti in corpore toto. Et est san. magis digestꝰ ⁊ magis subtilis. commouet. n. in eis per spũm: ⁊ in meatibꝰ qui veniunt ad duo oua est de venis pulsatilibꝰ ⁊ quietis plimuz ramificatio ex vena pulsanti ⁊ vena quieta que sunt due radices ramificatione plurimorũ anfractuũ ⁊ inuolutiones: que tãdiu ramificant donec incisio tua quaz in vna illarum duarũ facis sit filis incisioni tue quam facis in pluribus venis ꝓpter multitudinem orificioꝝ que apparẽt. ¶ Deinde effundit ab eis in vasis spermatis que dicemus ad vgã ⁊ ꝓijcitur in cõmixtione cũ muliere que est coitꝰ nãlis ꝗ ad matricẽ cui obuiat mřeis orificium cũ apertione ⁊ attractione vltima cum cõueniunt duo pares simul. ¶ Et testiculi quidem duo creati sunt ⁊ est suba oui ex mẽbro glandoso albe carnis que est res magis silis carni mãmille ⁊ assimilat san. qui effundit in ipsoꝰ cum colore suo: q̃re albificatur ⁊ ꝓprie ꝓpter illud qđ cõmouet in ipso de aereitate ⁊ per spũm. ¶ Et meatꝰ qđ in quo veniunt vene ad testiculos est ex siphac maiore qđ est sup femur. Sed pãniculi qui tegũt arterias ⁊ venas veniẽtes ad testiculos origo est ex siphac maiore sicut sciuisti in loco suo: ⁊ silr ꝯtinuat etiam cum pãniculo nucce: ⁊ descẽdit sup illud qđ descendit de venis ⁊ suspensorijs in pubꝰ inguinũ ad duos testiculos: q̃re gñat ex eo meatꝰ inter penetrans: ⁊ pãniculi tegẽtis illud qđ penetrat in barbalzi inguinis generatio est ex eo. ¶ Et tu iã sciuisti in anathomia venarũ q̃ ad ouum sinistrũ venit vena alia ab illa q̃ venit ad dextrũ cũ nutrimẽto. Et q̃ illa que venit ad dextrũ effundit ad ipm san. magis digestũ ⁊ magis mũdificatũ ab aquositate. Et ouũ qđ dextrũ in plibus hoibꝰ est fortiꝰ q̃ sinistrũ nisi in illo q̃ est in iudicio lassitudinis. ¶ Uasa aũt spmatis icipiũt sicut barbalzi existente in vnoq̃z ouo barbalzi vno q̃si ipse sit separatꝰ ab eo nõ ex ipso gñatꝰ: lz sit ꝯtigẽs adhe

venis τ dilatatur vnūquodqꝫ eoꝝ τ ꝓpter eorum dilatationem que hꝫ quātitatē sensatā: deinde incipit ꝯstringi quousque ramificentur ꝓprie in mulieribus vice altera apud statū suū: τ ista vasa ascendunt in ꝑmis: deinde declināt ad collū vesice sub meatu vrine. ❡ Virga vero est mēbrū istrale gñatū ex mēbris singularibus ligamentalibus τ neruosis τ ventosis τ carnosis. ❡ Et principium originis eius est corpus ortū ex pte pectinis τ ligamentale plurime ꝯcauitatis late quꝫ illis sit gñatū in pluribus dispōnibus coopertū: τ iō qñ ipm replet ventositate fit erectio. τ currunt sub hoc corpore arterie plures dilatate supra hoc qd ꝯuenit ꝯtinuari huiꝰ mēbri. ❡ Adueniunt ei nerui ex spondilibus caude: lꝫ nō plū sint submersi in subā eius: τ ipsi nō sunt nisi nerui quorum subā est ligamentalis priuati sensu. ❡ Et nerui ex quibus erigitur apud. G. alij sunt a neruis mollificatiuis ex quibus mollificatur. tu quidē iam sciuisti lacertos ꝓpterea virge in. c. lacertoꝝ. ❡ Et in virga sunt meatus tres. s. meatus vrine τ meatus spermatis τ meatus alguadi. ❡ Et scias q virge aduenit virtus erectionis τ ventositas a corde. τ aduenit ei sensus ex cerebro τ nuca. τ aduenit ei san. equalis τ desiderium ex epate. τ desideriū nāle qñqꝫ fit a cā renū: τ apud me principiū eiusꝰ est ex corde.

❡ De causis erectionis. Cap. ij.

Erectio accit qñqꝫ ꝑ tensionē cāne concaue τ que sequuntur eā dilatate τ ꝓlongate ꝑ illud qd effunditur ad ipsam de ventositate forti quā defert spūs desideratiuus spissius in quo incedit sang. plurimus τ spiritus grossius. τ ꝑ illud accidit cum somnus ex calefactiōe arteriarū que sunt in mēbris spermatis τ attractiōe ventositatis τ spūs τ san. ad ipsaꝫ vt erigatur. ❡ Et de illis que adiuuant ad hanc erectionē est omne in quo ē humiditas ex̄nea ꝑparata ad hoc vt ꝯuertatur in ventositatē: τ est non facile. Non. n. pōt digestio prima ꝯuertere eam in ventositatē τ finire illud qd ex ea resoluit in ventositatē resolōne vel loci: imo figitur vsqꝫ ad digōnē tertiā. Illic. n. inflatur. ❡ Et visus coitus ꝯfortat hoc mēbrū: τ facit ipm lacertosum τ ingrossat ipsum: τ dimissio eius liquefacit τ arefacit. Operatio nāqꝫ quēadmodū dixit Hyp. ingrossat τ opōnis eiꝰ dimissio liquefacit. ❡ Et cā quidem desiderij τ motus eius: aut est meditatiua: aut est ꝑ multitudinem ventositatis in san. ex quo generatur sperma τ ex quo nutritur instrm virge. quare inflatur τ erigitur. τ fit ꝑ illud qd mouetur ex desiderio ꝑ preparationē mēbri ad illud: qñ tensio facit accidere mordicationē. ❡ Et uerū cū ꝯgregatur sperma in mēbris coitus τ multiplicatur ꝗsitio sepōnis eius mouent materie in ipsis. ❡ Et qñqꝫ fit erectio ꝑ mordicationem mātie stantis in glandulis positis in duobus lateribus orificij vesice: aut materiei tenuis subtilis venientis ad eā ex renibꝰ sicut fit ꝑ motū spmatis ipsiꝰ cū acuitur τ mltiplicatur τ mordicat.

❡ De causis spermatis. Cap. iij.

Sperma ē supfluitas digōnis quarte que fit cum dispartitur cibus in mēbris resudando a venis: tertia digōne iam expleta: τ est de summa humiditatis ꝑme coagulationi ex qua nutriuntur mēbra dura vtpote vene τ arterie τ filia illis. ❡ Et qñqꝫ reperitur de ea plū retentū in venis ad qd iam ꝓcessit digō quarta τ remansit vt nutriantur ipso vene: aut ꝑducit ad mēbra hōgenea τ nutriantur preter q necia sit magna alteratio illius τ ꝑ illud prouenit sperma ex eo. ❡ Et apud. G. quidē τ medicos masculo τ femie simul sunt duo scia de quibus ambobus dicitur nomen spermatis non cōitate nois tantū sed vniuoce. ❡ Et in vnoquoqꝫ duorum seminū est virtus formandi τ informandi simul. verū semen masculinuꝫ est fortius in virtute a qua est inceptio informationis iussu dei. Et semen femineū est plū in virtute a qua est principiū informatōis. ❡ Et sperma quidem masculi expellitur ꝓpe matricem etiam quare deglutit ipsum os matricis attractione vehementi. Et sperma quidē mulieris expellitur inter matricem eius in vasis τ venis ad locum ꝯceptionis. ❡ Sapientū vero medicoꝝ cum intentio ꝯprehenditur est comprehensio q in spermate masculi est principiū formationis: τ q in spermate femine est principium informationis in re ꝓpria. ❡ Virtus. n. formatiua in spermate masculi intendit informando ad silitudinē eius a quo separatuꝫ est nisi sit aliquid qd impediat τ ꝓhibeat. τ virtus informatiua in spermate mulieris intendit sepatum in recipiendo formā ad hoc q recipiat eā sm silitudinē eius a quo separatum est. ❡ Et nomen quidem spermatis cum de eis duobus dicitur est per cōitatē nois vt cōponatur intentio aggregans rem distinctā in intentione. Nam in intentione qua noiatur expulsio viri spermatica non noiatur expulsio femine spermatica. τ vere quidē nam sperma viri est calīū digestū spissuꝫ: τ sperma femine est genus san. menstrui digestum pariper: τ ꝯuersum parū: τ non elongatur a virtute sanguinea elongatione spermatis viri. τ ꝑ hoc assimilauerunt ipsum phi antecedentes menstruo. Et dixerunt q spma masculi qñ ꝑmiscetur operatur cum virtute: τ nō est alicui parti eius plurimus introitus in rectificando ꝑticularitatē corporis infantis. Illud. n. ē spermatis mulieris τ san. menstrui. imo plū studij sui est in ꝑticularitate spūs ifantis: τ nō est nisi sicut coagulū agens in lacte. Spma aūt mulieris est fundamentū ꝑticularitatis corporis ifantis. ❡ Et vnūquodqꝫ amboꝝ exuberare facit qd generat san. calīū τ humidū. ❡ Cognitio vero

certitudinis visus harum duarum intentionũ ptinet ad sciam nãlẽ: et nõ nocet medico ignorantia eius. ¶ Et nos qdẽ iam exposuimus dispõnẽ in ea in libris nr̃is radicalib⁹. Et hyp. qdẽ dixit in suis intentionibus q plu̅ materie spermatis est in cerebro et q descendit ex duabus venis que sunt post ambas aures. Et pp hoc abscindit flõmia ambarũ gñatonẽ et facit incurrere sterilitatẽ: et est san. eius leuis: albus lacteus et cõtinuate sunt nuche vt non elonget a cerebro et que ei similant spacio longo: quare alteraret cõplõ illius san. et cõuerteret: imo puenit ad nuchã: deinde ad renes: postea ad venas que veniunt ad testiculos. ¶ Et. G. quidem iam sciuisti an faciat incurrere incisio harum duarũ venarũ sterilitatẽ an non. Mihi vero vr q non oz vt sit sperma ex cerebro solo: Quis eius fermentũ ex cerebro sit: et est verum qd dixit Hyp. de esse duarũ venarũ: imo oz vt sit ei ex oi mẽbro pncipali fons: et vt sit ex mẽbris alijs resudatio et ad istas radices: et pp̃ter illud est assimilatio: et pp hoc gñat ex mẽbro diminuto mẽbrũ diminutũ: lz illud fiat dum vene non vltimũ finẽ sequunt: et non pcedit appetitus vltimus cum digõne cõpleta. ¶ Et sperma qñq expellit vẽtositas pmixta ei: et necesse est vt precedat exitus eius exitum illius.

¶ De signis complexionis membrorũ spermaticorum. Cap. iiij.

e Signa cõplõnis calide sunt apparitio venarum in virga et pelle testiculoz grossitudo eius et asperitas ipsi⁹ Et velocitas ortus piloz sup pectinẽ et que sequunt ipm: et asperitas et multitudo et spissitudo ipsoz et velocitas psecutionis. Et qui vult cognoscere cõplõnẽ sui spermatis rectificet regimen: deinde attendat colorem sui spermatis. ¶ Signa cõplõnis frẽ sunt contraria illis signis. ¶ Signa cõplõnis hũide sunt subtilitas spermatis et multitudo eius et debilitas erectiõis. ¶ Signa cõplõnis sicce sũt 9ria illis signis: et qñq egredit spma in ipsa filosũ.

¶ De signis cõplõnis calide et sicce. Cap. v.

e Sunt dñũ spissitudis suba spmatis. Et assiduatio desiderij apud quãlz pñiã. Et q ipregnat plu̅. Et efficit masculũ: et est desideriũ vehemens et velox. Et eius erectio est fortis: verũtñ abscinditur a coitu iterũ velociter. q si supfluat calitas et siccitas erit parũ aque et parũ descensionis cum velocitate erectionis. Pilli vero sunt super pectinẽ et anchas et que sunt iter eas: sũt in calida et sicca plures spissi.

¶ De signis cõplõnis calie et hũide. Cap. vi.

t Si plus spmatis q̃ cala et sicca: sed ẽ paucioz piloz et minus ipregnãs et vehementioris fortitudinis super coitũ plu̅: et non est pluris desiderij: et erectiõis: et ledit a dimissione coitus supflua. Et est plurime pollutiõis et velocis executiõis.

¶ De signis cõplõnis frẽ et hũide. Cap. vij.

e Sunt lenitas pectinis. Et tarditas desiderij coitus: et tenuitas spmatis: et paucitas impregnationis: et tarditas ortus pilorum et paucitas.

¶ De signis cõplõis frẽ et sicce coz. Ca. viij.

e Sunt grossitudo spermatis et paucitas eius. Et est diuersa a calida et humida in modis omnibus.

¶ De signis cõplõnũ innãlũ. Cap. ix.

e Sunt vt accidant signa que sunt naturalium dum non fuerint praue. Et significat earum distinctionẽ sensus.

¶ De iuuamentis coitus. Cap. x.

t Coitus bonus est ille qui fit in hora. quã supfluitatũ sequit eiõ: et alleuiat corpus et sparat corpus ad augmẽtum: sicut cum de cibo postremo sumitur aliqd quasi delegatũ mouet nãvt restauret motu forti: qm̃ sequit ipsũ motũ fortis: et adiuuat eum illud qd est in hmõi de psecutione. ¶ Et qñq seqt ipm expulsio cogitatõis dñantis et acqsitio audacie et edomatio ire supfluẽ et acqsitio grauitatis. ¶ Et ipse qdẽ pfert melie et pluribus egritudinibus colere nigre pp̃ea q dilatat et pp̃ea q expellit sumũ spmatis aggregatũ a pte cerebri et cordis. ¶ Et pfert doloribus renũ repletoz et egritudinibus flegmatio oibus pp̃ie in eo cuius calitas innata est fortis quã non destruit exitus spermatis: et pp̃ter hoc regit appetitus cibum. ¶ Et qñq abscidit mãs apatũ accñtũ in pubus inguinũ et testiculoz. ¶ Et oẽm cui adueniũt apud dimissionem coitus et cõstrictionẽ coitus tenebrositas visus et vertigo et grauitas capitis: et dolores emunctorioz et anchariũ et apata coz qui sepatus est sanat. ¶ Et plurimoz quoz cõplõ regrit coitũ cum ipm dimittunt infrãtur corpus et relique dispõnes et cadit appetitus cibi: ita vt ipm etiaz non recipiat et expellat cum vomitu. ¶ Et oẽm in cuius corpore est vapor fumosus coitus alleuiat ab ipso: et pfert ei et remouetur ab eo qd timet de nocumento coartatõis vaporis fumosi. ¶ Et qñq accit viro ex dimissione coitus et abundantia spermatis et frigore eius et pueruersione ipsius ab ventositatẽ vt mutat sperma ad cor et cerebrũ vaporẽ malũ ventosum: sicut accidit mulieribus ex coartatõe matricis. ¶ Et minores dispõnes illius nocumenti: et anteq̃ spergatur ventositas sunt grauitas corporis et frigiditas eius et difficultas motuum.

¶ De nocumento coitus et dispositionibus eius et melia figurarũ. Cap. xi.

t Coitus euacuat de substãtia cibi postremi quare debilitatem affert cuius simile alie non afferunt euacuatões.

euacuat de substantia spūs rem plurimā ꝓpter delectationē: ⁊ pp illud qui plus delectantur plus sunt cadentes in debilitatē. ¶ Et coitus qdē velociter facit puenire illum qui plim coutitur ad infrīgidationē sui corporis cā sui ⁊ resolōnē caliditatis innate ⁊ mortificationē virtutis ⁊ preparat ipm in pritiis ad caliditatē fumosam adeo donec multiplicent̄ sup ipm pili: deinde succedunt ei infrīdatio cōpleta: ⁊ debilitas sensuū visus ⁊ auditus ⁊ accīt cruribus ei⁹ tepor ⁊ dolor: quare nō forsitan sufficit onus sui corporis. ¶ Et qñqꝫ silat̄ dispō ei⁹ epilepsie occulte pp illud: ⁊ qñqꝫ superat in ipso nigredo: deinde ei trinitas ⁊ accīt ei periodi a debilitate: ⁊ vr̄ ei ꝙ sit incessus formicarū in mēbris suis icipiēs a capite suo vsqꝫ ad finē dorsi. ¶ Et accidit ei tinitus ⁊ multotiens accīt ei se.caute aduenientes. ¶ Et qñqꝫ aduenidit ei tremor ⁊ debilitas neruoꝝ ⁊ vigilie ⁊ ꝓminentia oculoꝝ ad exteriora ēt sicut accit in sepatione aīe a corpore: ⁊ accit ei caluitiū epilepsia ⁊ dolor dorsi ⁊ renū ⁊ vesice. ¶ Dorsum vero ignescit prius: quare attrahit mām dolor ad ipm: ⁊ restringit̄ eorum nā: ⁊ qñqꝫ facit incurrere colicā: ⁊ facit accidere eis fetorē ⁊ fetet eoꝝ os ⁊ carnes gingiuarum. ¶ Et in illis in quoꝝ corpore sunt humores mali colerici mouet̄ post coitū horripilatio: ⁊ in cuius corpore sunt humores putridi ꝓcedit post coitū ex eo odor fetidus: ⁊ ei q est debilis digōnis accīt post coitū rugit⁹. ¶ Et de hoibus est qui est passus cōplexionē malā. ¶ Dimissio coitus ꝯtristat plim ⁊ grauat corpus eius ⁊ caput ipsius ⁊ rixat̄ ⁊ multiplicat̄ pollutio ipsius: ⁊ si est ei obediens debilitatur stōus eius ⁊ desiccat̄. ¶ Et de hoibus dignior alienatōe coitus est ille cui aduenit post ipm tremor aut frigus aut ꝯstrictio anhelitus occulta ⁊ pulsus cordis ⁊ ꝓfunditas oculoꝝ ⁊ destructio appetitus cibi ⁊ cuius pectus est infirmuꝫ aut debile aut est debilis stōi. ¶ Dimissio eniꝫ coitus est ꝯuenientior res ei qui hꝫ stōm debilē ⁊ deuitent ipm de mulieribus ille que abortū patiunt̄. ¶ Et in coitu qdē sunt figure male: sicut si ascendat mulier sup virū. Figura.n.i coitu illa est mala ex qua timet̄ ramex ⁊ inflatio ⁊ vlcera virge ⁊ vesice pp laborē eiectiōis spmatis: ⁊ dubitat̄ si currat aliqd in virga ex parte mulieris. ¶ Et scias ꝙ retentio spermatis est mala valde. Et qñqꝫ pducit ad ꝯtritionē vniuꝫ duoꝝ ouoꝝ. ¶ Et oꝫ ne coitus fiat necessitate fecis aut mingendi mora neqꝫ cum exercitio ⁊ motu: aut post passionē aialē fortē. ¶ Et coitus qdē cum infantibus est fedus apud multitudinē gentiū ⁊ ꝓhibitus in lege ⁊ est ex parte nocibilior ⁊ ex parte minus nociuus. ⁊ ex parte quidem: quia natura indiget in ipso motu plurimo vt educat sperma est nocibilior: sed ex parte alia quoniam sperma non expellitur cuꝫ eo expulsione plurima sicut fit in mulieribus est minoris nocumenti: ⁊ conuatur ipsum de iudicio presentie minus ꝙ̄ vulua.

¶ De horis coitus. Cap.ix.

o Portet ne coitus fiat sup replōnē: ꝓhibet.n. digōnē: ⁊ facit cadere in egritudines quas efficit motus sup replōnē ⁊ debilitat: ⁊ si accidat alicui illud: tunc oꝫ vt moueat̄ post ipm paulatiꝫ vt descendat cibus in stō ⁊ non natet: deinde dormiat. ¶ Et oꝫ quantū pōle est ne coeat aliquis cum adest vacuitas uētri. hoc.n. est nocibilius ⁊ onerosius nāe ⁊ magis pueceans calorem innatū ⁊ magis attrahens liquefactioneꝫ ⁊ ethicā ⁊ arefactionē. Immo oꝫ vt fiat cuꝫ cibus descendit a stō ⁊ cōplet̄ digō prima ⁊ scda ⁊ mediat̄ dispō in digōne tertia: ⁊ hoc diuersificat̄ i hoibus. ¶ Non ergo audiendus est sermo eius qui dicit: oꝫ vt fiat illud post cōplementum digōnis tertie ex oi mō. Illa.n. hora ē hora vacuitatis cum corpus incipit in sparsione ⁊ in oibus mēbris sunt relige cibi in via digōnis. ¶ Nam de hoibus est qui est in hmōi dispositione in principijs noctiꝫ: quare fit illa cōuenientior horarū coitus ei ex gñibus pdictis ⁊ ex pte alia: ⁊ est ꝙ somnus longus succedit ei ⁊ accrescit cum eo virtus: ⁊ figit̄ aqua in matrice pp somnū mulieris. ¶ Et opꝫ ne coitus fiat nisi a desiderio sano qd non excitat aspect⁹ aut intuitus aut pruritus aut ardor. Sed cōmouet ipm multitudo spmatis ex replōne ⁊ adiuuat totū illud sanitas virtutis. ¶ Et oꝫ vt vitetur coitus post satietatē nauseatiuam ⁊ post eiiones fortes ex vomitu ⁊ fluxu ventris ⁊ colerica passione ⁊ diaria facta subito ⁊ motus corporeos ⁊ aiales ⁊ apud motū vrine ⁊ stercoris ⁊ stōmia. ¶ Diariā ꝟo antiqꝫ qñqꝫ alleuiat sua exiccatōe ⁊ trahendo māᷓ ad ptē aliā a pte intestinoꝝ: ⁊ oꝫ vt deuitet̄ in tpe ⁊ regione calis. ¶ Et deuitet ipm vir corpore suo iaꝫ calefacto: aut infrāto lꝫ post calefactionē sit incolumior ꝙ̄ post infrātionē: ⁊ silr post humiditatem melior ꝙ̄ post siccitatē. ¶ Et melior horarum equaliū est hora quā determinauimus. ¶ Et qñqꝫ vtitur eo in ipsa post spatiū in quo non abhorret coitum inuenit leuitatem ⁊ alleuiatur anhelitus ⁊ bonus fit sensus.

¶ De spmate gñante ⁊ nō gñante. Cap.xiij.

o Perma ebrij ⁊ decrepiti ⁊ infantis ⁊ multi coitus non gñat. ¶ Et sperma hñtis mēbra debilia raro gñat sanum. ¶ Et quandoqꝫ prolongatur virga valde prolongat̄ spatiuꝫ motus spermatis: quare venit ad matricem calore eius infrigidato iam fracto: non ergo generat fm plim.

¶ De signis ei⁹ q coiuit. Cap.xiiij.

v Rina eius est habēs filos ⁊ ramos permixtos adinuicem.

¶ De diminutione coitus. Cap.xv.

Ausa aut est in virga ipsa: aut in mē
bris spermatis: aut in mēbris princi
palibus τ que sequunt̄ ea: aut in mē
bro medio inter principalia τ mē
bra coitus: aut cā mēbroꝝ vicinoꝝ ꝓpria eis.
¶ Aut pp paucitatē inflatōis in inferioribus
corporis: aut paucitatē eius in corpore toto.
¶ Facta aūt cā virge ipsius est pp maliciā cō
plōnis in ipsa τ mollificationē supfluā. ¶ Sʒ
facta cā testiculoꝝ τ vasoꝝ spermatis: aut ē pp
maliciā cōplōnis singularis supflue: aut cū sic
citate: τ est deterior: aut est dñans siccitas sola.
¶ Et qñqꝫ est pp paruitatē motus spermatis τ
defectū eius a mordicatōe excitāte ita vt qñqꝫ
fit in qbusdā sperma plīm: τ cum coeunt nō de
scendit pp ꝯgelationē suā τ coeunt cum hoc pa
rum: qm̄ vasa spermatis non calefiunt in eis:
quare non calefit sperma neqꝫ subtiliat̄. ¶ Fa
cta aūt cā mēbroꝝ principaliū aut est ex parte
cordis: quare abscindit̄ mā spūs τ ventositatis
incendentis. Aut ex pte epatis quare abscindi
tur mā spermatis. aut ex pte cerebri. quare ab
scindit̄ mā virtutis sensibilis: aut ex pte renū τ
frigore ipsoꝝ τ egritudinibus coꝝ notis: τ cō
plōib⁹ coꝝ: aut ex pte stōi pp maliciā digōnis
τ totū illud aut est cā debilitatis principij: aut
cā opilōnū meatuū inter mēbra coitus: τ mul
totiens qđ est debilitas facta cā cerebri sequēs
casum aut pcussionē. ¶ Cā vero que est ꝭm in
feriora est vt sit aut calitas: aut frigitas valde: aut
siccitas cōplōnis: τ fueꝛ in eis iflatio: τ iflatio
qdē est bonus adiutor ita vt in illo in cuius vē
tre multiplicat̄ inflatio absqꝫ supfluitate dolo
rosa erigit̄: τ hñtes colerā nā. sunt plurime ere
ctionis pp multitudinē inflatōis ipsoꝝ. ¶ Cā
aūt in vicinantibus est sicut illud qđ accit ei cu
ius emorroydes incidunt̄ τ hñtibus anū do
lorosum. Nocet. n. illud neruis cōibus inter
anū τ lacertos eius τ virgam. ¶ Et ex eis que
debilitant coitū τ virtutē eius sunt res media
tiue sicut horribilitas coeundi aut verecundia
eius aut antecessio intellectus ad cor. Debili
tat. n. a coitu τ facit deficere: τ ꝓpterea cum illud
aliq̄ hora casus accit tunc euenit reiteratio assi
milat̄ illud in mente. ¶ Et fit cā in illo qñqꝫ di
missio coitus: τ qđ aīa obliuiscit̄ eius τ cōstri
ctio mēbroꝝ ab eo: τ paucitas ꝑparatōis nāe in
gñatōe spermatis sicut non est sollicita in gene
rando lac in mamilla remouentis filiū a lacte.
¶ Et scias ꝙ erectōis cā est ventositas proce
dens a spermate: aut non a spermate: τ frigus
τ calor simul sunt ꝯtra ventositati. Naʒ frigus
eius ꝓhibet gñationē τ calor resoluit materiā
eius τ nō est qđ ipsa gñet sicut hūiditas tēpata
τ calitas quā ipsa nutrit. ¶ Et de illis que ad
iuuant in hoc est eqtare equos ꝭm intentionē
eius qui ꝯsueuit τ cuius renes τ vesica sūt hu
midi aut cum hoc frigidi. ¶ Illi vero qui re
num cōplōnē calidā hʒ τ non vsus est ea ē cuꝫ
eqlitate est nociua: τ facit incurrere sterilitatē.

¶ De signis. Cap.xvi.

Acta aūt pp mollificationem virge
aut frigus cōplōnis nerui cognoscit̄
ex hoc ꝙ non fit erectio: τ non ꝯtrahit̄
in aqua frā. τ qñqꝫ est sperma exube
rans facilis egressionis: τ qñqꝫ descendit sine
erectōe: τ qñqꝫ est cum ea extenuatio corporis
τ debilitas eius: τ non est in desiderio diminu
tio. ¶ Facta vero cā testiculoꝝ τ mēbroꝝ sp
matis si fuerit difficultas eius pp frigus coruꝫ
sigt exitus spermatis τ frigus tactus. ꝙ si fue
rit pp siccitatē coꝝ τ paucitatē spermatis tunc
spma erit paucū difficilis descensionis: τ plīm
eius est cum extenuatōe corporis τ paucitate
carnis τ sanguis. ¶ Et est humectatio ex eis
que ꝯfert ei. s. ex balneatiōibus τ cibis. ¶ In
fcā aūt cā mēbroꝝ ꝓpositoꝝ supra mēbra coit⁹
sicut ex epate τ renibus minorat̄ appetit⁹: imo
nō est digō neqꝫ appetitus neqꝫ gñatio sangui
nis ꝭm ꝙ oʒ. ¶ Et si fuerit ex corde minorabi
tur erectio. ¶ Et qñqꝫ erit descēsio sine erectio
ne τ erit pulsus debilis lenis τ calitas corpo
ris diminuta. ¶ Et si fuerit ex cerebro mino
rabit̄ sensus motus spmatis τ non erit cōmotio
cōfricatiua. Sperma. n. est ex eis que excitant.
¶ Et sigbunt ipsam dispōnes sensus τ oculi
ꝓprie qñ est post pcussionē aut casū aduenientē
cerebro τ oi cordi. ¶ Et cerebro in debilitate
sua sunt signa iam ꝑterita: τ renibus in egritu
dinibus suis sunt signa. cognoscant̄ ergo inde.
¶ Fcē ꝟo pp paruitatē inflatōis in iferioribus
signa sunt qm̄ vides ꝟtutes mēbroꝝ saluas τ
vides debilitatē in erectōe tm̄ cū virtute cordis
τ renū τ desiderio aqua. τ qñ administrant̄ in
flatiua iuuat̄ eis. ¶ Fcē ꝟo cā paruitas motus
spmatis τ paruitas mordicatōis eius signū est
ꝙ egredit̄ apud coitum res plima ꝯgelata. Et
plīm illius seqt̄ cōplōnē frigidā. ¶ Et qñqꝫ cō
tingit vt sit spma plīm: sed sit getū cōgelatū ꝭm
ꝙ diximus. ¶ Et pinguis qdē magis defect⁹
est a coitu ꝙ̄ extenuatus. ¶ Et ei qui vult coi
tus multitudinē ꝯuenit vt minoret sudorem τ
balneationē facientē sudare τ dimittat stōnuā
ꝯtū pōt τ vtat̄ inunctiōe pedū cū oleis calis.
Illud. n. ꝯfortat renes τ vasa spermatis.

¶ De curationibus. Cap.xvij.

Um ergo cognoueris ꝙ cā est i mē
bris pncipalib⁹ tūc necūi ē vt itēdas
i curatōe coꝝ. ¶ Et si cā ē frigus co
rū qđ ē plīm tūc nō ē aliqd qđ sit sic
mitridatū qm̄ est fortius medicamen ad illud.
¶ Et i oi ꝺfectu a coitu pp frig⁹ i quocūqꝫ mē
bro sit: aut pp debilitatē: τ pp epar dent̄ q̄ sūt si
cut medicamen de curcuma τ bōrusia τ sagse
nea. ¶ Et si est per maliciā digōnis stōi confor

ta stõm. ¶ Et si causa est in renibus cura renes
in primis cũ cura q̃ est corporis: cuius plim est cũ cale
factione. Nam calefactio dorsi ⁊ renum iuua/
tiua est in erectiõe. cũ ergo feceris illud cura cũ
residua curatione ⁊ odorib⁹ bõis. ¶ Et caput/
purgia odorifera humectatiua conferunt cordi
⁊ cerebro etiaꝫ. ¶ Et cordi medicamen de mu
sco ⁊ tyriaca ⁊ mitridatum. ¶ Et si fuerit cau-
sa paucitas inflationis in inferiorib⁹ tunc si fue
rit cã eius frig⁹ qđ est cũ eis admistra fricatio/
nẽ subtilẽ ⁊ vnctiones q̃s dicã ⁊ admistra cita
momũ plin: ⁊ admistra grana in cibis sicut fa/
bas ⁊ fasceolos ⁊ cicer ⁊ cepas cum sale in quo
aliqd cadit altis. ¶ Et si cã fuerit in ea pauci/
tas inflatiõis valde admistra infrãtionẽ ⁊ eq̃tio
nẽ cũ potib⁹ ⁊ decoctiõib⁹ epithimatib⁹ ⁊ cibis
⁊ sumanť ea infrãtio ⁊ inflatio sic̃ pira ⁊ mora
feemis ⁊ fabe ⁊ serũ. Et si cã fuerit debilitas cor
poris ꝯfortetur corp⁹ cũ cibis ꝯfortãtibus sicut
sunt alesfidabegi ⁊ ea que preparata sunt in pa
tellis: ⁊ assata: ⁊ ea que prepata sunt in vasis cũ
coopertoriis: ⁊ frumẽtum coctũ vt puls ⁊ oua
sorbilia ⁊ napi ⁊ lac ⁊ butyrũ ⁊ panis sise ⁊ me
dulle fructuuꝫ sicut medulla amigdale ⁊ nucis
medulla ⁊ nucis indice ⁊ fisticorum ⁊ auellanarũ
⁊ alcadra ⁊ q̃ sunt silia istis: ⁊ tãguebil ex seib⁹
⁊ permixta cum cepe ⁊ menta ⁊ porris ⁊ fenu/
greco ⁊ andacoca ⁊ eruca. ¶ Et silr confortenť
corpus cũ balneationibus necessariis ⁊ inun/
ctionibus cõfortantibus vt est oleum de lilio ⁊
oleum de ben. ¶ Et si necessaria est supflua ca
lefactio ponanť in eis muscus ⁊ castoreũ ⁊ alia.
¶ Qđ si causa fuerit frigus membrorum sperma/
tis cureť cum medicinis calefacientibus q̃s di
cemus: ⁊ cũ vnctionibus abstergendo factis ca
lefacientibus. ¶ Et si fuerit cã cũ hoc siccitas
adiuuetur cũ humectãtibus calidis ex illis que
comeduntť. ¶ Et si causa fuerit calor mẽbrorũ
spermatis cũ superfluitate cõfert omne infrigi/
datiuum humectatiuũ cũ equalitate sicut ser uꝫ
vaccinũ ⁊ lac i quo decocta est porulaca. ¶ Et
si fuerit siccitas tunc humectatio equalis cũ bal
neationibus ⁊ vitellis ouorum sorbilium ⁊ la/
cte dulci decocto. Et quãdoq̃ ponitur in ipso
quinta eius de tereniabin ⁊ cibis preparatis vt
alesfidabegi ⁊ humectatione cum oleis frigidis
vsq̃ ad oleum de lactucis et cucurbita. ¶ Et si
causa fuerit siccitas humectetur corpus cum ci
bis ⁊ gñibus lactis ⁊ balneationib⁹ ⁊ vino sub
tili ⁊ sorbitionib⁹ leuib⁹ ⁊ granis ⁊ aqua cucur.
⁊ ocio. ¶ Et si fuerit frigus neruorum virge ⁊ eo
rum mollificatio curetur cum cura que est mol
lificationis et frigoris: sicut que dicta sunt in. c.
vesice. ¶ Et opꝫ vt deuiteť coitus post cñones
⁊ laborẽ ⁊ ligationem vulnerũ. Illud. n. debili/
tat. ¶ Et coit⁹ frequens plim⁹. Qđ si illđ acci/
dat et retineatur timendo. multitudo nãq̃ coit⁹
quandoq̃ abscindit coitum: ⁊ deuitet satietatẽ
nauseatiuam. Qđ si accidat alleuietur cibus
⁊ fiat digestio bona sit ⁊ confortetur stomacus.
¶ Et oportet vt minoretur potus aque: multi/
tudo enim potus aque est res nocibilior. Et de
uitet omne resolutiuum vẽtositatis exiccatiuũ
calore suo sicut rutha ⁊ sansucus ⁊ harmel ⁊ al
marmacora ⁊ cyminum: ⁊ se. agnicasti. Et om/
ne exiccatiuum cũ frigiditate sicut lentes ⁊ xilo
caracte ⁊ miliuꝫ ⁊ acetosa ⁊ stiptica ppter exic/
cationem suã. ¶ Et omne infrigidatiuum ve/
hemẽtis infrigidationis sicut narcotica ⁊ sicut
camphora ⁊ psiliũ ⁊ nenufar ⁊ rose: lꝫ in semi/
ne papaueris sit parũ stupefactiõis: tamen eius
pinguedo ⁊ qđ ipsam commouet ventositatem
succurrit ei: ⁊ additur super ipsum. ¶ Et opor/
tet vt deuitetur coitus menstruate: ⁊ coitus ve
tule ⁊ egre ⁊ coitus illius que nondum perue/
nit ad etatem in qua est mulier ⁊ coitus illi⁹ que
nõ nuper coiuit ⁊ coitus virginis. Totum enim
illud debilitat virtutẽ membrorum coitus proprie.
¶ Et oportet vt referãtur ei proposita coeun/
tium libri narrati de dispõne coitus: ⁊ figuris
ipsius: ⁊ cogitet in eis cum dimissione coitus
omnino etiam vsq̃quo cõfortetur ⁊ approxi/
met istis deficiens a coitu ppter dimissionem ⁊
afflictionẽ aĩe. ¶ Et opꝫ quidẽ vt isti gradatĩ
perueniant ad eũ ⁊ vtanť vnctionibus ⁊ fricatio
nibus q̃s dicemus: ⁊ corã ipsis fiat rememora/
tio causarum coitus: ⁊ referanť que ꝯtinuãtur
eis: ⁊ respiciãt ad coitũ aĩaliuꝫ. ¶ Regiminis
vero appropriati nõi coitus plim est tendens ad
calefactionem ⁊ humectationẽ ⁊ inflationeꝫ ⁊
calefactionem dorsi ⁊ renum cum eis que illud
efficiunt ex vaporationibus et inunctionib⁹: si/
cut oleũ de ben ⁊ oleũ de granis cotti inunctũ
abstergendo. ¶ Ea vero que sumuntur appro/
priato nomine q̃ ipsa valentia sint ad coitum
sunt medicine conferentes frigori virge inun/
cte ⁊ bibite et medicine in quibus est inflatio in
digestione secunda ⁊ tertia ⁊ earum inflatio est
cum humiditate extranea cũ quo inflãt. ¶ Et
medicine que agunt cũ ppietate ⁊ cibi ex qui/
bus generatur sanguis calidus ⁊ hũidus abũ/
dans et in eis cum hoc sunt inflatio et viscosi/
tas et spissitudo sicut cicer et fasceoli et cibi quos
dicaꝫ. ¶ Et melior administratio eorum est vt
fit post balneum humidum et inunctioneꝫ cum
oleo sambacino et de lilio et narcissino aut simi
libus. ¶ Et sorbeant oua sorbilia ante cibum
puluerizatio desuper sale stinci: aut que sunt si/
cut ipse. ¶ Cumq̃ comedit cibos ad coitum
bibat post illud vinum odoriferuꝫ parumper:
deinde pergat ad lectum suum et abluat pedes
suos aqua calida et vtatur vnctionibus et ab/
stersionibus cum inunctione. ¶ Et nos dice/
mus nunc has medicinas et cibos et procede/
mus etiam ad loca eorum in eis que ꝯueniunt
diuisionibus debilitatis coitus. ¶ Et scias q̃

plurimū sustentationis est ꝓpter cibos ⁊ ex eis ꝓuenit exuberatio materiei ⁊ viuificatio virtutis. ¶ Et opꝫ vt ꝯsideret ille qui in coitu est cupidus cū multū vtitur medicinis ad coitū corpus suū: ꝙ si videat febrē ⁊ inflāmationē ⁊ repletionē abbreuiet ⁊ tēperet nām: deinde iteret ea q̄ sunt ad coitū. ¶ Et nō oportet vt ad sūmū ꝓueniat in calefaciendo ⁊ perducat ad desiccationē. ¶ Et cū vtiꝫ medicinis ⁊ cibis ad coitū tūc cōsequenter sumat vas terreum plenum vino odorifero.

¶ De medicinis singularib⁹ ad coitum. Cap.xviij.

Semina q̄ sunt, vt semē napi ⁊ caulis ⁊ vrtice ⁊ lupini ⁊ eruca ⁊ alkerua ⁊ baucie et mētastrū hortulanum qđ est mēta. ⁊ semen aspagi ⁊ semen raphani ⁊ semē artemice ⁊ semē melonis ⁊ semē apij ⁊ petroselini ⁊ cordumeni ⁊ secacul ⁊ macropiper ⁊ se. cilbaugue ⁊ sisamum ⁊ semen lini ⁊ grana arasced ⁊ grana de ben ⁊ oleuꝫ eius ⁊ grana alkilkil: ⁊ grana azeli: ⁊ fenugrecum: ⁊ proprie decoctū cum melle: deinde exiccatum. Grana vero sunt sicut cicer ⁊ fabe ⁊ faseoli ⁊ q̄ sunt eis similia. ¶ Cortices autē ⁊ herbe sunt sicut cinamū ⁊ cinamomum ⁊ macis ⁊ alhasce ⁊ talisafar. ¶ Medulle vero sunt sicut grana pinee ⁊ lingua auiuꝫ ⁊ grana viridia ⁊ grana alkilkil ⁊ fistici ⁊ auellane. ¶ Gūmie autem sunt sicut dragagantum ⁊ assa: quoniā inflat valde: nam cum infrigidatus bibit de assa aur.i. cum vino magnificatur eius iuuamentum. ¶ Radices vero ⁊ ligna sūt sicut radices aluf ⁊ been ⁊ zedoaria: ⁊ costus dulcis ⁊ testiculus vulpis. naꝫ ipse est fortis in erectione: ⁊ asparagi ⁊ radix cardi: ⁊ cepe ⁊ proprie assatum: ⁊ squilla assata ⁊ secacul: ⁊ zinzi. ⁊ proprie ambo condita ⁊ galāge piretrum ⁊ radix hascec ⁊ assarum buzeidē ⁊ almulgaꝫ ⁊ hermodactuli ⁊ napi de barbaria: ipsi enim cōmouent sicut caliditas ruthe in corpore toto ⁊ ciperi etiam bibiti ⁊ vncti. ¶ Animalia aūt sunt sicut stellio ⁊ lacertus ⁊ stincus ⁊ proprie radix caude eius: ⁊ eius sumen ⁊ renes ipsius ⁊ sal ipsius. ¶ Sumatur lacertus in diebus veris decoletur ⁊ mundenꝰ viscera eius ⁊ impleantur sale ⁊ suspēdatur in vmbra donec exiccentur. Cūq̄ feceris illud tūc accipe salem eius ⁊ proijce corpus ipsius ⁊ sufficiet tibi de sale eius res parua minus q̄ de sale stinci: ⁊ albubure ⁊ almembesigi ⁊ alkersigi. Et de animalibus aque pisces parui ⁊ fluuiales exiccate cutis. ¶ Et lac camelinū de quo bibaꝰ.xx.diebus omni die quātitas que digeratur ⁊ nō grauet: ⁊ pisces parui fluuiales exiccati ⁊ sit dosis ℥.vij. ⁊ oua piscium ⁊ oua galline: ⁊ ꝓprie oua perdicis ⁊ oua colūbe ⁊ oua paruarū auiuꝫ ⁊ oīa cerebella proprie pulloꝝ ⁊ paruarū auiuꝫ ⁊ anatis ⁊ pulloꝝ ⁊ arietis cū sale. Et de illis que currūt cursu ꝓprietatū est vt sumatur veretrum tauri ⁊ exiccetꝰ: deinde teraꝰ ⁊ puluerizetur de eo res modica super oua sorbilia ⁊ sorbeantur. ¶ Et iterum res mirabilis de animalibus est. Sumatur coagulum filij cameli masculi parui exiccatum ⁊ sumaꝰ de eo ante necessitatē.xij. horis quātitas ciceris dissolutū in duab⁹ tertijs lib. aque ⁊ bibaꝰ ꝙ si ledit abluaꝰ cum aqua frigida. ¶ Et iteruꝫ de melle decocto sumaꝰ aqua mellis absq̄ spēbus ⁊ bibatur cuꝫ oleis ⁊ si est in ea parum croci est bona. ¶ Aque vero sunt sicut aqua ferrea ⁊ vinū nouum antiquū vero subtiliat vaporem ⁊ resoluit eum ⁊ nocet. ¶ De fructibus vero vua dulcis est bona ad coitum ⁊ proprie que recens est: qm̄ replet san. humiditate ⁊ vētositate cuꝫ caliditate ⁊ spissitudine cibi. ¶ Olera vero ⁊ que sunt eis filia est alhasce ⁊ proprie aqua eius cū melle decocto donec fiet vt bucella ⁊ iterū eruca: ⁊ proprie cum bibitur omni mane ex succo eius cū lib. vini puri. Deinde fit cibatio ex eis que cōueniunt qm̄ est presentis iuuamenti. ¶ Medicinarū vero cōpositarum ebibitarum caput est mitridatum. ⁊ ueꝝ diamuschum ei que est ex debilitate cordis. Et iterum tres auꝰ. de electuario de seminib⁹ cum vn.i. aque eruce humide. ¶ Et de eis est medicamen de stinco notum. ¶ Et iterum se. eruce campestris pondus.℥.iij. cum butyro vaccino ⁊ medicamen de hasce: ⁊ medicamen almur dulcis. ⁊ medicamen almeedi. ¶ Et iteruꝫ sal stinci ⁊ semen eruce tritum ⁊ puluerizatū sup vitellum oui. ¶ Et iterum testiculus galli exiccat⁹ cum equali mensura salis stinci cuius dosis fit omni die.℥.ij. ¶ Et iterum semen eruce ⁊ se. raphani ⁊ semen melonis: omniū an̄.pars.i. bibatur cum lacte recēter mulcto. ¶ Et iterū sumātur granoꝝ pini ⁊ se. apij montani: ⁊ fellis masculi cerui ⁊ glutinis alimbat ptes equales cōmisceātur cuꝫ melle ⁊ sumaꝰ de eo auꝰ.i. ¶ Et iterum sumatur secacul ⁊ se. eruce ⁊ hermodactilorum. ⁊ zinzi. ⁊ piperis lōgi omniū an̄.ponde. ℥.ij. lingue auis ⁊ cerebelloꝝ paruarum auiū. ⁊ thuris oium an̄.℥.i. Inuoluaꝰ totū cum oleo de nuce indica ⁊ ꝯficiaꝰ cū melle ⁊ penidijs ⁊ administreꝰ. Et ille qđ in quo supfluet frigus iuuaꝰ valde sumēdo in potu cōfectionē nasturtij cū piretri ⁊ opoponaci pōdere.℥.iij. dissoluaꝰ i vn. decoctiōis sansuci: ⁊ bibaꝰ ueꝝ illud i trib⁹ diebus. ¶ Et iterum zinzi. partes.iij. piperis lōgi pars.i. cōficianꝰ cum melle ⁊ deꝰ de eo auꝰ. i. cū aqua calida. ¶ Et iteꝝ se. aspagi secacul. ℥℥. oium an̄.℥.v. tuderi rubei ⁊ albi amboꝝ an̄.pōdus.℥.ij. been al. ⁊ ru. amboꝝ an̄.℥.iij. se. sule. ⁊ se. raphani ⁊ se. eruce ⁊ se. vrtice omnium an̄.℥. iij. squille assate suminis stinci amborū an̄.℥.ij. lingue auis.℥.ij. zuccari.℥.xl. sitq̄ dosis.℥.iiij. cuꝫ vino tribus diebus ⁊ sit cibus qui est ad coituꝫ. ¶ Et iteruꝫ medicamē de eis que sunt nobis forte: se. asse ⁊ se. eruce: ⁊ alkilkil: ⁊ semē ban

sie ꝛ lingue auis ꝛ cordumeni oium añ p̄t. ʒ. i. ꝛ buzeidẽ ꝛ piperis amboꝝ añ. partes .iij. mu/ sche sextã ptis vni⁹: inoluaꝛ cũ oleo pinee mi/ noris ꝛ ↄficiaꝛ cum melle. ¶ Medicamẽ ve/ hementis ꝯuntis. ℞. mellis anacardi ꝛ mellis apum ꝛ butyri vaccini ptes eq̃les ꝛ feruẽt: de inde bibaꝛ de eo q̃d bibitoꝛ tolerauit in vino: est enim mirabile. ¶ Et de medicinis bonis q̃ non sunt vehemẽtis caliditatis superflue est vt sumanꝛ dactili ꝛ fenugrecũ ꝛ decoquanꝛ do/ nec decocta sint: deinde sumanꝛ dactili ꝛ extra hantur ab eis ossa: deinde exiccenꝛ ꝛ teranꝛ ꝛ conficianꝛ cum melle. Et sit dos eius quantũ est auellana ꝛ bibaꝛ post ipm̃ vinũ. ¶ Et iteꝝ infundanꝛ. ʒ. lib. granoꝝ viridiũ ꝛ lib. i. dacti/ loꝝ que vtraq; sint ↄtrita in duabus lib. lactis ouini: deinde comedaꝛ q̃d ĩfusum est ꝛ bibaꝛ post ipm̃ in lacte duob⁹ diebus. ¶ Et de medi cinis bonis ē ↄfectio de medullis. cui⁹ descri. ℞. amigd. excorticataꝝ fisticoꝝ ꝛ neregil excoꝛ ticatoꝝ ↄtritoꝝ ꝛ amigdalaꝝ pini ꝛ granoꝝ al kalal ꝛ g̃noꝝ alzeli ꝛ granoꝝ viridiũ ptes eq̃/ les neremisch ꝛ pipis longi: ꝛ zinzi. oium añ. ptes. x. ꝛ plus paꝝ teranꝛ oia ꝛ ↄficianꝛ cũ pe/ nidijs: de quo sumaꝛ oĩ die q̃ntũ est ouũ vnũ.

¶ De iunctionib⁹ que abstergẽdo fiũt: ꝛ cli/ steribus ad anum ꝛ pectinẽ ꝛ testiculos ꝛ vir gam ꝛ alugẽ ꝛ que sequunꝛ ea. Cap. xix.

Piretri. ʒ. ʒ. misceanꝛ cũ sambaco bo no. ¶ Et q̃nq; miscẽꝛ cuꝫ eo eufoꝛ bium ꝛ muschus ꝛ inungunꝛ cum eo ꝟga ꝛ alugẽ ꝛ que sequuntur ea. ¶ Aut piretrũ ꝛ q̃ntum est medicinis eius de muscho sumanꝛ ꝛ dissoluaꝛ auꝛ. i. de eis ambo bus simul in vn. i. olei sambacini. ¶ Et iteruꝫ sinapis cũ oleo alrazalri: ꝛ sisr se. vrtice cũ oleo alrazal. i. Et iterum afa cum oleo sambacino est inunctio fortis. Et iterũ se. almezerion cum oleo calido. Et iterũ baurach cũ melle colatoꝛ et fel taurinũ cum melle colato. Et iterũ medi camẽ bonum: sumaꝛ de cepe narcisci tres par/ tes cũ oleo sambacino ꝛ fricatio fiat cũ eo: aut grana nil et piretrũ equaliter sumaꝛ cũ oleo ali quo: aut staphisagria cum oleo calido. ¶ Et iterũ assa cum melle. ¶ Et iterũ lcipeti ipsi cũ rob: et inungaꝛ cum oleo. ¶ Aut sumanꝛ cen/ taurea: et pix et ceratũ cuꝫ oleo de lilio et oleo de l: eri et cera et mastice et cipere: linianꝛ cuꝫ eo ꝟga ꝛ partes eius. Et oia olea predicta in ꝛ. de clysteribus sunt mirabilis iuuamẽti cum administranꝛ iniuncta cũ abstersione: et ꝓpꝛ oleum de granis cotti et oleũ de storace ꝓpꝛ et adeps leonis est vehemẽtis iuuamẽti in h̃.

¶ Unguentum ruffi forte valde. ℞. mirrhe et sulphuris nõ extincti et granoꝝ carthami om nuũ añ. ʒ. ij. piretri amili. ij. piperis nigri grana xxx. cordumeni gra. xx. teranꝛ cũ. ʒ. ij. cepe opti me et si teratur vnũq̃dq; per se erit melius. de/ inde commisceantur cum cerato et teranꝛ do nec fiant in spissitudine mellis: et inungaꝛ cu n eo allzarini et alugẽ. Et assa in virga erectionẽ facit et stimulat: q̃ si timeaꝛ caliditas eius ve/ hemens dissoluatur in oleo vio.

¶ De suppositorijs. Cap. xx.

Fiat suppositoꝛium ex adipe anatis et grana cotti et piretro i oleo de nu ce indica. Et dicitꝛ q̃ si supponatur collyriũ et adipe asini est mirabilis. et iterũ suppositoꝛii ex vnguento picis q̃d di/ ctum est. ¶ Clysteria ꝟo assumunꝛ ex iure ca pitum et pulloꝝ columboꝝ cum vitellis ouo/ rũ. Et testiculi arietum boni sunt q̃n in clyste/ rijs ponunꝛ et est eius iuuamẽtũ in confoꝛtan do cerebrũ et corpus: et si ipsi assiduẽ nates et ea que sunt sicut oleum nucum et sisaminum et butyrũ vaccinum et oleũ de fisticis et de auel/ nis. Et oleum de nuce indica et de almahaleb et oleum de granis cotti est mirabile valde: et calefactis oleum de hascec et oleũ de papaue/ re: et oleum de granis cucurbite et granis me lonis et filia illis. ¶ Clystere ad eos sumatur vnctuositatis capitũ et pulloꝝ columbarũ de/ coctoꝝ cum mugat et buzeidẽ et secacul in fur/ no in nocte decoctiõe valde forti p̃s. i. et pijcia/ tur super eam lactis paro. ʒ. et butyri ptis sexta et olei de nera et olei nucis indice amboꝝ añ. tertiam septime partis: et de adipe renum stin ci ꝛ lacerti etiaꝫ q̃dcũq; p̃sens est et sint sicut semina ↄdicta et fiat cum eo clystere. ¶ Con fectio clysteris. ℞. hascec recẽtis quinta ptis. i. fenugre. pugillus. i. et se. baucie et eruce et seis asparagi et medullã spinalẽ hirci et testiculos eius ↄtritos et cerebrũ ipsius et fundanꝛ desu per due lib. aque et due lib. lactis dulcis: et de/ coquanꝛ donec ingrossẽꝛ: et fiat clystere ex vn. iij. eius cũ vn. i. olei de borin et sepẽꝛ in tribus dieb⁹ et fiat iniectio post ascellationẽ. Clystere aliud sumaꝛ natis et icidaꝛ et ponaꝛ in icisio/ nib⁹ eius põdus. ʒ. ʒ. castoꝛei ↄtriti in q̃b⁹ diui/ daꝛ cũ mẽsura: et ponaꝛ natis sub re grani tri/ bus dieb⁹: deĩde icidaꝛ et liq̃fiat cũ eo q̃d est in eo de castoꝛeo: et sumaꝛ piguedo ei⁹: et refuẽꝛ et sumaꝛ de illa piguedine sacratã et de buty/ ro vaccino vn. ʒ. et de aq̃ poꝛri media sacrata/ ti: et deco. fenugre. media sacratati: et clysterizetur cũ eo vsq; ad tres horas noctis. deinde ite/ reꝛ cũ ē hoꝛa doꝛmiẽdi: et doꝛmiat sup ipm̃ et fiat illud trib⁹ dieb⁹. ¶ Clistẽ forte caput arie tis et tres aut. iiij. testiculoꝛum eius et frustum natis et cicer decoquantur in furno et sumaꝛ aq̃ coꝛuꝫ et vnctuositas ipsoꝝ ẽt post decoctio nem vehementem: et ponaꝛ etiã desuper oleũ de nucibus aut oleum de granis viridib⁹ aut aliquid de adipe stinci: et fiat clystere cum eo et clysteria alia que sũt scripta in antidotario.

¶ De cibis puris. Cap. xxi.

m Elioꝛes cibi sunt qui fiunt ex carne
edi pinguis masculi ⁊ carne ouina ⁊
cicere ⁊ cepe absq; frixione carnis.
Frixio nāq; pꝛohibet ꝯfoꝛtationem
carnis ⁊ multitudinem nutrimenti eius ⁊ al-
muamenem: ⁊ si nō cum alio saltem cum almu
ri sunt bona. ¶ Et silr gallinē ⁊ pulli colūbi-
ni ipinguati: ⁊ pꝛopꝛie aliudebi. ¶ Et oua soꝛ
bilia ꝓpꝛie puluerizata cū cinamomo ⁊ pipere
⁊ galāga ⁊ sale stinci ⁊ oua piscium ⁊ caro piscium
calida. ¶ Et si fuerit illic frig⁹ resiste cum. ꝫ. ⁊
pipe ⁊ macropi. ⁊ cinamomo ⁊ silib⁹. Et cib⁹
de napis ⁊ cib⁹ de caulib⁹ ⁊ cibus de baucijs: ⁊
ꝓpe de baucijs postq̄ bñ decocta ē caro eaꝝ.
Et de illis quib⁹ fit iuuamētum sunt cerebella
paruaꝝ auiū ⁊ butyrū ⁊ lac. Et silr cibus qui
fit de tritico cocto cū multa aq̄ vsq; quo fiat si-
cut puls ⁊ aliudebi ⁊ alkemimec ⁊ rizi cū la-
cte ⁊ caro cū lacte ouino ꝯferūt in secūdis mē
sis coꝝ asparagi ⁊ eruca ⁊ porri ⁊ capita cardo
rum ⁊ mēta ꝓpꝛie. Ipsa enim cōfoꝛtat mēbra
spermatis valde: ⁊ eius vsus foꝛtitudinē facit
super sperma qa foꝛte fit desideriū ⁊ andacoca
⁊ fenugrecum. ¶ Et de ludebi bonis est illud
qd̄ est cū croco ⁊ similia cū lacte ⁊ aqua nucis
indice. ¶ Et quidā dixerūt. ille qui assiduat co
mestionem passerū: ⁊ bibit super eam lac loco
aque sine cessatione est erectus ⁊ multi sperma
tis: ⁊ frigatur cepa cū butyro donec rubea fiat
⁊ dissoluatur in decoctione ⁊ frangant̄ sup eā
oua. ¶ Calefacto autem cōueniūt ea que sunt
sicut lac acetosum ⁊ lac ⁊ pisces assati calidi ⁊
melones ⁊ citroli ⁊ cucumeres ⁊ cucurbita ⁊
fruct⁹ ⁊ olera humida oīa ita q̄ lactuca: ⁊ ita
q̄ semen poꝛtulace addit in spermate ei⁹: ⁊ al-
bumē oui est plurimum iuuamenti etiam mul
tiplicans sperma. ¶ Et cerebella animalium
⁊ medulle eoꝛū ⁊ cancri fluuiales. omnia ista
conferunt eis.

¶ De cibis in quibus est similitudo cum me-
dicinis. Cap. xxij.

d E illis ēvt sumat̄ lactis lb. i. ⁊ ꝓijcia
tur desuper tereniabin pondus. ꝫ. xl.
consuetis lacte: ⁊ decoquant̄ donec
inspissetur ⁊ bibatur quātitas cadi
i. omni die ⁊ est tēperatus calefactis. ¶ Infri
gidatis ṽo est necessariū vt terat̄ eis pōdus. ꝫ.
x. cinamomi vehementer ⁊ misceat̄ cū lib. la-
ctis ⁊ cōquasset̄ ⁊ bibat ex eo cadū vnū in ieiu
nio: aut super cibū loco aque ⁊ nō bibat super
ipsum aquā ⁊ ꝓpꝛie cū est eius cib⁹ ex rimizet
⁊ adipe ouinis: ⁊ qñq; iuuat̄ eo ille in quo sunt
frigus ⁊ siccitas simul. ¶ Et de illis est vt su-
mat̄ butyri vaccini ⁊ lactis vaccini ⁊ olei de fi
sticis decoquant̄ oīa donec remaneat tertia ⁊
bibant̄ de eo in mane coclearia duo cū aliq̄ntu
lo vini. Et iteꝝ penidioꝝ lib. i. succi cepe lib. i.
lactis dulcis lib. i. coquat̄ totū donec ingrosset̄

⁊ inspissetur ⁊ sumat̄ de eo omni die in mane
q̄ntitas. vn. i. Et iteꝝ sumat̄ cicer nigrū magnū
⁊ terat̄ ⁊ infundat̄ in aqua eruce donec irume
scat parūper: deinde exiccet̄ in vmbra: postea
terat̄ cum penidijs ⁊ ꝯficiat̄: ⁊ sit dosis q̄ntitas
nucis in mane ⁊ q̄ntitas auellane ad mãsionē
⁊ bibatur desuper cadus. ¶ Et infundatur in
aq̄ alhascec: ⁊ nutriat̄ in ipsa in sole cū caute-
la incessanter in bibēdo ipsm q̄ñdo exiccat̄: dein-
de excoquat̄ ⁊ reseruet̄ ⁊ fiat ex eo soꝛbitio cū
lacte dulci ⁊ penidijs. ¶ Et iterū sumant̄. iij.
lib. lactis dulcis ⁊ ꝓijciantur in ipso in sole. ß.
lib. tereniabin. ⁊ lib. ß. granoꝛum viridiū eruo-
rū ⁊ bulliāt: deinde manibus ꝯfricent̄ bene ⁊
coletur ⁊ sumatur de eo. ß. lib. ⁊ ꝓijciatur in eo
ß. lib. galange ⁊ bibatur de eo cum quantitate
alistimbꝛe diebus aliquib⁹. est enim mirabile.
¶ Et iterū sumat̄ aqua cepe ⁊ quantū est ipsi
mellis: ⁊ decoquat̄ donec remaneat mel de q̄
bibatur coclearīū. i. aut duo cuꝫ vadit doꝛmitū
cū aqua calida. ¶ Et iterū sumat̄ farina ⁊ mi-
sceatur cū aqua dulci sicut soꝛbitio: deinde ex-
primatur ab eo expꝛessione aliqua ⁊ decoqua-
tur cū lacte plurimo ⁊ addat̄ lacti aqua nucis
indice ⁊ impinguet̄ adipe anatis ⁊ fiat ex ea si
cut illud qd̄ fit de frumento cocto vt puls. Et
iterum vitelli ouoꝝ soꝛbiliū sumant̄ ⁊ pulueri
zent̄ desup alrit ⁊ sal stinci ⁊ sunt foꝛtes ⁊ ꝓpꝛie
post balneationem. ¶ Et fiat fricatio cū sam
bacino de lilio. ¶ Et iteꝝ sumant̄ vitelli ouoꝝ
⁊ cepe ⁊ napi ⁊ cōquassent̄ adinuicē lꝫ vt sint
cū albugine sua: deide ponat̄ q̄ntū est q̄rta eoꝝ
de succo cepe ꝯtrite ⁊ fiāt soꝛbitiōes ⁊ soꝛbeāt̄
cū aliquo de salib⁹ ⁊ seibus ꝓdictis. ¶ Et iterū
sumātur bautie ⁊ cepe ⁊ napi ⁊ in minutas re
ducant̄ p̄tes ⁊ decoquant̄ cum fabis ⁊ ciceri-
bus ⁊ melle cū carne molli bona ⁊ puluerizen
tur seminib⁹ calidis. ¶ Et iterū sumant̄ fabe
⁊ cicer ⁊ faseoli ⁊ infundant̄ in aq̄: deinde inci
datur caro ouina sicut p̄epat̄ alteingi: ⁊ fiat
de costernendo oꝛdo vnus de cepis ⁊ granis
⁊ oꝛdo alius puluerizetur super vnūquēq; oꝛ-
dinē sal stinci ⁊ parū alrit ⁊ parum cinamomi
⁊ gariofi. plnt: postea spargēdo cerebella par
uarū auiuꝫ ⁊ colūbaꝝ fiat oꝛdo ali⁹: ⁊ fiat silr
⁊ sit oꝛdo grossioꝛ oꝛdine carnis permixte: de-
inde effundat̄ desuper aqua bautie sola: aut ali
quid aque que sumitur cum aqua eius. ¶ Et
iterū sumatur cerebella. xxx. paruarū auium ⁊
ꝓijciant̄ in sacraian de nitro vt decurrat aquo
sitas eius ⁊ fiat taliter q̄ conficiatur ⁊ ꝓijcia
tur desuper quantū ipsa sunt de adipe renū co
p̄arū hoꝛa qua decollant̄: ⁊ seminent̄ cum pi
pere ⁊ gariofi. ⁊ zinzi. ⁊ fiāt inde pillule vt auel
lane ⁊ comedat de eis vnam post aliam in dis
positione q̄ vult coire. ¶ Confectio bona q̄ ex
nobis est: sumat̄ de cerebellis passerum ⁊ colū
barum. xxx. nu. ⁊ de vitellis ouoꝝ passerū. xx.

nu. ⁊ vitellis ouorum galline .xij. ⁊ de aqua car
nis ouine troe bene decocte ⁊ expresse ⁊ de aq̄
cepe expresse vn. iij. ⁊ de aqua bauие vn. v. ⁊ de
sale ⁊ spēbus que cibis ad ꝯdiendū admisceaꝰ
quātū necesse est: ⁊ de butyro pōdus. ʒ. l. sumat
de ea ⁊ comedat ⁊ bibat desup cum masticata
est vinū forte odoriferū ad dulcedinē declue.
¶ Modus ꝯfectionis sisamoꝝ eis: sumaꝰ pi
nearum munda arū pxes due ⁊ se. eruce ⁊ se.
melonū. añ. pars. i. ⁊ bulliantur cum butyro ⁊
ꝓijciaꝰ desup parū piperis ⁊ cinamomi: ⁊ de
inde ꝓijciatur desup de melle quātū sufficit: ⁊
fiant inde sisami. ¶ Aliter: sumaꝰ cicer ⁊ īfun
datur in aqua aut in aq̄ eruce: aut in aqua alba
scec donec inflettur: deinde frigaꝰ cum butyro
vaccino leuiter ita vt non aduraꝰ: ⁊ de granis
pini minoris quātū est ipm ⁊ ꝓijciaꝰ desuper
mel ⁊ sumaꝰ aqua ⁊ ꝯficiaꝰ ⁊ misceaꝰ cū pau
co mastice ⁊ cinamomo ⁊ deponaꝰ ab igne ⁊
incidaꝰ incisione sisamoꝝ. ¶ Aliter ingrossetꝰ
mel in decoquendo ⁊ sternantꝰ desup grana pi
ni maioris ⁊ semen bauие ⁊ piper longū ⁊ se
cacul ⁊ cinamomū ⁊ semen eruce: ⁊ fiat ex eis
eliū. qꝫ si horribile sit ei semē eruce ⁊ eruca po
nantꝰ loco eius grana. vi. viridia ⁊ parū musci.

¶ De potu dulci eorum. Cap. xxiij.

Potus dulces sunt illi qui fiunt de
p passis vere dulcedinis: ⁊ illi in qbus
est grossitudo aliqua oēs ꝯueniunt
eis. ¶ Confectio potus ad eos cō
uenientis ipis. Sumantꝰ eruca ⁊ napi ⁊ ficus
⁊ decoquantꝰ cum aqua ⁊ coletꝰ aqua eorum:
⁊ sumat infusio passularū decoctarum colata ⁊
seruetꝰ oia fm equalitatē ⁊ augmētetꝰ dulcedo
eius cum penidijs ⁊ fiat inde vinum ⁊ dimit
tatur donec finem consequatur.

¶ Potus alius noster. Cap. xxiiij.

Sumaꝰ albascec ⁊ eruca ⁊ bauие ⁊
s napi ⁊ decoquantꝰ in aqua vehemē
ter ⁊ coletur aqua eorum ⁊ ponatur
in vnaquaqꝫ pte aque sexta pars pe
nidioꝝ zuccari rubei quarta: ⁊ sexta ficuum ⁊
medietas ⁊ sexta partis passularum tarsi bone
dulcedinis: ⁊ sexta septime nucis indice cōtri
te ⁊ fiat inde vinū de passis donec ad finē per
ueniat. ¶ Aliud nr̄m: sumaꝰ succus vue ⁊ po
natur in omni parte. x. minaruꝫ eius tertia mi
na de hac medicina. Seminis eruce ⁊ se. bau
ие ⁊ naporum ⁊ buzeidē ⁊ se. asparagi ⁊ lingue
auis ⁊ granorum alkelkel ⁊ naporum barbaro
rum ⁊ vtriusqꝫ been oium partes equales terā
tur ⁊ ponantꝰ in pāno ⁊ ligentꝰ in eo molliter ⁊
ponantꝰ cum succo i vase ⁊ moueantꝰ omni ho
ra. ¶ Potus alius: decoquantꝰ bauие ⁊ ficus
in aqua plurima ⁊ colentꝰ: decoquantꝰ in aqua
coꝝ passe enucleate ⁊ coletꝰ ⁊ ꝓijciantꝰ desup pe
nidij ⁊ dimittaꝰ donec ferueat. ¶ Et aqua fer
rea: ⁊ aq̄ in qua extinguitꝰ ferrū est ꝯfortatiua.

¶ De multitudine desiderij. Cap. xxv.

Multitudo desiderij qñ est cum forti
m tudine corporis ⁊ sanguinitate ⁊ sa
nitate cōplōnis ⁊ adolescentia eta
tis ⁊ potentia sup coitum absqꝫ suc
cessione debilitatis non est necū vt occupatio
fit in regie eius: ⁊ fractiōe ipsius. Fractio nāqꝫ
eius afferit cōplōnē ⁊ destruit virtutē pp vehe
mentiā sui nocumēti. ¶ Et scias qꝫ gñatio sp
matis ꝯfortat corpus ⁊ cor. Et paritas gñatio
nis eius corrūpit colorē ⁊ debilitat memoriaꝫ
⁊ intellectū. ¶ Qō si aduenіat ei raritas cor
poris ⁊ facilitas sudoris ⁊ vtantꝰ exercitio pre
parationis ⁊ balneentꝰ si eis pose est cum aqua
frā confert eis. ⁊ non opꝫ vt frangaꝰ de deside
rio aliqd nisi de illo qui ē pp supfluitatē reple
tionis ex caliditate ⁊ hūiditate: tēpaꝰ. n. cū eūo
ne. ¶ In illa aūt cuius cā est aut acuitas sper
matis: aut eius multitudo cū debilitate corpis
pp fortitudinē vasorū spmatis: ⁊ qꝛ attrahunt
mām spmatis ad se q̄uis sit in corpe idigētia
virtutis sicut accit vt creentꝰ q̄dā mēbra fortio
ra alijs: succedit ei inde leuitas: aut pp pruritū
eius ⁊ borbor in vasis spmatis. Et sicut accidit
mulieribus pruritus in ore matricis. quare nō
qescit in eis desideriū coitus: ⁊ pp fortitudinē
inflāmatōis: ⁊ pp hoc qñqꝫ accit ex rugitu qui
nō facit dolorē coartatio vehemēs ⁊ fit fortis
erectio hñtiū mediā. ¶ Et viroꝝ qō desideriū
forte fit i regiōibus ⁊ aerib° ⁊ tpibus friis ppea
qꝫ aggregaꝰ illō ex virtutib° coꝝ. ⁊ dispō mulie
rū ē c̄trio ppea qꝫ aspgit illud de ꝯtutib° coꝝ
ꝯgelatis ⁊ de illis caꝝ q̄ sunt frē valde. ¶ Et
dormire sup dorsum est de faciētib° erectionē.

¶ De signis. Cap. xxvi.

Signū sanitatis corpis ⁊ signū replō
s nis nō sunt tibi occulta. ¶ Et signū
acuitatis spmatis est qꝫ egreditꝰ ve
lociter cum acuitate ⁊ adustiōe ⁊ fa
cit accidere in vrina adustionē ⁊ sequitꝰ ipm de
bilitas. ¶ Et signū multitudinis spermatis so
lius est vt non sit in corpore de dispōnibus vir
tutis ⁊ multitudinis sau. aliqd de quo fit curā
dum ⁊ forsasse est cum ea debilitas. veritū sp
ma multiplicatur ⁊ pollutio fit frequens: ⁊ qō
egreditꝰ est plūs ⁊ debilitat corpus. ¶ Signū
pruritus est vt coitus addat in desiderio: ⁊ qua
doqꝫ est desiderium plurimum ⁊ sequitur coi
tum dolor. ¶ Et signum inflationis est vehe
mentia erectiōis ⁊ antecessio accessionis infla
tiuorum: ⁊ complexio melancolica.

¶ De curis. Cap. xxvij.

Illius que est a repletione calida cu
i ratio est flobotomia ⁊ alleuiatio ci
bi ⁊ assumptio infrigidantium.
¶ Et illius que est a repletione hu
mida curatio est quod repellit eam ex calidis
exiccantibus species cū medicinis ad coitū vt

et ueniant medicine ad vasa. ¶ Et illius que
est ex acuitate spermatis curatio est equatio hu
moꝝ et ipsoꝝ infrãtio per acceptionẽ eorũ que
sunt sicut lactuca et portulaca et semen earum et
endiuia et cucurbita et cucumeres et fructus et
coriandrũ humidũ. ¶ Et emplastratio cũ eis
que sunt sicut nenufar et muscus et cerata facta
ex oleis frig: et cum succo cãne humide et cam
phora bibita et linita. ¶ Et administratio la
mine plũbi sup dorsum et potus aque frigide.
Et dormire sup stratũ lineum et que sissanẽ ei.
¶ Et cibi de lentibus et portulaca. ¶ Et illius
que est ex multitudine ḡnatiõis spermatis cu
ratio ẽ est infrãtio vasoꝝ spermatis cum infrã
tiuis que diximus. ¶ Et illius que est ex forti
tudine pruritus et bothoꝛ curatio est flõmia et
eductio mãci calide solutõe ventris et equatio
cõplõnis. et epithimata infrãntia ꝑdicta et for
tasse indiget narcoticis: et epithimata cum eis
que sunt sicut iusqamũ al. et folia iusqami ni. et
infusio in aqua frã valde. ¶ Et illius que est ex
inflatiuis curatio sunt infrãntia cuꝫ est calitas
vehemens donec extinguat calitas inflatiua et
exiccatiua cum fortitudine: et resolutiua ventro
sitatũ si est cum fritate vehementi. ¶ Et eũs co
lere nigre eorum: si sunt melancolici.

¶ De exiccatiuis frig spmatis. Cap. xxviij.

Lentes et aqua earũ et ꝑprie decocta
rum cum seie canabis lꝫ semen cana
bis sit calñ et nenufar: et coriandruꝫ
et semen portulace et succus cãne hu
mide: et aqua lactis de quo ext'ũ est butyrũ ve
hementis acetositatis: et farina glandiũ et acetũ
et se. canabis et se. lactuce. Et fortasse abscindit
sperma qñ multũ vtiẽ aliqs eo. et ex oleis: oleũ
eius minorat sperma et emplastratio cum sub
stiatiuis et herba iusqami ni. et iusqami al. et re
liqua que ponuñ sup testiculos et anũ: et simili
ter melones cum cerusa abluta et plũbo adu
sto et chimolea et aceto. ¶ Et iterũ cõpositũ in
frãtiuũ: semen lactuce et se. iusqami albi et se. ci
troli et se. endiuie et psilij non triti et coriandri
siccũ et nenufar exiccatũ: terant oia nisi psiliũ et
fiat ex eis suffuf. ¶ Et de eis que experti sunt
experimentatores est qꝫ incessus nudis pedi
bus deijcit desiderium coitus.

¶ De exiccatiuis spmatis calis. Cap. xxix.

Aleũ torrefactũ et non torrefactũ et
se. rute: et se. agnicasti et calamentũ et
euforbiũ et andacocha myrrha al. et
cyminũ. ¶ Et de cõpositis diacimi
nium est exiccatiuũ spermatis valde: et si ille qui
est calefactus sumat ipsum in potu cum aceto.
¶ Cõpositũ aliud pinearũ excorticatarũ fri
carũ et bdellij amboꝝ. añ. ℨ. x. balaustiarũ et ro.
amboꝝ. añ. ℨ. v. se. ruthe. ℨ. vij. se. agnicasti. ℨ. v. te
rant et cribellent: et iteũs i pineis ẽ est relique
medicine et frigunt vt frangat de fortitudine
earum quã hñt sup coitũ. ¶ Et iterũ aneti pō
dus. ℨ. iij. se. lactuce et se. portulace amboꝝ. añ.
ℨ. iiij. bibat cum aqua lentiũ. ¶ Et iterũ se. ru
the et castorei et se. iusqami al. oium pres equa
les: cuius dosis sit. ℨ. i. cum vino cõmixto. ¶ Et
iterũ se. ruthe anisi amboꝝ. añ. ℨ. i. castorei iusqa
mi al. amboꝝ. añ. ℨ. ij. ro. rũ. et balaustiarũ am
boꝝ. añ. ℨ. iij. terant et cribellent et sit dosis. ℨ. ij.
cum aqua frã: aut vino pmixto. ¶ Et iterũ ra
dicis lilij pondus. ℨ. ij. se. ruthe. ℨ. iij. balaustiaꝝ
ℨ. v. sumat de eo põdus. ℨ. ij. cũ oxymelle. et iteꝝ
se. lactuce. ℨ. iij. ʒ. se. ruthe. ℨ. ij. balaustiarũ pon
dus. ℨ. ij. se. agnicasti. ℨ. i. et est dosis vna. ¶ Et
iterũ: cõpositũ calñ radicis cãne sicce et ozimi
montani et myrrhe oiũ. añ. ℨ. ij. euforbij. ℨ. ʒ. se.
ruthe et balaustie et agnicasti et saxifici et aggre
gent oia: et sit dosis eius pondus. ℨ. i. ¶ Et ite
rum: radicis plante noĩate testiculis canis et se.
canabis cãpestris amboꝝ. añ. aur. viij. se. agni
casti torrefacti aur. ij. seis caulis aque aur. i. et sit
dosis qd̄ bibitur de toto aur. i. cum vino nigro
stiptico quod iam permiscuit aqua.

¶ De multitudie exuberatõis spmatis et hu
moris q ẽ añ vrinã et q egredit post. Ca. xxx.

Causa in hoc aut est in spermate: aut
in vasis spermatis: aut i rẽibus: aut
in lacertis conseruantibus ipsuꝫ aut
in principijs. ¶ Et causa que est in
spermate: aut est multitudo eius propter pau
citatem coitus et multitudinem acceptionis ge
nerãtiũ sperma: qñ multiplicat: et grauantur
eo vasa spermatis: indigent motu expellente
ipm ex vasis cũ applicatõe sua sup ipm et ꝑdu
ci illud ad aptiones meatus qui est expellens
superfluitatẽ. ¶ Aut pp suã tenuitatẽ: quare resu
dat sicut resudat omne tenue: aut pp suã acuita
tem et mordicationẽ quare mordicat et est ne
cessariũ nãe expellere ipm. ¶ Et cã que est in
vasis spermatis: aut est debilitas retentiue pp
maliciã cõplõnis: aut pp vehementiã virtutis
expulsiue: aut pp egritudinẽ officialẽ ex spas
mo: aut tetano que necio facit motus ex neo sꝫ
quare mouet expulsiua pp illud et expellit sper
ma sicut ipsa expellit nociuũ aliqd quẽadmo
dum accit vomitus cum aliqd nocet stõ et apud
alterationẽ cibi. ¶ Et ad vltimũ spasmus ipse
est pressor et expressor et eijciens. ¶ Et scias qꝫ
spasmus mẽbri spmatis est solutiuus. et spas
mus lacerti ani est retentiuus: qñ lacertus ani
est creatus ad retinendũ et ille ad exprimendũ.
¶ Aut est mollificatio in eis: quare non retine
tur pp dilatationẽ accñtẽ in meatibus. ¶ Cã
vero in lacertis ꝯfortatiuis est spasmus iteruꝫ et
mollificatio. ¶ Sed cã in renibus ẽ qñ qñqꝫ
accit adipi eoꝝ liquefactio ex vehementia desi
derij coitus aut multitudine coitus quare egre
ditur ex coeuntibus post vrinã ẽ ex ea res plu
rima pendens in panno: et est mala destruens
virtutem

virtutē ⁊ corpus. ¶ Cā aūt ī n principijs est sicut si multiplicet̄ cogitatio in coitu ⁊ auditus suoꝝ verboꝝ: aut accidat ei qui desiderat in nā coitū silem illi: quare mouent̄ ad opōnē suā aliquo mō motu debili ⁊ emittit humorē añ vrinā: aut forti ⁊ descendit sperma. ¶ Et accidit qñq₃ mulieribus emissio humoris plurimi ante vrinam propter mollificationem oris matricis ⁊ debilitatem vasorum spermatis carū eius propter has causas predictas.

¶ De signis. Cap. xxxi.

l Llam in qua est cā spermatis multitudo non sequit̄ debilitas ⁊ diminutio cum multitudine coitus: nisi sit corpus debile ⁊ vasa spermatis fortia: tunc. n. sig. illud multitudo eius qd̄ egredit̄ ⁊ eius qualitas cum debilitate adueniente corpori ex eo. ¶ Et illā que est pp̄ tenuitatē eius significat tenuitas spermatis cum pūna. ¶ Et illa que est pp̄ acuitatem ⁊ mordicationē eius sentit̄ ipsa egressione. ¶ Et qñq₃ est cum ea ardor vrine ⁊ est color eius ad citrinitatē declinis: ⁊ signt ipsam cāe p̄terite ex cibis ⁊ motibus. ¶ Et illius que cā debilitatis in instr̄is ⁊ in virtute sua retentiua signū est q᷑ descendit sine erectione: ⁊ silr̄ si est illic mollificatio. ¶ Et cum illa que est ex spasmo est erectio: ⁊ similiter est illa q̇ est ex vehemētia virtutis expulsiue. ¶ Amplius mollificatiōi ⁊ spasmo ad sūt sig.

¶ De cura. Cap. xxxij.

m Inorētur cibus ⁊ fiat eūs ⁊ administrentur ea que diximus de illis que exiccant sperma ⁊ minorant ipm: ⁊ que diximus de illis que tēpant adustionē. ¶ Et iam diximus curā spasmi ⁊ mollificatōis ⁊ tu sciuisti eam. ¶ Equatio autē tenuitatis est cum eis in q̄bus est stipticitas ⁊ calefactio pmixtis cum exiccatiuis ⁊ iam sciuisti ea: ⁊ cibis ingrossatiuis sicut sunt pultes ⁊ triticū decoctū vt puls. ¶ Confortatio aūt retentiue fit cum facientibus stipticitatē que tu iam sciuisti potando ⁊ liniēdo. ¶ Virtutis vero expulsiue sedatio fit cum infrīgidātibus ⁊ stupefacientibus pariter. ¶ Et menta qdē est pharmacū nobile in ingrossando sperma ⁊ ꝯfortando vasa eius ad retinendū ipm. ¶ Et in libris quorūdā sunt cōposita retinētia exuberationē: sed timeo ex plurimis eoꝝ q᷑ addāt in spmate.

¶ De multitudine pollutionis. Cap. xxxiij.

c Ause eius sunt cāe exuberatōis ⁊ motus spermatis ⁊ qñq₃ non mouet̄ nisi apud somnū ⁊ p̄pue cum dormit aliqs supra ceruicē ⁊ fm modū quē iam peregimus de cā eius. ¶ Et eius cura est illa cura: ⁊ stricture lamine plumbi super dorsum est ipressio magna: veꝝ qñq₃ nocet renib⁹: q̄re oꝫ vt attēdat̄ hoc in eo iteꝝ: ⁊ silr̄ in lecto infrīgidātia ac dormire sup folia salicis ⁊ lilia.

¶ De paucitate spermatis ⁊ exitu eius filoso. Cap. xxxiiij.

f It pp̄ cās que ꝯrie sūt causis exuberatōis: ⁊ multiplicat̄ in laborantib⁹ ⁊ excitantibus. ¶ Et curatio ei⁹ est curatio paucitatis coitus: ⁊ cura exitus filosi est illud qd̄ humectat.

¶ De regie ei⁹ quē ledit coit⁹. Cap. xxxv.

o Portet vt hmōi hō pueniat ad confortandū stōm suū: ⁊ ad hoc vt eius digō bona fiat cum eis que bibuntur. ⁊ epithimantibus ⁊ emplis p̄dictis in. c. stōi vt ꝯtingat per id succursus debilitatis accñtus p̄ id qd̄ euenit ex coitu pp̄ necessitatē. ⁊ cū medicis que sunt ad cor vtiles. ¶ Et administrent̄ sup mēbra coitus eius viri medicine infrīgidātes minorātes sperma ⁊ de illis q̄s dicemus. ⁊ bibant infrīgidātia ꝯtra spmati. ¶ Et administrent̄ in stratibus ⁊ in vnctionibus ea que faciunt hīitibus p̄tiapismū. ⁊ dimittāt oīs que gñant sperma. ⁊ assiduent exercitū supioꝝ ptiū corpoꝝ suoꝝ sicut est peussio aliarab ⁊ sanguet ⁊ eleuatio lapidis. ¶ Et oꝫ vt gradatim perueniant in minoratiōe coitus. ⁊ qñ coeunt in p̄ncipio noctis dimittant ipm vno die aut duobus diebus vsq₃ ad horā somni noctis añ ipꝫ aut post ipm: ⁊ rectificent cibū in eo qd̄ est iter illud ⁊ dormiant post coitū: deinde gradatim perueniant ad dimittendū numerū dierū quoꝝ plm̄ fit per occupationē in ludicris. ¶ Et de cibis eoꝝ qui succurrunt ipsoꝝ debilitatibus est panis bonus mundus infusus in vino bono.

¶ De regie ei⁹ q plimo vtit̄ coitu ⁊ nocet̄ eo ⁊ debilitat ipm: aut ledit̄ visus ⁊ sensus ei⁹ ⁊ caput: aut neruus accit ei tremor. Cap. xxxvi.

o Portet vt administrent̄ calefactio ⁊ humectatio cum cibis bonis quorum paucū nutrit plm̄: ⁊ cuꝫ balneationibus. ⁊ aromaticis ⁊ regie: ⁊ facere vt ipsi dormiant ⁊ quiescant. ⁊ letari in ludis q letificant. ¶ Et lac qdē ouinū ⁊ vaccinū est vehementius iuuamenti ad ꝯfortandū cum sumit̄ de eo in ieiunio: ⁊ cum quātitate qua digerat̄ ⁊ dormiat sup ipm. ¶ Et oꝫ vt administret̄ exercitiū p̄paratōis. ¶ Et qñ administratur mitridatū ⁊ diamuschū cum supfluitate in humectatōe viuificat. ¶ Qd̄ si appareat debilitas visus tunc cā eius est cerebrū: quare oꝫ vt assiduet iniunctionē capitis sui cū eis que sunt sicut oleū vio. ⁊ fiat caput purgiū cū eo: aut distilletur in aurē ⁊ vrat̄ introitu aque dulcis ⁊ aperiat visum suū in ea. ¶ Si aūt accidat tremor ex ea tūc si mā fuerit plurima hūida soluatur cū eis que sunt sicut pulpa collog̃tide: aut cucumere asinino ⁊ centaurea: ⁊ post illud curet̄ virga cū vnguētibus fortibus in q̄bus sunt muschū ⁊ ambra ⁊ been cū oleo de costo. ⁊ nardino ⁊ de lilio ⁊ oleo de ciperis ⁊ almahaleb ⁊

oleo de sauina τ omni oleo calido in quo est
stipticitas. ¶ Et si non fuerit mā cureꝰ cū vn-
guētis tremoris. ¶ Et qñ accit ei post ipsum
tremor: sumat in potu opoponacū in aqua san
suci τ cassiefistule fm quātitatē quaȝ tolerat. τ
aque sansuci sit quantitas vn.i.

¶ De multitudine erectionis absq; deside-
rio τ de priapismo. Cap.xxxvij.

Ausa ꝓpinqua multitudinis tensio
c nis virge vt chorda est multitudo
ventositatis grosse in ptibus mēbro
rū coitus. ¶ Aut.n.ē multitudo hu
ius cāe ventose in ipso neruo ↄcauo: aut est su
pueniēs eis ex arterijs aut vasis spermatis: aut
sunt due res simul. ¶ Et mā qdē huius vento
sitatis est humiditas plurima. τ efficiens ipsaȝ
est calitas pauca. τ hec mā: aut est resudans fi
xa in vasis spermatis τ in eo vbi gñaꝰ: aut non
resudans. ¶ Qualitercūq; igiꝰ sit si ꝓhendiꝰ
hec ventositas τ virtus eius: tunc aut est pp stri
gus ei⁹: aut pp ipsius grossitudinē. ¶ Et qñq;
adiuuat mālē cām τ efficientē τ cās instrales.
Vbi gr̃a. vt sit in cute virge τ que sequunꝰ ipaȝ
spissitudo ꝓhibens resolōnē: aut est dilatatio
orificioꝝ venarū venientiū ad eam sicut accit ei
cuius coitus plimus sit vehemēs τ ei q dimit
tit coitū ad tpo quare moueꝰ in ea spma τ ven-
tositas cum fortitudine: τ qñq; puenit ad pria
pismū. ¶ Et qñq; adiuuant oīa illa cāe prece
dentes: aut ex cibis calis acutis aut inflatiuis
sicut sunt cicer τ vua τ vitellus oui τ illa q̄ ag-
gregant vtrāq; rem sicut eruca. ¶ Et illud cui
inest ꝓprietas gñandi spma sicut vinuȝ nouū.
¶ Aut ex dispōnibus τ figuris sicut est multi
tudo dormitōis sup collū: quare liqfaciēdo cō
uertiꝰ spma in ventositate. ¶ Aut strictura an-
charū cū cingulis de corigijs: aut instinis: qua
re dilataꝰ orificia venarū. ¶ Priapismus ve
ro ē si ↄforteꝰ aliqua harū cāꝝ τ forsan fiat ere
ctio τ remaneat τ tēdaꝰ virga vt chorda quā-
uis nō sit desiderium τ necessitas τ post perfe-
ctionē necessitatis: τ qñq; incipit magnificari
τ augmentari aut ꝓlongari pp illud qȯ effun-
diꝰ ad ipsam de materijs pluribus. ¶ Et plīn
cāꝝ eius est amor τ hoc nomē pmutaꝰ ad hāc
egritudinē ex forma formatiōis erecte vge q̄
ludunt qdam. ¶ Et hoc accīs cum nō curaꝰ
fortasse puenit ad retantū vasoꝝ spermatis: τ ac
cidit apa calīn cum eo τ interficit.

¶ De signis. Cap.xxxviij.

Ista sup plima signa que numera-
i uimus cū tua reuersione ad illud qȯ
accepisti vsq; ad hunc finē ex princi
pijs. ¶ Et scias q̄ si fuerit vētositas
gñata in istis in ipsa virga erit illic tremor vir
ge antecedens plīn: τ si non fuerit ita: tūc cā in
ipso est propter virgam ad quam iam peruenit
ex arterijs san. vasorum spermatis.

¶ De cura. Cap.xxxix.

Uratio tensionis vt chorde assidua
c est administratio eoꝝ que dicemus
de ꝓhibentibus inflatonē et ebibi-
tis τ epithimantibus. ¶ Canon do
curationis priapismis est ēio cū vomitu τ flō-
mia absq; ventris solōne oīno pp ea q̄ timetur
q̄ ventris solō descendere faciat mām desuper.
¶ Et pp illud oȝ vt sit exercitiū mēbroꝝ supe-
rioꝝ ludendo cuȝ malub τ fillous. ¶ Et dimit
tatur coitus nisi pp necessitatē eius ne eueniat
nocumentū aliqȯ ex nocumentis dimissionis
ipsius: deinde infrāno i aqua τ in stratibus ro-
saceis τ de salicibus τ cum epithimatibus τ ce
ratarijs fortis infrātōis pdictis. ¶ Et adminī
streꝰ lamina plūbi sup pectinē τ ebibita infrān
tia τ neuufar τ camphora: τ lactuca excusatio
plurima est. ¶ Et in eo qȯ est inter illa τ post
minorationē māe ventositatis opȝ vt admini-
streꝰ qȯ subtiliet sine calefactōe vehementi sicut
sunt embroce camomelline τ de agnocasto.
¶ Et administrenꝰ tunc ea que sunt sicut vinū
τ se. agnicasti τ silia. postq; diuidiꝰ mā τ bibat
tunc vinū albū tenue. ¶ Et oȝ vt dimittat coi
tū oīno τ cogitationē in eo τ ↄsiderationē ad
illud qȯ mouet desideriū nisi ille cui accit pria
pismus pp dimissionē coitus oīno fm q̄ dixi
mus: tunc.n. cura eius est coitus τ nutriaꝰ cum
eis q̄ sunt sicut lentes τ que currūt cursu eaꝝ τ
nō multū vtaꝰ acetosis: ipsa.n. qñq; inflant.

¶ De alacuoth. Cap.xl.

Lacuoth est ille qui cū coit eijcit ster
a cus suū cum spermatis fit descensio
τ non regit anū suū: τ sup plures eo
rū dominaꝰ desideriū valde τ multi
plicaꝰ i eis delectatio τ mollificaꝰ valde pp re-
solōȝ spūuȝ eoꝝ τ plīmi ipoꝝ sꝰ molliū cōpoꝝ.

¶ De regimine eius. Cap.xli.

Portet vt admīstreꝰ vnguēta τ em
o plastra stiptica ↄfortātia lacertos vt
se. agnicasti τ silia. τ fiat inūctio cum
eis q̄ sunt sicut oleuȝ nardinū ꝓpe τ
oleū de cupsio τ oleū de sauina. ¶ Unguentū
bonū. Sumaꝰ oleū de cydonijs τ oleū de alcā
na τ terantur karabe τ acatia τ lilium siccum
τ fiat ex eis τ oleo de cydonijs τ alcāna vnguē
tū τ administreꝰ assidue sup lacertū ani. ¶ Et
fiant ex eis suppositoria retentiua τ ꝓpe in tpe
coitus sicut si supponaꝰ collyriū ex remich τ
gallis τ balaustijs τ thure. ¶ Et uterū suppo
natur collyriū ex oleis stipticis. ¶ At vero qȯ
dꝰ de bonitate ciboꝝ eorum τ regimine cibo-
rum ipsorum τ subtiliatione eoruȝ est res que
non hȝ in hac intentiōe nisi intelligaꝰ de cibis
stipticis qb⁹ cibanꝰ. ¶ Et sir in clysterib⁹ pin
guibus infrigidantibus que dicuntur non est
vtilitas apud me. ¶ Immo opȝ vt intendaꝰ
in eis que diximus τ vt intendaꝰ ad frangen-

dum acuitatē stomacorum eorum ꝛ confortandum corda ꝛ cerebra ipsorum.

Ⅽ De aluminati. Cap. xlii.

Luminati ſm veritatē est egritudo accidēs ei q ꝯsuescit vt sup eum iaceant hoies ꝛ hꝫ desideriū plurimū: ꝛ est in ipso ſpma plīm nō motū: ꝛ cor eiꝰ est debile: ꝛ eiꝰ erectio debilis in radice: aut debilitaꝛ nūc ꝛ fuit iā assuetꝰ coitu: quare affectat ipm ꝛ nō pōt sup ipm: aut pōt sup ipm potētia meditatiua: q̄re desiderat vt videat coitū currētem inter duos. ꝛ ppinquor ē ille q ē cū eo: tunc eni mouet desideriū eiꝰ: ꝙ si emittat ſperma qñ cū eo aliq̄s coit: aut egredit cū eo mēbrū suum tūc opꝫ pficere desideriū suū. Ⅽ Est eni q̄dam secta eoꝝ quoꝝ desideriū nō erigit ꝛ mouet nisi qñ cum eis coit: ꝛ tunc aduenit eis delectatio emissionis ſpmatis siue cum opatione illiꝰ siue ab eo effectu. Et secta eorū est ꝙ qñ cū eis coit nō emittunt ſpma tunc: imo declinat ad hoc vt coeant cū alijs ꝛ sunt in veritate pstrate anime ꝛ maligne nāe ꝛ male ꝯsuetudinis ꝛ cōplexionis muliebris. Ⅽ Et qñq̄ sunt mēbra eorū magis sustinētia q̄ membra viroꝝ. Ⅽ Et scias ꝙ oia que dnr preter ista vana sunt. Ⅽ Et stulti hoies sunt qui volūt eos curare. Nā uiuum egritudinis eoꝝ meditatiuū est nō naturale. Si vo cōfert cura eius tūc est illud qd̄ frāgit desiderium eorum ex tristitia ꝛ fame ꝛ vigilijs ꝛ carcere ꝛ pcussione. Ⅽ Et dixerūt q̄dam ꝙ causa aluminati est ꝙ neruꝰ sensibilitatis q venit ad vgā ramificatur in illis in duos ramos quoꝝ subtilis radici vge cōtinuatur ꝛ grossius declinat ad caput virge: q̄re indiget ille qui tenuis est fricatione vehemēti donec sentiat: q̄re spargitur super ipm hoiem: ꝛ tūc aduenit ei explementū libidinis: ꝛ hec res est sicut illud quod remotum est. Ⅽ Et prima est super quam est intendū: ꝛ additum est ex quibusdam quibus est sciētie paꝝ ꝛ in arte maligna introitus: ꝛ verificata sunt verba oium illoꝝ super illud qd̄ dixerunt.

Ⅽ De hermaphrodito. Cap. xliii.

Ille q est hermaphroditus nō est mēbrū viri neq̄ mēbrū mulieris. Ⅽ Et de illis est q hꝫ vtrūq̄: sꝫ vnū eoꝝ est occultꝰ ꝛ debilꝰ ꝛ aliud est ecōtrario ꝛ descēdit ſpma ex vno eoꝝ absq̄ alio. Et de illis est in quo ambo sunt eq̄lia. Ⅽ Et peruenit ad me ꝙ de illis est qui agit ꝛ patiat sꝫ paꝝ verificat h. Et multotiēs curant per incisionē mēbri occultioris ꝛ regimen vulneris eius.

Ⅽ De excusatione medici in illis que docet de delectatione ꝛ coangustatione receptricis ꝛ calefactione eius. Cap. xliiii.

Non est turpe medico cū loquitur de magnificatiōe vge ꝛ coangustatione receptricis ꝛ delectatione mulieris. Et illud ideo qm̄ sunt ex causis quibus puenit ad generationem. Ⅽ Multotiēs eni est paruitas vge causa vt nō delectet ea mulier qñ diuersa est ab ea qua assueta est q̄re non emittit ſperma: ꝛ qñ non emittit ſperma nō fit filius. ꝛ qñq̄ est illud causa vt fugiat a suo pari ꝛ querat alium. Ⅽ Et silr qñ ipsa non est angusta non cōuenit ei suus par. ꝛ ipsa iterum nō cōuenit pari ꝛ indiget vnusq̄sq̄ eorum permutatione. Et similiter delectatio vocat ad emissionē ſpermatis festinam. Mulieres enim ſm pluri mū tardantur emittēdo ſperma ꝛ remanent nō complentes desideriū suuꝫ q̄re nō fit generatio. Ⅽ Et iterum ipse remanēt ſm desiderium suū: quare ille .i. ex ipsis nō custodiunt: mittūt in illa dispōne sup seipsas quē inueniūt: ꝛ pꝑter hāc cām redeūt ad fricationē vt perficiant in eo qd̄ est inter eas complementum voluptatis.

Ⅽ De delectādo viros ꝛ mulieres. Cap. xlv.

Et illis que delectant eos virosq̄ simul: est saliua eius qui sumit in ore suo alne ꝛ saliua cubebe ꝛ mel emblicoꝝ ꝛ mel cum quo cōficitur scamones ꝛ zinziber ꝛ piper cū melle. Et si vtatur linimento pprie super medietatē postremam vge non est magnū iuuamētū in vsu illius: facit eni delectationem in capite virge solum.

Ⅽ De magnificantibus vgā. Cap. xlvi.

Magnificat ipsam fricatio cū adipibꝰ ꝛ oleis calidis post pannū asperum ꝛ effusionē gūmi lactis sup ipsam proprie lactis omni: deinde adherentia picis sup ipsam vt attrahat san. ꝛ retineat viscositate sua ꝛ coaguletur sua pinguedine: ꝛ fiat assiduatio in istis in duabꝰ extremitatibus diei. Et scietur quidem qualiter fiat picis adherentia in sermone nostro qui est in fen. in qua est decoratio cuꝫ scietur impinguatio membroꝝ. Et de illis que faciunt illud sunt sanguisuge cum exiccātur ꝛ linitur cum eis ꝛ lumbrici terrestres ꝛ alleblebi ꝛ est species volubilis qui habet lac ꝛ aq̄ albedarungi. Sumantur sanguisuge ꝛ ponant in luto in quo est aqua earum ꝛ dimittant hebdomada vna: ꝛ quod est supra donec exiccētur: ꝛ deinde terantur ꝛ liniatur cum eis.

Ⅽ De ꝯstringentibus vuluam. Cap. xlvii.

Sumantur xiloaloes ꝛ cipi ꝛ enula ꝛ gariofi. ꝛ ramich ꝛ paꝝ muschi: ꝛ terant oia ꝛ inoluant i lana īfusa in mesuo ꝛ supponant. Et iterū galle immature superiora squinanti cribellentur in cribro subtili ꝛ supponantur cū panno infuso in vino vice vna post aliā. Facit enim illud redire virginitatem ꝯstringendo. Et iteꝝ corticis pini ꝯtritorum partes .iiij. aluminis partes .ij. ciperi pars .i. decoquantur cum vino odorifero ꝛ madefiat in ipso pannus lini ꝛ supponant: ꝛ opꝫ vt conseruentur in vase obturato capite ꝛ administret de eo vna vice post aliam: est.n. bonū valde.

oleo de savina τ omni oleo calido in quo est
stipticitas. ¶ Et si non fuerit mã curet cũ vn-
guẽtis tremoris. ¶ Et qñ accit ei post ipsum
tremor sumat in potu opoponacũ in aqua san
suci τ cassiefistule fm quãtitatẽ quaz tolerat. τ
aque sansuci sit quantitas vn.i.

¶ De multitudine erectionis absq3 deside-
rio τ de priapismo. Cap.xxxvij.

Ausa ꝓpinqua multitudinis tensio
c nis virge vt chorda est multitudo
ventositatis grosse in q̃bus mẽbro
rũ coitus. ¶ Aut.n.ẽ multitudo hu
ius cãe ventosẽ in ipso neruo ꝯcauo: aut est su
pueniẽs eis ex arterijs aut vasis spermatis: aut
sunt due res simul. ¶ Et mã qdẽ huius vento
sitatis est humiditas plurima. τ efficiens ipsaz
est caliditas pauca. τ hec mã: aut est resudans si
xa in vasis spermatis τ in eo vbi gñaẽ: aut non
resudans. ¶ Qualitercũq3 igiẽ sit si ꝓhendiẽ
hec ventositas τ virtus eius: tunc aut est pp fri
gus ei⁹: aut pp ipsius grossitudinẽ. ¶ Et qñq3
adiuuat mãlẽ cãm τ efficientẽ τ cãs instrũales.
Vbi gfa. vt sit in cute virge τ que sequunẽ ipaz
spissitudo ꝓhibens resolõnẽ: aut est dilatatio
orificiorꝫ venarũ venientiũ ad eam sicut accit ei
cuius coitus plimus fit vehemẽs τ ei q dimit
tit coitũ ad tps quare mouet in ea spma τ ven-
tositas cum fortitudine: τ qñq3 puenit ad pria
pismũ. ¶ Et qñq3 adiuuant oĩa illa cãe prece
dentes: aut ex cibis calidis acutis aut inflatiuis
sicut sunt cicer τ vua τ vitellus oui τ illa q̃ ag-
gregant vtrãq3 rem sicut eruca. ¶ Et illud cui
inest ꝓprietas gñandi spma sicut vinuz nouũ.
¶ Aut ex dispõnibus τ figuris sicut est multi
tudo dormitõis sup collũ: quare liqfaciẽdo cõ
uertiẽ spma in ventositate. ¶ Aut strictura an-
charũ cũ cingulis de corrigijs: aut instinis: qua
re dilataniẽ orificia venarũ. ¶ Priapismus ve
ro ẽ si ꝯfortetẽ aliqua harũ cãꝫ τ fortis fiat ere
ctio τ remaneat τ tẽdaẽ virga vt chorda quã-
uis nõ sit desiderium τ necessitas τ post perfe-
ctionẽ necessitatis: τ qñq3 incipit magnificari
τ augmentari aut ꝓlongari pp illud qd effun-
diẽ ad ipsam de materijs pluribus. ¶ Et plimã
cãꝫ eius est amor τ hoc nomẽ pmutaẽ ad hãc
egritudinẽ ex forma formatiõis erecte virge q̃
ludunt qdam. ¶ Et hoc accĩs cum nõ curaẽ
fortasse puenit ad retentiõ vasorꝫ spermatis: τ ac
cidit apa calidĩ cum eo τ interficit.

¶ De signis. Cap.xxxviij.

Ista sup plima signa que numera-
i nimus cũ tua reuersione ad illud qd
accepisti vsq3 ad hunc finẽ ex princi
pijs. ¶ Et scias q si fuerit vẽtositas
gñata in istis in ipsa virga erit illic tremor vir
ge antecedens plim: τ si non fuerit ita: tũc cã in
ipso est propter virgam ad quam iam peruenit
ex arterijs san. vasorum spermatis.

¶ De cura. Cap.xxxix.

Uratio tensionis vt chorde assidua
c est administratio eoꝝ que dicemus
de ꝓhibentibus inflationẽ ex ebibi-
tis τ epithimantibus. ¶ Canon do
curationis priapismis est eũo cũ vomitu τ flõ-
mia absq3 ventris solõne oĩno ppea q timetur
q ventris solõ descendere faciat mãs desuper.
¶ Et pp illud oꝫ vt sit exercitiũ mẽbrorꝫ supe-
riorꝫ ludendo cuz talub τ sisibus. ¶ Et dimit
tatur coitus nisi pp necessitatẽ eius ne eueniat
nocumentũ aliqd ex nocumentis dimissionis
ipsius: deinde infrãtio i aqua τ in stratibus ro-
saceis τ de salicibus τ cum epithimantibus τce
ratarijs fortis infrãtẽis ꝓdictis. ¶ Et admini
streẽ lamina plũbi sup pectinẽ τ ebibita infrãn
tia τ nenufar τ camphora: τ lactuca excusatio
plurima est. ¶ Et in eo qd est inter illa τ post
minorationẽ mãei ventositatis opꝫ vt admini-
streẽ qd subtiliet sine calefactiõe vehementi sicut
sunt embroce camomelline τ de agnocasto.
¶ Et administrenẽ tunc ea que sunt sicut vinũ
τ se. agnicasti τ silia. postq3 diuidiẽ mã τ bibat
tunc vinũ albũ tenue. ¶ Et oꝫ vt dimittat coi
tũ oĩno τ cogitationẽ in eo τ ꝯsiderationẽ ad
illud qd mouet desideriũ nisi ille cui accit pria
pismus pp dimissionẽ coitus oĩno fm q dixi
mus: tunc.n. cura eius est coitus τ nutriaẽ cum
eis q̃ sunt sicut lentes τ que currũt cursu eaꝝ τ
nõ multũ vtaẽ acetosis: ipsa.n. qñq3 inflant.

¶ De alacuoth. Cap.xl.

Lacuoth est ille qui cũ coit eijcit ster
a cus suũ cum spermate sit descensio
τ non regit anũ suũ: τ sup plures eo
rũ dominaẽ desideriũ valde τ multi
plicaẽ i eis delectatio τ mollificaẽ valde pp re-
solõz spũũz eoꝝ τ plimi ipsorꝫ sẽ molliũ cõporꝫ.

¶ De regimine eius. Cap.xli.

Portet vt admĩstreẽ vnguẽta τ em
o plastra stiptica ꝯfortãtia lacertos et
se. agnicasti τ silia. τ fiat inũctio cum
eis q̃ sunt sicut oleuz nardinũ ꝓpe τ
oleũ de cupsso τ oleũ de savina. ¶ Unguentũ
bonũ. Sumaẽ oleũ de cydonijs τ oleũ de alcã
na τ terantur karabe τ acatia τ lilium siccum
τ fiat ex eis τ oleo de cydonijs τ alcãna vnguẽ
tũ τ administreẽ assidue sup lacertũ ani. ¶ Et
fiant ex eis suppositoria retentiua τ ꝓpe in tpe
coitus sicut si supponaẽ collyriũ ex reinisch τ
gallis τ balaustijs τ thure. ¶ Et iterũ suppo
natur collyriũ ex oleis stipticis. ¶ At vero qd
dẽ de bonitate ciborꝫ eorum τ regimine cibo-
rum ipsorum τ subtiliatione eorũz est res que
non hꝫ in hac intentiõe nisi intelligaẽ de cibis
stipticis qb⁹ cibanẽ. ¶ Et silr in clysterib⁹ pin
guibus infrigidantibus que dicuntur non est
vtilitas apud me. ¶ Immo opꝫ vt intendaẽ
in eis que diximus: τ vt intendaẽ ad frangen-

dum acuitatē stomacorum eorum τ confortandum corda τ cerebra ipsorum.

¶ De aluminati. Cap. xlij.

Luminati sm̄ ꝟitatē est egritudo accidēs ei q ꝯsuescit vt sup eum iaceant hoies τ hȝ desideriū plurimuȝ: τ est in ipso spma plꝫ nō motū: τ cor ei⁹ est debile: τ ei⁹ erectio debilis in radice: aut debilitaꝫ nūc τ fuit iā assuet⁹ coitu: quare affectat ipm τ nō pōt sup ipm: aut pōt sup ipm potētia meditatiua: q̄re desiderat vt videat coitū currētem inter duos. τ ꝓpingor ē ille q ē cū eo: tunc eni moueꝫ desideriū ei⁹: ꝙ si emittat sperma qn̄ cū eo aliq coit: aut egrediꝫ cū eo mēbrū suum tūc opȝ ꝑficere desideriū suū. ¶ Est eni q̄dam secta eoꝝ quoꝝ desideriū nō erigiꝫ τ moueꝫ nisi qn̄ cum eis coiꝫ: τ tunc aduenit eis delectatio emissionis spmatis siue cum opatione illi⁹ siue ab eo effectu. Et secta eorūȝ est ꝙ qn̄ cū eis coiꝫ nō emittunt spma tunc: imo declināt ad hoc vt coeant cū alijs τ sunt in ꝟitate ꝓstrate anime τ maligne nāe τ male ꝯsuetudinis τ cōplexionis muliebris. ¶ Et qn̄qȝ sunt mēbra eorū magis sustinētia q̄ȝ membra viroꝝ. ¶ Et scias ꝙ oia que dicūr preter ista vana sunt. ¶ Et stulti hoies sunt qui volūt eos curare. Nā initium egritudinis eoꝝ meditatiuū est nō naturale. Si ꝟo cōfert cura eius tūc est illud qđ frāgit desiderium eorum ex tristitia τ fame τ vigilijs τ carcere τ ꝑcussione. ¶ Et dixerūt q̄dam ꝙ causa aluminati est ꝙ neru⁹ sensibilitatis q venit ad ꝟgā ramificatur in illis in duos ramos quoꝝ subtilis radici ꝟge cōtinuatur τ grossus declinat ad caput virge: q̄re indiget ille qui tenuis est fricatione vehemēti donec sentiat: q̄re spargitur super ipm hoiem: τ tūc aduenit ei explementū libidinis: τ hec res est sicut illud quod remotum est. ¶ Et prima est super quam est intendū: τ additum est ex quibusdam quibus est sciētie pars τ in arte maligna introitus: τ ꝟificata sunt verba oium illoꝝ super illud qđ dixerunt.

¶ De hermaphrodito. Cap. xliij.

Ili q est hermaphroditus nō est mēbrū viri neqȝ mēbrū mulieris. ¶ Et de illis est q hȝ vtrūqȝ: sȝ vnū eoꝝ est occultu⁹ τ debili⁹ τ aliđ est ecōtrario τ descēdit spma ex vno eoꝝ absqȝ alio. Et de illis est in quo ambo sunt eq̄lia. ¶ Et peruenit ad me ꝙ de illis est qui agit τ patiaꝫ sȝ paꝝ ꝟificaꝫ h. Et multotiēs curanꝫ per incisionē mēbri occultioris τ regimen vulneris eius.

¶ De excusatione medici in illis que docet de delectatione τ coangustatione receptricis τ calefactione eius. Cap. xliiij.

On est turpe medico cū loquitur de magnificatiōe ꝟge τ coangustatione receptricis τ delectatione mulieris. Et illud ideo qn̄ sunt ex causis quibus ꝑueniꝫ ad generationem. ¶ Multotiēs eni est paruitas ꝟge causa vt nō delecteꝫ ea mulier qn̄ diuersa est ab ea qua assueta est q̄re non emittit sperma: τ qn̄ non emittit sperma nō fit filius. τ qn̄qȝ est illud causa vt fugiat a suo pari τ querat alium. ¶ Et silr qn̄ ipsa non est angusta non cōuenit ei suus par. τ ipsa iterum nō cōuenit pari τ indiget vnusqsqȝ eorum permutatione. Et similiter delectatio vocat ad emissionē spermatis festinam. Mulieres enim sm̄ plurimū tardantur emittēdo sperma τ remanent nō complentes desideriū suuȝ q̄re nō fit generatio. ¶ Et iterum ipse remanēt sm̄ desiderium suūȝ quare ille .j. expissie nō custodiunꝫ: mittūt in illa dispōne sup seipsas quē inueniūt: τ ꝓpter hāc cām redeūt ad fricationē vt perficiant in eo qđ est inter eas complementum voluptatis.

¶ De delectādo viros τ mlieres. Cap. xlv.

Ex illis que delectant eos vtrosqȝ simul: est saliua eius qui sumit in ore suo altit τ saliua cubebe τ mel emblicoꝝ τ mel cum quo cōficitur scamonea τ ȝinȝiber τ piper cū melle. Et si vtatur linimento ꝓpie super medietatē postremam ꝟge non est magnū iuuamētū in vsu illius: facit enī delectationem in capite virge solum.

¶ De magnificantibus ꝟgā. Cap. xlvi.

Magnificat ipsam fricatio cū adipib⁹ τ oleis calidis post pannū asperum τ effusionē gūmi lactis sup ipsam propter lactis omni: deinde adherentia picis sup ipsam vt attrahat san. τ retineat viscositate sua τ coaguletur sua pinguedine: τ fiat assiduatio in istis in duab⁹ extremitatibus diei. Et scietur quidem qualiter fiat picis adherentia in sermone nostro qui est in fen. in qua est decoratio cuȝ scietur impinguatio membroꝝ. Et de illis que faciunt illud sunt sanguisuge cum exiccātur τ liniuntur cum eis τ lumbrici terrestres τ al lebleb τ est species volubilis qui habet lac τ aq̄ albedarungi. Sumantur sanguisuge τ ponanꝫ in luto in quo est aqua earum τ dimittanꝫ hebdomada vna: τ quod est supra donec exiccētur τ deinde terantur τ liniatur cum eis.

¶ De ꝯstringentibus vuluam. Cap. xlvij.

Sumantur xiloaloes τ cipi τ enula τ gariofi. τ ramich τ paꝝ muschi: τ teranꝫ oia τ inuoluanꝫ i lana ifusa in menstruo τ supponanꝫ. Et iterū galle imature superiora squinanti cribellentur in cribro subtili τ supponantur cū panno infuso in vino vice vna post aliā. Facit enim illud redire virginitatem ꝯstringendo. Et iteꝝ corticis pini citrinorum partes iiij. aluminis partes .ij. ciperi pa .i. decoquantur cum vino odorifero τ madefiat in ipso pannus lini τ supponanꝫ: τ opȝ vt conseruentur in vase obtuso capite τ administreꝫ de eo vna vice post aliam: est.n. bonū valde.

¶ De calefacientibus receptrice. Cap.xlviij.

l Erucam muschus & galia & crocus in vino odorifero in quo infundatur pannus lini & imbibatur & administretur est enim redolere faciens: & cor dumeni est mirabilis valde in hoc.

¶ Tractatus secundus de dispositionibus horum membrorum .i. de illis que iuuant cum coitu.

¶ De apostematibus testiculorum calidis: & que de eis approximantur ano. Cap.i.

a Postema quandoque fit in ipso testiculo: & quandoque fit in osseo. Et illud quod fit in osseo tactus possibilis est & cognoscitur dispositio duritiei eius & lenitatis eius & color ipsius. Et in illo quod fit in testiculo est illud difficile & sentitur illud ipso existente iter osseum. ¶ Et quandoque est cum eo se. est.n. membrum nobile continuatum cum corde. Et multotiens quod cadit osseum: deinde redit & remanent ambo testiculi sub specie: deinde nascitur osseum a incarnatur & creatur ibi cistis dura non sicut erat prius. ¶ Et multotiens corroditur testiculus: quare indiget vt crestano fiat necessario vt non perambulet corrosio. ¶ Et multotiens deletur apostema testiculi per tussim incidentem: quare permutatur materia ad partem pectoris.

¶ De cura. Cap.ij.

o Portet vt fiat flomia & soluatur natura & proprie cum eis que administrantur desubtus. Nam cum administrentur suppositoria confert magnifice & attrahit materiam ad anum. ¶ Et quandoque necessarium est vt post flomiam vene manus secundo fiat flobothomia de saphena. & oportet vt attendatur latus doloris & fiat flobotomia ex latere eius. ¶ Et si fuerit in vtrisque testiculis simul accipiatur quod necesse est accipere de sang. ex vtrisque manibus simul. ¶ Et oportet vt alleuietur cibus & dimittat carnem & que sunt ei similia & regatur regimine subtili. ¶ Et administretur in principio super membrum pannus imbibitus in aceto & aqua ros. & mucillaginibus & succis frigidis infrandus: & cum incipit augmentari administrentur huiusmodi epithimata & emplastra. ¶ Sumatur aqua solatri & aqua cucurbite: & aqua cane humide proprie & aqua endiuie & farina ordei & fabarum & aliquantulum croci & oleum ros. ¶ Et iterum folia alkekengi & farina ordei & lentium. ¶ Et iterum folia cane & farine fabarum & oleum ro. ¶ Et de eis que nos experti sumus iterum est vt sumantur alkekengi & farina ordei & farina lentium & farina fabarum & violarum tritarum partes equales ignantur & emplastretur cum eis. ¶ Et si venerint caliditas & dolor superflui est necessarium vt misceantur cum repercussiuis sicut sunt folia iusquiami albi. ¶ Et si fuerit in eo duritiees aliqua: aut pertransierit terminum principij manifeste tunc oportebit vt regatur cum eis in quibus est maturatio. ¶ Et propinquius maturantium ex gradu principij est farina fabarum & camomilla & altea & mucillago se. lini. & rob. & iterum farina ordei cum aqua & melle. ¶ Et iterum folia caulis cum farina ordei & vitellis ouorum & oleo ros. ¶ Cum autem indiget resolutione & fiat augmentum de expertis bonis sunt passule enucleate & cyminum que terantur & fiat ex eis emplastrum cum vino: aut folia caulis & fenugrecum decocta. aut farina fabarum & passe pingues enucleate & cyminum decoquatur totum in vino commixto & leniatur: aut farina ordei cum stercore vaccino infusa in aceto cum modico caphore: & aliquantulo aque solatri: aut cinis papyri siluestris & altea equaliter conficiantur cum aceto. ¶ Et cinis caulis cum albumine oui aut vitello eius. ¶ Aut radix cucumeris agrestis cum vino mellis cum farina radicis lilij trita sicut vnguentum. ¶ Aut passularum mundatarum .v. granorum viridium elixatorum .i. & .ß. cymini .i. caulis .vij. glutinis pini .iij. conficiantur cum melle. ¶ Et iterum ad apostemata cum vlceribus scoria argenti decoquatur cum oleo donec fiat ei spissitudo: deinde ponatur super eam cera & gumma pini & reponatur. ¶ Et iterum allzalimbar & amoniacum equaliter olei de lilio butyri vaccini quantum sufficit. ¶ Et iterum radix lactuce cum sanie. ¶ Et iterum fenugrecum & se. lini cum aqua cepe. ¶ Et iterum fex vini antiqui cum sanie. ¶ Et iterum ea que diximus in ca. frigidorum. Et iterum forte ad apostema quod indiget maturatione & ad frigidum & ventositatem in testiculo. Sumatur ciceris nigri & staphisagria amborum ana partes .i. scorpionis adusti pars .i. empletur cum ea: & pars infusionis olei sambacini in virga est iuuatiuum ad illud: & ad frigidum proprie: & suspensio rubee tincture super ipsum. ¶ Et quando apostema est dubellati tunc de illo quod bonum est: est vt fiat apertio apud osseum & non procedit vt aperiatur illud quod sequitur anum: quare quandoque fit fistula mala: imo oportet vt assiduetur positus farine risi confecte cum aqua super ipsum vt prohibeat aperitionem eius. ¶ Et in fine eius inijciatur in virga muschus cum oleo sambacino & est vltimum aut oleum sambacinum aliquotiens: est.n. cura sufficiens.

¶ De cura apostematis frigidi in testiculis. Ca.iij.

m Vltotiens accidunt in eis ista apostemata in dispositione cacesie & ydropisis quorum curationes sunt maturatiua predicta in apostemate calido de quibus sunt farina fabarum & farina fenugre. cum triplicato. ¶ Et iterum caulium. ℞.i. ficus .v. numero decoquantur in aqua donec dissoluantur & fiat cum eis emplastrum. ¶ Et fortius illo est vt sumantur farina ciceris & farina fabarum & cymini & adepo renum & camomilla & mellilotum & cera & fiat ex eis vnguentum. ¶ Et iterum bdellium dissoluatur in rob & administretur & distilletur sambacinum in virgam aliquotiens: quod est mirabilis. ¶ Et sumantur mastix & anzarut & infundantur in vino & oleo sambacino & liniantur super

ortum. ¶ Et oleum de lꝫerua efficax est in apostemantibus testiculoꝝ aut distilleř in vgam muscus cum oleo sambacino qm̄ est vltimum.

¶ De cura apatis duri in testiculis. Cap. iiij.

e Elmanř ficuum ⁊ adipis anatis ambo͛ añ. p°. i. folioꝝ oliue ⁊ folioꝝ cupressi ⁊ ammoniaci oium añ. p°. s. aggregenř cum vino ⁊ butyro vaccino. ¶ Et iterū folia caulis cū farina ordei ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ oleo. Et iterū colcotar ⁊ ysopi humide ⁊ cere ⁊ olei ros. ⁊ medulle cruris cerui ⁊ folioꝝ rubi oium ptes eq̄les: fiat ex eis linimentum. ¶ Et iterū: sumanř bdellium ⁊ ammoniacum ⁊ dissoluanř in triplicato ⁊ aggregétur cū pauca farina fabarū ⁊ oleo. ¶ Et iterum cura nō bona expta ad illud: sumatur furfur ⁊ indesinēter teratur ⁊ cribelleř in cribro tenui: donec cribellatū sit ⁊ resoluař ammoniacū cū oxymelle ⁊ cōficiař cum eo ⁊ inuiscetur loco °dū ipatiē tenet calorē ⁊ reitereř super ipm assidue: est. n. conferēs omni duritiei. ¶ Et iterū aliud conferens duritiei: sumātur camomilla ⁊ fenugreci ⁊ assa ⁊ fabe ⁊ butyrum ⁊ cōgelatum vue ⁊ dactuli discocti ⁊ fiat cum eis emplastrum. ¶ Et iterum: cineris ossium dactiloꝝum adustoꝝum partes. ij. altee pars. i. terantur ⁊ permisceantur cum aceto ⁊ fiat cum eis emplastrum.

¶ De acrai ⁊ arsacon. Cap. v.

h Est est egritudo frā ⁊ est in mulierib° plus ⁊ est titillatio vge in viris ⁊ in ore matricis mulierum ⁊ tensio accidēs in vasis spermatis ⁊ mollificatiš ⁊ mollificatio ⁊ tetanus ⁊ spasmus ipsorum ⁊ tunc inflatur venter egri cū sudore frigido.

¶ De cura. Cap. vi.

q Quando hec egritudo apparet opꝫ vt fiat flōmia ⁊ vētosatio ⁊ mittanř sanguisuge: deinde fiat vētris solutio nō semel subito: q̄re descendat aliquid ad mēbra ifirma: sed paulatim cū facilitate. ¶ Et illud fiat cū eis q̄ sunt sicut aq̄ volubilis cū cassiafistula ⁊ aqua ficle: ⁊ aqua solatri cū cassiafi. ⁊ cum unctionibus oleꝝ frigidoꝝ lenientiū naturaꝫ. ¶ Et sunt sicut illud qđ fit de spinachijs ⁊ de atriplicib° ⁊ que sunt similia. ¶ Et fiat clisterizatio ex seuestē ⁊ prunis: ⁊ altea ficla ⁊ siracost: ⁊ atriplicib° ⁊ q̄ sunt illis silia. ⁊ puenianř ad vltimū i epithimantib° fridis valde ⁊ infridantib° super mēbra coitus: ⁊ sup dorsuꝫ sicut illud qđ fit de iusquiamo ni. ⁊ cimolea ⁊ oib° que sciuisti in hapismo calido in apatibus testiculoꝝ calidis. ¶ Et radix qdem neuufaris ⁊ radix lilij sunt conuenientes ad hanc egritudinem.

¶ De doloꝝib° testiculoꝝ ⁊ vge. Cap. vij.

f Fit ex malitia cōplonis diuerse frigide ⁊ calie: ⁊ ex vētositate: ⁊ ex apate: ⁊ ex pcussiōe: ⁊ ex casu sup ventrem.

¶ De signis. Cap. viij.

c Cum ē ex malitia cōplonis nō est illic tēsio vehemēs ⁊ cognitio cōplonis est cum sensu ⁊ est calidus inflāmat° ⁊ frigidus stupefact° ⁊ nō est plurim°. ¶ Et cū ventoso est tensio ⁊ pmutatio sine grauedine. ⁊ cum illis reliquis sunt cause eorum ⁊ signa ipsoꝝ.

¶ De cura. Cap. ix.

m Magnifice sunt ex eis que dicta sunt in calefactione testiculoꝝ ⁊ infridatione eoꝝ ⁊ curatione apaꝝ eoꝝ ⁊ resolutione vētositatis ipsoꝝ. ¶ Et qñ frigus est vehemēs: tūc cura ei° est oleū de lꝫerua in quo dissolutū sit euforbiū ⁊ si vehemētior fuit inflāmatio ⁊ adustio: tūc cura eius est cū succis infridātib° in qb° positū sit aliqd thuris ⁊ opij. ¶ In facto aūt a pcussione aut casu opꝫ vt fiat flōmia ⁊ assumař mēbrū cū ifridātibus repcussiuis absq stipticitate vehemēti: q̄re dolorē faciūt: imo fit cū eis vt° lenitiua sicut sūt oliue ⁊ nenufar ⁊ cucur. ⁊ silia: deide post illō admistrētur mucilago altee ⁊ camomilla ⁊ silia. Et iteꝝ gūmi pini ⁊ myrrha cū aq̄ frā ⁊ se. lini ꝯfectuꝫ cū aqua frd. ⁊ butyrū ⁊ gluten albumbat eq̄liter.

¶ De magnitudine testiculoꝝ. Cap. x.

a Accidit testiculis vt magnificenř non fm seitā apationis. sed fm seitaꝫ ipinguatiōis ⁊ teneritudinis sicut accidit māmillis.

¶ De cura. Ca. xi.

c Curatur cū medicinis infridātib° quibus curanř māmille virgiū stātes vt nō cadāt sicut ē epithima cū iusquiamo ni. ⁊ iujgamo al. ¶ Et oi qđ debilitat virtutem nutritiuam ⁊ fricatura plūbi, confricati ad inuicem cum aqua coriandri humidi: ⁊ confricatio cotis ⁊ lapidis molendini. ¶ Et de illis que conferunt ad illud ⁊ temperat ipsam est vt assiduetur iniectio sambacini in virgam.

¶ De eleuatiōe testiculi ex pte eius. Cap. xij.

q Quandoq accidit testiculo vt corrugeř ⁊ minoreř ꝓpter dñiū cōplonis frigide ⁊ debilitatem. ¶ Et qñq occultatur ⁊ eleuatur ad mirach vētris: ita vt difficultas fiat vrine ⁊ dolor fiat cum mingitur ⁊ accidit distillatio eius.

¶ De cura. Cap. xiij.

c Curatur cū vnctiōib° ⁊ emplastris calefacientibus confortantibus attractiuis que diximus in .c. erectionis. Et qñ occultatur ⁊ fugit: tūc cura est assiduatio balneationum ⁊ tinarum cōtinuarum. Et qñq est necessarium fm q scripserunt antiqui vt intromittant opium in vgā ⁊ sufflietur donec corpus eius subtilietur ⁊ descendat testiculus.

¶ De varicib° ossei ⁊ duritiei eius. Cap. xiiij.

q Quandoq apparent super osseum ⁊ que sequuntur ipsas varices inuolute plurime in quibus quādoq coartatur ventositas ⁊ frequens fit titilla-

elo super eas: et multotiens generatur sup eas apostema durum quod est de genere apostematum frigidorum. ¶ Et plurimum quidem accidit in latere sinistro propter debilitatem ipsius: quoniam habet venam additam ad quam effunduntur materie.

De cura. Cap. xv.

Cura eius est cura aparatu duorum.

¶ De mollificatione ossei. Cap. xvi.

Quandoque prolongatur osseum et mollificatur prolongando et fit in eo res feda.

¶ De cura. Cap. xvii.

Portet vt eius embrocatio assiduetur cum infrigidantibus stipticatatem facientibus et emplastretur cum eis et minoretur coitus. ¶ Et de medicis sunt quidam qui incidunt partem ossei et superfluitatem ipsius et sumuntur residuum vt equetur eius quantitas. Sed melius est et magis conseruatur vt suatur in primis: deinde abscindatur superfluum.

¶ De ramice et ruptura. Cap. xviii.

Ego postposui ramici et rupture capitulum in quo inuenientur in fine tractatuum qui sunt huius libri tertij.

¶ De corrugatione testiculorum. Cap. xix.

Fit illud causa frigoris vehementis: aut casus virtutis accidentis in signis malis habentibus egritudines acutas et ego dicam ea illic.

¶ De vlceribus testiculorum et virge in locis ani. Cap. xx.

Cum vlcera accidunt in istis locis sunt mala ambulatiua: quoniam membra ista sunt secundum formam ad quorum partes festinat putrefactio: quoniam sunt propinqua ab aere et declinia ad caliditatem et humiditatem et approximant meatibus superfluitatum et assimilantur quodammodo vlceribus viscerum et oris. ¶ Et eorum deteriora sunt illa que fiunt in lacerto q est in radice virge et in ano. ¶ Et illud ideo quoniam indigent exiccatione forti et sensus eorum cum hoc est vehemens. ¶ Et forasse necessarium est abscindere virgam ipsam cum sup ipsam putrefiunt vlcera et pambulant.

¶ De cura. Cap. xxi.

Ulcera que sunt super caput virge indigent eis que sunt vehementioris exiccationis quam sint ea quibus indigent facta sup preputium et cutem etiam: quoniam caput virge est vehementioris siccitatis in complexione sua. ¶ Et ista vlcera aut sunt recentia: aut sunt antiqua. et de eis sunt que sunt maligna. Et recentibus quidem non est res melior quam aloes et assumantur aloes plumbum vstum et climia ablutam cum vino et tutia. et approximant illi margarite: et vene aduste et sunt mirabiles in hoc. et cinis ossorum et tutia puluerizati et epithimati cum aqua frigida. ¶ Si autem sunt humidiora illis et iam faciunt pus indigent eis que sunt fortiora sicut es vstum et cortices arboris pini

habentis grana pus adusti. ¶ Et si indiget generatiuis carnis misceatur cum eis thus. ¶ Medicamen expertum ad ea que indigent exiccatione vehementi cum incarnatione. Recipe. tunc et aloes et sarcocolle et thuris et sedenigi et corticis mediani algarab adusti et aluminis iameni et antimonii adusti et gallarum et balaustiarum et acatie omnium ana partes equales et floris eris partem .s. et capitum granatorum etiam acetosorum pte .i. fiat ex eis vnguentum cum oleo ros. ¶ Descriptio alia: scoria ferri plumbum vstum sandaraca charte combuste alumen combustum sumantur et cum oleo ros. fiat ex eis emplastrum aut vnguentum aut troc. ¶ Et si fuerint antiqua ponantur i eis thus et minutum eius et aloes secundum ptes equales. ¶ Quod si illic fuerit corrosio tunc ex eis que conferunt illi est vt sumantur cinis capillorum hominis et antiuden et lentes montane et fiant ex eis puluis et emplastrum. ¶ Et iterum fortius illo: sumantur de vnoquoque duorum arsenicorum .vii. partes et calcis non extincte lapidea .xx. et acatie .xii. partes conficiantur cum aceto et succo alessini humidi et fiant trocisci in vmbra et administrentur. ¶ Et fortius illo est illud quod. Recipe. vtrunque arsenicum et acatiam et staphisagriam et cinerem: anem et piper de quibus fiant trocisci. ¶ Si autem maligna fiant et denigrentur tunc melius est vt penitus abscindatur locus niger et curetur cum vnguento generatiuo donec generetur.

¶ De vlceribus interioribus virge. Cap. xxii.

Curatio illius est curatio vlcerum vesice. ¶ Et quandoque necessaria sunt ea que sunt sicut medicamen de charta combusta et alumine adusto et climia ablata post combustionem. ¶ Et de corticibus arboris pini minoris sedenegi thure de quibus fiant troc. et administrentur in iniectorio.

¶ De fricatione in virga. Cap. xxiii.

Fit ex materia calida effusa ad ipsam et sudore acuto resudante ex partibus eius quare facit ipsam fricari.

¶ De cura. Cap. xxiiii.

Expellatur humor cum flobotomia et solutione ventris: deinde sumatur acatie et memithe amborum ana .ʒ.i. salis armoniaci aloes ana sexta .ʒ.i. croci .xii. .ʒ.i. et quantum sunt omnia vinen terantur oia et cribellentur et conficiantur cum oleo sambacino. est. n. mirabile. ¶ Et quandoque sedatur si liniatur desup in balneo acetum et oleum ros. et sint in ipso nitrum et alumen. ¶ Et si est frigida ponatur in ipso aliquid de staphisagria. et cum egreditur ex balneo liniatur ex albumine oui cum melle. ¶ Et si non confert aliquid et iam facta fuerit flobotomia et euacuatio tunc fiat ventosatio ab inferiore parte corporis et in proximo illius loci: aut mittantur super ipsam sanguisuge.

¶ De apostematibus virge calidis. Cap. xxv.

c Curationes eorum sunt proxime cura/tionibus apatum testiculorum calidorum: sed sunt magis tolerantia stiptica in principio rei. ¶ Et de descriptionibus eorum sibi proprijs est hec. Cortices granatorum et rose sicce et lentes decoquantur in aqua: et cum in decoctione dissoluuntur terantur cum oleo ro. et administrentur. ¶ Et iterum chimolea cum aqua solatri et similiter bolum armenum et lentes et folia alkekengi.

¶ De apatibus virge frigidis. Cap. xxvi.

s Sermo de eis est proximus sermoni de apatibus testiculorum et multiplicantur in dispositione cacexie et hydropisis. ¶ Et de illis que experta sunt ad ea est illud quod. R. ossa dactilorum part. ij. alkekengi part. i. et conterantur cum aceto et emplastretur cum eo. ¶ Et medicamen assumptum ex sulfure et ammoniaco predictum in. c. apatis in testiculis est medicamen magis conueniens locis illis et in virga quando apostematur apostemate duro.

¶ De cura ragadiarum virge. Cap. xxvij.

c Curentur cura ragadiarum ani. ¶ Et de illis quorum iuuamentum propinquum est: est vt sumantur chimolea et tutia et alcanna contrita et dragagantum et fiat ex eis et ex cera et vitellus ouorum vnguentum.

¶ De dolore virge. Cap. xxviij.

a Accidit dolor virge ex causis diuersis: et multotiens accidit a retentione vrine quem clysteria lenta sanant. et vt sit contentus aqua ordei cum iulep: et non approximet scibus vt non descendant superfluitates. deinde post clystere fiat vaporatio in circuitu pectinis et virge tante quantitatis vt leniatur cutis et fundatur desuper aqua tepida et liniatur cum violis.

¶ De verrucis super virgam. Cap. xxix.

i Incidantur et ponatur desuper medicamen retinens sanguinem et curentur cura reliquarum verrucarum.

¶ De cura bothor et similium moro et carnis orte et addite super istas partes. Cap. xxx.

o Comburantur baurac adustum et cinis ligni vitis: terantur cum aqua bene: et ponantur super morum et que ei similantur. ¶ Et quando non valent incidatur et puluerizetur desuper auripigmentum et arsenicum. ¶ Et si fuerit deterius illo non erit excusatio quin cauterizetur.

¶ De corrosione. Cap. xxxi.

l Lenificetur virga cum lenitiuis ex oleis sicut sisamino et oleo narcisino et adipibus subtilibus notis sicut adeps galline et anatis et medulle crurium vaccarum et ceruorum et cera et resina in balneo et sine balneo. ¶ Et clystere fiat ex hoc genere cum iniectionibus et fiant collyria et ponatur desuper aliquid et fiet vt equetur.

¶ Fen. xxi. de membris generationibus in mulieribus tres continens tractatus.

¶ Tractatus primus de radicibus et principijs et conceptione et partu.

¶ De anathomia matricis. Cap. i.

b Dico quod instrumentum generationis mulieris est matrix et est in radice creationis similis instrumento generationis quod est in viris et est virga et que cum ea sunt. Sed vnum eorum est completum procedens ad exteriora: et alterum est diminutum retentum in interioribus et est quasi conuersum instrumentum virorum. Est. n. quasi oscheum siphac matricis: et quasi virga collum matricis: et duo oua mulieribus sicut viris. Verum ipsa in viris sunt magna apparentia exterius elongata ad rotunditatem tendentia. et in mulieribus sunt parua rotunda tendentia ad vehementiam compressionis latitudinalis intrinseca in vulua posita a duobus lateribus eius. in omni latere profunditatis cuius existit vnum distincta: quorum vnumquodque appropriatum est panniculo que ambo cistis vna non aggregat. ¶ Et panniculus cuiusque amborum est neruosus. et sicut viri habent vasa spermatis inter ouum et euorum radicis virge. similiter mulieres habent vasa spermatis inter duos testiculos et inter id quod expellit ad interiora matricis. Verum illa que sunt virorum incipiunt ab ouo et eleuantur ad superiora et cadunt in foramina ex quibus descendit cooperiorum omni custodita et precta: deinde sperguntur descendendo transuersa expansa habentia inuolutiones: et completur in eo quod est inter ipsa digestio spermatis donec redeat et expellatur ad meatum qui est in radice virge a duobus lateribus. ¶ Et in proximo eius est illud quod expellit ad ipsum est extremitas colli vesice et est longum in viris: breue in mulieribus ¶ In mulieribus vero extenditur quod est inter duo oua ad ambo ilia sicut duo cornua arcuata incedentia ad duo emulctoria quorum duo extrema continuatur cum duobus inguinibus et tenduntur vt chorda propter coitum equantia collum matricis ad recipiendum ita quod trahunt ipsum ad duo latera: quare dilatatur et applicatur et deglutit sperma. ¶ Et ipsa ambo sunt breuiora quam duo iactores sibi similes in viro. ¶ Et diuersificantur in hoc quod vasa spermatis in mulieribus continuantur cum duobus ouis et penetrat in duobus adiuuamentis que sunt vt duo cornua quedam orientia ex vnoquoque ouo quod expellit sperma ad vas et nominantur duo expulsoria spermatis et non continuantur vasa spermatis in mulieribus cum duobus ouis nisi quoniam membra spermatis in mulieribus propinqua sunt in lenitate duobus ouis: et non fuit necessarium indurare ea et indurare panniculos amborum quoniam ipsa sunt in caueas: quare non indigent protectione longinqua. ¶ In viris vero non fuit bona continuatio eorum cum duobus ouis: et non preuiscentur eis ambobus.

Nam si fuerit illud noceret eis ambobus cum
tenderent vt chorda pp duritiem amboꝝ:imo
positū est iter ambo mediū qđ noiaꝉ endros.i.
expulsoriū apud medicos ad interiora eius.
¶ Et intra mr̄icē est extremitas rotūda neruo
sa in cuius medio est quasi semita: ꝛ sup ipsam
sunt additamenta plīnia incedentia. ¶ Et ma/
trix qdē creata est hñs venas plurimas ramifi
catas ex venis quas diximus vt sit illic sustenta
tio embryonis. Et sit supfluitatib' mēstruis pre
cipitatio. ¶ Et ligaꝉ matrix cū dorso ligamē
tis fortibus pluribus ꝛ ad ptē suminis ꝛ vesice
ꝛ ossi lato ꝛ eis que sequunꝉ ipsaꝫ sed sunt lāra.
¶ Et de ligamentis eius sunt qdā qbus conti
nuaꝉ ex neruis ꝛ venis pdictis in anathomia
neruoꝝ ꝛ venaꝝ. ¶ Et facta est ex subā neruo/
sa vt extendaꝉ apud collectionē ꝛ vt ꝯgregetur
ad quātitatē paruā apud ptū. ꝛ non cōpleꝉ ei' cō
cauitas nisi cum complemento augmenti: sicut
mamillarū quātitas non cōpleꝉ nisi cum cōple
mento qm̄ ante illud est vena ꝛ non est necīa. ꝛ
pp illud matrix in puellis ē minor vesicis plu-
rimū. ¶ Et hꝫ in oibus duas concauitates ꝛ in
alijs ꝯcauitates ſm numerū papillarū mamil-
larū. Et locus eius est post vesicā ꝛ supfluit sup
eam desup sicut supfluit vesica sup eam de sub/
tus. ꝛ in anteriorib' sunt intestina vt sit ei a duo
bus lateribus sustentaculū ꝛ status lenis ꝛ sit in
tutela. ꝛ non est inuentio prima in hoc veniens
ad matricē ipsam: imo ad embrionē. ¶ Et ip/
sa qdē occupat qđ est inter ꝓpinquitatē vmbili
ci vsqꝫ ad postremū meatū vulue ꝛ est eius col-
lum. ¶ Et longitudo eius eq̄lis in mulieribus
est inter. vi. digitos vsqꝫ ad. xi. digitos ꝛ qđ est
inter illud. ¶ Et qñqꝫ abbreuiaꝉ ꝛ ꝓlongatur
per vsum coitus ꝛ dimissione eius. ¶ Et qñqꝫ
assimilaꝉ quātitas eius figure q̄ntitati eius qui
ꝯsuetus est eius ꝯcubitu ꝛ appropinquat illi lō
gitudo matricis ipsius. ꝛ qñqꝫ tangit intestina
supiora. ¶ Et creata est matrix cū duabus tu
nicis quarū intrinseca ꝓpinquior est ad hoc vt sit
ventosa ꝛ asperitas eius silr. ¶ Et orificia harꝫ
venarū que figunꝉ in matrice noianꝉ foramina
matricis ꝛ eis ꝯtinuanꝉ pāniculi embryonis: ꝛ
ex eis currit san. menstruus: ꝛ ex eis nutriꝉ em
brion: ꝛ exterior harū duarū ꝓpinquior est ad
hoc vt sit neruosa: ꝛ vnaqueqꝫ illarū tunicarū
ꝯstringiꝉ ꝛ dilataꝉ cum ꝓparatiōe suarū natura
rum. ¶ Et tunica qdem extrīseca pura est vna
ꝛ intrinseca sicut diuisa in duas diuisiones q̄si
distinctas nō sicut ꝯsolidatas: ita ꝙ si excoriare
tur tunica exterior earū duarū excoriareꝉ quasi
a duabus matricibus quibus esset collum vnuꝫ
non sicut a matrice vna. ¶ Inueniunꝉ species
villorum omnes in tunica intrinseca. ¶ Et ma
trix preterea ingrossatur ꝛ inspissatur quasi ipsa
impinguetur: ꝛ illud est in hora menstruorum.
Deinde cum purgatur extenuatur ꝛ exiccatur
ipsa iterum attenuaꝉ cū magnitudine embryo
nis: ꝛ eius dilatatio est ſm dilatationē corporis
embryonis. ¶ Et cum coiꝉ cum muliere expel
liꝉ matrix ad os matricis quasi ꝓcedens desi/
derando attrahere sperma per sui nām. ¶ Et
cum dr̄ matrix neruosa nō intelligiꝉ per illud
ꝙ eius creatio sit ex neruis cerebri: imo ꝙ crea
tio sit ex subā silī neruis alba priuata san. visco/
sa extensiua. ¶ Et non adueniunt ei ex cerebro
nisi nerui pauci qbus sentit. ꝛ si esset vehemen/
tius neruosa vehementius cōicaret cerebro.
¶ Et collū qdem matricis lacertose carnis est
quasi ipsum sit cartilaginosum ꝛ quasi ruga su/
per rugam cui addit pinguedo duritiem ꝛ car
tilaginositatem ꝛ impregnationi iterum in ho
ra ipregnationis. ¶ Et in ea est meatus oppo-
situs ori mr̄icis extrinseco ex quo deglutit sper
ma ꝛ expellit menstrua ꝛ parit fetum. ¶ Et fit
in dispōne ꝯceptionis in somno ꝯstrictiōis quā
fortasse non ingrediꝉ extremitas acus: deinde
dilatatur precepto dei excelsi ꝛ egrediꝉ ex ea fe-
tus. ¶ Meatus aūt vrine in ea est locus alius ꝛ
est ꝓpinquior ori matricis ab eo qđ sequitur su
premum eius. ¶ Et de mulieribus est cuius
matricis collum redit ad sinistrum ꝛ de eis est
cuius ad dextruꝫ. ¶ Et ante violationē puelle
virginis sunt in ore matricis pāniculi contexti
ex venis ꝛ ligamentis subtilibus valde orsis ex
omni mēbro eius quod destruit violator ꝛ cur
rit quod in eis ex san. est.

¶ De generatione embrionis. Cap. ij.

Cum matrix colligiꝉ sup sperma tunc
prima dispōnū que aduenit illic est
spumositas spermatis. ꝛ est ex opera
tione virtutis formatiue. ¶ Et veri-
tas qdē dispōnis ipsius spumositatis ē ex hoc
ꝙ virtus iformatiua mouet illud qđ est in sper
mate ex spū aiali nāli ꝛ vitali ad minerā vnius/
cuiusqꝫ eoꝝ in qua figiꝉ ꝛ creaꝉ illud mēbrū ex
eo ſꝫ modū quē exposuimus ꝛ declarauimus
in libris pncipioꝝ. ¶ Et pp illud repiꝉ exuffla
tio tota impelli ad mediū humiditatis vt pre/
pareꝉ locus cordis: deinde fiunt a latere eius
dextro ꝛ a latere eius supremo due vesice quasi
ramificate ab eo tangentes ipm vsqꝫ ad horaꝫ:
deinde paranꝉ ab eo: ꝛ discernunꝉ ꝛ fit prima
illud ex quo creaꝉ cor. ꝛ a dextra illud ex quo
creaꝉ epar ꝛ impleꝉ alia sanguine ad albedinē
declini. ¶ Et penetrat ad exteriorē ptem hu-
miditatis sparse post duas vesicas ventositas
mundans eam vt recipiat pp eam restauratio/
nem ex matrice ꝛ ex spiritu ꝛ ex san. ꝛ creatur
vmbilicus. ¶ Et qđ primo creatur tunc est pā
niculus. ¶ Verūtū vesice cordis ꝛ epatis ꝛ ce-
rebri creationem vmbilici precedunt: quāuis
complementum horum trium postponatur a
complemento substantie vmbilici. ꝛ hoc qui-
dē iam verificauimus ꝛ declarauimus diuersi-

tatem in eo in libro principiorum scientie naturalis. ¶ Et cum sperma figitur et spumat et penetrat spuma ad profundum s. vesicam cordis generatur paniculus ex hoc quod sperma mulibre mouet sperma masculinum et est separatus. deinde non suspenditur a matrice nisi cum foraminibus propter attractionem nutrimenti. ¶ Et embrion quidem non nutritur cum hoc paniculo nisi dum paniculus in ea et nutrimenti parum est necessarium. Cum autem induratur tunc fit cibatio per illud quod generatur in poris eius ex meatibus manifestis venosis. deinde diuiditur post spacium in paniculos. ¶ Et veritas quidem est quod primum membrum quod creatur est cor: quamuis de Hyp. dicatur quod dixit quod primum quod generatur est cerebrum et oculi secundum quod testificatur illud dispositio pullorum oui. Cor vero non est in primis cum creatur in omni re apparens manifestum: vt sequuntur capitula post in quibus dixit quod rectius est vt sit primum quod creatur epar: quoniam prima operatio corporis est nutrimentum quasi sit res secundum appetitum eius et desiderium ipsius. ¶ Et sermo iste ostenditur esse corruptus ex via experimenti: quoniam studiosi in hac re non testificantur rem esse secundum quod existimauit omnino ex ratiocinatione. ¶ Et est quoniam si res est secundum quod ipse existimat quod creatur in primis illud cuius operatio in primis permittenda est cum ab eo non fiat nutrimentum: tunc sciat quod non nutritur membrum animalis in quo non est sustentatio vite cum calore naturali. Cum ergo ita sit: necesse est vt creetur membrum a quo procedit calor naturalis et spiritus vitalis ante creationem nutrimentis ipsius. ¶ Et virtus informatiua non indiget in dispositione formationis nutrimento dum non accidit resolutio sensibilis sensibile faciens nocumentum: quare sit necessarium restauratione eius et fit necessarius spiritus vitalis et calor animalis vt erigatur eo. ¶ Quod si dixerit quod comprehensio informatiue est ex parte: tunc similiter et virtus nutritiua associata virtuti informatiue generate est ex parte partis. Qualiter ergo erit quod illa magis antecedat in modis suis: et hec dispositio alia sit inuenta in embrione sanguineo in siphac et extensio eius in siphac sit extensio aliqua. ¶ Et in hac dispositione illa que de vesicis est sanguinea conuertitur ad sanguineitatem et conuertitur vmbilicus ad formam vmbilici sensibiliter: et recipiunt dispositiones conuersionem spermatis ad conceptionem: et quedam earum ad soliditatem: et illic membris principalibus iam apparet impressio sensibilis et quantitas sensibilis: et quedam earum conuersioni ad hoc vt compleatur creatio cordis et membrorum primorum et incipiunt separari abinuicem: et inter ea sunt meatus supremi: et sunt extremitates iam lineate: sed non separantur integre vasa eius. deinde ad hoc vt fiant extremitates. ¶ Et vnicuique conuersioni aut duabus conuersionibus simul est spacium super quod statur: et non est illud de illis que non diuersificantur in hoc. Nam diuersificatur in masculis et mulieribus embrionum. ¶ Et sunt in mulieribus tardiores et non signi experimentum et probatio in hoc: quoniam inter ea ambo in veritate non est diuersitas. Unumquodque enim eorum non indicat nisi per illud super quod preterijt res secundum experientiam eius. ¶ Et non est impossibile quod sit illud quod expertum est in fine cadens secundum illud quod ei diuersificatur. In toto enim illo est quod plurimum proculdubio: et plurimum est in eo quod generatur plus. ¶ Et spacium quidem spume est .vi. dierum aut .vij. et in his diebus formatur informatiua in embrione non petendo aliquid ex matrice: et post illud appetit. ¶ Et inceptio linearum et punctorum ex tribus alijs diebus post illud et sunt .ix. dies ex principio. ¶ Et quandoque fit antecessio die vno aut postponitur die vno: deinde post .vi. dies alios et sunt .xv. a conceptione et penetrat sanguineitas in toto: et fit illud vnde creatur. Et quandoque antecedit die vno aut duobus. ¶ Et .xij. diebus post illud fit humiditas caro et iam discernuntur frusta carnis et discernuntur membra tria manifeste: et iam separantur alia a contactu aliorum et extenditur humiditas nuche: et quandoque postponitur aut antecedit duobus diebus aut tribus. ¶ Deinde post .ix. dies separatur caput ab humeris et extremitates a lateribus et ventre vt discernat sensus in quibusdam eorum et occultetur in quibusdam eorum ita vt sentiat post illud .iiij. diebus completis .xl. diebus: et postponitur raro vsque ad .xlv. dies: et minus in hoc est vsque ad .xxx. dies. ¶ Et dicitur in doctrinis primis quod quando post .xl. dies scinditur abortum et ponitur in aqua frigida apparet res parua discretarum extremitatum. ¶ Et masculus est velocior in illo toto quam femina. Uidetur enim quod sit minus spacium formationis masculorum .xxx. dies et minus pluritotis est medietas anni: et quod dicemus in primo. ¶ Determinatio autem dispositionis masculi et femine in distinctione spacij est res quam quedam pars medicorum iudicat audacter et stulte. ¶ Primum enim inuenit sperma respirans respirare. et primum quod agit informatiua est quod aggregat calorem innatum: deinde exitus et meatus: deinde post illud incipit nutritiua operari. ¶ Et apud quosdam embrion iam respirat ex ore: deinde respirat cum eo maiori respiratione cum completur in matrice: sed non est super illud significatio. ¶ Et apud quosdam cum superuenit formationi embrionis duplum eius in quo formatur mouetur: et cum superuenit motui duplum eius in quo mouetur: nascitur ita vt sit spacij quod est a prima inceptione conceptionis vsque ad motum triplum: et leuitas accidit cum motu sensus. ¶ Et dicitur quod tempus equale medium ad formationem eius est .xxxv. dierum et mouetur in .lxx. diebus et nascitur in .cc.x.x. diebus: et illud est .vij. menses et antecedit diebus aliquot. et quandoque postponitur: quoniam fortasse cadit in .xxxv. diebus raritas: et multiplicatur in duplicatione. et quandoque est illud quod est plus .xlv. dierum et mouetur in .xc. diebus et nascitur in .cclxx. et illud est .ix. menses. Et quandoque ca

est complo masculina fluit in oia membra: et est
cū masculinitate sua assimilatur pri suo. ¶ Et
quādoqȝ est causa masculinitatis ꝑter complo/
nem pris sui: imo est vacuitas inficio aut ex cō
plexione spermati accidente ꝓpter: quapropter
nō opȝ vt cum ipse assimilatur patri in hoc q̄ est
masculus: q̄ sit ei filius in reliquis mēbris: imo
q̄ñqȝ assimilatur matri. ¶ Et assimilatio q̄dem
individualis sequitur figuram: et masculinitatis
non sequitur figuraȝ: imo complexionē. ¶ Et
q̄ñqȝ accidit soli cordi quasi complo patris que
spargitur in mēbra. ¶ Ex pte autē preparatio
nis figuralis est receptio materiei: in extremita
tibus declivis ad figuram matris. ¶ Et quan
doqȝ est informativa potens ad hoc vt dñetur
spermati et figuret ipsum ex parte lineationis
cum figura prima: sed deficit ex parte cōplexio
nis vt faciat ipsuȝ simile ei in cōplexione. ¶ Et
dixerunt quidam sapientū et non sunt elongati
a iudicio possibilitatis. q̄ de causis assimilatio
nis est illud quod exemplificatur cū eo dispositio
tio cōceptionis in mente mulieris: aut viri ex
forma humana exēplificatione firma. ¶ Cau/
sa autem in staturis q̄ñqȝ est diminutio que est
in ipsis ꝓpter materiā parvā in primis aut pro
pter pravitatē nutrimenti apud creationē aut ꝓp
parvitatem inficio: q̄re non invenit ferus dilata
tioneȝ in ea sicut accidit fructib⁹ qui ponunt in
fornis cū sunt adhuc imaturi: q̄re non fit additio
tio sup eos. ¶ Et cū q̄dem in geminis est mul/
titudo spmatis: ita vt nō spargat ad duos ven/
tres inficio sparsione replente totū s̄m singula
ritatē: et q̄ñqȝ accit ꝓpter diversitatē expulsiōis
duarum ejectionum q̄ñ pervenit illi diversitati
motus inficio in attractione: nā matrici apud
attractioneȝ accidūt motus sequētes sicut illi q̄
deglutit bucellam post bucellā: et sicut respirat
piscis emittēdo respirationē post respirationē:
q̄m expellunt ex eo ad ꝓfundū matricis impul
siones: et est vnaqueqȝ impulsio cum attractio/
ne spermatis deforis et inquisitio matricis ad
aggregādū inter duo spmata et illud est res quaȝ
sentit ille qui ex coeuntibus sollicitus est. ¶ Et
sentit illud iterum ipsemet. ¶ Et ille impulsio
nes et attractiones singulares non sunt pure:
imo sunt tremule quasi vnaqueqȝ earum sit co/
posita ex motibus: sed ipse non complētur nisi
apud numeȝ titillationē: imo sentitur post oēm
summā titillationeȝ quieȝ quedā. Deinde redit
in quiete sibi ei que est inter ejectiones cuȝ virga
ejecit sperma: et fit omnis vicissitudo s̄cd̄a debi/
litatis virtutis et minoris numerationis titilla/
tionum: et forasse sunt vices vltra tres: aut qua
tuor. ¶ Et ꝓpter illud multiplicat delectatio
ipsarū. ¶ Ipse enim delectantur ex motu sper
matis qđ est in eis: et delectantur ex motu sper/
matis viri in ore matricis earum descendendo
ad ventrem matricis: imo delectant ꝓpter ipȝ
motum qui accidit matrici. ¶ Et nō verificat
sermo dicentes q̄ earȝ delectatio et cōplementū
non stant nisi s̄m descensionem spermatis viri:
ac si vir non emitteret sperma non delectarent
ipse sui ipsius spermatis emissione. Et q̄ si vir
emittit sperma et inficiat earum nō accidant mo
tus isti: et non quiescant ex eis tūc ipse inveniūt
delectationē a delectatione parva cuius sīle est
etiam viris ante motū spermatis ipsorum simi
lis fricationi et cōmotioni que fit in emissione
humoris qui nō est sperma. ¶ Neqȝ s̄m̄o di/
centis q̄ cū sperma viri super matricē funditur
extinguit eius caliditatē et sedat ipsius inflatio/
nem sicut aqua frigida que effundit sup aquaȝ
calidam bullientem. ¶ Hoc.n. non fit nisi s̄m
modū quem diximus cū ipse emittunt sperma
et deglutiunt sperma viri cū descendit. In alia
enim hora non fit ꝯtus de q̄ sit curandū. ¶ Et
q̄ñqȝ ꝯvenit ꝓiectio ꝯ̄ge eius effusioni clepsy/
dre: quare ꝑmiscent ambo et sequunt illam pro
iectiones siles illi vice vna post aliā: quare im/
pregnat mulier ex ventrib⁹ numero pluribus cū
vnaqueqȝ ꝑmixtio separata sit per seipsam. Et
quandoqȝ sunt permixtiones vtrorūqȝ sperma
tū simul. Deinde abscindunt: aut abscinditur
vnū antecedēs causa ventositatis: aut titillatio/
nis: aut alterius rei ex causis separātibus: q̄re
distinguitur vnūquodqȝ s̄m singularitatē suaȝ.
¶ Et quādoqȝ est illud post texturam pānicu
li et fit multitudo in re vna: et hoc est ex eis que
non cōplent neqȝ ꝯsequunt vitā. Et quādoqȝ est
ante illud: et que currunt hoc cursu. Simile igi
tur est qđ fit parve vtilitatis: et vtile q̄dem non
est nisi illud qđ cadit in radice distinctū. ¶ Et
sperma virile est adhuc nō exuberāȝ neqȝ iplēs
matricem neqȝ perveniēs ad partes quattuor:
donec continuetur cuȝ eo sperma mulieris ex
duobus additamentis que sunt duo cornua si/
milia ossibus dactilorum et cum permiscentur
fit ebullitio predicta. Et creatur vesica et panni
culus ꝑmus et suspēditur spma totum tūc cum
duob⁹ additamētis q̄ sunt duo cornua: et inve/
nit illic qđ alit ip̄m dum ꝑmanet spma vsqȝ quo
sumat ex san. mēstruo ex foraminibus cum qui
bus cōtinuat panniculus generativus. Et s̄m
Gal. quidem iste panniculus est sicut linimen/
tum quod creat sperma mulieris cuȝ ip̄m effun
ditur illuc vbi effunditur ad ipsum sperma viri
et si non permiscetur cū eo tunc discernit apud
permixtionem. Et mulier quidem et matrix
eius suscipiunt sperma super spma et delectant
ambe simul. Partus v̄o non fit nisi cum fetus
non sufficit quod ei emittit secundina ex sang.
et quod pervenit ad ipsum de attractione aeris
cum membra eius iam completa sint. Move/
tur ergo tunc apud septimum ad exeundum
cū in eo completur virtus. Et cum deficit adve
nit ei debilitas quedam et non salit ad ipsum

cum ea virtus vsq3 ad nonum. Q̃ð si egrediať in octauo egreditur: ⁊ est debilis ⁊ nõ exprimitur a virtute faciente nasci: imo ex causa alia exprimente ledente debili. ¶ Et egressio quidem fetus nõ cõpletur nisi per scissionẽ panniculorum humidoꝝ ⁊ effusionem humiditatũ eorũ ⁊ facientium ipsum lubricari. ¶ Et qñq3 conuertitur super caput suum in partu naturali vt sit facilioris separatiõis. ¶ Partus ṽo super pedes vtrosq3 est ꝓpter debilitatem eius qui nasciť. Nõ enim põt conuerti ⁊ est timorosum. nõ enim vtile est ẜm plurimũ. ¶ Et fetus quidem ante motum suum ad exitũ est sustẽtatus cũ3 facie sua super pedes suos plãtis manuũ. superpositis genibus suis ⁊ naso ipsius intra ambo genua ⁊ oculis sup ea ambo ⁊ colligit ea ambo ad anteriorẽ partem sui. ⁊ est positu3 collũ eius ⁊ facies ipsius ad dorsum matris eius defendẽdo cor. ¶ Et hec quidẽ preparatio conuenientior est ad cõuersionem faciendã: l3 quidã dixerunt ꝙ faciei mulieris preparatio est ẜm ꝯtriũ huius preparationis. ⁊ hoc nõ est nisi masculi ⁊ adiuuãt ad cõuersionem grauitatis superioru3 fetus ⁊ magnitudo capitis eius ꝓprie. Et quãdo separať aperitur matrix apertione tali cuiꝰ similem efficere nõ valet in suo fili. ⁊ necessariũ est vt separentur quedã iuncture: ⁊ sustẽtenť adiutorio dei excelsi post illõ: ⁊ ꝓpter illud redeũt in ꝓximo ad ꝯtinuationez naturalem. ⁊ est operatio illa de operatiõibus fortibus naturalibꝰ. ¶ Et formatiua quidẽ appropriata est re continuata ad creationem vt sit preparatam non cessans comprehendere cũ augmẽto fetus que nõ comprehenditur: ⁊ hoc est de secretis dei. Sit ergo deus exaltatus qui est rex verax laudabilis ⁊ benedictus ⁊ melior omniũ factorum. cõprehensio igitur est ꝙ cũ partus fetus naturalis est ꝙ ipse indiget aere plurimo: ⁊ cibo plurimo ⁊ cum expergiscunť ṽtutes aĩe eius querentes latitudinem spaciositatis ⁊ attractionez aeris copiosam ⁊ cibum abundantem ⁊ fugiẽs a strictura ⁊ a penuria attractionis aeris copiosi ⁊ paucitate cibi. Cum ergo nascitur nondu3 cõprehensi sunt in eo somnus ⁊ expergefactio: cum ergo adueniunt ei ridet post. xl. dies.

¶ De egritudinibus matricis. Cap. iij.

a Accidunt matrici omnes egritudines complexionales ⁊ instrumentales ⁊ cõmunes. ¶ Et accidũt ei egritudines impregnationis sicut vt non impregneť: aut vt impregneť ⁊ abortum faciatꝰ ⁊ vt impregnetur ⁊ non faciat abortum: imo fiat difficilis ⁊ separetur ⁊ moriatur in ea fetus. ¶ Et accidunt ei egritudines mẽstrue ita vt nõ emittat menstrua: aut emittat menstrua pauca: aut non in hora sua: aut mala: aut vt superfluãt menstrua eius. ¶ Et fiunt ei egritudines proprie ⁊ egritudines per cõmunitatem: ita vt cõmunicent ipsi membra alia al. ⁊ fiunt ei egritudines ꝓprie ⁊ egritudines per ꝓprietate3 ita vt nõ cõmunicent ipsa membris alijs. ¶ Et qñq3 fiunt ab ea egritudines mẽbrorum aliorũ per cõitatem ita vt cõmunicẽt ei alia mẽbra sicut fit in ꝑfocatione matricis. ¶ Nam cum multiplicantur egritudines in matrice debilitatur epar ⁊ preparatur ad hoc vt generetur ex eo hydropisis. ¶ De significationibus cõplexionum matricis.

¶ De significatione caliditatis. Cap. iiij.

c Caliditatem matricis signĩ cõitas corporis: ⁊ paucitas mẽstruoru3. ¶ Et signĩ ipsam color menstruoꝝ: ⁊ proprie cũ sumiť pãnus lineꝰ ⁊ supponiť in nocte: deinde exiccatur in vmbra ⁊ consideratur an sit rubeus an citrinus: ⁊ signĩ caliditatẽ ⁊ coleram: aut sanguinem: aut sit niger ⁊ albus ⁊ signĩ ꝯtrium illius. ¶ Verum niger cum fetore putrido signĩ caliditatem quandam: ⁊ qui est sine ipsa signĩ friditatẽ. ¶ Et qñq3 signatur caliditas ex doloribus in ꝑtibus epatis ⁊ vulneribꝰ ⁊ vlceribus accidentibꝰ in matrice ⁊ exiccatio labiorum mulieris ⁊ multitudo piloru3 ⁊ tinctura aque ẜm ꝑsm ⁊ velocitas pulsus.

¶ De significatione frigiditatis. Cap. v.

r Retentio menstruoꝝ: aut paucitas eorum: aut subtilitas eoꝝ ⁊ ipsoꝝ albedo: aut nigredo eorum vehemens ⁊ prolõgatio mũdificatiõis. ¶ Et antecessio ciborum grossorum ⁊ frigidoꝝ ⁊ antecessio coitus plurimi. Et stupor in supioribꝰ matricis: ⁊ paucitas pilorum in pectine: ⁊ puritas tincture aque ⁊ corruptio coloris eius.

¶ De signis humiditatis. Cap. vi.

t Tenuitas menstruo ⁊ multitudo cursus humiditatis ⁊ abortus fetus cu3 magnificatur.

¶ De signis siccitatis. Cap. vij.

e Exiccatio ⁊ paucitas cursus.

¶ De sterilitate ⁊ difficultate impregnationis. Cap. viij.

c Causa sterilitatis: aut est in spermate viri: aut in spermate mulieris: aut in mẽbris matricis: aut in mẽbris ṽo generatiuis spermatis: aut ꝓpter cãm in principijs sicut tristitia: ⁊ timor et tremor et dolores capitis et debilitas digestionis et satietas nauseatiua: aut ꝓpter errorem accidente3. ¶ Causa ṽo que est in spermate est sicut malitia cõplexionis diuersificãtis ṽtutem gñationis calide: aut frigide. i. frigide ex frigore naturali: aut frigore accidẽte lõge et retẽtionis sparso: aut hũiditas: aut siccitas. ¶ Et causa illius sunt cibi non conuenientes: ⁊ acetosa etiam. Ipsa enim sunt in summa eorum que infridant et exiccãt. Et quãdoq3 est cũ que est in spermate siccitas cõplexionis non ꝓhibens gñationem: sed facit ipm difficilẽ: aut corrumpit illud qð aducit matrici de alimento

infantis. ¶ Et quandoque est causa in spermate ut sit sperma viri diverse impressionis et que est in spermate mulieris virtutum receptrici: aut cóitas super unum duorum ordinum et non accidat inter ea ambo filius. et si permutet unusquisque socium suum non est dubium quin sit ambobus filius. ¶ Et quandoque diversificantur duo spermata propter causam malitie cóplexionis in unoquoque eorum quod cum alio non equatur: imo addit ei corruptionem. Nam cum permutantur invenit unumquodque amborum quod equat ipsum cum cótrarietate. quare temperetur. ¶ Et de genere sordes spermatis ex quo nó fit generatio est sperma senectutem infantis et patientis nauseativam et ebrii et senis. et sperma eius qui plurimum utitur coitu et cuius corpus non est sanum. ¶ Sperma enim currit ex omnibus mébris et est ex sano sanum: et est ex infirmo infirmum secundum quod dixit Hypo. et iste dispósitiones ocó currére sunt in utrisque spermatibus simul. ¶ Et dixerút quidam quod de causis corruptionis spermatis viri est coire cum illis que nondum sunt magne et hoc currit cursu proprietatis. Causa autem que est in matrice aut est malitia cóplexionis corrumpentis sperma eius plurimum est frigus cógelans eam sicut accidit ex potu aque fride mulieribus per hoc quod infrigidat: et similiter viris. ¶ Et quandoque alterantur greges menstrue ex eis que cóstringuntur ex potu menstrue: quare non effunduntur menstrua ad fetum. et quandoque est cum materia. Et humiditates corrumpunt sperma iterum per cómixtionem suam cum eo: aut exsiccánt: aut resolvunt: aut humectant lubricitate eo: quare debilitatur retentiva et est plurimum: aut debilitantes virtutem attrahentem sperma: quare non attrahit sperma cum fortitudine: aut cóstrictionem meatuum nutrimenti ex frigore: aut calore: aut siccitate. Et quandoque vincitur ex siccitate ita ut similentur coriis siccis. ¶ Aut corrumpens nutrimentum infantis. aut prohibens ipsum ab amplificatione propter adunationem oris matricis vehementem propter siccitatem: aut frigus: aut cósolidationem ulcerum: aut carnem additam verrucosam et erucosam. ¶ Aut sicut siccitas durans secundine: quare corrumpit meatus nutrimenti. ¶ Aut accidit spermati frigido et humido quod accidit rori in terra rorata. et in complexione calida et sicca quod accidit in terra quando est madefactus ipsa. ¶ Aut propter abscissionem mánei que est sanguis menstruus cum matrix deficit in attrahendo ipsum et continuatione eius. ¶ Aut est propter declinationem in ea: aut conversionem: aut vehementiam adunationis oris matricis ante partum propter opilationem: aut propter duritiem: aut carnem additam verrucosam et nó verrucosam: aut consolidationem ulcerum: et frigus constringens et alia ex causis opilationis et siccitas quare nó penetrat ad ipsum sperma. ¶ Aut debilitas adunationis post pregnationem: quare nó retinet ipsum. ¶ Aut multitudo adipis lubrificantis. ¶ Et quandoque fit cum córitate corporis totius. et quando quandoque est in matrice proprie et zirbo: aut in matrice sola. et quando multiplicatur adeps super zirbum facit constrictionem super sperma et educit ipsum expressione sua. et operatio eius est huiusmodi. ¶ Aut propter vehementiam extenuationis in corpore toto: aut in matrice: aut nocumentum in matrice ex epate et ulceribus et emorroydibus: et additione carnea prohibente. Et quandoque est in ore eius res dura sicut virga prohibens introitum virge et spermatis: aut ulcera que cósolidata sunt: quare elevatur matrix et constringuntur orificia venarum emittentium sperma: aut asperitas oris matricis. Causa autem facte in membris generationis: aut est debilitas vasorum: aut eruptio accidens cóplexioni eorum sicut cui abscinduntur vene auris posterius: aut cuius perforatur vesica a lapide quare cómunicat nocumentum mémbris generationis. Et quandoque abscinditur aliquid de numero eius et facit incurrere debilitatem in mébris spermatis et virtutibus eorum generativis spermatis et eiicientibus ipsum. Et similiter cuius abscinduntur testiculi: aut explastratur cum iusquiamo etc. aut bibit ex camphora plurimum. Causa autem virge facta est sicut si sit brevis in creatione sua: aut causa pinguedinis viri: quare assumit caro plurimum eius: aut ex ambobus simul: quare elongantur in matrice et non equatur in ea virga. Et de eis est amplitudo oris matricis et nó equatur in eo virga aut ex eis ambobus simul. ¶ Aut propter tortuositatem eius: aut propter abbreviationem corde: quare declinat virga ab opposito: quare non eiicit sperma ad guttur oris matricis. Causam vero in principiis iam numeravimus. necessarium est enim ut sint mébra digónis et membra spirituum forma ita ut fiat conceptio. Error autem accidens est cum spermatis fit emissio ante cóplementum aut post cóplementum. Ante cóplementum vero cum sperma emittit est ut sint mulier et vir diversi in tempore coitus: quare nó cesset unus eorum antecedere cum emissione spermatis. Si ergo fuerit antecessio viri dimittet eam et nó emittet sperma. ¶ Et si fuerit antecessio mulieris emittet vir postquam emiserit mulier et expelletur in os matricis propter motus attractionis spermatis quod se aperit ei apertione una post aliam cum attractione vehementis sensus quod sentitur cum ipsum emittitur. Et non fit illud cum ipsum emittitur nisi aut propter attractionem aque viri cum eo quod currit ex ea ex vasis spermatis eius intrinsecis in matrice effusum ad interiora eius apud quosdam: aut propter attractionem eius quod tangit ipsum. Si verum est quod dicunt quidam alii. scilicet quod sperma eius cónvis generetur intra ipsam tamen effunditur ad exteriora oris matricis. Deinde deglutit ipsum os matricis ut sit motus eius ad attrahendum sperma suiipsius deforis: quare recipit ipsum cum movetur sperma eius: quare attrahit cum hoc sperma viri. Non enim appropriatur illud emissioni spermatis viri. ¶ Error vero accidens post cóplementum est sicut motus laboriosus

ex saltu aut obuiatiōe q̄ fit cū casu: ꝛ velocitas eleuatiōis post emissionem spmatis ꝛ filia illis post ɔceptionē q̄re subracat: aut fit timor acciōs aut aliqd ex religs cāis abortꝰ q̄s dicemꝰ in suo ca. ¶ Inqt hyp. Nō est vir oino fridioꝛ muliere .s. in cōplone mēstruoꝝ suoꝝ pncipaliū ꝛ cōplexione sua pma ꝛ cōplone sui spmatis sani nisi accidat ex cōplone accñte: ¶ Et scias q̄ mulier que parit ꝛ ipꝛegnaẗ minꝰ infirma est q̄ sterilis: verūtamē est debilioꝛis corpoꝛis q̄ ipsa ꝛ velocius fit anus. Sterilis vo est pluriū egritudinum ꝛ tardatur eius senectus ꝛ est quasi iuuenis in plurimo sue etatis.

¶ De signis sterilitatis. Cap. ix.

In signis sterilitatis ex q̄cūq₃ duoꝝ spmatū sic dñr res q̄ruz saluatio non verificaẗ neq₃ in eis aliqd iudicaẗ: sicut est illud qđ dixerūt q̄ opꝫ vt capiant̄ duo spermata ꝛ piijciant̄ sup aquā ꝛ qđcūq₃ illoꝝ natat in aq̄ tūc ex pte illiꝰ est defectꝰ. ¶ Et dixerūt fundant due vrine sup lactucā: ꝛ ex illo est defectꝰ cuiꝰ vrina exiccauerit eam. ¶ Et hoc dixerunt vt sumant̄ .vij. gra. tritici. ꝛ .vij. gra. oꝛdei: ꝛ .vij. fabe: ꝛ ponant̄ in vase testeo ꝛ mingat sup ea vnꝰ amboꝝ ꝛ dimittant̄ .vij. diebꝰ: tunc si grana nascunt̄ nō est sterilitas ex pte eius. ¶ Et dixerūt q̄ est lōginquius hoc iterū. ¶ Et meliꝰ est illud quod dixerūt in expientia mulieris fm q̄ opꝫ vt suffumigetur matrix mulieris in traiectoꝛio cum suffumigatione aromatica: ꝛ tunc si penetrat odoꝛ vsq₃ ad os ꝛ nares eius causa nō est ex ea: ꝛ si nō penetrat tunc illic sunt opilatio ꝛ humores mali phibētes pambulare odoꝛē suffumigationis ꝛ aromaticitatis. ¶ Et dixerūt supponaẗ alleū ꝛ ɔsidereẗ an inueniat odoꝛē ꝛ saporem ipsius desuper. ¶ Et plima significatio huius est ad sciendū: an sit in ea opilatio an nō. Qđ si est in ea opilatio tūc est signū sterilitatis: ꝛ si nō est in ea sterilitas: tūc nō est lōginquum qn sterilitatis sint cause alie ꝛ ad impꝛegnationē phibētia alia. ¶ Et ois mulier mundificaẗ ꝛ remanet os matricis eius humidū est lubricans. ¶ Signa autē spermatis ex vasis suis in cōplexione sua sunt: qm̄ cognoscunt̄ sicut sciuisti caliditas ꝛ frigiditas eius ex ipso ex sensibilitate mulieris cum suo tactu: ꝛ ex spissitudine ꝛ subtilitate eius: ꝛ ex dispōne piloꝝ pectinis ꝛ ex coloꝛe eius ꝛ odoꝛe ipsiꝰ: ꝛ ex velocitate pulsus ꝛ tarditate ipsius: ꝛ ex tinctura vrine ꝛ paruitate tincture ipsiꝰ: ꝛ ex cōmunitate corpoꝛis. ¶ Humiditas vo ꝛ siccitas cognoscuntur ex paruitate in grossitudine ꝛ multitudine cū subtilitate. ¶ Et sperma qđē sanum est albuꝫ viscosum splendidū super qđ cadunt musce ꝛ comedūt de eo. ꝛ odoꝛ eius est odoꝛ floꝝ palme ꝛ sambaci. ¶ Signa vo mēstrue ꝛ mēbroꝝ eius in cōplexione sua sunt qm̄ significaẗ sicut sciuisti: aut ex caliditate ꝛ frigiditate ꝛ tactu ꝛ ex coloꝛe mēstrue .i. si est ad citrinitatem declinis: aut nigredinē: aut turbiditatē: ꝛ ex dispōnibus piloꝝ pectinis. ¶ Et significaẗ humiditas ꝛ siccitas ex multitudine cū subtilitate ꝛ paucitate cū grossitie ꝛ ex essentia oculoꝝ apostemosoꝝ tenebrosoꝝ. ¶ Oculus .n. signat super matricē apud Hypo. ꝛ ex paruitate cum grossitie. ¶ Et quecunq₃ mulier mundificaẗ ꝛ nō exiccaẗ os matricis eius: imo est humidū nō ipꝛegnaẗ. Pinguedo autē ꝛ extenuatio ꝛ adeps ꝛ breuitas virge ꝛ toꝛtuositas eius: ꝛ breuitas coꝛde ꝛ ɔuersio matricis: ꝛ dispositio duarū emissionū spermatis sunt res que cognoscuntur experimento. ¶ Et vulua cū zirbo multe adipis est stricti introitus: longinqua breuiū coituū: euuenetium ventuū moueẗ apud omnē motū: ꝛ ledit̄ quolibet odoꝛe. ¶ Et significat cursum matricis: quoniā sentiẗ intra vuluam. ¶ Qđ si nō fuerit os matricis oppositū tunc est decliue. ¶ Et illa cuius est matrix habens declinationē ꝛ conuersionem sentit doloꝛē apud coitum.

¶ De regimine ꝛ cura. Cap. x.

Regimē huius capli diuidiẗ in duos modos quoꝝ vnꝰ est ad ipꝛegnationē ꝛ subalationē in ea: ꝛ scđs est ad curatiōes cāꝝ phibētiū ipꝛegnationē. ¶ Sterilis autē ꝛ vir nō gñans ex creatione ꝛ incōueniens suo socio in cōplone indigens permutari: ꝛ breuitas instři medicationē non hñs ꝛ silr eius cuius oꝛificia mēstrue opilata sunt ex vlceribus que cōsolidata sunt: q̄re lenificata est ꝛ eius quā par necesse est pmutare curatio nō pēdet ex medicina. Reliquę vo ab illis regimen habent. Primi vo modi distinctio est q̄ opꝫ vt eligaẗ cōuenientioꝛ horaꝝ coitus: ꝛ iam diximus eam. ¶ Et de eis eligaẗ cōuenientioꝛ vt sit in fine mēstrue: ꝛ in hora sili hore in q̄ opꝫ vt in ea coitus fiat ꝓpter illud quod diximus. ¶ Et opꝫ vt ꝓlongeẗ dimissio coitus tāta ꝓlongatione ne pueniat vt corrūpat ei ambo spermata frigꝰ. ¶ Si vo accidat illud vtant̄ coitu fꝫ modū qui est ad nō impꝛegnandū. Deinde dimittāt ipm tādiu q̄ sciatur q̄ sperma bonuꝫ iā aggregatū sit: ꝛ ɔsidereẗ de eis vt sit illud in prima hora mundificationis eius: ꝛ silr in oī pmutatione alia vice. ¶ Amplius ꝓlongēt ludū: ꝛ ꝓpter cū mulieribꝰ q̄rum cōplexiones nō sunt male. Tāgat ergo vir eius mānillas cū facilitate: ꝛ tāgat pectinē eius ꝛ obuiet ei nō pmiscendo se ex pmixtione vera. Cūq₃ desiderat ꝛ affectat permisceatur ei fricando de ea quod est inter anuꝫ eius desuper ꝛ vuluā. Ille enim locus est delectationis eius. ¶ Cōsideret ergo in ea horā in qua fortis fit in ipsa adherentia ꝛ incipiunt oculi eius mutari in rubedinē: ꝛ eius anhelitus eleuari: ꝛ verba eius balbutire: tūc mittat illic spma oppoⁱᵗᵒ oři matricis dilatādo locū eius illic parūper. Cauēdo q̄ntitatem ne ɔsequatur ipm

impressio aeris exterioris oino. Ipse.n.i dispō
ne corrūpit ipm ⁊ non est conueniens ad generatio
nem. ¶ Et scias q̄ qn̄ mittit spma in hora sua
pūctū: imo est in preparatōe sua inseparabile oppo
tū forsan: tūc pdit spma: imo oz vt recipiat os
matricis cū erectōe quadā ⁊ nō stringat in vir
ga extētā: imo adhereat ei hora cū iam pmiscet
post illud pmixtōe que est vehementior per
scrutatōis donec videat q̄ nodi oris matricis tan
gentes eius iam quiescūt ex toto: ⁊ post illud pa
rū ipsa iacente eleuatis coxis ⁊ demerso dor
so. ¶ Deinde surgat ab ea ⁊ dimittat eam sic
horula vna constrictis pedibus ⁊ retento anheli
tu. ¶ Et si dormierit post illud erit melius ad
conceptionē. ¶ Et si fiat odoramentū sup eā qd̄
naribus attrahit cū suffumigatōibus conuenē
tibus huic rei est illud conuenientius. ¶ Et sup
positoria ⁊ pprie de gūmis que non sunt vehe
mentis caliditatis sicut bdellium ⁊ que sunt simi
lia illi supposita ante illud. ¶ Et de illis q̄ sunt
mirabilia est vt sit mulier suffumigata sub mit
te cū aromaticis calis ⁊ non odoret ea desup:
deinde sumat cānā longā ⁊ ponat vnā duarū
extremitatū in aquā calidā: ⁊ aliā in ore matricis
quātitate qua perueniat caliditas eius ad matricē
aduentu tolerabili ⁊ dormiat sup illā preparatio
nē: aut sedeat vsq̄ ad horā que pōt sup eam: de
inde coeat. ¶ Modus vero alius est qn̄ si cā
est pp calorē humorꝫ calidorū cūa eos ⁊ equa
cōplōnē cum cibis ⁊ potibus notis. ¶ Et ad
ministra sup matricē cerataria equalis caliditatis
ex succis ⁊ mucillaginibus ⁊ oleis frig. ¶ Et
si fuerit cā frigiditatis ⁊ humiditatis curet cū eis
que dicemus post: ⁊ est illa que fit fm plurimū.
¶ Et si fuerit cā ipsa remotio oris matricis cu
ret cura remotiōis cum ventosis pdictis in .c.
suo. ⁊ flōia saphene ex pte qua oz fm q̄ dcm̄ ē.
¶ Et si fuerit cā multitudo adipis: admistret
exercitiū ⁊ subtiliatio cibi: ⁊ dimittat balnea
tionē humidā nisi cū aqs thermarū. ⁊ vtat cūo
ne cū flōmis ⁊ clysteribus calis ⁊ exiccatiuis
calefacientibus sicut est tyriaca ⁊ theodoricon.
⁊ oz vt dimittat vinū subtile albū ⁊ vtat forti
rubedo puro pauco. ⁊ ex vnctōibus bonis ad
eas est mel albū ⁊ oleū de lilio. ¶ Et si cā fue
rit ventositas phibens a bonitate firmationis
spermatis curet cum eis que sunt sicut diacimi
nū ⁊ bibat anisum ⁊ semen apij ⁊ pcipue semē
ruthe in aqua radicis: ⁊ pessaria facta ex eis. ⁊
ex resoluentibus ventositatē sunt sicut castoreū
⁊ se.ruthe ⁊ se.agnicasti. ¶ Et si cā fuerit vehe
mentia siccitatis administrent sup eā clysteria
humectātia ⁊ suppositoria de adipib᷒ lenibus
⁊ dent in potu lac: ⁊ pprie lac caprinū ⁊ alessi
dabegi humectāna ⁊ supponant adipes lenien
tes. ¶ Et si fuerit cā strictura oris matricis: opꝫ
vt administret in ea semp radius de stāno: ⁊ in
grossetur gradatim ⁊ inungat cum vnguentis

lenificatiuis: ⁊ multū vtat balneo ⁊ offert ei cō
mestio caulū ⁊ administrent apiū ⁊ ciminū ⁊
anisum ⁊ filia. ¶ Et plm̄ gdē cap phibentium
ipregnationē receptibilē curatiōis est frigus ⁊
humiditas. ¶ Et plm̄ medicinarū facientium
ipregnare est ex pte quasi succurrendi ei. Et nō
est excusatio cōionū humiditatis cum hieris ⁊
suppositorijs ⁊ clysterijs. ¶ Et ex eis que bibū
tur sunt confectiōes calide sicut mitridatū ⁊ tyria
ca ⁊ theodoricon ⁊ medicamen alkebrengi.
¶ Et de eis que bibunt hn̄tes pprietates est
vt in potu detur mulieri vrina elephātis. est.n.
mirabilis in ipregnatiōe ⁊ fiat illud cum pxi
mus est coitus: ⁊ cum coit. ¶ Et iterum bibat
seraturā eboris: qm̄ est pñtis iuuamēti. ¶ Et
se.siseleos est bonū ⁊ expertū: ⁊ de eo gdē dat in
potu pecudibus scis vt multiplicet generatio.
¶ Et de pessarijs est illud qd̄ fit ex oleo balsa
mi ⁊ oleo de ben ⁊ oleo de lilio ⁊ pessaria de
napta nigra. ¶ Et iterū adeps anseris in lana
⁊ ex gūmis aromaticis ⁊ musco ⁊ spica ⁊ cipe
ris ⁊ aneto ⁊ origano ⁊ vetusta ⁊ ysopo ⁊ bdel
lio ⁊ testiculus vulpis ⁊ darsisahan est mirabi
lis. Et nux cupssi ⁊ bacce lauri: ⁊ galia: ⁊ amo
mū ⁊ foliū ⁊ cordumeni: ⁊ ex omni calefactiuo
stiptico proprie. ¶ Et suppositio coagulorū
⁊ proprie coagulū leporis cum oleo post mun
dificationem adiuuat ad impregnandum aut
cum oleo vio. ¶ Et similiter suppositio sterco
ris eius. ¶ Et suppositio fellis gazel masculi
fm q̄ dicitur: ⁊ proprie si ponatur cum eo ali
quid de testiculis vulpis: ⁊ similiter suppositio
fimi ei᷒. ⁊ suppositio fellis adib ⁊ leporis ⁊ leo
nis pondere terne.ʒ.i. ¶ Collyriū bonū: spica
⁊ crocus ⁊ mastix ⁊ myrrha ⁊ galia ⁊ castoreū
cum oleo nardino. ¶ Et iterum sumant myr
rhe.ʒ.iij. ⁊ ireos ⁊ fimi adib amborum.añ.ʒ.
ij. preparetur ex eis pessarium simile glandi ⁊
supponatur ⁊ iteretur in omnibus tribus die
bus. ¶ Et iterum mel colatum serapinum ⁊
bdellium ⁊ oleum de lilio. ¶ Pessarium bo
num. Croci amomi spice melliloti omnium.
añ.ʒ.iij. ⁊ media folij ⁊ cordumeni amborum.
añ.vn.i. adipis anseris ⁊ vitelli ouorum ambo
rum añ. vnc.ij. olei nardini. vnc.ß. supponatur
post ablutionem in lana celesti tribus diebus
renouando omni die. ¶ Et iterum sumantur
allea sicca ⁊ humida ⁊ effundatur sup ipsa quā
tum ipsa sunt de oleo ros.aut sisamino: ⁊ de
coquantur donec in decoctione dissoluantur ⁊
recedat aquositas ex eis ⁊ supponatur cum la
na: est enim mirabile bonum. ¶ Et quandoq̄
indiget ante vsum pessariorum clysteribus cū
re aliq̄ in qua sit virtus pulpe collog̃tide: qua
re educāt humiditates: aut supponant in vulua
sua qd̄ est sicut gūma arboris masticis ⁊ edu
cet ex ea humiditates. ¶ Et ex suffumigationi
bus sunt trosaci ex myrrha ⁊ storace ⁊ baccis

lauri ⁊ fiat ex eis suffumigatio ol die. ¶ Et ite
rum nux cupressi ⁊ arsenicū rubeū cōficiant cū
storace liqda ⁊ fiat suffumigatio cum eis in tra
iectorio post mundificationē tribus diebus cō
tinuis. ⁊ silr myrrha ⁊ storax liqda ⁊ galbanū ⁊
bacce lauri: ⁊ nigella itez ⁊ bdelliū ⁊ ysopus.

¶ De signis īpregnatōis ⁊ iudicijs eius. C. xi.

Significant ipsam illud qd̄ antecessit
de cōuenientia duarū emissionū sper
matis: ⁊ dispō quasi tepor succedēs
coitui ⁊ est caput virge quasi siccū cū
emittit sperma: ⁊ est cum egredit̄ ad siccitatez
aliquātulū decliue: ⁊ succedit ei vehemēs adu
natio oris matricis: ita vt non īgrediat̄ ipsum
stilus. ⁊ silr eius eleuatio ad supiora ⁊ anriora
⁊ colligit̄ absq̄ durītie ex vehementia siccita
tis illius ptis: ⁊ retinent̄ menstrua: quare non
menstruat̄ vsq̄ ad tps: aut menstruat̄ paulatī.
⁊ accīt dolor paruus in eo qd̄ est inter vmbili
cum ⁊ receptricē. Et qñq̄ fit difficultas vrine:
⁊ accit ei vt abhorreat coitū post illud ⁊ odio
hēat ipm. ⁊ qñ cum ea coit̄ non emittet spma.
⁊ accit ei apud coitū dolor sub vmbilico ⁊ nau
sea. ¶ Et pregnans hñs masculū vehemētius
odit coitū q̄ pregnās hñs feminā. ipsa. n. qñq̄
non abhorret coitū. deinde illud qd̄ succedit ei
de angustia ⁊ pigritia ⁊ grauitate corporis: ⁊
malitia aiē ⁊ pua nausea: ⁊ eructuatōe acetosa
⁊ horripilatōe ⁊ dolore capitis: ⁊ vertigine: ⁊
tenebrositate oculoꝝ: ⁊ pulsu cordis: deinde
cōmouet̄ appetitus mali post mēsem aut duos
menses: ⁊ citrinat̄ albedo oculoꝝ carū. Cūq̄
ꝓfundant̄ oculi eius ⁊ mollificāt̄ palpebre eius
⁊ acuit̄ aspectus eius ⁊ minorant̄ eius pupil
le ⁊ ingrossat̄ eius albedo ⁊ non citrinat̄ fm
plm̄. ¶ Et necc̄ia est alteratio coloris ⁊ euētus
impressionū egredientiū a nā q̄uis fit in pre
gnante ex masculo minus ⁊ in p̄gnante ex feia
plus. ¶ Et qñq̄ īpregnatio sedat dolores dor
si ⁊ anchaꝝ ppea q̄ calefacit ea matrix ⁊ cum
parit redeunt. ¶ Et qñq̄ alterat̄ corpus eius
ab eo qd̄ fuit quare dilatant̄ ⁊ citrinant̄ super
ipm vene eius ⁊ virides fiunt. ¶ Et in pluribus
dispōnibus accit p̄gnantibus vt mollificent̄ carū
corpora in principio retentōis menstruoꝝ ⁊
augmento eius qd̄ de ipsis retinet̄ vltra illud
quo indiget embrion pp puitatē embrionis ⁊
debilitatē eius a cibatione. deinde cum magni
ficat̄ embrion cibatur illa supfluitate: quare fit
ꝯuersio ⁊ sedant̄ accñtia retentōis eius. ¶ Et
cum īpregnat̄ puella que nōdū ꝯsecuta est. xv.
annos: timet̄ ei mors pp puitatem matricis.
¶ Et silr est dispō illius cui ex magnis adue
nit fe. acuta. iterficit. n. fetū ex hoc q̄ facit possi
dere de malitia cōplōnis cū ipse sit debilis non
tolerans illud. ¶ Et ex hoc q̄ nutrimētū eius
corrūpit̄ ex pte cōplōnis eius: ⁊ ex hoc q̄ cuz
mater non nutrit̄ debilitat̄ nutrimentū fetus:
⁊ cum nutrit̄ debilitat̄ ipsa. ¶ Et silr cuz accle
in matrice eius apa calīd. Nam si est flegmon
tunc qñq̄ sperat̄ cuz eo raro euasio fetus ⁊ ma
tris: sepe vero est malum valde. ¶ Et qñq̄ co
gnoscit̄ dispō īpregnatōis per experimēta de
qbus est vt in potū det̄ de aqua mellis in ho
ra dormiendi due. vn. cuz tanto pondere aque
pluuialis pmixta ⁊ videat an pūctionē sentiat
an non. ¶ Et cā qdē in illo est retentio inflā
tionis cum cōitate intestinoꝝ: lz medici mirent̄
de hoc. ⁊ est expertū certuz nisi in ꝯsuetis potare
illud. ¶ Et iterū laboret in ieiunio in die ⁊ in
sero inuoluat̄ pannus: ⁊ suffumiget̄ a librello
⁊ traiectorio cum suffumigio. Si ergo egredi
tur fumus ⁊ odor ex ore ⁊ naso: tunc ipsa non
est p̄gnans. ¶ Et silr experit̄ cum vacuitas est
supponendo alleū ⁊ dormiendo sup ipm ⁊ cō
siderando an inueniat saporē eius ⁊ odorē ip
sius in ore an non. Et ex eo q̄ dicemus in. c. si
gnoꝝ masculinitatis ⁊ femineitatis de suppositi
one aristologie cum melle ⁊ intromissione.
¶ Et vrina qdē p̄gnantis in principio p̄gna
tionis est citrina ad subalbedinē decliuis qua
si sit cottū in eius medio spissum. ¶ Et signt pre
gnationē vrina pure subē sup quā est qd̄ est sile
nubibus ⁊ ꝓpriē qñ in ea sunt sicut grana ascē
dentia ⁊ descendentia. In fine aūt īpregnatōis
qñq̄ apparet in vrinalibus carū rubedo in lo
co in quo apparuit in principio īpregnationis
subalbedo. ¶ Et qñ mouetur vrinale pregnā
tis ⁊ conturbatur tunc est in fine pregnationis:
⁊ qñ non ꝯturbat̄ est in principio p̄gnationis.

¶ De causis masculinitatis. Cap. xij.

Causa masculinitatis est sperma viri
⁊ calitas eius ⁊ abundantia ipsius
⁊ ꝯuenientia coitus in hora mundifi
cationis eius: ⁊ ꝓuocatio spermatis
ex dextro qm̄ est calidus spissioris subē: ⁊ sumi
tur ex rene dextro qui est calidior ⁊ altior ⁊ ꝓ
pinquior epati. ⁊ silr qñ cadit in dextro matri
cis ⁊ silr sperma mulieris in ꝓprietatibus suis
⁊ in pte sua. ¶ Et regio frā: ⁊ tps frm̄: ⁊ vētus
septētrionalis adiuuant ad masculinitatē: ⁊ ꝯ
triū ad ꝯriuz. ¶ Et silr etas adolescentie absq̄
pueritia ⁊ senectute. ¶ Et dicunt qdā q̄ si cur
rit a dextro viri ad dextrū eius masculinat: ⁊ ex
duobus sinistris feminat: ⁊ si currit e sinistro
eius ad dextrū ipsius erit feia masculina. ⁊ ex
dextro eius ad sinistrū ipsius est masculus fe
mininus. ¶ Et dixerunt qdā de illis qui prudē
tes sunt q̄ p̄gnatio a die ablutionis est cuz ma
sculo vsq̄ ad quintum: ⁊ est cum puella vsq̄ ad
octauum: deinde est cum masculo vsq̄ ad. xi.
deinde est cum hermaphrodito. ¶ Et san. pre
gnantis cum masculo calidior est plurimuz q̄
san. pregnantis cum femina.

¶ De signis masculinitatis ⁊ femineitatis.
Capitulum. xiij.

Pregnans

p Regnans hũs masculinũ est melioris coloris ꝛ pluris leuitatis ꝛ agilitatis ꝛ mundioris faciei: ꝛ sanioris appetitus ꝛ genioꝝ accñtiũ ꝛ sentit grauedinẽ lateris dextri. Plurimũ.n. gñatꝫ masculus ex spmate expulso ad dextrũ duoꝝ laterũ mfucis. ℭ Et non accit illud nisi aut pp desideriuꝫ illius lateris ad recipiendũ: aut qm̃ expulsio est ex testiculo dextro: ꝛ qñ mouetꝫ fetus masculus mouetꝫ ex latere dextro. Primũ.n. cũ incipit mamilla augmẽtari ꝛ alteratꝫ color fit in ea que hꝫ masculũ ex latere dextro ꝛ ꝓpe papilla dextrã ꝛ ad ipsam currit lac in primis: ꝛ ꝓuocãt in primis. ℭ Et ẽ lac qḋ mulgetꝫ ex vbere ei⁹ grossuꝫ viscosum non tenue aquosum: ita ꝙ lac masculi distillatꝫ sup speculũ ꝛ ꝯsideratꝫ ad ipm in sole: ꝛ remanet quasi ipm sit frustũ argẽti viui aut granũ margarite non currens: neqꝫ ꝓlongatur aut augmentatꝫ papilla in hũte masculũ in rubedine: non in nigredine vehementi. ꝛ fiunt vene papillarũ eius rubee ad nigredinẽ declinees ꝛ fit pulsus eius dexter vehementius plenus ꝛ frequens. ℭ Et dixerunt qdam ꝙ qñ mouetꝫ a statione mouet prius pedẽ dextrũ: ꝛ est exptũ: ꝛ cum erigitꝫ sustentatꝫ sup manũ dextram: ꝛ est oculus eius dexter leuioris ꝛ velocioris mot⁹. ℭ Et masculus mouetꝫ post tres menses ꝛ femina post quatuor menses. ℭ Et dixerũt qdã de ingeniis. est in cognitiõe illius vt sumatꝫ aristo. auꝫ.ʒ.i. ꝛ teratꝫ ꝛ ꝯficiatꝫ cum melle ꝛ supponatꝫ cũ lana viridi a mane vsqꝫ ad meridiẽ ꝛ i ieiunio: tunc si dulcescit saliua eius est ꝯcipiens masculuꝫ: ꝛ si est amara tunc est ꝑgnans cum feia: ꝛ si non alteratꝫ tunc non est ꝑgnans ꝛ in hac cã est ꝯsideratio ꝛ indiget expimẽto vel multa ꝑseruatione in sua scia. ℭ Signa aũt feie ꝛ que pregnans est cum filia est multitudo vlcerũ pedũ ꝛ ꝓpe in coxis. ꝛ multitudo apatũ coꝝ: ꝛ qñqꝫ est ꝑgnans cum masculo sed non est masculus nisi debilis: ꝛ est mollificatarũ venarum. ℭ Signa aũt femine forma entre masculũ. sunt ꝙ cõsumitur eius partus in. xxv. dieb⁹ vsqꝫ ad. xxx. dies nisi ipsa sit egra: ꝛ femina ex. xxxv. vsqꝫ ad xl. ꝛ illud fit ꝫm plurimum.

ℭ De regimine masculinitatis. Cap. xiiij.

o Portet vt calefiat mulier ꝛ vir cum aromaticis ꝛ suffumigatiõe ꝛ potu ꝛ cibis ꝛ potu mitridati: ꝛ cuꝫ suffumigationibus ꝛ pessarijs ꝑdictis si eis indigetꝫ cum clysteribus ꝛ vnctionibus. s. ambobus. ℭ Et non auscultetꝫ ille qui dicit ꝙ opꝫ ꝙ mulier sit debilis spermatis vt gñetꝫ ex eo masculus: imo oꝫ vt sit spissi spmatis ꝛ fortis ꝛ puella. hmõi.n. sperma dignius est vt suscipiat masculinitatẽ. Uerũtñ non oꝫ vt deficiat a spermate ei⁹ sperma masculi: imo oꝫ vt sit sperma masculi fortius in hoc. c. eo. ℭ Et oꝫ vt diminuat coitũ ad tps: ꝛ non recedat a coitu oino: quare coꝛrũpatur sperma ꝫm ꝙ diximus. ℭ Et vt nõ multum vtantꝫ potu aque: imo bibant de eo paulatim ꝛ cibentꝫ cibis fortibus calefacientibus. Deinde experiatꝫ vir sperma suuꝫ: ꝛ dum ꝑmanet tenue scias ꝙ necessitas ad curationẽ remanẽs est. ꝛ cum ingrossatꝫ sperma expectet post illud diebus aliquot ꝛ ꝓcedat ꝫm regimen suũ dõec ꝯfortetꝫ sperma. ꝛ aggregetꝫ ꝫm modũ quẽ innuimusꝫ. deinde ꝯueniat cum ea ꝯuentu quẽ innuimus in loco aromatizato aromaticis calis: sicut narro: prio ex muscho ꝛ croco ꝛ xiloaloe indo crudo: ꝛ deuitet cãphorã: ꝛ fit in letiore dispõne ꝛ meliore aia ꝛ delectabiliore domo: ꝛ cogitet de masculis. ꝛ appropriet meditationem suam in masculis fortibus hñtibus audaciaꝫ ꝛ apponant suos oculos forme viri de illis qui sunt rectioꝛꝫ creatiõis ꝛ gloriose forme ꝛ coeat.

ℭ De signis alhani faciens nasci masculos. Capitulum. xv.

a Lhani facientis masculos est vir fortis corporis equalis carnis in duritie ꝛ mollitie multi spermatis grossi cali: ꝛ est magnoꝝ testiculoꝝ manifestarũ venarũ fortis desiderij quẽ non debilitat coitus ex cuius dextro eijcitꝫ sperma. Nam rustici ẽt stringunt sinistrũ testiculũ tauri vt effundatur ex dextro. ℭ Cũqꝫ adolescentis dexter prius inflatꝫ testiculus tunc ipse est masculinansꝫ aut sinister tũc ipse est femininãs. ℭ Et sılr ille ad quem festinat pollutio non a nocumento in spermate est faciens masculos.

ℭ De signis mulieꝝ masculinizãtiũ. Cap. xvi.

d E mulieribus masculinãs est mulier equalis coloris ꝛ forme que non est grauis corpore neqꝫ mollis: ꝛ neqꝫ menstrua ei⁹ sunt subtilia cruda neqꝫ pauca aquosa adusta valde. ℭ Et cuius os matricis est vulue oppositũ. ℭ Et cuius digõ bona est. ꝛ cuius vene sunt apparentes ꝓcedẽtes ad exteriora. ℭ Et cuius sensus ꝛ motus ꝫm ꝙ oꝫ exñt. ℭ Et non hꝫ ventris solõnẽ assiduã neqꝫ ipsius ꝯstrictionẽ assiduã. ℭ Et oculi eius sunt decliues ad fuscedinem absqꝫ subalbedine. ꝛ est gaudentis aĩe ꝛ lete aie. ℭ Et puelle viris potentes in primis cum coeunt sunt velocis impregnationis pp fortitudinẽ caliditatis earũ ꝛ paucitatẽ adipis mfucis ipsaꝝ ꝛ hũiditatũ eaꝝ. ℭ Et ille qb⁹ velociter veniũt mẽstrua digniores sũt vt masculos ꝯcipiãt. ℭ Et spaciũ mũdificatõisꝫ illaꝝ qꝫ ẽ breue: ẽ vsqꝫ ad. xxij. dies ñ vsqꝫ ad. xl.

ℭ De causis geioꝝ ꝛ impregnationis sup impregnationem. Cap. xvij.

c Ausa eaꝝ est multitudo spermatis ꝛ diuisio ipsius in duo: ꝛ qḋ est supra ꝛ eius casus in duos ventres. ℭ Et incolumitas qdẽ duoꝝ filioꝝ ẽt geminorũ non est plurima. ℭ Et parũ sunt inter geminos diesꝫ plimi. Ipsi.n. ꝫm plũ fiunt ex coitu

vus. ¶ Et parū ɔtingit φ ex coitu sup̄ pregnationē fiat ɔceptio. Nam si fiat ɔceptio fit in mulieribus que corpora tenera hn̄t ⁊ sunt multoꝝ pilorꝫ ⁊ multi san. ꝑꝑ fortitudinē caliditatis carū. ¶ Et de illis sunt que fortasse vident san. in impregatōe: ⁊ non curant de eo ꝑꝑ virtutē carū ⁊ fortitudinē mĩficis ipsarū: ⁊ non abortiunt̄ cuꝫ menstruis ⁊ cum aptōe eius qđ emittit̄ in mĩfice. ¶ Et qñq3 menstruant̄ sup̄ impregnationē numero duarū menstruationū ⁊ supra. Qđ si cadat ipregnatio sup̄ ipregnationē in nō valde forti ⁊ in ea que non ɔcipit nisi ꝑꝑ aptionē oris mĩficis sue: non ꝑꝑ fortitudinē sue mĩficis timetur φ sit filius primus iam debilitatus: quare corrūpit̄ sedo. ¶ Et iterū in fortibus timet̄ latus casus longij ⁊ cōpressiōis inter duos filios: ⁊ illud qdē plim̄ ꝑducit ad se. ⁊ inflationē faciei ⁊ aduentū egritudinū ad hoc vt abortiat̄ vnuꝫ eoꝝ. ¶ Et de signis qdē geminoꝝ ⁊ qui supra sunt s̄m φ dixerunt ⁊ exptū est: est vt cōsideret̄ vmbilicus nati primi ɔtinuus cum fetus. Tūc si non fuerit in ipso ruga neq3 nodus non erit post natū primū filius: ⁊ si fuerunt in ipso ruge tunc pregnatio erit s̄m numerum rugarum.

¶ De signis appropinquatōis pt⁹. Cap.xviij.

c Cum ꝑgnans ingredit̄ in spatio ꝑpinquo ipi ptus ⁊ sentit grauitatē in inferioribus ventris sub vmbilico: ⁊ in dorso ⁊ dolorē in inguine ⁊ caliditatē in ventre ⁊ inflationē in ore mĩficis vehementē sensatā ⁊ humectationē eius tunc iam approximat. cūq3 mollificat̄ eius cauda ⁊ inflāt̄ eius inguina ⁊ fortior fit inflatio inguinis tunc non est inter illud ⁊ inter partum nisi proximum.

¶ De signis debilitatis embrionis. Cap.xix.

s Significāt debilitatē eius egritudines mĩficis sue. ⁊ euōnes accñtes ei ⁊ ꝑpetue cōtinuatio ꝑuocatōis menstruorum ptranseuntiū illud qđ fit s̄m semitā raritatis ⁊ paucitatis ⁊ s̄m semitā sup̄fluitatis cibi. ¶ Et silr̄ apertio lactis ēt in primo mense in quo ɔcipit ipm̄ ⁊ emulget̄ cum mamilla exp̄mit̄. ¶ Et signū ipsaꝫ φ nō mouet̄ fet⁹ motu de q̄ fit curādū: aut mouet̄ ĩ nō sua hora.

¶ De signis debilitatis nati. Cap.xx.

c Cum fetus nascitur ⁊ nō inflatur vmbilicus eius: ⁊ non mouetur ⁊ non sternutatur vsq3 ad tempus: tūc ipse est debilis ⁊ non viuet.

¶ Tractatus secundus.

¶ De impregnatione ⁊ partu. Cap.i.

t Tempora qdem creatōis ⁊ motionis ⁊ partus iam diximus in anathomia ⁊ eius que sunt post ipsam. ¶ Et scias inde φ mensis .vij. est primus mensis in quo parit ipm̄: ⁊ est fetus fortis creationis ⁊ cōplōnis cuius creatio velox fuit ⁊ cuius motus festinauit: ⁊ cuius ꝑtitio ad exitum fuit velox. ¶ Et multotiens qdē morit̄ natus infra hoc spatiū: qm̄ tolerat motus vehementes in debilitate creatōis huius. natus nāq3 l3 in radice sit fortis: tñ est proximu spatij in creatione. ¶ Vez natus in .8. mēse est q plim̄ morit̄ de natis ⁊ paꝝ viuit. Qđ si aliqs viuat ꝺ natis ĩ .viij. mēsibus tūc illud est paꝝ valde: ⁊ paꝝ est φ viuat natus pueniēs hoc tp̄e. ⁊ in qbusdā regionibus nō viuit natus .viij. mēsiū oīo: qm̄ nō euat̄ eius dispō qn aut fit retardat⁹ in creatōe ⁊ motione ⁊ desiderio ad ptū vsq3 ad hāc horā: ⁊ signū φ eius ꝟtus nō est fortis ĩ radice: aut aduenit eis mor⁹ sepōnis in ꝑncipio tp̄is cōplemēti ꝗ eius sit fortis in radice ꝟt⁹ eius sicut nati in .vij. ¶ Qđ si nō fuerit s̄: imo fuerit creatio eius ⁊ mot⁹ ipsi⁹ ⁊ volūtas desiderās puenire ad ptū ⁊ mot⁹ ei⁹ cōpleti añ illō: tūc hui⁹ fet⁹ iā cōat̄ euadere a loco suo ⁊ ɔuertit̄. s3 qd v3 eius ɔuersio cū q̄ nō seq̄t̄ itētionē suā: ⁊ remanet sic ɔuersus vsq3q̄ redit ad ip3 ꝟt⁹ sua ⁊ facit ip3 deficere debilitas sue ꝟtutis ⁊ accit ei ꝑculdubio qđ accit debili itēro morib⁹ euasiōis cū ꝑcedit absq3 directōe. s. lassitudo ⁊ defect⁹. ĩfirmat̄ ergo ꝑculdubio ⁊ debilitat̄ ⁊ resoluit̄ ꝟt⁹ ei⁹. ¶ Et cū nascit̄ in hmōi dispōne ē iudiciū eius iudiciū nati ĩfirmi debilis. ⁊ de iudicijs ei⁹ ē φ nō spat̄ ei vita. ¶ Nat⁹ āt in .ix. si cōpleta fuerit ei⁹ creatio ⁊ desiderat moueri in .vij. ⁊ nō fuerit ei posse vt euadat: imo remaneat in mĩfice ⁊ acciderit ei ĩ .viij. qđ diximus viuet ĩ spatio mēsis ita s̄ deūte ad ip3 ꝟtute ⁊ cāpit̄ a ɔuersiōe sua vsq3q̄ redeat ɔuersus ⁊ ɔfirmet̄. cūq3 nascit̄ saluat̄: ⁊ cū nō sit ita: imo nō ꝺsiderat nisi moueri ĩ illa hora: tūc iudiciū ei⁹ est iudiciū hoīs debilis oīno. ¶ Et plim̄ qdē nascit̄ in .x. ille cui accit vt desideret ptū ĩ .ix. ⁊ nō fuit ei ꝑpatū: ⁊ accit ei illud qđ accit nato in .viij. ¶ Et parū qdem accit vt sit assiduatio sepōnis cadens in .vij. deinde extēdat̄ vita vsq3 ad .x. ita vt eueniat ei integra vita in .x. hoc. n. rarum est: ⁊ cū hoc est signū debilitatis ꝟtutis cū currit vicissitudo ex .vij. vsq3 ad .x.

¶ De regimine vniuersali ꝑgnātis. Cap.ij.

o Oportet vt assiduēt lēificationē suaꝝ naꝝ sp̄ cū eis que leniūt cū equitate sicut sunt alesfidabegi pinguia: ⁊ sicut surasct ⁊ filia cum stringit̄ nō valde. ¶ Et vt occupent̄ exercitijs ꝑparuis: ⁊ deambulatione tenui absq3 sup̄fluo. sup̄flua. n. abortiri facit. ⁊ illud iō qm̄ ipse replent̄ ꝑꝑ illud qđ accidit eis de retentōe menstruoꝝ. Qđ si sup̄fluitates in eis multiplicant̄ oꝫ vt nō assiduent balneum. balneū nāq3 eis execrabile est nisi apud ꝑpinquitatē. ⁊ non oꝫ vt inungat̄ capita carū ⁊ fortasse accidet eius inde coryza: q̄re accidat tussis ⁊ cōmoueatur fetus ⁊ post abortus. ⁊ oꝫ vt deuitent motū sup̄fluum ⁊ saltum ⁊ ꝑcussiones ⁊ casum ⁊ coitū ꝑp̄ie. ⁊ repletionē cibi ⁊ iram ⁊

nō superueniat eis qđ facit tristari τ timē. τ elōgent ab eis oēs res ꝗ cāe abortꝰ: τ ꝓpͤ in mē se pmo τ vsqꝫ ad .xx. dies τ ꝓpͤ in hebdō pma τ vsqꝫ ad tres dies a ꝯceptiōe. Illuc.n.est execrabile sup eas oē cōpressionē faciēs. τ ꝯsiderer illud qđ diximꝰ de ꝯseruatiōe embriōis. Et opꝫ vt coopiat illud qđ est sub hypocōdrijs eaꝝ cū lana leui. ¶ Et sint cibi eaꝝ panis mūdus cuꝫ alesfidabegi τ alzeberet. τ deuitēt omne acutū amarū sicͭ cappares τ oliue imature τ oē ꝓuocatiuū mēstruoꝝ sicut sunt faseoli τ cicer τ sisamū. Et si desiderāt cibū in die ꝯceptiōis: ꝑcepit Hyp. vt in potu sumat sanie in aq̄: ipm.n.cū̄ nis sit inflatiuum est cū velocis nutrimēti. ¶ Et vinum earū sit ordoriferꝫ τ subtile antiquū. ¶ Et hypo. qdē dixit. Sumāt in potu vinū nig. τ videt ꝙ voluit intelligere ꝑ illud subtile nigrum τ sit nigredo eius ꝓpter ipsius fortitudinē non ꝓpter fecē. ¶ Et sint in scdis mēsis earū passe: τ cydonia dulcia τ pira τ excitātia appetituꝫ τ mala muza τ granata muza. ¶ Medicine vo earū sint sicut elium de margaritis. cuiꝰ descriptio. ℞. margaritarū nō perforataꝝ pireti amboꝝ aā.ʒ.i. ʒinʒi. τ masticis amboꝝ aā.ʒ.iiij. ʒedoarie doronici se. apij rapsie cardamomi nucis muscate macis cinami oiuꝫ aā.ʒ.ij. been al. been. ru. piperis τ macropiperis oiuꝫ aā.ʒ.iiij. cinamomi.ʒ.v. ʒuccari sulimeni q̄tuꝫ omnia τ plus: cuius dosis sit coclearū.i. Ipsum.n.rectificat dispōnem matricis earū τ dispōnem stōꝝ earum. ¶ Et opꝫ vt vehemēs sit studiū in stomacis earū: q̄re confortent̄ cū eis que sunt sicut gelenjabin cum xiloaloe τ mastice: τ sīlibꝰ. Et elia facta cum ʒuccaro plimo cum spēbus aromaticis in quibus non est multa calitas τ cum emplis stipticis calefaciētibus aromaticis.

¶ De regimine enixe. Cap. iij.

O Portet q̄n parit vt studiū sit in ꝓuocatione mēstruoꝝ eius. Et rectificet̄ cibꝰ τ nō ꝑmutet̄ cibus subito ad regimen grossum: q̄re faciat ipsam febrire: τ debilitet virtutem alteratiuā in epate eius τ multiplicet̄ finis eius τ fortasse fiat hydropica. Qđ si inducet̄ cum hoc epar eius nō sꝑatur ei sanatio. ¶ Et diebꝰ qđ ꝑ̄ius sunt motus τ periodi τ pmᵐ eius est hora aduentus cōmotionis τ doloris. ¶ Et quando egritudo pertrāsit .xx. dies vsqꝫ ad .xxiij. egritudine stante aut recidiuante significat tarditatem ꝯsumptionis: τ necessaria est euacuatio in die alio ab isto qui est dies crisi: si non fuerit caliditas.

¶ De appetitu pregnantis. Ca. iiij.

C Um cadit appetiꝰ ꝑgnātis iuuat dimissione pinguis vehemētis pinguedinis: τ dulcis vehemētis dulcedis: τ administratiōe rei subtilis: τ moderatiōne in potu aque: τ vt sit contēta vino odorifero pauco subtili: est.n. iuuatiuum rectificās appetitū. Et illud qđ accidit de nausea τ vomitu plurimo. ¶ Et de medicinis appetitui cōferētibꝰ est oē in q̄ est stipticitas cuꝫ calitate subtili: sicut virga pastoris decocta cū vino τ succo eius. τ aristo. añ cibū τ post ipm de quo paruꝫ sumat̄. ¶ Et empla nota ꝯfortātia stōm fcā ex cydonijs τ de caulis albis siccis τ calamo aromatico τ spica cū vino odorifero antiquo. Et q̄nqꝫ ponunt̄ in eis se. apij τ anisuꝫ τ feniculū: τ ꝓpͤ si fuerit illic dolor τ inflatio. ¶ Qđ si eius appetitus malus fiat superflue stude in mūdificando stōm eius cū eis q̄ sunt sicut aq̄ algelenjabin facta cū rosis persicis: deinde rectificet̄ cuꝫ acetosis τ rob de acresta: τ vinum eius factū cum aqua mellis τ aqua succari iuuamētū eius bonū est in illo τ cōueniēs embrioni. ¶ Et polipodiū qđ exiccatum cōuenit appetētibꝰ lutū ex eis. ¶ Et q̄nqꝫ iuuantur ex acutis sicut synapi τ silia. ipm.n.abscindit humorē malū τ excitat appetitum: τ est vltimū i reducēdo appetitū earū. Cūqꝫ ꝯuertit̄ appetiꝰ earū ad caseū afferāt̄ eis hūidus sup prunas donec exiccet̄: q̄m ille ē melior q̄ siccꝰ acutus: pmus.n.est minoris superfluitatis: τ scds est magis disrupēs appetitū. ¶ Ad vētositatē vo stōi earū τ dolorē eiꝰ. v.g. administret̄ hoc eliuꝫ. ℞. cimini carmeni īfusi i aceto τ torrefacti post illud τ olibani τ origani ꝑfici oium aā. ptem.i. castorei ptis.i. tertiā: sumat̄ de puluē eiꝰ sicco a ʒ. aur. vsqꝫ ad aur.i. Ad vōitū vo eaꝝ sup cibuꝫ: opꝫ vt dent̄ post cibū ea i qbꝰ sūt aromaticitas τ pōticitas τ stipticitas sicͭ cydonia assata: τ ꝓpͤ cū ifra sunt in eis frusta xiloal. idi. Et assiduetur cōpressio manuū τ pedū earū. Et administrent̄ super stōm earuꝫ emplastra nota. Et teneant in oribus suis grana granatoꝝ cum folijs mente. τ sorbeāt aliquid de mina. Et bolum armenuꝫ est de eis que sedant earum nauseam.

¶ De pulsu cordis pregnantium. Cap. v.

I Llud qđ plm accit eis ꝑꝑ cōitatem oris stōi: τ cā hūoris in eo: q̄m multotiens allevIat sorbere aquam calidam: τ exercitiū leue ꝑcipitans illud qđ est in ore stomaci.

¶ De regimine cursus mēstruoꝝ ꝑgnātis. Cap. vi.

D Ecoquant̄ stiptica i qbꝰ nō ē aromaticitas in aq̄: τ ex ea administret̄ tina sicͭ sūt lētes τ cortices ꝑnatoꝝ τ balau. τ galle τ glandes τ silia. Et q̄nqꝫ fit ex gallis τ balaustijs τ corticibus granatorum τ sicubus siccis emplastrum τ ponitur super pectinem cum aceto.

¶ De ꝑparatione pectuꝫ ꝑgnātium τ mollicie earuꝫ. Cap. vij.

E Mplastrent̄ pedes earum folijs caulis τ liniant̄ cum vino mixto cū aceto τ decoctione citri: aut cū decoctione chimolee. τ q̄nqꝫ sumitur empl̄m ex cānis cum aceto τ ex aneto cum aceto.

¶ De abortu. Cap. viij.

Ause abortus aut sunt primitiue ex percussione: aut casu: aut exercitio superfluo: aut saltu vehementi et propter ad posteriora vel retro: ipse enim multotiens facit descendere sperma conceptum visibiliter. ¶ Aut aliquid ex passionibus aialibus sicut ira vehemens: aut timor aut tristitia. ¶ Et ex frigore aeris et caliditate eius superfluo: et propter hoc genus abhorretur pregnanti prolongatio balnei ex hoc quod magnificatur anhelitus eius. Balneum.n. licet abortiri faciat per lubricitatem: facit tamen abortiri per egressionem fetus ad aerem frigidum. ¶ Et quandoque puenit ex debilitate eius propter defectum et mollificationem ipsius causa resolutionis rei corporee et ex egritudinibus: et assiduitate fame vehementi et euacuatione humorum: aut sanguinis plurimi per medicinam: aut flobotomiam: aut ex seipso: et ex fluxu san. menstruorum plurimum. et quanto magis filius est maior est nocumentum cum flobotomia in ipso plus. ¶ Aut ex repletione vehementi: aut ex saneitate nauseantia plurima corrumpente nutrimentum fetus et opilante vias ad eum: aut ex multitudine coitus mouente matricem et proprie post septimum et multitudine balneationis et ablutionis lubricante matricem et faciente abortum: licet balneum abortiri faciat cum mollificationis virtutis: et quia facit fetum egere eo quod est frigidum secundum quod diximus. ¶ Isti ergo sunt ordines causarum. ¶ Et quandoque fit a causis propter fetum sicut est mors eius propter aliquam causarum mortis eius: quare expellit eum natura: et propter quando currit ex eo res virulenta que mordicat inficiens et ledit eam: vel sicut est debilitas eius: quare non firmatur. ¶ Aut propter panniculos et inuolutiones quibus continetur: cum enim abrumpuntur et mollificantur et effunduntur ex eis humiditas eorum ledit matricem: et mouet eam expulsiua. et adiuuat iterum ad lubricitatem aut propter causam matricis de amplitudine oris eius et paruitate adunationis eius: aut ex humiditatibus in matrice. aut in orificijs venarum lubrificantibus et grauantibus. Et quandoque fit propter reliquas species malitie complexionis in matrice ex calore: aut frigore: aut humiditate: aut siccitate et paucitate nutrimenti fetus. ¶ Et quandoque fit ex ventositate in matrice et ex apate: et que sunt eis similia: aut duritie: aut cancro. et quandoque fit ex vlceribus in matrice. ¶ Et plurimum abortus facti in mense secundo et tertio fit ex ventositate et humiditatibus super orificia venarum que sunt matricis que nominantur foramina ex quibus contexuntur vene secundine. Cum ergo humectantur mollificantur ipse: et ipse quod ex eis texitur: quare fit abortus fetus ex quolibet motore: aut ex ventositate: aut grauedine. ¶ Et quandoque est causa malitia complexionis calide exiccantis aut frigide congelantis. ¶ Et iterum ex eis que abortiri faciunt in initio rei est tenuitas spermatis in radice: quare non creatur ex eo panniculus primus nisi debilis preparatus ad disrumpendum cum hoc quod ipse attrahit san. et in sexto et qui sunt post ipsum ex humiditatibus disparitis in matrice lubricantibus fetum. ¶ Et dixerunt quidam quod fit plurimum illius ex ventositate. et veritas est iste sermo. Post spatium vero notum plurimum abortus non fit nisi ex debilitate. ¶ Et dicitur quod illa que est vehementer extenuata cum impregnatur abortitur antequam ingrossescat: quoniam corpus recipit de cibo ad sui refectionem et reditionem sue virtutis taliter quod non superfluit embrioni quod ipsum nutriat: quare debilitatur. ¶ Et in regionibus quidem valde frigidis absque equalitate et temporibus frigidis valde multiplicatur abortus. Et similiter mors pregnantium. ¶ Et in regionibus meridionalibus multiplicatur abortus. et similiter in aeribus meridionalibus et minoratur in septemtrionalibus nisi sint frigidi vehementer ledentes embriones. ¶ Et quando preterijt hyems austrina calida et sequitur illam ver boreale frigidum abortiuntur pregnantes que parituri sunt in vere ex qualibet causa et pariunt debilem. ¶ Et dolores quidem accidentes apud abortum vehementiores sunt doloribus accidentibus apud partum: quoniam ille sunt res non naturales.

¶ De signis. Cap. ix.

Signa quod abortus ipsius sunt quoniam incipit mamilla detumescere post soliditatem sanam. ¶ Soliditatem vero egram rectificat non perducens ad detumitionem sine timore abortus. ¶ Et quecunque duarum mamillarum detumescit a soliditate sana: tunc homo eam abortitur in die illo: et similiter ex pleuresi. ¶ Cum ergo superfluit lactis prouocatio et frequens fit adeo donec detumescat mamilla: tunc indicat quod fetus est debilis et quod preparatur abortui: et similiter multitudo dolorum in matrice. ¶ Et quando rubet facies in febre: et accidit rigor: aut grauatur caput et dominatur lassitudo et sentitur dolor in profundo oculi signum quod cause abortus sunt venientes: et quod ipse faciunt peruenire menstrua: deinde faciunt abortiri. et similiter cause abortus quando veniunt signant ipsum. Complexiones vero et vlcera: et apostemata et humiditates per ea cognoscuntur que dicta sunt multotiens. ¶ Factus autem eam ventositatis cognoscitur per signa ventositatis et extensionis absque grauedine et ex punctuatione et ex additione cum acceptione inflatiuorum. et cause primitiue iterum cognoscuntur quantitate sua. ¶ Mortem vero fetus significat motus rei oblate in concauitate grauantis sicut lapis qui mouetur de latere ad latus: et propter cum iacet super latus suum et infrantur (?) sumen: cum ante illud esset calidum: et detumescit mamilla. ¶ Et quandoque currunt humiditates virulente fetide: et significat illud si iam antecederint pregnantibus egritudines acute nocentes sua caliditate vehementer. Razis ex eis prohibetur nutrimentum mouetur fetus: et si non prohibetur vehement

rior fit egritudo: et fiunt alie egritudines prave. Et quandoque fit cum moritur fetus ante illud. et est de indicantibus illud ut demergatur oculus pregnantis ad profundum et fiat albedo oculi fusca. Et quandoque fit frigida auris eius et extremitas nasi cum rubedine labij. et dispositio eius est similis hydropisi hyposarche. ¶ De conservatione embrionis et cautela abortus. Cap. x.

Embrionis suspensio ex matrice est sicut suspensio fructus ex arbore. sicut maior timor qui timetur super fructum quod cadat est ante cum incipit eius apparitio: aut cum ipsius existit complementum. similiter quod vehementius timetur super embrionem quod abortivus fiat est apud principium conceptionis. et ante appropinquationem: quare oportet ut caveantur in his duabus horis cause abortus predicte. ¶ Et pharmacum quidem solutivum est de summa illarum causarum: quare oportet ut caveatur eius dispositio ante mensem quartum et post. vij. et in eo quod est inter illa itaque. verumtamen in eo quod est inter illa est salubrius et ad ipsum pervenitur cum necessarium est. ¶ Et fortasse non erit excusatio in quibusdam harum horarum quin solvatur et mundificetur san. eius: ut non corrumpat embrionem propter malitiam complexionis: quare oportet ut fiat cum facilitate et subtilitate. ¶ Et quandoque etiam menstrua ante conceptionem non sunt menstrua necessaria et remanent in ea superfluitates menstruorum eius indigentes mundificatione: et tunc si non mundificatur recipit carum corruptiones embrion. ¶ Oportet ergo ut mundificetur illud subtile cum mundificativis subtilibus non potando: sed supponendo in primis suppositorium post collum matricis: imo supponantur in collo matricis: et non mundificetur cum eis illud quod mundificatur vice una: imo vicibus pluribus. ¶ Et cum super mulierem timetur quod aborsatur causa complexionis et apatum et vicerum et ventositatis et reliquorum curetur totum cum eis que sunt in suo c. ¶ Et cum abortitur causa complexionis frigide tunc si motor etiam est complexio temperetur. ¶ Et si aliud et est de illis que declinare faciunt ad matricem manni calidam ex qua timetur apa curetur cum apocrusticis et prohibentibus apa et cum eo quod de solutione possibile est. ¶ Si autem non fuerit illud: imo non timetur ex eo nisi ut consequatur embrionem causa eius nocumentum: aut lesio faciens ipsum abortiri: aut interficiens ipsum: tunc oportet ut curetur cum medicinis conservantibus embrionem quas dicemus. ¶ Propter lubricitatem vo ab humiditatibus que est plurima lubricans: oportet in hora pregnationis ut administrentur clysteria lenitiva evacuantia stercus: deinde administrentur iniectiones et provocantia urinam et clysteria mundificantia matricem.

¶ De regimine bono ad illud. Cap. xi.

Est ut in potu detur aqua radicis cum oleo de keruа: aut decoctio alhasce: aut fenugre. cum oleo de keruа. Et detur in potu omnibus. x. diebus aliquid de pillis fetidis et detur hiera Gal. i potu. ¶ Clysterere bonum ad illud et ad ventositatem. Rx. savine et origani ameos et kesim et ramorum aneti et camomille et rute hasce et fenugre. ana. pugillum i. decoquantur in. iij. lib. aque donec consumatur medietas: et sumatur de ea minus lib. et adde super ipsam sextarium i. olei alrazalzi et sacraiam i. olei sisamini: et utere ipso clysterizando et clysteriza ipsam in omnibus. iiij. diebus cum tantundem. ¶ Et ex eo est ut sumatur colloquintida et perforetur et extrahantur grana eius et impleatur oleo de lilio: et dimittatur die et nocte: deinde preparetur in mane super cinerem calidam: et dimittatur donec bulliat oleum integre: deinde coletur et clysterizetur cum eo recens patrix dum est tepidum. hoc enim est mirabile ad lubricitatem humidam. ¶ Et post huius evacuationem oportet ut administrentur olea odorifera calida iuncta et iniecta et supposita in lanis. ¶ Et confectiones magne et medicamen alkekengi et diamarte et sagzenea in omnibus. iij. diebus aut v. et similiter de diamuscho et diaspermaton. Et iterum sumatur corticis thuris et ciperi utrorum etiam amborum ana. pars. i. et myrrhe pars. s. decoquantur cum septuplo sui aque donec remaneat quarta et coletur et clysterizetur ex ea cum. iiij. vel in omnibus. iij. diebus postquam iam evacuata fuerit humiditas que est ante ipsam. ¶ Et ex passarijs bonis sunt bdellium et gluten alumbat et ammoniacum et nigella coniunctim et singulariter. et administrentur post mundificationem. ¶ Et supponantur spica et crocus et mastix et myrrha et gallia et castoreum et bdellium et filia in oleo nardino aut adipe anseris super lanam viridem. ¶ Et supponatur post illud cuius premissio necessaria est coagulum leporis et medicine conservantes fetum in ventre matris cum non est nocumentum complexionis calide: aut apostematis calidi et filium illis. ¶ Et medicine que sunt ad cor sicut zedoaria et doronigi et ben duo et letificantes et diamuschum et mitridatum. ¶ Medicamen prohibens abortum. Rx. doronigi et zedoarie et castorei et asse et gallie et muschi et cardamomi minoris et gallarum et spodij omnium ana. ʒ. i. cum aqua frigida et clysterizetur calefactum ante hoc. ¶ Et ex eis que conferunt in eo sunt ordeum et camomilla et assa et anetum et ameos et similia.

¶ De regimine abortus et extractione fetus mortui. Cap. xij.

Quandoque abortus in quibusdam horis necessarius est de quibus est illa que est cum pregnans est puella parva supra quam timetur mors ex partu. ¶ Et de illis est cum in matrice est nocumentum et additio carnis stringens super fetus egressionem: quare interficit. ¶ Et de illis est apud mortem fetus in ventre pregnantis. Et scias quod quando fit difficilis partus iiij. diebus: tunc iam moritur fetus: quare occupatus sis in vita matris et non occuperis in vita fetus: imo stude in extractione ipsius. ¶ Et abortum

quidez quēq faciūt mor⁹ ꝛ quēq faciūt ipsȝ medicine. ¶ Et medicine q̄ faciūt: quā iterficiunt. ꝛ q̄ puocāt mēstrua cū fortitudie. ꝛ quēq faciūt cum lubricitate. ¶ Et interficiētes fetum sunt amara. ꝛ prouocātia menstrua iterū sunt amara ꝛ acuta. ꝛ lubricantia sunt humida viscosa que administrenť bibita ꝛ supposita. ¶ Et ex motibus est flobotomia ꝛ propriе ex saphena post basilicā ꝛ proprie super magnitudinem ieiunij ꝛ famis ꝛ exercitiū ꝛ saltus plimi ꝛ delatio oneris grauis ꝛ vomitus ꝛ sternutatio. ¶ Et de regimine bono in illo est vt intromittať in os matricis p̄gnātis charta facta licinū: aut penna aut herba amara: vel abrasa cū mensura quātitatis pēne ex vsnē aut rutha aut hartanita aut siracost. ipsa enim aborturi faciunt procul dubio: ꝛ proprie cum liniitur ex aliqua medicinarum aborturi facientiū sicut alkitrā ꝛ pulpa collo⁊quintide. ¶ Et de medicinis quidem aborturi facientibus alie sunt singulares: ꝛ alie cōposite. Et singulares quidem iam diximus in tabulis medicinarum singulariū: ꝛ compositas in antidotario. Hic vero dicemus de virisq ordinib⁹ eas que magis operatiue sunt in intentione. ¶ De medicinis vero singularibus que sunt lōginquiores a vehemētia caliditatis sunt sicut semen tapsie quod est simile nasturtio: ꝛ est ꝛ odor nasturtij: ꝛ grana harmel iterū bibita ꝛ supposita. ꝛ oleū balsami cū supponitur extrahit fetum ꝛ secundinam. ꝛ assa ꝛ galbanum forte est iterum. ꝛ buchormarien in hoc capitulo fortis est valde bibita ꝛ supposita: ita q̄ quidā existimāt q̄ si pregnans iacet super eam perducit eā ad abortiendum: ꝛ succus eius corrumpit fetū linitus sup ventrem: quāto ergo plus suppositus super coitum: ꝛ similiter succus reliquarū hartanitarum. ¶ Et si in potu deť de vsnē persico pondus. ʒ. iij. eijciet fetum in die illo. ¶ Et cū sumitur de cordumeni terna. ʒ. i. eijciet fetum ꝛ facit possidere caliditatē ꝛ mori. ¶ Et iterum si inijciať decoctio pulpe collo⁊q. in iniecto eo narrato s̄m decoctiones suas aut supponiť in lana sup positorio ascendēte. ¶ Et ex medicinis bonis est cinamomum cū permiscetur cū rubea: ipm enim aborturi facit fetum bibitum aut suppositum: ꝛ cum hoc sedat nauseā. ¶ Et de illis que proprietatem habent est vngula asini. s̄m enim q̄ quidā existimant si cum ipsa suffumigetur fetus mortuus extrahit eum: ꝛ cū ex stercore eius fit suffumigatio per tracetorium extrahit mortuū velociter. ꝛ similiter suffumigatio cū oculo piscis saluri. ¶ Et de medicinis compositis ebibitis in hoc est medicamen forte in faciēdo abortum ꝛ extrahēdo fetum mortuū. q̄d. ℞. asse pōdus. ʒ. v. foliorum ruthe sicce. ʒ. iij. ꝛ mirrhe. ʒ. ij. ꝛ est dosis. i. sumatur in potu cū decoctione sauine dos. i. in mane ꝛ dos. i. i vesperis: aut sumatur aristo lon. ꝛ gētiane ꝛ baccarū lauri ꝛ myrrhe ꝛ costi marini ꝛ cassieligne nigre ꝛ rubee tincture ꝛ succi absinthij ꝛ cordumeni recētis acuti ꝛ pipis ꝛ meseatramesir etiā partes equales de quo bibať omni die aur. i. x. diebus. ¶ Et de medicinis bonis faciētibus abortum cū facilitate cum sedatione nausee est illud q̄d. ℞. cinamomi ꝛ cordumeni ꝛ sauine oium an̄. ʒ. x. murrhe. ʒ. v. ꝛ fit dos eius. ʒ. iij. omni die ꝛ alleuiatur cum hoc mundificatio enixe ꝛ exitus secūdine. ¶ Et tyriace dyatesseron etiam est fortis in faciendo abortum ꝛ extrahendo mortuum. ¶ Et ad infantem mortuum sumantur vn. iij. aque ruthe ꝛ tantūdem aque fenugre. decocti cum ficubus decoctione multa: ꝛ origani vn. iij. ꝛ sumatur in potu. ipsa enim lubrificant mortuum. ¶ Et quando q̄ datur in potu aque frigide quantitas lib. i. ꝛ pulurizatur desup altee vn. i. ꝛ dať i potu ꝛ vomitur ꝛ fit sternutatio. ¶ Et datur in potu aqua ruthe plurima cum oleo fenugre. decocto cum dactilis ꝛ est conueniens secundine. ¶ Et de pessarijs est medulla cordumeni de qua ꝛ ammoniaco fiat pessariū: ꝛ supponatur. ¶ Pessarium forte. ℞. succi cucumeris asinini lirat. viij. confecti cuȝ felle taurino ꝛ supponatur: extrahit enim fetum mortuū. ¶ Pessariū pauli. ℞. elleborum ni. ꝛ staphisagriaȝ ꝛ aristo. ro. ꝛ buchormarié ꝛ grana almezerion ꝛ pulpā collo⁊q. ꝛ ammoniacū: terantur oia preter āmoniacuȝ. ipsum namq̄ resoluitur in aqua ꝛ aggregentur cuȝ eo reliqua. ¶ Et quandoq̄ ponitur cum eo fellis taurini excecati pars. i. ꝛ fit ex eis pessarium. ¶ Et iterū aliud forte valde. ℞. salis āmoniaci triū. ʒ. x. āmoniaci. ʒ. iiij. conficiatur sal āmoniacus cū resolutione ammoniaci ꝛ fiat ex eo pessariū. ꝛ supponatur nocte tota eleuatis pedib⁹ sup puluinar. ¶ Et inijciatur iterum in eam q̄d fit sicut decoctio absinthij ꝛ sicut succus ruthe ꝛ sicut decoctio sauine ꝛ oleum de keruа.

¶ De instrō q̄ iniectio fit in matricē. Ca. xiij.

Oportet vt sit instrumentū quo iniectio fit triangulate extremitatis lōgū habens collum s̄m mensurā lōgitudinis colli matricis mulieris que curatur: ꝛ taliter vt ingrediatur os matricis ꝛ sentiat mulier q̄m iam peruenit in spacium intra matricem. ¶ Et inijciatur per ipm illud q̄d interficit ꝛ quod lubricat ꝛ quod extrahit.

¶ De regimine quorundam antiquorū in extrahēdo fetum mortuum. Ca. xiiij.

Extractio fetus mortui ꝛ incisio eius cum ferro cū difficilis fit partus consideretur an sit salubris an sit nō salubris. Si ergo fuerit ex illis que salubres sunt simus audaces in curatione eius: ꝛ si non prohibeať illud. Mulieri. n. cui⁹ dispō mala ē accit syncopis cū vigilijs ꝛ oblinōe ꝛ mollificatione ꝛ dislocatione: ꝛ cū vocať non forať

se ridet: et cũ clamat alta voce ridet debiliter: deinde supuenit ei syncopis iterũ. Et de illis sũt que spasmant cũ tensione et pulsant carũ lacerti et phibent a cibo et ẽ pulsus carũ puus freq̃ns. Illis vero que saluant nil accit de hoc. ¶ Opz ergo vt mulier resupinet sup caput et sup dorsũ suũ: et sit caput eius decliue ad inferiora et crura eius eleuata et pmeant eã mulieres: aut accipiat ab oi latere si fuerint pñtes. et si nõ: liget pectus eius ad lectũ cũ ligamẽtis et nõ attrahat corp⁹ eius apud tensionẽ. Deinde aperiat obstetrix rectũ colli mricis et inungat manũ sinistrã oleo et aggreget oẽs digitos in longitudine prensos: et intromittat eos in os mricis: et dilatet eos ẽt cũ eo qd̃ est supra ipsos de oleo et ingrat vbi oz figere vncinos qbus fetus extrahat et loca eleuata vt figant in eis vncini: et si approximat ei qd̃ inuenit. ¶ Ista ergo sunt loca in fetu qui descẽdit sup caput oculi et os et collũ et palatũ et sub mandibula et furcula et loca ppinqua costis et sub hypocõdrijs. ¶ In fetu vero q descẽdit sup pedes sunt ossa que sunt supra pectinez et coste medie et furcula: deinde teneat instrm quo extrahat fetus cũ manu dextra: et intromittat manũ sinistrã sub vncino in eo qd̃ est iter digitos suos et infigat in prtibus locoz que diximus donec pueniat ad rẽ vacuã et infigat ecõtra vncinus ali⁹ vt sit attractio eq̃lis et nõ decliet ad ptẽ aliquã: deinde tẽdat et nõ sit tẽsio eq̃lis in directo tm: imo in laterib⁹ ẽt sicut fit i ablatõe dẽnũ. ¶ Et oz i hora illa vt mollificet tẽsio: deinn iromittat index inũctus et digiti plini i eo qd̃ est iter mricẽ et corpus qd̃ retinet. et circũdẽt digiti eius circuitũ. ¶ Cũ ergo seqt fet⁹ fm q oz tũc pmutet vncinus pm⁹ ad locũ altiorẽ. et ita fiat cũ vncinis alijs donec egrediat fetus tot⁹ cũ attractiõe. ¶ Qd̃ si egrediat manus vna añ aliã et nõ est polis reditio ei⁹ pp ipsius coartationẽ: tũc oz vt inuoluat sup ipsam pãnus vt nõ lubricet: et attrahat tãdiu donec cuz tota egredit abscindat ex spatula. et ita fiat cũ egrediunt ambe manus añ adiutoria sua: et nõ ẽ polis earũ reductio. et silr fiat de pedibus cũ nõ pseqt eos ambos reliquũ corporis. s. incidant ex inguinibus. ¶ Et si caput infantis est magnũ et accit ei coartatio in exitu: et est in capite eius aqua pgregata: tũc oz vt intromittat iter digitos flõmus aut cultellus spinosus. s. aut cultellus quo icidũt emorroydes nasi et pforet cũ eo caput vt effundat aqua et detumescat. et si aqua nõ est et est neciũ vt extrahat cerebrũ eius fiat. ¶ Si aũt fetus est magni capitis nã: tunc oz vt findat craneũ et capiat cum tenalijs qbus extrahunt dentes et ossa extrahat. ¶ Et si egrediat caput et coartet pectus et tunc findã tur cum hoc ingenio loca que sequunt furculaz donec pueniat ad ossa vacua: quare effundatur humiditas que est in pectore et detumescat pectus. ¶ Si aũt non adiuuet: tunc oz vt scindat et auferat furcula: cum. n. aufertur obedit tunc. ¶ Et si fuerit inferius ventris apostum et fetus mortuus aut viuus: oportebit tũc ẽt vt eiicet: sicut narrauimus cũ eo qd̃ est in pcauitate eius. ¶ Fetus autẽ q egredit sup pedes attractio fit facilis et transpositio eius ad os mricis facilis. ¶ Qd̃ si coartet apud ventrẽ et pectus oz tũc vt attrahat cũ pãno et findat fm q narrauimus donec effundat qd̃ intra ipm est. ¶ Si vero reliqua mẽbra auferant et redeat caput et retineat tunc intromittat manus sinistra: et querat cum eo caput et extrahat cum digitis ad os mricis: deinde itromittat in eo vncinus vnus aut duo ex illis qbus extrahit fetus et trahat. ¶ Et si os mricis iã coartatũ est pp apa calũ accñs ei: tũc non oz vt laboret: imo oz tũc vt administret effusio rerũ pinguiũ plima et humectatio et sessio in tinas: et administrent epithimata ad apiendũ os mricis et auferat caput sicut diximus. ¶ In illo aũt q de fetibus egredit sup latus si posse ẽ vt equet: et equet tũc administrent epithimata ad apiẽdũ os mricis que diximus. ¶ Et si nõ fuerit illud icidat infans totus interius. ¶ Et necia est post administrationẽ harũ rerũ administratio spẽz curatõis apatũ calor q eueniunt in mrice. q si accidat fluxus san. curet cũ eo qd̃ est in. c. suo.

¶ De regie pgnãtis post abortũ. Cap. xv.

Cum abortit mulier fetũ opz vt suffumiget cum bdellio et ysopo et albarmel et glutine albotj: et origano et synapi al. vt currat san. et non ingrossetur: quare retineatur et dolorem faciat.

¶ De extractione secundine. Cap. xvi.

Ingenium qdem in extractiõe qd̃ administrat in ea absq; medicamine est vt sternutet cum aliquo eoz que sternutare faciunt: deinde teneat ambas nares et os violẽter quare inspulat venter et tenditur et lubricat scdina. ¶ Cũq; apparet scdina tunc tendat paulatim cum facilitate et nõ fit in ea labor vt non abscindat. Cum ergo timet abscissio stringat illud qd̃ sequit manũ cum coxa mulieris pstrictione tpata et elaboret in sternutatione. ¶ Cũq; tardat casus scdine non tendas eam tensione aliqua: imo stringe eaz ad coxas ambas ligatione desup taliter vt non ascendat. ¶ Et si fuerit adherens cum profunditate mricis: tunc subtiliatio sit in sepõne eius cum motu leui ad latera vt mollificent ligamenta. et oz vt nõ cadat in hoc labor oino. ¶ Et si fuerit retentio eius pp vehementiã opilõnis et cõstrictionis oris sũi ingeniet vt carminet aut cũ digitis aut effusione vnguentoz calidoz mollificantium fm ppinquiorẽ pporõnẽ situs mulieris que posss est in ea. et forasse est iacere eius cõuenientius ad illud. ¶ Et qñq; adiuuãt ad illud vnctiones et empla lenificantia de foris sub vmbilico et alchati. ¶ Et qñq; sufficit linimentuz

digitoꝝ obstetricis: deinde regat̃ regimēto stern
utationū ꝛ suffumigationū ꝛ tiarū ꝛ coꝝ que
bibunt̃ ꝛ ingeniet̃ oī ingenio. ipsa.n. in quolibet
spacio putrefit ꝛ lenit̃ ꝛ cadit. ℭ Et adiuuate
cū diureticis fortibus. ꝛ administra ei tinā deco
ctionis vinē: q̄m facit ipsam cadere. ℭ Et de il
lis que faciunt ipsam cadere est vt infundat̃ in
matricē vnguentū basilicon: ipm.n. putrefacit eā
ꝛ extrahit ipsam. ꝛ cum egredit̃ administret̃ oleū
ro. ꝛ filia. ℭ Et de his que adiuuant ad lubri
cationē eius est vt in potu det̃ aqua ro. recentiū
puluerizata desup altea. ℭ Aut det̃ i potu: aut
supponat̃ aliqd de stercore accipitris ꝛ admi
nistret̃ desup qd̄ dictū est de medicinis facienti
bus abortiri fetū: ꝛ pessarijs ꝛ suffumigationi
bus. ℭ Et de suffumigationibus bonis est esse
boraꝰ al. facta suffumigatiōe cū eo. ꝛ aristolo
gia facta suffumigatōe. ℭ Et de antiqs fuerūt
qui pceperūt obstetrici vt inuolueret manū suā
in pāno ꝛ intromitteret eam ꝛ acciperet scdīnā:
sed hec cura est dolorosa: nam cum non egredit̃
scdīna: tunc ipsa carminat̃ ꝛ egredit̃ post dies.
Uerūtñ pienti accit dispō maligna pp vapores
malos ascendentes ex scdīna ad cerebrū ꝛ cor ꝛ
stōm. Opꝫ ergo vt succurrat̃ ad nocumenta ea
rum cū suffumigatōibus aromaticis ꝛ potu al
meisus ꝛ diamuschi. ℭ Et administrent̃ epi
thīma sup cor ꝛ stōm ꝛ medicine aromatice fa
cientes cordi. ℭ Et qdā antiquoꝝ locutus est
de extractōe scdīne quā ego sua dictōe narro. In
quit ludus. Si remanet scdīna i matrice post exi
tum fetus: tunc si os matricis est apertū ꝛ scdīna ē
suspensa que iā collecta est ꝛ facta est filis spe in
latere matricis: tunc exitus eius est facilis. Et oꝫ
vt calefiat manus sinistra ꝛ inungat̃ ꝛ intromit
tatur ad pfundū: ꝛ querat cum ea donec inue
niat scdīnā cum collo matricis annexā: ꝛ opꝫ vt
trahat̃ non ſm rectitudinē: q̄m timemus inde
ↄuersionē matricis: neqꝫ attractōē vehemētē: imo
oꝫ in prunis vt pmutet̃ cum facilitate ad latera
dextra ꝛ sinistra: deinde addat̃ in q̄titate attra
ctionis. Ipsa.n. attrahit̃ tunc ꝛ separat̃ ex adherē
tia. ℭ Et si os matricis fuerit adunatū administra
spēs curatōis quas dixi tibi. ℭ Et si non fuerit
virtus debilis administra res mouentes sternu
tationē ꝛ suffumigatōes cū spēbus in vase. Et
si aperit̃ os matricis tunc tu intromitte manū ꝛ
extrahe eam ſm q̄ diximus. ꝛ si non egredit̃ scdī
na cum istis rebus tunc non sollicitus sis ex hoc.
Ipsa.n. post dies paucos resoluet̃ ꝛ curret sicut
currit aquositas san. ℭ At vero augmentū odo
ris eius facit dolorē capitis ꝛ corrūpit stōm ꝛ
angustiā facit: quare nō oꝫ vt sollicitus sis. ℭ Et
oꝫ vt non sit abbreuiatio in administratōe suffu
migationis cum rebus ↄuenientibus ad illud.
Ingt. ℭ Etiā expertus sum in hoc suffumigatio
nem nasturtij ꝛ ficuū siccarū. ℭ Et alius locu
tus est ſm sermonē quē scripsimus ſm modū
suum ēt. ℭ Etiā vt mihi vt ponant̃ medicine
acute sicut ruta ꝛ prassium ꝛ abrotanū ꝛ oleū de
lilijs ꝛ oleū de alcāna tante quātitatis que hu
mectant medicine sicce: aggreget̃ totum illud in
vase nouo ꝛ cooperiat̃ caput eius ꝛ fiat in eo fo
ramen pūn ꝛ intromittat̃ in foramie cāna ꝛ po
natur sub eo ignis cūqꝫ vno feruore bullierit re
moue ipm ꝛ pone ipm sup prunas ꝛ approxi
ma ipm scāno sup qd̄ sedet mulier ꝛ pone cānā
in vuluā eius ꝛ cooperi cū pānis plimis ex gi
bus eius vt non egrediat̃ vapor ꝛ dimitte eam
ſm hunc modū duabus horis donec pmutetur
scdīna. ℭ Qd̄ si non sufficit illud ꝛ debilitetur
vapor in extrahendo ipsam tunc tibi conuenit vti
emplis que abortiri faciunt fetū. Administra
no nāqꝫ eorū post vaporationem est fortior ꝛ
penetrabilioris virtutis.

ℭ De phibitione impregnationis. Cap. xvij.

m Edico quoqꝫ necessū est phibere impre
gnationē i pua sup qua timet̃ de pu.
Et in ea in cuius matrice est egritudo.
Et in ea in cuius vesica est debilitas.
ℭ Grauitas nāqꝫ fetus facit possidere scissuras
in vesica: quare inuoluntarie egredit̃ vrina ꝛ nō
pōt retineri vsqꝫ ad finē vite. ℭ Et de regimine
in hoc est vt pcipiat in hora coitus vt caueatur
forma ipregnatiua q̄ diximus. ꝛ cum diuersi
tate inter duas spermatis electōes ꝛ sepōne cuꝫ
velocitate. ꝛ pcipere vt eleuet̃ mulier cum cōple
mento coitus ꝛ saliat ad posteriora saltus vsqꝫ
ad. vij. ꝛ. ix. forasse.n. egredietur sperma. ℭ In
cessus aūt pūus ꝛ saltus ad anteriora quiescere
facit sperma forasse. ℭ Et qūqꝫ adiuuat ad lu
bricitatē spmatis vt sternutet. ℭ Et de illis que
oꝫ ↄsiderare est vt supponat̃ ante coitū ꝛ post
ipm alkitran. Et vngat̃ cum eo virga: ꝛ silr cuꝫ
oleo balsami ꝛ cerusa. ꝛ vt supponat̃ ante ꝛ post
pulpa granati ꝛ alumen. ℭ Et suppō ēt summi
tatis caulis: ꝛ seis eius apud mundificationē ꝛ
apud coitū: ꝛ post ipm est in hoc fortior: ꝛ ppe
q̄n ponit̃ in alkitran ꝛ submergit̃ in calamento.
ℭ Et suppō folioꝝ algarab post mundificatio
nem. ꝛ pp̄rie q̄n cū hoc sunt submersa in aqua
folioꝝ algarab. ℭ Et silr pulpa colloquintide ꝛ
alheguereseñ ꝛ scorie ferri ꝛ caulium ꝛ scamonee
ꝛ se. caulis pres equales aggregent̃ cum alkitran
ꝛ supponant̃. ℭ Et suppō piperis post coitū ꝛ
phibet ↄceptionē. ꝛ silr suppō stercoris elefan
tis sola: aut cū suffumigatōe cū eo i horis pdcis.
ℭ Et de ebibitis est vt in potu dent̃ aque albe
darungi. vn. iij. phibet.n. impregnationem.

ℭ De mola. Cap. xviij.

q Uandoqꝫ accidit mulieri dispōnes si
miles dispōnibus pgnātiū ex retentōe
menstruoꝝ. ꝛ alteratōe coloris ꝛ casu
appetitus: ꝛ adunatōe oris matricis ꝛ
qūqꝫ est cū hoc durities quedā: ꝛ qūqꝫ est in ea
aliqd durities in matrice tota. Et accit istano am

darũ mãmillarũ ⁊ replõ carti. Et qñq3 accit ea
vñ apatio. ¶ Et sentit in ventre suo motũ q̃ est
sicut motus embrionis ⁊ magnitudinẽ corpis
que est sicut quãtitas embrionis qd mouet per
cõpressionẽ dextra ⁊ sinistra. ¶ Et qñq3 rema-
net sic annis.iiij. aut.v. ⁊ qñq3 ptendit vsq3 ad
finẽ vite ⁊ nõ recipit curatões. ¶ Et qñq3 accit
ei sicut ydropisis ⁊ inflatio ventris. sed que ten-
dit ad duritiẽ non clamat voce tympani. ¶ Et
qñq3 accit dolor pariẽdi ⁊ angustia ⁊ cũ hoc nõ
parit: imo qñq3 est cã in eo tensio ⁊ inflatio mẽ
bri menstrue: quare non deponit aliqd. ¶ Et
qñq3 deponit frustũ carnis cuius ẽ forma que
dã cuius spẽs nõ cõprehẽdunt. ¶ Et qñq3 est
illud qd egredit nĩ vẽtositas: ⁊ qñq3 sunt sup-
fluitates aggregate: quare egrediunt cũ san. pñ
mo ex eo q̃ retinet. ¶ Et mola ex oĩbus istis
est diuisio scda. ⁊ est eadẽ noiata mola: ⁊ alia ab
illa non dr mola: ⁊ noiat pfice naducẽ. Et cã in
gñatõẽ huius frusti carnis fm q̃ existimat sunt
due res: quarũ vna est multitudo mãe⁊ effusarũ
ad eã cũ vehemẽtia caliditatis: ⁊ fm est coitus
in quo mr̃ix cõprehẽdit aquã mulieris ⁊ exten
dit eã cũ nutrimẽto: ⁊ pp defectũ ỽtutis mascu
linitatis nõ ɔcipit. ¶ Et de signis decernẽtib⁹
inter molã harũ spẽ⁊: ⁊ inter ipregnationẽ verã
est q̃ res illa nõ mouet nisi in hora qdã. deinde
post illud nõ mouet. Et est durities vẽtris cuz
ea vehemẽtior duritie vẽtris pgnãtis cũ conce
ptiõe vera. Et sũt mulieris manus ⁊ pedes mol
les valde cũ minoratõe. ¶ Et signa discernẽtia
inter spẽs alĩs ⁊ est mala: est existimatio q̃ est em
brion: ⁊ sentit corpus formatũ in mr̃ice. ¶ Et
multotiẽs accit ex mola illud qd accit ex apate
mr̃icis ex accñtibus colice pp ɔstrictionẽ ab or
bo: qre accit dolor vehemẽs: lz multotiẽs hñs
molã patiat ex apate colice. Et in colica qdẽ vẽ
tosa iuuamentũ sicut dactilis indis: ⁊ cũ eo qd
vocant affeiz ⁊ silibus. Ipsa. n. resoluunt ipsum
dolorem ⁊ cum hoc extrahunt molam.

¶ De cura. Cap. xix.

Egimen in ea est paucitas motus ⁊
r dimissio exercitij ⁊ resupinatio i dor
miẽdo cũ eleuatõe inferiorũ ⁊ phibi
tio iferiorũ a latere inferiore. ¶ Et si
idiget fleõia ⁊ eione ⁊ vomitu fiat. ⁊ in reliqs cu
ratõib⁹ fiat curatio apatũ grauatiuorũ ⁊ cũ mol
lificatiuis. s. emplis ⁊ vaporatõib⁹ ⁊ embrocis
⁊ vntis. ¶ Et ex eis q̃ abortũ faciũt post illud.
qñ. n. resoluũt mãz faciẽtẽ molã: ⁊ qd ei sĩle ẽ: ⁊
qñq3 eijciunt eam. ¶ Et multotiens sufficit in
ea labor dãdi in potu logodion: ⁊ dãdi in potu
oleũ alkelzegi. est. n. vehemẽtis iuuamẽti i hoc.

¶ De signis nãlib⁹ ⁊ nõ nãlib⁹ pt⁹. Cap. xx.

Igura nãlis ptus est vt egrediat sup
f caput suũ fm rectitudinẽ oris mr̃icis
absq3 iclinatõe manib⁹ eius extẽsis
sup coxas: ⁊ q̃ est pter illã ẽ nõ nãlis.
sed que ei ppinqor est: est vt egrediat sup pedes
suos ⁊ egrediant manus eius extẽse sup coxas.
¶ Qd si caput declinat a rectitudie: aut remo-
uent manus a coxis ⁊ egrediunt pedes ⁊ reti-
nent manus: tũc est mala. Et forme exitus mali
qñq3 interficiũt fetũ ⁊ matrẽ. ⁊ qñq3 euadit ex
eis mr ⁊ morit fetus pp illud qd aduenit ei de
labore. Et accit ei apatio exterius cũ plõgat: ⁊
nõ sedat in trib⁹ dieb⁹. ⁊ qñq3 pducit ad apata
tasa ⁊ euadit fetus ⁊ morit mr. ⁊ qñq3 sfocat
in hmõi puer ⁊ morit prefocatus.

¶ De difficultate partus. Cap. xxi.

Ifficultas ptus aut fit cã pgnãtis: aut
d cã fet⁹: aut cã mr̃icis: aut scdine: aut
cã vicinãtiũ ⁊ cõicantiũ: aut cã hore
ptus: aut cã obstetricis aut pp cãs pa
mitinas. ¶ Fcã ỽo cã pgnãtis est vt sit stricta:
aut passa egritudies: aut famẽ: aut sit timida aut
nõ ɔsueta ipregnatõi: aut ptui: imo tũc est pmuz
cũ parit qre est timor eius maior: ⁊ dolor ipsius
vehemẽtior: aut est anus debilis: aut est plime
adipis: aut est vehemẽtis piguedis hñtis strictũ
almezẽ cui⁹ mezẽ nõ dilatat: ⁊ nõ adiuuat mẽ
brũ vehemẽtis frigoris cõpressiõe lacertorũ vẽ
tris: vel est pue tolerãtie in dolore: ⁊ est vehemẽ
tis pmutatõis ⁊ ingratitudis: qre pducit illud ad
cãz aliã: ⁊ est alteratio figure infantis ab eo qd
ɔuenit. ¶ Fcã ãt cã fetus: aut est pp genus ei⁹.
Fcia. n. penit⁹ est difficilioris ptus q̃ masculus
aut est pp magnitudinẽ eius: aut magnitudinẽ
capitis eius: aut grossitudinẽ corporis ei⁹: aut
pp multã eius puitatẽ: aut lenitatẽ: qre nõ sub-
mergit cũ fortitudine aiali: aut pp alterationez
creature ab eq̃litate facilis lubricationis: sicut si sit
sicut ille q̃ hz duo capita: aut quẽ cõprimit nu-
meratio embrionũ: forsãt. n. in vẽtre vno sũt. v.
imo qñq3 ẽ numeratio maior illa q̃ pui sũt ⁊ di
uersi. Et qñq3 ẽ nũeratio plima valde i cistis vna:
⁊ qñq3 est difficultas ppea q̃ est mortuus: qre nõ
fit ei adiutoriũ pp motũ eius aut est debilis ⁊ fit
puũ adiutoriũ pp motũ eius: ⁊ qñq3 fit difficul-
tas ppea q̃ figura eius exitus est nõ nãlis: sicut
si egredit sup pedes suos: aut sup latus suũ: aut
manus eius sunt plicate sup coxas ⁊ genua ei⁹:
⁊ istud fit pp corruptionẽ motus embriõis: aut
pp multitudinẽ ingratitudis parturiẽtis. Et ex eis q̃
securitatẽ faciũt ei⁹ est vt sit ingenido ptus ⁊ do
lor declinis ad inferiora ⁊ sit anhelitus bonus.
¶ Fcã ỽo cã mr̃icis est vt sit mr̃ix pua in qua
coangustat incessus: aut sit sicca valde in qua nõ
sit lubricitas: aut sit in ea ɔstricta valde in crea-
tione: aut pp ɔsolidationẽ ab vlceribus ⁊ reliqs
spẽbus ɔstrictõis: aut sit in ea aliqua egritudinũ
malarũ sicut flegmõ aut vlcera aut ragadie: aut
emorrordes in mr̃ice: aut fuit iam clausa: qua-
re scissum fuit sup hac ab ore mr̃icis scissione nõ
cõpleta: quare ẽ eius dispõ sicut dispõ ɔstrictio
nis matricis in creatione. ¶ Facta aũt pp scdi-

stam est vt secundina non disrumpatur propter grossitudinem suam: quare non reperiat fetus euasionem: aut rumpatur ab eo velociter et egrediantur humiditates plurime ante complementum fetus: quare non inueniat euasionem. ¶ Facta vero causa vicinarum est vt sit in vesica apostema: aut nocumentum aliud ex fixione vrine et aliis: aut sit in intestino fex sicca plurima: aut apostema: aut colica alterius generis: aut emorroydes: aut ragadie ani: et sicut si sint ilia mulieris subtilia. ¶ Facta autem causa hore partus est vt sit fetus velox in administratione partus et ordinatione in eo et non depastus est a qualibet grauedine rei super se sicut sepe contingit illud sed perseuerauit: quare accidit quod difficilis factus est partus eo non existente forti. et si non fuerit fortis secundum quod oportet erit debilis secundum quod oportet. ¶ Facta autem propter causas primitiuas est sicut si forte fiat frigus: quare fortis fiat constrictio membrorum partus: et propter illud multiplicatur in regionibus septentrionalibus et in ventis septentrionalibus. Et fit in regionibus et temporibus frigidis difficilior. et quandoque producit huiusmodi difficultas ad magnificationem ventris et inflationem mirach: aut fortis fiat calor. quare fortis fiat mollificatio virtutis: aut adueniat ei tristicia et sicut si mulier sit plurimum vtens aromaticis et odoramento aromatum: et fiat matrix eius assidue attractioni ad superiora: quapropter non oportet apud difficultatem partus et casum virtutis vt olfaciat aromatica super retentionem necessitatis in reductione virtutis: et si cadat. ¶ Et multotiens producit difficultas partus ex causis predictis et ex medicamine constrictiuo: et inspissatiuo ad hoc vt incidantur vene in pectore et pulmone: quare perducit ad sputum san. et tussim et ptisim. ¶ Et quandoque producit ad incisionem neruorum et lacertorum propter vehementiam eius quod accidit de tensione cum paucitate complementi propter defectum lenitatis et lubricitatis: quare producit ad spasmum. ¶ Et quandoque peruenit res in quibusdam earum ad hoc vt findatur mirach ventris et illud est quando superfluit inspissatio.

¶ De signis. Cap.xxii.

Ant vt sentiat dolorem ante partum et post ipsum in anterioribus: nam si declinat ad pectinem facilis fit partus: et si declinat ad posteriora difficilis.

¶ De regimine eius quam ledunt partus accidentia. Cap.xxiii.

Impregnans approp:inquat partui necessarium est tunc vt assiduet balneationem et tinam. et melius est vt fiat ex balneum vt non debilitetur quare mollificetur. ¶ Aut administretur inunctio pectinis et dorsi et coxarum cum eis que sunt sicut oleum anetinum et camomellinum et de keiri et alia ab illis. ¶ Et assiduet suppositionem aromaticorum: et effundat in macerationem sua cerotaria subtilia et olea mollificatiua et mucillagines mollificatiuas sicut adeps galline et anseris impinguate tepida non frigida. sed sit ad caliditatem propinquior et propter cum est siccitas vulue et corporis totius cum vulua. ¶ Et oportet vt in potu dentur propter difficultatem partus mense vno omni die in ieiunio mucillagines sicut mucillago cydoniorum cum mucillagine seminis lini. et si mulier detur ei in potu in diebus doloris partus aqua fenugreci. ¶ Et sit cibus eius ex oleribus lenificatiuis et alefidabegi et caro pinguis et gallina pinguis: et interdicantur ei stiptica. Et oportet vt suffumiget vuluam suam cum muscho et aromaticis. ¶ Cumque presens est partus et incipiunt accidentia eius comedat rem pauce quantitatis et multi nutrimenti et bibat desuper vinum odoriferum: deinde oportet vt sedeat mulier hora vna: et tendat pedes suos: deinde resupinetur super dorsum suum hora vna: postea surgat subito et ascendat gradus et descendat et clamet. ¶ Cum ergo aperitur os matricis parum et incipit augmentari et aperiri: tunc oportet vt suffumigetur quantum possibile est et propter cum scinditur siphac. et laboret sin et aperiat os suum quantum potest et intromittat aerem plurimum attrahendo ipsum naribus quantum plus potest. Hoc enim attrahit fetum et secundinam. ¶ Et melius super quod sedetur apud partum est scannum posito puluinari post ipsum: et istud fiat post apertionem oris matricis. Quod si mulier fuerit pinguis iaceat super ventrem suum et ponat caput suum super terram et intromittat genua sua sub ventre suo vt comprimatur os matricis cum vulua eius: deinde inungat vuluam suam cum lenificantibus predictis. ¶ Et oportet vt dilatetur et aperiatur cum digitis. Cum ergo facit illud et coartatur venter eius parit velociter partu quadrupedum. ¶ Cumque apparet secundina scitur quod fetus appropinquat. et si non scinditur propter grossitudinem suam oportet tunc vt scindatur vnguibus aut instrumento nominato lingua assumpto inter duos digitos cum facilitate ne inueniat fetum et ledat eum donec scindatur et curret humiditas et lubricet fetus. ¶ Quod si tu administras scissionem secundine et fetus non est completus incuruatur secundum accidentia partus euadendis et prolongatur spacium et exiccatur vulua sequere illud effundendo lubricantia et cerotaria subtilia et mucillagines in vulua et adipes liquefactos et albumen oui et vitellum eius est: enim regimen mirabile.

¶ De regimine eius in qua fit difficilis partus absque sententia medicinarum. Cap.xxiiii.

Quando difficilis fit partus tunc fac eam odorare odores delectabiles cum quantitate parua. ¶ Et si virtus fuerit debilis da ei in potu aquam carnis: et ciba eam cibis bonis pauce quantitatis sicut sunt sorbilia oua et similia. et da ei in potu cados vini odoriferi aromatici. ¶ Deinde fac eam sedere: et tempera sessionem eius: et si est hyems accende ignem plurimum: et si est estas euenta eam. ¶ Et fac eam sedere vsque ad hypocondria in aqua tepida et ad caliditatem aliquam

uulam declivi ⁊ ꝓprie cū ea in qua decocti sunt. ℞.x.calamēti. Et suppone ei collyrium ex eis que sunt sicut myrrha: ⁊ inunge pectinē eius ⁊ mēbra partus eius ⁊ dorsum ipsius cū cerato ⁊ adipe tepidis ⁊ proprie si fuerit causa frigus: ⁊ silr mucilaginib⁹ ⁊ lubrificātib⁹. ¶ Et qñqꝫ est tibi necessarium vt clysterizes cum eis vuluam eius ita vt precipias vt ponatur sub anchis ei⁹ ⁊ sit ipsa resupina sup puluinar ⁊ eleuent̄ pedes ⁊ aperiant̄ coxe eius quātū possibile est ⁊ ifunde in eā lubrificantia ⁊ alia silia cū in iectione vltima in cāne cuius lōgitudo sit lōgitudo matricis ⁊ plus. ¶ Et dimitte eam vna hora vsqꝫ ꝙ testentur mulieres ꝙ os matricis eius iā aperitur: ⁊ ꝙ humiditates iam incipiūt currere. tūc ergo fac eam sternutare ⁊ fac eā sedere sup scānū ⁊ precipe ei vt exprimat iferiora vētris sui ⁊ ꝑcipe ei vt exp̄mat se ⁊ cōprime illa eius: ipsa enim pariet. ¶ Et forasse quādoqꝫ indigebis vt aperias vuluam cū instr̄o quo naues extrahuntur vt aperias os matricis eius ⁊ aperiat̄. Et oportet vt experiant̄ super eam figure iacendi sup ventrē ⁊ super faciem extēsis manibus ⁊ resupine ⁊ alie: ⁊ ꝯsidera que illarum facit appropinquare caput infantis vulue ⁊ alleuiat partū. ¶ Et caue ne dimittas obstetricē laborare in receptione ⁊ in dimissione vulue eius cū lubricantiis. Quod si hoc regimen nō excusat adiuuetis cum medicinis ⁊ suffumigationib⁹. ¶ Cūqꝫ das in potu ex medicinis alleuiātibus partum ex pillis ⁊ aliis: ⁊ nō parit: opꝫ vt sorbeat in hora meridiei de iure fasceolorū ⁊ ciceris cū oleo sisamino. ¶ Deinde cum securus fueris ꝑcipe ei vt supponat aliquid de suppositoriis que dicemus ⁊ dormiat super ipsū: postea cum mane fuerit factū suffumiga eā cum aliqua suffumigationū ꝗs dicem⁹: deinde itera dare in potu medicinam. ¶ Si aūt non cōfert administra epithimata dorso ⁊ vmbilico cū aqua rutthe confecta cum farina alscilē. ¶ Et cū fortior sit dolor ⁊ ꝓpie ꝓpter frigus ponat̄ in vulua oleū calefactū qđ dicetur in antidotario. ¶ Et antiqui quidem primi dixerūt in extrahēdo fetū ingenium in capitulo mortuum eius nos resolutionē dimisimus ꝓpter paruitatē fiducie in ipso.

¶ De regimine eius cui⁹ gemini pedes egrediuntur ante caput. Cap.xxv.

o Oportet vt subtiliatio fit: ⁊ reducantur pedes ⁊ cōuertatur cū subtiliatione: ita vt equet̄ sedens ⁊ eleuētur crura eius donec descēdat caput ei⁹. Quod si nihil de hoc est possibile ligetur genit⁹ cū vitta linea ⁊ extrahatur. ¶ Et si nō est possibile vt fiat sine incisione fiat illud ꝭm modum ꝙ debes est i genito mortuo.

¶ De regie ei⁹ cuius fetus egredit̄ sup lat⁹ suū. Cap.xxvi.

e Sit proximū illi ⁊ equetur cum eleuatione ad superiora: deinde cū cassione ⁊ lenificatione cum facilitate.

¶ De regimine eius que parit apostemate in matrice eius existente. Cap.xxvii.

a Administrentur super eam cerataria ⁊ olea: deinde administra ei illa que scripsi tibi debere fieri in pingui de forma partus ⁊ aliis.

¶ De regimine eius cuius part⁹ fit difficilis causa magnitudinis. Cap.xxviii.

o Oportet vt ueniat obstetrix politan̄ huiusmōi fetus: ꝗre subtiliet̄ in ex̄ctione eius paulatim: tūc si valet illud in eo bū est. ⁊ si nō: liget eū cū margine pāni ⁊ trahat cū subtilit̄ valde cū qbusdā attractionibus. Quod si illud nō cōfert administrent̄ forcipes ⁊ extrahat̄ cum eis. ¶ Si vero non confert illud extrahat̄ cū incisione ꝭm ꝙ facile sit ⁊ regatur regimine fetus mortui.

¶ De regie eius cui⁹ part⁹ fit difficilis cā mortis fetus: aut malitia figure partus cum qua nō speratur vita. Ca.xxix.

a Administrentur medicine extrahētes fetū mortuū de his ꝗ dicta sunt ⁊ dicent̄. Quod si illud nō cōfert suspendat̄ cum vncinis ⁊ incidatur frustatim ⁊ ex̄hat̄ ⁊ festina ad hoc antequā infletur. ¶ Si ergo fuerit caput magnum ⁊ possibilis fuerit ei⁹ conquassatio aut incisio vt currat qđ est in ipso fiat.

¶ De regimine nausee eius. Cap.xxx.

a Spargatur aqua super faciē eius si nō timetur reuersio partus ⁊ viuificetur virtus eius cū aromaticis. Et fac eā sumere aquā carnis cum vino ⁊ speciebus cōdientibus.

¶ De medicinis facilem efficientibus partum. Cap.xxxi.

o Omnes medicine que educūt vermes ⁊ ascarides extrahunt fetum. Et cum in potu sumit mulier de corticib⁹ cassief.iii.aur. parit statim. Et sumere in potu assam ⁊ castoreum est bonum ⁊ vltimū. ¶ Et sumere in potu cinamomum est bonū valde. ipsum enim accidentia partus alleuiat ⁊ partū. Et iterum decoctio foliorū altee romane cum aq̄ ⁊ melle est ex eis que alleuiāt partum valde qsi alleuiat accidentia ptus ⁊ partū. Et iterū aqua fenugre. alleuiat partū valde. ¶ Et iterū medicamen bonum ⁊ vltimū est vt sumatur capillus ve. et dissoluatur contrit⁹ cum syru. ros. ⁊ aliquantulo olei ⁊ sumatur in potu: ⁊ silr pulegiū. Pillule bone que sunt quorundam medicorū me nup ꝑcedētium ⁊ ꝗs mihi attribuerūt quidā postremi. ¶ ℞. cinamomi ⁊ sauine amborū añ.ʒ.x. cassie bone.ʒ.vii. cinami ⁊ myrrhe ⁊ aristolo. rotun. ⁊ costi amari omnium añ.ʒ.v. storacis ⁊ opii amborum añ.ʒ.ii. muschi de fallo.ʒ.i. quartā. fiant ex eis pillule ⁊ dētur in potu: ii.iii.ai. vii. vini antiqui: ⁊ qđ magis diligedū est: est vt minuorē opiū ⁊ sufficiat de eis.ʒ.i.

¶ Pillule alie bone. ℞. savine. ʒ. x. & ruthe. ʒ. v. & granatorum harmel. ʒ. iiij. & asse & amoniaci & rubee omnium ana. ʒ. iij. fiat ex eis pillule & bibantur ex eis. ʒ. iij. cum decoctione provocante menstrua: sicut est decoctio de savina & pulegio & rubea & cum decoctione fasceolorum rubeorum: & cum succo ruthe. ¶ Pillule bone. ℞. savine. ʒ. ij. asse ammoniaci rubee omnium ana. ʒ. ß. & sit dosis. i. ¶ Et iterum aristo. lon. piperis myrrhe omnium equales partes: & fiant ex eis pillule & sit dosis. ʒ. iij: omni die cum vin. i. aque lupinorum: sunt enim abortum facientes partum alleviantes mundificantes matricem cum fortitudine. ¶ Et simile illis in suis dispositionibus est illud quod. ℞. bdellium subalbidum myrrham & savinam: de quo fiant pillule avellanis similes & bibantur quoniam alleviant partum. ¶ Confectio bona valde de qua dicitur quod non equatur ei aliquod. Recipe myrrhe & castorei & storacis omnium ana. aur. i. cinamomi savine amborum ana. aur. ß. conficiantur cum melle cuius dosis sint duo aur. & melius est ut detur in potu cum vino: est. n. ultima. ¶ De emplastris & epithimatibus: sumatur decoctio pulpe collo. & & succus eius que viridis est: est melior & misceatur cum ea succus ruthe & ponatur in ea aliquid myrrhe & liniatur cum ea pecten usque ad umbilicum. ¶ Suppositoria fortia in faciendo descendere illud quod separatur: submergatur lana in succo pulpe collo. & succo ruthe & supponatur: aut supponatur arist. cum lana: aut supponatur buchormarien: aut staphisagria & cucumer asininus & condisi: ¶ Aut supponatur collyrium ex elleboro & opoponaco & felle taurino: facit enim descendere vivum & mortuum.

¶ Medicine facientes illud cum proprietate.

Dicitur. oportet ut difficultatem patiens teneat in manu sua sinistra magnetem: aut liniatur cum cinere ungule asini: quoniam est ultimum: aut suffumigetur cum ea. & similiter ungula equi: & similiter suffumigatio cum oculo piscis salsi. ¶ Et dicitur quod si suspendatur corallus etiam in coxa dextra confert difficultati partus. ¶ Et dicitur quod si suspendatur super coxam eius storax aphricana non advenit ei dolor. ¶ Et dicitur quod si teratur crocus & conficiatur & fiat ex eo nux & suspendatur super eam expellit secundinam. ¶ Suffumigationes suffumiga eam cum myrrha quoniam est bona valde. ¶ Et iterum cum myrrha & galbano & castoreo confectio cum felle vaccino. sumatur ex eo aur. i. & suffumigetur cum eo. ¶ Aut sumantur sulful citrinum & myrrha rubea & fel vaccinum & opoponacum & galbanum & suffumigetur cum eis. ¶ Et suffumigatio cum spolio serpentis aut cum fimo columbino est allevians. & fortasse interficit suffumigatio cum spolio serpentis fetum. ¶ Et suffumigatio cum opoponaco solo alleviat & cum stercore accipitris.

¶ De regimine infantis cum nascitur. Cap. xxxij.

h Anc rem prosecuti sumus in libro universalium quare queratur illic

¶ De suppositorijs enixarum. Ca. xxxiij.

p Artus non extenditur in masculis ultra xxx. & in feminis ultra. xl. dies & plus parum. Et accidunt fetis egritudines plurime sicut fluxus & retentio san. quare perducit fluxus san. ad casum virtutis. Et retentio menstruorum ad febres pravas. & ad apostemata prava. Et multotiens accidit excitura ex partu difficili. Et quandoque accidit eis inflatio ventris & fortasse moriuntur. Et sang. quidem partus vehementioris est nigredinis quam sang. menstruorum: quoniam est retentionis longioris spatij.

¶ De regimine multitudinis sang. eius. Ca. xxxiiij.

c Um multiplicatur fluxus san. enixe oportet ut cum vitta ligentur manus eius & ponatur super ventrem eius panni infusi in aceto & supponantur collyria ex eis que sunt sicut balaustie & karabe & rose & thus cum vino pontico. Et oportet ut devitet medicinas cauterizantes: ipse enim sunt male matrici propter nervositatem eius. Et de illis quibus inest proprietas in hoc secundum quod dicitur est suspensio stercoris porcini in lana & suspendatur in coxa eius.

¶ De regimine paucitatis san. eius. Cap. xxxv.

q Uandoque parit aut abortitur & timetur quod sang. eius minoretur: aut apparet illud: tunc rectius est ut sollicitudo sit in provocatione sang. eius & attenuatione eius: nam cum retinetur facit accidere apostemata. & sternutatio in hoc est iuvativa. Et de medicinis quibus fit suffumigatio in hoc est ut suffumigetur cum synapi & harmel & bdellio & murrha. ¶ Et iterum suffumigetur cum oculo piscis salsi: aut cum ungula equi aut asini. Si autem illud non excusat aliquid: tunc necessaria est flobothomia saphene ut extrahat sang. & prohibeat nocumentum repletionis & apostationis eius: & fortasse provocabit. Et flobothomia vene curvature poplitis est fortior.

¶ De regimine febrium eius. Ca. xxxvi.

a Qua ordei confert ei: ipsa. n. cum hoc non retinet menstrua: & similiter granata dulcia. & plurimum quod febrium earum est propter retentionem menstruorum. Cum ergo curatio fit cum flobotomia saphene fit iuvamentum cum ea.

¶ De regimine inflationis ventris eius. Ca. xxxvij.

b Etur in potu diamarte & detur in potu allkelkengi & dentur in potu serapinum & origanum & mastix cum equalitate.

¶ De regimine dolorum matricis. Ca. xxxviij.

e Edeat in aqua tepida: & inungat loca sua cum oleo vio. dulci tepido.

¶ De regimine ulcerum eius. Cap. xxxix.

c Urentur cum unguento albo & similibus ex unguentis convenientibus vulneribus supra membra nervosa.

¶ Tractatus tertius. De reliquis egritudinibus matricis exceptis apostematibus & que currunt cursu eorum.

¶ De iudicijs menstruorum. Cap. i.

M Enstrua ppata in quantitate et qualitate sua et in tpe suo currẽte fm consuetudinẽ suaz naturalem i omni spacio sunt causa sanitatis mulieris et mundificationis corporis eius ab omni nocumento in quãtitate et qualitate: et faciunt ipsam acquirere castitatẽ et paucitatem desiderij. ¶ Et mensuratio eq̃lis est vt menstruetur mulier in omni mẽse vsq; ad .xxx. dies et qd est supra illud et quod est infra illud qd cadit in .xv. et .xxvij. est nõ naturale. ¶ Et cum alterant mẽstrua ab eq̃litate et dispõne sua nãli sunt causa egritudinuz plurium: et parum quidem accidit vt alteret in tpe suo. ¶ Et ex nocumento alterationis menstruoꝝ puenitur ad additionẽ debilitatis mulieris: et alterationẽ forme eius: et paucitatẽ cõceptionis eius et ex multitudine aborsus ei9 et partus ipsius ad debilitatẽ fetus cũ nascit. ¶ Retentio aũt menstruoꝝ et paucitas eoꝝ cõmouẽt in ea egritudines repletionis oẽs: et preparant eam ad apata: et dolores capitis et reliquorum membrorum et tenebrositatẽ visus et pturbationem sensus et fe. et multiplicat cũ ea repletio vasorum spermatis eius. q̃re fit desiderãs non casta et nõ suscipiẽs filium ex impregnatione propter corruptionem matricis eius et spermatis ipsius. ¶ Et perducit cum eo res ad pfocationem mfīcis et stricturam anhelitus et retẽtionẽ eius et pulsum cordis et sincopim et singultum. ¶ Et qñq; morit. et accidũt ei difficultas et distillatio ppter opilationũ materierũ. ¶ Et qñz accidit ei spuũ san. et vomit9 eius et ppe in virginibus et cursus eius fluxu et vẽtris. ¶ Et diuersificant iste egritudines ex eis fm diuersitatem cõplexionis eius. Nam si fuerit colica generabuntur in ea egritudines colice. Et si fuerit melica gñabuntur in ea egritudines melice. et si fuerit flegmatica gñabuntur in ea egritudines flegmatice. et si fuerit sanguinea gñabũtur in ea egritudines sanguinee. ¶ Et de mulierib9 quidem est cuius ablatio mẽstruoꝝ festinat: q̃re in .xxxv. et etiaz .xl. anno fit finis vite sue. ¶ Et de eis est in q̃ tardat illud vsq; q̃ peruenit ad .l. annu. ¶ Et qñq; puenit retentio mẽstruorum ad alterationẽ dispõnis mulieris ad purpureitatem fm q; dicitur in capitulo retentionis mẽstruorum. ¶ Et apparet in ea cum mẽstrua abscinduntur lac et sigit illud. ¶ Et qñq; accidit retẽtio mẽstruoꝝ ppter tortuositatẽ matricis.

¶ De superfluitate mẽstruoꝝ. Cap. ij.

S Vperfluitas in hoc qñq; fit fm semitã quia nã expellit supfluitates: quod qdem est laudabile cum nõ perducit ad supfluam turpitudinez et cursum quo nõ indiget. ¶ Et qñq; fit fm semitã egritudinis: aut ppter dispõnez in mfīce: aut ppter debilitatem matricis: et illa est deterior que fit ppter maliciam cõplonis alicuius. Aut ppter vlcera et corrosionẽ et emorroydas et fricationẽ et ragadias: aut ppter aptionẽ orificioꝝ venarũ et abscissionem earum et scissurã ipsarum ppter cãm corporeã: aut extrinsecã ex corruptione et pcussione: aut casu: aut saltibus: aut malicia partus et difficultate eius: aut ppter vehementiam oneris. ¶ Facta aũt causa san. aut est ppter multitudinẽ et dñium eius et exitũ ipsius cum ṽtute aut nõ cũ ṽtute nãe et rectificatione eius. Et nos quidem iam diximus illam que fit regimine naturali que ambe sunt diuerse. lz sint ambe compares in h q; vtreq; non retinent nisi cum adest debilitas. ¶ Aut ppter grauitatẽ san. sup corpus aut ppter debilitatez in corpe. lz non sit san. transiẽs eq̃litatem in quãtitate et qualitate sua aut ppter acuitatem san. aut tenuitatẽ et subtilitatem eius: aut ppter caliditatẽ eius: aut propter multitudinẽ aquositatis eius et humiditatis. Licet omnis fluxus san. incipiat paulatim subtilis: deinde incipit procuidubio puenire ad grossitudinẽ: deinde descendit et puenit ad subtilitatem et paucitatẽ et aquositatẽ. et hec est dispositio in oi fluxu san. ob quãcũq; causaruz fit. ¶ Et causa in hoc est q; orificia venarũ et incessus ventositatis sunt in pmis stricta et in fine eius ꝯstringunt iterũ: et adunant ppter siccitatem. ¶ Et cum supfluit fluxus san. sequit eum debilitas appetitus et debilitas digẽnis: aut inflatio extremitatũ et corpis et malicia coloris: et qñq; pducit ad ydropisim. et qñq; pducit multitudo exitus san. et dñium colere. q̃re accidũt fe. colerice mordicatiue ppter inflãmationẽ caliditatis mordicatiue que equatur per san. et accĩit iterum horripilationes. et qñq; accidit h caliditas in casu appetitus cibi quem fecit forte necessarium debilitas caliditatis et addit in casu appetit9 illõi ppter dfectũ san. Et accĩt dolor i dorso pp tensionẽ neruoꝝ positoꝝ in illo loco. Et quando q; multiplicatur fluxus san. ex matricibus cum multitudine humorum.

¶ De signis. Cap. iij.

E Ius quidẽ que est fm semitã expulsionis nãlis signũ est q; nõ sequit eaz nocumẽtũ: imo pducit ad iuuamẽtũ ei9 et nõ aduenit ei lesio neq; alteratio ṽtutis. et plm quidem accidit in pinguibus. ¶ Facie vo causa repletionis cõis quam expellit nã a dñio eius: q̃re expellitur signum est repletio faciei: et corporis: et exuberatio venarũ et alia ex signis repletionis. et qñq; est cum ea dolor et qñq; nõ fit. et dum non debilitat nõ retinetur. ¶ Et cognoscitur dñã no cum san. vt exiccetur san. et cõsideretur an color eius declinet ad albedinem: aut citrinitatem: aut nigredinem et purpureitatem q̃re euacuatur humor qui dominat eiz eo iterum. ¶ Facta vo causa debilitatis matricis

et apertionis venarum eius significat exitus sang.
puri non dolorem faciens. ¶ Si vero causa est
acuitas sang. cognoscitur per colorem suum et acuita
tem ipsius et velocitatem sui exitus et paucitatem
abscissionis egressionis. ¶ In facta vero propter subti
litatem sang. cum materia aquosa et humiditate est sang.
aquosus non calidus et leditur cum stipticis. ¶ Et
quandoque apparet in ea quasi pregnatio. Et quandoque apparent
in ipsa sicut accidentia partus quare parit humiditatem:
et sunt lacerti corporis eius vehementis mollitiei:
quare sunt lenes postquam voluerint coagulari: et quandoque
nocent ei curationes diuretice propter caliditatem
suam: quare addunt in aquositate san. ¶ Facta vero
ab vlceribus cum materia et dolore est cum vehemen
tia doloris. ¶ In facta vero a corrosione egre
ditur paulatim. q. fex et proprie quando est a venis
absque arterijs. ¶ Et si fuerit corrosio in profun
do matricis erit color minus niger. ¶ Et quan
do est illic et apud os matricis possibile est vt vi
deatur. ¶ Facta vero ab emorroydibus habet perio
dos menstrue et quandoque non sunt ei periodi: imo est
frequens repletione: et sunt signa emorroydarum
matricis manifesta. et est sang. secundum plurimum niger: nisi
fit ab arterijs. ¶ Et quandoque est emorroysa ycue fru
statim frustatim: et multotiens quidem associatur emor
roydibus in matrice dolor capitis et grauitas capi
tis et dolor in visceribus et epate: et quando currit san.
ex illis emorroydibus remouetur illud accidens.

¶ De cura fluxus sang. et in fine eius cura pa
tientis fluxum menstruorum. Cap. iiij.

F Acta quod secundum semitam expulsionis naturalis:
et facta a repletione et grauedine san. su
per corporum ne retineatur donec time
tur debilitas. ¶ Et quandoque excusat flo
botomia ab expectatione illius propterea quia expel
lit repletionem et trahit materiam ad contrarium. ¶ Et quando
causa est colera curetur et proprie cum eis que sunt sicut
fumusterre et myrabolani propter illud quod in
vtrisque est de virtute stiptica. Et si causa fuerit aquo
sitas et prouocatio eius et attractio eius ad cutem detur
in potu de gummi arabico et dragaganto. et si causa
fuerit debilitas matricis aggrega ad medicinas
stipticas medicinas confortatiuas cum sua aromati
citate et proprietate sua. Et si causa fuerit vlcus curetur
cum medicinis compositis ex confortatiuis et sti
pticis et diureticis. Et illa que est ex emorroydi
bus curetur curatione emorroydarum et cum se
lui cum aqua calida. ¶ Et oportet vt obseruen
tur hore quietis. et si fuerint illic periodi curetur
nic in horis periodorum et studeatur ad sedandum.
¶ Cum ergo superfluit flu. san. oportet vt ligentur am
be manus a radice adiutoriorum et vtrique pedes a
radice coxarum apud duo inguina. deinde po
nantur ventose in inferiori parte mamille et vbi
incedunt vene ascendentes ex matrice ad mamil
las et sugantur et eligatur ventosa magna. Ipsa enim
retinet sanguinem in hora vna: deinde oportet
vt consequenter adhibeatur reliqua cura. ¶ Et quan

doque retinet fluxum san. positio ventosarum super
locum qui est inter vtrasque anchas. ¶ Et oportet vt
patiens fluxum san. cibetur cum eis que sunt sicut
vitelli ouorum sorbilium: et cum omni quod est velocis di
gestionis confortatiuo. et quandoque oportet vt cibetur aqua
carnis forti que acetosa facta sit cum aqua sumach.
et aqua acetose et potibus boni odoris ex carne
bona: quasi necessarij sunt: et similiter sorbitionibus hu
midis ex sauich: et amilo et vino nouo grosso
dulci: et deuitet antiquum subtile. et quandoque conueniens
est eis vinum mellis recens. ¶ De medicinis autem
omnibus: et proprie fluxui sang. acuto calido arno
glossa est meliorum imo non est ei par. Et quandoque
abscindit fluxum sang. omnino bibita et iniecta: et con
fert cronice et non cronice: et potus alhasce itemque
et administratio camphore bibendo et supponen
do. ¶ De illis que conferunt ad istud est sumere in po
tu lac bene decoctum cum ferro ignito et in quo est scoria
ferri de quo cum quibusdam stipticis in potu tribuantur
omni die. vn. iij. et acetositas citri bona est valde. Et
similiter detur in potu gummi arabicum cum dragaganto
et semen lini cum aqua calida: et troc. cum campho
ra conferunt ei valde. et troc. de balaustijs. ¶ Con
fectio medicine vltimi iuuamenti. ℞. terre sigilla
te et boli armeni et aluminis gallarum et san. dra.
partes equales: de quorum summa accipiatur. ʒ. j.
et camphore pondus. ij. granorum et galle. vi. ʒ. i.
quod totum dissoluatur in vn. i. syrupi myrtini.
¶ Et iterum acatia balaustie galle heufisades su
mach myrrha thus et opium: conficiantur cum ace
to acuto forti et sit dosis. ʒ. ß. ¶ Et iterum dragagan.
magisterij cuppule gladiuz myrrha thus opium.
conficiantur et fiant pillule et sumantur de eis. ʒ.
ß. sunt enim bone valde. ¶ Et iterum bibatur con
cularum marinarum que asportantur a sancto Iaco
bo adustarum pondus. ʒ. ij. cum aqua sum[illegible] et ep
doniorum: et dactilorum. ¶ Et istarum [illegible] an
teque indigeant viuificatione virtutis forti sunt al
hulem et karos et almosos: et ex carnibus hedi et
auium montanarum: et preparata in patellis ci
baria ex lentibus aceto condita que omnia sunt
frigida: et deuitent omnem cibum calidum actu
aut potentia. ¶ Et de suppositorijs communibus
sunt suppositoria facta ex litargirio et dragagan
to et balaustijs et terra sigillata et bolo arme. et
antimonio et alijs. ¶ Descriptio medicami
nis ad illud. ℞. colcotar et dragagantum et aca
tiam et cortices thuris et antimonium: et fiant
ex eis troc. Deinde sumantur ex eis auf. i. boli
armeni et gummi arabici et karabe omnium ana
auf. i. et ponantur in duabus vn. succi stiptici: aut
aque et clysterizetur cum eo mastix secundum quod sciui
sti. ¶ Confectio clisteris ad matricem. ℞. alumi
nis. ʒ. ß. et semen iusquiami albi et opij amborum
ana. ʒ. i. sextam et supponatur. ¶ Pessarium bonum
et proprie ad corrosionem et vlcera. ℞. testas fur
ni et succum barbe hircine et acaciam aggregen
tur et fiat pessarium cum aqua gallarum imatura

rū3. ¶ Et iterū galle imature ⁊ balaustie ⁊ alu-
lum ⁊ opium ⁊ alumen ⁊ reubarbarū ⁊ grana
myrti viridia sumach succus barbe hircine gra
na agreste charte cōbuste sandalū albū cortices
thuris terra sigillata capita granatoꝝ foliū sco-
ria ferri coriandrū siccū. supponanẜ de eo. ℥. iiij.
in lana viridi imbibita inq̄ a myrti: ⁊ teneat eā
tota nocte. ¶ Et iterū balaustie ⁊ sordes veru
⁊ charte cōbuste ⁊ alumen ⁊ dragantū ⁊ cymi-
num infusum in aceto ⁊ bolū armenū ⁊ rob al-
kath ꝯficianẜ cum aqua salicis ⁊ coriandri viri-
dis ⁊ supponaẜ nocte tota. ¶ Et de vnis cōfe-
rentibus eis est encausma in decoctiōe calamen
ti ⁊ folioꝝ eius ⁊ fructus ipsius ⁊ radicis eius
decocti cum myrto ⁊ ros. sine capitibus: ⁊ cor-
ticibus granatoꝝ ⁊ xylocaractis nabati. ⁊ balau
stijs ⁊ barba hircina ⁊ gallis viridibus. ¶ Et
de epithimatibus ⁊ vnctionibus cōferentibus
eis est epithima de alcāna sup sumen ⁊ vngere
pecten m ficis cum oleis stipticis stipticitatis for-
tis. ¶ Et reiteremus distinctionē curē fluxus
san. factā pp tenuitatē ⁊ aquositatē eius. Dico
ergo ꝙ necciū in hoc est vt fiat ꝙ currat aquosi-
tas eius ⁊ opeẜ sup ipm cum sudatiōe ⁊ ꝓuoca
tione cū eis que sunt sicut decoctio assari ⁊ apij
⁊ rubee: ⁊ que sunt silia illis currat vna vice ⁊ ꝓ
uoceẜ alia cum facilitate ⁊ ꝓuocatiōe ⁊ sudatiōe.
¶ Et fricetẜ corpus eius cū pāno aspo. ⁊ liniaẜ
corpus eius cum aqua mellis ⁊ cū emplastris
ydropicoꝝ. ¶ Et qñq3 ꝯfert ei vomitus fortis
⁊ os penitus vt declineẜ cum medicinis earum
⁊ cibis istarū ad illud qđ exiccat ⁊ igrossat san.
¶ Si vero est cā vlceratio tunc cōfert hoc vn-
guentū. ℞. balaustias ⁊ plūbū vstū ⁊ fiat ex am
bobus: ⁊ ex cera ceratū cum oleo ro. ⁊ suppone
tur. ¶ Quidā aūt faciunt necciū in curatiōe pa-
tientis fluxum san. menstrui ca. vnum: ⁊ est cu-
ratio composita ex mundificatione ⁊ stipticita-
te ⁊ confortatione: ⁊ est vt ꝓuocentur menstrua
eius in hora vt non tardentur: deinde agitentur
motus eius ⁊ mundificetur matrix eius: ⁊ con
fortetur vt non suscipiat supfluitatem egredien
tem a necessitate. ¶ Dicunt ergo opꝫ vt den-
tur in potu sauine. ℥. x. ⁊ se. mente. ʒ. i. se. fenicu. ʒ.
ij. ponantur in vase ⁊ fundatur desuper vini pu
ri lib. ij. ⁊ decoquanẜ donec medientur: ⁊ ꝓij-
ciatur desuper sarcocolle ⁊ licij amborum. añ.
pondus. ʒ. ij. butyri vacc. ⁊ mellis. añ. coclearū
. ⁊ sumatur de eo in potu in ieiunio quanti-
tas. i. coclearij: ⁊ tardet cibum vsq3 ad vesperas
⁊ faciat illud trib⁹ diebus. ¶ Et ego dico ꝙ cū
tus hoc iuuamētū sit in plibus horis qñq3 cū ē
fluxus san. mēstrui ex cāis alijs facietib⁹ neciū
esse vti stipticis puris ⁊ tu cognoscis eas.

¶ De vlcerib⁹ m̄ficis ⁊ putrefactiōe ei⁹. Ca. v.

Iam significauimus in eis que prete-
i ritis illud ⁊ tu scis ꝙ cāe coꝝ sūt eede
vlcerum. ¶ Et cause vlcerum sunt ex
causis intrinsecis ⁊ ex cursibus acutis ⁊ plagis
vlcerantibus: aut accidentibus deforis ꝓpter per
cussionem aut casum: aut ꝓpter partum aut ꝓ
pter alia: aut ꝓpter vulnus ex medicamine sup
posito ⁊ instrumento incidente. ¶ Et quādoq3
sunt cum putrefactione ⁊ quādoq3 sunt omnia
illa cum sordibus ⁊ sorditie: aut cum mundifi-
catione ⁊ sine sorditie. ⁊ quandoq3 fiunt in pro-
fundo. ⁊ quandoq3 fiunt in non ꝓfundo. ⁊ quā
doq3 fiunt cum corrosione ⁊ absq3 corrosione
⁊ cum apostemate ⁊ absq3 apostemate.

¶ De signis vlcerum matricis. Cap. vi.

Significāt illud san. ⁊ ꝓprie si signa
s sunt super os matricis ⁊ in eius pro-
ximo. ¶ Et significat illud cursus sa
niei ⁊ humiditatum diuersi coloris
⁊ odoris: ⁊ nocumentū ex medicinis que mol
lificant ⁊ iuuamentum ex eis que stipticitatem
faciunt. ¶ Et signum mundificationis vlceris
matricis est vt sit illud qđ egreditur ad grossi-
tudinem ⁊ albedinem decliue: ⁊ planitiem sine
dolore vehementi ⁊ fetore ⁊ mordicatione.
¶ Et signum ꝙ ipsa sunt sordida ⁊ tabida est
multitudo humiditatum virulentarū ⁊ ꝙ cur
rit ex intestino. ¶ Quod si fuerit illic putrefa-
ctio erit simile aq̄ carnis ⁊ ꝙ illud qđ residuat
est putridum malum. ¶ Et si fuerit cum corro
sione erit illud quod egreditur nigrum cū do
lore vehementi ⁊ pulsatione. ¶ Et signum ꝙ
ipsa sunt cū apostemate est adherentia fe. ⁊ hor
ripilatio ⁊ quod dicemus de signis apostema-
tis ⁊ iuuamento eius ⁊ corrosione eius.

¶ De putrefactione matricis. Cap. vij.

Hec iterum est ramus capituli vlce-
h rū matricis. ⁊ est causa in ea difficul
tas partus: ⁊ mors embrionis: aut
administratio medicinarum acutaꝝ
aut cursus calidus ⁊ acutus: aut vlnera putrefa
cta. ⁊ fit in proximo. ⁊ fit in profundo. ⁊ fit cū
sorditie ⁊ cum priuatione sorditiei. ¶ Et facta
in profundo non euacuatur ex humiditatibus
diuersis egredietib⁹ ⁊ fortasse pris assimilaẜ feci.

¶ De corrosione matricis. Cap. viij.

Iam diximus corrosionis signum in
i eo quod egreditur ⁊ dispositionem
doloris in. c. fluxus san. ¶ Et diffe-
rentia quidem inter corrosionem ma
tricis ⁊ cancrum est ꝙ cum corrosione non est
grauitas neq3 durities ⁊ sequitur eam quies in
horis quibusdam ⁊ ꝓprie post exitum eius
quod egreditur ⁊ non est lōgitudo plurima spa
cij in curatiōe ꝯueniēte. Spaciū vero cancri est
assidui doloris ⁊ est ibi pulsatio longi spacij.

¶ De cura. Capi. ix.

Portet vt ꝯsidereẜ an vlcus sit sor-
o didum an non sordidū. ¶ Si ergo
fuerit sordidū mūdificeẜ in pmis cū
aq̄ mellis ⁊ similib⁹ ꝓiectis i eā cū isto

faciendi: aut cum decoctione ireos: aut cū vn-
guento mundificatiuo. ¶ Et si fuerit corrosio
inijce in ipsas vnguentū rectificans corrosionē
cum mundificatōe. et administra cibos ꝯuenien
tes. ¶ Et ꝯsidera iterū an sit cum apāte an non
cum apāte. Si ergo fuerit cum apāte curet' ꝑus
et sedet' cum curatiōibus apāris quas dicemus.
¶ Cum ergo mundificat' matrix tunc curetur
cum cōsolidatiuis que sunt vnguenta predicta.
¶ Unguentū qḋ ꝯfert in principio rei cum in
vulnere nondū nascat' caro. ℞. litargirij et ceruse
et sarcocolle ptes equales et fiat ex eis ceratū cū
cera et oleo ro. ¶ Et si fuerit illic sordities po
nat' in eo pa℞ floris eris. ¶ Cum ergo caro in
cipit nasci et existimat' illud curet' cum vnguen
to hmōi. ℞. tutie ablute partes.ij. climie argen
ti ceruse et sarcocolle omnium.añ. partem.i. fiat
ex eis ceratum cum oleo ro. et cera.

¶ De regimine deuirginate. Cap.x.

d E mulieribus est cui accīt cum vio-
lantur dolores magni et ꝓprie cum
collū mficis eius est strictū et pānicu
li sunt debiles et virga deuirginātis
est grossa. ¶ Cum ergo accīt ei fluxus san. et
dolores necesse est ei vt sedeat in aquis stipticis
et in vino et oleo: deinde administrent' sup eam
cerataria in lana inuiolata sup cānā ꝓhibentē a
consolidatione et alleuiet' sup eam concubitus.

¶ De cura. Cap.xi.

a Dministrent' medicine mundifican
tes: deinde post illud vnguentū ꝑdi-
ctum ad vlcera. ¶ Et qñqȝ admiscet'
cū eo terra sigillata et que sunt ei silia.

¶ De ragadijs matricis. Cap.xij.

r Agadie accīt in mfice: aut pp sicci-
tatem ꝯuenientē ei maximā et ꝓprie
apud ꝑtū: Aut pp apā et sunt in prin-
cipio cum accīt leues occulti dolo-
ris qui est sub dolore ꝑtus et reliqs eius. Dein
de apparet: et ꝓprie cum tangitur. ¶ Et quan-
doqȝ ingrossantur ragadie valde. et qñqȝ fiunt si
cut verruce et remanent et consolidatur locus.

¶ De signis earum. Cap.xiij.

p Ossibile est vt ꝯueniat' ad attestatio-
nem ragadiarū ponendo sub mulie-
re speculū corā vulua eius: deide ape
riatur vulua eius et ꝯsideret' illud qḋ
imaginat' in speculo. ¶ Et illud qḋ sigt eas est
dolor apud coitū et exitus virge sanguinolēte.

¶ De cura. Cap.xiiij.

n On euacuant' ragadie quin aut sint
intrinsece: aut in collo sint: et que se-
quunt' ipm. ¶ Intrinsece ergo curā
tur cum suppositorijs penetrantibus
et distillationibꝰ iniectis et aqs stipticis ꝑmistis
cum vnguentis rectificantibus sicut vnguentū
fctū ex climia et plūbo adusto: et vnguentū raga
diarū ani: et ꝑm curationē earū sentiet. q. mordi
cationem. ¶ Qḋ si indigent maturationē3 alig-
qua misceat' cum eis sicut vnguentū basilicon
cū adipibus. ¶ Et si fuerit cū ragadijs grossi
tudo vehemēs quā sigt longitudo spacij et par
uitas receptōis curatōis administra vnguentū
de charitis cum oleo ro. ¶ Si vero non tolerat
illud ponat' cū eo oleū de lilio et glutē albumi
Cum ergo quiescunt curent' cura ragadiarū pra
narū: et ꝓprie qñ vlcerant'. ¶ Et qñqȝ indigēt
eis que sunt sicut cortices eris optime triti: aut
dragantū et galle: aut aggregatio eo℞. ¶ In ex
trinsecis vero qñqȝ sufficit laborare cum admi-
nistratione tutie valde trite cum vitellis ouo℞
aut aggregatiōe illius: et sine cessatione fiat ad-
herētia illius et vnguētū de cerusa iterū.

¶ De pruritu matricis et priapismo mulie-
rum. Cap.xv.

q Uandoqȝ accīt in mfice pruritus pp
humores acutos colericos: aut salsos
baurachios: aut corrosiuos melicos
ꝑm ꝙ appet de dispōne coloris mē-
strue: aut bothor ꝑnatas ex eis calidas acutas
valde. Fortasse. n. supfluunt adeo donec deijciāt
virtutē. ¶ Et qñqȝ accīt illi mulieri vt non sa-
tietur ex coitu: et aduenit ei priapismus mulie℞.
¶ Et qñtiens cū ea fit coitus addit' malitia eiꝰ.

¶ De cura pruritus matricis. Cap.xvi.

o Portet vt mundificet' corpus cū flō
mia ex nigra. Et si indiget fiat scōa-
rio ex cephalica. ¶ Et eiciet' humor
acutus. s. ois humor cum eo qḋ eiciat
ipm: sicut colera cum pillulis de scamonea: et
flegma cum pillulis stomaticis et melia cū pil-
lulis de epithimo et decoctōe eius. ¶ Et frāga
tur ebullitio spermatis cum medicinis infrān
tibus vt infrigidet' et cum medicinis aduren-
tibus ipm ꝑm necessitatē et attestationē cōplōnis
delibutiōe oris mficis facta cum eis que sunt si-
cut acatia et hypoquistidos et rose et sandali et sciet'
mamithe et fex et acetū et oleū ro. ¶ Et iterum
que sunt sicut succus portulace. ¶ Et qñqȝ per-
miscetur cum medicinis semen lini: et fit embro
ca cum aquis in qbus decoquunt' stiptica et em
plastret' cum fece eo℞. ¶ Et si indiget mundifi-
catione bibat mel cū aqua frā valde. ¶ Et ad
pruritū est expertū istud: sumant' folia mente et cor
tices granato℞ et lentes excorticate decocta cū
vino et supponant'. ¶ Et iterū sumant' croci et
cāphore ambo℞.añ. sexta. ʒ.i. plūbi adusti tertia
ʒ.i. baccarū lauri. ʒ.ß. terantur et cribellentur et li
niatur locus oleo ro. et conficiantur cum albu-
mine oui: et aliquantulo vini et supponantur.
¶ Et iterum sumantur mirabolanorum et ba-
laustiarum ambo℞.añ. pondus. ʒ.i. licij et sa
lis ammoniaci et vinum antiquum terantur: et
cribellentur et liniatur locus oleo ro. et pulueri-
zentur desupista. ¶ Et de suffumigijs est illud
qḋ fit ex lino et medulla granorum citri.

¶ De

¶ De fistulis matricis. Cap. xvij.

q Uandoq; accidit in matrice fistule que q̃nq; ptranseunt carnē ⁊ apparent ab eo qḋ vicinū est ex mēbris ita vt corrumpant os pectinis ⁊ putrefaciant Ꝯhm ⁊ collū matricis. ¶ Et q̃nq; puenīūt ad abradendū pilos pectinis ⁊ incedūt vsq; ad partes ani ⁊ lacertoꝝ eius ēt: quare pars earū tunc est in manifesto matricis ⁊ sunt in vnoquoq; laterū matricis. Et pars in iteriori pte matricis. ¶ Que ex eis est in ꝓfundo matricis non est pole vt curetur. ⁊ silr puenientes ad vesicā. Relique vero ab istis curationē hñt ⁊ si sit difficilis. ¶ Et deterior illarū ē illa que puenit ad abradēdū pilos pectinis ⁊ ꝓpe cū pforat os foramine partus.

¶ De signis eius. Cap. xviij.

o Ant longitudo putrefactōis: ⁊ adherentia doloris. Et antecessio vlceruȝ que non sanant̄ cum curationibus.

¶ Et ꝓlongat̄ spaciū ⁊ currit virus ⁊ deinde dolores sicut dolores cancri. ¶ Et cognoscit̄ locus eius cum radio ⁊ vbi puenit̄ cuȝ eo: ⁊ scit̄ status eius an sit in carne adhuc: aut ptrāseat vsq; ad os p illḋ qḋ sentit extremitas radij ex lenitate ⁊ mollitie ⁊ aspitate ⁊ duritie.

¶ De cura. Cap. xix.

e X curationibus est pforatio. ¶ Et multotiens pducit illud pp neruositatem mēbri ad spasmū ⁊ abscissionem vocis ⁊ pmixtionē rōnis. ¶ Et perforatio iterū non est potis nisi in eo qḋ vr̄: cuius carnē mortuā incidere est pole: verū est melius vt administrent̄ desup medicīe exiccātes ⁊ mūdificet̄ corpus ⁊ ꝯfortetur matrix ⁊ medicet̄.

¶ De debilitate matricis. Cap. xx.

c Ausa eius est malitia cōplōnis ⁊ raritas texture ⁊ tolerantia egritudinū diuersarum. ¶ Et accīt ex debilitate matricis paucitas appetitus coitus ⁊ multitudo cursus menstruorum ⁊ spermatis ⁊ aliorum ⁊ priuatio impregnationis.

¶ De cura. Cap. xxi.

c Ura eius est cura malitie complexionis ⁊ succurrere ei quod accidit ipsi de nocumentis cognitis.

¶ De doloribus matricis. Cap. xxij.

f Iunt ex malitia cōplōnis diuerse: ⁊ ex ventositatibus extendentibus: ⁊ humiditatibus accīntibus in ea ita vt q̃nq; accidat in ea sicut accīt itestinis de colica. ¶ Et q̃nq; accīt dolor matricis ex apatibus ⁊ cancris ⁊ ex vlceribus ⁊ cōicant ei ilia ⁊ inguina ⁊ crura ⁊ dorsuȝ ⁊ pectē. ⁊ diaphragma ⁊ anus ⁊ caput ⁊ ꝓpue mediū sincipitis.

¶ Et q̃nq; pmutant̄ dolores eius ad anchas post spaciū ⁊ vsq; ad. x. mēses ⁊ ꝯfirmāt̄ i eis. Et ita cognoscis curationū oiuȝ hoꝝ ex eis q̄ tibi p̄missa sūt: ⁊ nō ē i iteratōe s̄monis i eis vtilitas.

¶ De cursu matricis. Cap. xxiij.

q Uandoq; accidit mulieribus vt currant ex matricibus earꝫ humiditates plurime putride ⁊ currat ex eis iterū sperma. ¶ Et primū qdē fit pp multitudinē supfluitatū: ⁊ pp debilitatē digōnis in venis menstruoꝝ cū putrefit matrix ⁊ hȝ capsim. ¶ Et cognoscit̄ sūba eius ex colore menstrue ⁊ siccitate ⁊ ex colore eius in sapso. ¶ Scōm vero est sicut cursus spermatis viri. Si ergo sine desiderio tunc cā est debilitas matricis ⁊ vasorum eius ⁊ mollificatio ipsoꝝ. ¶ Et si est cum ꝺsiderio ⁊ mordicatōe ⁊ ꝯmotōe tc cā ei⁹ ē tēuitas spmatis ⁊ acuitas ei⁹. ¶ Et q̃nq; est cā i eo pruritus matricis quare pducit cōmotio eius ad hoc vt descendat sperma. ¶ Et hūius qdē cursum difficilis fit anhelitus: ⁊ cadit appetitus cibi ⁊ destruit̄ color eius: ⁊ aduenit ei apa ⁊ inflatio in oculo sine dolore s̄m plurimū: ⁊ quandoq; est cum dolore.

¶ De cura. Cap. xxiiij.

c Ursus qdē spermatis earū curat̄ cuȝ illibus quibus curat̄ illud in viris.

¶ In cursibus vero alijs oȝ vt incipiat̄ a mundificatōe corporis cū flōmia ⁊ solōne ventris si indiget̄ ambobus. deinde clisterizet̄ matrix in primis cum mundificatiuis ⁊ exiccatiuis sicut est decoctio ireos ⁊ decoctio prassij ⁊ fricent̄ crura cum oleis subtiliatiuis cum medicinis calidis sicut est oleū de squinanto ⁊ piretro ⁊ pipere: deinde ꝯñr post illud adhibeant̄ clisteria cum stipticis clisterizatis ⁊ ebibitis. ¶ Et clisterizata magis operant̄ post cūonē ⁊ sūt aq̄ in qbus decoquunt̄ sicut galle ⁊ balaustie ⁊ cortices ḡnatoꝝ ⁊ sāndalū ⁊ myrt⁹.

¶ De retentione menstruorum ⁊ paucitate eorum. Cap. xxv.

m Enstrua retinent̄: aut pp cām ꝓpriā in matrice: aut pp cām cōem. ¶ Et illa qdeȝ cā ꝓpria in matrice: aut est pp cām innataȝ: aut pp cām accītē alio mō. ¶ Amplius mēstrua retinent̄: aut pp cāȝ in virtute: aut pp cām in mā: aut pp cāȝ in instro ⁊ ꝓprie solo. ¶ Et cā in virtute est sicut debilitas pp malitiā cōplōnis frē: aut sicce: aut calē: ⁊ frā aut est cū mā: aut sine mā. ¶ Cā aūt i mā aut est quantitas: aut qualitas: aut aggregatio ambarū. ¶ Et illa que est ex quātitate est paucitas ⁊ illud est aut pp p̄uationē ciboꝝ ⁊ paucitatem ipsoꝝ aut pp vehementiā virtutis cōprehēdentis cibos ⁊ si multiplicet̄ non mundificat supfluitatē menstruoꝝ. ¶ Et hmōi qdē mulierū nāe viroꝝ siles erūt naturis ⁊ sunt potētes sup digōnē vltimā ⁊ distributionē necciā ⁊ expulsionē supfluitatū s̄m modū quo expellūt eas viri: ⁊ iste sunt pingues neruose lacertose: de qb⁹ sūt fortes viragines quaꝝ anche ipsaꝝ pectorib⁹ sūt strictiores ⁊ ipsaꝝ extremitates sūt pigues plus:

et sunt mulierum evacuationū cuz medicinis et exercitijs et ppe san. fluentis p nares: aut emorroydas: aut plagas: aut alia. ¶ Fcā vero pp qlitatē mãei est: qm san. est grossus pp frigiditatē: aut pp multitudinē eius qd admiscet ei ex humoribus grossis: Aut pp multitudinē tranquillitatis: et q currūt cursu illoꝝ de illis q scivisti. et cā que est ex pte instri est opilō. et illa aut est pp calorez exiccātē ꝯstringētē: aut pp frigus exiccās. et multotiens facit ipsam posidere multitudo potus aque: et pducit ad putrefactionē: aut pp siccitatē cū inspissatiōe sua: et pp multitudinē adipis ēt: aut hūoꝝ grossoꝝ viscosoꝝ: aut pp apata: et pp clausurā et additionē carnis: aut pp vlcera accidētia in mfice, q ꝯsolidata sunt: et corrūperunt sua ꝯsolidatōe orificia venaꝝ apparētiū: aut pp tortuositatē in ea supfluā et cōuersionē: aut pp breuitatē colli mficis: aut pp pcussionē ant casum claudētē orificia venaꝝ: aut successiōe abortus. ¶ Fcā aūt pp retētionē mēstruoꝝ cā cōtrarietatis alioꝝ mēbroꝝ est sicut facta causa debilitatis cpis: qre nō emanat san. neqꝫ discernit ipm: aut pp opilōnē in eo et in corpe toto: aut pp pinguedinē faciētē accidere opilōnē ꝯstrigētē vias: ꝯstrictōe fcā a cōpressiōe: et extenuatio cōstrigit eas ꝯstrictōe fcā ab exiccatiōe: aut pp paucitatē san. et san. effluit sup mficē cum exitu et cum nō inuenit meatū redit. Cum ergo ret'net illud dilatatur in corpore et facit incurrere egritudines.

¶ De accidentibus illius et de prefocatione matricis. Cap. xxvi.

Quandoqꝫ accīt ei cuius menstrua retinent egritudines de qbus est pfocatio mficis pp collectionē suā et declinationē ad ptē lateris. ¶ Et accīt ei iterū apata mficis calida et dura et apata visceꝝ et egritudines in stō ex debilitate digōnis et casu appetitus et corruptōe eius et nausea: et fit vehemens et mordicatio in stō. ¶ Et accīt ex ea egritudines capitis et neruoꝝ sicut epilepsia et paralysis et egritudies pectoris sicut tussis et mala anhelitus et plurime ex egritudinibus epatis sicut hydropisis et alie. Et alterat ex ea forma. ¶ Et accīt ei iteruz difficultates vrine: et eius cōpressio et dolores alchati et colli et grauatur corpus et extenuat et ꝯtristat et aduenīūt ei hornpilōnes et fe. adurētes. ¶ Et qñqꝫ fit difficilis fimo pp exiccationē lacertoꝝ et ligue ex vapore calido. et fortasse est illa grauitas cā doloris capitis. ¶ Et accīt ei ingemido: et tristitia pp vaporē. ¶ Et qñqꝫ apat toti corpus eius et venter eius pp attractionē virulētie san. ad ipz. ¶ Et qñqꝫ accīt ei in cōplōne sua cū retinētur menstrua qñ est fortis creatōis cuius virtus est potens ad excernendā supfluitatē retentā vt assimilet viris: et multiplicēt pili eius aut nascat ei quasi barba quare frangit forma eius et igrossatur: deinde morit. ¶ Et qñqꝫ puenit ante mortem ad dispōnē cum qua non est possibile vt prouocentur menstrua eius et plures istarū sunt de illis que pariunt plm. ¶ Cū ergo non coit cuz eis aliquis et recedunt ab eis sui cōpeꝫ retinent menstrua earū et remouent ab eis. ¶ M qꝫ necessaria facit eis san. et acceptio ꝯceptōis et acceptio coitus. ¶ Et accit eis vt fiat vrina eius nigra in qua est sedimen virulētū sicut aqua carnis et quandoqꝫ mingit sanguinem.

¶ De signis. Cap. xxvij.

Illius que pendet ex frigore signum est grauitas somni et profunditas in ipso et albedo coloris corporis et viriditas venarū et raritas pulsus et frigus sudoris et multitudo vrine et flegmaticitas egōnis. ¶ Et illam que pendet ex calitate signt inflatio et exiccatio mficis: et reliqua signa caliditatis scita in eis que pterita sunt. ¶ Et illaz que pendet ex siccitate significāt signa siccitatis in ea scita in illis que preterierunt et verificant eam extenuatio corporis et vacuitas venarum.

¶ Apostema vero et clausura et alia sunt notorum signorum de illis que tu iam scivisti vsqꝫ ad hunc locum.

¶ De curationibus. Cap. xxviij.

Curatio quidem pendens a calefactione et infrigidatione et generatiōe san. et humectatione corporis et curationes apostematum et cura clausure et similium sunt nota ex radicibus iteratis. ¶ Et facta quidem a clausura que non curatur et ab opilatione orificiorum venarum ab incarnatione vlcerum et alijs est quasi similis: et eius cura est extractio san. vt non multiplicetur: et mundificatio corporis: et vsus exercitiorū: et nō oportet nisi vt afferamus nunc rememorationez curationem prouocantium menstrua: et sunt ille que mouet san. ad matricem et faciunt ipsuz penetrantez in poris et faciunt poros apertos. Et has quidem medicines iam diximus cum de singularibus tractaremus in tabulis earuz et diximus iterum in antidotario. ¶ Hic vero volumus dicere de regimine et medicatione illud quod est magis conueniens huic loco. et regimen in hoc est mouere sang. cum fortitudine ad menstrua. et de illis que faciunt illud ex flobotomia ex saphena et vena que est post cauillam et flobotomia vene geniculi et curuature eius est fortior illa: et ventosatio super crus et calcaneū: et propter pinguis est magis conueniens et quandoqꝫ est necessarium vt fiat flobotomia super saphenam pedis alterius et assiduatio stringendo cum vittis membra inferiora et ligandi ea et dimittendi ea taliter aliquibus diebus: deinde administrent medicine vt aperiant pori et curant humiditatem viscose: et similiter si causa fuerit humiditas: deinde administrent medicine ppie ad pūocādū q sunt subtiliātes san. apiē-

tēs opilationē. ¶ Et de illis sunt q̄ bibuntur si
cut calamēti ⁊ decoc. eius cū aqua mellis ⁊ pul
uerizatio ipsi᷒ sup aquā mellis: ⁊ sauina est for-
tior ea: ⁊ pulegiū est forte valde ⁊ cinamomū ⁊
hierapi. ⁊ serapinū ⁊ opopo. ⁊ fruct᷒ eius ⁊ ca-
storeuz ⁊ cordumeni ⁊ decoc. enule ⁊ decoctio
aluīnez: ⁊ decoc. fasceolorꝫ rubeorꝫ ⁊ almaroch
⁊ alasfirgar ⁊ semē sansuci. ¶ Et de illis suppo
sitoria sunt sicut alb᷒ ellus ⁊ pulpa col. ⁊ storax
⁊ cētaurea ⁊ gūma oliue cāpestris ⁊ opopo. ⁊
fruct᷒ eius ⁊ castoreū ⁊ assa ⁊ serapinum ⁊ cor
dumeni ⁊ succus absinthij: ⁊ q̄nq̄ supponitur
euforbium super cottū ⁊ expectatur sup ipsuz
hora parua absq̄ supfluitate. ¶ Suppositoriū
bonū. ℞. myrrhe calamēti amborꝫ añ. ʒ. iiij. sa-
uine. ʒ. viij. ruthe sicce. ʒ. x. passularū mundatarꝫ
ʒ. xx. cōficiant̄ cum felle vaccino: ⁊ fiant de eis
pessaria. ¶ Et iterū sumant̄ castoreū ⁊ myrrha
⁊ muscus ⁊ fiāt silitudines gládiū cum oleo de
ben: ⁊ supponant̄. ¶ Et oleū alachuen ꝓuoca
tiuum est mēstruorꝫ cū supponit̄: ⁊ succ᷒ papa-
ueris russi ⁊ alnesin ſm pres eq̄les. Et iterꝫ gal-
banū ponat̄ in lana infusa in sambacino: ⁊ sup-
ponat̄ intra mȓicez. Et de eis sunt emplastra ⁊
vaporationes. Et vaporatio cum specieb᷒ pro-
uocat menstrua. Et de eis sunt suffumigatiōes
sicut cū collognitida sola. Ipsa enim ꝓuocat in
dispositione. ¶ Et similiter opoponacū ⁊ assa
⁊ serapinum ⁊ cordumeni. ¶ Et de eis sunt ēt
ne etiam ex aquis in quibus decocta sunt subti
liatiua prouocantia menstrua: sicut calamentuz
⁊ rutha ⁊ pulegium ⁊ similia.

¶ Tractat᷒. iiij. ¶ De nocumētis fit᷒ mȓi
cis ⁊ ꝯpanb᷒ eius: ⁊ que silia sunt illis. Cap. i.

c Causa est cum sup os matricis
eius egreditur aliqd quod ꝓhi-
bet coitū ex re addita lacertosa:
aut pānicularī forti: aut est illic
incarnatio ab vlcere aut creatio
ne: aut illud qd̄ est inter os vul-
ue aut os mȓicis est ſm vnū ⁊ eundem horum
modorꝫ: aut super os matricis eius qd̄ ꝓhibet
impregnationē ⁊ exitū mestruorꝫ ex pāniculo
aut incarnatione: vlceris: aut quod est eis silē:
aut meatus nō est inuētus in creatiōe: ita vt ac-
cidat virgini cū incipit mēstruari vt non inue-
niat menstrua meatū ꝓpter aliquā harū causa-
rū: q̄re accidāt ei dolores vehemētes ⁊ egritu-
do maxima. Si ergo nō ingeniet̄ ei redit san. ⁊
denigratur mulier ⁊ ſffocatur ⁊ morit̄. ¶ Et
quādoq̄ accidit vt clausa remaneat per accidens
cōceptionē: q̄re moritur ipsa ⁊ fetus eius pro-
culdubio si nō regitur: ⁊ hoc quidē nō est possi-
bile nisi aliquo modorꝫ: aut sit illud qd̄ apponi
tur ori mȓicis de clausura rare texture: aut sit
habēs foramina plura: ita q̄ posse sit mȓici at-
trahere de spmate aliqd: lꝫ. n. paruꝫ fiēti ex illo
q̄ fit conceptio: si po eius est ꝯtutis qd̄ visum est

pho ⁊ po eius qd̄ visum est. G. medico. Illud
nāq̄ qd̄ necessarium est in creādo mēbra ⁊ sper
ma femineū ſm ſmonē phi ⁊ est illud qd̄ in eo
ꝓuocat̄ ad mȓ cē intra mȓicē ſm ſmonem. G.
⁊ est spma viri vt sumat ex eo ꝯtutē odoris ſm
sniam phi. vidit. n. q̄ cum ouum galline crudū
rore aspersuz est ⁊ ꝓcedit ex eo odor spermatis
viri conuertitur ouum in conceptione.

¶ De cura clausure. Cap. ij.

c Curatio clausure est cū ferro nō cum
alio. ¶ Si ergo hec clausura appens
est: tūc modus est vt disrūpant̄ labia
vulue a clausura: ita vt ponat̄ sup vnūquodq̄
labiū pila ⁊ inuoluant̄ policeo pāno ⁊ tendant̄
labia donec disrūpant̄ ab eo qd̄ est inter ea: aut
inueris flōmo obtuso ⁊ finde siphac: ⁊ incide
carnem additaꝫ si est siphac paulatim: ita vt nō
remaneat de addita aliquid neq̄ sumas de ra-
dicali aliquid ⁊ illud fiat cum calib. ¶ Et dif-
ferentia quidem inter siphac ⁊ carnem est q̄ si-
phac non sanguinat: sed caro sanguinat: deinde
pone inter ambo labia lanam infusam in oleo ⁊
vino: ⁊ dimittat̄ tribus diebus: ⁊ admistra sup
eam aquā mellis si ea indiget: ⁊ administra de-
super vnguenta nutritiua cum cautela a consoli-
datione ⁊ glutinatione et constrictione ⁊ ꝓpter
illud qd̄ incisum est: est caro. Siphac ꝟo parū
suscipit cōsolidationē post scissuram. ¶ Qđ si
clausura fuerit profunda tūc modus est vt ꝑue-
niat ad ipsam vncinus: ⁊ si est siphac findat̄ scis
sione vna nō cū illa eq̄litate: nāꝫ forsitā coope
rit vesicam ⁊ alia: imo oportet vt caueātur alia
sicut vesica ⁊ incidatur si est caro paulatim. Et
adhereat incisioni lana infusa in vino pontico
stiptico: deinde post illud sedeat in aquis in qui
bus decocte sunt medicine mollificatiue. Po-
stea curetur cū vnguentis rectificātibus vlcera
lintīs ⁊ iniectis: deinde cum cōsolidatiuis. Et
cum apparet sanitas opꝫ vt assiduetur sup eam
coitus. ⁊ oportet vt caueātur apud hāc scissionē
⁊ incisionem due res. s. abbreuiatio in inciden-
do ⁊ in findendo quātitatē additam. illud eniꝫ
si est cōpositum est faciens possibilitatē conce-
ptionis apud coitum qui accidit cum ea: ⁊ diffi
cilem faciens partū: preparās fetum: ⁊ pregnā-
tem mori. ¶ Et caueat̄ iterū ne pertrāseat q̄nti
tatem additam ⁊ capiat de substātia mȓicis ali
quid quare aperitur matrix ⁊ doleat et incurrat
curez: et spasmum et egritudines perniciosas.
¶ Cū ergo feceris hoc oportebit vt abstineas
eam a frigore ⁊ non appropinques medicinam
frigidam actu omnino: imo oportet vt sint oēs
distillationes et iniectiones et suppositoria ex-
poliata frigore. ¶ De modo in administrā-
do hanc scissionem. Cap. iij.

p Reparetur mulieri sedes cordlumis
super quā sedeat cū pauco sustētacu-
lo ad posteriora. Cuꝫ ergo equentur

crura sua adherere faciat coxis suis: ⁊ adiūgat illa ꝗ vētri suo: ⁊ liget manus suas sub curuatura poplitū suoꝝ ⁊ ligeť ſm hāc formā fortiter: deinde medic⁹ admistret scissionē siphac: ⁊ incisionē carnis. ℂ Et qūq; idiget medic⁹ vt administret speculū: ⁊ ꝓpꝛie in eo qḋ est iter inficem cū ergo extēdiť siphac cū radijs ⁊ vicinis extēsione cū q̄ non cōpꝛimiť matrix ⁊ collū vesice: ⁊ siphac ei⁹ cōpressione nocente duo mēbꝛa in pmis cū manu ⁊ scḋo cū eo cui⁹ non excusatur ꝓcessio cū vtrisq; manib⁹ aduenit ei de acumine ferri. Et speculū qdē facit te videre illud qḋ arte efficias inde: ⁊ facit te cognoscere illud qḋ associať siphac subtil: ⁊ de mēbꝛis q̄ ꝑterierit hoc mēbꝛum .s. ex vesica ⁊ alijs. Qḋ si supfluit dimitte illud qḋ extēdisti vt redeat qḋ vehemē ti⁹ est in eo qḋ necēiuz est: deinde subleua siphac clausure cū subtilitate: deīde scinde ipm ſm obliquitatē vt nō ꝯsequať vesicā. Deinde ꝯsidera in pncipio cū scindis: ⁊ si egrediť san. pauc⁹ tūc penetra in opatione tua sine timore: ⁊ si multiplicať fluxus san. tūc finde paulatim vt nō accidāt sincopis ⁊ pulsus anhelu⁹. ℂ Et qūq; tibi est necēiuz vt dimittas instrm̄ incidēs qḋ noiať alcalib in ea vsq; in mane iuolutū in lana ligata in pāno: ⁊ cū fuerit mane cōsidereť in virtute eius. Et si fuerit fortis cureť itegra curatione: ⁊ si nō dimittať vsq; ad diē tertiū ⁊ remoueatur tūc instrm̄: ⁊ ꝯsidera dispōnē scissure cū digito ponēdo sub loco eius vt significetur tibi sūma quā necesse est te incidere post. ℂ Et cū solniť mulier ab eo qḋ curať opꝫ tunc vt sedeat in aq̄ in qua decocta sunt lenitiua cū est calida ⁊ ꝓprie cū appareat apostema. ℂ Et melius qdeꝫ est vt administreť sup eā vnguēta in calib prohibentia cōsolidationē: ⁊ melius est illud quod est concauum habens foramē vt egrediantur in eo superfluitates ⁊ vērositates. ℂ Et quādo incisio accipit carneꝫ naturalē tūc fortasse accidit cursus vrine qui non curatur.

ℂ De suspensione matricis. Cap. iiij.

q

Quandoq; accidit illud ꝓpter clausuram: ⁊ qūq; accidit ꝓpter apata calida ⁊ dura ⁊ cura eoꝝ est cura eius.

ℂ De augmento matricis ⁊ exitu ei⁹ ⁊ conuersione eius. Cap. v.

m

Matrix augmētať: aut exiit eā punitiua .s. ex casu: aut cursu vehementi: aut ipsa vociferatiōe qua ipsa vociferata est: aut sternutatiōe maxima: aut strepitu: aut vociferatiōe qua ipsa audiuit: q̄re terrefacta est aut percussione mollificante ligamēta matricis: aut ꝑp cām partus difficilis: aut part⁹ grauatiui: aut labore obstetricis in exbēdo fetū ⁊ secūdinā: aut exit⁹ fet⁹ subito: aut ꝑp humiditates mollificātes hūiditates: aut ꝑp putrefactiones accn̄tes ligamētis: ⁊ qūq; egreditur tota: ⁊ quādoq; cōuertitur ⁊ quandoq; eradicatur radix eius.

ℂ De accidentibus illius ⁊ signis. Cap. vi.

e

Accidit mulieri inde dolor in pectine magnus: ⁊ in cathi ⁊ dorso: ⁊ qūq; sunt cū hoc fe. ℂ Et accidūt ei multotiēs expssio ⁊ difficultas ꝓpterea: qꝛ matrix compꝛimit meat⁹ fecis ⁊ vrine. Et accidunt spasmus ⁊ tremor ⁊ timor sine causa. Et sentit rem rotūdā in pectine ⁊ sentit apud vuluam rē descendētem leuis tactus ⁊ ꝓpꝛie cum cōpleť conuersio. Egrediť enim qḋ intrinsecuꝫ eius est manifestū cum nō sentit foramen ei⁹ rotundum: ⁊ scitur qꝛ radix eius iam conuertiť ⁊ egreditur. Si aūt inuenis foramen ⁊ iā existit sicut est ⁊ nō conuersa tunc nō cadit nisi clausura: scias ergo illud.

ℂ De cura. Cap. vij.

n

Non speratur curatio nisi eius que recēs est in adolescētia: ⁊ īcipe in pmis a solutiōe nāe cū clystenbus ⁊ ꝓuoca vrinā cum diureticis: ⁊ cum expletū fuerit illud resupineť mulier: ⁊ aperiatur qḋ est inter crura sua ⁊ assume lanā ex vicetibus lenib⁹: ⁊ fac eā adherere matrici: deinde accipe aliā lanam ⁊ infunde eam succo acatie: aut vino in quo dissolutū sit aliquid stipticū: ⁊ pone super os matricis: ⁊ reduc cum facilitate ad interiora ita vt redeat lana tota ad anteriora: deinde accipe lanā aliam ⁊ infunde eam aceto ⁊ aqua: ⁊ pone eam super vuluā: ⁊ precipe mulieri vt iaceat super latus suum: ⁊ adiunet crura sua ⁊ seruet lanam vbi est preparata in ea ne cadat. ℂ Et pone vētosam super radicem sumitatis eius: ⁊ super dorsum ipsius. ℂ Et fac eam odorare odores bonos valde vt ascendat matrix causa earū ad superiora. ℂ Et caue ne appꝛoximare ei facias aliquid fetidum: q̄re fugiat matrix ad inferiora. ℂ Cūq; dico tertia affuerit permuta lanā eius ⁊ pone eam lanam infusam in vino in quo decocta sunt myrt⁹ ⁊ rosa ⁊ acatia ⁊ cortices granatoꝛuꝫ ⁊ alia ab istis: tepido. ℂ Et embꝛoca ex illo sup sumē eius ⁊ ipsi⁹ pectinem ⁊ administra super eā linimēta facta ex salicib ⁊ facta ex herba que nasciť super lapides cū sunt in aqua ⁊ facit lubꝛicare pedem: ⁊ facta ex lenib⁹ cum stipticis. Hoc .n. regimen qūq; sanat eaꝫ. ℂ Et fac eā sedere post illud in decoctione sqninān ⁊ myrti ⁊ rosaꝝ. ℂ Et opꝫ vt facias eā abstinere a salsis ⁊ sternutationem mouētibus ⁊ tussim ⁊ fac eam manere trāquillam ⁊ quietam.

ℂ De declinatione matricis ⁊ separatione eius. Cap. viij.

m

Matrici accidit quandoq; vt declinet ad vnam duarū partium matricis ⁊ remoueať os matricis ab oppōne ꝑ quā iniiciť ad ipaꝫ spma. ℂ Et qūq; est causa in eo durities vnius duarū partiū aut inspissatio ⁊ cōstrictio: quare diuersificanť duo latera in humiditate ⁊ mollificatione ⁊ siccitate ⁊ spasmo. ℂ Et qūq; est causa in eo repletio ⁊

vna venarū duarū partim ppie. ¶ Et qñq3 est cā in eo humores grossi viscosi in vna duarū ptium facientes illā. attrahit.n. sčdina ad ipsam: τ multotiēs accit ex eo puocatio mrícis. ¶ Et obstetrices quidē cognoscūt ptem declinatiōis per tactū cū digitis τ cognoscūt an sit a durítie aut a repletione cū facilitate τ tensione venaꝝ: τ duritiē carū τ necessitatē ei⁹ ad euandum.

¶ De cura. Cap.ix.

Portet ergo vt flobotomet spahe/na partis: cui opposita est pars declinatiōis si sentit repletio. ¶ Et si dicit obstetrix ꝙ vene in illa pte sunt tēse τ reple/te: τ illic est grossitudo τ illic est cōstrictio τ coadunatio: τ nō est illic grossitudo admistra lenitiua ex clysterib⁹ τ suppositorijs τ inunctionibus: τ admistra balneū: τ fac vt cibus bonus fiat. ¶ Et si fuerint illic huīditates euacua eas τ da ei in potu oleū de hierua τ administra etiā in suppositorijs. ¶ Et alr inunge mricem ei⁹ τ inijce in matricē eius oleū balsami τ alrazali τ silia. ¶ Et tunc forsitasse pole erit obstetrici vt intromittat digitos inunctos cū cerato aut adipe galline aut anatis: aut equet matricem τ tendat ad declinationē donec faciat cadere oppositum os matricis vulue.

¶ De apostemate calido in matrice. Cap.x.

Accidūt matrici quādoq3 apostemata calida: τ causa in eis est aut primitiua sicut pcussio: aut casus aut multitudo coitus: aut abortus: aut disruptio ex obstetrice cū recipit fetum. Et quādoq3 est causa in eis retentio mēstruoꝝ τ repletio τ multitudo humiditatis: aut inflatio inspissata que nō resoluitur. ¶ Et qñq3 fiunt pp eleuatiōnē spermatis. ¶ Et qñq3 fiunt in ore matricis: τ qñq3 in cōcauitate eius in quibusdā ptibus duoꝝ laterū τ ante τ retro. Et qđ de eis est deterius est illud qđ est cōe plurib⁹ ptib⁹: τ qñq3 fit dubellati: τ quādoq3 conuertit ad indurationem aut cancrū.

¶ De signis. Cap.xi.

Quandoq3 significant ipsum cōcauitas. stomacus enim communicat ei: quare dolet τ accidūt in eo tristitia τ angustia τ nausea τ singultus τ corrumpitur digestio τ appeti⁹ τ debilitatur. Et cerebrū cōmunicat ei: quare accidunt dolor capitis in sinciput: τ dolor in collo τ radice oculorum τ profunditate ipsorum cum grauitate τ descendit dolor donec cōsequatur extremitates τ digitos: τ duo focilia τ vtrūq3 crus τ suncturas cū mollificatione in eis: τ dolēt due partes dorsi: τ duo inguina τ pecten τ inflant. Et mirach iterum inflatur τ sentit in toto corpore grauitatē. ¶ Et accidit expressio τ difficultas ita vt nō sit ventositati meatus ad exeundū: τ illud fit ppter coartatiōnē apostematis: τ vbi coartat de meatibus plus illic fit sensibilitas vehementior. τ quādoq3 est expressio sine difficultate τ difficultas sine expressione. ¶ Et accidit in eo vt debilitet pulsus τ minoretur τ frequens fiat. ¶ Qđ si apa fuerit calidū erūt omnia accidētia ista vehementia cum febre inflammata τ cum horripilationib⁹ τ cum nigredine lingue: τ dolor fiet fortis τ pulsatio. τ multiplicabitur sudor in extremitatibus: τ quādoq3 pducit ad abscissionē vocis τ spasmū τ sincopim: τ significat partē apostematis locus pulsationis: τ cōsideratio uerū. s. an sit dolor in fumine: aut ad dorsum decliue aut ad vtrasq3 prudeo. ¶ Et quod est ppinquū ori matricis est vehemētius τ durius eo ꝙ est in concauitate. quoniā os matricis est neruosum τ est tangibile. ¶ Et illius qđ est in concauitate tact⁹ est difficilis. ¶ Et in qua cunq3 parte fit apostema declinat matrix ad cōtrariū illius τ fit difficilis somnus eius sup contrarium eius. τ fit difficilis motus localis τ eleuatio τ sessio τ incessio: τ consequitur egrā vt claudicet apud deambulationē. ¶ Et signū qđ conuertitur ad dubellati est vt sit dolor additus valde τ accidentia fiunt fortiora τ diuersificant fe. τ permiscentur τ inuenit tranquillitatem cū est fluxus ventris τ egressio vrine. ¶ Et signū collectionis cōplete est ꝙ sedatur fe. τ pulsatio: τ mouetur rigor. ¶ Et apostema quidē matricis: τ eius dubellati quādo sunt in ore matricis possibile est vt sanentur: τ si sunt pfunda nō est possibile vt sanentur.

¶ De cura apostematum calidoꝝ. Cap.xij.

Necessaria est in eis euacuatio san. cū adiuuāt sigillones famose: τ flobotomia lz conferat ad illud: est tamen in ipsa ꝙ retinet menstrua τ trahit san. ad superiora. Et flobotomia qdē saphene est vehemētiore cōmunitatis τ magis attrahēs san. ꝙ illa. ¶ Et melius quidē est vt puocētur mēstrua τ magis iuuatiuū: τ proprie ei in quo causa est retentio menstruoꝝ. ¶ Et retentio quidē in principio est vt flobotomet basilica. q̄re prohibebit effusionem materie. Deinde ꝯsequēter adhibeat flōmia saphene vt attrahat san. ad locum τ succurratur ei qđ fecit incurrere flōmia ex nocumēto basilice cōicāte ei. τ op3 vt fiat flobotomia pedibus eius ad superiora leuatis: τ ipsa iacens τ perueniat ad summū in extrahendo san. ¶ Et op3 vt phibeatur cibus τ minoretur in dieb⁹ primis vsq3 ad dies tres. ¶ Et prohibeatur aqua penitus τ pprie in die pmo: τ habitet in domo boni odoris: τ precipiat vt vigilet quantū pōt. ¶ Et vomitus vehemētis iuuamenti est ad illud. ¶ Et quādoq3 est tibi necessarium vt administres solutionē faciēs educēs humores. ¶ Et oportet vt sint in medicinis ei⁹ quod sedet nauseam τ minoretur cibus quando necessitas est: τ sedeat in pncipio in aqua dulci cōmixta cū oleo ros. bono τ embrocetur cū

stiptics ex aquis: deinde nõ fiat assiduatio sup eam cũ stiptico vt nõ induret apostema. ¶ Et de eis q̃rũ administratio est cõueniẽs in hac hora est papauer dissolutum cũ decoctiõe de quo fiat emplastrum cũ oleo omphacino aut oleo ros. aut oleo de pomis. Deinde festina cũ lenitiuis: q̃re fac embrocam ex vino et oleo ro. tepido: et suppone lanam infusam in aquis in quibus decocta sunt ea que sũt sicut malua et semẽ lini et althee et albarmel plurima cum medicinis stipticis: sicut arnoglossa et bliris. Et silr vnguẽtum factũ ex ouis et melliloto decocto in decoctione dissoluto. Et qñq3 ponit in eo oleum de croco et oleũ nardinũ: deinde fiat permutatio ad maturationem. ¶ Et ex eis que maturant ipm sunt dactili dissoluti in decoctione decocti cum sauich et oleo ros. et oleo de alcãna et ppria in statu suo. ¶ Et emplastra ex ysopo et adipe anseris et adipe vacce et medulla cerui et similibus. ¶ Et quãdo declinat egritudo curatio ei9 est tunc cũ resolutiuis puris vt sunt aqua sisimbrij et sansucus laurus et polipodiũ et similia de his que sciuisti. et ciba eam et cõforta et viuifica ipsam. ¶ Et quãdo ponunt super eam emplastra oportet vt nõ ligentur. ligatura enim nocet apostemati. ¶ In dubellati vero oportet vt occupetis in maturãdo ipsam: et si est ppinqua ori matricis et est possibilis sectio eius sm modũ regiminis clause fiat: intrinseca aũt cum possibile est vt consideret eius maturatio ex ipsamet: aut sufficit illud quod prouocat prouocatione subtili sicut lac et semen melonis cũ aliqua mucillaginũ: et eius eruptio ex ipsamet fiat. ¶ Et si possibilis est infrigidatio et resolutio tunc est melius. ¶ Et cum rũpit aldubellati tunc quandoq3 egreditur pus eius ex vulua: et oportet vt iuuetur ad mundificationẽ et resolutionem residuorum cum eis que sunt sicut vnguentum basilicon minus: et inijciatur in eam. ¶ Et quandoq3 egreditur ex vesica et tunc non oportet vt iuuamentum fiat in mundificatione eius cũ diureticis fortibus: quare effundatur materia alia ad vesicam et vincant et faciant aduenire vlcera vesice: imo subtiliteris in illo: et sis contentus illis que prouocãt subtiliter sicut lac et semen melonis cum aqua mucillaginum. ¶ Et forrasse egreditur ex via egestionis: et forrasse est necessarium vt rumpatur cũ medicinis dictis in dubellati matricis: et aliorum sicut sunt emplastra facta ex ficubus et sinapi et fimo columbino. Et post illud oportet vt mundificetur vlcus cũ eis que sunt sicut aqua mellis et iteretur illud multotiens dum inueniatur pus grossum. ¶ Cũq3 mundificatur curetur curatione vlcerũ. ¶ Et quando magnificantur accidentia in dubellati nõ est excusatio quin administrentur emplastra lenitiua facta ex farina ordei: et ex ficubus et fenugreco et semine lini et melliloto. et tunc q̃ sm

hũc modũ sunt. Et ops vt sucee res q̃s diximus in c. apostematum calidorum. et dubellati in c. alijs preter matricem: et compleas que hic abbreuiamus illic.

¶ De apate flegmatico in matrice. Ca. xiij.

a Postema flegmaticũ in mtice signisicationes apatis predicte que pendẽt cum grauitate et inflatiõe: sed nõ est cum dolore: de quo sit curandum. Et sit illic mollities extremitatũ et pectinis. ¶ Et est forma habentium hyposarcaz. ¶ Et curatio eius est curatio apostematum flegmaticoruz in viscerib9 ex eis que diximus in c. pluribus.

¶ De apostemate duro. Cap. xiiij.

a Significãt ipm apprehẽsio ei9 cũ tactu. Et q est illic difficultas ex parte vrine et fecis: aut vnius ambar. Dolore vero euẽtus minorat cũ eo dum nõ sit cancer: et sicut est res lenis. ¶ Et extenuatur cum eo corpus et debilitatur: et proprie crura. ¶ Et quandoq3 magnificatur venter et apostemantur pedes et extenuãtur crura. et accidit dispositio hydropisis: et ppie quãdo durities est sparsa: et qñq3 accidit ex eo hydropisis vera. Cum ergo nõ resoluit durities festinat ad cancrositatem. ¶ Et signũ q apa durum est cãcer aut sit cancer cũ quidẽ est vt appareat sensui est q apostema videt durũ non eq̃lis figure a quo procedunt sicut varices quod ledit tactus vehemens mali coloris et turbidi deductis ad rubedinem que est sicut rubedo fecis: et quãdoq3 trahit ad plumbeitatem et viriditatem: et cum non apparet significat ipsum grauitas. ¶ Et quod existimatur de lesione. et sentitur et communicãt in ipso pecten et duo emunctoria et due anche et inguina et peruenit lesio eius ad diaphragma et dorsum. ¶ Et multotiens accidit cum eo dolor in vtrisq3 oculis: et temporibus et frigus extremitatum: et quandoq3 est cum eo sudor plurimus. ¶ Et quandoq3 comitatur ipm pe. incipiens cũ lenitate. deinde acuitur et sit fortis cũ vehemẽtia doloris. Difficultas aũt vrine et ei9 guttatio et retẽtio stercoris ẽt aut vnius earũ sine alia est signũ in q̃ cõicat durities. Et flegmõ q̃dez si vlcerata est apparet pus non eq̃lem habens sordẽ: et est sordes sm plm mali coloris nigra et qñq3 est rubea et viridis et raro sit alba et currit ex eo humiditas acuta a mã virulenta perueniens ad viriditatez fetidam. Et quãdoq3 currit sanguis purus ppter illud qd accidit illi de corrosione ita vt existimet q illud sit mẽstrua. ¶ Et qñq3 currit res cũ qua sedat febris et sedatur dolor: et quandoq3 associantur ei signa apostematis calidi et non est ei curatio.

¶ De cura. Cap xv.

a Postema quidem durum oportet vt mediceatur et euacuetur cũ eo corpus humorib9 grossis et melãcolicis.

¶ Et administrent vnguentũ sicut diaquilon & basilicon & qđ fit ex bdellio & adipe anseris & medulla cerui & butyro omnium feꝛ ceratũ cũ oleo de lilio & alrazalꝛ: & narcisino & anetino & oleo camomellis & oleo de fenugreco & oleo de keiri: & oleo de alcanna & oleo de alacuhen: & fit cera eius cera citrina. & qñqꝫ ponit in eo vitellus oui. ¶ Et si necesse est vt sit fortius isto ponant in ipso casto: eũ & aloes & semegenũ & coagulũ leporis & ferũ & ireos & ruta & alacuben & crocus & glutẽ altbeꝛ: & gũma amigdalarũ. ¶ Et de vnguentis expꝛtis est vt infundant folia capparis i aqua donec leniãt: & terãt cũ eis caseus cũ aq̃ mellis: & fiat ex eis vnguẽtũ. ¶ Et administrent flores vitis cũ caseo & aq̃ mellis: & folia caulis & flos eius ꝯuenientia sunt apud me ad hoc. ¶ Et iterũ si supponãt sordes auris sicut dr ꝯsen. ¶ Et oꝫ vt sedeat in aq̃ in qbus sunt virtutes lenientiũ: & fiat emplm̃ cum folijs altee recentibus ꝯtritis cũ gũma amigdalarũ & adipe anseris & empla fcã ex sansuco & mellilo to & fenugreco & camomilla & altea. ¶ Cãcer ꝯo oꝫ vt medicet cũ medicatõib' cũ qbus sunt vnguẽta sedãna & humectatõe corpis & eũone sanguis ex basilica assidue & saphena post ipsaꝫ in qbusdã hoꝛis & eductõe melie: & solõne ventris: & vnguẽto arasil est ꝓprietas in eo mirabilis vt sedet doloꝛẽ eius. ¶ Et qñ fortioꝛ fit doloꝛ intende & expure in sedatõe doloris medicinas calidas & frĩas simul: & sic ꝯtentus ꝯuenientis tribus carñ & ꝓprie ad vlceratũ. ¶ Calide itaqꝫ sedantes doloꝛẽ sunt sicut decoctio fenugreci & milie: & cerant feñ ex fece olei & dimissũ in vase aereis vt sumat de floꝛe eius parũ cũ cera citrina: & deforis liniat. ¶ Et frĩe sunt empla fcã de papauere cũ coriãdro & solatro: & oleo ro. & albumine oui: & ex eo qđ resoluit ex plũbo adinuicẽ fricato cũ aqua coriandri. ¶ Et iteꝫ decoctio lentium sumã & clisterizetur cum ea. ¶ Et iterum lac asine & succus arnoglosse cõiunctim & sigillatim. ¶ Et quando aduenit ex vlceratione fluxus sanguinis administretur vnguentum fluxus sanguinis.

¶ De prefocatione matricis. Cap. xvi.

Hec egritudo filia est epilepsie & sincopi cuius initiũ est ex mrice: & puenit ad cõtrarẽ forẽ cordis & cerebri mediatione velaminis & retis & venarũ pulsantium & quietarum. ¶ Quidam vero sapientum medicorum dixerunt ꝙ non cognoscatur causa prefocationis. ¶ Verum causa in ipsa cum cõprehendit est ꝙ accit retentio menstruoꝝ aut spmatis in adolescẽtib' & viris potẽtibus in hmis cũ sint viri potẽtes & ꝟginibus & viduis. ¶ Et i fit ꝯuersio eius qđ retinet inde ad frigus fm plm̃: & ꝓprie cũ accit vt in radice sit frm̃: & addit et spissitudo & soliditas frigus aut ad frigus putrefactionẽ: & ẽ parũ. ¶ Et eo grosscit et soliditate eius ad qđ declinãt in sua cõplõne. ¶ Cũ ergo inspissat vnũ hoꝝ duorũ ante menstrua corrũpit corruptõe pdcã & declinat ad nãm vẽtosam. ¶ Et accñt due spẽs egritudinis: quarũ vna est egritudo officialis que in hmis ꝯseqt mricẽ: quare spasmat & ꝯtrahit in pꝛimis ad superioꝛa: aut ante & retro: aut ad latus dextrũ & sinistrũ fm obediẽtiã mãe retẽte in venis: & non inuenit meatuꝫ: imo dilatat venas & spasmat eas cũ dilatatõe quare doloꝛẽ facit. & qñqꝫ spargit in suba mricis & igrossat eã. deinde ꝯtrahit eã. aut nõ spargit i ipsa: imo apat ipsaꝫ deinde corrugat ipsaꝫ: quare addit malitia aut ꝓuocat sup ipm menstrua alia: quare nõ inueniẽtia cursum pducit ad nocumẽtũ in mẽbris pncipalib' vltra nocumẽtũ plm̃. ¶ Et qñqꝫ ꝯtrahit eã apatis aut malitia cõplõnis in hmis: & qñqꝫ antecedit ꝯtrio eã apatis aut malitie cõplõnis exsiccantis: qre ãtecedit opilõ oris mricis & orificioꝝ venarũ: deĩde accit retentio. & sit due declinatõeꝫ ad latera. ¶ Et scđa est egritudo mãlis cũ eo qđ facit ꝓcedere mãm retentã ad duo mẽbra pncipalia ex vapoꝛe malo venenoso: qre accit eis sicut epilepsia & sincopis. & qñ hec egritudo est fortioꝛ sincopi pura tunc antecedit sincopis sicut debilitas antecedit soꝛtius. ¶ Et que ex eis est mẽstrualis magis salua est ꝙ spmatica. Spma.n. ꝙuis sit eius gñatio a san. & ꝓprie in mulieribus ante ꝯuersionẽ: tñ est magis susceptibile ꝯuersiõis male ꝙ sanguis sicut lac gñatũ a san. susceptibilius est ꝯuersionis ꝙ san. ¶ Et qñqꝫ accñt huic egritudini piodi: & multotiens accit in autũno. et qñqꝫ sunt periodi eius tardi. ¶ Et qñqꝫ accit oi die et frequentia eius est pua: quare nõ accit hmõi apud pñũ cũ motus ille sit laborlosus: qm̃ motus matricis tunc est silis ex oibus diametris: et est gradatiuꝫ et nõ subitus: et est ad inferioꝛa et est opõ nãe: et in ipso non ꝓcedit vapoꝛ venenosus ad mẽbra pncipalia. ¶ Et deterioꝛ pfocatio mricis ẽ illa que destruit anhelitũ in eo qđ apparet ꝙ ĩnꝫ necessarius sit aliqs anhelitus. et forsasse apparet in eo qđ est sicut lana carminata suspensa coraꝫ anhelante: et destruit & sensum et motũ et assimilat morti: & plm̃ illius est cã spermatis: et cã eius qđ de eo feñ est: et sequit eam in difficultate illa que anhelitũ destruit. Sed lenioꝛ ea et minor est i gradu tertio que facit accidere spasmũ et tetanum et sincopim sine nocumento in ratione et sensu.

¶ De signis. Cap. xvij.

Quando appꝛoxinquat periodus huiusmodi egritudinis accidit oisma et difficultas anhelitus et pulsus cordis: et doloꝛ capitis. et vt loquatur sensus et debilitas discernẽdi: et ꝯbilitas et pigritia et debilitas i cruribꝰ et citrinitas coloris et alteratio eius cũ puitate fixiõis sup dispõnẽ suam.

¶ Et q̃nq; accidit ex putrefactiõe calidi vapo-ris sitis. ¶ Et q̃n addit̃ in ea accñt suberb & g-mitus rõnis & rubedo faciei & oculi & labij. & egrediunt̃ ad exteriora. & q̃nq; claudit oculos & non aperit eos & debilitat̃ anhelitus valde. De inde abscinditur fm plm. ¶ Et imaginat̃ eger quasi aliqd eleuet̃ ex pectine eius & accit stridor dentiũ: & pcussio eoꝝ & motus inuoluntarij ꝑpter corruptionẽ lacertoꝝ. & alterat̃ dispõ eius & ab-scindit̃ loquela. & difficilis fit itellectus eius qd loquit̃. ¶ Deinde accñt p̃cipue ex ea que sper-matica est syncopis & abscissio vocis & attractio cruriũ ad supiora: & apparet sup corpus ros nõ cõis imo puus. ¶ Et q̃nq; resoluit̃ ad vomitũ flegmaticũ purũ & dolorẽ capitis & dolorẽ ge-niculi & dolorẽ dorsi: & ad rugitũ & ad expulsio-nem humiditatis ex mifice. ¶ Et q̃nq; pducit ad peripleumoniã & ad sinanciũ & apata dorsi & pectoris. ¶ Et pulsus fit in ea in prima tensus spasmosus rarus: deinde fit frequens absq; or-dine & ꝑprie apud casum virtutis & ꝑpinquita-tem mortis. ¶ Et fit vrina silis loture carnis: aut fit sanguinea rubea. ¶ Et menstrualẽ qdẽ sigt retentio menstruoꝝ: & spermaticã significat elongatio spatij a coitu cum desiderio & castita-te. ¶ Et menstrualẽ q̃nq; ꝯsequit̃ exuberatio la-ctis & corpus est grauius & sensus debiliores: & dolores oculoruʒ & colli & fe. Et accñtia que se-quunt̃ retentionẽ menstruoꝝ p̃dicta sunt mani-festiora. ¶ Et cũ hoc humoris dñantis in san. apparet dñiũ & malitia sicut melici: ipse.n. facit accidere alienationẽ per cõitatẽ cerebri & synco-pim: & forte per cõitatẽ cordis: & destruit anhe-litum per cõitatẽ amboꝝ simul & per cõitatem diaphragmatis. ¶ Et flegmaticus est grauior & quietiora hʒ accñã. ¶ Et colericus ẽ acutior & magis incolumis. ¶ Spmatica vero incipit cum nocumento anhelitus & magnificat̃ timor in ea magis q̃ in mẽstruali. reliqua vero accñã non apparent in ea. ¶ Et multotiẽs qdẽ accit ex hoc q̃ obstetrix tãgit mficẽ eius spasmosã & cõmotio: & desideriũ: quare descendit sperma grossium & sanatur. ¶ Et q̃nq; expellit̃ illud ex obuiatiõe simpsius & inuenit requiẽ. ¶ Et ipsa fit silis epilepsie in plibus iudicijs in hoc q̃ su-bito accit: tñ inter ipsaʒ & epilepsiã distinguit re-tentio eiꝰ qd eleuat̃ ex mfice & pectine: & q̃ rõ non minorat̃ valde & semp. imo in dispõibus vehementibus valde. ¶ Et q̃n euadit p̃focata narrat plm eius qd fuit i ea nisi sit maxima imo-derata. ¶ Et spuma non currit sicut est cursus eius in epilepsia difficili ex cerebro & si currit se-dat egritudinẽ statim & non indiget qd ab ea ex-cuset & redeamus ad illud qd in õstrauimus in ea. epilepsie de dr̃ia. ¶ Dr̃ia vero inter ipsam & apoplexiã est manifestior & quia non cum sen-sus destruat̃ in ea fm plm integre & nõ fit gemi-tus. ¶ Dr̃ia vero inter ipsam & lethargiaʒ est q̃ cum ea non est fe. neq; pulsus est plenus vn-dosus: & principium doloris eius in capite: & est color diuersus alteratus: & in lethargia est si-tus fm dispositionem vnam.

¶ De cura. Cap. xviij.

1 Elius qdem esse cuiꝰ cã est retentio menstruoꝝ: oʒ vt regat̃ si non est illic albedo supflua: & cã retentionis non est multitudo humiditatis viscose cũ flõia ex basilica & ex saphena: addendo in omni dispõne ex administratiõe ꝓuocantiũ mẽstrua: & ꝑprie suppositoriũ acutoꝝ mordicantiũ orɡ-nificis & sunt sicut cordumeni & piper. ¶ Eu-forbium vero est valde forte in hoc faciens de-scendere menstrua statim. ¶ Et cõmotio oris mficis & ptium vulue eius est ꝯferens ei siue re-tentio fit menstrualis siue spermatica ipsa.n. fa-cit declinare matricẽ ad inferiora & ad equalita-tem. & preparat mẽstrua ad ꝓuocationẽ. ¶ Et galla qdem est mirabilis in hoc. ¶ Et nunc ex diureticis iuuatiue sunt. & ꝑprie que fiunt ex lxei-sin & fenugreco & semine lini & sansuco abrotano. ¶ Et aque thermarum vtiles sunt eis iterum. ¶ Et oʒ vt fiat flõmia ex basilica ptis que seqt̃ declinationẽ matricis. Si aũt non declinat ad latus: imo ꝯ̃ϐitur ad superiora: tũc ibi super est vt flõmes quãcunq; duarum vis aut ambas. ¶ Qñ si senseris humiditates plurimas tunc administra euacuantia eas sicut est hiera ruffi & theodoricon. ¶ Et iterum cum tu flõmaueris & euacuaueris san. fortasse necessarium erit tibi post septimũ soluere ventrem cum hiera diacol-loquintidos: & hierapigra. & q̃nq; erit necessa-rium vt iteres hoc super eam. ¶ Et fortasse erit tibi necessariũ vt euacues & in potu tribuas pil-lulas de rapña: & pillulas fetidas: deinde ponas ventosas post tres dies super dorsuʒ & mirach. & q̃nq; super coxas & inguina. & subtilia regi-men. & calefac inferiora cum fricatione & vapo-rationibus & vnctionibus. ¶ Deinde da ei in potu qd sit sicut castoreum & myrrha cum aqua mellis & saggenea: & diamarte: & diapipercon: & diaciminũ: & serapinũ cuʒ aqua anisi: aut aqua faseoloꝝ rubeorũ. ¶ Et garofili iuuatiui sunt iterum. ¶ Et de potionibus bonis est vt suma-tur catuni quantitas galle & detur in potu cuʒ aqua ruthe: aut aqua decoctiõis agnicasti. ¶ Et agaricum est valde bonuʒ in hac egritudine q̃n potatur cum vino. ¶ Et castoreum q̃nq; sanat integre. & silr blacte bizantie. & silr squilla: aut ace-tum eius cum sorbetur: aut oximel eius aceto-sum. ¶ Alsosir vero cum ex eo in potu sumitur est in eo sanitas. ¶ Et iterum detur in potu de eo pondus ʒ.ij. aldeci in vino forti & potus olei de keruá est valde iuuatiuus. ¶ Et iterũ sumat in potu succum foliorum agnicasti cum vino & oleo. ¶ Et iteruʒ sumatur pondus ʒ.i. opopo-naci & terria ʒ.i. castorei: detur in potu cum vi-

no: est.n. lunarium valde diureticu3. ¶ Et de emplastris ⁊ vaporationibus quecun3 subtiliat san. ⁊ faciunt cum colericum. ¶ Et de supposi torijs bonis est sag3enee cum oleo de lilio quã titas auellane ⁊ suppone collyrium ex aldeci cũ vino. ¶ Et iterum sumant storacis liquide vir iij. piperis thuris ambor. añ. vn. i. adipis ana/ tis. vn. iiij. se. vrtice. vn. iiij. fiat ex eis licinium ⁊ supponatur. ¶ Et iterum administret ex cliste ribus ⁊ collyrijs factis ex eis que calefaciunt ⁊ prouocant ⁊ soluunt ventrem. ¶ Si aũt cã eius est retentio spermatis: tunc op3 vt nuptui trada tur ⁊ vs3 ad illam horam: op3 vt vtatur exerci tio ⁊ exiccatiuis spermatis sicut ruba ⁊ cala/ mento ⁊ se. almaru ⁊ electuario diacimino cum eis que sunt sicut decoctio de radicibus. ¶ Et op3 vt intromittat obstetrix manus suas in vul/ uam eius inictas oleo de lilio: aut nardino: aut laurino: ⁊ commoueat portam vulue ⁊ portã ma tricis motione plurima leui. ⁊ necessarium est vt associetur ei cum delectatiõe dolor ⁊ sit sicut est dispõ coitus. Ipsa.n. fortasse expellet spma factum ⁊ sanabitur. ¶ Et silr cum supponunt res mordicatiue commotionẽ facientes sicut sag 3enea cum oleo laurino ⁊ sicut.33. ⁊ piper ⁊ cor dumeni sunt mirabiles i hoc. ¶ Et caue in hu iusmodi dispõne flõmiã: imo administra in hac diuisione que excitant caliditatẽ. ⁊ cura curatio ne syncopis. ¶ Et confert ad illud ⁊ accidentia eius mala confectio noiata confectio iuuamen/ ti: qm iuuamentum eius est mirabile vehemẽs. ¶ Et sag3enea ⁊ mitridatum ⁊ medicamen de musco ⁊ tyriaca. ¶ Et si. timet de medicamine musci ⁊ mitridato cõsuis sit in eis cõmotio sper matis tamen confortatio eorum quã faciũt cor di ⁊ nãe ad expellendũ resistit illi ⁊ vincit ipm: ⁊ serapinũ ⁊ gariofili mirabilia sunt etiam.

¶ De regimine eius cum cõmouet. Cap. xix.

Oportet vt fundat super caput oleu3 odoriferum confortatiuu3 calefactu3 valde sicut oleum nardinu3: aut oleũ de ben. ¶ Et incipe ad faciendã cõ motionem predictam ⁊ proprie cum facienti/ bus pruritum mordicatiuum. ¶ Et supponã/ tur collyria predicta prouocatiua: ⁊ supposito/ ria trahentia matricem ad inferiora sicut galia: ⁊ olea odorifera sicut oleum de ben ⁊ sambaci num ⁊ sicut oleum albacuben ⁊ oleum de folio ⁊ reliqua olea odorifera acuta ad que declinat matrix: ⁊ cum hoc est in eis subtiliatio ⁊ prouo/ catio. ¶ Et similiter suffumiga eam subtus cũ musco ⁊ xiloaloe: ⁊ suffumiga eam cum musco contrito super lapides ignitos. Et laue vel lici/ nia cum coloe ⁊ algalia. ¶ Et tene anhelitum eius ⁊ nares ipsius. ¶ Et moue ad vomitum cum pena intromissa in gutture eius: ipsa.n. in/ uenit cum vomitu requiem ⁊ leuitatem. ¶ Et fac eam sternutare: ⁊ fac eam odorare fetida.

¶ Et fac adherere inferioribus eius ventosas plurimas attrahentes san. ⁊ matricem ad infe/ riora proprie super emunctoria ⁊ coxas: aut su per illud quod est contrarium parti declinatio nis: si fuerit declinatio vt attrahatur matrix ⁊ san. ad inferiora. ¶ Et frica pedes eius fortiter ¶ Et fac adherere anchas eius ⁊ pectinẽ ipsi⁹. ⁊ coxas ⁊ crura ⁊ stringe eas ligando a superio ribus ad inferiora. ¶ Et suffumigetur cum as que sunt sicut oleum alrazalt: ⁊ medicine cali/ de rubificantes in quibus sit qd sit sicut eufor/ bium. ⁊ suppone ano eius sicut ea que resoluunt ventositatem ⁊ lini stomacum iterum cum eis ⁊ voca eam ⁊ cõmoue. ¶ Cum ergo fiunt ei oia illa ⁊ nõ redit ei anhelit⁹ ei⁹ tũc neccñ ẽ vt effun datur oleum feruens super caput eius. Aut cau terizetur synciput eius si non fuerit excusatio in de. ¶ Et quandoq3 euadit cum flobotomia.

¶ Et caue ne eis des in potu vinum: quoniã aqua est ei conuenientior: ⁊ carnes grossas ⁊ ea que addunt in carne ⁊ spermate.

¶ De emorroydibus ⁊ bothor ⁊ moro que apparent in matrice ⁊ clauo. Cap. xx.

Quandoq3 eueniunt in matrice emor roydes ⁊ accidit qñq3 in ea sicut mo rum sicut dictũ est in masculis. ¶ Et quandoq3 apparent sup eam bothor diuerse quare quedam dicuntur albasce: quo/ niam sunt similes capitibus albasce: ⁊ quãdoq3 sunt albe. ¶ Et quandoq3 apparent super eam bothor vt verruce: aut claui successione raga/ diarum et successione apostematum durorum. ¶ Et non est possibile vt sanentur emorroydes nisi que ex eis sunt extra matricem. ¶ Et parũ sanantur facte in pfundo. ¶ Et quandoq3 se/ quitur illam cuius menstrua retinentur appa/ ritio emorroydaru3 in ano suo et in eo qd appa ret de matrice sua. nam speratur q aperiantur et mundificent: et fit cum eis securitas ab egri/ tudinibus difficilibus quas facit retentio men struoru3. ¶ Et possibile est vt appareant emor roydes et similia illis in speculo cui opponitur vulua fm modum quem diximus in.c. ragadia rum. ¶ Et cum imprimuntur in speculo non euacuantur quin aut appareãt in hora doloris et est hora retentionis menstruorum eius: et vi deant rubee dure: aut in hora quietis et videan tur detumefacte: et illud est apud cursum eius quod currit ex eis de re nigra sicut fex.

¶ De curationibus emorroydarum. Cap. xxi.

Si emorroydes non dolent nisi p pter vehementiam inflationis earu3 et soliditatis earum: quare oportet vt liniantur et preparent ad currendũ. ¶ Quod si non iuuant per hoc et emorroydes non sunt late ample non est excusatio quin ad/ ministretur ferrum fm modum quẽ diximus in administratione emorroydarũ ani cũ caliditas

doto. et illud est cum sunt extra matricē. ℭ Cū ergo inciduntur ponantur sup incisurā atramentū et alumen et cortex thuris: et que sunt similia illis. ℭ Cūqꝫ voluntas est vt fiat illud intromittatur mulier in domo frā et incidatur illud ex ea i ipsa: et precipiatur ei vt subleuet pedes suos ad parietē duabus horis: et faciat adherere dorso suo: et pectini et macerie sue panos ifusos aquis stipticis infrātos niue. ℭ Et si forsan sanguis nō abscindatur tūc pone sup pectinē et sup dorsum et que sequuntur ipm ventosas adherentes: et suppone lanā infusam in aqua decoctōis stipticorum in qua sit dissoluta acacia et hypoquistidos et litiū et similia. Et fiat vt sedeat in aquis stipticis. ℭ Et si fuerit emorroydes late ample: tunc nō labores ad incidendū eas: sed administra sup eas exiccatiua fortiter retinētia sanguinē sicut sunt pāni infusi succo berberis: aut acetose: sup qđ puluerizata sint litiū et acacia et similia: et ligentur extrema eius cum strictura et precipue vt dormiant fm figuras seruantē illud qđ suppositū est: et rege eam regie fluxus san. supflui. ℭ Et de lenificatiōe carū est vt sedeat mulier in aquis qbus decocta sunt lenificantia sicut altea et camomilla et fenugrecum et se. lini. et mellilotū. ℭ Et administra sup eas ex oleis sicut oleū de pice et de lilio et oleum de mellīloto. ℭ Sedeat hūs eas in decoctiōe fenugreci et lenificantiū cum aliquo oleo. ℭ Et supponatur pessaria fcā ex ysopo et nitro et resina.

ℭ De carne addita et lōgitudine allabie et apparitiōe sicut virga et rei noiate fursus. Cap.xxij.

Qandoqꝫ orit in ore mřicis caro addita. et qñqꝫ apparet sup mulierē res que est sicut virga cōmouens sub coitu. ℭ Et qñqꝫ aduenit ei vt faciat cū mulieribus sicut qđ fit eis cum qbus coit. et qñqꝫ est illud batarū magnū. ℭ Et fursus qdem est caro addita orta in ore mřicis que qñqꝫ plongatur: et qñqꝫ abbreuiatur et non plongatur nisi in estate et abbreuiatur in hyeme. et summa quidem medicorum testificatur illud sicut Archigenes et G. et negat illud Hyppocrates medicus.

ℭ De cura. Cap.xxiij.

Vrige quidem et albattara curatio est incisio post conuersionem eius super ceruicem suam. ℭ Et retine ventrem eius: et incidatur illud ex profundo et ex radice: vt non accidat fluxus san. ℭ Carnem vero aliam fortasse: possibile est curare cum medicinis corrodentibus carnem de illis que administrantur in capitulo suo. ℭ Et fortasse non est excusatio quin incidatur et tunc currit cursu emorroydarum. ℭ Et fursus quidem ligatur cum filo ligatura stricta et dimittitur duobus diebus aut tribus: et fortasse minuitur dimissio eius ita donec putrefiat et incidatur vt nō noceatur cursus san.

ℭ De aqua in matrice. Cap.xxiiij.

Qandoqꝫ aggregatur in matricibus mulierum aqua et prouocatur ea.

ℭ De signis. Cap.xxv.

Signa sunt qꝫ antecedit retentio menstruorum: et multiplicatur rugitus in ventre proprie cum mouetur. Et ambulat: et accidit in iferioribus ventris aqua molle. ℭ Et quādoqꝫ fit sicut hydropica et multiplicatur cursus humiditatis aquose. ℭ Et qñqꝫ estimat qꝫ sit pgnās. et qñqꝫ ē vulua eius in hoc vt procedat ab ea aqua plurima subito.

ℭ De cura. Cap.xxvi.

Curatio eius est vt administretur flomia si indiget ea: et exercitiū. ℭ Et vt faciāt eam sedere in rebus prouocātibus aquositatē fortis prouocationis et res que administrātur in emplis hydropisis donec maturet. ℭ Deinde approximentur ei prouocantia menstrua cum fortitudine: et dentur in potu prouocantia vrinam. ℭ Et non est malū si clisterizetur clisteribus hydropicorum et cum collyrijs prouocantibus aquam et menstrua. Et suppositio ellebori albi cōfert ei et extrahit aquā plurimam.

ℭ De inflatione in matrice et cognitione eius. Capitulum. xxvij.

Qandoqꝫ est ei prima in hoc vt eueniant inflatio et ventositas in matrice percussio aut casus et sicut illud quare debilitatur cōplō eius. ℭ Et qñqꝫ est difficultas partus et cōuersio oris mřicis: aut frigus facit ei superuenire opilōnē opilando os mřicis coartando ventositatē in vacuitate eius aut in vacuitate villorū ipsius: aut in angulis eius. ℭ Et illa que est in vacuitate est debilior: deinde que est in angulis: postea que est in concauitate. ℭ Qñqꝫ fit fortis virtus retentionis ventositatis in matrice et villis eius vsqꝫquo consequitur dolor extensus ad pectinem et dilatatur in inguinibus et eleuatur vsqꝫ ad coxas et vsqꝫ ad diapragma et stomacū. et vocem sicut est vox tympani et hydropisis tympanitis. ℭ Et quandoqꝫ est permutabilis et associantur ei pulsio et pulsatio et punctio et punctura quam vaporationes cum virtutibus caliditatis sedant et redit cū reditu frigoris. et compressio permutat eam in rugitu et augmentatur cum ea pectenis et fortasse remanet hec ventositas spatio vite. ℭ Et existimant quidam qꝫ dominium matricis super sperma resoluit hanc ventositatem quasi non sit.

ℭ De cura. Cap.xxviij.

Confert ad illud potus longodion et sagzenea in aqua radicum et se. post euacuationem materiei facientis illud a corpore et a matrice cum eis que sunt sicut hierapigra proprie. ℭ Et si chronica sit egritudo tunc cum eis q sunt sicut hiera archigenis. ℭ Et oleum al hzelengi imitatiuā

est valde ad hoc. ¶ Et quãqz supponunt collyria ex eis que sunt sicut bdellium et xilobalsamum et se. eius cũ oleo nardino et oleo de ruta. ¶ Et quãqz embrocat cũ oleo de ruta et oleo anetino. ¶ Et quãqz ponunt super inficem emplã facta ex eis que sunt sicut ruta: et se. agnicasti et cyminum et centaurea et alberenge sis. et sansucus et anisum et calamentum et cassia et ameos et reliq̃ semina. ¶ Et quãqz fit vt sedeat in aquis in quibus decocte sunt medicine amplor pdictorũ. et quãqz fiunt cum spẽbus calidis. et quãqz apponũtur pectini et matrici ventose cum igne.

¶ De vẽtositate inficis nõ inflãte. Ca. xxix.

Entit hõs eã q̃si sit res in ea inuoluta suspẽsa et videt sepationem doloris permutari. ¶ De cura. Cap. xxx.

Cura est vt sumat omni die. ʒ. i. et ʒ. de dyamarte cum. ʒ. i. cymini et sexta. ʒ. vnius masticis.

¶ Fen. xxij. de egritudinib⁹ in extremitate mẽbrorum: que est duo tractatus.

¶ Tractatus. i. de eo quod accidit eis de nocumentis quantitatis et situs.

¶ De forma zirbi et duor siphac. Cap. i.

Oportet vt scias q̃ sup ventrem post cutẽ sũt duo pãniculi quorũ vn⁹ noiat siphac et cõprehẽdit intestina et calefacit ea sua spissitudine et vnctuositate: et cõprehẽdit lacertos: et scdõ est iterior et noiat berit̃eron et noiat rõi duo: qsi q̃ singularis sit ab eo qd̃ tegit ipm est sicut spa sup quã sũt sime et addinẽces molles et foramia: et pinuat desup velamini. et pcessio ei⁹ ẽ ex supino et ẽ sub illis sub cute vẽtris et pãniculo ei⁹. et adherẽt ei duo ex lacertis vẽtris dexter et sinister adherentia vehemẽti. ¶ Deinde pinuat post eos ambos velamini i pub⁹ eius carnosis pinuatione vniuõis post pinuationẽ suam cũ stõ post pfirmationẽ et soliditatẽ sube eius et illa cõtinuatio est pinuatio dilatata. ¶ Uerum ipsa cũ continuat epi est subtilis valde. et est ei in eleuatione sua ad stõm et in reflexione sua descẽdendo ab eo firmitudo cũ opposiũõe venar et arteriarũ magnar suspẽsar cũ eo et descendit subtus et fit zirbũ. ¶ Et currit sup pẽm alberiterõ ab iferiori oesubtilib⁹ lacertis dilatatis sup ventrẽ tunica vna: et forsitan existiat q̃ sit pe eius pp continuationẽ ei⁹ et silitudinẽ suã cũ eo in neruositate. Cum ergo singularis sit ab eo alberiterõ est subtilis texture valde et ille est alberiton vine et subtili⁹ eius et puri⁹ ipsius est apud epiglotalẽ et oitũ pãniculi itimieci et costar ex hoc pãniculo. Et iuuamẽtũ hmõi siphac est reple qd̃ est iter lacertos vẽtris et itestina et stringẽ locum et phibẽ supfluitates ne cadãt in locis vacuis cũ adiutorio diaphragmatis qd̃ est posteri⁹: et cõprimẽ posteri⁹ itestina et viscera euanua supflui tates cum prima sunt ad expelledũ qd̃ est in eis de fece et aq̃ hydropisis et vanis et phibere inflationẽ vehementẽ: et ligat viscera ligamento forti: et est in dorso sicut res vna et lacertis oẽs posterius sup carnẽ glãdosaz q̃si substratam eis et ventis magnis et meatib⁹ pinuatis iter itestina et stõm. ¶ Quidã vo dñt nõ prãsir vt dicat q̃ in siphac sint gña villor cõtextorũ frm partes noias villor q̃ sunt insira pcuti trũ nãlis. Et istis qd̃ nõ est pole vt dicãt illud in tunicis venar et vesice et inficis nisi de aliq̃ pãniculor imo est corp⁹ singulare: et illa duo velamina tamina sunt viscerũ cõcauitatis iferioris. Cũq̃ puenũt ad pectinẽ sũt in eis duo foramina stricta q̃si ipsa ambo sint per que trãsit lũbare a dextris et sinistra in eis isepabilia donec fiant sicut due ciste duor ouorum. ¶ Et sub duob⁹ velaminib⁹: est zirbũ. zirbũ qd̃ ẽ cõpositũ ex duob⁹ pãniculis: quor vn⁹ coopit aliũ iter q̃s sunt arterie plime et vene pauciores eis. et figura ei⁹ ẽ sicut cistis: et ligatũ cũ stõ et mesaraicis et cũ colon. et eius pcessio est ex eo qd̃ descẽdit ex superfluitate beruceron apud stõm et duodenuz et eo quod ascẽdit ex super fluitate eius et apud pectinem. Primũ ergo qd̃ occurrit de ventre est cutis. Deinde sub ipsa est panniculus primus et noiat aggregatio eor mirach: deinde sunt lacerti. ¶ Postea beruceron: deinde zirbum: deinde intestina.

¶ De ruptura et his q̃ assimilant ei. Cap. ij.

Ruptura fit p solonẽ pãniculi a singularitate sua et casum hiiture in eo quẽ penetrat corp⁹ qd̃ fuit cõprehẽsuz in eo ante scissurã: aut pp̃ter dilatationez stricture in meatu: aut solutionez. Et cũ accidit illud taliter q̃ quãdo incedit penetrãs puenit ad testiculos noiat ramex et hernia qd̃ autẽ est pter h̃ noiat noie cõtratis hernia testiculi et varices eius et duritiẽs ipsius. Et duritiẽs qdẽ folliculi testiculorum cadit in zirbo. ¶ Accidit eni quãdoq; vt dilatent duo foramina predicta pp debilitatem eor: aut dirumpat et egrediat qd̃ sequitur eadem humiditate glutinosa: aut humorosã: aut mollificatiua aut pp̃ter adiutoriũ ex percussione: aut motu: aut casu: aut retẽtione spermatis moti: et prohibiti ab expulsione aut ascẽsione mulieris sup virũ: aut labore anhelit⁹ in coitu. et pp̃ter sup replõnẽ: et fit coitus sup nauseatiuã sacietatẽ et aggregationẽ vẽtositatis et egestionis in vẽtre: quare descendit aut zirbũ: aut velamẽ et intestina: et pp̃ter monoculũ. q̃si est solutuz nõ ligatũ: aut hũiditates que effũdunt ad extra expulsionẽ nãe. aut gñantur apud eos pp̃ter frig⁹ ipsor et pũersionẽ san. ad aq̃sitatẽ. et fortasse accit ei pãniculus. porus. et quãqz est pp̃ter hũiditatẽ sanguineã et feculẽtã vbi est cã ei⁹ pcussio: aut casus aut vẽtositas inflatiua. ¶ Et quãqz confert curatio cum ferro.

¶ Et quandoq3 nascit illic caro addita ⁊ qñq3 ingrossatur osseū aut iduratur ex aq̄te aut pinguedine q̄re assimilant ramici ⁊ nominant hernia carnis. ⁊ qñq3 simul in inguinibus. ¶ Et qñq3 inflātur vene eius ⁊ nominat hernia varicosa. Et qñq3 mollificat mollificatione vehemēti absq3 ruptura: q̄re plongatur ⁊ assimilat herniie itez. ¶ Et qñq3 accidit ruptura sup testiculos ⁊ puenit apud inguina. ¶ Et qd̄ est supra ea in sumine est maloz accñtium ⁊ in duobus emictorijs. ⁊ illa q̄ accit supra sumē est parū p caro fm cōparatione ad alias: qm̄ ille loc⁹ sustētat⁹ est lacertis ⁊ qd̄ sub eo est eueĩ extremitatib⁹ lacertoz. Et qñq3 accit sumini aug^m ⁊ ē de gn̄e rupture iterū. ¶ Et omne qd̄ est ex ruptura super sumē est maloz accñtium q̄tūis sit pue additionis. ⁊ nō dolēt in pn̄° : qm̄ expulsuz i ea sunt intestina minuta ⁊ sunt ex ip̄sa coartata ⁊ coartant fecem ⁊ euomit eā: ⁊ est de genere ileos ⁊ inquietudine eius ⁊ angustia ipsius: verū illa q̄ est sub⁹ est magis susceptibilis dilatatiōis ⁊ magis incedēs in additiōe ⁊ nō dolet in principio. ¶ Et scias q̄ ramex intestinoz ⁊ zirbi est egritudo fortis difficilis q̄tūis sit pua. ⁊ ramex aq̄ est egritudo facilis ⁊ si sit magna.

¶ De signis. Cap. iij.

o Signū aūt cōe rupturis est additio apparēs ⁊ sentitur inter siphac itrinsecū ⁊ inter mirach. ⁊ addit eius appitio apud motum ⁊ cōp̄rehēsionē anhelitus. ¶ Et ei⁹ q̄ est ppter dilatationē meat⁹ signū est q̄ apparet paulatim i osseo absq3 motu laborioso ⁊ vociferatione ⁊ alijs ⁊ est ramex testiculi. Qd̄ aūt est ppter illud qd̄ ē supra ē ppter disruptionē pculdubio ⁊ nō ꝯfert ei exiccatio. Et signuz eius que est ex intestinis penetrātib⁹ in scissuraz est reditio eius cū velocitate cū resupinat ⁊ sensibilitas rugit⁹ ⁊ ppter cum premit. ¶ Illā vo que fit ex zirbo ⁊ siphac sigt aduētus eius paulatim ⁊ est ad pfundiū cū equalitate in situ: ⁊ nō sentitur in illa ramice rugit⁹. ⁊ fm plm est quātitatis parue in quātitate pfūditatis. ⁊ quādoq3 egreditur totaliter ⁊ habet quātitatē magnam: ⁊ est difficilis sanatiōis sicut hernia intestini. verū eius tact⁹ nō est diuersus a tactu hernie intestini ⁊ vētositatis. ⁊ reditio eius q̄ est ex intestino ⁊ zirbo difficilior est q̄3 ventose. ¶ Et ramex quidē aque cognoscit per tactū ⁊ tēsionez ossei ⁊ per splendorē ⁊ lenitatē. ⁊ ipsa iterū nō redit ⁊ nō ingredit. ¶ Et hernie vētose cognitio est quoniā inflatio vētosa manifesta est. ⁊ vētosa quidē redit absq3 cōpressiōe plima ⁊ dolore: ⁊ quādoq3 redit in dispōne: ⁊ resupinatio nō facit eā velocioris redit⁹ q̄3 hora alia. Iudicium nāq3 eius in resupinatiōe ⁊ nō resupinatiōe sile ē cū nō sit grauitas ei neq3 lubricitas. Sed in ea q̄ est ex intestinis est diuersum qm̄ est apd̄ resupinationē facilior parū. ¶ Et qñq3 accit ex eadē doloris vehementes ppterea q̄ ostēdit osseum ⁊ quādoq3 cōprimit testiculū. Et carnose signuz est q̄ est in ipso osseo nō itra ipsum ⁊ est cum duritie ⁊ grossitie ⁊ diuersitate vic. ⁊ qñq3 est ex lapideitate aq̄tis duri ⁊ noiat buria. ¶ Hernia vo varricosa cognoscit ex venis repletis ⁊ ex corrosione vrinali in ea. cum mollificatione testiculoz ⁊ phibitione a cursibus et motib⁹ ⁊ illa que est in arterijs tactus cuz digitis comprehendit. et illa que nō est in eis imo in venis nutriētibus illa membra nō comprehēdit tactus.

¶ De cura. Cap. iiij.

Regimē q̄dē vle habētibus rupturā: est dimittere repletionē et dimittere motū plīm et salt⁹ et incessum subituz et coitū et deterior illaz dispōnuz est illa que est sup repletiones. ¶ Et opz vt dimittat cibos inflatiuos: et nō multum vtatur potu aque: et dimittat oēs res mollificātes ita q̄ etiā balnea: et cū comederit resupinet et sit cū sedet ꝯstrictus circa rupturā et apud coituz ppter: et sit coitus eius apud leuitatem vētris eius. ¶ Et scias q̄ intētio in curatiōe rupture est cōsolidatio scissure si possibilis est: aut ꝯseruatio eius ne addat et exiccatio eius qd̄ mollificatum est et dilatatum. et reductio eius q̄ descēdit in ipsa si est zirbū aut intestinū. et resolutio eius qd̄ aggregatū est in ea si est aq̄ aut vētositas. et phibitio mātei q̄ extendit eā. et si nō resoluit preparatio fiat in eius extractione. Ampli⁹ ꝯsolidatio scissure aut ꝯseruatio eius vt nō addat fit cū medicīs glutinationē faciētib⁹ ꝯfortātib⁹ in qbus ē stipticitas. ⁊ q̄to magis est scissura mior est ꝯsolidatio facilior: et qñz fit iuuam^m i ea cū cauterio. Et ei⁹ exiccatio fit cū medicīs resolutiuis. et reductio ei⁹ qd̄ descēdit fit cū strictura et ligatura. verz resolō eius qd̄ aggregatū est fit cū emplīs faciētib⁹ hydropisiz et q̄ sunt eis silia. Et phibitio mātei fit cū cēnone cāntione cibi. Et eius extractio fit cum medicinis adurentibus cum fortitudine et opatione ferri.

¶ De curōne rupturaz itestini ⁊ zirbi. Cap. v.

o Si ē aboz descēsio ad osseū possibilis est eoz reductio verz fit difficil⁹ fz cōparationē reductiōis aboz i ruptura que ē desup. Illud. n. fit facile cū resupinatione et q̄lz cōpressiōe cū manu. ¶ Qd̄ si addatur ruptura icipiat i desiccādo illd̄ qd̄ dilatatuz ē pp hūiditatē. et adunādo qd̄ scissū ē. et igeniet in ꝯsolidatione eius. ¶ Et cū fit inobediens ad redeundum fiat vt eger sedeat in aqua calida et emplastret ruptura cum lenitiuis. aut vaporet cū pāno calo tādiu donec redeat: deide stringatur superpositis medicinis aggregationē faciētibus. et dimittat tribus diebus et sit resupinatus. et sit strictura cū iuolutionib⁹ quadratis et inuolutionibus preparatis ad aggregandum labia scissure. et qñq3 cauterizat fm hāc stricturā et preparationē. ¶ Et nō admistrent iuolutiōes

spiee quoniam ipse dilatant maxime vbi necessaria est cōsolidatio. ℭ Et non oportet vt approximet huic rupture ferrum omnino. ℭ Et medicine que bibunt quibus iuuantur habētes rupturam sunt sagzenea et decoctio nucis cupressi et proprie in quib⁹ dissoluta sunt sagzenea et dyacimini. ℭ Et opz vt administrent in ea emplastra que super scissurā administrant postquam egregata sunt labia scissure et tracta sūt duo oua ad superiora et expleta est reductio eius qd descēdit. ℭ Et de istis emplis est illud qd fit ex sauina et nuce cupressi: et cupressi folijs. Ipsa enim sunt radices emplastrorum super plm iuuamentum quorum est cōuenientia. ℭ Et de emplis cōueniētie est illud qd fit ex bdellio et dragagāto et gummi arabico et glutino piscium et glutino coriorū et tuberibus siccis et carnib⁹ cancrorum et rosis cum capitibus suis et cibus stipticis et mastice myrto sicco et nucis excorticatis et alteid et folijs altee de mecha et alumine iameni et sumach et fructu tamarisci et magra et cētaurea et aloe semegenis. ℭ Descriptio alia empli. ℞. ammoniaci et thuris et aloes semegenij et dabac oium añ. ℥. iij. bdellij pondus. ʒ. acatie et sarco. amborum añ. ℥. i. terant in mortario et madefiāt in principio noctis cum aceto: deinde terant in mane cum aliquātulo sauine et imbibat ex eius cotū et ponat sup locum et stringat ligando. Emplastrum lene. Recipe masticis et sarcocolle et thuris ptes equales et aggregent in vino de passis et liniat sup pergamenū de pāno et stringatur. Et simile illi est illud qd fit ex aloe et glutine et thure. Et iterū sumatur nux cupressi et thus et acatia et balaustie et sarcocol. et san. draco. et liuū et myrrha et galle et sauina equli mensura et terātur bene et cōficiant cū gūmi et fiat vt adhereāt ouo: aut in quocūqz loco fiat ruptura donec cōsolidant. Emplastrū bonum qd quandoqz consolidat rupturam infantiū. Recipe corticū granatorum pondus. ʒ. x. gallarum imaturarū. ʒ. v. decoquant cū vini stiptici vn. v. decoctiōe vehemēti et reducant intestina ad superiora et embrocet locus cū aqua frigida et imsicetur hoc emplastrū et non soluat nisi transacta hebdomada: aut in omnibus. x. dieb⁹ semel. Emplastrū mirabile. sumātur masticis corticis thuris nucis cupressi et myrrhe et glutinum pisciū et sarcocolle oium partes equales dissoluatur gluten cū aceto vini: et aggregentur cum eo medicine: et fiat ex eis emplastrum. ℭ Et fortasse sufficit infantib⁹ emplastrum qd fit ex balaustis et psillio et radice lilij siluestris. Et fortasse sufficit tibi vt facias emplastrum cum lenticula aque que est de genere herbarū nascentium in aqua. ℭ Et fortasse sufficit vt liniantur eorum rupture cum bdellio dissoluto in vino: oleo sambacino aut cum castoreo et proprie quando est aquosa. ℭ Et iterum fortasse sufficiat cum sauich de ordeo.

ℭ De ruptura aque. Cap. vi.

Quandoqz euacuat aquositas eius cū bezel gradatim et quādoqz euacuatur cum emplastris extrahentib⁹ aquositatē: et post illud qūqz fit cum ferro et medicinis acutis calefacientibus illud quod sequitur rupturā ex siphac: quare ꝯstringitur et nō descēdit aquositas. ℭ In opatione vero que fit cum bezel et flobotomo opz vt eleuent testiculi ad superiora et elōgentur valde ab osseo postquam obliquatus est pectē et pars eius vt elongentur ab infirmo et vt resupinet sup lectū aut sup locū in qd sedēt hoies: et fiat vt sedeat ancilla a dextra eius extendens vgam eius ad superiora. Deinde flobotomet cū flobotomo lato: et caue ne flobotomes aliqd de commissura sed de dextra parte aut sinistra: deinde scindat fugiēdo cōmissurā et stude tādiu donec descendat tota aquositas et euacues eam: deinde tibi inest electio si timueris reuersionem et repletionē eius post tēpus vt reiteres curationem si volueris cum bezel. et si volueris cauterizabis et cauterium sit hoc modo. sume ferrum subtile in quo sunt vicini et igniatur sicut ignit cauterium et liga testiculos quāto lōgius possibile est a locis et reuolue cauterium ab osseo ita vt nō inueniat testiculū et inuemat osseum et alberiteron et constringat et calefaciat ipsum qre non ingrediatur ipm aqua post illud. et qd dilatet meatū: est enim meli⁹: deinde cura crustas et cōsolida: et fortasse icidis ex beriteron aliquid: deinde cauteriza ipsum et pone super scissuras stiptica et prohibe egrū potare aquam. ℭ Emplastra vero ad ramicem aquē sunt ex genere emplastrorum hydropisis et splenis. et sicut si sumat staphisagria et cyminū et aggregentur cum passis rubeis enucleatis aggregatione facta cū cōtritione: et fiāt sicut vnguētum et emplet cum eis. Et iterū sumat piper et grana lauri et baurach et cera et oleum antiquū et fiat ex eis vnguētū et emplet cū eo. Et iterū sumat cinis querc⁹ et ꝯficiat cū oleo ꝯfortato cū decoctione et emplet cū eo. est. n. iuuatiuū valde. et sumant nitri. ʒ. xxx. et cere vn. vij. olei. vn. vi. et piperis qd bonū est et granorum lau. ʒ. lxxx. fiat ex eis emplm adherēs. Et bdelliū arabicum sanat testiculos et qūqz resoluit ramicē aq puerorum.

ℭ De cura rupture vētositatis. Cap. vii.

Regimen in hoc est vt deuitet inflatiua et olerib⁹ et granis: et repletionē superfluā pducentē ad rugitū et ad maliciā digōnis. et potum vini mixti et vinū crudū inflatiuū et sumat in potu medicinas resoluētes vētositatē sicut diaciminum et sagzenea et trifera magna: et totū illud cū decoctiōe gal āgē. ℭ Cōfectio ad eos bona. ℞. foliorum ruthe sicce et ysopi et cymini et anisos et se. agnicasti: et baurach et calamēti oium ptes equales et epithimi quantum omnia: cōficiatur cū mel

le. Et fiat emplastrum cū rutha et cymino et calamēto et agnocasto ꝛ acoro et bac. lauri: et sansuco. ꝛ cera ꝛ storace. Et sint olea qbus fit iunctio sicut oleū de costo ꝛ sambacinū ꝛ oleū nardinū ꝓprie. ℂ Et fiat vaporatio cū resoluētib⁹ vētositatē ṗdictis multotiēs. ꝛ qñ fortior fit dolor administrent collyria facta ex melle ꝛ nitro ꝛ serapino ꝛ opoponaco ꝛ cymino ꝛ se. ruthe ꝛ folijs ru. ꝛ castoreum. s. omnibus aut qbusdam eorum ḃm necessitatem. ℂ De cura ramicis carnis ꝛ varicose. Cap. viij.

Curatio eoꝝ est curatio apatū duroꝝ: c ꝛ multotiēs qḋ sufficit in ramice varicosa iunctio cū vnguēto basilicō ꝛ adipibus lenibus ꝛ medullis.

ℂ De augmēto vmbilici. Cap. ix.

Quādoqꝫ accit in vmbilico augmētū q qḋ est ḃꝫ semitā rupture note. Et qñꝫ est ḃm semitā hydropisis ita vt aggregeť in illo loco solo hūiditas aut vētositas. ℂ Et qñqꝫ fit cā vene aut arterie facientis currere ad ipsum san. ꝛ qñqꝫ fit cā apatis duri: aut additione carnis sub cute.

ℂ De signis. Cap. x.

f Id eo q est cā egressiōis zirbi aut intestini signū est ꝙ color corpis ē color ipsi⁹: ꝛ fit loc⁹ diuersus ꝛ ꝓpe i rupturā ex intestinis. Et associať rupture ex intestinis dolor: qdā ꝛ occultať cuꝫ ꝓmiť vt occulteť. Et qñqꝫ occultatur cū rugitu: ꝛ addit ei administratio mollificantiū. s. ex balneis ꝛ iunctione ꝛ motus magnitudine. Et illud qḋ est ex humiditate nō reducit cōpressio ꝛ est lene cui⁹ q̄ritatē non alterat cōpressio facta cā occultatiōis. Et est color eius color corpis. ꝛ qḋ est ex vētositate est leuius ꝛ min⁹ expellēs q̄ꝫ illud quod est ab humiditate. Et est ei sonitus tympani ꝛ vox: ꝛ qḋ est ex sang. est sanguinei coloris ꝛ nigri. ꝛ qḋ est ex natiuitate carnis: aut duriciei est graue durū cuius occultatio nō est sicut occultatio alioꝝ.

ℂ De cura. Cap. xi.

s Sillud qḋ ē ex apriōe vene pulsatiť ꝛ nō pulsatilis: aut vētositate curādū nō opꝫ laborare: ꝙ si laborauerís ad illud ꝯuerter te vt labores ad icidēdū ꝛ suendum. Reliquoꝝ aūt curatio est vt facias egrū surgē ꝛ ꝑcipias vt ei extēdat vētrē suuꝫ ꝛ retineat anhelitū suū tādiu donec appeat augmētuꝫ: cū ergo appuerit fac in circuitu eius circulū vt sit distinctū: deinde resupina eū nō sup circuluꝫ post sepatiōnē ei⁹ cū vncino. ꝛ fac apriōnem sup mirach solū: ita vt nō accipias qḋ sub ipso est: ꝛ intromitte in eo acū cū filo, tali vt nō obuiet corpori sub ipso: deinde pfora tali pforatiōe vt discoopiať ab eo qḋ est sub mirach solū. si ergo ē sub eo itestinū expelle itestinum ad iferiora: ꝛ si est zirbū extēde ipm ꝛ icide lacertū: deinde sue orū dirupti cū simul oppositis duris exten sis ad innicē ꝛ stringe ipm sup alchatī ꝛ sue eum ꝛ dimitte simľ. iiij. capita ꝯsiderādo vt cadat ad latera: ꝛ ꝯsolida residuū: ꝛ stude vt ꝯsolides ita vt pfūde remaneat ꝛ nō ꝓcederes ad exteriora ita vt sit non fedū. Clemosi aūt regimen itē est albezel ꝛ incisio ꝛ consutio post illud ḃꝫ modum qui dictus est. ℂ De gibbositate ꝛ ventositate gibbositatis. Cap. xij.

g Gibbositas est remotio spōdiliū: aut ad anteriora dorsi aut ad anterioreꝫ partē. ꝛ est gibbositas anterioris quā qdam noiant arcuatiōnē. ꝛ qñ accidit cum cōitate ossium cassi noiatur ꝯcauatio ꝛ arcuatio: aut ad exteriora dorsi est gibbositas posterioris: aut ad lat⁹ ꝛ dicit contorsio. Et cause eius aut sunt ꝓmitiue sicut pcussio: aut casus ꝛ que currūt cursu eoꝝ aut corporee ex humiditate aquosa salsa lubrificante ꝛ mollificāte ligamenta: aut humiditate limosa: ꝛ que fit plim ab humiditate salsa est torsio aut ad anteriora aut posteriora. Et qñqꝫ fit gibbositas ꝓpter vētositatē aliquā pcutientē f cientem gib. aut apa aut caturā extēdentē tunicas i pte sua. Et multotiēs declarať apa per san. egredientē cū solutione vētris signātē maturatiōnē apatis ꝛ ei⁹ erruptiōnē. ꝛ multotiēs est illud apa duruꝫ. ꝛ qñqꝫ fit ꝓpter spasmū ligamētoꝝ ꝛ est pauci casus vel locis iterfectiōis. ꝛ totū illud aut est cā cōitatis spōdiliū plim nūero ꝛ ḃm q̄dationē: aut non est ita. ꝛ gibbositas qḋ ꝛ ꝓpe illa q̄ est ad iteriora ꝯstringit locū sup pulmonē: q̄re facit accidē malinā anhelit⁹. Et qñqꝫ accit in ifante. ꝓhibet pect⁹ incidē in dilatatiōnē ꝛ amplificatiōnē suā: q̄re diuersificāt mēbra anhelit⁹: nocumēta constringētia sup ea anhelitū. Et pp illud dicit hyp. cui aduenit gibbositas ex asmate aut tussi añꝙ expuat ipse moriť ꝛ illud iō qm̄ sigt pmutatiōnem māci faciētis eas ambas ad spōdiles. ꝛ facit accidē i eis extiturā fortē appentē eueniētē a mā grossa: ꝛ si nō esset ei⁹ egritudo nō accidēt ab ea gibbositas: ꝛ cuꝫ infra fit non fit preparatio pectoꝛ vt dilateť pulmo: q̄re retineť anhelitus: imo opꝫ vt malus fiat anhelit⁹ ꝛ pducat ad pditiōnē. Et infātib⁹ quideꝫ accit gibbositas ꝛ ventositas gibbositatis qñ cibanť ante horam q̄obrem ingrossanť hūores ꝛ declināt ad spōdiles ꝛ sibulianť crura hūius gibbositatē propter illud qḋ facit gibbositas de opilatiōe quorundam meatuū ꝛ vie in q̄ penetrat cibus.

ℂ De signis. Cap. xiij.

e Signa facte a causis ꝓmitiuis sunt casus causarū. ℂ Et signū facte ab humiditate est signū forme ꝛ tactus: ꝛ ꝙ locus parū exiccat oleum cū quo inungiť ꝛ tarditas eius in exiccādo ipsuꝫ ꝛ antecessio regiminis humiditatis. Et signū facte ab apostemate est tactus loci ꝛ dolor ei⁹ pūgitiuus ꝓpie ꝛ fe. habēti eam añtes. Et signū in

facte a siccitate est signo siccitatis corporis et tolerantia fe. acutarum et emonum et velocitas exiccationis olei et vehementia ipsius siccitatis.

¶ De cura gibbositatis et ventositatis facientis ventositatem. Cap. xiiij.

h Umide quidem et sicce curatio est cura paralysis et spasmi humidi et spasmi sicci in necessitate euonis et dimissionis eius et qualitate administrandi emplastra et embrocas et que sunt ei similia. ¶ Et ca non medicinarum eius que non est cum siccitate est ut sint stiptice ut stringant ligamenta que mollificata sunt quare inclinate sunt spondiles: et calefactiue ut confortent ea: et resolutiue ut constringantur humiditates mollificantes aut adiuuantes ad mollificandum. nam cum cadit sufficientia sunt stiptica pose est ut confortentur ligamenta. Uerum cum non resoluitur materia pertransit ut permutetur ad membrum aliud. ¶ Et emplastrum quod permutatur ad pedes et facit in eis accidere paralysim et similia secundum materiam in subtilitate et grossitudine sua: et secundum permutationem eius ex imbibitione aut infusione paulatim facta: et cum antecedit mundificatio non est malum vti stipticis. Et quandoque aggregantur stipticitas et calefactio et resolutio in re vna sicut aggregantur in nuce cupressi et folijs eius et folijs lauri: et calamo aromatico et alusniam et enula. ¶ Et quandoque componitur medicina ex stipticis frasicut ro. et acatia et balaustijs cum calidis calefacientibus sicut bacca lauri et castoreo et folijs oleandri et acoro. ¶ Olea vero conferentia ei que est humida sunt olea rerum calidarum stipticarum sicut cupressi et oleum rute. et indiget emplis huiusmodi medicinas resolutiuas fortis resolutionis sicut sunt folia oleandri et cornus et castoreum et ruta: et ex oleis oleum de ruta et oleum de castoreo: et oleum de piretro et eufor. fiunt secundum hunc modum: distrumpantur piper et castoreum et piretrum et pulpa collo. et euforbium et assa in oleo rutino ita ut p. vn. i. medicinarum sumatur vn. i. olei: deinde moretur sub sole et coletur post duas hebdomadas et remouentur sup ipsum medicine et fiat illud multotiens ad minus octies. ¶ Et administretur medicamen forte ad illam que est ex humiditate et ad ventosam. R. sauinam et sebam et amoniacum et nuc. cupressi et piretrum sansucum et cor dunieni et lignarum et castiam. decoquantur cum aqua decoctione optima et fundatur desup de oleo quantum est aque medietas et decoquantur et iteretur aliquotiens et proijciantur in eo castoreum et euforbium et sauina contrita et administretur: et in ipso quidem est confortatio membri et carminatio ventositatis et resolutio humiditatum extranearum grossarum. ¶ Emplastrum ad gibbositatem ex ventositate. R. storacis liquide et costi et calami aromatici et sauine omnium. ana. vn. i. euforbij. 3. i. olei nardini quantum necesse est. ¶ Aposte autem cura est cura apostematis difficilis maturationis et eruptionis et resolutionis propter apostatibus duris. ¶ Remimorationem emplastrorum ad gibbositatem humidam. emplastrum bonum. Sumantur acorus et enula decoquantur in aqua cupressi et emplastretur ex eis locus. ¶ Emplastrum conferens humide et ventose ex eis simul: sumantur enula et sauina acorus et coquantur in vino donec in decoctione dissoluantur et dissoluantur cum eis bdellium donec fiat sicut vnguentum et administrentur. Et quando non valent curationes cum eis que bibuntur et emplis: aut similibus administretur cauterium ut removeatur mollificatio et induretur locus.

¶ De varicibus. Cap. xv.

e St dilatio venarum in crure et pede propter multitudinem eius quod descendit ad eas ex san. et plurimum san. est melicum: et quandoque est san. mundus non melicus et quandoque est san. grossus flegmaticus: et quocunque modo sit est sanguis in quo non est putrefactio: et si non saluabitur cum eis pes ab vlceratione et apostatibus malignis. Et plurimum quidem accidit cursoribus et viatoribus et onera portantibus et coram regibus astantibus. Et multotiens accidit propter egritu. acutas: quando expellitur materia illic in illis qui ex predictis ad eas sunt preparati. ¶ Et quandoque accidit incipiendo sicut accidit dolores iuncturarum incipiendo: et accidit habentibus splenem ex predictis multotiens. et iste varices non suscipiunt curationem. Et quandoque inciduntur et accidit ex incisione earum extenuatio membri propter priuationem deferentium nutrimentum. Et accidit in illis que est eis sunt melice cum inciduntur et prohibentur egritu. melice ex melia. Cum autem est san. mundus et eradicantur aut auferuntur tunc non timetur quod accidat melia et multotiens quidem putrefit illud quod est in varicibus et perducit ad vlcera.

¶ De elephantia. Cap. xvi.

e St additio in pedibus secundum modum quo accidit in venis varicum: quare ingrossatur pedes cum equalitate sua: et quandoque fit propter humorem melicum et illud quidem est plurimum. Et quandoque fit propter humorem flegmaticum grossum. Et quandoque accidit ex causis ex quibus accidunt varices et ex san. bono cum plurimum descendit: aut nutritur eo pes nutrimento aliquo: aut est in principio rubeus: deinde niger. ¶ Et causa eius est vehementia replonis et etiam debilitas membri propter multitudinem caliditatis et vehementiam attractionis eius propter vehementiam caliditatis inflamate ex motu et adiuuat ad illud disponentes ad iuuantes ad varices. ¶ De signis. Cap. xvij.

D Iscernitur vnaqueque ex suo simili per colores et regimen antecedens. ¶ Et melica est grauis tendens ad caliditatem. et illa que rubea est: est magis in columis quam nigra et flegmatica est ad lenitatem decliuis. et quandoque festinat melica ad scissionem et vlcerationem. et sanguinea nota est.

¶ De cura varicum et elephantie. Cap. xviij.

e Lephantia quidem maligna est que parum sanatur. et oportet ut dimittatur cum dispositione sua si non additur. Quod si precit

statis renum. ¶ Et facti causa repletionis venarum plurime cura est flobotomia ex curuatura genu etiam. ipsa enim in dispositione sedat eum ⁊ proprie cum sequuntur inunctiones ex oleo ros. ⁊ similib⁹. ¶ Et facti causa gibbositatis curatio est cura gibbositatis: ⁊ quoniā plurimū ei⁹ quod accidit ex dolore dorsi non accidit nisi ꝓpter frigus aut propter debilitatem renū tunc oportet vt sit plurimum curationis ex parte eorum. ¶ Et nos quidem iam compleuim⁹ sermonem in curatione renum. ⁊ cōpleuimus iterum sermonem in calefactione dorsi in capitulo gibbositatis. ¶ Verum de curationibus proprijs dolorum dorsi frigidorum est administratio olei de euforbio solius. ¶ Et de potionibus expertis ad ipsum est tyriaca dyatesserō aut oleum de lzerua cum aqua apij. ¶ Et vt bibat infusionem ciceris nigri ⁊ acori multotiens cum .iiij. ʒ. butyri ⁊ ʒ. i. mellis. ⁊ vtatur hoc quatuordecim diebus. ¶ Et comestio asparagorū ⁊ assiduatio eius est iuuatiua valde. ¶ Et pillule soluentes habentes hunc dolorem qui sunt frigide complexionis sunt pillule fetide. ¶ Emplastra vero sunt hoc modo: nā emplastratio cū oleandro sanat eum qui antiquus est. Et emplastratio cū eis que sunt sicut opoponacū ⁊ bdellium ⁊ serapinum ⁊ enula ⁊ ammoniacum ⁊ castoreum ⁊ euforbium singulariter. ¶ Et compositio cū oleo laurino ⁊ oleo rutino ⁊ oleo de storace ⁊ oleo de lzerua iuuatiua est valde. ¶ Et de vnguentis sunt oleum de euforbio ⁊ oleum de costo. ¶ Et oleo de lilio inest proprietas mirabilis. ¶ Et melius quidem est vt calefiat dorsum in primis fricando cum panno aspero: deinde inungatur comprimendo.

¶ De dolore ilij. Cap. iiij.

e St proxim⁹ huic ca. ⁊ plurimum ei⁹ est vētosus flegmaticus ⁊ appropinquat ei cura eius. ¶ Et de curatione propria ei est vt sumantur fenugre. ⁊ granorum arasced ⁊ seminis apij ⁊ ameos ⁊ zinzibe. ⁊ cinamomi partes equales: serapini quātum omnia: fiant ex eis pillule vt auellane ⁊ administrentur. ¶ Quod si fuerit propter apostema in membro aut in eo quod cōmunicat ei tūc curatio eius est illa cura. ¶ Et parum quidem fit propter malitiam complexionis calide sicce aut cum materia nisi ꝑm sententiam cōmunitatis membrorum vrine ⁊ intestinorum. ⁊ signum ⁊ cura in hoc manifesta sunt.

¶ De doloribus iuncturarū ⁊ eis que cōmunicant podagre ⁊ sciatice ⁊ alijs. Cap. v.

c Ausa patiēs in his egritudinibus est membrum suscipiens ⁊ causa efficiēs sunt complexiones ⁊ materie male.

¶ Et causa instrumētalis est dilatatio meatuum naturalium accidētalis. ⁊ aut ex creatione: aut euenit cōplexionū nō naturaliū quas accidere facit motus ⁊ vacuitas. ¶ Et raritas accidētalis: aut ꝓpter creationem sicut est in carnibus glādosis. Amplius distinguamus vnāquāq; harum diuisionum distinctione aliqua. Membrū itaq; suscipiēs est causa vt eueniant iste egritudines: aut ꝓpter debilitatem sui propter malitiam cōplexionis cōfirmate ⁊ proprie frigide: aut propter debilitatem sui in creatione sua non ex parte complexionis. Aut propter vehementiam caliditatis ⁊ proprie cū accidit per motū ⁊ per dolores ⁊ per causas extrinsecas sed hec diuisio non fit longinqua a diuisione cōplexionali: aut causa sui situs sub mēbris alijs ⁊ vbi ad ipsum currunt medicine per naturam ⁊ propter hoc multiplicantur in pedibus ⁊ anchis. ¶ Causa autem efficiens: aut est complexio corporis totius: aut in membro principali inflammans: aut infrigidans congelans aut exiccans constringens ⁊ proprie cū ei commiscetur humiditas extranea. ¶ Materie vero aut sunt san. singularis: aut san. flaticus: aut san. colericus: aut sanguis melācolicus: aut est flegma singulare: aut vehementia crudi: aut singularis: aut humor compositus ex flegmate ⁊ colera. aut aliquid ex genere colere: aut ventositas currens. ¶ Et plurimum quidem fit a flegmate cum colera: deinde a crudo: deinde a sanguine postea colera ⁊ raro fit a melancolia. ¶ Et cause diuisionū huius sunt cause quedā preterite. ¶ Et catarri. Et coryze sunt ex causis eius: ⁊ curatio colice ꝑm hunc modum in quo confortantur intestina et expellunt superfluitates cōsuetas ⁊ non suscipiūt eas: quare expelluntur ad extremitates. ¶ Et de causis eius iterū sunt cibi generantes genus faciens euenire dolorem illum materierum: ⁊ paucitas digestionis ⁊ tranquillitas ⁊ quies ⁊ dimissio exercitij: ⁊ coitus plurimus: ⁊ frequentia ebrietatis: ⁊ retentio euacuationum consuetarū san. menstrui ⁊ ani ⁊ aliorū de illis quorū iam consuetudo cucurrit ex flobotomia: aut solutione ventris ⁊ est dimissa. ¶ Et iterum exercitium super repletionem et coitus super repletionem ⁊ cibū ⁊ vinum plurimū in ieiuno ante cibum. ipsum nāq; ledit neruos. Et humores crudi cum retinentur in corpore: deinde non euacuantur per naturam in egestione ⁊ vrina neq; per artē: non est longinquū quin euenire faciant dolores iuncturarum si expellātur ad eas partes si remanserint ⁊ putrefiāt. ¶ Cū aūt natura expellit eos in egestione ⁊ vrina tūc inuenis cum eis vrinam grossam semp nō subtilē crudam. quare tūc forsitan fit securitas ab eorū malitia. quod si non ita fuerit erit vnū eorū que diximus. Et si aduenerit ad hās materias crudas motus iuncturarum laboriosus: aut percussiones aut casus: aut addiderint in debilitate virtutum ira ⁊ vigilie debilitātes virtutes ⁊ trahentes materias ad ipsum ⁊ fiant penetrantes sua ꝓprie

tate eveniant dolores iuncturarū: et horum quidē
humor plurimum est superfluitas digestionis secū-
de et tertie. ¶ Et aptiores ad hoc ut in eis mul-
tiplicentur ista sunt senes: et habentes egritudi-
nes cronicas: et convalescentes cum non regunt
cum rectificatione: et illud ideo quoniam eorum virtu-
tes debilitant a digestione bona et proprie cum sunt
curati sedatione absque evacuatione sufficienti et expul-
sione ultima. Et non quidē multiplicant dolo-
res in iuncturis nisi quoniam ipse sunt magis vacue
quam reliqua membra et pluris motus et debilio-
ris complexionis et frigidioris, et situs earum in
extremitatibus est longinquius a regie primo.
Et multotiens quidem induscant materie intra iū-
cturas et fiunt sicut gypsum et proprie que ex eis
sunt crude. ¶ Et multotiens orit super iuncturas
eorum caro et proprie inter digitos: quare contorquē-
tur digiti et constringunt et fit dolor fortis quandoque et
sedatur quandoque. et plurimū quidē huius nō fit nisi
in habentibus cōplexiones calidas. Et plurimū
quidem oritur caro cum materia est sanguinea. Et
plurimū quidē illi cui accidūt dolores iunctu-
rarum accidit in primis podagra. Et dolores
quidē iuncturarū sunt ex summa egritudinum
que hereditant plurimum quoniam sperma est
secundum complexionem generantis. Et multotiens
quidem fit curatio doloris iuncturarum et con-
fortatio earum et expulsio materierum ab eis cā
ad perniciem: quoniam ille superfluitates que cō-
suete sunt superfluere et pervenire ad iuncturas
perveniunt ad membra principalia et si nō tra-
huntur ad iuncturas currūt alibi facientes cade-
re habentem eas in timore. Et aptiora tempora ad
hoc ut in eis eveniant dolores iuncturarū et po-
dagra sunt ver propter motum san. et humorum
in eo: et autumnus propter malitiam humoris et
digestionis et antecessionem dilatationis poro-
rum in estate: et ex calore qui fortis fit in die. Et
cum succurritur doloribus iuncturarum in pri-
mis cum apparent fit eorū cura facilius. quod si cō-
firmetur et consuescant proprie illi qui generati
sunt ex humoribus diversis non curantur. Et
quando apparent varices in habentibus dolo-
rem iuncturarū et podagram est eorum sanatio
per eas. Et de habentibus dolorem iunctura-
rum quidam sunt qui sibi supervenire eos facit
propter malitiam sui regiminis, et de illis sunt
super quos evenire facit eos corruptio forme mē-
brorum eorum et dilatatio meatuum venarum
eorum: et generatio humorum malorum in ipsis
propter malitiam complexionis mēbrorum ra-
dicalium. Et quandoque cōmovent dolores iū-
cturarum in febribus et eorum elevatio sicut ipsi
quandoque eveniunt in febribus. Sciatica vero
est de summa doloris iuncturarum et est dolor
qui incipit a iunctura anche et descendit retro
ad coxam et quandoque extendit usque ad genu et
ad calcaneum. et quanto plus prolongatur spaciū

eius additur eius descensio et secundum materiam in
paucitate et multitudine sua: et quandoque pro-
tenditur usque ad digitos et extenuantur ex eo
pes et coxa: et in fine eius delectatur cōpressio-
ne: et deambulatione pauca super extremitates
duorum digitorum: et fit ei difficilis incurvatio et
equatio erectionis: et quandoque resolvitur in ca-
natura et iuvatur per id. et quandoque perducit ad
dislocationem extremitatis noxe eius: et est ge-
menetū secundum veritatem. Dolor vero anche: et est il-
le in quo est dolor fixus in ancha: qui non descē-
dit nisi cum permutatur ad sciaticam. ¶ Mul-
totiens accidit autem ex debilitate consequente a
causa sessionis sup dura et causa percussionis cō-
sequente causa et causa assiduationis equitādi: et
sunt cause eius ille cause: verum plurimū fit ab
humore crudo. ¶ Et multotiens permutatur a
doloribus matricis chronicis et remanentibus
tempore longo ita ut sint. x. menses. Et quādoque fit a
materijs calidis et pernitiis etiam: et a repletio-
ne venarum anche ex sanguine et ab apostematibus in-
trinsecis in profunditate locorum. veruntamen nō ap-
parēt propter profunditatē suam sicut apparent
apostemata reliquarū iuncturarum. ¶ Et dicit qui
habet dolorē anche et apparet in coxa eius ru-
bedo vehemens quantitate triū digitorum non
faciens ei dolorē et accidit ei in ea pruritus vehe-
mens et desiderat olera morietur in. xxv. ¶ Et
omne quidē mēbrorum in quo est dolor iuncture
macrescit et extenuatur. ¶ Et dolores quidem iū-
cturarū sunt qui preter sciaticam et podagram cū
curant et eradicant eorum materie non redeūt
velociter. Sciatica vero et podagra cū curantur
et eradicantur earum materie sunt ex eis que re-
deunt velociter quolibet ex causa. et illud fit pro-
pter situm membri. ¶ Et iste quidem egritudi-
nes sunt ex eis que hereditant et proprie poda-
gra. ¶ Et materia quidem sciatice plurimum est in
iunctura et procedit ex ea in nervolato et cum do-
let preparatur effusio materierū ex toto corpo-
re desup ad ipsam preter materias coartatas in
principio rei. ¶ Et quandoque accidit ut non sit
in iūctura imo in nervolato. et multotiens quidē
multiplicat humiditas muscosa in pyxide quare
mollificat ligamentum quod est inter additamentum
et pyxidē quapropter dislocatur ancha et ante illud
accidit dispositio inter firmitudinem et dislocationē
et est ut sit velocis exitus et velocis reditus inquie-
ta valde. ¶ Et sciatica quidē est de vehementio-
ribus doloribus iuncturarum. et cauterium secu-
ritatem facit eius. ¶ Podagra vero ex summa
dolorum iuncturarum existens quandoque incipit a di-
gitis. a pollicibus. et quandoque incipit a calca-
neo. et quandoque incipit ex lateribus pedis. et
quandoque incipit a latere eius: deinde communicat: et
quandoque elevat ad coxā: et quandoque apostematur: et verum ut nō
fit illud in chordis et nervis imo in ligamentis
et corporibus quibus continent iūcture dolores secundum

ꝙ dixit. G. ꝛ propter hoc non accidit vt perueniat dispositio podagri corpus in doloribus suis ꝛ apostematibus ipsorum ad spasmū omnino. ¶ Et ex eis que accidunt habentibus podagrā est vt prolongentur ossea testiculorum ipsorum. ¶ Et podagra quidem colerica attrahit mortem subito ꝛ proprie apud regimen plurimum.

¶ De signis. Cap. vi.

Illud qḋ opꝫ te cognoscere de causis harum egritudinum per signa in primis est dispō simplicitatis cōplōnis aut cōpōnis eius cum mā. ¶ Et simplex quidem cuius est parūper ꝛ raro ꝛ fit in ea dolor sine grauedine ꝛ absqꝫ inflatione ꝛ nō est alteratio coloris neqꝫ signum materiei. ¶ In materiali vero illud qḋ de ea in primis opꝫ te cognoscere est genus materiei. ¶ Et via cognitionis eius est aut ex colore loci: aut ex colore spatis eius cum dolore: sicut fit in humore crudo: ꝛ ex tactu: aut est frigidus: aut calidus: aut inflāmatus: aut ſm ꝯsuetudinē: aut ex accñtibus doloris an sit cum inflāmatione vehementi ꝛ pulsatione: aut cum inflāmatione equali. ¶ Et tensione aut cum tensione trī. ¶ Aut ex eis qbus iuuatur ꝛ cum qbus sedatur dolor si non errat existimatio: tunc.n. existimat ꝑpea ꝙ frā sunt ei ꝯuenientia ꝙ mā sit calida. ꝛ non accidit existimationi eius vt erret nisi ꝑp additionē doloris apud infrigidationē inspissantem existimans ꝙ mā inspissata sit frigida. Aut errat per sedationē doloris apud resolōnē: ꝛ existimat ꝙ mā sit frigida ꝛ est calida que resoluit. ꝛ resoluit ꝛ sedat dolor eius imo opꝫ vt ꝯsideres oīa illa. ¶ Aut ex hora doloris ꝛ additione eius. aut est in vacuitate ꝛ replōne. ¶ Et ex dispōne incipiente ad spā ꝛ tarditate in eo: aut priuatione spatis oīno: quare sigt humores malos subtiles calidos: aut cōpositos ꝛ sunt inter viscosum ꝛ humorem crudum purum. ¶ Et ex dispōne grauitatis: grauitas in materijs subtilibus de quibus possibile est vt aggregetur plurimus vice vna est plus. ¶ Et quandoqꝫ cognoscit in pluribus horis ex vrinis illud quod vincit super ipsam. ¶ Et ex egestione an vincens super eaꝫ sit colerica res: aut mucosa. ¶ Et cognoscitur quandoqꝫ ex etate ꝛ consuetudine ꝛ ex regimine precedente in comestis ꝛ ebibitis exercitio ꝛ requie ꝛ ex contrarijs eorum ꝛ cōmunitate cōplexionis reliqui corporis. ¶ Et mām quideꝫ sanguineam sigt rubedo loci si non est vehemens profunditatis: aut non est: aut non apparet adhuc. Et sigt ipsam tensio vehemens ꝛ repulsio ꝛ pulsatio ꝛ grauitas ꝛ ꝓteritū reginē: ꝛ qḋ scitur de dispōnibus corporis sanguinei ꝛ forsitan est corpus grossum arteriosuꝫ pingue. ꝛ est in sciatica sanguinea dolor extensiuus longus similis longitudinis quaꝫ floboronia statim sedat. ¶ Et materiam colericam significat caliditas vehemens que ledit tactum cum paruitate quātitatis in egritudine ꝛ paruitate grauedinis ꝛ tensionis ꝛ paruitate rubedinis ꝛ declinatione doloris ad illud qḋ apparet de cute ꝛ tranquillitate eius ex frigore ꝛ qḋ preterijt ex regimine ꝛ reliquе sigtiones quas diximus: ꝛ dispositio corporis colerici. ¶ Et mām flegmaticaꝫ sigt ꝙ non alterat color: aut alterat ad plūbeitatem: aut est illic paruꝫ inflāmationis: ꝛ adhuc remissa doloris: ꝛ priuatio signoꝝ sanguinis ꝛ colere: ꝛ ꝙ fortis fit incessio doloris in latum. ꝛ ꝙ corpus non est carnosum. imo est adipe plenū: ꝛ sigtiones note huius cōplōnis que preterite sunt. ¶ Et mām melicā sigt doloris occultatio ꝛ paruitas tensionis ꝛ paucitas iuuamenti cum curatione ꝛ attenuatio loci: ꝛ non est in eo mollities neqꝫ claritas coloris: ꝛ qñqꝫ rēdit ad tenebrositatē ꝛ sigt ipsam cōplō viri ꝛ dispositio splenis eius ꝛ appetitus superfluus ꝛ regimen ipsius preteritum ꝛ reliquе sigtiones quas innuimus in cognitione cōplōnis melancolice. ¶ Materiā vero colericam sigt caliditas vehemens cum re que est quasi pruritus cum nocumento vehementi ab eo in quo est calefactio ꝛ iuuamentū ab eo in quo est infrigidatio ꝛ stipticitas quedam. ¶ Materiam vero ventosam significat tensio vehemens absqꝫ grauitate. ꝛ significant ipsam permutatio doloris ꝛ regimen ventositatis generatiuum. ¶ Materias autem permixtas significant tensio vehemens ꝛ paucitas iuuamenti cum curationibus calidis ꝛ frigidis ꝛ diuersitas horaruꝫ in quibus iuuatur. Iuuatur enim aliqua medicina vna hora: ꝛ hora alia cum ea que illi cōtraria est. ¶ Et plurimū quidem accidit hoc accidens corporibus calide complexionis aut colerice nature que vtuntur regimine infrigidante humectante generatiuo flegmatis ꝛ humoris crudi ex cibis ꝛ motibus super repletioneꝫ. quare permiscentur duo humores: ꝛ expellitur ex eis quod grossum est: propterea ꝙ subuertit ipsum subtile sanguinem ꝛ colericum ad iuncturas. ¶ Et horuꝫ quidem plurimum iuuantur ꝛ quiescunt dolores per compressionem subtilem cum manibus pluribus: quoniam humor resoluitur ꝛ maturatur per eam: ꝛ iuuantur cum vnctionibus temperate caliditatis cum quiete. Motus enim prohibet a maturatione.

¶ De curationibus dolorum iuncturarum ꝛ podagre ꝛ sciatice. Cap. vij.

Cum cognoscitur quod causa est complexio simplex facile est ipsius regimen. Multotiens namqꝫ est inflammatio pura absqꝫ apostemate: quare sufficit permutatio complexionis. Et maius quo indigetur est euacuatio colere simul ꝛ san. ¶ Et similiter quandoqꝫ est congelatio ꝛ frigus dolorem faciens: quare sufficit permutatio

complexionis. ⁊ maius quo indigetur est eua-
cuatio flegmatis vt calefiat san. ⁊ multotiēs qui-
dem est siccitas exasperans: quare necessaria est
humectatio sicut scis. ¶ Cum autem causa est
in eis materia: tunc oportet vt prohibeatur q̄d
effunditur per attractionem ad contrariū ⁊ per
minorationem ⁊ confortetur membrum vt nō
suscipiat ⁊ resoluatur quod iniunctum est vt nō
pateatur: ⁊ redi in omnibus illis ad canones
vniuersales. ¶ Et si fuerit sanguis aut cum do-
minio san. oportebit vt administres flobotomiā
ex parte contraria: ⁊ si fuerit cōmunis iunctu-
ris corporis tunc ex vtrisq̄ partibus floboto-
ma simul. ¶ Deinde administra vomitum ⁊ p
p̄rie quādo dolor est in inferioribus. Vomitus
enim magis iuuatiuus est ei q̄ ventris solutio.
¶ Deinde administra solutionem ventris: ⁊ in-
cipe a re forti si non prohibet priuatio maturi-
tatis ⁊ grossitudo mā̄ei q̄uis facilis sit incolu-
mior ⁊ gradatio conuenientior: ⁊ deinde sequere
cum solutiuis mundificātibus fm gradationē.
¶ Et sunt de hominibus qui describunt initiū
cum facili post facile ⁊ sigillant cū forti post ma-
turationem. ¶ Et rectius quidem est in hoc si
materia est subtilis colerica festinare euacuatio-
nem vt videtur maturatio: ⁊ si est grossa non est
malum premittere quod eam subtiliet ⁊ matu-
ret: ⁊ preparet ipsā ad hoc vt expellatur ad par-
tem euacuationis. Et tu iterum alleuia cum so-
lutione subtili. ¶ Et si materia fuerit composi-
ta fac vt solutiuum ⁊ emplastrum sint composi-
ta: sꝫ tamen melius sit vt blande tractetur in prin-
cipio: ⁊ non fiat flobotomia. ¶ Flobotomia. n.
accrescere facit humores ⁊ facit eos currere in
corpus ⁊ non extrahit illud quod necesse est vt
extrahatur: ⁊ similiter non fiat euacuatio: ⁊ assi-
duetur aqua ordei vsq̄ quo maturatio appareat.
¶ Si autem repletio exigit vt fiat expulsio tūc
fiat cum eo quod facit ascellare semel aut bis. ⁊
ex eis que bibuntur sicut aqua enduiie ⁊ solatri
cum cas. fi. ⁊ clysteribus ⁊ sunt rectiora. ¶ Cuꝫ
aūt declinare incipit tunc non declines ad illas
⁊ euacua quoniam fortasse mouebis humores
a locis suis ad egritudinem. Et attende crises. s.
que fit in die. 4. ⁊. 6. ⁊. 9. ⁊ hora crisis melior eis
est. 14. ¶ Et si possibile est vt cesses ab euacua-
tione vsq̄ ad maturationeꝫ ⁊ sis contentus em-
brocis cum aqua frigida ⁊ calida ⁊ tepida fm
canones predictos in. c. embroce facere incipe ab
aqua frigida. ¶ Epithimata vero calida ⁊ nar-
cotica omnia sunt nociua. Calida quidem pro-
pter attractionem: sed narcotica propter conge-
lationem ⁊ cruditatem. ¶ Et iterum epithima-
ta infrigidantia grossum faciunt crudum ⁊ mor-
tificant subtile prolongant etiam egritudinem.
¶ Et aqua quidem calida nociua est eius quo-
niam humectat iuncturas. ¶ Et oxymel pp̄ter
suam acetositatem non est magni iuuamenti.

¶ Et semina fortia sicut se. feni. qm̄ q̄s adurūt su-
perfluitatē ⁊ ꝯuertūt eā in lapideitatē. ¶ Cūq̄
cōplet maturitas tunc euacua cum eis que sunt
sicut hermodactuli ⁊ buzeidē ⁊ pillule eorum ⁊
intende cum facilitate ⁊ incipe iterū ⁊ epithima
cum eis que sūt sicut herba que nascit̄ in fluuijs
⁊ silia. Et caue ne in potu des in principio nisi me-
dicinā debilē: qm̄ ipsa mouet mām ⁊ non facit
currere aliqd de quo sit curandum: imo fortasse
subtiliat mās ꝯgelatas alias ⁊ facit eas currere
ad mēbrū. ¶ Expedit ei qui vult sumere medi-
cinam vt sūmo mane sumat ⁊ tardet cibū: dein-
de sumat post tres horas. xx. aur. panis cum vi-
no ⁊ aqua pauca. ⁊ post. vi. horas ingrediatur
balñ. ⁊ egrediatur: deinde cibetur cum eo q̄d cō-
ueniens est. ¶ Deinde administra ꝓuocationē
Nam ꝓuocatio desiccat mām doloris iunctu-
rarū: qm̄ ipsa sicut scis est ex superfluitate digōnis
que est epatis ⁊ venarū: ⁊ ꝓp̄ue in podagra ca-
lida. ¶ Verūm plures hūiū dolores iunctura-
rum frōs ⁊ cōplōnes humidas non iuuant̄ cuꝫ
solōne plurima facta potōe ⁊ clysteri: ⁊ cum me-
dicant̄ cum diureticis sanant̄. ¶ Et de corpori-
bus qdem extenuatis sunt corpora que non to-
lerant solōnē ⁊ ꝓuocationē plurimā ⁊ gn̄at̄ ex
eis in ipsis adustio san. Considerentur ergo oīa
illa. Et tyriaca iterum in frigidis cōfert ⁊ ꝓp̄ue
post euōnē. Ipsa. n. mundificat reliquas māꝫ cū
facilitate ⁊ resoluit eas ⁊ cōfortat oīa membra.
¶ Repercussio aūt mā̄ei a mēbro non opꝫ vt fiat
mā existente fortis effusionis plurimē ⁊ resumptōis.
Illud. n. facit duas res malas: quarū vna est q̄
facit mām inobedientē ⁊ est ꝯtrū motui eius: quia
re accidit dolor magnus: ⁊ cum accidit hmōi
tunc cessa ⁊ occupare cuꝫ lenificantibus: ⁊ scdā
est qm̄ fortasse ꝯuertit̄ ad membra principalia:
quare accidit timor. ¶ Et cum mā non est plu-
rima: aut est parue restaurationis tunc non est ma-
lum repellere eam in ... cuꝫ non est ibi scia-
tica. Nam repercussio in ea retinet mām in ꝓfun-
do: quare opꝫ vt fiat paulatim debiliter aut di-
mittatur ⁊ sit occupatio cum euōne. In fine ve-
ro eius opꝫ vt occupis in eis que resoluunt ⁊ sub-
tiliant ⁊ extrahunt mām ex ꝓfundo ad illud quod
apparet saltem cum ventosis cum incisione aut
suctione aut cauterio: ⁊ cum rubificantibus ⁊ ve-
sicantibus per quas currunt mā̄e ⁊ non consoli-
dentur vsq̄ ad tps. ¶ Et de vesicantibus qdeꝫ
sunt sicut allea ⁊ cepe: ⁊ non est q̄d sit sicut mel
anacardi: ⁊ post ipsm lac titimali ⁊ lac fici. ¶ Et
opꝫ vt admisceat̄ cum abstersiuo ⁊ vesicante le-
nitiuum: ⁊ si non perducit ad lapideitatē iunctura-
rum. Nam vesicatio iterum est sicut resolutio
per id q̄d timet̄ de ingrossatione: ⁊ confert vesi-
catio si misceatur cū resolutiuis ⁊ adipibus ⁊ de-
mittatur frigus. ¶ Et non opꝫ vt approximentur
resolutiua fortia in principio rei ante euacuatio-
nem: quoniam faciunt currere materias pluri-

mas: deinde resoluunt subtile earu3 τ inspissant residuum τ retinebunt ipsam: τ op3 vt obseruet illud fm plus iteru3. τ proprie qñ materia est viscosa aut mellica. ¶ Cum ergo fortes fiunt dolores τ non tolerant non est excusatio quin tribuatur sedatiua doloris ebibita τ linita. ¶ Epithimata vero sedant cum subtilitate resolutionis materiei aut cum stupefactione: τ non admittit stres stupefacientes nisi apud necessitatem: τ mensura illud qđ sedat malitiam summam doloris τ vtere eo cu3 audacia τ temeritate plus. τ multotiens confert stupefactio inquantu3 ingrossat materiam procedentem: quare retinetur. ¶ Et scias q̄ rectius est vt permutatio fiat cum medicinis: qñq3 .n. est medicina conferens vni mēbro τ non alij membro: τ qñq3 confert in hora: deinde post illud nocet τ mouet dolorem. Et op3 vt dimittat vinum oīno vl̄ q3quo sanetur ex eo sanatione integra τ veniat super ipsum quatuor tpa. ¶ Et op3 vt dimittat illud consuetus fm gradationem τ vtatur cum ipsum dimittit diureticis τ vinum de melle cum diureticis confert eis. ¶ Et melicis de hūtibus artericam o3 vt rectificetur splen τ euacuetur eius melia: τ humectetur corpus eius τ leniatur cum cibo τ inunctionibus τ silibus: τ non assiduetur super ipsum pura resolutio sine lenificatione sicut sciuisti in radicibus vlibus. ¶ Et op3 vt deuitetur caro in eo qđ frm est de hac egritudine: q̄ si necessaria fuerit tunc detur caro auis montane τ leporis τ gr̄ell: τ oīs caro paucarum superfluitatum. ¶ Et si euenerit dolor in dorso in pñtis τ permutet ad manus tunc flōma ex manu vt egrediat san. τ humor ex pte sue declinationis.

¶ De solutione eorum. Cap. viij.

Oportet vt in eis non educatur solutione flegma solum imo cum colera: nam cum in eis solu3 flegma solutione educitur iuuantur statī τ redit colera τ facit currere ad mēbru3 flegma vice alia. ¶ Et non op3 vt sit eorum catarticum vehemēns caliditatis fortis valde: quare liquefiant humores τ redeat ad membrum quantu3 est illud qđ acceptū est τ multiplicet. Et in hermodactilis qdem creditur esse plus iuuamentu pp q̄ ipsi soluunt statim humorem frm. τ in ipsis est res alia: qm̄ faciunt succedere solōni stipticitatem τ confortant. quare non est posse cū eis vt redeant superfluitates liquefacte per medicinā quibus non accidit vt euacuarentur: τ ꝓhibent iterum illud qđ subtiliatū est per virtutem medicine solutiue currere in meatum. τ hoc ex operatione hermodactilorum contrarium est reliquis solutiuis τ euacuatiuis calidis: τ plura eorum sunt que dilatant meatus τ dimittūt eos dilatatos. Verum hermodactili sunt nociui stomaco: quare oportet vt misceantur cu3 eis sunt sicut piper τ ʒʒ. τ cuminum: τ quando q3 admiscentur ei ea que sunt sicut aloes τ scamonea vt confortetur eorum solutio. ¶ Et dixerunt quidam q̄ pedicorum inest operatio hermodactilorum τ non est eius nocere stō. ¶ Et lapis armenus cōfert doloribus iuncturarum. ¶ Et de cognitis sunt pillule iuuamenti τ pillule fetide: τ hiera ruf. est magni iuuamenti ad podagram τ sciaticā τ grana nil inuatiua sunt iterum: τ grana regis: τ buzeiden τ almezabaragi τ raba calamen τ cētaurea τ collo. τ aloes τ scamonea τ vitis alba τ alharmel: ponant cum eis ammoniacū τ sarcocolla τ bdellium τ turbith τ piretrum. ¶ Descriptio solutiui cum facilitate. ʒʒ. ʒ.i. piperis agarici amborū. añ. ʒ. ß. medulle cartami pōdus. ʒ. ij. radicis pedis coruini. ʒ. iij. cui⁹ dosis sit. x. τ. viij. silique faciens ascellare septies aut octies. ¶ Et iterum cymini carmeni. ʒʒ. hermodacti. omniū añ. ʒ. i. aloes pond. ʒ. ij. Sumant de puluere. ʒ. ij. cum decoctione aneti: est .n. iuuatiua in hora. ¶ Et iterum sumat oleum de nucibus τ oleū de alkerua τ sarcocolla vna die cum hierap. τ vna die sola. vij. diebus: τ non sumant nisi cum alfeluzaharagi τ aneto decoctis. ¶ Et iterum sumant hermod. τ buzeidē τ mezaharagi τ piper τ. ʒʒ. τ anisum τ daucū: cōficiant cum melle τ bibat ex eis omni die. ¶ Et iterum sumant ex hermodactilis pondus. ʒ. xxx. τ pulpe collo. pond. ʒ. x. decoquant cum. xv. lib. aque donec remaneant. iiij. lib. aque: τ sit dosis eius omni die ʒ. i. cū tribus. ℥. zuccar. .n. mirabile valde. ¶ Solutiuum leue iuuatiuum sarcocolle rubee. ʒ. iiij. zuccari rubei. ʒ. iij. terant τ cōmisceant cu3 oleo centū nucu3 τ ꝓijciat super ea aqua aneti. est .n. mirabile soluens absq3 labore τ alleuiat. ¶ Solutiuum valde conferens habentibus humiditatem τ melancoliā. τ habentibus dolores iuncturarum τ sciaticā. ℞. aloes τ sc. ellebori nigri τ scamonee oium. añ. ℥. i. euforbij τ nitri amborum. añ. ℥. ß. ꝯficiant cu3 succo caulium: τ qñ fuerit mitius cum eo eradicat radix egritudinis.

¶ De potionibus ad solutionem faciendam: τ de illis que conferunt eis. Cap. ix.

Et de illis que conferunt eis est medicamen albesed fm hunc modum. ℞. albesed de quo dixit quidam q̄ est alkeiri rubea aur. i. τ. ß. gariofilorum. ʒ. vi. τ myrrhe τ peonie τ se. aneti oium. añ. ℥. i. τ polij veuti. xij. τ vtriusq3 aristol. añ. ℥. ij. de quo in potu detur veuté. i. cum aqua mellis τ nō comedat. ix. horis: τ fiat illud. x. diebus. ¶ Et iterum medicamen quod administratur omni hora: τ sanat cum prouocatione: camepitheos camedreos gentiane: omnium. añ. ℥. vij. foliorum ruthe sicce. ix. ℥. terantur τ cribellentur τ sit dosis eius omni die coclearium. i. in ieiunio post digestionem cibi preteriti in tribus. ℥. aque frigide. ¶ Et iteru3 medicamen albesed fm sermonem qui existimauit q̄ sit alkeiri rubei floris τ

est proximus descriptioni primi. ℞. cinamomi filonij omnium. an. ℥. ij. folij indi. ℥. i. gariofilo. grana. xv. albesced quod est alkeuri predicta. ℥. ſ. aristolo. v trius〈que〉. ℥. iiij. cuius dosis fit omni die karat. iij. quod incipiat bibere apud equalitatem vernalem: ⁊ vtatur eo. l. diebus ⁊ dimittat ipsum xv. diebus. deinde iteretur secundum hoc anno toto nisi cum ortu alsahara vs〈que〉 ad mensem ⁊. ſ. ⁊ secundum regiones. ¶ Si autem non potest bibere ipsum anno toto bibat ipsum in medietate frigida. Cum〈que〉 pertransierint ducenti dies non erit malum ⁊ bibatur vno die ⁊ duobus diebus non. ⁊ oportet vt elongetur ab eo comestio quantum possibile est ei: ⁊ si non plus saltem vs〈que〉 ad nonam ⁊ rectificetur regimen reliquum. ¶ Et oportet vt deuitet ea que nocent habentibus dolorem iuncturarum. ¶ Et existimauerunt quidam quod de expertis que non diuersificantur omnino est vt in potu dentur ossa hominis adusta: ⁊ iam quidem vsi fuerunt eis quidam de presumptuosis ⁊ sanati sunt cum eis ex podagra ⁊ doloribus iuncturarum omnino. ¶ Et hiera quidem hermetis maximi est iuuamenti ei qui bibit eas vere diebus aliquot confortando iuncturas eius ⁊ ipsa attrahit superfluitates cuius plurimum efficit per sudorem ⁊ prouocationem: ⁊ confert sciatice. ¶ Et cum cronica fuerint apostemata ⁊ dolores iuncturarum iuuantur per hoc regimen relatum ad humores. ¶ Sumatur sauine sicce quarta kaisi ⁊ decoquatur cum eo quod submergat ex aqua super ignem leuem donec denigretur aqua ⁊ sumatur de collatura eius lb. i. ⁊ ſ. proijciantur super eam. iij. ℥. olei sisamini ⁊ bibat ipsam eger ⁊ comedat super ipsam cibum preparatum cum agresta. ¶ Et ad dolores anche est regimen leue si non ledant ipsum balneum ⁊ aqua calida ⁊ semina forsitan proprie post cibum malum ⁊ sedat cum vomitus super aquam ciceris ⁊ solutio ventris cum aqua olerum ⁊ cassiafistula.

¶ De emplastris iuuatiuis ad dolores iuncturarum grossi humoris ⁊ eorum que sunt in via vt conuertatur in lapideitatem. Cap. x.

Emplastrum bonum. ℞. granorum alkerua mundatorum. ℥. iij. terantur cum. ℥. i. butyri vaccini optime ⁊ proijciantur desuper. ℥. i. mellis vt faciat ipsum viscosum ⁊ fiat cum eo emplastrum ⁊ proprie super iuncturas siccas ⁊ quando〈que〉 ponitur cum eo ex aceto forti. ℥. i. ¶ Et emplastratio cum stercore vaccino est fortis valde in doloribus iuncturarum ⁊ dorsi ⁊ genuum: ⁊ est quasi melior pluribus aliis. Emplastrum forte. ℞. olei antiqui lb. i. ⁊. ſ. ⁊ nitri alexandrini ⁊ glutem albonn amborum. an. lb. i. eufor. ℥. i. cereos. ℥. ij. ⁊ farine fenugreci lb. i. ſ. ⁊ fiat ex eis emplastrum. ¶ Et iterum bdellium opoponacum adeps liquefactus iuuatiua sunt ei valde quod fit ex crudo spuma orcae in genibus: ⁊ iuncturis. ¶ Emplastrum fugitiuum resolutiuum nitri dauic. i. ammoniaci: fiat ex eis emplastrum: aut sumatur euforbium ⁊ teratur cum oleo de lilio ⁊ liniatur cum eo. ¶ Emplastrum forte. ℞. baurac ⁊ galiam ⁊ piretrum ⁊ stafisagriam ⁊ calcem: misceantur omnia ⁊ liniantur ex eis iuncture cum melle ⁊ aliquantulo aceto. ¶ Emplastrum bonum ⁊ resolutiuum ammoniaci ⁊ kaij sumantur partes equales terantur cum oleo omphacino ⁊ vino antiquo ⁊ farina fabarum emplastretur cum oleo calido. ¶ Et emplastrum ex cinere ciclaminis ⁊ melle est mirabile valde. ¶ Et de emplastris bonis que necessaria sunt ad confortandum membrum ⁊ resoluendum residuum: ⁊ non indigetur eis nisi post euacuationem integram: de quibus est emplastrum. ℞. sauine ⁊ nucis cupressi ⁊ ossium adustorum partes equales: ⁊ aluminis part. i. dragaganti sextam partis. i. ⁊ glutinis piscium quantum sufficit ad congregandum. ¶ Aliud faciens operationes in egritudinibus plures: ⁊ illud ideo quoniam aperit ⁊ extrahit spinas ⁊ ossa putrida ex profundo ⁊ confert mollificationi iuuamentum manifestum. ℞. se. vrtice mundati ⁊ spume baurach ⁊ salis ammoniaci ⁊ aristo. ro. ⁊ radicis collo. ⁊ gummis alimbat omnium. an. aur. xx. fenug. ⁊ piperis ⁊ macropiperis omnium. an. aur. x. ammoniaci aur. xij. cordumeni ⁊ xilobalsami ⁊ thuris ⁊ myrrhe ⁊ adipis caput ⁊ gumme pini omnium. an. aur. x. cere. lib. iij. dabl. lib. viij. lactis fici siluestris aure. viij. olei de lilio quantum sufficit ad liquefactionem medicinarum humidarum: ⁊ vini optimi quantum sufficit ad conficiendas medicinas siccas commisceantur omnia ⁊ fricentur ⁊ administrentur. ¶ Aliud conferens in hora ad sciaticam ⁊ dolorem manus ⁊ pedes ⁊ dolorem reliquarum iuncturarum sumatur fenug. ⁊ proijciatur in vase testeo ⁊ proijciatur desuper aceti commixti quantum sufficit ⁊ coquatur super prunas vs〈que〉 quo dissoluatur in decoctione: deinde proijciatur desuper mellis quantum sufficit ⁊ bulliat secundo: ⁊ reseruetur. ¶ Aliud simile illi picis de miera lib. iij. fecis aceti sicce aduste lib. i. baurach lib. i. ſ. gumme pini ⁊ cere ⁊ sulfuris non adusti ⁊ stafisagrie omnium lib. i. piretri lib. ſ. cordumeni lib. vnum.

¶ De vnctionibus in huiusmodi intentione proficientibus. Cap. xi.

Oleum de colloquintida: ⁊ oleum de castoreo: ⁊ oleum de sinapi: ⁊ oleum de kerua: ⁊ oleum de nuce romana ⁊ proprie quando aduritur ⁊ currit: ⁊ oleum de collo. factum ex decoctione eius cum oleo ro. donec consumatur aqua: ⁊ oleum de costo vtilium est: ⁊ proprie cum storace aut cum assos olei de costo. ¶ Et de vnguentis bonis iuuatiuis est oleum in quo decoquitur vipa ⁊ est ex eis que sanant sanatione integra. ¶ Et de eis est ole. vulpinum

num. Cuius modus est vt sumantur x. vespertiliones decollati: ⁊ sumatur de succo almarniaco: ⁊ olei antiqui lib. 5. ⁊ aristol. ℥. iiij. ⁊ castorei ʒ. iiij. ⁊ costi ℥. iiij. decoquantur omnia simul donec consumatur aqua ⁊ remaneat oleum.

¶ De embrocatio in illa intentione. Cap. xij.

Embroca sedativa iuvativa experta: sumatur galla ⁊ ordeum ⁊ lactuce decoquant cum aceto donec discoquantur ⁊ dissolvant: ⁊ fiat embrocatio ⁊ est conveniens ad calidum. ¶ Et iterum maiorana ⁊ anetum ⁊ folia lauri ⁊ ruta ⁊ cyminum coquantur ⁊ fiat cum eis embroca. ¶ Et ex eis iterū que conferunt ad lapideitatem iuncturarum ⁊ genu est fex aceti in omni parte cuius ponitur sexta pro barmel cōmuni super quam proiiciantur lapides igniti ⁊ fiat suffumigium faciendo cum eo suffumigationē sub lixisse aut similib⁹. ¶ Et sedeat in decoctione asini silvestris in qua ponitur oīa mēbra eius decocta cū aneto ⁊ sale ⁊ rectificatur cū seminib⁹ ⁊ porris ⁊ similib⁹. ¶ Et decoctio ordei ⁊ vulpis cui⁹ modus est vt bulliat aqua ebullitione vehementi tādiu donec minuat tertia pars eius ⁊ proiiciat sup ipsam daba aut vulpes viva decollata cum san. suo: ⁊ decoquatur donec dissolvat in decoctione ⁊ coletur aq̄ ⁊ sedeant in ea: aut proiiciatur super illā aquā oleum ⁊ decoquat donec permisceant aut donec aqua cōsumatur ⁊ remaneat oleum ⁊ sedeat in eo. Et quandoq; decoquitur in oleo sicut est.

¶ De balneatiōib⁹ ⁊ hm̄oi. Ca. xiij.

Balneatio quidem cū aquis calidis ⁊ humidis nocet eis propter illud qd liquefacit de humorib⁹ ⁊ dilatat de poris nisi in aquis thermarum. ¶ Balneatiōes de sicce cum fricatione cū nitro ⁊ sale ⁊ sepeliri in arena calida sunt iuvativa eis.

¶ De sedatis doloris callis levib⁹. Ca. xiiij.

Sumatur fenugrecum ⁊ teratur cum aceto cōmuni contritione minutissima: deinde fundat super ipsum mel ⁊ coquat donec coaguletur ⁊ liniatur postq; conteritur super tabulā sicut algalia: ⁊ involvatur loco cum panno lini ⁊ conquassetur cum oleo sisamino: ⁊ ingrossetur sicut mel ⁊ dimittatur duobus dieb⁹ aut tribus ⁊ succurrat excretationi eius cum oleo ro. Et hoc quidē conveniens est in principio egritudinis ⁊ in ascensione eius. ¶ Et iterum sumantur in principiis ⁊ in residuis mucilago fenugre. ⁊ seminis lini ⁊ conquassetur cū oleo sisami. ⁊ ingrossetur sicut mel. ¶ Et iterum quando nō est dolor valde vehemens emplastretur cum caulibus recentibus ⁊ apio. ⁊ si fuerit fortior emplastretur cū oleo irino ⁊ farina fenugre. ⁊ farina ciceris cum sirupo mellis cum pauco vino ⁊ cū aliquantulo olei de alcanna. Et iterum cinis caulū cū adipe ⁊ coito facto cum oleo camomil. bonus eis est valde.

¶ De narcoticis sedātibus dolorē. Cap. xv.

Sumant opii aur. iij. ⁊ croci aur. i. ⁊ terāt cum lacte vaccino: ⁊ proiiciatur desuper medulla panis similaginei ⁊ liniatur ⁊ fiat ex eis emplastrum ⁊ cooperiatur cum foliis ficie etiam aut lactuce ⁊ ponatur loco panis similaginei ceratum. ¶ Et iterum se. iusquiami nigri ʒ. vi. opii. i. croci. i. vini dulcis cum quo conficiantur ⁊ misceatur cum cerato. Et iterum se. iusquiami albi ⁊ opium et psilium ⁊ acatia ⁊ mugath sumantur ⁊ informentur troc. ex eis ⁊ liniantur cum lacte vaccino et reserventur cum folio. ¶ Et aloes ʒ. x. succi iusquiami ʒ. vi. iusquiami nigri ʒ. iij. ypoquistidos ʒ. vi. pomorum mandragore. xx. aur. croci aur. iiij. decoquantur poma mandragore cum aceto donec dissolvantur ⁊ proiiciatur super medicina ⁊ liniatur cum eis. Et iterum mandragora proiiciatur in butyro vaccino trita: deinde inungatur cum ea dolor. Et iterum opium et storax sumantur et fiat ex eis epithima. Et ex eis que stupefaciunt est diffusio aque plurime cum non sunt vlcera. Et iterum psilium effundat in aqua calida et cum inflatur conquassetur cū oleo ro. ⁊ infrigidetur et liniatur cum eo.

¶ De curatione ventosi. Ca. xvi.

De cetero curis gibbositatis ventose. Et de eis in quibus est iuvamentum sedando dolorem cum stupefactione est vt sumantur gentiane ⁊ rubee ⁊ ameos ⁊ aristolo. ⁊ calamentum ⁊ seminis citroli ⁊ hermodactilorum ⁊ buzeiden almehezara ⁊ almugath partes equales: opii pars ʒ. cuius dosis sit vsq; ad duas ʒ.

¶ De regimine cauterii ad eos. Cap. xvii.

Et de cauterizatione bona eis: aut de eis que surgunt loco cauterii est vt iaceat infirmus sm figurā quā opz. Et prohibeatur ei motus et conferuent circuitus doloris ⁊ impleat mediū eius sale: ⁊ ponatur desup parum olei ⁊ ponat desup pānus ⁊ sint preparata cauteria diversa: ⁊ igniantur cauteria ⁊ administrentur in primis taliter vt non sentiatur calida: deinde sentiat cū ea. deinde fiant fortia donec non possint tolerari. Cum ergo perādiderint brutē proret massa ⁊ recipiat ea vt inclinetur quatenus egrediantur sal ⁊ oleū: deinde cooperiantur cum lana ⁊ ligetur. Et opz vt sit sup caput infirmi vas plenum aqua ⁊ aq̄ ro. cū qua abstergant facies eius quando sudat ⁊ caveat ne caro dureatur ⁊ vlceretur.

¶ De cura calide. Cap. xviii.

Oportet vt curent cum eis que infrigidant ⁊ humectāt ex olerib⁹ ⁊ carnibus ⁊ cibis ⁊ fructib⁹. ⁊ linimentis ⁊ embrocis ⁊ ceratariis: ⁊ exercitentur cū equalitate: ⁊ balneetur cū aqua dulci postq; effunditur super extremitates eorum aq̄ frā in do-

nis prima. et administretur tina tepida: deinde submergat in aqua tepida subito semel: et fundatur super pedes eorum aqua frigida. et oportet ut soluant et prouocatione vtantur cum eis in quibus non est calefactio plurima sicut syrupus ro. et diacidonites solutiuum. ¶ Medicamen bonum in quo est prouocatio et solutio et sedatio doloris. ℞. se. melonis: se. citruli et hermoda. al. et almugaith omnium an. p. i. opij tertiam partis i. aggregentur omnia: et sit dosis eius. ʒ. iiij. cum ʒ. iiij. uccari. est enim presentis iuuamenti.

¶ De epithimatibus. Cap. xix.

Eis quando ipsa sunt frigida stiptica sicut sandali: tunc fortasse ledunt imo oportet ut sint teporem facientia et leniant. ¶ Et quando leduntur cum infrigidantibus propter tensionem eorum administrentur ea que mollificant sicut rob et oleum ro. et ceratum. Et quandoque ponitur super illud pannus infusus aqua et aceto. ¶ Et de eis que sunt experta est succus extremitatum canne humidis. cum enim ex eo linimentum fit sedatur dolor statim. Et iterum terantur glandes optime et decoquantur vehementer et embrocetur cum eis hora longa: et cum tolerant infrigidantia et non faciunt eis dolores propter inspissationem tunc non est aliquid sicut aqua endiuie et aqua solatri et aqua sempiuiue et aqua blitorum et cucumeris et cucurbite et similia. et similiter emplastratio cum adipibus et similibus eis et cum melonibus. Ipsi enim infrigidant et leniunt simul. ¶ Et mucilla. psilij est fortis infrigidationis. ¶ Et iterum sandali et memite et similia sedant dolorem. et cum sedant dolorem oportet ut auferantur et remoueantur. ¶ Et de eis que iuuantia sunt in fine residuorum doloris iuncturarum et podagre calidorum est ut sumantur aloes et croci et myrrhe partes equales et liniatur cum aqua caulis: aut endiuie secundum quantitatem caliditatis. ¶ Et iterum ceratum cum oleo camomillino. ¶ Et iterum draquilon dissolutum in oleo camomil. ¶ Balnea que ex eis nocent sunt balnea calida. frigida vero quandoque iuuant et repercutiunt et confortant et sedant dolorem.

¶ De solutiuis. Ca. xx.

Sumantur myrabo. citri. ʒ. x. et hermodacti. et buzeiden amborum an. ʒ. iij. se. apij et anisi amborum an. ʒ. ij. conficiantur cum zuccaro soluto de quo in potu sumantur omni die. ʒ. iij. ¶ Et iterum sumatur succi cydoniorum lib. i. et sicut de vino. ℥. iij. et zuccari lib. i. et hermodactilorum aloes et diagridij ʒ. iij. et dosis eius sit ex. ʒ. ℥. vsque ad. ℥. i. et ʒ. ¶ Et iterum hermodactilorum. ʒ. x. scamonee. ʒ. i. et terra. ʒ. i. cubebe. ʒ. iij. zuccari tabarzet. ʒ. xxx. dosis eius. ʒ. iij. ¶ Et iterum scamonea decocta in duplo sui aque cydoniorum acetosorum. aut pomorum decoctione in qua consideretur substantia eius. Cum ergo incipit inspissari opilletur os eius in quo est et dimittatur donec exiccetur et sumantur de ea pondus. ʒ. x. et sumantur de tabarzet. ʒ. xx. et de cubebis contritis sicut alcohol pondus. ʒ. ii. aggregentur omnia cum iulep: et fiant inde pillule et exicentur in vmbra. et sit dosis earum pilule. ij. vsque ad iiij. i omni hora. ¶ Et cum illic est compositio tunc administra hierampigram. ¶ Et de eis que conferunt eis est sirupus ros. secundum hunc modum. Sumantur succi ros. lib. ij. et mellis lib. iiij. et scamonee assate. ℥. i. decoquantur vsque quo inspissentur: et sit dosis eius ex duobus vsque ad. v. ¶ Et iterum infundantur tamarindi cum cassiafistula in aqua endiuie et sesi. ¶ Et si non fuerit fe. sumantur decoctio mirabolanorum et sumiterre et prunorum et tamarindorum et absinthij secundum quod videtur. ¶ Et iterum buzeiden et hermodactili et rose rubee equaliter mensura sumatur de quo sumatur aut. ʒ. ʒ. est enim in ipso sedatio et infrigidatio. ¶ Et isti quidem iuuantur plurimum a cibis frigidis et grossis sicut qui fiunt de lentibus cum aceto et reliquis cibis infrigidantibus ingrossantibus sanguinem sicut ille qui fit de acetosa et ventre eorum aceto preparati et acetosum carnis vaccine. ¶ Et quandoque iuuantur plurimum cum cibis exiccantibus sicut est herbus. ¶ Et non oportet ut iciunent plurimum. ¶ Et eis quidem conceditur ex fructibus vti piris propter et prunis et malis et granatis et persicis: ego autem abhorreo eis ea que sunt sicut persica et chrysomilla et que replent sanguine aquositate plurima.

¶ De cura iuncturarum exiccatarum et conuersarum in lapideitatem. Cap. xxij.

Si sunt habentes complexiones calidas et materias grossas. Et oportet ut isti non resoluantur sine lenificatione: imo oportet ut leniantur et resoluantur simul. ¶ Et de eis quibus sanantur a lapideitate sunt emplastra facta ex farina herbi et lupinorum cum oxymelle et alaniuden et vino albo cum parte licij et ammoniaco cum vino antiquo et oleo omphacino. ¶ Et quandoque ponitur desuper farina fabarum. ¶ Et de eis que conferunt ei cuius iuncture conuerse sunt in lapideitatem aut sunt in itinere lapideitatis sunt emplastra que diximus in frigidis doloribus iuncturarum grossorum humorum: et vnctiones: et embroce cum eis que diximus. ¶ Et de illis que conferunt eis est farina lupinorum cum oxymelle: aut aceto commixto. ¶ Et iterum radix almarorb. ¶ Et iterum emplastretur cum bulbo dissoluto in aqua. ipse enim prohibet lapideitatem incipientem. ¶ Et similiter embroce ex aquis in quibus decocta sunt calamentum et albasce aut aceto: aut decoctione in qua caseus antiquus decoctus est propter in iure cassiefistule. et nitrum et euforbium et aqua cineris caulium combustorum.

¶ De cura contractionis et azemena. Ca. xxiij.

Tias oleum de andacocha potando ex eo et iungendo cum ipso est res magis conferens ei. ¶ Et modus faciendi hoc oleum est ut decoquatur andacocha cum seminibus in tanto quantum in ipso est de oleo donec cōsumatur aquositas. cuius dosis sit usque ad. ℥. iij. et minus. ¶ Et illius que ex ea ventosa est curatio currit cursu curationis ventositatis facientia ventositates. ¶ Et de eis que experta sunt ad contractum est ut sumatur pellis ouis hora qua excoriatur et ponatur super ipsum et liniatur lacte vaccino dulci et iuuatur eo. ¶ Et administratio balnei sicci et sudare in furno aut fouea ignita iuuatiua sunt.

¶ De cautela ad dolores iūcturarum. Ca. xxiiij.

Oportet ut vtatur ille qui assuetus est his doloribus flobotomia et solutione ventris in vere: et cum proximus est paroxismus vtatur regimine temperato in subtilitate. ¶ Et omnino oportet si causa in eo quod accidit ei sit multitudo humorum ut non dimittat eos multiplicari cum eo quod euacuat et cum eo quod exercitio administratur bono. ¶ Et si causa fuerit corruptio eorū opponatur illi cum euacuatione eius quod oportet et contrarietate regiminis per quod generatur. ¶ Flegma enim generatur per adiutorium ex infrigidantibus. et tu quidem scis ea et scis oppositionem eorum. ¶ Et colera generatur per adiutorium calefacientium et tu scis ea: et scis oppositionem eorum. et similiter melancolia generatur per id quod scis et opponitur ei quod generat ipsum per id quod scis. ¶ Et cū accidit euacuatio tunc ex illis que rectiora sunt est confortans membri cum stipticis ut non suscipiat superfluitates et proprie cum non timetur conuersio earum ad membra principalia causa antecessionis mundificationis: et ista sunt sicut acatie et succus virge pastoris et litium et memithe. ¶ Et uerum fricatio locorum cum sale trito et cum oleo etiam nisi sit siccitas vehemens ¶ Et quando est apostema flegmaticum et bibit habens ipsum aristo. ro. pon. ℥. ij. aliquotiens in vere et hyeme: tunc fortasse phibetur periodus eius. ¶ Et vtatur exercitio temperato et vecatione et non superfluat in eis quoniam excitant podagram et et dolores. et non adhibeat illud quo non est consuetus subito sine gradatione. ¶ Quod si illud accidat administra olea confortantia inungendo. ¶ Et oportet ut deuitent carnes grossas et omnia salsa et assenlreiffud. ¶ Et ex oleribus deuitent ea que sunt sicla et baucie et carrole et aqua melonis. Nocent. n. ipsa propterea generant humorem aquosum et conferunt per prouocationem et diuersificatur dispositio eorum in corporibus. ¶ Et deuitent potare vinum plurimum grossum: imo omne vinum. ¶ Et cibentur eis que sunt bone digestionis et velocis. ¶ Et oportet ut deuitent repletionē et annihilationem ab exercitio: et deuitent cum hoc superfluitatem in labore et exercitio et proprie super repletionem. et deuitent coitum. et minorentur in balneationibus: quoniam ipse liquefaciunt humores et faciunt eos currere ad iuncturas. ¶ Verum aque thermarum conferunt eis in hora egritudinis. ¶ Et ex eis que conferunt eis in principijs balneorum et post ipsorum expletionē: et in medio introitus eorum in ipsius est effusio aque frigide super iuncturas si non est aliquid quod prohibeat ex debilitate neruorum: et quandoque auferunt hoc nocumentum fe. ¶ Et oportet ut nō dormiant super cibum omnino quoniam est ex rebus nocibilioribus eis.

¶ De cura. Cap. xxv.

Cura que magis propria est sciatice et doloribus anche et genuum fixis est oportet ut redeatur in curationes eorum ad canones in doloribus iuncturarum. ¶ Et tu quidem scis ipsi differunt ab alijs doloribus iuncturarum. Nam repercussio in principio quandoque nocet eis nocumēto vehementi: quoniam materia profunda est et repercussio retinet eam illic et ponit eam taliter difficilis sit eius resolutio et preparat eam ad hoc ut dislocet iuncturas cum ipsa dislocet iuncturas absque repercussiōe similiter. ¶ Immo oportet si volueris sedationem doloris in principio ut sedes eos cum mollificatiuis lenificantibus nisi accidat ut sit materia subtilis valde: et sit difficilis eorum curatio in frigore et in tempore frigido et i pinguis et in tempore sinistra est difficilior. ¶ In illis vero que de eis sunt sanguinee de rebus magis conferentibus eis est flobotomia et iuuantur in dispositione per flobotomiam in primis ex manu deinde ex pede. et nō fiat flobotomia ex pede nisi post flobotomiam ex manu. ¶ Et iuuamentum fit in eis per vomitum. ¶ Ventris autem solutio quandoque vsque ad finem postponitur et est sufficientia in vomitu forti ut non trahat solutio ventris materiam ad inferiora nisi sciatur sit parua. ¶ Et de bono est ut ieiunent duobus diebus: deinde flobotometur. ¶ Et scias flobotomia sciatice vene magis est iuuatiua in sciatica saphena plurimū nisi sit dolor leuior extensus in siluestri: imo sit purus rubeus cuius tensio est ex domestico. quare erit saphena magis conferens ei quā vena sciatica huius ambe sint duo rami vene vni sicut basilica et cephalica in manibus: verum. G. rememoratur saphene et vene curuature poplitis tantum. et flobotomia vene curuature poplitis magis iuuatiua est vene sciatice et saphene simul. ¶ Et ex eis que flobotomantur est vena que est inter minimum et pedis et flobotometur post ipsam vena sciatica. et dicitur hec vena magis iuuatiua est vena sciatica si

cui salua tella magis iuuatiua est ꝙ basilica in egritudinibus epatis ⁊ splenis. ¶ Illi autem qui sunt flegmatici ex eis currunt cursu apostematum grossorum ⁊ in verificatione curatiõis. ¶ Et oportet hoc nõ oportet vt sit presumptio ad administrandum resolutiua fortia ante euacuationem propter illud qđ sciuisti cum eis que diximus. ¶ Et iam diximus ꝙ vomitus iuuatior est ꝙ vẽtris solutio pp motus mãei ad pt̃e doloris: ⁊ vomitus mouet eam ab eo. ¶ Et de eis que bona sunt in eo est si fiat cum baurach: ⁊ aceto: ⁊ cum euomuerint cum vomitiuis fortibus quibus indigetur in humoribus eorum frigidis grossis: tunc opꝫ vt sequaris illud cũ subtiliatiuis calefaciẽtibus ⁊ est necẽia in flãticis itez qñqꝫ: imo multotiẽs flõmia. ¶ Et administretur post eũoné cum eis que diximus ex diureticis ⁊ ebibitis iuuantibus ad dolorẽ iuncturaꝝ medicamen hermetis ꝓprie. nam hoc medicamen est mirabile valde camedreos gẽtiane ambarum. añ. ℥. ix. aristo. ro. ℥. ij. se. ruthe sicce lib. i. terantur ⁊ cribellent̃ cribello subtili cuius dosis sit coclearium. i. ¶ Et administrent̃ iterum vaporationes ⁊ embroce resolutiue ⁊ aque thermarum. ꝙ si non excusat tũc clysteriza. ¶ Deinde administrent̃ ventose super ancham cum incisione ⁊ sine incisione. ¶ Et pone rubificantia vesicantia ⁊ non consolident̃ donec sanetur. ¶ Et emplastroꝝ quidem administratorũ in eis diligit̃ acuitas pp duas intentiones: quarũ vna est resolutio ⁊ altera attractio ad exteriora: ⁊ abhorret̃ acuitas pp quãdã intẽtionẽ ⁊ est ꝙ ipsa exiccat mãm ⁊ in lapideitatẽ ꝯuertit ⁊ dimittit eam non recipientẽ medicinã ꝙobrez oportet vt non dimittat̃ lenificatio. ⁊ quandoqꝫ necessarie sunt ventose ⁊ earum põ pp attractionem.

¶ De embrocis ⁊ tinis. Cap. xxvi.

o Elmantur olei de alcãna lib. i. ⁊ aceti lib. ß. ⁊ nitri quarta lib. i. ⁊ cardamomi. ℥. i. ß. ⁊ ysopi. ℥. i. ß. submergatur in eo lana ⁊ vaporetur cum ea locus.

¶ Et administrent̃ tine ex aquis medicinaruꝫ singularũ resoluentium predictarum in hoc ca. ¶ Ea vero ex quibus fiunt inunctiones sunt sicut oleum costinũ ⁊ oleum de euforbio ⁊ oleuꝫ de piretro ⁊ oleum de castoreo que administrẽtur post mundificationem ⁊ cerataria cuꝫ opoponaco ⁊ euforbio ⁊ oleis predictis.

¶ De epithimatib⁹ ⁊ emplastris. Cap. xxvij.

e Emplm̃ resoluens mãm ad illud qđ apparet ex ꝓfundo. ℞. se. ruthe siluestris baccarũ lauri aniudẽ nitri secha armeni cordumeni ⁊ pulpa collogn. ameos oĩum. añ. aur. iiij. ruthe recentis picis cere ammoniaci oĩum. añ. viij. bezard aur. v. opopo. sulfuris qđ non tetigit ignis amboꝝ. añ. aur. iiij. fiat ex eis emplm̃. ¶ Et si liniat̃ sciatica ex stercore caprino ⁊ aceto forti erit sicut medicamen de sinapi ⁊ melius eo ⁊ magis iuuatiuum eo. ¶ Et emplastra rubificantia bona sunt valde: ⁊ opꝫ vt pforent̃ vesice: deinde puluerizetur sup eas medicamen exiccantiũ: deinde iteret̃ vesicatio vsqꝫ quo eueniat sanitas. ¶ Et iteruꝫ sumant̃ lib. i. baurac ⁊ lib. i. olei ⁊ fiat ex eis epithima. ¶ Et iterũ emplm̃ iuuatiuũ stafisagrie lib. i. fecis aduste lib. ij. piretri lib. ß. nasturtij lib. i. ß. bezard. ß. sulfuris lib. i. baurac tãtũdẽ olei coulas. iij. gummi pini qđ sit equale cum bezard: fiat ex oĩbus emplm̃ ⁊ administret̃. ¶ Et iterũ sumat̃ picis pars. i. sulfuris pars. i. ꝯterit sicut alcohol ⁊ liniat̃ sup anchã ⁊ ponat̃ desup charta de pãno ⁊ dimittatur vsqꝫ quo cadat per se. ¶ Et ex eis que experta sunt vt colligat̃ planta tapsie in estate duꝫ est viridior ⁊ eius ꝯtritio optima fiat qm̃ est difficilis ad ꝯterendũ: deinde aggrega ipsuꝫ cum cera ⁊ inuisca cum anche ⁊ loco doloris ⁊ liget̃ desup ⁊ dimittat̃. iiij. horis vsqꝫ ad. vi. deinde ingrediat̃ balñ. Cũqꝫ parũ rorari incipit ingrediat̃ tinã ⁊ tollat̃ ab eo emplm̃ ⁊ ponat̃ sup locũ lana cum dragaganto hebdõa vna aut. x. diebus ⁊ iteret̃ qm̃ excusat a sinapi ⁊ gũma ruthe agrestis. ¶ Et iterum stafisagria ⁊ gũma pini ⁊ gũma iterũ ruthe agrestis ⁊ cera ⁊ oleũ de ruta. ¶ Et iterũ piretrũ ⁊ dablz ⁊ flos lapidis suis ⁊ baurach ⁊ stafisagria ⁊ sumat̃ ex eis emplastrũ ⁊ qñqꝫ addit̃ in eo nasturtiũ. ¶ Et ex eis que cõferũt ad hoc ⁊ ad dolores genuũ ẽ ceratũ de euforb. ¶ Et iterum olei de alcãna. ℥. viij. ⁊ aceti ℥. iiij. nitri. ℥. ij. piretri. ℥. i. infundatur piretrũ cuꝫ oleo de alcãna postꝙ triueris ipm ⁊ pone ipsuꝫ in oleo tribus diebus ⁊ bulliat bullitõe leui: deinde ꝓijciat̃ desup acetũ ⁊ nitrũ. postea imbibat̃ in ipso lana sordida: deinde ponat̃ sup locũ dolorosum anche. ¶ Et aliud sile illi de epithimatibus. ℞. cere colate aur. c. ⁊ gluttinis alibat aur. xxv. ⁊ floris eris aur. viij. lilij ⁊ albezard ⁊ myrrhe oĩum. añ. aur. vi. ⁊ alkitran aure. v. aggrega ista ⁊ ꝯquassa ea sicut pars. i. ⁊ fac ex eis emplm̃ i. ⁊ lini cum eo locũ dolorosum pyxidis ꝓcipue si fuerit mã faciens dolorẽ san. fluxus in iunctura ipsa: aut flegma grossum vitreũ qđ iam bibit pyxis iũcture. ¶ Emplm̃ sedãs sciaticã. ℞. olei ãug. ℥. xviij. limature plũbi ⁊ salis masle gluttinis alibat oĩuꝫ. añ. au. c. limature eris rubei. ℥. iiij. floris eris abrasi ⁊ ꝯdisi ⁊ radicis almezeriõ nigri aristol. sinapis oĩum. añ. ℥. ij. ꝓijciat̃ in eo qñqꝫ piretri. ℥. i. ¶ Aliud. ℞. aniudẽ se. rute siluestris baccarum lauri ⁊ baurach ⁊ collo. secha ameos cordumeni omnium. añ. aur. iiij. ruthe hortulane humide ⁊ picis sicce gluttinis alimbant gummi pini ammoniaci adipis vitulorum omniuꝫ aur. xv. opopo. aur. vi. sulfuris nõ adusti aur. iiij. olei de alcanna. ℥. xviij. ¶ Aliud. Recipe picis humide. ℥. xviij. aristolo. ℥. x. ß. cere lib. i. gummi pini aure. iiij. sulfuris non adusti lib. i. baurach lib. i. ß. stafisagrie lasti. ⁊ est couie. ij. piretri

lib.5.cordumeni lib.i.bezard.lib.5.liquefienda liquefac et tere sicca et permisce omnia et frica eam secundum modum predictum in eo cuius reme-morationo preteriji. ¶ Et secundum quod dicitur post solutiua bona et utilia sunt pillule de hermodactulis et pillule fetide et pillule de tapsia et pille de storace et non sunt aliqua sicut pillule iuuamenti neque sicut hiera hermetis que bibatur in vere. ¶ Et illius qui bibit eam incipiunt iuncture dolorose rorem emittere et sudare et non est in ea solutio ventris plurima: imo mundificat cum subtiliatione. ¶ Et electuaria quidem medicinarum solutiuarum non sunt pulpa colloquin. et centaurea et gummi et fumusterre et tapsia et succus cucumeris asinini. ¶ Sumantur due collo. et perforentur et educatur quod in concauitatibus ambarum est ex pulpa et seminibus et carne et impleantur oleo sisa. cooperiantur ambarum foramina et dimittantur nocte vna: deinde proijciantur ambe collo. in mane illius noctis cum oleo quod est in eis ambabus in ollam et fundatur super eas ambas quantum est olei mensura.i.5. de aqua et coquantur simul vsque quo discocte sunt ambe collo. cum ergo discocte sunt ambe extrahantur et proijciantur ambe et coquantur aqua et oleum tempore sufficienti: deinde proijciatur desuper elleborus contritus puluerizatus cribellatus secundum quantitatem qua congelatur aqua et fiat sicut panis de quo fiant magdaleones secundum quantitatem auellane: et sumatur de illis auellanis. xviij. numero et sumat infirmus post balneationem. ¶ Et modus alius est vt decoquantur oleum cum succo. ¶ Et cum accidit mundificatio per solutionem ventris et vomitum et prolongatur egritudo tunc tibi conuenit vti suppositorijs et medicinis facientibus excoriationem et solutione educentibus san. sicut est decoctio cucu. asinini et colloquin. et fel vaccinum et piretrum et centaurea et nastur. et tapsia et elixatura piscium. omnia illa iuuatiua sunt eis in hac hora et forte sanant. Et quandoque ponitur in clisteribus euforbium et dicitur quod illud est nocuum valde prohibens et reliquis conuersionibus. ¶ In fine vero eis est iuuatiuum et proprie quando sequitur vesicatio. ¶ Et multotiens quidem accidit excoriatio per se et euenit cum ea sanitas. ¶ Clystere bonum excoriationem faciens: decoquantur collo. et nasturtium et radix capparis et centau. et cucume. asi. et tapsia et rubea et fiat clystere cum aqua et emplastretur ancha cum fece et est ex clysteribus iuuatiuis. ¶ Et uerum emplastretur cum aceto et fur fure calefactis. Si autem fuerit illic san. qui moriatur in ea cauterizet cum auro rubeo locus san. cauterizatione vehementi vt currat san. ex ea.

¶ De bothor iuncturarum. Cap. xxviij.

E bothor apparent in crure quasi ipse sunt fructus tamarisci aut grana viridia. ¶ Et materia earum est materia varicum et crura earum ex parte mundificationis est cura varicum et vlcerum melancolicorum quorum canonem dicemus in lib quarto.

¶ De dolore calcanei. Ca. xxix.

Quandoque accidit ex obuiatione cotereue aut casu aut coartatione calciamenti et alijs. et sanat ipsum embrocatio plurima cum aqua frigida et epithima de memite et bolo armeno resoluto.

¶ De debilitate pedis. Cap. xxx.

Jt quandoque in creatione. et fit quandoque debilitas ex labore plurimo et ex mollificatione antecedente et ex opilatione vie nutrimenti ad ipsum: sicut accidit castratis.

¶ De bothor vnguium et attractione earum. Cap. xxxi.

Propinquat cura eorum cure suppurationis. ¶ Et ex illis que conferunt illis est emplastrum cum folijs myrti: et cum folijs cupressi: et emplastrum de adipibus cum fimo caprino et stercore vaccino et confert ei nux cupressi et sauia emplastrate: et conferunt eis fistici decocti et emplastrati. ¶ Et de eis que liquefaciunt sanguinem mortuum sub attritione est farina confecta cum oleo et super ipsum posita. ¶ De inflatione vnguium et pruritu in eis. Cap. xxxij.

Lauatur cum aqua maris abluendo cum ea semper quare remouetur: aut cum decoctione lentium et herbi aut cum decoctione cucumeris et ex emplastris eius sunt nenufar et oleum et ficus decocte coniunctim et singulariter.

¶ Finit liber tertius Auicenne.

¶ Laus deo.

¶ Liber canonis quartus incipit de egritudinibus particularibus que cum accidunt non appropriantur uni membro continens septem fen.
¶ Fen prima est de febribus: et continet quatuor tractatus.
¶ Tractatus primus de febre ephimera.
¶ De diffinitione febris et generibus febris. Cap.i.

Febris est calor extraneus accensus in corde et procedens ab eo mediantibus spiritu et sanguine per arterias et venas in totum corpus. et inflammatur in eo inflammatione que nocet operationibus naturalibus: non sicut caliditas ire et laboris est non vltima ex: et impedit operationem ita ut remaneat. ¶ Et sunt quidam hominum qui diuidunt febres in duas diuisiones. prima.s. in febrem egritudinem: et in febrem accidens: et ponunt febres apatum de genere fe. accidentis. ¶ Et intentio quidem sermonis eorum est quod fe. egritudinalis est illa inter quam et eam que non est egritudo non est medium sicut febris putredinis. Putredo.n.est causa eius absque medio et non est putredo in seipsa egritudo. imo est causa egritudinis. ¶ Febris vero apatis est accidens apati existens dum est apa sequens ipsum et apa est egritudo in seipso. ¶ Et contradicenti quidem incest.ut dicat. quoniam si propterea quod fe.apatis sequitur calitatem eius et sequitur ex dolore ipsius est fisse ut sit fe. accidens: tunc oportet ut si plurimum febrium ephimerarum accidens. ¶ Et si ipsa sequitur putredinem que est in apate: tunc apa non est causa eius prima unde est apa: imo quantum ad putredinem que est in ipso. Causa igitur eius que est essentialis est putredo: et apa non est causa eius nisi per accidens. ¶ Et dicemus quod si non significauerunt per febrem accidens hoc: imo non intellexerunt per eam nisi quod ipsa sequitur apa hoc. et inuenerunt eam per inuentionem apatis. Similiter ergo est dispositio febrium putredinis per comparationem ad putredinem. ¶ Verum occupatio in huiusmodi contradictionibus est illud quod non confert in scientia medicine aliquid: et facit medicum procedere ex arte sua ad inquisitiones que fortasse impediunt ipsum ab arte sua. ¶ Procedamus ergo secundum id quod consuetum est. ¶ Dicamus ergo propterea quod febres apatum et oppilationum sunt febres accidentes et alie febres sunt egritudines: tunc conueniens est ut dicamus: quoniam propterea quod omnia que sunt in corpore hominis sunt tria genera.s.membra continentia illud quod est in eis de humiditatibus et spiritibus: quorum comparatio est comparatio parietum balnei. Et humiditas recondita et eius comparatio est comparatio aque balnei. ¶ Et spiritus animalis vitalis et naturalis et vapores effusi. ¶ Et comparatio eorum est comparatio aeris balnei: et aer balnei quando infrigidatur illud quod est vicinum ei non oportet ut ipse extinguatur imo possibile est ut remaneat et redeat et calefiat quod ei vicinum est. Similiter est vnumquodque istorum trium generum extra quod non inuenitur in homine genus corporeum. ¶ Nam si accendatur febris in membris radicalibus accensione prima sicut accenditur adustio. v.g. ut in parietibus balnei: aut per follem ferrarij: aut per ollam coci: tunc illud genus febrium nominatur fe. ethica. ¶ Et si accendit fe. accensione prima in humoribus: deinde accendatur ex eis in membris sicut accidit: ut accendatur aqua calida in balneo et ignantur latera eius causa: eius aut ius calidum in olla ut accendatur olla causa eius: tunc illud genus febrium nominatur fe. humoris. ¶ Et si accendatur fe. accensione sua prima in spiritibus et vaporibus: deinde accendatur ex eis in membris et humoribus sicut accidit ut perueniat ad balneum aer ignis qui accendatur in eo: et calefaciat aerem eius et perueniat ad aquam et parietes. tunc genus illud febris nominatur fe. ephimera. quoniam est accensa in re subtili que resoluitur cum velocitate. et raro pertransit diem cum nocte sua. nisi conuertatur ad genus illud febrium. ¶ Hec ergo diuisio febrium est per modum propinquum diuisioni euenienti per differentias. ¶ Et diuiduntur fe. alio modo. Dici iterum quod de febribus sunt febres acute. Et de eis sunt non acute. Et de eis sunt chronice. Et de eis sunt non chronice. Et de eis sunt nocturne. Et de eis sunt diurne. Et de eis sunt salubres recte. Et de eis sunt habentes accidentia horribilia. Et de eis sunt dimittentes. Et de eis sunt inseparabiles. Et de eis inseparabilibus sunt quedam quibus sunt remissiones. Et de eis sunt quibus sunt intensiones. Et de eis sunt quibus sunt exforiationes. ¶ Et de eis sunt similes. Et de eis sunt frigide habentes rigorem aut horripilationem. ¶ Et de eis sunt simplices. ¶ Et de eis sunt composite.

¶ De preparatis ad febres. Cap.ij.

Dixerunt quidam quod corpora vehementius preparata ad febres sunt corpora calida et humida. et propterea cum humiditas est fortior caliditate. ¶ Et isti quidem sunt fetidi sudoris et vrine et egestionis. ¶ Et corpora calida sicca iterum sunt preparata ad febres calidas. et incipiunt prius ephimere: deinde festinant ad putredinem et adustionem: et quandoque faciunt cadere in ethicam. ¶ Et sequuntur ea ambo: que equantur in humiditate et siccitate et dominatur caliditas: et ista sunt de genere eorum in quibus incipit febris vaporis calidi: deinde permutatur ad febrem humoris postea illa in quibus equantur calor et frigus et multiplicatur humiditas: et istis quidem febres putredinis accidunt secundum plurimum incipientes. ¶ Et corpora frigida et humida: et frigida et sicca sunt longinquiora corpora a febribus et prope ab ephimera.

B

¶ De horis febrium. Cap.iij.

f Ebrium hore sunt reliquarũ egritudinum principiũ ⁊ augmentũ ⁊ status apud ultimũ ⁊ declinatio. ¶ Et sunt quandoq; particulares cũ cuiusq; paroxismi. ¶ Et timor est a principio usq; ad statũ: apud declinationẽ vero non morit̃ eger ex ipsa febre nisi per id qd̃ dicemus de cãcõitter. ¶ Et principiũ quidẽ est hora que calor nãlis suffocat̃ a mã submersa in mẽbro: tãdiu donec non appareat maturatõ aut diuersitati eius cõtrie maturationi vestigiũ. ¶ Et principiũ quidez est inuẽtũ in omni egritudine: verũ quandoq; occultat̃ sicut est eius occultatio i sinocho ⁊ epilepsia ⁊ apoplexia. ¶ Et quandoq; principiũ est occultũ paucoꝝ accñtiũ ⁊ existimat̃ q̃ non sit principiũ in ea. ¶ Et similiter quandoq; in die primo febriũ acutarũ vident̃ nubes: ⁊ signũ maturitatis: ⁊ existimat̃ q̃ non sit ei principiũ: ⁊ non est ita. ¶ Et augmentũ quidẽ est hora in qua cõmouet̃ caliditas innata ad resistenduz mãei motu manifesto ⁊ apparent signa digõnis aut signa cõtria digõnis. ¶ Et status est hora in qua vehemens est pugna inter nãm ⁊ mãm: ⁊ apparet victoria unius ambarũ earũ sup aliam: ⁊ est hora pugne ⁊ eius spatiũ ẽ i breuib⁹ paroxismos acutos paroxismus unus: ⁊ nõ cognoscit̃ nisi postq̃ sequit̃ ipsm aut duo paroxismi: ⁊ cognoscit̃ in tertio eius: iõ q̃ non addit sup illos ambos in pluribus nisi egritudinibus macronoxijs: fortasse.n. assimilant̃ paroxismi plures in oĩbus iudicijs suis. ¶ Et illic apud statũ cõplet̃ vestigiũ digestionis aut contrarij eius. ¶ Et declinatio quidem est hora in qua calor innatus iam dominatur materiei ⁊ vincit eam ⁊ existit in congregationis eius separatione scilicet rei post rem: ⁊ tunc alleuiatur caliditas coloris occulti ⁊ expellitur ad extremitates donec resoluit̃: ⁊ multotiens ingrossatur. ¶ Et status quidem diuersificatur in egritudinibus. egritudinum enim valde acutarum longinquior status est usq; ad quatuor dies ⁊ fe. ephimere sunt de hac sũma: verũtamẽ ipse non numerantur acute: quoniã non sufficit in acuitate egritudinis vt sit status eius proximus: immo sit de egritudinibus habentibus timorem. ¶ Et sequuntur eas febres acute absolute non valde: ⁊ sunt ille quarũ status perueniunt usq; ad.xiiij. dies. ⁊ qd̃ est supra id. ¶ Et cognitio quidem egritudinum acutaruz in ordinibus suis: ⁊ chronicarum est iuuatiua in regimine cibi egri s̃m q̃ dicemus in sequentibus. ¶ Et plures quidem febrium complent principium ⁊ augmentũ ⁊ statuz in paroxismo uno ⁊ faciunt paroxismum alium declinando. ¶ Et fe. quidem diuersificantur in his tẽporibus. ¶ Et de eis quidem sunt quarũ augmentũ prolongatur. ⁊ de eis sunt quarũ declinatio prolongat̃.

¶ De cognitione horarum vniuersalium egritudinis ⁊ proprie status. Cap.iiij.

e Ognitio horarum egritudinis vniuersalium quandoq; est ex spẽ egritudinis. nam spasmus siccus ⁊ epilepsia ⁊ apoplexia ⁊ squinantia sunt ex acutis valde. Et terciana pura ⁊ causon de acutis nõ valde. Et quartana ⁊ paralysis de macronoxijs. ¶ Et quandoq; ex motu egritudinis: nam si paroxismi sunt breues significant q̃ status est propinquus sicut terciana pura. tempus enim paroxismorum eius est ex tribus horis usq; ad.xiiij. horas. ⁊ si sunt plures significant q̃ materia est grossa ⁊ status longinquus sicut in terciana non pura. ¶ Et si non fuerint illic paroxismi. immo materia eius fuerit acuta sicut sinochi: tunc egritudo erit acuta. ¶ Et si fuerit signa eius signa materie frigide grosse aut decliuis ad grossitudinẽ tunc egritudo erit non acuta. ¶ Et si remanserit cum dispositione sua tunc egritudo non erit illius acuitatis. ¶ Et quandoq; est ex virtute egri cui velociter aduenit debilitas: quare est egritudo acuta aut non apparet illud ⁊ est egritudo non acuta. ¶ Et quandoq; est ex etate ⁊ tempore: nam in tempore calido ⁊ etate calida festinat status egritudinum: ⁊ in temporibus frigidis ⁊ etatibus frigidis tardatur status egritudinuz: ⁊ similiter est dispositio regionũ. ¶ Et ex pulsu. nam si est velox frequens magnus tũc egritudo est ad acuitatem decliuis: ⁊ si non tũc non est acuta. ¶ Et ex rigore: nam si est prolixi spacij: tunc egritudo est decliuis ad prolixitatẽ ⁊ si est breuis spacij tunc egritudo ad acuitatez tendit. ⁊ quando nullo modo est rigor tunc abbreuiatur eius extensio. ¶ Et cognoscũtur hore egritudinis quandoq; ex parte horarum paroxismorum. Nam si fuerit procedentes s̃m antecessionem superfluentem: ita vt unus antecedat superfluitatem alterius tendens ad additionem: tunc egritudo erit in augmento: quoniaz de egritudinibus sunt que currunt usq; ad finẽ horarum suarum s̃m augmentum: ⁊ sunt quandoq; de genere terciane ⁊ de genere assidue: si autem steterit antecessio ⁊ steterit superfluitates: tunc sine dubio erit egritudo in statu. ¶ Et seruans horam unam est longi spacij. ⁊ si postponuntur tunc egritudo est in declinatione. ¶ Et similiter cognoscitur dispositio horaruz ex augmento accidentium febris ⁊ statione eorum ⁊ declinatione ipsorum ⁊ ex additione paroxismorum eius in longitudine ⁊ breuiatione ipsorum ⁊ fortasse diuersificantur ⁊ non assimilantur. ¶ Et quandoq; cognoscuntur ex dispositione euacuationum: nam cum accidit in paroxismo aliquo sudor aut ventris fluxus ⁊ paroxismus secundus qui est post ipm̃ est in similitudine vehementie parui ⁊ fortitudine eius aut supra ipsam tunc euacuatio eius est pp̃ multitudinem non propter fortitudinẽ ⁊ egritudo iudicatur lõga. ¶ Et quandoq; cognoscunt̃ ex pte dige-

stionis et cōtrarii digestionis secundum quod diximus: verbi gratia. cum apparet sputū cū digestione aliqua: aut vrina in qua est nubes aliq̄: tūc est principiū augmēti. ¶ Deinde quādo multiplicatur illud et apparet aut cōtrarium eius: tūc est status. ¶ Et iterū quā apparet digestio aut cōtrarium eius velociter ex sputo aut nube: tūc scias quod status est propinquus. et si tardatur tūc scias quod status est longinquus. ¶ Cognitio autem horarum particularium sic accipitur. Nam hora principii paroxismi est hora in qua coartatur pulsus: et tu iam sciuisti intētionem eius: et plūbeus fit color extremitatum et infrigidantur extrema et proprie extremitas auris et nasi vsque ad horā in qua sentitur sparsio caliditatis. et quādoque associantur principio alteratio coloris et pigritia et angustia et tarditas motuū et profunditas somni et mollificatio palpebrarum et grauitas sermonis et horripilatio inter spatulas et in dorso. et fortasse accidit i eo rigor fortis: et quādoque accidit cursus saliue et saltus tempor et tinnitus aurium et sternutatio et cōmotio mēbrorū corporis. Et vehemētius quidē debilitatur virtus propter debilitatē que est in principio aut statu. ¶ Et hore augmēti medietas prima est hora in qua pulsus incipit apparere et magnificari et velox fieri: et spargitur calor in toto corpore secundum equalitatem. ¶ Et medietas eius altera est hora in qua nō cessat hec caliditas sparsa cū equalitate augmētari. ¶ Et hora status est hora in qua remanet caliditas sparsa cū equalitate et accidentia cū dispositione sua et pulsus fit maior quam vnquam et fit vehemētius velox et frequēs. ¶ Et hora declinationis est hora in qua incipit diminutio et incipit pulsus temperari et equari. Deinde illa in qua icipit corpus sudare et perducit ad eradicationem. ¶ Et multotiens quidē accidit apud mortem dispositio que est sicut declinatio et est quasi eger euaserit et nō oportet vt tu occuperis in hoc: imo cognoscas dispositionē pulsus et an magnificetur et fortis fiat. ¶ Et si tibi videtur ponā tibi exemplū de terciana. Attende ergo quod cum terciana in pluribus dispositionibus incipit horripilatio: deinde frigus et rigor: postea sedatur rigor et minoratur frigus: et incipit calefactio: postea equatur calefactio: deinde additur: postea stat: deinde incipit minui vsquequo eradicetur. ¶ Et scias quod egritudo quandoque prolongatur: aut propter multitudinem materiei: aut propter grossitiē eius: aut propter frigus eius. et quādoque adiuuāt ad illud tempus frigidū et regio frigida et etas frigida et debilitas caloris innati et soliditas corporis.

¶ De sermone vniuersali de febribus ephimeris. Cap. v.

Cause omnium specierum febris ephimere sunt cause primitiue calefacientes essentialiter et calefaciētes per accidēs de sūma occurrētiū et assumptorum in cibo et in potu et passionū corporearū et animalium. et ex doloribus et apostemationibus apparētibus. et sunt de eis ex opilationibus quarū cā nō est primitiua. ¶ Et nō perueniunt cause earū cū vehemētia sua ad hoc vt pertrāseat illud qd inflāmat spūm: nam si pertranseāt illud. faciūt cadere in ethicā aut in speciem febrium humorum quā dicemus. ¶ Cause enim primitiue plerūque mouent antecedētes. quod si mouerint eas ad putredinē erunt febres putredinis. ¶ Et sunt quidam hominum qui existimant quod fe. ephimera non sit nisi ex labore spiritus et corporis et illud est error. ¶ Et iste quidam fe. secundum plurimum recedunt in die vno et raro pertranseunt tertium diem. ¶ Nam si pertranseant illam quāntitatem estimatur de esse earum quod ipse permutantur. ¶ Et intentio quidē permutationis est quod retentio caliditatis pertransit spiritum aut ad corpus aut humorē: licet sint de hominibus qui dicant quod ipsa quāque remanet sex diebus. et cōsumitur integre cōsumptione: cui nō esset similis si permutaretur ad genus aliud. ¶ Et hec quidem fe. est facilis curationis et difficilis cognitionis: et similiter principium ethice. ¶ Et homines quidē velocius cadentes in fe. ephimeras: et qui vehemētius leduntur ab eis si erretur in eis: sunt illi in quibus calor et siccitas sunt magis vincentes: quoniā perueniunt velociter ad ethicam et tertianam: deinde illi in quibus calor est plus deinde illi in quibus est plus siccitatis. ¶ Et cum illi qui habent complexionem siccam et calidam accidit fames et aduenuint cum ea vigilia et labor animalis et labor corporeus festinat ad ipsum fe. ephimera cum horripilatione quadam. Nō si non succurratur et cibetur statim festinabit ad ipsam fe. putredinis.

¶ De signis proprijs febrium ephimerarum distinguētibus eas ab alijs. Cap. vi.

De proprietatibus earū est quod ipse non sunt a causis antecedētibus: neque incipiunt cū coartatione. et est quod ipse nō incipiunt secundum plurimum cū rigore et frigore extremitatum et profundatione caliditatis et declinatione ad pigritiam et somnum: et submersionem pulsus et subtilitatem eius et diuersitatē eius: et paruitatem ipsius: imo fortasse accidit in principio earum similitudo frigoris et horripilationis et punctio: cuius causa est vapor chymi mali et remouetur velociter et accidit: sed raro rigor propter multitudinem vaporum ledentium lacertos propter punctionem suam superflua multitudine. ¶ Et est eius inflāmatio nō mordicatiua aspera: imo bona sicut caliditas corporis laborātis et ebrij. ¶ Et cum est vrina in primo die digesta et pulsus bonus. tunc iudica quod est febris ephimera. et illud ideo quoniam vrina non alteratur in ea inquantū ipsa est ephimera: et est sedimen eius digestum nō decliue ad calo

rem humoris: ⁊ est quãdoq; nubes eius pẽdens: ⁊ quãdoq; est natãs boni coloris: ⁊ quãdoq; accit vt nõ equet color eius: tñ eius substãtia est equa. Et nõ alteraẽ color eius nisi ꝓpter id qḋ associaẽ ei de cã alterationis vrine: q̃uis nõ fit illic febris ephimera ex eo qḋ dicemus in terriana ⁊ simili bus ei. ¶ Et pulsus est declinis ad spissitudinẽ ⁊ fortitudinẽ ⁊ magnitudinẽ nisi i ea q̃ est a pas sionibus debilitãtibus: ⁊ nisi fuerit in stomaco humor mordicatiu⁹ aut frigidus aut causa alia de his que mutãt pulsũ ꝓter febrem. ¶ Et raro quidẽ diuersificatur: si ṽo diuersificeẽ erit ei ordo: nã si diuersificeẽ illud tũc erit ꝓpter cãm aliã accidentẽ febrẽ. aut vicinantẽ ei sicut est labor vehemẽs aut mordicatio vehemens in visceribus ⁊ similia his. ¶ Et quãdoq; accidit vt induret pulsus ꝓpter frigus vehemẽs ⁊ inspissans ⁊ infrigidans aut ꝓpter caliditatẽ solis vehementẽ exiccãtem: aut ꝓpter vehementẽ laborẽ exiccantẽ: aut famẽ: aut angustias aut vigilias: aut cõones. ⁊ quãdoq; festinat i eo dilatatio ⁊ tardaẽ cõstrictio: ⁊ nõ festinat plusq̃ natũs nisi raro ⁊ cũ velocitate pauca: qm̃ necessitas euẽtationis in eo est vehemẽtior: q̃ necessitas educendi vaporẽ corruptũ: vapor nãq; in eo nõ est corruptus cõparatione sui ad equalem: imo est bonus cõparatione sui ad eũ. ¶ Et cum ambiguus fit tibi pulsus ⁊ ꝯstrictio ipsius tunc scias ex anhelitu: ⁊ pulsus quidẽ reddit post eradicationem eius ad cõsuetudinẽ eius naturalẽ in illo corpore ⁊ hoc est signũ bonũ. ¶ Et scias penitus q̄ quotiẽs vrina ⁊ pulsus sunt boni significãt q̄ fe. est ephimera: ⁊ quãdo nõ sũt boni nõ oꝑ; vt nõ sit ephimera. multotiẽs enim est in ea vrina tincta: ⁊ pulsus diuersus ⁊ debilis ⁊ paru⁹. ⁊ de illis que significant q̄ ipsa est fe. ephimera est vt sit principium eius facile ⁊ leue: ⁊ sit augmẽti eius nõ addẽs supra duas horas: ⁊ neq; associentur statui accidentia vehementia: ⁊ vt nõ accidant in ea accidẽtia praua: ⁊ nõ sit in ea ebullitio caloris vehemens: ⁊ minorentur cum ea dolores. ¶ Nõ si cum ea dolor fuerit capitis: aut dolor alius non sit fixus inseparabilis. post eradicationem eius ⁊ hec quidem significat q̄ ipsa est ephimera. ¶ Et plurimũ quidẽ eradicationis eius fit per sudorẽ ⁊ humorositatem similẽ sudori naturali nõ humoroso. ⁊ nõ fit vehemens superfluitas iterũ in quãtitate sua imo appropinquat sudori naturali in quãtitate sua. sicut est proximus ei in qualitate sua. Si ei videris sudorem plurimum tunc fe. erit non ephimera. ¶ Et de eis de quibus fe. ephimera experitur est vt ingrediatur balneum habẽs eã. Cũq; moram fecerit euenire in eo quasi horripilationem non consuetam: sciatur q̄ febris est febris putredinis: ⁊ egrediatur habẽs eã ex balneo ilico. ⁊ si nihil alteratur a dispositione sua tunc fe. erit ephimera.

¶ Permutatio fe. ephimere. Cap. vij.

c Am expedit vt febrẽ ephimeram patiẽs cibeẽ ⁊ errat medic⁹ sup eã: ⁊ nõ cibet ipsũ ꝑmutaẽ fe. in corporibus colericis ad ethicã incendẽtẽ ⁊ in corporibus carnosis ad synocã que est absq; putredine: ⁊ fortasse ꝑmutatur ad illã que est cũ putredie. ¶ Et simil̃r quãdo necessariũ ẽ adiutoriũ in aperiẽdo poros ⁊ rarificando corpus: ⁊ non fit inflãmatur in humorib⁹ retentis in corpore: inflãmatione eius qḋ calefacit cum fortitudine eius quod putrefacit.

¶ De signis permutationis febris ephimere ad febres alias. Cap. viij.

s Ignificatio illius est q̄ ipsa declinat absq; sudore. aut humorositate: aut cum sudo: ⁊ absq; mundificatiõe per sudorẽ: ⁊ est declinatio longa difficilis ⁊ absq; mundificatiõe pulsus: imo remanet in pulsu aliquid: ⁊ remanet dolor capitis si fuerit: ⁊ hoc totũ significat permutationem ad febrẽ putrefactionis humoris: aut ethicã. Nam si cause fuerint vehemẽtes: aut prolongeẽ mora eius permutabitur ad ethicam. ¶ Nõ si ad ethicam ꝑmutetur videbis tactũ arteriarũ calidum valde: ⁊ videbis febrẽ silem vel fixã ⁊ in oĩbus mẽbris additur calefactio sup repletionem: ⁊ in tpe acceptionis cibi: aut videbis pulsum seruare equalitatẽ cum duritie ⁊ paruitate. ¶ Et videbis signa reliqua que diximus de signis ethice. ¶ Et qñ permutaẽ ad genus febriũ qḋ nominaẽ synoca absq; putredine videbis additionẽ ⁊ repletionem caliditatis ⁊ inflãmationẽ speciei. ¶ Et quãdo permutatur ad febres putredinis apparent horripilatio ⁊ diuersitas pulsus ⁊ paruitas ⁊ coartatio. ⁊ est caliditas modicatiua sicca ⁊ vehemẽtia accidentium. ¶ In vrina autem fortasse remanet digestio ex substantia ⁊ in pluribus non apparet in ea digestio.

¶ De curationibus febris ephimere ꝯm modum vniuersalem. Cap. ix.

i N omnibus spẽbus febris ephimere oportet vt afferantur super corpa patientium eas ea que nutriant eos nutrimẽto bono cũ velocitate digõnis: qm̃ febriẽs est eger: ⁊ eger est lesus. ¶ A qbusdam eoꝝ conceditur deliciari in eo sicut patienti ex labore ⁊ angustia ⁊ fame ⁊ illis in quorũ corporibus colera plima est. ¶ Et qui conqueritur se pati horripilationẽ in principio deglutiat cibum infusum in aqua: aut vino vt sit magis penetrãs. ¶ Et isti quidẽ cibantur etiã in principio fe. ¶ Et quibusdam ꝓhibetur deliciari in ea ⁊ inuiẽ eis vt fiãt subtiliatiua sicut in patiente ex opilatione ⁊ soliditate ⁊ ex apostemate. ¶ Et melius quidẽ est vt postponaẽ cibatio vsq; ad declinationem nisi in illis quos ex-

ceptimus. ¶ Et aqua frigida quidē opꝫ vt non
ꝓhibeat in ꝑncipio rei: qm̄ virt⁹ est fortis: q̄re
nō timet̄ debilitas eius: ⁊ est melior cura infri-
gidādo. Uerum si fuerit illic debilitas in viscer̄i
rib⁹ ⁊ fe. iam extenditur: aut fuerit vehemens:
nūc melius est vt de ea nō multum sumatur. Et
cōceditur eis balneum cū eoꝝ paroxismus con
sumit̄ in febrib⁹ ephimeris ꝓpter accidentia de
quib⁹ est humectatio ⁊ de qbus est sudatio ⁊ ra
rificatio pororꝫ. ¶ Et de eis est infrigidatio in
quieta dispōne ⁊ prohibetur vbi timetur casus
putredinis. ¶ Et nō opꝫ vt euitet balneum nisi
habēs eā ex opilatione: ꝓpterea qꝛ balneuꝫ ge
nerat egritudinē putridā. ⁊ similiter patiēs eaꝫ
ex satietate nauseatiua nisi in fine rei ⁊ cum di-
latātur pori ⁊ descendit nauseatiua satietas. Il-
lic enim oportet vt balneet. ¶ Et habēs catar-
rum nō balneetur nisi sit adustiuus. ¶ Et om-
nes habētes fe. ephimeras oportet vt nō ꝓlon-
gent moraꝫ in aere balnei: imo in aq̄ eius quā-
tum volūt nisi habētes eā ex soliditate ⁊ ex spis-
situdine: eis enim cōuenit vt ꝓlongēt moraꝫ in
aere balnei: donec sudent. ¶ Embrocatio autē
si fuerit infundēdo: aut liniendo nō opilat po-
ros. ¶ Et in curatiōe omnis fe. ephimere que
est ab opilatione extrinseca aut intrinseca: frica-
catio aperit poros habentis eā: deinde si obuiat
humiditati plurime resoluit eaꝫ ⁊ si nō obuiat
humiditati parue exiccat eam. ¶ Euacuatio-
ne autē nō indiget aliquis eoꝝ nisi habēs opi-
lationem repletionalē: ⁊ habens nauseatiuā sa-
tietatem: ⁊ qui habent febrē ephimeram ex so-
liditate cuius corpus est repletum.

¶ De speciebus febris ephimere. Cap. x.

d E febribus ephimeris sunt qui oīno
comparātur ad dispositiones anima-
les. ¶ Et de eis sunt que comparan
tur ad dispōnes corporeas. ¶ Et de
eis sunt que ꝓportionātur ad res que eueniunt
deforis. ¶ Et de cōparatis ad dispōnes aiales
est illa que fit ex angustia ⁊ illa que fit ex tristi-
tia ⁊ illa que fit ex estimatione ⁊ cogitatione ⁊
ira ⁊ vigilijs ⁊ somno ⁊ trāquillitate ⁊ timore ⁊
gaudio. ¶ Et de ꝓportionatis ad dispositiōes
corporeas sunt ille que comparātur ad res que
sunt actiones ⁊ motus. ⁊ de eis sunt que cōpa-
rantur ad nō actiones ⁊ motus ⁊ ad ꝯtraria eo
rum. ¶ Et cōparate ad res que sunt motus est
que fit ex labore. ¶ Et illa que ex trāquillitate
⁊ illa que fit ex euacuatione: ⁊ de eis est fe. ephi
mera ex dolore: ⁊ de eis est fe. ephimera que ē
cum syncopi: ⁊ de eis est illa que fit ex fame: ⁊
de eis est illa que fit ex siti. Et de comparatis ad
ea que non sunt actiones est illa que est ex opi-
latione: ⁊ de eis est illa que fit ex nauseatiua sa-
tietate: ⁊ de eis est illa que fit ex apostemate: ⁊
de eis est illa que fit ex soliditate. Comparate
autēꝫ ad res que accidūt deforis sunt sicut illa
que fiunt ex adustione quecunqꝫ adustio fuerit
⁊ sicut que fit ex frigore ⁊ soliditate ⁊ ex ablutio
ne. Dicā itaqꝫ vnāquāqꝫ earū cū curatiōe sua.

¶ De febre ephimera ex angustia et signis
eius. Cap. xi.

q Uādoqꝫ accidit ex motu spūs ad in-
teriora ⁊ occultatiōe eius in eis pro-
pter superfluitatē angustiē febris spi
ritualis. Cui⁹ signa sunt igneitas vri
ne: ⁊ acuitas eius: ita vt habēs eam sentiat acui
tatem ipsius ꝓpter dominiuꝫ siccitatis in ea. ⁊
est motus oculi ad clausionē decliuis: ⁊ est ocu
lus submersus propter resolutionē cum quiete
⁊ sublusione: ⁊ facies est tendens ad citrinitatē
ꝓpter ꝓfunditatē claritatis: ⁊ pulsus est ad de-
bilitatem ⁊ paruitatē decliuis ⁊ forte declinat
ad duritiē. ¶ De cura. Cap. xij.

o Portet vt habēs eam multiplicet in
troitum eius ⁊ ponat p̄lm sue intētio
nis in balneatione cum aqua balnei
absqꝫ aere eius: ⁊ multiplicet etiam
inunctionem cū fricatione post illud. ¶ Oleū
enim aliqđ est magis iuuatiuuꝫ ei q̄ balneū: ⁊
vtat̄ lenificatiōibus ⁊ odoriferis frigidis: ⁊ po
nat super pectus suum epithimata infrigidan-
tia ex mucillaginibus ⁊ succis ⁊ aquis bonis: ⁊
sumat in potu vinum plurime cōmixtionis: est
enim bonum medicamen ei.

¶ De febre ephimera ex tristitia. Cap. xiij.

q Uandoqꝫ accidit ex multitudine tri
stitie ꝓpter rem quesitā motus labo-
riosus spūm calefaciēs faciens cade
re in febrem. ¶ Cuius signa sunt si-
milia signis ei⁹ que est ex angustia nisi qꝛ motus
oculi cum ꝓfunditate sua ꝓpter resolutionē que
est ad partem extrinsecam: ⁊ pulsus non est di-
missus depressus: imo est in eo cum debilitate:
sed est cum eo saltus. Et cura eius est sicut cura
eius que est ex angustia.

¶ De febre ephimera ex cogitatiōe. Cap. xiiij.

q Uandoqꝫ accidit ex multitudine co
gitationis in rebus fe. similis illi que
est ex tristitia: nisi qꝛ motus oculi est
equalis non ad clausionem neqꝫ ad
exitum decliuis: ⁊ est decliuis ad profunditatē.
⁊ pulsus est diuersus in dilatatione ⁊ ꝯstrictiōe.
⁊ p̄lm qđ est eq̄lis. ⁊ facies est ad citrinitateꝫ de
cliuis. Et cura ei⁹ est cura illius q̄ est ex tristitia.

¶ De febre ephimera ex ira. Cap. xv.

q Uandoqꝫ accidit ꝓpter superfluita-
tem motus spiritus ad interiora in
dispositiōe ire calefactio supflua adu-
rens spiritum ⁊ fe. Cuius signa sunt
rubedo faciei nisi permisceat̄ ei timor quoniam
citrinatur. ⁊ inflatio faciei similis ei qui inflatur
in dormitione: ⁊ sunt oculi rubei tendentes ex
terius ꝓpter vehementiam motus spiritus ad
exteriora. ¶ Et quādoqꝫ accidit quibusdaꝫ eo-

rum tremor ꝓpter motū humoꝝ: aut ꝓpter debilitatem naturarum. ⁊ est aqua rubea acuti tact⁹ propter acuitatem suam. ¶ Et quādoq; est cū ea aliquantulū claritatis. Et pulsus est grossus plenus pulsans frequens.

¶ De cura. Cap. xvi.

f Fac eos quiescere. Et fac vt occupentur letificantibus ⁊ narrationibus ⁊ vocibus bonis ⁊ ludis mirabilibus. ¶ Et fac eos ingredi balneum in aqua tepida non plurimi caloris. ¶ Et inungantur plurimū cū aliquo oleo plurimo: illud enim est magis ꝯueniens eis q̄ aq̄ calida. ¶ Et cibent̄ eis que infrigidāt ⁊ humectāt. ¶ Et ꝓhibeantur a vino oīno ⁊ nō est eis via ad ipsum.

¶ De febre ephimera ⁊ vigilijs ei⁹. Ca. xvij.

q Quandoq; etiam accidit ex vigilijs febris ephimera. ¶ Cui⁹ signa sunt antecessio vigiliarum ⁊ grauitas palpebraꝝ: quoniā fortasse non aperit eas. ⁊ profundatio oculi ꝓpter resolutionem: ⁊ inflatio palpebrarum ꝓpter corruptionem cibi ⁊ multitudinem vaporis: ⁊ cōturbatio vrine propter priuationem digestionis: ⁊ debilitas pulsus: ⁊ citrinitas faciei ꝓpter maliciā digōnis: ⁊ inflatio eius ꝓpter excitationē ex malitia digestionis: sed non est cum rubedine sicut in illa q̄ est ex ira.

¶ De curatiōe. Cap. xviij.

c Curatio autem eius est ociari ⁊ quiescere ⁊ dormire: ⁊ embrocare caput cum eis que infrigidāt ⁊ humectāt: ⁊ balneum humidum: ⁊ cibi bonoꝝ chimorum: ⁊ inunctiones humectātes: ⁊ vinū est ex reb⁹ magis cōferentibus eis: ⁊ sumant in potu ipm sine timore: nisi fuerit dolor capitis.

¶ De fe. ephimera ex somno ⁊ qete. Ca. xix.

a Spiritu quandoq; resoluunt̄ vapores calidi per vigilias ⁊ mot⁹. ¶ Cū ergo prolōgatur somnus ⁊ tranquillitas ⁊ nō resoluunt̄: accidit ex eis calefactio spiritus ⁊ fe. eius. ¶ Cuius signa sunt ista: significant enim eā antecessio somni ⁊ tranquillitas plurima: ⁊ proprie que non est in consuetudine: ⁊ cadit contrariū ꝯsuetudinis. ⁊ signi ipsam resolutio vaporosa ⁊ pulsus.

¶ De curatione eius. Cap. xx.

c Curatio eius est sudatio i aere balnei: ⁊ ablutio equalis cum aqua calida: ⁊ paucitas cibi ⁊ declinatio eius ad id qđ infrigidat ⁊ humectat ipsam. ⁊ exercitiū temperatū. ⁊ non opz vt bibat vinum.

¶ De febre ephimera ex gaudio. Cap. xxi.

q Quandoq; accidit ex gaudio fe. sicut illa que fit ex ira: nisi q2 forma oculi est forma gaudentis nō forma irascētis. ⁊ est frequentia in pulsu minor. ¶ Et cura eius est proxima curationi eius que est ex ira.

¶ De febre ephimera ex timore. Cap. xxij.

q Quandoq; accidit ex timore febris fꝫ similitudinē que accidit ex angustia. Proportio nāq; timoris ad angustiā est proportio ire ad gaudiū. ex hoc q2 motus timoris est ad interiora ⁊ ire ad exteriora: ⁊ fit subito: ⁊ aliorum modoꝝ fit gradatim. ¶ Cuius signa sunt proxima signis eius que fit ex angustia: nisi q2 diuersitas in pulsu est vehementior: ⁊ forma oculi ei⁹ est forma territi. Curatio eius est proxima curationi eius que fit ex angustia. ⁊ oportet vt securet̄ a timore: ⁊ veniatur ad eum cum nuncijs gaudere facientibus: ⁊ letificantia sunt iuuatiua ei.

¶ De febre ephimera ex labore. Cap. xxiij.

l Labor quādoq; peruenit ad summū in calefaciendo corpus ⁊ spiritū: ita vt fiat fe. nocens operationib⁹: ⁊ est plurimi nocumēti: ⁊ grauitas ipsius super vitalem ⁊ animalē. ¶ Signa sunt antecessio laboris ⁊ additio calefactionis iūcturarū super alia: ⁊ tactus lassitudinis ⁊ siccitas corporis. ¶ Et quādoq; accidit in fine eius humectatio si fuerit labor temperatus in eo. i. quādo non est in eo exiccatiuum aut frigus prohibens sudorē. ¶ Si autem labor fuerit superflu⁹ minoratur humectatio ⁊ sudor. ⁊ quādoq; sequit̄ ipsum tussis sicca ꝓpter cōmunitatē pulmonis. ¶ Et quādoq; declinatio cōplexionis est ⁊ pulsus eius paru⁹ debilis. ⁊ quandoq; declinat ad duritiē. ¶ Et vrina est citrina calida ꝓpter motum subtilem ⁊ propter resolutionem.

¶ De cura. Cap. xxiiij.

c Curatio eorum est trāquillitas: ⁊ balneatio in tina: ⁊ inunctio fricādo proprie sup iūcturas: ⁊ acceptio cibi boni chimi humectātis ꝭm quātitatem qua digerat̄ de gn̄e carnium pulloꝝ ⁊ hedi ⁊ piscium paruoꝝ. ¶ Et qm̄ virtutes eoꝝ sunt debiles: tūc non opz vt ꝯfidant de se posse digerere qđ digerebāt in dispositione sanitatis: imo minus illo. ⁊ ꝓpter hoc cibent̄ eis quorum paucū nutrit plūi sicut ea que diximus: ⁊ sicut vitelli ouoꝝ sorbilium: ⁊ testiculi galloꝝ sunt eis boni. Quidā autē estimauerūt: q2 oportet vt patientium lassitudinē regimen plus subtiliet̄ q̄ aliorum: sed illud nō est rectū. ¶ Et opz vt sumant de fructib⁹ humidis: ⁊ sumāt in potu vinū plurime cōmixtionis si fuerint assueti: aut iulep: ⁊ aliud si non fuerint ꝯsueti. ¶ Et opz vt eoꝝ inunctio sit plurima q̄ inunctio alioꝝ cum oleo aliquo vt humectentur eoꝝ membra ⁊ iūcture ex siccitate. ¶ Et iterum vt mollificet̄ illud qđ accidit eis de tēsione. ¶ Et oleū viniō. est de oleis melioribus eis. ¶ Et opz vt cōtiget inunctio eoꝝ corpori ⁊ ꝓprie capiti ⁊ collo ⁊ spōdilib⁹ dorsi ⁊ iūcturis oīb⁹ ⁊ ꝓprie post balneationē. ¶ Et opz vt sternantur strata eorum ⁊ aromatizētur

indumenta eorum: ⁊ sedilia eorum. ⁊ indigent iteratione balnei ꝓpter reliquias. iterentur omnia que scripta sunt in capitulo suo.

¶ De febre ephimera ex euone. Cap. xxv.

Uandoqꝫ accit ex cōmotōe humorū
q post ventris solōnē motus spūū superfluus ⁊ inflāmās in ipso febrē ꝓpter multitudinez lassitudinis que sequit ipsam. ¶ Et qñqꝫ faciunt eam medicine solutiue ꝓpterea qꝫ calefaciunt. ¶ Et qñqꝫ sequit flobotomiā ꝓpterea qꝫ redire facit hūiditatē vaporuz ⁊ sanguinitatē eoꝝ ad furiositatē colericā.

¶ Curatio. Cap. xxvi.

Portet vt subtilief in retinendo vri
o nam per ea que sunt ordinata in capitulis suis. ⁊ vt cibet eger cum eo qꝺ ꝯfortat plus ⁊ fm quātitatē qua digeratur de eis que infrānt ⁊ humectant ⁊ sint in eo pontica stiptica. ¶ Et ponant sup stōm emplastra ⁊ embroce ꝯfortantia calefacta non tepefacta. Nam omne tepidū est mollificatiuuz ⁊ resolutiu virtutē. ¶ Et de hac summa est lana infusa in oleo nardino. aut oleo frigidiore eo aromatizato: ⁊ exprimat adeo donec separent ab ea pices olei ⁊ ponāt sup cor ⁊ epar ea q̄ ifrānt.

¶ De febre ephimera ex dolore. Cap. xxvij.

Olor qñqꝫ calefacit spm̄ adeo do-
d nec inflāmet fe. ¶ Signa. dolor i capite aut oculo aut aure. aut dente. aut iuncturis. aut extremitatibus. aut colica. aut emorroydibus. aut alijs de doloribus furūculorum.

¶ De cura eius que fit ex dolore. Cap. xxviij.

Egat dolor cum eo qꝺ oꝫ in. c. suo. de
r inde curet cura eius que fit ex labore. ¶ Nō si timeat ex potu vini motuꝫ dolorosus non detur in potu.

¶ De febre ephimera ex sincopi. Cap. xxix.

Uandoqꝫ accit ei cui superuenit sinco
q. pis ꝑ cōmotionē spūs diuersa calefactio ⁊ ꝯuertit in febrem. ⁊ qñqꝫ remouent de ea post ablationē timoris in sincopi relige. ¶ Signa. Uicinitas sincopis: ⁊ casus virtutis absqꝫ signis febriū aliaruꝫ que non sunt ex febribus ephimeris: ⁊ pulsus in ea est diuersarū dispōnuꝫ. qñqꝫ. n. cadit ⁊ destruit: qn̄ vincit frigus. ⁊ qñqꝫ fit velox ⁊ apparet cū dn̄at calitas: ⁊ silat pulsui patientiū extenuationē exiccatiuā in duritie cū verminatiōe.

¶ Curatio. Cap. xxx.

Ura eius est cura sincopis. ⁊ dare ci-
c bos velocis digōnis boni chimi: de illis quos scauisti. ¶ Et si indigueris vt des in potu vinū fac: ⁊ non cures de fe. Cum ergo liberatur ex sincopi ⁊ remanet fe. similis ei que est cum extenuatione curetur cum eo quod est in canone de infrigidatione ⁊ humectatione.

¶ De fe. ephimera ex fame. Cap. xxxi.

Uandoqꝫ acuunt vapores in corpo
q re qn̄ non inueniunt nutrimentum ⁊ gn̄ant febrē. ⁊ eius pulsus est debilis puus. ⁊ qñqꝫ declinat ad duritiem.

¶ Curatio. Cibatio qdem in febre est sicut ex sorbitionibus factis ex last ordei cum oleribus ⁊ post illas cum cibis bonis confortantibus. ¶ Balneet ⁊ effundatur sup caput eius aqua plurima tepida: ⁊ sedeat in ea ⁊ humectet corpus eius cum eis que sunt sicut oleum viol. ⁊ ro. ⁊ cucurbitinum.

¶ De febre ephimera ex siti. Cap. xxxij.

Ec prima est ei que ex fame ⁊ est di-
h gnior vt accidat ꝑ defectū eius quo sedat de aqua calitas fortis in vaporibus. ¶ Curatio. Dare i potu aqā frām ⁊ aquas fructuū frigidoꝝ ⁊ ꝓprie granatorum. ⁊ humectare corpus cum tina. ⁊ si possibilis est ei balneatio cum aqua frigida faciat.

¶ De fe. ephimera ex opilōne. Cap. xxxiij.

Pilōnes fiunt in poris cutis ꝓpter
o spissitudinē eius: ⁊ paucitatē ablutionis: ⁊ multitudinē ciboꝝ: ⁊ ꝑ fritatē ⁊ ꝑ ablutionē cum aquis fris stipticis: ⁊ ꝑ adustionē solis. ¶ Et qñqꝫ fit in vijs venarū: ⁊ meatibus earū ⁊ orificijs ipsarū ⁊ cursibus ⁊ vijs earū. ¶ Et cum dr̄ febris ephimera ex opilōne non innuit nisi ad hanc speciem. Nam plerūqꝫ accit vt minoret resolō ⁊ multiplicet replō ⁊ coartatio ⁊ priuetur respiratio ⁊ aggreget vapor plimus ⁊ non resoluit ⁊ tunc eueniet calitas supflua: ⁊ dū ꝑseuerauerit ei⁹ inflāmatio in debiliori ex corporibus qꝺ est spūs erit fe. ephimera. cum ergo inflāmat in sanguine est spēs famosa synoche quā dicemus. ⁊ est illa que est de summa febriū humoꝝ. ⁊ nō est ꝑ putredinē: imo est ꝑ inflāmationē ⁊ ebulitionem. Nō si ptranseat illud ad putredinē quaꝫ facit opilō ⁊ priuatio respiratōis ꝑmutat ad fe. putredis. ¶ Et hmōi qdē opilō: aut fit ex multitudine humoꝝ ⁊ sanguinis: aut ex grossitudine eoꝝ: aut ex viscositate eorū: aut ꝑ casum rei de cāis opilōnis in instro nō in cursu imo sicut frigus ꝯstringens: aut apa coartans: aut nascētia rei: aut aliud de illis quorum te oportet rememorari. ¶ Et hec quidem feb. de febribus ephimeris parum permutatur ad ethicam: qm̄ corpus in ea est plurime materie. ¶ Et in hac fe. iterum est sitis ⁊ inflāmatio ⁊ adherentia caliditatis ⁊ vrina media inter igneam. ¶ Et hec fe. est difficilis ad cognoscendum: cuius similitudo est proxima similitudini febrium humorum. ¶ Et hec febr. quandoqꝫ remanet vsque ad diem tertiuꝫ. ⁊ in eo quod est post ipsum sunt opilationes plurime fortes: ⁊ non sunt inspissantes: ⁊ non condensantes de foris: ⁊ si sunt parue festinat: eius eradicatio: si non fuerit

error. ¶ Et hec fe. inter fe. ephimeras quãq3 ac-
cidit ⁊ redit ꝓpter fixionẽ opilatiõis que est cã
q̃re fiũt ei paroxismi. Et hec q̃ fe. multotiens
ꝑmutat ad frigus ⁊ horripilationẽ ⁊ fingit q̃ ipsa
sit putrida. Et cũ illa q̃ est ex opilatiõe facit ac-
cidere dolorẽ post flõniã in latere sinistro non
est excusatio iterationis flõnie ꝑcipue cum se-
datur fe. ⁊ ꝑseuerat dolor. ¶ Signa. Quãq3 ac
cidit fe. ephimera nõ a causa ꝑmitiua. ⁊ est lõ-
ge declinatiõis. tũc existima q̃ ipsa est opilatioṇ
⁊ ꝓprie quãdo declinat sine euãone cũ humecta
tione. Et verificãt existimationem tuã signa re-
pletionis ⁊ in corporibus plimi sanguinis ⁊ ge-
nerantibus eũ: aut grossoꝝ humoꝝ viscosorum.
Et dĩa qdẽ3 inter ea ambo est q̃m si opilões
in eis sunt ꝓpter grossitudinẽ humoꝝ ⁊ viscosi
tate3 eoꝝ significãt ea signa nota eis ⁊ nõ est illic in-
flatio corporis ⁊ rubedo ⁊ extensio. ⁊ ad summũ
signa multitudinis. Et illis in quibus causa est
repletio sunt signa repletiõis ex rubedine faciei
⁊ exuberatione venarũ ⁊ inflatione ⁊ tẽsione ⁊
alia apparẽtia. ⁊ si supfluunt opilatiões pulsus
est paruus. ⁊ si nõ supfluunt nõ oportet vt mi-
noretur pulsus. ¶ Cura. Cũ causa est multitu-
do humoꝝ ⁊ repletio. tũc oportet vt in ꝑncipio
properes ad flobotomiã ⁊ euacuationẽ: ⁊ vt flo-
mes eum cũ iam nõ febrit: tũc est melius ⁊ q̃n
febrit si nõ fuerit necessitas tunc statio est magis
ↄueniens. flobotomia enim facit humores cur
rere ⁊ permiscet inter eas. ¶ Si autẽ non fue
rit excusatio. tunc nõ op3 vt postponat̃ ⁊ tarde
tur flobotomia ⁊ euacuatio. deide fiat occupa
tio in eis que aperiũt opilationes ⁊ mũdificant
meatus. ¶ Et nõ ꝓpterea ante euãonẽ ad mũdi-
ficãdos meatus ⁊ apertiones. illud enim fortasse
fit cã ad attrahendũ humores subito ad quos-
dã meat⁹ ⁊ inuiscandũ in eis: ⁊ illud est res in q̃
sunt errores plurimi: ⁊ fortasse addit in opila-
tiõibus si fuerint grossi. ⁊ ꝓprie si meat⁹ in crea-
tione sua fuerint stricti. Cum flobotomia iteru3
⁊ euacuatio quãq3 educãt supfluitates viscosas
fumosas faciẽtes coartatione sua hãc fe. ⁊ pro-
hibeant vt permutet̃ ad putredinem ⁊ proprie
cũ ad vlanũ facis ea3 peruenire ⁊ facis appro-
ximare sincopi. Et si nõ sentis multitudinẽ hu
moꝝ: imo sentis opilatiões: ⁊ q̃ ipse sunt acci-
dẽtes a grossitudine eoꝝ ⁊ viscositate ipsorum:
tũc fortasse nõ indiges flobotomia superflua: ⁊
euãone superflua: imo indiges apertione. ⁊ apertio
quidẽ est cum abstergẽtibus ex medicinis ⁊ ci
bis. Et ꝓpterea q̃ egritudo est fe. nõ est posse vt
recedas in aperiẽdo ad abstergẽtia calida. imo ad
illa que sunt inter syrupũ acetosum purum vsq3
ad illu3 qui est cũ seminib⁹: ⁊ aqua endiuie vsq3
ad aquam feniculi. Et cibus sit ille in quo est ab
lutio: ⁊ nõ in quo est viscositas sicut kiskt ordei:
⁊ zuccarũ cum hoc q̃d ipsum est ꝓpinquũ cibo
est in ipso apertio ⁊ abstersio. nõ est ergo malu3
si misceat̃ cum kiskt ordei. ¶ Deinde op3 vt cõsi-
deres cum euãueris si necẽia fuerit euão eius ⁊ ap
paruerit sicut diximus an minuat̃ fe. ⁊ deficiat
⁊ an si paroxismos habuerit frangat̃ ⁊ debili-
tetur paroxismus eius scd̃s a primo. ¶ Et cõ-
sidera vrinã. ⁊ si inuenis eam non priuatã digõ
ne. ⁊ in pulsu si inuenis eum non significare pu
tredine3 ꝓcede s̃m hoc regimen. ¶ Et intro
mitte egrũ in die tertio post paroxismũ in bal-
neum hora mollificatiõis paroxismi expectans si
fuerit fe. vsq3 ad quinq3 horas ⁊ inunge eum.
Et frica ipsu3 cum rebus in q̃bus est abstersio
equalis sicut q̃d est inter farinã fabaru3 vsq3 ad
farinã horobi ⁊ farinã radicũ lilij ⁊ aristologie
emollite cum aliquãtulo mellis ⁊ aque. ¶ Qd̃
si fueris ausus vti fortiori hoc tũc vtere spuma
baurac. Et si existimas q̃ balneum alterat natu-
ram eius in aliquo ⁊ facit accidere quasi horripila-
tionẽ: non moret̃ in eo ictu oculi: opilões enim
iste non sunt de genere earũ quas aperit balneũ.
¶ Cum ergo egrediet̃ de balneo non op3 vt ap
proximet cibo neq3 vino nisi post securitatẽ ex
paroxismo. ¶ Si aũt exigit dispõ vt cibetur ali
quãtulũ ⁊ non tolerat: det̃ in potu id in quo est
apertio sicut aqua ordei subtilis: plurime aque ⁊
pauci ordei: plurime decoctiõis ↄcocta cũ apio.
¶ Qd̃ si paroxismus non iterat̃ ei tũc balnea
eum scd̃o si desiderauerit illud ⁊ ciba ipm̃. Et si
fuerit paroxismus diminutus a paroxismo pri
mo ⁊ vrina fuerit bona: tunc cõfide in veritate
curatiõis ⁊ paucitate opilõnis ⁊ cura eum post
eradicationẽ eius sicut curasti: ⁊ ciba ipm̃. Et si
venerit paroxismus sicut fuit aut fortior illo: ⁊
vrina nõ fuerit sicut op3: tũc egritudo ẽ tẽdẽs ad
putredinẽ: ⁊ curatio ei⁹ est curatio putredinis.

¶ De febre ephimera ex nauseatiua satietate ⁊
repletione. Cap. xxxiiij.

Quandoq3 accidit ex nauseatiua satie-
tate vapores mali ex q̃bus accidit cali
ditas ⁊ inflãmant̃ spũs quare accidit
fe. ⁊ ꝓprie in corporibus colericis: ⁊
in illis qui non hñt amplos poros: nam pluri
mum supfluitatũ earum vaporat vaporationes
famosas. ⁊ minoratur in eis eructuatio acida.
¶ Et de illis qui sunt vehemẽtius dispositi ad
illam sunt illi qui incipiũt post nauseatiuã satie
tatem vti exercitio ⁊ motu ⁊ ire sub sole ⁊ bal-
neatione postq3 accidit eis hoc: multiplicantur
enim in eis vapores fumosi. ⁊ ꝓprie q̃n habue
rint in corporibus suis dolorẽ ⁊ ꝓprie in visce-
ribus eorum. ¶ De materia vero eructuatio-
nis acetose ⁊ in hñtibus eam raro contingit vt
generet̃ fe. si aũt generet̃ erit debilis: imo nõ ge
nerant̃. ⁊ existimamus q̃ gñatus ab eructuatio
ne acetosa non est nisi satietas nauseatiua. ¶ Et
isti quidem cum eoꝝ soluuntur nature iuuan
tur valde: ⁊ remouetur fe. eoru3 propter expul
sionem superfluitatis superflue fumose. ¶ Et

diuersificant qdem curatio eius cuius retinet natura ex illis τ cuius soluit. ¶ Et si natura illius qui febrit ex nauseatiua satietate leniat dua bus ascellationibus aut tribus. deinde sto. fortis fit super eam fluxus ventris. τ fortasse fiet fluxus epaticus quem significabunt pulsus cordis τ nigredo lingue. τ similant accidentia fe. ephimere ex repletione accidentibus febris ex ira: rubent. n. oculi τ facies valde τ fit inflamatio vehemens τ magnificat pulsus: τ fit velox τ rubet vrina. ¶ Amplius cum plus remanet non excedit tres dies. ¶ Et scias quod fe. ephimera ex nauseatiua satietate quandoque venit cum periodis quatuor aut septem τ cum hoc est fe. ephimera vera pulsus eius est sanus. ¶ Signa. Signa eius est alteratio eructationis ad acetositatem aut fumositatem. Cum ergo alterat eructatio ad sanitatem indicat sanitatem. ¶ Et vrina quod istorum est priuata digestione aquosa. Et quando nauseat nec satietatis est vigilia est in facie τ faucibus eorum inflatio τ in palpebris eorum est grauitas. ¶ De cura. Cap. xxxv.

P

Atiens hanc nauseatiuam satietatem non curat quando aut sit natura eius non soluta: aut sit soluta. ¶ Quod si natura eius fuerit non soluta: tunc procul dubio oportet ut solues eam: τ si fuerit aliquid cibi aut fecis aut grauitatis remanens in stomacho: tunc oportebit vt facias vomere ipsum: deinde solue eum τ conside ra ubi inuenit grauitatem. ¶ Et considera tunc an sit rectius curare illud cum clisteribus τ suppositorijs aut cum aliquo quod bibit desup ut soluat aut deponat aut digerat. ¶ Et significat illud quod rectius est de hoc dispositione eructationis: fortasse. n. necessarium erit si fuerit cibus stans fortiter τ sit difficilis vomitus τ non aspiciat ad febrem: sed administret diapipereon vt precipitet τ descendat cum digestione: aut administret quod est debilius eo τ administrent embroce τ emplastra digestiua cognita in. c. digestionis: τ solutiua cognita in. c. solutionis. ¶ Cum ergo descenderit tunc aut egredietur per seipsum aut iuuabit cum suppositorio. ¶ Et toleret fames super eum tandiu donec non remaneat hesitatio in destructione satietatis nauseatiue deinde sumat cibum leuem velocis digestionis boni chimi. ¶ Et sit intentio ad famem τ somnum tantum quod excusat sollicitudinem in alleuiatione repletionis. ¶ Quod si natura fuerit soluta considera an res que euacuat sit illud quod est corruptum. τ si fuerit illud non retineatur donec tota eiciet vsque ad postremum eius. ¶ Expecta declinationem paroxismi τ fac ingredi ipsum tunc balneum. ¶ Et ciba ipsum nisi fuerint illic superfluum destruens fortitudinem: tunc. n. non facias ipsum ingredi balneum: imo ciba ipsum τ conforta stomachum eius cum rebus quas scies: τ quarum quedam scripte sunt in capitulis de solutione ventris. ¶ Et de illis est lana infusa in oleo in quo est virtus absinthij aut etiam in oleo nardino postquam fuerit expressa τ separata fuerit ab ea maxima pars olei. ¶ Et si perseuerat solutio τ inuenis id quod ingreditur absque genere eius quod corruptum est administra oleum de cydonijs tepidum recens secundum hunc modum τ oleum de mastice τ non est uerum in oleo nardino contrarietas eius. ¶ Et fortasse administramus ceratoria: τ proprie quando non suffert dispositio stricturam eorum super ventres eorum. ¶ Et quandoque indigemus emplastris fortioribus hoc de emplastris predictis in colerica passione. Et dat eis in potu aqua fructuum si tolerat eas. τ da ei ad comedendum illud cuius alleuiat nutrimentum τ facilis fit digestio sicut testiculi galli τ pisces alredradu τ premitte sup illud aliquid de fructibus τ succis τ robub stipticis. ¶ Et si abscinditur de appetitu aliquid: admoue ipsum cum eis que scivisti: τ proprie cum eis que fiunt ex cydonijs. ¶ Et cum curatum est non est malum vt administres ei electuarium forte de illis que digerunt τ confortant stomachum τ aperiunt opilationes: τ illud post ablationem fe. τ accidentium. ¶ Et inter quidem ad stomachum est vt non fiat in ea donec declinet: tunc. n. fiat. τ illud quod prius datur in potu est aqua ordei. τ cibus sit sicut ille qui fit de acresta cum cucurbita τ amigdalis paucis. τ infrigidet locus eius τ odoramentum eius τ trocisci de camphora in quibus non ponitur reubarbarum.

¶ De febre ephimera ex apate. Cap. xxxvi.

F

Ebres sequentes apata interiora sunt putride. τ quandoque associatur eis ethica: τ non sunt de numero febrium ephimerarum. ¶ Apostemata vero apparentia sicut sunt furunculi τ cauure vel bubones que eueniunt in ea τ proprie apostemata magna: que fiunt in membris glandulosis τ in carnibus que vocantur molles sicut illa que fiunt in inguinibus a superfluitatibus epatis τ in ascellis a superfluitatibus cordis. τ sub aure a superfluitatibus cerebri quandoque sequuntur febres τ non euacuantur quin aut sit illud quod peruenit ex eis ad cor donec igneat ipsum calefactio sola aut cum putredine. ¶ Quod si fuerit calefactio sola: tunc erit de genere febrium apostematum intrinsecorum. ¶ Et plurimum quod accidit de istis febribus sequentibus apata sequentia cause primitiuas ex ulceribus τ scabie τ doloribus τ percussionibus τ casibus ad que expelluntur materie τ retinentur in vijs apud carnes molles est de genere febris ephimere. ¶ Et plurimum quod accidit de istis febribus sequentibus apostemata quorum cause sunt antecedentes sicut repletiones τ opilationes preterite sunt putride. τ secundum plurimum fe. sunt radices τ apostemata sequentia: licet quandoque accidat econtrario. Hypocrates nominauit has febres malignas: que ex his sunt ephimere. ¶ Et fe. quidem sequentes ea secundum plurimum sunt ephimere: τ si non sunt ephimere sunt male. ¶ Et plurimum quidem harum sequuntur apostemata sanguinea. τ quandoque

accidunt sequētes herisipillā ⁊ similia ei. ¶ Signa. Figura earum sunt ea que diximus de antecessione apostematum ante eas ⁊ facies est inflāmata ⁊ rubea. ⁊ est additum in ea sup dispositionem sanitatis: ⁊ non est caliditas vehementer mordicans. q̄uis sit multitudo eius in eis qm̄ huius apata sunt sanguinea nisi sint fe. seqn̄tes herisipillā. ⁊ tunc istis febribus succedit hūectatio. ¶ Et ē pulsus in eis velox magnus frequens pp replexionem ⁊ caliditatē. ⁊ est vrina aquosa alba pp cursum materieꝝ ⁊ apata ⁊ ulcera. ¶ Cura. Oportet vt antecessio fiat in ea cū flōmia ⁊ fluxu ventris. ⁊ curetur apa cū eo qd̄ oꝫ in capitulo suo. ⁊ subtilietur regimen ⁊ non bibat vinum oino ⁊ non cibet nisi post declinationē cōpletā. ⁊ necessaria sunt ei extinguentia ⁊ infrigidātia humectantia ⁊ emplastra infrigidata cū niue super mēbrū infirmū apositum: ita vt non noceant apostemati: neqꝫ satiant ipsum crudum: imo infrigidetur via inter ipsum ⁊ coꝛ infrigidatiōne penetrante in profundum.

¶ De febre ephimera ex terrestritate .i. qn̄ cutis fit dura vt testa. Cap. xxxvii.

h Ec febris iterum sequitur priuationem resolutionis propter opilationes nō profundatas. ¶ Et plures quidē hoiūm cum dimittunt ꝯsuetudines suas balneandi febrium. Et plures eorum sunt illi in quorum corporibus gn̄atur vapor clericus pp cōplōnem corpoꝝ eoꝝ: ⁊ ciboꝝ ipsoꝝ ⁊ aquaꝝ ipsaꝝ malaꝝ ⁊ pp dispositiones eoꝝ antecedentes ex vigilijs. ¶ Curatio eius ē extinctio ⁊ administratio balnei ⁊ sudare in eo post declinationē. Et fricari cū eis q̄ sunt sicut furfur ⁊ farina fabaꝝ ⁊ amigdale amare ⁊ semē melonis ⁊ aliquid alusen ⁊ baurac. ⁊ sit cibus eius extinguens ⁊ humectans: ⁊ vinum eius sit plurime cōmixtiōis: ⁊ iteret balneū multotiēs.

¶ De fe. ephimera ex calore. Cap. xxxviij.

q Uandoqꝫ accidit ex calore aeris ⁊ calore balnei ⁊ similiū fe. ephimera. ¶ Et plurimum illius non accidit nisi ex vehementia caloris solis: ⁊ est prima suspensio eius cum spiritu aiali: cum primum qd̄ ei leditur sit caput: calefacit. n. aer eius ⁊ peruenit ad coꝛ vt sit fe. deinde spargitur in totum corpus. ¶ Et quandoqꝫ fit ei⁹ suspensio cum corde propter caliditatem anhelitus. ⁊ quandoqꝫ custoditur caput a calore. Sꝫ illa que ex sole accidit plurimum incipit in cerebro: ⁊ capite ⁊ propter illud qui non est mundus impletur caput eius. ¶ Et illa que non fit ex sole: sed fit ex diebus canicularibus: ⁊ ex balneatione ⁊ ex alijs impressionem facit in coꝛ.

¶ Signa. Signa sunt causa eueniens ex vehementia inflammationis capitis in parte solari cerebri: ⁊ fortassē est cum grauitate ⁊ replenone si non fuerit corpus nitidum ⁊ magnitudo anhelitus in parte cordiali. ¶ Et illud qd̄ apparet de corpore vehemētis calefactiōis calidius interiore eius ⁊ de illis quibus scitur illud est qd̄ sitis eius est minoꝛ siti illius cuius caliditas est illa caliditas: ⁊ est in hac habitudine ꝯtraria vel diuersa ei que est ex dēsitate. ¶ Cura. Est necessarium vt incipiatur in curatione eius cū eo qd̄ infrigidat ex embrocis super caput ⁊ pectus ⁊ ex oleis frigidis ⁊ ꝓpꝛie oleo ro. infrigidato super niuē qd̄ fundat̄ sup caput ⁊ pectus ex oleo longinquo: ⁊ detur in potu aqua frigida: ⁊ que currunt cursu eius ⁊ sine cessatione eius fiat illd̄ vsqꝫquo declinet fe. ¶ Cūqꝫ aufertur ingrediatur tinā ⁊ non tangat eū tina si fuerit cum eo fe. ⁊ balnea ipsum aqua tepida: ⁊ nō permittas aerem eius calēfacere ipsum: ⁊ non timeas ex effusione aque calide super caput eius: qm̄ ipsa hūectat ⁊ resoluit febrem: ⁊ necessitas ad balneādū plus est q̄ꝫ necessitas ad vngēdum. Cum ergo egreditur: tunc frica caput eius cum oleis frigidis sicut est oleum rosaceum de nenufare.

¶ De febre ephimera que accidit ex frigore ⁊ balneatione. Capi. xxxix.

q Uandoqꝫ accidit ex frigore ⁊ balneatione cum aquis frigidis vt cōdensentur pori apparentes ⁊ coartent vapores fumosi s̄m q̄ dictū est in illa que fit ex estuositate: quare accidit fe. ⁊ multotiens perducit ad putridaꝫ. ¶ Et non perducit ad illam febreꝫ nisi qn̄ vapor prefocatus est acutus non suauis. Suauis. n. non gn̄at eā. ¶ Signa eius sunt cause: ⁊ corpus in ea in primis cū tangitur non est vehementis caliditatis. Cūqꝫ sigit̄ manus sentitur caloꝛ eleuari. ¶ Et pulsus non est in puitate in qua est in illa que fit ex angustia ⁊ tristicia ⁊ fame: qm̄ non est illic resolutio. Sꝫ est velox pp necessitatem .s. attrahendi aerē nisi sit frigus vehemens ⁊ fortassē declinat ad duritiem ⁊ oculus non est profundus: imo qn̄qꝫ est inflatus pp vaporē coartatū. ¶ Et vrina qn̄qꝫ est alba: qm̄ caliditas est ꝓfocata: ⁊ qn̄qꝫ est tincta: qm̄ caliditas que resoluit̄ ex poris expellit̄ ad viam vrine. Curatio. Cooperiantur in febre donec sudent: cum ergo declinant ingrediant̄ balneum ⁊ balneent̄ cum aqua ad caliditatem declium: ⁊ cū aere calido ⁊ embrocent̄ sup ipsos aque in qbus decocta sunt sicut amaracū ⁊ anetum ⁊ sisimbriū. ⁊ fricet̄ cum eis que diximus que abstergūt poros ⁊ mollificant eos: ⁊ postponat̄ in eis inunctio vsqꝫquo sudent ⁊ fricentur ⁊ balneent̄ cum aqua calida valde. ¶ Et oꝫ vt antecedat balneatio cum aqua balneationē cuꝫ aere. deinde inungant̄ cum aliquo ex oleis dilatantibus poros. ⁊ fundat̄ sup capita eoꝝ sicut oleum de aneto ⁊ keiri ⁊ camomilla: ⁊ cibentur cibis leuibus ⁊ aromatizentur. ¶ Et sumant in potu vinum album subtile cōmixtuꝫ ⁊ est melius eis q̄ꝫ aqua ꝓpter qd̄ est in eo de sudatiōe.

τ prouocatione. ¶ Et inunctio cuz oleo aliquo patientibus ex labore est magis iuuatiua ꝙ patientibus ex soliditate. ¶ De febre ephimera ex soliditate ex aquis stipticis. Cap. xl.

q Quandoq; accidit illis qui balneantur in aquis stipticitatem facientibus sicut super quã vincit virtus aluminis aut dragãnti vt vehemens fiat spissitudo pororum apparẽtiũ: q̃re comprimũtur eorum vapores: τ accidit eis qđ diximus aliquotiens τ multotiens quidem perducit ad putredines.

¶ De signis. Cap. xli.

Significant eam cause: τ qđ significatur de nigredine cutis quasi ipsa extẽsa sit preparata preparatiõe qua preparanẽ coria: τ sicut si tãgatur cutis infusa in aqua dragãn. ¶ Et si dispositio in additione caliditatis post tempus .i. nõ statim ex tactu cutis sicut in aliis de illis que accidunt ex opilatione pororum. ¶ Et pulsus est debilior τ minor: τ vehemẽtioris velocitatis. ¶ Et vrina est vehemẽtius alba τ tenuis sicut vrina mulieris. τ non est in corporibus eorum diminutio neq; in oculis eorum profundatio. ¶ Cura. Oportet vt curetur cum propinquitate curationis eorum qui sunt ante eos: verũtamen eis non datur in potu vinum nisi post fiduciaz vehementem amplitudinis pororum. nisi sit cõdensatio parua: forsitan enim tunc aperit eã vinum. ¶ Et oportet vt subtiliatio regiminis ipsorum sit maior. τ mora eorũ in aere balnei. τ balneatione eorum cum aqua calida maior. ¶ Et oportet vt tardetur inunctio eorum plus.

¶ De febre ephimera ex vino. Cap. xlij.

q Quãdoq; accidit ex vino febris ephimera. Et cura eorum est cura ebrietatis. ¶ Et forsitan indigent solutione cum aqua fructuum τ similibus τ flobotomia τ vomitu: τ ꝓpter cum perseuerat dolor capitis eorum: τ oportet vt ingrediaẽ balneum post declinationes. ¶ De febre ephimera ex cibis calidis. Cap. xliij.

c Cibi calidi faciunt febres ephimerã. Et sicut illa que est ex sole s̃m plurimũ est cerebralis τ in spiritu animali. Et illa que fit ex balneo ẽ cordialis τ in spũ vitali. Et similr illa que fit ex cibo est epatica τ in spũ naturali. ¶ De cura. Cap. xliiij.

b Cuius curatio est ꝓuocatio cuz infrigidãtibus notis. Et solũ nãe est melius: cũ siracost τ tamarindis. τ rectificare epar cũ eis q̃ sunt aq̃ endiuie τ oleũ τ syrup⁹ acetosus: τ emplã infrigidãtia ex sandalis τ cãphora τ aq̃ ros. τ oleo τ succo ei⁹ τ ex succis olerũ infrigidãtia actu: τ ennectio cum cibis frigidis τ humidis. ¶ Principium sermonis de febribus putridis: τ cõplementum sermonis est in febrib⁹ sanguineis τ colericis.

¶ Tractatus scđs continet capi. lxviij.

¶ Sermo vlis de febribus putridis. Cap. i.

p Putredo accidit aut ꝓpter cibum malũ cũ est prepar⁹ vt putrefiat illud qđ gñaẽ ab eo ꝓpter maliciam sue substãtie: aut ꝓpterea ꝙ velociter recipit corruptiones ꝙuis sit bõe substãtie sicut lac. Aut quã est aquosus nutrimẽti mali: cui⁹ aquositatẽ recipit san. sicut illud quod gñaẽ a fructibus tardis humidis valde. Aut quã est ex illis que nõ ꝯuertunẽ ad sanguinem bonũ: imo remanet humor malus frigidus quẽ adhorret calor inatus τ succedit ei extraneus: sicut ille qui gñaẽ a cucumere τ citrolo τ piris τ silibus. ¶ Aut malitia artificij eius aut hora ipsius: aut ordo ei⁹ s̃m ꝙ scis. Aut ꝓpter opilationẽ ꝓhibentẽ respirationem τ euẽtationes ꝓpter cõplõnẽ corporis malã cum nõ põt digõnẽ facere bonã. τ sunt iterũ ꝯtrarie de illis que non faciũt in cibo aut in humore aliqđ pp priuationẽ respirationis humorum: q̃re dimittũt eũ crudũ. Et hmõi qđ cõplõ aut gñat huorẽ malũ aut corrumpit id qđ generat ꝓpter abbreuiationem suã in digõne: τ q̃ nocet euz motu pigro. τ iste cause sunt iuuantes in gñatione opilõnis gñantis putredinẽ. Aut ꝓpter dispõnes extrinsecas ex aeribus malis: sicut est aer pestilẽtie: τ aer lacunarum τ locorum infusorum in qbus madefiunt res vt linuz τ aspaltũ. τ quãq; aggregaẽ de eis numerus rerũ plurimus. Et plĩn cãm putredinis humorum est: aut ꝓpter multitudinez humoris: aut grossitudinẽ suam: aut viscositatẽ sui: τ cãe multitudinis humorũ τ viscositatis τ grossitiei humorum sunt note. Et inceptio opilationis est nota. Ergo quãdo fecerint opilationem accidit putredo ꝓpter euẽtationis ꝓuationem: τ cũ fuerint succedẽtes morbus in non sua hora sup repletionem τ nausteatiuam satietatẽ. Et balneationes fiũt aut sol calidus aut funiere calefacientia super repletionẽ. Et dimissio caute le obseruationis digõnis in stomaco τ epate τ succurrẽdi defectui si acciderit ꝓpter calefactionẽ ambo in epithimatib⁹ τ vaporatiõib⁹. Et putredo qđ quãq; est cõis corpi. τ quãq; est i mẽbro pp debilitatẽ suam: aut pp vehemẽtiam caliditatis sue extranee τ sue acuitatis aut doloris eius. ¶ Et humor recipiẽs putredines: aut est colera talis modi vt ab ea vapor egrediaẽ qui fit subtilis fumosus valde: aut sanguinis talis modi vt euaporet ab eo vapor subtilis: aut flegma talis modi vt illud quod euaporet ab eo fit vapor spissus. aut melãcolia talis vt illud quod euaporat ab ea fit vapor fumosus purulentus. ¶ Et putredo quidem colere facit tertianam. τ putredo sanguinis facit cõtinuam. τ putredo melãc facit quartanam τ quecurrunt cursu eius

τ putredo flegmatis fit vt multū facit q̃tidianā τ que currūt cursu eius. ¶ Et sanguinis locus est intra venas. Colera autē τ flegma τ melancolia quādoq; putrefiūt intra venas. τ q̄nq; ex̄ venas. ¶ Et quādo putrefiunt extra venas si nō est cā alia. neq; est putredo in q̄pate intrinseco qḋ det cordi putredinē ↄtinuā faciūt pↄdos quos diximꝰ. Sed vnicuiq; accidūt τ eradicant̄ q̄uis flatica nō eradicet̄ q̄n ibi sint reliquie occulte. ¶ Et q̄nq; putrefiūt intra venas faciunt adherētiā febris. τ non eradicant̄. neq; est ꝓxima ei que eradicat̄. imo est assidua inseparabilis. Sꝫ ei est vehemētia p quā cognoscit̄ ꝑoxismus q est ei. Et q̄n putredo est intrīseca dn̄ans sup venas oēs: aut sup p̄lm eius qḋ seq̄tur ex eis nō sunt forsitā additiones τ diminutiones apparētes. Cū aūt est ſm ↄtrium eius apparēt alterationes manifeste. ¶ Et fe. putredis qḋ extrinsece nō eradicat̄ τ redit nisi q̄n materiei qua putrefit supuenit putredo in tp̄e paroxismi. τ, finit eius humiditates ex q̄bus pēdebat caliditas τ resoluunt̄ τ egrediunt̄ ex corpore: q̄n nō sunt retēte in venis. ita vt ꝓhibeat eas illud a cōplemēto resolutionis: τ remanet cineritas eius τ ipsius terreitas que nō sunt vehiculū febris τ caliditatis. sicut videt̄ de dispōne cumuloꝝ stercoꝝ paulatim paulatim: donec fiat cinis totū. deinde non remanet caliditas. Et q̄n nō remanet in humore adusto per putredinē caliditas destruit̄ febris quousq; aggregent̄ vice alia ad locum putredinis. ¶ Et iā remanserūt in ea reliquie calitatis ex putredine p̄ma q̄uis non remaneat m̄ã. aut ꝓpter inuētionē causē prime putredinis in materia p̄ma τ istā matur in materia secūda ſꝫ semitā putrefactionis. ¶ Res ergo putredinis resoluit̄ ſm inuētionē caliditatis nō deficiētis putrefacientis τ resoluētis τ faciētis cinerem τ ptranseūtis ad vicinū donec abscindat terminum τ finiat m̄ãz τ nō inueniat vicinum aliud τ remaneat febris expectās materiā aliam τ attrahat ad locū suū. ¶ Cum aūt putredo est intra venas: tūc accidit vt sit resolutio completa difficilis: τ non resoluitur putredo per ↄtinuitatē que est in quibusdam venis cum alijs: τ putrefit omnis res que vicina est ei: deinde resoluit̄ ad vicinum aliud. ¶ Et uerū illud quod comprehensum est in venis est vehemētioris ↄtinuitatis ad cor. ¶ Et iste quidē febres quibꝰ sunt paroxismi eradicationis τ temporis: quādoq; diminuūt ordinem suū ꝓpter diuersitatem materierū in multitudine τ paucitate τ grossitudine τ tenuitate. ¶ Et ꝓpter diuersitatē in eis in genere: ita vt p̄mutētur quedā materie: τ fiūt de gn̄e materiei alteriꝰ que diuersificat̄ in eis in specie nō in multitudine τ paucitate τ tenuitate τ grossitie tm̄. τ quādoq; fit ex malitia regiminis egri aut ꝓpter debilitatē eius: aut ꝓpter multitudinē sensus eiꝰ.

¶ Et paroxismi quidē qui eradicant̄ incipiūt ſm p̄lm cum horripilatione aut frigore aut rigore τ resoluunt̄ per sudorē: τ non incipiunt cum frigore aut horripilatione ſm p̄lm nisi aut ꝓpter frigus humoris: aut ꝓpterea q̄r humor mordicat lacertos: aut ꝓpter ꝓfundationē caliditatis ad interiora redeūtis ad partem materiei: aut ꝓpter debilitatem virtutis: aut propter frigus aeris sicut contingit in tempore hyemis. ¶ Et illud qḋ fit ex mordicatione caliditatis est dignius vt ꝓportionet̄ ad horripilationē q̄ʒ ad frigus. ¶ Et plurimū qḋ accidit de eo est vt fit sicut punctio acuum in omni mēbro. ¶ Uerum resolutio materiei cum sudore est: q̄n caliditas putrefiens vel putrida resoluit humiditatem τ remanet cinereitas: cū ergo sit illa humiditas non obsessa in venis facilis fit expulsio eius per sudorem in poris. ¶ Paroxismi aūt inseparabiles minuunt̄: τ non eradicantur per sudorez: neq; incipiunt cū frigore nisi ꝓpter debilitatem virtutis: aut ꝓpter ꝓfundationem caloris innati: tunc enim infrigidant̄ extremitates: τ illud est signum malū. ¶ Et quibusdā febribus cōponunt̄ frigus τ horripilatio: q̄n materia que putrefit est cōposita ex frigido. τ mordicatiuo. ¶ Et q̄nq; cōponunt̄ quedam febres putredinis tali cōpositione qua fiant in forma inseparabiles: τ illud est verbi gratia q̄n incipit humor putrefieri in loco. τ cum superuenerit ei putredo putrefit tota τ consumitur ab ea. deinde incipit hūor de gn̄e eius: aut nō de genere eius putrefieri: tunc obuiat paroxismus secundus tp̄i eradicationis paroxismi primi: deinde continuatur res ita. τ q̄nq; componunt febres putredinis modis alijs cōpositionis q̄s distinguam in ca. suis. ¶ Et paroxismi q̄dē febrium ꝓlongant̄ q̄nq; τ abbreuiant̄. ꝓlōgatio eorūʒ. est ergo aut ꝓpter grossitudinē materiei τ viscositatem eius: τ multitudinē eiꝰ: aut ipsius q̄ttē: aut pp̄ debilitatē v̄tutis aut pp̄ debilitatē sensus: aut ꝓpter spissitudinē poroꝝ q̄re nō resoluitur hūor: τ eoꝝ abbreuiatio ē ꝓpter ↄtria eorum. ¶ Et paroxismi iteꝝ festināt τ tardātur: τ tarditas eoꝝ ē: aut ꝓpterea q̄r eoꝝ m̄ã est pauca: aut tardi morꝰ ad mineraʒ putredinis ꝓpter grossitiē suā. τ hoc qḋ est sicut m̄ã q̄rtane. τ velocitas eoꝝ est: q̄n ipsa est multa sicut flegmatis nisi sit vitreū. q̄n ꝑoxismi eius q̄nq; tardantur aut subtilis sicut colera. ¶ Et deteriores q̄deʒ febres sunt iseparabiles in quibus putredo est intra venas: deinde ille que eradicant̄ in quibꝰ est putredo in toto corpore aut in partibus cordis. ¶ Et parum quidē accidit senibus febris valde accensa ꝓpter frigus cōplexionis eoꝝ τ paucitatem carnis ipsorum. ¶ Pulsus vero dispositiones diuersificantur in febribus putredinis ſm diuersitatem earū in generibus suis τ ſꝫ diuersitatem speciei vnius earum in vehementia

⁊ debilitate ⁊ in fortitudine ac cētinium ⁊ debilitate eorū. Et qn̄q3 accit ei durities. aut pp apa calim vehemētius extēsionis. aut ꝓpter apa calim in mēbro duro. aut ꝓpter vehemētiā3 siccitatis aut cū dn̄atur frigus i ꝑncipijs. ¶ Et qn̄q3 fit lenis ꝓpter mām lenē flegmaticā. ⁊ sanguineā. Et ꝓpterea q3 apa est in mēbro leni: sicut illud qd̄ est in epate ⁊ ꝑipleumonia ⁊ lethargia: aut ꝓpter humorositatē eius expectaƚ qn̄ vult vt sudet. ¶ Et pulsus quidem fit in principio paroxismorum debilis coartationis ꝓpter aduentū virtutis super materiam ⁊ occupationē eius in mundando ⁊ euentādo.

¶ De sermone vli de signis febrium putredinis. Cap. ij.

Significāt febres putredinis aduēt⁹ cāp añnum eas. ⁊ ꝓprie qn̄ nō est in eis causa ꝑmitiua. ⁊ pulsus ⁊ abdit⁹ cui⁹ cōstrictio est velox qm̄ necessitas est ad mūdificandū vehemēs valde. ¶ Et ē caliditas mordicatiua nō suauis sicut est caliditas ephimere febris. ¶ Et plm̄ qdē febrīū putredinis antecedit almeleleti. ⁊ almeleleti qdē3 est dispō cui admiscetur caliditas nō ꝑueniens ad hoc vt sit febris: ⁊ associatur ei lassitudo ⁊ pigritia ⁊ alices ⁊ sali⁹ ⁊ cōmotio somni ⁊ vigilie ⁊ cōstrictio anhelit⁹ ⁊ tēsio venaꝶ ⁊ hypocōdriorū ⁊ dolor capitis ⁊ pulsatio capitis. cum ergo ꝓlōgaƚ facit cadere in fe. putredis: aut facit accidere debilitatē ⁊ citrinitatē coloris: ⁊ qn̄q3 associant almeleleti añti febres multitudo superfluitatis ⁊ mucus nausea ⁊ vrina plima et egē plima putrida ⁊ grauitas capitis: ⁊ excitatio. Et accit frequentia in pulsu nō a cā intrinseca: imo ex labore aut ira aut alijs. ¶ Cū ergo accidit in eo coartatio: tunc iā venit paroxism⁹. Et coartatio qd̄ est submersio pulsus ⁊ puitas diuersi i quo accn̄t pulsatiōes magne fortes: ⁊ nō est velocitas eius fortis. Sed diuersitas in ꝑncipio ⁊ in augmēto est ex ꝓprietatib⁹ signātibus putredinem: q̄uis nō appeat in tertiana plima appitione pp leuitatē materiei. ¶ Et de signis qd̄ qd̄ febris sit putrida est eius periodi ꝑmi sudoris ⁊ humectationis: ephimera. n. est ecōtrario illius: l3 in initio sit in tertiana ꝓpter leuitatē ꝑdictā: vt sit similis ephimere que tamē ephimera nō permutatur ad putredinē. ¶ Et fuerit augmentū eius nō permixtum nō proportionatū non simile. ¶ Et prolixitas augmēti uterū significat q3 ipsa est putrida. ⁊ additio pulsus in magnitudine fm̄ ꝓcessionē significat augmentū. ¶ Amplius si est interpolata incipit cum rigore aut horripilatione ⁊ dimittit fm̄ plm̄ cum sudore ⁊ humorositate ⁊ resoluiƚ cum paroxismis aut est inseparabilis cum tēpore: ⁊ non est similis ephimere in vrina ⁊ pulsu ⁊ cōplemento mūdificationis ⁊ quiete accidētiū. ¶ Et plurimū quidē putride sunt accidētia plurima ex siti ⁊ dolore capitis ⁊ nigredie lingue ⁊ proprie apostematum: ⁊ multiplicaƚ inquietudo ex angustia ⁊ agitatione vehementi quā facit pugna materie: ⁊ virtus. quandoq3. n. eleuaƚ materia: ⁊ qn̄q3 cōsurgit virtus. ⁊ pulsus silr quandoq3 tēdit ad magnitudinē ⁊ fortitudinē ⁊ qn̄q3 ad paruitatē ⁊ debilitatē ⁊ coartationē. ¶ Duricies autem fit quandoq3 ⁊ non oportet semp vt fit nisi sit cū febre apostema durum in quocūq3 mēbro sit. aut apa in mēbro duro q̄uis non sit durū. aut iam acciderit potus aque frigide. aut aliquid aliud de illis que indurāt pulsum de illis que dicuntur in libro pulsuum. ¶ Diuersitas aūt in principio ⁊ augmento est ex ꝓprietatibus febris putride. ⁊ de significatiōibus eius formibus. q̄uis non appareat in tertiana plurimū pp leuitatē māei. ¶ Et dum non fit pulsus fortis. ⁊ non sit velox velocitate ꝑdicta: tunc febris adhuc est ephimera: ⁊ non pmutaƚ ad putredinē. ¶ Et est vrina in principio indigesta: aut parū digesta: ⁊ forsan ē acuta. ¶ Et scias q3 a febribus acutis interficiētibus raro fit euasio: nisi cum ꝯctione mēbri. ¶ Et qn̄ alleuiatur febris post quietē apa is in pleuresi ⁊ silib⁹ tūc scias q3 de materia remansit aliquid ⁊ q3 materia declinat ad locum vbi apparet dolor.

¶ De signis inseparabilibus. Cap. iij.

Primus est diuersitas pulsus que est fm̄ febrem apparens valde. Et est in plurimis eius nō hn̄s ordinē: neq3 pondus: ⁊ ꝑseuerat ⁊ nō separaƚ post xxiiij. horas: ⁊ associaƚ ei qd̄ diximus de dispōnibus eradicabilibus ex antecessione rigoris ⁊ alijs. ¶ Et de illis que signāt eas est eius assiduitas ⁊ vehemētia diuersitatis dispōnis ei⁹ apud augmētū: minuiƚ. n. qn̄q3 ⁊ augeƚ vice alia.

¶ De rebus in quibus differunt febres putredinis ⁊ in quibus cōmunicant. Cap. iiij.

Febris que ē pp putredinē colere motus est tertianus siue sit motus principij paroxismi aut principij vehementie: nisi spēs eius que dr̄ adusta cuius motus est occultus valde: ⁊ est sicut inseparabilis ꝯclusa. ¶ Et tertiana qdē pura est acuta pp subtilitatē māei: ⁊ eius calitas est magna mordicatia pp fortitudinē cole. S3 ē salutifera ppea q3 colera est leuis sup nām: ⁊ etiā ipsa facit qetē. ¶ Tertiana vero non pura est longioris spatij q̄3 pura. ¶ Et pura qdē raro ꝑtrāsit septē piodos nisi ab errore. ꝯtinua qn̄q3 ꝯsumiƚ i hebdomada. ¶ Et illa que est ex putredine sanguinis est ꝯtinua inseparabilis ⁊ eius calor est plimus cōis cum lenitate non cum mordicatōe colere: ⁊ qn̄q3 ꝑuenit ad statū in q̄tuor diebus. ¶ Flegmatica accessionē faciens omni die est leuis caliditatis per cōparatiōnē ad colericā longa3 pp viscositatē māei ⁊ frigus eius ⁊ multitudinem eius ⁊ est magni timoris: qm̄ h3 puū spatiū interpolationis ⁊ quietis: ⁊ qm̄ ipsa associaƚ cor-

emptioni ꝛ debilitati in orestōi que non excusatur: ꝛ illud est de illis que attrahunt accñia mala ex syncopi ꝛ pulsu cordis ꝛ casu appetitus.
℄ Et que de ea est inseparabilis est res magis illis ethice si nō esset lenitas pulsus: ꝗuis qñq; fiat durus etiam: ꝛ quātū est minus pura est minoris ꝛ breuioris paroxismi nisi declinet cum paruitate sue puritatis ad melācoliā. ℄ Quartana autem est nō acuta ꝑpter frig⁹ materiei lōga ꝑpter illud: ꝛ fortasse extendit que de ea pura est anno vno: ꝛ nō pura est breuioris spatij. verū in ea nō est timor: quoniā quietez facit in spatio longo. ꝛ quoniā ipsa nō est talis acuitatis quā sequuntur accidentia vehemētia. ℄ Et quartana quidē ꝛ tertiana assidua ꝛ interpolata cōsumūtur per vomitū ꝛ solutionem ventris aut sudorē aut ꝓuocationē vrine. Incessiua aūt cōsumitur per hui⁹ fluxum sanguinis narium.
℄ Et scias ꝙ ꝓncipiū ꝓlongatur in tertiana ꝛ status in ꝯclusa ꝛ declinatio in incessiua: ꝛ stat⁹ ꝛ declinatio in continua: ꝛ stat⁹ ꝛ declinatio in quotidiana: ꝗuis raro inueniat quartana ꝯtinua: ꝛ quotidiana integre eradicationis. ℄ Et febres quē nō curantur ſm ꝙ opz ꝛ ꝓprie a pose ꝯuertunt ad arefactionem ꝛ ꝓprie in febribus acutis in quibus opz vt patientes eas cibent: ꝛ non cibant propter intentionē vt ꝑueniat natura super mām: aut opz vt det in potu aqua frigida: ꝛ non datur in potu propter intentionez vt nō fiat cruda: ꝛ nō succurritur cuz extinctione alia: quoniam si fuerit alia intentio ꝗ diximus sumus in cibatione ꝛ dādo in potu aquaz frigidam fortior duarum intentionum predictarū preminatur super eas ambas ꝛ dimittatur obseruatio illarum duarum.

℄ De significationibus accñtium febrium. Ca. v.

Scias ꝙ acceptio significationū febrium ē ex regimie añte: ꝛ qūo fuit ex: ꝛ dispositionibus antecedētib⁹ ꝛ ex regionibus ꝛ tēporibus ꝛ ex etate ꝛ complexione: ꝛ ex pulsu ꝛ vrina ꝛ vomitu ꝛ egestione ꝛ fluxu sanguinis narium ꝛ ex dispōne febris in rigore ꝛ sudore: ꝛ q̄litate caliditatis: ꝛ ex paroxismis ꝛ ex dispositiōe appetitus ꝛ ex dispōne anhelitus ꝛ ex ꝯiunctis sicut dolore capitis ꝛ vigilijs ꝛ alienatione ꝛ inquietudine ꝛ alijs. ℄ Febrib⁹ enim adsunt accidētia ex quibus significant dispōnes de quib⁹ sunt accidentia significātia magnitudinē earuz ꝛ ipsaꝝ paruitatē sicut q̄litas caliditatis ꝛ quātitatis ipsius.
℄ Et de ea est que est mordicatiua vehemēter et quo prius inuadet vsq; ad finez suū. ꝛ de ea est que mordicat in primis. deinde minuit propter resolōnē mātei ꝛ lenit: ꝛ de eis sunt q̄ mordicāt: ꝛ de eis sunt q̄rum calitas est humida: ꝛ de eis q̄rū calitas est sicca. ℄ Et sunt accidētia que signt genus earum: sicut accñtia ꝓpria cum tertiana: sicut ꝓncipiū paroxismi cū punctione ꝛ horripilatione ꝛ mordicatiōe calitatis in eo. ℄ Et accñtia significātia maliciā earū sunt sicut inquietudo ꝛ alienatio ꝛ vigilie. ℄ Et accidētia significātia digōnem ꝛ indigōnem sunt sicut illud qḋ diximꝰ de dispōnib⁹ vrie. ꝛ accñtia que significāt crisim que dicemꝰ. ℄ Et accidētia significātia sospitatē ꝛ ꝯtrū eius dicemus oia illa. Et forme insunt iudicia plurima sicut ille cui⁹ ꝯuertitur color ad plūbeitatē ex albedine ꝛ viriditate ꝛ significāt frigiditatē humoꝝ ꝛ paucitatez coloris innati: aut excitationē ꝛ inflāmationē: sicut accit ei cuius cā est satietas nauseatiua: ꝛ sicut velocitas tumitionis faciei ꝛ tornatilitas eius ꝛ tenuitas nasi: ꝛ significant aut vehemētiā caliditatis aut subtilitatem humoꝝ ꝛ velocitatē resolutionis eoꝝ ꝑpter amplitudinez poroꝝ ꝛ motus in seipsis: ꝛ exitus eoꝝ a consuetudine aut casus eorum habent significationes ꝛ res de illis quas dicemus. ℄ Et accidētiū febriū q̄dā sunt quorum hora est hora status sicut alienatio ꝛ cōmixtio mentis ꝑpter inflāmationē capitis. ℄ Et de illis sunt quoꝝ hora est ꝓncipiū sicut horripilatio ꝛ frigus ꝛ sicut ꝓfunditas somni que cōsequitur pᵐm ꝓncipioꝝ febriū ꝑpter debilitatez cerebri. ℄ Et declinatio calitatis ad interiora corporis vbi est mā ꝛ multitudo vaporum deuatorum ab eo per cōmixtionem incipientem in corpe vsq; quo resoluit eos inflāmatio: ꝛ adiuuat illud frigus cerebri in seipso ꝛ frigus humoris qui vult putrefieri ꝛ calefit. ℄ Et res ex quibus scitur dispositio febris ꝛ ex qua specie sit sunt dispō febris in acuitate sua ꝛ sua leuitate. ꝛ dispositio febris in hoc ꝙ ipsa accidit a causis primitiuis ꝛ antecedentibus ſm cōditionez predictam. ℄ Et dispositio febris adherentis sue ꝛ eradicatiōe: ꝛ dispō febris in acuitate sua cū rigore ꝛ frigore ꝛ horripilatiōe aut eius ecōtrario ꝛ quod est ex eo: ꝛ dispō febris in diuisione sua cum sudore plurimo aut pauco. ℄ Aut dispositio preterita regiminis ꝛ etas ꝛ forma ꝛ tempus ꝛ ars ꝛ dispositio pulsus ꝛ vrine.

℄ Sermo de rigore ꝛ frigore ꝛ horripilatione ꝛ fractione. Cap. vi.

Horripilatio est dispositio in qua inuenit corpus diuersitatem in frigore ꝛ pūctionē in cute ꝛ lacertis ꝛ antecedit eā pigritia ꝛ quasi fractio est maneries eius. ℄ Frigus autez est vt sentiat in menbris suis ꝛ dorsis lacertorum suorum frigus purum. ℄ Rigor vero est vt non possit continere mēbra sua ex cōmotione ꝛ tremore euenitente in eis ꝛ motibus inuoluntarijs ꝛ fortasse est frigus forte ꝛ nō fit rigor fortis sicut in febribus flegmaticis ꝛ quartana. ℄ Et de causis vehementie rigoris est vehementia virtutis expulsiue in lacertis. ℄ Et propter illud quanto est causa rigoris viscosior ꝛ rigor vehementior. ꝛ sanguis submergitur cum rigore ad inte

riora. ¶ Et scias quod humor frigidus est quietus quē iam consueuit membrū in quo est ⁊ quiescit passio eius ab eo quare non sentit frigus eius. Cum ergo mouet ⁊ spargit sparsione plurima aut pauca propter aliquā cāz. s. propter caliditatē separantē aut aliud patit ab eo mēbrū quod erat non occurrens ei ⁊ sentit frigus eius propter cām cōplōnis diuerse. ⁊ tu quidē sciuisti hoc in radicibus vlibus scie medicine. ¶ Et multotiens quidē accidit a flegmate vitreo sparso in corpore rigor. nō perducens ad febrem. ⁊ quandoqz sunt ei periodi: ⁊ non est fortitudo eius fortitudo rigoris producentis ad febrē. ¶ Et mā que facit lassitudinē rigoris per paucitatē suā facit rigorē per suā multitudinem antequā putrefiat nā si non putrefit nō perducit ad febrē. ¶ Et quandoqz accit frigus ⁊ rigor propter submersionē caloris i corpore cū cibi ⁊ que sunt ei silia. Et rigor ⁊ frigus antecedūt febres quoniam humor crudus effundit ad lacertos in primis ⁊ nocet frigore suo per cōpōnē ad lacertos: deinde cū incipit putrefieri incipit calefieri. Et quandoqz antecedit rigor febres propter mordicationē humoris ⁊ fortitudinē virtutis expulsiue que est in lacertis: sicut excitat hō effusiōe aque calide valde sup cutem: ⁊ proprie cum est salsus. Et fortasse fit nocumentū eius quod mordicat eā vt refugiat calor innatus ad interiora ⁊ dicitur frigus quare fit cum mordicatōe caloris frigus quasi frigus dicit. Et mordicatio quidez caloris est apud pānniculū tegentē interius. Et quandoqz accidit rigor propterea quia refugit calor ad interiora sicut in apātibus intrinsecis. ¶ Et quandoqz signū rigor ⁊ horripilatio sanitatē in febribus inseparabilibus: quoniam signū quod mā expellitur in vetus ⁊ egredit. verū quoniam non est cum digōne ⁊ in hora cretica ⁊ non sequit eam leuitas est signū quod expulsio illius quātitatis non est quoniam virtus est vincens: imo quoniam mā multa expellit propter multitudinem suaz. ¶ Et de rigore est qui significat mortem: ⁊ est ille quem sequitur debilitas virtutis ⁊ casus coloris vmari ⁊ siccitas. ¶ Horripilatio vero fit ex causis paucioribus causis rigoris commotio animie periodi indicat periodum. ¶ Et senum quidez febres sunt sepulte. ¶ Et quandoqz est causa in longitudine febris grossitudo in visceribus quare resupinetur febriens ⁊ extendat pedes suos ⁊ tangantur viscera sua. ¶ Et quando denigratur lingua febrientis cū alleuiatione febris: tunc febris eius est sepulta. ¶ Et quandoqz associatur febri paralysis: ergo curetur febris in primis. ¶ Et de eis que conueniunt illis est syrupus acetosus prunarius cum geleniabi ⁊ qua ciceris cum oleo si tolerat febris. ¶ Et rasio capitis est ex eis que inspissant cutem eius: quare reuertuntur vapores: ⁊ fit fortis febris.

¶ De intentione ad curationes vniuersales febrium putridarum. Cap. vij.

Scias quod intentio in medicando has febres quandoqz vertitur ad partem febris: quare est necessariū vt infrigidentur ⁊ humectentur: ⁊ quandoqz ad partem mā: vbi necesse est vt maturet vel digerat: aut necesse est vt euacuet. ¶ Et digō quidem sin grossa est equatio eius cum subtiliatōe. Sin subtilis est equatio eius cū ingrossatione. Et quandoqz contraria sunt illa que requirit febris de infrigidatōe ⁊ illud quidez requirit humor de digōne ⁊ euōne ⁊ resolōe. Quandoqz enim est digestiuū ⁊ euacuatiuū calidū: imo est fm plurimum: ⁊ tunc oportet vt obseruet magis timorosa vna duarū rerū. Et fortasse contrarius est illud quod conuenit febri de infrigidatōe cū eis que sunt sicut melones indi ⁊ reliqua olera et quod conuenit māei de minoratōe: quare prohibet illud dare ea in potu nisi vbi non est materia. ¶ Et omno sollicitudo fit vt postponatur aqua fructuum vsqz ad hebdōam: ⁊ sit contentus aqua ordei. ¶ Et omnis fructus nocent febricitātibus cum ebullitione sua ⁊ corruptione sua in stō. ¶ Et multotiens quidem inueniuntur res que digerit ⁊ subtiliat ⁊ infrāt cum euōne sicut syrupus ace. Et scias quod febris quandoqz est tante vehementie ⁊ acuitatis quod non lz vti regie cōe: imo indiget infrātōe vltia: ⁊ proprie cū non inuenis virtutē fortē resistentez tolerantē. Quod si inuenis eam resistentē tolerantem abscinde cām ⁊ expelle humorē ⁊ abscinde cibū ⁊ nō frigides infrātiōe que prohibeat resolōnē. ¶ Quod si inuenis virtutē deficientē sis occupatus in equando cōplōnē contrariaz ei: quare infrā eam ⁊ viuificat virtutē cū cibo. ¶ Cūqz fit fortis per viuificationē suā ⁊ vincit contrariū suū redi ad cām. Et cum tu infrās de istis febribus tunc non infrigides eam cum eo in quo sunt stipticitas ⁊ exiccatio sicut sunt trocisci infrigidātes: nisi post purgationem ⁊ euacuationem. Et scias quod cura febris putride est diuersa a curatione febris ethice. Curatio enim ethice est contenta super contrarietatem egritudinis ⁊ curatio febris putride nō ē contēta sup contrietatē egritudis tantum: immo super abscissionem cause eius. quātuis illud quod est conueniens egritudini ⁊ cibationi fit amicum virtuti ex parte sui. s. virtutis ⁊ inimicum virtuti ex parte: quoniaz est amicum inimico eius: ⁊ est materia quare est adiuuans vtrūqz earum. quāobrem indigemus in regimine eius canone. Et nos singulare ea. ⁊ si deus voluerit faciemus. Scias quod non est tibi possibile curare febrem nisi cognoueris eam. quod si ignoraueris tunc subtilia regimen. ¶ Et prouide ne occurrat paroxismo nisi ventrem habeat vacuum. ¶ Et non moueas in die paroxismi aliquid quantum possibile est tibi ne excites febrē. ¶ Et oz vt obserues in omnibus illis dispositionez virtutis. quod si fuerit fortis ⁊ si erit illud quod vincit sanguis: aut cū humore cui vincit sanguis: tūc flōia est magis conueniens: ⁊ prope

cum vrina est rubea grossa non citrina ignea ex qua timeatur apud stomachum victoria colere et acuitas eius: deinde fac sequi stomachum solutionem ventris subtilem propter si fuerit illic siccitas cum eis que sunt sicut aqua ordei et alsiracost pauco: et aqua ordei cum syrupo acetoso. ¶ Et si natura non fuerit lenis adde in eo quod est sicut siracost quod sit sicut syrupus de violis. et sit vltimitas lenificationis non fluxu ventris et non solum laboriosa. ¶ Et magis dilectum est apud me administratio clisteriorum secundum vltimitatem qua indigetur in virtute. ¶ Et de clysteribus communis iuuamenti lenibus est clystere factum ex oleo viol. et succo foliorum sicle et vitello oui: et zuccaro ru. et baurach. Cum ergo lenieris hac lenificatione: fortasse indigebis eo debiliore quam illud quo indiguisti in principio: et illud est quando natura est obediens. ¶ Deinde fac ipsum sequi ea que vrinam prouocent sicut syrupus acetosus decoctus cum radice apij et silibus. ¶ Deinde fac ipsum sudare et aperi meatus cum illis in quibus non sit calor fortis sicut cum inunctione ex oleo camomillino et fricatione cum vino albo et cum aqua dulci tepida. ¶ Et si febris fuerit acuta non inuenis excusationem ab inunctione et embrocatione. ¶ Quod si inuenis humorem in primis declinare ad stomachum fac vomere cum eis in quibus non sit diuersitas consuetudinis. imo cum eis que sunt sicut syrupus acetosus cum aqua calida cum natura mouet humorem ad vomitum et non diuersifices eas. ¶ Quod si fuerit illic declinatio ad intestina et senseris rugitum et descensum feceris: tunc adhibe quod soluat ventrem. ¶ Et prohibe eum a sonno in principijs febrium propter quando est horripilatio aut frigus et rigor: quoniam prolongatur super frigus et rigor est: ipsa namque exprimunt materias si fuerit currens ad quedam viscera et prohibent digestionem humorum. Apud declinationem vero est iuuatiuus valde et fortasse non nocet apud statum. ¶ Et non prohibeas ei aquam frigidam: nisi fuerit humor qui est in eo crudus et grossus: tunc enim prohibet digestionem. ¶ Et scias quod quando stomachus iuuat: deinde viceris via mala: tunc non purgatur. ¶ Humoris autem colerici digestio est vt conuersus a subtilitate fiat spissus. et aqua quidem frigida facit illud: nisi sit stomachus aut epar debile: aut frigidum: aut sit in visceribus apostema: aut sit in visceribus dolor: aut sit complexio eius pauci sanguinis aut caliditas eius innata debilis: quare debilitatur post potum aque frigide. Aut si non sit consuetus potare aquam frigidam: sicut illi qui sunt de regione calida: isti enim spasmantur velociter et associatur eis singultus et extenuatio est de hac summa. ¶ Vbi autem materia calida aut grossa iam digesta est et corpus est carnosum et caliditas innata exuberans: et virtus est fortis: et viscera sana non frigida: et complexio radicalis non insueta aque frigide imo assueta aque frigide valde: tunc aqua frigida est melior rebus. Multotiens enim adiuuat ad expellendum materiam cum solutione nature aut per vomitum aut per vrinam aut per sudorem aut per eius illa. quare fit statim vt sanetur. ¶ Et quandoque dat in potu medicus de aqua frigida infirmo quantitatem plurimam adeo donec color eius fiat viridis et tremat que sit salrem perueniens vsque ad eminam vnam et dimidiam. ¶ Et fortasse conuertitur febris flegmaticam: et fortasse confortatur natura et expellit materiam cum sudore et vrina et fluxu ventris et est sanitas. ¶ Et quandoque iterum sunt quedam prohibentia: deinde timetur malitia caliditatis et sitis: et existimas quod peruenitur per eam ad ariditatem vel extenuationem: non prohibeas aquam frigidam: nam additio apostematis et cruditas eius melior est quam extenuatio. ¶ Et syrupus quidem acetosus quandoque etiam sedat sitim et incidit et soluit et nocumentum ipsius apostemati non est plurimum sicut nocumentum aque et non est ei vis aggregandi materiam et inspissandi eam: et similiter in lep plurime commixtionis. ¶ Et cum non licet bibit aquam frigidam et fit audax per eam. timetur quod non faciat accidere constrictionem pororum quare fit causa febris alterius cum euentu opilationis alterius: et fortasse erit vehementior prima. ¶ Et quando obuiat membro debili corrumpit operationem eius: et multotiens facit deglutitionem difficilem et facit difficultatem anhelitus: et facit accidere tremorem et spasmum et debilitatem vesice aut renis aut colon. ¶ Et ille quem plurimum oportet extra eos prohibere a potu aque frigide est cui nocet in sanitate sua. ¶ Immo cum videris calefactionem fortem et complexionem calidam et siccam et euacuaueris tunc quandoque concedes infusionem fieri in aqua frigida apud declinationem et apparitionem digestionis et euacuationem humorum: et non est malum vt administretur balneum et potus vini commixti subtilis et inunctio cum oleis lenificantibus. ¶ Et cum administraueris canones predictos in principio accessionum febris: nunc oportet post illud: vt tu occupies in digestione et euacuatione que non est secundum semitam minorationis et desiccationis: et iam diximus eam: imo secundum semitam abscissionis cause. ¶ Et non euacues materiam indigestam in calido aut frigido nisi propter necessitatem. fortasse enim multiplicatur euacuatio humoris non peruenientis ad statum per digestionem vt euacuetur. Et fortasse nocet euacuatio maturationi. et fortasse permiscetur cum ea malignum cum bono: propterea quod mouetur malignum absque digestione sua. ¶ Et tu non ausculies virum qui existimabat quod intentio in digerendo est subtiliare et humor calidus est subtilis. quare non est necesse vt subtilietur. Res enim non est sicut dixit. imo intentio in digerendo est equare substantiam materiei. ita vt fiat preparata ad expulsionem facilem et subtile imbibitum et grossum fixum et viscosum adherens: totum illud non est preparatum ad expulsionem facilem. imo est necessarium vt inspissetur subtile: et subtile spissum paulatim: et incidatur viscosum. ¶ Et si vir iste non audiuisset in sermone antiquorum de digestione aliquid antequam dixissemus illud et rememoraretur dispositionis digestionis humorum fixorum. scilicet quia qui de eis subtilis est indiget vt inspissetur: et qui

de eis ipsius esset indiget vt subtilietur: oporteret vt sciretur hoc per illud: et quia non oportuit vt in seipso consideraret et diceret: quare vrine in febribus acutis non habent in principijs earum sedimen: deinde fiunt habentes sedimen et an sedimen laudabile est aliquid nisi humor faciens egritudinem qui iam digestus est. Quare ergo non expellitur in principijs egritudinis ad salutem si est subtilitas vltimum quod intendit in digestione: ergo necessarium est vt sit in principio febrium sanguinis et colere sedimen laudabile. ¶ Si autem nature non est possibile expellere illam superfluitatem nisi post horam in qua fit preparatio ad expellendum in vrina tunc similiter oportet vt sciatur quod artis euacuare humorem ante illam horam in qua apparet digestio in vrina est inconueniens aut difficile malum. Et fortasse mouet et non operatur vltime: et fortasse miscet malignum cum bono. ¶ Et esset melius homini huic vt bene opinaretur de illis qui fuerunt sicut G. et Hyp. in eis que scripserunt de hoc: et valde attenderet: et tunc rediret ad contradictionem: quia omnis contradictor in pluribus cum est super veritatem est excusatus: vel ex melius esset ei vt non consideraret in consideratione sua. ¶ Et opinor quod raro huic viro acciderunt experimenta que prefuerunt in hoc ca. et accepit in eis. Et huiusmodi quod experimentis que non sunt secundum canones accidit eis vt nec vnum valeat. Et accidit eis. vt nec vnum eorum sit signum: hoc namque est conueniens. ¶ Cum autem materia est plurima mobilis permutabilis de membro ad membrum: et existimas quod non est spacium in digestione eius aut fortasse accidit ex ea apostema pleureticum: et aliud si dimittatur faciet cadere in tumorem ante tempus in quo expectatur digestio eius et illud est propter longitudinem temporis in quo expectatur digestio equalis proculdubio: tunc est necessaria euacuatio eius: timor enim in hoc est minor quam timor illa: et cum hoc natura mouetur ad expellendum eam propter multitudinem sui nocumenti. ¶ Cum ergo adiuuatur natura conuenit ei adiutorium vltimum. quare non est excusatio eius. ¶ Et scias quod flomia quando est intentio sanguinis non est ex genere eius in quo expectatur digestio expectatione que est in solutiuis: et non expectatur digestio nisi in humoribus alijs. Et cum postponitur flomia in principio egritudinis non amplius est ei intentio et fortasse interficit propter aduentum debilitatis virtutis. Et similiter si times victoriam humoris: magis necessaria cautela est euacuatio. ¶ Et si non est digestus non moueas nisi in principio. apud statum vero non moueas aliquid donec vincat natura et digerat. ¶ Et si ipsa non mouet moueas tu hora motus eius. et si ipsa mouet. aut mouit tunc dimitte eam et operationem eius. Et hoc est illud quod nominauit Hypo. furiositatem vbi dixit. Oportet vt administretur medicina solutiua postquam digeritur egritudo. In principio autem egritudinis non oportet vt administretur illud nisi egritudo sit furiosa. Et forsitan non est secundum plurimum furiosa. et ta-

lis est ista euacuatio necessaria que non est in hora sua sicut dispositio necessaria que non est in hora sua. ¶ Et proportio istius euacuationis ad cessandum ex malitia nature est sicut proportio illius cibationis ad prohibendum virtutem a casu suo. ¶ Cum ergo exerces euacuationem tunc considera horam interpolationis aut horam ipsius temporis aut frigidior est horam que est in die. ¶ Et non euacues per fluxum ventris in die periodi. neque flomes. Et non agas cum euacuatione artis contra partem euacuationis nature. ¶ Et non diminuas humorem per rem que facit statim habitudinem motus periodi. ¶ Et omnino caueatur a regimine grosso in hora periodi ita vt non detur in potu aqua ordei succarum neque iulep vt non frangat periodum cum constrictione meatuum: quoniam est timor imo adiuua. dicit namque Hypo. Medicus adiutor est nature non impediens eam. ¶ Et oportet vt scias quod multotiens indiget medicina forti debilis: sed eius fortitudo est ex hoc quod soluit humorem viscosum. et ipsius quod debilitas est ex hoc quod facit assellare semel aut bis et non euacuetur plurimum simul: ita vt non cadat virtus. ¶ Et consilium quod meum in flomia est vt dimittatur quantum possibile est. Si autem non est possibile: tunc multiplicatio numeri est melior multiplicatione quantitatis: oportet enim vt non euacuetur sanguinis multum subito: quoniam euacuatur multum de eo cuius non est necessaria euacuatio. et non est in sanguine excusatio ad euacuationes quibus fortasse indigetur et debilitatur virtus a resistendo in crisibus expectatis. ¶ Et scias quod quando aggregatur dolor capitis et febris: tunc curatio febris est dignior. ¶ Et scias quod dolor capitis quandoque facit redire febrem declinatam ad augmentum: quare oportet vt sedetur. ¶ Et cum infans lactans febricitat: tunc oportet vt rectificetur lac matris eius. ¶ Et quando fuerit vrina icterica in febre significat apostema: quare est curatio dare in potu aquam ordei aut syrupum acetosum. Cum ergo acquiescit febris intentio sit ad apostema. Et quando fuerit cum febre colerica non aperiatur via in dando in potu aquam ordei: imo ius galli et lentis et multiplica vnctuositatem eius: deinde detur in potu aqua ordei si necesse fuerit. ¶ De solutiuis vero est potio facta ex tamarindis et tereniabin et siracost. et quandoque ponitur in ea aqua lubleb: et quandoque ponitur in ea cassiafistula. et fortasse proijcitur desuper scamonea: et fortasse datur in potu scamonea sola in lubleb. ¶ Et fortasse est necessarium administrare ea que sunt sicut aloes: quando materia est grossa. et melius quidem est vt abluatur: et nutriatur cum aqua endiuie et aqua solatri: deinde fiant ex eo pillule. ¶ Myrabolanos vero citrinos quidam administrauerunt. sed non inuenitur ab eis intentio secundum quam operentur: constringunt enim poros eius post solutionem ventris et exasperant viscera eorum. quod si fuerint

necessariŭ tūc post vigorē integrū. ¶ Et aqua
duoꝝ granatoꝝ est maximi iuuamenti expressa
cum pulpis amboꝝ. ¶ Et qñq3 in horis de so
lutiuis que fiunt ex violis ꝛ scamonea: ita vt de
violis sit quantitas aur.i. ꝛ de scamonea vsq3 ad
siliquā.i. ꝛ qñq3 ponit in eis parū mente. ¶ Et
qñq3 fit ex infrigidantibus extinguentibus medici
na in qua ponit scamonea sicut pillule hmōi. ℞.
coriandri spodij ro.añ.ʒ.ß. cāphore rosugi.i. sca
monee.xij.ptē.ʒ.i. ꝛ vsq3 ad sextā ptē eius: ꝛ de
tur in potu eis. ¶ Aliud. ℞. siracost.ʒ.ij. terenia
bin.ʒ.v. succi pomoꝝ de sceni succi cydonioꝝ
ptes equales coriandri humidi.vi. ptem vnius
aggrega succos. ꝛ submerge in eis siracost ꝛ te
reniabin: ꝛ inspissent cum eis donec fortasse coa
gulet deinde sume cāphore pondus sexte.ʒ.i. ꝛ
medietatis sexte. scamonee.ʒ.i. ꝛ pone siracost
sup ignē ꝛ pulueriza desup cāphorā ꝛ scamo-
neam. ꝛ pseruent ne resoluant cum vapore. de-
inde dimittat donec coagulet per se cum facili
tate. ꝛ dosis eius sit a.ʒ.ij. vsq3 ad.ʒ.ij.ß. ¶ Et est
possē vt fiat ex tereniabin ꝛ siracost ꝛ zuccaro ta
barzet. nauf.i. forme que sūt sicut penidie. ꝛ po-
nitur in ea scamonea ꝛ cāphora fm quātitatem
que cadit in vna potione eius ꝛ cāpore vsq3 ad
rosugi.i. ꝛ scamonee vsq3 ad sextā.ʒ.i. quare fit
tunc aie non horribile. ¶ Et febricitans qdem
in estate febre frigida non ingrediatur domum
venti proprie qñ sudat. vt nō puertatur mā a re
solutione sua. ¶ Et trocisci quidē non sunt con
uenientes principijs haꝝ febriū: nisi post dige-
stionem ꝛ euacuationem. ¶ Et trocisci quidē
sunt magis cōuenientes ei cuius febris ē adhe-
rens in suo stoma. quasi ipsa sit ethica. ¶ Et di-
missor consuetudinis in regimine suo sentit quā
doq3 febrem ꝛ non est tantum nocumentum
quoniam causa eius est dimissio consuetudinis
in regimine.

¶ De cibatiōe febricitātiū i gñali. Cap.viij.

Scias q̄ pueniētiores cibi febricitāti
bus sunt cibi humidi ꝛ proprie ei cu-
ius complexio est humida ex infanti
bus ꝛ grossis cōueniunt.n. ex hoc q̄
assimilant cōplexioni: ꝛ ex hoc q̄ sunt ꝯrij egri
tudini. ¶ Cūq3 accit febris ꝛ nō est sicca: nō ci
bes penitus dum non egredit pfecte fer. ¶ Et
oz vt occurrant eis paroxismi periodici ꝛ paro
xismi qui sunt fortes ventribus ipsoꝝ vacuis in
qbus non sit cibus oino. naз si cibati fuerint in
illa hora occupabit nā in digerendo ꝛ dimittet
digerere ꝛ expellere. ꝛ ꝯfirmabit egritudo ꝛ p
longabit. ꝛ propter illud oportet vt postponāt
cibationem vsq3 ad declinationem ꝛ in eo quod
est post ipsam. ¶ Et si accidat forte vt hora de-
clinationis sit hora consuetudinis in cibo. tunc
est melius q̄ esse pōt. ¶ Et scias q̄ de cibatio-
ne ꝛ regimine est quod est subtile valde. ꝛ de eo
quod est grossum valde de eo qđ est inter illa. ꝛ
est pars eius decliuis ad subtile plus ꝛ pars est
declinat ad spissum plus. ¶ Et subtile vltimus
in subtilitate est ꝓhibitio cibi. ꝛ grossum valde
est administratio ciboꝝ sanorum hominum
ꝛ illi q sequunt latus eius subtile qđ est medius
est vt sit ptentus in cibo succo granatoꝝ ꝛ iulep
subtili valde. ꝛ post ipm aq̄ ordei subtilis. ꝛ post
ipsā aqua ordei grossa. ꝛ de oleribus frigidis
ꝛ humidis sicut atriplices ꝛ spinachia ꝛ blite
silia. ꝛ postea lxist ordei sicut est. ꝛ est medium.
¶ Et illi qui sequunt latus grossi sunt galli ꝛ
galline extenuate. ꝛ subtiliores eis sunt alcu
bugi ꝛ pulli. ꝛ subtilius eis sunt alchāzi ꝛ oua
sorbilia pauca subtilia. ꝛ pisces parui ꝛ subtili⁹
eis sunt lxist ordei sicut est. ꝛ subtilius eo panis
simile solutus i aqua bene frā solōne bona sub-
tili. ¶ Grossum aūt est cibus fortis aliacugi-
zar. grossius aūt cibus fortior est eo. ¶ Et lxist
qdem ordei est bonus cibus. ipsuз.n. aggregat
ad glutinationem digestionem suam ꝛ lenuatē
ꝛ planitiem ꝛ lubricitatem ꝛ absterfionem ꝛ hu
mectationem ꝛ contrarietatem febris ꝛ sedatio
nem sitis: ꝛ velocitatem penetrationis ꝛ ablu-
tionem ꝛ nō est in eo stipticitas. quapropter nō
residet neq3 figitur in poris ꝛ meatibus. Quis
sine constrictu: ꝛ non est in ea adherentia cum
incidit per meri ꝛ fortasse abstergit spissum fleg
mat is: ꝛ qñ bona sit eius decoctio nō istat oio.
¶ Et antiqui quidem vsi sunt vbi necessaria est
subtiliatio regiminis subtilioris: regimine quod
est lxist ordei ꝛ aqua eius ꝛ aqua mellis pluri-
me aque quoniam nutrimentū eius est paruus.
ꝛ q̄ ipsa facit penetrare aquaз ꝛ eius humecta
tio ꝛ absterfio ꝛ eius apertio ꝛ prouocatio eius
est multum ꝛ caliditas eius est confracta. Et
ipsa pculdubio quādoq3 addit in virtute addi-
tionem quādam q̄uis sit parua. ¶ Et sequitur
eaз sirupus acetosus de melle. sed est grossior ꝛ
nutribilior ꝛ fortioris incisionis ꝛ absterfionis
ꝛ non est in eo ex calefactione est nocumento
viscerum calidorum quod est in aqua mellis.
¶ Nunc autem mel canne quod est zuccarus
ꝛ proprie mundificatum est melius melle apis
licet eius absterfio sit minor absterfione mellis
ꝛ similiter sirupus acetosus de zuccaro. ¶ Et
fit sufficientia in sirupo acetoso: sed fortasse fa-
ciet incurrere rasuram intestinorum hoc qui-
dem timorosum est in egritudinibus acutis.
Et nos ponemus aque ordei potationem ꝛ si-
rupi acetosi sermonem singularem. ¶ Et sub-
tiliationem quidem regiminis egri significat na
turam: ꝛ possibilitas nature in digerendo ipsaз
ꝛ resoluendo ꝛ euacuando eam. ¶ Et dignior
horarum ad subtiliationem est status: hic enim
est vehementia occupationis nature in pugna
materiei. ¶ Et non oportet vt ab ea recedens
occupet in re alia ꝛ ꝓprie apud crisim. añ vero
illud pugna nōdum est ꝯfirmata. ¶ Et de illis

que signt et faciunt ptinere ad subtiliationem: et est ut si sit necessitas fliomie aut resolonis vetris aut clisteris aut sedationis dolo ris: tunc opz ut des operā ad ɔsumādū illā necitatē: deinde ciba si necius est cib⁹ nisi sit phibēs aliud. Et igrossationē qd regis sigt vel regrit ⷡtus. Et digni or hora ad igrossandū est hora in q̄ ⷡtus nō est valde occupata in mā: et est pn^m egritudis. et opz ut succurrat nocumēto illi⁹ igrossatiōis cuz sparsione: qm̄ est leui⁹ sup ⷡtute iterum. ¶ Et estas qd ppter suā resolonem idiget additione cibatiōis et sepatiōis eius. nā ⷡtus non sufficit ad digerēdū illud qd mul: ū ē semel. Et qm̄ resolo in ea est ɔsparsionē: tūc opz ut cābium sit per sparsionem. Et in hyeme est ecōtrario: qm̄ pp puitatē resolonis eius nō facit idigere cambio multo. Ampli⁹ si multū dederit cābiuz subito erit tolerās ipm et fortis apud expulsionez eius. Et autūnus qd est tps malum: et propter hoc opz ut subtilief in eo inter ɔseruatonē virtutis: et inter infrigidationē materie: et spargere paulatim eo est meli⁹: et ɔsueso sgere cū debilitate ⷡtutis est meli⁹ egro. ¶ Et scias qp si non esset illud qd ptinet ⷡtuti eēt magis necium ut subtiliaref cib⁹ vltima subtiliatiōe: sz ⷡtus nō suffert illud et deficit: et cū deficit nō valet curatio. Curans .n. sicut scuisti est ⷡtus nō medic⁹: qm̄ medic⁹ facit puenire insrta ad ⷡtutem. Et cū intellexeris hoc tunc oportebit ut ɔsideres: nā si egritudo fuerit valde acuta et illud est ut sit stat⁹ eius ppinquus et existimaueris qp ⷡtus nō deficiet in hoc tpe qd est inter pn^m eius vsqz ad statū eius alleuiabis occupationē a ⷡtute: et in citabis eā super māz et nō facias eā occupari in cibo spisso. imo subtilia regimē statim cū diminsione cibi oino et ppue in die crisis. ¶ Et si videris egritudinē acutā non valde. imo acutam absolute tūc oportebit ut subtilies regimē non in vltimo nisi apud statū in die crisis ppue nisi ppter cām maximā. ¶ Et si videris egritudinē cronicā aut ppinquam cronicenō subtilies regimē. ⷡtus enim nō saluabif vsqz ad statum subtiliatiōe regimis. Verū est tibi necessarium cū hoc in oibus spēbus: ut sit pncipiū tui regiminis grossius et postremū tui regiminis, puenens ad statū subtilius: et gradatim pcedas in eo qd est inter illa. ita ut ⷡtus sit cōseruata vsqz prope statū tunc eni intende super mām: et si nō sis occupatus in alio. ¶ Et qm̄ scis qp ⷡtus est fortis. tunc fortasse necessariū facit dispositio ut sis cōtentus iulep solo et non plus saltem hebdomada vna. et ppue in febribus aptum. Qd si timueris debilitatē sis contentus aqua ordei. ¶ Et cū ambigua sit tibi dispō in egritudine et nō cognoscis eā. tūc ut declines ad subtiliationē est meli⁹ q̄ ut declines ad additionē et obseruāte ⷡtutem et tolerantiā. ¶ Et illius quidē qui existimauit qp cibatio in febre acuta est melior.

quoniā nō est intentio in digestione et in euacuatione cū volueris ut faciat id natura aut nō faciat: errorē iam te scire feci. imo quando timeᵒ casuz ⷡtutis tūc cibatio est melior. ¶ Et de corporibus sunt corpa colerica que requirūt regimē diuersum ab illo qd diximus et ppue quādo sunt assueta comestiōe plurima: ipsi enim cū nō cibanf saltem in ipso pncipio febris: imo in hora que est prauior ea: et est hora status: nō vacue sunt dispōnes eorū a duabus rebus: qm̄ cū ipsi sint debiliū virtutum superuenit ei syncopis et moriunf in paroxismo. ¶ Et si sunt fortiū virtutū cadūt in extenuationē et apparent sup eos signa ariditatis: et ex minoratione nasi et ɔfundatione oculoꝝ et qp tēpora sunt depressa: et fortasse superuenit eis sincopis ante illud ppter illud qd effunditur ad stōs eoꝝ de colera mordicatiua. ¶ Et sunt de hoibus qdā qui sunt exuberātis carnis: sed cū abscindit ab eis cib⁹ debilitantur et extenuationē incurrūt: quare nō tolerant phibitionez cibi. ¶ Et ois cuius calor inatus fortis est valde aut plurim⁹ aut calor inatus est valde debilis nō pōt dimittere cibum. ¶ Et de eis sunt qbus accidit dolor et lesio in stomaco et dolor capitis ppter cōitatem: et isti sunt de hoc genere. ¶ Et istis fortasse sufficit aqua ordei. et fortasse egent ut misceanf succū granatorum et filis illi ut ɔforter os stomaci. ¶ Et qñqz est nobis necessariū ut faciamus eos vomere cum facilitate ante cibū. ¶ Et in plurimis istoꝝ si debilitantur: et ppue si superuenit eis syncopis. causa nō est vehemētia debilitatis imo effusio materie ad os stomaci. ¶ Cū ergo sumūt in potu syrupum acetosum permixtum cum aqua calida multa aut vinum permixtum cū aqua multa euomunt in vomitu humores colericos et virtus eorum fit fortis. Cūqz cibantur aliquo rob sub stipticorum sedantur. ¶ Et senes quidem et debiles et infames sunt de genere eorum qui non tolerant famē. ¶ De pueris ⷡo senibus sunt qui non sunt vehemētis tolerantie famis et sequuntur eos adolescentes: et proprie habentes solida mēbra amplas venas i aere frigido. ¶ Et multotiens quidez errat medicus in huiusmodi egrotis ɓm aliū modum. qm̄ ipse phibet eis cibū in pncipio rei et quando appropinquat status et scuūt qp cadit virtus cibant in illa hora necessario. Jam ⷡo ergo errauerit duobus modis. et si ipsi cibarent eos in principio esset error ille et ignorantia infra hunc errorem. ¶ Et accidit istis egris ut accidant eis catarri nauseatiui et colerici et vigilantii propter resolutionem et priuationem digestionis. ¶ Et inquieti fiunt et alienātur et coartantur materie et ⷡtutes eoꝝ et multiplicanf ipsoꝝ vapores. qre audiunt id quod nō est et tremūt et citantur vel saliunt et permutantur in lectis et imaginantur quod non est: et tremunt vel saliunt labia eorūz

inferiora ꝓpter dolorem oris sto͞i: ⁊ ꝯtristant anime eorum ꝓpter grauitatem materiei.

¶ Canon in dando in potu aquaȝ ordei ⁊ syrupum acetosum. Cap. x.

a Qua ordei q̄daȝ est in qua nō est de corpe ordei nisi qđ est sicut virt⁹ ⁊ forma ⁊ nō est ei introitus in curatione aut fiducia in iuuamēto nisi qn̄ est cōplete decoctiōis. ¶ Et que de ea est melior: est vt sit aque quātitatis sextariati. xx. ⁊ ordei sextariati. i. ⁊ sit iaȝ reducta ꝓprie ad. v. ¶ Et assumatur illud qđ de ea rubeū est ⁊ subtile. Hoc enim est subtile cuius nutrimentū est minus ⁊ cuius humectatio est maior ⁊ ablutio ei⁹ ⁊ extractio sup̄fluitatū ab ea ⁊ digestio facta ab ipsa est multa equalis. ¶ Et de ea est in qua est aliqđ de corpore ordei ⁊ farina eius. ¶ Et magis dilectuȝ mihi i hmōi est: vt nō sit plinū decoctum: imo ſm mēsurā que auferat īflationē: ⁊ nō ꝑueniat ad hoc vt faciat ipsam viscosam vehementer ⁊ hmōi quidē est pluris nutrimēti ⁊ minoris ablutionis ⁊ digestionis. ¶ Et accidit ei multotiēs vt acetet in stomaco frigido in suba sua. ⁊ si sit in eo calor extrane⁹ multus de malitia complexionis. ¶ Et aqua qdē ordei qn̄q3 est decocta ex ordeo ipso sicut est. ⁊ qn̄q3 est excorticatū. ¶ Et melior qdeȝ syrupus ace. apud me est ille in quo ponit̄ zuccarū in vase: deinde funditur sup ipsuȝ acetū forte qđ fit de vino tāte quātitatis vt eleuet̄ sup dorsum zuccari: imo dimittat ip̄m discoopertū: deinde ponitur sub vase carbones quieti ⁊ cinis calidus donec liquefiat zuccarū in aceto sine ebullitione: deinde colligitur spuma ⁊ dimittit̄ vna hora cū multo calore donec misceat̄ zuccarū cuȝ aceto: deinde funditur super ipsaȝ aque quātitas duoꝝ digitoꝝ ⁊ bullit vsq3 ad spissitudinē. ¶ Et aggregare syrupum acetosum ⁊ aquā ordei simul est illaudabile: q2 corrūpit aquā ordei ſm plu͞s. ¶ Et nō oportet vt det̄ in potu aq̄ ordei cū siccitas nature adest: imo ante ipsam fiat clystere. Qđ si acetet in stomaco detur in potu qđ de ea est magis subtile. Qđ si acetat coquet̄ cum ea radix apij ⁊ eius. sile. Si ṽo acetat iterū: tūc necessariū est vt misceatur aliqđ piperis: cū ea ꝓprie quādo materia nō est vehemētis subtilitatis ⁊ caliditatis. ¶ Et quādo multiplicat̄ eius inflatio: tūc misceatur cū ea ad calefactos parū aceti vini acetosi. ¶ Verū cuȝ syrupus acetosus in potu dat̄ incidit humores ⁊ prepat superfluitates ad expulsionē. Et tu cōsequēter post duas horas da aquā ordei subtilē ꝑdictam vt abluat qđ incisit ⁊ abstergat id ⁊ extrahat ip̄ȝ per sudorē ⁊ ꝓuocationē. Et nō est nocumentū si det̄ in potu syrupus acetosus apud cenā cum iam separat⁹ est cibus a sto͞. ¶ Et qn̄q3 est necessariū vt premittatur iulep ante aquā ordei vt addat in humectatione ⁊ illud est cū vides siccitatē dn̄antē sup corpus ⁊ linguā. Et qn̄q3 est necessarium vt premittat̄ ante ipsam ad leniēdū naturam aliquid de tamarindis ante illud per duas horas.

¶ De curationibus febriū acutaruȝ.

q Uod dictū est de regimine lenificationis ⁊ ꝓuocatiōis ⁊ sudatiōis ⁊ digestionis: deinde eductiōis cuȝ medicina post illud. ⁊ qđ dictū est de cibatione post ip̄m est illud qđ oportuit nos rememorari hic. ¶ At modi extinctionis vehemētie caliditatis sunt cū infrigidatiōe aeris: ⁊ cū infrigidatione cibi: ⁊ cū epithimatibus ⁊ emplis: ⁊ cum medicinis ⁊ cū retentiōe eoꝝ qui sunt sicut mucillago psilij ⁊ mucillago granoꝝ cydonij ⁊ succus portulace ⁊ succ⁹ liquiritie in ore vt sedet̄ sitis. ¶ Nā assiduare gutturi patiētis egritudinem calidaȝ aliquid vt remaneat os humidū ⁊ nō exiccet̄ in curis est iuuamentū valde. ¶ Et qn̄q3 iuuat̄ per administrationeȝ clysteris facti ex succo melonis indi ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ portulace cū oleo ro. ⁊ cū aliquātulo cāphore iuuamēto maximo. Et opȝ vt sit aer infrigidatus q̄ntuȝ possibile est: ⁊ eius infrigidatio est per ꝓhibitionē frequētie ⁊ per suspēsionem flabelloꝝ multoꝝ. ⁊ per positionē niuis plurime. Et si domus est proxima tēporis ex quo linita fuerit luto ⁊ ꝓprie illo in quo ponit̄ loco palee cortuȝ papyri tunc est melius. Et qn̄q3 preparant̄ in ea manationes vt fontiū ⁊ rorationes ⁊ currit in ea aqua dulcis: aut stratus est sup lacunaȝ coopertam cū rhete ⁊ est stratus sup quē dormit̄ ex tabari ⁊ his silib⁹ ⁊ reliquus strat⁹ est ex extremitatib⁹ salicū ⁊ cydonioꝝ ⁊ myrti aspersis aqua ros. vio. ⁊ nenufaris ⁊ ro. ⁊ viol. ¶ Et ponuntur qn̄q3 calathi in quibus sunt ordines de frustis fructuū boni odoris frigidoꝝ: sicut maloꝝ acetosoꝝ ⁊ cydonioꝝ ⁊ modoꝝ piroꝝ boni odoris aspersis in aq̄ ros. ⁊ nenufare ⁊ salicib⁹ super que sunt puluerizata sandali ⁊ rose ⁊ camphora: ⁊ super que [illegible] dilatatū est parū vini odoriferi tunc est illud qđ est vltimū. Hoc est regimen aeris. ¶ Regimē aūt cibi iam sciuisti: ⁊ si volūtas adest vt cū infrigidatione sit lenificatio: tūc det̄ aqua cucurbite ⁊ aqua melonis indi ꝓprie ⁊ aqua cucumeris: ⁊ lactuca cū aceto est vltima. ¶ Et qđ cōueniens est ad sedanduȝ sitim eoꝝ est foca factū ex pane simile cū aq̄ casei accepta ex dogo post collationē vehemētē. ¶ Et si adest voluntas vt cum sedatione sit retentio: tūc detur succus granati muzi ⁊ acetosi ⁊ aqua acreste ⁊ aqua mori de scemi ⁊ aq̄ acetositatis limonis non salsi: ⁊ aqua acetositatis citri ⁊ que sunt his similia: ⁊ aqua ceresculi ⁊ est berberis. ¶ Epithimata ṽo ⁊ emplastra sunt ex succis notis ⁊ ꝓprie aqua ros. aut succo rosarū recētium cum sandal. ⁊ cāphora ⁊ aqua coriandri ⁊ endiuie: cum istis enim est infrigidatio plurima. ¶ Et mucillago psilij cum aceto

τ aq̃ ros. est huius gñis. ℭ Et embrocare τpar cuʒ infrigidãtibus est res maxima τ magis iu uans. nã cum equaẽ est in eo maior pars rectifi cationis τ fortasse rectificat aquã. ℭ Et qñ il lic est catarr⁹ τ tussis: aut in capite eius est gra uitas aut tẽsio significat multitudinẽ vaporuʒ. q̃re oportet ne fundaẽ sup caput aqua aut ace tum. imo occupeẽ cuʒ inclinatione capitis sub vapores aque ſm q̧ dispositio facit illud neces sariũ. ℭ Si ꝟo nõ fuerit catarrus neq̧ aliqd eoꝝ que diximus. tũc administra de embrocis τ epithimatib⁹ q̃ vis. ℭ Et nocibilior embro catio in huiusmodi dispõne repletionis capitis est mulsio lactis super caput. fortasse eni facit acci dere apã i capite τ pditionẽ. ℭ Et magiʒ salua horarũ embrocatiõis capitiʒ cũ repletione eius est vt sit vapor colericus non humidus. imo in hmõi hora fortasse non nocet applicatio lactis. imo ꝯfert. ℭ Et cognoscitur ex dispõne somni τ vigilijs τ humiditate superioꝝ partium na riũ τ earum siccitate. ℭ Cũ ergo videris som nũ aut profunditatẽ somni aut humiditatẽ su perioꝝ partiũ nariũ. tunc caue embrocationẽ τ inunctioneʒ τ stude in attrahẽdo materiã ad inferiora. ℭ Et cũ videris rubedinem in naso τ faciẽ vehementẽ. tunc nõ erit malũ: vt facias currere sanguinem ex narib⁹. ℭ Et infrigida epar cũ emplastris. τ cũ infrigidas caue ne oc curras cum infrigidatione vehemẽti hora sudo ris τ resolutiõis. imo opꝫ vt obserues illud. for tasse enim sit causa in elõgatione egritudinis liʒ qñq̧ sit longitudo egritudinis salubrior q̃ ipsius acuitas. ℭ Et opꝫ vt caueas in febribuʒ acutis casum rasure: qm̃ addit in debilitate ꝟtutis τ terretur nã a receptiõe supfluitatũ ad itestina τ ab expulsione earũ ab eis ꝓpter victoriã super fluitatũ: τ fortasse redeũt supfluitates ad supe riora τ ledunt hypocõdria τ instant ea τ ledũt caput. ℭ Et quãdoq̧ est in potu papaueris iu uamentũ mirabile in inspissando materiã sub tilem: quare digerit τ in faciẽdo somnum.

ℭ Rememoratio accidẽtiũ que difficilia sunt in febribus acutis. Cap. xi.

Loquamur itaq̧ in ꝑmis de accidẽ tibus q̃ vehemẽtia sunt in febribus τ de curatione eoꝝ τ festinemus ad di stinguendũ febres acutas. ℭ Et hec qdem accĩtia sunt sicut rigor τ frigus τ horri pilatio: τ sicut sudor plimuſ: τ sicut flux⁹ sangui nis narium supfluus: τ sicut vomit⁹ laboriosuſ: τ fluxus vẽtris debilitãs: τ sicut sitis que nõ to leratur. τ sicut ꝓfunditas somni superflua: τ si cut vigilatio inseparabilis: τ sicut asperitas lin gue τ offuscatio oris: τ sicut sternutatio conti nua: τ dolor capitis prauus: τ tussis frequẽs: τ sicut casus appetit⁹: τ bolism⁹: τ sicut appetit⁹ caninus τ singultus. ℭ De regie rigoris τ horripilationis cum superfluunt. Cap. xij.

Quod est de hoc sequẽs sudorẽ recti ficaẽ velociter τ nõ indiget regie. Et cretico nõ opꝫ vt ꝯriuni fiat p remo tionẽ: τ nõ est de illis q̃ debilitant τ faciũt aliõ. ℭ Et qñq̧ sedaẽ cũ ligatione extre mitatũ τ fricatione facili τ cum calefactiõe co operture τ cum vnctione de oleo de aneto τ de camomilla si indigeẽ eo. ℭ In forti aũt qñ per seuerat siue sit in febrib⁹, siue sit in alijs opꝫ vt li genẽ extremitates in locis plimis. τ inunctio fi at cũ oleo camomillino τ radice lilij. ℭ Et sũt de hoibus q ꝯfortãt illud cũ eis q̃ sunt sicut car damomũ τ castoreũ τ rutha τ sceba τ calamẽ tum τ baurac: τ piper τ piretrum. ℭ Et qñq̧ pertransit illud ad adminiſtrandũ lynimẽta ex sy napi τ assa fetida. ℭ Et qñq̧ decoquunẽ medi cine iste in aqua: deide coquiẽ in ea aliqd oleũ. ℭ Et aqua eruce fortis est in hoc capitulo per se sola aut cum oleo aliquo qd decoquiẽ cũ ea. τ similiter decoctio ozimi τ aqua eius.

ℭ Confectio olei boni. Cap. xiij.

Sumaẽ anetum siccũ τ myrrhã τ ru ta τ calamẽtũ τ piper piretrum: co quanẽ in vino decoctiõe vltima. dein de decoquaẽ colatũ in tanto quãtuʒ est medietas eius de oleo sisamino vsq̧ quo cõ sumaẽ aq̃ τ remaneat oleũ τ admistreẽ inungẽ do. Et de oleis fortib⁹ in eis in tali q̃lis est rigor q̃rtane est oleũ de costo τ oleũ de sceba τ oleuʒ de abrotano: τ oleũ de lilio: τ oleũ de myrrha τ ponaẽ in vn. i. olei põdus. ʒ. iij. piperis. τ. vi. ʒ. i. piretri tritoꝝ. Et administreẽ absinthiũ deco ctũ in oleo aliquo: aut oleũ oliue i quo decoctũ est apiũ. Et introit⁹ in oleum lenis caliditatis est iuuatiuus valde. Et fortasse necẽie sunt potio nes. Et multotiẽs sedaẽ cum aqua calida lenis caliditatis τ cum cũratione sup vaporem eius. Et qñ nõ sedatur p id si mã est grossa decoquã tur in aq̃, anisum calamẽtum τ semen apij τ ma stix τ eruca τ anetuʒ τ silia. Et balneeẽ in aqua in qua decocta sint ea que sunt sicut sceba τ ab rotanũ τ calamentũ τ anetũ τ squinãtum τ ru ta τ sansuc⁹ τ cost⁹ τ semina calida. Et oẽs me dicine fortis ꝓuocatiõis sedant rigorem. Et de medicinis sedãtib⁹ rigorem maximũ in quarta na τ silibus sibi est vt bibaẽ de costo aureus. i. cũ aqua calida. Et de agarico q̃tum de ipso in aqua casa. Et in agarico est iuuamẽtũ. τ qñq̧ poniẽ cum eo parũ opij: qm̃ facit dormire τ fa cit sudare τ ꝓhibet vehementiã rigoris τ alia. Et iterũ ireos quãtitas aurei. i. in aqua calida. Et de compositis est tyriaca dyatesseron. τ ele ctuaria alia τ dyacimiinum τ dyacalamentuʒ τ dyapiperion. τ syrupus de melle in quo feruent sicut assa ruta τ piretrum τ piper. Pillule ex perte que dantur in potu ante rigorem per ho ram vnam infirmo erecto vel stante sup lectum vel scannũ suum τ aerem eius calefacto cum

igne ⁊ coopertimentis: quoniã temperãt ad ips3 eu ⁊ prohibent. quarum confectio. ¶ ℞. storacis myrrhe opij opoponaci omnium añ. partẽ i. conficiantur cum butyro ⁊ sit dosis eius quantitas fabe. ¶ Et iterum sumantur opoponaci castorei dauci assie piretri opij añ. partes equales. fiat sicut primo fit. ¶ Descriptio bona. ℞. opoponaci serapini aniuden ⁊ cymini carmeni ⁊ seminis apij ⁊ piperis añ. aur. i. ʒ. semis iusquiami albi croci aristologie castorei eufor: bij myrrhe ameos zinziberis omnium añ. põdus tertie. ʒ. i. seminis harmel piretri omnium añ. aureus. i. cõficiantur cum melle ⁊ dosis eius sit auellana cũ3 aqua calida valde. ¶ Et fortasse est necessarium in eo ut detur in potu vinum calefactum ⁊ cibi calefacti ⁊ solutio ventris cum eis que sunt sicut hiera ⁊ dyacidonitẽ ⁊ dyaphenicõ. ¶ Immo quãdo est rigor prauus: ⁊ proprie sine febre dentur in potu pillule fetide qm̃ ipse sunt sanitas eius. ¶ Regimen sudoris superflui in febribus. Cap. xiiij.

o Portet ne sudor creticus quãtũ possibile est restringatur. Cum autẽ euenit necessitas ⁊ pertrãsit terminũ: tũc oportet ut euẽtetur ⁊ infrigidet̃ locus. ¶ Si autẽ non excusat: tunc super instrumentũ positus quo pueri vel iuuenes solent in aere cõcuti cõmoueatur in loco frigido. ¶ Et nõ oportet ut occupetur in eruccando illud qđ rorando egreditur faciendo eruccationes post eruccationem: nã illud est occasio ad illud prouocandum ⁊ multiplicandum ⁊ fortasse attrahit sincopim. Nã3 eius abstersio addit in ipm ⁊ eius dimissio restringit ipsum. ¶ Et oportet ut iungat eum cum oleo ros. forti ⁊ oleo myrtino: aut cum oleo de salicibus ⁊ cum oleo de balaustijs: aut fiat oleum cum aquis in quibus decoquuntur cydonia pontica ⁊ mala pontica ⁊ rose ⁊ balaustie ⁊ karabe contritũ3 sicut puluis qui apparet in radio solis ⁊ similia quoniã3 restringit. ¶ Et quandoq3 restringit acetũ3 mixtum aqua ⁊ succus agreste ⁊ decoctio balaustiarum ⁊ decoctio gallarum decoctio myrti. ⁊ succus salicis est mirabilis ⁊ aqua semperuiue. ¶ Et cum res sit vehemens liniatur cum mucillaginibus frigidis ⁊ cum gummi. ⁊ proprie cum emplastratur his duobus ⁊ euentatur. Et quando vehemens sit res oportet ut ponatur nix super extrema: ⁊ sola sint in ea extrema: aut balneetur cum aqua frigida si suffert eam.

¶ Regimen fluxus sanguinis narium superflui. Cap. xv.

o Portet ut nõ pperetur ad prohibẽdum illũ qui creticus est quãtũ possibile est. ¶ Cũ autem est necesse prohibere fluxũ sanguis nariũ in febribus acutis: tũc liga extrẽa ⁊ pone vẽtosas sup lat⁹ qđ sequit̃ latus fluxus sanguis nariũ. Deinde ꝯsequẽter adhibe regimẽ illius loci: fortasse enim possibile erit tibi ut infrigides ⁊ restringatur per illud ⁊ nõ ponas vẽtosas desup. Et distilla in nasũ3 aliquas distillatiões predictas in capitulo fluxus sanguinis narium. ¶ Et cũ nõ est prohibens aliquod infrigida caput cũ infrigidantib⁹ predictis in eo. ¶ Et quãdoq3 aduenit patientibus quartanã fluxus sanguinis narium quare oportet ut iuues cũ facientibus fluere sanguinẽ ex naribus sciens in ipso enim est sanatio quartane. Si ṽo supfluitatẽ timuerimus faciemus sicut illud quod fecimus.

¶ Regimen vomitus qui accidit eis. Ca. xvi.

c Reticus iterum nõ abscindatur nisi apud necessitatem ⁊ ꝯm plurimũ abscindatur in eis per vomitum ⁊ per adiutorium eius quo extrahit̃ hũor nociuus sicut est syrupus acetosus ⁊ aqua calida. ¶ Et qñq3 est necessarium ut ꝯfortet̃ ṽtus q̃re ponat̃ loco sirupi acetosi puri sirupus acetosus cũ seminib⁹. ¶ Et si humor ẽ imbibitus ⁊ grossus: tũc oportet ut fiat solutio dando in potu quod est sicut aloes ⁊ hiera. Et qñ nõ est imbibitus fortasse ꝯfert hiera ⁊ aloes. ¶ Et si est imbibitus nõ grossus mũdat ipsũ3 syrupus acetosus cum aqua calida: deinde equat ipsũ3 post illud aq̃ granatorũ3 q̃ bibat̃. Qđ si euomuerit eã3 bibat ipsam vice alia donec equet̃ ⁊ quiescat. ¶ Et silr̃ sirupus de mẽta cũ granis granato℞. ⁊ fortasse sedat ipm infrigidatio stõi. ¶ Et nõ nõ oportet ut approximet rebus põticis ⁊ sedãtibus vomitũ cũ põticitate sua ⁊ acetositate sua stiptica ille qui vomit ppter hũorẽ imbibitũ: q2 est malũ: ⁊ addit ibibitioni. Sed nõ ibibito fortasse faciẽt eũ deijcere deorsũ3 q̃uis sit grossus ⁊ fortasse iuuabunt ṽtutẽ3 stõi ad expellẽdum eum p supiora. Et qñ assiduauerit vomitus de colera ⁊ nõ fuerit de genere imbibiti: tũc vtere stipticis ⁊ ppꝛie emplis iuuãtib⁹ factis ex corticibus granato℞ ⁊ gallis ⁊ his similib⁹ cũ vino pmixto aut aceto pmixto. ¶ Et ad vomitũ qui ẽ de colere nigre supfluum submergat̃ spõgia in aceto ⁊ ponatur super stõm. Qđ si necium fuerit aliqđ forti⁹ ãministra medicinas predictas in capitulo retentionis vomitus.

¶ Regimẽ flux⁹ vẽtris q̃ accit eis. Cap. xvij.

i Am singulr̃ in caplo flux⁹ vẽtris locuti sumus in hac intẽtione. ergo redeamus ad illud. Et de illis q̃ ꝯferũt ex via cibo℞ sunt almes torrefacti: ⁊ lentes torrefacte: ⁊ coriandrũ: quodcũq3 horũ duorum fuerit elixetur ⁊ fundatur aqua ab eo ⁊ proprie quando fit acetosum cũ3 granis granatorum quoniam est bonum.

¶ Regimen sitis eorũ3 superflue. Cap. xviij.

o Portet ut iungatur caput cũ3 oleo frigido valde quod fundatur super ipsum: ⁊ ponatur super caput si non

fuerit qd prohibeat. et cum aquis infrigidantibus: et refectione mucillaginis seminis cydoniorum permixte cu oleo ro. ultimo. ¶ Aut infusionis prunorum et medullarum cucumeris et allehed et cucurbite et seminis lactuce nigre et radicum liquiritie. et pillularum descriptarum in antidotario ad sitim. ¶ Et de illis que masticantur est almosolat et sunt tamarindi. ¶ Et sitis qd quandoque fit ex frigore et abscindit eam somnus. et quandoque fit ex calore et abscindunt eam vigilie.

¶ De profunditate somni q accit eis. Ca. xix.

O Portet ut removeantur a profunditate somni cu fabulis et his similibus per voces. et ligentur mebra eorum inferiora ligatione dolorosa: postquam no fuerit qd prohibeat. ¶ Et supponatur collyriu subtile si no fuerit restricta et i hora genis et tpe assiduitatis. ¶ Et ventosetur qd e int duas spatulas et spondiles.

¶ De gravitate capitis eorum. Cap. xx.

O Portet ut alienetur ab eis emulsio lactis super capita eorum: aut effusio olei super ea aut embroca: aut caputpurgium: imo sint contenti vaporationibus factis cum embrocis ex camomilla et sint in eis viole et furfur et his similia.

¶ De ingenitudine hntu febres et aliorum. C. xxi.

O Facere vero oleu vio. cu oleo de semine lactuce et oleo nenufario et oleo de cucurbita. et adherere aliquid de stupefacientibus famosis super ipa. et incurvare caput super vapores humectates: et odorare nenufar et poma madragore et alsehesebra aspersum ex longinquo et embroce humectantes et res quas scis. ¶ Et similiter si non fuerit qd prohibeat detur i potu sirupus papaveris et loch eius: deinde multiplicentur inter manus eius candele et elevetur voces cu fabulis et ligetur cu iustitiis extremitates eius ligatione dolorosa paru cu ansis que resolvantur velociter: deinde precipiatur ei ut dormiat et claudat oculos: et cumque dormit pars extinguatur candele et cessent voces: et solvantur anse: quum dormiet. ¶ Et cum invenit levitatem et quietem ex potissimo aut vehementia assiduet ablutionem faciei cum aqua in qua decoctum est papaver nigru cum aliquantulo mandragore et radice eius. ¶ Et cum est illic humor baurachinus confert aqua in qua cocta sunt sisimbrium et mellilotu et alhacuen et papaver abluendo facie et incurvando sup vapore eius.

¶ De dolore ventris q accit eis. Cap. xxii.

S It ex effusione colere ad stom et si accidit in principio periodi eius detur in potu parum sirupi de malis cum sirupo acetoso.

¶ De asperitate lingue eorum. Cap. xxiii.

S I essentia quidem viscositatis fricetur cum brusco aut cum virgis salicis cum oleo amigdalino et succaro ta barzet donec mundetur. ¶ Aut cum spogia et pauco sale et oleo ro. in hoc. n. est alleviatio multa infirmi. ¶ Et post illud cu est aspitas est no pp viscositate: imo a siccitate oz ut teneat in ore suo sebesten aut nucleos prunorum. ¶ Aut salem qui asportatur de india. et est in colore salis et dulcedine mellis. et sumat de eo fm qd dixit Archigenes qntitate fabe unius. ¶ Et grana cydoniorum sunt ex eis que humectant linguam et prohibent ei offuscatione. ¶ Et oz ut non ponantur pulvinaria multa neque resupinetur dormiens: nam hec duo exiccant linguam.

¶ De sternutatione assidua q accit eis. C. xxiiii.

Q Uandoque magnificatur nocumentu sternutationis assidue cu eis: ledit nam qz eos et replet capita eorum et debilitat eorum virtutes: et fortasse facit fluxu sanguinis narium: qr oz ut fricetur eorum frons et collum et nasus: et aperiantur ora eoru et fricentur eorum palata cu vehementia: et fundatur capita eorum et convertantur: et premantur eorum extrema. ¶ Et fundantur in aures eorum olea tepida ad caliditate parumper declinia: et humectetur lacerti eorum et ipsorum mandibule. Et ponantur super eorum cervicibus pulviaria calefacta. ¶ Et non excitentur a somno eorum subito: et minuantur a pulvere et somno: et oi in cuius odore est acuitas: et olfaciat saune: et lutu alnaiahi et spogia marina. ¶ De dolore capitis q accit eis. C. xxv.

L Iga extremitates eorum et pprie coxas et cu institaliga et frica pedes eorum: et supponantur eis collyria trahentia mam ad inferiora: et conforta capitata eorum cu infrantibus notis. ¶ Et si non fuerit qd prohibeat excoriza aut tussi embrocentur capita ipsorum cu decoctione rosarum et violarum et ordei aut foliorum salicis et his similiu. et similiter oleo ro. et oleo de salicibus. ¶ Et qn non excusat hoc tunc permisce embrocas infrigidantes cu lenitivis sicut camomilla et stupefactivis sicut est papaver. et non mulgeas lac nisi cu removetur fe. ¶ Si aut virtus fuerit fortis mulgeas lac caprinu. et si fuerit debilis mulgeas lac muliebre. et cave lac apud replexione humida faciete profunditate somni. et silr cave humectantia. ¶ Et tu no admistres humectantia nisi ubi e vapor fumosus et caput siccu et parum somni: et qn multiplicatur repletio in capite ex vapore humido trahe eu ad iferiora cu collyrijs et clisteribus: et strige mebra iferiora ita qd testiculos.

¶ De tussi eorum. Cap. xxvi.

T Ussis plurimum accidit eis ex calore aut siccitate: qui oportet ut teneant in oribus suis pillulas bechikias alloch de papavere facta cum medullis fructuu fris et amilo et his similibus. ¶ Et utatur ceratarijs infrigidantibus: fcis ex oleo ro. puro et ex mucillagine psilij et succo portulace et alijs.

¶ De destructione appetit⁹ eorum. Ca. xxvii.

q Uandoq; est causa eius humor in ore stoi quod scitur ex eo quod dictum est de destructione appetitus. et euacuatur per vomitum aut solutione ventris. ¶ Et multotiens iuuantur cum intromissione digitorum in gutture et commotione stoi et proprie cum vomitu expellit colericam rem aut acetosam. ¶ Et quandoq; est ex vehementia debilitatis. quare curetur complexio que facit eam cum eo quod scis. ¶ Et oportet vt approximentes eis odores bonas excitantes appetitum sicut odor sauich infusi cum aqua et aceto: et detur eis decinarum proportionale febricitantibus et parum vini et succi fructuum ponticorum boni odoris. ¶ Et lambant aliquid de aceto gelatine piscium aut edi et his similium: et ponantur super stomacum post dictos primos emplastra facta ex fructibus. et sint in eis absinthium et aloes et cetera que scis: et inunctio eius cum oleis bonis est iuuatiua. ¶ De bolismo eorum. Cap. xxviij.

o Portet vt curentur cum odoramentis et luto armeni et armeni infusi cum aceto: et odorent almososat et panem mundum calidum et carnes assatas. ¶ Et stringe eorum extremitates. et extende aures eorum et capillos ipsorum. et conforta eorum cerebra cum embrocis infrigidantibus. et huiuscemodi plurimum namq; bolismi eorum est propter destructionem oris stoi propter causam conteantem ramis qui adueniunt eis cum sensu et est corpus durum et induratur vero sensus non vltimatur cum eo.

¶ De nigredine lingue eorum. Cap. xxix.

o Portet vt non dimittatur super linguam nigredo: immo fricetur cum eo quod scis: et si non eleuabuntur ad caput vapores maligni et facient cadere in sirsen.

¶ De appetitu eorum canino. Cap. xxx.

c Urantur cum vnctuosis frigidis et dulcibus.

¶ De sincopi que accidit eis. C. xxxi.

q Uandoq; accidit eis sincopis in principio febrium propter effusionem colere ad stos eorum: quare oportet vt detur eis ante paroxismum: aut apud paroxismum frustum panis de sisa cum aqua granati et aqua agreste. ¶ Et scias quod quando aggregantur sincopis et febris tunc sincopis est dignior curatione: et si indiget pauco vino detur permixtum cum tribus. 3. vini antiqui: et si non syrupi malorum antiqui cuius resoluta est superfluitas. ¶ Et stomia quidem multotiens addit in sincopi. ¶ Et clister e leue est magis conueniens. ¶ Et vomitus est iuuatiuus eis. ¶ Et constrictio crurium et ponere manus et pedes in aqua calida. et cum euadit tunc de sollicitudine est vt cibentur sauich ordei infrigidato in quo sint grana granatorum.

¶ De constrictione anhelitus eorum. Cap. xxxij.

c Onstrictio anhelitus accidit eis: aut propter spasmum et siccitatem que accidit eis in lacertis anhelitus: aut propter materiam prefocatiuam descendentem ad guttur eorum: aut propter debilitatem que donatur neruis venientibus ad membra anhelitus. ¶ Et prima quidem curatur cum vnguentis vel emplastris humectantibus. et secunda cum eis que prohibent strangulationem. et tertia cum equatione complexionis in cerebro et inunctione colli cum eis que infrigidant et humectant: et super stomachum vero ex eis que sunt sicut rasura cucurbite et portulace et sandali cum oleo ro. et similibus ei.

¶ De vehementia tristicie eorum. Cap. xxxiij.

q Uando multiplicatur tristicia causa oris stoi et aduentu humoris mordicatiui in eo tunc infrigidantur stos eorum cum eis que scis de cibis: et inungantur: et dormiant in loco proximo motibus aque strato extremitatibus et fructetis frigidis et odoriferis fris et nenufare et rosis et expressionibus fris scis ex fructibus odoriferis fris et sandalis. ¶ Et multotiens quod conferunt in eorum tristicia clisteria frida facta ex aqua cucurbite et citroli et succo portulace et semperuiue cum oleo ro.

¶ De difficultate deglutiendi que accidit eis. Capi. xxxiiij.

d Ifficultas deglutiendi cum accidit eis et febris fuerit confusa cum stomia palam fiat et equio fiat ad retrahendum. Et suppositorum est melius quam plurimum solutiuum desuper.

¶ De frigore extremitatum quod accidit eis. Capi. xxxv.

m Ultotiens profundatur calor eorum et infrigidantur eorum extrema et tendit calor submersus ad cap. Ponantur ergo extremitates in aqua calida et non bibant aquam frigidam.

¶ De sermone febris colerice. Ca. xxxvi.

f Ebres colerice tres sunt: terciana continua: et terciana periodica: et causon. ¶ Et terciana quidem periodica aut est pura et fit a colera pura aut non pura et fit cum putredine colere grosse sube propter commixtionem colere cum flegmate commixtione aliqua complexionali vnita. ¶ Et propter hoc diuersificatur ab hemitriteo: cum hemitriteum faciant due materie separate: et hanc faciat materia vna que in seipsa est permixta cum cuius calore permiscetur aliquantulum frigoris quod grauat suam putredinem et suam resolutionem et suam digestionem: et propter illud quod fiunt in hemitriteo duo paroxismi: et tertiane non pure paroxismus vnus. ¶ Et hec quod non pura quandoq; prolongatur tempore longo et circuer medietatem anni: et quandoq; perducit ad molinem et magnitudinem splenis. ¶ Causon vero est de genere continue quam differentia inter eius vehementiam et eius temporem est insensata: et accidentia eius sunt vehementia. Et causa est acuitas materie. et multitudo cum eius casus sit circa cor et in venis oris stoi aut in partibus epatis proprie et ad summum in membris nobilibus vicinis cordi. ¶ In terciana vero colera est in carne et ad profectus. et in continua est ipsa in venis corporis que elongantur a corde. ¶ Et vehementia quod sitis et angustia et ingetudo et impatientia et alienatio et nausea

& amaritudo oris: & siccitas labiorum & scissio eorum & dolor capitis multiplicantur in febribus colericis. ¶ Et est nam in pluribus earum ad siccitatem declinis quoniam materie motus est ad superiora aut ad illud ad quod apparet de corpore & cute.

¶ De terciana absoluta & nominatur interius. Capitulum xxxvij.

Paroxismus tertiane incipit in primis cum horripilatione vt punctura acus: deinde infrat & incipit facere rigorem difficilem valde difficiliorem reliquis rigoribus non frigiditatem aut cum pauco frigore & non est frigus eius nisi propter profundationem caloris ad interiora ad partem materie: & inuenitur sicut puncturas acuum. ¶ Et hoc quidem rigor cum vehementia sua est velocis sedationis & tu iam scivisti causam huius rigoris. & fit rigor eius in tribus diebus primis fortior & vehementior & in quartana econtrario. ¶ Et iterum rigor incipit cum fortitudine deinde leniter paulatim & minuitur velociter: & in quartana econtrario. ¶ Et sudor multiplicatur in terciana cum dimittit. & fit vrina in ea rubea tendens ad igneam in aqua non est multa grossitudo. Aut est non pura & fit vrina eius cruda aut grossa. ¶ Et terciane calitas est saluior calitate causonidis: & quanto pluries manus tangit corpus non additur inflammatio: imo quandoque minuitur inflammatio eius: & in causonide additur inflammatio. ¶ Et accidentia que accidunt eis in terciana sunt vigilie sine grauitate in capite nisi in quibusdam non puris: & sitis & furor & ira & odia locutionis. ¶ Et est pulsus eius acutus velox per comparationem ad reliquas febres. & non est equalis constrictionis & dilatationis: quoniam humor debilitat eum & addit ei diuersitatem apud statum. ¶ Et diuersitas in eo est sub ea que est in alijs cum duritie & est pulsus fortior in ea imo diuersitas in eo non est secundum plurimum nisi diuersitas propria cum febre & alijs. ¶ Et in principio quod est necessarium vt coartetur pulsus vsque ad horam dilatationis febris: & tunc confortatur & fit velox & frequens. ¶ Et eius diuersitas non est multum superflua. ¶ Et quandoque significant ipsam etas & consuetudo & regio & aer & forma temporis & multitudo euentus terciane in illa hora. ¶ Cum ergo componuntur due terciane sunt paroxismi euenientes omni die. ¶ Qui ergo considerat tercianam per paroxismum errat in eo: imo oportet vt attendantur significationes alie quas dicemus. ¶ Et patientibus quod tercianam accidunt vigilie: & amor solitudinis. & multotiens sentiunt & ebullitionem apud epar.

¶ De differentia inter tercianam puram & non puram. Capi. xxxviij.

Pura est subtilis leuis cuius paroxismus consumitur a quatuor horis vsque ad duodecim horas. & non addit super eas multum. & si addit additione multa: tunc est non pura: & est secundum plurimum perueniens ad septem horas. ¶ Et calefit in ea corpus velociter & vides caliditatem procedere ex corpore: & extremitates adhuc sunt frigide. ¶ Et similiter pura non addit cum non accidit error supra .vij. periodos. ¶ Et quandoque consumitur propter subtilitatem sue materie in paroxismo vno in quo accidit vomitus: aut ventris solutio humidificans & apparet digestio in vrina in primo die: aut in tertio aut in quarto aut in septimo. Si autem addit super septem periodos additionem plurimam: tunc est de genere non pure. ¶ Et similiter si prolongatur spacium sui rigoris. & est additio suorum paroxismorum & antecessio eorum adinuicem secundum ordinem seruantem proportiones similes: & in non pura est illud diuersum non rectum. & similiter quando assimilantur paroxismi secundum terminum vnum & reliqua signa elongationis febris etiam sunt de illis que scis. ¶ Et cum vides principium cum rigore secundum quod determinauimus & statim cum sudore exuberante tunc non dubites quoniam ipsa sit pura. ¶ Et in pura quod est cum eam habens bibit aquam ordei procedit quod est in corpore eius cum vapore humido quasi ipse velit sudare & quandoque sudat. & cum non pura inuenitur grauitas plurima in capite: & extensio: & prolongatur rigor donec perueniat ad viginti quatuor horas aut triginta horas vsque ad horam suam: & tepescit donec complentur quadraginta hore: & per quantitatem additionis paroxismi super .xij. horas est eius elongatio a puritate. ¶ Et in terciana quod non pura tardatur apparitio digestionis. & non apparet in forma offuscatio neque extenuatio. & fortasse non eradicatur cum sudore copioso. & fortasse non incipit cum rigore. & non est caliditas cum multa fortitudine: neque est augmentum eius equale: imo est quasi ipsa addatur: deinde procedit & minuitur & accidentia seua minorantur in ea.

¶ De terciana continua. Ca. xxxix.

Cognoscitur per vehementiam paroxismorum terciane & per vehementiam accidentium terciane. Et apud Ga. quod cum sanguis putrefit fit de hoc genere & de eo fiet sermo post.

¶ De cura terciane pure. Cap. xl.

Oportet vt rememoreris illud quod dedimus tibi de radicibus in curatione febrium de solutione ventris & cibo. & in omnibus capitulis: & fabrica super illud. ¶ Et tu quidem non auscultes sermonem eius qui concedit in principio solutiua fortia & myrabolanos & his similia: nisi illud quod diximus: imo oportet vt properes in primis & lenias leuitate quadam cum eis que diximus illic: sicut sunt tamarindi quantitate .xl. ʒ. qui infundantur in aqua calida in nocte & colentur & proijciatur desuper siracost aut tereniabin & aqua duorum granatorum: & sicut decoctio lubleb cum tereniabin & passulis enucleatis: aut infusio prunorum cum tereniabin aut siracost aut sirupus viol. & viole conditе: & fortasse facit mucillago psilij cum quibusdam sirupis

sicut est syrupus prunoꝝ ꝛ lubricitatem. ꝛ lentifi
canonem ꝛ cum decoctione lentium cũ iubleb.
¶ Aut clisteria lenia sicut est clistere cum deco
ctõe altee ꝛ iniube ꝛ sebestẽ ꝛ radice lilij ꝛ oleo
viol. ꝛ succo sicle ꝛ baurach ſꝫ modũ quẽ scis: ꝛ
illud qñ necessitas tangit ad ipsam. ¶ Rectũ
nãq; est ne i potu det̃ ꝙ est sicut sorbitio ordei:
neq; ei sit̃ neq; cibi nisi nã iaꝫ lenificata. ¶ Et
si ventris solõ in principio in febre tertiana pu
ra minoris fit malitie q̃ eius simile i alijs lꝫ sit
eius malitia iterũ maxima. ¶ Et qñ est possibi
le vt flõmes vsq; ad tres piodos fac. ¶ Et simr
qñ times ꝙ sit egritudo furiosa ꝛ facis illõ: erit
illud qd̓ accit de errore si accit minus q̃ aliud.
¶ Et oꝫ vt non moueas in die paroxismi ali-
quid nisi pp necessitatem. ¶ Et non cibes nisi
apud ꝯditiones pdictas: aut ꝓuoces vrinã cuꝫ
emulsione seminũ. ¶ Et oꝫ vt supueniat ei pa/
roxismus dũ est famelicus ꝛ non est in stõ eius
aliqd: imo oꝫ vt sumat in potu syrupũ acetosuꝫ
oi mane: ꝛ post duas horas aquã ordei in die
in qua non est paroxismus. ¶ Et syrupus qdẽ
acetosus post paroxismũ est ꝯueniens: ꝛ simr po
nere pedes in aqua frigida ad trahendum resi-
duum caloris. ¶ Et ego magis diligo vt sit in
syrupo acetoso ꝓprie in postremis emulsio se/
minũ frigidoꝝ pdictoꝝ ꝛ ante paroxismũ per
tres horas aut quatuor: ꝛ detur in potu iterum
post paroxismũ aqua or. ¶ Et qñ necia est sub
tiliatio regis detur in potu sicut aqua granatoꝝ
ꝛ aqua melonis indi ꝛ his silia. ꝛ gradatim fiat
eius regimen ſm modũ pdictũ. ¶ Et quoniã
appropinquat status subtilief. Et in diebus pri
mis cibef cum kist ordei pane trito cum aqua
frã: aut sicut est: aut emulcetum ex eo qui fit ex la
cte acetoso ꝛ lentibus. ¶ Et qñ cibus acetat in
stõ non detur in potu de aqua ordei que non est
valde subtilis aliqd. ꝛ si necessariuꝫ fuerit dare
ipm in potu ꝯfortef parũ cum decoctiõe radi/
cis apij. ¶ Si autẽ stõus fuerit frigidior illo ꝛ
febris non magna ꝛ non pura ponaf parũ pipe
ris ſm ꝯsiliũ Hyp. ¶ Qd̓ si signa significaue-
rint ꝙ crisis est ꝓpiqua tũc sufficiat ei aqua or
dei ꝛ aqua granatoꝝ dulcis ꝛ muꝫ ꝛ syrupus
acetosus. ¶ Et fructus qdẽ qui diligunf ei sũt
granata dulcia ꝛ muza: ꝛ pruna matura ꝛ ima/
tura. melon vero indus est res maxime iuuamẽ
ti cum hoc ꝙ ipse soluit: ꝛ ꝓuocat ꝛ frangit ve/
hementiã caloris ꝛ facit sudare ꝛ fortasse nõ no
cet nisi parũ: ꝛ ex oleribꝰ cucurbita ꝛ cucumer
ꝛ alkebedi ꝛ lactuca. ¶ Et scias ꝙ intentio in
eo quo cibanf patientes tertianã: aut est hume/
ctatio sicut datur eis in fine de extremitatibus
altaugi ꝛ de testiculis galloꝝ ꝛ cerebris hedo
rum cum quibus non est nausea ꝛ vitellis ouo/
rum: aut est infrãtio ꝛ humectatio simul sicut in
kist ordei. ¶ Et non vtimes in infrãtõe mul/
ta ꝛ ꝓprie in principio nisi iuenias inflãmatio

nem vehementẽ aut timeas ꝯuersionẽ eius ad
causonidẽ ꝛ ꝯtinuã. ¶ Qd̓ si ꝯsequaf crisis ꝛ
videris digõneꝫ in vrina ꝛ est sedimen laudabi-
le qd̓ cognouisti tunc si excusat bene est: ꝛ si non
cura tunc cum eo quo iuuaf nã ex ꝓuocatione
vrine aut solõne ventris: aut vomitu aut fluxu
sanguis nariũ. ꝛ non agas cõtra ipsam in hoc.
¶ Qd̓ si non inuenis declinationẽ manifestaꝫ
tunc eũa cum solõne ventris. Nã de illo est sca
monee sexta. ʒ. i. in iulep. ¶ Aut decoctio mira
bolanoꝝ cum tamarindis ꝛ tereniabin ꝛ passu
lis ꝛ radicibus: ꝛ cassiafistula ſm ꝙ scuisti: ꝛ si
bi inest vt cõfortes eas cum fumoterre ꝛ sene ꝛ
scamonea. ¶ De illis que ꝯueniunt eis tm̃ sũt
trocisci de spodio solutiui. Descriptio. ℞. myra
bolanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ pondus. ʒ. iiij. zuc
cari tabarzet pondus. ʒ. xx. scamonee põdus sex
te. ʒ. i. bibaf cum aqua frã ꝛ post illud curenf cũ
ꝓuocatõe. ¶ Et si fuerint illic calitas supflua ꝛ
inflãmatio maxima cũ iam euaueris tunc non
erit ei malũ dare in potu aliqd de extinguenti
bus fortibus de illis que dicta sunt in regie acu
te: ꝛ fortasse ꝯferũt ei empla ex eis. ¶ Balneo
vero oꝫ ne approximet nisi post digõnẽ. Post
digõnẽ aũt ꝛ apud declinationẽ est ipm meliuꝫ
eis: ꝛ ꝓprie ꝯductio: q̃uis error in intromitten
do eos in balneo ante digõnẽ saluior est q̃ suũ
sile cũ alijs. Et oꝫ vt sit balneuꝫ eoꝝ ipaũ boni
aeri qui sit humiduꝫ in quo sudent cũ facilitate:
ita vt non inflãmenf eoꝝ corpora ꝛ inungant
cũ oleo vio. ꝛ ro. ꝯquassato cũ aqua: ꝛ nõ ꝓlon
gent in eo morã: imo egrediant velociter: nã ite
ratio est eis ꝯuenientior q̃ statõis ꝓlongatio. ꝛ
si apud exitũ infundanf in aqua tepida stent in
ea ſm quãtitatẽ declinatõis. Deinde cũ egrediũf
tũc ꝯuenit eis vt bibant vinũ albũ subtile multa
cõmixtione pmixtũ ꝛ cooperianf in lectis suis. su
dabunt. n. sudore vehemẽti: ꝛ si qd residuũ fue/
rit digeref. ¶ Et post illud cibenf cibis infrãn
tibus ꝛ humectantibus ꝛ oleribus que sũt illiuꝫ
modi. ¶ Et nõ timeas post declinationẽ pota/
re eos vino plũi cõmixto. Vinũ. n. fractuꝫ p cõ/
mixtionẽ ꝯfert quãtitati residui eius in resoluẽ
do illud cuius necia est resolõ: ꝛ succurrit aque
penetranti cum fortitudine sua: ꝛ pmixtiõe eiꝰ
qd̓ est in eo de calefactõe pauca. Quare infrãt
vehemẽter ꝛ humectat. ¶ Et si fuerint illi accĩ
dentia sitis ꝛ dolor capitis ꝛ vigiliarũ ꝛ alioruꝫ
iaꝫ tibi pterijt eoꝝ cura. ¶ Et qñ post crisim re
manet aliqd caloris inseparabiliꝫ tunc tibi supest
vt administres sirupũ acetosum cum succis diure
ticis: aut in quo decocta sunt semina ꝛ radices diu/
retice. ¶ Et scias q̃ cura tertiane ꝯtinue est cu
ra tertiane interpolate: sed est declinior ad obser
uationẽ dispõnũ digõnis ꝛ ad infrãndum cum
sirupo acetoso facto cum seminibus vt semine
citroli: ꝛ semine endiuie proprie ꝯtrius. ¶ Et
post ipm post duas horas datur in potu aqua

ordei ⁊ ad subtiliationē cibi ⁊ ad administranda
clysteria lenia in pncipio: ⁊ ad puocationem: ⁊
opz vt subtilient ⁊ nō sumant in potu de soluti-
uis in pncipio neqȝ approximēt alicui eoꝶ nisi
eis que sunt sicut sirupus vio. ⁊ aqua fructuum ⁊
non vtantur nisi clysteribus leuibus.

¶ De cura tertiane non pure. Cap. xli.

Es in qbus diuersificaf cura tertia-
ne nō pure sunt res in qb⁹ cōicāt fe.
frigide de licētia scda. ¶ Et fortasse
pcedif illud hūtibus purā. s. vt nō ex
pectēt plm declinatiōis: sed qūqȝ expectant di
gestionē. qm̄ est phibitū in eis balneū. balneum
enim facit descēdere flegma indigestū pp illud
qd̄ effunditur ad locū putredinis: ⁊ permiscet
humorē malum cū putrido ⁊ resoluit subtile ⁊
facit remanere spissum. ¶ Et q̄ cibatio omni
die iterū: aut prope cibationem est ex eis que il-
lis nocēt: imo oportet vt cibenf vno die. ⁊ alio
nō. ⁊ sit in cibis eoꝶ qd̄ abstergat ⁊ calefaciat
parū. ¶ Et vt sit cibatio in pncipijs egritudis
spissior q̄ sit in pncipijs pure: deinde gradatim
puenit ad subtiliationē fortē sicut est subtiliatio
tertiane. ¶ Et vt sit īfrigidatio minor. ¶ Et vt
clisterizef in pncipio clysterib⁹ acutiorib⁹: ⁊ vt
expectef digestio in solōne ventris eoꝶ plus: ⁊
vt sint in aqua ordei eoꝶ ꝟtutes digestiue ⁊ so
lutiue sicut est illud qd̄ diximus in eo in cui⁹ ꝟtō
iaceat aq̄ ordei imo fortiores q̄ in illo. Fortas
se enī necē est vt decoquanf in ea ysop⁹ ⁊ origa-
nū ⁊ calamētū ⁊ spica ꝓm cōplōnem. ⁊ ficla iu
uatiua est eis. ⁊ pmixtio aq̄ ciceris cū aq̄ ordei
⁊ in fine eius cicer ē iuuatiuū eis. ¶ Et opz vt
ꝯsideref ppinquitas nō pure ad purā ⁊ elonga
gatio eius ab ea. ⁊ ꝓm illud diuersificef inter cu
rā eius ⁊ curā pure. ¶ Nō si fuerit valde pro-
pinqua pure tūc diuersifica inter eas diuersifica
tione pua. ¶ Et cū videris venas eoꝶ grossas
tūc flobotoma. ⁊ cū flobotomaueris nō indige
bis clysteri. ¶ Et scias q̄ nō est res magis iu-
uans eos q̄ vomitus post cibū. ¶ Et de solu-
tiuis in pncipijs eius que sunt ppinquiora eq̄-
litati est aqua algeleniabin decocti. ⁊ syrup⁹ ace-
tosus. ⁊ fortasse ponemus in eaȝ cassiāfistulam.
¶ Et fortius illo est vt ponas in ea ꝟtutē tur
bith. ¶ Et clysteria in pncipio sunt magis dile
cta q̄ solutiua alia. ⁊ sunt clysteria in qb⁹ est vir-
tus althasce ⁊ camomille ⁊ ficle ⁊ cartami ⁊ vio.
⁊ sebestē. ⁊ ficus ⁊ odor turbith. ¶ Et ex eis est
cassiafistu. ⁊ oleū sisaminuȝ ⁊ baurac. ⁊ fortasse
indigetur vno istorum ꝓm elōgationē febris a
pura. Adiuuātia autē ad digōnem sunt sicut si-
rupus acetosus pmixt⁹ cum aliquāto de algele
niabin: aut sirup⁹ acetosus de radicibus. ¶ Et
post septimū sicut decoctio absinthij: est eni iu-
uatiua subtiliatiua materiei ⁊ ꝯfortatiua stoma
ci. ⁊ silr aqua feniculi ⁊ aqua apij cum syrupo
acetoso. ¶ Et si pertrāsit. xiiij. tunc non est ma-

lū dare in potu trociscos rof. minores. Si aūt
egritudo plongaf nō inuenien⁹ excusationeȝ qn
demus ea q̄ sunt trocisci de eupatorio ⁊ deco-
ctio eius. ⁊ calefactio partiū hypocondrioꝶ est
hui⁹ gñis. ⁊ emplastratio mirac eoꝶ uel cuȝ eis
q̄ digerūt ⁊ maturāt ⁊ mollificāt tēsionē cuȝ ve
nerit illic. Cū ergo sciueris q̄ digō iam aduēit
tūc eā ⁊ puoca ⁊ nō cures. ¶ Et de eūationi
bus bonis eis est vt sumanf hiere picre. ʒ. v. suc
ci lactuce ⁊ eupatorij amboꝶ. ʒ. iij. seis apij my
rabo. citri. kebuloꝶ añ. ʒ. v. turbith. ʒ. vij. fiāt pil-
lule ex eis cū aq̄ apij. ⁊ sit dof ei⁹. ʒ. ij. ¶ Et de
illis est decoctio bona inuentione nra. ℞. eupa-
torij absinthij mirab. kebuloꝶ añ. ʒ. v. seis me-
lonis seis cucume. ⁊ citrol. seis apij polipodij
suchaha bedeoard oīuȝ añ. ʒ. x. turbith. ʒ. l. cas-
sieh. ʒ. vi. passularū enucleatarū. ʒ. xx. ficuū. x. nu
mero sebesten numero. xxx. geleniabin facti cū
rosis pficis pōdus. ʒ. xv. decoquanf oīa ꝓm de-
scriptionē hui⁹. ⁊ sumaf de ea cadus magnus
in. q̄ posita sit siliqua. i. scamonea. Fortasse necia
est medicina fortis vno mō: debilis alio modo.
Eius ꝟo fortitudo est ꝓm hoc q̄ ipsa eūat hu-
morē viscosuȝ: sed ipsius debilitas est ꝓm hoc
q̄ ipsa nō eūat plm vice vna: imo pole est vt fi-
at gradatio in ea q̄re eūet hūorē: cui⁹ eūō ē ne-
cessaria multis vicib⁹ vt nō destruat ꝟtuteȝ. Et
hec medicina est q̄ pōt subtiliare ⁊ aggregare ⁊
soluat partē ei⁹: ⁊ soluat plm ei⁹ sȝ parū parū ex
malo: ⁊ plm plm ex malo. De decoctiōib⁹ ꝟo
parū fortasse nō facit aliqd. Et huius qdē me-
dicina est vt sumaf turbith quātitas. ʒ. ß. ⁊ plus
ꝓm necessitatē ⁊ scamonee ppe altusagi. i. aut su
pra id: ⁊ ꝯficiatur cū geleniabin predicto: ⁊ bi-
batur. ¶ Aut sumatur de agarico ⁊ scamonea
ꝓm hāc cōpositionē ⁊ conficiatur cum gelenia
bin pdicto ⁊ bibatur. Aut ponaf in succo rosa-
rum recentium cuius quātitas sit vn. i. ⁊ bibaf:
aut in syrupo rof. ⁊ bibatur. ¶ De fe. causon
⁊ est illa que nominatur faricos. Cap. xlij.

Auson est ꝓm duos modos. Aut enī
causon est colerica ⁊ est cā in ea multi
tudo putredinis: aut intra venas cor
poris totius: aut in venis que sequū
tur partes cordis ppīc: aut in venis partium
oris stomaci: aut in epate. ¶ Aut flegmatica ⁊
fit ex flegmate salso putrefacto in venis que se-
quuntur ptes cordis sicut dixit Hypo. in epidi-
mia ⁊ non fit flegma salsum sicut sciuisti nisi ex
aquositate flegmatis cuȝ colera acuta. est ergo
colera que putrefit aquositas pmixta aquosita-
ti plime. ¶ Et qm̄ causon vehementiora habet
accidentia q̄ tertiana opz vt sit breuioris spacij
q̄ ipsa. Et senibus quidem parum accidunt fe
bres causonidis. ⁊ cum accidunt eis pereunt
quoniā nō sūt in eis nisi cā valde fortis. ¶ Am-
plius eorum virtutes sunt debiles. In iuueni-
bus aūt ⁊ pueris plm accidit: ⁊ est in īfantib⁹

leuior ppter humiditatem eoꝝ. ⁊ qñq; est in eis cũ ꝓfunditate somni pp eleuationẽ vapoꝝ ad caput. Et Hypo. qḋ dixit ꝙ si alicui accit in febre causon tremor: tũc pmixtio mẽtis resoluit ab eo tremorẽ. ⁊ est sile vt sit illud: qm̃ cerebrũ calefit valde ⁊ calefiunt nerui. ⁊ est simul vt fit causon ⁊ fit permixtio mentis ⁊ resoluat ab eo per tremorem propter expulsionẽ materierum ad neruos. ℭ Et plurimũ quidem cõsumunt cum vomitu ⁊ solutiõe ventris aut sudore aut fluxu sang. narium. ℭ De signis. Cap. xlij.

Signa ei᷒ sunt inseparabilitas ⁊ occultatio tẽpoꝝ. ℭ Et vehemẽtia accidẽtiũ ex asperitate lingue ⁊ ex citrinitate eius in pͥnus: ⁊ ex nigredine eius secũdo. ⁊ ex retentione sudoris nisi apud crisim. ℭ Et vehemẽtia sitis. Inqt Hyp. nisi accidat tussis pua accñtalis sedat ergo illa sitim. Et vt vt sit vehemẽtia sitis eoꝝ ppter causam pulmonis. ergo cũ mouet tussis parua hũectatur per id qḋ currit ad ipm ex carne molli. ℭ Et caliditas in causone qȝ ſm plm nõ est ita fortis in exteriorib᷒ sicut fortitudo ei᷒ in interiorib᷒. Et est ꝯfractio in eo leuior ꝙ̃ in alijs. Et in facta gdẽ ex colera fortia fiũt accñia mala ex vigilijs ⁊ inquietudine ⁊ adustione ⁊ pmixtione mẽtis: ⁊ fluxu san. nariũ ex dolore capitis ⁊ pulsatione temporum ⁊ ꝓfunditate oculorum ⁊ solutione ventris cũ colera pura ⁊ casu appetitus. ℭ Et quando accidit infantibus abhorrent mãmullã ⁊ non recipiunt eã ⁊ corrumpitur illud quod sugitur de lacte ⁊ acetat.

ℭ De cura causonidis. Cap. xliij.

Est cura tertiane pure. ⁊ cũ indigentẽ cũone sicut cũ illis q̃ dicta sunt tũc festinatio ẽ melior. ℭ Cõplemẽtũ vo est apud digõnẽ. ℭ Et non flobotomet. fortasse. n. inflãmabit eos ⁊ fortasse iuuabit eos si fuerit illic turbiditas ⁊ rubedo. Verũ ĩdigẽt subulatiõe ⁊ regimine vehementiore ⁊ infridatiõe actu ei᷒ qḋ ipsi sumũt. Et cũ timeas casum virtutis est necẽm cibare eos. ꝙ̃uis non appetãt: ⁊ ppter in eo ex quo resoluitur res plurima. ℭ Multotiẽs enim aduenit eis bolism᷒ ppter priuationẽ sensus. ℭ Et indigẽt lenificatione in principio fortiori ⁊ curationib᷒ febris acute ꝑdictis ſ; oẽs spẽs narratas. ℭ Et quãdoq; ꝯueniens est vt dormiãt apud tẽporẽ parum febris sup aquã tamarindorum. ⁊ quandoq; ponit in ea parũ camphore. ℭ Et diligitur eis syrupus acetosus: aut emulsio semis portulace aut emulsio seminis endiuie. ⁊ melon albin est bonus valde. ℭ Et sit cõtentus potatione aque frigide ſm ꝙ diximus illud. Si autem nõ fuerit qḋ ꝓhibeat detur in potu de ea etiam vsq; ad sanitatẽ. ℭ Et fortasse aduenit eis permixtio mẽtis ⁊ obliuiscunt petere aquã: quare op; vt sorbeãt de ea paulati sorbitiones plimas ⁊ ppue ni eo cuius linguã vides sic causa. ⁊ cura acñia eius supflua cũ eis que diximus in capitulis suis. ℭ Et op; vt caueat in eis supfluitas sanguis nariũ: est. n. de eis in qbus magnificatur timor apud eos. ℭ Et op; vt obseruet anhelit᷒ eoꝝ ⁊ nõ dimittas pies pectoris spasmari. ℭ Et op; vt obserues capita eorũ cum aceto ⁊ oleo ro. ⁊ sandalis ⁊ aq̃ rof. ⁊ cãphora ⁊ his silib᷒. ⁊ embroces cũ decoctiõib᷒ in quibus decocta sunt ea q̃ dixim᷒. Et qñ fortes sunt in eis vigilie tũc cura eos ⁊ nõ ẽ malũ vt in potu des syrupũ de papauere eius ⁊ si sit de nigro in hui᷒ dispõne. Et in fine eius da in potu trociscos q ꝯueniũt eis sicut sunt trocisci de cãphora. Et in illa hora ꝯuenit eis syrup᷒ acetosus cũ emulsione seis cucu. ⁊ seminis endiuie ⁊ se. portulace de vnoq; eoꝝ sit põdus ʒ. ij. ⁊ syrupi acetosi sit pondus. ʒ. xxv. vsq; ad. xxxv. ſm ꝙ videtur. ℭ Et si fuerit illic vẽtris solutio tunc dent trocisci de spodio cõstrictiui. ℭ Trocisci bõni ℞. spodij ro. añ. ʒ. ij. ſ. croci sextã. ʒ. i. seminis portulace seis endiuie. añ. ʒ. iij. semis cucurbite seis cucumẽ. añ. ʒ. ij. sandaloꝝ. ʒ. i. ſ. succi liquiritie ani li añ. ʒ. i. camphore sextã. ʒ. i. ſ. ⁊ dosis eius sit. ʒ. i. ℭ Et iterũ rof. ʒ. iiij. seminis melonis citrol. cucumeris ⁊ portulace oium añ. ʒ. ij. croci tertiã ʒ. i. camphore sextã. ʒ. i. gũmi arabici dragaganti succi liquiritie añ. ʒ. i. dosis eius. ʒ. ij. ℭ Et cũ declinat egritudo manifeste tunc nõ est malũ vti balneo cuius aqua declinat ad frigus. ℭ Et illi in quibus magis diligitur balneũ ex eis sunt quorum febris est ex flegmate salso.

ℭ De febre sanguinis. Cap. xlv.

Opinat᷒ est Gal. ꝙ non sit febris sanguinis a putredine sanguinis. Nã sanguis cum putrefit fit colera ⁊ non est sanguis. fit ergo colerica nõ sanguinea ⁊ fit causon predicta ⁊ tertiana: ⁊ curat eam cũ illa cura. ℭ Hic vo ſmo eius est cõtrarius ſmoni Hypo. ⁊ cõtrari᷒ ei qḋ est ꝯueniẽs. ℭ Et plurimum quidẽ errons eius est in sermone ei᷒ quãdo putrefit sanguis fit colera. Iste enim sermo facit opinari duas intẽtiones: quarũ vna est ꝙ quãdo putrefit peruenit ad hoc vt fiat post putredinẽ colera. ℭ Et secũda ꝙ quando putrefit tunc fit colera: sicut dicit ꝙ lignum quando calefit fit cinis. Consideremus itaq; in vnaquaq; duarũ ꝓpositionũ. ℭ Intellect᷒ vo primus est corrupte acceptiõis tribus modis: quorum primus est ꝙ sanguis quãdo putrefit cõuertitur subtile eius ad colerã malam ⁊ spissum eius ad melãcoliam: non ergo cũ totalitate sua fit colera. Et secũdus est ꝙ illud fit post putredinem ⁊ nostra cõsideratio est in dispositione putredinis. ℭ Et tertius est quoniã post illud fit colera ⁊ non scimus an in ea sit putredo an non. nam plurime res putrefiunt ⁊ separantur ex eis subtile ⁊ spissũ: ⁊ nõ est in spisso neq;

in subtili putredo: quoniam non est necessarium ut sit putridum id quod generatur a putrido: fit enim ex putredine quod non est putridum. ¶ Et si generatio eius a putredine faceret putredinem eius necessariam: oporteret ut spissum cineruléntum iterum esset putridum. esset ergo illic febris melancolica iterum. hoc ergo est illud quod facit esse necessarium expositio eius quod primum intellectum est. ¶ Quod vero intelligitur secundo est mendacium: quoniam putredo est via corruptionis. Et putredo quidem non habet tempus. ⁊ conversio sanguinis in coleram non fit nisi in tempore. Et putredo quidem est corruptio accidens sanguini ⁊ est sanguis sicut accidit flegmati ⁊ est flegma ⁊ non colera neque melancolia nisi convertatur post illud cum complemento putredinis: verum veritas sana est sermo Hyp. quod ex sanguinis putredine generatur febris. ¶ Dicamus ergo nunc quod febris sanguinis est febris putredinis ⁊ febris calefactionis ⁊ ebullitionis quam nominavit Hypo. synochum conclusum sine aliis. ¶ Et plurimum ebullitionis eius est ex opilatione suffocante caliditatem. ¶ Et quandoque fit a causis aliis que vehementes sunt supra vehementiam febris ephimere. ⁊ nominatur profundi somni fortis: ⁊ est de similitudine febrium que sunt inter febres putredinis ⁊ febres ephimeras que differt a febribus ephimeris propterea quod calefactum primum in ea est humor. ¶ Et differt a febribus putredinis quoniam non est ei putredo. ¶ Et est febris acuta non febris ephimera neque febris ethica neque febris putredinis. ¶ Et multotiens quidem permutatur ad febrem putredinis aut febrem ethicam. ⁊ multotiens quidem facit eam currere Gal. cursu febrium dierum. ¶ Et videtur Gal. quod febris sanguinis non componitur cum reliquis febribus: quoniam putredo in sanguine est communis omni humori ⁊ in hoc est contradictio quibusdam intentionibus suis in quo non est necesse prolongare sermonem quoniam non iuvat cum eo medicus. ¶ Et causa quidem huius febris est repletio ⁊ opilatio ⁊ multitudo exercitii ⁊ proprie non consueti ⁊ dimissio evacuationis deinde usus exercitii laboriosi. ¶ Et quandoque facit putredinem in eo multa aquositas sanguinis ex comestione fructuum aquosorum quare convertitur ad putredinem: ⁊ multitudo humoris crudi in eo est propinqua: quare preparat ipsum ad putredinem sicut quod generatur ex cucumere ⁊ alkethed ⁊ piris ⁊ similibus. Et hec quidem febris est continua que non tepescit propter continuitatem materie ⁊ eius adherentiam usque ad crisim aut mortem. ¶ Et eius species sunt tres quarum salubrior est epaugmaticus: quoniam resolutio in eo est maior quam putrefactio incipiens cum difficultate ⁊ non cessat minui. deinde est homotenus ⁊ fortasse dissimulatur. vii. diebus. ⁊ nequior eorum est augmasticus: quoniam resolutio in eo est minor quam putrefactio. ⁊ eius crisis est usque ad septimum secundum plurimum. ¶ Et eius consumptio est cum evacuatione aut sensata: aut insensata ⁊ quandoque permutatur ad causonidem ⁊ ad sirsen. ¶ Et quandoque permutatur cum infrigidatione plurima ad letargiam. ⁊ quandoque permutatur ad variolas ⁊ morbillum. ⁊ quandoque accidit in ea profunditas somni ⁊ inflatio ventris ex qua provenit sicut vox tympani ⁊ non deponit eam ventris solo cum rarificatione. ⁊ quoniam solo ventris non valet deinde egreditur assatur viridis lata proprie est de signis mortis.

¶ De signis. Cap. xlvi.

Signa febris sanguinee sunt adherentia febris. Et rubedo faciei ⁊ oculorum: ⁊ inflatio venarum ⁊ temporum: ⁊ repletio completa absque rigore: ⁊ non est sudor nisi apud crisim. ⁊ multotiens associatur ei pruritus in naso ⁊ in loco colli in quo ponuntur ventose. ⁊ constrictio in anhelitu ⁊ multotiens accidit eis profunditas somni: ⁊ difficultas sermonis ⁊ est malum: ⁊ similiter apostema gutturis ⁊ duarum amigdalarum ⁊ uve: ⁊ cursus lachrymarum. ⁊ caliditas eius est plurima propter humiditatem vaporosam ⁊ lachrymalem non exiccatam sicut in causonide. ¶ Et pulsus eius est magnus levis plenus velox frequens valde diversus non plurime diversitatis: ⁊ est minoris diversitatis ⁊ velocitatis quam in causonide. ¶ Et non est caliditas eius in terminis causonidis ⁊ tertiane fortis. ¶ Et illius que ex ea est a putredine caliditas ⁊ accidentia sunt vehementiora ⁊ cura eius est difficilior ⁊ magis similis cum causonide. ¶ At vero subtilitas sanguinis ⁊ grossitudo cognoscuntur propter illud quod egreditur de eo. ¶ Et sinocha fervida est res magis similis in principio sui febri ephimere. verum caliditas eius est parve mordicationis ⁊ lesionis: ⁊ invenit ex ea inflammationem ⁊ distensionem: ⁊ est plurimum pressionis eius proprie cor. Putrida vero equalis ⁊ similis equali secundum plurimum. ¶ Signa autem permutationis eius sunt cuiusque eorum ad quod permutatur: ut suffocationes ⁊ apostemata gutturis ⁊ duarum amigdalarum. ⁊ tu iam scivisti ea. ⁊ signa variolarum scies: ⁊ signa sirsen doloris capitis ⁊ permixtionis mentis ⁊ aliorum iam scivisti. ¶ Signa vero longitudinis eius sicut iam scivisti sunt ex postpositione signorum digestionis a tornatilitate faciei ⁊ diversitate dispositionis eius in spacio suo ex additione ⁊ statione ⁊ diminutione ita ut sit quasi ipsa sit tepida. Illud enim significat quod sanguis est plenus humore crudo. ¶ Spacium vero crisis eius significat apparitio signorum digestionis que si tardatur usque post tertium ⁊ quartum non fit crisis nisi in septimo. ⁊ multotiens quidem fit crisis eius in quarto.

¶ De cura febris sanguinis. Cap. xlvii.

Intentio in curatione febris sanguinis est evacuatio plurimi usque ad sincopim: ⁊ ingrossatio substantie sanguinis si fuerit subtilis valde aquosus ⁊ colericus. ⁊ infrigidatio eius: ⁊ mundificatio ⁊ subtiliatio ipsius si fuerit grossus: ⁊ sumpserit eger prius generativa sanguinis grossi ⁊ generativa humoris crudi: ⁊ digestio materie facientis febrem ⁊ eius resolutio. ¶ Evacuatio autem ad

est aliqua sicut flobotomia ex manu in quacunq; hora accidat: & nõ expectat crisis neq; digestio nisi sit repletio nauseatiua: tunc enim caue eam & remoue ipsam. q; si febris perseuerauerit tunc flobotoma & nõ cesses flobotomare donec eger appropinquat syncopi aut cadat in syncopim: si corpus fuerit forte. syncopis nãq; infrigidat cõplexionẽ fortez. ¶ Et scias q; flobotomia & sumere in potu aquã frigidam quãdoq; excusant ab infrigidatiõe alia. & partitio quidez in ea est melior si nõ fuerit qd necessariũ faciat festinationẽ. nam fortasse erit i ea que est infra appropinquationez syncopis vltimatio & fortasse sequetur flobotomiã vltimã statim fluxus vẽtris colericus & sudor quẽ opz omni hora abstergere donec cõnuetur. fortasse enim saluabitur cũ eo. ¶ Et succurratur ei quod accidit de debilitate & syncopi cũ cibo subtili & quiete. Et oportet vt pmittatur lenificatio nature cũ illis que sciuntur de illis que sunt sicut aqua duorũ granatorũ aqua. s. dulcis & muz vsq; ad terminũ & siracost & tamarindi & collyria lenia de quib⁹ diximus. ¶ Et quãdoq; est necessariũ apud digestionem euacuare cũ eis que sunt sicut mirabol. & fumusterre & cassiafi. & his silia de illis q̃ scivisti. ¶ Nõ si dispositio nõ tolerat flobotomiã in manu flobotometur vena que est in cornu frõtis aut ponãtur vẽtose. ¶ Si autẽ nõ preparatur aliquid eorũ & hoc ppter accidẽs qd phibet tunc fac solutionẽ vẽtris ẽm modũ qui est in causon ide. Et regimẽ sit in eis que aperiũt & incidũt & sedant ebullitionẽ. ¶ Et si acciderit ex flõmia syncopis ciba cum pane & aqua acreste. ¶ Nõ si accidat fluxus sanguinis nariũ per se nõ abscindatur nisi cũ appropinquauerit syncopis. Sanguinis vo ingrossatio fiat cũ eis que sunt sicut rob iniubarũ & est vt decoquãtur. c. iniube cum lib. v. aque donec remaneat tertia & inspissetur cũ zuccaro & quãto plus minoratur zuccarum tãto est melius. & lẽteo uerũ ppue preparate cũ acero acetoso forti sunt huius gñis. ¶ Et caue ne des in potu rob iniubarũ aut corpus lẽnũ materia existẽte grossa. ¶ Eius vo ĩfrigidatio fit cum eis que sunt sicut aqua lentiũ infrigidata & aqua lactuce ĩfrigidata. & sumere in potu aquã frigidã si nõ fuerit qd prohibeat: & fortasse sumitur in potu donec tremere faciat & satiet: fortasse enim sanat eũ. ¶ Et quãdoq; pmutatur febris ad flegmaticam & curatur cũ trocisis de rosis & similib⁹. & hec quidẽ cura est quorũdã antiquorũ & secuti sunt eã quidã modernorũ. ¶ Dare autẽ in potu aquã ordei est curatio cõferens eis sed cũ lenitate nature. ¶ Et melior horarũ ad hoc est hora vehemẽtis ebullitiõis & angustie & inflãmationis & frequẽtie pulsus cordis. ¶ Et scias q; esse cõtentus infrigidationẽ & diminuere flobotomiã & vẽtris solutionẽ addit in oppilatione & coartatione: q̃re addit putredo & caliditas in reliqua dispositione. ¶ Modificatio enim fiat cũ eis que sunt sicut solutiua colerã ẽm respõsionẽ necessitatis virtutis & debilitatis cũ digerentibus humorẽ crudũ: quoniaz fortasse ipsa est causa in putrefactione sanguinis. & in fine eius da ei in potu q̃ sunt sicut trocisci de camphora & trocisci de spodio & da ei in potu. Isti etiam trocisci sunt boni. ℞. spodij. ʒ. iij. seminis portulace. ʒ. v. seminis cucumeris. ʒ. iiij. seminis cucurbite. ʒ. vi. gũmi & dragagãti & amili oĩm ãn. ʒ. iij. succi liquiritie pondus. ʒ. vij. fiãt ex eis trocisci. ¶ Descriptio alia & proprie apud debilitatem epatis. ℞. rosarũ. ʒ. iij. succi berberis ʒ. ij. seminis cucumeris & melõis & citroli & portulace & spodij omnium ãn. põdus. ʒ. i. gũmi & dragaganti & amili omniũ ãn. ʒ. ß. rauedsceni & croci & camphore omnium ãn. põdus quarte. ʒ. i. fiant trocisci. ¶ Cibi vo sunt illi qui fiũt ex lentibus & illi qui fiunt ex lẽtibus cum aceto & granatis & sumach. & si fit aliquid eorũ constrictio cuius timeatur frangatur cum siracost & prunis cum eo quod fit de cucurbita & cum herba acetosa. ¶ Et eius fructus sint pira de sceni & granata & mala de sceni. & eius olera sint cucumeres & cucurbite & alzebehed & endiuia & olus benedictum & acetosa & coriandrum & que eis sunt similia. ¶ Et si accidat dolor capitis aut pulsus cordis: aut vigilie aut profunditas somni aut fluxus sanguinis narium superfluus destruens virtutem & alia de accidentibus suis cura cũ eis que docuimus te in loco suo.

¶ De febre flegmatica. Cap. xlviij.

Scivisti q; febris putredinis flegmatis quãdoq; est paroxismalis: & quãdoq; est inseparabilis. & scivisti causam in hoc. ¶ Et sunt ei hore sicut reliqs febribus & minor horarũ sui principij ẽm plurimũ est. xviij. dierũ. ¶ Et eius eradicatio in pluribus est intra. lxiiij. dies. ¶ Et salubrior earũ est illa que est mundorũ temporum. & precipue illa que est multi sudoris signt enim subtilitatẽ materiei & paucitatẽ eius & raritatẽ corpis. ¶ Longior ergo partiũ huius egritudinis est augmẽtum: q̃uis eis declinatio uerũ sit longior declinatione tertiane vt plurimũ. ¶ Et flegma qdẽ putridũ quãdoq; est vitreũ. & quãdoq; est acetosum: & quãdoq; est dulce: & quãdoq; est salsum. & tu iam scivisti quomodo ex salso fit causon. ¶ Et plurimũ quidẽ accidit febris flegmatica humidis: & quietis senibus & infantibus & patiẽtibus nauseatiuam satietatẽ & exercitantibus & balneantibus se super repletionem & habentibus eructuationem acetosam: & habẽtib⁹ repletionem & patientibus descensuz humoris & fit catarrus ad stomacũ q putrefit in eo. & parum quidez euacuatur a lesione in ore stomaci. ¶ Et scias q; cum omni febre cum aqua est frigus constringitur pulsus & minoratur.

¶ De signis flegmatice periodice. Cap. xlix.

In illa quidem in qua causa est flegma vitreum aut acetosum frigus multiplicatur valde et rigor in vitreo est vehementior. Ut frigus non incipit in ea subito: immo paulatim in extremitatibus: deinde perveniunt ad hoc ut fiant sicut nix: que non calefiunt nisi cum difficultate neque calefiunt subito: neque secundum gradationem continuam: immo paulatim cum reditu frigoris. et forsitan commiscetur frigori eius in principio rigor. ¶ Fit ergo frigus propter illud quod non putruit et horripilatio propter illud quod iam putruit et maius frigus eius et ipsius rigor sunt in periodis status. ¶ Et hec quidem febris non est ex materia que facit punctionem ita ut sit causa rigoris in via expulsionis. putredo namque eius est putredo rei levis: et incipit cum gravitate et profunditate somni: et multotiens incipit in paroxismis primis sine frigore. et neque est rigor: immo postponitur usque ad tempus: et forsitan erit frigus et non erit rigor. et multotiens incipit cum sincopi et non fit. ¶ Et in hac quidem egritudine multiplicatur sincopis propter debilitatem oris stomachi et casum appetitus et privationem alistimbre que est fundamentum materiei nutrimenti et virtutis. ¶ Illam vero que est ex flegmate salso sequitur horripilatio et non fit vehemens frigus eius. ¶ Illa autem que est ex flegmate dulci raro antecedit in principio usque ad plurimos paroxismos horripilatio neque frigus neque rigor. ¶ Et plurimum quidem periodi febris flegmatis incipiunt cum sincopi: et iam apparet in ea in principiis calor vehementior et in postremis minoratur illud. et est similiter ut sit causa in hoc: quoniam putredo antecedit parum ad magis dulce et magis salsum et magis subtile. deinde ad grossius et frigidius. ¶ Et tactus caliditatis eius in primis est debilis et vaporosus: deinde cum prolongatur positio manus super membrum sentit manus acuitatem et mordicationem. Verumtamen non est similis neque equalis in omnibus super que cadit manus: immo est diversa: quoniam invenit in loco uno asperitatem et in loco alio lenitatem: et est quasi caliditas coletur post rem cribellatam: quoniam flegma viscosum est: quare diversificatur eius passio a caliditate: sicut accidit in reliquis viscosis cum ebulliunt: ipsa enim disrumpuntur in quibusdam locis et non disrumpuntur in locis aliis. ¶ Et qualiscumque sit caliditas eius secundum plurimum minor est quam ut inflammet: et angustiam faciat et magnificet desiderium aeris frigidi: et aque frigide et inspirationis et rarificationis anhelitus magni et exufflantis. ¶ Et multotiens quidem accidit caliditati eius ut sedeat tempore quo habet quantitatem hore unius aut duarum horarum quare existimatur quod ipsa iam pervenit ad statum cum ipsa adhuc sit in augmento: videbis enim eam iam incipere augmentari et similiter sunt ei in declinatione stationes. ¶ Et febres quidem flegmatis sunt multe opilationis propter multitudinem humiditatis et vaporis sui pauci sudoris propter viscositatem humoris: et cum sudare facit est res non exuberans. ¶ Et de proprioribus significationibus eius est paucitas sudoris: et privatio eius. ¶ Et sitis quidem minoratur in febribus flegmaticis nisi propter causam salsedinis: aut causam vehementie putredinis eius et cum hoc est minor quam sitis que est in aliis. ¶ Et inflatio laterum multiplicatur in eis: et quandoque accidit cum lateris ut subtilietur cum tensione. ¶ Color autem patientium flegmaticis febre est declivis ad viriditatem et citrinitatem currentes in albedinem ita ut sit illud quod aggregatum est sicut color plumbi usque in statu. ¶ Et raro quidem rubet color in eo cuius rubedo fit rubedo in statibus reliquarum febrium. ¶ Pulsus vero eius est pulsus parvus submersus debilis rarus in primis: deinde fit frequentior in fine. Et frequentia quidem eius et eius parvitas vehementior est quam frequentia quartane et tertiane et eius parvitas: et vehementia frequentie eius est propter vehementiam parvitatis ipsius. Verum non est velocior pulsu quartane. Et quandoque est tardior eo aut similis ei in primis. et est vehementis diversitatis cum privatione ordinis. et parvi et debiles ex eis sunt in diversitate eius plus. Et significationes quidem pulsus super eam sunt de certioribus significationibus. ¶ Urina autem eius in primis quidem est alba subtilis propter multitudinem opilationem et frigoris: deinde fit rubea propter putredinem et conturbatur propter maliciam digestionis: et quandoque alteratur in ea dispositio uno tempore: et quando mundificabitur ex materia grossa et resolvitur putridum et redibunt opilationes dealbabitur una hora et alia quando remanet intra materiam grossam et dispositionem putredinis. et aqua hore opilationum est alba: deinde quando putrefit res plurima post illud et expellitur et aperit opilationes rubet usque quo veniat super opilationes quod opilet eas vice alia de illo eodem humore. ¶ Eius vero egestio est lenis subtilis flegmatica. ¶ Et de eis que significant quod febris est flegmatica est ut sit paroxismus eius. xviij. horis: et dimissio eius. vi. horis. et non est dimissio eius dimissio munda quoniam materia cum grossitudine et viscositate est multa. ¶ Et significant ipsam etas et consuetudo et tempus et regio et cibi: et adventus causarum omnium ex satietate et nauseativa. ¶ Et significat ipsam forma predicta ex colore faciei. et inflatione eius et lenitas tactus et debilitas oris stomachi et casus appetitus. ¶ Et quandoque magnificatur in ea splen. et sequitur eam eructuatio acetosa in pluribus horis multotiens.

¶ De signis flegmatice inseparabilis et est illa que nominatur latica. Capi. l.

Sunt sicut reliqua signa febris flegmatice preter eradicationem: et quod similatur eradicationi. ¶ Et apud inceptionem fiunt rigor et frigus et horripilatio. et est res magis similis cum ethica et fit illic rigor in. vi. horis aut tantum superans illum qui fit in periodica: nam in periodica iterum non evacuatur a residuo. verumtamen est occultum non apparens.

¶ De febribus que sunt secundum plurimum de genere flegmaticarum et sunt quandoque ex colera et non sunt ex eis que fiunt ex melancolia appropriate cum nominibus et iudicijs. Cap.li.

Et sunt febres empialos et liparia que ambe sunt de summa febrium in quibus diversificantur loca caloris et frigoris intus et exterius propter diversitatem et locum in quo quod putrefit et quod non putrefit. ¶ Et sunt tres divisiones febris appropriate syncopalis humorosa: et febris ex syncopi minuta subtilis: et febris diuturna et nocturna.

¶ De febre in qua occultatur frigus et apparet in ea calor et est empialos. Cap.lij.

Ec febris fit ex flegmate vitreo: sed est comprehensum in occulto et profundo quod infrigidatur ubi est. Verum ipsi accidit iam putredo quare spargitur ex eo vapor eius quod cum putruit et dispartitur inflammatur in exterioribus: et illud quod non est putrefactum infrigidatur in interioribus. ¶ Et eius quidem frigus non apparet in huiusmodi tempore quando est quietum et associatur ei et non patitur ab eo quod occurrit ei: postquam ergo incipit in eo putredo movetur et infrigidatur infrigidatione quadam quamvis non perveniat ad hoc ut communicet toti corpori.

¶ De signis. Cap.liij.

Signa eius sunt eadem que predicta sunt. ¶ Et quod eius urina est fortasse cruda minoris calitatis quam urina aliarum sui generis. ¶ Et pulsus eius est rarus tardus. ¶ Et ipsa secundum plurimum additur omni die. Verum propter grossitudinem materiei sue convertitur quandoque in quartanam et tertianam: quoniam huiusmodi materia in corpore est partita tempore putrefactionis ignea. ¶ Et paucitas quidem est ex causis elongationis periodi. ¶ Et propterea quod paroxismus non redit omni die non remanet hec febris cum sit flegmatica propterea est flatica: quia putredo eius est putredo flegmatis et hec non exhibuit eam ab hoc quin sit flegmatica: sed propterea quod putredo est putredo flegmatis non propterea quod paroxismus non redeat omni die. ¶ Spatium vero paroxismi eius est ex.4. horis usque ad.24. horas et secundum plurimum consumitur ante illud: quoniam hec materia non est cum illa multitudine.

¶ De febre in qua occultatur calor et apparet in ea frigus et est liparia. Cap.liiij.

Ec febris secundum plurimum est flegmatica: et quandoque est colerica ex colera grossa valde. ¶ Quando autem est flegmatica: est quando flegma intrinsecum quando inflammatur et putrefit calefacit illum locum: quoniam non resolvitur nisi quando putredo calefacit exteriora corporis cum sparsione vaporis sui calefactione plurima. ¶ Et quando virtus effunditur ad locum ubi est lesio tunc evanescunt exteriora a calore: quare infrigidantur: proprie quando in exterioribus sunt flegmata cruda vitrea fortasse. et iterum quoniam resolvitur multotiens ex eo vapor qui non putruit. sed elevatur et facit calitatem et associatur ei calitas spacio parvo: deinde separatur ab eo separatione vaporis aque calefacte. Cum ergo separatur ab eo et fuit in radice ante putredinem vehementis frigiditatis redit et infrigidat corpus. ¶ Modus autem quo fit colerica est quando colera quando est pauca et intrinseca et putrefit et calefacit locum et non resolvitur ex ea aliquid accidit quod diximus in sua comparatione ex flegmate. et appropriatur hec colerica tamburos nomine. Verum liparia est nomen generis et est longioris spacij quam hemitriteus. ¶ Et habet aliquis ut dicat quando erit febris et non procedet in ea calitas ex corde in totum corpus. Illud namque quod narratur est de genere eius in quo non procedit caliditas ex corde in totum corpus. ¶ Visio itaque est quod in terminis harum rerum attenditur una conditio ut non sit quod prohibeat sicut diffinimus aquam frigidam et humidam quando disposita est secundum naturam suam et non fuerit quod prohibeat. et diffinimus grave quod est illud quod tendit inferius quando dimissum fuerit cum sua natura. et in istis omnibus calitas pervenit ad cor et procedit in arterias et spargitur. At vero accidit prohibitio illius in quibusdam locis sicut accidit ei super quem ponuntur prime. Nocumentum vero harum necessarium est esse actu.

¶ De febre in qua fit unaqueque duarum rerum in unoquoque duorum locorum. Cap.lv.

Si hec febris fuerit non erit nisi ubi sunt due materie forte mote propter putrefactionem quarum una est in interioribus et altera in exterioribus: et non est aliqua earum plurimi nocumenti. Deinde cum incipiunt putrefieri mandat unaqueque earum vaporem calidum comprehendentem cum partibus suis et ubi est frigidum. ¶ Et tu quidem iam scivisti causam in regimine humoris frigidi in dispositione motus.

¶ De febre sincopali humorosa. Cap.lvi.

Ec secundum plurimum est propter flegma crudum replonale quod facit febrem dispartitem plurimum. quia iam vincit virtutem. et secundum plurimum adiuvat super eam debilitas oris stomaci: et quando movetur et incipit in putrefactione: virtutem vincit plus et facit eam hesitantem. ¶ Quod si dimissa fuerit cum materia non sufficiet contra materiam. et quando occupatur in evacuatione eius cum facilitate fit inoediens: aut movetur motu provocante virtutem. et quando occupatur in evacuatione eius cum solutione ventris: aut flobotomia cum labore non tolerat virtus. ¶ Quando enim tolerabit cum sit illic cum sua quiete sincopis. et cum hoc toto ipsi indigent evacuatione vehementer. ¶ Et iterum ipsi indigent cibo vehementer: quoniam in humoribus eorum non est quod nutriat corpus et vivificet ipsum et corpus eius est privatum nutrimento. Quod si studueris in cibando additur materia diminuta et si non cibatur cadit virtus. ¶ Et accidit in inceptione sui ut effundatur ad cor res forte faciens accidere sincopim et minoratur pulsus et tardatur et fit rarus. Amplius natura sollicita est in calefactione materiei et subtiliatione eius. Et putredo que movetur in

quasdā ptes eius adiuuat sup eam. ergo euadit cor a nocumento τ frigore eius τ cadit in nocumenti caloris eius: quare fit pulsus velox τ ꝑ ꝓpter eius ↄstrictiōe sua plusq; fit velocitas aliorum q̄uis illud qd vincit cum hoc fit paruus: τ tarditas τ raritas. τ ꝓdus ei⁹ est ꝓdus flegmatice: τ non alterat ab ea. ¶ Et est cum ea inflatio faciei: τ mollities corporis. Et colores būtum eam non figunt sup dispōnē vnā: imo qnq; est cinerea τ plūbea eius mā: τ qnq; fit citrina: τ qnq; fit nigra: τ qnq; fiūt labia eoꝝ sicut labia comedētis mora. ¶ Oculi vero eoꝝ sunt fusci virides exeuntes valde apud cōmotionē egritudinis. τ fit sicut maniacus. τ qd est sub hypocondrijs eoꝝ est vehementius inflatōis. τ similr viscera eorū. ¶ Et qnq; euomunt acetosum. τ qn̄ est eis apa in qbusdā visceribus tunc nō sperantur oino. ¶ Et qnq; accit eis in qbusdā horis ex colera dn̄ante grossa: τ fit cum ea in visceribus adustio: τ euomunt colerā: τ sunt ei periodi flegmatice ꝼm plurimum.

¶ De febre sincopali minuta subtili. Cap. lvij.

Ec febris est acuta τ cadit pulsus τ virtus in paroxismo vno aut duobus paroxismis cum additōe τ eueniens in corpore cum velocitate. Et qnq; non sufficit cum ea virtus vsq; ad. 4. ¶ Et ex chimis subtilibus pluribus: quoꝝ colericū est vehemētius subtilitatis τ ꝓfundatōis: male habe venenosis: cui iam accit putrefactio in corporibus calide complexionis sicce valde. τ plures paroxismi huius febris sunt paroxismi terciane.

¶ De febre diurna τ nocturna ex flegmaticis. Cap. lviij.

Iurna est cuius paroxismus accit in die τ eius tepor in nocte: τ nocturna est ecōuerso: τ vtreq; sunt male: sꝫ diurna est longior τ deterior: τ facit cadere multotiens pp longitudinē suā τ suum euentū in calore diei in ethicā τ si ipsa non esset seua non accideret hora apriōis poroꝝ τ relationis vaporis. ¶ Et non accit nisi pp multitudinem mãei τ fortitudinē eius. ¶ Et est necīū cum hoc vt patientes eam cibent in nocte τ nō ꝑmutant dormire sup replōnē stōi. τ ꝑcipiant vigilie: τ est ex eis que faciunt cadere virtutē. Et tolerantia febris in calore diei: τ vigilie in frigore noctis sunt ex eis magis digne que faciunt cadere in ethicam. τ ad summum est de genere febrium difficilium.

¶ De cura flegmatice. Cap. lix.

Cura huius egritudinis diuersificat ꝼm horas suas. s. ꝓncipiū τ augmētum τ statum τ declinationē. Et ꝼm apriōnē digōnis in ea: τ eius occultationē. ¶ Et diuersificat ꝼm mãs suas. s. flegmaticā acetosā τ flegmaticā vitream τ flegmaticam salsam τ dulcem. ¶ Et omnes eius species cōmunicāt in hora ꝓncipij in tribus diebus in necessitate lenificatōis equalis aut vomitus. τ in necessitate administratōis subtiliantiū τ incidentiū: τ diureticoꝝ. τ cum supuenerint febri dies tres subtiliat in ea mā pp febrē: τ si aute illud mouebis nocebis τ non facies aliquid. ¶ Et in augmēto cū subtiliatōe regis ꝼm equalitatē. τ fortasse est ↄtētus aqua ordei in primis tribus diebus sperando q; fit status eius ꝓpinquior pp subtiliationē mãei aut paucitatē eius. Nō si certe scires q; status eius esset tardus nō subtiliaret regimen: q̄uis fames τ somnus super famen τ exercitiū sup famē si non debilitāt sint vltima in iuuamento huius egritudis: imo declinaret in ꝓncipio ad ingrossationē vsq; ad septimū: deinde gradaret: verū augmentū eget vt subtiliet regimē in primis. ¶ Si aūt status appareat longinquus possē est vt succurratur illi cum ingrossatōe regis: deinde gradet vsq; ad horā status qm̄ tꝑe est sufferēs hoc in hac egritudine: non sufferens in acuta. Cūq; ptransierit septimus non stes tūc sup subtiliationē: qm̄ illa debilitat τ addit in debilitate oris stōi. Et quotiens senseris longitudinē maiorē subtilia minus: q̄uis subtiliatio eius in ipsa oino magis sit necīa q̄ in quartana. ¶ Et filr os ne fesllines cibare ipm cū eis que sunt sicut pulli τ panis cum muzaguarac nisi timeat debilitas: aut appareat declinatio. ¶ Amplius diuersificat cura eius cuius cā est flegma salsum τ dulce. τ cuius flegma est vitreum τ acetosum τ fit ex ea nimiū frigus in qua corpus non calefit: verum in duabus primis necīa est lenificatio cū medicina leui τ infrāio quedā. τ in duabus scōis cū medicina magis laboriosa: τ in duabus primis indiget incisione cū subtilitatiuis in qbus non est calefactio plurima q̄uis sit exiccatio plīma τ in duabus scōis necīum est illud qd subtiliet cum incisione τ calefactōe cum acredine τ ꝓprie qn̄ flegma est ꝑmixtū cum melia. naꝫ necīa sunt in hmōi ea que sunt sicut diacyminū τ confectio de sulfure τ administratio salsoꝝ. ¶ Et ↄuenientiores medicine que administrantur in principio sunt geleniabin vsq; ad diez septimū τ non est malū vt administret iterū aqua feniculi τ aqua endiuie τ aqua apij cum geleniabi ꝼm necessitatē. Et sirupus acetosus est vehemētis necessitatis iterū τ aqua mellis cum ysopo. ¶ Et est possē vt ↄsequat per ea illud qd querit de lenificatōe nãe τ ꝓprie cum solutiuo fcō de zuccaro rof. τ rosis rubeis noiatis ꝑfictis qm̄ est solutiuum τ lenificatiuum. τ qnq; necessariū est vt ↄforet eius lenificatio τ ↄfricet in aqua lubleb: τ ꝑmisceat si volueris cum cassiafi. τ penidijs. τ iterū geleniabi acceptū cum melle τ tereniabi ꝑmixtū cū aqua lubleb. ¶ Et non fiat assiduatio super ea cum solutiuis in principio τ post ipsum: τ ꝓprie quando cum materia est

colera: illud. n. perducit ad corruptionem com
plexionis. ℂ Et multi q̄d homines dant in po
tu in principio sicut est medicina de turbith in oi
nocte ⁊ sicut pillule de mastice in hebdomada
bis ⁊ sicut pillule de seminibus diureticis. ℂ De
scriptio medicie de turbith. ℞. zinziberis ⁊ ma
sticis amborum an̄. ℨ. x. turbith sicut alcohol. ℨ. x.
zuccari tabarzet quātū omnia: detur in potu ei
omni nocte aure. i. ⁊ illud fiat qn̄ nā est nō lenis
Si. n. rn̄det oi die bis non indiget hoc. ℂ Ego
vero non diligo expectationem digestionis ⁊
lenificationis cum eis que diximus prius. imo
oportet vt euacuetur ex ea aliquid ⁊ expectetur
in reliqua vsqꝫ quo digeratur: ⁊ fiat illud cū faci
litate paulatim absqꝫ superfluitate: deinde per
ueniat ad diuretica. ℂ Et similiter abhorreo q̄d
est simile aque prunorum ⁊ tamarindorum: ⁊ simi
liū: de illis que debilitant ⁊ soluunt subtile: ⁊ si
materia fuerit decliuis ad additionem frigoris
misceaf cum ea medulla cartami. ℂ Et si fuerit
materia ad colericā decliuis misceatur cū ea sy
rupus vio. aut viole condite cū siracost aut vio
le sicce contrite. ℂ Et adiuues cum clysteribus le
nibus factis ex melle ⁊ sale ⁊ aqua siclee ⁊ oleo
sisamino. ℂ Et vomitus fiat cū aqua raffani: ⁊
raffano infuso in syrupo ace. cū seminibus ⁊ his
similibus. ⁊ si necessarius est vomitus plurimus
pp multitudinē eius quod accidit ei de nausea
⁊ alteratione saporis oris administrentur gra
na raffani ⁊ bibaf ex eis vsqꝫ ad aur. i. cū aqua:
⁊ vomitus q̄dē cum eo quod est in eo de debili
tare stōi est vehementis iuuamēti valde: ⁊ est vl
timus huic egritudini. Oportet ergo vt expe
ctetur in eo septimus: vt nō accidat ex eo in prin
cipio debilitas apparens corpus stōi: ⁊ si sit grauis
in eo vomitus non prouoces ipsum supipsum
cum labore. Et si acciderit ei vomitus ⁊ proprie
in principio piodi non retineatur nisi fatiget ⁊
debilitet: tunc. n. restringatur sicut cū miua ⁊ syru
po de mēta q̄ dicemus post. ℂ Et si accidat do
lor capitis administrentur embroce ex camomil
la cū immissione. iiij. extremorum in aqua calida: ⁊ li
gatione cruriū cū fortitudine. ℂ Et si indigetur
aqua ordei administrētur decocta cū radicibus
quantitate equali: aut misceatur cum ea syrupus
ace. de melle si non acceтat in stō: aut in aqua mel
lis si acetat. ℂ Et melior hora in qua daf in po
tu illud est si fuerit in aqua eius in principio rei
ticturā: tūc enim oportet vt in potu detur in pri
mis de geleniabin: deinde def in potu post ipm
duabus horis aqua ordei. ℂ Et non oportet vt
fiat inunctio cum vnguentis resolutiuis: ⁊ neqꝫ
embrocatio fiat cum embrocis subtiliatiuis cū
egritudo est in principio ⁊ humor est in corpo
re ambulans. ipsa enim mollificāt viscera sua ca
lefactione humida ⁊ aluetur aqua frigida.
ℂ Et quotiens videris vrinam grossiorē ⁊ ru
bicundiorem nō erit malum si flōmaueris: ⁊ ne

cessarium quidem est vt redeas tunc ad syrupos
acetosos. ℂ Et scias q̄ fricatio est de curationi
bus iuuantibus eos: ⁊ q̄to fuerit flegma visco
sius ⁊ grossius tanto erit fricatio magis pferēs.
Et dr̄ q̄ fricatio cū tela aranee cū oleo est iuua
tiua valde. ℂ Et qn̄ incipit egritudo augmenta
ri ⁊ post illud tunc sit sollicitudo de ore stōi ⁊ q̄d
ipsum pfortat ⁊ sint masticationes facte ex mē
ta ⁊ mastice ⁊ aniso: ⁊ administref vomitus cū
raffano fm̄ q̄ diximus cum minoratione cibi.
ℂ Et sit cū geleniabi q̄d in potu datur in prin
cipio ⁊ post septimū priuatū q̄d pfortet os stōi
⁊ sit in eo puocatio plurima: sicut anisum ⁊ ma
stix. ⁊ sit cū aqua calida ⁊ pprie in principio pio
di: nam ipsum resistit rigori ⁊ frigori: ⁊ exungunt
cū hoc sinum q̄uis sit esurosa. ℂ Et multotiens
q̄d pcedit eius flegmatis ⁊ humoris crudi in hac
hora: sꝫ melius est vt expectetur in eo cōplemen
tum digestionis. ℂ Et qn̄ egritudo incipit cum
calore ⁊ assiduat iuuatur cū hmōi trociscis. ℞.
mirabol. citrinorum aloes succi eupatorij succi ab
sinthij oium. an̄. ℨ. v. croci ⁊ masticis amborum.
an̄. ℨ. vi. informentur trocisci ⁊ sumaf ex eis oi
die pondus. ℨ. i. ⁊ oi nocte pon. ℨ. ß. ℂ Et cū vide
ris q̄ digō appet adiuua eam cum eis que sunt
sicut folia apij ⁊ feniculi ⁊ radices sqnāti ⁊ capil
lus veñ. Si aūt scias q̄ mā est frida valde nō est
malū vti pipe pauco ⁊ vti vio subtili nō plimo.
ℂ Et qnqꝫ adiuuant vnguenta resolutiua ad
digestionē ⁊ resolutionē cū virtute forti ⁊ sunt
conuenientiora in hac egritudine q̄ in reliquis
febribus. ⁊ oportet vt consideretur in hoc virtus
⁊ febris ⁊ rigor. Q̄ si virtus fuerit fortis ⁊ fe
bris non fuerit seua valde adde in ea inunctiōi
bus confricando: ⁊ si non administrentur olea
subtilia que ad equalitatem sunt decliuia. ℂ Et
quando pertransit. xiiij. tunc necessarium est ad
ministrare quod subtiliat plus sicut feniculum ⁊
apium: ⁊ forsasse indigemus semine amborum
⁊ aniso ⁊ eo quod est sicut syrupus acetosus cū
seminibus in quo ponuntur ysopus ⁊ alhasce
⁊ administratione trociscorum de rosis: ⁊ for
tasse est necessarium addere in eis propter stoma
cum thus ⁊ masticem ⁊ ciperum. ⁊ absinthi
um: ⁊ his similia fm̄ q̄ exigit illud quod pre
sens est. Et vinum subtile confert eis in hac ho
ra cum subtiliatione sua: ⁊ quia confortat ca
lorem innatum: ⁊ quia prouocat ⁊ sudare fa
cit. ℂ Et cum videris digestionem ⁊ fortitudi
nem dabis ei in potu post illud trociscos de ab
sinthio. Et cum videris frigus in principio pa
roxismorum nocere: ⁊ egritudo non est in prin
cipio: da in potu aquam calidam in qua de
cocta sunt ea que sunt sicut semē apij ⁊ anisum ⁊
ozimum: ⁊ administrabis itex huiusmodi ⁊ for
tiora eis embrocando ⁊ vaporando ⁊ huiusmo
di. ℂ Et qnqꝫ datur in potu ad rigorem vehe
mentē. ℂ Et decoctio fm̄ hunc modum. ℞. iuiu

gīberis origani ameos omnium añ.ʒ.iij.corian
dri .ʒ.iiij.rosarū calamenti amborum añ.ʒ.iij.
passularum.ʒ.vij.decoquantur ſm descriptionē
vel ſm medietatem ⁊ sit dosis vn.iij. ❡ Et cum
videris flegma dabis in potu tyriacā ⁊ dentur
iterum in potu trocisci de rosis magni cum aq̄
feniculi: ⁊ detur ei omni nocte medicina de tur
bith ⁊ pillule de aloe facte cū specieb⁹ que sunt
sicut piper. ❡ Et ad illō decoctio huiōi.℞.hie-
re.ʒ.vij.turbith.ʒ.x.mirabolanorum nigrorum
ʒ.v.eupatorij.ʒ.v.salis idi.ʒ.iij.bedeoard sucha-
ba omniū añ.ʒ.iiij.anisi.ʒ.iij. decoquantur cum
aqua apij ⁊ sumātur de ea in potu ſm quantita
tem necessitatis. ❡ Et fortius illo est illud qd̄
℞.duarum radicū ⁊ radicis lilij omnium añ.ʒ.
x.hiere.ʒ.viij.succi.eupatorij.ʒ.v.seminis apij ⁊
feniculi omniū añ.ʒ.iiii.spice mēte amborū añ.
ʒ.vij.fiant ex eis trocisci ⁊ administrent̄. ❡ De
coctio bona.℞.duarum radicum ⁊ radicis lilij
añ.ʒ.x. passularum enucleatarū.ʒ.vij.anisi ⁊ ma
sticis amboꝝ añ.ʒ.iiii. bedeoard ⁊ suchaba eu-
patorij omniū añ.ʒ.iiii.decoquant̄ in libris tri-
bus aque vsq₃ quo redeat ad lib.i. aque ⁊ sumā
tur in potu aliquot diebus in ieiuno. ❡ Troci-
sci boni apud cronicas febres ⁊ vehementiā ri
goris.℞.hiere.succi eupatorij absinthij sucha-
ba bedeoard omniū añ.ʒ.v.seminis apij ⁊ feni
culi anisi omnium añ.ʒ.iii.salis naptici.ʒ.iiii.se-
minis cuscute mirabolanoꝝ kebulorum oium
añ.ʒ.x.agarici.ʒ.xv.trociscorum de ros.ʒ.xx.de
turbith.ʒ.xxx. fiant ex eis trocisci ⁊ sunt soluti-
ui. ❡ Et iterum aloes myrabol. citrinorum ⁊
reubar.masticis succi eupatorij absinthij oium
añ.partem.i.croci partis vnius medietatem:te-
rantur ⁊ administrentur. ❡ Et iterū hierepi.
mirabo. kebulorum salis omnium añ.ʒ.iiii.se-
minis apij ⁊ feniculi ⁊ anisi omniū añ.ʒ.i.ß.ab-
sinthij.ʒ.v.trociscorū de rosis.ʒ.iii.suchaba be-
deoard omniū añ.ʒ.ij.terantur ⁊ informent̄ pil
lule. ❡ Decoctio bona.℞.eupatorij.ʒ.v.⁊ radi
cis lilij ⁊ radices liquiritie ⁊ ameos omniū añ.
ʒ.iii.seminis apij feniculi añ.ʒ.iiii.rosarum.ʒ.v.
decoquant̄ omnia ⁊ sit dosis eius omni die vn.
iii. ❡ Et iterum radicū trium omniū añ.ʒ.x.se-
minis anisi apij omniū añ.ʒ.ii.suchaba bedeo
ard eupatorij absinthij omniū añ.ʒ.v. cētauree
ʒ.iii.decoquant̄ ⁊ bibantur vn.iiii. ❡ Et iterū
herbe eupatorij fumiterre bedeoard suchaba
absinthij omnium añ.ʒ.v. passularum.ʒ.x.mira
bolanorū citrinorum.ʒ.x. ❡ Et hec quidē cura
est falsa ⁊ ei in quo vincat colera magis conue-
niēs. ❡ Et agaricū cū de eo sumit̄ in puluere
ex.ʒ.i. vsq₃ ad.ʒ.i. ⁊ tertiā diebus ꝯtinuis prohi
bet elongari egritudinē sumat̄ ergo puluis ex
eo ⁊ cōmisceat̄ cū melle ⁊ bibatur. ❡ Et semē
vrtice post digōnem est mirabile valde sumptū
cū puluere aut cum melle. ❡ Verū si acciderit
ei modus aliquis solonis ventris: oportebit vt
addat̄ in eo ꝓpter debilitatē epatis semē cuscu
te ⁊ ꝓpter debilitatē stōi mastix ⁊ anisum ⁊ pp
debilitatē splenis ⁊ grossitudinē ei⁹ radix apij
⁊ scolopēdrie. Nā multotiēs associat̄ huic egri
tudini splen ⁊ forasse oportet vt addant̄ pp ipm
caperi ⁊ grana ⁊ ben de fenugre. ⁊ cōsideret̄ cū
hoc dispō vehemētie febris vt nō accidat vehe
mētia calefactionis. De aīonibus ꝟo que sunt
fortiora: ⁊ idiget̄ eis in hac egritudine apud di
gestionē est vt augmentet̄ dosis de pillis de tur
bith ⁊ administrent̄ clysteria fortia. ❡ Et de il-
lis sunt pille iste. Recipe masticis sexta.ʒ.i.suc
ci absinthij q̄rta.ʒ.i. pulpe collogntide sexta.ʒ.
i.hierepigre.ʒ.ß. agarici.ʒ.ß. informent̄ pille cū
syrupo acetoso mellino ⁊ sumantur in potu. Et
de illis sunt pillule de mastice ⁊ de aloe. Quod
si mā fuerit ad caliditatem decliuis sumant̄ de
trociscis de spodio solutiuis.ʒ.iii.trocisci de tur
bith aur.i. scamonee aur.ß.succi eupatorij aur.
ii. Et dentur in potu ſm quantitatem virtutis.
❡ Et iterū eupatorij absinthij capilli veneris
⁊ myrabol.fumiterre passularū mundataꝝ eq̄-
les sumantur ptes ⁊ dent̄ in potu ſm quātitatē
necessitatis. ❡ Et si nō fuerit corp⁹ solonē ven-
tris ꝑueniat̄ ad diuretica ⁊ subtiliatiua ⁊ suda-
re facientia: ⁊ de summa illoꝝ q̄bus indiget̄ nūc
est infusio aloes cū melle. ❡ Et qñ declinat egri
tudo nō est tūc introitus balnei ante cibū malus.
❡ Cibi aūt eoꝝ sunt subtiles sicut acetū ⁊ oleū
⁊ qñq₃ ponit̄ in eis parū almuri ⁊ ꝓprie in fine
ei⁹. Illi aūt q̄ sunt fortiores sunt altaragi ⁊ pul
li ⁊ alcubugi ⁊ his silia. post declinationem. ⁊
opꝫ vt ponant̄ in eis ⁊ ꝓprie apud digōnē ea in
q̄bus est icisio sicut acetum ⁊ sinapis ⁊ almuri.
Et si fuerit flegma acetosuꝫ malū viscosum:por
rū ⁊ aq̄ ciceris sūt de melioribꝰ cibis eis. ⁊ qñq₃
ponunt̄ in eas cimunū ⁊ anetū ⁊ oleum. Et ureꝝ
beguerit facta ex sicla ⁊ almuri ⁊ aceto ⁊ oleo
abluto ⁊ alchanguamac.sicut kēmac de capari-
ribus ⁊ remac de aneto ⁊ origano ⁊ aniuden ⁊
asparagis. Et deuitent̄ olea in quib⁹ est infrigi-
datio ⁊ humectatio. ❡ Et hora cibi est post te-
porē paroxismi: ⁊ eradicationē ei⁹: ⁊ ante paro-
xismū: ad minus.iiii. horis. Mēsura aūt som-
ni eoꝝ est vt sit eq̄lis vigilijs: ⁊ sit digō māa ad
somnū ⁊ resolutio ad vigilias. ❡ Et balneum
q̄dē est vehemētis nocumenti nisi post declina
tionem. ❡ Et succurritur vomitui eius qñ sup-
fluit: ⁊ opꝫ vt administret̄ in illo qd̄ sit sicut mi
ua ⁊ syrupus de granatis cū mēta simul cogni-
tus. ❡ Et si necium est fortius sumat̄ de granis
granatoꝝ mustorū.ʒ.x.⁊ thuris albi ⁊ masticis
amboꝝ añ.ʒ.v.mēte.ʒ.vij. decoquant̄ in duab⁹
libris aque in q̄ sint folia mente donec minuat̄:
⁊ succurrat̄ fluxui vētris ei⁹ cū supfluit: cū retē
tione ei⁹ cū eis q̄ sciuisti de stipticis regimētali
bus ⁊ medicinalib⁹. Sed eius qd̄ debilitati dī
succurrit̄ vt cibetur successione auis pullis assa-

tis in patellis coctio: τ vt adhibeantur suffumigationes τ odores viuificatiues. Et si acciderit in flano in facie τ extremitatib⁹ iuuanť cū administranť hmōi trocisci. ℞. anisi τ lacce ablute ambo℞ aā. pon. ʒ. v. amigd. excorticatarū croci marmacor oium aā. ʒ. iij. seis apij seis feniculi floris squinātī oium aā. ʒ. iij. floris eupatorij. ʒ. iij. spice. ʒ. v. hierepigre. ʒ. vij. ro. ʒ. x. fiāt ex eis trocisci τ administrenť. Et forsasse idigebit eis que sunt sicut hōrusia τ dialacca τ medicamē de amigdalis amaris. ℭ Et ad lōgitudinē febris. ℞. ro. pōdus. ʒ. x. masticis τ spice τ feniculi τ seis apij τ seis endiuie τ succi eupatorij τ succi absinthij oium aā. ʒ. iij. spodij. ʒ. v. fiant trocisci τ sit dosis ex duabus. ʒ. vsqȝ ad. v. cū. ʒ. x. de geleniabin in decoctiōis feniculi quātitate vn. ij. ℭ Et ameos ꝯfectū cū melle est magni iuuamēti in hmōi loco. ℭ Et forsasse idiges ꝓpter lōgitudinē frigoris fricatione. τ modus in ea est vt icipiat ab hūeris τ inguinib⁹ qn̄ spargiť calitas i manib⁹ τ pedib⁹ τ calefiūt. Si aūt senseris filitudinē lassitudinis fiat ꝑmutatio ad fricationez dorsi. Et qn̄ vehemēs fit calefactio q̄ necīa est in eis nūc dimitte eā ad aliud mēbrū. ℭ Et de oleis bonis eis est oleū dulce in quo nō est stipticitas τ oleū camomillinū τ oleū de aneto decoctuz in vase duplici. ℭ Cū ergo cōpleueris tunc abster ge oleū aliquod vt non angustieť: τ non est malum si fricationē siccam sequať fricatio cuz oleo aliquo. ℭ Et de illis que iuuant stōs eorum vt non debiliteť sunt vnguēta inuncta capiti stōi q̄ sunt sicut camomillinū: τ oleuz nardinum τ oleum anetinū τ fortius illo alnazolri. de emplastris iuuatiuis ē vt decoquať camomilla cū re pauca masticē decoquēdo cū vino cū duplo sui de melle: τ si acciderit appetitus tunc meli⁹ est vt non administretur vinū solū: imo in quo decocta sunt sicut camomilla τ dactili τ mellilotum τ absinthium. ℭ De cura flegmatice cōtinue que nōiatur lanca. Cap. lx.

E St cura facientis paroxismū oi die. Et differt ab ea: qm̄ op₃ vt in illa fit administratio subtiliātium calidorū cum facilitate. τ hoc si fuerit ꝯtentus eis q̄ sunt sicut syr⁹ ace. τ geleniabin τ iulep de melle τ aq̄ ci⁹: τ aq̄ feniculi τ apij τ radicū triū: sine dubio cōfert. ℭ Et quādoqȝ ꝯfert eis laisch d̄ aneto τ laisch de capparib⁹ τ ꝓprie cum vestigijs digestionis. ℭ Et ꝑparenť cibi eo℞ in obseruatione tempo℞ τ diuersitatis eius τ fortitudine virtutis τ debilitatis eius ꝑparatione cuius rememoratio p̄teriit. Et de medicinis bonis ad eos sunt trocisci de. x. gn̄ibus. ℭ Et iterum de medicinis expertis ad eos est illa que. ℞. ro. ʒ. vi. succi liquiritie fumiterre spice oium. ʒ. iij. masticis. ʒ. iij. karabe. ʒ. iij. anisi. ʒ. ij. ꝑparenť iterum trocisci eupatorij. ʒ. iiij. rosarū. ʒ. i. τ tertiam spodij. ʒ. ij. ß. ℭ Et iteruz trociscorum absinthij quo℞ descriptio. ℞. assari se. apij anisi amigd. amara℞ suchaha bedeoard succi eupatoris spice masticis oium aā. ʒ. ij. ℭ Et iterū eupatorij. ʒ. iij. rob. rubearum lib. i. spice lib. ß. spodij vn. iij.

ℭ De cura emptalos τ liparie. Cap. lxi

C Ura earū ꝓpinqua est cure quā dixi. mus τ sunt ambe associate vni vie. τ oportet vt incipiať in ꝑmis a syrupo ace. mellino τ zuccarino. τ p̄cipiať in eis ambab⁹ vt administreť rob acreste decoctū cum melle: τ syrupo ro. deinde fiat gradatio de via sumēdi in potu semina τ aquas eo℞ ad infusionem aloes: τ troc. de rosis cū mastice τ pillulas de aloe τ hierāpigrā τ pillas de eupatorio. ℭ Et op₃ vt in eis ambobus simul stōi sollicitudo habeatur. τ administreť vomitiuū cū aq̄ fasceolo℞ τ raffani τ anisi τ calamēti τ diuretica. ℭ Et de solutiuis iuuatiuis est illō qō fit ex mirab. nigris τ citrinis τ turbith τ zuccaro. Et de illis que ꝯferūt eis iuuamētū magnum sunt clysteria declinia ad acuitatē τ in quibus ponūtur medulla cartami minor: τ anetum τ camomilla τ albasce τ mellilotum τ almuri τ mel. τ regimen liparie indiget subtilitate plus q̄ regimen alterius. ℭ De cura febris cum sincopi τ humorosa. Cap. lxij.

H Ec febris ē difficilis cure. Et modus in curatione eius est eūs gradata ex subtili ad fortem: τ ꝓprie qn̄ natura nō respōdet ex se: tūc eum cū clysterib⁹ munda qō est in intestinis τ venis ꝓpinquis ex supfluitate. Et administra in residuo subtiliationem cū fricatione. ℭ Et Gal. quidē dixit q₃ deficit ab eūone plin eo℞ nisi cuz fricatione. τ melior modo℞ in fricatione est vt incipiat a coxis τ crurib⁹ descendēdo a supiori ad inferius. τ administreť illud cū mādili aspero abradēte cutem: deinde permuteť ad man⁹ descendendo ab humero ad spatulā ita vt igneať cutis: deinde ad dorsuz τ pect⁹: deinde redeat ad crura τ reuertať ad ordinem ꝑmum. τ ponať medietas tempois eorum fricationi: τ medietas temporis eorum dormitioni si possibile est. ℭ Et ad summū canon curationis eo℞ est subtiliatio nō calefactio valde. τ de illis que conferunt eis sunt subtiliātia sicut aq̄ mellis cū decoctione ysopi τ seis apij in matutinis τ silib⁹ ei⁹. Qd̄ si fuerit illic flux⁹ vētris supflu⁹ decoq̄ mel decoctione vehemētiore τ nō soluet nisi parū temperatum iuuantiū. ℭ Et syrupus acetosus mellinus iterū confert eis. in estate qdē τ consuetudine potus aque frigide permixt⁹ cum aq̄ frigida. τ in hyeme op₃ vt nō sumat eā in potu penitus τ sit ꝯtentus aqua calida. τ assumere calidis ex potibus est meli⁹ eis nisi apud necessitatem estus estatis τ vehemētiā caloris plimi. ℭ Et ꝯuenientius que potanť ad sitim est syru⁹ acetosus mellinus. τ vinum confert eis in ꝑncipio τ

ppzie si fuerint febres cor sanguinee: sed paruz sunt τ ppe'in senib°. τ necium est eis vinu post cibu. ¶ Et tibi qd necium est vt psideres pulsum huius hac egritud ne semp. τ cu videris eu lcipe debilitari τ cadere subito ciba cu pane infuso i vino comixto si no phibet apa in visceribus. Cu ergo associat ei hmoi egritudo no est curatioi modus neqz fiducie loc°. s. qn accidit hmoi alteratio i pulsu. τ hec qd cibano e ex eis q necia sunt qn vehemes fit sincopis veru opz vt phibeat illud. ¶ Cib° aut sup que fit dormitio est aq ordei sup qua non addat nisi cu cadit vrus. τ si addit tuc sit panis ifusus in iulep aut aq mellis. Et balneu qde est de reb° nocibilioribus istis: τ calm τ frm valde ex aere. cu calido eni no fit securitas de cursu humoz ad pulmone τ ad cor τ ad cerebru. τ frm phibet digone eius τ addit in opilatione eius. ¶ Nd si fuerit in ea humor coleric° aliqs tunc si facilis est vomitus τ leniat est iuuatiuus valde. Et ad vltimu melius est vt assidue proficiat in ea.

¶ De cura fe. cu syncopi minuta. Cap. lxiii.

Portet vt empleat pect° ei° cu sandalis τ aq ro. τ viuificet cu cibo paulatim. Et sit cib° eius sicut panis de simila ifusus in aq granatoz infridata si desiderat ipsum τ silr in aq de fructib°. Si aute indigetur ad virtutem almososat factis ex pullis cum aceto τ aqua acreste τ olerib° frigidis τ ppe coriadro erit iuuametu i hoc si exhibeat.

¶ De regie nocturne τ diurne. Cap lxiiii.

Egimé ambaz est regimé flegmaticarum neqz est diuersitas in eis.

¶ De qrtana piodica. Cap. lxv.

Qurimu qrtana e piodica τ minorat casus qrtane isepabilis. Cause vo qrtane sunt ea q gnant melacoli i postea putrefaciut eam τ tu iam sciuisti totum illud. τ sciuisti q melia alia est que est fex sanguinis. τ alia est que est adustio ei° τ cinis humoz. ¶ Et sciuisti q de illa est sanguinea. τ de illa est flegmatica. τ de illa est colerica. τ de illa est adustio ipsius melacolie nalis. Et existimauerunt quidá hoium q qrtana no generat ex melia nali: qn ipsa no putrefit. τ hui° qdem sermo no opz vt auscultetur: imo de ppzietatibus ois humiditatis est vt putrefiat qnuis rarificet in preparatione. ¶ Et plm quidem euenit in successione egritudinis febriu diuersaru putridarum propter diuersitate humoz ex qb° gnant. ex quoz putrefactione cum addunt τ no euacuant multiplicat melancolia: deinde cu putrefit est qrtana. ¶ Et multoties quide accit successioe splenis. τ cum hoc ipsa fm plm non euacuatur ex dolore splenis aut duritie eius. Et saluior quartana est illa que no accidit ab apostemate splenis: aut alijs: aut cu qua no est apostema splenis. Quartana eni que euenit ab apate splenis: aut cu qua est apostema splenis multoties perducit ad hydropisim τ pernicie. ¶ Et quartana que salua est liberat ab egritudinibus malis melacolicis sicut melacolia τ epilepsia. ¶ Et in ea est securitas a spasmo: quonia humor est siccus: τ fm plm est egritudo τ salua. ¶ Et quádo no accidit in ea error no addit supra annu. τ quádoqz pdurat. xii. annis τ qd est infra eos. τ que ex ea longa est perducit ad hydropisim. ¶ Et scias q autumnus est inimicus quartane.

¶ De signis. Cap. lxvi.

Signa sunt q quartana incipit in primis cum frigore paruo: deinde incipit frigus eius addi postea minoratur paru apud statum sicut in flegmate. Cuqz calefit corp° no est caliditas vehemes lz sit maior τ magis apparens qz illa que est in flegmatica. ipsa enim cu difficultate sua τ inflamatione no inflamatur inflamatione de qua curatur sicut ignis in lignis grossis: τ no coprehedit super corpus totu: imo est illic caliditas cu horripilatione τ ea in hoc est grossitudo humoris. ¶ Et est cu frigore τ aliquátulo dolore qsi frágat ossa. ¶ Et est illic ptractio pter quá strídét détes: verum no sicut in flegmatica qua propter pducit illud ad debilitaté visus: veru lenitur apd digoné: qm malitia minorat sicut fuit in pncipio paruper. ¶ Et de signis qrtane sunt cause eius antecedétes ex febrib° que plongate fuerut: τ ex splene aut dolore. ¶ Et de signis qrtane etiá sunt dispositio coplexiois τ significationes melacolie τ etas τ tps τ cib° τ forma τ consuetudo τ que sunt his silia. ¶ Et periodus eius est. xxiiii. horaru. ¶ Et multoties est febris terciana in estate quidé τ fit quartana in hyeme. τ multoties perducut febres diuerse ad febres pmixtas in quibus no est ordo pter diuersitatem residui humoru remanentiu post febres. Cu ergo status cofirmatur fm cinereitatis additioné cofirmatur sup quartanam. ¶ Et illius quidé que est a flegmate adusto sut paroxismi logiores. τ accidit ei° frig° fz plus successione assiduationis: τ est sudor tardior τ vena grossior τ durities venaru minor: τ fit fm plurimu successione febrium flegmaticaru. τ illam que est a sanguine adusto antecedunt signa sanguinis τ febris eius τ rubedo vrine: τ significant ipsam forma τ etas τ tépus: τ fortasse erit post febres sanguineas. ¶ Et in illa que est a colera adusta est pulsus vehemétioris velocitatis τ frequétie τ incipit cum horripilatione τ frigore in carne τ fin τ sudore. Et quádoqz fit ira τ sudor τ inflámatio τ significát ipsam forma tépus τ etas. τ quádoqz significát ipsaz q ipsa fit successione febriu colericaz. ¶ Et pulsus in quartana est declinis ad duritié pter siccitaté humoris. Ipse enim trahit ad interiora quasi ipse esset pulsus senis: τ ad eqlitaté dú no mo-

netur: et si mouetur diuersificatur pulsus valde
ppter grossitudinē superfluitatis fit mūdifica/
tio eius apparēs apud tepo: ē et est significatio
cōpleta super quartanā. Et multotiens accidit
in eo diastoles inequalis et systoles vehemētis
necessitatis fm ꝯtrium eius qđ est in terriana. Et
pulsus quidē quartane melior est pulsu flegma
tice in paruitate et frequētia: sed est similis ei in
tarditate: et apud inceptionē pxismi addit tar
ditas sua et frequētia. et diuersitas ei⁹ est maior
diuersitate reliquaꝝ febrium. deinde incipit ma
gnificari et fieri frequēs et velox. ¶ Et vrina in
quartana est similium horarū in priuatione di/
gestionis, ppter frigus materiei et grossitudinē
eius nisi apud statū bonū. Uerū dispositiones
eius et colores eius diuersificant. et illud iō: qm
melancolia generat ex humoribus diuersis. Et
de signis digestionis quartane est leuitas tre/
moris. Urina autē in pncipio est alba ad viridi
tatem declinās cruda cum nō est digestio: et post
pncipium diuersificatur eius dispositio, ppterea
q plim melia est generatū ex humorib⁹ diuersis et
est apud declinationē nigrū. Et sudor in quar
tana est plurimus per cōparationē ad flegmati
cam et non multiplicabit per cōparationem ad
alias et sitis minoratur in hac febre: nisi sit a me/
lancolia colerica. ¶ De cura. Cap. lxvij.

Consideretur in hac egritudie an sit
melancolia flegmatica aut melanco/
lia sanguinea aut melancolia coleri/
ca aut melācolia melācolica. Dein/
de rege vnāquāq earū cum eo qđ ei est conue/
niens de illis que dicemus. ¶ Uerū oibus spe
ciebus suis sunt iudicia in qbus cōicant et illud
est q ipse minuit in principio: qre necesse est vt
attendat an sit sanguis dn̄ans in ea: et ppie qn̄
quartana est a melia sanguinea: tūc. n. flōmet et
extrahat sanguis fm quātitatem necessitatis et
fortasse exigit multitudo eius vt extrahatur de
eo res plurima: et quādo nō est necessaria flōmia
tūc flōmia est nociua iquātū debilitat et inquā/
tum educit cōtrarium melancolie et inquantū
mouet humores ad exteriora. ¶ Et si opꝫ eua
cuet a pncipio de humore faciēte febrē aliquid
ad alleuiandū et mūdificandū. Illud eni apud
digestionem est fm q iuuat ad ipm: et sit post
paroxismū per diē. ¶ Et nō opꝫ vt fiat puoca/
tio in primis cum fortitudine. ¶ Et opꝫ vt ad
ministrent mollificātia. et si tibi non videtur bo/
num vti potionib⁹ administra loco earū clyste/
ria cōuenientia: sed oportet vt sint leuia: et nō cō/
cedit cōfortatio corꝫ nisi quādo ꝯsequitur egri/
tudo statum. et si medicus iam presumpserit et so
lutione eduxerit meliam in pncipio aliquotiēs
solōne forti et phibuit egritudinē penitus: sꝫ est
rectū ab errore. ¶ Et opꝫ vt phibeat in die paro
xismi a comestiōe et pcipiat ieiuniū et phibeat
ab aq̄ fri illa die. et est necessariū in reliqs dieb⁹ vti

carne teiugi aut pulli in primis teiugi vsq ad
tres vel quatuor piodos: deinde pulli. tūc enim
pullus est melior. ¶ Et sit medicina in die pa/
roxismi geleniabin cōfricatū cū aq̄ calida i die
bis aut ter. Sintq ℥. iij. geleniabin cū ℥. x. syru/
pi acetosi. ¶ Et tu qdē scias q qn̄ melia est co/
lerica: tūc opꝫ vt administrent in ea qđ soluat eā
ex gn̄e myrabolanoꝝ et viole. et si est flegmati/
ca opꝫ vt administret in ea aliqd in pmis in q̄ sit
virtus polipodij: et epithimi et silium. Et scias
q aq̄ casei est bonū vehiculū ei qđ administrat
de virtutib⁹ pdictis et fortasse ꝯfert administratio
ei⁹ solius qn̄ est calitas violēta: nā gelentabin et
aq̄ eius colata cū decoctiōe sua forti ē loco ipsi⁹
ppie qn̄ est in stō debilitas: aut est illud qđ vin
cit humor friis. ¶ Et vomit⁹ iterū et ppie ante
cibū et post cibū et est ꝯuenientior et ppie in die
pxismi et ante pxismum: et ppie qn̄ melia est
flegmatica est de reb⁹ iuuātib⁹ in ea et nō in pn/
cipio tm̄: imo et in oi hora. ¶ Opꝫ ergo vt nō
laboret in pncipio et in pncipijs digōnis vsq
ad aduētū cōplementi digōnis in euacuādo sup
fluitatē cū eo qđ calefacit cum fortitudine: neq
cū eo qđ exiccat cuꝫ fortitudine ex medicina et
dimissione ciborū: neq cū eo qđ debilitat ex so
lutione vētris: neq iterū cuꝫ eo qđ debilitat in
pncipio ex subtiliatione regiminis. ¶ Et scias
q quādo incipit quartana in estate: aut hyeme:
tunc opꝫ vt in potu det in pmis de aqua ordei
et secaniabin vt aperiat vias opilatas prouoca/
tione et cōsumat velociter. et illud est post perio
dū antecedentē trib⁹ horis aut quatuor. Et cuꝫ
accidit quartana in hyeme tūc nō est modus vt
dentur in potu trocisci. ¶ Et scias q res frigi
de et humide facilis digestiōis boni chimi sunt
cōuenientes huic egritudini inqn̄tū est febris:
et ex hoc q sunt contrarie vni duarū qualitatū
melācolie que ē siccitas: qre opꝫ vt administrē/
tur iterū: vbi nō timet nocumētū digestionis: et
nō vt quātitas ex qua timet nocumētū in digō
ne aut misceat cū eis aliqd qđ earum friditatem
tēperet et non minuat earū humiditatem et iste
sunt res calide cum eq̄litate. ¶ Et alienet om/
ne frm̄ et siccū. ¶ Et res hūide et frē huic egri/
tudini cōuenientes sunt sicut endiuia et lactuca
et melon et persica qn̄q. et non opꝫ vt dentur
hmōi nisi aut ppter vehemētiā frigoris et est in
uentum sicut in lactuca: et nō est inuentū sicut in
melone dulci: aut ppter vehemētiā puocatiōis
pducētis ad ingrossationē sanguis et illud est in
uentum in melone dulci: aut ppterea qꝛ prepa/
rata sunt ei quod pmisceat putredinem et est il/
lud inuentū in persicis. et opꝫ vt obserues huius
modi. ¶ Cibi vero calidi cū equalitate cum ad/
ditione in humiditate sunt iuuātes valde et pro
prie cū volunt equationē caliditatis eorum vbi
nō diligit vt per ea fiat iuuamentū ad digestio
nem cum frigidis et humidis sicut cōmixtio si/

cuum cum endiuia. et non est malum in primis sumere ea in quibus est salsedo et acredo: et icsio cum non timet incrementum caliditatis. In fine autem egritudinis non est excusatio illius. ¶ Et trocisci de absinthio iuuatiui sunt usque ad finem egritudinis. ¶ Et de illis quibus fit iuuamentum est sessio in aqua calida dulci ante cibum omni die. et balneatio que humectat: et non facit sudare neque excitat caliditatem: et continuatio deliriatum et quietis: et abhorrere exercitium et motus corporales et aiales. ¶ Et omnes iste febres indigent humectantibus: et diuersificantur in quantitate infrigidationis et calefactionis. et necessitas sua qua indigent exiccatiuis est propter illud quod est in eis de virtute incisionis et absterfionis et solutionis et non propter exiccationem. ¶ Et oportet vt obseruetur stomachus cum emplastris bonis confortantibus que sunt inter virtutem caliditatis et subtilitate eius secundum quod exigit dispositio: et obseruentur splen et epar et regantur vt non indurentur et apostementur. ¶ Et forasse est necessarium ad prouocandum vomitum vti aqua raphani cum seie suo que misceantur cum sirupo acetoso. et forasse iuuat cum antecessione comestionis fidei: et eius quod salsum est de piscibus et synapis et his similium ante ipsum. Et adiuuatur post illud cum potu aque mulse. Deinde fiat successio cum syrupo acetoso et euomat. Et de illis que conferunt ei est vt sumat ipsum in die paroxismi. deinde euomat sup ipsum et securitatem facit a nocumento febris quod est propter frigus et rigorem et acuitatem febris si sumat allea et mel et bibat syrupum acetosum mellinum et impleatur cibo: deinde sumat aquam calidam et euomat. Cum ergo consumitur paroxismus tenet rem puram et balneetur in mane. Et si sumat ante paroxismum .v. horis cipum vt euomat forasse iuuabit illud licet non euomat. Et vomitus ante paroxismum quicumque humor sit aut alleuiat paroxismum aut eradicat ipsum. ¶ Et de regie bono est quod ieiunet in die paroxismi si non est quod prohibeat et non sumat cibum donec consumatur paroxismus. Et ingrediatur balneum die secundo: siquidem fuerit dignum secundum descriptionem. et si non fuerit dignum non fiat in eo nisi effusio aque calide quantitate quam delectat corpus et humectat minus quam vt perueniat ad hoc vt liquefiat ex ea humor. Et in die tertio administretur vomitus propter illud quod superfluit de cibo et quod resoluit balneum quamuis oporteat vt administretur vomitus in die paroxismi iterum. ¶ Quod si melancolia fuerit sanguinea iuuabitur cum flobotomia ex basilica: deinde per euacuationem subtilem cum eo in quo ponuntur de mundificantibus sanguinem: sicut virtutes suchaha et bedeoard et polipodij et fumiterre et mirabolanorum kebulorum: et hoc quidem genus velociter recipit curationem. ¶ Et si fuerit melancolia colerica tunc tibi inest vt administres infrigidationem et humectationem vtrumque ex medicinis et cibis: et administra aquam temperatam sedendo in ea et abluendo: et fiat lenificatio nature in principio cum eis que sunt sicut illud quod fit ex violis: et quod fit ex aqua casei cum virtute polipodij: aut syrupus acetosus cum epithimo et syrupus ros. et aqua lebleb et cassiafi. At vero solutio eius integra speratur post .xx. dies quoniam digestio apparet in eo. s. quando materia est melancolia colerica: deinde fiat gradatio ad illud quod subtiliat et incidit. ¶ Et si necessaria est rectificatio stomaci tunc fiat cum inunctionibus: et oleis et epithimationibus que non pertranseant virtutem camomille et absinthij et mellilotti et silium. ¶ Et ieiunium plurimum usque in diem periodi. quamquam iterum est ex eis que non conueniunt ei: et si sit vt in die periodi sufficiat eis de cibo parum modicum. Et de mundificatiuis iuuantibus sunt ea in quibus est decoctio mirabola. et epithimi et sene in syrupo acetoso in quo decocte sunt viole. et forasse sumitur in potu ante in eo assa in ieiunio proprie in die paroxismi et euomatur ipsum si nauseat cum aia eius. ¶ Et si fuerit melancolia flegmatica redeat ad syrupum acetosum mellinum cum aqua apij et feniculi et similium. et si necessaria fuerit lenificatio misceatur cum eo in principio virtus solutiua flegmatis de virtutibus turbith et polipodij: et fiat gradatio pauca ad virtutem agarici: et fiat vt euomat cum syrupo acetoso mellino de seminibus et his filibus usque quo incipiat digeri. ¶ Et sit vaporatio stomachi et eius emplastratio cum eo quod est fortius: ita vt cum dactilis et ficubus et silibus et silr inunge ipsum cum oleis calis perueniendo usque ad oleum de costo. et forasse est necessarium in eo prouocare vomitum cum syrupo acetoso: et sit in eo virtus sinapis et ellebori albi: imo forasse est necessarium vt in potu detur elleborus cum dispositione sua: cum non timetur debilitas dispositionis virtutis. ¶ Et si fuerit melancolia melica pura de genere fecis sanguinis tunc rectificatur solo eius in primis cum aqua lebleb et penidijs et est conueniens administratio gelenabin mellini et zuccarini: et in fine eius curetur cum eis que sunt sicut decoctio mirabolanorum citrinorum et nigrorum et fumiterre et passularum. ¶ Cum ergo egritudo digesta est tunc bonum est flobomare ex basilica. ¶ Et administretur vomitus super cibum cum fortitudine aut leuiter secundum horam et necessitatem: et oportet vt assiduet ipsum quoniam est radix ad euacuationem cum medicinis et clysteribus fortibus et medicine que administrantur in huiusmodi hora sunt epithimum et polipodium et agaricum et sticados et lapis armenus et lapis lazuli ablutus et non ablutus et succus foliorum centauree cum syrupo mellino. Et forasse necessarius est elleborus niger. ¶ Et forasse infunduntur in colerica sene et fumusterre cum epithimo et in syrupo acetoso: deinde habeas consilium tunc apud euacuationem. ¶ Et da in potu flegmatice et melancolice ex ea tyriacam et metridatum et medicamen de assa et sulfur. Et pip solum bibatur in aqua: et de

illis est synapis que administrentur non assidue imo in oibus tribus diebus ⁊ in primis ⁊ ante illud in spacio longiore: ⁊ silr diapiperon ⁊ similia illi de electuarijs. ⁊ non festines cū aliquo horum ante digestionem: nā si tu dederis in potu tyriacā ⁊ similia illi in pricipiis cōpones quartanam cum quartana ⁊ fortasse attrahes egritudines alias ⁊ ppe in hyeme. Et in fine eius si necessaria fuerit flōmia aude super eā. ¶ Inquit Galie. Sanaui gētem plurimā a quartana ita. Dedi eis in potu post digōnem solutiuum: deinde dedi eis in potu succū absinthij: deinde dedi eis in potu tyriacam. ¶ Et dico q̄ assa ⁊ pip singularia sunt iuuatiua valde qn̄ apparet digō ⁊ peruenit status. ¶ Et ciba illum fabane ⁊ elbune ⁊ feniculi ⁊ capparis ⁊ synapis ⁊ almuri ⁊ omnibus in quibus est virtus solutiua cū fortitudine. ¶ Et fortasse erit tibi necessarium vt des eis in potu post.xl.dies oi mane quantum est nabac vna de eis que sunt sicut medicamen de assa: ⁊ omni sero similiter cum febris nō fuerit acuta ⁊ materiei radix nō fuerit colera. Et d̄ trociscis iuuatiuis in hac hora: ⁊ apud declinatione sunt trocisci f̄m hūc modū. Recipe succi eupatorij ⁊ croci amboꝝ an̄. pōdus.ʒ.iij. scolopendrie aristol. ⁊ lactuce ⁊ reubarbari ⁊ spodij omnium an̄.ʒ.v. ⁊ se. acetose. ⁊ se. portulace ⁊ ro. ⁊ spice ⁊ se. cuscute ⁊ anisi ⁊ se. apij ⁊ radicū capparis ⁊ granoꝝ alben ⁊ se. feniculi omnium an̄.ʒ.iiij. conficiantur cū aqua apij ⁊ fiant trocisci. Et detur in potu cū aqua feniculi ⁊ endiuie ⁊ cuscute. ⁊ hec q̄ medicina iuuatiua est modis pluribus. ¶ Et si digeritur materia tūc fac illud. ℞. myrrhe.ʒ.xv. spice.ʒ.xiij. agarici costi floris squinanti omnium an̄.ʒ.v. petroselini.ʒ.xv. anisi.ʒ.x. conficiantur cum vino antiquo ⁊ cum melle ⁊ zinzibere. Et fit dosis eius quantū est nux.

¶ Et qn̄qz dant in potu in fine ⁊ conualescentibus ⁊ apud paucitatem nocumēti in ea ⁊ multitudinem caliditatis cum subtiliatione materie medicinā huiusmodi. ℞. seis iusquiami albi mādragoꝛ amboꝝ. an̄. siliqua.i. ⁊ asse circiter tertiā fabe.i. ¶ Et de hoc genere est vt sumatur iterū calamētū dōestici aur.iiii. ⁊ seis vrtice aur.xx. ⁊ epithimi aur.i. fiant trocisci parui valde ⁊ fit dosis.ʒ.i. ¶ Et ex eis que bona sunt eis est vt administretur post apparitionem digestionis vsqz ad finem eius istud. Sumatur passularum de semi aut de alacoen ⁊ allei siluestris ⁊ mirti vel mirabolani recentis omnium an̄. pars.i. ⁊ decoquātur in aqua dulci postqz infusa sunt in ea: deinde bulliant exquisite ⁊ coletur ⁊ detur de ea.vn.i.

¶ Et iterum seminis apij ⁊ anisi ⁊ cordumeni omnium an̄.ʒ.v. origani siluestris eupatorij omnium an̄.ʒ.vij. ameos.ʒ.iiij. succhaha.ʒ.ij. passularum.ʒ.x. decoquantur in tribus lib. aque vsqz quo redeat ad lib.i. ¶ Et de illis que bona sūt. eis est vt sumantur ameos spice ⁊ calamētū oium an̄.ʒ.x. ⁊ carui ⁊ anisi amborum. an̄.ʒ.vij. ⁊ asse pondus.ʒ.v. ⁊ zinziberis pondus.ʒ.iiij. ⁊ cassie pondus.ʒ.iij. conficiantur cum sufficientia mellis. Et sit dosis eius pondus.ʒ.i. cum aqua apij ⁊ feniculi. ¶ Trocisci huiusmodi. ℞. succi eupatorij.ʒ.x. scolopēdrie spodij feniculi spice croci omnium an̄.ʒ.vi. lacce ⁊ reubarbari omniū an̄.ʒ.iii. seminis cucumeris ⁊ seis portulace omnium an̄.ʒ.vi. fiant trocisci cum aqua apij ⁊ sumantur in potu cum syrupo acetoso. ¶ Et iterū ad flegmaticam myrrhe.ʒ.xxxv. croci petroselini amborum an̄.ʒ.v. spice.ʒ.iiii.ʃ. castorei.ʒ.iii. anisi.ʒ.iii.ʃ. seminis apij ⁊ carui amboꝝ an̄.ʒ.iiii. amomi corticum cassie storacis omnium an̄.ʒ.ii. ⁊ tertiam sisceleos adriani confectionis omnium an̄.ʒ.i. ⁊ tertias duas. ¶ Et quando vehemens fit rigor est vomitus cū aqua tepida ⁊ syrupo acetoso ad illud iuuatiuum. Qd̄ si virtutes eius nō obediunt tunc cum eis quoꝝ rememoratio precesserit f̄m horam. ¶ Et fiat vaporatio cum embroca in qua decocta sunt sceha ⁊ camomilla ⁊ similia homine cooperto cum pannis laneis aggregantibus calefactionem.

¶ De rememoratione solutiuoꝝ quibus indigent post digestionem. Cap.lxviii.

Ebuloꝝ.ʒ.v. epithimi absinthij amborum an̄.ʒ. v. mirabolanorum citrinorum succi eupatorij emblici oium an̄.ʒ.iiii. seminis apij ⁊ anisi ⁊ semis feniculi omnium an̄.ʒ.ii. fiat ex eis decoctio ⁊ soluatur cum eo cum facilitate. ¶ Aut sumantur absinthij pondus.ʒ.x, mirabolanorum kebulorum ⁊ epithimi omnium an̄.ʒ.viii. ⁊ fumiterre pondus.ʒ.vii. ⁊ succhaha ⁊ centauree maioris amborum. an̄. pondus.ʒ.vi. eupatorij ⁊ radicis squināti amborum an̄. pondus.ʒ.v. decoquantur cū quinqz libris aque: donec redeat ad lib.i. ¶ Pillule leues. quando administrant̄ in omnibus quinqz diebus semel sunt iuuantes in ea ⁊ sunt experte. ℞. epithimi ⁊ turbith amborum an̄.ʒ.x. carui anisi amborum an̄.ʒ.vii. ameos.ʒ.viii. seminis apij ⁊ feniculi amboꝝ an̄.ʒ.iii. polipodij.ʒ.vi. agarici albi quod facile terit̄.ʒ.viii. salis indi.ʒ.v. hierepigre.ʒ.xv. fiant pillule cum aqua mente ⁊ sit dosis.ʒ.i.ʃ. ¶ Et cum materia est flegmatica cōferunt iste pillule. ℞. epithimi agarici ameos omniū an̄.ʒ.viii. seminis apij anisi feniculi omnium an̄.ʒ.iii. salis naptici.ʒ.v. hierepigre turbith amborum an̄. pondus.ʒ.x. dosis pondus.ʒ.ii.ʃ. ¶ Et quando est cum dolore splenis iuuat̄ hoc medicamine ⁊ soluit cū facilitate. Recipe scolopēdrie.ʒ.xv. agarici.ʒ.xii. mirabolanoꝝ nigrorum hiere. an̄.ʒ.x. kebuloꝝ absinthij omnium. an̄.ʒ.viii. succhaha bedeoard camepitheos succi eupatorij omnium an̄.ʒ.vi. fructus tamarisci radicum capparorum amboꝝ. an̄.ʒ.v. seis apij anisi: seminis feniculi omnium. an̄.ʒ.iii. fiat confectio aut pillule.

¶ De cibatõe patiẽtiũ q̃rtanã. Cap.lxix.

[R]ectius est vt inclinetur regimen eo℞ in primis septimanis vsq̃ ad tres septimanas ad subtiliationẽ quandã ꝑter ꝙ destruat virtutẽ ⁊ illud est vt abstineant a carne ⁊ alzebunicc: hoc.n. minorat eorum mãs ⁊ alleuiat eos ⁊ abbreuiat spaciũ egritudinis eo℞. Et post illud necẽu est virtutem viuificare cum eis que sũt sicut pisces alredradu ⁊ oua sorbilia ⁊ pulli ⁊ altaugi. ¶ Cum ergo peruenit ad tempus in quo sequitur in ea alzebunice ⁊ non minoratur egritudo: tunc necessarium est custodire virtutem ⁊ cibare cum eo qd̃ est fortius ex carnibus gallinarum ⁊ pullorum ⁊ arietum ⁊ hedorum ⁊ auium mollis carnis sicut sunt pulli ⁊ alduragi ⁊ pisces boni qui nõ sunt magni. ¶ Et scias ꝙ conditio in eo ex quo cibatur habens quartanã est ꝙ sit aggregans ꝓprietates: quarum vna est vt non sit crudũ: imo resoluens cruditatem quam facit accidere melancolia. Et scḋa est vt nõ sit grossum: imo subtilians grossum. Et tertia est vt nõ sit ꝯstrictiuũ: imo soluens ventrẽ. Et quarta vt sit sanguis ex eo generatus laudabilis. Et plũ q̃dem ẽ in ea illud qd̃ hꝫ caliditatem ⁊ humiditatem. ¶ Et tu iam sciuisti quõ cibetur ante paroxismum ⁊ per quot horas ⁊ quare illud. Et sciuisti iterũ ꝙ quãdoq̃ necessarius est cibus in paroxismo eius ꝓpter cãm predictam. Uerum rectius est vt eueniat febris ventre vacuo vt non occupetur nã cum mã alia: nisi cum mã egritudinis donec expellat eam. ⁊ vinum sit purum subtile.

¶ De cura quartane continue. Cap.lxx.

[D]isposítio huius febris est ſm ꝙ enũciauimus ante ipsam. ⁊ canon in ea est homogeneus canoni quartane interpolate: ⁊ non diuersificatur ab ea nisi in rebus paucis. ¶ De illis est ꝙ declinatio in illa ad equalitatẽ in calefacientibus ⁊ ad infrigidationem in hac est melior propter adherentiam febris: quare oportet vt administrentur in curatione eius ea que sunt sicut syrupus acetosus cum seminibus: ⁊ gelentabin ⁊ aqua de radicibus equalis ⁊ suppositoria cum melle. ¶ Et de illis est ꝙ flõmia in hac est magis necessaria quã materia est magis cõprehensa in venis: ⁊ de illis est ꝙ licentia in carnibus in hac egritudine est minor: ideo caue hoc.

¶ De febre sextana ⁊ septena ⁊ similibus illis. Cap.lxxi.

[E]t nominantur phitanos: ⁊ quidam nominant huiusmodi febres reuolubiles. ¶ Iste generantur ex materia homogenea materie quartane: sed est minor ⁊ grossior. ⁊ plurimum quidem fiunt ex melancolia flegmatica. Sextanam autem ⁊ septenam ⁊ que sunt post illas Hyp. dixit. ¶ Et Gal. dixit. ego non vidi in vita mea aliquam ex eis neq̃ vidi quintanã nudã fortem ⁊ neq̃ est febris nisi quasi occulta. ¶ Inquit ⁊ nõ est longinquum quin sit cã in septena. v.g. ⁊ nouena regimen qd̃ qñ administratur ⁊ currit super ipsum facit febrem: nam iteratio facit necio i hmõi hora illam febrem: ⁊ si dimitteretur ⁊ rectificaretur non faceret. est ergo causa in periodis eius ⁊ in ipsius iterationibus reiteratio regiminis ⁊ piodi eius non sunt periodi mãe que effundatur ⁊ eius reditiones. ¶ Inquit: oportet vt obseruetur in experientia huius egritudinis hec intentio: ita vt non accidat error. ¶ Quãuis Gal. sit quasi negans aduentum harum febriũ ⁊ quasi ꝙ sit necessarium vt sit hmõi febris alia radix. ¶ Uerum Hyp. iam verificauit sermonem in inuentione septene ⁊ nouene. ⁊ non est illud manifestum mirabile: neq̃ manifeste impossibilitatis: ita vt sit necessarium redire in eo ad administrandum. ¶ Et sermones quidem quos locutus est Hyp. in .c. harum febrium sunt ꝙ septena est prolixa ⁊ non est mortifera ⁊ nouena est longior ea ⁊ non est mortifera. ⁊ dixit ꝙ quintana est deterior febrium: quoniam fit ante ptisim ⁊ post ipsam. ¶ Et dixit. G. in ea sicut scitis. ¶ Et ego quidem opinor huic sermõi modum quẽdam. ⁊ est vt sit ptisis significatus ethicam. ⁊ sit sermo eius quintana subiectum propositionis indefinite non significantis cõmunitatem. ergo est quasi dicat: ꝙ de qntana est vna species deterior febrium. ergo est significatio huius sermonis eius ꝙ cum febres prolongantur ⁊ permiscentur ⁊ diuersificantur perueniũt plurimus ad inflãmandum membra principalia ⁊ ad ethicam. ¶ Et de proprietate harum febriũ est vt fiant in fine suo ſm ordinem vnum. ⁊ plurimum illius super quartanam. ⁊ iam testificati sumus eam quintanam. verum ipsa perducit ad quartanam: quando in humoribus est exuberatio ⁊ in humiditatibus multitudo. Cũq̃ liquefactio iam multiplicatur ⁊ euacuationes sensate ⁊ insensate frequentes fiunt non remanet in humoribus cinereitas nisi illud qd̃ minus est ⁊ grossius ⁊ illud facit esse necessarium vt sit paroxism⁹ tardior: ⁊ fiat illa que fuit quartana quintana. Et in huiusmodi quidem dispositione fortasse erit corpus preparatum vt inflãmetur ⁊ fiat ethica. ¶ Et iterum ethica quando antecedit non est longinquum quin faciat accidere in humoribus cinereitatem quandam propter prauitatem suam in postremis ethice: ⁊ accidit illi cinereitati putredo quare accidit febris ⁊ iam destruxit febris ethica corpus. ẽ ergo mala ex hoc ꝙ ipsa est signum adustionis humoris de quo non remansit nisi parum ⁊ fit adustus parũ. Et ex hoc ꝙ ipsa est cã additionis febris ⁊ duplicationis eius. ¶ Et non oportet vt negentur egritudines quas non contingit videre in tpe quodã ⁊ q̃dã regiõe: nã hoc genus

non cóprehendit per multitudiné. ¶ Neq3 iterum in oz vt dicat q si est quntana: tunc necesse est vt fit mã quinta: nam melia gñat quntaná nó pp hoc ipsum q ipsa est melia: imo ppea q ipsa est pauca grossa. τ iam non ꝓlongat quin sit in q-busdá corporibus melia grossa pauca cui accit putredo. ¶ Et non ꝯuenit alicui vt dicat posse est in statu vt fiant ei paroxismi alij: qñ ingrossatur τ minorat: qñ côcessio est res ampla: τ raro fit pose vt nectio ꝯsequat eius contradictio. ¶ Amplius non est dispó in ꝯcessione eius qd nemo videt: τ non audit neq3 de quo testificatur experimentator aut sapiens sicut ꝯcessio eius qd testificat qualis Hyp. ¶ Et iam retulit mihi fidelis qdam se vidisse nonená. Quintaná vero nos multotiens vidimus: τ non cogimur ꝓpter hoc dicere q illic sit humor alius.

¶ De cura spẽrũ huius febris. Cap. lxxij.

Propinquat huius febris cura cure quartane flegmatice. τ indiget in curatõe eius supfluo ieiunio τ subtiliate cibi τ regio: τ somno digerente vt resoluat per illud mã grossa τ digerat. ¶ Et verũ indiget ingrossatõe regio: vt non destruat in eo virtus τ sũt ista duo ꝯria. τ ppea q febres iste non faciunt accidere lesioné virtutis nó curamus si subtiliemus regimen τ faciamus egrũ vti ieiunio vno tpe τ succurrimus ꝓilli sicut osté-dimus ita vt cibemus cum eo cuius bonum est nutrimentum τ velox fit τ multiplicat: τ eo in quo non est ingrossatio mãei neq3 additio in ea. ¶ Et de curatõibus magis ꝯferentib' ad illud est vomitus cum elleboro τ semine raphani τ raphano τ elleboro τ semine atriplicis τ nuce vomica: τ eũs cum hieris τ post illud administratio tyriace τ eis similium. τ confert tunc sudatio cũ medicis: τ cũ balneo calo absq3 administratõe aq̃ τ absq3 admĩstratõe hũectãtiũ.

¶ Tractatus tertius.

¶ De ethica. Cap. I.

Iam sciuisti q in membris sunt humiditates diuersarũ spẽx de quibus sunt humiditates preparate ad nutriendũ τ humectandum iuncturas. ¶ De illis ergo est illud qd est repositũ in venis. τ de illis est illud qd est spaciũ in mẽbris sicut ros. τ iste sunt due diuisiones. τ prima earum est mã febris putredinis: aut febris ebullitiõis sicut sciuisti: cum nutrimentũ totum non expãdatur qñ est: imo remanet de eo illud qd est in semita expandendi τ remanet qd est in semita recondendi. ¶ Et de illis sunt humiditates proximi tpis coagulatiõi. τ sunt humiditates que sunt actu nutrimentũ. s. attracte ad locum qd est permutatio eius qd est de eo resolutũ. τ fiunt additio in eo similis illi: verũtñ tps cursus earum propinquum est. ergo sunt non coagulate.

¶ Et de eis sũt humiditates cũ qbus ꝑmanẽtur partes membrox similium pꝛium a principio creationis τ per ipsarũ destructioné ꝑueniunt ad sepõné. ¶ Et silitudo humiditatũ pꝛimarũ est oleum lucerne infusum in lucerna: τ silitudo scdax est oleum imbibitũ in corpore lychinij. τ silitudo tertie humiditatis est hũiditas qua cõtinuant ptes eius de quo factus est lychinius. ¶ Et cum inflãmant mẽbra radicalia. τ ꝓpꝛie cor est illud ipsa egritudo que est ethica fm q sciuisti. Et caliditas qdé epatis qñq3 perducit ad ethicá. verũ non est ipsa ethica: imo ethica est illa que est eá cordis: τ silr est dispó pulmonis τ stõi. ¶ Verũ dum ipsa pmanet finiendo humiditates que sunt in digõne prima in mẽbris τ ꝓpꝛie cordis sicut finit cádela oleum infusum in lucerna: tunc est gradus primis appropriatus noie gñis qd est ethica: τ grece ecteticos cũ nõ hẽat in spẽbus suis nomen. ¶ Et cum finit humiditates que sunt diuisionis prime: τ incipit resoluere humiditates que sunt diuisionis scde: τ finire eas sicut finit flãma oleum ẽuacũ in lucerna: τ icipit finire imbibitũ in corpus lichinij erit gradus scds τ noiat duburẽ τ forosimos: τ hẽt latitudiné τ principiũ τ mediũ τ statũ. Amplius non rectificat ille qui ꝯsequit statũ aldubarein: τ parum recipit curationé. nisi deus velit τ propꝛie qñ peruenit ad hoc vt caro minuatur. ¶ Cũ ergo finiunt iste: τ incipit finire hũiditates q̃ sunt diuisionis tertie: sicut incipit flãma adurere corpus lichinij τ hũiditates eius radicales est egritudo gradus tertij τ nominatur curuatiu' τ almulzaf grece. ¶ Et hec qd egritudo é ex febribus q̃ nõ hñt poxismos neq3 horas poxismox. ¶ Et qdã dixerunt febres ethice aut pendent cũ hũiditatibus ꝓping tpis cũ coagulatiõe: aut cũ eis q̃ sunt sicut caro: aut cum mẽbris radicalibus duris sicut sunt ossa τ nerui. τ si ex sermone isto intelligit q pendent fm semitá q finiunt qd in eis est de hũidate radicali ꝯiunata eis erit hec τ intentio prima equalis τ si figẽt q pꝛimũ qd finit ethica est humiditas ꝓping tpis cũ coagulatione non erit sermo sanus. ¶ Et ethica qd qñq3 accidit post fe. ephimeram. τ qñq3 accidit post feb. putridas τ apatũ τ longinquum est vt accidat ethica incipiendo: quare sunt mẽbra radicalia iam inflamata τ non inflammatur humor neq3 spiritus ante illud: inimo oportet vt calefiant illa in pꝛimis deinde fm processionem ceterum calefiãt ista nisi accidat causa fortis valde. ¶ Et causa quidẽ vna quandoq3 est causa febris ephimere fm vehementiam mutationis sue τ debilitatem suspẽsionis sue sicut ignis. nam ipse obuiat lignis fm duos modos: quorum vnus est fm modũ quo calefacit ea τ finiat in eis. τ secũdus est fm semitam inflãmationis. ¶ Et febris quidem putredinis: τ apatis permutatur multotiens ad ethi-

tam propter vehementiam febris. ⁊ vehementiam subtiliationis cibi in ea ⁊ prohibitionē aque frigide: ⁊ paucitatem observationis lateris cordis cū unctionibus ⁊ emplis ⁊ epithimatibus ⁊ proprie in egritudinibus mēbrorum vicinorum cordi sicut diaphragmatis. ¶ Et multotiēs facit cadere in eam necessitas que est medico propter casum virtutis ⁊ frequentiam sincopis ad dādū in potu vinum ⁊ aquā carnis ⁊ medicinā de muscho ⁊ his silia. ¶ Et quādoque cōponitur ethica cū febribus putredinis ⁊ aparī. ¶ Et ethica quidem in principio rei est difficilis cognitionis ⁊ facilis curationis. ⁊ in fine sui est facilis cognitionis ⁊ difficilis curationis. ⁊ finis alduburen non recipit curationē penitus.

¶ De signis. Cap. ij.

(P)ulsus quidem est minus durus frequens debilis firmus sm habitudinē unam. ¶ In actu vero eorum est illud qd sentitur de caliditate minus caliditate sinochi ⁊ ei similium inflāmatarū in materia. ⁊ in principio dum tangitur est magis suavis ⁊ cum remanet super eū manus hora una apparet cum fortitudine ⁊ mordicatione ⁊ nō cessat augmētari: ⁊ est calidius quod est in eo locus venarū ⁊ arteriarum. ⁊ est eorum caliditas similis. non enim minuitur: verū ipsa quādo supuenit ei cibus augmentatur velociter: ⁊ fit fortis pulsus valde: ⁊ incipit magnificari ⁊ propter illud accit stultis medicorum quod prohibent eis cibū propter illud quod accidit eis de eo ex accidētibus quare perdunt eos: sicut augmētatur flāma propter inuētionem olei ⁊ sartago cū effunditur aqua sup eā. ¶ Et iste quidem significationes eius sunt fortes. ¶ Et cibus in reliquis quidē febribus procul dubio non incēditur hac incēsione sicut iuenitur huic quoniam necessaria faciat diversitatem per motus nature. ⁊ hec inflāmatio nō est sicut incēsio reliquarum febrium post coartationem: neque sm periodos notos: imo cum comedunt ⁊ in quacunque hora sit. ⁊ est habens egritudinē non vehementer discernens illud qd est in eodē de caliditate: quoniam facta est complexio mēbro conveniens. Etiam scivisti in libro primo qualitatem dispositionis in huiusmodi: verum ipsa apparet apud susceptionē alicuius ciborum propter vehementiam suam. ¶ Et de significationibus permutationis febris ephimere ad febrem ethicam est vehemētia fortitudis caliditatis in terno valde. nam sm plurimum incipit febris post duodecim horas declinare. Cū ergo pertransit febris duodecim horas. ⁊ nō apparent signa declinationis: imo continuatur usque ad tertium omnino die ⁊ fit fortis: tūc illa est ethica. ¶ Et de significationibus cōpositionis ethice cū febribus putredinis est remissio caliditatis sicce post finem declinationis ⁊ post sudorē exuberantem: ⁊ additio in arefactiōe ⁊ extenuatiōe sm illud qd facit necessarium illa egritudo ⁊ unctuositas in urina ⁊ egestiōe: ⁊ si fuerit ethica illud quod apparet ⁊ occultum aliud: significat ipsum coartatio accidens in paroxismis: huiusmodi enim est non inventū in ethica omnino. ¶ Et scias quod quādoque incipit ethica retenta cum stomaco quare corrumpit complexionē epatis per vicinitatē.

¶ De signis alduburen. Cap. iij.

(S)igna vero alduburen sunt quod quando febris expellitur alduburē vehemēs fit durities pulsus: ⁊ eius debilitas ⁊ parvitas ipsius ⁊ eius frequentia. ⁊ proprie quando causa casus in ethicam est apostema quod nō resolvitur: nam illud. s. frequentia additur valde: ⁊ similiter velocitas. ⁊ fit pulsus eius de genere eius qui nominatur cauda muris. ¶ Quod si fuerit ex potu calidi vini erit loco caude muris acualis: ⁊ nō erunt accisa aldubellani vehemētia valde: non enim dat ei spacium usque ad huiusmodi. ⁊ apparēt in urina unctuositas ⁊ petala: ⁊ incipit oculus profundari. Cū ergo alduburē pervenit ad statum fit fortior profundatio amborum oculorum ⁊ multiplicatur lippitudo sicca ⁊ crescunt extremitates ossium omnis mēbri ⁊ in facie. ⁊ planantur tempora ⁊ tenditur cutis frontis ⁊ destruitur color cutis: ⁊ fit quasi sit sup eam pulvis quidā ex adustione solis: ⁊ perducit ad gravedinem elevandi supercilia: ⁊ fit oculus somnolentus ⁊ clausus absque somno ⁊ subtiliatur nasus: ⁊ elōgantur pili ⁊ apparēt pediculi et videtur venter iam minorari ⁊ adherere cum dorso quasi sit cutis sicca que iam attracta est et attrahitur cum ea cutis pectoris. ¶ Cum ergo curvantur ungues et arcuantur: tūc iam venit ad statū et icipit tendere ad occasum: et cū incipit tēdere ad occasum. liquefiunt cartilagines.

¶ De cura ethice. Cap. iiij.

(C)ōtētio in curatione febris ethice est ifridatio et humectatio. et unaqueque earū cōpletur cū approximatione suarum causarū. et expulsione causarum suarum contrarii. et fortasse est causa unius earum causa cōtrarii alterius: sicut causa infrigidationis: ipsa enim quādoque est causa exiccationis que est cōtraria humectationi sicut infrigidatio cū trociscis camforatis et aliis que sūt ex spodio et his similibus. ¶ Et fortasse humectatio iterū est causa calefactionis que contraria est infridationi sicut vinū ipsum humectat: sed calefacit quare oportet ut observetur illud. ¶ Et si necessitas vocat ad fortē infrigidationem non erit nisi cum re cui coniungitur aut precedit aut cui succedit res in qua est virtus humectationis. et similiter cum vocat necessitas ad fortem humectationem velocē in ea sicut aqua carnis et vinum. tūc oportet ut adiūgatur ei aut antecedat eam aut sequatur eam illud in quo est ifrigidatio. ¶ Et si fuerit causa ethice apostema aut lesio in membro: tunc necessarium est curare ipsum in primis. ¶ Et qui diligit cōponere

lac asine. postea lac capraꝝ cuius pascua opꝫ esse
ex herbis ⁊ olerib⁹ frigidis humidis sicut scis: nā
ipsm ⁊ ꝓprie lac asine eradicat ethicā si fuerit ei
eradicatoꝛ ⁊ nō est electio sup ipsm nisi ꝓhibeat
putredo accidēs: aut expectatio materiei com
prehēse. ⁊ lac quidē iuuatiuū est eis a pncipio
ethice vsqꝫ ad finē eius. ⁊ lac mulieris sugendo
sumptū ꝯueniēs est oibus. Et canō in dādo in
potu lac de quo extractū est butyrū est primus illi
terū. ⁊ melius qdē est vt icipias a .x. vsqꝫ ad
xxx. ⁊ qđ ē supra eas si fuerit ꝟtus adiuuās tibi
iuest vt cōmisceas cū eo aliqd de trociscis infri
gidātib⁹. ⁊ tibi inest vt addas supra summā pre
dictā in potiōe pma ⁊ postrema si fuerit potēs
ꝟtus sup digōnē. Tina aūt illa est melioꝛ que
est tepida in qua nō est caliditas multa ⁊ est cū
hoc cū ꝟtutibus olerū ⁊ herbarum infrigidan
tiū ⁊ humectantiū: ⁊ nō fit ita vt rorificet nedū
ꝙ sudare faciat: ⁊ nō licet vt vapoꝛ tine sit cali-
dus: ⁊ si nō esset qđ ꝓhiberet administrationē
tine frigide: nō digereť super eam: veruꝫ quod
ꝓhibeat ab hoc est debilitas corpoꝝ eorum ⁊
eorū extenuatio. In pmis ꝯo rebus forsasse sa
nat eos istud verū debilitatē corporis sanat id
illud cū infrigidatione pauca quā facit in com-
plexione eius que possibile est vt cureť. Qđ si
fuerit debilitas illo timeť ꝙ cadāt in ethicā se-
nilem: ⁊ illud ſm min⁹: veruntameň cū illo tarda
tur magis tps mortis: ⁊ forsasse viuit cum ea
tēpore cui est quātitas: ⁊ multotiēs quidē est re
ctioꝛ permutatio eius ad illā ethicā. Illud autē
in quo sumus de relatione tine rect⁹ est vt fiat
inceptio in ea cū aqua que est calida ad termi-
nū ⁊ fiat gradatio ad frigidā ⁊ ad tēperatā fri-
gidā tolerabilē. hec enī gradatio facit corpus
susceptibile aque frigide cū lesio nō fiat nisi per
aduentū cōtrarij in cōplexione subito. Et iterū
corpus acquirit ex aqua calida similitudinē temeri
tatis ⁊ tolerat cum ea aquā frigidā. Et si itereť
tina in die trib⁹ vicib⁹ erit rectū. ⁊ opꝫ vt admi-
nistreť cū facilitate vt nō cadat ꝟtus. Et si sum
pserit aquā ordei ante tinā duab⁹ horis erit cō
ueniēs. ⁊ si pmittat tinā post emulsionem lactis
sup corp⁹ eius ſm ꝙ dicem⁹ vt dilatet tina mea-
tus cibi: deinde suscipiat aquā ordei ⁊ que sunt
ei silia ⁊ postea expectet: deinde administretur
aqua tine vt dilateť cibus erit bonū. ⁊ admini-
streť post tinā ⁊ balneū inunctio cū oleis ifrigi-
dātibus ⁊ humectātib⁹ sicut oleo viol. ⁊ ꝓprie
qđ factuꝫ est ex oleo de cucur. similr oleo nenu-
far. ⁊ oleo de cucur. ℭ Et si permutteť post tinā
ad illud qđ est decliuis ad frigus parū tolerabi
le. deinde inungať: ⁊ si pmittatur inunctio ⁊ se-
stineť: deinde ingrediať aquam frigidā parum
erit rectū ⁊ illud ſm tolerantiā: ⁊ nō est malum
gradatim in eo. ℭ Et melioꝛ qdē horarū hui⁹
actiōis est post digōnem cibi. ⁊ si possibile est vt
submergať post tinā calidā in aqua frigida si-
bito absqꝫ gradatiōe est magis vltimū ex parte
cure ⁊ magis forte ex pte timoris. Et effusio ei⁹
cuꝫ facilitate est minoris timoris ꝗꝫ submersio
ipsius in ea subito ⁊ minoris iuuamēti. ⁊ sit fri-
gus ſm quantitatē frigoris aque estatis que est
inter tepidā ⁊ illam que est vehemētioris frigo
ris. ℭ Et si premittať emulsio lactis super mē-
bra sua si nō fuerit debilis: aut eius qđ mittunt
est aqua si fuerit debilis: deinde si administreť ti-
na erit rectū. nā emulsio lactis sup corp⁹ est ve-
hementis humectationis. Et gēna quidē lactis
bona ad emulgendū sunt pdicta. ⁊ opꝫ vt emul
geātur ex vbere. ⁊ dignius est vt fiat frictio super
inunctionē fricando ex medicinis pdictis cor-
pori toti ⁊ iuncturis. ℭ Ingressio autē balnei nō
cōcediť ei nisi fuerit ita: neqꝫ sudare faciat: neqꝫ
ignitat neqꝫ alteret anhelitum ⁊ sit calidū aque
eius minus calido sui aeris: ⁊ sit caliditas aque
eius ita vt delectet ⁊ nō ledat: ⁊ nō faciat suda-
re: ⁊ quādo nō est in corpe eius mā preparata
putredini ⁊ ꝓprie cū illud est: ⁊ nō digestus est
cibus: imo opꝫ vt sit illud cuꝫ volūtas est vt ex-
pandať digestū eius in corpe ⁊ non ꝓlonget mo
rā eius in eo: imo separeť ab eo velociter: ⁊ qū
separať ab eo sumat aliquid de humiditatibus
⁊ de sorbitionibus que nō nocēt ei factis ex or
deo ⁊ lacte. ℭ Et qū accidit ei in balneo sitis se
det eā cuꝫ aqua ordei ⁊ aqua alraib ⁊ lac sit lac
asine: ⁊ opꝫ vt sit introitus in balneū: deinde exi
tus eius ab eo ſm modū: vt non sit laboꝛ in eo
omnino: ⁊ iam enūciauim⁹ illud in locis: ⁊ ite-
rabimus de illo cōditionē. ℭ Opꝫ vt permu-
tetur ad balneū in lecto portato in quo sunt stra
ti stratus ingeniose ita vt pueniat cum eo ad pri
mā domū: ⁊ permuteť ad illud qđ ex duob⁹ pā
nis factum est plenum lana vel cotto: ⁊ dicitur
grece pedetolnee quod conueniēs est balneo: ⁊
exuať vestimētis suis in ea aut in media si non
fuerit calida: ⁊ nō moreť in aliq̄ earū: nisi quā-
titate pmutationis ⁊ anhelit⁹ paucis ⁊ iam exu
tus vestimētis: deinde ingrediať ad domū secū
dam ⁊ tertiā: veruntamen nō sit vehemētis cali-
ditatis: ⁊ stet in ea quantitate qua tolerat tinā.
Hoc eꝰ illud qđ dictuꝫ est: ⁊ quod magis est di
lectum mihi est vt sit tina eius in domo media
tēperata. Cū ergo separať a tina frigida coope-
riatur mandili aut farca habēte duas tunicas ⁊
permutetur ad stratum suum ⁊ lectū suū cū sua
sabana ⁊ exiccetur sudoꝛ eius cum mādili ⁊ in-
ungatur ⁊ cibetur.

ℭ De cibatione habentium ethicā. Cap. vij.

o Portet vt separeť in eis cibus: ⁊ nō
cibenť in saturitate eoꝝ vice vna. Am
plius melius quo cibanť est aq̄ ordei
⁊ ordeū ⁊ panis tritici abluti infusus
in aq̄ frigida. ℭ Et gēna lactis cum ab eis non
ꝓhibet aliqd eoꝝ que diximus est lac vaccinuꝫ
de quo extractum est butyrū qđ est plurimi nu-

armenti & almeo & cucurbita. ¶ Et de fructibus melones palestini. & sunt alrali cognominati apud nos indi. ¶ Et qn sentit rectificationem: tunc nō est malū cibare ipsum caseo humido nō salito. & si virtus debilitat nō est malus vt cibetur iure isfidebegi cū coriādro humido decocto cum eis que sunt sicut alduragi & alterugi. & forasse op3 vt det eis in potu aliqd vini subtilis permixti cū aqua multa. & forasse est necessariū vt cibes eū mosos ex carne alduragi & alteugi & alcubugi & pulli & hosune acetoso aut cōgelato acetoso ex carne hedi aut carne vaccina: qn est illuc fortitudo digōnis. & acetū almosos: & cōgelati est iuuatiuū eis & confortatiuū i hac dispōne & forasse nō est excusatio ab aq̄ carnis pmixta cū syrupo de fructib⁹ frigidis acetosis aut vitello oui sorbilis. ¶ Et qn plongat cum ea debilitas ad sincopim est necesse vt cibent aq̄ carnis accepta ex lateribus hedi cum sale pauco que colet & fundat super eā quātum totū eius est de aqua maloꝝ. & quātū est decima ei⁹ de vino odorifero & potet tepida. ¶ Aq̄ vo frā q nō est valde vehemētis frigoris nō est malum si in potu detur eis si nō fuerit debilis aut aliquid phibēs. & illud phibens: aut eru apa sub hypocondrijs aut erunt in corpe toto chimi putridi & chimi crudi q oēs digōne indigent & non apparet signū digestiōis qr si appareat timor erit minor. & similiter si fuerit ethica pmutata ex firsen aut birsen: nam cū hac melius est vt interdicat potus aque frigide q̄ cū alijs. Ethica enim cū superuenit egritudinib⁹ destructibus virtutem mollificantib⁹ eā arefacientibus ossa & carnem superuenit debilitas. Cū ergo cōiungit ei super debilitatē post sumptionē aque frigide nō moratur qn cadat in genus alteri⁹ ethice que cōicat huic generi in siccitate & diuersificat ei in calore & frigore & noiat ethica senectutis & ethica senij. ¶ Et illa qdē est egritudo seua in qua inatus calor iam destruct⁹ est. & similiter aqua vinum frigoris & plurimi nocet eis in omni dispositione & corripit innatum calorem mēbroꝝ eorū radicalium. & forasse festinat cum eis aut permutas eos ad modum alium ethice.

¶ De succurrēdo dispositionibus sequentib⁹ ethicam. Cap. viij.

De illis est sincopis. & iā diximus regimen in hoc multotiēs. ¶ Et de illis est fluxus vētris. & op3 vt curet & succurrat ei. nā in hoc est timor magn⁹ & de curis ei⁹ in pmis est vt fit aq̄ ordei coꝝ āq̄ sanich & ponant in aqua ordei coꝝ miliū torrefactum & gūmi aut lētes elixate iterate: aut lac decoctū cū lapidib⁹ aut cū igne solo donec consumat ei⁹ aq̄sitas & ppꝛie cū milio. & potēt hos trociscos. ℞. boli armen. ʒ. v. castanee torrefacte ros. oium an. ʒ. iiij. spodij barabe amborum oium an. ʒ. iiij. seminis acetosi excoꝛicati grano rum berberoꝝ. & det in potu aqua piroꝝ in mane & apud somniū. & detur in potu psiliū torrefactū. & silr suffuf de spodio in quo est bdelium de mecha est iuuatiuū valde. & si peruenit ad excoriationem curetur excoriatio cū clysterib⁹ que scis: quoniam illud est conueniens.

¶ De ethica senectutis. Cap. ix.

Curri cōsuetudo vt dicant ethicam senectutis post febrē ethicā: & nos etiā incedamus via cōsueta. Intētio itaqz ethice senectutis est dñuz siccitatis sup cōplōnē absqz febre. Et qnqz fit cum eqlitate in calore & frigore & illud est fm min⁹. ¶ Et qnqz fit cum frigore & noiat hec dispō senect⁹ & ethica senij qn corpori accit in hora senij illud qd accit in illa hora de aldubul & siccitate. ¶ Et senes qd sunt velociores casus in ea q̄ iuuenes: & iuuenes velociores casus in ea q̄ pueri: lz accidat i iuuenib⁹ & pueris. Et cā faciens cadē in eā aut est frig⁹ dñans cū debilitate corpis: q̄re phibet virtutē nutritiuā ab opatione sua integra sicut accidit iterū in fine vite. ¶ Et de hoc caplo est potus aque frigide nō in hora sua aut sup debilitatē corpis cū febre aut dispōne aut successiōe exercitij resoluētis virtutē: & aperiētis poros: & qd vocat ad attrahendū aquā fridam ad viscera subito. ¶ Aut vapores mali frigidi q eleuant ad cor & infrigidāt cōplonem eius. ¶ Aut caliditas q̄ resoluit & liquefacit humiditates: q̄re calitas inata debilitat: & succedūt frigus & siccitas. & qnqz sequuntur eiones. & quādoqz attrahit hanc egritudinē superfluitas in infridando patiētes febres cū eis que bibunt & emplastrant. Et hec quidē egritudo quādo cōfirmat nō curat: & & si esset ei ingenium esset mortis ingenium.

¶ De signis. Cap. x.

In istis vident signa aldeburē & extenuatōis & nō videt in eis ictio & inflāmatio: imo forasse inueniunt fridē tact⁹. ¶ Et eoꝝ pulsus nō est sicut pulsus habētium febres ethicā: imo est tardus paruus & rarus: nisi fortis fiat debilitas: quoniā tūc incipit pulsus fieri frequens: & propꝛie in illis qb⁹ aduenit hoc ex potu aque frigide. ¶ Et quādoqz est vrina eoꝝ alba subtilis aquosa. & sunt in dispositionibus suis sicut senes.

¶ De curatione ethice senectutis. Cap. xi.

Non adhibeatur hec cura nisi cū nōdum confirmata est & speratur qr nō confirmetur: & cum cōfirmata est speratur vt postponatur pdiuo parumper. ¶ Et canon qdē in curatione eorum est calefactio & humectatio. & ex humectatione sunt balnea fm qr scisti que nō administrent nisi post digōnē unam si ipsa administrent successione comestionis faciunt cadere virtutem. ¶ Et clysteria facta est capitibus & pedibus & cicere cōtrito & ficubus cum melle & camomilla de quo

administretur q̄tītas medie libre cū .vii.ij. olei sisamini ⁊ aliquantulo oleo de ben. ¶ Et administretur fricatio sup cibationē. ¶ Et lac coctū cum lapidibus est vehementis iuuamēti eis. ⁊ mel est vltimum in iuuamento eorum sicut est vltimum in nocumento habentiū febrem ethicam. Et omnis cibus humectans facilis penetrationis velocis descensionis in quo non est viscositas sicut aqua carnis ⁊ vitelli ouorū sorbiliū ⁊ vinum subtile odoriferum parue quantitatis est vehementer cōueniens eis. ¶ Et oportet vt obseruetur humectatio predicta in.ca. ethice ⁊ misceatur cū ea qđ calefaciat ex odoribus ⁊ emplastris ⁊ vnctionibus fricādo ⁊ cibis alijs.

¶ Tractatus .iiij. de febribus pestilentialibus ⁊ que sunt homogenea ⁊ variolis ⁊ morbillo.

¶ De febre pestilentiali. Cap.i.

q Uando q̄ accidit aeri qđ docuimus te in li.vliū: sicut accit aque de alteratiōe in qualitate sua ad calorē ⁊ frigus. ⁊ de alteratiōe in nā sua ad ꝓfunditatē ⁊ putredinem sicut ꝓfundat aqua ⁊ fetet ⁊ putrefit: ⁊ sicut aqua non putrefit vllomō pp suā simplicitatē: imo pp illud qđ admiscet ei de vaporib' malis qui pmiscent ei ⁊ accit ton qualitas mala. Silr aer non putrefit vllo modo pp suam simplicitatē: imo pp illud qđ admiscet ei de vaporibus malis: qui pmiscent ei: ⁊ accidit tori qualitas mala. ¶ Et q̄n̄q̄ est illud cā ventorū deferentiū ad locū bonū fumos malos ex locis fetidis in q̄bus sunt valles ꝓfunde ⁊ corpora exiccata in prelio aut occisa non sepulta neq̄ tumulata. ¶ Et fortasse est cā ꝓpinqua loco in quo venit. ¶ Et q̄n̄q̄ accīt putredines in interioribus terre pp cās quarū euentus ignoratur ⁊ nocere faciunt aquā ⁊ aerē. ¶ Et febres qdē accīt cā aeris sicci. fiunt iterū cā vt eueniant febres colerice. ¶ Pestilentiales vo fiūt aere turbido ⁊ humido: ⁊ febres in aere humido sunt pluris euentus. sed sunt minoris acuitatis ⁊ longioris spacij. In estate vero sicca pauce pluuie sunt minoris euentus ⁊ maioris acuitatis ⁊ velocioris sepōnis. ⁊ meliora tpa sunt que seruant nām suam. ¶ Et principiū oium horū sunt forme ex formis celi facientes esse necessariū illud cuius aductus ignorat: lȝ sint quidam qui dixerunt in eo aliqđ non ꝓportionatum ad cām eius: imo oꝫ vt scias q̄ cā pma longinqua ad illud sunt figure celestes ⁊ ꝓpinque dispositiones terrestes. Et quandoq̄ faciunt necessario virtutes agentes celestes: ⁊ virtutes patientes terrestres humectationē vehementem aeri: ⁊ expellunt vapores ⁊ fumi ad ipm ⁊ spargunt in ipso ⁊ putrefaciunt eum cum caliditate debili. Et quando fit aer ꝑm hunc modū venit ad cor: quare corrūpit cōplōnē spūs qui est in ipso ⁊ putrefit qđ circūdat ipsum de humiditate: ⁊ accidit caliditas egressa a natura ⁊ spargitur in corpore: tunc per cām istam erit febris pestilential. ⁊ cōicat multitudini hoium qui iterum hn̄t in seipsis ꝓprietatē sepōnis. Agēs.n. solum cum peruenit ⁊ patienti non est ꝑpō nō accīt actio ⁊ passio. ¶ Et ꝑpō corporū ad illud in quo sumus de passiōe est vt sint plena humoribus malis: nam munda non forsitan patiunt ex illo: ⁊ corpora debilia iterum patientia sunt ex ea sicut illa que multiplicant coitū ⁊ corpora dilatatorū pororū humida multe balneatiōis.

¶ De signis febris pestilentialis. Cap.ij.

h Ec febris est quieta exterius ꝯturbās interius ꝑm plm̄ pdens. ex qua percipitur caliditas ⁊ inflāmatio foris.

¶ Et est cum ea magnitudo anhelitus ⁊ eius exaltatio ⁊ ꝯstringit multū ⁊ curatur multū ⁊ frequentat: ⁊ vehementia sitis: ⁊ siccitas lingue: ⁊ q̄n̄q̄ fit cum nausea aut casu appetitus ⁊ si non resistit ei cum comestione violenter interficiet eum: ⁊ dolor oris stōi: ⁊ magnitudo splenis: ⁊ angustia vehemēs: ⁊ inquietudo ⁊ fortasse erit tussis sicca: ⁊ casus virtutis: ⁊ pueniitur in ea ad sincopim: ⁊ cōmixtionē rōnis: ⁊ tendit qđ est sub hypocondrijs: ⁊ fiunt cum ea vigilie: ⁊ mollificatio corporis: ⁊ tepor. ¶ Et q̄n̄q̄ accit cum ea bothor subalbida ⁊ rubea: ⁊ q̄n̄q̄ est velocis occultatōis: ⁊ accīt cola ⁊ vlcera: ⁊ fit pulsus ꝑm plm̄ frequens parus: ⁊ fit vehemens ꝑm plm̄ in nocte. ¶ Et q̄n̄q̄ accit eis dispō sicut hydropisis ⁊ fluxus ventris colere ⁊ aliorū: ⁊ est egō eius lenis feda non naturalis. Et q̄n̄q̄ est mellica. ⁊ plm̄ eius est spumosum fetidū: ⁊ est in illa aliquid de genere eius quod liquefit. ¶ Et est vrina aquosa colerica mellica ⁊ multotiens euomunt meliam: coleram vero post illam: ⁊ sudāt sudore fetido. ¶ Et hec quidem febris incipit cum accidentibus predictis cum fortitudine sua: ⁊ veniunt eis eius ad sincopim: ⁊ frigus extremitatū ⁊ spasmū: ⁊ alcuzez. ¶ Et quandoq̄ est de his febribus pestilentialibus in qua non percipit eger: nec tangens ꝓpinquus multitudinem caloris: ⁊ non alterat pulsus ⁊ aqua magna alteratione: ⁊ cum hoc ipsa est interficiens velociter ⁊ hesitant medici in eē ei'. Et plm̄ q̄r̄ ābedit' fetet ex istis: ⁊ ex patientis moriūt: nā putredo ē iā ꝯfirmata i corde.

¶ De signis pestilentie aeris. Cap.iij.

d E illis que significant pestilentiam ⁊ de rebus que currunt cursu causarū est vt multiplicentur rhotoni ⁊ alubub in principijs autūni ⁊ in ebulenam indicat pestilentiam indicatione cause. Et quando multiplicatur auster ⁊ subsolanus in hiemis diebus aliquot. ¶ Et quotiens videris turbiditatem aeris: ⁊ nebulositatem eius: ⁊ existimaueris pluuiam ⁊ inueneris aerem vacuum siccum ⁊ nō pluuiā: tunc scias q̄ cōplexio

temporis ꝛ ꝓprie veris ab eo qd̓ pertinet ei de qualitatibus ꝛ ordine. ¶ Et variole qdem ꝛ morbillus sunt de sūma egritudinū aduenientium ꝛ multiplicant̄ in successione austrinorū qn̄ multiplicat̄ eorꝫ pflatio. ¶ Et corpus qdeꝫ variolis ꝑparatū est illud qd̓ est calidū ꝛ humidum ꝛ ꝯturbate humiditatis ꝓprie qdē paruꝫ exhibit de sanguine per flōmiam. ¶ Et de cibis sunt cibi qui faciunt cadere in variolas velociter: ꝛ ꝓprie qn̄ non sunt ꝯsueti: ꝛ administrant̄ sup eos medicine: ꝛ cibi calefacientes sicut lac: ꝛ ꝓprie camelarū ꝛ equarū cum multū replet̄ ex eis ille qui non assuetus est eis: deinde bibit vinū plūi aut medicinas calidas. ¶ Et variole qdē sūt quasi modus qdā crisis. ¶ Et plūi qdē accn̄t variole infantibus: deinde iuuenibus ꝛ minorat̄ earū euentus in senibus nisi pp eas fortes ꝛ in regionibus vehementis caliditatis ꝛ humiditatis ꝛ earuꝫ euentus in corporibus humidis est plus q̄ sit ipsarū euentus in corporibus siccis: ꝛ earū euentus in vere plus est q̄ ipsarū euentus in hyeme. ꝛ post ver in fine autūni ꝛ ꝓprie cum p̄cedit estas calida ꝛ sicca: ꝛ fuerit illic autūnus calidus ꝛ siccus. ¶ Et variole non accn̄t in cute solū ꝛ in eo qd̓ sequit̄ illud qd̓ apparet: imo accn̄t in oībus mēbris silūi ptiū apparentibus ꝛ occultis ita ꝙ velaminibus ꝛ neruis. ¶ Et qn̄ apparent variole faciūt incurrere pruritum. deinde apparent res sicut capita acuū silia milio: deinde egrediunt̄ ꝛ iplent̄ saniē. deinde eiant̄ ꝛ fiunt cruste diuersoꝝ coloꝝ: deinde cadunt. ¶ Et forasse ꝑmutant̄ variole ad flegmonē ꝛ eisere ꝛ ad dubellati que aggregat saniem. ¶ Et plūi qdē cum apparent hn̄t colorēꝫ flegmonis. verūtn̄ qn̄qꝫ egrediunt̄ fm colores diuersos cineritie ꝛ violacee ꝛ nigre. variole.n. sunt spēs ꝛ colores. nam de eis sunt albe ꝛ de eis sunt citrine: ꝛ de eis sunt rubee: ꝛ de eis sunt virides: ꝛ de eis sunt violacee. ꝛ de eis sunt ad nigredinem decliues. ¶ Et virides qdem ꝛ violacee sunt male ꝛ quanto plus additur declinatio ad nigredinē tanto est deterius: ꝛ quanto plus sunt decliuiores ad illud tanto plus sunt decliuiores ad maliciā. ¶ Et albe qdem sunt meliores: ꝛ ꝓprie qn̄ sunt pauci numeri magne quātitatis facilis exitus pauce angustie debilis febris: ꝛ vides febrē minui cum earū apparitione ꝛ ipsarū egressione: ꝛ est principium exitus earum in tertio ꝛ qd̓ ei approximat. Et post illas sūt albe magne pluris numeri ꝓpinque absqꝫ ꝯtinuatione: nam ille que cōtinuantur adinuicem: ita vt cōtinuantur in frusto magno carnis hn̄tes latera aut rotūdā formam sunt male. Et silr iterum duplices magne in ventre vnius quarū est variola alia. Albe vero parue dure ꝓpinque difficilis exitus lꝫ faciant existimari in principio rei salutē: tn̄ timet̄ in eis ꝙ difficilius fiat earū maturatio ꝛ fiat cuꝫ eis mala dispō egri ꝛ ꝑueniat per eas ad perditionem: qn̄ cā in eis est grossitudo mārei. ¶ Et de spēbus malarū timorosarū que pleniūqꝫ iterficiunt sunt ille quarū diuersificat̄ egressio: nam qn̄qꝫ apparent ꝛ qn̄qꝫ occultant̄ ꝛ ꝓprie qn̄ apparent violacee: ꝛ silr tenaces quarum opō non cessat a debilitate virtutis ꝛ verificatōe mēbri ꝛ nigrefactōe eius ꝑdunt. ¶ Et si viriditas ꝛ nigredo qbus succedit resudatio non faciunt cadere virtutē imo addit̄ cum eis virtus non sunt mortifere: sed forasse cadere faciunt in vlcera ꝛ que currunt cursu eoꝝ. ¶ Et vt sit fe. deinde variole salutius est q̄ vt sint variole p̄cedentes: deinde cōsequatur eas ꝛ accidat super eas febris. ¶ Et illud qdē qd̓ plūi ꝯsiderare oꝫ in esse patientis variolas est eius anhelitus ꝛ ipsius vocem ipsa duo cum remanent bona est res salua ꝛ cum videris anhelitū patientis variolas consequentē: ꝛ silr patientis morbillū tūc existima casum virtutis aut apā diaphragmatis: deinde cum vides situm vehementē fieri ꝛ angustia assiduatur ꝛ ea que apparent infrant̄ ꝛ variola ꝛ morbillus virides fiunt tunc iam ꝑcipitur eger mori ꝛ festinat illud si variole fuerint de genere earū quarū egressio ꝛ apparitio tardant̄. ¶ Et plurimi eoꝝ qui moriunt̄ per variolas moriuntur p̄focati ex sinantia. Et qn̄qꝫ moriunt̄ per casum virtutis cum rasura intestinoꝝ ꝛ fluxu ventris. ¶ Et cum videris violaceas de variolis ꝛ morbillo ꝯfundari: tūc scias ꝙ superueniet egro sincopis. ¶ Et qn̄ festinat ad mingendum sanguinem ꝛ succedit ei vrina nigra: tunc est mortiferū: p̄cipue qn̄ est illic casus virtutis. Et fluxus ventris viridis sanguineus aut lotiuus non cū casu virtutis: ꝛ albumera est aliqd de variolis ꝛ morbillis. ¶ Et multotiens qdē variolatur hō duabus vicibus: qn̄ aggregat̄ mā ad expellendū bis. Et coloris plūbini sunt variole quarum bothor in facie ꝛ pectore ꝛ vētre sūt plusq̄ in cruribus ꝛ pedibus ꝛ sūt male ꝛ sigāt māꝫ grossam que non expellit̄ ad extremitates.

¶ De signis apparitōis variolarū. Cap. vij.

Quandoqꝫ antecedūt apparitionē variolarū dolor dorsi. Et pruritus nasi. Et timor in somno. Et punctio vehemens in mēbris corporis: ꝛ grauitas cōis: ꝛ rubedo in colore faciei ꝛ oculi. Et lachryme. Et inflāmatio. Et multitudo alicuꝫ. Et saltus cum ꝯstrictōe anhelitus. Et raucedo vocis. Et grossitudo sputi: ꝛ grauitas capitis: ꝛ dolor capitis: ꝛ casacam: ꝛ ericcatio oris ꝛ angustia: ꝛ dolor in gutture ꝛ pectore: ꝛ tremor pedis apud resupinationē ꝛ declinationē ad ipsaꝫ. Et cum hoc toto febris conclusa.

¶ De morbillo. Cap. viij.

Scias ꝙ morbillus oīs est variola colerica: ꝛ non est dr̄ia inter ea ambo in plurimo reliquarum dispositionū

nisi qz morbillus est colericus: et quia ipse est minoris quantitatis et quasi ipse non pertransit cutem: et non est ei altitudo de qua curet: proprie in principio sui. Variole vero in principio sue apparitionis est eminentia et altitudo: et morbillus est minor variolis: et minus accidit oculo quam variole. ¶ Et signa apparitionis eius prima sunt signis apparitionis variolarum: verum lachrymie in eo sunt plures et angustia et inflatio vehementior et dolor dorsi minor: quoniam causa eius in variolis est repletio sanguinea et extendens venam positam super dorsum: nam generatio variolarum est propter multitudinem sanguinis corrupti: et morbilli propter vehementiam malitie sanguinis corrupti pauci. ¶ Et morbillus secundum plurimum egreditur subito et variole aliquid post aliquid.

¶ De signis salutis eius. Cap.ix.

Am sicut signa salutis variolarum: nam ille qui est velocis processionis et apparitionis et maturationis est salus totus et viridis violaceus est malus. et qui est tarde maturationis frequentis sincopis et angustie est perniciosus. et qui occultatur verum subito est malus faciens sincopim.

¶ De cura. Cap.x.

Oportet in variolis vt incipiatur et extrahatur sanguis sufficienter cum conditiones fuerint: et similiter si morbillus fuerit in repletione sanguinis et spacium illius est vsque ad.4. Sed quando procedunt variole non oportet tunc vt administretur flobotomia nisi inveniatur vehementia repletionis et dominium materie.tunc.n. flobotometur quantitate que exiccet. ¶ Et conuenientius quidem quod in hac administratur egritudine est flobotomia. et si flobotometur vena nasi confert iuuamentum fluxus sanguinis narium et tuentur preo superiores a malitia variolarum et est facilis super infantes.et quando necessaria est flobotomia et non flobotomatur verum complete timetur super ipsum corruptio extremitatis. Et similiter timetur quandoque similiter illi super illum cuius assiduatur extinctio et venter soluitur. ¶ Et oportet vt fiat in eis cibatio in primis cum eis in quibus est confortatio cum repercussione et extinctione absque constrictione nature et inspissatione sanguinis sicut quod fit de intubis cum tamarindis et cassiafi. et cum eo quod fit ex dactilis inmaturis et ex lentibus preparatis et issidebegi et lenificatio vehemens. et similiter oportet vt sint cum istis tamarindi et que eis conueniunt. et cibus factus ex cucurbita et melon alrabin: imo oportet vt sit non lenis in principio et sit intentio in eis in quibus lenitur tamarindi.. Et si non obedit cum eis additur super eos siracost cum facilitate et cautela et terenjabin aut infusio prunorum. ¶ Et confert quandoque si in potu detur in principio apparitionis vestigiorum variolarum pondus.ʒ.iij.de rob dactilorum siluestrium cum vno de trociscis camphoratis et syrupus de dactilis inmaturis est vehementis iuuamenti in huiusmodi hora. ¶ Cum ergo pertransierit egritudo diem septimum et incipiunt variole apparere tunc fortasse erit infirmatio causa erroris magni ex eo quod retinet superfluitatem interius et declinationem eius super membra principalia: et fortasse non fit eis posse procedere et apparere. Et accidit ingetudo et angustia. Et fortasse accidit nausea. ¶ Immo oportet vt iuuentur superfluitates in huiusmodi dispositione cum eis que faciunt ebullire et aperiunt opilationes sicut feniculum et apium cum zuccaro et succus eorum aut decoctio radicum et seminum: et fortasse odoratur aliquid de croco et aqua ficuum est bona valde. ficus.n. sunt vehementis expulsionis ad exteriora: et illud est vna de causis euasionis a nocumento earum. ¶ Et de illis que conferunt valde in huiusmodi hora est vt sumatur lacce ablute.ʒ. v.lentium excorticatarum.ʒ.vij.dragaganti.ʒ.iij.deinde coquantur cum lib.ʒ.aque vsque quo remanet quarta lib.vnius et detur in potu. ¶ Et de illis que sunt vehementis iuuamenti ad faciendum aperire variolas est vt sumantur ficuum citrinarum ʒ.vij.lentium excorticatarum.ʒ.iij.lacce.ʒ.iij.dragaganti se.feniculi.ana.ʒ.ij.decoquantur cum lib.ʒ. aque donec remaneat ex ea fere tertia et coletur et detur in potu de ea: expellit.n.caliditatem a pube cordis et prohibet pulsum cordis. et oportet vt non approximet ei in hac hora oleum aliquod omnino. ¶ Et oportet vt regatur et elongetur ab aere frigido et proprie in hyeme: et fiat cum illo illud quod fit cum sudante: frigus.n.opilat poros et redire facit materiam retro. ¶ Et multitudo potus aque frigide cum niue et introitus in domo venti mala sunt valde. ¶ Et fortasse flobotomia est mala propterea quod expellit et conuertit illud quod procedit: quare caueatur post duos dies aut tres. ¶ Et quando accidit ex coopertura et calefactione quasi sincopis: aut accidit sincopis: tunc necessarium est regimen aeris qui attrahitur et reuerti ad odores camphore et sandalo: et si non fuerit excusatio quin detegatur corpus domui venti aut aeri frigido paulatim fiat. et similiter quando adiutorium est cum calefactione: aut dimissione infrigidationis. ¶ Et quando incipiunt exire: et non inuenitur cum exitu earum alleuiatio: imo inuenitur caliditas inflammata et lingua ad nigredinem declinis: tunc caueat calefactus. ¶ Et oportet vt tu alienes ab habentibus variolas et morbillum emplastrationem ventris. in hoc enim est timor constrictionis anhelitus subito: et quod accidat fluxus ventris malus et mictus sanguinis. ¶ Et in fine eius oportet vt conseruetur natura et cibetur loco lentium sicut sunt lentibus elixatis duabus elixationibus cum renouatione aque et loco lentium almazar cum tamarindis et lentibus friis acetosis et aqua granatorum et sumach et acresta et his similibus. ¶ Medicine autem ingrossantes sanguinem et infrigidantes eum et prohibentes eum ab ebullitione que in initio precipiuntur sunt sicut rob ribes et acresta et aqua fructuum frigidorum et syrupus alcori proprie et syrupus alkeka et syrupus de

tamar. ¶ Et syrupus quidem alcozi habet descriptiones plures quas diximus in antidotario: et dicemus hic descriptionem fortem mirabilem: et est illa que fit cum aqua lactis acetosi iterati et iuuamentum eius est vehemens valde. ¶ Descriptio hec est. Sume rob alcori partes .ij. si autem non fuerit tibi presens: accipe alcozi et fac seruare ipsum: et accipe serraturam eius aut mole ipsum et misce molitum eius cum medietate sui de sandalis in aceto distillato aut in aqua acreste pure diebus aliquot: deinde decoquatur in eo decoctione cum facilitate cum longitudine donec dissoluatur deinde exprimatur et sumatur de succo: et quanto acetum aut aqua acreste est plus tanto est melius deinde sumatur aqua adoque abstracto butyro mundificata a sua caseitate adoque aut cum colatione vltima que fit dimittendo residere: aut cum decoctione sicut est decoctio aque casei donec separetur aquositas: deinde sumatur farina ordei. et fiat ex ea et aqua lactis acetosi foca: et fiat acetosum illud foca: deinde coletur postea sumatur illud foca: et sit in eo de subtili aqua ordei. et fiat acetosum quanto plus iteratur tanto est melius. Sumantur ergo de eo ptes .v. et sumatur aqua pirorum de sceni et aqua cydoniorum acetosorum plurime aque et aqua granatorum acetosorum et aque pomorum acetosorum plurime aque et aqua alzarur et aqua limonis et aqua prunorum acetosorum et aqua dactilorum in primis cum incipiunt apparere expressorum et aqua alcozi recentis et aque mororum de sceni que non maturantur integre et aque chrysomilorum immaturorum et acetosorum et succi acreste et succi ribes et succi preputiorum vitis et succi rose persice et succi nenufaris. et succi vio. omnium ana. tertiam partis vnius et succi acetositatis citri et succi acetositatis citranguli ana. duas tertias partis vnius succi coriandri et lactuce et foliorum papaueris humidi et endiuie et portulace ana. quartam partis vnius: succi foliorum salicum foliorum malorum et foliorum pirorum et foliorum alzarur et foliorum ros. et foliorum virge pastoris ana. quartam partis vnius: succi herbe hirci et ro. siccarum et nenufaris sicci. et succi berberis sicci: et se. endiuie et semis lactuce et balaustiarum et nenufaris ana. medietatem decime partis vnius. et succi mente humide sextam partis vnius et succi berberorum humidorum medietatem partis: aggregentur medicine et succi et componantur super ignem et ponantur in eis de lentibus partes quatuor et de ordeo excorticato partes .ij. et de sumach partes .iij. et de granis granatorum partes .iij. et decoquantur omnia ad ignem donec remaneat medietas: deinde dimittatur donec infrigidetur: et confricetur fortiter et coletur: et sumatur de camphora ad omne pondus .ccc. ʒ. pondus aur. i. et teratur camphora et pulueriȝetur super radicem cucurbite: aut limie: et fundatur super ea medicina cum facilitate: deinde ligetur caput eius cum re vehementis fortitudinis: deinde ponatur super prunas donec sciatur quod fortitudo feruet: et concutiatur et ponatur in vitreata et stringatur caput eius vt non perdatur camphora et vtatur et dosis eius sit vsque ad .x. ¶ Et de hominibus est qui ponit in ea spice et suty. et seminis feniculi et anisi et ciperi et piperis ptes equales secundum quantitatem que ei videtur. ¶ Et quando egrediuntur variole cum complemento et pertransit septimus et apparet in eo maturatio: tunc necesse est vt rumpatur cum acubus de auro et auferatur humiditas cum cotto. ¶ Salitio autem necessaria est et cum volueris salire: tunc elonga salitionem ab eis quas erupisti de magnis doloribus ex propinquo: illud enim facit dolores imo sali illas que sunt preter eas. et dimitte claudens cum eo viam orificiorum suorum donec sugant salem suum et non saliantur ante complementum maturationis: illud enim fortasse faciet accidere dolorem vehementem et apostema et salitio quidem est res que est necessaria postquam maturantur et illud quidem fit cum aqua salis in qua est virtus croci. et si aqua illa est aqua ros. tunc est melius. ¶ Et aqua in qua decoquuntur tamariscus et lentes et rose deinde salitur est vltima et proprie si ponuntur iterum in ea camphora et sandali: hec enim salitio maturat et exiccat: et facit cadere cum velocitate. et suffumigatio cum tamarisco est iuuatiua valde. ¶ Et in hyeme oportet vt applicetur eger incensioni ex tamarisco. ¶ Et quando variole sunt vehementis humiditatis: tunc necessaria est suffumigatio cum myrto et folijs eius. ¶ Et de regimine bono apud maturitatem variolarum paruarum et magnarum velocitatem exiccationis earum est vt dormiat patiens variolas super farina rizi et milij et ordei et fabarum. et magis conueniens est vt ponas ipsarum impletionem culcitre que sit rara in qua penetret virtus. ¶ Et folia cupssi sunt bona in hoc et oleum mali est in hac hora: quoniam prohibet exiccationem. ¶ Et quando incipiunt variole exiccari: tunc oportet vt liniatur super eas ex medicinis predictis cum virtute croci. ¶ Et quando accidunt ex variolis vlcera: confert vnguentum album et propter permixtum cum aliquantulo camphore et rasura radicum canne cum aqua ros. aut rasura venarum arboris salicis: aut arboris alzarur. et quandoque confert vnguentum de cerusa et litharg yrio. ¶ Et quando sunt in naso cruste confert ceratum factum cum oleo ros. puro cum virtute ceruse et climie. et administratio alicuius olei post exiccationem et apud vlcerationem est bona apud exiccationem quidem cum eo quod facit cadere cum velocitate: et vlcerationem propterea quod ipsum est materia emplastri et vnguenti. Unguentum quidem rubeum bonum est ad vlcera variolarum.

¶ De obseruatione membrorum et defensione eorum a nocumento variolarum et morbillorum. Cap. xi.

(m) Embra que opz custodiri a nocumē
to variolaꝝ sunt sicut guttur ꝛ oculus
ꝛ partes superiores nariū ꝛ pulmo ꝛ
intestina: hec eni mēbra sunt illa que
vlcerāt. ℂ Fortasse eni oculus destruit ꝛ for-
tasse accidit in eo albugo. ℂ In gutture vo for
tasse accidit ꝓfocatio ꝛ fortasse accidūt vlcera q̄
ꝓhibent deglutitionē in meri: ꝛ fortasse perue-
niūt ad hoc vt fit illic corrosio perniciosa. ℂ In
superiorib⁹ vo partibus nariū fortasse accidūt
vlcera que stringūt meat⁹ odoratus. ℂ In pul
mone aūt accidit fortasse ex bothor variolarū
ꝛ morbilli ꝛ cōstrictio anhelit⁹ vehemēs ꝛ for-
tasse faciūt cadere in ptisim cū vlceratur. ℂ In
itestinis fortasse accidit excoriatio cui succurre-
re est difficile. ℂ Cōseruatio autē oculi melior
est vt fiat alcohol oculo cū almuri ꝛ aqua coriā-
dri ꝛ aq̄ ro. in qua iā posita sunt sumach ꝛ cam
phora ꝛ proprie in primo die: ꝛ cū almuri solo:
ꝛ similiter fiat alcohol cū alcohol nutrito ex aq̄
coriādri ꝛ aq̄ sumach posita i ea cāphora: ꝛ suc
cus pulpe granatoꝝ est bonus uerū in ꝑncipio.
Cum vo apparēt tunc facere alcohol cū aqua
ros. ꝛ cāphora est magis cōueniens: ꝛ dictū est
q̄ facere alcohol cū napta alba est bonū in hoc.
ℂ Et oleū de fisticis est de eis qbus vtūtur mu
lieres in regione nr̄a post variolas ꝛ euētuz no
cumēti in oculo ꝛ eradicat caliginē si fuerit ꝛ re
ctificat oculuz: ꝛ collyrium albū est bonū valde
apud apparitionē bothor. ℂ Cōseruatio autē
oris ꝛ gutturis est sicut succus granatoꝝ ꝛ succus
granorū eius in ꝑncipio ꝛ succus mororum de
scen ꝛ gargarizatio cū rob eoꝝ ꝛ ꝓprie quādo
cōqueritur de dolore in eis: tūc oportet vt lam-
batur de rob eoꝝ aliquid post aliqd. ℂ Sz su-
periores partes nariū cū epithimatione ex me
mithe ꝛ sandalis ꝛ rob acreste ꝛ aceto. Et odo
rare aceta solū est vehemētis iuuamēti. ℂ In
cōseruatione vo pulmonis nō est qd̄ sit sicut lo-
hoc ex lenib⁹ leue cū semine papaueris. ℂ In
testina aūt plurimū quidem oportet vt cōseruē
tur post inceptionem cum stipticis ꝛ cū incipit
solo vētris: in fine egritudinis curet cum troci
scis de spodio ꝛ ribes ꝛ trociscis d̄ seie acetose.

ℂ De eradicatiōe vestigioꝝ variolaꝝ. Ca. xij.

(i) N hoc quidē loquemur vice alia cū
loquemur de decoratiōe. nūc vo di-
cemus illud qd̄ est magis cōueniens
ꝛ magis punctū. ℂ Et de eis que era
dicāt vestigia variolarū: iteruz sunt radices arū
dinū ꝛ sarcocolla. ꝛ semē melonis ꝛ cortices ei⁹
exiccati ꝛ risi ablutum: ꝛ aqua ordei. ꝛ albumē
oui ꝛ creta rara vel lutū ꝛ lithargirū ꝛ zuccarū
tabarzet ꝛ amilū ꝛ amigdale dulces ꝛ amigda-
le amare: ꝛ de oleis oleū de lilio ꝛ oleū de fisti-
cis ꝛ adeps asini cū oleo ros. ꝛ que sunt ei silia
ꝛ aqua que fit in vngula cameli que assatur est
pluma. ℂ Et de illis que sunt fortiora est spu-
ma maris ꝛ lapis piperis ꝛ cost⁹ ꝛ ammonia-
cū ꝛ ibus ꝛ sapo cū baurach ꝛ ossa vetusta adu
sta: semen raphani farina raphani exiccati: ari-
stologia: lupini. ℂ Et de cibis rectificātib⁹ co-
lorē plumbeuz sunt granata dulcia ꝛ cicer ꝛ vi
num bonum: vitellū ouorū sorbilium. ius galli-
ne ꝛ alcubugi ꝛ alduraṅ ipinguati. ℂ Et opz
vt assiduet habēs ea balneationē. ℂ Et de com
positis est vt sumas ossium adustoꝝ ꝛ stercoris
ouium antiqui ostracoꝝ nouoruz ꝛ amili ꝛ semi
nis melonis ꝛ risi abluti ꝛ ciceris oium aā. par
tes. x. ꝛ granoꝝ ꝛ albē ꝛ lupinoꝝ ꝛ costi ꝛ arist.
lō. oluz aā. partes. v. ꝛ radicis arūdinis sicce ꝛ
partes. xx. fiat ex eis epithima cū aqua melonis
aut cuz aqua cucume. siluestris aut cū aqua or.
aut cum aqua fabarū ꝛ liniatur cum eo mēbrū
ꝛ abluat in mane cū decoctione vio. ℂ Aliud:
ostracorum nouoꝝ. ossiuz antiquoruz. radicis
arundinis persicce. amili. seminis melonis. risi
abluti: granorū granatorum. costi partes equa-
les fiat ex eis gumera. ℂ Et iterum lupini ꝛ ci
cer nigrum liniatur cum eis.

ℂ De febribus apostematum. Cap. xiij.

(i) Am sciuisti dispōnes febrium que se
quunt apata apparētia ꝛ q̄ sunt s̄m
plm de genere febrium diei cū apata
ista s̄m plm nō perueniūt ad cor nisi
cū calefactione sua absq3 sua putredine. Et plm
quidē horum est a causis ꝑmitiuis. Cū aūt per
uenit putredo eoꝝ ad cor ꝓpter suam magnitu
dinem aut ꝓpter suā ꝓpinquitatē fit febris for-
tasse nō de genere febris diei: ꝛ plurimū qdem
sitium hoꝝ nō fit nisi a causis antecedētib⁹ cor-
poreis ꝛ replexionalib⁹ crudis: ꝛ qñq3 fiunt ex
vlceribus ad que attrahunt materie maligne ꝛ
retinent in carnib⁹ mollibus. Febres aūt que se
quunt intrinseca apata fortasse non fiunt ex ap-
plicatiōe calefactiōis ad cor sine putredine. Et
vehemētiores qd̄ febres fiūt ab apatib⁹ intrin-
secis qñ sunt ex gñe herisipile in qbusdā viscerī
bus: ꝛ extēdit dolor ꝛ sitis ꝛ inflāmatio ꝛ signa
ea significationes ꝑmixtionis colere pline cū sangui
nee. ℂ Et hec apata intrinseca sunt sicut apata
cerebri ꝛ velaminū eius ꝛ sumach auris ꝛ gut-
turis qñq3. ꝛ in velamine quod sequit pectus ꝛ
epate ꝛ rene ꝛ vesica ꝛ matrice ꝛ intestinis ꝛ que
sunt ei similia. ℂ Et diuersificantur febres eoꝝ
in vehementia ꝛ debilitate s̄m ꝓpinquitatē cor
dis ꝛ longitudinem. ℂ Et eorum uerū febres
que sunt in mēbris carnosis est febris vehemen
tior. Et eoꝝ febres que sunt in panniculis ꝛ eoꝝ
similibus est debilior. ꝛ eorum que sunt in vici
nitate arteriarū febris est vehementior ꝛ eoruz
que sunt in vicinitate venarum solum febris est
debilior. ℂ Et nō euacuant iste febres a perio-
dis s̄m materias que effundunt ad apata eaꝝ.
periodi nāq3 earum sunt s̄m gñationē earum
ꝛ s̄m motū ipsarū ꝛ s̄m attractionē caliditatis ꝛ

doloris ad ea. vnicuiqꝫ.n. humorꝫ est periodus qui sibi cōuenit. ¶ Et scias ꝙ multotiēs sanatur apa in pleuresi ⁊ alijs ⁊ remanet febris ⁊ significat tunc ꝙ mūdificatio non accidit. ¶ Et iste quidem febres quādoqꝫ prolongātur ⁊ perducunt ad ethicam ⁊ ꝓprie quādo apostemata sunt in epate. Ille vo que sunt in velaminibus cū cōfirmanꝭ nō expectant vsqꝫ ad ethicam.

¶ De signis earū ⁊ ipsaꝝ iudicijs. Cap. xliij.

Cum febrib⁹ ex apatibus intrinsecis inueniunꝭ tres spēs signoꝝum ⁊ accidentium. s. signa ⁊ accidētia significātia membrū infirmū; ⁊ signa ⁊ accñia significātia materiaꝫ: ⁊ signa ⁊ accidentia significātia dispositionē infirmi. ¶ Prima autē signoꝝ species est sicut pulsus serrinus ⁊ dolor pūgitiu⁹ apostemiatis in ptib⁹ pectoris: ⁊ similiter tussis sicca in pmis ⁊ hūida secūdo: ⁊ que sunt illis silia de signis pleuresis significātibus apa in partib⁹ pectoris ⁊ ad summū dolor ⁊ grauitas in mēbro ⁊ est calidius reliqs mēbris addita calefactiōe nō cōsueta. ⁊ sicut spasm⁹ qm̄ ipse multotiēs associatur apostematib⁹ calidiꝫ in mēbris neruosis. ¶ Species vo secūda est sicut significatio vehemētie fe. tertiane. ⁊ significat ꝙ materia est colerica. ¶ Accidentia vo infirmi sunt dispōneꝫ que indicāt eius salutem aut indicant ipsius mortē. ¶ Et mēbra quidem occulta diuersificanꝭ in faciendo febres ⁊ recipiēdo eas ⁊ perdurationē earū ⁊ ipsarū periodis ꝑm magnitudinem cordū in seipsis ⁊ magnitudinē venarum coꝝ ⁊ ꝑm mēbra sua. Naꝫ in mēbris intrinsecis sunt que sunt ꝓpinq̄ cordi ⁊ vehemētis cōitatis sicut velamē ⁊ pulmo. ⁊ de eis sunt que sunt lōginq̄ a corde ⁊ debilis cōmunitatis sicut renes: ipsi.n. nō semper faciūt ꝓpter apostemata sua febres fortes neqꝫ cōtinuas ⁊ multotiēs quideꝫ sunt interpolate ⁊ sunt de genere febrū cōmixtarū ⁊ febrium tertianarū ⁊ quartane ⁊ quintane ⁊ sextane: ⁊ fiunt cū eis rigor ⁊ horripilatio ⁊ ambiguū fit esse earum. ⁊ significat eas grauitas in loco renum ⁊ in partibus alchati ⁊ dolor ⁊ ꝓprietas caliditatis in membro maioris cōsueta. ¶ Cuꝫ aūt aggregatur in mēbro vt sit proximum pncipali: aut fortis cōmunitatis cū eo: aut vehementis sensus ⁊ est neruosum tunc cū vehemētia febrium comitantiū apostemata eius accidūt ei inquietudo magna ⁊ spasmus ⁊ fortasse comitātur ipsum accidentia extranea sicut apostemata matricis: associaꝭ enim ei cū febre soda ⁊ dolor ceruicis. ¶ Et caliditas quidē q̄uis inflāmeꝭ in eis apostematibus: tamē nō est valde vehemētis acuitatis sicut est in causonide nisi sit res magna. ⁊ cā in eo est: quoniā putredo nō est sparsa neqꝫ mota ad exteriora. ¶ Et pulsus quidē in febribus apatū intrinsecoꝝ est pulsus febrū putredinis paruꝫ in principio velocis cōstrictionis apud statum:

deinde magnificatur ⁊ fit velox ⁊ spissuꝫ ꝑm membrum ⁊ materiā ⁊ ꝑm ꝙ sciuisti: deinde erit vndosus ⁊ serrin⁹ ⁊ faciens ꝑm mēbrū in neruositate ⁊ carnositate sua. ¶ Et vrina ꝑm plm est ad albedinē declinis ⁊ paucitatē tincture ꝓpter declinationē materiei ad apa ꝑm ꝙ sciuisti.

¶ De cura earum. Cap. xv.

Curatio harū febrium est curatio febrium acutarū post curationē apostematū. Radix eniꝫ in eis est cura apostematis cū obseruatione cure febris de infrigidatione ⁊ humectatiōe. ¶ Et in his febribus nō cōceditur potus aque frigide neqꝫ introitus balnei. ¶ Et si fuerit apostema herisipila lꝫ vt fiat positio rerum frigidarū ⁊ infrigidatarū actu de foris super ipsum sicut succus lactuce ⁊ semperuiue ⁊ portulace cum aliquātulo sauich ordei albi que sine cessatiōe infrigidentur sup niuem ⁊ pmutenꝭ: ⁊ fortasse permisceꝭ cum eis oleum omphacinū: aut oleuꝫ rosaceū. ¶ Et si comederit lactucas ablutas infrigidatas pertrāsit ⁊ iuuatur cum eis.

¶ De dispōnib⁹ febriū cōpositaꝝ. Cap. xvi.

Febres quādoqꝫ componunꝭ adinuicem. Fortasse enim cōponunꝭ ex eis spēs ingrediētes in gnā elongata sicut cōpositio febris ethice cum febre putrida. ¶ Et quandoqꝫ cōponunꝭ species ex eis in genere ꝓximo conueniētes sicut est compositio speciēꝝ febrū, putredis sicut tertiana cū flegmatica vtpote febris noiata hemitriteus: ⁊ sicut cōpositio febrium apostematū. ¶ Et quādoqꝫ cōponunꝭ de eis species conuenientes in specie sicut compositio duarum tertianarum ⁊ duarū quartanarū ⁊ triū q̄rtanarū: quare fiunt due tertiane in apparitiōe dispōnis ꝑm paroxismus flātice: ⁊ tres q̄rtane in paroxismis flātice. ⁊ q̄nqꝫ componunꝭ tres de febribus tertianis. ¶ Si igitur fuerint ꝑm coalterationē erit paroxismus in die. iij. vehemētior qm̄ ptinet ei periodus diei pmi ⁊ inceptio diei tertie. ⁊ sic in die. v. ⁊ similaꝭ hec hemitriteo sicut compositio hemitriteo sicut cōpositio duaꝝ tertianarum similaꝭ paroxismis flātice. ¶ Et ꝓpter hoc non opꝫ vt tota occupatiōe occupeꝭ cū paroxismis: īmo opꝫ vt occupeꝭ cum accñib⁹. Et q̄nqꝫ accidit si fuerit febres iste tertiane pure vt sesunētparoxismi earū ad ꝯtentam ⊥ ad illā quo fortior esstita vt destruaꝭ debilior earum prius. ¶ Et q̄nqꝫ fiḡt cōpositionem reditio horripilationis vel opilonis post quiē. ¶ Et turpe q̄dē est medico scienti signones cuiusqꝫ febris ⁊ accidētia eius vt nō pcipiat cōpōneꝫ a pmo die aut scdo. ¶ Et cōpō febris ethice cum febre putredinis est ex illis que valde ambigua sunt qm̄ ipsi vidēt terpolationes ⁊ inceptiones rigoris ⁊ horripilationis ⁊ reditioneꝫ sudoris si fuerint ⁊ horas particulares: q̄re existimāt ꝙ sint illic febres pu

tredinis tñ inseparabiles aut composite ex cõ/
tinua τ interpolata. ¶ Et qñq₃ ɔtinuaƭ cõposi
tio ita vt appareat febris ɔtinua filis que simula
tur sinocho: τ tũc qdẽ nõ est excusatio reditiõis
ad sigtiones. τ si fuerint paroxismi breues non
cõsequiƭ eo℞ cõtinuatio nisi ꝓpter rem magnã
de multitudine numeri eo℞ ꝓprie τ fortasse vi/
des interpolationes harũ febrium lõgas. ¶ Et
qñ cõponunƭ febres diuerse sicut hemitrite⁹ era
dicaƭ postrema earũ τ remanet cronica pura si/
ue sint due iterpolate aut due cõtinue aut inter
polata τ cõtinua. ¶ Et qñq₃ cõponiƭ cum he/
mitriteo alia terriana τ flegmatica τ melica: nã
si est cum terriana eradicaƭ terriana τ purus fit
hemitrite⁹ τ si est cũ flegmatica aut melica era/
dicatur emitriteus τ depuraƭ flegmatica τ fit
melica. ¶ Et qñq₃ accit cõpositio i eis ꝺm mo
dũ aliũ τ est vt cõponanƭ iterpolata τ cõtinua
diuersi generis: aut cõuenientes ambe in eo. aut
cõuenientes in specie sicut terriana periodica cũ
terriana inseparabili: τ sicut cõponunƭ due in/
terpolate silr cõponunƭ due ɔtinue. ¶ Quidã
aũt existimauerũt φ due cõtinue nõ cõponũtur
sicut due terriane: quoniã qñ mã est intra venas
nõ est possibile vt diuersificeƭ illud in quo accit
putredo: putredo.n. est ꝓcedens in toto. ¶ Et
hec quidẽ sñia nõ est de illis q̃ necia sunt ꝓcul/
dubio apud me qñ putredo incipit ꝓculdubio
ex loco. deinde spargiƭ: deinde currũt iudicia de
hemẽtie τ interpolatiõis ꝺm gradatione putre
dinis ꝑme τ ꝺm eã sunt ei motus. Nõ ergo elõ
gatur qn accidat putredo cui sit dñsũ aliqđ in/
cipiẽs in pte materie℞ cui nõ sit dñium sequen/
di aliud: imo aggregaƭ in ea vt incipiat τ vt se/
quatur simul: q̃re erit ei gradatio tempore q̃ ex/
periƭ. ¶ Et spẽs qdẽ cõpositionis febriũ sunt
tres trãs: τ coalternata: τ cõicans. ¶ Et intrãs
est vt ingrediaƭ vna earum sup alterã. τ coalter/
nata vt ingrediatur post eradicationẽ eius. τ cõ
municãs est vt incipiat cum ea. ¶ Et cum vide
ris febrem cõclusã τ est in ea rigor et nõ sudor.
τ fortasse accidit in rigoribus plurib⁹ sudor vn⁹
tunc testifica compositionẽ in ea. τ similiter cũ
videris in cõclusa superfluitatẽ in frigore extre
mitatum τ rigore sed parum de ambobus tunc
fortasse est in conclusa.

¶ De hemitriteo. Cap. xvij.

Hemitrite⁹ est febris cõposita ex dua/
bus febrib⁹: quarũ vna est terriana τ
τ altera est flegmatica τ fit in die vno
paroxism⁹ terriane τ q̃tidiane simul.
Aut ꝺm sermõẽ cõitatis τ inuentionis. Aut ꝺm
sermõẽ coalternationis τ vicinitatis. Aut ꝺm se/
rmõẽ introitus. ¶ Et de diuisionib⁹ difficilior
ad cognoscẽdũ est ꝑma: deinde scða. ¶ Et qñq₃
sunt febres due ɔtinue qñ due putredines sunt
intrinsece τ quãdo due sunt periodice eradicã/
tur quoniam due putredines sunt extrinsece. τ
quandoq₃ est ɔtinua colerica: qr eius putredo
est intrinseca τ flegmatica est ecõtrario τ qñq₃
est econtrario. ¶ Et quidã ponũt hemitriteum
purũ febrem cõpositã que fit ex terriana extrin
seca τ flegmatica intrinseca τ illam que est pre/
ter eam nominãt nõ purã τ nõ est illud de illis
in quib⁹ superflua occupatio sit habẽda. ¶ Et
fortasse añs ad putredinem est colica: τ fortasse
antecedẽs ad putredinẽ est flegmatica: τ fortas/
se ꝺ veniũt simul. ¶ Et iterũ quãdoq₃ est materia
faciens fe. flegmaticã magis dñans: τ qñq₃ est
materia faciẽs febrem colericã magis dñans: τ
quocunq₃ fit materia flegmatice ponit paroxis/
mos colerice lõgiores τ tardiores crisis: τ mã
colerice ponit paroxismos flegmatice ecõuerso.
¶ Et fortasse extẽditur hemitriteus longo tẽ/
pore.s. vsq₃ ad. vij. mẽses τ supra: τ quãdoq₃ fit
ex hemitriteo egritudo acuta: τ quãdoq₃ est he
mitriteus de febribus magis interficiẽtib⁹ quo/
niam perducit ad ethicam τ egritudines croni
cas vel erroneas τ difficiles.

¶ De signis hemitritei. Cap. xviij.

Magis ꝓprium signo℞ eius τ primum
eo℞ lз necessaria sint cõparia alia est
vt sit spaciũ huiusmodi febris in vno
duo℞ dierũ lõgius spatio terriane τ
magis quieta: deinde fit in die alio leuioris pa/
roxismi τ paucio℞ accidẽtiũ. ¶ Et qñq₃ itera
tur in ea horripilatio ꝺm pɫm aliquotiẽs ꝓpter
illud qđ accidit de pugna duarũ materierum τ
aut introitu vnius earũ sub alterã: τ fortasse ac/
cidit hec iteratio tribus vicib⁹ aut quattuor τ iã
calefiunt mẽbra aliqua horripilatione fixa ad/
huc. ¶ Et ex hac quidem que est hemitriteus
corpus nõ madidificat integre. ¶ Et quandoq₃
fiũt ꝑncipium eius τ augmẽtũ ipsius vehemen
tis cõmotionis: τ ꝓprie quando fuerit cõicatio
aut fuerit introit⁹ in hmõi hora. tunc enim fiũt
horripilationis reditus τ est stat⁹ longinquus: τ
cum existimaƭ φ corpus iam calefactũ est τ fe.
habet statũ inuenit horripilationẽ redeuntem: τ
ista accñia sunt ꝓpter pugnã humo℞. ¶ Et sta
tus quidẽ huius egritudinis in horis particu/
laribus τ vlibus est ante statũ flegmatice τ ve/
locior statu eius τ tardior statu colice: qñ calo/
ditas nõ expandiƭ nisi cũ labore τ ꝓprie in pri/
mis τ fit fortis eius acuitas apud statũ. τ simili
ter fit declinatio lõga ꝓpter illud qđ accidit de
stationib⁹ quas efficit reluctatio vnius duarum
materie℞ cũ alia τ parum qdẽ tepescit cum su/
dore. ¶ Et in hac fe. dies tertius de dieb⁹ eius
est similis ꝑmo: τ quartus secũdo. ¶ Et qñq₃
cadit significatio super hemitriteũ τ modis di/
uersis. nam qñq₃ accidit ex consuetudinibus: τ
qñq₃ accidit ex accñtibus. ¶ Et casus cõsuetu
dinũ est sicut si in corpore hoĩs multipliceƭ co/
lera τ putredo eius: deinde vtatur delitijs τ di/
mittat exercitiũ τ vtaƭ cibis de specieb⁹ regiminis

generantibus flegma: aut multiplicetur in corpore hominis flegma ⁊ putredo eius: deinde exercitetur plurimum ⁊ vtatur eo qd̄ generat coleram de speciebus regiminis: si fecerit necessarium eras illud in eo ita vt fiat adolescens post pueritiã ⁊ dñiũ humiditatis: aut fiat senex post iuuentutẽ ⁊ acuitatẽ cōplōnis. ⁋ Et accidẽtibus vero sicut est pulsus ⁊ vrina ⁊ pcessio eius qd̄ pcedit ex vomitu ⁊ egōnẽ: ⁊ dispōne digōnis: ⁊ signa eius ⁊ dispō sitis ⁊ dispō tactus ⁊ dispō horripilōnis ⁊ rigoris ⁊ dispōnes horaꝝ ⁊ poxismoꝝ. ⁋ Pulsus autẽ fit in ea minoris magnitudinis ⁊ velocitatis ⁊ frequentie q̄ ille qui est in terciana ⁊ ꝯrie earũ sunt minores q̄ ille que sunt in flegmatica. ⁋ Urina vero ẽ tar de digōnis. ⁋ Et vomitus est pmixtus ex colera ⁊ flegmate. ⁊ egō ẽ pmixta ex colera flegmate. ⁋ De dispōne aũt calefactiōis ⁊ frigoris ⁊ sitis ⁊ horripilōnis ⁊ horarũ ⁊ porismoꝝ iam locuti fuimus qd̄ oportuit. ⁋ Et non expectatur status sup dñantẽ duoꝝ humoꝝ nisi per vincentem ex signōibus: nam si dñat flegma sunt paroxismi longiores ⁊ horripilatio minor ⁊ coartatio: ⁊ pp̄ hec in pulsu fortior: ⁊ extremitates sunt velociores ad suscipiendũ frigus in principijs egritudinis ⁊ tardiores mundificationis a suo frigore: ⁊ sitis est minor ⁊ vomitus colere minor. ⁊ vrina vehementioris albedinis ⁊ cruditatis ⁊ sudor minor. ⁊ etas pueritie aut senectus ⁊ cōplō corporis signant eam. ⁊ silr ꝯsuetudo ⁊ que currunt cum ea: ⁊ si dñat colera sunt paroxismi breuiores ⁊ extremitates velociores ad calefactionẽ ⁊ sitis ⁊ vomitꝰ colere plus ⁊ sudor magis exuberans ⁊ forsitan declinat ad horripilationẽ que est sicut rigor: ⁊ fit vrina vehementius tincta. ⁊ etas ⁊ iuuentus ⁊ cōplō corporis q̄n signant eam. ⁊ silr cōsuetudo ⁊ que currunt cum ea. ⁋ Et q̄nq̄ equantur duo humores frequentantur signōnes ⁊ est horripilō pura cōpleta non rigor ⁊ non puenietis ad rigorẽ. ⁋ Et q̄n cōpō est manifestior in piodica ⁊ ꝯtinua quam plures hoium appropriant noie hemitritei puri: ⁊ est ꝯtinua ipsa flegmatica ẽ rigor debilior: q̄n mã extrinseca est colerica: ⁊ non est ꝯtinuũ ei ex pte flãtis extrinseci cum ea in eo qd̄ necciũ est de rigore: sed est debilior. ⁋ Et forsitan iteratur in ea frigus: ⁊ horripilō ita vt faciat errare in statu sicut scis ⁊ multiplicatur in ea calitas viscerum ⁊ ventris cum frigore extremitatum ⁊ fit pulsus vehemẽtioris paruitatis ⁊ raritatis. Si autem continua est ipsa colerica non fit rigor neq̄ magna horripilatione: ⁊ fit pulsus maior ⁊ velocior ⁊ angustia vehementior. ⁋ Et si cōponuntur due continue non erit rigor omnino. ⁋ Et accidit terciane continue vt alleuietur ante alleuiationẽ flegmatice licet non redeat ante eius reditionem.

⁋ De cura hemitritei. Cap. xix.

Necessarium est in hemitritico vt vehementem habeas sollicitudinẽ in euacuando mãm s̄m spẽs euōnis ex solutione ventris ex vomitu ⁊ puocatione ⁊ sudatione plusq̄ vehemẽtia que est per eminentias. ⁋ Et cum solutiuis opꝫ vt conueniat digō nisi sint ex genere que leniunt naturaꝫ ⁊ soluunt ⁊ non inquietãt sicut aqua lebleb cum gelenjabin si fuerit illud qd̄ superet flegma: ⁊ sicut tereniabin ⁊ siracost ⁊ infusio tamarindi ⁊ sirupus vio. si dñans fuerit colera: ⁊ sicut qd̄ cōponitur ex istis si fuerit duo humores quasi pares: ⁊ post apparitionẽ digōnis si euō fiat humoris cum lotibus pertransit. ⁋ Et vomitus oportet vt fit iterum s̄m humorem dominantem aut ex aqua raffani cum syrupo acetoso calido: aut syrupo acetoso cum aqua calida. Et prouocatio opꝫ vt fiat cum eis in quibus est equalitas. ⁋ Et cum festinatur in potãdo decoctiões ante digōnẽ timetur birsen vel sirsem. ⁋ Medicine vero iuuatiue in via puenientie ad statũ ad rectificandum materiam ⁊ maturandũ ipsam ⁊ succurrendum nocumentis eius ex singularibus est absinthium verum post septimũ ⁊ apparitionem digōnis: ita vt sit romanũ qd̄ ex ipso bonũ est: ⁊ cum tu festinas cum eo mouet humores ⁊ non euacuat eos. Cũq̄ sumitur facit accidere angustiam ⁊ inflatiam ⁊ nauseã: deinde reuertitur super eos cum sua caliditate ⁊ exiccat eos: ⁊ cũ sua stipticitate facit eos pigros. ⁋ Et .G. quidem ⁊ qui ante eum fuerunt curauit eos cũ aqua ordei in qua ẽ virtus piperis. Et dixit quidam primoꝝ medicoꝝ q̄ Gal. transgressus est in alienatione: ⁊ fecit vbi opꝫ vt nuretur de eo: ⁊ non sciunt q̄ piper inflãmat febrẽ ⁊ aqua ordei pigram efficit materiã. ⁋ Et iste quidem contradictor errauit errore qui non appropriatur in hac intentione: imo canon hic datus in adiutorio nature quando preparatur ad resistendũ huiusmodi materijs est cum medicinis compositis ex infrigidantibus ⁊ calefacientibus. vt discernat natura inter duas virtutes: quare occupantur infrigidantium cum febre ⁊ partibus cordis: ⁊ calefacientium cum materia: ⁊ quis est qui curet hemitriteuꝫ absq̄ hoc. ⁋ Et si natura nõ est fortis ad discernendum tunc non prodest curatio quocũq̄ modo fiat: ⁊ errauit in alijs modis in allatione quorum non est necesse nos intercedere via prolongantium. ⁋ Et iste quidem ꝯdictor dixit q̄ oꝫ vt administrentur subtilianti quibus non est fortis calefactio sicut apiuꝫ ⁊ anetum ⁊ non sciunt q̄ possẽ est vt piper infrigidetur minoratione sui ad hoc vt frangatur eius calefactio ⁊ non abbreuietur eius subtiliatio a subtiliatione apij plurimũ: ⁊ fit aqua ordei adiuuans ipsum in faciendo peruenire virtutẽ eius: ⁊ destruendo superfluitatem eius: ⁊ faciendo cadere mãm ad ipm: vt alleuietur penetratio virtutis

eius l eis. ¶ Amplius mirabile fuit q ipse po
suit. G. de illis qui ignorant q piper inflāmat
febrem z noiat ipm de illis qui obliuiscunt ad
hoc vbi idicat de hoc. ¶ Cōposita vero de me
dicinis qbus opz vti in hac hora sunt sicut tro-
cisci de absinthio z trocisci de rosis. ¶ Troci-
sci leues boni ad hemitriteū. ℞. ros. radicū lig
ritie ambo. aā. ʒ. iiij. ieremiabin. ʒ. iij. spice succi
absinthij spodij oium. aā. pond. ʒ. ii. fiant ex eis
trocisci. ¶ Trocisci alij ad inflāmationē. Reci
pe ro. ʒ. vi. seis acetose gūmi oium. aā. ʒ. iiii. ami
li pon. ʒ. iii. berberis spodij seis portulace oium
aā. pondus. ʒ. ii. dragaganti croci spice reubar.
oium. aā. ʒ. i. cāphore pon. tertie. ʒ. i. fiant trocisci
¶ Trocisci alij boni hñtibus hanc febrē z p-
prie qñ ꝯquerunt cum hoc de solōne ventris z
tussi. ℞. spice aromatice xiloaloes croci berbe-
ris z succi eius oium. aā. ʒ. iii. reubarbari. ʒ. iiii.
spodij ros. cum capitibus suis lacte gūmi tor-
refacti karabe oium. aā. ʒ. v. seis acetose torre-
facti. ʒ. vi. crete romane. ʒ. vii. fiāt trocisci. ¶ De
scriptio alia bona. ℞. ros. rub. ʒ. vi. berberis gū
mi. se. acetose oium. aā. ʒ. iiii. spice eupatorij spo
dij amili se. portulace granoꝝ cucumeris oium
aā. pōdus. ʒ. ii. se. endiuie se. cuscute oium. aā. ʒ.
i. ß. succi ligritie. ʒ. i. lacce reubarbari amborum
aā. ʒ. ß. aggregent illa z fiant trocisci. ¶ Pillu
le bone ad hanc egritudinē, z oēs cronicas z
febres ledentes viscera z ꝑprie qñ mā flegma-
tica est magis vincens. ℞. aloes masticis mira-
bo. citrinoꝝ z reubarbari succi eupatorij succi
absinthij ro. rubearū oium. aā. ptes equales cro
ci ptem. ß. fiant pillule cū aqua endiuie z sit do
sis. ʒ. ii. cum syrupo acetoso. ¶ Descriptio bo-
na ꝯueniens ꝑpe vel post digōnē. ℞. aloes ma-
sticis succi absinthij ro. oiu3 equaliter croci. ʒ. ß.
informentur pillule cum aqua endiuie z sit do
sis. ʒ. ii. cum syrupo acetoso.

¶ De recidiuatione. Cap. xx.

Recidiuatio est deterior radice: z cō-
silium quidem est vt in ea non sit in-
ceptio ad curandum donec manife-
stus fit modus egritudinis: nam fm
plurimum est seua.

¶ Fen. ij. de ꝑnosticatōe z iudicijs crisis. Ca. i.

Nos dicemus in hac fen dispo-
sitiones crisis z dies eius: z si-
gna ipsius z signa digestionis z
qd appropriat vnicuiqꝫ signifi
cationū de iudicio: z de signis
bonis z non bonis. Et iste qui-
dem sunt res super quas resoluunt res in hac
ꝑnosticatione. ¶ Et ꝑnosticatio est vt dicat de
significationibus inuentis super rem futuram
ad quā peruenit dispositio egritudinis de eua-
cuatione aut perditione propter illud quod co
gnoscit de virtute z fixione eius: aut casu ipsius
aut cognitione hore eius z modi qui erit, ver-

bi gratia an non erit.

¶ Tractatus primus de crisi z intentionibus
significationum eius z bonitatis z malitie in
crisi z quid est in diuisionibus suis z suis iudi-
cijs crisis. Cap. ij.

Crisis intentio est separatio in locu-
tionibus. ¶ Et ipsius dispō est alte-
ratio que fit subito aut ad latus sani-
tatis aut ad latus egritudinis. Et hs
significationes qbus puenit medicus ad id qd fit de
ea. ¶ Et declaratio huius est q egritudo cor-
pori est sicut inimicus exterior ciuitati. Et nā si
cut dñs ꝯseruans eam: inter quos amboꝫ iam
cucurrerunt rixe leues de qbus non curatur: z
iam vehemens fit inter vtrosqꝫ pugna. quare
accidit tunc ex signis vehementie pugne dispō-
nes. ¶ Et cāe sunt impulsio fortis z sicut rugi
tus z clamor z sicut cursus sanguis: deinde fit
separatio in tpe non sensate quātitatis: z quasi
in momento vno: aut vt vincat dñs exteriorem
aut vt vincat inimicus exterior regem. ¶ Et vi
ctoria qdem aut erit cōpleta in qua erit vnius
duarū ptiū cōpleta supatio z dimissio ciuitatis
aut erit non cōpleta in qua erit supatio non p-
hibēs reditū z reuersionē. ita vt accidat pugna
vice alia, aut vicib' pluribus. ergo erit tūc crisis
separatio in fine earū. ¶ Et sicut cum dñs vin
cit superuenientē z fugat ipm z expellit aut ita vt
expellat eum expulsione totali ita vt quiescat ci
uitas ab eo z vicini eius z reliqui fines ꝯiuncti
cū ea. aut expellit eum expulsione non vli: imo
fugat eum a ciuitate z non pōt fugare ipsum a
finibus alijs continuatis cum ciuitate. Simili-
ter virtus que venit cum crisi bona aut expellit
mām ledentem a fundamento corporis qd est
cor z principalia mēbra: z a finibus eius q sūt
extremitates: aut expellit eam a fundamentis
sed non pōt expellere eam ab extremitatibus
imo peruenit ad eas z noiat crisis ꝑmutatōis.
¶ Et ois egritudo que remouet: aut remouet
fm semitam crisis: aut fm semitam resolutōis
vt resoluat mā paulatim donec sumatur gra
datum. Et hmōi quidem plurimū fit in egritu-
dinib' cronicis z materijs frigidis quas signa
timorosa z motus praui non antecedūt. ¶ Et
sic ois egritudo que interficit aut interficit fm
semitam crisis aut fm semitam arefactionis z
est vt resoluatur paulatim. ¶ Et melior quidē
crisis est completa in qua est fiducia manifesta
apparens que hꝫ accñā salua quā aliquis dierū
crisis indicat casuram esse in die crisis laudabi-
lis. ¶ Et ois quidem crisis aut est laudabilis
aut mala: z vnaqueqꝫ aut est completa aut dimi
nuta. Et completa quidem aut est ita q natura
expellit materiā expulsione totali aut cum per
mutatione. ¶ Et de crisi quidem diminuta est
quedam aliquando quā sequitur: in bona qui-
dem resolutio: z in mala arefactio. z diminute

quidem crisis dies indicat diem crisis comple
te cadentis in egritudinibus materierū subtiliū
⁊ calidarum virtute existente forti. ¶ Et permu
tationis crisis expectatur vbi est virtus debilior
⁊ dies indicatoris: ⁊ illud in bona ⁊ mala simul.
¶ Et expectat crisis materia existente grossio-
re. ¶ Et prime quidem dispositio iterū diuer
sificatur nam cū materia existit in ea vehemēs
facit crisim per sudorem: ⁊ si fuerit infra illud
q̄uis sit valde calida facit crisim cū fluxu san-
guinum. ¶ Et si non per fluxum vrine: ⁊ si nō
per fluxum ventris ⁊ vomitum. ¶ Et scias q̄
mucus ⁊ sanies auris ⁊ lippa ⁊ lachryma sunt
de crisibus egritudinū capitis: ⁊ sputum de cri
sibus egritudinū pectoris ⁊ apertio sanguinis
emorroydarū est crisis bona egritudinū multa
rū verūtū non accidit s̄m plurimū nisi in eo in quo
currit ↄsuetudo eius. ¶ Et acutior quidem cri
sium ⁊ ꝓpinquior ad separationē est fluxus san-
guinum: q̄m consequit̄ expulsionē mātei in vice
vna: deinde est fluxus ventris: postea vomitus
deīde vrina: postea sudor: postea exiture. ¶ Et
exiture quidem sunt de genere crisis permuta-
tionis. ⁊ contingit quandoq̄ vt exiture sint for-
tiores sudore in crisibus: nam plerūq̄ remo-
uentur per eas egritudines subito siue sint sal-
ue siue male mortificantes membra. Et exiture
quidem quibus fiunt crises diuersarū sunt spe-
cierum. s. carbūculi ⁊ dubellet ⁊ tuayn ⁊ formi-
ca ⁊ herisipilla ⁊ ignis persicus ⁊ herpesestio-
menus ⁊ variole ⁊ sinances ⁊ vlcera multipli-
cata in corpore. ¶ Et fit crisis q̄nq̄ aut aliqd
eius cum qua congelant̄ lacertus ⁊ neruus ⁊
per scabiem: q̄nq̄ ⁊ spēs eius. ⁊ impetiginem
⁊ cancrum ⁊ albaras: ⁊ glandulas ⁊ rupturam
⁊ varices inflationē extremitatū ⁊ alia ab istis.
¶ Et de spēbus ꝑmutatōis sunt que non ꝓdu-
cunt ad exituram: deīde faciunt sicut torturā
⁊ spasmū ⁊ mollificatōēs ⁊ dolores anche ⁊ dorsi
⁊ testiculorum ⁊ geniculi ⁊ icterinam ⁊ elephan
tiam ⁊ varices. ¶ Et scias q̄ crisis facta ex per
mutatione qua fit crisis dum non accidit non
accidit sanitas. ¶ Alteratio autem permutatio
nis que fit ad inferiora est laudabilior: ⁊ exitu-
ra est laudabilior. ⁊ permutatio que est ad exte-
riora ⁊ post digestionem completam ⁊ longin-
qua a membris principalibus est laudabilior. ⁊
signorum quidem inest vt significet de dispositioni
bus significantibus super crisim bonā ⁊ crisim
malam. Et sicut cum inimicus expugnat ciuita-
tem ⁊ extollitur in pugna ⁊ coartat ⁊ sublimat
sitem expanduntur signa victorie vehementis
dn̄o defensore longinquo non accipiente arma
sua ⁊ neq̄ potente vti instrumentis suis sunt signa ad
testificandū illud q̄d vult vt sit de victoria defen
soris: aut victoria inimici expugnātis. ⁊ sigā de
dispōnibus testificationis signubus malitiam
dispōnis dn̄i. Et si dispō fuerit econtrario tunc

indiciū erit econtrario. Similiter cum egritu-
do mouet signa crisis que ego dicam ante casus
digōnis signt exituram in mēbro aut rem aliaz
⁊ fortasse erit post sanitatē. ¶ Et laudabilior
quidem ꝑmutationē sigt crisim malam. ⁊ si fue
rit illic digō aliqua sigt crisim diminutā. ⁊ si fue
rit illic digō cōpleta sigt crisim bonam cōpletā.
⁊ cōpleta q̄dē crisis fit apud statū ⁊ fortasse ad
uenit cū incipit declinatio. Et ꝑꝑ hanc cām im
pedit crisim cōpletā frigus vehemens: q̄m egri
tudinis status in ipso fit difficilis: quo ergo erit
eius declinatio. ¶ Et multotiens q̄dē est necūū
medico succurrere. nocumento frigoris calefa
ciendo locum ⁊ fundendo super ventrē infirmi
oleum calm̄ vsq̄ quo videat sudorē incipere: de
inde abstineat ab effusione ⁊ abstergat sudorē
⁊ cōseruet locum s̄m equalitatē. ¶ Et scias q̄
motus crisis cum accidūt in diebus ⁊ horis in
q̄bus currit ↄsuetudo nāe ad ipugnandā egri-
tudinem expugnatione que fit cum est appari-
tio nāe in eligendo horam aut eligendo dispō-
nem cū auxilio dei fiunt in q̄bus habet̄ fiducia.
¶ Si autē accidat pugna egritudine incitante
eam ⁊ inquietudo: ⁊ illud est de eis que signifi-
cant vehementiā oppressiōis egritudinis ⁊ per
mutationis māei ꝑꝑ illud q̄d tendit semꝑ apud
declinationē humoris ad os stōi: quare mouet̄
vomitū: aut ad fundum eius: quare mouet̄ flu-
xu ventris: ⁊ silr̄ est dispositio cū facit accidere
tussim ⁊ sternutationē. ¶ Et silr̄ cū fuit signio
nes signtes q̄ crisis eueniat in die sicut. 14°. q̄m
antecedit super eum ⁊ inuenit̄ principiū crisis
moueri ante ipsū in die q̄uis sit creticus sicut
vndecimus: tunc illud sigt q̄ crisis non erit cō-
pleta. ⁊ lʒ q̄nq̄ sit bona: sʒ sigt q̄ natura iuuata
est i pugna. ¶ Qd̄ si egritudo fuerit mala frau
dulenta tunc non speratur q̄ crisis sit bona. ⁊ si
egritudo fuerit salua tunc nō sperat̄ q̄ crisis sit
cōpleta. ¶ Et ad vltimū q̄dē antecessio motuū
crisis ante statū quē egritudo illa meret̄: aut fit
ꝑꝑ virtutē egritudinis: aut ꝑꝑ vehementiā mo
tus eius ⁊ acuitatis ipsius. aut ꝑꝑ cām extrinse
cam excitantē q̄d de ea quietū est: ꝑꝑ errorē in
cibo aut in potu: aut exercitio: aut ꝑꝑ accidens
aiale. nā accñtib⁹ aialib⁹ inest introit⁹ in motōe
crisis ⁊ in alteratōe ptis eius: timor. n. ponit cri
sim vt fiat fluxus ventris: aut vomitū aut vrinā
⁊ gaudiū facit vt ipsa fiat sudore ⁊ illud q̄dem
fit s̄m motū spūs ad interiora ⁊ ad exteriora.
¶ Et q̄n antecedit pugnā taliter vt virtus non
figat̄ cum ea vsq̄ ad statum est illud signū mor
tis: ⁊ fortasse remanet virtutum residuū aliq̄d vsq̄
ad statū ⁊ est saluū. ¶ Et scias q̄ crisis non ca-
dit in die ⁊ hora quietis ⁊ tranquillitatis neq̄
in hora tpis a vehementia nisi raro ⁊ parum ⁊
primum amborū est minus. ¶ Et archigenes
quidem neq̄ vidit ipm̄ in crisibus suis nisi bis
⁊ Gal. scl. ¶ Et melior q̄dem crisis est illa que

¶ Et forsasse est signum vnū significans rē vni
versalem cōmunem motus ad partem vnam ⁊
expectantur signa alia quibus significatur mo-
dus quo expellitur ex illa parte sicut dolor ca-
pitis ⁊ strictura anhelitus ⁊ tēsio hypocōdrio-
rum ad superiora. ista enim significāt ꝙ materia
mouetur ad superiora: deinde nō idicat̄ ꝙ ipsa
expellatur ex via vomitus aut ex via fluxus san
guinis narium nisi per signa alia. ¶ Et qñq3 si
gnificat ꝙ crisis cadēs ex parte aliqua est reten
tio eius qđ currit ⁊ separat̄ ex cōtrario illi⁹ par
tis sicut retētio nature cum signis crisis bone si
gnificat ꝙ motus credit⁹ superior nō īferior ē:
aut fluxu vrine. aut sudore aut vomitu aut flu-
xu sanguinis narium. ¶ Et qñq3 significat spe-
cies egritudinis partē crisis eius sicut apā epa-
tis qñ est in latere gibboso: tūc crisis ei⁹ est aut
per fluxū sanguīs naris dextre aut p sudorē lau
dabilē aut per vrinā. ⁊ si est in latere ꝯcauo est p
fluxum vētris. aut per sudorē: aut per vomitū:
⁊ sicut febris causon: plurimū enim crisis eius
est aut per fluxū sanguinis nariū aut per sudo-
rē ⁊ antecedit eam tremor: ⁊ qñq3 fit vomitu ⁊
fluxu vētris ⁊ ꝓpter sicut terriana. Et silr fe. apa-
xū capitis crisis nō fit vnq3 fluxu san. nariū neq3
peripleumonie neq3 lethargie: pleuresis vero est
īter hec ⁊ hec. Et multotiēs qđ fit egritudinis
crisis spēbus q̄rū aggregatione cōplet̄ crisis si-
cut causon cū fit in ea crisis ꝓus fluxu sanguis
nariū; deinde cōpletur sudore abūdante: ⁊ pre-
gnans qđē multotiēs habet crisim cu3 abortu.
Et scias ꝙ nō quotienscūq3 existūt signa: crisis
faciunt necio crisim bonā aut mala3: imo qñq3
non sequit̄ eā crisis oino in hora illa: l3 nō sit ex-
cusatio qn crisis sequat̄ ea ꝓcul dubio bona aut
mala: in alia hora q3 in illa hora in qua ꝯtinuā-
tur signa. Nā nō quotiēs vides sudorē ⁊ vomi
tum ⁊ fluxum vētris ⁊ dolorē capitis ⁊ ꝑtur-
bationē sensus: aut malitiā anhelitus aut ꝓfun
ditatem somni: aut aliud de oībus illis que nu-
merabimus est cum eis crisis l3 ₰m plīm signifi
cent. Nam q̄dam eo₂ sunt signa tm̄ crisis sicut
dolor capitis. Et q̄dā eo₂ sunt signa ⁊ pars cri
sis sicut nausea. ¶ Et cū apparēt signa crisis ⁊
nō fit crisis tūc aut est ₰m ꝙ dixit Hypo. signis
morus aut difficultas crisis. Et quādoq3 est ali
qua de rebus que sunt de signis crisis accñs per
cām alia3 ab ea que facit apparere crisim q3uis
fit in aliqua horarum signoru3 crisis sicut accit
in tertiana lōga ante paroxismū ingetudo ⁊ com
motio ⁊ in plībus horis antecedētib⁹ paroxismū
absq3 signatione crisis. ¶ In tertiana vero pura ₰3
plīm est signum crisis. ¶ Et de illis que tibi idi-
cant viam ad cognoscendū ex īfirmo ꝙ eius sa
nitas aut mors erit cum crisi aut non est: consi-
deratio tua in motu egritudis ⁊ virtute ei⁹ ⁊ nā
⁊ hora p̄ñti: ista enim indicāt tibi: ꝙ dispositio
facit necessario pugnā forte3 inter materiam ⁊
naturā: ⁊ sustinet pugnam. ¶ Et scias ꝙ signi-
ficationes bonitatis crisis sunt significationes si
gnificantes victoriā nature ⁊ nō fallit hoc. ⁊ si-
gnificationes malitie eius ⁊ ipsius diminutiōis
significāt iurgium ⁊ duellū qđ currit inter nā3
⁊ inter illud qđ īpugnat eam. ¶ Et nō est possi
bile tibi vt ex toto iudices ꝙ nā vincet̄ ꝓcul du
bio nisi multiplicent̄ ⁊ magnificent̄. O quāta
timorosa signa videm⁹ de ꝓfunditate somni ⁊ ca
su pulsus ⁊ abscisione sudoris ꝓducētia post ho
ras ad crisim cōpletā ⁊ bonā: qm̄ nā i hmōi iā
cessauerat de oīb⁹ opibus suis ⁊ tota occupata
erat i egritudie: ⁊ postq3 redu tota vt⁹ ad eā vi-
cit eā ⁊ expulit. Et forsasse nō sufficit cū ea. ⁊ il-
lud in plib⁹ horis est qm̄ ipsa nō cessat ab oibus
opationib⁹ nisi ꝑp rē magnā. nā dubiū nō ē qm
ꝑp rē magnā deficiat. Et scias ꝙ exuberantia si
gnoꝝ crisis ₰3 ꝯtinuitatē in duob⁹ dieb⁹ ꝯtinuis
sicut tertio q̄rto. vbi gr̄a. sigt velocitatē crisis:
deinde est bonitas ⁊ malitia ₰m cōparatiō q̄ ego
dicā ⁊ ꝓpe qñ antecedit paroxism⁹ fe. plni ⁊ p̄cipue
qñ appet in pulsu alteratio subito. Si ergo fue
rit ad magnitudinē ⁊ nō descēdit letare. ¶ Et
scias ꝙ siccitas corporis q̄lis est in senib⁹ ⁊ ei⁹
obfuscatio in diebus egritudinis sigt tarditatē
crisis. Et egritudines sicce valde aut sunt mor-
tifere aut tarde crisis. ¶ Et significat quādoq3
horas crisis ⁊ dispōnes eius omnes ⁊ indicia
signoꝝ eius illud sup qđ īueniunt̄ signa egritu-
dinis ₰m plīm. ¶ Et scias ꝙ pulsus apparens
est sicut signatio cōis spēbus crisiū eiō₂ni3. at vero
magnus significat ꝙ motus est ad exteriora cū
sudore aut fluxu sanguinis narium: ⁊ nō ma-
gnus ⁊ velox ad interiora significat vomitu3 ⁊
fluxum vētris. ¶ Et ad summū oīs aggrega-
tio ad expellendā māmi nā existētes forti nō caret
manifestatione pulsus: ⁊ si nō fuerit lat⁹ ⁊ decli-
nis ad ambo latera: ⁊ antēq3 fiat fortis indiget
ꝯstrictione ⁊ coartatione. ¶ Et forsasse aggre-
gant̄ duo signa ⁊ sunt diuerse sicut vomit⁹ ⁊ su-
dor: ⁊ sicut vomitus ⁊ fluxus sanguinis nariū.
¶ Et q2 iam satis fecimus de istis canonib⁹ in-
tendamus in distinguendo parum.

¶ De signis motus materiei in crisi ad supe-
riora. Cap. iij.

Signu3 illius est dolor capitis ꝓpter
eleuationē vapoꝝ in significationib⁹ vomi
tus aut cū cōitate oris stōi iterū in si-
gnificationib⁹ vomit⁹. ¶ Et iterū in significationib⁹
illius sunt vertigo ⁊ grauitas in vtrisq3 tempori
bus ⁊ sonitus ⁊ tinnitus ⁊ surditas que oia ac-
cidūt subito. ¶ Et qñq3 associant̄ ei aut antece
dunt illud tempore paruo cōstrictio anhelit⁹ ⁊
dolor in collo ⁊ tensio mirach ⁊ hypocōdrio-
rum ad superiora absq3 dolore ⁊ inflāmatio ca-
pitis. ¶ Et scias ꝙ egritudines ⁊ accñā fortia
fiunt in nocte: quoniā natura occupat̄ in dige-
rēdo materiā ⁊ in aliis exonirure.

¶ De signis distinguendi oia ista. Cap. v.

Quod si associantur oibus illis tenebrositas ⁊ caligo in oculo que separant: ⁊ fit cũ eis amaritudo oris ⁊ tremor labij inferioris ⁊ apparet affirmatio rei per casum doloris in ore stõi: aut nauseam ⁊ attractionẽ saliue ⁊ sputũ cordis ⁊ coartationẽ pulsus ⁊ cõstrictionẽ: ⁊ ꝓpter quãdo accñt infirmo post ista horripilatio ⁊ frigus sub hypocondrijs tũc indica ꝙ ipsa ventura est per vomitũ ⁊ ꝓpter qñ mã est colerica: ⁊ febris colerica non existens de incensiuis ⁊ ꝓpter qñ citrinaꝛ facies in hac dispõne ⁊ cadit color. ¶ Et multotiens qd attrahit vomitus eueniẽs post grauitatẽ capitis ⁊ dolorẽ stõi in pueris ꝓpter debilitatem neruoꝝ ipsoꝝ spasmũ: ⁊ in mulierib' ꝓpter cõsuetudinẽ matricum ipsarũ dolorem inficuꝫ: ⁊ in senib' ꝓpter debilitatẽ virtutũ eoꝝ egritudines diuersas expãsas ꝓpter expansionẽ materiei q̃ mouetur in eis. ¶ Qd si associata fuerit illi tẽsio in pte epatis aut pte splenis absqꝫ dolore. nã splen cõicat supremis etiã per venas que sunt in eo approximantes pti nasi ⁊ venis eiuſ: quis nõ ↄtinuenꝛ cũ eis ⁊ videt infirmus fila rubea: aut lucẽtia ⁊ resplẽdẽtia ⁊ rubet facies multũ: aut oculus aut nasus: aut latus eius ⁊ currũt lachryme subito: ⁊ apparet pulsus ⁊ iundat ⁊ festinat eius dilatatio: ⁊ acuiꝛ nasus ⁊ est inflãmatio capitis vehemẽs valde ⁊ dolor capitis percussiuus: tũc expecteꝛ fluxus sanguis nariũ: ⁊ ꝓpter qñ significãt egritudo ⁊ etas ⁊ consuetudo ⁊ cõplo ⁊ reliqne significationes ꝙ materia est sanguinea: lꝫ mã colerica iterũ faciat qñqꝫ crisim p fluxũ sanguinis: ⁊ indicãt illud splendor ⁊ imaginationes siccs filis ⁊ res ignee citrine vise corã oculis ⁊ plim eius est in febre causone colerica. ¶ Et quãdoqꝫ significat pars radij ⁊ pruritus nasi ꝙ fluxus sanguinis nariũ accidit ex nare dextra ⁊ sinistra ⁊ ex ambab' naribus simul. ¶ Et quãdoqꝫ adiuuat istas significatiões ↄ iteꝝ frigus adueniẽs in die crisis ⁊ siccitas alchatin ⁊ cutis. ¶ Et quãdoqꝫ significat etas. flux' eñ sanguinis nariũ pluriũ accidit ei cui' anni sunt citra triginta. ¶ Et quãdoqꝫ adiuuãt has significationes iterũ vehemẽtia doloris capitis valde vltra hoc ꝙ facit necessariũ esse casus vomitus cũ lesionibus alijs ⁊ inflãmatio ⁊ se. ⁊ sunt eius significationes alie bone nõ significationes mortis ⁊ in huiusmodi expectaꝛ fluxus san. narium: cuius nõ est excusatio.

¶ De iudicio de istis signis communib' predictis ⁊ proprijs. Cap. vi.

De signis cõib' pdictis sunt q̃ sunt cõuenĩetiora fluxui sanguis narium sicut lachryma ⁊ tinnitus ⁊ surditas ⁊ tẽsio hypocõdrioꝝ in vno duoꝝ laterũ epatis ⁊ splenis absqꝫ dolore ⁊ inflãmatio capitis. ¶ Et de eis sunt propriora vomitui sicut strictura anhelitus ⁊ tẽsio hypocõdrioꝝ absolute in anteriori pte cui' plim est cuꝫ dolore in stõ. ¶ Et scias ꝙ ↄstrictio anhelit' ⁊ tẽsio hypocõdrioꝝ ad interiora in signis flux' sanguis nariũ nõ accidunt nisi cũ vehemẽter mititur mã ad expulsionẽ fluxus sanguinis nariũ ꝓpterea ꝙ concauitas vẽtris impleꝛ ⁊ impelliꝛ mã ad superiora ⁊ cõprimit mẽbra anhelit'. ¶ Et de signis proprijs fluxui sanguinis nariũ ⁊ vomitu sunt que in vno eoꝝ inuenta opponunꝛ inuẽtis in altero sicut imaginatio radioꝝ splẽdẽtium est de signis fluxus sanguis nariũ: ⁊ opponiꝛ ei imaginatio tenebrositatis ⁊ caliginis. ¶ De signis vomitus ⁊ rubedo faciei: est de signis flux' sanguinis nariuꝫ: ⁊ opponiꝛ ei casus coloris ⁊ citrinitas ei' de signis vomit'. ¶ Et qñqꝫ signo vni' eoꝝ nõ est oppositũ aliqd de signis alteri' sicut tremor labij. ipse. n. est de signis vomit' ⁊ nõ opponiꝛ ei aliqd de signis flux' sanguis narium: ⁊ sicut pruritus nasi. nam in se est de signis fluxus sanguinis narium ⁊ non opponitur ei aliquod de signis vomitus.

¶ De signis declinationis materiei ad sudorem. Cap. vij.

Cum fit pulsus vehemẽtis vndositatis: ⁊ est tact' manus sup cuteꝫ: ita ꝙ sup ea puenit roritaſ ⁊ tingiꝛ rubee ⁊ inuenit calefactionẽ cutis cũ hoc maiorẽ ea q̃ fuerit ⁊ inflãmationẽ eiuſ ⁊ rubedinẽ ipsius maiorẽ ea que fuit: ⁊ vrina est tincta tendens ad grossitiẽ: ⁊ ꝓpter qñ tangitur in q̃rto ⁊ ingrossaꝛ in septimo: tũc existima ꝙ sudor erit. ¶ Et similiter quãdo accidit in egritudine cronica rigor fortis vehemẽs ⁊ post ipm fit febris vehemens virtute existente forti ⁊ signis bonis expecta tunc sudorem ⁊ precipue quãdo minoratur egestio ⁊ vrine fluxus cõtinuaꝛ super ipm. ¶ Et ad summũ febres incẽsiue cũ non terminantur fluxu sanguinis nariũ terminãtur sudore ⁊ antecedit ipsum rigor. ¶ Et si eger videt balneum ⁊ tinam ⁊ preparationem ad illud in somno suo: tũc est significatio sudoris. ¶ Et tinctura vrine significat per significationẽ primaꝫ ꝙ materia faciat crisim per viã venaꝝ ⁊ illa via est sudoris aut vrine. deinde separatur illud per id qd diximus. ¶ Et nõ oportet vt expectetur crisis sudoris cũ solutione nature dominante. ¶ Et oportet in euacuatiõe expectata cũ sudore vt sit illic augmentum febris ⁊ caloris expãsio ⁊ apparitio cum virtute forti.

¶ De signis declinationis materiei ad mẽbra vrine. Cap. viij.

Significant illud grauitas in vesica ⁊ retẽtio in egõne ⁊ defect' signoꝝ solutionis vẽtris que ego dicã ⁊ signoꝝ vomit' ⁊ fluxus sangis nariũ ⁊ sudoris que diximus. ¶ Et scias ꝙ ardor vrge cum grauitate vesice ⁊ reliquis significationib' est significatio fortis ꝙ crisis erit fluxu vrine. ¶ Et qñqꝫ

significant ipsam exuberatio vrine τ grossitu/do eius in alijs dieb⁹ τ inuẽtio sedimĩnis in ea. τ fortasse accidit fluxus vrine in ea ẜm signionẽ egestionis τ ẜm ꝙ dicã in ca.egestionis. ℂ Et sciās ꝙ qñ multiplicat̃ aggregatio vrine in vesica cum paucitate solutionis vẽtris τ paucitate sudoris in ea hora aut in nã ĩfirmi τ forma membroꝝ eius aut sensu qd̃ apparet de eo tunc expectatur crisis per vrinam absq̃ fluxu vẽtris τ sudore τ ꝓpͥe in hyeme. ℂ De signis declinationis mãei ad viam egestionis. Cap.ix.

Significat illud in ꝑmis gen⁹ superfluitatis cum scit̃ ꝙ non est sanguinea: τ cũ scit̃ ꝙ cum hoc est multa: deinde fit maior affirmatio ei⁹ ex signis difficultatis vrine τ pũcture q̃ inuenit̃ cum in toto ventre τ grauitatis in inferiori parte ventris τ defect⁹ signoꝝ vomit⁹ imo euẽtus rugitus τ inflatio emunctorij τ multitudo tincture egestionis ante τ eius vocatio plus q̃ fuit cõsuetudo: τ altitudo eius qd̃ ẽ sub hypocõdrijs: τ augmẽtum eius τ ꝑmutatio rugitus ad dolorẽ dorsi. τ fortasse est illud iterũ ꝓpter vẽtositatem: τ fortasse ꝓuocat̃ vrina post significationẽ egestiõis: τ ꝓpͥe in infirmo difficilis vẽtris duri ex consuetudinẽ parui tact⁹ precipue in aere frigido. ℂ Et quãdoq̃ fit pulsus paruus cum virtute τ nõ indurat̃ τ paruitas eius est ad coartationẽ. ℂ Et significat quãdoq̃ crisim que fit fluxu vẽtris cõsuetudo in paucitate fluxus sanguinis narium τ sudoris τ multitudo fluxus vẽtris τ ꝓpͥe in eo qui assuetus est potare aquam frigidã. ℂ Et dicit̃ ꝙ quãdo vrina post crisim in omni hora est alba subtilis tunc expectatur fluxus ventris qui forsitan erit cum rasura intestinoꝝ: quoniã colera quãdo nõ egreditur cũ vrina τ alijs egreditur cũ fluxu vẽtris: τ raro quidem accidit crisis per solutionem ventris cum dominio sudoris aut fluxu vrine.

ℂ De signis crisis qñ fit ex via mẽstruo. Cap.x.

Quãdo nõ inuenis reliqua signa τ nõ est euatio fluxu vẽtris τ inuenis grauitatẽ in matrice τ in chatin τ dolorem illic τ tensionem: tũc existima ꝙ erit menstrualis. ℂ De signis ꝙ crisis erit ex apertione venarum ani. Cap.xi.

Quandoq̃ significant illud defect⁹ reliquarũ significationum τ consuetudo huius materiei fluxus τ grauitatis in partib⁹ ani: τ pulsus magnus tendẽs ad fortitudinem.

ℂ De signis crisis q̃ fit cũ ꝑmutatiõe. Ca.xij.

Ortitudo febris cũ firmitudine doloris τ retẽtio euõnis vrine τ egõnis τ sputi τ sudoris exuberãtis τ tarditas digõnis: aut ipsius ꝑuatio cũ sanitate ṽtutis τ bonitate pulsus τ ꝑcipue i egritudinib⁹ salmis tardis ꝑuatis digõne. ℂ Et pͥẽ quidem ꝑmutationis signũ dolor τ inflatio venarũ in locis vacuis q̃ ipm̃ sequunt̃ τ vehementia inflãmationis. Et iterũ po in q̃ est mẽbrum debile aut dolor lesionis uicturaꝝ aut mẽbrum fatigatũ. ℂ Et hypocõdrijs ṽo qñ tendunt̃ τ dolẽt nõ est posse vt significet̃ locus ipse neq̃ ps. ipsa.n.sunt sicut cõia oibus dolorib⁹. ℂ Et sciās ꝙ permutationes τ cture fiunt in frigore τ tpe eius⁹ τ in etate senectutis ꝑmã in ꝑmo gdeꝫ qñ frigus est retinẽs constringens: in scd̃o ṽo qñ ṽtus deficit ab expulsiõe cõpleta. ℂ Quidam.n. dixerũt ꝙ illius crisis qui ptrãsit quinquaginta: imo qui pertrãsit triginta raro fit per cturã τ ꝑmutationẽ. ℂ Sed non est illud cui sit intendẽdum: imo ꝑmutationi sunt due cause q̃rũ vna est in mã τ est vt nõ sit suscipiẽs expulsionẽ vices ꝓpter grossitudinẽ sui ẜm ꝑsm̃ τ multitudinẽ suã ẜm minus. ℂ Et scd̃a est virtus τ est vt non sit virtus fortis valde vehemẽns importunitatis neq̃ debilis: iterũ pigra: τ nõ expellat oino a mẽbris ꝑncipalib⁹. Et due istarũ causarum sunt due cause ꝑncipij senectutis. Et multotiens quidẽ antecedũt signa permutationis: τ superuenit ei euacuatio magna τ ꝓpͥe per vrinam exuberanteꝫ albam quãobrem non accidit permutatio. ℂ De signis ꝙ illa permutatio est ad inferiora. Cap.xiij.

Tensus doloris ad inferiora cuꝫ inflammatione τ inflãmatio duorum emũctoꝛioꝝ τ ancharum duarum.

ℂ De signis ꝙ illa permutatio est ad superiora. Cap.xiiij.

Significant illud grauitas capitis τ sensuum: τ ꝓpͥe audit⁹ ita vt quãdoq̃ perducat ad surditatem post cõstrictionẽ anhelitus τ alterationẽ ordinis eius donec q̃si quiescat illud subito τ accidit in capite illud quod accidit. ℂ Et similiter vt eueniat profunditas somni. ℂ Et plurimuꝫ horum fit exitura in radice auris. ℂ Et similiter si perseuerauerint exuberatio guideꝫ τ pulsatio temporum τ rubedo in facie firma que non separatur. ℂ De signis permutationis ad egritudinem aliam. Cap.xv.

Cum videris egritudinem acutaꝫ fieri fortes apud declinationẽ tũc sciās ꝙ ipsa tendit ad cronicam.

ℂ De signis ꝙ crisis erit cũ ctura. Ca.xvi.

Quando virt⁹ est sana τ signa sunt bona τ est subtilitas vrine tempore longo tunc illud est de illis que indicant cturaꝫ: τ vbi est egritudo materiei in qua est caliditas. ℂ Et similiter quãdo melioratur infirmus absq̃ crisi apparente: imo ẜꝫ seniũ permutationis: deinde video ambas arterias tẽpore vehemẽns dilatatiõis plurime q̃ percussionis forsitan nõ quiescunt: τ video colorem palidum τ anhelitũ frequẽtẽ τ fortasse vi/

deos tussim siccam: tūc ille qui habet hoc est preparatus exiture in iuncturis suis ꝛ mēbrū qđ in infirmo plus appropriatꝰ sudore est illud in quo expectatur exitura. ¶ Et tēpus hyemis ꝛ etas senectutis sm̄ quod diximus sunt de signis casus crisis cū exitura: imo sunt de causis eius ꝛ sunt exiture facte tunc tarde suscipiētes digestionē: veruntamen reditiones earum in hyeme ꝛ senectute sunt minus, ppterea quod facit illud esse necessarium frigus ex quiete: ꝫ quidā dixerūt contrarium illius sicut retulimꝰ. ¶ Et quādo multiplicatur vrina aquosa cuꝫ ascēdit febris significat dolorē accidētē inferiori parti corporis. Et de signis febrib' quod crisis erit cuꝫ exitura est tarditas crisium aliarū ꝛ prolōgatio infirmitatis vsqꝫ ad tempus qđ est post viginti. ¶ Et cuꝫ in huiusmodi egritudine lōga accidūt dolores subito in quibusdā locis tunc expecta exituram. ¶ Et in febribus tertianis quādo nō fit fluxus vrine sensibilis neqꝫ fluxus sanguinis narium neqꝫ fluxus vētris: tūc expecta exiturā iuncturarū ppe in die cretico. ¶ Et de signis fortibus quod illa crisis tarda nō erit cōpleta cum tarditate ina neqꝫ rediēs sunt signa alia. ¶ Et febres lassitudinales quando nō faciunt crisim in quarto cū vrina spissa tunc expecta fluxuꝫ sanguinis narium. Si aūt plongatꝰ expecta exituras iūcturaꝝ que fatigate sunt aut ad partē mādibularū sive lassitudo fit exercitio aut per se veniens. At vero exitura accidēs in mādibulis in extēsiua est plus: quoniā iūcturarū labor nō est vehemēs neqꝫ est in eis iūcturaruꝫ attractio: ꝛ fit febris ascēsio ꝛ carnis mollis receptio. Cuꝫ autem lassitudo est motiua est illud in iūcturis plus. ¶ Et multotiēs quidem expectatur exitura quā ipsius signa significāt: ꝛ mingit qui habet eam vrinā plurimā grossam albā ꝛ expellitur. ¶ Et si febres fuerint incipientes cuꝫ rigore ꝛ desinentes cum sudore raro fiet in eis exitura ꝛ ille sunt sicut tertiana ꝛ q̄rtana nisi materia sit multa valde. ꝛ ad vltimum rigor rediens euacuat sua expulsiōe omni die materiā plurimā: Quare raro supfluit in eis exiture aliqd. hoc ergo contingit cum rigor est solus. qualiter ergo erit cū sudore. ¶ Et fluxꝰ vrine grosse iterum minoratur cum exitura. ¶ Et exiture que sunt in chronica lōga sm̄ plurimū sunt in mēbris inferiorib': ꝛ in illis que sunt magis acute in membris superiorib': ꝛ in medijs in viri quod latentibus ꝛ in lethargia. de exituris radicis auris. ¶ Et exiture iste multotiēs accidūt crisi cōplete. ꝛ peripleumonia multotiens facit crisim cum exituris iuncturarum.

¶ De iudicijs de hmōi exituris. Ca. xvij.

Q Ualecunqꝫ de istis exituris eueniunt ꝛ occultantur absqꝫ maturatione earum dispositio non caret duabus rebus aut vt redeat maior q̄ fuit antre deat egritudo aut expellatur materia ad interiora aut ad mēbra dolorosa aut fessa aut debilia. ¶ Et melior istarum exituraruꝫ est illa que facit incurrere leuitatem. ꝛ est post maturitatem: ꝛ est vehemētis declinatiōis ad exteriora: ꝛ est longinqua a mēbris nobilib'. ꝛ quodcūqꝫ istorū apostematū est leue cedens manui cum supponitur est minoris malitie q̄ durū acutū: veruntamē est tardius quoniā est frigidius. Et eius quidē malitia nō minoratꝰ nisi quia ei associatꝰ vehemēs dolor. Et si cū huiusmodi remanet febris ꝛ nō resoluitur facit collectionē post sexaginta: ꝛ quod est infra ista inter sexaginta ꝛ viginti. ¶ Et exiture minoris malitie sunt cum mēbrum ad quod declināt est inferius ꝛ est preter hoc quod est ex generatione sua inferiꝰ ignobile ampli loci capiēs totam materiā. Nam si nō capit eā accidet ex reditu eius secundo ad loca in quib' penetrauerat illud qđ accidit eis cū ea redire facit medicus stolidus cum infrigidatione ꝛ refrenatiōe ad locum a quo venit ꝛ iam augmētata est malitia ex eo quod superuenit ei de ꝯstrictiōe ꝛ reditione ꝛ recipit. ¶ Et de deterioribus exituris creticis est que ad interiora est ꝛ internus. ¶ Verū de locis magis aptis exiture est ille qui est debilis aut cū quo est egritudo ꝛ propterea in inferioribus qui appropriatꝰ sunt multitudini cursus sudoris ab eis. Et exiture meliores ꝛ lōginquiores ab hoc vt sequātꝰ eas recidiuatio sunt que aperiuntꝰ sicut ille q̄ de eis remanēt sunt magis significatiue recidiuationis.

¶ De signis euētꝰ spasmi in pueris. Ca. xviij.

C Um in eis multiplicatꝰ timor in somno ꝛ constringūtur coꝝ nature ꝛ multiplicatur ipsorum fletus ꝛ conuertuntur eorum colores ad viriditatē ꝛ rubedinem. ꝛ tenebrositatem vt in senib' tunc expectatur spasmus. ¶ Et illud fit vsqꝫ ad nouem annos. ꝛ quāto fuerint paruiores erit illud plus. ¶ In adolescētibus vero cū torquentꝰ eorum oculi in febre acuta ꝛ multiplicatur ipsoꝝ palpitatio ꝛ torquētur eorum colla ꝛ ipsoꝝ facies ꝛ multiplicatur confricatio dentium eoꝝ tūc iudica euentum spasmi. ¶ Et multotiēs quidē prolōgantur dolores colli ꝛ grauitas in capite cū febre ꝛ sine febre. Cūqꝫ fuerit apostema calidum accidet spasmus aut vomitus vt stomachus ꝛ ppe cum fuerit in partibus stomaci.

¶ De signis casus rigoris. Cap. xix.

C Um vides in febre acuta signa salutis ꝛ signa crisis bone ꝛ minoratꝰ vrina tunc scias quod accidet rigor cū quo eueniet crisis nisi fuerit fluxus vētris transiens equalitateꝫ. equalis vero nō repellit rigorem qui expectatur. ꝛ multotiēs sequitꝰ ipsum sudor: nam in egritudinibus acutis vicensiuis rigorem antecedit sudor.

¶ De signis significantibus crisim bonā. Cap. xx.

Cias q̄ melius signo⁊ crisis bone est vt sit cōpleta: deinde fiat in aliquo dierū crisis laudabili quos ego dicā: ⁊ iam indicauit cum aliqs diez indicationis ei ꝓportionalis: ⁊ est cum eūone nō cū ꝑmutatōe ⁊ extitura: ⁊ est eūo cuz qua fit humoris facientis egritudinē in pte ꝓportionali ⁊ toleratᷓ cum facilitate. ¶ Et qñqꝫ facit sperare bonitatē crisis nāe egritudinis in spē sua sicut tertiana ⁊ causon cum inuenitᷓ crisis ꝓportionalis aut sue dispōnes: sicut ille in qb⁹ currūt res virtutis ⁊ pulsus fm q̄ opꝫ. ⁊ dispō virtutis ⁊ dispō pulsus in horis signo⁊ prauo⁊ qñ est fortis ⁊ rarus: ⁊ ꝓpter qñ additᷓ eius virtus ⁊ minoratᷓ eius diuersitas ⁊ equatᷓ tunc est ppendicularis ⁊ sustentatio sup quam incedendū est: ⁊ illius cōplementū est aduentus tranqllitatis ⁊ lenitatis. ¶ Et sciaꝫ q̄ signa mala cū aggregātᷓ ⁊ est dies creticus tunc spes est verior ⁊ fortior q̄ȝ vt sit ecōtrario. opꝫ ergo vt innitatᷓ sup illud. ¶ Et multotiens qdē magnificantᷓ signa timorosa ⁊ vᷓ pulsus sanari ⁊ equari ⁊ fortis fieri. ¶ Et scias q̄ infirmus bono⁊ humo⁊ cū egrotat ⁊ apparet digō in vrina eius in primis cum egrotat tunc si securus. ⁊ quotiens apparent in eo signa timorosa tunc sanatio in ipsa magiꝫ debet esse. quoniam crisis est propinquior.

¶ De signis significantibus crisim malā. Cap. xxi.

Ipso⁊ radices ⁊ ꝑncipia sunt vt sint ꝯ̄ria signis bonis ꝑdictis. ⁊ illud est sicut si sit motus crisis ante statū ⁊ digestionē qō Hyp. noiauit ꝑcessionez vie ⁊ tu iam sciuisti cām in malitia eius: ⁊ vt sit in die non cretico: ⁊ vt pulsus sit cum eo ad casum ⁊ paruitatem tendens. ¶ Et scias q̄ signa crisis qñ veniunt ante statū ⁊ digōnē ⁊ antecedit ea eūo multa tunc non decipiaris per eam. nam illud est propter multitudinem eius ⁊ est expulsio a pigritia vel debilitate absqꝫ regimine sicut leuitas quam inuenit eger absqꝫ eūone manifesta vel apparente est ex eis in quibus nō est habenda fiducia: nam illa quies materiei nō est propter bonitatem eius: imo multotiens digeritur ⁊ pigra fit natura in expulsione eius.

¶ Judicia de iudicijs signorum significantiū crisim malam. Cap. xxij.

Uando aggregantᷓ signa mala priuationis digōnis aut alterationis ab eo qō oportet aut alicuius alterius de signis malis iudica ex eis q̄ infirmus moritur. ¶ Hora ergo iudicij fm velocitatem ⁊ tarditatem est ex eo quod scitur de dispositione causarum antecedentiū crisim de illis quas diximus sicut hoc: quoniam quādo sunt signa mala ⁊ est sedimen nigrum ⁊ alia ⁊ illud est in quarta tūc mors est in septimo aut in sexto si necessarium faciunt cause predicte post ipsa.

¶ De signis digōnis ⁊ ei⁹ iudicijs. Ca. xxiij.

Igestio cognoscitᷓ ex vrina ⁊ hoc iam est expositū in loco suo. ¶ Et opꝫ vt non confidas per vehementiā tincture vrine cum nō fuerit sedimen. illud enim non est pp digōnē. ⁊ priuatio digōnis in sub̄a magis nocibilis est q̄ȝ in colore. Per substantiam enim preparatᷓ mā ad difficultatē expulsionis ⁊ facilitatē eius. ¶ Et qñ apparent signa digōnis cum principio egritudinis: tunc egritudo est salua neqꝫ est ambiguitas i ea si tardantur non opꝫ vt sit semp cum timore: fortassis enim est longa ⁊ non est in ea timor ⁊ est necēꝫ vt sit longa. ¶ Et quotiens est crisis bona tunc iam digō facta est. sed non quotiens digeritᷓ est crisis: imo qñqꝫ egritudo ꝯsumitᷓ cuz resolōne. ¶ Et scias q̄ non fit febris subtiliatio cū apparitione digōnis sicut non fit cuz digōne apatio doloris vehemētis. ¶ Et qñ tardatᷓ digō ⁊ videos accntia bona ⁊ virtutē fixam tunc expecta eam.

¶ De iudicijs ⁊ signis absolute. Cap. xxiiij.

On ois alteratio subito facta in colore aut tactu est mala: imo est significans bonitatē magnā ⁊ crisim vtilē: imo consideretur cum hoc dispositio corporis post illam. Nam qōcūqꝫ signorū arefactionis in forma ⁊ facie ⁊ extremitatibus accidit causa vigilie ⁊ laboris ⁊ exercitij ⁊ fluxus ventris: est saluum ⁊ redit ad salutem in duobus diebus aut tribus. ¶ Et qōcūqꝫ est causa adustionis ⁊ casus virtutis est malum.

¶ De narratione signo⁊ bono⁊. Cap. xxv.

Igna bona sunt tolerantia egritudinis ⁊ firmitudo virtutis ⁊ formē eius ea. ⁊ si accidentia eius fortiora fiant ⁊ virtus pulsus ⁊ eius fortitudo ⁊ eius ordinatio ⁊ apparitio signorum digestionis ⁊ vtilitas crisis ⁊ bonitas signorum eius ⁊ leuitas reperitur post euacuationez ⁊ redit pulsus cum ea ad bonitatem: ⁊ horripilatio accidens post euacuationem de signis sunt bonis. Significant enim eradicationem caloris ⁊ succedit frigus cum eradicatione materiei. Et melius hoc est vt sit euacuatio humoris impedientis cum facilitate ⁊ fm rectitudinez. ¶ Et scias q̄ fixio virtutis cum signis malis nec̄iam facit spem. ⁊ silr fixio rōnis ⁊ bonitas anhelitus ⁊ facilitas tolerantie eius qō accidit super eum de dispositionibus timorosis extraneis: ⁊ inuētio lenitatis post somnum est bona. ⁊ de signis bonis est anhelitus bonus facilis. ⁊ de signis bonis est appetitus cum equalitate: ⁊ bonitas receptōis cibi ⁊ eius fames ⁊ eius vtilitas. ¶ Et de signis bonis optimis naturalibus est situs incēdi naturalis ⁊ somnus naturalis ⁊ equalitas caliditatis in membris corporis. ¶ Et scias q̄ signa bona cum salute virtutis significant sanitatem festinam: ⁊ cum debilitate eius significāt sanitatem tardam.

¶ De iudicijs signoꝝ maloꝝ. Cap. xxvi.

s

cias ꝙ signa mala que sunt in summo malitie indicant mortē. ¶ Quod si virtus fuerit fortis ꝓlongatur egritudo: deinde interficit egrum. et si fuerit debilis interficit absqꝫ ꝓlongatōe. ¶ Et multotiens qñ apparent signa mortifera in diebus malis: deīde accīt crisis bona et ꝑmutatio māei ad mēbrū et fit sanitas. ¶ Et opꝫ vt ꝯfidas in signis bonis apud statū et vt timeas mortalia cū incipiunt et non iudices per ea uerum dum nō vides virtutē cadere. Casus .n. virtutis solus est signū malū. ¶ Amplius opꝫ vt tu ꝯsideres in egritudinibus acutiſ quarū principiū est ex mēbro adiuuante sicut pectus cum pleuresi qd̄ est de dispōnibus illꝰ mēbri: ipse .n. significatiue magis sunt ꝙ dispōnes mēbri alterius: nam digō sputi in pleuresi ē magis significatiua salutis ꝙ̄ digestio aque. ¶ Et necēm qñ est medico physiognomico cum videt in facie et oculo et alijs formā malam non nālē. et ſm plurī vt cognoscat in primis an sit illud nāle ſm illud indiuiduū et iudicuū et non iudicet temere pulsu ēt. ¶ Et uerum vt cognoscat an illud sit ex egritudine aut ex cā primitiua. fortasse .n. eueniet. v.g. sup linguam tinctura mala et asperitas superflua pp comestionem rei facientis illud non ꝓpter egritudineꝫ.

¶ De narratōe signoꝝ maloꝝ. Cap. xxvij.

s

igna mala diuersificantur ſm vnāquāqꝫ opōnē et vnūqdqꝫ membrū et fortasse dicemus illud cū distinctiōe.

¶ De signis malis pendentibus ex forma et colore. Cap. xxviij.

c

um forma viui est sicut forma mortui non pp vigiliā neqꝫ pp famē neqꝫ pp euōnē tunc est signū malū. ¶ Et facies que silat faciei mortui et diuersificat a faciebus sanoꝝ est illa cuius oculi profundant et acuit nasus et planant tpa. et ꝯtrahunt et infrāt auris eius et inuersat pulpa eius et tenditur cutis ipsius et obfuscat color eius et denigrat et fit viridis et eleuat sup eam cinereitas vel pilositas et ꝓprie qñ ē sicut cinereitas corti carminati est signum mortis festine. ¶ Et scias ꝙ qñ infirmant sani pauce infirmitatis signt timorem. ¶ Et illud qd̄ est de hac alteratiōe pp cās que sūt ꝑter egritudinē redit velociter ad dispōnem nālē: et si non in breuiori tpe saltē in die et nocte. Aliud vero cuius cā est egritudo et est illud cuius signū est malū non redit ad rectificatioñē cū facilitate. Licet primū qd̄ est cā famis et euōnis et vigilie et eius qd̄ dcm̄ est cū eis nō est bonū uerū: veritū est sanius alio. Si autem accit illud in egritudinibus acutis est malum et signt ꝙ egritudo vincet et cum hoc est sanius ꝙ̄ illud qd̄ fit in egritudinibus acutis cā egritudinis non cā illoꝝ cōparitū. Et pp illud opꝫ vt cognoscat dfia iter illud qd̄ apparet de signis tornabilitatis et alterationis coloris cā corruptionis egritudinis aut cā vigilie aut euacuationis cum qua nō est plurī malū. Et pp illud dicimus illud in oculo de illo est si cā fuerit eius vigilia ꝙ accīt cum eis grauitas in palpebris et declinatio ad ꝓfunditatem somni et spissitudo vehemens. pulsus et antecessio vigilie impedientis. ¶ Et in illo cuius cā est fluxus ventris inuenitur fluxus ventris ꝓcessisse et supfluisse. ¶ Et in illo qd̄ est ex fame inuenit illud accidere gradatum non subito. ¶ Et de illis que magis affirmant ꝙ est ex egritudine est defectus illarū cāꝝ et vehementia acuitatis febris et sensibilitas rerum que sunt sicut scintille offendentes manum apud tactū. et citrinitas coloris subito est signū non bonū. et denigratio eius subito est signum malū. ¶ Et deterius oībus illis est niger color et ipsius plurī est ex morte innati caloris et tenebrositas sequit ipm: et citrinitas non est bona sed est magis salua. et qrī qñqꝫ fit a caliditate non est tota a frigiditate. et fortasse est a vigilijs aut a fame aut a dolore et est salua. ¶ Et si acciderint in frōte et naso rami nō ē signū malū aſo bonū.

¶ De signis sūptis ex dolore capitis. Ca. xxix.

q

uando dolor capitis pseuerat et virtus est debilis et egritudo acuta et sūt illic signa mala tūc egritudo est mortalis. Et si nō fuerit tūc expecta vsqꝫ ad septimū fluxū sanguis narū: et post septimū aliqd currere ex naso aut aure. Quod si pseuerauerit vsqꝫ ad vigesimū raro erit tūc resolō eius per fluxū sanguis nariū: sed aut per saniem currentē ex naribus aut aure aut per cruturā et proprie inferius. ¶ Et plurī qñ incipit dolor capitis a principio egritudinis et fit fortis super eaꝫ in quarto et quinto: deide eradicat in septimo. ¶ Et plurī qñ inceptiōis eius est in tertio et fit difficilis in quinto et eradicat in septimo et vndecimo. ¶ Quidā vero dixerunt ꝙ rō est vt fit in decimo qrī decimus ē septimus tertij: sed ipse non est dies creticus. Et hoc sermo apud me non est aliqd. Cōpō .n. nō est ſm hoc genus et si incipit in quinto eradicat in quartodecimo si res currit ſm ꝙ opꝫ. ¶ Et plurī qñ qd̄ accidit de hoc dolore capitis accidit in tertiana.

¶ De signis sumptis ex parte stōi. Cap. xxx.

s

ingultus in egritudinibus acutis est malus et ꝓprie post fluxū ventris: et similiter inflammatio in stomaco. Et pulsus cordis stomacalis cum caliditate febris est malus.

¶ De signis malis ex mēbris anhelꝰ. C. xxxi.

a

nhelitus frigidus in egritudinibus acutis est malus. signt .n. mortē innati caloris: et silr diuersus malus. ¶ Et anhelituſ silis anhelitui flentis interfectus qui attrahit aerem: et est anhelitus factus pp ꝑmixtionē rōnis est malus: et ille qui est pp apostema

apostema in ptibus pectoris est deterior. ¶ Et illorū qui morti pximi fiunt ventres crescunt & sequentes fiūt coꝝ anhelitus & anhelant alte.

¶ De signis malis ex pte sensus. Cap. xxiij.

Si non videt infirmus: & non audit est signū malū. Et si fugit a vocibus & odoribus & coloribus hñtibus fortitudinē est signum malum significans debilitatem spiritus animalis.

¶ De signis factis in oculo. Cap. xxiiij.

Profundatio oculi & 2ctio ipsius vel 2cauatio non cā fluxus ventris & vigilie & famis est signū non bonum.

¶ Et tenebrositas albedinis oculi & eius rubificatio tendens ad colorē pauonis aut celestē est signū malū. ¶ Et putrao vnius duorum oculoꝝ in egritudinibus acutis & phrenesi & in silibus est mala valde. ¶ Et si non videt infirmus aliqd est signū mortiferū. ¶ Et tortuositas oculi & ipsius strabositas in febre acuta est signū malū valde. & si hec tortuositas fuerit ex spasmo pprio lacerti oculi tm̄ absq nocumēto in cerebro tunc signū illud est qḋ nō est pximo tōnis & silia. ¶ Signa aūt sumpta ex eo qḋ videt & splendore sunt qm̄ splendor niger sigt vomitū plus & declinationē sanguis ad supiora & sigt vnūqḋq signoꝝ alioꝝ. ¶ Et cursus lachrymē absq voluntate & ppīe ex vno oculo est signū malū nisi sit signū crisis & sanitatis & significent ipsam alia signa fluxus sanguis narīū cū incolumitate signoꝝ alioꝝ: & 2sidera ex lachrymis putatē & multitudinē & subtilitatē & grossitiem: & calorē & frigus & exitū cum voluntate aut sine voluntate. ¶ Et fugere lumen est signū non bonū. Si autē vehemens sit amor tenebre tunc est mortale nisi sit vehementia & dolor. Qḋ si non fuerint tunc est pp casū virtutis spūs aialis. & intuitus stans absq palpitatōe & motu est malus. Et multitudo aggregationis lippitudinis ita qḋ aliqd eius est post aliqd est mala. Et lippitudo sicca valde. Et hmōi qdē lippitudo gñaṫ pp pigritiā virtutis oculi innate in maturando mām. Et silr sentit cū plurimo eius per exuberationē rei venientis ad oculū que conaṫ exire. ¶ Et non lʒ vt dicaṫ qḋ illud sit pp multudinē humiditatū venientiū ad oculū ppea qḋ pigra sit nā in digerendo eas: qm̄ oculus in hac dispōne ē siccus pfundus: & signa siccitatis manifesta: & silr siccitas lippitudinis velox.

¶ De signis pportōalib' istis. Cap. xxxiij.

Si aggregaṫ sup pupillā cum est apta aliqḋ sicut tela aranee: deīde recedit ad palpebram & fit lippitudo & non cessat esse sic est signū ppinquitatis mortis. ¶ Et vehementia rubedinis oculi & pmanētia eius ita in acuitate febris est mala & signū apa cerebri calīn & in ore stōi. ¶ Et pmutatio eius ad colorem pauonis & celestē est deterior.

¶ Et aptio oculi iterū & multitudo splendoris est signū mala & fortasse pp mās calidas multas & apata in ptibus cerebri. ¶ Et si remanet palpebra in somno apta absq 2suetudine est signū non bonū: & siccitas palpebrarū est signū malum. & si remanet oculus in vigilia aptus & approximatur ei digitus & non palpitat est signū mortis. Et vehementia aptōis oculi iterū cum alienatōe & debilitate est mortalis. ¶ Et dr qḋ ille sub cui' oculis appet pustula sicut lens alba: moriṫ i die dcio & appet i eo dsiderū dulcedīs.

¶ De signis sumptis ex pte nasi. Cap. xxxv.

Tortuositas nasi mala & sigt ppinquitatem mortis. cā. n. i ea est spasmus malus mortalis. ¶ Et applanatio eius iterū est mala. ¶ Et esse cōtentus in attractōe aeris naso & naribus est malū. Et si inuenis ex anhelitu eius odorē piscis aut butyri aut luti est malū. ¶ Et distillatio aque citrine ex naso in febribus acutis fortasse est signū ppinquitatis mortis. ¶ Et si non sternutat cum obtarmicis ē signū mortis: & destructio sensus silr. ¶ Et si non facit ei fluere sanguinē pcussio & rascatio: & si ifirmus assidue mittit digitū suū ad nasū suū q̄si mūdificet ipm absq cā ē signū nō bonū. ¶ Et exitus aque per nasū est malū.

¶ De signis sumptis ex pte auris. Ca. xxxvi.

Exiccatio pulpe auris & eius inuersatio & 2ctio extremitatis est signū malū. & dr qḋ cum sordes auris dulcescit est signū malum apud Gal. mortale apud pmos. ¶ Aduentus doloris in aure cū febre acuta est timorosa est. n. mortalis nisi curat aliquid & quiescat & illud in senibus. In iuuenibus vero contingit qḋ moriuntur anteq̄ saniem faciat propter vehementiam sensuū coꝝ.

¶ De signis sūptis ex pte dentiū. Cap. xxxvij.

Commotio dentiū in febribus acutis & quasi ille cuius sūt comedat aliquid signū est non bonū. ¶ Diciṫ qḋ ille cuius dentes cooperiunṫ in febribus viscositatib' sigt qḋ febris eius sit vehemēs sigt. n. calitatē vehementē & mām viscosam tarde resolōnis. ¶ Cum accit infirmis oi hora vt mūdificent dentes absq 2suetudine que currit est signū non bona. ¶ Stridor dentiū & cōmotio coꝝ absq 2suetudine fortasse indicat maniā. & si mania non accit deinde accidat sigt illud pnitē nisi in illo q assuetus est eo pp debilitatē cordis eius a tunc strident dentes eius ex q̄libet cā.

¶ Et viriditas dualiū est signum malum.

¶ De signis sumptis ex parte lingue & oris & que sequuntur ea. Cap. xxxviij.

Denigratio lingue in egritudinibus acutis est signū ad malitiā declive. & exiccatio oris & saliue non sunt bone. & qm̄ exiccaṫ in primis: deide exasperaṫ cum statu: deinde denigraṫ est mortale

⁊ ꝓprie in quartodecimo. ¶ Et scias ꝙ vehementia fetoris oris in egritudinibus acutis est signo mortalis: qm̄ significat corruptionē humoꝝ oium. ¶ Sublevatio vnius duoꝝ labiorū in febribus acutis est malū. Scissio labiorum in febribus acutis significat supfluitatē īflāmatōis: ⁊ ꝯctio coꝝ ⁊ frigus ipsoꝝ ē malū. ¶ Si remanet os aptū in egritudib⁹ acutis est significatio mala. ¶ Supfluitas siccitatis lingue est signū non bonū. ¶ Df ꝙ qm̄ exuberat sup linguā i febre acuta sicut cicer niger ⁊ sicut granū allzerua tūc mors est ꝓxima ⁊ accit ei desideriū rerū calidarū. ¶ Aspitas lingue ⁊ siccitas eius est significatio phrenesis. ⁊ ꝯsidera in aspitate lingue ⁊ alteratōis caloris ei⁹ ꝯsideratiōe supfluane fit cā eius res tingens. ¶ Et scias ꝙ nō tingit lingua ab oī humore dn̄ante in oī dispone donec ꝑuenerit ad eā cū suba sua aut p vicinitatem aliquoꝝ membrorum cōmunicantium.

¶ De signis sumptis ex radice lingue ⁊ gutture: ⁊ meri. Cap.xxxix.

p

Refocatio subito fcā nō in die crisis est signū malū. Et ꝓfocatio sine spuma est levis. Spuma.n. nō fit nisi cuz cor iam ad tantā ꝑuenerit calefactionem ꝙ destruunt ei opōnes pulmonis ⁊ diaphragmatis: q̄re non pōt facere vt redeat anhelitus cum equalitate: ⁊ istud non fit apate non existe in gutture nisi pp rez magnā. ⁊ multotiēs qdem fit: imo plm̄ cā cerebri. ¶ Et vltimū qm̄ accit in febre forti ꝓfocatōes prave tunc iaz advenit mors: qm̄ cor eget cā vehementie calitatis anhelitu plurimo: sed via eius iam est opilata ꝙ̄ obrē inflāmat cor ⁊ supfluit malitia cōplōnis eius: q̄re nō tolerat vitā. ¶ Et silr cōtorsio colli cū ꝓhibitōe deglutitōis: illud.n. aut fit pp remotionē spondilis aut pp vehementiā siccitatis: ⁊ neqꝫ aliqd est deterius eis ambabus cū febre iteruz. ¶ Et si nō pōt fieri deglutitio nisi cum labore est significatio mala: ⁊ silr si reijcat cum aqua ⁊ egredit per nasum. ⁊ silr qm̄ strāgulatur cū ea in oī hora est significatio non bona.

¶ De signis malis sūptis ex pte venaꝝ. C.xl.

b

Iuit Hyp. qm̄ apparent vene parue apud frontē ⁊ palpebrā est malum.

¶ De signis malis sumptis ex mollificatione corporis ⁊ malitia resumptionis ⁊ debilitate. Cap.xli.

m

Ollificatio corporis ⁊ malitia resumptionis ⁊ debilitas qn̄qꝫ fiunt causa multitudinis humoꝝ grossoꝝ i visceribus. ¶ Et qn̄qꝫ fiunt pp siccitatem corporis ⁊ paucitatē humorū. ⁊ qn̄qꝫ fiunt pp supfluitatē debilitatis virtutis in lacertis. ⁊ nō est significatio distinguens inter ea essentia corporis grossi aut macri sicut qdā existimaverūt. ¶ Et multotiens qdē sunt viscera plena humiditatibus ⁊ corpus extenuatum. ¶ Et multotiens debilitant virtutes in lacertis ⁊ corp⁹ ē pingue: immo signa alia sunt que ⁊ dicta sunt in locis alijs.

¶ De signis malis propter formam iacendi. Cap.xlij.

r

Esupinatio sup lectū non fm formaz ꝯsuetā imo fm ꝓnixionē. ⁊ exituz a ꝯsuetudine est malū signuz: maxime cuz infirmus ꝓcipitat ad stratū suuz paulatim quotiens equas eum ⁊ ꝓparas ipsum ꝓpōne bona ꝯvertit sup dorsum suum ⁊ diligit discoopire extrema ⁊ ꝓijcit ea ꝓiectōe nō nāli absqꝫ calitate valde manifesta: est ergo eā angustia magna. ¶ Et oz vt tu attendas in hoc eādem vnā: fortasse.n. hō est pinguis gravis corporis velocis mollificatōis diligens in dispōe sanitatis vt iaceat oī hora fm hanc formā: aut est ꝓhibens dolor ꝓter resupinationē: illud.n. iterū est ex eo cum quo non magnificat timor. ¶ Mis ꝓpō non ꝯsueta de resupinatōe ⁊ tensione ⁊ reliqs quaz non fecit in dispōne salutis est in egritudinibus acutis mala. ¶ Et scias ꝙ amor resupinatōis: aut est pp multitudinē humoꝝ in viscerib⁹ aut pp siccitatē ⁊ resolōnē humoꝝ actuoꝝ: quare debilitant lacertos aut pp debilitatē que accit lacertis ex pte alia. ¶ Et si nō pōt iacere ⁊ resupinari ⁊ vti alijs pōnibus: imo desiderat sedere ē significatio mala. ⁊ plm̄ eius est ppea ꝙ anhelitus fit difficilis cuz iacet pp apata ⁊ nocumēta in mēbris anhelitus in qbus facta est dispō ex eo qd ꝓterijt. ¶ Et si diligit fugere ab hoibus ⁊ ꝯverti ad parietē est signū nō bonū. ¶ Et declinatio in somno super ventrē absqꝫ ꝯsuetudine est malū. aut.n. est a permixtione rationis: aut a lesione in ventre. ⁊ iacere humidū est laudabile: ⁊ illud est cum iuncture egri sunt recipientes plicationē velociter.

¶ De signis sumptis ex cute. Cap.xliij.

c

Um desiccat cutis ita ꝙ qm̄ extendis eā nō redit ad locū suū tunc illud est signo mala. ¶ Exitus vaporis calidi ex cute cū anhelitu frido est signo putridosa: ⁊ nō fit nisi qz calitas cordis finita est.

¶ De signis acceptis ex ventre ⁊ partibus hypocondriorum. Cap.xliiij.

i

Nflatio vētris i egritudib⁹ acutis ⁊ paucitas ꝯplicatōis ei⁹ ⁊ ꝓpe cū illic est solō vētris ē signū mortis: ꝓcipue qm̄ appet i eo pustula āpla coloris fusci. ¶ Tensio hypocōdrioꝝ ⁊ ēmina vnius duoꝝ laterum magis augmentata ꝙ̄ alterius: ⁊ similiter essentia omnis lateris augmentatio: omni latere qd est ei simile in eminentia ⁊ depressione: ⁊ similiter in levitate tactus ⁊ duritie cum inflatur mirach non a ventositate ⁊ siccitate tunc intra ipsum est apostema cum quo non est nisi dolor. ⁊ obfuscatio ⁊ tensio hypocondriorum ⁊ si est cū dolore tunc materia declinat ad inferiora: ⁊ si est absqꝫ dolore tūc mā declivis est ad superiora.

¶ De signis sumptis ex ano. Cap. xlv.

Xuus aut in febribus acutis per se
e ipsum est significatio mala.

¶ De signis sumptis ex virga et testiculis. Cap. xlvi.

Enitas testiculorum est signum malū et
l silr exuberatio amborum in egritudini
bus acutis. Contractio testiculorum et virge significat mortem caloris inati aut dolorē vehementem. ¶ Pollutio in principio egritudinis significat longitudinē et est in postremo egritudinis laudabilior.

¶ De signis sumptis ex mēbris. Cap. xlvij.

Xit⁹ mēbris mulieris et vulue ī fe. acu
e ta ē signū malū.

¶ De signis sumptis ex pte extremitatū. Ca. xlviij.

E eis sūt ex pte q̄litatis earum sic frig⁹
d extremitatū cū caliditate febris acute et
fixiōe eius et nō eradicat est signū nō bonū. Cū chronica vo non est illud horribile. ¶ Et cā ei⁹ in febribus acutis est apa magnus in cōcauitate vētris aut submersio caliditatis innate aut aduēt⁹ sincopis et resolōnis. ¶ Et fortior significatio frigoris extremitatū in febrib⁹ acutis sup morē est que est frigoris accītis eis in pncipio egritudis. et silr cū est frig⁹ cū q̄ nō calesit: et hoc totū sigt fugā sanguis tot⁹ ad iferiora pp apa. ¶ Obfuscatio digitorum manuum et pedū et vnguiū eorum est signū mortale. ¶ Rubedo extrēitatū et carū alteratio subito magis pniciosum est q̄ earum obfuscatio. Si aūt inueniē grauitas tunc id appropinq̄t: qm̄ grauitas sigt debilitatē vtutis aial. et obfuscatio significat debilitatē caliditatis inate. et rubedo sigt corruptionē et dīuum humorum. et nigredo melior ē q̄ obfuscatio et rubedo. Et cū hoc toto cū videris signa bona plima nō est lōginquū qn saluet infirmus. et casus extremitatū eius alteratarum. et adustio extremitatū et cutis cū friditate vētris est signū mortis iterum. ¶ Et ex eis ex pte situū carum sunt sicut spasmus et pprie post fluxū vētris est mortale. ¶ Alcuzez cum alienatione et vehemētia febris est significatio mortis.

¶ De signis ex pte somni et vigilie. Ca. xlix.

I somn⁹ sit diurn⁹ nō nocturn⁹ est si
s gnū nō bonū. et si nō dormit ī eis ambobus ē deteri⁹. Cā n. ē corruptio cerebri q̄litercūq; sit. Et salubrior somnus diurn⁹ est q est ī pn°ei⁹. et hoc totum in statu poxismorum febris est deteri⁹. In pn° vo eius et multotiēs sit et nō nocet. ¶ Et pfunditas somni cū debilitate pulsus est malū. est eni pp debilitatē vtutis non pp hūiditatē cerebri: et pprie cū est cū pmixtione rōnis. et qnq; est hec a putrefactione humoris frigidi. ¶ Somnus augmētatus in nocte qui succedit permixtioni rōnis et associat frigori extremitatū est malus sicut somnus cui succedit leuitas est bonus.

¶ De signis malis sūptis ex actiōe man⁹. Ca. l.

Ollectio palearum et puenire oi ho
c ra ad aliquid q̄si colligat ex se aut ex pariete ē signū malū. et cā i eo ē ex vaporib⁹ q eleuant ad cerebrū: ergo faciūt imaginari illud qd nō est pp descēsionem eorū ad oculū et humiditatem albugineam.

¶ De signis sumptis ex doloribus. Ca. li.

Olor vehemēs in viscerib⁹ in fe. acu
d tis ē signū malū. significat n. adustionē vehementē aut magnitudinē apatis aut exiturā. Cū est in aliquo membrorum dolor vehemēs et sedat subito q̄te cōpleta absq; cā tūc illud est malū.

¶ De signis sumptis ex voce et loquela et silentio. Cap. lij.

Ox fortis valde ē bona et loquela or
v dinata est bona et cōtrarium illius est malum. ¶ Et taciturnitas plurima prolixa significat plurimā inquietudinē aut mollificationē lacertorum lingue et epiglotis aut spasmū eorum aut destructionē imaginationis que est pncipiū sermonis et cum infirmus loquitur in crisi est bonū. ¶ Et ad vltimū taciturnitas vbosi significat cās inceptionis alguesgutes aut aliquid de eis que dicta sunt. Et multitudo sermocinationis in taciturno significat initiū alienatiōis et pmixtionē rationis.

¶ De signis sumptis ex ratione. Cap. liij.

Lienatio cum motu et percussione in
a capite et nare est salua: et cum alguacre et appoplexia est mortalis.

¶ De signis sumptis ex motiōib⁹. Cap. liiij.

Ultitudo pmutationis et inquietudis est
m signū nō bonū et significat multitudinē vaporis eleuati ad caput. ¶ Saltus ifirmi oi hora et sessio eius ē significatio mala: et ē pp angustiā aut pp pmixtionē rōnis et cōstrictionē anhelit⁹ et sfocationē: et in pipleumonia est deterior: qm̄ plurimū eius est pp sfocationē et cōstrictionem anhelit⁹: lz sit pp cās alias iterū. ¶ Et cū grauant mēbra a motu ēt est significatio mala. ¶ Et quādo obfuscatur vngues tunc mors est presens. et tremor est signum malum cum non sit crisis bona.

¶ De signis sumptis ex estimatione. Cap. lv.

Um est plurimus timor mortis tunc
c est timor.

¶ De iudicijs sumptis ex saltu et alicibus. Cap. lvi.

Ltus et alices fiunt ppterea q natu
s ra mouet mēbra lacertosa vt expellat ex eis superfluitatē: et dū membrum permanet rarum et materia est pauca obediens non indiget illo: imo illud est ei necessariū propter cōtrariū eius. ¶ Et si fuerit cū pmutatione ex calore ad frigus per naturā tūc est signum non malū et significat multotiēs q nā nō pōt facē resolonem nisi cū adiutorio villorum pp inualitudinē māei aut pp debilitatem vtutum.

ℭ De signis sumptis ex somnijs. Cap. lvij.
Ultotiens videt infirmus de genere
m illius quo fit crisis eius sicut videt ha
biturus crisim cum sudore ꝙ ingre-
ditur balneum et preparatur.
ℭ De signis sumptis ex appetitu. Cap. lviij.
Estructio appetit' in egritudib' chro
d nicis est malū. et in egritudib' acutis
etiā sed est infra illud. et ad sūmū sigt
humores corruptos aut mortē vir-
tutis animalis et naturalis. ℭ Et cum destruit
sitis in febribus adurentibus est signatio mala et
propter cum nigredine lingue.
ℭ De iudicijs et signationib' icteritie. Cap. lix.
Cteritia ante septimū et ante digōnē
i est malū signū nisi succurrat ei fluxus
vētris quēadmodū quidā existimaue-
rūt et s'm cōsiderationē. et ad vltimū
icteritia ante septimū nō est laudabilis: et si fuerit
icteritia post septimū tūc est iterum nō ita salubris
dū nō cōiungunt ei signa alia. ℭ Quod si accidat
icteritia in septimo aut nono aut quartodecimo
cū signis laudabilib' et absq nocumēto in par
tib' epatis aut duritie et apate tūc est laudabilis.
ℭ Et multotiēs quidē accit propter hmōi crisis
cōpleta et sigt laudē et dispōnem leuitatis q re-
perit post ipsam. et sigt maliciā eius dispō cōtrarij
leuitatis. ℭ Et ex illis q signt malitiā eius est
vt sit cū icteritia flux' ventris colicus mult' qui
ebullit et exit' rerū spumosaꝝ adurētiū. i. hmōi. n.
timet de infirmo nisi succurrat ei flux' ventris
mult' mundificans aut sudor cōis et sit iā virtus
fortis: tunc enim sit leuitas velociter.
ℭ De signationib' sumptis ex apatib'. Cap. lx.
Um febris acuta puenit ad apata ti-
c tillicoꝝ et extremitatū ē deteri' quā vt
sint pus illa apata: deinde sequitur ea
febris cā putredis quāuis illud etiā sit
malū. ℭ Apata q accīt in radice auris et non
maturant cū saniositate sunt mala: aut q nō se-
quit aliq de euōnib' fortib' est signū malū. Et
nō opꝫ iterum vt fiducia hēat in maturatiōe cū ac
cidit exitura et reliq humores sūt idigesti. illud. n.
est nō sufficiēs sic ista et multotiēs accīt et exi-
stimat iā declinatio adesse et iterficit. Olis pu-
stula et oē apa qd appet et postea redit est malū:
verūtñ quicq signt fortitudinē nāe: et fortasse hec
apparitio et profundatio est cōsueta hoi alicui i nā
sua: quare nō est signatio vehementis malitie.
ℭ De signis sumptis ex parte pustularum: et
que simulantur eis. Cap. lxi.
Ustula cicerallis nigra in febrib' acu
p tis est mala valde. et quādo in fine ve-
nit vel tardat moritur ille qui eā ha-
bet in secūdo multotiēs. ℭ Conuer
sio vlcerum in corpore ad viriditatem et nigre-
dinem et celestē colorem aut citrinitatē est signū
malum et citrinitas est leuior eis. ℭ Dicit ꝙ si
apparet super genu ifirmi aliqd nigrū sicut vue
nigre in cuius circuitu sit rubedo moritur cito.
ℭ Quod si protēdatur vsq ad diem quinquagesi-
mū tūc signū mortis eius est ꝙ sudauit sudore
frigido. Quādo apparet super venā que est in
gutture aliquid simile grano alkerua cum va-
riola alba magna et accidit ei desideriū rerū ca-
lidarū moritur in vigesimo. ℭ Et nos quidē
iam diximus illud qd accidit in lingua adolescēti
bus de pustulis mortiferis. ℭ Dicitur si fue-
rit febris qlibet et apparuerit super digitos viri-
usq manus simul apostema nigrū sicut granū
herbi cum dolore vehemēti moritur in quarto et
accidit ei grauitas et profunditas somni. Si aūt
natura cōstringatur cū hoc accidet pleuresis.
Et quandoq constringit adeo donec sit lapis.
ℭ De signis sumptis ex forma venaꝝ. Ca. lxij.
Ixit Hyp. si apparēt vene parue que
d sunt in frōte et que sunt in palpebris
et furcula est malum. ℭ Alteratio co
loris venaꝝ apparētiū a dispōne sua
cū colore pauonis et apparitio earū que de eis
non apparebant ante cum hoc est malum.
ℭ De signis sumptis ex rigore. Ca. lxiij.
Igor plurime reditiōis in febre pra
r ua cum debilitate virtutis est morta-
lis et cum firmitate virtutis iterum quā
do febris cū eo non remouetur non
est bonus. ℭ Et deterior omnib' est vt sequa-
tur ipm cū eo nō adiuuans et nō sedet cum eo fe-
bris. Et si nō accidat euacuatio iterū tunc signi
ficat ꝙ humor motus est vincēs qui expelli nō
pōt et est malū. ℭ In accidēte eo vice vna nō
forsitan significat aphorism' indicans an est pp
debilitatē superfluam virtutis aut propter aliud.
ℭ De iudicijs euacuationis. Cap. lxiiij.
Euacuatio iuuatiua per fluxū vētris
e et vomitū et alia est illa que est post di-
gestionē et que euacuat humorē quē
oportet et que fit cum facilitate et cui
succedit leuitas. ℭ Et de signis euacuatiōis hu
moris quē euacuat medicina aut nō medicina
est vt incipiat in euacuatione humoris alteri'. et
deterius eo est vt finis eius permutetur ad exitus
curati aut ad sanguinē nigrū aut humorem feti-
dum aut humorē purū et similiter in vomitu.
ℭ Et quādo abbreuiat euacuatio postq effe-
cerit qd efficit oportet vt adiuuet. et quādo su-
fluit euacuatio et nondū incipit digestio tunc nō
est illud cuius iuuamēto sit intendū. ℭ Et eua
cuatio debilis pauca fluxu sanguinis narū aut
sudore aut alio significat ꝙ natura mouit. et nō
potuit. et si fiant mala signa alia signt mortem. et
si non fiunt mala significāt lōgitudinem.
ℭ De iudicijs sudoris. Cap. lxv.
Udor est bona crisis in egritudini-
o bus acutis et flegmaticis. ℭ Et iterū
in spēbus apostematū timorosoꝝ et

apostematibus viscerum.

¶ De causis multitudinis sudoris. Cap. lxvi.

Sudor multiplicatur aut causa materiei propter multitudinem suam: aut subtilitatem eius: aut causa virtutis expulsiue ex vehementia expulsiue: aut mollificatione retentiue: aut causa pororum eius quando dilatantur propter causas dilatationis. et minoratur sudor propter contraria illarum causarum. ¶ Et sudor quod quando tergitur exuberat et quando non mouetur absconditur.

¶ De diuersitatibus membrorum insudando. Ca. lxvii.

Membra que plus sudant. sunt illa in quibus est materia faciens egritudinem vt magis: et illa que non sudant sunt membra in quibus non est materia. et illa in quibus dominatur aliquid de causis constrictionis pororum de quibus est quod latus super quod dormit infirmus secundum plurimum raro sudat: quoniam est coartatum siccas habens vias et non currit ad ipsum humiditas neque currit ab eo. ¶ Et sudor quidem multiplicatur in membris posterioribus vt in dorso plusque in anterioribus sicut pectore. et multiplicatur in superioribus magis quam accidat in inferioribus et proprie in capite.

¶ De diuersitatibus dispositionum in sudando et aliis. Cap. lxviii.

Somnus plus facit sudare quam vigilia. quoniam calor innatus in eo plus agit in humiditate. et quia nocumentum anhelitus in ipso est magis paruum et illud mouet materias ad interiora. ¶ Inquit Hyppo. Sudor plurimus in somno absque causa faciente illud significat quod ille plus sibi ex cibo suo affert corpori quam toleret. Si autem fuerit illud preter quod ille de cibo sumat tunc scias quod indiget euacuatione. et causa in hoc est quod sudor plurimus cum sanitate virtutis non fit nisi propter multitudinem materiei cui pertinet vt expellat eam natura: et illa multitudo aut fit per causam propinquam que est repletio propinqua: et repletio propinqua est ex cibis sumptis tunc. et hanc repletionem expellunt fames et exercitium. et sudor qui expellitur per naturam aut fit per causam antecedentem longinquam que est ex superfluitatibus antecedentibus. ¶ Et non excusat in huiusmodi nisi euacuatio mundificans corpus ex eis: per sudorem vero fortasse non egreditur de ea nisi illud quod subtile est tenue paruum et dimittit corruptum inobediens in corpore. et consuetudo nature est quod diligit expellere humorem corruptum: et illud est de illis que debilitant eam. ¶ Et scias quod quando plus caliditas innata est fortior est resolutio magis occulta: quare non fit sudor nisi fuerint cause alie: et propter hoc fit sudor egrediens a natura aut a repletione et multitudine et vehementia dilatationis pororum aut propter defectum virtutis a digestione bona aut propter vehementiam motus.

¶ Dico in quibus multiplicatur sudor et minoratur. Cap. lxix.

Sudor in egritudinibus acutis plurimum fit in tertio et quinto et minoratur in quarto imo parum contingit vt egritudines iste crisim faciant in quarto nisi raro. Et parum quidem contingit secundum quod experimentatores extimant vt sudet eger in vigesimoseptimo et trigesimoprimo et trigesimoquarto.

¶ De modis significationum sudoris. Cap. lxx.

Sudor significat per tactum suum si est calidus aut frigidus et significat per colorem suum si est clarus aut ad citrinitatem aut viriditatem declinans: et significat per gustum suum si est amarus aut dulcis: aut ad acetositatem declinans: et significat per odorem suum si est fetidus aut acetosus aut dulcis aut alius: et significat per substantiam suam sicut si est subtilis aut viscosus et significat per quantitatem suam sicut si est paucus aut multus et significat per locum suum si est communis in toto corpore aut abbreuiatus. et quod ex quocunque membro est in ipso est egritudo. ¶ Et significat per horam suam si est in principio aut statu aut declinatione: et significat per illud quod succedit ei sicut succedit ei nocumentum aut leuitas aut rigor aut horripilatio aut aliud.

¶ De signis sumptis ex parte sudoris. Cap. lxxi.

Sudor frigidus cum caliditate febris est signum malum valde et proprie qui appropriatur capiti et collo et significat sincopim licet non sit frigidus. et est deterior specierum sudoris: quoniam significat rem que fuit non rem que exit. Non si febris fuerit magna tunc est mors proxima. ¶ Et non fit sudor frigidus nisi iam ceciderit caliditas innata: quare non seruat humiditates: imo separatur ab eis: quare segregat eas et euaporat caliditas extranea: deinde separatur ab eis illa caliditas propter suam extraneitatem qua infrigidatur. ¶ Sudor intersectus est malus. ¶ Et sudor multus significat longitudinem egritudinis propter multitudinem materiei et non conueniunt huic cum stomatica et ventris soluti propter debilitatem suam: imo clysteria lenia. ¶ Et quando post sudorem non inuenitur leuitas non est signum bonum. Non si fecerit augmentum nocumenti tunc erit signum malum: licet sit etiam communis corpori. ¶ Et sudor festinus in principio egritudinis est malus et significat multitudinem materiei nisi cum in eo sint humiditates aeris propter pluuiam multam: quoniam tunc cum sua malitia erit minor malitia. ¶ Et multotiens quidem incipit egritudo cum sudore: deinde sequitur ipsum febris et prolongatur. ¶ Et cum ex sudore accidit horripilatio non est bonum: imo est malum: quoniam horripilatio significat expansionem humoris malinocentis in corpore et illud significat quod sudor non mundificat: imo mouet de humoribus malis illud cuius acuitas est fracta permiscens ipsum humiditatibus que resoluuntur per sudorem et significat quod materia plurima non soluitur apud euacuationem sudantiuam. ¶ Et quando debilitantur virtus et pul-

tuo et sudat frons parum est signum malum. si vero cadat pulsus tunc est mors. ¶ Sudor enim bonus cui convenit ut fit per ipsum crisis completa est ille qui fit in die cretico et est communis toti corpori abundans et super ipsum alleviatur infirmus et sequitur illum ille qui non est communis: sed succedit ei levitas. ¶ Et ad summum considera sudorem per seipsum in caliditate sua et frigiditate et colore suo et suo odore et gustu et quantitate sua in multitudine et paucitate sua et tempore sue egressionis aut est in principio aut statu aut in declinatione: et quid associatur ei de febre in fortitudine et debilitate sua: et quid succedat ei de levitate et gravitate. ¶ Et scias quod in convalescentia multiplicatur sudor eius propter reliquias materierum: quare non est malum parvam facere minutionem.

¶ De signis sumptis ex parte pulsus. Ca. lxxij.

p Pulsus martellinus et formicans et vehementis superfluitatis aut undosus malus est. et gazellinus cum debilitate est malus. ¶ Et diversitas in qua est intersectio vehemens et motus debiles: deinde succurrit illi unus fortis succursu non succurrente. imo ex nocumento ad momentum est mala valde. ¶ Dixerunt quidam cum pulsus sinister est frequens et pulsus dexter rarus et illud est cum debilitate tunc est significatio mala. ¶ Et scias quod plurimorum hominum pulsus naturales sunt diversi mali absque egritudine: quare oportet ut scias hoc iterum.

¶ De iudiciis fluxus sanguinis nariu͂. Cap. lxxiij.

e Acute que sunt sicut pleuresis et apostemata epatis acuta vel calida et sub hypocondriis terminantur crisi completa per fluxum sanguinis narium: primum vero ex quecunque nare sit: alia vero ex alia que sequitur ea: et similiter febres incensive sunt de genere primo. ¶ Peripleumonia vero non facit crisim per eum et pleuresis est res in eo media et terciana facit crisim per ipsum. ¶ Et plurimum quidem accidit fluxus sanguinis narium iuvativus in imparibus et parum fit in quarto: in tertio vero et quinto et septimo et nono fit. ¶ Et cum speratur fluxus sanguinis narium bonus: et est debilis iuvatur secundum quod docuit Hypo. cum effusione aque calide super caput et cum vaporatione sicut quando timetur superfluitas eius prohibetur cum aqua frigida et cum positione ventose super hypocondria et que sequuntur ipsum. ¶ Et melior quidem fluxus sanguinis narium est qui sequitur partem infirmam et diversificatio non est cum illa bonitate. ¶ Et apostemata convenientiora ad hoc ut crisim faciant per fluxum sanguinis narium sunt illa que sunt supra sumenda. ¶ Et in apostemate quidem de flegmatico quod incipit transire in lapideitatem et prolongatur saniositas et eruptio non expectatur crisis per fluxum sanguinis narium et similiter non expectatur in apostemate frigido in cerebro: et in peripleumonia crisis per fluxum sanguinis narium.

¶ De significationibus sumptis ex fluxu sanguinis narium. Cap. lxxiiij.

f Fluxus sanguinis narium parvus est malus et plurimus. et fluxus sanguinis narium pluris malitie est qui est sanguinis nigri. et parum fit fluxus sanguinis malus ex sanguine rubeo et splendido: et fluxus sanguinis narium qui cadit in quarto significat difficultatem crisis: imo bonus est ille qui cadit in imparibus.

¶ De significationibus sumptis ex sternutatione. Cap. lxxv.

s Sternutatio bona est quando accidit apud statum in primis vero eius est de signis coryze aut humoris mordicativi.

¶ De iudiciis egestionis. Cap. lxxvi.

i Iam locuti fuimus de egestione in libro primo sermonem universalem abbreviatum. et necessarium est nobis ut repleamus sermonem in ea multa repletione: et secundum illud quod sequitur de sermone in egritudinibus acutis.

¶ De signis sumptis ex egestione. Cap. lxxvij.

d Diversitas coloris eius quod egreditur de egestione est laudabilis in duabus horis non alibi: quarum una est diversitas cretica post digestionem in die cretico et signo cretico: et altera post potionem solutivam pertranseuntem fortem. Et significat in duabus dispositionibus mundificationem corporis expectatam. In aliis vero significat adustionem et liquefactionem et multitudinem humorum corruptorum. ¶ Egestio fetida similis egestioni puerorum et infantium est mala. ¶ Egestio colerica in principio egritudinis significat dominium colere et est non bona et in fine eius apud declinationem significat quod corpus mundificatur et est significatio bona. ¶ Et quando separatur egestio colerica multa et non alleviatur egritudo tunc illud est significatio mala. ¶ Et fluxus ventris multus post signa mala significat casum virtutis et propter quod succedat levitas est significatio mortis: licet febris etiam sit eradicata. ¶ Fluxus ventris super quem est unctuositas non ab acceptione rei unctuose significat liquefactionem membrorum radicalium et est signum malum: sed non est mortalis. et fortasse est unctuositas ex carne. ¶ Et quando super ipsam est simile virus et emanat citrinum et dilatatur fetor et illud in febribus acutis est mortale. Egestio super partes cuius stat res subtilis significat quod est virus ex epate et est mordicativa et facit exire egestionem cum velocitate et fortasse egreditur sola et est mala. ¶ Cum in egestione sunt aliqua similia corticibus lupinorum in omnibus egritudinibus tunc est signum mortale.

¶ De signis vomitus. Cap. lxxviij.

i Iam locuti fuimus in libro primo de vomitu. Et necessarium quidem est ut afferamus hic aliquid de eo et de aliis et eius positio magis licita est in hoc

loco. ¶ Dico ergo q̄ vomit⁹ magis innaturalis est ille qui ex flegmate ꝛ colera in quo in re est mixta vel effusa est vehementis pmixtio: ꝛ nõ est vehementis grossiciei. Et q̄tóplus vomitus est purior tanto magis est deterior. ¶ Colericus enim purus significat vehementiã caloris ꝛ flegma purũ significat vehementiam frigoris.

¶ De signis sumptis ex vomitu. Cap. lxxix.

(v) Omitus diversificatus a colore vomitus consueto qui est albus aquosus ꝛ citrinus est malus: ꝛ ille qui est sicut viridis ꝛ qui est sicut color porri ꝛ ꝑprie fetidus ꝛ qui est sicut color fecle. ꝛ rubeus cum nigredine ꝛ obscurus. ꝛ deterior est q̄ est sicut flos eris ꝛ niger ꝛ ꝑprie cũ fit spasm⁹ subito: ipse.n. interficit statum nisi sit illic v̄tus: fortasse.n. remanet vsq̄ ad duos dies. ¶ Et oꝫ vt cõsideret̃ in eo ne sit tinctura in re comesta. ꝛ q̄n euomũt̃ oẽs isti colores ẽ malũ valde. ¶ Et vomit⁹ fetidus ẽ malus. ꝛ vomit⁹ pur⁹ sicut diximus est malus. ¶ De iudicijs vrine. C. lxxx.

(i) Am ꝑmissa sunt a nobis verba vlia de vrina in fen. in qua sunt accĩtia in lib. i. ꝛ nos afferamus h̄ de illo ꝛ de alijs q̄d magis ꝯveniens est huic loco. ¶ Dico ergo q̄ non oꝫ cum non vĩt̃ in vrina signum digõnis forte iudicare de morte: fortasse.n. liberabit̃ eger cum hoc per euõnẽ cadẽtem ex pte aliqua cum virtute expellente digestum ꝛ indigestũ: ꝛ fortasse resolvit̃ humor ſm longitudinẽ tolerantie: aut fiet crisiſ per exiturã ꝛ ꝑprie q̄n nõ fuerit humor vehementis malitie: sed est malus ſm plũ: ꝛ significat fortitudinem infirmi: ꝛ minor signũ in eo est sup longitudinẽ. ¶ Et silr vrina que remanet ſm colorem vrinaꝝ sanoꝝ in horis egritudis oibuſ. Si aũt incipit alterari cum sublimatõe egritudinis tũc est magis incolume. ¶ Et q̄n est vrina i egritudinib⁹ pestilẽtialibꝰ bõa nãlis i suba sua i colore ꝛ sedimie ꝛ ille cui⁹ ẽ tẽdit ad morẽ. ¶ Et scias q̄ multotiens mingũt infirmi vrinas malas in suba sua ꝛ colore ꝛ alijs ꝛ est illud expulsio cretica ꝛ ꝑprie in egritudinibus acutis quarum causa est epar ꝛ partes vrine.

¶ De signis malis sũptis ex paucitate ꝛ multitudine vrine. Cap. lxxxi.

(v) Rina que mingit̃ q̄nq̄ pauca ꝛ q̄nq̄ multa ꝛ q̄nq̄ retinet̃ ꝛ non mingit̃ est signũ malũ i febribus acutis significans pugnã vehementẽ egritudis ꝛ nãe que vincit̃ ꝛ vincit: ꝛ significat laborẽ nãe. ꝛ sigt̃ ẽt grossitudinẽ mãei: ꝛ q̄ ipsa difficulter suscipit digõnẽ. ¶ Si aũt febres fuerit q̄te indicãt longitudinẽ pp grossitudinẽ humoris.

¶ De signi sũptis ex tenuitate vrie. C. lxxxij.

(v) Rina tenuis q̄nq̄ fit sicut in diabete: ꝛ est cum ea assiduatio sitis ꝛ velocitas surgendi ad vrinam ꝛ facilitas egressionis. ꝛ q̄nq̄ fit pp cruditatẽ ꝛ opilõnẽ ꝓhibentẽ exitũ mãei: ꝛ q̄nq̄ fit pp debilitatẽ virtutis alterative. ꝛ non est cuꝫ facilitate exitus ꝛ est minoris malitie q̄ꝫ diabetis. ¶ Et q̄n mingit̃ vrina tenuis in egritudinib⁹ acutis per aliquot dies significat pmixtionẽ. Mõ si accidat pmixtio ꝛ pseveret tenuitas sigãt morẽ velocem ꝓpea q̄ mãe supuenũt in cerebro ꝛ aufert̃ aia. ¶ Et q̄n convertit̃ ad grossitudinẽ cũ qua non fit alleviatio. fortasse est pp liquefactionẽ mẽbrorũ. ¶ Q̄n multiplicat̃ vrina aquosa apud horã exacerbatiõis febris totalis significat q̄ apã eveniet in inferiorib⁹ ꝛ ꝯsidera in suba pmixta colori in caplis que sũt post istud ẽt. ¶ Et scias q̄ tenuitas est sicut ipsa iungat̃ nigredini ꝛ rubedini. Si aũt fuerit tunc scias q̄ cã in hoc est restringens aut vehementia virtutis qualitatis egritudinalis imprimentis in aquam.

¶ De signis sumptis ex grossitudine substantie ꝛ conturbatione eius. Cap. lxxxiij.

(c) Um ꝯvertit̃ vrina tenuis in grossam in febre ꝯtinua ꝛ sunt signa bona sigt̃ crisim cum sudore. Si vero non fuerint signa bona aut fuerit febris vehementis adustiõis significat inflãmationẽ aut in corde aut in epe. ¶ Et clarificatio vrine grosse añ crisiꝫ est signũ nõ boniũ. illud nãq̄ significat retentionẽ mãei ꝛ defectũ nãe in expellẽdo eã. ¶ Urina grossa turbulẽta in qua nõ residet aliq̄d ꝛ non clarificat̃ significat ebullitionẽ huoꝝ pp vehemẽtiã caliditatis ex̃nee ꝛ debilitatẽ inate digerẽtis quapp ẽ mala. Cũ vria ẽ spissa ꝛ ꝑpe in q̄rto multiplicat̃ crisis febrũ ex lassitudine ꝛ ꝑprie si associet̃ ei fluxus sanguinis narium.

¶ De signis sũptis ex vria alba. Cap. lxxxiiij.

(v) Rina alba in egritudinib⁹ acutis significat declinationẽ mãei nõ ad ptẽ venaꝝ ꝛ instr̃a vrine: fortasse.n. declinat ad cerebrũ ꝛ erit dolor capitis aut phrenesis. ꝛ fortasse d̃clinat ad q̄dã viscera ꝛ sigt̃ apã ꝛ si sunt signa ad icolumitatẽ declivia significat q̄ egredit̃ cũ vomitu ſm plũ ꝛ ꝑpe q̄n nõ est signũ in solõne ventris cui succedat excoriatio intestinoꝝ. ¶ Et q̄n est vrina alba tenuis in febre acuta: deĩde accit ei ꝯturbatio ꝛ grossitudo cum albedine sua significat spasmũ ꝛ morẽ.

¶ De signis sumptis ex colore in vrina nigra in febribus acutis. Cap. lxxxv.

(s) Cias q̄ nõ verificat̃ iudiciũ penitus de morte pp nigredinẽ coloris vrie in egritudinib⁹ acutis lꝫ in seipso sit signũ malũ: ꝛ q̄ꝫ plus associent̃ ei iteruꝫ signa alia mala cũ video v̄tutẽ in ea fortẽ ꝛ est potẽs facere euões diversas ex oĩ gñe succedit ei q̄eo: sicut accit mulierib⁹ q̄n cũ mẽstruis purgant̃ ab huiõib⁹ malis ꝛ pp h̄ iste mulieres sũt saniores: q̄si ipse forsitan pp cãm aliquam continete sunt euãri ab huiõi mã ex via mẽstruoꝝ.

¶ Et scias q̄ vrina nigra quāto plus est pauca tanto est deterior signis ↄsumptionē humiditatis. ¶ Et iterū quāto magis est grossior tanto est deterior in egritudinibus acutis. ⁊ qn̄ nigra est decliuis ad subtilitatē ⁊ tenuitatē ⁊ est in ea sedimen pendens ⁊ est ei odor acutus in febribus acutis indicat dolorē capitis ⁊ pmixtionē ⁊ certior dispōnū eius est q̄ sigt̄ fluxū sanguinis narīū nigri: qm̄ mā est acuta vincens: ⁊ forrasse erit cum eo sudor pp caliditatē qn̄ non supfluit neq̧ minorat̄ ⁊ expellit versus supfluitatē: ⁊ antecedit sudorē eius horripilō: ⁊ qn̄ associant̄ vrine nigre in qua est sedimen pendens res nigra rotūda aggregata cū qua inuenit̄ odor malus ⁊ tensio in lateribus ⁊ apa sub hypocōdrijs ⁊ sudor sigt̄ mortē ⁊ hui⁹ qdē tēsio sub hypocōdrijs sigt̄ spasmū. ⁊ hmōi qdē sudor fit ex debilitate. ¶ Urina tenuis aquosa ad nigredinē decliuis sigt̄ tenuitate sua longitudinē egritudinis: ⁊ sua nigredine malitiā suā. ¶ Et vr̄ in vrinis nigris subtilibus qn̄ ille cuius est vrina desiderat cibariū morit̄. ¶ Et vrina tenuis nigra qn̄ ↄuertit̄ ad subalbedinē vel flauitatē ⁊ grossitiem ⁊ non associat̄ ei vlla qẽs sigt̄ egritudinē in epate. ⁊ ppzie icteritiā. qm̄ hec ↄuersio que est ad grossitiē a tenuitate: ⁊ ad subalbedinē a nigredine sigt̄ diminutionē calitatis ⁊ casū digōnis: ⁊ illud est de illis qbus associatur aut succedit leuitas. ⁊ si non fuerit pp illud sigt̄ mām iam inuiscatam in epate ⁊ non pp mundificationē ⁊ iam fecit accidere opilationē. imo si est calitas tunc iā subito faciet accidere apa. ¶ Urina tenuis nigra que mingit̄ in febribus acutis paulatim in tpe lōgo qn̄ est cū dolore capitis ⁊ colli sigt̄ destructionē rōnis gradatim ⁊ est in mulierib⁹ magis saluū.

¶ De signis sūptis ex vrīa rubea. Ca. lxxxvi.

V Rina rubea in egritudinibus acutis qn̄ est cum rubedine subtilis sigt̄ cum signis laudabilibus crisis velocitatē ⁊ cum ↄrijs eoꝝ sigt̄ velocitatē mortis: ⁊ ex toto inflāmationē vehementem. ⁊ subtilitas cum rubedine sigt̄ in egritudinib⁹ acutis dolorē capitis ⁊ pmixtionē. ¶ Et vrina rubea grossa in egritudinibus acutis quando eius egressus fit paulatim ⁊ frequenter ⁊ est cum fetore significat timorē: qm̄ significat caliditatem vehementē ⁊ inquietudinē ⁊ defectū nāe: verū qn̄ est abundantis exitus multi sediminis significat separationē ⁊ ppzie in febribus incensiuis. ¶ Et qui mingit sanguinē purū in acutis moritur: qm̄ significat replōnē sanguineam vehementem cum acuitate ebullitionis ⁊ timetur de hmōi prefocatio que fit ex replōne ventriculorū cordis si declinat ad cor aut apoplexia si declinat ad cerebrum. ¶ Urina rubea valde si cōuertatur in febrib⁹ ex lassitudine factis ad grossitiem. deinde appareat sedimen plū non subsidens ⁊ fit illic dolor capitis significat longitudinem egritudinis quoniam materia est inobediens q̄ obrē non ingrossat̄ primo ⁊ postq̄ ingrossatur non subsidit velociter: verum eius crisis fit per sudorē qm̄ mā est decliuis ad venas. ⁊ hmōi qdē vrīa assimilat̄ vrine ictericie ⁊ differt ab ea in hoc q̄ non tingit pannos. ¶ Ad summum vrine rubee sube ⁊ rubei sediminis significant appetitū ⁊ cruditatē: ⁊ significant longitudinem quando rubedo non est vehemens ⁊ est illa que est decliuis ad turbulentiam.

¶ De signis sūptis ex vrina flaua. C. lxxxvij.

V Rina flaua in febre acuta qn̄ ↄuertitur ad albedinē aut ad nigredinē est mala: qm̄ significat per albedinē eleuationē materiei ad caput: ⁊ per nigredinē acuitatem qualitatis egritudinis.

¶ De signis sūptis ex sedimie. Cap. lxxxviij.

S Edimen diuersum in suba ⁊ colore qđ significat humoꝝ diuersoꝝ multitudinem est malum: ⁊ deterius eo est illud qđ est minorū ptiū: significat enim q̄ natura non pōt expellere nisi postq̄ minorantur partes. ⁊ leue quidem multotiens est magis significatiuum bonitatis quam album. ¶ Et multotiens viuit ille cuius sedimē est decliue ad rubedinē sed est leue ⁊ morit̄ ille cuius sedimen ad albedinē declinat: sed est diuersū asperum. Sube. n. bonitas vehementius est facilis ad suscipiendā expulsionē q̄ bonitas coloris. ⁊ significat iterū q̄ humores patiuntur ab egritudine plū: sicut sedimen bonum qn̄ minorantur eius ptes significat q̄ nā operata est iā in eo valde ⁊ egritudo non egit in eo. ¶ Sedimen spumosum ⁊ spuma plenū cuius albedo est pp cōmixtionē aeris cum eo est malum valde egrediens a natura: ⁊ crudū est malū. ¶ Et ille cuius superiora sunt rotūda ⁊ mouent̄ melius est q̄ sedimē cuius superior superficies est ↄgelata ⁊ magis significatiuū q̄ egritudo est velocis status ⁊ acuta. ¶ Et sedimen qđ non antecedit tenuitas ⁊ paucitas supfluitatis: imo est inuentū in pncipio significat q̄ humor est plurimus non q̄ sit digestus: imo opꝫ vt rubeat sedimen post aduentū digōnis ⁊ postq̄ fuerit vrina subtilis in primis ⁊ postq̄ fuerit hypostasis pauca. ⁊ dum nō est ita significat q̄ materia grauis grossa est multa ⁊ q̄ egritudo interficit. ⁊ similiter vehementia tincture absq̧ sedimine pauco. Et dum non est ita non significat bonum: ⁊ quandoq̧ significat bonum ⁊ maturitatem: ⁊ quandoq̧ accidit illud propter dolorem ⁊ propter vehementiam caliditatis ⁊ famem: tinctura. n. vrine ieiuni additur ⁊ minoratur eius sedimen. ¶ Et sedimen rubeum significat multitudinem sanguinis ⁊ tarditatem digestionis ⁊ associantur eis in febribus incensiuis iterum angustia ⁊ tristitia. ¶ Et si ꝓlongat̄ vsq̧ ad quadraginta ꝓlongat̄ egritudo: ⁊ forsitan non spe

ratur crisis vsq ad quadragesimū. ℂ Iterū sedimen rubeū pendens in quo est declinatio ad superiora cum est in vrina tenui significat in egritudinibus acutis pmixtionē rōnis: si aūt pseuerat timet pditio. Si aūt vrine suba incipiat puenire ad grossitudinē τ incipit pendens subsidere τ albificaṫ significat salutē. ℂ Sedimen qd est ſm formā frusti carnis in febribus acutis sine significatiōibus digōnis significat q̄ est ex rasura mēbroꝝ τ non est ex renibus τ qñ est illic digō aut nō est febris significat illud quod scis de dispōne renū. ℂ Et illud qd est sile squamis piscis τ non est signū digōnis τ febris est acuta est ex rasura febris quā facit in neruis τ ossibus τ venis τ in alijs fit ex vesica. ℂ Et furfureum qdē significauit sile illius: τ q̄ febris incipit radere ex pfundo. τ distinguit inter ipsum τ inter illud de vesica: qm̄ illud de vesica est cū signis lesionis vesice τ cū digōne τ grossitudīe.

ℂ De signis sumptis ex dispōnib' aggregatis pp significatōes diuersas coloris τ sube q̄ꝝ prima est in vrinis oleagineis. Cap. lxxxix.

Oleagina est illa cuius color τ suba simulantur colori olei τ eius sube. τ licz sit mala: tm̄ qñ alie significatōes significant salutē non est cum ea malum.

ℂ Sedimen vero cum est oleaginū est malum valde. Et oino oleaginū purū est malū τ ē illud qd facit te videre colorem olei cum citrinitate τ viriditate. Et qñ oleaginū est accñs post vrinā nigrā tunc est significatio bona ſm q̄ testificaṫ de ea. Ruffus sapiens. Et deterius oleaginum est illud qd est in principio egritudinis. ℂ Et qñ significatōes significant maliciā τ mingitur vrina oleaginea in quarto indicat mortē infirmi in sexto. ℂ Et vrina que alteraṫ subito ex signis laudabilibus ad signa vituperabilia significat in egritudinibus acutis mortē: qm̄ significat casum virtutis subito pp prauitatē accidentiū. ℂ Vrina oleaginea qñq significat pmixtionē rōnis qm̄ facta est ex exiccatione. ℂ Vrina in qua sunt frusta sanguinis pgelati in febre acuta qñ cum ea est siccitas lingue est signū malum: si aūt fuerit nigra cum hoc tunc illud est deterius. ℂ Et non currit sanguis in vrina in febre acuta nisi pp vehementiā acuitatis eius τ pptea q̄ disrūpit vasa τ vias eius. τ eius pgelatio est pp vehementiā caliditatis ipsius. ℂ Vrina alba tenuis in quo est spuma τ nubes citrina significat timorē vehementē pp illud qd ipsa significat de exacerbatōe τ vehementia acuitatis materiei. τ nos quidem iam locuti fuimus de vrina tenui nigra illud i quo est sufficiētia. ℂ Vrina tenuis flaua in principio febriū acutarū qñ puertiṫ ad grossiciē τ ad albedinē: deinde remanet feculenta turbida sicut vrina asini τ incipit exire inuolūtarie τ sunt illic vigilie τ ingetudo significat spasmum vtriusq lateris cui succedit mors qñ non fuerint signa bona illa. ℂ Vrina enim que est cū flauo colore non subtiliaṫ nisi pp dñiū humoris colerici cali τ non ingrossaṫ τ inspissaṫ nisi pp exacerbationē egritudinis τ cōmotionē in dispōnibus māei. ℂ Et dixerit de vrina pauca que est cum colore sanguinis q̄ est mala pcipue qñ cum infirmo est passio venenosa vel passio venenosa i. sciance.

ℂ De signis malis sumptis ex parte qualitatis separationis vrine. Cap. xc.

Quando febrē acutā patiens non pōt mingere nisi parū cum dolore absq vulnere aut apāte in instrō vrine τ cum frequentia pulsus τ debilitatis est signū malū. ℂ Cum retineṫ vrina in febre pinua τ est vehementia doloris capitis τ multitudo sudoris significat cūregi. ℂ Vrina que guttati stillaṫ in febre pinua τ cum vehemētia doloris capitis τ multitudine sudoris significat cūregi. τ vrina q̄ guttati stillaṫ in febre q̄ta significat fluxū sanguis nariū. Qd si febris fuerit acuta incensiua significat dispōnē malā aduenientē cerebro. τ si fuerit quieta significat multitudinē replōnis τ debilitatē nāe in expellēdo. ℂ Et cū vrine egredientis in febribus acutis inuolūtarie est debilitas virtutis aut nocumentum in cerebro τ non fit illud nisi pp ascensionē materie acute calefacte ad cerebrum. quare cōmunicant ei membra lacertosa.

ℂ De nūeratōe signoꝝ maloꝝ in vrīa. Ca. xci.

Aquosa τ pcedens τ fetida τ nigra τ grossa est mala. τ illa in qua pcedit ex inferiori pte eius vsq ad ipsius superiorē: sicut fumus est mortalis ppinqua. τ iterum pinguis cuius color est color aque carnis cum fetore dñante est mortalis.

ℂ De signis in egrotis mala generum diuersorum quorum malicia est propter aggregationem coꝝ in infebricitantibus τ alijs. Cap. xcij.

Quando aggregant vomitus τ punctura τ pmixtio rōnis: tunc illud est signum mortale. ℂ Qñ diuersificaṫ alteratio corporis in tactu τ in colore τ in eo qd euomiṫ τ in eo qd egeriṫ significat q̄ nā est ambigua cū humorib' diuersis τ egritudinibus diuersis cui est necūū resistere eis oibus τ est pculdubio de illis que deficiunt ei. ℂ Qñ aggreganṫ i febre inseparabili frigus ei' qd appet τ adustio interioꝝ τ vehementia sitis cū hoc tunc illud est mortale. ℂ Qñ aggregaṫ cū pcussione dentiū pmixtio in rōne tunc eger approximat pditōi. ℂ Qñ accñt infirmo subito fluxus ventris niger cū adustione τ mordicatione τ dolore adurente in ventre eius τ pulsus cordis sincopis est signū mortis. ℂ Qñ sudāt duo cornua frōtis sudore frō τ citrinaṫ vngues τ virides fiunt τ alteranṫ τ apāṫ lingua τ appet sup ipsam τ sup corpus pustula extñca tūc mors

est ꝓxima. ℂ Et si fuerint in ptibus hypocon-
drioꝝ pcussio ⁊ salt⁹ cū febre: deīn cū hoc ocu-
lus mouet̃ motu malo tūc oꝫ vt expectet̃ mali-
tia dispōnis: qm̄ hec dispō signat vētositatē inflati-
uā ⁊ pcussionē q̄ fit pp apa vehemēs: ⁊ pp vehe-
mētā ꝯstrictiōis vene magne. ℂ Et pulsus ve-
hemētis pcussiōis ꝯtinuis magnus valde asso-
ciat̃ manie. ⁊ oꝫ vt ꝯsideret̃: fortasse.n.pcussio ⁊
salt⁹ nō sunt submerse ad viscera: imo in eo qd̄
appet de mirac: ⁊ illud nō est nociuū qm̄ est cū
eo apa nisi supfluat valde in magnitudine. ⁊ si p
seuerat h̄ dispō viginti dieb⁹ ⁊ nō sedat̃ apa ⁊ fe-
bris signat q apiet̃ ⁊ tūc fortasse saluabit̃ ifirmus.
⁊ illud erit p vrinā exuberātē aut pmutationes
mātei ad extremitates ⁊ ꝓpe ad pedes. ℂ Illi
q debilitāt̃ ex egritudib⁹ qm̄ accīt eis anhelit⁹
freqn̄s ⁊ sincopis tūc iā appropinquāt morti ⁊
nō addūt sup q̄tuor horas. ℂ Cū hō h̄z febrē
ꝯtīnuā ⁊ iuenit alleuiationē ⁊ qetē caliditatis su-
bito absq3 crisi mālfesta cū euōne aut pmutatōe
⁊ sine extrictōe vrīa ⁊ sine pmutatiōe de aere ad
aerē in regiōe vna aut i duab⁹ regiōib⁹ ⁊ qescit
qd̄ est in pulsu de velocitate ⁊ iuenit̃ sicut trāql
litas tūc iudicat q morit̃ velociter. ℂ Cū hōi
inest febris ⁊ pulsat cor eius subito: ⁊ iuadit eū
singult⁹ ⁊ strigit̃ vēter ei⁹ sine cā cognita morit̃.
ℂ Cū q egritudinē h̄z acutā migit vrinā albā
subtilē: deīn igrossat̃ postea ebullit ⁊ albescit ⁊
remanet ebullicōs ita ⁊ q̄si vrīa asini ⁊ migit̃ iuo
lūtarie ⁊ sūt vigilie ⁊ igtudo signat tetanū appen
tē in vtrisq3 laterib⁹ deīn morit̃. ℂ Et cū vrīa
fuerit silis muri postq̄ fuit alba añ illud ⁊ sup
ipsā fuerit sicut spūa: deīn cucurrerit ex narib⁹
sanguis niger tūc illud est res mala. ℂ Et de si
gnis malis q̄ qdā medicoꝝ dixerūt ⁊ nō tendit
rōcinatio ad ea nisi cū grauitate sūt q dr̄. qm̄ ap-
paret in hoie sup venā q̄ est in collo eius pustu-
la silis grāo cucurbite cū variolis albis plimis
⁊ accit ei ɗsideriū reꝝ calaꝝ. ℂ Et dr̄ qm̄ appet
in hoie in tpe sinistro pustula dura rubea ⁊ accit
hūi eā h̄ prurit⁹ vehemēs in oculis eius morit̃
i die decio: ⁊ hūs hūc dolorē desiderat sisamos.
ℂ Et dr̄ q̄cūq3 egritudo vehemēs accit subito
deīn seqt̃ illā vomit⁹ aut fluxus vētris est signū
mortis. ℂ Et dr̄ q qm̄ accīt febricīcū ⁊ alij apata ⁊
vlcera leuia: deīn destruit̃ rō ei⁹ morit̃. ℂ Et dr̄
q qm̄ inest hōi mollities in facie ⁊ corpe ei⁹ ⁊ nō
est dolor ⁊ accit ei in pncipio illius prurit⁹ i na-
so suo morit̃ in scdo ⁊ tertio. ℂ Et dr̄ q qm̄ in-
est hōi sup genu eius silē vue rotunde ⁊ illd̄ est
nigrū ⁊ icircuitu ei⁹ rubeū morit̃ cito vsq3 quo
expectentur quinquaginta dies. ⁊ signum mor-
tis eius est q sudat sudore frigido.

ℂ De signis lōgitudiꝭ egritudis. Cap.xciij.

S Cias q lōgitudo egritudinis sit pp
e grossitudinē in viscerib⁹ aut pp pmi
xtionē in regie. ⁊ ꝭm oēm dispōnē de
bilitat̃ in ea stōus: qm̄ tāgit ipm tar-
ditas. Et digō eqlis signat eam. Aut tarditas sedi
mis pēdētis. Aut assiduatio sedimis rubei ucꝫ
puttas.n. appītōis sedimis signat lōgitudinē egri-
tudis. ℂ Et silr qm̄ ē cū acuitate egritudis pul-
sus magn⁹ ⁊ facies ei⁹ piguis ⁊ hypocōdria infla
ta q̄ nō detumescūt signat paucitatē resolōnis ⁊ lō-
gitudinē egritudiꝭ. ℂ Cūq3 adueniūt signa cri
sis añ digōnē ⁊ nō cadit vt⁹ ⁊ nō appent signa
mortis tūc egritudo ꝓlōgat̃. ℂ Et scias q ter-
ribilitas crisis: qm̄ nō iuuat ⁊ nō nocet ⁊ dispō-
nes remanēt ꝭm modū suū tūc egritudo est lō-
ga. ℂ Et multitudo salt⁹ i egritudie signat lōgitu-
dinē ei⁹ ⁊ ꝓpe cū vehemēs fit a pncipio rei in fi
ne vō ei⁹ ē recti⁹. ℂ Et qm̄ associat̃ euōnibus
paucis q̄ signat q nā mouit mām ⁊ deficit in ex
pulsiōe ei⁹ itegra hic fit sudor aut flux⁹ sanguis
narīū aut alia signa bona aut puatio signoꝝ ma
loꝝ signat lōgitudinē. ℂ Et qm̄ remāet sedimē ru
beū vsq3 ad q̄dragīta dies idicat lōgitudinē fe-
bris ita vt nō spet̃ crisis ⁊ sepō vsq3 ad sexagīta.
ℂ Pollutio in pncipio egritudis signat lōgitudi-
nē. ℂ Cū vides signa lōgitudis egritudis i die
bus añcedētib⁹ tūc nō est signū coꝝ sicut signo
ipsoꝝ post illud. Et cū videris illud qd̄ est ꝯtrariū
illis signis magis vificari forsitan appere i me
dijs dieb⁹ ⁊ in posteriorib⁹ ei⁹ tūc ꝯsidera iudi
cium idicatōis vt scias ipsa in quo die erit ⁊ ille
dies quo die idicat̃ ⁊ obserua ꝯdictiōes pdcās
in ea. ℂ Et ꝯsidera dispōnē virtutis ⁊ etatis ⁊
tpis ⁊ cōplōnis ⁊ dispōnē motuū egri in quāti-
tate ⁊ q̄litate sua ⁊ antecessiōe ⁊ postpōne sua ⁊
horarū suarū ꝓpter in statibus acute: ⁊ longitu
dine eius ⁊ abbreuiatōe eius an sit ad motū de
cliuis aut ad quietē ⁊ iudica per ꝯtrarietatē eius.

ℂ De signis q egritudo consumetur crisi: aut
resolutione. Cap.xciiij.

C Um fuerit virtus fortis valde ⁊ paro
c xismi augmentati in qualitate ⁊ quā-
titate ⁊ etas ⁊ cōplō ⁊ tps declināt ad
motionē non ad quietē ⁊ digōnis ⁊
eius ꝯtrarij signa festinantia tūc egritudo ꝯsumet̃
cū crisi. ℂ Et si res fuerint ꝯtrario ⁊ signa tardi-
tatis inuenta tunc egritudo ꝓlongat̃ ⁊ interfi-
cit cum resolōne aut remouet̃: ⁊ si diuersificat̃
erunt crises diminute ⁊ tardate ⁊ cū pmutatōe.
ℂ Mors autem ⁊ vita significantur per dispo
sitiones virtutis ⁊ signa alteratōis vniuscuiusq3
duarum rerum ⁊ sui contrarij.

ℂ De iudicijs reciduationis. Cap.xcv.

D Eterior reciduatio est illa que est ve
d locior ⁊ est cū virtute debiliore. ⁊ asso
ciant̃ ei pculdubio cū est eius forma
forma hec: signa reciduatiōis. Et vt
eueniat reciduatio errore regis saluus est q̄ vt
eueniat p se cū rectificatōe regis. ℂ Et de erro-
re in hoc est dare in potu calefacientia: ⁊ medici
nas quibus vult aliquis bonitatem appetitus:
sicut geleniabin mellitum ⁊ trocisci rosacei ⁊

stia. ¶ Et reliquie que remanēt post crisim attrahūt recidiuationē cito nisi succurrat. ¶ Et recidiuatio vehementior est ꝙ̄ radix qm̄ malitia eius est vehemens ꝛ status est debilis.

¶ De signis recidiuationis. Cap. xcvi.

Et in illo cuius febris nō quescit p crisim nō cōpletā ꝛ in die suo timet recidiuatio. ꝛ si fuerit quies ei⁹ sine crisi oino nō est excusatio recidiuatiōis ꝛ ꝓpͤe qm̄ crisis est cum eis q̄ sunt sicut variole aut icteritia aut scabies. ꝛ ad summū cū ea que fit in cute. ¶ Et signt quādoqꝫ ꝙ erit recidiuatio ex debilitate virtutis ꝛ appetitu ꝛ nausea ꝛ malitia aie ꝛ paucitate digōnis. ꝛ corruptione cibi in stomaco tendētis ad acetositatē ꝛ fumositatem ꝛ inflatione hypocōdrioꝝ ꝛ partiū epatis ꝛ splenis. ꝛ corruptiōe somni ꝛ lōgitudine vigiliarū: ꝛ vehemētia sitis: ꝛ vehemētia inflationis faciei. ꝓpͤe est signū mali ꝛ ꝓpͤe in palpebra supiore ꝛ ꝓpͤe ei⁹ aꝑtio ꝛ ipsius abbreuiatio ꝛ silr cū resolutione inflationis faciei. Et de illis que significant eam est vt corpus bn̄ recipiat cibum ꝛ nō remoueatur per ipm̄ extenuatio. ꝛ ꝓpͤe quādo ista accn̄tia mala apparent ꝛ vehemētiora fiūt in hora ꝑoxismoꝝ egritudis que fuit. ¶ Et q̄nqꝫ signatur recidiuatio ex pulsu qm̄ remanent in eo spissitudo ꝛ velocitas. Et ex ꝓfundatiōe exituraꝝ creticaꝝ ꝛ occultatiōe earuꝫ. ¶ Et ex vrina qm̄ in ea remanet tinctura plinis citrinitatis aut flauedinis aut rubedinis aut est ex illis i qbus nō pendet sedimē neqꝫ residet. ꝛ qm̄ vrina infirmi nō similat vrine ei⁹ nāli. ¶ Et quedā tpa significatiora sunt recidiuationis ꝙ̄ quedā alia sicut autūnus: in ipso. n. plus cadit recidiuatio ꝙ̄ in reliqs tpibus. Et genus egritudinū iterū adiuuat ad signādam recidiuatiōnē sicut febres aposteꝝ q̄ post se relinquūt caliditatē ꝛ inflāmationes in viscerib⁹: ꝛ sicut epilepsia ꝛ scotomia ꝛ dolores renū ꝛ epis ꝛ splenis ꝛ emigranea ꝛ cefalea ꝛ catarrus ꝛ que ab ipso gn̄ant de asmate ꝛ aliis ꝛ egritudinib⁹ anhelit⁹.

¶ De causa mortis. Cap. xcvii.

Mors fit aut ꝓpter cām q̄ corrūpitur cōplo cordis aut ꝓpter cām q̄ resoluit ꝟtus. q̄re extinguitur. ¶ Et fcā ꝓpter cām q̄ corrumpitur complo cordis. aut est dolor vehemēs: aut q̄litas superflua de qualitatib⁹ nouis est: aut qualitas extranea venenosa: aut est retētio materiei anhelitus. ꝛ propter hoc oportet ne dimittantur resupini ꝛ ne dimittantur guttura eorum desiccari.

¶ De spēbus mortis q̄ accit i horis febriū ꝛ signis q̄litatis mortis ifirmi. Ca. xcviii.

De illis est mors q̄ accit eis in pn̄⁹ paroxismi febris ꝛ augmēto ei⁹ aut reuolutiōe ei⁹ ꝛ plm̄ ei⁹ in febrib⁹ aparīs itrinsecoꝝ vbi effundit ab ipsa superfluitas subito. ¶ Et in egritudinib⁹ malignis a qbus superat nā in primis cum monet cum fortitudine ꝑcipue si fuerit debilis ꝛ ad summuꝫ est sicut ꝓfocans ꝛ sicut extinctio ignis a multis lignis. ¶ Et de illis est mors in statu paroxismorum febris ꝓpter supatiōnē nāe ab egritudine. ¶ Et tertia est mors fcā in declinatiōe ꝛ ē pauca ꝛ rara. ꝛ plm̄ ei⁹ est in declinatiōe particulari nō vli: ꝛ cā in ea est ꝙ nā in ipsa est sicut secura ꝛ expāditur calitas ꝛ ptit ꝛ dispdit retētio que necīa est in hora ꝓncipij. Et plēs coꝝ moriunt cū sincopi subito: ꝛ qdā coꝝ gradatim. Et fortasse declinatio ē declinatio q̄ ē sine mollificatione ꝟtutis ꝛ resolōne calitatis inate. q̄re cristiat ꝙ sit declinatio leuis. Et pulsus qd̄ diuersificat i vtrisqꝫ declinatiōib⁹: ipse. n. i ꝟa cōfortat ꝛ in falsa mollificat ꝛ i ꝟa eq̄tur ꝛ i falsa diuersificatur ꝛ egredit ab ordie. ¶ In declinatiōe ꝟo totali nō moꝛit aliqs nisi pp cās laboriosas de foris q̄ supueniūt ifirmo ꝛ est debilis sic mor⁹ aut eleuatio aut ira. Et qm̄ꝫ accīt hmōi ē ꝓme. Et hmōi qd̄ mortē añcedit sudor paucus viscosiꝫ: ꝛ multotiēs morit aliqs in variolis in declinane. ꝛ multotiēs qd̄ añcedit eā sudor ineq̄lis ad frigus decliue ꝛ forasse est in capite ꝛ collo tm̄ aut in pectore tm̄. Et qm̄ cutis in aliq̄ spē est sicca tensa tunc nō erit mors per sudorē ꝛ cū eius cōtrario erit cū sudore: verū plurimū mors in egritudinibus mortalib⁹ fit ex modo aliquo in hora in qua fit crisis bona in egritudinibus salutis sicut si est egritudo in paribus. erit mors in paribus ꝛ si fuerit in imparib⁹ erit mors in iparib⁹. ¶ Et scias ꝙ causon ꝛ que ei sunt similes attrahūt mortē apud statum paroxismi ꝛ accidūt cum ea accidētia mala de ꝑmixtione rōnis ꝛ vehemētia angustie ꝛ ꝓfunditate somni. ꝛ debilitate tolerātie febris: deinde accidūt dolor capitis ꝛ tenebrositas oculoꝝ ꝛ dolor oris stōi ꝛ inquietudo. ¶ Et flegmatica attrahit mortem in ꝓncipio paroxismi ꝛ tūc est frigus lōgum ꝛ nō calefit: ꝛ pulsus paruus valde vermicularisꝫ: ꝛ vehemēs fit somni ꝓfunditas ꝛ pigritia. ꝛ ad summū vnaqueqꝫ attrahit morteꝫ in hora i qua ipsa fit vehemētior super infirmuꝫ plus siue sit incipiēs siue sit in augmēto aut in statu. ꝛ mors quidem in augmēto apparēte quādoqꝫ accidit in paucis tamē. ¶ Et quādo tu cōsideras signa mortis in hora quā dixim⁹ ꝛ non inuenis ea tūc nō timeas: ꝙ si inueneris ea tunc existima ꝙ erit mors. Si antē cōsecutum fuerit illud aliquod maloꝛuꝫ signoꝝ predictoꝝ tunc iudica ꝟm plurimū si fuerit paroxismi impares ꝙ ipse morietur in septimo: aut pares ꝙ moriet in sexto precipue si fuerit egritudo velocis motus.

¶ De signo ne mortis absqꝫ crisi. Cap. xcix.

De illis est debilitas ꝟtutis ꝛ defectꝰ eius ad resistendum egritudini. ꝛ de illis est tarditas signoꝛuꝫ digestionis oino. ꝛ de illis est virtus egritudinis

cum tarditate motus ipsius. et quando aggregantur omnia ista est magis perniciosa.

De dispositionibus accidentibus conualescentibus. Cap. c.

Quando quoque accidit conualescentibus recidiuatio. et accidit eis vehementia, virtutis et debilitas ipsius cum in eis est illud quod diximus in capitulo regis corporum. et accidit eis ne iuuentur ab eo quod sumunt de cibo et ne redeant corpora eorum ad virtutem. Et accidunt eis exiture cum non sunt mundificata corpora eorum ab humoribus per euacuationem. Et quandoque accidit eis corruptio quorundam membrorum propterea quod expellitur materia illuc. Et quandoque accidunt eis egritudines contrarie egritudinibus que fuerunt in eis cum superfluerent in eis in contrario eius quod est cum eis: sicut accidit eis grauitas in lingua et paralysis et colica frangens et apoplexia et epilepsia et dolor capitis inseparabilis et emigranea: et que his sunt similes quando infrigidatio et humectatio modum pertransierunt. Et quandoque accidit ei pruritus plurimus quem remouet aqua tepida. Et accidit eis vt albificentur eorum capilli propterea quod capilli priuantur nutrimento et propterea quod spargitur humiditas innata qua stat nigredo: sicut accidit segetibus quod quando siccantur albescunt: postea quando eorum dispositiones bone fiunt redit nigredo capillorum sicut accidit vere segetibus quando potantur aqua: quoniam tunc redit ipsarum viriditas.

De regimine conualescentis. Cap. ci.

Oportet vt in conualescente alleuiatio fiat in omni re et non afferatur ei aliquid graue ex cibis neque aliquid ex motibus et ex calefacientibus et causis comprimentibus dolorem ad voces puerorum vsque ad alia: et gradatim perducatur ad exercitium equale facile: ipsum enim iuuatiuum est valde. Et vt occupetur in eo quod augmentum efficit in sanguine eius. et oportet agere vt quiescat et letetur et gaudeat et prohibeatur ab euacuationibus et propter coitum et vinum cum temperamento est ei iuuatiuum propter vinum subtile tenue. Et de conualescentibus conuenientior ad hoc vt interdicatur ei satietas est conualescens cuius crisis fuit occulta quoniam ipse est expositus recidiuationi. Et huiusmodi fortasse indiget euacuatione. Et conuenientior ei est fluxus ventris subtilis. precipue cum videris egritudinem colicam aut declinem ad colorem humoris qui est ex humoribus ex quibus fuit febris: et videris in appetitu defectum. Et cum volueris illud tunc fac quiescere conualescentem et conforta virtutem eius deinde euacua. Et fortasse necessarium est tibi vt euacues et conforces simul cum cibatione. et prepara ei tunc vbi gratia cibos medicinales solutiuos: aut commisce eis virtutes medicinarum solutiuarum conuenientius sicut pruna et siracost et tereniabin et similia illis prouenientibus coleras. Et quandoque iuuantur per diuretica et mundificantur per ea vene eorum: et quandoque faciunt illud ista diuretica cognita sicut facit illud vinum commixtum. De flobotomia autem sciendum est quod parum indiget conualescens extractione sanguinis et fortasse indiget etc. Et signum illius forma et signa sanguinis precipue cum inuenis febrem occultam in venis et video pustulam in labio. Et fortasse cogit te ad flobotomandum infirmum malitia sanguinis eius propter illud quod remansit in ipso de cineritate humorum malorum. Quare necesse est ei vt extrahatur sanguis eius malus et augmentetur in eo sanguis bonus. Et melius in hoc est vt facile fiat et non faciat aliquid subito. Et somnus diurnus fortasse est magis nociuus conualescenti, propterea quod mollificat eum et fortasse conforat eum propterea quod ipsum quiescere facit. Et quando non conuenit fortasse attrahit febrem propterea quod facit cruditatem et frangit de virtute caloris innati. Et obseruatio in omnibus conualescentibus mundificatus et non mundificatus est: vt currat esse eorum secundum regimen quod fuit in egritudine ex cibarijs: et alijs duobus diebus in eo quod est inter eos: et ad summum secundum mensuram quarum dierum crescit pertranseat secundum regimen quod fuit in sanitate eius. deinde illud quod sequitur sanitatem eius: deinde eleuetur ad illud quod est supra ipsum. Et oportet in mundo et eo cuius febris fuit salubris ne subtilietur regimen eius: quoniam febricitet corpus eius et mala fiat eius dispositio. Et oportet vt redeat ille cuius extenuatio et macilentia in diebus paucis fuit ad pinguedinem in diebus paucis: quoniam virtus eius est fixa et fiat cum contrario eius contrarium illius. Et si non appetit conualescens tunc in ipso est repletio: et si appetit et non impinguantur post ipsum tunc affert sibi vltra virtutem suam et supra virtutem nature sue: quare non potest digerere illud et diuidere in corpore: aut in corpore suo sunt humores plures in quibus natura est occupata aut virtus stomachi eius est prostrata valde aut virtus totius corporis eius et caliditas ipsius innata sunt prostrate. quare non alteratur cibus alteratione conuenienti vt exemplificet vel restauretur natura ex eo. Et huiusmodi quidem licet appetant in principijs rei sue cibum: tamen quandoque conuertitur in eis dispositio ad hoc vt non appetant: quoniam nocumenta et repletio humorum malorum fiunt fortiora et augmentantur. et ne appetant: deinde appetant propter viuificationem virtutis sue melius est quam vt appetant: deinde non appetant: cum ergo perseuerat appetitus et non alteratur corpus ad virtutem dominantem: tunc virtus appetitiua et instrumentum eius sunt sana: et virtus digestionis et ipsius instrumenti sunt debilia. ergo melius est vt gradatim deducatur conualescens ex cauanis et pullis ad hedum et non reducatur ad consuetudinem dum adhuc in venis est strictura. Et fortasse sirupus acetosus, faciet eis euenire excoriationem intestinorum, propter debilitatem intestinorum ipsorum et similiter acetosa. Et de regimine conualescentium est permutatio eorum ad aerem contrarium ei in quo erant. Et de regimine conualescentium est obseruatio eius quod oportet caueri de specie egritudinis eorum vt opponatur ei quod securitas

tem faciat ab ea sicut in pleureticis: opz enim vt timeat in eis asperitas pectoris. ¶ Et nō opz vt cōualescens sudet in balneo ꝓpter raritatem carnis sue debilis. Cum ergo multiplicatur sudor eius tunc in ipso est superfluitas. ¶ Et abrasio cū nouacula nocet ei propter illud cuius narratio precessit.

¶ De cibatione conualescentis. Cap. iij.

Oportet vt sit cib⁹ eius in q̄litate bonu chimi facilis digestionis. et opz ne toleret famē neqꝫ sitim: et fortasse est necūm vt declinet q̄litas ad ɔtrariū cōplonis egritudinis ꝓterite ꝓpter timorē alicu ius rei. et ad cautelā. ¶ Et scias q̄ cibi humidi fluidi velocius nutriūt: et minus sunt audaces: et grossus et grauis est ecōtrario siue sit cib⁹ aut pot⁹. ¶ Et opz ne super se afferat frā nisi vocet ad illud residuū caliditatis imo vt regat cū eo qd est ꝑatum: et sit ei caliditas subtilis cum humiditate cōpleta velociter recipiēs digōnes: et vt sit cibus eius in quātitate cū mēsura qua fiat bona eius digō et eius sepatio. et adde fm gradationē cum nō videas grauitatē neqꝫ rugitum neqꝫ velocitatē descēsionis: neqꝫ tarditatē retētionis. et minue ex eo si nō videat eo qd videri debet: et qū repletur subito et tendit stomac⁹ ei⁹ tunc fortasse febrit: et sitr nō opz vt bibat subito. fortasse.n. est ex eo timor. ¶ Hora aūt cibi eius est hora eq̄litatis aeris in vesperis estatis: et hora post meridiē hyemis nisi sit nocēs aliqd festinū. et opz vt diuidat super ipm quātitas que est min⁹ sacietate eius. ¶ Et aq̄ vehementis frigoris est ex eis a qbus opz alienari conualescens: qñqꝫ enim interficit: fortasse.n. superueniet ledēdo qbusdam viscerib⁹: et fortasse faciet spasmum. et iam sciuimus q̄ mortuus est ꝓpter illud. ¶ Et sciās q̄ appetit⁹ ɔualescētis qñqꝫ minorat propter debilitatē aut ꝓpter humores in stō et associat eis fm plim sincopis. et qñqꝫ minorat causa epatis et paucitate attractiōis eius et appet in colore et in egōne tenui et alba. et qñqꝫ minorat cā humoꝝ in corpe toto et satietatis nausea tiue. et qñqꝫ ꝓpter debilitatē ɔtutis corpis et caliditatis inate aut in stō proprie. Rege ergo vnūquodqꝫ cū eo qd sciuisti de regie eius q̄ropius facilius est. ¶ Et scias q̄ secaniabin de cydonijs est bonū medicamen cōualescētib⁹ et ꝓprie qū eoꝝ appetitus est prostrat⁹ ꝑ debilitatē in stomacis eorum: et faciet securitatē ab excoriatione intestinorum. ¶ De cōfortātib⁹ ɔo stōm q̄ sunt calidiora eo sunt sicut troc. rof. et que sunt eis silia: fortasse.n. sunt causa recidiuationis.

¶ De motibus egritudinum. Cap. iiij.

Iam sciuisti horas egritudis. et sciuisti q̄ motus in periodis qñqꝫ fit addēdo in labore et significat statū: et qñqꝫ fit minuēdo et significat declinationē et vehemētior eo fiūt motus egritudinū et accidētia earum in nocte ꝓpter vehemētiā occupationis nāe in digerēdo māni tūc ab omni re.

¶ Tractat⁹ scōs de diebus crisis et horis eius.

¶ De pncipio egritudinis et prima computatione crisis. Cap. i.

De hominibus sunt qui dicūt q̄ pncipiū egritudinis ex quo numeratur cōputatio dierū crisis est extremitas hore in qua sentit eger vestigiū egritudis. ¶ Et de hominib⁹ sunt qui dicunt nō: imo extremitas hore in q̄ seipsum ꝓijcit et apparet in eo nocumētū operationis. ¶ Et hec qd diuersitas nō aduenit nisi in febrib⁹ que nō accidunt subito i illis aūt que subito accīt nō est pncipiū hore: et illud est sicut accit qbusdā febricitātib⁹ vt incipiat febris inceptione apparēte et sit homo ante illud nō hñs egritudinē q̄re dormit aut ingredit balneū aut laborat et febrit subito. In febribus aūt q̄s antecedūt ɔfractio et dolor capitis et silia: deinde accīt ambe res diuersificātur. ¶ Et formus est vt cōsideret hora inceptionis ipsius febris: et illic est iam apparitio crit⁹ a dispositione nāli in cōplone manifesta. Inceptio ɔo doloris capitis et ɔfractionis ɔsiderationē nō habet. ¶ Et q̄ decūbit in lecto et somn⁹ non sunt de illis quib⁹ est innitendū: fortasse.n. infirmus nō decumbit et iam incepit febris. ¶ Et si peperit mulier deinde accidat ei febris tūc si nō computetur ex febre et non nisi ex partu est illud error. de hoc dixerūt quidam q̄ plurimum accidit post secundum et tertium.

¶ De cā dieꝝ crisis et periodoꝝ eius. Cap. ij.

Plures quidem hoies posuerūt cām in mēsuratione tempoꝝ crisiū egritudinū acutarū ex parte lune: et q̄ ɔtus ei⁹ est virtus icedēs in hūiditate mūdificans in ea spēs alterationis et adiuuans ad maturādū et digerendū aut ad ɔtrium fm preparationē nāe. ¶ Et significāt in hoc per dispositionē extēsionis et ɔtionis et augmētationē cerebelloꝝ cum augmētatione luis in luna. et velocitatē maturationis fructuū arboꝝ et herbarū cū apparitione eius. Et dicūt q̄ humiditates ciuitatū patiunt a luna: q̄re diuersificant dispositiones earū fm diuersitatē dispōnū lune. et fit vehemētior apparitio diuersitatis cū vehemētia apparitionis diuersitatis in dispōne lune. et fit illud vehemētius qū luna est fm oppōnem dispositiōis in q̄ fuit: deinde fm q̄drationē. et hoc per diuisionē reuolutionis sue ad medietatem deinde ad medietatē medietatis. ¶ Dixerunt ꝓpterea q̄ reuolutio lune est in viginti nouem dieb⁹ et tertia fere: diminutis dieb⁹ ɔiūctiōis ex eis: ꝓpterea q̄ lune nō est operatio q̄ sūt fere duo dies et medietas. et tertia: quare remanēt .xxvi. dies. et medietas erit medietatis eius tredecim dies: et quarta dieꝝ: et q̄rta ipsius sex dies et me-

dictas diei: τ octaua diei: τ octaua ei⁹ tres dies τ quarta diei τ medietas octaue diei. τ est melior vel minor reuolo eis. Et forasse exhibent eas fm modos alios diuersificantes has computationes paruper τ addunt in ea paruper. vez in hoc est trasgressio: qz dicunt q no debet dici. Sunt ergo ista tpa facientia necio vt appeant in eis diuersitas magne: τ sunt dies piodoz paruarū: τ qn icipit τ mā est bona appet apud statū eius alterano manifesta tēdēs ad bonitatē. τ qn incipit tpe τ dispōnes sunt corrupte est alteratio apparēs apud complemētū tpis fm corruptionē. ¶ Crisis ħo egritudinū que in tpibus pcedūt τ vltra mensem: numerant ex sole: τ in hac qō mēsuratione τ experientia τ ambiguitas: τ in eis sunt loca tali modo q multiplicat occupatio cū hoc super naturalem: τ nō ipedit sup me dicum aliqd. ¶ Et medico quidē nō inest nisi vt cognoscat qō egredit cū crisibus pluribus: τ nō ptinet ei vt sciat que sit cā eius cū declinatio illus cause exhibit eū ad artem aliam: imo opz vt sit fmo de dieb⁹ crisis: fmo quē loquimur fm senutā experiēne aut fm viā positionis τ anxiomatū. ¶ Et scias q plures eoz nominant reuolutionē illud ex quo nō egredit multiplicatio a gñe suo τ est eius intētio q nō egreditur cū ea duplicatio ad diē non creticū. τ exemplum horum est quartanus τ septenus. Ná eoz mediū puenit semp ad diē creticū fm experiētiá dieȝ crisis que accidit egritudinibus qbus pueniūt isti quartanus τ septen⁹. ¶ Et reuolutiões quidē bone radicales sunt tres: reuolutio quadranorum: τ reuolutio septenozū τ est completa: sed reuolutio decenozum est magis cōpleta qȝ oēs: quadragesim⁹ enim τ sexagesimus τ octuagesimus τ oēs illi dies sunt crisis: verū due prime reuolutiones sunt diminute ex hoc propter fractionē quā attendere oportet τ per quā sunt tres septeni viginti dies: τ quartanus primus est quartus τ qrtanus secūdus est in quo restaurat fractio: τ propter illud est in septimo: quonia sunt sex dies τ res plurima de septio: τ propter illud cadit cōtinuatus: τ quartanus terti⁹ cadit in vndecimo. τ illic puenit hora duplicationis septeni: quare sequitur ipsum septenus secundus τ est in quartodecimo. τ quādo restaurauimus septenuȝ tertiū cadit in die vigesimo. Iam ergo cucurrit res in qu...tanio fm hoc q qrtanus primus τ secūdus sunt cōtinui τ secūdus τ tertius dies gregati τ tertius τ quart⁹ cōtinuati. ¶ Cū ergo ptransit qrtusdecimus tunc iā cadit diuersitas. ¶ Et laudabiles qdeȝ sicut Hypocrates τ Gal. iceperūt a cōtinuatis. Fuit ergo dierū ita: septim⁹ τ qrtusdecimus τ vigesimus est ↄtinuat⁹ ex quartodecimo: ergo viginti multiplices sunt septenoz fm intentionē qre inuenimus secūdos septenos segregatos quos sequitur tertius ↄtinuat⁹ cōplēs viginti: deinde separātur ex viginti τ est vigesimusquartus: deinde vigesimusseptimus cōtinuat⁹ postea trigesimusprimus separatus est super quatuor septenos τ trigesimusquart⁹ cōtinuan: deinde septenus cōtinuatus qre sunt qdraginta: deinde currit multiplicatio super tres septenos fm q ipsi sunt viginti vt fit cōtinuatio sexaginta τ octuaginta τ centū τ centum viginti. τ nō est cōsideratio plurima ad illud quod est inter eos de diebus. ¶ Alij aūt sicut archigenes dixerūt q post quartumdecimū est octauusdecimus τ est dies crisis. τ vigesimusprim⁹ τ vigesimusoctau⁹: deinde trigesimussecundus postea trigesimusoctauus cum continuatione septeni. τ quidā numerauerunt quadragesimūsecundū τ quadragesimūquintum τ quadragesimūoctauuȝ dies crisis τ iā trāsgressi sūt in hoc. ¶ Et ↄsideratur qualiter cadat qō ipsi fecerūt de distinctiōe quartanoȝ τ septenoȝ. Ná qrtanus in dieb⁹ crisis inest ħtus fortis vsqȝ ad viginti dies: deinde ħtus aduenit septenis vsqȝ ad trigintaquatuor: cū ergo eger in egritudine cronica ptransit viginti tūc attende septenos. ¶ Et apud archiginē quideȝ dies vigesimusprimus valde plus est cretic⁹ qȝ vigesimus qui est septenus nō disiunctus apud octauūdecimum vbi currunt septeni. ¶ Hyp. ħo τ Gal. τ qui post eos ambos fuerunt non inuenerūt rem fm illud: τ similiter est diuersitas in vigesimoseptimo τ vigesimooctauo. Archigenes enim vidit aliud a sentētia amboȝ τ fecit meliorē vigesimumoctauū τ similiter est dispō trigesimiprimi cū trigesimosecūdo τ trigesimiqrti cum trigesimoquinto τ qdragesimi cum quadragesimosecūdo. ¶ Et scias q de egritudinibus sunt quarū crisis est in septem mēsib⁹: imo in septem annis τ quatuordecim annis τ vigintiuno anno. ¶ Et sunt quidā qui existimant q post qdraginta nō fit crisis cū euacuatiōe fortis verū res nō est ita. τ nō est etiaȝ necīuȝ vt alteretur egritudo ad acutā aut vt in ea sit recidiuatio aut sit in ea cōpositio egritudinū. τ nō est prohibitum in egritudine cronica quin cesset natura digerere ipsaȝ: deinde cōfortetur super ipsaȝ vice vna τ expellat eā qȝuis sit pauca. Uerū plimuȝ est fm q dictū est τ fit sepatio in ea aut cuȝ crisi diminuta aut per exituraȝ tardi motus aut per resolutionē. ¶ Inquit Hypo. dierū creticoȝ alij sūt pares τ alij sunt ipares. τ ipares qō fortiores sunt in crisib⁹ ȝ plim τ in plimo nūero. τ pariū qdem exēplū est qrtus τ sext⁹ τ octauus τ decimus τ quartusdecimus τ vigesim⁹: τ vigesimusqrtus. τ alij quos numerauimus de paribus ȝ duas sentētias: τ ipares qdē sunt sicut tertius τ qntus τ septimus τ nonus τ vndecimus τ qntusdecim⁹ τ septimusdecimus τ vigesimusprimus τ vigesimusseptimus τ trigesimusprimus. ¶ Amplius Gal. negauit qō dictū est in ħ affoɾi. de eis octaui τ decimi τ ine-

nit illud diuersis radicibus Hyp. ¶ Et fortasse hic sermo hyp. est antequam bene sciret esse dierum crisis et hoc expone. ¶ Et scias quod quandoque continuantur dies et fiunt sicut dies unus crisis: et illud plus contingit post viginti siue sit euasio siue exitura. ¶ Et scias quod in die bone crisis quando apparent signa mala: tunc illud est deterius et significat mortem plurimum sicut si accidat eis aliquid in septimo et quartodecimo.

¶ De proportionalitate dierum crisis adinuicem et debilitate et comparatione eorum ad egritudines. Cap. iij.

Dierum creticorum alij sunt fortes in ultimo in quibus fortasse semper fit crisis: et alij sunt debiles valde. et sunt medij. et ego dicam eos distincte postquam dixero quod primus dies crisis est dies quartus. et cum hoc non multum cadit in eo crisis: et est indicatiuus septimi: dies autem septimus est dies fortis valde et indicat ipsum quartus: et licet ut septimus ponatur in primo ordine superiore. et dies undecimus non est in virtute quartidecimi. Uerumtamen in egritudinibus in quibus paroxismi earum incipiunt in imparibus ut tertiana et est fortis valde: et fortior quartodecimo. et dies quartusdecimus est dies fortis valde. et de fortitudine eius est quod non inuenitur dies cum non proportionatur quartusdecimus qui sit ultimus in fortitudine in iudicijs crisis et salute eius nedum a complemento eius. ¶ Dies septimusdecimus est fortis et qui proportionatur ei ex diebus est fortior. et proportionalitas eius ad viginti est proportionalitas undecimi ad quartumdecimum. ¶ Octauusdecimus est de diebus crisis interficientibus. et eorum magis pretiosus est dies vigesimusseptimus: et est quasi non sit dies crisis. et dies quadragesimus est fortior trigesimoquarto quamuis trigesimusquartus sit bone virtutis fortior trigesimoprimo. ¶ Et scias quod egritudines que paroxismum faciunt in imparibus sicut tertiana et plures acute sunt velocioris crisis et in imparibus quapropter expectatur in tertiana undecimus et non expectatur quartusdecimus nisi parum: quamuis secundum plurimum paroxismus septimi declinet a quartodecimo parumper. et ille que faciunt paroxismum in paribus sunt tardiores: et crisis earum plus est in paribus.

¶ De diebus crenticis. Cap. iiij.

Alii qui sunt in ordine superiore sunt sicut septimus et undecimus et quartusdecimus et septimusdecimus et vigesimus. Et quandoque fiunt reuolutiones in egritudinibus conuenientes secundum plurimum numero dierum crisium quare fiunt septem reuolutiones tertiane sicut septem dies causonidis. ¶ Et quandoque fit dispositio numeri mensium et annorum in chronicis secundum dispositionem numeri dierum in acutis: quare fit quartana septem mensium verbi gratia et currunt eius indicationes secundum considerationem indicantium dierum: et cadit inter eas de antecessione et postpositione secundum considerationem que cadit in diebus et dicam illud.

¶ De diebus cadentibus in medio. Cap. v.

Dies isti quos diximus sunt dies crentici radicales. Uerum quandoque accidit diebus crenticis propter aliquam causam accidentium extrinsecus. aut ex ipsa egritudine in velocitate motus sui aut tarditate sua. aut ex dispositione corporis in virtute aut debilitate aut ex accidentibus que accidunt sicut vigilie vehementes ex vigilijs extrinsecis. aut cadentium ex casis corporis: aut animalibus cum superfluunt vehementer ut cadat ante eos festinatio aut tardatio ab eis licet non eleuetur statio crisis necessarie in hora sua. imo minuatur ex ea. ¶ Et si non esset causa fortis accidens verificaretur crisis et non antecederet neque tardaret: verum quando accidit illud accidens et est forte declinat hora et tardatur aut antecedit. ¶ Et si fuerit debilis fit difficilis crisis: et prohibet iam ne sit completa: et nominantur dies in quibus cadit hec reflexio dies cadentes in medio: et habent indicia dierum crisis ex parte. ¶ Et isti dies sunt sicut tertius et quintus et sextus et sicut nonus et sicut tertiusdecimus.

¶ Tertius enim et quintus continet quartum: et nonus est inter septimum et undecimum. et fortasse erit dies cadens magis conueniens uni duorum dierum qui sunt in duobus lateribus eius aut erit dies crenticus qui est inter illos cadentes in latere altero magis pertinens ei festinatio enim undecimi ad nonum plus est quam tardatio septimi ad nonum quamuis unusquisque eorum sit plurimum.

¶ De virtute dierum cadentium in medio et debilitate eorum. Cap. vi.

Scias quod nonus est dies fortis preclarus in eis: deinde quintus: postea tertius: et non abbreuiatur a quarto qui est radix abbreuiatione manifesta: et tertiusdecimus quasi propter suam debilitatem non est de illis in quibus fit crisis. ¶ Sextus autem est dies in quo cadit crisis: verumtamen illa est mala. Non si venerit non mala erit difficilis occulta diminuta non salua a timore: et ipse propter prauitatem casus crisis in eo siue mala sit siue non mala est quasi contrarius septimo et indicat ipsum quartus in malitia. ¶ Et parum quidem completur indicatio quarti cum bono nisi cum difficultate. quare accidunt in eo signa timorosa sicut somnus profundus et sincopis et propter hoc si fuerit euasio tunc accidet sincopis cum vomitu. Et si accidet in eo casus virtutis et horripilatio et tremor et destructio pulsus. si autem apparuerit in eo sudor non erit equalis et fortasse minuitur in eo crisis cum euacuatione: quare erit complementum eius cum exitura mala et ictericia. et erit urina mala mali sedimenis: hoc est quando fuerit salua: et si non fuerit tunc quocumque modo fuerit erit salus eius per accidens recidiuationis. ¶ Inquit. G. Septimus est sicut rex iustus: et sextus sicut rex vincens iniustus: et octauus est proximus sexto.

¶ De diebus bonis et malis qui secundum ordinem suos cretici sunt aut cadentes in medio aut dies indicationis. Cap.vij.

C Quorum meliores sunt septimus et quartusdecimus. et post eos sunt nonus et septimusdecimus et vigesimus: deinde quintus. postea quartus. post octauus. deinde tertiusdecimus. ¶ Et scias quod dies crisis fortiores iudicij et fortiores dies cadentes in dies indicationis sunt illi qui sunt in diebus annis et quanto magis procedunt debilitatur eorum iudicium.

¶ De diebus qui non sunt cretici neque intentione prima neque intentione secunda. Cap.viij.

I Sti sunt dies primus et secundus et decimus et duodecimus et nonusdecimus et quintusdecimus iterum est huius summe. ¶ Et est mirabile quod plures eorum sequuntur diem creticum.

¶ De diebus indicationis. Cap.ix.

D Ies indicationis sunt dies in quibus videntur vestigia que sunt significationes alterationis manifeste. Aut significationes victorie vnius duorum alternatorum egritudinis et virtutis: aut inceptionis pugne leuis que currit inter naturam et egritudinem: non propter separationem: sed propter furiositatem. ¶ Prime quidem sunt sicut significationes digestionis et indigestionis. Significationes vero digestionis sunt sicut nubes rubea aut ad albedinem tendens: significationes indigestionis iterum note sunt. ¶ Secunde vero sunt sicut apparitio virtutis appetitiue aut casus eius in eo et leuitas motus aut grauitas eius. ¶ Tertie autem sunt sicut dolor capitis et angustia et strictura anhelitus et tremor et sudor non cum eo et euacuatio non completa. ¶ Cum ergo apparent ista vestigia in istis diebus erit crisis in diebus notis sequentibus eos. Et erit quartus indicans quod erit in septimo si fuerit signum bonum: aut sexto si fuerit signum malum et proprie in causonide et fixa quod fiat in septimo: et minus quod in sexto. ¶ Verum in terciana multiplicatur quod sit in sexto et septimo aut vndecimo aut secundum plurimum in quartodecimo aut vigesimo aut vigesimoprimo. ¶ Et septimusdecimus iterum indicat in vigesimo: aut vigesimoprimo. Et octauusdecimus indicat in vigesimoprimo et vigesimus in quadragesimo. ¶ Et de diebus cadentibus in medio est tertius in quinto: et si fuerit malum tunc in sexto et quintus in nono. et si fuerit malum tunc in octauo. ¶ Et scias quod significationes indicationum quandoque declinant a diebus suis propter causam predictam in declinationibus crisis a diebus suis quos merentur ad illos qui sunt ante eos aut post eos. ¶ Et scias quod quando sequitur diem secundum de diebus indicationis aliquid de genere eius quod fuit in die indicationis tunc egritudo est velocis motus. Et considera signa festinantia et tardantia et indica in diebus indicationis qui indicat ea si festinant aut tardant ex hoc.

¶ De cognitione dierum crisis cum dubitatione. Cap.x.

C Ognitio dierum crisis est necessaria ad intentiones plures. ¶ Quorum. cum crisis est propinqua vt regatur eger regie quodam. Et cum est longinqua vt regatur regie alio. et quod vt in die crisis et qui ei proximus est vt regatur eger regie proprio. Non ergo moueatur omnino cum medicina. fortasse. n. adiunabit naturam ad euacuationem: quare superfluet vehementer et fortasse faciet ei debilitatem in parte sua quare patiet laborem non crisim et non fiet euacuatio: et in hoc est illud quod est in eo. ¶ Et quod in cognitione dierum crisis vt obserues iterum res naturales alterantes dies crisis notos. Et nos inuenimus cognitionem diuidi in duos modos quorum vnus est in crisi egritudinis absolute. Et alter est in ipso die crisis ex parte ipsius in quo est crisis. Fortasse. n. prolongantur dispositiones crisis duobus diebus vel tribus quare dubitatur ad quem eorum proportionetur. ¶ Modus vero primus significatur ex duobus modis. Ex signis abbreuiationis egritudinis et longitudinis eius. Et ex naturis egritudinum et virtutibus earum. ¶ Significatio vero ex signis longitudinis et abbreuiationis est: quoniam fortasse erit secundum consumptionem egritudinis sicut si sit egritudo non de illis quas possibile est consumi in quarto et qui ipsum sequuntur. et possibile est consumi in septimo et qui sequitur ipsum. Nam si apparent signa digestionis apparitione bona in eis qui sequuntur quartum sperabitur quod crisis erit in septimo. ¶ Et si apparent signa longitudinis predicta in. c. suo scias quod crisis eius tardabitur et erit successio eius absque crisi. et si nullum eorum apparet: sperabitur quod consumetur egritudo inter septimum et quartumdecimum. ¶ Significatio vero ex naturis egritudinum est sicut. verbi gratia. dies impar est melior sicut sciuisti quod mouetur de egritudinibus in die impari et cum calitate acuta et par est de eis que diuersificantur ei. ¶ Modus vero secundus significatur ex modis propter considerationem reuolutionum ex numero horarum crisis et tempore crisis et verificationibus dierum et virtutibus eorum. Significatio ex consideratione reuolutionum est sicut. verbi gratia. tu scis quod dies par est melior cuidam egritudini: et impar est melior alicui egritudini.

¶ Verum ex parte crisis est vt consideres et cognoscas in quo duorum dierum sit labor longior: et ponatur ei crisis nisi sequatur quod sit fortioris iudicij quam iudicium eius significationis. ¶ Et de hoc secundo capitulo est illud quod facit esse necessarium vt ponatur in eo crisis die medio ex diebus tribus cum conditione predicta. ¶ Significatio autem ex virtute dierum et naturis ipsorum est sicut si sit sudor incipiens in nocte septimi: et non cessat sudare in octauo tota die tunc crisis erit in septimo non in octauo quamuis febris eradicetur in octauo. ¶ Et si fuerit secundum diuersitatem huius et incipit sudor in decimotertio et non cessat infirmus sudare vsque ad decimumquartum et eradicatur febris in decimoquarto tunc

non

non pportionabilr crisis nisi ad decimūquartū τ illud est qm̄ octauus τ decimusseptimus nō sunt in virtute duoꝝ dierū alioꝝ ex bonitate τ moro cum sexto cōuenientioꝛ est ꝙ̄ sit cum septimo. τ cum decimo magis ꝯueniens ꝙ̄ sit cum nono. ¶ Significatio aūt ex aggregatiōe iudicioꝝ est sicut illud cuius narratio ṗterijt. v.g. in decimoquarto in eo qd̄ diximus aggregant̄ sudoꝛ τ eradicatio simul. ¶ Significatio vero ex diebus indicatiuis est vt cōsideres an inuenias in exēplis ṗdictis indicationē ex quarto: tunc iudica ꝙ crisis erit in septimo: aut inuenias in vndecimo tūc iudica ꝙ crisis erit in decimoquarto.

¶ De declaratione proportionis dierū crisis ad plures egritudines. Cap. xi.

Iam sciuisti ꝙ oꝛ vt crisis egritudinū valde acutaꝝ sit ad septimū. ¶ Et oꝛ vt illarū crisis que sequunt̄ eas i acuitate sit ad quartūdecimū τ ad vigesimū τ que has sequunt̄ ad quadragesimū: deinde post illud faciunt crisim egritudines cronice absolute. Cum incensiua vehemens fit in pribus illud est tunc signū malū: τ multotiens īterficit in sexto τ indicat in quarto: τ fit in ipso sudoꝛ frigidus τ his silia. ¶ Et que est ex sirsen: erit crisis ꝭm pluꝭ ad vndecimū cum acuitate sua qm̄ inceptio magnificatōis eius fit ꝭm pluꝭ post tertiū τ quartū: deinde facit crisim in septimo. scias ergo illud. ¶ Expleta est fen scḋa.

¶ Incipit tertia de apostematibus τ pustulis.

¶ Tractatus primus de illis que ex eis sunt calida τ corrupta.

¶ De sermone vli de apostematibus. Cap. i.

Iam locuti fuimus in libro primo de apatibus τ spēbus coꝝ τ curis ipsoꝝ sermōe vli ad quē redire oꝛ illū q vult audire qd̄ nūc loquemur. In hoc aūt loco loquemur de eis sermonem pticularē. ¶ Dico ꝙ oē apa τ pustula aut est calid̄ aut non calid̄. τ apa calid̄ aut est a sanguine τ qd̄ currit cursu eius: aut colera τ qd̄ currit cursu ipsius. Et qd̄ est a sanguine aut a sanguine laudabili aut sanguine malo: τ sanguis laudabilis aut est grossus aut subtilis. ¶ Et factū qdem a sanguine laudabili grosso est flegmon que accipit carnē τ cutē simul τ est cum pulsatione. ¶ Et a subtili flegmon que accipit cutē solam τ est spina τ non est cum pulsatiōe. ¶ At vero a sanguine grosso malo fiunt spēs exiturarū malarū. Nam si eius malitia vehemens fiat τ ipsius adustio ꝯueniet herisipilla τ veniet cōbustio τ crusta: τ deterioꝛ ea est ignis ṗsicus. τ a subtili malo accidet flegmō que declinat ad herisipillam cū malitia τ fraudulentia. ¶ Si aūt fuerit subtilioꝛ: erit herisipilla flegmōides. τ qm̄ fuerit eius malitia maioꝛ erit herisipilla hn̄s inflatiōes τ vesicas τ cōbustionē τ crustā. ¶ Colericum aūt aut est a colera subtili valde que nō ptinet in eo qd̄ sit magis intus ꝙ̄ illud qd̄ apparet de cute τ ē acuta τ fit ex ea formica: aut ābulatiua sola τ est subtilioꝛ: aut ambulatiua corrosiua τ est mala: aut ex colera grossioꝛe illa τ est minoris caliditatis: τ ꝑtinet magis intus ꝙ̄ prima in cute τ est quasi sit in ea flegma: τ fit ex ea formica miliaris τ est minoris inflāmationis τ tardioris resolōnis: τ si fuerit mā grossioꝛ τ deterioꝛ accidet formica corrosiua. τ si ptransierit in grossitie sua vsqꝫ ad subam sanguinis τ si fuerit mala: accidet herisipilla mala τ in oib' illis mā est subtilis ꝙ̄uis diuersificet̄ post illud τ fit pp subtilitatē suā ꝙ expellit eam nā ꝓpria τ nō retinet̄ in aliquo nisi in cute τ qd̄ approximat ei. ¶ Et qm̄ multiplicat̄ mā apatis calidi τ magnificat̄ apa: tūc est de sūma apatū caumatū τ moꝛtificantiū. τ de summa ṗdictoꝝ est que dr̄ barachien. τ iste spēs male τ q eis similant̄ multiplicant̄ in anno pestilentie. ¶ Et de apatibus calidis illa sunt mala que non excitant̄ vel nō pueniunt ad declinationē quā sequunt̄ leuitas τ detumatio: neqꝫ ad aggregationem mātei: imo ad corruptionē mēbri. τ non semꝑ fit a magnitudine apatis τ multitudie mātei: imo fit qn̄qꝫ a malignitate māe. ¶ Et scias ꝙ apata parū fiūt singularia pura: sed plura eoꝝ sunt composita. ¶ Et scias ꝙ omne apostema in exterioꝛibus cum quo non est pulsatio non facit saniem: de intrinsecis vero iam locuti fuimus.

¶ De flegmone. Cap. ij.

Iam sciuisti flegmonē τ signa eius ex caliditate τ inflāmatōe τ additōe quātitatis τ tensione τ impulsione τ pulsatione si est submersa vel q2 est ꝓpinqua arterijs. τ mēbrū in quo est tale est cui aduenniunt nerui qbus sentit non plus ꝙ̄ sensibilitas sicut sciuisti dispōnē eius. ¶ Et quātoplus fuerint arterie maioꝛes τ magis grandes erit pulsatio eius τ ipsius doloꝛ vehementioꝛ τ eius resolutio aut ipsius collectio velocioꝛ. ¶ Et cum flegmon est in mēbro sensibili sequit̄ ipm̄ doloꝛ vehemens qualitercūqꝫ sit: τ comitat̄ ipsum vt appareant vene illius mēbri pue que erāt occulte. ¶ Et scias ꝙ nomen flegmōis in lingua grecoꝝ est absolutū sup oē qd̄ est inflāmatū: deinde dr̄ de oi apate calido: postea dr̄ de eo qd̄ est ex apate calido cum ꝓprietate ṗdicta: τ non caret inflāmatōe pp coartationē sanguinis τ opilationem meatuū. ¶ Et parū qdem ꝯtingit vt flegmon sit simplex: sed ꝭm pluꝭ ei associat̄ herisipilla aut duritiēs aut neruositas. τ hꝫ causas de qbus sunt antecedētes coꝛpoꝛee ex replōne aut malitia humoꝝ cum debilitate membri recipientis lꝫ non sit repletio neqꝫ malitia humoꝝ. ¶ Et de eis sunt primitiue sicut contusio aut incisio aut fractura aut dislocatio aut vlcera que multiplicant̄ in mēbro quare declinat ad ipm̄

materia propter dolorem ⁊ debilitatem: ⁊ fortasse declinant ad ipsum mãe ⁊ retinent in vijs que sunt debiliores sicut accidit cum vlceribus ⁊ scabie apata in locis vacuis. ¶ Et augmentum quidem eius declarat additione magnitudinis ⁊ tensionis. ⁊ status ipsius per finem eius: ⁊ illic aggregat mã si oz aggregari. ⁊ declinatio incipit tendere ad lenitatẽ ⁊ debilitatẽ. ¶ Et mala est que non tendit ad declinationẽ neqꝫ aggregat saniem. ⁊ huiõi quidem pducit ad mortẽ mẽbri ⁊ putrefacit ipm. ¶ Et multotiens quidem fit illud ꝓp magnitudinẽ apatis ⁊ multitudinẽ materiei ipsius. ⁊ multotiens fit illud cũ malignitate mãei si apa fuerit paruum. ¶ Et tu quidem scis illud qd ramificat: qm pulsatio incipit in intẽsionem ⁊ inflãmatio incipit in sedationem: ⁊ scis illud qd aggregat per additionẽ pulsationis ⁊ caliditatis ⁊ fixionẽ vtriusqꝫ. ¶ Et scis illd qd putrescit ꝓp vigõnis difficultatẽ ⁊ tenebrositatẽ ⁊ vehementiã tensionis. ¶ Et scias ꝙ dum nõ submergit nãm mã non puenit ex ea apa ⁊ respirat per ignẽ eius qd apparet externus. ¶ Et scias ꝙ qñ vicinant pustule demenuliati indicant demenul malignũ. ¶ Et oz vt in potu tribuatur habenti apata interiora aqua endiuie ⁊ aqua solatri cum medulla cassiefistule.

¶ De cura flegmonis. Cap.iij.

Cum accidit flegmon a cã primitiua nõ deest quin aut cã primitiua ⁊ eius vestigium inueniat mundificationẽ corporis aut repletionẽ. ¶ Nõ si obuiet mundificationi non est necẽm nisi curatio apatis inquãtũ est apa. ⁊ curatio apatis inquantum apa est extractio mãei extnce que facit accidere apa: ⁊ illud fit per mollificatiua ⁊ resolutiua leuia sicut emplm de farina tritici cocta cũ aqua ⁊ oleo. ⁊ qñqꝫ excusat scarificatio laborẽ ⁊ proprie qñ apa est multe mãei. ¶ Cum aũt inuenerıs corporis replõnẽ tunc oz vt non tangas apa cum mollificatiuis: qm attrahet ad ipsũ supra qd resoluat ab corpore oz vt eũet mã per flobotomiam ⁊ fortasse indiget solõne ventris. ⁊ cũ feceris illud admĩstra mollificantia. ¶ Et eius quidem curatio est ꝓxima curationi eius cuius cã primitiua inuenit mundificationẽ corporis. ⁊ differt ab ea in hoc ꝙ non indiget curatione cum rpcussione plurima in principio sicut indiget illa imo minus illa. ¶ Cum aũt cã est antecedens non primitiua tunc opz vt incipias cum euãone ⁊ cõple ei qd meret ex flõmia ⁊ ex solõne ventris si indiget ea. Et necessitas quidem eius est aut qm corpus est imundũ aut qm egritudo est magna: quare necẽa est euão ⁊ minoratio materiei ⁊ attractio ad ꝯrium. ¶ Et lꝫ corpus non sit multarũ supfluitatũ: tñ in mẽbro qñqꝫ aduenit qd ipsum debilitat quare attrahunt ad ipm materie corporis: lꝫ non sint materie superfluitatis. ¶ Et opz vt obserues conditiones predictas in hoc ex etate ⁊ tpe ⁊ regiõe ⁊ alijs. ¶ Et incipe cum repercussiuis nisi in locis que conditionauimus in li.i. Deinde oppone augmẽto cum intromissiõe mollificatiuorũ ⁊ humectãtium cum refrenatiuis. Et quãtũ pcedit in augmento pcedas in additiõe mollificatiuorũ paulatim. ⁊ apud finem ⁊ statum ⁊ vltimitatẽ magnitudinis ⁊ additionẽ sue vltimitatis fac vincere mollificantia ⁊ fac ea pura. Et exiccantia sunt que sanant in fine: verũ humectatiua ⁊ mollificantia sunt ad dilatandos poros ⁊ ad sedandum dolorẽ. ¶ Et exiccatiuũ est illud qd sanat ⁊ phibet remanere aliqd qd fiat sanies. Si aũt non sanat integre ⁊ dimittit aliqd nõ relinquit nisi rem modicã quã resoluit illud i quo est acuitas. ¶ Et qñqꝫ accit ex refrenatiõe vehementia doloris ꝓp suffocationẽ materiei ⁊ soliditatem mẽbri. ¶ Et qñqꝫ accit ex ea reditus mãei ad mẽbra principalia: ⁊ qñqꝫ accit vt induret apa. ⁊ accit qñqꝫ vt incipiat mẽbrũ tendere ad viriditatẽ ⁊ nigredinẽ pprie qñ medicat cũ eis in fine rei ⁊ prope statũ. ¶ Et scias ꝙ vehemẽtia doloris facit te indigere medicinis mollificantibus absqꝫ attractiõe ⁊ fortasse erit cum eis infrigidatio non phibens mollificationẽ. ¶ Et reditus vero mãei ad mẽbra principalia securat eũo nisi qñ illud qd puenit ex eis est ꝭm semitã expulsionis ex eis: ⁊ sunt mẽbra recipientia ab eis sicut euacuatoria illorum: illic enim non est via ad repellendum ⁊ expellendum penitus. ⁊ nos iam verificauimus ista in loco suo. ¶ Et cum timetur vt declinet ad duritiẽ administra mollificantia in quibus est calefactio ⁊ humectatio cum fortitudine. ¶ Medicine autem repercussiue sunt que sunt medie sicut succi herbarum frigidarum quas multotiens diximus in locis alijs sicut succus portulace ⁊ cucurbite ⁊ endiuie ⁊ virge pastoris ⁊ aliarum ⁊ succus solatri proprie ⁊ corpora eorum contrita preparata ad emplastrum ⁊ succus psilij etiam ⁊ ceratum cum aqua frigida. ⁊ fortasse excusat laborem in eo spongia infusa in aceto ⁊ aqua frigida. ⁊ lielzengi est fortis in principio. ⁊ similiter cortices granatorum ⁊ semperuiua ⁊ sauich de coctum valde ⁊ proprie cum aceto mixto aut sumach. ⁊ ulub est bonum iterum. ⁊ si indiget fortiore illo adde in eis sandalum ⁊ acaciam ⁊ memithe ⁊ faufel ⁊ iusquiamum album. Et herba que nominatur herba apostematum est in principio valde bona. ⁊ quandoqꝫ iuuatur eius desiccatio ⁊ stipticitas cum croco. ⁊ humectatio in principio est timorosa. ¶ Et quando cadit superfluitas in infrigidatione fortasse perducit ad corruptionem membri ⁊ corruptionem humoris constricti in apostemate ⁊ tendit apostema ad viriditatẽ ⁊ nigredinem. Si ergo timueris aliquid de hoc tunc emplastra locum cum farina ordei ⁊ volubili ⁊ i quo ẽ mollificatio. Si

ꝟo apparet aliqd de hoc tunc scarifica locuz ⁊ excoria ipm ⁊ nõ expectes collectionẽ neqꝫ maturationẽ: ⁊ illud quãdo vides illud qꝺ effusuz est plimũ valde ⁊ forsan moritur mẽbrũ. ⁊ scapellationis alia est magis apparẽs ⁊ alia magis ꝓfunda. ⁊ illud est fm locum apatis ⁊ dispõnẽ mẽbri. ⁊ cum scapellaueris tunc embroca cũ aq̃ maris ⁊ reliquis aquis salsis. ⁊ empla cũ eo in quo est mollificatio. ⁊ si non indiges rarificatione ⁊ embrocatione sis cõtẽtus mollificantibus.
¶ Et scias qꝫ administratio eoꝝ que fortiter repercutiũt in primis ⁊ eoꝝ que fortiter resoluũt in fine est mala. caue ergo quãtũ potes. Infrigidatio enim vehemẽs ꝓducit ad illud qꝺ sciuisti. ⁊ aq̃ frigida similiter est de illis que opꝫ cauere nisi in eis que sunt sicut herisipila. ⁊ in resolõne vehemẽti accidit dolor. ¶ Si ergo volueris regere in principio cũ sedatiõe doloris nõ approximes eis aquam calidã ⁊ olea mollificantia ⁊ emplastra facta ex huiusmodi medicinis. ipsa enim vehementer sunt cõtraria ei quod est necessarium de ꝓhibitiõe effusiõis. ¶ Et redeas ad bolum armenuz solutũ in aqua frã aut cũ oleo ros. ⁊ melius oleum ros. est illud qꝺ est ex rosis ⁊ oleo. in oleo quippe est resolõ q̃dã: aut lẽtes decoctas cũ rosis. aut merdasengi cuz oleo ros.
¶ Si ꝟo ista nõ valent ⁊ que eoruz cursu currunt administra volubilẽ: quoniã ipsa est vehemẽtis iuuamẽti in ꝑncipio ⁊ statu: ⁊ alsirẽgi ⁊ albasce ⁊ apiũ ⁊ albedarũgi simĩr. ¶ Et multotiẽs quidẽ sedat dolorẽ vinum dulce mixtuz cum oleo ros. imo cõgelatum vue ⁊ paruz cere super lanã aut lana ẏ opi ĩfrigidata in estate tepefacta in hyeme: aut spõgia infusa in vino stiptico aut aceto aut aqua frigida: ⁊ croc⁹ igredit in sedatiõe doloris. ¶ Cũ ergo vides inceptionem apatis incedere itinere exiture tunc dimitte infrigidationẽ ⁊ incede in viã eius qꝺ maturat ⁊ apit. ¶ Cum aũt apa puenit ad statũ tunc necessaria sunt q̃lia sunt anetum ⁊ camomilla ⁊ maluauiscus ⁊ semẽ lini ⁊ filia: imo emplastra que noiant basilicon ⁊ que nolantur diaqlon.
¶ Et emplm de colcotar exiccat absqꝫ dolore. ⁊ ꝓpter illud est ei⁹ administratio incõueniẽs cuz sit inflãmatio flegmonis. ⁊ est cõueniens qñ nõ timet aggregatio. ¶ Et meli⁹ est vt ponas sup ipsam desup lanã infusaz in vino stiptico. Et caro min⁹ indiget exiccatiõe q̃ȝ neruus. qñ neru⁹ nõ redit ad suã cõplonem cuz exiccatione pura. ⁊ caro minoris exiccatiõis ẽ que paucioris hẽt arterias. ¶ Et multotiẽs qdẽ cadit necessitas scapellãdi ante maturationez. ¶ Et multotiẽs ingeniat in attrahẽdo apa ex mẽbro nobili ad ignobilẽ cuz attractiuis: deinde curat ⁊ aperit.
¶ Et de apatibus calidis q̃ indigẽt famositate emplet caput eius cuz psilio ⁊ cũ extinctiuis in circuitu eius. ⁊ liniatur ex epithimatibus ⁊ emplastris. cum pẽna qñ digiti ledunt ipsum.

¶ De herisipilla ⁊ speciebus eius. Cap. iiij.

[i]Am sciuisti causas herisipille ⁊ species eius in libro primo. ¶ Et ille ex quib⁹ discernitur ex flegmone sunt qñ herisipilla magis apparentẽ habet rubedinẽ ⁊ puriorem. ⁊ ex flegmone apparet rubedo ad nigredinem declinis aut viriditatem. ⁊ plurimũ coloris eius est occultum in profundo. ¶ Et rubedo herisipile destruit per tactum statim ⁊ albet eius locus causa subtilitatis materie rubee aut separationis eius: deinde redit velociter ⁊ nõ similiter est rubedo flegmõis. ⁊ video in rubedine herisipille colorem croci. ⁊ citrinitatem ⁊ nõ vides illud in rubedine flegmonis. ¶ Et apostema herisipille nõ fit nisi in eo quod apparet de cute ⁊ flegmon profundat in carne etiam. ¶ Et herisipilla est pura: ⁊ non est ita flegmon: ⁊ peruenitur quãdoqꝫ ex caliditate herisipille ad hoc vt comburat cutez. ¶ Et eius virulentia vesiccat ⁊ minorat illud in flegmone. ¶ Et pura non impellit penitus ⁊ flegmon impellit. ⁊ quãto plus multiplicatur additio sanguinis super colericum est impulsio magis apparens ⁊ dolor ⁊ pulsatio vehementior est.
¶ Et herisipilla attrahit febrẽ vehementius q̃ȝ flegmon. ¶ Et quãdoqꝫ cõsequitur ex caliditate herisipille vt comburat cutis: quare alterat illud qꝺ noiatur herisipilla: ⁊ nõ est ita flegmõ: non est ergo inflatio herisipille minor inflatione flegmonis imo plus. verũ tensio flegmonis ⁊ dolor eius est ꝓpter tensionem: ⁊ quãdoqꝫ fit maior. quapropter dolor herisipille est minor.
¶ Et vt plus accidit herisipilla accidit in facie ⁊ incipit a lepore nasi ⁊ augmentat apostema ⁊ expãditur in facie tota. ¶ Et qñ accit herisipilla a fractura ossis sub cute tũc illud est malum. Et tu qdẽ iam cognouisti diuersitatẽ inter herisipillã ⁊ flegmonẽ in loco alio ab isto.

¶ De cura herisipille. Cap. v.

[o]Portet vt euacues corpus ab ea cũ solutiuis colere: ⁊ si indiget flobotomia: flobotoma eũ. ¶ Et flobotomia quidẽ non multũ confert nisi qñ materia est inter duas cutes. Si autez ꝓfunda fuerit tũc eius iuuamẽtuz minoratur ⁊ forsan attrahit. ¶ Et si indigueris reiteratione solutionis veteris per flobotomiam fac illud fm qꝫ colerit ex duabus materiis. ¶ Deinde permutte te ad infrigidandũ eam cũ infrigidatiuis fortibus scitis in capto flegmonis. ⁊ cũ effusiõe aq̃ frigide: ⁊ fac illud donec alteretur color. Pura enim destruit cũ alteratiõe coloris ⁊ diminutione ipsius. ¶ Et ad vltimũ infrãtio in herisipila est magis necessaria: qñ flãma ⁊ dolor inflãmatiuus in ea est plus. ⁊ euacuatio in flegmone est magis necessaria: qñ mã in ea est magis obediẽs ⁊ grossior. ¶ Et opꝫ vt sit infridatio eius in principio fortis stipticitatis ad hoc vt

forsitan augmētetur eius stipticitas sup ipsius frigus. ¶ Circa statū vō sit ipsius frigus vehemētius stipticitate eius. ¶ Et caue cū hoc ne redire facias māz ad mēbrū intrinsecū aut ad mēbrū nobile. ¶ Et caue iterū ne denigret mēbrū ꝛ fuscū fiat ꝛ icipiat ire in viā corruptiōis. ꝛ cū apparet aliqd de hoc icede in ɔ̄riū vie stipticitatis ꝛ infrigidatiōis. ¶ Et si fuerit herisipila sup cutē curet ex scoria plumbi cū vino pōtico bulliis cū folijs sicle bullite cū vino. Et curet cum eo in quo est resolō ꝛ exiccatio fortis cum infrigidatione: ꝛ illud est sic: sumat lane veteris adulte nō lote pondus.ʒ.xij.ꝛ.ʒ.carbonis de cortice arboris pini tantūdē cere.ʒ.xx.scorie plūbi.ʒ.xl. sepi caprini veteris abluti cū aq̄.ʒ.xv. olei myrtini.vn.v. ¶ Et uerū leuius illo emplastrū fiat ex scoria plūbi cū succo rute ꝛ oleo ros.ꝛ cera.

¶ De formica miliari. Cap.vi.

Formica est pustula aut pustule que egrediunt ꝛ faciūt accidere q̄si puncturā ꝛ ambulāt ꝛ fortasse vlcerāt ꝛ fortasse resoluunt. ꝛ tu iam sciuisti causam cuiusqꝫ illorum. ¶ Et color quidē formice ad citrinitatē est declinis ꝛ est inflāmata cū substantia verruculi ꝛ rotūda. ꝛ fm plurimū habet radicē latam nisi quedā spēs eius acruhaurod. ꝛ ē radicis pue q̄si sit pēdēs. ¶ Et seruit i oi formica sicut pūctura formice. ꝛ ad sūmū oē apostema in cute ambulatiuū: qd̄ latitudinē nō habet est formica. verū alia est miliaris: ꝛ alia est corrosiua fm q sciuisti. ¶ Et qn̄ fit vlcus ꝛ putrescit appropriat noie putridi.

¶ De cura formice ꝛ que eius cursu currunt. Cap.vij.

Cum nō incipis in ea cū euacuatione humoris fm q oportet imo medicaris vlcus cū eo qd̄ sanat redit ex alio loco cum nocumēto ꝛ ex loco ipso ꝛ non cessat humor facere corrosionē post corrosionē. ¶ Et aqua quidē casei cum scamonea iuuatiua est in euacuatione materiei formice ꝛ eis similiū. ¶ Alia autē fm quaꝫ curat formica est vt que ex ipsa est corrosiua alienet ab humectatiōe quā iam administrasti in herisipila: humectatio enim nō est cōueniens vlceribus. ¶ Et administra in pricipijs eius post sicut lactucā ꝛ nenufar ꝛ semperuiuā ꝛ volubilē ꝛ portulacam. ¶ Et si fuerit necessariū tūc qd̄ sit sicut solatrū ꝛ ppꝛie siccū tritum. in ipso enim est exiccatio: ꝛ sicut arnoglossa ꝛ rubus ꝛ lens: ꝛ post ipsam sauich ordei ꝛ cortices granatorum ꝛ rami vitis. ¶ Et cuꝫ timent super eā corrosio ꝛ vlcera administra cū istis infrigidatiuis aliqd mellis ꝛ similiū: aut farinā thuris cū aceto: ꝛ aqua que currit ex ligno vitis humido cū adurit. ꝛ stercus ouiū cū aceto ꝛ stercus vaccinū cum aceto. Cū ergo corrosio ꝛ vlceratio apparet tunc administra trociscos andaracarō cū vio stiptico aut aceto cōmixto aut succo cucumeris asinini. ꝛ sal ꝛ fel hirci ꝛ rutam cū nitro ꝛ piper ꝛ stercū cum vrina pueri. ¶ Et Gal. quidē dixit esse cōueniens vt sumat aliquid sicut embuba ꝛ ex extremitate pēne aut alterius rei cuius extremitas sit acuta quā possibile sit deglutire formicā: deinde penetret in circuitu eius vsqꝫ ad pfundū cuꝫ acuitate sua: deinde eradicetur cū ea formice cū radice sua. Illorum aūt formice q sunt sicut pueri destruuntur si intromittātur in balneum: ꝛ nocet eis aer balnei: deinde egrediātur velociter: ꝛ liniātur cum oleo ros. ꝛ aqua ros.

¶ De cura miliaris. Cap.viij.

Miliaris similat formice in curatiōe. verū melius est in solutiōe eius vt sit in eius catharitico ꝫtus eius qd̄ est sicut turbith cū eo qd̄ soluit colerā: ꝛ si est ibi ex epithymo est melius: quoniā necesse est illic eē ex melācolia ꝛ flegmate que admiscetur colere. ¶ Deinde sumant galle ꝛ fruct⁹ tamarisci ꝛ cortices granatorum ꝛ boliū armenum ꝛ aggregent omnia illa in aceto ꝛ aq̄ ros. cuꝫ tali quātitate ne mordicet ꝛ liniātur desup cum pēna. ¶ Et lac dulce est vehemēter cōueniēs curationi huius egritudis. ¶ Et qn̄ pertrāsit pncipiū oportet tūc vt curet cuꝫ eis que sunt sicut caput piscis saliti adustū cuꝫ vino pōtico: ꝛ fortius illo: quādo necessaria est exiccatio vltima est vt sumātur folia albedarungi ꝛ ponat in eis calcadis ꝛ administrent. ¶ Et fort⁹ hoc est vt sumant flos eris ꝛ sulfur currinū adustuꝫ ꝛ fiat ex eis linimentum cū vino aut aqua ligni vitis que manat fm combustionem suam.

¶ De pruna ꝛ igne persico. Cap.ix.

Hec duo noia fortasse absoluta sunt super omnē pustulā corrosiuam vesicātem adurētem facientē accidere escarā qualē facit accidere cōbustio ꝛ cauteriū. ¶ Et quādoqꝫ absoluit nomē ignis psici de illis super qd̄ est illic pustula de gn̄e formice comestiua adurēs vesicās in qua est aliqd ambulās ꝛ humiditas est colerice māei pauce nigredinis pauce putrefactiōis. ꝛ est cū pustulis plurimis alteratis q̄si sit illic humor ꝛ fetor plurime ebullitiōis ꝛ eleuatiōis. ¶ Et absoluit nomen prune sup illud qd̄ denigrat locum ꝛ facit mēbrū habēs colorē carbonis absqꝫ humiditate. ꝛ est plurime nigredis submersa. ꝛ eminētia eius ē parue quātitatis lupinalis: ꝛ fortasse nō erit illic pustula oino: imo icipit in primis pruna: ꝛ totū illud incipit cū pruritu sicut scarificationes. ¶ Amplius qn̄qꝫ vesicat ignis psicus aut pruna ꝛ currit ex ea aliqd sicut currit a cauterizato cuꝫ cōbustione ꝛ est locus cinericiū colotis niger. ꝛ quādoqꝫ est plūbe⁹: ꝛ est inflatio vehemēs qua circūdat absqꝫ rubedine verificata: imo cū declinatiōe ad nigredineꝫ: ꝛ illud qd̄ appropriat noie prune est nigre radicis ignee ꝛ est eis splendor prune. ¶ Et ignis psicus de eis

ambobus est velocioris apparitionis et motus et pruna est tardior et profundior et quasi materia eius est materia pustule et impetiginis: sed est acutior in igne persico. ¶ Et quod ex eis accidit carne est velocioris resolutionis. ¶ Et quod ex eis accidit nervis est fixius et tardioris resolutionis: et unumquodque amborum est de colera citrina adurente permixta melancolie. ¶ Et propter illud accidit ex eis ambobus ascara nigra et est quasi sit ignis persicus vehementius colericus et pruna vehementius melancolica. ¶ Et ubi quidem inest ut nomines unumquodque amborum cum intentione que aggregat ambo pruna: deinde dividas. et similiter inest tibi ut nomines ea ambo ignem persicum propter illam eandem intentionem: deinde dividas: et inest tibi ut des unicuique intentioni nomen et iam fecerunt totum illud: et non est plurima differentia in eo. ¶ Et quandoque sunt cum formice speciebus et miliaris male febres vehementis caliditatis perniciose. Et quandoque accidunt ista causa pestilentie. ¶ Et multotiens simulantur flegmoni et tendunt ad nigredinem in principio rei et proprie in etate sua.

¶ De curatione prune et ignis persici. Ca. x.

Necessaria est flobotomia ut evacuetur sanguis colericus et quando egritudo est timorosa tunc necessarium est ipsam approximare sincopi: et fortasse est necesse et proprie in prima facere scapellationem profundam ut egrediatur sanguis malus constrictus in ea qui est in natura veneni. et non fiat illud quando materia est declinis ad coleram. ¶ Cura autem localis necessaria est ut sit sicut cura herisipille. Verum non oportet ut sit linimentum vehementis infrigidationis sicut in herisipilla: quoniam materia ad grossitiem est declinis. et quoniam ipsa est taliter quod non tolerat ut redeat. partum ex ea ad interiora: quoniam materia est venenosa. ¶ Et non licet ut administrentur ea que sunt vehementis stipticitatis iterum. nam illa materia est tarde resolutionis. ¶ Et non licet ut administrentur resolutiva neque in principio rei cum apparet. neque apud quietem inflationis quoniam adducitur in qualitate materiei: imo oportet ut administres medicinas exiccativas in quibus est infrigidatio et resolutio quedam cum expulsione sicut emplastrum quod fit de arnoglossa et gallis et lentibus et pane plurimi furfuris. nam huiusmodi panis subtilior est in substantia sua. ¶ Et emplastra istis similia de illis que scripta sunt in antidotario. ¶ Et iterum galle cum aceto vini. et alumen cum aceto vini. ¶ Et de medicinis bonis in hac hora et post ipsas est ut sumantur granata acetosa et scindantur et decoquantur cum aceto donec leniantur: deinde terantur et ponantur super pannum et administrentur. ipsum enim conveniens est in omni hora et eradicat hanc egritudinem in principio et statu. ¶ Et quandoque cadit in medicinis huius spatii nux recens et folia eius cum sauich et uva passa et ficus cum vino et oleo papaveris nigri et melius est ut ex omnibus fiat emplastrum. ¶ Et de medicinis convenientibus in pluribus horis sunt opium et acacia et dragagantum similiter et cortices granatorum de unoquoque quorum sumatur pondus .℥.i. florum eris .℥.i. semen iusquiami albi. Et huiusmodi medicine non ponuntur nisi super illud quod non est vlceratum. ¶ In illo vero quod de eo est vlceratum est necessarium illud quod fortiter exiccet sicut medicamen andaron et farasion et trocisci ranudros et medicamen de licisin cum vino dulci et cum rob et reliqua que dicta sunt in curatione herisipile vlcerate: et formice miliaris. Et oportet ut emplastrentur desuper emplastra in die bis et in nocte semel aut bis. et non administres exiccativa quantum potes: quoniam ipsa adducunt in malitia egritudinis. ¶ Et oportet ut tu subvenias ei quod continet locum et loca adustionis cum bolo armenico. et aceto et aqua et reliquis que infrigidant et repercutiunt. Et id quod est propinquius illo est lana ysopi infusa in vino. ¶ Cum ergo quiescit inflammatio et remanent vlcera curentur cum eis que sunt sicut emplastra de merdasengi et emplastra diabuliciarion: et cum reliquis medicinis vlcerum corrodentium predictis in antidotario. Et nux antiqua vntuosa est conveniens igni persico in hac hora.

¶ De vesicis et inflationibus. Cap. xi.

Inflationes accidunt secundum duos modos: quorum unus est propter aquositatem que expellitur ex ebullitione in humoribus cum qua elevatur materia subito ad illud quod est sub cute et invenit cutem spissiorem quam illud quod est sub ea: quare non penetrat in eam imo remanet inflatio aquosa. Et secundus est ut sit loco aquositatis sanguis: quare fit pus de subtus. ¶ De cura inflationum. Cap. xii.

Mundificatio quidem corporis cum flobotomia et similibus est secundum quod scivisti. et administretur regimen et cibus secundum modum qui est dictus. ¶ Et ponatur super eas in primis cum apparet quod sit sicut lentes cocte cum aqua et sicut cortices granatorum aut cortices ramorum eorum decocti cum aqua totum illud ponatur secundum quod scis in loco suo post decotionem et lenitatem tepidum. ¶ Si autem exierint vesice et volueris ipsarum curationem: quoniam ille que sunt in grossiore cute dolent oportet ut aperiantur cum acubus et currat quod in eis est. et que de eis sunt subtiles aperiuntur per se. ¶ Et non oportet ut tardetur: imo aperiantur etiam et exprimatur quod est in eis cum facilitate paulatim. ¶ Deinde non evacuantur: aut ut sanentur: aut vlcerentur. ¶ Et si vlcerantur curentur cum emplastris que fiunt de cerusa et que fiunt de merdasengi et similibus et proprie quando cadit in eis sicut vlceos: et emplastris herisipile quando ambulat et corrodit: et formice et reliquis que diximus. ¶ Medicamen compositum etiam. ℞. merdasengi libram i. olei veteris lib. i. et ß. arsenici lib. i. decoquantur.

merdasengi cum oleo: donec non adhereat: deinde fundatur super ipsum arsenicum. ¶ Et iterum medicamen conueniens ei quod de ipsis accidit sup testiculos ⁊ labia ⁊ eis similia ⁊ ad vltimū supra membra que vehementer indigent exiccatione. ℞. colcotar ⁊ calcadis. viij. de vnoquoq;: foliorum rose. ij. terantur cū aqua ⁊ administrētur. ¶ Et similiter fimus caprinus cū melle. ¶ Et cum cadunt escare ⁊ carnes corrupte ⁊ apparet caro sana tunc curet̄ cura vulnerū planorum. ¶ Et cadere quidē faciunt escaras ⁊ carnē malam medicine note. ¶ Et in alexandria faciūt eas cadere cum herba nominata serenitis: ⁊ iterū tarbehasis: ⁊ oleum de albacuen est bonum ad deiiciendū eas. ¶ Et ad vltimū administratio casus escare ⁊ curationis residui cum curatione vulnerū sanorum est conueniens valde. ¶ Medicamē bonum expertū antiquorum qd̄ quidam modernoꝝ concesserūt. ℞. sarcocolle ⁊ aloes ⁊ olibani ⁊ cerusse: ⁊ simiat oīum equaliter ⁊ quantum est totū de bolo armeno ⁊ fiant ex eis forme similes auellanis: siccent̄ ⁊ dissoluantur cum aceto ⁊ aqua ⁊ liniatur cū eis locus ponēdo epithima super epithima donec accidat in eo contractio vehemens ⁊ fiat escara: ⁊ tunc aut cadet per se si fuerit sub ea humiditas. aut est necessariū vt radas eā ⁊ facias ipsam cadere ⁊ nō cesses facere illd̄ donec cadat totū.

¶ De essere. Cap. xiij.

e Ssere est pustula parua lata sicut vesice ⁊ ad aliquātulam tendēs rubedinem ⁊ pruritum faciens ⁊ angustias eueniens subito fm plurimū. ⁊ accidit quādoq; vt currat ab ea humiditas. ⁊ fortasse est sanguinea. ¶ Et fm plurimū fit vehemens in nocte ⁊ eius angustia fit in ea vehementior ⁊ eius tristitia. ¶ Et causa est eius vapor calidus denatus in corpore subito aut a sanguine colerico aut a flegmate baurachio. ¶ Et sanguinea quidem est vehementioris rubedinis ⁊ caliditatis ⁊ vehementioris ⁊ velocioris apparitionis. ⁊ flegmatica est minor in omnibus illis. ⁊ vehementia flegmatice est i nocte plus q̄ vehemētia sanguinee. ¶ Et cū essere inuadit locum amplum tunc si nō fiat flobotomia timetur febris tertiana. ¶ Et oꝫ vt fiat flobōmia in spacio qd̄ est inter illud ⁊ iter flatū.

¶ De cura essere. Ca. xiiij.

o Si sanguis fuerit vincēs tunc oportebit vt in pmis perueniat ad flobotomiā: deinde ꝯsequēter adhibeat̄ solutiuū colere: si tolerauerit virtus q fit sicut fit de duabus partib9 myrabolanoꝝ ⁊ parte vna hiere. cuius potio fit. ʒ. iij. in sirupo acetoso. ⁊ sedat eam cū eis, que sunt sicut tamarindi ⁊ aqua duorum granatorum cū corticibus suis. Aut aqua granati acetosi cū cortice suo ⁊ infusione chrysomilorū: ⁊ aqua lactis acetosi ⁊ trocisci de spodio cāphoratī cū aq̄ granatoꝝ. ¶ Et dare ī potu aquam calidā in die multotiēs est ex eis que conferūt ei ⁊ lenire naturā habētis eā. ¶ Et de eis que sedāt eam est infusio sumach colata de qua sumant̄. ʒ. iij. ¶ Et ex cibis tabsil. ⁊ acetum cum oleo de amigdalis ⁊ sisamino ⁊ oleo cum aqua vue acerbe ⁊ lacte acetoso. ¶ Si aūt humor fuerit baurachius euacuetur corpus cum myrabolanis ⁊ cum turbith de quo fit quātum est medicitas myrabolanorum: ⁊ fit potio eius ʒ. iij. ¶ Et detur ifirmo de nuce cupressi humida vn. i. cum aloes. ʒ. i. ¶ Et sumatur croc9 hortulanus. teratur ⁊ conficiat̄ cum aceto ⁊ sumat̄ in potu. ¶ Aut detur in potu aq̄ magre aut aq̄ ptisani noui. ¶ Et ad flegmaticā sumant̄ cubebe. ʒ. i. cum tribus. ʒ. zuccari ⁊ pōdere. ʒ. iij. seminis agnicasti in lacte dulci. ¶ Et de eo quod est expertum ⁊ cōuenit in oī spē est istud calamēti. ʒ. ij. spodij. ʒ. ij. ros. rubearuꝫ. ʒ. ʒ. camphore kirat. i. detur in potu cum aqua granati acetosi: aut sumatur in potu santina cum est ieiunus.

¶ De esthiomeno ⁊ differentia inter cancrenas ⁊ aschachilos. Cap. xv.

o Sermo de his rebus est pportionalis quodāmodo fmoni de reb9 quarū rememoratio pcessit. Dico ergo q mēbro accidit corruptio ⁊ putrefactio pp cām corrūpentē cōplonem eius ⁊ spūm aialē qui est in ipso. Aut pter aliud phibens eum puenire ad ipm. aut pp aliqd congregans vtrasq; intētiones sicut venena calida ⁊ frigida ⁊ ea q̄ cū sua suba sunt ꝯria spiritui aiali: ⁊ sicut apa ⁊ pustule ⁊ vlcera mala ambulatiua venenose sube. ¶ Et ea in quibus erratur sicut erratur in effundēdo oleum in vlceribus pfundis q̄re putrefit caro: ⁊ cum infrigidatione vehemēti sup apata calida. quare corrumpitur cōplexio que est in ipso. ¶ Prohibēs autē eum peruenire ad ipm aut aggregās vtranq; intentionem: prohibēs quidem est opilatio: ⁊ illa opilatio aut est accidentalis primitiua sicut cōstrictio quorundam mēbrorum in radice sua fortis. Nam illa qn̄ perseuerat corrumpit mēbruꝫ pter retentionē spūs animalis ab eo: aut retentionē virtutis sparse super spiritum animalem qui est in ipso: qui expāditur ex corde ⁊ anima: q̄re corrumpitur complexio eius ⁊ morit̄. ¶ Et qn̄q; fit pter opilationē corpalē sicut apa calidū malum fixū magnum grosse materie opilās meatus ⁊ introitum anhelitus quo indiget spiritus animalis: ⁊ hoc cum hoc qd̄ retinet̄ etiā corrūpit cōplonem. ¶ Et qd̄ de hoc est in pncipio ⁊ non corrūpitur cum eo sensus eius cui est sensus noiat̄ cācrena ⁊ pprie quod est flegmonides in pncipio. ¶ Et qd̄ ita cōfirmatur est vt destruat̄ sensus eius cui ē sensus. ⁊ illud est vt destruatur caro. ⁊ quod ipsaꝫ sequitur ⁊ vsq; ad os siue fit incipiens aut succedēs apostemati nominat̄ schachilos. ¶ Et quandoq; cācrene fiunt aschachi

los imo sunt via ad ipsa τ totū hoc accidit ī carne τ accit in osse. ¶ Et cum eius corruptio incipit pambulare in mēbro τ apparet qd est in circuitu corrupti τ forsitan peruenit ad corruptionē tunc ōꝫ totū accēns estiomenus. τ ōꝫ ut dispō pus mēbri q iā putrefacta est τ nisi esset pp grossitudinē mātei sue non adhereret: sed expelleretur.

¶ De cura. Cap. xvi.

Et cācrenis qdē dixi in principio psequerat sperat qp sanet. Cum aūt cōfirmat corruptio in carne: tunc necūm est accipere totū ipsius. ¶ Cum ergo vides membra colorē alterari: τ est ī via putrefactionis: tunc oꝫ vt succurras liniendo ipm cum eo qd phibeat putrefactionē sicut est bolus armenū τ terra sigillata cum aceto. ¶ Si aūt illō non valet non inuenis excusationē quin scalpellationē pfundā facias diuersoꝝ modoꝝ in locis: τ ponas sanguisugas τ flōmes venas pximas ei prius vt accipiatē sanguis malus cū cautela eius qd circūdat locū sicut cum epithimatibus pdictis. τ ponaꝫ sup ipm locū scalpellatum qd phibeat putredinē τ sit ei 2nū de illis qbus uicit pfundatis fortis sicut farina herbi cum syrupo acetoso aut cum farina fabarū. τ pp:re pmixta cum sale. ¶ Et de illis que desup liniunt est aūa τ semen vrtice ā τ aristo. ro. τ succus foliorū acori de vnoquoq; sumat p. o. i. floris eris paro. Facrat cum aqua donec fiat ſm spissitudinem mellis: τ line cum eo vulnus τ in circuitu eius. ¶ Et de medicinis phibentibus corrosionem est vt sumant floris eris τ mellis τ aluis equales precis τ liniant cum eis: phibet. n. τ facit cadere illud qd est putrefactū τ seruat illud qd sequit. ¶ Si aūt ptransit dispō dispōnē apanis τ dispōnē corruptiōis coloris eius τ incipit peruenire in mollitiē τ humectat parūp: tunc hec est inceptio eius in putrefactiōe: quare oꝫ vt puluerizeꝫ super ipsuꝫ aristologia rotunda τ galle equali mensura accepte donec deiccetur. Et similiter draganthum iterum τ colcotar sunt bona propter cum aceto. τ folia nucis τ similiter cucumeris asinini aut succus eius epithimando. ¶ Qd si pars carnis incipit corrumpi incide eam aut fac eam cadere cuꝫ eis que sunt sicut troscisci andaracaron τ fortius eis calcadicon. Cūq; feceris cadere ordinem vnum succurre cum butyro ponendo desuper: deinde fac cadere secundo donec perueniat ad cutem sanam: τ draganthum rubeum est puluerizatio bona sup mollitiem τ putrefactioneꝫ. ¶ Et cum apparet putrefactio non expectas cum incisiōe τ consumptione: quoniam magnificatur malum. ¶ Et quando magnificatur apostemia in circuitu putrefacti tunc laudatum est ei sauich cum succo iusquiami albi. Uerum apud me non est bonuꝫ ei: immo oportet vt huiusmodi administretur super locum sanum vt prohibeat ab ipso τ repellat. ¶ Et cum inciditur membrū qd putrefactum est tunc oꝫ vt cauterizeꝫ illud qd continet ipsum cum igne: qm illud est cum cautela aut cum medicinis cauterizantibus adurentibus τ pp:re in mēbris facile suscipientib⁹ putrefactionem pp caliditatē suam. τ qꝛ superfluitates calide approximāt eis sicut sūt testiculi τ anus. ¶ Hec est ergo quātitas quam diximus hic. Et tu quidem inuenies in sermone nostro qui est de vicetibus putrefactis qd oꝫ te addere huic capto.

¶ De althohoin. Cap. xvii.

Anquissimi antiquoꝝ noiauerūt eā noie qd trāslatū est in arabico althohoin oꝫ apa exīns in membris glandosis carnis aut albia. ¶ Et sensibilia qdem sun. sicut caro glandosa que est in maxilla τ origine lingue: τ illa que sensuꝫ non hūt sicut caro glandosa que est in māmilla in sub ascellis τ inguinibus τ eis silibus. Deinde dcm̄ est post hoc ei qd est cuꝫ hoc apa calidū perdens: deinde dcm̄ est apatis pustulosa pp cōuersionem mātei eius ad subam venenosam qd corrūpit mēbrū τ alterat colorē eius qd sequit ipsaꝫ τ qñq; resudat sanguineꝫ τ virtus τ silia illis τ adducit qualitatē malā ad cor ex via arteriarū quare accñt vomitus τ pulsus cordis τ sincopis τ qñ eius accñtia fiunt vehementia interficit. ¶ Et vꝫ qp primi noiabant hoc postremum carmata. τ est necūm vt sit deterius eoꝝ illud qd accit ſm plurimū ī subascellis τ inguinibus τ post aurē pp vicinitatē eius ad mēbra que sunt vehementius principalia. ¶ Et salubius althohoin mortaliū est illud qd est rubeuꝫ: deinde citrinū. Et ex eo qd ad nigredinē est declinet non euadit aliqs. ¶ Et althohoin qdē multiplicanꝫ in pestilentijs τ in regione pestilentiali. τ inueniunꝫ noia greca rerū que assimilanꝫ althohoin sicut tursios τ carmata τ carmal:tle τ furuos. Uerum apud nos non est magna distinctio inter eoruꝫ nominationem.

¶ De cura. Cap. xviii.

Euacuatio qdē cum flōmia τ cum eo qd tolerat hora aut qd sit necūm ex eis que educunt humorē putrefactuꝫ est necīa: deinde oꝫ vt reuertaris ad cor cū defensiōe eius τ cōfortatiōe ipsius cū eis in qbus sunt infrāuis τ odoramētū sicut acetositas citri τ inuie τ rob pomoꝝ τ cydonioruꝫ: τ sicut granata acetosa valde. τ olfactus sicut rosarum τ cāphore τ sandali. ¶ Et cibus sit sicut lentes cū aceto τ sicut cibus cuꝫ aceto valde acetosus factus ex carnibus althaugi τ hedoꝝ. ¶ Et oꝫ vt rorēt māns infirmi cū aceto plimo τ folijs salicis τ vio. τ ro. τ nenufare τ silibus. ¶ Et ponanꝫ sup cor epithimata infrāntia ex eis que cognoscuntur de medicinis habentiū pulsum cordis calidum τ habentiuꝫ pestilentiam τ ad vltimū regant regimine hñtiū aerem pestilentialē.

¶ Alchohoin vero ipsm & qd currit cursu eius
de eis que noiata sunt curet in principio cu eis
que pstringunt & infrigidant cum spongia infusa in
aqua & aceto aut in oleo ros. aut oleo de pomis
& arbore masticis. aut oleo de myrto. ista fiunt
in principio. ¶ In statu vero curet cum scal-
pellatoe si pose est. & fiat vt currat qd est in ipso
& non dimittat vt brunu fiat: qm addit veneno
sitas eius. & si indiget ventosis sugentibus cum
subtilitate fiat. & in illo qd hz subam exiture oz
vt administret apud statu eius: aut circa statum
eius cum apertione. ¶ Et qn est illic fe. tardabis
cum infrigidatione ne reducas cum ea mam retro.
¶ Et apertio qdem fit cuz eis que sunt sicut embro
ca cum aqua camomille & aneti & reliquorum ape
rientium subtiliu que dicemus in. c. vulnerum.
¶ Dixerunt. Carmana aut & Sesiros. Cofert
emplm de capillo veneris & atriplice & volubi
li & radice cusci cum pauca guma pini & melle
cum vino aut gluten cum gumma pini & melle
cum vino aut gluten cum guma pini & ceratuz:
aut sordes aluearioruz apum & lupini infusi in
aceto: aut radix cucumeris asinini cum glutino
albotin aut nitru cu ficubus aut cum fermento.

¶ De apatib⁹ accntib⁹ in gladulis. Cap. xix.

Postemata glandosa q non incedut
via atagurarij qnqz accit in loco ali-
quo casu in crisibus. & qnqz cadunt
casu expulsionis a mebris radicalib⁹
& fortasse attrahunt ea vlcera: & apata alia super
extrema ad que currunt mae in vijs quaru ince
dunt carnes ille: quare inuoluunt cum eis sicut
accit inguini & subascelle ex apatoe amborum i eo
qui hz scabiem aut vlcera sup pedes & manus.
¶ Et qnqz sunt cum reploe corporis. & qnqz
non est in corpore plima replo. Et eorum cura est
diuersa a cura apatu alioz in principio cum ex
pulsione. Et non administrat in eis illud: imo
eis per flomia. & soloné ventris est illud qd est
necium. ¶ Curatio vero alia plonget in eis si
pose est donec declaret dispo. Nam si fuerit fm
semita crisis aut fm semita expulsionis ex mem
bro pncipali tunc non oz vt phibeat oino: imo
trahat ad mebr quacuqz attractoe est pose & et
cum ventosis. ¶ Si aut fuerit pp multitudinez
replonis: tunc euo est radix & minoratio cibi &
subtiliatio. ¶ Et non administres expulsiua:
imo mollificatiua ita tn vt no administres mol
lificatiua iteru absqz euone. fortasse. n. eueniet il
lud sup mebru cum attractoe maci plime: imo
qn administras mollificatiua euacua cum hoc
& trahe mam ad diuersum. timor. n. in expulsi-
uis est reditus maci ad viscera & ad mebra prin
cipalia. & timor i mollificatiuis est attractio ma
teriei plime. ¶ Et euo & declinatio maci secu-
rant ex nocumento mollificatiui. ¶ Et qn do-
lor fit vehemens: tunc neciu est vt sedeo ipsm cu
eis que sunt sicut lana infusa in oleo calido: de-
inde adde in eo sal in fine eius donec sedet do-
lor statim & in primis fortasse addit in dolore.
¶ Et qn corpus est mundum aut mundificasti
ipsm tunc resolue & non cures. ¶ Et qnqz valet
in resoluendo illud qd est sicut farina tritici & sal
mus illa est farina ordei. & fortasse magnificat
per resolone forte apa: quare non administret
nisi qn est necia repulsio ex mebris principali-
bus: & attractio maci ab eis ad apa timendo su
per illa principalia. ¶ Et multoties qdem sanat
ea in principio oleu calefactu qd effundit solu.
Veru qn apa est in quantitate & suba sua molle
in mebro nobili sicut mamilla & testiculo & non
timet ex phibitione eius nocumentu tunc pro-
hibe & repelle: sed quando sentis declinationez
ad duritiem tunc lini vbicuqz sit.

¶ De exituris calidis. Cap. xx.

Exitura est de silma dubeller que col-
lectionez faciunt ex apatibus calidis
quasi nomen aldubellan cadat super
oe apa vlceratu in interiore cuius lo
cus est ad que effundit ma aliqua & remanet in
eo quecunqz ma sit. ¶ Et exitura qn est ex hac
sua dispone calida tunc aggregat ma. & qnqz in
cipit apa calim sicut est cum aggregatoe & solo-
ne pituitans intrinsece. & qnqz non incipit ita:
imo incipit in inceptoe apatu calidorum sanorum: de
inde puenit esse eius apud statuz vt incipiat in
aggregatoe. ¶ Et nos in posterioribus differi-
mus sermone de dubeller fris que coprehedut
humores viscosos & gypseos & lapideos & are-
nosos & capillares & alios: lz sint qda q appro-
priant noie aldubeller illud in quo sunt humo-
res illius generis. ¶ Veru nos loqmur nunc
de eo qd aggregat mam. hoc. n. si incipit exitura
pp mam qua expellit na: & non est pose vt pene
tret cute neqz et supficie carnis: imo separat eius
ptinuitate per grossitiem sua sepone apparentes
tuc quiescit in vacuitate eius qd separat fm plis:
quare apparet ei caput acutum & pprie si fuerit
ma acuta. Iste ergo exiture incipiunt & aggre-
gant saniem: deinde maturat sanies. postea ru-
pitur. & fortasse indiget pfortatoe in maturatioe
& eruptione & fortasse non indiget. ¶ Et quato
plus est exitura vehementioris eleuatois & acu
itonis capitis & rubedinis est humor attractus
ei vehementioris caliditatis & est velocioris ma
turitatis & resolonis & eruptionis & pprie cum
fuerit pcedens ex pincalis. Que aut est cum di
uersitate lata pfuda pauce rubedinis est grosse
materiei mala declivis ad interiora pauci dolo-
ris grauis motus. ¶ Et deterior illa est illa cu
ius eruptio est ad interiora & corrupit illud sup
qd vadit. & est de ea que expellit ad vtruqz lat⁹.
¶ Et laudabilior eruptio eius est ad ventricu-
lum pp eiu mebro cui est via currens ad exterio
ra sicut exitura stoi. vt. n. erumpat ad exteriora
eius & ipsius cocauitate melius est qz rupat ad

exteriora eius ⁊ ad ventriculũ cõtinentẽ mirac: sicut eruptio eius que in cerebro ad duos. ventriculos anteriores laudabilior est: quoniã ambobus sunt meatus sicut nasus ⁊ nares. ¶ Et quando rũpitur ad spaciũ cõtinens cerebrũ aut ad ventriculum posteriorẽ non inuenit meatũ ad exteriora ⁊ nocet nocumento vehementi. ¶ Et nõ est oẽ mẽbrũ cõueniens ad hoc vt eueniat in ipso exitura. in iuncturis.n. minoratur egressio exiture: quoniã in eis sunt humores mucilaginosi ⁊ loca eorũ ampla non suffocantia materiã neq̃ retinentia egressionẽ putridi. Quod si egrediatur illic exitura erit propter rem maximã. ¶ Et deterior exiturarũ ⁊ malignior earũ est que egreditur super extremitates lacertorũ ⁊ proprie lacertorũ plurium neruorũ. ¶ Et exiture quidẽ diuersificantur propter spaciũ maturationis saniei siue secundum humorẽ in subtilitate ⁊ grossitudine sua ⁊ cõplexionẽ in calore ⁊ frigore eius ⁊ equalitate eius ⁊ secundum tẽpus ⁊ etatẽ ⁊ substantiã mẽbri. ¶ Et non cõtingit ne maturetur exitura ⁊ ne cõuertatur quod in ea est in pus: nisi propter paruitatem caloris innati in mẽbro aut propter grossitudinẽ substantie que est materiei. ¶ Et quandoq̃ cõtingit ex hoc vt fiat sanies in interiore pte sui ⁊ non appareat sensui propter profunditatẽ puris ⁊ grossitudinẽ eius quod est super ipsum: ⁊ stat super maturitatẽ saniei velociter: ⁊ aliquando non stat secundum substantiam suã in grossitudine. quoniam si maturatur ⁊ subtiliatur lenitur substantia eius velociter: ⁊ secundum quod ẽ de carne ista plurima ⁊ pauca. ⁊ propter casus exiture ⁊ casus ad saniẽ propter repletionẽ ⁊ multitudinẽ materiei ⁊ corruptionẽ eius. ¶ Et cãe eius sunt nauseatiua saneras ⁊ exercitia mala ⁊ egritudines que non faciunt crisim cum euacuatione apparente. ⁊ nocumenta animalia ex angustijs ⁊ sollicitudinibus corrũpẽtibus sanguinẽ. ¶ Et de exituris quidẽ est species que nominatur turmusios: ⁊ est exitura que rũpitur ⁊ quod est sub ea est simile carni bone: deinde apparet ab ipsa sanies alia. ¶ Et de exituris est species que nominatur alber ⁊ est exitura vasalis rotunda ⁊ rubea quã qui h3 secundum plurimũ non expoliatur a febre. ⁊ eius euentus secundum plurimũ est in capite: ⁊ quandoq̃ accidit in alijs locis.

¶ De significatione quod apostema fit exitura. Cap. xxi.

Cum videris pulsationem plurimam aut duritiem prolongatam ⁊ caliditatem: tunc existima quod apostema est in via vt fiat exitura.

¶ De significatione maturationis ⁊ eius signis. Cap. xxij.

Cum videris lenitatem quandam ⁊ sedationem doloris: tunc scias quod est in via maturationis.

¶ De iudicijs saniei. Cap. xxiij.

Sanies laudabilis est illa que est alba lenis cui non est dolor horribilis: ⁊ in qua non operata est nisi caliditas innata: ⁊ non sit excusatio a cõtrarietate extranee. ¶ Et non additur eis lenitas nisi vt sciatur quod ipsa est preparata pati a virtute digestiua. ⁊ nõ diuersificatur eius preparatio in inobediente ⁊ obediente. ¶ Et oportet ne sit ei odor vehementis horribilitatis vt sit longinquior a putrefactiõe. ¶ Dixerunt ⁊ requiritur ex ea alba: quoniã color mẽbrorum radicalium est albus ⁊ non assimulat eam nisi natura potens super eam. ¶ Et sanies mala est fetida significans putrefactionẽ que est cõtraria maturationi: ⁊ significat dominiũ caliditatis extranee. ¶ Et quando egreditur sanies diuersarũ generum cõuenientiũ colorũ ⁊ substantiarum est etiam de genere diuerso a bona: ⁊ necesse est oĩ saniei vt faciat euenire in corpore putrefactionem aut maturitatem aut diminutionem aut alteratur cum modo alio.

¶ De significatione exiture vel maturationis intrinsece. Cap. xxiiij.

Quando accidit apostema calidũ in visceribus ⁊ accidit horripilões ⁊ febres ⁊ nõ est ei odor ⁊ fit dolor vehementior ⁊ est horripilõ in primis longioris spacij: deinde non cessat abbreuiari spaciũ eius ⁊ additur grauitas apostematis: tunc scias quod apostema fit exitura ⁊ quod peruenit ad collectionẽ sui. ¶ Et nõ fiunt dolores isti in principio vehementiores ea: ⁊ quanto plus approximat status minorantur nisi quando eruptio fit in principio: ⁊ solõ cõtinuitatis ⁊ dolor peruenit ex ea: ⁊ quando colligitur ⁊ quando fit materia sanies quiescit etiam calefactio fortis ⁊ inflãtio quare quiescat febris eueniens per cõtrarietatẽ cordis. ¶ Et scias quod durities pulsus est testimoniũ magnũ. ¶ Et quando apparet signũ exiture aldubellati in visceribus ⁊ non induratur pulsus non iudices penitus quod sit exitura interior. In huiusmodi.n. fortasse nõ erit in visceribus: imo in siphac quod cõtinet viscera. Et tu quidem iam sentis latus in quo est exitura per grauitatẽ que pendet ex eo: ⁊ per dolorem.

¶ De significatiõe maturatiõis intrinsece. Cap. xxv.

Quando accidit significatiões exiture intrinsece: deinde quiescũt accidentia que sunt ex febre ⁊ horripilõne ⁊ doloris sedatione cõpleta ⁊ remanet grauitas: tunc scias quod sanies iã cõfirmata est ⁊ maturatio adest.

¶ De significatione propinquitatis eruptionis intrinsece. Cap. xxvi.

Quando redeunt dolores ⁊ fiunt punctiones ⁊ mordicatio ⁊ grauitas fit vehementior ⁊ sitantur fe. tunc eruptio iam appropinquat. ¶ Cum ergo accidit rigor subito ⁊ sedantur grauitas ⁊ dolor: tunc iam eruptio facta est. ⁊ proprie quando apparet sanies cum mordicatio illud quod pertransit. ⁊ est necessarium vt sit arefactio virtutis ⁊ debilitas arefaciens. ¶ Et quando exiture intrinsece fit eruptio subita ⁊ egreditur res plurima. tunc fortasse accidit pulsus cordis ⁊ sincopis mala. ⁊ fortasse accidit mors propter resolutionẽ virtutis. ⁊ fortasse accidit vomitus ⁊ ventris solutiõ. ⁊ fortasse accidit sputũ saniei plurime subito quando exitura ẽ in pectore: ⁊ fortasse accidit pre-

focatio qñ erūpit ad pectus res plurima subito.

¶ De curatõe exiturarū appentiū. Cap.xxvij.

e Uacuatiões qdē τ ea qbus medicaš apata in principijs suis nisi timeaš reditus mãči ad mēbrū nobile sicut declarauimus: τ in hoc errant stolidi: sunt res in qb⁹ cõicant exitura calida τ apata calida que nõ sunt exiture. ¶ Illud vero qd ei appropriaš de regie est resolõ eius qd aggregatum est in ea. ¶ Et illud est fm duos modos regis. Quoꝝ vnus est regimen currens fm rectitudinem cum egritudo non egrediš ab eo qd ꝯsuetū est plm̄. τ est vt ingeniuš in maturatione mãči vt fiat sanies τ in eruptiõe eius post illud τ vt tu obserues virtutē τ ꝯserues eam ne prosternant eam dolor τ eruptio subito. plures.n. hoium mortui sunt sincopizando ex arefactione virtutis. Immo oꝫ vt obseruet eaꝫ medicus qualiter ꝯfortet virtutē τ ꝯseruet eam cuꝫ eo qd scis: quare oꝫ vt cibeš panẽs dubellati cibis bonis nisi sit exitura in visceribus: qm̄ tunc oportet necĩo vt subtilietur cibus. ¶ Et scðs est regimen egrediēs a rectitudine pp necessitatē dispõnis. τ est qm̄ qñ egritudo est magna: τ exitura pertransiens in magnitudine sua illud qd ꝯsuetū est: τ timeš festinatio rei in expectatiõe maturationis in ea: τ scitur ꝙ virtus non sufficit in maturatione illius totius: τ si administraš maturatiua pducet illud ad vestigiū imaturatiõis: tunc necĩa est pforatio cum cautela ne ferrum tangat illud qd sequiš exiturā de membris mobilibus in tactu quoꝝ a ferro est timor: τ illud est cū sentiš ꝙ mã talis est grossitiei ꝙ non maturabiš τ ꝙ calor innatus in membro tante est paruitatis ꝙ non maturabiš: aut timueris ꝙ ipsa pp suam abbreuiationē est talis ꝙ alterabiš alteratiõe nõ maturationis vere: aut exitura est prope iuncturas τ membra principalia quare timeš ꝙ ipsa corrūpat ea. ¶ Et si fiducia habeš in medicinis facientibus inuiscationē τ maturationibus nõ elongabiš quin inuiscantia phibeant penetrare inspirationē in spaciuꝫ: τ maturatiua moueant caliditatē debilē. τ totū illud iuuat ad putrefactionē mēbri. In hmõi ergo est necĩa incisio pfunda τ pforatio dirūpens: deinde sequantur illud medicine que sunt in vltimo resolõnis τ exiccationis. ¶ Et opꝫ vt sint pforatio τ sectio incedentes in longitudine villoꝝ neruoꝝ membri nisi sit voluntas vt destruatur operatio illius membri timendo casum spasmi. tunc .n. incide illos in latitudine τ sanabis ab eo qd timebas. ¶ Et plm̄ qd lõgitudis villoꝝ est cū lõgitudie corporis nisi in membris appropriatis: τ similiter inuenies plurimum longitudinis villorum cum plurimo ligature τ rugarum nisi in membris appropriatis sicut in fronte. ¶ Et opꝫ vt non approximet perforatio neqꝫ sectio aqua neqꝫ oleum neqꝫ aliquid in quo sit pingue. Et si non est excusatio quin lauetur: tunc fiat cum aqua τ melle aut aqua cum vino aut cuꝫ aceto. ¶ Qđ si vehementiora fiant apata τ inflatio post perforationem vaporeš cum lenitiuis. τ si non fuerit illud necĩum administrabis incarnatiua cũ emplastra. ¶ Et scis ꝙ hec pforatio est gñatiua virus τ sordicici τ fistularū: verū cum non inuenis excusationem tunc non est ingenium illud. ¶ Et loca ꝯuenientiora ad expectandum vt inčis maturetur sunt loca carnosa paucorum neruorum τ venarum. ¶ Et scias ꝙ pinealcs de pate acutorum capitum parum indigent perforatione neqꝫ ante maturationē neqꝫ post ipsaꝫ.

¶ De regie maturationis τ ingenio ad faciendum pus in exituris apparētibus. Cap.xxviij.

m Edicinarū maturatiuaꝝ caliditas oꝫ vt sit proxima caliditati corporis τ sit eius inuiscatio quedam. ¶ De illis sunt in primis gradibus embroca cū aqua tepida τ emplastratio cū farina tritici aut ordei. τ triticū masticatū est melius in hoc: τ panis cum pice aut cera: τ crocus τ puluis olibani τ pix cuꝫ oleo ro. aut adeps porci: aut emplm̄ de maluauisco τ seie lini. ¶ Et iterum emplm̄ de ficubus siccis dulcibus grossis pinguibus solis: aut cum farina ordei iterum: τ pprie si ponatur in ea ysopus τ origanum siluestre: aut aggregetur cum aqua in qua decoquantur cum pauco sale non supfluo. ¶ Et qñ poniš in eo adeps aut oleuꝫ aut fortius illo due pies glutinis albotin. ¶ Et medicine cõposite ex vuis passis τ storace τ galbano τ myrrha τ laudano τ resina τ butyro τ mastice τ ysopo humida τ radice cucumeris asinini τ radice sanguinis drag. ¶ Et emplm̄ Gal. cum oleo de lacerta absqꝫ cera τ pprie qñ soluiš hoc emplm̄ in oleo. ¶ Et similiter emplm̄ didimos τ emplastra basilicõ. ¶ Et de bonis in hoc est medicamen de lapide marchasite cum ammoniaco quod desuper ponatur donec cadat per se.

¶ De regie exituraꝝ qñ mature sũt. Cap.xxix.

c Um inuenis exiturā grosse carnis τ cutis cum maturatiõe cuius non speraš ipsius eruptio: τ sunt illic vene τ chorde τ nerui: tunc oꝫ vt pfores: qm̄ si dimiseris saniē corrūpeš τ corrūpet τ corrodet venas τ villos neruoꝝ τ illud qd vehemēti⁹ erit cū fuerit ppe iuncturas. ¶ Et tu quidem quare cum tua perforatione locum saniei τ scis sollicitus vt cadat porta perforationis inferius nisi vbi non est possibile: τ si illud qd est super exiturā fuerit grossum τ iecueris tunc seca portam ipsi qm̄ adhuc erit grossum cū eo qd est post ipm. τ si fuerit extenuatū tunc seca totū ei⁹ in longum. ¶ Et scias ꝙ locus in quo est saniēs declaraš per tactū: τ qñ tangit cum digito proprie: τ tu obserua cum digitis alijs saltem alterius manus an expellaš aliqd ex cistis. ¶ Et locus

quidē saniei apparet ex declinatiōe coloris ad albedinem: et diu nō est matura est declinis ad albedinē. et qñcq est locus saniei declinis ad rubedinē et citrinitatē cū sanies nō est bona et significare in actu absq visu: verūtamē visus est adiutorio. ¶ Opz ergo vt in sectiōe psequaris lineas naturales ligaturę: nisi que sūt apud lumē vel ppinquitatē et in mēbris diuersificātib⁹ situ villorū in lōgitudine sua loco ligaturę. ¶ Nā si tu secatus fueris illud in pforatiōe exiture q̄ ē sup frōtē. s. ligaturā cadet cutis frōtis sup faciem: ideo opz vt tu diuersifices ligaturā. ¶ In eis aūt q̄ sunt sicut inguina opz vt vadas cū ligatura in latitudine cutis. ¶ Et cū tu pforaueris exiturā et extraxeris qd in ea ē: tūc necīuz est vt tu succurras ad cōglutinādū cutez cū carne vt nō rumpatur et indurescat et fiat taliter q nō cōglutinet: q̄re fiat sinus qui nō cesset impleri et redeat filio exire pme. ¶ Et quoniā cū mūdificaueris nō moretur: nec q̄n ipleat et fiat in vitate de gñe fistularū. et anteq̄ facias ipsaz cōglutinari in hora opz vt mundes eā. et si tibi necīuz fuerit vt in ipsa itromittas radiū super cuius caput sit pannus asper cū q̄ mūdifices ipsaz et fricces: deinde fac ipsam adherere et cōserues eā cū ligatura sm q dicemus de ligaturis cauernarū et vlcerum pfundoz erit cōueniens valde. ¶ Et opz vt tu obserues in pforatione illud qd diximus de conditionib⁹: deinde perfora in loco maturiore: et pte longiore a venis arterijs et chordis. Inquit auulus. ¶ Si exitura fuerit in capite: tūc sectio eius sit sectio equalis et sit cuz radice nativitatis piloz ne sit trāsuersa in ea vt cooperiāt eam pili et nō ostendat cuz sanabit. ¶ Dixit. Et quādo est locus eius occultus tūc ei⁹ pforatio sit lata et si acciderit in naso pforabimus eam eq̄lem cū quātitate lōgitudīs nasi. Et si fuerit ppe oculū pforabimus eā pforatione sīli capiti lune noue et faciemus tortuositatē inferius. Si aūt acciderit in mādibulis secabim⁹ eā eq̄li sectione: q̄m cōpositio hui⁹ loci est eq̄lis et scit illud ex corporibus senū. ¶ Post aures aūt pforabimus illud eq̄liter. ¶ Brachia autē cubitos et man⁹ et digitos et inguina oīa pforam⁹ in lōgitudine. ¶ Inq̄t. Et si fuerit ppe coxas pforabimus eā pforatione rotūda. et pforatio qd rotūda est q̄ apprehēdit cū apprehēsione sua in lōgitudine corpis aliqd de latitudine eius. ¶ Inq̄t. Q̄m cū locus iste nō pforat rotūde posse ē vt aggregent in eis māe et fiāt pustule. ¶ Et silr etiam pforat qd est ppe anū pp̄ter locū humiditatis q̄ aggregant in eo. ¶ Et in latere et costis pforatur aperiēdo. In testiculis aūt et virga equaliter. ¶ Inquit. Et simus prompti vt semper cōsuetū sit sequēs figurā loci quāto plus poterimus sup ipm. Coxe autē et adiutoria secant in longitudine et conserua vt nō ledas neruos. Et scias q perforatio diuersificat sm loca: q̄m q̄n est apud oculū. tūc perforatio ei⁹ est lata similis situi oculis et in naso est cū longitudine nasi: et in mādibula est cū lōgitudine mādibule: et prope aurē secantur eq̄liter: q̄m cōpositio hui⁹ loci est eq̄lis et cognoscatur illud ex corporib⁹ senuz. ¶ Post aures aūt pforat eq̄liter. et in brachijs. et cruribus et coxa et virga totū eq̄liter fit in lōgitudine. ¶ Et similiter in lacertis vētris et in dorso et inguinib⁹ et sub ascellis pones eā pforationē accipientē ex latitudine etiaz ne fiat in ea sinus qui fiat fistula. et silr in ea que est ppe anuz: accipe de latitudine etiā ne pueniat sinus et fiat fistula. ¶ Et testiculi et virga eq̄liter in lōgitudine. Et in latere et costis accipe in latitudine etiā vt sit trāsuersa: q̄m situs costarū est silr: et caro que est sup eas. ¶ Inquit. Cōsidera semp situz carnis et villos lacertoz: q̄m non sumus prōpti nisi ad hoc vt perforem⁹ cum imitatiōe loci vt nō perueniat incisio: et sit locus incarnatiōis bonus nō grossus. ¶ Et sit in oī dispōne studium tuum ne incidas arteriā neq venam magnam aut neruū aut villos lacerti: et perforatio sit sm magnitudinē exiture: sed si fuerit parua: et currit quod est in ea ex loco vno: tunc seca eam in loco vno. et si fuerit magna tunc pfora eā ex principio: deinde intromitte digitū tuū indicez sinistrum in eo: et perfora eaz vbi peruenerit caput eius: deinde intromitte etiam in foramine secūdo et sm hoc donec venias super eam. ¶ Et si exiture fuerit locus sufficiens ex quo sit possibile exire quod est in ea perforabimus ipsam in illo loco. et si fuerit rotunda: aut fuerit ei figura ne egrediat quod est in ea ex perforatione vna: pforabimus eam in inferiore parte sui in duob⁹ locis aut tribus sm quātitatem quam scis q omne quod aggregatur in ea currit in hora. ¶ Inquit: vbi sit exitura cōiuncturalis aut membrū nobile aut membrū ppinquum ossi: aut panniculo festinabimus in perforatione eius anteq̄ confirmetur eius maturatio ne pus corrumpat aliquid de his mēbris. dico ergo istud est regimen: q̄m non inuenim⁹ excusationē de pforatione. Si aūt speramus q rumpat per se nō perforabimus et similiter si speramus q ipsa erumpatur per medicinas facientes eruptionez: forsitan enim inuenim⁹ in medicinis faciētes eruptionem quod stat loco perforationis. et multotiens perforatur cutis perforatione aliqua: aut accipitur de ea aliquid. postea ponitur sup eam eruptionem faciens vt sit ei profundatio.

¶ De eruptionibus exituralibus. Cap. xx.

Exituras quidem saluas in quib⁹ non est magna malitia apit aqua calida et rumpit eas: putrefacte autem leduntur ex hoc vehemēter pp̄ter illud qd attrahitur eis ex materia. ¶ Et cum videas exituram quam aqua calida rectificat: tunc cōfide de bonitate eius.

¶ De cura. Cap. xxxi.

Et scias quod emplastratio cum radice narcisci rumpit omne prauum: et proprie cum aqua et melle bulliat totum illud cum oleo de lilio: aut irino: aut radix canne regenis cum melle: aut pice sicca cum sordibus aluearii apum: aut emplastrum arbosilos: aut sumantur cere et resine et butyri omnium ana lib. i. et picis sicce et mellis amborum ana lib. s. et floris eris vn. iii. et olei quantum sufficit. et medicamen de alleis est bonum valde. ¶ Aut sumantur ammoniaci. vi. cere. iiij. gluminis albotum. iij. sulfuris citrini. iij. nitri. iij. et fiat ex eis emplastrum. ¶ Et de illis que nos experti sumus est vt sumantur medulla granorum cotoni et nux rancida et fermentum et caules decocti et cepe decocte et sinapis et fimus colombinus et fiet ex eis emplastrum. rumpit. n. velociter. ¶ Et iterum diaglon solutum in mucilagine sinapis et sapone associatum cum ficubus. ¶ Et de medicinis erumpentibus stantibus loco psorationis est vt administretur emplastrum factum ex melle anacardos: et pice humida que duo aggregentur cum igne equaliter: deinde ponantur super exituram per diem medium: quoniam rumpet eam. ¶ Et de eis iterum que sunt fortis est vt sumantur allzali et calx non extincta et ponantur in subuersione sui et media aqua: deinde coletur postquam bullierit et sint in illa aqua allzali et calx: deinde sumantur et ponantur in caldaria de ere et ponantur super prunas et cogelentur in salem et sumatur de hoc sale aliquid et quantum est quarta eius de sale ammoniaco et ponatur in mucillagine nasturtij in quo fit aliquid de melle anacardi et administretur. ¶ Aut sumantur cantarides et terantur et ponantur super oleum vetus et ponantur super ignem leuem. s. ignem prune donec totum coaguletur: deinde terantur sicut teritur emplastrum et ponatur super ipsum mel anacardi et proprie si ponatur in eo stercus accipitris: aut stercus passerum: aut stercus anatis. ¶ Et quidam iam dixerunt allzebilzez. ¶ Et de medicinis resoluentibus est omne calidum resolutiuum liberatum super membrum cum rarificatione membri et raritate eius cum vaporationibus facientibus illud de illis in quibus est humiditas calida: et quanto plus resoluitur emplastretur multotiens locus et embrocetur. et oportet ne vacuum sit regimen a medicinis lenientibus donec leniatur durities ipsius: quia necessarium est vt administrentur lenientia sola. ¶ Et iste medicine resoluentes famene sunt de summa albaurach et sinapis et stercus auium et arsenicum et calx et cordumeni et misceantur cum eis que sunt sicut thus et gluminum albotum et mastix et aldibec et aggregentur cum aceto et oleo antiquo: et medicamen factum cum alleis aut ex alcohen aut ex piretro et staphisagria et baurach cum melle. ¶ Et ante omnia ista mundetur locus cum aqua calida. ¶ Et medicamen de marchasita. cuius descriptio. ℞. lapidis marchasite. ℥. xij. ammoniaci tantidem farine fabarum. ℥. vi. misceantur cum resina humida et liniatur super cutem et ponatur super lanam donec cadat per se. ¶ Et oportet vt administret statim: quoniam exsiccatur velociter. ¶ Et medicamen factum ex salis ammoniaci quantitate partis vnius et ex bezahard quantitate quarte partis vnius et ex lithargirij quantitate partis vnius et tertie: et ex olei antiqui quantitate partis vnius et duarum tertiarum partis: sumatur ex eo linimentum. ¶ Et quando non conferunt medicine sicut prediximus necessarium est perforare: aut cauterizare.

¶ De regis exiturarum intrinsecarum. Cap. xxxij.

Adubelles quidem intrinsece oportet vt regantur cum euacuatione et proprie quando colera est egrediens in egestione et vrina significat quod sanguis eius est malus. Quando vero verificatur existimatio medici quod sanguis est bonus preter illum quem expellit ad exituram et post euacuationem tunc oportet vt maturetur cum medicinis equalibus sicut est vinum tenue subtile cum bibitur paulatim. ¶ Et illud cui innitendum est in maturatione exquisitissima eorum sunt medicine subtiliatiue exsiccatiue sicut myrrha et cinamomum et reliquae species et consequantur cum potu vini subtilis quod est ad albedinem declive. ¶ Et de compositis sunt tyriaca et mitridatum et homorusia.

¶ De aldemenul. Cap. xxxiij.

Aldemenul iterum sunt de genere exiturarum. ¶ Et plurimum eorum fit ex malitia digestionis et ex motibus super repletionem et que currunt cursu illorum. ¶ Et deteriores aldemenul sunt qui sunt profundiores.

¶ De cura aldemenul. Ca. xxxiiij.

Quando apparent aldemenul tunc eorum cura circiter tres dies est cura apostematum calorum: deinde post illud oportet vt sit occupatio in resoluendo et maturando. forsasse. n. resoluentur et illud est secundum minus: et forsasse maturantur. ¶ Et non oportet vt sit negligentia in curatione aldemenul: multotiens. n. peruenit ad exituram magnam. ¶ Et cura eius est cum eo secundum quantitatem necessitatis flobomie et solonis ventris: et cum fuerit in aldemenul pulsatio et basis radicis tunc est necessaria maturatio. ergo adducitur ad illam. Et illum quod quiescit in multitudinem egressionis aldemenul liberat solo ventris et rarificatio cutis cum balneis administratis semper et exercitio. ¶ Et de maturatiuis quod est semen almaru trium cum lacte aut ficubus: aut cum ficubus et melle: et sic cum melle ipso. et triticum masticatum est bonum ad maturationem eorum. et similiter passe confecte cum baurach. Aut ficus cum sinapi permixte cum oleo de lilio. ¶ Et medicamen aldemenul cognitum: et medicamen de fermento notum. ¶ Et medicamen cui inest iste modus maturat. ¶ ℞. butyri. vn. i. et medietatem fermenti acetosi vn. i. et seminis almaru trini: et psilij omnium ana. vn. i. s. lactis fici. ℥. iij. fenugreci et seminis lini omnium ana ℥. v. bulliat in lacte et administretur: ipsum. n. est iuuamentum ratum. ¶ Et cum aldemenul difficulter venit ad pus et cum quiete calitatis grauis tunc.

flobotoma venã que imbibit ipsum: deinde vẽtosa locũ ꝛ nõ facias istud in pncipio qñ egrediet sanguis virulẽt' ꝛ retinebit grossius ꝛ fiet illic vlcus durũ. ¶ Et quando maturat ꝛ non aperitur pfora ipm aut cũ medicinis aut cũ ferro: aut fꝫ qꝫ dictũ est in exituris. ꝛ de bonis erũpentibus est istud semẽ lini fimus colũbinus ꝛ fermentum. ¶ De moro. Cap. xxxv.

h Oc ẽ apa molle ex carne addita qd accidit in carne rara. Et plimuz eius fit in ano ꝛ vulua. ꝛ qñqꝫ est saluuz: ꝛ qñqꝫ est malignum doloꝛosum.

¶ Tractatus secundus de apostemaub' frigidis ꝛ que currunt cursu eorum. Cap. i.

b Lmores frigidi ꝛ q currũt cursu eoꝛuz in corpe sunt flegma ꝛ melãcolia ꝛ vẽtositas ꝛ cõpositũ ex eis: ꝛ tu iam sciuisti species eoꝛ. ¶ Et apata frigida aut sũt flegmatica: aut melica: aut vẽtosa: aut cõposita. ¶ Et apata flegmatica aut sũt simplicia ꝛ noiant apata mollia. Aut aquosa sicut accit mẽbro aliquo vt i eo aggreget aq̃ sicut hydropisis ppꝛie. ¶ Aut dubellet in q̃ sunt sicut nodi lenes. Aut dure sicut scrophule ꝛ nodi duri. ¶ Et melica aut sephiros aut cãcer. ꝛ tu scies dñam iter vtrasqꝫ. ¶ Et vẽtosa aut sunt eleuatio: aut inflatio. ꝛ eleuatio qdẽ est qñ ventositas permiscetur substãtie mẽbri. ꝛ inflatio est quando est vẽtositas aggregata in spacio vno fixa in eo. ¶ Et qñqꝫ cõponunt illa apata adinuicem ꝛ cum calidis ex eis. ¶ De apate molli flegmatico quod nominatur vndimia. Cap. ij.

e St apa albũ molle in q̃ nõ est calitas. ꝛ q̃to plus mã est subtilioꝛ ꝛ magis madida ꝛ mollificatio ei' vehementioꝛ ꝛ digit' facilius penetrat in eo qd cõpꝛimit nõ cuz ꝓhibitione eius qd est in eo qd est in eleuatione. ꝛ quãto plus mã est grossioꝛ ꝛ est ad durinẽ ꝛ frigus declius. ꝛ plim eius est a vapoꝛe flegmatis ꝛ est de gñe eleuatiõis. ¶ Et dñr vndimia ab apatibus melicis per paucitatẽ duritiei ꝛ paucitatẽ obfuscationis. ¶ Et qñ accidit ex percussiõe ꝛ similibus ꝛ nõ occurrit materiã que attrahit ad locuz eius nisi flegma tunc non apostema pter apostema flegmatis. ꝛ illud est parũ ꝛ nõ euacuatur ex doloꝛe.

¶ De curatione apostematis mollis. Cap. iij.

e Uacuatio quidẽ que fit cũ solutione ventris ꝛ abstinẽtia ab eo qd generat flegma est res q̃ est necessaria. ¶ Et cum factũ fuerit istud opꝫ vt sit repercussio eius in pncipio cũ eo qd aggregat exiccationẽ ꝛ resolutionẽ. ꝛ opꝫ vt fricet locus cũ mãdili fricatione dura. ꝛ deinde administrent sup ipm exiccatiua. ꝛ nõ opꝫ vt cõtangat ipm aqua. ¶ Et de illis que bona sunt in principio est vt administret sup ipm spõgia noua ifusa in aceto cõmixto aut ifusa in aq̃ baurach ꝛ cineris. In substantia. n. spongie sunt exiccatio ꝛ resolo. Et quotiẽs addit egritudo ponat acetũ in quo infundit spongia fortius parũ. ¶ Et apud statũ pueniat acetũ ipso finis i foꝛtitudine. ꝛ administretur solũ cum spõgia. ꝛ pmixtũ cũ oleis vehemẽtis resolutiõis ꝛ in illa hoꝛa iterũ administra spõgiã ifusam in aq̃ cineris fici ꝛ vitis ꝛ ilicis ꝛ similiũ. ꝛ opꝫ vt cõpꝛehẽdat spõgia oia latera ne declinet mã ad lat' aliud. ꝛ qñqꝫ administras loco spõgie cũ non inuenit pãnũ duplicatũ in duobus tunicis cuꝫ aq̃ cineris ꝛ qñ assiduat super ipm vna vice post aliã foꝛtasse sufficit. ꝛ aq̃ calcis est foꝛtioꝛ. ¶ Et de illis que cõferũt iterum est oleũ ro. cũ aceto ꝛ sale ꝛ sulfure combusto. ꝛ ipm sulfur est bonũ. ¶ Et cicer cũ aq̃ caulis est mirabilis iuuamẽti. ꝛ menurbe in pncipio solũ ꝛ cum quibusdã exiccãtib' calis est bonũ. ¶ Et strictura cũ ligamẽtis ꝯfert ei i q̃ nõ est mã grossa. ꝛ opꝫ in illa ligatura vt sit inceptio ab iferioꝛe ad supius. ¶ Et succus myrti est bon' in pncipio ꝛ bonitas ei' post illud est vt cũ eo ꝯficiãtur medicine post. ¶ Et cũ hoc apa est in mẽbro neruoso spisso: aut ligamento: aut choꝛda pmisceat in medicinis qd incidat cũ lenificatione. ¶ Et qñ est cũ hoc doloꝛ ppcãm que dicta est tũc opꝫ vt sedet doloꝛ in pmis cũ his q̃ sunt, sicut ysopus humida ꝛ vinũ coctuꝫ: ꝛ ceratarıa ex oleo ꝛ vt administret embꝛoca cũ vino stiptico nigro ꝛ post illud administret cũ cinere ꝛ similibus. ¶ Et de epithimatib' bonis est vt sumat myrrha ꝛ liciũ ꝛ ciperi ꝛ aloes ꝛ crocus ꝛ acatia ꝛ boliarmeni parum ꝛ cõficiant cũ aceto ꝛ aqua caulis. ¶ Et iterum folia tamarisci ꝛ sal ꝛ oleũ ꝛ boliarme. emplastrata cum aceto. ¶ Et iterũ ei quidẽ cuius ancessit doloꝛ sumantur soꝛdes balnei ꝛ bulliãt cũ aqua ꝛ inspisset cũ calce que ponat in ea donec fiat sicca massa mollis ꝛ liniatur. ¶ Et iterũ liniant loca cum oleo ꝛ ponat desuper spongia: aut lana ibibita aceto: ꝛ ligetur sup ipm. ꝛ medicamẽ de fermẽto est iuuatiuũ. ¶ Et de eis que sunt iuuatiua est vt sumãtur folia lilij ꝛ ꝯterant bñ ꝛ exprimantur ꝛ supponãtur: est enim mirabile: ꝛ sũt alumẽ ꝛ liciuꝫ cõtrita cum aceto ꝛ aqua cineris. ¶ Et de epithimatibus foꝛtis iuuamẽti est istud: sterc' vaccinum ꝛ olibanũ ꝛ stoꝛax: ꝛ vinee ꝛ calamus aromaticus ꝛ spica ꝛ absinthium ꝛ oia iuuatiua ꝛ oẽs medicine ꝑdicte in areolis apostematuꝫ rememoꝛate in antidotario. ¶ Et quãdoqꝫ confert mollitiei accidenti in apostematib' ꝑgnantium vt submergat summitas cãne de qua fiũt scope in aceto: ꝛ ponatur desup. ¶ Et melius eo est illud quod fit post ꝯtritionẽ ex chimolea cũ aceto ꝛ anetuꝫ. ¶ Et de embꝛocis decoctio caulium ꝛ aneti: aut decoctio cortici citri: ꝛ mollitiei q̃ est sequẽs ydꝛopisim ꝛ egritudines alias queritur cura que est cause.

¶ De nodis. Cap.iiij.

n Odi sunt dubelles flegmatice cōprehendētes humores flegmaticos: aut grossos a flegmate qui sunt sicut caro aut sicut pulꝰ aut sicut mel: aut sicut aliud ꝓpter quod ꝯueniūt in curuaturis iuncturaꝝ aut res dura. ¶ Non est longinquum quin necessariū faciat eiꝰ obuiatio esse melicā: verū nos posuimꝰ eā flegmaticā: quoniam radix illius duri est flegma cui accidit vt desiccarētur grosse. ¶ Et quandoqꝫ accidit vt nodet neruꝰ ꝛ similat nodo ꝛ nō sit de nodis: ꝛ differt a nodis: per hoc quod nō separatur ex omni parte: ꝛ nō separatur in lōgitudine. imo dextra ꝛ sinistra ꝛ multotiēs accidit ex percussione quod assimilatur nodis. Cū ergo curatur in principio cū strictura superposita remouetur ꝛ resoluitur.

¶ De cura. Cap.v.

o Doꝝ qui sunt glādosi curatiōe est incisio ꝛ pforatio nō aliud. ¶ Et similiter curatio valēs in duris ꝛ silibꝰ. ¶ Inquit antilus extende in primis cutē que est super nodos cū manu tua sinistra. aut minister extēdat eam tibi secundum modū qui est polis. Verūtamē oportet ne secet cistis nodi: quoniam illud prohibebit te vltimare excoriationē. ¶ Et cū extēderis tibi cutē bñ: tūc seca eam cū facilitate. quoniam possibile est quandoqꝫ vt velamē nodi tēdat cū eo in dispōnibus tarda ergo donec appareat tibi velamen nodi. deinde extēde tibi cutē vtriusqꝫ lateris cum vncinis ꝛ incipe excoriare cistim a carne. quoniam possibile est excoriare ipsaꝫ. ꝛ forsitan est annexa ei. ꝛ tūc excoria ipsaꝫ cū gamedin donec egrediatur cistis sana cū eo quod est in ventre eius. illud. n. est magis certū quod eē pōt. ¶ Cū ergo extraxeris illud si cutis nō superfluit a loco vulneris propter paruitatē nodi. tūc absterge sanguinē ꝛ ablue vulnus cū aq̄ mellis ꝛ sue eā ꝛ incarna. Et magnificatur super ipsum plurimum propter cōpressionē nodi: tūc abscinde radicē eius totā. deinde cura. ꝛ si nodus est vicinus neruo aut vene. ꝛ est de illis q̄ excoriantur. tunc necesse est excoriare ipm. ꝛ si est de illis q excoriantur qui nō indigēt excoriatiōe cū gamedin ꝛ timetur quod abscindetur aliquid de illo: tūc extrahe ex eo illō quod egreditur ꝛ pone in residuo medicamen acutū ꝛ nō icarnes ipm donec scias quod non remāsit in eo aliquid de cisti: quoniā illud quod de eo remanet redit cū vult nodus magnus: ergo imple ipsum cotto ꝛ cura ipm cū medicamine. ¶ Et cū perforatur oportet vt auferatur cistis que est ei cū complemento sui. ꝛ si non cū alio saltem cū vncinis: quoniam cū dimittitur ꝛ si minimū sit de ea redit. ¶ Et si possibile est vt excorietur tunc si accipiatur cistis cum nodo erit melius: ꝛ si relinquitur aliquid de cisti ponatur in ea medicamē acutum: deinde cōsequēter adhibeatur butyrū. ¶ Et in mellino quidē quod est de exituris sis sollicitus adeo ne rumpatur cistis eius. ꝛ ingenia vt egrediatur cum cisti: naꝫ si eius cistis rumpitur eius egressio erit difficilis. Si vero accidat vt rūpatur: tunc rectū est vt conserues ipsam secundum illud quod est in ea ꝛ excoriatum ab ea aggregetur ꝛ stringatur cum ligamentis. ꝛ quādo currit de illo res plurima tūc oportet vt custodiatur patiēs ipsum cū confortātibus naturā suaꝫ. ꝛ cōseruetur apud somnū. forsitan eni aduenit sincopis ei ꝛ oportet vt medicetur curatione eius qui timet sincopim. Et multi quidē de habētibus nodos non tolerant excoriationem. neqꝫ medicinas acutas propter magnitudinē egritudinū eoꝝ ꝛ propter cōplexiones eoꝝ etiā: neqꝫ sufferūt aliud nisi perforationē. Oportet ergo in istis vt pforentur eorū nodi ꝛ extrahatur quod egreditur ab eis. ꝛ neqꝫ presumas de cisti: imo pone in eo omni die postquam egreditur illud quod aggregatur: oleū cum butyro tepidū. nam cistis putrefiet ꝛ egredietur per se. ¶ De bona autē curatiōe mellini fauosi est vt incipiatur ꝛ euaporetur cum aliquo calido: deinde emplastretur cuꝫ passis enucleatis ꝛ melius est vt excorietur cutis. deinde ponātur super eā emplastra. ꝛ forsitan ꝯsequitur medicamen acutum in excoriatione cutis finem notū sicut calx ꝛ sapo ꝛ cinis ꝛ alia de illis que currūt cursu eorum de illis que dicta sunt in erumpētibꝰ exituras. ¶ Et iteruꝫ sumātur calcis. ℥. iiij. ꝛ fecis vini aduste. ℥. ij. ꝛ nitri. ℥. ij. magre. ℥. i. feruēat in aq̄ cineris ebullitionibꝰ paucis ꝛ ponatur in ampulla de plūbo ꝛ roretur semper vt nō exiccetur. Et hoc medicamē est bonū iterum althedini ꝛ glādibus ꝛ similibus. ꝛ est vt sumantur ellebori ꝛ arsenici rubei amboꝝ an. partes. ij. ꝛ corticum eris partes. iiij. ꝛ fiat ex eis linimentū cū oleo rof. ꝛ sumatur ex semine vrtice ꝛ corticibus eris ꝛ arsenico cū oleo rof. ¶ Et de emplastris bonis iterū mellino ꝛ omnibꝰ exituris calidis ꝛ in quibus est humor lentus est illud. Rx. laudani ꝛ galbani ꝛ bdellij ꝛ sorditiei vasis apis ꝛ glutinis albotin eq̄les partes: sumatur ex istis ꝛ et soluūtur sine plurima mordicatiōe; ꝛ sumatur baurach ꝛ medietas eiꝰ ellebori ꝛ fiat ex eo emplastrum ex cera ꝛ oleo rof. ¶ Et iterū calcis pars. i. colcothar pars. i. arsenici partes. i. ¶ Glandulas aūt que similes sunt alsilac: ꝛ sunt spēs nodi si ubi est possibile extrahere extrahe sicut alsilac ꝛ nō fiat inde nocumentū neruo aut mēbro vicino fac. ¶ Et si fuerit in manu ꝛ pede ꝛ in loco cōiuncto cuꝫ neruis ꝛ chordis nō presumas extrahere ipsū: quoniā faciat cadere patiētē in spasmū: imo comere ipsum ꝛ constringe super ipsum cum aliquo cui sit grauitas donec maturet eaꝫ. ¶ Et signum eius est quod huiusmodi comprehēsio super ipsum stupefacit membrum.

¶ De glandulis. Cap.vi.

q Glandoqꝫ generatur in quibusdā mēbris apostema glādulosum sicut auellana ꝛ nux ꝛ minus eis. ꝛ multotiēs

super cvolam manus τ sup frontem: τ est in principio taliter q cum sup ipm fit cōpressio separaꝫ. deinde redit multotiēs τ multiplicaꝫ τ fortasse nō redit. ℂ Et cura eius ē de gñe curatiōis nodorū. Et qñqꝫ sufficit τ pteraꝫ τ cōprimaꝫ. deinde sup ipm stringaꝫ plūbū grauis stricture: qñ digerit ipsum. τ ppꝛe qñ iuuaꝫ super plūbo epithima digestiuū de illis que sequunꝫ. ℂ Et oportet iterum vt strictura administretur post eius digestionem: quoniam illud est causa prohibens reditionem.

ℂ De pustulis glandosis. Cap. vij.

Ccidunt etiā qñqꝫ pustule glandose pue. τ earū cura est ipsarū ptritio τ expressio eius qđ est in istis: τ stringere plumbum super eas.

ℂ De fugille. Cap. viij.

Fugille est de gñe apatū glādulosoꝝ τ quasi hoc noīe appropriaꝫ illud qđ fit post aurē. Et nos qdem iam diximus sermonē vsem in oibꝫ que currunt cursu eius. ℂ Et cura eius est cura pdicta in. c. apatū gladularū τ in apatib⁹ que sunt post aurē. Et de illis que sunt ei ppria est cinis lumbricarū pfectus cum antiquo adipe non salito. Et huic qdē medicine nō est par. ℂ Et iterū cinis mustele pmixto in eo cerato cum oleo de lilio τ antiquaꝫ τ administreꝫ τ cōfert scrofulis etiaꝫ.

ℂ De scrofulis. Cap. x.

Scrofule simulanꝫ nodis sed differūt ab eis in hoc q non sunt sepate sicut nodi: imo sunt suspense cum carne. ℂ Et plūm qdē accñt in carne molli. τ est eis iterū velamen neruosum: τ fortasse fit scrofula vehementis magnitudinis. Et fortasse ex vna earū generanꝫ plures τ simulanꝫ in hoc althebeluc: τ qñqꝫ ordinanꝫ nodi: τ fiūt sicut cingulus pendens ex collo ad vnā ptē τ quasi sint racemus. ℂ Et scrofule ad vltimū fiunt glandule schirose. ℂ Et de scrofulis qdeꝫ sunt qbus associaꝫ dolor τ est difficilis curatōis: τ fortasse in eius curatōe est necīa pforatio τ putrefactio. ℂ Et hoies vehemēt⁹ expositi ad hūidas scrofulas in ptibus colli τ capitis sunt curta hūtes colla humidarū cōplōnū. ℂ Et loca in qbus gñanꝫ plus scrofule sunt collū τ subascelle. Et vꝛ q non noianꝫ scrofule nisi ppea q multum accñt porcis pp gulositatē coꝝ: aut ppea q figura earum fm plūm assimulaꝫ porcis. ℂ Et saluores scrofule sunt que accidunt infantibus τ grauiores earum sunt que accidunt iuuenibus.

ℂ De cura. Cap. x.

Radix sup quā est fiducia in curatiōe hūtū scrofulas est eūo τ subtiliatio regis. ℂ Et de eūone laudabili ē vomitus τ est necīū solōne educere flegma grossum: τ ppꝛe cū pillulis noiatis alguasili. ℂ Et iteruꝫ sumanꝫ turbith τ . ʒʒ. τ zuccar. ptes equales τ bibanꝫ vsqꝫ ad. ʒ. ij. τ hoc qdē est cum hoc q soluit flegma grossum non calefaciens neqꝫ intestinoꝝ faciens rasurā. ℂ Et flōmia verū est iuuatiua. τ oꝫ pculdubio vt fiat ex cephalica. ℂ Regis vero subtiliatio est qm oꝫ vt demittet cibos grossos τ potū aque sup eos τ nau τ etiā satietatē τ replōnē τ toleret famem quātū pōt τ abhorreat oē qđ replet caput mā. ℂ Et oꝫ vt custodiat sppar⁹ eis caput ab eo qđ facit currere ad ipm māꝫ: ex ppōibus facientibus currere sicut psternere se sup faciē: τ curuare se sup genua plixe τ hr̄e pulminar planuꝫ: τ ab opōibus que trahunt māꝫ ad caput sicut locutio plima τ dolor capitis τ ira. ℂ Et ventosatio est incōueniens patiētibus scrofulas fm plūm: τ illud iō qm non est ei posse vt euacuet ex mā que est in scrofulis τ que currūt cursu eius: imo trahit ad eas τ ingrossat ipsas per id qđ est hīt de sanguine subtili. ℂ Et multotiens qdeꝫ redeunt scrofule incipientes extenuari τ resolui ad dispōnē suā primā. τ oino regimen scrofularum simaꝫ regiminī sephiros ex pte ipsius egritudinis. ℂ Et cum scrofule sunt magne tūc plagarij alienant se a curatōe earū cum ferro τ medicamine acuto: τ illud est de illis que ducūt ad vlcerationē earū τ ipsarū corruptionē: τ est necessariū in hmōi vti eūone τ mūdificatōe τ subtiliatōe cibi: τ administrare medicinas resolutiuas sup eas cū facilitate. ℂ Et iam inuenimus emplm̄ apostolicon rdatū ad xpianos in scrofulis mortalibus ruptis sanatōis magne: sed cū facilitate τ lenitate. ℂ Et de emplis calefacientibus scrofulas est emplm̄ diaqlon. Et qñqꝫ permisceanꝫ cum hoc emplō medicine alie quas posuit Hyp. sicut radix lilij τ ppꝛie cum pprietate que est in ea τ sicut stercus caprarū τ omū τ sicut nasturtiuꝫ τ radix cucumeris asinini: τ vue montane τ ficus que cadunt ante maturationē. albe aut faria fabarū τ amigdale amare τ bdelliū τ aggreganꝫ ad illud τ administreꝫ. ℂ Et de emplis bonis est emplm̄ hmōi. ℞. farine fabarū τ ordei τ pinguedīs porci τ visci oium. añ. ptem. i. τ radicis colloquintide τ aluis tamen τ radicum lilij τ picis humide oium. añ. ptē. s. aggregetur illud cum oleo antiquo cuꝫ pinguedine frixa post liquefactionem pinguedinis τ picis in oleo. ℂ Et confert emplastrum bonuꝫ resoluens durinem in hebdomada τ in eo qđ est minus ea in tribus diebus quod Gal. narrauit in catagenis. Recipe sinapis τ se. vrtice τ sulfuris. τ spume maris τ aristologie τ bdellij. añ. vn. i. ammoniaci τ olei antiqui τ cere. añ. vn. ij. ℂ Et de medicinis que super eas ponuntur est pix pfectis cum ea ficubus aut cum squilla aut confecta cum ea radix caulis contrita τ radix capparis cum bdelio τ lupini cum aceto τ melle aut cum sirupo acetoso τ stercus vaccinū aggregatum vel decoctū cū aceto aut oia ista cuꝫ

adipe porci aut cum oleo. ¶ Medicamen bonum fenugreci ptes.iij.calcis τ nitri amborũ añ.pars.i. aggregent̃ cum melle. τ uerũ radix cucumeris asinini τ folia lauri cum glutino albotin aut cinis amborum aggregatus cum eo. ¶ Et uerũ aggregent̃ farina herbi τ stercus caprarũ τ ouiũ: τ ꝓprie montanarũ cũ vrina infantis τ fiat linimentũ. ¶ Et uerũ hoc medicamen myrrhe.x.ammoniaci.vij.τ dibic.i. cinisci quercini glandiũ.v.galbani olei de bezahar:sordici alucarij apuz.i.terat̃ totum. ¶ Et uerum aggregent̃ in mortario aldibic ꝓparatũ τ resina τ sint ꝓ oi.lb.galbani vn.iij.aggreget̃ illud.τ est linimentũ bonũ. ¶ Et de medicamis bonis sũt cere gũmi pini adipis porci non salite prassij τ floris eris ptes equales fiat ex eis linimentum. ¶ Et uerũ resine dactilorũ corticũ eris.añ.ptes ij.aluis tamen arsenici oium.añ:ptes.iij.sumatur ex eis linimentũ. ¶ Et de medicinis bonis est medicamen de latran: τ medicamen cucumeris asinini τ medicamen de condisi.τ medicamen noiatũ sandaros. τ medicine facte cũ serpentibus τ singularis ex eis est vt sumat̃ serpẽs mortuus: τ ꝓijciat̃ in vas lutatũ luto sapientie τ dimittat̃ in furno de lateribus: deinde ꝓijciatur cũ equali quãtitate sui aceti ꝑmixti cũ melle ẜm medietatẽ. ¶ Et de medicinis bonis ẽ medicamen de cordumeni: τ nasturtio τ fimo colũbino cum oleo: τ oia lenitiua sunt uerũ singularia. ¶ Et sicr farina herbi cum eis et sola cum aceto τ cum melle τ cum pice τ cera τ oleo. ¶ Et uerũ sumant̃ vue montane τ nitrũ τ resina τ farina herbi τ aggregent̃ cum aceto τ melle: aut accipe radices lilij τ se.lini τ infundant̃ in vino τ ponant̃ in eis ambobus post illud fimi colũbini quãtitas quã exigit illᵭ qᵭ pñs est τ fiat ex eis quasi emplñ τ est mirabile. ¶ Etiam expta sunt vrina cameli arabici τ anodatũ eius emplñ aut epithima cõmixtis cũ eis medicinis que sunt ad scrofulas τ fuerunt iuuatiua. ¶ Et almugat est ex epithimatibus mirabilibus. ¶ Et existimauerũt qdã τ est allzundus ꝙ miesses cornu caprini quando adurit̃ τ bibit̃ hebdomada vna oi die pondere.ʒ.ij. video ꝙ non oꝫ fieri in oi mense hebdomada vna. ¶ Et scias ꝙ de scrofulis sunt in qbus est cancerositas: τ hmõi qdẽ oꝫ vt ꝯficiant̃ medicine calide ꝑdicte cũ.oleo ros.τ dimittant̃ per dies aliquot τ administrent̃. ¶ In scrofulis aũt que sunt calide cõplõnis non oꝫ vt supflua sit administratio medicinarũ acutarũ: imo sufficit eis ꝙ est sicut sanie de tritico cum aqua coriandri. ¶ Et fortius illo est myrrha cum duplo sui de licio cõfecta cum aqua coriandri. τ regimen in hoc vt vincat aq̃ coriandri aut vincat medicamen aliᵭ ẜm ꝙ pñs est τ necũ facit vehementia inflationis aut putationis eius. ¶ Et de illis que ꝯferunt eis est vt fiat sternutatio cũ oleo de nucibus per

sicoꝝ excorticatoꝝ adustoꝝ. ¶ Quõ si necẽ tum fuerit in curatione scrofularũ vti ferro opꝫ tunc vt sit administratio eius in scrofulis vicinantibꝰ venis pluribus τ venis pulsatilibꝰ τ neruis cũ cautela τ defensione. Hõ.n.qdã errauit cũ pforaret quasdã scrofulas τ obuiauit ramo neruorum reuersiuorũ.quare destructa est vox.τ iam accit vt non iueniret neruũ sed detegeret̃ cũ frigore: quare corrupta est cõplõ eius τ destructa est eius opõ vsqꝫ quo redit ad ipm eius cõplõ cũ calefactõe. ¶ Et fortasse errauit τ inuenit alguidegi.τ deterior alguidegi in hoc est illa que est ꝓfundior.quapp cũ excoriat̃ ex latere saluo oꝫ vt sumãt̃ scrofule τ destruat̃ qᵭ residuũ est cum medicamine acuto τ non perueniat lateri lesio.

¶ De apostematibus duris. Cap.xi.

a Postema durũ noiatũ sephiros qᵭ purũ est: est illud cui non associat̃ sensus neqꝫ dolor: τ si remanet cũ eo sensus τ dolor paruus: tunc non est sephiros purũ: τ purũ qdẽ τ non purũ cum quo est sensus qdã est prauans dolorẽ. ¶ Et sephiros: aut fit a melia feculenta sola radicali τ color eiꝰ est cineritius: aut melia cõmixta cum flegmate. τ color eius est declinis ad colorẽ corporis: aut ex flegmate solo qᵭ iaꝫ induratũ fuit. ¶ Et puri qdẽ color vt multũ est color plũbi τ est vehementis tensionis τ duritiei τ fortasse supeminent ei pili.τ hoc est illud cui non est sanitas: τ est qᵭdã ex eo cuius color est color corporis τ ꝑmutat̃ de mẽbro ad aliud τ noiat̃ fermos. τ qñqꝫ est cum dolore corporis durũ magnũ qᵭ nõ sanat̃ neqꝫ ꝑmutat̃ vnqꝫ. ¶ Et oẽ sephiros aut incipit apparere paulatim τ addit̃ aut ꝯuertitur ex flegmone aut herisipilla aut etritura in loco vacuo.τ cum plñ accit durities in visceribus non accit nisi post apa calñ qñ curant̃ cum infrãntibus viscosis ex medicis τ cibis. ¶ Et qñqꝫ cancerat̃ sephiros τ ꝓpinquitas sephiros ad cancrũ τ elongatio eius ab eo est ẜm multitudinẽ inflãmatõis eiꝰ τ paucitatẽ τ apitionẽ pulsatõis in eo τ occultationẽ eius τ apitionẽ venarũ in circuitu eius τ non apitionẽ earum.

¶ De cura. Cap.xij.

o Portet vt de eis apatibus illud curetur cui est sensus τ vt sit irrisio post mundificationẽ corporis cum eo qᵭ educit humorẽ facientẽ egritudinẽ: τ fortasse est illa mundificatio cum flõmia si est sanguis plurime nigredis τ sup illᵭ qᵭ resoluit τ lenit simul: τ non curet̃ cum eo qᵭ resoluit τ exiccat tñ: qm̃ illud ꝑducit ad vehementiã lapidetatis pp exiccatõeꝫ grossi τ resolõnẽ subtilis. ¶ Et oꝫ vt ponant̃ curationi eius due reuolutiones: reuolutio resolõnis cum lenitate cũ eo qᵭ non exiccat plñ qꝛ oẽ resolutiuũ ẜm plurimũ exiccat τ humectatiuũ raro resoluit: τ oꝫ vt sit gradus eius in caliditate ex scᵭo ad tertiũ τ in

exiccatione

exiccatione ex gradu primo. et reuolutio alia lenificationis: et sint iste due reuolutiones succedentes. ¶ Et oportet ut mēbrū famem pati cogatur in reuolutiōe resolōnis et trahatur nutrimentū ad eius oppositū cum motione illius oppositi et exercitio eius et ipsius famelicatiōe et cibetur in reuolutione lenificatōis. et fiat ei cā apperendi nutrimentum cum fricatione et que sunt ei silia et liniatur cum pice et diuersificetur necessitas in virtute medicinarū resoluentiū et lenificantiū et debilitate earum fm raritatē mēbri et ipsius spissitudinē et vehementiā duritiei et debilitatem eius. ¶ Et iterū cōpō medicinarū oportet ut aggregetur inter duas virtutes. ¶ Et opz ne multū vtantur balneo qm resoluit subtile et aggregat spissum et nō peruenit ad hunc finē ut leniat spissum. ¶ Et lenificātia qdē qbus est resolō quedā sunt sicut adeps gallinarū et anserū et vitulorū et boum et ceruorū pp̄e et medulle eorū et adeps hirci. et asinini adeps est bona eis et adeps rapaciū leonū et vrsi et leopardi et adib et que currunt cursu eorū de vulpibus et lupis. Et adipes rapaciū ex ambobus. ¶ Et oportet ut misceantur cum eis que sunt sicut ammoniacū et bdeliū et galbanū et storax et mastix qm preparantur ad resoluendū et fiant singularia. ¶ Et de pdictis adipibus melior est adeps leonū et vrsi. Et in mucilagine fenugreci et se. lini sunt resolutio et lenificatio. ¶ Et opz ne in istis adipibus et earū silibus de mollificantibus sit sal omnino: qm sal exiccat et indurat: imo oportet ut sit earū opō operatio solis in cera que lenit et liquefacit et nō peruenit ad hoc ut exiccet. ¶ Et de lenificantibus iterū in qbus est resolō quedā: sunt bdeliū siculū et oleum antiquū et oleum de alcāna et oleum de lilio et galbanū et laudanū et storax et ysopus humidus: et meliora eorū sunt que sunt minoris antiquitatis et exiccatōis et vehementioris humiditatis: et iterū mastix albū appropinquat pdictis. Et in oleo de alcāna et oleo de lilio et ficubus et alkerua est de resolōne et lenificatōe simul qō est supra sufficientiā. ¶ Et de lenificantibus qdem est ut sumatur fex feminū et fex aceti et feruefiant et effundatur post ebullitionē bonā sup vtrasq3 qō est ei pueniētius et administretur. ¶ Et de medicinis bonis ad illud est ut sumantur stercus asini et radix euisci et fiat ex ambobus linimentū: et si fuerit cum ambobus storax erit melius.

¶ Et iterū qm apparet lenitas oportet ut leniatur cum ammoniaco soluto cum aceto forti diebus pluribus: deinde redeat lenificatio aut galbano et opoponaco: aut sumantur galbanū et ammoniacum et bdeliū et terantur oia et inuoluantur cum oleo de ben et oleo de lilio cum aliquātulo mucilaginis fenugreci et lini et fiat emplastrū. ¶ Et sordities balnei est ex medicinis vehementis iuuamēti qm ponitur in emplis apatū durorū. et cum non inuenitur sordities balnei tunc administrentur loco eius aqua euisci et nitrū. ¶ Et de emplis bonis in hora resolōnis sunt emplastra q̄ sunt ad scrofulas de illis que diximus et emplastra iulios et colophon. ¶ Et cum apa est vehementius grossitiei tunc non est excusatio ab aceto: ipm. n. incidit: et debilitat virtutē membri et pp̄e cum est neruosum: qm est vehementius vacuū a mā et dimittit eam cāe impedimenti de sono. Uerū oportet ut fit administratio aceti et intromissio eius in medicinis in fine rei nō in eius principio: et vbi cadit vltimatio in lenificatōe: et cum intromissione tepiditatū lenificatōis. et alleuietur in administratione aceti. et cum non fit alleuiatio cum aceto nocet neruis et puenit in lapideitatē. ¶ Et medicus tunc fit audacior in administrādo acetum cum apa est in mēbro carnoso sicut id qō est in splene: et qñq3 liniatur locus cum aceto et vaporatur cum eo: deinde psequitur cum epithimate sicut illud qō est de opoponaco. deinde ammoniaco: deinde incipit cum pauco leni postea additur virtus: deinde gradatur ad lenificationem. ¶ Et oportet ut administretur sup apa oleū lene in quo non est stipticitas et est magis pueniēs q̄ aqua et pp̄e oleum de aneto scīm cum aneto humido. ¶ Et illud duritiei qō est in neruis et cordis curetur cum incisiuis. ¶ Et de curatōib9 bonis ad illud est vaporatio ex lapidibus igniris. s. lapide molendini. et melius quo fit vaporatio ab eo est cum aceto. et melior a quo fit vaporatio est marchasita: et oportet ut ad hanc perueniatur sūmā in vaporando et suffumigando donec appareat sudor: et qñq3 liniatur cum marchasita trita cum aceto et psert. ¶ Et oportet ut alleuiatio iterū fiat in administratōe aceti ut non separetur subtile et induretur spissum: ut non corrūpat virtutē neruorū superflue: et est in principio deterius et ponantur administrationi eius interpolatōes in qbus est lenificatio: cum ergo incipies: tunc vaporetur mēbrum cum eis que diximus et leniatur tunc cum medicinis conuenientibus et ut illud fiat in mēbro carnoso est solutius.

¶ De duritie iuncturarum. Cap. xiij.

Quandoq3 accit in iuncturis duritiea phibens moueri iuncturas cum facilitate: et non destruit sensum. et qñq3 est neruus cum quo est stupor aliqs. ¶ Et qñq3 ē carnosior. et cura ē cū eo qō sciuisti.

¶ De eis que noiantur almisinar. Cap. xiiij.

Almismar est nodus rotūdus albus silis capiti claui. Et plm̄ qdē accit ex pcussione et post excturas et post curationem earum amplius multiplicantur in corpore. Et plm̄ eius accit in pedibus et digitis pedū et in inferioribus et ledit multū q3 phibet incessū: quare oportet ut sectio fiat super ipsum et extrahatur aut moueatur cum manu semper et annectatur ei plumbum quando taliter est q3 non est possibile ut extrahatur. ¶ Et plurimum qdem eius cum non curatur fit cancer.

¶ De cancro. Cap. xv.

c Ancer ē apa melicā de melia adusta a mā colica aut in qua est mā colica cū qua cōbusta est nō a pura feculēta. ¶ Et differt a sephiros per se cū dolore ⁊ acuitate ⁊ pulsatōe quadā ⁊ velocitate additiōis pp multitudinē māei ⁊ inflāmationē: ⁊ pp illud qd accit in illa mā de ebullitiōe cū ipsa venit ad mēbrū. ¶ Et differt ab eo iterū per venas quas mittit in circuitu suo ad mēbrū i quo est quasi pedes cācri: ⁊ nō sunt rubee sicut i flegmone: imo decliues ad nigredinē ⁊ obfuscationem ⁊ viriditatem ⁊ iam diuersificat ab eo: qm̄ plm̄ aduentus sui fit incipiēdo ⁊ aduētus duri fit pmutando ex calido. ¶ Et differt a sephiros: qm̄ est ei sensus ⁊ illi non est sensus oino. ¶ Et plm̄ qdē accit in mēbris raris: ⁊ illud ē in mollioribus plus in epate ⁊ in mēbris neruosis uerū. ¶ Et in primis cū accit est occulte dispōnis ⁊ qn̄ appet cācer ambigitur esse eius in primis cū appet ſm plm̄: deinde apparēt signa eius. ¶ Et in primis cū appet in pncipio est sicut faba parua durus rotūdus fusci coloris in quo est calitas quedā. ¶ Et cācer qdā est vehementis doloris: ⁊ alius est pui doloris grauis ⁊ alius est qui pducit ad vlcerationē: qm̄ ē ex melia que est adustio sanguis ⁊ adustio colere pure solius: ⁊ alius est siccus qui nō vlcerat. ¶ Et qn̄qꝫ pmutat vlceratus ad nō vlceratū: ⁊ qn̄qꝫ reducit eū ad vlceratū curatio eius cū ferro: ⁊ ponit ei labia grossiora ⁊ duriora. ¶ Et vr̄ q hoc apa sit noiatū cācer pp vnā duarū rerū aut pp suā tenacitatē cū mēbro sicut tenacitas cācri cū eo qd venatur aut pp formā suam in rotūditate sua ſm plm̄ cum dolore suo ⁊ egressione venarum que sunt sicut pedes eius in circuitu ipsius.

¶ De cura. Cap. xvi.

i Llud qd oz cauere de cura eius est: qm̄ cū incipit fortasse est pole vt phibeat ne addat sup illud qd ipse est: ⁊ pseruet ita q non vlceret. ⁊ accit in qbusdā hoīs vt sanet incipiens: pfirmatus vero non. ¶ Et multotiens qdē accit cancer interius occultus: ⁊ est rectificatio in eo ſm q dixit optimus hyp. vt non moueat: qm̄ si mouet fortasse pducit ad mortē. ⁊ si dimittit ⁊ non curat fortasse plongat spaciū cum salute quadā: ⁊ pprie qn̄ rectificant cibi ⁊ ponunt de illis que infrigidant ⁊ humectant ⁊ generant mām saluam sicut aqua ordei ⁊ pisces alredradu parui ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliuꝫ ⁊ filia illis. ¶ Et qn̄ est illic calitas: tunc detur lac vaccinū statim cū extractū est butirū: ⁊ colat ⁊ qd sumit ex oleribus humidis vsqꝫ ad cucurbitā. ¶ Et fortasse sufferūt cancri pui sectionē: nam si pole est vt destruant cum aliquo: tunc non est pole vt destruant nisi per incisionē vehementē: vt ex toto assumatur membrum inuadens qd est in circuitu eius: incidendo ipm ex circūdante apa eradicando oēs venas que imbibunt ipm ita: vt non remaneat de eis aliqd ⁊ currat post illud ex eis sanguis plimus: ⁊ iam antecessit mundificatio corporis per solōnē ventris ex mā mala ⁊ flōmiā: deinde pserua eum faciendo eum stare sup cibos bone quātitatis ⁊ qualitatis ⁊ pfortatiōe membri ad expellendū: q̄uis incisio in plibus hoīs addit ei malinā. ¶ Et fortasse indiget post incisionē cauterio. ¶ Et fortasse erit i cauterio timor magnus ⁊ illud erit qn̄ fuerit cancer ppe membra principalia ⁊ nobilia. ⁊ iam narrauit qdā pmorum q medicus qdā incidit mānullā cācerosam radicitus: ⁊ cancerata est altera. Dico q pole fuit si fuit illud in via cancerandi qm̄ inuenit illam egritudinē. ⁊ pole fuit vt esset ſm semitam pmutationis: ⁊ est magis apparens.

¶ De rememoratōe regis soluēdi ipꝫ. C. xvij.

o Portet in potu multis vicibus inter quas sint dies pauci quaqꝫ vice quatuor aureos epithimi cuꝫ aqua casei aut aqua mellis: aut decoctionē epithimi in sirupo acetoso. Et ei qui ex hominibus est fortis detur hiera ellebori.

¶ De rememoratione medicinarum localiuꝫ ad cancrum. Cap. xviij.

p Er medicinas locales ad cancrum requirunt quatuor intentiōes .s. destructio cancri penitus ⁊ est difficilis: ⁊ phibitio additionis: ⁊ phibitio vlcerationis. ⁊ curatio vlcerati. ¶ Et in illis qbus querit destructio cancri penitus itur versus illud in quo est resolō eius qd collectū est de mā mala ⁊ expulsio eius qd preparatū est ad colligendum in mēbro de ea: ⁊ si fuerit vehementis virtutis ⁊ motionis: tunc dimittat: naꝫ illud qd de medicinis forte est addit cancro malitiam. ⁊ silr opꝫ iterum vt alienent in eis mordicatiue: ⁊ pp illud sunt medicine bone ei in mineralibꝰ ablutis sicut tutia abluta: ⁊ misceant cum ea quādoqꝫ de oleis: sicut est oleūꝫ ro. ⁊ oleū de kerui. ¶ Ad illud vero qd prohibet additionem peruenit cum abscissione materiei ⁊ refectione cibi ⁊ confortatione membri ⁊ cum medicinis repercussiuis notis: ⁊ administratione linimentorum mineralium: sicut linimentū fricatiōis lapidis molendini ⁊ lapidis cotis: ⁊ sicut linimentum factum ex fricatione eius qd resoluit inter tabulam ⁊ manicham de plūbo in humiditate effusa sup tabulā que est sicut oleum ro. ⁊ sicut aqua coriandri ⁊ iterum emplastratio cum acresta trita est bona iuuantia. ¶ Et illa qbus queritur phibitio vlcerationis sunt linimenta pdicta ad phibendam additionē cuꝫ non fuerit in eis mordicatio: oia .n. ea sunt iuuatiua ⁊ propter quando nascentur cum fricatione predicta que fit ex pistello ⁊ tabulis plumbeis: quando est confricata terra sigillata aut bolum armeniū: aut oleūꝫ

antiquum τ aqua semperuiue τ cerusa cum succo lactuce: aut mucillagine psilij τ cerusa τ plūbo: qm̄ est cōpositio bona. ℂ Et de eis que sunt in natura est emplastro cū cācris fluuialibus recētibus τ ppter cū climia. ℂ De illis aūt que in curatione vlcerati sunt bona est vt assidueꝫ pannus lini infusus in aqua solatri sup eum. τ quoniens forsitan exiccaꝫ madefiat desuper cū aqua eius. ℂ Aut sumaꝫ medulle tritici: τ olibani τ ceruse de plumbo oīm pōdus.ʒ.i. τ terre sigillate τ boliarmeni τ aloes abluti omniū añ.ʒ.ij. aggregentur ista τ terantur. τ administrenꝫ super humidū pulueres τ sup siccū emplm factū cū oleo rof. ℂ Et qn̄qꝫ cōfert eis cinis cancri cū cerato cū oleo rof. τ melius eo est cui admixtum est equale ei de climia: τ quādoqꝫ confert in eo medicamen de tutia aut tutia abluta cū aq̄ portulace aut mucillagine psilij.

ℂ De apostematibus ventosis τ inflationib' lacertorum. Cap. xix.

De apostematib' vētosis aliud est qḋ fit a vapore leui: τ sīlatur estuationi τ currit cursu eius. τ aliud est qḋ fit a vapore vētoso: τ noiaꝫ inflatio τ est ei impulsio τ vicissitudinaria accessio: τ fortasse pcutit percussiōe man' τ ppter qn̄ inuenit spatium ad qḋ aggregaꝫ sicut stōus τ īestina. τ qḋ est inter pāniculos circūdātes ossa: τ inter ossa circūdata lateris. τ inter lacertos. τ similiter qḋ circundat chordas: τ forsitan non resoluit spatia: imo subtiliat membra comunicta τ resoluit ea τ generat in eis quod facit necessarium disrūpere ea. ℂ Et vētositas remanet τ retinet propter spissitudinē suā. τ ppter grossitudinē suā. τ ppter spissitudinem eius quod continet eā τ cōstrictionē pororum. ℂ Et quandoqꝫ existimat homo ꝙ super membrū eius sicut genu sit apostema indigens perforatione: q̄re perforat ipm: τ egreditur ventositas tm̄.

ℂ De cura. Cap. xx.

Eius autem qḋ est simile estuationi cū augmēto loci curatio est gen' curationis eius. ℂ In inflatiōis ṽo curatione est necium ꝙ cutē ingrediaꝫ τ resoluat illud qḋ est in ea: τ sit pose vt sit ei sup locū mora spatij longi τ est necium vt sit in fine subtiliationis vt firmetur subtilitas partiū eius ex profundatione vltima. ℂ Et forsitan indiget positione vētosarū absqꝫ scarificatione vt carminetur ventositas. ℂ Et de medicinis eius localibus sunt olea calida sicut oleū subtilium primum in quo decocta sunt sicut ruta. τ cyminū. Et de seminib' subtiliantib' semē apij anisi: τ amoos τ que similanꝫ illis. ℂ Et de emplis resoluentib' τ ppter ppter illud qḋ cadit in mēbris chordosis τ lacertosis est illud qḋ recipit sorditiē balnei que ponaꝫ cū aqua in patella calcis nō extincte fm̄ quantitatem qua pueniat ex ea spissitudo luti: τ liniantꝫ cū eo: τ qn̄qꝫ faciunt ex vino τ calce emplm eq̄le bonū. ℂ Aliud: sumatur ysopus sicca: τ teraꝫ τ puluerizeꝫ sup ceratū factū ex cera: τ oleo anetino: τ fiat ex eo emplm̄ ad linitū. Et i eo qḋ accidit ex inflatione in lacertis ppter attractionē q̄ accidit eis: opꝫ vt alienenꝫ medicine calide valde τ acute ne refugiāt mēbra ex eis: τ terantur imo quando medicantur cum resolutiuis: tūc misceatur cū eis aliqd de sedantib' dolorē: τ illud est sicut curatio sua quam scis cū eo quod est sicut rob concessum cū oleo in quo infusa est lana ysopi. ℂ Et si fuerit caliditas aliqua: tunc cum oleo rof. infusa in eo lana ysopi τ dissoluta i eo aqua ysopi humide. ℂ Et administrētur omnia illa tepida ad caliditatem declinia: τ non permutanꝫ infrigidari: quoniā frigus nocet huiusmodi. ℂ Qḋ si fuerit illic dolor ex principio: tunc admistrenꝫ desuper olea in qbus est sedatio doloris cum phibitione aliqua ex principio sicut oleū vio. τ ro. cum ṽtute olei anetini. ℂ Et quando inuenitꝫ aliqua alleuiatio ponatur in medicinis illud in quo ē additio ṽtutis ad resoluendū sicut nitrū τ acetum: deinde sicut cinis τ emplastra resoluētia: sicut emplastrum predictum.

ℂ De vena medeni. Cap. xxi.

Est vt accidat sup pte3 corpis pustula q̄dā inflās: deīde vesicat: postea egredit ex eo qddā rubeū ad nigredinē declive: deinde nō cessat plongari τ plongaꝫ: τ forsitan est motus voluntarius sub cute ac si esset mot' aialis: τ q̄si in veritate sit. ṽmis donec existimēt qdā ꝙ sit aial qḋ gn̄aꝫ. ℂ Et existimant qdā ꝙ sit ram' villi neruī per vehemētiā grossitudinis. ℂ Et plm qḋ accidit in crurib'. τ ego iam vidi eam sup manus τ sup lat': τ multiplicatur in infantib' sup vtrūqꝫ latus. τ qn̄qꝫ extēditꝫ: τ abscinditꝫ τ magnificaꝫ in ea labor τ dolor: imo per spaciū dolet. τ si non incidatur. Et Gal. quidē dixit: ꝙ non fuit cōprehensum ex esse eius aliqd manifestū super qḋ sit innitēdū qm̄ ipse non vidit eam oino. ℂ Et dixit ꝙ causa eius est sanguis calidus malus melancolicus aut flegma adustum adiuuatum cū vehemētia siccitatis cōplexionis. ℂ Et forsitan generāt eā quedam aque τ olera cū proprietate que est in eis. τ de cibis qui plurimū gn̄ant eā est ille qui est calidus τ siccus: τ quanto plus fuerit materia a qua generaꝫ acutior erit dolor vehemētior τ forsitan accidit in corpore vno in locis q̄si quadraginta eius. aut quinquaginta ex quatamen euadet cum curatione. ℂ Et minoratur in corporibus humidis τ assuetis balneationibus τ cibis humidis τ assuetis vino cum mensura. τ plurimum quidem generatur in medena. τ propter hoc proportionatur ei. τ generatur etiā in terra corasceni τ alijs. τ multiplicantur ietiā in terra egypti τ in terris alijs.

¶ De cura. Cap. xxii.

Sollicitudo q̄d eius in terra in q̄ gñaẜ ⁊ cibi ex q̄bus gñaẜ in q̄b⁹ est mā q̄ est cā eius illud est cū cāone sanguis mali flobotomādo ex basilica aut ex saphena ẜ locum. ⁊ mūdificationē sanguis cū eis que sunt sicut syrup⁹ de myrabol. ⁊ decoctio epithimi: ⁊ potare pillās cochias. p̄pue ⁊ administratio ius sere facte ex sene ⁊ fumoterre: ⁊ hūectatio corporis cū cibis hūectantibus ⁊ balneatiōes ⁊ reliquū regimen humectatiuū notū. ¶ Verū cum appet esse ei⁹ in p̄mo appitiōis eius tūc rectum est vt administreẜ regimē mēbri cū emplis istrin gentibus ⁊ humectātib⁹ sicut sunt succi fri noti cū duob⁹ sandalis ⁊ cāphora post mūdificationē corporis ⁊ administrationē ieiū factā cū missione sanguisugarū sup locū. ¶ Et de epithimatibus bonis est epithima ex sandalo ⁊ aloe ⁊ cāphora aut myrrha ⁊ psiliū ⁊ lac dulce. Si aūt nō separaẜ s; icipit cadere fortasse p̄hibet eā ⁊ aufert eā ⁊ alleuiat labores i eā si bibat patiēs eam fm̄ ↄtinuitatē trib⁹ diebus oī die pōdus. ʒ. ij. aloes: aut bibat de eo in die. i. ʒ. s. in scd̄o. ʒ. i. in tertio. ʒ. i. ⁊. s. trib⁹ dieb⁹: ⁊ liniaẜ super eam aloes aut liniaẜ sup orificiū eius humiditas aloes humidi viscosi. ¶ Et silr̄ in p̄n⁹ cū egrediẜ si nō curatur de ea ⁊ egrediẜ: tūc rectū ē vt p̄cipeẜ ei q̄d stringat eā ⁊ sup q̄d reuoluaẜ cū facilitate paulatī: donec egrediaẜ vsq; ad finē sui absq; icisione. ⁊ meli⁹ ē plūbū sup q̄d inuoluiẜ: ⁊ sit sufficiētia sup grauitatē eius in attractiōe ei⁹: q̄m attrahiẜ cū facilitate ⁊ nō abscindiẜ. ¶ Et sit studiū tuum in alleuiatiōe egressionis eius vt incipias ⁊ extenues mēbrū ⁊ rarifices ipm cū embrocis ex aq̄ calida ⁊ mucilaginib⁹ infrigidantibus ⁊ oleis lenificantibus frigidis ⁊ subtilis caliditatis: ⁊ que currūt cursu eius vt facilis fiat exit⁹ eius. ¶ Et fortasse nō sit facilis per illud: imo indiget eis q̄ sunt sicut linimētū cū oleo de keiri: imo sambacino: imo oleo de ben: ⁊ vt administreẜ sup ipsam emplm̄ de pice. ⁊ si existimatio fecerit necūz vt p̄foreẜ vt egrediaẜ cū totalitate sua ⁊ non fuerit q̄ p̄hibeat p̄foreẜ ⁊ extrahaẜ. ⁊ si egressio eius cum attractione p̄dicta nō fuerit facilis ⁊ perforatio ipsius nō fuerit possibilis: tūc putrefac eā cum butyro. putrefiet enim tota ⁊ egredieẜ. Et caue ne administres calida ex medicinis: q̄m fortasse p̄uenit ad estiomenū. ¶ Et q̄n assiduaẜ super posteriora eius fricatio cū sale paulatim: ⁊ illud sit retro cū facilitate. ⁊ ex egressiōe eius cū subtilitate egrediẜ cū totalitate sua ⁊ proprie q̄n scinditur aut penetraẜ quod est post ipsam: ⁊ intromittiẜ stilus sub ea illic ⁊ expelliẜ: ⁊ assiduatur absterſio cū ipsa egrediẜ cū sale paulatim: ⁊ cū facilitate: nā cū illud sit cū ea egrediẜ tota. ¶ Q̄d si icidaẜ ⁊ redit non erit excusatio quin p̄foreẜ nisi inueniaẜ modus alius: deinde egrediaẜ cū facilitate ⁊ cureẜ locus cura vulnerum.

¶ Tractatus tertius de lepra.

¶ Quid sit lepra ⁊ causa eius. Cap. i.

Lepra est infirmitas mala p̄ueniens ex sp̄sione colere nigre in corpe toto. q̄re corrūpiẜ cōplo mēbrorū ⁊ forma ipsorū ⁊ figura eorū: ⁊ fortasse corrūpiẜ in fine eius ipsorū ↄtinuitas ita vt corrodanẜ mēbra ⁊ cadāt casu qui fit ab vlceratione. ¶ Et ē sicut cācer cōis corpi toti. fortasse. n. vlceraẜ ⁊ fortasse nō vlceraẜ. ¶ Et est aliq̄ q̄ cū patiente eam manet tpe longo valde. ¶ Et melancolia quidē q̄nq; expelliẜ ad mēbrum vnū ⁊ facit accidere duritiē: aut sephiros: aut cācrū fm̄ dispōnes suas. Et si fuerit subtilis dñans p̄uenit estiomenus. ⁊ si expelliẜ ad superficiem cutis eueniet illud q̄d noiaẜ baras ⁊ morphea nigra ⁊ impetigo ⁊ hisfilia. ¶ Et q̄nq; spargitur in corpore toto: ⁊ tunc si putrefiat p̄uenit febris melica: ⁊ si conculceẜ ⁊ non putrefiat eueniet lepra. ¶ Et cā eius efficiēs antiquior: est malitia cōplonis epatis declinis valde ad caliditatē ⁊ siccitatē. q̄re adurit sanguinē in meliam: aut complexio corporis totius aut sunt ambe ita q̄ faciūt sanguinem acgrere per cās suas frigus. ¶ Et causa eius māle sunt cibi melici ⁊ cibi flegmatici: ut q̄n cōponiẜ in eis sanctas nauseatiuas aut opatur in eis calitas q̄re resoluit subtile ⁊ ponit spissum meliam ⁊ replones. Et comestiones super satietatē sunt ad hāc candē intētionē. ¶ Et cause eius iuuatiue sunt opilatio pororū q̄re p̄fofocaẜ calor innat⁹ ⁊ infrigidaẜ sanguis ⁊ ingrossaẜ: ⁊ p̄prie quādo splen est opilat⁹ debilis nō attrahit neq; pōt mūdificare sanguinē ex humore melācolico: aut est ✠tus expulsiua in viscerib⁹ debilis ab expulsione illius in venas ani ⁊ matricis ⁊ sunt pori stricti. ¶ Et q̄nq; adiuuat illud totum corruptio aeris in seipso: aut p̄pter vicinitatē leprosorū q̄m egritudo est inuadens. ¶ Et q̄nq; accit p̄pter hereditatē ⁊ p̄pter cōplonē embrionis ex q̄ creat⁹ est in se ↄter cōplexionē que est ei: aut acq̄sitā in matrice: propter dispōnem que est ei: sicut si accidat ei vt sit cōceptus in dispōne mēstruorū. ¶ Et q̄n aggregatur calitas aeris cū malitia cibi ⁊ eius essentia ē ex gñe piscium ⁊ carne salita ⁊ carne grossa: ⁊ carnibus asinorū ⁊ lentibus p̄culdubio est vt eueniat lepra sicut multiplicaẜ in alexādria. Et colera nigra quando p̄miscẽẜ sanguini adiuuat partē eius ad gñandū multū ipsius: q̄m p̄culdubio ingrossaẜ ex duobus modis quorū vnus est per substātiam suā grossam. ⁊ secūdus p frigus suū congelās. ¶ Et q̄n ingrossaẜ per partē humiditatis sue tūc est exiccatio ei⁹ p calitatē corporis facilior. Et iam p̄uentū est ex grossitudie sanguis leprosorū ad hoc vt egrediaẜ in flobotomijs eorū q̄ddā q̄d est sicut arena. ⁊ hec egritudo noiaẜ leonina ⁊ oẜ q̄ non noiaẜ ita: nisi q̄n

plurimũ accidit leonib⁹. ⁊ dr̃ quoniã terribilez facit faciem patientis eã ⁊ ponit eam in forma leonũ. Et dicit qm̃ rapaciter tenet qđ capit rapacitate leonis ⁊ de hac egritudine que est de/ bilis difficilis est curationis. ⁊ de curatiõe for/ tis nõ fit spes. ⁊ incipiens quidẽ est susceptibili/ or. ⁊ ꝯfirmata est magis inobediẽs. ¶ Et facta ex melãcolia colere est magis feda ⁊ ꝑluris no cumenti ⁊ difficilioꝝ accĩntiuz ⁊ vehemẽti⁹ adu/ rens: sed est susceptibilior curationis. ¶ Et fa/ cta a fece sanguis est salutior ⁊ qetior ⁊ nõ vlce/ ret. ¶ Et facta a melancolia adusta similaꝛ co/ lerice in suis accidẽtib⁹. sȝ est tardius suscipiẽs curationẽ. ¶ Et hec quidẽ egritudo non cessat corrumpere cõplõnem mẽbroꝝ per qualitatez cõtrariam qualitati cõuenienti vite. s. caliditati ⁊ humiditati donec ꝑueniat ad mẽbra ꝑncipalia. ⁊ illic interficit. ⁊ incipit in primis ab extremita bus ⁊ mẽbris leuibus. ⁊ illic cadunt pili ab ea ⁊ alteraꝛ color eius: ⁊ fortasse ꝑuenit ad vlcerã dum. deinde vadit paulatim in corpus totum. nam ꝗuis ꝑma gñatio ei⁹ sit in viscerib⁹: tñ pri mũ vestigiũ eius est in extremitatib⁹: qm̃ sunt debiliores: verũtñ qñq; moriꝛ patiẽs eã anteq̃ ꝯuertaꝛ malitia eius apparẽs sup viscera mem bra principalia: ⁊ est mors illius cũ attractione ⁊ ꝓpter malitiã cõplõnis illius. ¶ Et cũ cãcer qui est lepra mẽbri vnius sit de illis qbus non est sanatio: tunc qđ dicemus de lepra que est cã cer corporis totius. verũtamen in lepra est res vna. ⁊ est ꝙ egritudo spargitur in totũ corpus. ¶ Et quando administrãtur curationes fortes sustentat egritudinem ⁊ nõ agit super membra simplicia ⁊ in cancro non est ita.

¶ De signis. Cap. ij.

Quãdo incipit lepra icipit color fieri rube⁹ tẽdens ad nigredinẽ. Et apparetn oculis obfuscatio ad rubedinẽ declinis. ⁊ apparet in anhelitu strictura. ⁊ in vo ce raucedo cã nocumẽti pulmonis ⁊ cãne eius. ⁊ multitudo in sternutatione. ⁊ apparet in naso grauedo: ⁊ fortasse fit strictura in naribus ⁊ casia tur: ⁊ incipiũt capilli in subtilitatẽ ⁊ paucitatẽ ꝑuenire. ⁊ apparẽt vene i pectore ⁊ parte faciei. Et est odor corpis ⁊ ꝓprie in sudore. ⁊ odor an helit⁹ ad fetorẽ declinis. ⁊ apparẽt mores me lãcolici ⁊ mali ⁊ dolosi. ⁊ multiplicanꝛ in som no somnia melãcolica. ⁊ sentit in somno q̃si su per corpus suũ sit grauedo maxima: deinde ap paret sparsio i capillis ⁊ casus i eis ex toto ꝓpe in pilis qui sunt in facie ⁊ pub⁹ ei⁹: ⁊ qñz dislo caꝛ locus piloꝝ. ⁊ scinduntur vngues. ⁊ incipit forĩa fieri feda. ⁊ facies fit terribilis. Et color de nigratur. Et incipit sanguis cõgelari in iuncturis ⁊ putrefit. Et additur cõstrictio anhelit⁹ do nec peruenit ad difficultatẽ vehementem ⁊ dis niã magnã. ¶ Et peruenit vox in fine raucedi nis. ⁊ ingrossanꝛ labia ⁊ denigrantur. ¶ Et ap paret super corpus additio glãdulosa filiis ani mali quod grece nominaꝛ sacos: deinde inci/ pit corpus vlcerari quãdo lepra est nõ quieta. ⁊ corroditur cartilago nasi: deinde cadũt nasus ⁊ extremitates ⁊ currit virus fetẽs: ⁊ redit vox ad occultationẽ: ⁊ tunc iam nõ remanent pili ⁊ denigraꝛ color valde. ¶ Et pulsus qdez leprosi est debilis ꝓpter debilitatẽ virtutis ⁊ paucita/ tem necessitatis: cũ egritudo sit frigida ⁊ tarda nõ velox ꝓpter debilitatem frigoris: ⁊ sit necia spissitudo cũ nõ sit velocitas neq; magnitudo.

¶ De cura. Cap. iij.

Oportet vt icipiatur in ea cũ euacua/ tionibus ⁊ mũdificatione anteq̃ in/ grossetur egritudo. ⁊ cũ tu verificaue ris ꝙ illic sit sanguis plurimus cor/ ruptus: tunc oportet vt incipias ⁊ flobotomes flõmia vltima: ⁊ si nõ aliũde saltẽ ex manibus. Et si nõ verificaueris illud tunc nõ flõmies. flo/ botomia. n. ex venis magnis qñq; plus nocet q̃ sit eius iuuamẽtũ. Verũ fit securitas cum flo botomia eius ex separationibus venarũ paruaꝝ si timeꝛ flõmia magnaꝝ. ¶ Et scias ꝙ sanguis frigidus est in eo qđ apparet: quare fit illud ma gis vltimũ q̃ ventose ⁊ sanguisuge: ⁊ min⁹ no/ cens viscerib⁹: ⁊ ille sunt sicut vene frõtis ⁊ na/ si. At ꝟo ſm pl̃m flobotomia est necessaria in curatiõe huius egritudinis. ¶ Et de illis que vocãt ad illud est cõstrictio anhelit⁹ eius ⁊ diffi cultas ipsius. ⁊ forte est necessariũ flobotomare quidez apud vehemẽtiã raucedinis vocis ⁊ ti/ morez ſfocationis. ¶ Si ergo flõmieꝛ opz vt quiescat hebdomada vna. deinde euacueꝛ cum eis que sunt sicut hieralogõdion ⁊ hiera de pul pa colloquintide. Et euacueꝛ cum apozimati/ bus ⁊ pillulis factis ex epithimo ⁊ sticados ⁊ polipodio ⁊ mirabo. in. ⁊ kebulis. ⁊ elleboro ni/ gro. ⁊ lapide lazuli ⁊ lapide armeno. ¶ Et nõ nocet si misceaꝛ eis pulpa collogntide ⁊ scamo nea etiã proprie quãdo illic est colera ⁊ adiun/ gãtur eis aloes ⁊ cucumer asininus ⁊ theodo/ ricon est bonũ eis. ¶ Et hierapigra iterũ ⁊ pro prie quãdo fit fortis cum scamonea est de illis solutiuis que sunt bona leprosis: ⁊ precipue qñ odorat odoramẽtum ellebori: aut poniꝛ cuz ea lapis armenus. Et in estate oportet vt exiccen/ tur ⁊ nõ vlunetur in decoctione fortiter vt nõ spargatur ⁊ multipliceꝛ. ¶ Decoctio ad lepro sos. ℞. mirabola. citrinoꝝ ⁊ nig. amborum añ. ʒ. x. anisos. ʒ. v. altith. boni. ʒ. ß. passularũ enuclea tarum minã. ß. decoquãtur cuz trib⁹ ebenis aque donec perueniat ad tertiaz ⁊ exprimaꝛ ⁊ misceatur in ea de aqua mellis põdus. ʒ. v. ⁊ deꝛ in po tu. ¶ Et vngatur corpus ei⁹ ex butiro. ⁊ sedeat in sole donec fricatur aut ambulet septuaginta passibus: ⁊ cõuertatur super dextrã ⁊ sinistram ⁊ dorsum ⁊ vẽtrẽ: ⁊ comedat cappares cũ mel le. sumat in potu hanc medicinaz ſm ꝙ narra

uimus septē dieb⁹ ⁊ remoueať decoctio eius oĩ
die. ¶ Et nō sufficit in curatōe istoꝝ ⁊ qui non
sunt cōfirmati euacuatio vna: imo fortasse est
necessaria eũatio in mēse bis. aut in oī mēse se-
mel ſm q̄ testimoniū facit esse neciũm: ⁊ illud
cũ medicinis tēperatis: ⁊ q̄nq3 soluať omni die
cũ facilitate ascellatione vna aut duabus ascella
tionibus cum eo qđ soluit illud de potionibus
iuuatiuis ex medicinis predictis q̄draginta die
bus. ¶ Fortes vero valde sicut elleborus ⁊ ei si
milia: ⁊ que sunt multi pōderis sufficiūt in an-
no semel in vere: semel in autūno: aut plus hoc.
¶ Et oportet vt veniatur sup cerebra eoꝝ cu3
mūdificatione cum eis que sunt sicut gargari-
smata p̄dicta in.c. egritudinū capitis: ⁊ cum ca-
putpurgijs notis. ¶ Descriptio caputpurgij.
℞. macropipis ⁊ celidonie ⁊ capsie ⁊ nasturtij
⁊ buragi oīu3 añ.ʒ.i. nucis muscate pulegij am
boꝝ añ.ʒ.ß. succi agnicasti coclear.iij. olei sisami
ni coclear.iiij. misceātur ⁊ decoquanť donec cō
sumatur aqua: deinde coleť ⁊ seruetť i vitriata:
⁊ fiat caputpurgiū in naribus quārtu3 capiunt:
deinde sequať quādo illud multiplicať cum ca
putpurgijs humectātib⁹ p̄dictis. ¶ Et op3 vt
ꝓhibeanť ab omni qđ exicat ⁊ resoluit humidi
tatē innatā. ⁊ super eos iterdicantur labor ⁊ an
gustia ⁊ vt pmuteť de aere ad aerē qui ꝯtrarius
est ei. ¶ Et dentur ei in potu post mūdificatio
nē olea sicut oleū de amigdalis cũ eis que sunt si
cut expressum vue. ⁊ illud q̄ñ euacuati sunt mul
toties. ¶ Et op3 vt exerciteť omni mane post ex
pulsionē supfluitatū ab intestinis. ⁊ pcipiant ele
uare vocē altā. Et saliant ⁊ luctetur: deinde fri
centť. cum ergo sudauerint tunc sumāt potum ⁊
post illud iungať oleis tēperatis in calido ⁊ fri
gido humectātib⁹ ſm plīn cōfortātibus in pri-
mis: ipsi enim indigēt in p̄mis cōfortātib⁹ sicut
mirabolani iterū ⁊ galle cũ aceto. ¶ Et quan-
doq3 administratur super eos inunctio ex oleo
cum lacte mulieris. ¶ Et silr op3 vt fiat eis ca-
putpurgiū cu3 eo quādo multiplicať siccitas ⁊
quādo cōmouetur in eis nausea ⁊ vomať. ¶ Et
melius quidē est vt balneentť: deinde inungan
tur. ⁊ quādo balneati sunt tunc eoꝝ inunctiōes
sint sicut oleū myrtinū ⁊ masticinum ⁊ oleū de
sūmitatibus vitiū ⁊ darsisahan ⁊ oleum de co-
sto sup extremitates. ¶ Deinde ille qui de eis
est medicatus quiescat media hora: ⁊ p̄pareť
vomitui cũ pēna. deinde sumat in potu aliquid
de absinthio. ¶ Et fortasse est necessariū inun-
gere eos in balneo cũ subtiliatiuis resoluentib⁹
in quibus cadūt nitrum ⁊ sulfur ⁊ bacce lauri ⁊
glutinum carpentarioꝝ: imo synapis ⁊ origa
nū ⁊ piper ⁊ macropip ⁊ piretrum ⁊ staphisa-
gria ⁊ synapis ⁊ aloes ⁊ calamentū: ⁊ emplare
eos sup iuncturas eoꝝ: imo fortasse est necessariū
qđ est sicut euforbiu3: ⁊ illud q̄ñ p̄cipitur eis vt
balneenť ꝓpter resolōnem supfluitatum eoꝝ ⁊

ꝓpter sudorem ipsoꝝ. ſinunctio.n. eoꝝ est canōn
in curatione ipsoꝝ. ⁊ q̄nq3 inunguntť fricādo cũ
tyriaca ⁊ scellite ⁊ alesangiē. ⁊ fortasse est neciu3
iungere cũ hmōi i sole calō. ¶ Et melior ablu
tionū eoꝝ in balneo est aq̄ in q̄ decoquit fenu-
grecū cũ sapone bono. Et op3 vt alieneť leprosus
a coitu penit⁹. ¶ Res vero q̄ in potu tribuuntur
multe sunt: nā de melioribus medicinis ē tyriaca
maior facta cũ carnib⁹ vipe. ⁊ tyriaca diatesseron
⁊ alasmenam ⁊ diasulfur. ¶ Et q̄nq3 fit caput-
purgiū cũ istis ēt. ⁊ vt in potu sumāt de trocisci3
tyri ēt solis aur.i. ī vn. vini grossi aut passi ⁊ tro
ciscis sqille iterū. ¶ Et scias q̄ caro vipe ⁊ illud
in q̄ est virtus ei⁹ ē de nobilib⁹ medicis ei. ⁊ non
op3 vt sit vipa de luto aut litoralis aut de locis
hūidis: qm̄ in ea ſm plīm est paꝝ iuuamēti. Et
de illis q̄ plime est maline ē illa q̄ situm facit cũ
q̄ est pditio: imo eligať mōtana precipue alba. ⁊
abscindanť capita earū ⁊ caude vice vna subito:
⁊ tūc si multiplicať cursus sanguis: ⁊ remanēt
viue: ⁊ agitanť agitatiōe plima tpe lōgo: tūc iste
sunt bone ⁊ si nō dimittanť. Et q̄ ex eis sūt cōue
niētes sūt ille ex q̄b⁹ plimus currit sanguis: ⁊ q̄
sunt plime agitatiōis. ⁊ post decollationē mūdi-
ficenť ⁊ decoquanť sicut dicem⁹ tibi. ⁊ comedať
ex eis ⁊ iure ipsarū. ¶ Et ex potatione qđ vi-
ni in q̄ moriť vipa aut viuit iā sanati sunt q̄daz
accñtaliter aut inuētione iterficiēdi ex eo qui in
potu tribuit vt moriatur ille leprosus ⁊ q̄escat:
aut quiescat ab eo: aut fit illud obediēdo som-
no: aut visioni. ⁊ sal vipere iuuatiuus est iterū.
¶ Elixatio aūt vipe est vt sumať vipa abscissis
extremitatib⁹ mundificata a visceribus: deinde
elixetur cũ porris ⁊ aneto ⁊ cicere ⁊ sale pauco
decoquať cũ aqua plima donec dissoluať: ⁊ su-
manť ossa eius tūc ab ea ⁊ mūdeť caro ipsius: ⁊
deť ad comedēdū caro ei⁹. ⁊ sorbeať ius ipsius:
⁊ ponantur ossa eius tūc sup micas panis de si-
mila: ⁊ fortasse ꝓijcitur cũ ea aliqđ de pullis co-
lumbarū donec bona fiat. ¶ Et huius q̄dē re-
giminis iuuamētū fortasse nō apparet in p̄nci-
pio: deinde appet subito: ⁊ fortasse antecedit sa
nitatē separatio rōnis dieb⁹ aliquot. ¶ Et signu3
appitiōis iuuamēti ei⁹: ⁊ applicatio ad horā in
q̄ op3 vt abstineať ab administratiōe ei⁹ est vt in-
cipiat leprosus inflari. q̄re inflať: deinde fortasse
pmiscetur rō ei⁹: postea excoriať: deinde sanať.
Cū ergo nō patitur scotomiā neq3 inflatur: tunc
iteretur sup eũ regimē vice alia. ¶ Et de illis q̄
narrata sunt ad illud est vt sumatur serpens ni
ger excoriatus ⁊ sepeliať donec in eo fiant ver-
mes ⁊ extrahatur cum vermibus suis ⁊ exiccetur ⁊
detur in potu illi sup quē supfluit lepra ex eo tri
bus dieb⁹ oī die pōdus.ʒ.i. cũ syrupo de melle.
¶ Et inunctio iterū cũ eo in q̄ est virtus vipe est
iuuamētū ei sicut oleū in q̄ decoquiť ⁊ sicut hoc
medicamē. ¶ Sumať niger excoriat⁹. ⁊ ponať
in olla ⁊ fundať sup ipm̄ de aceto forti vn. viij.

r de aqua vn.i.r de capsia humida r radice ora comee de vnoquoq; vn.ij.decoquaẽ totũ super ignẽ leuẽ donec dissoluaẽ serpens: r coleẽ aqua a serpente r fricẽ cum ea post abrasionẽ barbe r capitis.fiat illud tribus diebus. ❡ Et eis qdẽ accit ex administratiõe medicinarũ viperalium excoriatio cutis corrupte: r priuatio carnis r cutis sanie: q̄ṽis iuuancio leprosi cum humectatiuis sẽpatis in caliditate est ex illis que cõferunt in qbusdã horis: cum vehementior sit siccitas. ❡ Et sibi facere caputpurgiũ cum eo qd̃ est sicut oleum viol. r sit in eo paru olei de keiri. ❡ Et iterũ sicut adipes rapaciũ r bonũ r volatiliũ: r sicut cum oleo de coito aut darsisahan. r oleum de lilio seruat extremitates. r illud post mundificationes r ante mundificationẽ non inungaẽ oino: qm̃ opilat poros. ❡ Et de eis que bibũtur r cõferunt eis est almurigilis r medicamen ascilideni. ❡ Et lac est de ɔuenientibus qbus curatur r ꝓpter apud ɔstrictionẽ anhelitus r difficultatẽ eius r raucedinẽ vocis eius r in tpibus que sunt iter eũones. ❡ Et oꝫ vt bibaẽ in dispõne qua mulgeẽ lac: r lac ouium est de rebus magis ɔuenientibus ei: r oꝫ vt bibaẽ de eo quantitas que digeraẽ. r si sint ɔtenti eo solo si posẽ est erit iuuamentũ valde. Et si fuerit neciũ nõ addaẽ sup ipm aliqd si posẽ est preter panẽ mundum r alisfidebegi cum carnibus arietũ r que illis sunt silia de illis que diceemus. ❡ Et qñ anhelitus redit ad recuiudinẽ: tũc melius est vt diminuatur lac r pueniaẽ sup res acuti saporis vt vomat cum eis non pp aliud nisi illud: vt euẽeẽ cuꝫ eo qd̃ diximus: deĩde si necesse fuerit redire ad lac fiat vsq; ad terminũ pdcm. r oꝫ vt sit hoc regimen in anno multotiens. ❡ In stõmia vero eoꝝ q ɔfirmati sunt non oꝫ vt sit occupatio neq; in solõne ventris eoꝝ cum medicina forti: qm̃ superfluitates in eis moueaẽ r nõ separanẽ: imo fiat alleuiatio in declinando mãs eoꝝ ad intestina: r administreẽ de fortio qd̃ carminet r resoluat. ❡ Et de potibus ɔuenientibus eis est vt sumatur acor.i.vn.i.s. r nitri tãtũdẽ r succi caulis agrestis vsq; ad vn.iij. r misceaẽ totũ r bibatur mane r vespere. ❡ Et vt sumaẽ eis de limatura eboris pondus.x.sacratan. r detur eis in potu in.iij.vn.vini r butyri. ❡ Aut sumatur althit cum melle quantitate nucis: aut sumaẽ de squilla quantitas decem sacratan cum sirupo squille inspissato sicut lohoc. aut sumaẽ cymini.ʒ.s. r mellis quantitas que inspisseẽ sicut lohoc: r succus calamenti est eis valde bonus ex tribus obolis vsq; ad.vi. ❡ Et oꝫ vt vtanẽ piscibus salitis in qbusdã horis sicut vtunẽ medicina. r alienenẽ ab acutis nisi pp vomitũ r nisi ẽm sentũtã albecilur in eo in quo sumunẽ. ❡ Et qñq; medicantur cum cauterio disputo super membra eoꝝ sicut sinciput r summitas capitis: r super radiceꝫ spiglotis r duo tpa r collum r iuncturas manuum r pedum. ❡ Et dixerunt qdam: oꝫ vt cauterizenẽ in principio timoris lepre cum cauterio in anteriore capitis vt ɔferat caluarie r alio inferiore illo: r apud locum in quo capilli tunduntur r super supercilia vnum: deinde in dextra capitis: r aliud in sinistra: r vnum posterius super nuchã: r duo apud duas cõmissuras corticales r vnũ super splenẽ: r sint cocture ille cum cauterijs leuibus minutis. r qñ cauterizaẽ sup caput oꝫ vt pueniat vsq; ad os donec excoreẽ os saltẽ vicibus pluribus postq̃ ɔseruaẽ applicatio illius ad cerebrum ẽm suam corrumpentem complexionem eius. Nam stolidi quandoq; interficiunt cum hoc cum non alleuiantur manus ipsorum.

❡ De modo medicinarum conferentium cõpositarum. Cap.iiij.

De qbus sunt albedarungi r albe qd̃ fiat in loco carnis vipere in hac egritudine. r de illis est medicamen allusleidan: verũ bedarũdi hñt descriptionem magnã quã dixerunt indi r expti fuerunt ipsius. ❡ Et de eius modo est vt sumanẽ myra. nigrorum r semita ragi indi amborum.ʒ.x.macropiperis.ʒ.s.been albi.ʒ.ij.s.terantur r limantur cum butyro vaccino r cõficiantur cum melle: r sit potio ab vno aur. vsq; ad.ij.ʒ.post mundificationes corporis. Si autem sumatur de eo cum equali mensura sui de diamuscho nõ timebitur eius malitia: qm̃ ipsum est eius bezahar.

❡ De modo confectionis nominate bederaui lia maioris. Cap.v.

Et est almebaran ɔferens lepre r baras r morphee r impetigini r aque citrine r pruritui r scabiei antique r confirmat rationem r destruit obliuionem: r est bonum conseruationi conferens sincopi. ❡ Et hoc medicamen fecerunt sapientes indi regibus suis. ❡ Recipe myrabolanorum belliricorum r emblicorum r capsie omnium.añ.ʒ.xiiij.nucis muschate r corticum thurio r meu r su. r piperis r macropiperis r felgamonati r nardi r aisar r nerenusch r condisi r succi squille r folij indi omnium.añ.aur.viij. r albes barij boni aur.iiij. terantur medicine r cribellentur r teratur albes solum. ❡ Et qui terit ipsum opilet nasum suũ r nares suas r innngat eas ante illud cum butyro vaccino: r veniat eius trituratio super medicinas: r sumantur de penidijs alarmu r allahan emune.ij.r.s. de baldac: terantur r proijciantur in ollam nouam: r proijciantur desuper de aqua cuꝫ mensura quã soluantur. r quãdo liquefiunt remoueantur ab igne r pulueriꝫentur desuper medicine r conficiantur cum eis bene deinde fiant ex eis forme similes auellanis: quarum vnaqueq; sit vnius auẽ. r detur in potu omni die.i. in ieiuno cum aqua tepida aut vino.

¶ De modo cōfectionis alsulendati. Cap.vi.

Et est medicamen indum magnū in via albe de raulini: et ipsm ꝯfert iterū ad casum palpebrarū et albedinē capillorū et asma et tremorē cordis et tēperat appetitū et fluxū ventris supfluū et hydropisim et icteritiā et paucitatē seis et fistulas et canitiē senū: et ꝯfert pruritui et vlceribus. ¶ Recipe alsulendati mundate ablute ducentos sexaginta aur. Et alsulendati qdē est vrina hircorum montanorū. et illud est qñ ipsi mingunt diebus estuationis sue sup lapides in monte qui noiat alsulendati: et denigrant lapides: et fit sicut pix pinguis subtil. et myra. bellericorū et emblicorū et piperis et macropiperis et lauri et nucis muschate et ciami et macis et xyloaloes et darseni et spodij et attemet et burugi et merenis oiū. añ. aur. iiij. bdellij. 200. et. 60. aur. et zuccari tabarzet. 134 au. et auri rubei et argēti meri et eris rubei et ferri et allohonoc et alselud oium. añ. aur. 100. cōburant mineralia: et terant et triconizent cum medicinis et misceant oia cum melle et butyro et reponat in vitreata viridi: cuius dosis sit duorum aureorū cum lacte caprino aut aqua tepida et addant in eo de melle despumato aur. 37. et butyri aur. 34. qñ eius decoctio erit bona: verūtñ crescit et peruenit ad finem in. xxi. die.

¶ De modo adustionis alselud. Cap.vij.

Malleando fiant lamine de ferro: deinde decoquant myrabolani belliri. et emblici et colet aqua eorū et ponant in vas eris et accendat sub eo ignis lenis et calefiat alselud donec rubeat et ignitū submergat in illa aqua. deinde redeat ad ignem et rubeat. cum ergo rubuerit submergat iterū in illa aqua et fiat illud. 21. vice: deinde colet aqua illa et sumat fex in qua residet aliqd de selud: deinde reducat vas sup ignē et ponat in eo vrina vacce et igniat ferrū et submergat in ea iterū. 21. vice. et sumat iterū fex eius donec remanedt de fece eius aur. viij. et silr fiat de ere donec cōpleatur ex eo iterū. viij. aur. ¶ Argentū vero limet cū lima donec fiat sicut terra: deinde decoquat cum aqua salis in coclearia ferreo donec aduratur bene. si autē non adurit ꝓijciat in coclearium parū sulfuris citrini qñ cōburet: et sumat de eo. viij. aur. et totū illud sit tritū et cribellatū. ¶ Auri vero cōbustio est maior vt aurū limet donec fiat silr terre et sit cum eo aureus vnus ex amioch et remaneat cum auro donec liquefiat vtrūq simul deinde dimittat per horā vnā: deinde limet iterū et addat sup ipm aur. vnus ex alamioch: et limet iterū cum lima: deinde frigatur in coclearia et fundat sup ipm aqua salis: et ferueat donec ꝯsumat aqua et remaneat aurū et alamioch: deinde terat in mortario bene donec fiat sicut puluis: et misceat cum medicinis. ¶ Mundificatio autē alsulendati est scdm hunc modū: sumat de aqua alhasce et vrina vacce: ꝓijciant ambe sup alsulendati in vase nouo in tanta quantitate qp submergant ipm: et ponat in sole calido hora vna: deinde fricet vehementer et colet aqua ab eo in vase nouo et ponat in sole tribus diebus: deinde coletur et sumat fex eius spissa: deinde sumant aqua alhasce et vrina sup alsulendati: et pulverizetur sicut puluerizata fuit prius: et fiat illud tribus vicibus: deinde ponatur in sole. 21. die donec ingrossetur: et fiat similis melli et denigretur sicut pix.

¶ De modo alsulendati minoris. Cap.viij.

Iuuamenta eius sunt sicut iuuamēta maioris. ℞. alsulendati colate pres vnā et alcol: pres. iiij. terat alcol et misceatur cum eis quātū est pondus eorum de melle et quātū ipm est de zuccaro et quātū est medietas mellis de butyro vaccino: et reponat in vitreata. et dosis eius sit auf. i. cum lacte vaccino tepido. ¶ Modus medicamenti ꝯferentis lepre. ℞. myra. nigrorum mundatorū et myra. citri. mundatorū et. ʒʒ. oium. añ. ʒ. x. ameos ʒ. v. alchit botribus de guarich: aqua de guarich et aldeguarich est quatuor lib. de baldach donec ꝯsumant due tertie et remaneat: deinde exprimatur et colet et ꝓijciat sup colatū de melle qd sufficit ei et detur in potu de eo lb. i. et inungat sup totū corpus isirmi butyrū vaccinū: et sedeat in sole donec sudet: et pcipiat vt ambulet post illud. 70. passibus. et iaceat aliqñ sup latus suum dextrū: et aliqñ sup latus suū sinistrū: et semel super ventrē suum: et semel super dorsum suū. et detur pane et melle quātitate abbreuiata. vij. diebus ita vt liniant ei medicine omni die.

¶ De modo epithimatis lepre. Cap.ix.

Sumat serpēs niger excoriatus et decollet et ponat in vas et fundant sup ipm de aceto forti. vn. viij. aque vn. i. et alscitaragi humidi et radicū dragōtee amborū. añ. vn. xij. decoquat sup ignē lenē donec decoquat serpens: deinde colet cum panno et separent ossa a carne: deinde ponat fex in vase vitreo. ¶ Cum ergo volueris curationē pcipe ei vt radat pilos supciliorū et caput et lini desuper ex illo tribus diebus. ¶ Modus epithimatis alterius. ℞. staphisagrie et myra. nigrorum mundatorū et emblicorū oium. añ. pte. i. frigant cum oleo antiquo et liniat cum eo latus vel locus postq̃ abluit cum decoctiōe senticis turionum et balaustie. Et iterū cōburant myrabolani et galle et liniant desuper cum aceto. ¶ Cibi aūt eorū sunt oia que sunt velocis digōnis boni chimi sicut carnis volantium notorum. s. carum ilfedebegi et pisces humidi leuis carnis cū speciebus que sunt necie. Et melior cibus eorū est panis de simila mundus et panis candarusij et sorbitiones facte ex eis et olera humida: et est necessarium vt ꝯmisceant cum eis que sunt sicut li

cia ⁊ raphanus ⁊ porri. ¶ Et non oz ut negligatur administrare incisiua ⁊ ꝑpue ante mundificationē: sicut capparis ⁊ feniculū ⁊ porri. ista enim mundificant cor cibos a superfluitatibus ⁊ ꝑparant superfluitates expulsioni. ¶ Cum ergo administraueris medicinas laudabiles: nūc administra ei hoc regimen: ⁊ pisces salsi in hoc. c. sunt valde boni eis ⁊ nos ꝑmpnos ea sumus super ista cum volumus ut faciamus eos vomere aut ventrē eorum soluere. ¶ Et caulis ꝯfert eis cum ꝑprietate sua: ⁊ panis cum lacte ⁊ melle ⁊ ficus ⁊ vua ⁊ passule ⁊ amigdale torrefacte ⁊ cariami ⁊ pinee: ⁊ que fiunt ex istis ꝯferunt eis. ¶ Et oz ut comedat in die bis ꝯm mensuram digestionis. Nā semel comedere nocet eis. Et non bibat vinū cum excitatur egritudo nisi parū. ⁊ cum quies est egritudinis bibat de subtili qd non est antiquum quantitate temperata ꝯsueta. Et qñ cadunt pili superciliorum ex supercilijs ⁊ similium tunc fiat curatio cum cura alopitie: ⁊ reliquorum que diceimus in libro decorationis.

¶ De modo epithimatis alterius. Cap. x.

Sumātur staphisagrie ⁊ myra. nigrorum mundatorum ⁊ emblicorum oim. añ. pe. i. ⁊ friganꝫ cum oleo omphacino ⁊ liniatur cum eo locus postq̄ ablutus est cum decoctione senticum ⁊ balaustie. Modus alius: comburantur myrabolani ⁊ galle ⁊ liniantur cum aceto desuper.

¶ Fen quarta de solutione continuitatis ⁊ est preter id qd pendet cum fractura ⁊ algebra. Et est quattuor tractatus.

¶ Tractatus primus de vulneribus in mēbris.

¶ Sermo vlis de solōne ꝯtinuitatis. Cap. i.

Iam ostendimus in libro ꝑmo spēs solōnis ꝯtinuitatis ꝯm modos qui necessarij fuerunt in loco illo illi. Et volumus nunc innuere summas de spēbus earū quas oz nobis esse notas ante illud quod volumus declarare. ¶ Dico ergo q nos conamur in qbusdā mēbris quorum ꝯtinuitas est soluta ut redeat eorum ꝯtinuitas sicut fuit: ⁊ illud sicut in carne. ⁊ conamur in qbusdā eorum ut remaneat ꝯtactus eorum cum ꝯseruatōe: lz non redeat ipsorum ꝯtinuitas ⁊ illud in ossibus nisi in ossibus puerorum ⁊ infantiū. In eis. n. qñq; speratur reditus ille. ¶ De neruis vero ⁊ venis dixerunt qdam medicorum q non redeunt ꝯtinuitates: imo fortasse remanet in eis contactus cōglutinationis conseruatione currente super eos ⁊ coniungit eos. ¶ Et dixerunt quidam q illud non prouenit nisi in arterijs solis. Ga. vero iam contradixit eis istud ⁊ dixit. imo qñq; incarnantur arterie per testimonium experientie. ⁊ cum concessione ratiocinationis. ¶ Testimonio vero quoniam nos iam vidimus arteriam que est sub basilica ⁊ caput arterie tēporis ⁊ cruris incarnari. ¶ Et concessione que est ex ratiocinatione: qm os est extremitas in duritie ⁊ non incarnaꝫ nisi parū in infantibus. ⁊ caro que extremitas in lenitate incarnaꝫ: sed vene ⁊ arterie sūt medie inter ossa ⁊ carnē. quare opz ut sit earum dispō inter carnem ⁊ ossa ergo sunt minus recipientes incarnationem q̄ caro. ⁊ facilius suscipientes eam q̄ ossa: ⁊ incarnanꝫ qñ sectio est minima ⁊ parua: ⁊ corpus est humidum ⁊ lene. ⁊ non incarnatur in diuersificatis ab eo. Et hic est modus disputatiōis theorice vel theoricus. ⁊ illud in quo confiditur est experimentum.

¶ De sūma de vulneribus in mēbris. Cap. ij.

Membra in quibus cum cadit vulnus magnificaꝫ eius nocumentū ⁊ interficit ꝯm plm ⁊ fortasse nō interficit nisi raro sunt sicut vesica ⁊ cerebrum ⁊ renes ⁊ intestina minuta ⁊ epar q̄uis sit possibile ut saluetur super ea cum est leue. In corde aūt non speraꝫ salus cum in eo accidit vulnus. ¶ Et plurimum ille cui accidit vulnus in ventre suo cum accidit ei nausea aut singultus aut solō vomitus moriꝫ. ¶ Et qñ vulnus est in loco in quo oz ut vehemēs fiat dolor ⁊ apa sicut sunt capita lacertorum ⁊ posteriora eorū ⁊ ꝑpe illorum qui sunt neruosi ⁊ non accit apa sigillud nocumentū intrinsecū ad qd ꝯuertunꝫ mēe: ⁊ non ꝑueniūt ad vulnus. ¶ Et opz ut tu obserues illud qd diceimus in. c. vlcerum. de indicijs in quibus cōicant vulnera ⁊ vlcera. ⁊ post posuimus ea vsq; illud attendentes ad illud qd est conueniens.

¶ De sermone vli de cura vulnerū. Cap. iij.

Vulnus carnosum non cūraꝫ quin aut sit sectio plana recta: aut sectio rotūda aut hñs latera: aut sectio cum diminutione aliquātule carnis. ⁊ qñq; est ꝑfunde penetrans ⁊ qñq; discoopertū. ⁊ vnicuiq; eorum est regimen. ⁊ cōicant oia in retentione sanguinis currentis ⁊ iam posuimus ad illud ca. ¶ Et fortasse cursus sanguinis quātitate tēperata ꝯfert vulneribus. ⁊ ꝑhibet apa ⁊ opilōnē ⁊ febrem. Nam de melioribus cum qbus intendimus in vulneribus est ut ꝑhibeamus eorum apationem: qm qñ non accidit apa possibile est ut eius fiat curatio: verū cum illic est apa aut attritio aut cōtusio aggregaꝫ in vacuitate eius cum vulnere sanguis qui vult fieri apa aut pus ⁊ nō est possibilis curatio vulneris. ⁊ dum nō preparaꝫ illi d tunc cureꝫ apa. ¶ Et si retineꝫ in ꝯuersione sanguis tunc non fit securitas q ipsius resolō festinet si fuerit ei quātitas de qua sit curandū ⁊ tensio ⁊ illud cum ꝯuersione eius in pus ⁊ resolōne ipsius: ⁊ illud fit cum omni calido leui de illis que tu scis. Et pp hoc oz ut adiuueꝫ cursus sanguinis quando abbreuiaꝫ. ¶ Cum ergo sectio est plana recta de qua nihil cecidit sufficit in regimine eius strictura ⁊ ligatura ⁊ ꝑhibitio sanguinationis ⁊ aquositatis ab ea: ⁊ ꝑhibere q ali-

qua rerum cooperiat eam neqȝ pilus neqȝ aliud postqȝ tu conseruaueris cōplōnē mēbri ꝛ sollicitus fueris in hoc ne attrahat ad mēbrū nisi sanguis laudabilis. ¶ Et fuerit magna ita vt non concurrant extremitates eius: quoniam sunt rotūde elongate aut diuerse figure aut iam destructa est ex ea caro pauca non plurima: tunc eius cura est futura: ꝛ prohibitio aggregatiōis humiditatis in ea cū administratione exiccantiū repercussiuoꝝ: ꝛ administratione subtiliantiū que dicemus: ꝛ si fuerit profunda: tunc strictura ē et facit eā adherere multotiens: ꝛ nō est necesse detegere eam si est possibile illud: ꝛ illud est quoniam non confert strictura cū ligatura firmans eam: ꝛ fortasse necessariū est detegere eam: sicut ostendā ꝛ proprie vbi non cadit strictura bona sup radicē profundi: quare effunduntur ad ipsam materie propter debilitatē eius ꝛ dolorē qui necessarius est: ꝛ propter dispōnes quas dicā in c. vlcerum. ¶ Et si est necessariū vt detegatur non erit excusatio quin ponatur cottū ꝛ qd currit cursu eius super eius orificiū exiccans ipsum proprie vbi strictura non cadit super radicē sicut diximus: aut est eius preparatio talis qȝ non est possē materiam maxime effundi ab ea: aut in ea os: aut concauata est ꝛ facta est fistula ꝛ fit in ea humiditas mala valde ꝛ est tunc in iudicio vlcerū non vulnerū. ¶ Et dixit sapiens qȝ vulnus non indiget nisi ligatura aggregante labia: quoniam queritur adherentia ꝛ incarnatio: verū si fuerit necessariū vt nascatur in ea caro tunc non est in eo necessariū illud: sed est necessaria aliquā ligatura cum qua effundatur sordities ex orificio eius: ꝛ aliquā ligatura fit tali mensura qȝ teneat medicamen desup. ¶ Inquit. ꝛ sufficit vt sit orificio vulneris locus: ex quo effundatur sordities semper per naturam: aut ita vt cadat perforatio illic aut vt tu figures ipsum cum illa figura. Ego. n. iā sanaui vulnus magnū cuius profunditas erat vbi est genu ꝛ ipsius orificium in coxa preter qȝ fecerim ꝛ orificiū aliud inferius apud genu, Sed preparaui corā tali preparatiōe qȝ profunditas fuit superius ꝛ orificiū inferius. quare sanatus est absqȝ perforatiōe in inferiori parte. Et similiter quandoqȝ suspenduntur brachiū ꝛ palma ꝛ alia taliter qȝ orificium semper est inferius. hoc est ergo sermo eius. ¶ Et dico qȝ fortasse tibi cadet vulnus vt tibi erit necessariū incidere cōplete ꝛ secare mēbrū. ¶ Cū autem ex vulnere abscinditur caro plurima: tunc necessaria sunt ea que carnē nasci faciunt ꝛ non sufficit illud qd exiccat ꝛ prohibet. Et fortasse nocet exiccatiuū ꝛ prohibitiuū ex parte qd repellit materiam ex qua nascitur. ¶ Et quandoqȝ est profunditas ꝛ diminutio ossiū taliter qȝ non est possē vt nascatur complete: quare remanet profundū: sicut quandoqȝ accidit vt nascatur plus quā sit necesse: quare est caro addita. ¶ Et oportet vt cibetur eger qui vult vt nascatur caro in vulnere suo cibo laudabili boni chimi: ꝛ quandoqȝ est illud qd facit nasci: ita qȝ possē est ei vt faciat nasci carnem: carnem vero non facit nasci cū iam abscissa

est totaliter: imo non facit nasci loco eius nisi carnem duram supra quam non nascitur pilus venarum autem rami multotiens eminent ꝛ nascuntur sicut caro. ¶ Et de vulneribus sunt quedam habentia timorem sicut vulnera cadentia in neruis ꝛ extremitatibus lacertorum: ꝛ decas ea in c. dispositionū neruorum: ꝛ multotiens sequuntur ea accidentia mala sicut illud quod sequitur vulnus extremitatis lacertorum de alteratione coloris: ꝛ casu pulsus post spissitudinem ꝛ paruitatem ꝛ perducit ad sincopim ꝛ casum virtutis. ꝛ quandoqȝ sequitur ea spasmus. ¶ Et similiter illa que cadunt ante genu apud rotulam quoniam sequuntur ea accidentia mala. ꝛ sunt permanentia a quibus parum liberantur. ¶ Et quando accidit spasmus ex humiditate vulneribus lacertosis ꝛ non recipit curationem. tunc curatio est incidere lacertum in latitudine. ꝛ est voluntas vt destruatur operatio lacerti. verum illud est de illis que oportet vt postponantur quantū est possibile. ¶ Et curetur spasmus ꝛ punctio rationis cum re alia preter eā. ꝛ sicut vulnus geniculi. ꝛ fortasse. n. necesse est vt ponatur cum sectione dura: ꝛ vt fiat festinatio in apostematibus eius ꝛ vulceribus ipsius ꝛ vulneribus cum flobotomia ꝛ solutione ventris: ꝛ prohibitione incarnationis: donec mundificentur mundificatione vltima deinde incarnentur.

¶ De cognitione eius qd facit nasci ꝛ qd incarnat ꝛ qd sigillat ꝛ qd corrodit ex medicis. Cap. iiij.

Medicamen faciens nasci carnem est illud qd coagulat sanguinē sanū in carnē. Quod si fuerit exiccatio ei vehemens prohibet sanguinē vehementē. quare nō habebit materiam caro. Et si est ei abstersio vehemens remouet eū ꝛ facit eū currere. quare consumit materiam iuuenēa carni. ergo oportet vt nō sit ei plurima exiccatio imo vsqȝ ad terminū neqȝ abstersio fortis valde. imo abstersio pauca in tāta quātitate vt abstergat sordidinē absqȝ mordicatiōe ꝛ nō indiget superfluitate de qua est curādū. ¶ Et oportet iterū vt sit in caliditate ꝛ frigiditate in cōplōe sua si fuerit separata cū temperamento. Et quantitatē seponimus. Et si nō fuerit separata sepone de qua curetur: tunc assimiletur calido valde calidū valde. ꝛ frigido valde frigidū valde. ¶ Et obseruetur iterū ipsius medicine in loco vt opponatur ei si superfluit in malitia cōplōis. ¶ Medicine autem incarnatiue sunt ille que aggregant inter duo elōgata. Et nō oportet vt operentur nisi in superficiebus amboꝝ facientes adherere inter ea vtraqȝ cū rore qui est in substantia amboꝝ: ꝛ si fuerit sanguis paruus. tunc est illud qd exiccat sanguinē plurimū sufficiens ei eo in adherentia cū exiccatione vehementi veloci antequā fiat pus: ꝛ nō firmatur ei illud nisi fuerit cū illo superfluitas virtutis in exiccando. ¶ Verū oportet ne sit abstergens quoniam abstersio est contraria intentioni que est in eo: quoniam intentio in eo est ponere illud qd colligitur de sanguine nutrimentum ꝛ adherentiam: ꝛ abster-

genis abstergit illum sanguinem: quare dispargitur ergo consumit materiã q̃ expectatur cõglutinatio. ¶ Et nõ indiget dominutiõe in exiccatione. sicut indiget ea illud quod facit nasci. Quoniã faciẽs nasci indiget vt currat ad ipsum mãe: et filius materiei cursum prohibet exiccatio: et incarnatiuũ nõ indiget: immo indiget incarnatiuus exiccatione fortiore et pauca stipticitate. ¶ Cõsolidatiuũ vero sigillatiuũ vehementius indiget stipticitate q̃ illa duo: quoniã est ei necium: vt recuperet qd̃ est per naturam vehementioris exiccationis. Leuem: et q̃si indiget vt exiccet humiditatẽ extraneam et radicalem vehementem. Et illud quod est ante ipsum eget vt exiccet humiditatem extraneam exiccatione plurima et radicalem cum mensura que cõglutinetur et ingrossetur et nõ minuatur ex substãtia. ¶ At corrosiua diminuẽs carnẽ opz vt sit vehementius abstersionis valde. ¶ Et illud quidẽ qd̃ est rectum in curatione vulnerũ: q̃n perforantur est vt nõ approximet eis aqua. ¶ Et si fuerit necessarium et non sufferet eger a balneatione: oportet vt ponatur super ea de emplastris et de panno infuso cũ oleo sm̃ modos ligationis et non permittatur aqua peruenire ad ipsum.

¶ De perforatiõe vulneris et aliorũ cũ oportet vt discooperiatur. Cap. v.

Dixit Gal. Opz vt secetur ex loco eius vehementioris eminẽtie et vt inclinetur ipsum. et nõ sit tractatus pforationis nisi ad partẽ ex q̃ est possẽ currere pus ad inferiora. ¶ Et vt obseruentur in pforatione alesuram et rugẽ sm̃ modũ quẽ diximus in capĩo vulnerũ et dubellet nisi in eis q̃ excepimus. In eis vero q̃ sũt sicut inguina et subascelle: oz vt vadat pforatio cũ cute in natura. ¶ Deinde ponãtur desuper exiccatiua absq̃ mordicatiõe de illis q̃ sunt posita in tabulis medicinarũ singularium. et puluis olibani melior est in eis q̃ olibanum: q̃n illud est vehementius stiptici. ¶ Et rectũ qd̃ est in curatione vulnerũ cũ pforãtur ne approximet eis aq̃. et si fuerit necium et eger nõ suffert a balneatiõe: nũc opz vt vulnus occultet sub emplis cõuenientibus tectis cũ pannis infusis cũ oleis sm̃ modũ cooperire que separat inter aquam balnei et humiditatẽ eius iter vulnera: aut ingenietur ei aliquod ingeniorũ possibiliũ in ipso.

¶ De regimine vulnerum habentium apostema et dolorem. Cap. vi.

Necessariũ est in huiusmodi vulneribus alleuiare dolorẽ et credẽ q̃ vulnus nõ cõsolidat oĩno dum apa non sedat. Et illud qd̃ non cõpletur nisi cũ eo in q̃ est exiccatio et infrãtio in principio rei et mollificatio in scd̃o. et admistretur in eo cura apatum oĩno. ¶ Et qd̃ est ppriũ in hoc cũ cõtrate sm̃ iuuamẽtũ in oĩ mẽbro a capite vsq̃ ad pedes est vt sumatur granatũ dulce et decoquatur cũ vino põtico et emplastretur cũ eo locus. Et opz vt obserues illud ad qd̃ cõuenitur dispõ apatis sicut si tu administraueris vnguẽtũ nigrũ et videris vulneris ruborẽ vehementẽ fieri et vesicari declina ad infrigidãtia et ad vnguẽtũ albũ. Et si videris ipsum mollificari aut indurari: et tu iam administrasti album: administra nigrũ et alia. ¶ De regimine vl'i in vulneribus viscerũ interius. Cap. vij.

Attentio in eo quod existimamus q̃ est fissura aut disruptio interius est vt incarnetur et nõ dominetur sanguis congelari in interioribus ita vt prohibeatur fluxus sanguis. ¶ Et medicine cõferentes in vtrisq̃ intentionibus pariter sunt sicut versumẽta q̃n decoquũtur in aceto: aut detur in potu de centaurea maiore põdus. ʒ. i. et terre sigillate in hoc inest curatio magna. ¶ Illud autẽ quod in potu sumitur causa fluxus sanguinis est sicut daucia. ʒ. ʒ. de semine iusquiami al. eũ q̃ melius et reliq̃ medicine predicte in prohibitione sputi sanguinis et fluxus sanguinis. ¶ De vulnere autem et fissura apparentibus dixit sapiens q̃ in dispositiõe mirac vẽtris donec egrediatur quedam intestina: opz vt scias q̃nõ applicẽs ĩtestina et intromittãtur. ¶ Modo si egrediatur aliquid de zirbo opz vt scias an sit necium vt ligetur cum ligatura firma aut nõ: et an suat vulnus aut non: et q̃liter sit via in suendo ipsum. Et Gal. quidẽ dixit anathomiã almirac. et diximus nos ipz in anathomia. ¶ Et propter illud qd̃ diximus in anathomia locus illorũ est minoris timoris cum disrumpit q̃ locus albouratu. Et albourati qdẽ est mediũ corporis vtriusq̃ lateris mẽsura q̃tuor digitorum ab alborati. i. vmbilico. ¶ Inquit. Mũ fissura cum accidit in loco alborati egrediũtur cũ ea ĩtestina plus et reditus eorũ in ea est difficilis. Et illud ideo: q̃n res que retinet eã nõ est nisi duo lacerti descendẽtes in lõgitudine corporis q̃ pcẽdũtur ex pectore vsq̃ ad os pectinis: et propter illud q̃n disrũpit̃ mũ horũ duorũ lacertorũ opz vt egrediatur pe. ĩtestinorũ et augmentatur inde disruptio. Et illud ideo q̃n lacerti q̃ sunt in vtrisq̃ ilijs plus coartãt ipm̃: verũ est q̃ in medio lacertus fortius cõtinẽt ipm̃. ¶ Si aũt preget vt fit disruptio magna egredietur numeratio intestinorũ et q̃re erit eorum intermissio vehementior et difficilior. In vulneribus aũt paruis si nõ succurrat eius itromissione ĩtestini inflat et igrossat. et istud pp illud qd̃ generat in eo de ventositate q̃re non ingreditur ex illa disruptione. Et propter illud saluiora vulnera accidẽtia in mirac disrumpentia sunt illa que sunt equalis magnitudinis. ¶ Inquit. Et indigent illa vulnera rebus quatuor: q̃rũ prima est vt reducat ĩtestinũ apparens ad locum qui est ei proprius. et secunda vt suatur. et tertia vt ponatur super ea medicamen conueniens. et quarta vt sit sollicitudo ne perueniat alicui mẽbrorũ nobiliũ pp illud timor,

Ppone ergo q sit vulnus tāte q̃titatis vt non possim⁹ ppter puitatē ei⁹ intromittē intestinuȝ pcedēs ab eo. Et qd est nobis necīum vt resolvamus illā vētositatē: aut vt dilatem⁹ ipsam disruptionē: ⁊ vt dissoluam⁹ vētositatē est meli⁹ si possibile est in ea. ¶ Et cā quidē in inflatione intestini est frigus aeris. pp illud ergo opȝ vt submergat spōgia in aqua calida ⁊ exprimas ipsaȝ ⁊ vapores ipm. ⁊ vinū stipticū qn̄ calefit etiā est iuvatiuū in hoc loco: ⁊ illud qm̄ calefacit plus q̃ sit calefactio aque ⁊ pfortat intestinū. ¶ Qd si hec cura nō resoluit inflationē intestinoꝝ: tunc administret amplificatio vulneris. Et pueniētius instroꝝ ad hāc sectionē est instrm qd cognoscit ad pforandas fistulas. Cultelli autē perforandi acuti ex duab⁹ partib⁹ facti ad caput caueantur. ¶ Et ratio: figuraꝝ ⁊ preparatio in infirmo est vt si fuerit vulnus lesum vadēs ad ptē inferiorē sit figurā ⁊ preparatio ad superiorem. Et si fuerit vulnus vadēs ad supiorē: figura ⁊ preparatio vadant ad inferiorē. Sit ergo intētio tua quā intēdis in vtrisq rebus simul vt nō cadāt reliq̃ intestina sup intestinuȝ cui⁹ inferius apparet. ¶ Et cū tu posueris hāc maȝ intētionē: scias q si fuerit vulnus in pte dextra: tūc oportebit vt facias egrū declinare ad ptē sinistrā. Et si fuerit in parte sinistra facias eū declinare ad dextrā. Et sit intentio tua semp vt ponas ptē in q̃ est vuln⁹ altiorē parte altera: hec est enim res q̃ est cōis oibus istis vulnerib⁹. ¶ Cū ergo fuant intestina in locis suis q̃ sunt eis ppria postq̃ reducta sunt ad ventrē cuȝ vulnera sunt magna: tunc necīus est minister edoctus. ¶ Et illud iō qm̄ opȝ vt teneat locū illi⁹ vulneris totū manu sua deforis ⁊ colligat ipm ⁊ aggreget ⁊ detegat de eo aliqd ministro suenti ipm ⁊ redeat ad illud qd iā sutum est de eo etiā ⁊ aggreget ipȝ ⁊ colligat paulatim donec suat vulnus totum sutura decēti. Et ego narro tibi illud qd meli⁹ est de sutitiōe vētris. Dico ergo qm̄ ppterea q res q̃ est necessaria est vt cōprehēdat illud qd est inter mirac ⁊ siphac. iam est necīuȝ tibi vt incipias ⁊ intromittas acū in cutē deforis ad interiorē partem. cū ergo penetrauerit acus in cutē ⁊ in lacertū euntē fm rectitudinē in lōgitudine vētris totius: dimitte marginē siphac in hoc latere ⁊ non intromittas in ipsum acū ⁊ fac penetrare acum in marginem alium deintus ad exteriora: deinde fac penetrare eā ab intus ad exteriora in margine alio mirac ⁊ cū feceris eā penetrare: tunc fac penetrare eā scdo in hoc eodē margie mirac aut deforis ad iteriora: ⁊ dimitte marginē siphac qui est in hoc latere: fac ergo penetrare acū in latere aliō deintus ad exteriora: ⁊ fac eaȝ penetrare cū vna penetratione in siphac in marginē mirac qui est in parte cutis donec facias eam penetrare totū: deinde incipe iteruȝ ab hoc eodem latere ⁊ sue ipm cum margine qui est siphac in latere alio ⁊ extrahe acū ex cute quam penetrauit: deinde reduc acum in illā cutem ⁊ sue marginē siphac q est in latere alio cū hoc margine mirach ⁊ extrahe eā ex cute que est in pte eius: ⁊ fac illud vna vice post aliam vsq quo suas vulnus totū fm illud exemplū. ¶ In mēsura aūt que sunt inter duo pūcta caueat supfluitas in latitudine ⁊ strictura: quoniā amplitudo nō tenet fm q opȝ ⁊ strictura adunat. Et filū iteꝝ si fuerit chordosuȝ adiuuat ad disrūpendū: ⁊ si fuerit molle abscinditur ⁊ ligat leue durū: ⁊ similiter si pfundaueris puncturā in cute. nā si fuerit lōginqua a pūctura verū remāserit de vacuitate intra ipsum ⁊ extra eam nō incarnat: ⁊ serua eq̃litatē illic etiā. ¶ Inquit. Et pone intētionē tuā in suendo vētrem adherētia siphac cū mirach: fortasse enim adherebit ⁊ incarnabit: quoniā est neruosum. ¶ Et iam cōsuerūt ipȝ quidā fm hunc modū: oportet ergo vt figamus acuȝ in margine mirac exteriore ⁊ faciamus ea penetrare ad interiora ⁊ dimittamus marginē siphac totū: deinde reducamus acū ⁊ faciamus eā penetrare: deinde penetret acus ex ɔtrario partis quā penetrauit: deinde faciamus penetrare in marginē aliū de marginib⁹ mirac fm hoc. Et iste modus ɔsuendi est melior cōsutione cōi que cōprehēdit quatuor margines in penetratiōe vna. ⁊ illud ideo qm̄ cū hac ɔsutione iterū quā iā diximus iam cooperit siphac retro mirac: ⁊ ɔtinuat cum eo coopturis decenter. ¶ Inqt. Deinde pone sup ipȝ de medicis incarnatis ⁊ necitas ad ligandū est vehemētior in his vulnerib⁹: ⁊ madefac lanā marahaȝe cū oleo calido parū ⁊ inuolue sup alibrem ⁊ alibrem sicut vadūt. Et clysteriza ipȝ cū aliquo mollificatiuo ēt sicut olea ⁊ mucilagines. ¶ Et si vulnus iam peruenerit ad intestina ⁊ sinisti ipsum: tūc regimen sit illud qd diximus. veritamē oportet vt clysterizet cum vino nigro stiptico tepido: ⁊ proprie si vulnus iam confusum fuerit: aut appropinquauerit minuta intestina: qm̄ intestinū ieiunū nō sanat oīno ex vulnere qd in ipso accidit pp subtilitatē sui corporis ⁊ multitudinē ei⁹ qd est in eo de venis: ⁊ ppinquitatē suā ad materiā neruoꝝ: ⁊ multitudinē effusionis colere ad ipm: ⁊ vehemētiā caliditatis eius: qm̄ est magis ppinquum epati q̃ intestina alia. ¶ Inferiora ꝟo vētris ppterea q sunt de natura carnis sis de medicatione ipsoꝝ confidens. ¶ Inquit Gal. lib. de ingenio sanitatis. Et sit intētio tua apud disruptionē mirac ventris cū siphac vt suas eam cōsutione cōglutinare siphac cum mirac: quoniā est neruosuȝ tarde incarnatiōis cū alio: ⁊ illud cū modo sutionis ita quā diximus: quoniam ipsa aggregat ⁊ cōglutinat in pūctura siphac. ¶ Inquit. Et intestina cum egrediunt: tūc ɔfert vinum nigrum forte. ⁊ calefiat ⁊ submergat in eo lana ⁊ ponatur desuper. qm̄ ipsa disp̄git inflāmationē eoꝝ ⁊ de

intumescere ea facit: si aūt nō fuerit presens. tunc administra quēdam aquo stipticitatis fortis calefactas. quod si non fuerint presētes. tunc vapora ea cum aqua calida donec detumescāt. si aūt non ingrediuntur in illud amplificetur locus. ℂ Inquit hypo. Cum egredit zirbus vētris in vulnē. necesse est vt putrefiat qd̄ de eo egredit quātuis moretur tpe paruo. ⁊ est in hoc vehemētius q̄ intestina ⁊ epar. quoniam intestina ⁊ extremitates eius si nō remanēt exterius spacio longo donec infrigident valde vehemēter: tunc cū ingrediuntur ventrem ⁊ incarnat vulnus redeūt ad naturas suas zirbus vero licet moret tpe paruo tñ necesse est vt illud ex eo qd̄ apparet ingredit ventrē putrefiat.
ℂ Et ppter illud ppterea medici in incidendo ipsum ⁊ nō intromittūt qd̄ de ipso apparet in ventrem. quod si inueniat in zirbo diuersum ab hoc illud est valde parū ⁊ fortasse nō inuenit. ℂ Et si egreditur aliqd de zirbo tūc necesse est tibi vt scias an oporteat icidi an nō ⁊ an oporteat sui vulnus an nō: ⁊ qualiter suatur. Nā si vulnus cadat in aluourat ⁊ est mediū ventris tūc est plurius timoris. quoniam sunt extremitates lacertorū coopte super ventrē. Si aūt fuerit in ilijs. ⁊ sunt a duab⁹ lateribus medij vētris a dextra ⁊ sinistra quasi quātuor digitis. tūc est saluior. quoniam nō est in eo aliqd de extremitatib⁹ lacertorū neruosorū. ℂ Loci vero aluourati sutura iterū est difficilis. ⁊ illud ideo quoniam intestina eminēt ⁊ egrediunt a diruptione que est in hoc loco ⁊ reditus eorū in hoc loco est difficilis: ⁊ illud quia illud qd̄ plicat ea in retentione eorū est duo lacerti protensi in longitudine vētris carnosi qui descendunt ex pectore ad rachaba ⁊ est os pectinis. ℂ Et ppter illud quando cadit vulnus in hoc loco incidūt hos lacertos. ⁊ est eminētia itestini vehemētior: quoniam lacerti qui sunt in ilio continēt ipsum. ⁊ non est ei in medio lacert⁹ fortis retinēs ipsum. ℂ Si autē preparat cū hoc vt sit vulnus magnū. tūc necesse est vt emineat ⁊ egrediatur ex eo neru⁹ intestinorū ⁊ quare sit intromissio eorū difficilior.

ℂ De qualitate ligandi vulnera. Cap. viij.

Ulnera aūt ⁊ fissura apparentia cum vis vt incarnent. tūc fac illud qd̄ dixit sapiēs de illis qui sunt huius artis.

ℂ Inqt. Cum vis vt incarnet huiōi fissura. tūc adherere ei ligaturā icipiētem ex duobus capitibus nō aliā de ligaturis. Qd̄ si fuerit magna erit tibi necessarium vt adherere ei facias puluillos triāgulatos. Et si fuerit locus decliuis indiget sutura etiā. Et puluilli qd̄ triāgulati meliores sunt in agregando labia vlceris q̄ quadrati: quoniam coartāt sup fissurā tñ. Et situs puluillorū triāgulatorū est
s̄m hoc exemplum.
linea recta iter duos
puluillos sit fissura: ⁊
duorū puluillorū triangulatorū: vnus sit b ⁊ alter g decenter cōpositi s̄m figuram quam vides. Cū ergo ligat loc⁹ iste ⁊ cadit ligamē duorū capitū est ligamē tenēs super locum fissure vehementius q̄ si fuerint quadrati. Et non licet vt non sit in applicatione vlcerum ligamen non habens duo capita: ⁊ isti sunt puluilli triangulati ⁊ figure stringendi.

ℂ Et dicitur in libro de īgenio sanitatis. Quidā homo habuit vulnus cui⁹ pfundū erat proximū inguinib⁹: ⁊ ipsius orificium pximū genu ⁊ sanauimus ipsum sine pforatione penit⁹ ita q̄ posuimus sub genu eius puluillos: ⁊ pparauim⁹ ipsum taliter q̄ factū est orificiū eius directum cū facilitate. ⁊ similiter fecimus de vulnere qd̄ fuit in cosa ⁊ brachio ⁊ sanata sunt oīa. ℂ Inquit ille qui iam precedit in expientia. Scias q̄ vulnera indigēt vt fiat sanies si posse est ei iuuis ad hoc vt penetrēt cū ea reliq̄ que sunt illic meliora ⁊ velocioris alterationis. Silr vulnera disrupta elongatorū labiorū egent vt aggregent cum ligamento aggregāte labia eorū nisi fuerint super ea ex illo dolor: aut fuerit apostema: quoniam dolent per illud quātuis sit cum facilitate: aut fuerit lacertus qui sit disruptus in latitudine: quoniam tūc nō aggregatur: imo ponat in medio licinīū timēdo ne incarnetur cutis ⁊ remaneat lacert⁹ nō incarnat⁹.
ℂ Inquit. Et similiter quando findimus cutem capitis ponim⁹ inter labia aliqd qd̄ ipleat ea: fortasse enim cōstrictur cutis labiorū ad interiora vulneris: quare necesse est tunc vt conuertis cū ligamētis vt trahas eam ad exteriora. ℂ Et cum cadit vulnus in lōgitudine: tūc ligamē sufficit ⁊ aggregat ipsam decēter. ⁊ cū fuerit in latitudine indiget vt suatur ⁊ s̄m mēsurā pfunditatis vulneris erit pfunditas suture dignior ex additione anathomie. ℂ Inqt. Quādo fuerit nobis necessarium vt addamus in amplitudine vulneris cū est strictū ⁊ timuerimus q̄ ppter pfunditatem eius incarnetur eius superi⁹ ⁊ nō incarnet eius pfundū: aut fuit mēbrū vulneratum in hora vulneris s̄m figuram: qd̄ cū redit ad eq̄litatē suam nō est posse vt currat ex eo sanies: neq̄ vt ingrediatur ipsum medicina: ⁊ vt redeat ad suam figurā quando egredit ⁊ cōmouet dolorē aliud: tunc necesse est vt scindatur sectione cōueniēti. ℂ Et scias s̄m summā q̄ vulnera que sunt in latitudine lacerti sunt digniora vt labia eorū sint vehementius elongata: quapropter sunt facientia maiorē necessitatē ad pscrutandū subtilr in aggregādo labia. ⁊ fortasse nō erit excusatio a sutura ⁊ administratione puluillorū triangulatorum: ⁊ ppterea si ceciderit in carne diminutio: nam ca-

dens in longitudine minus eget illo.

¶ De medicinis incarnātib⁹ vulnera. Ca.ix.

Arum medicinarū virtutes iam nar rauimus & cōtinuationis earū locuz. & non dubitamus quin sit necessariū vt puluis earū sit minoris virtutis q̄ illud quod de eis fit cum oleis & ceratis. ¶ Et necessitas quidē perducens ad olea & cerata est ꝓpterea q̄ medicine sicce & ꝓprie que sūt sicut merdasengi & relique minerales nō submergū tur vsq̄ ad profundū & non penetrāt in poros. cum ergo ex eis fit ceratum ad vltimū puenire facit eas cursus olei ad locū quē volumus. Et iste medicine incarnatiue sunt ex mineralibus: & sunt ex plātis: & aialibus: & ex omni spē. Et sunt ex mineralibus sicut cerusa & oleum myr tynum & cera. ¶ Et ex plantis folia sicut folia querc⁹ mascule emplastrata & folia salicis & fo lia caulis & folia arborum maloꝝ & cortex pal me & folia arnoglosse & spartū infusum in ace to aut aliquātulo vini: & ꝓprie qn̄ miscent folia arboris pini mascule & femine ligata cū corti cibus suis: & folia cupressi & rami eius: & folia pentaphilon cū melle. ¶ Et ex gūmis glutinū alborin ꝓprie ꝓpe mēbra magna. ¶ Et ex fru ctibus & granis nux recēs contrita cū aq̄ & sale aut vino bullita cū folijs acetose aut folijs siclē aut lactuce: & piroꝝ silvestriū cū eo qd̄ est in eis de phibitione fluxus: & nux cupressi & allia cō busta: & puluis molēdini & ordeū adustū ꝓpe senib⁹ cū cera & oleo ro. ¶ Et de illis q̄ simulā tur florib⁹ flos sorbe & herba caude eque & pro prie in vicinitate impletiōis mēbri aut carnis. & ad vulnera que sunt ꝓpinq̄ lacertoꝝ capitib⁹. ¶ Et ex aialibus fac acetosum valde conglut nat vulnera magna. ¶ Et de cōpositis medica men ruffi & aureum & esculeus. & medicamen de salicibus & pullegio & emplastrum de lino.

¶ De medicis ꝯsolidatiuis & sigillatis. Ca.x.

Arum medicinarū iam sciuisti. & scis uerū q̄ op̄z ne puluis earuz sit in v̄tute eius qd̄ ponitur in emplis. ¶ Et tunc op̄z vt scias q̄ nō est ne cessariū vt medicine iste administrent cum iam equata est supficies carnis dure cū cute vltima equalitate. veruz caro humida iam equat & ad ditur: sed est spissa taliter q̄ cū exiccat descēdit. imo non op̄z vt admistres eas nisi cum hoc qd̄ est ita q̄ qn̄ exiccat equatur. ¶ Et hec res co gnoscit existimatiōe. ¶ Op̄z ergo vt adminī stret medicina consolidatiua anteq̄ carnis na scentia in vulnere in quo caro nascitur ad hunc finem perueniat. quoniam consolidatiua etiaz addit in quātitate carnis vsq̄quo cōsolidat: & additur cū ea v̄tus naturalis. Ergo addit f̄m hanc vltimationez: imo oportet vt sit taliter q̄ quādo exiccat & facit operationē suam iam na tura fecerit nasci cum quātitate ei necessaria cū vltimatione cōsolidatiue vltime in cōsolidādo: que complicat duas operationes continuando inter carnē & cutē predictas mensura qua equē tur superficies vlcerata. ¶ Q̄ si nō auferatur illud ꝓculdubio fiet vestigium vulneris superi us in cute. ¶ Et op̄z vt administres sigillatiuū in primis cum ipm̄ administras humidū: dein de administra ipm̄ siccum: tūc cum approping quatur sigillans faciens ipm̄ transire super ips cuz extremitate radij. ¶ Et medicine q̄dē iste sunt sicut cortices arboris pini cū cerato de oleo ros. aut myrtino & resina sicca & abrotanum assa tum & cortices eris & puluis olibani & merda sengi & ceterum ea minor & vene sunt bone & ossa cōbusta uteruz & aristo. adusta est vehemētis cō solidationis & alumen uerum & galle inmature & folia fici. ¶ Et hypo. quidē inquit de pede ad haueas sicut dixerim: & est simile qd̄ intellexit p̄ eum herbā que noiatur pes corui. & stercus ca nis comedētis ossa & stercus lacerti. verūn̄ est acut⁹ p̄mo: q̄re op̄z vt frāgas ipm̄ cū stipticis: & radix lilij celestis & cortices oppoponaci & ra na. ¶ Et de faciētib⁹ nasci carnē mirabilib⁹ in vulnerib⁹ calide cōplexionis appositis sunt sandali et nenufar & aloes & ꝓprie in pub⁹ ani & testiculo rū. & medicina aristologie si fiat vnguentū. Aut indiges eo qd̄ est fortius de illis que sunt inter ꝯsolidātia sicut climia & ꝓpe cōbusta & colco tar cōbustū & lithargiriū & cerusa. & qn̄q̄ caddit in medicinis eius dragāntum & colcotar: q̄uis sint de sūma corrodētiū diminuētiū carnē. Ve rū ipsa fortasse ꝯsolidāt in vehemēti humiditate & ꝓprie qn̄ adurunt sunt minoris cōsolidatiōis: & non minuitur de corrosione eoꝝ & precipue si abluant fiūt ad cōsolidationē decliuora. Flos vo eris & medicine que sunt vehemētioris cor rosionis nō sunt recte ad illud nisi cum regimi ne forti: & in quibusdaz vulneribus & vlceribus vehemētis humiditatis. Es vo adustuz quādo abluitur est bonū in ꝯsolidatione. ¶ Et cū vo luntas est vt fiat empl̄m sunt necessaria que sunt fortiora de illis q̄ sunt inter ꝯsolidatiua sicut cli mia & ꝓprie adusta & colcotar adustū & litharg i riū & cerusa. Qualitas vo faciendi illud est vt dissoluatur cerusa & merdasengi cum aceto: de inde administretur & climia teratur. ¶ Et me lius quidem est vt adurat: deinde misceat illud cū colcotar & ibibat oleo ro. cū aceto: & vino sti ptico: & fortasse addantur sup ipm̄ dragagātuz adustū & balaustie & galle qn̄ vulnus & vlc⁹ sūt vehemētis humiditatis. ¶ Empl̄m de lino est mirabile: sume pannū de lino ablutum mundū tere donec fiat sicut alcohol: deinde sume oleū fortis stipticitatis: aut oleum myrtinum: & po ne in ipso partē galbani & dissolue in oleo & po ne in ipso pannum ꝯtritū & fac de eo emplastrū quoniā est mirabile. & vnguentuz nigrū magnū facit nasci carnem. ¶ Q̄ si volueris vt fort⁹

faciat nasci: tunc pone in ipso de thure ⁊ opopo naco ⁊ aristologia adusta equales ptes vt sit sicut pondus medicinarum quatuor. ¶ Modus pulueris alius. ℞. ceruse ⁊ merdasengi ambor. añ. pil. i. scorie plūbi ⁊ myrrhe ⁊ gallarū oium. añ. grē. 5. ¶ Puluis alius: ostracor cōbustor. ʒ. xij. granati pini qd cadit ab arbore ⁊ exiccatum est: calcadis ambor. añ. ʒ. xvi. cornu ceruum cōbusti abrotani clinie resine radicū lilij oium. añ. ʒ. iiij. minium thuris corticū arboris pini ambor. añ. ʒ. vi. corticū granator ceruse aluis oium. añ. ʒ. viij. gallarum. ʒ. i. ¶ Puluis rubeus. ℞. rubee ossiū cōbustor merdasengi oium. añ. ʒ. ij. thuris aloes ambor. añ. ʒ. iij. sarcocolle memithe ambor. añ. ʒ. i. fiat puluis. ¶ Puluis alius. ℞. rosarū ceruse plūbi balaustie oium. añ. ʒ. viij. gallarū ⁊ scis rosarū ⁊ aluis equalr aristo. aur. ij. minium thuris aur. i. ¶ Modus empli ad vulnera corpor senū: cōburat ordeū ⁊ fiat ex eo ceratū cū oleo ro. aut oleo myrtino cū cerusa plūbi.

¶ De medicinis facientibus nasci carnem in vulneribus ⁊ vlceribus. Cap. xi.

Am sciuisti pprietatē medicinarū facientiū nasci carnē. ⁊ qūo opz vt sint in cōplōnibus suis. ¶ Et oz vt administrent medicine facientes nasci carnem cum iam mundificatus est locus a sordib⁹ ⁊ sanibus: ⁊ non fuerit basis vulnerū nisi os. tūc mūdifica illud os ⁊ exicca in vltimo. ¶ Et nō dimittas in eo obfuscationē aut corruptionem neqz corticē ⁊ humiditatē que non exiccet ⁊ pprie in capite. nam lenitas ossis ⁊ eius humiditas est vna cāz phibentiū natiuitatē carnis sup ipm: ⁊ cum exiccat ⁊ exasperat est illud sup qd fit mā ex qua gñat caro in eo magis faciēs nasci. Et scias qp est medicina faciens nasci carnez in corpore aut mēbro ⁊ non est faciēs nasci in alio: ⁊ illud iō. qñ forsasse exiccat in corpore ⁊ non exiccat in corpore pp cōplōnē duor corporum: ⁊ fm qp sciuisti forsasse absterfio superfluit in corpore: ⁊ non supfluit in corpore: neqz est absterfio oino: cum hec medicina indigeat exiccatione quadā ⁊ exterfione quadā mēsuratis fm corpus non absolute ⁊ res mensurata ē diuersa cū impressione sua in rebus que non sunt conuenientis quātitatis in passione. ¶ Et oē exiccatiuum qdē cuius siccitas est minor siccitate corporis qd cum eo curat est iterū abbreuiatum ab hoc vt faciat nasci carnē eius: imo oz vt sit siccius eo. ⁊ pp illud fit qp olibanū non facit nasci carnē in corporibus donec pcrescant equaliter in siccitate. ¶ Et experimentū qdē est illud qd scitur qd est ex exiccantibus ⁊ stantibus aut ex nascentia carnis fm pcessionē vel pmutationem aut ex sordidatione. ¶ Qd si videris exiccationem cum qua forsasse non nascit caro: tunc humecta parū medicina sicca ⁊ dimitte illud qd vadit fm virtutē. ¶ Et qñqz iterū est qbusdaz corporibus pportionalitas cum qbusdā medicinis absqz aspectu opōnis earū. pp illud ergo oz vt misceant medicine plures debiles ⁊ fortes. At vero quare facta sunt emplastra ⁊ que sit eor necessitas iam sciuisti. ¶ Et opz vt non sit pteritus medicina sup exiccationē ⁊ humectationez: imo obserua ambas qualitates agentes fm qp premisimus earū narrationē: neqz iterū sup exiccationē ⁊ humectationē: imo cum consuetudine pfiderationis inter dispōnē vlceris ⁊ dispositionē cōplōnis corporis. ¶ Qñqz. n. corpus est humidū ⁊ vlcus siccū: ⁊ qñqz ē corpus siccū ⁊ vlcus humidū: ⁊ qñqz sunt ambo humida: ⁊ qñqz sunt ambo sicca. Et administrent in primis que sunt debiliora sicut olibanū ⁊ farina fabarū ⁊ farina ordei ⁊ silia. ¶ Qd si corpus fuerit siccū ⁊ vlcus humidū valde: tunc necessarie sunt medicine vehementis exiccationis cū cōparatione ad medicinas facientes nasci carnē: sicut aristologia ⁊ radix opoponaci ⁊ dragagātum adustū. Et in residuo sunt nccie medicine sicut ireos ⁊ farina lupinor. ¶ Et qñqz accit vt sint quedā medicine in qbus fit aliqd pprietatis qua egent medicine facientes nasci carnem de exiccatiōe ⁊ absterfione sed supfluit: fiunt ergo. v. g. pp exiccationē suam vehementē retinentes sordiciem ⁊ phibentes mām ⁊ supfluit absterfio corrosio. Sed qñ pmiscet cum ea aliquid de illis que sunt illi pria frangit ex eo ⁊ tēperat ipm: ⁊ fit faciens nasci sicut flos eris. Cū enim cum ipso associant oleuz ⁊ cera ⁊ que humectant mēbrū ⁊ firmū faciunt tunc ipm pp exiccationē ⁊ vehementiā absterfionis fit consolidatiuum: quare oz vt sit flos eris vna decē prium cerati qñ administrat in corporibus que sunt sicciora: ⁊ vna duodecim prium qñ administrat in corporibus que sunt humidiora. ⁊ oz vt obseruetur in istis qñ experiunt predicta. ¶ Senes egent medicinis in qbus est caliditas maior ⁊ attractio fortior. Et cadunt in eis que sunt sicut pix ⁊ thus ⁊ farina ordei ⁊ farina fabarū ⁊ farina herbe ⁊ radix lilij ⁊ aristologia ⁊ climia: ⁊ herba opoponaci. ¶ Et qñ phibet medicina a iuuamento declina ad aliā. cum ergo fit difficilis curet cum eo qd est ppriū vlceribus.

¶ De curatione vulnerū alsahceregi idest que fiunt in capite. Cap. xij.

Egimen quidem ossis in eis ⁊ quid accidat ex accidentibus eorum rimulis iam dictum est in capitulo ossium ⁊ algebra. verum incarnatiuis vlcerū eorum ⁊ que sunt ex ea sufficiunt quelibet medicine exiccatiue leues puluerizate super ea ex medicina. ¶ Et medicina que est facta ex aloe. ⁊ myrrha ⁊ olibano ⁊ sanguine draconis. ⁊ similiter medicine leues predicte in vulnerib⁹. Qd si fuerit illic cursus sanguinis: tunc curetur cuz eo quod diximus i capitulo fluxus sanguinis

¶ Et oportet vt cibetur habens eaz cerebellis gallinarũ assatis quãtũ posse est. ipsa.n. fm q̄ testificant̄ q̄dã cõfortant cerebrũ et retinent sanguinis fluxũ: lz sit in eis sinia alia. Et silr aqua granati musi: et emplastrat̄ cum virga pastoris. Et de medicinis bonis ad vulnus et sanguinẽ est vt sumat̄ fermentũ purũ siccũ: et terat̄ et puluerizet̄ desup et non humectet̄. ¶ Qđ aũt phibet egritudinẽ est emplastratio cum farina or. et silia cõfectio cum ysopo humida: et silr cum sauich ordei cum calamento et confert attritioni eius. et reliquum regimen sumatur ex capi. ossium.

¶ Tractatus scđs de excoriatione et attritione et contusione et torsiõe et casu et offensiõe et disruptione et fluxu sanguinis et similibus illis.

¶ De sermonibus vniuersalibus. Cap. i.

Iam sciuisti in libro primo que sit intentio contusionis et attritionis. Contorsio aũt est vt sit mẽbrum separatũ a iunctura sua separatione non cõpleta: neq̄ apparẽte manifesta: quare est dislocatio. et eguamen q̄dem est infra torsionez et est quasi aliquãtulũ tensionis cõmouens ligamentum in iunctura et qđ ꝯiunct̄ de eo in carne. et si cum eo fuerit aliquãtulũ separatõis erit torsio. ¶ Et de hoibus sunt qui noiant intentionem quã noiauimus torsionẽ noie cõi. et de hoibus sunt qui noiant torsionẽ separationẽ vnius duorum laterũ lacerti: sicut vnius duoꝝ laterũ lacerti vole manus et rascete cum adherentia lateris alterius q̄tũs saparatio sit apparens. Illud aũt qđ volumus pmittere et loqui de eo in primis est contusio que accidit lacertis in medio eoꝝ: et attritio in extremitatibus ipsorum.

¶ De contusione et attritione. Cap. ij.

Quando accit lacerto vt ꝯtundat̄ accit ex hoc inter ptes eius numerus solõis ꝯtinuitatis: et multotiens effunditur ad ipm sanguis plurimus ex quo. apat̄. et pauciores sunt eius dispões in qbus non aggreget̄ ad ipsuz sanguis et putrefiat: qñ plus sperat̄ eius resolõ per poros. et ppe per poros qui sunt ꝯstricti ꝯstrictõe ipellente ab illo qđ facit ꝯfusionẽ exterius et a ꝯstrictiõe acciñte ex apate interius. Et pp illud si non succurratur rei in ea pducit ad corruptionẽ membri. ¶ Et forsitan excoriatio sequit̄ casum et offensionem: quare opz vt preparetur ad curationem eius vt non canceretur. ¶ Et oportet vt administratio fiat in attritione cum reductione ꝯtinuitatis villorum incisorum: imo ad sedandum dolorem.

¶ De cura. Cap. iij.

Non reperit̄ in pluribus harũ dispõnum in hac accĩtia et excusatio a flõmia: imo opifices artis pperant ad illud q̄tũs sit corpus mundũ. ¶ Et qñ fit flõmia et festinat̄ ad emplastra phibentia opilantia nõ accit et eis illud qđ est necũ ad curationẽ que multũ ꝯuenit. Et est eoꝝ phibitio cum infrãtõe et stipticitate: aut cum vnõ eoꝝ. ¶ Cum autẽ tardat̄ illud et pperat sanguis ad dispõnẽ solõnis: et timens nocumenta pdicta necessarium est in curatiõe eius extrahere sanguinez illũ vt non redeat apud ꝯtinuatioẽ ad dispõnẽ eius. q̄ si fuerit taliter q̄ sit posse vt resoluat̄ pg raritatẽ poroꝝ cum embrocis aquarũ calidarũ et similium eis fiat. Et forsitan administrat̄ sup verberatos de illis que diximus. ¶ Et iterũ cũ medicinis carminãtibus sanguinẽ mortuũ et oleis resoluentibus laxitudinẽ: et vt dent in potu de intus reo adiuuãteo ad resolõnẽ fiat illud: et sic ꝯtentus illo. et ista mundificatiua adiuuantia ad illud sunt sicut bdelliũ iudaicũ et costus et cẽtaurea maior cum syrupo acetoso: et vt adiuuet syrupus acetosus iterum ad illud cum incisione. ¶ Medicine vero carminãtes sanguinẽ mortuum sunt sicut farina ordei et ysopus humida et silia ꝯfecta cuz aqua. Et forte est sicut calamẽtum montanũ et sauich et ppe qñ cadit in capite. ¶ Et ad vltimũ illud cui est mollificatio cũ caliditate subtili resoluente resolõne subtili: et ex eis que exiccant exiccatõe subtili: nã ea que sunt vehementis resolõnis et exiccatõis cum administrant̄ in impressione eius resoluunt subtile et inspissant spissũ cũ exiccatõe sua et opilãt poros iterũ cum exiccatõe sua. Et hec forsitan mensura excusat sollicitudinẽ in eo cuius ꝯtinuitas soluitur ppe cutem et in eo q̄ apparet non pfunda. ¶ Qđ si non fuerit ita et fuerint solões multe et pfunde et longinque ab eo qđ apparet non erit excusatio a scalpellatõe et resoluat̄ qđ resoluitur in apatibus et vlceribus malis. ¶ Et eius q̄dẽ dispõ non est dispõ verberati: in verberatis enim trahit̄ mã ad cutem: et eius est in via vlcerationis. Et in hoc si soluit̄ ꝯtinuitas profunde submerse: tunc illud non sperat̄: quapp necũ est administrare attrahentia cum fortitudine et ventosas et scalpellationẽ: et forsitan erit res maxima: et fiet ad apationẽ magnã exterius et aggregabit: et tunc oportebit vt festinet̄ ad aperiendũ et resoluendũ illud qđ aggregat in eo saniem: vt sedet̄ dolor: cum eo qđ facit pus: et resoluat̄ mã cum apertiõe: illud.n. est fm dispõnẽ aperientes et vt aperiat̄ velocius cum adiutorio curationis est saluius. et forsitan resoluunt eaz medicine aperientes absq̄ saniositate ppe qñ adiuuant eas caliditas innata et pori. ¶ Amplius obserua medicinas pdictas in. c. casus et offensionis. ¶ Ligatura aũt que administrat̄ sup ꝯtusionẽ tam dictum est i mõ suo: q̄ qñ accit attritio aut ꝯtusio tunc liga ipsam et incipit in tuum sup locũ ipm strictũ valde: et vadat cum ligatura ad superiora pcessione plurima. s. ad ptes epatis et ad inferiora parũ. et non addas astellas neq̄ puluillos. liga ergo desup astellas plurimas: qñ est necũ resoluere

resoluere illū sanguinē mortuū: & est necessarium
multū intendere vt vadat ligatura ad superiora
ne effundat ad ipsam aliqd: & eius pressio de/
sup sit mollior. & sit pānus dur⁹ subtilis vt suffe
rat stricturā: & festinet continuas embrocatū cū
ea & separet mēbrū ad superiorū sicut fit in fluxu
sanguinis. ¶ Et h cura.s.ligatura oz vt sit antiq̄
apd mēbrū: qm̄ mēbrū qñ apat non suffert nisi
ligaturā equalē nedū a vehementia cōpressiōis:
& pp illud medicet tunc cum emplis & continua
te effusionis aque calide desup. ¶ Glandularū
aūt curatio que sequunt contusionē est cum plūbo
desup positione addantur & magnificentur & for
tasse euacuatur & fit in eis contusio.

¶ De casu & offensione ad lapidem aut parie/tem aut aliud. Cap.iiij.

Casus & offensio ledunt & impediunt
cum contusione & attritiōe. ¶ Et est in
eis timor pp solōnē continuitatis acci/
dentem in visceribus .s. in panniculis
suis & neruis eorū & venis magnis que sunt in
eis. & est in eis timor iterū pp vehementiā dolo
ris & quāto plus corpus est maius est timor ve/
hementior. Et pp illud fit q non accidit infanti
bus in casibus eorū de lesione qd accit puerib⁹.
¶ Et glandule iterū multiplicant in casibus &
offensionibus & verberatōib⁹: & est necū vt suc/
currat cum eo qd narrauimus loco suo. ¶ Et
accīt qñq ex casu & offensione nocumenta ma
gna ex incisione lateris in corde: aut stō & mo/
ritur statim. & accidit qñq vt retineant vrina &
egō: & egrediunt inuoluntarie. ¶ Et qñq acci
dunt vomitus sanguinis & fluxus sanguinis na
rium vehemens pp incisionē venenī capite aut
epate: aut splene & apriovenis & strictura anhe
litus: & abscisio vocis, & locutōis. ¶ Et iste cui
aduenit offensio: aut casus aut aliud & abscindi
tur sermo eius & inclinatur caput eius & arescit
anhelitus eius: & sudat frons ipsius morit sta/
tim. ¶ Et qñ accidit ei aut punctio: aut verbe/
ratio percussione clamosā vomitus sanguinis
in hora & lenitas nature moritur. & facilius est
ei vt euomat ipsum permixtum cū cibo ppriē.
& si illud qd appareq iam apostematū fuerit: de/
inde occultatur apostema & quiescit apostema:
deinde euomit post ipsum saniem morit statim.
¶ Et ille qui cadit super planitiem vel splenem:
deinde currit ex eo sanguis plurimus tunc ne/
cessarium est vt apostemetur & moriatur. ¶ Et
ille qui cadit super caput suum multotiens non
loquitur. ¶ Et cum remanet vsq ad tertium &
non minuitur: neq additur. tūc laudatur in ter
tio & expectatur vsq ad septimum & non moue/
tur ante illud cum aliquo. ¶ Et cum locus ca/
sus illi⁹ q cadit nō rubet: tūc loc⁹ est neruosus.

¶ De cura. Cap.v.

Si non fuerit fractura & dislocatio &
fluxus sanguinis opz vt succurrat mē
bro offenso: aut leso per casum. quare ponatur
super ipsum qd stringat ipsum. ¶ Et cum hoc
necesse est curanti hoc capl'm vt refirmet donec
videat ei q interius non est cā pperans ad pdi
tionem. ¶ Et si est necium vt festinet plus & fe/
cerit necium dispō illud oz tunc vt ppereτ & flo
botomet & ministret clistere leue subtile deinde
si posse est ei vt stringat locū & opilet fissurā si ac
cidit cū eis que diximus pperet ad illud. ¶ Et
medicine que sunt necīe sunt opilantes cōgluti/
nantes etiā & resoluentes mānī cum facilitate &
mollificantes sicut in contusione: & incarnatiue
annexe desoris & intus. ¶ Et melior cibus eius
est mes & cicer. ¶ De medicinis aūt quas oz
sumere illum qui patit contusionē aut offensionē
aut casum melior & antecedens est mumia pu/
ra cum oleo noīato sambacino & vino: & qñq
fiat cōsecutio cum aliquo clisteriorū. ¶ Et det in
potu reusim cum aure vno rubee tinctorū in vi/
no & bolumar. & post ipm alleomu & armenū &
sumac. & sarcocolla cōfert valde cum incarnatiōe
sua. ¶ Et alumen ānexū est iuuatiuū cōstrictiuū
& est de eis quorū iuuamentū fit vehemens: & ar
senico est virtus mirabilis in oībus que sunt ne
cessaria de incarnatiōe & resolutione sanguinis
& phibitiōe nocumenti cū in potu sumit. ¶ Et
succus centauree maioris & aristologia & bdel/
lium & quostus ebibita cum syrupo acetoso iu/
uatiua sunt oīa. ¶ Et de illis que in potu dan/
tur ad leniendum & soluendum sunt cassiafi. &
oleū amigdal. ¶ Trociscus bonus. ℞. reusim
℥.lacce rubee.añ.4.terre sigillate.iij.fiāt trocisci
sumatur in potu cum aqua ciceris. ¶ Et de me
dicinis que desuper ponuntur sunt altea & myr
rha & mastix & almugat quando cum eā fit em/
plastrum aut bibitur: nam ei est proprietas bo/
na in fractura & dislocatione & intorsione & con
torsione & verberatione & casu & offensione: ip/
sum enim sanat & incarnat velociter: & sedat do/
lorem. & si fuerit habens vehementem fracturā
indurat eam & fortem facit. ¶ Et de medicinis
opilantibus est acacia: est enim mirabilis in al/
gebra: iterum sicut aloes & bolus ar. & alleum &
sumach & almes & gypsum & calx ambo extin/
cta & rup contriti. & de glutinantibus est sar/
cocolla & de vaporationibus bonis sunt folia cu
pressi decocta cū sansuco. & similiter folia albe/
til. & similiter si ponatur in eis lac acetosum.

¶ De offensiōe super ventrē & viscera. Cap.vi.

Iam diximus de hoc in lib.iij. in quo
est excusatio. Et oportet vt iteretur su
per eam operatio. ¶ Et sit cibus om
ne lenitiuum & infrigidatiuum: sicut
volubilis & chrysolocāna & malue. ¶ Et de fa/
cientibus glutinationē iterum sicut arnoglossa.
& detur in potu iterum in principio de succis in
frigidantibus cum permixtione lenificationis
sicut est expressio solatri: aut arnoglosse: aut cu

diuie cum cassiafi. ¶ Et de illis que experta sunt iterũ in hoc.c. est vt teratur psiliũ ꝛ sumatur de co paris.i. ꝛ lacce ꝛ karabe amboꝝ. añ.5. ꝙrte gũp vinus ꝛ croci.vij. ptis ꝛ potio eius sit.ʒ.ij. cum aqua calida. ¶ Et detur in potu trociscus hu/iusmodi. ℞. karabe.x.ro.v.acacie ablute.ʒ.i.spi/ce inde.vi.ꝛ mellilo.x. ꝛ masticis.4.ꝛ cornu cuz thuris.4.ꝛ boli ar.vij.ꝛ croci.vi.ꝛ nucis cupssi. 8.fiant trocisci cum aqua arnoglosse ꝛ hoc qđ ꝯuenit ꝓpꝛie qñ egritudo ptransierit principiũ. ¶ Et ponatur emplm̃ ex hmõi gñe: sumantur ma/la alsecmia: decoquantur cum decocto odorifero donec sint discocta.ꝛ fiat optima coꝛ cõtritio ꝛ sumantur de eis.ʒ.c.ꝛ laudani.xx.ꝛ ro.xxi.ꝛ spice ꝛ masticis: ꝛ eupatorij abluti oium.añ.14. ꝛ cõficiantur cum aqua cupressi expressa cum oleo de lilio: ꝛ emplastretur cum eis.

¶ De dispositione verberati cum flagellis ꝛ eorum similibus ꝛ cura eius. Cap.vij.

o

Portet vt sit cibus verberati cuz fla/gellis excitere excorticato ꝯtrito ꝛ ex faseolis rubeis excorticatis. ¶ In potu sumat loco aque aquã ciceris in fusi. ¶ Et detur in potu iterũ medicine eius qui offendit se ꝛ eius qui cecidit ꝛ ꝓpꝛie bolum ar. ¶ Et iterũ reu ꝛ zinziber ꝯiungantur: ꝛ de ꝯiunctione amboꝝ detur in potu.ʒ.i.ʒ.cum aqua calida. ¶ De cetero que supponuntur melioꝛ res et est: vt sumatur pellis ouis excoꝛiata statim: ꝛ dum est calida ꝛ humida iniiscatur sup locuz ꝛ dimittatur sup eum ꝛ non remoueatur. foꝛtasse.n. sanant ipm in die scđo.ꝛ qñqꝫ resoluit apa ꝛ ꝓhibet putrefactionẽ: ꝛ ꝓpꝛie qñ puluerizatur sub excoꝛiata aliquãtuluz salis vehementer cõtriti. ¶ Et de illis que desup puluerizantur sunt nasturtium tritũ ꝛ semen apij ꝛ his silia.ꝛ iterũ sumatur merdasengi ꝛ ceruse ptes equales: ꝛ fiat ex eis ceratum cum oleo ro.ꝛ cera. ¶ Et iteruz epithima ex dragagãto ꝛ croco equali mẽsura. ¶ Et si remanserit vestigium liui ipsum cum arsenico ꝛ lapide piperis.ꝛ nos iam diximus. h moꝛez sanguis: ꝛ nos iã dicem⁹ illud in li. decoratõis.

¶ De toꝛsione. Cap.viij.

m

Elioꝛ curatio toꝛsionis iuncturarum officialiũ sunt nuclei dactiloꝝ desup posita.ꝛ dimittantur quoniam ipsi sanant eam. Cum autem accidit toꝛsio nos iam diximus in.c.fracture ossium medici/nas.que omnes rectificant toꝛsionẽ.quare om/nes sumantur inde.

¶ De excoꝛiatione ꝛ est in ea excoꝛiatio cal/ciamenti. Cap.ix.

e

Xcoꝛiatio est ruptio que accidit in superficie cutis per tactum laboꝛiosum. ꝛ quandoqꝫ est cũ apostemate. ꝛ quãdoqꝫ est sine apostemate. ꝛ quãdoqꝫ est cutis tota excoꝛiata.aut incisa aut pendens. ꝛ est necesse iniiscare ipsam.quare curetur cuz iniiscatione que dicta est in.c. vulnerũ. ¶ Et oꝛ quãtũ posse est ne incidatur cutis imo dilatatio sup eam fiat.et multotiens fiat. qñ iniiscatur in fine rei. Et si non adhereret iniiscatur cum emplis factis ad hanc rem. ¶ In derecta vero est me/lius vt administretur desup medicamen absqꝫ li/gatura nisi si non fuerit posse.nam eius exiccatio cum medicinis cum adiutoꝛio aeris est melioꝛ. ¶ In excoꝛiatõe aũt leui de medicis bonis ex/coꝛiationi singulari ꝛ ꝓpꝛie excoꝛiationi calciamenti est vt sumatur pulmo ꝛ ꝓpꝛie pulmo arietis ꝛ iniiscatur desup ꝛ sanat ipsam. ¶ Et si non fuerit apa.tunc ꝯfert ꝛ pãnus adustus aut oleũ ro.ꝛ arsenicũ rubeũ ꝛ cucurbita adusta est val/de mirabilis cum qua est fiducia ꝛ ꝓpꝛie in ex/coꝛiatione calciamenti. ¶ Et ex medicinis sigillatiuis incarnatiuis cõsolidatiuis est oẽ illud in quo est stipticitas lenis sicut acatia ꝛ galle ꝛ ꝓpꝛie adusta. ꝛ cum sit illud in excoꝛiatõibus le/uibus ꝛ raris sufficit.ꝛ foꝛtasse sufficit iterũ vn/guentũ albũ. ¶ Et de illis que sunt foꝛtioꝛa est vt sumantur cerusa ꝛ ammoniacũ ꝛ oleum rof.ꝛ myrti aut oleũ de kerua ꝛ oleũ de lilio: dissoluatur ammoniacuz cum aqua ꝛ vino: ꝛ fiat ex eis emplm̃ ꝛ foꝛtasse sufficient myrrha ꝛ merdasengi sola cum vino. ¶ Et sumac est exiccans excoriationẽ leuẽ ꝛ ꝓhibens apa. ¶ Et ex embꝛo/cis ꝓpꝛie qñ accidũt fissure ex excoꝛiatõe sunt lenites ꝛ decoctio herbi ꝛ lenis ꝛ aqua marie tepida ꝛ emplastratio cum fece sicca. ¶ Si aũt de/struitur cutis tota.necessarium est vt prohibeatur apostema ex eis in quibus est exiccatio ꝛ sigillatio foꝛtis.ꝛ fit res in ea magis difficilis.

¶ De pũctura ꝛ disruptõe ꝛ extrõe eius qđ retinetur ex spinis ꝛ sagittis ꝛ ossibus. Cap.x.

p

Unctura ꝛ disruptio vicine sũt ex hoc ꝙ vnaqueqꝫ earũ est penetratio coꝛ/poris acuti cum in coꝛpoꝛe. ¶ Et iterum diuersificantur in quãtitate coꝛpis penetrantis. ꝛ silatur vt punctura sit cum paruitate penetrationis sigñs paruitatẽ penetrationis quasi ipsa non ptranseat cutẽ. ¶ Et hmõi qdem est leuis nocumenti si non cõmoueatur. ꝛ qñ dimittitur rectificatur per se ꝯ̃ñs inueniat malitiaz carnis. nisi in vehementi malitia carnis: foꝛtasse.n. aꝑiatur locus eius ꝛ accidit ei pulsatio: ꝛ ꝓpꝛie qñ est illa dispõ ꝛ punctura vehemẽtioꝛ: ꝛ facta est pũctiõ pueniens ad carnẽ. ¶ Et plm̃ qdem medicatõis hmõi est vt sedetur apa eius ꝛ doloꝛ ipsius ꝛ non indiget regĩe vulneris. ¶ Disruptio ve/ro indiget regimie vulneris ꝛ regimine doloꝛis apostematis. Et iam quidem dictum est in regimine vulnerum ꝛ in regimine apatum illud in quo est sufficientia. ꝛ illud qđ necesse est nos rememoꝛari in hoc loco de est puncture esse regimen in extrahendo. illud qđ retinetur in coꝛpoꝛe de re pungente ꝛ disrũpente siue sit spina siue sagitta ꝛ que sunt silia illis. ꝛ hec extractio qñqꝫ

fit cum instrumentis cōtinēntibus rem quā trahunt. ¶ Et q̄n\q; fit cū expressiōe ⁊ que ei simillātur. ⁊ quandoq; fit cū proprietatibus medicinarum trahentiū que extrahūt illud a quo deficiunt forpices ⁊ reliqua instrumenta. ¶ Canō autē in eo qđ extrahitur cum instrīs retinētib' est sicut extractio sagittarū cum forpicibus habentibus capita vt lime vt vehemēs fiat earum retētio. ¶ Canon ergo in ea est vt caueatur cōtractio eius qđ eis comprehendit vt sit via eaꝝ ad illud qđ auferendū est ampliata non phibēs bonitatem possibilitatis tenēdi illud. ⁊ vt inquiratur facilior via extrahēdi ipm. ¶ Et si fuerit penetrās de duobus lateribus: tūc dilatet latus qđ est magis cōueniēs ad hoc vt egrediat per ipm. ¶ Ingeniū vō ad hoc vt nō frangat est vt nō moueat motōe subita: imo cōprehēdat sup ipm ⁊ cōmoueat cōcussione qua sciat quātitatē fixionis eius: ⁊ tūc capiat ipsum aut suspendatur in eo deinde trahatur tractione que est fʒ rectitudinem. ¶ Et multotiēs est necium vt dimittat aliquot diebus ⁊ suspendat in ea: deinde extrahetur. Et iam dixerunt quidā sapientes huius artis sermonem quem attulimus fm suum modū: q iste qui aufert sagittas oportet vt sciat ante illud species sagittarū: nam quedā earum sunt ex ligno: ⁊ quedam ex arundine: ⁊ earum zugi sunt ex ferro ⁊ ex ere ⁊ ex plumbo ⁊ alcalai ⁊ ex cornibus ⁊ ex ossibus ⁊ ex lapidibus. ⁊ quedā earum sunt rotunde: ⁊ quedā habēt tres angulos ⁊ quedā quatuor angulos. ⁊ de eis sunt que habēt linguam vnam aut linguas duas aut tres. ⁊ de eis sunt que habent zugi. ⁊ illarum que habent zugi fortasse est zugi earum inclinatum retro vt quando tendit ad exteriora suspendatur cum carne ⁊ in quibusdā earum est zugi ad interiora vt impellat. ⁊ quedam earum sunt quaꝝ zugi mouet cuʒ re simulē turno: cumq; extenditur ad exteriora dilatatur ⁊ prohibentur sagitte ab egressione. ¶ Et quedam sunt que habēt zugi magnum aut est ei extremitas quantitate digiti vnius ⁊ nominatur caudata. ⁊ quedam sunt plane. ⁊ quedā sunt super quas addūtur ferra minuta. cum ergo extrahitur sagitta remanēt ferra illa in profundo sagittarum. ⁊ quorūdam zugi est fissura in astula. ⁊ quorūdam zugi habet cānulam in qua ingreditur astula. ⁊ quedā stringuntur ex compositione sua: ⁊ quedam nō stringuntur ex ipso. vt quando extrahuntur ad exteriora separatur astula a zugi ⁊ remaneat zugi in corpore. ⁊ quedam sunt ventose: ⁊ quedam sunt non ventose. ¶ Et sagitte quedam extrahunt fm duos modos: vnus quorum est extractio: ⁊ alter est impulsio: ⁊ illud est: quoniam cum sagitte figūtur in eo quod apparet de corpe: tunc extractio earum fit cū attractione: ⁊ administratur iterū cum attractione: qū figitur sagitta in pfundo corpis: ⁊ nos quidē timemus ex locis que sunt opposita sagittis. q si extrahātur accideret ex eis flux' sanguinis qui interficit aut nocumentum vehemens faciet. ¶ Et egreditur sagitta cum impulsione quando figitur in carne ⁊ in corporib': ⁊ in eis que opponūtur ei non est aliquid qđ prohibeat a scissione neq; neruus neq; os neq; aliquid aliud simile eis rebus. Qđ si illud qđ extrahendum est fuerit os: tunc nos administrabimus attractionē. ¶ Qđ si fuerit sagitta apparens tunc trahimus ipsam ⁊ si est occulta: tunc oportet sicut dixit Hypo. si possibile est vulnerato vt ponat seipsum fm figuram fm quam fuit qū fuit vulnerat': q̄re opʒ vt significet per ipm super sagittam. ⁊ si nō est posse tūc opʒ vt resupinetur fm q est ei posse ex figura ⁊ vt administrentur inqsitio ⁊ expressio: ⁊ si est fixa in carne tūc trahat cū manib' aut cū ligno suo si nō ceciderit pcipue si nō fuerit ex arundine: ⁊ si iam cecidit lignum eius tūc extrahatur extractione que fit cum forpicibus aut cū instrō quo extrahuntur sagitte. ¶ Et opʒ in qbusdam horis vt findatur caro scissione plima. qū nō est possibile vt egrediatur zugi ex scissione pma. ¶ Et si sagitta puenit ad oppositionē mēbri vulnerati ⁊ nō est possibile vt egrediat ex latere per qđ intrauit tūc oportet vt findamus illa loca que opponūtur ei. Et extrahat ex eis aut per extractionem aut per ipulsionē cū re alia ⁊ impellat cum ea ferrū ad exteriora. ¶ Et opʒ vt incidam' cū nostra ipulsione neruū aut arteriā. Et si fuerit zugi cauda tūc sciem' illud ex inqsitione. ⁊ opʒ vt intromittam' illā caudā in cānnam instri q̄ ipellunt sagitte ⁊ ipellamus ipm cū ea. Cum ergo egreditur zugi ⁊ video in eo loca putrefactiōis: ⁊ est possibile vt ponas in ea ferra alia minuta: tunc administra inquisitionē iterum. ¶ Qđ si inuenerim' scissuraʒ ex istis ferris extrahamus eam cum hoc ingenio. ¶ Qđ si zugi habuerit ramos diuersos ⁊ nō obedit nobis ad egressionē: tunc necesse est nobis vt dilatem' scissuraʒ si non fuerit ppe ipm locū mēbruʒ de quo timeamus adeo vt quādo detexerim' illđ zugi extrahemus ipm cum facilitate. ¶ Et de hoib' qui ponunt ramos in cānam vt non egrediat caro. deinde si vulnerat' fuerit quiet' non habēs apascalm administra suturā aut cōple curationeʒ que facit nasci carnem. Qđ si acciderit vulneri apascalm: tunc opʒ vt curetur cum embrocis ⁊ emplastris. ¶ In sagittis aūt venenosis: opʒ vt cōcaueatur caro ex alteratione sua a carne sana. Caro .n. venenosa est mali coloris fusca ⁊ q̄si ipsa sit caro maligna. Si aūt ligatura figatur in os extrahemus eā cū instrō. ¶ Si aūt phibet ex hoc aliqd carnium: tūc oportet vt cōcauemus ipsum aut pforemus illud. ¶ Qđ si sagitta infixa fuerit in pfundum ossis: tūc nos sciemus illud ex firmitudine sagitte ⁊ paruitate motionis eius

cū mouerimus eam: tūc necessariū erit nobis vt incidamus in primis os qđ est supra sagittā cum incisorio: aut pforemus ipm cū terebello faciēdo foramē in circuitu eius si os fuerit grossum ⁊ euadit sagitta per illud. ¶ Quod si sagitta fixa fuerit in aliquo mēbro pncipaliū: sicut cerebro aut corde: aut pulmone: aut vētre: aut intestinis: aut epe: aut matrice: aut vesica ⁊ apparēt signa mortis. tūc opʒ vt abstineamus ab attractione sagitte: qm̄ fiet inde inquietudo plima ne superueniat nobis locus sermonis stolidoꝝ cū hoc ꝙ parū pfecimus infirmo. ¶ Si aūt nō apparuerit signa mala alia: ex qbus timemus de accidentibus: tunc pmittemus sermonē in pditione q̄ accidūt plim: deinde incipiem⁹ in curatione. Multotiēs n. de illis qbus accidit illud saluaꝶ aliqs absqʒ spe mirabiliter. Et multotiēs egrediꝶ pe epis ⁊ aliqd de siphac qđ est supra ventrem ⁊ zirbo ⁊ matrix tota ⁊ non accidit inde mors. veruntamē si nos dimiserimus iterū in his mēbris pncipalibus accidet mors ꝯm oēm dispōnem ⁊ pportionabimur ad paucitatē misericordie: si dū abstulerim⁹ sagittaʒ fortasse saluabiꝶ infirmus qnqʒ

¶ De medicinis attrahētibus. Cap.xi.

o Portet vt super illū locū ponaꝶ ammoniacū: qm̄ est attractiuuʒ forte: aut sumaꝶ radix arundinis: ⁊ teraꝶ ⁊ emplastreꝶ cū ea. ⁊ fortasse conficiꝶ cum melle: ⁊ affodili iterū ⁊ folia papaue. ni. ⁊ folia arboris fici cum sauie aut semē iusquiami albi pprie cum calcadis. ⁊ similr fructus iusquiami albi cū dispōne sua. ¶ Et iterū allzari ⁊ species eius ⁊ aristologia ⁊ cepe narcisci. ¶ Et ex animalibus res plime de quib⁹ est rana excoriata: est mirabilis valde fixis in ossibus. ⁊ silr eradicat dētes. ¶ Et cancer iterū cōtritus. Et veriqʒ leporis. ⁊ coagula oia. ¶ Et diciꝶ ꝙ lacerta est vehemētis attractiōis ad illud sup qđ finditur. ¶ Et de cōpositis caput lacerte statim cum abscinditur cū aristologia lōga: ⁊ radix cāne ⁊ cepe narcisci. ¶ Illud vero qđ appropriatū est cū attractione ossiū corruptoruʒ de sub vlceribus que consolidantur dicemus in capi. ossium.

¶ De canōe curatōis ꝯbustiōis ignis. Ca.xii

i Ntētio in curatione combustionis ignis est due intentiones. Una earuʒ est sequi cum phibitione vesicationis Et scđa est rectificare qđ est cōbustū. ¶ Et sunt necessarie in phibitiōe vesicatiōis medicine infrigidātes pter qđ associeꝶ eis mordicatio. ¶ Et secunda vbi curatur quod est combustum indiget medicinis i quib⁹ est abstersio quedā cum exiccatione q̄dā nō magna: ⁊ preter qđ mordicent cū hoc vt sint tpate in caliditate ⁊ frigiditate. ¶ Et qm̄ indiget regimine fili regatur cum infrigidatiuis pmo: deinde si indiget scđa fiat. Si aūt inueniꝶ ⁊ iā vesicatū est: tūc necessariuʒ est regimen ꝯm. ¶ Et medicine eius sunt sicut chimolea ⁊ lutoꝝ genera exiccātia ⁊ lentes decocte ⁊ encaustrum indū ⁊ silia. Ea vero q̄ sūt sicut thus ⁊ glutinum ⁊ pinguia nō cōueniunt ad illud quoniā quedam eoꝝ sunt calidiora q̄ opʒ. ⁊ nō carent virtute mordicatiua: ⁊ quedā eorū sunt humidiora q̄ oportet.

¶ De medicinis ad cōbustionē que sunt scđm intentionem primam. Cap.xiii.

o Umanꝶ sandali ⁊ faufel ⁊ later albus recēs aut ostracū ⁊ liniantur cū aqua solatri ⁊ aqua ro. aut vnguētū de vitellis ouoꝝ ⁊ oleo ro. ¶ Et iterū endiuia ⁊ farina ordei abluta ⁊ vitelli ouorum ⁊ oleū ro. ⁊ lētes elixate cū ros. cū oleo ro. ¶ Et iterū boliar. ⁊ acetū. ¶ Et iterū oleū ros. ⁊ cera ꝯm ꝙ opʒ: deinde ponaꝶ in eo de calce ablura ablutiōe īegra cū cerusa ⁊ opio ⁊ albumine oui ⁊ aliquantulo lactis. ¶ Et iterū sumanꝶ folia malue ⁊ ficle ⁊ elixenꝶ cum aq̄ dulci: deinde teranꝶ ⁊ mūdenꝶ a rebus filosis que sunt in eis deinde aggregenꝶ eis merdasengi ꝯditi cuʒ camia ⁊ cerusa de plumbo algalai amborum an̄. partes. ii. ⁊. s. ⁊ olei ros. partes. iiij. ⁊ aqua solatri ⁊ aque coriandri amborum an̄. pars. i.

¶ De medicinis que sunt ad cōbustiones ꝯm intentionem secundam. Cap.xiiij.

m Eliorerum ad illud est vnguentum de calce. ¶ Sumatur calx ⁊ ablnaꝶ septies donec sepeꝶ ei⁹ acuitas tota: deinde cōquasseꝶ cū oleo ro. aut oleo oliue ⁊ pauca cera si indiget, ea: ⁊ fortasse addatur super ipsum chimolea ⁊ albumē oui ⁊ parū vini. ¶ Unguētū calcis cū modo alio. Abluaꝶ calx sicut sciuisti: ⁊ fiat ex ea cuʒ aqua folioꝝ sicle ⁊ cum aqua folioꝝ caulis ⁊ oleo ros. ⁊ cera vnguētū. ¶ Et de illis que cōueniunt hic: ⁊ vbi nō timeꝶ pustulatio ⁊ vesicatio est ligare desup folia alhethil adusta aut silique cōbuste. ¶ Unguentū cōueniēs ad paruitatē caliditatis: ⁊ est lōge cōpositionis expertū est ⁊ inuētū est bonum ℞. stercoris vacce pascētis exiccati ⁊ corticū arboris pini ⁊ pulegij oium an̄. x. merdasengi. iiij. scorie argenti. ij. scorie plumbi. iiij. calcis ablute cū aqua frigida multotiēs. v. ⁊ chimolee. v. ⁊ luti alcabrusij aut romāi aut armeni ⁊ ceruse omniū an̄. vij. virge pastoris cōtrite. x. encaustri persici aut sirij. vi. tutie viridis. vij. stercoris oium. vij. granoꝝ volubilis ⁊ folioꝝ ei⁹ amboruʒ. xv. scorie ferri ⁊ succi folioꝝ maluauisci ⁊ succi folioꝝ malue oium an̄. x. lilij domus ⁊ cepe eius ⁊ lilij celestis ⁊ croci oiuʒ an̄. v. cāphore. iiij. cere fauī ⁊ olei ros. ⁊ medulle cerui ⁊ adipis eius q̄tum sufficit. ¶ Et de illis que sunt fortitudis vehemētioris ⁊ cōueniūt ei qđ est minoris caliditatis: est vt sumatiꝶ limature eris ⁊ ferri: ⁊ cōficianꝶ cū luto aut cū luto rubeo: deinde cōburantur in patella aut furno: ⁊ fiat inde crocisci ⁊ seruenꝶ ⁊ admistrenꝶ redacti in puluerē vbi necessaria

est exiccatio aut liniatur cũ oleo ro. ¶ Et de hoc genere iterũ ẽ illud: cõburat fim⁹ colũbin⁹ in pãno lini donec accendat & liniat cũ oleo aliquo. qm̃ est mirabile. ¶ Et locis vlceratis ꝯferũt porri elixati aut portulaca cũ sauic & folia myrti contrita in puluerẽ redacta. Si aũt fiat inobediẽs. tunc folia alhebil adusta aut folia algebut adusta. Et si fuerit magis inobediens illo administrẽtur medicine cõsolidãtes vlcera maligna.

¶ De cõbustione aq̃ cal'e. Cap. xv.

Q Uandoq3 accit vt effundat olla feruẽs aut aq̃ cal'a sup mẽbrũ hoĩs: & facit operationem ignis. Et cõuenientius ei est vt succurrat statim anteq̃ vesicet cuꝫ eis q̃ sunt sicut sandali & aq̃ ro. & cãphora: & nõ dimittat exiccari imo ꝯtĩuẽter adhibeat oĩ hora pãnus ĩfusus in aq̃ frã cõgelata: h. n. ꝓhibet ipm̃ vesicari. Et qdã ꝓperãt & rorãt desup aquã oliuaꝝ aut aquã cineris. & melius est vt teratur qõlibet ambobꝰ cũ sauic: aut vnguẽtũ de calce. & iterũ medicamẽ factũ de fimo colũbino predictũ est mirabile valde. Et vlcera qd̃ curantur cũ porris elixatis aut exiccatis ꝯtritis & ẽ melꝰ: & cũ reliquis que diximus in capitulo pmo.

¶ De fluxu san. & retẽtione eius. Cap. xvi.

I Am scitum est in li. pᵒ q̃ qñ sanguis egredit a venis nõ egreditur nisi aut pp apitionẽ orificioꝝ venaꝝ pp debĩlitatẽ in venis: aut pp vehemẽtiã repletiõis: aut pp motũ fortẽ vsq3 ad vocem & saltũ: aut pp vaporẽ accñtẽ venietem deforis. aut pp disruptionẽ earũ & ipsarũ icisionẽ p cãm primitiuã icidentẽ ꝯtũdẽtem: aut pp cãm corrodẽtẽ iteriꝰ: aut vehemẽtia motꝰ cũ replõne aut pp resudatõez ab eis pp raritatẽ accñtẽ corpĩ venarũ & pãniculo earũ. ¶ Et ꝯueniẽtior venaꝝ ad h vt currat qd̃ ẽ in ea cũ iuenit viã ẽ arteria: nã corpꝰ eiꝰ ẽ mobile: & qd̃ est ĩ ea qñq3 ꝯbit & qñq3 expãdit. Et qñ nõ desup coartat locꝰ eiꝰ post solutionẽ ꝯtinuitatis eiꝰ: & iuenit vacuitatẽ peruenit res ad emborismũ qd̃ noiat mater sanguĩs. ¶ Et arteria qd̃ l3 sit de illis q̃ noĩant: tñ est de illis quoꝝ difficilis est icarnatio. Et multotiens qd̃ nõ icarnat arteria & icarnat illud qd̃ ꝯtinet arteriã & coartat sup eã: q̃re sanguis nõ põt facẽ cursũ suũ superfluũ: imo egredit ex eo aliqd vsq3 ad fines cutis. s. quãtitas quã capit. & qñ alleuiatur cũ cõpõne redit & occultat sicut accit ruptura. & fortasse remanet vena sola sub cute. & sentitur pulsus eius & ipsius successio. & multotiẽs accidit illud arterijs deintus & disrumpunt ꝓpter q̃ disrũpit cutis & cõgregat sub cute emborisma s. apa leue ex sanguine & vẽtositate quod põt est q̃escere cũ cõpressione. ¶ Et hoc qdez multotiẽs accidit in collo & inguinibꝰ & curuaturis p ses & multotiẽs accidit ex causa intrinseca aut ex flõmia. ¶ Et multi medicoꝝ existimant q̃ oĩs disruptio arteriarũ pducit ad matrẽ sanguinis que quidez pl̃m fit si incarnet illud qd̃ est in circuitu eius & fiat apa nouã: s3 ipsamet nõ icarnatur & res non est ita. ¶ Ille qd̃ qui negauit incarnationẽ ꝯtrouersatꝰ est cũ ꝯsideratione & experimẽto. Cõsideratiõe ṽo qm̃ vna duaꝝ tunicarũ arteri e est cartilaginosa & cartilago nõ icarnat. ¶ Experimẽto ṽo qm̃ nõ visa est incarnatio. ¶ Et opposuit eis Gal. cũ cõsideratione & experimẽto. Cõsideratio ṽo est rhetorica & eiꝰ forma est q̃ est iter icarnatũ sicut caro & nõ incarnatũ sicut ossa: q̃re opz vt sit icarnata: sed est difficilis incarnatiõis. & testimoniũ qd̃ qm̃ ipse narrauit se medicasse pl'es arterias & fuerunt incarnate. & hec qd̃ est res a q̃ nos iam expediti sumꝰ. ¶ Nos ṽo dicemꝰ nũc q̃ dispõ ꝓcessionis sanguis a mẽbris diuersificat cum disrũpũtur sicut epar & pulmo. & de illis sũt a qbꝰ parũ ꝓcedit sanguis & ĩ vnaq̃q3 duaꝝ diuisionũ sũt q̃ sũt timorosa: & de eis sunt q̃ sunt absq3 timore sicut emana io sanguĩs ex pulmone in q̃ est timor & ab vtrisq3 emanat sanguis plimus: & de illis sunt sicut vesica & matrix & renes: ab eis. n. nõ emanat sanguis plimus valde suminatim: imo qñq3 multiplicat cuz longitudine spacij & puenit ad successiões illaudabiles. ¶ Et diuersificatur dispõ flu. sanguis ex arterijs: qm̃ fit in qbusdam earũ difficilis valde timorosus sicut ex arterijs magnis q̃ sunt sup manꝰ & pedes. & hmõi interficiũt ꝑm pl'm & nõ retinet. & in quibusdam fit facilis sicut in arterijs cranei: retentio. n. fluxus san. earuz est facilis & sufficit in eis cõstrictio sola. & multotiens quidẽ currit ex arterijs paruis sanguis: deinde retinet per se. Et differẽtia qdẽ inter sanguinẽ arterie & alioꝝ cognoscat: qm̃ sanguis arterie egredit cũ saltu & ĩpulsione & est vehemẽtioris purpureitatis q̃ alius neq3 declinat ad nigredinẽ sanguis vene & eius essentie. ¶ Et scias q̃ oĩs cui accit eũs ꝓprie sanguinea & ꝓprie arterialis & superflue & accidit ei spasmus est malũ. & similiter si accidũ ei singultus est mortalis. Qd̃ si fuerit sincopis cum singultu: tũc mors est festina. & alienatio & pmixtio rõnis sũt male. Qd̃ si fuerit spasmus: tũc est mortale ꝑm pl'm.

¶ De canone curationis fluxus sanguinis. Cap. xvij.

O Portet in curatione fluxꝰ sanguis vt icipiat & retineat: deinde cures vlcꝰ eius si fuerit. Et nõ est ubi possibile in eo cuꝰ cã est fixa ex corrodẽte & silibꝰ nisi ita vt auferat cã. Et si dispõ non tolerat vt auferat cã est necium vt retineat cũ suis retẽtiuis & sunt in causis q̃ sunt ei & abscindũt sanguinẽ currentem. & ille cãe. sicut scite in libro pmo. Iterũ ego narrabo eas ꝑm modũ festinatiõis. ¶ Dico ergo q̃ iste cãe: aut sũt ꝓhibẽtes ĩ illo illud qd̃ egredit ab exitu: aut sũt aggregãtes rẽ de illo aut res. ¶ Et diuisio pma est ꝯuersio ad partem aliam que aut fit cũ attractione ad ꝯriũ

preter qd fiat exit⁹ alius sicut ponunt ventose super epar et remouet flu.sang. ex nare dextra: aut ita q accit exit⁹ alius sicut flobotomat patiens fluxu san. narium ex manu patiente nari flomia stricta. ¶ Retinens aut sine exitu est illud quod phibet motu sanguinis et ei⁹ penetrationem. et est aut p cam infrigidantem: aut p cam stupefacientem. et stupefaciens qd aut est medicina aut est dispo corporis sicut in sincopi: ipsa n. multotiens retinet sanguinem. ¶ Cam aut retinens sanguinem in locis est opilans exitu: aut cu ligatura: aut cu repulsione ex bucellatione: aut cu repulsione absq bucellatione: aut escara cu cauterio: aut medicina cauterizante: aut cu cogelatione rei retinente: aut cu inuiscatione: aut cu icarnatione: aut cu coartatione carnis circudantis venas: quare opilat ipsm et claudit ipsm clausione vehementi. ¶ Et opz vt scias q qn associat vulneri apa cu quantitate plurima fluxus non est possibile ligare cu filo neq intromittere licinia neq strictura laboriosa. et neq est possibile: tunc nisi administrare glutinationem et stipticitatem et stupefactionem et ispissationem san. ¶ Et si est curatio ex strictura: aut fissura: aut ppingtate medicine: qn est dolor est mala valde, et ois preparatio dolorosa est mala. ¶ Et opz vt preparatio sit aggregans duas res: quaru vna est defect⁹ doloris et altera est refrenatio ptis cursus san. quare non adiuuat cu appensatione et suspensione et fiat facilis pcessio sang. et eius exit⁹. et cu phibent due intentiones declinet ad leuiorem sm illud qd pno est. et ppinquius ad tolerandum in dispone. Et est necesse vt narremus modu eius postq sciueris q pmum qd opz psiderare est vt cognoscas an vena sit arteria: aut vena per signa sua. quare agas cu arteria et sis sollicitus plusq sollicitaris et agas cu vena. ¶ Amplius dicem⁹ q de attractione sua ad striu non ad exitum est necesse mebro cu fricatione aut ligatione et strictura aut cu ventosis. ¶ Et opz vt sit mebru coicans positu ex membro cogitato sup extremitatem linee vni⁹ ptinuitatis inter ea ambo cu logitudine et latitudine. et eligitur de diuersificato in situ longitudinis: et latitudinis qdcuq amborum est longinquum et dimittit qd est ppinquum sicut fit in duobus laterib⁹ capitis: aut duobus lateribus man⁹. nam logitudo inter ista duo est ppingor q illa ex qua opz timeri nocumentu copletum: et hec res exigit vt rememoremur illud qd in ea diximus vbi locuti fuim⁹ in libro pmo de canonibus euacuationis. ¶ Et opz vt sint extensio et fricatio et his silia assidua ex eo qd est ppinquius mebro secudo. deinde descendat ab eo. et opz vt no expectet in disruptionibus arteriarum. et eis silium q sit hoc artificiu sufficiens in retinendo fluxu sanguis et adiuuans. et similr est iudicium in flobotomia lateris comunis longing. ¶ Unus aute duorum modorum diuisionis secunde et est causa stupefaciens est vbi grana vt dicitur ille cuius fluxus sanguinis nariu multiplicatur aut alius ab illo cibi grossi chimi ingrossantib⁹ sanguinem sicut sunt lentes et rube et eis similia. ¶ Modus aut secudus est vbi grana vt in potu detur stupefacientia. Frigida vo exponit corpus frigori et fortasse accidit sincopis et retinet fluxus sang. ¶ Modus aut pdictus in diuisione alia est. qn opz vt obseruetur in eo capitulu vnu. et est quonia fortasse arteria no est vna duarum que cotinuant cordi: imo duorum lateru ei⁹ ita vt cu strinxeris eam inuenies ea firmiorem: imo fortasse cotinuat cum latere altero ramus alterius arterie que accidit in eo: et adducit ad eam sanguinem preter via quam strinxisti quare indiges stricturis duab⁹. ¶ Et ante illud opz vt cognoscas parte que est pncipiu vene, in quibusdam enim locis est inferius et in quibusda est desup. et in quibus est supius sunt sicut in collo: et in quib⁹ desuper sunt sicut in coxa et pedes. Et qn cognoueris parte administra in ea ligaturam et stricturam. ¶ Et de regimine in illo est vt puenias ad extrahenda vena cu vncino et etiam cu incisione pauce carnis que velat ea et occultat ipsam: deinde inuolue ea: postea administra medicinas quas dicemus. Qd si fuerit pulsatilis tunc melius est vt deles eam cum filis lini. Et silr si fuerit no pulsatilis veruntamen multotiens eleuat sanguis eius. ¶ Cu ergo feceris illud: deinde apponeris ei medicinas: tunc dimitte ligaturam vsq ad die tertium et quartu tunc. ¶ Qd si videris medicina glutinatione facientem adherentem loco eius: tunc no eradices ea oino sed pone in circuitu eius de genere ipsius aliqd qd madefaciat ipsam paruper. ¶ Qd si accidat ei pcessio ex seipso quado tu auferes illud qd est super ipsm tunc tene qd est sub loco in via itineris vene et preme pressione cu qua fiat securitas de saltu sanguis: et eradica illud qd eleuat de eo in loco suo et pmuta illud cu alio: et sit preparatio tua qua facis mebro in ista hora sm q opz: et est vt sit orificium eius magis imu q pncipium ita vt qn est vbi gratia in inferioribus intestini et macilencie tunc sternat stratum aliqd qd eleuet inferiora et deponat supiora sm maiorem elongationem q est ex dolore deinde dimitte ipsm trib⁹ diebus. deinde annecte ei hunc modu vsquequo eleuet sanguis. ¶ Refrenatio aute cu bucellatione no est possibilis nisi in arterijs magnis. fac ergo licinium ex pilis leporis: aut tela aranee: aut subtili cotto: aut panno lini veteris: deinde pulueriza super ipsum medicinas phibentes sanguinem. ¶ Et mitte in ipsam arteria sicut bucella: deinde stringe sup ipsam ligatura: et fortasse administra liciniu ex pilis leporis solum et excusat sollicitudinem. et opz vt stringas strictura adherente que non separet donec incarnet. ¶ Liciniu vo ex se na regit in extractione eius paulatum et expulsione eius aut alijs ab hoc. ¶ Implecio vo si-

ne bucellatiõe est vt imponat. v.g. fa illa res in orificiũ eius τ ligef desup preter penetrationez eius in venas τ vt retineaf cum eis que sunt sicut puluilli τ ,ppue spongia τ cum vittis fortis stricture stringentibus ipm cum ɔuersione stricture que est attrahens. ¶ Strictura vero pri- nia op3 vt sit ,ppe orificiũ: deinde inuoluaf vadens retro τ solue stricturã gradati. ¶ Et scias qp strictura pulullo₂ τ vittarũ qñ est debilis venit ex ea nocumentum stricture τ est attractio: τ non ,puenit ex ea nocumentũ stricture τ est retentio τ impletio: op3 ergo vt subtilief in hoc.c. ¶ Cum ergo stringaf strictura bona τ stringif uerum ex latere diuerso declinat mã τ resistit attractioni ex strictura. ¶ Et non op3 vt pueniaf cũ strictura τ ,phibitione nisi que sit infra dolorem nisi si illud fuerit necũ in primis: deinde mollifica eam paulatim. ¶ Et multotiens qdẽ o3 vt suas figurã carnis τ colligas labia eius τ vittis tegas. multotiens. n. sufficit collectio labio₂: τ positio pulullo₂ seruat ea colligẽdo venas ipsorum. ¶ Amplius stringe sup medicinas puluerizatas rare. Et inclina ante alguidegi qñ ɔbif vbi coartaf apud principiu3 suum cum digitis vnius duarũ manuũ: deinde annecte ei medicinas τ pulullos apud orificiu3 eius cum manu altera. ¶ Impletio vero cum refrenatiuis ,puenit aut cum strictura implentis in facie orificij eius cum manu altera non cessante retinere donec ɔgelef sanguis τ fiat impletio: aut cum re infrigidante valde que infrãt sanguinẽ τ congelat ipm in orificio eius: aut ppea qp caro coartat locum sicut si incidaf vena in latitudine τ suspendaf ad duo latera in prima vice: quare claudit sup eam caro ex latere ex quo currit. τ hoc non fit nisi in loco carnoso. ¶ Et multotiens qdem accidit qp necũ est incidere ramũ extremitatis vene vt sit introitus eius in ,pfundu3 vehementior: deinde ponũf desup medicine. τ multotiẽs accidit icarnatio meatus absq3 matre sanguis. ¶ Strictura autẽ cum escara fit cum igne ipso qñ magnificaf timor: τ fit cum medicinis cauterizantibus sicut calce. τ flore eris τ generib⁹ draganti τ generibus arsenici τ cymino ẽt τ similibus τ cum eo qđ est debilius qñ puluerizaf sup locũ τ stringif τ retinet. ¶ Verũ timor in illo est qp escara est velocis eradicatõis ex se. τ ex quolibet resistente ex eruptione sanguinis τ qualibet aliarum causarũ. ¶ Et qñ cadit escara redit timor nouus. ¶ Et ppillud pceperunt vt fiat cauteriũ cum ferro vehementer ignito ,pfunde ita vt faciat escaras ,pfundas grossas: quarũ casus non sit facilis τ cadant in tpe longo in quarũ fili caro iam est nata. ex cauterio nãq3 debili ,pueniũt escare debiles que cadunt ex qualibet cã τ cum hoc facit accidere saniem τ calefacit vehementer. ¶ Cauteriũ vero forte implet cum escaris fortibus τ remouet rupturã τ detumescere ea3 facit τ ɔbit eam. ¶ Et de cauterizãtibus bonis tẽpati regis est vt sumaf albugo oui τ aggregef cum calce non extincta. τ inuoluanf cu3 eo pili leporis aut ei silia τ ponaf sup locũ τ stringaf. ¶ Et de bonis puenientibus ad vltimũ multotiens est vt sumaf cyminũ τ calx τ ponaf super locũ τ stringanf. τ qñq3 supaddif eis colcotar. τ genera draganti in hac sũma sunt hñtia stipticitatẽ cum cauterio. ¶ Calx vero est cauterium in quo non est stipticitas de qua sit curandu3. τ illud qđ generaf de escaris cum cauterio in eo qđ h3 stipticitatẽ est longioris fixionis τ ,pfunditas. ¶ Et succus fimi asinini τ suba stercoris asinini sunt de illis que aggregant ad cauteriu3 acuitatẽ τ glutinationẽ. ¶ Medicine vero resistentes ɔglutinatiõe sunt sicut gypsum ablutum τ glutini decoctũ: τ amilũ: τ puluis molẽdinis τ gũme: τ thus: τ resina: τ iteru3 passe de vuis ipsis. Et rane sunt huius generis fm qp dicif: τ iterũ stella terrenus. ¶ Medicine vero retinẽtes cum exiccatõe τ incarnatõe sunt sicut aloes: τ cortex thuris: τ sicut interiora passularu3 vue ɔtrita valde: τ galle cum oleo aliquo. τ cõburãtur. ¶ Et qñ cõplef inflãmatio carũ extinguãf τ papyrus adustus τ resina: τ scoria ferri. τ stercus eq. τ sterc⁹ asini adusta: τ cinis ossiũ nõ ablutor: qm ablutã ,phibẽt glutiatõe3: τ spõgia noua submersa i oleo aut vio diñ aduraf: τ pili adusti.

¶ De narratione medicinarũ simpliciũ τ cõpositarũ spẽ₂ diuersarũ fortium in ,phibitione fluxus sanguinis. Cap. xviij.

Et de illis que dixit Gal. τ narrauit bene τ expta sunt post ipm τ inuenta sunt plimi iuuamenti est vt sumaf de colcotar. xx. τ de minuto thure. xvi. τ de aloe glutino sicco. añ. viij. τ de arsenico. 4. τ de gypso vehemẽter trito puluerizato vt atomi post cribellationẽ. xx. curef cum eo puluerizando sup licinia τ spargendo sup locũ: qm est mirabile. ¶ Aut sumatur sarcocolla de mecha τ aloes τ sanguis dra. τ ponaf sup liciniũ τ stringaf τ aloes τ thus solũ cu3 pilis fm qp sciuisti. ¶ Et ite₂ spõgia adusta sic dixim⁹ τ later adustus. sumantur spongia τ scoria plũbi τ tutia τ aloes. aut sumãf thus τ aloes τ sulfur aut thus τ sulfur. τ fiat puluis: aut admistref liciniũ cum albuie oui. ¶ Aut sumaf de colcotar. xx. τ de thure aut minuto thuris. viij. τ resine. viij. τ de gypso adusto. viij. aut sumaf colcotar τ de gypso adusto. viij. ¶ Aut sũaf colcotar eris vsti τ calcadis τ dragãti adusti ptes eqles. ¶ Et de bonis ad fluxũ sanguis τ ,ppe ex dragãto ẽ vt sumaf aloes po. i. τ .ʒ. ɔniũ ãbo₂ in corpe graui: τ fm co₂ in corpe leui τ corticũ thuris i corpore graui. dragma. i. τ thuris ipsi⁹ grossi pinguis in corpe leui po. i. sint ɔtẽti sup ea ãbo. ¶ Aut sanguis draconis. τ sarcocolla ɔficianf cu3 albuie oui τ ponãf sup pilos leporis: τ ppenf f3 locũ.

¶ Tractatus tertius de vlceribus.

¶ De sermõe vniuersali de vlceribus. Cap.I.

Ulcera gñant a vlceribus ⁊ ab exituris eruptis ⁊ a pustulis: ⁊ solutio ꝯtinuitatis in carne qñ facit saniem ⁊ pus noiat vlcus. ¶ Et non facit pus nisi pp̄ear cibus qui venit ad ea ꝯuertitur ad corruptionẽ pp debilitatez mēbri: ⁊ qñ pp debilitatẽ suā resoluunt ad ipm ⁊ attrahuntur versus ipm superfluitates mēbroꝝ vicinantiū ei: aut pp vnguenta mollificantia mēbrū ⁊ linientia ipm cum humiditate sua ⁊ vnctuositate sua. ¶ Et qḋ est de gñe puris subtile noiat virus: ⁊ qḋ est grossum noiatur sordities: ⁊ est res spissa coagulata alba: aut ad nigredinẽ declinis aut sicut fex. Et virus qdē non gñat nisi ex subtilitate humoꝝ aquosoꝝ ⁊ ipoꝝ calidoꝝ: ⁊ sordities gñat ex grossitie humoꝝ. Et virus qdem multiplicat cum gñatōe apatis ⁊ virus eget exiccante: ⁊ sordities abstergente. ⁊ vlcera sunt apparētia ⁊ sunt hñtia ꝓfunditatẽ. ¶ Et vlcus qḋ profunditatẽ hꝫ non cūat quin aut iam indurata sit caro circūdās ipm ⁊ noiat fistula ⁊ est sicut cāna penetrās in mēbrū aut non indurat aliquid ⁊ noiat absconsio ⁊ cauerna. ¶ Et qñq3 dicunt qdā absconsionẽ illud qḋ elongatū est sub cute ⁊ separat ab ea cutis: ⁊ cauernā illud qḋ inflectit sub carne ⁊ dilatat in ea. Dicunt qdā: imo dilatatū est cauerna ⁊ strictū ꝓfundū fistula. ⁊ non est ꝯtrietas in noiatōe. ¶ Et qñ est durities super vlcus apparens noiat vlcus ostracinū. ¶ Et fistula qdē mala est illa que non sentit: ⁊ fm quantitatẽ elongatōis eius a sensu erit eius malitia. ¶ Et de ipsa quedā est equalis ⁊ de ea est quedam obliqua. ⁊ que vadit ad neruū dolet vehementer ⁊ ꝓpter qñ tangit eius inferius cuz tenta: ⁊ fortasse difficilis fit opō illius mēbri ⁊ est hūiditas subtilis tenuis sicut fit ad illa que peruenit ad os. ⁊ qñ peruenit ad ligamentū est illud qḋ currit ꝓpinquū illis. Uerū dolor in ossuosa ⁊ ligamentali fortasse non magnificat ⁊ humiditas que vadit ad os est subtilior: ⁊ declinior ad citrinitatẽ. ¶ Et ex perueniente ad venas ⁊ arterias multotiens egredit fex. ⁊ qñq3 si fuerit tendens ad venā sanguis plurimus ⁊ ad arteriam sanguis subalbidus cum fluxu sanguinis ⁊ processione. ¶ Et ex ea que peruenit ad carnẽ currit humiditas viscosa grossa turbida cruda. ⁊ multotiens sunt fistule orificia plima cuius esse ambigitur ⁊ nō scitur an sit fistula vna. ¶ Et multotiens effundit in qḋdā orificioꝝ eius humiditatis hñs tincturā. ⁊ tūc si fuerit fistula vna egreditur ex orificij alijs color vnus qui est fistule. s. diuersus albus ⁊ tenebrosus ⁊ alius. ¶ Et vlcera qdē diuidunt in spēbus diuisionuz. ⁊ dr qḋ vlcerū quedā sunt que sunt dolorosa. ⁊ quedam sunt que sunt priuata dolore: ⁊ quedā sunt apostemosa ⁊ quedam sunt priuata apostemate: ⁊ quedam sunt munda ⁊ quedam sunt immunda. ⁊ immunda quidem ppea qḋ in eis superfluit humor plurimus ⁊ humiditas copiosa quāuis non sint mala. Et de eis sunt sordida: ⁊ de eis sunt minorata ⁊ de vlceribus sunt putrida. ¶ Et de rebus magis nociuis eis sunt meridies ⁊ humiditas aeris cum caliditate ipsius. Et de eis sunt corrosiua ⁊ de eis sunt ambulatiua: ⁊ de eis sunt mollia aut dura aut frā aut calida. ⁊ mollia sunt de vlceribus facientibus cadere pilos ab eo qḋ sequit ea. ¶ Et sunt qñq3 de vlceribus quedam resudantia ex quibus resudat virus citrinū calidum. Et fortasse est calidū cōburens qḋ est in circuitu eius ⁊ est malū mortificans. ⁊ de eis sunt difficilis ꝯsolidationis. ⁊ putrefactio est preter corrosionẽ qḋ si fuerit erunt ambe ambulatiue. ⁊ fortasse corrodens est corrodens illud qḋ cōtinuat ei ꝓpter pp acuitatẽ ⁊ absq3 putrefactōe ⁊ neq3 est febris oino. ¶ Uerū cum ambulatiuo putrefactiuo multiplicat fe. aut non separat ab eo. ¶ Et Gal. qdem noiauit huiōi vlcera corrosiua ignem psicum ⁊ formicam ambulatiuā: ⁊ post vlcus putrefactū est cōpositū ex vlcere ⁊ ex egritudie putrefacta: ⁊ vnicuiq3 coꝝ ẽ dispō. ¶ Et vlcera qdem dura incipientia ire versus viriditatẽ ⁊ nigredinẽ sunt mala: ⁊ vlcera frigida sunt mollia alba quiescentia pp medicinas calefacientes ⁊ calida ad rubedinẽ declinia delectant frigore. ¶ Et qñ vlceribus malis associatur color corporis malus sicut albus plūbeus aut citrinus: tunc illud est signo pp corruptionẽ cōplōnis epatis ⁊ corruptionez sanguinis qui venit ad vlcus: q̄re fit difficilis eius ꝯsolidatio. ¶ Et vlcerū qdem quoꝝ radices sunt acute: ⁊ cum qbus est pruritus superfluitates sunt acute: ⁊ quoꝝ radices sunt late albe pauci pruritus illorum cōplōnes sunt frigide. ¶ Et vlcera generata successione egritudinū sunt mala quã nã expellit ad ea residuum corruptionis superfluitatū. ⁊ vlcera deijcientia pilos ab eo qḋ sequitur ea sunt mala. ¶ Et meliores signōes significantes salutẽ vlcerū ⁊ vulnerū sunt cum in succedentia eorū declinia sunt ad saniem. ¶ Et dr in signis mortis velocis cum sunt hoi apata ⁊ vlcera leuia ⁊ destruit eius rō morf. ¶ Et malignoꝝ quidez vlcerū cāe sunt qñq3 vulnera obuiantia superfluitatibus malignis corporis aut regimini corrupto: ⁊ qñq3 sunt sequentia pustulas malas: quare fiunt ab eis festinantia ad vlcerationem post pustulas ⁊ fit malignitatẽ vlceris eius putrefactio ⁊ ipsius ambulatio ⁊ corruptio eius qḋ est in ipsius circuitu: ⁊ difficultas sanationis in se ipso cum rectificatione curationis exhibite ei. ¶ Et meliores significationes significantes salutem vlcerum ⁊ vulnerum sunt cū in successionibus eorum est sanies que est cuz medicina faciente pus ⁊ ex operatione nature. illa. n. opera

cio nature est fm cursum naturalem ⁊ non gene
ratur sanies nisi a digone naturali. ⁊ non associa
tur ei malum ex accidentibus vlcerum malorum: ⁊
ppter sanies laudabilis alba lenis equalis que
consecuta est cóplementum digónis: ⁊ neq3 asso-
ciatur ei fetor: cum in ea non sit putrefactio. ⁊ for
tasse non euaī a fetore paruo sanies cui accidit
cum adiutorio caliditatis innate ⁊ alterius ex-
tranee. ⁋ Et nos quidem iam locuti sumus
de sanie in locis alijs. ⁋ Vlcera aūt que accide
re faciūt spasmū ⁊ vlcera putrefacta scrofulosa ⁊
algeromanti ⁊ corrosiua ⁊ cancerosa: ⁊ que cor
cursu currunt sunt in qbus non generat sanies:
imo qn apparet in vlcere sanies ⁊ alba est signū
bonū cum quo non timet spasmus ⁊ pmixtio
rónis ⁊ hic sissarcosis sint in loco qd facit illud
necessū sicut sunt mébra posteriora: ⁊ anteriora ⁊
nisi res ptransierit terminū. Q ð si alba occultet
subito ⁊ redeat non soluet per pus aut ei silia.
⁋ Amplius sunt vicinantia mébris neruosis si
cut vlcera dorsalia qn sunt in vicinitate dorsi ⁊
nuche: ⁊ vlcera que cadunt in anteriore pte co-
xe ⁊ genu: qm ipsa iterū sunt sicut lacerti neruo
si: in qbus res pueniunt ad spasmū ⁊ pmixtionem
rónis ⁊c. ⁋ Si aūt euenit in mébris neruosis:
plū quorū est in antecedentie extensionis corpo-
ris timet aut cursus sanguinis si ceciderit in me
dietate inferiori extēsióis. sīr timet ex eis qnq3
pmixtio rónis. ⁊ timet q cadat pleuresis ⁊ sa-
niositas post ipsam aut q pueniat sputū sangui
nis si ceciderit in medietate supiore eius. ⁊ tu iā
sciuisti intētioné saniositatis in pectore ex libro
tertio. ⁋ Et qnq3 timet in eis iterū pmixtio rō
nis. ⁋ Et de signis bonis in vlceribus est vt in
circuitu eorū nascant pili qui ceciderunt. ⁋ Et
corpora susceptibiliora curationis vlcerum sunt
que sunt meliores cóplónis ⁊ pauciores humi-
ditatis supflue cum inuentióe sanguinis boni in
eis. Illa vero que sunt multe humiditatis aut
siccitatis sunt tarde suscipientes rectificationem
vlcerū: qm humida sicut infantium sunt suscepti
biliora q sicca: sicut senū: ⁊ ppter qn cóplo est
radicalis sicca priuata sanguine mundo ⁊ accn-
talis humida mollis sicut in senibus iterum: ⁊
pp illud iterū fit in ydropicis curatio vlcerū eo
rum difficilis: ⁊ in pgnantibus iterū pp reten-
tionem supfluitatū carū. ppea q ipsarū méstrua
retinent. Sed in senibus non sanant eorū vlce-
ra pp illud ⁊ pp paucitaté sanguinis eorū boni.
⁋ Et quandoq3 sanantur vlcera. deinde rescin
duntur. quoniam non generatur in eis caro nisi
ante mundificationem: quando ergo retinetur
in eis superfluitas non munda: oportet inde vt
corrumpatur continuitas proueniens secundo.
⁋ Et quādoq3 existimantur fistule. ppterea q
accidit eis dispositio exiccationis ⁊ retentionis
prohibentis respirationem q ipse sunt sanate:
quoniam carum dispositio est supplus salua sicut
diximus deinde rescindunt pp quelibet morsū
⁊ cómotioné ⁊ tussim ⁊ offensioné ⁊ malitiam
iacédi ⁊ alia. ⁋ Et de vlcerib' in qb' nascit ca-
ro qdā sunt in qbus nascit caro addita ⁊ quedā
in qbus non nascit illud. ⁊ illa in qbus generat
caro addita sunt illa in qbus fit festinatio nascē
tie carnis ante mundificationé. ⁊ illa in quibus
non nascit illud sunt illa in qbus non nascit ca
ro nisi post mundificationé. ⁋ Cum ergo plon
gatur spatium vlceris ⁊ corroditur ⁊ putrefit ⁊
destruit de subā eius res plurima. tunc non ex
pectatur consolidatio eius nisi fm pfundū. Et p
pter qn vlcus est antiquū retinens spatium anni:
⁊ ppter qn est disruptū ⁊ incipit ex eo disruptio. s.
fistula. ⁊ antiquū necesse est vt educat os ex ossi
bus que eis sunt vicina. ⁋ Et vlcera qdem me
lancolica non sanant nisi ab eis auferat tota co-
rum corruptio vsq3 ad carné ⁊ ossa sana. ⁋ Et
cause que cum accīt corrūpunt vlcera sunt debi
litas virtutis mébri: quare recipiūt oém māā: ⁊
malitia cóplónis mébri: ⁊ malitia eius qd adue
nit ei de sanguine aut in qualitate aut in quanti
tate. ⁋ In qualitate vero pmū eius est pp mali
tiam cóplónis epatis. ⁊ color est in eo declinis
ad albediné plūbeam aut citrinitaté: aut pp sple
nem ⁊ est color ad nigrediné ⁊ alterationé decli
nis ⁊ lenuginositatem: quare est cum eo malitia
oium humorū in corpore. Et hmōi qdam preter
hoc q ex ipso non acquirit qd puertat in carné
nocet per illud qd puertit ad ipm de supfluitati
bus. ⁋ In quantitate vero. q addit aut dimi-
nuitur. quare non inuenit cum quo caro vlceris
generet. Et est vlcus clarū mundū ppterea ad
escaram. ⁊ nescitur si est corpus mūdū pauci san
guinis: aut est pp ostracositate que accidit parie
ti eius ⁊ margini ipsius aut pp dilatationé vena
rum que adueniunt ei: aut pp corruptioné eius
incipienté versus tenebrositaté ⁊ viriditatem ⁊
nigrediné: aut pp mébrū male cóplónis qd vici
natur ei. ⁋ Et vlcera qdem praue curationis
⁊ eis filia sunt interficientia infantes non tole-
rantes vehementiā dolorū ⁊ vlcerū: ⁊ difficulta
tem curationis eorū ⁊ ipsorū prauitatem.

⁋ De canone curationis vlcerum. Cap. ij.

Scias q oia vlcera indigét exiccatio
nem quādā preter facta ex attritione
lacertorū ⁊ ipsorū ptusione. Ista aūt in-
digent in primis vt mollificent ⁊ hu-
mectentur. ⁋ Et cum hoc q indigent vlcera in
dominantiore dispositionum exiccatione indi-
gent quandoq3 dispositionibus alijs mundifi-
cationis ⁊ abstersionis ⁊ aliorum consequenti-
bus vlcera preter ipsa vlcera. ⁋ Et quāto plus
est vlcus maius ⁊ pfundius indiget exiccatioé
vehementiore ⁊ vt aggregent labia eius vehe-
mentiori perscrutatioé. ⁊ fortasse est tibi necessa
rium suere ea. ⁋ Et considera ex dispositioni-
bus necessitatis ad perscrutandum in illo ⁊ eis

similibus illud qd' diximus in.c.vulnerū. ¶ Et scias q vlcera fortasse indigent in curationibus suis administratione medicinarū quarū quedam sunt currentes penetrantes et que iniiciunt profundantes. et tunc necessariū est vt sint vnguēta et eis silia. quare oportet tunc vt sit illud qd' apparet humidum et qd' occultū est siccū: et proprie in illis que sunt ad fistulā oportet vt sit siccitas orificiorum eius vincens humiditatē sube eius vehementer. ¶ Et est quidem quandoque necessarium vt earum medicine permisceantur cum eo qd' currit vt fiant viscose adherentes. Scias ergo illud iterū in eis. ¶ Et scias q vlcera indigent ligaturis et strictura propter tres modos. Quorum vnus ē vt currat sordities: quare oportet vt sit fortitudo stricture eius apud eius orificium vt ipsius expressio bona fiat. ¶ Et secundus est vt seruet medicamen incarnatiui sup vlcus: et non indiget strictura vehementi. ¶ Et tertius est ad incarnationē labiorum: et oportet vt non sit strictura in ipso mollis apud duo labia: imo cōplicata cōplicatione vehementi. ¶ Et non oportet vt cum ligatura perueniatur ad lesionem: ita vt apostemetur. Et oportet vt sit adiuuans in prohibendo apostema: quoniam non est posse cū apostemate vt curetur vlcus. ¶ Et si non est tibi posse vt prohibeas et apparet apostema: tunc occupatus sis cum apostemate et cura eius quodcūque apostema fuerit cum obseruatione ipsius vlceris vsquequo separaueris ex curatione apostematis: et tunc remanebit sola obseruatio vlceris. ¶ Et similiter quando corrūpitur qd' est in circuitu vlceris et viridescit et nigrescit cura illud cum scalpellatione et extractione sanguinis. et si et cum ventosis. deinde adhere ei spongiam siccam postea medicinas exiccantes. ¶ Et cum separatur vlcus aut inuenis vlcus purum: tunc oportet vt obserues in primis an ex corpore aliquid ad vlcus effundatur aut non effundatur: imo iam sit abscissum. Qd' si nihil effundatur ad ipsum sit intentio tua in medicando ipsum. et si aliquid effundatur ad ipsum sis sollicitus in eo qd' ad ipsum effunditur ex flebotomia aut solutione ventris aut vomitu: quoniam vomitus quandoque confert etiam in hoc. et Hyp. testificatur de eo. ¶ Et si in vlceribus fuerit frusta ossium et panniculi aut alia non properes in extrahendo ea: sed fac illud qd' diximus in cap. ossium. ¶ Et primū quidem qd' oportet preparare de esse vlceris est apertio cum medicinis suis: deinde mundificatio cum medicinis suis: deinde nascentia carnis et consolidatio. ¶ Et si inueneris vlcus mundū equale qd' non habet profunditatem: tunc consolidatio tamen fiat cum eo qd' non habet mordicationē. In sordidis vero necessarium est abstringens mordicans. Et in primis cum curantur indigent mordicatione: quoniam sensus non sentit ipsam deinde gradatim perueniatur ad illud qd' est leuioris mordicationis vsquequo sentiat hora nascentie carnis. ¶ Et caue in omnibus illis ne dolere facias quantum potes et proprie quando est illic caliditas et inflāmatio. ¶ Et oportet vt remoueas causas prohibentes a consolidatione: et sunt cause quas iam enumerauimus et diximus que declinant cum vlcere ad malitiā: nam si tu curaueris eas in primis non eris vacans ad curationē vlcerū sicut oportet: imo non erit tibi posse. ¶ Et multotiens quidem rectificata est cōplexio mēbri et sufficit in rectificatione vlceris. ¶ Et multotiens est vlcus molle sup qd' oritur caro mala que est in seipsa ad rubedinē et calefactionē declinis: ergo curetur cum epithimatibus infrigidantibus carnē circūdantē ipsum sicut succus solatri cum bolo ar. et aceto et epithimata de sandalis et camphora infrigidata cum niue: quare non cessat consolidari vulnus et constringi. ¶ Et oportet vt in vlceribus dolorosis que sunt vehementis doloris sis occupatus in primis in sedando dolorē et illud cum mollificatiuis que tu scis proculdubio. et quecunque sint contraria vlceri: verūtamen cum non sedatur dolor non preparatur nobis vt curemus. cum ergo sedauerimus consequemur. ¶ Et vlcera quidem sordida indigent vt mundentur et sunt illa quorū humiditas et qd' ex eis currit est plurimum. et fortasse mundificantur cum melle et fortasse mundificantur cum pulueribus et vnguentis. et quando non mundificatur nō est posse vt obuiet eis medicamen purum vsque ad corpus eorum et proprie puluere. quare oportet vt mūdificentur. deinde nascatur caro. et in mundificante quidem est abstersio plus sicut sciuisti ante. ¶ Et fortasse oritur caro mala quare ē necessariū vt corrodatur cum medicamine acuto et liniatur deforis cum infrigidantibus deinde eradicetur cum eo quo eradicatur escara. deinde curetur. ¶ Et medicamen quidē vnū secundum quedā corpora facit nasci carnē et secundum quedā corpora est corrosiuū vehementis abstersionis cū corpora illa sint lenia valde: aut est secundum quedā corpora nō abstergēs neque faciens nasci: et propter illud eget medicamen vt confortetur aut frangendo cōmixtionem eius aut minuendo eius vnctuositatē aut iniūgendo ei medicamen aliud in quo sint exiccatio et abstersio et in corpore alio est per cōparationem ad ipsum corrosiuum indigens vt minuatur de pondere eius aut addatur in vnctuositate eius aut adiūgatur ei stiptica aliqua. ¶ Difficiliora ergo vlcera vt confortetur eorum medicamen sunt illa quorum difficilis est consolidatio. ¶ Et de illis que sunt necessaria est vt dimittatur medicamen super vlcus tribus diebus deinde dissoluatur nam si ipsum tunc non operatum fuerit non faciet suam operationem. ¶ Et oportet vt elongetur oleum qdlibet ab vlceribus. quod si fuerit necessarium tunc sit oleum de herua et oleum myrtinum et oleum masticinum. ¶ Et cum ibi non est nisi vlcus: tunc oportet vt alleuietur insensibili membrorum non tolerantium ipsum et caueatur a doloratione eius cū medicamento forti. In illo vero qd' ē parui sensus nō abstineat a necessaria medicatione. ¶ Et intrinseca quidem et sublimia preciosa et multi iuuamenti et suscipientia nocumenta velociter sunt de capitulo sensibili et indi-

tio eius ⁊ eoꝝ ꝯria sũt de capl'o insensibili: aut q̄rũ sensus ē debil'. Et pp̄ hm̄oi cām nō suffertũt vlcera intrinseca ea q̄ sũt sic flos eris ⁊ eis silia ⁊ ꝓpe ea q̄ bibunt: ⁊ idigēt illis q̄ faciũt glutinationē plus sicut dragagantū ⁊ gūmi. ⁊ illa q̄b⁹ clysterizat idigēt eo qd̄ est īter duas res. Et de illis q̄ recta sūt i curatiōe vlceꝝ ē vt q̄eta sint mēbra eoꝝ ⁊ nō moueāt ⁊ si mouent in pn⁹ motu paruo min⁹ nocūm est q̄ si moueant post pn̄m motu laborioso ⁊ ꝓprie in corpe maloꝝ humorū. Et op; vt timeat in vlceribus q̄ cadat ex vicinitate eoꝝ icarnatio īter duo mēbra vicinātia sicut ad pterēnia q̄ accit inter palpebrā ⁊ oculū ⁊ īter duas palpebras ⁊ īter duos digitos. ⁊ cauerne ⁊ absciōsiones sūt velocis ꝯuersionis ad fistulas. ❡ Et vlcera q̄ vicinātia arterijs ⁊ venis magnis pducūt ad apa illud qd̄ vicinat eis de carne molli sicut testiculi ⁊ subascelle ⁊ qd̄ ē post aurē sicut pducit scabies ⁊ eis silia ꝺ hijs q̄ diximꝰ pp̄ illā eādē cām ⁊ ꝓpe qn̄ corpꝰ est plenū mala supfluitate. ⁊ nūc qd̄ vehemēs fit dolor ⁊ peruenit ad vlcꝰ. q̄re op; vt curet illud cū mundificatiōe corpis. ⁊ cū eo qd̄ est descē in ea. Et dū mūdificat apa nō spat eiꝰ curatio. ⁊ ē necū ī hm̄oi vt tueatis vlcꝰ ex nocumēto cū basilicō ⁊ ei silibus si corpꝰ fuerit mūdificatū: ⁊ ponas īter ip̄z ⁊ īter mēbrum qd̄ distinguat ⁊ phibeat nocūm puenire ad vlcꝰ in oi dispōne. ❡ Et op; vt audias sermonē cōem ⁊ est q̄ de illis q̄ sūt necīa est vt sit illud q̄ curat vlcꝰ aut ꝯueniēs aut icōueniēs. Et cōueniēs l; nō ꝯferat in dispōne tñ nō associat ei nocumētum. ⁊ icōueniētis diuersificatio aut est qm̄ ip̄m est debilius ⁊ sicut illud additio eiꝰ qd̄ est ꝯtrium ei qd̄ ex ipso expectat de exiccatiōe aut mūdificatiōe aut alijs pter corruptiōe; aliā: q̄re op; vt addat i v̄tute eiꝰ. ❡ Aut est diuersitas pp̄ modos alios sicut q̄ ip̄m calefacit vltra q̄ necē sit ei q̄re facit accidē rubedinē ⁊ inflāmationes. qua pp̄ op; vt minuat de fortitudine eius ⁊ extinguat de inflāmatiōe eius cū emplo infridāte: aut declinat cū eo ad nigredinē ⁊ obfuscationē. q̄re scit q̄ infridat ip̄m aut nō calefacit ip̄m mēsura q̄ indiget. ergo op; vt addatur in v̄tute calefactiōis eius. Aut mollificat ipsū q̄re indiget vt addat in v̄tute stiptici ⁊ exiccatiuorū sicut sunt balaustie ⁊ galle ⁊ ei silia q̄ exiccāt vt succurrat cū exiccatiōe eorum de illis de q̄bus diximus tibi. ❡ Aut corrodit ⁊ ꝓfundat ip̄m sicut ostēsum est: q̄re op; vt frangatur fortitudo abstersionis. ❡ Et multotiens quidē non cōuenit medicamen ꝓpterea q̄ cōplexio infirmi est superflua in capitulo eius cuius medicamen op; esse fortius in cōtrahēdo illud capitulum adeo donec reducat ip̄m ad complōnem suā: aut debilis in capi. ꝯueniēte ei.

❡ De curatione vlcerū virulentoꝝ. Cap. iij.

N Ecessarium est vt in eis administrentur medicine exiccatiue et mūdificēt vlcus: deinde fit occupatio innascentia carnis. ❡ Q̄ si fuerint mollia: tūc administrent supra ea medicine ad faciēdū nasci eoꝝ ꝓfunditates ⁊ ipsoꝝ margines ꝓpter debilitatē corporū illorū vlcerum sed op; vt exiccent in p̄mis deinde administrent. ❡ Et cū tu administraueris medicamen ⁊ nō inueneris humiditatē minui aut videris eā augeri: tūc scias q̄ medicamē fm illud corpus nō est exiccatiuum: q̄re adde in cōfortatiōe eius et ipsius exiccatiōe ⁊ adiuua ip̄z cum abstersione pauca. sicut est mel v̄bi granat ⁊ medicinis stipticis sicut sunt balaustie ⁊ alumen. ⁊ minora de v̄tute olei ⁊ pone ip̄m oleum in q̄ fit exiccatio. Q̄ si vt vlcus iam supfluere vlceꝝ in exiccatione tūc minue de v̄tutib⁹ omnibus. s. exiccatione ⁊ abstersiōe ⁊ stipticitate: ⁊ serua hoc p̄ceptum in medicinis facientibus nasci carnem vlcerum ⁊ nō faciat te errare quidā ⁊ est vt sit medicamen magis abstersiuū q̄ op; quare corrodit membrum ⁊ resoluit carnositatem eius ad humiditatē currentem quā existimas virtus ⁊ addis in v̄tute abstersiōis. ❡ Et hm̄oi quidem medicamē ponit vlcus ꝓfundiꝰ ⁊ calidius ⁊ magis simile cū apo̅so: ⁊ sentit infirmus mordicationē manifestā. ❡ Et scias q̄ medicinarū exiccantiū vlcera quedam sunt que sunt vehemētis infrigidatiōis sicut iusquiamus albū ⁊ opiū ⁊ radix mādragore: ⁊ quedā sunt vehemētis calefactiōis sicut resina ⁊ pix. quare tibi inest vt temperes vnam earū cum alia ⁊ fm oppositionē alicuius complexionum particularium. ❡ Et medicine quidē mundificātes vlcus sunt iste medicine exiccatiue sicut alumen ⁊ galle ⁊ cortices granatorum ⁊ cortex thuris ⁊ merdasengi ⁊ farina ordei ⁊ eius sauic ⁊ flores papaueris rubri ⁊ folia arboris salicum. Cū ergo fit emplastrum cū folijs nucis recentis ⁊ fit emplastrum cū nuce sicut est aut decocta cū vino ꝯfert valde ⁊ exiccat humiditates absq; nocumēto. ❡ Emplastrū bonū: sumat merdasengi ⁊ imbibatur aceto vice vna ⁊ vice alia oleo donec albescat: deinde sumat antimonij ⁊ calcitecexumenon ⁊ veratrum ⁊ gallarū ⁊ balaustiarū: ⁊ san. draconis. ⁊ aluminis ⁊ climie argēti oium partes eq̄les: terant bene: ⁊ fit de vnoquoq; sexta ps eiꝰ qd̄ preparatū est de merdasengi: ⁊ misceant oia: ⁊ administrent medicine q̄s dicemꝰ in antidotario in vlcerib⁹ ꝓfundis. Et de illis est aq̄ maris. Aq̄ v̄o aluminis abluit ⁊ recipit ⁊ exiccat. Et oēs iste medicie p̄dicte nūc nocēt si cū vlcere est apa. ❡ Et aq̄ in q̄ decocta sunt ciperi est bona ad exiccationem: ⁊ decoctio myrabo. citri. ⁊ bellyricoꝝ. ⁊ emblicorū ⁊ decoctio ceterach ⁊ folia alscedre sunt bona in illo.

❡ De curatiōe vlcerū sordidorum. Cap. iiij.

O Portet vt in eis administrentur medicine abstergētes: ⁊ incipiat in p̄mis ab eo quod est fortis mordicationis

fm q dixinus in canone: deinde gradatim per ueniat ad illud qd est sicut rapsia & aristologia cum melle & pauco aceto. ¶ Et iterum glutinus alborin cum equali mensura sui olei ro. aut butyri. & iterum radix lilij cum melle: & iterum farina herbi & herba oppoponaci. ¶ Et de composi tis emplastrum indum & unguenta viridia omnia cum flore eris & simplicia aut permixta cum ammoniaco & similibus. ¶ Et empla corticalia & emplastra facta cum farina herbi: & emplastrum de sale. & trociscus niger & trociscus viridis. Et medicine exiccatiue sumantur fecis olei & mellis & aluminis tamen partes equles & sumantur cerusse & polij partes eqles & qn vehemens fit sor dities sumatur prassium cum melle. ¶ Et de emplastris bonis sunt oliue salite: & qnqz accidit necessitas hic iterum administrandi aliquid de currentibus quo abluatur fm q dicemus in ca. profundorum & oia ledunt ea si fuerit apa.

¶ De cura vlcerum profundorum & cauernarum & absconsionum. Cap. v.

Ista indigent in curatione sua vt carne repleantur. Et illud quidem non fit nisi cum vbertate cibi & sanguinis. ¶ Et sunt necessarie in hoc medicine vehementis exiccationis & mundificationis simul. ¶ Et oportet vt sit situs eorum talis ne in eis retineatur virus: imo currat & si inuenis hunc situm conuenientem & est in eo radix vlceris membri ad superiora & orificium eius ad inferiora tunc iste est. Quod si fuerit diuersum illius & fuerit possibile homini vt alteret situm profundi cum eo qd pot facere de preparatione & alteratione nali faciat. & si non est ei possibile non est excusatio quin secetur vlcus vsqz ad radicem suam sectione exquisitissima que non relinquat cauernam aut quin fiat vt accidat cursus aut meatus in radice sua propter eius orificium talis vt recipiat salutem. & obseruetur in hoc dispositio membri & an accidat ei timor ex illo. ¶ Cum ergo factum fuerit illud stringatur vlcus cum ligatura incipiendo ab orificio eius & perueniendo ad radicem a qua detectio facta est. & in principio econtrario illius & ponatur strictura in parte superiore in duobus modis simul. ¶ Et non oportet vt perueniatur cum ligatura ad dolorem. ¶ Et qn non est tibi possibile vt scindas administra ablutionem & intromitte rectas facientes nasci & mundificantes quarum mundificatio non destruit eius natiuitatem propter virtutem duarum rerum in eis: & nos quidem iam experti fuimus emplastrum apostolicon & fuit bonum vltimum conferens per medicationem: & centaurea qn ab ea impletur est mirabilis valde: deinde sufoton postea ireos: deinde farina herbi. ¶ Et absconsionibus qn non succurritur non adheret cutis conglutinatione bona. Verum est posse vt exiccetur cutis ita vt conglutinetur conglutinatione fili sane. ¶ Et vlcera qdem profunda & absconsiones & cauernas non indi

dificat medicine mundificatiue violente: neqz facit in eis nasci carnem nisi fiant currentes lauantes qui in ea iniiciuntur cum iniectorijs aut mittuntur cum tentis & proprie qn eorum figura non est figura in mundificatione quorum sufficiant preparatio & expressio ligature fm q ostendimus. ¶ Et mel qd est ex lauatiuis & proprie mixtum cum vino. & in aqua cineris abluuo fortis quam non suffert qd ex vlceribus pars est sordidum. & aqua maris propinqua est illi quoniam ipsa lauat & exiccat. Et aqua aluminosa est lauatiua & cum hoc est prohibitiua eius qd attrahitur ad membrum: & qn est apa non conuenit aliqd de illis neqz vinum. ¶ Et oportet vt ponatur sup ista vlcera supra medicinas in ligaturis carum panni liniti ex eis quibus indiget membrum in rectificatione sue complexionis & quibus indiget ad rectificandum emplis qui interius administrantur: & sup orificium vlceris pannus alius linitus cum eo qd oportet ex medicamine. Et significatio q ipsum conglutinatur est paucitas eius quod currit & descensio eius ad inferiora. & fortasse exprimuntur ab eo cum ligatura & virtute medicine humiditates plurime subito: deinde exiccatur & conglutinatur.

¶ De curatione vermium vlcerum. Cap. vi.

De rebus conferentibus ad illud est succus calamenti fluuialis & medicine quas diximus in capitulo vermium auris in libro. iij.

¶ De nascentia carnis in vlceribus. Cap. vij.

Oportet vt non trahatur caro donec mundificetur: aut trahatur ad ipsum nutrimentum si minoratur & non peruenit ad ipsum. ¶ Cum ergo mundificata est tunc donetur omne mordicatiuum & abstersiuum cum fortitudine qualiacumqz sint vlcera: & vbicumqz sint. ¶ Et oportet vt in administratione obseruentur medicinarum facientium nasci carnem precepta predicta de eo qd oportet ex superfluitate humiditatis: aut superfluitate exiccationis. fac ergo illud quod diximus in c. vlcerum virulentorum & non iniquarum remanent vlcera humida aut fuerint sicca exiccatione vehementi: imo quantum ad carnem que creatur cum est vehementius humiditatis aut pauce exiccationis. ¶ Et de illis que minorant exiccationem eius est additio in cera eius & ipsius oleo si est emplastrum. & de eis que addunt in eius exiccatione est vt ingrossetur & inspissetur & minoretur eius vnctuositas & multitudo medicinarum: aut addatur in eis sicut mel. ¶ Et creatio qdem carnis in eis cum emplastris conuenientior est & tardior: & cum pulueribus difficilior & velocior. & quandoqz induratur caro: & est tunc de rectificatione vt puluerizetur pulueres & circundetur cum emplastris & vino & proprie stiptico. ¶ Medicamen bonum ad oia vlcera cum eo quod lauat & exiccat. Nos quidem iam diximus medicinas creatiuas carnis in c. vulnerum. & fortasse rememorabimur de electoribus carnis hic aliquid & est dignius in hoc loco & est

antimonium adustum & sarcocolla & glutinum piscium & limacie aduste & scoria ascerebachá & plūbum aduste & acorus & berenias & dracō tea & ciperi expprie ad sordida. & poliū ē forte: & cētaurea est vltimū. & nitrū adustū est mirabile in exiccatiōe coꝝ & ipsoꝝ consolidatione.

¶ De curatiōe vlceꝝ corrodētiū se. Ca. viij.

c Anon vlis in curatione corrosiuoꝝ & fraudulentoꝝ est vt mūdificet corpus & mēbrum sifuerit corpus mundum cū ventosis & missione sanguisugarū super ipm & ptrmutatiōe cōplonis eius cū epithimatibus & rectificatiōe cibi absq; tarditate & dilatatione. nā dilatatio in hoc est ex eis q addunt in malitia coꝝ. & qñq; facit esse necium ambulatio corrosiōis vt incidat mēbrū & confert corrosiuis cū qb' nō est putrefactio. ¶ Embrocatio cum aq̄ frida & aq̄ myrti & aqua rof. & aq̄ virge pastoris & vino stiptico si nō fuerit caliditas & aceto pmixto cū aqua rof. & aqua pura plima si fuerit calitas & silibus ex aquis infrigidantibus exiccātibus. ¶ Et si fuerit illic putrefactio tunc aqua maris & reliq̄ de illis que dicemus in ca. putridoꝝ. ¶ Amplius melior curatio coꝝ est administratio stipticoꝝ exiccantiū infrigidantiū sicut cortices granatoꝝ & lētes & folia masticis & semen rosarum & spina egyptiaca: & grana myrti & embroce varū medicinaꝝ. & conforteꝝ hmōi cum alumine: & silibus. Et similiter emplastratio cū folijs acetose & ramis eius bullitis cū vino. & emplastratio cū bolo armeno confecto: aut syrupo acetoso: aut cucurbita sicca adusta aut arnoglossa cum sauich aut folijs oliuarum.

¶ De curatione vlceruꝫ putridoꝝum & maloꝝum. Cap. ix.

b Orum maloꝝ vlceꝝ curatio melior est mūdificatio corpis aut mēbri ipsius si corp' fuerit mūdū cū eo qd mūdificat ipm solū ex vētosis sanguisugis & epithimatibus rectificātibus cōplonem ipsius q dicimus multotiens & silibus & cibo. Et nō oportet vt sit dilatatio in curatione coꝝ. nam coꝝ putrefactio addit ipsoꝝum malitiam & opꝫ vt prohibeātur ab eis apostemata calida. ¶ Et de illis que eam sedāt est semen iusquiami albi cū sauich. & iterum cum hmōi vlcera supfluunt in corruptiōe fit necessariū vt deuenē cum cauterio cum igne aut cum medicamine acuto: aut cū incisione vt non remaneat nisi caro sana cognita p bonitatē sanguis eius aut coloris ipsi' & os sanū album mūdū. Et medicamē quidem acutū accipit omnē ostracitatē & extrahit ipsaꝫ & succurritur cōplemento eius cum butyro ponendo desuper vice vna post aliā. ista enim lꝫ nō sint fistule neq; ostracata tamē sunt mala fraudulēta. Et fortasse fit necessarium incidere mēbrum vt saluetur ex putrefactiōe sua. ¶ Et embroce q̄ cōueniunt eis sunt sicut aq̄ maris & aq̄ pdicte in caplo fistularuꝫ. & cum sup ista vlcera & alia administrant medicine opꝫ vt dimittantur diebus aliquot & nō soluant. ¶ Et medicine q̄s opꝫ administrare in istis sunt sicut farina ordei & farina herbi cum aliq̄ntulo alumis aut caro pisciū salita sicca cū aliquātulo medulle panis & aristologia & radix caulis & radix sicle & radix cucumeris asi. & semen lini contriti cum calcadis & hasce cum passis aut ficubus cū melle aut emplastra cū cepa nuris decocta cū melle aut caulibus aut cucurbita sicca combusta & folijs oliuarum recētibus. ¶ Compositum. ℞. aristo. & succi folioꝝ alkerua amboꝝ añ. parteꝫ i. floris eris partem. ß. fiat ex eo linimentū cum aqua in spissitudine mellis. & fortasse est neciuꝫ vt cōfortetur cum succo cucumeris asinini & alsurie & ponant desuper pāni sicci. ¶ Et iterum aristo. & gallarum & olei equales partes: fiat ex eis linimētum vlceri & in circuitu eius: aut calcis colcotar partes eq̄les arsenici parteꝫ. ß. Et iterum alsurie ptes. xij. colcotar. x. draganti. iiij. fiat ex eis linimentum: decoquat in aceti fortis media cotila donec cōsumatur acetum: deinde sumatur ex eis infrigidatis & postea liniatur cū eis vlcus. Et iteꝝ sumant colcotar draganti amborum añ. xx. corticum ferri. xvi. gallarū perforataruꝫ. x. aut sumatur salis pars. i. alumis vsti & corticuꝫ eris abrotani vsti pars. ß. ¶ Emplastrum bonū sarcocolle calcucecaumenon & gallarum & flos eris & aristo. aggregent cū aliquātulo glutini vt medicinis fit cōglutinatio & administret post mūdificationē vlceris. ¶ Medicamen vltimū expertū draganti rubei. xxiiij. calcis viue. xvi. aluminis. xvi. corticum granatoꝝ. xvi. thuris & gallarū amboꝝ añ. xxxij. cere cxxij. olei antiqui cotila. i. ¶ Aliud bonū: plumbi vsti cuꝫ sulfure eris vsti ceruse plumbi thuris merdasengi chimie āmoniaci oppoponaci masticis omnium añ. ʒ. ij. adipis renū vacce resine glutinis alumbar olei myrtini cere oiuꝫ añ. ʒ. iij. soluant que soluēda sunt in quātitate aqua & ɔficiātur ea que soluunt & que terunt ɔficiant. ¶ Medicamē conferēs quod Gal. & alij aggregauerūt. ℞. scorie eris vn. i. floris eris fricati vn. i. cere lib. ß. parmā lindris vn. i. ß. fiat ex eis emplm ꝑm descriptionē suā soluant ea que soluunt & terant ea q terunt et addatur cera et minuat ꝑm q̄ntitatem necessitatis et diligēt vt misceant cū eo. ¶ Et qñ fuerint vlcera difficilis sanatiōis admistrent in eis charte cōbuste. et medicamen andronij et cucurbita sicca combusta aut lana sordida combusta aut emplastrum folioꝝ cupressi aut foliorum dulb adustorum.

¶ De curatiōe coꝝ q sūt difficilis ɔsolidatōis et alioꝝ que sunt in vltimo malitie. Cap. x.

a Cias q vlcera difficilis consolidationis absolute sunt preter corrosiua et preter putrida sicut est cōmune preter

prop:iuz.ipsa.n.ambo sunt ambulatiua: ⁊ cum illis q̄nq; nō est ambulatio ⁊ stāt f̄m dispōnez suam per aliquod spatium. ⁊ ista sunt p̄ter fistulas uerum: q̄ſi op; vt ipsa sint incedentia. ⁊ ad vltimuz corrosiua putrida. ⁊ fistule sunt ex sum ma difficilis cōsolidationis absq; conuersione. Aliter etiam ꝟo sunt vltima i corruptiōe in elōgatione ⁊ cōsolidatione. ¶ Et canō in curatione hoꝝ vlcerum est vt si causa fuerit malitia cōplexionis rectificet̄: aut si fuerit malitia sanguinis ponat̄ cib⁹ qui gn̄et saguinē bonū ꝯtrium illi aut paucitas eius multiplicatio ei⁹ ⁊ dilatatio in cibo bono. Qd̄ si causa fuerit mollificatio ⁊ sordidatio tūc cura curatiōe mollis ⁊ sordidi. ¶ Et si cā fuerit exiccatio supflua ⁊ nō fuerint fistule adhuc: tunc cura cū humectatiōe equali. ¶ Et de eo qd̄ bonum est in illo est vt facias ea sudare cū aq̄ calida vsq;quo sudet mēbrū ⁊ rubeat ⁊ inflet̄: deinde abstine ⁊ non ꝑtrāseas illā quantitatē q̄ſi attrahes cum eo mām plurimā ⁊ nocumentū maximū ad mēbrū. Et fac vt medicamiē post illud sit minoris exiccatiōis. ⁊ forsan confert ponere pannos infusos aqua tepida. ¶ Et quādoq; est necessarium fricare vlcus ⁊ fricare mēbrum eius ⁊ administrare emplastra attractiua picea. Et si causa fuerit malitia dispositionis accidentis ei quod continet̄ cum eo de carne: cura cum eo quod scitisti ex scapellatione ⁊ extractione sanguinis ⁊ succursu cum exiccatiuis. ¶ Et si causa fuerit vitis ambulatiua incide eam ⁊ fac currere sanguinez eius: aut extrahe eam: quoniam multotiēs facit quiescere illud: ⁊ si fuerit repletio tunc incipe cum flobotomia ⁊ euacuatione humoris eius melācolici si fuerit: deinde obuia viti ⁊ fac currē ex ea sanguinem quātū ibi possibile est vt nō accidat ex obuiatione tua adinuicem qd̄ est deterius vlcere primo: deinde cura vulnus qd̄ accidit ex vite postea vlcus difficile. ¶ Et si causa fuerit debilitas mēbri ⁊ illud est ꝓpter malitiā cōplexionis superflue elonga te ab equalitate quam existimamus ex calore ⁊ frigore ⁊ qd̄ sequitur cōplexiones ex raritate superflua: aut spissitudine vehemēti: ⁊ primum est vt sequatur caliditas ⁊ humiditas: ⁊ secūdū frigiditas ⁊ siccitas oportebit vt curetur faciens illud cum contrario. ¶ Et multotiēs quidem cōtingit q̄ causa est a caliditate attrahente materiā ⁊ mittente eam ⁊ sunt necessaria in curatione eius infrigidātia ſtiptica. ¶ Qd̄ si causa fuerit fistula tunc cura curatione fistule. ⁊ si causa fuerit corruptio ossis qd̄ sequit̄ ip̄z incidemus ⁊ detegemus ab osse. Et si fuerit possibile auferre illud qd̄ est sup ip̄z cum fricatione faciem⁹ ⁊ subtilissime ingrem⁹: ⁊ si nō incidemus ⁊ faciem⁹ illud cuius expositio ē in ca. corruptiōis ossis. ¶ Ingt Gal. Fuit adolescēs hn̄s fistulā in pectore suo que iā puenerat ad os qd̄ est i medio cassi sui. detexim⁹ ergo ab osse cassi totum illud qd̄ cōtinet ip̄m ⁊ sa iebimus iā aduenisse corruptionē: ⁊ fuit nobis necesse incidē ip̄z: ⁊ fuit loc⁹ corrupti⁹ ex eo loc⁹ sup quē figit̄ suspēsoriū cordis: postq; ergo vidimus illud stetim⁹ ꝯtatiōe vehemēti in ablatione ossis corrupti ⁊ fuit finis noster dimittere pāniculū regētem ip̄m de intus ⁊ fuare ip̄m f̄z sanitē suā ⁊ fuit illud qd̄ ꝯtinuat̄ de hoc pāniculo cū casso iam putrefactū. ¶ Iterum inquit: ⁊ nos aspexim⁹ ad cor aspectu manifesto sicut illud qd̄ vidimus cū detexim⁹ ab eo cū voluntate cū anatomia. ¶ Ingt. Sanat⁹ est ergo iste adolescēs ⁊ nata est caro in illo mēbro qd̄ incisim⁹ ex casso donec repletum est. ⁊ cōtinuatū est adinuicez ⁊ factū est stans inter velamen cordis ⁊ velamen ip̄m sicut steterit cum eo ante illud caput capsule cordis. ¶ Inquit: ⁊ nō est h̄ maius q̄ vulnera in quibus respirat pectus: ⁊ hoc dixit q̄ quādo putrefiunt vene ⁊ antiquant̄: tunc de eo qd̄ ē rectū est vt curtat ex eis sanguis f̄z quātitatē q̄licūq; est in eis. ¶ Medicine ꝟo prepate ad difficultatem cōsolidatiōis in dn̄antibus dispōnib⁹ sunt sicut scoria eris ⁊ flos eris adust⁹ ⁊ non adustus: ⁊ scoria alsechebrā: ⁊ scoria reliqui ferri ⁊ conglutinatio auri: fiant ex eis cerata ⁊ colcotar ⁊ dragantū ⁊ que sunt eis similia cum rebus prohibentibus attractionem ad membrū si fuerit sicut sunt alumē ⁊ galle. Et de illis quib⁹ curant̄ ea que sunt difficilis ꝯsolidationis est illud quod. ℞. climie ⁊ cōsolidationis auri ⁊ aluminis oium an̄. vij. floris eris ⁊ corticū eris. an̄. i. gūmi cupressi. iiij. cere ⁊ olei alicuius quantum scis. ¶ Et iterum sumant̄ cere gūmi pini an̄. vij. climie. iij. ⁊ colcotar. vi. ⁊ olei myrtini quantum sufficit. ¶ Et iterum decoquantur colcotar ⁊ climia cuz aqua maris: aut aqua acreste: aut aqua i qua decocta sunt allzali ⁊ calx decoctione pauca f̄m cōmixtionem nutritioni eoꝝ in sole in estate: deinde colet̄ ab eis preter q̄ fiat sal desuper aqua maris: aut aq̄ alkali. ¶ Et iteruz sumatur eris vsti ⁊ resine ⁊ salis gēme oium an̄ vn. iij. cere olei myrtini quātum sufficit. ¶ Et conferunt eis medicine fistulares q̄ exiccantur ⁊ terunt̄. ⁊ ex eis sunt farine herbi ⁊ ireos: ⁊ aristologia adusta ⁊ es vstuz ⁊ terra thuris f̄m diuersitatez quā meretur omne corpus ex cōpositione. ¶ Medicamē bonū sumātur limatura eris ⁊ limatura ferri ⁊ cōficiātur cum aqua aluminis et argillent̄ cuz argilla rubea ⁊ adurātur in furno: deinde extrahantur et terant̄ et administrent̄ puluerizata aut fiat ex eis et ex merdasengi empl̄z. ¶ Modus empli aurei boni. ℞. merdasengi aurei boni minam vnam. cere et radicis almezerion an̄. auf. xxxvi. floris eris auf. xviij. limature auri trite limature almerdasengi an̄. auf. xl. olei antiqui lib. iij. ponantur super ipsum in p̄mis merdasengi ⁊ aurum et flos eris: deinde reliqué medi

tine. ¶ Et iterū sumant ostracū furnoꝝ ꝛ cinis vendrū ꝛ plūbū cōbustū ablutū ꝛ fiat ex eis em plastrū cum oleo myrtino. ¶ Et opꝫ vt sit illud oleū inspissatū cum merdasengi. ℞.g. vn.i. ꝛ ex aceti acuti triplo ipsius ꝛ ex olei aut olei myrti ni aut olei anetini. vn.i. moueant cum facilitate donec resoluat merdasengi ꝛ inspisset ꝛ nō adu ratur. ¶ Et alteretur de eis cortices eris ꝛ flos eris ꝛ calx abluta sine exstinctiōe: fiat ex eis puluis ꝛ antecedat ꝛ limat ea cum melle: deinde pulue rizet sup ea hunc puluerē ꝯtritū. eris pteo.ij. co re.x. dissoluant digitis in sole ꝛ administrentur aut ceruse ꝛ aluis. añ. viij. corticū eris sal gēme thuris floris eris corticum granatoꝝ oium. añ. pteo.ij. calcis paro.i. cere.x. olei myrtini quātū sufficit. ¶ Et iterꝫ merdasengi olei. añ. lib.i. gal larū non pforatarū aristo. añ. vn.i. ammoniaci. vn.i. minum thuris. vn.ij. fiat ex eis linimentum super ignem ꝛ moueatur cum radice canne.

¶ De curatione fistularum ꝛ corruꝝ que non conglutinantur. Cap.xi.

In fistulis vero ꝛ earū indicijs ꝛ spe ciebus ipsarū iam est dictū qd dictum est. ¶ Verū qd necessariū est de regimi ne cursus virus ꝛ humiditatū corrupta rum ab eis cum ꝑpōne aut pforatōe iam decla rauimus iterū in locis ante hunc locū. ¶ Cu ratio aūt ꝓpria fistulis diuersificat iterū. Fistu le.n. aut sunt recentes currētes: aut sunt antique quarū cōcauitates iam ꝓfundate sunt in carne vehementer. ꝛ iste qdē sunt difficilis curatōis. nam illud qd necessariū est in hoc est acceptio illius ꝯcauitatis totius cum incisione eradicante ex la teribus cum nouacula aut alijs: aut per caute rium cum igne: aut cum medicamine: ꝛ illud est prauū ꝛ inquietū ꝛ ꝓpter qñ est in vicinitate ner ui aut mēbri sublimis. ꝛ fortasse eger est decli nior ad hoc vt remaneat illud cum eo ꝛ toleret illud ꝗꝫ vt patiat eius curam. ¶ Et fortasse est posse vt exiccet ꝛ corrodat eius caro virulenta fraudulenta intra ipsam ꝛ exiccet residuum car nis eius mortue ꝛ cōsolidet ꝛ remaneat quieta spacio longo preter ꝙ sit adhuc ꝯsolidata inte gre. ¶ Et qui vult illud opꝫ vt mundificet fistu lam a carne fraudulenta virulenta que est in ea: deinde impleat eam medicinis exiccatiuis ꝛ di mittat eam cū dispōne exiccatōis eius qrū ipsa remanet dum non cadit humor in repletiōe aut humiditate cōplōnis aut aduentu aque aut situ iacendi super eam doloroso: aut offensione: aut verberatōe: aut tussi: aut tremore. ¶ De cura tione vero eradicatōis eius ꝛ ipsius euulsionis scias ꝙ cū ipsa est fraudulenta putrida antiqua non est medicamen nisi abscissio cum adustiōe: aut cauterizare eam cum igne ꝑm ꝙ ostēdimus cum pforatione meatus tortuosi inter meatus eius vt sciat intentio cauterij ꝛ penetratio cum cautela intentōis eius donec coquat vel cauteri zet ꝛ abscindat. ¶ Et cauteriū cum medicinis acutis est sicut sunt sal ammoniacū ꝛ arsenicus ꝛ sulfur ꝛ flos eris ꝛ argentū viuū est de sūmis eoꝝ exstinguat argentū viuū ꝛ misceat cū tanto limature ferri ꝗꝫtū ipsū est ꝛ alkali ꝗꝫtū est eius medietas ꝛ calcis ꝗꝫtū ē eius medietas ꝛ subli met in aluchel aut pfocet in lamina ꝑm ꝙ sciūt illi qui occupati sunt cum hoc ca. ꝛ sublimet si cut sal. Cū ergo ponit ex eo sup fistulā inflamat ꝛ ardet ꝛ separat a carne qd recipit cū forcipibus ꝛ extrahat. ¶ Et assiduet cibatio mēbri ex buty ro vna hora post aliā vt quiescat dolor: deinde cu ret curatiōe vlceri. ¶ De fistulis vero que est recens opꝫ vt abluat cū medicis fortibus sicut lotura ꝛ aq̄ cinerū ꝛ aq̄ maris ꝛ sicut salsa ꝛ aq̄ f. pontis pmixtis cū ea arsenico ꝛ sale ammonia co ꝛ aqua sublimata ꝛ calcite caumenon ꝛ sale ammoniaco sicco ꝛ ex fansuco non currente ꝛ aq̄ in qua decoquunt alkali ꝛ calx corticū ouo rū ꝛ calx. Cum ergo mundificata fuerit ponat sup eā medicamen de herua. ¶ Et emplim de arsenico reuerato in medicis algarab est mira bilis iuuamenti. ¶ Et medicamen Gal. alcar tusin. ꝛ medicine cōposite ex dragaganto ꝛ cal cadis ꝛ ere vsto ꝛ flore eris ꝛ que sunt silia illis ꝛ ex centaurea ꝛ farina herbi ꝛ bireos ē furu ctas. ¶ Et iaꝫ expta est radix scolopendrie. naꝫ ipsa cum fistula implet ex ea sanat ipsam. ¶ Et silr cū fistula iplet ex elleboro iterꝫ ꝛ dimittit tri bus diebus sanat ipsam. ꝛ silr absenꝫ ꝛ silr succ cucumeris agrestis cū glutino albori aut succ radicis almaroth aut flos eris aut ammoniacū ꝛ calcadis ꝛ dragantū ꝛ colcotar ꝛ gūmi cū ace to. Aut sumat vrina infantū ꝛ sine cessatōe terat in mortario plūbeo donec inspisset ꝛ exiccet ꝛ admistret. ¶ Medicamē quo vtunt illi de ale xādria. opoponaci dragantū assari ꝛ colcotar ꝛ floris eris ꝛ aluis oiuꝫ. añ. po.i. cātaridaꝝ po.ß. fiat puluis aut emplim aut aggreget cum aceto in quo decocte sunt cantarides ꝛ fortasse ponit cū eo mel. ¶ Et iterū sumant aloes ꝛ flos eris ꝛ merdasengi ꝛ cortices ouorū calcinati qd est eis fortius plimū ꝛ pmisceant. ¶ Et iterū me dicine fortes quas diximus in.ca. corū que sunt difficilis ꝯsolidatōis. ¶ Et cū appet caro bona admistra ꝯglutinātia facientia nasci carnem. Et qñ est ꝓpe eam os corruptū tunc oꝫ vt recutice tur ꝛ curetur curatōe sua. ¶ Et cum vides hu miditates virulentas minorari aut saniosas re dire tunc iam curatio confert.

¶ De carne addita sup vulnera. Cap.xij.

In curatōe illiꝰ sūt neciē medicīe ab stersiue ꝛ exiccatiue ꝗꝫto magis sūt minoris mordicatōis tāto sūt melio res. ¶ Et os vt nō expectet hic de ad iutorio nāe qd expectat in nascentia carnis: na scentia.n. carnis est opus nāe. Et omne qd nāa nasci nō facit sine sui cum adiutorio medicīe aut

absq3 eius auxilio est 3rium opõni nãe. pp illud igit op3 vt sit plis sustentatiõis sup medicinam ¶ Et scias q trocisci facti ad hoc non conferũt illi qđ ex ea antiquũ est imo recẽs. Qđ si ex eis fuerit aliqd necciũ tunc oportebit vt in faciendo trociscos sit ↄseruatio ꝛ reponant in loco quẽ non corrũpat aer. ꝛ iam laudate sunt ad hoc feces aceti sed illud nõ est apud me penitus sanũ ꝛ facere eos trociscos ꝛ formas siłes auellanis est magis ↄseruans virtutẽ. ¶ Qđ vero dr q ipsa indiget vt imbibatur aqua calida de arsenico ꝛ aliis est illud qđ preparat eam ad resolõnẽ virtutis ꝛ adiuuat aerem corrũpentẽ eã. ¶ Et medicamen qđdẽ qđ est grossius ꝛ fixius virtutis est magis iuuatiuũ in hoc caplo non ex pte virtutis qñ fortasse subtile est fortius: sed ppĩa q passio eius ex aere ꝛ humorib' cõmixtis est minor: ꝛ fixio eius cum dispõne sua est maior. ¶ Et iste medicie sũt sicut cortices eris ꝛ ostraca adusta ꝛ due spẽs eruginũ adustoꝝ cum carnibus suis: verũ eriũ remanent ꝛ ↄstringunt carnem plusq̃ oporteat. ¶ Et fortius de illis que numerauimus est flos lapidis noiati esic. ꝛ fortius eo ẽ scorie ꝛ glutinũ auri ꝛ colcotar. ꝛ dragantũ adustio minorat virtutẽ eoꝝ ꝛ est mordicatiõis filis ꝛ addit eorũ subtiliationẽ. ꝛ flos eris est fortis ꝛ non est sicut 3imar ꝛ ppꝛe facili ex corticibus eris. ¶ Et ex eis que corrodunt carnẽ additũ est vt sumant alkalat ꝛ calx nõ extincta ꝛ dimittantur in sexcuplo sui aque in sole septẽ dieb' ꝛ moueant oi hora donec ingrossent ꝛ fiant sicut lutũ ꝛ fiant ex eis trocisci ꝛ administrent. ꝛ silr trociscus fiet sic'. ¶ Et vnguentũ viride est mirabile ꝛ viride ferri cum sale gẽma. ꝛ vnguentũ qđ noiat alescorexerin corrodit carnem sine mordicatiõe ꝛ medicamen dudume ꝛ medicamen dianor ꝛ medicamen ferri ex corticibus eris ꝛ minium thuris est conueniens carni male ꝛ accipit humiditatẽ sicut corũ ꝛ oẽs medicine facte ad hoc vt mittantur in nasum.

¶ De regimine vlcerum disruptorum post cõsolidationem. Cap. xiij.

Curatio post eorũ disruptionẽ est vt accipiat caro mala: ꝛ os qđdẽ sequit eam: deinde occuperis in desiccatione eius bm q scis. ¶ Et ex ꝓhẽtia oĩa fortasse sunt cũ medicinis attractiuis sicut sunt folia papaueris nigri emplastrata cũ foliis fici ꝛ salicis: aut semen iusqami albi ꝛ calcadis equalibus partibus emplastrata.

¶ De eradicatione vestigiorum vlcerũ ꝛ vulnerum. Cap. xiiij.

Indiget eradicatio vestigiorum vlcerum ꝛ vulnerum medicinis abstersiuis fortis abstersionis mũdificatiuis ꝛ sint virtutes earũ pximẽ virtuti ei' qđ abstergunt. ergo curet forte cum fortis ꝛ qđ est minus eorum eo qđ est minus eo. ¶ Medicine aũt mundificatiue fortiũ virtutũ sunt. [illegible] gr̃a: vt sumat squãma ferri cum lacca: ꝛ tuiera ꝛ limat desup calx ꝛ mel aut succus calamenti ꝛ albugo oui ꝛ arsenicũ ꝛ lapis pigis. ¶ Medicine aut leues leibus sunt sicut fabe ꝛ farina ciceris ꝛ semen raphani ꝛ lutũ molle rarũ ꝛ cortices melonis. Et adeps asini est bona valde ꝛ ppꝛe qñ associant ei quedam pdicta. ¶ Uestigia aũt vlceratõis aũt verberatõis abstersio cũ oleo đ lilio delet velociter. ¶ Amplius trocisci quos ego dicam in capitulo decorationis.

¶ Tractatus quartus de solutione continuitatis neruorum ꝛ qđ non pendet cum restauratione de solutione continuitatis neruorum.

¶ De vulneribus neruorũ ꝛ que currunt cursu eorum. Cap. i.

Neruis pp vehementiã sensus eorum ꝛ ↄtinuitatẽ suam cum cerebro accidit ex vulneribus dolores vehemẽtes valde ꝛ lesiones valde magne sicut spasmus ꝛ permutatio rõnis. ꝛ multotiens pducunt ad spasmũ absq3 añcessiõe lesionis praue: ꝛ non fit in eis excusatio quin illic sit apa magnũ absq3 dolore magno: ꝛ faciliores eoꝝ dispõnes sunt febres: ꝛ apata multa apparent in aliis locis q̃3 in vulneribus ꝛ sitis. ꝛ vigilie ꝛ desiccatio lingue ꝛ ppꝛe qñ accidit illic apa. ¶ Et silr est dispõ vulnerũ chordarũ lacertoꝝ ꝛ ppꝛe in latere capitis earum. ¶ Et qñ apant nerui ꝛ que sunt eis silia aut aduenit eis frigus spasmant. ꝛ si aduenit eis putrefactio corrũpit in eorũ ꝛ augmẽtat. ¶ Et putrefactio qđdẽ festinat ad eos qm ipsi sunt creati ex humiditate quã congelauit ꝛ coagulauit frigus. ꝛ ad hmõi qđdẽ pperat putrefactio ex humiditate ꝛ ex caliditate humida ꝛ decoquit in eo. ¶ Et silr aque qđdẽ frigide nocẽt ex pte spasmi ꝛ calide ex hoc q putrefaciunt: ꝛ silr oleũ: verũ oleũ qñq3 est necciũ. s. illud qđ est calefactũ pp necessitatẽ sedandi dolorẽ aut pp subtiliandas medicinas ꝛ facere eas currere ꝛ sunt medicine resistentes qualitati humectantis ꝛ pungentes sole qñq3 pficiunt hanc opõnem. ¶ Et qñq3 qui ex eis vulneratus est apat ẽ ꝛ est eius opõ tardior ꝛ silr eius maturatio ꝛ curationis susceptio est tardior. ¶ Et qñq3 vlcerant nerui et sunt vlcera tardioris ↄsolidatiõis et tardioris maturatõis. ¶ Et oẽ vulnus qđ fit in neruis aut est punctura aut scissio. Et fissura qdem aut fit cum decoctione nerui aut sine eius detectione. ¶ Et illud qđdẽ aut fit in longitudine aut latitudine. et vulnera qdem cadentia bm longitudinẽ in neruis saluiora sunt cadentibus in latitudine villus enim sanus ledit ex vicinitate incisi et nocet per ipm et nocet cerebro. et facit accidere spasmũ et egritudines magnas. ¶ Et fit iterũ multotiens necciũ tunc abscindere vulneratũ et punctũ cum totalitate et pueniat

ex eo quies et separantur accessia mala. ¶ Et vulnera que sunt in paniculis sunt leuiora eis que sunt in chordis nedum eis que sunt in neruis. et in quidem scis paniculum cum testimonio: et forsasse scivisti cum ex anathomia. ¶ Et si paniculus apparet non est in eo incessus villorum in longitudine: et in chorda panniculari est incessus paniculorum in longitudine: et chorda est dura valde et non est panicularis in eius duritie: et paniculus suffert suturam. ¶ Et in vulneribus et disruptionibus que adueniunt ligamentis nascentibus ex osse ad os non est malum et sufferunt vehementiorem curam et non timetur ex abscissione neruorum illud quod timetur de eorum equalitatione et de incisione partis eorum in latitudine quantum eius membrum continuatur.

¶ De canone curationis solutionis continuitatis neruorum. Cap. ij.

Medicamen vulnerum neruorum est illud quod est calidum siccum subtiliatiuum pertinens equalis calitatis ita vt non mordicet et sit eius exiccatio vehemens valde cum attractione non cum stipticitate omnino. ¶ Et omne in quo est calitas subtilis cum exiccatione vehementi subtilis subest non elicitur ab attractione. ¶ Et caueatur stipticum in eis et proprie in principio rei nisi sit cum absterssione sicut eo vsum et storax eius. et quod est huius generis subest: subtilia ipsum cum triturationem in aceto in quo non est stipticitas. et quandoque timetur ex aceto et subtiliatione eius, processio calliditatis subtilis in re spissa: et si necia est forma calitas quoque tunc necia est vt non sit profundans tamen sed vt frangatur et declinetur cum ea ex eo quod ei admisceatur ad qualitatem vt calefaciat cum mensura et exiccet cum fortitudine. ¶ Et si fuerit neruus detectus non sufficit aliquid cum sit acuitas omnino et est nocumentum illius cum eo magnum. et similiter si inuenerit medicamen aut pannum quod administratur sup vulnus cui obuiat dum est frigidum actu tunc lesio nerui ab eo est vehemens. ¶ Et quando accidunt vulnera in neruis tunc non oportet vt properent ad incarnationem sed oportet vt incipiatur a sedatione doloris vaporando cum pannis calidis et cum oleis calidis et cum oleo omphacino propter quod in ipso est stipticitas quedam et cum adipibus iterum. et sit eorum calefactio supra tepidum propter frigidum. et similiter sit tua intentio in sedatione apparatis. ¶ Et de illis que administrantur ei tunc sunt emplastra facta cum sirupo acetoso et cum aqua cineris. ¶ Et ex cibis et potibus sicut farina fabarum et herbi et ciceris et lupini amari et sauie ordei et alijs: imo ista iterum administrantur antequam aperiantur. et quandoque confert administrare illud quod est leue. ¶ Cum ergo fit in eis illud et accidit securitas ex superfluitatibus que effunduntur per illud quod administratur de flommia et eilone: tunc incarna: et non sedes dolorem eorum cum aqua calida omnino: imo cum oleo subtiliatiuum pertinens in quo non est stipticitas calefaciens vsque ad terminum non superfluum calidum .n. superfluet et frigidum non conueniunt ei.

¶ Et multotiens quidem contingit quod vulnus iam appropinquat sanitati et nocet ei frigus et fit vehemens dolor et redit lesio: quare fit necessarium vt succurratur statim cum sedatione et cum oleis calefactis embrocando cum eis. ¶ Quod si neruus ille fuerit discoopertus et fuerit incisio in longitudine tunc stude vt cooperias ipsum carne et pone super ipsum medicinas pungitiuas quas diximus. Et stringe ipsum cum pannis longis strictura colligente et aggregante semper rem magnam loci sani. ¶ Si autem disrumpatur in latitudine tunc necessarium est suere ipsum et si non non conglutinatur. ¶ Et si quando properat res et times putrefactionem succurre quantum tibi est posse. ¶ Quod si apparet et adueniat frigus et proueniet ei spasmus: et putrefactio continuit membrum: quapropter non oportet vt incarnetur caput vulneris neque colligatur nisi post sanitatem. ¶ Cum ergo est in eo strictura amplietur: omnino illud perducit ad putrefactionem vulnerum per illud quod aggregatur in eis de virus et alijs. et cum hoc dolor fit vehemens: quare non oportet vt incarnetur omnino nisi postquam exiccatur exiccatione decenti et securitas fit ex omni apparate et putrefactione. Et propter illud oportet vt soluatur strictura sup medicamen vt festinetur ex alio. Et forsasse soluitur in die. aut in nocte bis: aut ter. Et forsasse est necessarium vt facias illud iterum in nocte illius diei: aut die illius noctis si fuerit in longitudine: et proprie quando illic est mordicatio. Quod si non fuerit: tunc necessitas illius erit minor et sufficiet bis facere illud mane et vespere. ¶ Et oportet vt obserues in medicinis eorum ne calefaciant vltra quam sit necesse neque abbreuietur in calefactione necessaria. et similiter in abstersione et exiccatione et in contrario vtriusque. Cum ergo videris quod iam calefactum est tunc infrigida ipsum. s. membrum cum mensura que minuat additionem ab eo quod est necessarium. ¶ Et quandoque experiuntur cerata facta cum euforbio sup crus hominis sani similis infirmo in complexione sua et ipsius forma: et consideratur an superfluant in calefactione eius an non calefaciant ipsum in aliquo de quo sit curandum: aut calefaciant ipsum calefactione temperata: et tunc secundum illam quantitatem postea administrantur sup infirmum: et experiuntur sup ipsum sebo. verum vt experiantur super alium de illis qui similantur ei in premiis est melius vt non sit necessaria in experientia eorum sup ipsum alteratio plurima. ¶ Et cum hoc toto cum neruus est discoopertus et vulnus amplum valde non suffert aliquid valde calidum sicut euforbium et sulfur et eis similia: imo indiget medicamine quod est sicut tutia. et iterum medicamine facto ex calce abluta ablutione vltima in borasna. ¶ Et oportet vt sit oleum quod administratur in ceratis eius et eius linimentis sicut oleum ros. et mirtinum quod non tetigit sal. et gluminum iterum quando administratur in istis medicinis oportet vt sit ablutum et mel iterum oportet vt sit ablutum. et tutia oportet vt sit abluta. et non oportet omnino vt sit in eis de acuitate et mordicatione. Et si fuerit in eis stipticitas

partis in curatione discooperti: sȝ cum virtute resolvente sine mordicatione: ⁊ ꝓprie qñ infirmus est debilis cōplōnis. ¶ Mēbra itaqȝ digniora elongari a frigido ⁊ aquositate ⁊ ventositate vel vnctuositate ⁊ eis silibus sunt cū sunt discoopta: non. n. est eoꝝ nocumentū i discoopto cui obuiat ⁊ qđ ledunt sicut est eoꝝ nocumentum in eo cui non obuiat nisi parū ⁊ nō obuiat nisi ei qđ ꝯtinet ipm: ⁊ ipm sequit: ⁊ si nō fuerit excusatio tunc ꝑm ꝙ diximus. ¶ Qđ si fuerit illic virtus aliqua increatione tunc non erit malum si administres trociscos de colcotar ⁊ trociscos andronij ⁊ prassium cum vino cocto aut cum oleo. in hyeme qdem cum oleo subtili: sed in estate cum oleo ro. ⁊ thus ⁊ glutinū albotin ⁊ albezard cum quantitate minore q̄ȝ de medicinis discooperti. ¶ Et de eo qđ rectū est qualiscūqȝ sint vulnera est vt ponat super medicamē methabazalenis infusus in oleo: ⁊ sicut neruus discooptus est dignior alijs neruis vt alleuiatio fiat in eo silr ligamenta que nascunt inter ossa sunt figurarū digmoꝝ vt operet super ea cū medicamine forti. Ligamenta aūt que ꝯtinuantur cum lacertis sunt inter vtrasqȝ res. ¶ Et de vlceribus a qbus necesse est magis elōgare aquā est vulnus nerui: ⁊ silr frigus q̄ȝuis minoret tū est de rebus nocibilioribus ei. ⁊ oleum iterum nocet: ⁊ non est necīū nisi apud sedationē doloris calm̄. ¶ Et non opȝ vt abluat vulnus neqȝ cum aqua neqȝ cum oleo: imo sollicitus sis vt abstergas humiditatē cum pānis aut lana in fine lenitatis: neqȝ ēt cum vino cocto nisi sis securus a nocumento humiditatis eius. ¶ Et qñ exigit aliqua egritudinū vt super ipsam ponat ⁊ ꝓprie super illud qđ est discooptū oleum: tūc opȝ vt transeat super ipsum in primis vinuȝ coctum: deinde oleum. ¶ Inqt Gal. Accidit cuidam hoi punctura cum ferro minuti capitis ⁊ disrupta est cutis ⁊ ꝯtinuata est qbusdā neruis manus eius medicus ergo posuit emplastrum qđ iam expt̄us fuerat in incarnatione vulneruȝ magnorum in carne: quare apatus est locus. Et postq̄ȝ apatus fuit posuit desup medicinas mollificantes sicut emplm̄ de farina tritici ⁊ aqua ⁊ oleo quare putrefacta est manus hoīs ⁊ mortuus est. ¶ Et qñ accidit spasmus ex vlceribus in eis tunc de eo qđ necīū est si iam stricta fuerit scissura cutis est vt aperiat ⁊ administrent medicine ꝯferentes illis vlcerib⁹ exiccantes ea subtiles valde. Et vt sit sollicitudo in hoc vt ꝑueniat ad ꝓfunduȝ. ¶ Et qñ est vulneris disruptio ⁊ punctura ⁊ non est apa tunc curatio est curatio localis. ¶ Et oȝ vt sit fortioris caliditatis ⁊ fortioris exiccationis q̄ȝ illud qđ administrat super scissurā: qm̄ illđ penetrat ad egritudinē facilius. ¶ Et oȝ vt sit regimen vulnerati in neruis subtile ⁊ vt sit in vltimo subtiliationis. ¶ Et cum dolor facit cadere apostema tunc necessariuȝ est dare cibum ⁊ ꝓpterea quando vulnera sunt in latitudine: naȝ necessaria est flōmia vene sine sollicitudine ⁊ sine timore sincopis. ꝓ. g. ⁊ oȝ vt sit stratus eius humidus. Et obserues membra ꝓpinqua vulneribus cum inunctione ⁊ silr caput eius ⁊ collum ⁊ subascellas ipsius cum inūctione si fuerit vulnus in superioribus. ⁊ silr pectinē ⁊ inguina: ⁊ ꝓprie si fuerit vulnus in inferioribus ⁊ partibus curis.

¶ De medicinis vulnerum neruorum ⁊ vlcerum ipsorum. Cap. iij.

g Lutinum albotin est de melioribus medicinis vulnerum neruorū: veruȝ illis qui sunt sicut infantes ⁊ mulieres ⁊ cuius cōplō est vehementius humiditatis sufficit qđ est sicut glutinū albotin solum pulverizatū cū pauco oleo qđ ipsum leniat ⁊ viscosum faciat si fuerit siccū ⁊ resina loco eius. ¶ In illo aūt cuius cōplō est siccior ⁊ caro durior opȝ vt misceat cum eo euforbium ⁊ qđ est ei silē aut vetus aut recens aut paruȝ aut multum ꝑm cōplōnē corporis ⁊ eius calefactioneȝ. ¶ Et sit summa eius qđ datur de forti recenti. xij. pars lxerat: aut de glutino albotin aut ei sili sit tertia pars lxerat aut eius cum quo miscetur. ¶ Et qñqȝ admiscet ei preter euforbiū de lacte titimali: qm̄ est mirabile: ⁊ de assa ⁊ de serapino ⁊ de opoponaco: ⁊ qđ est debilius. s. baurach ⁊ spuma eius: ⁊ sulfur calefactū cum oleo ꝑm quātitatem sorditiei balnei: ⁊ flos lapidis assius: ⁊ oē attractiuū humiditatū ad exteriora ⁊ dragantum iterum ⁊ cinis purgationis eris ⁊ ꝯglutinatio auri. ¶ Et forsasse non reperit in principijs vulnerum neruorum nisi fermentum ⁊ administratur ⁊ confert eis: ⁊ attrahit ex ꝓfundo attractione bona. ¶ Et multotiens iuuatur cū sordinei vasorum apum cum non est presens euforbium: aut farina lolij cum aqua cineris emplastrata. ⁊ administratio glutini albotin est melior res cuȝ qua icipitur. ⁊ post ipsum sicut emplastrum basilicon cōfortatū cum eo cum quo opȝ vt ꝯfortet de illis que dicta sunt. ¶ Et forsasse ꝑmisceat cum ceratis ⁊ calefacit ea. ⁊ opȝ vt sit ablutum. ¶ Et qđ eo melius est: est illud qđ est ablutū cum aqua maris in sole calido ⁊ q̄ȝto plus abluitur fit magis iuuatiuuȝ. ¶ Et de medicinis bonis est medicamen Gal. cōpositū ex cera ⁊ euforbio ⁊ pice ⁊ oleo grosso. ⁊ de vnoquoqȝ sit pars media: ⁊ de oleo pars vna. ⁊ oleū balsami cum subtilitate sua non est multe calefactionis: dico propter velocitatē sue resolutionis. ¶ Et cum vulnera fuerint gauziratum aut punctura ⁊ non associatur eis apa neqȝ putrefactio tunc opȝ vt administret emplastrum cum euforbio aut fimo colūbino. ponatur in corpore subtiliore euforbium ⁊ in spissiore fimus columbinus. ⁊ adde ⁊ minue ꝑm ꝙ vides de dispositione corporis ⁊ eius forma: ⁊ dilata si sunt stricta.

¶ Et scias φ medicamē qđ necīuz est in ganzi necīum est vt sit fortˀ eo qđ est necīum in scilio ne. ¶ Et cū accit in vulnerībˀ putrefactio tunc: serapinū est bonū ꝛ farina herbi: verū cū accidit apāta: tunc farina ordei ꝛ farina fabarū ꝛ farina herbi iterū q̄ iā decocte sūnt cū aqua cineris aut aq̄ pura in q̄ sit virtus serapini. ¶ Et cum vides vulnera ad sanitatē puenire non timeas tunc admistrare desuper vinum coctum. oportet ergo vt administres medicinas infusas in eo: deinde calefac ipsum ꝛ accipe ipsum cuꝫ pannis infusis ꝛ stringe desuper.

¶ De apostematibˀ que accidunt neruis vulneratis. Cap. iiij.

Iam scit ex eis q̄ pmisimˀ ꝛ scire fecimus ex canone curatōis neruoꝝ q̄s sit modus curationis apāti: q̄ accisit eis cū vulnerant. ꝛ opꝫ vt iteremˀ illud explanādo. ¶ Dico ergo illud qđ Gal. dixit in lib. catagenis. ¶ Jnq̄t. Cū accidit in vulneribˀ neruorū ꝛ membrorum neruosorum flegmō: ꝛ flegmon est fortis inflāmāo valde: tūc opꝫ vt admīnistrent in curatiōe eius medicine facte cūˀ aceto ꝛ lapidibˀ mineralibˀ q̄s dixit ꝛ plīm coꝝ est in tractatu scđo catagenis: q̄rum vna hec est. ℞. calcadis. ℥. i. ꝛ quartā. ꝛ dragāti. ℥. ix. ꝛ. ʃ. ꝛ q̄rtā ꝛ scorie plūbi vn. ij. ℥. ℥. ij. ʃ. ꝛ corticū thuris vn. i. ʃ. bezard vn. i. ꝛ cere vn. vij. ꝛ olei vn. ix. ꝛ aceti fortis lib. ij. ꝛ q̄rtā: terant medicine sicce ꝛ infūdant cū aceto. x. diebus ꝛ soluant ea que soluūtur ꝛ infrident: ꝛ misceant oīa in olla ꝛ misceātur motu exq̄sitissimo donec equētur ꝛ opꝫ vt distillet sup mēbrū infirmū ex oleo bis aut ter in die. ¶ Et cū ponit hoc medicamē desup opꝫ vt ponat sup ipm deforis lana iam infusa i aceto ꝛ oleo calefactis equali calitate. Nam nō est aliq̄d nocibiliˀ oīno neruis īfirmis neq̄ deteriˀ super eos q̄ illud qđ est frigidū. ¶ Qđ si necessarium sit emplastrare ista mēbra in dispōne emplastro facto cum aceto ꝛ melle ꝛ cinere tūc opꝫ vt emplm sit coctū: ꝛ vt sit farina eius farina herbi. Si autē non fuerit tibi presens tūc administra farinā fabarū: aut ordei.

¶ De attritiōe neruoꝝ ꝛ coꝝ torsiōe. Cap. v.

Cum neruis aduenit attritio tūc si nō fuerint cum eo vulnera neq̄ apāta ad hoc curet cū eo qđ sedat dolorē. ꝛ similiter q̄ñ accidit apāta tunc nō cures ipm cū eo qđ rūpit sicut aq̄ cineris ꝛ silia: imo cura ipm cū sedantibˀ dolorem. ¶ Et similiter opꝫ vt embrocet mēbrū cum oleo calefacto embrocatione continua. ꝛ sint in virtute illius olei mollificatio ꝛ resolutio. ¶ Et de oleis bonis in hoc est oleum anetinū ꝛ oleū de alachoen ꝛ oleū de ruta ꝛ similiter empl'a cōueniētia ad illud. ¶ Et silr maluauiscus est mirabilis cū teritur ꝛ ponitur super neruos tritos. ¶ Et caro veneriaꝝ est mirabilis. ꝛ fortasse curat cū cepebis cocta. Qđ si fuerit illic apā tunc regimen in sedatione apātis eius est vt admistret desup congelatū vue cū vino ꝛ pauco aceto ꝛ oleo cū quantitate cōueniente ꝛ calefiat cum eq̄litate. ꝛ submergat lana sordida ꝛ proprie lana ysopi: ꝛ ponatur desuperˀ: ꝛ si fuerit hec lesio in iūcturis tunc illic est melius vt sedet dolor: ꝛ ponat medicamē fortius ꝛ cōpositū cum eo qđ maturat ꝛ resoluit sed cū simplicitate temperata: ꝛ opponatur per id apāti ꝛ nō addatur in eo. ꝛ ɔsidera in dolore ꝛ apāte: ꝛ intende ad id ex eis qđ est vehementioris intentionis: ꝛ q̄ñ nō est dolor tūc pfora ꝛ admistra id qđ est forte sicut aq̄ cineris ꝛ acetū ꝛ vinū iterū. ¶ Et q̄ñ apā iam plogatū est tunc conforta medicamē factū cū aq̄ cineris ꝛ qđ fit cū sorditie balnei. Qđ si fuerint illic in cute vulnera etiā tūc necessaria sunt illa in q̄bˀ sunt exsiccatio fortis ꝛ aggregatio ꝛ strictura q̄bus colligant ptes sicut farina fabarū ꝛ acetuꝫ ꝛ mel ꝛ est medicamen bonū. ¶ Et si vis vt sit fortioris exsiccationis pone in eo farinam herbi. ꝛ si adest volūtas vt sit fortius iterū ponatur in ipso radix lilij. ¶ Et si fuerint vulnera taliter vt non curetur de eis tūc curentur nerui cū eo quod phibet apātionem neruoꝝ: ꝛ non fit occupatio cuꝫ eis: ꝛ caro ostrearum est mirabilis: ꝛ quādoq̄ꝫ curatur cum cerato ex sale: ꝛ emplastrum cū olibano. ꝛ myrrha est cōmunis iuuamētī in vtrisq̄ dispōnibus: ꝛ si fuerit cū vtrisq̄ rebus dolor clamosus: tūc opꝫ vt misceat cum medicinis pix ꝛ emplastret cum illo calido. Et opꝫ vt caueatur in torsione neruoꝝ aq̄ ꝛ nō approximet neq̄ calida: neq̄ frā: imo admistrēt olea q̄bus est ꝟtus aromaticoꝝ stipticoꝝ calefacta ꝛ specierū cum quibˀ est hec dispositio.

¶ De iudicijs neruoꝝ corruptoꝝ. Cap. vi.

Quando q̄ accidit frustis neruoꝝ corruptio. Et est necessarium vt extrahatur: oportet ergo vt extrahatur extractionem vene ciuilis.

¶ De neruoꝝ duritie ꝛ coꝝ torsiōe. Ca. vij.

Hec multotiēs accidit a ꝑberatione: aut casu: ꝛ q̄ñ pmit senut cum eo stupor. ꝛ cura duritiei neruoꝝ ꝓpria est curatiōi apātum duroꝝ ꝛ alrosboi ꝛ nos diximˀ in tabulis medicinaꝝ singulariuꝫ ꝛ in antidotario φ necīum est rememorari de medicinis eius. ¶ Et qđ narrabimˀ hic sunt medicine ex pte in eo de q̄bus sunt leues sicut vt sumatur bdelij iudaici pondus. ℥. x. ꝛ infundat in aqua ꝛ soluat in ea ꝛ cōficiat cum eo quantum ipm est de radice maluauisci ɔtritu valde ꝛ emplastret cū eo. ¶ Et silr radix lilij ɔfecta cū cōgelato vue. ¶ Et iterū ammoniacū ꝛ galbanū. ꝛ euforbiū aggregata cū fece olei. ꝛ iteꝝ sumat semen almaru ꝛ fiat emplm cū vino cocto. ꝛ iterum medicamen diaquilon cum medietate sui de stercore caprino est vltimum.

¶ De rememoratiõe egritudinũ ossiũ. Ca. viij.

In ossibus aũt accidunt egritudines ex corruptione cõplonis ꝛ ex solone singularis ꝛ fractura ꝛ dislocatione ꝛ putrefactiõe ꝛ vlceratiõe ꝛ excoriatiõe. ¶ Et nos q̃ loq̄mur ð fractura ꝛ dislocatiõe que indigẽt restauratione post hũc locũ. Illas aũt q̃ de eis indigẽt alijs medicinis dicemus hic querentes auxiliũ a deo. ¶ De ventositate spine ꝛ corruptione ossis. Cap. ix.

Ventositatis spine eã sunt humores acuti penetrãtes i os corrodẽtes ipz. ꝛ incessus vẽtositatis spine est icessus doloris iũcturarum: verũtamen mã in dolore iũcturarũ est in carne. ꝛ materia in vẽtositate spine est in osse. ꝛ eius additio corrũpit ossis partem vnam post aliã. ¶ Dixerunt quidam q̃ spina est spasmus in toto corpore ꝓpter vicus ꝛ nõ affirmatur.

¶ De signis corruptionis ossis. Ca. x.

Cum ossi accidit corruptio video carnem sup ipm mollescere ꝛ mollẽ fieri. ꝛ incipit in via fetoris ꝛ virus. Et penetrat per eã tẽta facillime ad os. Cũqꝫ ꝑuenit ad os non inuenit ipm lene ita vt lubricet ab eo: imo adheret ei partiper: ꝛ quasi inuenit rem nõ firmã in seipsa imo hñtez facturam: aut putrefactionẽ: ꝛ fortasse destruit̃ ꝛ lenitur. ꝛ proprie qñ nõ est corruptio in principio. nam in hora principij nõ apparet illud cum tẽta. ¶ Et qñqꝫ signt lubricitas eius superflua corruptionẽ ei⁹ ex hoc q̃ qñ lubricat in eo tẽta in omni latere signt separationẽ pãniculi ab eo ꝛ illud ꝓpter corruptionez que incepit ꝛ illa q̃ incipit cũ corrũpet̃ caro supra ipm: ꝛ cũ discoperis eã ab eo iuenies ipm mali coloris. ꝛ multotiens q̃ antecedit ipm apa ꝛ corruptio carnis ꝛ mẽbra in ꝑmis ꝛ moro deinde venit ad ipm.

¶ De curatione eius. Cap. xi.

Curatio corruptiõis ossis est eius fricatio ꝛ ipsius destructio: aut eius abscissio ꝛ ipsius serratura siue fit fistula siue nõ fit. Nam necesse est fricare ipm ꝛ radere aut cauterizare ꝑueniendo ad vltimũ corruptionis eius: vt cadãt cortices corrupti ꝛ remaneat sanũ. ¶ Et qñqꝫ cadunt cortices ossium p medicinas iterum sicut cadũt cortices capitis ꝛ aliorũ. ¶ Et de illis est medicamẽ cuius hec est descriptio. ℞. aristologiã ireos myrrhã aloẽ cortices plante oppoponaci cambil adustum sconiã eris. cortices pini aggreget̃: ꝛ est mirabile faciens cadere cortices ossiũ ꝛ nasci carnem bonã sup ea. ¶ Et si fuerit corruptio ossis ꝓfundior illa tũc necesse est cõcauare ipm. ¶ Quõ si corruptio iam ꝑsecuta est medullam nõ est excusatio quin assumat̃ illud os cũ medulla sua. ¶ Et si corruptio fuerit de illis q̃ nõ sanat nisi abscissio: ꝛ serratura toti⁹ ossis incibatur plim eius q̃

circũdat ipm tunc sciat locũ in quo opꝫ vt incidatur ita vt reuoluat̃ tenta vsqꝫ quo ꝯsequat̃ locũ in quo inuenit adherẽtiã ossis vltimã: qm̃ illic est terminus. verũ qñ est os corruptũ ex capite coxe ꝛ anche: ꝛ sicut spõdilis dorsi tunc fugere ab eius curatione est melius ꝓpter nuchã. ¶ Et si timet̃ q̃ corruptio ossis sequat̃ corruptionẽ carnis eius casus accit prius tunc infrigidare ꝛ accipe carnẽ ab eo est cõueniens ꝛ est eius cura. ¶ Et oportet vt infrigidet̃ mẽbrum sanum cum epithimatibus que scuisti in capitulo corruptionis carnis discooꝑte ab eo etiã ꝛ cum eorum similibus.

¶ De modis seruãdi⁹ os corruptũ. Cap. xij.

Aliquñ eleuet̃ caro ab osse ita vt ponat̃ in extremitate eius filũ cum quo tendat̃ ad superiora vitte. ergo tendat̃ cũ eo membrũ: aut aliud ex illo loco ad inferiora vt nõ associentur ei dentes: ꝛ serra ipm. ¶ Et qñ est ubi nec̃um serrare costam: aut os sub q̃ est tunica aut aliqd nobile sicut tunica costarum nuche: pone sub serra laminaz q̃ ꝯseruetur mẽbrum nobile. ¶ Quõ si caro fuerit fm rotunditatẽ suaz tota discooꝑta tunc serra ipm qm̃ orit̃ caro sup os q̃ iam discooꝑtuz est ex oibus laterib⁹ suis. ¶ Quõ si partes ossis corrupti fuerint ꝓxime iũcture tũc extrahe ipz ex iunctura. ꝛ si corrumpit̃ os brachij totuz aut cruris: tũc auferat̃ totũ. ¶ Caput aũt anche ꝛ coxe ꝛ spondiles dorsi qñ corrũpunt̃ tunc fugiat̃ ex curatione eorũ ꝓpter locum nuche.

¶ De eo q̃ remanet de frustis ossiũ ꝛ cortice eorũ in vlceribus cõsolidatis. Cap. xiij.

Illud q̃ est melius est vt nõ festinet̃ in extractione eorũ: imo dimittant̃ nature ꝛ adiuuent̃ ꝛ illud cũ attractione pauca eorũ que exeũt in spacio nõ festino. ¶ Et nõ moueant̃ cũ medicinis ꝛ opatione manus. naz q̃ extractũ est violenter non euacuatur quin faciat accidere vlcera fistulosa. Cũ ergo expellit ea natura ad cutẽ: ꝛ incipiunt exire ꝛ iam separa sunt tũc incarna ꝛ cura vulnus. ¶ Et filij est iudiciũ in frustis eorũ ꝛ pãniculis de quorũ veritate est vt manifestent̃: nã cũ tu ꝓperas ꝛ extrahis ea velociter tunc est in eis timor: spasmi ꝛ pruritionis ꝛ febriuz. ¶ Quõ si fiant saniosa nõ est in eis magnũ nocumentuz. ¶ Si aũt vis scire medicinas illius tunc de illis est medicamẽ hmõi. sumatur oleum vetus ꝛ cera citrina ꝛ sordities valorũ apium que vireqꝫ sint quantum est oleum: deinde soluant̃ omnia deinde sumatur pars vna euforbij ꝛ pars vna lactis titimalli ꝛ tres partes aristologie ꝛ fiat ex eis sicut cẽratum. ¶ Et sumãtur iterũ ammoniacum ꝛ bdellium ꝛ liniãtur cum oleo de liliorũ deinde aggregando totũ cũ cõmistione fiat emplastrum: ꝛ ponat̃ desuper ipsum enim est de illis que extrahunt ossa cũ velocitate ꝛ facilitate.

¶ De medicinis fracture ossis. Cap. xiiij.

Fracture est curatio cū manu quā dicemus et curatio cū medicinis que dicemus conferentib' fracture ossiū et torsioni. ¶ Epithima ad fracturā et torsionē. R. mugath meos excorticator. ana. r. aloes maluauisci albi. acatie ana. v. lun. xx. limant cum albumine oui si fuerit apa calim. Iter folia alcali et cupsi et myrti et salicis terant et exprimant et sumant galie. et rose et cepa narcisci est de illis q̄ dicta sunt et de sandalis rub. et bolusar et laudanu et fausel et hamaba et altea et meos et acatia et mellilotū et sansucū et adde in eo sundi geo calefactiōe sansucū et enulam et cupressum. ¶ Ad fracturā et torsionez cum apate calo. R. meo excorticator. ʒ. xx. mugat balaustie acatie emplastrent et est forte valde. ¶ Et de medicinis eius sunt folia myrti et laudanū et gallia et croc' et lutū est bonū attritioni. et oleū iterum est iuuatiuum ad fracturā et ad dislocationem et ad torsionem. Iterum mugath et meo altea acatia lutum aloes myrrha liniātur cū aqua myrti.

¶ Fen. v. icipit de restauratōe et ē tractat' tres.

¶ Tractat' pm' de dislocatiōe et restauratiōe.

¶ De sermone vli de dislocatione. Cap. i.

Dislocatio ē egressio ossis ex loco suo qui est p nām apud illud qd ei vicinuz existit integre. Si aūt non egrediat integre noiat separatio iūcture ad ptē pfundam aut pcedentē aut eminentē que cognoscit sensu. Et est separatio nō integra quam qdā noiant torsionē. ¶ Cū ergo est lesio q nō mouet os sed attrahit qd ptinet ipm tunc est alguaeni et nō est ex gñe torsionis: qūq3 accit iuncture res tertia et est vt elōget et addat sup lōgitudinē suā nālem: et nō ꝯsequit ad hoc dislocationē. verūtamē fit facilis dislocationis. et illud qdem multotiens accidit in adiutorio et coxa. ¶ Et de hoib' est qdā qui prepar' est dislocationi in iūcturis suis qm cōcauitates ossiū iuncturarū suarū nō sunt pfunde: et bucelle q igrediūtur eas nō sunt iturātes et ligamētū qd ordinat inter ea ambo nō est firmū: imo debile in creatione sua minutū. Aut humidū suscipiēs extensionē. ¶ Aut iam effuse sunt ad ipz humiditates viscose lubricare faciētes. Aut fracti sunt margines cōcauitatū ossiū in q̄s ingrediūtur de ossibus iūcturarū q̄re fiunt cōcauitates pstrate sup q̄s nō est distinctio. ¶ Et de iuncturis quidem sunt iūcture facilis dislocationis. Et de eis sunt iuncture praue dislocationis. et de eis sunt medie. ¶ Facilis ergo sicut iunctura poplitis propter lenitatez ligamenti sui quoniā ipsū est creata lenis ligamenti ppter iuuamēta scita in anathomia. ergo fit propter illud facilis dislocationis et ppter illud sustētatur cū pila. et fit iterum facilis reditionis ad salutē: nam facilitas reditionis est fm q̄titatē facilitatis dislocationis et difficultas eius est fm difficultatē eius et iunctura humeri est pxima ei in macilēnis nō i pinguibus. ¶ Praue vo dislocationis sunt sicut iunctura digitoꝝ. ipse eni forsitan nō dislocant: imo frangunt anteq̄ dislocent et sicut iunctura cubiti et ppter illud reditio ei' ē praua. ¶ Medie vo sunt sicut iuncture anche. Et qūq3 accit vt fiat facilis dislocatiōis que nō est facilis dislocationis pp aliquā cāsum. q̄re fit etiā facilis reditionis sicut accit vt fiat pyxis anche plena humiditate. q̄re fit facilis eius dislocatio et cū hoc fit facilis ei' reditio sicut accit hūtibus venā vasc. q̄re ei oi hora dislocat eius ancha: et redit per quelibet laborē: deinde dislocat postea redit. et hoc idiget cauterio et nō alio. ¶ Et prauior dislocatio est cū qua abscindunt capita frustorum ossis quod cōglutinat os cū osse et parū reuertitur ad dispōnem suam nālez: et pm illius fit in capite anche deinde in capite adiutorij et i duobus focilib' duoꝝ pedum apud calcaneum. Et dislocatio quidem est fedior q̄ fractura cū neq3 redit dislocatio neq3 restauratur fractura.

¶ De signis dislocationis vlibus. Cap. ij.

Accidit in iunctura inclinatio et pfunditas insolita sicut accidit accūs apparēs in magnitudine carnis spatule et in dislocatione iūcture pedis: et magis apparēs q̄ illa que est in iūctura colli. et cōparatio est ex illis que exhibēt illud ex ētione sana. et est vt cōsideres locū infirmū cū sorore sua sana illius ifirmi eiusdē nō alteri': et cū videris iūcturā nō moueri tunc iudica q dislocata est dislocatione integra sicut qñ mouet motu suo ad oēs partes et peruenit ad oēs fines suos non est cum ea egritudo pendens cum separatione.

¶ De signis declinationis. Cap. iij.

Est vt videat cōcauitas cū augmento alterius lateris et puet in sensu augmēto qd fuit sensatuz ad interiora in hmōi cū h q qdā mot' est possibilis.

¶ De signis additiōis longitudinis iuncture absq3 dislocatione. Cap. iiij.

Signū eius est vt sit sicut suspēsa: cum ergo cōpresseris eā redit ad mēsuram suā nālē absq3 labore: si vo dimiseris eam redit ad mēsurā suā accidētalē et accidit pfunditas in quā forsitan ingreditur digitus vbi non est caro vehementis multitudinis sicut humerus. ¶ De curatione declinationis et dislocationis. Cap. v.

Non euacuatur quin dislocatio aut pueniat ad medicum singularis: aut cōposita cum egritudine alia ex vlcere et vulnere et apate et alijs. ¶ Si fuerit cum alia tunc oportebit vt consideres quoniam si dislocatio fuerit ex illis que redeūt cuz tensione leui nō faciēte dolere vlcus dolore

vehemēti qui perducit ad apostema nō tolerabile fac redire dislocationē: ⁊ si res fuerit econtrario tunc op3 vt curet in pmis vlcus: aut vulnus: deinde cura dislocationem ⁊ ppue in iuncturis difficilibus. ¶ Cū vero volumus curare dislocationē tūc forasse pducit illud ad spasmū maximum fm plin. ⁊ ppue qñ dislocatio est in mēbris pximis mēbris pncipalib⁹. ⁊ silr est dispositio in apatib⁹ in qbus est regimē fm q nos exprimur. Nam si res fuerit facilis ⁊ nō commouet ex ea dolor. neq3 reditio cū ea est difficilis restauramus dislocationem ⁊ nō curam⁹. ¶ Si aūt accidit dolor tunc op3 vt non presumamus: ⁊ si fecerimus. tunc oportet vt destruamus ligaturam si fuerit dolorosa. Qō si ingrediatur cu3 facilitate curabim⁹ apa iterum ⁊ vlcus. Et si fuerunt dislocatio ⁊ fractura simul ⁊ fuerit lesio in parte vna pmittens regimē vtriusq3 rei fiat. Et sapiens qō narrauit q cecidit lapis super extremitatē3 humeri hominis: ⁊ vulnerata est cutis ⁊ caro donec apparuit extremitas lacerti nudat ⁊ iam dislocatū erat subtus caput furcule. tunc ergo quidam stolidor experimētatorū occupatus est in equando os ⁊ reduxit super ipm carnem ⁊ cutem: ⁊ emplastrauit ⁊ strinxit: q̄re accidit vt feteret caro ⁊ corrūperet pp̄ter vicinitatē suam ,os donec factū est viride. Et non sciuit q op3 vt hmōi caro abscindatur ⁊ coquatur ille locus cum oleo feruēte. ⁊ similiter si fuerit illic apostema magnū op3 vt curet apostema in pmis. ¶ In dislocatiōe aūt singularis ⁊ simplicis rectificatione regimen est vt tendat ad cōtrariū partis a qua separatū est donec opponat extremitas ossis extremitati ossis alterius. deinde reducatur ad locū a quo exiuit ⁊ tunc redit. ¶ Et multotiēs quide3 significat illud vox que auditur: deinde ligetur ⁊ in ligatura ē securitas ab apostemate: aut adiutoriu3 ne apostemetur: ⁊ necessitas ad prohibendum apostema laboriosum est maior ⁊ abhorret vt membro obuient pāni calidi: qm ipsi calefaciūt ⁊ addūt in apate: īmo op3 vt sint infusi cerato infrigidatiuo: aut vino pōntico. verūtñ Hyp. iussit vt tardet lesio ⁊ reditio vsq3 ad diē tertiū ⁊ q̄rtū nisi i dieb⁹ exceptis. ¶ Et declinationi iterū necīa sunt hmōi de unde liget ⁊ qñ membrum dislocat in oi motu ⁊ quotiēs redit dislocat tunc illud est pp̄ter mollificationē ⁊ humiditatē: q̄re indiget cauterio. ¶ Et qñ remanet post reditionē dislocationis aut separationi durities ⁊ quasi apostema administra epithimata ⁊ embrocas lenificantia. In inceptione vero indiget epithimatib⁹ ⁊ embrocis confortantibus. ¶ Et melius est vt embrocet super stricturā pculdubio: in hieme qō cum oleo calefacto qō fit ex oleis confortātibus ⁊ in estate cum aqua frigida. ¶ Et op3 vt sit cibatio in dislocatis cum eo qō cōfortat ācurā ⁊ ligat eam fm similitudinem necessitatis.

¶ De curatione elōgationis iūcture. Cap. vi.

Oportet vt reuocet os mollificatū ad interiora illi⁹ in q̄ quiescit a q̄ mollificatū est: ⁊ empleat cū emplis in qbus est virtus stiptica cōmixtis cu3 eis q̄ habēt virtutē calefactiuam sicut si misceant galle ⁊ balaustie ⁊ acatia ⁊ silia sic: cu3 aliq̄ntulo cāphore ⁊ costi ⁊ vsnee. Et iterū sufficiat qō est sicut nux cupressi ⁊ iuniperus ⁊ reliqua que cadūt in emplastris ruptur̄e deinde stringatur sicut caput.

¶ De dislocatione mandibule. Cap. vii.

Accidit mādibule iferiori vt disloceƚ ab ordine suo: q̄re remanet os apertum q̄uis sit illud de illis que pa3 fiunt ⁊ nō accidit casu cōpleto. Et cū dislocatur inclinat ad anteriora ex 3rio ei⁹ qō accidit apud mollificationē que forasse accidit ei apud saltū ⁊ est applicatio vnius eo3 ad aliā difficilis se3 nō pruret motu cū lacertis suis qui veniūt ei a posteriorib⁹. ¶ Et qñq3 accidit dislocatio ex latere vno: est ergo tunc forma signi ipsam cu3 declinatio mādibule est ad anteriora cum transuersatione: ⁊ curatio quidē est vna. ¶ Et est de summa eius qō indiget vt festinet ad reducēdū ipm: ⁊ si nō pducet ad egritudines ⁊ nocumēta. ⁊ cū hoc fit praua eius reditio: nā facilior reditio eius est illa que est velocior q si differat indurat ⁊ apat ⁊ extendit lacertos ⁊ cōmouet febres inseparabiles ⁊ dolorē capitis stāte3 pp̄ter illud qō associat ei de vehemētia lesionis lacertoru3: ⁊ forasse fit res praua donec interficit i decimo. ¶ Et qñq3 accidit vt soluat ei venter cum superfluitatibus colericis multis puris ⁊ euomat similes eis: q̄re op3 vt festinet ad curā. ¶ Et modus regiminis eius est vt teneat vnus caput ei⁹ ⁊ deinde intromittat restaurator: policē suū in os ⁊ pueniat infirmo mollificare mādibulā suā ex omni modo. Nam illic sunt lacerti qui iā transuersati sunt propter vehementiā dislocationis: ⁊ postea moueat mandibula3 dextram ⁊ sinistrā3 deinde extendat eas subito: deinde reducat eā. ¶ Et ipsa quidem non intrat ad illud a quo separata est nisi retro: q̄re oportet vt extēdat eā sic ita vt equetur fm illam preparationē. ¶ Et signum equationis eius est equatio quadruplorum ⁊ coopertura ⁊ clausio oris: deinde sustentet cū puluillis ⁊ cerato ex cera ⁊ oleo ros. deinde dimittat eas qm sanabitur q̄ velocius est possibile. ¶ Si autem nō festinet fiat ⁊ iā acciderit durities oporebit tūc vt incipias ⁊ lenias duritiē cum embrocis ex aqua calida ⁊ oleo in balneo, embrocatiōe plima, donec leniat deinde sedeat, restaurator post infirmum ⁊ trahat mādibulas eius ad posteriora donec locet ⁊ stringatur. Et oportet post illud vt resupinet eger super puluinar cui⁹ impletio sit lenis ⁊ teneat vnu3 caput, eius vt nō moueatur vsq3quo cōpleat sanatio.

¶ De dislocatione furcule. Cap. viii.

[F]Urcula non separatur a latere interiore quia ipsa est continuata cum pectore non separata ab eo. Et propter hoc non movetur ex hoc latere. Et si percutiatur de foris percussione vehementi et stringatur: tunc ipsa equatur et curatur curatione qua curatur si frangitur. Verum extremitas eius que sequitur humerum et separatur ex eo non dislocatur plurimum quia lacertus qui habet duo capita prohibet eam ab hoc: et prohibet eam iterum caput spatule. et non movetur iterum furcula motu vehementi quia ipsa non est posita nisi ut separet pectus et amplificet ipsum. Et propter hoc est furcula facta homini soli inter alia animalia. ¶ Et si accidat ei dislocatio ex luctamine aut ex re alia simili huic tunc ipsa equatur et ingreditur ad locum suum cum manu aut pulvillis plurimis qui ponuntur super eam cum ligatura que necessaria est. ¶ Et rectificat hec cura extremitates humeri iterum cum separantur et reducit eas ad locum suum. et illud quo ligantur furcula et humerus est os cartilaginosum et ipsum ingrossatur in macilentis. et quando removetur existimat ille cui non est experientia quod caput adiutorii iam separatum sit aut exivit de loco suo et quod caput spatule vero tunc acutius et vero locus qui est ea inferior concavior: verum oportet ut distinguatur cum significationibus. ¶ De curatione eius est ut nullo modo applicetur ad caput et situr humerus.

¶ De dislocatione humeri. Cap. ix.

[H]Umerus quoque dislocatur aut in dislocatione spatule ambigitur et magnificatur si dislocatur: verum quoque accidit iuncture humeri et adiutorio ut dislocetur facile quoniam eius concavitas non est profunda et ligamenta eius non sunt firma imo sunt levia subtilia posita propter illud facilis motus. ¶ Et eius dislocatio est res in qua non accidit in eo quod scimus nisi secundum partem unam exitus apparens plurimus: ipsa enim non dislocatur ad superiora quoniam eminentia humeri prohibet ipsam: neque ad posteriora quoniam spatula prohibet eam: neque ad partem ventris quoniam lacertus habens duo capita ex anteriori non permittit eam cum prohibitione capitis humeri. ¶ Verum non dislocatur nisi ad latus domesticum aut silvestre. Et separatur ad illud secundum partem. ¶ Ad latus vero interius ingreditur quoque exitu plurimo et propter extenuationem macilentis: in istis enim cadit dislocatio adiutorii et eius reductio per quamlibet causam. et res utreque sunt in pinguibus prave valde. ¶ Et quoque accidit adiutorio dislocatio in hora partus difficilis et apud sectionem ab embryone: deinde si non redit velociter non crescit post illud in longitudine et remanet post illud cubitus parvus quousque rectificetur: et quoque non recipit etiam in quibusdam eorum sanationem imo remanet brevis minutus minuti habens adiutorium: et brachium in pluribus eorum recipit et fit bone dispositionis in pluribus eorum: sed est secundum dispositionem brevem similis pedi mustelle. ¶ Corpora vero non curantur a duabus diminutionibus simul. Et quando accidit adiutorio factura in latitudine sua deinde restauratur tunc non est posse reducere dislocationem eius nisi et frangatur restauratio.

¶ De signis dislocationis adiutorii. Cap. x.

[S]Igniu eius est ut videatur concavitas apud caput humeri et in firmamento eius verum illud non est propter istis: imo est iterum propter conversionem capitis spatule et ut extremitas humeri alterius acutior hac extremitate si non acciderit ei iterum separatio in seipsa aut in osse quod est caput eius per offensionem aut per aliud. ¶ Et quoque sedatur cum curatione lesio eius et existimatur quod non sit lesio cum eo. ¶ Et ut caput adiutorii dislocatio cum eminentia plurima in parte sebascelle ad inferiora, et fortasse est posse in infantibus ut equetur caput adiutorii et videatur ad interius non habens annexum alteri bonitate annexionis manus sane ad quam non appropinquat nisi cum labore et dolore vehementi. ¶ Non si desiderat elevare manum ad superiora et tangere aurem suam non preparatur ei et difficiles sunt ei motus alii. ¶ Et ista signa iterum quandoque accidunt propter torsionem et apostema et percussionem.

¶ De cura dislocationis adiutorii. Cap. xi.

[C]Uratio quidem illius que de illa est facilis et in corporibus infantium et qui levia habent corpora est ut extendatur cum manu et intromittatur sub umbilico apud propinquitatem capitis adiutorii: deinde teneat illam propinquitatem et impellat eam ad superiora et manus altera extendat adiutorium ad inferiora. Et fortasse est posse in infantibus ut equetur caput adiutorii cum digito medio et extendatur cum illa eadem manu. ¶ Non aut est vehementioris dislocationis in corporibus fortibus: levior modorum in illo est ut restaurator intromittat pedem suum in latus infirmi et locet calcaneum suum prope caput adiutorii: aut pillam sicut eam: aut iniunctam si fuerit apta adherens prope caput adiutorii infirmo resupino. Et extendat manum manibus suis secundum rectitudinem quasi velit eradicare eam ex spatula et inclinet manum suam parum ad interiora: et ingreditur et iste est rectior modorum omnium et levior eorum. ¶ Et iterum queratur vir fortis longus longior infirmo et intromittat humerum suum sub ascella infirmi et elevet ipsum a terra suspensum ab humero suo et iam extendit manum eius ad ventrem ipsius. ¶ Non si infirmus fuerit levis ponderis cuius corpus non gravet super manum eius suspendat cum eo aliquid quod gravet ipsum: et quoque ponitur loco pedis perpendicularis elevata super terram: et est super caput eius pila ex pannis et ex coriis stans in opposito loco humeri viri. et restaurator extendit manum a latere alio et gravet virum si necium est ei illud cum pondere: aut suspensione, et quando sit pravum: aut sit difficile et prolongatur ipsa tunc fortasse indiges eo quod est fortius post embrocationes et balneationes. et fit quandoque instrumentum simile manubrio sarculi et est virga brevis cuius longitudo est longi-

tudo adiutorij: aut plus: aut minus super cuius caput est pila. et ipsius pila facilior ē vt fit ex pāno et corijo et impellit cum illa virga illa spera sub titillico: et oportet tunc cum voluntas est vt fiat vt annectat vir fortis instrm titillico impellendo ipm cum eo ad superiora: aut duo viri donec resistant restauratori extendenti manū: et teneat vir alius humerū eius alterū vt non separet̄ subito: aut impellat illum humerū: et restaurator ille iam incepit extendere manū eius et trahere eam ac si voluntate eius sit vt separet eam a spatula eradicando: et fit illud ad anteriora parūp. Et qñ fit illud cadit adiutorium in iuncturā suā: deinde pila annectat̄ titillico annexione forti sustentando ad superiora caput adiutorij: et oportet vt sit sustentatio fm ipm. et spera sit super illud qd sequit̄ caput adiutorij in infirmo. ¶ Et oportet vt in fine qd est sub eo vt non frangat̄ adiutorium: qm nō est posse post restaurationē eius vt redeat ad locū suum ppter illud qd sciuisti. ¶ Et medicatur quoque cum scala ita vt ponat̄ caput adiutorij super gradū scale qui iam lenificatus est et preparatus cum inuolutionibus fm formā conuenientem: et suspendit̄ vir ex alio latere et extenditur manus. et ingredit̄ caput adiutorij in locum suum. ¶ Uerū oportet vt sit suspensio et gradus scale prope caput adiutorij vt non frangat̄ et fortasse ponit̄ loco gradus et glomeris persici res potens ex illo eodem loco et non remouet̄ ab eo ad locū alium qm timet̄ ex hoc fractura adiutorij. Et curat̄ quoque alijs modis deriuatis ex istis modis: et melior modorum ē modus primus. ¶ Cum ergo redit dislocatio ad locū suū tunc melior ligatura eius est vt liget̄ pila cum humero ligatura facta cum vittis latis prohibentibus separationē eius qd redit: et oportet vt penetret vitta sup ipm aut vitta alia desup fm modum crucis vsque ad humerū alterū: et quoque cadit crux super humerū infirmū deinde ligat̄ adiutoriū cum latere ad inferiora et ligat̄ cubitus et extremitas manus ad superiora ex parte colli et nō resoluit̄ vsque ad septimū aut post ipm. et ciba ipsum sicut scis. ¶ Quod si assiduatio fiat quonē redit tūc necessariū est cauteriū. ¶ De dislocatiōe spatule. C.xi.

Iam dictū est illud: et est de illis quorū casus non accidit: et mirant̄ ex ea tales quales Hyppocrates et Gal.

¶ De dislocationibus ossis parui apud humerum. Cap.xiij.

Accidit quoque ossi paruo qd est caput humeri vt separetur a loco suo quare accidit ei concauitas sicut i dislocatiōe.

¶ De cura. Cap.xiiij.

Non oportet vt extendat̄ tensione fracti sed coartet̄ et stringat̄ cum digitis et inclinetur ad locum suum et stringat̄ sicut stringit̄ furcula cum puluillis. Nā ipsa ligatura iterū quoque facit ipm redire ad locū suum violenter: et non curatur de illo quod est de vehementia illius ligature et seruatione eius sicut curatur de eo in furcula.

¶ De dislocatione cubiti. Cap.xv.

Eius mēbri dislocatio fit difficilis et fit difficilis ipsius reditio ppter vehementiā ligamentorū conuenientiū ipsi et eorū breuitatē: et ppter suā concauitatē concauitati et quoque accidit ei sepe parua. et accidit ei dislocatio integra in quibusdā horis. ¶ Et quoque dislocatur fingit eius dislocationē gibbositas in latere et arcuatio in latere. et deterior eius est qd dislocatur ad posteriora: qm est inobedientis curationis valde. ¶ Et plurima quidem dislocatio non accidit nisi in focili inferiori et est turpior et fedior ppter illud qd accidit ei de reditione focili vero superiori parū accidit et non est cum feditate dislocationis inferioris: qm ipm est vehementioris continuitatis cum vola: et est longinquitus ad hoc vt remoueat̄. et nō est posse vt disloceт̄ vnū duorum focilium nisi elonget̄ a scdo elongatione aliqua.

¶ De cura. Cap.xvi.

Oportet vt festinet̄ ad eius curationē qm ꝑperat ad ipm apa calsis prohibēs a curatione: qm extendere ad equandum ipm tunc perducit ad perditionē: et iterum non fit posse vt equet̄ apate illic existente. ¶ Et separationi quidem parue succurrit̄ cum qualibet difficultate: imo adiungat volam cum reditione eius ad locum suum. ¶ At dislocatio cōpleta si est ad anteriora est regimen. et si est ad posteriora est ei regimē aliud. ¶ Et illa que est ad anteriora redit ad locū suum cum percutit vola sua humerum qui opponit̄ ei percussionibus aliquibus manu iam preparata sicut oportet: et adiuuatur manu altera et ingreditur. ¶ Dislocatio vero ad posteriora oportet vt extendat̄ tensione vehementi: deinde percutiat eam ad posteriora. Quod si non obedit per illud teneant adiutoriū et brachium duo fortes et liniat restaurator manum suam cum oleo et incipiat abstergendo iungere cubitū cum vehementia donec ingrediat̄ deinde oportet vt stringat ipm et ponat brachio suspensoriū dimittēs cubitū āgularū fm quātitatē quā tolerat in prima hora: deinde nō cesset constringere suspensoriū paulatim donec constringat̄ āgulus.

¶ De dislocatiōe iūcture rascete. Cap.xvij.

Iunctura rascete est facilis dislocationis et difficilis vnitionis. nam qñ extenditur extensione parua et opponit̄ vnū duorum membrorum alteri redit: sed eius bucellatio est praua: qm illud qd continet ipsam de corporibus apat̄ et prohibet bonitatem vnitionis. ¶ Et modus extensionis eius est vt extendat̄ vir focile ad posteriora et extendat restaurator volam ad contrariū illius parte imo ad anteriora: et extendat vnūquodque digitum incipiens a pollice et perueniens ad minimū: nā equat̄ p illō

τ redit: deinde emplastret ipsam τ stringat.

℄ De dislocatōe digitoꝝ τ signis eiꝰ. Ca. xviij.

Quando dislocant̄ digiti inclinant̄ ad anteriora τ apparet illic eminentia in inferioribus τ apparet ꝯcauitas dorsi τ similiter fit in ossibus rascete.

℄ De cura. Cap. xix.

In reditione digitoꝝ a dislocatione est difficultas quedā: τ non opꝫ vt extendant̄ extensione equali: imo opꝫ vt expectes super eos τ eleues radicem ex manu tua sub qua cadit radix eius qn̄ stringis super eum ad inferiora ac si tu eradices ipsum ex loco suo τ tunc videbis dislocationem iam intrasse τ rectificari.

℄ De separatione ossium rascete. Cap. xx.

Oportet vt in ea fiat quod possibile est de equatione τ impulsione oīs declinationis τ eminentie ad ꝯtrarium partis illius τ positione astellarū τ strictura earum desup vt dimittant̄ super eam: τ vt ponant̄ loco earum super eam plūbū equatū ꝯseruans locū cum grauitate sua. ℄ Uerū oꝫ vt anq̄ ponatur desup astella aut plūbū vt emplastres cuꝫ emplo ꝯfortatiuo de illis que scis τ nō moueat̄.

℄ De dislocatione spondilium τ separatione earum. Cap. xxi.

Quando spondiles dislocant̄ dislocatione cōpleta interficit ꝓculdubio. τ non cōpleta uerū qn̄ remouet̄ remotione plurima q̄uis sit minus q̄ cōpleta ē mortalis: qm̄ ꝓculdubio coartat nuchā coartatione forti si resistit τ non obedit. ℄ Et si est spōdilis prima colli τ que sequit̄ eam priuat animal anhelitu τ morit̄ statim: qm̄ nerui anhelitus coartant̄ quare non faciunt opōnē suam. ℄ Et si est spondilibus dorsi τ dislocat̄ ad partē interiorē nō est pole vt cureī. τ est de illis que interficiunt velociter. Et si morat̄ τ non est pole taliter ꝙ ꝓhibeat anhelitū retinet stercus τ vrinā τ interficit. Et si morat̄ τ non coartat nucham coartatione vehementi: aut coartat τ non apparet sedat̄ qđ est cum eo de apare non est excusatio quin nocumentū ingrediat̄ nuchā τ neruos qui sunt sub illo loco τ facit superfluitates exire inuoluntarie. ℄ Et si est ad posteriorē tunc nocumentum qđ facit nuche est minus. verū neciūm est nocumentū iterum. ℄ Et coartatio neruoꝝ que debilitat pedes τ debilitat lacertos. vesice τ ani. quare necia est virtus fortis τ ipulsio vehemens τ ꝑcussio magna que fere franget simenia eius donec redeat ad locū suum: τ anq̄ redeat ad locuꝫ suū iam fracta sunt per illud eius simenia. τ quandoq̄ dislocantur ad duo latera τ ad superiora. ℄ Et in huius quidem capitu li diuisionibus iam locuti fuimus vbi locuti fuimus de gibbositate. ergo cōpleatur illic. ℄ Et signum illius est ꝙ video illic aut eminentiā in posterioribus aut arcuationē in pectore ac si fractū sit simeniū: sed in eius fractura nō ē magnū malū. Et in dislocatōe spōdilis ē timor mortis.

℄ De cura. Cap. xxij.

In illa qdem que est ad interiora ex dorso spes ex parua τ paruus ꝓfectꝰ est in eius curatione. ℄ Illa que est ad posteriora indiget cōpressione cuꝫ genibus τ fortitudine sicut est opō balneatoꝝ. τ ponant̄ sup eam cuꝫ fortitudine aut faciat ipm iacere super ventrē suum τ stet sup eum cū calcaneis suis aut fricet ipm cum aliobich fricatione asini lissazaracti. ℄ Qđ si res fuerit vehemētior illa τ fuerit recenꝫ dixit Hyp. ꝙ oꝫ vt sumat̄ lignū cuius longitudo τ latitudo sit tante quātitatis que capiat ifirmū: τ termineť ita vt sit ſm hanc mensurā ꝓpe parietē extensum ad latus parietis in longitudine: τ non sit elongatio eius a pariete plus quātitate vnius pedis: τ ponatur super ipm stratus planus ad corpus infirmi: deinde balneet̄ τ applanet̄ super lignuꝫ aut super podiale sup faciem suam: deinde inuoluant̄ super pectus infirmi ligature ample duabꝰ vicibꝰ τ earū extremitates egrediant̄ de subascellis: τ ligent̄ inter duas spatulas τ ligent̄ extremitates ligaturarū laterū ad lignū longū sile manubrio mortarij τ eleuet̄ hoc lignū sup lignū positum aut podiale: τ detur ministro stanti apud caput infirmi vt teneat ipm vt fiat extremitas inferiori inuoluta ad aliqđ: τ extendat̄ supior q̄ est apud caput in hora qua opꝫ τ fiat per illud extensio. ℄ Et ligent̄ uerū pedes ambo simul cum ligatura ampla alia sup genua τ supra duas spatulas iterū: ligando uerū loca que eleuant̄ ex loco in quo aggregant̄ due coxe cū ligamento alio. Et aggregent̄ extremitates hoꝝ ligamentoꝝ τ ligent̄ ad lignū aliqđ sile manubrio mortarij sicut est lignū cuius precessit narratio. τ eleua ipm apud extremitatē ligni primi: deinde ꝑcipe ministris vt extendant eum hoc ligno extēsiōe que sit ſm ꝯtrū. ℄ Et de hoibus sunt qui faciūt hāc extensionē cum instris τ sunt sicut sagitte super signū erectū apđ extremitatē huiꝰ ligni magni aut podialis. s. duas extremitates que sequuntur caput τ pedes qn̄ reuoluunt̄ ille sagitte inuoluūt̄ cum eis ligature que extendunt̄. ℄ Et oꝫ qn̄ fit extensio vt impulsio fiat apud gibbositatē cum radice volarū manuū. Qđ si fuerit nobis nece sedere sup ipm faciemus illud τ nō timebimus aliqđ. ℄ Et si non equat̄ spondilis cum istis rebus τ infirmus fuerit tolerans cōpressionē: tūc opꝫ vt ꝯcauet̄ fouea in pariete qui eē ꝓpinquus cum longitudine filis cānali recipiens gibbositatem cū mensura que sit longitudo fouee quātitatis vnius brachij: τ nō sit altior spōdili infirmi neq̄ inferiore ea plis imo opꝫ vt iam primū sit facta. ℄ Uerū ad hanc egritudinē ad quā dixmus i pncipio vt sit lignū positū ꝓpe parietē

gauit vittam aut funē. ¶ Et in illa que est ex il
lo ad anteriora aut posteriora stringat restaura
tor radicem coxe cū ligatura lata. ꝛ capiat super
humerum ad partem que oportet ſm declina-
tionem dislocationis. ꝛ accipiant viri duas ex-
tremitates ligature ample: deinde extēdāt eam
oēs simul extēsione qua suspendunt infirmū in
aere. ¶ Et cum hmōi iterum est posſe vt redeāt
modi predicti ad rectificationē. ¶ Et medicāt
eam qñq; cū thibiꝛen. Et modus illius est ſꝫ ꝙ
retulit de eo quidam eorum ꝛ bene egit. Jnqt:
oportet vt caues foueam longam in ligno toto
silem aqueductionib⁹: ꝛ nō sit lōgitudo fouee ꝛ
ꝓfunditas eius plus qñtita e trium digitorū: ꝛ
non sit longitudo eorum adinuicem plus qua
tuor digitis: ꝛ ponatur extremitas alchibꝛen in
partē illius fouee ꝛ sustentent cū eo: ꝛ sit impul
sio eius ad partem ad quā opꝫ impellere. ꝛ opꝫ
vt sustentaur in medio ligni magni aut podialis
lignum aliquod erectū cuius longitudo sit qua-
titas vnius pedis ꝛ grossitudo eius qñtitas ma-
nubrij fossorij vt qñ resupinaꝰ super dorsum re
uoluatur hoc lignū in eo qḋ est inter alhafegi ꝛ
caput coxe: qm̄ ꝓhibet sequi illḋ quod extendit
ipsum a parte pedum: lꝫ illud iterū multotiens
indigeat extensione que sit a superioꝛib⁹. ¶ Et
cum hoc cum corpus impelliꝰ ad inferiora im-
pellit hoc lignum caput anche ad exteriora: ꝛ
oportet vt sit manus ad inferiora ſꝫ modū quē
diximus ante hoc ꝓcipue ex pede. ¶ Qḋ si ca-
put coxe non ingrediꝰ per hāc spēm curationis
tunc opꝫ vt auferaꝰ lignū erectum sustentatum:
ꝛ vt figantur duo ligna alia super duo domici-
lia loci illius ligni. s. in omni latere eius lignum
vt sint sicut postes porte: ꝛ non sit vnūquodq;
eoꝝ min⁹ pede: deinde equitet sup ea lignū aliḋ
sicut equitat lignū scale: vt sit figura sex ligno rū
similis litere que noiaꝰ grece biranen: hec enī
figura fit cum poniꝰ lignū tertiū in medio in-
ferius duobus extremis: parūper: deinde opꝫ
vt resupineꝰ infirmus sup lat⁹ sanum ꝛ extēdāt
coxam sanaꝫ in eo qḋ est inter hos duos postes
sub ligno qḋ est sile gradui scale ꝛ ponaꝰ coxa
infirma sup hunc postē: vt sit caput coxe eqtās
sup ipsum postq; expāsi fuerint sup postes pāni
plicati plicatiōe plima: vt nō ledat postis coxā:
postea sumatur lignum aliud eqlis latitudinis
cuius longitudo sit tante qñtitatis que cōprehē
dat ex capite coxe vsq; ad locum calcanei: ꝛ po-
natur in longitudine sub coxa ab interiori par-
te vt retineat caput coxe ad calcaneū: ꝛ ligeꝰ cū
eo: deinde administretur in gibbositate. ¶ Ue
rū ſm ꝙ diximus in eo qḋ ꝓcessit opꝫ tunc vt ex
tendaꝰ crus ad inferiora cū ligno ligato cuꝫ eo
vt redeat caput coxe ad locum suū cū hac extē-
sione vehemēti. ¶ Et est iterum modus alius
cum q ingrediꝰ caput coxe absq; extēsione infir
mi sup lignū. ꝛ est modus quē laudat Hypo. ꝛ il

le existimat ꝙ opꝫ vt ligenꝰ manus infirmi si-
mul cū ligamēto lato leni ꝛ ligeꝰ pedes ei⁹ ābo
cū ligamēto lato forti leni sup duos calcaneos.
ꝛ sup duo genua. ꝛ sit lōgitudo cuiusq; eoꝝ a cō
pari suo qñtitas qtuoꝛ digitoꝝ. ꝛ sit crus ifirmū
extēsuꝫ plus altero qñtitate duoꝝ digitoꝝ ꝛ supē
daꝰ ifirmus sup caput: ꝛ sit elongatio ei⁹ a terra
qñtitas duoꝝ cubitoꝝ: deinde currat adolescēs
hñs experientiaꝫ puber cū brachijs suis ꝛ exhat
coxā ifirmā i grossiore loco ei⁹ vbi ē caput coxe
iteꝝ ꝛ suspēdaꝰ cū infirmo subito. nā iūctura cū
factū fuerit illud est ea igredieꝰ ad locū cum qlē
bet studio. ꝛ iste qḋ modus est facilioꝛ alijs: qm̄
nō indiget opatione plima. ¶ Uerꝫ ples medi
cātiū nō bñ opanꝰ i eo: qm̄ ipsi spnūt eū ꝓp suā
facilitatē. Et si fit dislocatio coxe ad exteriora ꝛ
tūc opꝫ vt extēdaꝰ ifirm⁹ ſm ꝙ dixim⁹ cū hac li-
gatura q est sup alhahafegi iguinis ꝛ furculā ſꝫ
ꝙ dixim⁹. deīde est necēum medicāti vt elleuet
cū thibirē deforis ad iteriora postq; posuerit ex
tremitatē thibirē in aliq pte fouee quā diximus
vt stringat sup eam: ꝛ sint aliq ministroꝝ ex parte
coxe sane ipellentes iteꝝ: ꝛ opponaꝰ ipulsio vt
nō ipellaꝰ plim. ¶ Et cū dislocatio ē ad añrio-
ra tūc opꝫ vt extēdaꝰ infirm⁹: deinde pōat vir
fortis radicē vole man⁹ sue dextre sup ignē infir-
mi ꝛ coartet ipm cū manu altera. ꝛ ipse cū hoc
ponat coartationē extēsam ad iferiora ad ptem
genu. ¶ Et qñ dislocatio est ad posteriora tūc
nō opꝫ vt extēdaꝰ infirm⁹ ad iferiora eleuat⁹ sup
terram: imo opoꝛtet vt sit positus super aliquiḋ
duꝝ sic oꝫ vt sit iteꝝ qñ sepaꝰ ancha ei⁹ ad exte-
riora sic dixi in gibbositate. opꝫ ergo vt extēdaꝰ
ifirm⁹ sup lignū: aut podiale sup faciē suā ꝛ sint
ligamēta stricta nō sup coxā: imo sup crus sicut
dixim⁹ nup. ꝛ opꝫ iterū administrare cōpressionē
cū tabula ꝛ sup alhabafegi ꝛ locū ad queꝫ egre-
ditur iūctura. ¶ Hic est ſmo nr̄ in spēbus dis-
locatiōis q accit anche ex cā manifesta añcēdē-
te illud. Uerum q: quandoq; dislocaꝰ coxa ꝓp
multitudinem humiditatis accidētis ei sicut dis-
locatur spatula: oportet tunc vt administretur
cauterium sicut diximus in loco in quo dixim⁹
hoc cauterium.

¶ De dislocatione genu. Cap. xxvij.

g Enu est velocis dislocatiōis: fortasse
enī dislocaꝰ absq; cā pter deambula
tionē velocē aut lubricat paruꝫ sicut
carnalis multotiēs dislocaꝰ absq; cā pter saltū.
¶ Et genu qḋ dislocatur ad oēm ptēꝫ nisi ad
anterioꝛem ꝓp rotulā ꝛ adiutoriū eius.

¶ De cura. Cap. xxviij.

s Edeat infirmus super sedē ꝓpinquā
terre: ꝛ deuenꝰ pedes eius parūper:
deinde extendat vir fortis manū suā
desuper ꝛ desubtus extensione forti ꝛ reducat
restaurator iuncturam ad dispōnem suā ſm in-
dicium dislocationis vlis ꝛ liget eam.

¶ De dislocatione arcellatu & est rotula genu Capitulum. xxix.

Quando accidit ei dislocatio oportet vt pes plane ponatur in terra & reducatur rotula: deinde impleatur curuatura geniculi pannis prohibentibus a duplicatione & ponantur desuper astelle resistentes ei in parte ad quã declinat. Cũ ergo restringitur & adheret non duplicetur genu cum festinatione sed paulatim: donec alleuietur.

¶ De dislocatione iuncture tali apud calcaneum. Cap.xxx.

Dislocatur calcaneus. Indiget ergo si dislocatur extensione forti & curatione vehementi & impulsione cũ fortitudine vt redeat. Deinde op3 vt dimittat deambulationem circiter.xl.dies vt non dislocetur secundo. ¶ In separatione vero pauca sufficit quelibet extensio deinde reducatur. & quando complete dislocatur oportet vt reducatur fm qp dicunt antiqui. ¶ Inquiunt: Oportet vt extendatur infirmus super dorsum suum sup terram. & ab eo qd est inter coxas eius apud alahanfegi. sit paxillus longus intrans in profunditatem terre non permittens corpus eius moueri cum pcedit pes eius ad inferiora: imo oportet vt figatur iste paxillus anteqȝ resupinetur infirmus. ¶ Qd si presens tibi fuerit lignũ magnum in cuius medio diximus esse aliud lignũ fixum tũc oportebit vt fiat extensio super hoc lignum. ¶ Et oportet vt sit minister tenens cordam & extendens eam & minister alius extendẽs pedem: aut manibus suis: aut ligamento fm contrarium extensionis ministri primi & equet medicus manu separationẽ. & teneat minister alius pedem alium ad inferiora. ¶ Et oportet post equationem vt ligetur ligamentis fortib⁹ & vadat cum parte ligamenti ad pectinem pedis & cum parte eius ad calcaneum & ligetur illic. Et oportet vt caueatur ex eius qui sunt supra talũ posterius vt nõ sit super eos ligatura vehemẽs: & vt prohibeatur infirm⁹ a deambulatiõe.xl.diebus: & isti si conanẽ ambulare ante nõ sanantur fm cõplementũ & dissoluitur in eis mẽbrũ & corrũpitur curatio. ¶ Qd si separatur os tali ex saltu: nam illud accidit multotiens: aut accidat huic mẽbro apa calidũ: oportet tunc vt preparetur hoc mẽbrũ cum resupinatione infirmi super faciem suam & extensione mẽbri & equatione eius: & cu3 embrocis que sedãt apata calida: & administratione ligamẽto fortiũ: & vt quiescat infirmus & nõ moueaẽ donec rectificeẽ mẽbrum integre. ¶ Et ligatura quidem tali op3 vt sit ad digitos & dimittatur talus apertus.

¶ De dislocatione ossis pedis. Cap.xxxi.

Huius regimẽ est primũ regimini dislocationis ossis calcanei & forsitan sufficiat vt equos ita vt calceo cũ pede suo sup ipsum pãno exeũte inter ea donec equeẽ: dein de empla & stringe fm modum quem scio.

¶ Tractat⁹ scds de radicib⁹ lib⁹ in fractura.

¶ De sermone vniuersali in fractura. Cap.i.

Fractura ẽ solo ɔtinuitatis propria ossibus. ¶ Et accidit qñqȝ sparsa: & qñqȝ non est sparsa: & qñqȝ accit eqlis: & qñqȝ accidit scissa: & eqlis qñqȝ accit in latitudine: & qñqȝ accidit i lõgitudie. & eadẽ in latitudie qñqȝ accit diuisa: & qñqȝ accidit nõ diuisa & eadẽ in lõgitudine est diuisio & alcasim q̃ nõ accit separa. ¶ Et qdã noiauerũt spẽs fracture noibus suis dicẽtes fracturã magnã incedẽtẽ in latitudie & pfũditate raphanalẽ & hastalẽ & arũdinalẽ. ¶ Et dicẽtes icedẽtẽ in lõgitudine fracturã linealẽ: & dicẽtes incedentem in latitudine cũ longitudine lunalem & neruale. Et illã q̃ est puarum priũ vnã fauchiem & alteruñẽ cũ alhuberiẽ. ¶ Et qñ fractura cõpleẽ nõ est posse vt remaneãt duo ossa fm qp necẽ est iter ea de oppõne fm prepõnes ɔtinuitatis nãlis: imo separanẽ necẽs ab oppõne. & sic separatio faciẽs accidere pũcturã necẽs in eo qd cõtinet de velaminib⁹ & carne: q̃re accit dolor sequens ea. & qñ est eq̃lis rotũda sine frustis ɔuertiẽ mẽbrum cũ facilitate. ¶ Et vt declinet fractura ad exteriora fm qp dixit Hyppo. melius est q̃ȝ vt declinet ad iteriora. qm illud qd occurrit ei de neruis illic ẽ plus q̃re ledit. Et qñ cadit fractura apd iũcturã & restauraẽ remãet mot⁹ difficil' ppr duritiẽ: & arasbadu qd accit indiget spacio donec declareẽ. & illud qd prauius accit in iũcturis ossiũ puorum. Et de illo iterũ est vbi est iũctura in creatione strictior sicut est iũctura cauille. ¶ Et fractura prauioris icarnatiõis & vnitiõis est illa q̃ est fm rotũditatẽ: deinde illa q̃ declinat: non n. adheret nisi sup ipsm plongeẽ ligatura bñs fabricationẽ mirabilẽ tpe lõgissimo & sumat ex cibis & medicinis: ex eo qd minuit sanguinẽ ad illã partẽ f3 qp dicem⁹. Et deterior fractura ossiũ est ad interiora nõ ad exteriora fm qp dr. Et qd dr de icisione medulle & interficit est intẽtio cui nõ est vulnus: medulla. n. habet lenitatẽ viscositatem & nõ inciditur. Et qñqȝ accñt cũ fractura accñtia sicut vulnera & fluxus sanguis & apa & attritio eius qd circũdat eã ex carne q̃ si nõ prepareẽ cũ phibitione putrefactiõis: aut scalpelletur accideret eo corrosio. ¶ Et locus qdẽ fracture magnorum sciẽ per dolorẽ & per casum. Fracture vero puerorum paruorum apparet p dolorẽ & apa: nã in ipsis accĩt plura iudicia restaurationis. & & qñ ista ossa redeũt ad situs suos posse est in infantibus & qui sunt eis primi vt restauretur vilius & vnitas ppe in eis. ¶ In etate vero adolescẽtie & que est post ipsã nõ restauraẽ: imo currit sup eam incarnatio ex materia cartilaginosa cõiungens inter duo ossa de gñe eius qd facit cur-

pere erarius de duob⁹ plūbus super ɔtinuationē genis ⁊ alioꝝ ⁊ ossa magis inobediētia ad restaurationē faciendā est adiutoriū deinde brachiꝫ. ℭ Amplius furcula qñ tāgit ad interiora prava fit eis cura. ℭ Et fractura fedior in duobus focilib⁹ est fractura focilis īferioris coꝝ sicut dixi est in dislocatiōe. Res aūt coxe ⁊ cruris est facilior: qm̄ restauratio nō ꝓhibet ea a dilatatione. ℭ Et mēbra qdeꝫ diuersificant in spatio restauratiōis: verbigr̄a qm̄ nasus restauratur fm̄ ꝙ dr̄ in .x. ⁊ costa in .xx. ⁊ vlna in eo quod approximat a .xxx. vsqꝫ ad .xl. ⁊ coxa in .l. ⁊ forsitan extēditur lōge donec restauratur coxa vsqꝫ ad menses tres aut q̄tuor: ⁊ qd̄ est supra hoc. ℭ Et vt declinet mēbrū in firmatione restaurationis ad vētrē eius melius est q̄ꝫ vt declinet ad dorsuꝫ ipsiꝫ: quoniā fit declinatio eius in latere vrine. ℭ Et cause ꝓpter quas nō restauratur os sunt multitudo embrocationis aque ⁊ multitudo solutionis ligamētoꝝ ⁊ ligationis eorum: aut festinatio i motu: aut paucitas sanguinis absolute: aut paucitas sanguinis viscosi in corpore: ⁊ ꝓpter illud minoratur restauratio fracture colericoꝝ ⁊ conualescentiū. ℭ Et de illis que significant restaurationē est apparitio sanguinis q videtur q̄si ipse sit superfluitas quam expellit natura ex multitudine sua cum studio ad fracturam.

ℭ De radicib⁹ restauratiōis ligature. Cap. ij.

Restauratio basis est extēsio membri cū quātitate que opꝫ. Nam additio in ea spasmat ⁊ lesionē facit ⁊ ꝓueniunt ex ea febres: ⁊ q̄nqꝫ accidit ex ea mollificatio. ⁊ illud quidē in corporib⁹ humidis est minoris nocumēti ꝓpter obedientiā coꝝ ad extensionē: ⁊ diminutio eius ꝓhibet bonitatē cōsolidationis ⁊ ordinis: ⁊ ꝙ in dislocatiōe ⁊ fractura est equale. ℭ Qd̄ ergo extendit fm̄ modū q opꝫ est vbi fit occupatio cuꝫ preparatione duorum ossium fm̄ rectitudinē ⁊ positionē pulpoꝝ ⁊ ligamentorum fm̄ ꝙ opꝫ ⁊ coopire ea astellis ⁊ coopire astellas ligamentis. ⁊ oportet vt quiescat mēbrū quantū est possibile nisi q̄nqꝫ fm̄ quantitatem quā tolerat cum nō fuerit nocumentuꝫ ⁊ apostema vt nō moriat natura mēbri. ℭ Et opꝫ vt caueatur doloratio vehemens apud extensionē ⁊ stricturā in fractura ⁊ dislocatione simul. ⁊ simil'r illud qd̄ accidit ex strictura vehementi ⁊ tardatione solutionis: qm̄ illud perducit ad hoc vt moriat illud mēbrum ⁊ putrefiat: ⁊ fit necessariū abscindere ipsum. ℭ Et intētio in plimo restaurationis est vt eueniat alrosboth in eis qui nō sunt ossa capitis: nam super ea non oritur alrosboth: q̄re opꝫ vt preparet ita vt nō eueniat siccū neqꝫ paucū ⁊ iterū grossum plus pertransiēs mēsuram. ℭ Et de sicco est ꝙ magnitudo eius diuersificat fm̄ mēbrū ⁊ quātitatē fracture in magnitudine sua: aut multitudine ipsius aut in ẑrijs amboꝝ. Et in qdē sciens in diminutionē qd̄ opꝫ fieri in illo q̄si apud rememorationē ciboꝝ ⁊ apud rememorationes fracture. ℭ Et opꝫ et cum accidit alrosboth vt prohibeat a motibus cōpatientibus ⁊ coitu ⁊ ira ⁊ iracūdia qm̄ adurunt sanguinē ⁊ fugit locum calidū ⁊ sanguis quern fi m̄ ⁊ adiuuat cuꝫ emplastris fortib⁹ stipticis in quib⁹ est caliditas quedam ⁊ glutinatio: ⁊ ponant in eis que sunt sicut nux cupressi ⁊ dragagantū ⁊ medicine que sunt ad rupturā. ℭ Et qñ accidit fracture vt nō restauret restauratione de q̄ curet tūc fiat in ea qddā sile fricationi in vlcerib⁹ que nō sanātur: ⁊ est vt fricetur vtrisqꝫ manib⁹ donec auferatur viscositas vilis debilis que est quasi ipsa non sit aliqd: q̄re accidit vt eleuet in locū ⁊ impellatur ad ipsum sanguis bonus nouus ⁊ coaguletur super ipsum rosboth forte. ℭ Et multotiēs qdeꝫ egrediuntur: ⁊ alterat color ossis: res siles corticibus ⁊ squāmis ꝓpter fricationē. ⁊ super huiusmodi nō ponant astelle: imo si fuerit necessariū sufficiat ligatura bona. ℭ Et qñ aggregant fractura ⁊ vulnera tūc nō est possibile vt differatur restauratio vsqꝫ quo sanētur vulnera. os enim indurat ⁊ nō recipit restaurationē nisi cū prauitate ⁊ extensione vehemēti ⁊ dispōnibus maximis. ℭ Et cū hoc quādo accidit cum vulnere dolores ⁊ apata in quibus est timor tunc vt ioqueat mēbrū melius est q̄ꝫ vt accidat timor magnus q̄re opꝫ vt in huiōi fractura nō perueniatur ad vltimū in re restaurationis. ℭ Et quādo est cum fractura attritio est cū illo timor in corrosione mēbri. quare opꝫ vt scalpelletur loc⁹ ad hoc vt egrediatur sanguis: qm̄ in ipso est timor ⁊ est vt moriat membrū. ⁊ si fluat sanguis tunc opꝫ vt retineatur. ℭ Et multotiēs quidē fit necessariū ꝓpter timorē apatis ⁊ nocumentū vulneris vt facias aliud q̄ꝫ sit necessariū de curatione mēbri: q̄re flobotomas ⁊ soluis ventrem ⁊ subtilias cibū. ℭ Et q̄nqꝫ accidit ex strictura pruritus ⁊ est necessarium vt soluatur aut embrocet mēbrū cuꝫ aqua calida donec resoluant humiditates mordicatiue. ℭ Et Hyp. quidē precipit ei cui restauratur vt fugat aliquid de elleboro in illa hora ⁊ fuit eius intentio vt trahant mãe ad interiora. ⁊ Ga. ꝓhibet h̄ imo precipit vt bibatur agaricum. Qd̄ si fuerit necessariū tunc det aliquid de sirupo acetoso in quo sit ꝟtus acuta. ⁊ dr̄ ꝙ illud fuit in t̄pe Hypo. ⁊ superfluitas que ē inter duo tēpora est mirabilis. ℭ Et cum volueris facere restaurationē deinde dolet ⁊ inquietat: tunc rectius est vt dimittas illud ⁊ extrahe illud qd̄ redire fecisti: forsitan. n. remouebis per illud infirmuꝫ a doloribus. ℭ In fractura aūt in longitudine sufficit vt mēbrum adhereat cū strictura vehemēti ⁊ vehemētiore q̄ꝫ in alijs in cuius compressione vltimatio fiat ad interiora. ℭ In fractura autem que est in osse opꝫ vt duo ossa stēt fm̄ rectitudinem in fine qui possibilis

est obseruãdo illud ex parte situs partium sanatarum. et considera an sit oppositio ossis huius ad suum compar ossis alterius: deinde restaura. et obserua. nam inter illud sunt res de illis sicut frusta et additiones: et de illis sunt vacuitates: verũ frusta: quoniã nõ decẽter componũtur soluunt inter os et inter restaurationẽ: et quãdo frangitur iterum et remanẽt inter duas scissuras ossis nõ permittunt vt adhereat vna earũ alteri et separantur: quare fit vlcus in quo semper aggregatur virus: quare accidit inde quod ipsummet putrefit et putrefit membrũ. ¶ Amplius vnitio nõ fit fortis: fortis enim non fit nisi quãdo decẽter cõtinuantur frusta et additiones in oppositione sua que ei opponitur. est ergo necessaria extẽsio postquam fuerit verificata oppositio inter duo ossa et inter additiones et meatus qui deglutiunt eas et verificata fuerit restauratio. ¶ Cũ ergo extẽderis et opposueris rectũ est cum inueneris oppõnem verificatã vt mollifices extensionem paulatim et obserues oppositionẽ vt declinet cum attractiõe et obserues cũ manu tua dispõnem eius quod decenter cõponitur. et si inueneris eminẽtiam aut aliud rectifica illud cũ manu: deinde necessarium est ligamẽtum cõseruãs mẽbrum secundum quietẽ suam nõ durũ: quoniam dolere facit valde: neque lene quoniam dimittit cõseruationẽ. et de rebus que earũ est media est melior: et oportet vt sit ligamentũ positũ ad illud ad quod est inclinatio vehemẽtius. ¶ Et si fractura est cõpleta tũc oportet vt equetur equatiõe stringẽte eam ex omni parte. Quod si fractura fuerit in parte plus oportebit vt sit strictura illic plus et si cũ fractura fuerit aliquid ex frustis et ossibus paruis tunc si fuerit ledens dolorem faciens tũc valde ad illud cũ rectificatione. ¶ Quod si non fuerit ledens tunc nõ cures de eo neque apponas manũ. ¶ Quod si verbigratia audita fuerit eius icrepatio tũc speratur quod currit super eã rosboth. Cum ergo securus fueris de illo tũc non oportet vt tardetur res eius. ¶ Et quoniam accidit ex frustis disruptio carnis non est: tunc rectum occupari in dilatatiõe disruptionis operatione stolidorum sed est necesse vt extendantur duo ossa ad duo latera secundum vltimũ finem rectitudinis ne sit tortuositas in eis quoniam in tortuositate tũc est corruptio ossis. ¶ Cũ ergo extenderis ipsum tunc redi ad frustum et reduc ipsum et stringe illud: si autem nõ redit tunc non dilates disruptionem: imo perscrutatus sis vt videas mensuram qua indiges et perfora in ea secundum quantitatem qua ingrediatur in eã frustum et compone super ipsum frustum cuius lenis super quod possit esse foramen spissum et penetret frustum in ipsum: et preme super cutem et manum cõpressione grauãte eas ambas et procedat os in foramine processione ad radicẽ suã: deinde serre cũ serra operationis et est serra minuta subtilis acuta sicut serra facientium pectinea. ¶ Et forsitan perforatur radix cuius perforatio est necessaria cum tripano faciẽdo foramina cõtinua accipiendo locum cuius queritur fractura et illud non est auferens timorem vbi est post os corpus nobile: licet forte sit saluius quam instrumẽta mouẽtia motu suo aut sua collectiõe aut incisione sua. ¶ Et quandoque ingeniatur vt ponatur tripanum super latitudinem substantie non permittentẽ tripanũ penetrare nisi secundum quantitatem adiuuantem: quare est minoris nocumẽti quam instrumenta mouẽtia. et propter hoc oportet vt sint apud restauratores ipsorum tripanorum species plures preparate. ¶ Et forsan nõ apparet frustũ sed est necessarium ad imus illud quod excecat et retinet ipsum deinde fieri illud quod oportet. Quod si fuerit frustum aut pecia ossiũ separatum pũgẽs locũ et dolorem faciẽs tunc necesse est scindere et vti regie ad extrahendũ illud quod egreditur. Et multotiẽs oportet serrare illud. ¶ Et quoniam fuerit illud quod fractum est et comminutũ magnũ et fuerit eius confractio et cõminutio plurima tũc necesse erit vt extrahatur totum. Si autẽ fractura nõ fuerit cũ cõminutiõe et fuerit dislocatio eius scissura capiẽs locũ plurimum tũc incide infirmiorem locum et dimitte reliquũ quoniam nõ est nocumentum in eo imo nocumentum in abscindendo totũ est magnum.

¶ De admonitione restauratoris. Cap. iij.

Necesse est restauratori vt consideret inclinationem ossis. et quoniam ipse inuenit apud partem ad quã inclinatur gibbositatẽ. et apud partẽ a qua inclinatur cõcauitatẽ. Et plurimum quidẽ intelligit illud cum tactu. ¶ Et illud iterum quoniam dolor fit vehemens in parte ad quam est inclinatio. ¶ Et crepatio iterũ significat illud et super illud fabricet rem suam. ¶ Et est necessariũ restauratori vt extendat manum super locum fracture in dispõne itineris eius ad superiora et inferiora cum facilitate et subtilitate donec si viderit separationẽ aut eminentiam aut frustum cognoscat ipsum vt nõ liget vice altera nisi secundum quod oportet: quoniam accidet confusio aut dolor. ¶ Et nõ oportet vt confidas in equatione sensata per manum ante cõplementũ sanationis: nã multotiens occultat apostema contusionẽ et tortionem. cũ ergo restaurator peruenerit ad fracturã et inuenit illud si non exquisite operatur in eo. deturpatur mẽbrum: et si exquisite operatur perducit ad spasmũ et febrẽ paruam. ergo melius est vt dimittat illud et nõ tãgat ipsum. Cũ ergo incipit peruenire ad restaurationẽ partis ossium et nõ penetrat os vt nõ vim faciat. et faciat ipsam ingredi cũ difficultate secundum dispõnem quoniam ingreditur super infirmũ quod est maius quam remaneat os nõ equatũ. ¶ Et si dolet reditus et rectificatio valde et est possibile medico vt reducat illud ad dispõnem fracture tũc est delitie infirmo et concupiscentia magna. Et oportet vt restaurator festinet ad restaurandum illud quod fractum est et restauret in die suo: quoniam quanto plus elongatur tanto est eius iteratio diffi-

difficilior et nocumenta in ipso sunt plurima et proprie in ossibus que circundant lacerti et nerui plures sicut in coxa. et oportet vt adiuuet ad festinationem restaurationis cum causis in contrario causarum oppositarum predictarum et prima est conglutinatio sanguinis viscosi.

¶ De preparatione restaurandi. Cap. iiij.

Oportet vt omni membro quod tu restauras sit proportio conueniens prohibens dolorem. et melior preparatio cum hoc est illa que est ei per naturam. verbi gratia vt sit in manu ad furculam et sit in pede ad illud quod impellit obseruando consuetudinem infirmi in hoc. et sicut membrum quod oportet suspendi oportet vt suspendatur secundum equalitatem. similiter membrum cuius dispositio significat ne suspendatur oportet vt sit eius accubitatio et ipsius locus super rem planam: vt non suspendatur pars eius et restringatur pars eius. ¶ Et suspensio quidem est mala omni restaurato sicut impulsio ad superiora est illi conueniens dum prohibens non prohibet. ¶ Et cum preparatio membri fit ita vt sit altius quam oportet aut magis infirmum inclinat membrum et contorquet ipsum secundum inclinationem suspensionis et preparationis.

¶ De qualitate ligamentorum et astellarum. Cap. v.

Oportet vt sint panni ligamentorum mundi: nam sordidus est durus et facit dolorem. et sit subtilis vt penetret res si liniatur super ipsum et sit leuis vt non grauet super membrum infirmum. ¶ Et oportet vt ligamenta capiantur de loco sano aliquid cum sit cautius: illud enim est magis tenens restauratos quam vt sepe et magis fit firmum quamuis sit necessarium vt non sit superfluitas in illo: quoniam facit vt membrum habeat meatus strictos non suscipientes nutrimentum. ¶ Et iterum illud quod admonuimus de strictura est magis exprimens humiditatem effusam ad membrum infirmum ad illud quod est longinquius eo expellendo: et magis prohibens illud quod attrahit ad ipsum. et ligamentum latum ad illud est melius: quoniam magis facit adherere et plus dilatans: verum secundum quod possibile est in omni membro. nam illud quod possibile est ex hoc in pectore non est sicut illud quod possibile est in manu. et quod non est ex membris latum: nam illud non est possibile melior imo quando lata est vitta non fit bona eius ordinatio super membrum simile illi: imo fit feda: quapropter oportet vt sit conueniens de huiusmodi illa cuius amplitudo est trium digitorum vsque ad quatuor. et illa sunt sicut focile et furcula: et sicut illis similia: nam non est in eis possibile illud: imo si non ligantur cum subtili non est possibile in furcula. enim non conuenit lata. ¶ Et in huiusmodi quidem est necessarium multiplicare inuolutiones vt sicut loco dilatationis. et vitta que inuoluitur sufficit vt sit latitudo eius trium digitorum aut quatuor et longitudo ipsius trium cubitorum. ¶ Et puluillorum fortitudo quamque sit vehemens in adiutorio ligamentorum ad faciendum adherentiam. Verum puluillorum sunt due species. Vna earum est in qua est intentio equare concauitatem membri et adhibeatur studium vt non cadat inter ea ambo foramen: et vt non supponantur suppositione diuersa et vt buccellentur cum eis vlcera. ¶ Et altera est in qua est intentio vt cooperiat cum ea ligamentum et equet equatione secunda vt reuoluatur ligamentum et adhereat secundum equalitatem: quare non erit locus strictior loco et mollior loco: quare faciunt ea adherere astelle adherentia bona. primum ergo eorum sunt ligamenta et vitte: et secundum sunt astelle. et ligamentum inferius prohibet manus: et secundum torsionem. ¶ Et oportet vt sint margines puluillorum vbi possibile. est et illa quantitas exigit vt sit numerus puluillorum. ¶ Et fortasse est necessarium administrare puluillos paruos quos cooperit puluillus vnus equans super eos in longitudine ligamenti cadentis super locum. et ligamentum quod nominatur habens duas facies vel facies hominis et habens duo capita. est illud quod administratur ita vt ponatur medium panni cum qua conseruatur equatio loci infirmi super locum suum et fit illud in medio alhadacati deinde accipiat cum vnaquaque duarum medietatum ad partem diuersam. et fiat in inuolutione earum cum vtrisque manibus simul secundum quod est famosum quod non est nobis necessarium exponere.

¶ De equatione ligamenti cum expositione et distinctione. Cap. vi.

Oportet vt incipiatur cum ligamento a loco fracto et ab eo vbi decliuat ad os et illic sit vehementius strictum. et vbi fractura est vehementior oportet vt sit ligamentum fortius. et ad vltimum locus fracture est locus a quo est necessarium expellere manus et est vt seruetur super eam situs: et illud quidem securat ab apparitione: imo fortasse resoluit apparitionem et est cum securatione ab apparitione et putrefactione ossis. ¶ Iterum illud quidem non confert ad virus si generatur in ipso osse perueniens ad medullam et corrumpens medullam et os: et est necessarium vt frangatur et ab eo discooperiatur et vt fiant vie ad pus et ad egrediendum. Et est melior locorum cum defensione eius quod venit de eius genere qui fit licet membrum inferius quandoque expellat ad superius superfluitatem suam quando superius est debile. ¶ Et non oportet vt fiat vltimatio in strictura ligamentorum et astellarum tanta que prohibeat aduentum nutrimenti et sanguinis. illud namque est ex illis que prohibent restaurationem. ¶ Et Hyp. quidem adiuuat ligamenta in eo quod conatur de expulsione apparitionis cum ceratis repercussiuis cum oleo omphacino et cera. et fortasse est necessarium sedare apparitionem cum eis que sunt sicut oleum camomillinum et sicut cum vino stiptico. nam ipsum resoluit apparitionem et confortat membrum. ¶ Et vbi fuerit vlcus non appropinquet ceratum. et fortasse est necessarium illud in quo est fortitudo et resolutio sicut oleum et mastix et ammoniacum. ¶ Et ad vltimum cum ligamentum administratur et fractura est recens que nondum apparitur tunc oportet vt sit ex lino et infrigidatiuum repercussiuum. et fortasse sufficit vt liniatur cum aqua et aceto. et fortasse administratur cum cerato et similibus de illis que

narrauimus. ¶ Et si administraf post apa iste
melius est vt sit ligamentū ex lana que sit infusa
in oleo resoluente apa ꝛ leniente ipsm. ꝛ sm oēz
dispōnē in ligamento sup qd ponif ceratū desub
tus est securitas a cōmotione doloris ꝛ ꝓpꝛie
qñ medicus non est pñs. Cum ergo accidit do
loꝛ succurrif cum solōne ꝛ ligatione. ¶ Et non
opꝫ vt administref ceratū: ꝛ ꝓpꝛie qñ est illic vl
cus. foꝛtasse. n. attrahet ad mēbꝛū putredinez. ꝛ
ponaf loco eius vinū nigrū. ꝛ plm qdē fractu
re associaf vlcus: quapp opꝫ vt elongef ceratuz
ꝛ sit sufficientia in vino stiptico in quo infusus
sit puluillus longus. ꝛ nos qdem ponemus epi
thimatibus fracture capl'm singulare. ¶ Et cū
inceperis cum ligamento a loco exigente tunc
inuolue ipsm inuolutionibus quas addes sm
additionē magnitudinis fracture ꝛ ptem caruz
sm diminutionē eius ꝛ sm apa si fuerit appa
rens: deinde reduc ipsum ad illum locum: de
inde vadat vsqꝫ ad locum sanum hoc est ergo
ligamentū pꝛimū. ¶ Deinde fac pñs ligamen
tum scdm ꝛ inuolue ipsm super fracturā bis aut
ter: deinde fac ipsm descendere ad inferioꝛa mol
lificando paulatim postea fac esse pñs ligamen
tum tertiū ꝛ fac sil'r ad superioꝛa ꝛ tunc facies li
gamenta esse parata ad expellendū supfluitates
a mēbꝛo ꝛ ad rectificandū ipsm super intentio
nem in pꝛepāratione huius ligamēti. ¶ Et nō
sis supfluus iterum in elongando stricturam in
vtrisqꝫ lateribus: qm̄ sit membruz opilatarū ve
narū non suscipiēs nutrimentū. ꝛ foꝛtasse ꝯbif.
ꝛ qñqꝫ non sit ita: imo incipif cum ligamento
ascendendo: deinde sequif cū ligamento descē
dendo: deinde cum ligamento incipiente ab in
feriori parte ligamenti inferioꝛis ad superioꝛez
partem ligamenti ascendentis: quasi ipsum sit
conseruans duo ligamenta illa ꝛ ponaf vehe
mentioꝛ strictura eius apud fracturā. ꝛ intentio
qdem in vno duo: si ligamentoꝝ est ꝯria inten
tioni in ligamēto quo querif attractio materiei
ad membꝛū quare stringit sub membꝛo longitu
dine ab eo ꝛ non cessat mollificari inuolutio ꝛ
est ligamentū diuersificans. Ista ergo sunt liga
menta que sunt sub astellis: ꝛ hec sunt ligamēta
que sunt supꝛa astellas. ¶ Ligamentū vero su
perius opꝫ vt sit ita vt ponat membꝛū sicut fru
stum vnū cui non sit motus ꝛ ꝓhibeat toꝛsionē.
¶ Et cuz fractura est in latitudine complete sit
necesse vt ligamentū sit equalis cōmixtionis ꝛ
stricture. ꝛ si fuerit plm̄ fracture ad ptem vnam
ꝛ est ex fractura opꝫ vt sit sollicitudo vehemen
tioꝛ super latus in quo est fractura plus. ꝛ non
opꝫ vt diuersifices super eam figuras ligamenti
faciendo figurā post figuraz: qm̄ illud corrūpit
illud qd ꝯfoꝛtauit restauratio. ¶ Et doloꝛē quī
dem facit incurrere cōtoꝛsio que foꝛtasse accidit
in oꝛe ꝛ strictura ligamenti spasmādo. nam si con
stringitur facit doloꝛē: ꝛ cū mollificaf toꝛquef.

¶ Et Hyp. qdem facit esse rectum vt soluaf li
gamentū vna die ꝛ vna die non: illud. n. est me
lius vt non irascaf infirmus ꝛ non appꝛoximat
eum cum palpatione eius ꝛ ipsius fricatiōe pp
illud qd necesse est vt ꝓueniat ad mēbꝛū de hu
miditate subtili impediente que foꝛtasse ꝯuertif
in virus. ¶ Et magis ꝯueniens hoꝛarū ꝯsuetu
dinis bonitatis ligamenti ꝛ ꝯseruationis eius
sm ꝯditiones pdictas est post fracturā p dies
viginti. nam illud est hoꝛa inceptiōis alrosboth
rubei: deinde qñ adheret os ꝛ non stringaf val
de ꝛ respiret locus strictus eius vt non coartef
ꝛ ꝓhibeaf alrosboth: aut ꝓhibeaf eius gñatio
cum quātitate sufficiente: quare nō accidet nisi
subtile debile nisi qñ accidit iam alrosboth ꝛ in
cipit adherere magnitudinē qua non indiget ꝛ
tendit in supfluitatē. Nam vna de ꝯuenientijs
eius est strictura vehemens ꝛ iterū administra
tio stipticoꝝ ꝓhibentiū: ipsa. n. ꝓhibent nutri
mentum ꝛ stringunt alrosboth: ergo non pene
trat in ipsum nutrimentuz iterum. Et non opoꝛ
tet iterum vt licentia detur ꝛ permittatur vt fiat
ligatura in non sua hoꝛa.

¶ De equalitate astellarum. Cap. vij.

Opoꝛtet vt sit substa de qua fiunt astel
le aggregans ad duritiem suam tena
citatem ꝛ leuitatē sicut alcone ꝛ lignū
oleandri ꝛ lignū granati ꝛ eis silia. ꝛ
opꝫ vt sit grossius qd est in ea locus qui obuiat
fracture duobus lateribus: nā oꝫ vt sit grossius
astellarū pꝛincipiū earū qd sequif latus fracture
aut vehementioꝛē ptē fracture ꝛ sint latera eaꝝ
subtilioꝛa vt sint plenarū extremitatū ne oppo
natur in eis glutinatio: imo planū ligamenti. ꝛ
si ponanf astelle a lateribus quattuoꝛ tūc est ma
gis descendens. ꝛ nō est malū si est ei supfluitas
longitudinis: qm̄ nō est nocumētū in illo. neqꝫ
detrimentū in hoc. s. si capiunt pꝛope iuncturaz
pꝛeter qd tegat iuncturā ipsam ꝛ longius lateꝝ
eius sit ad latus ad qd est motus inclinationē
membꝛi cūm hoc. s. vt non sit ita ꝙ grauet neqꝫ
premat vehemēter neqꝫ coartet ꝛ vt nō minuan
tur ab eo ligamenta diminutiōe plima: qm̄ fiūt
astelle cōpꝛimentes. ¶ Et cum videris aliquid
de hoc oppone cum diminutione donec inue
nias equalitatem: ꝛ nō opoꝛtet vt astelle obuiēt
loco denudato super quem non est caro: immo
est neruosus ossuosus.

¶ De qualitate administrationis astellarū cuz
distinctione ꝛ expositione. Cap. viij.

Hoꝛa que exigit vt ponanf astelle est
post quinqꝫ dies ꝛ supꝛa vsqꝫ quo fiat
securitas a nocumentis. ꝛ quāto pluſ
magnificaf timoꝛ tanto magis oꝫ vt
tardef positio astellarū: ꝛ multotiens attrahit fe
stinatio in hoc nocumenta ex apatibus ꝛ pꝛuri
tu ꝛ vesicis: veruz cum tardanf astelle tunc opꝫ
vt sit illic qd stet loco earū bonitate ligature cuz

vitta ꝛ de bonitate ꝓpōnis. ¶ Q̄ si illud nō fuerit tunc nec̄ie. sunt astelle etiaꝫ in principio rei. ¶ Opꝫ ergo vt amiectanť astellis ligamenta: ꝛ pululli annexione descendente equāte cooperiente decenter cōponente quoꝛum grossius sit apud fracturā ꝛ non foꝛtiter stringat: imo addatur in strictura paulatim cum experientia infirmi ꝛ cum dispōne ipsius. ¶ Et si fuerint ligamenta ꝛ pululli grauantes eam tunc nō fiat eorum multiplicatio. ꝛ de nocumentis eoꝝ q̄ñ descendunt est ligamentū molle. ¶ Et opꝫ vt non ligenť ligamenta superioꝛa super astellas ligatura dissoluente eas ꝛ remouente ipsas a decenti cōpōne situs earū. ¶ Et opꝫ vt soluanť ligamenta necessitate electōis in oībus duobus diebus in principio rei: ꝛ ꝓpter q̄ñ accidit pruritus: ꝛ tunc q̄dē opꝫ vt fiat illud qd̄ p̄cepimus. ¶ Cū ergo pretersit septimus a strictura soluať in spacio tardioꝛe. ꝛ in oībus quatuoꝛ ꝛ quinq̄. in hac n. hoꝛa fit securitas a pruritu ꝛ apare. ¶ Et illic iteruꝫ fiat mollificatio ligamentoꝝ paulatim vt non ꝓhibeat penetrationē nutrimenti. ¶ Et si fuerit tibi posse vt retineas astellas ꝛ non soluas eas ē vsq̄ ad viginti non erit nocibile: deinde solue eas. ¶ Attū q̄ñq̄ soluunť in q̄busdā hoꝛis non ꝓp cām apparentē: sed ꝓp defensionē ꝛ ad videndū illud qd̄ accit: ꝛ cōsiderare ad illud qd̄ discoopertū est de carne si fuerit: an coꝛruptus sit coloꝛ eius ꝛ eius dispō. ¶ Et iam sciuisti q̄ opꝫ vt non fiat vltimatio cum strictura vltimatione ꝓhibente aduentū nutrimenti ad fracturam. ipsa. n. non restaurať nisi cum sanguine ꝛ nutrimento forti qd̄ venit ad eā. ¶ Et non sit festinatio in auferendo astellas ꝛ proijciendo eas q̄muis credať esse coherentia: q̄m foꝛtasse accit inde: vt sit alrosboth non ꝯfirmatū adhuc: quare ꝯtoꝛqueť mēbrū. ꝛ vt remaneant astelle super membꝛum: cum non sunt necessarie est melius q̄ vt deponantur ab eo ante cum sunt necessarie: non ergo festines: sed tarda.

¶ De fractura cum vulnere. Cap. ix.

T qñ aggregantur fractura ꝛ vulnus tunc restauratoꝛ vehementer alleuiet restaurationē ꝛ faciat penetrare astellas a loco vulneris ꝛ ponat sup vulnus qd̄ oꝫ vt emplis ꝛ ꝓpꝛie piccis. ¶ Et q̄dā p̄cipiunt vt incipiať cum strictura a duobus lateribus vulneris ꝛ dimittať vulnus discoopertū. Et hoc q̄dē est melius si vulnus non fuerit sup fracturā ipsam: deinde opꝫ sit sup ipm velamentū vt tegat ipm ab aere. ¶ Q̄ si fuerit sup fracturam tunc opꝫ vt ingenieť in figuratione stricture cum ingenio ita vt mundificeť ex oī latere: ꝛ separeť parūp a vulnere ipso cuꝫ ꝓpōne cōueniente ad illud: ꝛ infundanť pululli in vino nigro stiptico. ¶ Et h̄ ingeniū est vt ponať extremitas ligamenti sup labiū vulneris: deinde toꝛqueať retro ꝛ firmeť cum ligamento alio: ꝛ ponať sup labiū aliud inferius: deinde oꝛdineť reliquū ligamentū s̄m q̄ opꝫ: deinde toꝛqueať ita vt remaneat vulnus ipm apertuꝫ: ꝛ qd̄ est preter ipm sit firmū ex eo ita q̄ iam ascendit ligamentum ꝛ descendit ligamentū ꝛ cadat sup fracturā strictura vehementis: ꝛ remaneat vulnus apertū vt discooperiat ipm ꝓp illud. ¶ Et oꝫ vt ponat super astellas foꝛamen ecōtrario illius: vt perueniat superfluitas medicine vulneris ad illud. Si posuerit sup astellas foꝛamen oppositū illi vt perueniat bonitas medicine ad vulnus. Et sit polis egressio virus ab eo: ꝛ sit ita vt possit regere sup cauitateq̄ simul: q̄uis dimittere vulnus discoopertū sit malum: ꝛ ꝓpꝛie in frigoꝛe: imo opꝫ vt non sit coartatum tūc: ꝛ vt custodiať in nocte. ¶ Q̄ si vulnus sanať administrentur astelle si iam est conglutinatū: ꝛ firma astellam illi loco si ille locus fuerit declinatus ab eo. ¶ Et cum voluntas fuerit solue illō qd̄ regit vulnꝰ ꝛ mane ꝛ vespe ē magis posse ꝓp curationē eius ꝓpꝛiaꝫ: ꝛ non sit ex eo ꝯtrietas in ligamento restaurationis fracture oīno. ¶ Inquit Hypp. Opꝫ vt ligeť vulnus ex medio ligamenti si fuerit recens ꝛ si est antiquū ꝛ fecit pus post maturitatē tunc ligeť ex supiori eius vsq̄ quo ꝯsequať mediuꝫ eius. ¶ Et de illo qd̄ est bonū est vt ponať illud qd̄ sequiť vulnus ex ligamentis ꝛ ꝓpꝛie superius strictius vt sit politas currendi: verū eius strictura sit s̄m tolerantiā: ꝛ quāto magis elongať a vulnere ponatur leuius: ꝛ q̄ñ est vulneri ꝓfunditas vehemens stringatur super locum ꝓfunditatis ligatura ligamenti: ꝛ si conuenit strictura ligamenti loco restaurationis tunc iam peruenit intentio. ꝛ si non: incipe velare vulnus cum eo qd̄ diximus: ꝛ cum peruentur ad fracturam iterū ponatur ligamentum strictius. ꝛ opꝫ vt ponať pꝛeparatio membꝛi ita vt facilis fiat cursus puris si aggregatur in vulnere. ¶ Et opꝫ in estate vt infrigidentur ligamenta continentia vulnus etiaꝫ vt sit adiutoꝛium ad ꝓhibendū apa. ¶ Et non opꝫ vt appꝛopinquet loco ceratum ꝛ pꝛopꝛie in estate: q̄m foꝛtasse putrefiet membꝛum: imo si necessaria est repercussio tunc fiat cum vino stiptico s̄ꝫ q̄ pꝛeterijt a nobis eius declaratio. ¶ Et cum fracture est attritio ꝛ timetur moꝛs membꝛi tunc scalpelletur. ¶ Et scias omnino q̄ quādo vulnus ligatur s̄m q̄ conuenit expellit ligamentum descensionis. ꝛ si erratur in ligamento apostemat ꝛ pꝛopꝛie quando mollificatur super locuꝫ vulneris ꝛ stringitur super illud qd̄ est post ipsum. ¶ Et si non fuerit ei detectio non curret ab eo virus neq̄ perueniet ad ipꝫ medicamen. ꝛ si diminuitur discoopertum putrefit ꝛ infrigidatur ꝛ accidit moꝛs membꝛi ꝛ perducit ad doloꝛes ꝛ febꝛes: quare necessarium est medico vt faciat aliquid inter hoc ꝛ hoc: ꝛ consideret illud qd̄ accidit ꝛ succurrat ei anteq̄ confirmetur.

¶ De fractura male restaurata. Cap. x.

Uandoqꝫ fractura est restaurata nõ
q
sm qḋ opꝫ ⁊ est necesse vt teneret eius
fractura: quare oꝫ vt restaurator sciat
dispõnē alrosboth q restaurauit eā.
Qḋ si fuerit magnus fortis non vadat ad frangendum ipm scḋo. fortasse.n. non erit possibile vt frangaꝛ ex loco fracture prime pp fortitudinem alrosboth: quare frangetur in alia pte loci. ℂ Qḋ si non inuenit excusatio tunc oꝫ vt pcedat ⁊ leniat donec mollificet alrosboth. ℂ Et mollificantia ipm sunt medicine pdicte in.c. distinctũ illic: sicut eius assellati ⁊ dactuli ⁊ sicut spēs fecũ oleoꝝ ⁊ alteile ⁊ medulle ossium ⁊ medulle granoꝝ cotti ⁊ eis silia: deinde frangaꝛ. ⁊ opꝫ vt assiduet cum hoc embrocatio cum aqua calida ⁊ interearꝰ time in die multotiens. ℂ Qḋ si non pcesseru illud ⁊ experimentũ ⁊ motio significauerit firmitudinē vehementē tunc opoꝛtebit vt secet caro: ita vt sit possibile fricare alrosboth ex latere ⁊ destruere eum cum ea: deinde frangaꝛ ⁊ restaurer ⁊ curet vulnus curatōe sua. ℂ Et multotiens qdem est pole vt curet fractura male restaurata absqꝫ fractura scḋa limendo alrosboth cum eo qḋ scis: deinde equet. ℂ Et quando seruatur super ipsam equaꝛ super ipsaꝫ alrosboth iterum ⁊ excusat fracturam pptē in corporibus lenibus.

ℂ De epithimatibus fracture ⁊ que currunt cursu eorum. Cap.xi.

Epithimatum alia sunt que phibent
e
apa ⁊ rectificant pruritũ. Et alia sunt
ad indurandũ alrosboth ⁊ glutinatio
nem faciendaꝫ in ipso. Et alia sunt ad equandũ alrosboth magnũ: ⁊ alia sunt ad remouendam duritiem iuncturarũ que accidit post restaurationē. ⁊ alia sunt ad auferendam mollificationem si ceciderit in iuncturis.

ℂ De epithimatibus pferētibus ⁊ que currũt cursu eoꝝ ⁊ rectificātibus pruritũ. Cap.xij.

Am diximus in ca. ligamenti vitas
i
ad illud qḋ opꝫ sciri in hoc ca. ⁊ dixi-
mus cerata ⁊ embrocas cuꝫ vino sti-
ptico ⁊ illis silia. ℂ Et reiteramus nunc: ⁊ dicimus: non opꝫ vt sit illud qḋ administratur de cerato aut alijs ita vt asperitas sit i eo aliquo modo: imo sit lenius quāto plus eē pōt ⁊ mollius. ℂ Et non opꝫ vt administrenꝛ cerata vbi timet putrefactio neqꝫ vbi multiplicanꝛ pces fracture. hmōi.n. pparatũ est ad suscipiendam putrefactionē: qm plm est cum vlceribus. ℂ Sup aqs aũt calidis ⁊ carnĩ effusione iam locuti fuimus: ⁊ fecimꝰ scire qḋ vtilitas in eis ē resolutio mãeꝛ que incurrere faciunt pruritum ⁊ attractio mãei nutritiue: ⁊ sunt iterũ necīe qm qꝫ membrũ iam debilitauit strictura ⁊ exsiccauit ipm: ⁊ illud qḋ vltimo sequiꝛ est scitum.

ℂ De epithimatibus ad indurandum alrosboth. Cap.xiij.

Ex pferentes in hoc sunt embrocē ex
r
pice subtiles ⁊ emplastra que similā
eis sicut decoctio mirti ⁊ eius oleum
si necīũ est oleũ ⁊ oleũ alcāne. ⁊ epithima cũ aqua folioꝝ mirti ⁊ granoꝝ eius ⁊ decoctio arboris alcon ⁊ decoctio radicis aldirdar. ⁊ decoctio folioꝝ eius est incarnatiua induratiua: ⁊ epim̃ scm̃ ex illo ppē qm ponunꝛ cũ eo cretus ⁊ mirrha ⁊ pficiꝛ cũ vino odorifero ē bonũ valde: ⁊ distillatio spatularũ palme ē bōa iterꝫ.

ℂ De regie equatōis alrosboth. Cap.xiiij.

In principio qdē ⁊ dũ pmanet recēs
f
stiptica pdictaꝰ: qm ipsa aggregāt ipm
⁊ stringũt ipm ⁊ minorant quātitatē
eius: post illud vero qm supfluit ⁊ ppter ppe iuncturā est necīũ secare ab eo: ⁊ fricare donec equeꝛ. Et oia ista cuꝫ eo qḋ dcm̃ est in eo.

ℂ De medicis lenientibꝰ duritiē iūcture. C.xv.

Portet vt embrocēs ⁊ incipias cuꝫ
o
aqua calida: deinde administres desup
empla ⁊ inuctōes que fricādo fiunt lenientes scḋ ex mucilaginibus gũmis ⁊ adipibus ⁊ oleis. ⁊ si ponaꝛ in eis acetũ fortius erit magis pfundatiua. ℂ Et de illis quoꝝ administratio ppinquat est dactili ⁊ allehan ⁊ oleũ sisamini: qm est emplm̃ leue. ℂ Et iterũ mollitiuũ de herua pmisceaꝛ cũ tanto butyro quantũ est ipsius medietas ⁊ mellis qꝫ tuꝫ ē ipsius qrta. ⁊ fortasse sufficiat ceratũ de oleo lilij solũ. ⁊ qñqꝫ adiuuaꝛ cũ oibus lenificātibꝰ pdcis in.c. sephiros. ℂ Et cũ sentis alterationē cōplōnis ad frigus tũc adde in eis ex castoreo ⁊ serapio ⁊ opoponaco. ℂ Medicamen bonũ. ℞. fecē olei de lino ⁊ fecē olei sisami ⁊ fenugrecũ coctũ in lacte ⁊ hell ad ipm ⁊ administreꝛ. ℂ Et iterꝫ radices altee ⁊ radices cucu.asi. ⁊ bdelliũ ⁊ āmoniacuꝫ ⁊ opoponacũ dissoluaꝛ cũ aceto forti ⁊ liniaꝛ. vnguētũ eburneũ ē bonũ. ℂ Medicamē bonũ. ℞. mucilaginē fenugreci ⁊ seis lini ⁊ mucilagineꝫ cucu.asi. ⁊ āmoniacũ ⁊ laudanũ ⁊ ysopũ humidū ⁊ oleũ ḋ lilio ⁊ adipē anatis ⁊ bdelliũ leue ⁊ pulegiũ ⁊ medullā vituli resoluanꝛ in oleo ⁊ fiat vnguētũ. ℂ Aliud forte. ℞. olei veteris lib.ij. olei de lilio lib.s. storacis liqdē. lib. qrtā cere citrine lib.s. gūmis albotin. vn.iij. eufo:bij. vnc.ij. medulle ossium cerui. vn.iiij fiat vnguentũ. ℂ Unguentum bonũ ad duritiē iūcturarũ quā acqsiuit restauratio. āmōiaci ptē vnā. bdelij. iudaici ptē vnā laudani ptē mediā. olei ḋ alcāna adipis anatis amboꝝ. añ. plus quartā: solue gũmas ⁊ aggrega oia. ℂ Unguentũ bonũ: ammoniaci. vn.vi. ⁊ cere citrine tm̃dē: gũmi albotin bdelij : ⁊ galbani oium. añ. vn.viij. olei de alcāna. vn.iiij. teraꝛ gũme partite in aceto: deinde aggregenꝛ in mortario iniunctis cum oleo de lilio. ℂ Et similiter ad spasmũ carnĩ ⁊ nodationē que accidit sicut glandula vbi est. Et iam diximus eam in.c. suo ⁊ administrenꝛ vnguenta que diximus nunc. ℂ Et

administratio castorei τ costi τ fimi colūbini. τ sinapis emplando est vtilia. Linimētū bonū. ℞. sextis olei de lilio vn.i. τ sextis olei sexis lini vn.i. τ storacis liqde τ galbani τ serapini τ oppo. oiuz añ. vn. ß. bdelij lenis vn.i. adipis vsi aut galline aut porci apud illū q diligit illud ex sapiētibus dumtum fiat ex eis vnguentū. ¶ De facientibus fortitudinē mollificatiōis. Cap. xvi.

Elsictatio in curatiōe eius est sup supnica subtilia sicut sauia τ dactuli inmaturi τ his silia: aut sup stiptica spissa. Et qñqꝫ miscent̄ cū his sicut crocus τ cinamomū τ myrrha. ¶ Et enula est bona valde τ ꝓpter qñ coquit̄ cum ea acorus τ ciɔis viis cum adipe antiqua τ cortices spatularum palme. τ omnia que dicta sunt in indurando alrosboth. ¶ De administratione aque calide τ olei. Cap. xvij.

Eius qꝫ aq̄ cal'a τ oleū nō ɔueniunt apud restaurationem qm̄ ꝓhibent restaurationē: sꝫ ɔueniūt añ ipsam: qm̄ ambo preparāt restaurationem τ ɔueniūt post ipsaꝫ: qm̄ ipsa abstergūt qđ remanet ex apate τ duritie τ rosboth: τ pustulas q̄s euenire fecerūt ligamēta in neruis: q̄re fit mot⁹ cū eis nō facilis. Cū ergo administrant̄ aq̄ cal'a τ oleū τ adipes τ medulle succurrit illis nocumētis. ¶ Inter illud ꝓ aq̄ τ oleū sunt valde ꝓhibētia ab incarnatiōe: τ fortasse administrant̄ in isanib⁹ τ q sunt eis ꝓximi nō in alijs cū empl'a exiccata sūt sup eos τ faciūt eis dolorē q̄re indigēt tunc vt oleo inungat̄ locus q dolet: deinde sustēteᵗ τ restauretur apud quietē ꝓ nō dat̄ licētia in hoc. Et medici qñqꝫ vtunt̄ embroca ex aq̄ cal'a cū ipsi soluūt ligamētū ꝓmū q̄ rētes ex eo iuuamētū: τ est vt attrahant ad ipm̄. mām̄. ¶ Et opꝫ vt sit illa aq̄ talis vt cū cadit apud isirmū sit tpata: calida. n. fortasse resoluit ex corpe mundo supra illud qđ attrahit: τ ꝓpter qñ ꝓlongat̄ tps effusionis eius. τ attrahit ex corpe repleto supra illud qđ opꝫ τ ꝓpter si abbreuiet̄ tps eius: imo opꝫ vt sit aq̄ cū caliditate ad eq̄litatē tendēs: τ sit tps effusionis eius ꝑm quātitatē q̄ vt ex augmento mēbri τ eius inflatione τ nō effundant̄ cū incipit detumescere. Et nos qđ iā diximꝰ de indicijs embroce in capl'o dislocatiōis illud qđ opꝫ attēdere etiā h. Et magis dilectum mihi qñ nō est ibi dolor est vt non appropinquet membro oleū neqꝫ aqua calida oīno nisi illud qđ antecedit ipm̄ in ꝑncipio rei ad defensionē. ¶ Et de eis que ponunt̄ sup iuncturas que indurantur post restaurationem sup torsionē τ attritionem sunt dactuli τ allelia in emplando. ¶ De cibatione restaurati τ potione eius. Ca. xviij.

Portet vt sit cibus eius ex eis q̄ generāt sanguinē spissum τ nō spissum siccū: imo spissiꝫ viscosum vt gn̄et alrosboth tenacē fortē nō siccum. debilē lenē: τ illa sunt sicut pedes τ frumētū coctū cū multa aqua quousqꝫ sit sicut puls τ ventres τ capita τ cutis hedi τ arietis decocta τ similia eis τ vinū stipticū. ¶ Et ex illis que dant̄ in secunda mēsa sunt castanee τ grana in quib⁹ non est acuitas. ¶ Et alienet oīa que subtiliant sanguinē τ calefaciūt ipm̄ τ elōgant ipm̄ a coagulatione sicut vinum subtile τ res cōfortātes valde. ¶ Et ad summū regimē eius sit ingrossatio nisi sit illic ꝓhibens ex vulnere regrare subtiliationē cibi ꝑm illud quod est super ipsum de magnitudine eius aut ipsius puttate τ apud timorem doloris. Qm̄ ꝓ securus est ab illo dilatetur in cibo τ potu. ¶ Et qui amat defensionem incipiat cum regimine subtilitate vt securetur a malitia apostematis. ¶ Et illud est sicut si oporteat iterū vt flobotomet̄ τ soluatur venter: deinde post dies paucos administret illud q̄ fuit sit qñqꝫ necessarium iterū vt dimittat hoc regimen quando supfluit rosboth in magnitudine τ est necesse ꝓhibere ipsum. ¶ Modus cibarij ɔuenientis ei qđ administrat̄ horat̄ coagulatiōis: sumantur panis de simula τ farina risi τ sepum vacce pinguis τ lac τ fiat ex eis cibariū sile frumento cocto vt puls cum bonitate sue cōsuetudinis. medicina autem eius quam sumit ad restaurationem mumia est que est mirabilis.

¶ De rebus que ɔsequunt̄ fracturā τ restaurationem τ necesse est succurrere eius. Cap. xix.

Elando qꝫ accit ex fractura disruptio carnis que nō cōglutinat̄. qꝫ si nō incidatur putrefit τ putrefacit illō quod sequit̄ eā ex osse: q̄re est meliꝰ vt incidatur τ eroquatur. τ qñqꝫ accidit fluxꝰ sanguis τ est necesse vt ꝓhibeat̄. τ qñqꝫ accidūt concussio τ attritio fortis carni que si nō curetur cum scalpellatiōe aut cū medicinis ꝓhibentibus putrefactiones peruenit ad esthiomenū: quare opꝫ vt obseruetur illud. ¶ Et qñqꝫ accit apa calidū in quo est timor: q̄re opꝫ vt regatur regie suo: τ qñqꝫ accidūt vulnera que nō egent vt curentur cum eo cuius pterijt narratio. ¶ Et qñqꝫ accidit alrosboth superfluus in fractura cuius quātitas non est necessaria: q̄re oportet vt minoret̄ nutrimentum et prohibeatur eius generatio cū ꝓhibitione cibi τ strictura desuper τ reliquis que sunt dicta. ¶ Et quandoqꝫ accidit mollificatio iuncturarum ex extensione. Et quandoqꝫ accidit vt currat virus ad medullā que generat̄ in osse: quare necesse est vt extrahatur os τ discooperiatur vis virus ad intus.

¶ Tractatꝰ tertiꝰ. De fractura cranei. Ca. i.

Elitotiēs accit vt findat̄ craneū τ non findatur cutis: imo apet̄. Cum ergo occupatio sit in curatione apostematis τ nō peruenitur ad plagam fortasse accidit vt putrefiat os desubtus: τ ac-

cidunt ante sanitatē aut post ipsam egritudines
male ex febribus et tremore et destructione cō
nis et alijs: q̄re est necessarium vt findat. ¶ Et
multotiens qdē signat locū infirmus ipse et q tan
git ipm omni hora et hoc ꝓprie. et tunc qdem est
necessariū vt redeat vulnus ad dispōnem suam.
et vt curet fractura opoztebit vt findat a cute cū
quātitate qua retineatur in ea virus in hoc neq
aliud. opz enim vt nō retineat virus nisi fueris
securus de additiōe spatij et inueneris spa ru
ptum et appareat fractura vna. ¶ Mūq. n. ac
cidit inde error magnus: putat enim q non sit
fractura nisi illa. et propter hoc opz vt cōsideret
dispō fracture cōsideratione bona. ¶ Illud vo
in quo declinatur cū existimatione ad rectifica
tionē est vt cōsideret causa fracture et elimatio
virtutis rei frangētis in grauitate sua aut in sua
magnitudine aut in sua fortitudine: vt per illud
sciatur elimatio que opz esse ex fractura. et simi
liter accidētia q̄nq signt illud sicut apoplexia et
scothomia et destructio vocis et que sūt eis silia.
¶ Et q̄nq signt fissura cutis in multitudine sua
et sine diuersitate in suo casu sup rectitudinē vnā
dispōnem fracture iterū lz non sit hoc signo si
gnificās oēm ptem. ¶ Fortasse enim est fractu
ra interior plima et magna et nō est sup cutē fis
sura aut est fissura parua: q̄re opz tunc necīo vt
vt cognoscat dispō cū signoribus in quib⁹ que
ritur de fractura. et firmetur mēbrū si est possibi
le. et in hmōi dispōnib⁹ est necīum icidere cutē
dure: et discopire donec appareat os dubitatiuū
tori. ¶ Et si accidat fluxus sanguinis impleat
illud qd discoopertum est pānis siccis. deinde su
stenta cū puluillo infuso in vino et dimitte ipsū
vsq mane. ¶ Vulnerū aūt capitis vsq ad ter
minū almochati cura est illa que iā dicta est in
ca. vlcerum: et ante ipsū findemus vo os et edu
centia os et similia illis de illis que dīr hic. et mi
nores dispōnes fracture ossium in capite si acci
dit in eis scissura parua nō penetrās vsq ad la
tus aliud. imo succedit apud quedā experimen
ta. et filiis isti. ¶ Magis rectū est iterū vt frices
illud vsquequo non remaneat de scissura aliqd. et
si auias vt festines cū effusione humiditatis ni
gre donec vehemens fiat apparitio scissure per
eam fac: et frica donec nō remaneat vestigium.
¶ Et sint apud te fricatoria diuersarū quātita
tum et administra in pmis lata eoꝝ: deinde q̄ se
quunt illa. cūq fricaueris admīstra medicinā
capitalem et sufficit tibi. ¶ Et medicine quidē
capitales sunt sicut ireos et farina horobi et mi
nium olibani et aristolo. et cortices radicis opo
ponaci et myrrha et sarcocolla et san. dra. et omne
exiccatiuū sine mordicatione. et curent curatio
ne vlcerū. ¶ Si aūt existimaueris q fissura sit
penetrās vsq ad latus aliud tunc fricatio nō fi
nit eam vsq ad elongationē. et caue ne multum
ꝓcedas in fricatiōe imo vbi iam securus fueris

et cognoueris dispōnē declinatiōis an sit scissura
sua sui ex osse tunc nocumētū est minus et res
magis apparēs et est euētus spatij minor et sol
utio et paruior. et apparitio puris maturi velo
cior et magis cōpleta aut iam sep aut ipm pcus
sio ab osse. et illud est ab eo in q̄ est timor plus:
et dolores et febres et que sequunt ea plus. et su
sceptio ab osse alterationis coloris velocior: et
cursus puris virulētī subtilis in eo plus. et q ac
cidit ex doloribus et febribus et tetano et sinco
pi et destructiōe cōmis ꝓpter dimissionem cura
tiōis in eo plus. et in hmōi quidē dispōne: imo
in oī dispōne opz vt vehemēter caueatur frigus
etiā in estate: qm̄ in eo est timor magnus. ¶ In
fissuris vo in quib⁹ nō est nisi fissura: sed est plu
rima et apparet cū ea illud inter qd et os nō est
nisi cortex multotiēs sufficiūt fricatura et ligamē
tum et emplm et infrigidātia. ¶ Verū illud qd
est rectius est vt incipiat et findat super scissurā
oleū rosaceū tepidū: deinde aggreget inter duas ex
tremitates vulneris: et sufficiat si necessariū ē il
lud: et puluerizet desup puluis capitalis et ponā
tur sup eas puluilli imbibiti vino stiptico cōcusso
cum oleo: deinde reliq̄ ligamēta. et quiescat ifir
mus et fiat obediosus. et fiat vt dormiat et flobo
tomet si indiget. ¶ Et nō querit in omni scissu
ra et fractura vt accipiat os totum q̄m hoc nō est
possibile in omni osse veruz recordare eius qd
ꝓcipimus in capitulo vli de fractura et restaura
tione. ¶ Veritamē multi hoies acceperunt os
ex capitib⁹ eoꝝ incidēdo et fm modū creuerūt
caro et cutis sup vulnus et euaserūt. ¶ In fran
gentibus vo os et que sunt post ea scias q ossa
capitis diuersificant ab ossibus alijs cū frangū
tur: qm̄ cū ipsa frangunt non restaurat natura
sup ea alrosboth fortem sicut attrahit ipsum et
nasci facit super reliq̄ ossa: imo rē debilē. Qua
propter vt nō effundatur pus ad interiora opz
vt extrahatur si fuerit plaga capitis completa: aut
incidat si non fuerit cōpleta: et non fiat occupa
tio in restauratione eius. ¶ Et opz vt nō tarde
tur illud in estate vltra septem dies in hyeme vl
tra. x. dies: et quāto fuerit velocius erit melius. et
longinquius ab hoc vt accidāt nocumenta ma
gna. ¶ Et de illis que nocēt ad illud et faciunt
esse necium est q ab ossibus alijs preter ossa ca
pitis cōuenit ligamētū reductionē. et hoc ligamē
tum nō est possibile sup caput. ꝓpter illud ergo
necesse est accipe os et fracturā cui est quantitas
donec egrediat virus sicut est necessariū. ¶ Et
verū si acciderit virus inter os restaurati liga
tum ligamētis opprimētie expellente mām cum
iam esset generatū illud virus ex ipso loco. et pe
netraret ad medullā esset nobis necessarium vt
discooperiremus et mūdificaremus. ergo qualiter
in hmōi mēbro: non est igitur excusatio de hac
collectione et incisione et detectione loci et ꝓhibi
tione icarnationis eius vsquequo securus sis. Et si nō

est timor cursus virus vsq ad interiora ossis qd incisim⁹. Et opz vt sit incisio ex loco conuenientio re. τ conuenientior qd est aggregatis ad oppositionem quã existimas q virus currat ex comelius τ ad facilitatẽ incisionis τ paucitatẽ necessitatis ad hoc vt moueatur τ extẽdatur scdo. τ est cũ hoc longingor locus a neruis sicut incipiunt. Nã mediũ ei⁹ nõ obuiat origini neruorum. ¶ Et stude ne frig⁹ adueniat velamini: qm̃ est malum τ timorosum. τ subtilia regimẽ τ assiduã effusionem olei tepidi. ¶ Et si apparet sup velamen nigredo τ est forte in eo qd apparet de ipso: τ nõ est nocens. τ forasse cũ eius sunt medicine tunc cura ipsam cum melle cõcusso cum triplo sui olei ros. donec remoueatur nigredo τ pulueriza desuper medicinã capitalem: τ si nigredo fuerit cõfirmata tunc fuge. ¶ Cũ ergo verificat necessitas extendendi aliqd τ incidẽdi illud aut extrahẽdi ipsm tũc festinetur τ nõ expectet cõplementum generationis puris in loco. ¶ Et hoc quidem non toleratur nisi vbi nõ est pãniculus noiatus mater coartatus aut pũctus qm̃ punctura facit in dispõne apa τ spasmum τ forasse pducit ad apoplexiã: quare opz vt extrahatur illud os statim τ redibit sensus si fuerit apoplexia statim. ¶ Si autẽ fuerit forame tunc res erit vehementioris festinationis. Et qm̃ si angit craneũ. τ infrigidat velamen τ apat noiatur illud futratẽ: τ tũc ubi incest in eo qd diximus⁹. cũ huiõi festinatione. aut si fuerit necia expectatio tunc fit vsq ad duos dies aut tres. In plurimo rei oportet vt curetur in scdo cum incisione. ¶ Et qñq fit cum serra subtili predicta. τ qñq fit ita vt fiant foramina parua filia foraminibus que fiũt ab acub⁹ qbus subsellia suunt vbi opz vt cadat ex eis lz in eis fit timor: qm̃ forasse penetrãt subito vsq ad pãniculũ vbi ingerietur cum instrumẽto qd diximus qm̃ est saluius. Qualiter vero fit curatio nos dicemus in hoc illud qd dixerũt pmi. ¶ Inquiũt opz vt radatur in pmis caput vulnerati τ fiant in eo due fissure se secantes orthogonaliter τ secet vna earũ alteram fm figuram crucis. τ opz vt sit vna duarũ sectionum secatio prima que fuit ex percussione: deide opz vt excorietur sub angulis quatuor vt discooperiatur os totũ cuius concauatio debet fieri. ¶ Qd si accidat inde fluxu⁹ sanguinis tunc opz vt impleatur panno infuso in aqua τ in aceto τ si nõ iple ipm panno sicco. deinde pone super eũ puluillũ infusum in vino τ oleo τ admistret ligamentũ qd cõuenit ad illud ita vt cũ fuerit mane si nõ acciderit aliqd ex accñtib⁹ malis tũc oportebit vt incipias cõcauare os fractum: τ illud est: qm̃ opz vt facias sedere ifirmũ aut pcipias ei vt resupinet fm figurã que cõuenit fracture: τ deinde opila aures eius cũ lana aut cotto vt non ledatur ex voce percussionis: τ solue ligamẽtũ vulneris τ aufer pannũ ex eo τ absterge ipm: deinde pcipe duob⁹ ministris vt teneant cũ pãnis subtilioribus quatuor angulos cutis que iam scissa fuit τ extẽdant eã ad supiora. s. cutẽ que est super os fractũ. ¶ Et si os fuerit debile ex natura sui aut ex fractura q accidit ei tũc oportebit vt auferas ipm cum incisorijs ponendo quedã cõtra alia. τ incipiẽdo ab eo qd ex eis est latius fiat permutatio ex eis ad incisoria subtilia deinde puenias ad capillaria τ administra facilitatẽ in percussione pua τ magna vt nõ ledat caput τ inquietet ipm. ¶ Et si caput fuerit forte tunc oportebit in primis vt perforetur cũ trepanis que noiant non pfundãtia. τ sunt pforatoria qbus est eminẽtia pua interi⁹ ex locis acutis eorum vt phibeat ea illa eminentia pfundare τ peruenire de siphac: donec cõcauces cũ eis os scissum τ eradices ipm τ nõ subito: imo paulatim. ¶ Et si fuerit nobis possibile vt eradicem⁹ ipm cũ digitis tũc illud est bonũ. τ si nõ tũc cum tenalijs. aut cũ forpicib⁹: aut his similibus. ¶ Et opz vt sit inter illud ex foraminib⁹ eius quantitate subtili ita vt fiant pe supficiẽ ossis interioris. ¶ Et opz vt remaneat tactum foraminis aliquid ex siphac. τ pter hoc opz vt sint pforatoria fm mẽsurã essentie ossis: τ vt administrent in hoc pforatoria plurima. ¶ Cum ergo fractura non est nisi in loco originis ossis tñ: tunc oportet vt fiat permutatio ad illas res tñ ita vt cum cauaueris os tũc oportebit vt cures asperitatẽ ossis capitis q fit ex incisione τ cõcauatione: aut cũ nouacula: aut cũ aliquo incisorio que similat aciei ensis postq posueris instrm quod cooperit siphac τ seruat ipm. ¶ Et si remãserit aliqd ex ossibus paruis: aut frusta tũc oportebit vt accipiantur cũ facilitate: deinde perueniat in curatiõe cũ operatione aut vnguẽtis. Nam iste est facilior q fit ex modis curationis τ minoris nocumẽti. ¶ Inquit Gal. cũ discooperueris partẽ ossis capitis tunc pone sub eo incisoriũ in fine cuius est pars que assimilat lenti eminens si est leuis τ est acuitas in lõgitudine donec sit latitudo lenti similis sustentata sup siphac. ¶ Et opz vt percutiat desuper cum malleo paruo τ incidat os capitis. ¶ Cum ergo fecerimus illud erit ex eo totum illud quo indigemus τ illud est. qm̃ siphac non mouet tunc. neq si medicãs esset dormiẽs qm̃ siphac opponitur lateri lato instrumẽti filis lẽti. Et si peruenit hoc instrumentum ad os capitis tunc ipsum eradicat illud absq lesione. Et illud ideo qm̃ postremũ figure filis lenti circundãs hoc incisoriũ retro incidit os capitis τ nõ est possibile vt inueniatur spẽs alia ad eradicandũ hoc os facilius neq velocioris operationis q̃ hec spẽs. ¶ Curationẽ vero que fit cũ serris τ instrũis que noiantur moderni vituperauerunt pter molimẽ eius. hic est ergo fmo nr in curatione ossis capitis cum accidit ei scissura. ¶ Et cõuenit hec eadẽ curatio in reliqs speciebus fracture que incidit ossi capitis quibus nos

non diximus nisi curationē fissure: et posuimus eam exemplum alijs. ¶ Inquit Hypo. et Ga. Iterum docuit nos quantitatē ossium que opz incidi et iste est sermo eius. ¶ Non opz vt incidatur ex osse nisi illud quod est infirmū: nam illud qd ex eo est comminutū vehemēter oportet vt auferat totū. ¶ In illo aūt ex quo extendūtur scissure extensione plima: ná illud qđ accit: nō opz tūc vt ꝯsequaris fissuras vsq ad finē eaz. et vt scias ꝙ nō accipp hāc cām reo nocua qn̄ in et reliquis opationib⁹ que opz ipm facere est ꝑm ꝙ opz. ¶ Amplius oportet post curationē cū ferro vt accipias pānum lini extensum quātitate ossis vulneris et infunde ipm in oleo rof. et cooperi cū eo os vulneris: deinde accipe pānū duplicatum aut triplicatū et īfunde ipm in vino et oleo rof. Et lini vulnus totū oleo rof. deinde pone sup ipm pānū ꝙ̄ro leui⁹ potes vt nō grauet siphac: deinde admīstra desup ligamētū latum et nō stringas ipm nisi cū quātitate que teneat pānos tantū. deinde administra regimen qđ remoueat inflāmationē et destruat febrem et humecta velamen desup cū oleo rof. in oī hora et solue ipm in die tertio et absterge ipz. ¶ Et cura ipm curatione que creat carnē et sedat inflationem et pulueriza super siphac puluerē ex medicinis siccis que noiant medicine capitis donec oriatur caro in quibusdam horis super os si indigueritimus hoc cum ossa sunt eminēcia et vt nascat caro velociter: et cura ipm cū reliqs medicinis q̄s diximus in curatione vulnerum. Et inquit Paulus. Multotiens accidit in siphac capitis post curationē cū ferro apa calidum ita ꝙ supueniet spissitudini ossis capitis et spissitudini cutis iterū: et est cum hoc grauitas et phibitio motus eius nālis. ¶ Et multotiens accīt istis extensio et accn̄tia alia mala: et sequitur hos res mors. ¶ Et non accidit apa calidū siphac nisi aut ꝑpter os eminēs sub eo: aut ꝑp grauitatē tentarū: aut ꝑpter frigus: aut multitudinē cibi aut multitudinē vini: aut ꝑpter cām aliā occultam. Qn̄ ergo apatio calidi cā est manifesta tūc opz vt abscindas illā cām velociter. Qn̄ ergo si est ea cā occulta tūc stude in sepatiōe eius et admīstra flōmiā vene si non fuerit phibens ad hoc et minorationē cibi et regimē qđ cōuenit apatib⁹ calidis sicut embrocatio cū oleo rof. calido aut cū aq̄ in qua bullita sunt altea et fenugrecū et semē lini et camomilla et eis filia: et admīstra emplīm ex farina ordei factū cū aq̄ calida et oleo et seie lini et administra adipem galline in lana et humecta cū ea caput et ceruicē et spōdiles et distilla in aures aliquod ex oleis que sedant caliditates et fac sedere īfirmū in aqua calida in domo et inunge ipm. ¶ Qn̄ ergo si apa calidum perseuerat et non est aliquid quod phibeat sumere medicamen solutiuū soluens semel fiat illud. nā Hypo. ꝓcipit illud. ¶ Inqt Paulus. Denigratur siphac et nigredo est in supficie eius. et illud est si medicamine iterū quo curat. nā medicamē nigrū forsasse facit illud: tūc opz vt sumas ex mel le et oleo ro. ij. partes: et permisceas et linias cū eo pannum et ponas sup siphac ꝙ si accit in siphac nigredo ex se ipso et puenit vsq ad oculus ꝓcipue cum signis alijs malis tunc oz vt despꝑes de salute huius infirmi. qn̄ est signū ꝯsumptionis caliditatis inate et destructionis eius. Et ego iam vidi quendā cui accit fractura in capite suo et ꝯcauatū est os capitis eius post annū et sanat⁹ est: et illud ideo: qn̄ fractura fuit in sincipite: et fuit ex ꝑcussione sagitte: et erat ei cursus et ꝑpter hoc nō aduenit siphac aliquid: imo saluatum est a corruptione. ¶ Inquit Gal. Accidit hoi vt frāgeretur sincipur eius et iterum os temporis fractura extensa: et cōposita est fractura cum dispositione rerum ossis sincipitis. et incidimus ipsum ad intētionem notam et sufficit illud et sanatus est vir.

¶ De fractura mādibule. Cap. ij.

Nqt sapiens cū inciditur ad interiora nō frangat. ꝙ si frangat mandibula dextra tunc intromitte indicem et medium man⁹ sinistre in os infirmi: et si frangatur mādibula sinistra tūc itromitte man⁹ dextre et eleua cū eis marginē fracture exterius et interius et oppōe eas ambas cū manu altera deforis: et eq̄ eas et cognosces eq̄tionē eius ex equatione dentiū qui sunt in ea. ¶ Si aūt frāgatur mādibula in duob⁹ locis tūc extende eā in duo latera ꝑm oppositionē ministro extendente eā et ministro retinēte ipsam: deinde veniat medic⁹ ad equandū ipsam ꝑm ꝙ dixim⁹: et liga dentes qui rotti sunt et separati sunt adinuicez. ¶ Si aūt accidat cum fractura vulnus aut frustū tunc administra consuturā et puluillos et medicinas incarnatiuas post reditionē et equationē. ¶ Inquit: ligamentū eius sit ꝑm hūc modum: pone mediuz vitte sup nucham colli et vadāt due extremitates a duobus laterib⁹ super duas aures vsq ad extremitatē mādibule: deinde vadāt cū eis iterū ad nuchā: deinde vsq ad locū sub mādibula: sup duas maxillas vsq ad sinciput vadens ex eo iterum vsq ad locum qui est sub nucha: et ponatur ligamentum aliud super frontē et in posterioribus capitis: et stringatur tota inuolutio que inuoluta est et ponatur desuper pānus lenis. ¶ Et si separentur ambe mandibule simul ex extremitatibus earū tunc incipiat cū vtrisq manibus paulatim: deinde opponātur et coniungantur et considerentur ad compositionem dentium et liga duales cum filo auri vt nō separetur rectificatio: et ponatur medium ligamenti super collum et vadat caput eius ad extremitatē mādibule et ꝓcipiat īfirmo vt quiescat et sit tranquillitas et dimittat locutionē: et ponat cib⁹ ei sorbitiones. Et si alterat aliqd ex figura

tunc solnatur ligamentū nisi accidat apa calidum.
¶ Q̄ si accidat tunc non negligas vti emplis et
embrocis que cōueniunt ad illud ex illis que se-
dant et resoluūt cum equalitate. ¶ Et os quidem
mandibule stringitur ante tres hebdomadas: qm̄
est lene et est in eo medulla plurima, replens ipsm̄.
¶ De fractura nasi. Cap.iij.
Nasi superior pars est os et inferior est
cartilago. et illi quidē cartilagini nō
accit fractura: imo attritio et qp cōprī-
mendo dilatatur tota et qp dilatatur infe-
rior pars eius superiore remanente vt est et separatio
ad vnū latus. ¶ Superiori vero parti ossis accidit
quōqz fractura. et qn̄ frangitur nasus et non curatur
pducit ad casum. ¶ Et iterū quōqz induratur et re
manet fm tortuositatē suam: quare non recipit
equationē. oz ergo vt festinetur in die primo et nō
ptrāseat decimū. ¶ Et scias qp qn̄ fractura nasi
psequitur loca superiora eius magis pueniens est:
et rectius regimen in ea est: vt sumatur stilus decē-
ter factus lenis et intromittatur cum facilitate in na
sum vsqz ad finē alchatasim et teneat ipsm̄ cū ma
nu sua et eqt nasū cū manu altera dōec eqtur: deinde
subtrahetur intromittēdo liciniū pseruās ipz i figura
eqtōis. Et meli⁹ quidē ēvt sit ex lino. ¶ Et caute
la est vt intromittatur i vtrasqz nares simul: lz nō sit
nocumentū nisi in latere vno. Et quōqz ponitur li-
ciniū in latus vnū vsqzquo eius vltimatio perue-
nit ad pfirmationē et restaurationē. ¶ Et non
cōponatur sup nasum ligamentū: qm̄ facit ipsum
latuz nisi sit illic eminentia magna et timeatur fm
eam descensio. Cum aūt accit in ptibus inferio
ribus tūc posse est vt equetur cum duobus digitis
duarū manuū sicut duobus indicibus aut duo
bus auricularibus. ¶ Et qn̄ accit in hac dispō-
ne apa tunc vnguentū diaqlon est bonū valde:
qm̄ sedat apa et pseruat iterū figurā equationis
et pfortat. silr medicamen fctū cum aceto et oleo
et silia: et minuto thuris sup qd̄ puluerizetur cinis
et emplastretur cum eo. ¶ Et qn̄ fractura est attri
tio apta tunc non est posse vt redeat cū ea ad re-
ctificationē nisi postqz finditur et extrahitur cōminutio
ossium et cum fixura eius et puluerizentur desup
pulueres. ¶ Et qn̄ accīt inclinatio et separatio
cartilaginis tunc equa eam violenter: deinde li-
ga eam ligatura pseruante eam sup illud: et est vt
ponas ligamentū extensum ex latitudine ceruī
cis super quā est inclinatio ex eis qbus fit facile
hoc ligamentū. ¶ Et bonū est vt sumas margi
nem pāni fortior: aut corrigiā cui sit latitudo di-
giti vnius et leni vnā extremitatē eius cum glu-
tino piscū et glutino corij vaccini: aut cū gūmis
aut cum reliqs glutinationē facientibus: et iunge
ipsam sup extremitatē nasi ex latere sup qd̄ est in
clinatio donec exiccetur sup ipsm̄: et reducat nasum
ad sitū suū cum violentia: deinde extende illam
corrigiā: aut pāni donec equetur cum eo et incli-
na ipsm̄ ad latus diuersum inclinationi prime: et

restaura ipz sup collū: et liga ipz ligamēto tenēte
ipsm̄ fm illā formā et emplastra cū eplis q̄ sūt neciā.
¶ De fractura furcule. Cap.iiij.
Furcula frangitur: aut pp pondus dela-
tum: aut pp casum magnū: aut pp p-
cussionē vehemētē. ¶ Amplius fur
cule restauratio fit difficilis et indiget
subtiliatōe. Dixerunt in restauratōe eius: si cō-
teritur ppe casum erit descensio capitis adiutorij
inferius minus. ¶ Ingt. Et qn̄ cōteritur furcula
in duas medietates tunc fac sedere infirmū sup
sedē et teneat minister adiutoriū in quo est furcu
la fracta: et extendat ipsm̄ ad exteriora et ad supio
ra iterū et extendat minister iterū ceruicē et hu-
merū inclinatū cum qūātitate que est neciā. Et
equet medicus cum digitis suis illud qd̄ est emi
nens impellens ipsm̄ et qd̄ est pcauū cōmoueat
ante et retro et extrahat ipsm̄. ¶ Et si indiget in illo
extensione plurima ponat sub titillico pilā magnā
de pilis et eleuet cubitū donec approximet ipsm̄
costis: qm̄ extendetur fm qp vult. ¶ Et si incidit
extremitas furcule ad interiora frangendo: aut
non obedit cum attractōe medici: et non suspen
ditur: qm̄ est ad pfundū plm̄: tunc psterne infir
mū sup collū suū et pone sub humero puluinar
gibbosum: et demerge humerū eius inferius do
nec eleuetur ad os furcule: deinde equa ipsm̄ et re-
ctifica cum digito tuo et stringe. ¶ Q̄ si infir-
mus inuenerit pūcturā ex deambulatōe manus
sup ipsm̄: tunc frustū pungit ipsm̄: fm scitū ergo
scinde et aufer frustū et fiat illud a te cum facilita
te. et ppue si fuerit frustum subtus. ¶ Et vt non
disrūpas siphac pectoris intromitte instrm̄ cō
seruans siphac pectoris sub osse: deinde frange
os. ¶ Q̄ si non acciderit apa calm̄ tunc sue
scissurā et incarna eam. ¶ Et si accidit apa calm̄
tunc infunde puluillos cum oleo aliquo. ¶ Et
si diminuitur caput adiutorij apud fracturam cū
frusto furcule ad inferiora: tunc opz vt suspenda
tur adiutoriuz cum ligamento lato et eleuetur ad
ptem ceruicis: et si frustū furcule fuerit inclina-
tum ad superiora. et illud quidem parū sit: tunc
non suspendatur adiutorium: sed resupina illum
cuius est furcula fracta sup dorsum suum et sub
tilia regimen eius et stringetur furcula in mense
et minus. ¶ De furcula aūt dixerunt qp furcu
la non seiungitur ex latere intrinseco. qm̄ annexa
est pectori non seiuncta ex eo. et pp hoc nō mo-
uetur ex hoc latere. et si percutiatur exterius vehemē
ter et sepetur. tunc ipsa equetur et curetur curatōe qua
curatur cum frangitur. extremitas vero eius que se
quitur humerus et separatur ab eo non dislocatur plm̄.
qm̄ lacertus qui hēt duo capita phibet eam ab
hoc et phibet eam iterum caput spatule. et non
mouetur furcula motu vehementi: quoniā ipsa
non est posita nisi vt separetur pectus tm̄ et dila
tet ipsum: et propter hoc facta est furcula huius-
modi soli iter reliqua aialia. ¶ Q̄ si accidat ei

dislocatio ex luctamine: aut re alia simili huic tunc
ipsa equet ⁊ intromittatur ad locum suum cum manu
⁊ pulvillis plurimis qui ponuntur super eam cum li-
gamento quod oportet. ¶ Et conuenit hec curatio extre
mitati humeri iterum cum separatur ⁊ reducit eam ad
locum suum. ¶ Et illud quo ligatur furcula humero
est humerus ⁊ os cartilaginosum ⁊ ipsum ingrossatur
in macilentis: ⁊ cum remouetur existimat ille cui
non est experientia quod caput adiutorij iam sepa
tum est ⁊ exiuit de loco suo: caput.n. spatule vi
tunc vnum ⁊ videtur locus a quo permutatum
est concauum: verum oportet vt distinguatur si
gnificationibus quas experiemur post.

¶ De fractura spatule. Cap.v.

Spatule quidem locus latus parum fran-
gitur. Plurimum.n. quod accidit de fractura
eius accidit marginibus lateribus ⁊
frustis. ⁊ quando accidit cognoscitur tactu
⁊ per illud quod sequitur eam de punctura. Verum
plurimum accidit ⁊ scissura quam sequitur asperitas que co-
gnoscitur tactu ⁊ dolore locali ⁊ punctura si fuerit:
sed non sunt reliqua signa. ¶ Et fortasse accidit
fractura ad interiora ⁊ sequitur ipsam incisio accidentis
⁊ crepitatio leuis quam percipit auditus cum cre-
pitat miser cum ea. ⁊ inuenitur per attractionem
manus que consequitur eam ⁊ dolorem. ¶ Et cura
eius iterum est subtiliatio manus ⁊ bonitas conue
nientie impulsionis ab inferioribus ⁊ equatio
nis: ⁊ fortasse indiget ventosis secundum quod existimo
donec attrahatur ad superiora ⁊ equetur cum cautela
a nocumento in aggregatione materie. ¶ Frustula
autem spatule cum franguntur si sunt inquietantia pun
gentia ⁊ ledentia tunc necessarium est extrahere ea. ⁊ si
sunt quieta equentur ⁊ ligentur ligamentis similibus
ligamentis furcule. ¶ Et oportet vt dormiat habens
fracturam spatule super latus sanum non super aliud.

¶ De fractura cassi. Cap.vi.

Accidit casso scissio sicut ligno ⁊ acci-
dit fractura ad interiora. ¶ Et primum
quidem cognoscitur sonitu sensato percussus
⁊ auditu: ⁊ quandoque inuenis ipsam mani
festam cuius due partes sunt manifeste ⁊ cum ex-
tensione doloris. ¶ Secundum vero sequuntur accidentia
mala ex constrictione anhelitus ⁊ tussis sicca fortasse
patiens illud spuit sanguinem. ⁊ quandoque generatur ex eo
putrefactio velais. ¶ Et cura istorum est cura il-
lius qui habet illud in humero. ⁊ si inclinatur inferius
tunc cura est illa que descripta est in compressione
furcule depresse per fracturam: ⁊ si ingrediuntur eo
sic administra super eas ligamentum factum ex lana cum
reuolutione post ligamenta posita super eas desubtus
cum rectitudine. deinde aggrega extremitates
duorum ligamentorum ⁊ liga eas adinuicem: quoniam
ipse prohibent ligamenta reuoluta a solutione.

¶ De fractura costarum. Cap.vij.

Costis vero septem accidit fractura a
duobus lateribus. Falsis vero accidit
fractura a latere dorsi. Et quando extre-
mitas alia est cartilago hypocondriorum secundum quod
scivisti non accidit ei attritio. ¶ Cognitio autem
fracture costarum est facilis que non occultatur ta
ctui propter illud quod sentitur de asperitate ⁊ motu in
non suo loco ⁊ fortasse auditur si auscultatur crepi-
tatio occulta. ¶ Quod si fuerit inclinatio coste ad
interiora ⁊ sequuntur eam accidentia pleuresis ⁊ est for-
tasse cum ea sputum sanguinis: tunc non audent
restauratores curare ipsam cum extensione ad
exteriora propter defectum ingenij quoniam illud est diffici
le absque ventosis. ⁊ quia ex ventosis timetur quod ag-
gregetur materia plurima ad interiorem locum: ⁊ est in eo
illud quod est de corruptione. ¶ Quod si expellis eas
⁊ non prolongas retentionem earum non est malum.
Verum quandoque cibant infirmum cibis inflatiuis val-
de vt inflet venter eius ⁊ comprimat inflatio fra-
cturam ⁊ impellat eam ad exteriora. Et hoc consilium sit
de illis a quibus in quibusdam horis non est excusatio:
est tamen causa magna ad faciendum vt accidat apostema.
¶ Inquit quidam sapientum. Oportet vt cooperiatur locus
cum lana infusa in oleo calido ⁊ ponantur pulvilli
in eo quod est inter costas donec repleatur vt fiat liga
mentum equale quando inuoluitur secundum rotunditatem sicut
narrauimus in pectore: deinde ponatur sicut po-
nitur in habentibus pleuresim secundum quantitatem conuenien
tem ossi. ¶ Et si oppresserit nos res vehementis
⁊ os pungit velamen punctura ledente tunc oportet
vt findatur cutis ⁊ discooperiatur illud quod discoopertum
est de costa: deinde ponatur sub eo instrumentum quod con
seruat siphac vt non egrediatur siphac ⁊ incidantur
cum facilitate ossa que pungunt ⁊ exire faciantur.
¶ Deinde si non accidit apostema calidum aggregentur fissu-
re ⁊ medicentur cum vnguento. Et si accidit ei apostema
calidum cooperiatur cum pulvillis infusis in oleo ⁊
⁊ cibetur infirmus ⁊ curetur cum eo quod sedat apostema calidum
⁊ resupinetur super latus quod leue est super ipsum.

¶ De eo quod accidit spondilibus de fractura. C.viij.

Inquit paulus. Rotunditatibus spon
dilium accidit quandoque attritio sed fractura
parum accidit ⁊ tunc minuitur siphac nu-
che: ⁊ nucha ipsa ⁊ communicantes eis ambo
bus neruis in nocumento ⁊ sequitur ea vtrasque mors
si accidat illud spondili colli ⁊ propter hoc oportet vt pre-
mittamus sermonem ⁊ enunciemus per dictiones
factam. ¶ Et si est possibile vt presumamus ⁊ aufera-
mus os ledens cum scissione tunc illud est: ⁊ si non oportet
vt visitemus eos cum regimine quod sedat apostema cali-
da. ¶ Et si remanet aliquid ex partibus eminenti-
bus spondilis ex qua sunt que nominantur spine: iam
illud cadit velociter sub digitis cum volumus
eius comminutionem: quoniam illud quod contunctum est mo-
uetur ⁊ separatur a loco suo: tunc oportet vt auferatur illud
scindendo cutem exterius: deinde aggregetur cum
sutura ⁊ administretur in eo curatio incarnatiua.
¶ Et si frangitur os allzacil in inferiore parte alchari
⁊ alohosos: tunc intromittatur digitus index sini
stre manus in anum ⁊ equetur os fractum cum eo ⁊
cum manu altera secundum quod possibile est: ⁊ si senserimus

ge fractū iam separatū esse tunc oportebit iterū ut auferatur cum scissione sicut diximus: deinde administretur ligamentum quod conuenit ano et curatio conueniens ei.

¶ De fractura adiutorij. Cap. ix.

Os adiutorij cum frangitur secundum plurimum non declinat nisi ad exteriora: quare oportet ut tu facias illud quod oportet fieri in reditione fracture cuius situs est secundum quod sciuisti et tange ipsam manu tua et equa equatione ultima et liga eam cum ligamento ascendente etiam usque ad humerum et stringe cum eo si est proxima illi: deinde ligamento cōi secundum quod sciuisti et usque sub cubito si fuerit fractura propinqua cubito postea liga ipsam ligamento tertio ascendente ad inferiora usque superius et suspende manum angulariter ne multiplicetur eius suspensio extendendo: quoniam est malum: et melius quidem est ut stringatur adiutorium ad pectus secundum angularitatem in cubito ut non moueatur et propter quoniam fractura est prope cubitum. ¶ Ergo pone super ligamenta: aut aquam et acetum: aut aquam solam si fractura adhuc non apostemat et fac ipsam ex lino cuius latitudo sit quatuor digitorum non plus. ¶ Et si iam superuenit ei spatium: et apostemata est: tunc pone ipsam ex lana et abluc ipsam in oleo si tibi possibile est. et si non fuerit aliquid prohibens non soluas usque ad septem et quod est post eos usque ad decem: tunc solue et liga cum astellis. et si defensio vocat te ad illud: tunc solue in tertio. et est illud ad quod inclinatur Hyp. quoniam auferri nocumenta licet noceat restaurationi. ¶ Uerum in qualitate ponendi astellas oportet ut sufficiat tibi illud quod tibi declarauimus in c. suo et non separes ab ea stricturam ad minus usque ad .xl. dies. et quoniam indiges secundum consuetudinem extensione vehementi et non obedit tibi et non excusaris auxilio alicuius adiuuantis te: tunc fac sedere infirmum super sedem subleuatam: et sit ad statem plus declinis quam ad sedentem et appodietur super gradum scale: aut quod simile sit ex eis que sciuisti in ca. dislocationis et locus ille sit planus factus et mollificatus et linitus deinde suspende in humero eius aliquid graue extendens ipsum ad inferiora cum ergo extenderis extensione quesita: tunc liga cum vitta forti sub fractura et supra illam et fac dormire infirmum resupinum et extende illud quod ligasti vitta cum fortibus vittis usque subtus: et ad superiora: in illo enim est sufficientia. ¶ Et quoniam fractura est in medio adiutorij pone ligamentum cum longitudine una a duabus extremitatibus iuncture. et si fuerit propinquior ad latus pone ligamentum vehementioris propinquitatis extremitati longinque quam alij. et si fuerit scissura sola tunc cura est curatio scissure et stringatur super eam ligamentum.

¶ De fractura brachij. Cap. x.

Accidit quandoque ut frangantur duo focilia simul. et quandoque accidit ut frangatur unum eorum. ¶ Et fractura focilis inferioris est vehementior et turpior quam fractura focilis superioris quando singularis sit fractura unius eorum. et illud ideo quoniam focile inferius est brachium de se ipso: quare eius fractura est deterior: et quando est nudum carne: tunc est fractura turpior. ¶ Et iterum superius focile suscipit curationem et sufficit ei extensio parua et non similiter est inferius. et propterea si frangantur simul. ¶ Et oportet ut sustineatur apud extensionem adiutorij super alchol: et est radix vole. et cognoscatur strictura ligamenti: quoniam si accidit ex ea in digito apostema paruum: aut dolor paruus: tunc ligamentum est equale. et si non est tunc est molle quod si est plurimum superfluum tunc est vehemens. et oportet ut mollificetur. ¶ Positio autem astellarum non est ex illis que occultentur tibi: sed oportet ut non consequantur cum longitudine sua volam et radices digitorum: immo abbreuientur ab hoc parum nisi necessarium faciat illud propinquitas fracture iuncture rasete tali. Uerum tunc uerum oportet ut non tangat albaragi digitorum. et cum restauratur et ligatur oportet ut suspendatur ad collum secundum figuram angularem. ¶ Et oportet ut sit suspensio eius propterea si est eius fractura ad inferiora cum panno cuius latitudo capiat longitudinem brachij totius. quoniam si fuerit obuiatio suspensori prope fracturam et reliquum eius separatum a sustentatione accidet tortuositas procul dubio et declinatio super illud quod facit ipsam sicut volam: imo oportet ut sit vola: et plurimum brachij in suspensorio. ¶ At vero si fractura fuerit ad superiora oportebit ut suspensio sit ita ut videatur fractura et eleuet duas extremitates ex latere vole et ex latere cubiti. ¶ Quod si separatur quod est inter illud erit adiuuans ipsum ad equationem figure: et sit suspensorium pannus lenis: et sit suspensio taliter ne ullo modo sit possibile moueri: et ut non dilatet ipsum dilatatione laboriosa. ¶ Et fortasse accidit brachio ut restauretur in latitudine circiter viginti et octo dies.

¶ De fractura rasete. Cap. xi.

Ossibus istis parum accidit fractura: quoniam ipsa sunt dura valde. Et quando aduenit eis causa aliqua remouet ea a locis suis et non frangit ipsa: quare sunt ultima ad curationem: quemadmodum diximus in dislocatione.

¶ De ossibus digitorum fractis. Cap. xij.

Ossibus iterum parum accidit fractura: imo accidit separatio. ¶ Dixerunt quidam. Si accidit eis fractura oportet ut sedeat infirmus super sedem eleuatam et precipiatur ei ut ponat volam super sedem equalem: et extendat ossa fracta minister et equet ea medicus cum pollice et indice. ¶ Quod si pollex fuerit inclinatus ad inferiora: tunc oportebit administrare ligamentum desuper et fortasse accidit apostema calidum. ¶ Et ad locum mollificationis horum ossium aggregatur superfluitas plurima et coagulatur velociter: quare stringantur. ¶ Et si accidat fractura sublemi: aut digito si est pollex oportet ut ligetur ligamento proprie: et ut ligetur iterum cum vola ut firmetur et non

moueat. ¶ Et si accidit fractura alicui reliquorum digitorum si fuerit index: aut auricularis: tunc ligetur cum illo qui approximat ei. Et si est de digitis medijs: tunc ligetur cum illo qui est ex latere eius aut ligentur omnes secundum continuitatem ad inuicem: quoniam est melius. Firmantur enim et non mouentur et sunt tunc quasi ligati sunt cum astellis. s. ossa fracta.

¶ De fractura ossis lati et anche. Cap. xiij.

Os anche quandoque frangitur: sed raro cum dispositione fortitudinis sue: et accidit illud ei secundum semitam communitionis extremitatis: et quandoque finditur in longitudine: et quandoque impellitur intus ad ventrem. et accidunt post istas dispositiones iterum ex dolore et punctura et stupore cruris: et coxe proximum ei quod accidit adiutorio ex fractura humeri. ¶ Et quando frangitur os latum quod est supra alchosos: aut finduntur ut ligna lacerti eius: fit res difficilis in rectificatione eius: quare fit vna duarum ancharum declinis ad diminutionem. ¶ Et cura eius est vt iaceat infirmus et incipiant duo homines fortes extendere duas coxas eius. s. quisque coxam extendat coram: et iam ante te tenuerimus manus eius vt non festinet ad expellendum illum qui extendit coxam eius. et incipiant duo restauratores comprimere ancham eius cum vehementia et fortitudine donec equetur: deinde sparent super eam emplastrum: postea resupinetur super aliquid quod sit sicut glomer ex panno aut ei simile ex illis que habent duritiem. ¶ Et hoc quidem est proximum ei cum quo curatur spatula iterum. et quando frangitur ex latere anche: tunc cura eius est cura humeri. et oportet vt administretur humectatio super ligamentum et equetur puluilli sicut oportet et est necesse vt sit sustentatum super locum planum.

¶ De fractura coxe. Cap. xiiij.

Cum coxa frangitur necessaria est extensio vehemens: deinde equetur secundum formam naturalem que est ei. et est gibbositas siluestris partis eius et concauitas pauca in eius domestico secundum ambulationem forme que est ei in sanitate. ¶ Et obseruentur in dispositione fracture medij eius aut extremitatis eius superioris et inferioris dispositiones que dicte sunt in. ca. adiutorij: et sit strictura ad superiora conseruans et retinens. ¶ Dixerunt: quando frangitur conuertitur ad loca anteriora et ad exteriora. et illud ideo est quoniam ipsa est lata ab hac parte per naturam et equetur manibus et ligamentis et speciebus extensionis que sunt secundum equalitatem: aut cum strictura vnius duarum ligaturarum supra fracturam in medio. ¶ Si autem fractura fuerit inclinata a medio et fuerit propinqua capiti coxe: tunc sumatur ligamentum et inuoluatur in medio eius lana vt non incidat carnem et ponatur medium eius super pectinem et ascendant extremitates eius ad partem capitis et dentur ministro vt retineat eas ad inferiora et si fractura fuerit in eo quod sequitur genu: tunc nos ponemus ligamentum in superiore parte fracture: et eleuabimus extremitates eius ad illud qui extendat eas ad superiora: et teneat genu cum ligamento inuoluens ipsum desuper: et equetur membrum istud in firmo iacente super faciem suam et crure eius extenso. et si fuerint ossa pungentia: tunc oportet vt equentur sicut diximus multotiens et que ex eis eleuantur capiantur. ¶ Regimen vero sit secundum quod diximus in curatione adiutorij. et os quidem coxe stringitur in. l. noctibus. Et ego enunciabo quomodo oportet vt sit situs eius postquam aggregatur curatio cruris. ¶ Et oportet vt ponatur inter duas coxas: tunc pila de ligno et ei similibus seruans eam ad formam secundum quam equata est et restauretur restauratione cognita secundum quod intelligitur propter illud quod accidit de apa[?] et pruritu. ¶ Et quando accidit apa[?] super coxam: nam est apa[?] forte et est ex eis que festinant ad coxam: tunc oportet vt proprie preueniatur ad soluendum vt respiret et extendatur apa. et in quidem iam sciuisti embrocas proprias. Et eruz in caugualib et albaraiach et sunt tabule magne in quibus est parum concauitatis vt decenter componantur super inuolutiones. et capiant longitudinem pedis: quoniam si breuiantur et non restaurantur super crus et abscinduntur infra illud vtilitas non est vtilitas quesita. et si prolongantur erit infirmus ex eis in labore. Sed si ipse abbreuientur non erit expers laboris. ¶ Et vtilitas elongationis earum est vt prohibeant iterum partem sanam pedis moueri cum fuerit motus illius quantitatis nociuus fracture et propter hoc in dispositione dormitationis et somni. ¶ Et necessitas horum instrumentorum non est nisi in fractura magna valde. et non est posse cum hoc vt eis nisi augetur aperitur: quoniam apa non tolerat huiusmodi. ¶ Et ad vltimum est grauitas et malitia et labor. et oportet vt fugiatur ab eis diu exceptio consueuerat ab eis cum ingenijs alijs. ¶ Situs autem restaurate coxe oportet vt sit secundum quod fuit consuetudo eius in sanitate de assiduatione constrictionis et dilatationis. et illud quod est magis vincens est dilatatio. ¶ Et scias quod ille cuius coxa et ancha sunt fracte parum denudatur a claudicatione: et quando abscinduntur frusta lacertorum eius mandat primo: deinde minuitur secundo.

¶ De fractula rotule poplitis. Cap. xv.

Rotula parum frangitur et secundum plurimum conteritur. Et cognoscatur illud quod accidit cum tactu et asperitate: et cum vacuitate que intelligitur cum tactu et auditur aure. ¶ Et oportet in curatione eius vt extendatur crus: deinde intromittatur rotula in locum suum. et si separata fuerit aggregetur prius: deinde intromittatur.

¶ De fractura cruris. Cap. xvi.

Quando frangitur os paruum cruris est saluius quam si frangatur os magnum. et quando frangitur arundo parua superior est inclinatio ad exteriora et ante: et est ambulatio cum hoc possibilis. et si frangitur arundo magna inferior declinat crus ad exteriora: et quando franguntur vtreque arundines simul: tunc est deterius tunc quidem accidit cruri inclinatio ad omnes partes. ¶ Et scias quod curatio fracture cruris est secundum com-

ideratione curationis adiutorij τ i ei⁹ silitudi ne: τ nõ ẽ dispõ cruris i tortuositate q̃ accit figu re sue nāli: sic dispõ adiutorij: imo ẽ rectū : q̃re oꝫ vt sit extēsio ei⁹ ad h̃ vt redeat ad rectitudinē.

℄ De calcanei fractura. Cap. xvij.

c Alcaneus est excusat⁹ a fractura ꝓp duritiē suā τ per circūdationem de fensionū. τ plim eius qd̃ accidit ei nõ est nisi dislocatio τ iam dictum est de ea.

℄ De fractura tali. Ca. xviij.

f Ractura tali est praua τ ei⁹ curatio ẽ difficilis. τ plim q̃dē frāgitur cum ca dit hõ ex loco alto: q̄ñ cõterit supius pedis. τ fortasse accit cū eo attritio ossis cū cur su sanguis ad vētres q coagulat in eis : τ q̄ñq3 perducit ad egritudines magnas ex febre τ per mixtiõe rõnis ex tremore τ spasmo pedis. Cū ergo accidit in eo apa cõgelatum qd̃ nõ apper τ nõ egreditur τ apparet iam tenebrositas que non fuit est signuꝫ malū significās ꝙ est in via putrefactionis. Si aūt est apa apparens impel lens manū : tunc est melius τ fortasse fit facilio eius eruptio. ℄ Et q̄ñ talus restaurat deambu lano est dolorosa super ipsum. τ q̄ñ nõ restaura tur talus ſm ꝙ opꝫ destruit iuuamētum.

℄ De fractura digiti pedis. Ca. xix.

c Ertaro coꝝ in fractura τ dislocatio ne est curatio digitoꝝ man⁹. Et q̄ñq3 restaurator equat eos pede suo calcā do eos cū eo. ℄ Expleta est fen. v. lib. q̄rti quam sequitur fen. vi. eiusdem de venenis.

℄ Fen. vi. libri quarti de venenis. τ est quinq3 tractatuum.

℄ Tractatus .i. est de radicib⁹ eius quod scitur de dispõnibus venenoꝝ ebibitoꝝ τ distinctione sermonis in curationibus venenoꝝ que nõ sunt ex aīalibus. Cuius sunt summe tres.

℄ Sermo vniuersalis de cautela a venīs que in potu dātur τ curatione eorum.

q Ui timet ꝙ in potu sumat vene nū opꝫ vt sibi caueat a cibis do minātium sapoꝝ in acetositate: aut salsedine : aut acuitate : aut dulcedine aut dn̄antium odoꝝ. Ipsi enim frangunt per illud: il lud qd̃ ponitr τ odorē eius. ℄ Et opꝫ vt nõ pre sentet ei aliq̄d ex eis que diximus sup famē ve hementē τ sitim vehementē. vnaqueq3 earū .n. occultat illud qd̃ opꝫ vt detegatur ei ꝓpter vehe mentiā voracitatis. ℄ Et iterū q2 cum repletur cibo τ potu τ cū in potu sumit venenū: accidūt veneno duo accn̄tia. Quoꝝ vnū est ꝙ sepelit i vacuitate eius quo replet⁹ est. Et scd̄m est ꝙ ve ne sunt plene: q̄re nõ inuenit venenū in eis pene trationē τ fortasse est in eo sapor rei repugnātis veneno. ℄ Et necēium est ei iterū vt ipse sit susci piēs ſm viā cõsuetudinis medicinas expellen tes nocumentū venenoꝝ sicut mitridatuꝫ. nam eius expertum est iuuamentū: τ sicut confectio de bolo ar. τ silr ficus cū folijs ruthe τ nucib⁹ τ sale trito. ℄ Põdera eo sunt : q̄ñ sumant ru the sicce p̃tes. xx. nucū p̃tes. ij. τ salis. v. τ ficuū siccarū p̃tes. v. τ algeduar est mirabile in expel lendo nocumētū venenoꝝ oium. τ facit fiduciā iterū. τ ego nõ certifico an sint due medicine. aut vna medicina. ℄ Et iterū scis napi pui põdus ʒ. i. ß. decoquat cū vino decocto τ rutha τ sal ẽt silr. ℄ Et necēium est cauenti vt nõ sit ois caute la eius in cibo dato ab alio. aut ꝙ in potu sumit tm̄. q̄ñ fortasse accidit ei. vñ nõ existimabit. imo q̄ñq3 ꝯtingit vt cadat res maligna sicut lacerta τ rutela τ scorpio in eo qd̃ decoquit τ in vasis in quib⁹ est vinū. Plurima nāq3 venenosoꝝ di ligūt odorē vini τ currūt ad ipm. τ q̄ñq3 moriū tur in cacabis τ q̄ñq3 bibunt ex eo. τ euomūt in ipso. τ ꝓpter hoc oportet vt caueant tecta. τ qd̃ est sub arboribus magnis et herbosa loca.

℄ De ſmone vli de venenis q̃ bibūt. Cap. ij.

s Pecies venenoꝝ sunt due. s. faciens opationē suam cum q̄litate que est in ipso. et efficiens cū forma sua et tota substātia sua. ℄ Et primū quidē. aut est corrodens putrefaciens sicut lepus marinus aut inflāmans calefaciens sicut euforbium. aut infrigidans stupefaciens sicut opium. aut opi lans vias anhelitus in corpore sicut plumbum vstum. ℄ Efficiēs autem cum tota substātia est sicut napellus et sicut alhelel qd̃ dicit esse gūmi napelli et sicut cornu spice. et sicut fel leopardi. et que sunt illi silia. et hec sunt deteriora venena. Et iteꝝ de venenis sunt que agūt sup vnū et idē membrū sicut cantarides super vesicaꝫ et lepus marinus sup pulmonē. Et de eis sunt que agūt super totū corpus sicut opiuꝫ. ℄ Et omni qui dem ꝙ interficit cum pmutatione cõplexionis. aut putrefactione aut cū aduentu sup membrū possibile est. vt sit effect⁹ post ipo. l3 putrefaciens quāto plus remanet in corpe. tanto plus est effe ctus ei deterior. Et salus ex eo est cum resolõne accn̄te ei. et per illud qd̃ succedit ei per sudorem et silia. aut per curationē ꝯriā. ℄ Et scias ꝙ no cumētū narcoticoꝝ in cõplonibus calis ex par te est debilius et ex p̃te est forti⁹ et quecūq3 dua rū fuerit dn̄ans erit iudiciū ei. in ꝯtrū. n. comple xio calida in corpore resistit eis est coꝝ effectus debilior. et in ꝯtruꝫ ipsa inueniūt in corpib⁹ calis subtiliationē iube sine frigide grauis et attractio nē per ꝟtutē motus arteriarum et attractio ea rū est apud cõstrictionē erit coꝝ nocumentū in corpibus calis vehemētius ꝓcipue cū ipsa sint ꝯria cõploni coꝝ. Et est sile vt sit ſmo in vene nis calidis ille ſmo iterū. cõplo. n. calida resistit eis cum expulsione a corde et resoluit virtutem calidorum venenorum: sed arterie complexio nis calide attrahūt ea quare accidit sicut illud. ℄ Et ꝓpter illud dixit Gal. ꝙ alsarsas τ existi

mo ipsm esse napellũ aut venenũ interficiẽs inter/
ficit hoiem ⁊ nõ iterficit turdos cũ ipse nõ per
uenit in terdis ad cor nisi post spaciũ in quo iã
passus est a corpe passionẽ postq̃ non remanet
nisi passio conuersionis cibi. Et in hoie festinat
ante illud ꝓpter latitudinẽ meatuũ. ⁊ vehemen
tiam calitatis. ⁊ ṽtutẽ motuũ attrahentiũ arte/
riarũ. ¶ Et dico q̃ iste est modus quidã. Et ꝓp
ꝓportionalitates itẽrũ inter ṽtutes agentes ⁊
patiẽtes sunt ex eis que opꝫ cõsiderari. ⁊ vnde
sciuit q̃ alfarfas sit venenũ per cõparationem
ad cõplonem latã que est aialis absolute cũ fir/
matur ita vt sit interficiẽs cũ figit in hoie nõ in/
terficiens cũ nõ firmat in turdis. forasse. n. alfar
fas nõ est venenũ per cõparationẽ ad cõplonẽ
turdorꝫ ⁊ si nõ cõuerteret in cibũ vel nutrimen
tũ. ⁊ pueniret ad cor eorꝫ sicut ipꝫ puenit ad cor
hois cum velocitate non interficeret. ¶ Iugi ⁊
fuit quedã anus suscipiẽs in pncipio rei de na/
pello rẽ paruã: deinde nõ cessauit vti eo donec
assuefacta est eo nã ⁊ audacter vsa est eo ⁊ nihil
nocuit ei. ⁊ dico h. ¶ Et dixit rufus q̃ nutrita
fuit puella cũ veneno vt interficerent per eã re/
ges qui cũ ea cõuenirẽt ⁊ q̃ ipsa in cõplone sua
ꝯsecuta est ꝯsecutionẽ maximã ita vt saliua eius
iterficerẽt oial ⁊ n̄ appropinq̃ret ei⁹ salus gallia.

¶ De signatione specierũ venenorum. Cap. iij.

Significant qñqꝫ p ea que eueniũt in
corpe de egritudinibus. Nã si eueniũt
hisce mordicationi ⁊ incisioni ⁊ pũctu/
re ⁊ corrosioni scit q̃ venenum est de
gñe medicinarũ acutarꝫ calidarũ mordicãtiũ si/
cut arsenicũ ⁊ almuscũ ⁊ argẽtũ viuũ extinctũ.
⁊ si accĩt inflãmatio vehemẽs ⁊ exuberatio su/
doris ⁊ rubedo oculi: ⁊ angustia ⁊ sitis sigt q̃ est
venenũ ꝓpter calitatẽ tm̃ sicut euforbiũ. ¶ Et
si accĩt ꝓfunditas somni ⁊ stupor ⁊ frigus sigt
q̃ venenũ est de gñe narcoticorꝫ. ¶ Et si nõ ap/
parent nisi casus virtutũ ⁊ sudor frigidus ⁊ sin
copis: tunc est de venenis q̃ ꝯtraria sunt rebus cũ
tota suba ⁊ est deteri⁹ eorꝫ. ¶ Et qñqꝫ significatur
per odores aut odorẽ corpis totius sicut sensi/
bilitas odoris opij in eo q̃ bibit ipm aut odorẽ
mẽbri eius sicut odor oris cum bibunt venena
putrefaciẽtia sicut lepus marinus ⁊ alfrasatũ ⁊
cantarides. ¶ Et qñqꝫ significatur per vomitũ. nã
cum euomit venenum nõ elongat q̃n visus ca/
dat sup substantiam eius qd in potu datum fuit de eo
aut cognoscatur per odorem aut per saporem si
cut visus super litharginum ⁊ gypsum ⁊ super
sanguinem cõgelatũ ⁊ lac coagulatũ. ⁊ silr opiũ
cognoscit per odorẽ ⁊ lepus marinus ⁊ rane
per abominabilẽ saporẽ. ¶ Signa mala. Cum
incipit ei qui venenũ sũpsit supuenire sincopis
⁊ pmutat ei⁹ pupilla ⁊ occultat ei⁹ nigredo: tũc
nõ sperat euasio. ¶ Et silr si rubeant oculi eius
⁊ egrediatur lingua ipsius: ⁊ casus pulsus ⁊ su/
dor frigidus est significatio mala: ⁊ in huiusmo

di dispõne parum viuit. ¶ De canone cura/
tionis eius qui in potu sumit venenũ. Cap. iiij.

Oportet vt nõ moret: imo ꝓperet cũ
senserit ipsm anteq̃ ṽtus eius pambu/
let in corpe ⁊ bibat aquã tepidam ⁊
oleũ sisamini: aut oleum de oliuis ⁊
euomat ⁊ pueniat in h ad vltimũ quãtum põt.
¶ Et melius q̃dẽ est vt in ea sit ṽtus aluminis
⁊ baurach. ⁊ qñqꝫ admiscent cum oleo litius ⁊
adeps anseris. ¶ Et diligit vt sit illud qd ipse
bibit ad vomẽdum pp h ⁊ alia aq̃ plima ⁊ cibũ
plimũ. ipsi. n. si nõ euomãtur: tñ qñqꝫ frãgunt ve
nenũ ⁊ superãt ipsm. ⁊ cũ vomuerit qd possibile
est ei: deinde bibat lac plim: qm̃ ipsm frãgit nocu
mentũ veneni. ⁊ nõ est malũ si euomit ipsm iterũ
vt bibat decoctionẽ seis vtilee cũ butyro cocto
ad expellendũ venenũ vomẽdo ⁊ solutionem fa
ciendo: deinde bibat lac: ⁊ butyrũ crudũ est me
lius lacte. ¶ Et iterũ decoctionẽ se. lini: ⁊ silr vi/
nũ dulce cũ adipe anseris liquefacto: ⁊ silr aquã
cineris lignorꝫ vitis. ¶ Et opꝫ vt sequant vomi
tũ clisteria ꝓpter q̃n sentitur descẽsus lesionis ad
inferiora. ¶ Si autem fuerit cõmotio supra il/
lud vtat eo quod facit vomere ⁊ soluit ⁊ nõ di/
mittatur potus lactis. ¶ Et si vbi necium fue/
rit vt in potu tribuas ei. ṽbi grana tyriaca de ter
ra sigillata fac. Ipsa enim adiuuat corpus ad ex/
pellendũ venenum ⁊ ꝓpter cum in potu dat in
pncipio rei. ipsa enim facit euomere venenũ si/
cut est. ¶ Cuius descriptio est. Baccarũ lauri
aure. ij. terre sigillate aur. ij. ⁊ ireos cõficiant cũ
oleo. ¶ Et sit dosis ei⁹ auellana vna. ¶ Et ite/
rum carpobalsami ysopi sicce: se. napi siluest. ris
piperis albi ⁊ nigri. piperis lõgi acori anisi pe
trosilini assari cymini carmeni: seis iusquiami
albi oiũ añ. aur. iiij. spice floris squinãti ambo
rum añ. v. cassie. ʒ. xviij. amomi croci amborꝫ
añ. aur. vi. conficiantur cum melle ⁊ detur in po
tu quantũ est faba romana. ¶ Et sumere in po
tu terram sigillatam sicut ipsa met est cum vino
facit illud. ¶ Et existimauerũt q̃dam q̃ cũ in
potu sumitur stercus galli in dispõne statim fa/
cit euomere venenum. ¶ Et ex eis que in potu
dantur iterum sunt succus prassij ⁊ folia cãne ⁊
cedria ⁊ semen baucie ⁊ castoreum ⁊ auellane ⁊
fic⁹ ⁊ rutha. Et de illis que laudata sunt i h capi
tulo est vt in potu detur galbani fendi pondus
ʒ. iiij. ⁊ myrrhe. ʒ. i. cum vino dulci. ¶ Et quan/
do post vomitum accidit inflatio vehemens me
da ei in potu aquam niuis ⁊ oleum ros. infrigi
datus. ¶ Et oportet vt dormiat omnino: ⁊ nõ
dimittat seipsum taliter vt dormiat: imo opor/
tet vt euigilare ipsum facias omnino ⁊ rideant
⁊ clament in circuitu eius. Cũqꝫ manifestatur ei
forma ⁊ cognoscitur. venenũ curetur omne ve/
nenũ cũ eo qd dr̃ in suo capitulo. ¶ Et hec qd
manifestatio fit sm duos modos quorꝫ vnus est
vt cognoscatur cui⁹ gñis sit venenũ: ⁊ secundus

vt sciat cuius speciei ipm sit. ¶ Exēplū primi est vt sciatur q ipsum est ex ictiuis acutis. q̄re curet ipm cum eis q sunt sicut lac et butyrū crudū et sclades currens factū cū oleo amigdalino aut butyro cocto et cū oi qd frāgit acuitatē: aut sciat q est ex inflāmātib: q̄re infrideŕ cū camphora et aq̄ ro. et aq̄ coriādri et q sunt silia illis. et oia illa sint infrāta cum niue. ¶ Et cupleteŕ mēbra ei pncipalia cū eis q sūt sicut altahaleb et alia et renoueŕ sup ipm infridatio in oi hora. ¶ Et ex eis q pferūt hmōi valde ē lac vaccinū de quo extractū est butyrū infrigidatū. et si indiget stōmia stōmeur. ¶ Aut sciaŕ q ipm est ex stupefaciētibus: q̄re admistreŕ ei q sunt sicut tyriaca et medicamē de assa fetida in vino puro et silr alia. ¶ Aut sciaŕ q est ɔtrarii per subam. q̄re cureŕ cū muridato et tyriaca et medicamine musk et bezard: et vtaŕ carne et vino et admistreŕ ergo odor aromatū et eueniret locus ad quē vadit cā morādi; et induaŕ vestib aromatizatis et sternutet et fricet os stōi ei et suffleŕ in os ipsi et tendanŕ capilli ipsius. ¶ Cuz aūt cognosciŕ spēs veneni cureŕ cū eo qd ipsi ppriū est de illis que dicemus. ¶ Et ad summū et medicinis q bibunŕ causa venenoꝝ: aut queritur cōfricatio acuitatis veneni aut resolutio substantie eius sicut ex lacte et albezahar: aut queriŕ per eas exit substātie eius sicut per terrā sigillatā aut queriŕ opposito qualitatis eius sicut potare alleum in vino ad illum quem pupugit scorpio.

¶ De medicinis cōibus ad venena. Cap. vi.

Sunt medicine que ɔtrie sunt venenis q̄re nō pmittūt ipm puenire ad cor: et sunt sicut tyriaca et mitridatū et albezahar et que sunt expta: et terra sigillata et tyriaca fcā ex ea et tyriaca diatesseron. ¶ Et dixerūt qdā q flos oleādri et folia ei liberant a veneno. ¶ Et dr q granis iunipi in hac re nō est par. ℞. aniuden et radicis ei amboꝝ aā. ʒ. i. et sceba armene. ʒ. ij. ɔficiaŕ cū melle et deŕ in potu cū aq̄ maloꝝ et medicamē ex eo factū est vtile mū et radix buchormarien qū potaŕ cū vino et calamento iterū: et semē napi. ¶ Et iterū agarici. ʒ. ij. cuz vino et capilli veneris et malua et semen eius et folia ipsius et cinamomū et medulla leporis cū duabus vn. aceti de vino aut de castoreo aur. i. cum vn. ij. olei oliue et abrotani. Et iterum sumaŕ aqua alhasce expressa et detur in potu: et semen baucie pprie creticis et assa et decoctio polij et decoctio siseleos. et semen arboris serapini mirabile est. ¶ Compositum. ℞. se. napi siluestris et castorei et folioꝝ arundinis oium aā. partem. et pulpe collogn. triplū oium: deŕ in potu ex ea auellana magna. ¶ Et res quarum operationes pportionantur cum pprietatibus in eis sunt sicut illud quod dixerunt qd caro damule siluestris mundificata salita est de fortioribus medicinis ad expellenda venena.

¶ Sūma pma de venenis cōgelatoꝝ ex minerio et alijs. ¶ De lapide armeno. Cap. i.

Quidā hoium dixerūt q in lapidibus est lapis venenosus silis corallo et q pondus sexte. ʒ. i. ex eo est interficiēs et inueniŕ ipm in venenis veris q operanŕ tota suba sicut napellus. Et dixerunt q cura eius est cura napelli et medicine magis iuuatiue sunt albezahard.

¶ De argēto viuo et eius cura. Cap. ij.

Argentū qdē viuū plurimi q bibūt nō leduntŕ eo. Egrediŕ. n. cū dispōne sua p inferiorē regionē. ¶ At vo ei i cuius aure infundiŕ argētū viuū accidit dolor vehemēs et commotio rōnis: et qnq pducit ad spasmū et sentit grauedinē vehemētē illius lateris. et qnq pducit ad epilepsiam et apoplexiā pp lesionē sube cerebri cū frigore ei et cōmotionē et pmutationē ipsius. ¶ Extinctū aūt et sublimatū vl sublimatū ē malū nocuū icisiuū ex quo accidūt accidētia silia accidētib eius q bibit litargirū ex puctura et icisione itestinoꝝ et deābulatiōe sanguinis et grauitate lingue et grauedine stōi et apaŕ corp ei et retineŕ vrina ipsius. ¶ Cura ē bona curatione post vomitū et ea q currūt cursu ei ē vt in potu deŕ de medicis q sūt sicut myrrha pōdus. ʒ. iij. in vino. et tribuaŕ i potu cū aq̄ mellis vice vna post aliā. Et iteꝝ fiat clistē cū ea cū baurach: deinde ɔtiner post illud adhibeaŕ curatio rasure: et clistē ei cū ɔfortatiōe cordis iterū cū medicis cōib. ¶ Cū aūt est effusum in aure opz tūc vt surgat sup pedē vnū et saliat sup ptē illā cū iam iclinauerit caput suū q̄ plus posse est ei declinare. et pprie cū suspēdiŕ p manū q est in latere alio ab aliq̄ re et silr qū cōmoueŕ sup illam ptē. ¶ Et ille q vult colligē ipm cū radio plūbi itromisso i aure et inuenit argētuz viuū cū eo suspēsum est errās: qm argentū viuū qū est in illo loco et qm ppinquius est ei nō indiget patiēs nisi vt concutiaŕ et saliat tm. et si fuerit pfundius q̄ in illo loco non fit iuuamentum per illū stilū et non peruenit ad ipsum. ¶ De litargyrio et limatura plūbi et cura eoꝝ. Cap. iij.

Accidit ei q bibit litargyriū vt apetur corp ei et ɔueŕ lingua ipsi et retineaŕ ei vrina et stercus: et fortasse nō retineŕ stercus imo supfluit fluxus vētris eius: et sentit grauitatē in stō suo et suis itestinis: ita vt qnq egrediaŕ anus et pueniat ad rasuraz: et fit in supmo ei inflatio: et exit in vētre ei q̄si glādula lapidea: et fit color ei plūbin et ɔstringiŕ anhelit ipsi et fortasse pfocaŕ: et qnq accidit ei cū eo accidētia ileos et fit color corporis sicut color plūbi et silr limatura plūbi. ¶ Cura ei. Opz vt succurraŕ et incipiaŕ cū curatiōe cōi ex vomitu et fit cū aliq̄ in q fit aptio sicut decoctio seis apij et ficus et aneti et baurach. ¶ Et opz vt ei potu detur

mirrhe.ʒ.iij.in vino aut detur in potu spica romana cū fimo colūbe pascētis cū vino: quoniam ipse curat. ¶ Et oportet vt in potu tribuatur absinthiū et ysop⁹ aut semē apij aut pip. ꝓpter omnia illa cū vino aut pōdus.ʒ.i. mirrhe cū pōdere medie.ʒ.piperis donec sudet. ¶ Et detur in potu sex siliq̄ scamonee in aq̄ mellis. ¶ Et cibi eius quib⁹ oportet assidue vti sint alesfidabegi facta ex carne agni. Et signum sanitatis eius est quod soluitur natura et ꝓuocatur vrina. Et ad vltimum indiget aperitiuis cognitis prouocatiuis et solutiuis.

¶ De potatiōe ceruse et cura eius. Cap.iiij.

a Accidit ei qui bibit ipsam vt albificetur lingua ei⁹ et mollificentur mēbra ipsius et vehemētes hāt tusses et singult⁹ ei⁹ et pinisceat ei⁹ rō et infrideat corp⁹ ei⁹: et infrideat eius cerebrū et exiccetur et superueniat ei syncopis: et quandoque sentit in gutture suo ponticitatē et inuenit in vua et lingua sua asperitatē et siccitatē: et in vētre suo pūcturā et in stō mordificationē et in ore stōi dolorē et in hypocōdrijs tēsionē et in anhelitu stricturā: et fortasse peruenit ad ꝓsocanonē et albificatur color corporis ei et quandoque mingit nigrū et sanguineū. ¶ Cura ei⁹ est silis cure litargirij: et dantur in potu scamonea in aq̄ mellis et ꝓuocātia vrinā et clysterizatur. et nō pmittatur dormire. ¶ Et de his q̄ ingrediuntur in faciendo ipsum vomere sunt oleū alachoen et oleū de lilio et oleū de narcisco. ¶ Et cadūt in medicis ei⁹ gūma pruni. et medicamē de sanguie dra. et fraxinus. ¶ Et iterū de illis q̄ ꝯferunt ei est vt concedat sisamum paruū et masticet ipsm et bibat super ipsum vinum. ¶ De gypso et ei⁹ cura. Ca.v.

e Ex gypso accit silē ei qd accit ex cerusa. Verū ei⁹ strāgulatio magnificatur. Et oportet vt curetur cura ceruse et curatione fungorum. deinde dentur i potu mucilagines viscose et remoueatur aspitas gutturis pp lenificationē ꝓdictā et sorbitiones lenificantes. Et idiget solutionevētris cū scamonea et silib⁹. et iteretur solo aliquātē. Et si abrasio fiat curetur abrasio. et de eis q̄ rememorantur ad gypsuz ē eius extremitatū vitio cū hasce. ¶ De vzifur. et almagra de minera et eorum curā. Cap.vi.

a Accidūt ex ambob⁹ accītia silia accidētib⁹ argēti viui extincti: et vez ex almagra quandoque accit solo vētris plima et est dign⁹ signorum ei⁹. Cura in illa eadem cura: deinde administrentur sorbitiones pingues et adipes lenes.

¶ De alcimar et eius cura. Ca.vij.

a Accidunt ex eo punctura vehemēs et mordicatio fortis in gutture: et icisio in viscerib⁹ et vlcera et vomit⁹. Et curatio ē silis curationi arsenici quam diceemus. ¶ De limatura ferri et eius scorie et earum cura. Cap.viij.

a Accidūt ex illis dolor vehemēs in vētre et siccitas i ore et inflatio et supat dolor capitis. ¶ Cura ē dare i potu lac cū eo qd soluit cū fortitudine: deide detur i potu butyr. coctū et crudū tādiu donec sedētur dispōes ille. et assiduetur effusio olei ro. et olei vio. et olei de salicib⁹ ꝯquassatorum cū aceto sup capita eorum. Et quandoque datur i potu potāti ipsz aliqd de magnete vt aggregetur illo qd separati ē ad seipsm: deinde ꝯiter adhibentur solutiua ꝓdcā. ¶ Et quandoque datur ei i potu ex ipso oi die pōdus.ʒ.i. deinde dāt ei ad sorbēdū p⁹ ipsm iura vntuosa lubricatiua cum butyro vaccino cocto. et solutio ventris fiat si fuerit descendens: aut euomat ipsum cū eis si est adhuc in stomaco.

¶ De calce et arsenico et eorum cura. Cap.ix.

e Si cum datur in potu ex ambobus simul accīt pūctura et vlcera i itestis. et ei cui in potu datur arsenicū sublimatu. accīt ex ipso ꝓximū illi qd accit ei ex margra. et quandoque accit tussis ledēs. ¶ Et cum in potu datur calx sola accīt siccitas oris et dolor stōi: et difficultas vrine et solo vētris cū sanguie et egreditur calx i vria ei⁹. et quandoque accit ex ea frig⁹ extremitatū et accit sincopis et quandoque exiccatur lingua et accit ꝓsocatio. ¶ Cura. Incipiat cū eo qd oportet deide detur i potu aq̄ cala cū iulep. vt euomat aut cū oleo: deide sumat decoctionē seis lini et decoctionē rizi et deco. eruce et aggregationē ambarum aut succū molochie cū melle et nō cesset sumē i potu lac et mucilagies et viscosa et vnctuosa et iura cū adipib⁹ et ꝓpe cū maluis. ¶ Et curetur tussis si acciderit ei cū lenitiuis. Et cura calcis est vomit⁹ et clisteria et vnctuositas et lenificatio: et cura ei⁹ est ꝓxima cure arsenicorū. Et de istis q̄ dñr in h est vt sumatur vrina asini et fel gazeli et detur in potu q̄titas.ʒ.i.in aq̄ cala. ¶ De aq̄ saponis dragāti et aluminis et eorum cura. Cap.x.

a Aqua saponis ꝓpinqua est dispōni calcis et arsenici et cura eorum est cura illius. ¶ Dragantum et alumen. Cōmouetur ex potu amborum tussis vehemens perducens ad ptisim. ¶ Cura eorum est potare lac asininum et potare butyrum crudum et zuccarum et syrupos de ysopo et silia.

¶ De potu aq̄ frē i ieiunio et ei⁹ cura. Cap.xi.

e Ex potu illi⁹ i ieiunio et post balneum. aut coitū iungitur corruptio complexionis et ydropisis. ¶ Cura est medicamē de curcuma et medicamē de musco et similia. et quandoque sufficit vinum purum et potare ipsum super eam.

¶ Summa secunda venenorum ex plantis.

¶ De napello et cura eius. Cap.i.

a Napellus est de deterioribus. Et accidit potanti ipsum vt apostemētur labia ipsius et lingua tumescat et egrediantur oculi ei⁹: et frequētes fiunt super ipsm vertigo et sincopis: et cura ipsius nō operatur

q est malus: τ qui euadunt ex eo raro euadunt quin cadant in ethicā aut ptisim: τ quādoq3 accit sciasmon. τ eius succo imbibunt sagitte τ interficiunt quē inueniunt statim. ℭ Cura. Op3 vt festinet ad faciendū vomere bibentē ipsm cū decoctione se. napi. τ det in potu vini τ butyrū coctū vaccinū dando potū sup potū. τ silr decoctio corticū glandiū cū vino. Deinde cura eius principalis est bezahar τ medicamen de musco τ alguedūar τ thure. τ tyriacā magna quādoq3 pficit in eo vsq3 ad terminū. ℭ Et de melioribus rebus est vt in potu det muschus in fricatōe albezardi aut quātitas. ʒ. i. de medicamine muschi cū silicq̄ vna muschi. ℭ Et existimant qdam q radices capparis sunt bezehar napelli: τ oia albezahartat sunt bona ei: τ pprie illud qd silat aluminis τ h3 fila sicut fila litargirij τ aial noiatur furinus τ est mus 3riu3 napello. τ destruit eius operatio cum comedit ex ipso.

ℭ De cornu spice τ eius cura. Cap. iij.

a Pparent in eo qui in potu ex eis sumit signa sirsen: τ nigredo lingue τ distillat sanguis ex virga eius guttatim. ℭ Cura. Op3 post curā cōem ex vomitu cū aqua ordei cū oleo ro. tepido τ silibus. τ det i potu de cāphore aur. i. vn. i. aque rō. ℭ Et emplastret epar τ cor ipsius cum emplis vehementis siccatiuis τ cāphoratis τ cum sandalis pfectis τ det in potu qd sit sicut sauich malorum acetosor τ sauich ordei cum aqua niuis ūl iulep. det in potu succus granator acetosor τ succus citrolor τ melonis alrahi τ aqua ordei τ aqua solatri τ aqua lactis acetosi.

ℭ De murkion τ eius cura. Cap. iij.

b Anc medicinā ignoro τ existimo ex quibusdam modis estimatōis q ipsa est silis napello. ℭ Et signa q ppria sunt huius medicine dicitur esse q accidunt ei qui bibit ipsam mordicatio in ventre τ singultus τ sincopis. τ citrinitas in facie tota τ pprie in labijs τ infrāt anhelitus eius τ facit corpus eius stupefieri τ miscet ex eo sō post grauitatem in capite τ minorant pulsus. τ abscinditur τ sudat sudore frigido τ rubet τ moritur. ℭ Et cura eius est cura napelli. ℭ Numeratio medicinarum venenosarum calidarum.

ℭ De euforbio τ cura eius. Cap. iiij.

a Ccidunt ex eo angustia vehemens τ inflatio τ eueniunt mordicatio in vētre τ singult⁹ τ fluxus ventris ex ipso cū supfluitate. ℭ Curatio o3 vt euomat deinde infrigidet τ det in potu butyrū crudū τ coctū cū fortitudine. deiñ curet curatione cornu spice τ fiat super aquam granati muzi τ aquā malor muzor τ aquā lactis acetosi.

ℭ De lacte titimallor τ ei⁹ cura. C. v.

e T ipsa qdē sunt septē dcā in medicis singularib⁹ τ pprie lac alsabrē τ lac alhasir τ lac albaginati. τ nō accit ex eis ex mordicatōe τ solōne vētris sublimi nisi qd accit ex euforbio: q̄re o3 vt frāgat cor eius cū lacte excto butyro: τ butyro cocto. τ crudo. τ curet accidens pueniēs ex eis de solōne ventris cū sanguine τ augmentu eius cum eo qd scit in ca. eius. ℭ Et dr q de lacte sabrē interficit pondus. ʒ. ij. τ cura eius ē balneatio cū aqua dactilor imaturor τ lactis alhasir iterficit pō ʒ. ij. in duob⁹ dieb⁹ τ pstrigit epar. ℭ Et cura ei⁹ itepē silis illi.

ℭ De scamonea τ cura eius. Cap. vi.

d Osis eius interficiēs est. ʒ. ʒ. τ h3 dispōnes pximas illis que dicta sunt. τ de eis que o3 vt frangant maliciam eius sūt lac excto butyro τ sauich malor τ rob cydonior τ rob de ribes τ sumach.

ℭ De almezerio τ camelea τ eap cura. C. vij.

d Osis interficiens eius est. ʒ. ij. τ accñt ex eo vomitus τ solō ventris supflua τ nigrū qd noiat camelea est interficiens plus accñt ex eo mordicatio vehemens in visceribus: τ dolor in corpore toto τ cōmotio τ singultus: deinde vomitus flegmaticus. τ spumosus: deinde pducit ad spasmu3 τ destruit vocē. ℭ Cura. Necēū est dare in potu lac dulce τ butyrū coctū frequenter τ iulep iterum vt illud frangat maliciā eius. τ qñ magnificatur timor tunc necessarium est dare in potu tyriacā τ mithridatū τ medicamē de terra sigillata. τ cū sedat det i potu post ipsa oxymel τ condiuia dieb⁹ aliqt vt remoueat malina cōplōnis.

ℭ De oleandro τ eius cura. Cap. viij.

o Leāder plsq iterficit hoies τ aialia τ paz ipsi⁹ fac icurrē āgustiā vehemētē τ iflāmationē ventris τ iflāmationē maximā τ ē cala τ sicca mordicatiua scisiua. τ aq̄ i q̄ nascit oleāder ē mala τ cū nō ē excusatio ab ea o3 tūc vt distillet aut misceat cū iulep. ℭ Cura. O3 vt sumat decoctionē fenu. τ dactilos alsebehir: qui sūt mirabiles. τ semen agnicasti τ agn⁹ cast⁹ ipse τ decoctio ābor ē tyriaca eius. τ ficus cū melle τ zuccaro: τ iulep: τ dulcia oia. τ rob vue est bonū: τ cū h necia sunt vntuosa q sciuisti mulsonēs τ seq ea cū clisterib⁹.

ℭ De anacardis τ eoz cura. Cap. ix.

a Ccñt ex eis icisio in guttture τ excauatate ventris τ inflatio τ egritudines acute: τ quādoq3 destruunt qdā mēbra τ cū ex eis saluat faciūt accidē aliēatōis ppea q: adurūt meliā. τ qd de eis iterficit ē pōdus. ʒ. ij. auf. τ quādoq3 nō nocēt quibusdā hoib⁹ cū pprietate τ pp̄e cū cōedūt eos cū nucibus. τ ego iā vidi q ex eis mordebat cū nucibus τ nō corrūpebat ex eis. ℭ Curatio. Dent in potu oleum amigdalinū τ sisaminū τ butyrū coctū τ crudū τ lac dulce τ vnctuosa ex iuribus τ ex eis q currūt hoc cursu vt sedent mordicatio τ madhidh deinde det in potu lac acetosum vaccinū infrā

rum et aqua fructuum infrigidata et sedeat in aqua baculorum immaturorum et curetur curatione sir sen. ¶ Et de rebus quibus curantur sunt grana pinei. et nux est eorum bezahar.

¶ De alkebilzengi et eius cura. Cap.x.

c Si iterum de eis que interficiunt sua acuitate. ¶ Eius cura est similis cure anacardorum. Et olea sunt de rebus magis iuvantibus nocumento eius.

¶ De staphisagria et eius cura. Cap.xi.

a Accidentia eius et doloris ipsius sunt sicut accidentia cantaridarum. ¶ Et cura earum est cura eius. et nos dicemus illud in capitulo suo.

¶ De rutha agrestis et eius cura. Cap.xii.

a Accidunt eis qui bibunt ex ea egressio oculi ad exteriora et adustio et inflammatio vehemens. ¶ Cura eius. Oportet vt euomat cum aqua calida et oleo deinde curetur cura oleandri et similium.

¶ De thefisie et eius cura. Cap.xiii.

b Et est gumma ruthe montane: et quandoque sentitur in sapore eius sicut sapor alberdarungi et est calida: et accidit illi qui bibit eam retentio eorum omnium que currunt ex vtrisque vijs et asperatur lingua et accidit rugitus et inflatio et adustio in gutture et stomacho et egressio oculi et rubedo faciei et fortasse fiunt serre in corpore ex acuitate eius: et multotiens perducit ad difficultatem et putatur anhelitus. ¶ Cura est vt properet et euomat et sumat in potu post illud lac et butyrum coctum et crudum et aquam ordei et gargarizet cum oleo ros. et lacte dulci. et detur in potu sirupus acetosus et infusio absinthij et ex eis que nota sunt apud eos sicut bezahar et semen eius et gluten albotin et radix almaruth et decoctio origani. et dicitur iterum quod castoreum cum aceto calefacto aut melle: et hoc forsitan est secundum semitam proprietatis: aut secundum semitam expellendi a corpore cum resolutione: verum secundum apparitionem necessitas infrigidatio est conuenientior.

¶ De algilbehenech et eius cura. Cap.xiiii.

a Accidentia eius et cura ipsius et curatio condisi et ellebori albi sunt eadem.

¶ De adende asini et eius cura. Ca.xv.

a Accidit ex eis solutio ventris maxima valde. ¶ Cura. Oportet vt euomat si potest et frangatur virtus eius dando in potu lac extincto butyro et laboretur in prohibendo solutionem ventris. et quandoque succurritur ad nocumentum earum ad prohibendam solutionem ipsarum tyriaca.

¶ De condisi et elleboro albo et ciclamine et succo cucumeris asinini: et speciebus nigelle male et agarico nigro et eorum cura. Cap.xvi.

c Condisi facit euomere vomitum magnum: et quandoque fit suffocatio ex eo: et similiter ciclamen et elleborus albus: ipse.n. facit vomere et facit nauseam: et quandoque aggregat quod non expellitur imo suffocat solutionem ventris. Et omnia perueniunt cum homine ad syncopim et casum virtutis et sudorem frigidum et spasmum et propterea elleborus albus et agaricum nigrum quoniam ambo sunt filii impressionis. ¶ Inquit Gal. Pulsus bibentis elleborum album in principio suo est latus rarus debilis valde tardus valde propter suffocationem caloris innati sub materia plurima quam consecuta est virtus medicine subito et non potest eam expellere nam et cum dominatur apparet diuersitas cui non est ordo: quoniam virtus intrinseca est coartata. Cum autem incipit ordinari et equari valde incipit egri dispositio bona fieri. ¶ Quod si eius dispositio fuerit tendens ad rectificationes: imo ad singultum et spasmum debilitatur pulsus et diuersificatur et inspissatur valde cum ergo precedit suffocatur rectificatur sine ordine et tardatur quoniam calor extinguitur et quoniam apparet in ipso vndositas humiditatis: et elleborus quidem est ex eis que interficiunt canes. ¶ Cura. Oportet vt properetur ad mundificandum cum eis que scis: aut facias descendere materiam nocumenti eius cum clisteri forti cum eis que sunt sicut pulpa collognitide: deinde administra ei clistere cum eis que dicitur in .c. fungorum: et quando minoratur vomitus: si est in principio fiat vt euomat: et non sit res plurima: quare oportet vt impleatur venter eius aqua tepida deinde euomat: deinde iteretur. ¶ Et quando accidit spasmus detur in potu lac cum butyro plurimo et inungantur iuncture eius cum cerato lenibus et applicetur tunc temperate et curetur cura spasmi sicci.

¶ De elleboro nigro et cura eius. Cap.xvii.

a Accidunt ex eo solutio ventris vehemens et prefocatio et cum dantur in potu .ʒ.ij. spasmat et interficit: et antecedunt illud pulsus cordis et adustio lingue et strictura super eam et cruciatio plurima et inflatio: deinde spasmatur ex eo quod est cum ipso et tremit et moritur. ¶ Cura. Frange iterum virtutem eius cum eis que scivisti: et vt des in potu absinthium cum vino: aut sumantur cymini et anisi et castorei et ipsius partes equales: et detur in potu ex eo circiter .ʒ. ij. cum vino et pone super inflationem panos calefactos propter putrefactionem et exiccantes ex eis que scivisti: deinde ciba ipsum caseo recenti cum melle et butyro recente cocto et iuribus vnctuosis et vino dulci et vino plurime commixtionis. ¶ Et si accidente ex eo spasmus: tunc fac illud quod dictum est in ca. ellebori albi. ¶ Et cum solutio ventris eius superfluit sedeat in aqua frigida et bibat aliquid et medicinas restringentes.

¶ De amoras danici et cura eius. Cap.xviii.

a Accidunt ex pondere .ʒ.ij. eius punitus: et apostema mortale. Cura eius est cura euforbij.

¶ De aldediu et cura eius. Cap.xix.

a Quando plurimum sumitur ex eo interficit. ¶ Cura eius illud quod facit vomere et solutionem ventris cum generibus lactis et vnctuosis

vnctuosis s'm modū quem scivisti. ¶ De lze sbu z altercua z sisamo z eoꝝ cura. Cap.xx.

b Jcit̃ q̃ pſeruatio vltima in expreſsione hoꝝum duorum eſt venenum vehe hemens interficiens. Et q̃ cura eius eſt cura cōmunis.

¶ De caſtoreo z eius cura. Cap.xxi.

c Cum caſtoreū rancidū fit accit̃ ex eo accĩtus birſen cali cum ſtrangulatione: z interficit illud in die vno z ꝓpe illud qđ de eo eſt nigrū z fetidū z cinerulentū qđ declinat ad nigredinem. ¶ Cura. Op3 vt euomat ex eo cum aqua aneti z calamenti z ſteuſten cum melle z vino: deinde dentur in potu acetoſa ſicut acetoſitas citri z robub z fructuum acetoſoꝝ z acetū vini ſolū. z lac vaccinuz acetoſum z ſuccus maloꝝum z lac aſininum.

¶ De ſquilla agreſti z eius cura. Cap.xxij.

q Quandoq3 accidit ex acceptione eius z ex multo vſu tenendi eam z deferendi iterū exulceratio inteſtinoꝝ z viarum epatis: z antecedūt eam punctura z incisio cum accidit illud: quare op3 vt feſtinet z ſumat in potu lac decoctū cum fruſtis ferri ignitis z vitellos ouoꝝ elixatorum in aceto z ſuffuf ſeminum z cum fri rio z ſimilibus.

¶ De ſtrangulatore adib z ſtrangulatore leopardi z eoꝝum cura. Cap.xxiij.

a Accidunt ei qui ſumit ex eis ambobus ponticitas in palato z vua z meri z cāna pulmonis z ſiccitas cum aſpate z eleuat ex ore eius vapoꝝ fumoſus z puenit leſio ad ſeparationē lingue eius z tremorem thoꝝ ipſius: deide ad tremorē z ad ſpaſmū z obfuſcationē coloꝝis z ſſocationē. z fit illud cum rugitu in ventre z ventoſitate plurima. z accĩt bibenti ſtrangulatorē leopardi ſcotomia z tenebroſitas oculi quotiens vult ire cū humore in oculis z grauat pectus eius. z ſtrāgulator qdē leopardi naſcit̃ i terris edella z locis alijs z eſt amari ſaporis z horridi odoꝝis. ¶ Cura. Op3 vt tu ꝓperes ad faciendū ipm vomere cū eis que ſcis: deinde cliſteriza ipm: z poſtea da in potu ſicut origanū montanū z praſſium z ruthã z abſynthium z ſecha armenum cum vino z camepitheos in vino: aut detur in potu olei balſami quantitas.ʒ.i.ß.in vino. Et melius vinū eſt illud in quo extinctum eſt ferrum z argentuz z aurum z ſcoꝝia ferri ipſius eſt bona. Et coagula z proprie coagulum cerui z gazelē z hedi: deinde iura vnctuoſa.

¶ De aredaroꝝ z eius cura. Cap.xxiiij.

f Folia eius interficiunt animalia: z lignum eius quādoq3 interficit. ¶ Et cura eius eſt cura cōmunis z eſt proxima cura oleandri.

¶ De corncerizi z eius cura. Cap.xxv.

l Illi cui datur in potu cornce rizi s'm q̃ dixerunt qdā priuoꝝ accidit ſtati dolor in ore z in lingua: z aſpat̃ lingua eius deinde extēdit̃ dolor in vmbilico z ſto: z inteſtinis eius z inflāmat̃ totum corpus eius z noiant eum inuenenis. ¶ Cura. Curetur curatione cantaridum: z op3 vt ſint in oleo qđ ipſe in potu ſumit decocta cidonia.

¶ De ſemine vrtice z eius cura. Cap.xxvi.

a Accidit ex eo illud qđ accidit ex ſqlla. Et iterū accidit ex eo qñq3 tuſsis fortis. z cura eius eſt cura ſquille. Veruz tuſsis eiuſ curatur cum lenitiuis ſicut eſt ſirupus viol. cum aqua ordei z alijs ex medicinis tuſsis. ¶ De turbuh malo citrino z nigro z eius cura. Cap.xxvij.

a Accidunt ex eo ſicut ſunt accidentia elleboꝝi nigri z agarici nigri. Et cura eius eſt illa cura z appropriatur ei ſorbere oleum amigdale magne.

¶ De ſebardion z eius cura. Cap.xxviij.

e Ego non cognoſco nām huiuſ medicine: neq3 curā eius niſi cōem: z exiſtimo ipſam eſſe de acutis z non elongatur quin ſit de non acutis. ¶ Dixerunt ergo. eſt medicina ex qua accidit permixtio rōnis z tetanus ita vt accidat labio eius de tenſione diſpō ſilis riſui: z exemplificant greci q̃ ipſe ridet riſu ſebardion. ¶ Et cura eius eſt cura cōis. Et dixerunt qdam: op3 vt euomat bibens ipſam z bibat poſt ipſam aquam mellis z ꝓferunt ei potus lactis z inungere manus cum calefacientibus z adminiſtratio tine calide z fricatio z medicine ad ſpaſmum malignum.

¶ De tuſum z eius cura. Cap.xxix.

h Huiuſmodi iterū non cognoſco nām neq3 curam z exiſtimo ipſam eſſe de acutis z non eſt longinquum quin ſit de non acutis. ¶ Et d'r q̃ facit accidere flegmonem in labijs z lingua z maniam z alienationem z caſum pulſus.

¶ De medullis fructuum rancidis z earum cura. Cap.xxx.

d Diſpōnes earū z cura ꝓxime ſunt eis que dicta ſunt in ſquilla z ꝓprie cum robub fructuum ſicut eſt ſirupus de agreſta z ribes z maloꝝum z vitice.

¶ Et accidunt ex eis nauſea z ſincopis z anguſtia z iſte medulle ſunt ſicut nuces z nuclei chryſomilloꝝum neregil z amigdale.

¶ De vis puro i ieiunio z ei᷒ cura. Cap.xxx.

m Multotiens facit illud accidere ſſocationē z doloꝝes z inflāmationē z ꝓprie poſt exercitiū z laboꝝez z ꝓprie qñ vinū eſt groſſum z dulce. ¶ Cura eſt eūs per ſlōmiā z ſolonē ventris ſi neceſſe eſt. ¶ Et vomitus eſt optima medicina ſi poſſe eſt: deinde infrigidet̃ cōplō cū aqua frā z aqua

lactis acetosi de quo extractum est butyrum et aqua fructuum et trocisco de camphora et similibus.

De melle malo et eius cura. Cap. xxxij.

Plurimum eius affertur de regione arabie et hoc mel est acutum faciens sternutare illum qui ipsum odorat. Et accidunt ex eo iterum accidentia mala et filio eius que accidunt ex somilla et urtica et filiis et festine veniunt odoranti ipsum sincopis et sudor frigidus. Et de melle est aliud malum quod dicam in accidentibus suis. Et cura eius est sicut indicium insanum nigri ut comedat rutham et pisces salitos et potet sirupum nominatum aumeli: et non cesset comedere et evomere quantum possibile est ei.

De aldibic et eius cura. Cap. xxxiij.

Si quis bibit aldibic accidunt rugitus in ventre et punctura absque fluxu ventris et vertigo. Cura. Oportet in potu dentur aqua et mel et evomat ea et clisterizetur clisteri leni. et confert ei sumere in potu absinthium cum melle et sirupum acetosum. et illud quod appropriatur cum decoctione eruce. Et iterum spica cum castoreo et pipe ut vaporetur cum aqua calida et aceto.

Summa .ij. de medicinis que sunt ex plantis venenosis frigidis.

De opio et eius cura. Cap. i.

Accidunt si bibitur opium stupor et extenuatum et frigus eorum et pruritus ex quibus odoratur odor opij et vertigo et singultus et tenebrositas oculorum et strictura gutturis et anhelitus et citrinitas eorum et obfuscatio extremitatum et citrinitas labiorum et faciei et difficultas sensata et profunditas somni et retentio lingue et submersio oculorum. deinde perducit ad spasmum suffocantem et sudorem frigidum et anhelitum frigidum et mortem. et de causis interfectionis eius est ingrossatio sanguinis. quare non currit. et quod ipsum infrigidat spiritum et spasmat instrumenta anhelitus. Et dosis ex eo interficiens est pondus .ʒ. ij. interficit n. in duobus diebus et proprie quando datur in potu cum vino quoniam facit illud magis operari nisi vinum ad hoc summum deveniat ut ei resistat in corporibus calidis quoniam vehementius est ei frigidum et velocius penetrans secundum quod diximus in canone. Cura eius. Administrentur in eo regule curative communes ex vomitu cum oleo ex aqua et sale et baurach. deinde cum sirupo acetoso et dentur in potu aqua et mel. deinde clisterizetur clisteribus fortibus et de medicinis eius sunt sirupus acetosus et absinthium. Et iterum sirupus de absinthio et assa est tyriaca eius. et similiter cinnamomum proprie et cum aceto et sirupo acetoso iterum. Et similiter castoreum proprie et piper cum vino. aut cum sirupo acetoso et origanum et ruta et sal et similiter oleum ros. cum aceto. aut cum melle. Et allea et nuces sunt bona in eo. Et detur in potu bibenti ipsum tyriaca propria ei. Recipe asse et sanine et castorei et piperis equales partes: conficiantur cum melle cuius dosis sit a quantitate avellane usque ad quantitatem nucis. Et multotiens liberat ab eo potare aur. i. asse in pondere .ʒ. xv. vini odoriferi. Et vini antiqui plurime quantitatis est mirabile ei et proprie quando est subtile odoriferum plurimum tolerans aquam et est cum cinamomo. et non est quod sit sicut tyriaca et fagzenea et mitridati cum vino. Et oportet ut commoveatur cerebrum eius post sternutationem cum condisi et similibus quoniam est curatio bona ad expellendas causas eius. Et oportet ut trahantur capilli eius et non permittatur dormire et ut inungatur corpus eius cum oleis calidis sicut est oleum de costo et oleum de lilio et odoret quod est sicut castoreum et sicut muschus. Et oportet ut sedeat in tina calida ut non spasmetur et non fiat fortis cum eo pruritus et sorbeat iura pinguia et medullas proprie et adipes.

De nuce methel et eius cura. Cap. ij.

Accidunt ex ea vertigo et rubedo oculorum et tenebrositas et ebrietas et profunditas somni. et quandoque interficit ex ea aur. i. in die uno: et proprie est illa que est inda et antequam interficiat accidit ex ea sudor et anhelitus frigidus. Illa autem que est minus media .ʒ. facit profunditatem somni et inebriat et non interficit nisi debiles hominum. Cura. Maior cura eius est vomere cum nitro et aqua et oleo et butyrum est tyriaca eius. et datur in potu cum ea plurimum cum pipere et piretro et baccis lauri et cinamomo et castoreo: et confert ponere extrema in aqua calida et calefiat corpus cum panno. et inungatur cum oleo de ben et costo et laboret quantum potest et exerceatur et cibetur post illud cibis pinguibus et vino dulci et administretur cura opij.

De aliabroce que est radix mandragore et est asfebizegi et eius cura. Cap. iij.

Accidentia eius sunt accidentia nucis methel et dispositio eius est sicut lethargia et pruritus et cuzer et surditas et quod in ea deterius est sunt cortices ipsius et grana ipsius sunt proxima illis et corpus eius iterum quandoque efficit aliquid ex hoc. Cura proxima est cura nucis methel et opij. et oportet ut in potu detur absinthium in vino et iterum piper et castoreum et vinum et synapis et acetum iuvativum est eis et omnibus calefacientibus. Et fiat ut sternutet iterum cum huiusmodi medicinis et olfaciat picem et fumum galbani extincti. Et de eis que oportet ut ponantur super capita eorum sunt acetum vini et oleum ros. et non permittantur dormire: immo evigilentur trahendo capillos et faciendo sternutare et premendo radicem pollicis.

De darsion et eius cura. Cap. iiij.

Est medicina de summa narcoticorum et est in natura musquiami albi et inebriat. Et accidunt ex ea in primis nausea et singultus et punctura et dispositio sicut ileos: et quandoque facit vomere sangui

dẽ et solonem vẽtris: et facit ipm exire et pducit ad sincopim et facit pfundũ somnũ et mortificat ex q̃rto vsq ad septimũ post stupefactionẽ corporis totius. ¶ Et cura eius est cura cõis.

¶ De iusquiamo albo: et eius cura. Cap. v.

a Accidit ipm bibẽti vt mollificent mẽbra ei⁹ et aperit lingua ipsius et egrediatur spũa ex ore ei⁹ et rubẽt oculi ipsi⁹ et accidit ei vertigo et tenebrositas oculorum et pstrictio anhelit⁹ et surditas et prurit⁹ corporis et gingiue et ebrietas et pmixtio rõnis. forsitan facit epilepsiã et qñq narrat vocib⁹ diuersis: et qñq rudit: et qñq hinit: et qñq emittit vocem vt mulus: et qñq vt mula. ¶ Cura. oz vt i potu detur stati aq̃ et mel: et lac vaccinũ aut capinũ aut ouinũ atq cũ melle et absq melle et butirũ et grana pini decocta cũ vino aut amigdale pini. et iterũ deco. ficuũ: et iterũ vinũ dulce plim: et iterũ cepe assatũ: et det in potu semẽ raphani et synapis et nasturtij et semẽ vrtice et oẽ acutũ icisiuũ: et detur in potu aq̃ cepe et allei et raphani et semẽ coriũ: et nõ est aliqd sicut mitridatũ et tyriaca et sagzenea et filia et tyriaca opij cura eius est vomẽ.

¶ De iusquiamo nigro et eius cura. Cap. vi.

a Accidit ex eo pfocatio et frig⁹ extremitatũ et tẽsio vehemẽs pfocãs et tenebrositas visus et forsitan nõ videt aliqd et destruit imaginationẽ et ifridat extrema: deinde spasmat et prefocat et interficit. ¶ Cura. admistra in pmis clysteria et vomitum et vẽtris solonẽ fm q scivisti icipiẽdo a clysterib⁹: deinde da i potu de vino puro aliqd post aliqd: hora post horã: qm est magni iuuamenti cũ eo qd bibit et absinthiũ: et det in potu piper cũ vino: similiter castoreũ et rutha et mẽta et altit et folia lauri et grana eius et rob vue iterum. ¶ Et tyriaca opij iuuatiua est ei. et ex illis que cõferũt eis sunt semen vrtice et alamuden et cordumeni et storax oĩa illa cũ vino. et silr decoctio corticum mori et oleũ balsami cum lacte. ¶ Et opz vt emplastretur venter eius et stomacus ex farina tritici cum vino. ¶ De vua vulpis stupefactiua mala: et eius cura. Cap. vij.

a Accidunt ex ea obfuscatio coloris et exiccatio lingue et singultus et vomitus plurimus et subito et fluxus ventris cum abrasione mucosus. et accidit ex ea in gustu sicut sapor lactis. ¶ Cura eorum est fm canonẽ cõez fiat illud. aut det in potu lac asininum cum aq̃ mellis: et lac caprinum iterum et alrit cum aniso: et cochlee omnes iuuatiue sunt ei et pectora gallinarum decocta et comestio amigdalarum amararum.

¶ De coriãdro hũido et eius cura. Cap. viij.

c Qm multi sumunt de coriãdro humido et comedut circiter media lib. aut bibitur de succo eius, subito et q pximũ sit ei vn.iiij. eueniũt inde vertigo et scotomia et pmixtio rõnis et grossitudo vocis et pfunditas somni et defectus vocis et sermonis sicut ebrietas et alia et odorat ex eo odor coriandri. ¶ Cura opz vt euomat et proprie cum oleo et elilio aut oleo oliue pprie cũ decoctione aneti et sit in ea baurach et cibet vitellis ouorum sorbiliũ cũ sale et pipere et iure galline pinguis cum sale plurimo et pipere. et simlr iure anseris cũ vino forti et puro: et detur ei in potu paulatim: et sit illud qd ipse comedit cũ pipe plimo et sale: et cõfert ei aq̃ salsa et rob est vlanium ei.

¶ De psilio et eius cura. Cap. ix.

a Accidit ei q bibit psiliũ casus virtutis et pulsus et frig⁹ toti⁹ corpis et tristitia et pstrictio anhelitus et tẽsio et inquietudo et stupor cum debilitate: deinde sincopis. Cura eius est sicut cura coriandri.

¶ De fũgis et tuberib⁹ malis et eorum cura. Ca. x.

n Nocumentũ fungorum aut est per gen⁹ eorũ: qm de eis sunt qui sunt mortales: aut pp̃ter multã comestionem ex eis. ¶ Et mali quidem in genere suo sunt illi quorum ortus nõ est in loco in quo cognoscitur salus eius qd nascit in ipso: imo est natiuitas eius in loco malo et apud lapides. s. venenosorum et apud arbores fortis qualitatis. et qui de eis nigri sũt et virides vt color pauonis omnes sunt mali. et accidunt ex eis strangulatio et constrictio anhelitus et inflatio vẽtris et stomaci et singultus et pũctura et citrinitas coloris et paruitas pulsus et horripilatio et sincopis et sudor frigidus et interficiunt. ¶ Cura. Fiat vt euomant cum eis que scis et proprie cum succo raphani cum folijs suis: deinde det eis cĩnis vitis in syrupo acetoso. et pira sunt tyriaca eorum. ¶ Et oportet post vomitum vt in potu detur de muri nabati aliquid post aliquid et de baurach. ¶ Et mel iterũ est tyriaca eius. ¶ Et stercus galline est maximi iuuamenti eis cum in potu datur in syrupo acetoso. et baurach iterum et sal indus et succus calamenti cum syrupo acetoso et baurach. ¶ Et confectiones calide sicut diapipercon et diaciminũ et vinum antiquum forte et aristo. et radix opoponaci et fex vini et synapis. ¶ Et iterum absinthium et origanum montanum et decoctio amborum et decoctio ficuum. ¶ Et oportet vt vaporetur quod est sub hypocondrijs eius semper.

¶ De sagittis armenis et eius cura. Cap. xi.

c Et de illis que puenıunt in hoc capl'o est regimen curationis eius quẽ adduxit sagitte armene. Dixerunt. qdam. Oportet vt bibat statim galbanum. quoniam est curatio illius. ¶ Dixerunt. Et dõnula siluestris scorticata ex eius visceribus. saluatur et exiccetur et bibantur ex ea. ij. aur. cũ vino. ¶ Etiam peruenit ad me q potus stercoris humani est tyriaca ad illud.

lactis acetosi de quo extractũ est butyrum ⁊ aqua fructuum ⁊ trociscis de camphora ⁊ similibus.

¶ De melle malo ⁊ eius cura. Cap.xxxij.

Zurinũ eius affert de regione arabie ⁊ h mel est acutũ faciens sternutare illũ qui ipm odorat. ¶ Et accĩt ex eo iterũ accñtia mala ⁊ filis eis que accĩt ex squilla ⁊ urtica ⁊ filib⁹ ⁊ festine veniunt odoranti ipm sincopis ⁊ sudor frigidus. Et de melle est aliud malũ qd dicã in accñtibus suis. ¶ Et cura eius est sicut indicius iusqiami nigri vt comedat ruthã ⁊ pisces salitos. ⁊ potet sirupum nominatum aumeli: ⁊ non cesset comedere ⁊ euomere quantum possibile est ei.

¶ De aldibic ⁊ eius cura. Cap.xxxiij.

Si quis bibit aldibic accĩt rugitus in ventre ⁊ pũctura absq3 fluxu ventris ⁊ vertigo. ¶ Cura. Oz vt in potu detur aqua ⁊ mel ⁊ euomat ea ⁊ clisterizet clisteri leni. ⁊ cõfert ei sumere in potu absinthiũ cũ melle ⁊ sirupũ acetosum. ⁊ illud qd approprriat cũ decoctiõe eruce. ¶ Et iterũ spica cũ castoreo ⁊ pipe vt vaporet cũ aq̃ calida ⁊ aceto.

¶ Sũma.iij. de medicinis que sunt ex plantis venenosis frigidis.

¶ De opio ⁊ eius cura. Cap.i.

Cadunt si bibit opiũ stupor et tremulatium ⁊ frigus corpis ⁊ pruritus ex qbus odorat odor opij ⁊ vertigo ⁊ singultus ⁊ tenebrositas oculorum ⁊ strictura gutturis ⁊ anhelitus ⁊ citrinitas corpis ⁊ obfuscatio extremitatũ ⁊ citrinitas labiorũ ⁊ faciei ⁊ difficultas sensata ⁊ pfunditas somni ⁊ retentio lingue ⁊ submersio oculorũ. deinde pducit ad spasmũ pfocantẽ ⁊ sudorẽ frigidũ ⁊ anhelitũ frigidũ ⁊ mortẽ. ⁊ de causis interfectiõis eius est ingrossatio sanguis. quare nõ currit. ⁊ qr ipm infrigidat spm ⁊ spasmat instrũa anhelitus. Et dosis ex eo interficiens est pondus. ʒ.ij. interficit.n. in duobus diebus ⁊ ppriẽ qñ dat in potu cum vino qm facit illud magis operari nisi vinũ ad hãc summã deueniat vt ei resistat in corporibus calidis qm vehementius est ei. Vinũ ⁊ velocius penetrãs fm qr diximus in canone. ¶ Cura eius: Administrent in eo regule eiusmodi cões ex vomitu cũ oleo et aqua ⁊ sale ⁊ baurach. deinde cũ sirupo acetoso ⁊ det in potu aqua ⁊ mel. deinde clisterizet clisteribus fortibus ⁊ de medicis eius sũt sirupus acetosus ⁊ absinthiũ. ¶ Et iterũ sirupus de absinthio ⁊ assa est tyriaca eius. ⁊ silr cinamomũ pprie ⁊ cũ aceto ⁊ sirupo acetoso iterũ. ¶ Et silr castoreũ pprie ⁊ piper cũ vino. aut cum sirupo acetoso ⁊ origanũ ⁊ ruta ⁊ sal ⁊ silr oleũ ros. cũ aceto. aut cũ melle. Et allea ⁊ nuces sunt bona in eo. Et det in potu bibenti ipm tyriaca ppria ei. ¶ R. asse ⁊ savine ⁊ castorei ⁊ piperis equales ptes: cõficiat cum melle cuius dosis sit a quantitate auellane vsq3 ad quantitatẽ nucis. ¶ Et multotiens liberat ab eo potare aur.i. asse in pondere. ʒ.xv. vini odoriferi. ¶ Et vinũ antiquũ plurime quãtitatis est mirabile ei ⁊ pp̃e qñ ẽ subtile odoriferũ plm tolerãs aquã ⁊ est cum cinamomo. ⁊ non est qd sit sicut tyriaca ⁊ sagzenea ⁊ mitridatũ cum vino. ¶ Et opz vt cõmoueat cerebrũ eius post sternutationẽ cũ condisi ⁊ silibus qm est curatio bona ad expellẽdas cãs eius. ¶ Et opz vt trahant capilli eius ⁊ non priuat dormire ⁊ vt inungat corpus ei⁹ cum oleis calidis sicut est oleũ de costo ⁊ oleũ de lilio ⁊ odoret qd est sicut castoreũ ⁊ sicut muschus. ¶ Et opz vt sedeat in tina calida vt non spasmet ⁊ nõ fiat fortis cũ eo pruritus ⁊ sorbeat iura pinguia ⁊ medullas pprie ⁊ adipes.

¶ De nuce methel ⁊ eius cura. Cap.ij.

Cadunt ei ea vertigo ⁊ rubedo oculorum ⁊ tenebrositas ⁊ ebrietas ⁊ pfunditas somni. ⁊ qñq3 interficit ex ea aur.i. in die vno: ⁊ pprie est illa que ẽ inda ⁊ anteq3 interficiat accĩt ex ea sudor ⁊ anhelitus frigidus. Illa aũt que est minus media .s. facit pfunditatẽ somni ⁊ inebriat ⁊ non interficit nisi debiles hoium. ¶ Cura. Maior cura eius est vomere cũ nitro ⁊ aqua ⁊ oleo ⁊ butyrum est tyriaca eius. ⁊ datur in potu cũ ea plm cum pipere ⁊ piretro ⁊ baccis lauri ⁊ cinamomo ⁊ castoreo: ⁊ pfert ponere extrema in aqua calida ⁊ calefiat corpus cum panno. ⁊ inungat cum oleo de ben ⁊ costo ⁊ laboret quãtũ possẽ est ei ⁊ exerceat ⁊ cibet post illud cibis pinguibus ⁊ vino dulci ⁊ administretur cura opij.

¶ De aliabroce que est radix mandragore ⁊ est asselbizegi ⁊ eius cura. Cap.iij.

Ccidentia eius sunt accidẽtia nucis methel ⁊ dispõ eius est silr lethargia ⁊ pruritus ⁊ cizer ⁊ surditas ⁊ quod in ea deterius est sunt cortices ipsius ⁊ grana ipsius sunt proxima illis ⁊ corpus eius iterum quandoq3 efficit aliquid ex hoc. ¶ Cura proxima est cura nucis methel ⁊ opij. ⁊ oportet vt in potu detur absinthium in vino ⁊ iterũ piper ⁊ castoreum ⁊ vinum ⁊ synapis ⁊ acetum iuuatiuum est eis ⁊ omnibus calefactis. ¶ Et fiat vt sternutet iterum cum huiusmodi medicinis ⁊ olfaciat picem ⁊ fumum galbani extincti. ¶ Et de eis que oportet vt ponantur super capita eorum sunt acetum vini ⁊ oleũ ros. ⁊ non dimittantur dormire: immo euigilentur trahendo capillos ⁊ faciendo sternutare ⁊ premendo radicem pollicis.

¶ De darsion ⁊ eius cura. Cap.iiij.

Est medicina de summa narcoticorum. ⁊ est in natura iusquiami albi ⁊ inebriat. Et accidunt ex ea in primis nausea ⁊ singultus ⁊ pũctura ⁊ dispositio sicut ileos: ⁊ quandoq3 facit vomere sangui

dē ꝛ solonem vētris ꝛ facit ipm exire ꝛ pducit
ad sincopim ꝛ facit ꝑfundū somnū ꝛ mortificat
ex q̄rto vsq₃ ad septimū post stupefactionē cor/
poris vt olim. ¶ Et cura eius est cura cōis.

¶ De iusquiamo albo: ꝛ eius cura. Cap. v.

Accidit ipm bibēti vt mollificent̄ mē
a bra ei⁹ ꝛ aꝑet̄ lingua ipsius ꝛ egredia
tur spūa ex ore ei⁹ ꝛ rubēt oculi ipsi⁹
ꝛ accidūt ei ꝟtigo ꝛ tenebrositas ocu/
loꝝ ꝛ ꝯstrictio anhelit⁹ ꝛ surditas ꝛ prurit⁹ cor/
poris ꝛ gingiue ꝛ ebrietas ꝛ pmixtio rōnis. for
tasse facit epilepsiā ꝛ qñ₃ narrat vocib⁹ diuersis:
ꝛ qñ₃ rudit: ꝛ qñ₃ hinit: ꝛ qñ₃ emittit vocem vt
mulus: ꝛ qñ₃ vt mula. ¶ Cura. oꝫ vt i potu dē/
tur stati aq̄ ꝛ mel: ꝛ lac vaccinū aut caprinū aut
ouinū atq₃ cū melle ꝛ absq₃ melle ꝛ butirū ꝛ gra
na pini decocta cū vino aut amigdale pini. ꝛ ite
rū deco. ficuū: ꝛ itē vinū dulce plīn: ꝛ itē ū ce
pe asarū: ꝛ det̄ in potu semē raphani ꝛ synapis
ꝛ nasturtij ꝛ semē vrtice ꝛ oē acutū icisiuū: ꝛ dē
tur in potu aq̄ cepe ꝛ allei ꝛ raphani ꝛ semē eo
rū: ꝛ nō est aliqd sicut mitridati ꝛ tyriaca ꝛ sag
zenea ꝛ silla ꝛ tyriaca opij cura eius est vomē.

¶ De iusquiamo nigro ꝛ eius cura. Cap. vi.

Accidūt ex eo ꝑfocatio ꝛ frig⁹ extremi
a tatū ꝛ tēsio vehemēs ꝑfocās ꝛ tene/
brositas visus ꝛ forsitan nō videt ali
qd ꝛ destruit imaginationē ꝛ ifridat
extrema: deinde spasmat ꝛ prefocat ꝛ interficit.
¶ Cura. administra in pmis clysteria ꝛ vomitu₃
ꝛ vētris solonē ꝛm ꝙ scituisti icipiēdo a clyste/
rib⁹: deinde da i potu de vino puro aliqd post
aliqd: hora post horā: qm̄ est magni iuuamenti
cū eo qd̄ bibit ꝛ absinthiū: ꝛ det̄ in potu piper
cū vino: similiter castoreū ꝛ rutha ꝛ mēta ꝛ al/
lei ꝛ folia lauri ꝛ grana eius ꝛ rob vue iterum.
¶ Et tyriaca opij iuuatiua est ei. ꝛ ex illis que
cōferūt eis sunt semen vrtice ꝛ alamuden ꝛ cor
dumeni ꝛ storax oīa illa cū vino. ꝛ silr decoctio
corticum mori ꝛ oleū balsami cum lacte. ¶ Et
oꝫ vt emplastretur venter eius ꝛ stomacus ex
farina tritici cum vino.

¶ De vua vulpis stu pefactiua mala: ꝛ eius cura. Cap. vij.

Accidunt ex ea obfuscatio coloris ꝛ
a exiccatio lingue ꝛ singultus ꝛ vomi
tus plurimus ꝛ subito ꝛ fluxus ven
tris cum abrasione mucosus. ꝛ acci/
dit ex ea in gustu sicut sapor lactis. ¶ Cura eo/
rum est ꝛm canonē cōe₃ fiat illud. aut det̄ in po
tu lac asininum cum aq̄ mellis: ꝛ lac caprinum
iterum ꝛ alre cum aniso: ꝛ cochlee omnes iuua
tiue sunt ei ꝛ pectora gallinarum decocta ꝛ co/
mestio amigdalarum amararum.

¶ De coriādro humido ꝛ eius cura. Cap. viij.

Cum multū sumit̄ de coriādro humi
c do ꝛ comedit̄ circiter media lib. aut
bibitur de succo eius, subito ꝛ ꝙ pxi
mū sit ei vn. iiij. euenit unde ꝟtigo ꝛ
scotomia ꝛ pmixtio rōnis ꝛ grossitudo vocis
ꝛ ꝑfunditas somni ꝛ defectus vocis ꝛ sermo/
nis sicut ebrietas ꝛ alia ꝛ odorat̄ ex eo odor co
riandri. ¶ Cura oꝫ vt euomat et proprie cum
oleo de lilio aut oleo oliue ꝓprie cū decoctione
aneti ꝛ sit in ea baurach ꝛ cibet̄ vitellis ouorū
sorbiliū cū sale ꝛ pipere et iure galline pinguis
cum sale plurimo et pipere. et similr iure anse/
ris cū vino forti et puro: et detur ei in potu pau
latim: et sit illud qd̄ ipse comedit cū pipe plimo
et sale: et cōfert ei aq̄ salsa et rob est vitimum ei.

¶ De psilio et eius cura. Cap. ix.

Accidit ei q bibit psiliū casus ꝟtutis ꝛ
q pulsus et frig⁹ toti⁹ corpis et tristitia et
ꝯstrictio anhelitus et tēsio et ingratitu/
do et stupor: cum debilitate: deinde
sincopis. Cura eius est sicut cura coriandri.

¶ De fungis et tuberib⁹ malis ꝛ eoꝝ cura. Ca. x.

Ocumentū fungoꝝ aut est per gen⁹
a eorū: qm̄ de eis sunt qui sunt morta/
les: aut ꝓpter multā comestionem ex
eis. ¶ Et mali quidē in genere suo
sunt illi quoꝝ ortus nō est in loco in quo cogno
scitur salus eius qd̄ nascit̄ in ipso: imo est nati/
uitas eius in loco malo et apud lapides. s. vene/
nosoꝝ et apud arbores forme qualitatis. et qui
de eis nigri sūt et virides vt color pauonis oēs
hi sunt mali. et accidunt ex eis strangulatio et
constrictio anhelitus et inflatio vētris et stoma
ci et singultus et pūctura et citrinitas coloris et
paruitas pulsus et horripilatio et sincopis et su
dor frigidus et interficiunt. ¶ Cura. Fiat vt
euomant cum eis que scis et proprie cum suc
co raphani cum folijs suis: deinde det̄ eis ci/
nis vitis in syrupo acetoso. et pira sunt tyriaca
eorum. ¶ Et oportet post vomitum vt in potu
detur de muri nabati aliquid post aliquid et de
baurach. ¶ Et mel iterū est tyriaca eius. ¶ Et
stercus galline est maximi iuuamenti eis cu₃ in
potu datur in syrupo acetoso. et baurach iterum
et sal indus et succus calamenti cum syrupo ace
toso et baurach. ¶ Et confectiones calide sicut
diapipereon et diaciminū et vinum antiquum
forte et aristo. et radix opoponaci et fex vini et sy
napis. ¶ Et iterum absinthium et origanum
montanum et decoctio amborū et decoctio fi
cuum. ¶ Et oportet vt vaporetur quod est sub
hypocondrijs eius semper.

¶ De sagittis armenis et eius cura. Cap. xi.

Et de illis que ꝯueniunt in hoc capitulo
e est regimen curationis eius quē adu
rūt sagitte armene. Dixerunt. q̄dā.
Oportet vt bibat statim galbanum.
quoniam est curatio illius. ¶ Dixerunt. Et
dōnula siluestris scorticata ex eius visceribus.
saluatur et exiccetur et bibantur ex ea. ij. aur. cū
vino. ¶ Etiam peruenit ad me ꝙ potus sterco
ris humani est tyriaca ad illud.

¶ Tractatus secūdus de venenis ebibitis que sunt ex animalibus. Cap.I.

Orum venenorum ebibitorū ex aialibus quedā sunt que sunt caro illius aialis ⁊ totū corpus

b eius qualitercunq; sit. Et quedam sunt mēbrum pprium aialis. ⁊ quedam que sunt in humiditate eius.

Et oīs diuisio est scdm duas diuisiones. ex ipso.n. est qd est pp̄ter subam eius sicut caro ranarum lacunaliū. Et ex ipso ē qd ē pp accidens ei sicut pisces frigidi ⁊ assature suffocate ⁊ lac coagulatum in stomaco.

¶ De animalibus que interficiūt omnino corporibus suis aut corrūpunt ⁊ eo° cura. Cap.ij.

p Rima qdem diuisio ex diuisionib° est stellio ⁊ cātarides ⁊ rane ⁊ lepus marinus ⁊ lacert°. Et diuisio scda est pisces frigidi ⁊ assature suffocate.

¶ De cantaridibus ⁊ eius cura. Cap.iij.

c Antarides sūt acute mordicatiue facientes accidere pūcturā ⁊ dolorem in mēbris ⁊ oīno dolorem extēsum ab ore vsq; ad pectinem: ⁊ etiā apud anchas ⁊ genua ⁊ hypocōdria ⁊ vlcerāt vesicā vlceratione dolorosa apante vgā ⁊ pectinē ex pte eius cū inflatione vehemēti ⁊ faciunt surgē ad vrinā. ¶ Qñq; ille qui eas sumpsit vult mingere ⁊ nō pōt: aut mingit sanguinē ⁊ frustū sanguinis cū dolore vehemēti. ¶ Et qñq; accidūt cū hoc solutio vētris cū abrasione ⁊ syncopis ⁊ grauitas ⁊ permutatio rōnis ⁊ casus cum surgit ad sellam. ⁊ pl'm lesionis earum est in vesica. Et inuenit sumens eas in ore suo saporē alkitrā ⁊ picis. ¶ Et ista quidē aialia sunt nocibiliora in eo qd sequitur otū assethara ante ⁊ post ⁊ in autumno. ¶ Cura. Opz vt euomat ⁊ clysterizet sicut scis. ¶ Et opz vt ponātur in eo cū quo vomit ⁊ clysterizatur nitrū ⁊ decoctio ficuum iterū ⁊ fit vomitus cōtinuus vel frequēs. ⁊ si viderit vt intendat pseruationē vesice faciat: deinde det in potu lac potu frequēte. ⁊ iterū psiliuz ⁊ aqua portulace ⁊ butyrū crudum plm: deinde clysterizetur iste cuz aq ordei ⁊ altee ⁊ albumine oui ⁊ mucillagine seis linaui aqua ordei ⁊ aq risi ⁊ decoctione fenugreci aut decoctiōe cādarusij ⁊ iuribus pinguibus ⁊ oleo amigdalino: ⁊ adipe anseris ⁊ vitellis ouorū sorbiliū ⁊ butyro cocto ⁊ melle aut iulep ⁊ oleo amigdalino. ⁊ lac acetosum vaccinū bonum est ei. ⁊ cōferunt ei aq mellis ⁊ decoctio cū granis diureticis sicut sūt grano melonis ⁊ cucumeris. ⁊ decoctio ficuum cum syrupo vio. ⁊ sicut si in potu detur oleuz de cydoniis est tyriaca ⁊ oleū de lilio ⁊ silr lutū samiū. ¶ Et pfert ei fotus ventris cū syrupo ⁊ hydromelle. ⁊ opz vt distillet in vga bibēns ipsuz olīū rob. non cū clepsydria: imo cum emboto subtili ⁊ leniore quod est admisset una tepida.

¶ De lepore marino: ⁊ eius cura. Cap.iiij.

Accidūt ex ipso si de eo in potu detur

a pstrictio anhelitus ⁊ rubedo oculorū ⁊ difficultas eius ⁊ tussis sicca ⁊ sputum sanguis ⁊ difficultas vrine ⁊ mictus sanguis de vrina violacea: ⁊ dolor in stō ⁊ vomit° superfluus colere ⁊ sanguinis ⁊ icterīcia. ⁊ angustia ⁊ dolor renum ⁊ egestio eius est violacea. ⁊ qñq; est mucosa ⁊ sudat sudore fetido ⁊ abhorret cibum. ⁊ cū videt pisces terret ab eis. ¶ Et cum fit talis vt nō terret ab eis: tunc iam sanatur ⁊ inuenit saporē piscis fetidi in ore suo ⁊ in eructuatione sua cū salsedine etiam ⁊ pisces ex eo euadūt cadunt in ptisim. ¶ Curatio eius. Confert ei potare lac caprinū iuuamentum viri mū ⁊ lac asininū iterū ⁊ lac mulieris ex mamilla ⁊ vge alcāne: ⁊ semen altee humidū elixatū ⁊ ius cācri fluuialis, pp̄ter qm̄ ipse pōt comedere ipm sine reliqs lenificātibus. ⁊ extitus assat° recens aut sanguis eius: ⁊ lacerti marinū nō refugit ⁊ comeditur ex eo. ¶ De medicinis iuuātibus sunt calamētū fluuiale calidū recens ⁊ sanguis anseris etiā ⁊ vrina hoīs antiqua ⁊ radicū buchormarie octo oboli cum vino aut lazirā illa quātitas: ⁊ in vino ⁊ ellebori parū cum vino. ¶ Et cum aduenit dies scds excitationis accessiū ⁊ quiescūt: fiant ei pille de elleboro nigro: ⁊ scamonea ⁊ agarico cū succo ligrine partibus eqlibus: qrum dosis fit. ʒ.i. ⁊ qd supra est parū cū lalef ⁊ signū sanitatis est qp videt pisces ⁊ non terretur ex eis ⁊ comedit. ⁊ cum cadit in ptisim curetur ptisis. ¶ De stellione ⁊ albarbe ⁊ eorum cura. Cap.v.

c Aro stellionis mortificās est: ⁊ qñq; cadit in vino ⁊ moritur in eo ⁊ dissoluitur ⁊ fit illud vinū sicut venenuz. ⁊ accidūt ei qui ipm bibit vomit° ⁊ dolor stōi vehemens. ⁊ albarbe iterū est mortificandū vt hic ⁊ ouum eius sicut df est venenum vnius hore ⁊ dicā ipsum. ¶ Et dixerunt quidaz qp cū hoc aial decoquitur ⁊ spargitur decoctio eius in aq balnei fit viridis oīs q balneat ex eo spacio qdā: deinde redit ad dispōnē paulatim. ⁊ hunc quidē sermonem non verifico. ¶ Cura est cura cōmunis: ⁊ est sicut cura cātaridum.

¶ De lacertis ⁊ eius cura. Cap.vi.

s Pecies lacertorum est salamandra aut in ipsa est silitudo nāe ei° ⁊ q ei similatur mortificās ⁊ accñt ei q bibit carnē eius apa lingue ⁊ pruritus ⁊ dolor capitis ⁊ adustio ⁊ tenebrositas oculoruz. ¶ Cura. Sumant sisamū ⁊ xiloaracte nabati ⁊ zuccarum equaliter: ⁊ dentur in potu cū butyro cocto vaccino. ⁊ oportet vt detur in potu lac dulce ⁊ inungatur cum oleo aliquo ⁊ balneetur.

¶ De potu salamandre ⁊ eius cura. Cap.vij.

Ec est spēs mordicāntiū quā dicā in ca

h pitulo mordicatiōis ⁊ accñt a potu

eius dolores vehementes in ano et apa sicut hydropisis et in ventre spasmus et retētio vrine. Et dicunt quidā aliter dicētes et est Ātius alamedin et alij q accidunt ei qui bibit ipsam apa lingue et destructio rōnis et mollificatio et zemena et denigratio locoꝝ corporis et putrefactio partium corpis que cadūt cū curatur hō: quare sanatur. ℂ Cura eius cōis est vt cura opij. et dentur in potu tyriace plures sicut alfaroch et mytridatum et filia. ℂ Ātius aūt almedin dixit q cura eius est cura illius qui accipit cantarides. Et de illis que appropriant ei est vt sumant amoniacum et gluten albotin: et sumat de eis aut ambo cum flor ce. ℂ Et cōfert ei aqua decoctiōis camepiteos in qua decocta sunt grana pini parua et folia cupressi et semen vrtice: et bibatur cū oleo: et similiter conferunt oua testudinis marine et rane decocte cum calamento.

ℂ De ranis lacunalibus viridibus et marinis rubeis et earum cura. Ca.viij.

a Ccidit eis q bibūt eas obfuscatio coloris ad citrinitatē rēdēs et apostematio corpis fm semitā mollitiei et adustio in gutture et ore et difficultas anhelitus et tenebrositas oculoꝝ et vertigo et fetor oris. et quandoq accidit spasmus aut tetanus. et qnq accidunt ei solutio ventris dissinterica et nausea et vomitus et pmixtio rōnis et sincopis. et quandoq expellit sperma et vrinā et mēstrua sine voluntate: et eius qui euadit ex eis nō saluātur dētes: imo cadūt. ℂ Cura. Euomat cū oleo et aq calida aut cū vino plurimo: et multū vtat exercitio et appropinquetur balneo et tine calide et inunctionibus cum oleis calidis: et cōfert ei dra curcuma et omne qd cōfert hydropisi: et conferunt ei vinū plurimum et pondus. ʒ.iij. radicū arundinis: et similiter ciperum et calamus aromaticus cum vino.

ℂ De ranis citrinis: et earum cura. Cap.ix.

a Bscindit ex eis appetitus cibi et accidit eructuatio et corrūpitur color et fit sincopis et nausea et vomit^9 et dolor oris stōi et apantur ventres et crura. ℂ Cura prima est cure ranarū pmarū lacunalium et marinarum. Diuisio alia huiꝰ nerui

ℂ De piscibus frigidis: et eoꝝ cura. Cap.x.

E piscib^9 frigidis et ppue positis in loco humoroso accīdit accīntia fungorū: et qnq non apparet aliquid vsq ad.i. diem aut.ij. ℂ Cura eoꝝ est mūdificatio et reliq cura fungoꝝ. ℂ De assaturis et carne corrupta: et eoꝝ cura. Ca.xi.

o Portet cū assat caro qcūq caro fit vt nō coopiat submergēdo: imo dimittat discoopta donec euaporet: nā cū submergēdo coopit fit venenū ex qua accīit signa colirice passionis ex tristitia et solutione vētris: et qnq deficit ratio comedentis ipsam vno die aut duob^9 diebus. et qnq facit pfundationem somni et interficit. ℂ Cura. Euomat et dent ei in potu mira et absinthium et vinum odoriferū cū succo cydonioꝝ et maloꝝ. et terra sigillata est bona ei post vomitū: et curet ei^9 colirica passio. ℂ Genus scdꝫ de aialibus et sūt hic fella iterficiētia: et extrēitas caude cerui.

ℂ De felle vipere et ei^9 cura. Cap.xx.

h Oc est et venenis cū bibit fꝫ modū q iterficit frequēter fit sincopis: et parū cōfert medicina. ℂ Cura. Si aliqd cōfert tunc vomit^9 cum butyro cocto vna dispōne post dispōnē aliam: et illud qd succurrit post vomitū est tyriaca et mytridatum: et albezahar est sublimius res ei: et musch^9 et medicamen ei^9. et qn frequēs fit sincopis: dent ad sorbendum vinū et aq carnis pulloꝝ cum aliquo vel aliqua re muschi aut medicinis de muscho.

ℂ De felle leopardi et eius cura. Ca.xiij.

a Ccidit ei q bibit ex eo vt euomat coleram viridem aut citrinā: et inuenit odorem aloes in naso suo: et saporem eius in ore suo: et accidit ex eo icteritia: et est mortale. q si pertrāseat tres horas speratur. ℂ Cura. Euomat sicut scis: et det in potu tyriaca ppria ei que. ℞. terre sigillate et baccarum lauri amboꝝ añ. partem.i. et coaguli gazele partes.iij. et seminis rutbe et myrrhe amboꝝ añ partem.ß. conficiant cum melle: cuius dosis fit ei quantū est nux: et cum hoc euomat iterum et oportet vt fiat una ex aqua odorifera.

ℂ De felle canis aque. Ca.xiiij.

a Jrerit qdā. Si comederit hō de felle canis qntitatem lētis viuus iterficit post hebdomadas. ℂ Cura. Detur in potu butyrū coctū vaccinū cū genciana romana et cinamomo: et iterū coagulum leporis et inungatur cum oleo aromatico et subtiliet regimen. ℂ De extremitatibus caude cerui et eius cura. Ca.xv.

a Ccidit eis qui bibūt ipsam angustia vehemēs et sincopis et est venenū interficiens. ℂ Cura. Euomat bibens ipsam sicut scis. et meli^9 ei^9 est cū butyro et aneto: deinde dent in potu auellane et fistici et fellum alparagi pfecta simul oi hora auellana magna: detur in potu illud in die quater.

ℂ Pars tertia. De sanguine tauri recenti: et eius cura. Ca.xvi.

a Ccidit ei q bibit illū qui ex eo recēs est: difficultas anhelitus et dolor brōchi et meri et rubedo lingue et frusta sanguinis cōgelati in dētibus et gingiuis. et nausea vehemens et angustia: deinde apparet corrosio in lingua: deinde perducit ad prefocationem et spasmū. ℂ Cura. Oportet vt ipse ppertet ad clistere et solutionē ventris: nam vomitus timorosus est: quandoq.n. expellitur

cuius expulsio nō toleratᷣ: quare sffocat. ¶ Et opꝫ vt in potu dentur medicine cōferētes in cōgelatiōe sanguinis sicut ficus imature plene crude: ⁊ semē caulis ⁊ radix alamuden ⁊ ossa ⁊ baurach ⁊ cinis lignorū fici in aceto ⁊ piper in aceto ⁊ succus foliorū allahalaich in aceto ⁊ coagula in aceto. ¶ Cum ergo abscinderimꝰ sanguinem congelatum in ventre eius cum medicinis: soluatur tunc ⁊ emplastretur venter eius ex farina ordei cum aqua alcarati.

¶ De sudore aīaliū ⁊ eius cura. Cap. xvij.

e Ex eo fit facies viridis ⁊ apostematᷣ ⁊ currit ex corpe sudor fetidus vt ex ascellis. ¶ Cura. Vomat cum aqua tepida ⁊ detur in potu vinum cū oleo ro. pondere. ȝ. ȝ. ⁊ reubarbari. ȝ. ȝ. ⁊ salis gēme: ⁊ confert ei tyriaca de terra sigillata.

¶ De ouis albarbe ⁊ eorum cura. Cap. xviij.

e Existimāt quidā: ꝙ qui bibit de ouis albarbe moritur statim: ⁊ si nō festinetur non cōfert aliquid. ¶ Cura eius. Detur in potu stercus ancipitris in vino: deinde euomat vomitu integro: ⁊ inungatur corpus eius cum butyro vaccino cocto: ⁊ emplastretur caput eius cuꝫ sale: ⁊ cibetur ficubus siccis ⁊ oleo ⁊ gentiana.

¶ De lacte corrupto ⁊ eius cura. Cap. xix.

e Est illud quod cōuertitur in via acetositatis ad putrefactionem aliam: ⁊ generātur ab eo vertigo ⁊ sincopis ⁊ punctura in ore stomaci. ⁊ quādoq3 accidūt ex eo collyrica passio mortifera. ¶ Cura eius est. Euomere cum aqua mellis: deinde pet. re vinum purum cum dyapipereon ⁊ euaporare stomacuꝫ eius oleo nardino.

¶ De sanguine congelato ⁊ eius cura. Ca. xx.

o Sanguis congelatus in vētre est procul dubio venenuꝫ huius generis: sed ipse nō adeptus sit venenositateꝫ extra corpus: quoniaꝫ ex ipso vbicūq3 congelatur in eo. Ex concauitatibus vētris pectoris ⁊ stomaci: aut intestinorum ⁊ vesice accidunt accidentia mala. ¶ Cum enim ipse cōgelatur in pectore destruitᷣ color: ⁊ minoratur pulsus ⁊ debilitatur ⁊ pducit in paruitas ad frequētiam ⁊ mollificationem egri ⁊ perducit ad sincopim. ¶ Et qñ cōgelatur in stō infrigidatᷣ corpus ⁊ accidit prefocatio ⁊ paruitas pulsus ⁊ sincopis cōtinua. ¶ Et qñ cōgelatᷣ in vesica accidūt accñtia prima illis que diximꝰ: ⁊ silr in intestino. ¶ Medicine cōfes ad illud sūt alachoen alba proprie ⁊ rubea etiam ⁊ bdeliuꝫ ⁊ alhasce ⁊ coagulorum tres oboli ⁊ pprie coaguli leporis ⁊ lac fici ⁊ acetum acutū ⁊ alkit ⁊ aqua cineris lignorum fici iterata. ¶ Et ex eis que dixerūt ⁊ est mirabile est lac caprinum. Dixerunt enim ꝙ ipsum liquefacit cōgelatū oē in ꝯcauitatibus. ¶ Et iterū sumantᷣ alamiudē ⁊ caulū partes equales: ⁊ detur in potu cum aceto ⁊ est mirabile medicamē. ¶ Cura cōgelati sanguinis in stomaco ⁊ vesica. Nos iam diximus illud in libro tertio semel: q̄re apponimꝰ nūc duo capitula. Et dicamꝰ ꝙ tūc illud opꝫ vt euōat illud si pōt cū melle ⁊ succo apij. ⁊ cōferūt ad illud tyriaca de terra sigillata. ⁊ farina cartami cū soluitur in aqua calida est iuuatiua valde. ¶ Et hoc est medicamen. ℞. terre sigillate. viij. ȝ. coaguli leporis. ȝ. xxxvi. coaguli gazel. ȝ. xxxij. gentiane aristo. ro. seminis rute siluestris myrrhe omniuꝫ aā. ȝ. iiij. conficiantur melle: ⁊ sit dosis eius sicut nux in aqua calida aut in syrupo acetoso.

¶ Et iterum sumatur cineris ficuū pōdus. ȝ. ij. cū medulle leporis quantitate aur. vnius ⁊ existimo ꝙ sit coagulū liquefactum in aceto vini: ⁊ bibantur. ¶ Et sal gēmma cum coagulo hedi iterum: aut aureus vnus stercoris canis. ¶ Et appropriatur ei quod de eo cōgelatᷣ in vesica vt infirmo detur succus foliorū zendaret: ei enim inest proprietas mirabilis in hoc vt assiduet potum syrupi acetosi aut in aceto iterū: acetū enim est bonum huic rei. ¶ Et aureus vnus cordumeni cum aq̄ calida. ⁊ ſ. aureo alio. ¶ Aut detᷣ ei in potu agaricū aut siseleos aut aliqd coagulorū aur. ȝ. ij. carpobalsami: aur. ȝ. ij. blacte bizantie: aur. ȝ. ij. ligni peonie: ⁊ administrentᷣ medicine frāgentes lapidem bibite ⁊ clisterizate ⁊ linite. Et iniiciatᷣ in vesicam eius pōdus nuclei vnius salis triti soluti in aq̄ aut administrentᷣ aq̄ cineris vitis. ¶ Si vero hoc non valuerit non erit excusatio scindendi a sanguine congelato ⁊ extrahēdi eum sicut extrahitur lapis.

¶ De congelatione lactis in stomaco: ⁊ eius cura. Ca. xxi.

q Quandoq3 congelatur lac in stomaco ppter aliquam causarū ledētium cōgelantiū: aut ppter preparationē fortem in lacte aut ppter coagulatum bibitum in lacte. ¶ Et accidunt ex eo sudor frigidus ⁊ sincopis ⁊ febris rigoris: ⁊ si congelatio fuerit cum coagulo: tūc erit deterior ⁊ velocior ad prefocandum. ¶ Et cōgelatio quidem lactis in stō est ex gñe cōgelationis sanguis. Et accñt ex ea dispōnes male sicut accidūt ex illa: ⁊ ex venenis. naꝫ accidūt iterū ppter cōgelationē ipsius in stomaco frigus corporis ⁊ paruitas pulsus ⁊ prefocatio constringens anhelitum ⁊ sincopim. ⁊ quandoq3 accidit inflatio vētris bibētis ipsum. ¶ Cura. Oportet vt alienetᷣ ille in cuius stomaco caseatur lac a salitis. ipsa enim addunt ei caseitatē. verū opꝫ vt detur in potu acetum solū aut mixtum cū aq̄: ⁊ detᷣ in potu calamētū sicci pōdus. ȝ. v. quia est mirabile resoluens ipsum statim ⁊ propter virtutem suam in hoc prohibet lac multum a caseatione ⁊ conseruat ipsum. ¶ Et dentur ei in potu de coagulis aliqd vsq3 ad aur. i. ipsa nāq3 resoluunt ipsuꝫ aut educunt ipsum per vomitum aut solutiones. ¶ Et

dentur ei in potu iterū medicine ꝑdicte ad coa-
gulationē sanguinis in stō ꝛ ꝓprie que fiunt ex
terra sigillata de illis quas dixi. ¶ Et medica-
men alanudē ꝛ cauliū. ꝛ denē in potu cū equa-
litate in aceto ꝛ aqua cineris ligni fici iterū quā
do iteratur ꝛ administratur cinis in ea.

¶ Inceptio sermonis in morsione ꝛ pūctura.

¶ Tractatus. iij. de regimie morsionis vlī: ꝛ de
effugatōe venenosoꝝ: ꝛ de curatōe mordicatōis
serpentum ꝛ speciebus eorum. Cap. i.

Scias ꝙ canon maximus in cu-
ratione veneni est ꝯfortatio ca-
loris innati ꝛ exiccatio ipsius ad
expellendum sicut facit tyriaca ꝛ
napꝰ barbaricus vt lubricare fa-
ciat venenū ꝛ expellit ipm ad ex-
teriora. ¶ Et ꝯsideratio ꝯfortatōis visceꝝ: de-
inde expulsio veneni ꝛ destructio opōis eius cū
potiōibus ꝛ epithimatibus qbus inest illud cū
ꝓprietate sua aut nā sua cognita ſm ꝙ dicam.
¶ Et qñq ingredit in his intentōibus res alia
ꝛ est regimen in humiditatibus qñ inuenit eas
aut calcat eas. ¶ Et ingrediunt in hoc. c. flobo
tomia ꝛ solō ventris ꝛ silia. ꝛ ꝯuenientior hora
rū flōmie est cum scit ꝙ venenū iam sparsuꝫ est
in corpore: ꝛ non est ex eis que attrahunt ꝛ pro
prie ei qui est repletus. ¶ Et qñq ingredit in
hoc. c. res alia: ꝛ est facere humores moueri ad
ptē mēbroꝝ principaliuꝫ. ¶ Et ea que bibunt
sup venenū aut sunt tyriace ꝛ bezaharatylis aut
ꝓprie illi veneno: aut medicine ꝯtrie veneno cuꝫ
cōplōne: sicut alitt ꝯtra est veneno scorpionū cū
ꝓprietate sua: aut ꝑducentes venenū ad exterio
ra cum motione humoꝝ ad exteriora sicut me-
dicine note: aut medicine remouentes humores
a facie veneni. non ergo inuenit ex eis que dixi-
mus cōpositū sicut medicine solutiue ꝛ vomiti-
ue ꝛ diuretice. ¶ Et in medicinis que admini-
strant super morsiones venenosas epithimate
sunt intentōes: quarū vna est vt ꝓhibeant pene-
trationē veneni in corpore: ꝛ illud fit aut cuꝫ li-
gamentis ꝛ ꝯstrictiōe extremitatis ꝛ ꝓhibitiōe
somni vt moueat calor innatus ad exteriora ꝛ
expellat. Et de hoc. c. est icisio mēbri morsi aut
cum medicinis ꝛ causis attractiuis: ꝛ pp illud
stiptica nociua sunt eis: qñ nō est aliqd magis
iuuatiuū ꝙ medicamen qd trahit venenū ad ex
teriora: ꝛ ꝓhibet ipm penetrare ad interiora: ꝛ
ꝓprie qñ venenū est ad exteriora adhuc ꝛ non
spgit. ¶ Et huius qdē gñis sunt ventose ꝛ for-
tasse indiget incisiōe si iam submersum est ꝛ elō
gat ꝛ est firmū. ꝛ missio sanguisugaꝝ bona ē ex
cusatio ab illo ꝛ a suctōe oū pmanet in cute: naꝫ
suctio qñq sufficit. ¶ Et oꝫ vt sugēs sit nō ieiu
nus: imo iam comederit ꝛ abluat os suū ꝛ hēat
dentes iam corrosos: ꝛ iam coluit os cuꝫ vino
odorifero ꝛ bibat ex eo aliqd ꝛ teneat in ore suo
oleū rosꝫ. aut oleuꝫ vio. ¶ Et cum fuerit in ore
suo aliqd ꝛ expellit totū qd sugit iste sugēs: nāc
oꝫ vt expuat. ¶ Medicine vero que sunt sicut
note ebibite rubificantes ēt ꝛ attrahentes vene-
num: aut sunt pp virtutē calefacientē trahentēꝫ:
aut cā silitudinis ad attrahendū illud qd sile est
ei. sicut facit adeps cocodrilli ad morsum coco-
drilli. ꝛ caro vipere post abscissionē extremita-
tum eius in attractōe veneni sui ita accedat me
dicinis valentibus ad venena iterū. verū sunt de
biliora ꝛ quasi ipse sint inter cōplōnē corporis ꝛ
cōplōnē veneni. ¶ Et sermo hoc est ex eis in q
bus oꝫ cum sapientibus ꝯsiderare vt sciat qd est
incōueniēs: medico aut non nocet si nō scit hoc.
¶ Et plures qdē embrocarū attrahentiū exul
cerant ꝛ vesicāt. quare oꝫ vt curratur qd est in eis.
hec ergo est ex ꝯditiōibus medicine epithima
tis: ꝛ ex ꝯditionibus eius est. vt sit medicina re-
solutiua nāc veneni aliquarū resolōnū. ¶ Con
gelatio autem est sicut opō radicis mandragore.
¶ Adustio vo est sicut opō cauterij in igne aut
cum oleo ꝛ pice proprie oleo feruente ꝛ est ope
ratio egyptioꝝ: aut cum ꝓprietate mãet aut cū
qualitate in calore ꝛ frigore ꝯtria ei. ¶ Et qñ ad
ministrat qd attrahit in principio aut facit ali-
quid eorū que diximus ꝛ non ꝯfert ꝛ est res ma
xima. incide qd est in circuitu puncture ꝛ accipe
carnem totam vsq ad os. ꝛ si tumor fuerit maior
hoc incide membrū. deinde cauterisa. ¶ Et de
illis que necīa sunt in oībus medicinis veneno
rum ꝓprie in epithimatibus est vt sint sedatiue
doloris ꝛ succurrentes accñtibus timorosis se-
quentibus mordicationē sicut alcolcotar ponit
in epithimatibus mordicationū vt retineat san
guinem cum superfluit in cursu suo a morsu suo.
¶ Et de ꝑceptis que oꝫ vt ꝯsiderent in venenis
ꝛ morsibꝰ ē vt ꝓhibeat ꝯsolidatio vulneris vsq
ad horā sanationis egri ex malitia veneni.

¶ De eis que bibunt sup morsionē. Cap. ij.

Ex medicinis bonis est vt in potu det
semen andacoche i aqua ꝛ vino ꝛ de-
coctio spēꝝ calamenti trium ꝛ casto-
reuꝫ est mirabile. ¶ Lac vero alciba
ꝛ existimo ipsum tyriacam nominatam alku-
salri ꝛ alfarauia sunt vehementis iuuamenti ad
morsum omnis vipe ꝛ aliuduar ꝛ alfara ꝛ sen-
tiser ꝛ alandrion ꝛ albedeoard. ꝛ nasturtium.
¶ Et iterum illud quod assimilatur nigelle et
allreisum et alleum: et cortices: et folia iuniperi
cum pipere et piper ipsum. ¶ Inquit Gal. Vi
num in quo cadit vipera confert mordicationi
venenosorum quomodo ergo tyriaca. ¶ Et se-
men citri contrarium est veneno omni. et dosis
eius aurei duo. ¶ Et radix alanuden iuua-
tiua est ad omnia venena: et fructus agnica-
sti: et oleum balsami: et grana agnicasti.
¶ Et nux cum ficubus: et auellanis cum gen-
tiana: et opoponacum cum aristolo. et oleum
de oleandro et folia eius. ¶ Et fructus aldulb

recens mirabilis est in hoc τ cinamomū τ stercus caprinū adustū emplastratū τ in potu datū τ camedreos τ leasim. ¶ Et iteruȝ cancer fluuialis cum lacte τ ameos τ serapinū τ fistici cū vino τ calamentū τ decoctio eius bibendo τ emplastrando: τ enula τ abrotanū τ cordumeni τ agaricū τ radicis alhasce. vn. iij. ¶ Et siſr ventres mustelle vsqꝫ ad stōm suum qñ implent coriandro τ exiccant τ sumit ex eis cum necīu est. ¶ Et decoctio malue hortulane τ semen altee: τ cerebella gallinarū ꝓprie cum coagulo. τ ius mustelle morantis in domo qñ bibit cū vino: τ ius muris morantis in domo qñ bibit: τ testudo magna salita. τ decoctio cancroꝝ fluuialium τ testudinis. ¶ Et galbanuȝ est vtilmum. ¶ Et genciana est mirabilis. τ semen baucie siluestris est iuuatiuū. ¶ Et de illis que cōferūt in hoc ex medicinis frig̃ est radix mandragore emplastrata cum melle. τ endiuia siluestris est mirabilis in hac re. τ capillus veneris: τ qñqꝫ cōponitur agaricū cum aureo vno aristo. lōge. ¶ Et iterū tyriaca mirabilis. ℞. opij τ myrrhe amborum. añ. ℥. i. τ piperis. ℥. i. ß. radicis aristo. longe. τ ro. añ. ℥. iij. vini. ℥. ij. ꝯficiant cum melle τ aqua eruce: cuius dosis fit aureus. i. cum decoctionibus bonis. ¶ Et iterū medicamen terre sigillate baccarū lauri. añ. aur. ij. terre sigillate obolos duos: bibat cuȝ oleo. τ sit dosis auellana vna in iij. vn. aque mellis. ¶ Et iterū tyriaca cōmunis ad puncturā: τ ea que bibunt. ℞. piperis pōduȝ ℥. x. spice τ aristo. τ radicis baucie oium. añ. ℥. i. ꝯficiant cum succo xylocaracte τ ponat in sole xl diebus τ moueat oi die semel. τ quotiēs exiccatur humectet τ det in potu cum aqua calida. ¶ Et dixerunt qdā ꝙ ipsa ꝯfert iterū facto alcohol ex ea: τ decoctio cancroꝝ fluuialiū τ sanguis testudinis τ testudo magna salita. ¶ Medicamen iuuatiuū ad oēm morsum. ℞. nigelle seis alharmel cymini oium. añ. ℥. ij. gentiane aristo. rotūde. añ. ℥. i. piperis albi myrrhe. añ. ℥. ß. cōficiant cum melle. cuius dosiȝ sit faba vna romana in vino. ¶ Et iterū gentiane aur. ij. piperis rute amboꝝ. añ. aur. i. cōficiant cum melle. τ est dosis vna in vino. ¶ Et iterū amomi carpobalsami. añ. aur. iij. seis eruce seis porri amboꝝ. añ. aure. ij. aristo. radicū alaniudē nigrū amborum añ. aure. ij. myrrhe τ croci amboꝝ. añ. aur. i. lutī albohera aur. iiij. ꝯficiant cum melle dispumato. τ sit dosis quātū est faba. ¶ Et iterū carpobalsami τ ysopi sicce seis napi siluestris τ pipis albi τ nigri τ macropipis τ acori τ anisi τ petroselini τ assari τ cymini carmēi seis iusqami albi oiuȝ. añ. ℥. iiij. spice floris squināti amboꝝ. añ. ℥. vi. ꝯficiant cum melle. τ sit dosis faba romana.

¶ De epithimatibus sup puncturas. Cap. iij.

d E eis que sup eas liniunt est petroleū albū aut subalbidū. aut alleū sicut est τ dixerū cū butyro coctū: aut castoreū cum oleo: aut succus porri qᵒ non tetigit aqua. ¶ Et calamentū fluuiale optime attrahit venenum. ¶ Et sulfur cum vrina: τ gallina τ gallus scissi dum viui sunt: τ emplastret cum eis punctura vel morsus τ ꝑmutet omni hora: τ administret τ emplastret. ¶ Quidā aūt dixerunt ꝙ gallina est vehemētis caloris: τ ꝑꝑ illud eliquat os degluttitū τ arenā τ lapidē: τ vꝫ ꝙ fiat illud in gutture τ stō τ non alibi. ¶ Et ex eis quideȝ que emplastrant ē sal aut acetū aut fel tauri aut sisimbriū τ folia aphodilli τ cinis τ acetū τ proprie cinis ligni fici τ vino τ ꝓprie in principio τ oleū τ sal decocta. ¶ Et dixerunt ꝙ emplrm̄ cum alleis τ sale τ stercore caprino iuuatiuū est in omni morsione: nisi mordicatione aspidis: τ emplrm̄ cum calce τ melle τ oleo iuuatiuum est ita ꝙ ad aspidem. ¶ Et iterū sumant sinapis τ calx τ acetū τ liniat desup cum aqua saponis τ alkitran: aut cum decoctione picis τ cum sale τ liniat. ¶ Et pix feruens bona est in lana super morsionē: ita ꝙ morsui vipere τ est ex curationibus egyptioꝝ τ est bona valde: Et cepe cum sale. ¶ Et emplrm̄ fecī cum sale: τ est emplrm̄ de nitro. τ de embrocis bonis est aqua maris calida singularis cum aceto τ decoctio muris habitantis in domo τ mustelle.

¶ De epithimatibus ex quibus cum corpora liniunt nō approximant ei venenosa. Cap. iiij.

d E illis que dicta sunt ad hāc rem sūt cerebruȝ leporis cum aceto τ oleo. τ storax qñ soluit in oleo. τ oleū in quo infusa sunt folia pini recentia τ myrta est ea aut flos cupressi. τ grana iuniperi: τ siſr folia agni casti in oleo: τ brotanū τ radix aniudē τ aphodillus τ daucus τ carpobalsamū τ radix nasturtij τ oia illa cum oleo. ¶ Et cōposita de qbus est vt sumant radicis aniudē nigri τ floris alsegi recentis τ granorū iunipi oium. añ. ptes ij. radiciȝ mādragore. ß. pnȝ. i. carpobalsami cordumeni oiuȝ. añ. ptes. iij. terant τ cū oleo rādiu bene coquant donec habeant spissitudinē fordiȝ balnei τ inungant cuȝ eo. ¶ Et iterū aphodilli ℥. i. carpobalsami τ iusqami albi amborum. añ. aur. ß. misceat cum aceto τ oleo τ liniant cū eo. ¶ Et iterū storis pini pars. i. radicis mādragore ptes. ij. seis iusqami albi ptes. iij. misceantur oia cum oleo τ liniat cum eo. τ hoc iterū cōueniens est ad suffumigandū. ¶ Et iterū granorū iuniperi partes. ij. storacis. pars. i. misceatur totum cum oleo τ liniatur cum eo. ¶ Et epithimatis cum oleo de raphano fugat cimices.

¶ Ad effugandū venenosa vniuersalr. Cap. v.

o Portet vt aspgat domus eis que dicemus τ sternat eis τ liniant foramina τ fenestre eis qbus embrocat: ex illis que dicemus in suffumigationibus τ aliis vt non approximent eis venenosa. ¶ Et suffumigatō eo sunt sicut fumus ligni gra

nari qn̄ ipse effugat venenosa: et silr radix lilij et virge granati sūt mirabiles i hoc. ¶ Et silr galbanū et cornua et vngule que finduntur vt bouis. et vngule que non finduntur vt equi et pili et serapinum et assa et folia lauri et grana eius et calamentum et sceba et stramentū cum eis et silr nasturtium. et silr cinis ligni pini et proprie cum galbano si fiat suffumigium et opio et nigella et galbano et cornu ceruio et sulfure et cornib⁹ capre.

¶ De effugatione serpentum et venenosorum animalium. Cap. vi.

Et iterū storax et cornu ceruinū et nigella et aspaltū de vnoquoque pars. i. et suffumiget cum eo lectus. ¶ Aliud cordumeni et radicis aniudē nigri et storacis oium. aā. ʒ. i. cortici oui strutij nigelle seminis harmel oium. aā. vn. ij. ¶ Et iterū semis iusqami albi foliorum cupressi et pini et nigelle oium. aā. aur. i. corticū radicis mādragore aur. i. pilorū capre aur. iij. calamenti. ʒ. i. aspalti aur. iiij. misceatur totū et fiat suffumigatio cum eo sup os fenestrarū: et in eius suffumigatōe est securitas. Et de illis ex quibus fugiunt plura venenosorum animalium quando cum eis sternitur locus sunt sisimbrium et ozimum et agnus castus.

¶ De cautela mirabili a venenosis animalibus. Cap. vij.

Quando sternitur in circuitu dormitorij sisimbriū et sceba iterū. et assa iterum. et laurus est mirabilis i hoc et silr qn̄ ponitur in circuitu loci quo sedet mandille ex cinere ligni pini: et illis quibus est apparitio in elongando ea est vt ponantur cerei et candele in loco longinquo a dormitorio qn̄ declinat ad ipm. ¶ Et de illis quibus est apparitio in expellendo venenosa et alphaguarez est tenere ea que sūt sicut grues et pauones et cigni et ceruus et catus et mustella et que currunt cursu eorum: venenosa. n. aialia terrentur ex istis cum apparēt et mordent ea. ¶ Et dixerunt quidam qui facit sibi stratū ex corio leopardorum non approximat serpens: et silr si ex eis facit sibi coopertorium: hoc aūt narrauit in cuius sermone non est fiducia.

¶ Res quas quidam dixerunt in destructione rapacium. Cap. viij.

Aliquiunt: elleborus interficit canes et muscas. et strangulator leopardi interficit leopardum. et strangulator adib interficit adib. et canē. et ibenāgue et amigdala amara iterficit vulpes. et oleander et folia alzendara et interficiunt albathē. et plurimum horum est notum.

¶ De effugatione serpentum. Cap. ix.

E illis que fugant eos ex suffumigationibus sunt cornua cerui et radix lilij et piretrū et sulfur. ¶ Et qui linit manus suas spolio draconis et succo eius et decoctione eius non mordet ipsum vipera. ¶ Et aspsio loci ex aqua in qua solutum est sal ammoniacū est ex eis a quo fugiunt. ¶ Et sinapis interficit eam: et qn̄ ponitur sup semitas eius refugit ab eo. ¶ Et de illis que interficiūt serpentes est sputū ieiuni piectū in os eius et ppue qn̄ sumit in ore suo sal ammoniacum.

¶ De effugatione scorpionum et interfectione eorum. Cap. x.

Scorpiones iterficit sputū ieiuni calide cōplōnis sup eos piectū. et raphanus masticatus et succus eius cū tangit ipm. vel eos et folia ipsius: et silr albedarūgi. ¶ Suffumigiū educens scorpiōes sumantur storacis et arsenici et stercoris ouium et adipis xirbi oium. aā. ptes equales dissoluatur cū vino et misceant cum eo medicine: et fiat suffumigatio apud foramen scorpionum. et non timetur q̄ egrediantur ex eo. ¶ Et est ex suffumigationibus ad scorpiones ipsos cum sit suffumigatio ex ipsis: et similiter arsenicum.

¶ De effugatione pulicum. Cap. xi.

Quando aspgitur domus cum infusione collognitide salliunt pulices et fugiunt: et silr ex decoctiōe rubi. ¶ Et dixerunt qdā qn̄ ponitur sanguis hirci in fouea in domo aggregantur pulices apud eū deinde moriuntur. et silr aggregantur sup lignū linitū ex adipe eritij. et effugiunt ex odore caulis et foliorum oleādri. et ē hec herba nota iecū cimeu. s. herba pulicū que qn̄ ponitur i lecto inebriat eos et stupefacit eos: quare non viuificantur.

¶ De effugatione culicum et cimicum. C. xij.

Fit fumigiū cū seraturis lini pini aut cum calcadis aut cū nigella. et melius quidem est vt aggregatio fiat inter ea.

¶ Silr suffumigatio cum mirto sicca et cū sulfure et bdellio et spina fetida noiata coru et stercore vaccino. ¶ Et albarmel tritum et positū sup lectos et fenestras et cum folijs cupressi et nuce eius. ¶ Et qn̄ aspgitur domus ex decoctione radicis lupinorum confert aut ex decoctione nigelle: aut decoctione armel: aut decoctione absinthij: aut decoctione rute.

¶ De effugatione mustelle. C. xiij.

Dixerunt effugat eam ordei rute.

¶ De effugatione muris et eius interfectione. Cap. xiiij.

Murem interficiunt lytharigirū et elleborus. ¶ Et iterū elleborus et semen iusqami albi. et silr radix caulis. et silr cepa muris et succus ei et scoria ferri et crocus eius. et fugat ipsos mus masculus cū excoriatur et dimittitur in domo aut castratur aut abscinditur cauda eius. et excoriatio est fortior. et dicitur q̄ si ligatur vnus eorum in domo ligato pede cum filo ad baxillum effugiunt reliqui et in eo est consideratio.

¶ De effugatione formicarum. Cap. xv.

Clando ponit sup cauernā eoꝝ latrā
q fugiūt ex ea: silr ex magnete et ex felle
tauri et ex pice et ex assa: et fugiunt ex
fumo ipsarum formicarum.

¶ De effugatione muscarum et earum interfe
ctione. Cap.xvi.

Interficit eas arsenicū qñ de eo poni
f tur aliquid in lacte et fugiunt musce et
īterficit eas fumus eius et fumus thu
ris et decoctio ellebori nigri.

¶ De effugatione vesparum. Cap.xvij.

Fugiunt ex suffumigatiōe sulfuris et
e alleoꝝ et nō appropinquant ei q linit
ex altea aut succo malue et oleo.

¶ De effugatiōe scarabeoꝝ. C.xviij.

f Fugat eos fm qp dicit fumus aldulb
et proprie fumus foliorum eius.

¶ De effugatiōe albarathati. C.xix.

Non aggregant albarathati i domo
n in qua sunt hudud. et suffumigatio cū
mēbris ad hudud et pēnis eius inter
ficit albarathati fm qp dicitur.

¶ De effugatione tinee. Cap.xx.

Absinthiū phibz pānos a tinea: et silr
a calamentū: et silr cortices citri.

¶ De speciebus serpentū. Cap.xxi.

Sapientes esse serpentū et nāe eoꝝ in
s tres diuidūt ptes. s. vehementis acui
tatis nō morātis ex dispōne vltra tres
horas: et neqꝫ morsus eoꝝ curāt: qm
sunt surdi: et alasilet: et neqꝫ valet ad eos nisi inci
sio mēbri stati aut cōbustio vltra penetrans: qm
cōburit venenū et ꝯstringit meat⁹. et qñqꝫ ꝯfert in
curatōe eoꝝ vomit⁹ post eā sup replōnē ex pisci
bus salitis: deīn post illud succedūt curationes
alie. ¶ Et si serpēs ē debilior parū sufficit liga
tio vehemēs: deīn reliq̄ curatio cōis et ptē debi
lē parū iterficiētē. et ptē mediā q̄ nō tardat a tri
bus horis vsqꝫ ad septē. ¶ Jungunt dracōis dt
marini et filiū serpētū magni corpis morsus cu
rat iquātū est vlcus tñ nō iquātū est venenū de
quo sit curādū. ¶ Et dixerūt ordo pmus ē gnā.
De eis. n. est sicut serpēs q noiat regulus et gre
ce basiliscus: q qd īterficit suo visu et auditu vo
cis sue. ¶ Et de eis est serpēs noiatus hirundo
cuius color silis est colori hirūdinis et lōgitudo
ipsius est circiter cubitū vnū: et iterficit asi horas
duas. ¶ Et de eis est serpēs noiatus aspis sicca
pp vehemētiā siccitatis sue cutis: et est in quāti
tate sua inter tres cubitos vsqꝫ ad qnqꝫ et color
ipsius est cinericius et ad citrinitatē decliuis: et
oculi eius sunt vehemētis luis et interficit a dua
bus horis vsqꝫ ad tres. ¶ Et de eis est expuēs:
qm ipse pōt iterficere per sputū suū et pijciunt
i pm qdā dētes eius ꝯstricti sup alios: q̄re inter
ficit illud sup qd cadit sputū eius et odor sputi
eius. et lōgitudo ei⁹ ē vsqꝫ ad duos cubitos: et co
lor eius est cinericius ad citrinitatē declinās. et
interficit illū quē mordet añqꝫ redeat. ¶ Et or
do qdē h nō rememorat illis: is pp spēꝫ plurimā
que fit in curatōe eius: veꝝ nō valet ad ipm cura
tio nisi illa cuius opōnē diximus: ipsa. n. cōfert
qñqꝫ cū eo qd diximus ibi. et surdi arcuati hñt
spēs alis que multiplicāt in terris egypti. ¶ Et
qñqꝫ qdā eoꝝ hñt duo cornua quoꝝ color est
diuersus albus et subalbidus et rubeus et melli
nus et cinericius: et qñqꝫ sunt fm creationē vipa
rū. ¶ Et qdā eoꝝ hñt dentes sicut vncinos. et
dracones iterficiētes stati sunt hui⁹ gnis. ¶ Et
ordo scds est de vipis qrū spēs iterū sunt diuer
se. de eis. n. sunt vipe alesiati. et de eis sunt vipere
quercine. et de eis sūt faciētes sitire et reliq̄ q̄s di
cemus. Et accit serpētibus diuersitas iterū: nō
in spē: imo fm ꝯueniētiā in spē vna: qm diuersi
ficat in masculinitate et feminitate. ¶ Et ma
sculi qd pauciores hñt dentes et plus venenu et
acutius: lꝫ qdā dicant qp feie sunt deteriores pp
multitudinē dentiū suoꝝ. ¶ Et iterū pp etatē:
qm senes deteriores sunt iuuenibus pp corpus:
nā magni deteriores sunt puis cuius cum spēs
eoꝝ est vna. ¶ Aut pp locū. nā illi q hitāt loca
inaquosa et mōtes deteriores sunt eis q hitant
litora et loca plurimū aqrū. ¶ Aut pp dispōnem
suā in replōne et vacuitate. nā illi q de eis fame
lici sunt deteriores sunt veneni: aut pp passiōes
eoꝝ aiales. nā irati et audaces deteriores sūt co
rū. ¶ Aut pp tps. nā venenū eoꝝ in estate est de
terius. Quidā aūt nō existimauerūt qp venenū
serpētū et viparū est friū: et est error. ¶ Et illud
qd accit ex frigore morsi ab eis est pp mortifi
cationē caloris innati pp ꝯtrietatē veneni. calor
eni inatus est q calefacit corpus sua sparsione et
inflatōe. Cū aūt nō est calor inatus: et si inflectur
cor igne leui nō opꝫ tñ vt calefiāt pp ipm extre
mitates. ¶ Et qdā existimauerūt qp venenū ale
silati pprie est friū et aggregat sanguinē cordis
et ꝯgelat ipm et pp hoc stupefacit valde: sed non
est ita: imo forassis resoluit calorē inatū et mor
tificat ipm. Et illud q̄ rōcinat istud est qp aialia
frigide cōplōnis sunt in hyeme mortua. et cali
de calor addit et acuitas. ¶ Et qcūqꝫ sit q h di
cat sciat qp eius rōcinatio nō ē sana: et neqꝫ hec
dictio est in venenosis puis: sed in aialibus ma
gnoꝝ corpoꝝ. ¶ Et qd signt corruptionē huius
sermonis est vespa calide cōplōnis valde. et ē ex
eis que mortificant in hyeme: quare nō mouet.
et nō est longinquū qn sit serpēs cū caliditate cō
plōnis sue qui non mouet pp ꝯtrietatē cōplōnis
nālis: et pp illud qd accidet ei de rebus alijs.

¶ De morsu basilisci q ē pm⁹ surdoꝝ et harme
ne de quo ignoro an ē ipse aut alius. Cap.xxij.

Dixit qdā ipse noiat regulus: qm hēt
b coronatū caput: cuius longitudo est
duoꝝ palmoꝝ: et caput est acutū val
de et oculi eius sunt rubei et color ei⁹
ad nigredinē et citrinitatē decliuis: q durū totū

super quod incedit: neq; oritur in circuitu cauerne eius aliquid: et cum opponitur habitationi eius aliud cadit: et nō sentit ipsum aial qd non teratur. q si sit propinquius h stupefit: qre nō mouet: et uerficit sibillo suo si exaltat ipsū: et ille super quē cadit visus eius ex lōginquo moritur. et nō est sicut dicit q ille cuius visus cadit sup ipm morit. ¶ Et illius quē mordet corpus liquefit et inflatur et currit virus et morit statim et morit ois q appropinquat illi mortuo. Et paruz qd euadit q pūs fit vicinuati ei. ¶ Ar vo pole est in quibusdā horis vt tangat eū cum virga. Et fm qdem psm quidē qui tāgit eum cū vga moritur et est mediāte vga. et pp illud iam tetigit illum miles qdā cuz lācea sua. qre mortu est miles et aial eius et tetigit ipsum labiū equi: quare mortuus est equ et miles. ¶ Et hic qd serpens multiplicat in terra arozch et nubia. ¶ Signa morsus ei sūt. Si videris mortuū subito absq; casu cause pmanifeste apparētis et pp̄ter qd est in loco vbi scit illud aial. et nō est curatio ei psus.

¶ De harmene. Cap. xxiij.

Iam diximus harmene in pprietatibus primis reguli et hoc q nō equatur: et non interficit morsu tm: imo et visu et auditu sui sibilli et quodcūq; aial mordet dissoluitur: et morit qd appropinquat ei ex aialibus. Ar vo quātitatē eius narrauerūt diuersam a quantitate reguli. existimauerunt enim q est ab vno cubito vsq; ad cubitū et semis. ¶ Et dixerunt q morso ab eo non confert aliquid. si vo aliquid confert ei: tunc semen papaueris valet vsq; ad. ʒ.i. et castorei vsq; ad. ʒ.i. quidā enim testificati sunt illud.

¶ De signo morsus serpentis qui nominatur hirundo et est surdus. Cap. xxiiij.

Accidunt ei singultus et alteratio corporis et stupor: et frigus membroz: et profunditas somni: et clausio palpebrarum cum vehementia pulsus cordis ei proprius et magnitudo doloris. et cura ei est cura surdarum. ¶ De signis morsus aspidis sicce et est de surdis. Cap. xxv.

Illi quem mordet accidit illud quod accidit ei quez mordet hirundo: qre alteratur color eius et stupefit et multiplicatur singultus eius: et infrigidātur membra ipsius et clauduntur eius palpebre et profunde dormit. ¶ Et cura eius est cura surdorum et iam diximus eam.

¶ De morsu serpentis et asilus. Cap. xxv.

Qui ē mordet remanet sine sensu et sine motu quiet pfunde dormiēs post rēo als pācitas in ca. aspidis post saltus pūnuos et clausionē oculoz et torsionē colli et spasmū et pulsuz iordiatū et nō sentit dolorē: et qñz sentit i initio rei dolorē intestinoz quē videbis itromittētē digitos suos i gutturē suū vt euōat: et qdā iā remēorati sūt asilus et narrauerūt de eo q eleuat caput suū et expuit venenū. ¶ Ego igit nō scio an ipse et ille quez diximus sint vni spēi et ē de gñe spuētiū. verū de accītib ei q locus morsus ei est paru sim qt tāte pū eiure acus absq; opare et currit ex eo sanguis pauc nigr. et accñt ei q ab eo morsus est tenebrositas oculoz et dolor i visceribus et ore stōi in pnus: deīde accñt clausio ocloz et pfunditas somni et nō viuit vltra tertiā diei. ¶ Et cura eius est de genere curationis surdorum: et iā diximus eam.

¶ De cornuta. Cap. xxvij.

Cornuta ē gen surdoz cui lōgitudo ē ab vno cubito vsq; ad duos. et sunt sup caput ei due eminētie sic duo cornua. et color corpis ei ē color cineris et vēter ei est sic squāme sicce dure q̄ stridēt sup terrā cū strepitu. et dētes ei sūt cōlles nō recurui. et plm ei est i locis arenosis. ¶ Inqt qdā: et de eis ē gen qd noiat puū et ē ppa q cornua ei sūt breuia aut iā ceciderūt cornua ei: et ē etiam paruus breuis: et ē plis gñs: et silr noiat grece.

¶ De signo morsus. Cap. xxviij.

Occurrunt in locis morsus qsi acus aut claui infixi in eis. et dixerūt: pūnuat corpi ei grauitas maxima et inflātur labia eius: et accidūt ei vgo et tenebrositas oculoruz et destruit rō. ¶ Et cura ei iterū est cura surdoz. et qd ei appropriat est vt in potu dē semē raffani cuz vino et propter qñ euomit eū. co et quando euomerit cōfert ei cyminū indum. et sisamum cōfert ei iterum quem momordit cuz vino: et castoreū cū vino et calamentū cāpestre cum vino. et se. raffani est mirabilis iuuamēti uico: et ponatur super morsum sal tritus confect cum allijs aut cepe tritū cum aceto.

¶ De serpente qui dicitur andrius et hedusū durus. Cap. xxix.

Hunc serpentē cū est in aq noiant greci andrius. et qñ habitatio eius est in cāpo noiatur hedusū durus et est minor ꝙ alesilan surda et latior capitis et deterior et nocibilior: et accit ex morsu eius vt icipiat morsus cū dolore vehementi et inflāmet: deinde fit viridis et corrodit et accidunt morso vertigo et vomitus colere fetide et motus iordinatus. et debilitas vtutis et moritur fm plurimū in hora tertia et nō transit tertiā. Si autē euadit qm est agsus: aut qm cōplo morsi est fortis comitant eū egritudines a qb forsitā nō sanabit.

¶ De cura. Ca. xxx.

Curatio ei est cura cōis. et illud qd ei appropriatur est vt bibat de nuce cupressi mūdata cū gnis myrti de vnoquoq; aur. i. cū aq mellis: aut vino: et silr aristo. pōdus. ʒ.ij. cū vino: aut cum aceto cōmixto: et silr succū prassij. et emplēetur cum calce

& oleo & calamentho montano. & corticib⁹ radicis quercus & similibus singulariter & composite. & de his que illis admiscentur est farina ordei.

¶ De hydra. Ca.xxxi.

n Non dixi hydram in summa nisi quia non sum confidens in ipsa & andrius sit vn⁹. cum iam diversificetur per derivationem & nomen: sicut cadit in scriptura sermonum grecorum: aut serpens alius: verum locum ex quo hoc consideratur iam dixi narrans accidentia alia morsus eius. & dixit quod morsus eius egreditur & dilatatur & obfuscatur color eius: & egreditur ex eo humiditas nigra plurima fetida valde. & prolongatur curatio eius & fit difficilis: quare oportet vt consideret alius a me in hoc & cognoscat dispositionem ei⁹ vt perueniatur ad secundum ordinem serpentum.

¶ De sermone vniuersali de morsu viperarum & iudicio earum. Cap.xxxij.

D Deteriores viperarum & draconum sunt de eis qui sunt masculi. Femine vero sunt incolumiores. ¶ Et morsus quod femine cognoscitur per inuentionem fixionum plurium quam duorum dentium in parte in qua mordetur. & egreditur a principio rei ex loco duorum dentium: aut dentium plurium sanguis: deinde virus feruens. & forsan incipit aquosus: deinde spumosus: deinde vt erugo eris: & tunc quidem conuertitur ad substantiam veneni & colorem eius. & dolet loc⁹: deinde perambulat dolor ei⁹: postea apparet apa calidum rubeum hyno bothor & vesicas sicut ex adustione ignis: & quandoque perambulat: deinde fit viride illud apa prope morsum & sub ore: & accidit in visceribus inflammatio & in corpore rubedo cum rigore: deinde sudor frigidus & corruptio coloris declinis ad viriditatem: & commotio vertiginis & frequentia anhelit⁹ & nausea & singultus. & quandoque vomitu humorem colericum: & difficultas fit vrine & grauatur caput. ¶ Et quandoque aduenit ei fluxus sanguinis narium & apparet grauitas in dorso: deinde sudor frigidus & tremor vehemens & sincopis. & plurimum quidem moriuntur in tribus diebus: & quandoque remanet vsque ad septem.

¶ De curatione morsus viperarum cum eo quod est sicut canon. Cap.xxxiij.

c Considera radices communes in curatione: deinde, fortior curatio est properare ad tyriacam de viperis. ¶ Et cum tardatur: tunc possibile est vt consideratur tyriaca multotiens & possibile est vt non conferat. ¶ Nocumentum autem instrumenti veneni non est malum: quoniam natura est que vincit instrumentis. Rei vero extranee non est possibile vt vincat eis nisi accidat commotio amborum simul. ¶ Et si possibile est vti multitudine somni & vini forsitan excusat ab omni curatione: similiter cepe & porri cum vino si non inueniuntur allea. ¶ Et iam dixerunt quidam quod virga cerui assata cum comeditur in dispositione confert. & albarmel est de medicinis liberantibus: & similiter grana cimi. ¶ Et de tyriacis compositis eis fortib⁹ est illa que fit. anisi susseni pon.3.4. & piperis aur. iiij. corticis aristo.ro. castorei ambarum an. auf.4. conficiantur cum vino cui⁹ dos sit aur.1. Et iterum myrrhe & castorei piperis arsenici rubei omnium an.3.ij. seis aneti vn.ij. conficiantur cum vino. ¶ Et iterum semen andacoche & aristo.ro. & rutha siluestris: & non est albarmel secundum quod existimauerunt quidam. imo est species ruthe ipsius. Et oportet vt detur butirum vet⁹ solum. Et sedeat in tina lactis. Et indicantur ei vigilie. Et fiat vt deambulet & balneetur in quibusdam horis & in balneo faciente sudare: & deinde ei in potu coagula & filia successione eorum & meli⁹ eorum est coagulum leporis recens: & ipsum iterum est melius quando sumuntur in potu cum.iiij.vn. aceti vini potenti cum equalitate. & coagulum cerui iterum est bonum. ¶ Dixerunt quidam: si homo accipiat cepe siluestre & masticet ipsum & deglutiat illud quod currit ex eo: & emplastretur cum fece eius non morietur penitus. ¶ Et quidam experti fuerunt ius rane & fuit iuuamentum liberans cum commixtum fuit. ¶ Et caro mustelle condita aceto & sale & cancri marini & sanguis testudinis marine. ¶ Et dixerunt quidam quod in lapide qui nominatur lapis serpentis cum suspenditur est sanatio. ¶ De reliquis potionibus laudatis in morsu viperarum. Cap.xxxiiij.

D Dixerunt quidam. Apium siluestre & est smirnion est bonum ad illud: radix acori & folia aristol. & radix eius & radix almaru alfesir aut alfesiresin aut agarici quodcunque illorum fuerit: sumatur ex eo in potu cum vino dulci quantitas.1.auf. ¶ Similiter succus anagallis. & auricule muris: & similiter cyminum precipue montanum & succus caulis aut costi.ij.auf. cum duobus obolis piperis aut radix buchormaten aut semen lresin aut radix eius & semel albarmel cum succo porri aut succo cardui. ¶ Et iterum coagulum leporis & farina herbi prope & zinziber in lacte mulieris: & detur in potu radix baucie aut albarmel que est cognita in prouinciis frigoris & est vehementis iuuamenti: & cortex aristolo. & radix alandacoche. ¶ Et quidam iam existimauerunt quod cum turbith sumitur in potu cum lacte dulci est iuuamentum valde: & lac alagalati. & existimo ipsum esse tyriacam alfarauia. & albusali est iuuatiuum. ¶ Et iterum de eis que dicta sunt ad morsum viparum & omnium venenosorum animalium est opoponaci podus 3.ij. cum aceto: & iterum sumantur costi auf.iiij. & gitanie. ¶ Et iterum de eis que bona sunt est stercus caprinum comminutum in vino & detur in potu. Et omnia incisiua acuta & proprie allea & cepe & porri & raffan⁹ & aqua eorum: & omnia salita proprie veter mustelle & scorpio assat⁹ & fel galli & reliquorum auium. ¶ Et de succis vehementis iuuamenti sunt succus rute & succus foliorum malorum & succ⁹ sambuci & acetum ipsum de quo bulliantur. vn.iiij. & detur in potu & succus extremitatum caulium nabati & vrina hominis secundum quod dicitur.

¶ De emplastris de lois. Cap. xxxv.

Emplastra ista sunt attractiua: que administrantur antequam apatio fiat: et sunt facta ex sauina et baccis lauri et camomilla et siglla assata pone et faria herbi: oia illa singulariter aut coniuncta cum vino. ¶ Et emplastro cum caseo antiquo est bona vltima. ¶ Et silr cum carne vipere et cum ranis scissis. et ex oleo oleum laurinum et oleum in quo decoquitur laurus.

¶ De serpentibus qui egredi faciunt sanguinem ex poris oibus. Cap. xxxvi.

Sicut sunt aufudius et sabrun. isti serpentes sunt mali et cum mordent disrumpunt poros et meatus ores fluentes et manant itaque ita quod ex vlceribus consolidatis cum dolore continuo et vomitu sanguis et sputo sanguinis. ¶ Et sapientes quidam dixerunt quod isti duo serpentes corpora habent arenosa et sup corpora eorum sunt puncta nigra et alba. et longitudo eorum est longitudo cornum et dixerunt quidam quod ipsi sunt minores viperis et capita eorum et ipsorum caude sunt minuta et sunt coloris arenosi. et quandoque sunt nigri et rubei et albi et sunt sup eorum capita squamie albe scise et eorum incessum est strepitus propter siccitatem corticum ventrium ipsorum ac si esset strepitus foliorum virge et sunt grauis motus equalium dentium. et hos narrant cum speciebus quibusdam ordinis primi. ¶ Et horum quidem serpentum morsus disrumpit poros et meatus nales faciens et eis manare sanguinem nam quod ex angulis oculorum et comprimitur in sanguine et sputo sanguinis et fluxu sanguinis nariu et vomitu et dolore in stomacho. ¶ Et dixerunt quidam quod locus apostematur et denigratur et currit ex eo res parua aquosa et soluitur venter et constringitur anhelitus et difficultas fit vrine et abscinditur vox et mollificantur membra et vincit super corpus dispositio obliuionis et accidit spasmus et cadunt dentes et moritur patiens.

¶ De curatione. Cap. xxxvii.

Cura eorum est prima cure alasilet et viperarum inquantum datur eis in potu vinum plurimum et euomunt super ipsum post cibationem cum eis que sunt sicut oua tarica et pisces salsi et alia et iteretur super eos vomitus: deinde comedant post illud panem et pisces positos sup prunas et comedant vuas passas: et semen raphani iterum est ex eis que proferunt ipsis et proprie cum vino et succus papaueris cum radice lilij celestis cum vino. et quandoque confert eis albugo oui cum vino. et confert eis inquantum est expulsio sanguis emplastro cum portulaca et farina ordei: aut folijs vitis decoctis: aut arnoglossa: aut gall. ¶ Et ex eis que retinent sanguinem pcauterium sunt poa et vrtica et ruiba cum farina ordei et albumine oui.

¶ De facientibus sitim. Cap. xxxviii.

Dixerunt quod serpentis facientis siti longitudo est palmi vnius et sup corpus eius sunt vestigia nigra plurima et caput eius grossum et collum ipsius grossum et incipit creatura eius ex collo grosso vsque ad caudam subtilem. Et dixerunt quidam quod hic plurimum est in regione lolzaii et assim: et forma eius est forma vipe et color: postremum eius vsque ad caudam est ad nigredinem declinis: et incedit quanto cum do caudam suam. ¶ Dixerunt quidam quod est in litoribus: et dixerunt quod accidit morso ab eo vt adurat venter eius et inflammetur: quare non sanatur ex aqua imo non cessat bibere absque exitu alicuius rei per vrinam aut sudorem ita quod inflatur venter eius totus et currit aqua in venas ipsius.

¶ De cura. Cap. xxxix.

Regimen eorum post commune regimen est idest necesse facere eos bibere oleum plurimum et euomere: deinde clysterizare eos cum eis que educunt feces et humiditates et auferunt aquam ad inferiora. et vt dentur diuretica sicut decoctio apij et spice inde et cynamomi et assari et siseleos et petroselini et silium. et emplastretur exterius cum sale et calce et oleo. et emplastratio quam dicemus ad morsum canis rabiosi confert.

¶ De cafezau et altararaui. Cap. xl.

Isti serpentes sunt parui breues minuti qui quandoque occultantur in arboribus insidiantes vt proijciant seipsos ad illum qui transit per eos. et exeunt procedentes ad eum. ¶ Et ego quidem dico quod vidi genus horum serpentum in partibus de hesté: et sunt ad rubedinem declines et sunt calidi valde: et dixerunt: accidit ex morsu eorum dolor vehemens et pertransit in totum corpus si fuerit de genere quod vidi et accidit ex comora. et dixerunt. ¶ Cura eorum est cura communis et cura viperarum.

¶ De saliente ad duas partes. Cap. xli.

Dixerunt quidam serpentem cuius nomen anifesimé et dixerunt quod ipse est saliens ad duas partes: verum ego non verifico quod ipse sit saliens: at alius. aut ipsi narrauerunt cum quod due extremitates eius sunt equales in grossitudine et equales medio. et existimo quod hic est ille quem vidi in veritate.

¶ De ilicino et est durilos. Cap. xlii.

Iste habitat in ilicibus et accidit ex morsu eius excoriatio cutis eius quem mordit et excoriatio cutis illius quod pruriscit et et curat ipsum et habet odorem malignum mortificans eum qui prius est mortuus eius siue sit ledens siue non ledens. et accidunt ex eo ut accidentia morsus viparum.

¶ De cura. Cap. xliii.

Cura ipsius est cura viperarum: et confert eis proprie bibere aristologiam longam cum vino et silr alhandal coctam et aphodilli radicem et vinum.

¶ De miliaribus. Cap. xliiii.

Serpentum huius generis color propter cuminitatem suam est quasi color milij. et accidunt ei quem mordent accidentia malarum viperarum. Et cura eorum est cura illa.

¶ De serpētib⁹ nominatis scilsetati. Ca.xlv.

Olor ei⁹ ē silis salicti ad duas pres: sed ille est deterior: ⁊ accn̄tia ei⁹ sunt illa. ⁊ cura eius est illa cura.

¶ De serpēte aracis vel aspidis habente colores diuersos. Cap.xlvi.

Quidam dixerūt ꝙ est malignus interficiens in die scdo cū corrosiōe epatis ⁊ cū fractiōe intestinorum. Et curatio ei⁹ ē curatio viperaꝝ paruarū.

¶ De serpente triscalis. Cap.xlvij.

Narratū est de h̄ ꝙ ei⁹ accn̄tia silia sūt accn̄tib⁹ viparū: verū sunt cū inflatiōne loci morsus ⁊ vesicis: ⁊ duritie apparēte ⁊ cursu hūiditatis sanguinee nigre ex illo loco. ⁊ accn̄t ei alteratio cōlis ⁊ tenebrositas visus ⁊ spasm⁹ mortificās. ¶ Et cura eius est cura viperarū. ¶ Et ego qdem dixi hunc serpentem in hoc loco existimatiue ⁊ non nosco eū neq; ordinē ei⁹ neq; ipsius gen⁹ cū verificatiōe ⁊ neq; scio an iste sit in ꝯsideratiōe an nō.

¶ De famulo. Cap.xlviij.

Dixerūt morsus ei⁹ est silis morsui viperarū sʒ accn̄t carni ei⁹ q morsus est ab eo corruptio ⁊ mollificatio sicut accidit ei q hʒ hydropisim: ⁊ accn̄t ei ꝓfunditas somni ⁊ obliuio ⁊ egritudies in epate ⁊ ieiuno ⁊ colon. ¶ Et smonē qdē in hoc serpēte attuli sm existiatiōnē in h̄ loco sicut smonē de illo q est añ ip̄m: ⁊ fortasse nō est hmōi ordis imo ē ordinis putrefaciētiū. ⁊ cura ei⁹ est cura viparum.

¶ De amiudur⁹ ⁊ caubar⁹. Ca.xlix.

Dixerūt qdā ꝙ lōgitudo cuiusq; horū serpētū ē vsq; ad cubitū ⁊ color eorū est color arene ⁊ sup corpa ipsoꝝ sunt vestigia. ¶ Dixerūt ⁊ accn̄t ei quē mordēt dolor vehemēs loci morsus ⁊ apa maximū ⁊ currit ex eo virus: ⁊ iterficiūt in tertio ⁊ mora ei⁹ post septimū. ¶ De curatiōe eoꝝ. Cap.l.

Dixerunt ꝙ curatio eoꝝ est curatio cōmunis: ⁊ est eius ꝓpriū dare in potu castoreū ⁊ cinamomū ⁊ radix ⁊ centauree de quocūq; istoꝝ fuerit. ℥.ij. cū vino. ⁊ cōfert ei radix aristol. ⁊ ꝓprie lōge iuuamentū est maximū: ⁊ similiter radix assoasir ⁊ succus eius ꝓprie ⁊ radix gentiane. ⁊ conferunt eis ex emplis mel decoctū ⁊ exiccatum ⁊ tritū ⁊ radices granatoꝝ. ⁊ silr centaurea ⁊ semen lini ⁊ lactuce ⁊ semen barmel ⁊ volubilis ⁊ ruta siluestris. ⁊ ꝯferunt eis emplastra appropriata vlceribus putridis.

¶ De serpentibus nominatis sessir ⁊ est putrefaciens. Cap.li.

Existimauerūt quidam ꝙ sunt serpētes qui sunt in regionib⁹ asiem in egypto hñtes lata capita parua colla curta caudas vētres rotūdos ⁊ nō sunt sup eoꝝ capita linee ⁊ squāme: sed super corpa eoꝝ sunt linee diuersi coloris: ⁊ cum incedunt nō rectificant: imo cōtrahunt ⁊ accn̄t ei quē mordēt apa dolorosum ⁊ putrefactio totius corporis post contritionem eius ⁊ capilloꝝ casus. ⁊ qn̄q; festinat putrefactio pdēs illud qḋ sanū est ⁊ sunt q̄si species viperarū. ¶ De cura. Cap.lij.

Oportet vt sit cura eorū cura cōis ⁊ cura media cure viparū: deinde curatio eius qḋ accit ex morsu eoꝝ de dispositionibus ⁊ accidentibus.

¶ De spēbus serpētū qui nocēt qn̄ mordēt p vulnus non venenū de quo sit curandū ⁊ sunt serpentes magnorum corpoꝝ valde.

¶ De dracone. Ca.liij.

Dixerūt: minor speciez draconū sm ꝙ dixerūt qdā est qnq; cubitoꝝ: magni vo sūt triginta cubitorū ⁊ supra. ¶ Dixerūt: ⁊ sunt draconi duo oculi magni ⁊ sub mādibula iferiore est eminētia sicut mētum: ⁊ sunt ei dentes plimi. ⁊ dixerunt quidam ꝙ ipsi multiplicant in pub⁹ nubie: ⁊ indi sunt maiores: ⁊ illi de nubia qui sunt in regiōe asie sunt vsq; ad quatuor cubitos ⁊ indi sunt magni valde. ¶ Et dixerūt de illis sunt quos diximus ⁊ hñt facies citrinas ⁊ nigras. ⁊ sunt eis ora vehemētis amplitudis. ⁊ supcilia coopertūt oculos eoꝝ ⁊ sup colla eoꝝ sunt squāme. ⁊ in oi mādibula sunt tres dētēs. ¶ Et ego dico ꝙ iam vidi quēdam hui⁹ gn̄is sup collū cui⁹ in latitudine descēdente erant pili grossi. ¶ Dixerūt: ⁊ accidit ex morsu eoꝝ dolor paruus: deinde iflāmant ⁊ masculi eorū sunt deteriores feminis. ⁊ dico ꝙ iam ꝟificatū est ꝙ in regionibus alijs ab india sunt dracones magni valde. ⁊ dixerunt cura eoꝝ est cura vlcerum malorum tm̄.

¶ De albedismō psin. Cap.liiij.

Uidetur ꝙ sit iste de gn̄ib⁹ draconū: dixerūt ꝙ illi quē mordet albedismō accidūt ea que reliquis morsibus draconum. Sed dixerunt de draconibus ꝙ eorum dentes sunt vehementes. ⁊ de ꝓprietate eius est ꝙ carminat carnem: quare effodit eā quādo: ⁊ magnificatur timor in vulnere eius ⁊ idiget curatione vulnerum maloꝝ valde.

¶ De morsu draconis marini. Cap.lv.

Dixerunt: liniatur morsus eius cū sulfure ⁊ aceto: ⁊ dixerunt conferunt ei adeps cocodrilli emplastrata ⁊ piscis nominatus micla. ⁊ plūbum quādo fricatur super ip̄m iuuatur eo ⁊ medicine quas scribemus in caplo rutele ⁊ ꝓprie tyriaca prima ⁊ albedezūgi bibitum ⁊ emplastratū ꝯfert ei.

¶ De haren carmen. Cap.lvi.

Dixerūt qdā arabes sapientes ⁊ certissime ꝙ sūt de gn̄e draconū marinorū: aut alioꝝ quos ambos noiauit semurion ille sapiens dicens ꝙ accidit ex morsu eoꝝ illud quod accidit ex morsu viperarum. Et

similat q̄ sit cura eorum cura viperarum.

¶ De albatras et hauden. Cap. lviij.

Dixerunt: quē mordent albatras et hauden: accidit ei dolor vehemens et frigiditas plurima et stupor et mora periculi dubio peruenit ad hoc vt sit eius cura: cura frigidorum venenorum. ¶ Dixerunt: oportet vt embrocetur morsus eius cum aceto tepido et emplastretur locus cum folijs lauri et inungatur cum oleo costino et oleo de pireciro et q̄ similantur eis ex oleis in quibus est virtus squille et vrtice. ¶ Ea vero que in potu dantur eis est succus foliorum lauri cum aceto et similiter cum ruta: aut sumantur myrrhe et piperis et rute partes equales: cuius dosis sit aureus vnus in vino et tyriaca prima dicta in ca. rutele.

¶ Tractatus quartus de morsu hominis: et quadrupedum. Cap. j.

Dicam in hoc tractatu lesiones morsus hois et morsus canis: et leporis et silium et morsus canis rabiosi et luporum et cocodrilli et morsus simij et morsus mustelle et morsus alcale et mugali.

¶ De sermone vli de curatione morsus. Cap. ij.

Deterior morsus est ille qui est a ieiuno siue sit homo: aut non. et qui vult curare morsum oportet vt ponat in primis super morsum pannū infusum in oleo: aut inungat abstergendo cū ipso oleo: deinde si consequitur ipsum inuentio emplastretur cum eis que sunt sicut mel et cepe et fabe masticate crude sicut sunt: illud. n. est mirabile in hac re. ¶ Et iterū vinum coctū et lithargyriū et emplastratio cū oleo herbi est mirabilis. ¶ Et si vr in eo corruptio mundificetur prius cum suctione ventosarū: aut medicamine acuto et dimittatur donec faciat pus et consideretur: et tunc si vr in suppuratione eius putrefactio tunc scitur q̄ mundificatio et attractio lesionis non fuit vltima: quare curetur cum attractiuis fortibus que diximus in c. morsus serpētiū et si non fuerit in morsu corruptio prohibeatur apanio et consolidetur vulnus. ¶ Et de melioribus vnguentis ad morsum et infixionis vnguiū auium et spinarū et silium est vnguentū nigrū administratum post extionem maline si ea indigetur et post ablutionem cum aqua et sale.

¶ De morsu hominis in homine. Cap. iij.

Ponatur sup morsum cū accidit vt sit vehemens cepe et sal et mel die et nocte: deinde curetur cū vnguento nigro facto ex adipe et cera et oleo et albezard. est enim melius emplastrū ad illud qd morsum est. et similiter cinis ꝯferēs cū aceto et melle. ¶ Et iterū minium cū thure cū vino et oleo. et iterū ossa vitulorum adusta vsq quo albificentur ꝯfecta cū melle. ¶ Et verū sal tritū cū melle aut myrrha et gūmi albonum vulnere iā repleto aneto sicco aduto et liniatur cū eo et ligetur. et liniatur sup ipm iterū cinis caulium.

¶ Et quandoque accidit ex morsu hois et propter ieiunium accipiens medullas granorum preparatas ad corruptionem et propter leuitatis corruptionis: quare oportet vt inungatur morsus cū oleo ab vergēdo. et emplastretur ex radice feniculi cū melle aut faria fabarum cū aqua et aceto et permutetur emplastrum omni vice. ¶ De morsu canis domestici nō rabiosi et morsu similiter adib et siliū. C. iiij.

Et singularis curatio illius ex eis que diximus in c. vltimo et curatione morsus hois. et fortasse sufficit vt aspergatur locus statim aceto: et ꝯquassetur manu multotiens. deinde ponatur sup ipm nucū cū aceto et renouetur sup ipm oibus tribus diebus et propter cū timetur malitia rabiei. et quandoque sufficit vt curetur cū cepe et sale et ruta et fabis et amygdalis amaris cū melle aut arnoglossa cū sale et folijs cucumeris et citroli et calamēto ꝯtrito cū vino. ¶ Et iterū epithimata sup ipm cū lithargyrio et propter cū est illic inflatio vehemens cū faria herbi cū melle. ¶ Et ex illis q̄ ꝯferūt ei ē origanū cāpestre cū sale et melle et alumen resolutū cū aceto ligdo dimissum diebus aliquot et hec quidē confert hominibus primitus.

¶ De morsu canis rabiosi: et adhib rabiosi: et mustelle rabiose. et aliorum de illis q̄ dicūtur. Ca. v.

Accidit cani rabies q̄ est ꝯuersio sue cōplexionis ad maliciā malā malignā venenosam. Et accidit ei hec ꝯuersio: aut ex aere: aut ex cibis et potibus. ¶ Ex aere vero quando calor vehemens adurit humores eius quare fit rabiosus in autūno: aut ꝯgelat frigus vehemens sanguinē eius faciens ipm declinē ad nigredinē: quare fit rabiosus in vere. ¶ Ex cibis vero et potibus quando lābit in sanguine interfectorum et comedit ex cadaueribus et bibit ex aquis putridis: quare implet membra putrida. quod ob: ē accidit iterū creature eius vt varietur: et accidit cōplexioni eius vt alteretur sicut accidit leprosis. ¶ Et quandoque apparet corpus eius et ꝯuertitur color eius ad cinereitatem et additur perseuerantia in causis corruptionis eius ipse namque famem patitur et nō comedit et nō bibit aquā. et quando obuiat aque timet ex ea et abhorret eam. et quandoque horripilatur ex ea et tremit et multiplicatur horripilatio et est in calefactione sue: immo quandoque moritur ex ea timendo et propriae in fine rei sue. ¶ Et accidit ei multitudo tenebrositatis oculorum et est semper solitarius ignarus nō cognoscens dominum suum. et videbis eum rubeum oculos vehementis aspectus et horribilis. et extrahit linguam et currit saliua spumosa et fluit nasus capite eius iam dimisso et auribus eius mollificatis: quare mouet eas ambas. et iam curuatum est dorsum et inclinatur dorsum eius ad latus: quare videtur iam tortus ad latus et ad superiora et ad latus. et si firmatur cauda eius ambulat timidus declinis quasi sit ebrius tristis angustiosus: et preceps fit omni passu. et cum apparet ei forma currit contra illam inuadendo ipsam siue sit paries: aut arbor: aut

animal τ parum pisicaf sinuasio ipsius cuz eius latratu ad illud qd inuadit fm ɔsuetudinem canum: imo est tacitus squalidus. τ qñ latrat videbis canes fugere a via eius τ fugiūt ab ipso longinquo qꝛ si fuit prius alicui eoꝝ repente blandit ei τ obediens fit inter manus eius τ conatur fugere ab eo. τ adhuc deterius est eo. τ silr quidem lupis in quantitate eius ea que diximus.

¶ De narratione eorum que fiunt rabiosa preter ea que diximus. Cap.vi.

Dicit qꝛ vulpes fit rabiosa τ mustella fit rabiosa. Et dixerunt qdam qꝛ quidam muli rabiosi facti sunt τ momorderunt dominos suos τ incurrerunt maniam que accidit ex reliquis rabiebus.

¶ De dispositionibus eius quem mordet canis rabiosus. Cap.vij.

Cum canis rabiosus mordet hoies. non vr nisi vulnus hñs dolorē sicut reliqua vulnera. deinde apparet sup ipsos post dies aliquot aliqd de cogitationibus corruptis. τ somnus corruptus. τ dispō quasi ira τ murmuratio τ cōmixtio rationis: τ tristitia absqꝫ eo qd queritur ab eo. τ videos spasmari extrema eius ɔhendo ea ad se τ refugit lumen τ salit velais τ singultus τ sitis τ siccitas oris τ fugit expressura τ amat accensionem luis: τ qñqꝫ abhorret lumen τ rubent membra eius τ ꝓpꝛie facies eoꝝ τ raucescūt voces ipsorum τ plorant in timore aque τ humiditatū: τ quotiens approximaf eis aqua imaginanf canem: quare timent ex eo: τ qñqꝫ non terrentur: imo nauseant eam. τ qñqꝫ diligunt volutari in terra. τ qñqꝫ accidit eis ꝓiectio spermatis sine desiderio. ¶ Et pducit ꝓculdubio ad spasmuz τ cuzez. τ qñqꝫ puenit ad sudorē frigi τ sincopiz τ mortē: τ qñqꝫ morif ante has dispōnes fiendo. ¶ Et qñqꝫ desiderat aquā: deinde ꝓclamat ex ea cū obuiat ei: τ qñqꝫ sorbet ex ea: quare strāgulaf per eam τ morif. ¶ Et qñqꝫ latrat sicut canis τ quasi fit cum eo raucedo: τ qñqꝫ abscinditur vox eius. τ fit sicut apoplecticus nō valēs tolerare vt clamet: τ qñqꝫ mingit pinguedinez in qua sunt res carnose mirabiles quasi sint animalia τ quasi canes. ¶ In plimus vero dispōnibus est vrina eius subtilis: τ qñqꝫ mingit nigrum: τ aliqñ retinef vrina eius: quare penitus mingere non vꝫ: τ venter eius scḋm plurimum est siccus. ¶ Et de mirabilibus dispōnibus eius est qꝛ ipse est ꝓmptus ad mordēdū hoiem. Et si momorderit hoiem post comestionē suā accidit illi hoi illud qd accidit ei: τ silr ex supfluitate cibi eius fit illud. ¶ Et non territus est aliqs eoꝝ ex aqua qui euasit per curationez aut absqꝫ ea ꝓpꝛie cum vidit faciem suaz in speculo τ cognouit seipsm: aut cui in eo imaginatus est canis nisi duo viri. ipsi nāqꝫ scḋm qꝛ existimant pauci fuerunt in huiōi dispōne. ¶ Et ipse qdem canis non momordit eos ambos: imo non momordit eos ambos nisi hō quez canis rabiosus momorderat. Ante vero terrorez ex aqua cura eius est ꝓpinq̄. ¶ Et qñqꝫ interficit iter hebdomadā τ silia vsqꝫ ad sex menses τ spaciū tēporis est .xl. dies. τ dixerunt qdam τ non creditus est qñqꝫ terref post septem annos. ¶ Dixerūt quidam: τ est sicut rufus: non terref ex aqua τ diligunt volutari in terra nisi qrū cōplōnes eoruz iam dilexere siccitatē: quare abhorrent ɔtrariū cōplexionis τ diligunt ɔuenientes τ ad hunc sermonem non est declinatio. Declinatio.n. ad illud qd ɔuenit cōplōni ꝓpinque est ex eis ad que nō curris. ¶ Et saniores dispōnis quē momordit hic canis ē ille ex cuius morsu plus currit. τ ꝑ illud qñ mingit post potū medicinaꝝ tyriacalium sanguinē securaf ex timore aque: scias ergo.

¶ De differentia inter morsuz canis rabiosi τ nō rabiosi. Cap.viij.

Quandoqꝫ mordet hoiem canis et nō aduenit affirmatio forme eius et verificatio dispōnū eius et indiget curatione eius. ¶ Et curatio qdez eius inquantū est vulnus est ɔsolidatio: et inquātum est morsus canis rabiosi est saniositas et apertio. Nam si ɔsolidaf est in ea pditio: quare indiget illud signo ex quo eius dispō cognoscaf. ¶ Et ex eis que dixerunt in hoc est vt sumaf nux regula aut alia et ponaf sup vulnus et dimittatur sup ipm vna hora: deinde sumaf et ꝓijciaf gallinę tunc si renuit eam canis est rabiosus: et si comedit eam et morif tunc canis iterū est rabiosus. et sumaf frustū panis et liniaf cuz eo qd currit ex illo vulnere siue fuerit sanguis siue nō sanguis et ꝓijciaf canibus. et si renuunt ipsum tunc morsus est morsus canis rabiosi. ¶ Et dixerūt qꝛ de signis eius est: qꝛ qñ fundif sup ipm aqua frigida calefit corpus eius successione eius. et dico hoc signum est non ꝓbatum.

¶ De cura. Cap.ix.

Oportet in principio rei vt nō dimittas vulnus consolidari: imo dilata et aperi si non fuerit amplū et fac cū eo de suctione et positione ventosaꝝ qd dictū est tibi in.c. morsus serpentum. et minus in quo non opꝫ consolidari vulnus est spatium .xl. dierū. ¶ Et si traxeris in principio: deinde nō ɔsolidaueris facies opꝰ nē iuuatiuam valde et si error iam acciderit et ɔsolidatū est: tunc opꝫ vt ɔuertaf et ad vltimū pueniaf in eo. ¶ Et opꝫ vt ponas sup ipm de apertiuis cum ɔsecutus fueris ipm in primis diebus sicut sunt opoponacū et nux et allea: et emplm̄ de pice et opoponaco et aceto et sumaf aceti lib.i. et opꝫ vt sit actuum et picis lib.i. et opoponaci. vn.iij. infundaf opoponacū in aceto donec resoluaf: deinde misceanf oia. ¶ Et forsasse sufficiunt allea et cepe et eruca tera et sicla et alia cōposita et simplicia. et cū

sicla

fiela iterum quando ponitur enula. ¶ Et fortasse necessarium erit tibi vt vtaris medicinis corrosiuis sicut est alcadicon: deinde consequenter adhibeatur butyrum. ¶ Et ex dilatantibus quidem est vt sumantur salis partes tres salis armoniaci partes .ij. calcadis partes .viij. squille assate partes .xvi. rubee partes .iiij. coralli partes .x. eris adusti partes .iiij. floris eris partes .ij. seis prassij partes .ij. ponatur sup ipsum cribellatus cum orali. ¶ Et necessarium est in principio facere vt ipse sudet ex eis quibus possibile est ex ambulatione ⁊ balneatione. ¶ Et non oportet vt properes in diebus primis ad euacuandum: sed occupare in trahendo ad exteriora: nam euacuatio quandoque adiuuat ad hoc vt venenum penetret ad profundum ⁊ prohibet attractionem eius ad exteriora. ⁊ quoniam ipsa trahit humores ad interiora tunc trahit cum eis venenum. Cum ergo trahis quod tibi possibile est post duos dies aut tres tunc occupare in euacuando quod iam forsitan penetrauit. Et si facta non fuerit attractio ⁊ acciderit negligentia tunc euacuatio in ea hora erit magis necessaria ⁊ melius est vt sit fortior. Et si videris replenem augmentatam flomam: ⁊ si non tunc non. Et cum floborom as tunc non dimittas eum intueri sanguinem suum ⁊ proprie in fine rei. ¶ Catharticum vero sit illud quod educit meliam ita vt sit elleborus ⁊ pillule de elleboro ⁊ filia de illis que necessaria sunt ⁊ hiera ruffi est mirabilis eis. ⁊ ex illis quibus oportet soluere eos est cucumer asininus. ¶ Confectio catharitici ad eos. ℞. myrabo. kebu. aur. ij. opij. aur. i. ⁊ .ß. salis indi aur. ß. polipodij lapidis armeni ammo orum. an. aur. i. agarici aur. i. ß. ellebori nigri aur. ij. sitque dosis ex omnibus pillulis confectis aur. ij. ¶ Cum ergo ipsum soluerint cathartica fortia tunc necessarium est iterum administrare in omni die aut duobus diebus clistere non ledens anum sicut oleum ⁊ aquam ficle aut soluentium sicut aphodilli cum epithimo. ¶ Et oportet vt sit cibus eius post catharticum ille qui fit ex duragi ⁊ pullis in pinguaris. ¶ Et administrentur post illud diuretica subtiliantia ⁊ vinum dulce ⁊ proprie vetus cum dulcedine: ⁊ vinum coctum iterum ⁊ lac ⁊ vinum est vehementis iuuamenti ad eos ⁊ magis necessarie res sunt equatio cibi ⁊ eius humectatio: est enim necessarium rei eius. ⁊ illa sunt sicut iura auium stiptucarum pannis aldarmache in aqua frigida. ⁊ confert eis ex aquis aqua in qua extinguitur ferrum multotiens. ¶ Verum cepe ⁊ allea sunt ex cibis qui resistunt venenis ⁊ abscindunt ea ⁊ repellunt ipsa a corpore vbi non excusatur eorum vsus quamuis ipsa sunt medicine. ¶ Et vt tu properes ⁊ des eis in potu tyriacam magnam ⁊ medicamen de cancris proprium est. ¶ Et dicitur quod tyriaca diatesseron est vehementer conferens eis ⁊ similiter tyriaca alanesca quam dicemus ⁊ ciba eos cancris fluuialibus. Et iam expertum est vt sumatur pulpa cancri fluuialis adusta sup lignum vitis albe cum equalitate secundum quantitatem qua teratur: ⁊ carbone gentiane super illud idem lignum: ⁊ cum illa quantitate ⁊ detur ex eo in potu cum vino puro. Et sit dosis eius coclearia quatuor in illo vino: ⁊ oportet vt ambo sint trita sicut alcohol. ¶ Et huius iterum est descriptio altera: sumatur carbonis cancrorum fluuialium captorum dum sol est in signo leonis assatorum in furno aut in vase ereo res equales. ⁊ iam posite sint in eo ex ipsis partes .v. ⁊ gentiane partes .v. ⁊ pirorum pars .i. terantur ⁊ misceantur cum eis. ⁊ sit dosis in diebus primis coclearium vnum in aqua. ⁊ deinde in potu post dies preteritos coclearia .ij. ⁊ similiter adde in eo vsque ad .iiij. coclearia. ¶ Et ex medicinis narratis: ⁊ que est vltima ad eos est medicamen de cantaridibus ⁊ dicam ipsum in proximo. ¶ Et medicamen de cancris non detur in potu in primis nisi ei cum quo est euentus timoris aque. ⁊ quandoque ponitur in descriptione eius de gentiana quantum est medietas cancrorum marinorum. ¶ Si autem consequeris eum post duos dies aut tres oportet tunc vt sit quod in potu das de medicamine duorum cinerum duplum eius quod in potu dares si eum consecutus fuisses in principio. ⁊ similiter est dispositio medicinarum aliarum quas dicemus. ¶ Et si fuerit post septem dies tunc sint plura duplicia ⁊ tunc scalpella scalpellationem laboriosam ⁊ fuge suctione vehementi. ¶ Et si consecutus fueris eum post dies plures illis ei superuenientes tunc in dilatatione vulneris non erit vtilitas ⁊ neque superflue laboretur in ea: quoniam ledetur eger sine plurima vtilitate: imo stude in hoc vt non remaneat apertum: nam dilatatio iam preterijt in diebus tribus primis ⁊ qui appropinquant eis: quoniam venenum iam sparsum est. Sis ergo contentus tunc vt remaneat vulnus apertum ⁊ adiunge ei reliquum regimen dando in potu tyriacam eius ⁊ administrando euacuationem eius ⁊ similatur quod venenum sit sparsum vsque ad quatuor dies si fuerit forte ⁊ in minore spatio eo iterum: multotiens enim interficit in hebdomoda vna. ⁊ proculdubio ipsum spargitur velociter ⁊ velocius quam diximus. ¶ Et non est aliquid de attrahentibus sicut cauterium ita quod quandoque est spatium longius illo ⁊ timetur casus in terrore ⁊ properatur ad cauterium magnum post spatium non est longinquum quin conferat: non est ergo attractio cauterij ⁊ corruptio ipsius in substantia veneni sicut est attractio aliorum ⁊ corruptio ipsorum. ¶ Quod si aliquid ab hoc prohibuerit administra medicinas que fiant loco cauterij sicut emplastrum de sale: ⁊ medicine rubificantes sicut emplastrum de synapi ⁊ similia: ⁊ non intromittas eum in huiusmodi hora balneum omnino. Nam si balneaueris

cum interficies ipsuz. ¶ Et dicitur ꝙ sedere in
tina est ex eis que ꝯferunt: ⁊ existimo ꝙ illud est
in primis. ¶ Et frigus est ex eis a quibus opor
tet ipsum cauere. ⁊ fortasse est tibi necessarium in
hac hora ⁊ post ipsam vt flobotomes eum secū
do: ergo flobotoma ipsum ⁊ non permittas eū
iterum intueri sanguinem suum. ¶ Nō si vi-
deris eum iam tendere ad sanationem paulatī
tunc fac eum vti exercitio temperato: ⁊ balnea
eum cum equalitate ⁊ funde super ipsum aque
tepide plurimum ⁊ frica eum ⁊ inunge eū oleo
temperato. ¶ Et quando peruenit esse suuz ad
timorem aque tunc tu non paueas verum dum
non sit talis vt non cognoscat faciez suam in spe
culo. dixerunt enim fortasse ipse cognoscit faciē
suipsius: ⁊ fortasse imaginantur post illud ꝙ in
speculo sit canis: ⁊ da ei in potu illud ꝙ dixi-
mus de aqua in qua extinguitur ferrum cuz in-
genio quod dicemus: est enim curatio optima.
⁊ ingenia super ipsum cum omni ingenio in dā
do ei in potu aquam. ¶ Et si necessarium fue-
rit tibi stringere ipsuz ⁊ vim inferre tunc empla
stra stomacum eius cum infrigidantibus. ⁊ iaz
quidem expertum est vinum mirtum per me-
dium ⁊ contulit iuuamentum mirabile. ¶ Et
contulit quidez in hac hora medicamen huius-
modi. ℞. coaguli leporis ⁊ luti lacune asportati
de Alexandria ⁊ granorum iuniperi ⁊ gentiane
omnium. añ. aur. iiij. baccarum lauri ⁊ myrrhe
amborum. añ. aur. viij. conficiatur cum melle ⁊
sit dosis quanto faba egyptiaca. ¶ Et iterum si
gillorum lacune ⁊ granorum iuniperi amborū
añ. x. coagula vulpis. iiij. coagula leporis. v. ra-
dicum aristo. rotunde baccarum lauri seminis
ammonii se. rute siluestris omnium. añ. aur. iij.
preparetur eorum massa cum vino dulci: dein-
de conficiatur cum melle ⁊ sit dosis faba vna.
¶ Et iterum terre sigillate aur. viij. granorum
eidem est tantūdem coagula leporis. xvi. coagu-
la gazel. xxiiij. radicuz gentiane. iiij. myrrhe. iiij.
aggregentur cum melle ⁊ retineatur: cuius do-
sis sit vt cicer cum aqua calida. ¶ Et quidaz ho
mines dixerunt: qui suspendit sup corpus suuz
dentem canis rabiosi fugit ab eo canis rabiosus
⁊ non intendit ad euz: ⁊ similiter reliqui canes:
⁊ non est ex eis in quo est fiducia. ¶ Medicine
que ebibuntur. Simplices quidem sunt linum
⁊ altit ⁊ absinthium ⁊ polium ⁊ terra sigillata cū
vino ⁊ nigella est mirabilis in hoc capitulo. ita
ꝙ nomen eius in greco est deriuatum ex inten
tione iuuante ad morsum canis rabiosi ⁊ myr-
rha bona est bibita ⁊ emplastrata. ¶ Et dixerūt
non est illud medicina melior gentiana ⁊ carne
dreos iterum. ¶ Et dicunt qdam ꝙ oculi can
cri cuz bibunt sunt magis iuuatiue res ad illud.
¶ Et dixerunt qdam ꝙ si in potu detur coagu
lum muris parui in aqua sanat. ¶ Et existimāt
qdam ꝙ sanguis ipsius canis rabiosi est cura-
tior. verum ego non audeo illud. ¶ Similiter
dixerunt ciba illum epate canis, ꝓpter illius qui
eum momordit. ⁊ dixerunt: post timorem aque
ciba eum epate predicto ante ipsuz aut carne ada
baci claudicantis assata. ⁊ dixerunt cum in potu
dederis mieubedhana ⁊ castoreum in hac dispo
sitione ⁊ feceris collirium ex eo iuuabitur eo ⁊
remouebitur timor. ¶ Et de compositis sunt
medicamen Gal. ⁊ tyriaca propinqua ei quod
diximus in preterito. ℞. cancri fluuialis adusti
⁊ gentiane amborum. añ. partes. v. thuris cala-
menti. añ. partes. iij. terre sigillate partes. ij. sū-
mat in puluere ex ea. ʒ. iij. in ieiuno cum aqua te
pida ⁊ tres alias in vesperis ⁊ vtatur illa diebus
pluribus. añ. xl. ¶ Al. ℞. cātaridarum magna-
rum pinguium ablatis pedibus ⁊ capitibus ⁊
alis partem. i. lentium excorticatarum partē. i. ⁊
croci ⁊ spice ⁊ gariofilorum ⁊ cinamomi ⁊ pi-
peris omniū sextam partis vnius. terantur om-
nia optime ⁊ proprie cantarides ⁊ conficiantur
cum aqua ⁊ informent trocisci ex eis vnusqsqz
contineat tertiam. ʒ. i. ⁊ detur in potu ex eis om
ni die trociscus. i. cum aqua tepida. ¶ Et si ac-
ciderint punctura in vesica bibat decoctionem
lentium excorticatarum ⁊ oleum amigdalinuz
aut butyrum crudum ⁊ coctum ⁊ ingrediat bal
neum omni die post coctuz eius. ⁊ sedeat donec
mingat in tina ⁊ administretur cibus humecta
tiuus ⁊ alesfidabegi cuz pullo impinguato ⁊ bi
bat vinuz ⁊ caueat sibi a frigore. ¶ Descriptio
abbreuiata medicaminis de cantaridibus. Su
mant cātarides sm ꝙ narrauimus ⁊ infundāt
in lacte acetoso die ⁊ nocte: deide effundat illud
lac acetosum ab eis ⁊ permutet aliud lac acetosuz
⁊ dimittat in eo die ⁊ nocte: ⁊ fiat illud tribus vi-
cibus. deinde exiccent in vmbra ⁊ terantur cum
tantis lentibus excorticatis quante sunt ipse: ⁊
fiant ex eis trocisci qbus sit dosis tertia. ʒ. i. cum
vino: aut aqua tepida. Cū ergo ipm fiat vt perue-
niat ad sudandū est eo qd est in posse de deambu
latione aut coopimēto. ¶ Si aūt illud qd bibit
angustiat ipm bibat sup ipm sacratam de butyro
cocto: aut oleo ⁊ vtat tina ⁊ migat in ea. cū ergo
mixerit sanguinē nūc iā securabit a timore aq.
¶ Emplastra ⁊ similia ad attrahendum.
¶ Assa est emplm̄ bonuz: ⁊ dr ꝙ emplastratio
eius cum epate canis rabiosi iuuatiua est valde ⁊
testat de ea cōitas: ⁊ alia emplastrata ⁊ bibita: ⁊
caro piscuū salita est bona iuuatiua: ⁊ de eis que
trahūt venenū ab eo cū fortitudine est vt ponat
sup morsum vrina hois iuuenis ⁊ ꝓpe cū nitro
⁊ cineris vitis solū ⁊ acetū ⁊ menta cum sale ⁊ opo
ponacū mirabile ē valde ⁊ folia cucumeris hor
tulani vehementis iuuamenti sunt ad illud ⁊ ra
dix feniculi. ¶ Et dixerunt: quandoqz confert
ei iuuamentuz mirabile vt liniatur locus ex glu
tino piscium mukolleno. ⁊ iterum vt emplastre
tur cū formicis tritis. ⁊ iteꝝ sumāt flores cicer

salis amborum partes.iiij. adipis vitulor partes.xij.fiat ex eis emplstm. ℭ Et iterū volubilis ʒ.iij.baurac.ʒ.ij.spume maris.ʒ.i.salis.ʒ.iiij. adipis anseris.ʒ.x.olei de alcāna q̄ntū necesse est.

ℭ Ingeniū in dando aquā in potu.

ℭ Quidā dixerūt sicut feligorus: q̄ qn̄ timet ex aq̄ tūc detur in potu ei in vase ex cute adabō et alior: aut in vase coopto cū cute adabō et proprie si fuerit de ligno: aut cute canis rabiosi: et dixerunt quidā vt ponat super vas aut sub eo pd tus qui fit de pannis latrine. et dixerunt alij ab ustis q̄ aliquid de hoc nō excusat. et quidam ingeniose faciunt cānalem lōgum et mittūt in guttur eius a longe et fundunt aquā in ipsum tectū ex eo qd cooperiat aquam.s.ponitur eius extremitas i guttur et funditur aqua in ipsum aut fistulam ppric ex argento. et ex eo quod bonuz est in dando aquam in potu est vt fiat iteruz lilium concauum ex congelato melle aut cera et ponatur in eo aqua et precipiatur deglutire ipsum.

ℭ De morsu leopardi et genere leonis et vulnere vnguium cor et curis cor. Cap.x.

l

Sū rapaces et q̄ silanf eis nō sunt sic canis salui et hoīes: īmo dētes cor et vngues ipsor nō sunt vacui a natura venenosa: quapropter op3 vt curētur in primis cu3 attractione: deinde cū ꝯsolidatione. Et in eius attractione sufficit res parua.

ℭ De morsu cocodrilli et cura eius. Ca.xi.

l

Le quē mordet cocodrillus regatur regis predicto in capl̄o morsus canis nō rabiosi cū attractione veneni ex q̄ non cūatur morsus ei⁹ q̄uis sit salu⁹. et illud fiat cum illis que sunt sicut nitru3 et mel. ℭ Et quando disiungitur fissura eius liniatur vulnus cum adipe cerui et adipe anseris et melle: deinde cōsolidetur. ℭ Et adeps eius est magis iuuatiuus rerū ad morsum eius. ℭ Dixerunt quidam ita q̄ sanatio vulneris eius quod fit cu3 cocodrillis corrodit partem corporis alicuius est adeps cocodrilli.

ℭ De morsu simij et cura eius. Cap.xij.

l

Nillo iterū que3 mordet simius fiat q̄ attrahat venenum eius si fuerit in morsu eius: et illud fit cū eis que sunt sicut emplastratio cum cinere et aceto et melle: aut amigdalis amaris et ficubus et proprie imaturis et litharginum cum sale: et radix feniculi. et sedat apostema eius litharginum liquefactum in aqua et cooperiatur ipsum cu3 nigella et melle et herbo et melle.

ℭ De morsu catti et cura eius. Cap.xiij.

q

Uandoq3 accidit ex morsu catti dolor vehemens et viriditas in toto corpore. et curatio ipsorum est cura communis et iuuanf cum emplastro sepe et emplastro calamento campestris et per commixtionem amborum iterum: et cu3 emplastro facto ex nigella et sisamo cum aqua.

ℭ De morsu mustelle et cura eius. Cap.xiiij.

d

Ixerūt q̄ morsus eius est velocis doloris et est color eius decliuis ad obfuscationem. ℭ Et cura eius prima est cure quam diximus ex emplastratione cum cepis et alleis et cōmestione amboru3 cu3 vino puro super ambo. ℭ Et cōferūt illud ficus imature cū farina herbi. et in lib.qd tyriace dr̄ q̄ si emplatur cū ea morsus super morsu3 eius et super morsum canis rabiosi est bona iuuatiua sanans statim. ℭ De morsu mugali et est alcale et cura eius. Cap.xv.

h

Ixerunt quidam: h̄ animal nun⁹ est mustella in quātitate ei⁹. et color eius est decliuis ad cineritatem cum subtilitate et tenuitate. et longitudo oris est ad vltimu3 et labiū eius in vltimo. ℭ Dixerunt. et h̄ cu3 videt animal sallit ad ipm et suspēditur cum testiculis eius. ℭ Et dixerunt quidā: est in forma muris et in colore eius: verum muscida eius est acuta et oculi sui sunt parui: et dentes eius habent tres ordines: quorum alij sunt super alios torti tortiōe parua ad superiora. Et dixerunt quidam. accidūt ex morsu eius dolores vehementes et punctura in corpore et apparitio ruboris in locis f̄m dētes eius: et accīt in circuitu morsus vesice plene humiditate sanguinea sup basos fuscas: et qd ipse continēt est fuscū et cum scindunf ab eo qd est sub eis: egredif caro alba in colore nerui h̄ns tunicas. et qn̄q3 apparet in eis adustio q̄dam: et qn̄q3 corroditur et cadit: īmo currit in primis pus virulentū deinde putrefit et cadit caro ei⁹ et qn̄q3 puenit res ad pūcturā in itestinis et difficultate3 vrine et sudorem frigidum corruptū. ℭ Cura. Dixerūt op3 vt ponatur sup locū galbanum singulare et cū aceto et embrocef cū aq̄ et farina ordei et sirupo acetoso: et findaf aial ipm et ponaf super ip3 piretrum: aut malue: aut allea contrita: aut sinapis: totum illud si non fuerit apostema. Cū apostemate v̄o cortices granati dulcis decocti et emplastretur cum eis. ℭ Illud v̄o quod in potu datur ei est scecha armenum bullitum cum vino aut eruca: aut sisimbriū: aut nux cupressi cum vino: aut piretrum et semen eruce et cartamū: et ex eis que sunt iuuatiua fortia est buchormarē cū sirupo acetoso: aut opoponacu3: aut radix gētiane: aut coagulum agni et coagulum hedi et sunt ambo bona valde. Et confert ei lac cu3 sirupo acetoso iuuamentu3 vltimum. ℭ Et dixerunt quidam sapientes: res magis cōferēs ei est succus foliorum lauri et folia lauri humida cū vino decocto: aut eruce: aut decoctio abrotani: aut decoctio lubleb cum vino: aut borax iterum bona est ei cum datur in potu cum vino et sil̄r cu3 comedūf res p̄dicte cū dispōne sua. ℭ Cū ergo cadit caro corrupta curef vuln⁹ attractione sua

¶ Tractatus.v. de punctura paruorum venenosorum et morsu eorum. Cap.i.

Dicam in hoc tractatu puncturam scorpionum et rutele et vesparum et araneę et eorum que currunt cursu illorum et incipiam ab habentibus aculeos de eis.

¶ De speciebus scorpionis silvestris. Cap.ij.

Dixerunt quidam quod scorpio femina maior est masculo. masculus enim extenuatus: est minus et femina pinguis magna et aculeus femine est subulis et masculi aculeus grossus. ¶ Et accidit ut quibusdam scorpionibus sint duo aculei secundum quod existimant quidam: quasi dimittunt duo foramina apud puncturam suam: et infrigidatur punctura et calefit reliquum corpus: et infrigidatur sudor iterum. ¶ Scorpio autem cum alio est magnus et prohibet multotiens cum ventus cum volat ab hoc ut cadat: quare vadit cum eo de regione in regionem. ¶ Et in dispositionibus quidem caude scorpionum diuersificatio est: de eis enim sunt qui habent sex spondiles: quorum malitia fit fortis in tempore ortus alschara et interficit morsus eius: et de eis sunt qui habent pauciores. ¶ Et existimauerunt quidam quod scorpiones sunt nouem colorum: albi: citrini: rubei et cineritij: ferrandi: et virides. ¶ Et de eis sunt aurei habentes nigras caudas et extremitates caudarum: et de eis sunt vinosi coloris de quorum percussione sentitur punctura acus et dolor nociuus. et de eis sunt fumosi et accidunt de morsu eorum risus et permixtio rationis.

¶ De eo quod accidit de punctura eorum et eius cura. Cap.iij.

Accidit puncture eius ut appareat ab hora sua apate duro rubeo et dolor protensus. et quandoque inflatur et quandoque infrigidatur et imaginatur apud eum quod corpus eius comprimatur cum pilis salis. ¶ Et accidunt dolores subito et punctura sicut punctura acus: et sequuntur illud sudor et tremor labij et frigus eius et expulsio vomitu rei viscose que congelatur super ipsum: et horripilatio et ruptura pilorum et tremor et frigus extremitatum propter earum que sequuntur vulnus et mollificatio totius corporis et extinctia amborum inguinum et tensio virge: et accidit inflatio in ventre: et fortasse excitatur super morsum bubus. et propter si fuerit morsus in inferiore: et accidunt apata ascellarum. et eructuatio plurima: et propter si fuerit percussio superius et alteratur color. ¶ Si autem scorpio fuerit vehementis malitie erunt accidentia mala valde quare superfluit dispositio predicte et est punctura sicut cauterium aduredo: et corpus totum rigorem patitur cum frigore: et eleuatur super labium humiditas viscosa que congelatur super ipsum et currit ex oculo similiter humiditas. deinde coagulatur lippa in angulis: et cadit alteratio forme et egreditur anus et apparet priapus et ingrossatur lingua et stridet dentes et spasmatur membra posteriora et quandoque ponuntur quidam dentes super alios et non aperiuntur et est signum mala. ¶ Inquit Gal. Si sua percussione inuenerit arterias accidet sincopis: aut inuenerit neruos accidet spasmus: aut inuenerit venas accidet putrefactio. ¶ Cura. Curetur per canones communes et per vaporationem cum eis que sunt sicut sal et milium et silia. et primum quod facio est suctio cum conditionibus suis: et reliqua que dicta sunt in attractione et administrentur super ipsum medicine acute subtiles velocis inflammationis sicut sunt assa et alleum et piretrum verum stercus est de melioribus medicinis ei. et similiter est auellana inda et ois auellana et herba cuius folia sunt quasi folia sausuci expansa super terram secundum rotunditatem cuius diameter est vnius palmi et in sapore eius est viscositas cuius gustus est sicut gustus alanabac recentis et bibitur cum aqua et sedat dolorem statim. ¶ Et dixerunt iterum herbas et arbores cum nominibus suis quas ego non noui. ¶ Et iterum arbor cuius crus eleuatur super terram quantitate vnius digiti: deinde nascuntur virge equales que eleuantur quantitate vnius cubiti et apparet super eas res sicut bala cuius sapor est sapor bala. i. succus palme in quo dactuli nascitur cuius potus sedat dolores statim et napi barbari sunt vltimi in hoc. et cepa squille est mirabilis quando comeditur et conferunt ei tyriaca magna et mitridatum et tyriaca esdre et tyriaca dyatessaron et sagzenea et medicamen de assa: et assa est medicamen bonum ei: et vinus albus et alharmel est ex eis que experta sunt nunc. ¶ Et cartamum campestre secundum quod testatur Gal. si retinuerit ipsum sedat dolorem et est de speciebus carduorum pungitiuorum. ¶ Et dixerunt quidam: si in potu detur in napello quantum est granum sisami sedat dolorem eius subito et non interficit quoniam interficiens est vsque ad mediam. ʒ. ¶ Et de medicis bonis ei sunt allea bibus vino super ea post horam. ¶ Et propter quod sunt cum equali quantitate nucum et comeditur de ambobus circiter vn. i. ¶ Et oportet post acceptionem alleorum et vini ut preparetur in loco vehementius estiuo et si ingenietur ut eius preparatio sit super vaporem aque calide erit iuuamentum. Et intentio quod in hoc est ut sudet. et intentio in hoc ut sudet est mouere materiam ad exteriora et sudare in balneo est vehementius iuuamentum ei. Et cum mouet bibat vinum purum. ¶ Tyriaca bona: aristo. lo. gentiana lauri cortex radicum capparis: radices collogn. absinthium nabathi vene citrine vinus alba aggregentur cum melle. ¶ Alia bona. Seminis rubee campestris cymini ethiopici sesis andachoca: opium ana. alsusef aceti quantum sufficit ad conficiendum. gummi quantum conglutinet aceti et aggregat medicinas et sit dosis eius aur. i. et non addatur super illud in eo quando est timor imo si necessarium est post horam aliam addere detur in potu mediis aur. alius. ¶ Tyriaca alia. Recipe alleorum et nu-

cis amborum añ. partem vnam: foliorũ ruthe sicce τ alitit τ myrrhe cuiuslibet añ. partem mediã conficiantur cum lacte τ fit dosis eius.ʒ.iij.cũ vino. ℂ Tyriaca bõa ei: castorei piperis albi myrrhe opij oium añ. partes equales: informent ex eis trocisci: cuius dosis fit tres oboli cum quatuor vn. vini. τ ɔfert iterũ morsui rutele. ℂ Et iterum opoponacum myrrha galbanũ castoreũ τ piper album cõficiantur cũ storace τ mellle cum equalitate. ℂ Et medicamen exercitua le cuius confectio h̄ est: radicis collognitide radicis capparis absinthij aristo. longe taraxacõ omnium añ. partes equales cuius dosis fit pueris tertia.ʒ.i. τ magnis est mirabilis virtutis cui non est par. ℂ Reliqua que bibunt ex medicinis bonis est alitit τ iterum vins alba τ iterũ cordumeni pondus.ʒ.ij. cum vino τ ciperi τ grana myrti τ albedarungi τ semen eius τ semen acetose campestris τ altaraxacon τ endiuia τ serapinum bibitũ τ linitum τ calamentum campestre τ cancri fluuialis si bibatur cum lacte asinino τ arabes quidam dant in potu morso pondus.ʒ.i. de radicibus colloquintide τ confert ei iuuamentũ visibiliter. ℂ Et quidã experti sunt salem masse qñ ex eo sicco sumitur quantũ plauta manus capit. ℂ Et existimauerũt quidã q alsinẽ viridis quando conficit cum butyro cocto vaccino post cõtritionem τ cribellationem τ sumitur ex eo ꝓpe duos aureos est maximi iuuamenti τ ei qui comedit raphanũ τ albedarũgi nõ nocet scorpio. ℂ Et locusta que nõ habet alas magni corporis que nominat hercules cũ exiccatur τ bibit cũ vino cõfert. ℂ Inquit fidelis: q si in potu dentur morsis ab eo opium τ semẽ iusquiami albi equali mensura confecta cũ melle cõferunt. ℂ Et existimauerũt quidã q encaustrũ indũ iuuatiuũ est bibitũ sicut confert linitum. ℂ Et agaricum est mirabilis iuuamenti τ fructus aphodilli τ flos eius τ bacche lauri ꝓprie τ semen alandacocha τ folia raphani τ hemech baucianum. ℂ Et iterum aristolo. nigelle radicis oppoponaci semis harmel partes equales cuius dosis fit au. duo cũ vino. Et iterum piretri aristol. baucie añ. pars.i. piperis pars.ß. maroch quarta partis vni9 cuius dosis fit sicut faba. ℂ Et iterũ aristolo. longe piretri equales partes cõficiantur cũ melle: cuius dosis fit.ʒ.ij. cum vino. ℂ Et iterum myrrhe oppoponaci opij ptes equales vitis albe partes.iiij. fiant ex eis trocisci. ℂ Et iterum corticũ radicũ aristolo. longe piretri amborum añ. pars.i. detur in potu quãtitas necessaria. ℂ Et dixerũt quidam: sumant fecis vini.ʒ.vi. τ sulfuris citrini ʒ.viij. seminis ruthe.ʒ.iij. τ castorei τ semis erucce amborum añ.ʒ.ij. aggregẽtur cũ sanguine testudinis marine cuius dosis sicut.ʒ.i. cum.v.vn. vini epithimata τ emplastra. ℂ Scorpio ipse est de emplis bonis ad scorpionẽ τ cauda ei9 iterũ.

ℂ Et iterum planta que dicitur planta scorpionis propter similitudinem quã cũ ea habet ꝗ̃uis ipse stupefaciat illum qd cũ ea emplastratur in dispõne sanitatis τ mortificat sanguinem in eo fm q existimat quidam iudeorũ. ℂ Et mus cũ finditur τ ponit super puncturam scorpionis iuuat cum ꝯtinuitate τ silr rana. ℂ Et nos quidẽ iam experti sumus encaustrũ indũ liniẽdo τ cõtulit τ sedauit dolorem. ℂ Et silr lac ficuũ imaturarum τ castoreũ. τ anacardus fm q quidaꝫ dicunt est mirabilis in hoc sedãs dolorem τ alcali est bonum: τ sulphur viuum cum gũmia pini aut glutino albori τ caro piscis salita τ allea decocta τ butyrum coctum ponãtur calida. Et iterum semen raphani aut semen altee: aut ambo cum sale. ℂ Et iterũ ordeum cũ succo ruthe: aut decoctione eius. ℂ Et iterum furfur tritici decoctus cum fimo columbino τ albedarungi est de epithimatibus bonis sedans dolorem statim. τ similiter sunt radices collogn. taraxacon τ endiuia τ amomũ cũ albedarungi. ℂ Epithima bonũ est sansucus siccus τ iterũ sal vrine est ex medicinis post quas nõ est iuuamentum. ℂ Et ex eis que conferunt ei est vt teneat morsum sup vaporem calidũ supuenientem a lapide ignito. ℂ Et ex embrocis eius est decoctio furfuris τ decoctio vrine τ decoctio camomille ẽ mirabilis τ aqua maris calefacta τ succus andacoche: aut decoctio eius vnaqueqꝫ est mirabilis τ napta alba calefacta est mirabilis. τ oleũ in quo decoctum est stellio cum distillatur super morsum calidum est mirabilis iuuamenti.

ℂ De algerarat τ cura eius. Cap. iiij.

Isti sunt sicut scorpiões hñtes corp9 gibbosũ: acutas caudas: τ eorũ venenũ est calidũ τ multiplicant in alcoꝫ τ in ascari honõito τ ꝓprie in muneris alanitudẽ. τ qñ mordẽt non curat de eis in hora illa: imo in mane aut post deinde accit angustia τ alterat color. τ qñqꝫ accit icteritia τ apat lingua τ vlcerat locus pũcture τ mingit sanguinẽ: τ qñqꝫ retinet nã: τ fortasse cõuertitur esse eius ad pditionẽ τ incipit cũ pulsu cordis τ sincopi τ nõ opꝫ vt negligat pp lenitatẽ situs eius: qꝛ h̄ ẽ mali venenũ. ℂ Cura. Post curã cõem meliores curatiões sunt cauterizare locũ τ potiões aq̃ lactuce amare τ aq̃ altararacon τ aque ordei τ oĩa extinctiua. ꝓpẽ cũ fortis fit inflatio τ melior curationũ eius expertus est sanich malorũ cum aqua frigida. ℂ Et dixit qdã radix polij cũ bibitur cum aqua cõfert. τ enula est medicamen bonũ ei fm q dicit. τ tyriaca alhascari est bona cuius descriptio est h̄. ℂ Corticũ capparis gentiane absinthij romani aristol. ro. oium añ. pars i. terant oĩa τ fit dosis eius pondus.ʒ.ij. ℂ Tyriaca ali3 eis: taraxacõ sicce τ foliorũ malorũ acetosorũ coriãdri oiũ partes eq̃les sumant puluetes eius ꝗ̃tum in vola manus capit. ℂ Et cuꝫ

accidit ei inflatio vehemēs sedetur cum aquis
fructuū ⁊ succo eoꝝ infrātis. ¶ Et si acciderit
pulsus cordis confert sirupus de malis alsemi⁹
⁊ sauich de malis. ⁊ lac valde acetosuꝫ cum tro-
ciscis de camphora. ⁊ si angustia sit fortior tunc
adhibeantur aque fructuū cum oleo rosꝫ. infri-
gidato. ¶ Qđ si nō retineatur disterizetur ⁊ si
mingit sanguinem flobotomeť ⁊ administretur
curatio mictus sanguinis. ¶ Et si opaꝫ lingua
flobotomeť vena que est sub ea ⁊ gargarizet cuꝫ
aq̄ endiuie ⁊ sirupo acetoso. ¶ Et si acciderit i
morsu corrosio curetur cum medicamine acu-
to: ⁊ in partib⁹ eius cum boloarmeno ⁊ acetoli
nito. ⁊ curetur cura vlcerum malignorum.

¶ De spē araneaꝝ ⁊ alscabē ⁊ rutelaꝝ. Ca. v.

D

E rutelis quidem iam dixerunt illi q
ꝯsiderāt ⁊ experiunť has res q̄ sunt
sex species: deinde diuersificati sunt
interpretando de ꝓprietate oīs spē-
carum. ¶ Dixerūt eni quidā antiquoꝝ medi-
corum q̄ prima spēs earū nominať albarbasiō
rotūde figure vnci coloris ⁊ significaꝫ p vnicuꝫ
colorem ille qui est ad nigredinē declinis. ¶ Et
scđa noiatur anchos: ⁊ est latioris corpis illa ro
tunde figure. ⁊ in ptib⁹ que sunt in collo ei⁹ sunt
squāme apparētes sup os eius sunt tria corpo-
ra eminentia ꝓcedentia ad exteriora rara lenia.
¶ Et tertia est murlzion ⁊ est in magnitudine
apis magne noiate agerus ⁊ color eius est ad ci
nereitatem declinis ⁊ tegitur corpus eius cor-
porib⁹ eminētib⁹ paruis rubeis ⁊ proprie apud
dorsum eius. ¶ Et q̄rta est saglaticosiō: q̄si to-
tum corpus eius ⁊ caput ei⁹ est duruꝫ: ⁊ est hñs
alas sicut sunt ale formice magne. ¶ Et quinta
est suchon: nā ipsa est longi corpis subtilis ⁊ su-
per corpus eius sunt puncta ⁊ ꝓprie apud ca-
put eius ⁊ ipsius collum. ¶ Et sexta est furbu-
lentis: nā ipsa est lōgi corpis viridis coloris cui
est q̄si aculeus sub collo ipsius. ¶ Et iste medi-
cus posuit puncture omnium specierum rutela-
rum accīntia vna ⁊ addidit alius accidētia pro-
pria. ¶ Et alius ab his duob⁹ viris dixit. Rut-
tela est animal simile aranee que noiaꝫ alfehed
⁊ est venatrix muscarū ⁊ spēs eius sunt plures.
Et fm q̄ dixit Gal. sunt duodecim spēs ⁊ eaꝝ
deterior est egyptiaca. ¶ De eis enim est rubea
quasi ipsa sit aranea rotūda ⁊ de eis est alba ha-
bens rotundū ventrem paruū os stellata ⁊ ipsa
est acuti dorsi cuꝫ lineis lucidis. ⁊ de eis est cītri
napilosa. ⁊ de eis est vna appropriata h noie. ⁊
de eis est cuius mediū capitis ⁊ pedes sunt bre-
uia declinia ad posteriora: ⁊ cum vult pungere
ꝓijcit se super pedes suos: ⁊ quādo vult bibe-
re euomit humiditatē paucā: ⁊ ē subtilior vnca
ꝑmo. ⁊ de eis est formicalis similiꝫ formice rube
um habens collum nigrū caput album dorsuꝫ
pūctatū colorib⁹ diuersis. ⁊ de eis est vespalis ru
bea similis vespe. ¶ Deinde pōit vnicuiqꝫ ea-
rum accidentia. ⁊ de eis est alkesenari que noia-
tur per hoc ꝓpter paruitatem suā ⁊ est quasi sit
herbus rotunda paruum habens os ⁊ subalbi-
dum ventrem albos pedes ⁊ multoꝝ pilorum.
¶ Egyptiaca vero que dicta fuit prius est mali-
gna habens ventrem magnum ⁊ caput magnū
simile aiali quod volat in circuitu candele.

¶ De eo qđ accidit ei queꝫ momordit rutela vniuersaliter ⁊ de distinctione. Cap. vi.

I

Nquit Gal. Non accidit morsu rute
le quod accidit puncture scorpionis
quāobrem non obuiat vene ledendo
⁊ non facit difficultatē egestionis fm
plurimuꝫ. ¶ Et inquit: ille qui dixit species ru-
telarum ⁊ nominauit eas nominibuꝫ primis q̄
omnes ille cōmunicant in apostematione loci
morsionis: ⁊ est locus morsionis in primis ho-
ris rubens ⁊ in plurimis eorum est coagulatio
sanguinis viridis in quo habeť prurit⁹ ⁊ quod
sequitur ipm: ⁊ quādoqꝫ extenditť vsqꝫ ad crus
⁊ addiderunt alij q̄ est illic eminentia plurima
valde ⁊ inflatio. ¶ Et dixit primus ⁊ accit mē-
bris mēbris neruosis ⁊ ossibus frigiditas sem p
s. eis que sunt sicut genua ⁊ alchatim ⁊ dorsum ⁊
spatule: ⁊ fortassis infrigidatur corpus ⁊ tremit
⁊ horripilatur. ¶ Inquit. ⁊ sunt illic dolor ve-
hemens clamosus ⁊ vigilie ⁊ citrinitas coloris:
⁊ imaginatur in oculis q̄ ambo sunt humidio-
res q̄s cōsueuerunt ⁊ distillant lachryme guttis
frequentibus ⁊ sentitur in inferiorem partem ven
tris: ⁊ ꝓprie ꝓpe pectinem sicut vacuatio ⁊ ina-
nitio: ⁊ incipit nā expellere materiā aquosaꝫ su
perius ⁊ iferius ⁊ q̄nqꝫ apparet in illa materia
qđ est sicut tela aranee: ⁊ accidit inguinib⁹ ⁊ te-
sticulis inflatio ⁊ uirgæ contractio sicut spas-
mus: quorum forsitan dilatatio nō equat ⁊ ac-
cidit dolor oris stōi: ⁊ nausea: ⁊ emittit corp⁹ su-
dorem frigidum: ⁊ fortasse capitis incurrit do-
lorem sicut est dolor capitis patientium bursen.
¶ Et addiderūt alij q̄ accidit faciei citrinitas
⁊ corporis grauitas ⁊ vrine mor⁹ cui fortasse asso
ciatur punctura. ⁊ quandoqꝫ egreditur cum ea
sicut aranea ⁊ accidit neruis ⁊ genibus ⁊ pecti-
ni tensio vehemēs: ⁊ similiter in stomaco ⁊ lin
gua abbreuiatio ⁊ retentio ⁊ fortes fiunt dolo-
res. ¶ Inquit primus: ꝓprietas autem speciei
sexte fm q̄ narrauerūt est q̄ accidunt ex ea do-
lor vehemens in stomaco: ⁊ rigor vehemens
valde cū tremore plurimo valde. h dixit. ¶ Di-
stinctio vero quam dixerunt Gal. ⁊ alij est q̄ ipsi
dixerunt ex morsu quidem eius que de illis ru-
bea est accidit dolor paruus velocis sedationis.
¶ In nigre vero aut varie morsu fit fortis do-
lor cum horripilatione ⁊ frigore ⁊ tremore ⁊
grauitate in corio ⁊ pruritu ⁊ putrefactione ⁊
mollificatione ventris ⁊ fluxu eius. ¶ In stel-
late vero morsu fit fortis dolor cum pruritu: ⁊
horripilatione ⁊ stupore capitis ⁊ mollificatiōe

corporis. ¶ Ex vnea vero accidunt dolor vehemens in loco percussionis: ⁊ frigus corporis totius ⁊ horripilatio ⁊ tremor ⁊ spasmus ⁊ sudor cutis frigidus: abscisio vocis ⁊ stupor in corpore toto: ⁊ apostema in vētre ⁊ tensio in virga ⁊ pectine ⁊ vomitus rei absq3 volūtate ⁊ vrina turbida. ¶ Uerum nigra fumosa est maligna: ⁊ accidit ex ea dolor stomaci ⁊ frequentia vomitus ⁊ dolor capitis ⁊ tussis consecutiua ⁊ difficultas egerēdi interficiens velociter. ¶ Ex morsu autem citrine pilose fit dolor fortis valde ⁊ accidunt tremor ⁊ sudor frigidus cum inflatione ventris: ⁊ interficit multotiens. ¶ Et addunt quidam eorum in narrando quādā vnea3 de erectione virge: ⁊ tensione priapi ⁊ abscisione vocis: ⁊ expulsione spermatis ⁊ spasmo: ⁊ illud non est fidum existens ex eis que approbamus. ¶ Formicalis aute3 morsus est vehemēs parum dolorosus. Sed ex eis accidunt vesicatio corporis ⁊ grauitas lingue. ¶ Ex vespali vero accidunt apostemata in loco ⁊ spasmus profundus somnus dominans ⁊ debilitas amborum genuum. ¶ Ueru3 alkesinan est maligna cuius accidētia sunt de genere accidentiū vnee: sed ipsa sunt difficiliora accītibus vnee. ¶ Egyptiaca vero est maligna ⁊ facit accidere dolore3 capitis vehementem ⁊ profunditatem somni ⁊ succedit ei mors: ⁊ vita.

¶ De cura. Cap. vij.

i In cura eorum iteru3 administratur canon vniuersalis ex attractione ⁊ suctione ⁊ linitur cum aqua salsa ⁊ dantur tyriace predicte in capitulo scorpionum ⁊ balnea ⁊ tina sunt velociores res in sedando dolores eorum. Nam cum ipsi humectantur in tina sedatur dolor eorū ⁊ si egrediuntur ab ea redit: quare oportet vt balneentur omni hora. ¶ Tyriaca bona ad rutelam ⁊ draconem marinum ⁊ genera serpentum. ¶ Dixerunt. detur in potu in morsu eorum que sunt sicut surturugon medicamen huiusmodi: bdellij al. aristo. radicis lilij celestis spice celtice eruce pireti dauci ellebori nigri ⁊ cumini ⁊ aphodilli ⁊ foliorum agēbin ⁊ afuniton capitu3 granatorum coaguli leporis cinamomi cancri fluuialis storacis succi papaueris carpobalsami omnium. añ. vn. terantur ⁊ conficiantur ⁊ informentur trocisci quoru3 vnusquisq3 sit vnius aurei. ⁊ est dosis vna: detur in potu cum vino ⁊ semine alandacoche ⁊ nuce cupressi ⁊ semie apij.

¶ Relique medicine. Grana pini ⁊ cuminum ethiopicum ⁊ folia arboris aldulb: ⁊ cortices eius ⁊ semen alandacoche ⁊ cicer niger ⁊ proprie campestre. ⁊ grana magna sunt bona valde ⁊ semen abrotani ⁊ semen aneti ⁊ aristologia ⁊ fructus tamarisci ⁊ succus semperuiue ⁊ lac lactuce campestris ⁊ dosis cuiuslibet istorum sit pondus. ij. aur. cum vino. ¶ Iterum vinum in quo decocta est nux cupressi ⁊ proprie cum cinamomo ⁊ ius cancrorum ⁊ ius anseris ⁊ decoctio radicum asparagi cum vino ⁊ aqua. ¶ Et ex eis que ipsis in potu tribuuntur composite sunt aristolo. ⁊ cumini partes equales ⁊ sit dosis eius. ʒ. iij. in aqua calida. ¶ Tyriaca ad illud experta. ℞. nigelle. ʒ. x. dauci cimini amborum. añ. ʒ. v. radis nucis cupressi amborum. añ. ʒ. iij. spice nardi ⁊ baccarum lauri ⁊ aristolo. rotun. ⁊ carpobalsami ⁊ cinamomi gentiane seminis andacoche seminis apij omnium. añ. pondus. ʒ. ij. conficiantur cum melle: ⁊ dosis sit quantitas nucis cum vino antiquo.

¶ Epithimata ⁊ similia.

¶ De bonis eoru3 est cinis ligni fici confectus cū vino ⁊ sale ⁊ calcasia ⁊ spongia infusa in aceto ⁊ expressa ⁊ aristologia cum farina ordei cōfecta cum aceto ⁊ folia alcorsuf ⁊ porri ⁊ virge pastoris et aristo. cum arbore fici. ¶ Emplastrū bonum. Sumantur cortices granatorum aristolo. et farina ordei cu3 aceto administrentur post ablutionem vulneris cum aqua et sale. ¶ Et de vnguentis est oleum de andacocha embrocatū calefactu3. ¶ Et de embrocis est aqua marina calefacta. Et omnis aqua salsa: et decoctio alcorsuf et decoctio nucis cupressi.

¶ De scichi et cura eius. Cap. viij.

h Hec est sicut aranea habēs plures pedes ⁊ longos et dixerunt: accidūt ex morsu eius dolor stomaci et vomitus et difficultas vrine et egestionis et est interficiens. et egyptiacum est deterius. dico autem q̄ ego nescio an hoc egyptiacu3 est illud qd̄ predictum est in capitulo rutele aut illud. et cura eius est cura rutele.

¶ De aranea et signis ei⁹ et curatōib⁹ ei⁹. C. ix.

a Accidunt ex morsu eius vētositas plurima in ventre cum horripilatione et frigore extremitatum et erigitur virga. ¶ Et cura eorum est ex genere cure rutele. ¶ Et confert eis sumere in potu vinū alicuius quantitatis post aliam tota die et ponere morsione3 in vino vt sudare in balneo. ¶ Et de medicinis eorum sunt nigella et vinum et ruta sicca cum vino sola aut cum ciperis.

¶ De duobus animalibus que dixerunt quidam sapientum medicorum. Cap. x.

s Sunt ambo iterum de genere cuius preteriit rememoratio. Uerum ego non scio esse eorum et an ipsa ingrediantur in eis que sunt preterita aut non et cognoscuntur per hoc quod habent quatuor mandibulas. ¶ Inquit ille sapiens: sunt ambo ex genere rutele: et vnum eorum est latum habens pedes albos: et super caput eius sunt due eminentie quarum vna descendit in anteriore parte capitis: secundum rectitudinem: et altera transit incidendo hanc in latitu-

dine: quare facit imaginari illud qd habet duo ora ⁊ quatuor mandibulas. In illo vero loco eminentiarum sunt due linee facientes imaginari illam imaginationem. Et accidit ex morsu eorum illud quod accidit ex morsu scorpionum. ⁊ dolor vehemens: ⁊ albedo coloris morsionis ⁊ extenuatio faciei ⁊ capitis ⁊ vigilie. ℭ Et cura illius est cura morsionis rutele. ⁊ medicine magis proprie de illis que sunt ad rutela sunt ozimū ⁊ radix opoponaci ⁊ alandacocha ⁊ abrotanū.

ℭ De animali alio nominato tuharse. Ca.xi.

Oc animal retulit ille sapiens ⁊ dixit: accidunt ex morsu eius dolor vehemens ⁊ rubedo ⁊ difficultas vrine. ⁊ conferunt patienti per ipsum fructus tamarisci ⁊ cyminum campestre ⁊ folia nucis ⁊ allea ⁊ vinum dulce.

ℭ De pediculo vulturis nominato dehe persice: ⁊ méluce grece: ⁊ ragarius indice. ⁊ hec bestia ē sicut pediculus aut sic͂ pullus alcādā. C.xij.

Ixit Gal. est paruus a quo non cauetur ⁊ forsasse non videt͂ morsus eius ⁊ est ex eis que faciūt erūpere sanguinem per vrinā et per nares ⁊ in ano ⁊ ex stomaco per vomitum ⁊ ex pectore ⁊ pulmone ⁊ ex radicibus dentium. ⁊ quandoq͂ magnificatur timor in eo: quare non recipit medicinā cuius cura est similis cure algerarati. ℭ Et ex eis que ei propria est sunt vt liniatur morsio cū bezahar ⁊ cum succo lactuce ⁊ sandalis rubeis ⁊ confert morsui eius lac lactuce ⁊ caprinum ⁊ butyrum crudum ⁊ terra sigillata ⁊ algeduar ⁊ portulaca ⁊ succus eius ⁊ psilium ⁊ mucilago eius ⁊ reliqua extinguentia sicut aqua endiuie ⁊ aqua lactuce ⁊ cucurbite ⁊ citroli.

ℭ De altamul ⁊ porco lupi. Cap.xiij.

St bestia habens multos pedes acuti veneni ⁊ est in iudicio pediculi vulturis ⁊ vesparum.

ℭ De vespa. Cap.xiiij.

St vehementioris calefactionis quā apis ⁊ accidunt ex morsu eius dolor ⁊ rubedo ⁊ apostema. ⁊ de vespis magnis est genus habentium capita nigra ⁊ habentium aculeos plurimos interficiēs. ℭ Et magne qdem sunt maioris cautele prorsus ⁊ magis perniciose. quapropter forsasse pducunt ad spasmum ⁊ ad debilitatem genuum: sed in paruarum iterum morsu quandoq͂ magnificatur timor. quare faciunt accidere vesicas ⁊ grauant linguam.

ℭ De cura. Cap.xv.

Dministretur desuper ex suctione illud qd scis ⁊ si magnificatur timor, tunc illud quod succurrit tunc est pōdus medie.ʒ. seminis sansuci: quoniā sedat dolorem in loco eius: aut tres vole coriādri sicci: ⁊ sumat succos infrigidantes cognitos ⁊ potus infrigidantes. ⁊ quandoq͂ supponitur glaties sicut collyrium ⁊ confert. ℭ Et de epithimatibus eius est aqua malue ⁊ aqua albedarūgi ⁊ citroli sunt mirabiles cum proprietate sua. ⁊ altea iterum ⁊ blitis ⁊ solatrum ⁊ sisamum cōtritum ⁊ folia eius. ℭ Et iterum ficus ⁊ acetum ⁊ limum ⁊ aqua agreste. ℭ Et iterū stercus vaccinum proprie cum aceto. ⁊ iterum folia sisimbrij ⁊ folia lauri recentis. ℭ Et iterum sumantur opium ⁊ semen iusquiami nigri ⁊ camphora ⁊ liniatur cum succis frigidis ⁊ tegatur cum panno lini infuso in aqua frigida: ⁊ liniatur in circuitu eius cum luto ⁊ aceto ⁊ similiter herba fluminis cum aceto est mirabilis. ⁊ similiter viriditas que accidit super cursum aque. ℭ Et iterum scdm qd existimant quidam vaporetur cum aqua ⁊ sale ⁊ liniatur cum lacte fici. ℭ Et iterū suriga parietum cum aceto. ℭ Et quandoq͂ fiūt ex aquis horum ⁊ decoctionibus ipsorum embroce. ℭ Et expertum est qd quando membrum dimittitur in aqua calida hora vna. deinde permutatur subito ad aquam salsam mixtam cum aceto sedatur statim. ⁊ de fricationibus eius sunt musce: quoniam ipse sedant dolorem.

ℭ De apibus ⁊ cura ipsarum. Cap.xvi.

Abent dispositiones proximas vespe nisi quia dimittunt aculeum in punctura. ℭ Et cura eius proxima est cure vesparum.

ℭ De formica volante ⁊ re alia eis simili. Capitulum. xvij.

Lla est dispositionis proxime api ⁊ sanior ea. Et dico qd de habentibus mucronem ⁊ aculeum est res similis formice volanti. veritamen est lōgior eo plurimum ⁊ non est in grossitudine eius ⁊ habet pedes araneales longos curuos longiores pedibus vesparum: ⁊ cingulum qd habet est citrinum: ⁊ non est ei ⁊ ingenio ad fabricandum habitaculum suum quod est vespis: immo fabricat ipsum de luto habentem orificia lata ⁊ facit pullos sicut aranea qui cum egrediuntur de cauernis suis incedunt ambulatione aranee quasi excorientur posterius ⁊ volant ⁊ apud me est de iudicio vesparum.

ℭ De stellione ⁊ lacerta. Cap.xviij.

Uādo mordet dimittit i loco sui morsus dentes paruos subtiles nigros ⁊ non cessat locus dolere ⁊ prurire donec auferatur cum seca aut cutello trāseunte super eos ⁊ asumat eos ⁊ colligat eos: quare sedatur dolor. ℭ Et quandoq͂ extrahit dentes eius oleum ⁊ cinis: deinde sugatur locus ⁊ ponatur in aqua calida. ℭ Et dictum est qd comedere altaxaracon valde iuuatiuum est ad morsum eius. qd si dolor magnificetur detur in potu tyriaca rutele.

ℭ De animali habente.xliiij.pedes. Cap.xix.

Si animal cognitum per intromissio-
e nem auris ⁊ quandoque est in longitu-
dine eius palmus unus. ⁊ habet in om-
ni latere viginti duos pedes: ⁊ quan-
doque ambulat ad anteriora: ⁊ quandoque conuerti-
tur eius dispositio. ⁊ habet secundum quod dicitur vene-
num quoddam cum quo accidit dolor paruus: qui
sedatur statim. ⁊ flos aphodilli est de tyriacis
eius ⁊ quandoque sufficit in eo administratio salis cum aceto.

℄ De morsu salamandre. Cap. xx.

Xistimatur quod ipsa sit bestia filiis lacerte
e habens quatuor pedes curte caude.
Et extimant quidam quod ipsa non adu-
ritur. Et si proijcitur in larem extinguit
ignem. ⁊ accidit ei quem mordet dolor vehemens
⁊ inflatio in corpore ⁊ grauitas lingue ⁊ punctio
eius ⁊ tremor ⁊ stupor ⁊ multotiens accidit nigre-
do membri secundum figuram rotundam ⁊ casus eius.

℄ De cura. Cap. xxi.

Ixerunt quidam: cura eius est cura
d cantaridis. ℄ Et proprius quo curantur
est ut in potu dentur resina ex quacunque
pino fuerit cum melle. ⁊ detur eis in
potu decoctio camepitheos ⁊ decoctio lilij cum
folijs vrtice ⁊ oleo. ℄ Et de eis sunt qui dant
illis ranas decoctas ⁊ dant ipsis in potu de iure
earum ⁊ emplastrant eos cum carne ipsarum ⁊
quandoque comedunt eas. ℄ Et similiter est su-
ctio testudinis campestris ⁊ marine decocte.

℄ De saculo sudurni campestre ⁊ marina. Ca. xxij.

Et ego quidem non cognosco ipsam
e ⁊ non est longinquum quin iam ex-
pleuerimus narrationem eorum. ℄ Di-
xerunt quidam accidit ex morsu cam-
pestris ut obfuscetur morsio ⁊ fiat rosei coloris
⁊ parum rubei rudine clara immo parum valde.
⁊ fiunt dolor vehemens ⁊ pruritus in corpore.
℄ Marini vero morsus est aquosi coloris. ⁊ si-
milatur ut sit cura eius cura rutele ⁊ similium.
℄ Et dixerunt quidam emplastretur cum sale
aut cinere cum vino aut cinere confectio cum
aceto squillitico aut cum sisamo adusto ⁊ vino.
℄ Et embrocetur pannus cum oleo plurimo ⁊ aqua
calida deinde ponatur desuper.

℄ De scorpione marino. Cap. xxiij.

Xistimo quod accidit ex morsu scorpio-
e nis marini inflatio ventris ⁊ forma hi-
dropica. ⁊ quandoque accidit ex eo cri-
tus ventositatis absque voluntate ⁊ opor-
tet ut caueatur in cognitione eius. ℄ Et cura eius
est cura draconis marini ⁊ rutele. Et dixit qui-
dam in cuius sermone non confidetur quod scor-
pio aque est calidi veneni.

℄ De aranea marina. Cap. xxiiij.

Idetur quod sint dispositiones eius pro-
v pinque dispositionibus scorpionis
marini.

℄ De morsu rane marine rubee. Cap. xxv.

Arrauerunt plures sapientum quod ipsa
n est maligna mala inuadens animalia
⁊ corpora ⁊ sallit ad ea ex longinquo
vt mordeat ea. ⁊ si non potest morde-
re sufflat ad ipsa exsufflationem nociuam. ℄ Et
accidunt ex morsu eius apostema magnum ⁊ per-
ditio velox. ℄ Dico simile est vt sit cura eius
cum tyriaca magna ⁊ quod est eius generis.

℄ De summa curationis reptilium marinorum
venenosorum. Cap. xxvi.

Ixerunt: oportet vt curentur cum ty-
d riacis ⁊ cum eis quibus curatur ve-
nenum frigidum ⁊ cum medicinis ru-
telarum ⁊ tyriaca earum.

℄ Fen septima de decoratione que est tres tractatus.

℄ Tractatus primus de dispositionibus capil-
lorum ⁊ in ipso sunt furfures. Cap. i.

Apillus nascitur ex vapore fumo-
so cum coagulatur in poris tor-
c tur super eos ⁊ proprie per illud
quod assumitur ex alimento: ⁊
proprie quando est humiditas
corporis viscosa vnctuosa non
aquosa neque limosa sicut arborum vnctuosarum
folia non cadunt. Et iam quidem dictum est in
libro primo de denigratione eius ⁊ canitie ip-
sius ⁊ reliquis coloribus. Verum quod pendet
ex sermone de decoratione est regimen substan-
tie eius cum nascentia ⁊ opilatione. ℄ Et regi-
men numerationis eius cum multiplicatione ⁊ mino-
ratione. ℄ Et regimen quantitatis eius cum ingrossa-
tione ⁊ subtiliatione ⁊ prolongatione. ℄ Et regimen figu-
re eius cum applanatione ⁊ crispatione. Et regi-
men coloris eius cum denigratione ⁊ subalba-
tione ⁊ de albatione. ℄ Et nos loquemur in
hoc tractatu secundum hanc intentionem.

℄ De causa destructionis capillorum. Cap. ij.

Apilli destruuntur vel minuuntur: aut
c propter causam in materia. aut pro-
pter causam in re in qua nascuntur.
℄ Et causa in materia est vt minore-
tur aut priuetur. Et paruitas est aut causa eius
quod ipsam submergit: aut alterat eam: aut cau-
sa paruitatis substantie prime sicut est paruitas
vaporis fumosi in pueris ⁊ mulieribus propter
multitudinem vaporis humidi: quare non na-
scitur barba in eis. ℄ Paruitas autem radicis
substantie: aut est propter accidens: aut quoniam
natura consumit eam. ℄ Illud vero quod est per acci-
dens est sicut accidit conualescentibus cum exic-
cant eos egritudines longe pthisice ⁊ ethice. qua-
re non remanet eis materia de qua cibentur ca-
pilli: quare cadunt ⁊ non nascuntur sicut acci-
dit plantis irrigatis quando non irrigantur: ⁊
sicut accidit castratis ex similitudine eorum cum
mulieribus in humiditate per frigorem pro-
pter causam testiculorum eorum. Et propterea
quod illud quod generat sperma conculcatur

in eis: ⁊ infrigidatur ⁊ peruenit frigus eius ad membra sublimia ⁊ infrigidat ea: quare non resoluitur humiditas eorum ad exiccandũ ⁊ qđ resoluitur non remanet in poris propter paruitatem suam ⁊ subtilitatem ipsius: imo egredit. ⁊ sicut accidit qui assuetevitur instius grauibus super caput suum. ¶ Illud vero qđ est ex via nature est sicut caluitium: caluitium enim accidit propter abbreuiationem materiei pilorum ex caluitio. ¶ Et illud est propter paruitatẽ eius: aut propter submersionem cerebri ab eo quod tangit ipsum de craneo: quare non imbibit ipm ea imbibitione qua imbibit cum est obuians.

¶ Illud autem quod fit propter causã in re in qua nascuntur est ſm tres modos: aut vt non penetret in eam materia pilorum: aut vt penetret in eam sed nõ retineatur: aut corrumpitur in ea ⁊ resoluatur ad qualitatem non conuenientem vt pili generentur. ¶ Et non penetrat in eã nisi propter opilationem pororũ: ⁊ non opilantur pori nisi propter vehementiam soliditatis eius per siccitatem ipsius: sicut est de adiuuantibus ad caluitium: ⁊ festinat in calida complexione propter velocitatem exiccationis eius: ⁊ ppter illud multiplicantur super preparatos ad caluitium pili corporis: ⁊ pectoris propter caliditatem complexionis eorum. Nam parum quod est ex pilis eorũ est difficilis euulsiõis. ¶ Aut propter soliditatem eius causa vestigiorum vlcerum preteritorum sicut est dispositio in glabrie. ¶ Et illud quod non retinetur in ea est propter vehementiam raritatis eius ⁊ amplitudinẽ pororum eius: sicut est ex aliquo adiuuantium ad hoc vt non nascatur barba etiam vsq; in finem vite. ¶ Aut propter siccitatem complexionis: quare constringuntur pori cum humiditate cõplexionis propter paruitatẽ caliditatis: an non vides q̃ non fit caluitium ⁊ est residuum capillorum illorum subtile facilis euulsionis sicut est mulieribus ⁊ castratis. ¶ Et illud quod corrũpitur in ea: aut est propter humorem fixum malignum sicut in alopitia ⁊ tyria: aut propter vlcera mala corrosiua sicut est in qbusdã speciebus glabriei. ¶ Et caluitiei quidem curatio est difficilis quãuis sit possibile ipsam repellere antequã incipiat aut tardare eã. ¶ Et propter illud quidem dixit. Hyppo. q̃ quando caluis varices accadunt nascuntur capilli eorum voluit intelligi depilatos per alopitiam ⁊ similia. ¶ Et pili superciliorum ⁊ palpebrarum non cadunt velociter: propterea q̃ eorum origo est spissa cerebri laginosa conseruatiua. ⁊ propter illud tardatur caluitiũ in ethiopibus ⁊ zinzi: propterea q̃ cutes eorum vehementer retinent pilos eorũ. durum.n. non euellitur ⁊ pp illud minorantur cũ eo pili. Verum ipsum seruat pilos quare nõ cadunt velociter ⁊ non depilantur. ¶ Et blesi quidem non fiunt calui propter multitudinem humiditatis cerebrorum eorum. ⁊ propter illud multiplicatur in eis diaria facta a catarro.

¶ Medicine cõseruantes capillos sunt ille in quibus est caliditas subtilis attractiua ⁊ virtus stiptica: ⁊ ille in quibus sunt proprietates qbus operantur. Et iam diximus simplices harũ medicinarũ in medicinis singularibus: ⁊ dicemus iterum in antidotario composita ad eos. ⁊ dicemus hoc de medicinis que sunt conuenientiores huic loco. ¶ Medicine igitur simplices que conueniunt ad conseruationem capillorum ad succurrendum inceptioni eorũ in casu ſm summam vicissitudinem conditionem post conditiones necessarias in regimine ipsarum sunt hmõi myrtus ⁊ grana eius ⁊ laudanum ⁊ emblici ⁊ myrabolani kebuli ⁊ myrrha ⁊ aloes ⁊ capillus veneris: ⁊ cadunt in eis galle propter stipticitatẽ earum ⁊ alseluzaharagi pprie cum vino stiptico ⁊ oleo myrtino aut oleo masticino ⁊ aqua myrti aut succo foliorum alxeridaraci. ¶ Et iterum adustum arboris lini aduste cũ semine suo linitum cum oleo. ¶ Et iterum cortices nucis adusti qñ miscent cum oleo myrtino ⁊ vino stiptico ⁊ inungunt cum eis ⁊ pprie pueri. ¶ Et ex cõpositis est illud qđ. ℞. grana myrti ⁊ gallas ⁊ emblicos ⁊ decoquant cum oleo ro. aut oleo myrtino ſm modum notum ⁊ administrentur. ¶ Et iterum folia myrti humide ⁊ laudanũ ⁊ rãnus ⁊ extremitas cupressi ⁊ grana myrti sumantur ⁊ cum eis cõmouendo tangat caput trino dissolutis cum oleo oliue. ¶ Et iterum granorum myrti nigre ⁊ sceis apij extremitatũ myrti ⁊ sceis sicle ⁊ extremitatũ rãni oĩuz. ãñ. para. L. capilliveneris ⁊ laudani amborũ. ãñ. pars. S. vini nigri partes. vi. dissoluantur medicine in ipso decoquendo donec ⁊ remaneant tertia vini: deinde proijciantur desuper oleum oliue aromatizatum cum ciperis ⁊ spica partes. ij. ¶ Et iterũ decoctio eius donec ferueat tribus ebullitionibus: deinde colentur aqua ⁊ oleum a medicinis cum expressione vehementi ⁊ ponantur in vase vitreato qđ sit ad modũ pyxidis ⁊ pcurat ⁊ administret apud necessitatẽ: est.n. pseruatiuum ⁊ denigratiuũ. ¶ Et iterũ sceis apij ⁊ sceis sicle ⁊ capilli veneris ⁊ thuris oium. ãñ. vn. ij. nuces. xv. numero corticum pini lib. i. ⁊ assentur oia in noctẽ furno posita in vase lutato ⁊ dimittantur donec adurantur omnes partes eorũ ⁊ conterantur contritione ⁊ proijciatur super ea lib. i. adipis vrsi que est melior adipe anseris ⁊ reponat ⁊ quotiens indiget eo liqfiat in oleo aromatico ⁊ administret. ⁊ confert iterũ caluitiei incipiẽti. ¶ Et iterum sumatur lib. i. S. vini stiptici ⁊ laudani. vn. i. corticum pini adustorũ. vn. ij. capilli veneris combusti. vn. iij. adipis vrsi lib. i. succi solani. vnc. iij. S. decoquatur laudanum in vino cocto donec inspissetur ⁊ proijciantur super ipsum medicine ⁊ misceantur ⁊ reponant; ⁊ quãdo

do indigetur eo sumatur ex ipso aliquid in oleo aromatico. & melius oleū est oleū nardinū & liniatur & quādoq3 linitur sine oleo. ❡ Et ex eis que sunt lenia est vt sumātur myrrha & laudanum & oleum myrtinū & ꝓprie qd̄ fit ex oleo de keiri & aqua myrti decocte in vino stiptico & misceanť sm̄ ꝙ exigit illud qd̄ est prius & liniať cum eo. ❡ Aut sumantur folia floꝝ papaueris rufficū oleo myrtino & inungať caput & dimittať in nocte: deinde balneetur. ipsum. n. conseruat & denigrat. ❡ Aut sumanť laudanū & capillus veneris & cinis corticū pini & adeps vrsi & vim pōtici quantū sufficit cōmixtis et sicut oleo masticino aut myrtino. ❡ Aut sumātur capilli veneris & laudani equaliter & olei myrtini omnium añ. aur. i. rute montane aur. ij. teranť cum vino stiptico & misceantur cū adipe vrsi & administrentur. ❡ Medicamē conseruās pilos supercilio rū. ℞. rosarum papaueris russi partes. iiij. fumi terre cum radicibus suis. & extremitatū ficiom nium añ. partem. i. laudani partes. iij. capilli veneris partes. ij. conterātur et administretur cuz oleo masticino. ❡ Simile et iterū: radicū vitis albe aut radicuz alafras & cineris arboris pini recentis omnium añ. pars. i. baurach partes. ij. misceantur cū oleo myrtino aromatico: h̄ ergo est sermo plurimus. ❡ At vo si fuerit cā siccitas complexiōis & paucitas sanguinis: delitijs foueatur corpus & cibetur eis que sunt boni nutrimenti: & pinguia ex ipsis in quibus est declinatio ad caliditatem subtilē. ❡ Et dimittat omne salsum & acetosum et ponticū: et dimittat coitum. et de vino dimittat illud qd̄ est antiquuz. Et assiduet balneationē cum aquis dulcib⁹. ❡ Et nō approximeť corpori nitrū nec vsnē neq3 sapo: imo qd̄ fit sicut farina fabarū aut grana melonis aut creta & psiliū et similia. ❡ Et si fuerit ꝓpterea ꝙ pori cōstricti sunt valde indigeť eis que resoluunt & rarificant: et diligitur vt ponātur in cibo ea que aperiūt sicut sinapis et allea & porri et liniatur cutis iterū cum eis que sunt sicut gūma rute siluestris & sinapis et calamētū et ruta. et cepe et administreť in balneo aque resoluentes et abluatur caput cuz baurach et spuma maris. Et op3 vt abstineat patiēs illud ab oleis. ❡ Et ad illud quod est ꝓpter raritatē cōferūt medicine predicte quarū declinationis plm̄ est ad stipticitatem et epithimata & olea stiptica et intr oitus balnei et administratio tepide: deinde consecutio cum frigida subito.

❡ De plībus embrocis capilloꝝ. Ca. iij.

Qures embroce capilloꝝ sunt in q̄rū substantia est viscositas ex qua possibile est vt capilli assumant et sunt sicut folia sisami et folia cucurbite et olea in quib⁹ sunt calitas & stipticitas: sicut oleū de lilio mixtū cum cera aut sicut est oleū de alcāna et oleum myrtinum ꝓprie et cadit in illis ablutio capitis cum infusione colloquintide. ❡ Et ex eis que conferunt in hoc est vt sumatur laudanum et dissoluatur quod de eo bonum est in testeo vase lutato super prunas subtiles liquefactione facta in oleo oliue et puluerizeť sup ipsuz aliquid de nucleis oliuarū combustis et cōmisceantur omnia super prunas cōmixtione subtili et administreť. ❡ Et folijs quidez alzerideracti & aqua foliorum eius inest proprietas bona in hoc & corpori seminis lini administrato cū oleo sisamino. ❡ Compositū sumātur folia alzerideraet & capillus veneris recens romanus & myrrha & emblici & commonendo tegatur cum eis caput in quibusdam ablutionibus cognitis. Et iterum sinapis & ponatur in decoctione sicle & abluatur cum ea caput & inungatur post ipsas cū oleo myrtino aut cū oleo de emblicis. ❡ Cōpositum bonum. ℞. fellis taurini & fellis vrsi & myrabolanorum emblicoꝝ kebulorum & bellericoꝝ & sedeguaram & gallarum integrarū omnium añ. partem. i. teranť & nutriantur cū succo solatri. vij. diebus: deinde exiccenť & administretur ex eis epithimata cū aliqua decoctione post ablutionem capitis & barbe cum aqua & melle & nitro contrito. ❡ Et iterum ordei contriti ʒ. xxx. emblicorum. ʒ. v. decoquantur cū aqua decoctione vehementi donec aqua sumat virtutē amborum & decoquantur in illa aqua existente in ipsa olei vio. quantum est medietas aq̄ & laudani pondus. ʒ. iij. foliorum sisami & foliorum altee & foliorum cucurbite humidorum aut siccorum omniū añ. pōdus. ʒ. x. nō cesset decoq aqua donec ꝯsumātur & remaneat oleū. ❡ Descriptio alia: & refertur ad allanduz: scirēblegi. ʒ. x. decoquantur cum duabus lib. aque vsq3 quo redeat ad quartam & fundatur super eam quātum ipsa est olei de ben & aliquid ordei excoriati & aliquid laudani & decoquatur vsq3 quo redeat ad tertiam.

❡ De faciētib⁹ nasci pilos fortibus. Cap. iiij.

Et in ipsis est cura caluitiei cuius curatio est possibilis & casus supercilioꝝ & ciliorum. & oēs medicine q̄s dicemus in capl̄o alopitie: & oīs modus regiminis ex fricatione capitis & rubificatione eius & administratione eius ad ip̄m sup ip̄m: deinde administrationes medicinarū fortis attractiōis & resolutiōis cū ꝓprietate quam habent in alopitia sunt iuuatiue in caluitio & faciendo nasci pilos in depilato & in superciliјs & barba. ❡ Et in cortcib⁹ radicis salicis cum oleo est cōfortatio & conseruatio mirabilis cum denigratione. ❡ Medicine aūt de quibus est nr̄a intentio vt h̄ narremus eas q̄rum iterū sint iuuatiue in alopitia postq̄ fecerim⁹ illud qd̄ dixim⁹ in fine capituli ꝯseruatiōis capilloꝝ sunt ista. ❡ Sumātur cantarides recentes ablatis pedib⁹ & capitibus exiccate in vmbra & terātur in oleo vio. aut

decoquantur in eo aut in oleo oliue donec igrossetur: ⁊ lini cum eo vbi volueris: vesicabit enim deinde nascentur pili. ¶ Et similiter mel anacardi quando ponitur super locum cuius pili depilati sunt. ¶ Aut terantur condisi in oleo ouorum ⁊ liniat cum eo homo vbi voluerit multotiens: faciet enim nasci pilos. ¶ Aut sumatur vngula asini adusta ⁊ cornua combusta ⁊ liniantur cum oleo sisamino. est enim forte. ¶ Oua autem formicarum cum oleo de ben sunt conuenientia in facientibus nasci: ⁊ apud communitatem hominum sunt ex eis que prohibent ortum. ¶ Et ex eis que sunt experta est lacerta que est in domibus que interficiatur ⁊ exiccetur ⁊ teratur ⁊ liniatur cum oleo. ¶ Et uerum mixtura nitri pharaonis cum sambaco. ¶ Et ex eis que sunt leuiora illo est vt fiat manica ⁊ tabula de plumbo ⁊ ponatur inter ea ambo aliquid de oleis ad capillos: aut adeps ex eis que sequuntur ⁊ terantur donec resoluatur ad ipsum virtus plumbi ⁊ liniatur cum eo ⁊ emplastretur locus cum folijs fici bene decoctis ⁊ vsque ad virtutes quandam. ¶ Et iterum sumatur medulla. xx. auellanarum ⁊ assetur donec teratur ⁊ aggregetur cum oleo raphani. ¶ Aut sumatur herbe nominate harcus: priapi asini: ⁊ splenis eius assatorum omnium ana. lib. ß. laudani. xx. pondera misceantur omnia post solutionem laudani in vino ⁊ administrentur. ¶ Et ex eis que dixit Filagorius est vt sumantur adipis tauri salui. ℥. xcvi. aluthe et gumme rute agrestis ambarum ana. ℥. xxviij. myrrhe. ℥. viij. laudani tantundem: capilli veneris. ℥. xlviij. splenis asini. ℥. xcvi. assetur splen asini ⁊ teratur ⁊ aggregetur totum cum vino nigro ⁊ radatur caput ⁊ liniatur cum eo ⁊ dimittatur quinque diebus: deinde abluatur ⁊ dimittatur quiescere duobus diebus: deinde iteretur. quod si exulcerauerit curetur locus cum adipe anseris. ¶ Et iterum ad depilatos sumantur sex ventres leporum ⁊ exiccentur optime ⁊ adurantur in vase lutato ⁊ proijciatur super eos de folijs rani ⁊ de folijs myrti tantundem ⁊ de capillo veneris. ℥. viij. ⁊ adurantur vice alia in vase vitri: deinde teratur ⁊ misceatur cum tribus lib. adipis vrsi. ⁊ quantum ipsum olei de raphano ⁊ reponatur ⁊ administretur cum necessarium fuerit in oleo aliquo aromatizato: ⁊ bacce lauri ⁊ oleum de pipere ⁊ oleum de keruo: ⁊ similiter illud quod adiuuat in faciendo nasci. ¶ Et iterum cinis abrotani quando miscetur cum oleo antiquo facit nasci barbam tarde nascentem. ⁊ cinis lilij cum aqua ⁊ proprie in supercilijs. ¶ Et iterum ad supercilia: comburantur due nuces vsquequo terantur tamen ⁊ adiungatur eis ambabus aur. i. de nucleis dactilorum. similiter absque perscrutatione vltima ⁊. xv. grana piperis ⁊ bulliat cum oleo ros. ¶ Et iterum cinis abrotani ⁊ auellane aduste ⁊ laudanum ⁊ cantarides ⁊ condisi bulliant in oleo de ben in coclearío donec denigrentur ⁊ misceantur cum tanto gallie quantum ipsum est ⁊ fricetur locus ⁊ liniatur cum eo. ¶ Et iterum capillus veneris ⁊ grana myrti ⁊ semen apij adurantur parum donec denigrentur ⁊ aggregentur cum adipe vrsi ⁊ oleo raphani. ¶ Medicamen faciens nasci pilos in supercilijs. ℞. thuris aur. iiij. stercoris cocodrilli stercoris ericij marini ⁊ rute montane omnium ana. aur. i. terantur cum vino stiptico ⁊ misceantur cum adipe vrsi ⁊ administrentur. ¶ Aliud ad depilationem antiquam difficilem ex alopitia ⁊ alijs. ℞. sceba partem. i. spume maris partes. viij. euforbij ⁊ baccarum lauri amborum ana. partes iij. picis humide partes. ij. liquefiat pix cum oleo de lilio: ⁊ liquefiat in ea euforbium: deinde admisceatur cum eo relique medicine. ¶ Similiter cinis radicum arundinis aduste partes. vij. cineris ranarum partes. v. scis cruce partes. iiij. radicis altheas partes. iij. terantur cum oleo laurino ⁊ administretur.

¶ De alopitia ⁊ tyria. Cap. v.

Iam sciuisti quod causa in generando alopitiam est materia mala manens in cute in originibus radicum pilorum quare corrumpit radices originum pilorum corrodens eas, prohibens nutrimentum bonum eis. ⁊ nominatur alopitia propterea quia ipsa accidit vulpibus. ¶ Et differentia quidem inter ipsam ⁊ tyriam est quod in tyria non tantum cadunt pili: imo excoriatur cum ea cutis tenuis: sicut accidit serpenti. ⁊ fortasse accidit in ea figuratio proueniens sicut figura serpentis. ¶ Et materia quidem que facit accidere ⁊ incurrere alopitiam ⁊ tyriam: quandoque est colerica ⁊ quandoque est melancolica ⁊ quandoque est flegmatica: ⁊ quandoque est ex sanguine corrupto. ¶ Et signatur super totum illud per illud quod apparet cum fit abrasio ex colore cutis: ⁊ proprie cum fricatur illud fricatione aliqua. ¶ Et quandoque significatur illud ex regimine precedente ⁊ ex antecedentibus que associantur ei. ¶ Et ex eis que significant illud est humor dominans de illis quos sciuisti ⁊ quandoque significatur velocitas sanationis eius ⁊ tarditas ex eo quod videtur de velocitate rubificationis eius per fricationem propter velocitatem attractionis sanguinis boni ad ipsam aut tarditatem eius: quoniam fricatio plurima exulceret: quare prohibet originem pilorum.

¶ De cura. Cap. vi.

Non est dubium quin rectificatio regiminis in ea fit cum illius humoris facientis ipsam: ⁊ intromissio ciborum chimi valde boni ad corpus de illis quos sciuisti ⁊ vini temperati conuicti declinis ad impressionem dulcedinis parum cum tenuitate ⁊ claritate: nam hoc nutribilius est. ⁊ balneum confert ei ante omnem fricationem ⁊ post ipsum. ¶ Et incipiat prima res cum euacuatione corporis in primis ab humore faciente cum medicinis educentibus ipsum. Aut cum flebotomia si materia exiguerit illud: deinde cum euacuatione

capitis ab eo cum quo scivisti de caputpurgiis
et odoramentis. et gargarismis ex eis que dicta
sunt in capitulo mundificationis capitis secundum unam-
quamque superfluitatem. deinde permutandum est sup
cutem et mundificationem eius ab eo quod in ea man-
suum est: et extractionem eius ab ea et resolutionem
ipsius. ¶ Et festinandum est in hoc ut non reci-
piat cutis qualitatem mansivam malam. et non est am-
biguum in hoc quin oporteat ut medicine evanen-
tes ex locis materiam malignam sint incisive et resolu-
tive resolutione non preter exsiccationem propter ve-
hementiam calefactionis. quare adipiscatur cutis ca-
lefactionem que in futuro sit causa casus pilorum:
quamvis in principio forsitan destruat alopiciam. ¶ Quod
si fuerit calida fortis sicut gumma rube agrestis
que est radix in capitulo necesse est ut frangatur ca-
liditas eius cum oleis temperatis vicibus super
eam et cum aquis quibus subtiliatur. ¶ Et de ea qui-
dem melior est recens. Et illa super quam pre-
terierunt anni tres est debilis. Et de iudicio for-
tis est ut minoretur ipsius quantitas et frangatur
eius complexio: et festine accipiatur ab eo quod ipsa
linitur. et de iudicio debilis est ut fiat econtrario.
et oportet ut sit subtilis: et si non penetrabit virtus
eius in profundum cutis. ¶ Et oportet ut sit in il-
lis medicinis confortatio et prohibitio: ut non re-
cipiat caput materiam malignam. Et non oportet
ut associetur illi virtuti stipticitas plurima pro-
hibens materiam pervenire ad locum: deinde pe-
netrare in poros eius. Cum ergo corpus mun-
dificatum est ab illo: oportet tunc ut in eis sit vir-
tus attrahens sanguinem eius bonum et vapo-
rem eius temperatum: postquam ipsa resolverit cor-
ruptum qui est in cute ut aggreget resolutionem
corrupti propinqui et attractionem boni longin-
qui et illud post mundificationem. ¶ Et cum tu
administras has medicinas oportet ut tu consi-
deres impressionem earum. et tu incipias in eis a
debilibus in complexione et minoratione: et con-
sidera in eo quod est ex eis: quod si inveneris egrum tole-
rantem et impressionem incolumem adde in virtute. et
si non tolerat et magnificatur impressio minue quan-
titatem: et commixtionem: et stude ita ut perducat
ad exulcerationem et apertionem: et proprie in corpo-
ribus levis complexionis aut etatis aut temporis.
et si perduxerit ad apertionem et exulcerationem suc-
curre illi cum adipibus. et lini eos desuper sicut
est adeps anatis et galline et sicut ceratum leve. cum
ergo sedatur reitera cum quantitate quam tole-
rat. ¶ Cumque magnificatur res parum non cesses
facere illud donec resolvatur corruptum: et attra-
hatur bonum. ¶ Et signum quidem impressionis
medicine in ea est ut rubeat cutis cum fricatio-
nibus minoris numeri quam fricationibus quibus
rubet ante administrationem medicine. ¶ Si autem
dispositio non alteratur tunc scias quod indiget medi-
cina fortiore. et quando non rubet frica cum panno vehe-
mentius quam sit illud donec timeatur excoriatio: de-

inde frica cum eis que sunt sicut cepe. quod si non ru-
bet non erit excusatio quin scalpelletur locus et li-
niatur cum eis que sunt sicut allea. et de eis qui-
bus indiget in mundificanda cute a materia alo-
pitie male sunt sanguisuge et ventosatio et punge-
re cum acubus pluribus. et iterum vesicatio cum
medicinis acutis quas dicam: et mundificatio eius
quod vesicatum est. et sanatio eius ut egrediantur pi-
li ab ea. ¶ Et de eis que adiuvant in resolven-
do materiam est cooperire caput pileo de pellibus
semper nocte et die: ipse enim resolvit et facit suda-
re. ¶ Et oportet ut radatur omnibus duobus die-
bus aut tribus cum novacula: et quotiens na-
scuntur radatur caput. et oportet ante admini-
strationem epithimatum ut radatur caput et frice-
tur cum panno aspero: aut sicut cum cepe: aut cor-
ticibus raphani donec rubeat et fiat susceptibi-
le virtutis medicine apertis poris. et quandoque excu-
sat balneum ab hoc quod si non raditur subtilie-
tur medicina perveniens ad illud. ¶ De eva-
cuantibus autem evacuetur colerica cum decoctione
myrabolanorum et cum virtute ellebori et epithi-
mo et pillulis cochiis et cum hierapigra. et iterum
hiera diacollognitidos est bona proprie flegma-
tice. Si autem fuerit illic melia misceatur cum ea ali-
quid de elleboro nigro. et si fuerit illic colera mi-
sceatur cum ea scamonea et hiera rufi et logo-
dion bone sunt proprie melancolice. et multotiens
quidem sanatur evacuatione una. ¶ Et species
quidem horum evacuantium sunt de eis quorum
scientiam collegisti in eis que sunt preterita. et
si volueris levius illo da ei in potu de hiera ama-
ra composita cum pulpa collognitide et turbith
in mense tres portiones aut quattuor. et quando
non valet evacuatio una itera post quietem in eo
quod est inter illud. ¶ Et cum videris cutem ca-
pitis rubere aut venas eius rubedine repletio-
nali flobotomia post flobotomiam universalem si exi-
git illud consilium: venas capitis et venas fron-
tis et temporum. Si autem non volueris illud tunc non
facias aliquid de hoc. sanguinis enim est quo indiget
illic. Gargarismata autem et caputpurgia et similia
iam scivisti in capitulo curationum capitis. ¶ Me-
dicinarum vero superponendarum fortior est eufor-
bium super quod non transierunt ultra tres anni pre-
paratum secundum quod dedimus de regimine in cano-
ne. ¶ Et post ipsum est gumma rute silvestris: quoniam
ipsa est mirabilis valde: deinde nasturtium et sina-
pis et cinis candaridarum confectus cum pice hu-
mida. aut staphisagria confecta cum oleo lauri-
no aut lac titimalli cum quo vesicetur et aperia-
tur: ut currat quod sub ea est. Et cum cadit cor-
tex oriuntur pili sub eo: et alzegi ponitur sup mem-
brum tempore parvo: et indiget ea in alopitia
que est fortis. Et post illud sulfur et duo ellebo-
ri et semen eruce et spume baurach: et due spe-
cies spume maris et cortices arundinum et radi-
ces earum adusti: et stercus muris et stercus ovium

adustum inunctu: et piper lōgum et sinapis: aut auellane cōbuste et folia fici et adisi: et vene celidonie et allatir.ſ. ℂ Et qñqȝ offert in ea fel tauri nu: deinde qđ est sicut amigdale amare aduste cū cortice suo et sicut thus tritū aliquot dieb⁹ in aceto bono. et xilocaracte nabathi sunt ex medicinis hui⁹ egritudinis. ℂ Et de istis oleis admi nistratis in ea meliora sunt oleū laurinū et oleum de kerua. et de medicinis que sunt cocte melior est alkitrā: deinde pix. et de adipibus melior est adeps vrsi: ppꝛie qñ antiquaf. ℂ Linimentum forte: euforbij gumme rute agrestis olei laurini oium añ.au.ſ.ij. sulfuris viui et elleboꝛi de quocūqȝ amboꝝ fuerit nigro aut albo oium añ.aure.i. fiat ceratum cū cera q̄ntū sufficit. ℂ Et iterum baurach aphricani ptes.ij. salis ammoniaci po .i. adurātur ambo et terant in aceto forti: et liniā tur cum eo loca post fricationē faciendo epithi ma leue. ℂ Et iterū post tres horas medicami ne id' exiccato inde trib⁹ diebus. ℂ Si aūt vesicauerit fac illud qđ scis. ℂ Et iterū cātarides et sinapis decoquanf in oleo donec fiāt sicut algalia: deinde vesicetur cū eo locus fortis et frāgaf ... eius cum cōmixtione debili. ℂ Et de illis que sunt leniora hoc et sunt mirabilis iuuamē ti est vt sumatur acetū forte cum tanto oleo ro. bono q̄ntum ipm est: et cum galanga. deinde fricetur locus cū pāno aspero et liniatur ex eo. Et iterum inunctio cum algalia in qua est aliquid de gūma rute agrestis. Et scias q ifantib⁹ sufficit abstinētia et puberes tolerant.ȝ.ſ. de pillis cochijs. Et habentes annos .x. tertiā.ȝ. vnius.

ℂ De eis que abradunt pilos. Cap.vij.

O Sumātur calcis pteſ.ij. et arsenici pteſ ij. liniatur cum eis ambobus cū pauco aloe posito in eis. abradet enim statim. ℂ Et si ponantur calcis partes plures et arsenici pauciores erit magis equale. ℂ Et si addatur calx erit tardioris operationis: verūtamen opabitur. ℂ Et quādoqȝ sumitur calcis et arsenici parte o.ij. et pars .i. et decoquuntur in aqua tādiu donec depilet pennā. q si iteretur operatio in illa aqua erit melior: et que preparatur cum sale est melior: et sumatur aqua illa et decoquatur in ea oleum minus ea fm plurimū: donec recipiat virtutem eius et liniatur cum ea. ℂ Et quandoqȝ dimittitur aqua illa coagulari in sale: et administratur sal ille in aqua. ℂ Et calx cōcularum efficit operationem calcis cum arsenico et est subtilior. ℂ Et si sumaf loco calcis aqua calcis in qua calx iteretur ponēdo sub sole aut decoquendo et ponatur in aqua arsenicum tritum erit bonum. ℂ Et quandoqȝ admi nistrā turiterū sanguisuge virides que sunt sub vrceis. ℂ Qđ si volueris vt sit illud quod nascitur subtile proijciaf in psilotro cinis vitis aut baurach et multiplicef ei⁹ cōmotio: deinde ablauatur cum farina ordei et fabarū et seminis melonis. ℂ Et quandoqȝ componunf calx et arsenicum cum eis que sunt sicut aqua allasich et adrasi. ℂ Et qñqȝ ponunf in ea myrra et mastix. et qñqȝ iuuatur cū spuma maris. ℂ De cura eius quem combussit psilotrum. Cap.viij.

O Portet vt minoref eius motus. et festinetur ipsius ablutio oleo rosaceo id super eam premisso: cunqȝ abluif cū aqua calida sedatur post illud i aqua frigida: illud enī est curatio bona. deinde liniātur desuper lentes excorticate trite cum aqua rosacea et sandalis et ppꝛie si adurit. ℂ Qđ si fortem fecerit adustionem: tūc necessarium est adhibere quod sit sicut vnguentū ceruse et sicut epithima cū litargyrio nutrito cum albumine oui et oleo rosato et camphora.

ℂ De eis que phibent odorē psilotri. Cap.ix.

I Liniatur post ipm cum creta nutrita cum aromaticis aut creta cū aceto et cum aqua rof. ℂ Et folijs persici est proprietas in hoc mirabilis et folijs vitis et folijs alsebesabram trine et alcāne et feci croci hortulani et ro. et ciperis et galle et squinā to et filibus singularibus et compositis.

ℂ De illis que phibent ortū pilorum. Cap.x.

P Rohibēt ipm stupefacientia infrigidāna sicut vt incipiatur et depiletur: deinde liniatur cum iusquiamo albo et opio et aceto et aqua iusquiami nigri cum eis et sola. et si fuerint decocta in aceto erit melius. ℂ Et corpus rane lacunalis exiccatū est ex prohibentibus cū teritur et miscetur cū mucillagine psilij aut succo iusquiami albi aut aceto iteretur illud. ℂ Et dicif q si liniatur cum oleo in quo dissoluta est lacerta coquēdo est ex eis que prohibent ortum eoꝝ. ℂ Et silr cū oleo in quo decoquif erutius. Et forasse dicif cōtrariū illius. ℂ Et de eis que dicunf est vt sumanf chimolea et cerusa plumbi equaliter et aluminis ȝ medietas partis et teranf cum aqua iusquiami albi humida. ℂ Et existimauerunt qdā q sanguis ranaꝝ lacunaliū et sanguis testudinis fluuialis phibēt illud. ℂ Dixerūt: et similiter sanguis vespilionū et cerebella eoꝝ et epar eorum et cōposuerunt medicamē de istis. ℂ Dixerūt sumantur rane de lacu arundinū et exiccenf et sumantur de carne earum sicca et sanguis testudinis fluuialis exiccati et rosarum rubearū et litargirij et ostracoꝝ marinoꝝ adustorum margaritarum partes equales cōficiātur cum aqua et administref sup depilationē piloꝝ in pectine et in ascellis. ℂ Et semē vrtice cum oleo ē ex eis que depilant pilos cum fortitudine.

ℂ De incrispantibus. Cap.xi.

S Unt sicut farina fenugreci et oleū ei⁹ et alsidre album et myrrha et galle et calx et litargirium misceanf et sic sufficientia in quibusdam eoꝝ et cōmo-

ueatur cum eis caput tangendo. et quādoqꝫ po nuntur in eis semen iusquiami albi et oleū eius et quandoqꝫ administratur iusquiamum albuꝫ sicut est solum. ¶ Et calx est ex eis que faciunt planos et adurit paruꝫ cum soluitur in hac sunt ma proprie quando equantur cum ea due tertie ipsius de fidre que ambo sint ꝯfecta cū aqua frigida. Et similiter spuma salis amari icrispat eos vehementer. ¶ Incrispatiuum bonuꝫ. ℞. gallarum et alcar mezegi et limature acuum et fo liorum cupressi et granorum eius et granorū cydoniorum et lithargirij et dragagātū et boli et alcanni et emblicorum omnium. aā. partem. i. calcis que non est extincta partem mediam. conficiatur cum aqua sicle et administretur: est enim bonum crispans denigrans.

¶ De eis que planos faciunt capillos. C. xij.

c Citra eius est cura scissionis capillorū predicta. Et omnino est administratio oleorum mollificantium et mucilaginum humectantium.

¶ De scissione capillorum. Cap. xiij.

c Ausa eius est siccitas et cibus siccus Et prohibent ipsam olea lenia equalia et mucilaginees viscose sicut mucilago altee et mucillago psilij et mucillago foliorꝫ salicis: et oīa in qbus est humectatio.

¶ De illis que subtiliant capillos. Ca. xiiij.

b Aurach quando ponitur in medicinis capillorum subtiliat eos.

¶ De ꝑmōe adolescētie et cānie. C. xv.

i Am locuti fuimus i alio loco ab isto de canitie adolescentium. Et canities quaꝫ hic dicemus est ꝙ dum sanguis permanet pinguis spissus calidus viscosus capilli sunt nigri. cum vero ad aquositatem tendere incipit declinant capilli ad canitiē.

¶ De eis que canitiem tardant. Ca. xvi.

d E rebus canitiem tardantibus est regimen rerum pzimaruꝫ. Et de eis est regimen eius qđ peruenit ad capillos ipsos. ¶ Prima autē sunt euacuatio humoris flegmatici omni hora: et ꝓprie cum vomitu super cibum. et clisteriatterum et requiescere et iterare. ¶ Deinde administrentur confectiones et medicine facientes adolescentiā quas dicemus cum administratione ciborū boni chimi cum equalitate ex genere eoruꝫ ex quibus generatur sanguis laudabilis spissus sicut sunt frixa et ea que in patellis preparantur: et ea que cooperta coquūtur sine aqua et assata absqꝫ iure et nuce in iure et studeat ita vt sint cum quātitate digestionis quoniam est radix. nam cum digestio corrumpitur sanguis. ¶ Et oportet cū complexio fuerit humida valde vt administrentur semina calida sicut sinapis et piper et species cōdientes et cauguamich et almuri et proprie in tauuno et ficla cuꝫ sinapi: et sit sufficientia unpor tando vinum partum purum: et deuitet fructus et olera humectantia et genera lactis et pisces et triticum coctum cum aqua et puls et pultes et potum aque plurime et flobotomiam plurimam et euulsionem capillorum et ebrietatem superfluam: et coitum plurimum. et tangere cum eis que sunt sicut camphora et aqua ros. et oleum sambacinum et aqua sambaci capillos: et deuitet multitudinem vsus aque dulcis. ¶ Quod si fecerit exicca illud et exicca cum velocitate: lꝫ ablutio capillorum conseruet eorum virtutem. ¶ Quod si balneetur vtatur eis que sunt sicut pulpa colloquintide et nigella et baurach et fel tauri abluendo. ¶ Confectiōes vero et species que abscindunt materiam flegmatis et tardant canitiem sunt sicut masticatio mirabolanorum kebulorum de quibus omni die cum numero superueniente sibi sumatur et masticetur et deglutiatur. hoc enim fortaſſe conseruabit adolescentiam vsqꝫ ad finem vite: et similiter trifere facte ex myrabolanis minor et maior et cōfectio de scoria ferri. ¶ Et melior ex ea est si fuerit in ea aurum: et ex hac. Recipe myrabolanorum nigrorum et emblicorum amborum. aā. parteꝫ. i. mellis anacardorum extractū ab eis medietateꝫ octaue partis. A. misceatur cum butyro cocto et conficiatur cum melle et administretur: et hoc est forte bonum. Et oportet vt administret paulatim in tanta quātitate que non efficiat impressionem malam: et mitridatum est forte: et tyriaca est fortis et carnes vipere sunt conseruantes adolescentiam et virtutem cum assiduatur earum comestio. ¶ Modus confectionis temperate bone. Myrabolani nigri et burungi et piper longum et emblici: et quandoqꝫ est loco piperis longi scoria ferri et zuccarum fiat ex eis trifera. ¶ Et de bonis expertis est vt sumatur zinziberis et myrabolanorum kebulorum et macropiperis partes equales et administretur. ¶ Et iterum vt sumatur myrabolanorum kebulorum pondus. ℥. xx. scorie ferri pondus. ℥. iiij. agarici. ℥. v. et ſinꝫ. et macropiperis et galis filorum omnium. aā. ℥. iij. et conficiat cum melle. ¶ Et oportet vt sumat ista facientia adolescentiam anno integro amator adolescentie ex huiusmodi confectionibus super quas expectet vsqꝫ ad meridiē: deinde comedat cibum.

¶ De linimētis ꝓhibētibus canitiē. Ca. xvij.

o Mnia olea calida confortantia et omnia currentia que sunt similia illis immatura sunt conseruantia complexionem capillorum super calorem innatum et non rugatur quod penetrat in eis de nutrimento: et ista sunt sicut allatran. et cum eo liniatur dimittatur quatuor horis: deinde igrediatur balneum. et dixit iterum curationem habentis caput calide complexionis: et similiter iterū pix humida currēs subtilis. et silr oleum de co-

sto quoniam est forte valde τ oleum de ben. τ oleum de nigella est forte valde fortius omni re. τ oleum factum cum pulpa collogntide τ oleū de sinapi. ℂ Et bonum τ forte est vt sumatur de oleo sinapis τ de nigella: τ vt coquatur in eo nigella: deinde coquatur in ipso colloquintida post ipsam aut cum ea. ℂ Et oleum expressū ex olivis silvestribus quādo assiduatur inunctio cum omni die prohibet caniciem. ℂ Oleum bonū olei omphacini acsat tres spice.vii.i.ʒ.blacte bizantie floris squinanti amborum.añ.vii.ʒ.decoquantur medicine aut in oleo donec remaneat tertia eius aut in aqua donec suscipiat virtutem earum vehementer: deinde decoquatur oleum iterum in illa aqua donec consumatur aqua.

ℂ Et rectius quidem est tunc vt minor est quantitas olei τ sufficiat laist vnus τ medius: deinde sumatur.vii.i.acatie τ dissolvatur cum vino terratur optime τ misceatur cum eo acatia τ administretur. ℂ Oleum bonum oleum de granis cotti τ olei myrtini τ olei de emblicis ptēs equales τ mensuretur de summa eorum lib.i.sumantur ciperi τ cassie τ spice τ nigelle τ gariofiloꝝ τ pulpe colloquintide τ costi τ xyloaloes crudi τ foliorum squinanti τ calami aromatici omnium partes equales τ sumatur earum pondus.ʒ.c. τ decoquantur in succo colloquintide si invenitur aut in succo corticum nucis: cuius quātitas sit lib.iiiȝ.cūq; mediatur aqua ponatur super eam oleū τ icessanter decoquaᷓ dōec remaneat oleū τ ɔsumaᷓ aqua τ coleᷓ τ administreᷓ.

ℂ De linimento bono adeo ꝙ destruit recentem ex ea.

Amantur acatia τ galle: τ fenugrecū τ semen melonis: τ coriandrum siccum: τ spica: τ laudanū: τ succus corticum nucis exiccatus: τ succus florum papaveris russi exiccatus: τ rubigo ferri: τ calcucecaumenon τ remeach: τ alumen nigrum.de quibus fiant trocisci subtiles τ exiccētur τ administrentur in mense tribus vicibus liniendo cum aqua emblicorum aut aqua myrti.

ℂ Linimentum bonum cum quo liniatur caput tangendo. Myrabolanorum nigrorū emblicorum τ gallarum omnium partes.x.laudani partes.xx.foliorum myrti τ granorum eius añ.partes.xxx.ponantur in tribus lib. olei τ dimittatur in eo tribus diebus: deinde coquantur donec ingrossentur τ fricentur cum eo capilli. ℂ Et de eis que experti sunt illi qui fuerunt ante nos τ experta sunt in tempore nostro est potare draganti rubei alballrac pondus.ʒ.i.ipsum tenim depilat canos τ facit nasci loco eorum capillos nigros: veruntamen non tolerat illud nisi qui habet forte corpus τ humectatum. τ oportet vt administretur post ipsum quod mundificet pulmonem τ humectet ipsum.

ℂ De rememoratione tincturarū. Cap.xviii.

Experiuntur in libris olea de quibus existimatur ꝙ sint tincture. τ experimentum facit esse necessitas virtutes specierum propriarum quibus cum supeminet oleum resolutitur inter eas τ inter capillos: quare non penetrant in eis τ non operantur aliquid nisi fuerit illic virtus vehemens aut propterea maxima: τ non speratur virtus vehemens nisi ex rebus fortis tincture: sicut est herugo ferri τ sicut est herugo plumbi τ sicut corticeo nucis: tunc enim forsitan iste τ similes eis cum virtutes earum iterantur in oleis τ virtutes earum medicinarum penetrare facientium medie intervenient sicut acen τ vini operantur nam si possibile est vt sit aliquid tunc est illud.

ℂ Et ideo τ audio quosdam testantes veritatē eius quod dicitur ꝙ vna ex venis nucis quando inciditur in principio veris τ ponitur vt buccella in vase vitri in quo est oleum: τ sepeliuntur simul in terra exiccat illud quod est in vase τ exiccando τ sugendo: deinde remittit illud in autūno τ redit plurimum eius ad vas τ est tincturat τ plurimum quod accidit de hoc capitulo tim pmū non fit illud ex eo nisi cum iteratione.

ℂ Amplius species tincture qbuȝ extinguunᷓ capilli sunt tres denigrans: τ faciens flavos: τ dealbans: τ nos incipiemus narrare numerū denigrantium bonorum.

ℂ De denigrantibus. Cap.xix.

Alcanna quidem τ indicum sunt radix super quam aggregantur homines τ diversificantur amborum impressiones fm diversitatem τ preparationem capillorū. Et homines incipiunt cū alcanna: deinde consequentes adhibent indicū post ablutionē τ expectant super vnūq̄dq; amborum mora que quantitatem habet: τ quāto plus expectant est melius. τ de hominibus sunt qui aggregant ea τ de hominibus sunt contenti alcanna: τ delectanᷓ eius flavitate. τ de eis sunt qui sunt cōtenti indico τ delectantur colore pavonis provenientе ex eo. τ indicum quidem indum bonum est velocioris tincture: sed est vehementius faciens colorem pavonis flavitatem. τ indicum τ carmenū est minus tingens τ tardius: verum eius tinctura est declivis ad nigredinem flavam τ non est multitudo coloris pavonis in ea. ℂ Et qui vult vt redeat tinctura indici ad colorem capillorum: τ destruatur eius flavitas administretur super eam alcāna vice alia. τ si fuerit eius administratio ante eam: tunc ipsa destruet colorem pavonis τ reducet eum ad colorem flavitatis. τ melius quidem est vt non ꝓlongatur eius mora: imo festinetur ad abluendum eam scilicet alcannam que fuit post tincturam primam. ℂ Et de hominibus sunt qui coniungunt ea cum aqua sicle τ cum aqua granatorum: aut cum aqua lactis acetosi: aut componuntur

mine cum eis almasal ꝛ aqua corticum nucis ꝛ totum illud est iuuatiuum. ℭ Et de eis sunt qui cõiungunt ea cum aqua in qua ꝓijciuntur calx ꝛ lithargirium decoquendo: aut sub sole dimittendo donec denigret lanam: ꝛ hoc iterum bonum est. ℭ Et qñ ponit in tinctura pondus.ʒ.i. gariofilorum denigrat valde ꝛ ꝓhibet malitias eius a cerebro. ℭ Tinctura aũt alia que administratur multotiẽs: veriũ minus ꝙ administretur prima est vt sumantur galle ꝛ inungant cuꝫ oleo ꝛ adurantur cum oleo. ꝛ qd de hoc est melius est vt fiat in vase lutato ꝛ finis adustiõis est quantitas qua denigrentur ꝛ terantur ꝛ nõ perueniatur ad vltimum in ea. Et sumatur de eis põdus.ʒ.xx. ꝛ calcucecaumenon.ʒ.x. ꝛ aluminis .ʒ.duo. ꝛ salis gẽme.ʒ.i. ꝛ fiat ex eis tinctura: denigrat .n. capillos denigratione fixa. ℭ Et quãdoqꝫ administrat ꝑm hanc descriptionẽ. Sumatur lib. gallarum que cum oleo inungantur ꝛ frigantur donec scindant ꝛ sumantur calcucecaumenĩ ꝛ aluminis: ꝛ draganti oĩum.añ.ʒ.xx. ꝛ salis.ʒ.viij. terantur bene oĩa ꝛ conficiantur cum aqua calida ꝛ tingatur cũ eis ꝛ dimittat tribus horis. ꝛ qñqꝫ ꝑmiscent cum eis alcãnam ꝛ indicũ. ℭ Et illud qd est famosum post hoc est illud qd fit ex calce ꝛ lithargirio ꝛ creta que comedit aut alcanzi aut creta chimolee: aut quãcũqꝫ cretam volueris de speciebus crete captis ꝑtibus equalibus assumptis. ꝯficiatur cum aqua confectione tincture ꝛ administret ꝛ cooperiat folijs ficus. ℭ Et necium rei est vehementia ꝯtritiõis lithargirij: ꝛ fiat aqua eius aqua alcãne ꝛ indici facta cum iteratione decoctionis amborũ: aut positionis eorum sub sole in ea tunc est melior. verum necium est vt dimittant circiter sex horas ꝛ conseruetur super eam humiditas eius.

ℭ Et iterum sumant alcãne ꝛ indici ꝛ lithargirij triti sicut alcohol ꝛ calcis ꝛ gallarum frixarũ calcucecaumenon ꝛ aluminis ꝛ draganti. ꝛ gariofilorum partes equales: ꝛ tingatur cum eis.

ℭ Et hec sunt tincture denigrantes que iam dicte sunt in libris de quibus attuli illas que sunt ꝓpinquiores ad hoc vt diligat eos cor: aut cuꝫ quibus cadat fiducia. ℭ Modus tincture bone. ℞. alcãne ꝑtem.i. ꝛ indici partes.2. ꝛ calcucecaumenon ꝛ aluminis ꝛ salis gẽme ꝛ gallarum frixarum ꝛ scorie ferri partes equales: terantur cum aceto ꝛ dimittatur donec fermentetur ꝛ administretur. ℭ Et de illis que dicuntur in hoc est vt sumatur scoria ferri post contritionem in aceto vini supereminente ei quatuor digitis contritione vehementi ꝛ decoquatur vsqꝫ ad sui medietatem. deinde dimittatur in eo duabus hebdomadis donec eruginetur ꝛ sumatur quantũ est scoria de myrabolanis nigris ꝛ fundatur super eos illud acetum post contritionem eorum ꝛ decoquatur donec exiccetur illud acetum: ꝛ fiat sicut alcohol. deinde submergatur cuꝫ oleo ꝛ decoquatur donec fiat sicut algalia: ꝛ si volueris aromatiza ipsum: ꝛ hoc si ungit cum oleaginitate: tunc propter virtutem rubiginis ferri.

ℭ Et iterum scoria argenti decocta in aceto vehementer numeratur de summa denigrantium fortiter. ꝛ magis delectum apud me est vt sit loco aceti acetositas citrãguli: aut curi: ꝛ vt loco decoctiõis fit dimissio ferri in eis spacio aliquo.

ℭ Et dixerunt iterum: si ponatur in lenina ordo vnus de florib' papaueris rubei ꝛ ordo alius aluminis ꝛ sepeliatur in stercore resoluitur in tincturam bonaꝫ. ℭ Dixerunt ꝛ similiter: si inhumetur planta ordei humida antequã spicas habeat cum medietate sui de alumine in fimo in concauitate vasis vitrei vt vrinale fiet totũ aqua nigra ꝛ linimentum denigrans. ℭ Dixerunt ꝛ similiter si cucurbita humida existens super arborem suam cum circuitione aperiatur ꝛ extrahatur quod in ea est ꝛ ponatur in ea sal ꝛ aliquid parum de scoria ferri ꝛ reducatur cortex qui cũ circuitione fuit ablatus ꝛ liniatur: tunc totuꝫ qd in ea est resoluetur in aquam nigraꝫ que erit tinctura vt encaustrum. ℭ Dixerunt: ꝛ si terantur folia capparis ꝛ decoquantur cum lacte ꝛ ꝓprie lacte mulieris donec perueniat ad tertiam ꝛ dimittat nocte tota erit tinctura bona. Et melius quidẽ est apud me vt sit de summa conseruantiũ.

ℭ Et Gal. quidem testatur de hac tinctura. inquit: sumat de flore que est sicut vua i arbore nucis ꝛ teratur cum oleo ꝛ liniatur ex eo cum butyro vaccino humido: ꝛ dixerunt quidam: quãdo miscetur cum eo stercus caprinum fit bonũ.

ℭ Et dixerunt: ꝛ similiter quando cortices radicum algarab teruntur cum oleo ꝛ inungitur cum eo tunc ipsum denigrat. ꝛ apud me quideꝫ si fuerit tingens etiam debilitat operationẽ eius oleum ꝛ si esset loco olei aqua forsitan esset melius. ℭ Et similiter est sermo meus in eo quod dixit paulus ꝙ rose papaueris rubei conterũtur in oleo donec fiat sicut algalia fit tictura. Et si fuerit intentio ad hoc tunc necessaria sunt profundantia sicut alumen: ꝛ similiter est sermo eorum in nutrimento oleum cum corticibus nucis. ꝛ in hoc ꝙ ipsi decoquunt ipm in aqua eius ꝛ intromittere parum aluminis in eo. ꝛ totum hoc est ex eis que debilitant ipsum. ꝛ similiter illud qd dicitur in decoctione olei in aqua papaueris rubei donec finiatur. ℭ Et sicut illud quod dixerunt ꝙ oportet vt sumantur oleum sisaminum ꝛ ꝓijciatur super ipsum tertia sui emblicorum ꝛ decoquatur hora vna cum facilitate ꝛ coletur ꝛ sumatur ad omnem libram quarta libre laminarum plumbi subtilium. deinde frigatur cum facilitate vt non liquefiat plumbum ꝛ vt non inflãmetur oleum ꝛ moueatur semper: deinde dimittatur tribus diebus. deinde sumatur. ꝛ dico in hoc est fiducia aliqua propter quãdo est in aluminea. ℭ Dixerunt. ꝛ similiter cum

ponitur oleum de ben in concauitate aut egilasti: deinde firmatur ex lutatione eius ⁊ ponitur in furno positione cum cautela egreditur oleum tingens. ⁊ melius est vt numeretur hoc in summa eorũ que prohibent canitiem. ¶ Dixerũt. ⁊ si mundentur grana pasiularũ ⁊ terant optime sicut alcohol. ⁊ submergãtur cum oleo sisamino ⁊ inhumentur mense vno in fimo erit tinctura bona ⁊ bonum. ¶ Et ex eis que sunt quasi illud super quod est conuenientia est. quod oui oladach est tinctura fortis. ⁊ similiter oui anis tarde. ⁊ accidit quidẽ in tempore nostro in diebus vite regis sedubdas vt egereretur vna de gẽnens suis sup vnam ptẽ barbe gẽnet alterius dormientis ⁊ tinxit eã nigredine. ¶ Galia quã elegerunt. ¶ Dixerũt sumatur ʒ.i. salis ⁊ lib. s. ⁊ .ʒ. aque myrti humide expresse ⁊ quatuor libre aque decoquantur donec minuatur medietas: deinde remoueatur ab igne ⁊ sumantur lib. iij. cuisci ⁊ .l. alcane ⁊ .l. indici ⁊ .ʒ. xx. gallarum frixarum ⁊ .ʒ. x. dragaganti ⁊ .ʒ. l. gũmi ⁊ proijciant in ea ⁊ ingrossetur cum decoctione ⁊ aromatizetur cum muscho ⁊ galia ⁊ cooperiatur cũ ea tangendo illud quod volunt tingere tanta quantitate q̃ ei supereminẽat. ¶ Dixerunt: ⁊ sumatur olei de granis cotu pondus .ʒ. xxx. ⁊ proijciatur in eo limature ferri ⁊ limature plumbi ⁊ calcucecaumenon omnium. añ. pondus .ʒ. iiij. terant totum cum eo ⁊ diminuatur donec denigretur: deinde frigatur ⁊ aromatizetur cum muscho.

¶ Et scias q̃ ordeum combustũ aut cortices fabarum aut cortices granatorum sunt de summa eorũ que intrant in tincturis introitu: alcãne: ⁊ similiter cortices nucis. ⁊ nos quidem iã diximus medicinas tincture in medicis singularibus: ⁊ q̃ ipse sunt sicut tapsia ⁊ myrrha ⁊ lanuz ⁊ synapis ⁊ sal ⁊ elleborus ⁊ atriplex ⁊ emblici ⁊ capillus veneris ⁊ rose papaueris rustici ⁊ alcanna ⁊ indicum ⁊ es vstum ⁊ scoria ferri ⁊ aqua corticum fabarum humidarũ ⁊ cortices nucis ⁊ aqua eorum ⁊ acatia ⁊ fenugrecum ⁊ semen sicle ⁊ myrtus ⁊ grana eius ⁊ laudanum ⁊ lithargirium ⁊ calx ⁊ scorie omnes ⁊ limature.

¶ De facientibus flauum ⁊ que currunt cursu eorum. Cap. xx.

d Ixerunt qđ currit ex aridine nabati recente ablato ab eo cortice eius cum accenditur sup eum ab alio latere tingit sicut aureum. ¶ Et similiter herugo ferri cum aqua dragaganti super quam expectetur sicut expectatur super alcãna. ¶ Aut sumantur alcãne ⁊ fecis vini ⁊ gũme pini partes equales ⁊ aliquid de squinanto ⁊ tingatur cum eo. Aut sumatur alcãna et tingat cum ea postq̃ conficiatur cum decoctione condisi. ¶ Dixerunt: ⁊ tingatur cũ aluie ⁊ alisfireo. ⁊ croco aut cum myrrha ⁊ staphisagria ⁊ dimittat die ac nocte cum aqua ⁊ iteretur diebus aliquot. ¶ Et cum iterantur super ipsum lupini confecti cum aceto est bonum. ⁊ iterum sumantur lupinorum contritorum .ʒ. x. myrrhe .ʒ. v. salis nigentis .s. alsaurcgi .ʒ. iij. fecis vini exiccate aduste .ʒ. iij. aque cineris ligni vitis quantum sufficit.

¶ De rubificantibus fortibus. Cap. xxi.

o Sumant sumach vn. ij. ⁊ gallar vn. ij. ⁊ alidrion cortici. vn. ij. ⁊ capilli veneris due bacce ⁊ absinthij bacca .i. ⁊ lupinor excorticator sic eorum pugilli duo: terant: ⁊ infundant in lib. x. aque dieb' aliqbus: deiñ emplet cũ eo caput cũ est tepidum. ¶ Dixerũt: ⁊ decoctio lẽtiũ ⁊ ɔdisi i aq̃ẽ bona faciẽs flauũ fortis. ¶ Dixerũt: sumat fex vini adusta ⁊ misceat cũ oleo de ben aut oleo de squinanto.

¶ De albificantibus. Cap. xxij.

d E eis est stercus hirũdinũ: ⁊ de eis sũt vesiy et de his sunt almes ⁊ de eis est flos albũ ⁊ de eis sũt cortices raffani ⁊ fel tauri ⁊ vapor sulfuris ⁊ cacumẽ capparis ⁊ cacumẽ oliuarũ singulr ⁊ ɔiunctim: ⁊ pp̃e cũ aceto ⁊ pprie post vaporationẽ eius cũ sulfure. ¶ Sumant semẽ enule ⁊ cortices raphani sicci ⁊ alumẽ ⁊ aggregent cũ attritõe cũ medietate ptis vni' de gũmi arabico. ¶ Et iterũ sumant folia alucity ⁊ cortices papaueris ⁊ mãdragore. ⁊ si fuerit loco ambor iusgamũ albũ erit fortẽ ⁊ misceat tictura. ⁊ si fuerit in cocãphora ⁊ aq̃ ro. erit meli'. ¶ Et q̃ñq; madefiunt capilli. deiñ inoluũt i sulfure. deiñ suffumigãt cũ eo. fiat cũ eo illud i nocte semel aut duabus vicibus.

¶ De succursu dispõnũ sequentium tincturas. Cap. xxiij.

p Lures spẽs tincture sunt infrãntes cerebrũ ⁊ corrũpentes ipm ⁊ facientes ipm cadere i ɔpõne ad catarros ⁊ ad apoplexiã ⁊ silia. Curet ergo illud cũ eis que vicinant tincturis aut administrent successiõe earũ de aromaticis calis sicut sunt muschus ⁊ gariofili ⁊ silia. ¶ Et q̃ñq; accit ex tinctura vt tendãt capilli quasi chorde ⁊ remoueat eor crispitudo ⁊ deturpet eor situs. ⁊ succurrit illi si ponat cũ tinctura illud qđ subtiliat ⁊ crispat ⁊ pprie in gñe capillor qui faciũt illud. ¶ Et q̃ñq; accit ex tinctura vt debilitent capilli ⁊ exiccetur barba ⁊ denigret facies ⁊ rũpant capilli ⁊ succurrit illi si ɔñter adhibeat oleum violaceum ⁊ oleũ alkeiri. ¶ Et q̃ñq; accit ex tictura vt denigret facies ⁊ hoies qdẽ lauant eã cũ farina fabarũ ⁊ ciceris ⁊ siliũ ⁊ nõ est melior ablutio ad illud q̃ de oleo calido. ¶ Et q̃ñq; accñt post tincturã alnuful. ⁊ melius qđ administrat in eis est vt sumat de tinctura quantum est nux ⁊ exerceatur. ⁊ proprie de tinctura in qua est virtus pfundans: ⁊ quoties apparet alnuful aut forsitan apparebunt. Accipe lignum sicut illud cum quo fricant gingiue ⁊ inuolue vnum sup extremitatem eius de resolõne illius tincture coagu-

lare τ consequere cum eo alnusul. τ quidam accipiunt fumũ olei aromatici sicut oleum de ben τ landanum aut ceram τ inungunt cũ eo alnusul. τ quando exiccatur linitur.

¶ De furfuribus. Cap.xxiiij.

Quoniã sermo de furfuribus est proportionalis sermoni de capillis ex aliquibus modis tũc loquemur de eis.

¶ Furfur est alabirati idest cantabrũ quod est in capite: modus excoriatiõis leuis accidentis capiti ꝓpter corruptionem accidẽtem in complexione proprie cum impressione in superficie superiore cutis τ peior peruenit ad vlcera τ ad corrumpendum origines capillorum. τ fit a materia acuta baurachiari aut sanguine melancolico τ quãdoq; est propter malitiam complexiõis in capite. quare corrumpitur illud qđ peruenit ad ipsum. τ forsitan est quod facit ip̄m siccitas nuda τ non est reliqua cõplexio in corpore nisi bona. τ quandoq; fit per cõitatem.

¶ De cura. Cap.xxv.

Furfuri qui est leuis sufficit cura leuis τ destruit ip̄m epithimare caput cũ oleo ro. τ vio. et cũ mucillaginibus.

¶ Et de furfure est qui est vehementior illo τ idiget eis qbus abstersio est τ resolutio fortis deinde cõsequenter adhibeanẜ ea que humectant. τ equãt. τ de eo est malus valde perducens ad vlcerationem. ¶ Et necessariũ in curatione eius est vt mũdificetur corp⁹ cum flobotomia τ solutione ventris si fuerit necium illud τ si causa fuerit ꝺm ꝙ videtur in capite replerio corporis deinde curetur τ quotiens curatur cũ eo quod radit consequenter adhibeantur olea.

¶ Medicine furfuris leues absq; mordicatione plurima. Sufficit furfuri propinquo debilis ablutio cum aqua sicle. τ cum aqua fenugreci τ cum granis melonis τ cum farina ciceris τ lupinorum τ fabarum τ semine altee decocto in oleo τ cum mucillagine cydoniorum τ altee τ dragagãti τ cũ creta alcanzi τ chimolea τ proprie cum succo sicle postq̃ dimittitur super caput hora vna. Et sit contentus folijs salicis humidis: quoniam sunt vltima. Et cum tamarindis τ apio τ succo eius τ decoctione azedaraci τ folijs canabis et folijs sisami: τ fortasse cum delibutione amborum destruitur fortis: τ similiter succus amborum τ amigdale excorticate cũ aceto τ farina fenugreci cum aceto. ¶ Aut sumatur farina ciceris cum folijs sisamini tritis τ misceantur cum aqua sicle τ aliquãtulo aceti vini. ¶ Aut sumantur cicer tritum τ altea τ conficiantur cum aceto τ liniantur. ¶ Aut abluaẜ caput cum cacumie mori trito sicut primo administrato sicut altea: aut altea cum oleo: aut thus resolutum in vino quod mixtũ sit cum oleo iteretur illud duabus hebdomadis. ¶ Et de sublilibus τ facilibus est ablutio capitis cum aqua foliorũ salicis humidorũ: est enim bona vltima experta salua: τ oportet vt abluaẜ cum quocũq; fuerit: deinde inungatur in eo cũ oleo qđ sit sicut oleum vio. τ rosaceũ. ¶ Medicine furfuris que sunt fortiores. Misceantur cum ablutione baurach: aut sulfur: aut fel tauri: aut pulpa coloquintide: aut fex vini τ sinapis: aut staphisagria: aut nitrum adustũ: aut gũma ruthe agrestis τ similia. Et iterũ sumatur chimolea: τ conficiaẜ cum felle vaccino τ admisceaẜ τ dimittaẜ duabus horis: aut grana alben τ farina fabarũ cum equalitate. ¶ Sumanẜ olei de ruta librã.i. τ saponis vn.i. τ baurach auẜ.iij. aggregeẜ totũ τ liniatur cũ eo caput: deinde abluatur cum aq̃ sicle τ farina ciceris: deinde administretur oleũ myrtinũ. τ linitur etiam caput cũ stercore vaccino τ confert valde: et quiescat vna nocte τ liniatur alia nocte. ¶ Et ablutio ipsius cũ vrina cameli proprie arabici est vehementis iuuamenti. et nitrũ tritum est forte in capite furfuris mali. et de eis que cõferunt in ea sunt calcantũ τ staphisagria. ¶ Aut sumantur spuma baurach τ calcantum equali mensura τ liniantur sup caput post rasionẽ. Et fortasse aggreganẜ cũ oleo. aut teratur staphisagria in oleo τ inungaẜ cum ea: aut sumanẜ sulfur τ calcãtum et baurach equali mensura et aggregetur cum laudano dissoluto in oleo masticino τ dimittant super caput τ fortasse ponitur in eo elleborus. ¶ Medicamen quod sibi attribuunt quidam moderni et iam expertum est et inuentum bonum et forte sumaẜ ysopi hũide pars.5. et pulpe collo. pars i. et olei de lateri pars.4. et gũme ruthe agrestis quarta pris vnius. et laudani partes.iij. Abluatur caput cum aqua calida et sapone: deide fricetur panno aspero donec rubeat et liniatur cũ eo die ac nocte.

¶ Tractatus secundus de dispositionibus cutis ex parte cutis. Cap.i.

Color conuertitur ad nigredinẽ causa solis. Aut frigoris. Aut vẽti. aut sorditiei. Aut puritatis balneationis. aut comestionis salsorum. aut cõuersionis sanguinis ad melancoliam et conuertitur ad citrinitatem ex causis citrinantibus que sunt egritudines et tristitie et defectus nutrimenti. et multitudo coitus. et fames et calor aeris vehementis. et potus aquarum stantium: et ex comestio sicut ameos et olfatus eius et ꝯsideratio ad ip̄m ꝺm ꝙ dicẜ: et acetum et assiduatio eius citrinat faciem et cyminum potatum et delibutum cum aceto. ¶ Et longa statio in domo in qua est cyminum plurimum: et multum vti aceto. ¶ Et comestio crete eius ꝙ facit cadere oppilationem in orificijs venarum. quare non vadit ad cutem sanguis rubicundus, imo aliquid de vapore colere.

¶ De rebus facientibus colorem bonum cum splendore et rubificatione et abstersione subtili. Cap. ij.

Scias quod omne quod mouet sanguinem et spiritum ad cutem induit eam pulchritudine puerili et mundificatione et rubedine. Et adiuuat ipsum illud quod abstergit abstersione leui ponens cutem subtiliorem et detergit ab ea illud quod est mortuum super faciem eius detectione subtili et proprie si fuerit tinctura et indiget cum hoc toto cautela a calore et frigore et vento. ¶ Et res quidem mouentes sanguinem ad cutem efficiunt illud secundum tres modos. De eis enim sunt que generant sanguinem et proprie subtilem. Sanguis namque bonus cum generatur et multiplicatur et spargitur consequitur ipsum omnis locus. ¶ Et de eis sunt mundificantes sanguinem. Et de eis sunt spargentes sanguinem et dilatantes ipsum propterea quod mouent eum ad exteriora et aperiunt meatus attrahendo ipsum violenter ab interioribus ad exteriora. ¶ Et res que bonum faciunt colorem per viam primam sunt sicut assumere cicer et oua sorbilia: et aqua carnis et vinum odoriferum et assumptio ficuum. ipse enim generant sanguinem subtilem expulsum ad cutem et propter illud faciunt pediculos. ¶ Et si color alicuius conualescentium turpis fiat tunc si volueris vt redeat ad colorem suum pristinum iuuabitur cum ficubus siccis et aqua dactilorum immaturorum: ambe enim sunt addentes in sanguine subtili et caliditate innata. ¶ Et de eis que sunt experta ad illud est vt bibat diebus continuis in ieiunio vinum et lac. ¶ Et res que operantur per mundificationem sanguinis sunt sicut trifera minor et mirabolani conditi cum administrantur secundum assiduationem. et mirabolani kebuli sunt fortiores trifera. ¶ Et res que faciunt illud cum dilatatione sanguinis et sparsione eius sunt sicut alia et piper et ciperi et gariofili cum ponuntur in cibo et sicut crocus et crocus tingit sanguinem iterum et proprie in vino cocto cuius dosis sit vsque ad ℥.i. et sicut ysopus. ¶ Sumatur ysopi ℥.ij. et croci ℥.ß. et potentur cum zuccaro. ¶ Et acorus iterum facit colorem bonum. ¶ Et cum napi de barbaria ex ℥.i. vsque ad ℥.ij. quando potantur sauich. ¶ Et lasch est iuuamentum super illud vehemens vt non incurrat inflationem turpem. ¶ Et de oleribus sicut raphanus et porrum et cepe et caulis propter assiduationem comestionis eius et allium iterum. ¶ Et de operationibus et motibus iracundia et ira et alteratio et exercitium temperatum et lucratio et iterum gaudium et leticia et aspicere quod delectat de actionibus et operationibus sicut est cantilena cum instrumentis et gaudium et sedere cum pulchris decenter indutis. et aspicere ad species litigantium de pignoribus in victoria et iurgium talia. ¶ Et res que faciunt decoris cum attractione et abstersione iterum sunt linimenta et ablutiones accepta ex farina fabarum excorticatarum et farina ordei et farina orobi et farina tritici et amilo et farina ciceris et proprie farina lentium et farina risi et glutine piscium et yreos et laudano et ficubus et thure et mastice et oleo eius et cornibus ouium et carne ostracorum et bdellio et lythargirio et cerusa et limatura eboris et ossibus vetustis et almahaleb. ¶ Et rubea aromatica est fortis iterum: et amigdale dulces et amare et semen citroli et melonis et amplicis cucurbite et farina seminis raphani et semen eruce. et multotiens quidem clarificat faciem et mundificat eam epithima ex amilo et dragaganto cum lacte tota die et succus cucumeris siluestris et bachar croci hortulani et lac sicut mulgetur et decoctio vngularum vitulorum. ¶ Etiam experti sunt in eo decoctionem carnis ostracorum et albuminis oui et decoctionem fenugreci aut decoctionem melliloti. ¶ Ablutio bona. Sumantur fabe excorticate. herbus lupi semen raphani semen melonis excorticatum. cicer et amilum: fiat ex eis ablutio. ¶ Gumera bona. ℞. farine fabarum et farine ordei omnium ana. partem .i. et farine ciceris partem .i. lentium excorticatarum dragaganti amili ana partem dimidiam granorum melonis partes .ij. croci quantitatem que tingit. liniatur nocte et abluatur in die cum decoctione corticum melonis et decoctione viol. et similium.

¶ Alia. ℞. amigdalarum dulcium et dragaganti et gummi farine fabarum et yreos et glutinis piscium partes equales liquefiat gluten in aqua que sufficiat omnibus: deinde ponantur in ea medicine et fiat in ea epithima. ¶ Alia. Sumantur farina fabarum et ordei et ciceris et simila et liniantur cum albumine oui. ¶ Et de eis que abstergant abstersione forti sunt bulbus et cepe et baurach et ameos cum melle et ammoniacum et oleum camomille et storax humida sunt vehementis iuuamenti et sulfur iterum et arsenicum et stercus lacerti et radix narcissi. ¶ Gumera fortis: sumatur fex croci hortulani et decoquatur vsque quo ingrossetur et sumatur de ea vn.i. et conficiantur cum ea confectione epithimatis iste medicine stercus passerum farina lupinorum farina ciceris semen melonis excorticatum: terantur et aggregentur causa ea et liniatur. ¶ Gumera alia ℞. dragaganti nitri de secum inti sicut pulmis et croci et lupinorum et medulle granorum cotoni omnium ana. aur.i. liniantur cum oleo amigdalino. et quando linitur facies omni nocte cum synapi albo et arsenico rubeo et citrino cum lacte et abluitur in mane rubet facies rubore vehementi.

¶ Et iste medicine fortis abstersionis conferunt forme que est ex principio lepre que nominatur asolati et borbora et butyrum coctum cum administratur super eas destruit eas. ¶ Et de eis que sunt propria ad hoc iterum et mundificant cum fortitudine est gummi album: baurach: thus et sulfuris citrini: equali mensura fiant trocisci cum

aceto exiccentur ⁊ administrentur cum necesse fuerit cum aceto ⁊ melle: ⁊ spuma baurach melior est in hoc quam baurach. ¶ Et iteruz sumatur lib. saponis ⁊ ammoniaci tantundem ⁊ resoluantur liquefaciendo in trib⁹ lib. aque. deinde proijciatur desuper thuris ⁊ masticis ⁊ nitri pros equales cum vn. vij. ⁊ terantur omnia in vase vitreato vehementer ⁊ administrentur in nocte. ¶ Et iterum farine herbi ⁊ farine ciceris ⁊ fabarum ⁊ ordei ⁊ lupinorum ⁊ ireos ⁊ radicis narcissi omnium partes equales ⁊ gummi ⁊ radicis lilij amborum an. pars. s. fiant trocisci. ¶ Et scias quod omne quod confert panno ⁊ maculis lentiginum malorum ⁊ vestigijs ⁊ tenebrositati sanguinis confert in hoc fortiori iuuamine. ⁊ parū de eo sufficit. ¶ De conuersatione cutis a sole ⁊ vento ⁊ frigore. Cap. iij.

O Portet vt liniatur cū albumine oui aut cum aq̄ gummi aut cum cera aut sumatur grossuz simile infuse in aqua colate ⁊ misceatur cum eq̄li mēsura albuminis oui ⁊ inungatur cū eos facies.

¶ De vestigijs percussionis et vestigijs nigris. Cap. iiij.

E Radicat ea litharginum albificatuz quando linitur cuz eo aliquo ex adipibus aut cuz medulla panis: ⁊ similiter piper notum cōfert ad illud quando cū eo linitur manifeste: ⁊ olus qđ dicitur piper aquet ⁊ similiter thus ⁊ folia caulis ⁊ coriandrū ⁊ raphanus ⁊ mentastrum humidum ⁊ arsenicum totum illud cuz aqua coriandri ⁊ apij. ¶ Et quū linitur locus cum calce aut nitro rubeo cuz aceto forti remouētur vestigia viridia ⁊ similiter cū thure ⁊ nitro et aloe eradicat vestigia coloris melongene ⁊ absinthium cum melle et similiter cū glutine albotin. et laudanum iterum oportet vt dimittatur super locum diebus aliquot. ⁊ emplastrum draquilon est bonum. ¶ Iterum. epithima ad illud bonum: amigdale excorticate. ʒ. j. ostracorum adustorum nasturtij albi amborum an. ʒ. ij. meos excorticatoruz. ʒ. s. ciceris albi excorticati. ʒ. ij. orobi. ʒ. i. lupinorum. ʒ. s. spume maris ʒ. i. ossium vehementis exiccationis et vetustatis. ʒ. ij. sarcocolle. ʒ. i. terantur et conficiantur cū aqua ordei ⁊ zuccaro ⁊ liniantur cum aqua ro. ¶ Et iterum confricatio ostrachi ⁊ liniatur super locū ⁊ lxelzen cuz oleo amigdalino. ¶ Et iterum nitri ammoniaci mirrhe sulfuris citrini omnium equaliter: fiat ex eis epithima cū aceto confractū vt non vlceret. ¶ Et similiter chimolee et fimi colūbini et sapōis et thuris equales partes: ⁊ liniatur cum aceto et cornu ceruini adusti donec albescat et thuris farine lupinorum et farine herbi et farine fabaz partes equales: ammoniaci amigdale amare omnium tertia partis vnius: draganti gumme amborū an. quartam partem vnius. ¶ Et iterum emplastretur cum glutine. deinde sumantur nitruz et calx et cinis vitis et aggregent cum melle et liniant et hoc est conueniens lentiginibus et vestigijs vlcerum et forasse indigent scalpellatione.

¶ De vestigijs vlcerum ⁊ variolaz. Ca. v.

O Mne quod est forte de illis que diximus confert debilibus vestigiorū vlcerum. ¶ Et de medicinis predictis ad illud ⁊ expertis sunt adeps asini. et succus radicum arundinum humidaz cum aliquanto mellis. et caseus cuz sale masse confect⁹ cuz melle apū. et decoquatur vinus alba in oleo donec ingrossetur et est expertum. ¶ Et similiter emplastrum huiusmodi: ireos ⁊ costus et lithargirum ablutum et cornu ceruinum adustū ⁊ baurch et ammoniacū et stercus antiquuz administretur: ita quod ad lētigines et pannū. ¶ Et iterum sumantur stercoris antiqui veteris lōgi temporis albi et ossium veterum amborum an. partes. x. radicuz arundinis sicce partes. xx. et nasturtij recentis partes. x. amili partes. x. et lupinorum partes. v. seminis melonis excorticati rizi excorticati et farine ciceris omniuz an. partes. x. et granorum de ben partes. xv. conficiantur cuz aqua ordei et liniatur et si ponatur in eo costi et myrrhe et aristologie omnium an. partes. x. erit melius. Et nos quidem iam innuim⁹ ad curationes horum vestigiorū in loco qui est ante hunc locum.

¶ De sanguine mortuo: et lentiginib⁹ magnis et panno. Cap. vi.

L Entigines et sanguis mortuus fiunt propter sanguinem a quo apertū fuit orificium vene vt euomeret repletionem: aut scissum fuit eius orificiū propter percussionem: aut aliud et presfocatus est sub superiore parte cutis in loco in quo apparet color ei⁹ et figura eius. ¶ Et ille qui est ad rubedinem decliuis est lētigo. et qui de eo declinius est nominatur pannus ⁊ quidam nominant punctalem pannum: et ille qui est ad nigredinē decliuis est barassen. ¶ Et multotiens quidem accidit habenti lentigines scissura labiorum propter siccitatem complexionis. et oportet vt preparet ad curationem omnium illorum antequā vehemēs fiat rubedo sanguinis et denigretur: nam post illud eorum cura est difficilis. ¶ At vbo sanguis mortuus et baras quā egredit cum extremitate flobotomi remouendo cutē subtilē ablatione nō vlcerāte. Quod si fuerit illic aliqd cōgelatū accipiet ipso cū facilitate et si fuerit nō cōgelatus adhuc fiat vt currat cū facilitate: deinde curetur per cōplementū abstersionis cum medicinis. Et nos quidē iam curauim⁹ albaras et lentigines et hmōi et ablate sunt: verum opz vt consequat emplm in quo sit stipticitas vt non currat ex orificijs venaz sanguis vice alia: lz necīa sit cōmotio medicinarū stipticaz in eo qđ administratur.

⁊ resoluentium vt non attrahant resolutiue materiam ex via que dilatata est venarum: ⁊ proprie in inceptione panni: ⁊ similiter illud super quod non oportet vt sit vehemens mordicatio. Antiquus vero stans nõ timet illud: imo opꝫ vt administretur sup ipsum resolutiua mordicatiua auferendo ⁊ ponendo ſm cõtinuitatẽ ⁊ antiqu⁹ niger nõ alius. ¶ Et qñqꝫ possibile est vt resoluatur sanguis mortuus in ṗncipio rei embrocando ipsꝫ cũ aqua calida plurima tpe longo ⁊ proprie si fuerit in illa aqua virt⁹ resolutiua. ⁊ quãdoqꝫ scalpellamus in ṗmis. ⁊ qñqꝫ confert collyrium de myrrha ⁊ collyrium rosarũ ad illud linitũ ⁊ iteretur illud ⁊ qḋ currit cursu eius in die bis postq̃ abluit᷑ locus cũ eis que sunt sicut decoctio mellilon. ¶ Et melius quo administrant᷑ iste due medicine ⁊ alie est aq̃ fenugreci. ⁊ collyrium factum ex myrrha eradicat illud qḋ residuum est ex mundificatione medicinaꝝ que sunt debiliores. ⁊ ficus infuse in aceto acetoso qñqꝫ resoluunt sanguinẽ mortuum. ⁊ similiter nitrum assatũ ⁊ fimus colũbinus ⁊ baurach cũ equalitate sumpta ⁊ liniant᷑ cũ melle. Et iteꝝ abluitur locus cum nitro: deinde emplastret᷑ cũ gumma albotin ⁊ ligetur stricte sex dieb⁹: deinde abluatur ⁊ pungatur cum acubus vt sanguinetur: deinde exiccetur sanguis ⁊ dimittat᷑ sex diebus: deinde fricetur cum sale ⁊ dimittat᷑ media hora: deinde ponatur sup ipsum hoc medicamẽ quod dicemus quinqꝫ diebus: q̄re egredietur totum residuum sanguinis. ¶ Medicamen est istud: thus ⁊ nitruꝫ ⁊ calx ⁊ cera ⁊ mel: liquefiat cera cum melle ⁊ misceantur ⁊ fiat cũ eo emplastrum ⁊ administretur in omnib⁹ trib⁹ diebus aut quattuor vsqꝫ ad quinqꝫ dimittẽdo super locum resoluentur ergo vestigia sanguinis mortui ⁊ alguasiez. ¶ Et de medicinis singularibus bonis est condisi cum medulla panis ⁊ amigdale amare ⁊ semen caulis ⁊ semen raphani ⁊ lac fici ⁊ aqua calcis cũ felle vaccino ⁊ thus ⁊ folia mãdragore fricata super lẽtigines ⁊ alia vestigioꝝ hebdomada vna. ¶ Et sansucus quidem est linimentum bonũ ad sanguinẽ mortuũ ⁊ omnes medicine fortis abstersionis predicte in capitulis preteritis. ¶ Et iterum ficus corduméni ⁊ myrrha ⁊ gũmi pigani ⁊ cepa azir ⁊ radix serpentarie cũ melle. ¶ Et iam expertus est Gal. ⁊ alij. nucem rancidam terendo eam optime ⁊ ligando desuper in nocte deinde teretur. ¶ Et vino alba ueꝝ ⁊ alfesiresim ⁊ fex granoꝝ alben ⁊ sambacus ⁊ ṗprie humida ⁊ limatura eboris ⁊ crocus hortulanus cũ aceto ⁊ duo elleborũ ⁊ cinamomũ. ⁊ acetositas citri ẽ bona iterum. ⁊ andacocha uerum ⁊ stercus columbarũ ⁊ stercus passerum ⁊ stercus accipitris. ¶ Aut sumatur piperis pars .i. calcis pars .i. ⁊ arsenici rubei. ⁊ citri amborum añ. partes .ij. conficiãtur cum melle ⁊ reponatur in vase figuli. ⁊ qñ ipsum

est necessarium abluat᷑ locus cum nitro: deinde emplastret᷑ cum gũmi pini qnqꝫ dieb⁹: deinde resoluatur ⁊ pungat᷑ locus cũ acubus ⁊ exiccet᷑ ⁊ puluerizet᷑ sup ipsum sal ⁊ iteret᷑ super eũ medicamen quinqꝫ diebus alijs: fiat illud aliquoties: quĩ delebit sanguinem mortuũ ⁊ alguasiez. ¶ Aut sumãtur baurach ⁊ dragagã. cũ equalitate ⁊ informentur inde trocisci ⁊ liniantur cũ aceto ⁊ abluatur cum sapone aut liniatur cum cucurbita sicca trita bene cum pauco croco: est enim bonũ vltimũ. ¶ Aut sumatur bolus de creta ⁊ grana coni ⁊ aggregentur cum aqua saponis ⁊ liniatur. sanat enim pannum ⁊ bothor ⁊ lẽtigines. ¶ Et similiter fex olei adusti ⁊ oleũ de herbo ⁊ farina lupinorum accepta ſm equales partes: conficiãtur cũ ficubus infusis in aceto. ¶ Et de medicinis leuibus que cõferunt albaras ⁊ lentiginibus ⁊ oibus vestigijs est mucilago cydoniorum cum croco ⁊ grana cucurbite cum decoctione fenugreci. ¶ Et de eis que delent pannum sunt semẽ raphani ⁊ sinapis cõfecta cum ficubus infusis in aceto. ¶ Et medicamẽ factũ ex sinapi ⁊ arsenico qñ est ſm quantitatem que excoriat parum et nõ vlcerat ⁊ deletur. ¶ Iterum si sumatur costus cũ cinamomo que ambo conficiãtur cum aqua aldardagi ⁊ liniatur: aut sumantur terra argenti viui ⁊ semen melonis ⁊ almahaleb ⁊ amigdale amare ⁊ administrentur. ¶ Et iteruꝫ aldardagi cõfectis cum eo bdellio: ⁊ semine eruce: ⁊ iterum bdelliũ cum aceto administrentur iste medicine ⁊ quotiens mordicant auferant᷑ deinde iterent᷑. ⁊ iterum cepe croci ⁊ cepe narcisci. ¶ Et iterũ sumantur seminis eruce ⁊ amili ⁊ lithargirij albificati omnium añ. po. i. piperis croci stercoris lacerti ⁊ stercoris canis ⁊ farine fabarum ⁊ farine ordei ⁊ farine fenugreci omnium añ. pte. ij. olei amigdalarum dulciuꝫ ⁊ olei alneregil cũ quo aggregentur. ¶ Et iterum dyaquilon ſm hũc modũ: decoquat᷑ vn. i. litargirij in duab⁹ vn. olei antiqui donec resoluatur in eo: deinde sumatur mucilagis fenugreci ⁊ mucilaginis sinapis añ. vn. i. ⁊ bdellij ⁊ myrrhe amborum añ. ʒ. v. due medicine terantur: deinde super eas ambas proijciantur mucilagines ⁊ terantur vehementer: deinde aggregentur cum oleo ⁊ fiat ex eis dyaquilon. ¶ Trociscus bon⁹. ℞. mezerion ʒ. iiij. sinapis albi ʒ. x. ammoniaci ʒ. ij. bdellij ʒ. ij. dissoluantur in aqua ſm quantitatem qua residuũ aggregetur ⁊ fiant trocisci. ¶ Medicamẽ vigilantis bonum. ℞. senbesud ʒ. i. baurach ʒ. i. seminis raphani ⁊ ossis putridi ⁊ granorum alben ⁊ lapidis piperis ⁊ lupinorum ⁊ seis melonis ⁊ costi ⁊ amigdalarum amararum. fiant ex eis trocisci ⁊ administrentur. ¶ Medicamen bonum vltimum cui par non inuenitur: interficiatur argẽti viui ʒ. i. in mollificatiõe ʒ. iij. amigdalarum amararum conterendo donec non ap-

pareat eius vestigium et denigret mollitionem: deinde proijciatur quantum est totum de semine melonis trito valde et liniatur per hebdomadam vnam omni nocte et abluat in mane. ¶ Et iterum rubhe montane et ysopi amborum. ana pars. i. marmoris boli viridis terna pars vnius thuris pars. i. baurach partes. ij. et. ß. gummi albotin cum oleo ro. resoluantur baurach et marmor boli cum aqua calida et aggregentur omnia et misceatur cum eo aliquid mellis et administretur secundum cautelam ab vlceratione. ¶ Dixerunt: et de his que delent pannum est flobotomia vene leporis: verum non ponit faciem in rubedine faciei habentis aiahafa.

¶ De alguassem. Cap. vij.

q Uandoq3 eradicant alguassem due medicine quas prediximus in capitulo lentiginum. et forsitan sufficit vt abluatur locus cum nitro et ponatur super ipsum gluten albotin hebdomada vna: et stringatur ligando: deinde soluatur et fricetur cum sale bene et reiteretur super ipsum gluten albotin vsq3 quo eradicet exstirpe cum eo nigredine alguassem. ¶ Quod si illud non confert non erit excusatio quin sequatur punctio vestigiorum alguassem distillando anacardos vt vlcerent ea et corrodant ipsa.

¶ De curatione albedsianem et rubedinis superflue. Cap. viij.

a Lbedsiané est rubedo extranea similis rubedini eius in quo incipit lepra que apparet super faciem eius et super extremitates et proprie in hyme et frigore et forsitan sunt cum ea vlcera et causa eius est quia frigus coartat vaporem plurimum sanguineum. ¶ Et eius curatio est ventris solutio et flobotomia et ventose et appositio sanguisugarum: deinde administratio regiminis eius quod habet alseker in principio lepre predicti in capitulo ante hoc capi.

¶ De morphea et alguada et albaras alba et nigra. Cap. ix.

d Ifferentia inter duas morpheas et albaras albam veram est quod vtraq3 morphea est in cute. et si est profunda est parum valde: et albaras est in cute carne vsq3 ad os. ¶ Et causa communis omnibus est debilitas operationis virtutis alteratiue quum non assimilat assimilatione integra verum materia est in vtraq3 morphea subtilior: et virtus expulsiua fortior: quare expellit ad superficiem. ¶ Et materia in baras est grossior et virtus expulsiua debilior fixa in interiore parte et corrumpit complexionem eius quod penetrat in ea: quare est additio et adherentia et non fit assimulatio. tu quidem iam sciuisti has intentiones in ea. virtutum. et quum componitur hec materia conuertitur nutrimentum quod venit ad eam ad naturam suam. et si fit melius nutrimentum: sicut complexio bona conuertit materiam corruptam ad rectificationem et facit eam conuenientem sicut arbores permutantur de plantatione ad plantationem et conuertuntur a venenositate ad comestibilitatem et a comestibilitate ad venenositatem sicut narrauit Gal. et alij quod arbor nominata allabcha est in persia venenosi fructus. et cum plantatur in egypto est fructus eius de eis que comeduntur: et sicut color animalis et plante conuertunt materiam secundum membrum quum ipsa sunt eis sicut regiones. et quum membrum fit flegmaticum et caro eius est sicut caro ostrea eorum et conuertit sanguinem bonum ad complexionem suam flegmaticam et colorem suum album. ¶ Et differentia quidem inter ambas morpheas est quoniam carum est propter materiam melicam: et altera propter flegmaticam proprie. ¶ Res vero qui nominatur albaras nigra proportio ad albaras albam non est proportio morphee nigre ad morpheam albam: imo est genus diuersum in intentione ad albaras albam: et illud ideo quoniam albaras nigra est illud quod nominatur ipengo excoricatiua et est scabiositas accidens cum aspera vehemens et facit squamas sicut sunt piscium cum pruritu et est propter humorem melicum imbibentem cutem de eo qui est iuxta eam imbibitione fortiore quam imprimat in colorem tantum et est de animabus lepras et est cum malitia: et cum hoc quod que est ex ea antiqua non sanatur. et similiter que ex morphea est antiqua est magis salua quam albaras alba: et causa huius contrarius est nota. ¶ Et scias quod albaras sequitur ventosas et apparent vestigia earum et multiplicatur super ea propter illud quod attrahitur cum sanguine de humiditate et non associatur ei cuius suctio fit ventosarum et remanet in cute: et propterea quod debilitatur cutis vlcerata a complemento sue operationis.

¶ Signa.

¶ Morphee quidem nigre esse non ambigitur. Ambiguum vero est differentia inter alguada que est morphea alba et albaras mala. et de differentia quidem inter vtrasq3 est quod pili oriuntur super alguada: et sunt pili nigri et flaui et nascuntur super albaras albi non alij. et est cutis magis depressa et vehementius defossa quam cutis reliqui corporis. Et forsitan est illud in guada: sed est parum valde. Et iterum punctura cum acu extrahit ex guada sanguinem: et baras non sanguinem: imo humiditatem aquosam et hoc non sanatur. ¶ Et iterum que rubet cum fricatione est ad spem decliuis et ad hoc vt sit morphea et que non rubet per eam est mala. ¶ Differentia vero inter morpheam nigram et albaras nigram est excoricatio et squamositas et testositas: quoniam ipse non sunt in morphea nigra. ¶ Amplius albaras iterum est rara. et quoniam de ea est aspera et de ea est leniat et lenior vtrarumq3 albarum est deterior et vtraq3 nigrarum est melior quoniam est morphea. Et de ea est vehementius elongationis a colore corporis: et de ea est que est propinquior et ei est magis salua. et in ea que est submersa et non rubet: neq3 sanguinem emittit: et est vehementis dilatationis capiens locum magnum non est spes. Et similiter illa que omni hora incipit in additione: quum

complexio eius est fortis conuertens illud quod ad eam vadit ad suam similitudinem: et propter illud est mala valde.

¶ De cura morphee nigre. Cap. x.

Oportet vt incipiat cum flobotomia si fuerit illic multitudo sanguinis: et cum euacuatione humoris adusti et melancolici cum eis que sunt sicut decoctio epithymi et agarici et mirabolanorum nigrorum et polypodij et sticados cum passulis et ficubus et similibus. ¶ Et lapis armenus et lazuli: quando ponitur in medicinis eius est iuuatiuus: et elleborus et hieralogodion et hiera ruffi et alia ab illis. ¶ Et de euacuationibus sublimibus est aqua casei cum epithimo: potetur omni die pondus. ʒ.i. epithimi in cado vno aque casei. et dare in potu sambacum confert ei. ¶ Et confert ei administratio ciborum boni chimi et administratio balneorum et administratio triferarum factarum cum epithimo. ¶ Suffuf iuuatiuum ei et baras nigre. ℞. mirabolanorum nigrorum emblicorum nigelle omnium. ana. partem vnam zufere partem .i. et .ß. bibat omni die .ʒ.iij. in mane et .ʒ.ij. in sero. et quando calefit corpus dimittatur aliquot diebus: deinde iteretur. ¶ Et oportet vt precipiatur eis quatenus occupentur in dispositione rectificandi splenem si fuerit corruptus: aut debilis ab attrahendo sanguinem: et post illud administrentur epithimata fortis abstersionis: et fortiter attrahentia sanguinem sanum. cum ergo vesicatur quiescat diebus aliquot donec cadat cutis: deinde iteretur si eius fuerit necessitas. ¶ Et quandoque non dimittit cadere: imo quotiens incipit mordicare auferatur donec quiescat deinde iteretur. ¶ Et iste medicine sunt sicut gumma rute agrestis et piper et sinapis et nasturtium et lac titimalli: et tapsia et harmel et semen raphani et cortices radicum capparis et lebilzengi. et alebilzengi iterum est iuuatiuum in morphea et baras et propterea quod vehementer attrahit sanguinem et ossa putrida et nuclei oliuarum antiqui putridi collecti ex parietibus. Et omnia attractiua fortia predicta in capitulo eradicationis vestigiorum. et aque quibus liniuntur sunt aque cucumeris et seminis eius et decoctio colloquintide. ¶ Modus epithimatis boni: sumatur semen raphani et teratur cum condisi: et liniatur cum eo morphea nigra in balneo. ¶ Et iterum sumatur semen raphani et semen sinapis confecta cum ficubus decoctis in aceto. ¶ Modus epithimatis. Recipe nigelle torrefacte tapsie pice omnium. ana. ʒ.x. aluminis iameni. ʒ.ij. dragaganti gallarum amborum. ana. ʒ.ij. seminis harmel torrefacti. ʒ.v. liniatur cum aceto forti: deinde succurratur vestigijs accidentibus cum lacte mulieris. Et omnia epithimata fortia predicta in capitulo albaras et lentiginum et aliorum sunt iuuatiua ad morpheam nigram.

¶ De cura alguada et albaras. Cap. xi.

Oportet vt deinde flobotomia licet non faciat ipsam necessariam res fortis: et comedat nisi quandoque secundum ieiunium et vinum nisi purum. ¶ Et sudare in balneo confert ei si fuerit mundificati corporis. ¶ Et administretur vomitus in primis: deinde medicine euacuantes flegma si non fuerit corpus mundum: deinde diuretica et solutionem ventris facientia sicut hieras magnas et propter hiera de pulpe colloquintide et pillule que similantur ei. et hiere dentur in potu cum decoctione myrabolanorum et epithimi et polypodij et passularum et salis. ¶ Et in granis alnil est proprietas mirabilis in euacuando humorem residui morphee al. et albaras. ¶ Et de solutiuis conuenientibus eis est hierapigra composita cum pulpa colloquintide. ¶ Aut secundum hanc descriptionem Recipe cinamomi et spice xilobalsami et masticis et assari et croci et folij et calamenti fluuialis et pulpe colloquin. omnium. ana. ʒ.i. aloes. ʒ.xviij. cuius dosis sit. ʒ.i. aut aur.i. cum syrupo acetoso mellito et aqua calida. ¶ Et de solutiuis conuenientibus eis est vt sumatur myrabolanorum kebulorum emblicorum. ana. pars .i. et turbith preciij. et sit omnius pars. vn.i. dissoluatur de penidijs lib.ß. cum aqua et inspissentur et conficiatur: cuius dosis sit de tribus ad quinque. ¶ Et ego diligo vt ponatur in eo zinziberis pars .i. et administrentur confectiones triferales et electuarium nostrum huiusmodi. Recipe mirabol. nig. et thurio al. amborum. ana. partem .i. zinziberis quartam partem vnius: conficiantur cum melle passularum: et sumatur de eo omni die quantitas oui. ¶ Et iterum myrabo. nigro. emblicorum nigelle omnium partes equales: zufeti pars .i. et .ß. bibat omni die de eo. ʒ.iij. et dimittat ipsum quando febrit. ¶ Et iterum acori et macropiperis et mirabo. kebulorum et masticis et thuris et nigelle et baccarum lauri omnium equales partes: et sit dosis eius. ʒ.z. ¶ Et de eis que dicta sunt in lib. abbreuiationum est vt sumatur modius salis de marico vehementer torrefacto. et si est necessarium vt iteretur torrefactio eius fiat: et bibat super impressionem eius. ʒ.vn. muri nabati: et toleret sitim vsque ad meridiem. ¶ Et in zufera et semine eius et vino in hoc capitulo est proprietas mirabilis. ¶ Et de succo quidem extremitatum vitis amare bibatur omni die cadus vnus: quoniam exiccat albaras et prohibet additionem eius Et potare tyriacam et comedere carnem vipere est iuuatiuum valde in hoc et trocisci tyri iterum. ¶ Et de confectionibus et medicinis que sunt inter triferales et solutiuas est vt sumantur semina de zufara partes .ij. et seminis vrtice pars .ß. et aloes partis .4. aggregetur cum melle: et sit dosis. ʒ.iij. administretur illud semper. ¶ Et de hominibus sunt qui ponunt cum eo acorum et epi

thimum. ⁊ iterum alhelhengi. ʒ. ij. myrabo. ni. ʒ. ſ.
epithymi. iiij. partem. ʒ. i. potetur anno comple-
to cum complemento ſuo. xij. menſibus. ¶ Et
de eis que currunt hoc curſu: verũ est ſomnus
⁊ manifeſtioris iuuamenti: ⁊ oportet vt bibatur
per annum: est vt ſumantur acori. ʒ. vij. myrab.
kebulorum polypodij. an̄. ʒ. x. myrabo. citrinorũ
ʒ. xv. hierepigre. ʒ. xx. ſa'is indi. ʒ. vij. ſe. alzufera.
ʒ. xx. ⁊ pireti. ʒ. x. turbith. ʒ. i. pulpe collo. ʒ. xx.
agarici. ʒ. v. ⁊ ſcamonee pondus. ʒ. viij. conficia
tur cum melle origanali: ⁊ ſit doſis ex aur. i. vſq̄
ad aur. ij. ¶ Et huius quidem generis est medi
camen allandi qd̄. ℞ecipe ſe. naſturtij. viij. lri-
bean zuſera ⁊ aloes ſcotrenſis amborum. an̄. ʒ. iij.
proijciatur ſuper illud lb. i. ⁊. ſ. mellis: ⁊ inſpiſſe
tur: cuius doſis ante cibum ſit quantum neceſſe
est cum ſauic: deinde ſorbeat poſt illud. iij. ſorbi-
tiones muri. ⁊ conſeruet caput cum oleo viol ⁊
oleo ro. ⁊ cibus poſt ipſum ſit aleſſidebegi. ¶ Et
quandoq̄ permittitur vt adminiſtret logodion
⁊ theodoricon omni die ⁊ ſit eius doſis parua
vſq̄ ad. ʒ. ſ. ⁊ minus. ¶ Et quidã iam iuuerunt
cauterizando loca albaras ⁊ euaſerunt ⁊ quieue
runt. verum hoc poſſibile est in ea que est parue
quantitatis. ¶ Et cum corpus est mundum ⁊
complexio corporis est equalis tũc dimitte me
dicinas que bibuntur quoniam ipſe fortaſſe affe
rent nocumentum ⁊ minus illius est φ ipſe fa-
ciunt fluere ſanguinẽ ⁊ minorant ſpũm qui am
bo ſunt de illis quibus indigetur in curatiõe al
baras. ⁊ ſit ſufficientia ſuper curationem mem-
bri cuʒ eo qd̄ appropriatur ei de epithimatibus
⁊ eis ſimilibus. ¶ Et pone cibum eius velocis
digeſtionis in quo nõ ſit viſcoſitas neq̄ vnctuo
ſitas ⁊ deuitet olea ⁊ frumentũ coctum vt puls
⁊ que currunt curſu eorum. ¶ Medicinarum
autem ad guada ⁊ ad baras gradus primus est
vt ſint vehementis abſterſionis fortiter attrahẽ-
tes ſanguinem vehementer calefacientes com-
plexiones membri. poſt illud vero ſint vlcerati-
ue excoriatiue. ¶ Et in medicinis que ſũt ad
guada ſunt medicie que adminiſtrantur ad hoc
vt ungant. ⁊ qd̄ magis diligo est vt adminiſtren
tur medicine locales poſt fricationem ⁊ rubifi-
cationem. ⁊ vt ſit fricatio cum eis que ſunt ſicut
folia fici vſq̄quo forſitan ſanguinetur. aut poſt
puncturam acuum in locis pluribus. ¶ Et de
iuuantibus ad iuuamentum medicinaruʒ est vt
adminiſtres linimenta in ſole. ¶ Et melior me
dicinarum ad baras est illa que vlcerat: aut veſi-
cat: quoniam facit currere materiam ⁊ ſanantur
⁊ iteretur ⁊ fortaſſe nõ dimittitur vt veſicet: imo
mordicet eam: ⁊ iteratur poſt quieteʒ. ¶ Et me
dicine ad baras ſm experientiam primam ſunt
fortes de illis quas diximus ſicut elleborus ⁊
calx ⁊ arſenicum ⁊ cõdiſi ⁊ ſtaphiſagria ⁊ radix
vitis al. ⁊ gẽtiana ⁊ ſauina ⁊ gũma pini ⁊ radix
ſanguinis draconis ⁊ radix aphodilli ⁊ ſpuma
maris ⁊ aſſa ⁊ cortices radicis capparis ⁊ ſina-
pis ⁊ harmel ⁊ ſemen raphani ⁊ radix cucume
ris aſi. ⁊ eruca ⁊ rubea ⁊ cardemomũ ⁊ almeze
rion ⁊ dragantum ⁊ calcantum ⁊ arſenicum ⁊
ſulfur ⁊ allatran in balneo ⁊ bulbus ⁊ coſtus ⁊
ariſto. ⁊ flores papaueris ruffi ⁊ gumma raibe
agreſtis ⁊ euforbium. ⁊ cordu. est vehementis
iuuamenti ⁊ ſulfur iterum cum aceto faciendo
epithima poſt epithimationẽ et cepe narciſci. et
de eis que ſunt experta est ſal ammoniacus: et
oleum ouorum. ¶ Epithima bonum radix
dracontee et radix nenufaris ad guada et ſan-
guis nigri ſe pentis excoriari et radix ſcamo-
nee et folia fici ſicca et folia oleandri et enula et
folia eius et allaſtirgar. ¶ Aque vero ſint aceti
et aqua aldargari et aqua cuc. cãpeſtris et aqua
bulbi et aqua ſquille proprie et aqua ſanſuci et p
prie ſuper baras veſtigio ventoſarum et ſuccus
enule et ſurabegi carnis vipere. ¶ Et de epithi
matibus bonis ſunt tyriaca et mitridatum et lo
godion et aqua cucu. campeſtris. et de oleis. bo
nis est oleum myrtinũ in quo decocta est tapſia
adusta commixto cum eo poſt illud dragantis.
¶ Et de epithimatibus bonis ſunt cantarides
que terantur cum aceto et liniantur. ¶ Aut ſu-
matur fumus terre humidus: aut ſiccus: et po-
natur in ventre vipere decollate mundificato vẽ
tre et impleatur et fumatur et aſſetur donec de-
coquatur bene: deide extrahatur ille fumus ter
re humidus: et emplaſtret cum eo albaras: quo
niã ſanat. ¶ Aut ſumant folia oleandri recẽtia
et frigantur cum oleo donec exiccentur folia et
coletur oleum et ponatur ſuper ipſum cera cola
ta cum menſura: deinde puluerizetur deſup ſul
fur citrinum et fiat ſicut emplaſtrum et liniatur
cum eo in ſole. ¶ Epithima indorum. Sumã-
tur coſtus et tapſia inda et arſenicum rubeum et
piper et flos eris: et terantur cum aceto in vaſe
ereo. et dimittatur hebdomada vna et liniatur
cum eo et ſtet in ſole: deſtruit. n. morpheam ⁊ al
baras incipientes. ¶ Et conferunt alcali et calx
in vrinis infantium lactentium: et remouetur de
ſuper ſeptem diebus: deinde decoquatur ſicut
mel et adminiſtretur donec vlceret: deinde ſu-
mantur pix et cera et latran et cortices nucis
adusti et ſanguis pulli columbini et oleum de al
canna: et decoquantur donec permiſceantur: de
inde ponatur ſuper locum donec ſanetur et co-
lor eius ſit color corporis et melius quidem est
vt iteretur in ſole calido aliquotiens. ¶ Et ſcias
φ euacuatio habentis hanc egritudinem opor-
tet vt fiat cum debili euacuatiore ſubtili cũ gra-
datione. et aqua quidem radicum est digeſtiua
faciens viam medicine: et in fine eius bibat pil-
lulas fetidas: deinde iteret aquam radicũ dua-
bus hebdomadis: et fiat vt generetur ſanguis
eius ex carnibus calidis auium frixaruʒ: et ab-
horreat acetoſa et muza niſi zirbabegi qñq̄; et

precipiatur ei vt abstineat ab aqua et frangatur cum vino antiquo absque multiplicatione. ¶ Et oportet vt fricetur locus omni hora cum panno aspero vt attrahatur ad ipsum sanguis: et irrorentur balnea nocet et cibus grossus et fructus humidi et sicca. ¶ Et cauterium super baras est malum: et forte aspergitur et multiplicatur albaras et albaras que apparet successione cauterij ex ea aliquid non occultatur: et similiter in circuitu scalpellatum. ¶ Epithima plurime commixtionis factum ad mutuarise. ¶ Recipe sanguinis nigri excoriati vn. iij. et sanguis corui habentis pennas varias et albacarati et aliubab et pullorum alguarelsem et alsaln et testudinis marine omnium. an. vn. i. et alkitran et picis humide et napi et mellis anacardi omnium. an. vn. i. misceantur illa et exiccentur. Et sumantur aque colloquintide humide pe. i. et vini antiqui partes. ij. et aque enule partes. ij. et aque ruthe et aque synapis munde omnium. an. pars. i. aggregentur illa et sint de eis in summa. lib. x. secundum hanc descriptionem: et ponantur in patella vitreata et proijciantur super ea mellanopiperis et macropiperis et zinziberis et nigelle et castorei et piretri et condisi et gumme pigani et gariofilorum et cassie lignee et mezerion et radicis cucumeris asini et ellebori ni. et opoponaci omnium. an. vn. i. decoquantur cum aqua donec remaneat tertia: et coletur a medicis et ponatur super sanguines et commixtiones predictas donec exiccetur: deinde sumatur aqua colloquintide humide et enule humide et squille et aqua sansuci et aliquid de vino antiquo roretur super aquas: et sint omnia. lib. viij. et proijciantur super ea asse fetide et alaslufgar et vtriusque arsenici et floris eris et sulfuris omnium. an. ℥. i. s. et decoquantur in aquis vsquequo remaneat quarta et coletur et iterum iter sanguinis et humores exiccati imbibantur ex ea et terantur donec bibant totum et exiccentur: deinde liniatur cum eo in balneo. Dico autem quod possibile est vt hoc medicamen administretur leuiore sollicitudine et sit fortioris impressionis quam illud in quo laborauit medicus regis. ¶ Epithima vigilantis bonum. ℞. nigelle florum papaueris russi radicum capparis omnium. an. partem. i. tapsie licij cineris myrrhe arsenici omnium. an. ℥. s. liniatur in sole. ¶ Epithima bonum iuuatiuum: et est flos papaueris russi et alzerchasen cum aceto. ¶ Et iterum rubea tinctorum spuma maris semen raphani condisi cum aceto vini. ¶ Et iterum sumatur limature aluminis et ellebori nigri et eris adusti et cantaridarum et arsenici rubei omnium. an. ℥. i. conficiantur cum laseran dissolutis in aceto et liniatur cum quantitate quam scis. ¶ Et iterum ex dictis sapientis elleborus albus piper nigella spuma maris sulfur arsenicum rubeum rubea tinctorum tapsia flos eris cantarides: terantur cum aceto et informentur trocisci et exiccentur: et cum necesse fuerit te-

rantur cum aceto et liniantur post fricationem cum vino et liniantur. ¶ Et iterum ex libro decorationis carnon: elleborus niger vitis alba radix almezerion sulfur citrinum draganti flos eris limatura ferri spuma maris folia fici: terantur cum aceto sicut alcohol: et seruetur in vase plumbi et liniatur in sole post fricationem. ¶ Aliud gabellio. Sulfuris euforbij ellebori oium. an. ℥. i. anacardi piretri tapsie oium. an. aur. i. liniatur cum aceto. ¶ Iterum semis raphani condisi gumma pigani et mezerion rubea tinctorum tapsia nasturtium piretrum staphisagria aggregentur cum sanguine nigri excoriati: et informentur trocisci et administrentur cum aqua rubee tincture decocte vehementer colate per balneum. ¶ Et iterum rubee tincture tapsie oium. an. ℥. v. se. raphani. ℥. x. condisi. ℥. viij. liniatur cum aceto post balneum. ¶ Medicamen regale. Folia almezerion et semen eius excorticatum et elleborum niger et piper decoquantur cum submersione aceti donec bis cocta sint: deinde proijciatur in eo draganti et cantarides et limatura ferri et nitrum et spuma maris: et decoquantur donec ferueat et liniatur et toleretur et non abluatur quantum possibile est et aperiantur vesice. ¶ Aliud bonum. Mell. anacardi. ℥. vij. piretri gummi pigani. an. ℥. iij. euforbij. ℥. iij. tapsie persice. ℥. i. liniantur cum eo confecto cum lacte. ¶ Et in eis que experti sumus est vt sumantur mellis anacardi et alkebil: cuge et fimi columbini et cantaridarum et tapsie et seminis raphani et seminis synapis et rubee tincture et alcanne et indici draganti oium partes equales: vesicentur cum eo et aperiantur vesice et curentur vlcera et ueret donec sanentur. ¶ Et illud quod delet baras vestigiorum ventosarum est aqua cucu. agrestis et aqua sansuci et rubea tincture et tapsie liniuntur cum aqua albacham. ¶ In vncturis autem que administrantur super albaras non est possibile vt referantur secundum pondera eadem propter diuersitatem colorum faciei: imo in eis afferunt canones et permutant et post ponunt. de eis itaque est vt sumantur mandragora et myrrha et fex vini et magra et rubea et alumen et silia: et componantur et liniantur. ¶ Aut cum tinctura nigra quam experti sumus. ℞. cortices nucis et quod est ipse sit de alcana et quod est alcanna indico. et expcalcis et arsenici et tapsie oium. an. pe. i. rubee tincture partes. ij. aggregentur illud cum aqua cepe et administrentur secundum quod vides. ¶ Tinctura alia: lithargirium et calx galle draganti et alcanna conficiantur cum melle et cum aceto nigro et administrentur ex eis epithima. ¶ Et iterum draganti et calcanti et galle terantur et conficiantur cum aceto nigro et fricentur membrum in sole et liniantur cum eo delibutionibus aliquibus: et est tinctura remanens. ¶ Et iterum tapsia nigra et scoria ferri et draganthum citrinum et flos eris et rubea tincture et cortices granatorum: terantur cum aceto vini donec denigretur et liniatur super ipsam vinum. ¶ Et cibi habentis hanc passio-

nem sunt assata et frixa et que preparata sunt in patella: et que cocta sunt cum opilatione vasis ex carnibus leuibus cum senunibus et sit contentus vino et dimittat potum aque omnino si possibile est aut minoret ipsum. vtatur illa que ex ea decocta est aut mixta cum vino.

¶ De cura albaras nigre. Cap. xij.

Est cura morphee nigre et indiget humectatione corporis vehementiore et euacuatione fortiore. deinde administrentur magis abstersiue medicine morphee nigre. et accidit quandoque habenti eam vt iuuetur coitu. verum balneum plurimum confert ei. ¶ Quod si vehemens fiat et ad vltimum perueniat curetur curatione lepre.

¶ Tractatus tertius de eis que accidunt in cute non in colore eius de sahafati et resrengi et balsifati et aluati. ¶ De sahafati. Ca. i.

Sahafati est de summa bothor vlcerosarum: et currit consuetudo in pluribus libris vt dicatur in capitulo decorationis. et sahafati quidem incipiens est bothor que fixe leuiter diuise in numeratione locorum. deinde exulceratur vlceribus crustosis: et sunt ad rubedinem decliues. ¶ Quandoque etiam emittit virus et nominatur resrengi sahafati humida. et quandoque incipit squamis sicce et minoratio apparet in breui et aufertur velociter. ¶ Et causa quidem sahafati est humiditas mala acuta corrosiua que permiscetur sanguini et humoribus grossis iterum mali: quare grossum fit apostema et exiccatur subtile. ¶ Et causa eius que de ea sicca est: est humor melancolicus plurimus cui permiscetur humiditas acuta: quare expellitur ad cutem et corrumpit et corrodit. ¶ Balsifati vero est de genere sahafati male. ¶ Sed aluati sunt vlcera melica que apparent in crure ex eadem materia ex qua fiunt varices. ¶ Et appropinquat cura eius curationi eius.

¶ De cura. Cap. ij.

Cura eius est curationi proxima impetigis et dicemus illud. ¶ Nos vero dicemus quod tunc confert alsahafati sicce euacuatio humoris colerici et melancolici: et flegmatis salsi cum eis que sunt sicut decoctio mirabolanorum cum epithimo. et ponatur in ea aloes et scamonea et administretur postea que mollificant residuum cum humectatione sicut aqua casei et fumiterre humide: de summa cuius sumatur lb. i. et misceatur cum vtrisque mirabol. nig. et citrinorum ambarum ana. ℥. iij. epithimi pondus. ℥. ij. et salis napthi tertia. ℥. i. deinde post illud sit contentus aqua casei et epithymo: sumendo omni die pondus. ℥. xxx. de aqua casei et ℥. i. et ʒ. de epithymo si tolerat natura et non superfluat: aut secundum quod tolerauerit. ¶ Et dimittat omne quod habet dulcedinem superfluam et propter dactulos: aut amaritudinem aut acuitatem aut salsedinem. et sit contentus insipido generante humorem sanum in quo non est mordicatio: et humectatione corporis humiditate equali cum balneo et aliis. ¶ Et flobotometur vena corporis si necessitas fuerit eius ex vena que imbibit illud membrum: sicut vena frontis in sahafati facta super caput. et vena que est in cute capitis est vena que est post aures. et ipsa quidem fit secundum plurimum rei super caput et ventose iterum ad illam que est in capite. et si fuerit in membris inferioribus flobotomentur due saphene. ¶ Et cum feceris illud fricabis alsahafati fricatione forti donec sanguinetur: et stude in hoc vt currat ex ea sanguis plurimus deinde curetur cum medicinis localibus: et propter eum fricatur post sanguinationem cum sale et aceto. ¶ Ei vero quidem que de ipsa sicca est confert balneum frequens absque longitudine tensionis et euaporatio membri super vaporem aque calide: aut tepide in die aliquotiens et olea et adipes et regimen humectatiuum est nutrimento et inunctio et cum capitpurgiis. Et sunt necessarie in euacuando eam medicine attrahentes melancoliam attractione forti et durantes eam: et administretur post hoc aqua casei secundum quod dictum est. ¶ Et non est malum apponere sanguisugas iuxta: deinde necessaria est fricatio et sanguinatio. deinde administretur medicine locales. ¶ Et existimauerunt quidam quod flobotomia alsahafati ex vena propria ei sicut vena post aures ad alsahafati capitis est curatio eius: deinde liniatur cum melle et cum aqua sicle et origano. ¶ Medicine autem locales ad humidam incipientem quidem que est super corpus humidum: et corpora infantium sunt sicut alcanna et sicut indicum cum gallis adustis cum oleo alkeiri: est enim expertum vltimum sicut medicine facte ex stipticis exiccatiuis sicut sunt cortices granatorum cum aceto vini et oleo ros. et quandoque ponitur in eo litargirium. et quandoque necessarium est administrare illud in quo est abstersio iterum sicut est apostolo. ¶ Et multotiens quidem sanat illam que de ea media est fricatio cum aceto et sale et alumen viridi: quare exiccatur et cadit. ¶ Et de medicinis que sunt in istis ordinibus sunt tutia et climia et chimolea et charta combusta cum aceto et gumma pini cum balaustiis et aceto et oleo ros. ¶ Aut sumatur litargyrii et scorie argenti et amigdalarum amararum et venatinctorum omnium ana ℥. i. cum aceto et oleo ro. ¶ Et similiter radices lilii celestis et xylobal. et semen e cyminum resoluntur et gumma alborum communia. Et termilentes et magra cum aceto. et rursum amigdale amare et galle virides ghusiriqi car um coitus: et fiat ex eis epithymia cum aceto postquam preparatum fuerit cum sale. ¶ Dixerunt. ¶ Et sumantur cancri vini et terantur cum sansuco: et exprimantur et fiat capitpurgium cum eo et cum humiditate cancrorum solum. ¶ In antiqua autem et in illa que est sup

corpa dura sunt necessaria ex quibus sunt sicut colcotar et calcantum et cupressus et dragantum et caustri et sal et sulfur et terra argenti viui et vene tinctorum et medicamen de chartis et scoria eris et fuligo furni et sal ex stipticis resolutiuis: et iterum sicut lithargyrium et cerusa. Nasturtiū vero siccum ex exiccantibus est fortibus. et fimus columbinus est ex resolutiuis vehementis abstersionis et exiccationis: et similiter stercus lacerti et turdorum et ppter comedentium risi. Et emplastrum venarum est ex eis que conferunt omni sabafati. et emplastrum rubeum factum ex venis citrinis et alcanna et aristo. et cortices granatorum et lithargyriū: et medicamen quod dicemus in ca. sicce. ℭ Medicamen bonum. Chimolee sulfuris viridis cineris cucurbite et pulpe colloquintide omnium partes equales cum aceto aut coriādrum siccū adustum et nasturtium excorticatum et alcanna cum aceto et oleo ros. et iterum cinis ligni vitis et aristolo. rotū. et balaustie et galle et gumma pini cum aceto et oleo ros. ℭ Medicamen bonum valde. Abluatur alsahafati cum decoctione oleādri: deinde liniatur cum scorie eris et myrrhe pondere. ʒ. ij. et terre argenti viui thuris et aluminis iameni omnium an. ʒ. iiij. aristolo. et colcothar et cineris vitis et aloes omnium an. pondus. ʒ. i. cum aceto et oleo ros. ℭ Medicine locales ad sehafati siccam et antiquam. Que de ea fortis est indiget medicamine acuto corrodēte eā vsquequo perueniat ad carnem sanam: deinde curetur cum emplastro vlcerum: sicut ex oleo de venis: et lithargyrio et aceto et oleo. Et que est infra illam curetur cum eo cū quo curatur antiqua primia predicta: et cōferunt ei humectatio corporis cū cibis et odoramēta et clysteria et alia. ℭ Medicamen bonū ad sabafati humidā et siccā. ℞. olei amigdalarum amararū et olei sinapis amborum an. ʒ. sacratan aceti sacratani. i. siemenithe: et gallarū amborum an. aur. iij. fellis zebaragi aur. i. venarum citrinarū et baurac amborum an. aur. ʒ. terantur medicine et misceantur cum duobus oleis et aceto permixtione vehemēti cōterendo: deinde administrentur super oēm sahafati et scabiem et pediculos et depilationē et alopitiā et furfures. ℭ Et albalatati quidem est de gñe alsahafati male: et quandoque est causa eius morsus: sicut sinifes maligni. Et cura eius est cura illius. ℭ Medicamen nostrum forte ℞. aristol. et floris eris et ammoniaci et bdellij et sinapis et draganti partes equales aggregentur cum oleo de humento et aceto quantum est oleum et pauco melle et administretur.

ℭ De impetigine. Cap. iij.

Mpetigo non est longinqua a sahafati et non diuersificatur ab ea nisi cū re occulta et proprie alsabafati sicca: et pertransit vt sit alsahafati sicca impetigo malignior et deterior et magis corrosiua et longinquioris profunditatis. ℭ Et causa impetiginis est propinqua cause alsahafati: nā est aquosa berihati acuta permixta iterum materie grosse melancolice grossiori materia scabiei. ℭ Et impetigo quidē velocioris sanationis est illa cuius subtile est magis vincēs. ℭ Et impetigo quidem alia est humida sanguinea in qua apparet cum fricatur res: et est res magis salua. Et alia est sicca cuius plurimum est a flegmate salso conuerso per adustionem ad melancoliam. ℭ Et de impetigine est excorticata propter vehementiam siccitatis et multitudinem profundationis et est sicut albaras nigra et sicut cortices. ℭ Et de ea est non excorticata. Et de impetigine ambulatiua maligna. Et de ea est stans. Et de impetigine est recens. Et de ea est antiqua mala et est egritudo berihati.

ℭ De cura impetiginis. Ca. iiij.

Ndiget impetigo in radice curationis medicinis aggregantibus resolutionem et incisionem et liquefactionē et subtiliationem cum sedatione et humectatione. ℭ Et prima carū est secundum materiam grossam: et secunda est secundum materiā acutam subtilem. Et secundum dominium vnius duarum rerum est necessarium vt vincat vnum duorum regiminū. ℭ Et appositio sanguisugarum est de melioribus medicinis eius. Et est necessarium in re eius mundificare et consequenter adhibere aquā casei secundum modum quem exigit illud quod est pro fleno: et cibationis et humectationis et regiminis humectantis illud quod est necessarium alsahafati. ℭ Et similiter balneum est de sublimioribus curationibus eius: et forsitan indiget separatiōe aeris sicci. ℭ Dixerunt quidam. Et de eis que prohibent euenire impetiginem et sanant quod de ea euenit est vt in potu detur lacte ablute ablutione aloes pondus. ʒ. i. cum. iij. ʒ. decoctionis myrrhi. ℭ Et quando expāditur impetigo et multiplicatur: tunc cura eius est cura lepre.

ℭ Curationis locales. De medicinis quidem singularibus eius que recens est et media: est acetosus citri: et fortis iterum gummi arabicū cū aceto. Et gumma amigdale et gumma pini cum aceto: et storax liquida cum aceto: et sinapis cum aceto est vltima: et aqua sulphurea et aqua salsa et spuma maris et glutinū de corijs: et saliua hominis ieiuni et illud quod residet super dentes eius. et semen melonis. et radix aphodilli et alsiras cum oleo amigdalarum amararum est bonum et folia capparis cum aceto. Et saia noua vel suffumigatio cū eis confert omni impetigini cum proprietate sua et acatia et mugat. Et oleū de tritico est conueniens ei que accidit oi corpi et debili et forti et vene citrine: et incipiēti. et assiduetur effusio aque calide sup eā: deinde fricetur cū oleo vio. fiat illud secundum assiduationē. ℭ Et aqua ordei linita forsitan delet eam et proprie cū seie tamarisci. ℭ Et cōferūt alsahafati humide cucumer et mucillago psilij et succus viridi eius et aq pomi

lacte et gūma primoȝ cōfert. ¶ Ad impetiginē infantum: sumant gūme amigdalarū et glutini de corijs et storacis partes equales et aggregentur cum aceto et liniatur. ¶ Aut sumatur glutē carpentarioȝ et thus et sulphur et acetū: et terātur et administrent. ¶ Antiqua vero mala ex ea indiget medicinis fortioribus sicut succo acetositatis cum cōfortato cū decoctione et sicut oleo ciceris et oleo rizi et oleo frumēti proprie et gūma amigdalaȝ amararum et sulfure et stercore caprino adusto et spuma maris et allacrā et pix et sunt mirabilia ambo. ¶ Et similiter assiduatio epithimandi eā cum napta al. et stercus animalium predictoȝ in ca. alsahafati et agnus castus et capparis et ammoniacuȝ et elleborus et grana albē et gūma ruthe agrestis proprie precipue cum fit ex ea ceratum cuȝ oleo sinapis et sisami et ammoniacū cuȝ aceto et cordumeni et condisi et cimis balnei et condisi et vene et sinapi et nasturtium et semen eruce et mel anacardi est vltimum. ¶ Et de cōpositis est vt sumatur cordumeni et teratur et aggregetur cum oleo tritici et cimis alleoȝ cum melle: et sulfur cuȝ gūmia alborum et grana albeti cum aceto sunt fortia valde. ¶ Et ad excorticatam iterū est vt sumat thuris et dragagāti et sulfuris et aloes omnium aā. ʒ.i. et gummi. ʒ.ij. liniatur cum aceto. ¶ Aut sumantur baurach armeni aur. ʒ. olei de trinco. ʒ. iij. acetositatis cum aspalti se. eruce aā. ʒ.ij. nigelle. ʒ.i. et. ʒ. ellebori nigri dragagāti adusti amborum aā. ʒ.i. et. ʒ. fiat ex eis epithima. ¶ Aut sumatur saia noua et liniatur cum aceto. aut sumātur dragagantū et myrrha et olibanū et alumen et sulfur et aloes: conficiantur cum vino cocto et liniatur. ¶ Medicamen bonum. ℞. granorum albeti partes .x. sulfuris citrini partes. iiij. saia noue pars .i. eius contritio optime fiat et liniatur cum aceto vini et oleo antiquo. ¶ Aut sumantur stercoris camni et vsnē fullonum al. et ruthe et fuliginis furni et corticum granatorū et cineris babici et vtriusq; arsenici et sulfuris omnium equales partes dissoluatur cum aceto et oleo et liniatur.

¶ De bothor lenibus. Cap. v.

[Q]uandoq; sparguntur super nasum et super poma maxillarum bothor albe quasi ipsa sint puncta lactis propter materiam virulentam expulsam ad superficieȝ de vapore corporis. ¶ Et cura eius est omne in quo est exiccatio et resolutio sicut elleborus albus cum medietate sui de ireos de quo fiat linimentum. et semen lini et baurach et ficus et nigelle cum aceto.

¶ De scabie et pruritu. Cap. vi.

[M]ateria ex qua generatur scabies: aut est materia sanguinea cui admiscetur colera que forsitan cōuersa est in melancoliam aut cōuersa est pars eius in melancoliam: aut materia cui admiscet flegma salsum bauracheum. ¶ Et prima quidem est scabies sicca et materia sicca ad grossitudinē declinis. Et altera est scabies humida et humiditates eius est humiditas ad subtilitateȝ decliuis. ¶ Et prima quidem generatur ab acceptione in comestione salsorum et acutoȝ et amararū et specierū que pro cōdimento admiscent cibis acutarū et similiū. ¶ Et illa que est magis sparsa et corpulentior et acutioris capitis ex omnibus bothor est acutioris humoris. ¶ Et que est latior et vehementioris profunditatis eius humor est minoris acuitatis. Et cause quidem generātes materiā scabiei sunt cause generantes materiā pruritus: verum ipse sunt fortiores et appropinquāt causis generantibus pediculos et alsahafati et furfures et impetiginem et approximant eis in curatione. Et scabies quidem differt a pruritu in hoc quod cum pruritu nō sunt bothor sicut sunt in scabie: quoniaȝ ipsa est a materia subtiliore et minus declinante ad salsedinem et in ea generatur. Et fixio generis eius in cute postquam natura expellit eā est opilatio pororum. ¶ Et paruitas mundificationis aut retinetur propter debilitateȝ expulsiue sicut accidit decrepitis in fine egritudinū et proprie quando materia ē plurima aut grossa: aut propter cibos malos ex quibus generatur chimus malus acutus sicut sūt cibi salsi et acuti et similes eis: aut propter malitiā digestionis cuȝ qua putrefit cibus. ¶ Et a pruritu quidē resoluuntur cortices furfurei et non accidit ex profundo aliquid. ¶ Et pruritus quidē senilis parū obedit curationi et neq; valet ei nisi vt regatur et blandiat. Et scias quod scabies excorticata et impetigines multiplicant in autūno. Et ad vltimum mā pruritus aggregatur inter duas cutes. Nō si de ea aliquid est in corpore. tunc est scabies sicca. ¶ Et dulcia quidem generant aut pruritum et bothor et nō accidunt plurimum nisi inter digitos: quoniā sunt debiliores. Et scabies quideȝ feda attrahit vulnera et permutat ad impetigines et alsahafati. Et olea nocēt eis. Et sirupus acetosus confert eis si nō timet rasura.

¶ De cura. Ca. vij.

[C]ura quidem scabiei prima et melior est cum qua multotiens est sufficientia est eius cum eo quod educit humorē acutum adustū et flegma salsum: deinde rectificatio cibi et regimen humectationis secundum quod sciuisti in dispositionibus huius ca. ¶ Et administratio rerum aquosarum insipidarum velocitas putrefactionis quaȝ sit secura. sicut sunt melōes indi et lactuca et endiuia et similia et extrinsecus iterū. Et diminutat coitum omnino. Coitus enim mouet materias ad exteriora et excitat vaporem calidum putridum venientem ad partem superficiei cutis: quare putrefacit illic. et propter illud fetet iterū odor corporis. Et propter hoc precipitur fricatio in ablutione polutis

nis. ¶ Et de bonis quidem euacuantibus spēs matierum scabiei est decoctio epithimi cū mirabol. citrinis ⁊ fumo terre ⁊ sene ⁊ polipodio ⁊ absinthio. Et qñq3 ponunt in ea rose ⁊ semen endiuie ⁊ similia. Et qñq3 ponit in ea celidonia cū ꝓprietate que est in ipsa. Et qñq3 ponitur in ea scamonea. ¶ Et iterum pillule de aloe ⁊ scamonea sunt bone iuuatiue. ¶ Decoctio bona. Sumant myrabolanorū citrinoꝝ ⁊ passularuz añ. pōdus. ʒ. xx. decoquat cū. iiij. lib. aque donec remaneat tertia ⁊ colet ⁊ sumant d tota aq̄ due tertie lib. vni⁹ in qua fricent manib⁹ cassiefi. ʒ. x. cūq3 in ea cōfricate sunt colet iterū ⁊ ponat in ea agarici. ʒ. i. ¶ Pillule bone: ⁊ sunt pille de fumo terre. ℞. mirabo. citrinoꝝ ⁊ kebu. ⁊ nigrorum oium añ. ʒ. v. ⁊ aloes scotrensis. ʒ. vij. ⁊ scamonee. ʒ. v. sine cessatione ꝯficiant cum aq̄ fumi terre ⁊ dimittant donec exiccent ⁊ bibent vice altera ⁊ dimittant donec exiccent ⁊ fiat illud tribus vicib⁹. ⁊ in oī vice fiat sicut sorbitio deinde dimittat donec inspisset ⁊ cum pactum fiat: ⁊ fiant inde pillule. ¶ Medicamē bonū forte ad antiquam scabiem. Recipe mirabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ myrabolanoꝝ nigroꝝ. ⁊ emblicoꝝ ⁊ abrūga ⁊ kebuloꝝ excorticatoꝝ oium añ. ʒ. i. ⁊ turbith. ʒ. ij. cōficiant cum penidijs: ⁊ fiant ide trocisci. Et sit dosis ad solutionē itegrā ex. ʒ. x. vsq3 ad. ʒ. xv. ⁊ vsq3 ad. xx. cum aqua calida. ⁊ fortasse ponit in ea scamonea cū potantur. ¶ Et fortasse liberat ex scabie mala antiqua si assiduetur potus aloes: sed frequentet tribus diebus omni die sumendo aurt. i. deinde tertietur post diē ⁊ diem non trib⁹ diebus currētibus ꝯm dimissionem tertij: aut dimittat diebus tribus ⁊ iteretur frequētia: deinde tertietur post diē ⁊ noctem: aut quiescat prout videt ꝯ3 ꝙ presens fuerit: ⁊ curet rasura si superuenerit cū clysterib⁹: illud enim est iuuatiuū eradicās scabiem. ¶ Et bonum quidem est vt bibat ipsum infusum in aqua endiuie ⁊ cū ea sit paruz aque feniculi si nō fuerit ab aqua feniculi aliquid ꝓhibēs. Et quātitas que est in ipsa de aloe sit ex. ʒ. i. vsq3 ad aur. ⁊ quādo nō tolerat medicationem dimittatur. ¶ Et infusiones de prunis sunt iuuatiue iteꝝ. ¶ Aut sumatur rob mirabolanorum citrinoꝝ factū ex exiccatione aque in qua ipsi decocti sint exiccādo in sole: ⁊ sumat ex eo humiduz qd sit ex. v. vsq3 ad. x. cū zuccaro: ⁊ est ad colericā ⁊ humidā. Et possibile est vt fiat simile illis ex oib⁹ solutiuis bonis: ⁊ misceantur adinuicē. ¶ Et quandoq3 cōponunt adinuicē ⁊ fiunt ex eis rob ⁊ pillule. ¶ Et aq̄ calida casei ⁊ epithimū bona sunt qñ administrant oī die ꝯm ꝙ dictum est nuper in alio caplō ab isto: ⁊ cum mirabo. ⁊ succo fumiterre dieb⁹ cōtinuis est vtilis. ¶ Et de eis que currūt cursu mundificantiū cum facilitate est vt fiāt pillule de aloe cuz scamonea ⁊ croco: ⁊ sumant de eis ī oī dosi. v. cicera. ¶ Et descriptio myrabolanorum citrinorū aloes scotrensis amboꝝ añ. ʒ. i. dragaganti rosarū amborum añ. ʒ. i. croci. ʒ. iij. ¶ Et iterum sumatur ex medicamine in quo ponit abrigi: ⁊ nos iā dedimus ipsum omni die aut duob⁹ diebus ad. ʒ. ij. vsq3 ad. ʒ. iij. ¶ Dixerūt quidā. Qñ multiplicantur euacuationes ⁊ non inueniuntur vtilitates tūc melius est vt alleuiet ⁊ sufficiat dare in potu habenti passionem omni die mane ⁊ sero sanie de tritico cum zuccaro: ⁊ aqua plurima. ¶ Dixerunt: de eis que conferunt habenti scabiem siccam ⁊ pruritum ostrachinum est vt bibat tribus diebus omni die de sisamino pondus. ʒ. c. ⁊. xxx. cum medietate sui de sirupo acetoso ⁊ similibus. ¶ Et de hominibus sunt qui miscent cum eo aquā imbarū. ⁊ nos iā experti sumus hoc ⁊ fuit curatio vtilis: verūtamen debilitat stomacuz. ¶ Et de cōpositis ꝓportionalib⁹ istis medicinis est scoria argenti ⁊ lithargirium ⁊ cambil ⁊ vene: cōficiant cum aceto ⁊ oleo ros. ⁊ liniat: ⁊ hoc est ad fortem vltimum. ¶ Iterū ⁊ leuius illo est boliarmeni cāphore croci oium añ. ʒ. ß. cū aceto. ¶ Et aqua squille ⁊ oleum ro. sunt cōia ad exiccationē. ¶ Et ad illam que est fortior parum semē feniculi teratur cum aceto ⁊ oleo ros. ⁊ administret in balneo. ¶ Et iterū aqua granatoꝝ ⁊ bauracb: ⁊ melior aqua granatoꝝ est illa in qua est vir⁹ pulpe eorum: ⁊ silr farina lentium ⁊ magra ⁊ acetū misceatur ⁊ ponat in sole donec igniat deīde liniatur. ¶ Confectiones vero quib⁹ oportet eum vti sunt sicut cōfectiones quas opz potare habentes impetiginem ⁊ alsahafati ⁊ morpheā. s. que de eis sunt leues ex trifera minore cum kesmes. ¶ Et iterum sicut hec cōfectio. ℞. amili ⁊ fumi terre amboꝝ añ. ʒ. ij. ⁊ mirabolanoꝝ citrinorum pondus. ʒ. iiij. ⁊ alkesmes ablutarū duplum totius. ¶ Medicine aūt locales ad scabiem sunt omnes in quib⁹ est abstersio: ⁊ qñq3 sufficit illud cuius abstersio est cū ꝯfortatione cutis ⁊ rectificatione cōplonis eius sicut aqua maluarum ⁊ acetose ⁊ sicle ⁊ granatoꝝ ⁊ sicut furfur simile ⁊ farina lentiū excorticatarū. ¶ Et iterum acatia cum aceto ⁊ grana melonis ⁊ vēter melonis sicut est vesessengi citrinum ⁊ succus apij ⁊ deco. apij ⁊ decoctio fenugreci ⁊ aqua corticū muzi. ¶ Et fortasse indiget eis inquibus est resolutio fortis sicut pulpa collogn. ⁊ gluten alumbat cuz aqua mente ⁊ gūma pini cū aceto ⁊ dragantum assatū ⁊ ꝓprie citrinū cū aceto ⁊ oleo ros. ⁊ silr calcantū ⁊ que sunt de genere ipsius: ⁊ oleāder est fortis valde. ¶ Et fortasse sufficit acetū eius in quo ponitur: deinde coquitur cū sisamino: ⁊ misceatur cum acutis sicut oleum ros. vt prohibeat superfluitatem ⁊ sicut cortices granatorū ⁊ consimiliuz illius. ¶ Et ex eis que experta sunt est semen eruce cuius oleum sumatur et fricetur cum eo scabies ⁊ inungatur cum eo in sole cali-

do aut focillari: et tereretur quoniam est bonum et ultimum. ¶ Medicamen bonum. R. lithargirij et draganti et encaustri equales partes que terantur cum aceto vini et ponantur in urceolo testeo vitreato et sepeliatur in loco humido mense uno et administretur post illud epithimando est.n. iuuatiuum in ultimo cum pauca mordicatione. ¶ Et condisi et argentum viuū extinctū et scoria argenti et aristo. et sulfur et cábil et alkali et es adustum et almulgath et sal ammoniachus et lentes et myrrha et semen et amoniacū et flos eris et vsnen fullonū et stercus canis: et stercora predicta i capitulis alijs et cucumer asini. ¶ Et iterum cortices ligni vino adusti et pulverizent super locum scabiei inunctum cum butyro crudo: et ligetur stricte post illud et non moueatur vsq; quo destruatur. ¶ Et quādoq; confert cordumeni cum aceto et gluten alimbat cum eo.

¶ Et de compositis nostris bonis est ut fiat ex argento viuo extincto et ex folijs oleandri et ex climia argenti et lithargirio epithima cum aceto et oleo ro. supra qd dormiat i nocte et abluat corpus in mane in balneo cum aceto et vsnen viridi cum aqua calida in panno: deinde properet et inungatur cum oleo. ¶ Medicamen facile: et sumantur lithargirij et draganti citrini partes equales: terant cum aceto hebdomada una in sole et liniatur cum eo cū necesse fuerit. ¶ Et iterum argentum viuum extinctū et storax liquida et oleum rosatum aggregentur et administrētur. ¶ Et iterum argenti viui extincti et florum viol. et costi partes equales. ¶ Et iterū condisi pars.i. et magre partes.iij. et liniatur cum aceto.

¶ Et cū administras fortia exiccatiua resoluentia et sicca exiccantia. tunc consequere ea cum oleis cognitis sicut est oleum de ciperis et salicibus et nenufaris et viol. et similia illis et proprie in sicca: et in illa que est pauce humiditatis: et administra in humida ea que sunt vehementioris exiccationis: et in sicca que sunt minoris exiccationis. ¶ Et elonga illud in quo ponitur argentum viuum extinctum quantum poteris a partibus stomaci et membrorum nobilium. ¶ Cura autem pruritus sicci post euacuationem si indiget ea cū illis que scis est ut des in potu lac vaccinum acetosum et sicut balneatio cū aqua tepida et administratio inunctionum oleaginarum ex oleis frigidis et proprie quādo ponitur in eis succus apij. Et curatio scabiei sicce et pruritus sicci est vicina. ¶ Et de medicinis leuibus in hoc est papauer tritus cum aceto: et iterū folia lilij: et iterum aloes cum aqua endiuie: et sene iterum est ex eis que ponuntur in medicinis eius et aqua apij et acetū et aqua ro. sunt bona.

¶ Et de medicinis fortibus est ceratum in quo ponitur opium cum quo inungatur corpus et quiescet pruritus. ¶ Et ex medicinis fortibus est ut componatur ex medicinis pannis compositum et ponatur in eo sal ammoniacus et liniatur cum aceto et proprie super testiculos. ¶ Et iterum alumen frixum et alkitran: et hoc iterū confert pruritibus intrinsecis in vulua: et eius quod ponatur super pannum. ¶ Et senes quidem iuuantur in curatione pruritus qui accidit eis et liniantur ex fece vini cum aliquantulo aneto humido. ¶ Balnea vero pruritus et scabiei sunt sicut aqua maris calefacta aut cum dispositione sua: aut decoctio cucumeris asinini. ¶ Cibus autem habentium scabiem et pruritum sit ex eis que humectant et generant sanguinē laudabilem ex cibis decliuibus ad frigiditatem et humiditatem et equalibus. ¶ Et habentibus pruritum ostrachinum necessarium est administrare olea lenia in eis que assumunt sicut oleum amigdalinum et fisaminum et similia illis. ¶ Et scias quod ventose in utrisq; cruribus conferūt scabiei fede.

¶ De desudatione. Cap. viij.

Quandoq; fiūt bothor in corpore aut membro plurimi sudoris valde pauce ablutionis: aut parue fricationis apud ablutionem et proprie in regionibus calidis spaciose: quasi ipse sint ex materijs que sunt pigre propter suam grauitatem in consequendo sudorem velocis consumptionis propter subtilitatem sue materiei: quia retinentur in superficie cutis: et sunt quasi sint sudoris feces inobedientes ad resudandum. ¶ Et quandoq; non fiunt bothor apparentes: immo accidit et fit asperitas.

¶ De cura. Cap. ix.

Incidunt materiam eius si multiplicatur in corpore flobotomia et solutio ventris. et similiter oportet ut properet assuetus ea omni hora in euacuando humores acutos. ¶ Et ex eis que prohibent eam et auferunt ipsam sub balneatio et mundificatio: deinde administretur aqua frigida balneando in ea: et confert eis fricatio in balneo ex carne melonis cum farina lentium post sudorem: deinde alsebe fabrem post ipsum.

¶ Et caro melonis cum lentibus: et farina fabarum. Sandali vero prohibent eam a pruritu qui accidit cum ea. ¶ Cum ergo sunt cum camphora non faciunt illud. ¶ Et alcanna iterum si non abhorretur eius tinctura confert ei: et assumere illud cū assimilantur aqua granatorum: et acetosa et lentes et pruna et tamarindi. ¶ Et administratio omnis quod prohibet sudorem ex eis que sunt sicut decoctio mirti: et rosarum: et aqua coriandri i dicitur: et confert ei: aqua calefacta in sole. ¶ Et prohibent eam omnes: aque cum decoquuntur in eis stiptica. ¶ Et dimissio motus: et alienatio: a locis calidis sudare facientibus: et petere loca ventosa et flabellatio cum flabellis plu-

rimis simul et ablutio cum aqua frigida. ¶ Et iterum inunctiones ex eis que sunt sicut oleum myrtinum et oleum ro. ¶ Et butyro crudo inest proprietas maxima in ipsa proprie cum draga to et gũmi. ¶ Et iterum inunctiones in quibus est virtus lithargirij. et scorie et tutie inest proprie tas. Et cinis foliorum myrti et ammoniacum et folia lauri recentia et rutha et minutum thus.

¶ Et quandoque confert desudationi epithima glutini piscium dissolutu in aqua. et quandoque indiget fortis staphisagria et thure et sulfure.

¶ Illa vero que de ea iam vlcerata est curetur cum eis que sunt sicut vene et galle et bolum ar. et cerusa cum cera. et emplastrum de cerusa est bo num ad illud. ¶ Et forasse peruenient vlcera ista ad finem maximum corruptionis: quia erit cura eorum cura adustionis ignis: nam illa que de ea confirmata est curatur curatione alsahafati.

¶ De planta noctis. Cap. x.

Quis passus est desudationem cutis et opilationem pororum et bonitatem digestionis: quandoque accidunt in frigore noctis pruritus et asperitas et bo thor parue que nominantur planta noctis. ¶ Et causa est retentio eius quod oportet vt resoluatur propter constrictionem pororum in radice quam adiuuat in qua addit soliditas frigoris et proprie in hora in qua multiplicatur digestio et sequitur multitudinem eius multitudo vaporis et aer noctis et propter illud nominatur planta noctis: quia plurimum accidentium eius est in nocte. ¶ Et de dispositionibus huius passionis est quod pruritus in ea sit vehemens et delectat paruis deinde perducit ad dolores vehementes quos efficit in locis pruritus.

¶ De cura. Cap. xi.

Oportet vt sit regimen in dilatando poros cum balneis et inunctionibus notis ad illud: et in mundificando venas a materia plurima: et illud cũ flo botomia et euacuatione secundum quod dictum est in capitulo pruritus si fuerit illius necessitas: et non fuerit sufficientia in medicinis localibus. ¶ Medicine vero locales sunt aloes. et myrrha est de melioribus medicinis et proprie cum aqua mellis. ¶ Et similiter aloes cum farina lentiũ cum pauco aceto et melle: et aqua apij de currentibus est ei proportionalis. ¶ Et de medicinis conferentibus ei sunt fex aceti sola et baurach et alcanna et crocus.

¶ De verrucis et que ex eis sunt vt claui. et recuruis et que de eis sunt vt cornua: et que currũt cursu eorum. Cap. xij.

Ausa efficiens eas: prima est expulsio nature. Et materialis est humor grossus melancolicus. ¶ Et quandoque conuertitur melancolia a flegmate sicco valde quando multiplicatur in sanguine. Et quandoque accidit ipsi sanguini propterea quod ipse coartatur et multiplicatur. ¶ Et propter priuationem causarum putrefactionis vt conuertat ad siccitatem et frigus: et proprie in venis paruis in quarum similibus non putrefit sanguis propter suã paruitatem et propinquitatem ad causas extrinsecas: que sunt ad hoc: vt exiccent velociores quam ad hoc vt ipse putrefaciant precipue cum sanguis nõ valde est calidus in substãtia sua. ¶ Et quandoque oritur ex eis vena magna. et fit causa ad conuertendam cõplexionem eius quod peruenit membro vicino de nutrimento ad complexiones materiei sue: quare desiccatur illud et infrigidatur et multiplicantur verruce. ¶ Cum ergo cadit aut destruitur per quodlibet regimen cadunt alie et nominantur magne habentes capita sicut capita clauorum habentes subtiles radices claui et lõge recurue cornua. ¶ Et de verrucis est genus quod nominatur tusius: et inuenitur in eis: sed sit necessarium vt discernatur ab eis et findunt quãdo scindunt a sanie que est sub eis.

¶ De cura. Cap. xiij.

Roperare quidem ad minorandum sanguinem et ad euacuandum melancoliam est res que est necessaria. ¶ Et quando multiplicentur egritudo iteretur flobotomia: similiter regimen generans bonum chimum et alia de illis quorum preterijt rememoratio multotiens. ¶ Cura autem localis est cum medicinis que habent amaritudinẽ et stipticitatem ad leues ex eis: sicut est inunctio verrucarum cum oleo fisticino assidue: aut cum decoctione oleorum colata dimissa post tres dies: et aqua porri alnabati cũ sumach et oleo de ben et iterum cum folijs capparis et nuce cupressi. et oliue imature et fructus tamarisci est bonum iterum: et folia myrthi humide sunt bona ad fortes et cortices nucis humide cum ficubus siccis et xylocaracte cum pauco nocumento suo conuenientes sunt illis que de eis sunt magne et ad fortes. ¶ Et cortices radicum algarab et cinis eius cũ aceto vini. ¶ Et de eis que sunt bona et vltima est vt sumantur albarmel et alcanna: cribellentur et liniantur cum aqua frigida. Verũ quod ex eis forte est: est ad fortes sicut epithimata facta ex calce et arsenico et alcali: et proprie cum argento viuo extincto: precipue cum cinere quercus et oleo. ¶ Et sal cum aqua cepe et bolus et stercus caprinum: et iterum cantarides cum arsenico. ¶ Et iterum fex mellis anacardi est fortis in puluerizatione sua. et lac titimali quando iteratur super eas aliquotiens deijcit eas. et lachryma vitis et allzebibzengi iterum magnifice deijcit eas. et nigelle confecte cum vrina si emplastretur cum eis sunt mirabiles: et fel hirci iterum et assa et emplastrum acutum et destruens aldubelles et est emplastrũ de anacardis. ¶ Compositum equale. Corticum nucis humidorum et draganti

⁊ dragantí ⁊ calcis viue oium pars .i. terantur ⁊ cribellentur ⁊ ponantur desuper. ¶ Aut sumantur flores eris ⁊ charrarum amborum.ana. ʒ.v.⁊ pulpe colloquintide.ʒ.vi.baurach.ʒ.vi. salis ammoniaci.ʒ.vij. cali ⁊ arsenici citrini amborum.ana.ʒ.vi.fellis vaccini .ʒ.vi. vinen persici. ʒ.vij.terantur ⁊ cribellentur ⁊ liniantur desuper cum aqua saponis. ¶ Et de curationibus verrucarum est earum eradicatio. ⁊ illud quidem quandoqꝫ fit cum cánulis de péna aut de cána aut de ferro quarum concauitas fit cum quantitate in qua degluttiantur verruce deglutione in qua fit difficultas quedam: ⁊ inuoluatur super ea ⁊ profundetur parum apud radicem eius. quare eradicat eam: aut extende eas cum vncinis. donec extendantur eorum radices: deinde assumantur cum instrumento acuto submerso ad radices earum ⁊ ponatur super eas butyrū coctum post eradicationem. ¶ Et iterum quotiens tangit eas medicamen acutum ⁊ infestat auferatur medicamen acutum ⁊ ponatur desuper butyrum coctum ⁊ dimittatur parumper: deinde iteretur vsqꝫquo compleatur earum casus ⁊ inciduntur: ita vt quod est in circuitu earū secetur cum ferro subtili aperiendo in circuitu: deinde vadit super eas medicamen acutum.

¶ Et nos iam experti sumus cum nauacula profundius quantum possibile est cum cautela superficiei cutis. deinde fricando locum cum sapone ⁊ ciperis ⁊ ro. donec currit quod fluxit de sanguine ⁊ retentus est: ⁊ deijcit post illud: qḋ remansit si accipiať lignum ⁊ incendatur in igne donec inflāmetur ⁊ approximetur verrucis donec excorientur verruce: ⁊ inungantur cum manu vna vice post aliam donec odeantur.

¶ De cornibus. Cap. xiiij.

Sunt additiones spisse vngulares nascentes super iuncturas in extremitatibus propter vehementiam operationis. ¶ Et cura eorum est incisio vt resoluatur ex eis illud quod non dolet: deinde administrentur super residuum medicine vehementer acute ex medicinis verrucarum. donec cadant: deinde consequatur butyrum coctum.

¶ De fissuris que apparent super cutem ⁊ labia ⁊ extremitates apparitione in cute in omni loco. Cap. xv.

Causa omnium fissurarum est siccitas in cute adeo donec exiccetur illa siccitas: aut propter complexionem singularem: aut propter malitiam humorum mittendum materiam exiccantem acutam: aut propter calorem exiccantem: aut ventositatem exiccantem rorem: aut frigus indurans inspissans sicut accidit terre exiccate ⁊ arrefacte per ventum aut calorem ⁊ cōmotione valde vt sciatur. ¶ Et quandoqꝫ accidit causa aquarum stipticarum ⁊ illarum in quibus est virtus aluminis ⁊ similiū: quando accidit vt cum eis fiat ablutio. Et eis quidem sunt contrarie aque sulfuree ⁊ aspaltine. ¶ Et nos experti sumus differentiam inter aquam eandem ⁊ quod est in circuitu eius ⁊ aquam in sapor: ⁊ non fuit in hoc capitulo experimentum forte.

¶ De cura fissurarum communi. Cap. xvi.

Oportet vt euacuetur si fuerit humor malus. Et permutetur si fuerit complexio sicca ⁊ bibat olea proprie sisami excorticati vsqꝫ ad .℥ i. ⁊ .ß. omni die in expressione vue aut infusione passularū dulciū aliquot diebus. ⁊ similiter decoctio cancrorum fluuialium cum aqua ⁊ zuccaro: ⁊ assidue eis inungi. ¶ Et si sunt ex frigore tunc confert eis acaria: ⁊ iterum decoctio naporum ⁊ napi ⁊ folia ficie ⁊ decoctio eius: ⁊ proprie ceratis factis ex eis cum adipibus nouis ⁊ medullis ⁊ pice humida ⁊ allituran. ¶ Et si fuerit ex calore: tunc cū ceratis frigidis ⁊ humidis cōquassatis cum succis frigidis ⁊ humidis. ¶ Et rectificatio cibi ⁊ administratio balnei cū aqua calida.

¶ De fissura labiorum. Cap. xvij.

Causa in fissuris labiorum est siccitas aut propter ventum contrahentē cutem ⁊ desiccantem eam ⁊ exiccantē ipsius rorem: aut propter frigus aut propter calorem: aut propter complexionē siccam sicut scitisti. ¶ Prohibitio vero eius est vt liniatur antequā perueniatur ad ipsius curam cum ceratis ⁊ adipibus ⁊ medullis ⁊ oleo rosť. cum ysopo humida. ¶ Et ista laterū quandoqꝫ auferunt illud qḋ accidit. ¶ Et facere vt adhereant pellicule super ea sicut pellicula oui ⁊ arūdinis ⁊ cortices alleorum ⁊ ceparum. ¶ Ablationi autem eius quod de ipsis accidit de eo qḋ bonum est: est vt sumantur fex assata ⁊ gummi albotin ⁊ misceantur cum adipe sicut galline: ⁊ anseris ⁊ melle. ¶ Aut sumatur tritura gallarū imaturarum sicut puluis confecta cum gummi albotin liquefacta super ignem. ¶ Et dictum est ꝙ inungere vmbilicum in hora dormiendi aut applicare cottum submersum in oleo concauitati vmbilici est iuuatiuum ⁊ bonum.

¶ De fissuris pedum. Cap. xviij.

Quandoqꝫ accidunt propter vapores malos: ⁊ quandoqꝫ accidunt propter siccitatem ⁊ ariditatem denigrantem.

¶ Et ad summus quandoqꝫ contingit de eis squamentum ꝑ illud qḋ resoluitur ex ipsis si possibile est vt remoueatur cū assiduatione ponendi pedes in aqua calida ⁊ inungendi eos cū oleis ⁊ adipibus ⁊ proprie adipe caprarum ⁊ vaccarum ⁊ ouium confortatis parumper cum cera. ¶ Et iterum oleum de keruà proprie ⁊ oleum allicrin ⁊ oleum de furiqui est vltimum valde: ⁊ oleum effusum de lenitico opposito igni: quoniam est bonum valde. ¶ Et alciā

na est bona et proprie confecta cum decoctione alharmel et sergan vue est bona curatio eius. ¶ Et si non valeat illa indiget bucella facien te glutinationem et penetrante in ea sicut curat eam quidam post balneationem et positionem pedum in aquam calidam: tunc oportet vt ponatur dragagantum preparatum cum contritione in fissura: quoniam est mirabile. ¶ Et iterum sumantur cera et oleum sisaminum et glutinum albotin et storax liquida aggregentur: et fissuris vt bucella adhibeatur: quoniam est mirabile. ¶ Et iterum allzaran cum mollitione sisami est mirabile valde et olibanum tritum et olea et adipe iuuatiua sunt valde. ¶ Et iterum epithima ex cancro adusto contrito cum oleo oliue et est in fissuris manuum velocius et magis iuuatiuum. ¶ Aut sumatur interius cepe squille et ferueat in oleo in quo liquefactum sit glutinum albotin et ponatur in fissuris. ¶ Et glutinum albotin iterum in oleo solum est vltimum. ¶ Et iterum confectio sumatur de farina granorum allzerua emollitorum cum pauca aqua et fiat vt adhereat calcaneo. Et ipse fructus allerua est bonus ad antiquas et vlceratas. ¶ Aut sumant lithargyrium et cera et oleum et mel cum equalitate et fiat ex eis aliquid preparatum. Aut decoquantur cancri fluuiales et sisamum. et iterum sumantur sex olei et adeps anatis et glutinum albotin. ¶ Curatio bona nostra: sumatur dragagantum et teratur sicut puluis: et radicum polipodij pondus medietatis eius et karabe et thuris triturorum omnium ana tria pondera et glutinis albotin duplum dragaganti terantur omnia cum oleo de kerua et administrentur: et dicimus qui vsus fuerit inunctione calcanei omni nocte non dimittens securatur ex hoc.

¶ De fissuris manuum. Cap.xix.

Utentur curatione fissurarum pedum leniori.

¶ De fissuris que sunt inter digitos. Capitulum. xx.

Utentur cum huiusmodi et eis quidem proprium est vt emplastretur cum radice polipodij trita sicut puluis.

¶ De vlceratione alchatin. Cap.xxi.

Quandoque accidit alchatin vt rubeat in primis et findatur aut vlceretur propter multitudinem resupinationis et propterea in egris: quare oportet cum incipit rubere vt diminuatur resupinatio et administrentur desuper repercussiua. ¶ In egris vero administretur stratura ex eis que sunt sicut folia salicis ablata a virgis et sicut milia et sicut penne: et totum illud fiat implendo: sicut penne leues: aut cui similes sunt illis. Si autem exulceretur tunc emplastrum de cerusa adhibeatur.

¶ De odore horribili in cute et ascellis et vrina et egestione. Cap.xxij.

Odor corrumpitur propter putrefactionem humorum aut sudoris. ¶ Et quandoque adiuuat ad illud motus commouentes humores et dimissio ablutionis a pollutione et menstrua et retardatio eius et assumere ea que sunt sicut fenugrecum: et ea de proprietate quorum est mouere materias acutas ad manifestum corporis. De fetore vero oris iam dictum est.

¶ De cura corruptionis odoris corporis communis. Cap.xxiij.

Illud vero quod rectificat humores est euacuatio et complexio cum permutatione et acceptatione eius: cuius bona sit digestio in qualitate et quantitate: et mundificatio in balneo et alia: et assumere in ieiunio per quod sudor fit boni odoris sicut est cassia et felenian. ¶ Et iterum apium et capita cardui et asparagus et omne prouocatiuum vrine mundificatiuum sanguinis a putrefactione. verum quedam eorum sicut asparagus faciunt fetere vrinam. ¶ Et de eis que conferunt ad illud est vt bibat infusionem chrysomillorum boni odoris et chrysomilla ipsa: et linias super corpus quod fit sicut aqua mirti et aqua in qua dissolutum est alumen iamenii et almeisus et decoctio sisimbrij et mente et calamenti et sansuci et folia citri et folia salicis: et similiter inunctio cum myrto trito. ¶ Et iterum sandali proprie et ciperi et flos squinanti et calamus aromaticus et alsidre et rose et proprie sansucus et alsehesabre et alusharti et folia citri et cortex eius et folia malorum et folia lilij iuuatiua sunt in hoc.c. valde. ¶ Et iterum trocisci de rosis cum zuccaro: et iterum de eis que opilant poros et prohibent sudorem: sunt lithargyrium et tutia et cinis foliorum lilij et alumen et similia eis et myrrha et aloes et oleum myrtinum et oleum ro.

¶ De cura fetoris ascellarum. Cap.xxiiij.

Existimauerunt quidam quod fetor ascellarum et pediculi sunt ex reliquijs vestigiorum spermatis ex quo creatus est homo que iam ceciderunt in partibus ascellarum et penetrauerunt in poros cutis: et hoc non est ex eis quibus oporteret inniti. ¶ Et vt proportionetur ad vaporem materiei qui conuertitur in sperma in homine et ad mouentem ipsam in eo est melius. ¶ Cura autem eorum est quoniam oporteret curetur post mundificationem si ea indiget cum tutia et lithargirio condito et chimijs et cum cinere myrthi: et oleo myrthino. et cum aqua in qua soluitur alumen: et quandoque confitiuntur ista cum sandalis et permiscentur cum camphora. ¶ Trociscus bonus. Recipe sandalorum et cassie et galle et spice et aluminis et myrrhe et folij et ro.om-

nium ana partem.i.ꝛ turis ꝛ lithargyrij albifica ti amborum ana partes .iij. ꝛ camphore partem.ß.fiant ex eis trocisci cum aqua ro.ꝛ administrentur post exiccationem. ℂ Et iterum sumantur rosarum rubearum lib.i. ꝛ galle ꝛ spice ꝛ ciperi ꝛ myrrhe ꝛ aluminis omnium an̄.ʒ.x. fiant trocisci cum aqua rof.ꝛ administretur delibutionem faciendo. ℂ Puluis bene faciens redolere corpus ꝛ confert complexionibus calidis.℞.spice ꝛ ciperi ꝛ foliorum ꝛ florū squinanti ꝛ flora. assemune ꝛ est lubria romana omnium an̄.aur.x. rosarum siccarum ꝛ extremitatum myrti omnium an̄.aur.xx.spica ꝛ ciperum ꝛ flos squinanti ꝛ folium: madefiant cum vino odorifero ꝛ exiccētur ꝛ terantur: deinde ꝓijciātur super ea rose ꝛ extremitates myrti contrite. ꝛ dissoluatur crocus cum aqua rof.ꝛ permisce ipsum cum medicinis reliquis ꝛ exicca eas in vmbra: deinde tere ipsum ꝛ puluериza super corpus post balneationem. ita vt exiccet sudorē corpis in primis exiccatione vltima. deinde puluериza super ipsis medicinas. ℂ Aliud abscindens odorem sudoris fetidi conueniens habentibus complexiones frigidas.℞.spice aromatice ꝛ gariofilorum ꝛ amomi ꝛ xylobalsami ꝛ cassie omniū an̄.aur.iij. costi ꝛ blacte bizantie ꝛ spice inde ꝛ cinamomi omniū an̄.aur.ij. extremitatum sansuci ꝛ spice romane omnium an̄.aur. iiij.lubrie romane resoluantur ista cū vino ꝛ tere ꝛ reliqua cum aqua balsamite ꝛ administra illud. ℂ Aliud ꝯm illud exemplum abscindēs odorē sudoris ℞.cinamomi ꝛ spice inde ꝛ blacte bizantie ꝛ costi omnium an̄.ʒ.ij.absinthij ꝛ boli lacune ꝛ scorie plumbi ꝛ ceruse ablute omnium an̄.ʒ.ß.sceha ꝛ spice romane omniū an̄.ʒ. i.croci ꝛ rosarum siccarum amborum an̄.ʒ.iij. tere sicca cum aqua myrti: ꝛ crocum cū aceto vini odoriferi ꝛ administretur.

ℂ De cura vehementie fetoris stercoris ꝛ ventositatis. Cap.xxiiij.

Ft illud causa putrefactionis humorum. Et causa rerum de proprietate quarum est illud sicut alastirgar ꝛ allea ꝛ eruca ꝛ porri ꝛ alaniuden ꝛ alalthir ꝛ iterum oua eorum. ℂ Verum fetorē delet bonitas digestionis ꝛ assumere ea que declinare faciunt putrefactionem ad partem vrine sicut fenugrecum. ipsum enim facit fetere sudorē ꝛ vrinam ꝛ delet fetorem egestionis. ℂ Et vinū aromaticum aufert fetorem egestionis.

ℂ De fetore vrine. cap.xxv.

Cause fetoris vrine sunt cause fetoris egestionis. ℂ Et iterum diuretica sicut asparagus ꝛ similia.ipsa enim faciunt bonum corporis odorem: ꝛ faciunt fetere odorem vrine. Et iterum vlcera vesice ꝛ cura eius est facilis ex eis que scisti.

ℂ De pediculis ꝛ lēdinib᷒. Cap.xxvi.

Materia humiditatis in qua est caliditas aliqua cum expellitur ad cutē forsitan est tante tenuitatis ꝛ subtilitatis vt resoluatur ꝛ nō sentiaꝶ: ꝛ sequitur eam illud quod resoluitur in sudorem: ꝛ sequitur eaꝫ quod resoluitur ꝛ coagulatur in sordes: ꝛ sequitur eam quod retinetur in suprema tunicarum cutis ꝛ generantur ex ea sicut furfures ꝛ desudationes ꝛ que sunt ambabus similia: ꝛ sequitur eam qð retineꝶ profundius illo. ℂ Qð si fuerit mala valde facit sicut alopitiam et similia illi ꝛ impetiginem ꝛ alsahafati. ℂ Et si fuerit minus mala ꝛ non fuerit virtus virulenta.ꝛ non festinat ad eam putrefactio dominans vltima: ꝛ est conueniens vt sit materia recipiens vitam influitur super ipsam vita ex creatore suo ꝛ proueniunt pediculi ꝛ mouentur ꝛ egrediūtur. ℂ Et quandoqꝫ accidit de eis plurimum subito. ℂ Et quandoqꝫ adiuuant ad generationem pediculorum ꝛ mouent eos cibi boni chymi ꝛ nuꝫ motus ad illud quod apparet sicut ficus: ꝛ ad illud adiuuant motus mouentes cum ad illud precipue cum associatur ei vapor spermatis generantis sicut coitus. ℂ Et quandoqꝫ adiuuant ad illud dimissio mundificationis ꝛ ablutionis ꝛ administratio eius quod aperit poros cutis ꝛ mouet materias retentas in ea ad resolutionem ꝛ facit ingredi ad eam flatum ꝓhibentem eam a conuersionibus putrefactionis ꝛ assimilatione cum putrefactione. ℂ Et quandoqꝫ superāt pediculi adeo donec fluat sanguis habentis eos ꝛ citrinetur color eius ꝛ cadat appetitus eius ꝛ extenuetur corpus ipsius ꝛ resoluatur eius virtus.

ℂ De cura. Cap.xxvij.

Pediculi plures generati non abscissi indigent in curatione sua in primis mūdificatione corporis ꝛ ꝓprie euacuatiōe cū flobotomia ꝛ rectificatione regiminis ꝛ diminutione eius qð mouet materias ad exteriora de eis que diximus: deinde administra medicinas locales: ꝛ confert ad illud assiduatio balneationis ꝛ mūdificationis: ꝛ vt assiduet balneationē cum aqua salsa: deinde cū aq̄ dulci est melius. ℂ Et opꝫ vt assiduet ꝑmutationē vestium ꝛ induaꝶ serico ꝛ lino: ꝛ bibat medicinas īterficiētes pediculos sicut allea decocta ꝛ calamentū mōtanū. ℂ Medicine vero opꝫ vt sint exiccatiue resolutiue attractiue ad exteriora. Qð si fuerit res magna est necessarium vt misceantur cum eis virtutes venenose. ℂ Et de medicinis localibus sunt sumach ꝛ oleuꝫ ꝛ acetosa etiā ꝛ folia ei᷒ ꝛ radix ei᷒ aut alumē cuꝫ oleo aut folia azedaracꝫ aut folia granatoꝝ ꝛ semē lini ꝛ calam᷒ aromatic᷒ ꝛ cinamomum: aut folia colloquintide aut folia myrti aut folia cu

rium prohibere nutrimentum a latere altero et attrahe ipsum ad latus extenuatum cum diversificantur duo latera: sicut si sit una duarum manuum extenuata et altera pinguis: tunc enim necessarium est ut ligetur pinguis cum panno incipiendo ab inferiore ligatura non vehementi neque dolorosa cum mensura que constringat tantum: et prohibeat nutrimentum a penetratione quare redeat ad locum digestionis et attrahatur ad latus alterum. ¶ Et excita attractivam cum fricatione et proprie cum oleo aliquo: sicut oleo olive cum pauca cera calefacto fricatione non excitante. Et quotiens inflatur membrum et calefit dimittatur: deinde iteretur cum quiescit. Et si pori fuerint opilati tunc oportebit si corpus fuerit vehementis soliditatis quapropter opilentur pori mollificare cum humectatione et calefactione cum calefacientibus ex eis que assumuntur et motibus corporeis et animalibus si fuerit frigus illud quod inspissavit ipsum: et infrigidatione et humectatione si fuerit calor inspissans ipsum et faciens ipsum compactum. ¶ Et melius quo calefit membrum quod non recipit calefactionem propter frigus suum est ut siccet: deinde ponatur super ipsum rubificativum. ¶ Et si fuerit causa in extenuatione propter splenem curetur splen. ¶ Et si fuerit extenuatio propter vermes interficiantur et expellantur cum omnibus que dicta sunt in ca. eorum et adhibeatur ei delitie et amenitas et stramenta levia et habitet in umbra et dilatetur et aromatizetur et dentur in potu frigida. Ista enim confortant virtutem naturalem valde. quare bona fiet eius administratio in nutriendo et expellendo superfluitates. Et illud quidem est principium causarum pinguedinis. ¶ Et de impinguantibus est assumptio vini grossi et cibi boni chimi fortis excitantis cum digeritur sicut frumentum sine cortice coctum ut pulte et aliudabeth et rizi cum lacte et assata de carnibus propter illud quod retinetur in eis de virtute carnis et generant carnem duram. ¶ Decoctum autem ex carnibus generat mollitiem et teneritudinem non firmam. ¶ Et caro anatis est impinguativa et caro galline similiter: et caro alcubugi est ultima in eo. et similiter lub zuccari et balneum post cibum est vehementer attrahens nutrimentum ad corpus impinguativum. Verum tamen eo exponitur opilationi accidenti in epate suo proprie cum est cibus eius cibus eorum qui sunt impinguandi et propter illud multiplicatur lapis in eo qui querit hoc et illi sunt aptiores ad hoc ut in eis multiplicentur iste opilationes et lapis quorum vene sunt in creatione stricte: et sunt non omnes ita. ¶ Et cum illi sentiunt gravitatem in latere dextro: sumant in potu aperitiva in opilationibus epatis nota et sumant in potu ante cibum suum capparem cum aceto et melle et oxymelle cum seminibus ho-

nec auferatur gravitas. ¶ Et melius quidem balneum est illud quod est post digestionem primam: et cum iam descenderit cibus: licet comedere cibum post egressionem a balneo absque superfluitate est de causis impinguantibus. Et balneum quidem est bonum impinguativum pluribus hominibus et proprie illis qui sunt in dispositione que est sicut arefactio. et oportet ut sit balneum post primam digestionem scilicet. quando descenderit cibus a stomaco nisi in rebus eisdem. Et calefactio quidem est ad hoc congruum factum ex lacte de quo extractum est butyrum non facto acetoso. ¶ Et de ingenio impinguandi est retentio sanguinis super membrum ligando membrum quod ei eque distat in latere altero sicut diximus ante: et ligetur illud quod est sub membro ex quo vadit nutrimentum ad ipsum cum est pingue: aut non queratur eius impinguatio sicut cum asceid est extenuatum et planta manus est sana et pinguis: tunc ligetur apud rascetam aut cum adiutorium est extenuatum et asceid non ligetur apud cubitum a superiore parte asceid. ¶ Et ex impinguantibus est illud quod pendet ex exercitio et est omne exercitium leve tardum et totum illud sit equale post fricationem velocem bonam parvam temperatam in duritie et lenitate: et proprie fricationem cum incipit ad hoc pervenire: ut rubificet cutem post illud exercitetur cum equalitate et balneetur balneatione brevi: deinde inungatur corpus eius et fricetur fricatione sicca. deinde administrentur linimenta impinguativa. ¶ Et permutatio quidem aeris et aque est ex uno eorum que oportet observare. quoniam fortasse extenuatio est causa eorum. ¶ Et de impinguativis sunt linimenta que administrantur post motionem membrorum et ipsorum rubificationem sicut est pix sola: ita ut sit vehementer liquida aut soluta in oleo cum quantitate que faciat eam currere liniendum. ¶ Et quandoque administratur sola super cutem approximata igni donec liquefiat: deinde inviscatur et elevatur quando coagulatur. Ipsa enim attrahit nutrimentum ad membrum et retinet ipsum in eo. et removet frigus eius si fuerit causa eius debilitas virtutis aut opilatio pororum in cute: et dat ei viscositatem et asperitatem et stringit super ipsum poros et excitat virtutem attractivam: quare remanet mora tanta qua figitur et fit pars membri et non resolvitur. ¶ Et oportet ut administretur in estate semel in die in qua administratur et in hyeme bis. ¶ Et consideretur in ablatione eius a membro et dimissione ipsius super ipsum velocitas rubificationis eius et inflationis quas facit ei tarditas ipsius. Cum ipsa enim festinat in hoc non sit ultimatio in dimissione eius super ipsum et dominatione ipsius: immo removeatur velociter. Et fortasse suffi-

est ut auferatur quando inuiscatur calida ⁊ infrigidatur. ¶ Et quandoque confert ut precedat super picem fricatio velox aspera dura: deinde liniatur aut percutiatur cum virga brusci equali non nodosa ⁊ proprie iuncia donec rubeat ⁊ infletur: deinde abstineat. nam additio in fricatione ⁊ percussione resoluit: deinde inuiscetur pix calefacta cum equalitate apud ignem. Cumque coagulatur ⁊ infrigidatur auferatur ab eo euellendo subito. ¶ Et melius quidem est ut effundatur super ipsum ante picem aqua ad caliditatem ⁊ mordicationem quandam declinis deinde apponatur pix. ⁊ aque sulphuree ⁊ que sunt de aspalto sunt attractiue iterum nutrimenti ad illud quod apparet. ¶ Inquit Gal. Iam vidi venditores animalium impinguasse hoc regimine adolescentem sine natibus ⁊ factus est lenis habens pingues anchas in tempore breui. ¶ Qui vero abhorret picem vtatur loco eius oleo ex oleis oppilantibus cum caliditate quadam: ⁊ si vtatur aqua frigida ⁊ tolerat eam super corpus totum aut super membrum faciat. Et melior horarum ad illud est hora qua operatur linimentum in attractio: fortasse enim tunc virtus resoluit ipsum in sanguine. ⁊ non oportet vt fugias acuta cum prolongatur ⁊ non confert: imo oportet vt assidues fricationem cum pannis ⁊ effusionem aque calide. deinde cum fricatione cum manu: deinde adhibeas picem. ¶ Et fortasse est necessarium vt attrahatur sanguis absque fricatione: imo cum medicinis rubificantibus ⁊ cum eis que sunt sicut piretrum ⁊ sulphur ⁊ cum eis que sunt sicut gumma ruthe agrestis. ¶ Et de membris sunt quedam que egent ad impinguationem sui nutrimento pluri consueto: quoniam resoluitur ex eo iam plus consueto ⁊ indiget impinguatio superfluitate remanente precipue cum fricatio id resoluit. ¶ Et referamus nunc medicinas que assumuntur ⁊ clysteria. In eis autem que sumuntur est intentio vt medicine confortent digestionem ⁊ retineant cibum in stomaco ⁊ intestinis parum propter virtutem retentiuam: ⁊ faciunt ipsum penetrare in venis ⁊ ad partes epatis: ⁊ faciunt illud diuretica equalia ⁊ proprie cum bibuntur in cibo ⁊ post ipsum spatio paruo. Et est necessarium vt coaguletur in membro. ¶ Et faciunt illud infrigidantia ⁊ stupefacientia sicut iusquiamum album ⁊ ei similia. ¶ Et de habentibus proprietatem ⁊ que sunt nobiliorum virtutum ad temperatos est illud quod. ℞. amigdalas ⁊ fisticos excorticatos ⁊ grana viridia ⁊ sisamum ⁊ grana pini maioris: conficiantur cum melle ⁊ fiant inde pilule similes nucibus: ⁊ sumantur de eis omni die quinque nuces vsque ad .x. ⁊ bibat super eas vinum: hoc enim impinguat ⁊ bonum facit colorem: ⁊ confortat super voluntatem coeundi. ¶ Medicamen bonum quod impinguat ⁊ colorem efficit bonum. ℞. mutie farine simile: ⁊. ℥. v. sarcocolle ⁊ inuoluantur cum butyro vaccino cocto inuolutione forti ⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ comedantur mane ⁊ vespere. Aut sumantur amigdale ⁊ auellane excorticate ⁊ grana viridia ⁊ sisamum ⁊ papauer cum equalitate ⁊ hesile. S. pars penidiorum quantum est totum: sumatur in puluere omni mane ⁊ apud somnum vsque ad .ʒ. xx. ¶ Et alhidi medicamen quod ℞. quartam hedeian de herua excorticato: cuius tritura fiat optima: fundantur super ipsum lib. ij. lactis dulcis ⁊ conficiatur bene cum farina tritici quantum ipsum tolerat ⁊ fiant trocisci ex eo quorum omnis sit. ℥. i. S. ⁊ fiant vt panis ⁊ siccentur ⁊ sumatur de eo omni die duo trocisci contriti.

¶ De regimine bono ad extenuationem factam causa crete ⁊ opilationis partium epatis ⁊ siphac. Ca. iij.

Emantur passule bone ⁊ fundantur super eas quatuor pondera ipsarum de aqua ⁊ decoquantur vsque ad medietatem ⁊ proijciatur super omne caficium passularum pondus. ij. lib. scorie ferri ⁊ pugillus vnus ameos ⁊ pugillus. i. zuccari ⁊ pugillus. i. origani ⁊ quando seruet dimittatur duobus diebus aut tribus: deinde coletur ⁊ bibat de eo in ieiunio quantitatem lib. i. ⁊ post tres horas comedat panem cum hemich capparis ⁊ porrorum: ⁊ bibat super ipsum vinum forte quantitatem lib. i. deinde quando preterierunt septem hore comedat carnem pinguem ⁊ bibat vinum purum vsque ad. iij. lib. hoc enim efficit in complexionibus fortibus operationem mirabilem ⁊ colorem facit bonum. ¶ Aut sumantur draga. ⁊ se. papa. ⁊ nucis hende ⁊ amborum been ⁊ capparis ⁊ zedoarie ⁊ almugath omnium ana. ʒ. iij. S. terantur ⁊ frigantur in butyro ⁊ proijciantur super pondus duarum minarum sauich tritici ⁊ sumatur omni die de toto vsque ad. ʒ. xxx. ⁊ decoquatur de eo sorbitio cum lacte ⁊ butyro cocto ⁊ zuccaro: sorbeat: ⁊ balneetur post ipsum balneatione leui. ¶ Aut sumantur almugath. ʒ. l. elli. ʒ. xx. draganti. ʒ. xl. zedoarie. ʒ. xxx. cribellentur ⁊ sumantur quantum est tertia totius de pane simile ⁊ quantum est tertia eius de amigda. excorticatis quantum est tertia eius de zuccaro subtili ⁊ sumatur de eo omni die pondus. ʒ. xx. in lacte ouino ⁊ expressione vue: de vnoquoque quorum sit lib. i. ⁊ fiat sorbitio ⁊ sorbeat ipsam. ¶ Et vtantur de medicinis impinguatiuis tpanis ex medullis ⁊ nux hende ⁊ alhesile proprie cum sauic: quoniam ipsum cum hoc frangat inflationem sauic ⁊ grana impinguandi. Uerum ipsa tardant in stomaco. ⁊ almugath ⁊ zedoaria ⁊ duo been: ⁊ omnia que mouent sperma ex eis que sunt sicut bulbus ⁊ herbus ⁊ fasceoli. ¶ Et ex eis que currunt cursu proprietatum est vt sumatur vermis apis ⁊ ericetur ⁊ teratur ⁊ misceatur de eo aliquid cum sauich ⁊ detur de eo in

potu aliquid. ¶ De regimine bono ad calefactos est vt sumatur dogliactis dulcis cuius non vehemens sit coagulatio neqz acetositas: imo accepta est et ablata eius viscuositas vt sit magis penetratiuum et leuius. Et detur de eo in potu extenuato quantitas .5.lib. et moretur super ipsum tribus horis donec digerat ipsum: deinde sumat de eo in potu tantundem vice altera. et abstineatur a cibo vsqz ad noctem: et sit cibus eius pullus impinguatus: et si tolerat vt bibat vinum subtile faciat. et si balneetur ante cenam sup illud cum iam biberit cadum vini tenuis puri: deinde egrediatur et cenet erit melius. ¶ Et sumatur cicer et infundatur in lacte vaccino die et nocte et si remouetur super ipsum lac et nutriatur in eo plus illo licet. Et sumatur rizi abluti albi et seminis papaueris triti et tritici et ordei triti rum omnium. aña. pondus .ʒ.xxx. et panis de simila exiccati et zuccari albi amborum. aña. pon. ʒ. xxx. amigdalarum excorticatarum .ʒ.i. aggregentur omnia et decoquatur de eo omni die pondus .ʒ. xxx. cum lacte dulci aut oleo et butyro cocto et bibat ipsum et balneetur in tina post ipsum quantitate qua resoluatur. ¶ Aut sumatur lib.i. lactis dulcis et lib.i. aque ferueat cum facilitate donec consumatur aqua et proijciatur super ipsum ℥.i. penidiorum et ℥.i. butyri vaccini cocti et oleum sisaminum et ferueat bullitione vna et sorbeatur ¶ Aut sumatur farine ciceris et fabarum et ordei et rizi partes equales: lentium excorticatarum et papaueris albi et meu excorticati omnium. aña. pars .5. tritici triti sisami excorticati amborum. aña. pars .5. zuccari partes .ij. fiat sorbitio cum lacte ouino et sorbeat in mane. ¶ Aut sumatur iusquiamum album et decoquatur in aqua decoctione bona et coletur ab eo aqua fortiter: deinde exiccetur in vmbra et ponatur i modo masse et fiat panis et coquatur in furno super laterem, vsqz massa rubeat ac si esset tosta: extrahatur et teratur: et proijciantur .ij. aure. in lib.i. pulueris facte ex sisamo et papauere: et sumatur de eo mane et vespe tres plante manus. ¶ Medicamen mirabile. Sumatur iusquiamum album et abluatur cum aqua postqz infusum est in ea die ac nocte. et exiccetur et inuoluatur butyro cocto inuolutione facili et bulliat quantum meretur et proijciatur super ipsum quadruplum sui de amigdalis excorticatis. et quantum ipsum est de nucibus et quantum ipsum est de zuccaro. et sumat de eo ad mansionem pondus .ʒ.v. ¶ Et isti quidem impinguantur cum ledrengi et solatro et lactuca et moris et carne alcubugi. ¶ Et qui ad vltimum perueniunt in extenuatione indigent ad curationem sui humectatis que diximus in .c. ethice. et in .c. siccitatis stomaci: quare redi ad ea. et isti iterum oportet vt liniantur cum pice omnibus quatuor diebus aut tribus fm modum notum. ¶ Et de illo regimine est ad infrigidatos. ¶ ℞. ellebori albi: sc. papaueris albi oium. aña. pon. ʒ.ij. baurach et granorum pini oium. aña. ʒ.ij. granorum impinguandi pō. ʒ.i.ij. hermodactilorum sc. sisgami piretri galange been albi oium. aña. pon. ʒ.i. lesile pon. ʒ.v. tritici albi mundi. i. infundatur triticum in lacte donec nigrescat: deinde exiccetur in vmbra et torrefiat et sumatur de eo in puluere omni mane et sero pon. ʒ.x. et super ipsum bibatur lac. ¶ Aliud notum. ellebori albi farine ciceris et aneos omnium ana pars .i. lesile partes .ij. cymini carmeni et piperis amborum. aña. pars .5. terantur et conficiantur et coquantur in furno vt panis et exiccentur et commisceantur cum tanto pane de simila exiccato quantum ipsum est. et fiat de eo omni die sorbitio cum lacte et sumatur aut ponatur in iure pulli pinguis et sorbeatur ante cibum. ¶ Vinum ad eos. ℞. lesile pon. ʒ.v. et dimittatur super .ij. lib. vini boni cui non sit acetositas oino: et bibat de eo tres cados mane et vespere et ad mansionem scz in omni dispositione cadum .i. et confert vt consequenter adhibeatur sauich. ¶ Et napi barbarici in sauich sunt vehementis iuuamenti ad eos calefaciendo et humectando eos. verum ipsi sunt vehementis caliditatis. ¶ Et de illo est ad humectes siccitatem qui curentur curationibus eorum cum humectantibus notis et regie ethicorum: deinde regatur ille: siccitatem cuius attrahit caliditas regie calefactorum. et ille siccitati cuius associatur frigus cum regie humectum ethicam senecte. ¶ Clysteria vero sunt oe clystere impinguans renes sicut lac ouinum et pptie qn soluitur in eo de albezard aliquid. ¶ Et de eis sunt composita que iam dicta sunt in capitulis desiderij coeundi et dicam de eis vnum. Sumatur caput ouis pinguis et mundificetur deinde teratur valde et aggregentur illi .5. lib. illiarum et .ij. lib. factis et sumatur tritici et rizi et ciceris tritorum oium. aña. quarta lib.i. postqz fuerit iam aggregatum totum illud et dissolutum in aqua et colatum et fundatur ipm et aqua eius iterum sup comestionem aliam et reducatur totum ad decoquendum in furno donec discoctum sit caput iterum: et coletur totum et sumantur de iure ℥.iij. et de pingui ℥.ij. et de farina amigdalarum et nucum amborum. aña. ℥.i. fiat clystere cum eo et dormiat sup ipm.

¶ De impinguando membrum aliquod sicut manum aut pedem et labium et nasum aut preputium aut virgam. Cap. iiij.

Possibile in hoc est illud qd appropriatur illi membro: et non est illud ex parte eius qd comeditur et bibitur quoniam illud commune est corpori: imo ex parte attractionis cibi ad ipsum et retentionis eius super ipsum et conuersionis eius ad naturam ipsius. ¶ Et illud quemadmodum scitis fit per fricationem rubicantem cum asperitate et cum medicinis rubificantibus: deinde cum fricatione que est fortior et cum effusione aque calide: deinde liniatur pice et qdaz ponunt sanguisugas et cape-

complexio eius est fortis cōuertens illud quod ad eam vadit ad suam similitudinem: et propter illud est mala valde.

¶ De cura morphee nigre. Cap. x.

Oportet vt incipiat cum flobotomia si fuerit illic multitudo sanguinis: et cum euacuatione humoris adusti et melancolici cum eis que sunt sicut de coctio epithymi et agarici et mirabolanorum nigrorum et polypodij et sticados cum passulis et ficubus et similibus. ¶ Et lapis armenus et lazuli: quando ponitur in medicinis eius est iuuatiuus: et elleborus et hieralogodion et hiera ruffi et alia ab illis. ¶ Et de euacuationibus sublimibus est aqua casei cū epithimo: potetur omni die pondus .ʒ.i. epithimi in cado vno aque casei. et dare in potu sambacum confert ei. ¶ Et confert ei administratio ciborum boni chimi et administratio balneorum et administratio trifeararum factarum cum epithimo. ¶ Suffuf iuuatiuum ei et barас nigre. ℞. mirabolanorū nigrorum emblicorum nigelle omnium. añ. partem vnam zufere partem .4. et .5. bibat omni die .ʒ.iij. in mane et .ʒ.iij. in sero. et quando calefit corpus diminuatur aliquot diebus: deinde iteretur. ¶ Et oportet vt precipiatur eis quatenus occupentur in dispositione rectificandi splenem si fuerit corruptus: aut debilis ab attrahendo sanguinem: et post illud administrentur epithimata fortis abstersionis: et fortiter attrahentia sanguinē sanum. cum ergo vesicatur quiescat diebus aliquot donec cadat cutis: deinde iteretur si eius fuerit necessitas. ¶ Et quandoque non dimittit cadere: imo quotiens incipit mordicare auferatur donec quiescat deinde iteretur. ¶ Et iste medicine sunt sicut gūma rute agrestis et piper et sinapis et nasturtium et lac titimalli: et tapsia et harmel et semen raphani et cortices radicum capparis et lhebilzengi. et allhebilzengi iterum est iuuatiuum in morphea et baras et propterea q̄ vehementer attrahit sanguinem et ossa putrida et nuclei oliuarum antiqui putridi collecti ex parietibus. Et omnia attractiua fortia predicta in capitulo eradicationis vestigiorum. et aque q̄bus liniutur sunt aque cucumeris et seminis eius et de coctio colloquintide. ¶ Modus epithimatis boni: sumatur semen raphani et teratur cū condisi: et liniatur cū eo morphea nigra in balneo. ¶ Et iterum sumatur semen raphani et semen sinapis confecta cum ficubus decoctis in aceto. ¶ Modus epithimatis. Recipe nigelle torrefacte tapsie pice omnium. añ. ʒ.x. aluminis iameni .ʒ.ij. draganti gallarum amborum. añ. ʒ.ij. seminis harmel torrefacti .ʒ.v. liniatur cum aceto forti: deinde succurratur vestigijs accidentibus cum lacte mulieris. Et omnia epithimata fortia predicta in capitulo albaras et lenniginum et aliorum sunt iuuatiua ad morpheam nigram.

¶ De cura alguada et albaras. Cap. xi.

Oportet vt deinde flobotomia licet non faciat ipsam necessariam res fortis: et coitus nisi quādoque fm ieiunium et vinum nisi purum. ¶ Et sudare in balneo confert ei si fuerit mundificans corporis. ¶ Et administretur vomitus in primis: deinde medicine euacuātes flegma si non fuerit corpus mundum: deinde diuretica et solutionem ventris facientia sicut hieras magnas et propter hiera de pulpe colloquintide et pillule que similantur ei. et here dentur in potu cum decoctiōe myrabolanorum et epithimi et polypodij et passularum et salis. ¶ Et in granis alnil est proprietas mirabilis in euacuando humorem residuū morphee al. et albaras. ¶ Et de solutiuis conuenientibus eis est hierapigra composita cū pulpa colloquintide. ¶ Aut fm hanc descriptionē. Recipe cinamomi et spice xylobalsami et masticis et assari et croci et folij et calamenti fluuialis et pulpe colloquin. omnium. añ. ʒ.i. aloes .ʒ.xviij. cuius dosis sit .ʒ.i. aut aur. i. cum syrupo acetoso mellino et aqua calida. ¶ Et de solutiuis conuenientibus eis est vt sumatur myrabolanorū kebulorum emblicorum. añ. pars .4. et turbith p̄cia iij. et sit omnius pars .5. vn. i. dissoluatur de penidijs lib. 5. cum aqua et inspissentur et conficiatur: cuius dosis sit de tribus ad quinque. ¶ Et ego diligo vt ponatur in eo zinziberis pars .i. et administrentur confectiones triferales et electuarium nostrum huiusmodi. Recipe mirabol. nig. thuris al. amborum. añ. partem .i. zinziberis quartā partem vnius: conficiantur cum melle passularum: et sumatur de eo omni die quantitas oui. ¶ Et iterum myrabo. nigro. emblicorū nigelle omnium partes equales: zuferi pars .4. et .5. bibat omni die de eo .ʒ.iij. et dimittat ipsum qñ febrit. ¶ Et iterum acori et macropiperis et myrabo. kebulorum et masticis et thuris et nigelle et baccarum lauri omnium equales partes: et sit dosis eius .ʒ.2. ¶ Et de eis que dicta sunt i lib. abbreuiationum est vt sumatur modius salis de mari co vehementer torrefacto. et si est necessarium vt iteretur torrefactio eius fiat: et bibat super impressionem eius .5. vn. muri nabati: et toleret sitim vsque ad meridiem. ¶ Et in zufera et semine eius et vino in hoc capitulo est proprietas myrabilis. ¶ Et de succo quidem extremitatum vitis amare bibatur omni die cadus vnus: quoniam exiccat albaras et prohibet additionē eius. Et potare tyriacam et comedere carnem vipere est iuuatiuum valde in hoc et trocisci tyri iterū. ¶ Et de confectionibus et medicinis que sunt inter triferales et solutiuas est vt sumantur semina de zufara partes .ij. et seminis vrtice pars .5. et aloes partis .4. aggregetur cū melle: et sit dosis .ʒ.iij. administretur illud semp. ¶ Et de hominibus sunt qui ponunt cum eo acorum et epi

thimum. ⁊ iterum alhelhengi. ʒ. ij. myrabo. ni. ʒ. i. epithymi. iij. partem. ʒ. i. potetur anno completo cum complemento suo. xij. mensibus. ¶ Et de eis que currunt hoc cursu: verum est fortius ⁊ manifestioris iuuamenti: ⁊ oportet vt bibatur per annum: est vt sumantur acori. ʒ. vij. myrab. kebulorum polypodij. an. ʒ. x. myrabo. citrinorum ʒ. xv. hierepigre. ʒ. xx. sa'is indi. ʒ. vij. se. alzufera. ʒ. xx. ⁊ piretri. ʒ. x. turbith. ʒ. i. pulpe collo. ʒ. xx. agarici. ʒ. v. ⁊ scamonee pondus. ʒ. viij. conficiatur cum melle organali: ⁊ sit dosis et aur. i. vsque ad aur. ij. ¶ Et huius quidem generis est medicamen alhindi qd. ℞ecipe se. nasturtij. vnj. lxibeati sufera ⁊ aloes scotrensis amborum. an. ʒ. iij. proijciatur super illud lb. i. ⁊. s. mellis: ⁊ inspissetur: cuius dosis ante cibum sit quantum necesse est cum sauic: deinde sorbeat post illud. iij. sorbitiones muri. ⁊ conseruet caput cum oleo viol ⁊ oleo ro. ⁊ cibus post ipsum sit alesfidebegi. ¶ Et quandoque permittitur vt administret logodion ⁊ theodoricon omni die ⁊ sit eius dosis parua vsque ad. ʒ. s. ⁊ minus. ¶ Et quidam iam iuuerunt cauterizando loca albaras ⁊ curauerunt ⁊ quieuerunt. verum hoc possibile est in ea que est parue quantitatis. ¶ Et cum corpus est mundum ⁊ complexio corporis est equalis tunc dimitte medicinas que bibuntur quoniam ipse fortasse afferent nocumentum ⁊ minus illius est quod ipse faciunt fluere sanguinem ⁊ minorant spiritum qui ambo sunt de illis quibus indigetur in curatione albaras. ⁊ sit sufficientia super curationem membri eius eo quod appropriatur ei de epithimantibus ⁊ eis similibus. ¶ Et pone cibum eius velocis digestionis in quo non sit viscositas neque vnctuositas ⁊ deuitet olea ⁊ frumentum coctum vt pulss ⁊ que currunt cursu eorum. ¶ Medicinarum autem ad guada ⁊ ad baras gradus primus est vt sint vehementis abstersionis fortiter attrahentes sanguinem vehementer calefacientes complexiones membri. post illud vero sint vlceratiue excoriatiue. ¶ Et in medicinis que sunt ad guada sunt medicine que administrantur ad hoc vt ungant. ⁊ quod magis diligo est vt administrentur medicine locales post fricationem ⁊ rubificationem. ⁊ vt sit fricatio cum eis que sunt sicut folia fici vsquequo forsitan sanguinetur. aut post puncturam acuum in locis pluribus. ¶ Et de iuuantibus ad iuuamentum medicinarum est vt administres linimenta in sole. ¶ Et melior medicinarum ad baras est illa que vlcerat: aut vesicat: quoniam facit currere materiam ⁊ sanantur ⁊ iteretur ⁊ fortasse non dimittitur vt vesicet: imo mordicet eam: ⁊ iteratur post quietem. ¶ Et medicine ad baras secundum experientiam primam sunt fortes de illis quas diximus sicut elleborus ⁊ calx ⁊ arsenicum ⁊ condisi ⁊ staphisagria ⁊ radix vitis al. ⁊ genciana ⁊ sauina ⁊ gumma pini ⁊ radix sanguinis draconis ⁊ radix aphodilli ⁊ spuma maris ⁊ assa ⁊ cortices radicis capparis ⁊ sinapis ⁊ harmel ⁊ semen raphani ⁊ radix cucumeris asi. ⁊ eruca ⁊ rubea ⁊ cardamomum ⁊ almezerion ⁊ draganthum ⁊ calcantum ⁊ arsenicum ⁊ sulfur ⁊ alliteran in balneo ⁊ bulbus ⁊ costus ⁊ aristo. ⁊ flores papaueris russi ⁊ gumma rubbe agrestis ⁊ euforbium. ⁊ cordu. est vehementis iuuamenti ⁊ sulfur iterum cum aceto faciendo epithima post epithimationem et cepe narcisci. et de eis que sunt experta est sal amnionacus: et oleum ouorum. ¶ Epithima bonum radix draconee et radix nenufaris ad guada et sanguis nigri serpentis excoriati et radix scamonee et folia fici sicca et folia oleandri et enula et folia eius et allastirgar. ¶ Aque vero sunt acetum et aqua aldargari et aqua cuc. campestris et aqua bulbi et aqua squille proprie et aqua sansuci et proprie super baras vestigio ventosarum et succus enule et surabegi carnis vipere. ¶ Et de epithimantibus bonis sunt tyriaca et mitridatum et logodion et aqua cucu. campestris. et de oleis. bonis est oleum myrtinum in quo decocta est rapsia adusta commixto cum eo post illud dragantho. ¶ Et de epithimantibus bonis sunt cantarides que terantur cum aceto et liniantur. ¶ Aut sumatur fumus terre humidus: aut siccus: et ponatur in ventre vipere decollate mundificato ventre et impleatur et sumatur et assetur donec decoquatur bene: deinde extrahatur ille fumus terre humidus: et emplastret cum eo albaras: quoniam sanat. ¶ Aut sumant folia oleandri recentia et frigantur cum oleo donec exiccentur folia et coletur oleum et ponatur super ipsum cera colata cum mensura: deinde puluerizetur desuper sulfur citrinum et fiat sicut emplastrum et liniatur cum eo in sole. ¶ Epithima indorum. Sumatur costus et rapsia inda et arsenicum rubeum et piper et flos eris: et terantur cum aceto in vase ereo. et dimittatur hebdomada vna et liniatur cum eo et stet in sole: destruit. n. morpheam ⁊ albaras incipientes. ¶ Et conferunt alcali et calx in vrinis infantium lactentium: et remouetur desuper septem diebus: deinde decoquatur sicut mel et administretur donec vlceret: deinde sumantur pix et cera et katran et cortices nucis adusti et sanguis pulli columbini et oleum de alcanna: et decoquantur donec permisceantur: deinde ponatur super locum donec sanetur et color eius sit color corporis et melius quidem est vt iteretur in sole calido aliquotiens. ¶ Et scias quod euacuatio habentis hanc egritudinem oportet vt fiat cum debili euacuatione subtili cum gradatione. et aqua quidem radicum est digestiua faciens viam medicine: et in fine eius bibat pillulas fetidas: deinde iteret aquam radicum duabus hebdomadis: et fiat vt generetur sanguis eius ex carnibus calidis auium frixarum: et abhorreat acetosa et muza nisi zirbabegi quandoque: ⁊

precipiatur ei et abstineat ab aqua ⁊ frangatur cum vino antiquo absq; multiplicatione. ¶ Et oportet vt fricetur locus omni hora cum panno aspero vt attrahatur ad ipsum sanguis: ⁊ introitus balnei nocet ei ⁊ cibus grossus ⁊ fructus humidi ⁊ sicci. ¶ Et cauterium super baras est malum: ⁊ fortasse spergitur ⁊ multiplicatur albaras ⁊ albara, que apparet successione cauterij ex causa aliqua non occultatur: ⁊ similiter in circuitu scalpellati. ¶ Epithima plurime commixtionis factum ad mutuales. ¶ Recipe sanguinis nigri excoriati vn. iij. ⁊ sanguinis corui habentis pennas varias ⁊ albacam ⁊ alluhab ⁊ pullorum alguaressem ⁊ alfalti ⁊ testudinis marine omnium. an. vn. i. ⁊ alkitran ⁊ picis humide ⁊ napi ⁊ mellis anacardi omnium. an. vn. i. misceantur illa ⁊ exiccentur. Et sumantur aque colloquintide humide po. i. ⁊ vini antiqui partes. ij. ⁊ aque enule partes. ij. ⁊ aque ruthe ⁊ aque synapis munde omnium. an. pars. i. aggregentur illa ⁊ sint de eis in summa. lib. x. secundum hanc descriptionem: ⁊ ponantur in patella vitreata ⁊ proijciantur super ea mellano piperis ⁊ macropiperis ⁊ zinziberis ⁊ nigelle ⁊ castorei ⁊ piretri ⁊ condisi ⁊ gumme pigani ⁊ gariofilorum ⁊ cassie lignee ⁊ mezerion ⁊ radicis cucu. asini. ⁊ elebori ni. ⁊ opoponaci omnium. an. vn. i. decoquatur cum aqua donec remaneat tertia: ⁊ coletur a medicis ⁊ ponatur super sanguines ⁊ commixtiones predictas donec exiccentur: deinde sumatur aqua colloquintide humide ⁊ enule humide ⁊ squille ⁊ aqua sansuci ⁊ aliquid de vino antiquo roretur super aquas: ⁊ sint omnia. lib. viij. ⁊ proijciantur super ea asse fetide ⁊ alastur gar ⁊ vtriusq; arsenici ⁊ floris eris ⁊ sulfuris omnium. an. ℥. i. ß. ⁊ decoquantur in aquis vsq; quo remaneat quarta ⁊ coletur ⁊ incessanter sanguinis ⁊ humores exiccati imbibantur ex ea ⁊ terantur donec bibant totum ⁊ exiccentur: deinde liniatur cum eo in balneo. Dico autem quod possibile est vt hoc medicamen administretur leuiore sollicitudine ⁊ sit fortioris impressionis quam illud in quo laborauit medicus regis. ¶ Epithima vigilantis bonum. ℞. nigelle florum papaueris ruffi radicum capparis omnium. an. partem. i. tapsie licij cineris myrrhe arsenici omnium an. ℥. ß. liniatur in sole. ¶ Epithima bonum iuuatiuum: ⁊ est flos papaueris ruffi ⁊ alzerchasen cum aceto. ¶ Et iterum rubea tinctorum spuma maris semen raphani condisi cum aceto vini. ¶ Et iterum sumatur limature aluminis ⁊ elebori nigri ⁊ eris adusti ⁊ cantaridarum ⁊ arsenici rubei omnium. an. ℥. i. conficiantur cum kalitran dissoluto in aceto ⁊ liniatur cum quantitate quam scis. ¶ Et iterum oribasij sapientis elleborus albus piper nigella spuma maris sulfur arsenicum rubeum rubea tinctorum tapsia flos eris cantarides terantur cum aceto ⁊ informentur trocisci ⁊ exiccentur: ⁊ cum necesse fuerit terantur cum aceto ⁊ liniantur post fricationem cum vino ⁊ liniantur. ¶ Et iterum ex libro decorationis carton: eleborus niger vitis alba radix almezerion sulfur citrinum dragantum flos eris limatura ferri spuma maris folia fici: terantur cum aceto sicut alcohol: ⁊ seruetur in vase plumbi ⁊ liniatur in sole post fricationem. ¶ Aliud gabelis. Sulfuris euforbij elebori omnium. an. ℥. i. anacardi piretri tapsie omnium. an. aur. i. liniatur cum aceto. ¶ Iterum semis raphani condisi gumma pigani ⁊ mezerion rubea tinctorum tapsia nasturtium piretrum staphisagria aggregentur cum sanguine nigri excoriati: ⁊ informentur trocisci ⁊ administrentur cum aqua rubee tincture decocte vehementer colate per balneum. ¶ Et iterum rubee tincture tapsie omnium. an. ℥. v. se. raphani. ℥. x. condisi. ℥. viij. liniatur cum aceto post balneum. ¶ Medicamen regale. Folia almezerion ⁊ semen eius excorticatum ⁊ eleborum niger ⁊ piper decoquantur cum submersione aceti donec bis cocta sint: deinde proijciatur in eo dragantum ⁊ cantarides ⁊ limatura ferri ⁊ nitrum ⁊ spuma maris: ⁊ decoquantur donec ferueat ⁊ liniatur ⁊ toleretur ⁊ non abluatur quantum possibile est ⁊ aperiantur vesice. ¶ Aliud bonum. Mell. anacardi. ℥. vij. piretri gumme pigani. an. ℥. iij. euforbij. ℥. iiij. tapsie persice. ℥. i. liniantur cum eo confecto cum lacte. ¶ Et in eis que experti sumus est vt sumantur mellis anacardi ⁊ alkebilege ⁊ fimi columbini ⁊ cantaridarum ⁊ tapsie ⁊ seminis raphani ⁊ seminis synapis ⁊ rubee tincture ⁊ alcanne ⁊ indici ⁊ draganti omnium partes equales: vesicetur cum eo ⁊ aperiantur vesice ⁊ curentur vlcera ⁊ iteretur donec sanetur. ¶ Et illud quod delet baras vestigiorum venenosarum est aqua cucu. agrestis ⁊ aqua sansuci ⁊ rubea tincture ⁊ tapsie limite cum aqua albacham. ¶ In vnctionibus autem que administrantur super albaras non est possibile vt referatur secundum pondera eadem propter diuersitatem colorum faciei: immo in eis afferuntur canones ⁊ permutantur ⁊ post ponuntur. de eis itaq; est vt sumantur mandragora ⁊ myrra ⁊ fex vini ⁊ magra ⁊ rubea et alumen ⁊ silia: ⁊ componantur ⁊ liniantur. ¶ Aut cum tinctura nigra quam experti sumus. ℞. cortices nucis ⁊ quando ipse sunt de alcanna ⁊ quando est alcanna de indico. ⁊ tertie calcis ⁊ arsenici ⁊ tapsie omnium. an. po. i. rubee tincture partes. ij. aggregetur illud cum aqua cepe ⁊ administretur secundum quod vis. ¶ Tinctura alia: litargirum ⁊ calx galle dragantum et alcanna conficiantur cum melle ⁊ cum aceto nigro ⁊ administretur ex eis epithima. ¶ Et iterum dragantum ⁊ calcantum et galle terantur et conficiantur cum aceto nigro et fricetur mediocriter in sole et liniatur cum eo delibutionibus aliquibus: ⁊ est tinctura remanens. ¶ Et iterum tapsia nigra ⁊ scoria ferri et dragantum citrinum et flos eris et rubea tincture et cortices granatorum: terantur cum aceto vini donec denigretur et liniatur super eam per vnum. ¶ Et scito quod visio hanc passio-

nem sint assata et frixa et que preparata sunt in patella: et que cocta sunt cum opilatione vasis ex carnibus leuibus cum seminibus et sit contentus vino et dimittat potum aque omnino si possibile est aut minoretur. Et bibatur illa que ex ea decocta est aut mixta cum vino.

¶ De cura albaras nigre. Cap. xij.

Sit cura morphee nigre et indiget humectatione corporis vehementiore et euacuatione fortiore. Deinde administrentur magis abstersiue medicine morphee nigre. et accidit quandoque habenti eam vt inuertatur corium. verum balneum plurimum confert ei. ¶ Quod si vehemens fiat et ad vltimum perueniat curetur curatione lepre.

¶ Tractatus tertius de eis qui accidunt in cute non in colore eius de sebafati et resrengi et balsiati et aluatij. ¶ De sabafati. Ca. i.

Sabafati est de summa bothor vlcerosarum. et currit consuetudo in pluribus libris vt dicatur in capitulo decorationis. et sebafati quidem incipiens est bothor que fixe leuiter diuise cum numeratione locorum. deinde exulceratur vlceribus crustosis: et sunt ad rubedinem decliues. ¶ Quandoque etiam emittit virus et nominatur resrengi sabafati humida. et quandoque incipiunt squame sicce et multotiens apparet in breui et aufertur velociter. ¶ Et causa quidem sabafati est humiditas mala acuta corrosiua que permiscetur sanguini et humori grossi iterum malo: quare grossum fit apostema et exiccatur subtile. ¶ Et causa eius que de ea sicca est: est humor melancolicus plurimus cui permiscetur humiditas acuta: quare expellitur ad cutem et corrumpit et corrodit. ¶ Balsiati vero est de genere sabafati male. ¶ Sed aluatij sunt vlcera melica que apparent in crure ex eadem materia ex qua fiunt varices. ¶ Et appropinquat cura eius curationi earum.

¶ De cura. Cap. ij.

Cura eius est curationi proxima impetigis et dicemus illud. ¶ Nos vero dicemus quod nunc confert alsabafati necesse euacuatio humoris colerici et melancolici: et flegmatis salsi cum eis que sunt sicut decoctio mirabolanorum cum epithymo. et ponatur in ea aloes et scamonea et administretur postea que mollificant residuum cum humectatione sicut aqua casei et fumiterre humide: de summa cuius sumatur lb. i. et misceatur cum vtrisque mirabol. nig. et citrinorum amborum an. ℥. iij. epithymi pondus ℥. ij. et folio sapuci (?) ℥. i. deinde post illud sit contentus aqua casei et epithymo sumendo omni die pondus ℥. xxx. de aqua casei et ℥. i. et ß. de epithymo si tolerat natura et non superfluat: aut secundum quod tolerauerit. ¶ Et dimittat omne quod habet dulcedinem superfluam et propter dactilos: aut amaritudinem aut acuitatem aut salsedinem. et sit contentus insipido generante humorem sanum in quo non est mordicatio: et humectatione corporis humiditate equali cum balneo et alijs. ¶ Et flobotometur vena corporis si necessitas fuerit eius ex vena que imbibit illud membrum: sicut vena frontis in sabafati facta super caput. et vena que est in cute capitis est vena que est post aures. et ipsa quidem fit secundum plurimum res super caput et ventose iterum ad illam que est in capite. et si fuerit in membris inferioribus flobotomentur due saphene. ¶ Et cum feceris illud fricabis alsabafati fricatione forti donec sanguinetur: et stude in hoc vt currat ex ea sanguis plurimus deinde curetur cum medicinis localibus: et proprie cum fricatur post sanguinationem cum sale et aceto. ¶ Et ei quidem que de ipsa sicca est confert balneum frequens absque longitudine tensionis et euaporatio membri super vaporem aque calide: aut tepide in die aliquotiens: et olea et adipes et regimen humectatiuum cum nutrimento et inunctione et cum caputpurgijs. ¶ Et sunt necessarie in euacuando eam medicine attrahentes melancoliam attractione forti et ducentes eam: et administretur post hoc aqua casei secundum quod dictum est. ¶ Et non est malum apponere sanguisugas iuxta: deinde necessaria est fricatio et sanguinatio. deinde administrentur medicine locales. ¶ Et existimauerunt quidam quod flobotomia alsabafati ex vena propria et sicut vena post aures ad alsabafati capitis est curatio eius: deinde liniatur cum melle et cum aqua sicle et origanio. ¶ Medicine autem locales ad humidam scilicet eam quidem que est super corpus humidum: et corpora infantium sunt sicut alcanna et sicut indicum cum gallis adustis cum oleo alkeiri: est enim expertum vltimum sicut medicine facte ex stipticis exiccatiuis sicut sunt cortices granatorum cum aceto vini et oleo ros. et quandoque ponitur in eo litargirium. et quandoque necessarium est administrare illud in quo est abstersio iterum sicut est aristolo. ¶ Et multotiens quidem sanat illam que de ea media est fricatio cum aceto et sale et alusen viridi: quare exiccatur et cadit. ¶ Et de medicinis que sunt in istis ordinibus sunt tutia et chimia et chimolea et charta combusta cum aceto et gumma pini cum balaustijs et aceto et oleo ros. ¶ Aut sumatur litargirij et scorie argenti et amigdalarum amararum et venarum tinctorum omnium an. ℥. i. cum aceto et oleo ro. ¶ Et similiter radices lilij celestis et xylobal. et semen eius et cyminum resolutum et gumma album contrita. Et iterum lentes et magra cum aceto. et rursum amigdale amare et galle virides quibuscunque earum contritis: et fiat ex eis epithyma cum aceto postquam preparatum fuerit cum sale. ¶ Dixerunt. ¶ Et sumantur cancri viui et terantur cum sansuco: et exprimantur et fiat caputpurgium cum eo et cum humiditate cancrorum solum. ¶ In antiqua autem et in illa que est sup

corpora vero sunt necessaria ea que sunt sicut colcotar et calcantum et cupressus et dragantum et caustri et sal et sulfur et terra argenti vivi et vene unctorum et medicamē de chartis et scoria eris et fuligo furni et sal ex stipticio resolutivis: et iterum sicut lithargyrium et cerusa. Nasturtiū vo siccum ex exiccantibus est fortibus. et fimus columbinus est ex resolutivis vehementis absterſiōis et exiccationis: et similiter stercus lacerti et turdorum et ppe comedentiū risi. Et emplm venarum est ex eis que conferūt omni sahafati. et emplm rubeum factum ex venis curinis et alcāna et aristo. et cortices granatorū et lithargyriū: et medicamē quod dicemus in ca. sicce. ¶ Medicamen bonum. Chimolee sulfuris viridis cineris cucurbite et pulpe colloquintide omniū partes equales cum aceto aut coriādrum siccū adustum et nasturtium excoriicatum et alcanna cum aceto et oleo ros. et iterum cinis ligni vitis et aristolo. rotū. et balausthe et galle et gumma pini cum aceto et oleo ros. ¶ Medicamen bonū valde. Linatur alsahafati cum decoctione oleādri: deinde liniatur cū scorie eris et myrrhe pōdere. ʒ. ij. et terre argenti vivi thuris et aluminis iameni omnium añ. ʒ. iiij. aristolo. et colcothar et cineris vitis et aloes omnium añ. pondus. ʒ. i. cum aceto et oleo ros. ¶ Medicine locales ad sehafati siccam et antiquam. Que de ea fortis ē indiget medicamine acuto corrodēte eā usqꝫ perveniat ad carnem sanam: deinde curet cum emplastro ulcerum: sicut ex oleo de venis: et lithargyrio et aceto et oleo. Et que est infra illam curetur cum eo cū quo curat antiqua pmia predicta: et cōferunt ei humectatio corporis cū cibis et odoramēta et clysteria et alia. ¶ Medicamen bonū ad sahafati humidā et siccā. R. olei amigdalarū amararū et olei sinapis amborū añ. ʒ. sacratan aceti sacratati. i. siesmenuthe: et gallarū amborū añ. aur. iiij. fellis zebaragi aur. i. venarū curinarū et baurac amborū añ. aur. ʒ. terant medicine et misceantur cum duob' oleis et aceto permixtione vehemēti cōterendo: deinde administrent super oēm sahafati et scabiem et pediculos et depilationē et alopitiā et furfures. ¶ Et albalman qdem est de gñe alsahafati male: et qñqꝫ est causa eius morsus: sicut sinifeo maligni. Et cura eius est cura illius. ¶ Medicamen nrm forte R. aristol. et flores eris et ammoniaci et bdellij et sinapis et dragaganti partes equales aggregent cum oleo de frumento et aceto quantū est oleum et pauco melle et administretur.

¶ De impetigine. Cap. iij.

Impetigo non est longinqua a sahafati et non diversificat ab ea nisi cū re occulta et proprie alsahafati sicca: et pertransit ut sit alsahafati sicca impetigo maligníor et deterior: et magis corrosiva et longinquioris profunditatis. ¶ Et causa impetiginis est propinqꝫ cause alsahafati: nā est aquosa herisati acuta permixta iterum materie grosse melancolice grossiori materia scabiei. ¶ Et impetigo quidē velocioris sanationis est illa cuius subtile est magis vincēs. ¶ Et ipetigo quidem alia est humida sanguinea in qua apparet cum fricatur ros: et est res magis salsa. Et alia est sicca cuius plurimum est a flegmate salso conuerso per adustionem ad melancoliā. ¶ Et de impetigine est excoriicata ppter vehementiam siccitatis et multitudinem profundationis et est sicut albaras nigra et sicut cortices. ¶ Et de ea est non excoriicata. Et de impetigine ambulatiua maligna. Et de ea est stans. Et de impetigine est recens. Et de ea est antiqua mala et est egritudo herisati. ¶ De cura impetiginis. Ca. iiij.

Indiget impetigo in radice curationis medicinis aggregantibus resolutionem et incisionem et liquefactionē et subtiliationem cum sedatione et humectatione. ¶ Et prima carū est fm materiam grossam: et secunda est fm materiā acutam subtilem. Et fm dominium unius duarum rerum est necessarium ut vincat unum duorū regiminū. ¶ Et appositio sanguisugarum est de melioribus medicinis eius. Et est necessarium in re eius mundificare et consequenter adhibere aquā casei fm modum quem exigit illud quod est ꝑfenos et cibationis et humectationis et regiminis humectantis illud quod est necessarium alsahafati. ¶ Et similiter balneum est de sublimioribus curationibus eius: et forsitan indiget separatiōe aeris sicci. ¶ Dixerunt quidam. Et de eis que prohibent euenire impetiginem et sanant quod de ea euenit est ut in potu detur lacte ablute ablutione aloes pondus. ʒ. i. cum. iij. ʒ. decoctionis myrthi. ¶ Et quando expāditur impetigo et multiplicatur: tunc cura eius est cura lepre. ¶ Curationes locales. De medicinis quidem singularib' eius que recens est et media: est acetositas citri: et fortis iterum gummi arabicū cū aceto. Et gumma amigdale et gumma pini cum aceto: et storax liquida cum aceto: et sinapis cum aceto est ultima: et aqua sulphurea et aqua salsa et spuma maris et glutinū de corijs: et saliua hominis ieiuni et illud quod residet super dentes eius. et semen melonis. et radix aphodilli et aliseras cum oleo amigdalarum amararum est bonum et folia capparis cum aceto. Et saia noua vel suffumigatio cū eis ꝯfert omni ipetigini cum proprietate sua et acatia et mugat. Et oleū de tritico est ꝯueniens ei que accidit oi corpi et debili et forti et vene curine: et incipiēti. et assiduetur effusio aque calide sup eā: deinde fricet cū oleo vio. fiat illud fm assiduationē. ¶ Et aqua ordei linita forsitan delet eam et proprie cū seie tamarisci. ¶ Et cōferūt alsahafati humide cucumer et mucillago psilij et succ' hūidi eius et aq̄ porti

lace et gũma prunoꝝ cõfert. ℂ Ad impetiginẽ infantum: sumanť gũme amigdalarũ ꝛ glunni de corijs et storacis partes equales et aggregentur cum aceto et liniatur. ℂ Aut sumatur glutẽ carpentarioꝝ et thus et sulphur ꝛ acetũ: et terãtur et administrenť. ℂ Antiqua vero mala ex ea indiget medicinis fortioribus sicut succo acetositatis cum cõfortato cũ decoctione ꝛ sicut oleo ciceris et oleo nui et oleo frumẽti proprie et gũma amigdalaꝝ amararum et sulfure et stercore caprino adusto et spuma maris et alkitrã et pix et sunt mirabilia ambo. ℂ Et similiter assiduatio epithimandi eã cum napta al. et stercus animalium predictoꝝ in ca. alsahafati et agnus castus et capparis et ammoniacuȝ et elleborus et grana albẽ et gũma ruthe agrestis proprie precipue cum fit ex ea ceratum cuȝ oleo sinapis et sisami et ammoniacũ cuȝ aceto et cordumeni et condisi et cinis balnei et condisi et vene et sinapi et nasturtium et semen eruce et mel anacardi est vltimum. ℂ Et de cõpositis est vt sumatur cordumeni et teratur et aggregetur cum oleo tritici et cinis alleoꝝ cum melle: et sulfur cuȝ gũma albotin et grana alben cum aceto sunt fortia valde. ℂ Et ad excoriatiuam iterũ est vt sumať thuris et draganti et sulfuris et aloes omnium añ. ʒ.i. et gummi. ʒ.ij. liniatur cum aceto. ℂ Aut sumantur baurach armeni aur. ℥. olei de trinco. ʒ. iij. acetositatis cum aspalti se. eruce añ. ʒ.ij. nigelle. ʒ.i. et. ℥. ellebori nigri dragagãti adusti amborum añ. ʒ.i. et. ℥. fiat ex eis epithima. ℂ Aut sumatur faia noua et liniatur cum aceto. aut sumãtur dragagantũ et myrrha ꝛ olibanũ et alumen et sulfur et aloes: conficiantur cum vino cocto et liniantur. ℂ Medicamen bonum. ℞. granorum alben partes .x. sulfuris citrini partes. iiij. faia noua pars.i. eius contritis optime fiat et liniatur cum aceto vini et oleo antiquo. ℂ Aut sumantur stercoris camni et vrinẽ fullonum al. ꝛ ruthe et fuliginis furni et corticum granatorũ et cineris balnei et vtriusqȝ arsenici et sulfuris citrini equales partes dissoluatur cum aceto et oleo et liniatur.

ℂ De bothor lenibus. Cap. v.

q Uandoqȝ sparguntur super nasum ꝛ super poma maxillarum bothor albe quasi ipsa sint puncta lactis ꝓpter materiam virulentam expulsam ad superficieȝ de vapore corporis. ℂ Et cura eius est omne in quo est exiccatio et resolutio sicut elleborus albus cum medietate sui de ireos de quo fiat linimentum. et semen lini et baurach et ficus et nigelle cum aceto.

ℂ De scabie ꝛ pruritu. Cap. vi.

m Ateria ex qua generatur scabies: aut est materia sanguinea cui admiscetur colera que formian cõuersa est in melancoliam aut cõuersa est pars eius in melancoliam: aut materia cui admisceť flegma salsum baurachium. ℂ Et prima quidem est scabies sicca et materia sicca ad grossitudinẽ declinis. Et altera est scabies humida et humiditates eius est humiditas ad subtilitateȝ decliuis. ℂ Et prim quidem generatur ab acceptione in comestione salsorum et acutoꝝ ꝛ amararũ et specierũ que pro cõdimento admisceť cibis acutaruȝ et similiũ. ℂ Et illa que est magis sparsa et corpulẽtior et acutioris capitis ex omnibus bothor est acutioris humoris. ℂ Et que est lanor ꝛ vehemẽtioris ꝓfunditans eius humor est minoris acuitatis. Et cause quidem generãtes materiã scabiei sunt cause generantes materiã pruritus: verum ipse sunt fortiores et approximquãt causis generantib⁹ pediculos et alsahafati et furfures ꝛ impetiginem et approximant eis in curatione. Et scabies quidem differt a pruritu in hoc ꝙ cum pruritu nõ sunt bothor sicut sunt in scabie: quoniaȝ ipsa est a materia subtiliore et minus declinante ad salsedinem et in ea generatur. Et fixio generis eius in cute postꝙ natura expellit eã est opilatio pororum. ℂ Et paruitas mundificationis aut retinetur ꝓpter debilitateȝ expulsiue: sicut accidit decrepitis in fine egritudinũ ꝛ proprie qñ materia ẽ plurima aut grossa: aut ꝓpter cibos malos ex quibus generatur chimus malus acut⁹ sicut sũt cibi salsi ꝛ acuti et similes eis: aut propter malitiã digestionis cuȝ qua putrefit cibus. ℂ Et a pruritu quidẽ resoluuntur cortices furfurei et non accidit ex profundo aliqd. ℂ Et pruritus quidẽ senilis parũ obedit curationi et neqȝ valet ei nisi vt regatur et blandiať. Et scias ꝙ scabies excoriata et ipetigines multiplicanť in autũno. Et ad vltimum mã prurit⁹ aggregatur inter duas cutes. Nõ si de ea aliqd est in corpore. tunc est scabies sicca. ℂ Et dulcia quidem generant aut pruritum ꝛ bothor et nõ accidunt plurimum nisi inter digitos: quoniã sunt debiliores. Et scabies quideȝ feda attrahit vulnera et ꝑmutať ad impetigines et alsahafati. Et olea nocẽt eis. Et sirupus acetosus ꝓfert eis si nõ timeť rasura.

ℂ De cura. Ca. vij.

c Ura qdem scabiei ꝑma et melior et cum qua multotiens est sufficiẽtia est eño cum eo qđ educit humorẽ acutum adustũ et flegma salsum: deinde rectificatio cibi et regimen humectationis ſm ꝙ sciuisti in dispositionibus huius ca. ℂ Et administratio rerum aquosarum insipidarum velocitas putrefactionis quaꝝ sit secura. sicut sunt melões indi et lactuca et endiuia et similia ꝛ extrinsecus iterũ. Et dimittat coitum oino. Coitus enim mouet materias ad exteriora et excitat vaporem calidum putridum venientem ad partem superficiei cutis: quare putrefacit illic. ꝛ propter illud fetet iterũ odor corporis. Et propter hoc precipitur fricatio in ablutione polutis

nis. ¶ Et de bonis quidẽ euacuantibus spẽs ma
teriarum scabiei est decoctio epithimi cũ mira-
bol. citrinis ⁊ fumo terre ⁊ sene ⁊ polipodio ⁊
absinthio. Et qñq; ponunt in ea rose ⁊ semen
endiuie ⁊ similia. Et qñq; ponit in ea celidonia
cũ ꝓprietate que est in ipsa. Et qñq; ponitur in
ea scamonea. ¶ Et iterum pillule de aloe ⁊ sca
monea sunt bone iuuatiue. ¶ Decoctio bona.
Sumant myrabolanorũ citrinorum ⁊ passularum
añ. pondus. ʒ. xx. decoquat cũ. iij. lib. aque donec
remaneat tertia ⁊ colet ⁊ sumant ð tota aq̃ due
tertie lib. viij. in qua fricent manib' cassieh. ʒ. x.
cũq; in ea cõfricate sunt colet iterũ ⁊ ponat in
ea agarici. ʒ. i. ¶ Pillule bone: ⁊ sunt pille de
fumo terre. ℞. mirabo. citrinorum ⁊ kebu. ⁊ nigro
rum oium añ. ʒ. v. ⁊ aloes scotrensis. ʒ. vij. ⁊ sca-
monee. ʒ. v. sine cessatione ꝯficiant cum aq̃ fumi
terre ⁊ dimittant donec exiccent ⁊ bibent vice
altera ⁊ dimittant donec exiccent ⁊ fiat illud tri-
bus vicib'. ⁊ in oi vice fiat sicut sorbitio deinde
dimittat donec inspisset ⁊ cum pactum fiat: ⁊
fiant inde pillule. ¶ Medicamẽ bonũ forte ad
antiquam scabiem. Recipe mirabolanorum citri
norum ⁊ myrabolanorum nigrorum. ⁊ emblicorum ⁊ ab-
rugi ⁊ kebulorum excorticatorum oium añ. ʒ. i. ⁊ tur
bith. ʒ. ij. cõficiant cum penidijs: ⁊ fiant inde tro
cisci. Et sit dosis ad solutionẽ itegrã ex. ʒ. x. vsq;
ad. ʒ. xv. ⁊ vsq; ad. xx. cum aqua calida. ⁊ fortas-
se ponit in ea scamonea cũ potantur. ¶ Et for
tasse liberat ex scabie mala antiqua si assiduetur
potus aloes: sed frequentet tribus diebus om-
ni die sumendo aure. i. deinde tertietur post diẽ
⁊ diem non trib' diebus currẽtibus ꝭm dimis-
sionem tertij: aut dimittat diebus tribus ⁊ ite-
retur frequẽtia: deinde tertietur post diẽ ⁊ no-
ctem: aut quiescat prout videt ꝭʒ ꝙ presens fue
rit: ⁊ curet rasura si superuenerit cuʒ clysterib':
illud enim est iuuatiuũ eradicãdo scabiem. ¶ Et
bonum quidem est vt bibat ipsum infusum in
aqua endiuie ⁊ cũ ea sit paruʒ aque feniculi si nõ
fuerit ab aqua feniculi aliquid ꝓhibẽs. Et quãti
tas que est in ipsa de aloe sit ex. ʒ. i. vsq; ad aur.
⁊ quãdo nõ tolerat medicationem diminuatur.
¶ Et infusiones de prunis sunt iuuatiue itẽ.
¶ Aut sumatur rob mirabolanorum citrinorum
factũ ex exiccatione aque in qua ipsi decocti sint
exiccãdo in sole: ⁊ sumat ex eo humiduʒ qd sit
ex. v. vsq; ad. x. cũ zuccaro: ⁊ est ad colericã ⁊ hu
midã. Et possibile est vt fiat simile illis ex oib'
solutiuis bonis: ⁊ misceantur adinuicẽ. ¶ Et
quandoq; cõponunt adinuicẽ ⁊ fiunt ex eis ro
bub ⁊ pillule. ¶ Et aq̃ calida casei ⁊ epithimũ
bona sunt qñ administrant oi die ꝭm ꝙ dictum
est nuper in alio caplo ab isto: ⁊ cum myrabo. ⁊
succo fumiterre dieb' cõtinuis est vltima. ¶ Et
de eis que currũt cursu mundificantiũ cum fa-
cilitate est vt fiãt pillule de aloe cuʒ scamonea ⁊
croco: ⁊ sumant de eis i oi dosi. v. cicera. ¶ Et
descriptio myrabolanorum citrinorũ aloes sco
trensis amborum añ. ʒ. i. dragaganti rosarũ ambo-
rum añ. ʒ. i. croci. ʒ. iij. ¶ Et iterum sumatur ex
medicamine in quo ponit abrugi: ⁊ nos iã dedi
mus ipsum omni die aut duob' diebus ad. ʒ. ij.
vsq; ad. ʒ. iij. ¶ Dixerũt quidã. Qñ multipli-
cantur euacuationes ⁊ non inueniuntur vtilitates
tũc melius est vt alleniet ⁊ sufficiat dare in po-
tu habenti passionem omni die mane ⁊ sero sa-
uic de tritico cum zuccaro: ⁊ aqua plurima.
¶ Dixerunt de eis que conferunt habenti sca
biem siccam ⁊ pruritum ostrachinum est vt bi-
bat tribus diebus omni die de sisamino pon-
dus. ʒ. c. ⁊. xxx. cum medietate sui de sirupo ace
toso ⁊ similibus. ¶ Et de hominibus sunt qui
miscent cum eo aquã imbrarũ. ⁊ nos iã exper
ti sumus hoc ⁊ fuit curatio vltima: veruntamen
debilitat stomacuʒ. ¶ Et de cõpositis ꝓportio
nalib' istis medicinis est scoria argenti ⁊ lithar-
girium ⁊ cambil ⁊ vene: cõficiant cum aceto ⁊
oleo ros. ⁊ liniat: ⁊ hoc est ad fortem vltimum.
¶ Iterũ ⁊ leuius illo est boliarmeni cãphore
croci oium añ. ʒ. ß. cũ aceto. ¶ Et aqua squille ⁊
oleum ro. sunt cõia ad exiccationẽ. ¶ Et ad il-
lam que est fortior parum semẽ feniculi teratur
cum aceto ⁊ oleo ros. ⁊ administret in balneo.
¶ Et iterũ aqua granatorum ⁊ bauracħ ⁊ melior
aqua granatorum est illa in qua est virt' pulpe co-
rum: ⁊ silr farina lentium ⁊ magra ⁊ aceti mi-
sceatur ⁊ ponat in sole donec igniat deinde linia
tur. ¶ Confectiones vero quib' oportet eum vti
sunt sicut cõfectiones quas opʒ potare haben-
tes impetiginem ⁊ alsahafati ⁊ morpheã. Et que
de eis sunt leues ex trifera minore cum kebines.
¶ Et iterum sicut hec cõfectio. ℞. anuli ⁊ fumi
terre amborum añ. ʒ. ij. ⁊ mirabolanorum citrinorum
pondus. ʒ. iiij. ⁊ alkebines ablutarũ duplum to
tius. ¶ Medicine aũt locales ad scabiem sunt
omnes in quib' est abstersio: ⁊ qñq; sufficit illud
cuius abstersio est cũ ꝯfortatione cutis ⁊ rectifi
catione cõplonis eius sicut aqua maluarum ⁊
acetose ⁊ sicle ⁊ granatorum ⁊ sicut furfur simule ⁊
farina lentiũ excorticatarũ. ¶ Et iterum acatia
cum aceto ⁊ grana melonis ⁊ vẽter melonis si-
cut est vesessengi citrinum ⁊ succus apij ⁊ deco.
apij ⁊ decoctio fenugreci ⁊ aqua corticũ musi.
¶ Et fortasse indiget eis in quibus est resolutio
fortis sicut pulpa collogn. ⁊ gluten alumbat cuʒ
aqua mente ⁊ gũma pini cũ aceto ⁊ dragantum
assatũ ⁊ ꝓprie citrinũ cũ aceto ⁊ oleo ros. ⁊ silr
calcantũ ⁊ que sunt de genere ipsius: ⁊ oleãder
est fortis valde. ¶ Et fortasse sufficit acetũ eius
in quo ponitur: deinde coquitur cũ sisamino: ⁊
misceatur cum acutis sicut oleum ros. vt prohi-
beat superfluitatem ⁊ sicut cortices granatorũ
⁊ consimiliuʒ illius. ¶ Et ex eis que experta sunt
est semen eruce cuius oleum sumatur et fricetur
cum eo scabies ⁊ inungatur cum eo in sole cal-

do aut focillari: et frectur quoniam est bonum et ultimum. ¶ Medicamen bonum. ℞. lithargirij et draganti et encaustri equales partes que terantur cum aceto vini et ponantur in urceolo testeo vitreato et sepeliatur in loco humido mensе vno et administretur post illud epithimando est. n. iuuatiuum in vltimo cum pauca mordicatione. ¶ Et condisi et argentum viuũ extinctum et scoria argenti et aristo. et sulfur et cãbil et allzali et es adustum et almulgath et sal ammoniachus et lentes et myrrha et semen et ãmoniacũ et floeris et vsnen fullonũ et stercus canis: et stercora predicta i capitulis alijs et cucumer asini. ¶ Et iterum corticis ligni vitis adusti et puluerizenf super locum scabiei inunctum cum butyro crudo: et ligetur stricte post illud et non moueatur vsqꝫ quo destruatur. ¶ Et quãdoqꝫ confert cordumeni cum aceto et gluten alimbat cum eo.

¶ Et de compositis nostris bonis est vt fiat ex argento viuo extincto et ex folijs oleandri et ex climia argenti et lithargirio epithima cum aceto et oleo ro. supra qḋ dormiat i nocte et abluat corpus in mane in balneo cum aceto et vsnen viridi cum aqua calida in primis: deinde properet et inungatur cum oleo. ¶ Medicamen facile: sumantur lithargirij et draganti citrini partes equales: terant cum aceto hebdomada vna in sole et liniatur cum eo cũ necesse fuerit. ¶ Et iterum argentum viuum extinctũ et storax liquida et oleum rosatum aggregentur et administrẽtur. ¶ Et iterum argenti viui extincti et florum viol. et costi partes equales. ¶ Et iterũ condisi pars. i. et magre partes. iij. et liniatur cum aceto.

¶ Et cũ administras fortia exiccatiua resoluentia et sicca exiccantia. tunc consequere ea cum oleis cognitis sicut est oleum de ciperis et salicibus et nenufaris et viol. et similia illis et proprie in sicca: et in illa que est pauce humiditatis: et administra in humida ea que sunt vehementioris exiccationis: et in sicca que sunt minoris exiccationis. ¶ Et elonga illud in quo ponitur argentum viuum extinctum quantum poteris a partibus stomaci et membrorum nobilium. ¶ Cura autem pruritus sicci post euacuationem si indiget ea cũ illis que scis est vt des in potu lac vaccinum acetosum et sicut balneatio cũ aqua tepida et administratio inunctionum oleaginarum ex oleis frigidis et proprie quãdo ponitur in eis succus apij. Et curatio scabiei sicce et pruritus sicci est vicina. ¶ Et de medicinis leuibus in hoc est papauer triturus cum aceto: et iterũ folia lilij: et iterum aloes cum aqua endiuie: et seneiterum est ex eis que ponuntur in medicinis eius et aqua apij et acetũ et aqua ro. sunt bona.

¶ Et de medicinis fortibus est ceratum in quo ponitur opium cum quo inungatur corpus et quiescet pruritus. ¶ Et ex medicinis fortibus est vt componatur ex medicinis prauis compositum et ponatur in eo sal ammoniacus et liniatur cum aceto et proprie super testiculos. ¶ Et iterum alumen frixum et alkitran: et hoc iterum confert pruritibus intrinsecis in vulua: et uno quod ponatur super pannum. ¶ Et senes quidem iuuantur in curatione pruritus qui accidit eis et liniantur ex fece vini cum aliquantulo aneto humido. ¶ Balnea vero pruritus et scabiei sunt sicut aqua maris calefacta aut cum dispositione sua: aut decoctio cucumeris asinini. ¶ Cibus autem habentium scabiem et pruritum sit ex eis que humectant et generant sanguinẽ laudabilem ex cibis declinibus ad frigiditatem et humiditatem et equalibus. ¶ Et habentibus pruritum ostrachinum necessarium est administrare olea leuia in eis que assumunt sicut oleum amigdalinum et sisaminum et similia illis. ¶ Et scias quod ventose in vtrisqꝫ cruribus conferũt scabiei fede.

¶ De desudatione. Cap. viij.

Quandoqꝫ fiũt bothor in corpore aut membro plurimi sudoris valde pauce ablutionis: aut parue fricationis apud ablutionem et proprie in regionibus calidis spaciosis: quasi ipse sint ex materijs que sunt pigre propter suam grauitatem in consequendo sudorem velocis consumptionis propter subtilitatem sue materiei: quia retinentur in superficie cutis: et sunt quasi sint sudoris feces inobedientes ad resudandum. ¶ Et quandoqꝫ non fiunt bothor apparentes: immo accidit et fit asperitas.

¶ De cura. Cap. ix.

Incidunt materiam eius si multiplicatur in corpore flobotomia et solutio ventris. et similiter oportet vt properet assuetus ea omni hora in euacuando humores acutos. ¶ Et ex eis que prohibent eam et auferunt ipsam sub balneatio et mundificatio: deinde administretur aqua frigida balneando in ea: et confert eis fricatio in balneo ex carne melonis cum farina lentium post sudorem: deinde alsehe fabrem post ipsam.

¶ Et caro melonis cum lentibus: et farina fabarum. Sandali vero prohibent eam a pruritu qui accidit cum ea. ¶ Cum ergo sunt cum camphora non faciunt illud. ¶ Et alcanna iterum si non abhorreatur eius tinctura confert ei et assumere illud cũ assimilantur aqua granatorum: et acetosa et lentes et pruna et tamarindi. ¶ Et administratio omnis quod prohibet sudorem ex eis que sunt sicut decoctio mirti: et rosarum: et aqua coriandri dicitur: et confert ei: aqua calefacta in sole. ¶ Et prohibent eam omnes: aque cum decoquuntur in eis stiptica. ¶ Et dimissio motus: et alienatio: a locis calidis sudare facientibus: et petere loca ventosa et flabellatio cum flabellis plu-

rimis simul et ablutio cum aqua frigida. ¶ Et iterum inunctiones ex eis que sunt sicut oleum myrtinum et oleum ro. ¶ Et butyro crudo inest proprietas maxima in ipsa proprie cum dragagānto et gūmi. ¶ Et iterum inunctiones in quibus est virtus lithargirij. et scorie tutie inest proprietas. Et cinis foliorum myrti et ammoniacum et folia lauri recentia et rutha et minutum thus. ¶ Et quandoque confert desudationi epithimata glutini piscium dissoluti in aqua. et quandoque indiget fortis staphisagria et thure et sulfure. ¶ Illa vero que de ea iam vlcerata est curetur cum eis que sunt sicut vene et galle et bolum ar. et cerusa cum cera. et emplastrum de cerusa est bonum ad illud. ¶ Et forasse peruenient vlcera ista ad finem maximum corruptionis: quia erit cura eorum cura adustionis ignis: nam illa que de ea confirmata est curatur curatione alsahafati.

¶ De planta noctis. Cap. x.

Si quis passus est desudationem cutis et opilationem pororum et bonitatem digestionis: quandoque accidunt in frigore noctis pruritus et asperitas et bothor parue que nominantur planta noctis. ¶ Et causa est retentio eius quod oportet vt resoluatur propter constrictionem pororum in radice quam adiuuat in qua addit soliditas frigoris et proprie in hora in qua multiplicatur digestio et sequitur multitudinem eius multitudo vaporis et aer noctis et propter illud nominatur planta noctis: quia plurimum accidentium eius est in nocte. ¶ Et de dispositionibus huius passionis est quod pruritus in ea sit vehemens et delectat prius deinde perducit ad dolores vehementes quos efficit in locis pruritus.

¶ De cura. Cap. xi.

Oportet vt sit regimen in dilatando poros cum balneis et inunctionibus notis ad illud: et in mundificando venas a materia plurima: et illud cum flobotomia et euacuatione secundum quod dictum est in capitulo pruritus si fuerit illius necessitas: et non fuerit sufficientia in medicinis localibus. ¶ Medicine vero locales sunt aloes. et myrrha est de melioribus medicinis et proprie cum aqua mellis. ¶ Et similiter aloes cum farina lentium cum pauco aceto et melle: et aqua apij de currentibus est ei proportionalis. ¶ Et de medicinis conferentibus ei sunt fex aceti sola et baurach et alcanna et crocus.

¶ De verrucis et que ex eis sunt vt claui. et recuruis et que de eis sunt vt cornua: et que currunt cursu eorum. Cap. xij.

Causa efficiens eas: prima est expulsio nature. Et materialis est humor grossus melancolicus. ¶ Et quandoque conuertitur melancolia a flegmate sicco valde quando multiplicatur in sanguine. Et quandoque accidit ipsi sanguini propterea quod ipse coartatur et multiplicatur. ¶ Et propter priuationem causarum putrefactionis vt conuertat ad siccitatem et frigus: et proprie in venis paruis in quarum similibus non putrefit sanguis propter suam paruitatem et propinquitatem ad causas extrinsecas: que sunt ad hoc: vt exiccent velociores quam ad hoc vt ipse putrefaciant precipue cum sanguis nō valde est calidus in substātia sua. ¶ Et quandoque oritur ex eis vena magna. et fit causa ad conuertendam cōplexionem eius quod peruenit membro vicino de nutrimento ad complexionem materiei sue: quare desiccatur illud et infrigidatur et multiplicantur verruce. ¶ Cum ergo cadit aut destruitur per quodlibet regimen cadunt alie et nominantur magne habentes capita sicut capita clauorum habentes subtiles radices claui et lōge recurue cornua. ¶ Et de verrucis est genus quod nominatur rusius: et nominatur in eis: licet sit necessarium vt discernatur ab eis et finduntur quando scinduntur a sanie que est sub eis.

¶ De cura. Cap. xiij.

Properare quidem ad minorandum sanguinem et ad euacuandum melancoliam est res que est necessaria. ¶ Et quando multiplicentur egritudo iteretur flobotomia: similiter regimen generans bonum chimum et alia de illis quorum preterijt rememoratio multotiens. ¶ Cura autem localis est cum medicinis que habent amaritudinem et stipticitatem ad leues ex eis: sicut est inunctio verrucarum cum oleo fisticino assidue: aut cum decoctione oleorum colata dimissa post tres dies: et aqua porri alnabati cū sumach et oleo de ben et iterum cum folijs capparis et nuce cupressi. et oliue imatura et fructus tamarisci est bonum iterum: et folia myrthi humide sunt bona ad fortes et cortices nucis humide cum ficubus siccis et xylocaracte cum pauco nocumento suo conuenientes sunt illis que de eis sunt magne et ad fortes. ¶ Et cortices radicum algarab et cinis eius cū aceto vini. ¶ Et de eis que sunt bona et vtilima est vt fumantur albarmel et alcanna: cribellentur et liniantur cum aqua frigida. Verū quod ex eis forte est: est ad fortes sicut epithimata facta ex calce et arsenico et alcali: et proprie cum argento viuo extincto: precipue cum cinere quercus et oleo. ¶ Et sal cum aqua cepe et bolus et stercus caprarum: et iterum cantarides cum arsenico. ¶ Et iterum fex melius anacardi est fortis in pulverizatione sua. et lac animalis quando iteratur super eas aliquotiens deijcit eas. et lachryma vitis et allzebilzengi iterum magnifice deijcit eas. et nigelle confecte cum vrina si emplastretur cum eis sunt mirabiles: et fel hirci iterum et assa et emplastrum acutum et desrūpens aldubellet et est emplastrū de anacardis. ¶ Compositum equale. Corticum nucis humidorum et draganti

et draganti et calcio viue omni paro .i. terantur et cribellentur et ponantur desuper. ¶ Aut sumantur flores eris et chartarum amborum.ana. ℥.v. et pulpe colloquintide.℥.vi. baurach.℥.vi. salis ammoniaci.℥.viij. cali et arsenici citrini amborum.ana.℥.vi. fellis vaccini .℥.vi. vrine persici. ℥.vij. terantur et cribellentur et liniantur desuper cum aqua saponis. ¶ Et de curationibus verrucarum est earum eradicatio. et illud quidem quandoque fit cum cannulis de penna aut de canna aut de ferro quarum concauitas fit cum quantitate in qua deglutiantur verruce deglutione in qua fit difficultas quedam: et inuoluatur super ea et profundetur parum apud radicem eius. quare eradicat eam: aut extende eas cum vncinis. donec extendantur eorum radices: deinde assumantur cum instrumento acuto submerso ad radices earum et ponatur super eas butyrum coctum post eradicationem. ¶ Et iterum quotiens tangit eas medicamen acutum et infestat auferatur medicamen acutum et ponatur desuper butyrum coctum et dimittatur parumper: deinde iteretur vsque quo compleatur earum casus et inciduntur: ita vt quod est in circuitu earum secetur cum ferro subtili aperiendo in circuitu: deinde vadit super eas medicamen acutum.

¶ Et nos iam experti sumus cum nauacula profundius quantum possibile est cum cautela superficiei cutis. deinde fricando locum cum sapone et cineris et ro. donec currit quod fluxit de sanguine et retentus est: et deijcit post illud: quod remansit si accipiatur lignum et incendatur in igne donec inflammetur et approximetur verrucis donec excorientur verruce: et inungantur cum manu vna vice post aliam donec deleantur.

¶ De cornibus. Cap.xiiij.

Sunt additiones spisse vngulares nascentes super iuncturas in extremitatibus propter vehementiam operationis. ¶ Et cura eorum est incisio vt resoluatur ex eis illud quod non dolet: deinde administrentur super residuum medicine vehementer acute ex medicinis verrucarum. donec cadant: deinde consequatur butyrum coctum.

¶ De fissuris que apparent super cutem et labia et extremitates apparitione in cute in omni loco. Cap.xv.

Causa omnium fissurarum est siccitas in cute adeo donec exiccetur illa siccitas: aut propter complexionem singularem: aut propter malitiam humorum mittendum materiam exiccantem acutam: aut propter calorem exiccantem: aut ventositatem exiccantem rorem: aut frigus indurans inspissans sicut accidit terre exiccate et arrefacte per ventum aut calorem et commore valde vt scindatur. ¶ Et quandoque accidit causa aquarum stipticarum et illarum in quibus est virtus aluminis et similibus: quando accidit vt cum eis fiat ablutio. Et eis quidem sunt contrarie aque sulfuree et aspaltine. ¶ Et nos expti sumus differentiam inter aquam eandem et quod est in circuitu eius et aquam in sapor: et non fuit in hoc capitulo experimentum forte.

¶ De cura fissurarum communi. Cap.xvi.

Oportet vt euacuetur si fuerit humor malus. Et permutetur si fuerit complexio sicca et bibat olea proprie sisami excorticati vsque ad ℥.i. et .ʒ. omni die in expressione vue aut infusione passularum dulcium aliquot diebus. et similiter decoctio cancrorum fluuialium cum aqua et zuccaro: et assiduet inungi. ¶ Et si sunt ex frigore tunc confert eis acacia: et iterum decoctio naporum et napi et folia ficie et decoctio eius: et proprie cerotis factis ex eis cum adipibus nouis et medullis et pice humida et allsitran. ¶ Et si fuerit ex calore: tunc cum ceratis frigidis et humidis conquassatis cum succis frigidis et humidis. ¶ Et recuratio cibi et administratio balnei cum aqua calida.

¶ De fissura labiorum. Cap.xvij.

Causa in fissuris labiorum est siccitas aut propter ventum contrahentem cutem et desiccantem eam et exiccantem ipsius rorem: aut propter frigus aut propter calorem: aut propter complexionem siccam sicut sciuisti. ¶ Prohibitio vero eius est vt liniatur antequam perueniatur ad ipsius curam cum ceratis et adipibus et medullis et oleo ros. cum ysopo humida. ¶ Et ista lateri quandoque auferunt illud quod accidit. ¶ Et facere vt adhereant pellicule super ea sicut pellicula oui et arundinis et cortices alleorum et ceparum. ¶ Ablationi autem eius quod de ipsis accidit de eo quod bonum est: est vt sumantur fex aisara et gluttinum alborum et misceantur cum adipe sicut galline: et anseris et melle. ¶ Aut sumatur triture gallarum imaturarum sicut puluis confecte cum gumma alborum liquefacta super ignem. ¶ Et dictum est quod inungere vmbilicum in hora dormiendi aut applicare cottum submersum in oleo concauitati vmbilici est iuuatiuum et bonum.

¶ De fissuris pedum. Cap.xviij.

Quandoque accidunt propter vapores malos: et quandoque accidunt propter siccitatem et ariditatem denigrantem. ¶ Et ad summus quandoque contingit de eis squamentum propter illud quod resoluitur ex ipsis si possibile est vt remoueatur cum assiduatione ponendi pedes in aqua calida et inungendi eos cum oleis et adipibus et proprie adipe caprarum et vaccarum et omnium confortatis parumper cum cera. ¶ Et iterum oleum de keruaa proprie et oleum alkeiri et oleum de furfigini est vltimum valde: et oleum effusum de lentisco opposito igni: quoniam est bonum valde. ¶ Et sicca

nium ana partem .i. et turse et lithargyrii albificati amborum ana partes .iij. et camphore partem .S. fiant ex eis trocisci cum aqua ro. et administrentur post exiccationem. ¶ Et iterum sumantur rosarum rubearum lib. i. et galle et spice et ciperi et myrrhe et aluminis omnium ana ℥. x. fiant trocisci cum aqua ros. et administretur deliburionem faciendo. ¶ Puluis bene faciens redolere corpus et confert complexionibus calidis. ℞. spice et ciperi et foliorum et florum squinanti et flora. assenine et est lubria romana omnium ana aur. x. rosarum siccarum et extremitatum myrti omnium ana aur. xx. spica et ciperum et flos squinanti et folium: madefiant cum vino odorifero et exiccentur et terantur: deinde proiciantur super ea rose et extremitates myrti contrite. et dissoluatur crocus cum aqua ros. et permisce ipsum cum medicinis reliquis et exicca eas in vmbra: deinde tere ipsum et puluerisa super corpus post balneationem. ita vt exiccet sudorem corporis in pannis exiccatione vltima. deinde pulueriza super ipsis medicinas. ¶ Aliud abscindens odorem sudoris fetidi conueniens habentibus complexiones frigidas. ℞. spice aromatice et gariofilorum et amomi et xylobalsami et cassie omnium ana aur. iij. costi et blacte bizantie et spice inde et cinamomi omnium ana aur. ij. extremitatum sansuci et spice romane omnium ana aur. iiij. lubrie romane resoluantur ista cum vino et tere et reliqua cum aqua balsamite et administra illud. ¶ Aliud secundum illud exemplum abscindens odores sudoris ℞. cinamomi et spice inde et blacte bizantie et costi omnium ana ℥. ij. absinthij et boli lacune et scorie plumbi et ceruse ablute omnium ana ℥. S. sceha et spice romane omnium ana ℥. i. croci et rosarum siccarum amborum ana ℥. iij. tere sicca cum aqua myrti: et crocum cum aceto vini odoriferi et administretur.

¶ De cura vehementie fetoris stercoris et ventositatis. Cap. xxiiij.

Fit illud causa putrefactionis humorum. Et causa rerum de proprietate quarum est illud sicut alastirgar et allea et eruca et porri et alaniuden et alalthir et iterum oua eorum. ¶ Verum fetorem delet bonitas digestionis et assumere ea que declinare faciunt putrefactionem ad partem vrine sicut fenugrecum. ipsum enim facit fetere sudorem et vrinam et delet fetorem egestionis. ¶ Et vinum aromaticum aufert fetorem egestionis.

¶ De fetore vrine. Cap. xxv.

Cause fetoris vrine sunt cause fetoris egestionis. ¶ Et iterum diuretica sicut asparagus et similia. ipsa enim faciunt bonum corporis odorem: et faciunt fetere odorem vrine. Et iterum vlcera vesice et cura eius est facilis ex eis que scivisti.

¶ De pediculis et lendinibus. Cap. xxvi.

Materia humiditatis in qua est caliditas aliqua cum expellitur ad cutem fortasse est tante tenuitatis et subtilitatis vt resoluatur et non sentiatur: et sequitur eam illud quod resoluitur in sudorem: et sequitur eam quod resoluitur et coagulatur in sordes: et sequitur eam quod retinetur in suprema tunicarum cutis et generantur ex ea sicut furfures et desudationes et que sunt ambabus similia: et sequitur eam quod retinetur profundius illo. ¶ Quod si fuerit mala valde facit sicut alopitiam et similia illi et impetiginem et alsahafati. ¶ Et si fuerit minus mala et non fuerit virtus virulenta. et non festinat ad eam putrefactio dominans vltima: et est conueniens vt sit materia recipiens vt tam influitur super ipsam vita ex creatore suo et proueniunt pediculi et mouentur et egrediuntur. ¶ Et quandoque accidit de eis plurimum subito. ¶ Et quandoque adiuuant ad generationem pediculorum et mouent eos cibi boni chimi et tenuis motus ad illud quod apparet sicut ficus: et ad illud adiuuant motus mouentes cum ad illud precipue cum associatur ei vapor spermatis generantis sicut coitus. ¶ Et quandoque adiuuant ad illud dimissio mundificationis et ablutionis et administratio eius quod aperit poros cutis et mouet materias retentas in ea ad resolutionem et facit ingredi ad eam flatum prohibentem eam a conuersionibus putrefactionis et assimilatione cum putrefactione. ¶ Et quandoque superant pediculi adeo donec fluat sanguis habentis eos et citrinetur color eius et cadat appetitus eius et extenuetur corpus ipsius et resoluatur eius virtus.

¶ De cura. Cap. xxvij.

Pediculi plures generati non abscissi indigent in curatione sua in primis mundificatione corporis et proprie euacuatione cum flobotomia et rectificatione regiminis et dimissione eius quod mouet materias ad exteriora de eisque diximus: deinde administra medicinas locales: et confert ad illud assiduatio balneationis et mundificationis: et vt assiduet balneationem cum aqua salsa: deinde cum aqua dulci est melius. ¶ Et oportet vt assiduet permutationem vestium et induatur serico et lino: et bibat medicinas interficientes pediculos sicut allea decocta et calamentum montanum. ¶ Medicine vero oportet vt sint exiccatiue resolutiue attractiue ad exteriora. Quod si fuerit res magna est necessarium vt misceantur cum eis virtutes venenose. ¶ Et de medicinis localibus sunt sumach et oleum et acetosa etiam et folia eius et radix eius aut aluminem cum oleo aut folia azedaracet aut folia granatorum et semen lini et calamus aromaticus et cinamomum: aut folia colloquintide aut folia myrti aut folia ca

pressi. et oleū cartami iuuatiuū est prohibitiuū: et oleū de raphano est mirabile. ¶ Et cortices caffie lignee et reubarbarum et piretru: et radix altee et sisimbrium et polium et anisum et pulegiū et semēvrtice et alberēgesif et cordumeni. ¶ Sumanf fiefmenithe.ʒ.iij. costi.ʒ.ß. baurac.ʒ.i. ami li quantum oia: soluantur et liniant. ¶ Et de ablutionibus est decoctio lupinoꝝ: qm̄ est bona fortis. et decoctio ficie et decoctio tamarisci et decoctio calamenti montani et decoctio foliorum cupressi et folioꝝ pini. ¶ Et gña fellis cuꝫ ponunt in ablutiōib⁹ sunt bona. Et de suffumigationib⁹ est suffumigatio cū cōdisi et staphisagria et cum gūma pini et cū galia ꝓpter et cū sulfure. ¶ Et de medicinis fortibus est vt sumant staphisagria et arsenicum rubeū et baurach terant omnia cum aceto et oleo et liniatur cum eo caput. ¶ Aut elleborus alb⁹ et baurach: aut folia oleandri cum oleo aut folia colloquintide. ¶ Aut sumantur synapis et condisi trita et fundatur super ea parum aceti et extinguatur post illud in eis argentum viuuꝫ terendo et est forte. ¶ Et similiter quod fit ex sulfure et arsenico et aristol. et cinere ilicis et costo et mirrha. ¶ Aut sumatur condisi et arsenicum rubeum et aristol. lon. et alkitran et fellis vaccini quātitas tanta de vtrisqꝫ cum qua medicine cōficiantur et est epithima forte. ¶ Et iterum alkitrā et gentiana et arsenicum et oleum de lilio. ¶ Et iterum staphisagria et folia oleandri et alumen iameni. ¶ Et iterum liniantur in balneo cuꝫ fiefmenithe pte.i. et baurach medietate ptis costi sexta partis: amili quantum omnia et liniatur cuꝫ eo post psilotrum confecto cum aceto. et administra has medicinas post vaporationem cuꝫ eis que sunt sicut condisi. ¶ Et staphisagria est melior et propter cum incipit ab ablutionibus de genere eius quod diximus.

¶ Tractatus quartus de dispositionib⁹ que pēdent ex corpore et extremitatibus et est complementum libri decorationis.

¶ De extenuationis ablatione. Cap.i.

Extenuatio fit aut propter priuationeꝫ materiei pinguedinis cibi: Aut fit propter multitudinē esus cibi subtiliātis: quare nō generaf in corpore sanguis plurimus. ¶ Et ex regimine contento de eo quod est preter illud quod non generatur in corpore sanguis bonus: aut propter debilitatem virtutis operantis in cibo: aut digestiue aut attractiue ad mēbra propter corruptionem complexionis: cuius plurimū est frigidum: aut ꝓpter quietem plurimam cum qua sopif virtus attractiua: propter quando est post exercitia quorum auxilio consueuit natura attrahere cibum. Cum ergo diminuuntur non attrahit neqꝫ nutrimentuꝫ temperatum eius. aut propterea ꝙ sanguis conuertitur ad materiam colericam vel melancolicam ex humida aquosa: aut propterea ꝙ splen cōprimit epar quando magnificatur quare attrahitur ad ipm plus sanguinis et debilitatur virtus epatis per cōtrarietateꝫ que est inter vtraqꝫ: aut propterea quia vernices coartant corpus: aut propter cōstrictionem pororum: aut propter ipsorum coartationem ab humoribus: aut cooperturam coꝝ scīter quam fecit frigus aut calor: aut nuda siccitas quorū vnumquodqꝫ cognoscitur suo signo: aut propter ligamenta assidua super ipm quare opilantur pori et meatus: quāobrem non attrahitur ad ipsum nutrimentuꝫ et propter a creta comesta: aut ꝓpter multitudinem resolutiōis quare non figitur quod attrahit de nutrimento ad membra: imo separatur sicut accidit in exercitijs velocibus et tristitia et angustia et egritudinibus resoluentibus. ¶ Et corpora quideꝫ que extenuātur in tempore breui tolerant vt redeat ad ea teneritas tempore breui. Et illa que extenuantur in tempore longo nō tolerant nisi blādimentum debilitati virtutis ad hoc vt administret nutrimentum plurimum. ¶ Corpa igitur susceptibiliora piguedinis sunt que de eis mollioꝛem habent cutem et que de eis magis susceptibilia sunt tensionis. ¶ Et de eis que faciunt homini esse necessarium fugere ab extenuatiōe sunt debilitas et vehementia passionum a calore et frigore et a verberibus et a percussionibus et a passionibus animalibus et onere et labore et inquietudine et ab euacuatione et coitu: et retinetur nutrimentum eius in venis ipsius: et non penetrat quare putrefit. ¶ Et pinguedini iterum insunt nocumenta que ego dicam. Et non est sicut equale. ¶ Dum ergo perseuerat pinguedo: ita ꝙ non facit accidere nocumentū nō abhorreas eaꝫ: vita nāqꝫ in humiditate existit. Uerum oportet vt tu caueas et abhorreas eaꝫ in via superfluitatis: licet non appareat eiꝰ nocumentum: quoniam eius nocumentum repēte aduenit et subito fm ꝙ df in loco suo. ¶ Et qm̄ desiccanf corpora ꝓpter aerē est extenuatio.

¶ De cura. Cap.ij.

Oportet vt consideretur que causa sit in extenuatione de causis extenuationis quas diximus: et curetur et remoueatur. verbi gratia. ¶ Si fuerit cibus non generans sanguinem grossum fortem afferatur ille qui generat ipsum: et non sit contētus eo qui generat sanguinem laudabilem tantum: quoniam fortasse generabit subtilem et resolutiuus. ¶ Qd̄ si fuerit virtus attractiua ad membra pigra moueatur et confortetur et consideretur ad malitiaꝫ cōplexionis si fuerit et permutetur. ¶ Et fricatio in hora expergefactionis a somno est ex eis que expergefaciunt virtutem attractiuam. ¶ Et quandoqꝫ est necessa

rium prohibere nutrimentum a latere altero et attrahe ipsum ad latus extenuatum cum diuersificantur duo latera: sicut si sit vna duarum manuum extenuata et altera pinguis: tunc enim necessarium est vt ligetur pinguis cum panno incipiendo ab inferiore ligatura non vehementi neque dolorosa cum mensura que constringat tantum: et prohibeat nutrimentum a penetratione quare redeat ad locum digestionis et attrahatur ad latus alterum. ¶ Et excita attractiuam cum fricatione et proprie cum oleo aliquo: sicut oleo oliue cum pauca cera calefacto fricatione non excitante. Et quotiens inflatur membrum et calefit dimittatur: deinde iteretur cum quiescit. Et si pori fuerint opilati tunc oportebit si corpus fuerit vehementis soliditatis quapropter opilentur pori mollificare cum humectatione et calefactione cum calefacientibus ex eis que assumuntur et motibus corporeis et animalibus si fuerit frigus illud quod inspissauit ipsum: et infrigidatione et humectatione si fuerit calor inspissans ipsum et faciens ipsum compactum. ¶ Et melius quo calefit membrum quod non recipit calefactionem propter frigus suum est vt siccetur: deinde ponatur super ipsum rubificatiuum. ¶ Et si fuerit causa in extenuatione propter splenem curetur splen. ¶ Et si fuerit extenuatio propter vermes interficiantur et extrahantur cum omnibus que dicta sunt in capitulo eorum et adhibeantur ei delitie et amenitas et stramenta leuia et habitet in vmbra et diletetur et aromatizetur et dentur in potu frigida. Ista enim confortant virtutem naturalem valde. quare bona fuit eius administratio in nutriendo et expellendo superfluitates. Et illud quidem est principium causarum pinguedinis. ¶ Et de impinguantibus est assumptio vini grossi et cibi boni chimi fortis excitantis cum digeritur sicut frumentum sine cortice coctum vt puls et aliudabeth et risi cum lacte et assata de carnibus propter illud quod retinetur in eis de virtute carnis et generant carnem duram. ¶ Decoctum autem ex carnibus generat mollitiem et teneritudinem non firmam. ¶ Et caro anatis est impinguatiua et caro galline similiter: et caro alcubugi est vltima in eo. et similiter lub zuccari et balneum post cibum est vehementer attrahens nutrimentum ad corpus impinguatiuum. Uerum vtens eo exponitur opilationi accidenti in epate suo proprie cum est cibus eius cibus eorum qui sunt impinguandi et propter illud multiplicatur lapis in eo qui querit hoc et illi sunt aptiores ad hoc vt in eis multiplicentur iste opilationes et lapis quorum vene sunt in creatione stricte: et sunt non omnes ita. ¶ Et cum illi sentiunt grauitatem in latere dextro: sumant in potu aperitiua in opilationibus epatis notis et sumant in potu ante cibum suum capparem cum aceto et melle et oxymelle cum seminibus do-

nec auferatur grauitas. ¶ Et melius quidem balneum est illud quod est post digestionem primam: et cum iam descenderit cibus: licet comedere cibum post egressionem a balneo absque superfluitate est de causis impinguantibus. Et balneum quidem est bonum impinguatiuum pluribus hominibus et proprie illis qui sunt in dispositione que est sicut arefactio. et oportet vt sit balneum post primam digestionem scilicet quando descenderit cibus a stomaco nisi in rebus eisdem. Et calefactio quidem est ad hoc congruum factum ex lacte de quo extractum est butyrum non facto acetoso. ¶ Et de ingenio impinguandi est retentio sanguinis super membrum ligando membrum quod ei eque distat in latere altero sicut diximus ante: et ligetur illud quod est sub membro ex quo vadit nutrimentum ad ipsum cum est pingue: aut non queratur eius impinguatio sicut cum aseid est extenuatum et planta manus est sana et pinguis: tunc ligetur apud rasetam aut cum adiutorium est extenuatum et aseid non ligetur apud cubitum a superiore parte aseid. ¶ Et ex impinguantibus est illud quod pendet ex exercitio et est omne exercitium leue tardum et totum illud sit equale post fricationem velocem bonam paruam temperatam in duritie et lenitate: et proprie fricationem cum incipit ad hoc peruenire: vt rubificet cutem post illud exercitetur cum equalitate et balneetur balneatione breui: deinde inungatur corpus eius et fricetur fricatione sicca. deinde administrentur linimenta impinguatiua. ¶ Et permutatio quidem aeris et aque est ex vno eorum que oportet obseruare. quoniam forte extenuatio est causa eorum. ¶ Et de impinguatiuis sunt linimenta que administrantur post motionem membrorum et ipsorum rubificationem sicut est pix sola: ita vt sit vehementer liquida aut soluta in oleo cum quantitate que faciat eam currere liniments. ¶ Et quandoque administratur sola super cutem approximata igni donec liquefiat: deinde inuiscatur et eleuatur quando congelatur. Ipsa enim attrahit nutrimentum ad membrum et retinet ipsum in eo. et remouet frigus eius si fuerit causa eius debilitas virtutis aut opilatio pororum in cute: et dat ei viscositatem et asperitatem et stringit super ipsum poros et excitat virtutem attractiuam: quare remanet mora tanta qua figitur et fit pars membri et non resoluitur. ¶ Et oportet vt administretur in estate semel in die in qua administratur et in hyeme bis. ¶ Et consideretur in ablatione eius a membro et dimissione ipsius super ipsum velocitas rubificationis eius et inflationis quas facit ei tarditas ipsius. Cum ipsa enim festinat in hoc non fit vltimatio in dimissione eius super ipsum et dominatione ipsius: imo remoueatur velociter. Et fortasse suffi-

cit vt auferatur quando inuiscatur calida τ infrigidatur. ¶ Et quandoq; confert vt precedat super picem fricatio velox aspera dura: deinde liniatur aut percutiatur cum virga brasci equali non nodosa τ proprie iuncia donec rubeat. τ infletur: deinde abstineat. nã additio in fricatione τ percussione resoluit: deinde iuiscetur pix calefacta cum equalitate apud ignem. Cũq; coagulatur τ infrigidatur auferat ab eo euellende subito. ¶ Et melius quidem est vt effundatur super ipsum ante picem aqua ad caliditatẽ τ mordicationez quandam declivis deinde apponat pix. τ aque sulphuree τ que sũt de aspalto sunt attractiue iteruz nutrimenti ad illud qđ apparet. ¶ Inquit Gal. Jam vidi venditorez animaliuz impinguasse hoc regimine adolescẽtem sine natibus τ factus est leuis habens pingues anchas in tempore breui. ¶ Qui vero abhorret picem vtatur loco eius oleo ex oleis opilantibus cum caliditate quadã: τ si vtatur aqua frigida τ tolerat eam super corpus totuz aut super membrum faciat. Et melior horarum ad illud est hora qua operatur linimentum in attractio: fortasse enim tunc virtus resoluit ipsum in sanguine. τ non oportet vt fugias acuta cũ prolongatur τ nõ confert: imo oportet vt assidues fricationem cum pãnis τ effusionem aque calide. deinde cum fricatione cũ manu: deinde adhibeas picem. ¶ Et fortasse est necessarium vt attrahatur sanguis absq; fricatione: imo cum medicinis rubificantibus τ cum eis que sunt sicut piretrum τ sulphur τ cuz eis que sunt sicut gummia ruthe agrestis. ¶ Et de membris sunt quedam que egent ad impinguationem sui nutrimento pluri consueto: quoniaz resoluitur ex eo iam plus consueto τ indiget impinguatio superfluitate remanente precipue cum fricatio id resoluit. ¶ Et referamus nunc medicinas que assumũtur τ clysteria. In eis autem que sumũtur est intentio vt medicine confortent digestionem τ retineant cibũ in stomaco τ intestinis parum propter virtutẽ retentiuam: τ faciunt ipm penetrare in venis τ ad partes epatis: τ faciũt illud diuretica equalia τ proprie cuz bibuntur in cibo τ post ipsum spatio paruo. Et est necessarium vt coaguletur in membro. ¶ Et faciũt illud infrigidãtia τ stupefacientia sicut iusquiamũ album τ ei similia. ¶ Et de habentib⁹ proprietatem τ que sunt nobiliorum virtutum ad temperatos est illud quod. ℞. amigdalas τ fisticos excorticatos τ grana viridia τ sisamum τ grana pini maioris: conficiantur cum melle τ fiant inde pilule similes nucibus: τ sumantur de eis omni die quinq; nuces vsq; ad. x. τ bibat super eas vinum: hoc enim impinguat τ bonum facit colorem: τ confortat super voluntatẽ coeundi. ¶ Medicamen bonum quod impinguat τ colorem efficiũ bonum. ℞. mnũc farine simile: τ. ʒ. v. sarcocolle τ inuoluantur cuz butyro vaccino cocto inuolutione forti τ fiant ex eis trocisci τ comedantur mane τ vespere. Aut sumãtur amigdale τ auellane excorticate τ grana viridia τ sisamum τ papauer cum equalitate læsile. 5. pars pondiorum quantum est totuz: sumatur in puluere omni mane τ apud somnũ vsq; ad. ʒ. xx. ¶ Et alhidi medicamen quod ℞. quartam lædeiari de lærua excorticato: cumq; tritura fiat optima: fundantur super ipsum lib. ij. lactis dulcis τ cõficiatur bene cum farina tritici quantum ipsuz tolerat τ fiant trocisci ex eo quorum omnis sit. ʒ. i. ʃ. τ fiant vt panis τ siccent τ sumãtur de eo oĩ die duo trocisci ꝯtriti.

¶ De regimie bono ad extenuationez factam causa crete τ opilationis partium epatis τ siphac. Ca. iij.

Olmantur passule bone τ fundantur super eas quatuor pondera ipsarum de aqua τ decoquant vsq; ad medietatem τ ꝓijciatur super omne caficiũ passularum põdus. ij. lib. scorie ferri τ pugillus vnus ameos τ pugillus. i. zuccari τ pugillus. i. origani τ quando seruet dimittatur duob⁹ diebus aut tribus: deinde coletur τ bibat de eo in ieiunio quantitatẽ lib. i. τ post tres horas comedat panẽ cum læmich capparis τ porrorꝫ: τ bibat sup ipm vinum forte quantitatem lib. i. deinde quando preterennt septem hore comedat carnem pinguẽ τ bibat vinuz purũ vsq; ad. iij. lib. hoc enim efficit in complexionib⁹ fortibus operationẽ mirabilem τ colorem facit bonuz. ¶ Aut sumant draga. τ se. papa. τ nucis hendem τ amborꝫ been τ capparis τ zedoarie τ almugath oium aã. ʒ. iij. ʃ. terant τ frigant in butyro τ ꝓijciant sup põdus duarꝫ minarũ sanich trinci τ sumatur oĩ die de toto vsq; ad. ʒ. xxx. τ decoquatur de eo sorbitio cũ lacte τ butyro cocto τ zuccaro: sorbeat: τ balneet post ipꝫ balneatione leui. ¶ Aut sumant almugath. ʒ. l. elli. ʒ. xx. dragagãu. ʒ. xl. zedoarie. ʒ. xxx. cribellent et sumant quantũ est tertia toti⁹ de pane simile τ quantuz est tertia eius de amigda. excorticatis quantũ est tertia ei⁹ de zuccaro sulimeni τ sumatur de eo omni die pondus. ʒ. xx. anl acte ouino τ expressione vue: de vnoquoq; quorꝫ sit lib. i. τ fiat sorbitio τ sorbeat ipsaz. ¶ Et vtat de medicinis ipinguatiuis ipanis ex medullis τ nux bendẽ τ allæsile. ꝓprie cũ sauic: qm ipsum cum hoc frangit iflationẽ sauic τ grana ipingu ãdi. Uerum ipsa tardant in stomaco. τ almugath τ zedoaria τ duo been: τ omnia que mouẽt sperma ex eis que sunt sicut bulb⁹ τ herb⁹ τ fasceol. ¶ Et ex eis que currunt cursu ꝓprietatis est vt sumatur vermis apis τ exicceтur τ teratur τ misceatur de eo aliquid cuz sauich τ detur de eo in

potu aliquid. ¶ De regimine bono ad calefactos est vt sumatur dogliacus dulcis cuius non vehemens sit coagulatio neq; acetositas: imo accepta est ⁊ ablata eius vnctuositas vt sit magis penetratiuum ⁊ leuius. Et detur de eo in potu extenuato quantitas .ʒ. lib. ⁊ moretur super ipsum tribus horis donec digerat ipsum: deinde sumat de eo in potu tantūdē vice altera. ⁊ abstineatur a cibo vsq; ad noctem: ⁊ sit cibus eius pullus impinguatus ⁊ si tolerat vt bibat vinū subtile faciat. ⁊ si balneetur ante cenam sup illud cum iam biberit cadum vini tenuis puri: deinde egrediatur ⁊ cenet erit melius. ¶ Et sumatur cicer ⁊ infundatur in lacte vaccino die ⁊ nocte ⁊ si remouetur super ipsum lac ⁊ nutriatur in eo plus illo licet. Et sumatur rizi ablutum albi ⁊ seminis papaueris triti ⁊ tritici ⁊ ordei tritorum omnium .añ. pondus .ʒ. xxx. ⁊ panis de simila exiccati ⁊ zuccari albi amborū. añ. pon. ʒ. xxx. amigdalarū excorticatarū .ʒ. i. aggregent̄ omnia ⁊ decoquatur de eo omni die pondus .ʒ. xxx. cum lacte dulci aut oleo ⁊ butyro cocto ⁊ bibat ipsum ⁊ balneetur in tina post ipsum quantitate qua resoluat̄. ¶ Aut sumatur lib. i. lactis dulcis ⁊ lib. i. aque ferueat cum facilitate donec consumatur aqua ⁊ proijciatur super ipsū .℥. i. penidiorum ⁊ .℥. i. butyri vaccini cocti ⁊ oleum sisaminum ⁊ ferueat bullitione vna ⁊ sorbeatur ¶ Aut sumātur farine ciceris ⁊ fabarum ⁊ ordei ⁊ rizi partes equales: lentium excorticatarū ⁊ papaueris albi ⁊ meos excorticati omniū. añ. pars .ʒ. tritici triti sisami excorticati amborum. añ. pars .ʒ. zuccari partes .ij. fiat sorbitio cum lacte ouino ⁊ sorbeat in mane. ¶ Aut sumatur iusquiamum album ⁊ decoquatur in aqua decoctione bona ⁊ coletur ab eo aqua fortiter: deinde exiccetur in vmbra ⁊ ponat̄ i modo masse ⁊ fiat panis ⁊ coquatur in furno super laterem. cūq; massa rubeū ac si esset tosta: extrahatur ⁊ teratur: ⁊ proijciantur .ij. aure. in lib. i. pultis facte ex sisamo ⁊ papauere: ⁊ sumātur de eo mane ⁊ vespe tres plante manus. ¶ Medicamen mirabile. Sumatur iusquiamū album ⁊ abluatur cum aqua postq; infusum est in ea die ac nocte. ⁊ exiccetur ⁊ inuoluatur butyro cocto inuolutione facili ⁊ bulliat quantū meretur ⁊ proijciatur super ipsum quadruplum sui de amigdalis excorticatis. ⁊ quantū ipsum est de nucibus ⁊ quantum ipsum est de zuccaro. ⁊ sumat de eo ad mansionē pondus .ʒ. v. ¶ Et isti quidem impinguantur cum kelzengi ⁊ solatro ⁊ lactuca ⁊ moris ⁊ carne alcubugi. ¶ Et qui ad vltimum perueniunt in extenuatione indigent ad curationem sui humectatis que diximus in .c. ethice. ⁊ in .c. siccitatis stomaci: quare redi ad ea. ⁊ isti iterum oportet vt liniantur cū pice omnibus quatuor diebus aut tribus s̄m modum notū. ¶ Et de illo regimine est ad infrigidatos. ¶ R. ellebori albi: sc. papaueris albi oīum. añ. pond. ʒ. ß. baurach ⁊ granorū pini oīum. añ. ʒ. iiij. granorū impinguandi pō. ʒ. iiij. hermodactilorū sc. iusquiami pireti galange been albi oīum. añ. pon. ʒ. i. kesile pon. ʒ. v. tritici albi mundi. i. infundat̄ triticum in lacte donec nigrescat: deinde exiccetur in vmbra ⁊ torrefiat ⁊ sumat̄ de eo in puluere omni mane ⁊ sero pon. ʒ. x. ⁊ super ipsum bibat̄ lac. ¶ Aliud notum. ellebori albi farine ciceris ⁊ ameos omnium ana pars .i. kesile, partes .ij. cymini carmeni ⁊ piperis amborū. añ. pars .ʒ. terant̄ ⁊ cōficiant̄ ⁊ coquant̄ in furno vt panis ⁊ exiccent̄ ⁊ cōmisceant̄ cū tanto pane de simila exiccato quantū ipsum est. ⁊ fiat de eo omni die sorbitio cum lacte ⁊ sumatur aut ponat̄ in iure pulli pinguis ⁊ sorbeat̄ ante cibum. ¶ Vinum ad eos. R. kesile pon. ʒ. v. ⁊ dimittat̄ super .ij. lib. vini boni cui non sit acetositas oino: ⁊ bibat de eo tres cados mane ⁊ vespere ⁊ ad mansionem scz in omni dispositiōe cadum .i. ⁊ confert vt cōsequenter adhibeatur sauich. ¶ Et napi barbarici in sauich sunt vehementis iuuamētū ad eos calefaciendo ⁊ humectando eos. verū ipsi sunt vehemētis caliditatis. ¶ Et de illo est ad hūes siccitatē qui curent̄ curationibus eorū cum humectantibus notis ⁊ regie ethicorū: deinde regatur ille: siccitatē cuius attrahit caliditas regie calefactorū. ⁊ ille siccitati cuius associat̄ frigus cum regie hūtium ethicā senecte. ¶ Clysteria vero sunt oē clystere impinguās renes sicut lac ouinū ⁊ ꝓprie qū soluit̄ in eo de albezard aliquid. ¶ Et de eis sunt cōposita que iam dicta sunt in capitulis desiderij coeundi ⁊ dicā de eis vnū. Sumat̄ caput ouis pinguis ⁊ mundificet̄ deinde terat̄ valde ⁊ aggregent̄ illi .ʒ. lib. illiati ⁊ .ß. lib. lactis ⁊ sumat̄ tritici ⁊ rizi ⁊ ciceris tritorū oīum. añ. quarta lib. i. postq; fuerit iam aggregatū totū illud ⁊ dissolutū in aqua ⁊ colatū ⁊ fundat̄ ipm ⁊ aqua eius iterū sup comestionē aliam ⁊ reducatur totum ad decoquendum in furno donec discoctum sit caput iterum: ⁊ coletur totum ⁊ sumantur de iure .℥. iij. ⁊ de pingui .℥. ij. ⁊ de farina amigdalarum ⁊ nucum amborū. añ. ℥. i. fiat clystere cū eo ⁊ dormiat sup ipm.

¶ De impinguando membrum aliquod sicut manum aut pedem ⁊ labium ⁊ nasum aut preputium aut virgam. Cap. iiij.

Possibile in hoc est illud qđ appropriatur illi membro: ⁊ nō est illud ex parte eius qđ comedit̄ ⁊ bibitur quoniā illud cōmune est corpori: imo ex parte attractionis cibi ad ipsum ⁊ retentionis eius super ipsum ⁊ cōuersionis eius ad naturā ipsius. ¶ Et illud quēadmodū scimus fit per fricationē rubicantē cum asperitate ⁊ cum medicinis rubificantibus: deinde cū fricatione que est fortior ⁊ cum effusione aque calide: deinde liniat̄ pice ⁊ qdā ponunt sanguisugas ⁊ cāpe-

stres et sunt vermes rubei in virtute piscis. Et iu quidem iam sciuisti in primis capitulis qualiter administretur pix et administratur secundum modum quem necessarium facit materia veniens ad ipsum stringendo viam ab eo ad aliud et appropriatur ei aliqua ex operationibus ferri sicut labio et naso et auri. Et dictum est in ca. alio ab isto. Dixerunt cum labium et nasus sunt diminuta oportet tunc vt aperiatur membrum et discooperiatur cutis ab vtroque latere et incidatur caro que est in medio que indurata est ex ea quare prolongabitur et auferetur ab eo callositas.

De masculis superflue pinguedinis. Ca. v.

Pinguedo superflua est compos corporis a motu et deambulatione et conuersione coartans venas coartatione constringente eas: quare opilat spiritui vias suas quapropter extinguntur multotiens: et similiter non peruenit ad eos spiraculum aeris: quare corrumpitur propter illud complexio spiritus eorum et sunt in timore quod expellatur sanguis eorum iterum ad locum constrictum quare forsitan findetur vena subito scissione perniciosa. Et in huiusmodi quidem dispositione que est ante eam accidunt eis constrictio anhelitus et pulsus cordis: quare succurratur tunc dispositioni eorum cum flobotomia: et isti quidem penitus expositi sunt morti repentine. Et ad summum mors super vltimatos in pinguedine festinat et precipue illos qui impinguantur in prima etate. ipsi. n. minutas habent venas et constrictas et sunt expositi apoplexie et paralysi et pulsui cordis diarie propter humiditatem ipsorum: et malitie anhelitus. et sincopi et febribus malis: et non tolerant famem neque sitim causa constrictionis meatuum spiritus et vehementie frigoris complexionis et paucitatis sanguinis et multitudinis flegmatis. Et homo quidem non peruenit ad vltimum magnitudinis impinguationis nisi cum est frigide complexionis. Et similiter isti sunt non generantes neque in sextu suo ad cōmodum peruenientes et sperma ipsorum est paucum. Et similiter que de mulieribus sunt pingues non concipiunt et cum concipiunt abortiuntur et earum appetitus iterum est debilis. Et cum isti quidem omnes curantur cum medicinis non forsitan penetrant medicine inspe nas eorum vsque ad membra eorum lesa. Et quando infirmantur non sentiunt nocumentum velociter: quoniam sensus eorum sunt debiles. Et flobotomia eorum est difficilis: et in corporis solutione ventris est timor. forsitan. n. mouebit humores eorum et non erit possibile vt penetrent in venas redeundo propter coartationem earum quare forsitan ducet ad perditionem illud. Si autem faciunt aliquid infirmat eos: quoniam calor eorum natiuus est debilis: quoniam eius locus est strictus. Et nos quidem iam diximus quod laudandus est temperatus et proprie in adolescentia. Et pinguia: quamuis laborent et debilitentur a motu: tamen ipsa per id quod aliis fiatur eis de significatione humiditatis significant longitudinem vite.

De extenuando. Cap. vi.

Regimen extenuandi est contrarium regimini impinguandi: et est minoratio cibi et post ipsum balneum et exercitium vehemens cum penetratione eius et ponere ipsum de genere eius qui non nutrit. Et de genere eius cuius nutrimentum est siccum aut acre aut salsum: sicut sunt lentes et caulis et acetosa. Et sit panis eorum panis de quo non est electus furfur et panis de ordeo: et multiplicentur species calide que pro condimento ponuntur in cibariis suis. Et de eis que adiuuant ad minorandum cibum eorum predictum cum eo quod narratum est vt sit pinguis valde vt fiat velociter: quoniam appetitus eorum debilitantur: et sint cibi et potus eorum tales vt adiuuent ad resoluendam materiam si aggregatur de ea et adiuuat ad illud vehementia raritatis corporis eorum per exercitia laboriosa et grossitudinem indumenti et lecti et permutationem aque frigide ad calidam et aeris frigidi ad calidum et declinatio semper ad frigus vt constringantur pori et opilentur et consolidetur corpus propter horripilationem: quare non recipiat nutrimentum et prohibeat resolutionem equalem que precedit attractionem eius quod est post ipsam. Quod si fuerit constrictus deleganir calori donec multiplicetur eius resolutio: quare resoluatur supra illud quod attrahitur ad membrum. Et euacuationes et vomitus non equales: nam vomitus cum est equalis ante cibum et post ipsum impinguat: verum illud quod est plurimum extenuat. Et alteratio complexionis ad contrarium complexionis facientis pinguedinem si est frigus tunc calefactio. et si est caliditas equalis tunc inclinatio eius ad frigus aut calorem superfluum. Et secundum plurimum de rebus magis iuuantibus pluribus que superfluunt in pinguedine. et sic. verbi gratia. illud a frigore est administratio medicinarum subtiliantium. et hoc iterum ad calorem est iuuatiuum. Et oportet vt adhibeantur eis exercitia laboriosa et euacuationes. ipsa. n. efficiunt in humoribus tres operationes: quarum vnaqueque est iuuatiua ad extenuandum. et de illis est subtiliatio humoris in eo et elongatio eius a coagulatione et exponere ipsum ad resolutionem: et de illis est quod ipsa prouocant et mouent humores non ad partem venarum: et de illis est quod ipsa faciunt sanguinem lucrari qualitatem acutam non malignam ad virtutem attractiuam. Et medicine administrate in doloribus iuncturarum sunt valde fortes in prouocatione vrine non tempe-

rate que cum permiscent vadunt cum cibo ad venas et non possunt educere materias ad sugtionem venarum neque ad partem urine sumiendo a parte venarum nisi in potu sumantur cum iam secunda advenit digestio. tunc enim pervenit ad epar et illic incipit prima operatio earum: immo forte que remanent discernentes valde humores ad non partem venarum: quare famem patiuntur vene et faciunt reliquas operationes. ¶ Et iste medicine veniunt provocantes menstrua cum virtute quapropter adiuvant ad extenuandum in mulieribus. ¶ Et iste quidem medicine sunt sicut gentiana et semen rubee et aristo. ro. et petroselinum et polium et sandarace quidem inest virtus extenuativa valde contraria ... larabe. et lacca habet in hoc virtutem propriam iterum et similiter semen apii et dragantum forte est: sed est timorosum et amaracum similiter. ¶ Compositum. ℞. aristo. ro. pon. ʒ. i. centauree minoris ℥. tertias. ʒ. i. gentiane romane et polii et petroselini et salis vipere omnium ana. ʒ. iii. et est dosis. i.

¶ Medicamen forte. Sumantur radix cucu. asi. et radix altee et radix oppo. et sumatur in pulvere decoctio. ʒ. i. ¶ Et iterum sumantur se. ameos et se. rubee et cymini equales preter sansuci et baurach ambor. ana. quarta partis. i. et lacce pon. i. cuius dosis omni die sit aur. i. ¶ Et de medicinis subtiliantibus sunt acetum et almuri: et proprie in ieiunio: veruntamen ille qui habet debilitatem nervorum et que habent nocumentum in matrice devitent acetum. ¶ Et potare vinum in ieiunio quandoque extenuat iterum per hoc quod resolvit et per hoc quod replet venas vapore cum fuerit illud quod potatur plurimum: quare vene non recipiunt iterum aliud super ipsum ex cibo. Et similiter medicine lenientes naturam ipse enim convertunt cibum a venis. ¶ Et quando administrantur multotiens fit virtus attractiva pigra et consuescunt vene etiam ab eo quod vadit ad eas apud quemlibet motum humorum ad intestina. et quando apparent medicine lenientes naturam et subtiliantes diuretice non perveniunt ad venas res magna. ¶ Et de medicinis extenuantibus sunt tyriaca et usus eius et sal vipe et diacurcuma et diaciminum et diapiperon et sagzenea et anacardinum. Et medicamen de lacca et athanasia et homozusia et trifera minor. Epithima vero eorum oportet ut sit de genere eorum que infrigidant et stupefaciunt virtutem attractivam et sit in eis venenositas sicut iusquiamus nigrum et album: aut de genere eorum que resolvunt resolutione vehementi sicut sunt olea et inunctiones fortis resolutionis. ¶ Et oportet ut sit eorum balneatio in ieiunio et sit aerea sudare faciens non aquosa et humectans. Et si fuerit aquosa resolutiva sit assiduatio in ea ut non accidat ex ea attractio superflua absque resolutione: deinde non festinet ad comedendum super ipsam: immo expectet et dormiat post ipsam aut moveatur et exercitetur: deinde quiescat post comedat rem debilem. et similiter oportet ut sit fricatio eius fricatio resolutiva continua.

¶ De extenuatione membri particularis sicut mammille et testiculi et manus et pedis et similium illis. Cap. vii.

Redi in hoc regimine iterum ad dispositiones et conditiones quas diximus in extenuatione absoluta et iungetur cum iuvamentis quibus appropriantur et iuvat ad illud sicut facere ipsum quiescere cum frigore suo et ligare vias cibi ad ipsum et stringere cum ligamento et assiduatio eius super illas vias sub eo et attractio cibi ad oppositum eius. ¶ Et de epithimantibus que prohibent testiculum fieri magnum et mamillam a magnificatione est ut sumatur chimolea et cerusa plumbi et misceantur cum expressione iusquiami albi et olei myrtini et administretur inunctio et assiduetur epithimatio eius ex fricatione lapidis in quo fabri boromatores sua acuunt ferramenta cum vino fricatur super album cum aceto aut succo iusquiami al. Et similiter multitudo epithimandi cum alumine omni die. ¶ Aut sumatur crete pars i. et gallarum viridium que utreque sint trite et liniatur cum melle in die: deinde abluatur cum aqua frigida: fiat illud in mense tribus vicibus. ¶ Et appropriatur mamille ut ligetur super eam cyminum contritum confectum cum aceto ex quo emplastretur mamilla. Et dimittatur super eam pannus infusus aceto tribus diebus. deinde solvatur: et consequenter adhibeatur cepa lilii al. et stringatur et non solvatur tribus diebus aliis fiat illud in mense tribus vicibus.

¶ Loquemur nunc de egritudinibus unguium et de panaritio. Cap. viii.

Panaritium est apostema calidum exiturale accidens in latere unguis et est difficile vehementis doloris. et quandoque ulceratur et perducit ad corrosionem. et quandoque currit ex ulceratione eius sanies subtilis fetida et est in hoc timor digiti.

¶ De cura. Ca. ix.

Oinecessaria est flobotomia et ventris solutio fiat et est necessarium subtiliare cibum et infrigidare ipsum. et oportet ut currat in curatione cursu reliquorum apostematum. scilicet in observatione dispositionis principii et augmenti et status et declinationis secundum quod scivisti. ¶ Medicine autem locales sunt quoniam in principio oportet ut submergatur in aceto calido. Gal. namque narravit quod est vehementis iuvamenti ad panaritium. et non est dubium: quoniam in principio fit magis iuvativum. et proprie cum furfure aut farina ordei. ¶ Et emplastretur caphoratum factum ex camphora. et quando conficitur opium cum mucillagine psilii extracta cum aceto est iuvativum valde. et emplastratio cum gallis contritis pulverizatis fortasse refrenat ipsum. et similiter sordes auris cum lirio quandoque prohibet ipsum collectionem facere. et

licium iterū inuatiuum est bonum. Et similiter galle ɔfecte cum melle.illud.n.est ex eis que.phi bent eius ɔfirmationem.et submergat semp in aqua frigida et sedet dolor eius cum opio: qm̄ est mirabile et mucillago psilij tunc est iuuatiua. ¶ Aut sumant galle et cortices granatorum acetosorum et lapides calcis et ficus sicce cum equali mensura: ɔficiant cum melle aut cū rob vue aut cum iulep et liget super ipm et non approximet oleo aliquo neq humiditati cum timet vlcerationem. ¶ Et radix lilij et olibanū tritum solum et cum alijs. ¶ Et grana myrthi decocta cum rob vue forsitan refrenant ipsum. ¶ Medicamen sanans panarinum. Sumantur aloes et balaustie et olibanum et galle et aggregentur cum melle et administrent. ¶ Et non opz vt stetur sup infrigidantia: nā ipsa qn̄ transit hora prima principij inspissant cutem et obsident inām et vehementior fit dolor. ¶ Et nō attēdatur tunc illud qd̄ sentit de caliditate: eius fit sicut ignis: imo resoluatur et exeat. ¶ Et forsitan ɔfert submersio in oleo calefacto. et tolerantia sup ipsam et in medio terat olibanum et ponat super ipm: aut flos ferri et nigelle iterum trita. ¶ Et mucilagines iterū lenientes: et adipes et silr trociści andaron et musceo et sordes auris bona est ei ante collectionē. et cum accidit maturatio: tunc pone super ipsum semē almaru et psilium cū lacte. Et cū est prope fluxum et collectionem: tūc perforetur pforatione subtili et parua vt egrediat qd̄ est in ipso: et emplet cum egressum fuerit cū stiptictis sicut sunt lētes et rose. et sicut sauich de nabach et sauich malorum et sauich de zarur. et post illud est farina lupinorum cum melle. ¶ Et qn̄ vlceratur tunc aloes est de melioribus curationibus eius. et silr thus cū arsenico et empl̄m de flore eris pmixtum cum emplō de cerusa et sarcocolla et cooperiat illud cum pāno imbibito in vino. ¶ Et opztunc vt separetur caro ab vngue ab omni pte et incidatur illud quod pungit carnem ex vngue. ¶ Empl̄m bonum qd̄ dixit Paulus. R. dragāti vsti thuris ambor. an̄.partem.i. floris eris partē.teratur cū melle et administret. ¶ Et iterum empl̄m hmōi: cortices granatorum acetosorum et galle scoria eris et flos eius misceat cum melle et liniat et ligetur et nō tangat locum aq̄ neq oleum. ¶ Empl̄m bonū draganti vsti et thuris ambor. an̄.pars.i.aggregetur cum melle et ponat super ipm. et forsitan est necessarium cū est timor corrosionis administrat calcadicon ex arsenico et dragāto et flore eris et calce: qm̄ exiccat ipsum et nō est melius eo. ¶ Et qn̄ incipit currere ex panaritio vlceratio saniea: tunc cauterizet et incidatur vt non perambulet malitia eius in digito toto et nos quasi iam locuti fuimus de panaritio vice alia.

¶ De aure muris et scissura vnguium et excoriatione earum et ipsarum scabie. Cap.x.

Q Uādoq accidūt hec accidentia causa siccitatis complexionis melancolice. et illa fissura vnguium: que est decliuis ad partes acutas pendentes cū carne et pungentes et que ledunt dicitur auris muris. In curatione vo eius est necessaria mūdificatio corporis cū euacuatiōe humoris melancolici si fuerit dominans: et medicine locales sunt vt liniatur alafras cum sale masse et fece vini. ¶ Et emplastretur cum cepa muris assata et proprie cum oleo sisamino aut semen lini aut nasturtiū et emplastrum factum ligetur super ipsum cum melle. ¶ Et nasturtium et salnitra confert ad illud et eradicāt frusta. ¶ Aut liniat cū alafras et sale et fece vini et hoc ɔfert scabiei et excoriationi et silr mastix dissolutū cum sale trito.

¶ Spasmus et curuitas et leprositas que accidunt vngui. Cap.xi.

I Ste passiones iterum accidunt vngui fm plurimum ex melancolia quare conuertit eam et spasmat eam et curuat ipsam et facit eā leprosam. ¶ Et multotiens quidem est causa eius aliquid eradicantium accidens vngui. cum ergo vult oriri origine bona nō custodit et tangit multotiēs et non egreditur. et si egredit: egredit fm formā malam et vadit in generatione super illam summam: qr illud quod aduenit ei de nutrimento aduenit ei et non inuenit in ea penetrationem et de eo resolutionem fm duos modos naturales: quare cōponitur in radice vnguis tali compositione qp fit ei difficilis extensio totius radicis. ¶ Et multotiens quidem curuatur curuatura cum adipe septem diebus: deinde fricatur cum nitro: deinde iteratur donec equetur. Et multotiens eradicatur vnguis per casum: quare fit fortis dolor et facit currere febrem. ¶ Cura. Illa cuius causa est melancolia indiget euacuatiōe eius si fuerit corpori cōis et fuerint oēs vngues iam facte. similiter rectificatio cibi est de rebus magis ɔuenientibus ad illud. Et qui bibit oleū sisaminum et assiduat ipsum equantur vngues eius. ¶ Et si fuerit melancolia propria vni vngui: tunc oportet vt curetur curationibus localibus. Et de curationibus quidem localibus ad illud alie sunt que leniunt vnguem et preparant ipsam ad excoriandum et equādum sicut administratio calcis et arsenici super eam: quare fit talis vt radas cum cultello quam quantitatem volueris. et similiter multitudo emplastrationis cū fece alfochaha quoniam facit eam facilem ad equandum. ¶ Et similiter si tolerat manus calefac eam cum cera et equa eam. et gummi cupressi est emplastrum bonum ad liniendum eā et semen lini iterum est bonum ad spasmum. Et adeps ouis qn̄ ligatur super ipsam diebus aliquot et dimittitur lenit eam. si autem non sufficit iteretur super ipsam multotiens vsq quo le

nietur & preparetur ad equandum: & cōfert ad scabiem vnguium iterum.

¶ Ingenium in incisione vnguis male in forma sua & colore suo & reliquis maculis vt nascatur loco eius vnguis bona. Ca.xij.

Elmatur gumma cypressi & emplastretur cum ea vnguis maligna dolorosa diebus aliquot vt leniatur: deinde pungatur radix eius cum acu & currat de ea sanguis plurimus. deinde ligetur super eam allea contrita die & nocte deinde renouentur super eā allea in die & nocte bis quousque ipsa cadet. ¶ Et assiduatio emplastrandi eam iterum cū oleo quandoque preparat eā ad casum cum quolibet regimine proprie quando miscetur cum eo oppoponacū & sulfur fractum contritum cum adipe. ¶ Et de medicinis fortibus ad eradicandum vnguem & est serapinum. & iterum dabg glandis & gumma gigani & arsenicum & cantarides aggregentur cū aceto & assiduetur emplastratio eius cū eis in omnibus decem diebus. ¶ Et iterum vtrumque arsenicum & sulfur citrinum & glutinum alborum fiat ex eis emplastrum cum aceto & resoluatur cū omni hebdomada.

¶ De conseruatione eius que oritur. Cap.xiij.

Oportet vt ingenietur donec magnificetur & tueatur a tactu cum manu & aere & alijs & crescat. Et magis conueniens quod sequitur ad illud est vt fiat aliquid super digitum sicut pileus de argento & sit in eo connexio rhetis & ruptura vt nō prohibeatur aer omnino. quod si oportuerit prohibere aerem propter calorem aut frigus aut aliud cooperiatur cū re alia. ¶ Et oportet vt figura huius pilei sit figura qua fiat securitas ab obuiatione digiti a parte vnguis cum ligatur sup ipsū & obuiet ex parte alia & obliniscatur super digitum spacio mensis vnius: tunc enim nascetur vnguis melior que est.

¶ De baras que fit sup vngues. Cap.xiiij.

Elmatur nux cypressi & teratur & misceatur cum aceto & farina & proprie farina lupinorum & emplastretur cū eo quoniam eradicat albaras & similiter semen lini cū nasturtio & similiter fex adusta pinsita cū arsenico rubeo & gūma pini & pix humida mirabiles sunt in hoc cū arsenico rubeo cū nuce cypssi. & glutinū pisciū est mirabile vltimū & radix acetose iterū linita cū aceto.

¶ De citrinitate q̄ accidit vnguib⁹. Cap.xv.

Elmantur ex gallis & alumine cū adipe anatis aut cū felle vaccino aut cū fe. eruce contrito bene confecto cū aceto.

¶ De attritione vnguium. Cap.xvi.

Emplastretur in principio cum folijs myrti aut cum folijs granatorum lenibus. deinde adhibeantur lenientia. Quod si accidit capitibus neruorū earum venientium ad eas dilatatio administra super ea adipes notas & ceratoria lenia.

¶ Mora sanguinis sub vngue ab attritiōe eueniens. Cap.xvij.

Ulretur, cum farina permixta cū pice & emplastretur cum ea. si autem nō excusat: immo indiget operatione manus: tunc oportet vt findatur vnguis cum facilitate scissura obliqua cum instrumēto acuto: ita vt egrediatur sanguis qui est sub ea. ¶ Quod si accidit ex hoc vt eradicetur vnguis fac vt currat sanguis & inuiscetur vnguis super illud quod est sub ea cum facilitate vt sit iuuamē eius & non doleat: deinde consideretur post dies aliquot. & si fuerit illic virus premātur vnguis aut finde eam cum facilitate & reducatur & ligetur & non diuidas carnem: quoniam commouet dolorem magnum maiorem q̄ panaritiū. Immo tege eam cum ipsa. Et embroca super vnguem aquā & oleum tepidum & pone sup ipsā post & in fine eius emplastrum basilicon.

¶ Finit liber quartus canonis.

Tractatus secundus de diebus crisis et horis eius continet .11. capitula.

Tractatus .iii. de apostematibus et bothor et est tertius tractatus. Tractatus primus de calidis eorum et corruptis et continet 35. capitula.

Laus Deo.

¶ Incipit liber quintus canonis Auicēne de medicina et est antidotarium.

Igitur Expeditī su mus i libris quatuor a relatione sū me scientie speculatī ne et opatiue artis medicine conseruantis sanitatē et facientis acq sitionē sanitatis: adest nobis tempus sigillandi librum canonis per librum quintum variatum in medicinis cōpositis vt sit sicut antidotarium liber. ¶ Et hunc qdem librum diuisimus in tractatum scialem in quo innuimus ad radices scie cōpōnis in duas summas.

¶ Summa prima est de compositis essentialibus que est.xij.tractatus.

Primus est de tyriacis et de ꝯfectōib⁹ magnis.
Scđs de hieris solutiuis et non solutiuis.
Tertius est de electuarijs nutritiuorum solutiuis et non solutiuis.
Quart⁹ de suffufet et alchamaia et muret isātū.
Quintus de lohocat ad spūalia.
Sextus de sirupis et rob.
Septimus de condius et alingibet.
Octauus de trociscis.
Nonus de decoctionibus et pillulis.
Decimus de oleis.
Undecimus de vnguentis et emplastris.
Duodecimus de iuuamento dictorum appropriato vnicuiq₃ membro.

¶ Et sūma.ij.est de medicis ꝯpositis exptis in vnaquaq₃ egritudine que est octo tractatus.

Tractatus primus est de medicinis compositis conferentibus egritudinibus capitis et eis que sunt in ipso.
Secundus de medicinis oculi.
Tertius est de medicinis doloris auris et apatis eius et puris ipsius et grauitate eius.
Quartus de medicis dentiū et dolorib⁹ ipsoꝝ.
Quintus de medicinis oris et gutturis et ventris inferioris.
Sextus de medicinis ventris inferioris.
Septim⁹ ď medicis doloris iūcturaꝝ et sciatice.
Octauus de medicinis alopitie.

Cum ergo attulerimus hos nostros modo sigillabimus librum.

Tractatus scialis in quo innuimus ad radices scie ꝯpōnis. de nećitate ꝯpositarū medicinarum.

Quandoq₃ non inuenimus in egritudine ꝓprie cōposita medicinā oppositā ei de singularibus. et si inueniremus nō eligeremus supra eam: imo forsitan nō inueniremus de cōpositis quā opponamus cōposite. Aut inuenimus eam verū indigemus virtute addente in vno simplicium eius: quare est nobis nećiū vt adiungamus ei simplicē ꝯfortantē virtutē eius sicut est camomilla: in ea enim est virtus resolōnis plus et virtus stipticitatis minus: quare ꝯfortamus virtutē stipticitatis cum medicina simplici stiptica adiungentes eā ipsi. ¶ Et qñq₃ inuenimus medicinā singularē calefacientē: verū nobis est nećiū calefacere minus q̄ ipsa: quare est nobis nećiū vt adiūgam⁹ ei infrāntia aut plus q̄ ipsa: q̄obrē est nećiū nobis vt adiūgam⁹ ei calefacientē aliā. ¶ Et qñq₃ īdigemus medicina calefaciēte q̄tuor ꝑtibus et nō inuenimus nisi que calefaciat tribus ꝑtibus: et aliā calefacientē qñq₃ ꝑtibus q̄re aggregamus inter eas ꝯsidendo q ꝓueniat ex toto calefaciēs q̄tuor ꝑtibus. ¶ Et qñq₃ est medicina quā addimus iuuatiua in eo qđ volumus sed ē nociua in re alia: q̄re est nećiū vt ꝑmisceamus cū ea qđ frāgit ꝑtē nocumenti eius. ¶ Et qñq₃ est abbominabilis horribilis cum gustat quā abhorret stōus et expellit q̄re adiungimus ei qđ eam bonā faciat. ¶ Et qñq₃ est intentio in ea vt agat in mēbro lōginquo q̄obrē timemus q frāgat ei⁹ virtutē digō ꝑma et digō scđa: q̄re associamus eā cū ꝯseruāte nō patiēte ꝯuertere ab ea audaciā duaꝝ digōnū ita vt ꝑueniat ad mēbrū ď quo intendit sanatio sicut ponimus opiū in medicinis tyriace. ¶ Et qñq₃ est intentio in ea penetratio sicut ꝓijcimus crocū in trociscis cāphore vt faciat eos penetrare ad cor: veꝝ cū ipsi ꝑuenerint ad cor insurgit virtus discretiua et denudat ab eis crocū et destruit ipm̄ et opat infrātiua extinguentia in corde sicut facit virtus discretiua separādo virtutes resolōnis et stipticitatis siue medicina sit nālis siue fcā: q̄re ꝓcedit resolutiua ad ipm̄ mēbrū lesum q̄re resoluit māmm et refrenatiua ad vias māē ad ipm̄ q̄re ꝓhibet māꝫ. ¶ Et qñq₃ volumus medicinā que moret in transitu suo parū donec operet illic actionē nobilē plurimā: deinde sit medicina illa velocis penetratōis q̄obrē ꝑmiscemus eam cū retardante: sicut sūt plēs medicinarū apitiuarā: ipse.n. sunt velocior penetratōis ab epe: et forsitan est nećia mora eaꝝ in epe q̄re ꝑmiscemus cū eis medicinas attractiuas ad ꝯtriū epatis: sicut semē raphani attrahēs ad os stōi: q̄obrē hesitat medicina in quātitate qua ꝑueniat eius iuuamentū ad epar deinde penetrat. ¶ Et qñq₃ est medicina quā inuenimus cōis duabus vijs et intētio nr̄a est in viā vna. q̄obrē associamus cū ea qđ deferat eā ad illā sicut cū ponimus cantarides in medicis apitiuis vt ꝯuertant eas a ꝑte venaꝝ ad ꝑtē renum et vesice. ¶ Et scias q plimis medicinarū insunt opō et statio. Et qñq₃ itendit cū ea opō lōgingor statione eius q̄re indiget faciēte viā. Et qñq₃ itendit cū ea opō ꝓpingor statiōe eius q̄re indiget figēte vel tardante. ¶ Et scias q medicina experta melior est non expta. ¶ Et parū medicinarum

melius est plurimo earũ intentione vna. Cã aũt in hoc q̄ paꝝ medicinarũ est melius plurimo earũ iam exposita est in principio libri secũdi. ¶ At vero in hoc q̄ expta melior est nõ expta: est q̄ oĩs medicina cõposita hꝫ iudiciũ ex simplicibus suis ꝛ iudiciũ ex tota forma sua: ꝛ non expta non iudicaꝛ nisi ex enũciatõe suoꝝ simpliciũ tñ: ꝛ non scimus illud qḋ facit ei neciũ cõplexio eius facta ab eis: an est addens in intentione earũ an non addens an est ꝯ agens in sua forma. ¶ Et experte qdem iam verificate sunt vtreqꝫ res. ꝛ fortasse est vtilitas in forma cõplõnali maior q̃ ista que accidit ex simplicibꝰ eius.

¶ De qualitate compositionis.

o

Scias q̄ qñ accidit tibi quatuor necessitates voluntarie ꝛ nõ inuenis ad eas medicinã in nã nisi artificialẽ: sicut si indiges cũone cum scamonea ꝛ pulpa' collo qntide: ꝛ aloe ꝛ turbith: ꝛ vis aggregare ista vt sit tibi medicina aggregata: tunc ꝯsidera si necessitas earũ ꝛ opõnis ipsarũ fuerit equales cum ipse sint quatuor medicine: tunc accipe de vnaquaqꝫ earũ quartaꝫ portionis ꝛ cõpone. ¶ Et si non fuerit necessitas earũ equalis imo quarũdã earũ magis ꝛ quarũdã ipsarũ minus tunc existima existimatiõe artificiali ꝛ mensura sũmã necessitatis ꝛ pone ꝑportionẽ necessitatis adinuicẽ canonẽ ꝛ adde supra illam potionem aggregatã quãtitatẽ cuiusdã ꝛ minue quãtitatẽ cuiusdã ſm ꝑportionẽ necessitatis ꝛ compone. ¶ Et scias q̄ medicine cõposite ꝯferentes vt tyriaca insunt ſm simplicia eius vestigia ꝛ virtutes. ſm formã ipsius que non fermentaꝛ in spacio nisi vt faciat accidere cõplõ eius vestigia ꝛ virtutes: ꝛ fortasse sunt meliora q̃ simplicium. Non ergo respicias ad illud qḋ dicunt medici q̄ ꝯfert tyriaca ad hoc pp spicã ꝛ cõfert ad hoc pp myrrhã imo ꝯfert illud ita verũ illud cui innitendũ est: est forma eius. Et iam aduenit per accñs sublimitas iuuatiua ꝛ non possumus innuere ad eam ꝛ ad ꝑportionalitatẽ eius ad operationes ipsius innuitiõe nobili. ¶ Et scias q̄ in cõpositis sunt medicine q̄ sunt qbus innitendum est vt radix. que cum priuanꝛ destruiꝛ basis: sicut caro vipere in tyriaca ꝛ aloes in hierapigra ꝛ elleborus in hieralogodion: ꝛ medicine ꝯuenientes ad hoc vt in deijcianꝛ ꝛ minuaꝛ ꝛ vt addatur in eis aut minuaꝛ: sunt medicine que si adderenꝛ nocerent: nã si ponerenꝛ in tyriaca anacardi corrũperent medicinas: ꝛ ꝑprie carnẽ vipere. Et medicine que si adderenꝛ non nocerent sicut si adderes in tyriaca nucẽ muschatã nõ venires cum impietate magna. ¶ Et scias q̄ plĩs cõpõnis pducit ad corruptionẽ ꝛ plĩs eius perducit ad pfectionẽ ꝛ opõnẽ eius. ꝛ q̄ plĩs cõpositionis fit a singularibus ꝛ cõpositis sicut tyriaca a singularibus suis ꝛ a trociscis tribus: nam vnicuiqꝫ trocisco causa compositionis inest ꝓprietas que non reperiꝛ in singularibus. ꝛ qñ doqꝫ est medicina composita ex compositis.

¶ Sũma prima de compositis essentialibus.

¶ Tractatus primus de tyriacis ꝛ confectionibus magnis. Tyriaca alpharoch.

h

Et tyriaca est sublimior medicinarũ cõpositarũ ꝛ melior earum pp multitudinẽ sui iuuamenti ꝛ ꝑprie in venenis que sunt ex punctura sicut serpentũ ꝛ scorpiõis ꝛ canis rabiosi: ꝛ venenis ebibitis interficientibus. ¶ Et ad egritudines flegmaticas ꝛ melicas ꝛ febres earũ ꝛ ad ventositates malignas ꝛ paralysim ꝛ apoplexiã ꝛ epilepsiam ꝛ torturã ꝛ tremorẽ ꝛ ad eum qui secum loquiꝛ ꝛ maniã ꝛ ad leprã ꝑprie ꝛ albaras. ꝛ cõfortat cor ꝛ acuit sensus ꝛ appetitus. ꝛ cõfortat stõm ꝛ alleuiat anhelitũ ꝛ delet pulsum cordis ꝛ retinet spũm sanguinis ꝛ ꝯfert ad plures dolores renũ ꝛ vesice ex quacũqꝫ cã sint. ꝛ frangit lapidẽ ꝑprie in vesica ꝛ confert ad vlcera intestinoꝝ ꝛ duritites intrinsecas in epate ꝛ splene et in alijs ab eis vtrisqꝫ ꝛ ad periodos amboꝝ. et non efficit has opões nisi pp ꝑprietatem forme eius sequentẽ cõplõnẽ simpliciũ ipsius. ita vt cõfortet spũm ꝛ calorẽ innatũ: quare iuuaꝛ nã per illud supra ꝯrietatẽ facientia frã et calida et vincit virtutes earũ. ¶ Et melior descriptionũ huius medicine est descriptio radicalis Andromachi. Et iam nixi sũt plures medicoꝝ sicut Gal. ꝛ alij vt adderent ꝛ minuerent in ea non pp necessitatẽ facientẽ neciũ illud eis neqꝫ pp aliquid forte vocas eos ad illud: sed querentes vt rememorarenꝛ et vt remaneret ab eis in ipsa vestigiũ sicut remansit andromacho. ¶ Et meum qdeꝫ consilium est vt non remoueant aliquid qḋ experimentum iuuatiuum inuenit: fortasse. n. illa complexio cum illo pondere est significãs illud cuius iuuamentum inuenit experimentum: qḋ qñ ipsa moueꝛ a suo pondere non consequitur illam ꝑprietatẽ. ¶ Qḋ si aliquis eoꝝ dicat q̄ scit eãm facientẽ illa pondera facere aliaꝫ ꝑprietatem tunc dicet mendaciũ in eo cui ꝯdiciꝛ super illud sicut si dicat aliquis sciam ponderum elementoꝝ in equis et hominibus et alijs. ¶ Et tyriace qdem adsunt infantia et pubertas et adolescentia et senectus et mors. et fit infans post sex menses: deinde incipit in pubertate et augmento vsqꝫ ad tempus in quo stat per. x. annos in regionibus calidis: ꝛ. xx. annos in regionibus frigidis: deinde stat aut. x. annis aut. xx. deinde declinat aut post. xx. annos aut post. xl. annos. deinde expoliaꝛ virtute tyriace aut post. xl. annos aut post. lx. et fit vna confectionum declinata a gustu tyriace. ¶ Et oportet vt detur in potu morso de illa que est recens et fortis: et reliquis quibus in potu datur de illa que est debilior. ¶ Et fortasse est necesse vt in potu datur

morso de recenti: et medio aureo vsque ad aur.i. ¶ Et ex eis quibus distinguitur inter illam que est recens et fortis: et inter antiquam et debilem et malam: et de experimentis est quidem vt in potu sumat homo cathardicum et consideretur tunc si soluerit eum sumat in potu tyriacam tunc si retinet eum est recens bona et si non est mala. ¶ Et ex experimentis est illud quod dixit Gal. quoniam oportet vt capiatur gallus siluestris: quoniam ipse est siccioris complexionis quam ille qui nutritur in domibus et extimo ipsum esse fasianum masculum: et mittatur super ipsum aial venenosum: deinde detur ei in potu tyriaca: si ergo vixerit tyriaca est bona. ¶ Et iterum experitur in illo qui in potu sumit opium et iusquiamum nigrum et alia. ¶ In napello autem iuuamentum tyriace est paruum et quantitas eius vt expellat mortem est mora parua. et forsitan medicamen de muscho sicut existimant quidam est magis iuuatiuum in eo quam omnia. ¶ Quantitates autem que in potu dantur de tyriaca in vnaquaque egritudine sunt iste. ¶ In tussi quidem antiqua et dolore pectoris et lateris datur in potu lupinus vnus in aqua mellis aut iulep si fuerit febris. ¶ In rigore autem periodi et frigore et vomitu in initio periodi detur in potu lupinus vnus cum aqua aut cum vino quod non sit minus tribus ℥. neque plus quatuor ℥. et. ʃ. ¶ Et sumat in potu ille qui habet colicam et inflationem in stomaco et puncturam quantitatem lupini cum aqua mellis aut iulep sicut scis. ¶ Et patiens casum appetitus similiter in aqua aut vino sicut scis. de tyriaca lupinum in decoctione asari: et detur in potu in hydropisi ante cibum lupinus vnus de ea degluciendo aut cum quantitate. ℥. i. ʃ. aceti commixti. ¶ Et sumat in potu patiens sputum sanguinis si fuerit tempus eius in egritudine propinquum vsque ad aur. vnum in aceto commixto: et si fuerit spacium cum eo antiquum detur in potu vltimum in decoctione sempiuiue mane et sero. ¶ Ille vero qui patitur abscissionem vocis sumat in potu de ea fabam vnam in aqua mellis aut rob vue aut teneat eam sub lingua. ¶ Et detur in potu ad vlcera intestinorum et solutionem ventris cum sanguine in aqua sumac. ¶ Et ad constrictionem anhelitus cum oxymelle squillitico quod sit minus ℥. i. et fiat gargarismus ad epilepsiam in primis: deinde detur in potu de ea quantitas quarte aur. i. vsque ad medium aur. in aqua aut oxymelle squillitico: et similiter in dolore capitis et emigranea. ¶ Amplius ipsa frangit lapidem in vesica et renibus quando potatur in deco. apij et prohibet colericam passionem et retinet naturam. Et illi qui vtitur ea in hora sanitatis non nocent venena: et non impendunt in eo nocumenta et fit securus ab egritudinibus pestilentie. ¶ Descriptio. ℞. trociscorum squille aur. xlviij. trociscorum vipere aur. xxiiij. trociscorum aliudaracaron et piperis nigri et opij omnium ana. tantundem et cynamomi in descriptione aur. x ʃ. et in descriptione aur. xxiiij. ro. aur. xij. et in descriptione aur. xxiiij. et scis napi siluestris rotundi et scordeon et radi. lilij celestis et agarici et succi ligritie et olei balsami omnium ana. quantum est hoc pond. et myrrhe et croci et zinzi. et reubar. et centauree et calamenti montani et prassij et petroselini et sticados et costi et piperis albi et macropipe. et pulegij indi et oliba. et floris squinanti et gummi albouin et cassielignee nigre et spice et polij omnium ana. aur. vi. et stora. liquide et scis apij et siseleos et ameos et camedreos et camepitheos et succi hypoquistidos et spice celtice et sebce montane et folij gentiane et se. feniculi et terre sigillate et colcotar adusti et amomi et acori et nasturtij albi et carpobalsami et ipericon et fu. et gummi et cordumeni et anisi et acatie omnium ana. aur. iiii. dauci et bdellij subalbidi omnium ana. aur. iiii. bezard et aspalti et oppopona. et centauree minoris et aristologie rotu. omnium ana. aur. ij. et in alia descriptione centauree aristologie ro. loco longe. castorei vero in descriptione quadam aur. ij. et in descriptione aur. iiii. et similiter est sermo in serapino et mellis lust. x. et vini antiq odoriferi lust. ij. liquefiant que de eis liquescunt et infundantur que infunduntur et terantur sicca et cribellentur et conficiantur cum melle: et ponatur in vase vitreo aut plumbo aut argento: et non impleatur vas: immo sit in eo superfluitas vt respiret medicina. et omnes medicine preter mel et vinum sunt. lxiiii. medicine.

Descriptio alia. ℞. trociscorum squille aur. xxviii. trociscorum vipe et trociscorum aliudaracaron et pipis nigri et opij boni omnium ana. aur. xxiiii. et allei siluestris et rosarum siccarum ru. scis napi siluestris et ireos et agarici et succi ligritie et oleo balsami et cynamomi omnium ana. aur. xii. myrrhe et prassij et croci et macropiperis et zinziberis et ozimi montani et petroselini et pentaphilon siluestris et reusim et costi amari albi et sticados et piperis albi et muschi et pulegij et superioris squinanti et glutinis alimbat et olibani et cassie et spice omnium ana. aur. vi. et gentiane et alme alessis et est nasturtium album et storacis liquide et siseleos et spice celtice et est neremid et seminis ameos et camedreos et camepitheos et hypoquistidos et folij et epithimi et fu et meu et seminis apij et seminis feniculi et boli lacune et colcotar assati et amomi et ipericon et acori et carpobalsami et acatie et gummi arabici et cordumeni omnium ana. aur. iiii. et alzufera et galbani et opoponacis et serapini et bituminis iudaici et centauree et aristolo. rotun. et castorei omnium ana. pond. aur. ij. ¶ Et addite sunt in hac descriptione iste medicine et sunt firmate in descriptionibus aliarum linguarum: et sunt ozimi fluuialis et galbani et dragagant. et ciclamis et arist. lo. et se. iusquiami albi omnium ana. aur. ij. iste ergo sunt spe.

lxx. in cōmixtiōe excepto melle. et mel sit duplū medicinarum quarū sit summa eius qd est in tyriaca mille et quadraginta et viginti quatuor aur. et terat crocus per se et teratur myrrha et opium. et olibanū per se: et infundat illud in vino decocto nocte et liquefiant glutinū et galbanum cum oleo balsami et terat colcotar solum: deinde terātur relique medicine et cribellent et cōficiatur summa earum cum melle dispumato: et cōteratur cum sit aggregatio in mortario contritione bona donec cōmisceant: deinde ponat in vase vitri qd sit sicut vrinale aut testeo vitreo et administret post quatuor annos. et sit dosis integra pondus ʒ. i. cum aqua tepida in ieiuno.

Descriptio alia. ℞. tro. squille aur. xlviij.
d et troci. tyri. aur. xxiiii. piperis lō. aur. xxiiii. tro. alindaracaron ponde. aur. xxiiii. ro. rubearū siccarū ablatis capitib⁹ aur. xii. radicis lilij celestis aur. xij. et radicis liquiritie aur. xii. se. napi siluestris aur. xii. et scordeō aur. xii. xylobalsami aur. x. opij aur. xii. agarici aur. xii. piperis albi aur. vi. reusun seis apij aur. iiii. myrrhe pus aur. vi. costi amari aur. vi. croci aur. vi. cassie aur. vi. spice inde aur. vi. melanopipis aur. xxiiii. et tuctamunis et est pulegiū aur. vi. et prassij aur. vi. et sticados aur. vi. et petroselini et est semē apij mōtani aur. vi. macedonici aur. vi. et quinqȝ folij aur. vi. camepitheos aur. iiii. et amomi aur. iiii. et meu aur. iiii. et neridem et est spica romana aur. iiii. et similiter camedreos aur. iiii. gētiane romane aur. iiii. anisi aur. iiij. gummi aur. iiii. seminis feniculi aur. iiii. cordumeni aur. iiii. siseleos aur. iiii. ameos aur. iiii. serapini aur. iiii. castorei aur. ii. aristo. lon. aur. ii. centauree minoris aur. ii. bezarat et est galbanū aur. ii. et fiat de ea qd diximus de contritione cribellatione et confectione cum melle.

Re trociscoꝝ de viperis. Accipiant
a vipere cū est finis veris et incipit estas. et si fuerit ver hyemale dimittant vsqȝ quo cōsequat estas. ¶ Et vipere qd sunt serpentes capita hñtes plana que sunt lata proprie apd ꝓpinquitatē colli minuti subtilis valde qꝫ caude sunt curte strepitū faciētes et sonitū in incessu. ¶ Et istis quidē trociscis non conueniunt oēs vipe: imo flaue et de flauis femineæ et eoꝝ signū est qꝫ masculi i oi latere hñt vnū dētem et femine plures vno. et opꝫ vt alienent cornute et varie et aspides declines ad albedinē: et nō capiant ex piscinis et littorib⁹ fluuioꝝ et aquarum et mariū: neqȝ petrose: qm̄ in eis sunt quare eine facientes sitim: imo capiant in loco lōginquo ab humorositate. et non capiantur ille que sunt debilis motus. imo eligātur ille que sunt veloci motus hñtes caput eleuatū. ¶ Et opꝫ vt non moreant cū capiunt si possibile est: et abijciatur a parte capitis eius quatuor digiti: et similiter a pte caude ipsius et cum eius. qꝫ si cucurrerit ex ea sanguis plurimus et fuerit motus eius in illa dispōne plurimus et mors ipsius tarda tūc erit electa. et si fuerit paruus mot⁹ et pauci sanguinis velocis mortis: tūc erit mala. ¶ Et de signis eius iterum est vt sit motus eius velox et aspect⁹ eius aspect⁹ audacie et ꝓsumptionis: et sit egressio fecis eius ex postremo caude eius. cūqȝ mortua est extrahant viscera eius et ꝓpe fel ipsi⁹ et abluatur cum aq̄ et sale ablutione exquisitissime facta: deinde decoquat in aqua et sale et si cum ea fuerit anetū non erit malū in eo decoctione discoquente cū qua leuis fiat collectio carnis eius ab osse ipsius. ¶ Mundificet ergo caro ei⁹ ab osse et ꝓijciat in mortario et terat bene et preparet illi qui facit illud vt odoret oleum balsami: et inungat ipm super digitos. cū ergo cōtrita est misceatur cū tortellis ſm descriptiones diuersas: et non erigatur supra descriptionē Andromachus deinde fiant ex ea trocisci minuti subtiles et exiccent in vmbra et reponant in repositoris. et opꝫ vt non cadat sup eos radius solis omnino: neqȝ ante exiccationē: neqȝ post ipsam. sol nāqȝ destruit et expoliat eos a virtute appropriata carnibus viperarum interficiente venena que sunt ex morsione et ebibita.

Re trociscorū squille. ¶ Oportet
a vt eligatur de squillis humidis illa q̄ est grauis et nō ē magna: et nō linias ipsam cum luto: qm̄ illud facit eā rancidam et corrūpit ipsam: imo line eam cū fermēto et assa eā in olla donec coquat: aut in furno iam calefacto et extracto cinere eius aut in patella de terra: sup quā coquit panis eius. Cū ergo exhibitur inde tūc sumat interi⁹ eius lene et terat optīe et misceat cū eo farina orobi recēs ſꝫ pondus squille et extiuus eius. Andromachus ꝓo miscebat cū pte vna squille duas ptes farine et alij eq̄li mensura. Cum ergo prius pista est squilla cum farina orobi tūc fac ex ea trociscos subtiles: et inunge man⁹ tuas cū facis ex ea trociscos cum oleo ros. et exicca eos et serua eos sicut ꝯseruas trociscos de viperis. Medici autē nr̄i tpis accipiūt squille partes. ij. et farina herbi partem. i.

Descriptio trociscoꝝ alindaracarō. ℞.
b cornici radicis darsisaban aur. vi. sup̄erioris squinanti aur. xii. calami aromatici et costi et xylobalsami et assari et myrrhe et amomi et polij oīuʒ añ. aur. xxiiii. masticis et emeruliu et est alacohen alba et su oium añ. aur. vi. aristo. ro. aur. xx. reubarbari siliquerinanu añ. aur. x. spice inde aur. xvi. folij tantūdē croci aur. xii. terātur totum et cribellentur per se et conficiantur cum vino odorifero antiquo declinante ad dulcedinem et fiant trocisci et exiccentur in vmbra et conseruentur sicut conseruantur trocisci de viperis.

b Descriptio alia horum trociscorū. ℞. ligni aldarsisahan et calami aromati-

ci τ costi τ assari τ xylobalsa. τ amomi τ myrrhe chye τ fu τ alacoben oium aur.xviij.τ croci aur.xii.τ spice ide τ folij amboꝝ añ.aur.xii. τ myrrhe aur.xxiiii. terat totũ τ fiãt trocisci sicut diximᵘ i vnaq̃q3 descriptionũ q̃ sũt añ istã.

Descriptio alia hoꝝum trociscoꝝ. ℞.

b asclibet τ est darsisabaz aur.vi. floris squinanti aur. xii. calami aromatici aur.vi.myrrhe τ assari τ xylobalsami omnium añ. aur.vi. cinamomi aur.xxiiij.amomi aur.xxiiii.cassie aur.vi. τ amaracõ τ est alachoen alba.aur.xx.spice ide aur.xvi.polij. aur. vi. in alio myrrhe aur.xxiiii. masticis aur. vi. croci aur .xii. aggrega has medicinas tritas τ puluerizatas et confice cum vino puro τ fac trociscos sicut diximus τ conserua.

c Onfectio mitridati nobilis: est cõfectio quã fecit mitridates rex põti τ noiauit suo noie et cõposuit ipsam τ est ex medicinis expertis sup venena ꝓprie τ super egritudines alias vt esset aggregatiuũ iuuamenti venenoꝝ diuersoꝝ τ egritudinũ diuersarũ.fuit ergo ip3 tyriaca in illo tpe: deinde postq̃ accidit andromacho illud qḋ expertus fuit ipsũ3 super iuuamentũ carnui serpẽtum τ alioꝝ addidit in eo trociscos de vipis τ alteratũ est paꝝ per additionẽ τ diminutionẽ. Fuit ergo tyriaca magna in multitudine iuuamẽti: verũtamẽ tyriaca magna est magis iuuatiua ipso in re vnas τ est venenũ serpenti. In reliq̃s ꝟo rebus non diminuitur mitridatũ a tyriaca diminutiõe de qua sit curandũ: imo est magis additi in plibus earum iuuamenti τ confidentioꝛis vtilitatis: τ nõ ꝓlongemus sermonem in numero illoꝝ iuuamentoꝝ: qm̃ ipsa sunt illa ꝑdicta que sunt tyriace: τ sit dosis copiosioꝛ pariter.

e Ofectio mitridati ex descriptione cõi oium.℞. myrrhe τ croci τ agarici τ zinziberis τ cinamomi τ dragãtĩ oium añ.ʒ.x.spice τ olibani alsias τ est nasturtiũ babyloniciũ: squinanti xylobalsami sticados τ sileos τ costi τ camepitheos τ galbani τ nebeset τ macropiperis τ succi barbe hircine τ castorei τ melalzion τ est opiũ τ folij indi τ storacis τ oppoponacis oium añ.ʒ.viii.cassie leucopiperis τ melanopiperis τ hermodactiloꝝ τ polij τ scordeon τ dauci τ melliloti τ gentiane τ olei balsami carpobalsami τ trociscoꝝ τ colzion bdelli omniũ añ.ʒ.vii.ruthe.ʒ.ii.ammoniaci τ spice romane τ masticis τ gummi et petroselini τ cordumeni τ semis feniculi omniũ3 añ.ʒ.v. anisi τ acori τ meu τ serapi.τ assari omnium añ.ʒ.iii.apij. τ rosarum rubearu3 pulegij omniu3 añ.ʒ.v. fu τ acaue et vmbilicistici τ seis iperici oium añ.ʒ.xlv. vini odoriferi antiqui in quo infundanẽ ea que op3 infundi: mellis dispumati qḋ sufficit. Misceaẽ τ seruetur et admĩstret post sex mẽses et sit dosis sicut auellana cũ to qḋ est conuenientia de pondibus. ¶ Et in hac quidem descriptione sunt medicine que nõ sunt in descriptione Gal. tresdecim τ sunt agaricũ τ hermodactuli τ ruiha τ ammoniacũ et dicates τ assarũ τ dragagantũ et sticados et camepitheos et melliloti et xylobalsamũ et malanopiper et bdelium. ¶ Et in descriptione Gal. sunt due medicine q̃ nõ sunt in hac descriptiõe: τ sunt radix lilij et sal. et in descriptione alia est medicina vna q̃ nõ est i hac descriptõe τ est semẽ ruthe.

Ro colzion admistrati i mitridato.

a ℞. passularũ rubearũ enucleatarum ponđ.ʒ.iiii. glutinis albotin ponđ.ʒ.xxiiii.squinãti et myrrhe amboꝝ añ.ʒ.xii. cinamomi et bdelli subalbidi τ blacte bizãtie et spice romane et cassie et melliloti et cipi et baccarum lauri oium añ.ʒ.iii. calami aromatici pon.ʒ.ix. croci.ʒ.i.bituminis iudaici.ʒ .ii.ʃ. ¶ Et hec descriptio est saboꝛ filij sebel in q̃ est additũ bitumẽ iudaicũ. ¶ Et i descriptiõe alia est additũ darsisabaã põdus.ʒ.ii.ʃ. Et in descriptione alia sunt addite assari.ʒ.ii.ʃ.

t yriaca esdrre. ℞. amomi ponđ. aur. xii.superioꝛis squinãti aur.viii. piretri aur.vi.croci aur.xxxvi. cinamomi aur.vi.et myrrhe aur. xij. petroselini et est semẽ apij montani τ dauci et est semen daucie siluestris montane cretensis omnium añ.aur.iii.dragaganti aur.xxx. succi hypoquistidos aur.viii. radicis lilij celestis aur.xv. semis feniculi aur. vi.bdelli subalbidi aur.viii.sc.iusgami albi aur. viij.cassie ligne e aur.ix.seminis papaueris albi aur.xxx.spice inde aur.xii. seminis ruthe aur.i. granoꝛum citri excoꝛticatoꝛũ sumach semij amboꝛu3 añ.aur.ij. seis aneti et epatis almeduli et assari et coꝛdumeni et eufoꝛbij et opij omnium añ.aur.vi.melanopiperis aur.xxx. rosarum rubearum siccarum ablatis capitibus aur.ix.folij indi aur.xii.olei balsami aur.iii.neriden cretensis et est spica romana.aramcis et est superius vitis amboꝛum añ.aur.vi.rosarum oleandri et superioꝛis almaru amboꝛum añ.aur.iiii.lacce mũdate aur.xii.menithe gariofiloꝛum amboꝝ añ. aur.xii. superioꝛis spice romane aur.iii.reusini aur.xii.succi alnsie et est alfelengelif.et dicit abrotanũ siluestre aur.xx.et radicum endiuie aur. xx.et costi et gentiane romane amboꝛu3 añ.aur. xii.folioꝛum citri aur.xiii.et trociscoꝛum alindaracaron aur.vii. anisi aur.vi. squinanti aur.xii. Aggrega has medicinas terendo cribellando infundendo que de eis infunduntur in vino clare substãtie et est radix aut cõmuni aut in triplicato aut vino passo aut mellino et cõfice cũ melle dispumato ƀm quantitate3 que necessaria est et reponatur in vase et admistretur sicut admistratur tyriaca maioꝛ. Et de medicis sunt qdã q ponũt in ea de ammoniaco: et de eis sunt qbus illud nõ vr: qm̃ ammoniacũ nocet stomaco.

Descriptio tyriace esdre. ℞. amomi et myrrhe ambo℞ añ. ℥. v. piretri. ℥. ij. ʃ. squinanti. ℥. iiij. cassie lignee. ℥. xij. ʃ. storacis liqde. ℥. vi. ʃ. dauci. ℥. i. croci ℥. xij. petroselini. ℥. i. et ʒ. ij. ireos. ℥. ij. ʃ. se. fenicu li et bdellij ambo℞ añ. ℥. iiij. ʃ. olibani. ℥. ix. dragaganti. ℥. x. succi hypogistidos. ℥. iij. granoꝝ citri excorticatoꝝ aure. i. se. anete et epatis almedilat et lignoꝝ citrinoꝝ oium añ. aur. ij. se. iusquiami albi lib. i. se. papaueris al. lib. ij. spice. ℥. ix. et ʒ. i. ru rhe sicce. ℥. i. et ʒ. ij. sumach. ℥. iij. anisi et assari et cordumeni oiuz. ℥. iiij. opij. ℥. ij. et ʒ. i. ʃ. euforbij ℥. ij. ʃ. pipis. ℥. i. ʃ. rosarū. ℥. iiij. folij indi et carpo balsami amborum añ. ℥. iij. anacardi. ℥. ij. ʃ. lacce mūdate. ℥. v. cinamomi. ℥. iiij. meu. ℥. ij. spice cretensis ℥. ix. sulfuris ℥. iiij. memithe et reusini et costi amari oium añ. aur. iiij. foliꝝ citri aur. v. trociscoꝝ aliudaracaron aur. iiij. olei balsami aur. vij. succi abrotāi lib. i. galāge. ℥. vij. lilij. ℥. vi. gariofi. ℥. v. mellis q̄ntum sufficit.

Confectio tro. aliudaracarō admistratorū in ea. ℞. camomil. ru. camomil. al. et sumach et su. et anisi et assari usnee et calami aromatici et xylobal. oium ptes eq̄les pōderis. aggrega has medicinas cōtritas et cribellatas et cōfice cū vino puro bone sube et est radix aut cō trib⁹ dieb⁹ ɔtinuis et moueaſ in oi die semel et adde sup illud de vino bonū vinoꝝ si idiget illo et fac troc. pōderis aur. i. et exicca in vmbra. hanc tyriacam fecit esdras et est vicaria tyriace alfaroch in rebus oibus.

Tyriaca diatesserō. ℞. gētiane romane baccarū lauri aristo. longe et mirrhe oium ptes eq̄les: teranſ et conficianſ cū melle dispumato ſm q̄ntatē sufficientē. eius dosis sit aur. i. cum aq̄ calida. ¶ Et dr q de medicis q̄dā sunt qui ponūt loco myrrhe costū amarū et refert Seruager q inuenit in descriptiōe q̄dā additiones croci ptis. i. Hec tyriaca de q̄tuoꝝ spēbus ɔfert pūcture scorpionū et aranearū et egritudinib⁹ frigidis ppř epilepsie q̄ subito accidit et tremori oris stomaci.

Tyriaca liberās magna: Hec medicina est aggregati a iuuamēti⁹ cōferēs epilepsie et vertigini et dolori capitis antiquo et tremori et ꝓhibet materiā attrahi ad oculū. et q̄nq̄ sit cū ea alcohol post abstractionem aque: quare ꝓhibet saniē et prohibet euentum nocumēn ad oculum: et abscissionem vocis et paralysim et algueſguos et dolorem dentium et dolorē oculi: et dolores pulmonis et lateris et pectoris et hypocōdrioꝝ bibita in aqua melle: et valet ad expulsionē sanguinis potata in aqua arnogiosse et pge pastons ventositatib⁹ in stomaco et dolorib⁹ eius et ictericie et ad passiones frigidas et clarificat colorem et delet cogitationes et remouet eructuationē: et sanat vesicam et egritudines intestinoꝝ et pūcturam coꝝ et clysterizatur cūm ea: quare eradicatur apata coꝝ et apata spleni s: et ꝓuocat superfluitates renū et vesice et confortat testiculos et linitur super eos et addit desideriū et cōfert doloribus iuncturarū et spasmo et podagre et cōfert ad venena ex morsionibus et ebibita cōfert febrib⁹ antiquis et piodis rigoris et resoluit apostemata. ¶ Cuius permixtio. ℞. myrrhe et cassie et squināti oium añ. ℥. i. ʃ. castorei et petroselini et est semen apij siluestris mōtani amboꝝ añ. aur. xv. se. apij. ℥. ij. siseleos aur. i. costi amari et cinamomi et trociscoꝝ aladarmeu et storacis liquide et assari oium añ. aur. vi. anisi aur. x. piperis al. aur. xij. piperis lon. aur. iij. spice aur. iij. amomi et croci amborum añ. aur. iiij. opij aur. x. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigonizatas et cōfice cum melle dispumato et repone in vase et vtere post sex menses.

Re trociscorum aladarmeu administratorum in liberante magna. ℞. amomi et darsisahan et costi amari et calami aromatici et gariofilorum et piperis albi et ameos omnium añ. aur. iij. cinamomi et masticis et croci omnium añ. aur. vi. su. aur. i. spice aromatice et folij indi amborum añ. aur. vij. myrrhe aur. vi. Aggrega has medicinas contritas et cicotrigonizatas et confice cum vino claro aut alio et fac trociscos paruos ponderantes aur. i. et exicca in vmbra et vtere.

Medrech Darij: Medrech darij est vna de medicinis pciosis magnis electis que pcedit incestione filonij et tyriace et scelube: et ipsius iuuamētum est magnū in colica. ¶ Cuius hec est pmixtio: Accipe croci et seminis iusquiami albi amboꝝ añ. sextarium. i. opij et euforbij amborum añ. ʒ. xx. et spice et storacis liquide amboꝝ añ. sextaria duo: et folij indi et gariofilorum amborū añ. ʒ. iiij. et piperis albi. ʒ. ij. et margaritarū non perforatarū: et salis ammoniaci et se. ruthe siluestris et muschi et camphore et cardamomi et cinamomi et cassie omniū añ. pondus. ʒ. i. et costi. ʒ. viij. et se. alharmel et piretri et macropiperis omnium añ. ʒ. iiij. serapini et castorei et oppoponaci omniuz añ. pondus. ʒ. ij. et zedoarie et doronici et olei balsami oiuz añ. aur. viij. et in descriptiōe syra et greca: myrrhe. ʒ. iiij. et camphore. ʒ. iiij. tere et sicca et cicotrigoniza et infunde ea que liquescūt in vino decocto: deinde aggrega omnia et confice cū melle et antiqua sex mēsibus cuius dosis sit sicut aur. cum aqua tepida.

Confectio philosophorum et est illa que nominanſ medicine vite. Valet ad superfluitates flegmatis cōfortat animas letificat digerit facit eructuare assimulata vt sit sicut viaticum adolescētie et addit in cōseruatione et memoria et rationē et efficit bonam et absoluit linguam et destruit frigo-

ra:abscīdit fluxū vrine ꝛ sedat ventositates ad-
dita spmate et cōfortat memoriā et detumescere
facit carnē gingiuarū et stringit dentes et remo-
uet dolores dorsi et iuncturarū et iliorū et emun
ctuariorū:cuius pmixtio. ℞. piperis et macro-
piperis ꝛ zinziberis et cinamomi emblicorū ꝛ bel
liricorū ꝛ capsie ꝛ aristologie rotūde de icci et ve
narū citrinarū ꝛ venitris granorū pinee maioris.
Et in descriptiōe alia:nucis nō lucutū et est testi
culus vulpis oium.añ ℥.i.ʃ.camomil.℥.ʃ. ꝛ plā
te granorū vue.℥.iij.auferat interius pallularū
rubearum:deinde terantur bene ꝛ sumatur quā
tum sunt omnes medicine mellis ꝛ coaguletur.
deinde conficiantur cum eo species quas dixi-
mus et sumatur de ea secundum omnem dispo
sitionem quantum est nux parua in oleo nucis
inde mensura cum qua inuoluatur

Celite. In hac medicīa sub fideiussio
ne affirmant oēs iuuamentū existere
et in cōpositiōe eius esse mirabile. Nos
vero nō inuenimus ei ipressionē plu
rimā nisi in aspitate accīte lingue ꝛ mollificatiōē
eius. At vero medici dicunt ꝙ scelite magnum
ꝯfert iuuamētū manie ꝛ egritudib⁹ friis melicis
ꝛ flegmaticis et paralysi et epilepsie ꝛ apoplexie
et tortture et alguesgues ꝛ locutioni anime ꝛ do-
lori capitis et emigranee ꝛ obliuioni et melan-
colie et frigori cerebri et tremori ꝛ pulsui cordis
et conseruat embryonem et confert aborsui et cō
fert distillationi vrine et doloribus matricis et
ventositati eius et mollificationi lingue et verti-
gini et tristitie et nocumento fungorum ꝛ vene-
nis et lacti qđ coagulatur in stō et alijs : ꝛ cōfert
doloribus iuncturarū et oibus doloribus anti
quis friis et daᵗ in potu ad oēm rem ad quā pri
ncī sicut ad frigus vehemens in aqua cassiefistu
le. ꝛ dr ꝙ in vino est magis iuuamētū ꝛ ad opi
lationes intrinsecas cum aqua radicū ꝛ ad do-
lores inficiis cum aqua anisi et ad dolores supe
riores cum aqua sansuci aut cum aqua radicū
sicle et pueris cum oleo vio. hec ergo sunt ea que
dicunt medici. ¶ Et illud qđ est apud me ē qđ
est medicina inordinata non ordinate cōpōnis
adurens sanguinē ꝛ humores deficiens a tro-
ciscis:cuius cōmixtio. ¶ ℞. muschi ꝛ cāphore
ꝛ ambre oium.añ.pond.℥.ij.margaritarū nō pfo
ratarū ꝛ croci amborū.añ.℥.x. auri ꝯtriti ꝛ argē
ti ꝯtriti amborū. añ.℥.ʃ.amomi ꝛ seis harmel et
euforbij et vinen nabati et visnee et seis apij ꝛ se.
rutʜe et stercoris vacce montane et sulfuris ru-
bei ꝛ citrini ꝛ ellebori al. ꝛ storacis liquide et ci-
peri ꝛ mersulen ꝛ sunt ligna aspagi et venarum
alessind ꝛ est albarmel laba et chelidonie ꝛ gra-
norum almaleb et xylobalsami et hezerasen et
est vitis alba et simsindar oium.añ. pond.℥.ij. et
floris squinanti et folij et nucis mus.et castorei ꝛ
se.eruce et seis baucie oium.añ.pond.℥.x. ꝛ alza
rub ꝛ azkri et dragagaum magisterij et nigelle

et stercoris vulpis et radicis capparis oium.℥.ʃ
et serici crudi et se.aneti et radicū eius et zedoa
rie et doronici et zinziberis ꝛ gentiane et lingue
auis et salis indi et piretri et coralli et bituminis
iudaici et fu et psilij oium.añ.℥.iiij.garioss.ꝛ spi
ce et asari et costi et cassie et cardamomi et ca-
pilli veneris oium . añ.℥.viij. et macis et ireos
amborū.añ pond.℥.i.fructuū mandragore sicco-
rum numero.xx. ꝛ cassie mundate et lignorum
caine amborū.añ.pond.℥.ʃ. et florum squinanti
pond.℥.v.ꝛ se.fen.ꝛ ysopi sicce amborū. añ.℥.x.
et origani persici et origani aliaci amborū. añ.℥.
iiij.ꝛ bedeoard et nodorū pale veteris in parieti
bus et reusini oiū.añ.℥.xij.ꝛ piperis al.ꝛ nigri
et macropiperis et opij et aristologie longe et ro-
ro.et grāorū almahaleb oiū.añ.℥.xx.ꝛ auellane
inde pōdus.℥.ij.ꝛ duas tertias.℥.i.superioris salt-
cis et venarū indarū siccarū et est alineaus et po
lij et succi ireos et darsisahan ꝛ abrotani omniū.
añ.pondus.℥.i.et anuden nigre pondus.℥.iiij.ꝛ
quatre.et mellilotī pondus.℥.iiij. ꝛ duarū tertia
rum.℥.i. et capillorum algol ꝛ digitorum citri-
norum et gutte baracost et aliis boni odoris et
serapini ꝛ opoponaci oium.añ.pondus.℥.ij. et
terre viarū quadratarū pondus .℥.iiij. Et illud
qđ inueniᵗ de medicinis que intrant in scelitʜe
in codicibus grecis additū supra illud qđ est in
hac descriptione est illud alzurub et alessis albe
añ.℥.ij.radicis alkeiri rubee pondus.℥.iiij. supe
rioris alcāne.℥.ij.agnicasti.℥.iiij.cordumeni pō.
℥.i.reusini ꝛ cāpobalsami ꝛ xylobalsami ꝛ grāorū
myrrhi egyptie ꝛ sigillati regiorū asse fende oiū.
añ.℥ ij.nucis muschate.℥.iiij.granorum albē ex-
corticatorum.℥.iiij. spodij.℥.i. cuscute et karabe
et mudascorion ꝛ gestafrid et nucis sauine ꝛ nu
galʜ et marmacor et vtriusqꝫ been rubei et albi
omniū añ.℥.ij.anisi.℥.iij.sceba.℥.i. salis tabarzet
salis indi et salis panis et dauci et petroselini et
succi liquiritie et succi eupatorij omnium.añ.℥.
ij. et corticum citri siccorum et fustium peonie
omnium.añ.pondus.℥.iiij.churudē.℥.v.magne
tis.℥.vi.calcanil et est ozimum montanū et amig
dalarum amararum omnium.añ.℥.vij. Tere sic
ca et cicorrigoniza et infunde ea que liquefiunt
in vino bono ꝛ confice cum melle quod sit tri-
plum ponderis medicinarum et repone in va-
se vitreo quod sit sicut vrinale et antiquetur sex
mensibus : cuius dosis sit quantū est cicer cum
aqua tepida.

Commixtio eius secundum aliam de
scriptionem . Recipe muschi boni
pondus.℥.ij.margaritarum non per-
foratarum pondus.℥.x. auri fusi ꝛ ar-
genti fusi amborum . ana pondus .℥.ʃ. ambre
pondus . ℥ . iiij . zarub pondus . ℥ . i . serici adu
sti aut non adusti pondus . ℥ . iiij . myrrhe ga-
rofilorum et spice boni odoris amborum ana
℥ iiij. croci pondus . ℥ . x zedoarie et doronici

amboꝝ.an̄.ʒ.iiij.radicis lilij celestis pōdus.ʒ.i.
amomi pondus.ʒ.ij.masticis podus.ʒ.ſ. folij in
di pondus.ʒ.x.carpobalsami pondus.ʒ.ſ.macis
pondus.ʒ.i.fructuū mandragore numero .x.li
gnoꝝ cassie ⁊ cassie amboꝝ.an̄.ʒ.v.leucopiperis
⁊ zinziberis ⁊ radicū aneti oium.an̄.ʒ.iiij. costi
amari pondus.ʒ.viij. nucis muschate pondus.
ʒ.x.castorei pondus.ʒ.x.euforbij pōdus.ʒ.ij. flo
ris squinanti pondus.ʒ.x.se.aneti ⁊ genciane ro
mane et superioris ligne aluis oium.an̄.pondus.ʒ.
iiij.cardamomi pondus.ʒ.viij.se.harmel.ʒ.viij.
se.feni.pōdus.ʒ.vi.fustiū capilloꝝ veneris.ʒ.viij.
salis indi pondus.ʒ.iiij. nigelle ⁊ est granum ni
grum pondus.ʒ.ſ.origani persici pondus .ʒ.iiij.
su pondus.ʒ.vi.dragaganti artificii pondus.ʒ.ſ.
vsnen nabati pōdus.ʒ.ij.se.apij se.ruthe ⁊ vsnee
⁊ sulfuris citrini oium.an̄.ʒ.ij.stercoris vacce mō
tane aut capre montane pōdus .ʒ.ij. bedeguard
pondus.ʒ.vij.se.eruce pondus.ʒ.x. sauine pon
dus.ʒ.iiij.melanopiperis ⁊ macropiperis ⁊ se.
iusquiami albi oium.an̄.ʒ.xx. terre viarū quadra
tarū pondus.ʒ.i.aristologie longe pondus.ʒ.x.
aristologie rotunde pondus.ʒ.iiij.reubarbi pōdus
ʒ.vij.seis alzufere pondus.ʒ.x.se.endiuie pōdus
ʒ.iiij.seis alantudē pondus.ʒ.iiij.⁊ sexta.ʒ.i.mel
liloti pondus.ʒ.iiij.ſ.psilij ⁊ issidis oium.an̄. pō
dus.ʒ.iiij. gnorū cucumeris excorticatoꝝ.ʒ.iiij.
⁊ terti .i.ʒ.i.bitumis iudaici pondus.ʒ.iij. cam
phore ⁊ ellebori albi ⁊ nigri ⁊ ciperi ⁊ storacis
ligde et celidonie ⁊ seis asparagi oium.an̄.pon
dus.ʒ.ij.⁊ digitoꝝ citrinoꝝ ⁊ capillorum algol ⁊
radicis endiuie ⁊ cassie ⁊ baracost oium.an̄. pō
dus.ʒ.ij.xylobalsami pondus.ʒ.ij.aque nigelle ⁊
aque spine montane: alcāna.an̄.pōdus.ʒ.i.⁊ gra
noꝝ almahaleb pōdus.ʒ.i. radicū asfidi ⁊ est si
napis albi pondus.ʒ.ij. nodorū palee que est in
parietibus.ʒ.vij.stercoris vulpis pōdus.ʒ.ſ.cor
ticū radicis capparis pōd⁹.ʒ.ſ.bezeriasen ⁊ issin
di amboꝝ.an̄.pōdus.ʒ.iiij. Aggrega has medi
cinas ꝯtritas ⁊ cicorrigonizatas: ⁊ infunde que
infundenda sunt de eis in vino odorifero ⁊ cōfi
ce cū melle dispumato ⁊ repone in vasis: ⁊ ad
ministra post sex menses sicut cicer cū aq̄ corti
cū radicis feniculi et apij ⁊ fac caputpurgiū ex
ea ꝗ̄titate vnius grani frumenti cū aq̄ canabis.

Rius Darij: ⁊ est medicina inda que
a letificat ⁊ ꝯfortat cor ⁊ corpus ⁊ colo
rem efficit bonū ⁊ aufert lubricos ⁊
facit odorē oris bonū ⁊ sudoris ⁊ iu
uamentū eius ad epar est magnū ⁊ non est in ea
nocumentū apparens ⁊ sumitur ante cibū ⁊ post
ipm: cuius cōmixtio. ℭ ℞.rosarū rubearū pon
dus.ʒ.vi.ciperi pondus.ʒ.viij. gariofiloꝝ ⁊ ma
sticis ⁊ spice ⁊ asari omnium.an̄.ʒ.iij.cinami ⁊
alzarub ⁊ croci ⁊ macis ⁊ cardamomi ⁊ helba
ce ⁊ nucis muschate oium.an̄.pondus.ʒ.i. Su
me has spēs post cicorrigonizationē cū omni ex
ꝑitiæ ꝑmixtione decenti ꝯterendo: deinde acci

pe emblicoꝝ mundatoꝝ bonoꝝ recentiū lib.i. ⁊
decoquatur in lib.ix.aque dulcis donec remaneat
tertia: deinde coletur ⁊ vertatur illa aqua in olla sup
quā ꝓijciantur de pendijs sabari lib.ij.deinde bul
liat cum facilitate donec ingrossetur: ⁊ fiat spissitu
dine lohoc ad pectus grossi: deide auferatur olla
ab igne ⁊ puluerizentur in ea medicine ⁊ moueatur
cum ligno salicis donec ꝑmisceatur cōmixtione
equali. Cūq̄ infrigidantur reponantur in vase vi
ridi cuius dosis sit qd̄ est ab vno aur. ad duos.

c Onfectio alia inda.℞. piperis ⁊ ma
cropiperis ⁊ myrabolanoꝝ nigroꝝ ⁊
belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ablatis nucleis
ipsoꝝ ⁊ centauree oium. an̄. sextaria.
iiij.⁊ mellis ⁊ butyri vaccini quantum conficiat
ipsas: cuius dosis sit aur.i. aut plus vnicuiq̄ ho
mini secundum quantitatem sue virtutis.

c Onfectio noiata algere: que confert
vtriq̄ colere ⁊ pruritui ⁊ frigoribus
⁊ ꝯfortat stōm ⁊ valet ad colicam ⁊
ventositates ⁊ facit appetere cibum ⁊
ꝯfert ad coitū: cuius ꝑmixtio.℞.scamonee ⁊ me
dulle turbith ⁊ macropiperis oium.an̄.ʒ.v. pure
tri ⁊ seis apij ⁊ anisos ⁊ zinziberis ⁊ salis indi
oium.an̄.pondus.ʒ.i.gariofiloꝝ ⁊ zarub ambo
rum.ʒ.ſ.alengeri aur.i. mahaleb excorticati.an̄.
ʒ.ii.zuccari tabarzet ⁊ croci amboꝝ.an̄.ʒ.ii. Ac
cipe has medicinas post cicorrigonizationē ex
ceptis scamonea ⁊ croco: quoniam ipsi simul teruntur
deinde ꝑmisce medicinas cōmixtiōe decenti ⁊ ꝯfice
cū melle dispumato secundum ⁊ pōd⁹ eaꝝ bis semis:
cui⁹ dosis sit ab eo qd̄ est iter.ʒ.ii.⁊.ſ. vsq̄ ad.iii.

c Onfectio alia aiam ꝯfortans dilatās
⁊ letificans ꝯfortās corpus colorem
faciens bonū destruēs lubricos odo
rem oris faciens odoriferū ⁊ sudorē
⁊ ꝯfert stō ⁊ epati ⁊ non est in ea nocumentū ⁊
recipitur ante cibum ⁊ post ipm: cuius cōmixtio.
℞.rosarū rubearū partes.vi. ciperi partes.viij.
gariofiloꝝ ⁊ masticis ⁊ spice ⁊ asari oium par
tes.iij.cinami ⁊ zarub ⁊ croci.an̄. ptes.ij. macis
⁊ cardamomi ⁊ hal bau: et nucis muschate om
nium .an̄. ptes.i. terantur ⁊ cribellentur ⁊ sumatur ad
oē pond.ʒ.xxiiij. de oibus medicinis lib.i. em
blicoꝝ recentiū ⁊ decoquatur ois lib. cū.ix.lib. aque
vsq̄quo remaneant lib.iij.deinde coletur ⁊ ꝓijcia
tur sup illā aquā pro omni lib. emblicoꝝ lib.i.pe
nidioꝝ sabari ⁊ decoquantur donec fiat in spissitu
dine electuarij grossi: deinde puluerizentur desup
medicine: ⁊ conuenienter: fiat eius ꝑmixtio ⁊
reponatur in vase vitreo viridi: cuius dosis sit
ab aur.i. vsq̄ ad aur.i.⁊.ſ.

c Onfectio tyriacalis magna ex nostra
arte expertoꝝ iuuamentoꝝ predicto
rum in ꝯfectionibus que sunt an̄ eas.
℞.corticū citri ⁊ genciane ⁊ myrrhe
⁊ carpobalsami ⁊ folioꝝ ozimi citrini ⁊ seis eius
⁊ seminis alfelelgemisch ⁊ zedoarie ⁊ doronici

oium.aā.ʒ.iiij.et muschi et ambre et amborum.aā. aur.i.et xyloaloes indi aur.ij.et cāphore aur.ß.et costi et cinamomi et acori et croci et spice celtice et absinthij omniū .aā.ʒ.iij.et fu et meu et petroselini oium.aā.ʒ.ij.ß.et seis eruce et seis napi et seis porri et lingue auis et granoꝝ piperis oium.aā. pond.ʒ.ij. et opij pōd.ʒ.iij.ↄficiaẜ ẜm descriptionem et fermenteẜ sex mensibus: deinde bibaẜ.

Confectio tyriacalis minoris ex arte nr.℞.carpobalsami et costi et myrrhe et gentiane et cinamomi et leucopiperis et xyloaloes indi et petroselini oiuz aā.ptem.i.muschi tertiam partis:castorei. quartam ptem ↄficianẜ cum melle et administrenẜ.

Confectio cesaris valens ad pulsum cordis et epilepsiam et dolores stōi frigidi et intestinoꝝ et opilōnes et putrefactionē sanguinis longam et difficultatem digōnis et difficultatē anhelitus et singultum vehementē:cuius pmixtio.℞.castorei et succi liquiritie et cassie et costi amari et melanopiperis macropiperis et storacis et opij et croci et spice aromatice oium.aā.pōdus.ʒ.iij. opoponacis pondus.ʒ.i.muschi pōdus sexte .ʒ.i. zedoarie et doronigi et margaritarum non pforatarū oium aā.ʒ.ß.myrrhe pondus.ʒ.ix. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et ↄfice cū melle dispumato et vtere cū necesse est quātitate ciceris.

Trifera magna valens ad malitiā digestionis et frigus stōi ppriē et intestinoꝝ et mollificationē in stō et vesica et addit in desiderio coeundi: cuius pmixtio.℞. myrabolanoꝝ nigroꝝ excorticatoꝝ pondus.ʒ.vi.bellirico.et embli. seis apij montani et cassie inde et ameos et origani persici oium aā.℥.i.spice et amomi et beil et acori.aā. pond.ʒ. iij.cynamomi pond.ʒ.iiij. leucopiperis et melanopiperis et neremisch et salis indi oium aā.ʒ.ß. scorie ferri.℥.iij.sinapis.℥.i.ß.et salis ammoniaci ʒ.ß.tere et circūmgomizat et inuolue cuz oleo amigdalino et ↄfice cum melle dispumato: de quo sit triplū ponderis specierū et vtere cuz neēe fuerit.

Descriptio alia.℞.myrabolanoꝝ kebulorum et belliricorum et schedenegi et buzeiden et macis et capsic inde et sestaculi oium.aā.ptem vnam.bedarūgi rubei et bedarūgi albi et lingue auis et been albi been rubei oium.aā.ptem mediaz. Aggrega has medicinas ptritas et cribellatas et ↄfice cum melle dispumato et butyro et vtere cū neēe fuerit.

Ebenirē magnū. Est medicina iuuās ↄferens in malitie cōplōnis frigide et debilitati stōi et addit in desiderio coeūdi et ↄfert alguesgues et melle et rectificat motus corporis et ↄseruat embryonē et cōseruat renes et vesicā et frangit lapidem: cuius pmixtio.℞.acori et costi amari et aristo. longe et aristo.rot. oium.aā.sextaria.iiij.macropiperis et zinziberis amboꝝ.aā.pondus sextarioꝝ.v. seis apij et ameos et carui et semis feniculi et se.alzachanti et se.portulace et seis eruce et tuderi albi et rubei:et auricule muris et cymini carmeni et seis aneti oium.aā.ponð.sextarioꝝ.vi.gariofilorum et vince et calami aromatici et xylobalsami oiuz.aā.sextaria tria mellilori et seeha et zarub et cāpobalsami oiuz.aā.sextaria tria et cassie et macis et cardamōi et cynamōi oiuz.aā.sextaria.iiij. myrabolāoꝝ citrinoꝝ et serēblegi et bellirico aū ablatis nucleis oium.aā.sextaria.viij.pomorum mandragore siccoꝝ et ellebori al. et marmacore et seis iusqami albi siluestris et seis iusqami albi hortulani et asech hortulani et capsic inde et zeresch et granoꝝ citri excorticatoꝝ.et venarū et siren indi et been rubei et been albi et lingue auis oium.aā.aur.xiiij.nucismuschate.xxx.numero: radicū cucumeris siluestris et seis agnicasti omnium.aā.sextaria.iij. seis baucie et amomi amborum.aā.ʒ.vi.opij.euforbij et castorei oiuz.aā. ʒ.iiij.myrabolanoꝝ nigroꝝ ablatis nucleis pondere.ʒ.iiij.folij indi et feniigreci.et meu et petroselini et dauci et reubarbi oiuz.aā.ʒ.vi.aggregenẜ medicine iste trite et cribellate. Et sumanẜ pendij al.pondere medicinarū dictaruz oium: et butyrū vaccinū pondere medicinarum et pendiorū simul:et mellis dispumati pondere medicinarū et pendioꝝ simul: et mellis dispūati pōdē mediciaꝝ et pēdioꝝ et butyri simul.et ↄficiaẜ ẜz hunc modum. Sumanẜ pendij et incidanẜ et pijcianẜ super eos tres lb.aque et decoquantur donec liquefiant et ingrossenẜ et fiant sicut mel: deinde pijciaẜ super eos mel. fiat tepidū butyꝝ vaccinū: inuoluanẜ et cum eo medicine trite et cribellate:deinde pijcianẜ pendij et mel cocta simul in mortario magno et pulverizenẜ desup medicine inuolute in butyro et cōficianẜ donec equenẜ et reponanẜ in vase in quo fuit mel tpe longo et reponaẜ sex mensibus et administreẜ post illud:cuius dosis sit sicut galla in principio dieī et fine eius tribus diebus et tribus noctibꝰ cum aqua calida aut cum aliquo de vinis.

Ermixtio eius ex descriptione alia. ℞.acori et costi amari et aristo. lon.et rotūde oium.aā.sextaria tria: macropiperis et zinziberis .aā. sextaria.v.et in descriptione alia amboꝝ.aā.sextaria duo loco quoqꝫ seis apij et ameos et carui et se.feniculi et se.alrotab et se.portulece et se.eruce et se.sansici et tuderi albi et rubei et cymini carmeni et se. aneti oium.aā.sextaria sex:gariofiloꝝ vince calami aromatici carpobalsami oium.aā. sextaria iij. melliloti et seeha et zarub et carpobalsami et cassie et macis et cardamomi et cynami omnium aā.sextaria.iiij. myra. citrinoꝝ et belliricorū et emblicoꝝ oiuz.aā.sextaria.viij. pomoꝝ mādragore siccoꝝ et myrrhi sicce et ellebori albi et marmacore et se.iusqami albi siluestris et se. iusqami

Alkefilzinegi est ɔfectio plimoꝝ iuua
a méto ꝝ valēs ad egritudines isanuū
τ pueroꝝ τ ad epilēsiam ipsoꝝ τ tortu
rā eoꝝ et spasmū ipsoꝝ τ colicam eoꝝ et cōfert
ƥfocatiōi mficis τ tēperat additionē mēstruo/
rū τ sedat vētositates mficis: cuiꝰ ƥmixtio. ℞.
cassie τ gestafrid τ radi. mādra. τ se. harmel τ se.
fenicu. τ carpobal. τ aristo. lon. τ ro. τ muschi τ
ambre oiuꝫ añ. ʒ. iiij. bdel. ʒ. iiij. opij. ʒ. xiiij. τ costi
τ nucismu. τ myrab. citri. oiuꝫ añ. ʒ. xii. gariofi.
ʒ. xxiiij. cynami τ ɔfectiōis allzefire τ arsenici ci
trini τ se. lilij oium añ. ʒ. ij. acor. ʒ. viij. serapi. et
doronigi τ myrrhe τ olei de sferagē oium añ. ʒ.
vi. legaꝶ τ macis τ ciperi et croci oium añ. ʒ. x.
mugath. ʒ. xv. storacis liquide. ʒ. xv. murdasaca/
ron τ folioꝝ myrthi τ nucismuscate τ se. sauine
oium añ. ʒ. iij. teraꝶ τ cribelletur et conficiaꝶ cū
melle dispumato τ administreꝶ.

c Onfectio allzefire admistrari in ea.
℞. calami aromatici τ blacte bizātie
et olibani oium añ. ʒ. iiij. vince et cy/
nami τ croci oium añ. ʒ. i. stora. ʒ. iiij. muschi τ
xyloal. amboꝝ añ. ʒ. ʃ. ɔficiaꝶ cū vino antiq̄ odo
rifero τ dimittaꝶ donec fermenteꝶ τ administreꝶ.

Onfectio de muscho faciēs ad pulsū
c cordis τ ad oēs infirmitates melie τ
ad difficultatē anhelitꝰ et est medicia
ɔfortās aiam: cuiꝰ ƥmixtio. ℞. zedoa
rie et doronigi et margari. nō ƥfora. τ lzarebe τ
coralli oium añ. ʒ. i. serici crudi. ʒ. i. ʃ. been rubei
et al. et folij idi τ spice et cardamomi et garifi/
loꝝ τ castorei oium añ. ʒ. i. ʃ. zinzi. τ macropipis
oium añ. tertiā. ʒ. i. muschi octauā. ʒ. i. Terantur
oia τ conficiantur cum melle crudo: cuius do/
sis sit sicut cicer cū vino odorifero.

c Onfectio de muscho alia que valet
ad dolorē epatis et stōi τ debilitateꝫ
eoꝝ et resoluit vētositates et inflāma
tionē: cuius ƥmixtio. ℞. pōdus tertie. ʒ. i. de mu
scho τ spice aromatice τ cassie et folij indi τ lac
ce mūdate et reusini oiuꝫ añ. pond. ʒ. ij. gētiane
romane pondus. ʒ. ij. croci τ anisos et se. apij τ
masticis omnium añ. ʒ. iiij. cinamomi et pipe/
ris et aristologie rotun. oium añ. pon. ʒ. iij. xylo
aloes indi τ gariofilorum τ myrrhe omniū añ.
pon. ʒ. i. ʃ. confice has medicinas tritas cicotri/
gonizatas cum melle dispumato et repone in
vase et vtere: cuiꝰ dosis sit sicut faba cuꝫ aq̄ cal'a.

Edicina de muscho cum absinthio
m que valet ad pulsum cordis τ algues/
gues et apostemata epiglotis et exic
cat humorositatem stomaci cuiꝰ per/
mixtio. ℞. absinthij et aloes amborum añ.
ʒ. viij. reusini. ʒ. viij. anisos. ʒ. viij. et croci τ semi
nis apij amborum añ. ʒ. iiij. muschi cineridē et
folij et myrrhe omnium añ. ʒ. ij. castorei. ʒ. i. ʃ. cō/
misce et confice cū melle. Medicina de mu
scho alia conferens ad melācoliam colericam

℞. masticis et croci amborum añ. ʒ. i. ʃ. superse
ris absinthij et ozimi citrati et epithimi omniū
añ. ʒ. i. xylo aloes et galie amborum añ. ʒ. i. ʃ. mu
schi. ʒ. ʃ. zedoarie et doronigi amborum añ. ʒ. ij.
margaritarum et lzarabe et coralli et serici om/
nium añ. ʒ. iij. aloes. ʒ. xxiiij. mellis quantū suf/
ficit: dosis eius integra pōdus. ʒ. ij. cū aq̄ tepida.

Edicina de muscho dulcis valēs ad
m pulsum cordis et egritudines melan
colicas τ difficultates anhelitꝰ et ad
epilepsiam τ paralysim et torturaꝫ et
quartanam: cuius permixtio. ℞. zedoarie τ do
ronigi amborum añ. pōdus. ʒ. i. margaritarum
non perfora. et coralli et lzarabe et serici crudi
adusti omniū añ. pondus. ʒ. i. ʃ. been albi τ ru/
bei et folij indi et spice cardamomi et gariofilo
rum et castorei omnium añ. pondus duarū ter
tiarū. ʒ. i. et zinziberis et macropiperis amboꝝ
an. tertias duas. ʒ. i. muschi pondus sexte et. ʃ. ʒ.
i. Tere medicinas et cribella et confice cū mel/
le qd̄ est sicut extrahitur de fauis qd̄ non inue/
nit ignis crudum ad vnum tria et repone in va
se et vtere.

m Edicina de muscho alia efficiēs illa
iuuamēta. ℞. zedoarie τ doronigi et
margaritarum paruarum τ lzarabe
et coralli oium añ. ʒ. iij. et tertiam. ʒ. i. et serici cru
di pondus. ʒ. ij. et been albi et rubei et spice et fo
lij et cardamomi et gariofilorum omnium añ.
ʒ. iij. et duas tertias. ʒ. i. et vince et macropiperis
et zinziberis omnium añ. pondus. ʒ. i et tertie
ʒ. i. castorei pondus tertie. ʒ. i. et muschi boni pō
dus aur. i. incidatur sericum incisiōe parua do/
nec fiat sicut puluis: deinde aggregetur in mor
tario cum margaritis et corallo et lzarabe et te
rantur optime: τ teranꝶ alie medicine et confi/
ciantur cum melle crudo: cuius dosis sit pon/
dus medij aur. cum aqua tepida.

Edicina de muscho alia filij illi: cuiꝰ
m commixtio. ℞. absinthij et aloes am
borum añ. ʒ. viij. spice et muschi et fo
lij et myrrhe omnium añ. pōdus. ʒ. ij.
reusini pon. ʒ. vi. anisos et croci et se. apij oium
añ. pondus. ʒ. iiij. castorei. ʒ. i. ʃ. Tere et confice
cum melle: cuius dosis integra sit aur. i.

Atzenea magna: Hec medicina est
a experta valens ad oēs passiones fri
gidas et vētositates grossas et dolo/
rē dētium. corrosionē eoꝝ et ad frigꝰ
stōi τ tarditatē digōnis τ colicā τ difficultatē
vrine τ ad frigꝰ et flegma et ad retētionē vrine:
cuiꝰ permixtio. ℞. castorei et opij et cinamo
mi et assari et su cimen et dauci omnium añ. ʒ.
i. piperis τ macropiperis et galbani et costi om
nium añ. ʒ. vi. croci. ʒ. ʃ. liquefiant cū aqua mel/
lis et terantur sicca et resoluatur galbanum cuꝫ
melle et conficianꝶ et administreꝶ post. vi. men/
ses: cuius ƥmixtio ex descriptione alia. ℞. casto/

fel et melanopiplo et croci et meu et fu et dauci et assari et opij et leucopiperis et bezard oium añ. pōdus.ʒ.ii. costi pondus.ʒ.i. cinamo.ʒ.ii.terant et cribellent et pficiant cū melle dispūato.

Agzenea minor que est in intentione eius. ℞.castorei et opij amborum añ. ʒ.x.piperis et macropipis et galbani et myrrhe et costi oium añ.℥.ix.et cinamoni et meu et fu et dauci et assari omnium añ.ʒ.x.et croci pondus quarte.℥.i. Et in descriptiōe alia zinziberis.℥.i.et storacis liquide.℥.iii. Et in descriptione alia castorei et melanopipis et croci et meu et fu et dauci et assari et opij et cinamomi et leucopipis omniū añ.ʒ.i.costi pōdus.ʒ.i. Tere oia et confice cū melle et antique tur sex mensibus: cuius dosis sit aur.ʒ.cuz aqua tepida in ieiuno. ¶ Et in descriptione dos qđ est inter serram.ʒ.i.vsq ad duos aur.et in descriptione dosis quantū est granum piperis.et dicitur qꝫ teratur siliqua et liniatur ad venena et ad ventositates in matricibus et pancitaē conceptiōis et vt mēstrua soluant. Soluat de ea.qñtū est faba cū oleo de lilio et supponat cuz lana et liquefiat de ea cū oleo sambacino et odoret de ea mulier et suffumiget cū ea etiam. ¶ Et ad dolorē pectoris et tussim et renes et difficultatē vrine ex frigoribus: et bibat de ea mulier qñtū est cicer cum vino puro et ad nauseatiuaz satietatem aur.i.cuz vino puro.

b Omorusia que pfert ad debilitatem epis et splenis et duritiez eoꝝ et apit opilatione et puocat vrinā et frangit lapidē in renibus est iuuamēnt eius in iceptione hydropisis est magnū cuiꝰ pmixtio.℞.dauci et est semen baucie siluestris et cymini carmeni xylobalsami cassie cordumeni floris sgnāti:seis apij oiuz añ.pōdus.ʒ.i.macropipis et costi amborum añ.ʒ.ß.leucopiperis.ʒ.i. myrrhe pond. ℥.iii. baccaruz lauri.x.numero acori et croci amborum añ.pōdus.ʒ.ij. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et confice cum melle dispumato: cuius dosis sit ꝫm quantitatem auellane cum aqua tepida.

a Anacardinū et est albeladoriū qđ est iuuamētū ad zcionē.i.eos q se mouere nō pñt:cuiꝰ pmixtio.℞.mirabolanoꝝ nigroꝝ et belli.et embli.oium añ.ʒ.xxxvi. nigelle pond.ʒ.xiiii.spodij pond.ʒ.vi. beil pondus.ʒ.vi.ciperi.ʒ.vi.anacardi.ʒ.vi.pipis et macropiperis et zinziberis et balsamite et anisi omnium añ.ʒ.xii.tere et cribella et permisce cuz eo penidiorum pondus.ʒ.dc.resoluantur cū aqua ꝫm quantitatem que sufficit:et pfice medicinas et sepeli vas in qđ est medicina in ordeo sex mensibus: deinde vtere.

c Onfectio anacardi que pfert ad oēs spēs doloꝝ flōi est confert ad dolorē capitis antiquū et ad frigidē stomaticam et ad maniā et alienationē et dolorē pectoris et epatis et splenis et renis et cōplexionē frigidam et dolores matricum et podagrā et lepram et egritudines melancolie:cuius pmixtio ℞.spice et meu et croci:et cassie et folij et epithimi et squinanti et carpobalsami.et aristo.lon.et gariofilorum et granorum alben et zinziberis et aloes et bdellij et myrrhe et olei balsami oiuz añ.℥.i.masticis et mellis anacardi et agarici omniū añ.partes.viii. radicis lilij celestis.℥.ij.corticum radicis feniculi lb.iij.aceti asceri.vi.ifun de cortices feniculi in aceto tribꝰ diebꝰ et pijciātur in ollam et ferueat bullitione leui et coletur et exprimant radices. et adiūgat illi aceto mellis lb.i.ß.et bulliat ad ignem leuem super carbones donec ingrossetur parumper et permisceatur cum eo medicine et fit dosis pōdus.ʒ.ij. cuz eo quod conuenit de pondus.

c Onfectio alia anacardina faciēs ad paralysim et ei similia et ad torturas et mollificationē et abstergit cerebrū et facit ipsum bonū:cuius permixtio. ℞. spice cassie folij indi et myrrhe croci schea armeni epithimi supiores aladrion:reusini carpobalsami gariofilorum omniū añ. pondus.ʒ. ij.granorum alben excorticatoruz et zinziberis amborū añ.℥.i. et allzi et mellis anacardi.et lzer bel omnium añ.℥.iij.agarici pondus.ʒ.ij. Et in descriptione alia pondus.ʒ.viij. aloes scotrensis.℥.i.ireos.℥.ij.corticum venarum feniculi lb. iij.aceti fortis lib.ix. infundant cortices in aceto tribus diebus continuis et proiiciat tunc in vase et ferueat n ibꝰ ebullitionibꝰ cū igne medio deinde colet et pijciant cortices et iterꝫ reponatur acetū in ollam et effundant sup ipm de melle lib.x.ß.decoquat cuz igne leui donec igrosset et pulnerizētur desuper tunc medicine trite predicte et permisce eas et vtere hac confectione post sex menses: cuius dosis integra sit pondus ʒ.i.cum aqua tepida.

a Raston magnuz: Et eius expositio est bonū conferēs ad frigus corpis et ad passim et dolorē vētris et febrem cōmitā et ad qrtanā et ad colicā et dolorē matricis:cuiꝰ pmixtio ¶ ℞.opij et croci et cassie et amomi et euforbij et acatie et costi et myrrhe et spice et gūmi arabici et seis albzerua et se.aláda cocha et granoꝝ vitice et bdellij et olibani et adibich et sumach et sulfuris citrini et storacis liqde et leucopi.oium añ.ʒ.v. piretri et se.artanithe et est adranoch et rosarū siccarū et seis raphani et seis apij et seis citri oium añ.ʒ.iij.ameos et seis altaraxacō siluestris oium añ.ʒ.iij.se. sinapis.ʒ.i.seminis iusquiami albi pondus.ʒ.x. cartami et zinziberis amboꝝ añ.pondus.ʒ.ij. et de eis quidem sunt qui non ponūt in ea piper. Tere sicca et infunde reliqua in vino odorifero tribus diebꝰ donec resoluant et ponant cuz

melle: et tunc effundantur desuper olei balsami boni. ℥.i. et ponatur super ignem in vase lapideo et accende sub eo et ferueat duabus ebullitionibus: deinde remoueatur ab igne et antiquetur sex mensib⁹: cuius dosis integra sit pondus aur. i. et quantoplus antiquatur est melius.

a Raston minus conferens ad omnia quibus confert maius. ℞. opij pondus ʒ.iiii. acane et piperis amborum an̄. ℥. i. piretri pondus. ʒ.iii. amomi. ʒ.v. cassie. ʒ.iiii. croci. ʒ.ii. et sulfuris citrini. ℥.i. et eufor bij. ʒ.iii. spice. ℥.i. terantur et cribellentur et conficiantur cum melle.

b Diamarte quod est iuuatiuum ad opilationes epatis et splenis et frigus misticum et tussim humidam et quartanam et constrictionem anhelitus et ictericiam opilatiuam et mollificationem: cuius permixtio. ℂ ℞. seminis harmel emina. i. ʒ. olibani. ʒ. x. aristologie longe et reusini amborum an̄. ʒ. xx. zedoarie et doronigi ambor an̄. pondus. ʒ.iiii. masticis et carpobalsami et croci et mellilori et spice aromatice omnium ana pondus. ʒ.x. opij et zinziberis et costi et cassie oium an̄. sextaria. iii. et istarum medicinarum trium in descriptione alia. ʒ. xi. cipeti sextaria. x. aloes scotrensis pondus. ʒ. xiiii. gariofilor pondus. ʒ. vi. ellebori albi rosarum rubearum siccarum nigelle omnium an̄. sextaria. vi. piperis pondus. ʒ.x. aggrega has medicinas commixtas et cicorngomzaas et confice cum melle dispumato et utere.

b Edemeregi: eius iuuamenta sunt sicut iuuamenta diamarte: cuius permixtio ℂ ℞. zedoarie et doronigi et opij et castorei et piretri et piperis et macropiperis et cassie et est ex almasus et seminis iusquiami albi et storacis liquide et opoponaci et croci omnium an̄. ʒ. vi. fenu. ʒ. viii. margaritarum pondus. ʒ. ii. galbani et myrrhe amborum an̄. ʒ. xi. tere et cribella et confice cum melle.

c Confectio algarithi conferens ad dolorem capitis antiquum et datur in potu cum vino calido commixto cum melle et aqua tepida et confert illis qui epilepsiam patiuntur cum bibunt de ea: et est iuuatiua ad obliuionem et ad apostema durum et abscindit supfluitates que attrahuntur ad oculos: cui⁹ permixtio. ℂ Recipe myrrhe et cassie et macropiperis et cynamomi et siseleos et amomi omnium an̄. pondus. ʒ.iiii. spice et floris squinantu ambor an̄. ʒ. iiii. et croci pondus. ʒ. vi. et opij pondus. ʒ. v. seminis apij montani pondus. ʒ. xv. anisi et seminis apij hortulani amborum an̄. ʒ. xx. et piperis pondus. ʒ. xxviii. storacis liquide et costi et rubee et assari oium an̄. ʒ. i. tere et cribella sicca et infunde humoroso in vino odorifero: deinde confice totum cum melle: cuius dosis sit pondus. ʒ. i. cum aqua tepida in ieiuno.

c Confectio citrina celini valens ad egritudines colere nigre et ventositates et pulsum cordis et dolores infantium et dolores mirach: cuius permixtio. ℂ ℞. pipis albi zinzi. et salis idi oium an̄. pondus. ʒ. vi. opij et euforbij et castorei et gariofilor et croci et masticis et piretri oium an̄. ʒ. v. costi. ʒ. vi. sefire et sefiresini et cipi et zedoarie et doronigi et aristolo. lon. oium. an̄. ʒ. ii. olei balsami et aque camphore amborum an̄. ʒ. iiii. tere sicca et infunde gummas in vino et confice cum melle dispumato: cuius dosis sit vnicuique homini secundum mensuram sue complexionis.

c Confectio nigra selini que confert ad melancoliam et paralysim et ad gualc et ad coleram nigram et oes egritudines frigidas cui⁹ permixtio. ℂ ℞. se. harmel. ʒ. c. et. xx. oppopo. ʒ. lxxx. nigelle et bezard et cucu. siluestris omnium an̄. pondus. ʒ. lx. acor et serapini et ammoniaci et aristo. longe et synapis et bdellij subalbidi et ellebori et radicis enduuie et castorei et radicis colloquin. et sulfuris citrini et se. eruce et agnicasti et ruthe montane oium an̄ pondus. ʒ. xl. opij et eufor bij et iusqami al. et pipis al. et condisi et salis idi et rubei et salis napuci nigri et radicis assebebeza. et est radix sebisech et est madragore et radicis iusqami albi et piretri et myrrhe et aloes et olibani et capsie oium an̄. ʒ. xx. spice et masticis et zedoarie et doronigi oium an̄. ʒ. viii. croci. ʒ. iiij. tere sicca et infunde gummas i lurā de scemi secundum quantitatem que sufficit deinde tere et commisce medicinas oes: deinde sepeliantur in cinere duobus mensibus: deinde administretur post illud de qua detur forti aur. iii. et medio. ii. et debili. i. et infanti quantum est granum piperis.

c Confectio albumeselin et est ista que nominata est succurrens et est de stupefactiuis sedatiua dolor ex oi ventositate et ex oi egritudine dnante sicut icubo et ex alguesgues et ad oem dolorem est iuuatiua et sedatiua: cuius permixtio. ℂ ℞. opij et iusqa. al. ambor an̄. aur. x. eufor. et croci et spice et piretri et hermoda. et cardamo. et macropi. oium an̄. ʒ. v. tere et cribella et confice cum melle dispumato de quo detur aur. ʒ. forti et magno et paruo et debili pondus sexte. ʒ. i.

c Confectio de alleis faciens ad morphea et frigora et humorem crudum et flegma et addit i virtute et clarificat colorem et puerum vicem se quasi ad formam adolescentie conferens oi egritudini: potatur in hyeme: calefacit corp⁹ et alleuiat corpus et erigit nam. cui⁹ permixtio. ℂ ℞. caficie. ii. ciceris de scemi q infundantur in nocte in aqua dulci. deinde cum igne leni coquantur donec aqua demergetur et confrangatur cicer: deinde coletur aqua postea sumantur allea et findantur vnumquodque granum eorum: deinde coquantur cum ea donec discocta sint allea et fiant sicut cerebrum: postea fundatur desup lac vaccinum dulce in tanta quantitate que submergat ipsa quatuor digitis: deinde coquantur lento igne sicut candele donec exiccetur

lac aut quasi: deinde fundat desuper butyrū vaccaruū recens cū mensura: postea decoquatur cū igne leni sicut cādele donec exiccet ipsum: deinde cōfice ipsuȝ in vase eneo donec fiat sicut massa: postea effūde desup mellis albi clari q̄ntitatē que supemineat ꝛ q̄tuor digitis ꝛ decoque ipm sīr donec coaguletur aut q̄si: deinde pone super vnāquāq; lib. alleoꝝ aur. xij. de zinziberi rubeo ꝛ albo ꝛ aur. iij. piperis ꝛ aur. x. portulace ꝛ aur. x. cymini carmeni ꝛ aur. x. galāge ꝛ tantūdēȝ cinamomi. tere has medicinas ꝛ pꝫice desuper ꝛ permisce ea ꝛ pone in vase viridi ꝛ sumatur de ea quantum est nux ſm omnē disponem.

Tanasia magna q̄ est cum epate adib conferens doloribꝰ epatis ꝛ splenis ꝛ stō. ꝛ ventositatibꝰ ꝛ dissinterie ꝛ tussi antique ꝛ eiȝ qui euomūt sanguinē ꝛ est sedatiua doloꝝ sicut cōfectio filonis. s. filonii romanū ꝛ ad stuporē ꝛ fluxum vētris ꝛ sanguinis expulsionem ꝛ dolorē renum ꝛ vētositatem renū ꝛ vesice ꝛ asma ꝛ tussim ꝛ mundificat pectꝰ ꝛ cōfert sicut emplm sup emorroydas posita: ꝛ eius dosis est quarta aurei vsq; ad aur. ſ. cuius permixtio. ℂ ℞. croci ꝛ myrrhe ꝛ opij ꝛ castorei ꝛ seminis iusquiami albi ꝛ costi ꝛ cordumeni ꝛ papaueris ꝛ spice ꝛ eupatorij ꝛ epatis adib ꝛ cornu dextri de cornibꝰ capre adusti oium partes equales. Tere que de eis teruntur ꝛ liquefac que liquescūt cum vino ꝛ ꝯfice cū melle dispumato ꝛ vtere post sex mēses.

Tanasia minor iuuamēta cuiꝰ similia eadē: cuius pmixtio. ℂ ℞. storacis ꝛ croci ꝛ costi ꝛ spice opij ꝛ cassie oiuȝ an̄. ʒ. iiij. succi eupatorij. ʒ. viij radicis. lilij. ʒ. xij. mellis quantum sufficit. dosis eiꝰ sit sicut auellana cum eo q̄ conuenit de pondus ꝛ in descriptione alia addite sunt due medicine que sunt myrrha ꝛ xylobalsamum de vnaquaq; quaruȝ ponuntur. ʒ. iiij.

Diacurcuma minus ꝯferens ad debilitatē epatis ꝛ splenis ꝛ stō. ꝛ ad duriciem eoꝝ ꝛ ad inceptionē hydropisis prohibens eius gn̄ationē ꝛ colorem efficit bonuȝ valde ꝛ confert ad plurimas egritudines antiquas: cuius pmixtio. ℂ ℞. spice aromatice ꝛ myrrhe ꝛ cassie ꝛ costi ꝛ floris squinān ꝛ cinamo. ꝛ croci oium ptes eq̄les. terātur ꝛ cribellent ꝛ īfundant myrrha die ꝛ nocte in triplicato ꝛ pmisceant oia ꝛ ꝯficiat cū melle dispumato ꝛ reponatur in vase ꝛ administret: ꝛ in descriptione alia loco spice nardum.

℞ diacurcume maioris ex arte. G. quod cōfert ad dolorem antiquos consistētes in epe ꝛ splene ex frigore ꝛ grossitudine ꝛ aperit opilationes accn̄tes in oibus inſtris, nutrimēti ꝛ fugat ventositates grossas ab eis ꝛ puocat vrinam ꝛ cōfert oibus doloribꝰ renū vesice ꝛ mictio accn̄tibus ex materijs grossis ꝛ duritie que est in eis ꝛ hydropisis: cuius pmixtio est hec. ℂ Croci pondus. ʒ. xij. ꝛ meu ꝛ fu amboꝝ an̄. pondus. ʒ. iiij. ꝛ spice pondus. ʒ. vi. ꝛ anisi ꝛ dauci assari ꝛ reusim ꝛ petrosilini oium an̄. pondus. ʒ. iiij. costi ꝛ cassie ꝛ floris squinanti oium an̄ pondus. ʒ. f. ꝛ rubee pondus. ʒ. ij. et succi lilij ꝛ eupatorij ꝛ polij ꝛ scolopendrie an̄. pondus. ʒ. iij. ꝛ olei balsami. ʒ. ſ. ꝛ myrrhe. ʒ. iiij. et in descriptione alia loco spice carpobalsami. ʒ. i. capparis romane. ʒ. iij. Tere ꝛ cribella et confice cum melle postq; inuoluatur cum oleo balsami: cuius dosis sit pōdus. ʒ. i. cum sirupo de melle.

Galacca magna conferens iuuamēta diacurcuma ꝛ frāgit lapidē cuiꝰ permixtio. ℂ ℞. lacce. ʒ. viij. amigdale excorticate et cinamomi alias amomi et folij et gariofiloꝝ omniū an̄. ʒ. v. camepitheos ꝛ meu ꝛ fu ꝛ myrrhe et ysopi et sicce oiuȝ an̄. ʒ. iiij. spice. ʒ. xij. dauci et se. apij et bdellij oium an̄. ʒ. vii. ſ. croci. ʒ. iii. assari. ʒ. vii. carpobalsami ꝛ cassie et masticis ꝛ calami aromatici oium an̄. ʒ. iiii. gentiane et aristolo. rotūde oium an̄. ʒ. vii. et succi liquiritie. ʒ. xii. ſ. reubarbari. ʒ. xv. ſ. polij et squinanti omniū an̄. ʒ. iii. piperis nigri et costi amboꝝ an̄. ʒ. x. ſ. fisleos et olei balsami amboꝝ an̄. ʒ. iii. ſ. Tere sicca ꝛ cribella et solue que liquefiūt cum vino odorifero et confice cum melle quantum sufficit et dosis eius sit sicut auellana cum eo q̄d conuenit et de ponibꝰ et additur in ea. ʒ. i. aloes et pipis nigri et aristolo. longe et coriandri oium an̄. ʒ. iij.

Galacca minor que confert ad debilitatem epatis et stomaci et frigus amborum et duritiem eorum et ad duritiem splenis et aperit opilationes: cuius permixtio. ℂ ℞. lacce et costi et baccaruū lauri et lupinorum fenugreci et piperis omniū an̄. ʒ. ij. reusim. ʒ. iii. mellis quantum sufficit: cuius dosis sit pondus. ʒ. i. cum aqua decoctionis absinthij: et in descriptione alia loco baccarum lauri ponitur flos squinanti.

℞ e alkokin quod confert ad tussim ꝛ duritiem epatis et pleuresim: cuius pmixtio. ℂ ℞. myrrhe et meissir amborum an̄. ʒ. iiii. spice et croci et cinamomi et cassie omniuȝ an̄. pōdus. ʒ. i. flores squinanti et calami aromatici et bdellij subalbidi omnium an̄. pondus. ʒ. ii. ſ. et in quibusdam descriptionibus loco bdellij mucalibus passularum magnarū enucleatarū et ablatis corticibus. ʒ. xv. mellis q̄ntū sufficit: cuiꝰ dosis sit pondus. ʒ. i. cū deco. ysopi īfundant q̄ infundēda sūt de medicinis cū passulis ī vino odorifero: ꝛ terant sicca et cribellent et resoluant sicca cū melle et misceant oia et cōquassentur.

Filoniū romanuȝ tarsense q̄d facit ad egritudines plimas et ꝓpe ad dolores colice ꝛ ipm est sedatiuū doloꝝ.

Inquit Gal.in libro decem tractuũ in quo nar
rauit narrationé filonis. Inqt.n. verba medici
ne. Ego sum de expositione filonis medici tar/
sensis. Et meum qdé iuuamentũ ad eum cui di
missa est mora-est iuuamentũ maximũ; ꝛ rectifi/
co dolores añcedentes in egritudinibus pluri/
bus: ꝛ illud est: qm̃ si accidat intestino noĩato co
lon ꝛ est dolor colice ꝛ sumit in potu paucos do
lorem de me vice vna sedo doloꝛé eius. ¶ Et si
data fuero ĩ potu ei q patit difficultaté vrie aut
ei qui patit lapidé ledenté ipm confero ei sano
splené ei ꝛ anhelitũ pparatõis ledenté ꝛ ptisim
ꝛ spasmũ ꝛ doloꝛé amboꝝ laterũ timorosum.
¶ Et si data fuero in potu ei qui spuit sanguiné
aut euomit sanguiné separo inter ipm ꝛ moꝛté
ꝛ separo eam ab eo ꝛ sedo oém doloꝛé accñtem
in intestinis ꝛ visceribus ꝛ tussim ꝛ pfocationes
ꝛ singultũ ꝛ catarros descendentes a capite: cu
ius pmixtio. ¶ ℞.leucopiperis ꝛ seis iusqami
albi amboꝝ.añ.aur.xx.opij aur.x.croci aur.v.eu
forbij ꝛ spice ꝛ piretri oiuꝫ.añ.aur.i.castorei ꝛ ȝe
doarie ꝛ doronigi ꝛ margaritarũ non pforata/
rũ ꝛ seil oium.añ.ʒ.i.mellis dispumati quãtum
sufficit: dosis eius sicut cicer cum aqua tepida.

Filoniũ psicũ valés ad fluxũ méstruo
f rũ ꝛ emoꝛroidarũ ꝛ solõné nãe ꝛ pro
cessioné sanguinis ꝛ illas que de pre/
gnantibus menstruat ꝛ ad ventosita
tes accñtes in matricibus ꝛ 9seruat embꝛyones
cuius pmixtio. ¶ ℞. piperis albi ꝛ seis iusqami
albi amboꝝ.añ.ʒ.xx. opij ꝛ terre sigillate ambo
rum.añ.pondus.ʒ.x.croci.ʒ.v.euforbij ꝛ spice ꝛ
piretri oium. añ. pondus.ʒ.ii. castoꝛei pondus.
ʒ.i.ȝedoarie ꝛ doꝛonigi ꝛ margaritarũ non pfo
ratarũ ꝛ muschi oium.añ.ʒ.ſ.cãphoꝛe sextã ꝛ se
mini.ʒ.i.mellis dispumati colati q̃tũ sufficit do
sis eius pondus.ʒ.i.cũ eo qd̃ 9uenit de ponibus.

Confectio allkelꝛengi 9ferens ad vlce
c ra in vesica ꝛ renibus ꝛ ad eos q min
gunt sanguiné expta: cuius pmixtio.
¶ ℞.seis iusqami albi ꝛ seis apij ꝛ se
minis feniculi oium.añ.ʒ.vii. granoꝝ cucume
ris.ʒ.v. Et in descriptione alia: granoꝝ cucume
ris.ʒ.ii.iusqami nigri ꝛ se.acetose ꝛ opij ꝛ gra
norũ pinee frixoꝝ ꝛ croci ꝛ auellanarũ assatarũ
ꝛ amigdalarũ amaraꝝ frixarum oium.añ.ʒ.iii.
grana allkelkégi nũero.xxv.dragagãti.ʒ.iiij. Te
re ꝛ cribellã ꝛ 9fice cũ vio cocto: cuius dos sit põd.
ʒ.i.cũ cãdidicõ aut cũ aq̃ mellis post sex méses.

Diahirundinis valens ad doloré gut
d turis ꝛ squinantiaꝫ ꝛ doloꝛes q sunt
supꝛa hypocondria: cuius pmixtio.
¶ ℞.nisi ꝛ seis apij ꝛ ameos ꝛ floris
squinanti ꝛ radicis lilij ꝛ cinamomi ꝛ amomi et
aristologie longe ꝛ aluis iameni ꝛ seis harmel
ꝛ mirre ꝛ cassie ꝛ croci oiuꝫ.añ.℥.i.9fectiõis cro
comagnetis ꝛ se.rosaꝝ sicci ꝛ rob.sic.℥.oiuꝫ.añ.℥.
ii.costi ꝛ cineris hirũdinũ recẽtis oiuꝫ.añ.℥.iii.spi
ce ꝛ amili de tritico oium.añ.℥.ſ. galle imature
medie in quãtitate numero.viii. Tere cribella ꝛ
9fice cum melle dispumato ꝛ vtere ꝛ sumat de
eo quãtitas galle illius: ꝛ dissoluatur cum aqua
mellis aut cum aqua ordei aut cum decoctione
rosarum ꝛ lentium ꝛ radicis liquiritie ꝛ garga/
rizet cum ea et administretur iterum cum vino
tribus aut quatuoꝛ vicibus in die.

Res crocomagnetis administrari in
a diahirũdine. ¶ ℞.croci ꝛ cinamomi
amboꝝ.añ.ʒ.ii.rosarũ siccarũ amomi
costi oium.añ.ʒ.i.myrrhe.ʒ.iiii. radi/
cis liquiritie et folii indi amboꝝ. añ.ʒ.ii.ſ. terat
et 9ficiãt cũ vio et fiãt trocisci et exiccét ĩ vmbra.

Iasulfur: foꝛtasse medicina hec equat
d tyriace: quare confert ad febꝛes perio
dicas frigidas et ad febrem quartanã
et febré flegmaticã et tussim ppꝛie an
tiquã et sputũ saniei et 9strutioné anhelitus et cõ
fert spasmo et valet ad hydropisim et splené et p
uocat vrinã et expellit lapidé. ¶ Amplius cõfert
ad puncturã serpentũ et scoꝛpionũ iuuamétum
manifestũ et liberat ex nocumento medicinaruꝫ
perimentiũ: cuius pmixtio. ¶ ℞.sulfuris citri/
ni et seis iusqami albi et coꝛdumeni et stoꝛacis
et myrrhe oium.añ.ʒ.viii. ruthe et costi amboꝝ
añ.ʒ.x.opij et croci ãboꝝ.añ.ʒ.ii.cassie.ʒ.xii.leu/
copiperis.ʒ.xxii. Tere medicinas et confice cũ
melle et vtere post sex méses et sumat ĩ potu eger
de eo añ piodũ febris sm̃ mensurã sue etatis.

Confectio de assa q̃ 9fert ad piodos
c febꝛiũ et aufert febré q̃rtanã apud di/
gestioné et expellit nocumentũ pun/
cture ppꝛie scoꝛpionis et rutelé et que
sũt sicut illa duo: cuius pmixtio. ¶ ℞.asse et pi/
peris et myrrhe et folioꝝ ruthe ptes equales: cõ
ficiat cum melle: cuius dosis sit põdus.ʒ.i.in pũ
ctura scoꝛpionum cum vino et in febꝛe cum oxy
melle ante periodum per hoꝛam vnam.

Confectio salis idi mũdificãs stõm et
c retinés vomitũ flegmaticũ et melicũ ꝛ
sanat vertiginé factã ex flate et melia.
cuius pmixtio. ¶ ℞.mira.nig.et bel
licoꝝ et emblicoꝝ et myrabolanoꝝ kebuloꝝ et
sticados oium.añ.ʒ.iii.epithimi.ʒ.iiii. salis indi
ʒ.ii.hierepigre.ʒ.x.agarici.ʒ.iiii. Terãt et cribel
lent et 9ficiant cũ sirupo acetoso dosis eius põ
dus.ʒ.iii.in mane in ieiuno cum aqua tepida.

Iacostũ valens ad doloꝛes epatis et
d stõi: cuius permixtio.℞. cinamomi
cassie costi oium.añ.pondus.ʒ.xxx.
anisi et semen apij amboꝝ.añ.põdus
ʒ.x.assari.ʒ.xxx.croci.pond.ʒ.viii. reubarbi pon/
dus.ʒ.x.floris squinanti et myrrhe amboꝝ.añ.ʒ.
xxiiii. Infundatur myrrha in vino et coletur et
proijciantur desuper medicine et conficiantur
cum melle dispumato: cuius dosis sit triplum
vnius.ʒ.et administretur.

D Infectio lzabith regis faciẽs ad do
r lorem iuncturarũ ⁊ podagrã sedans
dolorẽ eius ⁊ ꝓhibens eam accidere
⁊ ad febrẽ antiquã ⁊ dolorẽ splenis ⁊
ventositatẽ grossam ⁊ difficultatez anhelitus ⁊
tussim ⁊ vlcera intestinoꝝ ⁊ sincopim ⁊ dolores
oculi ⁊ gutturis cum bibitur duobus diebus ⁊
ↄseruat corpus cum eam sumit hõ a passionibꝰ
⁊ egritudinibus.cuius ꝑmixtio.℞.seis ruthe ⁊
prassij ⁊ scordeon ⁊ camepiteos ⁊ opoponacis
⁊ gentiane romane ⁊ sticados ⁊ cordumeni ⁊
storacis liquide oium.añ. põdus aur.v. myrrhe
⁊ croci ⁊ costi amari ⁊ piperis albi ⁊ squinanti
⁊ spice nardi ⁊ euforbij ⁊ corticũ radicis man/
dragore ⁊ ãmoniaci ⁊ calamenti ⁊ seis feniculi
⁊ se.bancie siluestris cretice:rof.ru.siccatũ abla
tis capitibus ⁊ carpobalsami oium .añ. aur.iij.
cinamõi aur.viij.cassie.ʒ.i.succi eupatorij ⁊ laci
fini ⁊ semis andacoche ⁊ gũmi amigdale oium
añ.aur.iiii. opij ⁊ seis iusqami albi amboꝝ.añ.
aur.vi.aggrega has medicinas tritas ⁊ cribella
tas ⁊ infunde ex eis illas que fundunt̃ aut in vi
no bono claro ⁊ est radix aut alio ⁊ confice cum
melle dispumato ⁊ repone in vase ⁊ vtere.

T alchatarabã magnũ qd̃ confert ad
a abortũ embryonũ ⁊ dolores mulierũ
⁊ ad oẽs egritudines ⁊ est medicina
indica.cuius ꝑmixtio.℞.opij põdus
sextarioꝝ.iiii.⁊ duarũ tertiarũ.ʒ.i. euforbij.ʒ.vi.
acatie pondus sextarioꝝ.v.⁊ pondus.ʒ.ii.⁊ dua
rum tertiarũ.ʒ.i.amomi pondus sextariorũ.iii.
⁊ duas tertias.ʒ.i.costi amari sextaria.ii.piperis
sextaria.ii.⁊ duas tertias.ʒ.i.piretris pondus.ʒ.
vi.⁊ alfesira ⁊ est hazarasen alias ethcasen ⁊ seis
re serara ⁊ est mesecadar amboꝝ.añ.põdus.ʒ.iiii.
serici crudi sextaria.ii. argenti cõbusti pondus.
ʒ.vi.rosarũ rubearũ siccarũ ablatis capitibus.ʒ.
vi.ameos pondus.ʒ.iiii. seis iusqami albi pon/
dus sextarioꝝ.ix.⁊.ʒ.ii. supioris viris pondus.
ʒ.iiii.corticũ radicis apij pondus sextarioꝝ.iii.
⁊.ʒ.ii.seis portulace sextaria.x.granoꝝ alkerua
excorticatoꝝ sextaria.viii.sulfuris citrini sexta/
ria.v.gũmi pon.sextarioꝝ.iii.⁊ pon.ʒ.ii.storacis
liquide pondus sextariorũ.iii. ⁊ pondus .ʒ.ii.⁊
duarũ tertiarũ.ʒ.i.bdellij subalbidi sextaria duo
thuris masculi sextaria.v.⁊.ʒ.ii.galbani sextaria
ix.⁊.ʒ.ii.⁊ duas tertias.ʒ.i.dibic mundati sexta/
ria.v.⁊ duas tertias.ʒ.i.myrrhe sextaria.ii. masti
cis sextaria.iii.⁊ duas tertias.ʒ.i. aristologie ro
tunde sextaria.iii.⁊ duas tertias.ʒ.i. radicis lilij
celestis sextaria.iii.⁊.ʒ.ii.cordumeni sextaria.vi.
radicum alkedrengi .ʒ.vi.folij indi sextaria.iii.⁊
duas tertias.ʒ.i.carpobalsami ⁊ calami aroma/
tici ⁊ cassie ⁊ zedoarie ⁊ doronigi oium.añ. sex/
taria.ii.seis mandragore pondus.ʒ.iiii.cinamo
mi pondus.ʒ.vi.asari pondus.ʒ.iiii.cardamo/
mi grana integra.l.gariofiloꝝ masculorũ sexta/
ria.v.gariofiloꝝ feiarũ sextaria.iii.berodoan sex
taria.ii.⁊.ʒ.ii.cinamomi sextaria.ii.galange põ/
dus.ʒ.iiii.margaritarũ non pforatarũ pondus
ʒ.ii.coralli sextaria.ii.⁊.ʒ.i.aristo. longe pondus
sextarioꝝ.ix.zufere pondus.ʒ.ii.acori albi sexta/
ria.ii.⁊.ʒ.ii.capsie inde pondus sextarioꝝ.ii.zin
ziberis ⁊ piperis albi amboꝝ.añ.sextaria.v.amiot
⁊ tuzerit amboꝝ.añ.ʒ.ii.sirencidi sextaria.ii. ⁊.ʒ.
ii.⁊ duas tertias.ʒ.i.been albi ⁊ ru. amboꝝ.añ.
sextaria duo ⁊ duas tertias.ʒ.i. fellis vaccini põ
dus.ʒ.ii.fellis adib ⁊ fellis vrsi ⁊ fellis corui om
nium.añ.pondus.ʒ.i. ¶ Aggrega has medici/
nas tritas cribellatas infusis que ex eis infun/
duntur in vino septem diebus ⁊ post illud proij
ce super eas medicinas cõtritas ⁊ confice cum
melle dispumato ⁊ olei balsami sextarijs .4. ⁊
sit quãtitas vini in quo infuse sunt medicie quã
titas in qua soluantur medicine ⁊ fiant sicut ele
ctuarium ⁊ ponat̃ in vase figuli aut lapidis mũ
do:⁊ ferueat.v.aut sex ebullitionibus ⁊ auferat̃
ab igne ⁊ infrigidet̃ ⁊ reponatur in vase vitri. ⁊
post illud sumat deboathõ claudã feminã decre
pitam ⁊ ligent̃ manus ⁊ pedes eius adinuicem
⁊ ponat̃ in vase eris ⁊ ꝓijciat̃ desuper lupinoꝝ
alboꝝ ⁊ aneti ⁊ myrtoꝝ.añ.pugillus.i.⁊ ꝓijciat̃
desup aque dulcis quãtũ necesse est ⁊ cooperiat̃
os vasis ⁊ decoquat̃ cum leui igne donec disco
quatur ⁊ post illud auferat̃ ab igne ⁊ colet̃ ius:
⁊ sumat̃ ⁊ mundificent̃ cutis eius ⁊ ossa ipsius
⁊ pili eius ⁊ reducat̃ ius ad vas mundũ ⁊ ꝓij/
ciatur sup ipm olei balsami ⁊ olei nardini quã/
titas sacraiati . viuus de vnoquoq; ⁊ decoquat̃
lento igne donec remaneat eius tertia:deide ꝓij
ciatur super ipsum mel ẽm quãtitatẽ iuris ⁊ de
coquat̃ donec ingrosset̃ ⁊ ↄuertat̃ in spissitudi/
nem mellis grossi:deinde ꝓijciant̃ desup medi
cine ↄfecte predicte in principio ↄfectionis ⁊ in
frigidetur ⁊ reponat̃ in vase vitri ⁊ dimittat̃ sex
mensibus et administretur post illud et non ad/
ministretur ante illud quoniam interficiet.

T alchatarabã minus.℞.carpobal/
a sami pondus.ʒ.ii. croci pondus.ʒ.x.
muschi põdus tertie.ʒ.i. ellebori albi
ʒ.iiii.opij pondus.ʒ.xv.condisi pon/
dus .ʒ.ii.piperis pondus .ʒ.x. serici crudi pon/
dus.ʒ.ii.seis iusqami albi pondus.ʒ.x. euforbij
pondus.ʒ.vij.amomi et corticũ radicis mãdra/
gore oium.añ.pondus.ʒ.ij.vsnee et cassie et am
moniaci et olibani et radicis lilij et xylobalsami
et pulpe collo quintide et zinziberis et serapini et
opopõacis et cinamomi et castorei et hezeriba/
sen et mesesdar et capsie inde oium. añ.ʒ.ij. seis
alharmel ⁊ gariofiloꝝ et folij idi et adipis gruis
et fellis elephantis oium.añ.ʒ.iiij.auri et argen/
ti amboꝝ.añ.pondus sexte.ʒ.i. tritoꝝ et cribella
torum et zedoarie et doronigi et camphore oiuz
añ.ʒ.iii.spice aromatice pondus.ʒ.iij.costi ama
ri pondus.ʒ.iiij.carui pondus.ʒ.ij.aristo.rotun
de pondus.ʒ.i.ameos et origani persici et radi

cis

eis alzufere et granorum capparis oium an. pondus.ʒ.i.interfectoris patris sui et zuccari et beccaz lauri et sanguinis draconis oium.an.pond.ʒ.ij. salis indi et vrine masculi amborum.an.pond.ʒ.ij. sulfuris marini pōdus.ʒ.i.burūgi et piperis an borū.an.pondus.ʒ.ij.cassie fistule mundate a cāna et granis suis et ebir et vananeul et radicum canabis et risi oium ana pondus.ʒ.i. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas :et infunde que et eis infunduntur in vino et confice cū melle dispumato et vtere post sex menses.

a Alcalidelegi magni qd̄ cōfert ad mollificationem stōi et frigus eius et ad febres antiquas et sincopim et difficultatē vrine et albaras et morpheas: et et vigilias et fracturā ossium et tussim hūida: et ptisicos:qui non adest febris:et ad illum cuius tam infrātū est corpus et ad emorroydas et splenetcos:et ad dubellati et colicā et hydropicos:et ad mulierē que egrotat in pgnatiōe sua et ad prefocationē matricis et vētositates que sunt in uentriculis: et inflāmationē et ad dolores genu et dorsi et lacerti. ¶ Cuius pmixtio. ℞.myra.nig.et bellirico:um scirēblegi: et piperis et macropiperis et ʒʒ.fini et spice et capsic et sulfuminue et salis indi et salis rubei: et salis napuci:et salis masse et lingue auis et cipeti et beil et cynami et burūgi et ordgani persici et nigelle et granorum nil et cymini et soly indi et seis apij et coriandri sicci.et inuenimus in qbusdā descriptiōibus has medicinas uerum saufel et est tafel: et almamuth et est costbaracost oium.an.ʒ.iij.opopōaci.ʒ.viij.turbith lb.i.asertaria.iij.et passularū enucleatarū aur.c.emblicorum aur. cc. penidiorū lb.vi.ʒ.olei sisamini lb.iij.et in descriptione alia lb.i. ¶ Tere mediciāas et cicorrigoniza et cribella et decoque passulas per se cum aqua et cola et infunde cassiāfistulā in eas et infunde emblicos in aque lib.xxiiij. die et nocte et decoque vsq3quo remaneant lb.viij. et proijce emblicos et reduc aquā emblicorum ad vas suo et cōfricā in eam cassiāfistulā infusam in aqua passularū fricatōe bona:aut adiunge ad aquam emblicorum que est i vase et pijce desup penidios et decoque cum leni igne vsq3quo resoluantur penidij et cōuertatur aqua in spissitudine mellis et post illud pijce sup eam olei sisaminū et cōmoue vsq3quo cōmisceatur cū aq: et an adhereat manui aut pāno et remoue ab igne et puluerizā de super medicinas contritas et vtere: cuius dosis sit aur. iij. aut.iiij. vnicuiq3 hōi fm mensuram sue virtutis.

a Alcalidelengi minus valēs ad hydropicos et dolores epatis et splenis et icterinā et opilōnes et carbūculos et est sanū et expertū.cuius pmixtio.℞. mira.et citrinorum.ʒ.xx.mira.nigrorum et belliricorum oium.an.ʒ.xv.emblicorum lb.iij.tamarindorum.ʒ.i. passularū enucleatarū lb.i.aggrega has medicinas et proijce sup eas aque lb.xxx.et bulliat vsq3quo remaneant de ea lb.viij. et coletur et accipe cassiefistule mundate a cāna et granis suis lb.i. et proijce super eam aquā colatā et ferueat ebullitione vna et cōfrica bene et cola per colatorium et accipe lb.iiij.penidiorum et proijce sup eam eius aqua et bulliat vsq3quo resoluantur penidij et fiat eis spissitudo mellis: deinde proijce desup olei sisamini recentis lb.i.ʒ.et cōfrice cū eis bene et ferueat duobus ebullitiōibus et remoueatur ab igne et accipe lacce ablute et spice et ro.et pe:rosilini et dauci et fu et reusini et salis indi radicis lilij celestis et agarici oium.an.ʒ.vi. camedreos et siseleos et aristologie longe et asari et xylobalsami et gētiane et dorūgi excorticati et cassie oium an.ʒ.iiij.succi eupatorij et succi absynthij et cipeti et floris squinanti oium.ʒ.v.se.cuscute et se. atriplicis et radicis ligrine et succi ligrine et scamonee oium.ʒ.x.se.apij et costi et acori et seis feniculi et anisi oium.ʒ.iij.turbith albi.ʒ.cl.cynnimi carmeni nigri.ʒ.iiij. Tere et cribella has medicinas et accipe mesereon.ʒ.xx. et funde super ipsm aque lb.i.et olei sisamini.℥.iij. ferueat dōec cōsumatur aqua et cola oleum: deinde inuolue cū eo medicinas et proijce super eas penidios decoctos et cōmisce bene et pone in vase vitreato et sit dosis.ʒ.iiij.cum lacte camelle: aut cū aq̄ casei:aut cum aqua vuevulpis et alkekengi.et ego dicā in descriptione alia in summa secunda.

c Confectio caudorune valens ad ventositates grossas et puncturā et colicā et obliuionē et datur in potu mulieribus pregnantibus ppter illud qd̄ accidit eis de egritudinibus frigidis:cuius pmixtio. ¶ ℞.seis iusqami albi et opij amborum.an.ʒ.xx. euforbij et pireti et spice et croci oium.an.ʒ.x. terantur et cribellentur et conficiantur cum melle et administretur post sex menses.

c Confectio cognominata condari preciosa valde.℞.croci aur.ij.myrrhe et asari et fu et reusini et dauci et petroselini et meu oium.an.aure. iiij. spice inde et romane amborum.an.aur.vi.costi et casie et floris squinanti oium.an.aur.i. carpobalsami. aur.iij.ʒ.rubee aur.viij.succi ligrine et scolopendrie et polij et succi eupatorij omnium.an. aur. iij.olei balsami aur.vi.vermi:xtionis andaracacon aur.v.mellis quantum sufficit:cuius dosis sit sicut auellana cum geleniabin de melle.℥.i.

c Confectio de calamento que confert doloribus stōi et epatis frigidis et horripilationi vehementi et febribus habentibus periodos:cuius permixtio. ¶ ℞.calamenti fluuialis et montani et petroselini et fileris omnium ana.ʒ.xx. seminis apij et camomille et asse omnium ana.ʒ.iiij. reusini.ʒ. xv. piperis.ʒ.xliij.et in descriptiōe alia.ʒ.xxiiij. conficiantur cum melle et administretur.

S

Onfectio de seminibus faciēs ad do
c lores epatis ⁊ splenis ⁊ stō̄i ⁊ ventosi
tates gn̄atas in vētre: cuius pmixtio.
℟. cassie ⁊ amonii ⁊ spice ⁊ ameos ⁊ seis feniculi ⁊ seis apij ⁊ anisi ⁊ fisticos ⁊ castorei ⁊ se. aneti ⁊ aristologie lōge ⁊ galbani ⁊ assari ⁊ carui oium ptes equales ⁊ mellis dispumati quātū sufficit ⁊ pmisceat: ⁊ administretur.

Onfectio de hiacyntho nr̄a. Hec est
c confectio nr̄a quaz experti sumus in
regibus ⁊ coꝝ filiis ⁊ cognouimus
in ea iuuamētū maximū ꝓpter in egritudinibus alguesgues ⁊ alguesset ⁊ pulsu cordis ⁊ debilitate cordis ⁊ iam eradicauit de eis egritudines antiquas in qbus non ꝯferunt curationes ⁊ inuenimus in ea iuuamētū maximū in egritudinibus cerebri ⁊ stō̄i ⁊ epatis ⁊ ꝓpter splenis ⁊ colica: ⁊ vſ ad dolores iuncturarū ⁊ febres antiquas: cuius descriptio. ℟. fracture hiacynthi ⁊ ꝓpter rubee granate ⁊ ei filium pōdus aur. i. qua ponant in instrō terendi ⁊ incipiatur eius ꝯtritio cū facilitate subtiliter vt alteretur: deinde ponat in tabula ⁊ ꝑparet sup eā ad terenduz ⁊ sumat lapidis eluis pondus ʒ. i. halaiac alias alchie pon. ʒ. i. ⁊ aur. liquati in crucibulo suo linito cum lithargirio donec aurum fiat sicut vitrū ⁊ terat pon. tertie ʒ. i. ⁊ argenti vitreati cum odore stāni pond. sexte ʒ. i. ⁊ fiat cum vnoquoqꝫ eoꝝ de ꝯtritione ⁊ puluerizatiōe illud qđ fit in hiacyntho: deinde sumat sūma eoꝝ ⁊ proijciat in tabulā vitream ⁊ inuoluat in vino odorifero ⁊ terat donec exiccet: ⁊ teretur donec fiat puluis subtilissimus: deinde sumat ⁊ reponatur sint ergo sūma pars. i. deinde sumat agarici ⁊ epithimi ⁊ piperis ⁊ zinziberis ⁊ gariofilorum ⁊ sansuci oium. an̄. pars. ß. ⁊ sumat lapidis armeni ⁊ lapidis azuli ⁊ salis naptici ⁊ zedoarie ⁊ doronigi ⁊ been ⁊ lingue bouis oium an̄. tertia pars. i. deinde sumat spice celtice ⁊ est neredē: ⁊ amonii ⁊ acori ⁊ folij ⁊ cinamomi ⁊ origani ⁊ asse ⁊ ysopi ⁊ cymini oium. an̄. iij. partes. i. deinde sumat pulegij ⁊ petroselini ⁊ lapidis iudaici ⁊ seis apij ⁊ myrrhe ⁊ olibani ⁊ croci ⁊ piperis albi oiuz. an̄. vi. ptis. i. ⁊ sumat ossiū elephantis tertia ptis. i. tere ergo oēs has medicinas ⁊ proijce super has calcē lapidū: ⁊ tere ⁊ confice cum melle emblicorum qđ sit pondus dupli eorum ⁊ fac trociscos aur. i. ⁊ da in potu.

Onfectio alia medicine. S. que ꝯfert
c egritudinibus caute pulmonis ⁊ vl
ceribus pulmonis ⁊ sputo sanguinis
⁊ puris et saniei attracte ad pectus ⁊ difficultati sputi. cuius permixtio. ℟. gūmi albori aur. iij. croci aur. iij. olibani aur. i. ij. myrrhe aur. iij. radicū lilij excorticatarū aur. iij. granorum pini magni aur. iij. spice seemi aur. ij. ß. cassie nigre aur. ij. dragaganti aur. ij. carnis dactilorum seemi aure. vj. crete seminis que dicitur stella aur. iiij. galbani clari mundi aur. xxx. costi aur. iiij. ⁊ inuenimus in descriptione alia aur. i. mellis boni colatas. iiij. decoquant mel ⁊ gūmi albotin in vase duplici. cūqꝫ peruenit ad terminum spissitudinis tunc pmisce cum eo galbanum ⁊ decoque ipsuz donec perueniat ad terminum: vſ vt cum de eo distillatur stilla vna nō dilatetur: ⁊ permisceatur ipsum ⁊ tere.

Onfectio que punit arostomaco mi
c rabilis ad tussim ⁊ sputū sanguis ⁊ vl
cus pulmonis ⁊ saniē eius collectā ⁊
apā ipsius ⁊ corruptionē lacerti ⁊ vomitū cibi ⁊ colliricā passionē ⁊ fluxū ventris ⁊ lacertū vesice ⁊ ꝑfocationē matricis ⁊ febres hn̄tes porismos data i potu ante horā ꝑ horā vnā ⁊ extenuationē maluā ꝯplōnis ⁊ venena ebibita ⁊ ex pcussione euenientia: cuius permixtio. ℟. neredē costi galbani castorei opij mediano piperis ⁊ macropiperis ⁊ storacis oium. an̄. ℥. i. mellis lxist. i. tere medicinas siccas ⁊ cribella. galbanū vero decoque cuz melle donec liquefiat ⁊ cū liquescit tūc cola ipm ⁊ funde sup ipm medicinas et pone in vase vitri aut vase argenti ⁊ de ea da in potu q̄ntū est faba egyptiaca cū aq̄ mellis quātitate duoꝝ cadoꝝ ⁊ distilla sup ipsam digitis tuis de oleo sisamino guttas tres.

Onfectio que cōpat ad canabinos est
c hens arenā in vrina ⁊ reliq̄s mōs vl
cerū: cui⁹ pmixtio. ℟. radicū aur.
iiij. sisel cos camedreos ⁊ fenichia i. spicō ⁊ est foliū alkemeleon harf ⁊ est semen allzanabotis oium an̄. aur. iiij. amomi aur. viij. cinamomi aur. xij. sileris mōtani spice inde croci fanalansin seis apij montani polij se. ruthe silvestris pulegij cretensis oium. an̄. pond. illud idē: radices ligni ne lapidis seemi masculi ⁊ seis oiuz. an̄. aur. xvi. nasturtij babylonici aur. xxiiij. se. agnicasti faradie amboꝝ. an̄. aur. iiij. cordamoni aur. xlviij. ꝯficiant cuz melle decocto ⁊ det de ea in potu quātitas auellane cum sirupo mellino cōmixto quantitate quatuor cadorum.

Rs medicine de gentiana valens ad
a durnē ⁊ epilēnē ⁊ dolorē ep̄is ⁊ sple
nis ⁊ febrē antiq̄. ℟. Cuius pmixtio
est vt sumat gentiane ⁊ pipis amboꝝ an̄. pō. ʒ. x. ⁊ dactiloꝝ alboꝝ siccoꝝ ⁊ folij ⁊ spice ⁊ aristologie oiuz. an̄. ℥. i. tere ⁊ pulueriza ipsa. ⁊ ꝯfice ea cū melle dispumato itavt fiat i loco mellis spissi: cui⁹ dosis sit pōd. ʒ. i. cū aq̄ ruthe decocte.

Rs medicine que noiat donū dei ⁊
a fuit inuenta in thesauro regis ⁊ dixe
runt q̄ ꝯfert podagre ⁊ emorroydib⁹
et corruptiōi ani ⁊ frigoribus ⁊ facit appetere cibū et coitū et ꝓuocat et ꝯseruat sanitatem qn̄ bibit in tpe veris: aut hyemis tribus mensibus in omni die veneris omnis mensis. ℟. Cuius pmixtio est vt sumat myrabolanorū nig. et bellīricoꝝ et emblicoꝝ et acori et aristolo

gielõge ⁊ roſũ. ⁊ ſecacul ⁊ beil ⁊ cardamomi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ camomil. ⁊ zinzi. ⁊ ſiſami nõ excorticati oium añ. pondus. ℥. vi. ⁊ nucis muſcate ⁊ ſpice turbith albi ⁊ meu ⁊ ſu ⁊ dauci ⁊ aſſari ⁊ ſeis apij montani ⁊ euforbij omniũ añ. pondus. ℥. ij. ⁊ almene ⁊ eſt ameos ⁊ medulle cimi ⁊ ſemẽ porri ⁊ ruderi albi ⁊ papaueris albi ⁊ zedoarie ⁊ doronigi ⁊ venaꝝ ligrine ⁊ amomi ⁊ piretri ⁊ ſpodij ⁊ ſiſeleos ⁊ aſce fetide ⁊ cimini ⁊ cinamo. ⁊ caſſie ĩde ⁊ capſie pſice ⁊ alchatamon ⁊ viſnee ⁊ cipi ⁊ radi. nenuſa. ⁊ macropipis ⁊ calami aromatici ⁊ caſtorei omniũ añ. ℥. iiij. ⁊ corticũ radi. apij. ℥. viij. et ſcorie ferri mundate triie nutrite tribus hebdõis. ſ. hebdõa vna cũ zuccaro ⁊ hebdõa cũ aq̃ ⁊ melle: ⁊ hebdomada cũ aceto: deinde incipe ⁊ infunde eã vno die i aceto: deinde ꝯuerte eã in mane ad zuccaꝝ ⁊ tercia die ꝯuerte eã ad aquã mellis: ⁊ ita ac illud de ea tribus hebdõis ſm hũc modũ: deinde ſicca eã in vmbra ⁊ tere eã donec fiat ſicut alcohol ⁊ tere reliq̃s medicinas ⁊ pulueriza eas ⁊ cribella ipſas deinde põdera de medicinis partes. iij. ⁊ de ſcoria pte vnam. deinde inuolue eaſ ex butyro vaccino bono ⁊ cõfice cũ melle bono ⁊ pone cũ eo de pendijs põd. ſcorie deinde liquefac penidios ⁊ fũde eos deſup cũ melle donec fiat in loco mellis ſpiſſu: deinde pone eaꝫ in vaſe viridi nouo mũdo ⁊ liga caput ei⁹ ⁊ ſepeli ipm in ordeo ſex mẽſibus ⁊ da ipſaꝫ in potu. cuius doſis ſit ſicut galla in mane in ieiuno ⁊ non comedat aliqd donec tres hore diei ptereãt: deinde comedat ⁊ rege ipſum regie eq̃li ⁊ fugiat ab eo nauſeatiua ſaucas ⁊ preparatio ⁊ reliqua ex qb⁹ timeſ ei nocumẽtũ. Quidã de medicoꝝ teſtificauerũt ꝙ hec medicina effugat maliciam veneni pniciosi ⁊ facit poſſidẽ ſanitatẽ.

m Edicina confecta que confert debilitati epatis ⁊ torſioni ⁊ ſputo ſanguinis. ℞. balauſtiarum ⁊ ſanguinis draconis et foliorum alaſif ⁊ aluminis iameni añ. partem vnã: tere ea ⁊ pulueriza: et decoque ipſa et cola aquam eius et da ipſam ad potandum tepidam quoniam bona eſt.

c Onfectio lzume medici q̃ facit ad corruptionẽ cõplexionis et apãra epatis et confortat ſtomacuꝫ et clarificat colorem. ℞. Cuius pmixtio eſt vt ſumanſ myrabo. et allzegi amboꝝ añ. pondus. ʒ. xxv. zinzi. cinamomi añ. ʒ. x. piperis albi pondus. ʒ. xxiiij. et altalaſſir. pondus. ʒ. iij. et galãge põdus. ʒ. x. ⁊ neremiſch pondus. ʒ. vi. ⁊ ſuc ei abſinthij. ʒ. v. ⁊ vini cocti ⁊ armeiſus quantitas qua conficiantur medicine: tere medicinas et pulueriza eas et confice eas cũ vino ⁊ almeiſus ⁊ fac de eis pillulas ſimiles piperi: et ſit doſis eius. ʒ. ij. cum aqua tepida.

c Onfectio cognoiata impinlus q̃ confert ad difficultateꝫ vrine et dolorem dorſi et debilitatem renum et frangit lapidẽ eius permixtio. ℞. ſeminis papaueris ⁊ ſeminis porri et ſeminis aneti ⁊ ſeminis apij. et ſeminis lilij ⁊ ſeminis lactuce ⁊ ſeminiꝫ endiuie et ſeminis portulace et been albi ⁊ rubei ⁊ lingue auis ⁊ ſe. alkeruа ⁊ lzeſile ⁊ ſemis aſſebeſabẽ ⁊ ſemis ſanſuci ⁊ ſeminis lzelzike et piperis ⁊ turbith ⁊ granorũ naſturtij ⁊ ſemis maru ⁊ viſnee ⁊ ammoniaci ⁊ floris ſquinãti et ſe. napi ⁊ dragaganti ⁊ ſe. iuſq. albi ⁊ origani et zarub ⁊ ſeleſinati ⁊ granorum nil ⁊ coſti ⁊ carui ⁊ pſilij ⁊ ſauine ⁊ enule ⁊ olibani ⁊ ſe. merſulẽ ⁊ caſſie ⁊ ſeminis lini ⁊ ſalis indi ⁊ ſeminis ruthe ⁊ ſemis alkekengi rubei ⁊ albi ⁊ cymini carmeni ⁊ cinamomi ⁊ ſeminis ſelengemiſſ: et mugath ⁊ ſene de mecha et hermodactiloꝝ ⁊ epithymi ⁊ aniſi ⁊ ſe. ſulle ſirache granorum ſolis omnium añ. ʒ. iiij. ruderi albi ⁊ rubei et ameos et zedoarie. ⁊ lzinau ⁊ ſeminis feniculi ⁊ cinamomi ⁊ myrabolanorum citrinorum ⁊ lzebulorũ ⁊ ſeminis harmel ⁊ granorum myrti ⁊ ſinapis ⁊ canabis et ſiſami excorticati et fenu. ⁊ ſe. daucie omniũ añ. ʒ. v. ſecacul ⁊ zinziberis amborum añ. ʒ. iiij. lzie ⁊ piperis albi ⁊ gariofili ⁊ ſpice ⁊ floꝝ alcãne ⁊ piretri omniũ. ʒ. i. ß. ſcamonee põdus tertie. ʒ. i. ſeminis melonis. ⁊ ſe. melonis longi amborum añ. ʒ. x. olei ſiſami. ʒ. xl. mellis lib. ij. doſis integra. ʒ. ij. cum aqua tepida.

c Onfectio quaꝫ narrauit aſamieri ⁊ dixit ꝙ ei. expta q̃ eſt ꝯueniẽs paralyſi ⁊ torture et mollificationi ⁊ reliquis egritudinibus quarum radix eſt flegma de qua ſumatur ſm quantitatem quã tolerat eger: ⁊ ſi liniatur ex ea membrum mollificatum iuuat. ℞. Cuius permixtio. ℞. opij ⁊ euforbij et caſtorei ⁊ cinamomi et macropiperis ⁊ iuſquiami albi ⁊ ſpice et zinziberis et croci omniũ añ. partes equales: tere ⁊ cribella ⁊ confice cum melle diſpumato ⁊ pone in vaſe vitreo ⁊ vtere cuꝫ neceſſe fuerit.

c Onfectio impiguatiua nra expta. ℞. mugarb ⁊ nucis endem ⁊ beẽ ⁊ zedoarie et dragaganti ⁊ ſemis papaueris ⁊ lzarabe omnium añ. pondus. ʒ. iii. tere et pulueriza et frige cum butyro frixione leui ⁊ permiſce cuꝫ duabus eminis parue ſeuich triti et emina vna zuccari mẽſurata cũ emina parua. deinde ſumatur omni die põdus. ʒ. xx. ⁊ decoquatur cum duabus libris lactis ⁊ proijciatur deſuper de butyro quantuꝫ neceſſe eſt ⁊ ſorbeatur quoniam bonum eſt.

¶ Explicit tractat⁹ pmus icipit ſcds de hieris.

h Iera ẽ nomẽ ſolutiui recuficãs ⁊ hui⁹ gõ interpretatio ⁊ expoſitio ẽ medicina diua. ¶ Ex p^m quidẽ ſolutiuuꝫ de cognitis fuit hiera ruffi ⁊ antiquit⁹ nõ cadebat nomen hiere niſi ſup hanc.

deinde noiate sunt alie. ꝛ nō dr̄ medicina diuina nisi qꝛ actio solutiui ē res diua saluās ex virtutib⁹ sue nāe. ¶ Et antiqui quidē nō fuerūt date in potu hiere nisi qm̄ medici timebāt ex malitijs solutiuoꝝ simpliciū sicut pulpe collogn. ꝛ ellebori ꝛ alioꝝ. Et cum volebāt vti eis ꝑmiscebāt ea cum facientibus penetrare ꝛ rectificantibus ꝛ bezahard donec ausi facti sunt i vsu eoꝝ. Postea edomiti sunt in eis ꝛ acceperunt succū eorum: deinde ausi sunt in eis adeo donec acceperūt ea sicut sunt in pillulis. ¶ Sciat ergo medicus ꝙ hiere magis sunt salue q̄ȝ decoctiones ꝛ pillule. ¶ Et non dimittuntur propter malitiam suam imo propter ea que excusant ab eis ꝛ propter consuetudinem malam. ꝛ quoniā ipse non trahunt ex longinquo sicut decoctiones ꝛ pille. ¶ Et dosis de hiere est vsq; ad. iiij. aur. Et qn̄q; ꝓijciunt super eas salem masse. ¶ Et magis conueniens cum quo in potu dantur est aqua epithimi cum passulis mundatis propter sm̄ descriptionē quorūdā eoꝝ. ¶ Que. ℞. epithimi. ʒ. iiij. passularum mundatarum. ʒ. x. myrabolanorum nigrorum mundatorum. ʒ. x. sticados. ʒ. iij. aque libr. iiij. aniuden mundati libr. ß. detur ad potandum in ieiuno. ꝛ consequēter detur seminis altee. ʒ. i. seminis citruli. ʒ. ß. cuȝ pauco oleo nucis ꝛ aqua tepida. ¶ Et cibus trib⁹ diebus sit ybrabegi cum aqua cōmixta.

b Ierapigra. i. amara. Hec est hiera de aloes ꝛ associat ei cinamomuȝ ꝓpter subtilitatem suam: ꝛ iuuamentuȝ qđ facit visceribus ꝛ stomaco. ¶ Et mastix similiter ꝛ vt conseruet. ¶ Et similiter cassia ꝛ crocus ꝓpter digestionem ꝛ cōfortationē cordis ꝛ stomaci. ꝛ fortasse crocus facit incurrere in ea dolorem capitis: quare oportet vt minoretur pondus eius: aut expellatur. ¶ Et asarum quoniam inest ei adiutorium ad solutionem faciendam ꝛ precipitationeȝ humiditatū. ꝛ quandoq; ponuntur loco eius cubebe ꝛ sunt subtiles ꝛ carpobalsamus ꝛ xylobalsam⁹ propter confortationem stomaci ꝛ resolutionem al bezahardi. ¶ Et de omnibus sunt quidaȝ qui ponunt in ea florem squinanti: quare prohibet vastitaȝ que timetur ex aloe. ¶ Et rosas vt expellant malitiam caliditatis aloes a stomaco ꝛ capite. ¶ Et quandoq; fermentatur cum tanto melle quantum est. ꝛ quandoq; est sicca non fermentata. ego vero informis de ipsa puluerizata trociscos cuȝ aqua bdelli ꝛ exicco eos in vmbra ꝛ vtor eis: naȝ inuenio illud magis vtilius q̄ȝ aliud ꝛ fortasse bdelliū est fere pars. i. ¶ Et antiqui quidem diuersificati sunt in quantitate rectificationis aloes. Sunt enim de eis quidaȝ qui ponunt pondus medicinarū sexcumplum ponderis aloes: ꝛ de eis sunt qui octuplum addunt ꝛ minuunt. Et iterum quandoq; accipiūt ipsum ex ablutio quod est debilius soluēs ꝛ magis conueniens calefactis ꝛ febricitantibus. ꝛ non datur ipsum in potu omni febricitanti: imo ei cuius febris est leuis. ¶ Et de eis sunt qui accipiūt de aloe non abluto ꝛ est fortius soluēs: sed est magis nociuum febricitantibus q̄ȝuis de eo sumant in potu quidā ꝛ nō noceat eis. ¶ Et hiera quidem non est res festinans in solutione: imo ei⁹ solutio fit cum facilitate: et paulatim ꝛ cum tarditate: ꝛ fortasse efficit operationem suam in die secundo: ꝛ nō est iterum eius solutio cum attractione ex longinquo: imo non soluit nisi illud cui obuiat ꝛ cui cōmiscetur ex stomaco ꝛ intestinis. ꝛ longinquior terminus sue attractionis est pars epatis absq; venis. ¶ Descriptio autem cognita vniuersitatis est hec descriptio que confert ad humiditates generatas in capite ꝛ stomaco: ꝛ dolores iuncturarū ꝛ colicā: ꝛ torturā ꝛ grauitatem lingue ꝛ mollificationem membrorum. cuius ꝑ est permixtio. ¶ ℞. masticis ꝛ cinamomi ꝛ asari ꝛ spice ꝛ carpobalsa. ꝛ croci xylobalsami ꝛ cassie oium añ. pondus. ʒ. i. aloes sublimis duplū medicinarum. Tere ꝛ cribella ꝛ fit dosis integra. ʒ. i. cū melle ꝛ aqua tepida.

b Ieralogodion. Hec cōfectio est benedicta plurimi iuuamenti mundificans corpus ab vltimis extremitatib⁹ suis cum solutione in qua nō est labor omnium humorum ꝛ superfluitatum et confert ad egritudines capitis ꝛ dolorē et emigraneam ꝛ cephaleam et ouū ꝛ galeam. ꝛ vertiginem et alguesgues et maniam et epilepsiaȝ ꝛ timorem et paralysim et mollificationē: imo ad apoplexiam: et totū illud accepta in puluere sicut dictum est de scedulhe ꝛ est melior illo plurimū: et confert ad dolores auris et oculi et cōfortat stomacum et aperit opilationes epatis ꝛ prouocat mēstrua et remouet difficultateȝ anhelitus et confert ad quartanā ꝛ omnes passiones flegmaticas crudas et febres antiq̄s et valet ad dolores iuncturarum ꝛ podagrā ꝛ venaȝ sciaticam. ꝛ est vtilis ad tyriam ꝛ alopitiā et vlcera antiqua in capite et alia et ad baras et morpheā ꝛ impetiginem et excoriationem et leprā ꝛ ad scrofulas ꝛ apata frigida ꝛ cancros. cuius hec permixtio. ¶ ℞. pulpe collo. ʒ. v. cepe squille assate ꝛ agarici et scamonee ꝛ ellebori nigri ꝛ ammoniaci ꝛ scordeō oiuȝ añ. ʒ. iiij. ꝛ. ß. ꝛ i descriptiōe alia: oiuȝ añ. ʒ. ij. ß. epithimi et camedreos ꝛ ꝛ bdellij ꝛ aloes omniuȝ añ. ʒ. iij. halce ipericō ꝛ folij indi ꝛ prassij et polij ꝛ cassie ꝛ melanopiperis ꝛ leucopi. ꝛ macropiperis et croci ꝛ cinamomi ꝛ oppoponaci ꝛ polipodij et serapini ꝛ castorei ꝛ myrrhe et petroselini et aristologie lōge et succi absinthij ꝛ euforbij et spice ꝛ amomi et ȝinȝiberis oium añ. pondus. ʒ. ij. gentiane ꝛ sticados añ. ʒ. i. ß. mellis q̄ȝtū sufficit dosis integre aure. iiij. cum aqua tepida ꝛ melle aut cū decoctione epithimi ꝛ passularū enucleatarum.

Jeralogodion fm descriptionē fila grij. ℂ ℞.pul. collogn. τ croci τ ammoniaci τ corticū ellebori albi et scamonee et hypericon oium añ. aur.x. epithimi et polypo.et bdellij et aloes et camedreos et prassij et cassie oium añ.aur.viij. macropiperis τ leucopiperis et melanopiperis et cinamomi τ croci et opponaci et serapini τ castorei et petroselini et aristolo.longe omniū añ. aur.iiij.conficiantur cū melle dispumato.τ sit dosis aur.iiij.aur.iij.scdm virtutē cuiusq3 hominis cū aqua mellis et sale.

Jeralogodió fm descriptionē Pauli. ℂ ℞.pulpe colloquin.aur.xx. cepe muris assate et agarici et ammoniaci τ corticum ellebori nigri et scamonee et hipericon oium añ. aur.x.polypodij et epithimi et bdellij et aloes τ camedreos et prassij et cassie omnium aur.viij.myrrhe et opoponaci et serapini et petroselini:et triū piperum et cinamomi et croci:et castorei et aristolo. longe omnium añ.aur.iiij.mellis q̄tū sufficit.

Jera ruffi faciens ad coleram nigrā et flegma et alopitiā. ℂ ℞.pulpe colloquintide aur.xx.camedreos aur.x. serapi.τ oppoponaci ambo℞ añ.aur. viij.seminis apij montani aur.v.aristo.rotunde aur.v.piperis albi τ nigri amborum añ.aur.v. cinamomi aur.iiij.cassie aur.viij.sticados et croci et polypodij et polij et myrrhe omnium añ. aur.iiij.infunde myrrhā cum vino et tere medicinas et confice cū melle dispumato:τ pone in vase et vtere cum necesse fuerit. Et in descriptione alia. ℂ ℞.pulpe colloquin.ʒ.xx.aloes scotrensis pondus.ʒ.v.galāge.ʒ.x.camedreos.ʒ.xx.serapini et oppoponaci amborum añ.ʒ.viij.aristo. rotun.et petroselini et piperis albi et nigri omnium añ.ʒ.v.spice et cassie et cinamo.et croci et zinzi.τ myrrhe et polij oium añ.aur.ij. Et inuenimꝰ additū in descriptione alia relatū ad hoc qđ est in sartamati de medicinis camepitheos et agarici et prassij oiu3 añ.ʒ.x.et cōficiat cū melle et sit dosis eius pondus.ʒ.iiij.cum aq̄ calida et melle et sale in ieiuno post abstinentiam.

Escriptio vniuersitatis hiere archigenis que cōfert omni egritudini generate ex flegmate crudo et non crudo τ melācolie.et vitio aque in oculo et dolori capitis:et facit ad vertiginē et epilepsiā: et valet ad inceptionē egritudinu3 visus et raucedinem humidā et dolores gutturis et difficultatē anhelitus et spasmum et exituras et materijs grossis:et cōfert ad aquā citrinā et scabies τ quādoq3 datur in potu pariter ꝓpter dolores stomaci et ventris et matricis cum decoctione ruthe:et q̄nq3 ponit in ea castorei parum.s.vsq3 ad siliq̄s.iij. et ad dolorē dorsi et matricis et ad venam sciaticā et ei similia cū aqua centauree: et permisceantur cum ea eius succus cucumeris asinini et colloquintide silique.iiij. in aqua abrotani et daf in potu ad morsum canis rabiosi: et facit securitatem a timore aque precipue cū pondere.ʒ.i.de adustiōe cancri fluuialis. cuius hec est permixtio. ℂ ℞.pulpe colloquintide.ʒ. xxij.prassi et sticados et ellebori nigri et camedreos et scamonee et leucopiperis et macropiperis omnium añ.ʒ.ij. cepe muris assate et euforbij et aloes et croci et gentiane et petroselini et ammoniaci oppoponaci omnium ana. ʒ. i. polij et cinamomi et serapini et myrrhe et spice et squinantu et calamenti montani et aristologie rotunde omnium añ.ʒ.ij. mellis quantū sufficit et sit dosis aur.iiij. cū decoctione epithymi et passularum mundatarum.

Jera archigenis descriptione pauli. ℂ ℞.prassij et agarici et camedreos et pulpe collogntide et sticados omnium añ.pondus aur.xx.oppoponacis et serapini et petroselini et aristologie rotū. et piperis albi omnium añ.aur.v.cinamomi et spice et polij et croci omnium añ.aur.iiij. Tere ex medicinis que sicca sunt et conquassa gummas et infunde in melle et permisce: et sit dosis aur.iiij.cū salis triti pōdere.ʒ.i. cū aqua mellis.

Theodoricon magnum quod valet ad corruptionem cōplexionis frigide τ repletionem.et superfluitates viscosas grossas et obliuiones et tenebrositatem visus et difficultatem anhelitus et stuporem et dolores epatis et stomaci et splenis et renum et matricum et prohibitionē menstruorum et colicam:et est solutiuum absq3 labore: cuius dosis sit pondus aur.iiij.cum decoctione epithimi et agarici aut cum aqua calida.cuius hec est permixtio. ℂ ℞.aloes scotrensis pōdus ʒ.x.agarici albi pondus.ʒ.xx.croci τ cinamomi et acori et masticis et xylobalsami et olei balsami omnium añ.pondus.ʒ.iiij.reusini.ʒ.i.s.τ carpobalsami et euforbij et macropiperis et piperis albi et ni. et gentiane romane et floris squinantu omnium añ pōdus.ʒ.ij.costi amari camedreos epithimi omnium aña.ʒ.iiij.assari et cassie et scamonee omnium añ. pondus.ʒ.vi.spice odorifere pondus.ʒ.iij.s. meu et amomi amborum añ.pōdus.ʒ.i. aggrega has medicinas tritas et cribellatas et confice cum melle dispumato et repone in vase et vtere post sex menses.

Theodoricon aliud quod confert omnibus egritudinibus excitatis et frigore et flegmate. ℂ ℞.aloes pōdus ʒ.xx. agarici pondus.ʒ.xij. acori et croci et cinamomi et allzcia et hermodactilo℞ et cassie omniu3 añ.ʒ.iiij.camedreos et leucopiperis et assari et xylobalsami omniū añ.pōdus ʒ.ij. melanopiperis et castorei amborum añ.ʒ. iiij.reusini et myrrhe et spice omnium añ.pon

dus.ʒ.i.mellis q̃tū sufficit: dosis eius pondus ʒ.iiij.cum aq̃ calida ⁊ antiquet sex mensibus.

t Theodoricō aliud faciēs ad illas passiones: cuius hec est ꝑmixtio. ℂ ℞. acori pōdus.ʒ.viij. nucismuschate.ʒ. xij.aloes scotrensis.ʒ.xl.agarici pondus.ʒ.xliiij. reusini.ʒ.iij. piperis albi.⁊ gentiane amborum an̄.pondus.ʒ.iiij.croci ⁊ gariofiloꝝ: ⁊ acori ⁊ galbani.in alio ⁊ lzeiari. ⁊ cinamomi omnium an̄.ʒ.vi.assari: ⁊ xylobalsami amboꝝ an̄. pondus.ʒ.iiij .cassie ⁊ scamonee omniū an̄. pondus.ʒ.xij.spice.ʒ.viij.scordeon pōdus.ʒ.ix. amomi ⁊ rubee ⁊ piperis nigri ⁊ piperis lōgi ⁊ squinanti omnium an̄.pondus.ʒ.ij.ireos.pondus.ʒ.viij.tere ⁊ cribella: ⁊ cum melle quantum sufficit ꝯfice ⁊ antiquetur sex mēsibus ⁊ sit dosis pondus.ʒ.iiij.cum aqua calida.

t Theodoricon cū nuce muscata faciēs ad oēs egritudines antiquas capitis: ⁊ ad maniam ⁊ alguesgues: ⁊ dolorem capitis et vertigines ⁊ ad epilepsiam: ⁊ ad debilitatē visus: ⁊ ad dolorē epatis ⁊ splenis ⁊ renum ⁊ colicam: ꝓuocat menstrua retenta: ⁊ ad lepram ⁊ baras: ⁊ ad dolorē podagre ⁊ iuncturarū ⁊ ancharuꝫ. ⁊ ad febres chronicas ⁊ antecedētes ⁊ eius solutio est sine nocumento. cuius hec est ꝑmixtio. ℂ ℞.aloes ʒ.lx.in alio.xl. agarici.ʒ.xxiiij. scordeon ⁊ xylobalsami amborum an̄.ʒ.iiij.costi.ʒ.viij. acori ⁊ masticis ⁊ cinamomi ⁊ gariofiloꝝ oīum an̄.ʒ. vi. cassie ⁊ nucis muschate amborum an̄.ʒ.xij. epithimi.ʒ.xviij. spice.ʒ.vi.cāedreos.ʒ.viij.myrrhe.ʒ.ij.trium piperum ⁊ euforbij an̄.ʒ.iiij.floris squināti.ʒ.ij.gētiane.ʒ.iiij.amomi.ʒ.ij.scamonee.ʒ.xviij.mellis dispumati q̃tum sufficit: cuius dosis sit.ʒ.iiij.cum decoctione epithimi.

t Theodoricō aliud vsitatū. ℂ ℞.aloes ʒ.lx.agarici.ʒ.xxiiij. masticis ⁊ croci ⁊ acori et cinamomi ⁊ spice omniuꝫ an̄.ʒ.vi.aristolo.⁊ carpobalsami ⁊ euforbij ⁊ triū piperū ⁊ gentiane oīuꝫ an̄.ʒ.iiij.camedreos ⁊ costi amboꝝ an̄.ʒ.v. cassie ⁊ epithimi amborum an̄.ʒ.xij.myrrhe ⁊ floris squinanti ⁊ amomi omniuꝫ an̄.ʒ.ij.scamonee.ʒ.xx.mellis quantum sufficit: cuius dosis ⁊ administratio ⁊ iuuamenta sunt sicut primi.

h Jera Gal. descriptiōe vniuersitatis: ⁊ de iuuamentis eiꝰ est ꝙ ipsa est subtilior ⁊ efficacior q̃ theodoricō ⁊ logodion.faciens ad paralysim ⁊ torturam ⁊ spasmum ⁊ mollificationem ⁊ purgat a corpore superfluitates viscosas grossas ⁊ diuersas ⁊ stringit mollificationem vesice ⁊ exitū vrine absq̃ voluntate.cuius hec est ꝑmixtio. ℂ ℞. pulpe colloquintide ⁊ agarici ⁊ cepe muris assate ⁊ ammoniaci ⁊ scamonee ⁊ ellebori nigri et hipericon ⁊ euforbij oīum an̄.ʒ.xvi.polypodij ⁊ epithymi ⁊ bdellij subalbidi ⁊ camedreos et prassij ⁊ cassie omniuꝫ an̄.pondus.ʒ.vij.myrrhe ⁊ serapini ⁊ aristologie longe ⁊ trium piperum ⁊ cinamomi ⁊ opoponaci ⁊ castorei ⁊ petroselini omniuꝫ an̄.ʒ.iiij. ⁊ de hominibus sunt quidam qui ponūt in ea croci pondus.ʒ.iiij. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas infusis eis que ex ipsis īfunduntur in triplicato.⁊ cōfice cum melle dispumato.⁊ vtere cū necesse fuerit post sex menses.

h Jera Gal. descriptione pauli. ℂ ℞. camedreos ⁊ leucopiperis ⁊ macropiperis ⁊ agarici ⁊ sticados ⁊ ellebori nigri ⁊ scamonee spice ⁊ epithymi ⁊ cepe muris assate omnium an̄.aur.vi.myrrhe ⁊ croci et ammoniaci et hypericon omniū an̄. aur.viij.mel quantum sufficit.

h Jera Gal. ℂ ℞. pulpe colloquintide.ʒ.iiij.camedreos ⁊ cepe muris assate et croci et agarici et scamone ⁊ ellebori nigri ⁊ sticados ⁊ ammoniaci et hypericon omnium an̄.ʒ.iij.,⁊ sextam.ʒ.i.epithimi ⁊ polij et bdellij ⁊ camepitheos et prassij et aloes et cassie et polypodium omnium an̄.ʒ. i.ß. et trium piperuꝫ et myrrhe et cinamomi et croci et opoponaci et serapini et castorei et petroselini et aristologie rotūde gentiane et euforbij omnium an̄. medietatem et ternas.ʒ.i .et mellis quātum sufficit. dosis sicut logodion et iuuamenta eius sicut illius.

h Jera eufacarinis et est Hypo. medici conferens ad humiditatem stomaci et ad dolores capitis generatos et vaporibus corruptus et ex tristitia timere faciente: cuius hec est permixtio. ℂ ℞.gētiane et spice et aristologie rotunde et cassie et cinamomi omniuꝫ an̄.pondus.ʒ.i.petroselini et camedreos et sticados et sisulimon et est origanū montanum et lzeiari omnium an̄.ʒ.i. myrrhe pondus.ʒ.iiij. granorum albeu ⁊ croci amboꝝ an̄.ʒ.i.ß. aloes cu. pondus.ʒ.viij.pulpe colloquintide pondus.ʒ.vi. conficiatur cuꝫ melle: ⁊ administretur post sex menses: dosis eius pōdus.ʒ.iiij.

h Jera alia. Hypo.que facit ad melancoliā ad manias et alguesgues et vertiginem in capite et dolorem capitis vehementem et spasmum et scissuras manuum et dolorem iūcturarū et ad permutationem rationis et corruptionem intellectus: et dilatationem pupille et inceptionem aque in oculo.et ad lebram et albaras et ad paralysim et torturam.cuius hec est permixtio. ℂ ℞.cucumeris asinini et trium piperum et camedreos omnium an̄. pondus aur.v. croci et myrrhe et scamonee omniuꝫ an̄.pondus.ʒ.ij.ammoniaci pōdus.ʒ.i.mellis q̃tum sufficit: dosis eius medietas.℥.i.cum aqua calida.

h Jera andromachi que confert ad do-

lorem stō͞i ventris. cuius hec est ꝑmixtio. ℂ ℞. cinamomi ⁊ cassie nigre ⁊ calami aromatici ⁊ xylobalsami ⁊ floris squinanti ⁊ hĕtius oium añ. ʒ. iij. ʒ. Tere medicinas ⁊ proijce in vase figuli nouo: ⁊ funde supra eas aque pluuialis dau/ nazik. vi. ⁊ decoque ad medietatē ⁊ cola: deinde accipe aloes rubei lb. i. ʒ. ⁊ pone super ipsū aque pluuialis quātū sufficit: ⁊ tere i meridie ⁊ ablue donec abstergat ⁊ funde supra ipm aquā spē͞z: ⁊ tere in sole donec exiccet: deinde tere ⁊ proijce in ipso croci ⁊ myrrhe ⁊ allzeiah oium. añ. ʒ. iiij. ⁊ in descriptione antiqua oium. añ. ʒ. i. dein/ de tere oia ⁊ pone in vase vitri aut vitreato ⁊ vte re: est. n. iuuatiua ad spasmū ⁊ ad repcussionem que fit obuiādo ⁊ pcussionē ⁊ fracturā: ⁊ ad dolorem lateris ⁊ aperit stōm ⁊ dolores eius ⁊ ad sputū sanguinis ⁊ dolorē illij: dosis eius integra pondus. ʒ. i. cum aqua tepida: ⁊ omni hoi scdm quantitatē sue virtutis: ⁊ ad apata dura cum sirupo acetoso: ⁊ fit ex ea emplm ad apa oculi cū succo mente aut vue vulpis ⁊ apata ani cū oleo ros. ⁊ vino bono ⁊ ꝯfert ad vlcera que accidunt vnguibus quando liquefit cum aceto vini ⁊ ad adustionem oris gargarizata.

Jera Andromachi faciens ad retentionem menstruo͞z ⁊ ad leprā ⁊ timorem: cuius hec est ꝑmixtio. ℂ ℞. sticados ⁊ camedreos ⁊ agarici ⁊ ellebori ⁊ nigri ⁊ piperis nigri ⁊ al. ⁊ mezerion ⁊ scamonee ⁊ squille assate oium. añ. pondus. ʒ. xviij. croci ⁊ euforbij ⁊ ammoniaci oium. añ. ʒ. viij. myrrhe. ʒ. iiij. interioris cucumeris asinini. ʒ. iij. mellis lb. v. dosis eius pondus. ʒ. ij. cum melle ⁊ aqu e ⁊ sale.

Jera fanefigoris faciens ad melliam ⁊ mundificat velamina cerebri ⁊ aufert chimos grossos viscosos terrestres: cuius hec est permixtio. ℂ ℞. prassij ⁊ sticados ⁊ ellebori nigri ⁊ camepitheos ⁊ camedreos ⁊ petroselini ⁊ polij ⁊ est allahada ⁊ aristologie rotunde ⁊ croci ⁊ gentiane ⁊ kesiari ⁊ dragaganti ⁊ folij egyptij ⁊ assari ⁊ amomi ⁊ costi ⁊ cinamomi ⁊ fu ⁊ meu ⁊ piperis ⁊ carpobalsami ⁊ allei siluestris ⁊ cassie ⁊ ipericō ⁊ floris squinanti ⁊ spice oium. añ. pondus. ʒ. ij. epithimi ⁊ agarici ⁊ polipodij ⁊ pulpe collogn tide omnium. añ. ʒ. iij. aloes scotrensis ʒ. vi. Tere ⁊ confice ⁊ antiqua sex mensibus. dosis eius tertia. ʒ. i. cum aqua calida.

Jera bulitius conferens ad visum ⁊ confortans eum ⁊ sedat dolorem capitis assiduum ⁊ confert ad dolores stomaci ⁊ splenis ⁊ epatis ⁊ ad dolores melancolicos ⁊ flegmaticos ⁊ advertiginē ⁊ dolorem qui nominatur corona: cuius hec est permixtio. ℂ ℞. camedreos pondus. ʒ. xij. agarici pondus. ʒ. xvi. ⁊ in descriptione alia agarici. ʒ. x. pulpe colloquintide. ʒ. ij. sticados ⁊ piperis albi ⁊ nigri omniū. añ. ʒ. xij. meu. ʒ. iiij. croci ʒ. xviij. ellebori nigri ⁊ scamonee ⁊ aloes scotrensis omnium. añ. ʒ. xvi. Tere ⁊ cribella ⁊ confice cum melle: dosis eius. ʒ. iiij. post sex menses. Et in descriptione alia: spice ⁊ cassie amborum. añ. vnc. xij. bibatur cum infusione epithimi post abstinentiam.

Jera catagini anthiocheni que confert ad spasmum ⁊ dolorem capitis ⁊ dolorem capitis antiquum: ⁊ ad timorem accidentem ex melancolia. ⁊ ad tremorem iuncturarū: cuius hec est permixtio. ℞. pulpe colloquintide. pondus. ʒ. xx. camedreos ⁊ prassij ⁊ agarici omnium. añ. ʒ. x. aristologie longe et petroselini ⁊ pipis albi ⁊ serapini ⁊ opoponaci omnium. añ. ʒ. v. myrrhe ⁊ spice ⁊ polij ⁊ croci ⁊ cynamomi omnium. añ. ʒ. iij. infundantur humida cū melle: deinde decoquant super ignem parumper ⁊ terantur sicca ⁊ proijciantur super ea ⁊ misceantur ⁊ administretur post sex menses.

Descriptio alia hyere que addit in visu ⁊ confortat ipsum ⁊ confert ad dolorem capitis ⁊ passiones stomaci ⁊ capitis ⁊ splenis: cuius hec est cōmixtio. ℞. pillule colloquintide. ʒ. x. camedreos ⁊ cassie ⁊ trium piperum omnium. añ. ʒ. ij. aloes ⁊ myrrhe ⁊ thuris masculi ⁊ croci omnium. añ. ʒ. i. scamonee. ʒ. vi. succi absinthij pondus. ʒ. ij. mellis quantum sufficit. dosis eius pondus. ʒ. iiij. cum aqua calida.

Jera nostra experta. ℞. ellebori pondus. ʒ. i. pulpe collognitide aur. i. alias xij. ⁊ aloes aur. v. ⁊ salis indi. ʒ. i. ⁊. iij. ⁊ agarici pondus aur. ij. ⁊ lapidis armeni aur. ʒ. ⁊ rosarum pondus. ʒ. i. ⁊ piperis albi pondus aur. i. ⁊ zinziberis pondus aur. ij. ⁊ acori ⁊ amomi ⁊ assari ⁊ carpobalsami ⁊ albasce ⁊ origani ⁊ se. apij ⁊ dauci ⁊ est semen baucie omnium. añ. ʒ. iij. ⁊ buglosse pondus. ʒ. x. se. alschescrban ⁊ se. alselégemisch ⁊ seminis ozimi citrati ⁊ seminis cimi ⁊ mente sicce omnium. añ. ʒ. ij. ⁊ epithimi pondus. ʒ. ij. ʒ. conficiantur omnia cum duplo sui mellis ⁊ reponatur sex mensibus: deinde administrentur.

ℂ Tractatus tertius de electuarijs solutiuis ⁊ non solutiuis.

Quod dicere volumus in hac summa de electuarijs famosis ⁊ que sunt similia vniuersalibus. Illa vero quorū iuuamenta sunt particularia digniora loca dicenda sunt in summa secunda.

Electuarium diacyminuz faciens ad dolores viscerum quos generauit frigiditas: ⁊ ad egritudinē flatis senū: ⁊ cōfortat stōm: ⁊ digerit cibū ⁊ aufert appetitū caninū ⁊ eructuationē acetosam: ⁊ fit

dosis magnitudo galle cum aqua calida ⁊ confert uterum ad febres frigidas melancolicas et flegmaticas: cuius hec est permixtio. ℞. cymini carmeni infusi in aceto vini die ⁊ nocte exiccati ⁊ torrefacti ⁊ foliorum ruthe exiccatorum in umbra torrefactorū ⁊ piperis ⁊ zinziberis omnium. añ. sextaria. v. baurach armeni pondus. ʒ. x. Aggrega has medicinas tritas cribellatas et confice cum melle dispumato ⁊ reponatur in vase ⁊ administretur.

b Jacyminum. G. qđ facit ad ventositates frigidas ⁊ satietatem nauseatiuam ⁊ resoluit ventositates ⁊ confert ei qui non digerit cibum: cuius hec est permixtio. ℞. baurach medietatem partis. cymini carmeni infusi in aceto torrefacti piperis albi ⁊ piperis longi foliorum ruthe omniuʒ. añ. partem vnam. ¶ Et hoc quidem fit s̄m duas descriptiones: quandoq3 .n. fit ex partibus equalibus in omnibus suis commixtionibus. s. cymini piperis ⁊ ruthe ⁊ baurach: ⁊ iste modus soluit naturam valde: ⁊ quandoq3 permiscetur de speciebus reliquis quātitas equalis: ⁊ de baurach medietas huius quantitatis: ⁊ eligitur de cymino carmenum ⁊ infunditur in aceto forti: deinde torrefit ⁊ sit piper album: ⁊ illud ideo quoniā ipsum confortat stomacum pluſq3 due alie due species. s. piper longum ⁊ piper nigrum: ⁊ hoc est illud quod non est paruum neq3 contractuʒ ⁊ neq3 est cortex eius grossus: imo est ex illo qđ dicitur grauis ponderis ⁊ eligat̄ de eo magnū ⁊ sanum ⁊ baurach. ¶ Fiat ergo medicina ad illum cuius natura retinetur cum baurach dicto nitrum naurnacon ⁊ est rubeum: ⁊ cum feceris ipsam ad illum cuius natura est soluta administrabis baurach aliud: ⁊ sit illud: quod de eo proijcies: medietas quantitatis vniuscuiusq3 medicinarum quas diximus ⁊ folia ruthe sicca. Sint ergo sicca cum mensura: ⁊ illud ideo quoniam si exiccentur vehementer sunt calide complexionis: ⁊ est calefactio eorum vltra mensurā: ⁊ si non exiccantur vehementer remanet in eis humiditas superflua que non consequitur vltimationem digestionis: quapropter non destruitur eius inflatio i aliquo. ¶ Et iste quatuor species quandoq3 permiscentur cum melle dispumato: ⁊ quandoq3 non permiscentur cū aliquo ⁊ reseruantur per se absq3 melle. Cuʒ ergo ipse sunt necessarie proijciuntur in aqua ordei aut in cibo alio conueniente. ¶ Et hec medicina sumitur sola ante cibum ⁊ post cibum: ⁊ illa que permiscetur cum melle dispumato est magis cōueniens in hac dispositiōe: ⁊ illud ideo quoniaʒ ipsa destruit inflāmationē omnino. ¶ Et opʒ iterum vt sit mel bonum cu'm non sit necessariuʒ vt sit hec medicina nisi fortis in resoluendo ventositatem ⁊ euacuet cuʒ fortitudine. ¶ Et oportet vt scias iterum q̄ quando vis vt sit eius cuius plus sit contritio medicinarum non subtilis: sed grossa. ⁊ illud ideo quoniam scio hominem qui contriuit hanc medicinam contritione vltima: qm̄ nō sciuit illud qđ ego dixi: quare non soluit nām oino: imo ꝓuocauit fortiter ⁊ venit ad nos mirans ⁊ querens de cā in hoc: ⁊ illud ideo qm̄ ipse extimabat q̄ in corpore illius viri esset ꝓprietas que esset cā in hoc qđ accidit. Postq3 ergo feci scire eū q̄ cā in illo cēt dispō cōpōnis eius tunc cōposuit eaʒ s̄c̄d̄o sicut ꝑcepi ei: ⁊ cōpleta ē eius opō: ⁊ oʒ vt seruet̄ hic determinatio in cōpōne reliquarū medicinarū.

c Lectuariū ad subulitiset est aggregationis qđ est ꝯueniens ad frigiditateʒ stōi vehementis frigoris ⁊ eructuationem acetosam ⁊ appetitum caninum ⁊ singultuʒ qui fit ex repletione chimoꝝ grossorum ⁊ flegmaticoꝝ ⁊ febres antiquas que fiunt pp̄ frigus ⁊ maliciā digōnis: cuius ꝑmixtio hec est. ℞. cymini infusi in aceto exiccati sextaria. xv. piperis ⁊. ʒʒ. ⁊ ruthe sicce ⁊ baurach oiuʒ. añ. ʒ. xx. terāt̄ ⁊ ꝯficiāt̄ cū melle dispumato ⁊ administret̄.

c Lectuariū de calamento fluuiali descriptione. G. ℞. calamenti fluuialis ⁊ campestris ⁊ petroselini oium. añ. ʒ. xij. zinziberis aur. vi. seis apij ⁊ caspitum alhasce amborū. añ. aur. iiij. lacisim aur. xv. piperis aur. xlviij. siseleos aur. v. Tere ⁊ confice cum melle dispumato.

c Lectuarium de myrto conferens ad solutionē nāe ⁊ vomitum flegmatis ⁊ humiditatis ⁊ maliciā digōnis que est ex stō. cuius ꝑmixtio hec est. ℞. granorum myrti bonorum siccoruʒ eminā. i. myrabolanorum nigrorum ⁊ belliricorū ⁊ emblicorum ⁊ talassir oium. añ. ʒ. xx. leucopiperis ⁊ micropiperis ⁊ zinziberis oium. añ. ʒ. x. masticis ⁊ cordumēi ⁊ carui ⁊ anisi ⁊ cymini ⁊ spice ⁊ cassie ⁊ cardamomi ⁊ costi oium. añ. ʒ. vi. nucismuschate ⁊ seminis apij ⁊ ameos omniuʒ. añ. ʒ. v. folij indi ⁊ amomi amborum. añ. ʒ. iiij. tere ⁊ cōfice cum melle dispumato ⁊ dosis sit. ʒ. i.

c Lectuarium sicut alcanzi est bonum. Cuius hec est permixtio. ℞. granoruʒ myrti keiliani. ʒ. ſ. spice. ℈. iij. nucismuschate cum cortice suo lib. ſ. garofilorum ⁊ cardamomi ⁊ anisi torrefacti ⁊ seis apij torrefacti ⁊ visnee omnium. añ. ℈. ij. macis. ℥. i. ſ. cassie. ℥. iiij. myra. kebu. ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ oium. añ. ℥. iij. macis. ʒ. i. ſ. bulliant medicine cū vino odorifero feruore vno: deinde exiccentur ⁊ bulliant ebullitiōe cū aqua cydonioꝝ ⁊ exiccent̄ sup frixoriū calidū ⁊ terant̄ ⁊ inuoluant̄ mitus ⁊ sit dosis aur. iij. aut. ʒ. iij. cum sirupo cydoniorū.

c Lectuariū almutaguachal relatū salomoni qđ ꝯfortat stōm ⁊ confert ad maliciam digōnis: ⁊ est illud qđ in potu dabat israhelita mutaguachal: qm̄

est bonum et expertum: cuius hec est permixtio ℞. spice et gariofilorum cynamomi et nucis muschate et cardamomi et galle bone. an. aur. i. piperis albi et zinziberis et castorei omnium. an. ʒ. ij. thuris albi masculi aur. iiij. zuccari tabarzet quantum sunt medicine cōmisceantur medicine cū zuccaro et cōficiantur cū melle dispūato et sit dosis eius aur. iij.

D Jacynnini aliud cōferens ad dolorem ventris cōmotos a fricitate et ad febrem quartanā et ad appetitum caninū et febres flegmaticas et melicas et ad flegma plm qd accit senibus et ad vehementiā frigoris qd accit in stō: et ad eructuationē acetosam et ad sputū qd fit ex multitudine superfluitatū flegmaticarum: cuius dosis sit sicut galla cum aqua calida: cuius permixtio. ℞. cymini infusi in aceto die et nocte torrefacti et rubhe sicce et ʒʒ. et piperis oium. an. sextaria decem et baurach armeni ʒ. x. conficiantur cum melle dispumato.

E Lectuariū diacymunū aliud. ℞. cymini recētis boni ℥. vij. infundatur in aceto vini die et nocte: deide extrahatur et ponatur sup coriū rubeum et moueatur et qū exiccatur torrefiat torrefactiōe leui cum igne leui et piperis. ℥. iij. zinziberis et sinī. ʒ. iiij. baurach armeni. ʒ. ij. cōmisceantur et conficiantur cum melle.

D Japipereon faciens ad frigora et humorē crudū et dolorē stōi et maliciam digōnis et vētositates grossas eructuationem acetosam et appetitū caninū: cuius pmixtio est vt sumantur leucopipis et melanopiperis et macropipis oium. an. ℥. iij. et in descriptione alia. ℥ ij. et xylobalsami. ℥. i. et amomi et spice ambo. an. ʒ. iiij. et ʒʒ. et se. apij et siseleos et cassie et asari et enule oium. an. ʒ. i. Tere et cribella et confice cum melle dispumato: dosis eius pondus. ʒ. ij. cum aqua tepida in ieiuno.

E Lectuariū allhendedicon valens ad dolores stōi et epatis frigidi et debiles generantis vētositates grossas: cuius pmixtio. ℞. ʒʒ. et pipis et spice odoriferē oium. an. ʒ. vi. masticis et ameos amborū an. pond. ʒ. iiij. se. apij et meu et fu oium. an. ʒ. v. cynumi carmeni et cassie et carpobalsami et piretri oium. an. pondus. ʒ. ij. folij indi pondus. ʒ. i. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et confice cum melle dispumato et repone in vase et vtere cum necesse fuerit.

E Electuarium alcanzi faciens ad solutionem ventris et ad maliciam digestionis et debilitatem stomaci et frigus eius cuius hec est permixtio. ¶ Sumantur costi et cynami et spice odoriferē et carpobalsami et cassie omniū. an. ʒ. x. nucis muschate. v. numero cardamomi et gariofilorū et anisi et melliloti et cassie inde omnium. an. pond. ʒ. iiij. aristo. et vsnee amborum. an. ʒ. ij. ciperi et zinziberis amborum. an. pōdus sextariorum. x. calami aromatici et piperis et macropiperis omnium. an. pondus. ʒ. v. myrabolanorum nigrorum enucleatorum sextaria. ij. belliricī enucleati. x. numero granorum myrthi laṅficius seminis bonorum sebuti. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et pōce cū melle de arūdinibus zuccari et repone i vase et vtere cū necē fuerit p⁹ duos mēses.

D Escriptio electuarij alcanzi alia conferens ad debilitatem epatis et stomaci et frigus amborum et ad solutionem ventris et maliciam digestionis et cōfert illis super quos timetur aqua citrina: et est bonum splenē prouocans vrinā: cuius hec est permixtio. ℞. costi et cynami et spice et carpobalsami et cassie oium. an. ʒ. x. et de nucibus muscatis nuces. v. et cardamomi et gariofi. et anisi et melliloti et capsie et terenuſ b oium. an. ʒ. iiij. macis pondus. ʒ. iij. et berūgi lzebuli. ʒ. viij. et reusini et aristo. lon. et vsnee oium. an. pondus. ʒ. v. mirabolanorum nigrorum et lzebulorum. an. sextaria ij. et de belliricis belliricī. x. et granorum mirti quantum est pondus medicinarum omnium. Terantur sicut alcohol et conficiantur cum melle tabarzet: dosis eius sicut galla cum aqua frigida et in descriptione alia zinziberis sextaria. ʒ. x.

E Lectuarium allzeisim dictum electuarium ambre. et hoc electuario vsi fuerunt reges grecie. et hoc confert ad egritudines frigoris et proprie renū: et addit in desiderio coitus: et valet ad paralysis et torturam et tremorē et pulsum cordis: et addit in recordatione et sensu et exiccat humiditatem stomaci et facit digestionem esse bonam et est ex eis que cōueniunt senibus: cuius permixtio est hec. ℞. cardamomi maioris et minoris et macis omnium. an. pondus. ʒ. iiij. ʒʒ. macropiperis amborum. an. sextaria. ij. cynamomi. ʒ. iiij. vsnee pondus. ʒ. ij. cynami. ʒ. i. gariofilorū et croci omnium. an. pondus. ʒ. x. nucis muscate pond. ʒ. v. ¶ Et in qbusdam descriptionibus nuces. v. spice odoriferē et masticis et ambre omniū. an. pondus. ʒ. ij. muschi pond. ʒ. i. seminis iusquiami albi et opij amborum. an. pond. ʒ. i. olei balsami pondus. ʒ. vi. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et infunde opium in mensura sacratam .i. de vino bono et confice cum melle dispumato et vtere post sex mēses et liquefac ambram cum oleo balsami et adhibeatur de oleo quantitas qua omnia soluantur.

E Lectuarium alsceherebē cōferens ad frigus epatis: et stomaci et aquam citrinam et coleram nigrā et est soluēs ventrem: cuius hec est permixtio.

¶ Sumantur capsie inde et zinziberis et piperis et cynami et cardamomi minoris et gariofilorum et piretri et folij indi et amili de tritico et masticis et cardamomi maioris et cynamomi et spice et cassie et seminis apij et anisi et ameos

τ se. fenicul τ anisi omnium. añ. ʒ. vi. epithimi cretensis τ turbith amborum. añ. ʒ. xij. scamonee. ʒ. x. zuccari tabarzet pondus. ʒ. xx. Aggrega has medicinas tritas, τ cicotrigonizatas τ confice cum melle tabarzet dispumato τ vtere cum necesse fuerit.

Lectuarium diaphinicon est electuarium proprij iuuamenti in colica resoluens eam τ confert ad humorem crudum τ frigora τ ad difficultatem vrine: cuius hec est permixtio. ℭ Sumat baurach armeni cymini carmeni τ petroselini. τ. ʒʒ. τ piperis albi omnium. añ. pondus. ʒ. xxij. scamonee pondus. ʒ. v. dactilorum heiron mundatorum ex nucleis τ amigdalarum excorticatarum ex duobus corticibus τ foliorum ruthe omnium. añ. pondus. ʒ. x. Aggrega has medicinas omnes tritas τ cicotrigonizatas τ infunde dactilos in aceto vini die ac nocte τ tere bene τ permisce cum medicinis τ confice cum melle dispumato τ vtere cum necesse fuerit.

Diaphinicon aliud. ℭ Recipe dactilorum heiron ablatis nucleis. c. numero τ infunde eos in aceto die τ nocte τ confrica manibus τ cola. τ ruthe sicce τ zinziberis amborum. añ. ʒ. xiiij. τ piperis al. xiiij. numero τ baurach armeni pondus. ʒ. v. τ de amigdalis excorticatis ex duabus corticibus. cl. numero τ scamonee pondus. ʒ. xv. τ turbith pondus. ʒ. xx. tere τ cribella: τ permisce cum melle.

Diaphinicon aliud quod confert ad febres τ alia τ potatur in estate τ hyeme τ soluit sine inquietudine: cuius hec est permixtio. ℭ ℞. zinziberis piperis al. amborum. añ. ℥. i. scamonee. ℥. ij. ʃ. tamarindi heiron mundatorum ex nucleis aut sirē τ amigdalarum dulcium, excorticatarum a duobus corticibus τ foliorum ruthe omnium ana ℥. iiij. tere medicinas secundum singularitatem suam τ infunde dactilos in aceto vini τ terantur per se τ colentur τ terantur amigdale iterum per se τ misceantur omnia post illud τ cōficiantur cum melle dispumato τ sit dosis. ʒ. ij.

Lectuarium cabrosius muschatum faciens ad ventositatem τ emorroydas τ humorem crudum τ confortat stomacum τ adiuuat ad desiderium coitus τ clarificat colorem τ calefacit renes τ confert ad ventositates matricis τ fluxum qui fit ex emorroydibus: cuius hec est permixtio: ℭ Recipe myrabolanorum citrinorum myrabolanorum kebulorum τ cassie τ seminis apij omnium. añ. ʒ. vi. belliricorum τ emblicorum τ ameos τ sanderi rubei τ albi τ macropiperis τ sisami excorticati omnium. añ. pondus. ʒ. iiij. cinami τ spice τ nucis muschate τ zinziberis τ alsulsulmō omnium. añ. ʒ. viij. girbue τ costi τ cassie τ gariofilorum τ macis τ galange τ nenufarsch omnium. añ. ʒ. vi. ciperi pondus. ʒ. x. τ muschi pondus aur. ij. ambre aur. i. τ scorie ferri nutrite quantum est pondus medicinarum omnium τ butyri sextaria. x. conficiantur cum melle dispumato τ sit dosis pondus. ʒ. ij. cum lacte vaccino concusso τ sublato butyro aut cum vino passo bono duabus hebdomadis.

Lectuarium de thure. ℭ Recipe thuris pondus. ʒ. lx. piperis τ macropiperis amborum. añ. ʒ. x. zuccari. ʒ. lx. zinziberis τ galange amborum. añ. ʒ. xij. nucis muschate τ gariofilorum τ girboe omnium. añ. ʒ. v. muschi boni. ʒ. i. teratur vnūquodque eorum per se τ cribelletur τ conficiantur cum melle.

Lectuarium altalisafar faciens ad frigus stomaci τ ventositates grossas in stomaco τ epate: cuius permixtio. ℭ Recipe talisafar pondus. ʒ. v. zinziberis pondus. ʒ. xx. piperi pondus. ʒ. xij. heil τ cinami amborum. añ. pondus. ʒ. vij. zuccari tabarzet lb. v. Aggrega has medicinas tritas τ cribellatas τ repone in vase τ vtere.

Lectuarium epati. ℭ Recipe scamonee antiochene τ turbith concaui albi amborum. añ. aur. v. piperis τ cardamomi amborum. añ. aur. iij. zinziberis τ cinnamomi τ emblicorum τ gariofilorum τ polipodij τ nucis muschate omnium. añ. aure. ij. ʃ. ℭ Et in descriptiōe alia scamonee τ turbith amborum. añ. aur. iij. Tere τ cicotrigoniza τ proijce super ea. lb. zuccari contriti τ confice cum melle: cuius dosis integra sit aure. iiij.

Trifera de scoria ferri magna faciēs ad ventositates emorroydarum. τ mollificationem vesice τ stomaci et addit in desiderio coitus τ calefacit stomacum: cuius hec est permixtio. ℭ Sumatur myrabolanorum nigrorum τ belliricorum τ sciremblegi ablatis nucleis τ capsie inde τ semi. apij τ ameos τ origani persici omnium. añ. ℥. i. spice odorifere τ amonii τ heil τ acori omnium. añ. ʒ. iij. cinamomi pondus. ʒ. iiij. piperis τ macropiperis τ pireti τ salis indi omnium añ. ℥. ʃ. synapis. ℥. i. et. ʃ. salis ammoniaci pondus. ʒ. ʃ. scorie ferri pondus. ʒ. iij. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigonizatas et confice cum melle dispumato et butyro vaccino quantum sufficit et vtere.

Trifera minor faciens ad mollificationem stomaci et humiditatem eius et ventositates emorroydarum et colorem efficit bonum: cuius hec est permixtio. ℭ Sumantur myrabolanorum kebulorum et scirēblegi et belliricorū ablatis nucleis oium ptes equales. inuolue cū butyro vaccino et ɔfice cū melle dispūato et repōe i vase et vtere.

Electuarium anacardinum ꝯueniēs ad dolorē stō. antiquum ꝛ frigus ꝛ obliuionē ꝛ facit bonū esse colorem ꝛ subtiliat cogitatiōnē ꝛ sensum ꝛ est electuariū sapientū: ꝛ dr̄ ꝙ est salomonis: cui⁹ hec est permixtio. ℂ ℞. piperis ꝛ macropiperis myrabolanoꝝ nigroꝝ ꝛ belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ ꝛ castorei oīum añ. ʒ. iiij. costi ꝛ anacardi ꝛ berūgi ꝛ zuccari tabarzet ꝛ baccarum lauri omniū añ. ʒ. xij. cipi. ʒ. viij. Tere anacardos solos bene ꝛ tere medicinas ꝛ cribella ꝛ bulli butyrū vaccinū ꝛ mel cum equitas. ꝓijce sup ea medicinas ꝛ coagula ꝛ vtere post sex menses dosis ei⁹ ʒ. ij. cū aq̄ decoctiōis apij ꝛ feniculi ꝛ seruet se a labore ꝛ angustia ꝛ ira ꝛ vino plurimo. ꝛ comedat ꝯ iis issidebegi subtile.

Lectuariū alfanguis qđ est iuuamentū ad mollificationem stō. ꝛ vētositates emorroydarū ꝛ corruptionē cōplexionis ꝛ fedītatem coloris ꝛ addit in coitu. ℂ Cuius hec est ꝑmixtio. ℞. myrabolanorū belliricorum ꝛ scirēblegi ablatis nucleis ꝛ piperis ꝛ macropiperis ꝛ zinziberis ꝛ ciperi ꝛ capsie inde ꝛ spice omniū añ. ʒ. x. seminis aneti ꝛ seminis porri amborum añ. pondus. ʒ. iiij. scorie ferri trite infuse in aceto vini xiiij. dieb⁹ exiccate torrefacte. ʒ. c. Aggrega has medicinas tritas ꝛ cicotrigonizatas ꝛ confice cum melle dispumato ꝛ butyro vaccino q̄ntum necesse est ꝛ repone in vase ꝛ vtere post sex mēses. ꝛ sit dosis eius pondus. ʒ. ij. ꝛ ponant in eo iterum de muscho. ʒ. ij.

Anguis aliud cū muscho ē qđ confortat stōm ꝛ calefacit ipsum. ꝛ ꝯfert ad emorroydas ꝛ addit in coitu ꝛ ē expertum: cuius hec est permixtio. ℂ ℞. myrabolanorū kebuloꝝ ꝛ belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ ꝛ piperis ꝛ macropi. ꝛ zinzi. ꝛ cymini ꝛ semis aneti ꝛ se. apij ꝛ seis porri ꝛ seis eruce ꝛ seis napi ꝛ seis baucie ꝛ alselenaui ꝛ rosaꝝ rubearū ꝛ cassie ꝛ cipi ꝛ cinamomi ꝛ gariofiloꝝ ꝛ nucismuscbate oiū añ. ʒ. i. macis ꝛ beil ꝛ cardamomi ꝛ galie ꝛ xyloaloes crudi ꝛ muschi; omniū añ. ʒ. ij. granorum nasturtij albi. ℥. iiij. scorie ferri quantum sunt medicine. terantur ꝛ conficiantur cum melle dispumato.

Anguis aliud. ℂ ℞. cassie inde ꝛ tarub ꝛ talisfar ꝛ beil ꝛ myrabolanoꝝ nigrorū ꝛ belliricorum ꝛ myrabolanorum citrinorum ꝛ cassie ꝛ gariofilorū ꝛ carpobalsami ꝛ granoꝝ almahaleb oiūm añ. aur. vi. menibe ꝛ selenati ꝛ zedoarie ꝛ doronigi ꝛ piperis longi ꝛ emblicorum omnium añ. aur. iiij. cinamōi ꝛ cynami ꝛ spice ꝛ nucis muschate ꝛ costi ꝛ zinzibe. ꝛ fulfulimon omniū añ. aur. viij. ciperi aure. x. zuccari aure. xvi. scorie ferri emunam. i. muschi. ʒ. ß. conficiantur cum melle dispumato.

Re scorie decocte que confert ad frigora ꝛ dolorē dorsi ꝛ corruptionem mēstruoꝝ ꝛ emorroydarum ꝛ clarificat colores ꝛ facit appetere cibum ꝛ destruit hūorem crudū ꝛ infrigidatiōes ꝛ ꝯfortat stōm ꝛ mfices ꝛ vesicā: cui⁹ hec est ꝑmixtio. ℂ ℞. se. apij ꝛ se. feniculi ꝛ anisi ꝛ petroselini ꝛ dauci ꝛ se. baucie ꝛ semē porri ꝛ se. cepe ꝛ se. napi ꝛ se. raphani ꝛ se. alrotab ꝛ ameos ꝛ se. vrtice ꝛ granoꝝ viridiū ꝛ anidē ꝛ se. aneti ꝛ pipis ꝛ se. lini ꝛ cymini ꝛ coriādri: oium añ. pon. ʒ. iij. ꝛ zedoarie ꝛ doronigi ꝛ been albi ꝛ rubei ꝛ sanderi rubei ꝛ albi et nucismuschate ꝛ macis ꝛ cinamomi ꝛ galāge ꝛ zinzibe. ꝛ pipis et ciperi ꝛ spice ꝛ sisimbrij oium añ. ʒ. iiij. ꝛ myrabo. belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ ꝛ gest glandiū ꝛ corticū radicis capparis oium añ. ʒ. x. capsie ꝛ vsnee ꝛ assari ꝛ blacte bizātie ꝛ calami aromatici ꝛ lingue auis ꝛ neremis lꝫ persici ꝛ cardamomi ꝛ garbos ꝛ sandali ꝛ cynami ꝛ nucismuscate oium añ. ʒ. v. ꝛ nucis enden ꝛ nasturtij ꝛ keiati ꝛ rosaꝝ siccarū ꝛ marmacor ꝛ corticum thuris ꝛ mente ꝛ calamenti omniū añ. ʒ. vij. ꝛ scorie albassari calefacte ꝛ extincte in vino odorifero multotiens fm mensurā medicinarum omniū. decoquatur cum vino pontico donec ingrossetur ꝛ auferatur ab igne ꝛ colet ꝛ detur de eo in potu quantitas. ʒ. i. in ieiunio dum est tepidum ꝛ comedat post medium diem issidebegiat cum carne campana ꝛ bibat vinū purum hebdō vna aut duabus hebdomadis.

Escriptio alia de scoria ferri conueniens ad frigus stomaci ꝛ emorroydas: cuius permixtio. ℂ ℞. myrabolanorum kebulorum ꝛ belliricorum ꝛ emblicorum ꝛ radicū lilij ꝛ zinzi. xyloaloes crudi ꝛ nucismuschate ꝛ galie ꝛ rosarū ꝛ spice et squinanti et macis omnium añ. ʒ. x. muschi. ʒ. i. limature acuum infuse in vino odorifero. vij. diebus ꝛ sumatur ꝛ teratur et torrefiat super frixorium ferri ꝛ misceatur cum medicinis ꝛ inuoluatur oleo de amigdalis dulcibus ꝛ conficiantur cū melle dispumato: eius dosis sit aur. ij. cum vino odorifero.

Escriptio alia de scoria ferri conueniens ad debilitatem stomaci calidi que. ℂ ℞. myrabolanoꝝ kebulorū ꝛ belliricorum ꝛ emblicorū ꝛ radicum lilij ꝛ rosarum rubearū ꝛ squinanti omnium añ. ʒ. x. scorie ferri q̄tum omnes medicine: infundat scoria septem diebus in aceto ꝛ coletur ab eo ꝛ frigatur super frixorium ꝛ conficiatur cū melle tabarzet et sit dosis. ʒ. ij. ß. cum sirupo de malis.

Coria ferri decocta ꝯueniens ad debilitatem stomaci ꝛ calitatē cōplexionis: cuius mixtio hec est. ℂ Recipe scorie ferri de bassari ꝛ myrabolanorū nigroꝝ ꝛ belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ ꝛ rosarum

et balaustiarum et squinanti omnium ptes equales. bulliant cum vino et dentur in potu de eo. ℥. iiij.

e Lectuarium dyacidoniten retinens naturam ex solutione ventris et debilitate stomaci et vomitu et malitia digestionis: et facit colorem esse bonum: cuius hec est permixtio. ¶ Sumantur cydoniorum excorticatorum mundatis interioribus et mellis dispumati amborum añ. lib. ij. piperis et macropiperis et zinzi. omnium añ. ʒ. v. heil pondus ʒ. viij. cardamomi et gariofilorum et spice odorifere et cinamomi et croci oium añ. pondus ʒ. ij. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et sume cydonia et decoque cum aceto vini boni. ¶ Et de medicinis sunt quidam qui decoquunt ea cum vino et ipsum est radix: deinde remoue ab igne et cola et dimitte donec currat ab eis aquosuas humiditatis: et tere bene et sume mel et commisce cum eis et decoque cum igne leui et moue paulatim donec fere coaguletur: et commoue donec equentur et destruatur aquositas cydoniorum ab eis deinde remoue ab igne et pulueriza supra ea medicinas et concute donec equentur: et proijce super tabulam marmoris aut mensam planam inunctam oleo ro. aut oleo sisamino et dilata supra eam dilatatione equali et dimitte duobus diebus aut tribus donec exiccetur et induretur et incide cum cultello in frusta quadrata et fit frustum pondus aur. iij. et ponatur gradatim in folijs citri et ligetur et reponatur et administretur cum necesse fuerit. ¶ Et de medicis sunt quidam qui ponunt in ipso pondus ʒ. ij. muschi.

e Lectuarium dyacidoniten solutiuum ventris quod confert ad colicam et eiciat superfluitates corporis. ¶ ℞. cydoniorum excorticatorum mundatis interioribus lib. i. et mellis dispumati libras. ij. zinzibe. et macropiperis amborum añ. ʒ. iiij. cinamomi pondus ʒ. iij. heil et cardamomi et croci omnium añ. ʒ. iij. masticis pondus ʒ. v. scamonee pond. ʒ. x. turbith albi boni pondus ʒ. xxx. ¶ Aggrega has medicinas tritas et cribellatas: et decoque cydonia cum vino et fac de eo sicut factum est de dyacidoniten retentiuo et preparetur sicut est illius preparatio et reponatur in vase et administretur: cuius dosis sit aur. iij. cum aqua calida.

Descriptio alia dyacidoten laxatiui.

b ¶ Sumatur cydonium boni odoris et induatur super ipsum de fortis fermentum et assetur et sumatur de carne eius ʒ. iij. piperis et zinzi. amborum añ. ʒ. ij. scamonee pondus ʒ. i. Teratur et conficiatur cum melle: cuius dosis sit pondus ʒ. i. cum vino

e Lectuarium dyacidoniten factum cum succo cidoniorum quod confert ad destructionem appetitus et ad eum qui non digerit cibum suum faciens ad illum: cuius epar est debile et stringit stomachum. ¶ Sumantur cydonia magna mundata intus et foris. et terantur et exprimantur et sumantur de aqua eorum lib. ij. romani et misceatur cum ea mellis dispumati quantum ipse est et aceti de vino lib. i. ʒ. et decoquatur super ignem leuem et auferatur spuma eius: et sumantur zinzi. ℥. iij. piperis albi. ℥. ij. terantur et proijciatur desuper et coaguletur sicut conueniens est electuario: hoc namque confert ei cuius epar est debile. ¶ Et oportet vt sumatur secundum plurimum ante cibum duabus horis aut tribus: et non nocet si accipiatur post cibum. ¶ Non si tu feceris hanc medicinam et in cuius stomaco est caliditas aut in cuius stomachum est colera: aut quocumque modo sit: oportet vt proijcias ab ea piper et zinzi. et admistres aquam cydoniorum et mel et acetum tantum: secundum quantitatem mensure quam diximus. ¶ Et si feceris eam illis quorum complexiones sunt mediocres vt non aggregetur in eis superfluitas colere neque superfluitas flegmatis proijce in eam medietatem quantitatis quam diximus de zinzibere et pipere. s. vt proijcias in eam piperis ℥. i. et zinzi. ℥. i. ʒ. Et si feceris eam illis in quorum stomacis aggregatur flegma: pone duplum quantitatis quam diximus: pones enim in ea. zinzi. ℥. vi. et piperis. ℥. iiij. cuius dosis sit. ℥. ʒ.

e Lectuarium dyacidonitem quod facit appetere cibum et confortat stomachum. ¶ Sumantur succi cydoniorum lib. iij. mellis lib. iij. aceti fortis lib. ij. decoquantur super prunas et auferatur spuma eius et sumantur zinzi. ʒ. v. piperis albi et nigri et macropiperis añ. ʒ. iij. cynamomi. ʒ. ij. xyloaloes crudi. ʒ. iij. Terantur et commisceantur cum melle et aqua cydoniorum et aceto et coquantur donec coaguletur: cuius dosis sit coclearium. i. ante cibum et expectet super ipsum duabus horis.

e Lectuarium indum faciens ad colicam et dolorem iuncturarum et podagram et dolorem dorsi: cuius hec est permixtio. ¶ ℞. scamo. aur. x. garboe et cardamomi et zinzibe. et cynamomi et cynami et nerenusceh et gariofiloru et piperis oium añ. aur. v. et turbith aur. c. zuc. aur. c. Tere has medicinas simul et cribella et confice cum melle.

e Lectuarium regum et est medicina anni que sumitur anno integro omni die. Eius igitur acceptio rectificat suscipientem se vsque ad finem vite sue preceptis dei et qui assiduat ipsam non videt egritudinem in corpore suo que non sanetur et neque canescit nisi quum factus est canus ante eius acceptionem et est medicina regum quia secundum quod narratur cum ea medicarentur fuerunt valens ad fistulas nigras: et albas: et rubeas: et ad cursum colericum et frigora et pulsationem cordis et iuncturarum et abstergit visum et colorem: et multiplicat coitum et non est ei malitia et non abstinet super eam vices ex cuius permixtio est hec.

¶ Sumantur myrabolanorum nigrorum et bellyricorum et emblicorum omnium añ. aur. vi. nigelle aur. xxxiiij. leucopiperis et ammonia ci et macropiperis et zinzi. et fulfulmirnue omnium añ. aur. ij. cubebe et anacardi amborum añ. aur. vi. tere vnũquodq; per se et cribella: ita vt nihil remaneat et proueniat fm̃ suaz diuisionem: et quod narrauimus de ponderibus. pmisce ergo ea: deinde accipe aur. dc. penidiorum sabalzir: et pone in patella aut vase mundo ereo et accende sub ea ignem leuem et asperge super ipsas aliquid aque: ita vt liquefiãt penidij. Cũ ergo liquefacti sunt et bulliunt: tũc proijce sup eos hec cõmixta et moue ea tãdiu donec optime commisceantur et aufer ea ab igne et dimitte ea donec tepescant: deinde fac de eis formas auellanis similes: quarum vnaqueq; sit aur. ij. et quate: et inunge manum tuam oleo aut butyro vaccino: deinde bibe de eo omni die formã vnam similem auellane cũz aqua frigida et ipsum est dominus medicinarum.

e Lectuarium masuachoien faciẽs ad podagram et dolorẽ dorsi et omnes egritudines frãs: cuius hec est permixtio. ¶ ℞. scamonee et cynamomi et cassie zinzibe. omnium añ. ʒ. viij. piperis ʒ. vi. cardamomi gariofi. et se. apij et anisoe oĩuz añ. ʒ. ij. ʃ. masuachoien. ʒ. iij. tere et ꝯfice cum melle: cuius dosis sit. ʒ. iij. aut. ʒ. ij. cum aqua tepida.

e Lectuarium de sisamo. ¶ ℞. sisami excorticati et cymini carmeni et zinzi. omniuz añ. ʒ. x. macropiperis et piperis amborum ana pondus ʒ. v. cynamomi pondus ʒ. ij. cardamomi et heil ambo℞ añ. ʒ. iiij. et zuccari tabarzet. ʒ. xl. Aggrega has medicinas tritas et repone in vase et vtere.

e Lectuarium de granis viridibus qđ facit ad emorroydas et frigus stomaci et maliciam digestionis et solutionem ventris: cuius permixtio. ¶ ℞. granorum viridium et mellis anacardi et sisami excorticati omnium añ. sextaria. vi. zuccari tabarzet sextaria. xxiiij. myrabolanorum kebulorum et bellyricorum et emblicorum ablatis nucleis et zinzi. et macropiperis et berungi et folij indi et capsie omnium añ. pond. ʒ. iiij. piperis sansuci añ. ʒ. ij. confice has medicinas cum melle dispumato et butyro vaccino et vtere post. vi. menses: dosis eius pond. ʒ. ij. cum lacte vaccino concusso. In cibo autem sit rizi decoctum cũz lacte dum perseuerat accipiens ipsum.

e Lectuarium de anisuden faciens ad inflationem ventris et stomachi et rugitum et ventositatem grossam: cui⁹ hec est permixtio. ¶ Sumantur piperis et seminis apij amborum añ. ʒ. xij. anisudẽ nigri pond. ʒ. xiiij. petroselini et celidonie et calamenti et basce et siselcos omnium añ. ʒ. viij. heilsim. ʒ. xiij. Aggrega has medicinas tritas et ciceoirigonizatas et ꝯfice cum melle dispumato et repone in vase et vtere cũ necesse fuerit.

d Descriptio alia de anisuden faciẽs ad magnitudinem vel egritudinẽ epatis et frigus eius et aquam citrinam et frigus stõi et renum. ¶ ℞. anisudẽ nigri pond. ʒ. x. se. eruce et seminis porri oĩum añ. pond. ʒ. vi. zinzi. et bellir. embli. ablatis nucleis oĩuz añ. pon. ʒ. viij. aniceos et semis apij et anisi et cardamomi minoris et cymini et armeni et cynamomi oĩum añ. pondus ʒ. v. myrabola. nigro℞ sublatis nucleis pondus ʒ. vij. cin. iii põdus ʒ. i. piperis et macropiperis amborum añ. pondus ʒ. iiij. spice odorifere pondus ʒ. ij. penidiorum alborum pond. ʒ. xx. Aggrega has medicinas tritas et confice cum melle dispumato et repone in vase et vtere cum necesse fuerit: dosis eius põd. ʒ. ij. cũ aq̃ anisi et masticis et spice.

e Lectuarium de camphora valẽs ad debilitatem stomachi et epatis et fugat vẽtositates grossas et adiuuat ad digestionẽz: cuius hec est permixtio. ¶ ℞. camphore et croci et xyloaloes et cardamomi et garboe et cubebe et kzelim et cynami et gariofilorum et vsnee et spice et macis et sandali albi et macropiperis et cynamomi et capsie et neremusch et secacul et galange et nucismuscate et zinziberis et ciperi et fulfulmirnue omniũ partes equales zuccari quantum est pondus medicinarum omnium.

e Lectuariũ de camphora descriptione alia faciens ad maliciam digestionis et debilitatem stomachi et flegma grossum: cui⁹ hec est ꝑmixtio. ¶ ℞. piperis et nucismuscate et zinzi. et gariofilorum et macis et cynamomi et cynami et pireti et fulfulmirnue et gariofilorum hortulanorum et camphore et croci omniũ añ. pondus ʒ. ij. Tere has medicinas tritas et cribellatas et ꝯfice cum melle dispumato et repone in vase et vtere cum necesse fuerit.

e Lectuarium de camphora fortius priore: cuius hec est permixtio. ¶ ℞. zinzi. et piperis et macropiperis et cynamomi et cynami et folij indi et spice odorifere et capsie inde et nucismuscate et sandali et citrini et carpobalsami et cardamomi et macis et gariofilorũ et pireti et talisafar et ciperi et spodij et xyloaloes indi puri omnium añ. pondus ℥. ʃ. camphore et muschi amborum añ. ʒ. ij. et ʃ. zuccari tabarzet. ℥. x. et ʃ. cõficiantur cum melle dispumato et reponatur in vase et administretur cum necesse fuerit.

e Lectuarium de xyloaloe quod confortat stomacũ et calefacit eũ absq; superfluitate et digerit cibum et exiccat flegma. cuius permixtio hec est.

℞. spice odorifere et spice romane et se. apij et anisi et masticis oium añ. ʒ.i. xyloaloes. ʒ. iij. gariofi. ʒ. ij. macis. ʒ. ij. s. cynami et gallie ambo⁊ añ. ʒ. ij. myrabo. kebu. infuso⁊ in vino et torrefactorum et selēgimusk ambo⁊ añ. ʒ. ij. s. nucismuschate. ʒ. i. et. s. marmacor. ʒ. iij. ro. et calami aromatici ambo⁊ añ. ʒ. ij. conficiant cum mella. dos. eius aur. ij.

c Lectuariū de cynamomo valens ad debilitatē cēpis et stōi et renū et mūdificat humores grossos et fugat vētositates: cuius hec est pmixtio. ℞. cynamomi et xyloal. et enule oiu⁊ añ. ʒ. vi. gariofil. et pipis nigri et macropi. et spice et assari omniū añ. pond. ʒ. v. zinzi. ℥. i. menthe. ʒ. viij. girboe et cynami ambo⁊ añ. ʒ. ij. lezian et anisi et se. feniculi et cassie omnium añ. pondus. ʒ. iij. conficiātur cum melle dispumato et administretur.

c Lectuariū indum faciens ad colicā et frigus stōi et dolorē iūcturarum et podagrā: cuius permixtio hec est.

℞. capsie et folij indi ambo⁊ añ. pō. ʒ. iiij. nucismuscha. et ameos ambo⁊ añ. sextaria. ij. piperis et macropiperis ambo⁊ añ. sextaria. v. zinzi. sextaria. v. myrabolanorum nigro⁊ sextaria. xxx. neremisch sextaria. ij. gariofilorū ʒ. v. nucismuschate sextaria. ij. macis. ʒ. iiij. penidiorum sextaria. x. sumantur de puluere eius cū necesse fuerit. ʒ. ij. cū vino antiquo.

c Lectuariū de zinzi. ꝯferēs ad debilitatē stōi et intestino⁊ et digerit cibum et fugat ventositates et valet ad colericam passionem et retinet ventrē: cuius permixtio hec est. ℞. zinzi. ʒ. xx. gummi arabici et girboe ambo⁊ añ. pōdus. ʒ. x. gariofilo⁊ et cynamomi oium añ. ʒ. v. de nucibusmuschatis nux. i. croci pōdus. ʒ. i. amili. ʒ. xliij. zuccari tabarzet libra. i.

c Lectuarium de muscho ꝯferens ad debilitatem stōi et inflationem eius et vētositates et emorroydarum et pulsum oris stōi: cuius hec est permixtio. ℞. muschi aur. v. girboe et cardamomi et gariofilo⁊ et zinzibe. et macropipe. oium añ. pondus. ʒ. x. cynamomi pond. ʒ. iij. xyloaloes indi ℥. i. croci. ʒ. ij. zuccari quantum pondus medicinarum oium deinde conficiatur cum melle.

c Lectuarium de citro qd fugat vētositates et digerit cibū et odorem oris efficit bonum: cuius hec est pmixtio.

℞. corticum citri citrino⁊ siccorū pond. ʒ. xxx. gariofi. et nucismu. et macropipe. et piperis et girboe et cynamo. et galāge et zinzi. oium añ. pōdus. ʒ. i. et muschi pōdus sexte et. s. ʒ. i. conficiatur cum melle et administretur.

c Lectuarium cesaris conferens ad colicam et frigora et humorē crudum et extrahit superfluitates grossas viscosas et valet ad podagram: cuius hec est permixtio. ℞. macropiperis zinzi. et myrabolanorū citrinorum scamonee et turbith omnium añ. ʒ. xii. seminis apij et ameos et piretri et salis tabarzet oium añ. ʒ. vi. zuccari. ʒ. xvi. cōficiatur cum melle et administretur.

c Lectuarium de stinco addēs in coitu: cuius hec est permixtio. ℞. se. asparagi. et se. cepe et se. alrotab et se. porri et se. baucie. et semis eruce et se. vrtice et granorum viridium et lingue auis et sisami excorticati et se. raphani et tuderi vtriusq et amigdalarū et pinee et grano⁊ nasturtij oium añ. ʒ. iij. zinzi. et secacul et galange: et macropiperis omnium añ. pondus. ʒ. v. cynamomi et nucismuscate et been vtriusq omnium. ʒ. ij. sumitatis stinci. ʒ. v. squille assate pōdus. ʒ. iij. penidiorum quantū pond. harum omniū medicinarū. Tere et cribella et confice cum melle dispumato dosis eius pond. ʒ. ij. cum triplicato: aut cum lacte dulci: aut cum aqua mellis in ieiuno.

c Lectuarium aliud conferens ad pulsum cordis confortat stomacum et digerit cibum et soluit ventrem: cuius hec est permixtio. ℞. myrabol. kebulo⁊. ʒ. xv. salisafar. ʒ. x. zedoarie et doronigi et cassie omnium añ. ʒ. iij. turbith. ʒ. xx. scamonee ʒ. iij. penidiorum. ʒ. xx. conficiantur cum melle dosis eius. ʒ. iij.

c Lectuarium expertum nrm. ℞. xyloal. ʒ. iiij. cāphore qrtā. ʒ. i. muschi. ʒ. iij. macis neremisk. ciperi selengeskisk zurūb et zedoarie oium añ. aur. i. cynamomi et masticis et zinziberis et pipis et gariofilorum. omnium añ. ʒ. ij. buglosse. ʒ. v. seminis feniculi et semis apij et acori et spice omnium añ. ʒ. iij. aggregetur cum melle.

t Trifera maior que facit ad mollificationem stomaci et ventositates emorroydarum intrinsecarum et addit in coitu: cuius hec est permixtio. ℞. myrabolanorum nigrorum et bellericorū et emblicorum et macropiperis et piperis omnium añ. partes. iij. zinzi. et buzeiden et scirēblegi et capsie inde: et in descriptione alia macis omnium añ. po. i. tuderi albi et tuderi rubei et lingue auis et seminis granati silvestris et est asse hedenegi granorum alzillel et est persice darsisabā et sisami excorticati et zuccari tabarzet omnū añ. partes. ij. been albi et rubei ambo⁊ añ. pars. s. Tere sicca per se et sisamum per se et inuolue cū butyro et et confice cum melle dispumato.

c Lectuarium de xiloaloe nostrum. ℞. heil et zinziberis et cynamomi et cassie et croci piperis selengenisk et zedoarie omnium añ. ʒ. v. ciperi zarub folij indi et gariofi. omnium añ. ʒ. iij. xyloaloes crudi pondus. ʒ. vij. ambre aur. i. lapidis lazuli et camphore añ. tertia. ʒ. i. turbith. ʒ. iiij. sa

lia indi pond.ʒ.i.conterant oia et fiat ex eis de-
ctuarium cum melle aut zuccaro.

¶ Sūme prime. Tractatus quartus de suffo-
fet et alchamaia et muret infantium.

Hoc non afferemus de suffofet nisi simile illi qd attulim⁹ de electuarijs et post ponem⁹ reliquuz usqȝ ad locum suum.

Iclete conferens ad tenasmonem et punctionem et solutionem ventris et emorroydas: cuius hec est pmixtio.

¶ ℞.granoꝝ nasturtij torrefactoruz lb.i.ʃ.cymini carmeni infusi in aceto die et nocte et se.porri torrefacti amborum.añ.sextaria.x.se.lini torrefacti.℥.iiij.bleiari.℥.i.myrabo.bellulo.mollitoꝝ cum butyro vaccino.℥.iij.dosis eius ʒ.i.cum rob de cydonijs et aqua frigida.

Uffuf cōferens ad ventositates emorroydarum et solutionem ventris et tenasmonem et puncturam.¶ ℞.granorum nasturtij torrefactorum lb.i.se.lini torrefacti et psilij omnium.añ. pond.ʒ.iij.seminis apij torrefacti et boli armeni et seis maru oium.añ.pond.ʒ.ij.ʃ.gūmi arabici.ʒ.i.

Uffuf qd nominatur besile retinens ventrem: cuius hec est pmixtio.¶ ℞.besile et granoꝝ ellebori albi zedoarie et nucis eiden et dragaganti et mu garh et licij.et auellanarum.et fisticorum omniū añ.pars.i.et amygdalarum dulcium excorticatarum ex cortice suo pond.ʒ.x.et farine aldarmache.℥.xx.permisceatur et administretur.

Uffuf hobede qd confert pregnantibus et fugat ventositates et confortat epar et stomacum.¶ ℞.margaritarū paruarum et piretri omnium.añ.ʒ.i.zinziberis et visci rāni amborum.añ.pondus.ʒ.iiij.zedoarie et doronigi et seminis apij et acori et gariofi et nucismuschate et piperis et cynamomi omnium.añ.aur.ij.et tuderiigi et seminis feniculi omnium.añ.aur.i.zuccari quantum pondus medicinarum omnium.

Uffuf.hobede quod confert ad extenuationem epatis et mollificationē stomaci et humiditatem eius.¶ ℞.lacce lignorum et granorum myrthi et glandi persicarum et zuccari tabarzet et mastic is et corticum granatorum et gallarum omniuz añ.partem vnam.olibani et zinziberis amborū ana quartam partis misceantur post cicotrigozizationem et sumatur puluis eius mane et cuz est hora dormiendi ab aur.i.usqȝ ad.ij.hebdomada vna et non gustet carnem.

Uffuf quod facit ad caliditatez in corpore et febrem et herisipillam et alsara sternutationem et retentionem lingue birsen et fricatur cuz eo linguam cuius hec est permixtio.¶ ℞.muschi pond.tertie.ʒ.i.

galie et licij amborum.añ.ʒ.i.camphore.ʒ.i.terra.ʒ.i.croci pond.ʒ.ij.cardamonii et gariofiloꝝ et nucismuschate omnium.añ.pondus aur.iiij.rosarum rubearum et balaustiarū et spodij omnium ana aur.vi.zuccari tabarzet albi.lr.commisceantur medicine ipse post cicotrigozizationem. Et si dominans fuerit sit ipsum caliditas extrahatur ex eo quo medicatur nuxmuschata et est iuuatiuum.dosis eius magno sit medietas aur.et paruo quod est a duobus granis usqȝ ad siliquam vnam.

Amiati melonis lōgi quod est ad stomacum molliez et retinet ventrem ex dominio mollificationis stomaci et confortat animaz debilem: cuius hec est permixtio.¶ Sumatur melon longus et extrahatur quod est in concauitate eius de granis et alijs: deinde impleatur sanie nabach et sanie de bdellio et hypoquistidos et glutino medento trito et rizi torrefacto accepto equali mensura et pmittatur donec melonis humiditas exiccetur deinde extrahatur quod intus est et exiccetur et teratur et sumatur de eo vola magna.s.quātitas que fit.ʒ.iiij.est enim bonum et expertum.

Uffuf quod fit pueris quibus dominatur humiditas.¶ Sumantur myrabolanorum nigroꝝ et cymini carmeni amborum.añ.ʒ.v.masticis.ʒ.xx.ʒʒ.ʒ.ij.Teratur vnūquodqȝ eorum per se et cribelletur.deinde fiat eoruz permixtio et inuoluatur in estate cum oleo sisamino et in hyeme cum oleo oliue et zuccarum eius in estate tabarzet et extrahatur ex eo zinziber: et hoc quidem non conuenit nisi illis pueris in quibus dominatur humiditas.

Uffuf Aristotel. qd ipse scripsit Alexandro ad diariam et corruptionem stomaci et citrinitatem coloris et fetorem oris et obliuionem et digerit et letificat: cuius hec est permixtio.¶ Sumantur cynamī et folij indi et heil et xyloaloes indi et asari et bleiati et myrabolanoꝝ bellulorum enucleatorum et mellilon et existimo ipm esse selēge misch et neremisch et narkeisar et cymini et cinamomi et vsnee et piperis et macropiperis et.ʒʒ.et gariofi.et granorum granatorū et nucis mus.et cardamomi omnium.añ.partes.ij.muschi et ambre et camphore omnium.añ.pars.i.zuccari tabarzet sextuplū medicie totius.dosis eius qd est iter pond.ʒ.i.usqȝ ad.iij.cū aq̄ frā in ieiuno: et post cibū ē magni iuuamētī in eo qd narraui.

Uffuf albarmachi quod est iuuatiuū ad vermes et debilitatem stomaci: cuius permixtio hec est.¶ ℞.myrabo.bellulorꝝ et emblicorum et citrinorū omnium.añ.partem.i.et medulle turbith quantum illud totum et penidiorum tabarzet duplū illius totius dosis eius.ʒ.x.

Assus de squilla quod est vinr puero
b rum expertum faciens ambulare et fa
cit currere ventrem et ascendit ab eis
nocumentum colere et flegmatis.
℞. myrabolanorum belliricorum et emblicorum et piretri et rosarum rubearum et ba austiarum et sumach et hemuradar et venarum et nucis vomice et granorum myrti et gallarum et ozimi et cardamomi et gariofilorum omnium .an. partes equales: tere et cribella et utere: est enim iuuatiuum.

Iur ad pueros mundificans corpo
v ra eorum a flate et colera: cuius pmix
tio . ℞. adebe et spodij et ambre et
assiedene et celidonie et ozimi et balaustiarum et myrabolanorum citrinorum .v. et licij et gallie et croci et cardamomi et gallarum et zuccari tabarzet omnium ana quantum est pondus myrabola. et sumat de eo secundum quantitatem sue magnitudinis et paruitatis.

Iur aliud ad pueros. ℞. rosarum et ba
v laustiarum et climie et piretri et sumac
et succi liquiritie et adebe et myrabo
lanorum et belliricorum et gallarum et macis et granorum myrti et spodij et cubebe et cardamomi et licij et croci et galie et venarum et cassie et ambre et assiden et ozimi et corticum rizi omnium partes equales: commisceantur post cribellationem.

Iur aliud ad pueros . ℞. zuccari
v tabarzet et rosarum ru. siccarum et licij et
croci et sumac et spodij et celidonie
et ozimi et balanstie et acatie et hadasi omnium ana partem .i. dosis lirat .i. paruo et magno secundum quantitatem illius.

Iur ad pueros. ℞. rosarum balaustiarum
v climie piretri sumach succi liquiritie
et adhabe myrabolanorum bellirico
rum et gallarum enucleatarum et granorum myrti et spodij et cubebe et cardamomi et licij crocis et galie et venarum cassie et ambe et assedinie et ozimi et corticum rizi omnium ana partes equales: conficiantur post cribellationem.

Amiati ad rasuram et solutionem ven
lz tris superfluam et corruptionem sto
maci et debilitatem eius . ℞. corti.
et hipoquistos amborum. an. partes v. galie partem .i. teratur vnumquodque per se et misceatur et sumat de eo omni mane pondus .ʒ. ij. et in sero tantundem: est iuuatiuum.

Assus ad splenem et malitiam dige
s stionis et coloris . ℞. ellebori albi
quartam heleiani super quem funda
tur quod submergat ipsum de oleo sisamino et accendatur sub eo ignis lenis donec coaguletur: deinde proijce super ipsum almugat contriti pondus .ʒ. lxxiiij. cymini carmeni .ʒ. iiij. ameos de sceuni pondus .ʒ. ij. sumat de eo in mane volam vnam cum aqua frigida et abstineat super ipsum ab acetis et piscibus salitis et recentibus et ab omni quod est ex lacte et oleribus et fructibus.

Assus conueniens ei qui habet icteri
s tiam et dolorem epatis et vomitum
colere citrine. ℞. lacce ablute aur.
i. spodij .ʒ. ij. croci .ʒ. i. reusini sexta et medietas sexte .ʒ. i. camphore sexta .ʒ. i. dosis eius .ʒ. ij. cum decoctione prunorum et aqua tamarindorum quantitate lb. ʃ.

Assus conueniens illi qui habet do
s lorem epatis et splenis et solutionem
ventris propter colericam: cuius hec
est permixtio. ℞. fecis vini et reubarbari et spice et lacce ablute omnium. an. aur. i. scorie ferri bassari .ʒ. vij. tere. dosis eius aur. i. cum aqua coriandri sicci quantitate ℥. i.

Assus quod confert ad epar et icteri
s tiam et opilationes et sputum sangui
nis. ℞. granorum cydoniorum ex
corticatorum et anisi et se. citroli excorticati omnium. an. ʒ. iiij. boli armeni et lacce et rosarum et spice et liquiritie omnium ana .ʒ. i. spodij .ʒ. ʃ. masticis .ʒ. i. tertiam dosis eius .ʒ. i. cum aqua frigida.

Al conueniens calefactis ad resolu
s tionem vtriusque colere et facit appete
re cibum . Sumatur sal gemme et
disrumpatur in frusta parua et torrefiat super sartaginem ferri aut super lapidem aut vas figuli: deinde aspergatur super ipsum acetum vini forte multotiens: deinde teratur et cicorrigonizetur et misceatur cum eo de granis granatorum torrefactorum parumper et sumach mdeari ex granis suis quantum est tertia salis. coriandri sicci torrefacti et succi amirberis contriti commisceatur et administretur.

Al aliud faciens stomaco et epati et
s ad dolorem iuncturarum et ad omnes
passiones que fiunt propter superflui
tates. ℞. salis cibi pondus lb. i. salis ammoniaci pond. ℥. ij. et piperis albi pond. ℥. iij. et .ʒʒ. et piperis nigri amborum . an. pond. ℥. ij. et anisi et granorum pini et granorum cruce et ameos et spice omnium. an. ℥. i. et ozimi. ℥. ij. et granorum apij siluestris. ℥. i. ʃ. Tere et puluerisa et fit dosis pond. aur. ij. cum aqua tepida.

Tractatus .v. de allohocat ad spiritualia.

Sermo noster in allohocat est secundum modum nostri sermonis in capi
s tulis que sunt ante ipsum: et allohocat quidem non sumuntur secundum plurimum nisi vt teneantur in ore: et currat ex eis aliquid post aliquid ad pulmonem et non impleantur subito ad stomacum: quare prolongetur spatium eorum ex stomaco ad pulmonem.

Lohoc ad tussim siccam. ¶ Sumatur semen lini torrefactum et conficiatur cum melle et reponatur in vase et administretur cum necesse fuerit.

Lohoc aliud ad tussim ex caliditate et sic. ¶ ℞. se. citroli excorticati.ʒ.v. amigdal. dulcium excorticatarum.ʒ.vi. se. altee et se. malue amborum.añ.ʒ.v. gummi et draganti et amili et granorum cydoniorum excorticatorum omnium. añ.ʒ.iiij. succi liqui. et penidiorum amborum.ʒ.iiij.ß. terantur et cicotrigonizentur et sumantur radices liqui. mundate et seuestē et passule dulces mundate et decoquant̄ cum aqua donec aqua ingrossetur: deinde proijciatur cum ea rob et coagulentur cum ea medicine et detur in potu cum pulmētis factis ex aqua furfuris et farina fabarum et penidijs et oleo amigdalino dulci et potest post ipsum aqua ordei.

Lohoc ad tussim ex caliditate. ¶ ℞. seuestē pugillos tres iuiubas magnas numero.l. radicum liqui. excorticatarum contritarum.ʒ.xxx. et terniabin eni dulcium mundatarum.ʒ.xl. cassiefi. mundate ex arūdine sua.ʒ.xx. decoquantur cū lb.x. aque donec remaneat lb.i. deinde coletur et proijciatur desuper rob lb.ß. penidiorū terniabin lb.i. et decoquatur donec ingrossetur sicut mel: deinde misceatur cum ea farine fabarum cicotrigonizate cum orali quantum sufficit.

Lohoc de papauere cōferens ad expulsionem sanguinis per vomitum et se. calidam et tussim dolorem pectoris et pleuresim: cuius hec est permixtio. ¶ ℞. ro. rubearum ablatis capitibus et gūmi arabici amborum.añ.ʒ.ß. amili de frumento et draganti et granorum papaueris omnium. añ.ʒ.ij. spodij. et croci amborum.añ.ʒ.ß. succi liquiritie pondus.ʒ.ij. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas que ex eis cribellantur et confice cum triplicato et repone in vase et vtere cum necesse fuerit et bibatur cum terniabin aut decoctione ysopi.

Lohoc de spodio conferens ad tussim et vomitum sanguinis et superfluitates grossas et dolorem pectoris et vlcera pulmonis. ¶ ℞. cardamomi pōdus.ʒ.iiij. gummi pondus.ʒ.viij. amili de tritico et granorum papaueris albi et zinziberis omnium.añ.ʒ.x. spodij pondus.ʒ.iiij. zuccari tabarzet pondus.ʒ.xl. granorum cucu. excorticatorum amigdalarum excorticatarum et amigdalarum pini omnium.añ. pondus.ʒ.viij. amigdal. amararum excorticatarū ex duabus corticibus suis et succi liquiritie et draganti omnium.añ. pondus.ʒ.v. se. feni. pondus.ʒ.ij. granorum papaueris nigri pondus.ʒ.ij. Terantur et aggregentur medicine iste trite et cicotrigonizate de eis que cribellant̄ et conficiantur cum melle dispumato et butyro vaccino confectione leni et ponatur in vase et administretur cum necesse fuerit.

Lohoc aliud de spodio conferens ad se. ptisicas et vlcera pulmonis. ¶ ℞. gūmi et cardamomi ambor̄. añ.ʒ.vi. ℥.ß. et amili de tritico ambor̄.añ. pondus.ʒ.xij. spodij pondus.ʒ.iiij. zuccari pondus.ʒ.ix. granorum cucu. excorticator̄ et granorum pini excorticator̄ amborum.añ.ʒ.vij. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigonizatas que cicotrigonizantur de eis et confice cum butyro et melle dispumato confectione leni et repone in vase vitreo et lambat de eo et bibat cum aqua calida aut cum lacte asine.

Lohoc de squilla conferens ad difficultatem anhelitus et sputi et dolorem laterum et pectoris. ¶ Sumantur succus squille et mel dispumatum et coagulentur simul et lambat de eo ante cibum et post ipsum.

Lohoc de alleis faciēs ad tussim antiquatam a flāte et mundificat pectus et digerit mās subtiles. ¶ Sumantur alleor̄ mundator̄ lb.i. decoquantur cum lb.i. butyri donec dissoluta sint in decoctione et coletur et terant̄ allea optime et fundat̄ super ea mellis dispumati lb.i. et decoquat̄ lento igne donec ingrossetur et remoueat̄ ab igne.

Lohoc aliud. ¶ ℞. granorum cydoniorum et psilij ambor̄.añ.ʒ.v. se. papaueris pond.ʒ.x. radicum liquiritie et seuestē ambor̄. añ.ʒ.xij. decoquant̄ cum aque lb.iij. et decoquat̄ cum lento igne donec ingrossetur et fundat̄ desuper de rob pond.ʒ.xij. et draganti et gūmi arabici ambor̄.añ. pōdus.ʒ.vij. et penidiorum sextarium vnum.

Lohoc album ad raucedinē vocis et vlcus pectoris et ad illum qui spuit sanguinem et aperit opilationes: cuius hec est permixtio. ¶ ℞. se. lini torrefacti et pass. mundatarū ambor̄.añ. lb.i. amigdal. pini et amigdal. dulciū et amig. amararū mundatarū oium.añ.℥.vi. auellanarū torrefactarū et glutis albori et radicum lilij celestis oium. añ ℥.i. myrrhe et croci et thuris masculi oium. añ ℥.ß. Terantur et cribellent̄ et inuoluant̄ cum lacte asine et cōficiant̄ cum eo et fiant trocisci et exiccent̄ in vmbra deinde terant̄ et cōficiant̄ cum melle et sumatur de eo coclearium.i. in mane et coclearium.i. in sero: deinde fiāt ex eo collyria: et pillule et ponatur de eis in nocte sub lingua.

¶ Tractatus sextus. de sirupis et robub.

Nostra narratio in sirupis et robub est sm modum ad quem inuenimus in eis que sunt ante. et differentia quidem siruporum et robub est quod robub sūt succi inspis

fiūt per seipsos ꝛ sirupi sunt decoctiones ꝛ suc-
ci inspissati cum dulcedine.

Sirupus acetosus cōstantis cū3 scribus qui extinguit fe. ꝛ opilōnē stōi ꝛ incidit flegma ꝛ abstergit ipsū3 ꝛ vincit coleram ꝛ aperit opilōnes in epate ꝛ splene ꝛ ꝓuocat vrinā: cuius hec est permixtio. ℭ Sumāꝛ aceti antiq boni lb.x. ꝛ ꝓijciaꝛ sr per ipsum aque dulcis clare lb.xx. aut plus aut minus ꝼm quātitateꝫ acetositatis aceti ꝛ bonitatis eius ꝛ ponaꝛ in eo corticū radicū feniculi ꝛ corticū radicū apij oiū3.āā.ʒ.iij.se.feni.ꝛ se. apij amborū.āā ℥.i. ꝛ dimittaꝛ die ꝛ nocte ꝛ post ħ decoquaꝛ lento igne donec cōsumaꝛ eius tertia: deinde auferaꝛ ab igne ꝛ dimittaꝛ donec infrigideꝛ postea coleꝛ ꝛ ꝓijciaꝛ sup ipsm ꝓ oib⁹ duabus ptibus huius aque ꝛ aceti decoctoꝝ cū radicibus ꝛ se.pō.i.suc.tabarzet aut mellis ꝓ oib⁹ duabus ptibus ꝛ .ß. aceti ꝛ aque decoctoꝝ cum radicibus ꝛ se.pō.i. ꝛ decoquaꝛ lento igne donec remaneat medietas eius ꝛ remoueatur ab igne ꝛ infrigideꝛ ꝛ coleꝛ ꝛ administreꝛ spuma eius iaꝫ collecta in hora ebullitōis eius. Et qui vult ponat in eo post ablationem spume eius ꝛ postq̄ ebullierit ebullitiōe vna aut duabus croci non molliti pondus.ʒ.iij. in pāno ꝛ suspendat in vase ꝛ fricet manibus aut instr̄o aliquo hora post horam donec egrediaꝛ virtus eius in eo. ℭ Et sunt de hoibus qui fricāt in eo post expletionē ei⁹ croci molliti pōd.ʒ.ij.ꝛ nō coquūt ip3.

Modus sirupi acetosi Samuel bonu3 pone super lenes prunas ꝛ aufer spumam eius ꝛ ꝓijce super ipsum acetū qd non sit appetens acetositatis neq3 debilis ꝛ bulliant ad ignē paulatim donec commisceaꝛ bene ꝛ non sit acetum crudum: deinde remoueaꝛ ab igne ꝛ serua ipsum. ℭ Si ergo volueris vti eo cōmisce ipsum aqua tanta quantus est sirupus. Et si ille qui bibit ipm abhorret ipm pp acetositateꝫ eius aut dulcedinē ipsius tūc vtaꝛ eo assidue.ꝗ si voluerit bibere ipsum ita vt sit manifeste acetositatis tūc addaꝛ in aceto eius ꝛ illud est qm̄ non est laudabile vt fiat ꝼm quantitatem vnam. ℭ Et vꝛ mihi ꝙ ħ simile sit ei qd facit hō qū ꝑcepit hoibus qui bibunt vinum vt cōmisceant ipsū3 cum aqua preter ꝙ sciat ꝙ in eis sunt qdam qui ꝯsueuerunt bibere ipsum sic: cum ergo bibunt ipm forte purū leduꝛ statim ꝛ illi qui ꝯsueti sunt bibere ipm forte cū bibunt ipm plurime comestionis patiuꝛ nauseam. Cū ergo huiōi acciñs contingat in potu vini ꝛ sit de ꝯsuetudine hoium vt bibant ipm plm̄ quō non ꝯtingit in potu sirupi acetosi plus. ꝛ sit ꝯsuetudo nr̄a vt bibamus ipm minus q̄ꝫ bibamus vinu3 valde ꝛ sit eo fortior: quare oꝫ vt eius equalitatem ꝑparemus ꝼm eum qui ipsum bibit ꝛ non ꝼm nos. ℭ Et ego quidez diligo vt scias ꝙ magis cōueniens ei qui ipm sumit est ille qui apud eum est magis. delectabilis ꝛ pp hec ipse plus confert ei: ꝛ qui ab eo ledit est ille qui abhorret ipm ꝛ equalis harū spēꝝ est vt fiat ꝼm ꝙ conuenit pluribus hoium: ꝛ ita oꝫ vt fiat ꝼm omneꝫ dispōnē. ℭ Sumaꝛ aceti pars.i. ꝛ misceanꝛ cū ea mellis dispumati ptes .ij. ꝛ decoquanꝛ super ignem lenem donec cōmisceanꝛ sapores eorū. Similiter sapor aceti ne cum non remaneat crudus a principio sui. ꝛ illꝛ oꝫ vt fiat in melle de quo fit sirupus acetosus.s. ponanꝛ super omneꝫ ptem mellis quatuor ptes aque pure: deinde decoquaꝛ lento igne cum equalitate: donec eleueꝛ spūa mellis mals: qm̄ malo melli spuma eleuaꝛ quapp non est necium vt decoquatur plm̄ sicut eget illud qd est ante ipm. ℭ Et plm̄ qdem qd remanet de primo qui pmisceꝛ hac quātitate est medietas eius et iteratur eius decoctio donec cōmisceatur bene et non remaneat acetum crudum. ℭ Et sit sirupus acetosus quando permiscentur species tres a principio. Funduntur aceti pars.i.et mellis partes .ij. et aque partes. iij. et decoquūtur donec remaneat quarta et aufertur spuma eius. Cum ergo vis ipsum facere fortiorem pone tantum aceti quantu3 mellis et bibatur sicut bibitur vinum cōmunum et non bibat ipm assidue: imo die ꝛ die: quoniā ipse submergatur in iuncturis et attrahit chimum ex intestinis inferioribus et resoluit humiditatē corporis. ℭ Et de hoibus sunt qui bibunt ipsum sine aqua que sit quantum est sirupus acetosus sicut bibunt.℥.i.et post ipsum illud quo vult habens egritudinem vt extrahatur humiditas ex ore stomaci et trahat ipsam ad inferiora. et qui bibit ipsum expectet super ipsum vsq3 ad mediū diem: deinde vtatur pullis et alzirabegi.

Sirupus acetosus noster. ℭ Accipe zuccarum bonum et assa ipsum in patella et funde super ipsum aceti fortis.s. aceti vini tantū ꝙ appareat submersio eius sub zuccaro et non cooperiat zuccarum. ℭ Et si vis ne acetet minue de hac quantitate: deinde pone ipm super prunas: aut igneꝫ lenem donec liquefiat et aufer spumam eius cu3 radicibus fistularum et accipe eam cum panno et non expumea ipsu3 nisi cum eleuatione et positione absq3 collectione vt fit cum cocleari. cum ergo mundificatum fuerit fundes super ipsum aquam donec subtilietur: deinde decoque ipm et inspissabis eum.

Sirupus acetosus solutione educens coleram. ℭ Sumatur mel dispumatum: aut zuccarum et acetum forte sicut narrauimus prius et decoque lento igne et accipe succi cucu.āā.et scamonee amboꝝ.āā.℥.i.aut plus aut minus ꝼm q̄titatē necessitatis et ꝫ mēsurā quā vis: et tere ipsū et pone in pāno lini et suspēde ipm in vase et cōfrica oi hora donec ꝯsumaꝛ et nō remaneat in pāno

aliquid. Cum ergo coagulatur remoue ipsum ab igne: et quidam proijciũt loco scamonee radicem scamonee cum radice apij et radicibus feniculi in principio decoctionis.

o Sirupus acetosus alius educẽs flegma. ℭ Sumantur mel et acetũ squille cum radicib⁹ predictis et decoquatur. Et accipe medulle cartami quod scis esse ꝯueniens virtuti hominis et tere ipsã et pone in panno et suspende in vase sicut primũ et utere ipso.

o Sirupus acetosus alius expellẽs melancoliã. ℭ Sumatur mel: aut zuccarum et acetuꝫ et decoquatur sicut decoquit̃ primus: deinde epithymi quãtum vis et polypodij et ellebori nigri et tere ipsa et pone in pãno et suspẽde in vase et decoq̃ ipsũ sicut primuꝫ.

o Operatio aceti squillitici. ℭ Accipe squillam albam mundatam et incide ipsam cum cultello de ligno et infila ipsam cum filo ita vt frusta adinuicem non adhereant et munda ea: et pone in filo et non sit vnum vbi est aliud et exicca in vmbra.xl.diebus: deinde accipe de ea eminas.i. et proijce sup eaꝫ aceti boni lib.xviij. et pone ipsuꝫ in sole.xl.dieb⁹ et opila vas bene: deinde extrahe ex eo squillam et exprime ipsaꝫ et cola ipsaꝫ cũ panno. Quidã ṽo accipiunt ad vnãquãq3 eminaꝫ squille aceti lib.vij.ʒ. et alij non exiccãt squillam in vmbra sed mundant eam et ponũt de ea illud idem pondus et dimittunt eã sex mẽsibus. quare est illud quod fit s̃m hunc moduꝫ magis soluens. ℭ Et confert quãdo colluitur cum eo os omni causa ginguarum et sanguineꝫ currentem ex eis abscindit: quoniam constringit ipsum et exiccat humiditatem carnis ginguarum et dentium et indurat dẽtes qui mouentur et facit os odoriferum et odorem oris et valet ad fetorem oris.nã si de eo detur in potu abstergit cannam pulmonis et indurat eam et clarificat vocem et confortat eam et est conueniẽs iterum ei qui habet dolorem stomaci et ei q nõ digerit cibum et et qui patitur epilepsiam et ad scotomiam et ei cui dominatur colera nigra et almatuine et aluesgues et iterũ et qui habet prefocationeꝫ matricis et ei qui habet splenẽ grossum et ad venam sciaticam et confortat corpus mollificatum arefactum: et colorem corporis efficit bonum et acuit visum et confert ad strictutam pectoris et anhelitus et si administretur in dolore auris cum fundit̃ in eam sedat ipsum et ꝯuenit ad oẽ qd' vini si nõ fuerit itus in aure vlcus et sumat̃ in potu oi die de eo in ieiuno pauper et gradatim donec perueniat ad.℥.i.ʒ.

o Sirupus acetosus solutiuus sq̃llitic⁹ conferẽs ad difficultateꝫ vrine et dolorẽ laterum et stõi et maliciã digõnis et eructuationẽ acetosam. ℭ R̷.inte riores cepe squille lib.ij. zinzi.℥.i.se. apij.℥.ij.se bancie siluestris.℥.ʒ.se.feniculi et anisi amboruꝫ ãã.℥.i. ameos.℥.ʒ.cymini carmeni.℥.i.radicum aniuden et piretri amborum ãã.℥.ʒ. superiorts yso pi.℥.i.calamenti et menthe amborum ãã.℥.i.ireos.℥.ʒ.cordumeni pondus.ʒ.ij.myrrhe.℥.ʒ.seminis ruthe.℥.ʒ.folij indi.℥.ʒ.trita contritione grossa infundantur in aceti squillitici lib.vi. et mellis dispumati lib.ij..et ponatur in vase vitri et administret̃ et bibat̃ ante cibũ et post cibũ.

m Modus faciendi iulep. ℭ Sumatur emina.i.zuccari et fundant̃ super ipsũ aque.℥.iiij. et decoquatur lento igne et fundantur desuper aque ro.℥.ij. et auferatur ab igne et coletur et administretur.

a Aqua mellis et zuccari faciẽs ad egritudines frãs et dolorem epatis et pectoris. ℭ Mellis pars.i.aq̃ partes ij. sumantur et decoquant̃ lento igne et auferat̃ spuma ei⁹ et ferueat donec remaneat tertia eius et auferatur ab igne et coletur silr̃ aq̃ zuccari ẽt: cũ ergo volumus calefacere ipsam et fortiorẽ facere ponim⁹ in ipsa post ablationem spume masticis et croci et aliarum spẽrum sicut cinamomi et galãgi et aliarũ aliquid.

D Descriptio aque mellis alia que ꝯfert ad febrem et inflationẽ et multitudinẽ fimis in stõ et tussim ex caliditate et ꝯfert ad pleuresim. ℭ Sume rof.ru.mũdatoꝝ lib.iiij. et pone eas in vase vitri et proijce super eas aque calide libras.x. et stringe caput vasis super eas opilando bñ et dimitte eas die et nocte: deinde extrahe eas et exprime valde et cola ipsam et proijce super eam zuccari libras.x. et coque ipsam lẽto igne donec ingrossetur et cola et vtere.

I Iulep cum aqua rof. ℭ Sumat̃ zuccarum rabarꝫ et tritum et mensuretur et proijciatur super omneꝫ mensurã zuccari tres mẽsure aque ro.clare bone substãtie et decoquant̃ lẽto igne donec remaneat eiuſ tertia et auferatur spuma. Et qui vult ponere in ipso crocũ dum coquit̃: tũc cuꝫ sublata est spuma eius.ꝓijciat in ipso de croco nõ trito in panno et exp̃mat hora post horã vsq3 ad cõplemẽtũ ipsius et qui vult ponere in ipso crocũ post decoctionẽ tũc cum deponit ipsum ab igne cõfricet in eo crocũ tritũ anteq̃ ifrigidetur et reponatur in vase vitri et administret̃.

o Sirupus de cydonijs et est mira: qui ꝯfortat stõm et ꝯstringit ventrẽ et cõfert ad dolorẽ epatis et vomitum et nauseã et singultũ: cui⁹ hec ẽ ꝑmixtio. ℭ R̷.suc ci cydonioꝝ acetosoꝝ lib.xxx.vini boni antiqui lib.xxv.decoquatur leni igne donec consumatur medietas: deinde tollatur spuma ei⁹ et colet̃ et auferat̃ ab igne donec clarificetur et reducat̃ ad vas sc̃do et ꝓijciantur super ipm mellis clari

dispuma i lib.x. et bulli ipsm lento igne: deinde sumantur zinziberis et masticis ambo4 añ.ȝ.ij. cardamomi maioris et minoris et cynamomi et heil omnium añ.ȝ.iiij. gariofilorum.ȝ.iij. croci nō triti.ȝ.iiij. Tere contritione grossa et pone in pāno lini et pijce in vase et cōfrica omni hora et bulliat super igne; donec inspissetur: deinde pone ab igne et colla ipsum: deinde accipe muschi ȝ.s. et pone ipsum in vino antiquo et proijce ipsum desuper et permisce ipsum bene et repone ipsm vsq ad horam administrationis. qd si volueris facere ipsum sine speciebus: tunc fac ipsum cum succo cydoniorum murorum et decoque ipsum vsq ad medium et cola eum et accipe de eo lib. ij. et succi malorum montanorum murorū decocti vsq ad medium colati lib.i. vini antiqui boni lib.i. mellis boni aut zuccari lib.i. decoquatur leni igne donec ingrossetur et aufer spumam eius: deinde accipe xyloaloes crudi.ȝ.ij. masticis et galie croci capillorum veneris omnium añ.ȝ.i. macis.ȝ.i.s. spice et gariofil. et nucis muschate et heil et cardamomi et cinamomi et zinzibe. omnium añ.ȝ.s. muschi tertiam.ȝ.i. tere omnia preter muschum et galiam et liga in panno lini et proijce in vase in quo est succ⁹ et tere muschum et galiam per se et permisce ipsa cum vino et permisce cum medicinis et vtere.

Conditum conueniens ad frigus stomaci et diminutionem digestionis et
c debilitatem epatis ex frigore et quartanam et ad senes. ℂ ℞. vini veteris lib.v. mellis clari lib.i.s. zinzi.ȝ.v. cardamomi et heil amborum añ.ȝ.s. gariofi. sextā.ȝ.i. croci sextā ȝ.i. cinamomi sextam et medietate; sexte.ȝ.i. piperis ni. et muschi amborum añ sextam et medietatem sexte.ȝ.i. Terantur medicine contritione grossa preter muschum et crocum et ligentur in panno lini cum croco et decoquatur donec ingrossetur et antequam deponatur ab igne et proijciatur in eo muschus et deponatur ab igne et reponatur in vase et administretur.

Conditum aliud. ℂ ℞. spice et ga-
c riofilorum et cardamomi et xyloaloes crudi omnium a i. aur.ij. croci aur.i. cinamomi et zinzi. et piperis omnium añ. aur.iij. galie aur.s. muschi quartam aur.i. tere medicinas contritione grossa et liga in pāno lini preter muschum et galiam et proijce super eas vini odoriferi antiq lib.xij. et dimitte duob⁹ diebus et duabus noctib⁹: deinde redi ad vas et proijce desuper mellis clari lib.iij. et zuccari tabarzet lib.ij. et decoquatur donec fiat ei spissitudo et auferatur ab igne et proijciatur super ipsm muschus et galia et reponatur et administretur.

Sirupus salinumiu qui confortat sto-
o macum et facit appetere cibum et destruit pulsum cordis. ℂ ℞. lib.i. corticum citri.ȝ.i. marmacor.aur.ij. gariofilo. aur.i. xyloaloes crudi: conterantur et proijciatur super ea lib.v. vini et dimittantur trib⁹ diebus cum noctibus suis: deinde proijciantur super eas lib.iij. zuccari albi tabarzet et aur.i. masticis et.ȝ.s. croci et tertia.ȝ.i. galie bone: et decoquatur lento igne donec compleatur et coletur et recōdatur in vase et administretur sicut iulep.

Sirupus de granis mirti conferens
o ad debilitatem stomaci et solutionē ventris superflua: et retinet mēstrua et cōfortat viscera: cuius hec est permixtio. ℂ ℞. succi granorum mirti decocti colati dauich.x. mellis colati dauich.i. permisceantur ambo et decoquantur donec ingrossentur et administretur.

r Rob de mirto. decoquatur succ⁹ mirti solus donec ingrossetur et administretur.

Sirupus de menta faciens ad vomi-
o tum et sanetatem nauseatiuam et nauseam et singultum et fluxum vētris: cuius hec est pmixtio. ℂ Terātur granata dulcia et acetosa cum pulpis suis et decoquatur succus donec medietur: deinde sumantur de eo lib. ij. et succi mēte lib.i. mellis lib.i. aut zuccari lib. i. et decoquatur donec ingrossetur et coletur.

Sirupus de piris faciens ad fluxum
o ventris et confortat stomacum. ℂ Sumātur pira non matura et decoquantur donec dissoluta sint et colentur et reducantur ad vas scdo: et decoquātur donec ingrossentur et administrentur.

Sirupus de malis faciens ad debilitatem
o tem stomaci et pulsum oris stomaci ex caliditate et abscindit vomitum colericum et sitim. ℂ Sumatur malorum murorum emina: terantur et exprimātur et decoquatur succus donec medietur et coletur et dimittatur in nocte et reducatur ad vas et decoquatur lento igne donec ingrossetur et coletur et ponatur in vase vitri. Si autem fuerit estas tunc dimitte ipsum in sole diebus aliquot donec consumatur eius aquositas et seruetur et administretur. Quod si volueris ipsum dulcorare pone ad omnem eminam succi lib.i. zuccari et coque ipsum et vtere.

Sirupus de agresta faciens ad cali-
o ditatem stomaci et solutionem ventris colericam et dolores caliditatis et venena et abscindit sitim et confortat stomacos pregnantium vt non recipiant humores malos. ℂ Sumatur succus agreste et decoquatur donec remaneat medietas et coletur et dimittatur in nocte: deinde reducatur ad vas et proijciantur super ipsum.ȝ.ij. gariofilorum et decoquatur donec auferatur ab eo odor et ingrossetur et coletur et administretur. Si autem volueris ipsum dulcorare proijce super ipsm zuccarum post decoctionem cum lento igne donec

ingrossetur fm quantitatem subtilitatis succi et inspissa ipsum et utere.

Sirupus de fructib' cōfortans stōm et viscera et abscindit vomitū et solutionem ventris et colerā et cōfert pregnātibus cū vomit' advenit eis. cuius permixtio. ¶ Sumatur succus cydonioꝝ et maloꝝ pirorū et granatoꝝ muzoꝝ et sumach et zarur et decoquaē leni igne donec ingrosseē. Si autem vis dulcorare ipm proijce super ipm zuccari quātum vis et bulli ipm et cola et utere.

Sirup' delectabilis cōferēs stō: cui' hec est pmixtio. ¶ Sume de cornib' citri recētib' lib.i. et decoque eos cū aq̄ lib.i.ß. donec remaneat tertia et cola ipsam et pijce sup eā mel et decoque ipsum lento igne donec ingrossetur et utere sicut iulep.

Sirupus de papavere. ¶ Op3 ut sumanē centū papavera media in quātitate postq̄ exiccanē super arbores suā. nō ergo hēant succū et neq3 sint multū imatura et nō expmatur ab eis nisi subtile et nō sit subtile eius currens subtilis expressionis multarū superfluitatum: deinde pijciātur sup ea lib. x. aque pluvialis si inveniē ppter ei' elongationem a putrefactione: aut aque fontiū et infundatur in ea die et nocte donec leniantur. Si autem nō leniūtur dimittanē plus hoc: deinde decoquantur usq3 quo dissolvantur cū facilitate: deinde exprimantur: deinde inspissentur cū medietate sue mensure de dulcedine. q si fuerit ad mollificandum illud qd est in pectore et subtiliandū ipsum ponatur mel. et rob vue est magis aggregans iuvamentum.

Escriptio sirupi de papavere alia cōferens ad eos qbus materie descendunt et phibet illos qui evomūt sanguinem. ¶ Sumanē de papaverib' mūdans cc. numero et aque pluvialis lib. xv. et infundantur in ea tribus diebus et decoquanē donec dissolvātur et consumatur eius medietas et exprimantur papavera et proijciantur et coletur aq̄ bene et mensurentur de ea lib. iiij.ß. et mellis et decoctionis amborum aā.lib.i.ß. et decoquanē donec fiat ei spissitudo: deinde terantur acatie rubee et croci et myrrhe et balaustie et succi barbe hircine omnium aā.ʒ.i. inspissetur bene et reponatur in vase et administreē.

Escriptio syrupi q cōfert ad tussim et pleuresim et cōfortat stō3. ¶ R. aq̄ granatoꝝ dulciū lib. iiij. aq̄ maloꝝ de sce mi lib.i. aq̄ cānaꝝ zuc. rabarzet aut pendioꝝ lib. i. decoq̄ē donec hēat spissitudinē et administreē.

Sirup' de favis mellis ex fmōe Gal. et ipse bibiē iter sicut bibūē eos infrigidātes: qm ipse destruit siti in estate cū misceē cū aq̄ frā et cōfert iterū ei in quo sunt hūores viscosi q nō digeruntē et ppe qm accessit: et illud est qm leditur ex istis qui fu scripsit ipm ppter multitudinē ei', et paucitatem: et qm q̄ fit cū q̄cūq3 aq̄ pūri et nō fit cū aq̄ pluvialis sicut fit sir. p' de melle. Et h est modus eius. ¶ Extrahatur mel bonū ex favis: deinde fundaē in patella in qua est aq̄ fontiū clara dulcis et decoquaē cū ea donec cōsumaē reliq̄ aquositas in eo: deinde reponaē aq̄ et serveē et administreē.

Sirup' de favis mellis ali'. ¶ Proijciantē sup ptē.i. mellis ptes.ij. aque pluvialis antiq̄ et pōat in sole et qdā fundūt sup ipm aquā fontiū et decoquūt ip3 donec remaneat tertia et servāt ipsum.

Sirupus de absinthio cōferēs ad casum appetitus. et debilitatem stomaci. ¶ Sumanē vini antiqui lib. iiij. mellis dispumati lib. ij. pijciātur super ipsum masticis ʒ. iiij. squinanti et folij indi et spice et rosarum rubearū siccarū et aloes scotresis omniū aā. ʒ. ij. costi. ʒ. iiij. herbe absinthij romani. ʒ. vij. agarici. ʒ. ij. croci. ʒ.i. Tere medicinas grosse et liga eas in panno lini et infunde in vino septem diebus in sole in estate et confrica pannum omni die multotiens deinde utere. Sitq3 dosis eius. ʒ.i. in ieiuno.

Sirupus de absinthio ex cōpositione nostra et experti sumus ipsum et confert plus illo. ¶ Sumatur absinthij romani pondus. ʒ.c. et decoquantur in tribus eminis aq̄ pluvis donec remaneat q̄rta et illud cū igne leni valde et cōfricetē manibus et coletur et sumatur de succo eius tertia illi' aque et mellis q̄rta eius et vini medietas eius et decoquatur totum et inspissetur.

Sirupus extinguens conferens ad sitim. ¶ Sumantur aque granatorum acetosoꝝ lib.i. et aque acetositatis citri lib. ß. et aque pirorum lib.i. et aque tamarindorum lib.i. decoquatur lento igne donec ingrossetur et detur de eo in potu cum aqua frigida aut cum aqua nivis.

Sirupus de fructibus cōferens ad vomitū qui accidit ex colera citrina et facit calefactos appetere cibū et confortat stomacū. cuius hec est permixtio. ¶ Sumanē cydonia et mala et acetositas citri et pira et granata et agresta et exprimatur aqua eorum omnium et infundatur in ea aliquid de sumach et zarur et alnabach et granis myrti et almirberis et dimittatur die et nocte et exprimatur et coleē et pijciaē desuper mel et decoquaē donec fiat ei spissitudo et admistreē.

Sirupus de prunis cōferens ad sitim et resolvit naturā. ¶ Et sumatur de prunis dulcibus quantum necesse est et extrahanē nuclei eorum et ponantur in vase lapidis mundi et fundatur super ea de aqua qd cooperiat ipsa et decoquanē bene, donec resol-

natur: deinde coletur et reducatur ad ignem secundo et ponatur super ipsam zuccari tabarzet quantum necesse est et decoquatur donec inspisset et convertatur ad spissitudinem mellis.

o Sirupus democriti qui conservavit cum ab infirmitatibus omnibus diebus vite sue et est conferens ad debilitatem stomaci et splenis et corruptionem complexionis: cuius hec est permixtio. ℞. ireos et seminis feniculi et piperis albi omnium an. pondus. ʒ.i. et cassie ʒ.iiij. et myrrhe et se. absinthij amborum an. pondus. ʒ.ij. terantur et ponantur in vase vitri et fundantur sup ea vini albi quantitas que submergat ea additione digitorum .iiij. et stringatur ex capite suo et administretur post .vi. menses et in quibusdam descriptionibus dauich unum.

Sirupus de uva conferens ad dolores gutturis et asa quod fit in eo ex vice-ribus factis in illo. ¶ Cuius hec est permixtio: sumantur succi uve pontice stiptice lib. vi. et decoquatur usque ad tertiam et fundatur super ipsum mellis lib. i. et sumach et radicis liquiritie et gallarum et balaustiarum et superiorum rosarum omnium an. sextarium. i. et croci pondus. ʒ.ij. et myrrhe et aluminis iameni amborum an. ʒ.i. et decoquatur et coletur et potetur.

r Asaton sumitur de eo in hyeme senibus. ¶ Sumantur succi uve bone substantie dauguaric. x. et baurach lib. iiij. ʒ. et decoquatur lento igne donec auferatur spuma eius: deinde proijciatur sup ipsum mellis boni spissi ad omnes .iiij. lib. lib. i. et bulliat lento igne donec auferatur spuma eius iterum et consumatur eius medietas. deinde sumatur beil et cardamomi et cynamomi et gariofilorum et macropiperis omnium an. pondus. ʒ.i. terantur contritione subtili et ponantur in panno lini subtili et proijciantur cum eo in decoctione post ablationem spume. Cumque completur eius decoctio et possibile est intromittere manum in eo confricetur pannus in eo vehementer donec egrediatur et ponatur in eo croci pondus. ʒ.iij. ponatur in ampullis et stringatur ex capitibus suis. Et si fuerit in eo subtilitas ponatur in sole: deinde tollatur ab eo. et quanto plus antiquatur est melius.

o Sirupus de absinthio qui confortat stomacum et aperit opilationes et solutione educit coleram. ℞. pondus. ʒ. viij. agarici. ʒ.iiij. aloes. ʒ.v. masticis et seminis apij et squinanti et anisi omnium an. ʒ.i. menthe ʒ.ij. calamenti. ʒ.i. et ʒ. croci. ʒ.ij. radicum amborum an. ʒ.ij. absinthij. ʒ.iij. radicis liquiritie. ʒ. iij. asse tantundem spice et assari et folij omnium an. ʒ.i. decoquantur cum viij. lib. vini donec remaneat medietas et coletur et coaguletur cum lib. i. ʒ. mellis.

r Rob de cidonijs et granatis et malis alijs. ¶ Ista omnia sunt sicut syrupi eorum: nisi quia ipsi succi eorum inspissantur cum facilitate absque dulcedine.

o Sirupus alhedre ex compositione nostra. ¶ Sumantur de succo alhedre partes due. et si non est presens sumatur ipsius alhedre et serretur et sumatur eius serratura et tere et accipe contritum eius et adiunge cum medietate sui de sandalis in aceto distillato: aut in aqua agreste pure aliquot diebus: deinde decoquatur in eo decoctione facili cum longitudine donec dissoluatur: deinde exprimatur et sumatur de expressione et quanto est acetum plus aut aqua agreste est melius: deinde sumatur aqua aldog acetosi ablati ex caseo aldog aut dimittendo residere ultime et mutando de vase in vas aut cum decoctione sicut est decoctio aque casei donec auferatur aquositas: deinde sumatur farina ordei et fiat ex ea et ex aqua alraib focha et fiat acetosum illud focha deinde resideat post ea renovetur acceptio alfocha eius et farina ordei et quanto plus iteratur est melius et sumantur de eo partes quinque et sumantur aque pirorum de scenu et aque cydoniorum acetosorum plurime aque et aque al arur et aque prunorum acetosorum et aque altala et aque alcondisi recentis et aque mororum de sceni que non integre sunt matura et aque chrysomillorum immaturorum acetosorum et succi agreste et succi ribes et succi preputiorum viris et succi rosarum persicarum et succi nenufaris et succi violarum omnium an. tertia partis. i. et succi acetositatis citri et succi acetositatis citranguli amborum an. tertia partis. i. et succi coriandri et lactuce et foliorum papaveris humidi et endivie et portulace omnium an. quarta partis unius. et succi foliorum salicis et foliorum malorum et foliorum pirorum et foliorum alsarur et foliorum rosarum et foliorum virge pastoris omnium an. quartam partis unius et succi barbe hyrci et rosarum siccarum et nenufaris et seminis almirberis et seminis endivie. et seminis lactuce et balaustie omnium an. medietas partis unius. et succi menthe humide sexta partis unius et succi almirberis humidi medietas partis. aggrega medicinas istas et succos et compone super ignem et proijce in eo lentium partes. iiij. ordei excorticati partes. ij. et sumach partes. iij. et granorum granatorum partes. iij. et decoquantur omnia super ignem donec remaneat medietas: deinde deponatur ab igne et dimittatur donec infrigidetur et confricetur fortiter et coletur. et sumatur camphore ad omne pondus. ʒ.xxx. alur. i. et teratur camphora et pulverizetur super radicem cucurbite aut lanne et fundantur super eam medicamina cum facilitate: deinde obstruatur caput eius cum re vehementis virtutis: deinde ponatur super prunas donec sciatur quia forsitan bullit. postea sumatur et concutiatur et ponatur in bulla-

ea et stringatur caput eius et non euaporet camphora et euolet dosis eius vsque ad.ʒ.x. Et de hominibus sunt qui ponunt in eo spice et.ʒʒ. et se.feniculi et anisi et ciperi et piperis partes equales secundum quod videtur.

Descriptio focha nostra quod est iuuatiuum et addit in coitu. ℞.piperis et.ʒʒ. et spice et nucis muschate omnium an.ʒ.v. scorie ferri trite.ʒ.x.se.porri.ʒ.v.se.eruce et se.napi et se. vrtice et sinapis omnium an.ʒ.iiij.lingue auis et granorum alkilkil et granorum alkekē et granorum viridium omnium an.ʒ.iij.terantur et ponantur in panno sicut scis: deinde ponatur hoc in dog.xl.diebus et moueatur in eo et misceatur illud aliquando cum focha panis: et fiat focha.

Descriptio sirupi de absinthio nostra. ℞. absinthij pondera.c. et vini.ccc. et succi cydoniorum.ccc. infundantur in eis.iij. diebus et ponantur super ipsum mellis.c.et inspissetur super ignem.

Medicina nostra conueniens ad vlcus vesice et vlcus vie virge iniecta in foramē virge. ℞. plūbi vsti et medulle se.melonis omnium.an.ʒ.v. spodij ʒ.ij.gummi arabici et seminis papaueris et cornu ceruini adusti omnium ana.ʒ.iij. opij.ʒ.s.iusquiami albi tertia.ʒ.i. myrrhe.ʒ.ij.terantur omnia bene et fiat ex eis collyrium cum aqua eudiuie sicut collyria oculi et administretur cum iniectorio resolutum in lacte aut in oleo de granis melonis.

Tractatus septimus de cōditis et aliis.

Geleniabin iuuatiuum ad febres et dolorem stomaci. Sumantur rose rubee ablatis capitibus incise mundate ex venis suis albis duris et expandantur super pannum mundum donec exiccetur humiditas earum et proijciantur in liurello et fricentur donec dissolute sint et proijciantur super eas mellis dispumati quantitas qua conficiantur confectione leni et ponatur in vase vitri aut vitreato. et ponatur in sole.xl.diebus et moueatur in mane et vesperis. Et si indiget melle et addatur in eo et reponatur et administretur post sex menses: et similiter fit cum violis. quod si fiat cum zuccaro geleniabin aut viole soluatur zuccarum cum modico aque dulcis donec fiat sicut mel et fiat sicut fit algeleniabin.

Citrum conditum conueniens ad debilitatem stomaci et digerit cibum. Sumatur citrum recens et incidatur secundum longitudinem in quatuor partes totum citrum et mundetur interius totum acetosum et proijciatur in liurello testeo et infundatur ex aqua dulci clara cum sale grosso albo septem diebus donec stringatur: deinde septem diebus alijs sine sale: imo cum aqua donec alteretur color eius: et sit album illud quod est exterius sicut quod est interius: et gustetur aqua tamdiu donec non sit in eo salsedo: et sumantur mellis boni pars.i. aque partes.ij. secundum quantitatem que cooperiat citrum et proijciatur in vase et decoquatur leni igne duabus horis: deinde tollatur ab aqua et melle et in mane sumatur mel et ferueat et tollatur spuma eius et proijciatur in eo citrum et ferueat bullitione vna et tollatur et reducatur citrum in liurello et puluerizentur super ipsum iste medicine ad omnes duas eminas citri croci et hel et cardamomi omnium.ʒ.an. aur.i.gariofilorum et cinamomi amborum.an. aure.s. muschi sexta et medietas sexte.ʒ.i. Tere has medicinas et pulueriza sup citrū ex vtroque latere eius et proijciatur in vase et proijciatur super ipsum mel et administretur.

Descriptio alia. Sumantur de citris media matura equalis superficiei longa et scindantur in longum et fiant de vnoquoque citro.iiij.frusta et infundantur in liurello testeo nouo et illud fit in kanuni primo cum sol ingreditur capricornum. Et melius quod fit de eis est in anno vehementis frigoris quoniam quādo plus congelatur super ea aqua est magis indurans ea et sunt magis remanentia.deinde abluantur in omni die bis postquam fricata sunt cum sale grosso et mundificentur et reducantur ad aquam frigidam vsquequo transeant sup ea tres hebdomade: deinde extrahantur ex aqua et fundantur super planum aliquod vt tabula et mundificentur cum cultello si iam aliquid cōputruit ex eis et reducantur ad aquam dulcem et abluantur in extremitatibus dierum cum facilitate donec pretereant super ea.xl.dies. deinde extrahantur ab aqua et abluantur ab omnibus que aduenuint eis ex putrefactione et corrosione et dimittantur die et nocte donec auferatur ab eis humorositas: deinde ponantur quasi in mane vase habente latum caput: aut patella munda et effundatur super ea tantum aque quod ipsa cooperiat et puluerizetur super ea de zuccaro contrito quantum est tertia pondus citrorum et decoquantur igne leni et misceantur cum spatula.deinde extrahantur. et abstergantur et mundificentur et ponantur super planum vt est tabula et dimittantur duobus diebus continuis.deinde reducantur ad patellam et proijciatur super ea de zuccaro quantum est medietas ponderis citrorum et aque que cooperiat ea. et si superfluat quatuor digitis continentis decoquantur lento igne sicut coxisti ea prius et caue in hoc ne corrumpantur in igne. quoniam sunt debiliora eorum. que condiuntur. et sit mens tua et intellectus tuus totus ad ea cum ignem accendis sub eis vt sit ignis lenis et quietus: deinde extrahantur et expandantur super tabulas

⁊ dimittant tribus diebus cõtinuis ⁊ noctibus suis: ⁊ a die quarto mũdent ⁊ mundificent cũ capite cultelli ⁊ reducant ad vas ⁊ fundat super ea mellis colati quantitas que cooperiat ea ⁊ superfluat .iiij. digitis ⁊ decoquant leni igne .v. horis aut .vi. donec videat mel egredi sup illud qd apparet de eis sicut similitudo margaritarum ⁊ ingrossetur mel ingrossatiõe aliqua: deinde auferantur ab igne ⁊ infrigident ⁊ sumant spice ⁊ gariofili ⁊ cinamomi ⁊ .ʒʒ. ⁊ cardamomi ⁊ macropiperis ⁊ garboe oĩum .aã. pars .i. ⁊ sit pondus oĩum quantitas medietatis decime ponderis citrorum. Et est vt sint duo sextaria pro vna quaqz enina citrorum ⁊ terant grosse ⁊ ponant in vase viridi vitreato ⁊ pulverizetur in eo res parua de medicina ⁊ fundant desup citra quantitate tunice vnius: deinde pulverizent super ea medicine ⁊ fiat cum eis ita donec cõpleant ambo simul. deinde fundant super ea in patella de reliquis mellis donec cooperiat ea ⁊ superfluat iiij. digitis ⁊ stringat caput vasis ⁊ ponatur in loco in quo non adueniat ei frigus neqz humorositas. ℭ Et scias qꝫ signum maturitatis citri est eius submersio in iurello sub aqua.

c Cydonia condita que cõueniunt ad cõfortandũ stõm ⁊ stringunt nãm ⁊ ad malitiam digõnis ⁊ vomitũ ppcãm oris stõi. ℭ Sumant cydonia bona magna ⁊ mundent interius ⁊ excorticent ⁊ incidantur in frusta ⁊ decoquantur cum aqua: ⁊ melle ⁊ sint aque partes .ij. ⁊ mellis pars .i. Quidam vero decoquunt ea cum vino ⁊ melle ⁊ est melior operatio ⁊ infrigidentur: ⁊ in die secundo decoquantur cum melle solo: deinde expandantur in iurello ⁊ pulverizentur super ea medicine predicte in citris: ⁊ fundatur sup ea mel ⁊ seruetur.

d Descriptio alia cydoniorum conditorum que conferunt ad debilitatẽ stomaci ⁊ solutionem ventris. ℭ Sumãtur de cydonijs matura ⁊ incidantur in .iiij. frusta ⁊ mundetur quod est in interiore parte eorum ex granis: ⁊ abstergantur interiora eorum cum mandili ⁊ lino ⁊ fundant super ea mellis pars .i. ⁊ aque ptes .iiij. cum quantitate que cooperiat cydonia ⁊ ferueant duabus ebullitionibus aut tribus. deinde colentur ⁊ reducantur ad vas ⁊ fundantur super ea mellis dispumati pars .i. ⁊ aque pars .i. ebulliant ebullitionibus duabus aut tribus: deinde colentur ⁊ expandantur super planum aliquod vt est tabula ⁊ dimittantur donec exiccentur quod in eis est de humorositate: deinde abstergantur ⁊ reducantur ad vas ⁊ fundatur super ea mellis quãtitas que submergat ea ⁊ excedat .iiij. digitis coniunctis: ⁊ ebulliant ebullitione vna ⁊ pulverizentur super ea species quas diximus in operatione citrorum ⁊ ponantur in vase vitreato viridi ⁊ operiatur stricte caput eius. quidam vero medici nõ proijciũt super ea de speciebus nisi cardamo, ⁊ gario. ⁊ crocuz.

b Nucie condite que conferunt ad frigora ⁊ debilitatem renum ⁊ dolores dorsi ⁊ adiuuant ad voluntatem coeundi. ℭ Sumant de nucibus dure clari coloris munde ⁊ abscindantur due earum extremitates: deinde proijciatur super eas pendiorum: aut zuccari pondus ipsarum ⁊ fundatur super eas de aqua quod cooperiat eas: decoquantur leni igne donec linianitur ⁊ auferantur ab igne ⁊ expandantur super planum aliquod vt tabula donec exiccentur ⁊ abstergatur ex eis quod supereminet eis ex malo ⁊ reducantur ad vas ⁊ fundatur super eas mellis dispumati quãtitas cooperiens eas ⁊ supereminens eis quatuor digitis ⁊ decoquantur lento igne donec videat penetrare ex omnibus partibus earum: ⁊ auferatur ab igne ⁊ ponatur tunica vna ex eis in vase vitreato ⁊ pulverizentur super eas species ⁊ fiat de eis ita vsqz ad finem ipsarum.

m Myrabolani conditi fiunt ex recentibus in sent ⁊ india ⁊ qui afferuntur inde sunt boni valde ⁊ fiunt apud nos ꝫ fm hunc modum. ℭ Sumuntur mirabolani kebuli ⁊ fiat fouea in terra i loco humoroso arene dulcis non salse ⁊ ponitur de myrabolanis tunica .i. ⁊ supra eos de arena humida tunica vna ⁊ sub eis de arena tunica .i. ⁊ aspergitur sup eas de aqua ⁊ post duos dies accipiuntur myrabolani ⁊ pijcitur super eos arena alia recens non prima ⁊ dimittuntur duobus diebus donec humectantur. Fit illud decez diebus donec intumescant myrabolani ⁊ humectentur ⁊ inflentur: tunc ergo ablue eos cum aqua dulci: ter aut quater ⁊ accipe dactilos ⁊ ciperum ⁊ decoque eos cum aqua plurima ⁊ proijce myrabolanos in illam aquam decoctã: ⁊ decoque eos paulatim sup ignem lenem. Cum ergo decocti sunt ablue eos ablutione mundatiõe. deinde accipe mel ⁊ bulli ipsum ⁊ aufer spumam eius ⁊ coque eos cum eo ⁊ accipe medicinas quas diximus in citris conditis ⁊ pone eas in panno lini mundo subtili ⁊ suspende ipsum in vase et confrica ipsuꝫ omni hora donec egrediatur virtus specierum cum myrabol. cum ergo decocti sunt: tunc proijce eos in canno vitreato ⁊ dimitte eos duobꝰ diebus aut tribus donec recipiant myrabolani virtutem medicinarũ ⁊ pꝛoijce eos in vase vitri ⁊ proijce in eo mel dispumatum ⁊ proijce super eos muschi ⁊ croci ⁊ parum ambre quãtitatẽ quã vis ⁊ stringe os vasis ⁊ vtere eis ⁊ quanto plus antiquatur sunt meliores.

d Descriptio alia myrabolanorum conditorum. ℭ Sumantur de myrabol. magnis kebulis .c. numero ⁊ infundant in aqua ⁊ ponant ad solẽ .v. die/

hus. deinde extrahantur ex aqua ⁊ ponantur in fimo humido .v. diebus in omni die extrahantur ⁊ abluantur ablutione mundante ⁊ reducantur ad fimum humidum ⁊ sepeliantur in eo ita fiat tribus vicibus: deinde extrahantur ⁊ lauentur ablutione mundante ⁊ proijciantur in aque rizi ⁊ zuccari .3.xxx. ⁊ dactilorum quantitate cooperiente ipsos ⁊ decoquantur leni igne donec consumatur aqua ⁊ extrahantur ⁊ abstergantur cum panno lini ⁊ pungantur cum acubus ⁊ fundatur super eos mellis arundinum quantitas cooperiens eos ⁊ supereminens .iiij. digitis ⁊ decoquantur donec ingrossentur ⁊ administrentur.

Species eorum alia. ¶ Sumantur ex myrabolanis kebulis bonis .c. myrabola. ⁊ lauentur ablutione mundante ⁊ dimittantur nocte donec exiccentur paulatim ⁊ fundatur super eos aqua: aut allzisch ordei cum quantitate que cooperiat eos ⁊ supereminéat .iiij. digitis ⁊ decoquantur leni igne donec consumatur aqua ⁊ ponantur in furno ⁊ quasi mane extrahantur ⁊ expandantur super vas planum vt tabula ⁊ abstergantur cum panno ⁊ pungantur cum acubus: deinde fundantur super eos de rob ⁊ decoquantur donec leniantur ⁊ deponantur ab igne ⁊ pulverizentur super eos species ⁊ reponantur ⁊ administrentur.

Secacul conditum. ¶ Secacul est vene sicut .33. ⁊ affertur ex india ⁊ fit de eo cum teneritudine sua conditum in loco suo ⁊ est nobile valde. Apud nos autem fit secundum hunc modum. ¶ Humectatur in primis cum aqua calida donec mollificetur cortex eius exterior: deinde excorticatur cum cultello. postea infunditur in aqua frigida septem diebus ⁊ omni die alteratur aqua: ⁊ fit illud de eo donec humectetur interius eius ⁊ ipsius exterius ⁊ leniatur: deinde decoquitur cum aqua ⁊ melle postquam humectatur ⁊ sunt aque partes. ij. ⁊ mellis pars .i. deinde ponitur mel solum et bullit ebullitione vna: ⁊ proijcitur in vase vitri ⁊ cum subtiliatur mel ex humiditate eius extrahitur ab illo melle ⁊ ponitur in vase alio dispumato cum speciebus quas diximus.

Zinziber conditum. ¶ Zinziber est vene de ventre terre sicut vene tinctorum ⁊ fit de eo conditum in sceni ⁊ teneritudine sua. Apud nos autem affertur conditum cum melle: aut cum aqua rizi: ⁊ fit apud nos cum melle ⁊ speciebus cum siccitate sua postquam infunditur mense vno absque sale. Quidam vero alij sepeliunt ipsum in arena sicut myrabol. deinde decoquuntur ⁊ fit secundum modum quem diximus in myrabol.

Pruna condita si sunt humida decoquuntur postquam tolluntur interiora eorum cum melle ⁊ aqua: deinde cum melle solo: ⁊ proijciuntur super ea species secundum quod diximus ante ⁊ si sunt sicca: tunc infundantur in aqua .iij. diebus deinde decoquantur.

Napi conditi. ¶ Sumantur napi boni ⁊ incidantur in quatuor partes et secundum quantitatem magnitudinis ⁊ paruitatis eorum. excorticentur extra cortice suo exteriore ⁊ infundantur in aqua ⁊ sale .iij. diebus: deinde tribus diebus cum aqua calida ⁊ decoquantur cum aqua ⁊ melle: deinde cum melle solo ⁊ fiant odoriferi.

Amigdale condite. Eligantur de eis dulces cum teneritate sua ⁊ corticibus suis ⁊ coquantur ita vt non infundantur ⁊ perforentur ⁊ ponantur in speciebus boni odoris.

Ligna balsami condita. ¶ Et fit ex lignis balsami recentibus quando decoquuntur duabus vicibus ⁊ proijciuntur super ea species sicut diximus.

Emblici conditi. ¶ Eligantur ex emblicis meliores qui non sunt fracti et infundantur .vij. diebus in aqua frigida donec leniatur ⁊ inflentur ⁊ humectentur: deinde decoquantur bis secundum quod diximus ⁊ proijciantur super eas species: deinde ferueant duabus ebullitionibus cum aqua ⁊ proijciantur super eos vel dispumatum ⁊ species ⁊ administrentur.

Mala condita conuenientia ad vomitum: decoquantur poma dulcia de scemi cum duabus partibus aque ⁊ parte .i. mellis: deinde decoquantur secundo cum melle solo ⁊ ponantur in vase vitri ⁊ proijciatur super ea mel spumatum ⁊ proijciantur super ea species predicte in operatione citrorum.

¶ Tractatus octauus de trociscis.

¶ Sermo noster in hac summa est sicut sermo preteritus

Trocisci stelle: Iam consecutum est ex magnificatione antiquorum medicorum quod nominauerunt trociscos stelle almardacanee. i. trociscos stelle qui non permittunt vitam recedere. ¶ Et isti quidem trocisci conueniunt stomaco recipienti superfluitates expulsas ex reliquis membris ⁊ auferunt eructuationem acetosam ⁊ liniuntur super frontem ⁊ sedant dolorem capitis ⁊ conferunt ad catarros ⁊ dolorem dentium positi cum galbano in corroso ex eis ⁊ conferunt ad dolorem auris ⁊ conferunt ad sputum sanguinis ⁊ cursum eius ex omni membro ⁊ ad tussim chronicam ⁊ conferunt ad febres periodicas sumpti in potu cum aqua sansuci ⁊ ad venena ex percussione ebibita cum aqua rute. ⁊ ponatur in eis stella terre. ¶ Et dixerunt plurimi eorum quod est talk: ⁊ quidam eorum quod est lumen scemium ⁊ fortasse talk le

nit asperitatē stō. et insidet ei et non patit a calo re innato donec agat ipm in alio. Et nos dicemus eoꝝ pmixtionē sicut ipsi dixerunt. quoꝝ hec est pmixtio. ℭ Myrrhe et castorei et spice et cassie et terre sigillate et corticū mādragore oiuꝫ. ana.ʒ.iiij. opij et croci et costi et stelle terre: et est talk oiuꝫ.añ.ʒ.v.papaueris albi.ʒ.vi.dauci et anisi et fisleos et se.iusqaimi albi et storacis liqde et se.apij oium. añ.ʒ.viij. infunde gūmas in vino odorifero: et tere medicinas et confice cum eo et fac trociscos pōderātes.ʒ.ʃ. exiccent in vmbra.

t Rocisci de rosis vniuersitatis qui ꝯferunt ad doloreꝫ stō. et abstergunt hūiditates stō. et auferūt febres flegmaticas et chronicas. quoꝝ hec est pmixtio. ℭ Sumāt rosarū rubearū ablatis capitibus.ʒ.xx.spice odorifere et radicū ligritie oiuꝫ añ.pon.ʒ.x. Et sunt qdam medicoꝝ qui ponūt loco radicū ligritie succū ligritie. aggrega has medicinas tritas et cribellatas: et ꝯfice cū triplicato et fac trociscos et exicca in vmbra.

d Escriptio trociscoꝝ de rosis asclepiadis qui extingunt et ꝯferunt ad dolorem stō. et ꝯfortant ipm et ad distuam et caliditatē et inflāmationē et humiditatem et subuersionē stō. et adustionē quoꝝ hec est pmixtio. ℭ ℞.rosarū recētiū aur.vi.radicū ligritie aur.iiij.spice ide aur.ij.ꝯficiant cuꝫ rob et informentur tro. ponderis.ʒ.i. et exiccentur in vmbra.

t Rocisci de rosis cū scamonea qui cōferunt ad febreſ et ad difficultatem.

ℭ ℞.rosarū rubearū ablatis capitibus.ʒ.xij. spice odorifere et radicū ligritie oium.añ.ʒ.viij.scamonee pon.ʒ.iij. aggrega has medicinas tritas et cribellatas et confice et fac trociscos et exicca in vmbra et bibantur cū aqua frigida et iulep et sirupo acetoso.

t Rocisci de rosis cum spodio qui ꝯferunt ad febres cōmixtas ex flegmate et colera antiquas. ℭ ℞.ro. rubearuꝫ ablatis capitibus pon.ʒ.v. spice odorifere pondus.ʒ.ij.spodij pon.ʒ.i.succi eupatorij pondus.ʒ.viij. aggrega has medicinas tritas et cribellatas et fac tro. et exicca et vtere quando necesse fuerit.

t Rocisci de rosis noiati diaodon qui ꝯferunt ad opilōnes splenis et epatis et febres melicas et flegmaticas: quorum hec est pmixtio. ℭ ℞.rosarū.ʒ.x. et succi ligritie.ʒ.v. et spice et cassie et floris sqnāti et croci et myrrhe et masticis oium. añ. pon.ʒ.ij. terantur et cribellentur et infundantur myrrha et crocus in aceto: et conficiantur cum eo et fiant tro. et si vis confice cum melle.

t Rocisci de rosis conferentes ad febrem tertianā. ℭ ℞.rosarū rubearuꝫ ptes.v.spice et croci et masticis et anisi et lacce absqꝫ lignis omnium.añ. partes.x. succi eupatorij et absinthij amborum ana partes.ij. floris squinanti et myra. citrinorum amborum añ.ptem.i. et in descriptione alia: rof. quantum spice et masticis: tere et confice cum aqua apij et fac tro. quorum vnusquisqꝫ sit aur.ʃ.

t Rocisci de rosis cum spica facientes ad dolorem epatis. ℭ ℞.spice et lacce ablute et radicū liquiritie oium. añ.ʒ.iij.absinthij et lacca et croci et succi eupatorij et reubarbi oium.añ.pon.ʒ.iij.rosarū.ʒ.vij. tere et cribella et confice cum aqua et fac.tro.

t Rocisci de caphora extinguētes inflāmationē febriuꝫ ꝯferentes ad ethicam et pthisim et auferunt sitim et angustiam et vomitū sanguinis: quoꝝ hec est permixtio. ℭ ℞.spodij.ʒ.iiij.ro.ʒ.vij.se. malue et seis portulace et se. dulcis cucurbite et dragaganti et uiridē et gūmi et liquiritie et xyloaloes crudi et cardamomi oium. añ.ʒ.iij. croci. ʒ.i. zuccari tabarzet et tereniabin omnium. añ.ʒ. vij.camphore.ʒ.i.ʃ.terantur et conficiantur cum mucillagine psilij et informentur trocisci.

d Escriptio alia trociscorū de camphora qui conferunt ad inflammationem que fit in stomaco et epate et vomituꝫ sanguinis et sitim et febres acutas quorum hec est permixtio. ℭ Sumantur spodij pondus.ʒ.iiij.rosarum rubearum ablatis capitibus pondus.ʒ.x.xyloaloes puri boni et cardamomi et succi liquiritie omnium.añ.pondus.ʒ.iij. zuccari tabar. et tereniabin et granorum cucu.excorticatorum omniuꝫ.añ.pondus.ʒ.ij. croci et camphore amborum. añ. pondus.ʒ.i. aggrega has medicinas tritas et cribellatas: et confice cum mucillagine psilij et informa troc. drachmeos et exicca in vmbra et vtere.

t Rocisci de camphora fm descriptionem aliam qui conferunt ad febres acutas et aperiunt opilationem epatis vehementem: quorum permixtio hec est. ℭ Recipe violarum siccarum et nenufaris amborum.añ.ʒ.iiij. et se. cucume. et spodij et croci omnium.añ.pondus.ʒ.ij.rosarum.ʒ.v. et reubarbi et lacce amborum.añ.pondus.ʒ.i. et dragaganti et gummi arabici et succi liquiritie omnium ana pondus.ʒ.ij. camphore aure.ʃ. Et in descriptione alia: camphore aure.i. tereniabin et zuccari amborum ana pondus.ʒ.x. terantur et fiant trocisci.

d Escriptio alia: cāphore et xyloaloes crudi amborum ana pondus.ʒ.ʃ.croci et spodij amborum ana pondus aure.ij. se.cucumeris et se. alcond et dragaganti et lacce et succi liquiritie et cardamomi omnium ana.ʒ.ij. et rosarum.ʒ.vij. et zuccari et tereniabin amborum ana pondus.ʒ.x.terantur et conficiantur et informentur trocisci.

t Rocisci camphore nostri. ℂ R. semi nis endiuie et lactuce et portulace omnium añ.ʒ.ij. et granorum cucurbite excorticatorum omnium a . pondus ʒ.ij. et tertiam. et seminis alkedre si inueniatur. et si non sandali.ʒ.iij. et cancri combusti et croci et et succi liquiritie et camphore omnium añ.pondus.ʒ.i.rosarum.ʒ.iiij. et informentur trocisci.

t Rocisci de spodio cum tereniabin qui prosunt ad febrem acutam et extinguūt. ℂ Recipe rosarum.ʒ.vi.tereniabin.ʒ.iiij.amili.ʒ.ij. gummi arabici et dragaganti et spodij et croci omniū añ.ʒ.ij. cōficiant cū aqua tereniabin et mucillagie psilij. ℂ Quidā aūt addūt in eis se. citroli et se.cucumeris et se.portulace et se.cucurbite dulcis oīuʒ añ.ʒ.ij.terant et cōficiant et informentur troc.

t Rocisci de spodio cum semine acetose facientes ad febres colicas et tertianam et precipue quando est illic solutio nature: cuius hec est permixtio. ℂ Recipe ros.ʒ.viij.gummi et seminis acetose excorticati et amili torrefacti parum omniuʒ añ.ʒ.iiij. spodij.ʒ.iij.croci.ʒ.ij.tere et confice cuʒ aqua granati acetosi aut cuʒ aqua acreste: et informa trociscos: et detur in potu cū rob de acresta puro aut cum sirupo de ribes. ℂ Quidam uero addunt in eis bo.ar. et succi berberis amborum añ.ʒ.ij.castanearū torrefactarum.ʒ.iij.

t Rocisci de berberis facientes ad febrē acutam et apostemata in epate et sitim vehementem. ℂ Recipe succi berberis.ʒ.iiij.seminis citroli et masticis et spodij omniū añ.ʒ.ij.lacce et reubarbari amborum añ.ʒ.i.rosarum.ʒ.xij. croci.ʒ.i. et spice et succi eupatorij et radicuʒ liquiritie et tereniabin omnium añ.ʒ.ij.informentur trocisci ponderis ʒ.i. et dentur in potu cum eo qd conuenit ex potibus. Quidam autem addunt in eis succi absinthij.ʒ.ij.assari et seminis apij. et seminis feni. omnium añ.ʒ.i.rubee tinctorum.ʒ.i.ß.

t Rocisci de berberis descriptione alia qui conferūt ad febres inflāmatiuas et apata epatis et apata stōi. ℂ R. berberis et succi liquiritie et rosarū et se. cucumeris et seminis melonis excorticati contriti et cribellati omnium añ.pondus.ʒ.iij.masticis et spice odorifere et succi eupatorij omniuʒ añ.pondus.ʒ.ij. rubee et reubarbari et croci omniuʒ añ.pondus.ʒ.i.seminis cuscute et seminis endiuie omnium añ. pondus.ʒ.iij. spodij pondus ʒ.i.ß.tereniabin pondus.ʒ. vi.tere et confice cuʒ aqua tereniabin et informa troc.quorum vnusquisqʒ sit aur.i. et potentur.

t Rocisci de berberis qui cōueniūt ad dolores epatis cū febre et siti et ictericia. R.rosarum recentium.ʒ.viij.succi berberis et tereniabin amboruʒ añ.ʒ.iij. cuscute sicci aut seminis eius.ʒ.i.ß. nenufaris et spodij amborum añ.ʒ.i.ß.croci et lacce et reubarbari omniuʒ añ.ʒ.i.succi liquiritie.ʒ.ij.ß. tere et cōfice cum aqua tereniabin aut cū aqua endiuie.

d Escriptio alia trociscorum de berberis qui conueniunt ad febres inflammatiuas et sitim et angustiam et cruciatum valde. ℂ R.berberis aut succi eius et succi liquiritie aut spodij omnium añ.ʒ.iij.spice.ʒ.i. et seminis citroli pōdus.ʒ.iij.ʒ.ro.ʒ. vi.ß.seminis portulace et croci amili dragaganti omnium añ.ʒ.ij.camphore.ʒ.ß.conficiantur cū aqua tereniabin et informentur trocisci.

d Escriptio alia trociscorum de berberis qui faciunt ad febrem et tussim et dolorem epatis et sedant sitim. ℂ R. berberis pondus.ʒ.xij.et se.cucumeris. et alcond et masticis et spodij omnium añ. pondus.ʒ.vi.lacce et reubarbari amborum añ.ʒ.iij.et rosarum.ʒ.xl.croci et spice et succi eupatorij et succi liquiritie et tereniabin omnium añ.ʒ.vi.tere et fac trociscos.

t Rocisci de berberis descriptiōe alia. ℂ Recipe berberis et spice et seminis portulace et succi liquiritie et dragaganti et gūmi arabici et amili omnium añ.ʒ.iij.ß.spodij et cāphore et croci omnium añ.pondus.ʒ.i.tere et confice cuʒ aqua et informa trociscos.

t Rocisci de berberis. ℂ R.succi berberis.ʒ.v. eupatorij et spodij amborum añ.ʒ.ij. lacce ablute et croci et hederet spice et succi absinthij et reubarbari et buglosse omnium añ.ʒ.ij.ß. seminis endiuie et seminis cuscute omnium añ pōdus.ʒ. iij. seminis portulace.ʒ.i.ß.croci pondus.ʒ.i.informa trociscos cum aqua endiuie.

t Rociscus de absinthio conferens ad febres antiquas aperitiu' valde prouocatiuus faciens appetere. ℂ Recipe anisi et absinthij et assari et semi. apij.et amigdalarum excorticatarum omnium partes equales conficiantur cum aqua frigida et fiant trocisci et dentur in potu.

t Rocisci de absinthio alij facientes ad epar et splenē et stōm et febreʒ tertianam et triangulam. ℂ Recipe anisi aur.ij.assari et absinthij romani et seminis apij et amigdalarum excorticatarum et cortice suo et masticis et spice omniuʒ añ.aur. i.aloes scotrensis et folij indi amboruʒ añ. aur. i.ß.succi eupatorij aur.i. terantur et cōficiantur et informentur trocisci.

t Rocisci de eupatorio qui conferunt ad febres inflāmatiuas antiqs et ad sitim et opilones et apata epis et splenis et ictericiam. ℂ R.succi eupatorij sextaria .vi.ro. rubeaʒ ablutis capitib' et spi

te odorifere oium an. sextaria.ij. tereniabin mũdate sextaria.vi. spodij pondus.ʒ.iiij. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ confice ⁊ fac trociscos.

t Rocisci de cappare qui conferũt ad dolores splenis. ℞. corticum radicis capparis sextaria.iiij. amomaci sextaria.iiij. reubarba. sextaria.ij. semis agnicasti ⁊ piperis omnium an. pondus sextariorum.vi. Aggrega has medicinas tritas ⁊ confice ammoniacum cum aceto vini ⁊ aggrega cum eo medicinas ⁊ fac trociscos.

t Rocisci de lacca. ¶ ℞. lacce lignoꝝ ⁊ rubee ⁊ anisi ⁊ seminis apij ⁊ absinthij ⁊ assari ⁊ amigdalarum amararum mundatarum ⁊ costi ⁊ cinamomi ⁊ aristolo. longe ⁊ succi eupatorij omnium an.vi. tere ⁊ confice trociscos.

t Rocisci allkelkengi conferentes ad dolores renum ⁊ vesice ⁊ mictuꝫ sanguinis ⁊ saniei ⁊ ad vrinam mucosam et confert ad scabieꝫ vesice: quorum hec est permixtio. ¶ ℞. seminis melonis aur.xxxvi. opij. aur.vi. seminis iusquiami albi ⁊ seminis apij ⁊ seminis acetose omniũ an. aur.vi. seminis iusquiami nigri ⁊ seminis coriandri amborum an. aur.xviij. seminis feniculi ⁊ granorum pini torrefactorum ⁊ croci ⁊ amigdalarum amararum omnium an. aur.ix. ⁊ granorũ allkelkengi montani grana.lxxv. ⁊ confice cum coagulo vue. ⁊ fac trociscos: dosis sit a.ij. aur. vsq; ad tres.

t Rocisci allkelkẽgi in descriptiõe alia qui conferunt ad vlcus renum ⁊ vesice ⁊ ad distillationem vrine. ℞. seminis apij ⁊ seminis iusqami albi ⁊ scebedenigi omnium an. pondus.ʒ.vi. seminis feniculi.ʒ.ij. croci ⁊ se. acetose siluestris ⁊ amigdalarum ⁊ pini ⁊ opij ⁊ amigdalarũ amararũ excorticatarum oiuꝫ an.ʒ.iiij. ⁊ granorum allkelkẽgi magnorum numero.xxv. ⁊ seminis cucumeris.ʒ.xij. tere ⁊ confice ⁊ fac trociscos.

t Rocisci de reubarbaro conferentes ad egritudines antiquas ⁊ duritiem epatis ⁊ grauitatem eius ⁊ apostemata ipsius ⁊ dolores splenis ⁊ percussionem euenienteꝫ in corpore. ¶ ℞. reusini põdus.ʒ.viij. rubee lignorum lacce mundate omnium an. pondus.ʒ.iiij. seminis apij ⁊ eupatorij ⁊ anisi omnium an. pondus.ʒ.iij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ fac trociscos sm descriptionem.

t Rocisci quos cõposuit aminulus q ꝯferũt ad caliditatem ⁊ solutionẽ ventris ⁊ dolorẽ epis quoꝝ hec est permixtio. ¶ ℞. spodij ⁊ berbe. ⁊ xyloal. ⁊ se. acetose ⁊ masticis ⁊ galie ⁊ spice oium an. aur.i. gummi aur.iij. rosarum aur.v. conficiantur cum aqua ros. ⁊ informentur trocisci.

t Rocisci alij: anisi ⁊ seminis apij amboꝝ an. pondus.ʒ.i. amili ⁊ amigdalarum amararum ⁊ masticis ⁊ spice ⁊ folij indi omnium an. pondus.ʒ.i. ⁊ succi eupato. ij ⁊ aloes amboruꝫ an.ʒ.ij. assari.ʒ.i. tere ⁊ confice ⁊ fac trociscos.

t Rocisci alij: amigdalarũ amararuꝫ ⁊ anisi ⁊ absinthij: omniũ an.ʒ.ij. assari.ʒ.i. ⁊ tere ⁊ confice ⁊ fac trociscos.

t Rocisci meron ⁊ sunt cognití berrico. ¶ ℞. croci ⁊ opij ⁊ myrrhe ⁊ se. iusqami albi ⁊ corticũ radicis mandragore ptes eq̃les: ꝯficiant̃ cũ succo lactuce: ⁊ fiant trocisci: ⁊ cum necesse fuerit tere ⁊ dissolue cum aqua ⁊ line super tempora.

p Ermixtio trociscorum. ¶ ℞. calami aromatici ⁊ melliloti amborum an. ℥.iij. cardamomi.℥.i. ⁊.ss. foliorũ anetini.℥.i. rosarum rubearum.℥.ss. muschi aur.i. tere ⁊ cribella ⁊ fac trociscos.

t Rocisci valentes ad vlcus intestinorum ⁊ expulsionem sanguinis vndecunq; sit. ¶ ℞. superioris ros. opij ⁊ acatie ⁊ gummi omnium an.℥.i. gallarum.℥.ss. seminis luzaharagi.℥.i.ss. conficiantur cum succo alcarcos ⁊ fiant troci.

t Rocisci andromachi cõferentes ad expulsionem sanguinis. ¶ ℞. arsenici ⁊ opij ⁊ coral. omniuꝫ an.ʒ.iiij. olibãi.ʒ.viij. stelle terre ⁊ amili ⁊ boli armeni omnium an.ʒ.iij. seminis papaueris.ʒ.ij. balaustie.ʒ.ss. tere ⁊ confice ⁊ fac troc.

t Rocisci ãdromachi descriptiõe alia facientes ad dolorẽ stõi ⁊ ad difficultatẽ vẽtris ⁊ difficultateꝫ vrine. ¶ ℞. seminis apij.ʒ.vi. anisi.ʒ.iij. reusini ⁊ piperis albi ⁊ floris squinanti ⁊ castorei ⁊ spice ⁊ cinamomi ⁊ opij omniuꝫ an.ʒ.i. ⁊.ss. absinthij.ʒ.iij. aloes scotrĩe ⁊ masticis ⁊ croci oium an. pondus.ʒ.i. tere et cribella ⁊ confice et informa trociscos.

t Rocisci allxidi qui cõferũt epati qđ debilitatuꝫ est in gñando sanguinem adeo qđ debilitatus est appetit9 cibi ⁊ appetitus coitus. ¶ ℞. lacce lignorum partes v. berberis partes.iij. reusini rosarum ru. ⁊ xyloaloes indi oium an. tertiã ptis.i. sticados ⁊ venarũ liliũ subalbidi amborum an. partẽ.ss. croci ⁊ anisi ⁊ se. apij ⁊ liquiritie romani ⁊ petroselini omnium an. quartã partis.i. tere ⁊ fac troc.

t Rocisci andromachi abstersiui conferentes ad humorem crudum ⁊ coleram fortes valde. ¶ Recipe myrabola. ⁊ belliri. ⁊ emblicoꝝ ⁊ berũgi oiuꝫ ptẽ.i. post cicorngonizationẽ ⁊ medulle turbith al. quantum est illud totum ⁊ penidiorum quãtũ oia: ponant̃ penidij in patella ⁊ fundant̃

super eos aliquid aque. Cum ergo bullierit auferantur et pulverizentur super eos medicine post commixtionem et permisceantur cōmixtione decenti: deinde fiant tro. et sit quisqȝ tro. ponderis.ʒ.x. dosis sit troc.a. cum aqua in qua infusum est coriandrum sicciū a principio noctis: deinde coletur hora qua potatur medicina in mane: ipse enim faciunt ascellare a decē secessis vsqȝ xx. et sit cibus eius super ipsos cum fuerit vespere mice in aqua ciceris cuȝ oleo abluto. Et si est incessarium vt educatur flegma vitreum viscosum addatur in eis quantuȝ quarta pars myrabo. de pulpa colloquintide.

Trocisci almezerion conferentes ad nauseam et singultum et tenasmon.

℞. anisi et se. apij et calamenti hortulani et mēte et petroselini et ameos omnium añ.ʒ.vi. et opij et castorei et piperis albi et macropiperis et sisimbrij et myrrhe et absinthij. omnium añ. pond.ʒ.iiij. et corticū cassie ʒ.xij. conficiantur cum melle et fiāt troc.

Trocisci mezeriō alij. ℞. seminis apij et anisi et cinamomi omniuȝ añ. ʒ.vi. absinthij romani.ʒ.iiij. myrrhe et piperis et opij et castorei omnium añ.ʒ.iij. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et fac trociscū cū triplicato et vtere ad debilitatē stomaci et fluxum ventris et vomitum.

Trocisci alkondion conferētes ad febres inflāmatiuas et apostemata epatis et febres compositas ex colera et flegmate et sanguine et humiditate. ℞. rosarum rubearuȝ ablatis capitib⁹ pond. ʒ.vi. spice odorifere et croci amboruȝ añ.ʒ.ij. suc. et liquiritie et radicum liquiritie et granoruȝ cucumeris excorticatoꝝ tereniabin mundati omnium añ.ʒ.iij. dragaganti et gummi amborum añ. pon.ʒ.i. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et ɔfice cū aq̄ dulci et fac trociscos.

Trocisci alkondinō descriptiōe alia. ℞. granorum melonis et granoꝝ citroli et granorum cucumeris et cucurbite dulcis excorticatoꝝ oium añ. pondus.ʒ.x. succi liquirie pondus.ʒ.vi. dragaganti pondus.ʒ.iiij. se. feni. et rosarum amboruȝ añ. ʒ.ij. croci pōdus.ʒ.i. tere ɔfice cum aqua psilij. et fac tro. et vtere.

Trocisci marini conferentes cum approximat eger liberi valētes ad inflāmationem et conferentes ad vomitū: quoruȝ permixtio. ℞. seminis apij et anisi amborum añ. pondus.ʒ.vi. absinthij romani masticis añ. pondus.ʒ.iiij. piperis et myrrhe añ. pond.ʒ.ij. cynamomi pondus.ʒ.vi. opij ʒ.ij. tere et cribella et confice et fac troc.

Trocisci de papauere cōferentes ad fluxuȝ sanguinis et tussim et fe. et dolorem pectoris. ℞. ro. et gūmi arabi. amborum añ. pond.ʒ.iij. anisi et dragaganti amborum añ. pon.ʒ.ij. papaueris al. et ni. amborum añ. pondus.ʒ.iij. spodij pondus.ʒ.ii. suc. et liquiritie pondus.ʒ.ij. croci pondus tertie.ʒ.i. tere et aggrega et fac tro.

Trocisci de balaustijs conuenientes eis qui habent fluxum vētris et egestionem emittunt sanguineam: et famem: et habent tenasmon. ℞. balaustiarum et sumach et corticum glandiū torrefactarum et sanie nabat et granoꝝ myrti omnium añ.ʒ.viij. et gallarum torrefactaruȝ extinctarum cū aceto cymini infusi in aceto torrefacti omnium añ.ʒ.iiij. tere et confice cū aq̄ ros. aut succo maloꝝ: et informa tro. drachmeos.

Trocisci diasulidis conferentes ad vlcera renum et vesice et mictum sanguinis et difficultatem vrine: quoruȝ hec est permixtio. ℞. se. apij. et se. iusquiami albi et sechedenigi omnium añ. pondus.ʒ.vi. seminis feniculi pōdus.ʒ.ij. croci granorum pini et seminis acetose et opij et amigdalarum amararum excorticatarum omnium añ. ʒ.iij. granoruȝ alkekengi montani.ʒ.xv. numero. semis cucumeris excorticati.ʒ.xij. tere et cōfice et informa trocis.

Trocisci alandarō descriptiōe ascelenidis. ℞. capitū granatoꝝ.ʒ.x. aluminis iamēi.ʒ.iii i. calcadis.ʒ.xij. dragagāti.ʒ.xij. myrrhe.ʒ.iiij. olibani.ʒ.viij. aristo. ʒ.xij. confice cum aqua mellis et fac tro.

Descriptio alia. ℞. Aristo. et gallarum viridium omnium añ.ʒ.viij. et relique medicine sunt ſm quantitatē zuccari et informentur trocisci.

Trociscus alius qui confert ad vlcera intestinoꝝ et sputum sanguinis ex pectore et conseruat fetum. ℞. antimonij et sechedenigi et sang. dra. omniuȝ añ. sextaria.ij. sedarā sextarium.i. laudani et zuccari et croci omnium añ.ʒ.iiij. balaustiaruȝ et gallarum omnium añ.ʒ.xx.iiij et cornu cerui adusti et acatie omnium añ.ʒ.x. conficiantur cum aqua arnoglosse aut cuȝ aqua virge pastoris: et administretur ſm tres modos. Ad cursum et inferioribus cuȝ clysteri in receptrice. Et modo secūdo supponatur cuȝ lana. Et modo tertio detur in potu cū succo citri et cum aqua virge pastoris. Et ad sputum sanguinis ex pectore cum aqua portulace et disynterie cū rob cydoniorum puro.

Trocisci de aniso aperientes opilatiōes rectificantes epar lenificantes naturaȝ auferentes febres antiquas: quorum hec est permixtio. ℞. anisi.ʒ.iiij. absin. et asari et se. apij et amigd. amararū excorticatoꝝ et spice et masticis et folij et se. apij oiuȝ añ.ʒ.i. eupatorij.ʒ.iij. aloes.ʒ.iiij. et ʒ.

ficiant cũ aq̃ absinthij. ⁊ fiant troc. drachmei: ⁊ dent in potu cum sirupo acetoso.

t Trocisci lenientes nãm auferẽtes angustiá ꝯferẽtes ad strictura anhelit⁹ phibẽtes vomitũ q̃x hec ẽ pmixtio. ℂ ℞. turbith. ʒ. v. violarũ siccaꝝ. ʒ. x. succi ligri. ʒ. ij. ⁊. ʒ. cõficiant cum aqua ⁊ fiãt trocisci: dosis eoꝝ. ʒ. iij. aut. iiij. et bibantur cum. ʒ. x. zuccari.

t Trocisci de seminib⁹ qui ꝯferunt ad resolutionez nature ⁊ vlcera que sunt in intestinis ⁊ ad illũ q nõ digerit cibos ⁊ pũctionem vehementẽ ⁊ tenasmon ⁊ fluxum sanguinis mulierũ frequentem: quoꝝ hec est permixtio. ℂ ℞. granorum mirti. ʒ. i. seis feniculi anisi ameos ʒ se. apij se. iusquiami albi ⁊ dauci oium añ. ℥. i. opij. ʒ. vi. conficiantur cum vino ⁊ fiant trocisci ponderis. ʒ. ʒ. ⁊ administrentur post sex menses.

t Trocisci ad inceptionem aque ⁊ ad duritiem epatis. ℂ ℞. ro. ʒ. iiij. berberis. ʒ. ij. spice tantudẽ ʒ masticis ⁊ succi eupatorij ⁊ absinthij ⁊ squĩnãti ⁊ assari ⁊ anisi et seminis apij et se. feni. et scolopẽdrie ⁊ fruct⁹ tamarisci ⁊ radicum capparis omnium añ. ʒ. i. reubar. ⁊ lactuce ⁊ succi liquiritie. oium añ. ʒ. i. ⁊ ʒ. croci. ʒ. ʒ. informentur trocisci.

t Trocisci de rosis qui conferunt ad dolorem stomaci ⁊ febrem flegmaticã. ℂ ℞. rosarum siccarũ. ʒ. ij. spice ⁊ radicis liquiritie omniuz añ. ʒ. i. karabe ⁊ masti. amboꝝum añ. ʒ. vij. carpobal. ʒ. v. tere et confice cum rob ⁊ fac troc.

t Trocisci de rosis lenitiui q in estate in potu sumunt. ℂ ℞. ro. pond. ʒ. x. spice radicum liquiritie oium añ. ʒ. v. scamonee. ʒ. iij. terantur et conficiantur cum aqua frigida ⁊ informentur troc.

t Trocisci de rosis ⁊ eupatorio ꝯuenientes ad febres antiquas ⁊ dolorẽ epatis ⁊ ictericiaz. ℂ ℞. ros. ʒ. v. spice. ʒ. ij. spodij. ʒ. i. succi eupatorij. ʒ. viij tere ⁊ confice cum aqua tereniabin ⁊ fac troc. ⁊ da in potu cum aliquo syrupoꝝum.

t Trocisci de lacca ꝯuenientes ad opilationes epatis ⁊ splenis ⁊ febrẽ assiduam ⁊ puocat vrinam: quoꝝ hec est permixtio. ℂ ℞. lacce ⁊ rubee ⁊ anisi se. apij ⁊ absinthij romani ⁊ assari ⁊ amigdalarum amararum excoꝛticatarum ⁊ costi ⁊ aristologie lõge ⁊ succi eupatorij ⁊ succi liquirit ⁊ succi berberis omnium añ. pars. i. informentur trocisci drachmei: ⁊ dentur in potu cum eo qd conuenit de sirupis.

t Trocisci de rubea qui cõueniunt ad grauedinem splenis ⁊ dolorẽ epatis ⁊ febrem cronicam: quoꝝ hec est permixtio. ℂ ℞. rubee. ʒ. xij. corticũ radicum capparis ⁊ aristo. lon. et radicum liquiritie omnium añ. ʒ. i. conficiantur cum sirupo acetoso: ⁊ informentur trocisci põderantes. ʒ. i. dosis sui. i. cum decoctione absinthij.

t Trocisci de cuscute conuenientes ad fe. cronicas ⁊ extinguunt eas: quoꝝ hec est pmixtio. ℂ ℞. se. citroli ⁊ se. portulace ⁊ seis lisen elab. en omniũ añ. ʒ. iij. sucaha ⁊ bedeoard ⁊ fumiterre omniũ añ. ʒ. iiij. dragaganti ⁊ amili ⁊ gũmi oium añ. ʒ. i. ⁊. ʒ. spodij ⁊ turbith ⁊ seminis cuscute oiuz añ. ʒ. iiij. terenlabin. ʒ. xxx. zuccari albasir. ʒ. xxx. croci. ʒ. iij. conficiantur cum aqua ⁊ melle ⁊ fiant trocisci ⁊ administrentur.

t Trocisci de decẽ medicinis qui cõueniũt ad quartanã antiquã ⁊ dolorez epatis et mollitiez. ℂ ℞. anisi. ʒ. iiij. assari et folij indi absinthij et seminis apij ⁊ spice ⁊ amigda. amara. excoꝛticatarum ⁊ masticis omniuz añ. pondus. ʒ. i. aloes. ʒ. ij. succi eupatorij. ʒ. iiij. tere ⁊ confice cuz decoctione absinthij: ⁊ ifoꝛma troc. drachmeos: ⁊ da in potu cum aqua tepida.

t Trocisci ꝯferẽtes ad febres antiquas ⁊ inflãmationez ⁊ vomitũ ⁊ leniunt nãm. ℂ ℞. rosarũ rubeaꝝ ablatis capitibus pondus. ʒ. vi. granoꝛum cucumeris et coꝛticatoꝛũ ⁊ masticis ⁊ reusini ⁊ succi eupatorij omniuz añ. pondus. ʒ. iij. croci pondus. ʒ. ij. aloes scotrensis pondus. ʒ. i. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicoꝛrigonizatas ⁊ confice cũ aqua dulci ⁊ fac troc. ⁊ vtere cum aqua frigida aut citroli aut cum syrupo acetoso.

ℂ Tractatus nonus de decoctionib⁹ ⁊ pillis.

n Os postponem⁹ sermonẽ de catarticis quoꝝ q̃dã sunt apoꝛimata ⁊ quedam pillule ⁊ sermonẽ de gargarismis ⁊ obtarmacis ⁊ emplastris ⁊ epithimatibus et medicis oculi et dẽtis ⁊ alioꝛum vsq ad summam secundam: ⁊ sigillabim⁹ hanc summam loquendo de oleis et vnguẽtis: ⁊ ante illud afferemus descriptiones apoꝛimatum ⁊ pillularum quorum narrationem vidimus esse ante hanc summam secundam.

d Decoctio aque de radicibus conferens ad opilationes ⁊ difficultatem vrine ⁊ dolorem epatis ⁊ stomaci ⁊ administratur cum oleis et alijs. ℂ ℞. coꝛticum radicum feni. ⁊ coꝛticum radicum apij ⁊ radicum squinan. ⁊ seminis feni. ⁊ apij ⁊ anisi ⁊ spice odoꝛifere ⁊ capil. ve. ⁊ masti. ⁊ passu. enucleatarum quantum necesse est decoquãtur et detur in potu quantum est necesse.

d Decoctio aque de radicib⁹ ad doloꝛes epus allendi. ℂ ℞. coꝛticum radicis fe. ⁊ apij amboꝛuz añ. pondus. ʒ. i. se. fe. se. apij amboꝝ añ. põdus. ʒ. ʒ. ro. ru. mollrãꝝ ⁊ calamẽti ⁊ squinãti oium añ. ʒ. ʒ. ⁊ passularũ

enudeatarũ3 pond.ʒ.ij. ⁊ asſari pond. tertie.ʒ.i. ⁊ ſpice pond.tertie.ʒ.i.fundant ſup ea aque tertie.ij.lb.i.decoquant donec maneãt.ʒ.ij. ⁊ plus parum: deinde colet ⁊ fundat ſup eam ex oleo amigdalino dulci pond.ʒ.i.deinde potetur.

a Pozima de abſinthio ꝯferens ad dolorem epatis ⁊ ſtõi ⁊ febres cõmixtas frãs flegmaticas ⁊ melieas: cuiꝰ hec eſt pmixtio. ℞. aniſi ⁊ ſe.apij ⁊ abſinthij romani ⁊ aſſari ⁊ ſe. ſe. ⁊ radicum ſquinanti omniuni quantum neceſſe eſt: decoquant ⁊ extrahatur aqua eorum ⁊ detur in potu.

d Decoctio cupatorij ꝯueniens ei qui hʒ febrem quartanã ⁊ febrem flegmaticam ⁊ febrem diuerſam ⁊ lenit nam. ℞.myra.ni. ⁊ paſſularũ mundatarũ ⁊ fumiterre ⁊ bedeoard ⁊ cupatorij ⁊ ſucaha omnium equaliter decoquantur ⁊ colentur.

Cap.de pillulis.

p Pillule que ꝯueniunt illi qui hʒ ventoſitatem groſſam ⁊ inflãmationem ⁊ ſpaſmũ neruoꝝ ⁊ inflãtionẽ teſticulorum. ℞.ſe.apij ⁊ ſeis harmel ⁊ aniſi ⁊ maſticis ⁊ croci oium.añ.ʒ.ij myra.nig. ⁊ belliricorũ ⁊ emblicoꝝ oium.añ.ʒ.ij. ſerapini ⁊ bdellij ſubalbidi oium.añ.ʒ.i. ⁊.ʒ.calamenti ⁊ petroſelini ⁊ ſloris ſquinanti ⁊ aſſari ⁊ coſti ⁊ zedoarie ⁊ ligni acori oium.añ.ʒ.ʒ. ⁊ informent pillule.

p Pillule feu.magne que expellunt humores groſſos ⁊ aperiunt opilõnes ⁊ ꝯferunt ad dolores iuncturarum ⁊ iliorum ⁊ albaras ⁊ morpheam ⁊ lepram ⁊ elephantiã: ⁊ ſunt pillule cognite almheru. ℞. ammoniaci ⁊ ſerapini ⁊ opoponaci ⁊ ⁊ bdellij ⁊ aloes ⁊ harmel ⁊ myrabolanoꝝ ⁊ pulpe collogn.oium.añ.ʒ.viij. ⁊ alſabra: ⁊ epithymi ⁊ euforbij ⁊ capſie ⁊ hermodaculorum oium.añ.pondus.ʒ.iiij. ⁊ turbith.ʒ.x. ⁊ caſtorei pondus.ʒ.ij.et ſcamonee pondus.ʒ.iij. agarici.ʒ.ij.et croci et ſpice et cardamomi et radicis altee albe et alhela et cynamomuʒ et galange omnium.añ.pondus.ʒ.i.

p Pillule fetide maiores cõferentes ad dolorem colice et podagre et dorſi ⁊ genuuʒ et reſoluunt humorẽ groſſuʒ viſcoſum in corpore: quarum hec eſt pmixtio. ℞.bdellij ſerapini ammoniaci opoponaci ſe.harmel et pulpe colloquitide ⁊ aloes ſcotrenſis et epithymi omnium. añ.ʒ.x. ſcamonee.ʒ.vi. cynamomi ſpice croci et caſtorei omnium.añ.ʒ.ij. euforbij.ʒ.i. infundantur gumme in aqua porri et fiant pillule: doſis.ʒ.ij.

p Pillule fetide minores mundificãtes humorem groſſum viſcoſum ex dorſo et genibꝰ. ℞.ſerapini de ſpahã et ammoniaci et opoponaci et bdellij omnium.añ.ʒ.x.turbith.ʒ.xx. pulpe colloquintide.ʒ.xij infundantur gumme ⁊ conficiantur cũ tis medicine doſis.ʒ.i.cum aqua tepi.

p Pillule fetide alhindi que conferunt ad dolorem iuncturarum ⁊ podagre ⁊ oẽm dolorem ex humore crudo et colera et melia et paralyſim: quarum pmixtio hec eſt. ℞.aloes et myra. citri. citruleatoꝝ ⁊ harmel et epithymi cretenſis et medulle turbith et ammoniaci et opoponaci et ſerapini ⁊ bdellii iudaici oium.añ. ptes.iiij.pulpe collogn.ptes tres. ſcamonee ptes.ij. euforbij et caſtorei et cynamomi et croci oium.añ. ptem.i. infunde gũmas in aqua porri aut aqua caulis die ⁊ nocte: deinde tere medicinas et tere gummas donec fiat ſicut vnguentũ: deinde puluerizã medicinas ſuper eas: tere donec ꝯmiſceant: et fac pillulas ſimiles piperi ⁊ ericca in vmbra: doſis earũ pond.ʒ.ij. in principio noctis cũ aq̃ tepida. ⁊ ſit cibus ſup eas pullus ꝯditus i zirbag. ⁊ vinũ eius ſit vinũ melius aut de paſſis.

p Pillule de capſia maiores que ſunt cõferentes ad dolores humeroꝝ et ancharum et vene ſciatice et ſolutione educunt humorem groſſum viſcoſuʒ. ℞.ſerapini et ammoniaci et bdellij et euforbij et opoponaci oium.añ.ʒ.i. aloes et epithymi et agarici oium.añ.ʒ.i.et.ʒ. ariſt.ro. et centauree et caſtorei oium.añ.ʒ.ij.macropiperis ⁊ zinziberis ⁊ cymini ⁊ ameos et ſeis apij et aniſi et myrrhe et croci oium.añ.tertias.ij.ʒ.i.myrabo.citri. et hermodaculoꝝ et radicis almeheizaheregi omnium.añ.ʒ.ij.et.ʒ. ſynapis et capſie et pulpe colloquintide ⁊ ligni acori et ſalis indi omniuʒ añ.tertias.ij.ʒ.i.confice cum aqua.alhelhengi: ⁊ fiant inde pillule.doſis pondus.ʒ.ij.

p Pillule de capſia minores cõferentes ad mollificationẽ partis ⁊ paralyſim et dolorem ancharum et genuum et iuncturarum et podagram frigidam et ſolutione educunt humorem crudũ groſſuʒ. ℞.myrabolanorum citrinorum.ʒ.x. aloes.ʒ.xx.ʒʒ.ʒ.ij.piperis et macropiperis oiuʒ. añ.ʒ.i. ſynapis.ʒ.iiij.capſie inde ⁊ ſalis indi et pulpe colloquintide omnium.añ.ʒ.ij. penidiarum.ʒ.iiij. conficiantur cum aqua porri et informentur pillule.doſis.ʒ.ij.cum aqua tepida.

p Pillule d̃capſia dẽſcriptiõe alia. Recipe aloes et turbith et hermodaculorum omnium.añ.ʒ.x.capſie et acori ⁊ ſalis naptici ⁊ pulpe colloquintide ⁊ agarici et granorum harmel et bdellij et ſerapini oium.añ.ʒ.ij.ʒʒ.et macropiperis ⁊ piperis et maſticis et ſinapiʒ et aniſi et coſti et ameos oiuʒ añ.ʒ.ij.epithymi et myrra.nig.amborum.añ.ʒ.v. conficiantur cum aqua caulis et alhelhengi: quarum doſis ſit.ʒ.ij.aut tres cum aqua calida.

p Pillule de cupatorio facientes ad dolorem epatis et icterinam et ad febres. Recipe aloes et ſucci cupa-

io:ij τ myra.citri.oium equaliter: tere τ cribella: τ ɔfice cū aq̄ ap ij τ fac pillulas. dosis pō.ʒ.ij.

Pillule ꝓficue ɔferentes ad paralysim τ torturā τ dolorē genuū τ dolores iuncturarū ex flegmate. ℞. albedumaru τ est medicina inda τ saul τ asrāg: τ est medicina alia inda τ turbith τ granorum alnil indi τ herbe eupatorij oium .añ. aur.xx. decoquant̄ cum lb.i. aque donec remaneat medietas: deinde colentur τ reducat̄ aqua eorum ad ignem τ bulliat donec coaguletur τ ꝓijciat̄ super eam dende de semi mundati a cortice suo exteriore. τ est simile lingue auis posite in medio sui. Et sumant̄ cynami τ agarici τ masticis τ aloes scoti ensis τ albregi excoriati τ succi liquiritie oium .añ. aur.xx. tere τ cribella cum omnibus preter dende: deinde tere dende solū τ misceat̄ cum medicinis: qm̄ non cribellat̄ ꝑ unctuositatē suam. deinde ꝓijciant̄ super illam aquam decoctā coagulatā τ facta est ei spissitudo mellis τ ɔficiant̄ cum ea iste medicine τ informent̄ pillule. τ sumat̄ de eis pondus tertie.ʒ.i. vsq3 ad.ʒ.ß. τ quādo multiplicas da duas tertias.ʒ.i. cum aqua calida in nocte.

Pillule aliathelie τ sunt pillule abstergens flegma τ meliam τ educentes ea ambo τ frangunt ventositatē debilitatis digōnis: τ dant̄ i potu hyeme τ estate. quaꝝ hec est ꝑmixtio. ℞. cinamomi τ costi τ spice τ amomi τ camedreos τ granoꝝ albē τ mahalech τ cinamomi τ agarici oium. añ. pond.ʒ.ij. mirrhe croci τ gariofi. oium .añ. pond.ʒ.ij. aloes.ʒ.xvi. fiant pillule in estate cum succo ro. τ in hyeme cum succo caulis dosis earum pondus.ʒ.ij. cum vino ante cibum. τ cibetur in hora sua cum aqua ciceris.

Pillule aldurie ex li. alcalamet q̄ odoriferum efficiunt oris odorē τ abstergunt visum τ cōsumunt flegma τ faciunt appetere cibū τ ɔfortant dentes masticantes. ℞. cinamomi τ piperis et rubee et coriandri et heilbace et condeian et fausel et cabreus oium.añ. pondus.ʒ.ij. et kirat.i. muschi. tere et cribella et confice cum aqua gūmi soluti.

Pillule que ɔferunt ad ventositatez et debilitatē stōi et ad emorrohoydas: quarum hec est ꝑmixtio. ℞. scorie ferri au.c. que infundant̄ in aqua porri septem diebus ɔtinuis et remouet̄ aqua in ea oi die semel et granoꝝ nasturtij .ʒ.cc. se. porri et se. eruce et seis alseful et se. apij et se. daucie et se. raphani et fenugreci et se. cepe oium.añ.ʒ.xxv. tere et ɔfice cū aq̄ porri et isforma. pillulas sicut cicer.

Pillule de dende ɔferentes ad torturā et colicā et dolores dorsi et genuuz et oēm dolorē: cui⁹ cā ē flegma grossuz viscosum et oēm ventositatē grossaz. ℞. cinamomi excorticati a cortice suo superiore de quo ꝓficiant̄ lingue reperte inter duo frustra: et granoꝝ dende et succi ligrine et agarici al. et allrctan et herbe eupato:ij et absinthij aloes partes equales: tere et confice cum aqua ap ij et isforment̄ pillule parue. Et ille qui de eis facit pillulas inungat manum suam oleo balsami odorifero. dosis earuz est quod est a.ʒ.i. vsq3 ad.ʒ.ij. et sit cibus super eas zirbabegi.

Al solutiuus ɔferens ad torturam et abstergit visum et acuit auditum: et ad dolores splenis et ad podagram τ dolores iuncturarum et mollificationum lacerti et nocumenta frigoris et humiditatis: cuius hec est permixtio. ℞. Salis gēme.ℨ.vi. piperis.ʒ.vij.ʒʒ.et se. apij et ysopi et amidem et petroselini et semen feniculi et anisi et folij indi et agarici et scamonee et nasturtij et gariofilorum omnium.añ.ʒ.iiij. Aggregent̄ post cribellationem et reponant̄ in vase et administrentur.

Pillule stomatice allandi que confortant stomacum et faciunt appetere cibum et sunt valentes ad stōm et epar et splenem et mundificant sensus et intestina et educunt supfluitates ex toto corpore et flegma. ℞. myra. lebuloꝝ. partes.vi. salis indi et absinthij romani et agarici leuis scamonee subalbide oium.añ. partes .iij. assari et anisi et se.apij: oiuz.añ.partes.ij. medulle turbith al. partes.xvij. epithimi cretensis rubei mundi recentis partes.v. hi epi. partes.vij. gariofi. ptē.i. cōmisceant̄ medicine iste post cribellationē: deinde ponat̄ super eas paulatim: et ipse ɔterant̄ aqua in qua bullite sunt partes.iiij. penidiorum sabari donec conuersa sit in substantia succi dactilorum: deinde informentur pillule similes piperi: dosis sit pondus aur.ij.

Pillule albaramalzi mundificantes caput et extremitates et ɔferunt ad apoplexia: bibant̄ et dormiat̄ super eas ppea q̄ sunt vltime in attractiōe: quorum permixtio hec est. ℞. aloes scotrensis et pulpe collogntide amboꝝ aur.vij. croci et spice et cinamomi et granoꝝ balsami et assari et masticis et absinthij romani et scamonee et turbith oium.añ.aur.ij. cassie aur.ß. tere bene et cribella et confice cum aqua tepida et fac pillulas et inungat manum suam oleo amigdalino dulci et sumatur de eis ꝑm quantitatez lenitatis nature et siccitatis eius minus pillule.iij. et plus de eis pillule.ix. dosis integra.ʒ.iij. cū vadit ad lectū suū.

Pillule filij albair expte ad morpheaz fedā: auferunt.n. eas in tribus diebus et conferunt ad febrem et ventositatem et dolores iuncturarū et omnem passionem flegmaticā et melicam. ℞. myra. m. et citri. et aloes scotrēsis et sarcocolle et bdellij rubei serapini de spahani et pulpe collogntide oium.añ.partes.v. nasturtij al. et origani psici

⁊ nigelle ⁊ cymini carmeni ⁊ salis gēme ⁊ visci romani oium.añ.p̄tez.i. Accipe has medicinas post ꝯtritionē ⁊ cribellationē ⁊ cōmisce pfecte ⁊ infunde gūmas in aqua porri in vase ei.i. tante quātitatis qua ꝯficiant̄ medicine: ⁊ ponat̄ in sole donec resoluant̄ gūme: deinde ꝓijciant̄ medicine cribellate desup: ⁊ ꝯficiant̄ bene vehemēter cōterendo donec sit posse vt fiant pillule sicᵘt piperi ⁊ exiccent̄ in vmbra: dosis earū aur.i.cū aqua tepida ⁊ abstineat ante ipsās duobus diebus ab oibus rebus nisi pane ⁊ alzibrabege.

p Jllule filij hubarc sup qbus est ꝯuenientia manifesti iuuamenti in ventositatibus: ⁊ colera ⁊ ventositatibus emorroydarum ex humore crudo ⁊ morphea ⁊ pruritu: ⁊ bibuntur in oi die ⁊ nocte hyeme ⁊ estate.quarū pmixtio hec est. ℞.myra citri. ⁊ ni. ⁊ belli.ablatis nucleis oiū.añ. aur.xij.emblicoꝝ aur.vi. capsie inde ⁊ macropipis amboꝝ.añ.aur.v. nucis muschate ⁊ salis gēme oium.añ.aur.ij.turbith al.aloes amboꝝ aur.iij. tere ⁊ cribella oia: ⁊ fac ꝯfectionē cum oleo vio. ⁊ fac pillulas ⁊ exicca in vmbra: dosis earū aur.vi.apud mediam noctem cum aqua calida: videbis.n.mirabilia ex iuuamento.

p Jllule aggregatiue filij hulgebē que ꝯferunt ad supfluitatē existētē in corpore ex flegmate ⁊ colera rubea ⁊ colera ni. Et silr ꝯferunt capiti cū in ipso est supfluitas ex istis humoribus: aut ex vno eorum ⁊ resoluunt surditatē accñtē inde: ⁊ conferunt stō ⁊ epati ⁊ ꝯfortant ea ⁊ ꝯferunt ad oēm febrē antiq̃: ⁊ sedant humores oēs ⁊ sedant sanguinē ⁊ sanant spēs vlcerū ⁊ pruritū. Et ille qui hz emorroydas. ⁊ indiget potu earū tangat indicē ⁊ pollicē suū cum aliquātulo oleo amigdalino: deinde tangat illas pillulas digitis suis quātitate qua fluant cum oleo: deinde bibat eas. non.n.nocebunt ei cum fecerit illud quarū permixtio hec est. ℞. hierepigre.ʒ. xxiiij.myra. ni. ⁊ citrinoꝝ amboꝝ. añ.ʒ.vi. masticis ⁊ anisi ⁊ succi eupatorij ⁊ succi absinthij oiū.añ.ʒ.ij. ro.ru.ʒ.iij.terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ ꝯficiant̄ cū aqua ⁊ informent̄ pillule sicᵘt piperi: dosis.ʒ.ij. vsq̄ ad.ʒ.ij. ⁊.ß.⁊ bibant̄ post.ij. horas a pncipio noctis antequā dormiat viene eis: deinde surgat ⁊ facient ascellare a duabus scellis vsq̄ ad.iiij. ⁊ erit earum operatio in die.

p. Jllule facte cum euforbio ꝯferentes ad aquā citrinā ⁊ ad dolorem dorsi ⁊ anche ⁊ podagrā ⁊ mollificationem membroꝝ: quarum pmixtio hec est. ℞.euforbij ⁊ masticis amboꝝ.añ.ʒ.iiij.scamonee ⁊ agarici amborū.añ.ʒ.v. pulpe collo.ʒ.iij. aloes ⁊ epithimi amboꝝ.añ.pondus.ʒ.xx.succi absinthij pondus.ʒ.v.salis indi pondus.ʒ.i.⁊.ß. macropiperis pondus .ʒ.ij. anisi pondus.ʒ.iij. spice pondus.ʒ.x.tere medicinas ⁊ cribella ⁊ cōfice cum aqua caulis: ⁊ informa pillulas sicut pi per dosis huius medicine est .xi. pillule vsq̄ ad quantitatem.ʒ.ß.ante cibum ⁊ post ipsum: ⁊ bibatur super eis aqua calida.

p Jllule alie ꝯferentes ad febrē chronicam ⁊ debilitatē splenis ⁊ epatis ⁊ inceptionē aque. ℞. camepitheos ⁊ camedreos ⁊ radicū liquiritie ⁊ croci ⁊ lacce ⁊ absinthij oium.añ.ʒ.x.se.apij ⁊ anisi ⁊ se.fe.oium.añ.ʒ.⁊ succi eupatorij ⁊ reuiuni ⁊ ro. oium.añ.ʒ.viij.se.cuscute.ʒ.xv.polij: ⁊ si habuerit splenē adde in eis scolopendrie.ʒ.x. radicis capparis ⁊ fructus tamarisci amboꝝ.añ.ʒ.viij.

p Jllule alie ad febrem chronicā ex humoribus cōmixtis ⁊ dolorē epis ⁊ inceptionē aq̃. ℞.absinthij ⁊ succi eupatorij ⁊ myra. citri. ⁊ aloes ⁊ masticis ⁊ croci ⁊ aristo. ⁊ lacce ⁊ anisi ⁊ capsie ⁊ hiere oium.añ.pte vnā terant̄ ⁊ informent̄ pillule

p Jllule ꝯferentes ad febrē chronicam. accñtē ab humoribus cōmixtis ⁊ ad dolorē epatis ⁊ iceptionē hydropisis. ℞. absinthij aut succi eius ⁊ succi eupatorij ⁊ myra.citri.⁊ aloes ⁊ masticis ⁊ croci ⁊ reubarbari ⁊ lacce ablute ⁊ anisi ⁊ folij fice ⁊ hierepigre oium.añ.pars.i.terant̄ ⁊ ꝯficiantur cum succo solatri ⁊ informent̄ pillule: dosis pond.aur.i.cū aqua tepida in nocte. Et si fuerit tussis pmisce cū medicinis succi ligritie quātū est medietas ponderis oium medicinarum.

p Jllule que aperiunt opilōnes ⁊ subtiliant humores grossos ⁊ faciunt descendere humores: ⁊ humiditates viscosas ⁊ mucillaginosas: quarū hec est permixtio. ℞.folij indi ⁊ myrrhe ⁊ floris squinanti floris absinthij romani ⁊ masticis ⁊ croci oium.añ.ʒ.ß.se.apij ⁊ anisi ⁊ bdellij ⁊ serapini ⁊ opoponaci oium. añ.ʒ.i. aloes.ʒ.vij. turbith agarici amboꝝ.añ.ʒ.iij.ß.⁊ fiant pillule.

p Jllule d serapino q̄ ꝯueniūt ad dolorē genuū ⁊ anchaꝝ et lateꝝ: quarū hec est permixtio. ℞. se. apij et se. harmel amborum. añ.ʒ.i. serapini et bdellij amborum.añ.ʒ.ij.hiere.ʒ.ij. pulpe colloquintide et agarici amborum. añ.ʒ.i. turbith.ʒ.vi.fiant pillule: dosis.ʒ.ij.cum aqua tepida.

p Jllule de opoponaco filij salomoni conuenientes ad dolorē genuū et dorsi et paralysim et torturam. ℞.ʒ. et piperis et macropiperis et capsie inde et mirabolanorum citrinorum belliricorum et emblicorum et mirrhe et turbith et scamonee et croci et castorei omnium. añ.ʒ.ij. opoponaci et hermodactilorum et serapini et bdellij et ammoniaci et pulpe colloquintide omnium. añ.ʒ.x.aloes.ʒ.xx.infundantur gumme in aqua caulis et conficiantur cum eis medicine et informentur pillule dosis.ʒ.ij.

Pillule de euforbio cōferentes ad paralysim & mollificationem & humores crudos descendentes ad neruos. ℭ ℞. agarici pulpe colloqn. euforbij serapini bdellij oium. aā. ʒ. i. aloes ʒ. ij. terantur & conficiantur cum aqua caulis & fiant pillule.

Pillule inde facte cum muscho conferentes ad dolorem stomaci & auferunt fetorem oris & malum odorem potus vini & exiccant humiditates eorum. ℭ ℞. remissi & capparis amborum. aā. lib. i. conterantur & abluantur cum aqua & proijciantur in vase & proijciantur super ea aque lib. xl. & decoquantur donec remaneant lib. v. & coletur: deinde reducatur ad vas mundum & decoquantur cum aqua scḋo sola donec coaguletur. & tu remouebis eam cū coclearo ita vt nō adhereat & aduratur: deinde proijciatur in catino viridi & exiccetur sicut exiccatur aloes ablutum. Cum ergo volueris facere ex eis pillulas sume de eis aur. xx. & tere & cribella: deinde accipe beil & gariofil. & nucis musch. & macis & xylo aloes indi & folij & centauree & sandali albi & girbaugue & cubebe omnium. aā. aur. i. muschi aur. v. camphore aure. x. tere vnūquodq; per se & cribella: deide permisce postea accipe remissi scḋo aur. v. & proijce super eam aque. ℥. vi. & decoque eam donec remaneant. ℥. ij. & cola eam & confice cum ea medicinas & informa pillulas sicut cicer & exicca eas & vtere eis cū necē fuerit.

ℭ Tractatus decimus de oleis.

Sermo noster in hac summa de oleis est fm nostram conditionem. ℭ Oleum nardinū. Eius quidem iuuamenta sunt multa & est de nobilioribus oleis cōferens ad omnem dolorem qui fit ex frigiditate in ventre & ventositatem intrinsecam: & sedat dolores auris frōs & remouet eos: & aufert dolorem capitis & emigraneaꝫ facto ca putpur. et co. colorem efficit bonum & aufert colicam & punctionem ventosam & confert ad dolores earum & sedat dolorem epatis & ventris & calefacit matricem & iniicitur in foramen virge & confert renibus & vesice & ad mollificationeꝫ vesice: cuius hec est permixtio. ℭ Sumantur calami aromatici & ciperi & folia lauri & xylobalsami & folij indi & enule & sauine & squinanti et myrti & cordumeni & sansuci omnium. aā. ℥. ij. terantur contritione grossa & proijciantur in vase & proijciantur super ea vinuꝫ & aqua & infundantur super ea olei sisamini lib. v. & decoquantur lento igne in vase & proijciantur in vase duplici sex horis & moueatur omni hora: deide auferantur ab igne: & dimittatur donec infrigidetur & coletur oleum. ℭ Decoctio secunda: cuius hec est permixtio. ℞. ros. ru. & cassie & iucci myrti humide & myrrhe omnium. aā. ʒ. ij. terantur grosse & proijciantur super ea aqua aut vinū donec humectentur & oleum decoctum & decoquantur leni igne tribus horis & infrigidetur & coletur. ℭ Decoctio tertia: cuius hec est pmixtio. Spice & gariofi. & storacis omniuꝫ. aā. ℥. iij. nucismuschate. ℥. v. olei balsamini. ℥. vi. tere medicinas grosse & proijce super eas aquam. Cuꝫ ergo calefit proijce desuper oleum quod decoctum est & oleum balsami & storacē liquidam & moue donec misceantur & ferueant donec consumatur aqua & remaneat oleum.

Oleum de storace conueniens iuncturis ad quas effunditur materia & calefacit lacertos & apostemata frigida & matricem frigidam & calefacit renes & vesicam ex frigiditate. ℭ Recipe olei sisamini lib. i. storacis sicce. ℥. iij. decoquantur lento igne, dōec sumat oleū virtutē storacis & reponat.

Oleum de camomilla. ℭ Recipe olei sisamini lib. i. fenugreci superioris camomille abluti & exiccati in vmbra amborum ana. ʒ. ij. & reponatur in vase vitri & ponatur in sole. xl. diebus et administra.

Oleum de mastice conueniens ad debilitatem stomaci & apostemata eius & lenit duritiem. ℭ Recipe olei sisamini lib. ij. masticis. ℥. vi. terat mastix & proijciatur super oleum in vase duplici.

Oleum de absinthio factum in sole calefaciens & confortans membra frigida. ℭ Recipe olei sisamini danie. i. proijce ipsum in vase vitri & absinthij. ℥. ij. & ponat in sole. xl. dieb⁹ et administret.

Oleum de aneto. ℭ Recipe olei sisamini lib. i. seminis aneti exiccati in vmbra vn. i. proijciantur in vase vitri & ponant i sole. xx. dieb⁹ & admistret.

Oleum de lilio quod cōfert ad frigus matricis & prefocationem matricis & ad colicam & calefacit renes & vesicam. ℭ Recipe cassielignee & carpobalsami & masticis omnium. aā. ℥. i. gariofi. & cynamomi amborum. aā. ℥. ß. croci. ℥. i. tere & proijce in vase vitri cum lib. i. ß. olei sisamini & lilijs. xxx. numero postq; proieceris illud quod in eis est de citrinitate & radices foliorum eoruꝫ & ponatur in vmbra in loco temperato vsq; quo sumat oleum virtutem eius & administretur.

Oleum de hasce quod confert ad difficultatem vrine. ℭ ℞. olei sisamini. ℥. i. aque lib. i. & quartam ziniberis. ʒ. iij. hasce. ʒ. x. tere medicinas grosse & proijce in vase cum aqua & oleo sisamino & decoquat donec consumatur aqua & remaneat oleum & distilletur de eo in foramen virge.

Oleū de hasce aliḋ ad uicturas & colorem efficit bonū. & addit in desiderio

coeundi τ commouet super coitum τ rectificat renes τ vesicam τ dorsum cū; de eo bibit quātitas .ʒ.i. omni die cum rob aut cum vino τ administratur eād in clysterib⁹: cuius hec est permixtio. ℂ ℞. olei sisa. τ lactis vaccini dulcis τ succi hasce humidi oium añ.lib.x. penidiorum albo℞ lib .v. zinzi.lib.ij.ʒ. Terātur penidij τ cribellentur τ pꝛ̄ijciantur omnia in vase figuli τ accendatur sub eo ignis lenis donec cōsumantur aqua hasce τ lac τ remaneat oleū solum τ bibatur de eo sicut diximus. Est enim iuuatiuū; ad debilitatem renum τ addit in desiderio coeundi τ spermate.

o Lecum hasce aliud cōueniens ad difficultatem ventris τ dolorem iliorū; τ renū τ vesice: cuius hec est pmixtio.

ℂ ℞. aque dulcis sacratan.ʒ.v. zinzi.pon.ʒ.iiij. ꝑtriti hasce pon.ʒ.x. olei sisamini sacratati.i. decoquant in vase mūdo igne leni donec ꝯsumat aqua τ remaneat oleū τ auferat τ dimittat donec ifrigidet τ colet τ fiat clystere ex eo posteri⁹ τ ante infundendo in foramen virge.

o Lecum de serpentibus ꝯferēs ad impetiginē τ mollificationem stomaci. ℂ Sumant olei sisami. kist.iij. τ ponant in vase figuli τ ponant in eo de serpentib⁹ nigris a.v. vsq; ad.x. τ stringat super caput vasis τ docoquantur lento igne donec in decoctione dissoluantur τ auferantur ab igne τ dimittatur donec infrigidetur τ aperiat caput eius τ caueatur a vapore eius: quare dimittatur donec infrigidetur τ respiret τ auferatur ab eo vapor τ ponatur in vase τ administretur in epithimate cum ipsum est necessarium cum pēna inunctum.

o Lecum regis dauid qđ est iuuatiuum ad paralysim τ torturā τ podagrā τ tremorē τ ad dolores iuncturarū; τ dorsi τ ad fistulas τ emorroydas τ ad colicam τ elephātiam: cui⁹ hec est pmixtio.

ℂ ℞. bdellij.ʒ.x. ammoniaci τ serapini τ opoponaci τ carpobalsami τ opij τ polipodij τ ellebori albi τ zarur τ selenian τ capsie τ amigdalarum amararum excorticatarum omniū añ.ʒ.vi. gariofilorum τ nucismu. τ zinzi. τ galange τ cynamomi τ laudani τ castorei omniū añ.ʒ.iij. hesile τ seminis iusquiami albi τ sisleos τ olibani τ nigelle τ seminis eruce τ se.porri τ ameos τ costi omnium añ.ʒ.v. ciperi τ grano℞ harmel τ myrti τ granorum viridium τ granorū; alkerua τ sansuci omniū añ.ʒ.iij. foliorū eupatorij τ vsnee amborum añ.ʒ.v. terantur medicine iste cōtritione grossa τ proijciant in vase τ fundantur super eas lib.vi. succi caulis τ decoquat igne leni donec redeat ad lib.ij. τ remoueat ab igne τ colet τ exꝓmat ita vt nō remaneat in eo aliqd de ꝟtutib⁹ harū medicinarū; τ reducat ad vas τ fundant sup ipm de oleo oliue lib.vi. τ butyri vaccini τ olei alrazalri τ olei de herua τ olei aldemesi decocti cū spēbus τ affert h oleū egyp: o oium añ.ʒ.x. τ farine amigda.amararū; ʒ.ij. grano℞ lauri τ pini ambo℞ añ.ʒ.vi. olei de lilio τ olei de eruca ambo℞ añ.ʒ.v. grano℞ viridium pondus.ʒ.x. olei sisamini aut alrazalri in quo decocte sunt ruthe.ʒ.iij. vsnee.ʒ.iij. olei de alcanna.ʒ.v. mellis anacardi.ʒ.iij. τ addant sup olea in vase τ dissoluat cū pauco illius aque de sagzenea pond.ʒ.x. decoquant lēto igne ꝑm facilitatem donec remaneat aque quātitas sacratati.i. τ auferatur ab igne τ coletur cum mandili spisso τ reducatur ad vas: τ proijciantur ammoniaci.ʒ.x. τ mellis.ʒ.x. τ ponatur super prunas donec liquefiat τ misceantur cum eo de storace liquida τ napta alba τ olei balsami oium añ.ʒ.x. τ ponatur in ampulla τ claudatur stricte caput eius: dosis eius a quarta.ʒ.i. vsq; ad aur. Lcum aqua ciceris tepida.

o Lecū de costo daē in potu τ cōfert ad frigus lacerto℞ τ ꝓpꝛie epatis τ stōi τ aperit opilationes lacerto℞ confortans eos faciens colorem esse bonū ꝯseruās nigredinem capillo℞. ℂ ℞. costi amari.ʒ.x. cassie ʒ.vi. foliorum almarmacor sextaria.x. terantur grosse τ infundantur in vino in nocte τ ꝓijciantur super eas olei sisamini lib.i.ʒ. τ decoquatur in vase duplici donec consumatur vinum τ remaneat oleum.

o Lecum de costo aliud ad dolorē epatis τ stomaci: τ dolorem iuncturarū ex frigiditate τ mollificatiōe lateris.

ℂ ℞. gariofil.ʒ.i. calami aromatici τ spice τ folii indi τ storacis τ radicis lilij celestis τ cynami τ vsnee τ costi omnium añ.ʒ.ij. enule τ cassie añ.ʒ.i. myrrhe.ʒ.ʒ. tere medicinas grosse et infunde in aceto in nocte τ effunde super eas olei τ aque amborum añ.lib.v. τ decoquantur lento igne donec consumatur aqua τ remaneat oleum: τ coletur τ misceatur cū; primo.

o Lecum terbuet et est medicina inda faciens ad ventositates grossas τ ad dolorem matricis frigidum. ℂ ℞. serapini, τ galbani τ ciperi τ sinapis elebori omniū; añ.ʒ.xv. glutinis alumbat.ʒ.viij. oppoponaci.ʒ.iiij. cynami τ costi τ aristologie longe et rotunde omnium añ.pond.ʒ.ij. acori τ ammoniaci τ fir τ est medicina inda τ fel τ piretri omniū añ.ʒ.ij.ʒ. zedoarie τ doronigi τ castorei τ ruthe τ hasce τ abrotani τ radicis liquiritie et ruthe montane τ maluas de sirem et caulis τ sansuci τ fisimbrij: τ gariofilorum hortulanorum omnium añ.ʒ.ʒ. myrrhe: τ asse odorifere τ fende τ alanuden omnium añ. quarta ʒ.i. olei oliue lib.ix. τ aque libras.xviij. decoquatur lento igne: donec consumatur aqua et remaneat oleum. dosis eius a media.ʒ. vsq; ad duas cum aqua aneti.

o Ž eum findin qd nominatur abruſmed cõferens ad tuſſim ꝛ vētoſitates groſſas ꝛ attrahit humores groſſos ꝛ cõfert ad emorroydas: cuius hec eſt permixtio. ℞. ſauine ꝛ piperis ꝛ macropiperis ꝛ lzeiſun ꝛ zinzibe. ꝛ capſie inde ꝛ ſalis rubei ꝛ cymini omnium añ. ʒ. vi. ſauic nabac lzaficius lib. iii. aqua coletur ſuper medicinas.

o Ž eum de lzerua qd confert ad mollificationem ꝛ paralyſim ꝛ torturam ꝛ aperit opilationes epatis ꝛ ſplenis ꝛ confert ad colicam: cuius hec eſt permixtio. ℞. ameos ꝛ origani ꝛ calamēti mōtani ꝛ myrrhe: ꝛ marmacor ꝛ ſe. apij ꝛ ſeminis feni. ꝛ aniſi ꝛ ſeminis alādacocha ꝛ maſticis ꝛ aſſari a fenugreci omnium añ. ʒ. vij. ꝛ alſel ꝛ albel ꝛ alſel ꝛ acori ꝛ capſie inde ꝛ bdellij oium añ. ʒ. v. ſerapini ꝛ āmoniaci ꝛ oppoponaci omnium añ. ʒ. iij. ꝛ radicum apij ꝛ corticum radicū feniculi ꝛ ſquinanti ꝛ radicū liquiritie ꝛ enule ſicce et baſſe oium añ. ʒ. x. ꝛ hezerihaſen ꝛ ſinſider amborum añ. ʒ. iij. zinziberis cynamomi ꝛ gariofilorū ꝛ cardamomi ꝛ girbaugue ꝛ cubebe ꝛ macropiperis ꝛ piperis ꝛ nucis muſcate ꝛ macis ꝛ nigelle ꝛ coſti ꝛ carui oium añ ʒ. iiij. zedoarie ꝛ doronigi amborum añ. ʒ. v. Tere medicinas groſſe ꝛ funde ſuper eas de aqua qꝫ ſubmergat eas ꝛ decoquātur donec diſſoluantur ꝛ coletur ꝛ fundātur ſuper ea olei de lzerua recētis lib. vij. decoquantur lento igne donec conſumatur aqua ꝛ remaneat oleū ꝛ adminiſtretur cum neceſſe fuerit pōdus aur. ij. aut. iij. cū aqua de radicibus.

o Ž eum de lzerua ſimplex. ℭ Decoquatur cum aqua ſola ꝛ minoretur a caliditate ſua cum decoquitur cum aqua ſola ꝛ eſt in loco olei alrazaki cum abluit̄ cum aqua ſola.

o Ž eum de cucurbita quod confert ad omnem caliditatem ꝛ ad acuitatē in toto corpore ſi fuerit membrū inunctum cum eo: ꝛ ſi fuerit in veſica: aut renibus inungatur cum eo ꝛ olfaciat ex eo ꝛ inungat cuꝫ eo. Et ſi fuerit in capite fiat caputpurgium ex eo. ꝛ ſi fuerit in inteſtinis acuitas colerica ſumere in potu ex eo eſt iuuatiuū ad oia illa. cuius hec eſt permixtio. ℭ Sumatur cucurbita magna integra ꝛ excorticet̄ ꝛ teratur ꝛ exprimatur ꝛ ſumantur de aqua eius partes. iiij. ꝛ olei ſiſamini recentis pars. i. decoquatur lēto igne donec conſumatur aqua. ꝛ remaneat oleū deinde coletur in vaſe vitreato ꝛ adminiſtret̄.

o Ž eū alſeheſabrē qd ꝯfert ad ventoſitatē in genib⁹ ꝛ iūcturis ꝛ toto corpe. Sumat̄ aqua alſeheſabrē ps. i. ꝛ olei ſiſa. ps. i. ꝛ decoquātur donec ꝯſumat̄ aq̄ tota ꝛ remaneat oleū: colet̄ ergo ꝛ reponat̄ in vaſe vitri ꝛ claudat̄ ſtricte os eius doſis eſt ab aur. i. vſqꝫ ad. ʒ. 5. ſicut dixim⁹ ꝛ bibat̄ ſup mēſuram. ℥. ij. aque ciceris in aq̄ cū cicere decoctum ſit aliqd cymini ꝛ ſit cib⁹ ſuper ipſuꝫ ibrabegi. ꝛ ſi fiat ex eo iunctio ſup membra confert.

o Ž euꝫ auris. ℭ ℞. olei ſiſamini lib. ß. origani. ʒ. x. v. rubee. ℥. ij. oppoponaci ꝛ ſerapini ꝛ myrrhe bdellij ꝛ ammoniaci ꝛ aloes ꝛ olibani omnium añ. ʒ. ß. tere medicinas ꝛ proijce ſuper eas parum aque ꝛ confricentur cum manu bene ꝛ ꝓijciat̄ ſuper eas oleū ꝛ decoquat̄ lento igne donec inſpiſſetur ꝛ coletur. ꝛ adminiſtretur.

o Ž eum auris deſcriptione alia. ℭ ℞. ſceba. ℥. ij. que confricentur cum olei lib. i. et aq̄ ſanſuci. lib. 5. decoque oia lento igne in cocleario ferreo ꝛ cola ipſm ꝛ diſtilla de ipſo in aurem.

o Ž eum alfal' eſud conueniens ad dolorem iuncturarū ꝛ ſpaſmum ꝛ mollificationē membrorū. ℭ ℞. ſel ꝛ bel ꝛ fel et acori et capſie et enule et macropiperis et nucis vomice et radicis lilij et ſe. fenicu. et coſti et myrrhe et zedoarie et doronigi omnium añ. ʒ. v. terantur groſſe et proijciantur in ollam et proijciantur ſuper eo olei ſiſamini ꝛ lactis et aque omnium añ. emine. ij. decoquantur in vaſe duplici donec conſumantur, aqua et lac et remaneat oleuꝫ et coletur et adminiſtret̄.

o Ɛ ſcriptio alia que cōfert ad dolores veſice matricis frigidarū et ad venaꝫ ſciaticam et frigus renū et mollificationem mēbrorum et colicam et torturam et paralyſim, et ad ventoſitates frās groſſas que accidūt in neruis et dolorē dorſi et omnem dolorem qui fit ex frigore et groſſitudine et eſt oleum indum. ℭ ℞. ſel et bel et fel: et acori et capſie radicis lilij celeſtis et enule et macropiperis et nucis vomice et nucis cupreſſi et pini et coſti et ſemis feniculi et zedoarie et buzed et doronigi oium añ. ʒ. x. terantur omnia groſſe et ſumant̄ lactis dulcis et aque amboruꝫ añ. lib. x. et olei ſiſamini lib. v. decoquantur in vaſe duplici donec ꝯſumat̄ aqua et remaneat oleuꝫ.

o Ž eū de ouis fit aut mollēdo vitellos elixatos aut diſtillādo i vaſe vitreo cōpoſito aut cū diſtillatiōe ſublimata.

o Ž eū alkelzegi qd eſt ꝯueniēs ad epilepſiā et palyſim et mollificationeꝫ et frigiditatē et ſpaſmū et debilitatē ſtōi et venam ſciaticā et dolores iūcturarū et dorſi et ꝯfert ad colicam et ꝓuocat mēſtrua et calefacit veſicam et frāgit lapidē et ſedat dolorē aut aperit opilationes corpis. ℭ ℞. mirra. lzebu. et bel. lyricorū et myra. ni. et emblicorū oium añ. ʒ. x. radicis apij et radi. feni. amboruꝫ añ. ʒ. vij. macropiperis et pipis et zinzi. oium añ. ʒ. v. oppo. ſquinanti: et ſerapi. oium añ. ʒ. v. ſeribith ſeriaria iiij. caulis recentis et rube recentis et baſce h

humidi omnium añ. ℞. Terantur sicca grosse et incidant olera et proijciant in vas et proijciantur super ea aque lib. xxiiij. decoquantur donec remaneat medietas et coletur et proijciatur super ea olei de iectura emine.iiij. et decoquatur donec consumatur aqua et remaneat oleū. quidam vero addunt in eo radicum lilij sextaria.ij. et capsie.ʒ.iiij. et anisi et edebes et asid et cordumeni omnium añ.ʒ.ij.

Oleum de croco quod lenit neruos et aufert spasmum et confert ad duritiē matricis et colorē efficit bonū. ℞. croci.ʒ.vi.calami aromatici.ʒ.v.myrrhe.ʒ.ß.cordumeni.ʒ.vi. et infundantur medicine per se et myrrha per se in aceto preter cordumeni et dimittantur diebus.v. et in sexto die infundantur cordumeni in aceto et dimittatur die vno et infundantur super ea in die septimo olei sextaria.v. et decoquantur lento igne donec consumatur aqua et remaneat oleum.

Oleū de vsnee. ℞. vsnee sextaria.v. costi.ʒ.x.cassie et calami aroāatici ambobus añ.ʒ.iij. marmacor.ʒ.i. storacis.ʒ.v.olei myrtini lib.i.ß.terant medicine et infundantur in aceto et dimittantur in duobus diebus continuis et coquantur cum oleo donec consumatur acetum et remaneat oleum et coletur et recondatur.

Oleū de euforbio nostrum ɔferēs ad dolores frigidos et ppriē in neruis et ad venam sciaticam et dolorē dorsi et pedū: cuius hec est permixtio. ℞. costi amari pond.ʒ.x. castorei pon.ʒ.v. et calamēti sicci pond.ʒ.xi. et piretri pond.ʒ.iij.terant omnia et decoquantur in vase cum.xl.ʒ.vini odoriferi postq̄ infusa sunt in eo die et nocte vsq̄quo perueniat ad id quod est minus tertia: deinde infrigidentur et confricentur vehementer et coletur et fundaᵗ super ipsum q̄ntum est medietas ponderis eius.olei sisamini aut olei sambacini aut olei alkeiri et decoquaᵗ vsq̄quo ɔsumatur vinū et remaneat oleū: deinde sumantur ad oia x. pōdera olei euforbij albi recētis.ʒ.ij. et teraᵗ sicut puluis et misceatur cum oleo et ponatur super ignem donec bulliat et recondatur.

Oleū qd romane dr̄ demanuz et eius expositio est medicina.x.spērū ɔferens ad frig° neruoꝝ et stōi cōfortans mēbra repellens supfluitates lenificans neruos. ℞. storacis.℥.iiij. et masticis pōdus ℥.xij. et folij indi et spice amboꝝ.añ.iiij. et euforbij.℥ iij.cinamomi.℥.vi .cere albe.℥. xij.olei de ben.℥.xlviij.olei balsami.℥.xij. piperis.℥.i.terātur sicca et soluaᵗ que sunt pter illa et reponaᵗ.

Oleū de florib° papaueris russi calefaciens stōm frigidum et resoluit commotionem et apostemationem quando cōmiscetur cuꝫ adipe anseris aut galline. ℞. Sumatur olei boni lib.i. et rosa. papaueris russi.℥.ij. ponaᵗ illud in vase et ponaᵗ in sole.x.diebus et reponaᵗ. verūtamen non habet illud oleum odorem.

Oleū pura de lilio et cydonijs et malis et synapi et cucumere asinino sūt ita vt sint olei sisa.po.i. et aque ptes.iij. et stet in sole q̄dragınta dieb° et reponatur.

℃ Tractatus xi. de vnguentis et emplastris.

Vnguentū de cerusa qd ɔfert ad adustionē ignis et excoriationē. ℞. lithargirij.ʒ.i. ceruse.ʒ.v. cere albe.ʒ.v.i.olei ros.℥.ij. liquefiant cera et oleū et pijciantur super ea cerusa et lithargiriū i mortario et misceaᵗ simul anteq̄ infrigidentur et misceaᵗ cuꝫ eo albugo oui viu° et administretur.

Vnguētū aliud. ℞. ceruse.ʒ.iiij. lithargirij.ʒ.ij. scorie argēti aur.i.dragā.ʒ.i.teraᵗ et cribellenᵗ cū ozali et sumaᵗ cere albe.℥.i.q̄ liq̄fiat cū.℥.iij.olei ro. et pijcianᵗ sup ea me^e i mortario et ɔteranᵗ.

Vnguentū basilicō magnū ɔferēs ad vlcera et ɔuenit locis nervosis et vlcerib° in qbus nō est calitas. ℞. cere lib.i.picis.℥.viij.myrrhe et resine oim nium añ.℥.4. glutinis alumbat.℥.iiij.olei.lib.vi.

Vnguentum basilicon minus. ℞. resine et picis et cere equales partes et administretur cum oleo oliue.

Vnguentū de cerusa cū aceto. ℞. Sume lithargirij q̄ntum vis et cribella et pijce in caminū et pijce super ipsum acetū et oleū et cōmisce bn̄ cū manu et vtere.

Vnguentū de flore eris ad° vlcera antiq̄. ℞. Floris eris.ʒ.ij. cere et resine amboꝝ añ.ʒ.v. teraᵗ flos eris et liq̄fide reliq̄ medicine cū oleo mensura q̄ est necessaria et pijciaᵗ desup flos eris et cōmoueaᵗ donec equeᵗ et administreᵗ.

Vnguētū de calcadis qd noiaᵗ. G. mulkun ɔferēs ad apata pestilētie et ɔsolidat vulnera q difficile ɔsolidanᵗ et sanguinea et ɔfert ad difficultatē vrine et difficultatē egōtis et oia apata. ℞. adipis su bz antiq lib.iij.olei antiq lib.iij.calcadis.℥.iiij.liquefiat adeps et teraᵗ calcadis et misceaᵗ cū.iij. lib. olei et teranᵗ lib.iij. lithargirij et misceaᵗ cuꝫ eis et cū adipe in mortario: deinde ponaᵗ in frixorio mūdo et pmisce ea cū spatula que fit abscissa ex palma donec equetur et administretur.

Vnguentū nigruꝫ.lithargyrij.℥.i. aceti forti.℥.iij. olei.℥.ij. decoquanᵗ oia cum studio ne adurantur et commoueatur donec coaguletur.

Vnguentum dyaquilon conferens ad nodos et scrofulas et apostemata: durā cuius hec est permixtio. ℞. Fenu-

greci ⁊ se.lini ⁊ altee albe oium an̄.lib.i.et.i.in/fundat vniiquodqꝫ eoꝝ per se die ⁊ nocte: dein de sumant de mucilagie vniuscuiusqꝫ eoꝝ lib. i. ⁊ q̄rta. ⁊ lithargirij lib.i.s.⁊ olei lib.ij.bulliant mucillagines ebullitione vna: deinde auferatur ab igne postea bulliat oleum cum lithargyrio trito donec coaguletur ⁊ alteretur color eius: deinde proijciantur super ipsum mucilagines vna post aliam: ⁊ coaguletur igne leni.

Vnguentum rubeum. ℞. lithargyrij eminanti.i.cōtriti cribellati.olei oliue lib.ij.aceti lib.x.concutiatur donec coaguletur ⁊ ponatur super ipsuꝫ postq̄ coagulatur lib.i.de venis tinctorum.

Vngentū apostolorum ⁊ est aplicon ⁊ nominatur vnguentum veneris ⁊ est vnguentū rectificans cum facilitate fistulas difficiles ⁊ scrofulas putas nec est aliquid simile ei ⁊ mundificat vulnera ex carne mortua ⁊ pus ⁊ consolidat. ℭ Et dicitur q̄ est medicina.xij. apostolorum: cuius hec est ꝑmixtio. ℭ ℞. terebētine cere albe ⁊ resine omnium an̄.ʒ.14.opoponaci ⁊ floris eris amborum an̄.ij.ammoniaci pon.ʒ.xiiij. aristo.lōge ⁊ thuris masculi amboꝝ an̄.ʒ.vi.mirrhe ⁊ galbani amboꝝ an̄.ʒ.iiij. bdellij pon.ʒ.vi. lithargirij pond.ʒ.ix.infundatur bdellium in aceto vini ⁊ decoquatur in estate cū duab⁹ lib.olei ⁊ in hyeme cum lib.iij.

Vnguentū de vzifur cōferens ad scrofulas ⁊ cancrum ⁊ apata testiculorū. ℞. lithargirij ⁊ galbani amboꝝ an̄.ʒ.v.olibani ⁊ ammoniaci amborū an̄. pon.ʒ.x.gluttinis alumbat.ʒ.vi.cere sex.x.vzifur ʒ.viij.⁊ olei quantum sufficit.

Vnguentum lzarnez ⁊ alkermū cōferens ad dolorem ani ⁊ ignē persicū. ℞. pulpe colloquint. ⁊ condisi ⁊ visnē ⁊ sulfuris omnium an̄.ʒ.iij.lithargyrij ⁊ fiel memithe amborum an̄.ʒ.vi. lzarnel ⁊ marcor ⁊ est vermis alkarmez omniuꝫ an̄.ʒ.xij. sambaci.ʒ.ij.picis.ʒ.x. liquefiat almarcor cum oleo ⁊ administretur.

Vnguentum cauterij. ℭ ℞. colcotar assati pondus.ʒ.x.calcis non extincte ⁊ storacis liquide omnium an̄.ʒ.ij.

Vnguentum gererati. ℭ ℞. celidonie ⁊ venaꝝ citrinaruꝫ ⁊ galbani ⁊ ammoniaci ⁊ sarcocolle ⁊ gummi ⁊ sanguinis draconis omnium an̄.parteꝫ.i.lithargyrij quantum est pondus medicinarum omniū ⁊ olei sisamini ⁊ olei oliue q̄ntum est pōdus medicinarum omnium liquefiat cera cum oleo in vase testeo nouo ⁊ puluerizent desup medicine trite ⁊ cribellate ⁊ misceantur ⁊ administretur.

ℭ Capitulum de emplastris.

Emplm̄ andromachi qđ ꝯfert splenetis ⁊ hydropicis ⁊ q̄ patiunt lesioneꝫ lateꝝ ⁊ ad dolorē iuncturarū ⁊ ad venā sciaticā ⁊ ad egritudines chronicas antiquas: cui⁹ permixtio hec est. ℭ ℞. cere ⁊ picis oium an̄.lib.i. gummi pini lib.i.olei cyathi.viij. arsenici rubei vel aurei aluminis iameni calcis quā aq̄ nō inuenit oium an̄.ʒ.ij.prepara ipm ſm q̄ narrat.

Emplm̄ mirabile relatum ad andromacū qđ cōuenit vbi vult aliqs vt sugat ex eo aliqđ: frāgit.n.ipm ⁊ extrahit ossa corrupta: ⁊ fursculos ⁊ spinas: ⁊ ꝯfert ad venā sciaticā ⁊ sputū sanici ⁊ duritiem visceꝝ ⁊ torsionē mēbri sup mēbrū ⁊ sigillationē vulneꝝ. ℭ ℞. granoꝝ q̄ inueniunt in fructu plāte que dr̄ aumeh ⁊ baurac rubei ⁊ salis ammoniaci ⁊ arist.cretice ⁊ radi.cucu. asinini ⁊ gūmi albonu oiuꝫ an̄.pon.aur.xx. piperis ⁊ macropipe.ammoniaci ⁊ amomi: ⁊ xylobal.oium an̄. aur.x. thuris masculi ⁊ mirrhe ⁊ resine sicce ⁊ aldabac frā oium an̄.aur.x.lactis arboris mori aur.x.cere aur.xxx. ⁊ adipis capre aur.xv. ⁊ fecis olei de lilio q̄ntū sufficit ad ꝯficiendū medicinā. Terant medicine sicce ⁊ fricent eā ⁊ inungat q̄ fricat eas manus suas cum fece olei de lilio ita vt cū ꝑmixta fuerint omnia bn̄ reponat ⁊ seruetur: ⁊ cum necesse fuerit vti eo ad auferēdam latitudinem tunc sumantur de eo ʒ.iij. ⁊ adipis anatis.ʒ.iij.⁊ olei de alcanna.ʒ.iij. ⁊ permisceantur ⁊ administretur.

Emplastrū ad dolorē iuncturarum ⁊ podagre: ⁊ est medicamē expertum vtile. ℭ Seminis iusquiami lib.i. agarici ⁊ fenugre.an̄.lib.i.baurac.ʒ.i. cere lib. i.resine decocte lib.i.olei antiqui lib.i.medulle ossium cerui.ʒ.iiij. radicis lilij ʒ.iiij. Terantur medicine sicce ⁊ cribellētur ⁊ liquefiant ea que liquefiunt ⁊ dimittantur donec infrigidentur ⁊ proijciātur super medicinas siccas. ⁊ cōmisceātur ⁊ reponatur ⁊ administretur.

Emplastrū filagri⁹ ad dolorem stōi ⁊ epatis ⁊ dolorem matricum ⁊ apostemata. cuꝫ linitur exteri⁹ ⁊ administratur mulieribus in lana liniendo cuꝫ eo matricem. ℭ ℞. croci.ʒ.ij.⁊ in descriptiōe alia.ʒ.xij. bdellij ⁊ masticis ⁊ ammoniaci ⁊ aloes ⁊ storacis humide omnium an̄.ʒ.viij. cere sextaria.iij. adipis anseris.ʒ.xij. ysopi sicce: aut humide.ʒ. xx.olei nardini quantum sufficit.

Vnguentuꝫ quod confert ad vehemētiam debilitatis cōis ⁊ stōi ⁊ lenit duritiem ⁊ retinet ascellationem epithimatum. ℞. rosellarū de scenu pōdus ʒ.iiij.altheia ⁊ absinthij ⁊ olibani omniū an̄.pōdus.ʒ.ij.⁊ myrrhe ⁊ aloes ⁊ aderirari ⁊ xiloaloes: ⁊ acatie omnium an̄.pondus.ʒ.i. ⁊ laudani pondus.ʒ.ij.⁊ cydoniorum excorticatoruꝫ decoctorum mundatorum a granis suis pondus ʒ.vi.⁊ dactylorum alcabis dactilos.i.numero ⁊ cere ⁊ olei nardini ⁊ olei rof. quantitate cuꝫ qua

fiat vnguentum. Infunde dactulos ꝛ roꝛtellas in vino: ꝛ accipe cydonia ꝛ munda ea ex coꝛtice ꝛ granis suis: deinde coque ea in vino donec mollia sint ꝛ cũ decocta sunt tere ea bene ꝛ permisce ipsa cum dactulis ꝛ roꝛtellis: deinde contere ea cum roꝛtellis donec misceantur ꝛ liquefac ceram cum oleo ꝛ tere reliquas medicinas ꝛ cribella eas ꝛ puluериza eas super ceraȝ liquefactam cum oleo: deinde: aggrega ea simul in moꝛtario ꝛ permisce ea in eo donec permisceãtur bene. deinde line ex eo super lanã .i. pãnum ꝛ pone ipsum super epar ꝛ stomacum.

v Vnguentum factum cum pulpa colloquintide qd confert ad illud qd dictũ est: cuius hec est ꝑmixtio. ℭ Pulpe colloquintide pond. ʒ. xij. turbith ꝛ scamonee ꝛ euforbij oĩum. añ. ʒ. viij. se. anisi ꝛ salis ꝛ myrrhe ꝛ aloes ꝛ fellis vaccini ꝛ salis indi ꝛ nigelle ꝛ staphisagrie montanee ꝛ piperis ꝛ. ʒʒ. ꝛ myra. citrinoꝛum ꝛ mezerion ꝛ bellericoꝛum omnium. añ. pon. ʒ. xij. ꝛ amigdalaruȝ ꝛ ammoniaci opoponaci ꝛ serapini omniũ. añ. ʒ. vij. baurach ꝛ sulfuris citri amboꝛum. añ. ʒ. xv. fenug. ꝛ camomille ꝛ se. lini oĩum. añ. pon. ʒ. x. stoꝛacis ꝛ cere amboꝛum. añ. sextaria. x. liquefac ea que liquefiunt de istis medicinis cum butyro vaccino ꝛ infunde que ex eis infunduntur in vino ꝛ tere que ex eis sicca sunt ꝛ cribella ea: deinde tere infusa ꝛ permisce ea simul donec fiat vnguentuȝ: deinde lini ex eo stomacum ꝛ epar: ipsum. n. facit descendere aquã citrinaȝ: ꝛ qui indiget astellatione ꝛ non potest bibere medicinam liniat ipsum super stomacum quoniam soluat eum.

e Emplastrum factuȝ cum coꝛdumeni quod confert ad doloꝛes antiquos qui sunt in epate ꝛ stomaco ꝛ splene ꝛ duritiem accidentẽ in eis ꝛ frigus.

ℭ ℞. coꝛdumeni ꝛ spice: ꝛ amomi ꝛ piperis ꝛ macropiperis ꝛ costi ꝛ cassie mundate ꝛ thuris ꝛ pirem ꝛ amigdalaru~ ꝛ ammoniaci ꝛ albꝛeia ꝛ myrrhe ꝛ stoꝛacis ꝛ carpobalsami ꝛ aristolo. longe ꝛ rotunde ꝛ ciperi ꝛ mellilon ꝛ laudani ꝛ gariofiloꝛum omnium. añ. pon. ʒ. iiij. croci pon. ʒ. ij. ꝛ ireos ꝛ opobalsami ꝛ adipis vacce aut anatis omnium. añ. pon. ʒ. v. gũmi amigdale amare pondus. ʒ. v. liquefac ceram cum oleo nardino: ꝛ fac ipsum sicut narraui tibi.

ℭ Tractatus. xij. de iuuamento harum medicinarum appꝛopꝛiato vnicuiq; membꝛo.

s Ad frigus capitis conferunt sceliche ꝛ anacardinum ꝛ diacymimuȝ caputpurgio facto. ℭ Granitati capitis confert infusio de hiera ꝛ pillule alhoꝛonal q̃ mũdificat caput.

s Ad doloꝛem capitis frigidum antiquum soura scelithe secundum quod dicitur hiera cufrariis hierapiera hiera archigenis. Theodoꝛicon. hiera cum trocisci stelle epithymatis super fronte. ℭ Et ad cephaleam iterum oleum nardinum. ℭ Ad emigraneam trocisci stelle linin super frontem: oleum nardinum suffus infusionis hiere: confectio hermetis facto caputpurgio. ℭ Ad vertiginem soura pura confectio hermetis: anacardinum: hiera archigenis: theodoꝛicon electuarium de magnum.

s Ad obliuionem ꝛ recoꝛdationem ꝛ mentem anacardinum: electuarium de anacardio: scelithe ſm q̃ dicitur facto caputpurgio ex ea: suffuf aristotelis: electuarium de ambꝛa firmos: hierapicra ℭ Ad alguesgues ꝛ maniam) tyriaca ꝛ mitridatum: tyriaca esdre: scelithe scdm q̃ dicitur. Tyriaca iarbe ramagué. hiera catagini: medicina de muscho ꝛ pꝛopꝛie descriptio facta ad melancoliam colericam. Anacardinum quando equatur in sua receptione: confectio de diacyminho nostra. ℭ Que confoꝛtant sensus sunt tyriaca mitridatuȝ: pillule stomatice alhandi. ℭ Ad epilepsiam tyriaca. mitridatum: tyriaca esdre tyriaca diatesseron: ꝛ soura: scelithe. Tyriaca nostra confectio cesaris: albꝛes lané q̃ pꝛopꝛie ad pueros. Theodoꝛicon: hieragarion: hiera nr̃a medicina de muscho dulcis ꝛ amara: hierapicra: acetum squille: ꝛ exumel eius. ℭ Ad apoplexiam:) Tyriaca mitridatũ: tyriaca esdre oleũ albꝛelengi. ℭ Ad paralysim ꝛ mollificationeȝ in membꝛis.) Tyriaca mitridatuȝ: tyriaca esdre tyriaca diatesseron medicina de muscho dulcis ꝛ amara. anacardinum: diamarte de demetregis hiera nostra: electuarium de vua: pillule vtilitatis: oleum harased. Hiera Ga. cphahs: pillule de euforbio: confectio asemeri: caputpurgiũ Ibo bis: hierapicra clisterisa. ℭ Ad toꝛturam: scelithe. Medicina de muscho dulcis ꝛ amara: anacardinum: electuarium de vua: pillule pꝛoficuꝛ pillule de dende sal. ℭ Ad tremoꝛem. Tyriaca mitridatum. tyriaca esdre. soura electuarium nostrum: hiera catagini. ℭ Ad spasmum soura oleum albꝛelengi: oleuȝ de croco hiera Gal. hiera catagini.

Ad doloꝛem oculi soura: hierapicra: medicina lzeied regis. ℭ Ad cecitatem ꝛ aquaȝ que fit in oculo: hiera archigenis in pꝛincipio.

Ad doloꝛem auris: trocisci stelle oleum nardinum. ℭ Ad frigidum acetum squilliticuȝ ꝛ oxymel eius ad illam in qua non est vlcus.

Ad doloꝛem dentium. soura sag enea: confectio de stoꝛia: trocisci stelle. ℭ In coꝛoso. Confectio phylosophoꝛum oxymel squilliticuȝ acetum eius restringit sanguinem ꝛ detumescere facit carnem gingiuarum.

Rectificatio nodationis lingue ꝛ mollificationis eius: scelithe est decũ ꝛ hꝛ ꝯfectio phoꝛ hierapicra. ℭ Ad apata coꝛdis

⁊ dolores eius. Confectio de muscho medicina lieted regis medicina Gal. que confert ad egritudines canne.

Ea que confortant cor sunt tyriaca mitridatu: tyriaca esdre. tyriaca diatieron: nedrech darij: restus darij confectio allandi: tyriaca nostra ꝯfectio de hiacyntho ꝯfectio Gal. elium de ambra elium aliud. ¶ Ad pulsum cordis. Tyriaca mitridatu sceluthe tyriaca nr̄a: ꝯfectio cesaris mina sirupus de malis calidus confectio de muscho: medicina de muscho dulcis ⁊ amara. ¶ Ad sincopim medicina de muscho mitridatum lielledengi.

Ea que mundificant cānā pulmonis ⁊ pectus medicina G. ⁊ pillule que sunt in. x. tractatibus ⁊ medicine loch de alijs trocisci de stomaticis sunt mirabiles sirupus de ysopo. ¶ Ad raucedinē vocis ⁊ abscisionē ei⁹. Loch de melone acetū squillitiū ⁊ oxymel eius pillule q̄ sunt in. x. tractatus. ¶ Ad abscisionē vocis. tyriaca mitridatū. ¶ Ad difficultatē anhelitus ꝯfectio cesaris medicine de muscho pillule dicte in decem tractatibus. medicina diamarte de curcuma diasulfur filonium medicina lieted regis.

¶ Ad asma ⁊ anhelitū preparationis) loch de squilla ⁊ eius oxymel. ¶ Ad difficultatē ⁊ ꝯstrictionem.) trocisci de papauere. ¶ Ad dolores pulmonis ⁊ pectoris ⁊ hypocondriorū souraialtiū tyriaca mardurachos tyriaca esdre cōfectio. ¶ Ad tussiz antiq̄ȝ tyriaca ⁊ mitridatū ⁊ scelithe s̄m ꝙ dī ⁊ diasulfur oleum afindin ⁊ loch de papauere trocis. de papauere. ¶ Ad sputum sanguis ⁊ fluxū eius ⁊ ipsius vomitū ⁊ sanie.) Troci. G. ppāe ꝯferentes sanie. trocis. arostomachis mirabiles loch de papauere. ¶ Ad vomitum sanguinis ⁊ sputū eius medicina alcheiron loch de melone loch de spodio.

Ad frigus epatis oleū de aneto alchaniȝi sehereriarā oleum de halsce pillule que sunt in decem tractatibus. ¶ Ad dolorem epatis confectio de seminib⁹ medicine de gentiana vnguētum de cordumeni trocis. de eupatorio aqua de radicibus troci. x. tractatibus confectio de muscho confectio de calamento athanasia ꝯfectio hermetis cum aqua algedenabin diacurcuma diacostum filoniū lielledengi suffuf de acoro facio trocisco pillule de eupatorio theodoricō sal acetum squille. ¶ Debilitas epatis ⁊ que confortant ipsum dialacca ⁊ pillule stomatice allzindi ⁊ vnguentum cuȝ pulpa colloquin. sal emplastrum ⁊ medicina alandrion diacurcuma medicina quam allandus ⁊ alij dixerunt esse Gal. alchanzi confectio de scoria electuariū Gal. oleū de cinamomo. suffuf hubede. ¶ Ad estuationē epatis restus darij est confortatiuum valde. tyriaca nostra confectio allandi cōfectio de muscho sagzenea singularia secmius omnia que conferunt ad dolorem eius. ¶ Ad apostema epatis medicia lāume medici. trocisci de berberis trocisci de reubarbaro trocisci alzedarsios trocisci de eupatorio. ¶ Ad duritiem epatis ⁊ splenis trocisci de reubarbaro electuarium de aniudē. ¶ Ad dolorem epatis ⁊ splenis. Tyriaca esdre mitridatū diacurcuma dialacca. ¶ Ad hydropisim ⁊ initium eius. tyriaca mitridatum confectio hermetis medicina lāume hiera archigenis. ¶ Ad maliciam complexionis oleum de euforbio suffuf allzedengi bacissucha diasulfur ¶ Ad inceptionem malitie complexionis) homorusia diacurcuma dialacca trocisci de berberis medicina lāume aqua de radicibus pillule allzelzengi. ⁊ ad fortem ictuum alchanzi seherearēsanaios. ⁊ rectificat sanguinem electuariū aliud. ¶ Ad debilitatē stomaci medicina lāume. ¶ Vnguentum ad debilitatem epatis ⁊ stomaci electuarium de xyloaloe ⁊ sagzenea sal facius suffuf donum dei. ⁊ ad debilitatem ⁊ corruptionem suam electuarium alchanzi electuarium lranicati rectificat corruptionem eius.

Ad corruptionem ⁊ mollificationē eius oleū afusumie confectio hermetis diacurcuma oleum aliud aqua de radicibus tyriaca mitridatum allzerme tyriaca nostra electurium de ambra troci. stelle. ⁊ expellunt ab eo superfluitates pillule allzelzengi hierapi. diacyminum confectio allandi infusio picre mundificat cuȝ suffuf aburmalzi acetum squille ⁊ oxymel eius mina sirupus de malis calidus ⁊ sirupus de piris ea citrum conditū ⁊ cydonia condita ⁊ de eis que mundificant ipsum sunt electuarium Gal. pillule stomatice s̄ꝫ trifera de scoria ⁊ alia. ¶ Et ad mollificationē eius trifera maior trifera de scoria suffuf hebede oleum de serpentibus. ¶ Ad caliditatem stomaci confert sirupus de acretia.

¶ Ad frigus stomaci electuariuȝ de xyloaloe ea temperatū oleum menum oleum de costo oleū de papauere russo electuarium de aniuden electuarium alfangius fendelicon alcanzi seherearen trifera de scoria electuariuȝ talsafar. ¶ Ad infusionem stomaci hierapigra pillule inde hiera Hyp. trifera suffuf hebede. ¶ Ad dolorē stomaci confectio de seminibus daculicon medicina de gentiana aqua de radicibus hiera andromachi electuariū diapiperon sehercaren. Vnguentum de cordumeni pillule inde oleum ro. oleum de costo electuarium. G. confectio hermetis pillule bone ad dolorem ventris emplastrum filagrius araston diacurcuma filoniū cōfectio de calamento. ¶ Ad ventositatem stomaci sotira nedrech darij albarmiu trifera magna oleum nardinum. ¶ Ad apostema stomaci cōferūt trocisci de berberis ⁊ eupatorio. ¶ Ad duritiem stomaci oleum de mastice. ¶ Ad appetitum electuarium allzelzengi confortant appetitum. ¶ Ad appetitum caninum de curatione que et diacyminum. ¶ Ad digestionem tyria-

ca mitridatum confectio phylosophorum confectio cesario alcanzi diacydonitem proprie muschatū trifera magna confectio de muscho sagzenea dyaciminum electuarium de ambra suffuf aristolo. electuarium suffuf electuarium de granis viridibus confectio de hiacyntho nostra. electuarium aliud citrum conditum electuarium.
¶ Ad singultum confectio cesario est bona in eo valde mina sirupus de menta trocisci de mezerion. ¶ Ad vomitum et nauseam trocisci ari stomaci confectio de sale indo proprie ad flegmaticum et melancolicum: sirupus de fructibus et proprie ad colericum trocisci mitte sirupus de menta sirupus de prunis et confert ad sincopim.
¶ Ad sitim sirupus de agresta camphora trocisci de spodio et si fuerit cum resolutione nature. ¶ Ad eructuationem acidam diaciminum trocisci stelle diapipereon. ¶ Ad splenem sontra homorusia lkelzelengi cōfectio de seminibus anacardinum alcanzi diamarte et aperit opilationem eius bedemeregi diacurcuma diasulfur oleum abusume confectio de hiacyntho nostra theodoricon hiera nostra sal. ¶ Unguentum cordinneni suffuf de trociscis de .x. tractatibus.
Ad frigus intestinorum pillule que mundificant itestina pillule stomatice allzindi pillule aburinalri. ¶ Ad colicam et siccitatem nature araston kelkzelengi oleū de nasturtio oleum de lzerua fermos sebereanem basilicon. ¶ Et ad dolorem eius filonium epale diacydonitem solutiuum electuarium indum electuarium cesaris. ¶ Ea que leniunt naturā sunt hierapicra confectio inda sirupus de prunis parū de bdellio pillule de tapsia trocisci et cōfectio de alleis.
¶ Solutiua grossa pillule stomatice allzindi pillule alie ad melancoliam pillule de capsia hiera Gal. pillule de euforbio attrahunt ex longinquo et ex neruis hiera filagrius electuarium cesaris seherearē pillule filij albarith. ¶ Ad retentionem solutionis ventris tyriaca mitridatum diacydonitē muschatum vnguentum allzindi sirupus de agresta ad colericos suffuf conueniens colicis camcharu. Descriptio ex selagios suffuf aristotelis nuna sirupus de malis sirupus de menta sirupus et piris cydonia condita trocisci de balaustijs trocisci de spodio trocisci de seminibus trocisci de diasacramento. ¶ Ad solutionem vētris cū sanguie et sanie trocisci dialacson.
¶ Ad difficultatē vrine trocisci de lacca. ¶ Ad vlcera intestinorum et rasuram tyriaca esdre cōfectio hermetis trocisci nostri trocisci alij athanasia medicina lzeted regis trocisci de balaustijs trocisci diasacramento trocisci de seminibus.
¶ Ad punctionē trocisci de seminibus. ¶ Ad vehementem punctionē miclera sirdunos oleū nardinum suffuf. ¶ Ad tenasmon miclete confectio hermetis trocisci de mezerion trocisci de balaustijs suffuf. ¶ Ad colericam passionem tyriaca electuarium filij messeulati: electuarium de granis viridibus.
Ad dolorem ani oleum allzelzengi. Et ad emorroidas electuarium de muscho donum dei suffuf miclete oleum alsindi.
Et ad dolorem renum et vesice: tyriaca mitridatum: tyriaca esdre tyriaca nostra: confectio allzelzengi electuarium de anuden ad frigus amborum. Conferunt renibus et vesice omnia que confortant ea trocisci allzelzengi oleum de lzerua. ¶ Pillule ad frigus renum trocisci regales electuarium ad dolores ambo͡rum confectio hermetis diacurcuma. Et ad dolorē ambo͡rum confectio allzelzēgi nux ꝯdita oleū d storace. ¶ Que mundificant renes et vesicam mitridatum theoridicon anacardinum hiera nostra electuarium de ambra. ¶ Et conferunt ad frigus amborum trocisci allzelzengi.
Et ad mollificationem vesice hiera Ga. trifera de scoria trifere alie. ¶ Et ad mictum sanguinis et puris confectio de pillulis allzelzengi et trocisci allzelzengi. ¶ Et ad inuoluntariam emissionem vrine et distillationem eius: confectio phylosophorum seclite fm q dicitur hiera Gal. ¶ Et ad lapidem tyriaca mitridatum tyriaca esdre homorusia dialacca diasulfur pillule in decem tractatibus. ¶ Educentes arenam in vrina trocisci arcomacris.
Ad frigus matricis oleum de storace oleum de beritar oleum nardinū allzelzengi. ¶ Ad ventositates matricis allzelzengi. ¶ Et ad dolores matricis seclite fm q dicitur anacardinum diamarte bedemeregi filonium proprie pregnātium fermoos archigenis emplastrum filagrius diacurcuma. ¶ Ad prefocationem allzelzengi acetum squille et oxymel eius. ¶ Et ad duritiē matricis pillule memuhdine diacurcuma oleū de croco. ¶ Ad rectificationem menstruorum rectificant ea theodoricon kelkzelengi trocisci de seminibus confectio de scoria. ¶ Ad pregnantes et conseruante ferus suffuf tyriaca conseruat ferum mitridatum seclite secundum q dicitur et alcalcatarahani fermoos.
Ad dolorem iuncturarum et podagram et venam sciaticam: sortira seclithe fm q dicitur confectio phylosophorum confectio hermetis anacardinū confectio hiere archigenis theodoricon electuarium de massacūa emplastrum electuarium indum: electuarium cesaris ꝓprie ad podagram: oleum de storace calefacit iuncturas et expellit ab eis superfluitates distemzatum.
¶ Et ad venam sciaticam electuarium flegmaticum medicina lzebeth regis hierapicra oleum assded rami sed oleum allzised oleum allzelzengi et proprie ad venam sciaticam kelkzelengi et proprie ventositates iuncturarum hiera catagā et proprie ad tremorem earum pillule de tapsia sal. ¶ Ad dolorē dorsi hiera archegenis pillu-

le iuuamenti pillule de bende oleum keiri ised oleum kelkelengi oleum de eufor:bio pillule de tapsia pillule alie de kelkelengi electuarium in/dum: confectio de scoria nucis condite. ℂ Et ad dolorem dorsi distensiano. ℂ Et ad dolorem ancharum pillule de tapsia descriptione nostra oleum de euforbio confectio hermetis.

ℂ Expleta est summa prima antidotarii.

ℂ Summa secunda incipit.

I In hac summa afferemus de medicinis compositis illas que sunt magis proprie vnicuiqs egritudini: postq reiterabimus rememorationem eorum que dicta sunt in summa prima vt sit ei qui legit hunc librum comprehensio omnium curationem aut plurium earum valde. ℂ Et illud est quoniam verbi gratia cum comprehendit curationes scabiei eat ad librum scdm: et est liber medicinarum simplicium et sciet in hora vna comprehensionem omnium medicinarum particularium et tabulis. deinde cum permutatur ad capitula libri tertii et quarti querat capitulum scabiei: et comprehendat curationes predictas: deinde cum permutatur ad antidotarium comprehendet reliquas curationes compositas. Erit ergo ei via ad comprehendendum curationes particulares omnes aut plurimum earum et diuisi hanc summam in tractatus.

ℂ Tractatus primus de dispositionibus capitis: et de eis que sunt in eo vt cerebrum.

a Tupefactiuum doloris capitis anulis: cuius hec est permixtio: lactis alfarfandin aur. xvi. lactis papaueris et est opium aur. iiij. anisi croci se. iusquiami albi scamonee omnium. an. aur. iiij. conficiantur omnia cum aceto: deinde fiant ex eis trocisci et exiccentur in vmbra. cumqs indiges eis liquefac et lini super frontem ab vno tempore ad aliud. qp si infirmus fuerit febriens liquefac eos cum aqua et lini eos.

Trocisci quibus vtebatur anulis.

t ℂ Recipe baccarum lauri aur. iiij. scamonee et opii et myrrhe et succi aque agreste omnium. an. aur. iiij. seminis apii et croci et amomi omnium. an. aur. viij. conficiatur illud cum aceto quantitate que sufficit: et fiant ex eo trocis. et administrentur liniendo.

c Caputpurgium quod mundificat caput et confert patienti obthalmiam longam et cui aduenit dolor capitis et facit descendere ex capite humiditatem plurimam. ℂ Recipe nigelle aur. ij. salis amoniaci aur. ij. succi cucu. an. aur. i. teratur illud bene et conficiatur cum oleo quod fit ex oleo quod dicitur sicionium aut cum oleo de nigella aut cum oleo de alcanna donec perueniat ad spissitudinem cere liquefacte cum oleo liquefactione humida et pone ipsum in vase et vtere ipso ita vt immias ex ipso in concauitate narium et precipe infirmo vt naribus attrahat aerem.

c Caputpurgium aliud quod purgat sine nocumento et sedat dolorem capitis statim. ℂ Sumantur bucomarie aur. viij. radicum lilij aure. ij. baurach rubei aur. i. misceantur et administrentur.

c Caputpurgium aliud. ℂ Bucomarie. ℨ. iij. succi foliorum leblebi. ℨ. i. s. ab sedi non sextam aur. i. succi cu. an. sextam aur. i. permisce ea et conserua ipsum in vase vitri cum ergo indiges eo fac de ipso collyrium et liquefac ipsum cum lacte mulieris et fac caputpurgium cum eo.

c Caputpurgium quod confert ad paralysim et torturam et mollificationem membrorum et tremorem et ad omnes dolores frigidos et humidos et opilationes que accidunt ex frigiditate et humiditate in lacertis et neruis: cuius permixtio hec est. ℂ Sumatur succi radicis colloquin. hu. et succi radicis sicle et succi radicis ratha omnium. an. coclearium. i. et nigelle et grana harmel et terantur ambo bene: deinde confice ea cum his succis ita vt commisceantur: deinde repone ea cumqs indiges eo sume de ipso pon. sexte. ℨ. i. et solue caputpurgium cum lacte mulieris lactantis puellam et fac caputpurgium infirmo ex eo: ipsum. n. aperit opilationes et calefacit et confert cerebro et capiti et ad illud quod est in ipso de superfluitatibus.

c Caputpurgium aliud conferens ad dolores capitis antecedentes. ℂ Rx. mumie et nucis muschate et ambre et caphore muschi omnium. an. pon. ℨ. i. terant vnumquodqs eorum per se: deinde misceant et conficiant cum oleo sisamino et aliquantulo olei de balsamo et sumatur de eo pondus gra. vi. et soluatur cum aliqua aquarum et fiat caputpurgium cum eo.

c Confectio hiere mundificantis ex parte que mundificat caput et expellit ex eo illud qd est in ipso de superfluitatib^9 et egritudines malas. ℂ Pulpe colloquintidae mundate ex granis et corticibus suis pon. au. r. thuris et piperis albi et nigri et macropiperis omnium an. aur. iiij. et croci aur. i. et aloes et myrrhe et amoniaci et asse omnium. an. pon. aur. i. scamonee asse pon. aur. vi. et succi absinthij aur. ij. terant et cribellentur et conficiantur. dosis eius sit aur. iiij.

b Iera rufata ad buficos que confert ad dolorem capitis et tenebrositatem et dolorem stomachi et splenis et epatis: cuius hec est permixtio. ℂ Sumant thuris mundati et agarici amborum aur. xvi. et pulpe colloquin. mundate ex cortice et granis suis pond. aur. ij. et sticados et piperis albi et nigri omnium aur. xvi. et myrrhe aure. iij. et croci aur. vi. et corticum ele-

bori nigri et aloes et scamonee et squille assate et spice et cassie omnium an. aur.xvi. et sandarace et eufor.viij omnium an. aur.viij. terantur medicine sicce et infundantur gummi et misceantur et conficiantur et sit dosis eius aur.iij.

Onfectio hiere relate ad drico. t ℂ Pulpe colloquintide müdate et excorticate a granis suis et thuris am borum an.ʒ.xx. et aristo.ro. et se.apij móntani et piperis albi omium an.ʒ.v. serapini et oppopo. ambo an. pond.ʒ.viij. et spice odorifere et lingue auis et cinamo. et cassie et croci et zinzi. et polij omium an.ʒ.iij. terant medicine sicce et infundantur gummi et misceantur.

p Pillule salue müdificātes capud. ℂ ℞ turbith et aloes ambo an.ʒ.x. collo quintide et scamonee omnium an.ʒ.iij. anisi et salis amborum an.ʒ.ij. dosis eius fortis.ʒ.ij. et debilis aur.i.

p Pillule cōferentes ad dolorē capitis ex melancolia. ℂ Epithymi et agarici amborum an.ʒ.iiij. polypodij.ʒ.iij. hiere.ʒ.vij. salis.ʒ.ij.ʒ. myra. nigrorū ʒ.v. lapidis lazuli.ʒ.ij. dosis.ʒ.ij.ʒ.

p Pillule conferentes ad dolorē capitis ex flegmate et melācolia. ℂ ℞.myrabolanorum kebulorum et bellirico et emblicorum omnium an. pondus ʒ.iij. salis.ʒ. iiij. sticados. ij. hiere pigre.ʒ. viij. pulpe colloquintide.ʒ.iiij. absinthij.ʒ.ij. agarici ʒ.vi. turbith et epithimi amborum an.ʒ.xv. elebori nigri.ʒ.v. dosis earum.ʒ.ij.ʒ.

d Decoctio aq de redicib⁹ cū qua sumit in potu oleū de keruia ad dolorē capitis ex flegmate et vertiginē et epilias. ℞. corticū radicum apij et feni. oium an.ʒ.x. et radicū squināti et calamēti montani et spice odorifere et aristologie rotunde omnium an.ʒ.viij. fumi terre.ʒ.vij. mirabolanorum citrinorum pōdus.ʒ.viij. epithimi.ʒ.iiij. masticis.ʒ.iij.ʒ. polij.ʒ.iiij. decoquātur cum.iiij. lib. aque donec remaneat lib.i. et infundantur in ea hiere pigre.ʒ.iiij. et sumantur de ea omni die.ʒ.iij. cum pondere.ʒ.i. olei de keruia.

d Decoctio collecta q̄ solōne educit humores. ℂ ℞. myrab. nigro. et citri. et kebulo oium an.ʒ.x. pruna.xxx. numero tamarindo.ʒ.xv. fumi terre.ʒ. vij. absinthij.ʒ.iij. decoquant cum tr.b⁹lib. aque donec remaneat lib.i.ʒ. et sumant de ea duce tertie lib.ʒ. et cōficiantur in ea.ʒ.i. turbith et aloes duc tertie.ʒ.i. agarici tertia.ʒ.i. et bibatur: et si voluerit eam debilē nō pijciant illa tria: sed fricet in ea cassief. mundate a granis suis.ʒ.x.

t Migranea. ℂ Trocisci q cōferunt et efficiunt operationē cū liniuntur ex eis bis aut ter ex tpe ad tps: quorum hec est permixtio. ℂ ℞. croci aur.xv. et calcadis aur.x. et mirrhe et aluminis et opij et succi et agreste sicci et colcotar oium an. aur.iij. et gummi aur.xv. terantur illa et proijciant desuper vini stiptici q̄tum sufficit et terat sicut teritur collyrium et fiant ex eo trocisci. Cūqꝫ indigebis eis liquefac eos cum aceto permixto et vtere eis.

m Edicamen ad emigraneam antiquā: ℂ Piperis albi aur.ij. cōmunionis croci aur.ij. eufor.bij aur.ʒ. fimi colūbini aur.ʒ. et caustri scriptorum aur.ʒ. tere has medicinas et permisce et confice et line cum eo lacertum tēporis et annecte fronti illius partis.

ℂ Tractatus secundus de oculo obthalmia et attractione materierum ad oculum.

c Ollirium quod composuit vir faciens alcohol de terra persax. ℂ ℞ sief memithe. aure.xlviij. sarcocol.au.xxiiij. sedenigi aur. xij. opij aur.xij. succi mādragore aur.viij. gummi aure.xvi. cōficiantur cum aqua pluuiali et administrent cū albumine oui.

c Onfectio medicine aristrati faciēs ad scabiem et obthalmiam antiquas et confert auri ex qua currit pus et vlceribus quo consolidatio est difficilis: et corrosioni que accidit in ore. ℂ ℞. viri combusti aur.ʒ. myrre aur.ij. dragaganti adusti aure.i. piperis aur.iij. croci aur.ʒ. vini.ʒ.ix. coagulati vue.ʒ.xlv. Tere medicinas siccas et asperge super eas in trituratiōe vinū. Et cū exiccant pijce sup eas coagulatum vue et terantur cū eo et ponatur in vase et decoquat lenis igne et seruetur in vase eris.

Rubinia quod composuit filodesiha conferens ad materiam plurimas et dolorem vehementem. ℂ ℞. ro. recentium aur.ij. seminis iusquiami albi aur.viij. thuris aur.vi. myrrhe aure.iij. faune ordei.ʒ.xviij. vitellum oui.i. assarum succi mandragore aur.iiij. croci aur.ij. opij aur.iiij. conficiantur cum vini stiptici quātitate que sufficiat et fiant ex eis trocisci et administrentur.

i Liud quod dicitur vnula eris. ℂ ℞. eris vsti abluti aur.xij. croci aure.vi. piperis albi. aure.iiij. myrrhe et opij amborum an. aur.iiij. gummi aur.xij. teratur cum vino et administretur.

c Ollyrium aliud quod administratur ante balneum conferens ad cur.um materierum plurimarum et proprie quando oculus est difficilis humectationis: et est apostema eius ad albedinem declive in colore suo ita vt sit in eo aliquod de vestigijs obthalmie vehemens in qua eleuatur albedo oculi super nigredinem eius. Et non est nobis necessarium vt vtamur eo nisi in

hora q̄ pcipim⁹ infirmo vt ingrediat̄ in balneū in successione ei⁹. ℂ ℞.lapidis qd̄ dr̄ sabasatos aur.viij.thu. aur.vij.eris vsti abluti ⁊ opij ⁊ gūmi oiū an̄.au.viij.myr.aur.iij.ↄficiant̄ cū vini q̄ntitate q̄ sufficit ⁊ admistret̄ cū albumine oui subtili ita vt distillet̄ de eo in oculo multotiēs.

c Ollyrium aliud quod administrat̄ ante balneū qd̄ composuit hermes factor alcohol faciēs ad dolores vehementes ⁊ sedat in die suo sedatione plurima ⁊ confert ad obthalmiam antiquam etiam. ℂ Aloes aur.viij.eris vsti abluti opij omnium an̄.aur.xvi. myrrhe,aur.xij. croci aur.viij. climie aur.iiij.thuris aur.iij. cōficiantur cu; vino vel sirupo q dicitur cāduuson ⁊ admistret̄ cum albumine oui ⁊ soluat̄ subtile: ⁊ op; vt oculo fiat alcohol ex eo in horo separis in eo qd̄ est iter dēs tres horas: aut q̄ttuor: deīde dimittat̄ oculus quiescere ⁊ pausare ⁊ pcipiat̄ infirmo post illud vt ingrediatur balneum.

c Ollyrium valens qd̄ sedat dolorem in die suo ⁊ dr̄ rabiosum ⁊ resoluit apata ⁊ carminat ipsum in hora sua. ℂ ℞.antimonij ⁊ acatie ambo; an̄. aur.xl.climie aur.vi. eris vsti. abluti aur.x.4.cerusé de plūbo aur.vij.spice ⁊ lilij ambozum an̄. aur.iiij.castorei ⁊ aloes ⁊ opij ⁊ colcotar adusti omnium an̄.aur.ij.gummi aur.xl.conficiantur cu; aqua in qua decocte sunt rose ⁊ administrē tur cum albumine oui ⁊ liquefiat declinans ad spissitudinem quandam.

c Ollyriū qd̄ cōposuit.G.⁊ cognoiat̄ cōpositum ꝓpriū proficiens ad dolores vehemētes ⁊ egritudines cū sunt in declinatione sua. ℂ ℞.climie ablute aur.xvi. acatie aur.xl. eris vsti abluti aur.xiiij. opij ⁊ licij ⁊ folij ⁊ spice odorifere ⁊ croci ⁊ aloes ⁊ castorei omnium an̄.aur.ij. myrrhe aur.iij.ceruse de plumbo ⁊ antimonij ablutí ambozum an̄. aur.viij. gummi aur.xl.conficiatur cum aqua ⁊ administretur in inceptione egritudinis.

c Ollyrium qd̄ dicit̄ falzis et composuit ipsum mulier regina faciens ad dolores vehementes:cu⁹ hec est permixtio. ℂ Climie aur.xvi. ceruse ablute aur.xl. amili et dragaganti et acatie et opij oium an̄.aur.ij.gūmi aur.xij.ↄficiant̄ cū aq̄ pluuiali.si aūt aduenit hora in q̄ facies ex eo collyriū pijce sup albumē oui recētis et vtere eo.

c Ollyriū qd̄ nominat̄ estiuū. ℂ Climie aduste ablute et boli Jemnio ⁊ ceruse de plumbo oium an̄.aur.xx.corticum eris ablutorum et acatie et corticum thuris omnium an̄.aur.v.dragagan.aur. v.gummi aur.xv.ↄficiant̄ cum aqua et administret̄ cum albumine oui.

c Ollyriū qd̄ dr̄ stella qd̄ nō vincitur ↄferēs ad dolores vehementes et bothor et apturē pupille,et vlcera sordida.et vlcera corrosa:et egritudies antiq̄s et abstergit et aufert vestigia. ℂ ℞.climie aduste ablute et ceruse de plūbo ablute oiu; an̄.aur.xv.amili et antimonij ābo; an̄.aur.xij. cineris de fornace in q̄ purgat̄ es stāni adusti abluti boli Jemios oium an̄.aur.viij.myrrhe opij ambo; an̄. aur.ij.dragagati aur.viij.conficiantur cū aqua pluuiali.

c Ollyrium theocratis est medicamē valens. ℂ ℞.climie croci ambo; an̄. aur.xij.opij et corticū eris ambozum an̄.aur.vi.corticū sabzocā nitidarorū et plumbi adusti abluti ambo; an̄. aur.v. myrrhe aur.iij. spice odorifere aur.ij.acatie aur.ij. succi rof. et gummi omniū an̄. aur.xij.cōficiā turcum aqua pluuiali.

c Ollyrium qd̄ noīatur rosaceū et composuit ipm biblis faciēs ad dolorem vehementē et ad attractionē materierū subtiliū plurimarum et bothor et distillationem pupille:cuius hec est permixtio. ℂ Rosarū recentiū ablatis capitibus aur.iij. croci aur.iiij.opij sextam aur.i. spice odorifere sextā aur.i.gūmi aur.iij.ↄficiant̄ cum aqua pluuiali et admistretur cū albumie oui.

c Ollyrium aliud rosaceū qd̄ noiatur bonum et cōfert ad has egritudines predictas. ℂ ℞.ro.mundatarū.aur. xxiij.croci aur.xij.amili aur.vi.balaustiaꝝ aur. iiij.opij aur.iiij.dragaganti aur.viij.conficiant̄ cum succo foliorum cupressi.

c Ollyriū rosaceū qd̄ cōposuit tarentinos. ℂ ℞.rosarū recentium aur.xij.cineris de fornace in qua purificat̄ es et spice odorifere et croci et opij et gūmi oium an̄.aur.iiij.conficiantur cum aqua pluuie.

c Ollyrium rosaceum quod composuit debigorus et nominatur collyriū magnum conferens ad dolorem vehemētē in locis bothor et vlcera profunda famosa accidentia in tunica cornea et dilatationem pupille et materiam que attrahitur tempore longo et obthalmiam antiquam:cu⁹ sanatio est difficilis. ℂ ℞.rosarū recentiū ablatis capitib⁹ aur.lxxij.climie aduste ablute aur. vi.opij aur.iij.antimonij aur.ij. et quidā ponūt de eo aure.vi. corticum eris spice odorifere an̄. aure.iiij. myrrhe aur. ℂ Et quidam homines ponunt de ea aure.vi.floris eris aure.ij. et quidam ponunt de eo aur. iij. gummi aure. xxiiij. cōficiantur cum aqua pluuiali et administretur cum lacte.

c Ollyriū iuuariū ferri cū leusenin cōferēs ad attractionē materieꝝ. ℂ ℞. acatie et succi sambac ambozum an̄. aur.xliij.cineris fornacis in q̄ purgat̄ es et croci ābo; an̄.aur.xxiiij.opij.aur.iiij.et descriptione alia aure.vi. myrrhe aure.iij. succi iusquia-

ni albi aur.iiij.eris vsti abluti aur.iiij.gummi aur.xl.conficiantur cum vino.

c Ollyrium qd dicitur pomale cōueniens ei cuius nō tolerat oculus tactum medicinarum et confert ad bothor et vlcera pfunda et sordida accidentia in tunica cornea et ad dilatationem pupille et ad materiā plurimam et egritudies pximi temporis. ℞.climie adusté extincte in lacte aur.xvi.ceruse de plūbo ablute aur.viij.croci aur.iiij.dragaganti aur.ij.conficiantur cum aqua pluuiali et administref cū albumie oui.

c Ollyrium qd nominatur nomine deriuato a nomine illius qui cōposuit ipsum suribeo ꝛ est collyrium vale cōferens ad dolores antiquos et cōsumit carnem additam que est in angulo maiore de angulis oculi: et est egritudo q dicif lachryma et ad vulnera que exeūt in h angulo et sunt fistule. ℞.climie ablute et sedenegi adusti,abluti omniū añ.aur.xxviij.cineris de fornace i q purgatur es aur.xxiiij.myrrhe aur.xlix. croci aur.iiij.opij aur.viij.piperis al.gra.xxx.numero:gūmi aur.vi.conficiantur cum vino et administretur cum albumine oui in locis propinq temporis et fit subtile. et quidaz homines sunt qui ponunt in eo croci aur.xij.

c Ollyrium aereuz quod nominatur indum:de proprietate cui⁹ est vt prohibeat generationem omnis speciei obthalmie et confert ad corruptionē et pruritū et corrosionez anguli maioris oculi et delet et ꝯseruat oculū cui ex eo fit alcohol: ita vt non conturbef cum eo post ipsum. ℞.ceruse de plūbo aur.xlviij. climie cabrusie aur.xxiiij.encaustri indi aur.v.armenios et cōmixtionis que dicitur hesuricon et,eius expositio est hedus et succi agreste sicci et opij oīum añ.aur.v.piperis al.aur.vi. olei balsami aur.viij. Et in descriptione alia aur.vi. gūmi arabici aur.xvi. cinamomi aur.ij. conficiantur cuz aqua pluuiali et administretur.

m Edicamē ꝯferēs ad apa vehemēs et apa oculi qd excitaf ex attractiōe caliditatis. ℞.opij et dragagan. et seluzcharagi et ceruse oīum añ.ʒ.vi.gūmi arabici.ʒ.xij.tere oia et cōtere: deinde:accipe sebesabrē recens et decoque ipm cum lib.i.aq pluuialis donec perueniat ad tertiā:deinde cola aquam eius et cōfice cū ea medicamen.deinde fac ipm in pillulas siles ciceri et extrica eas in vmbra. Cūqꝫ volueris facere oculo alcohol ex ipsis frica eas cū aqua frā: aut cū lacte mulieris:aut cū albumine oui:aut cuz aq fenugreci decocti sup frustū ostraci:aut sup cotē viridem: deinde fac oculo alcohol ex eo in mane duodecies iponēdo cū radio aut septies: et in vesperis totidem: ipsum enim frangit caliditatem et abscindit infusionem que attrahitur ad ipsum et confortat oculum et delet apostema.

m Edicamē ꝯferens ad obthalmiā vehementē sedās apa et remouet infusionē et sedat caliditatem. ℞.hef memithe.ʒ.xlviij.croci pond.ʒ.xxiiij.et opij pon.ʒ.xij.et seluzcharagi et trociscoꝝ succi iusqami al.sicci oīum añ.ʒ.vi.et foliorꝝ rosarum humidaꝝ quoꝝ folioꝝ radices albe abscisse sunt pō.ʒ.xl.et gūmi arabici pon.ʒ.xlviij.tere totum illud et contere ipm cū aq pluuiali et aq meliloti.si fuerit humidum et exprime ipm. Si do fuerit siccum decoque ipm: deinde cola aquam eius et contere medicinas et cōfice eas cum aq eius: deinde fac de eo pillulas siles ciceri et extricca eas:deinde frica ipsas super cotem:aut ostracum cum aqua frigida aut cum lacte mulieris:aut cum albumine oui:deinde fac oculo cum eo alcohol mane et in sero.

m Edicamen qd noiatur duo maiora rubeum faciēs ad vlcera que sunt in oculo et ad ardorē vehemētē et mūdificat oculū ex humorositate que attrahif in eo ex multitudine humiditatis et supfluitatū et ꝯfortat tegmentū oculoꝝ. ℞.opij et sedenigi eris vsti et ostracoꝝ adustoꝝ et medulle tritici oīum añ.pon.ʒ.viij.gummi arabici pondus.ʒ.xlviij.ceruse pōdus.ʒ.lxiiij.climie ʒ.xxviij.tere sedenigi et es vstuz per se cū aqua contritione bona deinde permisce omnia,et cōtere ea q sunt sicca: deinde fac ex eo alcohol oculo sicut fit alcohol cum antimonio.

c Onfectio emplastri qd pōitur super oculum ꝯferēs ad vehementē calorē et exiccationem oculi et abscindit ab eo humiditatem que attrahif ad ipm et ꝯfortat oculū et sedat dolorem. ℞.folioꝝ rof.siccaꝝ et corticū granatoꝝ dulciuz humidoꝝ et lenticū oīum añ.pondus.ʒ.v.et funde sup ea lib.i.aque et decoque ea bene et cola ipsa ex aq et contere ea bene et confice ea cū aliquantulo aq rosacee et olei ro.deinde pone ea sup oculū.

m Edicamē ꝯferēs ad dolores oculi calidos. ℞.croci et olibani et aloes et myrrhe et opij et sarcocol.oīum añ.ʒ.v.distēpe et ꝯtere ea et lini super oculuz in pricipio doloris cum aceto et aq endiuie:aut aqua portulace:aut aqua iusquiami albi aut aqua coriādri hūidi. Cū aūt portendif dolor lini ex eo sup oculū et frontē et cornua frontis cū vino et calefac ipm aliquātulū:aut sume de farre ordei pondus.ʒ.iiij.et croci hortulani et siluestris pōdus.ʒ.ij.et opij. pōdus.ʒ.i.tere ipsa bn̄ et confice ea cū oleo rof.et pone ipm super oculum patientē obthalmiam et apa calidum.

c Ohol quod nominatur astaliucō cōferens ad conturbationez oculi et rubificationem eius cum distillaf et cuz

fit ex eo alcohol ad inceptionem catarrorum. Et qñ miscetur cum eo alcohol. ℭ ℞.tutie ꝛ eris vsti ꝛ aloes omniu᷒ añ.partem.i.ꝛ myrrhe ꝛ spi ce omnium añ.quintam partis.i.ꝛ croci ꝛ opij amborum añ.partez.i.ꝛ acatie pure partes.iiij. ꝛ licij quintam partis.i.ꝛ gummi arabici partes iiij.tere tutiaz ꝛ es ꝛ aloem ꝛ acaciam cuz aque dulcis sextarijs.iiij.deinde tere licium ꝛ crocū ꝛ opium in tabula alia quinqȝ diebus: deinde commisce cum eis ꝛ infunde aloem in aqua ita vt liquefiat ꝛ fūde super medicinas ꝛ permisce cōterendo: deinde fac trociscos aut pillulas: fac cum eis alcohol.

c Alcohol conferens ad omnes dolores oculi accidentes ex catarrio. ℭ Sumantur folia rubi ꝛ exprimatur aqua eorū ꝛ coletur ꝛ teratur in tabula donec ingrossetur ꝛ teratur paulatim: deinde sumat̄ quantū ipsa est de gūmi arabico ꝛ fundatur cum aqua pauca ita vt liquefiat ꝛ fiat sicut mel deinde misceatur cum aqua rubi ꝛ conficiatur cum ea aliquot diebus ita vt sit possibile fieri ex eis pillulas: deinde fiant pillule: ꝛ exiccentur in vmbra ꝛ fiat cum eis alcohol.

v Acera oculi ꝛ bothor eius ꝛ pus in eo. Scias ꝙ collyriuz stelle predictū est vehementis iuuamenti in eis ꝛ similiter collyriuz iuuatiuuz ꝛ collyriū pomale est vltimum.

c Collyrium quod refertur ad macur faciēs ad egritudies ꝛ pus que sunt in oculo. ℭ ℞.tutie aur.xxxij. eris vsti aur.xxij.croci aur.xvi.myrrhe aure.xvi.sedine aur.x. piperis al.gra.xl.numero. gummi aur.xl.conficiantur cum vino. ꝛ in descriptione alia ponuntur in eo opij aur.x.

c Jnruptio cornee. ℭ Collyrium rof. confert ad omnes egritudines ꝛ species dilatationis pillule.

p Aluis replens foueas cornee. ℭ ℞. ostracorum magnorum adustoruz ꝛ scedenigi amborum añ.ʒ.i.terātur ꝛ puluerizetur cum eo oculus.

a Algarab. ℭ Collyriū qđ cōposuit suribes est iuuatiuuz ad algarab.

a Abedo vestigior vlcerū cōferunt ad albedinem medicamen egyptiū ꝛ collyrium indum: ꝛ alcohol cum stercore vesicationis est iuuatiuum.

c Collyriū citrinum aliud scitur basilicon almatrā conferens ad caliginem ꝛ tenebrositatem visus ꝛ ad egritudines acutas ꝛ delet vestigia ꝛ duruties. ℭ ℞.climie aur.xxiiij.succi acreste sicci aur.xij. salis ammoniaci tantundem opij aur.viij.gummi aur.xxiiij.ceruse de plumbo tantūdem croci aur.xvi.piperis albi aur.xxiiij. confice cū aqua pluuiali.

c Alcohol aliud mirabile qđ expertum est ꝛ laudat̄ in albedine ꝛ lachrymas ꝛ est meſie ꝛ abstergit caliginē ꝛ omnem grossitudinem que est in palpebra ꝛ acuit visum valde. ℭ ℞. tutie inde.ʒ.ij.ß. ammoniu de saphani.ʒ.iiij. marchasite pōdus ʒ.ij.ß.eris vsti pondus.ʒ.ij.ꝛ duarum ternaruz ʒ.i.climie auri ꝛ climie argenti amborum añ. aur.i.scedenigi pondus.ʒ.i.coralli ꝛ margaritarum paruarum ꝛ cornuū eris omnium añ.pōdus.ʒ.ij.sceba armene pondus.ʒ.ij. ꝛ duarū ternarum.ʒ.i.aque distillationis nitri pondus.ʒ.ß. ꝛ nitri pharaonis pondus.ʒ.ß.tere has medicinas cum aqua pluuiali: ꝛ quando contrite sunt proijce super eas camphore trite pōdus sexte ʒ.i.muschi pondus silique.i. ꝛ misce conterēdo ꝛ fac pillulas ꝛ exicca in vmbra ꝛ frica in ostraco cum aqua ꝛ fac alcohol cum eo.

a Aliud iuuatiuum ad albedinē expertum mirabile. ℭ Sumant̄ limature acus pōdus.ʒ.ij.ꝛ sambaci pondus ʒ.i. deinde terant̄ ambo simul ꝛ ponant̄ in ꝯcauitate arūdinis ꝛ stringat̄ os cānule oppilando cū massa ꝛ cooperiat̄ arundo tota cū massa ꝛ desup inuoluat̄ luto ꝯfecto cū capillis ꝛ inuoluant̄ super igni ꝛ coopiat̄ post illud cuz luto alio: deinde apponat̄ carbonib⁹ donec vertat̄ in lapidē ꝛ sit sicut testa ꝛ extrahatur: ꝛ auferatur medicina illa ꝛ accipiat̄ climie albe trite pondus.ʒ.iij. ꝛ misceatur cum hac medicina ꝛ reducat̄ ad cānulaz aliam: deinde fiat ex ea sicut factū est ex prima. Cū ergo in lapidē cōuertitur extrahatur ꝛ intendat̄ ad folia lilij collecta anteqȝ aduenerit eis pluuia ꝛ exiccata ꝛ sumatur de eis pondus.ʒ.i.ꝛ margaritarū non perforatarum pondus.ʒ.ß.ꝛ terantur bene cum reliquis medicinis ꝛ terant̄ oīa simul ꝯtritiōe vltima donec fiant sicut puluis. Cū ergo volueris curationem facere cum eo tunc fac oculo alcohol cum succo radicis lilij tribus diebus continuis: deinde fac ei alcohol post cum hac medicina ꝛ fac alcohol post illud vno die ex hac medicina ꝛ vno die ex succo lilij.

p Aluis ad albedinē. ℭ ℞. floris eris ꝛ āmoniaci ꝛ cancri marini adusti omnium añ.ʒ.v.pulpe collogn.ʒ.ij.ß.fellis tauri ꝛ baurac armeni omniuz añ.ʒ.ij.salis gemme.ʒ.iij.piperis albi.ʒ.xx.spume maris.ʒ.iiij.corticum ouorū ex quibus egressi sunt pulli sub galina.ʒ.iij.limature cotis.ʒ.v.stercoris lacerti.ʒ.x.margaritarum.ʒ.iiij.

s Sebel. ℭ Cohol bonum ad sebel de eis que experta sunt ꝛ laudata. Sumantur cortices ouorum hora qua aperiuntur sub gallina ꝛ bulliant cū aceto forti decem diebus continuis: deinde colentur ꝛ ponantur in ampulla vitri: aut in vase vitreato ꝛ ponatur vas in loco qui sit vt ni-

das sub sole donec exiccetur quod in ipso est: deinde sumatur τ teratur τ fiat alcohol cū eo.

Achrymia. ¶ Collyrium quod dixit mesias ad albuginem factuz et tutia confert ad eas.

Rossitudo palpebrarum τ grauitas earum confert ad eam alcohol cognominatum mussandros τ dicam ipsum in capitulo scabiei τ confert medicamen aristratis predictum τ collyrium de tutia quod dixit mesias ad albedinem.

Collyrium expertuz lachime egyptiū conferens ad duritiem τ albedinem τ abscindit corticem durum statim.

¶ Recipe floris eris τ ammoniaci amborum. aā. ʒ. vi. salis defossi aur. iij. pulpe colloquintide aur. iij. τ duas tertias aur. i. fellis vaccini aur. ij. baurach nigri aur. i. S. piperis al. gra. xl. numero. mellis boni cyathos. vi. τ. ⅔. ix. permisceatur τ ponatur in vase et recondatur.

Collyrium quod dicitur arastusemon conferens ad attractionem materierum chronicam τ ad grauitatem palpebrarum τ asperitatem earum τ liquefactionem lachrymalis oculi τ seiunctionē eius τ corrosionē ipsius τ ad humiditatem plurimam que est in oculo τ ad augmentum panniculi τ aufert vestigia τ durities. ¶ ℞. antimonij aur. iiij. eris vsti τ ceruse de plumbo amborum aā. aur. ij. croci τ myrrhe τ corticis thuris τ floris eris τ lentium rubearum omnium. aā. aur. i. piperis albi aur. S. gummi aur. ij. conficiatur cuz vino τ administretur dissolutum cum eo.

Collyrium citrinum quod dicitur fanarattis τ est collyrium iuuatiuum cōferens ad scabiem τ corrosionem in vtrisqȝ lachrymalibus τ pruritum vehementem et grauedinem palpebrarum. ¶ ℞. climie aur. lxxx. colcotar albi aur. xxx. conficiatur cum aqua pluuiali.

Tabies oculi τ prurit⁹ eius. ¶ Collyrium indum confert ad pruritum.

Alcohol non errans quod composuit cesar factor: alcohol faciens ad pruritum τ ad grossitudinem palpebrarū.

¶ Recipe climie cabrusie. aur. xxiiij. tedine aur. vi. ¶ Et in descriptione alia au. xvi. terantur donec fiat in loco sauic et cōficiatur cū melle et aduratur et infundatur vinum quod extinguat ipsum et exicceturt deinde teratur et fiat cum eo alcohol.

Alcohol mesiton ad pruritum et humiditatem oculi et corrosionem lachrymalium τ scabiem vehementem in palpebris: climia frangatur in frusta parua et conficiatur cum melle et ponatur in vrceolo figuli τ opiletur os eius τ luto liniatur τ fiat foramen in medio coopertorij vt sit fumo eleuato ex adustione medicine spiraculum per quod egrediatur: deinde ponatur vrceolus preparatus in medio carbonum accensorū. ¶ Cūqȝ incepit climia aduri tunc considera fumū ascendentem: tunc si videris eum declinem adhuc ad nigredinem dimitte medicinam comburi donec videas nullum fumum fieri album: tunc enim scias ꝙ medicine iam cōfirmata est combustio. tunc ergo remoue vrceolum ab igne τ extrahe climiam τ funde super eam vini quantitatem qua infrigidetur: deinde pone eam in mortario τ contere eam bene τ exicca τ serua eam donec commisceas ipsam in alcohol cum quo permisceturt τ hec est descriptio alcohol. Recipe climie huius aur. vij. τ antimonij tantūdem: tere omnia τ conserua τ facite ex eo super palpebras mane τ sero.

Collyrium apolonij ad scabiem τ casum palpebrarum τ egritudines antiquas. ¶ Sedenegi adusti abluti aure. xxxij. eris adusti abluti aur. xvi. lapidis sarialistos adusti abluti aure. xxxij. floris eris fricati aure. xvi. opij aure. iij. Et in descriptione alia aure. vi. climie aure. iiij. colcotar adusti aur. iiij. gummi aur. xvi. conficiatur cuz aqua pluuiali.

Medicamen quod composuit cassios ad aquam que descendit in oculum. Sumatur fel tauri τ euacua ipsum in vase eris τ dimitte ipsum decem diebus: deinde sume ab ipso aure. xij. croci τ olei balsami τ opoponaci omnium ana aur. §. piperis gra. xij. numero: mellis boni duplum quantitatis fel. misce omnia τ decoque in vase eris: deinde pone ipsum in pyxide eris τ conserua ipsum.

Medicamen aliud quod composuit poloniscos. ¶ Sume spumam maris τ adure ipsam super testam τ tere cinerem eius τ confice ipsum cum sanguine tince τ pone in vase de cornu. ¶ Cumqȝ euelluntur pili tunc lini supra locum eorum de hoc medicamine.

Puhrima quod composuit fulultresanis conferens ad materiam plurimam τ dolorem vehementē. ¶ Recipe rosarum recentium aur. ij. seminis iusquiami albi aur. viij. thuris aur. vi. myrrhe aure. iiij. sauic de ordeo aure. xviij. vitellum oui. i. assatum succi mandragore aure. iiij. croci aur. ij. opij aur. iiij. conficiantur cum vini stiptici puri quantitate que sufficit τ fiant ex eo trocisci τ administrentur.

Collyrium quod dicitur indum et regium conferens ad inceptionem descensus aque τ ad omnem caliginem humidam existentem in oculo. τ aufert vestigia vlcerum in oculo. ¶ Et

mie rubee aduste ablute.℥.xvi. encausti indi.ʒ. vi. ceruse de plūbo.℥.iiij. piperis al.℥.vi. fel. de-boha.i.fell.safer:et existimauerunt q̄d est iubor. viij.fellium elcubugi.iiij.lactis papaueris.℥.i.olei balsami.ʒ.ij. opoponaci et serapini amborum. añ.ʒ.ij.gumi.ʒ.xij.confice cū succo feniculi aut cum succo plante que dicitur abradies.

c Alcohol conferens ad tenebrositatem et inceptionem aque in oculo.¶ Fell. vrsi.ʒ.iiij. opoponaci et piperis am-borum. añ.ʒ.iij. olei antiqui et oppo-balsami et succi feniculi humidi omnium. añ.ʒ. ij.climie pondus.ʒ.i.mell.℥. tere ipsum et misce et pone ipsum in ampulla vitri munda et pone ipsum in sole diebus.vij.deinde fac oculo: alco hol ex ipso cum extremitate radij mane et sero.

m Medicamen q̄d confert ad tenebrosita-tem et ad illum qui videt rem ex lon-ginquo et non videt eam ex proximo et ad aggregationem aque in oculos: cuius hec est punctio.¶ Fell.corui nigri et fell. perdicis et fell.gruis et fell.adhoba et fell.capre omnium.añ.pondus.ʒ.ß. mell. colati pondus. ʒ.iij. et olei balsami.ʒ.i. et.ʒ. tere ea simul et per-misce ipsa et fac oculo alcohol cū eo mañe et sero.

a Restructio visus: collyrium citrinum est iuuatiuum ad debilitatem super-fluam in visu et collyrium de tutia q̄d dixit mesias in albedine.

c Collyriū quo vtebatur floris. ¶ ℞. acacie et rosarum siccarum et mellilo ti omnium.añ.aur.xlviij. cineris for-nacis in qua purgatur es aur. xxiiij. mandragore aur.xij.se.iusquiami al.aur. xviij. opij aur.vi.gūmi aur.xl.vini.℥.ix. aque pluuia-lis.℥.ix.cōmisceat aqua cum vino et proijciant super ea rose et mellilotum et iusquiamus et po st ea mandragore aut cortices mādragore et di mitte ea donec infundantur tribus diebus aut quinq̄ et exprime ea et accipe expressionē eoꝝ et cōfi ce cū ea medicamē et fac ex eo collyria etviē eis.

m Medicamen basilicon regum et ipsum est abstersiuum oculi ex quo fit alco-hol in dispositione sanitatis in omni die semel aut in omnibus duobus se-mel: et abstergit visum et conseruat visum sanus ꝑm dispositionem suam. ¶ ℞. climie et spume maris omnium.añ.ʒ.x.eris vsti.ʒ.v. ceruse et sa-lis gēme omniū.añ.ʒ.iij. salis ammoniaci et ma cropiperis omnium.añ.ʒ.ij.gariofi.et vsnee am borum.añ.ʒ.i.piperis.ʒ.iiij. camphore.ʒ.ß. tere optime et fac oculo alcohol cum eo.

b Basilicon aliud conferens ad omnia que diximus.¶ ℞.climie.ʒ.vij. sede-negi et macropiperis amborum. añ. ʒ.ß. salis ammoniaci.ʒ.ß. eris vsti et ceruse et salis gemme omnium.añ.ʒ.iiij.spume maris.ʒ.iiij.salis indi et gariofi.et bell et vsnee et spice omnium.añ.ʒ.i. confringe et contere ipsū et fac ex ipso oculo alcohol.

m Medicamen q̄d confortat visum et cō-seruat ipsum ꝑm sanitatē suam et au-fert multitudinem lachryme que cur rit ex oculo.¶ Sume de antimonio et infunde ipsum.xxi.nocte in aqua pluuiali aut in aqua q̄ distillat ex cisterna deide accipe de eo pondus.ʒ.xij. et marchasite.ʒ.viij. et tutie et cli-mie omnium.añ.ʒ.xij. et margaritarum parua-rum non perforatarum.ʒ.ij. et muschi tertiam. ʒ.i.et camphore sextam.ʒ.i. et croci et sedenegi amborum.añ.ʒ.i.tere vnūquodq̄ per se deinde ag grega ammonium et marchasitam et climiam et tutiam et margaritas et tere bene eā omni die cum aqua multotiens donec eiiciatur aqua eo rum.deinde accipe sedenegi et crocum et proijce ipsa simul in mortario et tere ea bene deinde tere cum eis muschum et camphora: deinde re pone ipsum in vitreata et fac ex eo alcohol mane et sero in dispositionibus sanitatis.ipsa.n. cōfor tat visum debilem et conseruat eum.

b Barod fugitiuum abstersiuum et con fortatiuum.¶ ℞.sedenegi et eris vsti amborum. añ. ʒ.v. aloes scotrensis et baurach armeni amborū.añ.ʒ.i.flo ris eris et piperis al. et macropiperis et pulpe colloquintide et croci et ameos omniū.añ.ʒ.ß. confringe et contere et vtere.

¶ Tractatus terti⁹ de aure. dolor auris et apo stema eius.et pus et grauitas eius.

m Medicamen aristotelis predictū in capitulo oculi est iuuatiuum ad aurem ex qua currit pus.

m Medicamen conferens ad omnes do-lores in aure et omnia vlcera acciden tia in ea.¶ ℞.myrrhe aure.i. olibani aur.iij.nitri.aur.iij.croci aur.iiij.suc-ci papaueris aur.ij.galbani aur.ij. amigdalarū excorticatarum.xx. numero teratur illud totū et conficiatur cum aceto et fiant ex eo trocisci. Cum ergo fuerit ipsum necessarium soluatur si fuerit in aure dolor vehemens cum oleo ro. et distillentur in aure: et si fuerit in ea grauitas in au ditu soluatur cum aceto et distilletur.

c Confectio medicaminis quam narra uit Galie.¶ ℞.myrrhe aur.iiij.aloes aur.iiij. olibani.aur.iij. Et in descri-ptione alia aur.ij. croci aure.iij. nitri aure.iij. succi papaueris aur.iij. amigdalarum amararum.xxx. numero galbani aure.ij. aceti boni quantum sufficit.

m Medicamen ad aurem ex medicinis. Ga.conferens ad apostemata et dolo res vehementes clamosos: cuius hec est perunctio.℞.galbani et est albezar aur.ß.cinamomi aur.ij. myrrhe aure.viij. croci aur.viij.olibani aur.iiij.nitri aur.iij. aceti quan-tum

tem sufficit ad hoc vt fiat in spissitudine mellis.

Medicamen aliud ad apostemata auris et ad sanitatem et ad pus venientia ex aure et ad dolores auris antiquos: cuius hec est permixtio. ℞. ventris fabe egyptie amari saporis et aluminis iameni et piperis al. et nitri et croci et opij et corticum granatorum et olibani et spice omnium. an. aure. ij. castorei aur. i. mellis et aceti quantitatem qua conficiatur medicamen: et quidam homines ponunt in eo mell. aur. vi.

Medicamen aliud de medicinis herotas. ℞. croci et myrrhe et spice omnium. an. aur. ß. eris vsti medietatem et tertiam aur. i. opij aur. ß. castorei tertiam aur. i. aluminis iameni aur. i. aluminis rotundi aur. i. Si ergo fuerit in aure virtus cura eam ex hoc medicamine cum decoctione mpli cati. Et si in ea fuerit dolor vehemens cura eam cum oleo ro. et si generatur in ea vermes permisce cum hoc medicamine ellebori nigri aur. ij.

Medicamen auris ex qua currit pus. ℞. capitum granatorum et aristologie et colcotar et draganti cabrusij et gallarum et corticum eris omnium. an. aur. i. myrrhe olibani et calcanti assati et aluminis iameni omnium. an. aur. ß. terantur cum aceto. et fiant trocisci et administrentur.

Medicamen anticates ad dolorem difficilem vehementem. ℞. Croci. ℥. ij. et quidam homines ponunt de eo. ℥. i. myrrhe et salis ammoniaci amborum an. ℥. i. aluminis iameni ammoniaci. an. ℥. ß. sedimenis olei de lilio aut fecis olei aluisci. ℥. ij. terantur cum vino mellito aut vino dulci quantitate qua fiat in spissitudine mellis et administretur.

Medicamen ad grauitatem auditus et sonituum et tinitum existentem in aure. ℞. ellebori albi aur. i. castorei aur. ß. nitri aur. quartam: misceatur et administretur cum aceto et confidat in eo vtens ipso quoniam est medicamen vtile.

Medicamen aliud quod dicitur algelarij ad egritudines antiquas que sunt de egritudinibus auris. ℞. Ellebori albi et myrrhe et olibani et croci et castorei et opij omnium. an. aur. iiij. alcanti aur. vi. piper aur. ij. infundantur myrrha et opium et castoreum et olibanum in aceto in quo decocti fuerint cortices granatorum donec dissoluti fuerint: deinde ponantur elleborus et crocus et piper et calamentum trita et conterantur omnia bene. Cum ergo complentur proijciatur super ipsum de vino mellito quantitas qua fiat in spissitudine mellis subtilis. Cumque ipsum est necessarium tunc tepidetur et distilletur in aurem: est. n. medicamen mirabile.

Confectio medicaminis quod confert ad omnes dolores auris et omnia vlcera euenientia in ea. ℞. myrrhe aure. i. olibani aur. iij. et quidam homines ponunt in eo aur. vij. nitri aur. iij. croci aur. iij. et quidam homines ponunt in eo aur. i. papaueris aur. ij. galbani aur. ij. amigdalarum excorticatarum. xx. numero. Teratur illud totum et conficiatur cum aceto et fiant ex eo trocisci. Cumque necessarij fuerint soluantur si fuerit in aure dolor vehemens cum oleo ro. et distillentur in aurem et si fuerit in ea grauitas in auditu soluantur cum aceto et distillentur.

Confectio scorie ferri et est medicamen forte. ℞. Sumatur scoria ferri et conteratur et abluatur cum aceto: deinde proijciatur supra testam et excecetur: deinde proijciatur secundo et tertio et fiat illud septies: deinde decoquatur cum aceto forti decoctione vehementi donec fiat sicut mel et auferatur et distilletur de eo in aurem cum indiget eo.

Acera nasi. ℞. Confectio facta mosos et est medicamen eradicans omnem additionem que oritur in cor. ℞. draganti adusti et colcotar adusti aut calcanti adusti aut draganti rubei et corticum eris omnium partes equales. Tere ergo ea et cura cum eis siccis et opz vt frices additionem antequam medices eam cum hoc medicamine per diem: deinde medica cum eo in mane postquam patiens egritudinem comederit cibum suum. Et cum tu curas cum eo fistulas nasi tunc lini ante curationem interiora nasi aspalto aut pice humida aut pinguedine myrrhe.

℞. Tractatus. iiij. de dentibus et doloribus eorum.

Conueniens est ad dolores difficiles vehementes et ad corrosionem dentium et confert iterum ad tussim medicamen quod. ℞. opij aur. ij. myrrhe tantundem basee tantundem piperis al. galbani an. tantundem conficiantur cum coagulati vue quantitate que sufficit et terantur simul et fiant ex eis collyria et lauatur ex eis supra dentes et ponatur de eis supra locum corrosum.

Medicamen quod narrauit andromacus ad omnes dolorem dentium et ad omnes egritudines accidentes ex eo et ad stuporem. ℞. piperis et piretri et lactis titimali et galbani omnium. an. partem. i. terantur et conficiantur cum storace et ponatur super locum corrosum.

Medicamen iuuatiuum ad pulsationem dentium. ℞. pulpe collo. partem. i. et aloes partem. i. et bulliant in pixyde lapidis aut coclearij de ferro ebullitione vehementi cum oleo et aceto vini: deinde auferatur ab igne et distilletur de eo in aurem que sequitur molarem dolentem distillatione post distillationem.

Iuuamentum molaris. Intende ad molarem in quo non valet medicamen vehementis pulsationis. Et assume ex oleo quantitatem. ℥. i. et aque sansuci siccati et harmel omnium. an. ß. terantur bene. deinde proijciantur in oleo: deinde intende ad duas acus magnas quibus vtuntur sellarij et igni eas in loco forais ca

rum: deinde aperi os egri: considera dentem quem vis cauterizare: et tunc si fuerit in eo aliquid munda ipsum et pone supra ipsum cannulam ferri aut arundinis aut argenti et submerge unam duarum acuum in oleo illo: deinde intromitte eam in cannulam et pone eam supra molarem. Cumque infrigidatur illa accipe aliam. Fac illud septem vicibus numero: nam dolor eius sedatur et egreditur ex molari aqua coloris dentium.

d Dentifricium quo fricantur dentes quod narravit democritus in lib. suo. ℞. cornu cervi adusti quartam lib. xvi. sal ℥. ij. amoniaci sicci quod non est amari saporis frusta. i. magnum vel masticis lib. iij. aut plus parum squinanti al. tantundem piperis al. ℥. i. folij. ℥ ij. terantur omnia et administrentur.

m Medicamen quod nominatur surmale conferens ad aposteumata gingive et mollificationem eius et mundificat dentes. ℞. corticum granatorum pon. ʒ. ij. et venarum et balaustie et sumac omnium. ana. ʒ. i. confrige et contere illud: deinde affer ex eo cum digitis tuis et frica cum eo locum doloris: deinde accipe ex eo cum panno lini et pone ipsum supra eum.

d Dentifricium mundificans dentes et stringit gingivam et efficit bonum oris odorem. Sumatur sal gemma et teratur et conficiatur cum melle et ligetur in charta et proiciatur in prunis et dimittatur ibi donec fiat sicut prune: deinde auferatur ab igne et extinguatur cum lauram et proiciatur in vino bono aut meliori et dimittatur donec infrigidetur et teratur et sumatur de eo po. i. et spume maris po. i. et ponatur cum illo cinamomi po. i. et myrrhe po. i. et cineris scebha et cipi et floris squinanti omnium. ana. sexta ptis. i. fragmentorum xyloaloes medietas ptis. i. et zuccari ptes. iij. et caphore decima ptis unius teratur illud et misceatur et fiat dentifricium in omni mane.

m Medicamen quod confortat dentes et molares cum est in eis debilitas. ℞. cere et mellis amborum. ana. ptes. ij. liquefiant in sole aut cum aqua calida et commisceatur cum eis picis po. i. et ponatur in termis unguenti et precipiatur utenti eo ut masticet ipsum. Quod si videris medicamen exiccatum permisce in eo aliquantulum olei. et masticetur cum masticatur facit in hoc ultimam operationem.

a Aliud quod confortat dentes et gingivam. Cornu cervi adusti pon. ʒ. x. et foliorum cupressi adustorum pon. ʒ. v. et nucum cupressi non adustarum pon. ʒ. v. et radicis centauree pon. ʒ. x. et capilli veneris adusti pondus. ʒ. v. et ros. ablatis capitibus et spice odorifere omnium. ana. pon. ʒ. iij. tere et cribella cum ori ali et utere.

Tractatus quintus. de ore et gutture et ventre superiore sinantia et squinantia.

t Dixit G. quidam existimaverunt quod pulli hyrundinum sive sint recentes sive sicci salin sedant sinantiam statim et permiscentur pueris et senibus cum radice liquiritie.

d De uva et duabus amigdalis. Medicamen conveniens ad uvam mollificandam apostolicum. ℞. Pipis albi aur. i. myrrhe aur. i. aluis iameni aur. ij. gallarum viridium aur. ij. terantur et administretur.

v De tussi superiori: humiditas pectoris. Medicamen iuvativum ad humiditatem factam in pectore. ℞. galbani et storacis liquide amborum. ana. ℥. ij. opij quartam. ℥. i. radicum liquiritie. ℥ ij. terantur que ex eis teruntur et misceantur cum storace et galbano et aliquantulo mellis dispumati et lambatur ex eo.

d De tussi medicamen gutturale. Dixit G. quod ipse medicabatur cum eo. ℞. olibani aur. i. et in descriptione alia au. iiij. myrrhe aur. i. et in descriptione alia au. iij. croci aur. i. et in descriptione alia aur. iij. squille aur. ij. vini dulcis sextarium. iij. decoquatur squilla cum vino donec vinum inspissetur: deinde proiciatur squilla et ponantur reliquie medicine super vinum.

m Medicamen gutturale quod refert tellusianus: dixit G. quod ipse medicatus est cum eo illum qui habebat ulcus in pulmone: et est medicamen iuvativum valde. ℞. spice creticis aur. iiij. amoniaci aur. viij. folij indi au. iiij. spice inde aur. iij. squinanti aur. ij. cassie au. viij. cinamomi aur. x. olibani aur. iij. myrrhe au. iij. costi aur. iiij. cominiotis assedegi aur. iij. succi liquiritie aur. iij. succi mandragore aur. v. masticis aur. iij. croci aur. vij. Aggrega has medicinas: deinde accipe dactilos et decoquantur in aqua mellis aut vino bene et sume de eo sextarium. i. et proice in eo de granis pini maioris contritis grana. xx. et commisce cum eo de medicamine quantitatem avellane. i. et da in potu de ea diebus aliquot: deinde da in potu post ipsam de medicamine duobus diebus aut tribus: ita ut non commisceatur cum oleo aliud preter ipsum: deinde sumat in potu post ipsum de hiera facta cum aloe quantitatem coclear. ij. i. in die uno cum aqua: et cura cum hac medicina illum in canna pulmonis cuius est egritudo cum lacte asinino: et precipe ei ut gargarizet cum ea: deinde dimitte cum aliquot diebus et cura eum per hoc medicamen cum assiduatione medicinarum que sedant dolorem. quod si materiarum cursus fuerit fortis: tunc permisce in hac medicina opium et castoreum.

a Aliud de medicinis Gal. faciens ad egritudinem canne pulmonis et ulcera pulmonis et sputum puris et sanguinis et materiam attractam ad pectus. et ad illud: cuius sputum est difficile et est medicamen valde forte. ℞. gummi albonis aur. iiij. croci aur. iiij. olibani tantundem myrrhe tantundem cynamomi tantundem amomi au. iij. granorum pini magne au. iiij. radicum lilij excorticatarum tantundem: spice de scemi au. ij. s. cassie lignee nigre aur. ij. dragaganti aur. iij. carnis dactilorum de scemi aur. iij. palen trusem quod dicitur stella aur. iiij. galbani clari mundi. ij. ternas aur. costi aur. iij. Et inveni in descriptione alia aur. i. mellis boni coulas. iiij. decoquantur mel et gummi albonis in vase duplici. Cumque fit in

termino spissitudinis tunc permisce cum eo galbanũ ⁊ decoque ipsum donec perueniat ad terminum: vt cum de eo distillatur stilla aliqua nõ dilatetur: deinde infrigida ipsum ⁊ proijce sup ipsum medicinas contritas ⁊ vtere eo. ⁊ cuȝ sugatur de aqua caulis masticando ⁊ pijciatꝰ fex ⁊ degluntꝰ succus valet ad illud valde.

p
Jllule que ponuntꝰ sub lingua ⁊ cõferunt ad asperitatẽ canne pulmonis ⁊ abscissionem vocis ⁊ reliq̃s egritudines cãne. ℂ ℞. dragagã. ⁊ gũmi amborum añ. aur. iij. myrrhe ⁊ olibani amborũ añ. aur. i. ʃ. croci aur. i. ⁊ succi liquiritie aur. ʃ. carnẽ dactilorum trium vini dulcis quantum sufficit ad conficiendum cum eo ⁊ ponatur sub lingua de hac medicina q̃titas fabe ⁊ precipiatur egro vt degluttat quod liquefit de ea.

a
Anſ ad illum qui habet tussim. ℂ ℞. se. lini torrefacti contriti ⁊ passularuȝ carnosarum enucleatarum amboruȝ añ. kist. i. granorum pini magni torrefactorum ⁊ auellanarum excorticatarum amborum añ. contilã. i. piperis albi. ʒ. ij. croci. ʒ. i. mellis boni lib. iiij. confringantur ⁊ terantur ⁊ decoquantur semen lini ⁊ mel donec inspisseꝰ: deinde proijciatur super ipsum relique medicine ⁊ ꝯmisce eas ⁊ confice ⁊ da de eo q̃tũ sufficit.

o
Lcum dinini conferens ad tussim ⁊ est medicina nobilis de q̃ dixit. G. qꝛ ipse medicatus est cum ea. ℞. opij au. x. seminis lactuce aur. xx. castorei au. xviij. rurhe hortulane sicce aur. xiiij. seminis lini aur. xvi. radicum oppoponaci aur. xxxvi. myrrhe aur. xiiij. croci aur. vij. conficiaꝰ cuȝ melle ⁊ deꝰ de eo in potu quãtitas fabe vnius. ⁊ opȝ vt sumat de eo in potu ille q̃ hȝ febrem cũ aqua: ⁊ qui febrẽ nõ hȝ cũ vino ⁊ illud i sero.

Jllule ad tussim. ℂ ℞. stora. ⁊ myrrhe ⁊ opij omnium añ. aur. iiij. olei balsami ⁊ croci amborum añ. aur. ij. tere simul ⁊ confice ⁊ vtere.

m
Edicamen quod confert ad omnem tussim ⁊ ad oẽm mãm currentem ⁊ dubellet interiores qd̃ narrauit abulucos. ℞. serapini gẽtiane myrrhe oppoponaci pipis albi omnium añ. aur. ij. baccarũ lauri mundatarum aur. iiij. terantur ⁊ ꝯficiantur cum aqua.

m
Edicamen ad sputum sanguinis qd̃ narrauit andromachus. ℂ ℞. acatie aur. iiij. rof. sic. aur. viij. fructus granate agrestis aur. viij. myrrhe aur. ij. dragaganti aur. i. conficiantur cum aqua ⁊ fiant ex eo troc. ⁊ sit pondus cuiusq̧ trocisci aur. i. ⁊ detur in potu cum aqua pluuiali.

m
Edicamẽ aliud ad tussim ꝯferẽs ad spẽs tussis in abscissionẽ vocis. ℂ ℞. granoruȝ papaueris ⁊ sumi papaueris cum cortice suo. l. numero ⁊ opij montani triũ lib. iij. ⁊ sucoton mundati ⁊ reusini ⁊ rof. siccarum ⁊ radicum lilij ⁊ balaustiarum omniũ añ. ʒ. iij. ⁊ cinamomi põdus. ʒ. ʃ. ⁊ spice pondus. ʒ. i. ʃ. contere has medicinas ⁊ infunde in aq̃ pluuiali aestat. v. ⁊ dimitte trib' diebus: deinde decoque super ignem lenem donec remaneat aque tertia pars: deinde exprime ⁊ cola ⁊ proijce fecem eius. deinde tere gummi arabici ⁊ dragaganti amborum añ. lib. i. myrrhe lib. ʃ. ⁊ succi liquiritie lib. i. ⁊ masticis ⁊ croci amborum pondus. ʒ. i. terātur totum illud vlume ⁊ imbibatur ex illa aq̃ paulatim donec cõpleatur tota: deinde fundantur super ipsum rob lib. xxiiij. ⁊ decoquatur leni igne donec coaguletur ⁊ reponatur in vase vitri ⁊ medicetur cum eo omnis species tussis.

l
Och de pino quod confert illis sup quos tussis fit vehemens: ⁊ quando excitatur in eis expellit pus ⁊ superfluitates: cuius hec est permixtio. ℂ Seminis lini torrefacti ⁊ amigdalaruȝ dulcium mundatarum ⁊ granoruȝ pini ⁊ gummi arabici ⁊ dragaganti omniuȝ añ. pondus. ʒ. iiij. ⁊ dactilorum albeiron decem numero tere medicinas ⁊ dactilos ⁊ funde sup eas mellis ⁊ butyri quantum sufficit ⁊ teratur donec fiat sicut mel spissuȝ: eius dosis sit sicut galla mane ⁊ sero.

l
Och quod fit cum glutino alimbat faciens ad asperitateȝ gutturis: ⁊ abscissionem vocis ⁊ sputum sanguinis ⁊ pus: ⁊ aperit opilationes. cui' hec est permixtio. ℂ Seminis lini torrefacti ⁊ passularum ablatis granis amborum añ. lib. i. granorum pini ⁊ amigdalarum dulcium ⁊ amigdalarum amararum omniuȝ añ. ʒ. vi. ⁊ ireos ⁊ assari ⁊ glutinis alimbat ⁊ venaruȝ liquiritie ⁊ gummi arabici omnium añ. ʒ. iiij. ⁊ fenugreci cocti ⁊ dragaganti omnium añ. ʒ. iiij. ⁊ piperis albi ⁊ eruce emollite ⁊ ciceris molliti ⁊ aristologie ⁊ medulle tritici ⁊ ameos ⁊ nasturtij et ficuũ omnium añ. ʒ. i. ⁊ myrrhe et croci olibani omnium añ. ʒ. ʃ. confrange totum ⁊ contere ipsum bene et confice cum melle aut cum vino decocto et fac lambere de ipso mane ⁊ sero quantuȝ est galla. i. ⁊ ponat ipsum sub lingua sua quando dormit.

m
Edicamen quod confert ad tussim ⁊ vehemẽtiã siccitatis pectoris. Amigdalarum dulcium amararum et seminis lini torrefacti ⁊ granorum pini omnium añ. ʒ. v. et anisi et dragaganti ⁊ gummi arabici omnium añ. ʒ. ij. et succi liquiritie aut venarum eius pondus. ʒ. i. et zuccari ⁊ penidiorum amborum añ. ʒ. ij. Tere ea et puluerizza ⁊ confice ipsm cum aqua feniculi humidi ⁊ fiant de i-so pillule et ponat sub lingua sua ille qui vult dormire vnam aut duas.

Medicamen ad tussim quando fit ex chimo frigido viscoso. ℂ Cynamomi et seminis feniculi amborum an. ʒ.v. storacis liquide. ʒ.x. fistici et amigdalarum amborum an. pondus. ʒ.x. olibani et gummi amigdalarum et glutin omnium an. ʒ.v. liconcie et sunt passule paruule siue granis. ʒ.xx. agarici. ʒ.v. storacis et aloes amborum an. ʒ.iiij. tere storacem cum melle et infunde olibanum et aloen et allcesimes in rob: et tere reliqua et confice cum melle storacis dosis. ʒ.i.

Ad sputum sanguinis. Trocisci quos composuit medicus de illis de tebulis conferentes patientibus sputum sanguinis et patientibus vlcus in pulmone et habentibus saniem aggregatam in pectore et patientibus egritudines que sunt ex genere materierum attractarum: quorum hec est permixtio. ℂ Seminis iusquiami albi et corticum mandragore amborum an. aur. v. masticis aur. x. karabe et radicum lilij et croci omnium an. aur. xxx. psilij aur. xlv. aque dulcis sextari. iij. permisceantur, et administretur.

Trocisci alij qui nominantur piper conferentes patientibus sputum sanguinis et habentibus fluxum ventris et vlcera in intestinis et ei ad cuius stomacum attrahitur materia. ℂ R. flor caducorum granatorum et spinarum egyptiarum et granatorum siluestrium et succi barbe hirci et succi acatie omnium an. aur. vi. licij et reubarbari et opij oium an. aur. iiij. myrrhe aur. ij. terantur bene et conficiantur cum aqua in qua decocta sunt grana myrti aut cum aqua frigida et administrentur.

Confectio que refertur arastomacis et est medicina mirabilis conferens patientibus sputum sanguinis et habentibus tussim et qui habet vlcus in pulmone et ei in cuius pectore est sanies congregata: et ad disruptionem antecedentem in lacertis: et ad stomacum qui expellit cibum et coliricam passionem et fluxum ventris: et vlcera in intestinis et egritudines vesice et precfocationem matricis: et febres que habent paroxismos: cum de ea sumitur in potu parum ante horam periodi per horam vnam et ad malitiam complexionis et extenuationem et medicinas pnitiosas et morsum reptilium habentium venenum: cuius permixtio hec est. ℂ Cynamomi et costi et galbani et castorei et opij et melanopiper. et macropiper. oium an. ℥.i. mellis lib. i. terant medicine et cicorrigoni; ent et decoquatur galbanum cum melle donec liquefiat: deinde coleturque et proijciant desup reliquae medicine et reponatur in vase vitri aut argenti: et det in potu de ea quantitas fabe cum aq mellis et distillent sup ipsum de oleo sisamino tres gutte.

Sirupus qui refertur faciens ad difficultatem anhelitus et est medicamen vie. ℂ Sumantur passularum enucleatarum se. i. et est pars et fenugreci ablum tantundem et aq pluuialis lib. i. decoquant donec dissoluantur et colet aqua eorum et seruet et sumat de ea in potu multotiens continuo postq calefit.

Medicamen conferens ad sputum sanguinis et pus et superfluitates que attrahuntur ad pectus. ℂ R. granorum iusquiami albi et corticum radicum mandragore et vini boni et olibani albi et storacis liquide et opij et granorum pini et cupressi oium an. pondus. ʒ.x. et masticis et karabe et alessiue omnium an. ʒ.xxx. infundatur alessiue in aqua calida nocte vna: deinde exprimatur et sumat aquosus et terantur reliquae medicine bene et misceantur adinuicem et fiant trocisci. Sitq vnusquisque trociscus. ʒ.ß. et detur in potu apud mansiones trociscus vnus cum aqua frigida.

Medicamen quod confert ad sputum sanguinis. ℂ Opij pon. ʒ.i. et cynamomi pondus. ʒ.i. et castorei et piperis et macropiperis et myrrhe oium an. ʒ.i. et croci pondus. ʒ.ij.ß. et karabe pondus ʒ.ß. et balaustiarum et gummi et anisi omnium an. ʒ.i. terantur medicine et conficiantur cum succo auricule hedi et fiat trocisci et sit omnis trocisc ʒ.ß. et exiccentur in vmbra et bibatur de eis trociscus vnus cum aqua tepida.

Trociscus alius. ℂ R. karabe et coralli amborum an. ʒ.iij. acatie et succi barbe hircine amborum an. ʒ.ij. balaustie. ʒ.ij. seminis portulace. ʒ.vij. papaueris albi et nigri et ros. et spodij omnium an. ʒ.ij. cornu cerui adusti. ʒ.ij.ß. reusini. ʒ.i.ß. coclearum adustarum. ʒ.ij. terre sigillate. ʒ.iiij. fiat trocisci aur. i. et administretur.

Trociscus alius ad sputum sanguinis cum est ex humiditate et mollificatione venarum. ℂ Corticum thuris et thurie amborum an. ʒ.v. radicis squinan. ʒ.vij. reusini et masticis amborum an. ʒ.iiij. darsisahan et cymini torrefacti et calamenti montani omnium an. ʒ.v. myrrhe et croci amborum an. ʒ.vij. calcadis ʒ.iiij. spice et castorei et succi barbe hircine et acatie et rosarum oium an. ʒ.iiij. tere et confice cum decoctione gallinarum et fac troc. aur. i.

Coagulatio sanguinis in pectore. ℂ Medicamen conferens ad illud. Fenugreci mellilot. ʒ.ij. aristo. pondus. ʒ.i. myrrhe pondus. ʒ.iij. anthyros. amborum an. ʒ.ij. radicum liquiritie et piperis et salis omnium an. ʒ.i. Confringantur et conterantur et conficiantur cum aqua frigida et fiat trocisci quorum vnusquisque sit pondus. ʒ.i. et exiccentur in vmbra et detur in potu de eis trociscus vnus cum aqua radicum feniculi et radicum apij decoctarum quantitate sextarij. i. et teratur trociscus et misceatur cum ea et sumatur in potu: est enim medicamen

bonum quoniam liquefacit sanguinem congelatum ꝛ educit ipsum ꝛ mundificat locū eius.

Thisis ꝛ vlcera pulmonis. ℭ Medicamen conferens ad vlcera que sunt
p in pectore ꝛ pulmone ꝛ cōsolidat ea ꝛ sanat ea. ℞. balaustiaꝝ ꝛ rosarū siccarum ambarū aā. ʒ. iiij. sanguinis draconis ꝛ medulle tritici ꝛ olibani omnium aā. ʒ. ij. gūmi arabici ꝛ dragagā. ꝛ masticis oium aā. pondus ʒ. iij. acatie ꝛ croci amborum aā. ʒ. ß. karabe ꝛ myrrhe amborum aā. ʒ. i. anarcine. ʒ. v. terantur ꝛ conficiantur cum rob cydonioꝝ aut rob myrti: deinde fiant trocisci: sitq; omnis trocisc⁹ aur. i. ꝛ exiccentur in vmbra ꝛ dentur in potu.

Edicine que sunt ad cor. ℭ Confe-
m ctio in qua ponitur harmel iuuatiua. ℭ ℞. se. harmel ꝛ nigelle ꝛ cāphore ꝛ castorei ꝛ se. iusquiami albi ꝛ aristologie ꝛ ciperi ꝛ asserine ꝛ alfesiresim ꝛ piretri ꝛ piperis ꝛ origani ꝛ collogn. ꝛ spice ꝛ se. anisi ꝛ se. rutheꝛ carui. ꝛ croci ꝛ nucismuscha. ꝛ cassie ꝛ costi omniū aā. ʒ. ß. ꝛ serapini ꝛ oppoponaci amborum aā. ʒ. iiij. ꝛ zuccari pondus. ʒ. i. ꝛ mellis quantum necesse est. Dosis eius forti pondus. ʒ. i. ꝛ debili pondus. ʒ. ß.

Edicamē aliud conferens ad pulsū
m cordis ꝛ timorē ꝛ epilepsiā. ℭ Spice ꝛ cinamomi ꝛ zedoarie ꝛ doronici oium aā. ʒ. ij. seminis aneti. ʒ. i. ß. medicine terant̄ ꝛ permisceantur ꝛ detur in potu de eo pōdus. ʒ. i. cum. ʒ. i. vini in quo infusa fuit lingua bouis ꝛ bibatur de illis in omni mense tribus diebus continuis.

ℭ Tractatus. vi. de ventre inferiore. Debilitas stomachi.

Lectuarium iuuatiuum ad mollificationem stomachi ꝛ eius debili-
o tatem: cuius hec est permixtio. ℭ Masticis ꝛ aloes ꝛ succi absinthij ꝛ opii ꝛ olei nardi. ꝛ olei de cydonijs quantū sufficit permisceatur ꝛ inungatur cum eo stōus cū lana leni. Nō si volueris vt adijciatur huic medicine color: adde in ea laudani partem vnam ꝛ storacis partes. ij. Si volueris facere ipsam stipticā ꝯfortatiuā tunc adde super illud de succo agreste. aut succo hipoquistidos.

Edicamen ad debilitatem stomaci ꝛ
m malitiam digestionis. ℭ Kebuloꝝ bullitorum cum aqua cydonioꝝ ꝛ bulliant. ʒ. iiij. bellirícorum ꝛ emblicoꝝ ꝛ cymini infusi in aceto ꝛ torrefacti ꝛ cipi ꝛ masticis oium aā. ʒ. ij. se. apij ꝛ anisi infusoꝝ in aceto amboꝝ aā. ʒ. i. xyloal. ꝛ galie amboꝝ aā. ʒ. i. ß. menthe. ʒ. iij. magudinis. ʒ. i. ß. rof. ʒ. iiij. granoꝝ granatoꝝ. ʒ. viij. sumac. ʒ. iiij. cynami ꝛ corticis thuris ꝛ spice oium aā. ʒ. i.

l Achlachatū ꝯfortās stōm. ℭ Aque aloes ꝛ aque rof. ꝛ aque maloꝝ ꝛ aque cydoniorum ꝛ aque salicis omniū aā. pars vna: sandali albi ꝛ rubei ꝛ rosarū ꝛ croci ꝛ cāphore ꝛ laudani ꝛ balaustiarū ꝛ ramich ꝛ xyloaloes ꝛ galie omnium aā. pars. ß.

c Emplm ad apā stōi durum. ℭ ℞. absinthij ꝛ spice ꝛ cassie oiū aā. ʒ. viij. aloes ꝛ stora. amboꝝ aā. ʒ. iiij. croci. ʒ. ij. xylobalsami ꝛ carpobalsami ꝛ myrrhe oium aā. ʒ. i. olei nardini quantum necesse est.

D stomaticos. ℭ Hiera que refert̄
h antiforos ꝯfert stō. ℞. aloes aur. iiij. masticis. ʒ. ij. assari. ℥. ß. rof. siccarū ꝛ floris squinanti ꝛ cassie oium aā. ℥. ß. vtatur sicca ea sicut vtitur hiera.

Rocisci q dicūr amedunis facientes
t ad ingetudinē stōi ꝓpinquā ileos ꝛ ad oēm inflationē ꝛ est ꝯueniēs ei q euomit cibū suū ꝛ ad egritudines intrinsecas. ℭ ℞. se. apij aur. vi. anisi aur. vi. absinthij aur. iiij. Et inueni in descriptione alia masticis iterū aur. iiij. piperis aur. ij. myrrhe aur. ij. cinamomi aur. vi. opij aur. ij. castorei aur. ij. cōficiātur cum aqua ꝛ fiant de eis trocisci ꝛ dentur in potu. dosis eius equalis est aur. i. ad stomaticos cum vino mixto.

h Iera q̄ refertur menison ꝯferens ad ingetudinē stōi ꝛ ei q inuenit inflationē ꝛ aufert oēz inflationē ꝛ ꝯfert ad tarditatē digōnis ꝛ ad egritudines matricis ꝛ ipsa iteꝝ ꝓuocat vrinā ꝛ est medicina mirabilis ad epaticos ꝛ ad illū q h; dolorē renū ꝛ ꝓuocat mēstrua. ℭ ℞. aloes aur. x. masticis. ℥. i. ꝛ croci ℥. i. spice. ℥. i. cinamo. ꝛ assari ꝛ carpobal. oium aā. ʒ. i. Tere ꝛ cribella ꝛ serua eā siccam ꝛ vtere ita vt des in potu illi cuius digō tardat̄ pōdus aur. i. cū aq̄ frigida. ꝛ illi qui euomit coleram ꝛ effundit̄ ad stōm eius mā da in potu de ea aur. ß. et illi qui habet apā in aliquo mēbroꝝ interiorū ꝯfert cum sumit de ea in potu cū aq̄ mellis. ꝛ ille qui indiget vt ꝓuocet̄ vrina eius aut ꝓuocētur menstrua sumat de ea in potu cum aqua feniculi contriti bulliti ꝛ colati.

c Emplm poloarchis ꝯferens ad oēs egritudines humidas intrinsecas. ℭ ℞. ciperi cordumeni minuti thuris cere oium aā. eminam. i. gūmi alboris eminam. i. ß. olei de alcāna q̄tū sufficiat: ꝛ quādoq; additur bdellij iudaici eminam. i.

Edicamen quod dicitur ad diarreos
m faciēs ad omnes corruptiones complexiōis stomaci ꝛ aggregationē aq̄ ꝛ lenit ventrem. ℭ ℞. ireos pondus ʒ. xxiij. piperis pondus. ʒ. xx. zinziberis ꝛ anisi den amborum aā. ʒ. xij. anisi et masticis ꝛ seminis feniculi omnium aā. ʒ. iiij. ameos ꝛ seminis apii. omnium aā. ʒ. viij. Tere ꝛ confice cū melle dosis eius sit sicut galla cum aqua.

Lectuariū de carui conferens ad dolorem stomaci ⁊ opilatiões que sunt in eo ⁊ in epate ⁊ paruitatem digestionis. ℂ Sumantur carui ⁊ ameos ⁊ ⁊ se. apij. ⁊ zinzi. ⁊ passularū enucleatarū ⁊ siseleos ⁊ se. daucie omnium añ. ℥. iij. amigdalarū amararum mundatarum ex cortice suo pōdus ℥. vi. tere ⁊ confice cum melle: dosis eius quantum nabaca cum aqua tepida.

Lectuarium de galanga ꝯferens ad vehementiam frigoris in stomaco ⁊ epate ⁊ digerit cibum ⁊ fugat ventositates ⁊ stomacū efficit bonū. ℂ ℞. galange ⁊ cinami ⁊ piperis albi omnium añ. ℥ iij. heil ⁊ cinamomi ⁊ neremisch omnium añ. ℥ iij. macropiperis. ℥. vi. zinziberis. ℥. viij. se. apij ⁊ anisi. ⁊ cymini ⁊ carui ⁊ talisafar oium añ. ℥. i. penidiorū ⁊ zuccari triplum medicine: tere cōmisce ⁊ fit dosis eius. ℥. ij.

Appetitum. Cōfectio abscindēs appetitum luti. ℂ ℞. hiere. ℥. vi. myrabola. nigrorum ⁊ belliricorum ⁊ emblicorum omniū añ. ℥. iij. succis hēdē ℥. v. conficiant̃ cū melle dispumato ⁊ dentur in potu de ea. ℥. iij. de aqua ī qua decocta sunt mastix ⁊ mentha ⁊ scoria decocta.

Vomitus ⁊ nausea. Sirupus abscindens vomitum flegmatis. ℂ Recipe cymini. ℥. iiij. masticis. ℥. iij. granorum granatorum. ℥. xx. menthe ⁊ simbrij amborum añ. tunicas. v. decoquantur cum aque lib. iiij. donec remaneat lib. i. ⁊ coletur ⁊ proijciatur galie. ℥. i. ⁊ detur in potu de eo in mane ⁊ sero.

Singultus medicamen ad singultum mirabile forte. ℂ Uini boni odoris lib. viij. mellis dispumati lib. ij. decoquantur donec bulliat ⁊ consumatur eius tertia: deinde auferatur ab igne ⁊ proijciātur in eo costi ⁊ masticis amborū añ. ℥. iij. absinthij pondus. ℥. vij. squinanti ⁊ spice ⁊ folij. ⁊ ro. ⁊ aloes ⁊ agarici ⁊ croci omnium añ. ℥. ij. asari ⁊ xyloaloes indi ⁊ cassie omnium añ. ℥. iiij. triturorum ⁊ sit dosis eius coclearium.

Par ⁊ apostemata epis. ℂ Unguentum de muradasacrim conferens ad apostema quod accidit ex corrosione aut alijs cuius permixtio hec est. ℂ Recipe almuradasacri. ℥. iiij. ⁊ xyloal. ⁊ croci ⁊ baccarum lauri ⁊ ammoniaci ⁊ myrrhe ⁊ allzeian omnium añ. pondus. ℥. iij. ⁊ cere pondus ℥. iiij. confringe ea ⁊ contere ⁊ aggrega ipsa ⁊ liquefac ceram cum sufficienti quantitate olei de lilio ⁊ alrazalzi pondere. ℥. iij.

Vitiis epis. ℂ Cōfectio facta cum epate adib ꝯferēs ad dolorem epatis ⁊ splenis ⁊ stōi ⁊ vētositates ⁊ dissinteriam ⁊ tussim chronicam ⁊ illis qui euomunt sanguinem. ℂ ℞. croci ⁊ myrrhe ⁊ opij ⁊ castorei ⁊ se. iusqa. albi ⁊ castorei cordumeni ⁊ papa. ⁊ spice ⁊ eupatorij ⁊ epis adib ⁊ cornu dextri de cornib⁹ capre adusti oium ptes equales terant̃ que ex eis terunt̃ ⁊ soluant̃ que soluenda sunt in vino ⁊ ꝯficiant̃ cū melle dispumato ⁊ administret̃ post. vi. mēses. ⁊ sit dosis sicut cicer cum eo qui conuenit de potibus.

Alia compositio. ℂ Oleū de mezerion. ℥. x. infundat̃ lib. i. aque die ⁊ nocte ⁊ ponatur in vase ⁊ bulliat lento igne donec remaneat de aqua lib. s. ⁊ auferatur ab igne ⁊ dimittatur donec infrigidetur ⁊ coletur ⁊ reducat̃ ad vas: ⁊ fundat̃ supra eū olei amigdalini dulcis q̃rta lib. i. ⁊ bulliat donec ꝯsumat̃ aqua ⁊ remaneat oleū ⁊ inuoluant̃ medicine ꝯtrite ⁊ cribellate cū hoc oleo. ℂ Et sunt myrabo. citrino. ⁊ bellyri. ⁊ embli. oiū añ. ℥. x. tamarindorū. ℥. lxxx. prunorū. xxx. numero: iusubarū tantūdē cassiefi. lib. i. passularū. lib. s. aggrega has medicinas tritas p̄ter cassiamfistulā ⁊ pone ī vase lapidis ⁊ funde sup eas aque lib. x. ⁊ decoquat̃ donec remaneat tertia ⁊ colet̃ sup cassiamfistulā ⁊ cōfricet̃ manib⁹ ⁊ coletur ⁊ reducat̃ ad vas ⁊ proijciatur supra eā penidiorū emina. i. ⁊ decoquat̃ donec fiat ei spissitudo mellis ⁊ fundat̃ supra ipsum olei amigdalini lib. s. ⁊ pulueriʒentur desup medicine cribellate deinde oleo p̄dicto ⁊ bulliat dōec coagulet̃ ⁊ depōnat̃ ab igne ⁊ ponat̃ ī vase vitri: cui⁹ dos̃ sit. ℥. vi.

Afflui ad inceptionē aque factū cū lacte camelarū aut cum aq̃ casei aut cū aqua olerū. Cuius hec est ꝑmixtio. ℂ ℞. succi eupatorij. ℥. i. s. lacce. ℥. ij. aristo. ℥. i. s. floris squanti. ℥. i. s. se. cuscute. ℥. ij. se. cucumeris ⁊ portulace amborū añ. ℥. i. scamonee. ℥. ij. dosis a ur. i.

Splen ictericia. medicine splenetice. ℂ Medicamen iuuatiuū quod nominatur medicamē vomitus. ℂ ℞. dabach glandiū lib. ij. calcis lib. i. ponatur aldabach in vase figuli ⁊ ponatur supra prunas donec liquefiat. Cūq3 liquescit pulueriʒetur supra ipsum calx ⁊ permisceant̃ ambo simul ⁊ liniat̃ ex eo dū p̄seuerat calidū supra cutem adib ⁊ ponatur. Et oportet qn̄ administrat̃ hoc medicamen vt ingrediatur eger vicus eo balneū ⁊ dimittat emplastrum supra se ⁊ non auferat ipm donec cadat per seipsum ⁊ oportet vt sit sollicitus ita vt abscindat illud quod augmētatur de corpore in primis.

Aliud. opatio iuuamenti eius ad splenetecos est manifesta in die suo. Et oportet antuq̃ cū eo emplastret̃ vt regat̃ eger regimine quo ops tribus diebus: et ius hec est ꝑmixtio. ℂ ℞. myrrhe. ℥. iij. thuris minuti. ℥. iij. synapis alexādrine cordumeni amborū añ. ℥. ij. aceti squille quantum sufficiat re-

tanť synapis ⁊ cordumeni ⁊ cribdlenť. Minu tum vero thuris ⁊ myrrha tyranť ⁊ ꝯficiať sup ea ambo medicamen sicců ⁊ ꝯficiať ⁊ fiat simile vnguěto ⁊ ponať ab hora duaꝝ horaꝝ vsq; ad horā nonā horaꝝ: deiñ ingrediať eger balneū ⁊ emplm̄ sup eū. cū ergo mollificať fac eū ingredi tinā ⁊ pcipe ei vt plonget morā in tina ⁊ egrediať illud qd̄ est in eo de aqua ⁊ vt non superueniat ei syncopis ⁊ approximeť naso eius acetum ⁊ calamentū siluestre que ipse olfaciat ⁊ solue pānos qb⁹ ligatū est emplm̄ paulatim. Cūq; egredit de balneo ciba eū piscib⁹ salutis sine pane ⁊ da ei in potu die primo ⁊ die tertio ⁊ preci pe ei vt exerceať ante illud exercitio i quo possibile est vt fiat anhelitus frequens continuus.

a Liud suginuū forte ⁊ est medicamen vtile ⁊ cōfert hydropicis ⁊ spleneticis hn̄tibus egritudines antiquas. ℞. resine decocte lib.iiij. cere lib.ß. sulfuris quē nō inuenit ignis lib.i. minuti thuris lib.i. picis lib.ij. aluis humidi lib.i. baurac lib.i. aristo.℥.iij. radicis cucumeris añ.℥.iij. alo.℥.vi. piretri.℥.vi. lactis mori.℥.iij. aceti kisich.i.ß. vini ta lici kist.ß. ⁊ nos ponimus loco aceti olei coulaß iij. prepara ipsa secundum illud exemplum.

a Liud suginuū forte de illis que efficiunt opōnē vltimā est hoc medicamē.
ℭ Sumať de cancris fluuialibus ⁊ abscindanť pedes eoꝝ ⁊ caude ipsoꝝ ⁊ exicca ipsos ⁊ ꝯtere eos ⁊ accipe de eis pon. aur.i. ⁊ cōmisce cum eo opij sextā aur.i. ⁊ solue ipm̄ cum aqua illius fluuij de qua sumptus fuit cancer ⁊ da ipsum in potu hn̄ti egritudinē ⁊ pone in qbusdā horis cum opio de oleo balsami cum pondere suo secundum egritudinem.

d Urities splenis. Unguētū qd̄ confert ad duritiem exn̄tē in splene ⁊ sanat. ℭ ℞. cordumeni ⁊ synapis ⁊ piretri ⁊ fenugreci decocti oiū. añ. ptē.i. tere ergo ea bene ⁊ ꝯtere ipsa cū aceto: deiñ funde supra ea oleū deiñ line cū eo splenē ⁊ hn̄s ipsum abluat se in balneo: deinde ponatur emplastrū.

ℭ Capitulum de intestinis.

c Listere ꝯferēs ad vlcera in ventre ex qbus hn̄s ea emittit sanguinē ⁊ nomināt ipsa romani dissyntheriā. ℭ Accipe de adipe renum capre inuentis ⁊ decoque eam cum kisich: deinde accipe de aqua kisich. ⁊ pinguedic adipis sacraiati.ij. accipe de aqua risi decocti ⁊ oleo ro. de vnoquoq; sacraian.i. ⁊ acatie trite pon.ʒ.i.ß. ⁊ gūmi arabici triti ⁊ cerusetrite amboꝝ. añ. pon.ʒ.i. ⁊ vitellum ouo ꝯmisce ergo simul oia donec fiant in loco vnguēti ⁊ clysteriza cum eo. aut accipe sacraiati.i. aque albersandaru humidi. ⁊ sacraian.ß. olei ro. ⁊ inij ce illud per clystere ⁊ fac vt cibus eius sit ius ciceris cum oleo amigdalino ⁊ granis granatoꝝ ⁊ fac ipsum bonum quantū potes ⁊ ciba ipsū de fructibus cydoniorum.

a Olutio ventris. Suffuť cōferens ad fluxū ventris chronicū. ℞. balaustiarū ⁊ glandiū infusarū in aceto ⁊ torrefactarum ⁊ sumach ⁊ granorū myrti ⁊ coraib ⁊ hypoquistidos oium. añ.ʒ.ß. cymini ⁊ gallarū torrefactarū in aceto ⁊ capitū granatorū dulciū ⁊ fructus tamarisci tranich oiū. añ.ʒ.i. xyloaloes ⁊ galie ⁊ masticis ⁊ spice oium. añ.ʒ.i. seminis acetose ⁊ gummi ⁊ boli ⁊ succi barbe hyrcine ⁊ granorum passularum torrefactarū ⁊ xylocaracte ⁊ tece omnium. añ.ʒ.ß.

e Lectuarium ad abscindendū fluxū ventris factū a frigore ⁊ ventositate.
ℭ ℞. se. apij ⁊ calami aromatici ⁊ ciperi ⁊ ameos ⁊ xylobalsami ⁊ laudani ⁊ macis oium: añ.ʒ.v. anisi.ʒ.iij. piperis albi. ʒ.ij. cynami.ʒ.iij.ß. croci.ʒ.vij. caphore.ʒ.ij. placte bizantie.ʒ.iij.ß. radicū squinātī.ʒ.iiij. cordumēi.ʒ.ij. sandali albi.ʒ.iiij. dauci.ʒ.iij.ʒʒ.ʒ.iij. granorū myrti.ʒ.vij. conficiatur cum rob malorū.

s Irupus de fructibus abscindens fluxum ventris ⁊ supans coleraꝫ. ℭ ℞. acetositatis citri ⁊ berberis ⁊ ribes oium. añ. lib.i. zarur granoꝝ granatorū ⁊ sumach oiū. añ. lib.iij. cydonioꝝ ⁊ maloꝝ granatoꝝ ⁊ piroꝝ oiū. añ. lib.iij. aque tn̄dē infundāť duob⁹ dieb⁹ ⁊ decoquāť dōec fint discocta ⁊ coleť ⁊ coqť scdo ⁊ pōať sup ipsaꝫ zuccaꝝ.

r Asura ⁊ vlcera intestinoꝝ. ℭ Medicamen qd̄ dr̄ sanguisuga ꝯferens ad vlcera intestinoꝝ. ℭ ℞. acatie aur.xv. corticū granatoꝝ aur.lxxv. gallarum aur.xxv. opij aur.xv. se. iusquiami albi aur.lvi. auellanarū tritaꝝ aur.clx. sumach scemiß au.lxx. succi sumach scemiß aur.ß.ß. thuris aur.xxv. terantur ⁊ aggregentur ⁊ cōmisceantur cum vino nigro. dosis eius integra aur.i.

m Edicamen qd̄ bibitur ⁊ refertur ad lulrios tarsensen ⁊ est medicamen iuuatiuum ad oēm mām qua attrahiť ⁊ ad oēm inflationē. ℭ ℞. anisi ⁊ se. apij amborum. añ. aur.ij. se. fe. ⁊ se. daucie siluestris ⁊ se. atardilos ⁊ est spēs fisdeos oium. añ. aur.iiij. opij ⁊ se. iusqami albi amboꝝ. añ. au.i.ß. conficiantur cum aqua ⁊ administretur.

c Lystere quo vtebatur Ga. ⁊ est clystere siccus ⁊ est ꝯueniens ad descriptiões plurimas antiquoꝝ. ℭ ℞. succi agreste sicci aur.vi. aluminis tamen tātūdem calcis quam non inuenit aqua corticū thuris omnium. añ. aur.vi. arsenici rubei aur.iij. arsenici cytrini aur.viij. carte combuste aur.xv. cōficiantur cum sirupo de granis myrti ⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ sit pondus trocisci aur.iij. aut.iiij. ⁊ clysterizetur ex eo cum vino permixto cum aqua quantitate cyathorum.ij. ⁊ in quibusdam clysterizatur ex eo cum aqua pluuie.

Trocisci alsenginati qui conferunt ad fluxum ventris et ad vlcera intestinorum et noiantur trocisci bertios et sunt ex medicinis vtilibus abscindentes fluxum ventris statim: quorum: hec est permixtio. ℂ Croci aur. iiij. myrrhe aur. ij. aloes indi succi barbe hircine iiij idi succi eupatorij opij gallarum recentiũ dragaganti piperis albi omniũ añ. aur. ij. conficiantur cum vino et fiant ex eis trocisci quorum cuiusque pondus sit aur. ß.

Elixir ad rasuram ex flegmate salso. ℂ ℞. nasturtij torrefactu. ʒ. x. ß. alsebe sabzem. ʒ. vij. masticis. ʒ. v. ß. maru. ʒ. x. ß. porri. ʒ. v. bdellij insidem gummi frixi. ʒ. vij. boli armeni. ʒ. x. dosis. ʒ. iij.

Clistere ad rasurã pp medicinaz ebibitam et dysterizat cum butyro et sanguine drag. et est clystere ad inceptionẽ rasure et colerã et expulsionẽ mãei. ℂ ℞. lentiũ. ʒ. x. granorum myrti et corticũ granatorum et zarur oium. añ. ʒ. vij. cydoniorum munda torum a granis suis et pirorum oium. añ. ʒ. xv. decoquantur cuz tribus lib. aque et ℥. iij. aque granatorum mũorum et aque agreste emia. i. donec remaneat lib. i. et coletur et sumat de ea tertia et misceatur cum ea boli armeni aur. i. gummi insidẽ carte combuste et acatie et ceruse oium. añ. ʒ. i.

Confectio medicine ad colicã mirabilis qua vsus est. Ga. in eo cui aduenit egritudo que dr ileos et in eo qui euomit stercus suuz et dat in potu de ea cum dolor est vehemens quantitas fabe cuz quãtitate. iij. aur. iiij. ciatorum aque frigide. ℂ ℞. se. iusquiami albi piperis albi amborum. añ. aur. xl. opij aur. xx. croci aur. x. spice odorifere euforbij piretri oium. añ. aur. ij. cficiat cũ melle decocto.

Medicamen ad colicam Sni qp inuenit ipm. G. in libro lab eo socratis et nominat albobeis et cfert stomaticis et patientibus obthalmiã qñ in eis vehemens fit dolor: et ad dolorẽ matricis qñ bibit cuz aqua et melle in qua decocta est rutha: cuius permixtio. ℂ Croci aur. i. spice aur. ij. myrrhe aure. ij. costi piperis albi macropiperis galbani oium. añ. aur. ij. olei balsami. aur. iiij. cynamomi et corticuz radicis mandragore. Et inueni in descriptione alia. succi mandragore castorei oium añ. aur. ij. se. dauci aur. iiij. ß. serapini au. iij. cassie aur. iiij. conficiatur cum melle.

Mollificatio ani et egressio eius. Medicamen. Ga. cõferens ad exitũ ani. ℂ ℞. fructus plãte que dicitur arbei. gallarum ceruse de plũbo acatie succi barbe hircine corticum pini que dicitur sanius thuris et myrrhe omnium ana aure. iij. puluerizentur sicca postquam abluitur anus cum vino pontico.

ℂ Cap. de lapide renum.

Ideo qp omne quod frangit lapidem vesice non est dubiuz quin frangat lapidem renum: sed non conuertitur.

Confectio cferens illi qui hz lapides: qñ est medicina que frangit lapidem et phibet gñationẽ eius post ipsum. ℂ ℞. cassie aur. ij. se. apij aur. iij. myrrhe aur. iiij. pipis al. aur. ij. thuris aur. iij. lapidis semij masculi aur. i. ß. baucie anisi amborum. añ. aur. i. storacis. ℥ iij. radicis lilij alorum. aur. iij. se. papaueris al. aur. ij. spice indẽ: amigdalarum amararũ excorticatarũ assari amborum aur. iij. se. lum cipari amborum. añ. aur. ij. mellis boni quantum sufficit sumatur in potu de ea omni die.

Medicamen aliud vale. Inquit. Galie. Scio plurimos de illis quorum renes erant egri qui medicati sunt eo et sanati sunt a suis egritudinib⁹. Et os qdẽ vt assiduet vsus huius medicine diebus pluribus. est. n. medicamen sanans illũ qui hz lapidẽ et qui hz egritudinẽ colice et sanat iterũ egritudinem vesice: et est iste modus artificij eius. ℂ ℞. auellanarũ excorticatarũ et se. cucu. hortulani ex corticati se. carui mundati oiuz. añ. aur. iij. iusgami m. et croci se. citroli al. oiuz. añ. au. vi. se. iusgami al. se. apij amborum. añ. aur. xij. cficiant cũ melle et fiãt de eis trocisci et dẽt in potu de eis aur. ß. cum aqua mellis tepida mundata quãtitate cyathorum. iij. et inueni in descriptione alia qp ponuntur in eo harmel aur. vi.

Lapis vesice. Quod dcm est in hoc ca. testificant et est qp cum lepus cõburit subtiliter sicut scis: et cseruat cõbustũ eius et sumit de eo in potu diebus aliquot pon. ʒ. ij. cum aqua tepida frangit lapides.

Res medicamenti qd fit cũ scorpionibus frangens lapidẽ qui gñat in renibus: et saluat illũ qui eo vtit a gñatõe lapidis in renibus suis: et hoc medicamentũ facit suã opõnẽ cuz pprietate non per cõplexionẽ. ℂ Sumant de scorpiõibus viuis. iij. numero et ponant in olla noua munda et liniat olla ex massa tritici: deinde deferat ad furnuz et calefiat cum lignis vitis donec rubeat et ponat olla in illo furno sero: et dimittat in eo in nocte: deinde exhat: post illud et sumat qd inuenit in olla de cinere scorpionũ postq̃ infrãta fuerit: et reponat in vase et administret de eo mane et vespere in hora curatõis dolorum renũ pondus I. liquarũ. ij. cũ vino qd dr nardicon: frangit. n. lapides et facit eos descẽdere in vrina frustati. Et illud ideo qñ scorpiones in naturis suis sunt cõtrarij lapidibus generatis in renibus et vesica sicut carnes vipere sunt contrarie venenis serpentum et reliquorum reptilium venenosorum.

Confectio trociscorum qui frangunt lapidẽ gñatũ in vesica et renibus. ℂ ℞. se. baucie siluestris et se. cucu. alrekij et

anisi & myrrhe & se. apij montani & se. apij hortulani & cassie & cynamomi & spice oium.añ. pōc ℥.i.tere has medicinas & cicoringoniza & confice cū aqua & fac tro.in vnoquoq; quoꝝ sit pō.ʒ.i. aut aur.i.aut fac pillulas magnas sicut cicer & da in potu de eis pillulas.x.in ieiunio cū aq̄ calida.

Onfectio que frangit lapides. ¶ ℞.
c spice inde darkimet.iij.ʒʒ. darkimet iiij.macropiperis tñdē assari.ʒ.i.dauci tñdē:cassie siliquas.xij.cynamomi darkimet.iiij.polij darkimet.iij.assari.ʒ.i.dauci tñdē:croci darkimet.ij. castorei darkimet.iiij. floris sqnāti tñdē scordeon tñdē costi darkimet.ij.pipe.al.tñdē petroselini tñdē carpobal. darkimet.iiij.acori darkī.ij.ꝯficiā cū melle.

Istillatio vrine. ¶ Trociscus ꝯferēs
d ad distillationē & dyariā. ¶ ℞.castorei.ʒ.ij.& sansuci & ruthe & se.iusqami albi & anisi oium.añ.pon.ʒ.i.& granorum granatoꝝ gra.xv.terant̄ & fiant tro.& sit dosis pon.ʒ.s.& da ei in potu pon.ʒ.i. de granis cucu.mundati cum albumine oui & subtili.

Ebilitas erectionis & desiderij cōfert
d ad illud hoc medicamen. ¶ ℞.se.cepe.ʒ.ij.& granoꝝ eruce pon.ʒ.iiij. & se. alsehedenigi & buziden & alfahasdarō & squille assate oium.añ.pon.ʒ.vi.& secacul pon.ʒ.iij.sisamini mundati pon.ʒ.v.& alanuden & alnaricu albi amboꝝ.añ.pondus.ʒ.iiij. penidiorum pondus.ʒ.vi.tere ea & permisce: & sit dosis pondus.ʒ.ij. cum vino permixto.

Et confert ad illud hoc medicamen.
e ¶ Sume venarum alfarsunigi & est asparagus & lactis vaccini & butyri vaccini oiū.añ.lib.iij. & se.eruce & se. baucie & se.napi oium. añ.℥.iij. tere medicinas siccas & permisce cum lacte & butyro.dosis eius pondus sextaria.v.aut.x.postq̄ decoxeris ipm donec consumatur lac & remaneat butyrum & cola ipsum & da ipsum in potu.

Rs electuarij indi qd addit in sper
a mate & confortat appetitum. ¶ ℞.ʒʒ. & piperis & macropiperis: & cynamomi & folij & spice nucismuschate & sandali rubei & cardamomi minoris & macis & tagamed & talisafar & kerfeteni & ciperi & spodij & nucis inde omnium.añ.ʒ.iij.muschi & camphore amboꝝ.añ.aur.x.zuccari tabarzet quantū medicine omnes. tere & cribella quantum sufficit cum melle dispumato.dosis eius sit pon.ʒ.ij.

Onfectio medicaminis alterius qd
c addit in spermate & cōuenit regibus. ¶ ℞.caudestinci.℥.i.s. se. napi & se. baucie & allesi & se.cepe al.dulcis & se. vrtice & se.eruce omnium.añ.℥.i. & melanopi.& leucopi.& macropiperis omnium.añ.ʒ.v.& cepe muris assate pondus.ʒ.iiij. pinearum excorticatarum.℥.ij.s.& piretri pond.ʒ.iiij.& lingue auis pondus.ʒ.ixi.& cerebelloꝝ passerum masculorum qui nidificant in parietibus pondus.ʒ.iij. & testiculorum galli.℥.i.tere has medicinas & cōfice cum butyro vaccino & melle: & sit butyri tertia & mellis tertie due & repone in vase dosis illius sit.ʒ.s.cum vino dulci post cibum.

Rs olei cum quo inungatur pecten
a & virga & quod est coram renibus & erumpere facit desiderium coeundi & addit i eo. ¶ ℞.eupatorij & galbani amboꝝ.añ.pon.ʒ.ij.macis pō.ʒ.i.macropi.ʒ.i.s. piretri pondus.ʒ.ij.s se. eruce & castorei amborū. añ.ʒ.s.olei de narciso.℥.i.s.& cere.ʒ.s. tere medicinas siccas & liquefac ceram cum oleo & pijce super eam medicinas & permisce bene & inungatur cum illo.

Lrineus matricis. ¶ Pessarium ad
d matricem frigidam & apostema durū resoluttiuum vnguentum dyaquilon vnguenti basilicon & adipis tauri & gummi amigdalini & adipis galline & adipis anatis & medulle cruris cerui & stercoris ouium & storacis liquide romane & olei nardini omnium.añ.℥.i.myrrhe pure.℥.s.croci.ʒ.ij.liquefac adipes cum oleo: & aggrega omnia & pone de eis super pessarium de lana & administra.

¶ Tractatus.viij.de doloribus iuncturarum & podagra & vena sciatica.

Mplastrum ad dolorem iuncturarum & podagram factum cū
e iusquiamo nigro & agarico & est medicamē vtile. ¶ Se.iusquiami.kist.i. agarici kist.i. fenugreci kist.i.baurac.℥.i.cere lib.i.resine decocte lib.i. olei antiqui lib.i. medulle ossium cerui.℥.iiij.radicum liliij alurlziu.℥.iiij.tere medicinas siccas & cribella: cū cicoringomcinis & liquefac medicinas que liquefiunt: & dimitte donec infrigidetur: & proijce super medicinas siccas permisces & repone & vtere.

Et confert ad illud hoc medicamen.
e ¶ ℞.hermodactiloꝝ.ʒ.xij. & ellebori albi pondus.ʒ.iij.& piperis & cymini amborum.añ.ʒ.iij.tere & puluerizа.dosis eius pondus.ʒ.i. cum aqua mellis.

Mplastrum quod confert ad debili
e tatem que accidit in pedibus. ¶ ℞. assari & aloes & sciefmemithe & capsie & gutte.i.costi & sarco. & myrrhe omnium.añ.ʒ.iij. castorei.ʒ.iiij. cōtere ea & tere ipsa cum vino boni odoris: deinde lini ipsum desup.

Rs medicaminis pillularum que
a fiunt cum alfesire & est medicamen factum cum hezei ibasen & est iuuatiuū ad podagram & dolorem genuum & dolorem iuncturarum. ¶ ℞.medicine que dicitur alfesire pondus.ʒ.i. & hermodactiloꝝ pondus.ʒ.xx.cymini carmeni pondus.ʒ.i.cinamo

mi et origani persici et aristologie rotunde. ana ʒ.ss. et foliorum capparis et cineris hyrundinum omnium ana. pon. ʒ.i. tere has medicinas et pulueriza et confice cum vino et fac pillulas paruas et exicca in vmbra. dosis illius pon. ʒ.ss. cum aqua in qua decoctum est aneum: aut fiat de eo suffus pondere. ʒ.ss. cum aqua mellis calida in qua decoctum est anetum coclearijs duobus et olei cocleario vno.

p Illule alie que fiunt cum alcanna ad podagram laudate. ℂ ℞. myra. nig. ablatis nucleis pon. ʒ.x. bdellii. et embli. et capsie et cinamomi ana ʒ.ss. et macropi. et folio indi omnium. ana. pon. ʒ.iij. aloes pond. ʒ.xxx. origani persici et radicis capparis et bdellij et alcine omnium. ana. pon. ʒ.ij. hermodactilorum quantum medicine oes. tere medicinas et cicotrigomza et infunde bdellium in vino et permisce et confice et fac pillulas paruas. et sit dosis earum pon. ʒ.ij.

v Ena sciatica. ℂ Medicamen ad venam sciaticam quod sedat eam velume: cuius hec est permixtio. ℂ Picis ptes. ij. sulfuris quod non inuenit ignis. pars. i. terantur simul et permisceantur et puluerizentur super locum infirmum postquam ingressus fuerit habens eam balneum vt adhereat ei medicamen et conglutinetur super ipm carta et dimitatur vsquequo cadat per seipsum.

p Odagra. ℂ Medicamen de usga mo nostrum predictum in ca. dolorum iuncturarum est vltimum ad eam.

ℂ Tractatus octauus de alopitia.

c Onfectio lococh ad alopitiam. ℂ ℞. euforbij et gumme ruce agrestis et olei laurini omnium. ana. aur. ij. et sulfuris quod non inuenit ignis et ellebori ni. aur al. quodcunque duorum est repertum omnium. ana. po. aur. i. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et permisce cum pondere. ʒ.ix. cere liquefacte cum oleo laurino aut oleo alkerua aut oliue oleo aliquo et vtere hoc medicamine secundum quod ipm est forte valde i curatione alopitie cum prolongatur et difficilis sit eius cura. Inquit. G. Ego permiscui cum eo i quibusdam horis nasturtij po. aur. i. et spume aduste po. aur. i.

a Lkdob nigrum in quo inuoluuntur capilli vel manus vel aliquod membrorum. Existimauit Gal. quod cum sumitur vrina canis et putrefit. v. diebus aut. vi. deinde fit cum ea illud conseruat nigredinem.

ℂ Descriptio ponderum et mensurarum ex breuiario alsar. i. vigilis.

i Nquit: lkist ordei est. ℥.xviij. lkist vini est lib. lxx. lkist mellis est lib. cviij. Chous vini est lib. ix. Chous mellis est lib. xiij. et.ss. Corboni olei est. ℥.ix. Corboni vini. ℥.x. Corboni mellis. ℥.xiij. et. ʒ. Mestrum magnum olei est. ℥.iij. Mestrum magnum vini est. ℥.iiij. gomue. viij. Mestrum mellis. ℥.iiij.ss. Acsunes olei darlzimet. xvi. Acsunes vini ℥.ij. et quarta darlzimet. i. Acsines mellis. ℥.iij. et quarta et. viij. Choat olei darlzimet. xij. Choatus vini. ℥.i. et medietas darlzimet et tertia. Choatus mellis pon. ℥.ij et quarta. Mesturon olei est darlzimet. vi. Mesturon vini est gozmie. xx. Mesturon mellis darlzimet. vij.

ℂ Descriptio mensurarum et ponderum ex breuiario. filij Serapionis inquit.

c Eceptum est ab hoc. c. in hoc aggregato: quoniam non dixi omnem mensuram quam in ipso attuli nisi que cognita est apud eos qui lingua vtuntur arabica in capitulis suis. Uerum quidam coegerunt me ad transferendum querentes me translationem eius vt inuamentum fiat per illud in alijs, ab isto libro. lkist apud gentes que lingua greca loquuntur cognitum est: super mensuram vero non conueniunt omnes: et illud est quoniam quidam eorum vtuntur alia quam vtantur alij. lkist. n. apud romanos capit lib. i.ss. et sextam: quare est ℥.xx. Et lkist italicum lib. i.ss. Et lib. est. ℥.xij. Et mina romana est. ℥.xx. Et mina italica et egyptiaca est. ℥.xvi. Et mina est sextaria. xl. Et lib. est sextaria. xx. Sextarius est. ʒ.vi. et dauic duo aut aur. iiij. Et darlzimet est aur. i. Et dorach italicus est iohei octo. Et iohei est acsat romana sex. Et cotula. i. ℥.ix. Mestron magnum est. ℥.iij. Et pugillus est darlzimet. vi. acsinesim est darlzimet. xviij. Choatos est. ℥.i.ss. Gomnia est quarta. ʒ. vsque ad duos dame. Aumius et andanilzis est. ℥.i. vnaquaque earum est aurei septem. Adar. ℥.i. Eutb mellis lib. ij.ss. Eutb olei mina. i.ss. Aldorac lib. iij. lkist mellis lib. ij.ss. Alhemen sextaria. v. et. ʒ.xxx. et antulij quatuor. Senumet mine. x. et.ss. Faba egyptiaca seminet quatuor. Obulus est dauic. i.ss. sicut inuenit alexandrinus antulij tres. Auellana idest est darlzimet i. Nux est. xiiij. seminet. Alsacraiat parua est seminet. vij. Alsacraiat magna est seminet. xiiij. Faba greca est duo seminet aut duo oboli. Alsacraiat est sextaria sex et quarta. Coclearius mellis est aur. quatuor. Coclearium medicinarum est aur. i. et. ʒ. i. Alsatl. i. est sextaria duo. Darlzimet est oboli sex. Et omnis obolus est lzirat. iij. Et omnis lzirat est quatuor grana ordei. Et oboli quatuor sunt lzirat. ix. Alcamus est. ℥.i.ss. Choati duo sunt. ℥.iij. Oboli octo sunt lzirat. xxiiij.

ℂ Completus est liber quintus libri canonis qui est antidotarium sermo regis aboali hassen fili hali abinsceni. Et eius complemento completus est liber totus.

¶ Libellus Avicenne de viribus cordis translatus ab Arnaldo de villa nova barchinone feliciter incipit.

¶ Tractatus primus de origine spiritus et generibus eius et principijs sue generationis et informationis.

¶ De origine spiritus. Ca. i.

Creauit deus ex concauitatib[us] cordis sinistram vt esset armarium spiritus et minera generationis illius. Creauitq[ue] spiritu[m] latorem virtutum anime in me[m]bra animalium re[n]dentium media[n]te ipso. Creauit itaq[ue] p[ri]mu[m] appendiculum virtutis anime spiritum et manationem secunda[m] in membris corporis mediante ipso. Produxit etiam spiritum ex subtilitate humor[um] et igneitate que[m]admodu[m] produxit corpus ex grossitie ipsorum et terrestreitate. Etenim comparatio spirit[us] ad humorum subtilitatem est sicut comparatio corporis ad ipsos humores: que[m]admodum enim ex humoribus me[m]bra co[n]stituunt[ur] p[ro]pter co[m]mixtionem ipsor[um] adinuicem p[ro]duce[n]te[m] ad formam aliqua[m] co[m]positionis qua co[m]mixtum disponit[ur] ad recipiendum habitu[m] non co[n]uenientem ei ro[ne] simplicium simili mo[do] constituit[ur] spiritus ex subtilitate humor[um] co[m]mixtione ipsor[um] quattuor ad forma[m] complexionis qua sp[irit]us preparatur ad receptione[m] virium anime quas ex simplicib[us] non acq[ui]rit. P[ri]ncipiu[m] au[tem] eius est ex manatio[n]e diuina sine auaritia et diminutione q[ua]n[do] eius dispositio co[m]pletur perfecte: que[m]admodu[m] n[am]q[ue] vnu[m]quodq[ue] me[m]brum q[uam]uis ex ipsa substa[n]tia humorum co[n]stituatur: nihilominus inest p[ro]pria complexio ro[n]e simplicis p[ro]portionis q[uan]titatum humorum illorum et forme co[m]mixtionis ipsorum. Similiter vnicuiq[ue] sp[irit]ui. s[cilicet] ta[m] animali q[uam] vitali q[uam] naturali q[uam]uis cor[pus] substantia ex subtilitate humor[um] sit nihilominus p[ro]pria inest complexio ro[n]e p[ro]portionis quantitatum subtilitatis humorum et forme co[m]mixtionis. Et sicut etiam q[uam]uis me[m]bra generalia q[uam]uis plura sint numero: vnum tame[n] est in generatione primu[m] quodcu[m]q[ue] sit illud s[ecundu]m diuersitatem opinionu[m] cuius g[e]n[er]atione[m] sequitur generatio ceteror[um] membrorum. ¶ Similit[er] que[m]admodum sp[irit]us generabiles plures sunt numero et nihilominus vnus ipsor[um] generatione primus est qui s[ecundu]m sententiam potiorem philosophorum generatur in corde: et exinde procede[n]do manat et penetrat in cetera principalia membra in quibus cum sufficienter permanserit adipiscitur ibi co[m]plexionem particulare[m] et propria[m]: ita q[uod] in cerebro co[m]plexionem acq[ui]rit qua disponitur ad receptione[m] virtutu[m] sensus et motus. In epate v[er]o co[m]plexionem susceptiua[m] virtutu[m] nutritionis et augmenti. In testiculis au[tem] acq[ui]rit co[m]plexionem qua preparat[ur] ad receptione[m] vel ad recipiendum generationem. Et exsistit tamen hara[rum] omniu[m] virtutum p[ri]ncipium s[ecundu]m dictu[m] ph[ilosoph]or[um] in corde que[m]admodu[m] apud eos qui diuersificant[ur] a sente[n]tia eius p[ri]ncipium virtutis visiue auditiue et gustatiue est in cerebro. S[ed] nihilomin[us] s[ecundu]m eos sp[irit]us disponit[ur] ad recipiendu[m] has v[ir]tutes p[ar]ticulares in membris alijs: ita q[uod] visiua mediante co[m]plexione cristalline humiditatis q[ua]n[do] sp[irit]us complexioni coniungitur: auditiua v[er]o mediante co[m]plexione obtici nerui: gustatiua v[er]o mediante complexione humiditatis quam sub radice lingue generat po[n]gosa caro. Supradictor[um] autem repugnantium quidam sunt asserentes q[uod] virtutes spiritus affert a cerebro nullo modo agens ad perfectionem v[ir]tutis co[m]plexione me[m]bri ad q[uod] procedit: sed ipsum me[m]brum est ei si conueniens instrumentum actioni virtutis naturalis nihil co[n]ferens eius essentie: veritatem exquisita perscrutatio veritatis o[mn]ino cassat istor[um] opinionem et v[er]ificat insup[er] q[uod] calefactione[m] v[ir]tutis adipiscit[ur] sp[irit]us a me[m]bro q[uod] est operis instr[umentum] s[ecundu]m formas predicte opinionis. Dixeru[n]t quidam ex seque[n]tibus philosophis q[uod] spiritus vires anime recipit a corde perfecte ita q[uod] ad receptricem ipsar[um] perfecte in ipso corde disponitur taliter q[uod] non indiget alio membro sicut de epate aut de cerebro &c. Sed hanc opinionem respuit et penitus cassat vltima inquisitio veritatis.

¶ De diffinitione et natura spiritus et eius vtilitate. Cap. ij.

Vita et q[uae]cu[n]q[ue] p[er]fectio et o[mn]e bonu[m] quibus res distinguunt[ur] no[n] nisi a prima v[er]itate sunt que o[mn]ium bonor[um] prima est et vniformis manatio. At v[er]o receptibilia su[n]t carentia dispositionibus ad receptione[m] ipsor[um]. Et iccirco quodlibet susceptibile no[n] est dispositionis cuiuslibet receptiuu[m]. quapropter nequit lana inquantum lana recipere forma[m] ensis: nec similiter aqua sub forma aque recipere v[er]itatem humane nature. Sic igit[ur] humana corpora recipiu[n]t vita[m] p[ro]pter illa que numero et q[uan]titate sunt determinata. Numero quidem: q[uonia]m no[n] viue[n]tia corpora q[ua]tuor elementa sunt: et que illis approximant in natura. Quantitate v[er]o: quia o[mn]ia fere elementa quatuor sunt fere insensibilis quantitatis et minora sunt o[mn]ibus rotabilib[us] speris: n[on] elongatur ab intellectu qui[n] ex stellis fixis sit aliqua maior eis. Demonstratio iterum concludit q[uod] hec omnia elementor[um] corpora: vel demo[n]stratio iterum hoc et q[uod] omnia elementor[um] corpora sint veluti pu[n]ct[us] respectu corporis saturni. Qua[n]to igit[ur] est amplius respectu superior[um]. Amplius au[tem] apud co[m]prehensores veritatis causa p[ro]pter quam non receperunt vite formam hec corpora est illud quo cetera viuentia corpora tam simplicia q[uam] composita diuersificantur ob eis. s[cilicet] contrarietas naturaru[m]. na[tur]e enim vniuscuiusq[ue] est alteri[us] na[tur]e [con]tra: iccirco a genere corpor[um] celestium valde elongantur: quoniam celestia corpora disposita

sunt ad nobiliorē speciem vite corporalis. Elementa vero a vita omino sunt elongata: in corporibus aūt compositis cōmixtio frangit formā cōtrarietatis eorum: exinde causat forma cōplexionis: que qdem cōplexio mediū quoddā est inter contraria: medio et nihil absolute est contrarium. Et iccirco cōpositū dispōit ad vite receptionē ita. vz. q quāto amplius ad medium cōplexio vicinat tāto mixtū reddit habilius ad recipiēdū nobiliorē vite pfectionē adeo q qū mixtū temperat cōplexio q p eqlitatē cessat contrarietas in ea disponitur mixtū ad receptionē vite conformis vite celestiū corporum que dispō in humano tm spiritu reperitur. Est igitur in summa spūs substātia cōmixtione elemētorum virgens in silitudinē supcelestium corporum. Et propterea iudicat de spiritu q sit substātia luminosa: ppter quod et dicitur de visiuo spū q sit radius atq lux. Et exinde anima gaudet ex ītuitu lucis et tristatur in tenebris: quoniam spiritui qui sedes est anime illud est conforme: id autem contrarium.

¶ De pncipalib' passionib' spūs cordialis et pmis cāis ipsorum. s. potētia et dispōne. Cap. iij.

Sapiētes phorum et medici eos sequentes concorditer ponūt q gaudiū et tristitia et timor et ira sunt ex passiōibus spūs cordialis: et q qlibet passionum intendit et remittit nō solūmodo ppter agens: sed etiā ppter intēsionē et remissionē dispōnis in suba patientis. Assignāt etiam sapiētes subtiliter dfiam inter potētiā et dispōnē dicentes: q potētia respicit vtrunq contrariorum eqliter: dispō vero nō. Cuius aūt gaudere et tristari possit etiam hō nihilomin' aliqs est tm ad letitiā dispositus: aliqs vero ad tristitiā tm. Et sile iudiciū est de timore et ira et ceteris passionibus. Est igit esse et rō spūs gaudētis aut tristātis in potentia aliud esse ab esse et rōne spūs dispositi ad alterū predictorum. vt et q dispō sit pfectio potētie respectu alteri' oppositorum. Ex quo pz q si spūi cōueniat inquantū inest ei potētia tristari vel gaudere indifferēter alterutrū: nō tn ei cōuenit ex pte ipsi' dispōnis indifferēter alterutrū. Rursus etiam ex hoc pz q potētia ad hec duo inseparabiliter inheret spiritui ex generatione ipsius. Dispositio vero que ipsum ad alterū oppositorum inclinat non inseparabiliter ex generatione inheret ei. sed accidere potest ex supuenientibus causis.

¶ De gaudio et intrinsecis causis delectatiōis et tristitie et eorum diuersitate. Cap. iiij.

Gaudiū est delectatio qd im: ois autē delectatio est apphēsio aduēt' proprie pfectionis ab aliq vtute apprehēsiua sicut in sensib' apphēsio dulcis et sapidi gustui et apphēsio victorie irascibile vtuti: et pceptio alicui' vtilis pungentis existimatiue et opinatiue vtuti. ois aūt pfectio seu etiā delectatio est nālis alicui virtuti et econuerso. ois nāq pfectio nālis alicui vtuti est naturalis delectatio ei. ¶ Forsitan autē pringet in aliquib' vtutibus q non oino delectantur: nisi apud separationē dispōnis inālis. Propter qd etiā qdā opinant q delectatio sit exitus a dispōne inaturali. Exito nāq dispōne vel habitu nāli nō est delectatio. ¶ Hic autē error accidit q qd est per accns accipit vt per se: in elēchis. n. ostēsum est: qn hec est vna fallaciarū. ¶ Delectatio vero hmōi qtum ad ppositu spectat est qn nullū apphēdēs aliqd apprehendit nisi apud alterationē sicut in tactu pz tangibilis. n. qlitas tamdiu delectat qdiu mēbrū tactiuum pmanet contrarie qlitatis et patitur ab alterāte qlitate. Qn ergo fuerit passum ab ea sufficiēter efficit qlitas cōplo mēbri. Et iō non delectat ab ea cum ois delectatio cum qdam alteratione psistat et nihil alterat a semetipso. Silr in contraria nō leditur qdā ethicus calore q fortior est qz sit in acute febricitantib'. Acute tn febricitans leditur calore qui fm veritatē est citra illum. Et h q calor in ethica est collocat' seu habituat' in mēbris ac si esset eorum cōplō: in acuta vero febre est qsi volitās supra ipsa et timetur a cōplexione mēbrorum. medici etiā pprio noie vocant qlitatē inherentē mēbris sicut in ethica malā cōplexionē equalem. Que aūt se hz sicut in causone ppter vocāt malam cōplonem diuersam. ¶ Iam igit ex his relinquit manifestum q cā ppter quam delectatio cessat postqz habituate fuerint pfectiones sensibiles est priuatio apphēsionis introitus ipsarum et q cā delectationis apud pncipiū exitus a dispositione inaturali est apprehensio itroitus dispositionis naturalis. Sed ppterea q currit apprehensio introit' dispōnis nālis cū exitu a dispositione innaturali cōtingit vt sit delectatio cū exitu illo. Et iccirco putat qd dictum est: sed nō est ita sed cā est introit' pfectionis sensu pcepte et non aliud. h nāq est cā delectatiōis p se. Causa vero dispōnis ad delectationē est esse delectabilis spūs fm meliorem habitū in quātitate et qlitate. s. vt nō sit in substātia diminut' nec habitus siue dispō eius sit inaturalis in his q conueniūt ei. In quātitate quidem: qn si spūs fuerit multus vehemētior erit virtus ipsius. augmentum eni in quātitate pstat addimētum vtuti in fortitudine quēadmodū est in radicib' scie naturalis declaratū. Et exinde est q ppter multitudinē suā durat ampli' in abūdantī mēsura in origine seu minera ipsius. Et diffuso ei' abinde ad mēbra in dilatatiōe q est apud gaudiū et delectationē q fit in abūdātiori mēsura. Si eni modicus fuerit q cito dissoluitur natura pseruat eum apud originem suam: nec dat ei facultatem libere dilatandi. ¶ In qualitate vero quoniā si fuerit nobilissime cōplonis et nobilissime substātie i. abūdantissime lucis tūc est subē celesti silim'. Hec ergo sunt cāe dispōnis ad delectationē et

gaudium. Tertio vero sunt cause dispositiõis ad tristi-
tiam et dolorẽ. Cum enim sciat quod hee sunt cause de-
lectationis in genere et comuniter proculdubio scitur. quia
eedem sunt cause gaudij quod delectationis est species.
¶ Spiritus ergo qui est in corde quando multus existit
in quantitate propter magnam multitudinẽ ex qua velo-
citer et continue generatur. et est temperatus in complexione: et
in substantia luminosus splendens tunc est ad gau
dium dispositio fortis. ¶ Cum autem fuerit exigue quan-
titatis sicut in convalescentibus et diuturnis morbis
et senibus non temperatus in complexione sicut in
morbis: et fuerit valde spisse et grosse substantie si
cut in melancolicis et senibus ita quod dilatari nequit
propter grossitiẽ et spissitudinẽ eius: aut fuerit ni-
mis tenuis sicut in convalescentibus et mulieri-
bus ita ut cum dilatatur servari non potest. Aut
fuerit tenebrosus sicut in melancolicis: tunc est
vehemens dispositio ad tristitiam.

¶ De causis exterioribus et delectationis et tri-
stitie et earum diversitate. Ca. v.

P Erfecte dispositum ad effectum aliquẽ
est duplum causarum illius effectus sicut
sulphur ad inflãmationẽ: ipsum enim
adeo igne modico inflãmatur quod cum duplo eius
lignum inflãmari non potest. Cum ergo aia habuit
spiritum perfecte dispositum ad recipiẽdum letificantium
causarum impressiones modica ex causa letatur propter
quod in bibentibus laudabile vinũ letitia multipli-
catur ita tamen aliquando quod putant sine causa ridere cum tamen
ita non sit. ¶ Etenim possibile est quod in aliqua re fiat
impressio sine aliquo impressore. ¶ Sed causa est quia vi-
num quando bibitur moderate copiosum generat spiritum
moderate complexionis et substantie et vehemen-
tis luis et splendoris: unde ad letitiã valde disponitur.
et iccirco valde letificat ob minimã causarum sci-
scitantium: et recipit impressiones ex causis uti-
libus in presenti fortius quam ex causis utilibus in fu-
turo. Et ex causis convenientibus delectationi am-
plius quam ex causis convenientibus honestati. Et sic
recipit tunc impressionem a causis que congruunt
potius ad generãdum opinionẽ quam solidum intel
lectum. Et huius quidẽ causa est quia virtus aie suã
in cerebro exercet actionẽ et exigit spiritum tẽpera
te humiditatis ut obediat motui cogitationis et
exercitio intellectus. Tunc autem est vehementis hu-
miditatis et nimij motus propter comixtionẽ vapo
rum ascendẽtium et inundãtium ibi immoderate hu-
mectantium ipsum: quamobrem non obtẽperat intelle
ctui nec motibus cogitationis nisi in rebus valde ma
terialibus et corporeis non in rebus subtilibus valde
et spiritualibus et cum in subtilitate seu agitatiõe ipsius
nõ obedit formationi seu presentationi rerum spiritua-
lium: sed formationi tamen valde corporalium rerum. unde
virtus seu perfectio sui operis apud cognitionẽ val
de debilitatur: et retrahitur intellectiva virtus
ab eo tantum quantum exegit aut procurat: dispositio
eius donec ad tẽperamentum eius complexio redu
catur: et ipsius inundatio quiescat. quia enim virtus aie

que in corde est: vehementius existit dispositio ad
gaudium: et non perveniunt ad eam letificantia visitata
inter sensum et fantasiam aut etiam cogitationes
quibus opus aiatarum virium roboratur: propterea
quod diximus tunc concomitari spiritum que fortiora
sunt in eo scilicet excessus humiditatis et inundatio:
iccirco tunc sensus dñatur interiori spiritui et supra
motum eius efficitur intellectu potentior. intellectus
autem quando contra se illum spiritum invenit sic proruuns
iuvatur sensu et subijcit ipsi: sicut in geometricis
et ceteris scientijs fit. ¶ Cum igitur res taliter se
habet diminuitur in aia potatoris impressio letifi
cantium honestorum et intelligibilium: et prevalet im-
pressio letificantium dulcium et delectabilium sen
sibus presentium maxime. Et quando est dispositio for
tis iccirco sufficit ad letificandum debilissima causa
sicut in pueris patet propter quod putatur quod sine cau
sa letentur cum tamen sit impossibile: quinimo causarum
gaudij et tristitie. quedam sunt fortes: quedam sunt
debiles: quedam cognite sive manifeste: quedam
incognite sive occulte. Earum vero que incognite
sunt sive occulte plures sunt assuete et quanto eis
amplius assuete sunt tanto minus percipiuntur.
¶ De causis autẽ gaudij et letitie fortibus et ma
nifestis nõ est necessarium facere mentionẽ. Alie
vero sunt sicut intuitus celi inter letificatiões. cu
ius signum est quia contrarium tristitiã causat. scilicet in te
nebris permanere. aut sicut conversari cum similibus
cuius signum est quod solitudo attristat. ¶ De letifi
cantibus similiter est obtinere desideratum et exple
re intentionẽ secundum exigentiam intenti sine impe-
dimento. Et preponere facere quicquid placidum.
¶ Et similiter confidentia et memoria preteriti de-
lectabilis: et futuri spes: et meditatio in rebus am
bitiosis. et mutua confabulatio dilectorum: et evasio
a tormẽtis: et extraneitas rerum. et admiratio. et
elevatio mentis: et obviatio amicorum et amica
bilium vicinorum. Quandoque delusio et defraudatio
et victoria in minimis rebus et multa consimilia
quorum mentio fit in libris rhetorum et moralium: que
utique omnia diversificantur in gentibus secundum affectus
consuetudines et etates. nec aliquo ab eis reperitur
omnimode vacans. Nec contingit similiter ut cause
communiter letificantes in duplo plus aut amplius
letificent ceteris nisi pro tanto: quia dispositio quando
vehementer respicit alterum oppositorum nõ pa
titur a causis alterius nisi fuerint valde fortes.
patitur tamen a causis suis et si fuerint debiles.
Et propter hanc causam in ebriosis durat letitia.
Et in melãcolicis habentibus spiritus tenebrosos
perdurat tristitia levius. ¶ Ex causis desolatio-
nis tristitie: sicut rememoratio distantie patrie
naturalis: et reminiscentia multorum nocumento-
rum iam diu preteritorum: et odia seu rãcores: et dif
ficultas sanationis et onerosa conversatio: et ima
ginatio terribilium futurorum: et propter necessi-
tatis mortis: a qua se avertit intellectus et di-
scretio. cum sit inevitabile mori. Et cogitatio sol-

occupatione placenti: et cogitatio distractionis ab ea: et distractio a desiderato seu a volito: et multa alia consimilia: et aliqua que nequeunt cõprehendi. Hec enim et consimilia contristãt de facili animam dispositam ad tristandũ. ¶ Amplius in melancolico fortitudo imaginationis contristantium rerum facit ei apparere q̃ iam sit in actu res cuius similitudo anime representatur: et iccirco in continua perseuerat tristitia. ¶ Fortitudo autem imaginationis causat propter siccitatem spiritus: q̃uis rectificet vel leuificet motum eius: et etiam q: intellectus a sensu et fantasia distrahitur ab actib⁹ rõnis ꝓpter corruptionem complexionis spiritus: qui propter mouetur fm exigentiam disponentis complexionis et qualitatis pessime et obscure.

¶ Capitulum .vi. In quo ostenditur q̃ vnaqueq̃ passio cordis disponitur ad generationem sui ipsius.

Non est autem opinãdum q̃ omnis causa disponens ad gaudium vel tristitiam imediate coniungatur substãtie spiritus sicut quãtitas eius et qualitas: imo alias contingit esse causas a quantitate et qualitate spiritus vtpote anime passiones que nihilominus disponunt ad alterum predictorum: q̃uis hoc faciant mediantibus causis intrin'ecis ipsi spiritui. s. q̃titate et q̃litate ipsius: hoc est q: temperant complexionem ipsius aut rectificant spiritum et multiplicãt quantitatem: et sic disponunt ad gaudiũ. aut accidit eis causa cõtraria et sic ad tristitiaȝ cõtrario modo disponunt. sunt ergo cause exteriores primarie et remote. ¶ Inherentes vo ad rationem vnicaȝ deducunt et est q: omnis actio cõtrariuȝ habẽs si sepius iteretur reddit virtuteȝ eius cui⁹ est potentior ad impamendum effectum. omnis aũt fortificatio virtutis fit quedam dispositio ad effectum. hoc autem sufficienter inductione manifestatur. ¶ Etenim corpus si pluries calefiat disponitur ad calefactionem velocem. similiter si pluries infrigidetur aut rarificetur aut spisset et in interioribus virtutib⁹ accidit illud. Etenim ex frequenti actione et passione fortes habitus generantur in eis. sic enim morales habit⁹ acquiruntur. huius autẽ causa forsitan est: q: passio adueniens rei frequenter efficitur conueniens substantie eius. quod autẽ est alicui conueniẽs suo contrario disconueniẽs est. Si ergo sepius iteretur diminuit dispositionem ad illud cõtrariũ: expellendo id quod est conueniens illi. hec igit est declaratio supradicti per inductionem. Manifestare vo illud syllõ ex per se notis accepto et demõstratiua rõne valde plurĩ ẽ. Sed ex predictis colligit q̃ letãdi frequẽtia disponit spũȝ ad letitiã et tristandi frequẽtia ad desolationeȝ et tristitiaȝ. ¶ Causa vo hui⁹ fm nãlem ꝑscrutationeȝ est: q: letandi frequentiã duo ꝯsequunt. Et primũ. s. fortificatio nãlis virtutis. Scdm̃ vo rarificatio spũs quam in letitia ꝓpter dilatationem acquirit. ¶ Confortationem vo nãlis virtutis hec tria consequunt: quorũ quodlibet est causa letitie. Primum temperamentum spũs. Scdm̃ vo multiplicatio gñationis ipsius supra illud qđ ex eo dissoluit. Tertium est ꝑcrutatio ipsius a dissolutiõe superflua. ¶ Rectificationeȝ spũs ꝯsequunt duo. vȝ. dispõ ad motuȝ et dilatationẽ ꝓpter subtilitatẽ substãtie eius. Et scdm̃ est attractio nutrimenti ipsius ꝓpter motũ dilatatiõis in diuersam ptẽ motum nutrimenti. ¶ Ista aũt nã est inclinatio nãlis corporis ad euitandũ vacuũ. De nã. n. est talis motus vt in ipso motu succedere faciat posteriora prioꝛib⁹. Et fm hanc nãm trahunt aque valde distãtes vsq̃ ad pñtios fluxus ipsarũ et venti silr et cum etiã a ventosis: et aque iterum in fistulis. ¶ Tristandi vo frequentia duo cõsequuntur. vȝ. debilitas naturalis virtutis. et scdm̃. s. ispulatio spiritus propter frigiditatem accidenteȝ apud extinctionem caloris naturalis causatam a vehementi coadunatione et coartatiõe spũs. Ad hec vo duo sequuntur contraria eorum que paulo ante iam diximus. Est igitur manifestum q̃ letãdi frequẽtia disponit spũm ad letitiaȝ et tristãdi ad tristitiã. Et q̃ in dispositus ad letitiã et cõtristãtia nõ imprimũt nisi fortia sint: letificãtia vo debilia imprimũt. et silr in tristitia fit ecõuerso.

¶ De differentia debilitatis cordis seu pusillanimitatis et tristitie et eorum ꝯtrijs. Cap. vij.

Debilitas cordis et tristitia quã quidã vocant ꝯstrictioneȝ pectoris siue cordis similia quidẽ sunt et nihilominus differunt. Et idem silr est iudiciuȝ de ipso ꝯrijs scȝ fortitudine cordis et letitia quam quidam appellant dilatationẽ pectoris siue cordis. Latet aũt differẽtia inter ista ꝓpterea q: ad alteutrũ cõuer ꝯsequunt: putat etiã de duobus pñtis q̃ sint passiue dispões: de alijs vo duobus q̃ sint actiue attamen inter extrẽa vtriusq̃ ꝯtrarietatis est differẽtia manifesta. ¶ Primo qdeȝ q: non ꝯsequunt adinuiceȝ. nõ enĩ omnis debilis corde est tristis. nec ois tristis corde debilis cordis est per comparationẽ ad rẽ ꝯtristãtem. Silr iterũ nec ois fortis corde est gaudẽs nec est ecõtrario. ¶ Scdo vo qm̃ ipsorum rõnes sunt differẽtes. debilitas. n. cordis est dispositio sumpta respectu terribilium rerũ: qm̃ est impotentia tolerandi res illas. Tristitia vo sumit respectu ꝯtristãtiũ rerũ: qm̃ est paucitas tolerantie ipsarũ a corde. terribile nociuum quidem est corpori tristans vo nociuum anime est.

¶ Tertio similiter differũt quãtũ ad ꝯñtia que sunt anime. nã debilitas cordis mouet ad fugã. tristari vo seu cordis strictura mouet ad resistẽtiam siue ad repellendum et causat effectuȝ eius licitantis meditatiõis in aliquo: et separatio ab

qd est ẓ̄dum fuge .s. inuadendi. Preterea debilitas cordis tepescere facit motiuas virtutes: tristitia vero excitat et mouet easdē et sic in debilitate cordis due sunt passiones .s. vna lesionis et alia desiderij siue affectus. In tristitia vero vnica est passio .s. nocumenti vel lesionis nec naliter sequitur eam affectus ad fugā: imo forsitan eligitur ipsa fuga pp aliqd accñs absq3 appetitu inclinante ad recedendū. Et si dicat appetitus est electio et nō nalis aut forsitan eligetur inuasio et repugnātia et non fuga. ¶ Quarto uerū differunt quantū ad pn̄ia que corporis sunt: debilitatē nāq3 cordis apud obuiationē pp̄ rij nocui sequitur remissio nalis caloris et victoria frigoris. Tristitiā vero apud obuiationē pp̄ rij obiecti vel nocui inflāmatio nalis caliditatis. ¶ Quinto etiā differunt penes cās dispositiuas: ad cordis nāq3 debilitatē nimia subtilitas spūs disponit et frigiditas cōplōnis ipsius. ad tristitiam vero densitas spiritus et caliditas sue complexionis.

¶ Qualiter sanguis fm sui diuersitatem causat differentes passiones cordis.

Sanguis abundans et clarus et addite calitatis pp multitudinē sue inflāmatōis et velocitatē sui motus dispo nit ad irā. Abundans aūt et clarus et tēparatus: qm̄ ex eo gn̄at copia clari spūs et subtilis laudabilis et tpate cōplōnis dispōit ad gaudiū. Sanguis aūt subtilis et clarus et aquosus et frigidus disponit ad timorē et cordis debilitatē propterea: q2 spūs ex eo gn̄atus est grauis motus ad eā et inflāmatōis modice pp frigiditatē et humiditatem illius: et iō non disponit ad leticiā nec ad iram. et cum sit celeris resolōnis pp suā subtilitatē: est ēt gn̄atōis exigue et pp frigiditatē. Sanguis aūt grossus et turbidus et addite calitatis dispo nit ad tristitiā et ad iram ēt pdurantē. Ad tristitiam qdē: q2 gn̄at ex eo spūs turbidus. Ad irā vero: q2 velociter inflāmat pp calitatē suā qp aūt efficit firmā iram est spissitudo eius. Spissus.n. qm̄ calefit tarde ifrāt. ira vero causata ex sanguine colerico et subtili velociter excitat et delet pp intensam calitatē spūs ex eo gn̄ati et eius tenuitatem: si vero cum hoc splendidus et clarus fuerit sanguis est ēt letificās. Sanguis aūt grossus et addite calitatis: non tñ turbidus qd raro contingit efficit hoīem non tristē: sed audacē et fortis cordis et est modice ire ppea q2 leticia frāgit iram et tristitia disponit ad eam. Ira.n. est motus ad expellendū: leticia vero delectationi conuenientia sunt. In delectatōe vero fit quasi motus ad attrahendum: ideirco in tali homine ex rebus magnis causatur ira et est vehemens propter spissitudinem spiritus eius et propter etiam eandem causam est parui timoris. ¶ Sanguis autem grossus et addite frigiditatis et non turbidus nec tristabilem nec iocundum efficit hominem nec etiam fortis ire: sed est mediocriter timidus et est ēt hebes et tractus i oībus rebus pp similitudinē sui spiritus ad sanguinem eius. ¶ Sanguis autē grossus et addite frigiditatis et turbidus facit hoīem desolabile et tristabilem et ē lente ire nisi ex forti cā. Etenim ira minus est firma q̄ in calido et hūc ceteras cōditiones huic siles: firmior tñ est in eo q̄ in sanguine subtilis siue ,pinde est hō rancoris aut odij. Q dū enim est perseuerantia forme nocui in imaginatione seu phantasia et pseuerantia simul imaginationis affectus ad vindictā sumendā ex eo: hoc aūt est nō q2 ira ē quodāmodo firma et motus ad vindictā non valde fortis. Et qp ēt ira nō est ẓ̄ valde fortem nec ẓ̄ debilē valde. ¶ Sciendum est enim q ira qñ cessat velociter non perdurat in imaginatione seu phantasia forma nocui sed cito deletur: et ideo non causat rancorē. Et silr qñ est affectus et motus ad vindictā valde fortis accñt duo ,phibentia odium seu rancorem: quoꝝ vnū est qm̄ aīa qñ totalr ad vindictam trahitur et mouet auertit a ɔsideratōe conditionū nocui et eoꝝ que sequunt ad ipsū ab instantia formatōis memorie. ¶ De natura enim motiue virtutis est vt ab apprehensis nociuis retrahat animam: et etiam econuerso. ¶ Sciendum vero qp quando valde intenditur affectus ad vindictam in aliquo et non ingreditur ipsum timor peruenit ad hoc ex affectus instantia vt efficiatur quesitū quasi: apprehensum et iam obtentum apud imaginationem ipsius. Cum enim ad vindictam aliquis virtutis motus intenditur et versus illud festinat valde repsentat illud imaginatio quasi obtentum et iam existens. Cum vero in imaginatione imprimitur forma quesiti sine desiderati sicut forma iam existentis et ad eā pertinet forma eius sicut forma rei ad quam terminatur motus: cessat affectus ab imaginatione et deletur in eo forma ita qp in memoria nō perdurat et ideo non fit rancor. nocumentum vero cum est magnum sicut res aliqua magni timoris tūc desperatio de vindicta obtinenda et timor prohibent fixionem in anima forme desiderij ad vindictam: proinde deletur representatio forme desiderij et forme nocui ab imaginatiōe seu fantasia: quinimo representatur forma timoris existentis in anima. proinde etiam ibi representatur forma desiderij ad fugam non ad inuasionē et ideo tunc in anima non perdurat forma rancoris. ¶ De pueris autem et debilibus q2 facilis est possibilitas sumendi vindictam ab eis et modicum timetur representatur ac si iam fuisset accepta. Cum enim est nimia lenitas accipiendi vindictam representatur apud imaginationem quasi obtentus et iam existens. imaginatio aūt mouet non fm id qd est in re: sed fm id qd in ea repñtat: et iō cum apud eam vindicandi lenitas pñtat quasi obtentu; reputat vindicatio ex debilibus sicut accepta. et ideirco incōtinenti

cadit effectus ad eã τ oĩno delef. Q̃ð aũt imaginatio moueat fm repñtata non fm exigentiã rerũ manifestaf ex eo q̃ hoies mel abhorrẽt qñ apud eos assimilaf eiomute colere. Silr cibos laudabiles atq; sapidos qñ colores eoꝝ assimilanf coloribus horribiliũ corporum τ ẽt forma formis: q̃uis ẽt talia non esse credanf. Silr in pposito qñ quedã silitudo rei supradicte repñtaf siue pp vehementiã motus desiderij siue pp leuitatẽ acq̃sitõis desiderati tãq̃ esset obtentum afficit ac si iam realiter esset: τ iõ non fit rancor. Sic ergo ex pdictis est manifestũ q̃ inter cõplões superius noiatas vltima est valde disposita ad rancorẽ. ℭ De differentiis modis letificandi τ ɔfortandi repertis in medicinis.

Medicine letificantes letificant qdẽ pp aliquã supradictarũ cãꝝ vtpote vel q̃r nutriendo restaurant spm̃ sicut vinũ: aut prebẽt ei splendorẽ τ lumen sicut margarita τ sericũ cũ potentia abstergendi quã hñt: aut ɔgregando τ phibendo celerẽ dissolutionẽ ipsius sicut emblici τ karabe: aut temperando cõplõnẽ siue cum caliditate vt doronicũ siue cum fritate vt cãphora τ aqua ro. aut ɔfortãdo pp delectabilẽ cõplõnem ipsius sicut suauia aromatica: aut sequestrando melicũ τ turbidũ humorẽ ab eis sicut buglossa τ lapis lazuli τ illud separatim vt dcm̃ est aut ɔiunctim sicut si ɔiungatur corallus τ karabe τ buglossa: quẽadmodum docebimus in capitulis vltimis huius libri: aut forte letificant pp ppꝛietatẽ innatã sicut iacinthus: ppꝛietas aũt q̃lq; ɔiungitur alicui predictarũ cãꝝ sicut in muscho τ ambra: hec.n. letificant cũ ppꝛietate q̃ iungif aromaticitate refocillanti spũs: silr ẽt succus macianoꝝ: ipse.n.letificat cum ppꝛietate τ qñ spũs cõplõ est calida valde letificat simul qdẽ cum ppꝛietate ignota τ cum aliqua cã ex cognitis.vz. cum fritate: doronici silr qdẽ cũ ppꝛietate letificat τ qñ spũs cõplõ frã est letificat ẽt ppꝛietate simul tẽpando cõplõnẽ per calefactionẽ. ℭ Supradictaꝝ aũt illa que ppꝛietati ɔiungif q̃nq; est vlis q̃nq; pticularis: illa ergo q̃ vlis est nullius eget repssiõe in aliq̃ cã debilitatis cordis aut tristitie q̃lis cã est aromaticitas. Si ṽo pticularis fuerit in aliqbus eget repssione sicut fritas succi vel sirupi macianoꝝ q̃ inquã letificat in vna cõplõne τ nõ in alia. Cum ergo quis in frã cõplõne vti ppo suerit ad letificãdũ sirupo macianoꝝ frangere opꝫ cum calefacientibus ipsius fritatẽ. Erit aũt rectius si frangif cum calefacienta: qd ẽt ex ppꝛietate letificat sicut si misceaf cum sirupo macianoꝝ aliqd muschi vel ambre qñ fm intentionẽ curatõis ad letificationẽ ppinaf frãm cõplõne hñti. Ad qualitates aũt ɔuenientes sibi nãli appetitu inclinanf viuentes quarũ ppꝛia sunt oblecta sicut sũt aromaticitas τ dulcedo: hoc.n.desiderant olfatiua τ gustatiua τ nãlis virtus τ talis ẽt inclinaf nãliter ad ipsa. Duarũ.n.medicinarũ equaliũ in virtute dulcior qdem τ aromatica magis efficacioris est iuuamenti τ ppea virtus attractiua mẽbroꝝ recipit fortius τ spũs celerius inde nutrif si potentiã habuerit nutriendi τ ab ea celerius patif inquãtũ est medicina: verũtñ subm aromaticitatis est subtilis sbã vaporosa siue fumalis: subm autẽ dulcedinis est spissa sbã terrestris: τ iõ aromatica magis congrua sunt nutrimento spũum. dulcia vero corporis nutrimẽto ɔuade ẽt in cordialibus nutrimẽtis potius exigitur aromaticitas quã dulcedo. Q̃m cor est minera gñationis nutrimẽti spũuꝫ. Epar aũt q̃r est minera gñatõis nutrimenti corporis exigit in nutrimentis ipsius de aromaticitate minus τ de dulcedine plus q̃ in corde. aromaticitas aũt exigif in eis. iccirco q̃r epar est minera spũs nãlis: nõ qdẽ minera gñatõis ipsius apud ɔtẽplatores veritatis sed tñ minera receptionis τ sedes: apud tñ artificem medicine sic. Spũs.n.nãlis inclinaf ad aromaticitatẽ τ confortatur τ refocillatur ab ea consequenter inde virtutes naturales proculdubio confortantur. ℭ De proprietate quid sit τ quantum differat a naturalitate. Cap.x.

Proprietas est ĩ veritate nihil aliud q̃ nã. Nã vero est principiũ motus τ generis in rebus in qbus sunt per se eiectarũq; oppõnũ per se ɔuenientiũ eis et ppꝛietatis. verũtñ differt ppꝛietas a nã sicut ppꝛiuꝫ a cõi. vulgaris aũt opinio ẽ qd differãt sicut opposita: verũtñ non est sic sed veritas qdem est q̃ in sementis que cõponentia sunt gñabiliũ τ corruptibiliũ corpoꝝ: primo causanf quedã virtutes actiue ꝓut exñt in statu simplici.s. prout sunt ignis τ aer τ aqua τ terra. Scdo vero causanf alie in cõmixtis cãta cõplõne mediante qua disponunf ad receptionẽ earũ fm quãcũq; duaꝝ opinionũ quarũ qdeꝫ vna est q̃ in gñatione formarũ dispões introducunf. Alia vero q̃ dispões formarũ inherent mãe vel hyle ex sua primordiali origine. Sed qñ aliqua ex formis aduenit mãe phibet siue ligat aliarũ formaruꝫ dispões. Cum vero alia forma superuenit auferens exñtẽ cassando illam cassat dispões phibitionis ipsius τ tunc tertio hyle ad nãlẽ potentiam dispõnis egredif: sed qualitercũq; sit hoc est verũ q̃ a formis hmõi pfectius manat in cõposito virtus que nequit in simplicibus inueniri τ q̃ dispõ ad receptionẽ illius cõplef post commixtionẽ simpliciũ: Vbi gfa. sicut est in magnete virtus attractiua ferri quã nulla elementarũ virtutũ inuenif hñe. Sed causa eius est a manatione diuina pcedente in oibus rebus τ producente cunctas virtutes de potentia in actum siue cum dispõne prima sicut in elementis siue cum dispõne scda que est cõplõ in cõpositis seu cõmixtis. ipsa.n. disponit ad receptionem pdicte

virtutis

virtutis τ nō ē ipsa nā et virtus nec forma ipsius
¶ Et eadē qdem est rñsio ad qōnē de ꝓprie-
tate factā que est rñsio facta ad qōnē de na. sicut
enim qñ querit̄ ꝑp qd cōburit ignis nemo pōt
aliter dicere vel rñdere ꝙ ꝑp caliditatē: τ hoc
qdem nihil aliud est dicere qꝛ qꝛ hꝫ per nām ca
liditatē cōbustiuā. Silr si dicat̄ quare magnes
attrahit ferrū: non pōt qdem aliter rñdere ꝙ q
dicat̄ ꝙ nālem hꝫ virtutem attractiuam ipsius.
Ex quo pꝫ qꝛ sicut sciens ꝙ ꝑp caliditatē cō-
burit ignis est sciens ſm veritatē τ non est igno
rans. Silr τ qui scit ꝙ magnes attrahit ferrum
qꝛ virtutē hꝫ cuius nā est attrahere ferrum sicut
nā virtutis que noiat̄ caliditas est in igne cōbu
rere ꝓculdubio sciens est non ignorans. sed cō-
bustiua qdem virtus nomen hꝫ appropriatū:
alia vero non: τ est ēt cōuer alia nā quasi ei nec
nec opinandū est ꝙ rei perfecta notitia per hoc
nomen habeatur adeo ꝙ sine ipso haberi non
possit vllo modo: qꝛ notitia icōpositi nois nō
tollit ignorantiā quam inducit extraneitas rei.
¶ Predicta vero rñsione non sunt ɔtenti vul-
gares ideo qꝛ supponit̄ apud eos ꝙ ois opō ꝓ
cedens a corpore fiat a caliditate vel frigiditate
vel humiditate vel siccitate. aut grauedine. aut
leuitate. aut motu vel aliquo ex his que in sim-
plicibus manifeste inueniunt̄. Cum ergo actio
nulli attribuit̄ predictorū nec est sensu manife-
sta ratio ꝓcessus eius ab illo corpore putant ꝙ
oia principia eius ignota sint cum tñ nō ita sit.
Etenim intelligens bene scit qꝛ ꝓcedit vel a vir
tute naturali vel aiali vel itellectiua vel accñtali.
Cetera que dicunt̄ sup actōe magnetis. s. ꝙ tra-
hit cum caliditate sua vel frigiditate vel aia vel
cum emissione corpoꝝ curuoꝝ ad modū hami
vel cum silitudine quā nā eius hꝫ cum nā ferri
vel cum vacuitate que est in ipso oia inquā falsa
sunt: quoꝝ falsitas ɔsideranti veritatē leuissime
reuelat̄. magnes. n. adipiscit̄ ꝟtutē ferri attractī
uam cum cōplōne: sicut plāta acqrit cum cōplō
ne nutritiuā virtutē. nec ignorantia de ista virtu
te quare potius in magnete ꝙ in aliqua re alia
inueniat̄ maior fit ꝙ ignorantia in alijs rebus.
Hec. n. ignorantia in duobus ɔsistit. Quoꝝ pri
mum est ignorantia actiuoꝝ. s. principioꝝ ꝓdu
centiū hanc virtutē in eis: hec aūt ignorātia nō
magis appropriatur huic virtuti ꝙ cuilibet co-
gnite nāe. Scōm vero est ignorantia receptibi-
lia vꝫ dubitare de cā ꝑp quā ad receptionē vir-
tutis huius disponit plus ꝙ aliud corpus. Et
hꝫ silr ignorantia non est magis ꝓpria huius vir
tutis ꝙ aliarū nāliū rerū. talis. n. ignorantia est
in nobis de coloribus τ odoribus τ virtutibus
aie ceterisqꝫ silibus: de oibus. n. his rebus sci-
mus: qꝛ ad actū essendi ꝑueniunt a principijs
actiuis quoꝝ cā deus est benedictus: τ scitur ēt
qꝛ illud est ꝑp appropriationē māe cā dispō-
nis sequentis cōplōnē: potiusqꝫ ēt ꝓportionē
simpliciū cāret cōplōnē aliā: quā qdem ꝓportio
nem simplicē huius cōmixtionis ignorabimus
ꝙdiu viuemus in hoc mūdo: vnde pꝫ qꝛ igno-
rantia cāꝝ ꝓuentus huius virtutis in magnete
non est mirabilior ꝙ ignorantia cāꝝ disponen-
tium res ad rubedinē: aut citrinitatem: aut cor-
pus: aut aiam. Sed a rebus qdē ɔsuetis admi
ratio cadit τ negligit aia de ipsis ingrere: qd au
tem raro est excitat admirationem τ inducit ad
inquirendū τ ad speculandū de causis eius. In
summa ergo ꝓprietas est nā inuenta in cōmix-
tis corporibus ꝓcedens in eis a supna τ plenissi
ma influentia τ ꝑp dispōnē ꝓpriā vel ꝑp dispō
nem māe passe que pticularē τ ꝓpriā dispōnē
acqrunt. Sic. n. loquendū est ſm veritatē de ꝓ
prietate corpoꝝ cōmixtoꝝ: verūtñ ſm ɔsuetam
opinionē differt ꝓprietas a nā: qꝛ ꝓprietas dr
virtus cōmixtis inuenta corporibus a qua ꝓce
dit in alio corpore actio insueta quātū ad mani
festā nām. Dr vero nā virtus qua corpora sim
plicia operant̄: de hoc igit̄ ad tñ se extendit co
gnitio vulgariū τ debiliter ꝑscrutantiū veritatē:
ꝙ si ignis esset res difficilis inuentōis τ de lon-
ginquis ptibus afferret̄ admirarēt̄ vtiqꝫ vulgus
de ꝓprietate eius amplius ꝙ de ꝓprietate cor
porū ceteroꝝ τ ingreret attentius de causis ꝓ
prietatis ipsi⁹ ꝙ de causis aliarū ꝓprietatū: qꝛ
ipsius opōnes valde mirabiles sunt. Etenim pre
sentia eius extrahit visum de potentia ad actū
τ tangi se ꝓhibet τ ascendit sursum τ ascende-
re facit ea que vincere pōt τ generat̄ ex modico
ipsius in vna hora quātitas magna τ corrūpit
oē illud cui obuiat τ transmutat ad suā subam:
nec. n. minuit̄ si accipiat̄ ex eo. Et hec qdē in ve
ritate mirabiliora sunt ꝙ tractus ferri a magne
te vel ꝙ cetere ꝓprietates. Sed qꝛ ista vsitata
sunt τ quotidie apparentia cadit ab eis admira
tio τ sollicitudo pergrendi cām ipsoꝝ. Actio ve
ro magnetis qꝛ rara est τ insuetata inducit admi
rationē τ ꝓuocat ad ingrendū de cā ipsius.

¶ Explicit tractatus primus.

¶ Incipit secundus.

¶ De numero τ notificatione virtutum medicinarum in genere. Cap. i.

Expedit vt tractare volentes de
ɔditionibus medicinarū cordia
lium memoremus opera cuiusli
bet spēi ipsaꝝ ante tñ hoc conue
niens est vt oium medicinarum
vlr qualitates ſm ordinē nume-
remus diuidentes: qꝛ qualitatū medicinarum
quedā inherent ipsis substantijs medicinarū ex
se siue anteꝙ patiat̄ a corpore siue nō. Quedā
vero eis attribuunt̄ per cōparationē ad effectū:
quē in corpore derelinquūt τ in his que in ipso
reperiunt̄. Qualitates aūt que in ipsis substātijs
medicinarū rōne sui attribuunt̄ sunt verbi gratia:
caliditas frigiditas: siccitas: humiditas: subtilitas τ

grossities : ꝛ congelatio : viscositas: liquiditas:
minutio sapoꝛ ꝛ odoꝛ. Dr aũt calida que cum
passa fuerit a naturali virtute nostri corporis ca
lefit pꝛimo. deinde calefacit postmodũ corpus
nr̃m. Silr̃ intelligendũ est de frigida sicca ꝛ hu-
mida. Subtilis vero medicina que postq̄ passa
fuerit a pꝛedicta virtute in corpoꝛe nostro velo-
citer in minimas partes diuiditur quantum est
possibile sicut cynamomũ atq̄ crocus. Grossa
vero dicitur que huic ↄ̃ria est sicut cucurbita ꝛ
gypsum. Coagulatiua vero medicina est que fri
goꝛe coagulata caloꝛe dissoluitur ꝛ liquefit: atq̄
caloꝛe dessoluta frigoꝛe coagulat̃. Medicina ve
ro liquida est cuius partes de facili recedunt a
loco in quo ponunt̃. Uiscosa vero dr̃ que tole-
rat extensioné absq̄ intercisione. Cominuibilis
vero medicina est que diuidi potest in minimas
partes a debili cã: quid aũt sit sapoꝛ ꝛ odoꝛ iam
notum est. Qualitatũ aũt que medicinis attri-
buuntur respectu impꝛessionis que in corpoꝛe
vel inconuenientibus ei relinquunt̃: quedã acci
piuntur ab actionibus absolutis: quedam vero
ab actionibus relatis ad partes corporis spãles.
Pꝛime vero sunt que signant̃ cum dr̃ medici-
na subtiliatiua: apertiua: relaxatiua : lauatiua:
incisiua: attractiua: moꝛdicatiua: dissolutiua: ab
stersiua : ꝛ asperatiua: rubificatiua : vlceratiua:
pꝛuritiua: combustiua: corrosiua: putrefactiua:
cauterizatiua: maturatiua: digestiua : inflatiua:
frangitiua ventositatis: ingrossatiua: inuiscati-
ua: lenitiua: lubꝛificatiua: ↄstrictiua: expꝛessiua
opilatiua: repercussiua: stupefactiua: cõfoꝛtatiua:
incrudatiua: moꝛtifera: corruptiua: seu veneno-
sa: tyriacalis. Alie vero qualitates sũt que signã-
tur cum dr̃ medicina laxatiua puocatiua vrine:
aut sudoꝛis inductiua vel nauseatiua: vomitiua
retentiua sanguinis aut vrine: ↄstipatiua: cicatri
zatiua: vlcerũ. gñatiua ꝛ mundificatiua ipsoꝛuʒ:
decoꝛatiua: excoꝛticatiua. Ad distinctam aũt co
gnitioné cuiuslibet qualitatũ volumus explica-
re cuiuscũq̄ pdictoꝝ vocabuloꝝ intentionem.
¶ Subtiliatiua ergo medicina est illa q̄ subam
humoꝛis efficit tenue leuiter dissoluendo cum
ꝓpꝛia calitate. ¶ Dissolutiua vero medicĩa est
illa que pp̄ excellentiã sue calitatis humoꝛẽ di-
uidit sub foꝛma vapoꝛis ꝛ eius ptes exhit suc-
cessiue a loco in quo includit̃ donec consumat̃.
¶ Abstersiua qdẽ est q̄ remouet a supficie mẽ-
broꝝ ꝛ orificijs poroꝝ coagulatas ꝛ viscosas hu
miditates. ¶ Exasperatiua vero est que mẽbꝛũ
efficit in supficie diuersarũ ptiũ quo ad situm ꝛ
exasperatis qdẽ efficit. abstersiua qñ transit sup
mẽbꝛũ solide sube sicut cartilago ꝛ os. cuius qꝺ
supficies nãliter ptes hʒ diuersas in situ sed hu
miditas viscosa vel lenis currẽs sup ipm appla
nat eam accñtaliter. vnde abstersiua transiens su
per eam reducit ipsam ad nãlem asperitatem.
¶ Apertiua est que nõ tm̃ ab orificijs meatuũ

sed a ↄcauitatibus ipsoꝝ mouet mãm ad extim-
tus ↄtentã. ¶ Relaxatiua est que subam mem
broꝝ hñtiũ spissos poros efficit leuioꝛẽ calitate
ꝛ humiditate pp̄ qꝺ expulsio supfluitatũ que cõ
tinent̃ in eis fit leuioꝛ. ¶ Lauatiua vero ẽ que
abstergit ꝛ nõ cũ actiua virtute sed cũ passiua .s.
humiditate: ꝛ hoc iõ q: currit sup orificia poroꝝ
leniẽs humoꝛes viscosos ꝛ ↄgelatos exñtes ibi-
dem sua humiditate lubꝛificatiua cõmiscendo
se illis. q̄obꝛẽ remouet eos abinde pp̄ motum
eius sup illoꝝ supficies sicut aqua oꝛdei ꝛ aq̃ sim
plex calida. q̄ si fuerit ibi virtus abstersiua erit
ablutio foꝛtis sicut ẽ aqua saponis ꝛ saponarie.
¶ Incisiua aũt est medicina subtilis pfecte po
tens penetrare inter supficiẽ mẽbꝛi ꝛ supficiem
viscosi humoꝛis adherentis ei donec sepet ipsuʒ
ab ea: ꝛ silr̃ penetrare potens inter ptes humo-
ris donec diuidat eas ꝛ a ↄtinuitate remoueat
diminuens ↄgeries ipsius humoꝛis absq̄ subti
litate sube atq̄ ipm resoluendo consumit. ꝛ inci
siuum qdeʒ opponit̃ adherenti viscoso quẽad-
modũ subtiliatiuũ grosso opponit̃. ¶ Attracti-
ua vero est medicina hñs virtutẽ valde penetra
tiua mouens humoꝛẽ quẽ attingit ad supficieʒ
aut cum ꝓpꝛietate: aut cum calefactiõe. Calefa-
ctione qdẽ q: dissoluit ꝛ ad locũ dissolute humi
ditatis necessitatis vacui alia subsequit̃ vice pꝛi-
me. Iterũ ẽt q: rarificat pp̄ qꝺ attractio fit ad re
plendũ vacuũ: ꝛ iterũ pptea q: causat doloꝛem.
Et ad mẽbꝛũ qdeʒ dolens ↄfluunt mãe duplici
de cã. Quarũ pꝛima est: q: doloꝛ virtutẽ mẽbꝛi
debilitat: ꝛ iccirco recipit superfluitates que ab
alijs mẽbꝛis expellunt̃ ad ipm. Scda vero est:
q: spũs nãlis pcedit ad ipm ad ipugnãdũ cãm
nocitã quã seqt̃ sanguis multitudo. ¶ Moꝛ-
dicatiua vero medicina est illa que hʒ qualitatẽ
subtiliter penetrantẽ causans incõtinuitate solõ
nẽ multiplicẽ numero tñ pue quãtitatis ẽt pꝛo-
pinqui situs gñans doloꝛẽ. ¶ Rubificatiua ve
ro est que foꝛti calitate mẽbꝛũ cui obuiat calefa
cit in tm̃ vt ad ipm foꝛtiter trahat subtilẽ sangui
nẽ ꝛ rubificãtẽ supficiẽ eius sicut sinapis cũ ficu
bus ꝛ mẽtastro pp̄ qꝺ eius actio vicẽ cauterij su-
plet. ¶ Ulceratiua vero ẽ q̄ hʒ potẽtiã rubificãdi
adeo excellẽtẽ vt dissoluat hũiditatẽ ↄtinuatiuã
ptiũ qbus obuiat causa: q̄ vlcera vel vulnera ꝛ
attrahit ad ipm supfluitates q̄obꝛẽ vlcus effi-
ciunt qualis est anacardus. ¶ Pꝛuritiua autẽ
est que põt acumine ꝛ calitate sui vsq̄ ad poros
humoꝛes moꝛdicantes attrahere: nec tñ vlcerare
põt quẽadmodũ serapinũ. ¶ Adustiua vero est
que facit euapoꝛare hũiditatẽ ab humoꝛibus relĩ-
quẽs cinereitatẽ ipsoꝝ in corpe sicut eufoꝛbiũ ꝛ
assafetida. ¶ Corrosiua vero est que dissoluen-
do ꝛ vlcerando puenit ad diminuendũ subam
carnis. ¶ Putrefactiua vero est que ↄtinuita-
tem membꝛi corrumpit dissoluendo naturaleʒ
spiritum atq̄ caloꝛem ipsius absq̄ eo q̄ corro-

dat ipsum: aut cauterizet. aut cõburat: sed relinquit in eo humiditatē in quam agit calor innaturalis. Dispositio autem humiditatis in quã agit calor innaturalis putrefactio noiatur. Tales aũt medicĩe sunt arsenicũ ⁊ rutha silvestris. ❡ Cauterizatiua ꝟo est que cutē cõburit taliter vt eius consumat humiditatē ꝓpter qđ eius partes corrugant̄ sicut in eo qđ assatur: ꝙobrem efficitur substãtia cutis opilatiua meatuum humoris fluentis. ❡ Maturatiua medicina est illa q̃ rectificat substantiã humoris. videlicet subtiliando si fuerit grossus: aut ecõtra ꝓpter qđ ad expellendum habilitat ⁊ illud qđē facit qñq3 cũ3 substantia sua: nam si subtilis fuerit subtiliat nimis grossum: si ꝟo grossa quod nimis est subtile ingrossat: quandoq3 ꝟo facit illud cum qualitate. nam si fuerit calida maturat per se: frigida ꝟo per accidens etenim calida subtiliat qđ est grossum ⁊ naturaliter separat inter corpora ⁊ rem extraneam: frigida ꝟo quando est nimis subtilis procurat substantiam mediocrem ⁊ nimie caliditatis cõplexionem temperat. Et omne quidem quod a calido liquefit a frigido coagulatur ⁊ econtra. Cum ergo subtilitas humoris causat̄ a caliditate extranea ita ꝙ caliditas naturalis efficitur propter illud impotẽs ad expellendum ipsum: frigidum quidē tunc frangit extranei caloris acumen. ❡ Digestiua ꝟo medicina est que trãsmutat cibum in humores laudabiles quibus corpus nutritur ⁊ humores in substantiam corporis. ❡ Inflatiua ꝟo medicina est in cuius substãtia dominat̄ grossa humiditas extranea ꝟtate cõmixta in qua cum egerit caliditas naturalis gñatur inde ventositas q̃ non dissoluitur sicut sunt faseoli. ❡ Istarũ ꝟo medicinarũ quedam causant inflationē in stõ: quedã in venis: in quib⁹ cum predicta humiditas fortius est cõmixta non dissoluitur inde multa ventositas nisi apud sepationē partiũ medicine: iccirco causat̄ in venis inflatio nõ in stõ. Tales autē medicine sunt sicut zinziber ⁊ eruca ⁊ sunt medicine ꝯgruẽtes ad excitãdũ libidinē. ❡ Frãgitiua vẽtositatis medicina cõplẽs est cũ calitate subtili ⁊ ignea defectũ calitatis debilis q̃ dissoluere neq3 vẽtosam humiditatē in quã agit. ❡ Dissolutio aũt hui⁹ medicĩe qñ puenit ad dissolõnem inflationis causatã in venis a cibis ⁊ medicinis q̃le est semen ruthe ⁊ agni casti ⁊ hmõi medicine nocẽt libidini. ❡ Ingrossatiua ꝟo medicina est ꝯtria subtiliatiue. ❡ Inuiscatiua seu lenificatiua medicina ē illa que sui viscositate extẽdit̄ supra supficiē mẽbri diuersarũ partiũ in situ. s. aspi sicut stõi ⁊ matricũ ⁊ trachee arterie ꝙobrē causat in eis supficiē extneã atq3 leuē. ❡ Lubrificatiua aũt medicina est q̃ humectat supficiē corpis in meatu retẽti ⁊ liberat meatum ab eo qđ retinetur: corpus quidem retẽtũ cum grauitate ꝓpria ⁊ naturali mouet̄ ꝓpter qđ medicina efficit̄ p accñs mouẽs ipsũ q̃les medicĩe sunt pruna ⁊ mucillagines. ❡ Cõpressiua ꝟo medicina est sicca causatiua in membro siccitatē ⁊ coadunationem ipsius ad seipsum vnde obturatur trãsitus ⁊ meatus ⁊ ex fortitudine cõpressionis ⁊ coadunationis partiũ mẽbri adiuuicē3 cogunt̄ humiditates subtiles in eius ꝯcauitatib⁹ pmanentes exprimi violenter ex motu ei⁹ opposito. ❡ Opilatiua medicina est illa que in meatib⁹ currẽs resistit ꝟtuti motoris: ⁊ remanet apud quãlibet ꝯstrictiuã ⁊ replet vl'sicut est lutũ cõestibile. Repercussiua ꝟo medicina est frã q̃ adeo infrigidat mẽbrum ꝙ ipm inspissat ⁊ eius meat⁹ restringit ⁊ fluẽs ad ipm cõgelat ⁊ inspissat extinguẽdo calitatē ipsi⁹ ꝙobrem retinet ipm ⁊ prohibet eius motum ⁊ ꝓpterea si fuerit grosse subē sicut oleũ ro. infrigidatũ ⁊ mucillago psilij: ⁊ ꝯsilia. ❡ Stupefactiua est medicina frã que adeo infrigidat mẽbrũ ꝙ pp frigitatem alterat subam spũs penetrantis in ipm ⁊ ex̄pit a cõplõne sua q̃ recipit ꝟtutem sensus ⁊ mot⁹ ⁊ pmutat ẽt cõplõnem ipsius mẽbri vñ amputat sensũ3 eius. ❡ Cõfortatiua medicina est q̃ adeo tempat cõplõnē mẽbri vt prohibeat ipm recipere corruptelam: aut cum proprietate: aut cum sua complõne ita. s. ꝙ infrigidat nimis calm ⁊ nimis frigidũ calefacit quẽadmodũ de oleo ro. cõmemorat. G. ❡ Incrudatiua medicina est que frigiditate sua ꝓhibet maturationē ⁊ digõnē sicut aq̃ frã cũ bibit̄ in apate stõi. ❡ Mortificatiua medicina ē illa q̃ corrũpit cõplõnē ⁊ substãtiã spũs cordis: aut p formã ipsius specificã sicut venenũ: aut per excellentiã alicuius q̃litatis actiue sicut opiũ per frigiditatē ⁊ euforbium per calitatem. ❡ Medicina aũt que ꝓprie appellat̄ venenũ est illa que corrumpit cõplõnem spũs per ꝯrietatē substãtie speciei sue ad substantiam ⁊ spẽm spũs sicut napellus. ❡ Medicina autē3 tyriacalis ⁊ liberans a veneno est illa que cõplexionem spũs ab impressione veneni reducit ad naturalitatem ⁊ ab ipso pseuerat eã cũ sua proprietate. ❡ Medicina autem ꝓuocatiua vrine ac sudoris ⁊ medicina laxatiua: et iterum sanguinis eductiua ⁊ retentiua ipsius ⁊ his consimiles manifestas quidem habent intentiones: quapropter non ĩ canone indiget.

❡ Capl'm. ij. In quo ostendit que sunt ꝟtutes medicinarum que ad confortationē cordis ⁊ letificationem conferre possunt aliquo modo.

Ex pręnominatarum medicinaꝝ quedam medicinas cordis ingrediunt̄: q̃dam ꝟo nõ. Faciem⁹ aũt nũc de ingrediẽtib⁹ mẽtionē. Medicine laxatiue prosunt ad ꝯfortationē3 cordis dupliciter: vno quidē mõ intendit̄ iuuamẽtum ea⁊ pro uocari iã dictũ per eũonem nociui humoris a toto corpore: aut a partib⁹ epatis ⁊ cerebri sicut

fit cū decoctione epithimi aut cū medicina ,cuȝ epithimo ꝯfecta. Scḋo ꝟo mō qñ intendiť cū medicina laxatiua nō ṗdicta euacuatio sed mūdificatio tñ sanguinis qui proprie est in corde ad hoc ꝙ spūs mundus gñetur in eo sicut qñ ponitur in medicinis cordis lapis lazuli aut armenus ex qbus medicinis cū peruenerit earū virtus ad cor adipisciť ꝟtutē expulsiuā melici hu. a sanguine tendente ad ipm ⁊ melici vaporis a sanguine gñati.in ipso qđ ē iuuamentū ꝓcedit ex corde ad cerebrū. Nocet verūtñ medicina laxatiua cordi qñ ois eūo nām duob⁹ modis cōprimit. Prio qđ cū eo qđ nociuuȝ est euaŕ aliqd de ꝯueniēte nature. Scḋo ꝟo qñ affert supra nām ⁊ mēbra qđ trahit a mēbris vñ grauanť: nā.n.trahit hūores ad sedē ipsoȝ ⁊ ibidē geŕ ē facit eos.medicia ꝟo laxatiua huic ꝯriū efficit: accit ergo ex h nāe debilitas ⁊ pigritia ꝗbͣ rē nō ꝓualet ei. ¶ Tyriacalis aūt medicia sistit vomitū atꝙ fluxū ꝯfortādo nām ⁊ repugnādo illi ꝓutꝰ subaȝ venēosaȝ: cū sua venēositate euaŕ. Et iccirco ferť bñ dixisse sapiēs Hyp. ꝙ medicina laxatiua mūdificat atꝙ ledit. ¶ Rursus de iuuamētū laxatiōis mai⁹ qđ ē in tristitia ꝓpter mūdificationē spūs ꝗ̄ i cordis debilitate. Laxatio nāꝙ diminuit māȝ i alio nāȝ spūs ⁊ debilitat cordis cōplonē. ¶ Medicine ꝟo ꝓuocātes vrinā ⁊ sudorē sunt vtiles in debilitate cordis q̄ causaŕ ex subtilitate san. ⁊ ei⁹ aquositate.nociue aūt in tristitia q̄ causaŕ ex turbido ac melico sanguine: qñ auget sang. siccitatē ⁊ grossiťē ⁊ turbulētiā melicam. Euo ꝟo sang.nocet debilitati cordis que causaŕ ex friditate sang. ⁊ paucitate. ꝓdest aūt debilitati q̄ causaŕ ex suffocatiōe calorꝭ nālis ⁊ supfluo sang. sicut in cardiaca sanguinea ⁊ hec est sinocha istatiua sanguinea. ¶ Medicina subtiliatiua medicinis cordialib⁹ ass̄ociatur qñ tristitia causaŕ ex turbiditate sang.aut in debilitate cordis que ex grossitie san. et eius frigiditate causaŕ. vñ gñatio multi ⁊ tpati spiritus ꝓhibeť .eodē ꝟo mō sit absterſiua ⁊ apitiua illis adiungiŕ vt cū sui aperiēdi potētia penetrare faciat medicinas cordis que sunt sicut lazarahe ⁊ terra sigillata. ¶ Inflatiua medicia valde nociua est tristib⁹ ⁊ corde debilibus: qñ replet substanā spūs vaporib⁹ incongruis ⁊ intransmutabilibus hñtibus se ad ipsos sicut se habēt supfluitates ab mēbra obtenebrāt ergo spirit⁹ atꝙ grauitāt ⁊ ad suas opationes debiles eos reddūt ꝓpter quod debilitationem cordis atꝙ tristitiā simul causant. ¶ Cōstrictiua medicina ⁊ inuiscatiua medicina cordis ingrediuntur vt substātie spūs soliditatē ⁊ continuitatē laudabilem tribuāt ne velociter dissoluaŕ quolibet leui motu.veruntamē ipsaȝ vtilitas in debilitate cordis est maior ꝙ in tristitia qñ ex subtilitate spiritus ⁊ sanguinis cordis debilitas amplius accidit. Tristitia ꝟo potius ex grossitie sanguinis ⁊ turbulētia eius. ¶ Repercussiua ꝟo medicina tāc medicinas cordis ingrediť qñ ꝓpter debilitatem eius causatā a mala cōplexione calida patitur nocumēta. ¶ Stupefactiua medicina ponitř in medicinis cordis vt ꝟtutes ipsaȝ a corruptiōe custodiat in via vsꝙ ad cor ⁊ i corde postmodū tpe sufficiēti sit ad faciēdū ipressionē sicut opiū in ꝯfectiōib⁹ cordialib⁹. ¶ Medicine aūt cōfortātes tyriacitate sua oēs inquā medicinas cordis ingrediunť qñ humane nature ei⁹ proprietate ꝯueniunt cui⁹ inquā nature ṗnͫ cor existit ⁊ qñ ē cor ꝯfortant vt a veneno nō patiatur: q̄les sunt doronicū ⁊ muschus: ⁊ oēs qdeȝ medicine letificātes cor ⁊ confortātes ipm sunt tyriacales nō tñ oēs tyriacales sunt letificantes ꝓpterea: qꝛ quedā ipsarū sunt valde calide vt castoreum: quedā valde frigide vt lactuca ⁊ portulaca. Et sunt q̄dam tyriacales illis q̄litatibus idigētes diuersis ex causis: venenū.n. cui repugnant ꝯriaŕ cum sui substantia ⁊ forte cū q̄litate ṗdicte qualitati ꝯria aut solum ꝯriaŕ cum q̄litate q̄litati ṗdicte cōtraria. aut forte necessariū est vt medicina veneno repugnans siue calido siue frigido sit vehemētis caliditatis multis ex causis: quarū vna est vt sit spūs fortis mor⁹. ¶ Secūda qdē est vt sit vehemētis extēsionis ad hoc vt cum potētia mortificādi ⁊ tyriacali quam hꝫ longe possit obuiare veneno impugnando ⁊ expellendo ipm anteꝙ cor attingat. ¶ Tertia ꝟo vt sit fortis ad corrūpendū ⁊ comburēdum venenū in modico tpe in quo quidē cū hoc quod dictū est insuper ꝯseruatur spūs in suo saluo eē tyriacali ꝓprietate. ¶ Aomitiua ꝟo medicina ꝓdest cordi: qñ alleuiat anhelitum vt inde cor melius euenteť. ¶ Dissolutiua medicina debilitati cordis ⁊ tristitie valde nocet nisi ex grossitie spūs ⁊ frigiditate causeť ⁊ in corde sint inflatiui hūores: nocet aūt debilitati cordis ꝓpterea qꝛ dissoluit spūm exiguuȝ ⁊ subtilē: quod enim dissoluitur quecūꝙ sit substātia eius ex gñe est vaporis ⁊ venti. ¶ Tristibus autē nocet qñ tristitia si causaŕ ex paucitate spūs dissoluēdo adducit in paucitatē aut subtilem spūm efficit turbulentuȝ. ⁊ remanēti spissitudinē auget. ꝙ si necessitas coegerit vt ea expedit ei cōmisceri confortatiuas medicinas ⁊ congregantes aut continuitatem seruātes dum tamen sint ex his que cōueniunt cordi sicut myrtus ⁊ lzebuli.

¶ Capitulum.iij.de simplicib⁹ medicinis cordialibus ſm ordinem alphabeti.

Postꝙ locuti sumus de vniuersalib⁹ iudiciis medicinaȝ ⁊ ostēdim⁹ que ex eis medicatiōi ꝯueniūt cordis ⁊ que non ⁊ ꝓpter quid: nunc iā expedit vt tam ad iudicia particularia medicinarū cordialiū simplicium ꝙ cōpositarū eiusmodo descendamus a simplicibus inchoantes ſm ordinem alphabeti. Inquit translator: quoniam alpha-

betum arabicum nequit ordinem alphabeti nostri servare: ideirco medicinas simplices de quibus auctor hic loquitur ad alleviandum laborē studentibus s'm seriem nostri alphabeti scripsimus. ℂ De litera A.

Ambra. Aurum. Argentum Acedula. Agaricus. ℂ De Ambra.

a Ambra calida et sicca in secūdo et cum subtilitate et viscositate sua nihilominus habet vehementem proprietatem letificandi et cōfortandi simul. Est aūt ad hoc potentior: propter fortitudinem sue aromaticitatis. et ideo cōfortativa est substantie cuiuslibet spiritus et membrorum principalium et multiplicativa ipsius effectus: et est multo temperatior muscho. Jam autem patens est huius natura cum subtilitate et viscositate et soliditate.

ℂ De auro.

a Aurum iudicatur inter iudicium argenti et iudicium hiacynthi et est quidem infra hiacynthum et supra argentum: cuius quidem complexio temperata est aliquantulum vicina calori et est eius operatio a proprietate. ℂ De argento.

a Argentum aliquantulum est frigidum et siccū et eius quidem effectus similis est effectui hiacynthi hoc excepto q' est multo debilius illo.

ℂ De Acedula.

a Acedula ppinqua est acetositati citri attamen q'uis in cōplōne nō sit ea debilior in proprietate tamen multo debilior est. ℂ De Agarico.

a Agaricus calidus est in primo siccus in scdo. Inest aūt ei ppietas tyriacalis ꝯ oē venenū et pp subtilitatem que eius calitati ꝯmixta est: est aperitivus et laxativus hu. turbidi pp que oia inest ei proprietas confortandi cor et letificandi.

ℂ De Litera B. Basilicon. Been.

ℂ De Basilicon.

b Basilicon ca. est et sic. in primo. h3 autē aromaticitatē et stipticitatē cum subtilitate. preter hoc et' est in eo superflua humiditas. letificat aūt cum ppietate quā adiuvat aromaticitas stipticitati et subtilitati associata. finaliter tn̄ vsus eius non est in letificatōe laudabilis. qm̄ sub'a nutritiva que est in ipso ꝯriaf ipsius medicinali sub'e: etenim sub'a medicinalis efficit que dicta sunt: nutrimētalis vero sanguinē turbidū atq3 melicu3 gn̄at et illa superfluitas insuper que est in ipso causat inflationem in venis. iam autem ostensum est q' nociva sunt ista duo. ℂ De Been.

b Been calidū est in. scdo: siccu3 in primo. Ipsius aūt qddā est albū: qddā rubeū sed rubeū qdē calidius est. Et est nihilominus in vtroq3 stipticitas cū subtiliatione et apertione. Inest ei fortis ppietas cōfortandi cor et ēt simul letificādi ad q̄ qdē iuvat stipticitate subtiliatiōi ꝯiūcta. ℂ De L fa. C.

Citrum. Corallus. Cinamomū. Crocus. Cāphora Coriādrū. Calamētū. Cassia lignea. Caro. Ciperus. ℂ De Citro.

c Citri cortex est ex letificantibus tyriacalibus. cuius ppietatē calitas qdem adiuvat. Est. n. calidū et siccu3 in tertio cui appropinquat foliu3 et flos eius. suntq3 subtiliores eo: et eius ēt acetositas est ex ꝯfortantibus cor calide et sicce cōplōnis et est ex ꝯferētibus cardiace calide: post hoc aūt est in eo tyriacalitas vnde confert morsui reptiliu3 et serpentis et est frig. et sic. in tertio. Semen aūt eius est tyriaca ꝯferens venenis. vt' ēt q' sit ex ꝯfortantibus cor p'bendo soliditatē sub'e spūs. est frē ac sicce cōplōnis in tertio nec elongat' ab itellectu: q' n̄ sit ex illuminātibus ipm. ℂ De Corallo.

c Corallus frigidus est in p'mo siccus in scdo: et cum ppietate ꝯfortat cor et letificat. quā qdē ppietate3 adiuvat illuminatio et abstersio et solidatio cū stipticitate. ℂ De cinamomo.

c Cinnamomū aliq'ntulu3 calidū est in fine scdi: siccū in tertio: h'etq3 modica3 stipticitatē et inest ei letificandi ppieta3 quā adiuvat aromaticitas. eius et fortitudo subtilitatis. Et propterea confert iuvamento tyriace. ℂ De croco.

c Crocus calidus est in scdo: siccus in primo et sunt in eo stipticitas et dissolutio fortes ad que digestio sequitur pculdubio: et inest ei ppietas vehemens in ꝯfortando cor et sub'am spūs et letificādi cum hoc q' illuminat et dilatat et solidat ipsu3 et adiuvant ad hec aromaticitas fortis cum nā p'dicta. Multitudo vero comestionis eius superflue dilatat spūm et movet ad ex' donec accidat pp hoc vt discedat a nutrimentali mā et sequitur inde mors. Dosis autem eius ad hoc nota est nec oz d' ipsa mētionē facere. ℂ De Cāphora.

c Camphora frigida est et sicca in tertio: virtus eius est salvare sub'am spūs cū dn̄io sue frigiditatis qn̄ eius quātita3 moderat' et forasse adiuvat ipsum absolute frītas i calida cōplōne: qn̄ pp maliciā ei' cōplōnis debilitat' spūs et dissolvit'. Aromaticitas aūt eius adiuvat absolute a ppietate ipsius in oi cōplōne. Tēpat' vero frigiditas eius cum ambra et muscho. Siccitas aūt cum oleis humidis et aromaticis sicut est oleum violaceu3 ēt est tyriaca: et ppriē ꝯ calida venena. Et acquirit ab ea spūs subtilitatē et luminositatē vehementē et propterea letificat et confortat. in hoc autem lazarabe assimilatur ei. Sed camphora quidem fortioris proprietatis est et vehementioris salvationis. ℂ De Coriandro.

Coriandrum frigidum est in secūdo:
c siccum in tertio. Et inest ei pprietas
cōfortandi cor τ letificandi τ pprie in
calida cōplōne τ adiuuat ipm aroma
ticitas τ stipticitas eius. ¶ De calamēto.

Calamentū si reprimaṫ eius caliditas
c τ siccitas cum oleo viō. τ remanserit
aromaticitas τ penetratio eius cōfert
in expando spūs in cerebro existēt τ p
prie si fuerit cōplexionis flegmatice: tunc.n.re
pressione non indiget nec est auditu᷒ φ spiritui
conferat qui existit in corde iuuamento magno
veritū ex his que diximus de qualitatibus ei⁹
vt φ cōferre possit eidē. ¶ De cassia lignea.

Cassia lignea appropinquat in cōple
c xione cinamomo alitnio non tamen
in subtilitate. ¶ De carne.

Caro lʒ sit nutriens pure attñ aqua ei⁹
c ingrediṫ curatiōnem debilitatis eius
non igiṫ obest de ipsa loqui. Et iccir
co dicimus φ carnis aqua si laudabi
lis fuerit caro aialis: aut bidētis ouis: aut iuue
nis arietis: aut hedi. vel caro laudabiliū auium
est vltima rerū debilitati cordis. Qđ si causaṫ
ex debilitate spūs. tunc vtilior est caro aialis aut
bidentis ouis. Si vero ex ipsius grossitie τ tur
biditate τ paucitate. tunc leuiores ex eis vtilio
res sunt. Plures aūt medicorū sunt opinati φ
aqua carnis sit brodiū decoctionis ipsius nō tñ
est ita: sed potius aqua carnis est succus per de
coctionē exitus a carnibus cōminutis donec
resudando fluat ab eis τ in qua frigiṫ caro cu
ius collatura potui ministraṫ. ¶ De cipero.

Ciperus de eo dicetur in capitulo de
c spica nardi. ¶ De L͠ra. D.
Doronicum. ¶ De doronico.

Doronicū calīn τ siccū est in principio
d scđi gradus. Inest aūt ei pprietas val
de fortis in cōfortando cor τ in letificā
do cui non repugnat excessus τ adiu
uat tyriacalitas ipsius: τ in ipso qdem est de sti
pticitate subtili. pinde est tyriaca cunctis vene
nis τ letificans τ cōfortans. Reprimiṫ autē ex
cessus sue calitatis cum cōmixtione sirupi ma
cianorū. Sed in cardiaca valde calida cōmisceṫ
ei modicū caphore pp qđ remanet pprietas ei⁹
τ reprimiṫ calitas. ¶ De Littera. E.
Emblicus. Endiuia. ¶ De Emblico.

Emblicus de cōplōne eius sunt diffe
e rentes opiniones. Et hi qui plcs sunt
dicunt eum esse friū τ hu. hoc qdeʒ
rectius est. Isaac aūt iudeus opinat⁹
est vt dr ipm esse calīn. Sed qui friū iudicāt di
uersificanṫ: nam qdā ponunt friitatē eius in pn
cipio: qdā vero in scđo. vt tñ φ sit in fine primi
siccitas aūt eius in scđo pp qđ est ex mere cōfor
tantibus stipticitate. Et inest ei pprietas cōfortā
di cor τ letificandi quā adiuuat stipticitas eius
cuius ēt frigiditas in cōplōnibus frigidis cum
modica re leniter tpaṫ. Est ēt medicina solutiua
spūum: eius tñ iuuamentū in cōfortatiōe maius
est φ in tristitia: tunc aūt in tristitia pdest qñ est
eius cā subtilitas sanguis τ paucitas atq3 dulo
lunonis velocitas illius. Et qñ est ex medicinis
cōfortantibus cor pp pprietatē τ pp hoc φ mun
dificat ēt iccirco est medicina vehementer cōfe
rens intellectui τ memorie. ¶ De endiuia.

Endiuia silvestris sicca est in primo.
e Inest aūt ei pprietas tyriacalis τ in
greditur cordis medicationeʒ potata
τ emplastrata.

¶ De Littera. F. ¶ De Fisticis.

Fisticis inest aromaticitas τ stiptici
f tas cum viscositate pp qđ aiunt esse le
tificantes cor τ confortantes τ inde
numeranṫ iter medicinas tyriacales.

¶ De Littera. I. Iacynthus. Iximel.
¶ De Iacyntho.

Iacynthus tpata esse vṫ. Inest aūt ei p
i prietas letificandi τ cōfortandi cor τ
fortiter obuiandi veneno. Et hec qdē
pprietas est virtus nō suis attribuen
da cōponentibus: sed est manans ab ipsa eo mo
do quo diximus de magnete. De his autē que
in cōsideratione iacynthi psuadere oʒ est vt incō
ueniens esse dicaṫ calorē nālē agere in iacyntho
cum sumiṫ intra corpus post transmutationē τ
dissolutionē atq3 cōmixtionē eius sube cū eua
porabili suba spūs: quēadmodū dicimus ó cro
co et filibus. Et in sūma cōgruū qdē est φ dicaṫ
φ iacynthus in suba sui patiaṫ a calore nāli τ ex
inde postmodū eius opus manifestari. Et eniʒ
eiuʒ suba quēadmodū pʒ sensui valde est ab hu
ius passione remota. vt ergo φ calor nālis nec
imprimat in suba nec in accñtibus forme sue in
herentibus: sed solū in vbi eiuʒ τ loco τ qualita
tibus eius accñtalib⁹. ¶ In vbi qdē τ loco qñ
facit ipm cum sanguine penetrare vsq3 ad ptea
cordis. Quapp cum efficiaṫ ppinquius passo
fortius imprimit suum effectū. In qualitatibus
qdē accñtalibus qñ calefacit ipsam iacynthū τ
de nō vero calefactionis est vt manifestet pprie
tatem τ educat virtutē sicut apparet in karabe:
ipm.n. qñ debiliter paleam trahere vṫ: fricatur
qdē donec calescat: post hoc apponiṫ palee tra
hens ipsam. vt ergo finaliter φ impressio iacyn
thi sit ista: τ φ actio eius sit ƀm additionē elon
gationis aut appropinquatōis eius ad id in qđ
nālr imprimit: illud aūt in quo letificanṫ antiq
letificare iacynthū .s. ferre ipsaʒ τ proprie in ore
testanṫ: qñ ad letificationē alteratione non indi
get in suba sua vel in accñtibus inherentibus ei
nec est necessariū φ pariuʒ tangaṫ ab ea sed suffi
cit φ virtus letificandi que ab ea manat ipsum
attingat cū his eius actio cōforteṫ calefactione τ
appropinquatione sicut in pprietatibus cetero

rum. vt et qꝫ adiuuet actionē sue ꝓprietatis qḋ habet de illuminatione cum abstersione ⁊ temperamento complexionis. ¶ De Irimel.

i Irimel planta est aromatica filio cynamomo quā quidem de lamec afferri dicunt: ⁊ est calida in scḋo: sicca in pmo. Et est ei ꝓprietas valde subtilis ↄfortandi spūm quā adiuuat aromaticitas ⁊ stipticitas cum subtilitate sicut frequenter in predictis recolimus confortat etiam cor ⁊ cerebrū ⁊ omnia viscera ⁊ in summa omnium virtutum naturam adiuuat ⁊ actiones. ¶ De Lr̃a. K.

Kadrem. Karabe. ¶ De Kadrem.

k Kadrem est ex medicinis letificātibus ⁊ ↄfortantibus magnis ⁊ est ex nobilioribus tyriacis ꝯ̄ morsum serpentis ⁊ puncturā: nec hꝫ excellentē caliditatem. Et iccirco cum hoc qꝫ est tyriaca confortat ⁊ letificat simul. Est.n. herba filia aristologie crescens cum napello cui napellus ei vicinatur in quocūqꝫ loco: nec fructificat nec frondescit: pp qḋ quidam opinati sunt qꝫ sit animalus: quī hec ei conuenit: non tn̄ est ita. ¶ De Karabe.

k Karabe calida in pmo: sicca in scḋo: opinio tn̄ est qꝫ sit frā. Inest autem ei aromaticitas camphoralis ⁊ radiositas modica ⁊ ꝓprietas ↄfortandi cor ⁊ ipsum letificandi ac depellendi cardiacam iuuamento temperato ⁊ soliditate quā prebet spiritui. ¶ De litera. L.

Lingua bouis. Lapis armen⁹. Lapis lazuli. Lilium. Lignū aloes. ¶ De lingua bouis.

l Lingua bouis calida est ⁊ humida in pmo: cuius ꝓprietas est letificare: et mundificat nāqꝫ sub̄am cordis. Melior tn̄ est que de corintho afferꝭ hñs spissum folium velatū plurima lanugine quod lingua post exiccationē nec ꝯ̄hiꝭ: nec est siccum. que aūt in his ptibus repiꝭ est ex genere alterius plante ⁊ accipiꝭ pro lingua bouis pp similitudinem illius ad illam: cum tn̄ non sit illa. Sed etiam conuenit ei cū virtute proprietatis ⁊ appropinquat eius nature temperamento: nec tn̄ imprimit sicut illa. ¶ De lapide armeno.

l Lapis armenus proprietatem habet confortandi cor ⁊ ipsum letificandi separando insuper vaporem melancolicum ac fumosum a spiritu ⁊ mundificando similiter corpus ab humore melancolico. ¶ De lapide lazuli.

l Lapis lazuli similem vim habet cum eo quod dicitur de armenico lapide: nisi quia est ipso debilior modicum. ¶ De Lilio.

l Lilium in iudicio ⁊ natura croco appropinquat minus tn̄ hꝫ caliditatis ⁊ siccitatis eo ⁊ lilium quidem conuenientius est ad confortationē: cordis: crocus aūt ad letificationē. In lilio est potentia solidandi spūm ꝓpinqua ei que est in croco: non tn̄ hꝫ siccitatē. ⁊ crocus hꝫ vehementē potentiā dilatandi spūm foras ⁊ mouendi eū. proinde amplius confert syncopi qꝫ̄ crocus. Lilium.n. mouet spūs minute dilatando ⁊ extendendo ⁊ fortius retinendo. Crocus aūt minus retinendo ⁊ fortius dilatando ⁊ extendendo. ¶ De ligno aloe.

l Lignum aloes appropinquat in iudicio ambre: tn̄ est ea debilior. Etenim temperamento propinquior est complexio eius. ⁊ oia membra ↄfortat.

¶ De lr̃a. M. Myrtus. Myrabol. Melissa. Macis. Muschus. Mumia. Menta. Malum granatū. Macianū. Margarita.

¶ De Myrto.

Myrtus non est ita pfecte cōmixtionis: vt pꝫ qꝫ vnica ⁊ singulariter predominans virtus ei ↄueniat per nām: imo vt duplicē hꝫ sub̄am. in quarū vna frigiditas dñaꝭ: in altera vero caliditas. inter quas q̄dē cōmixtio non pficiꝭ nec actio ⁊ passio taliter vt pducat ad cōplōnē vnicā dñantē eis in quo quidē iudicio plime ↄsideratōis est myrtus: vt.n. plus esse frigiditatis in ipsa. nec tn̄ adeo fortis est ipsarū cōmixtio quin calor nālis separet inter eas: cūqꝫ separauerit penetrat pmo sub̄a calā ⁊ calefacit. postea vō seqꝭ sub̄a frā ⁊ ↄfortat ⁊ stringit: ⁊ iccirco excellit eius iuuamentū in gñatōe pilorū: ⁊.n. sub̄a calā trahit pmo mām ⁊ dilatat poros. Cū ergo ad ipsos trahiꝭ mā cōueniēs gñatōi pilorū ↄdensaꝭ in pilū. Est aūt sedes aromaticitatis que in ipsa est sub̄a calā. Cū aūt iudicaꝭ myrtus sm cōplōnē eius pdominantē ⁊ fortiorē est frā in pmo ⁊ sicca in scḋo: ⁊ inest ei cū hoc subtilitas est quoqꝫ ↄueniens spūi pp aromaticitatē suā ⁊ stipticitatē cū subtilitate ⁊ subtiliatiua eius ⁊ mūdificatiua et pp alterā sub̄am eius simplicē pp que iterū oia est ex medicinis ↄferentibus cardiace ⁊ cordis debilitati ꝓprietate qꝫ̄ cōplō adiuuat. ¶ De Myrabolanis.

m Myrabolani kebuli fri sūt in pmo: sicci in scḋo: inestqꝫ nālr eis stipticitas qḋ sigꝭ ipsorū ponticitas: ⁊ solū cū ꝓprietate quā cōplō adiuuat. Myra. indi tn̄ adhuc fortiores sunt kebul. Cōicāt tn̄ in mūdificando cor ⁊ cōsolidando ⁊ confortando et iccirco letificant: videtur etiam qꝫ ad hoc similiter insit proprietas. ¶ De Melissa.

m Melisse calida est ⁊ sicca in scḋo. Inest aūt ei ꝓprietas mirabilis letificandi ⁊ ↄfortandi cor silr. quā q̄dē adiuuat aromaticitas ⁊ subtilitas apertiua ⁊ stipticitas que in ea sunt: ⁊ cū hoc et cūctis visceribus cōfert hēteꝫ nām leuiter solutiua ita.s. qꝫ sufficit ad soluendū a spū vapores melicos ⁊ sanguinē q exit in corde: nec tn̄ id efficere valet a ceteris mēbris ⁊ corpore toto. ¶ De Mace.

m Acis: de eo dicet in capitulo de spica

¶ De Muscho.

Ascus calidus est et sic. in tertio. Est
m autem similis croco nó tamen crocus loco eius
permutari pót in oi loco: et muschus est
tyriacalis nobilior que napellu et grana
tiue et cornu spice reprimitur caliditas eius cum
camphora et siccum cum oleis humidis sicut cum
oleo violaceo et rosaceo. ¶ De Mumia.

Umia calida est in fine tertii sicca ut
m creditur in primo. Inest autem ei
proprietas omnem spiritum confortandi quod adiuuat continuatiua viscositas. ¶ De Menta.

Enta habet subtilem aromaticitatem et dul
m cedinem amaritudini cónumatam cum delectabili cómixtione ponticitatis et cóuenientis stipticitatis que inquam sicut sepe diximus adiuuat letificandi proprietate ut autem quod eius cóplexio sit calida in fine primi sicca in principio secúdi. ¶ De malo granato.

Alum granatú dulce conueniens est có
m plexioni spiritus cum bonitate et dulcedine sua et proprie spiritus qui existit in epate. ¶ De Maciano.

Acianum fri. et sic. est in primo: et inest
m ei magna proprietas letificandi et confortandi quá adiuuat aromaticitas et dulcedo. Etenim cá hec est quod medicina est nutriens. quod ob rem confert spús nutriédo et tépando ipsum et prodest etiam ex sua proprietate. De margarita.

Argarite siles sunt larabe inná et lumi
m nositate: veritatem in ope nó congregatur illas. tamen ei inest proprietas valde magna.

¶ De Litera. N. Nenufar. ¶ De Nenufare.

Enufar appropinquat cáphore in iu
n dicio: nisi quia est humidior ea. Et eius quidé humiditas causat in substantia spús qui existit in cerebro pigritiá et torporem nisi egeat humectatióe vt téperetur. spús autem qui est in corde non videtur ab ea pati hoc nocumentum quod patitur spús cerebri: imo prebet forte iuuamentum: nam proprietas sue aromaticitatis confortat spúm qui in corde est: nocumentum vero frigiditatis et humiditatis ipsius est secundum quid et temperatur croco et cynamomo. ¶ De Litera. O.

Oua. Olibanú. Ozimú. ¶ De Ouis.

Ua quauis medicina non sit ad cófor
o tationem cordis tamen recipiuntur: ipsum.n. valde confortant: vitella. videlicet. dummodo tamen accipiantur ex ouis volantium laudabilis carnis sicut galline et perdicum et starne et fasiani. Ista.n. vitella temperate complexióis sunt quibus tria conueniunt .s. velocitas in sanguinem transmutari: et parum superfluitatis post transmutationem relinquere: et sanguinem generant et confortationem sanguinis quo nutritur cor.s. subtilem et clarum: pollitur ergo festináter ad ipsum. Et iccirco preceteris nutrientibus est ueniens est in dissolutione substantie spiritus et diminutione materie ipsius sanguinis scilicet cordialis. ¶ De Olibano.

Libanú calidú in scdo gradu et siccum
o in primo. Estque confortatiuú vitalis spiritus et aialis et proinde confert hebetudini et obliuioni. Cuius inquá opó cóformis est o póni been: nisi quia eo debilius est in confortatione cordis et maioris aromaticitatis et propter tyriacitatem que in ipso est prodest fumus eius in pestilentiis. ¶ De Ozimo.

Zimum est basilicon de quo superius
o est dictum: minus autem est melisse iu dicio simile excepto quod est eo calidior modicum.

¶ De Litera. P. Polypodium. Pira. Peonia. ¶ De Polypodio.

Olypodium letificat non per se sed
p per accidens: euacuat enim a corde et cerebro et corpore toto melancoliam. ¶ De Piris.

Ira quidem aromaticitaté et stipticita
p tem atque soliditaté substantie que inquam ad frigiditaté declinantia habent virtutem confortandi cor et adiuuant eam que diximus. Maciana tamen ad hoc meliora sunt eis. ¶ De Peonia.

Eonia tépata est in caliditate et frigiditate
p forté habens siccitaté et stipticitatem cum subtilitate quá inquá oia proprietaté ipsius adiuuant in cóforationé spús aialis et expulsioné superfluitatum a cerebro cum potentia quá habet educendi melancoliam et flegma et illius substantia: a cuius proprietate adipiscitur cerebrú potétiam resistendi eorum receptioni. vt etiam illi conuenire videatur uersaliter impressio in corde quamuis nó recitetur.

¶ De Litera. R. Rosa. ¶ De Rosa.

Osa ipfecte cómixtióis est in eius substantia
r sicut diximus de myrto. Est.n. in ea substantia cuius cóplexio frigida est in scdo: et substantia cuius cóplexio calida est in primo. et est in ea substantia leuitiua et humectatiua et substantia inspissatiua et sicca. Cóuenitque cum aromaticitate sua substantie spús et precipue quando supcalefactus extiterit. Cófert.n. ei tunc sua frigiditate ac solidat spm cum sua stipticitate propter quod valde proficit et sincopi et cardiace quando paulatim deglutitur aqua ipsius. Estque conuenientis visceribus conferens. ¶ De Litera. S.

Sericum. Sticados. Spodium. Sandalus. Secacul. ¶ De Serico.

Ericú ex fortibus letificantibus est ex
s cellentius: tamen est crudú: sed quandoque cadit in vsum coctú potissime si non fuerit tinctú. Est autem calidú et siccú in primo et inest ei subtilitas et raritas et puritas atque fulgor et proprietas letificádi et confortádi cor ad quod iuuatur predictis: vnde dilatat spm et solidat et abstergit et

clarificat et illuminat: nec tamē eius confortatio nisi uni appropriatur spiritui: sed est potius conueniens substātie spiritus cuiuslibet: ita q̄ cōfert spiritui animato qđ patet ex eo q̄ visum confortat si oculi ex ipso collirizētur. patet etiaz propterea q̄ confert memorie et q̄ spiritui preterea confortat q̄ existit in epate qđ impinguatio manifestat. planū est autem q̄ non impinguat propterea q̄ temperet corpus: relinquitur ergo q̄ facit hoc q̄ confortat spiritum naturalez ad nutriendi actionem perfectius causandaz. vtimur etiam eo sine repressione. ℭ De sticados.

Sticados arabicū calidū est in primo et siccū i scđo. Inest aūt ei proprietas educēdi humorē melicū et proprie ex cerebro et ex corde: vñ ēt letificat et cōfortat corpus depurādo substātiā spūs in cerebro et i corde simul a melia: habetq̄ stipticitatē modicā et iccirco substātiam spūs in corde consolidat. videt etiā q̄ propter hoc proprietatē hēat confortandi cor. propter que vehemēter confert in venenis punctionū et morsura et ad confortandū cor et ad corroborādū memoriam. ℭ De spodio.

Spodio inest proprietas confortādi cor et letificādi. Cōfert multū cardiace et sincopi calis cuius proprietatē stipticitas adiuuat: cōplonaliter autē est frīs in scđo. In cōplonib⁹ frigidis tēperat cuz croco: vt q̄ letificet et cōfortet causando luminositatē et soliditatem in spiritu. ℭ De sandalis.

Sandalus hʒ proprietatē letificādi et cōfortādi cor quā quidē adiuuāt aromaticitas et stipticitas. et illius subtilitas. Estq̄ cōplo ei⁹ frā q̄uis alb⁹ frigidior sit et minus siccū: oēs tñ in his qualitatibus conueniunt ad scđm gradum. ℭ De secacul.

Secacul quod est fm veritatem frigida vt fertur propter subtilitatem et caliditatem et humiditatez addit in virtute spiritus.

ℭ De littera. T. Terra sigillata. Tamarindi. ℭ De terra sigillata.

Terra sigillata tēperate cōplonis est in caliditate et frigiditate conformis humane complexioni: nisi q̄ eius siccitas maior est humiditate ipsius: habetq̄ humiditatē cum sua siccitate vehemente cōmixtā. Et propterea insunt ei viscositas et confortatio: q̄ maior vero est siccitas in ea: iccirco cuz illis inest etiā eidē abstersio: hēt etiā proprietatem mirabilē letificandi et cōfortandi cor cum vtriacitate manifesta propter qđ cūctis obuiat venenis ita q̄ siue bibatur anteq̄ venenū siue post: naturam sustinet et confortat ad expellendū eum. videtur etiam q̄ insit ei proprietas illuminandi et temperādi spūm. Adiuuant aūt viscositas et stipticitas que in eo sunt etenim soliditatē et continuitatem auget spirituū: propter qđ fortius letificat et confortat. ℭ De tamarindis.

Tamarindi frigidi sunt et sicci in scđo: de qb⁹ opio est q̄ cōfortat cor. vt tñ q̄ illud proprie fit in hñtib⁹ malam cōplonem ad nām colericā declinātem. Etenim temperat infrigidando et a colera mundat cum virtute solutiua quam habet.

ℭ De littera. V. Vsnee. ℭ De vsnee.

Usnee ca. est in primo: sic. in scđo: q̄ ppter sui aromaticitatē cōueniēs est substantie spūs quā etiā soliduatē et stipticitate consolidat et cōfortat defacili et penetrat. propter sui subtilitatē. Et iccirco confortatiua est cordis et cardiace conferens.

ℭ De littera. Z. Zedoaria. ℭ De Zedoaria.

Zedoariā vtrūq̄ calidū est et siccuz in tertio in qbus ēt inest cum subtilitate stipticitas et cōuenit eis cū proprietate et aromaticitate cor confortare adiuuatq̄ stipticitas et subtilitas: sed in domestico q̄dem fortior est confortandi proprietas et aromaticitas etiā: ponitur q̄ in magnis tyriacis. et q̄m vehemēter cōuenit substātie spūs: iccirco cōfortat spiritum in epate existentem: adeo quidez vt inter impinguantia cōputetur.

ℭ De differentibus modis letificandi et confortādi repertis in medicinis. Cap. iiij.

Determinatis nr̄e intētionis sermonibus in medicinis simplicibus cordis q̄mmodo loquemur de cōpositis medicinis. Et primo de mytridato et tyriaca magna. nulla eni cōpositarum medicinarum equparat eis in temperādo cōplonē humanā et conferēdo ei ac letificatione cordis et ablatione tristitie nec non in obuiando venenis ac morsibus etiā venenosis. Ambarū enim medicinarū aliquid est notum: aliquid vero ignotum. Notū autē est qđ eis aduenit ex simplicibus. Ignotū vero qđ eis aduenit post commixtionē. Exēplū autē primi est sicut si dicamus nos scire tyriacā et mitridatū veneno tyri et scorpionis conferre: propterea q̄ in eis reperiuntur medicine conferentes ad illud. et silr tamē propter hoc dicit cōferre cardiace aut debilitati virtutis existētis in epate. Exemplum autem secūdi est vt dicamus q̄ nobilior operationuz ipsarum est que prouenit vtrisq̄ post commixtionem a natura cōuenienti valde nature humane ad quā quidem suscipiendā cōplexio preparat eam eiuſ etiaz ptīm ab extrinseco est. Nos aūt ignoram⁹ causam inuentionis quantitatum medicinaruz simplicuū proportionataz ad hāc dispositionem in eis: quēadmodum ignoramus in ceteris. ℭ In qbus etiam similiter accidit et que nō artificialiter sed naturaliter componunt. sapiētes aūt speculatores perse determinant q̄ directio ad cōpositionem istarū medicinarum processit ab inspiratione ac prouidentia diuina aut a re inspirationem

simul. Etenim deductio rationis nõ pertingit
efficaciam compositionis ipsarum: sed attingit
ex ipsa compositione quam narrauimus paulo
ante. Nõ si tota operatio tyriace procederet
ex parte simplicium ⁊ nõ ex parte dispositionis
quam sua complexio prebet: esset vtique recens
efficacior ⁊ vtilior fermentata cuius ȝrium tñ
est: recens aũt pauci iuuamenti est. ⁊ illud qui/
dem iuuamentum qđ ei ex sua proprietate con
uenit non inuenitur sensibiliter apprehendi nisi
in fermentata: perficitur aũt fermentatio ipsius
ſm modernos in .x. annis ſm Gal. tamẽ in an/
nis .xx. ſm diuersitatem caliditatis ⁊ siccitatis
regionum ac climatum ⁊ apud aliquos moder
norum speratur eius iuuamentum post sex mẽ
ses. veruntamẽ nec apud nos nec apud Gal. de/
monstratio est in hoc. predecessores autem Gal.
dicunt hanc proprietatem in predictis ambab⁹
medicinis necessario prouenire post vehemen/
tem cõmixtionem qui quantius sperarent in ipsis
causari post cõmixtionem ⁊ fermẽtationẽ pro/
prietatem congregantem simplicium proprietates
illis tamen debiliorem. Timebant nihilominꝰ
quod cõmixtio amputaret predictas proprietates:
sed reuelatio ac diuina prouidẽtia produxit ad
illud. postquam vero examinata fuerit earum cõplexio
debilitari cepit timida existimatio. ⁊ verificata
est opinio veritatis. Rursus autẽ imperiti me
dicorum credunt in tyriaca ⁊ mytridato esse ex/
cellentem caliditatem ⁊ iccirco respuũt ex ipsis
dare quantitatem medij aurei: nec tamen dubi
tant de diacymino ⁊ diatrionpipereon quatuor
aur. propinari: cum tamen concludat perscruta
tio rõnis quod in hac dosi istarum confectionum.
multo etiam amplior sit caliditas quam in dosi pre
dictarum. eteni in medio aureo vtriusque predi/
ctarum sunt. ℈. i. medicinarum ⁊ .ʒ. mellis. ⁊ .iij.
℈. vel. ʒ. medicinarum: ſm quam quantitatẽ acq
ritur mellis virtus. Sunt in ea preterea medici/
ne infrigidantes: inter quas opium est habens
sufficientem frigiditatem que inquã rei fermen
tate communes sunt. In re aũt fermentata du/
platur virtus quecũque sit illa siue caliditatis siue
frigiditas. etenim in substantia humida confe/
ctio fermẽtatio auget caliditatem: tyriaca aũt nõ
recipit fortius quam recipiãt supranoĩate ꝯfectio/
nes. Et iccirco virtus ipsius quantius equlis esset vir
tuti alterius pdictarum nihilominus existit fortio
ris impressionis quantius: vt dictũ est: verũ sit tamen
nullus supradictorum tam vehemẽti audacia subi
to prorumpit in administrando tyriacam sicut in
confectionibus alijs: in ambabus enim predi/
ctis prime due intentiones reperiuntur dum
fuerint fermentate: nec tamen viri respuunt fer/
mentatis: sed abstinent ab vsu ambarum recen
tium. Et huic audacie simile quid habent opi/
natores huius q ministrant pillas cocbias ⁊ feti/
das ⁊ hermodactilorum ⁊ euforbij. Et respuũt da

re hieralogodion ⁊ hieram archigenis cum tñ
in his exiccantes medicine minoris existãt põ
deris ⁊ pluribus repumentib⁹ coquentur. postquam
tamen considerationem diligentẽ adhibuissem
cõputãdo existimaui caliditatẽ mitridati ⁊ tyria
ce. Inueni quod caliditatẽ tyriace in fine secũdi: ⁊
mytridati caliditatem citra aliquantulum quantius
sua componentia fortiora sint ⁊ maioris etiam
põderis. Sed existimatio psuadet quod cõplexio
per fermẽtationẽ adipiscitur caliditatem vehemẽ
tem venientẽ ab extra: qđ quidẽ syllogistice com
prehendi nõ põt: sed solũmodo existimatione
artificiali ⁊ experimentali. Experimentum autem
ostendit nobis tyriacam ⁊ mytridatum minus
notabiliter calefacere corpa nostra quam diacymi/
num ⁊ diatriõpipereon. Opera vero fortiora ⁊
nobiliora: que quidẽ ex tyriaca ⁊ mytridato pro
cedere cernimus manifeste non ex vehementia
caliditatis aut frigiditatis procedũt: sed ex no/
biliori proprietate ipsorum scilicet tam proprietate
simplicium quam ex proprietate eis ab extrinseco
data. Sic igitur ex predictis relinquitur mani/
festum quod tyriaca ⁊ mytridatum non imprimũt
quẽadmodum opinati sunt quidam calefactio
nem ⁊ adustionem quas alie vsuales medicine
seu confectiones non imprimũt. homo autem
temperate cõplexiõis quando vtitur altero ipso
rum tempore temperato aut frigido ⁊ in quantitate
etiam moderata nec nimis frequenter prosunt
ei ad confortationem cordis maximo iuuamen
to ⁊ cõseruat sanitatem in ipso atque securum effi/
cit ab incursu pestilentiarum accidentiũ ⁊ a pra
uis humorum morbis atque lesionibus obui/
antur venenorum: cunctasque virtutes eius corro/
borat ⁊ vite longitudinem prestat ei. Qui vero
calide complexionis existit etiam in calida re/
gione nec istis nec etiam alijs confectionib⁹ ca/
lidis vti debet: nisi in necessitatibus manifestis.
preterea ex capitulo mytridati ⁊ tyriace sunt dia
muschus amarus ⁊ dulcis: sed amarus quidem
conueniens est temperatã habentib⁹ cõplexio/
nem aut frigidã: dulcis autẽ hñtibus calidam.
Ceterũ diamuschus in letificãdo nõ multo de/
bilior est quam tyriaca in cõfortatione tamẽ cordis
ea moderate debilior est. in confortatione quidem
ceterorum membrorum multo debilior est ipsa.
Amplius autem impressio eius in corde letifi/
catio est ⁊ viuificatio ipsius. Insuper autẽ vtili
tas eius que in morsibus ⁊ puncturis minor est
quam eius vtilitas in venenis bibitis. Tyriaca vero
⁊ mytridatum ad omnia prosunt: potest autem
diamusch⁹ amarus sic preparari. vz. vt accipiantur ex
eo aur. x. ⁊ ex succo macianorum dulciũ ⁊ grana/
torum dulciũ ⁊ cydoniorum dulciũ ana. aur. l. ⁊ coquan
tur simul vsque ad spissitudinẽ: post hoc vero po/
terit eo vti calidam habẽs cõplexionẽ. quod si vtẽs
valde calida complexione extiterit fiat illud cũ
succo acedule ⁊ cum acetositate. siue dosis tan/

te quantitatis vt dosis.℥.diamuschi cum adiun-ctio: saluetur sicut si dosis succorū huius fit aur. iij. aur.iiij. tanta quidem diamuschi quantitas adiungatur: quia repressa excellenti qualitate ipsius prodesse possit fm sui proprietatem. Et similiter intelligendum est in ceteris letificanti bus tam magnis quam paruis. Confectio vero profectius quam Alchindus composuit vtilis est valde melancolici cordis debilitati ex morbo melancolice. amplius autem conferi purificando quā confortando. Diamuschum vero est letificans confectio manifestius ꝯfortando prestat iuuamentū ꝙ purificando: ꝛ idcirco cōfectio perfectius ꝯuenientior est tristitie melice ꝛ ipsi melie. Diamuschus aūt ꝛ confectio letificans potius ꝯueniunt sincopi ꝛ cardiace passioni. Ex medicinis aūt que huic passioni ꝯueniūt sunt ille quas nos fuimus experti: ꝛ quarum cōpositio fuit inuenta post eꝫ cōpōnis memoratarum ex quibus vna est oxyzaccara quam nos cōposuimus patientibus tristitiam melicā ꝛ epilepsiam: quorū morborꝫ cām emendat suauiter atqꝫ digerit pp̄ qḋ leui solōne euāt. ℞. epithimi. ℥.x. polypodij.℥.vi. buglosse.℥.iij. chimi ysopi capilli veneris.℥.v. turbith ℥.vi. vtriusqꝫ ozimi se. melisse zedoarie been albi ꝛ rubei folij spice nardi cardamomi oium.ān.℥.iij.℥. cuscute se. endiuie radicis eiusdem radicis lilij.ān.℥.xij. suc.ro. ad pondus oiuꝫ. Supra igitur oia in purissimo ꝛ fortissimo aceto remolliantur per diem ꝛ noctē. In crastino vero adiungantur toti lib. iij. aque mundissime totūqꝫ suauiter decoquat vſqꝫquo redeat quasi ad mediocritatem aceti. ꝙ si zuccarum ro. non suffecerit dulcorare ita vt in hoc remaneat sapor zuccari ad hoc sufficiens sunt addenda. postea vero ab igne depositū seruetur. fit aūt dosis eius a.℥.xv. ad.xx. ꝙ si recipiat.x. diebus ꝯtinue manifestabitur eius iuuamentum in his in quibus fuerit multa mā melica. si vero modica fuerit materia sed membra principalia tamen disposita sunt ad hoc vt humor huiusmodi generetur in his ꝛ illa modica ipsius quantitas in lacertis maneat in arterijs ꝛ venis tunc experti sumus in tali casu sirupum cuius dispensatio talis existit. ℂ ℞. se. endiuie ꝛ melisse ozimi minoris omnium. ān.℥.xx. radicum lilij.℥.v. buglosse.℥.xxx. foliorum melisse.℥.xv. polipo. maratri omnium.ān. ℥.vi. omnia hꝫ coquātur in septuplo sui de aqua ꝛ duplo sui de succo macianorum dulcium vſqꝫquo sui tertia remanserit pars. postmodum coletur ꝛ colature addatur zuccarum ꝛ firupetur ad modum iulep: vel potest fieri ad modum sirupi acetosi fm mensuram decoctionis. ℂ Cōfectio alia nobilis valde ꝙ experti sumus in forma electuarij ꝛ etiam trocisci cui addidi ꝛ subtraxi fm diuersitatem complexionum: prodest enim vehementi iuuamine cordi ad confortan-dū. ℞. margaritarum karabe coralli oium. ān. aur.i.ꝛ.℥.sirici crudi cancrorum fluuialiū adustorum omnium.ān. aur.i.℥. buglosse.℥.v. vel.x. limature auri.℥.i. se. melisse ozimi vtriusqꝫ. ān. ℥.iij. been albi ꝛ rubei ligni aloes lapidis armeni lapidis lazuli loti masticis cassielignee cinamomi electorum ozimi aluni croci nucismuſ. cardamomi minoris cubebe omniuꝫ.ān. aur.i. epithimi.℥.iij.℥. sticados arabici.℥.iij. ābre aur.i. ꝙ si non inueniatur ponaſ zedoarie loco ipsius duplum doronici romani aur.ij. se. endiuie.℥.v. se. cucu.℥.iiij. mānc.℥.x. rof. ru.℥.iij. muschi.℥.ß. camphore aur.i. ambre aure.i. spice nardi folij amborum.ān.℥.ij. Hec igitur sunt radix ꝛ firmamentum ꝛ fiunt inde trocisci cum mella. preparatur autem quandoqꝫ fm exigentiam temperate complexionis ꝛ tūc nulla fit in eo mutatio. Quandoqꝫ vero preparatur habenti malam complexionem calidam aut malam complexionem frigidam: ꝛ tunc fm exigentiam cuiusqꝫ fit in ea mutatio: fiāt ergo trocisci ad pondus ℥.i. aur. cum triplo sui de melle optime dispumato. Si vero fermentari debeat propter conseruationem ꝛ post fermentationem vsui reseruari expedit vt addantur opij.℥.v. ꝛ castorei puluerizati tantūdem: quibus oppositus non fuit ministretur nisi post sex menses. Si cui autem dominetur mala complexio calida expedit vt crocus ꝛ muscus ad.℥. aur. reducantur ꝛ subtrahatur epithimum vice cuius ponantur.℥.v. fumiterre ꝛ iiij.℥. sene: addanturqꝫ rof.℥.xviij. se. portulace ꝛ spodij.℥. seminis lactuce.℥.ij. sandalis.℥.iij. cetere vero medicine remaneant sicut post ꝛ fiāt trocisci sicut diximus cum melle optime dispumato. Cui vero mala complexio frigida dominatur expedit adiungere medicinis predictis corticem nucismusch. ꝛ corticem citri ꝛ xylobalsami atqꝫ piperis ꝛ zinziberis ex vnoquoqꝫ. vꝫ. ℥.i. castorei.℥.ij. ꝛ subtrahe de camphora.℥. aur. habens etiam malam complexionem calidam sumat dosim ipsius cum aureo spodij ꝛ sapa macianorum. Qui frigidam autem habent complexionem cum.℥.i. castorei. Iam autem cum hac medicina curauimus quosdam circa principium de melancolia vergente in maniam. que lupinum demonium appellatur adiunximus dispensationi temperate.℥.i. iacynthi rubificatus: ꝛ splendidi ꝛ perfecte puluerizati ꝛ adiuti fuerunt maximo iuuamento post desperationeꝫ. ℂ Compositio autem propria his qui propter malam complexionem labuntur in cardiacam ꝛ cordis debilitatem est ista. ℂ Recipe seminiſ lactuce ꝛ melonis ꝛ cucurbite ꝛ cucumeris mundatorum ana.℥. quinqꝫ seminis portulace.℥. quatuor margaritarum coralli karabe cancrorum fluuij adustorum sirici crudi omnium ana aure.i. sape olibani aure. vnus. Si vero non inueniatur loco ipsius ponantur,

ʒ.aur. ligni aloes zedoarie doronici been albi ⁊ ru. ana. ʒ.ij. spodij cardamomi minoris. ana. ʒ.iij. ros. ru. mundatarum a capul. ⁊ in umbra exiccatarum. ʒ. vi. croci aur. ʃ. camphore vehementer contrite cum. x. sui de muscho ⁊ sexto sui de ambra aur. i. ʃ. buglosse aur. v. ex omnibus supradictis fiant trocisci cum sapa macianorum ⁊ cidoniorum ⁊ malorum granatorum. his inquam sapis equaliter acceptis secundum quantitatem confectionis sufficientem. ❡ Ad illud etiam iulep ex succo buglosse cum tantidem succi endivie ⁊ quadruplo sui de succo macianorum ⁊ duplo de aqua ros. ⁊ sexto totius de albissimo zuccaro que inquam suaviter decoquantur usque ad spissitudinem. ⁊ fit iterum iulep ex folijs melisse coctis in aqua ro. donec receperit virtutem ipsorum: aut ponitur succus eius in. xxiij. sui de aqua ros. hoc. n. proficit cunctis patientibus cordis debilitatem potissime si addatur buglossa ita. vz. quod si fuerit sicca cum ea coquatur in aqua ros. Si vero recentes commisceatur illi succus illius: quod si complexio vehementis caliditatis extiterit diminuatur succus melisse ⁊ augeatur succus buglosse quantitatibus existentibus utriusque equalibus.

❡ De medicinis solutivis egritudinum cordis. Cap. v.

Evacuatio autem convenit in melancolicis uti post digestionem ⁊ ipsarum lenitionem. Si vero in toto corpore abundaverit humor nocivus totum corpus incipiemus evacuare. Ad autem quo evacuatur convenientius est ut dissolvantur. vi. ʒ. hieralogo. in. xx. ʒ. decoctionis epithimi facte secundum hanc formam. ℞. epithimi. ʒ̄. i. uvarum passularum. ʒ̄. ij. coquantur in. iij. lib. aque tantum donec post colaturam possit extrahi inde solummodo pon. xxx. ʒ. quod si cum hoc non evacuetur fiat decoctio epithimi nova aut cum. ix. ʒ. recentis epithimi cretensis ut in supradicta oxyzaccara dissolutis nisi fortis dissinteria timeretur ⁊ digeratur cum iulep quod post predictam oxyzaccaram superius scripsimus. Ex pillulis autem fortibus ad hoc congruentibus sunt huiusmodi. ℞. hierepigre epithimi. ana. ʒ̄. ij. polipodij sticados arabici agarici. ana. ʒ. ʃ. pulpe colloquin. quartam partem. i. ʒ. scamonee bdellij salis. ana. grana. v. ❡ Alie vero nobiliores predictis sunt he. ℞. pigre epithimi sticados arabi. ana. ʒ. ʃ. lapidis lazuli lapidis armeni ablutorum agarici pulpe collo. salis. ana. quartam partem. i. ʒ. ligni allo. masticis mentastre. ana. gra. v. ellebori gra. ij. ʃ. scamonee gra. iiij. Scias autem quod in decoctionibus ellebori dosis est. ʒ. i. in pillulis autem gra. iij. ʃ. ⁊ cum in nihilo noceat actiones medicine confortat. Si vero flegma melancolie iungatur tunc fiat evacuatio cum huiusmodi pillulis. ℞. epithimi turbit. ana. ʒ. i. thymi pulpe collo. agarici lapidis armeni. ana. ʒ. i. quartam scamonee salis napuci sticados arabici. ana. ʒ. v. ellebori gra. iij. ʃ. fiant pillule cum succo porrorum. In pillulis autem que infra predictas sunt in virtute non oportet permutari complexionem aut medicinas: sed sufficit variare dosim secundum existimationem artificialem a medietate usque ad duas tertias. cum autem evacuatio corporis non intenditur: sed partium solummodo ut cordis aut capitis tunc convenientius est uti pillulis quas dicemus. Si ergo fuerit complexio melancolica pura ⁊ propria. ℞. epithimi myrabolanorum indorum. ana. partem. i. hierepigre partem. i. ⁊ ʃ. sticados arabici mirrdati partis. i. duas tertias. ellebori nigri. partis. i. sextam masticis ligni aloes crudi ⁊ polipodij lapidis armeni loti pulpe collo. ana. partis. i. tertiam. Hec omnia conficiantur cum succo macianorum ⁊ fiant inde pillule ad quantitatem ciceris ex quibus sumantur a. ʒ. i. usque ad aur. i. de nocte cum vino: de die vero ante gargarizet oxyzaccara maioris decoctionis. Cum vero complexio flegmatica ⁊ melancolica fuerit. ℞. turbith agarici epithimi lebuli sticados arabici ana partem. i. ʃ. aloes partem. i. ʃ. ligni aloes partem. ʃ. fiant pillule sicut prius. Cui autem complexio melancolica ⁊ colerica fuerit. ℞. turbith epithimi semen fumiterre. ana. partem. i. myrabola. citri. partem. i. non ⁊ tertiam eius: rosarum partis. i. duas tertias: fiant pillule sicut prius. Hec sunt ergo que inquantum potuimus sub compendio perscripsimus in sermonibus medicinarum cordialium finem huic operi imponentes cum laude dei qui virtutem largiri dignatus est opusculum terminandi.

❡ Expletus est libellus de viribus cordis: quem princeps Avicenna edidit.

Algali.i.tribul⁹
Abelation.i.grana citri.
Abeldil beldemē.i.grana vimi.
Abel⁹.i. grana vel grana capitis τ est staphisagria.
Abel scnobar sichir .i. grana pini minoris.
Abenezid idest gummi albotin.
Abagas .i. panniculus subtilior τ tertius quo embrio inuoluitur.
Abhel.idest fruct⁹ iuniperi vel iuniperus.
Abir spēs est exiture.
Abolfusel idest pig triāgularis.
Abrahoma .i. vlcera q̄ sunt in vltimo malitie.
Abugilise.i. lactuca asini vel lactucella maior τ noiatur simaren τ sincaren τ super titimalo.
Abunseguesecu.i. somnia permutabilia.
Acari est de cuius succo fit acatia.
Acatia ē succ⁹ arboris q̄ stricto filiatur i alexādria τ dicitur alkaud.
Aced est gen⁹ absinthij coloris subalbidi.
Acemana.i.ʒetio.
Acetrci est medicina q̄ fit ex aloe iera mastice τ mirabolanis.
Achāni est qdā spēs lacruce asini anulus fitr.
Achcel est locus inter duas spatulas sub collo vbi.s.coniungitur collum dorso.
Acinges idest vitril triium accō est folium q̄ similatur acetose siluestri τ dicitur bertacti.
Acratus τ alfumigie lapides sunt.
Adab est aial qd moratur in aquis simile agib
Adalasi idest vngula caprina.
Adarmachi.i.simila.
Ademest idest laurus.
Ad treb.i.flux⁹ sanguinis per inferiora cuz fit ab ep̄ate vsq.
Adercre.i. aromaticū.
Adib idest lupus.
Adibil.i.muscus.
Adoc vel adec.i.lac.
Adohoc.i.lac acetosum de quo extractū est butyrum τ dicit̄ adohoc.
Adrimia vel adrioch ē arranita.i.ciclamen.
Adruculudidos ē auis parua semper mouens caudam valens ad lapidem renum.
Aduduc est nicticorax τ s̄z alios est bub auis.
Adulbus idest ericius montanus.
Adu aruzegi.i.galus τ galina.
Aenuc .i. antimonium.
Afazaz calaminum.
Aficume est q̄si nubes in nigro oculi τ dr̄ vic⁹ sordidū habens crustas τ noiatur adustiuum.
Afficē .i. obthalmia q̄ in primis apparet.
Afrana est cib⁹ de carne cocta τ infrigidata.
Afur vel afsur idest crocus orientis.
Agib animal est.
Agrios.i.argētū viuū.
Agūbatalo.i. strignum.
Agusa.i.ysopi cerotum.
Ahalcenobar idest nucleos pini.
Amemen .i. fimbriuz.
Aileir idest vigil.
Alzael.i.cū aliq̄s ,ipeditur in ,pferēdo s̄monē vel antēq̄ ,pferat.
Alzaiasin idest supremē partes nasi.
Alzais.i.acetū ,ppositū ex duab⁹ sub̄ijs diuersis vna calida τ alia frigida.
Alzalzamari est auis τ dr̄ frangens ossa.
Alzaleū idest stannum.
Alzanatu.i.instr̄m quo aliquis suspenditur.
Alzarset .i. nasturtium.
Alzasceda idem.
Alziuli.i. fructus tamarisci.
Alkasis est centaurea minor.
Alambari idest frumētum depilatuz decoctū cū multa aqua.
Alabel idest vini por⁹.
Alachalicha.i. epithima de odoriferis.
Alag.i.sanguisuga.
Alagarab est sal.
Alahacal.i. flux⁹ humorum a capite ad tracheaz arteriā ex quo fit tussis vl̄ arterie passio.
Alabudocene .i. troc. stelle qui nō permittit vitam recedere.
Alabglab ā amlza idest portulaca. Albagla idē.
Alāuro vel alabasi idest plumbum.
Alaratolai idest calcanei locus.
Alarsin .i. enula.
Alasabeo safar idest vipramus.
Alasaf idest desudatio.
Alasar .i. concauitas.
Alascea.i.ammoniacū.
Alascheti est spina alba q̄ similat̄ bedeoard.
Alaunoch.i. plumbum nondum mundatum.
Alazaracoē idest petra serpentaria τ est tribus modis vna quasi nigra alia subuiridis imutis lineis albis.alia viridis.
Alazal almareo idest lapis lacteus qui cum fricatur facit lac cuius virtus est vt ematites s̄z de bilior.
Alazarassengi idest lapis spongie.
Alazar lazuard.i. lapis lazuli.
Albacal idest bresilum.
Albagal antalza.i. portulaca . Alabglab idem.
Albalegbim idest a.14. anno vsq ad.50.
Albara acora scēa idest rapa.
Albaras ē morphea alba vt lac vel nimia cutis albificatio.
Albarochia est tabula magna cum qua equant̄ os fractum.
Albatagi idest extremitates ossium que iunguntur cum digitis.
Albazal idest cepe.
Albechauahari idest resistentia malicici.
Albedilē vel alcatimē vel fangusator idest incubus.
Albedisanem est rubedo extranea similis rubedini leprosi.
Albedarungi idest basilium.
Albefarasagel idest mala citonia.
Albehel idest fructus iuniperi.
Albeda idest flores palmarum.
Albelladozlū idest artacardinum.
Albelgaga.i.cucurbita
Albeleet idest mirtus.
Albeldilgar idest fraxinus.
Albelcandaracar.i. grana lauri.
Albenben de q̄ fit oleuz muscellinum.
Albens .i. nurmuscata.
Alberēgesiniū .i. ozimū cum floribus suis.
Alberdi idest papirus.
Albersandarhu.i.virga pastoris.
Alberi est arbor pini cuius gumma dicitur gūma pini τ est colofonia.
Albetiriace cupiliss latine.
Albezard.i.lapis q omni veneno resistit τ ideo vocātur que veneneno resistunt albezahar.
Albin idest vua sicca.
Albi⁹ est lacticiniū bouorum qd noiat̄ marinum qui ibi nascit̄.
Albondeli idest nux d india.
Albozati.i. vmbilicus.
Albotin est arbor cui⁹ granum dicitur granū viride.
Albunga.i. auellana.

Albutira est species ca/lamenti silvestris q na/scitur inter lapides.
Albuzer .i. dactili.
Alcacher alcasfor.
Alcalzab .i. ligamentū a posteriorib' tendens an/terius et ab anteriorib' retrogrediens.
Alcalzar idest tapsia.
Alcandaros .i. triticum romanum.
Alcanzi e species crete.
Alcarad idest cimices.
Alcarme .i. vinus et dicitur cochear qn inciditur.
Alcarmezit idest nux ta/marisci.
Alcaru idest prunella agrestis.
Alcarudo .i. rosa vince egebut.
Alcataticaro .i. caro na/rium vel renum.
Alcatatur idest siringa vel id quod iniicitur p siringam.
Alchaseran .i. bruscus.
Alchaun .i. locus dorsi in directo renis vel ar/ticulus est in arabico.
Alchatmis panis qui e de genere tritici.
Alchecl est locus inter duas spatulas sub col/lo ubi .s. coniungitur col/lum dorso.
Alchecaracha vel arcal/dos idest piretrum.
Alchisite .i. dragagantū.
Alchocel vel al:hore idest palma silvestris et fit de succo alchar sirupus de succo palmarum silue/strium.
Alchuabe idest ulcera nigra melancolica que sunt ad sanandum diffi/cillima.
Alchamita idest fermē/tum.
Alchoirath idest axalia dicta vgil. Esfesis et sunt cunigi.
Alcola sunt parua apo/stemata in ore.
Alcolate est species fun/gorum que comeditur.

Alcoocal .i. spina.
Alcomaci .i. rumex vel sacca acetosa.
Alcosbet idest apa.
Alcubel idest caro assa/ta sup prunas.
Alcubezareuz: adarari ardar: ardaigi: alcataa/ascetera: taucos sunt.
Alcubugi. est auis dicta alauda capellata.
Alcule idest parue pu/stule in ore.
Alcuiuur est diminutio visus propter nimium aspectum.
Alcunicali e tertia spe/cies ethice in qua appa/ret forma que est in de/crepitis q̄tum ad colorē.
Alcurat .i. urtica.
Alcurathi est fluxus vē/tris excoriatiu' h3 quos/dam dictus alcur.
Alcurnesich idest fru/ctus tamarisci.
Alcutab est egritudo.
Alcuzez .i. tetan' et quan/doq3 pro peculari spas/mo ponitur.
Aldabac idest viscus et est gluten.
Alde idest oua.
Aldeguarich e mēsura pendens lib. iij.
Alderez .i. cōcauitas et ventriculus cerebri.
Aldubelle sunt aposte/mata magna.
Alchzeati .i. cantabrum et est furfur tritici.
Alefatu .i. rotula genu.
Alefeman .i. species vt pip et sili aalfegan. Tan/guebil.
Aleferealcen est vitis al/ba.
Aleguarized idest ele/ctuaria.
Alehec .i. siligo.
Alema capitis idest ca/cumen.
Aleugesis dicitur enu/la et est duorum modo/rum vna habet florem citri num: alia albū: sed melior e cū citrio flore
Alesceri idest tamari/scus masculus.
Aleser idest vitis.
Alesiran idest rime.
Alescozab idest florar.
Aleutzeti encaustrū illo/rum q preparāt coria.
Alezorasen .i. raphan'.
Alfa idest malum man/dragore.
Alfachi qui pponit pre/cepta legis non pbans ea sicut medicus ppo/nit pbata a philosopho
Alfac .i. agnus castus.
Alfaic .i. excedens et est os sup galsamata hns q̄tuor latera duo supe/rius et duo inferius.
Alfanca est loc' iter mē/tum et labium inferius.
Alfarfac e silvestris por/tulaca habens lac et est titimallus.
Alfarfungi idest aspa/ragus.
Alfarsadab .i. morus.
Alfase idest qn caro in/terior fit nigra et est ibi solutio continui: et hoc fit qnq3 ex pcussione et sine vulnere.
Alfaud est medulla pa/nis infusa et facta vt pi/la.
Alfeed est aranea que dicitur venatrix musca/rum et dicitur pluid .i. rapax: rutela idem.
Alfegin dicunt omnes species boni saporis q cibariis admiscētur vt piper et zinziber.
Alfeseman idem.
Alferisius e species la/cticinij perniciosi.
Alferuzegi idest sma/ragdus.
Alfeic vel akete sūt egri/tudines lingue quādo aliquis non pōt pferre nisi se se vel te ten.
Alfesire idest radix vitis albe.
Alfesis est animal exiis in lectis et apud arabes dicitur sgil .i. cimex de/bilem habens cutem.
Alfid .i. sinapi album.

Alfidabeget idest cōdi/mentum.
Alfigil .i. folia salicis.
Alfila sunt spēs nodi.
Alfirsedi e species mo/ri et est dulcis.
Alfucurau est egritudo s. quando exuberat ve/lamen cerebri et aposte/matur et fit vt fungus.
Algaras idest caro fri/gida et est quando ca/put agni cū aceto cogr.
Algasamata e caro pā/niculosa sub vua pen/dens cooperiēs caput canne.
Algaraz idest pūctura que pertransit cutem.
Algeduar .i. zedoaria.
Algeherit sūt quatuor vene labij.
Algenarcs .i. milium.
Algeorasen .i. acorus.
Algeroman sunt vulne/ra ultima in corruptio/ne elongata a cōsolida/tione.
Algrahac est lesio q nō mouet os de loco suo: sed attrahit quod ipm mouet nec est de gene/re torsionis.
Alguadi est humor qui egredit de virga quan/do quis tangit mulie/rem.
Alguama .i. desiderium malum vt carbonum.
Alguardan .i. pedicul' qui nascit in inguine.
Alguardagone idest ce/lidonie.
Alguardēgi vel scamo/sis .i. obtalmia magna.
Alguarisen est gen' co/lumbarum.
Alguasa idest quando aliqs mitatur et nescit quare.
Alguassen idest herba similis lilio et dicitur li/lialis.
Alguarbagualzsi idest conficiens.
Alguelenuai et rehac .i. eius q e a pma spiratio/ne emissiōe et emissiōis po

dentia vsq̃ barbescat.

Alguescent est infectio faciei in nigrum vel album colorem fedum ⁊ in principio morphee apparet ⁊ lepre ⁊ dicitur guassen.

Alguesgues. idest alienatio quando quis secum loquitur aliena.

Alguatar. idest alienatio .s. quando homo loquitur plane ⁊ cũ rõne.

Alhaarat ⁊ alherecur .i. interior pars labiorum.

Alhachã est locus vbi collum iungitur capiti exterius ⁊ posterius.

Alacuhen est herba similis cotule fetide.

Alhadah. idest decollatio ⁊ est apostema quod vr̃ hoĩ q̃ decolletur.

Alhadani idest loca q̃ sunt post aures.

Alhagen vel alafrac .i. pentencon qui hʒ lac.

Alhaguahaeni .i. parua animalia vt aranea.

Alhahacani est os per qd̃ cõpletur iunctura.

Alhalebleb est species volubilis.

Alhalibẽ .i. inguina.

Alhangeli idest rubus.

Alhangi est herba similis cẽtauree minori.

Alharib .i. ipericon ⁊ vocatur syriacevua demonis.

Alharba idest lancea.

Alharnode romanum sifdeos.

Alharnabet .i. cãcer in naso.

Alharbe est animal venenosum ⁊ est auis dicta bubo.

Alhake .i. folia senicio ⁊ est labor similis rute idest sticados arabicum ⁊ s̃m alios ysopus hortulanus.

Alhasar: hasebras. alerbe alhenite: almenẽtta vel alagrati: vel cameleon. ⁊ pentaphilij: he sunt. vij. spẽs lacticinij.

sed lac lacticinij absolute est lac alei be ⁊ est illud quod nominatur butirifica alcarnem.

Alhasaph .i. excoriationes que sunt in spondilis iuncturarum ⁊ propter sudorem fiunt.

Alhasue .idest egritudo oculi similis fumo et puluen sup̃ nigro oculi existens.

Alhasegi est inferior pars coxe.

Alhatiet .i. puluinar et sunt due vene in collo.

Alhauts sunt ossa lata sub renibus parum.

Alhani est vna specierum calamẽti ⁊ est alia dicta calamentũ hirci.

Alhaui est vir equalis complexionis ⁊ fortis corporis.

Alhebeshr .i. semina.

Alhebelini .i. bebale.

Alhebil est illud quod dicitur gũma napelli.

Alheretis idest pulices de frumento.

Alhiada .i. polium.

Alhiliueu sunt addita mẽta accularia ab acu.

Alhosos .i. cauda vel tria ossa que sunt inferius in cauda.

Alhulen .i. cib⁹ pullorum.

Alhumor vel alhamirã. idest foramen in qd̃ intrat dens.

Ali. idest grana ebuli vel sambuci.

Aliabra vel assibresegi idest radix mãdragore

Aliathelic .i. priuatis.

Alichod est egritudo qua oculi egrediuntur ad exteriora.

Alienibut ẽ species xylocaracte ⁊ dicitur esse de genere pini.

Alierusem est fractura inia partium.

Alihar .i. p̃uatio luminis

Alimbat .i. terbentina.

Aluntifar .i. quãdo foramen vue fit latius eo quod fit in natura.

Alimmetz .i. ficus fatua

Allra ab duo .i. cauille due.

Alradra .i. grana viridia ⁊ est alfalfasa.

Alraibalus est egritudo corrodens membra ⁊ aliquando transit in estiomenum.

Alrasat .i. stannum.

Alrarmez .i. grana.

Alrarte .i. ligñ d̃ quo fiunt haste lancearum.

Alraseri. idest strictura narium.

Alrausuri. aragie. alesead. aleserch. omnes sunt diuerse species cãphore.

Alreil. idest sub collo vbi iunguntur furcule dorsi.

Alrebred .i. citrulli.

Alrenda .i. conastrelo.

Alrescen .i. cib⁹ factus ex ordeo excorticato.

Alresmes .i. vue passe sine granis.

Alreinici .i. maiorana.

Alradad nigrũ in quo inuoluuntur capilli ⁊ manus.

Alrinnati. idest bdellium subalbidum.

Alritran .i. pix liquida

Alchiuetu .i. color qui fit ex sanguine.

Alrobob .i. succi acetosi.

Alrorsos. idest cardui capita.

Alruted. est plãta cuius gũmi est dragagantum.

Alrathan. sunt apostemata crurium grossa.

Allucs .i. dulces vel cõfectiones de melle.

Allugati. est species titimalli.

Almacor. est vulnus qd̃ fit a sella ⁊ similibus cũ quis equitat.

Almadil. vena est.

Almagabani .i. fauces ⁊ similiter alcasim.

Almahaleb. idest vera.

Almailr .i. sapor insipidus sicut sapor aque.

Almaul .i. spica celtica

Almariuẽ vel almari siluestre. idest marubiũ siluestre.

Almarot .i. radix herbe alue.

Almasal est cibus fact⁹ de lacte acetoso ⁊ farina ordei.

Almastice .i. mastix.

Almasus .i. cassia.

Almaur .i. vermis qui inuenitur in grana.

Almeastia .i. storax liquida.

Almechen. est locus a cingulo inferius.

Almeizaharagi. est genus lacticinij.

Almelreni .i. duo anguli oculorum.

Almelrenis. est genus lacticinij ⁊ ẽ simile portulace.

Almechesinate .i. palma agrestis.

Almelib. almelilbum ⁊ est orobus.

Almelileu. est dispositio calitatis totius corporis ante febrilem discrasiam.

Almesus .i. liquor acetosus.

Almisar .i. lactuca asini

Almisdaru ⁊ algen cõfectiones sunt.

Almismar. est nodus similis capiti claui.

Almochoati. idest defectio ossis.

Almodue idest iunctura ad similitudinẽ dentis serre.

Almosus idest cibariũ acetosum.

Almubersen .i. bersen.

Almuhe. vel alechidu est instrumentum quo oculi perforantur.

Almiuati .i. cib⁹ cũ aceto pari. est etiã medius corporis ex vtrisq̃ lateribus: mensura. vij. digitorum ab albotati.

Almunda .i. rotũditas in qua cõtinet oculus.

Almuri. apud arabicos

est salsa.
Almuscum.i.magra.⁊
dicitur q̄ est gipsum.
Almuzei vel almusera
gi vue egressio ⁊ dici-
tur empetigo.
Alneimaeisici. nomen
loci in quo sunt schole.
Alnesa.i.amilum.
Alnora.i. calx non ex-
tincta.
Alnudar. ē flos rubeus.
Alnusa.i.catapucia.
Alnustāsia.i. forma ca
pitis oblonga plana
vtrinq̄ vt coopertura
domus.
Alnuzaragi.idest fixu-
ra in oculo.
Alocen.i.cornla.
Alohocat idest electua-
ria mollia que lambun
tur.
Alorsingen.i.epaticum.
Alosor.i.grana squille.
Alrasatum. est species
veneni.
Alrasesati.i.gluten.
Alrodab.i.lutum.
Alrosboth.i.porus qui
post ossis fracturā crea
tur.
Alsamach est foramen
auris.
Alsechedenigi .i. semē
canapis.
Alscordion.i.scordeō.
Alsegi.i.vlcera que fiūt
in capite.
Alseilē. est serpens ro-
tule sicut aranee.
Alsera.i.nasturtium ba-
siliconicum.
Alsuled.i.ferrum.
Alsuiedati.i.vrina hir-
corum montanorum.
Alsumesi. pondus ē in
antidotario.
Altabasir.i. spodium.
Altanbiati.i.herbe na
scentes in aqua vt coca
⁊ pulmonaria que di-
citur vlcus. ⁊ dicitur est
herba nascens in flumi
ne.
Altampria. vel porcus
luti ē bestia multos ha
bēs pedes acuti veneni.
Altararat.i.serpens vo
lans.
Altaraxacon .i. troxu-
mia agrestis.
Altarsati.i.pictura san
guinis in oculo.
Altelea.i.pira. ⁊ fit siru
pus altelea .i. de piris.
Alterera.i.aromaticum.
Altesum .i. medicamē
capitale.
Alterra.i.viridis.
Althema.i.vertex.
Altete.i.oculi.
Altusa. Altusel.gesis.⁊ ē
abrotanū silvestre.
Alugiris.i.lignū aloes.
Altin alamen.i. bolum
armenicum.
Altit.i.assa.
Altubig.i.glutinū gla-
dium.
Altusugi. pondus est.
Aluebe.i. palpitatio.⁊
est egritudo vt lassitu-
do.
Aluene.i.ameos.
Aluf.i.dragontea.
Alumbari .i. locus su-
per alcaneum retro.
Alūberatrati. idest fre-
netici.
Alumen iameni. idest
scissum.
Aluratum.ē. species sa
hafati.⁊ sunt vlcera ma
la apparentia in crure.
Alusen.i.sulfurata.
Alusnen ⁊ vsne.i.cuscu
sta.
Aluthsagi.i. apostema
oculi cum prurito.
Alzuhumec. idest vn-
tuosa.
Ambuneas gre. est ca-
nacella. scilicet herba
dicta cauda equina.
Amelus est species isti
mali.
Amgahilem.arbor est
gumme arabice.
Amibazed.pondus est
in antidotario.
Amusaragi. est rupitu-
ra cornee modica.
Anagallis.idest auricu
la muris.
Anabasati. idest exte-
nuatio.
Anasteni. idest piscis sa
litus.
Andacocha.idest sulfu
rata.
Anegib.idest camelus
arabicus.
Anemel.sunt ossa subti
lia ⁊ minuta in digito-
rum extremitatibus.
Anuden. est herba de
qua fit assa fetida.
Anulum est quasi nu-
bes sub nigro oculi sub
mersa habens profun
ditatem.
Anzarot vel anzarut.i.
sarcocolla.
Aquiauroth est species
formice que sola parue
radicis inuenitur.
Arab.i.lacertus.
Aracamati.est auis fra
gens os.
Aradradat.sunt pisces
petrosi.
Arbor marie.ē buchor
marien.
Argearum est genus in
strumenti quo aliquid
ita fit q̄ quiescit ⁊ non
quatitur.
Ariegi. idest attramen
tum.
Armen. idest grana si-
ne muscho.
Armenisi .i. ficus sicca
Arteria alguedi . idest
venalis.
Arterie subetēni .i. fa-
ciens dormire ⁊ sunt
due vene apparētes in
gutture.
Arthanita. idest bu-
chormarien ⁊ est cicla
men.
Asafargonia.i.mala ci-
tonia.
Asaguthid caro.i.caro
fetus de ventre recenter
egrediens.
Asalzel .i. spica celtica.
Asala assuse idest radix
huius.
Asamans idest dies ca
nicularis.
Asangita.i. tritici cum
aqua bene coctum.
Asarade est egritudo
palpebre superioris.
Asaragi.idest virga pa
storis.
Asarragiri vel asilure
gij pulius qui cadit de
parietibus salis ⁊ ē sal
tingens.
Asathar .i. organum.
Ascarata pondus est.
Ascadid est locus a cu
bito vsq̄ ad rasceram.
Ascararat . est herba si
milis myrto hūs i me
dio sui anulum similē
oculo ⁊ similatur ser-
pentine.
Ascebul .i. color palee.
Ascehesabram species
est tiimali.
Ascerehacari.scoria est
in medicina ponitur ⁊
dicitur esse species fer-
ri.calibs scilicet.
Ascebete vna est de 28
mansionibus lune.
Asdrelan.i. terra scla-
uorum.
Ascolanue.i.spodillus
Ascureo.i.nux romana
Asceba.i.pala. ⁊ est gū-
mi abiectio.
Asee sunt tubera q̄ ap-
parent ante eruptionē
sicut in leprosis.
Asedeb.est arbor cuius
granum dicitur granū
regum ⁊ dicitur mecte
rarie.
Asebara.stella est.
Asebebassa. idest man
dragora.
Aseid.est os qđ a cubi
to est vsq̄ ad manum
compositū ex duobus.
Aselzer.est ebrietas.
Asered. idest acetosa.
Aserbiz .i. arbor lauri.
Asesesem.idest pastura
camelorum.
Aseiseiguisi.idest eupa
torium.
Asestra.i. iuersatio pal
pebre.
Assur.idest crocus hor
tulanus.
Asinul.i. medium inter al-
bum ⁊ nigrum.

Asiue est lapis sup quē nascitur sal. cuius flos dicitur asiue ꝛ eiꝰ gñatio est ex roꝛe marie ꝛ floꝛe qui cadit sup eum.
Asol.arel.alraamē idest lingua arietis ꝛ est plātago.
Asimat idest attriplex.
Astaralati pondus est.
Asubedechi idest lapis quo inciduntur lapides alij.
Asurie idest attramentum rubeum.
Asusen. idest lilium. ꝛ multis est modis meliꝰ est ireos.
Atacarie. est medicina acuti sapoꝛis.
Atagdan idest ruge in facie.
Atanarum idest apostema pestilenne.
Atansa.i.tamariscus.
Atanigi reptile est.
Ataro.idest lenticula.
Atasus .i. inflationes.
Ataugitanum.i.apostema in carne glandosa.
Atici. perdix masculi ni scruo.
Athaib.i. acetosum.
Athaca. aspis est serpens diuersos habens coloꝛes.
Athaularaz.idest senticum.
Atheraef. idest apa.
Atheraris. idest confusum unum ad exercitiū compositum ex foꝛtitudine ꝛ velocitate.
Atilkir. idest squinātū.
Atiritaló. dicit oē apostema in carne glandosa natum.
Atorcut est arboꝛ de q̄ gumma dicta ammoniaci colligitur: ꝛ quādoq; vocatur id quod aurū adherere facit.i. consolidatio auri.
Atriuni. sunt instrumēta per que fiunt distillatiões sicut instrā aq̄ ro.
Atro na.idest citrus.
Aufeac.i.coagulū cerninū ꝛ geniti buffali.
Aubar. idest locꝰ q est in inferioꝛi pte gule.
Aumeli.idest oleū dulce spissum sicut mel.
Aumeb.i.uiube.
Ausici. idest ramaus.
Ausid.est species nenufaris.
Autardlos.i.febris q̄tidiana interpollate.
Axufoni.pondus est.
Azacareled.pōdus est.
Azadar.i. acetosa montana.
Azalaltarosa idest radix poꝛri.
Azamach.ara.gummi arabicum.
Azamec.idest auripigmentum.
Azaracha est instr̄m simile canne per qḋ pueri attrahunt aquā ꝛ cū volūt violēter expellūt.
Azederaz. ꝛ adoraz. ꝛ abenagi. aues sunt.
Azenza.i.cantarides.
Azer casetia. vitis alba.
Azeron.idest siringi.
Aziuazar. vel azunizar i.buxus.
Azon.i.semperuiua.

b Achar. ꝛ bacha n pondus est.
Bacidē est testiculus vulpis.
Bafacaren.i. psilium.
Bahasce. similis ꝟtu ti lenium.
Balzabat .i. basilicon.
Balzilla.est faba.
Balzim.i. prassium.
Bala est succꝰ palme in quaꝰ dactili nascuntur.
Balgefar abustē.pastinaca hoꝛtensis.
Ballzasercuce idest granum lini.
Baluch. idest glans.
Bamulus est lacticinium simile myrto.
Bangioza.i.vrtica.
Barachie.i.salsa.
Barachiē.i. apa pestilentie.
Barasecu idest lentigo maioꝛ.
Barat est vitrū salsū.
Barba hircina .i. hypoquistidos.
Barchai est arboꝛ siliis foliis acetose siluestris.
Bartalzi.idest mearꝰ.
Bassure est illḋ quod apparet.
Bataz ē caro longa in oꝛe matricis oꝛta ꝛ est dura.
Barbecha.idest melo.
Batrahente: idest capillus venerio.
Baucia siluestris idest daucus.
Baurach bebuli semē indum est.
Bebongi.i. camōilla.
Bechar.i. catapuna.
Becurdumen.idest cardus siluester.
Bedarongi.i. ozimuz fluuiale.est bederabi s3 quosdā ꝛ alabsir.
Bedenneregi est confectio in antidotario.
Bedecar ē spina alba.
Bedezerengi loco eiꝰ pōit i lectificādo pōdꝰ ipsiꝰ ō seta ꝛ pres pōderis ipsiꝰ de coꝛtice citri.
Bedil.i.papauer coꝛdosum.
Belzat.idest citrullus.
Beladoꝛ.i. anacardꝰ.
Belemō idest animallus qui simulatur poꝛtulace siluestri.
Balzat aligena .i. galbanum.
Benē maius semē tincte declinans ad albedinem.ꝛ alibi semē dcm piper album.
Bengi.idest iusqamꝰ.
Bennard.i. odoꝛ rose.
Ben.i.iusqamū albū. vel boꝛon.i.semē nigrū.
Beralme persice est feniculum.
Berasicā. ꝛ belerlzab. ꝛ berbum ꝛ berba iudaica idez.
Berbeinē. est siphac ꝛ diberiteron.
Berenichē.idest spēs feni. feni.
Berēgebi.i. abrotanū in libro simplicicis medicine dr enula.
Berske.est piscis.
Bersalbi.idest napelli.
Bersendaru ꝛ ꝟsefandari est virga pastoꝛis.
Bersceguasen.i.coꝛiandrū putei vel capillus veneris ꝛ psice dr bersungua ꝛ syriace capillus poꝛcinus: ꝛ ara.capillus algul.
Beruara.i. zedoaria.
Besasar alsar idest cepe murio.i.squilla.
Beseber.i. anatan.
Besed.i.coꝛallus.
Besibeig.idest polipodium.
Beraderz.i.ozimum.
Bezard.i.galbanum.ꝛ bezard est lapis viridis in quo tanta vis existit vt oē venenū expellat.
Bezaharat idest resistētia veneno.
Bezariat idest virtꝰ bengi.
Bezolgradatuz est instrumentū quo euacuatur aqua bernioſi.
Birisen. quando q; p pleuresi ponitur.
Birsen.ē apostema capitis factū ppter cōuatē diafragmatis.
Bisaac.idest saliua hominis ieiuni.
Bisus. est quedaz spēs arboꝛis pini.
Bithar.idest virga pastoꝛis.
Bititiron est panniculus sub siphac exiñs ꝛ dicitur rotundus.
Bizeri.idest semen.
Bizeri alcarab.i.semē apij. bizeri atasigēui.i. se.feni.
Bizeri arasciē idest semen nasturtij.
Bizeri asasal.i.se.sapule.
Bizeri antamlza.i. semen poꝛtulace.
Bizeri asoꝛmat idest semen attriplicis.

Bizeri bágora.i.semē vrtice bizeri ragi.
Bizeri bengi . idest se. iusquiami.
Bizeri come.i.psiliuz.
Bizeri cubeiz.i.malue minoris semen.
Bizeri corat.i.se.porri
Bizeri chuē. idest semī lini.
Bizeri salgagel.i. semī rutbe.
Bizeri fugi dest semē raphani.
Bizeri gaslef .i. semen trifolij bizeruma.
Bizeri gardel .i. semē sinapis.
Bizeri lzami idest semē malue maioris.
Bizeri nenien idest semē sisimbrij.
Bizeri olimach.i.semī lapatij.
Bizeri albe.i.semen senigreci.
Bizeri ragi vel bangora idest semen vrtice.
Bizeri vard.idest semī rose.
Bizeri zerzir.i.se. carriore.
Bisem altaz. idest lingua agni.
Boarti .i. vmbilicus.
Bondacha.i.auellana
Bothor est eminentia in cute.i. apostema paruum siue pustula.
Bonn.i. terbentina.
Brchat.idest virga pastoris.
Bresilio.idest corallus
Buchormarien. idest herba marie.i.arthanita et est ciclamen.
Budeig.i. polipodiū
Bule est cucumer indus et similis cucumeris capparis.
Buraldeeb.idest limatura auri.
Bur alfada.idest limatura argenti.
Burdacnon est pōdus in modum auellane.
Buri est ramex vel hernia ex lapidetate apostematis.
Burisine ē apostema lene ex sanguine et ventositate.
Busules . idest apostema calidū in inguine.
Burderbenduz est collirium de ammoniaco latum.
Buribede.i.scabiosa.
Buzeidē est medicina inda loco eius ponitur been.

Cab est.os pēr / qō iunctura cō / pletur in crure.

Caduntius est nomen grecum et est diabet.
Caduncorasse.idest arbor picis.
Cabab.i. calcaneus.
Cabana .i.vinum albū et debile.
Cailagelam. idest semp uiua.
Calcantum .i.attramētū viride.
Calcudis.idest attramētum album.
Calcule est herba similis vermiculari.
Calcana similatur aluinē et est herba dicta cassula cordis.
Calcaterō est egritudo oculi similis vngule
Calcanul.idest ozimuz mōtanum.
Caldicon.idest album.
Calco.i. alumen indū.
Calib instrumentū quo caro addita trahitur a pfundo.
Calos est pannꝰ faciei.
Camaduci .i. occiput.
Cambil ē terra rubea minuta que affertur de media aut arbema et cū fricatur super manum igreditur cutē de quo fit vnguentum et penetrat manum.
Cancer bmi quosd.ī est vene et dicitur esse memithe .i. chelidonia q̄ est parua magna dicitur algarduene.
Cancreos. idest semen ferule.
Candros.idest triticuz romanum.
Canesis.i.cara.p vll.
Canguarus. idest auris veneres.
Canifetics ē spēs ostraci et gaugiel similiter.
Cātasamuch sunt cibaria quorum quedā cū sale quedam sine sale cōdiuntur.
Canci est species crete cum quā abluitur.
Capaptia.i.ferula.
Carased. idest apium.
Caras est cum aliquis vult loqui et non potest nisi sepius mouēdo linguam et os.
Caragiati.i. lacualis.
Caralzilus.i. lacticiniū quod dicitur masculus et est vnus genus et post ipm oēs sunt frigide.
Carabitus.i. phrenesis.
Carati.idest lūbrici terrestres.
Cares est genus cibarij idest cibus infrigidatiuus.
Carmeb pondus est.
Carmata dicitur apostema quod nascit sub ascellis i glādulosa carne et cum est nigri coloris est mortifera.
Carmesion.i. fructꝰ tamarisci.
Carmos sunt grana capillorum algul.i. capillorum veneris.
Carnub.i. xylocaracta
Carramū.i.crocus hortulanus et semen eius.
Cassamū est vinum qd fit in caruunculis narium et similatur pupillis.
Casbor idest coriandrū
Casecs idest papauer.
Casen est cum aliquis stat super pedum extremitatem.
Casesic.idest vespertilio nes.
Casū dicuntur quinque ossa que sunt in pectore et casū.i.torax.
Cassurie idest attramētum rubeum.
Cassurudar idest galanga.
Catarios.i. centaurea.
Cathin.i.locus exterior in directo renum.
Cathmia.idest malua viscus.
Caucar genus cardui.
Cauerat.i. olarida.
Caugalib ē tabula magna cum qua equatur os cruris fractuz.
Cauguamisch sunt cō posita et simplicia q̄ comeduntur post cibum.
Caulian.i. dolor capitis mansiuus fixus cronicus et dicitur ouum.
Caulis aq nauusar figulus que noiauit granum sponsum.
Cdellzima idest cucumer agrestis.
Cepe muris.i. sqlla q̄ mures interficit: et cepa canina idem est.
Cesis.i. semen dauci.
Cedab algaidur.i.ferrugo.
Charras idest carta de panno.
Chesin.idest siler montanum.
Chiaseni est finis superioris partis nasi.
Chimosis dicitur obthalmia magna et dicitur alguardenigi.
Choilolohaceb.i. acetum squilliticum.
Chosabataleb.idest testiculus vulpis et est satirion.
Cicarus est apā in mēbro vno ad aliud transiens sine manifesta cā.
Clmia aldeeb.i. cadamia auri et est fex auri.
Clmia alfada idest cadinus argentea.
Climia argenti est fex argenti que eleuatur super locum in quo funditur.
Cochid est animal marinum cuius virtus est

propinqua castoreo.
Cortex alkradar. idest cortex thuris.
Cortex atala alcappa. idest cortex radicis capparis.
Cortex atala asalutiri. idest cortex radicis edisi
Cortex atala rasecnegi idest cortex radicis feniculi.
Cortex atala rumen. i. cortex radicis maligranati.
Cola est apostema in ore et lingua et. G. noiat ea colorē cū in facie perseuerant et cum putrefiunt vlcera maligna.
Colcodea piscū nomē est deriuatū a colcodeo qui est draco vite.
Colcotar. i. atramentū citrinum et est illud qd dicitur quasi terra furrigena.
Cometre. i. pirus.
Cōfectio lococh. idest quando linitur.
Conium est medicina venenosa.
Corat. i. porrus.
Cordumeni idest carui agreste.
Cossere. i. spūa maris.
Cotula est mensura cōtinens. $\frac{2}{3}$. ix.
Crat est vincus de nilo de quo fit acatia.
Crocoma vel curcuma est fex olei de croco
Cubeim. i. malua vel maluauiscus.
Cucurma. i. vena citri.
Cuhati bulhauic ē herba dicta pupilla oculi et inuenit in aquis stantibus et dicitur sumi.
Cuncio. i. vrtica.
Cumener. i. amomum.
Cunce idest aphodilli.
Cupressus siluestris. i. iuniperus.
Curati quedā species fluxus ventris.
Curathia. idest mucillago q egreditur in tenasmone.
Curacle. i. vrtica.
Curcuma est quasi chelidonia.
Cusa nomen est demonis vnde arcula. i. arc⁹ demonis. s. yris.
Cusus tres sunt species vna earum dicitur laudanum.
Cuzez qñq pro particulari terano ponit.
Cuzegi est cum aliquis impetuose caput verit retro vel cum loquitur monet ipsum: vel cum facit strepitum ore cū loquitur et semper profert idem nec scit ad dicat vel cum quis loquitur sonū facit vt recordetur vel aliquod facit quod extraneū videt.
Cyminum harmenuz. idest siseleos.
Cyminum nabatium. idest cōmune.

D

Abach idest gluten.
Dactili indi. tamarindi.
Damuarich est mensura.
Danich pond. est granorum ordei. 3.
Dapo glandis. idest cor eius pilosus.
Darlamet pondus est
Dardagi. idest crocus ortulanus.
Dardiascebah. i. fex. vini.
Dardiascet. i. fex aceti.
Dardicesse. i. fex olei.
Darsceni. i. ciamomū.
Darsesiā ē velut spica.
Darsisahā. idest arbor grossa hñs spinā grandez et dicunt quidā q est radix spice.
Darsessahaz. idest grana alkilkil.
Darsulsul. i. pip lōgū.
Bath. i. capra.
Dedi nomen persicū est et est pediculus vulturis.
Defre idest oleander.
Defremulij. i. pulegiū ceruinuū.
Delex locus ē de quo fit transitus ad alterū locum et proprie cum est sub terra.
Demdar. est de genere iuniperi et dicitur pinus inda.
Dem alacuhen. i. sanguis draconis.
Dem albacar idest sanguis vacce.
Dem alcamer. i. sanguis columbarum.
Demenul. idest carbūculi.
Demest. i. laurus.
Demolna. i. malua.
Dende. est res similis lingue auis posita i medio sui.
Dētibus muris. idest macule que fiunt in facie maxime infantium propter comestionem panis corrosi a murib⁹
Derarta. i. cantaris.
Dereb. idest corruptio stomaci.
Dethi est granum simile ordeo longum et strictum et est amarū.
Digiu hermatis. i. floris hermodactili.
Dinarugua est arbor similis rethe et dicitur zussere et alhaze cuius granū sise alminden.
Dipsacos grecum nomen est et est dialatos.
Dirdar est fraximus.
Doch acetosū est lac absq butyro.
Doronigi radix herbe similis zedoarie.
Dubelles. i. apostema magnum.
Dulb similatur ellebo ro in folijs.
Dunalurad. i. oleum ros.
Dunalbencara. i. oleū de semine cucurbite.
Dunalgenus. i. oleum de nucibus.
Dunalsusen. idest oleū liliaceum.
Dunalarich. i. oleum de squinanto.
Dunaranc. i. oleū laurinum.
Dunbenesclecis. i. oleū vis.
Duncaladred. i. oleū.
Duragib auis est.
Duranet vocatur zedoar. et est triplex. s. de corascent ierosolimitana et hispanica.
Durusatiras ē res que voluitur super arbores antiquā et sunt glādes.

E

Beria mēsura quedam est edilla prouincia quedam est.
Ephiriet. idest antimonium.
Egedde. idest blacce bisantie.
Egena est vas rotūdū. et est locus apud extremitatem oculi.
Elidmelich est corona regia.
Elmubatense. i. exercitium sub quo continetur species lucramunta.
Elbune. i. cibarium.
Elecca. i. saponaria vel herba fullonum.
Eledion. i. aphodillus.
Elen. i. tristitia d eo qd futurum est et facit vigilare. tristitia de preterito dormire que ara. alosui dicitur.
Elefer. i. vitis.
Eleuis. i. cicer.
Elkalimbat idest terebentina.
Elnindar. i. olibanum.
Elteil est locus vbi dorsum ceruici iungitur.
Elubic. i. faseolus.
Eluesce. i. amilum.
Embuba suctoriū est sez cānula qua sugitur aqua vel aliud liquidū qd cadit in aurem.
Emburisme: Empurisma idest apostema leue ex sanguine.
Emdros. i. expulsio xiū.
Emerulxie. est alchauē alba et amaracum.

Encaras .i. mesaraice.
Endague est cardamomum minus.
Eparadiba. epar lupi.
Ersinuum est quoddam genus sisami.
Escute pondus est.
Esticos gre. ethica febris est.
Esuc.i. gallia muscata.
Esul idest indicus.
Ethel .i. semen iunipi.
Elnasdalbiar idest bulbus caninus.
Euro:as piscis est.
Euzehem. nomen est cor de grauem reddentis sompnum.
Exalmasus.i.cassia.
Exegi. idest atramentum.

F Aba egypciaca idest lupinus.
Fasansan.i. vitis agrestis nigra et vocatur vnanis idest viticella.
Fag.i.agnus castus.
Fagina est granum simile ciceri habens granum sicut mahaleb.
Faizamen.i.epithimum.
Faniosus est genus serpentis.
Fangedrest.idest agnus castus.
Fannus sunt cortices pini.
Far est medicina turkia
Fareton est centaurea minor.
Farico dicitur febris causon.
Farscon.i.prassium.
Fara. idest mantile magnum vilosum.
Farsas dicitur quod fit napellus a'ij venenum interficiens.
Fassisa.i.trifolium quod datur equis ad impinguandum. et est simile sule.
Fassaig.i.portulaca.
Fasis est species arboris pini.
Fasuricon est medicina ad scabiem.
Faucos est apostema in carne glandosa.
Fradegen.i. calamentum.
Fausel .i. auellana inda.
Faugeltrest est agnus castus.
Feludez est species ferri.
Feluzebaragi est herba de cuius succo est linum.
Feafag est genus portulache.
Farfac.i.portulacha.
Fauzeligiliegi.i.mentastrum montanum.
Fellebalim est species calamenti.
Felegenusch.i. ozimum gariofilatum secundum quosdam mellilotum.
Felengelif est abrotanum siluestre.
Feluzabaragi. idest fel elephantis.
Fen.est modus locutionis cum de vna re transitur ad aliam.
Fenichia idest dactuli.
Fenulria. alkemelion.
Ferinos est species apostematis quod dicitur defenes est durum sine dolore.
Feruzegi.i.smerilius.
Ferfesin est de genere alferise.
Fesesisis est animal sicut acoros existens in lectis et apud arabes dicitur igil.
Fesire est hazarasen. et est vitis alba.i.brionia.
Fesula est species lactuce asini.
Fesul est semen.
Fatirat.i.interpositores et est nomen anbelmis.
Fhued.i.os stomaci.
Fiscalia est potus qui cum ordeo et aqua cum melle permixtus vomitum prouocat.
Fisitz est genus rubei.
Fistula est superces albi pilosi iuniori. et odor eius est sicut odor myrrhe.
Fenia idest peonia.
Flos laleos.i. flos salicis de torrente.
Foca est quedam descriptio in quinto canonis et est aqua ordei aceto sa cum speciebus vt zinziber. et similibus et est in vasis paruis terreis que bene opilata sunt et cum aperiuntur in aliis salit.
Forosinos vel timbeles.i. arefactio et est secunda species ethice.
Fuca fit de pane abramarchino et menta et apio.
Fufel est propinquauitatis sandali: et est quedam nux nascens in india similis nuci muscate.
Fugule. est apa post aurem.
Fulfesarasbiat idest piper album.
Fulfuhmon. est ozimum montanum.
Fulfulminue.i.radix piperis vel lignum suum.
Furbulenus. est species aranearum.
Fursus. est caro addita in ore matricis orta. et est ad modum cuiusdam visceris.
Furucati.i.fungus.
Fusos. est maneries volubilis.
Futratem dicitur egritudo quando dura mater infrigidatur et apatur.

G Abgob. vel galb .i.grana solis.
Galdi.poliuz.i.
Galangem.i.galanga.
Gamedin.est instrumentum cyrurgicum.
Ganeru idest quando homo videtur loqui per nares.
Gar.idest laurus.
Garab. est fistula in angulis oculorum donec sicis et est arbor super quam generatur borax.
Gardan .i. pediculus qui nascitur in inguine et sub ascella. Pediculus vulturis idem.
Gasid,.i.eupatorium.
Gaucsi.medicamentum nerum neruorum.
Gau.idest vrina.
Gaulaleb. idest vrina canis.
Gausabium. idest vrina puerorum.
Gausegi.idest vrina hominis.
Gauzemel. idest vrina camelli.
Gedegud.est via seu canalis munun intestini.
Gedeguil venarum.i. via venarum.
Gecum.i. gumma turbe agrestis et est anacardus montanus.
Geleniabin. idest mel rosaceum.
Gelnos. idest granum pini maioris.
Gembut.idest rosa vinee. et dicitur algarum et secundum almansorem est spina alba habens florem citrinum.
Geme vel gezir.i.opoponacum.
Genlut .i. corium serpentis.
Gensuel.pondus est.
Gesanunum.est rosa ex qua fit sambacum.
Gesc. est durities.i. cum accidit palpebris difficultas motus ad eleuandum, vel aperiendum.
Gestchesren. est res similis amigdale et habet duas spinas in capite.
Geusadoz .i. castanea.
Geuschalaned.i.nux cupressi.
Geus bue .i. nux muschata.
Gezar.idest baucia.
Gilbenez. est semen turbith nigri et eiusdem virtutis cuius est ellebo:us albus: et est species albi ellebori.
Gion.est fluuius paradisi.
Granum allallal. similatur piperi albo et perfice dicitur dauisabai et est arbor terrenule.
Grana almahaleb. i. grana nere.idest grana

cera sisimilis.
Granum oncescē. ē granum existens in quantitate piperis ⁊ in colore eius.
grana arasced .i. nasturtij.
Granum azelem dicitur piper nigrorū vel ethiopum.
Grana lumborū. idest catapute.
Grana nigra.i.nigella
Granū mil.i. cartamū indum.
Granum viride.cuius semen dicitur albouin ⁊ que ex ea est magna dicitur alharo.
Guac siracum .i. punctio.
Guace. est diminutio auditus absq; destructione.
Guadalū.i.venerea.
Guadan.i.ostracum.
Gualien est indignatio que ē infra corrosionē
Guale ē egritudo quedam.
Guardenigi.i. obthalmia magna.
Guaril aquatic⁹. idest stinctus sꝫ verius stellio.
Guarisan. est cuis ⁊ genus columbarum.
Guasenabras .i. stellio.
Guari. est vulnus qđ fit in profundo.
Gubera.i.mespilla.
Gubes. est quedā species rubea ad pallorē declinans similis croco puluerizato.
Gucineum .i.folium nili.
Guero est lapis in felle bouis repertus.
Guesgni.i.inquietudo eius qui solus loquitur.
Guesir. est opoponacū: in alio guesic.i. galbanum.
Guherich sunt vene labiorum.
Guidez est vena que in gutture versus collum inuenitur. ⁊ sunt due ex vtraq; gutturis parte dicte guidegi.
Guliar.i.flos maligranati.
Gumera. sunt cōfectiones liquide quas mulieres faciunt ad liniendum facies suas.
Gummi albrurūe. idest dragagantum.
Gusume. est quoddam genus tuberum.i. fungorum.
Guzden.idest talpa.

H

Abel.i.minut⁹. Habius in species volubilis dicte algeb.
Haguenis. idest electiua stomaco conuenientia que fiūt de citonijs vel de pomis vel d̄ prunis bonis saporis siue sint solutiua siue non ⁊ dicuntur laguens.
Habdelzalimbat. idest granus fistici.
Hailen.i. malus odor.
Halacdan in locis qui sunt post aures.
Halebleb. ē species volubilis habens lac.
Haliir .i. medicina inda similis hermodactilis.
Halualad.i.racemus.
Hamauranit.i.feniculū.
Hamelon est spēs megereon. ⁊ dr̄ lameleon.
Harbanꝫ. dicit̄ agnus castus ⁊ est herba habens semen triangulatum sicut lancea.
Harbe .i. hubete auis. ⁊ ē animal venenosum faciens oua que venenosa sunt.
Harū.i.lutū.i. purum.
Harf. est semen alcanna bona.
Harnid.i. herba que ederi inuenitur similis est cicute. loco eius posuit constantinus cicutam ⁊ errauit.
Harmene genus aialis quod dubitat auicēna. an sit basiliscus.
Harromau. est granuꝫ cuius virtus est virtuti ordei ꝓpinq̄. ⁊ est medium inter triticū ⁊ ordeū.
Harure.i.iunipus.
Hasaf.idest morbillus viridis vel desudario.
Halafafi. est medicina armenia ⁊ dicitur persica cuius virtus est virtus euforbij.
Hasce. est ysopus qui nascitur in hortis. ⁊ hasce dicit̄ asfata acuta nata in mirice ⁊ dicit̄ alahaste. q: sit ãt̄ folijs vsce.
Hascilus: est aqua in lachrymali oculo apparens ⁊ cum rumpitur fit fistula dicta garab.
Hassech.i.sandoniceꝫ. loco e⁹ ponit̄ origanū
Hasele.i.tribuli.
Haurum romanum.i. achirosa cuiꝫ gumma dicitur larabe.
Hausegi.i.ramnus.
Hazefusce dicit̄ amarugina.
Hebel.i.sauina.
Hebi.i.cardamomum minus.
Hecsunch. ē mensura.
Hegriihersia. idest egritudo habens acuitateꝫ vt nasturtium.
Hearsilus. idest lactuca asini.
Heil. est species cardamomi.
Hesisades. est semē barbe hircine.
Helle.idest viscus.
Herba canicularis. i. iusquiamus.
Herba fluminis.i.lenticula de amne.
Herba marie .i. atanasia vel tanacetum.
Herba vitri est herba qua vitrum abluitur ⁊ est paritaria.
Herbum .i. orobus .i. herba iudaica ⁊ ē amē licearda.
Hercasus .i. liquiritia.
Hercules.i.locusta marini corporis non habens alas.
Hernise quoddam simile piperi.
Hesdehen.i.lignum indum.
Het ēeazen .i. vitis alba.
Hethet est liquefactio.
Heuf. dicūr res acute.
Heuisan.i.actio.
Hirudo .i. sanguisuga.
Hisinulum.i. epulō omnibus cōmunis.
Hiusisdochi.i. hypoquistidos.
Holus iudaicū.i.altea.
Hōsa.i.nasturtium.
Hosiuarius.i. tertia grana citomorum que est quarta pars.lb̄.
Hucuriꝫ. est species laticinij.
Hudubub ē auis que clamat de nocte.
Hulcinodus: est cibarium.
Hunai ara. Joānitius latine.

I

Aguerio.i. electuaria stomaco cōuenientia que fiunt de cydonijs vel de pomis vel de prunis nihil amaritudinis hūtia boni saporis siue sin[illegible]una siue non.
Ia[illegible]ammis.i.iuncus fluminis est herba que crescit in aquis habenꝫ flores similes nenufari.
Ifidebegi.i.pullorum cibus qui dicit̄ tascata.
Iabrol est radix mandragore siluestris.
Iamenum.i.fumum.
Igil.i.cimices.
Ibet. idest ꝓfunditas somni.
Ifec.i.syncopis.
Ielenematbin.idest zuccarum rof.
Iaharich idest interior pars labiorum.
Iecteri humecta.herba pulicum.
Interfector patris sui.i. satirion.

Ibenea.i.belua.
Interfector apuz.idest nenufar.
Indehegi .i. cibus qui fit de nucibus pue plāte sup quas pinguedo arene asara defluēs fun ditur quibus qñqȝ her be cotto adnuscentur.
Iudac polium maius.
Iudaiba.idest polium minus.
Istagar ē salsa ex amigdalis ꝛ sale ꝛ aqua.
Idesohe . idest cardamonium minus.
Imnecet est fructus sicomori ꝛ sunt sicut ficus agrestes dure acetose.
Ibenāgue est mustela.
Iubedi est rizi.
Iunoctica . idest dormire facienna.
Indicum . granuz nil.
Inarmatu ē instrumētū quo suspēdit aliqs.
Iecum ciniceu est herba pulicum.
Icinus est genus serpentis.
Iudebi cibus quidam ad coitum valens.
Id quo auruz adheret hoc nomen ꝯuenit ammoniacor qñqȝ ꝯuenit cuidā rei que fit ex vrina infantiū mota in mortario ereo cuz aceto in sale donec coaguletur.

K
Kz kenden est res lenis sicut albusnati lucida ꝛ i raha noiat stercus columbarū in baldach ꝛ agrpro nux hēdem.
Kusde sunt fustes nigredini attinentes radicibus rubee similes.
Kisk ordei est ordeuz fractum vel ptisana.
Keldarna saraxi ꝛ silix
Kesse.i.herbus.
Kist mensura est.
Kersimmus est egritudo que est magnitudo virge preter nām ꝛ dr̄ ēt kersamus egritudo fiet nām excrescit.
Kebilzengi est lupinus silvestris ꝛ sunt species quatuor.
Kesumen est pondus.
Kermet est pōdus.vij. lirat.
Kitran est pix.
Kadumoras. idest picis arbor.
Kartes animal. est venenosum.
Kerua .i. penctadactilus ꝛ est resin.
Kacupcion. idest lacticinium.
Karabe est gummi arboris dicte nux romana ad citrinitatem tendens ꝛ est ledrat.
Karmezlz.i.fructus tamarisci.
Kosilmuz pondus est.
Kenclium est species meterion.
Kelzēgi spēs ē solani.
Keuzauguē ē piscū nomē latine ligua bouis.
Karabitus est apa capitis calīn ꝛ est birsen.
Keibera est curcuma.
Kerse aromaticum est spēs cinamomi grossi.
Keisum.i.abrotanum.
Keisim.i. leuisticum.
Kelzen est gūma horribilis saporis. ꝛ fȝ alios est sandaraca.
Kataf.i.attriplex.
Keted.i.frutex cui⁹ gūmi est dragagantum.
Ketemon est egritudo oculi ꝛ est quasi nubes.
Kalzasim ē locus post ptem supremam nasi.
Kelidicon est medicia quedam.
Kablz.i.tortelle.
Kaslzas.i.papauer.
Kislzar.i.eleuatum.
Kerad.i.caroli.
Kemac.i.condimentū.
Kenim.i.mensis.
Kerscnan.i.arena.i.hecruna pp sui puritatem.
Kaman est medicina sicca pro pueris.
Kermē.i.grana.
Kesines . idest passule enucleate.
Kairon est lignū indū.
Kebēzlzesenz est genus tuberum solidum adunatum in magnitudine testiculi ꝛ scrofule.
Kefelot sunt porri nabathi.
Kilus succus ciborū.
Kelzesebe est cubebe.
Kossen ē cortex gladiū
Kenis sunt dies caniculares.
Kesitius nomen pōderis est.
Kedati est mensura quedam.
Keuini vas est vitreuz in modum phiale habens orificium strictū.
Kedusul est genus serpentis.
Kemiec est genus ciba riū puri.
Kien est quedā regio.
Kemic est mensura.
Karon est lignum indum ꝛ non elongatur qui fit nnigath.

L
Lacalraib.idest lac acetosum.
Lac de sersi .i. herba hircina vel hypoquistidos.
Laclachatum. est medicamen quoddam cōfortans stomacum.
Lacterides dicit abnendena cuius fructus dicitur esse amarus ꝛ est catapucia.
Ledac est confectio ex muscho gariofilis. ꝛ similibus qua liniunt se mulieres.
Lagenaga .i. borago.
Laguate arabice latine.ea que sequuntur.
Lalebram.idest lecteti idest super vmbilicuz.
Lalec idest res que diu masticantur.
Lambas . alcucub est herba ꝓpinqua ysopo.
Langa gen⁹ ē niumali.
Lans.i.amigdala. oblib ꝛ aliud menbrū
Lanugina.est flos arūdinis.
Lapis adestatē.i.margarita. ꝛ est lapis luminis qui confert oculi.
Lapis agapis.idest lapis iudaicus.
Lapis alagi.est similis ossibus elephantum.
Lapis bresil.ē corall⁹.
Lapis danascen.i. viridis quo acuunt.
Lapis.ardis. est alumen albū sisse zuccaro.
Lapis vulcani dr̄ ferrie ꝛ preparator corij.
Lasar . est lacticinium silfij.
Laserpitium.i. silfiuz.
Lacu halcos sunt epithemata ex rebus bene redolentibus. sicut aqua myrti sandali camphora ꝛ similia.
Lactica est febris quotidiana continua.
Latuca asini.i. vga pastoris.
Lenticula de amne.lēticula aque. herba fluuialis idem: ꝛ est herba que erigitur super faciem aque in terris lacunalibus.
Lepus marinus ē animal ostracosuz lucosuz.
Lilen.i.mercurialis.
Liliū celeste est ireos.
Lingua auis.i. fructus fraxini.
Lolziati regio qdā est.
Lubue. est arbor figie. ꝛ est storax ꝛ mel albus est storax liquida.
Luf.est herba dicta luf serpentis. ꝛ est serpentaria.
Lulume est vngula.
Lufe.dicitur hernia ex apostemate.
Lutecsula.i.verruce.
Lutum.i.creta.
Lutum albohera.i.terra sigillata.
Lutum leminum est ꝓpinquum luto armeno
Lutū samiū.est sicut lutū sigillatū in operatio

nib⁹ suis ꝛ est stella scemius quod idez est qꝫ talis.

m Machadatim nomen instrumēti ꝑ tela oculi auferenda.

Maceria. est locus inter anum ꝛ vuluam.

Madion.i.auis diuersorum colorum.

Madio est estuatio vl angustia.

Magmuda. idest scamonea.

Magnesia est lapis in virtute marchasite.

Magra idest terra sigillata.

Mahaleb.i.vera.

Maran.i. emplastruz.

Maraston.i. hospitale

Marchasita ē fex eris. sicut eluuia auri fex auri. ꝛ sicut ammoniū de minera plumbi.

Martur. est vermis q inuenitur in grana.

Marmacor est species fumuse ꝛ ara. est lingua bouis ꝛ dicitur clauē ꝛ est alsafreno fumuse. ꝛ alia dicta marmucs. ꝛ alia dr meiseedas.

Marmacora ƒm quosd.i est aristologia lōga.

Marmienta .i. marrubium montanum.

Marmorea dicitur faba inuersa.

Maroch.ē radix aniuden.

Maru.i.marubium.

Masaumia.i.illud q̄ viteantur vasa.

Masuragi est egritudo cum pupilla aperiē nimis.

Mathabaze.i.pannus factus de pilis capre.

Medeni est egritudo dicta vena ciuilis.

Medien.i. tornusens. ꝛ est herba fetida.

Mesit.i.aqua lacus.

Melza.i.storax.

Mechelbethene.est illō qꝫ dr granū regū. ꝛ arbor eius dicit asulei.

Mechezeregi: est sicut seebrā. quidā numerāt eam inter lacucinia.

Melalac est lac acetosum coagulatum.

Melanochiō.i. opiuz.

Melcuridus .i. cucumer saracenicus.

Melisia.i. sine granis.

Meliz legumen credo faseoli.

Melōcs arechij. alzin dicuntur. habent collū longuz ꝛ sunt palestini vel indi.

Memirem.i.dest chelidonia.

Merdasengi .i. litargyrium.

Merdeserio.idest plūbum vstum.

Meridala.i.maiorana

Mersulē.ē lignū asparagi.

Meo.est quedam egritudo.

Mesearamesir.i.pulegium ceruinum.

Messe est proximū substantie fabarum.

Mesemen. est loc⁹ sub tenerituidine costaruz.

Mesos genus est cibarioruz sicut columbi in in aceto cocti in quorū ventre ponit menta.

Mesistrum.est mēsura

Meit.est truncum.

Mesus.i. liquor acetosus.

Metaban.est capra.

Metha.i.thorax.

Methecα.i.sebesten.

Methus est locus iter spatulas.

Mezameiz.est gen⁹ serpentis vel vermis pilosus.

Mezereon.i. anabula.

Michadi.i.forfices.

Michatasez .i. euersio cutis in non naturalem colorem.

Mida est cōpositū ex pane azimo ꝛ oleo.

Miliaris genus egritudinis serpentis.

Misinar est nodus rotundus paruus similis capitī claui.

Misinis.i.chamomilla

Molochia est species malue.

Mosilule.ē species galange.

Mucalis.est terra species ethice.

Mugadhod. est succ⁹ qui indice xilocaracte nascitur.

Mugath. ƒm quosdā est radix granati siluestris.

Mula est pars illa oculi que videtur.

Mulalac.dicit alladac que ē ꝯfectio ex musco gariofilis camphora ꝛ alijs odoriferis cuz aq̄ ro.cum qua aqua iam multa turbida liniūt se mulieres.

Mum purū est paries domoꝝ apū in quibus faciunt oua ꝛ pullos ꝛ mum nigrum est sordities fenestrarum fornicarum.

Mundulimū.est bdellium ꝛ nucle ꝛ medac inde.

Mura. idest myrrha.

Muraba.i.conditum.

Murati fructus est.

Muredascon est flos ꝛ stipites frāgibiles sub tileo ad cineritatem ꝛ citrinitatem declinis.

Muri.i.garus.

Murlaiō est terra species aranearum

Murzia.est quedā terra.

Musa fructus est.

Musaac ara.lac.ꝯnera dicuntur ꝛ musaac. sūt cibaria ex pullis aneto ꝛ agresta et ficubus facta.

Musataba. est similis virtuti neremisiz.

Musc⁹ aque.i.pulmonaria aque.

Muthasdim.i.ꝑpositus qui docet saracēos qualiter debent orare ꝛ matrimoniū Zhere.

Mulain ē vnguentum de calcadis.

n Nabach nomen ponderis.

Nabathi. idest cōe quod simile reperitur in oi loco.

Nabit. ē potus qui fit ex dactilis ficub⁹ ꝛ alijs ab vuis ex quolibet fructuum.

Naducē est dispositio mala matricis diuersa a mola ꝛ est vocabulū persicum.

Napellus dicitur qꝫ sit brionia.

Napellus moysi ē herba nascens cum napello ꝛ est animal quod in radice napelli moratur quod est tyriaca omnī veneno.

Napta.i.petroleum.

Nassesengi idest scolopendria.

Natif.idest cōfectio ex melle sicut penudij.

Naurianthon.i.rubeū

Naurnacō.dicitis attributa sali nitro.

Neduus.i.ꝯsata in radice auris nascentia.

Nefrin. ē filius narcisō in virtute.ꝛ rosacera.i. sambacus siluestris.

Negesich. idest ignis descendens.

Negeguedigi vel negidē sunt quatuor dentes extremi scilicet molares⁹ qui in alio loco neguedij vocantur.

Nenien .i. sisimbrium.

Nenufar. a Gal. dicit caulis aque.

Nerabet .i.ameos.

Neregil.i. nux indica.

Neredē.idest spica romana.s.celtica.

Neremiscli idest musca ꝛ est flos peonie vel peonia.

Nesaa.idest sciatica.

Nesensengi.i.amilis.

Nigra vena.idest matrix.

Nison.i.martius.
Nitrum. idest baurach armenum.
Noduar.i.liquor quãdoq[ue] pro aceto quãdoq[ue] non.
Nonhilech. ẽ cũ aqua funditur ab alto super aliquem embrocando .e.
Nubia. est terra q̃dam.
Nuola.i.ea que post cibum sumuntur vt fructus frigidi.
Nux benden.est terra granosa sicut cicer declinans ad citrinitatem que mustum clarificat eijciendo fecem.
Nux methel.est similis nuci vomice.
O Obel.acara.i.cucurbita.
Obtarmicũ. prouocatiuum sternutamenti.
Ocea. herba est palustris que in fluminibus oritur.
Oega.i acorus.
Offien.i.opium.
Oleum de ben.i.muscelinum.
Oleum decanũ.i. decem specierum.
Oleum demest.i. oleũ laurinum.
Oleũ omphancinũ .i. de oliuis imaturis.
Olixatrum.i. petroselinum macedonicum.
Omorenenesis.nomẽ medicaminum.
Omorenchis.idest dilatatio.
Orale est pãnus de seta q̃ cribatur subtiliter.
P Panis lirzar est fermentatus panis.
Panis columbarum τ angelorum est herba habens grana sicut granã mirti.τ ei.primum.
Pedecolme est grecũ nomen τ pondus duplum totius quod balance est conueniens.
Pediculus vulturis nominatur pedi persice τ mercule grece.τ tafarit indice τ est bestia sicut pediculus. qui in inguine nascitur et sub ascellis.
Pentaphillõ. est quinq̃ folium.
Pes coruinus est herba virtutis hermodactulorum.
Pes locuste est sic olus lamenum.
Petalum.est residentia in vrina τ dicitur crinoides.
Phcludez est cib⁹ ex farina tritici cum melle.
Phitanos.i. febres erratice vel sextane.
Piper aque est.est herba.vt olus nascẽs in aq̃ τ approximat in gustu sapori piperis.
Pisces aradrada.i.petrosi.vel parui.
Planta noctis. est botros parue.
Plumbum algalarũ.i. stannum.
Poligõia τ poligonos ẽ sanguinaria.
Psilotrum. est medicamen depilatoriũ.
Psiliũ τ pulicaria idẽ est.
Pumex τ feni.idest lapis vulcani.
Pupilla oculi est eruca aque.dicta apium aq̃ τ est herba boni odoris et oritur in aquis stantibus.
R Ran salomonica est similis ancto humido . τ dicitur q[uod] folia eius sunt sicut malua.τ q̃dã noiant eam babasacrũ.
Racha. spẽs ẽ trifolij
Rachaba .i. os pecunis.
Radix alerer idest radix vitis.
Radix ausebe est radix mandragore.
Raham.i.mirtus.
Raib.i. lac acetosum.
Raliuialemen est fum⁹ terre.
Ramich est confectio constrictiua qua fit gallia muscata.
Rasga.vel rasa.i.parella.i.oculus populus.
Raucigi.i.colofonia. τ gũma pini τ noiatur arbor eius alberci.
Ratuba. est alcor.
Rauedseni. idest reubarbarum.
Rechi.regio q̃dam ẽ.
Remeach. ẽ linimẽtũ prohibens canitiem.
Resin.i. pẽtadactilus.
Ribes.i. acedula.
Rigil.sunt oia instru gressus.vt coxa crus.
Rumegi. ẽ lapis sicut cancer.
Rob.i. vinum coctũ inspissatum.
Roba.i.auellana indica τ est fructus in magnitudie auellane similis papaueri.
Robilie.ẽ legumen.
Robub.i.succi ĩspissãti sine alteri⁹ cõmixtione per ignẽ vel aliter.
Recen.pondus ẽ.
Roiora . est illud qđ ẽ in aere apparens sicut stella cadens que est in motu.
Roona. est cum aliqs sine causa ridet.
Rosa fetida ẽ flos peonie.
Rosbot est potus vel consolidatio ossis.
Rosetin.ẽ põdus qđdam.
Rorab.i.daculi immaturi.
Rub⁹canis.plãta ẽ habens fructũ sicut oliua habens intus lanam.
Rucalia. herba est.
Rusaragi.est costuz.
Rusuc.i.tri.
Rusubut. est color sanguinis putrefacti in facie.τ est bestiola existẽs in superficie aque que super eam mouetur diuersis modis sine ordine.ad cuius proprietatẽ dicitur chuthubuth. que iam species melancolie quam qui patitur viuos homines abhorret τ appropinquãt mortis.
Rutela.est animal.aranee simile quod dicitur alfehed. τ est venatrix muscarum τ nominat pluid.i.rapax.
S Scie sunt due arundines que sunt inter adiutorium τ manum.
Seguengedegul.idest partes viarum venarũ que in alias diuidũtur venas.
Sobenec est herba marie scilicet sacanaa.
Sedech est vena que ẽ inter auricularem τ annulares τ in rasceta manus apparet.
Sila.i. apostema in principio sicut glandula postea multum augetur.
Scere est infectio cutis sicut impetigo. differentia tamen inter scere: τ impetiginẽ est quia scere totum membrum tenet vel medietatem corporis.impetigo vero sunt macule diuerse.
Seat ẽ arbor in egypto
Scehedenigi ẽ semẽ canabis.vel sedenigi.
Sulacum est egritudo oculorum que accidit pueris propter fletum τ est quasi scabies.
Surabes. idest tesca.
Sceha romanum idest absinthium scdm quosdam.
Saucla. idest triticum fractum cum mulsa aq̃ coctũ.
Scerigi . idest fumus terre.
Sechanabin. idest oxymel.
Subet ẽ passio quã q pauẽ stat subitus τ videt

semper dormire et vocatur vix respondet.
Sebenet buzi salse sūt que fiunt in egypto.
Sabra est spēs ozimi.
Setegi est medicamē acutum.
Suffuf sunt puluerizata que in os proijciuntur et postea aliquis liquor bibitur.
Saluatella siue scilem est vena.
Surum est nigella.
Stellio. idest lacerta viridis.
Sola .i. dolor capitis.
Seulzar.i. pes columbinus. cum quo ungitur oculus vel cera.
Sahasar sunt macule rubee que fiunt cum pustulis paruis.
Scea.i.sicados arabicum.
Serembligi. idest embilici lacte infusi.
Starax est quedam species storacis ꝫm dia. et alios est gumma oliue.
Sauic ordei est ordeū fractum cum multa aq̄ coctum.
Salzaic est flos papaueris ruffi.
Senusemiati .i. stans ad solem.
Smaren vel sineären. idest lactuca intelligitur magna et est lactuca asini.
Senē.i.salsa facta ex piscibus.
Spuma maris .i. pumex.
Sindeiudar. idest lac arboris que similatur iunipero.
Sedon. idest sanguis draconis.
Sipit assimulatur magne arance longos habenti pedes.
Solbē.i.almeizara et ē arbor parua ramus brachij habēs folia parua vt buxus.
Sedre dicitur verugo que facit hoīes cadere.
Sarnabrauo.i.stellio.
Sebel egritudo.s.quando vene in oculis apparent.
See scotici .i. anticira romana.
Septtabumen est quedam species sorbe.
Sabras animal est.
Succumum.i.semperuiua sed ꝫm quosdam est mandragora.
Sulē est medicina romana.
Sunuburnosan .i. ferrum naturale sicut est.
Semunon est species apij siluestris.
Sentuo est species mari rubij.
Semarso.i.sardelle.
Sirengi.i.azerion et est virtutis scedenegi.
Saccardon piscis est.
Suffiduo idest apostemata dura.
Surin.i.spēs lacticinij
Sol.i.sambucus.
Sarsoe vel sanar.i.ferrum.
Sdeguchpa.idest cassia lignea.
Sasaf.i.salix.
Sceba.i.tribulus.
Sandaros est almedō et est vernix que dicitur sandaraca.
Salzikarihame est rosa rubea valde.
Seitaragi est herba similis nasturtio.i.tapsia
Serpiuz est species tribuli.
Sira est arbor cuius fructus est nabac.
Senuat est lactuca asini habens folia sicut lactuca.
Sel est medicina inda similis zinziberi.
Sucara ē spēs iusq.al.
Scedenegi vel sedine est hematites.
Scebraz est species lacticinij.
Selec est siligo.
Sesuosale est similis abrotano in virtute.
Scerbi ē arbor alzuzaꝫ
Sucu.idest climia.
Setlen. idest gasalibu. idest lolium.
Sceranium.idest stincus de mari rubro.
Satarbari.i.siluestris.
Succudus quandoq; sublimatur climia et quod sublimatur est tutia bona: et quod redit inferius ex climia nominatur succudus.
Singemalse.i.epaticū
Sibarc est mania accidens cū sirsen calido.
Sceiraurach est lac vespertilionis et ꝫm quosdam est vrina.
Seraclia est qñ aqua ingreditur tracheam arteriam.
Sacuculos est apostema cerebri.
Serafifu.i. ossa pectoris.s.thoracis.
Sadurin .i. kotomia.
Subeth quandoq; ponitur pro profunditate somni.
Sorē.i.congelatio.
Sirsen. idest apostema calidum quod fit in ventriculis cerebri et quandoq; frigidum et dicitur lethargia: et quando est compositum dicitur subeth asahari scilicet dormitus vigilatiuus.
Subeth asahari idest dormitatio vigilatiua.
Sucos est species congelationis quādo eger inuictur in vnum locum sahara subethia. idest vigilatio dormitatiua.
Saba.i.demon.
Spina alba. idest bedeoard.
Suriar.i. caro q̄ ostenditur ꝫm partem.
Selzebenegi.idest opoponacum.
Setara.i.tapsia.
Spina iudaica.i.nigra
Sumbedig. idest simeril quo ceteri lapides perforantur.
Seralif.i.hipocōdria.
Scief.i.succus.
Susar.i.buxus.
Sacailznabamen.i.flores papaueris ruffi.
Silac idest grossities in palpebris cū rubescunt oculi.
Susan est caro mollis existens in īteriore parte palpebrarum.
Sucudrinz.idest allea agreste.
Sirsen.i.phrenesis.
Stella. femina stella terre lutum femium idem sunt et talk.
Sosara sunt apostemata que accidunt in velamine et partibus pectoris.
Suregi idest oleum sisaminum.
Susufet.i. pulueres q̄ per se sumuntur.
Sacusulōdunon.idest alhurueben et est scolopendria.
Sadaf. idest conchule marine.
Suc est galia muscata.
Sula.i.herba artetica.
Sanligō est locus quo superiores partes corporis tantum mouent
Subub.i. radius q̄ est vt ignis stans in aere.
Scandis.idest melo romanus.
Sarmach apostema bucium auris.
Sare est passio quādo homo xime sentit pruritum.
Siragi.i.lac fici.
Sefilos idest apostema nascens in carne glandosa.
Sefiros.i.sclirus et est apostema.
Silla spēs sunt nodi.
Setaragi.i.tapsia.
Sacos est alias pumm ad silitudinem cuius in bera leprosi apparent.

Simenia ossa sunt acuta que in spondilibus eminent.
Sauchion fractura vel sauie.
Sulemet sunt ossa ex qbus cōponunt digiti.
Surinus ē nims puns contrarius. napello in virtute.
Sel:erit.i.ebrietas.
Scarabregi carnis.i. brodium.
Sahafari.i.borbor humida que emittit virus.
Storax asemia.idest lubra romana.
Spica acchia.i. nerdi dem.
Scutudanos idest testiculus vulpis.
Siliculi sempuiua est.
Sebeiset aschebera est mandragora.
Sedenigi.i.semen granati silvestris.
Suffuf est medicia sicca pro pueris.
Secacul est vene. sicut ss. ⁊ affertur ex india.
Succi alifire est succus alerage ⁊ dicitur abrotanum silvestre.
Sumeis. idest succus pharaonis.
Seesabrani fm alnian sorem est nomen grecū ⁊ interpretatur mirtus regum: ⁊ ipsa est basilicon origiale parua habens folia sumitatem haber longam in quarius nascuntur flores quorum color est vt color violarum.
Sicla.i.blitus.
Safurion est auis que frangit lapides.
Selegé.i.napus.
Salguafora ⁊ alberē gesif ⁊ abrotanum sunt idem.
Sesincabar.i.beil.
Siserum.i.cresiones senationes.
Surahusfagus est centaurea minor.
Scigi est genus ostracorum ⁊ est venereum.
Strignum facit semen qd dicitur vua lupina.
Sulc.i.grana viridia ⁊ eius arbor producit terebinthinam.
Saurigié.idest heniodactuli.
Siliqua nomen ponderis.
Sacraian est pondus.
Surabeten cibarij nomen est ⁊ ē raphanan.
Scabar ē lapis lazuli.
Sobat est arbor magna in egipto.
Susen.i.ireos.
Surie spēs atrimēti.
Sarpe animal est cui glandule simulantur.
Sulcutum.i. acetosum.
Sucution idest testiculus vulpis.
Sen est sapor quidaz.
Sulemi est os quoddā indiginis.
Stiule sunt radices q̄dam.
Sceni vel sceini vel scini est locus quidam.
Suseni est locus i quo oritur anisum bonum.
Sabin est genus serpēns.
Sciseran est siler genus serpentis ⁊ etiam selsir.
Satil est medicia inda.
Sir est medicina inda.
Saporbala idest sacc⁹ palme i quo dactuli nascuntur.
Sachira est attrimentum quod in encaustro ponitur.
Saguncoslon ē quarta species aranearum suclion vero quinta.
Saculusudurm ē aliās quoddam campestre.
Sahasaros est lapis q̄dam.
Sculresud ē arbor croci hortensis.
Semses est quoddam animal.
Sod.i.ciperum.
Seesenegi .i. amilum.
Tabarzet.i.albū ⁊ sepius ponit p zuccaro albo.
Tabrastē. ē q̄dā regio.
Tabulos. febris est dicta liparia.
Tafaris.indice.i.pediculus vulturis.
Tasea. Tasceara est duplex vna alba. altera viridis.alba fit ex sola aq̄ ⁊ carne viridis fit ex carne ⁊ aq̄ ⁊ coriādro vel ɔsimili herba viridi.
Tabalon. est spēs eris.
Talim. idest masculus strutio.
Talisafar. sic cortices sliptici ex india delati.
Tallr. idest vitrum dulce.⁊ est gipsum.
Tanguebil. sunt omnes species que in cibarijs ponuntur vt piper cinamonium ⁊c̄.
Tanoui.i. aps in parte glandulosa natum.
Taraca. est pisces vel oua piscium sicca.
Taratis. est hypoquisthidos fm quosdam est frustra ligni nodosi ad grossitudinem digiti ⁊ hz virtutē balaustie.
Tarathir. ē crusta ligni nodosi grossitudinē digiti habentis.
Taraxacon .i. scariola agrestis.
Taraxis .i. obthalmia non vera.
Tarcon. idest piretrum ⁊ ē radix altarcon mōtani.
Tarisilon. est planta nascens in vere ⁊ flos ei⁹ est similis croco hortulano.
Tarim.i.bonum malū.
Taro.i.lenticus.
Tarsum. vel tarax. est destructio auditus.
Tasabuch. est retractio quādo vnus pes offendit alium.
Tauiz. est auis habens dentes in palato.
Taxaugi. est pondus triium granorum ordei.
Techsie .i. gūma ruthe agrestis siue montane.
Tegmaton. est sanctas nauseatiua.
Teololium.i.muschus qui nascit in lapidib⁹.
Tera alcoti. est furnus in quo decoquit terra.
Terentabin. est species māne.
Tesdenum. est quedaz species sorbe.
Testiculus canis ⁊ vulpis sunt plante. ⁊ est testiculus vulpis buzeiden.i.satirion.
Thalium. idest struthi cundes.
Thaum. est apostemā quod fit in carnibus laxis vel sub ascellis. vel post aures. vel in inguinibus.
Therfinus ē egritudo quedam.
Thuciamis.i.pulegiū.
Tille. species vini ē seu vinum coctum dictuz sapa vel epithima.
Tinkar. est borax. ⁊ est aliud minerale aliō artificiale ⁊ dicitur cansistrum auri.
Tinlub est muschuz lapidis qui est vt epatica ⁊ dicitur tulub. ⁊ vocatur etiam oga.
Tinsemus. ē stella que est in celis. tursemus idem.
Tirsim.i.september.
Torongi. idest citrum.
Tortelle.idest panis biscoctus.
Tosugi.i.scamonea.
Tri.idest minuta facta de tritici farina.
Tinsa. idest cocodrillus animal.
Tricla. piscis est.
Triscalis est genus serpentis.
Troximel. agreste ē taraxacon.i. endiuia silvestris.
Tubel. idest scoria vel battitura. vnde tubel fer

rivel tubel eris.
Tubim .i. grana solis.
Luderi est herba hñs folia filia folijs prassij et nascit in tectis et hēt radicem q̄dratam.
Tulxib masculi.i.facientes brachia erecta stare vel iacere plana.
Tuluhe. substantia verrucalis.
Turserius idest tinsemus stella.
Turfic est ammoniacū
Tinia ē egritudo cutis capitis.
Tiriaca alsaroc idest a morte liberans.
v Arices idest vene tortuose que sunt in cruribꝰ vel alibi.
Veditus est apostema.
Vene alfasungi.i.radicis asparagi.
Vene alosmel vel ,alefind.i.harmel alba.
Vene citrine idest radices chelidonie.
Vene constricte.i. lumbrici terrestres.
Vene tintorum.i. radices rubee.
Venera.i.coclea.
Veremusle electuarium quoddam est.
Vesestengi est amiluz.
Vicor.i.squinanti.
Viten.i.vene que procedunt ut vitis.
Vnaba sunt additamēta duo in cerebro carū cularū mamillarum.
Vnguentum veneris.i. apostolorum.
Vola magna .ē quedaz mensura.
Vrach indi.i. folium.
Vsagno.i.empetigo.
Vsnee sunt cortices tenues subtiles circūuoluti super arborem glādium et pinum et nucez et habet odorē bonuz et dicit alusne et usne. ē lanugo que in arboribus auellanarū vel paruaz nucuz inuenitur.
Vsnem fullonū.est herba de q̄ fit alkali.
Vua passa montana.i. staphisagria.
Vua vulpis est solatrū
Vurbuen .i. virge minute sup q̄s sunt flores hñtes alba folia.
x Ebet .i. anetuz.
Xyloaloes idest lignū aloes.
Xiraxeui.i. rob de succis fructuum sorbiliū.
y Abor est radix mandragore silvestris.
ylisci est egritudo quaz aliquis icurrit propter amorem.
ysopus humida est sordicies aggregata super lanam ouium.
z Air est fluxus ventris qui fit ab intestino recto.
Zambac.i.iauseminuz.
Zametio vel zamenena idest priuatio gressus.
zarabūt vel marsmacora.i.aristologia lōga.
zarca.i.sorba.
zarneb.i. solatrum.
zarnec idest auripigmētum.
zaror vel zarur idest sorba. et est alia spēs sorbe gre. dicta resilinum. et aliud serabrum.
zebezalbar idest spuma maris.
zegi idest vitriolū. et est attramentum.
zeduar.i. algeduar.
zebaragi est aial qddā.
zeresle.i.berberis.
zibrabegi genus cibarij est.
ziniar.i.viride eris.
zinzibil.i.zz.
zz.carnicnū ē herba.cuius folia similant folijs salicis aliquātulū citrina:rubeū hñs stipitem et acuti saporis sicut.zz. et credo q̄ sit psicaria.
zobode.i. ciperi. Sod i.ciperum.
zuccarum alhusar ē cadens super alhusas et ē manna.
zufe.i.ysopus.
zufere.i.arbor dicta alhasce et est silis rubee et dicitur dinarngina.
zufefese.i.iuiube nigre.
zugus est fustis sagitte.
zuhumez.i.vnctuosa.
zurumbeth idest zedoaria.

¶ Finis sinonimoꝝ Auicenne.

¶ Incipit translatio Canticorum Auicenne translata ex arabico in latinum a magistro Armegando blasij de montepesulano.

¶ Textus primus Inquit Benchie vel zien.

1 m Edicina est conseruatio sanitatis. ⁊ curatio egritudinis que accidit ex accidentibus in corpore. In al. que accidit ex causa que in corpore existit

2. ¶ Cuius prima diuisio est in theoricam: ⁊ practicā ⁊ theoricae ex trib' reb' pficit ⁊ cōplet.

3. ¶ Ex rebus autem sunt septem naturales: ⁊ ex eis sunt.6.⁊ omnes sunt necessarie.

4. ¶ Adhuc sunt alie tres in libris scripte.s. morbi cause: ⁊ accidentia.

5. ¶ Practica diuitur in duas species: quarū vna manibus exercetur: ⁊ alia cum medicina necnon eo quod ex cibis ordinatur.

¶ Rememoratio rerum naturalium ⁊ primo de elementis.

6. p Roculdubio ex rebus naturalibus sunt elementa ex quorum compositione existunt corpora.

7. ¶ Sermo quidem Hyppocratis in libro de elementis in his est sermo verus: scilicet q sint quatuor: aqua: ignis: aer: terra.

8. ¶ Probatio veritatis predicti sermonis est quoniam cum corpus corrumpitur reuertitur in eisdem.

9. ¶ Si non esset nisi vnum elementum non esset aliquod animal cum morbo corruptibile.

¶ Rememoratio secunda rei naturalis ⁊ est complexio.

10. p Ost hec autem scientia complexionis est ex iudicijs in medicina conferentibus.

11. ¶ Quatuor sunt potentie seu virtutes complexionis: siue diuiserit seu composuerit eas vir consultus.

¶ De complexionibus in se.

12. s Ensus tactus sentit ⁊ percipit caliditatem frigiditatem: siccitatē: ⁊ humiditatem.

13. ¶ Predicte virtutes seu potentie reperiuntur in elementis tempore eo quo augetur seu pullulat ⁊ in loco.

14. ¶ Elementum ponitur in vltimo simplicis complexionis.

15. ¶ Caliditas est in igne ⁊ aere: frigiditas vero in terra ⁊ aqua: ⁊ siccitas inter ignē ⁊ terram: ⁊ teneritas inter aquam ⁊ nubem.

16. ¶ Significatur nobis esse ⁊ generatio inter species ipsorum cum diuersificentur adinuicem ⁊ vniantur siue coniungantur.

¶ De complexionibus dominum.

17. d Iuersificata fuerunt inuicē ne essent quid vnum ⁊ idem: ⁊ fuerunt coniuncta ⁊ vnita ne viderentur omnino cōtraria.

18. ¶ Imaginamur complexionē in alio ab elementis: puta in composito ab eis a predominante.

19. ¶ Ponimus equale ⁊ temperatum ad referendum ei: eo q habeat quatuor facies coniunctas.

20. ¶ Fuerunt autem mixte ⁊ complete in eo ꝑm existimationē vt esse pondus ⁊ mensura.

21. ¶ Si aliquod ex eis declinauerit ad aliqđ extremorum non tamen inde expoliabitur vel circūscribetur a virtutibus predictis erunt nihilominus in eo absq; equalitate ⁊ temperie predicta.

22. ¶ Denominatur autem a nomine predominantis vt igneum terreum aqueum aereum sunt etiam ex eis que comparantur aeri. omnes autem dicuntur sic per modum transitus ⁊ minus proprie.

23. ¶ Iam quidem perfecte sunt nouem species complexionis neq; nunc accedam ad diuisionem nonam.

¶ Rememoratio de complexionibus temporum.

24. a Unc autem loquar de tempore secundum opinionem ⁊ existimationē: non enim cessit in eo stilus ⁊ modus inuestigandi subtilis. hyems autem habet vim ⁊ naturam flegmatis: ⁊ ver excitat sanguinem: estas vero coleram rubeam: ⁊ autumnus coleram nigram.

¶ Rememoratio partium ⁊ specierum eius q augetur ⁊ vegetatur.

25. q Uod autem augetur ⁊ minoratur diuiditur in species mineralium ⁊ plantarum ⁊ animaliū corpus habentiū.

26 ¶ Quod vincit ⁊ superat corpus ē medicina: qđ ꝟo nutrit ⁊ auget est cibus.

27. ¶ Complexio habetur ⁊ cognoscitur ex sapore ⁊ hoc sillogismo vero ⁊ iusto.

28. ¶ Dulcis ⁊ salsus ⁊ amarus siccitatē. acumis vero calorem.

29. ¶ Omne liquidum non habens saporē manifestum est equale ⁊ tēperate fore cōplōnis.

30. ¶ Omnis sapor ponticus ⁊ acetosus frigidi sunt ⁊ sicci: necnon etiam ois stipticus.

31. ¶ Omne habens dominium pinguedinis ⁊ vnctuositatis est calidum ⁊ humidum: ⁊ pure insipidum frigidum ⁊ humidum.

¶ Rememoratio cōplōnū etatum.

32. a Nimal per complexionem suam diuersificatur in etatibus: erit tamen ser

mo nunc in homine solum.
33. ¶ Calor puerorum appropinquat calori iuvenum in complexione.
34. ¶ Juvenes tamen declinant versus siccitatem: puer vero est dominus humiditatis sensibilis.
35. ¶ Senectus autem frigida cum ponderabis eam est sicut decrepitas ipsa: ⁊ adhuc amplius in complexione cuiuslibet ex eis siccitas manifesta existit: nihilominus ⁊ cruditas in humoribus decrepiti.

¶ Rememoratio complexionum masculorum ⁊ feminarum.

36. i In masculis existit caliditas ⁊ siccitas: in feminis vero frigiditas ⁊ humiditas.

¶ Secunda pars primo de signis complexionum sumptis ab habitudine.

37. f Rigiditas ⁊ teneritas dominatur in complexione pinguis ⁊ laudabilis corporis.
38. ¶ Habitudo corporis macra ⁊ extenuata significat complexionem ipsius esse siccam.
39. ¶ Omnes quorum vene sunt ex ipsorum corpore late sunt calidi.
40. ¶ Quicunque autem habens contrariam dispositionem eorum habet eam propter malitiam frigiditatis.
41. ¶ Gradus quidem corporis equalis ⁊ iusti cecidit inter omnes.

¶ Rememoratio signorum a colore corporis ⁊ primo a colore carnis.

42. n On sumas signa a coloribus si contingat eorum mutatio ratione regionis.
43. ¶ Caliditas imutavit adeo corpora incolarum in regione ethiopum ⁊ nigrorum: quod nigredo cooperuit universaliter corpora ipsorum: habitantes vero in sclavonia tantam adepti sunt albedinem quod efficit ⁊ redigit eorum cutes rutilantes ⁊ candentes.
44. ¶ Si determines septem climata scies species complexionum.
45. ¶ Quartum ex eis est iustum ⁊ equale in quo color sequitur post complexionem.
46. ¶ Fuscus croceus coleram rubeam: sed obscurus brunus coleram nigram.
47. ¶ Corpus est rubeum ex dominio sanguinis: ⁊ album in colore sicut ebur ex humore flegmatico.
48. ¶ Complexio habentis colorem mixtum ex albo ⁊ rubeo est secundum estimationem equalis ⁊ temperata.
49. ¶ Albus capillus est frigide complexionis: sed capillus niger est calide complexionis.
50. ¶ Cuius complexio est diminute frigiditatis habet capillos aureos flavos. Et cuius complexio est diminute caliditatis habet capillos rubeos.
51. ¶ Color capillorum habentis complexionem equalem ⁊ temperatam est aureus ex flavo ⁊ rubeo mixtus ⁊ compositus.

¶ Rememoratio signorum sumptorum a colore oculi.

52. o Si corpus humiditatis glacialis ⁊ albuginee fuerit per unum purum: ⁊ parve quantitatis: ⁊ exterius localiter permanserit: quarum lux seu splendor fuerit pure coruscans ⁊ candens: efficietur quidem inde color oculorum glaucus ⁊ ex causis contrariis contingit antimonialis id est niger aut subniger sicut antimonium.
53. ¶ Si cause glaucedinis complectuntur cum causis antimonialitatis fit fasolam id est varietas.
54. ¶ Si fuerit spiritus visibilis parvus fiet obscuritas. Si vero multus: pullulat inde splendor ⁊ luminositas.

¶ Rememoratio de rebus naturalibus ⁊ sunt humores.

55. c Corpus est generatum ex humoribus variis ⁊ diversis in colore ⁊ complexione scilicet ex flegmate colera rubea ⁊ sanguine ⁊ colera nigra.

¶ De flegmate.

56. f Legma naturale est insipidum ⁊ frigiditatis temperate.
57. ¶ Ex eo autem est quod noscitur vitreo nomine: est autem grossum ⁊ frigide complexionis.
58. ¶ Ex eo autem est adhuc flegma dulce quod siquidem non absolvitur omnino a calore.
59. ¶ Rursus eo est quod vocatur salsum: ⁊ hoc videtur versus calorem ⁊ siccitatem declinare.
60. ¶ Ex eo est quasi acetosum cum corrumpitur cibus in stomaco.

¶ De colera.

61. c Colere sunt varie coloribus ⁊ quedam ex ea nominatur fumosa.
62. ¶ Ex ea quam est similis viridi eris ⁊ porro iste quidem sunt magne malitie.
63. ¶ Est etiam alia a predictis que vitellina dicitur: neque est perniciose virtutis ⁊ potentie.
64. ¶ Alia species ex ea est cuius habitatio est in kistifellis ⁊ omnes quidem declinant ⁊ vergunt ad caliditatem.

¶ De sanguine.

65. o Rigo ⁊ augmentum sanguinis est ab epate: ⁊ transit inde per venas ad totum corpus.
66. ¶ Ex eo est sanguis quem continet cor: sanguis autem calide ⁊ humide est qualitatis.

¶ De melancolia.

67. o Imus colere nigre est in splene: neque est falsa opinio ista.
68. ¶ Turbulentia sanguinis est naturalis: quelibet autem ab ista innaturalis.
69. ¶ Que procul dubio generatur ex commixtio

ne et adustione aliorum humorum.

¶ Rememoratio quarte ex rebus naturalibus et sunt membra.

70 Principia et radices corporis sunt quattuor: alia autem ab eis sunt velut rami.

71. ¶ Unum ex his est epar: et ipsum quidem preest cibo et nutrimento in corpore.

72. ¶ Cor autem alit corpus vita: et nisi ipsum esset corpus assimilaretur plante.

73. ¶ Unde est calor qui est corpori sicut elementum quod transire facit ipsum aer.

74. ¶ Ecce quod cerebrum cum nervis et filo nuche custodit et preservat ignem et calorem cordis ab inflammatione.

75. ¶ Ex eis est motus iuncturarum: sed testiculi sunt membra alias organa generationis.

76. ¶ Ex generatione eorum species conservantur: in quorum terminatione fieret terminatio et abscissio.

77. ¶ Caro pinguedo et species glandularum sunt tanquam famulantes predictis.

78. ¶ Ossa et panniculi et ligamenta sunt velut columne et fulcimenta corporis.

79. ¶ Ungues autem fuerunt in extremitatibus propter auxilium: sed pili fuerunt propter superfluitates vel ornatum.

80. ¶ Hec autem omnia sunt famulantia cum perficiant statum et figuram per radices.

¶ Rememoratio de spiritibus et primo de natu et postea de vitali.

81. Spiritus naturalis efficitur ex fumo seu vapore laudabili puro et mundo.

82. ¶ Quod autem ex eo iam purificato existit in corde est illud per quod permanet vita.

83. ¶ Sed generatio eius quod ex eo fertur in cerebro et eius miringa fit volvendo.

84. ¶ Insunt autem huic spiritui imaginatio ratio seu intellectus: et memoria: cum complentur. et perficiuntur ipsius species in ventriculis cerebri.

85. ¶ In quolibet ex spiritibus est virtus propria alia ab illa que est in alio.

¶ Rememoratio, sexte ex rebus non naturalibus et sunt virtutes.

86 Septem virtutes numerantur in natura secundum diversitatem earum in forma et specie.

87. ¶ Ex his est virtus immutativa spermatis preter quod depinguat ipsum.

88. ¶ Ex his etiam est virtus que aliqua forma et figura informat corpora: necnon et quantitate et numero.

89. ¶ Est etiam virtus attractiva digestiva retentiva et expulsiva.

90. ¶ Est etiam ex his virtus vniens membris quod simulatur corpori ex nutrimento.

91. ¶ Due sunt species virtutis vitalis: et actionis eius licet ex eis sint due partes: ex quibus est una qua fit actio pulsus per dilatationem et constrictionem venarum pulsantium.

92. ¶ Soror autem huius est illa que aguntur actiones cuiusque agibilis: sicut est amare aliquid et habere illud odio: et depressio anime: et eius exaltatio.

83. ¶ Novem sunt virtutes que ab anima numerantur. ex quibus sunt quinque subsensitiva. scilicet visiva: auditiva: olfativa: gustativa: et tactiva ultimo.

94. ¶ Est etiam virtus ad nervos pervenientes ex qua seu per quam movet quis arcus et iuncturas suas.

95. ¶ Ex eis etiam est virtus qua imaginantur res sicut videntur.

96. ¶ Est adhuc ex eis virtus in qua est ratio et etiam in qua est memoria.

97. ¶ Omnes operationes virtutum numerantur secundum ipsas virtutes quarum sunt operationes.

98. ¶ Hec autem operatio dicitur equivoce de quibus dicitur sicut de attractione digestione et retentione.

99. ¶ Et sicut de transitu secundum penetrationem cibi et appetitus. nam attractio est operatio simplex unius virtutis solius: appetitus vero cibi existit ex duabus operationibus simul compositis scilicet ex operatione sentiendi et attrahendi: operatio autem sentiendi et impellendi efficit transitum et penetrationem cibi: hec enim opera ex predictis ambobus efficiuntur.

¶ De rebus non naturalibus et primo de aere.

100 Sol habet iudicia super aerem: que siquidem in temporibus anni manifestantur ex impressionibus: climata etiam habent super hec iudicia.

101. ¶ Aer etiam alteratur et immutatur ratione alicuius astri orientis vel occidentis.

102. ¶ Cum etiam sol appropinquat: inflammatis stellis incendit et inflammat aerem.

103. ¶ Hoc siquidem verum est in tantum etiam quod cum inflammata elongantur aliquo modo a sole videmus aerem aliquantulum infrigidari.

104. ¶ Si etiam stelle que dicuntur infortunate fuerint in exaltatione sua significabunt super corruptionem animatorum. Si vero que fortunate dicuntur fuerint ibidem significabunt salutem eorundem omnimodam.

105. ¶ Tanto frigidior est villa quanto altius super montes existit: complexio vero ville existentis in valle iudicatur calida.

106. ¶ Si vero montes fuerint a parte meridiei: et claudatur montibus: iudicetur infrigidari a septentrione.

107. ¶ Villa edificata a parte meridiei iudicetur calida ratione exsufflationis illius venti meridionalis super eam.

108. ¶ Sed si sit ex parte occidentis: debebit aer

eius grossitiem: si vero ex parte orientis: habebit subtilitatem.

109. ¶ Maria habent contrarium iudiciũ in hoc sicut sapientes retulerunt.

110. ¶ Venti enim generãt in aere illud quod generant in eo mansiones.

111 ¶ Est quidem in meridionali: caliditas & humiditas pro tanto generat super calefactionem & putrefactionem.

112 Frigiditas & siccitas insunt septentrionali: & ideo generatur inde tussis.

113. ¶ Calor & subtilitas insunt orientali & frigiditas & grossities occidentali.

114. ¶ Omnis angulus terre molle & humide cuius circũferentie sunt discooperte montib⁹ & habens fontes: aque dulcis est siquidem complexionis humide.

115. ¶ Generatur autẽ siccitas in aere appropinquante alicui ville: cuius terra velut locus saxosus est & salsus.

116. ¶ Domus valde patula & omnibus ventis discooperta est in hyeme valde frigida: estate vero calida.

117. ¶ Ex domo autem depressa & subterranea habetur iudicium contrarium.

118. ¶ Calor inest panno facto ex serico & cotto: & frigus in masculi idest panno plano non lanuginoso seu velleraso & lineo.

119. In compositis ex pilo & lana inest cũ caliditate aliquantulum siccitas.

120. ¶ Iudicatur caliditas super complexionem cuiuslibet floris & cuiuslibet aromatici exceptis v.s. myrta salice nenufare: ros. & vio. q̃ quidem sunt frigida & cum hoc aromatica.

121. ¶ Laudabilior & vtilior ex coloribus visui: est niger aut viridis: albus autem & citrin⁹ nec non omne splendidum ledit & disgregat lucem oculorum.

¶ Secunda ex rebus non naturalibus scilicet cibus & potus.

122 Cito q̃ vera cibi actio est augere augenda: & restaurare omne deperditũ ex dissolutione corporis: & ad pristinũ statum deducere.

123. ¶ Est aũt ex eo eligẽdus ille q̃ in sanguinem laudabiliorem cõuertit & transmutatur.

124. ¶ Leuis autẽ & subtilis est panis tritici & carnes paruorum pullorum galline: & sicut bliti ex oleribus: hi enim conueniunt patientibus.

125. Grossi autẽ ex vsualibus sunt simula & sicut multo laudabilis duorum annorum.

126. ¶ Piscis notus habitans in rupibus est tibus congruus vexato ab exercitio & labore.

127. ¶ Ex eis sunt subtilis malitie sicut sinapis cepe & alleum: hi autem generãt colerã rubeã: vñ & q̃nq̃ sumunt via medicine.

128. ¶ Ex eis sunt etiam generantes melancoliam: ex qua in quibusdam corporibus morbi generantur: velut hirci anniq̃: boues: panis furfureus: & caseus.

129. ¶ Rursus quidam ex his causant & efficiunt humorem flegmaticum sicut pisces grossi & genera lactis.

130. ¶ Aque delectabiles & fluuiales conseruant humiditatem radicalẽ & causant egressũ fecum & superfluitatum: digeruntq̃ & deducunt cibum per venas.

131. ¶ Melior est ex aquis pluuialis munda: quoniam nihil admiscetur eis quod inferat eis nocumentum.

132. ¶ Ex eis autem sunt egredientes a naturali dispositione earum: quarum propria actio est s̃m cõplexionẽ eius quod admiscetur eis.

133. ¶ Omne quod bibitur ex ceruisijs lacte & vino nutrit corpus.

134. ¶ Potus conuertens corpus ad suam naturam est sicut oxymel ex sui iuuamẽto.

¶ Tertia ex rebus non naturalibus.

135. Somnus est quies virtutum animalium motiuarum & sensitiuarum.

136. Ipse enim calefacit corporis interiora ex quo fit cibi digestio laudabilior & melior.

137. ¶ Si autem somnus multum prolongatur replebitur caput humoribus.

138. ¶ Ipse etiam humectat corpora & relaxat extinguitq̃ calorem viuificantem ipsa.

139. ¶ Temperata vigilia excitat valde sensus & disponit virtutes ad exercendum operationẽs suas: & cum hoc mundificat corpus a fecibus & superfluitatibus.

140. ¶ Ex longa autem vigilia contingit expergefactio & insomnietas generans anxietatẽ & angustiam anime. Ipsa etiam dissoluit spiritus: & corpora fedat: & corrumpit splendorem & claritatem corporis & colorem eius: & profundat oculos: noceťq̃ digestioni: & mentem tollit & disturbat & corpus infrigidat.

¶ Quarta ex rebus non naturalibus.

141 Melius exercitijs est quod est temperatũ & hoc decet quod fiat nã ipsum equat & temperat corpora: & efficit egressum superfluitatum & humiditatum.

142. ¶ Disponit etiam corpus ad hoc vt nutriatur & disponit parum ad hoc vt augeatur.

143. ¶ Immoderatum autem ex eo proprie dicitur labor: qui quidem spiritum euacuat & educit & lassat corp⁹ & emacerat pingues & carnosos: & inflammat calorem extraneum: & ducit etiam humiditates a corpore: & debilitat neruos ex violentia dolorum: & facit corpus senescere ante etatem senectutis.

144. ¶ Vltimata autẽ quies est inconueniẽs neq̃ est iuuamentum in vltimitate eius: imo quidem replet corp⁹ humiditatib⁹ sicut & glandulis & nodis: neq̃ disponit corpus ad aliquẽ cibũ.

¶ Signa ex rebus non naturalibus.

145. Corpus indiget euacuatione cerebri: et in vniuersaliter euacuatione omnium membrorum corporis per flobotomiam et pharmaciam: ex qua quidem est perfectum iuuamentum in vere.

146. ¶ Vomitus fiat in estate: sed melancolia educatur in autumno.

147. ¶ Gargarismata et dentifricia purgant et mundificant palatum et dentes.

148. Prouoca vrinam alias incidet in hydropem et prouoca menstrua: sin autem corrumpentur corpora earum.

149. ¶ Educ feces in colica: nam in earum eductione curabitur patiens.

150. ¶ Vtere balneo ad tollendum sordes et immunditiam: neque sis in hoc piger si velis educere superfluitates a corporis superficie: et cutem ab accidentibus immunditie mundam facere.

151. Coitus etiam commendatur iuuenibus: quatenus per eum a nocumentis perniciosis liberentur.

152. ¶ Nequaquam autem concedatur macris senibus aut etiam debilibus.

153. ¶ Incurret podagram et dolores alios ille qui vtitur coitu immediate post cibum sumptum.

154. ¶ Multus coitus debilitat corpus: facitque ipsum hereditare varias species nocumentorum et dolorum.

¶ Signa rebus non naturalibus.

155. Ira anime excitat colorem: generatque interdum alia nocumenta.

156. ¶ Timor anime incitat frigiditatem qui quandoque magnificatur in patiente intantum donec ledat in vltimo.

157. ¶ Magnum et multum gaudium impinguat corpus: et ideo multum ledit pinguem et crassum.

158. ¶ Ex lamento quidem et tristitia fertur iudicium nocumenti super macrum: et confert indigenti dissolutione.

¶ Tractatus secundus de rebus extra naturam et primo de morbis generalis in membris consimilibus.

159. Morbi ex superfluo calore in membris consimilibus absque superfluitate generati sunt: sicut morbus febrilis et consumptiuus: sicut in ethica et ptisi.

160. ¶ Morbus autem ex calore cum humore est sicut febris putrida.

161. ¶ Ex eis etiam sunt morbi frigidi absque materia: sicut congelatio contingens ex niue grandine vel frigore: et ex eis est frigus cum materia: sicut paralysis cum magna quantitate flegmatis.

162. ¶ Ex eis est humidus absque superfluitate: sicut habitudo corporis que laxa vel mollis videtur: et ex eis est morbus humidus cum materia humorali: sicut repletio ventris in hydrope.

163. ¶ Morbus siccus cum materia est sicut cancer vel glandula. Sed siccus preter quod in corporibus sit materia: est sicut spasmus ex inanitione.

164. ¶ In membris organicis existunt morbi cum accidit in plasmatione lesio vel nocumentum.

165. ¶ Est autem morbus in augmento si fuerit caput nimis magnum: et in diminutione si fuerit stomacus nimis paruus.

166. ¶ Si videatur forma capitis lata vel compressa: erit error vel peccatum in plasmatione.

167. ¶ Ex eis etiam est morbus in concauitate cum accidit ei nocumentum: sicut cum planta pedis carne repletur.

168. ¶ Aut si accidat etiam quod interponatur aliquid in poris et meatibus: sicut contingit in opilationibus ex lapidibus renum contingentibus.

169. ¶ Aut si membrum quod debet esse asperum sit lene: vt stomacus in quo superflua humiditas exuberat: aut si quod debet esse lene exasperetur: sicut canna pulmonis cum exiccatur.

170. ¶ Est autem numerus a natura egrediens in sex vel quatuor digitis.

171. ¶ Interdum vniuntur duo digiti et coniunguntur. Et interdum iuncti naturaliter separantur.

172. ¶ Solutio dimissa vnionis existit in coniunctione membrorum aut in separatione. In coniunctione quidem sicut in dislocatione brachij et incisione pedis vel manus.

173. ¶ Solutio in ossibus est fractura: in musculis autem et venis dicitur ruptura: sed solutio facta secundum latum vel longum in neruis: dicitur fissura vel punctura.

174. ¶ Solutio facta in ligamentis vel chordis dicitur quassatio et arabice dicitur rabathe. Sed facta in carne dicitur vulnus. Si tamen prodaceretur tempus eius diceretur vlcus. Sed facta in musculis vel lacertis dicitur afflictio. Sed facta in sola cute dicitur excoriatio.

¶ Capitulum de rebus egredientibus a natura videlicet de causis morborum.

175. Cause diuiduntur in manifestas apparentes que scilicet contingunt cutem et in superficiem corporum sicut ignis et nix: percussio: aut ruptura contingens ex saltu.

176. ¶ Ex causis etiam sunt que dicuntur continere: et ipse quidem sunt inter has species differentes et hoc quidem: quia quamdiu continuatur putrefactio continuatur et febris putrida. Ex causis etiam sunt que antecedentes appellantur omni repleto corpori congruentes.

177. ¶ Ex causis efficientibus vniuersaliter est

quicquid corrumpit membri complexionem ex infusione humoris ad ipsum.

178. ¶ Hec sunt potentia impedientia: et debilitas seu impotentia recipientis: et multitudo materialis humoris fluentis et latitudo meatuum: et debilitas nutritiue. Hec enim est sufficiens summa earum. Necnon etiam quia videbis qualitatem in substantia corporis existentem superari: et ad suam contrariam declinare.

179. ¶ Quod generat in eo calorem est quidem causa quare contingat corpori illud quod inde eidem contingere consueuit. Usus autem esus allei est calidum in potentia. Sed calidum in actu est sicut calor solis.

180. ¶ Ex his sunt motus anime: sicut ira: et motus corporis: sicut labor: et corruptio et putrefactio: et cibi parcitas: et quod poros cutis claudit et constringit sicut aer.

¶ Cause egritudinum ex frigiditate.

181. c Causa vero harum egritudinum est quicquid in eo frigiditatem generat: et quicquid soluitur ex eo continuum: cuius virtus aut est in potentia: velut contingit in iusquiamo assumpto: aut in actu sicut in niue.

182. ¶ Fames est cum pabulum spirituum terminatur: et sicut contingit cum terminatur et consumitur oleum in lampade vel lucibulo: vehemens etiam saturitas et crapula calorem suffocat et extinguit.

183. ¶ Motus autem fortes et diurni sunt cum euacuatione spirituum: et infrigidatione corporis: quiete etiam infrigidatur calor: sicut et flamma fumo extinguitur.

184. ¶ Fortis et valida corporis densitas concludit calorem in corpore donec extinguatur: corpus immoderate rarum seu spongiosum de facili infrigidatur cum sit propinquum et dispositum ad hoc vt in eo calor de facili dissoluatur.

¶ Cause egritudinum ex humiditate.

185. q Quinque sunt numero scripta humiditatem generantia ex quibus: aqua calida dulcis super totum corpus infusa est humida in actu.

186. ¶ Ex humectantibus autem in potentia est vsus lactis et piscium delectabilium: caseirecentis: quies corporis: etiam reclusio humiditatum: et immoderata refectio vel saturitas.

¶ Cause ex siccitate.

187. q Quinque sunt siccitatem generantia sensu intellecta vel apprehensa: ex quibus quedam actu exsiccant sicut borax: et quedam in potentia sicut cibus synapioris tanta fames seu abstinentia per quam humiditas corporis consumatur: et omnis motus fortis et violentus: contingit etiam coitus exsiccatio ex ventris solutione.

¶ Cause egritudinum organicarum.

188. c Cause magnitudinis membrorum sunt fortitudo et potentia formatiue et etiam nutrientis.

189. ¶ Cause paruitatis membrorum sunt contrarie eis quem magnitudinem efficiunt in eisdem.

190. ¶ Causa corruptionis formarum est in numero filium: quod quidem ratione malitie complexionis cum fetus in matrice pungitur: aut paruitate spermatis: aut malo egressu fetus in ortu suo: ex cuius tortura contingit peccatum in figura et forma.

191. ¶ Ex his etiam est nutrix si deliquerit fasciando ipsum: aut eleuando: vel deprimendo ipsum.

192. ¶ Uel si forsan augeatur in eo cibus: aut ad viendum malus existat.

193. ¶ Aut si puer debilitate sua cadat cum non regitur ab aliquo et ipsius tibia aut crus inde frangantur: vel eius nasus percutiatur taliter quod idem tensionem et depressionem patiatur: non enim potest materia rectificari si moueatur quia impotens se sustinere ratione fracture ossis nondum perfecte consolidate.

194. ¶ Hoc etiam facit multitudo humorum sicut in leprosis: et paruitas eorundem: sicut in ethicam diuturnam et continuas fe. patientibus.

195. ¶ Aut tortura oris et faciei contingens ex mollicie et relaxatione nerui: aut corrugatione tensione versus collum declinante.

196. ¶ Uestigia apostematum et cicatrices vlcerum et vulnerum proculdubio formas in superficie corrumpunt.

¶ Cause clausionis meatuum et pororum.

197. c Apicies dederunt opera in collectione eorum que sunt de genere claudentium et obturantium poros et meatus: ex quibus sunt fortitudo retentiue et debilitas expulsiue: interdum etiam frigus est causa huius.

198. ¶ Siccitas etiam coartat eos valde: et similiter faciunt ligature: apostema etiam angustat et obliquat eos per constrictionem exterius in aliquo membro generatum: stringit etiam eos medicina stiptica.

199. ¶ Hoc etiam contingit interdum consolidatione vulnerum et vlcerum: et etiam verruca seu poro et carne innaturaliter augmentata.

200. ¶ Hoc etiam humor facit: aut sanies vel sanguis: lac coagulatum et aqua.

201. ¶ Hoc etiam faciunt vermes lapis et fex sicca dura et aer.

¶ Cause apertionis meatuum.

202. c Cause apertionis meatuum sunt fortitudo expulsiue et debilitas retentiue.

203. ¶ Ex his etiam est omnis medicina aperitiua calida et humida necessario.

¶ Cause egritudinis in quantitate.

204. q Quicquid augetur et excedit numero in nobis augetur: sicut ex multa materia vel digitus si fuerit materia laudabilis aut rana si fuerit materia illaudabilis.

205. ¶ Quicquid minuitur in nobis nostro pungit

a cōtrario eius cuius rememorationē fecimus.

Cause asperitatis.

206. c Causa generans asperitatem est abla-
tio humiditatis. que interdum ex hu
more frigido contingit puluere stipti-
citate ciborum: et medicinarum.

207. Causa leniens asperitatem est sicut hu
mor viscosus et omne pingue et vnctuosum.

Cause coniunctionis et vnionis separatorū.

208. p Proculdubio omne illud de cuius
natura est vt fiet separatum ab aliquo:
cuz aliquo modo ei vnitur. si cum eo
dem coniungetur. Si vulnus non de
bite consolidetur quod res in membro inopina
ta ostenderetur.

209. Ex hoc etiam est fortitudo immutatiue
et debilitas informatiue.

210. Quāuis separatio contingens cuilibet
ex eis de quorum natura est vt sit in situ coniun-
cta. sit de genere et numero egritudinum situs et
positionis in membris organicis: et nihilomi-
nus est proprie de genere solutiōis diuisi seu cō
tinuitatis cuius qdem solōnis cāe hic referunt.

Cause solutionis indiuisi.

211. q Vt idaz est humor habens vim et qua
litatem vstiuam et calefactiuam et cor-
rosiuam: aut hypostasis in pulsa seu
imbibita contusionem conferens: vel
viscositas relaxans quod mouere deberet: vel
saltus contundens lanians et disrumpens: vel
lapis offendens et contundens.

212. Ex eis sunt medicine corrosiue et vstiuē
vt ferrum corrodens et lanians: et quādoqz ven
tus scindit ratione tensionis. Idem etiam agit
ignis sicut in ceteris.

Capitulum tertium de rebus egredienti-
bus a natura et sunt accidentia morborum.

213. q Quedam ex accidentibus reperiuntur
in operationibus: et quedam in qui-
busdam corpori contingentibus: et
quedam in egredientibus ab codez:
puta in sputo fecibus egressu sanguinis sudore
et vrina.

214. Egressus naturalis operatiōis a dispo
sitione sua est triplex scilicet ipsius debilitas: ip-
sius ablatio: et ipsius immutatio seu corruptio:
quod in quolibet membro est etiam manifestum.

215. Debilitas enim operationis visus est
cum aliquis debiliter videt: et ipsius ablatio cuz
omnino visus prohibetur vel aufertur: et ipsius
corruptio et inconueniens immutatio: cum ima-
ginatur se videre que non videt.

216. Exempla accidentium proportionabi
lia reperiuntur in accidentibus contingentibus
aliis operationibus.

Accidentia super equalitate corporis.

217. o Sensus visus attingit et percipit inter
dum aliquod ex accidentibus qualita
tum corpori contingentibus sicut ci-
trinitatem et tumorem visu percepti-
bilem: et interdum attingit et percipit auris ali-
quod ex eisdem: sicut sonum ventris in hydrope
et percipit etiaz ex eis aliquod sensus odoratus
quēadmodum fetorem contingentem in vlceri
bus putridis et corruptis. Ex eis etiam est quod
suo sapore gustu percipitur: sicut contingit cum
acredo vel acetositas in ore percipitur tactu etiā
quoddam ex eis cognoscitur: sic.n. per tactum
cognoscitur cancri duritieS.

Accidentia ab egredientibus corpore.

218. o Super accidentia ab egredientibus a
corpore sumpta excitantur siquidem
quinqz sensus.

219. Sicut in vrina si rubea sit vel ni-
gra: et sputo si fuerit vel vt sanguis vel sicut buty
ruz: et in eo qō qdez rōne dissolōis vel resolōnis
egreditur: sicut contingit in ventositate: sternuta
tione singultu. In vomitu etiam requiritur in-
terdum acetositas amaritudo vel stipticitas: et
cum vrina fuerit fetida significat quidem super
vesice vlcera: et in sudore sentitur si frigidus fue
rit vel calidus tenuis vel viscosus.

220. Hec quidem accidentia sunt patientiuz
passiones: et apud nos signa et demonstrationes
et postquā feci rememorationē de his quasi tran
sitorie et in generali: faciam nunc rememoratio-
nem de eisdem in speciali.

Rememoratio signorum

221. o Omne signum sicut dictum est: est re-
memoratiuum: aut presentis indica-
tiuū vel futuri pronosticū: est tū vtile nō
necessarium nobis quod referimus ex eo quod pre
teriit sicut humiditas terminata sudoris.

222. Omne illud quod significat super illud
quod iam existit: necnon etiam quod significat su
per illud quod speramus est quidem multuz ne
cessarium: cura enim conueniens fit a nobis cū
amotio huius rei.

223. Ex his quidem signis sunt quedam ge
neralia: et quedam specialia: et quedam particu-
laria alicui ex membris: de quibus quidem spe
cialius faciam rememorationez in arte seu par-
te artis curatiue.

Rememoratio signorum indicatiuorum.

224. o Omne signum generale sumitur a mē
bris principalitatem et dominiuz ha-
bentibus. puta ab epate cerebro et cor
de hec enim secundum veritatem di-
cuntur principalia.

225. Ut cum est recte formationis seu imagi
nationis: et ratiocinationis seu cogitationis: se
ne memorie et recordationis.

226. ¶ Motus etiam et sensus laudabilis significat super capitis sanitatem: et nocumenta eis contingentia denotant proculdubio quod morbi existant in cerebro.

227. ¶ Cum cor incedit recte in pulsatione sua: tunc eius dispositio est pacifica et tranquilla.

¶ Genera pulsus.

228. Equaquam fuerunt genera pulsus in numero denario posita nisi ab ore sapientis: quorum quidem primus ab estimatione dilatationis est assumptus ipse enim significat super dominium et fortitudinem virtutis: et ipsius equalitatem.

229. ¶ Magnus autem est cuius dimensiones eminent et descendunt: et significant super fortitudinem secundum suam existimationem.

230. ¶ Paruus pulsus est contrarius in virtute: et etiam pulsus longus et breuis.

231. ¶ Ex eo etiam est strictus et latus: necnon etiam eminens et profundus.

232. ¶ Genus eius relatum tempori motus est varium et diuersum: ex quo est pulsus velox magne iactantie et significat quidem super vim et calorem ex eo etiam pulsus est tardus dominans congelationis: vnde significat super debilitatem cum frigiditate.

233. ¶ Genus sumptum ab existimatione temporis quietis diuiditur in suas species scilicet in frequentem spissum et sine quiete significantem super debilitatem virtutis et caloris: et in tardum sibi contrarium qui super laxitatem et frigiditatem attestatur.

234. ¶ Genus sumptum a dispositione virtutis diuiditur in fortiter pulsantem et magnum et in sibi contrarium debilem cuius pulsatio profunda est et exilis.

235. ¶ Ex genere sumpto a corpore vene per tactum est pulsus durus qui attestatur super siccitatem et ex eo est qui tactu mollis et humidus reperitur significans super sui corporis humiditatem.

236. ¶ Genus sumptum a prima qualitate corporis vene significat recte super complexionem scilicet frigidus super frigidam et calidus super calidam.

237. ¶ Genus sumptum ab eo quo repletur vena declarat dispositionem et esse humores eius: plenus enim super humorum abundantiam et vacuus super ipsorum diminutionem habet attestari.

238. ¶ Genus sumptum ex motionibus et quietibus pulsus: detegit quidem ad sensum tactus species eius. est autem ex eo species iusti ponderis et conueniens pulsibus etatum temporum anni et regionis. Ex eo etiam est egrediens a debito consueto.

239. ¶ Ex eo etiam est pulsus contrarius ei quem premisi sine pondere.

240. ¶ Aliud genus eius sumitur ab equalitate vniformitate aut diuersitate et inequalitate ipsius.

241. ¶ Qui recte incedit vniformiter et ordinate dicitur vnitus siue equalis: qui vero claudicat et deuiat in hoc inequalis dicitur et diuersus.

242. ¶ In diuersitate generis sumpti a numero percussionum artarie sunt differentie.

243. ¶ Differens pluribus percussionibus diuiditur in duas species.

244. ¶ In equalitate et diuersitatibus ordinatum et ordine carentem: quem scilicet anima percipere nequit.

245. ¶ Dominus huius ordinis dicitur reuersiuus: et est secundum dictum nostrum ille qui postquam nunc fit percussit reuertitur consequenter ad percutiendum sicut prius.

246. ¶ Ex eo etiam est cuius regressus minime sunt vniformes: et talis est qui cauda soricis appellatur.

247. ¶ Est etiam ex eo qui differens seu diuersus in vna percussione reperitur cum mensura quatuor digitorum.

248. ¶ Ex eo etiam est proportionatus alicui rei: et quidam sunt qui nulli rei referuntur: et sermo quidem noster erit nunc super nominatos.

249. ¶ Ex his quidem est pulsus intercisus et dominus coniunctionis: ex his etiam est altus humilis et depressus.

250. ¶ Ex his etiam est in cuius percussione duo sunt ictus: et ex eis in quo sunt plures.

251. ¶ Est etiam ex eis vermicularis: et serrinus: similiter formicularis et vndosus.

252. ¶ Ex his etiam est ille qui tremulus dicitur: ex quo est significans super ethicam.

253. ¶ Omne quidem pulsus genus continet duas species et ambe sunt contrarie: inter quas est vna equalis: que ex ambabus contrarijs descendit seu reponitur in gradu.

254. ¶ Inter species vero generalis diuersitas est multa et non est equalis. et media in diuersitate.

255. ¶ Ex pulsu temperati corporis cognosces pulsum cuiuslibet: donec scias ex eo cui lateri equatur aut inequalis efficiatur.

256. ¶ Omnis pulsus egrediens a dispositione conuenienti dicitur comparari ad egressum complexionis eius.

257. ¶ Scito esse varias species pulsuum in diuersis etatibus. quatuor anni temporibus. et diuersis regionibus.

258. ¶ Et etiam in diuersis complexionibus hominum et habitudinibus: masculis et mulieribus.

259. ¶ Pulsus velocitas cum magnitudine est in calido. Sicut etiam et in etate iuuentutis. et in masculo.

260. ¶ Talis autem est in regione et habitatione meridionali. macro. pregnante. et estate.

261. ¶ In frigido enim est pulsus paruitas et tarditas. ⁊ consimilis quidem est in senibus ⁊ autumno.

262. ¶ Consimilis quidem est in mulieribus ⁊ in pingui carnem laxam habenti: talis etiam est in septentrionali.

263. ¶ Cuiuslibet sicci quidem pulsus est durus: ⁊ cuiuslibet humidi est quidem pulsus mollis.

264. ¶ Pulsus cuiuslibet habentis complexionem equalem ⁊ temperatam: similatur quidem pulsui perfecto ipsius veris.

265. ¶ Quartum etiam sequitur complexio predicta.

266. ¶ Pulsus infantis frequens est ⁊ mollior: pulsus autem senis est tardus ⁊ durus.

267. ¶ Pulsus cuiuslibet corporis multum humorem tenentis est valde plenus.

268. ¶ Omne corpus vacuum a materia habet pulsum illaudabilem: alias strictum ⁊ vacuum.

¶ Signa a sputo.

269. Cor eius ⁊ pulmo sunt organa anime: p que si quidem sana fuerint: vite conseruabuntur.

270. ¶ Si operationes eorum declinent ad aliquam malitiam: cor siquidem ignietur ex sui inflammatione.

271. ¶ Et sputum quidem habet significare super accidentia pectori contingentia in quacunque egritudine eidem contingente.

272. ¶ Ablatio sputi proculdubio super principium attestatur: significat enim quod materia in nullo est digesta.

273. ¶ Si autem fuerit paruum ⁊ tenue: habebit super digestionem debilem attestari.

274. ¶ Si vero fuerit medium ⁊ equale: in hoc quidem significatur quod morbus iam ad medium augmentum peruenerit.

275. ¶ Si autem fuerit multum spissum: tunc proculdubio est morbus in statu.

276. ¶ Tenuitas etiam sputi significat quod humor faciens morbum leuis sit ⁊ subtilis.

277. ¶ Tale etiam significat quod morbus sit velocis ⁊ cite digestionis. Si vero fuerit grossum significabit supra contrarium ⁊ tardum.

278. ¶ Nigredo sputi significat super violentiam vstionis.

279. ¶ Sputum vero viridis coloris: significat super coleram citrinam alias prasinam ⁊ porrinam.

280. ¶ Sputum habens citrinitatem claram significat super coleram vitellinam.

281. ¶ Sputum album significat super humorem flegmaticum ⁊ rubeum super sanguinem ⁊ sputum cuiusque fetidum est proculdubio putrefactionis significatiuum.

282. ¶ Omne sputum sine fetore significat quod in eius pulmone nulla sit putrefactio.

283. ¶ Si sputi figura rotunda sit: ⁊ cum hoc patiens febrem patiatur. hoc erit quidem ex signis quod in diaphragmate eius sit apostema.

284. ¶ Si patiens non cessauerit tussire: iam quidem incidit in ptisim. Sputum autem egrediens sine tussi ⁊ difficultate significat super perfectam digestionem.

¶ Rememoratio signorum sumptorum ab operatione epatis.

285. Generatio .4. humorum est in epate. ex s cuius augmento augetur humor in corpore.

286. ¶ Omne membrum ratione ipsius augetur: est nihilominus in ipso membro propria operatio.

287. ¶ Ex vapore autem ipsius fit spiritus.

288. ¶ Ex reliquo corpore seu humore eius sano fit corpus sanum: est autem humor sanus cum epar sanum fuerit.

289. ¶ Et aque quidem deuehunt cibum ad ipsum: miscenturque cuilibet humori super eum dominanti.

290. ¶ Aque etiam mittuntur ab ipso epate ad eius colatoria: ⁊ ipse nihilominus cum humoribus commiscentur.

291. ¶ Et ipsa quidem aqua fert secum colores eorum necnon etiam omne illud quod est necessarium in declaratione ⁊ significatione eius.

292. ¶ Et proculdubio quicquid diximus est manifestum: super cuius veritatem sensus etiam attestatur sunt enim apud nos ex vrina significationes significantes qualis sit processus patientis.

¶ De vrina ⁊ primo de coloribus.

293. Albus color vrine est ex signis super a multitudinem cibi ⁊ potus: seu nauseatiuam satietatem significantibus aut super dominium frigoris: vel humiditatis flegmatice: aut super fluxum vrine: vel opilationis epatis.

294. ¶ Cum autem vrina videtur modicum citrina: significat quidem super paruitatem colere: sed cum est in colere ignea: significat super multitudinem colere.

295. ¶ Et color quidem clarus sub rubeo ponitur: in eo tamen est amplior colera rubea.

296. ¶ Valde autem rubeus erit color eius a natura sanguinis: nisi tamen fuerit talis ex assumptione croci: aut applicatione alicuius tingentis vt alcanne: aut ex colica

297. ¶ Si autem videatur nigra: postquam visa fuerit fusca: significabit quidem super fortem algorem: si vero talis appareat postquam precessit valde rubea: significabit super fortem humoris vstionem.

298. ¶ Judica autem super morbum ex colore vrine: nisi tamen fuerit talis ex cibo ipsam tingente: puta oleribus cassiafistula: ⁊ omni re eam breuiter tingente: sicut almuri ⁊ similibus.

¶ Rememoratio substantie vrine.

299. Enditas quidem substantie in vrinis
t significat super paruitatem digestionis.

300. ¶ Et proculdubio efficitur vrina te nuis per corruptionem cibi: et opilationem epatis: et apostema.

301. ¶ Vrine autem grossities significat super digestionem: aut super multitudinem humoris flegmatici in corpore existentis.

¶ Rememoratio fecis hypostasis triplicitur variatur ex colore loco et substantia.

302. Cum hypostasis videbitur alba in co
c lore: significabit quidem super salutem infirmorum.

303. ¶ Si autem color eius appareat citrinus: hoc erit ex acumine colore rubee.

304. ¶ Si vero appareat rubea velut sanguis significabit proculdubio super maliciam digestionis ipsius sanguinis.

305. ¶ Et si talis dispositio ipsius prolongetur neque varietur: erit ex epate apostemato.

306. ¶ Et si fuerit nigra post immensam rubedinem et petens fundum postquam prius apparuerit in alto: significat quidem quod iam peruenit paciens ad hoc quod anima separetur ab eo: et potissime cum casu virtutis: neque est spes de eo aliqua neque potest enim quicquam proficere: cum sit mors propinqua ex violentia vstionis.

307. ¶ Et si appareat nigra post eius fuscedinem preter quod morbi materia sit acuta: et potissime si cum tali fuscedine assit aliquod signum laudabile: et radix morbi fuerit ex melancolia: significabit quidem super morbi consumptionem et hoc secundum plurimum.

308 ¶ Si appareat nubeo supernatans in superiori parte vasis significabit super cruditatem licet sit in ea aliquid digestionis que ex ventositate commiscente se ei impeditur: et inde sursum eleuatur.

309. ¶ Et scito quod si videatur pendere in medio: quod parua ventositas est in tali hypostasi.

310. ¶ Et scito quod si precunte citrina fuerit albe lenis et coniuncta: et inferius depressa: et talis continuo appareat quod digestio morbi sit completa.

¶ Rememoratio substantie.

311. Cum autem apparet hypostasis non
c continuata significat super debilitatem virtutis.

312. ¶ Si vero fuerint contenta in ea similia fragmentis ordei: significabit quidem super rasuram venarum: sed si assimilentur furfuri et sine fetore: significabit super vlcera vesice. Si autem simuletur squamis metalorum significabit super vstionem et laminationem continentem.

313. ¶ Si sanies appareat in vase: significabit super apertionem apostematis.

314. ¶ Si vero prolongetur egressus eius cum sanguine corrupto: significabit super apostema flegmonicum.

315. ¶ Cum autem hypostasis petit fundum et spermati similatur est quidem ex humore grosso et crudo: et si cum eadem sit arena mixta scito illum cuius est esse calculosum.

¶ Rememoratio odoris.

316. Mutatio quidem fetoris contingit ex
p priuatione coctionis et digestionis: aut ex indigestione ratione cibi indigestibilis.

317. ¶ Omne illud quod est vltimati fetoris est vltimate corruptionis.

318. ¶ Si autem odor eius sit extraneus horribilis: scito illum cuius est pati morbum vesice.

319. ¶ Jam quidem retuli genera vrine simplicia: et dictis meis poterit quis vti in iudiciis compositorum ex eis.

¶ Rememoratio signorum sumptorum a fecibus et primo a quantitate.

320. Interdum arestantur feces super sto
c macum: et interdum super intestina: et ipsum super epar.

321. ¶ Feces quidem minuuntur ratione magne transmutationis alimenti cum conuertitur in membris: nisi illius cuius expulsiua fuerit debilis et attractiua fortior ratione alicuius nocumenti contingentis: et hoc quidem significat repletionem corporis patientis ex malis humoribus.

322. ¶ Si autem fuerint magne in quantitate: erit quidem signum quod cibus non prebeat augmentum corpori: aut quod attractiua sit in eo debilis et diminuta: et expulsiua fortis ratione alicuius morbi vel nocumenti.

323. ¶ Si autem feces fuerint albe: erit opilatio vel scirrosis in meatibus lictus fellis. et icteritia quidem est ex significantibus super hoc semper similiter: sub hoc etiam genere est vrine citrinitas: nisi cum corpus humore flegmatico vel mala complexione frigida inficiatur.

324. ¶ Si vero appareant rubee vel ignite significant super excessus et dominium colere rubee.

325. ¶ Sed si similentur porro aut viridi eris in colore significabunt quidem morbum et maliciam magnam.

326. ¶ Cum autem apparebunt nigre in colore: hoc quidem contingit ex forti et antiqua frigiditate corporis cuius sunt: et si tales appareant in morbo acuto: significabunt super mortem futuram in propinquo.

327. ¶ Si autem feces fuerint dure: significabunt super fortitudinem attractiue: aut super calorem vrentem: vel super cibum stipticum et constrictiuum.

328. ¶ Si vero fuerint feces molles et liquide: non erit fortis attractiua in corpore: aut in corpore erit frixus mala: aut hoc contigit ex mala alia dispositione corporis: vel ex cibo qui soluit ventrem

& mollificat per naturam suam.

329. ¶ Si differatur & tardetur egressus feci post cibum sumptum hoc quidem contingit ex difficultate digestionis ipsarum: aut diminutione & debilitate expulsiue: aut forti frigiditate: aut ex ventrem necessario constringentibus.

330. ¶ Si autem citius debito egrediantur: hoc quidem erit: ratione cibi non cōstrictiui: sed potius per naturam suam mollificantis & soluentis: aut ratione humorum & humiditatum ad eas fortiter impulsorū: vel ratione meserai-carum non sugentium & attrahentium: aut ratione nocumentorum in intestinis cōtingentiū: tempore apostematis in alias vlceris aut corruptionis digestionis & aliarum specierū morborum eisdem contingentium.

331. ¶ Si egrediātur cū sono significabūt super magnam ventositatem.

332. ¶ Si vo fuerint mixte famei: significabūt super apostema in organis cibi existentis.

333. ¶ Sed si appareat sanguis cum eis significabit quidem super vlcera & tenasmonem.

334. ¶ Si autem sunt multum fetide: significabunt super magnam corruptionem. Si vero velut oleum supernatat eis: significabunt super liquefactionem pinguedinis corporis: & erunt proculdubio odoris acetosi ex humore acetoso.

¶ Rememoratio signorum sumptorum. a sudore & primo quantitate.

335. Sudor multus in morbis humidis factus est ex accidentibus vim & naturam ipsorum referentibus: neq; est sicut ille ex quo fit iuuamentum.

336. ¶ Superfluus autem in vlumis cū casu virtutis patientis: contingit proculdubio ex labore & debilitate virtutis & nature: vnde mors est in ꝓpinquo.

337. ¶ Sed paruus sudor in morbis sup opilationem & clausionem cutis. & grossitiē humoris: & debilitatē expulsiue: & paruitatē digōnis: & ventris mollitiem & fluxum significat.

338. ¶ Si appareat sudor valde albus in morbis: significabit super humorem flegmaticum. Si vero sit citrinus: significabit super coleram citrinam: & si niger: super melancoliam. Si aūt sit rubeus: erit morbus ex sanguine: & similiter prebet nobis signa suo sapore.

339. ¶ Sudor subtilis contingit ex subtilitate humorum: & grossus ex grossitie eorundem.

340. ¶ Si autē fuerit vniuersalis in toto corpore: est bonus. Sed si sit particularis & specialis in vno loco est malus: & illaudabilis.

341. ¶ Qui etiam cōtingit tempore suo vna cum circuitibus & paroxismis febriū: aut in die cretica: est quidem bonus & laudabilis: contrarij autem bonitas lōginqua est & remota.

¶ Rememoratio signorum pronosticorum in generalium.

342. Pronosticatio diuiditur in referentē & significātem morbum futurum generari in sano. & in significantem qđ debet contingere patienti in morbo suo.

343. ¶ Signa autem referentia super egritudinem futuram sumuntur ex accidentibus significantibus super repletionem vel euacuationē cerebri: aut residui corporis.

344. ¶ Significat autem super repletionem: quies multitudo cibi raritas balnei: & exercitij. ex his nāq; accidentibus contingit repletionis egritudo. & his contraria pronosticāt super inanitionis egritudines.

¶ Signa repletionis & primo ꝯm virtutem.

345. Genus repletionis diuiditur in repletionem penes virtutem anime: que si fuerit respectu immutatiue & digestiue nequaq; erit appetitus comedēdi laudabilis: eritq; egestio mollis & liquida neq; erit digestio in vrina.

346. ¶ Significatur autem super repletionē respectu virtutis motiue ex grauitate & lesione motus.

347. ¶ Si autem sit repletio respectu pulsatiue: erit quidem patens debilitas & pigritia pulsationis eius.

348. ¶ Causa vero debilitatis animarum seu potentiarum est illud qđ nequeunt pati ex chimis: nam parum ex eis ledit & grauat eas: non autem ideo q2 membrorū concauitates ex eis repleantur.

¶ Signa repletionis ꝯm membra.

349. Si autem alia repletio a predicta penes concauitates organorum. s. cum nō poterunt tolerare: ex eo ꝙ membrorum concauitates replebuntur.

350. ¶ Hoc autem genus cōtingit ex repletione aut sanguinis puri & mūdi aut colere aut humoris flegmatici: interdum autem aie seu potētie fortes sustinet grauant eas chimi.

¶ Signa dominij sanguinis.

351. Cum dominatur sanguis alijs humoribus assunt somnus & dolor capitis in excessu cūture & rubore venarum. Estq; possibile ꝙ inde cogitationes mutentur: cū grauitate capitis: & debilitate: & fatigatione sensuū reperitur etiam tactu calidus cū grauitate humorꝝ & scapularꝝ: & cū oscitatione: & sunt iterdū grauia latera: & hypocōdria: & manifestus fluxus sanguinis a naribus cum alijs cibus: & ēt venter est laxus: nō tñ multū cū delectatione & suauitate vue: & apparebūt sōmia leti tie & iocūda: cū varietate & mltitudine colorꝝ: accidet etiam pruritus in loco sōmie: cū rubedine oculi isolita. & apsatibus: aut variolis: aut pustulis corpis: & opiabit se comedere dulcia i sōnio.

352. c Um dominat̄ colera citrina aut crocea apparet q̄ color cutis citrin̄ cū debilitate ⁊ casu appetit᷒ cibi: ⁊ reperit ille in quo dn̄at̄ oris amaritudinē ⁊ mordicationem ex ipsa colera rub. in stomaco contingentem: accidit q̄ ei vētris solutio cū qua est colera rub. ⁊ insomnietas cum ꝓfunditate oculorum: ⁊ siccitas oris ⁊ lingue: ⁊ eius vrina est in colore valde citrina: accidit q̄ ei sincopis: ⁊ riget cutis eius cum permixtione ⁊ perturbatione: accidit q̄ ei sitis post ieiunium: ⁊ apparēt ei in somno corruscationes cum subtilitate pulsus ⁊ calore corporis. ¶ Sunt etiam ex his accidentibus multa ⁊ frequens balneatio in aquis calidis ⁊ sulphureis: ⁊ motus laboriosi qui fuit in regionibus ⁊ villis septentrionalibus: ⁊ frequens ⁊ continuus eius actuorum: ⁊ maximē si fiat tempore estiuo.

¶ Signa melancolie.

353. b I vero colera nigra in corpore dominetur: erit quidem fuscus color corporis: cum forti ⁊ iugi meditatione ⁊ cogitatione: ⁊ appetitu cibi forti: ⁊ reperietur in ore sapor acetosus.

354 ¶ Est etiam cum malitia anime intuitus fortis ⁊ assiduus: ⁊ pulsus durus est: ⁊ tardus.

355. ¶ Et vrina quidem est alba tenuis ⁊ cruda: nec est in egestione decoctio.

356. ¶ Et cibus siccus aridus: anxietas: timor ꝯtinuus: ⁊ tristitia.

357. ¶ Videtur etiam q̄ interficiat̄ in somnio apparent q̄ in somno eius omnia cū exterrētia.

358. ¶ Etas senū: autumnus: ⁊ habitationes meridionales: ⁊ corporis macies.

¶ Signa flegmatici.

359. b I dn̄et̄ humor flegmatic᷒ in corpore: aggrauabitur caput eius: somnus ei᷒ erit lōgus: ⁊ fatigabitur iter agēdo de facili: ⁊ erit eius appetit᷒ debilis cū repletione penes virtutem ⁊ turbationē seu permixtionem ⁊ sopua alias in soluta laxitate.

360. ¶ Ex his etiam est fluxus saliue ⁊ sputi ⁊ tumor vultus ⁊ color patientis albus: ⁊ erit in pulsu eius occultatio: ⁊ tarditas: ⁊ in vrina turbulenta: ⁊ grossities: ⁊ cruditas.

361. ¶ Nec est in eo sitis: nisi fuerit flegma salsum aut putrefactio assueris.

362. ¶ Ex his etiā accidentibus sunt vsus omnium ciborum humidorum ⁊ frigidoꝝ: ⁊ etas senectutis: ⁊ tempus hyemale ⁊ priuatio exercitij ⁊ balnei: ⁊ excedens quantitas cibi: ⁊ habitatio humida ratione fluminum: ⁊ apparitio marium in somnis: ⁊ querimonia ex incubo facta ⁊ in potentia digestionis chili.

363. ¶ Cum autem apparebunt tempore sanitatis continuo accidentia de necessitate super aduentum egritudinum significantia: esto sollicitus in ablatione eorundem.

¶ Rememoratio signorum pronosticorum tempore morbi contingentium.

364. e X signis ꝓnosticis ⁊ significās mortē futuram. Et ex eis est q̄ significat futuram sanitatē seu euasionē: ⁊ ꝓprie ex his est scientia pronostica.

365. ¶ Ex scientia istorum videbit medicus ⁊ sciet quis moriat̄: retrahet q̄ inde manus suas a cura eius: sicut etiā videbit ex scientia eorundem quis euadere debeat ⁊ curari: ꝓ tanto notificabit ⁊ pronosticabit illud.

366. ¶ Principium huius scientie: est scientia de temporibus morborum ⁊ eo q̄ apparet in eis de dispositione morborum: est etiam sciētia de lōgitudine ⁊ breuitate ⁊ fortitudine ⁊ violentia: debilitate seu tranquillitate egritudinū. ⁊ etiā de iudicio eius quod debet generari ex crisi in temporibus morbi.

367. ¶ In quolibet morbo sunt diuisa tempora: in quorum aliquo contingit mors ⁊ vita vel salus: ⁊ sunt principium augmentum stat᷒. In quolibet potest mors cōtingere. In quarto aūt quod declinatio appellatur non cōtingit mors: nisi contingat error vndecunq̄.

368. ¶ Principium autem est in quo contingit nocumentū in operationibus: ⁊ debilitas in negocijs assuetis.

369. ¶ Et hoc quidem tempus durat: donec digestio appareat in hypostasibus: sputo: fecibus: ⁊ vrina: ⁊ post ipsum apparet ⁊ cognoscitur augmentum ex longitudine paroxismorū febrium: ⁊ operationibus ⁊ accidentibus.

370. ¶ Status vero est cum post dictum negocium perfecta digestio apparebit: nec paroxismi morborum augebūtur: ⁊ accidentia in quātitate equabuntur.

371. ¶ Accipit etiam morbus diminutionē: ⁊ fit interdum crisis perfecta. Unde cum hoc signum videbitur: pronosticetur pax ⁊ salus patientis: nam mors minime accidit in declinatione: nisi error super patiente commisso: aut a re complexionis male ⁊ illaudabilis: necnon etiā omni extrinseco cōtrario eidem contingente.

372. ¶ Scientia autem nostra per quā cognoscimus terminū principij confert quidē in subtiliando cibum ⁊ dietam sicut decet: ⁊ in mediādo subtilitatē eius dietam in augmento. Nam hoc expedit patienti donec morbus ad statū peruenerit: tunc autem decet medicum esse sollicitum ad subtiliandum perfecte dietam.

¶ Rememoratio lōgitudinis ⁊ breuitatis morbus.

373. o Mnis morbus perficitur in mensura: que si fuerit breuis: dicitur acutus: ⁊ hic aut interficit in breui tēpore aut per crisim laudabilē terminat̄.

374. ¶ Ipse etiam morbus est cite digōnis ⁊ breuium temporum: austerus ⁊ periculosus.

375. ¶ Cognoscitur autem ex breuitate sui principij: pro tanto regatur dieta conuenienti.
376. ¶ Non enim sunt multum aggrauande eius virtutes: nec est auferendus et prohibendus ei cibus omnino a principio: nam forsitan caderet virtus eius: nec etiam est debilitandus ante statum ipsius. Sed est potius prudenter in quantitate reficiendus sufficienti secundum exigentiam sui itineris.
377. ¶ Si autem videas difficultatem et malitiam signorum et periculorum: et dolores fortes et violentos cum mala dispositione et casu virtutis et ratione diminuta et permixta: ita quod virtus nequeat morbi malitiam tolerare: pronostica mortem eius futuram ante statum: quam quidem ex malitia accidentium ex morbo colerico contingentium pronosticabis.
378. ¶ Ex morbis etiam est diu durans et longi temporis: qui cronicus seu temporalis appellatur: qui quidem minime corpus celeriter consumit et dissoluit. sed aut necat ipsum cum pthisi et ethica egressu sanguinis: aut macie: aut patiens etiam longo tempore curabitur: et morbus per paulatinam dissolutionem et digestionem consumetur.
379. ¶ Cognosces autem ipsum ex lenitate et facilitate accidentium eius: et frigiditate cuiuslibet ex his morbis.
380. ¶ Non cibes istum patientem modico cibo: quoniam caderent virtutes eius.
381. ¶ Inter autem morbos istos sunt alij medij: quorum tempora non sunt absolute breuia: nec longa vnde cibus eorum in subtilitate medietur nec sit multus neque paruus.

¶ De crisi et signis eius.

382 8 Cito quod crisis est velox et subita mutatio que suo tempore ex difficultate seu malitia accidentium et pugna existente inter virtutem et morbum generatur: vt celeriter ad vitam vel mortem perueniatur.
383. ¶ Sex sunt species mutationum in morbis contingentium. Nam aut negocia tardant aut citantur in eis: vnde interdum conuertitur in temporibus breuibus corpus ad bonum et vitam.
384. ¶ Si fuerit laudabile quod precedit ea, pronosticabis sic super ipsam scilicet super crisim securam et laudabilem.
385. ¶ Et autem alia mutatio velox ad predicta que quidem significat mortem: in hac quidem veloci malitia est angustus precisus medici. nam hec crisis est necans et perniciosa.
386. ¶ Tertia ex predictis mutationibus est mutatio tarda inducens ad dispositionem sanitatis et curans morbum. non tamen cum crisi: sed potius per dissolutionem paulatinam in ea contingentem.
387. ¶ Quarta autem species predictarum mutationum est mutatio parua aut tarda ducens patientem ad interitum: nec fit cum euacuatione sed potius cum ethica dissoluente corpus patientis.
388. ¶ Quinta autem ex predictis est inter eas media cum inducit mortem et malitiam vltimatam.
389. ¶ Sexta vero perducit ad vitam in medio temporum.
390. ¶ He autem crises sibi inuicem dicuntur contrarie composite.
391. ¶ Crisis quidem laudabilis accidit in statu cum perfecta digestione et virtutis fortitudine: contraria vero ei puta illaudabilis fit in augmento.

¶ Rememoratio eorum que oportet sciri in crisi.

392 Nota oportet scire in crisi.
393 1 ¶ Scientiam videlicet de pronosticatione eius: et de diebus creticis: et scientiam etiam eius quod significatur per signa nobis significantia in quam crisis speciem terminetur cum perficitur crisis cuiuslibet morbi.
394. ¶ Omnis autem crisis pronosticatur ex violentia accidentium que dicimus.
395. ¶ Et sunt permixtio sensus et intellectus et dolor aurium et capitis.
396. ¶ Et fluxus lachryme angustia parua famis seu casus appetitus: motus laboriosus et vigiliarum instantia: et dolor in pectore vel collo et illaudabilis excitatio a somno cum motu et rubedine oculorum.
397. ¶ Et stridere dentibus et limatio eorundem in somno et eorundem percussio et fortis fricatio nasi patientis.
398. ¶ Et interdum insinuabit aliquis commouendo cum labijs suis. Videbiturque interdum suggere ea.
399. ¶ Et velocitas quidem anhelitus et desiderium trahendi aerem frigidum cum angustia et velocitas pulsus et frequentia et tussis cum infusione et sonitu et gargarismatis.
400. ¶ Et pulsatio cordis continua et sincopis et conatur patiens a lecto suo surgere et recedere.
401. ¶ Et dolor gutturis et meri cum angustia: que si perseuerauerit continget ei sincopis magna et fortis.
402. ¶ Et pulsatio in lateribus et dorso est tortionibus violentus et fortibus: et continuo dolore stomaci cum querimonia stomaci vel epatis: aut dolor ventris aut circa pecten: aut etiam in renibus et vesica: aut dolor fortis circa virgam: vel in virga aut in matrice aut in omnibus iuncturis: aut quibusdam aut ex eis intus vel exterius.
403. ¶ Cum ergo videbitur augmentum horum accidentium in die cretica: erit procul dubio bonum et laudabile: et potissime si prius digestio apparuerit: sin autem erit quidem contrarium manifestum.

404. ¶ Causa quidem crisis si sit eorum relatio vera est: quoniam luna variat actionem in morbis.
405. ¶ Jam quidem peragrat & abscindit celeriter circulum suum: est quidem causa celeris motus & mutationis fortificatur quidē interdū in hoc & interdum debilitatur: hoc autem notum est in arte astronomorum.
406. ¶ Nequaquam est operatio sue actionis sensibilis in eius iuvamento vel nocumento sicut quidem est ad sensum. visibilis eius figura ex eo quod in ea existit de claritate vel lumine solis.
407. ¶ Eius autem quarta reducet in quarto & eius medietas in septima.
408. ¶ Et morbus quidem minime contingit nisi ex dispositione qua debilitatur opus nature: qui si cum auxilio producatur curuabitur quidem patiens & vita prolongabitur. Sed si cum detrimento morietur quidem & vita perdetur & separabitur.
409. ¶ Crises contingunt interdum in quaternis & interdum in septenis: & ille quidem bone sunt & laudabiles quibus coniunguntur digestio pronosticatio attestantes super ipsas.
409. ¶ In aliis quidem ab istis nequaquam circuitus & periodi reperiuntur ratione turbationis & dubitationis contingentis in eisdem.
410. ¶ In non habentibus vero digestionem & pronosticationem contingit quidem dubium in eorum accidentibus nec contingit crisis in his dieb⁹ nisi cum contingit consequēter aliqd̄ sinistrū.

¶ Rememoratio signorum super fluxum sanguinis.

411. ¶ Cum videris morbum sanguineum austerum & violentum valde: cum illaudabili & impetuoso motu: cuius signa parula sint in capite & manifesta: que usque ad omnes sensus extendātur: cum rubore & pruritu nasi: erit proculdubio crisis eius per fluxum sanguinis narium.
412. ¶ Si vero accidentia ipsius deorsum & in parte inferiori appareant cum dolore continuo umbilici: & precesserit retentio menstruorum: continget quidem crisis per fluxum menstruorum.
413. ¶ Sed si pars suprema corporis incolumis fuerit & a dolore immunis cum dolore tamen hypocondriorum: & patiens querulosus sit de epate: & dolor usque ad anum extendatur. nequaquam quidem committetur error si pronosticetur crisis illa futura per fluxum sanguinis emorroidarum.
414. ¶ Si autem morbus ex colera rubea sit in statu: acciderit que apostema capiti: & dolor capitis & angustia augeantur: nequaquam quidē est desperandum: quoniam continget crisis eius per fluxum sanguinis narium.

¶ Signa crisis per fluxum ventris vomitum & urinam & sudorē & dolorē.

415. V Erum si eius accidentia sunt in stomaco: & cum hoc prius conquestus fuerit patiens de epate. cum angustia & syncopi valida: erit quidē crisis eius per vomitum.
416. ¶ Si vero caput eius fuerit sine dolore et cum angustia ventris et: eminentia umbilici: et precedente ventris constipatione: pronosticanda quidem erit futura crisis per fluxum ventris.
417. ¶ Quod si venter eius pacem habuerit: & digestionem laudabilem: preter quod morbus eius violentus sit & austerus: cum aliquantulo tamen labore & vigiliis: circumscriptis accidentibus sudoris: morbo quidem sic molli & leto existente: cum doloribus pectinis: erit sermo me⁹ veridicus: scilicet quod crisis huius patientis continget per urinam.
418. ¶ Verum si cum pace & quiete predicta retineatur urina: preter quod morbus sit in ultimo acuminis: cum apertione tamen pororum cutis sine forti dolore & vigiliis & siccitate: erit quod crisis eius forsitan cum sudore.
419. ¶ Si autem contingat dolor membri vel iuncturarum in acutis continget proculdubio crisis earum per apostemata.

¶ Rememoratio pronosticorum signorum mortalium sumptorum ex operationibus.

420 V Ere laudabili regimine ex signis super mortem evasionē seu quietem & pacem significantibus.
¶ Ex his quidem sunt horror luminis & lucis: & fluxus lachrime cum rubore motu forti: & vertigine.
421. ¶ Et pultas oculi in uno latere: & apertio oris absque oscitatione.
422. ¶ Et cum quis iacet & dormit resupinus & manibus & pedibus suis protensis & relaxatis.
423. ¶ Ex his etiam est si videatur pannos descendere in lecto suo: & man⁹ & pedes suos detegere.
424. ¶ Necnon mala & illaudabilis imaginatio: qua videatur fila a pannis suis euellere.
425. ¶ Ex his etiā est ultimata gravitas: aut eius manifesta suspensio.
426. ¶ Et etiam frendere dentibus preter solitum & apponere man⁹ sup caput & puluinar.
427. ¶ Aut etiam si imaginetur quod vespilionem nigri coloris capiat: & velit eum interficere.
428. ¶ Nam hoc contingente in morbo acuto: mors quidem appropinquabit.
429. ¶ Ex his etiam est si tacitus efficiatur verbosus: & mitis pacificus: iurgiosus.
430. ¶ Aut si cōqueratur de cecitate: & surditate: vel casu virtutis: ratione violentie morbi.
431. ¶ Vel etiam si videatur patientē duos dor

unit in flatu: q̄ cadat nix super caput eius.
432. ¶ Et anima quidez inquieta domina magne frigiditatis: est res mala ⁊ illaudabilis.
433. ¶ Ex his fit vigilia nocturna: ⁊ somnus diurnus: aut omnimoda priuatio somni.
434. ¶ Necnon si dispositio egri in somno ⁊ post somnum deterioretur: ⁊ cum dolore efficiatur
435. ¶ Si etiaz medicus ordinate ⁊ recte operetur: preter q̄ appareat operationis intentuz: erit malum.

¶ Rememoratio signorum pronosticorum mortalium assumptum a qualitate corporis.

436 Ex his autem sunt facies mortuoruz t faciebus cōsimiles: cuz planitie seu extensione temporum ex morbo contingente ⁊ constrictione aurium: ⁊ ipsarum frigiditate: ⁊ earum inuersatione: ⁊ oculorum profunditate.
437. ¶ Etiam rubor vel nigredo oculorum: aut eorum eminentia: vel principium suscedinis ipsorum.
438. ¶ Aut etiam si quieuerint: aut omnino cessant: vel si fuerint infrigidati: aut palpebrarum tortura.
439. ¶ Aut si fuerit nasus acutus cum obliqua fronte: ex latere labij cōtracto vel marcido.
440. ¶ Frigiditas quidem extremorum patientia cum vlcere: ⁊ nigredine lingue laboriosa: ⁊ similia cruciantia: sunt quidem illaudabilia in febre vrente.
441. ¶ Ex his etiam est viridis rubor vnguiū ⁊ viror in corpore cum vestigio nigredinis.
442. ¶ Ex his etiam est ictericia: si ante septimam diem apparet cuz macie hypocondrioz.
443. ¶ Et si frigiditas sit in manifesto ⁊ superficie corporis: ⁊ color fuerit ⁊ sit iterius. Et presertim si adhuc sit ⁊ remanserit super membra principalia.
444. ¶ Et tumor quidem vultus: cuz tumore extremitatum ante duo septenaria: est quidez terribilis: nam huius patientis materia velox est ⁊ cura: vnde non videtur q̄ ad terminū duorum septenariorum valeat peruenire.
445. ¶ Aut si quiescat ⁊ cesset febris absq̄ crisi: aut si eius fortificatio palam augeatur in diebus paribus.

¶ Signa ex exeuntibus a corpore.

446. Ex his quidez est: fex nigra vel viridis t fetida: pinguis: rubea: ⁊ sicut aqua butyrosa ⁊ alba. Hec namq̄ male sunt ⁊ illaudabiles.
447. ¶ Necnon etiam si appareat diuersorū colorum: hoc namq̄ mortem: aut crisim futuram significat.
448. ¶ Et si cum casu appetitus egestio sit colerica: cum qua egrediatur frustum sanguinis congelatum parum: ⁊ consequenter frustum carnis.
449. ¶ Et etiam si post egressum colere appareat sanguis absq̄ punctione ⁊ stimulatione.
450. ¶ Et si post extenuationem ⁊ macerationem corporis appareat ⁊ egrediatur fex nigra.
451. ¶ Et cum constipabitur venter in febre vrente ⁊ vexabitur cerebrum.
452. ¶ Si etiam egrediatur ventositas cuz sono inuerecundo preter solitum: erit malum.
453. ¶ Et vrina quidem nigra: tenuis: ⁊ pauca significat patientis interitum: estq̄ timendus vt plurimum ⁊ periculosum cum accidit priuatio rationis ⁊ intellectus cum tenuitate vrine.
454. ¶ Ex his etiam sunt vomitus: ⁊ fluxus cum nigredine: ⁊ fetor ⁊ putrefactione contingens.
455. ¶ Frequens etiam tussis cuz modico sputo: est signum malum ⁊ illaudabile.
456. ¶ Sputum etiam diuersorum colorum in pleuresi cum tussi laboriosa ⁊ difficili: significat mortis propinquitatem.
457. ¶ Et sudor solitus capitis ad quem seu ad cuius euacuationem non subsequitur quies est malus.

¶ Rememoratio signorum laudabilium pronosticorum.

458. Si facies eorum appareant quales fuerint tpe sanitatis: eorū quidem cura certa euasio erit manifesta.
459. ¶ Ex his etiam est vniformitas ⁊ equalitas caloris circūscripta macie hypocondriorum.
460. ¶ Et si post septimam diem: erit manifesta ⁊ perfecta ratiocinatio absq̄ malitia: ⁊ vigor motus ⁊ sensuum omnium: concomitante facilitate ⁊ leuitate sui corporis: ⁊ solitus decubitus: ⁊ somni aduentus in nocte vt plurimū sine somno diurno cum vigore patientis post somnum. Omnis etiam somnus tollens dolorem ⁊ perturbationem seu permixtionem rationis: ⁊ mitigans egritudinem: est laudabilis.
461. ¶ Cerebrum quidem patitur ex qbusdā mēbris cōpatientibus secum in passione. Unde si tunc euaserit a permixtione continua: euadet

quidem patiens laudabiliter ab hoc morbo.
462. ¶ Et si cum apostemate capitis assit sternutatio: ex signis erit super sanitatem significantibus.
463. ¶ Omnis fluxus sanguinis etiam ab aure in morbis capitis: est curatiuus corporis.
464. ¶ Anhelitus manifestus non frequens aut tardus est laudabilis: nec est verẽdus si nõ fuerit intercisus separatus: aut orthomiosus: cogens erigere patientem.
466. ¶ Et similiter est laudabile cum pulsus est virtuosus fortis sine angustia: nec ē anhelitus vrens nec inflãmatiuus.
466. ¶ Ex his etiam sunt bonitas appetitus & digestionis: cum equalitate & laudabili substãtia fecum: & colore medio in citrinitate circunscripta nigredine earum vstiua: & viriditate.
467. ¶ Aut exitus etiam humoris cum lumbricis in die cretica: hoc quidem est signum vite: hoc enim contingente aufertur morbus cum fuerit ex illo humore.
468. ¶ Egrediente colera rubea: aufertur surditas: tolliturq; inde nocumentum in morbo cerebri.
469. ¶ Sanguis etiam emorroydarum curat morbum splenis: hoc etiam est laudabile in melancolia.
470. ¶ Et fluxus qdem aque & humoris flegmatici: est cura morbi in hidropisi.
471. ¶ Egressus quoq; colere citrine i obthalmia festinat curam eius.
472. ¶ Ex his quidem signis est: vt videas vrinam similem in colore pomo citrino: cum hypostasi alba in fundo residente.
473. ¶ Et si etiã videas sudorem infirmi equalem in febre continua.
474. ¶ Et tumorem exterius apparentẽ in squinantia: hoc enim bonum & laudabile est.
475. ¶ Tumor quidem testiculorum in tussi cronica: est cura corporis.
476. ¶ Et similiter apostema pedis in morbis pulmonis: necnon apostema generatum in iunctura cruris: & in inguinibus.
477. ¶ Et pustule narium aut labiorũ in terriana est signum salutis pronosticum.
478. ¶ Et varices quidem innate sunt cura allopitie: necnon eius qđ est in ventre: & splene.
479. ¶ Et oxiremia quidem in lienteria intestini contingit ex retentione cibi.
480. ¶ Et febre contingente in spasmo vel epilepsia fit eorum cura.
481. ¶ Si patienti singultum: contingat sternutatio: est cura eidem.

¶ Rememoratio canonum quibus vtendũ est in iudicio pronosticandi.

482. Ecce quidem vt cum volueris iudicare patientem: q; vtaris proportione.
483. ¶ Nam ex signis sunt: quorum virtus vera est & certa. Et ex eis sunt que per alia falsificantur.
484. ¶ Iusta autem significatio sumitur inter membra ex eis que apparent in capite.
485. ¶ Si ergo videas aliquam significationem iuste significantem in corpore: & aliam sibi contrariam sic significantem.
486. ¶ Contingit etiam q; apparens super hriuz corporis non sint nisi testimonia debilia.
487. ¶ Omne signuz non habens contrariuz significat recte super curam & euasionem.
488. ¶ Et omne signum pronosticationis predicto contrariũ significat mortem & pditionem.
489. ¶ Cum autem apparebunt tibi signa cõtraria & debilia. Sequitur qdez ad hoc dubitũ. Unde sta tunc: & prolonga iudicium.
490. ¶ Cum ergo erunt equata in dispositionibus suis: sta. Sed iudica a predominante: cuz erunt contingentia in equalitate sua supple.

¶ Incipit pars secunda canticorum & est pars practice.

Postq̃ ordinaui in pte theorice medicine qđ seriatim audiuisti: & hoc secunduz qđ in mea mẽte preordinaueram. Incipiam quidem nunc in practica ipsius. Id autem retuli in principio huius libri illud ,ppter qđ est necessarium illud: cuius relationem faciam in hoc capitulo. ¶ Operationis autem practice sunt duo modi: quorũ vnus manualiter exercetur. Alter vero medicinis & conuenienti regimine in cibis. Est autem non modicum quod per illud regimen exercetur. ¶ Hoc autem regimen in duas partes diuiditur: quarum vna conseruatiua sanitatis dicitur. Et altera egritudinis curatiua: & hoc per vitam meam imperfectionem medicine continetur.
2. ¶ Et conseruatiua quidem sanitatis dicitur secundum veritatem de habente eam perfecte & absolute: necnon etiam de eo cuius sanitas est imperfecta: & huius quidem sunt secundũ operationem due species. Una est in eo cuius debilitas permixta est per totam suam substantiam in omnibus temporibus suis: sicut in sene conualescente: & paruulo: in quibus s. debilitas est per totuz mixta: & in eo in quo apparet aliquod signum pretendens metuz q; appareat in eo lapsus in aliquem morbum.
3. ¶ Alia est in eo in quo apparet morbus in aliqua ex partibus soluz sui corporis: puta in cute eius: aut carne: vel ossibus eius. Et sicut etiaz est in habente stomacũ debilem frigidum egruz naturaliter: necnon etiam in habente lesionem ab vtero & matrice: sicut in habente sextum digitum: aut tumorem gibbum.
4. ¶ Et in eo in quo apparet in aliqua etate & in aliquo

in aliquo ex temporibus anni et non in aliis sicut humidus in complexione est debilis in pueritia: et postquam auctus fuerit est sanus et fortis. Et siccus per complexionem destruetur viribus in autumno: preter quod in vere debilis efficiatur.

¶ Regimen corporis sani perfecte et primo quantum ad aerem eius in generali.

5. c Conseruatio quidem sanitatis est quoddam genus generale: duas comprehendens species ex operationibus medicine: ex quibus est vna vt cum intendetur ad conseruationem complexionis alicuius quod ordinetur ei: cibus et dieta similis. Sed cum intendet translatio corporis eius a sua complexione: fiet hoc eo quod contrariet complexioni antedicte. Verum regimen sani simpliciter et absolute est quod attendatur ad conseruandum ipsius laudabilem dispositionem.

6. ¶ Et moretur seu faciat residentiam suam in aliqua ex ciuitatibus quarti climatis: que scilicet perfectum aerem habeant et vaporem: et habeant speculam versus heremum et siluam: et inspiciat etiam versus partem orientalem: quia ipsa est subtilior.

7. ¶ Tempore vero estiuo declinet ad montes: sitque habitationis locus apertus a parte septentrionali.

8. ¶ In noctibus quoque habitet et quiescat in superioribus locis et sedibus. In die vero descendat ad inferiores.

9. ¶ Caueat etiam et vitet pannos lineos: et de bombice: et condescendat ad subtiles lineos:

10. ¶ Vtatur etiam aromaticis frigidis: sicut ex oleo rosaceo.

11. ¶ Protegatque oculos suos a puluere fumo: vapore turbido et corrupto et a radio solis hora meridiei et feruoris: necnon ab occursu fortis caliditatis: nec etiam attente inspiciat figuras exiles et subtiliter intricatas: nec litteram minutam et subtilem.

¶ Regimen comestionis vel cibi in generali.

12. D Debeat autem ad minus quilibet comedere semel inter diem et noctem: et ad plus bis: medium autem inter hoc est si comedatur ter in duobus diebus.

13. ¶ Prolongetur etiam tempus refectionis: vt fiat cibi bona digestio: fiant etiam parue buccelle vt bene digerantur.

14. ¶ Nam omne id quod commandere non poteris: erit apud te digestionis difficilis.

15. ¶ Attendatur etiam vt omne preter naturam et illaudabile curetur cum contrario eius conuenienti secundum complexionem et malitiam ipsius.

16. ¶ Sunt autem quamplures complexiones inequales cum malitia cibi rectificabiles.

17. ¶ Vtatur ergo eis homo secundum vsum et consuetudinem suam: nec sunt appetitus nec delectatio cibi obmittendi.

18. ¶ Omnino namque consuetudo subito et sine gradatione ablata: nocet et offendit illum cuius est.

¶ De ordine ciborum et rectificatione eorum.

19. e Si autem humidum et lubricum stiptico preponendum.

Estque sapor: dulcis acetoso vtilendus.

Et siccum cum humido rectificandum.

Et frigidum cum calido: et econtrario. Quod si timeatur defedatio oleaginosi vel eius quod est male digestionis ratione pinguedinis: addatur sal eis: aut aliquid acuti: nam hec iuuant ad subtiliandum.

¶ Hora refectionis.

20. p Post exercitium quoque est refectio facienda: et ipsum postquam exiuerit fex ab eo.

21. ¶ Est autem querendus locus tranquillus et frigidus: et a vento euentatus ad laudabilem refectionem faciendam: nec non etiam tempus et hora frigida: vnde decet hominem esse attentum in hoc regimine.

¶ Regimen cibi in qualitate et quantitate.

22. t Tempore quidem estiuo est cibi quantitas minuenda. Estque tunc ad subtiliter nutrientia declinandum: vnde vitande sunt tunc carnes grosse: et vtendum est oleribus: et lactis speciebus.

23. ¶ Et piscibus recentibus hedo et agno mediocris etatis: et pullis gallinaceis: et gallinis: carnibus quoque columbarum et coturnicum.

24. ¶ Sunt etiam ex conferentibus tunc fercula ex coriandro et agresta composita et satabeg et cerbai.

¶ Regimen potus aque.

25. o Si quis ergo velit a morbis euaderet diuidat regimen suum in tria: quorum vnum tribuatur anime: et aliud cibo: et aliud potui vel aque.

26. ¶ Et pax quidem aque frigide satiat et sitim sedat: ad hoc tamen non sufficeret multum tepide.

27. ¶ Non est autem aque potus frigide nimium frequentandus: eo quod neruis obsit.

28. ¶ Non est etiam offerendus potus aque niuis nisi pingui sanguineo multe carnis.

29. ¶ Est etiam vitandus potus aque in mensa nisi ratione adherentie et tardi descensus bucelle.

30. ¶ Non est etiam sumenda aqua cum cibo: nec in egressu a balneo.

31. ¶ Nec etiam post forte exercitium et coitum: hoc enim est malum et illaudabile.

32. ¶ Si tamen quis ex modica tolerandi potentia sitim vrgeatur: sumat ex ea parum tamen scilicet quod declinatio et impulsio cibi ad inferius stomaci compleatur: quatenus ibidem digeratur. ¶ Sumatur tamen ex aqua illa que sitim sedet et satiet, aut ex vino quod et quantum congruat et sufficiat.

33. Et si sumpta aqua ad satietatem aut vino sufficienti accidat sitis. Vitentur potus eorum: quoniam talis sitis est mendosa.

¶ Regimen vini.

34 n Non est curandum de assignatione multi vini: debetque sufficere modicum cum est in vsu nec est continuandus omni die

potus vini: nec est bibēdus in ieiunio: nec etiā post sumptionem cibi subtilis vel acuti. estq; oī tpe vite nisi semel in mēse ebrietas euitanda.

35. ¶ Et bibat vinum aromaticū. adiuncta sibi acetositate mali granati aut succo citoniorum ⁊ cucumeris: ille cui accit ex potu vini dolor capitis supercalefactio ⁊ ebrietas: bibatq; ipsum cum aqua mixtum.

36. ¶ Et dandū est in potu ei qui qrulosus est rōne vētositatū in corpe suo existentiū vinū purū ⁊ citrinū: nā fortius ex eis cōgruit eis amplius: expedit etiā vt cum salsis coniungantur.

37. ¶ Tempore autem estiuo sumendum est vinum album ⁊ aquosum: eo qd sit subtilitati ⁊ simplicitati propinquius: cui addātur acetosa: ⁊ super comedantur stiptica.

¶ Regimen somni.

38. Non prolongetur somnus: quoniam obest animē: nec etiam vigilie: quoniā inde debilitantur sensus.

39. ¶ Prolongatio vero somni cōgruit ei cuius cibus est indigestus: necnon super malitiam cibi nō recipiētis digestionem.

40. ¶ Nec est somnus plōgandus in ieiunio ⁊ tpe famis. Nam replet caput fumo ⁊ vaporibus a fecibus ⁊ superfluitatibus eleuatis.

41. ¶ Est quoq; imediate post cibū vel comestionem dormiendū accumbēdo: donec ad locū digestionis peruenerit cibus assumptus.

¶ Regimē motus exercitij.

42. Non est exercitādū exercitio magno ⁊ forti nec est nisi quiescendū vt omittatur omne exercitium: immo est hoc vitandum.

43. ¶ Sunt ergo taliter membra exercitāda: ⁊ per exercitium adiuuanda: ne colligatur qd timetur colligi in eis ex malis humoribus.

44. ¶ Eundo vel clamādo si volueris donec appareat velox ⁊ cita expiratio.

45. ¶ Macer autem ⁊ extenuatus nō dz exercitari: ne ipsius dissolutio amplius augeatur.

46. ¶ Uerum debet exercitari pinguis ⁊ multe adipis ⁊ axungie est tamen accingēdus si habuerit ventrem magnum.

47 ¶ Tēpore vero estiuo est minuēdū exercitium quum tūc dissoluatur ⁊ subtilietur homo per sudorem.

48. ¶ Jam qd retuli in caplis theorice regimen eius: cuius corpus indiget euacuatione superfluitatum aut retentione earū: addēs huic qd mihi placuit.

49. ¶ Cōgruit qd vsus oium: quorum prius relationē sm qlitatē dictā in tpe estiuo: super calefacto iuuene: ⁊ ciuitatibus meridionalibus.

50. ¶ Et tempore quidem hyemali est vtēdum contrarijs eis que retulimus: vt obuiet ⁊ resistatur frigiditati ipsius.

51. ¶ Uere quoq; ⁊ autumno incedendum est inter estatem ⁊ hyemem.

52. ¶ Congruitq; regimen exiccatiuum sm vere: ⁊ humectatiuum in autumno. Unde fugiēda est exiccatio in eodem.

53 ¶ Est autem vtendū regimine conuenienti tempore estiuo: ⁊ in fine veris: ⁊ in principio autumni.

54. ¶ Uerum in principio veris ⁊ in fine autumni debet regimen cōformari regimini hyemis. Unde vtendū est tunc cibis calefaciētibus

55. ¶ Regimen autē eius cuius relatio dicta est congruit habitātibus ⁊ residentiā facientibus in ciuitatibus ⁊ castris. Uerum mercatores sunt regendi regimine iter agentium.

¶ Regimē iter agētiū ⁊ primo nauigantium.

56. Si qd vitāda nauigatio per mare in hyeme ⁊ volēs nauigare dz assumere ⁊ colligere aquā multam: ⁊ multa vasa mūda cui preparāda ⁊ offerēda sunt cibaria būda. Uēter ⁊ nā eius est cū medicinis mollificāda. Unū si timeat vomitum colere euacuet per secessum: quibus peractis igrediatur nauim: ⁊ imponat secum succos acetosos. ⁊ cum eis stipticos.

57. ¶ Et ad vitandū defedantia ⁊ sordes: preparet sibi mūdas vestes.

58. ¶ Cū autē in aliquo ex iter agētibus multiplicabunt pediculi quos nō possit interficere: lana contrita ⁊ mersa in oleo: in quo argentū viuum fuerit extinctum appendatur vestibus eius: donec videantur cadere pediculi ab eo.

59. ¶ Iter autem agens per siccum regat eum regimine frigoris.

¶ Regimē dictorum ⁊ primo cum frigore.

60 Si ergo cauendum ne obuiet ei frigus. quoniam perdetur ratione algoris ⁊ congelationis.

61. ¶ Et rectificatur vsq; ad saturitatē ne moriatur fame.

62. ¶ Et si fuerit infrigidatus: ingrediat balneum: ⁊ vnatur cum habētibus corpora pinguia ⁊ carnosa.

63. ¶ Et si caligent oculi eius: visusq; ipsius disgregetur ex gelu ponatur super faciem eius peplum nigrum.

64. ¶ Et eius extrema protegantur a frigore: ⁊ oleo fomētentur. vnde inuoluantur pedes eius multis coopertorijs prius: q; sotulares calcient.

65. ¶ Unde si cessante dolore extremorum nō reciperent sensum: scito ea esse dissoluta ⁊ mortificata a frigore: pro tanto tūc igitur sunt fricanda: ⁊ calefacienda cum oleo de synape calefacto ⁊ consequenter fascianda.

66. ¶ Et si ide pedes fuerint nigri. aut liuidi scarificentur. ⁊ si fuerit in eis putredo mundet. ⁊ si aliquid dissolutum fuerit. abscindatur illud ab eis.

67. ¶ Qui vero inde lassitudinem incurrerit subcurretur cum oleo. ⁊ seruet regimen ⁊ dietā sub-

nes. fricenturq; ⁊ extendantur ipsius membra in balneo. ⁊ regescat consequenter aliquibus diebus.

Regimē uer agentis p siccū tpe calĩo ⁊ sicco.

68. Ter agens tpe estiuo ⁊ calido sic est regendus vt. s. phibeaẽ ei ne aggrediaẽ
l iter suū hora estus ⁊ feruoris in meridie. estq; prius minuendus ne lupca lesiat ex labore itineris. pro tanto extrahaẽ sanguis ab eo in magna quātitate. ⁊ sic efficietur securus ab apostemate. s. per flobotomiam.

69. Uerū si colera in eo dñeẽ. educaẽ ab eodem. ⁊ sic sitis maligna allevuabitur. aut tolletur. estq; ante aggressum itineris succis conuenientib⁹ extinguenda. alś verendū est. ne calore ipsius periculo exponatur.

70. Et fiat vt comedat aliquantuluz ex herbis frigidis: ⁊ simul ⁊ semel satureẽ aqua: ⁊ quiescat cum poterit: nec irascetur fortiter aliquatenus: ⁊ moretur in locis vmbrosis: ⁊ vitet seu dimittat clamorem ⁊ sermonez: necnon etiā belluz ⁊ iurgium: nec moreẽ in loco nimis calido ⁊ sumat in potu sirupum ex succo vue acerbe cum succo portulace ⁊ aqua.

71. Et si sitiat i meridie: teneat in ore suo pillulam vnam ad quantitatem lupini factam ex trociscis camphore. Et si timeat ne facies alteretur a sole: ⁊ nigrescat eius cutis dissoluat seu liquefaciat rector eius oleum cum cera simul iuncta presertim in mulieribus.

Regimen infantis dum adhuc est in vtero.

72. Custodiatur taliter infans in vtero: ne
c contingat corpori ei⁹ aliqđ nocumētū.

73. Et eligaẽ nutrix q̄ cibabit ⁊ potabit eū: vt sit boni nutrimenti apud eū.

74. Talis est etiam apponenda intentio super stomacum pregnantis: ne contingat corruptio in desiderijs seu appetitibus eius.

75. Rectificetur etiaz sanguis eius: ⁊ ipsius superfluitates educanẽ: ne infantes superfluitatibus offendantur. verum si sanguis excitareẽ in eis: minime tn̄ minuaẽ. Sed vice predicte euōnis infrigideẽ sanguis: seu eius feruor extinguatur.

76. Si etiam flegma in ea excitetur: minime tamen euacuetur secessiuis: vtatur nihilominus tunc conuenienter subtiliantibus.

Regimen tempore partus.

77. Cum autem instabit tempus partus:
c vtendum est partum facilem efficientibus: vnde fricentur in balneo ex omni parte cum oleo ilia ipsius ⁊ q̄ coniungitur venti eius: vt sic nerui eius ⁊ musculi mollificentur: ne partus eius laboriosus efficiaẽ.

78. Unde vtaẽ oleo in cibis eius: ⁊ sorbeat brodium seu ius pingue.

79. Et protegatur a clamore: saltu: timore: pugna: ⁊ pcussione: ⁊ in agone: ⁊ violentia eius offeratur ei decoctio dactilorum ⁊ fenugreci.

80. Expedit etiam vt in partu habeatur obstetrix discreta: que circūscripta omni pusillanimitate trahat fortiter pedes eius ⁊ imprimat ventrem eius: caute tamen ⁊ discrete: postq̄ subito eam surgere fecerit.

81. Et si fluat ab ea sanguis multus: offeratur in potu trocisci ex karabe: si vero ratione alicuius impedimenti non egrediaẽ ab eo sanguis inconuenienti quantitate: sumat in potu trociscos de myrrha.

82. Et vtatur fumigijs dissolutis ex myrrha: lytran: sauina: sulphure: ⁊ colloquintida factis si secundina non egrediatur.

Electio matricis.

83. Sit ergo nutrix eligenda mediocris
e etatis: ⁊ carnosa: non tamen laxe carnis: per complexionem suam appropinquans equalitati ⁊ temperiei: alte ⁊ erecti corporis: ⁊ magnarum māmillarum: ⁊ habens caput mundum ⁊ sanuz: ⁊ oculos immunes ab omni nocumento intrinseco: ⁊ q̄ sit sana breuiter in membris ⁊ iuncturis suis.

84. Et habeat multum lac: cuius color sit albus: nec sit nimis subtile: nec nimis grossum: ⁊ sit sapor eius dulcis: sine horrore aliquo: sitq; coniunctum in partibus: ⁊ non fluidum.

85. Congruit autem vt dulcibus pinguibus ⁊ piscibus recentibus cum oleo nutriatur.

Regimen infantis cum exit ab vtero.

86. Ligatur ergo ⁊ liniatur stipticis cum
v fasciabitur: donec manifeste indureẽ cutis eius: ⁊ calefiat: ⁊ ab humiditatibus eius mundetur: ⁊ mediocri ligatura fascietur.

87. Nec est etiam ei longo tempore prohibendum: quoniam super calefieret inde.

88. Suntq; tolenda ⁊ vitāda omnia ipsius ad iram excitantia: ⁊ ipsius somnum impedientia. si enim velit quis somnum prouocare: ponatur stratus eius capax: ⁊ latus satis in loco opaco: ⁊ imponaẽ papauer in cibis suis: si ex ablatione somni seu vigiliarum instantia contingeret ei aliquod nocumentum.

89. Cautius tn̄ est multū: magisq; necīd: ne alicui infantuz dareẽ aliquid ad comedendum excepto lacte solo: donec habuerit dentes suos.

90. Et cum surget a somno ⁊ excitabitur ne cessetur ad videndum lucem: taliter etiam q̄ inspiciat astra in celo: videat ēt in die colores varios ⁊ diuersos: quatenus in hoc exercitetur.

91. Et loquatur semp alte quicūq; aut quecūq; habebit accessum ad ipsum: cum voluerit quis ipsum instruere ⁊ assuescere ad loquendū.

92. Et ponatur mel in ore eius: leniendo ⁊ fricando ex eo palatū: gingiuas: ⁊ linguā eius: ⁊ addaẽ cuz eo aliquantulū thuris: ⁊ liquiritie.

93. Et puoceẽ ei sternutatio: q̄tenus ipsius nasi opilōnes aperianẽ ⁊ mundenẽ: hoc. n. rectificat ⁊ clarificat vocem suā: oēs ēt sensus eius: ⁊

conuenientibus: et si detur multū ex eo: rectifice tur cum bdellio: gummi: et draganto.
7. ¶ Et ex mirabolanis citrinis offeraẜ in po tu.ʒ.i. et tantūdem offeraẜ de violis: sic etiā fiat de medullis cassiefi. et tamarindis: et nō ampli⁹.
¶ Rememoratio soluentium flegma.
8 b Entur ad hoc dauic.ij. ex pulpa col loquntide munde: et rectificate bdello: et similiter fiat cum cucumere amaro: qꝫ est ei simile in hac operatiōe: recti ficato cum pondere sui ex conuenienti ad hoc.
9. ¶ Deẜ aūt.ʒ.ß. ex salenitro et sale: nā expel lūt flegma: ß denẜ ex turbit darhan.ij. cū dubi taẜ in potu: ponanẜ in decoctione sequalli.ij.
10. ¶ Et detur ad minus ex agarico darhan i. et quamor ex granis.
¶ Rememoratio educētium aquā citrinam.
11. b E quidem medicine educunt aquā citrinam.s. pondus.ij. dauich laureo le: et pondus vnius dauic euforbij nō antiqui: tantundem ex titimallo recti ficato sicut rectificaui ipsum aloem: et etiā pon dus darhā.i. ex centaurea.
¶ Rememoratio soluentium melancoliam.
12. b Entur ergo in potu ex sene: polipod. epithimo: mirab. indis: et etiā ex fu mo terre: et buglossa ſm quantitatē quam ex ea educere intenderis: vi de si equaliter et temperate eā velis educere da ʒ.ß. et ex lazulo darhan. v. ipse tamen est signan ter periculosus et verendus.
¶ Rememoratio cōpositionis medicinarū.
13. r Adix autem veridica esset vt si posset fieri ministraretur semp vnica et sim plex medicina in omni morbo: donec eius operatio panderetur: fuit nihilo minus necessaria earum compositio propter il lud quod nunc dicam.
14. ¶ Scilicet ꝑpter morborum compositio nem adinuicē. et propter medicinarū adequa tionem et dulcorationem mali saporis et amari ipsarum et adiuuandum earum transitū si fue rit difficilis et tardus: et rectificandum difficilē glutionem ipsarum ventris solutionem.
¶ Que dosis debet dari ex medicinis.
15. c Um ergo fueris attentus in compo sitione solutiuarum: pone debitū or dinem et numerum earū in compo sitione: accipe ergo cum ꝓprijs dosi bus: et determinato numero: medicinas soluti uas: sicut volueris rectificatas: et diuide conse quēter certis portionib⁹ doses eaꝝ: et deẜ i potu ex ea ſm numerū cōponētiū ipsaꝝ: et sic fiat cū sic cōponenẜ qꝺ totū cōpositū ꝑtineẜ: et sic com posite seruentur necessitati tempore oportuno.
16. ¶ Huiusmodi sunt myrta: sumach: berbe ris: et fex ferri: myrab. acatia: coralli: et emblici: lutum armenicum vel terra: et rumex seu arī⁹.
17. ¶ Et cuppule glandiū: sanguis draconis: et gallia muscata: et balaustia cum spodio mixtat et auellana indica: coriandrū siccū: et foliū cum plantagine: hec enim stiptica sunt in actiōe sua.
18. ¶ Et galle. lapatium: ribes: berberis: sunt frigida et constrictiua.
¶ De simplicibus medicinis calefacientib⁹ preter qꝫ educant.
19. e Dico qꝫ calefacientes medicine secun dum qꝫ retulerunt et expertū est: sunt condisi: thus piper: cardamomum: et piper longum.
20. ¶ Et cartamum: menta: squinantum: et cy namomum: et passe montane idest staphisagrias et capparis.
21. ¶ Et centonica, vrtica: et melissa: storax: et ambra.
22. ¶ Et lignum aloes: acorus: mellilotū: cus cute. et zinzi.
23. ¶ Et gētiana. basilicon. peonia. lacca. et reu barbarum.
24. ¶ Et foliū laudanū: et bacce lauri et ameos.
25. ¶ Et anetum et catapuna et alcanna rub. et myrrha.
26. ¶ Prassium sagrapinū acorus et anisū.
27. ¶ Et carui: ciminū. et se. apij campestris.
28. ¶ Et spica capillus. satureia et darsaan.
29. ¶ Et cassialignea galāga celidonia: et assa rū pir ysopus et alchitran pirettū et balsamus.
30. ¶ Et maiorana et papauer ru. et celicerta ca lamus aromaticus. et camomilla.
31. ¶ Et nigella assa fetida terbentina et sulfur amoniacū synap. inest alleum cubebe costum.
¶ Doctrina que si cum ab humido distinguit et gradum medicinarum simplicium.
32. o Mne autem frigidum et calidū erit siccum vel molle. seu humidum: et ex stipticitate quidem siccitas cognosce tur. ex leuitate vo humiditas.
33. ¶ Et autem apud medicos nota graduum diuersitas. Nā immutatio et alteratio solo in tellectu et ratione percepta est in primo gradu.
34. ¶ Omne autem cuius immutatio sensu percipitur sine violentia: habet manifestam si gnificationem quod sit in gradu scdo. Omne aūt cuius immutatio sensu percipitur cū lesio ne sed non destruit: est in gradu tertio.
35. ¶ Omne autē quod sui violenti vstione: aut stupefactione: seu narcotizatione corrumpit quod immutat: exiuit a tempere vsqꝫ ad quar tum gradum.
¶ Rememoratio virtutū scdarū medicina rū simplicium et primo medicine attractiue.
36. e Dico qꝫ in omni maturatiuo est visco sitas cum calore mediocri et tempe rato et proportionali cum calore mē bri in quo maturatio intendiẜ cuius

modi sunt adipes: pix et galbanum pini: et oleum cuz cera simul mixta. et oleum cum cera bene mixtum et agitatum et furmentum in oleo coctum.

37. ¶ Omnis medicina mollificativa est fortioris caloris quam sit membrum in quo mollificatio intenditur: non tamen est tante virtutis et potentie: quod sui dissolutione et subtiliatione manifestetur in corpore nocumentum cuiusmodi sunt galbanum: bdellium: amoniacum storax et medulla tibie cervine.

38. ¶ Indurantes quidem medicine frigide sunt sicut solatrum lenticula vallorum: et similes his.

39. ¶ Omnis medicina oppilativa est caliditate et siccitate expoliata manifesta: non mordicans membrum cui coniungitur: et cuz hoc terrestris est aut viscosa.

40. ¶ Est autem notum quod omnis medicina oppilationis apertiva: incisiva est et subtiliativa cuius sapor est salsus vel amarus: cuiusmodi sunt cepe marine et radix lilij radix prouinche sal nitrum capparis et faba lupina.

41. ¶ Et stipticum quidem potest esse apertivum sed nullo modo aperiet exterius applicatum: nihilominus in potu assumptum oppilationem aperiet in membris existentem.

42. ¶ Medicina quidem mundificativa et abstersiva est minoris subtiliationis quam sit precedens sicut fabe: fortius tamen eis est dulce sicut mel et dulces amigdale.

43. ¶ In omni quidem rarificativo et resolutivo existit calor temperatus: sicut est oleum camomille et camomille: et oleum radicum feniculi.

44. ¶ Omnis quidem medicina orificiorum venarum apertiva mundificativa est habens calorem mixtum cum grossitie: cuiusmodi sunt allia cepe et fella.

45. ¶ Quicquid confert ad obturandum et constringendum meatus debet esse stipticum et mordicatione privatum.

46. ¶ Omnis medicina ustiva est magni et fortis caloris: et ultimate grossitiei.

47. ¶ Omnis medicina putrefactiva est perfecte caliditatis et subtilis substantie.

48. ¶ Medicine autem carnis diminutive sunt debiliores predictis: sed sigillative vicerum abstersive sunt et desiccative.

49. ¶ Medicine que a tota specie attrahit humorem seu humiditatem aliquam est bezahar: et medicine laxative seu eductive.

50. ¶ Omnis autem actio medicine attrahentis ratione qualitatis note fit a calore ipsius nali et subtilitate substantie: cuiusmodi sunt amoniacum bdellium. aut a putrefaciente: sicut in egestionibus et stercoribus.

51. ¶ Bezahar autem confert cum superat aut ratione qualitatis convertentis et immutantis: aut ex sui natura propria: aut eo etiam quod confert educendo per modum qualitatis necantis a veneno. Usus autem harum non est tempore sanitatis: ideoque qui utitur frequenter eis: incurrit inde nocumentum.

52. ¶ Hec medicina calida est et apertiva incisiva et mollificativa: ex ea etiam est que stupefaciendo confert: sicut opium et cetere narcotice.

¶ Rememoratio virtutum tertiarum medicinarum.

53. Postquam declaravimus quidem predictorum rememoratione tertiarum virtutum super his que coniungunt et generant: ex quibus est comminutio lapidis in renibus: que quidem fit ex omni eo quod dissolvit: incidit: subtiliat: et mollificat: dum tamen calorem non habeat manifestum: cuiusmodi sunt radix aspagi: et radix arundinis et virum ustum: et passe montane .i. stafisagria.

54. ¶ Et similes istis habentes .s. aliquam caliditatem et humiditatem: faciunt egredi quod est in pectore per screatum.

55. ¶ Que etiam sunt temperate caliditatis generant lac.

56. ¶ Et omnis medicina iuvans screatum provocat menstrua dum auctam habuerit caliditatem preter quod fortius excecet.

57. ¶ Et hec quidem omnes provocant urinam: acute tamen sunt in hoc certiores: et magis convenientes.

58. ¶ Postquam ergo retuli vires et virtutes complexionum medicinarum incipiam nunc referre modos medicaminum et antidotorum: referam ergo omnes modos earum quibus utuntur medici tam interius assumptus quam in exterius applicatis. Et sunt velut decoctiones: pillule sirupi sive linimenta: cerota: ablutiones: fomentationes: fricationes: stuffe vel pittia: balnea: trocisci: electuaria: suppositoria: licinia: clisteria: stille seu stillicidia: iniectiones: magdaleones: dentrificia: sternutatoria. acuatoria. siringa. emplastra. et unguenta pulveres oculorum sinapisma et sunt capitpurgia colliria nasalia decoctio colatura opiate: et fumigia per traiectorium et sine fricatoria sacellationes: infusiones. tragee. confectiones.

¶ Rememoratio rectificationis corruptionis et significationis ipsius.

59. Omnis morbus quem sumus relaturi existit vel in toto corpore aut ipsa sit in aliquo ex membris eius. Qui si fuerit sine materia: erit quidem cuz complexioni sue contrario eius cura.

60. ¶ Discernitur autem morbus repleti corporis a morbo predicto: sumendo experientiam ab eo per investigationem artificialem: si .s. non assit cum eo aliquod ex signis super repletionem corporis significantibus.

61. ¶ Si autem contingat nocumentum ex operatione in cura morbi erit quidem medicamen simile .s. morbo in complexione: et recipiet iuvamentum ex eo quod contrariatur cause efficienti corruptionem et morbum.

62. ¶ Potest etiam sumi significatio super morbum ex sensu tactus: et debilitate operationis.

63. ¶ Et etiam ex eo quod apparet ex illaudabilibus secundum species et modos suos. et etiam ex eo quod videtur de superfluitatibus excuntibus.

64. ¶ Si ergo patientis urine fuerint sine hypostasi et residentijs expulsis incoctis: nequaquam ex

repletione pariet: sed morbus eius reponet potius sub genere morbi inanientis z ꝯsumptiui.
65. ¶ Et si dolor sit in aliquo oco specialiter significabit super passionem illius loci.
66. ¶ Sumitur et significatio super ipsum ex etate z cōplōne corporis z ipsius colore z .iiij. anni tpibus: z eorꝫ ꝯstitutōibus z ipsius ppria habitatione ciuitatibus eius. z ex eo qđ precessit de regimine ppo: ex his .n. fit iuuamentum super cognitionem z precognitionem morbi.

¶ Rememoratio morborum significantium. supra morbos ex mala complexione cal'da.

67. Si ergo corpus patiat de caliditate le- a detur quidem ab omni calido z tactu calidum reperietur eritqꝫ eius vrina rubea z pulsus velox z inquietus cū siti: z labore seu angustia z vigiliarum instantia cum motu inordinato, habitudine extenuata z colore citrino z habitatione meridionali ciuitatis z etate iuuenili: z discursu eorum que calorē efficiunt pro tanto curetur cuꝫ infrigidantibus febrem vrentem: z omne qđ laborem inferentibus z sit cibus eius ſm quātitatē virtutis z q̄litatē eius qđ apparebit ex appetitu ipsius.

¶ De signis male complexionis frigide.

68. Si vero ex mala complexione frigida a patiatur: constat q infrigidantia oberunt ei: z omnia calida proderunt eidem. et eius etiaꝫ frigiditas percipietur sensu tactus z color eius signanter albus reperietur: pulsusqꝫ tardus: nec patietur sitiꝫ: nec vigiliarum instantiā: q si pateretur: non tamen inde molestaretur: z si cum colore albo assit lassitas: z mollities corporis etas senectutis: z locus quem inhabitat fuerit septēntionalis z tps anni hyems z vsus fuerit in preterito īfrigidantibus erit quidem significatio certa super isto pro tanto si medicetur z curetur in aliquo curetur cum calefacientibus z breuiter intendatur in cura eius ſm curam qua curatur spasmus.

¶ De signis ex mala complexione calida sicca.

69. Si quidem duo morbi non priuantur b altero ex duobus: vnde si fuerit morbus siccus videbis patientem siccuꝫ: z si fuerit humidus videbis patientē laxum z spongiosum.
70. ¶ Humidum ergo exiccetur subtiliter siue fuerit cum caliditate siue cum frigiditate, z siccum cum sibi contrario rectificetur: z in omnibus sunt prius auferende cause efficientes si fiat recta curatio.

¶ Capitulum morborum de repletione z conditione que obseruande sunt in euacuatione z est totum de flobotomia.

71. Cum ergo erit morbus ex replōne: ne- c quaqꝫ curabit nisi per euacuatione.
72. ¶ In omni euacuatione sunt .x. obseruanda que si non possunt seruari: z reguletur ūt quantitas z mensuretur ſm exigentiam eorum. Quorum primum est laudabilis dispositio accidentium: z scđm vt sint morbi de repletione: z tertium etas a iuuentute vsqꝫ ad senectutem: z quartum consuetudo euacuandi: z quintum consistentia virtutis: z sextum tempus veris vel autūni: z septimum q locus quē inhabitat equalis sit in omnibus z temperatus: octauum similiter tempus presens: z nonū q patientis complexio sit calida z humida. z .x. vt corpus bone habitudinis sit z bene carnosum.

¶ De speciebus euacuatiōis fiende z modis.

73. Cum ratione eius quod generatū est c in aliquo ex membris corporis volueris ipsum trahere ab inde: trahe ipm per euacuationem ab ipso membro: aut per attractionem ipsius solum ad alia membra contraria siue eis equipollentia: z interduꝫ fiet eius attractio ad membrum habens colligātiam cum membro patiente: z sic fiat attractio cum ventosis positis super mamillas in constrictione menstruorum matricis.
74. ¶ Iam quidē premisimus signa repletionis z medicinas eductiuas.

¶ Cura morborum ex sanguine per flōmiam.

75. Alienus quidem aperiebat venam. z b sanguinem minuebat cū erat chimus auctus z magnificatus.
76. ¶ Fiat igitur minutio dominās sanguinis in corpore apparentibus signis: z potissime cum apostemate seruatis ꝯditionibus istis non autem in alijs humoribus.
77. ¶ Fiat ergo flobotomia in his que intellexit in hoc tractatu z in morbis illis etiaꝫ in quibus ipse fecit eam.
78. ¶ Inchoetur ergo a flobotomia in omni flegmone habito testimonio certo super ipso.
79. ¶ Fiat ergo siue sit in capite interius vel exterius: necnon etiam in tali facto in iuncturis fiat etiam in apostemate facto sub auribus z obthalmia oculorum z in apostematibus lingue mery gingiuarum z squinantie z in apostematibus intestinorum z crurium z splenis z testiculorum renum et vesice: necnon in apate matricis et vmbilici et iussarri et alijs spēb' rubedis.
80. ¶ Fiat etiam in vlceribus capitis et oculorum et rubigine aurium scabiosa.
81. ¶ Est et faciēda in volatilibus et vlceribus pulmonis et oris et rasuris et excoriationibus.
82. ¶ Et fiat in passione intestinorum: cum tamen constabit de noticia ipsorum et cum erit in eis carnis augmentum innaturale.
83. ¶ Est etiam facienda in variola vbicunqꝫ fiat et scabie humida postqꝫ fuerit notum et manifestum sicut in variola oris et oculorum et sicut in variola in hypocondrijs generata.
84. ¶ Est ergo facienda in replōne venarū et egressu sanguinis ab eis sicut i fluxu sanguinis

narium: et in manante a dentibus et gengiuis: et etiam in egrediente ab auribus: et ab ore matricis et in emorroydibus ani: et in fluxu menstruorum: et in sanie rubicunda.

85. ¶ Fiat etiam in dolore capitis: vertigine: et fetore oris: necnon in dolore dentium: et casu capillorum seu alopitia.

86. ¶ Et etiam in membri dissolutione alias dislocatione et spermatis egressu: vel expulsione: et dolore artuum et reumate.

87. ¶ Competit etiam in epilepsia: et in febribus: et moro necnon etiam in casu: et ablatione appetitus.

88. ¶ Est etiam vena est incidenda in passionibus ani: et sedis anchar: sciatica: et dolore stoi.

89. ¶ Sic etiam in dolore epatis pungitiuo: et in opilationibus eius.

90. ¶ Intendatur ergo cum regimine: et cura horum morborum sicut in cura: et regie sinochi cum eductione colere rubee: post flobomiam et visu ciborum infrigidantium: et fuga calefacientium et quod sanguinem auget et magnificat: et quod eis affertur declinet ad stipticitatem: et pertinent eis acetosa.

91. ¶ Sumantur autem signa super hanc passionem significantia: ex capitulo sanguinis dominum significantium: et in summa declinare ad infrigidationem et exiccationem est actus medici expediti et ingeniosi.

¶ De morbis ex colera citrina contingentibus.

92. Morbi qui ex colera rubea generantur sunt sicut vlcera in lubricitate intestinorum contingentia: et priuatio rationis: suffocatio matricis terciana sciatica et fluxus sanguinis per secessum.

93. ¶ De terciana iam fecimus mentionem in his que precesserunt: et in summa: febris est calor extraneus per totum corpus disparsus: nocens operationibus suis.

94. ¶ Et tussis: et dolor capitis: et apostema: quod secundum latum et longum in corpore dispergitur.

95. ¶ Et fortis et acutus dolor aurium: et multitudo scabiei palpebrarum.

96. ¶ Et vlcera et aparia in iuncturis: et dolor pungitiuus et mordicatiuus in eisdem: et fissura digitorum et panaricium vnguium: et macule apparentes in corpore lentibus similes et morbus cum citrinitate dentium. et vesice dolor fortis.

97. ¶ Et amor herenos et fluxus sanguinis et apostema existens in extremitate oculi et citrinitas cutis et variola.

98. ¶ Et macule subtiles et nigre et opilationes epatis: et apostema matricis et pleuresis et casus et ablatio appetitus.

99. ¶ Et vertigo et fissura labiorum et dolor vue: et fortis fluxus ventris.

100. ¶ Et vlcus quod dilatatur: et dubaylet: et tumor existens in ano.

101. ¶ Et pruritus et variola aut formica et herisipilla et pulmonis vlcera.

102. ¶ In cura quidem horum morborum est sicut in cura febris terciane procedendum: educatur ergo colera absque flobotomia: et attendatur ad infrigidationem ipsorum: sicut in morbis sanguineis verum morbi colerici specialiter humectentur: nam predicti ambo morbi vniuocantur et conueniunt in caliditate: necnon etiam in omni eo quod per eam infertur patientibus nocumentum: sumantur autem signa super hos morbos significantia ex capitulo signorum dominium colere significantium.

¶ De morbis ex humore flegmatico.

103. Omnis quidem morbus ex humore flegmatico generatus est sicut apostema tumidum et laxum paralisis et relaxatio dolor capitis secundum fratrem de eplia.

104. ¶ Et sicut scabies magna et grossa et ipsius constipatio: et retentio et tumores colli idest glandule: et squemme capitis: et obliuio: et dolor aurium de fra: et borat et macula alba seu morphea et apoplexia tussis sicca et tortura oris.

105. ¶ Et sicut elephantia pedum casus appetitus et pediculi et tumor ani et ancharum et aqua oculorum et ipsorum dilatatio et fetor ascellarum.

106. ¶ Et ex passionibus ventris: sicut lubricitas intestinorum et vermes.

107. ¶ Vermes etiam ex humore flegmatico generantur: et difficultas partus: et secundine retentio in eodem.

108. ¶ Et dolor renum: et febris quotidiana: et frigiditas splenis. et epatis: et egressus seu eminentia vmbilici: et passio cum egestione saniei.

109. ¶ Et dolor artuum: et nigredo corporis: et viror cutis superficiei: aut ipsius fuscedo: et morbus hydropicus: sicut vterina: carnosa: et tympanites.

110. ¶ Procedendum est in cura huius speciei: sicut proceditur in cura complexionis frigide et humide. Super cuius complexione videndum est signis positis in capitulo de signis dominium humoris flegmatici significantibus. Estque etiam videndum in euacuatione horum morborum: eo quod retulimus in cura per quam euacuatur flegmaticus humor. Estque consequenter vtendum in his corporibus his que corpus calefaciunt et exiccant: et cibo calido et subtili: et in summa curentur calefacientibus intus et exterius sicut fit in paralisi cum pillulis fendis: et similibus eductiuis.

¶ De morbis ex melancolia generatis.

111. Omnis morbus ex colera nigra generatus in corpore est sicut verruca: et febris quartana emorroide epilepsia polipus et spasmus.

112. ¶ Et dolor ventris et cancer et morphea et dolor capitis et vigiliarum instantia.

113. ¶ Et apostema durum et lepra: et quod ex cibo in corporibus corrumpitur: et tussis sicca et splenis durities et ventositas.

114. ¶ Et melancolia et passio in capite: et rene tio vane in ea.
115. ¶ Et passio colica alopitia et morsus canis rabidi.
116. ¶ Et ficus et lac coagulatum in corpore et algor epatis.
117. ¶ Et caninus appetitus et timulatio seu rupura in anchis facta: et lapis factus in renibus et vesica et tumor ancharum dolorosus: et tumor in duobus lateribus seu hypocondriis factus: necnon etiam tumor in capite auribus palpebris et pedibus generatus.
118. Procedatur in hac specie morborum sed quod procedit in cura et regimine lepre. accipiaturque signa super ipsam ex capitulo signorum omnium melancolie significantium: evacuetur ergo cum epithimo vel polipodio: et cum aliis que retuli: si autem videtur quis calefacientibus et humectantibus prosperabuntur ipsius opera in eisdem.

¶ Incipit pars quarta practice et est manualis operatio que in .3. dividitur partes.

Postquam iam perfeci primum regimen curationis incipiam tunc in operatione manuali: ex qua faciam primum regimen in venis magnis et parvis: et secundum faciam in carne: et tertium in osse.
2. ¶ Ex genere venarum sunt quedam quas aperimus: et quedam quas ligamus: et in pre scindimus et sequestramus.
3. ¶ Est autem mediana aperienda in omni morbo capitis et pectoris: sicut in apostemate ipsius.
4. ¶ Et cephalica superior aperienda est in forti dolor capitis et fluxu sanguinis narium.
5. ¶ Et inferior in medicatione nocumentorum pectori et pulmoni contingentium.
6. ¶ Et que dicuntur almerina arab. in malitia morborum splenis et epatis.
7. ¶ Et in absentia basilice dorsi funis brachii aperi
8. ¶ Vene quoque timporum sunt in continuo dolore ipsorum aperiende.
9. ¶ Et existens post aures in emigranea et antiquo vlcere capitis.
10. ¶ Sed que sunt in ambabus oculorum extremitatibus in morbis eorum aperiantur.
11. ¶ Et minuatur existens in supremo capitis vel ceribus et apatibus seu pustulis in superficie et cute eius grenatis vene autem colli sunt in lepra aperiende.
12. ¶ Et vena frontis est aperienda in passionibus oculi: et in continuo dolore capitis: et tinea: aperiatur etiam in parte posteriori existens in continuo dolore capitis. et existens inter nares meatus nasi ratione pustule seu variole faciei et existens sub lingua in squinantia.
13. ¶ Et aperiatur vena cauille in morbis intestinorum sub vmbilico existentium et saphena existens in tibiis in morbo crurium.
14. ¶ Et minuatur sciatica in sciatica: et vena pedis in accidentibus eius.
15. ¶ Vene quoque pulsatiles sunt in dolore capitis incidende et sequestrande. et in dolore oculi cum etiam timueris ex violentia morbi et fluxu et descensu aque ad oculum.
16. ¶ Cum et generabitur apa ex apertione ipsius preter quod fluat sanguis ex ipsius superficie incidemus et sequestrabimus eam vel cauterizabimus ipsam: aut si ergo malueris minuatur aut omnino abscindatur et sistatur fluxus sanguinis ab ea cum ligatura vel cauterio deinde curetur cum medicinis quibus vulnera curantur donec sanitati fuerit restitutus.
17. ¶ Ex operibus autem in carne faciendis sunt scarificatio incisio et cauterizatio sunt ex scarificationibus quedam quibus fluit sanguis a superficie cum ventosis: et hoc corporibus patientibus vlcera et variolas.
18. ¶ Ponimus autem ventosas sine scarificatione in eo in quo intendimus solum euulsionem et diversionem materie.
19. ¶ Et interdum coniungimus eas vacuas: et interdum cum coctio vrtice ad consumendum illius loci ventositates: et ad rectificandum membrorum malitiam cum calitate.
20. ¶ Quod scinditur ab ea est sicut claui et altazar.
21. ¶ Et omne quod superfluit et putrefit in extremitatibus sicut besbeia nasi et digitus superfluus aut inseparabiliter coniunctus et coniunctio palpebrarum.
22. ¶ Et vuea emunctus et preputium claudens cannalem virge.
23. ¶ Et caro in vlcere innaturaliter aucta et putrefacta et vlcus ex cotusione putrefactum.
24. ¶ Et etiam abscindendum quod innaturaliter augetur in lingua: et quod cadet in auribus.
25. ¶ Est etiam caro incidenda super vitrum in membro fixum et profundatum spinam aut festucam vt inde predicta extrahantur mamme etiam hominum abscindantur interdum et varices in tibiis apparentes.
26. ¶ Et boausar et noausar.
27. ¶ Et quod fuerit iam denigratum ex pinguedine aut putrefactum ex carne.
28. ¶ Et etiam omne illud quo elongatur vulua alias vuula et omne quod augetur super gingiuas.
29. ¶ Abscindatur etiam caro vene. madan. et omne quod nobis aures claudit et obturat.
30. ¶ Et omne quod existit super visum et velat ipsum: et quod denigratur in nobis ex preputio: et quod claudit anum et tussica et fatera et tussiar et habens alias non habens sexum manifestum et ruptura vmbilici.
31. ¶ Et vulnus quod contingit ex omni eo quod scindis vniversaliter cura cum suturas et omne membrum vulneratum consolidando ipsum.

¶ Ars cauterii faciendi in carne.

32. Omne corpus cauterizatur ad sistendum emoroisagiam sanguinis a vena pulsatili: aut apertione vene magne fatigante: medicum in sistendo fluxum sanguinis ab ea.
33. ¶ Sit etiam in corporibus humidis ad exsiccandum ea: et in carnibus laxis ad indurandum eas et ad calefaciendum corpora infrigidata: necnon ad tollen-

dum humiditates egredientes a natura.

ℭ Ars perforationis.

34. Timur quacunq; perforatione ad ex-
v trahendum humiditatem nociuaz si-
cut saniem quam sic extrahimus ab
apostemate et sanguinem alicubi corruptum et aquá ab oculo vel grandinez et aquá a capite et nodum.

35. ℭ Et sicut i hydrope et hernia aquosa et carnosa.

ℭ Pars tertia manualis in ossib⁹ cuius principium debet esse in consolidationibus fracturarum ipsorum.

36. Uicquid fit per operationem in osse
q est sicut in fractura aut dislocatione ipsius: curabimus autem quácunq; fracturam cum consolidatione ipsius et reductione ipsius fracture in osse donec inde ad proprium situz reducatur et ablatione cuiuscunq; pungentis et mordicantis ipsum: et ligatura manu facta: que neq; laborem neq; molestiam inferat. s. nō nimis forti aut debili. Inchoetur aūt fasciatio a medio ipsius et fortificetur strictura super amplius et ligetur et si er addantur pulvilli et desuper astelle coniunctum.

37. ℭ Subtiliabimus quoq; dietá eius a principio et in fine ingrossabimus eam: quatenus bene restauretur.

38. ℭ Est autem cauenduz a principio: ne apostema calidum generatur diuertendo et attrahēdo ad locu⁹ fracture quod infunditur ex sanguine toto posse: et prohibendo fluxum eius cum omni frigido competenti et prohibendo donec curatus fuerit motum patienti. Cura enim eius sine longa quiete non perficitur.

39. ℭ Cura autem dislocationis eo cum eo qd trahit ipsum ob dislocatum: donec ipsum ad locum proprium redire faciat.

40. ℭ Postq; autem reductum fuerit sic: ligetur stricte: et fiet sic quanto tempore dicemus et vtatur supticio medicinis: et comedat patiens cibos acetosos donec fuerit securus ab apostemate: nec timeatur de collectione sanguinis: continuetur autem cura ista ad minus per mensem vnum: et interdum amplius per x. dies. Jaz ergo perfeci curam omnium morborū: et ex nunc abscindam sermonem meum: ex quo iam perfeci librum istum.

ℭ Regis aboali hasses filij hali abinsceni liber totus finitus est vna cum tractatu de viribus cordis translato ab Arnaldo de villanoua: ac etiaz cum cantica eiusdem translata ex arabico in latinum a magistro Armegdo blasij de montepesulano. Impressus et dil. gentissime correctus per Paganinum de paganinis Brixiensem. Uenetijs. Anno salutis. M.cccc.xcij. die primo nouembris. Deo gratias. Amen.

Registrum

a a b c d e f g h i k l m n o p q r
f t u x aa bb cc dd ee ff gg hh ii
kk ll mm nn oo pp qq rr ff tt vv
xx yy zz ττ ?? ꝝꝝ A B C D E
F G H I K L M N O P Q
R S T V X Y Z AA BB.
Omnes sunt quaterni excepto ultō.
z x sunt duerni.
B sexternus.
y BB sunt terni.